

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III

XXXVII

D

10

NAPOLI

XXXVII

D

10

~~42~~ ~~XXXVII~~

~~7~~ ~~7~~

~~77~~ ~~77~~

82
H
99.

SYNONYMORVM APPARATVS

Authore

FRANCISCO SERRA.

*Opus ab Auctore, dum viueret, diligenter recognitum,
emendatumque; atque ab eodem in hac editione
ferè ad TERTIAM PARTEM auctum.*

Adiecta quoque est in calce Operis, noua, eiusdem Au-
thoris Rhetoricæ Methodus, in duas
partes distributa.

Bibliotheca. v. Biglietti. Marz.

*Reg. Matr.
22:*

VENETIIS, Apud Ballconium. M.DC.LXXII.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

AD LECTOREM.

H*unc Synonymorum Apparatum , Amice Lector , aliàs luci editum , atque non suis plenè absolutum numeris , & vocibus , habes iterum compendiosè , ac plenè renouatum ab eodem Authore , venerabili , ac religioso clauastro consecrato , sècularibusque curis exuto ; undè contracta animi , ac mentis tranquillitate , potuit doctrinarum ubertate , vocum nouatione , Synonymorum ampliacione , totiusque operis notabili ferè ad tertiam partem augmento , reddere magis ornatum , & perfectum ; sicque longo Historicorum studio , & vberiori Poetarum reportatione in desiderabilem legentium commoditatem datur opus adimpletum , & adauctum . Nec mirum , si prima impressio gloriam , victoria , & perfectionis canere nequinit ;*
enim

enim non paucis , immò grauiſſimis tunc implicitus
curis , ad indagandos librorum ſenſus , ad perqui-
renda ſynonyma , ad periphrases excerptendas , &
ad multa alia idem vnus ſcriptor , idem collector ,
atque emendator accedebat ; Hinc propterea elucida-
tis iterum omnibus ſuis partibus , & commodè re-
rum , ac vocum diſpoſitione luſtrata , confirmat in-
praſens elocutiones , & diuturna nauata opera , qua
priùs dubitauit , vel ignorauit , huic editioni , Deo
annuente , reſeruata , reddit profuſiora , & tutiora ;
Vnde idem Liber complectitur innumera ſcitu digna ,
qua multo ſudore , & arte complexa , tam gram-
matica , quàm Rhetorica , cæterarumque virtutum pro-
feſſoribus ſunt valdè utilia , & neceſſaria . Et quoniam
ipſe Author in aliquibus , dum poetica compoſitioni ope-
ram nauabat , non parum difficultatis , laboris pluri-
mum , ſudoriſque , vel in ipſis ſcriptorum pertractan-
dis voluminibus repererat , ſiue ad Coſmographiam
ſpectarent , ſiue ad eruditionem , multa tamen adde-
re , explicare , necnon in lapſa diuerſorum ſenſuum
perplexitate , auſus eſt exponere . Et quamuis non igno-
raret varias veterum interpretationes , diuerſaque lo-
corum in ipſa Orbis deſcriptione cognomina , vnde
facile doctiorum cenſuram ob temeritatem incurriſſet ,
niſi ad eorum ſenſum illa fuiſſet interpretatus : ta-

men ,

men, ut aliqua parte prodesse legentibus videretur, voluit eorum subiacere censura, dummodò è suis laboribus nasceretur profectò utilitas, hoc potissimum tempore, quo post primam impressionem, in qua perficiendi operis animum aperit, voti compos, qua ipse plurima veritus fuit addere, ne supra veteres videretur esse, factò meliori calculo, edere & approbare decrevit; Hoc enim semper in mentem habuit, ea tantum Synonyma, periphrases, & huiusmodi in lucem exponere, quæ Veteres, siue Recentiores, quos tamen ob doctrinam, & eruditionem admiratur Orbis, in suis scriptis reliquerint. Quoniam verò sæpè Synonymis connecti possunt ea, quæ sensu propinquiora videntur, hinc reperies multa, quæ licet non sint, neque esse possint Synonyma, ob ipsam tamen affinitatem optimè, ac opportunè inseruire posse compositioni censentur; Fabulas adiecit, historias, epitheta, & si quid aliud eruditionis congruum adiudicauit, ut tu, studiose Lector, in uno opere, aliorum plurima reperires, tam ad scientiam, quàm ad ornatum accommodata. In primis studuit authores habere notissimos, ut (qui sæpius laudantur, possunt esse testes;) Hacque fuit meta, ut cum delectatione summa utilitas acciperetur, & quæ cum nimio labore essent indaganda, hic pedetentim legendo sedulò reperirentur

ea cura disposita, & emendata, qua potuit, inter in-
numeras schedulas, & apostillas additas ab eodem
Authore pro reformatione, & augmento operis, ut
insinuatum est. Habes etiam in calce huius operis no-
uam Methodum Rhetoricæ in duas partes distribu-
tam, in qua facilitas discendi, iucunditas dicendi,
elegantia periodos instruendi, ac uniendo, & mirifi-
cus, brevisque ordo se absoluedi præcipuè emicant,
& præfulgent; unde quæ à clarissimis professoribus
discerpta sunt, angusto compendio, regulataque for-
ma exarantur tam commodè, ne dubietas vlla super-
sit, quin summoperè, ò Lector, delecteris, & pro-
ficias; Consule tua commodò ex aliena industria,
& Vale.

I N D E X

T O T I V S O P E R I S.

Bacus, pag. x
Abas, ibid.
Abdera. V.
Thracia.
Abdomen, ibid.
Abel, ibid.

Abies, ibid.
Abortus, 2
Abraham, ibid.
Abfconditus, ibid.
Abftinentia. V. *Reinuntium*, & *I-*
unus.

Abfynthium, ibid.
Abfyrus, ibid.
Abundans, 3
Abundantia, ibid.
Abydus, ibid.

Abila, 3
Academia, ibid.
Achanthus, ibid.
Acarmania, ibid.

Acaftus, 4
Accidentalıs, ibid.
Accipiter, Accufator, ibid.
Acedia. V. *Ignavia*.

Acetum, ibid.
Achaia, 5
Vrbes
Fluij }
Montes } achaiz, ibid.

Achelous, ibid.
Achxmenes, ibid.

Acheron, 6
Achilles, ibid.

Acies, 7
Acis, 8

Aconitum, ibid.
Acrifus, ibid.

Actocraunia. V. *Epirus*, &

Ceraunia.

Acta, ibid.

Acte. V. *Atica*,

Actxon, ibid.

Actium, ibid.

Acus, ibid.

Aculeus, 10

Adam, ibid.

Adamas, ibid.

Admetus, ibid.

Adolefcens, adolefcencia, ibid.

Adonis, 11

Adorans, ibid.

Adraftus, ibid.

Adriaticum mare, ibid.

Infula, 12

Adulatio, & Adulator, ibid.

Adultus, & Adultera, ibid.

Adulterium, 13

Aduerfitas, ibid.

Aduena, ibid.

Adultus, ibid.

Aduocatus, ibid.

Adytum, ibid.

Æacus, ibid.

Ædes. V. *Domus*, 14

Ædificator, ibid.

Ædilis, & Ædilatus, ibid.

Æxa, ibid.

Æxtes, ibid.

Ægzon. V. *Gigantum nomina*.

Ægeria, 15

Ægeus, ibid.

Ægeum mare, ibid.

Infula e iufdem, 16

Ægiale. V. *Diomede*,

Ægina, ibid.

Ægis, ibid.

Ægiffus, ibid.

Ægreditudo mentis, 17

Ægrotatio corporis, & Æ-

grotus, ibid.

Ægyptus, ibid.

Vrbes, Infula, 18

Sinus, ibid.

Populi, ibid.

Æmulus: Æmulatio, 19

Æmus. V. *Hamus*.

Æmonia. V. *Macedonia*.

Ænafia. V. *Inarime*,

Æneas, ibid.

Æneis, ibid.

Ænobarbus, ibid.

Ænigma, 20

Æolia, & Æolides, ibid.

Æolis, ibid.

Æolus, ibid.

Æqualis, 21

Æquinoctialis, ibid.

Æquinoctium, ibid.

Æquor. V. *Mare*.

Aer, ibid.

Aer infectus, 22

Æs, ibid.

Æris qualitates, ibid.

Ærarium, ibid.

Ærope, ibid.

Æfacus. V. *Efacus*.

Æfculapius, 23

Æfculus, ibid.

Æfon, ibid.

Æfopus, 24

Æftas, ibid.

Æftus, ibid.

Æftiua, ibid.

Æetas, ibid.

Æetas aures, ibid.

Æternitas, ibid.

b

Æther-

Index totius Operis.

Æther,	25	Alcmæna,	38	Amor lascivus,	ibid.
Æthiopia,	ibid.	Alcyone,	ibid.	Amphiræus,	ibid.
Vrbes	} Æthiopiz.	Alecto . V. <i>Furia</i> .		Amphion,	49
Fluvij		Alecto . V. <i>Anis</i> .		Amphitheatrum,	ibid.
Æthiopes,	26	Alexander,	39	Amphitrite,	50
Æthna,	ibid.	Alexandria,	ibid.	Amphrysus,	ibid.
Ætolia,	27	Alexandrini,	40	Amphitruo,	ibid.
Vrbes	} eiusdem p-ib.	Alga . V. <i>Vlva</i> .		Amplexus,	ibid.
Montes		Algidum, & Algidus,	ibid.	Amputilla,	ibid.
Fluvij		Alsum,	ibid.	Amulus,	ibid.
Æuum . V. <i>Ætas</i> .		Allobroges,	ibid.	Anycle,	ibid.
Afflictio,	ibid.	Almo,	ibid.	Amycus,	51
Africa,	28	Alnus,	41	Amymone,	ibid.
Portus,	ibid.	Aloides . V. <i>Gigantes</i> ,		Amygdala,	ibid.
Promontoria,	ibid.	Alpes,	ibid.	Amygdalus,	ibid.
Oppida,	ibid.	Alphabetum,	ibid.	Anas . V. <i>Animum genera</i> .	
Fluvij,	29	Alphesiboca,	ibid.	Anaxarete . V. <i>Iphis</i> .	
Montes,	ibid.	Alphæus,	ibid.	Anacreon,	ibid.
Populi,	ibid.	Altare . V. <i>Ara</i> .		Anacrus,	ibid.
Affricum mare,	ibid.	Althea,	42	Anchises,	52
Affinis, & Affinitas,	ibid.	Alucarium,	ibid.	Anchora,	ibid.
Agamemnoz,	30	Altum . V. <i>Mare</i> .		Ancilla,	ibid.
Aganippe,	ibid.	Altus, adiect.	ibid.	Ascon . V. <i>Pleumum</i> .	
Agaso . V. <i>Affinis</i> .		Altitudo,	ibid.	S. Andreas,	ibid.
S. Agatha,	31	Alvus . V. <i>Venter</i> .		Androgeos,	53
Agæus,	ibid.	Amans,	ibid.	Andromache,	ibid.
Agenor,	ibid.	Amabilis,	43	Andromede,	ibid.
Ager,	ibid.	Amalthea,	ibid.	Angelus,	ibid.
Agger,	32	Amaracus,	ibid.	S. Angelus Custos,	54
Agmen . V. <i>Agens</i> .		Amarantus,	ibid.	SS. Michael, Gabriel, & Ra-	
S. Agnes,	ibid.	Amarus, & Amaratudo,	ibid.	phael . V. <i>suus locis</i> .	
Agæus,	ibid.	Amasus,	ibid.	Angerona,	ibid.
Agon,	ibid.	Amathus,	44	Anglia,	ibid.
Agonizans,	ibid.	Awazones,	ibid.	Vrbes	} 55. & 56.
Agagras,	ibid.	Ambarualia,	45	Insulæ	
Agicola,	33	Ambitio,	ibid.	Populi	
Agricolæ nomina,	ibid.	Ambitiosus,	ibid.	Anguilla,	ibid.
Agricultura,	ibid.	Ambracia . V. <i>Epirus</i> .		Anguis . V. <i>Serpens</i> .	
Agrippa,	ibid.	Ambrosia,	ibid.	Anhelitus . V. <i>Halitus</i> .	
Agrippina,	ibid.	S. Ambrosius,	46	Anhelans,	57
Agryla,	34	Ambulans,	ibid.	Anio,	ibid.
Ahenum,	ibid.	America . V. <i>India Occidentalis</i> .		Anima,	ibid.
Aiax,	35	Amica,	ibid.	Animæ defunctorum,	ibid.
Ala,	ibid.	Amicus,	ibid.	Animaduersor,	58
Alba,	ibid.	Amicorum,	ibid.	Animus,	ibid.
Albunea,	36	Amicitia,	ibid.	Animal . V. <i>Bestia</i> , & <i>fera-</i>	
Albus,	ibid.	Amictus . V. <i>Pessis</i> .	47	rum nomina.	
Albedo,	ibid.	Ammon . V. <i>Iupiter</i> .		Anius . V. <i>Anio</i> .	
Albedinis exempla,	ibid.	Anais . V. <i>Fiumen</i> .		S. Anna,	ibid.
Alceftis,	ibid.	Amomum . V. <i>Aromata</i> .		Anna,	ibid.
Alceus,	ibid.	Amor,	ibid.	Annales . V. <i>Historia</i> .	
Alcibiades,	37	An . & diuinus,	ibid.	Annibal,	59
Alcinous,	ibid.	Amor castus,	ibid.	Annona,	ibid.
Alcithoe,	ibid.	Amor maritalis,	ibid.	Annulus,	ibid.
Alcmæon,	ibid.	Amor proprius,	48	Annus,	60

Anno-

Index totius Operis.

Annorum periphrases,	61	Aquila - V. <i>Ventus</i> -		Aries,	ibid.
Anniversarium,	ibid.	Aquileia,	ibid.	Arion,	89
Anfer,	61	Aquitania,	ibid.	Aristarchus,	ibid.
Antarcticus - V. <i>Polaris</i> -		Vrbes	ibid.	Aristæus,	ibid.
Anthea,	ibid.	Fluuij } eiusd. pag. 76.		Aristo,	90
Antheus,	ibid.	Aræ,	ibid.	Aristophanes,	ibid.
Antenor,	ibid.	Arabia,	76	Aristoteles,	ibid.
Anthedon,	62	Vrbes		Arithmetica,	ibid.
Antichristus,	ibid.	Montes	ibid.	Arma,	ibid.
Antigone,	ibid.	Populi		Armorum genera,	91
Antigonus,	ibid.	Arachne,	ibid.	Armatus, adiect.	ibid.
Antilechus,	ibid.	Aratrum,	ibid.	Armenia,	ibid.
Antimachus,	ibid.	Araxes,	77	Maiores, Minoris Vrbes, Mo-	
Antiochia,	63	Arbiter - V. <i>Index</i> -		tes, Fluuij, Populi,	92
Antiope,	ibid.	Arbitrium - V. <i>Voluntas</i> -		Argentum,	ibid.
Antiphrates,	ibid.	Arbor,	ibid.	Armillæ,	ibid.
Antipodes,	ibid.	Arboris partes,	ibid.	Arne,	ibid.
Antiqui, & Antiquitas,	ibid.	Arborum genera,	78	Arnus,	ibid.
Antonius,	64	Arbutum,	79	Aromata,	ibid.
Antonius Romanus. V. <i>Martius Antonius</i> -		Arca,	ibid.	Aromaticorum genera,	93
Antrum,	ibid.	Arcadia,	ibid.	Artinoe,	ibid.
Antuerpia,	ibid.	Vrbes,	80	Aræ,	94
Anubis,	65	Montes,	ibid.	Artes liberales,	ibid.
Anus,	ibid.	Fluuij,	ibid.	Artifex,	ibid.
Anxur,	ibid.	Arcades,	81	Artificum nomina,	95
Aonia,	ibid.	Arcanum,	ibid.	Artemisia,	ibid.
Apelles,	ibid.	Archemorus,	ibid.	Artus,	ibid.
Aper,	66	Archilocus,	ibid.	Arundo,	ibid.
Apis, & Apes,	ibid.	Archimedes,	ibid.	Aruspex - V. <i>Augur</i> -	
Appenninus,	ibid.	Architas,	82	Arx,	96
Apis,	67	Architectus,	ibid.	Aschalaphus - V. <i>Bubo</i> -	
Apollo,	ibid.	Architectum instrumenta,	ibid.	Afcianus,	ibid.
Apollinæres ludi,	68	Architectura,	83	Ascensus,	ibid.
S. Apollonia,	ibid.	Arctophylax,	ibid.	Ascendens,	ibid.
Apollonia,	ibid.	Arctos,	ibid.	Asidrubal,	ibid.
SS. Apostoli,	ibid.	Arcus,	ibid.	Asia maior,	ibid.
Apium,	ibid.	Ardea,	84	Prouincia,	ibid.
Apparatus,	ibid.	Ardor - V. <i>Ignis</i> -		Asia minor,	97
Apparitus - V. <i>Vifio</i> -		Ardens,	ibid.	Prouincia,	ibid.
Appia via - V. <i>Via</i> -		Arctium,	ibid.	Afinus,	ibid.
Aprilis,	ibid.	Arena,	ibid.	Afopus,	98
Aptus,	70	Arctopagus,	85	Afparagus,	ibid.
Apulia,	71	Arctulus,	ibid.	Aspectus - V. <i>Vifus</i> -	
Oppida,		Argentum,	ibid.	Asper, & asperitas,	ibid.
Fluuij } eiusd. pag. 71.		Argia - V. <i>Polynices</i> -		Aspergio, & asperfus,	ibid.
Montes		Argilla - V. <i>Creta</i> -		Aspis - V. <i>Serpentum genera</i> -	
Aqua,	ibid.	Argo naus,	ibid.	Asparacus,	ibid.
Aqua benedicta,	72	Argonautæ,	86	Asus,	ibid.
Aqua virgo,	ibid.	Argia,	ibid.	Assyria,	ibid.
Aqua odora,	ibid.	Populi eiusdem -	87	Vrbes,	ibid.
Aqueductus,	ibid.	Argumentum,	ibid.	Fluuij,	99
Aquarius,	73	Argæus,	ibid.	Asterie,	ibid.
Aquila,	ibid.	Argyrippa - V. <i>Apulia</i> -		Astræa,	ibid.
Aquila coelestis,	74	Ariadna,	ibid.	Astrologus,	ibid.
		Aricia,	88	Astronomia,	100

Index totius Operis.

Astrum . V. <i>Sidus</i> .		Auriga ,	ibid.	Barbus ,	ibid.
Astus ,	ibid.	Aurora ,	ibid.	Barium ,	ibid.
Astutus ,	ibid.	Auroræ equi ,	118	S. Bartholomæus ,	ibid.
Astyanax ,	ibid.	Aurum ,	119	Basiliscus ,	ibid.
Athydamia ,	ibid.	Aureus ,	ibid.	Barania ,	130
Astynome ,	ibid.	Auratus ,	ibid.	Verbes ,	ibid.
Astypalæa ,	101	Aufonia . V. <i>Italia</i> .		Bartus ,	ibid.
Astylum ,	ibid.	Aufones ,	120	Baucis ,	ibid.
Atalanta Iafis ,	ibid.	Auspicium . V. <i>Augurium</i> .		Beatus . V. <i>Felix</i> ;	
Atalanta Schoenæis ,	ibid.	Auster ,	ibid.	Belgium ,	ibid.
Athanas ,	ibid.	Australis regio ,	ibid.	Prouinciz ,	ibid.
Atheneæ ,	102	Austrasio ,	ibid.	Belides ,	131
Verbis loci memorabiles, ibi.		Austria ,	ibid.	Bellaria ,	ibid.
Athenienses ,	103	Verbes , Fluij ,	121	Bellator ,	132
Atica ,	ibid.	Aufus ,	ibid.	Bellerophon ,	ibid.
Verbes ,	104	Autumnus ,	ibid.	Bellona ,	ibid.
Athos . V. <i>Macedonia</i> .		Autumnale æquinoctium , ibi.		Belliger ,	ibid.
Atlas ,	ibid.	Authoritas ,	ibid.	Belligerantium munia ,	ibid.
Atomus ,	105	Author ,	ibid.	Bellua . V. <i>Bessia</i> .	
Atramentum ,	2	Auus ,	122	Bellum ,	133
Atreus ,	ibid.	Auxiliator ,	ibid.	Belli cupido ,	ibid.
Atrium ,	ibid.	Auxilium ,	ibid.	Bellum ciuile ,	ibid.
Atropos . V. <i>Parca</i> .		Axis ,	ibid.	Bellum nauale ,	ibid.
Atys ,	106			Bellica instrumenta ,	ibid.
Attalus ,	ibid.	B		Benacus ,	135
Attica . V. <i>Athens</i> .		Babylon ,	ibid. p. 122	Beneficium ,	ibid.
Attonitus ,	ibid.	Bacca ,	123	Benignus ,	ibid.
Auaritia ,	ibid.	Bacchæ ,	ibid.	Berecynthia ,	ibid.
Auarus ,	107	Bacchanalia ,	ibid.	Berenice ,	ibid.
Aucups ,	ibid.	Bacchus ,	124	Bessia ,	ibid.
Aucupium ,	ibid.	Bactra ,	125	Bethulia ,	ibid.
Autor . V. <i>Author</i> .		Baculus ,	ibid.	Bethleem ,	136
Audacia ,	ibid.	Bætica ,	ibid.	Bias . V. <i>Sapientes</i> .	
Audax ,	ibid.	Verbes ,	ibid.	Bigæ . V. <i>Currus</i> .	
Auentinus ,	ibid.	Bætis ,	126	Bibliotheca ,	ibid.
Auernus ,	108	Bæiz ,	ibid.	Bilis ,	ibid.
Augias ,	ibid.	Baiulus ,	ibid.	Bilbilis . V. <i>Hispania</i> .	
Augmentum ,	ibid.	Baleares ,	127	Bipennis . V. <i>Securis</i> .	
Augur ,	ibid.	Balæna ,	ibid.	Bistonia ,	ibid.
Augures notissimi ,	110	Balista ,	ibid.	Bithynia ,	137
Augurium ,	ibid.	Balneum . V. <i>Therma</i> : <i>Lauacrum</i> .		Verbes ,	ibid.
Bonum ,	ibid.	Balbus ,	ibid.	Biuium . V. <i>Via</i> .	
Malum ,	ibid.	Balsamum ,	ibid.	Eland itiz ,	ibid.
Aues augurales ,	111	Balebeus ,	ibid.	Blaphemia ,	ibid.
S. Augustinus ,	ibid.	Baptismus ,	128	Blaphemator ,	ibid.
Augustus ,	112	Baptisterium ,	ibid.	Bæotia ,	138
Augustus mensis ,	ibid.	Barathrum ,	ibid.	Verbes ,	ibid.
Auis ,	113	Barba ,	ibid.	Montes , Fluij ,	ibid.
Auium genera ,	ibid.	Barbatus ,	129	Boemia ,	ibid.
Aula ,	116	Barbaria ,	ibid.	Verbes ,	ibid.
Aulicus ,	ibid.	Prouinciz , Populi ,	ibid.	Bombyx ,	139
Aulæum . V. <i>Tapes</i> .		Barbaries ,	ibid.	Bombarda ,	ibid.
Aulis ,	ibid.	Barbarus ,	ibid.	Bona Dea ,	ibid.
Aura ,	117	Barbitos . V. <i>Cithara</i> , & <i>Musica instrumenta</i> .		Bona . V. <i>Dinitia</i> .	
Auris ,	ibid.			Bonitas ,	140

Index totius Operis.

Capricornus,	ibid.	Cato,	ibid.	Verbes,	ibid.
Caprius,	168.	Catullus,	177.	Populi,	ibid.
Capua,	ibid.	Catulus,	ibid.	Chalybs,	ibid.
Caput,	ibid.	Cauca,	ibid.	Chaonia . V. Epirus .	
Carbasus,	169	Caucasus,	ibid.	Chaos,	188.
Carbo V. lignum .		Caucerna,	ibid.	Charistia,	ibid.
Carcer,	ibid.	Caulis,	178.	Charitas,	ibid.
Carcere clausus,	ibid.	Caunus,	ibid.	Charites,	ibid.
Carcres,	ibid.	Caupo,	ibid.	Charon,	ibid.
Cardinalatus,	170.	Caupona,	ibid.	Character,	189.
Cardinalis, & Cardinalium		Caurus ventus,	ibid.	Charta,	ibid.
Senatus,	ibid.	Caussa,	ibid.	Charus,	190.
Carduelis,	ibid.	Causidicus,	ibid.	Charybdis,	ibid.
Caria,	ibid.	Cautes . V. Saxum, rupes,		Chelys,	ibid.
Vrbes		ibid.		Cherronefus,	ibid.
Montes		Cayster,	ibid.	Chimera,	ibid.
Flauuij	} ibid.	Cca . V. Cca .		Chione,	191.
Cares pop.	111	Cecrops,	179.	Chios,	ibid.
Carina . V. Nauis partes.		Cedrus,	ibid.	Chiographum . V. Scriptura.	
Caries,	ibid.	Celebris,	ibid.	Chiron,	ibid.
Carmania,	ibid.	Celer: Celeritas,	ibid.	Chirurgus,	192.
Vrbes,	ibid.	Cella,	ibid.	chirurgica,	ibid.
Carmelus,	ibid.	Celtiberia . V. Hispania.		chlamys,	ibid.
Carmen ibid.		Censor: Censura,	180.	cherrilus,	ibid.
Carmum species,	ibid.	Centauri,	ibid.	choedæ,	193.
Carmenta,	172.	Centaurorum nomina,	181.	chorea,	ibid.
Carnifex,	ibid.	Centumcellæ,	ibid.	chorus,	ibid.
Caro . V. Membra, Corpus .		Centurio,	ibid.	choragus,	ibid.
Carpathos . V. Insularum no-		Cephalenia . V. Insularum		choraules,	ibid.
mina .		nomina .		chorebus,	194.
Carthago,	ibid.	Cephalus,	ibid.	christus,	ibid.
Carthaginenses,	173	Cepheus,	182.	christiani,	ibid.
Casa,	ibid.	Cephifus,	ibid.	chryseis . V. Aftynome .	
Casceus,	ibid.	Cera,	ibid.	chymia,	ibid.
Casa,	ibid.	Cera,	ibid.	chymicus,	ibid.
Caspix portæ . V. Media.		Cerafus . V. Arborum genera.		cibus,	ibid.
Caspium mare . V. Mare .		Ceraunia,	ibid.	cibans se,	195.
Castandra,	ibid.	Cerberus,	ibid.	cibans alios,	ibid.
Castiope,	174.	Descriptio,	183.	ciborum genera,	ibid.
Cassii . V. Rete: Galea .		Cercopes,	ibid.	cicada,	196.
Casus,	ibid.	Cerdo,	ibid.	cicatrix,	ibid.
Castalia,	ibid.	Cerebrum,	184.	cicero,	197.
Castanea,	ibid.	Ceres,	ibid.	ciconia,	ibid.
Castiras,	ibid.	Cerealia .	187.	cilicia,	ibid.
Castus,	ibid.	Certamen,	ibid.	Vrbes	
Castus,	ibid.	Ceruiæ,	ibid.	Flauuij	
Casta,	175.	Cerussa,	ibid.	Montes	} 193.
Castor, & Pollux,	ibid.	Ceruus,	186.	cilicium,	ibid.
Castro,	ibid.	Cerua Hercules,	ibid.	cymbi . V. G erma nis .	
Castreus . V. Eunuchus.		Cerpes,	ibid.	cimmerij,	ibid.
Carapulta,	176	Cestus,	ibid.	cinnannus,	ibid.
Catena,	ibid.	Cete,	187.	cingulum,	ibid.
S. Catharina V. & M.	ibid.	Ceyx,	ibid.	cinis,	199.
Catharrus,	ibid.	Chalcis . V. Euboea .		cineus,	ibid.
Cathedra . V. Sedes .		Chaldæi,	ibid.	cinnamomum .	200.

Cir-

Index totius Operis.

ree,	ibid.	conum . V. Limus .	concupitus,	219.
rczum,	ibid.	conum . V. Turba .	concubina . V. Pellex .	
rcritus,	201	cogitatio,	concupium . V. Noctis partes,	
rculator,	ibid.	cogitationes male,	concupiscentia . V. Amor la-	
rcus,	ibid.	cognati,	sciuis,	
rcus maximus,	ibid.	cognatio,	concurfus . V. Turba,	
uis,	202	colars . V. Exercitus .	condimentum,	ibid.
uitas,	ibid.	coirus,	confessio,	ibid.
thara,	ibid.	colaphus,	confusio,	ibid.
charædus,	203	colchi,	coniuratio,	ibid.
trus,	ibid.	collatia,	connubium . V. Nuptiæ,	
trum,	ibid.	collegium,	conux . V. Vxor ; Matrus,	
ades . V. Cedes .		collis,	conon . V. Mathematici,	
amor,	ibid.	colloquium . V. Sermo .	conopsea . V. lectus,	
amor nautarum,	ibid.	cellum,	confanguinitas . V. Cognatio,	
amor feminarum,	ibid.	colonia,	confanguineus,	ibid.
angor,	ibid.	colonia,	conficientia,	ibid.
laros . V. Ionia,		colonus . V. Agricola .	confcius,	ibid.
larus,	ibid.	colophon,	confensus . V. Concordia,	
laffis,	ibid.	color,	confideratio,	ibid.
lafficum,	ibid.	Albus,	confilium,	ibid.
lauræ,	ibid.	Flauus,	confiliarius,	220
laudæ,	ibid.	Cæruleus,	confolans,	ibid.
laudus,	ibid.	Niger . V. Niger .	confolatio,	ibid.
laus . V. Pefculus,		Pallidus . V. Pallidus .	confpicillum,	ibid.
lauftrum,	205	Rubeus . V. Rubeus .	confians: Conftantia,	ibid.
lauus,	ibid.	Variis,	confantinopolis,	ibid.
lauus latus,	ibid.	Viridis . V. Viridis .	conful,	ibid.
lemens,	ibid.	coloratus,	confulatus,	221
lementia,	ibid.	coloffus,	confus,	ibid.
leonz,	ibid.	coluber . V. Serpens,	contagium . V. Peflis,	
leopatra,	ibid.	columba,	contemplator,	ibid.
lerici,	206	columbarium,	contemptus,	ibid.
hentes,	ibid.	columna,	contemms,	222
lio . V. Mufa .		columnæ partes,	contentio,	ibid.
litumnus,	ibid.	columnæ infignes,	continens . V. Tellus -	
liuus,	207	comæ,	continentia,	ibid.
loaca,	ibid.	comatus,	contrariorum exempla,	ibid.
lælia,	ibid.	comes,	Contrarius,	ibid.
loto . V. Pareæ .		comitatus,	contumelia,	ibid.
lufum . V. Etruria .		comete,	conualefcens,	ibid.
lymene . V. Nymphæ .		commeatu,	conuiciator,	ibid.
lypeus .	ibid.	commoditas,	conuiuium,	223
lytæmnefra .	208	comordia,	conus . V. Galeæ: Cupreffus,	
lyrie . V. Heliotropium .		comædus,	coos,	ibid.
midus,	ibid.	comum,	copia,	ibid.
oactus,	ibid.	compez,	copiæ descriptiones,	ibid.
ochlea,	ibid.	comptus,	coquina,	224
ochlear,	ibid.	comatus,	coquinaria instrumenta,	ibid.
ocyrtus,	209	concentus,	coquus,	ibid.
emeterium,	ibid.	conceptus,	cor . V. Corporis partes .	
ena,	ibid.	concilium,	corallium,	ibid.
enarum genera,	210	concha,	corcyra,	225
eneus . V. Ceneus .		concordia Deæ,	corinthus,	ibid.
enotaphium,	ibid.	concordia,	cor. Gallus,	226

Index totius Operis.

Cornix,	ibid.	Crimen,	ibid.	Custodia: Custos,	ibid.
Cornus,	ibid.	Crimis,	234	Cutis,	ibid.
Cornu,	ibid.	Crimisus,	ibid.	Cyanæ,	ibid.
Cornucopia,	227	Crista. V. Galea.		Cyanæx,	ibid.
Cornutus,	ibid.	Crocodillus,	ibid.	Cyathus,	243
Corona,	ibid.	Crocus,	ibid.	Cybele,	ibid.
Castrensis,	ibid.	Cræsus,	235	Cyclas. V. Vespis.	
Civica,	228	Croton,	ibid.	Cyclades,	ibid.
Muralis,	ibid.	Cruciarus,	ibid.	Cyclopes,	244
Naualis,	ibid.	Crudelis,	ibid.	Cycnus,	ibid.
Obfidionalis,	ibid.	Crudelitas,	236	Cycnus auis,	245
Laurea,	ibid.	Crutitas, V. Morboru genera.		Cycnus fidus,	ibid.
Oualis,	ibid.	Cruinena,	ibid.	Cydicpe.	ibid.
Coronatus,	ibid.	Cruor. V. Sanguis.		Cydon,	ibid.
Corona fidus,	ibid.	Crus.	ibid.	Cyllarus. V. Equorum infi-	
Coronis,	229	Crumas. V. Musica instrumen-		gantium nomina.	
Corpus,	ibid.	ta.		Cyllene,	246
Corporis partes,	ibid.	Crustulum,	ibid.	Cymba,	ibid.
Corpus aerium,	ibid.	Crux,	ibid.	Cymbalum,	ibid.
Corruptus,	ibid.	Crucifixus,	ibid.	Cyminus. V. Etruria lacus.	
Corfica. V. Insularum nomina.		Crytallus,	ibid.	Cynofura,	ibid.
Cortina,	ibid.	Crypta,	237	Cynthus. V. Delos.	
Cosius,	230	Cubiculum. V. Domus.		Cyparissus. V. cupressus.	
Cortex,	ibid.	Cubile. V. Lectus.		Urbes } ibid.	
Corus. V. Caurus.		Culicra,	ibid.	Montes } ibid.	
Corybantes,	ibid.	Culex. V. Insectum.		Cyrene,	247
Corythos,	ibid.	Culina. V. Coquina.		Cyrnus. V. Insularum nomina.	
Corylus,	231	Culmen. V. Cacusmen.		Cyrrha,	ibid.
Coturnix,	ibid.	Culmus,	ibid.	Cyrus,	ibid.
Cotæ,	ibid.	Culpa. V. Crimen.		Cytheron,	ibid.
Cras,	ibid.	Culter,	ibid.	Cythera,	ibid.
Crapula. V. Gula.		Cultus,	ibid.	Cytherea. V. Venus.	
Crassus. V. Pinguis.		Cunæ,	ibid.	Cythorus,	248
Creator. V. Calix.		Cunulus,	238	Cyzicus,	ibid.
Crater fidus,	ibid.	Cunæ,	ibid.		
Crates,	ibid.	Cuneus,	ibid.		
Creator, Creditor. V. Fene-		Cupido. V. Desiderium.			
rator.		Cupido Deus.	2		
Creatura,	ibid.	Cupidus,	ibid.		
Credibilis,	ibid.	Cupressus,	ibid.		
Credulitas. V. Fides.		Cura,	ibid.		
Cremera. V. Fabius.		Cures. V. Sabini.			
Cremona,	ibid.	Curetes. V. Corybantes.			
Creon,	ibid.	Cusia,	ibid.		
Crepido. V. Margo.		Curiositas,	240		
Crepusculum,	ibid.	Curius,	ibid.		
Eretra,	232	Currus,	ibid.		
Creta insula,	ibid.	Custus partes,	ibid.		
Urbes,	ibid.	Currus Decorum,	241		
Montes } 233		Currens,	ibid.		
Fluuij }		Cursus,	ibid.		
Populi,	ibid.	Cursor,	242		
Crensa,	ibid.	Curtius,	ibid.		
Creusa,	ibid.	Curtus,	ibid.		
Cribrum,	ibid.	Cuspis. V. Munro.			

D

Dacia,	ibid.
Provinciar,	ibid.
Urbes,	ibid.
Fluuij,	ibid.
Populi }	ibid.
Dardalion,	ibid.
Dardalus,	ibid.
Dæmon,	ibid.
Dæmoniacus,	250
Dalmatia,	ibid.
Urbes,	ibid.
Damascus,	ibid.
Danz,	251
Dannum,	ibid.
Dannatio,	ibid.
Dannatus,	ibid.
Damnoscus,	ibid.
Danae,	ibid.

Da-

Index totius Operis.

Janaï. V. <i>Græci</i> .		Demophon,	260	Dij maiores gentium,	ibid.
Janaus,	252	Demosthenes,	ibid.	Dij selecti,	ibid.
Janaides. V. <i>Belides</i> .		Dens,	ibid.	Indigetes,	ibid.
Jania,	ibid.	Denticulipium,	ibid.	Deorum nomina varia,	ibid.
Urbes		Densus,	ibid.	Dij nuptiales,	ibid.
Fluvij	} ibid.	Derisio,	ibid.	Dij præfides partibus,	269
Insulæ		Desertum. V. <i>Eremitæ</i> .		Dij, Deæque ab humanis	
Daniel,		Desiderans,	261	actionibus denominati,	
Japes. V. <i>Epulæ</i> .		Desiderium,	ibid.		
Daphne,	253	Desidia,	ibid.	Dij rustici.	271
Daphnis,	ibid.	Desperatus,	ibid.	Dij marini.	ibid.
Dardanus,	ibid.	Destructor,	ibid.	Cælestes,	ibid.
Dardania. V. <i>Troia</i> .		Detestabilis,	ibid.	Inferni,	272
David,	254	Detractor,	ibid.	Deorum prætorum cultus,	ibid.
Dæmus,	ibid.	Deuius,	ibid.	Diligens,	ibid.
Daunia,	ibid.	Deuotus: Denotio,	ibid.	Diligentia,	ibid.
Urbes,	ibid.	Deucalion,	ibid.	Diliculus. V. <i>Mane</i> .	
Debilis,	ibid.	Deus,	262	Diluvium,	ibid.
Deblitas,	ibid.	Dei gentium. V. <i>Dij profa-</i>		Diogenes,	ibid.
Debitum,	ibid.	ni.		Dionædes,	273
Decem. V. <i>Numerus</i> .		Dextera,	ibid.	Diomedes Thracius,	ibid.
December,	ibid.	Dia. V. <i>Nexus</i> .		Dio,	ibid.
Decenviratus,	255	Diabolus. V. <i>Dæmon</i> .		Dione,	ibid.
Deceptor,	ibid.	Diaconus,	ibid.	S. Dionysius,	ibid.
Deceptus,	ibid.	Diadema,	ibid.	Dionysius,	274
Decoctor,	ibid.	Dialectica,	263	Diræ,	ibid.
Decor,	ibid.	Dialectica,	264	Diræe,	ibid.
Decus. V. <i>Honor</i> .		Dichamnus,	265	Discessus,	ibid.
Decollatus,	ibid.	Dictum,	ibid.	Disciplinatio. V. <i>Verber</i> .	
Decoratus,	ibid.	Dido,	ibid.	Discipulus,	ibid.
Decrepitus,	ibid.	Dies,	ibid.	Discrimen. V. <i>Pariculum</i> .	
Decrepitas,	256	Dies diuersi,	266	Differentia.	
Decretum,	ibid.	Diei partes,	ibid.	Distordia,	ibid.
Dedecus,	ibid.	Dierum nomina,	ibid.	Discus,	275
Degener,	ibid.	Dies natalis,	ibid.	Dichyrambus,	ibid.
Defectus,	ibid.	Anniuerfaria	} ibid.	Diuerforium,	ibid.
Defensor: Defensor,	ibid.	Nubilis		Diuerfus,	ibid.
Deformis: Deformitas,	ibid.	Serenus		Dices,	ibid.
Deianira,	ibid.	Dies Caniculares. V. <i>Canicu-</i>		Diuites,	ibid.
Deidamia,	ibid.	læres.		Diuitiæ,	276
Deiphale. V. <i>Diomedes</i> .		Dies mortis,	ibid.	Diuinatio,	ibid.
Deiphobus,	257	Extremi iudicii,	ibid.	Diuinator,	277
Delator,	ibid.	Exorientis diei descriptio.		Docilis,	ibid.
Delatio,	ibid.	V. <i>Mane, & Aurora</i> .		Doctrina,	ibid.
Delicatus,	ibid.	Dies festus. V. <i>Festum</i> .		Doctus,	ibid.
Deliciæ,	ibid.	Dierum numerus,	267	Dodona,	ibid.
Delos,	ibid.	Disarratio,	ibid.	Dolium,	ibid.
Delus,	ibid.	Differentia,	ibid.	Dolor,	278
Delphi,	258	Difficultas: Difficilis,	ibid.	Dolos. V. <i>Fraus</i> .	
Delphin,	ibid.	Digitus,	ibid.	Domitor,	ibid.
Delphinatus,	259	Digitus partes,	ibid.	Dominus: Domina,	ibid.
Demens,	ibid.	Dignitas,	ibid.	Domini,	ibid.
Demencia,	ibid.	Digressio,	ibid.	S. Dominicus,	ibid.
Democritus. V. <i>Philoso-</i>		Dignus,	268	Domitianus,	ibid.
phus.		Dij profani,	ibid.	Domus,	279

Do-

Index totius Operis.

Formus partes , ibid.
 Domorum vocabula , ibid.
 Domus regia , 280.
 Donum , V. Munus ,
 Doris . V. Achaia ,
 Doris , ibid.
 Dormiens . V. Somnus .
 Dos , ibid.
 Draco , ibid.
 Draconigenæ , 281.
 Drepanum , ibid.
 Druydæ , ibid.
 Dryades , ibid.
 Dryope , ibid.
 Dubius , ibid.
 Dubitatio , 282.
 Duellum , ibid.
 Dulcis: Dulcedo , ibid.
 Dulichia , ibid.
 Dumus , ibid.
 Dumetum , ibid.
 Dux , ibid.
 Ducum illustrium nomina ,
 Durus , ibid.
 Dyctis . V. Danae ,
 Dyræ . V. Dyræ ,
 Dyrachium , ibid.

E

E Benus , 283.
 Ebrus , ibid.
 Ebrietas , ibid.
 Ebur , 284.
 Ecclesia , ibid.
 Echinades , ibid.
 Echo , ibid.
 Eelipus , 285.
 Ecloga , ibid.
 Ecclasis , 286.
 Edera . V. Hedera ,
 Educatio , ibid.
 Edictum , ibid.
 Effeminatus , ibid.
 Eigenus , ibid.
 Egeas , ibid.
 Egeætra , ibid.
 Electus , 287.
 Electio , ibid.
 Electrosina , ibid.
 Electrum , ibid.
 Elegia , ibid.
 Elementum , ibid.
 Elenchus , ibid.
 Elephas , ibid.

Eleusis , 288.
 Elias , 289.
 Elis , ibid.
 Vrbes }
 Fluvij } ibid.
 Montes }
 Elisa . V. Dido ,
 Elifus , ibid.
 Elixus , 290.
 Eloquens , ibid.
 Eloquentia , ibid.
 Elysiun , ibid.
 Ematia . V. Æmarhia in Ma-
 cedonia .
 Emendatus , 291.
 Empedocles . V. Philosopho-
 rum nomina ,
 Emplastrum , ibid.
 Emptor , ibid.
 Enceladus , ibid.
 Encomium , ibid.
 Endymion , ibid.
 Energia , 292.
 Enipeus , ibid.
 Enna , ibid.
 Ennius , ibid.
 Enos , 293.
 Ensis , ibid.
 Enyo . V. Bellona ,
 Eos . V. Aurora .
 Epaphus , ibid.
 Epeus , 294.
 Ephesus , ibid.
 Ephyre , ibid.
 Epicedion , ibid.
 Epicturus , ibid.
 Epidaurus , 295.
 Epimetheus . V. Prometheus ,
 Epirus , ibid.
 Vrbes }
 Montes } 295. & 296.
 Fluvij }
 Populi }
 Epigramma , ibid.
 Episcopatus , ibid.
 Episcopus , ibid.
 Epistola , ibid.
 Epithalamium , 297.
 Epitaphium . V. Epigramma .
 Epulæ , ibid.
 Epulum , ibid.
 Equa . V. Equus ,
 Eques , ibid.
 Equites Romani , 298.
 Hierosolymitani , ibid.

S. Andreæ , ibid.
 S. Stepliani , ibid.
 Equitatus , ibid.
 Equus , ibid.
 Equæ , ibid.
 Equorum qualitates , 299.
 Equorum insignium nomina ,
 ibid.
 Equus admiffarius , 300.
 Equus cursor , ibid.
 Equus Troianus , 301.
 Equi triumphantium , ibid.
 Equitatio , ibid.
 Equitratus . V. Herostratus .
 Erato , ibid.
 Erebus . V. Infernus ,
 Eremus , ibid.
 Eremita , ibid.
 Ergastulum . V. Carcer ,
 Ergastularius , ibid.
 Erichth , 302.
 Erichtheus , ibid.
 Eridanus , ibid.
 Erigone , 303.
 Eriphyle , ibid.
 Ero . V. Hero , ibid.
 Eruca , ibid.
 Erinny , ibid.
 Erifichthos , ibid.
 Erostratus . V. Herostratus .
 Error , ibid.
 Erubescencia , ibid.
 Erudicio , 304.
 Eruditus , ibid.
 Erymanthus , ibid.
 Eryipelas , ibid.
 Erythra , ibid.
 Eryx , 305.
 Esacus , 305.
 Esaias . V. Isaias ,
 Esca . V. Cibus ,
 Esquilinus . V. Exquilæ .
 Esuriens . V. Famelicus ,
 Etrocles , ibid.
 Etruria , ibid.
 Vrbes , ibid.
 Lacus , 306.
 Fluvij , ibid.
 Montes , ibid.
 Populi , ibid.
 Eua , ibid.
 Eudæne , 308.
 Euander , ibid.
 Euaneſcens , ibid.
 Euangelium , ibid.

Eu-

Index totius Operis.

Suboea,	ibid.	Expugnatio,	ibid.	Fautor,	ibid.
Urbes,	309	Exquiliæ,	ibid.	Fanus,	ibid.
Eucharistia,	ibid.	Exta,	ibid.	Fax : Faces,	ibid.
Eucledes,	ibid.	Externus,	319	Febris,	ibid.
Euentus . V. Casus .		Exul,	ibid.	Februm genera,	ibid.
Euenus . V. Astolia .		Exuuiæ,	ibid.	Februarius,	320
Euganei . V. Venetie : Pata-		Ezechias,	ibid.	Fecialis,	329
uium : Gallia Cispina,		Ezechiel,	ibid.	Felix,	ibid.
Eumæus,	ibid.	F		Felicitas,	ibid.
Eumelus,	ibid.			Felix,	ibid.
Eumolpus,	ibid.	FAba,	320	Fenestra,	ibid.
Eumenides,	310	Faber,	ibid.	Femur,	ibid.
Eunuchus,	ibid.	Fabricator . V. Ædificator,	ibid.	Femoralia . V. Brachyæ .	
Euphorbus,	ibid.	Fabrica,	ibid.	Fera,	ibid.
Euphranor . V. Statuæ : inf-		Fabula,	ibid.	Petrarum nomina,	330
ignes,		Facies,	ibid.	Feretrum,	331
Euphrates,	ibid.	Fabij,	ibid.	Ferizæ,	ibid.
Euphrosine . V. Charites .		Fabius Maximus,	321	Feronia,	ibid.
Eurialus,	311	Facinus,	ibid.	Ferox,	ibid.
Euripides,	ibid.	Factum,	ibid.	Ferraria,	ibid.
Euregus,	ibid.	Facundia . V. Eloquentia,		Ferrum,	332
Euroopa,	ibid.	Facultas . V. Potestas .		Ferreas,	ibid.
Euroopa regio,	312	Fex,	ibid.	Ferula . V. Flagellum .	
Regiones,	ibid.	Facilis,	ibid.	Fertilis,	ibid.
Insulæ,	ibid.	Fagus,	ibid.	Fertilitas,	ibid.
Eurotas,	ibid.	Falerius,	ibid.	Fernor : Feruens,	ibid.
Eurus . V. Ventorum nomina .		Feliscus,	322	Ferus,	ibid.
Eryale,	313	Fallacia . V. Fraus,		Festus,	334
Burydice,	ibid.	Fallax,	ibid.	Festinus,	ibid.
Eurytheus,	313	Falsarius,	ibid.	Festum,	ibid.
Euxinus,	ibid.	Fals,	ibid.	Festa Christianorum,	ibid.
Excidium,	314	Falco,	ibid.	Dies Dominicus,	
Excitatio,	ibid.	Fama,	ibid.	Natalis Domini,	ibid.
Excrementa,	ibid.	Famosus,	313	Epiphaniæ,	ibid.
Excommunicatus,	ibid.	Fames,	ibid.	Purificatio,	ibid.
Excubizæ,	ibid.	Fanaticus,	ibid.	Quadragesima,	ibid.
Excursio,	315	Familia,	324	Palchæ,	ibid.
Excusatio, & Executor,	ibid.	Famulus,	ibid.	Ascensionis,	ibid.
Excratio,	ibid.	Famula,	ibid.	Pentecostes,	ibid.
Exemplum,	ibid.	Fanum . V. Templum .		Festa alia eorumdem,	ibid.
Exequiæ,	ibid.	Farina,	ibid.	Festa Gentilium,	335
Exequiarum dies,	316	Far,	ibid.	Festa Græcorum, & exterorū,	336. & 337.
Exercitium,	ibid.	Farraceus,	ibid.	Festones barbarum,	338
Exercitium,	ibid.	Farcimen,	ibid.	Fex . V. Fex .	
Exercitus,	ibid.	Fastidium,	ibid.	Fibula,	ibid.
Exercitus partes,	ibid.	Fascis,	ibid.	Ficus,	ibid.
Exhalatio,	317	Fasces,	ibid.	Ficulneus,	ibid.
Exhalans animam,	ibid.	Fascia,	335	Fistilia,	ibid.
Exilium,	ibid.	Fastus,	ibid.	Fidelis,	339
Exilium,	ibid.	Fatum,	ibid.	Fidelitas,	ibid.
Experfactus,	ibid.	Fauces . V. Gula .		Fidens,	ibid.
Explorator,	ibid.	Fauilla,	326	Fides Dea,	ibid.
Experientia,	318	Fauna,	ibid.	Fides Christiana,	ibid.
Expers,	ibid.	Fauonius . V. Zephyrus .		Fides,	ibid.
Expositus,	ibid.	Faunus,	ibid.	Fi-	
		Fauor,	327		

Index totius Operis.

Fides, dies,	339	<i>fur.</i>		Fulica; Fulix,	ibid.
Fiducia,	ibid.	Formæ,	ibid.	Fulmen,	359
Figulus,	ibid.	Formica,	350	Fumus,	ibid.
Figura,	340	Formido,	ibid.	Funda,	360
Filius,	ibid.	Formosus,	ibid.	Fundi,	ibid.
Filia,	ibid.	Fornax,	351	Fundamentum,	ibid.
Filium,	ibid.	Fornix,	ibid.	Fungus,	ibid.
Fimbria,	ibid.	Fortuna Dea,	ibid.	Funis,	ibid.
Fimus,	ibid.	Fortuna bona,	352	Funus,	361
Finis,	ibid.	Fortuna mala,	ibid.	Fur,	ibid.
Finis vitæ,	ibid.	Fortunatæ insulæ,	353	Furæ,	362
Fines,	341	Fortitudo. V. Robor,		Furiarum nomina,	363
Fines,	ibid.	Fortis. V. Generosus,		Alesto,	ibid.
Fiscella,	ibid.	Forum,	ibid.	Tisiphonæ,	ibid.
Fiscus,	ibid.	Forum Romanum,	ibid.	Megara,	ibid.
Fistula,	ibid.	Cæsaræ,	ibid.	Furnus,	ibid.
Flabrum,	ibid.	Augusti,	354	Furores,	ibid.
Flagellum,	ibid.	Nervæ,	ibid.	Furor poeticus,	364
Flamen; Flamines,	342	Traiani,	ibid.	Furiosus,	ibid.
Flamma,	ibid.	Fora alia, ibid. & oppida,		Furtum,	ibid.
Flandria,	342	sic denominata.		Furca,	ibid.
Urbes } 343		Fossa,	ibid.	Fusus,	ibid.
Fluvij }		Frænum,	ibid.		G
Flatus,	ibid.	Fragilis,	355	G Abij,	365
Flauus,	ibid.	Fragor,	ibid.	S. Gabriel Angelus,	ibid.
Fletus,	ibid.	S. Franciscus,	ibid.	Gades,	ibid.
Flexus,	ibid.	Frater,	ibid.	Gadera, sine Gadira,	ibid.
Flora,	ibid.	Fraternitas,	ibid.	Galanthis,	366
Florentia,	344	Fratricidium,	ibid.	Galanthis,	366
Flos: Flores,	ibid.	Fraus,	ibid.	Galathea,	ibid.
Florum nomina,	ibid.	Fraxinus,	ibid.	Galathia,	ibid.
Fluctus,	ibid.	Fremens. V. Iratus.		Urbes.	
Flumen,	ibid.	Fremitus,	ibid.	Montes	
Fluxus, refluxus maris,	346	Fretum,	ibid.	Fluvij }	ibid. & 367.
Focus,	ibid.	Frigus,	ibid.	Populi	
Fedix,	ibid.	Frigidus,	ibid.	Galatia,	367
Fecunditas,	ibid.	Froudes,	ibid.	Galecia,	ibid.
Fecundus,	ibid.	Frons,	ibid.	Urbes,	ibid.
Fædus,	ibid.	Fructus,	ibid.	Galbanum,	ibid.
Fæmina,	347	Fructuum nomina,	357	Galea,	ibid.
Fæminarum qualitates,	ibid.	Fruges,	ibid.	Galenus,	368
Fænum,	ibid.	Frumentum,	ibid.	Galerus,	ibid.
Fænus: Fænerator,	ibid.	Frumenti partes,	ibid.	Alia capitis indumenta,	
Fætor,	348	Frutex,	ibid.	ibid.	
Fætus,	ibid.	Fruticum genera,		Galileæ,	369
Fælium,	ibid.	Frustrum,	ibid.	Urbes,	ibid.
Folles,	ibid.	Fuga,	358	Montes,	ibid.
Fomes,	ibid.	Fugax,	ibid.	Gallia,	370
Fontes,	ibid.	Fucinus lacus. V. Lacuum no-		Prouincie,	ibid.
Fontium aliquot nomina, ibid.		mina.		Urbes,	ibid.
Foramen,	349	Fucus,	ibid.	Gallia Narbonensis,	371
Foræps,	ibid.	Fucatus,	ibid.	Fluvij }	ibid.
Fores,	ibid.	Fucus. V. Infestum.		Populi	
Forma,	ibid.	Fulgor. V. Splendor.		Fluvij }	
Forma. V. Pulcritudo: Formo-		Fulgur,	ibid.	Montes }	

Index totius Operis.

Populi,	372	Gladiatoria ars,	391	Hæreticus,	ibid.
allia Cisalpina,	373	Glans,	ibid.	Halcyon . V. <i>Halcyon</i> .	ibid.
Fluvij,	ibid.	Glaucus,	ibid.	Hamus,	ibid.
Populi,	374	Gloria,	392	Harpalice,	400
alli Sacerdotes,	ibid.	Gnidus . V. <i>Cnidus</i> .		Harpocrates,	ibid.
allucinium,	375	Gnossius . V. <i>Creta Inf.</i>		Harpyx,	ibid.
alluza,	ibid.	Gorgon,	ibid.	Harulpex . V. <i>Augur</i> .	
allinarum genera,	ibid.	Gothi,	393	Hasta,	ibid.
allus,	ibid.	Græcia,	ibid.	Telorum genera,	401
allinago,	376	Prouinciæ,		Haftarum partes,	ibid.
allus poeta. V. <i>Cor. Gallus</i> .		Populi,	ibid.	Haftarum genera,	ibid.
ancea,	ibid.	Gramen,	394	Hebe,	ibid.
anco,	ibid.	Grammatica,	ibid.	Hebræi,	402
anges,	377	Grando,	ibid.	Hebrus,	ibid.
anymedes,	ibid.	Grassator,	ibid.	Hecate,	ibid.
aramantes,	378	Gratia,	ibid.	Hecatombe,	403
arganus,	ibid.	Gratiarum actio,	ibid.	Hector,	ibid.
arrulus : Garrulitas,	ibid.	Gratix,	ibid.	Hecuba,	ibid.
arunnina,	ibid.	Gratitudo,	ibid.	Hedera,	404
audium,	ibid.	Grauidus : Grauida,	ibid.	Hedui,	ibid.
audens,	ibid.	Grauisce . V. <i>Erruria</i> .		Vrbes,	ibid.
aurus mons. V. <i>Campania</i> .		Graues : Grauitas,	395	Flumina,	405
ekenna mons . V. <i>Gallia</i> .		S. Gregorius,	ibid.	Populi,	ibid.
edeeon,	ibid.	Gremium,	ibid.	Helena,	ibid.
edloni,	379	Grex : Greces,	ibid.	Helene inf.	406
edlu,	ibid.	Grues,	ibid.	Helenus,	ibid.
elacies pendens,	ibid.	Gubernaculum,	396	Helleborus,	ibid.
elascens,	ibid.	Gubernator,	ibid.	Heliades,	ibid.
elens,	ibid.	Gubernator nauis,		Helice,	ibid.
Gemitus,	ibid.	Gula,	ibid.	Helicon,	ibid.
Gemini,	ibid.	Gule vitium,	ibid.	Heliotropium,	ibid.
Gemma,	380	Gulofus,	ibid.	Hellas . V. <i>Gratia</i> .	
Gemmarum nomina,	ibid.	Gurges,	397	Helles,	407
Genæ,	382	Gutta,	ibid.	Hellefpontus,	ibid.
Genealogia,	ibid.	Guttur,	ibid.	Helluo . V. <i>Gulofus</i> .	ibid.
Generatio,	ibid.	Gymnafium,	ibid.	Helæctij,	ibid.
Genus,	ibid.	Gymnafarcha,	ibid.	Vrbes,	ibid.
Genius,	383	Gymnophiftæ,	ibid.	Flumina	
Genu,	ibid.	Gyncæzum,	ibid.	Montes } 408	
Generofus,	384	Gyrus,	ibid.	Populi	
Gens . V. <i>Turba</i> .	ibid.	Gyrus cœleftium orbium,		Hemifphærium,	ibid.
Genua,	ibid.	ibid.		Heraclæa,	ibid.
Geometria,	ibid.			Herba,	ibid.
Geometra,	ibid.			Herbarum partes,	409
Germania,	ibid.			Herbarum nomina,	ibid.
Prouinciæ,	ibid.			Heracles,	414
Earū Vrbes, Fluvij, ibid. &c.				Heri,	416
Germen,	388			Hercynia :	ibid.
Geryon,	ibid.			Hermaphroditus,	ibid.
Geta,	ibid.			Hermes,	ibid.
Gigas,	ibid.			Hermione,	ibid.
Gigantū aliquot nomina,	389			Hermus,	ibid.
Glacies . V. <i>Geln</i> .				Hæro,	ibid.
Gladius,	390			Hernici,	417
Gladiatores,	ibid.			Herodes,	ibid.
				He-	

Index totius Operis.

Heroftratus,	ibid.	Hora,	ibid.	Laniculus,	ibi.
Heros,	ibid.	Horatius,	430	Ianitor,	440
Herus,	ibid.	Horreum,	ibi.	Ianua. V. <i>Ofium</i> .	
Hefiodus,	ibi.	Hogologium,	ibid.	Ianua. V. <i>Gemma</i> .	
Hefione.	418	Horofcopus,	431	Ianuarius,	ibid.
Hefperia,	ibid.	Horror,	ibid.	Ianus,	441
Hefperides,	ibid.	Hortator,	ibid.	Lanthe,	ibid.
Hefperus,	ibid.	Hortatus,	ibid.	Iapan,& Iaponia. V. <i>Infula-</i>	
Hefperi periphrases.	419	Hortus,	ibid.	<i>rum NEMINE.</i>	
Hexametri,	ibid.	Hofpes,	432	Iapyx,	442
Hiatus,	ibid.	Hofpitalitas,	ibi.	Iapetus,	ibid.
Hiberna,	ibid.	Hofpitiu.	ibid.	Iarbas,	ibid.
Hibernia,	ibid.	Hofia,	ibid.	Iafus,& Iafob,	ibid.
Regiones, & vrbes in illis,		Hofis,	433	Iafon,	ibid.
ibid.&	420	Hofilis,	ibid.	Iafpis. V. <i>Gemma NEMINE</i>	
Hicms,	ibid.	Humanus,	ibid.	Iberus,	443
Hiericus. V. <i>Iudea</i> .		Humanitas,	434	Icarus,	ibid.
Hieroglyphica,	ibid.	Humeri,	ibid.	Icarus,	ibid.
S. Hieronymus,	ibid.	Humidus,	ibid.	Ictus,	ibid.
Hierofolyma,	ibid.	Humilis: Humilitas,	ibid.	Ida,	444
Loca vrbis celeberrima.	421	Humor,	ibid.	Ida Crete. V. <i>Creta</i> .	
Hinnitus,	ibid.	Humus,	ibid.	Idalion,	ibid.
Hippocentauri. V. <i>Centauri</i> .		Hunni. V. <i>Pannonia</i> .		Idolum,	ibid.
Hippocrene,	ibid.	Hyacinthus,	ibid.	Idolatri,	ibid.
Hippocrates,	ibid.	Hyacinthus flos,	ibid.	Idolatria,	ibid.
Hippodamia,	ibid.	Hyacinthus gemma.	435	Idomeneus,	ibid.
Hippodamia,	422	Hyades,	ibid.	Idothea,	ibid.
Hippodame,	ibid.	Hybla,	ibid.	Idumea,	ibid.
Hippolyte,	ibid.	Hydra,	ibid.	Vrbes: Papuli.	ibid.& 445
Hippolytus,	ibid.	Hydropicus,	436	Iecur,	ibid.
Hippodemon,	ibid.	Hydropifis,	ibid.	Ieiunium,	ibid.
Hippomenes,	423	Hydrus,	ibid.	Ieiunus,	ibid.
Hipponax,	ibid.	Vrbs.	ibid.	Iefus,	ibid.
Hircania,	ibid.	Hylas,	ibid.	Iefuitæ.	446
Vrbes, Montes,		Hymon.	ibid.	Ignoratus. V. <i>Indolitus</i> .	
Hircus,	ibid.	Hymertus,	437	Ignauus,	ibid.
Hirqui,	424	Hymnus. V. <i>Cantus</i> .		Ignavia,	ibid.
Hirundo,	ibid.	Hypanis. V. <i>Cantus</i> .		Ignis,	ibid.
Hispania,	ibid.	Hyperborei,	ibid.	Ignis elementaris,	447
Prouincia,& in illis Regna,		Hyperion,	ibid.	Ignis æternus,	ibid.
ib. Populi.	425	Hypermeftre,	438	Ignis artificiofus,	ibid.
Historia,	427	Hypocauftum,	ibid.	Ignobilis,	ibid.
Historicus,	ibid.	Hipocritus,	ibid.	Ignatus,	ibid.
Hiftio,	ibid.	Hipocrita,	ibid.	Ignorantia,	ibid.
Hædus,	ibid.	Hygphyte,	ibid.	Ilex,	ibid.
Hædus fidus,	ibid.	Hyrcania. V. <i>Hircania</i> .		Ilia,	448
Homerus,	428	I		Iliam,	ibid.
Hodie,	ibid.	Iacchus,	ibid.	Illufus. V. <i>Atica</i> .	
Homicidia: Homicidium,	ibid.	Iaceus,	ibid.	Ilium,	ibid.
Homo,	ibid.	S. Iacobus maior,	439	Ilias,	ibid.
Hominis partes. V. <i>Corpus</i> &		S. Iacobus minor,	ibid.	Illecebræ,	ibid.
<i>Caput</i> .	429	Iactura. V. <i>Dammum</i> .		Illefus,	ibid.
Honeftus,	ibid.	Iaculator,	ibid.	Iluftris,	ibid.
Honeftus,	ibid.	Iaculum,	ibid.	Ilyria,	ibid.
Honor,	ibid.	Iambus,	ibid.	Vrbes.	ibid.

Flu.

Index totius Operis.

Fluuij,	449.	Incredibilis,	ibid.	Infantia,	ibid.
Montes Populi,	ibid.	Incurfus,	ibid.	Infans,	ibid.
Ina,	ibid.	Incustoditus,	ibid.	Inscriptio,	ibid.
magis,	ibid.	Index. V. Signum,	ibid.	Infecta,	ibid.
inbecillitas,	ibid.	India,	ibid.	Insectorum genera,	ibid.
inbellis,	ibid.	Orientalis,	456	Insepultus,	465
inberbis,	ibid.	Prouinciae Vrbes:		Insidia,	ibid.
inber,	ibid.	Lacus: Fluuij,	ibid.	Insiadiator,	ibid.
mutatio.	450	Indi,	458	Insigne,	ibid.
inmanitas,	ibid.	India Occidentalis.	ibid.	Insubria,	ibid.
inmaturus,	ibid.	Insula: Vrbes,	ibid.	Insum,	ibid.
inmensus,	ibid.	Regiones Fluuij,	ibid.	Insula,	ibid.
inmersus,	ibid.	Populi,	ibid.	Insula Tiberidis,	468
inmobilis,	ibid.	Indicium.	459	Insulae Fortunatae,	ibid.
inmortalis,	ibid.	Indoctus,	ibid.	Insularum nomina,	ibid.
inmortalitas,	ibid.	Indomitus,	ibid.	Insula S. Thomae,	469
immundus,	ibid.	Inducit,	ibid.	Principis,	ibid.
immunditiae,	451	Indulgentiae,	ibid.	Anni boni,	ibid.
immunis,	ibid.	Inedia,	ibid.	Philippinae,	ibid.
inpar,	ibid.	Inelegans,	ibid.	Oceani occidentalis, &c.	465.
inpatiens,	ibid.	Ineptus,	ibid.	Inspiratio,	ibid.
impatientia,	ibid.	Inermis,	ibid.	Incusus,	ibid.
imperator,	ibid.	Inexorabilis,	ibid.	Inuentum,	ibid.
imperium,	452	Inexpertus,	ibid.	Instabilitas rerum,	ibid.
Imperium Romanum.	164	Infamia,	ibid.	Instrumentum,	470
Imperialis,	ibid.	Infamis,	ibid.	Integritas. V. Simplicitas.	
Impeius,	ibid.	Infans,	ibid.	Integer,	ibid.
Impetus,	ibid.	Infantia,	ibid.	Intellectus,	ibid.
Impietas,	ibid.	Infelix,	460	Inempteris,	ibid.
Impius,	ibid.	Infernus,	ibid.	Interdictio,	ibid.
Impossibilis,	ibid.	Inferni flumina,	461	Intestina. V. Extia.	
Imprecatio,	ibid.	Principes:		Inutrecundus,	ibid.
Improbitas.	453	Furiae: Iudices, &c.	ibid.	Inuictus,	ibid.
Imprudens,	ibid.	Infidelitas,	ibid.	Inuidia,	ibid.
Imprudencia,	ibid.	Infidus,	ibid.	Inuidus,	ibid.
Impudens,	ibid.	Infinitus,	ibid.	Inuisibilis,	471
Imprudencia,	ibid.	Inferiz,	462	Inuisus,	ibid.
Inachus,	ibid.	Infortunium,	ibid.	Inuitus,	ibid.
Inaccessibilis,	ibid.	Ingenium,	ibid.	Inundatio,	ibid.
Inacume.	ibid.	Ingeniosus,	ibid.	Inuocationes,	ibid.
Inauris. V. Auris		Ingens,	ibid.	Musarum,	ibid.
Incantatio,	ibid.	Ingratus,	ibid.	Inutilis,	ibid.
Incendium,	454	Ingratitudo,	ibid.	Inuulnerabile, V. Inuictus.	
Incessus,	ibid.	Ingressus,	ibid.	Io,	ibid.
Incessus,	ibid.	Inimicus,	463	Iob,	ibid.
Inclementia.	455	Inimicitia,	ibid.	S. Ioannes Baptista,	472
Inceptum,	ibid.	Iniquus,	ibid.	S. Ioannes Euangelista,	ibid.
Incola,	ibid.	Iniquitas,	ibid.	locata,	ibid.
Incognitus,	ibid.	Initium,	ibid.	Locus,	ibid.
Incolumis,	ibid.	Iniuria,	ibid.	Ionas,	ibid.
Incolumitas,	ibid.	Innocens,	ibid.	Iolaus,	ibid.
Incommodum,	ibid.	Innocentia,	ibid.	Ioleus,	ibid.
Inconstans,	ibid.	Ino,	ibid.	Iole,	ibid.
Inconstantia,	ibid.	Inops. V. Pauper.		Ionis,	ibid.
Incorruptibilis,	ibid.	Inquietus.	464		

Index totius Operis.

Verbes,	ibid.	Iuramentum,	ibid.	Languor,	ibid.
Flouij,	2474	Iurisperitus,	489	Languidus,	ibid.
Ionium,	ibid.	Ius: Iustitia,	ibid.	Lanugo,	ibid.
Iordanis,	ibid.	Iustus,	ibid.	Lanx,	498
Ioseph Patriarcha.	ibid.	Iuturna,	ibid.	Laocon,	ibid.
S. Ioseph,	477	Iuuenalis,	ibid.	Laodamia,	ibid.
Iphianassa,	ibi.	Iuuenus,	ibi.	Laodamia,	ibid.
Iphigenia,	ibi.	Iuuenis,	ibid.	Laomedon,	ibid.
Iphis,	ibid.	Iuuentus,	490	Lapis,	ibid.
Ira,	ibid.	Iuuenta,	ibid.	Lapidum genera,	499
Iratus,	ibid.	Ixion,	ibid.	Lapis sepulcri,	ibid.
Iris,	ibid.			Lapis pretiosus. V. <i>Gemmae</i> .	
Istr,	477	L		Lapis igniarius,	ibi.
Ismarus,	478	Abes,	490	Lapidatus, & Lapidatio,	ibid.
Ismenus,	ibid.	Labors, & Labos,	491	Lapithæ,	500
Ifoocrates,	ibid.	Labrum,	ibid.	Lapfus,	ibi.
Ister. V. <i>Danubius</i> .		Labyrinthus,	ibid.	Laqueare,	ibid.
Isthmus,	ibid.	Lac,	ibid.	Laqueus,	ibid.
Istria. V. <i>Histria in Gallia Cis-</i>		Lac coagulatum,	493	Lares,	ibid.
<i>alpina</i> .		Lactans,	ibid.	Largus, & Largitor,	501
Istropolis,	ibi.	Lactea via,	ibid.	Largitio,	ibid.
Italia,	ibid.	Lacertus,	ibid.	Larilia,	ibid.
Provinciæ,	479	Lacerti,	ibid.	Larua,	ibid.
Insulæ:		Lachesis. V. <i>Parca</i> .		Lasciua,	ibid.
Flumina,	ib. & 480	Laconia, siue Laconica,	ibid.	Lasciuius,	ibid.
Lacus: Montes,		Lacrymæ,	493	Latebra,	ibid.
		Lacrymans,	ibid.	Laterna. V. <i>Lucerna</i> .	
Itali,	ibid.	Lactuca,	ibid.	Latex, V. <i>Humor</i> .	
Iter,	ibid.	Lactucarum genera,	ibid.	Latinitas. V. <i>Lingua Latina</i> .	
Itaca,	ibid.	Lacus,	ibid.	Latinus,	ibid.
Itys,	481	Lacus Ariciz,	494	Latium,	502
Iubar,	ibid.	Lacus Albanus,	ibid.		
Iuba,	ibid.	Lacus Asphaltes,	ibid.	Verbes,	
Iudæa,	ibid.	Lacus Larius,	ibid.	Flumina,	
Verbes,	ibid.	Lacus Verbanus,	ibid.	Lacus,	in Latio,
Montes,	482	Lacus Lemacus,	ibid.	Montes,	ib. & 503
Iudæi,	ibid.	Lacus Thraſymenus,	ibid.	Siluz, & Laci	
Iuda Ischariotes,	ibid.	Lacus Lucrinus,	ibid.	celebres	
Iuda,		Lacuum aliorum nomina.	495		
Iudicium,	ibi.	Ladon,	ibid.	Latini,	ibid.
Iudicium extremum. V. <i>Dies</i>		Læda. V. <i>Castor & Pollux</i> .		Larona,	ibid.
<i>extremi Iudicij</i> .		Leander, siue Leander,	496	Latratus,	ibid.
Iudith,	ibid.	Laertes,	ibid.	Latrina,	504
Iugum. V. <i>Mons</i> .		Læfrigones,	ibi.	Latro,	ibid.
Iugum,	ibid.	Lætitia. V. <i>Gaudium</i> ,		Latrocinium,	ibid.
Iugurtha,	ibi.	Lægena,	496	Latus,	ibid.
Iulius Cæsar. V. <i>Cæsar</i> .		Lais,	ibi.	Lauacrum,	ibid.
Iulius mensis,	484	Lamentum. V. <i>Quæstus</i> .		Lauinia,	ibid.
Iumentum,	ibid.	Lamia,	ibid.	Lauinum.	ibid.
Iuncus,	ibid.	Lamina,	ibid.	Laurentum,	ibid.
Iuncinus,	ibid.	Lamus,	ibid.	S. Laurentius,	505
Iunctura,	ibid.	Lampas,	497	Lauretum,	ibid.
Iunius mensis,	ibid.	Lampſacus,	ibid.	Laurus,	ibid.
Iuno,	485	Lana,	ibid.	Laus,	ibid.
Iupiter,	487	Lanificium,	ibid.	Laudis periphrases,	ibid.
Iupiter Planeta,	488	Lancea. V. <i>Hæſta</i> .		Lebes. V. <i>Abennum, & Carabum</i> .	ibid.

Index totius Operis.

flor,	ibid.	Ligamen,	ibid.	Lorum . V. <i>Flagellum</i> .	
flus,	507	Lignum,	ibid.	Lotharingia,	514
da,	ibid.	Ligatus,	ibid.	Septentrionalis,	
ana . V. <i>Leo</i> .		Ligo,	518	Meridionalis,	
gatio : Legatus,	ibid.	Liguria,	ibid.	Vrbes	
gio,	508	Vrbes : Fluvij in Liguria,		Fluvij	} in vtraque ibid.
gumen,	ibid.	ibid.		Montes	
guminum genera,	ibid.	Ligustrum,	ibid.	Luca,	ibid.
mnos,	ibid.	Lilium,	ibid.	Lotos,	ibid.
mures,	509	Lilybæon,	ibid.	Lucania,	515
na, & Leno,	ibid.	Limax . V. <i>Cochlea</i> .		Lucanus,	ibid.
to,	ibid.	Limbus,	ibid.	Sanctus Lucas Evangelista,	
to fidus,	510	Limbus Patrum,	519	ibid.	
Sol in Leone . V. <i>Zodiacus</i> .		Limbus puerorum,	ibid.	Luceria . V. <i>Apulia</i> .	
epor,	ibid.	Limen . V. <i>Ostium</i> .		Lucerna,	ibid.
epidus,	ibid.	Limes,	ibid.	S. Lucia Virgo, & martyr,	
epira,	ibid.	Limus,	ibid.	516	
epus,	ibid.	Lingones . V. <i>Gallia</i> .		Lucidus,	ibid.
erna,	ibid.	Lingua,	ibid.	Lucifer pro Dæmone . V. <i>Dæmon</i> .	
esbos,	511	Lingua Latina, Græca,		Lucifer fidus,	ibid.
ethe,	ibid.	ibid.		Lucina,	517
ethum,	ibid.	Lingua diuersa,	ibid.	Lucilius,	ibid.
lucas,	ibid.	Linterum,	ibid.	Lucretia,	ibid.
lucate,	ibid.	Linteum,	ibid.	Lucretius,	518
lucathoe,	512	Linum,	520	Lucrinus lacus . V. <i>Lacuum</i>	
lucathoe,	ibid.	Linus,	ibid.	nomina .	
lucis, & Leuitas,	ibid.	Lippirudo,	ibid.	Lucrum,	ibid.
lex, & Leges,	ibid.	Liquidus,	ibid.	Lufta,	ibid.
Legum præfcarum nomina,		Liquor,	ibid.	Luftator,	ibid.
ibid.		Lius,	ibid.	Luftus,	ibid.
Legiflatores,	513	Lis,	521	Lucubratio,	519
Legifperitus,	ibid.	Lipare,	ibid.	Lucus,	ibid.
Legitimus,	ibid.	Littera elementaris,	ibid.	Lucorum infignium nomina,	
Lex Dei,	ibid.	Litteræ pro epiftola . V. <i>Epiftola</i> .		ibid.	
Libanus,	ibid.	Litteræ pro ftudijs,	ibid.	Ludibrium,	ibid.
Fluvij ex Libano,	ibid.	Litteratus . V. <i>Doctus</i> .		Ludus,	ibid.
Liber,	ibid.	Litreus,	ibid.	Ludorum genera,	530
Libellus fupplex,	514	Lituus,	ibid.	Teffera,	ibid.
Libellus famofus,	ibid.	Linia,	ibid.	Alea,	ibid.
Liber, adiect.	ibid.	Liuius,	522	Talus,	ibid.
Liberator,	ibid.	Liquor,	ibid.	Pila ludus,	ibid.
Libertas,	ibid.	Lixiuum,	ibid.	Trochus,	531
Liber, idelt Bacchus,	515	Loeris,	ibid.	Scacchiorum ludus,	ibid.
Liberalis, & Liberalitas,	ibid.	Locus,	ibid.	Nuces,	ibid.
Libido,	ibid.	Locumtenens . Vide <i>Tribunus</i> .		Ceftus,	ibid.
Libidinosus,	ibid.	Locufta,	ibid.	Difcus . Vide <i>fuo loco</i> .	
Libitina,	ibid.	Lodix,	523	Pancratium,	ibid.
Libra,	516	Longus,	ibid.	Ludorum aliorum genera,	
Libræ partes,	ibid.	Longinquus,	ibid.	532	
Libra fidus,	ibid.	Loquax,	ibid.	Ludi,	ibid.
Librarius,	ibid.	Loquacitas,	ibid.	Olympici,	ibid.
Liburnia,	ibid.	Locutio,	ibid.	Circeufes,	533
Libya,	ibid.	Lonica,	ibid.	Seculares,	ibid.
Licentia,	517				
Lifter,	ibid.				

Index totius Operis.

Scenici, 534
 Ludorum aliorum genera, ibi.
 Lufor, ibid.
 Lues, ibid.
 Lugdunum, ibid.
 Lugdunensis tractus, 535
 Lumen. V. *Lux*.
 Luna, ibid.
 Lunæ ortus, 536
 Lunæ eclipsis. V. *Eclipsis*.
 Plenilunium. V. *fullo*.
 Lunaticus, ibid.
 Luna vrbs, ibid.
 Lupanar, ibid.
 Lupercalia, ibid.
 Lupus, 537
 Luscinia. V. *Philomela*.
 Lusitania, ibid.
 Vrbes: Flauij in Lusitania, ibid.
 Lustrum, ibid.
 Lustratio, 538
 Lutea, ibid.
 Lutum, ibid.
 Lux, ibid.
 Luxuria, ibid.
 Luxuriosus. V. *Libidinosus*.
 Luxuries, ibid.
 Lyæus, ibid.
 Lycaon, 539
 Lycæus, ibid.
 Lycas, ibid.
 Lycia, ibid.
 Vrbes } in Lycia, ibid.
 Montes } & 540.
 Populi }
 Lyconedes, ibid.
 Lyons, ibid.
 Lycurgus, ibid.
 Lycurgus Thracius, ibid.
 Lycus, 541
 Lydia, ibid.
 Vrbes }
 Montes } in Lydia, ibid.
 Flauij }
 Populi }
 Lymphæ, ibid.
 Lyncus, ibid.
 Lynx, 542
 Lyra fidus, ibid.
 Lyra, ibid.
 Lyricus, & lyrica carmina, ibi.
 Lyrici poæta, ibid.
 Lynceus, ibid.
 Lyfimachus, 543

Lyfippus, ibid.
 M
 Macareus, ibid.
 Macedonia, ibid.
 Vrbes }
 Flauij } in eadem 544.
 Montes }
 Lacus }
 Populi }
 Machabæi, ibid.
 Machaon, 545
 Machæa. V. *Enfi*.
 Machina, ibid.
 Macies, & Macer, ibid.
 Macula. V. *Lales*.
 Maculosus, ibid.
 Madidus, ibid.
 Mæander, ibid.
 Mænalus, 546
 Mænæ, & Mænades. V. *Bacchi*.
 Mæotis, ibid.
 Mæon, & Mæonia. V. *Lydia*.
 Magi, ibid.
 Magifter, ibid.
 Magifter exercitus, 547
 Magistratus, ibid.
 Magistratum nomina, ibid.
 Magnanimus, ibid.
 Magnes, ibid.
 Magnesia, 548
 Mahometes, ibid.
 Maia, ibid.
 Maiftas, 549
 Maiores, ibid.
 Maior ætas, ibid.
 Maius menfus, ibid.
 Malea, 550
 Maledictum, ibid.
 Maledicus, ibid.
 Malitia, & Malitiosus, ibid.
 Malleus, ibid.
 Malua. V. *Herbarum genera*.
 Malus, adiect. ibid.
 Malum, 551
 Malus arbor, ibid.
 Malus, ibid.
 Maluma, ibid.
 Mamurra, 552
 Mane, ibid.
 Mances, ibid.
 Mænica, ibid.
 Mannus, ibid.
 Mæfuetudo, & Mæfuetus, ibid.

Mantile, 553
 Manto, ibid.
 Mantua, ibid.
 Manus, ibid.
 Mapalia. V. *Tuguria*.
 Marathon, ibid.
 S. Marcus Euangelifta, ibid.
 M. Antonius, 554
 M. Marcellus, ibid.
 Mare, ibid.
 Abydenum, 555
 Adriaticum, ibid.
 Aegæum, ibid.
 Aegyptium, ibid.
 Atricum, ibid.
 Balthicum, ibid.
 Britannicum, 556
 Carpathium, ibid.
 Cæfium, ibid.
 Cretæum, ibid.
 Cyprium, ibid.
 Euboicum, ibid.
 Euxinum, ibid.
 Gaditanum, ibid.
 Glaciæum, ibid.
 Hellefpontiacum. V. *Hellefpontus*.
 Iberum, ibid.
 Icarium, 557
 Indum, ibid.
 Ionium, ibid.
 Mediteraneanum, ibid.
 Mortuum. V. *Lacus Asphaltites*.
 Myrtoum, ibid.
 Occidentale, ibid.
 Pacificum, ibid.
 Parthenopæum, ibid.
 Propontidos. V. *Propontus*.
 Perlicum, ibid.
 Rubrum, ibid.
 Scidum, ibid.
 Sidoniu, & Tyrium, ibid.
 Thracium, ibid.
 Tranquillum, ibid.
 Troicum, ibid.
 Tyrrhænum, ibid.
 Marinus, 559
 Mæotis, ibid.
 Mares, ibid.
 Margarita, ibid.
 Matro, ibid.
 Beatiff. MARIA. ibid.
 S. M. Magdalena, ibid.
 Matritus, 560

Index totius Operis.

arius,	ibid.	Mediolanum,	ibid.	Meridionales plagæ,	582
armarica,	ibid.	Medionatrices. V. <i>Latharing.</i>		Meropes,	ibid.
armor,	ibid.	Meditatio,	573	Merum. V. <i>Vinum.</i>	
armor mixtum,	ibid.	Mediterraneum. V. <i>Mare.</i>		Messana,	ibid.
armoreus,	561	Medulla,	ibid.	Messine,	ibid.
arochum,		Medusa. V. <i>Gorgon.</i>		Vrbes,	ibid.
Vrbes: Montes,	ibid.	Megalefia. V. <i>Ludi Aprilis.</i>		Mesembria. V. <i>Megara.</i>	
arpefa,	ibid.	Megara,	ibid.	Mesopotamia,	584
ars,	ibid.	Mel,	ibid.	Vrbes: Fluvij,	ibid.
ars fidus,	563	Melchisedech,	ibid.	Messalina,	ibid.
Martinus,	ibid.	Mellas,	574	Messis,	ibid.
arfi,	ibid.	Melampus,	ibid.	Messis abundantia,	ibid.
arfyas,	ibid.	Meleager,	ibid.	Messor,	ibid.
arfyas amnis,	ibid.	Meleagrides,	ibid.	Meta,	585
artialis,	564	Melicerta,	575	Metallum,	ibid.
artius mensis,	ibid.	Melissa,	ibid.	Metamorphosis,	ibid.
Martyres, & Martyrii,	567	Melite,	ibid.	Metaurus. V. <i>Romandiola.</i>	
artyrionum genera,	ibid.	Melos. V. <i>Cantus: Musica.</i>		Metellus,	ibid.
as,	ibid.	Melpomene. V. <i>Musa.</i>		Metra, sive Methra,	586
asia,	ibid.	Membra,	ibid.	Methymna,	ibid.
assagete,	ibid.	Membrana. V. <i>Charta.</i>		Metropolis,	ibid.
assilia,	ibid.	Memnon,	ibid.	Metus. V. <i>Timor.</i>	
ater,	566	Memoria,	576	Meuania,	ibid.
ateria,	ibid.	Memor,	ibid.	Mezentius,	ibid.
athematica,	ibid.	Memoriale. V. <i>Libellus supplex.</i>		S. Michael,	ibid.
athematicus,	ibid.	Memphis,	ibid.	Micheas,	ibid.
atrimonium,	567	Menalippus,	ibid.	Mida,	587
atrona,	ibid.	Menander,	ibid.	Miles, & milites,	ibid.
atronarum insignium nomi-		Mendacium,	577	Militum genera,	ibid.
na,	ibid.	Mendax,	ibid.	Militia,	588
Matthæus,	568	Mendicus,	ibid.	Miletus,	ibid.
Matthias,	ibid.	Mendicitas,	ibid.	Milvius,	ibid.
atuta. V. <i>Leucothea.</i>		Meneclaus,	ibid.	Miliarium,	ibid.
auors. V. <i>Mars.</i>		Menœtius,	ibid.	Mimalion,	ibid.
auritania Tingitana,	ibid.	Mens. V. <i>Anima: Animus.</i>		Mimantiones. V. <i>Baccha.</i>	
Regiones,		Mensa,	ibid.	Mimermus,	ibid.
Fluvij,	} ibid.	Mensis,	578	Munus. V. <i>Histris.</i>	
Montes,		Mensis partes,	ibid.	Minx,	ibid.
auritania Cæsariensis,	569	Hebræorum mensis,	ibid.	Mina,	ibid.
Vrbes: Populi,	ibid.	Græcorum mensis,	ibid.	Mincius,	590
ausolzum,	ibid.	Mensura,	579	Mincrus,	ibid.
leatus,	ibid.	Mensuræ liquidorum,	ibid.	Mineus. V. <i>Alciboe.</i>	
ecenas,	ibid.	Mensuræ aridorum,	ibid.	Minister, & ministra,	591
ledea,	ibid.	Mensuræ intervallo- rum,	ibid.	Ministerium,	ibid.
edia,	570	Mentum. V. <i>Barba.</i>		Ministeriorum variz species,	
Vrbes,		Meotis. V. <i>Meotis.</i>		ibid.	
Fluvij,	} ibid.	Mercator,	ibid.	Minium. V. <i>Rubens, & me-</i>	
Montes,		Merces,	ibid.	allorum genera.	
Populi,		Merces, dis,	ibid.	Minos,	592
edicina,	ibid.	Mercurius,	580	Minocaurus,	ibid.
edicamentorum genera,	571	Mercurius astrum,	581	Minyx,	593
edicus,	572	Meretrix,	ibid.	Miraculum,	ibid.
edictorum insignium nomi-		Meretricium,	582	Miscus,	ibid.
na,	ibid.	Meretriciū insigniū nomina,	ibid.	Miser. V. <i>Infelix.</i>	
ediscritas,	ibid.	Meridies,	ibid.	Misericors,	ibid.

Inde x totius Operis.

Misericordia,	ibid.	Morauia,	ibid.	Mutus,	ibid.
Missa,	ibid.	Vrbes,	2 ibid.	Mycenz,	ibid.
Missa pro defunctis,	ibid.	Fluuij,	3 ibid.	Mycone . V. <i>Cyclades</i> .	
Mitis,	594	Morbus,	601	Mygdonia,	ibid.
Mitra,	ibid.	Morborum genera,	ibid.	Myrica,	ibid.
Mithridates,	ibid.	Morbidus : Morbosus,	602	Myrthe,	612
Mixtus,	ibid.	Mores,	ibid.	Myrmidones . Vid. <i>Graci</i> :	
Maemofyne . V. <i>Musa</i> .		Moribundus,	ibid.	<i>Theffalia</i> ,	
Modestia, & modestus, ibid.		Moriens,	603	Myron,	ibid.
Modulamē . V. <i>Cantus : Musica</i>		Mors,	ibid.	Myrrha,	ibid.
Modus,	ibid.	Mors subitanea,	604	Myrtulus,	ibid.
Mora,	ibid.	Mors voluntaria,	ibid.	Myrtus,	613
Moror,	ibid.	Mortuus,	ibid.	Myrtetum,	ibid.
Mæstus,	ibid.	Mortalis,	ibid.	Myfia,	ibid.
Mæfia,	595	Mortifer,	ibid.	Maiores, 2 Vrbes, Montes,	
Superioris ; Inferioris Vr-		Morsus,	ibid.	Minoris, 3 Fluuij, ibid.	
bes,	ibid.	Morsus, adiect.	ibid.	Myfterium,	ibid.
Mola,	ibid.	Mortarium,	ibid.		
Molarum genera,	ibid.	Moschouia,	ibid.		
Molaris,	596	Vrbes,			
Moles,	ibid.	Populi,	3 605		
Molestus ; Molestia,	ibid.	Moschi,	ibi 1.		
Mollis,	ibid.	Mofes,	ibid.		
Mollities,	ibid.	Motus,	ibid.		
Molorchus,	ibid.	Mucro,	ibid.		
Molossus,	ibid.	Mugitus,	ibid.		
Moloffia . V. <i>Epirus</i> .		Mulctra,	ibid.		
Molucz,	ibid.	Mulier . V. <i>Fæmina</i> .			
Monasterium,	597	Multitudo,	606		
Monachus,	ibid.	Mulus,	ibid.		
Monacha,	ibid.	Mundus,	ibid.		
Monile,	ibid.	Mundities,	ibid.		
Monumentum,	ibid.	Mundus muliebris . V. <i>Gem-</i>			
Monitor,	ibid.	<i>marum genera</i> .			
Mons,	ibid.	Munichia . V. <i>infra</i> .			
Montiū insigniū nomina, 598		Munitus,	ibid.		
Montes Romam amplecten-		Munus,	ibid.		
tes,	ibid.	Murenulæ . V. <i>Memile</i> .			
Palatinus,	ibid.	Murex,	ibid.		
Auentinus . V. <i>suo loco</i> .		Murus,	607		
Cælius,	599	Murmur,	ibid.		
Capitolinus . V. <i>Capitolium</i> .		Murmuratio, & murmurato-			
Exquilinus . V. <i>Exquilie</i> .		res,	ibid.		
Ianiculus . V. <i>suo loco</i> .		Mus,	ibid.		
Quirinalis . V. <i>suo loco</i> .		Musæ,	608		
Viminalis,	ibid.	Musarum nomina,	ibid.		
Pincius,	ibid.	Musæum,	609		
Varicanus . V. <i>suo loco</i> .		Musca,	ibid.		
Montofus,	600	Muscus,	ibid.		
Monstrum,	ibid.	Musica,	610		
Monstrorum genera,	ibid.	Musicus,	ibid.		
Mopfus,	ibid.	Musica instrumenta,	ibid.		
Mopfopia . V. <i>Athena</i> .		Musici insignes,	611		
Mora,	ibid.	Mustum . V. <i>Pinum</i> .			
Morus,	ibid.	Mutina,	ibid.		

N

N Abathxi,	ibid.
Narnia,	614
Naiades . V. <i>Nympha</i> .	
Nanus,	ibid.
Nar,	ibid.
Narnia,	ibid.
Narbona,	ibid.
Narcissus,	ibid.
Nardus,	615
Narratio,	ibid.
Nasamones,	ibid.
Nasus,	ibid.
Natans,	ibid.
Nates,	ibid.
Natalis,	ibid.
Natura,	616
Natus,	ibid.
Naual,	ibid.
Naufragium,	ibid.
Naufragus,	ibid.
Naugatio,	ibid.
Naugator,	617
Nauis,	ibid.
Nauis partes,	618
Instrumenta nauis,	619
Naumachia,	ibid.
Naupactus,	ibid.
Nauplius,	ibid.
Naulicæ,	620
Nauta,	ibid.
Nautarum munia,	ibid.
Naxos,	ibid.
Neapolis,	ibid.
Nebula,	621
Necessitas,	ibid.

Ne-

Index totius Operis.

romantia,	ibid.	Nouale . V. Campus .		Obstinatus , & Obstinatio , 646	
ctar ,	623	Nouember ,	ibid.	Ocrasio ,	ibid.
fus . V. Crimen : Peccatum .		Noouendiale ,	ibid.	Occidens ,	ibid.
gotium ,	ibid.	Nouerca ,	633	Oecifus ,	ibid.
Ieus ,	ibid.	Nox ,	ibid.	Oecifico ,	ibid.
mea ,	ibid.	Noctis partes ,	ibid.	Ocultus ,	647
mfes ,	ibid.	Noctus ,	ibid.	Occurfus ,	ibid.
emus ,	623	Noxius ,	ibid.	Oceanus ,	ibid.
amorum fpecies ,	ibid.	Nubes ,	ibid.	Ocium ,	ibid.
eplehe . V. Helle , & Phryzus .		Nubilofus ,	635	Ociofus ,	ibid.
coptolemus . V. Pyrrhus .		Nubilis ,	ibid.	Ocrea ,	ibid.
epos ,	ibid.	Nudus ,	ibid.	Oftauius . V. Auguftus .	
eptunus ,	624	Nugæ ,	ibid.	Oftober ,	ibid.
epruni portus ,	625	Negator ,	ibid.	Oculus ,	648
equitia ,	ibid.	Numa ,	ibid.	Oculorum partes ,	649
tercus ,	ibid.	Numantia ,	ibid.	Qualitates ,	ibid.
feritos ,	ibid.	Numen . V. Deitas : Deus .		Vitia ,	ibid.
'ero ,	ibid.	Numerus ,	ibid.	Oda . V. Camus ;	
teffus ,	ibid.	Numerofum periphrascs ,	ibid.	Odium ,	ibid.
teftor ,	626	Nuncijs ,	638	Odor , & Odores ,	ibid.
tex . V. Occifo ;		Numidx ,	ibid.	Odorum genera ,	ibid.
. Nicolaus ,	ibid.	Nummus ,	639	Odor malus ,	ibid.
tidus ,	ibid.	Nummorum nomina ,	ibid.	Oebalus ,	650
tiger ,	627	Nummorum figuræ ,	ibid.	Oepidus ,	ibid.
igredo ,	ibid.	Nummorum materia ,	640	Oenus ,	ibid.
ihulum ,	ibid.	Nuncius ,	641	Oenomachus ,	ibid.
ilus ,	ibid.	Numquam ,	ibid.	Oenome ,	651
Officiorum Nili nomina , ibi .		Nuptiæ ,	ibid.	Oenopheron ,	ibid.
Nimbus ,	628	Nurfa . V. Sabini .		Oestrum ,	ibid.
tiobe ,	ibid.	Nutrix , & nutricijs ,	642	Oeta ,	ibid.
tiophates ,	ibid.	Nutus ,	ibid.	Oenfufus ,	ibid.
tiſta . V. Nyxa ?		Nux ,	ibid.	Oficina ,	ibid.
tiſus ,	ibid.	Nacis partes ,	ibid.	Officiũ ,	ibid.
tiſtor . V. Lux ;		Nucum fpecies ,	ibid.	Ogygia ,	652
tiſx ,	629	Nyctimene . V. Noctus .		Ogyges ,	ibid.
tiſus ,	ibid.	Nympha , & Nymphæ ,	ibid.	Oileus . V. Aiax ;	
tiſus fidus ,	ibid.	Nympharum genera ,	643	Olca ,	ibid.
Nobilis ,	ibid.	Nympharum infignium nomi- na ,	ibid.	Oliua fructus ,	ibid.
Nobilitas ,	630	Nyſa ,	644	Olinetum ,	ibid.
Noctua ,	ibid.			Oleum ,	ibid.
Noe ,	ibid.			Olenus ,	653
Nodus ,	ibid.			Olfactus ,	ibid.
Nomen ,	631			Olus ,	ibid.
Nomentum ,	ibid.			Olior ,	ibid.
Nonactia . V. Artadia .				Olla ,	ibid.
Norici ,	ibid.			Ollius ,	ibid.
Vrbes ,	ibid.			Olor ,	ibid.
Fluij ,	ibid.			Olympia ,	ibid.
Norma ,	ibid.			Olympia , orum ,	654
Normannia ,	ibid.			Olympus ,	ibid.
Vrbes ,	ibid.			Olynthus ,	ibid.
Notarius ,	632			Omafum ,	ibid.
Nota . V. Scriptura :				Omen . V. Augurium ſuo bo- num ſive malum , &c .	
Nothus ,	ibid.			Omphacium ,	ibid.
Noctus ventus ,	ibid.				

Index totius Operis.

Omphale,	ibid.	Ostentatio,	ibid.	Pamphylia,	ibid.
Onus,	ibid.	Ostia,	ibid.	Vrbes	
Onerofus,	655	Ostium,	ibid.	Montes	} ibid.
Onyx . V. Gemma Marmor.		Ostij partes,	ibid.	Fluuij	
Opes,	ibid.	Ostreum,	664	Pampinus . V. Vitis.	
Opheltes,	ibid.	Ostrum,	ibid.	Pan,	673
Ophulcus,	ibid.	Osyris,	ibid.	Panchiaia,	674
Opinio,	ibid.	Othomanus . V. Mahometes.		Pandion,	ibid.
Oppidum . V. Vrbs.		Othrys,	665	Pandora,	ibid.
Opportunitas,	ibid.	Ouans . V. Corona oualis.		Panis,	ibid.
Opprobrium,	ibid.	Ouidius,	ibid.	Pannofus,	675
Ops . V. Rhea.		Ouis,	ibid.	Pannonia,	ibid.
Optimates,	ibid.	Ouile,	666	Superioris, Inferioris Vr-	
Opus,	ibid.	Ouum,	ibid.	bes, Fluuij, Montes,	ibid.
Ora,	656			Panthera,	ibid.
Ora pro extr emitate,	ibid.			Pantheon,	ibid.
Oraculum,	ibid.			Papa,	676
Oratio,	ibid.			Papauer,	677
Orator,	657			Paphlagonia . V. Galatia.	
Orbis,	ibid.			Paphos,	ibid.
Orbes celestes:	ibid.			Papyrus,	ibid.
Orbis terrarum,	ibid.			Paradifus,	ibid.
Orbis nouus . V. India occi-				Paratium . V. Marmarica.	
dentalis.				Paralyfis,	678
Orbita,	658			Paralyticus,	ibid.
Orbus,	ibid.			Paralitus,	ibid.
Orchestra . V. Theatrum.				Parca,	ibid.
Orcus,	ibid.			Parcarum nomina,	ibid.
Orchomenos,	675			Parcitas,	679
Ordum . V. Hordeum: Legu-				Pardus . V. Panthera.	
mina.				Paries . V. Murus.	
Ordo,	ibid.			Paris,	ibid.
Orestes,	ibid.			Parona,	680
Organnum,	659			Parnassus,	ibid.
Orgia,	ibid.			Paros,	681
Orichalcum,	ibid.			Parrhasia,	ibid.
Oriens, Orientales partes,				Parrhasius,	ibid.
ibid.				Patricidium,	ibid.
Origo,	660			Parz,	ibid.
Orion,	ibid.			Parthenopæus,	ibid.
Orichyas,	661			Parthenius,	682
Ornamentum,	ibid.			Parthia,	ibid.
Ornus,	ibid.			Populi,	ibid.
Orontes,	ibid.			Parrus,	ibid.
Orphanus,	ibid.			Paruus,	ibid.
Orpheus,	ibid.			Pascha: Paschalia,	683
Orpheus,	ibid.			Pasqua,	ibid.
Ortus,	662.			Pasiphae,	ibid.
Ortus Solis, & aurora,	ibid.			Pasithea,	ibid.
Ortygia,	ibid.			Paffer,	ibid.
Os, or is,	ibid.			Paffio,	ibid.
Os, offis,	ibid.			Paffus,	684
Ossa,	ibid.			Paffor,	ibid.
Osculum,	663			Patara,	ibid.
Ostis . V. Osyris.				Patium . V. Padua.	
				Pa-	

Index totius Operis.

acer, patres,	ibid.	Penelope,	ibid.	Phaeton,	701
acera,	ibid.	Penetrabilis,	695	Phaetontiadet. V. Heliades.	
acribulum,	ibid.	Penetrare,	ibid.	Phalanx . V. Acies.	
acriens,& patientia,	685	Peneus,	ibid.	Phalantus . V. Tarentum.	
acienter,	ibid.	Penna,	ibid.	Phalaris,	ibid.
acina . V. Lanx .		Pensa . V. Fufus .		Phalarz,	ibid.
atria,	ibid.	Pentametrum . V. Elegia.		phantasma,	ibid.
arimonium,	ibid.	Penthefica,	ibid.	pharao,	ibid.
acritius,	ibid.	Pentheus,	696	pharactra,	ibid.
atroclus,	ibid.	Penus,	ibid.	Pharos,	702
atronus,	686	Penuria,	ibid.	pharfalia . V. Theffalia .	
atruus,	ibid.	Percufior,	ibid.	phafianus,	ibid.
auimentum,	ibid.	Perdix,	ibid.	phafis,	ibid.
.Paulus Apoftolus,	ibid.	Peregrinus,	ibid.	pherecides,	ibid.
auo,	687	Peregrinatio,	ibid.	phidias,	ibid.
auor . V. Timor .		Perfidia . Perfidus . V. Infide-		philemon,	ibid.
auper,	ibid.	litas .		philetas,	ibid.
auertas,	688	Pergama,	ibid.	philippi . V. Theffalia .	
auperes Matris Dei,	ibid.	Pergamus,	ibid.	S. philippus,	703
ax,	ibid.	Penclymenus,	697	philippus,	ibid.
cecatum,	689	Periculum,	ibid.	phidifthei . V. palzefthina .	
cecatum originale,	ibid.	Perillus,	ibid.	philofetes,	ibid.
ceccator,	ibid.	Perifera . V. Columba.		philomela,	ibid.
ecten,	ibid.	Peritrium,	ibid.	philofophia,	704
ectus,	ibid.	Permillio . V. Licentia .		philofophus,	ibid.
ecudes . V. Grex .		Perna,	ibid.	philofophi aliquor,	ibid.
ecunia . V. Nummus .		Pernicies,	ibid.	phultra,	705
edcmontana regio,	ibid.	Perniciofus,	ibid.	phineus,	706
es, Vrbes,	690	Pero . V. Melampus .		phlegeron,	ibid.
es,	ibid.	Perpetuus,	ibid.	phlegias,	ibid.
edices. V. Miles, & Bellator .		Perfephone . V. Proferpina.		phlegia,	ibid.
editatus, V. Exercitus .		Perfeis . V. Hecate .		phoca,	ibid.
egafus,	ibid.	Perfe, & Perfia .		phocis,	707
elagus . V. Mare .		Prouincie		phoeza,	ibid.
eleus,	ibid.	Vrbes		phocus,	ibid.
elias,	691	Populi	ibid.	phocus,	ibid.
elicanus,	ibid.	Fluuij		phoebas,	ibid.
eligni,	ibid.	Montes		phoebe . V. Luna : Diana .	
Fluuij,		Perfeus,	699	phoebe,	ibid.
elades . V. Pelias .		Perficus,	ibid.	phoenicia,	ibid.
elion,	ibid.	Perfialio,	ibid.	Vrbes	
ella . V. Macedonia.		Pertanax . V. Obftinatus .		Fluuij	
ellex,	ibid.	Perturbatio, & perturbatus .		Montes	708
ellus,	ibid.	ibid.		Populi	
elops,	693	Perfona,	ibid.	phoenix,	ibid.
elopera,	ibid.	Peruffa,	ibid.	phoenix auis,	ibid.
eloponnesus,	693	Pellulus,	700	pholoe,	709
Prouincie, Portus, Sinus,		Pellis,	ibid.	phortus,	ibid.
Vrbes,	ibid.	Pellum . V. Lucania Pellum .		phoroneus,	ibid.
elorus,	694	Petalus . V. Galeus .		phrencus,	ibid.
eltra. V. Clypeus, & Amazon.		Petitio,	ibid.	phreneticus,	ibid.
eluis,	ibid.	Petra . V. Lapis .		phrygia,	710
elufum,	ibid.	S. Petrus,	ibid.	Maiores, Minoris, Vrbes,	
elmates,	ibid.	Phacacia . V. Coryra .		Fluuij, Montes .	
elndus,	ibid.	Phaedra,	ibid.	phryxus,	ibid.

Index totius Operis.

Pethis,	711	Planities,	721	Pompa,	ibid.
Phyllis,	ibid.	Planta,	ibid.	Pompeius,	ibid.
Phryne. V. <i>Meretrix</i> <i>nemina</i> .		Platanus,	ibid.	Pomprina palus. V. <i>Latum</i> .	
Piaculum. V. <i>Sacrificium</i> .		Platea. V. <i>Forum</i> .		Pondus. V. <i>Onus</i> .	
Picus,	ibid.	Platex. V. <i>Bacina</i> .		Pons,	ibid.
Picenum,	ibid.	Plato,	ibid.	Pontifex & Pontificatus,	ibid.
Verbes, } 712		Plaustrum. V. <i>Curru</i> .		Pontus regio,	733
Fluuij,		Plausus,	ibid.	Verbes,	
Pictor,	ibid.	Plautus,	ibid.	Fluuij,	ibid.
Pictores,	713	Plebs,	722	Populi,	
Pictura,	ibid.	Plectrum,	ibid.	Pontus Euxinus,	ibid.
Pietas. V. <i>Picula</i> .		Pleciades. V. <i>Hyades</i> .		Popina,	ibid.
Pietas. V. <i>Religio</i> .		Plenilunium,	ibid.	Populonia,	ibid.
Piger. V. <i>Ignarus</i> .		Plenus,	ibid.	Populus. V. <i>Gens</i> .	
Pigritia. V. <i>Ignavia</i> .		Pleutos,	ibid.	Populus arbor,	ibid.
Pignus,	ibid.	Plexippus,	ibid.	Porcus & Porca,	734
Pila,	ibid.	Plexus,	ibid.	Porca,	ibid.
Pilus. V. <i>Galerus</i> .		Plinius,	ibid.	Porcarius,	ibid.
Pilus,	ibid.	Pluma, V. <i>Penna</i> .		Porphyrites,	ibid.
Pimpla,	714	Plumbum,	720	Portena,	ibid.
Pincerna,	ibid.	Pluto,	ibid.	Porta. V. <i>Ofium</i> .	
Pindarus,	ibid.	Pluuium,	724	Portentum. V. <i>Mensurum</i> .	
Pindus,	ibid.	Poculum,	ibid.	Porticus,	ibid.
Pinguis,	ibid.	Podagra,	ibid.	Porticulus,	735
Pinus,	ibid.	Pocma. V. <i>Carmen</i> .		Portiter,	ibid.
Pinetum,	715	Pocna,	ibid.	Portugalia. V. <i>Lusitania</i> .	
Pinna,	ibid.	Pocnarum genera,	ibid.	Portuinus. V. <i>Palmon</i> .	
Piper,	ibid.	Panitentia,	726	Portus,	ibid.
Pirata,	ibid.	Pani. V. <i>Carthago</i> .		Posleri,	736
Pirone,	ibid.	Pocfis,	ibid.	Poscritas,	ibid.
Pirithous,	716	Pocra,	ibid.	Posthumus,	ibid.
Pirus. V. <i>Fyrus</i> .		Larini,	727	Potens,	ibid.
Pisa,	ibid.	Græci,	ibid.	Potentia,	ibid.
Pisax,	ibid.	Poctria,	ibid.	Potus,	ibid.
Piscator,	ibid.	Pollex. V. <i>Digitus</i> .		Prædium,	ibid.
Piscatoria,	717	Pollio,	728	Præceps,	ibid.
Piscina,	ibid.	Pollux,	ibid.	præceptum,	ibid.
Pisces,	ibid.	Pollutus,	ibid.	præceptor. V. <i>Magister</i> .	
Partes,	ibid.	Polonia,	ibid.	Præco,	ibid.
Nomina,	ibid.	Verbes,	ibid.	Præcordia,	ibid.
Pisces fidus,	719	Fluuij,	ibid.	Præcutfor,	ibid.
Pisistratus,	ibid.	Polus,	ibid.	Præda. V. <i>Exunia</i> .	
Pistor,	ibid.	Arcticus,	729	Prædo. V. <i>Latro</i> : <i>Fur</i> .	
Pistoria,	ibid.	Antarcticus,	ibid.	Præfectus,	737
Pistrinum,	ibid.	Polybus. V. <i>Oedipus</i> .		Præfectura,	ibid.
Pistorium,	ibid.	Polydectes,	730	Prægnans. V. <i>Gravidus</i> .	
Pitane. V. <i>Aetolia</i> .		Polydamas,	ibid.	Prægium. V. <i>Bellum</i> .	
Pitacus,	720	Polydorus,	ibid.	Prælium,	ibid.
Pix,	ibid.	Polymnestor,	ibid.	Præmium,	ibid.
Placenta,	ibid.	Polynices,	ibid.	Prænceste,	ibid.
Placenta,	ibid.	Polyphemus,	731	Præsagium. V. <i>Vaticinium</i> .	
Plaga. V. <i>Vulnus Rete</i> .		Polyxena,	ibid.	Præsidium,	738
Planctus. V. <i>Fletus</i> .		Poma,	ibid.	Prætexta,	ibid.
Planetæ,	ibid.	Pomarium,	ibid.	Prætor,	ibid.
		Pomonz,	ibid.	Prætura,	ibid.

Præ-

Index totius Operis.

Præfatus,	739	Profa,	ibid.	Puteus,	759
Prædium,	ibid.	Proserpina,	ibid.	Putredo,	ibid.
Prædium,	ibid.	Proſpectus,	746	Pygmaei,	ibid.
Prædium,	ibid.	Proſper, & Proſperitas,	ibid.	Pygmalion,	ibid.
Prædium,	ibid.	Proſtibus, V. <i>Lupanus</i> .		Pylades,	ibid.
Prædium,	ibid.	Proſtibus,	ibid.	Pylos,	756
Prædium,	ibid.	Proterius,	747	Pyra. V. <i>Rogus</i> .	
Prædium,	ibid.	Proteus,	ibid.	Pyragmon,	ibid.
Prædium,	ibid.	Proſidentia,	ibid.	Pyramis. V. <i>Obeliſcus</i> .	
Prædium,	ibid.	Prouincia. V. <i>Regio</i> .		Pyranus,	ibid.
Prædium,	ibid.	Proximus. V. <i>Vicinus</i> .		Pyrcnes,	ibid.
Prædium,	ibid.	Prudens,	ibid.	Pyropus. V. <i>Cemmarum nemina</i> .	
Prædium,	ibid.	Prudentia,	ibid.	Pyrrha,	757
Prædium. V. <i>Benitas</i> .		Pruna. V. <i>Hierus</i> .		Pyrrhus,	ibid.
Prædium. V. <i>Tempeſtas</i> .		Pruna. V. <i>Ignis</i> .		Pyrus,	ibid.
Prædium. V. <i>Inarime</i> .		Prunus,	ibid.	Pyrorum ſpecies,	ibid.
Proci,	ibid.	Prurigo,	748	Pythagoras,	758
Prochius,	ibid.	Pſalmus,	ibid.	Pythion,	ibid.
Proconſul,	ibid.	Pſeudopropheta,	ibid.	Pyrexus. V. <i>Athena Pireaus</i> .	
Proconſulatus,	ibid.	Pſittacus,	ibid.		
Proctis. V. <i>Cephalus</i> .		Ptolemaeus,	ibid.		
Procurator,	ibid.	Pubes,	749		
Procurator,	742	Pudenda,	ibid.		
Procyon. V. <i>Canicula</i> .		Pudicitia,	750		
Prodigus. V. <i>L. berus</i> .		Pudicus,	ibid.		
Prodigalitas,	ibid.	Rudor,	ibid.		
Prodigium. V. <i>Monſtrum</i> .		Puella,	ibid.		
Proditor,	ibid.	Puer,	ibid.		
Proditio,	ibid.	Pueri,	751		
Proetus,	ibid.	Pueritia,	ibid.		
Proetides,	ibid.	Pugio,	ibid.		
Profanus. V. <i>Inſans</i> .		Pugil. V. <i>Gladiator</i> .			
Profectio. V. <i>Iter</i> .		Pugna,	ibid.		
Profectus,	ibid.	Pulcher. V. <i>Formoſus</i> .			
Profundum,	ibid.	Pulchritudo,	ibid.		
Progenies. V. <i>Generatio</i> .		Pulex,	752		
Progne,	ibid.	Pullus,	ibid.		
Prometheus,	743	Pulmentum,	ibid.		
Promiſſum,	ibid.	Pulpitum,	ibid.		
Promontorium,	ibid.	Pulmo,	ibid.		
Properius,	744	Puſſus,	ibid.		
Propheta,	ibid.	Pulvinar,	ibid.		
Propheta,	ibid.	Puluis,	753		
Prophetia,	ibid.	Puluerulentus,	ibid.		
Prophetiſſa,	ibid.	Pumex,	ibid.		
Prophetiſſæ,	ibid.	Punica poma,	ibid.		
Prophetia,	ibid.	Puppis,	ibid.		
Propinquus. V. <i>Vicinus</i> .		Purgatio,	ibid.		
Propitius,	745	Purgatus,	ibid.		
Propontis,	ibid.	Purgatorium,	ibid.		
Propontis,	ibid.	Purpura,	ibid.		
Propontis,	ibid.	Purpureus,	754		
Propontis,	ibid.	Purus. V. <i>Cafſus</i> .			
Propontis,	ibid.	Puſillanimis,	ibid.		
Propugnaculum,	ibid.	Puteoli,	ibid.		
Prota,	ibid.				

R Abies, ibid.
Rabroſus, ibid.

Ra-

Index totius Operis.

Lucernus. V. Vua.		Resuscitatio, & Resuscitatus,	Partes,	ibid.
Rachel,	ibid.	ibid.	Rorundus,	ibid.
Radius,	ibid.	Retia,	Rubera,	ibid.
Radix,	ibid.	Reuerentia,	Rubeus,	ibid.
Ramus,	763	Reus,	Rubicon. V. Roman-tiola.	
Rana,	ibid.	Rhadamanthus,	Rubigo.	788
Rapa,	ibid.	Rhamnus,	Rehor,	ibid.
S. Raphael,	ibid.	Rhetia. V. Rhetia.	Rubri mare, V. Mare Ru-	
Rapina,	ibid.	Rhiza,	rum.	
Rastrum,	764	Rheda,	Rubus,	ibid.
Ratio,	ibid.	Rhegium,	Ruclius,	ibid.
Raris,	ibid.	Rhenus,	Rudens,	ibid.
Raucina,	ibi.	Rhetus,	Rudus,	ibid.
Rebecca,	ibid.	Rhetia,	Rudimenta,	ibid.
Reccus,	ibid.	Virbes,	Rudis,	784
Reccilus,	ibid.	Rhetorica,	Ruga,	ibid.
Recordatio,	ibid.	Rhodanus,	Rugitus,	ibid.
Redemptio: Redemptus,	ibid.	Rhodope,	Ruina,	ibid.
Redemptor,	ibid.	Rhodos,	Rumor,	ibid.
Reditus,	ibid.	Rhorus,	Rupes,	ibid.
Redditus,	ibi.	Rhorcum,	Rus,	785
Refluxus,	ibid.	Rhombus,	Rusticus,	ibid.
Reformatus,	ibid.	Rictus,	Rusticitas,	ibid.
Refrigeratio,	ibid.	Rigor,	Rustica arma,	ibid.
Refugium,	ib.	Rima,	Rura,	ibid.
Rex: Reges,	ibid.	Ripa,	Rutuli,	786
Regina,	ibid.	Riphaeus,		
Regia,	ibid.	Risor,		
Regnum,	ibid.	Risus,		
Regimen,	766	Rithmus,		
Regio,	ibid.	Ritus,		
Regula. V. Regimen,		Riuialis,		
Regulus,	ibid.	Riuus,		
Relegatus, & Relegatio. V. E-		Rixa,		
xilium, & Exul.		Robur,		
Religio,	ibid.	Robustus,		
Religiosus,	ibid.	Rogationum dies,		
Religiosi,	ibid.	Rogus,		
Religio,	ibid.	Romandia,		
Reliquie sacræ.	ibid.	Virbes,		
Remedium. V. Medicina,		Fluuij,		
Remex: Remiges,	767	Roma,		
Remus,	ibid.	Portæ,		
Remus. V. Romulus.		Regiones,		
Renex,	ibid.	Montes.		
Renouatus,	ibid.	Viz,		
Reprehensio,	ibi.	Pontes,		
Reprehensus,	ibid.	Romani,		
Reprehensor,	ibid.	Romulus, & Remus,		
Res,	ibid.	Res,		
Res gestæ,	ibid.	Rofa,		
Respublica,	ibid.	Rofarium,		
Repudium,	768	Rofacea acquæ,		
Resistens,	ibid.	Roftrum,		
Responsum,	ibid.	Rota,		

S

Saba,	ibid.
Sabæi pop.	ibid.
Sabaudis,	ibid.
Sabbatum,	ibi.
Sabin,	ibid.
Virbes,	787
Fluuij,	ibid.
Sabinus.	788
Saccharum,	ibid.
Saccus,	ibid.
Sacellum,	ibid.
Sacerdos,	ibid.
Sacerdotes veteres,	789
Sacerdotes Christianorum.	ibid.
Sacerdotium,	ibid.
Sacrarium,	ibid.
Sacrificium,	ibid.
Sacrificia veterum,	791
Sacra vasa. V. Vas.	
Sacrilegus, & Sacrilegium.	792
Sacrilegus,	ibid.
Sacrificia,	ibid.
Sacritia,	ibid.
Sacritia: Sæuus,	ibid.
Saga. V. Venetica,	
Sagitta,	ibid.
Sagitta venenata,	794

Sagit-

Index totius Operis.

itarius, ibid.
 itarius fidus, ibid.
 um . V. Vestis .
 untus, ibid.
 id, ibid.
 is species, ibid.
 ifamentum, 795
 ifamentarius, ibid.
 lamis, ibid.
 abris . V. Saltus .
 dentini, ibid.
 ibij, ibid.
 linum, 796
 dix, ibid.
 imacis, ibid.
 imoneus, ibid.
 imon, ibid.
 itatio . V. Choreia .
 itus, ibid.
 itia . V. Herbarum genera .
 itum . V. Mare .
 itus, ibid.
 ituratio, ibid.
 itustius, 797
 itmaria, ibid.
 Vrbes, ibid.
 ambucus, ibid.
 amnites, ibid.
 Vrbes, ibid.
 Fluuij, ibid.
 Montes, 798
 Populi, ibid.
 imos, ibid.
 imothracia, ibid.
 imuel, ibid.
 impfon, 798
 imeti, & Sancta, 799
 imetimoniam, ibid.
 imguis, ibid.
 imguinolentus, ibid.
 imics . V. Tabes .
 ipa . V. Vinum .
 ipentia, ibid.
 ipens, 800
 ipetm sapientes, ibid.
 ipor, ibid.
 ippho, ibid.
 ipphicus verius, ibid.
 ra, ibid.
 rdanapalus, 801
 rdinia, ibid.
 Vrbes, ibid.
 rmatia, ibid.
 Prouincia, 2
 Populi, 3 801

Samentum, ibid.
 Sarnus . V. Campania .
 Sarpedon, ibid.
 Sartago, ibid.
 Satum . V. Ager .
 Satur, ibid.
 Saturæ palus . V. Latium .
 Saturnus, ibid.
 Saturnus fidus, 803
 Saturnalia, ibid.
 Saryra, ibid.
 Saryrus, 804
 Saul, ibid.
 Saxonia, ibid.
 Superioris Inferioris Vrbes,
 Fluuij, 805
 Saxum, ibid.
 Scabies, ibid.
 Scaber, scabrities, ibid.
 Scala, ibid.
 Scalprum, 806
 Scamander . V. Xanthus .
 Scannum, ibid.
 Scarabæus, ibid.
 Scatebra, ibid.
 Scelus . V. Crimen: Peccatum .
 Scelestus, ibid.
 Sceua, ibid.
 Sceptrum, 807
 Sciens, ibid.
 Scientia, ibid.
 Scipio, ibid.
 Scipio pro baculo . V. Baculus .
 Sciron, ibid.
 Sclopus, ibid.
 Scopæ, ibid.
 Scopulus . V. Rupes .
 Scopus, ibid.
 Scorpion, ibid.
 Scorpion fidus, 808
 Scotia, ibid.
 Vrbes,
 Fluuij, 3 ibid.
 Populi,
 Scrinium, 809
 Scriptor, ibid.
 Scriptura, ibid.
 Scripturarum genera, ibid.
 Scriptura sacra, 810
 Scrobs . V. Fossa .
 Scrupus, ibid.
 Scrupulosus, ibid.
 Scruta . V. Vetus .
 Sculptor, ibid.
 Sculptura, ibid.

Sculptores . V. Statuarii .
 Scurra, ibid.
 Scurum, ibid.
 Scylla, ibid.
 Scyros, 811
 Scythia, ibid.
 Prouincia, ibid.
 Populi, ibid.
 S. Sebastianus, 812
 Sebethus, ibid.
 Secretarius, ibid.
 Seceffus . V. Solitudo .
 Seculum, ibid.
 Securis, ibid.
 Sedes, 813
 Seditio, ibid.
 Seditiosus, ibid.
 Seges, ibid.
 Seianus, ibid.
 Semele, ibid.
 Semet, 814
 Semiramis, ibid.
 Semper, ibid.
 Senator, ibid.
 Senatus, 815
 Senex, ibid.
 Seneca, ibid.
 Senectus, 816
 Senex, ibid.
 Sententia, 817
 Sententia aliquot, ibid.
 Senfus . V. Sententia .
 Separatio, ibid.
 Sepes, ibid.
 September, ibid.
 Septentrio, 818
 Sepulcrum, ibid.
 Sequax, 819
 Sera, ibid.
 Serapis, ibid.
 Sereus, & serenitas, ibid.
 Serenitas maris, 821
 Seres, ibid.
 Sericum, ibid.
 Sermo, ibid.
 Serpens, ibid.
 Serpentis partes, 822
 Serpentinum genera, ibid.
 Serpens fidus, 823
 Serpillum, 824
 Scirra, ibid.
 Scirtum . V. Corona .
 Scruus, ibid.
 Scrua, ibid.
 Scruus, ibid.

Sery-

Index totius Operis.

Seryphus,	ibid.	Sion,	ibi.	Specula,	ibid.
Sestos,	825	Partes eiusdem montis,	ib.	Speculum,	ibid.
Setæ,	ibid.	Sipyhus,	ibid.	Spelunca,	ibid.
Setia V. Lacium.		Sirenes,	ibid.	Sperchius,	848
Seueritas. V. Crudelitas.		Sirius,	ibid.	Spes,	ibid.
Sibilus,	ibid.	Sistrum,	ibid.	Sperans,	ibid.
Sibylla,	ibid.	Sisyphus,	ibid.	Sphæra,	ibid.
Sibyllarum nomina,	ibid.	Sitis,	838	Sphæristerium,	849
Sibyllæ antrum,	826	Sitiens,	ibid.	Sphinx,	ibid.
Siccus, & siccitas,	ibid.	Situla,	ibid.	Spica,	ibid.
Sicilia,	ibid.	Situs,	ibid.	Spina,	ibid.
Verbes,	827	Smaragdus,	ibid.	Spiritus sanctus,	850
Flauij,	ibid.	Smegma. V. Lixiuum,		Spiritus,	ibid.
Portus,	828	Smyrna,	839	Splendor,	ibid.
Montes,	829	Sobrius, sobrietas,	ibid.	Spolia,	ibid.
Promontoria,	ibid.	Soccus,	ibid.	Spoliatus,	851
Locus,	ibid.	Socius, societas,	ibid.	Sponda,	ibid.
Siculi,	830	Socrates,	ibid.	Spongia,	ibid.
Sicyon,	ibid.	Sodomia,	840	Sponsus, & sponsa,	ibid.
Sidon,	ibid.	Solatium,	ibi.	Sporades,	ibid.
Sidus,	ibid.	Solator,	ibid.	Spuma,	853
Siderum nomina,	831	Sol,	ibid.	Sputum,	ibid.
Sigæum,	ibid.	Sol in signis Zodiaci. V. Zodia-		Squalor, squalidus,	ibid.
Signum,	ibid.	cus.	841	Squamma,	ibid.
Silentium,	ibid.	Solis equi, currus. V. Equi Solis		Stabilis,	ibid.
Silenus,	832	currus.		Stabulum,	ibi.
Silestia,	ibid.	Solstitium. V. inf.		Stadium, ij,	ibid.
Verbes,	ibid.	Sollicitus, sollicitudo,	ib.	Stagnum,	853
Silæx,	ibid.	Solitudo,	842	Statio,	ibid.
Silius,	833	Solmarus,	ibid.	Statijs,	ibid.
Silua. V. Nemus,		Solitus. V. sedes.		Statua,	ibid.
Siluanus,	ibid.	Solon,	ibid.	Statue insignes,	854
Similis,	ibid.	Solstitium,	ibid.	Statuarij insignes,	855
Simius,	ibid.	Solus,	ibid.	Statuaria ars,	856
Simiorum genera,	834	Solymæ. V. Hierosolyma.		Status,	ib.
Simois,	ibid.	Somnium,	ibid.	Statura,	ibid.
S. Simon,	ibid.	Somnus,	843	Statera,	ibid.
Simon Magus,	ibid.	Somniculosus,	844	Stella, V. Sidus.	
Simonides,	ibid.	Sonipes, V. Equus.		Stellio,	ibid.
Simplicitas,	835	Sonitus,	ibid.	Stemma,	ibid.
Simplex,	ibid.	Sonorus,	845	Stenobœa,	857
Simulacrum. V. Statua.		Sophisma,	ibi.	Stentor,	ibid.
Simulatio,	ibid.	Sophista,	ibid.	S. Stephanus,	ibid.
Simulatus,	ibid.	Sophocles,	ibid.	Stevens, V. Fimus.	
Sina,	ibid.	Soraete,	ibid.	Sterilis,	ibid.
Prouiciæ,	ibid.	Sordes,	846	Sterope, V. Pleiades: Hyades.	
Verbes,	ibid.	Sordidus,	ibid.	Steropes,	ibid.
Sinapis,	ibid.	Sorex. V. Mus.		Stefichorus,	ibid.
Sina,	836	Soror,	ibid.	Stigma,	858
Singultus,	ibi.	Sors,	ibid.	Stenelus,	ibid.
Sinis, vel Scinis,	ibid.	Spatium,	ibid.	Stimulus,	ibid.
Sinistra,	ibid.	Spado. V. Eunuchus		Stipendium, V. Mors.	
Sinon,	ibid.	Sparta,	ibid.	Stipes. V. Lignum.	
S. nus,	837	Species, V. Imago.		Stips,	ibid.
Sinus insigniores,	ibid.	Spectaculum,	847	Stolidus,	ibid.

Stoma-

Index totius Operis.

machus,	ibid.	Surdus,	ibid.	Provinciæ,	} ibid. 877
namen,	ibid.	Sus . V. <i>Forcus</i> .		Urbes,	
rangulatus,	859	Sus aper . V. <i>Aper</i> .		Tartarus,	ibid.
ratagemma,	ibid.	Surrentum,	ibid.	Taruium,	ibid.
repitus,	ibid.	Susa,	ibid.	Urbes,	
ridor,	ibid.	Sufanna,	866	Fluij,	} ibid.
ridulus,	ibid.	Suspenfus . V. <i>Strangulatus</i> .		Montes,	
rix,	ibid.	Suspenfus,	ibid.	Taurica Cherronefus,	ibid.
trougeyle . V. <i>Aeolides</i> .		Suspicio,	ibid.	Urbes : Fluij,	ibid.
trophades,	860	Suspiciofus,	ibid.	Taurus,	878
trophius,	ibid.	Sulpirium,	ibid.	Taurus fidus,	ibid.
trymon,	ibid.	Suftrus,	ibid.	Taurus mons,	ibid.
tructor,	ibid.	Sutor,	ibid.	Taxus,	879
trues,	ibid.	Sybaris,	ibid.	Taygetus,	ibid.
tudens : Studium,	ibid.	Syene,	867	Tectum,	ibid.
tupor,	ibid.	Sylla,	ibid.	Teda . V. <i>Teda</i> .	
tultitia : Stultus . V. <i>Demens</i> .		Synplegades . V. <i>Cyaneæ</i> .		Tegea,	ibid.
<i>Infans</i> : <i>Furius</i> .		Symphonia . V. <i>Canens</i> .		Tegmen,	880
tuppa,	ibid.	Synagoga,	ibid.	Tegula . V. <i>Tectum</i> .	
tuprum : Scuprator,	ibid.	Syphax,	ibid.	Tela,	ibid.
turnus,	861	Syracufæ,	ibid.	Telamon,	ibid.
tympthalus,	ibid.	Urbs partes,	868	Telegonus,	ibid.
tyx,	ibid.	Syria,	ibid.	Telemachus,	ibid.
uada,	862	Provinciæ ; quarum Ur-		Telephus,	ibid.
ubmersus . V. <i>Immersus</i> .		bes : Fluij, ibid.	869	Tellus,	881
ubstantia,	ibid.	Syrinx,	ibid.	Telum . V. <i>Hafia</i> .	
ubterraneus,	ibid.	Syrtes,	870	Temerarius,	ibid.
uccinum . V. <i>Electrum</i> .		Syrupus,	ibid.	Temeritas,	ibid.
uccus,	ibid.			Temo,	ibid.
udarium,	ibid.			Tempe,	ibid.
udes,	ibid.			Temperantia . V. <i>Modestia</i> .	
udor,	ibid.			Temperatus . V. <i>Modestus</i> .	
udans,	ibid.			Temperics . V. <i>Serenum</i> .	882
udum . V. <i>Serenus</i> : <i>Serenitas</i> .				Tempeftas,	ibid.
uenu . V. <i>Germania</i> .				Templum,	883
uenci,	ibid.			Templum Salomonis,	884
Provinciæ,	} 863			Tempora,	ibid.
Urbes,				Tempus,	ibid.
uffitus,	ibid.			Tempus longum,	ibid.
uffocatus . V. <i>Strangulatus</i> .				Tenebræ,	ibid.
uffragium,	ibid.			Tenebrosus,	885
ulcus,	ibid.			Tenedos,	ibid.
ulmo,	ibid.			Tentationes,	ibid.
ulphur,	ibid.			Tepiditas,	ibid.
umpus,	ibid.			Terentius,	ibid.
upellex,	864			Tereus,	ibid.
Superbia,	ibid.			Tergum . V. <i>Pellis</i> .	
Superbus,	ibid.			Terminus,	886
Supercilium,	ibid.			Terra . V. <i>Tellus</i> .	
superpellicum . V. <i>Vestium</i>				Terra Australis,	ibid.
<i>facerdotium genera</i> .				Terramotus,	887
Superflitio,	ibid.			Terracina,	ibid.
Supplicium,	ibid.			Terror,	ibid.
Supplicia æterna,	ibid.			Tellera . V. <i>Ludus</i> .	
Supplex,	865			Tefta,	ibid.
Supplicatio,	ibid.			Testamentum,	888

Index totius Operis.

Testudo,	<i>ibid.</i>	Vrbes,	<i>ibid.</i>	Torris,	<i>ibid.</i>
Testudo musicum instrumentum,	<i>ibid.</i>	Fluuij,	<i>ibid.</i>	Torus,	<i>ibid.</i>
Testudo bellicum instrumentum.	<i>ib.</i>	Thyestes,	<i>ibid.</i>	Trabs,	<i>ibid.</i>
Tectis,	889	Thymbra,	903	Trabes,	<i>ibid.</i>
Teucer,	<i>ibid.</i>	Thymus,	<i>ibid.</i>	Tractatus,	<i>ibid.</i>
Textor: Textrix,	<i>ibid.</i>	Thymnus,	<i>ibid.</i>	Tragodia,	<i>ibid.</i>
Textoria,	<i>ibid.</i>	Thyrus,	<i>ibid.</i>	Tragædi,	914
Textura,	<i>ibid.</i>	Tiaras, V. <i>Galerus</i> ,	<i>ibid.</i>	Tranquillitas,	<i>ibid.</i>
Thabor,	890	Tibia,	<i>ibid.</i>	Tranquillus,	<i>ibid.</i>
S. Thadæus,	<i>ibid.</i>	Tibiarum genera,	<i>ibid.</i>	Transformatus,	<i>ibid.</i>
Thais,	<i>ibid.</i>	Tibicen,	904	Tsanfluania, V. <i>Dacia</i> .	<i>ibid.</i>
Thalamus,	<i>ibid.</i>	Tiberis,	<i>ibid.</i>	Transiberium,	<i>ibid.</i>
Thales,	<i>ibid.</i>	Tibullus,	<i>ibid.</i>	Trapezita,	915
Thalia,	891	Tibar,	905	Transira-V. <i>Nanis partes</i> .	<i>ibid.</i>
Thamyras,	<i>ibid.</i>	Ticinus,	<i>ibid.</i>	Tremor,	<i>ibid.</i>
Theano,	<i>ibid.</i>	Tigris,	<i>ibid.</i>	Treuri,	<i>ibid.</i>
Theatrum,	<i>ibid.</i>	Tigris fluuius,	906	Tribunal,	<i>ibid.</i>
Theatri partes,	<i>ibid.</i>	Timaus,	<i>ibid.</i>	Tribunus,	<i>ibid.</i>
Thebz,	<i>ibid.</i>	Timor,	<i>ibi.</i>	Tribus,	<i>ibid.</i>
Thebz,	<i>ibid.</i>	Timidus,	<i>ibid.</i>	Tribules,	<i>ibid.</i>
Thebani,	893	Timor,	907	Tributum,	916
Thebz,	<i>ibid.</i>	Tinctura,	<i>ibid.</i>	Tridens,	<i>ibid.</i>
Theca,	<i>ibid.</i>	Tinctus,	<i>ib.</i>	Triuacria-V. <i>Sicilia</i> .	<i>ibid.</i>
S. Thecla,	<i>ibid.</i>	Tinea,	<i>ibid.</i>	Sanctiss. TRINITAS.	<i>ibid.</i>
Themis,	<i>ibid.</i>	Tintinnabulum,	<i>ibid.</i>	Triptolemus,	<i>ibid.</i>
Themistocles,	894	Tiphys,	<i>ibid.</i>	Triptodum-V. <i>Chorea</i> .	<i>ibid.</i>
Theocritus,	<i>ibid.</i>	Tirefia. V. <i>Tyrestas</i> .	<i>ibid.</i>	Tripus,	<i>ibid.</i>
Thermiz.	<i>ibid.</i>	Tirolis,	<i>ibid.</i>	Tricemis,	917
Thermopylae,	895	Vrbes,	<i>ibid.</i>	Tristis, & tristitia, V. <i>Mafius</i> ,	<i>ibid.</i>
Thermoodon,	<i>ibid.</i>	Tyrins,	908	& <i>Mafitia</i> .	<i>ibid.</i>
Therites,	<i>ibid.</i>	Trisphone, V. <i>Enria</i> .	<i>ibid.</i>	Triton,	<i>ibid.</i>
Thesaurus,	<i>ibid.</i>	Titan,	<i>ibid.</i>	Triumphus,	<i>ibid.</i>
Theseus,	896	Tithonus,	<i>ib.</i>	Triumphator,	918
Thespiades,	<i>ibid.</i>	Ticillatio,	<i>ibid.</i>	Triumviratus.	919
Thessalia,	897	Titio,	<i>ibid.</i>	Triuium,	<i>ibid.</i>
Provincia,	898	Titus,	909	Troas,	<i>ibid.</i>
Vrbes,	<i>ibid.</i>	Titulus,	<i>ibid.</i>	Vrbes,	<i>ibid.</i>
Fluuij,	<i>ibid.</i>	Tityus,	<i>ibid.</i>	Fluuij,	<i>ibid.</i>
Montes,	<i>ibid.</i>	Tlepolemus,	<i>ibid.</i>	Montes,	<i>ibid.</i>
Thessali,	<i>ibid.</i>	Tmolus,	<i>ibid.</i>	Trochus,	<i>ibid.</i>
Thetis,	<i>ibid.</i>	Toga,	<i>ibid.</i>	Troezen,	920
Thoas,	899	Togorum genera,	910	Troia,	<i>ibid.</i>
Tholus,	<i>ibid.</i>	Toletum,	<i>ibid.</i>	Troianum equus. V. <i>Equis</i> .	<i>ibid.</i>
S. Thomas,	<i>ibid.</i>	Tomi,	911	Troianus.	<i>ibid.</i>
Thorax,	<i>ibid.</i>	Tomitz,	<i>ibid.</i>	Troia ludus,	921
Thracia,	<i>ibid.</i>	Tomitra,	<i>ibid.</i>	Troilus,	<i>ibid.</i>
Vrbes,	<i>ibid.</i>	Tonfor,	<i>ibid.</i>	Trophæum,	<i>ibid.</i>
Montes,	900	Tonfura,	<i>ibid.</i>	Truncus,	<i>ibid.</i>
Fluuij,	<i>ibid.</i>	Tonforia,	<i>ibid.</i>	Tuba,	922
Thracæ,	<i>ibid.</i>	Tophus,	912	Tubarum genera,	<i>ibid.</i>
Thule,	900	Torcular,	<i>ibid.</i>	Tubicen,	<i>ibid.</i>
Thus, V. <i>Tus</i> .	<i>ibid.</i>	Tormentum,	<i>ibid.</i>	Tuber,	<i>ibid.</i>
Thuringia,	<i>ibid.</i>	Tornus,	<i>ibid.</i>	Tudertum,	923
		Torquis,	<i>ibid.</i>	Tugurium,	<i>ibid.</i>
		Torrens,	<i>ibid.</i>	Tumidus,	<i>ibid.</i>

Ti-

Index totius Operis.

umiditas,	ibid.	Varius,	ibid.	Verax,	ibid.
umulus,	ibid.	Vas,	ibid.	Veritas,	ibid.
umulus. V. Sepulcrum.		Vas, vasis,	ibid.	Verber, V. Flagellum.	
unica, V. Vestis.		Vasorum factorum nomina,	ib.	Verberatus,	949
urba,	ibid.	Vasa sacra Christianorum,	ib.	Verbum Divinum, V. Iesus.	
urbo,	ibid.	Vasorum communium nomi-	na,	Verbum, Verba,	ib.
urcx,	ibid.	na,	934	Verecundia,	ibid.
urdus,	924	Vasis partes,	ibid.	Verecundus,	ib.
urma,	ibi.	Vates,	935	Vergilix, V. Hyades.	
urnus,	925	Vaticinium.	ibid.	Vermis,	ibid.
urpis,	ibid.	Vaticanus,	936	Verona,	ibid.
urpudo,	ibid.	Vber,	ibid.	Versus,	950
urris,	ibid.	Vestis,	ib.	Vertax,	ibid.
us,	ibid.	Vestigal,	ibid.	Vertumnus,	ibid.
urificatio,	926	Velum,	ibid.	Veruex,	ib.
usculum,	ibid.	Velabrum,	937	Vera,	ib.
ustis,	ibid.	Velia,	ib.	Vespa,	ib.
utor,	927	Velitra, V. Volsci.		Vespasianus,	951
ybris, V. Tiberis.		Vellus,	ibid.	Vesper. V. Hesperus.	
ydeus,	ibid.	Vellus aureum,	ib.	Vesperilio,	ibid.
ympanum,	ibid.	Velox,	ib.	Vespilio,	ib.
ympanista,	ibid.	Velocitas,	ib.	Vesta,	952
yndarida, V. Gemini.		Velum,	ibid.	Vestales,	ib.
ypheus,	928	Capitis,	ibid.	Vestibulum.	953
yphon,	ibid.	Vela,	ibid.	Vestigium,	ib.
tyrannus,	ibid.	Velabrum. V. Roma.		Vestis,	ibid.
tyrannis,	ibid.	Vena,	939	Vestium genera,	ib.
tyresias,	ibid.	Venabulum,	ib.	Vestes sacerdotales,	954
tyro,	ibid.	Venafrum,	ibid.	Viriles,	ibid.
tyrcinium,	ibid.	Venatio,	ibid.	Mulierbre,	955
tyro,	929	Veuator,	ibid.	Vestis longa,	956
tyrus,	ibid.	Venatorum propria,	940	Nigra,	ib.
tyrhenum mare.	ibid.	Venditor,	ibid.	Sacræ,	ib.
V		Venditio,	941	Vesunius,	ibid.
V Acca,	930	Veneficus,	ibid.	Vetus,	ibid.
Vadimonium. V. V.		Venefica,	ib.	Vetustas,	957
Vadium,	ibid.	Veneficorum nomina,	ib.	Vexillum,	ib.
Vagans,	ibid.	Veneficium,	ibid.	Veternus. V. Ignavia.	
Vagina,	ibid.	Venenatus,	ibid.	Veteranus miles, V. Miles.	
Vagrus,	ibid.	Venenum,	ib.	Vix,	ib.
Valachia,	ibid.	Venenata,	ibid.	Vizum nomina, cognomina,	
Vibes,	ibid.	Venetix,	943	958.	
Valerius Naccus,	931	Venia,	ibid.	Viaticum,	959
Valedictio,	ibid.	Venter,	ibid.	Viator,	ibid.
Valentia,	ibid.	Ventris partes,	ib.	Vicencia,	ib.
Vibes,	ibid.	Ventus,	ibid.	Vicinus,	ibid.
Fluij,	932	Ventorum nomina, & divi-	ones,	Vicistudo,	ib.
Vallis,	ibid.	Venus,	945	Victima,	ibid.
Vallum,	ibid.	Venus fidus,	946	Victor,	960
Vanus,	ibid.	Venusium,	947	Victoria,	ib.
Vanitas,	ibid.	Venusium,	948	Victus,	961
anagloria,	ibid.	Venusius: Venusitas, V. Pulcri-	rudo	Victus, V. Cibus.	
annus,	ibid.	Vaptes, V. Spina.		Vicus,	ibid.
Vapor,	ibid.	Ves,	ibid.	Vidua,	ib.
Varietas,	ibid.			Vigil.	ibid.

Vigi-

Index totius Operis.

Vigilantia,	ibid.	Vitrum,	ibid.	Vrania,	ibid.
Vigilix,	ibid.	Vitra,	ibid.	Vrbs,	ibid.
Vigor,	ibid.	Vitulus,	ibid.	Vrina,	981
Villa. V. <i>Rur.</i>		Vituperatio,	ibid.	Vrna,	ibid.
Villicus, V. <i>Agricola.</i>		Vituperabilis,	ibid.	Vrfus,	ibid.
Villus. V. <i>Pilus.</i>		Vivus. V. <i>Vita.</i>		Vrfa fidus,	ibid.
Vimen,	ibid.	Vlcus. V. <i>Vulnus.</i>		Vrtica,	982
Vinaria cella. V. <i>post Vinum.</i>		Vltimus,	ibid.	Vfus,	ibid.
Vinculuni,	ibid.	Vltio,	ibid.	Vter,	ib.
Vindemia,	ibid.	Vltur,	973	Vtilis,	ibid.
Vinea,	963	Vhus,	ibid.	Vtilitas,	ibid.
Vinum,	ibid.	Vlulatus,	ibid.	Vua,	ibid.
Vini agnomina,	ibid.	Vlyfles,	ibid.	Vuz qualitates,	ib.
Vini qualitates,	966	Vlyffippo,	974	Vulcania inf.	ibid.
Vinaria cella,	ibid.	Vmbella,	ibid.	Vulcanus,	983
Viola,	ibid.	Vmbria,	ibid.	Vulgu,	ibid.
Vipera,	967	Vrbcs,	ibid.	vulnus,	ibid.
Vir,	ibid.	Fluiij,	ibid.	vulneratus,	984
Virilitas,	ibid.	Lacus. Montes,	ibid.	Vulpes,	ibid.
Vires,	ibid.	Vneus,	976	Vulfanium,	ib.
Virga,	ibid.	Vncus, 2um,	ibid.	Vultur,	ib.
Virgilius,	ibid.	Vnda,	ibid.	Vulturus,	985
Virginia,	968	Vngaria. V. <i>Pannonia.</i>		Vultus, V. <i>Facies.</i>	
Virginitas,	ibid.	Vnguentum,	ibid.	Vxor,	ibid.
Virgo,	ibid.	Vnguentorum agnomina,	ib.		
Virgo charta. V. <i>Charta.</i>		Vnguon,	977	X	
Virgo aqua. V. <i>Aqua.</i>		Vnicus,	ibid.	Xanthos,	ibid.
Virgo fidus. V. <i>Erigone: Zodiacus.</i>		Vnio,	ibid.	Xenocrates,	ibid.
		Vocatus,	ibid.	Xenophanes,	986
Virgo Maria. V. <i>Maria.</i>		Volatus,	ibid.	Xenophon,	ibid.
Virpultum,	969	Volans,	ibid.	Xerxes,	ibid.
Virilitas,	ibid.	Volfci,	ibid.		
Viridarium. V. <i>Hortus.</i>		Vrbes,	ibid.	Z	
Viridis color,	ibid.	Volubilis,	ibid.	Zacharias,	ibid.
Virtus,	ibid.	Volubilitas,	ibid.	Zacynthos,	ibid.
Virtus. V. <i>Vincum.</i>		Volucris. V. <i>Anis.</i>		Zelus,	987
Vifcera. V. <i>Venter.</i>		Volumen,	ibid.	Zephyrus,	ib.
Vifcum,	970	Voluntas,	979	Zerinthos,	ibid.
Vifo,	ibid.	Voluptas,	ibid.	Zethes,	ibid.
Vifus,	ibid.	Vomor,	ibid.	Zetus,	ibid.
Vita,	ibid.	Vomitus,	ibid.	Zizanium,	988
Vivus,	971	Vomens,	ibid.	Zodiacus,	ib.
Vicis,	ibid.	Vorago,	ibid.	Aries, Taurus, Gemini, Can-	
Vitum genera,	ibid.	Votum,	ibid.	cer, Leo, Virgo, Libra, Scor-	
Vitium,	ib.	Vox.	980	pius, Sagittarius, Capricor-	
Vitiofus,	972	Vpupa,	ibid.	mus. Aquarius: Pifces, ib. 989	
				Zoilus,	ibid.
				Zona,	ibid.

F I N I S.

SYNO.

SYNONYMORVM APPARATVS.

A

ABACVS, i.

1 est Quadra apud *Verna*, nempe lamina columnæ subiectæ stiliioni habilis, quæ alia vocatur eidem. Spira, x. Basis columnæ totius, aut duorum, fortasse quod, Soccum, vocant.

1 est Abacus Repositorium, *Plin.* vulgo *Armarium*. Mensa, x. Vbi vasa omnis generis vel adsum, vel ad ostentationem, vt in Principum nullis consilijs tempore solent expediri. Mensæ structoria. Poculorum mensa, vnde *Athen.* 11. 5. Adiacebat horum singulis poculorum, abacus plenus vasis aureis, cum aureo cratere, imphoratum quinque, &c.

1s quoque inierunt rebus, vt, Librorum abacus, vulgo, *scapha*, *V. Bibliotheca*. Loculamenta, otum. Capsula, x. & capfulæ, arum. scrinia, orum, librorum scrinia. Pluteus, i, *men.* at *Perf.* vtitur pro tabula, qua subiecta tuntur scriptores. Nec pluteum cedit, nec lemersos, &c.

1 est apud *Marob.* Abacus. Aluearius lusorius. *amuliere*. Mensa lusoria. Tabula lusoria. *Mais*, is *Paul.* Iurifcon. *V. Ludus*.

ABAS, ntis.

x duodecimus Argiuorū Lyncei ex Hypermetra coniuge filius (sunt tamen qui Belisum faciunt) homo bellicosus, & acerrimi ingenij, regnavit annis viginti tribus, teste Eusebio. Illos habuit Proetum, & Acrisium; à quo poëta Argiuorum Reges Abantiadæ dicti sunt. i filius, vt fœnit *Ouid.* 4. *met.* & sic Iouis nepos, quod Belus Iouis esset f. Lynceides à patre.

Egypti nepos, ex patre. Danai nepos, ex matre. *V. inferius Belides p.c.* Acrisij, & Proeti, patris, genitor, pater. Danæus avus. Persei atavus. Euridices Spartanz socer, nam Eurydices acedemonis filia coniux fuit Acrisij. Toruus abas, x. Proetus; nocens, mitisq; Phoroneus. *tor. 4. The.* toruum appellat, immitem scilicet ciues.

antes etiam fuerunt populi Ionum inter Ahiuos. Alios verò Orpheus constituit iuxta montum; Hi primi comam post terga fustam

gestare consuevisse dicuntur ab Homero; illos tamen intelligit in Ionia, & in Euboea Insula habitantes, vnde ipsa Insula Abantia, & Abantis dicta. *V. infra suo loco in Euboea*.

ABDERA, x. V. Thracia.

ABDOMEN, is, g.n.

Pinguedo potissimum in homine in ventre sursum versus intumescens. Sumen, is, in porcis. Aqualiculus, i, quod sub umbilico est, vsq; ad pubem. Et tumidi pinguem ventris aqualiculum. *Stroct.* par. Abdomen infaturabile. *Cic.* *Venter collatus.* Venter adest abdomine tardus. *Iuven.* Adeps, is. Nectei adpes vetulos, &c. *Seren.*

Pinguedo, is. Sagina, x, figur-nam sagina propriè cibus est, quo quis pinguescit. Aruina, x, nempe pinguedo inter viscus, & curem, vt *Seruius* exponit *V. g. 7. A.* Pingues finus, *Sen.* in *Oedip.* *V. Pinguis.* Abdomen Gaditanum. *Ath.* v. *Thynnus*.

ABEL.

Peregrina vox, & secundum Hebræos declinationis expertus, nos verò Latino more, Abelus, is, vel Abel, is, declinamus. Hic fuit Adæ filius secundo genitus ex Eva, quem cum à Deo prosperis omnibus fortunati videret Cain frater invidia pulsus, illum seorsim sub dolo abduci perculisse, occiditq; & sic primus omnium mortalium ex hac vita decellit. *Leg. cap. 4. Genes.*

Abelus, i. Frater Caini, germanus. Eux fœtus alter; filius alter. Adæ genitus. Primus frater. In quo spes generis visa perire pij est. Rusticus inuidia pastorem sequebatur in Abel. Primus Abel Limbos ingressus. Telo fraterno cæcus, i. *særa post.* Qui primæ funera mortis sensit. Et qui prima necis liuida tela tulit.

Epith. Sanctus, humilis, pius, pastor. Qui primus oves, pecudesq; ad fluminis egit vndas; pastortiam enim artem primus omnium exercuit.

ABIES, tis, g.f.

Vtilis arbor aquis. *Ouid.* *epist.* 15. Arbor castus visura marinos, i. *Ving.* Nautibus arbor apta; apta carinis planta. Arbo naufragus pelagi visura

A. tumul-

rumulus. Apta mari, fletu, pelago, vadis, &c. arbor.

Epith. Vmbrosa, alta, enodis, procerâ, redolens, Sublimis, aëria, crispata, crescens in montibus. Laudatissima est in Alpibus, Apennino, Voges- so monte, Corsica, Bithynia, Ponto, Macedo- nia, & alibi. Abiegnus, a, um, vt abiegnæ tabu- læ, &c. Apta fretis abies. *Gland.* vbi pro naue sumitur. *V. Nomi.* Labitur vincta vadis abies, & marmora sulcat. Fatalis abies. *V. Equid Triumv.* qui ex abiegnis tabulis compactus est, *iste Virg.*

ABORTVS, us.

Quem facere tradit *Plinius*, foeminam si viperam siue studio, siue incuria transcendit, quem facere equam dicunt prægnantem; si lupum, vel si eius vestigium premat.

Abortus, is, Coc. Abortivum, i, *Plin.* Puer aborti- us. Fetus abortivus, *Suer.* Exterriticinius, *Fest.* quasi matre exterrita ante tempus natus. Im- maturus fetus. Immaturus partus. Neve da- ret partus ictu temeraria cæco Visceribus cre- scens excutiebatur onus. *Ouid.* 1. *fast.*

ABRAHAM.

Vox peregrina, nomenq; viri, vnde Hebræis fuit origo, necnon Ismaelitibus, Saracenis, & alijs. Vnde multarum gentium pater appellatus est. Hic è longa auorum, proavorumque serie è Sem Noe filio, genitus Thare fuit, frater Na- choris, & Aram: Qui Sara vxore ducta, de- terra, ac cognatione sua diuinitus iussus egredi, cum illa à Mesopotamia peregrinatus est in Occidentalem Syriam, ibiq; multis claris vir- tutibus, iustitia potissimum, ac fide, vnum Isaac è sterili vxore centenarius accepit, in- quo fuit gentium saluandorum repromissio, quem immolare Diuino monitu iussus ab An- gelo detentus fuit: Cùm antea ex Agar Ancu- sa in coniugium ducta Ismaelem accepisset. Tum alijs Hebræis ex alijs vxoribus susceptis ad humani generis propagationem, plenus die- rum, & meritorum obiit centesimo, ac septua- gesimo quinto anno in senectute bona: & à fi- lijs suis in spelunca duplici è regione Mambræ sepultus fuit. *Leg. sacræ Genesim.*

Abras, & Abrahamus, & Abramus. *Parr.* Tha- riades, à patre. Thare genitus, progenitus, stirps. Nachoris frater. Saræ coniux. Vir Sarai. Isaac pater, genitor, parens. Iacobi auus. Isacidum auctor. *Vida.* Nati immola- tor. Olim peregrinis iussus in oris quærere promissos agros... Innumera gentis Pater. Primus Isacidi sanguinis auctor, *ex Mann.* Semi- nis Hebræi Princeps. Generosi seminis Prin- cept. *Prod.* Domus Abrami tantos habitura triumphos. *Id.*

ABSCONditVS.

Abditus. Latens, tis. Cooperatus, opertus. *Sen.* adoperatus. Tectus, contactus. Obfcurus. Occultus, occultatus, inuolutus. Clausus, inclusus tenebris, labebris. Spelunca labebris reclus. Opacus. Saxo occultus opaco. Condi- tus, reconditus. Obscuro residens loco. Cæcis defensa tenebris, occulta labebris. Cæcus, cæca abditus æde. Hoc inclusi ligno occultantur Achivi. *Virg.* 2. *Æn.* Vipera delituit, conlum-

que exterrita fugit. Delitescens, tis.

ABSTINENTIA. *V. Abstinentia, & Incontinentia.*

ABSYNTHIVM, i.

Ex herbis amarissima, sed tamen medicinalis ventri, vtpote cum eius succus exhaustus ni- si renouatur, omnem purgatur intestino- rum fecem, & ipsam corroborat valerudi- nem. Vnde in Latinis scrijs post quadriga- rum certamen, victor absynthium bibebat, quod eo sanitatem honorifice dari Maiores arbitrantur, vt inquit *Plin.* ex *Purto*, & *Gynali*. *Synh.* 17.

Absynthium maximum, quod Seriphium, *Dis- ser.* Taphosiridis herba, quod ad Taphosiri- dem Vrhem Ægypti magna huius sit herbæ copia, teste *Plin.* Amarissimæ folijs planta. Mellis hostis herba, otus, &c. Succus Absynthij.

Absynthium Ponticum, quod aliqui Abrotanum appellans. Sed Abrotanus valde differt sapore à pontico Absynthio, quod in Ponto nascitur apud populos Absynthius. *Ouid.* 5. *Trist.*

ABSYRTVS.

Ægæz Regis Colchorum, & Iphææ, siue As- tæus, filius, Medæ frater, quem impia cum Iasone discendens membratim dissecutum circumquaque disiecit, vt sequentem se patrem in colligendis filij ossibus occupatum remora- retur; vnde locus ille dictus est Tomos, id- est Incisio, & fluuius, iuxta quem id fecit Medæa, Absyrtus vocatus est. *Leg. Ætæa.* Medæa. Absyrti fabulum, siue historiam de- scribit *Ouid.* 3. *Trist.* eleg. 9. de hoc *Orpheus Ar- gen.* 2. & *Apollonius, eorumque interpretes.*

Pærus comes nefande virginis. *Sen.* in *med.* Diuisus ense, funus incertum patri, spar- sumq; Ponto corpus... *Id.* Quodcumq; vi- dit Phæcis, aut Pontus nefas, *Id.* nempe fra- tris necem, & dilaniationem. Vulnere, & cæ- dem, & vagum funus per æreus. *Id.* Medæ frater, vnde *Ouid.* 3. *Trist.* 5. Membra soror fra- tris consecuisse fuit. Absyrti cædes. *Id.* *Id.* Æ- gialeius, alio nomine, dictus Absyrtus. *Dist.* *Pæer.*

ABVNDANS.

Ferax, cis. Larga manus. *Virg.* 10. *Æn.* Copiosus. Affluens. Diues pecoris, nummi, auri, &c. Locuples, tis. Exuberans. Hinc

ABVNDANTIA.

Copia. *V. sua loca.* Fertile loco, *Ouid.* 5. *fast.* Allu- dit ab fabulam Amaltheæ cornu. *V. infra.* Et leta cornu prodit ampla copia. Fertilitatis opes, *ex Ouid.* Fertilitas, tis. Feracitas. Copia ruris honorum opulenta benigno Cornu nabit tibi ad plenum. *Hor.* 1. *ad 17.*

Epith. Diues, fastidiosus, inundans, larg. 3. aurea, abundans copia.

ABYDVVS.

Et Abydos Vrbs Afiæ à Milesijs condita Gyge Lydorum Rege permittente, qui totius Troa- dis imperium habuit, cuius Scissus, siue Scissus in Europa opponitur, intercedente angusta maris Helespontici tractu, quem, cùm Asiam ab Europa diuidat, Xerxes, vt aduersus Græcos pugnaret, ponte coniunxit. *V. Xerxes.* Patris fuit Leandri, eiusq; amoribus notissima: vbi pari- ter

rer ostrea nascuntur excellentia, vt Archistratus apud *Athen.* lib. 3. Vnde ostrea dicitur à *Virg.* l. 1. *Georg.* Porcus & ostreae fauces tentant Abydi.

Bydum, etiam dicitur. Vrbis Abydena, *Ouid.* l. 1. *Trist.* 9. Aqua Abydenæ rupes, saxa, mœnia, fauces, &c. Fauces Abydi, *Virg.* ut *sup.* pro Bosphoro illo, qui Vrbis proximus est, haud procul à loco, qui nunc vulgò *Dardanelli* vocatur. Littus Abydenum. V. *Mare Abydenum*, & *Strab.* l. 1. *Asiæ.*

ire Abydenum. V. *suu loca*, à Poëtis .n. figuratè sumitur pro ipsa Vrbe, quam alluit. *Leandri* patria, testis, &c. V. *Leander*. Mœnia aduersaria icsto, nam è regione, vti dictum, sita erat Abylos. Abydeni, populi, quos delicijs deditos reatorum *Athen.* lib. 12.

lestorum Coloni, quod ipsi Vrbem condiderunt, vt dictum.

ABYLA, æ.

ins excelsus Mauritanie Calpæ monti, qui in Hispania est oppositus, quos ambos Herculis Columnas dicunt, quod olim perpetuo iugo coniunctos fabulati sint antiqui, & ab Hercule separatos Oceani parte immixta, quæ Medierranum mare vocatur, & tamquam mundi metas positas fuisse cum illo apophthegmatis non plus vitæ. Sed ad nostra; Ad Calpæ radices Tartessos Vrbis amenissima fuit, vnde Tartessiacæ arenæ, aquæ, & huiusmodi sepius licuntur à Poëtis.

culis meræ, columnæ. *Sil.* Ital. 4. Via facta Oceano. *Sen.* infra. Inde qua lucem premit, operit; *Tethys.* *Sen.* in *Herc.* Virg. Montes oluit abrupto obice. Et iam ruenti fecit Oceano viam. *Virg.* His fracta Calpe manibus elisum. *Id.* *Herc.* *Oec.* vnum tantum existimant falsò veteris Abylam, & Calpem montem, quo in duas partes disrupto fretum Hercules immiserit.

ACADEMIA, æ.

tus erat nemorosus, missæ passus ab Atheniensibus, in quo Philosophiam Plato magna discipulorum frequentia professus est, ab Academico hero sic appellatus. Schola igitur Atheniensis inferior Academia fuit; Superior autem, cui præfuit Aristoteles, Lyceum. Hinc factum vt loca vbi publicè scientiæ petraclantur, Academia, & Gymnasia nuncupentur, vulgò studio de *Pisa.* de *Bologna.* &c. Ex quibus in Italia multæ sunt; Pisana scilicet, Bononiensis, Paduana, Ticinensis, Romana, Neapolitana, &c. in Gallia Parisiensis omnium celeberrima, & vetustissima; in Hispania Salmatensis palmas obtinet; in Germania quidem enè innumeræ; quod litteras humanitatis, & disciplinas alias aueat, in Belgio multæ sunt, celebres, sic in Angliâ, & alibi, vnde Academici postea dicuntur, qui huiusmodi vniuersitates, vt appellantur, celebrant, & frequentant. *Æge.* *Cic.* de antiquis Academicis, & *Laert.* *Diogen.* in vitis Philosoph.

onis palæstra Judus, &c. Gymnasia. V. *suu loca*, yecum, in eadem loco. Aristotelis cathedra, ex-

edra. Lycea arua. *Ouid.* 3. *met.* Academii situr. *Hor.* Nemora, tum. Villæ arbores, &c. Academii delitiæ, horti. Academici nexus, idest Academicæ quæstiones, *Plut.* de quibus libros composuit Cicero.

Carneades, tertiam instituit Academiam, Academicas recentiores à Platone.

Dicuntur etiam memoria nostra Academicæ loca, quò studiosi iuuentur ingenij sui parus ostendet accuratissimos Auditoribus, vt Romæ Humoristarum, Sterilium, Fantastorum, Venetijs Delphicorum, Perusij Infensatorum, Florentiæ Cruciantium, &c.

ACANTHVS, i.

Planta hortensis, & siluestris; hortensis, inquit *Discor.* à Romanis Pæderota dicitur p.p. nempe branca vrsina, cuius foliorum formas non columinis tantum, sed vestibus inexcelsis, vnde *Virg.* l. 1. *Æn.* & circumtextum croco velamen acantho. Et *Ouid.* 13. *met.* Summus inaurato crates erat asper acantho. E cuius floribus olim Sertarij texebant corollas, vt ait *Athen.* 15. quod semper hæc herba floreat; & vt *Nicander*, Acanthus haud minus quam populus viuax est. Hinc ex acantho Topiarij sunt, quòd longo folio margines crepidinum vestiat, vt docet *Plin.* lib. 12.

Vrbana herba. *Id.* Melamphylum, Acanthi genus. *Id.* Siluestris acanthus, de quo *Virg.* 2. 5. Baccæ, semper frondentes acanthi. Topiaria, æ. *Plin.* Branca vrsina, & Marmoraria, officinis. Herpacanthia, æ. *Græca vox.* Pæderota, æ. V. *sup.* Gramen acanthi, germen, aculei, spinæ enim in ramusculis parit siluestris, frondes herba, &c. vimen.

Acanthus Sidonius, nempe ornamentum ex purpure Sidonia: Hic tibi Sidonio celsum puluinem acantho. *Stat.* 3. *Salm.* 1. At Myos exiguum fleuit acanthus iter. *Prop.* 3. *Æg.* 7.

Epith. Molis, ridens, flexus, croceus, rusticus, viridis.

Acanthinum lignum, *Arrian.* Bretilium sunt, qui interpretantur, sed falsum, si considerentur recentes historiz, in quibus noui Orbis reperti sit mentio.

ACARNANIA, æ.

Est pars illa Epiri, quam ab Ætolia Achelous fluuius separat, sic dicta ab Acarnane fluuius, quo alluitur; quam sinus Ambracius mediam circumcumit; *Salinus* ait, hanc à Pindou, qui Acheloum parit, separari: in hac Vrbes recensentur:

Leucas, dis, seu potius Leucates, æ. Promontorium ad sinum Ambracium Apollinis templo nobile, à petræ candore nomen habens, cuius meminit *Virg.* 3. *Æn.* Et V. *infra suu loca*. Actium, ij, sunt, qui ponant in hac Epiri parte oppidum, cum Promontorio. V. *infra suu loca*. Acarnan, is, fluuius est regione irrigans; Hunc *Salus* simul, & *Patron*, quorum alter Acarnan. *Virg.* 5. *Æn.* Et scias à Poëtis potissimum partem pro toto sumi, præsertim in prouincijs, & vrbibus flumina pro ijsdem locis, quæ irrigantur elegantissime vsurpari. Annus Arcanum. *Ouid.* 8. *met.* Achelous, i, Acarnaniæ terminus, V. *infra*. Acarnanes, ium, populi sunt,

A 1 qui

qui etiam Abantes, ium, & Curetes, ium, dicti sunt olim. Aracynthus, mons in Acarnania. teste *Plin. lib. 4. cap. 2.* a. ibi quoque eiusdem nominis montes dicuntur esse.

ACASTVS.

Pelias Theſſalorum Regis filius, venator ſagittis clarus, vt innotuit *Ouid. 8. met.* Hic vxorem duxit Creteiden, ſiue Hippolytea, quæ quidem Peleum, ſiue Peleum Achillis patrem, qui ad eum diuerſerat, cum deperierat amore; at ab illo ſperneretur, illum marito accuſauit, quod ab eo ad adulterij crimen fuiſſet prouocatus. Quæ Acaſtus tanquam ad venationem in Pelion montem eductum ex vrbe illic penitus incrimem reliquit, vt à ſeris interimeretur. Atqui Mercurius, veſ, vt alij putant Chiron, iuueni opulatus, enſem dedit à Vulcano fabricatū, quo & ſeras occurrentes interfecit, atq; in vrbe reuerſus, Acaſtum cum vxore de medio ſuſtulit. Hic mortalis, & vt dicitur, Vatiniano odio infectatus fuit Medeam, necem patris ſui in ipſa viturus, & ob hanc cauſam Corinthijs bellum indixit, ſi eam fouiſſent. *V. Pelias.*

Pelias filius, genitus, natus. Pelia facus, generatus, &c. Peliades, & a. patre. Æſonis nepos; nam Pelias frater fuit Æſonis, qui Iſonis fuit pater. Æſonis nepos. Iſonis patruius. *Cugino carnale.* nec vt te cede cognata inuines: Medea loquitur ad Iſonem. *Sen. in med.* Creto, atq; Acaſtus arma ſi iungant ſua. *Id.* Hippolytes coniux, vir, &c. ſiue Creteidis. Regna Theſſalica obtinens ſeno tremementi debili, atque æuo grauem patrem preceptum queritur, quem Medea interfecerat. *Sen. ibid.* Sumit ab Æmonio purgamina cedis Acaſto. *Ouid. 11. met.* Narrat penè dæmon Pelea Tartaro Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens, &c. *Hor. 3. 7. vbi à Labino offenditur Peleum fuiſſe Achillis patrem, qui iuuenis quod fratrem necauerat ad Acaſtum conſugerat, vt cædis purgamina ſumeret. V. Pelas. Progenies Peliz. Ex Val. Flacc.*

ACCIDENTALIS.

Quod caſu venit. Fortuito, pen-communi. Fortuitos ortus, ſurgentibus aſtris. *Mouil. 1. aſtr.*

ACCIPITER, is.

Cuius auis plurima fuerunt apud Ægyptios Hieroglyphica, lege *Perium lib. 21.* per totum ſecundum ſecundum accipiter ad prolem, necet acie oculum penè aquilina, vtpotè qui Solis radios inuerti non extimeſcit, vnde etiam ſit, vt medici ad oculorum morbos Accipitrinæ herbæ vñantur beneficio: qui etiam cum Sole conſenſu etiam tranſit ad metalla: ſiquidem oſſa ferunt ex eius tibijs adnota auro; illud, veluti à magnete ferrum, ad ſe attrahere. Pulvis, in quo ſe volauerit; imo rutilo inuolutus, colloq; adigatus quartana laborantis; eſſicaciſſimum dicitur remedium ad eam ſugendam. Sanguis eſt appetens, ideo Marti Sacer, ſub cuius imperio, vt Aſtronomi referunt, ſanguis eſt. Tria ſerè parit ova ſemina Accipiter, ſed vno ſelecto, alia frangit, reſciſcit; à ſomento, in quo dicitur vngues amittere, veluti pennas galinæ ſouentes oua, & clocitantes. Victoriæ ſymbolum Accipiter. *V. Viſta-*

ria. hinc ſolitus Darius, qui ſibi totius orbis victorias proponebat, pallam geſtare auro diſtinctam, quam aurei accipiteres tres veluti roſtris in ſe concurrerent, adornabant litteris ΝΙΚΗΤΙΚΑΤΑΤΟΣ, inter alas, & ſingulorum caudas diſpoſitis. Celeritatis etiam Hieroglyphicum, lege *Perium, & Alion, & Plin.* qui ſexdecim accipitrum genera eſſe ſcribit; quos nunquam manuſſere concudit; ſed tamen inſtrui. Lege *Geſnerus* in nomenclatura volatiliū.

Accipiter nidarius. Accipiter ramarius. A. campeſtris, qui perdecies, lepores, & picas inſeſtat. A. Anarius, qui in lacubus, riuſ, & lacunis venatur. *Id.* A. palumbarius. Falco columbarius, ſparuerium nuncupant vulgò. A. cinnunculus, quod alas cinnunculi inſtar extendit, ventiletque. A. Ægyptius, magnitudine corum referens, capite miluium. Volucris rapto quæ vidit. *Id. lib. 11. met.*

Ales ſacer, quod Marti ſacer, v. alia de cauſa. *Virg. 11. Æn.* Quam facile accipiter ſaxo ſacer ales ab alto conſequitur pennis, &c. Huic bellum eſt internecium cum aquila. Nulli ſibi ſaxus æquus. *Ouid. 11. met.* Auidosq; timet, quibus hælerat vngues; antonomar. *Id. 7. met.* Precipitator, & prædatrix ales, auis, volucer, &c. Raptor auis. Venans in aere. Cæde palumbibus inſenſus, hoſtis. Vrgens trepidas columbas. Acer pennis, & curius vnguib; ales. Qui ſemper viuit in armis. Martis auis ſacer, ſacra, &c. Libratis venatur in aere pennis. Qui dirus in omnes ſcruit aues. Prædo volucrum famulus. *Id.* 4. 216. quod obediit aucupi, dum in venationem mittere.

Huius genera. Triorchia, & a. numero teſtium. Æſalo, is, *Ariſt.* Buteo, is; Idem cum Triorchia. Accipiter fringillarius, hic Niſus, i, dicitur nonnullis. Falco, is, vt ſublime volans tenuem fecat æra falco. *Alciat. in emb. em.* V. Smerillus, i. *Geſner.* apud quem alia multa. Circus, ſiue ſtellaris, quod celeritatis ſit volatus. Halæxetus, eſt idem Niſus. *V. N. Apollinis pernix nunciuſ. Hom. Od. 3. 14.*

Epich, Aduncus vnguib; crudiuor, latiuolus, velox.

ACCVSATOR, is.

Accuſator, is. Delator, is, qui deſert. Meq; rerum dempro ſine cruentis agas. *Ouid. 3. Trif. 11.* Qui ſcelus retere. Criminator, is. Qui; nonis terret crimib; ſuis, ex *Virg. 2. Æn.* Inuato, is. Qui lædit crimine. Inſimulato, is. Falſis ne perge querelis inſuſare tuis, Nomen, qui crimine maculat.

ACEDIA, & V. Ignavia.

ACETVM, i.

De quo lege *Arben. lib. 2.* optimi aceti genera recentem; adagio tamen fertur; ex optimo vino, optimum fieri acetum. Et *Varro* docet, radicem betæ contuſam in dolium vini conſiciendam, qui acetum triſ horarum ſpatio verſum deſiderat: ſin verò reſtituere vinum maluerit, ballicæ radicē eodem modo præcipit (vel quæ alius) immittendam. Ægyptium, Gnidium, Sph-

iphetium, Cleonæum, Decelicum; à locis
cetum. *Arb.*

re merum. Corruptum vinum Aceraria, orum
lunt herbe acetosæ, oleo, & sale conditæ an ex-
tendam orexin appet. Heraclides Tarentinus
n continuis scribit acetum foris adhibuit
xternas partes, intro sumptum ventrem ad-
tringere, tumores autem discutere, &c. apud
Arb. lib. 2. Amphora Nilici acetæ. *Mont. 13. 122.*
O quam magnus homo es, qui facere rubentis
acetæ. *Id. 11. Epig. 17.*

ith. Immitte, mordax, turgidum, &c. Ompha-
num, ij, *sugo di agresta.*

ACHAIA.

plex huius nominis regio in Græcia, de qua
ariæ sentiunt scriptores. Achaia est vna, quæ
ndiq; circumferta mari, præterquam à Sep-
entrione, cuius caput est Corinthus: ita dicta
à Acheo Iouis, siue Xuchi filio, quæ primò
Danais Herodoto dicta fuit, à Danao Argi-
um Rege, vnde Græci passim Achel, Achiui,
Danaio; dicti sunt. Deinde *Agadæ*, à Rege
Egiptio dicta, siue *Agadæ*, teste *Plin. 1.* & hæc
Ælopo nesci propriè dicta. *V. inferius loca sua.* vbi
nulta. Quæ quod etiam Ionio mari cingitur,
onia pariter dicta sunt.

tera *Achaia*, de qua nunc loquimur, est à Pe-
oponneſo sinu Arico, & Isthmo diuisa, quæ
ib ortu Solis partem Ægei maris, ab occasu
Eprium, à Septentrione Macedoniam, à meri-
die Peloponnesum habet obiectam Isthmo
coniunctam: & hæc *Hellas* dicitur *Procl. Met. Gra-
cia, Plin. Jun. Et* in hac nouem regiones recen-
ſent cosmographi quæ sunt.

xis, dis, sic dicta à Doro Neptuni, & Alopes fi-
lio, vel à Doride Nympha maris: iuxta sinum
Maliacum à regio habens Ocean montem, &
Parnassum. Vnde dicti Doreis, populi, hinc Do-
ricæ. Dorica lingua. Dorica castra. *Virg. 7. Æn.*
ibi pro ipsa Græcia sumitur. Doris, Vrbs pri-
naria ipsius regionis. Ætolia. *V. infra sua loca.*
Locris Phocis, Boeotia. *V. sua loca.* Aulis, Atti-
a. Megaris. *V. Megara.* Aræthæra, quæ etiam
Alophis dicitur *Hom. Plin. & Strab. lib. 8.*

Vrbes Achaia.

artha, *Steph.* Vrbs in Achaia. Panormus, Pro-
nontium Ach. cum opp. Paræ, Vrbs Achaie
uxrà Olenum, quæ ante Aroe dicebatur, B.
Andræ Apostoli passione celebris. Olenus,
rbs Boeotia. *V. suo loco in regione illa.*

Eiusq; celebres Achaia.

enus. Alosus. Euenus. *V. sua loca.* Qui etiam
Lycomas dicitur; qui quod Ætoliam quoq;
pgetur, eidem quoq; tribuitur regionem.

Montes.

massus. Helicon. Hymættus. Cytheron. *V.*
sua loca.

Synonyma.

heia, & Acheia tetrasyllabum Vrbes Achaie.
Id. 3. met. Vrbes Achæides, vel Achæides. *Id.*
Hellas, dis, nomen genericum Regionis. *Id.*
Achaia, dis, *Quod. 5. met.* vbi subauditur tellus, ora,
erra, humus. Acheis terra. *Hom.* Vrbes exce-
iue sitz bimari spectentur ab Isthmo. *Ouid.*
1. met. Tellus Achiua. *Id. 1. Prop. 5.* Humus Achil-

ua. *M. Achaia rura, Sil. It. 14. Hinc*
Achiui, seu Achæi pop. Locri, Opuntij, Attici,
Dores. *V. Græcia.*

ACHELOVS, i.

Fluuus Græciæ nempe in Epiro est, è Pindo
monte. Acarnaniam diuidens ab Ætolia; in-
quem Poetæ fabulant Acheloum Oceani, &
Terre; seu Tethios (test. *Sen. siue Solis, & Ter-
re*, vt alij volunt, fluium conuerſum fuisse).
Hic enim cum Hercule duello certauit pro
Delanira Oncei Calydonia Regis filia; sed
videns Herculem fortiozem, se vertit primò in
serpentem; deinde in taurum, cui Hercules
amputauit cornu, quod Amalthææ, idest copie
fortunæ comiti datum est. Tandem ab Hercu-
le victus se in sui nominis fluium gemitu
cornu in mare profluentem occultauit. *Lege*
Ouid. 8. met. & 9.

Calydonius amnis. *Id. 1.* Calydone vrbe, propè
quam perfluit. Acheloi liquor. *Prop. 2. eleg. 13.*
Naupactæus amnis, ex *Ouid.* quod ad Naupa-
ctum Vrbem (nunc Lepanto) in mare se exone-
rat. Naupactæus sinus, *Gulfa di Lepanto.* Æto-
lus fluius, quod Ætoliam perſecat, sic am-
nis, flumen, & Thoas, sic Strabon dictus, &
Hered. Theſtius. *Plin. Axcnus. Id.* Acheloides
vndæ. *Ouid. 5. met.* Sirenum littora. *Tib. 4. 1. V.*
Sirenes. Fumantes scopuli sulphure Sircnum.
Acheloïadum. *Ouid. 14. met.* Et Hercules turpa-
tus gymnade vultus Amnis adhuc imos, vix
truncam attollere frontem ausus aquis, glau-
coq; caput, &c. *Stat. 4. Theb. 106.* Fluminis vis
alticornis, ex *Græcia.* Quadrupedis spectrum
turi. *Sophocl.* Pro me gerebat bella, propter me
vagas Achelous vndas sanguine infecit suo,
cum lenta serpens fieret, &c. *Sen. in Herc. Orr.*
Acarnanum flumen. *Mont.* quod etiam Acar-
naniam perſecat.

Echinadæ, siue Echinades, Insulæ sunt ex aduer-
so offij Acheloi fluminis natæ ex arena, & li-
mo impetu Acheloi conſectæ. *Lege Plin. lib. 2.*
cap. 85. & Stat. 2. Theb. Turbibus obiectus Ache-
lous Echinadas exit. *V. sua loca.* Luctor flui-
us. *Sidon.*

Epith. Turbidus, tumens, deformis, vndosus, ar-
genti vortex, ex *Hesiodo.*

Deianire procius. Quod illam quoq; adamauerit
aduersus Herculem. Herculis qualis. Domi-
nus aquarum Æolicarum. Ex *Ouid. 9. met.* Fal-
sum qui verſus in angum arma aliena mouit.
Id. Huius descriptio apud *Sophoclem.* Acheloi-
a, nempe Calydonia. *Stat. 1. Theb.* Hinc
Achelus Heros, nepè Tydeus, de quo suo lo-
co. Tauriformis fluius. amnis, ex *Herc. 4. act. 14.*

ACHEMENES.

Scribitur autem Achæmenes Rex Persarum di-
tissimus, à quo postea reges omnes vsq; ad Da-
rium subſecuti *Achæmenes* dicti, inde *Achæmenij*
Persæ vocitati. *V. Persia.* Et *Achæmenia* Pars Per-
ſidis. Ægei fluium faciunt: sed cuius Agei
non constat.

Num tu, quæ tenuit diues Achæmenes, siue
Pinguis Phrygiæ, Mygdonias opes, &c. *Herc.*
2. 12. Hinc Achæmenium coſtum. *V. argu-
mentum.*

Achæmenij (*Lallant.*) dicuntur, vbi Apollinem Solem dicunt, cuius & sacrorum ritus inuenisse dicuntur.

Achæmenes fuit pater Cambyſis, hic Cyri; Cyrus Terſpei; hic verò Ariaramnis, qui pater Ariamnis fuit; & hic Hyſtaſpis; Hyſtaſpes pater Darij; Darius verò Xerxis, qui expeditionem aduerſus Græcos duxit. Ex *Herod. lib. 7.*

ACHERON, tis.

Fabuloſus inferorum fluuius, in quem conuerſum fuiſſe communifcuntur Acherontem. Cereris filium abſq; patre, quem cùm in abdito Crete ſpecu peperiſſet (is autem lucem aſpicere non auderet) ad inferos deſcendit, ibiq; infernalis fluuius effectus eſt. Alij Titanis, & terre filium faciunt, & à Ioue ad inferos deiectum, quod ſcientibus Titanislympidas præſtitifſet aquas. Multi ſunt autem huius nominis fluuij in Epiro; in agro Brutio, vbi Alexander Molofforum Rex à Lucanis trucidatus eſt. Dodonæo deceptus oraculo, quo iubebatur Acheruſi aquam, & vrbem Panduſiam cauere; in Italia, in Heraclea Pontica. Sed nunc fabuloſum intelligimus. Qui ſic dictus, quod, vel gaudio careat, vel dolore, ac triſtitia abundet. Seruius ſcribit hunc eſſe locum in Campania montibus aded ſeptum, vt nec orientem, neq; occidentem Solem poſſit aſpicere: ſed lacu Auerno id potius conuenire à firmamento, tu lector expende.

Amnis Eumenidum, à ſurſijs accolis. *V. r. 6. An.* Flumina infera, *Quid. 4. 1. mer.* Fontes Acherontei. *Claud. 2. de rapin.* Flumina Scyrij Regis. *Virg. 10. An.* Strepitus Acherontis. *Id. Vnda Tartarei Acherontis. Id. & Prop. 3. 3.* Acherontis plagæ. *Sen. in Hipp.* Turpis amnis. *Prop. 4. 6.*

Acheruſia eſt Palus inter Capuam, & Auernam per aperta plana propè Cumas diſſuſa. Eſt alia in Ægypto. Lege *Dionys. Alicar. li. 1. 2.* Item lacus in Teſprotia in Epiro, vnde Acheron fluuius Epiroticus emanat. Sed à Poetiſ aliquando confunduntur.

Gurgites Acheruſij. *Pons.* Soonantes. *Apoll. Arg. 2.* Acheruſis, diſ. *Val. Flac.* Specum fortaiſe intelligit iuxta Heracleam Vrbem Ponticam iu litore maris Euxini; ad manes vſq; peruius, ex quo Cerberum ad ſuperos tractum incolæ memorant. Acheruſia templa, *Lucret. 3.*

Epih. Auarus, Tartareus, imus, aduſus, vitiſoſus, profundus, mortuus, neſtaſus, durus, ferox, petenſiſſimus, ater, languidus Acheron, Ceruleus. *A. Virg. 7. An.* fumit Acheron pro ipſa inferis. Sic: Flectere ſi nequeo ſuperos, Acheronta monebo. Domus lacrymabilis Acherontis. Ex *Græc.*

ACHILLES, is.

Vel Achillei in genit. Gregorum omnium fortiſſimus fuit Pelei ex Thetide marina nympſa filius, quem adhuc infantem à matre Scyrij vnde immerſum fabulantur Poetæ, & ita invulnerabilem toto corpore factum, præterquam ea parte pedis, qua comprehendit à matre fuerat, dnm ablueretur. Puer Chironi primæ homini Thetido inſiſſimo traditus fuit educandus; à quo medullis animalium, & cr-

nibus ex venatu, non autem cibis noſtratiſus fuit enutritus; tum medicinam, militarem diſciplinam, ac muſicem edoctus. Phœnici deinde traditus fuit in reliquis erudiendus. Adoleſcens inter Lycomedis Regis filias furto oculuit, quò à matre fuerat oracula docta, illam in Troiana expeditione petiturum, amandatus, & ne proderetur etiam muliebri indutus habitu; vbi cùm aliquandò delituiſſet Deidamiam Regis filiam viciavit, ex qua Pyrrhum ſuſcepit. Poſtremo tamen ab Vlyſſe ad bellum ire aſtu compulſus, in eo multa præclariffimè geſcit, vt in tota Homerus cecinit Illade, Memnona interfecit, Troilum, alioſq; multos; Breſeidam à ſe in Lyrneſſo oppido captam adamauit, ob quam ſibi ab Agamemnone ereptam iratus diu à bellando abſtinnit; donec Patrocli morte concitatus ad vitionem amici interfecit, rem Hectora interemit, quem curru alligatum, ter circum vrbis muros raptauit. Corpus verò Priamo patri vendidit. Vexum cum Polyxenam eiſdem Priami filiam ob pulcritudinem perierit, dum nuptias cum illa parat in Apollinis Thymbrei templo à Paride iaculo, vel ſagitta fuiſſe pede traiectus; ſive potius intercepſus inſidijs ibidem interfecit. Sepultus deniq; à Græcis in Siggo Troie Promontorio. Lege *Homerum* eius encomia prædicantem.

Pelides, e, à patre Peleo. *Virg. 2. An.* Easides, 2, ab Eaco auo. *Id. 1.* Iouis pronepos, nam Eacus Iouis fuit filius. Filius Thetidis. *Hor. 2. od. 8. & 4. od. 6.* Puer narus Thetide. *Id. epod. 13.* Thetide æquore generatus. *Hom. Iouis, Æginæq; nepos, Æginæ, quæ Eacum Ioui genuit pronepos. Nereus nepos, ob Thetidem Nerei filiam eiſdem Achilli matrem. Hor. epod. 17.* Nereus Heros, ob eandem cauſam. Pelei natus. *Sen. in Troad.* Pelei, Thetidisq; natus. *Id. in Agam.* Nerei nepos. *Hor. epod. 17.*

Ligyron, Pyriſleon, nomina Achillis apud Lycophron, quo blandè à parentibus vocitabatur, Ligyron, quaſi electrum; ſive potius in voce acutum (muſicem enim didicit, vt ſup.) Pyriſleon, igneum, ſive ignem leonem; quæ potius agnomina dici poſſunt, vt vulgò nos etiam appellare conſueſcimus aliquos agnominibus à vitio, vel virtute aliqua deductis.

Typhon Pelagus. *Lycoph. in Caſt.* Fulmen formidoſoſe pugnæ. *Id.* Audax maritus Deidamiz. *Oppian.* Theſſalus, Antonomaſt. *Quid. 2. eleg. 8.* Barbaræ poſtquam cecidere turmæ Thetido Victore, & adeptus Hector, &c. *Hor. 2. od. 4.* Theſſalus heros, à regione. Theſſalus Dux. *Sen. in Troad.* Theſſalicus ibid. Lariffus Dux, ab Vrbe, in qua dominabatur. Phrius vir, à patria. *Prop. 2. 10.* vel 13. Progenies Phœthiæ clarea. *Carull. in Naup.* Pel. Æmonius vir, *Quid. 1. de ar. à regione, quæ eſt in Theſſalia.* Puer. *Id. 5. Feſt.* Heros. *Id. 2. eleg. 9.* Heros vati celebratus Homero. Priami Regnorum euerſor, *Virg.* Nobilis Centauri grandis alumnus, *Hor. epod. 13.* Qui dedit Hectora Ietho. Decus, & tutela Paſſus nominis. Caput inſuperabile bello. *Quid. 12. mer.* Siquis victor operis exemplum doquit, cum eſt Achilles viditſſet Memnona. *Au.*

luporum filium à se interfecitum expulsi; didi-
cit enim se quoque Therside natum mortalem
esse. *Sed. in Trad.*

nerp, qui mundum suo sparsit per omnem;
Caelum Regnum tenet. Nam in æquore
repperit matrem, in inferis propter Æacum
num iudicem, in Cælo ob Iovem, cui pro-
prios. *Id. Pyrrhi pater, ex h. f. Deidamia fur-*
ius pater, iuvenis amicus, &c. Iovis vni-
us Thessali Dædis, Sen. in Trad. Vbi multa
le Achilles. (v. 178.) Qui Neptunum cana-
rentem perculit iuvenem coma. *Id. idest*
Juncum Neptuni filium. Quiq; inter acies
hæte violento: fursum; Corporibus amnes
lisse, & quærens iter Tardus cruento Kan-
*hus erravit vado. *Id. & alia. Absistit ceta mors**
*Ichaliem. *Hor. 2. ad. 16.* Sub flore enim ætatis*
erigit. Qui omne malum belli vino, cantuq;
*subat, ex *Horat. epod. 13.* lege *Lamiam.* Quis egre-*
*gia audax Æacidae. *Id. Calab.* Filius æquoreæ*
*Thetidis, *Europæ.* Ardens lupus, *Lyophi. Cæli.**
*Coniux futurus Iphigeniæ. *Id. cui illa fuerat**
responso, antequam apud aras mactaretur in
*lulide. Mons æreus, *Theocri.* propter arma,*
quibus indutus. Cum tamen ille ferrox belloq;
ruentior ipso Viuit adhuc operis nostri popu-
*larum Achilles. *Quid. 12. met.* Neptunus loquitur*
d' Apollinem. A timido victus Graia raptore
*variet: *Id.* nempe à Pæride. Iam timor ille*
Thyrgum, decus, & tutela. Pælagi Nominis
*Eacides, &c. *Id.**

hiliis arma cuius æ Græcis contingerent
listeratio est apud *Quid. lib. 13. met.* Qui Tele-
phum sauciavit, & sanavit. *V. Telapius. Vt, La-*
*issa curatur Telephus hasta. *Id. Sen.* Scribit*
*utem *Plin.* Achillem herbam ab Achille in-*
veniam fuisse, quia vulneribus medebatur; &
lia Telephum sanasse dicunt; siue pygine,
*æge eundem *lib. 34.* Patrolo carus, Mœnetia-*
*x carus. *Hinc.* quem patri pollicetur est fospit-*
ma se rediturum ex Troiana expeditione;
*usd tamen præstare non potuit. *V. Patroclus,**
huc non exanimem amplexens Briseis Achil-
lis Candida vestem verberat ora manu; Et
omnium laute mactens captivæ cruentum,
*te. *Prop. 2. eleg. 9.**

minibus Briseidos. *Ex eod.* Nec minus hęc no-
bis norescet fama sepulcri. Quam fuerat
hic huius cruentæ viri. *Prop. 2. eleg. 13.* Op-
idum enim, Achilleon; dictum in Syge Pro-
ponitorio ad Achillis tumulum, in cuius me-
moriam Myrtilens conditum fuit. *Plin. 5. lib.*
9. Æmonia dextræ lancea, fuisse Achillis:
collon: Æmonia deprehendit lancea dex-
*træ. *Stat. 2. Silvæ.* Inferior Adæ, *Stat. Achill.**
*lagnæ vassator Troiæ, *Id.* Exitium Troiæ,*
ad. 13. met. Dolopum Dux, & Myrmidonum.
*lun. Thetidis proies, *Sil. 12. 7.* Chloris alum-*

us. *Stat. in Achill.* Virgo Pæfela, cum pu-
stino lozuit habitu, inter Lycomedis fi-
liis, *Id.*

ulhis coma puicherrima, & flava, quam ipse
per huc dicat anni; quam tamen in Patro-
clis sanare sibi doloris causa rotondit. Et quam
per huc cumulus servabat Achilles, *Stat. 4.*

Sil. 4. eundem lege Achilles 1. & 2. Peleius
*Heros. Ex *Hom. 1. liad.**
Epith. Illustris, vultu similis, magnanimus, in-
clytas, impavidus, æ Græcis, pedibus velox, pe-
ditibus celer, immittis, flexus, Larissæus, Equo-
reus, arripotens, animosus, sanguinolentus,
&c.

ACIES, ei.

Triplis significationis vocabulum, vel ad ocu-
lorum acumen spectat. *V. oculi, vel ad ferri.*
V. ferro, hoc tantum in hoc loco tractamus,
quod ad agmen spectat; quid autem differat
apud Grammaticos inter agmen, & aciem, il-
los consule. Quo pacto instrueretur acies
*apud Romanos olim, edocet *Livius lib. 8. & Ro-**
*mus repetit *lib. 19. cap. 14.* Polybius, necnon alij,*
qui de re militari scripserunt. Hoc certum est
in tres maiores partes potissimum instrui so-
litam aciem; in hastatos, idest leues milites,
ac scutatos, in quibus omnes in militia pube-
scientes conscribantur; in Principes, quos vñ
cum scutatis Antepilanos vocabant; In Tri-
arios, qui tres partes habebant, quarum vñam
quamque primum pilum vocabant; cum sin-
gulis vexillis, & he tres partes vocabantur Lo-
rarii, Accensi, & Triarii; vñde adagium, ad
Triarios res deducta; cum in discrimine ex-
tremo erat victoria; Sed studiosi consulant hi-
*storicos; *V. exercitus.**

Agmen, is. *Virg.* Ferturum agmen, idest acies in-
structa. *Hor. 4. 14.*

Epith. Strapatum, armatum, densum, clypeatum,
ferrificum, succinctum pharetris, lunatum,
totumq; in signibus armis agmen. Pilæq; plen-
is agmina fe sustinent portis; *Virg. 12. *Æneid.**
*Campo stetit agmen aperto, *Id.* Cursumq; in-*

Epith. Fortissima, armata, condensa, nemorosa,
densa, terrificæ, tremefacta agmina.

Exercitus, us. *V. suo loco, vbi multa.* Manus, us,
met. Alt manus interea muris Troiana propin-
quat. *Virg.* Examen iuvenum. *Hor. 1. ad. 3. Tur-*
*mix equicum. *Id. 2. ad. 1. Phalanx, eis, quid es-**
*set *V. in exercitu, & iam Argiva phalanx instru-**
*ctis navibus ibat, *Virg. 2. *Æn.***

Epith. Animosæ, belligera, dira, vexilligera, nu-
merosa phalanx.

Cohors, & Cohortes; *V. exercitus.*

Epith. Bellatrix, armigeræ, numerosa, furiosa,
pilata, pilis armata, valida, arata, Phætrige-
ra cohors.

Caterua, æ, *Virg. 6. *Æn.* Rebar, & hostiles huc ac-*
*uensifer cateruas, *Stat. 4. Theb.**

Epith. Armifona, armifera, arata, spumans cæ-
dens; florens ære, fulgens, ensifera, multifona
caterua.

Legio, is, *V. suo loco, vbi multa.* Nimbus peditum,
*Virg. 7. *Æn.* Seges Mauortia, *metaph. *Claud. 1.***
*de *Minor. Consul.* Seges Clypeata. *Quid. 3. met.**
*Globus virum. *Virg. 3. *Æn.* & *Stat. 4. Theb.* Cune-**
us, is. In similitudinem cunei acies instructa.
*Leg. *Gellianus.* A maiorum cunei, *Virg. 12. *Æn.***
Turbati cunei, calefactaq; turba cumulta Ag-
men agit densum, cuneis fe quinq; coactis Ag-
glomerat. Densa moles, subaudi mulrum, di-

zerat, atque animis pariter certantibus omnes dant cuneum, densaque ad muros mole feruntur. *Alz. pedum. Virg. 12. Aen. Moles densa virorum. Ibid. Seges ferrea. Ibid. & Luc. 3. Pharf. Homines densi acie, atque horrentibus hastis. Virg. 10. Aen. Pubes Martia. Ferrea scumpeas. miraph. Turba Equitum, V. equitum, & ibi multa. Castra, orum, continens pro cont. V. suo loco. Pulgentia signis castra. Hor. 1. od. 7. Fortis armerige cohors. Sen. in mod. Armerumque cohors. Ibid. Signa, para pro toto, Augustin fortia. Signa, Prop. 3. 10. Densi hostes, Virg. 2. Aen. Copiae, arum, V. exercitus. Manipulus, & manipulus, per syncope. Conuocato armatos ex templo ad signa manipulos, Luc. 1. Pharf.*

Epith. Rigidus, crudelis, ferox manipulus.

Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen. *Th. 4. 1. Tandem acies geminos Ne-reus lunaris in arcus. Prop. 4. el. 6. Densae acies stipata cateruis. Virg. Steris ordine certo infelix acies. Id. Ordo: ut nouis sit Doricus ordo sub armis. Stat. 4. Theb. neupae acies Dorica.*

Epith. Fraternalis, consanguinea, pedestris, zarat, funesta, preliaris, Martia, trepida, vltima, bel-ligera, hostilis, lunata acies.

ACIS.

Fauni, & Simzethidis Nymphae filius pulcher-rimus pastor Siculus, quem cum Polyphemus amaret, at ab eo aspernaretur, iacto saxo percussit, cuius Galatea, quem vehementer de-peribat, misera aspectu nato, qui eam insequeretur, inserta in fontem eius nomine reten-to permittit; qui ex Aetna monte oriens in mare Siculum deferretur tanto decurrens impetu, ut inde fuerit appellatus Acis, nempse sagitta. Ex huius ripis dicitur, Vlystem saxo percussisse Polyphemus, dum ille cum sociis, (oculo iam Giganti adusto cum stipite adem-pro) etiam ex eius manibus elapsus, mare na-vigabat. Fabulam huiusce conuersationis ha-bes apud Ouid. lib. 14. met. & apud Sil. Ital. 14. ver. 121.

Præterit & ripas herberis Acituas. *Ouid. 4. fast. Simzethius Heros. Id. 14. met. Lacitans ego rupe, meique Acidis in gremio residens, &c. Ibid. Galatea loquitur. Galateæ puer, amatus, ex Hyst. Puer Sicanus. Calens, Fauni filius, ex Hyst. Simzethide narus. ex Ouid. Simzethius amnis fons, fluuius. ex eod. Simzethides vndæ, ripæ. ex eod. Quiq; per Aet-næos Acis petis æquora fines. Sil. Ital. 14. & ibi silia.*

ACONITVM.

Herba venenifera, quam ex Cerberi spuma na-zam fabulatur Ouid. 7. met. V. Venenum. vbi vultura. Sen. verò in Medea ex Promethei sanguine ad Caucasum montem intersecti prouenisse comminiscitur; verumque tamen sentiens. Quæ fert operis hieme perpetua ingis spar-sus cruore Caucasus Promethei. Id. in Hec. Oct. An te reliquit Scygius in terris canis? Alij di-cunt sic appellatam herbam, quod in Aconis nascitur, qui locus est circa Heracleam Ponti-

cam, vbi aditus ad inferos monstratur. *Plin. lib. 27. Siue quod ibi cores multæ, vbi nascitur aconitum, à cote dictum apud Græcos. Qui se rutæ esu præmuniunt: nihil ab aconito offen-duntur, vt ait Ath. lib. 3. qui illud etiam in Aconis nati apud Heracleam testatur.*

Heracleis, dis herba. ex Ath. Spuma Cerberi. ex Ouid. Spuma Cerberæ. ex eod. Lurida terribi-les nascuntur aconita noueræ. *Ouid. Tmet. Quæ quia nascuntur dura viuacia caute Agrestes aconita vocant. Id. 7. met. Atque nec herba, nec larens in asperis radi x fessilit me locis. Hor. epod. 5. vbi aconitum intelligi nonnulli inter-pretantur.*

Epith. Pallidum, durum, virosum, Scygius, lu-ridum, Scythicum.

Huius in exitum misit Medea quod olim At-tulerat secum Scythicus aconiton ab oris. Il-lud Echidnae memorant ex dentibus ortum Esse canis, &c.

ACRISIVS.

Abantis Argiuorum Regis filius, & Pater Da-naes Iouis amatrix. Patri successit in Regno vnicam filiam habens, cuius per filium cum ex oraculo se periturum didicisset, illam in-turri seposuit, ac seruari iussit, ne quis ad eam accederet. At in eius gremium Iupiter in aurum pluuium versus ex regulis se dimisit, à quo prægnans facta est. Quod cum pater co-gnouisset expectato partu, marem vni cum infante Perseo in arcam iniecit, & in mare proijciendam curauit. Sed à Dyce quodam piscatore repertam, ad Seriphi Regem detulit. *V. Danaes, & Perseus. Qui demum adultus cum Gorgonis capite in patriam reuersus Præ-turum patruum Acrisij aui fratrem, qui illum Regno deturbatæ, in saxum conuertit, Re-gnumq; auo restituit, cum disco aliquando secum ludens incautus interemis. Alij dicunt ab ipso Perseo auum quoque in saxum con-uersum.*

Abantiades. ex Hyst. Præti frater. ex ead. Ab-ante latus. Abantis filius. Danaes pater. Per-sei auus, ex Hyst. Pavidus Danaes custos. *Hor. 3. od. 16. Lega rem. An satis Acrisio est ani-mi contemnere vanum Nomen, & Argoli-cas venienti claudere portas? Ouid. 3. met. Bac-cho enim venienti clausit portas vtibus Acris-ius, neque illius sacra vultu admittire. Eurydices Lacedæmonis filia coniux, vir, ma-ritus. ex Hyst. Dives auri. Sophoc. qui ait Acrisium ex auratis vasis, & ex argento so-lido bis sexaginta pocula habuisse, resse. Athen. lib. 11.*

ACROCERAVNIA. V. Epini, &

Cerantia, vbi multa.

ACTA, orum.

quæ vulgo dicuntur, anafis, naues, &c. Publica monumenta. *Ouid. 1. Pont. 1. Rumor; dum venit huc rumor. Id. 3. Pont. 4. Nouitas cun-ctarum gratissima rerum. Ibid. Fama. V. suo loco. Vox publica fame. Pont.*

Acta Senatus. *Suet. qui alio vocabulo dicuntur: Commentarij Senatus. Tacit. Hypomnemata. Grot. Erant autem acta Senatus, vbi breuiter*

in-

inscriptum erat quicquid apud Patres dictum fuerat in Senatu. Horum origo à Iulio Cæf. fuisse, cenſetur Lipſio; quæ ne publicentur edixit Auguſtus; conſcribat autem ea quipſam è Senatoribus, ut ſcilicet Paſſur arcana, qui non ex illis eſſent, ignorarent.

Acta populi, quæ alia diurna, alia fuiſſe publica reſert idem Lipſius. Diurna, in dies conſcribentur. Publica, quæ ad res publicas pertinebant; & hæc etiam. Urbana nuncupabantur, quæ continebant res, rationesq; populi, iudicia publica, ſupplicia, comitia, ædificia, natiuitates, illuſtres mortes, matrimonia, diuortia, &c. è Lipſio.

ACTE. V. Actica.

ACTEON, is.

lius Ariſtæi ex Autonoe. Venationi plurimum deditus, qui cum fe aliquando reciperet ad Gargaphiæ vallem ex venatione laſſus ad limpidiſſimum fontem, quem æſtuo tempore Diana ex aſſiduo venatu fatigata, ut ibi ſe in fonte cum ſocijs puellis perlueret, frequentare ſolebat; in conſpectum Dæ perſe lauans incidit: à qua eiſdem fontis perſuſus aquis, illico in ceruum mutatus à ſuis fuiſt canibus laceratus. Hanc fabulam elegantiffimè deſcribit Ouid. 3. met. allegoricum verò ſenſum habes apud Fulgentium.

riſteides. p. p. ex Hiſt. Cadmi nepos. Ouid. 3. met. quod Aurore eius mater filia fuiſt Cadmi. Cadmæus nepos. Sen. in Oedip. Cadmæus iuuenis. Tit. Strab. Autontæus Hæros. Ouid. 3. met. à matre. Autonoe natus. genitus. ex Hiſt. Aliæq; cornua fronti Addita, voſq; canes ſatiati ſanguine herili. Ouid. 4. 3. met. Hyantius. Id. idem Thebanus iuuenis, nam Hyantij fuerunt populi Thebani. Thebanus venator. ex Ouid. Dæ ſparſo capris viuacis cornua cerui. Id. 3. met. Dilacerant falſi dominum ſub imagine cerui. Ibid. Ariſtæo genitus frons cui aſpera, cornu. Stat. Theb. 4. Inſcius Actæon vidit ſine veſte Dianam Præda ſuis canibus non minus ille fuſt. Ouid. in Ibin. Quid Cadmæi facta nepotis cum viuacis cornua cerui Frontem ramis tenere nouis, Dominumq; canes egere ſuum. Sen. in Oedip. 771. Per fax in montis iacuit Actæon ſuis Noua præda canibus. Id. in Theb. Nec fuerat nudas pœna videre Deas. Prop. 3. 19. Heu hominum inſani non agnouere Moloch Stat. 3. Theb. Genus Hermiones. Ibid. quod illius nepos ex matre. Ogamvis ibi omne genus Thebanorum intelligit. V. Ariſteus.

ACTVM.

iri oppidum, & promontorium, ubi Auguſtus deuictis nauali prælio Antonio, & Cleopatra Urbem condidit, & Nicopolim à victoria nominauit, ut ſcribit Plutarchus; Templumque Apollinis, cuius beneficio victoriam ſe conſecutus eſſe credebat, magnificentiſſe exurxit. In cuius victoriæ ſymbolum nummum argenteum excudi iuſſit, in quo validiſſimæ formæ leonem videas, qui ceruum ſuper deſcibus in armos aſſixis. ex Pier. lib. 1. Ibi uoque Auguſtus Quinquennales ludos inſiuit, qui etiam Actiaci dicti fuerunt. Quo-

rum meminit Virg. ut inſ. Lege Suet. in Auguſt. cap. 18. & Dionem lib. 51. & Strabonem lib. 7. Neque hi ludii tantum Nicopoli celebrati fuere, ſed etiam Romæ. Lege Dionem lib. 53. in iur. & lib. 54. Qui etiam aliò translati fuere; Neapolim ſcilicet. Et in Iudæam Herodes, qui bello aduerſus, & Auguſto auxiliariæ copias attulerat, ludos Actiacos tradidit. Quinquennale quoq; certamen Romæ inſtituit Nero, teſte Suet. in eius vita cap. 12.

Actia littora. Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Virg. 3. Æn. eſt autem hoc promontorium in ſtueibus ſinus Ambracij inter alia ad Europam ſpectantia celeberrimum, exceſſum in mare incumbens, ſanoq; Apollinis olim celebre; vnde ipſe Actus denominatur. V. inſ. Apollo. Prop. 2. eleg. 23. vol. 24.

Eſt Phœbi fugiens Achamania ad littora portus, Qua ſinus Ionæ murmuræ condit aque. Prop. 4. eleg. 6. ubi deſcriptionem pugne deſcribit. Actia Iulæ pelagus monumenta carinz, Natarum votis. Ouid. Iulia roſtra. Ducam laurigeræ Iulia roſtra manu. Id. Ionæ aque. Sceptræ per Ionias fracta vehuntur aquas. Id. Leucæda aqua. Id. epiſt. 21. ob vicinam Leucadum. Cæſaris & fortes dicere poſſe rates. Id. 2. eleg. 24. Lege eundem 3. el. 10. Actiacum mare. Id. 2. el. 12. Actiacum ſitum. Mart. 4. 11. Actia. Ægæora. Prop. 2. 13. Actiacæ telluris littora. Actia tellus, humus, arx. ex Pto. Nicopolis. ex Hiſt. Actius Phœbus. V. inſ. Actiacus Apollo. Ouid. 11. met. quod ibi coeleſter. Actiacæ ortæ. Ouid. epiſt. 21. Cur tamen Actiacas miſeram me mitis ad oras.

De Actiaci victoria. Iſt. 2. ad. 37. Velleius Paterculus, & alij, ut ſup. in Hiſt. Actia. dicuntur ipſa ſpectacula ibidem ab Auguſto celebrata. Virg. Lucan.

ACVS, us. f. g.

Acus foramen, in quod ſilum inferimus. H. Iſt. Trymalia. Euſtath. Ferrum, quo ſuſcit. P. riph.

Acus Babylonia. Mart. Acus Semiramia. Id. Acus Aſſyria. Claud. Texta Semiramia, quæ variatur acu. Mart. ut ſup. nempe Babylonica, qua mulieres aurum, ſericumq; intexunt; quam nos vulgò dicimus, ago da recamari.

Acus nauticæ, ſeſt, qua vtuntur nautæ ad Sidera, & ad Boreæ ventros cognoscendos, nec non & ſocæ, ad quæ curſum tendunt.

Acus comatoriæ. Petr. Arb. qua mulieres ſibi caput comunt. Acus crinalis. Apul. g. met. Spica crinalis. Mart. Capp. Diſcriminalis; & Diſcriniculum. Lucill. Acus diſcriminalis. D. Hieron. Crinalis. Ouid. Acus crinibus diſtinguendis. Terr. Calamiftratorum. D. Iſt. V. Calamiftrator inſ. Ille ſupercilium madida fuligine cinctum obliquo producit acu. Iuuen. Sat. 3. Vnus de toto peccauerat orbe comarum Annulus interea non benè fixus acu. Mart. 4. 66. Acicula, vulgò Spillo. Acus, qua mulieres ſcapunt caput. Friſt. Non actus abrupti, non vallum pectus illos Ornatrix tuto corpore ſemper erat. Ouid. 1. amor. el. 14. ubi multa de acu comatoriæ.

Eſt etiam Acus, piſcia. Lege Ariſt. lib. 3.

Epith.

Epith. Nilotis, dis, Crinalis, athena, te nuls, Idalia, Mazonia, aurea, laetina, incerta acus.

ACULEVS.

Cuspis, dis. *Ouid.* 2. *met.* Acus. *V. sup.* Spiculum. **Acumen.** Acuminis rostrum. *V. Rostrum.* **Calcar,** is. Stimulus. *V. suis locis.* **Aculeolus.** Nonus aculeolus in cochleare tulit. *Mart.* 8. 71. **Aculeatus.** *Cic.* vt aculeatae litterae.

ADAM.

Et Adamus, i. Primus omnium parens, qui ex limo terrae à Deo procreatus, & in terrestri Paradiso constitutus est; cuius dormientis costa formata fuit Eva, cum qua stali pomo assumpto, nostrae fecit salutaris iacturam, nosq; totius felicitatis exortes. *Lege Genesim cap. 2. 3.*

Primus parens in orbe. *Poet.* Gentis Princeps. *Philo.* Parens, procreator. *Prudent.* Caput generis. *Cyrill.* Princeps parens. *Vida.* Tellure rubra formatus homo. *Id.* Luteus auctor cunctorum. *Idem.* idest ex luto formatus homo. **Primus Adam** caput mendacis fraude colubri. *Poet.* Aruigena, siue terrigena pater. *Mart.* nempe ex terra à Deo generatus. **Primus homo:** nam Adam apud Hebræos, idem, quod apud Latinos, homo. *Fatale pomum.* *Agur.* quod per illos nostri modo dentes tot calamitatis obstupefunt. **Princeps limus,** ex *Hier.* 1. 6. 16. qui sic protoplastus appellat per Prometheum formatum. *Protoplastus.* *Cyrill.* nempe primus formatus.

ADAMAS, tis.

Gemma pretiosa ex lapidum genere magnae virtutis, quam ramen hircino, siue huiusmodi sanguine frangi, falsum esse autem omnes perimari, qui id experti sunt. Plumbi ramen socia, singularis instar, aliquam accipit formam. Duritiei symbolum: vadē cuiuslibet rei durissimae Adamas-impositus incutit hinc, & inde percussus malleis, est hieroglyphicum, & emblemæ. *V. Gemma.*

Adamantina iuga. *Prop.* 3. 10. idest robustissima. **Non exorante** stant adamante vix. *Id.* 4. 12. **Adamantus.** *Ouid.* 7. *met.* nempe ex adamante, ferri, ignisq; contemptrix gemma, ex *Plin.* **Adamantini clauis.** *Hier.* 3. *ad.* 24. quos trabales alibi dixit *ut n.* Gemma fortissima. *Pontice* voce tua posses adamanta mouere. *Mart.* 7. 99. **Magneti inimicus lapis:** dicunt enim *Natura obscuriores*, adeo adamantem dissidere à magnete, vt iuxta positus, ferrum non pariat abstrahi: Quod an verum sit, experimento probantibus standum est.

Epith. Durus, perennis, inuictus, solidus, mansuetus, æternus.

Non adamas flammis, nec dura inuēde domatur. *Poet.* Flammis, ferroq; lapis inuictus, insuperatus. **Lux adamantina.** Fulgor adamantinus. **Claro nitore micans,** lucidus adamas.

ADMETVS.

Thestialis Rex, seu Phæraorum, cuius armenta exui Apollo paui mercede conductus, cum ex Olympo depulsus humana specie apud mortales profugus delitesceret: quod sic euensē narrat. Cum Cyclops Apollo (quod fultum confecerat, quo Iupiter eius filium Æscula-

pium de medio subfultit) interfecisset, indigne ferens Iupiter, Apollinem ex Cælo ad inferos dare præcipitem decreuit: Sed Latonæ genitricis interuentu, precibusq; placatus, relegauit à Cælo, iussitq; annum apud mortales ducere mercede ductus, quod is apud Admetum præstitit. Cui cum prospere cuncta succederent, impetrauit à Parcis, vt cum in fustis fatalis Admeti dies volueretur, liceret has lege mortem effugere, si quem alium reperisset, qui pro se voluisset obire. Cūq; nemo præter Alcetan uxorem id accepisset, illa pro viro defuncta est. *V. Alcetas.* Alij dicunt Apollinem apud Admetum fuisse eius amore captum, vt *Callimachus*, & alij *V. Mæturem in Tibull.* comment.

Phæaciades. *Ouid.* 3. *de art.* vel à Phæro Patre, vt *sup.* in *Hyss.* vel à Phera vrbe, in qua regnabat deductum patronymicum. **Phæreus coniux.** *Ser.* in *Med.* Coniugis fatum redimens Phærei Vxor impendit animam marito. **Pelæz gener.** *Ouid.* propter Alcetan uxorem Pelæz filiam. **Thestali Phæbus** pecoris magister Egit armentum, positq; plectro: *Ser.* in *Hyss.* Alcetis vir, coniux, maritus, ex *Poet.* Si Thestialis Admetus in oris Silua vna terra Philacida regit vmbra. *Stat.* 5. *Sil.* 3. quod veluti Proteclius alter rediit in vitam ad vxoris petitionem, qui pro viro vtraque mori mæbat, quā illo viduata viuere. **Clymenes filius,** ex *Mart.* in *Tib.* 2. *alog.* 3. Thestalis heros. *Ser.* 6. *Tib.* Ergo Thestalicō coniux pensare marito funus, &c. *Id.* 3. *Sil.* Admeti iuuenæ. *Tib.* Me quondam Admeti niueas panifile iuuenas non est in vanum fabula ficta iocum.

Quod Ieonem iunxit, & caprum Admetus. *Lege infra.* & *Petronius in Phryg.* *Tab.* 1.

ADOLESCENS.

Cui noua lanugo est ori. *Poet.* Impube corpus. *Horat.* *epod.* 5. Impubes genæ. *Ouid.* 3. *met.* **Ephorbus.** *Carul.* Imberbis iuuenis. *Hier.* in *Art.* **Puber, is.** *Poet.* Cui iam pubes incipit florere, quod in decimo quarto solet anno. **Vesticeps, is.** *Gell.* quod barbam incipit vestire. **Adolescentulus,** & adolescentula. *Cic.* Diminutivum. **Puer virginæ forma.** *Ouid.* 3. *met.* Cū tibi vernare dubia lanugine mæst. *Mart.* 2. 61. **Primus** cui floret temporis ætas. **Prima** sparsus lanugine mala. *Poet.* quando ad vigesimum primum protrahitur annus adolescentie. **Viridique** genus spectabilis ævo. *Stat.* 4. *Theb.* Agens iam tria lustra puer. *Mart.* bisochonis incept annis. *Id.* Terfenos adoleuerat annos. *Ouid.* & suberat flauæ iam noua barba comæ. *Id.*

Epith. Facilis, feruidus, levis, mutabilis, &c. **Hinc ADOLESCENTIA.**

Flos iuuentæ. *Claud.* in *Ruf.* **Prima lanuginis ætas.** *Ouid.* *epith.* 11. **Primi anni.** *Id.* 4. *fast.* **Prima iuuentæ.** *Id.* 5. *fast.* **Campus virens iuuentæ.** *Hier.* 2. *ad.* 5. **Campus virens ætatis.** **Fidens** primo corpore. *Virg.* 10. *Æn.* **Prima lanugo.** *Ouid.* 12. *met.* **Prinæus flos.** *Virg.* 7. *Æn.* **Inconsa iuuentæ ora.** *Id.* 9. **Ætas florida.** *Carul.* **Elorentes anni.** *Stat.* **Florens iuuentæ.** *Hier.* in *art.* **Æuum florens.** *Lucret.* 5. **Flos xui.** *Sil.* *Ital.* 1. **Ætatis ver breuæ.** *Ouid.* 10. *met.* **Flos iuuentæ.**

uénilis. *Claud. 2. de Laud. Gril.* Prima pubes. *Id.*
Viride zeum. *Stat. 3. Theb.* Pubescentes anni.
Id. 1. Theb. Iuvenile decus. *Lucan.* Viridis iu-
uenta. *Bernard.* Primum zeum. *Ouid. 3. met.*
Primoque extinguitur in zeo. Primæ lauginis
anni. *Prop. 3. 5.* Dum rosis venit umbra genis.
V. Barba. Tempore, quo primum vultu mihi
tradita pura est. *Petr.* Idem, cum inter candida
s adscriptus fuit, quod post 16. accidebat an-
num. Iucundum cum ætas florida ver ageret.
Catull. Dum vernat sanguis, dum rugis integer
annus. *Petr.* Vernans ætas.

Epith. Feruida, levis, facilis, grata, amena, iu-
cunda.

ADONIS.

Adonidis in gen. vel Adonis, filius Cinyræ Cy-
priorum Regis, & Myrrha eius filiz, quem
Venus in delicijs habuit, precataque est, ut in-
ter venandum ab armatis abstinere feris. At
ille mandatorum Veneris inmemor in aprum
violatum irruit, in quo in femore percussus
interijt. Illum autem à Marte immixtum fuisse
dicunt ob Veneris zelotypiam. Cùm igitur
Venus continuis desolatis lacrymis ama-
sum in florem fuit conuersus sanguinei colo-
ris, quem nonnulli Anemonem appellant, qui
flos, vt inquit *Plin.* nunquam se aperit, nisi
vento spirante. *Leg. Ouid. 10. m. 7.* Alij dicunt
in flumen cecidisse, dum pulcritudinem suam
contemplantur. *Lucanus* commemorat Ado-
nium fluvium ex Libano monte profluentem
singulis annis sanguinolentum fieri commemo-
rat per eos dies, quibus Adonis fuit inter-
fectus. Diuersus tamen locus est, vbi interijt
Adonis ab hoc flumine, quod in Phœnicia Sy-
ria est: ipse verò ad Idaliū nemus in Cypro
interijt sub mense Iulio, quem mensem incolæ
eodem appellabant nomine in defuncti iuue-
nis memoriam. Cui etiam Adonia sacra fue-
runt à Græcis instituta: in quorum solemnjs
per urbem totam simulacra erigebantur, cir-
cumque sepulcra, apud quæ singulati geniculi
femine viabant. Alia multa comminiscitur
Hymnus de Adonide, quem adij. nec non *Fulgens-
tium. Mo. coll. lib. 22. H. p.* Adonidis templum in-
signe describit *Strabo lib. 16.* Adonidis horti fre-
quenti proterbio celebrantur de florentibus
quidem, at infructuosus. Cur autem Adonidem
desiccat Venus, allegoriam lege apud *Petrum*
lib. 9.

Adon. Adonis, etiam *Petr.* Cinyretus iuuenis.
Ouid. 10. met. à patre. Cinyreus heros. *Id.* Ci-
nyra creatus. *Id. 5. fasp.* Filius Cinyræ. *Bion.*
Myrrha filius, natus. *ex Hyl.* Myrrha soboles
decora. *Bernard.* Myrrha genitus. *Mase. 1. od. 1.*
Pioratus Veneri puer, *ex Ouid.* Veneri ploratus
amatus. *Germen amorum. Orph.* Gingris.
Pollux. Lingua Phrygia dicebatur Adonis, qui
cùm ad quarundam tibiarum sonitum desces-
sus fuisset, & tumulatus, Gingris, dictus sunt
illæ tibig, quæ exiunt, luctuosumque edunt so-
num. Inamur, voce Syriaca, & Hebraica dice-
batur Adonis, teste *D. Hieron. in Epist.* Adonæus.
Aufon. & Plaut. Sed Adonæus voce Arabica

Bacchus dicebatur. Testis, qui niucum quon-
dam percussit Adonem Venantem Id alio verti-
ce durus aper. *Prop. 2. 13.* Illis formosum la-
uissè paludibus illuc Diceris effusa, tu Venus,
isse coma. *Id.*

Quod nonnulli (*Artem. lib. 2.* Callimachum lau-
dans) dicunt Adonem in lactucis à Venere oc-
cultum fuisse; eò factum innunt, quod qui
assidue lactuca vescuntur, ad Venerem sunt
inualidi.

Cura Dæz Situs aprus Adonis erat. *Ouid. 1. de
art.* Cura Veneris. *ex eod.* Veneris amor, deli-
cijs, puer. *ex Hyl.* Vt Virbius Dianæ; Atys Cybe-
les; Cephalus Auroræ; Endymion Lunæ; Acis
Galatææ, &c. Cythereus ignis. *Strab. par.* Ida-
lius venator. *Petr.* Assyrius coniux Veneris.
B. m. Dente albo, quem quondam occidit aper.
Id. Amabilis Venus dulcis flosculus. *Orph.*

Epith. Formosus, pictus, pulcher, tener, dulcis,
molis, purpureus, niueus, roseus lacertos.

ADORANS.

Colens, tis, qui numen honore colit. Qui nu-
men adorat. *Petr.* Venerans, tis, qui veneratur.
Supplex. *ex.* Supplicibus votis petens, orans,
exorans aliquid. *ex Petr.* Annua facra ferens
Cereris, Bacchoque; Ioui; *ex Ouid.* Placata
Eurydicem vitula venerabere cæsa. *Virg. 4. Georg.*

ADRASTVS.

Argiuorum Rex Thalaonis filius ex Euryclone:
qui duas habuit filias Argiam, & Deiphilen,
quas in formis sibi visus est alteram leonem, al-
teram apro vxorem dare. Cùmque eodem tem-
pore Tydeus, & Polynices Argos venissent il-
le apri, hic Leonis pelle testus; formij sui me-
mor utrumque, sibi generum addidit. Cum qui-
bus Thebas profectus, vt Polynicem ab Ecce-
le fratre exclusum in Regnum redneret;
magno cum detrimento, infecta re, altero ex
generis orbatò ad sua reuerfus est. Lege totam
Strat. Thebaidem.

Dux Thalaonides. *Stat. 5. Theb.* à patre. Thala-
onius. *Id.* Heros, Rex Thalaonius. *ex eod.* Tha-
laone satus. *ex eod.* Inachus Rex. *Id. 2. Theb.*
à Regno Argia, quod etiam Inachia dicebatur.
V. Argus. Persæus Rex. *Id. 5. Theb.* quod à
Persæo Argiuorum Rege Danaës filio traheret
originem. Euryclon filius, genita s, natus.
ex Hyl. Adrastru pallentis imago. *Virg. 6. Æn.*
Polybi nepos. *ex Horat.* quod Polybas pater
esset matris, ad quem (vt idem *Horat.* ait.) Argi-
uorum Regno puius Sicyonem venit, ibique
mortuus, humo; mandatus est. Sunt qui di-
cunt, primùm Sicyonem fuisse Regem, tum
Argiuorum.

Equum, Arion, dictum nomine habuit insignem,
quo in ludis funebribus Archemori vicie
Adrastru. *Leg. Stat. 6. Theb.* & *V. supra Arion in
Equis.* Polynicis, & Tydel focer. *ex Hyl.* Ar-
giz, & Deiphales pater, parens, genitor. *ex Hyl.*
Senior Thalaonides. *Stat. 2. Theb.*

Epith. Longævus, diues, senex, mitis, potens.

ADRIATICVM MARE.

Est sinus maris mediterranei per longum tra-
ctum in Europam ingrediens, qui Salentinus,
Brutius, Apulos, Piceos, Samnites, Venetos,
Illy.

Illyricos, Dalmatasque usque ad Epiri Acrocerania aluit. Nunc Veneti tantum in illum Principatum exercent, & vulgo dicitur, *Golfo de Venetia*, dictum est autem à Thuforum Adria ad Padum condita; siue à Romanorum Colonia Adria, quæ quondam in Piceno Vrbs erat incluta, nunc oppidum, ipsum mare Adriaticum. Lege *Plin. lib. 3. cap. 16.* qui etiam *Strab. lib. 5.* Insulas enumerat: de quibus notiores aliquot subiiciemus infra.

Mare Superum, ex *Verg. Cui. Lin.* quod ad Poli Arctici gradum mensura altius est Tyrreno, quod Inferum dicitur. *V. sup. loco.* Mare Adriaticum. *Her. 1. ed. 16.* Adria. *Id. 3. ed. 9.* Et improbo iracundior Adria. Illyricæ vnde. *Id. 1. ed. 28.* quod Illyricos alluit. Fluctus Adriæ. *Id. 2. ed. 14.* Freta longa. ex *Ouid.* à longitudine tractus, quo protrahuntur maria. Adriatic Minaris litus. *Catull. l. 1. 3.* Adriacum æquor, *Prop. 3. 19.* Tumor Adriæ. *Sen. in Thyest. 1.* Szuo rapidus fredo ventosi tumos Adriæ. Mare, quod alluit supra. *Verg. 2. Georg.* nempe mare superum. *V. supra.* Adriacæ vnde. *Id. 11. En.* Iratum mare. *Her. apud. 2.* per anonomas. hoc mare intelligitur, quod fere vi ventorum agitari, & tempestatibus concitari constat. Adria curuans Calabros sinus. *Her. 1. ed. 33.* Aliter Adriæ sinus. *Id. 3. ed. 27.*

Præter multos in toto Adriatico mari sinus. Potanici sinus. *Pomp. Mel.* & Planaticus. *Plin.* infamis quidem ob crebra naufragia, vnde vulgo hominum carnicifragum appellant: sunt notiores alijs sinibus.

Insulæ insigniores.

Abforus. Maris Illyr. inf. *Ofen.* Absyrtides insulæ. In Adriatico mari à nonnullis constituntur; sed si ab Absyrtio ibidem interfecto nomen accepert, falsum est sanè; & apud Istrum in Ponto Euxino collocandæ, ut vult *Plin. lib. 3. cap. 36.* nisi porius interpretandum ab Absyrti membrorum diuisione, quæ sparsim à Medea fuerunt proiecta; sic dictas insulas ex parte Illyricorum, quod sparsim sunt in hoc mari. Diomedæ insulæ, propè Apuliam, & hæc Trimetus, dicitur *Tacit.* vulgò *S. Maria di Tremeti;* quæ etiam Theueria, à nonnullis. Issa, inf. in sinu Illyrico maris Adriatici. Lysna, inf. maris Adriatici, vulgò *Lefina.* *V. mare Adriaticum,* ubi alia multa.

ADVLATIO, & ADVLATOR.

Murmur blandæ lingue. *Mart. 7. 87.* Nec blandæ murmure lingue decipimus. Amicitie fallacis imago. *Ouid. 7. met.* Blandiloquus susurrus. *Pisitor.* Et tua blandiloquo mens est ita prono susurro. Blanda vox. *Id. Assentatio. Id. Cic.* Ficta laus, fictæ laudes, & falsæ. *Pisitor.* Faceta vrbantia, blanda comitas, gratiæ captatio. *Arb. lib. 6.* Subdola verba loqui. *Poet.*

Assentator. Palpanter teneris iura pectoris verbis. Qui garrir, ridet, cantat, laudat in aurem. ex *Mart.* Ore mellito fallens. Qui fallit, decipit blandè. Blanditor falsus. Qui vanos vendit fumos. Qui dat blanda verba: nempe assentationes. Mancipium dicerio. um. *Strab.* Canis Actæonis. *Græc.* Scutra. *Arb. lib.* nam ferè sunt

adulatores scutra. Principibus ficto nouerat ore loqui. Mellitus immurmator. *Strab. Pao.* Vilis adulator picto lacer ebrius ostro. *Seruo.* *Arb.* Blanditor falsus. Verba triumphanti fundebat subdola verba, ex *Poet.*

Morbis amicitie. *D. Basil.* appellatur adulator. Meretrix amicitie. *Plat.* Sepulcrum amicitie. *Dion.* Blandicie falsæ. *V. sup. loco.* Mellia verba, ex *Arb. lib.* Hinc

Adulatoria verba apud Amanes sunt. Lux meæ. *Tib. 4. 3.* Scilicet Asiæ mulier moestissima dixit, Lux mea, quicquid solent verba iuare viros. *Ouid. 4. de art.* Ne tibi sim, mea lux, æquæ tam feruidis cura. Vt videat paucos ante fuisse dies. *Tib. 4. 12.* Gaudia mea; Amores mei ex *est.* Tu mihi curarum regules, tu nocte vel atra lumen & in solis tu mihi turba locis. *Id. 4. 13.* Vita. Quid leuat ornato procedere, vita, capillo. *Prop. 1. eleg. 3.* Mea vita, Anima, &c. apud *Plaut.* quoque sepiissime, & alios præsertim poetas Etruscoque, Quid voce blandiloqua mala consilia dicat? *Sen. in Atam. V. Blandicia.*

ADVLTER, & ADVLTERA.

Legitime nuptæ fidei sollicitator. ex *Ouid. epist. 16.* Qui fines pacti transire pudoris Ausus, ex *est.* Qui spoliū nostri turpe pudoris habet. *Id. Mœchus.* Mœcha. *Poet.* Auctor stupri. *Ouid. 1. de art.* quamvis aliquid differat. *V. stuprum.* Decoris euerfor. *Sen. in Hipp.* Pudoris raptor. ex *Sen.* Sic prædō popularor, &c. Legitimos sollicitasse toros. *Ouid. 3. Pont. 3.* Vir fur-tiuus. *Id.* nempe qui furciq; Veneris fruitur gaudijs. Deducorum, siue dedecoris pretiosius emptor. *Hor. 3. ed. 6.* Vetricum torum sollicitans. Furtiuus prædō thalami. *Nonnus.* Vir impurus. *Thucyd.* Qui vult alienum agrum arare. *Id.* Lectio maritalis indulsus. Thalami infidias situens. Furtiuq; indulsus Veneri. Vetricos sedans Hymenæos. ex *Græc.* Quicquid vel ærata Danaen sub turre latentem Eliceret. *Poet.*

Aiter Paris. *Figur.* ab exemplo: sic Ægyptum imitatus. Paradis, Ægypti; afflecta, imitator. ex *Hibery.* Glaphyrus. *Inuen. sat. 6.* Vxorem ducis, de qua Citharæus Echion, Aut Glaphyrus fiat pater; fuerunt enim ambo notissimi adulteri sub Iuuenalis tempore. Leucon. *Ouid. in Iuin.* Aur pia te cesso dicatur adultera sicut. Qua cecidit Leucon vindice dicta pia est. Vbi Leuconem Ponti Regem intelligit Poeta, qui à fratre Oxyloch necatus fuit vxore, quod cum ea adulterij, & incestus consuetudinem continere cupiebat. Dubius pater. *Ouid. 3. Trist.*

Adultera. Mœcha. Coniux corrupta. *Sen. in Thyest.* sic deprauata, polluta. ex *est.* Socialia lecti fœdera rumpens. Maritalia frangens fœdera. Violans thalamos. Violans sacra iura socij tori. ex *Poet.* Mulier vaga. *Thucyd.* Mulier Secutuleia. *Petr. arb.* Mulier, sex femina rogata. *Mart. 2. 39.* Nam adulterij coniugij meretricum iustit in publicum rogatæ prodibant, ut dignoscantur à castis matronis, quæ stolatq; incedebant. ex *Arb. lib.*

Helene. *Figur.* veluti adulterarum exemplum, vnde illud *Mart. 1. 63.* Penelope venit, abie Helene, id est adultera, quæ venit casta, vi Penelope.

pe. Meffalina; inter adulte as feminas reponenda, quæ Tiberij Claudij vxor, primò clam (vt inquit *Sextus Atrius*) deinde palàm quafi pro iure adulterij vtebatur. Illius flagitiorum meminit *Suet.* in *Tib. Claud.* 26. & *Senen. sat.* 10.

Epith. Turpis, temerarius, obfcenrus, nocturnus, spurcus, infamis, impurus, incæftus, mollis adulter; & hæc multo genere ad adulteras applicari poterunt. Hinc

ADULTERIVM.

Lecltus temeratus. *Ouid. ep.* 8. 7. Inconceffus Hymenæus. *Virg.* 1. *Æn.* Furtiua Venus. *Ouid.* 2. *el.* 8. Concubitus ventus. *Id.* 10. *met.* Voluptas inconceffa. *Id.* 3. *elog.* 4. Obfcenium opus. *Id.* 3. *elog.* 13. Spolium turpe pudoris. *Id.* *ep.* 8. 16. Veneris furtum. *Ibid.* Violata iura mariti. *Id.* 2. *de art.* Facta nefanda. *Id.* 2. *fab.* Veneris torus. *Id.* 20. *Trist.* Martisq; dolos, & dulcia furta. *Virg.* 4. *Georg.* Crimen adulterij. Illiciti tori. *Pid.* Furta, oram. *Mart.* 1. 75. Incuftoditis, & apertis Leſbia ſemper Limibz peccas, nec tua furta regis. Deprenſaq; furta iam tollas. *Ibid.* 88. Fallere connubia facre tedæ. *Id.* 6. 2. Labes adulterij; Peccus adulterij labe carere putant. *Ouid.* Materna furta. *Mart.* 6. 30. idest matris adulteria. Sic tibi laſcini non deſit copia furti. *Id.* 7. 73. Obfcenium crimen, quod etiam de Sodomia intelligi poſteſt. Leſti pudoris ſigna. *Ouid.* 2. *de art.* Non flammæ cor depaſcet adultera; Viriq; conſtans. *Mofc.* 1. *od.* 15. Contaminati amores. *Ibid.* Iuraq; prona fordare flammæ. *Ibid.* Venerit Hymenæi tedæ. *Ibid.* Labes pudoris. *Sen.* in *Hipp.* Tori iugalis nefas. *Id.* in *Oedip.* Thalamii iniuria. *Ouid.* 3. *met.* Veneris foedus; *Ibid.* Furta illiciti tori. *Id.* 4. *met.* Furtiua voluptas. *Ibid.* Obfcenrus torus. *Id.* 3. *trist.* In obfceno corpora preſta toro.

Ægyſthi crimen. V. *Ægyſthi*, Sic Paridis crimen; Martis, Thyetiſis, &c. Thyetſtum crimen. Duplex quidem, vel ſi cum fratris vxore: vel cum filia ipſa dormientem facias. V. *ſuo loco.* Thyetiſis, Adulterij nefas. *Ouid.* 3. *Pont.* 3. Inceſti amores. *Hor.* 3. *od.* 6. cum de affinitate, & conſanguinitate loquimur adulterio polluta. Maculoſum nefas. *Id.* 4. *od.* 5. Furta pudica tori, per hypallag. idest pudici tori furta. *Prop.* 2. 27. Stuprum. V. *ſuo loco*, quamvis etiam pro adulterio ſumatur à Poetis; vt: Coniugem ſtupro abſtulit. *Sen.* in *Thyett.* Aſſumpea in ſcelus conſorte noſtri thalami. *Ibid.* Ergo qui pactas in fodera ruperit aras, Pollueritq; nouo ſacra marita toro. *Prop.* 3. 8. Peſſundatus pudor. *Sen.* in *Agam.* Turpe admiſſum. *Ibid.* Mæchia p.p. apud *Likanum*. Nefandum opus. *D. Baſil.* Illegitimus concubitus. *Idem.* Machloſine, apud *Hom.* *Iliad.* Veneris ſædiſſima crimina parat. V. *Libidinoſus*. Arcano tu connubialia iura vertis adulterio. *Quæſt.* Sed quæ ſe impuro dedit adulterio. *Catull.*

Epith. Sordidum, impurus, turpe, obfcenrum, nefandum.

ADVERSITAS.

Fortunæ fluctus. *Catull.* Fortuna aduerſa. V. *ſuo loco.* *Tib.* 4. Mala, orum, ſuprema. *Virg.* 7. *Æn.* Sors aſpera. *Stat.* Sors vltima rerum. *Luce.* Canſus. *Virg.* 1. *Æn.* Crudelia ſita. *Ibid.* Res fra-

ſta. *Id.* 4. *Georg.* Aduerſe res, arduæ res. *Hor.* 2. *od.* 3. *Ærumna*, & *Ærumnae.* *Luce.* 3. Vicæ tenebræ. *Idem.* metaph. R. uixit triſtes. *Virg.* 1. *Æn.* Labores nefandi. *Ibid.* Supremi labores. *Id.* 2. *Æn.* Labes mali. *Ibid.* Aduerſa, orum. *Sil.* *Ili.* 4. Clades. *Virg.* 12. *Æn.* Exitium. *Ibid.* Caſus acerbus. *Catull.* Omen. *Ibid.* in malam enim, partem ſumitur poſſimum, niſi diuerſum addas epitheton. Exitus grauiſ. *Virg.* 10. *Æn.* Difcrimina rerum. *Id.* 1. *Æn.* Procellæ, arum, metaphoricæ, ſic tempeſtes. Fortunæ vultus acerbe. Oppreſſus fortunæ cladibus. Non forſ maleſida tuos. *ex Poet.* Calamitas. V. *ſuo loco.* Vbi multa. Excidium. V. *ſuo loco.*

ADVENA.

Externus. *Ouid.* 4. *met.* Hoſpes, & hoſpita; de ſerminis. Alienigena. Externi qui venit ab oris. *Virg.* Exterus. *Cic.* Peregrinus. V. *ſuo loco.* Qui nouus aduenit.

ADULTVS.

Vir. V. *ſuo loco.* Firmata ætas. *Virg.* *eclog.* 4. Cùm te firmauerit ætas. Cùm matura adoleuerit ætas. *Id.* 12. *Æn.* Grandior ætas. *Id.* 6. *met.* Marurus, vt matura virgo. *Id.* Dum maior honos, dum firmus æuum. *Stat.* 4. *Thib.*

ADVOCATVS.

Cauſidicus. V. *ſuo loco.* Non tacitus pro ſollicitis reis. *Hor.* 4. t. Hic clamorſi rabioſa fori iurgia vendens Improbus iras, & verba locat. *Sen.* in *Her.* fur. Rabula. *Cic.* dici poſteſt, quem deſcripſit paulò ante *Sen.* videlicet, qui verbosità nimia, & rabie quadam in agendis patrocinijs vrens aures radit iudicum, & percellit: & hic etiam Conſarcinator Intium. *Ammon.* V. *Intigat.* *cat.* Canina ſacundia exercitus. *Sall.* Rogatus Vulturius. *Amul.* Hirudo foreniſis; pulkra ſiquidem metaph. Eſt enim hirudo, quæ cruorem ſugit: ſic illi ſugunt opes miſerorum clientium.

Patronus. *Cic.* Litis amans. Defenſor cauſæ. Qui capitale nefas opetoſa diluit arte. Cùm tuamq; meſſos Defenſura reos vocem ſacundia mittit. *Poet.* Qui cauſæ patrocinator, ſuſfragator, opitulator. Tutor, curator cauſæ, litis, &c. Qui linguam cauſis acuit. Qui ciuicia iura reſpondere parat. Vindex rei, reorum. *ex Poet.* Tutelæq; feror munus, opusq; tux. *Ouid.* 4. *Pont.* 1. Non tantum trepidus, vt tueare reos. *Id.* 1. *de art.* V. Patronus. *Confidicus.*

ADVTVM.

Locus templi ſecretior, quo nulli ſit aditus, præterquam homini ſacro.

Sacræ latebræ. Veſtibulum. *Virg.* 6. quamvis aliud ſit ab adyto. Occulta, ac remota templi. *Cæſ.* Secretoria templi loca. Sancta Sanctorum, vt apud Hebræos. Sacrorior ædes, *ex Poet.*

ÆACVS.

Iouls ex Ægina, non autem ex Europa, filius, pater Pelei, auus Achillis. Hic apud Oenoneam Inſulam, ſiue Oenopiam regnaſſe dicitur, quam poſtea ex matris nomine dixit Æginam: Qui tanta fuit iuſtitia præditus, vt meruerit apud Inferos cum Minore, Rhadamantioq; Cretenſibus ſibi ex parte fratrisbz animarum illuc deſtinatarum iudex conſtitui.

Afopiades. Ab Afopo auctore, ex matre. *Ouid. 7. met.* Afopi nepos. Cognatus sanguis Lycæi. *Græc.* quod Baccho frater ex Patre. *Æginæ filius, Iouis;* natus, &c. *Germen Iouis. Nomen.* Pater Pelæi. Achillis auctus, Aiæus auctus. *ex hist.* Thetidis socer. *Sen. in Hæc. fur.* Infernus iudex, *ex Prop.* Arbitrifer infernus. Qui iura silentibus vmbribus reddit in pœnas hominum ingeniosus. *Ouid. in Ith.* Tuasque Æacus in pœnas ingeniosus erit. *Ibid.* Æacidarum author. *ex Hæc.* Telamonis pater; & Phœci. *ex Hist.* Oenonia Rex, siue Oenopie; *vt in Strab.* & *Ouid. 7. met. V. infra.* Ægina Inferno damnes Ææe indicio. *Prop. 2. 20.* Iudex enim apud Prifcos constitutus Europæ, vt Rhadamantus Asiaticis, Minos verò vtriusque est iudicis inspector, & arbiter. Immenfis vnam quatit Æacus vlnis. *Strab. Sila.* Infernalis Iuridicus. *Senece.*

Epich. Iudicans, seuerus, torus, iustus, inexorabilis, inuenosus, Indorum interfector (vopote qui ad Indos Bacchum in expeditione bellica secutus est. *ex Græc.* iudax, vaser.

ÆDES. V. *Dæmæ.*

ÆDIFICATOR.

Fabricator. Conditor. Positor; Templorum positor. *Ouid. 2. fast.* Structor, constructor muri. Molitor murorum. Qui struit, construit mœnia, muros, &c. Qui ponit fundamenta recti, sedis, vrbs, &c. Qui tecta locat. Molitur agere muros: *ex Prop.* Qui ducit muros. Instant ardentem Tyrii pars ducere muros, Moliriq; arcem, & manibus subuoluerè faxa, Pars apære locum tecto, & concludere sulco. *descript.* *Virg. 1. 1. 20.* Muros opæte molior Vrbs. *Id.* Tu mœnia magnis Magna para. *Id.* Immanesque columnas Rupibus excidunt. *Id.* Qui muros attollit moles.

Architectus. V. *su loco.* Qui ædificij graphidem parat, præst fabricæ, & rationem operis animo conceptam metatur, fabricandæq; præscribit. Faber Cémentarius. Cémentarius, vulgò, murator. Arcuarius, qui arcus struit, siue fornices. Lapidicina, vulgò, *tagliapierre.*

ÆDILIS, & ÆDILITATVS.

Romanæ Curie præcipuus Magistratus, qui triplex erat. Erant enim Ædiles Plebei, quod ex plebe crearentur; quorum officium diligenter describitur à *Dionys.* *Halicar. lib. 6.* nempe vt Tribunus ministrarent; de rebus causis; & litibus ipsorum permisso iudicarent; diem dicente ijs, qui plus agri, quam lege definitum erat, possiderent. Matronas probi accusarent; feneratores coercerent; propinas, & ganeara obsonia inhiherent. In facta, dictaq; incivilia, atque improba animaduertent. Multamq; indicerent. Vt ædificia publica, priuatq; fierent; & vt cloacæ publicæ, aquæ ductus, & cætera ædificia laeta, munda, integra, & expedita asservarentur, efficient: iniqua pondera corrigerent, mensuras minores frangerent, & multarent. De aleæ lussibus cognoscerent, teste *Marialis. 5. 85.* frumentum; & oleum conueniendum curarent, ne vrbs penuria annonæ, aut caritate laboraret. Ipsorum quoque munera erant, vt comenatus, quæq;

bello vsui forent in castra deferrentur, & alla quidem multa prouiderent in ciuitatis bonum, emolumentumq;. Quorum tamen potestas Claudio, & Nerone Imperatoribus Augg. plurimum attrita, & diminuta fuit, testibus *Suet.* & *Tacit.* *Legge Ruffinum lib. 7. cap. 24. 25.* & alibi antiquis *Rom.*

Erant Ædiles Curules à Sella curuli, quæ vti solebant, & hi à Plutarcho maiores Ædiles appellabantur: Patricijs enim habebant, nunquam ex plebe. Quamuis in magistratus huius initio etiam ex plebe creati sint. Horum autem intereat, ludos sacros, & solemnes instituire, ac procurare: Sacrarum ædium, & priuatarum curam gerere; nec non Vrbs totius tuendæ commissa procuratio. *Legge Cic. 7. in Verri.* Ad hos quoq; spectabat, templa, Theatra, stadia, fora, porticus, Curias, Basilicas, & menia reficienda, & ornanda curare, multa; alia cum prioribus Ædilibus habebant communia. Erant deniq; Ædiles Cereales, qui frumento præerant, qui à Cæsare creati sunt. Porro Ædiles quatuor erant, nempe duo ex Plebe, duo ex Patricijs. At sub Cæs. Dictatoris tempore creuerunt Ædiles, cum primis Cereales quoq; additi fuissent.

Cura Theatri. *Prop. 2. eleg. 3.* nempe Ædilitatus; cuius quoq; cura erat locum in theatro assignare. **Cura Campi.** *Ibid.* Sic: Cura viarum. **Cura opum sacrarum.** *Rustic. 2. 2. 20.* Curulis honores, labor, cura, *ex Mart.*

Curatores Templorum, ædis, viz. &c. Sella curulis, *fig.* quæ erat eburnea. **Ædilium Curulium Symbolum,** & Hieroglyphicum, vt adnotat *Varro. lib. 43.* quem lege. Sumiturq; tam pro ipso Ædili, quam pro Ædilitate. Vidimus & fratrem, sellam geminasse Curulem. Consule quo factò tempore rapta foror. Nempe his gestisse Ædilitatem Curulem. Curulis Magistratus. **Pompa.** Ebur Curule. Et noua conspicuum pondera sentit ebur. *Ouid.* Tergemini honores, vt *Lambin. in Hor. 1. od. 1.* Ædilitatem maiorem, Præturam, & Consulatum intelligit. Audiatur Ædilis, ne te videatq; cauto. *Mart. 11. 107.*

ÆÆA, æ.

Insula fuit in mari Tyrrheno non modico olim freto ab Italia dirempta; hodie continens, ita tamen, vt paludibus circumquaque cincta insula: speciem præferebat, quæ vnum tantum montem habet à nautis dictum, *monte Circello.* quod in ipsâ, vt ait *Homerus,* Circe habitauerit, vnde etiam Circum, & Cicei appellantur. *V. Cice.* Pomponius verò circa Siciliam in Siculo freto hanc locat insulam, quam Calypso dicitur habitasse, sed prior opinio tuior: Sic autem dicta videtur ab Ææa oppido Colchidis, quæ etiam Æpolis dicebatur, vbi nata fuit Circe.

Insula Æææ Ciceæ. *Virg. 3. 20.* Circum; *v. l.* *su loco.* vbi multa. Circum iugum. *Virg.* Littus Ææum. Tellus Ciceæ. *Id.* Littora Ciceæ. Cicei agri, *Plin.*

ÆATES, vel ÆETA, æ.

Colchorum Rex Medææ, Absyrtæq; pater, qui Soli ex Perse Neprui filia natus fuit. *Hic Æam,*

Æam, vel **Æzam** Urbem in Colchide edificatus: cuius Urbis quamdam narrant fabulam. Poetæ, illam fecisse a puella quadam nomen sumptisse, quæ cum Phædis amnis vim efugere non posset, Decorum commiseratione in peninsulam conuersa fuit, quam etiam nunc in veteris æquum amoris idem Phædis circumaluit, amplectiturque. Ad hunc Regem Phryxus Athamantis filius laus noueræ fugiens insidias, peruenit, aureumque vellus derulit, quod cum vigilantiſſimè seruariet Dracone adhibito, alijsq; portentis, eius caussa bellum gessit cum Argonautis; inter quos Iason, cum in sui amorem eius filiam Medeam pellexisset, quod aliam Æetes induxisset uxorem, nempe Asterum, ipsa viro adherens, eum illo auſugit, portentis omniaſque deuictis. *V. Iason, Medea, Vellus aureum*; quod etiam secum asportarunt Argonautæ. Sed cum eos Inſequeretur Æetes armatis militibus: Absyrti filiohi membratim cæſi artus colligere coacti, à perſeſcendo deſtrix; quamobrem ad Colchos reuerſus, ſenio conſectus inglorius obiit. Sunt qui dicunt, illum ab Iafone Regno expulſum; ſed ſenem in ideam ab eodem reſtitutum fuiſſe.

Medee parens, pater, *ex hiſt.* Absyrti genitor, quem ex Altero coniuge ſuſcepit. *V. ſupra Absyrtus.* Hecates coniux, vir, &c. e qua Nedeam ſuſcepit, unde illa Hecate; appellatur, *ex hiſt.* Phædici ſenex. *Quid. Pont.* Colchorum, & aurei velloris euſtos. *Hiſt.* Colchias Rex, Dux, &c. *Pont. Soligena. Val. Flacc.* Sole genitus, Solis filius, &c. Sole ſatus, *ibid.* Hyperionides, ab aſſo Solis ſcilicet patre. *Idem.* Æzus Tyrannus. *ibid.* Epith. Ferus. Colchus, Barbarus, Dux.

ÆGÆON, *V. Gigantum nomina.*

ÆGERIA, *x.*

Nympha, quæ colabatur in lucco Aricino, cum qua Numa Pompilius Romanorum Rex, & concubium, & colloquium ſe habere de religionis cultu ſimulauit; vt ſic populum Romanum à cæde ad pacis ſtudia alliceret. Hæc mortuo Numa ob dolorem ſlendo in fontem ſui nominis conuerſa eſt, vt innuit *Quid. ſſ. met.* Huic ædes fuit à Quiritibus conſtructa, in qua colebatur; & luccus dicatus, quem, vt ait Liuius, medium ex opaco ſpecu ſons perenni rigabat aqua. Hinc fortaiſe factum, vt cum locus à Numa frequentaretur, diceretur cum Nympha conſeſſum habere. *Lege Plutarch. in Numa. Feſtus.* Ægeriz luccum iuxta portam Capenam conſtituit; cuius etiam meminir *Quid. 3. ſaſt. ut infra.* Fuerit porro hæc, an altera Ægeria, non ſatis liquet; inquit *Gyraldus Synag. m. f.* quæ à mulieribus colebatur, quod cum opulari oredebant partu egerendo, quæſit *Fefſo. Lege.*

Dionys. lib. 2. & Plutarch. h.

Ægeria eſt, quæ præbet aquas Dea grata Camenis illa Numæ coniux, conſiliumque fuit. *Quid. 3. ſaſt.* Numæ coniux, *lib. 6. 47.* Numæ Conſilium. *Quid.* Amica Numæ. *Iuuen. ſat. 3.* Pompilij Regis amica, *ex eod.* Donec, inquit, pietate dolentis Mota ſoror Phœbi, gelidum de corpore fontem fecit, & æternas artus tenuauit in vadas. *Quid. 15. met.* Coniux nympha, Coniu-

ge qui felix Nympha, ducibusq; Camenibus Sacerificos docuit ritus, &c. *ibid.* Vallis Aricino Nympha, *ex eod.* Quæ vallis Aricino denſis later abſſita Silus. Non tamen Ægeria luctus aliena leuare damna valent. *ibid.* Ægeriz lympha, vnde, fluctus, aquæ, &c. nam ſons eſt, *ex Pont. & hiſt.* Romula Virgo. *Manr. V. Numa. V. Aricia.*

ÆGÆVS.

Pandionis, vel potius Neptuni filius, Rex Athenarum, qui dux habuit coniuges, Æthram Pitchei Regis filiam, ex qua Theſeum ſuſcepit; quam cum prius Neptunus vitiaſſet, patris ſuaſu illam ſibi Ægæus accepit uxorem; ſed grauidam nactus, hæc illam conditione reliquit vt quæ naſceretur proles illi calceos, gladiumque ſub quodam ſaxo ſubſectos afferret (ſic enim vtrum ſibi filium auouiffet) quod à Theſeo, indicant matre, effectum fuit. Alteram verò uxorem duxit Medeam proſugam, quæ cum ab Iafone, & Corinthiorum Rege ſugeret, non ſolùm hoſpitio accepta eſt ab illo, ſed etiam in matrimonium ducta; ex qua ſecundum *Iuſſinum* Medum ſuſcepit, à quo Media dicta Regio. Hic in Regno Pandioni Regi, cuius filius habebatur ſucceſſit; quo regnante Athenienſibus bellum intulit Minos Cretæ Rex, ob Androgei filij necem, quem idem Athenienſes ob inuidiam interfecerant; Quibus victis eam dedit conditionem, vt ſeptem quocannis mafculæ, totidemq; formicæ ſtirpis pueros in Cretam Minos partim ſeruuros mitterent, partim Minotaurum deuorandos. Quarto autem tributaria legis anno coactus Ægæus forte quidem iniqua ductum filium Theſea illuc mittere, cui abeanti hæc dedit iuſſa, vt, ſi fortuna fuiſſet, velis, quæ nigra in nauigationem conſeſſerit, in alba mutatis ad eum reueneretur. Quod oblitus Theſeus, poſtquam Minotaurum interemiſſet, & Ariadne beneficio à Labyrintho egreſſus eſſet, reuerſus in patriam, fuit in cauſa, vt pater ex edificiffima turrè pelago imminenti, dum ſilium expectaret, nigra vela, & inde malum conſpicatus, doloris impatiencia ſe in mare proiecerit, quod inde ſuit Ægæum appellatum. Cui deſuncto Athenienſes Theſei opera grauiffima ſeruicium liberati diuinis inſtiterunt honores, Decum marinum, & adoptiuum Neptuni filium eum appellantes.

Theſei, Theſeo parens, genitor, *ex hiſt.* Æthre coniux, vir, &c. *ex eod.* Gener Pitchei, *hiſt.* Medæ alter coniux, Iafon enim primus fuit, *hiſt.* Ætæ gener Atticus, *ex eod.* Pandionis filius. Pandione natus, *hiſt.* Neptuni filius, &c. *ut ſupra;* hinc Theſeus Neptunius Heros dictus ab aſſo. Teſſis, qui falſi propter periuriæ nati Indidit Ægæo nomina vana mari. *Pentam.* Medi parens. *Lege Quid. 7. met.* Hinc

ÆGÆVM MAR E.

Vel à ſcopulo, qui ſpeciem oſtendit *aryos*, id eſt capræ ex *Pliny* teſtimonio, vel ab Ægea Amazonum Regina, quæ in eo perit, vel ab Ægæo Theſei patre dictum. Eſtq; proprie illud, quod Græciæ vicinum inter Hæliſcopum, & Tenedum

dum insulis abundat; quodq; ab ipsis Abydi lauchus ex parte Orientali minoris Aëge Myliam, Phrygiam minorem, Lyciam, Lydiam, Ioniam; tum Cretam, ex Austro, ex Occidente Peloponnesum, Atticam, Euboeam; ex Borea Macedoniam Thraciam deniq; aluit. Europam ab Asia discriminat, tot, tanq; dissimulatum insulis, vt vix earum sciri numerus queat. Potiores tamen sunt; Vt infra. In hoc autem mari sinu celebriores.

Argolicus sinus ab Argo vetustissima vrbe, quæ nunc Neapolis dicitur, in Peloponneso, vulgo, *Gulfo di Napoli in Romania*. **Maliacus sinus**, ab vrbe Malico sic dictus, à Malo filio Amphictyonis, aut Amyri Borei apud Locros Epicnemidios est, in quem Sperchius influit; vnde Sperchia promontorium. Melas sinus, siue Pontus, siue nigrum mare, sicut dicitur à Melane Phryxi filio illapso, vel à Melane fluuiio eiusdem loci; Thraciæ adiacet post ipsam Sarpedoniam petram. **Messeniacus sinus**, à Messene vrbe Peloponnesi. V. *Messene*: qui etiam Sinus Coronæ dicitur, *Gulfo di Corona*. **Pelagicus sinus**, à Regione Græciæ Pelasgia circa extremam partem Macedoniæ versus Achiam olim Thessalia dicta; qui etiam à Thémacius sinus dicitur, & à primæ vrbe in sinu dominante: Thessalonicensis sinus dicitur potest, *Gulfo di Salonichi*.

Insulæ clariiores sunt

Lesbos. Chios. Scyros. Naxos. Mytilene. Lemnos. Euboea. Cytheros. Delos. Thera, siue Theroia. V. in *Insularum nominibus*. Cyclades. Sphærades. V. *sui locis*, & aliæ multæ; de quibus fiet mentio in *Insulis*.

Synon.

Ægei tumultus. *Her. 3. ad. 19.* **Ægeum salum**. *Prop. 3. eleg. 6.* **Mare**. *Mart. 6. 34.* **Ægeus Pontus**. *Prop. 3. el. 5.* **Ægei Ponti æquora**. *Ibid.* **Ægea aqua**. *Id. 3. 22.* **Ægeæ hienes**. *Claud. in pref. 1 de vapo.* **Illici portus**. V. *Troia*, quæ etiam ad Ægeum spectat, quo ex Asia parte alluitur. Hic Oedipus Ægeæ tranabit freta. *Sen. in Thet.* Quas vndas scelere compleuit suo Theseus, *ex Sen. in Hipp.* propter enim eius temeritatem pater in mare ite deciecit. **Ægeus gurgis**, Illic Ægeu Neptunus gurgite fessos ducit equos. *Stat. 2. Thet.* **Ægeum**, nisi malis, **Ægeus**, autorem sumi, pro re facta: Magnosq; volantes Inijcit Ægeu. *Id. 3. Thet. & 1. Achil.* **Ocium diuos rogat** in parenti Prentus Ægeus. *Her. 2. 16.* **Ægea Cærulea**. *Val. Fl. 1. Arg.* **Ægei maris litora**. *Mart. 6. 34. V. Mare Ægeum.*

ÆGIALE. V. in *Dimede*.

ÆGINA, z.

Asopi Boreiæ Regis filia, quam Iuppiter in Ægeum conuersus, compressit, ex qua Acacum suscepit; qui cum dominaretur in Oenone insula matris nomine Æginam nuncupauit. V. *sup. Bæci*.

Asopis dos. Asopi filia. *Ouid. 7. met. & 6.* **Æaci mater**, & Menœti. V. *Menæus*. **Telamonis, Pelei, Phœci auiæ**, *ex Hipp.* **Æaciadum genitrix**, *ex ead.*

Est insula in sinu Attico, adiacens Peloponneso contra Atticam Regionem; quæ Oenone, siue

Oenopia ante dicebatur, vt superius diximus, & Myrmidonia, quod à Myrmidombus habitata; tandem Ægina ab Asopide. *Lege Ouid. 6. & 7. met.* Hinc Æginenses incolæ; de quibus hoc adagium. Æginenses neque tertii, neque quarti, neq; vlti in numero, locoq; de ignavis, inglorijque dictum. Æginetæ quoque dicuntur populi, qui primi se cusside dicuntur; vñ sunt autem testudinis signo in cussis nummis: vnde exortum scōmma: Virtutem, & sapientiam vincunt testudines. Ære abundat insula, hinc Ægineticum se dictum, quod olim fuit in pretio. *Lege Pim. 1. 4. 34. cap. 2.*

Oenone, es, siue: Oenopia, z. *Ouid. 7. met.* **Æacideia Regna**. *Ibid.* **Tellus Cæropidis coniunctor**. *Ibid.* **Oenopii muri**. *Ibid.* **Oenopia Regna**. Vrbs Æaci, Regnum, Regio, &c. *ex ead.* **Myrmidononia**, vt supra. **Myrmidonens, pop. Æinetæ**, pop. Vnguentis abundat optans. V. *Vaguentum*. **Dicæropolis insula**. *Pind.*

ÆGIS, dos.

Scutum Iouis sic à capra dictum, cuius ille lacte passus est ab Amalthæa, cuiusq; murtæ pelle ictum suum operuit, Capram ramen postea vitæ restitutam, & alia pelle obductam, inter astra collocauit. V. *Capra callosa*. Scutum verò Palladi dedit, cui ipsa Medusæ caput à Persæ truncatum imposuit, quod qui intuebantur, protinus lapidescebant; quo munimento armata Pallas ad Troiæ exilium profecta est. Sunt qui dicunt munimentum fuisse pectoris ex ære à Vulcano fabricatum, in quo medio Gorgonis caput eminebat; vt illo loco Martialis 7. *epig. 1.* Accipe belligere crudum Thoracæ Mineræ ipsa Medusæ, quem rimer ira Deæ. Dum vacat, hæc, Cæsar, poterit lorica vocari Pectore cum sacro federit Ægis erit. Ægidis quoque meminit *Athenæus lib. 5.*

Clypeus Mineræ, communis quoque Ioui, vt diximus in *hisp.* Turbatæ Palladis arma. *Verg.* Gorgonis, contentum pro continente. V. *Gorgon*. Thorax Mineræ belligere. *Mart. 7. 1.* Postquamque in pectore forti Ægida concuteret. *On. d. 2. met.* Et castos Ægide vultus Nata Iouis rexit. *Id. 4. met. in fine.* Gorgonei crines, *fig. vt sup.* Contra sonantem Palladis Ægida possent rueres. *Her. 3. d. 4.* Furor Gorgoneus, aut Ægide, aut furore Gorgoneo potest. *Sen. in Agam.* Scutum Palladis: Pectoris munimen.

Epith. Horrificæ, sonans, coruscans, terrificæ, cruenta, sulca, Palladia, superba, serpenigera, torua, terribilis. *Ex Græci*.

Inexpugnabili Cæli armatura. Nuncia Victoris. Gorgonis comata anguineo capite. *Nonnus*.

ÆGISTHVS, i.

Thyestis natus ex Pelopeia filia, quem infantulum mater, vt scelus tegeret, feris exponi iussit in siluis, sed à pastore quodam inuentus caprarum lacte passus est, vnde nomen accepit. Prouectiore verò ætate Atreum Patrum, impellente patre, ob iniuriam, quod illi filios apposerat epulandos, interfecit; tum eiusdem filium Agamemnona Troiano triumpho clarum, dum erat in balneis Clytæmnestræ illius vxoris ope, quam adulter allexerat oberuncauit.

uit. Postremo ab Oreste Agamemnonis filio patris eadem vicissitudo fuit interfectus, vñ cum adultera. Quæritur Agæsthus, quare sit factus adulter; la promptu causa est, desidio- sus erat. *Ovid. 1. de rem.*

Thyestides. *Id. 2. de art.* Thyeste natus. *Sen. in Agam.* Thyesti nepos, & filius, ex filia enim pater illum suscepit, ex his. Pelopis nepos, & Pelopis natus, ex ead. Thyestis adulter. Atrei interfe- ctor, occisor Agamemnonis interemptor. Aga- memnonis sciscarius, qui illum interfecit, ex his. Ex incesto natus infans, aum enim ha- buit patrem. Clytemnestre moechus, adulter. *Hist.* Authore Phæbo genitus. *Sen. in Agam.* nam ex oraculo Pelopium corrupti pater. Ne- fanda stirps Thyestæ, ex ead. Surripere doctus fraude geniales toros. *Ibidem.* Dedecus claræ domus Mycenæ. *Ibid.*

ÆGRITUDO, is. mentis.

Mens ægra, sensus ægri, ex *Poet.* Contagium men- tis. *Ovid. 6. trist. 14.* Tabes animi, mentis, &c. ex *Poet.* Mens mea tabida facta est. *Ovid. 1. Pont. 1.* Afflictio. *V. infra.* Mœstitia. *V. suo loco.* Mœ- ror. Hinc

ÆGROTATIO corporis, & ÆGROTUS.

Tentatus grauius morbis. Morbosus. *V. Morbus:* vbi multa ægrotorum genera reperies. Ægro- tans, *is. Poet.* Ægri artus. *Pist. Reger, a. um,* quamvis potius ad animum spectet, quàm ad corpus, ex *Poet.* Corpora morbo correpta, ex *Virg. 3. Georg.* Ægra trahit corpora, ex eodem 3. *Aen.* Corpus infirmum. *Ovid. epist. 19.* Corpus ægrum. *Virg. 3. Aen.* Languida membra. *V. Lan- guida.* Languentes artus. Languentia membra, corpora, &c. Ægrotantes artus. *Pist. R.* Morbi- dus, a. um, & ibi multa. Morbo decumbens. Inualidus, sic, corpus inualidum, membra in- ualida, artus inualidi, ex *Poet.* Morbo languens. Morbo grauius affectus, inflictus, correptus, fra- ctus, morboq; famesq; ex *Poet.* Quem languor habet. Cuius corpora languor habet. Cui color est alius, deformat & horrida cuius Effi- giem macies, ex *Poet.* Morbo confectus, pallidus, laborans, collapsa membra; Pallida vix cubito membra leuare potest. Febris artus torren- tur, ex *Poet.* Qui victos fert artus morbo. *Non- num.* Membra diligenter morbo impeditus. *Ant- hial.* Tristificis qui tabescit morbis. *Ibid.* Vix, & mortis interstitium. *Camerus 1. 33.* Ægrotatio. Vicinus inferis. *Id.* Cui solus restat halitus, cet- tera mortuus. *Antibal.* Pallidusq; exangui squal- lebant corpora morbo. Vis morbi distracta per artus Turbat agens animam, &c. ex *Poet.* Qui morbo languidus flagellatur ardor. *Nonnum.* Qui duro morbo contabescit, ex *Euripid.*

ÆGYPTVS, s.

Africæ Regio Asiz continenda, quæ celeberrimo Nilo fluuiio æquè nobilitatur, ac fecun- datur. *Pomp. Mela* in Asia Ægyptum recenset, quam duplicem facit, inferiorem, quæ littera delta efficitur à Nilo in Mediterraneum in- fluente; Superiorem, quæ secundum Nitum continenda Æthiopie meridiem versùs vsque ad Syenem procedit, & hæc Thebais dicta, in qua tunc olim Anacoretæ, & Anachoretarum

autores fuerunt, vt Antonij, Pauli, Hilario- nes, Amones, Macharij, Paphnutij, in numeroq; alij; dicta autem fuit Ægyptus, quæ olim Ae- ria dicebatur, ab Ægypto Danai fratre. Hæc ab Oriente Iudææ, Aisyriz, & Erythræo mari continenda est; ab Occidente Cyrenem ha- bet, & Libyam; à Meridie Æthiopiam, à Sep- tentrione Mare Syriacum, & Cyrenaicum. *Lege Plin. lib. 5. cap. 9. Strab. lib. 17. Ptolem. lib. 4. cap. 6. Amm. Marcell. lib. 22. & alios;* quide Ægypti antiquitate, ac disciplina Sacerdotum (quos Prophetas, & Magos vocant) innumerabilia penè commemorant, quò Dedalus, Melam- pus, Pythagoras, Homerus, Solon, Musæus, Plato, Democritus, Apollonius Tyaneus, Dionysius Areopagita, compluresq; alij eru- ditionis causa profecti, dogmata in suam quis- que patriam retulerunt. Primi si quidem om- nium Ægypti immortalē esse animam di- xerunt, sic ad Hebræorum contubernio Iosephi, ac cæterorum Patriarcharum tempore, perdocti, sic veritatis fabulam comminiscen- tes, eam de corpore in corpus vagari, quod inde Pythagoras attulit. Raro dicitur plueri in Ægypto; quòd autem numquam, scripsit Plato; de superiore Ægypto dicendum fortassis est; contrarium quidem, qui ad nos inde adue- niunt, referunt; sed quod non satis sit ad hu- mum molliendam, & irrigandam; vnde natu- ra prouisum, vt singulis annis flus Canicula mense Iulio Nilus inundet, illamq; feracissi- mam efficiat. *V. Nilus.* Aer vt plurimum serenitatem habet penè perpetuam; solum ita fer- uendum præsertim, quod ad oras est marit- imas, & fluuiatiles, vt alimentorum nulla terra feracior sit in vsus hominum. Vide quid de il- la recentiores Cosinographi Vrbes Ægypti sub Amaside credunt fuisse vicies mille, quod quidem hyperbolicum existimo, Diodo- rus autem suo tempore ter mille superfuisse testis est, celebriores sunt.

Syene. *V. suo loco.* Thebe, es. *V. Theba.* Tentyra, ab insula Nili nomen habet: incolæ Tentyritæ, qui naturæ genio crocodilli aduersi sunt. *Le- ge Strabonem lib. 17. & Plin. 8. cap. 25.* Tentyris, dis, patron. foemin. Crocodilli terror; Tenty- ritarum enim voce in fugam vertuntur. He- liopolis, Vrbs inter Alexandriam, & Coprum, siue Theben; olim Sacerdotum, & hominum Astronomiæ, & Philosophiæ dædicatorum habi- tatio; vnde: Heliopolitæ, pop. Memphis. *V. suo loco.* Babylon, is, siue Babylonia, x. *Ptolem.* Vrbis in Ægypto supra Memphis, quam Cairum appellat mercatorum vulgus, quam plures po- pulos complexam à Cambyse Perfarum Rege Cyri filio conditam scribunt. Sed adeo est Memphis coniuncta; vt huius deinde sibi quoq; nomen adscuerit. Alexandria. *V. suo loco.* Pelu- sum, ij. *V. suo loco.* Canops, Vrbs distans ab Alexandria 120. stadia. *V. suo loco,* cuius inco- læ luxu molliissimi fuerunt semper. Hinc *Sen. sat. 15.* Sed luxuria quantum ipse notat! Bar- bara famoso non cedit turba Canopo. Gens fortunata Canopi Pelizæ. Pelizum appellat ab Alexandro magno, qui eam vel condidit; vel

potius testatur. Rura Canopi. *Ovid. 2. el. 8. 13.* pro tota Ægypto à Poetis potissimum usurpatur. Arua. Ora Canopi. *Strab. 3. filu.* Abatus, Vrbs Ægypti. *Steph.* Abydos, oppidum in Ægypto Memnonis Regia, & Osiris templo incluytum. *Plin. 5. cap. 9. Sais,* Vrbs iuxta vnum ex Nili fluminis ostijs, quod ab ipsa Saiticum dicitur; & Saitæ populi, qui Mineram colebant; & Saitæ oræ. Saitena littora. Saitica littora, ex *Steph.* Antinoe, æ. Ægypti vrbs ab Adriani Cæsaris amasio nuncupata, quæ etiam Antinous, i. *Æ. Hæren.* Antinoia, & Adrianopolis. *Steph.* Berenice, Vrbs, à Berenice Prolemæi Philadelphæ vxore sic dicta, quæ haud procul est à Cyrenaica dirione, vnde: Berenice, dis, est ille tractus Africæ Cyrenaicæ, qui est circa Berenicem urbem. Nam quicquid pulvere sicco Separat ardente tepida Bereniceida Lepiti Ignorat frondes. *Lucan. 9. Bubastis,* i. vrbs, vbi conuentus quotannis agebatur in honorem Dianæ: in qua etiam olim colebatur Isis: Porro templum Dianæ clarissimum fuit, & inter cetera maxime spectabile. Bubastis, is, etiam, vnde patronymicum Bubastis, dis, tam Dianæ, quam Isidis commune. Et regale decus cum qua lacratior Anubis, sanctaq; Bubastis, &c. *Ovid. 9. met. Lege Diadema.* Bubastis, æ, etiam. *Idem.* Custodia Hermopolitana, opp. ad Nilum. Custodia Thebaica, opp. ad eundem. Latopolites, æ, opp. ad eundem. Metelites, æ, opp. ad Nili ostium.

Elephantis, dis, Nili insula cum eiusdem nominis oppido, de qua *Plin. lib. 5.* infra nouissimum castra, nauigationis Ægyptis finis. Ibi Æthiopice conueniunt naves, namque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad Caracetas ventum est. Busiride, dis; Vrbs ad Nilum fluium à Busiride condita, in qua fuit ingens Isidis erectum templum. *Strab.* Hinc: Busirideica præfectura. *Herod.* Bolbiceia, æ, p. p. Vrbs ad Nili ostium, quod Bolbiticum dicitur. *Plin. lib. 5. cap. 19.* & Bolbis. *Rapha. Volaterr. 12.*

Sebennytum, i. opp. vbi palus, & amnis sunt cognomines haud procul à vno ex Nili ostijs, quod Sebennyticum dicitur. *Herodot.* & hoc in duo diuiditur Saiticum, & Mendesium. *Lege Plin. lib. 5. cap. 10.* & hæc: Sebennys. *Raph.* & Sebennytis, pop., & Sebennytica, & Sebennytis Præfectura. *Steph.*

Mendes, vrbs iuxta Lycopolim, vbi Pana, & Hirum colunt. *Steph.* vnde ostium Nili Mendesium olim. *Plin.* & Mendesium, cuius. Mendites, pop. *Steph.* Mendesium, i. dicitur etiam Vrbs, vnde Mendesium vnguentum apud. *Athen.* Tanis, Metropolis olim Ægypti, à qua Tanicum, siue Tanticum Nili ostium dictum. Taphoris, & Taphium, dicitur, vbi prima Israelitarum captiuitas: & hæc in terra Gessen sita erat: vbi nunc rudera tantum conspiciuntur.

Aliz quoq; vrbes apud Cosinographos sunt, quos adi.

Acabe, siue Acabene, mons est in sinibus Ægypti. *Prolem.* Sirbonis palus, æt iter Ægyptum, & Palestinam. Nilus, fluius celeberrimus. *V. sup. loco.*

Insulæ

in Nilo, siue in mari Ægyptiaco hæc celebræ. Pharos, & Pharus, i. *V. sup. loco,* quæ etiam Pharia, æ. Canopus etiam insula Nili ostio obuia. Abatus, siue Abatos, inf. in extremis Ægypti ad paludem Memphiticam, in qua sepultus fuit Osiris Rex, sic dicta, quasi inaccessibilis, quod ad illam propet limi, & papyrorum copiam difficillimus sit aditus, vbi primus Nilus magno fragore descendit. Hinc Abatos, quam nostra colit veneranda vetustas Terra potens, &c. *Lucan. 9.* Meroe, es, inf. Nili omnium, quæ eo fluuiio ambiuntur, maxima, quippe cuius longitudo ad tria millia stadiorum, & latitudo ad mille extenditur: Urbem habet eiusdem nominis insulæ totius caput, à Cambyse conditam, & de nomine fororis ibi defunctæ Meroen appellatam. *Lege Herodot.* Huius meminit *Ovid. 4. fast.* Hinc Læis, Hinc Meroe, Siccaq; terra subest. Mareotis, dis, *V. sup. loco.*

Synon.

Pharia tellus, pro tota Ægypto à Pharo insula. *V. Pharus.* Tellus Ægyptica. *Ovid. 5. met.* Nilus, i. Niliacæ oræ. *Id. 6. 80.* Nilotica tellus. *Mart. 6. 80.* Memphitica tellus. *Id. 14. 38.* Tellus Memphitis, *ibid. 150.* Memphitidis oræ, Mater antiquorum iuuenum. *Apollon. Argon. 4.* Quoque Nilus delapsus celer ab alueo lato. *Ovid. 2. eleg. 13.* Parætoniæ oræ, ab Vrbe Parætônia propæ Alexandriam, quam olim vocabant Ammoniam. *Steph.* quæ etiam ad Libycam Marmaricam spectat. Ibi Parætonium, generalitæ; arua Canopi, quæ collis. *Ovid.* Aestiferi quicquid terret area Nili. *Strab. 3. filu.* Qua tumidus rigat arua Nilus. *Herod. 3. ed. 3.* Ægypti fines. *Catull. 1. coma Beren.* Misraimia, à Misram filio Cham, qui primus Ægyptum inhabitauit. Chamia, æ, ab eodem Cham. Aeria, æ, olim. *Solinus.* Pharij horti, ob delicias, & mollietiem. *V. Pharus:* Hinc Populi.

Gens fortunata Canopi. *Virg. 3. Georg.* Canopizæ, arum. Ægypti, qui olim homines immolabant, teste *Athen. lib. 4.* Et bellaria victimis multa, pullasq; volucres imponere solebant; qui cum vino essent, ne vino læderentur, in more habebant coronas initio cœnæ dare; nec non se brassicæ elixæ communicare ante omnem cibum, vt se ad compotandum præparent. e. Rorum Dij multi olim, & ridiculi, vt in sacris paginis habemus; sed sub Romana Repub. Osirim, Isim, Iouem Amonium, Annubim, & huiusmodi coluere; Solem autem, & Lunam potissimum sub dictis nominibus; Nilum quoq; adorabant. Qui in sacrificijs lanceas vestris non adhibebant, sed lineas, vel lingeri dicti: de eorum sacrificandi more consule. *Gyrald. synagm. 17.* qui adeo fuerunt effeminati, vt ipsos quoque Romanos effeminarent. *Lege Prop. lib. 3. eleg. 3.* quod etiam *lib. 4. Hieroglyph.* præstat *Pierius,* quem lege, si multa de Ægyptijs, eorumque litteris scire cupis.

Turba lingers, vel Niligena. *Ovid. 1. met.* Turba Canopi. *Luc. 5. Pharf.* Niligenæ, arum. *Ovidius.* Memphiticis cuius, nauica, populus. Gens, turba

ba Memphitica, ex *Petr.* Pharaoniades. *Man-*
trian, à Regibus huius nominis, qui in Ægypto
 regnarunt. Lagidæ, ærum, à Ptolomeo Lago
 Rege. *Idem.* Insignis turba in Pharia. *Tib. 2. eleg.*
 3. Castra Pelusij. *Prop. 3. eleg. 7.* Pharij gens ac-
 cola Nili, *Strab.* Pharius cuius. Regno gens
 subdita Nili. *Aesch.* Gentes, quas Nilus inun-
 dat. *Met. 1.* Marcotæ ærum, pop. à Marcotide.
 Marcoticus, ærum. Pelusiotæ ærum, à Peluso
 oppido, quod nunc Damiatæ appellant. Di-
 scopolitæ ærum, qui Thebaida superiorem co-
 lunt. Catadupi, ærum, sunt populi, à Catadupa
 inter Ægyptum, & Æthiopiam, ubi Nilus præ-
 cipitat ex altissimis montibus, tanto aquarum
 fonitu; ut foris penitus sint. *Lege Cic. de sum.*
Scip. Alexandrini. *V. infra.* An tibi non satis est
 fuscis Ægyptus aluminis. *Prop. 2.*

Epith. Vencosi, suribundi, inuidiosi, molles, si-
 pientes (olim) diuites Ægyptij.

Epith. Husca, Deorum prodigiosa parens, Cæli
 studiosa, fertilis, fecunda, sagax, demens. Hor-
 ridæ, incomptæ, Memphitis. Frumentis ferax
 Ægyptus.

Pharaoniacæ terræ. *Mantrian*, Trigonalis ora,
 Memphitidos vacæe. *Lege Iuven. sat. 15.* Reg-
 na Cleopatæ. *V. Cleopatæ.* Niliacæ Syene.
Mart. 1. pro Ægypto. Romanæ urbis Horrea,
 nimis inde annona satis abundans Romam ve-
 ctabatur, id testatur *Plin. l. 16. in Paneg. & Ege-
 sipus & Isidorus.* Ætate irrigata arua. *Lycop.*
in Cassand. nam sub ætate Nilus dissiuit. *V.*
Nilus.

ÆMVLVS. ÆMVLATIO, is.

Puellæ studium. *Ouid. 5. met. Æqualis, is. Ibid.*
 Aduersarius, ærum. *Cic.* Æmula mens, pectora,
 corda, curæ, Virtus. *Lucanus.* Æmulans, is. Æ-
 mulantis studium. Aduersæ fronte præhans.
Ouid. Par studium, par curæ, &c. *Petr.* Æmula-
 toris, is. *Cic.* Æmulis rebus cum collega studiosus,
 sectator.

ÆMVS. *V. Hamus.*

ÆMONIA. *V. Macedonia.*

ÆNARIA. *V. Lucina.*

ÆNEAS, æ.

Anchisæ filius, & Veneris, quem illi ad Simoenta
 Troiæ fluvium genuit Virgilij versibus, ac Re-
 gum posteritate clarissimus: qui cum in bello
 Troiano se strenuum gessisset, Troia tandem
 diruta, patrem senem humeris sublarum suis
 ex incendio, ac imminente fato extulit, & dum
 penates, & filium Asiaticum secum desert,
 Creusam uxorem in itinere amisit. Tum per
 septem annos terra, mariq; errabundus Sielia
 primum, ubi apud Drepanum Anchisem pa-
 trem mortuum reliquit, tum Carthaginis
 ditione peragrata iterum per Siciliam in La-
 tium tandem peruenit. Vbi cum Turno Ruru-
 lorum Rege ipsam causam suscepto præ-
 lio, eo devicto, Lauinia duxit uxorem, in cuius
 gratiam Lauinum condidit. Demum cum Me-
 zencio Agylleorum Rege bellum gerens circa
 Nemicis fluminis stagnum in ipsa dimicatione
 nunquam comparuit, vnde ex ripa depulsus in
 fluvium decidisse creditus est. *Lege Virgilium,*
 qui illum Vlyssi Homeroico per omnia simi-

lem facit virum fortem, & belliosum illum
 eandem laudando. *Lege Liliu. & Dionys. Halicar-*
nass. Primus fuit Latinorum Rex, regnauitq;
 post socii Latini mortem tres annos; Asca-
 nium reliquit ex uxore prima; ex Lauinia Si-
 lium Polthumium.

Anchisiades, à patre. *Virg.* Troas Anchisiades. *Id.*
 6. *En.* Anchisiæ generatus, vnde factus. *Id. 3. En.*
 Laomedontius Heros. *Id. 8. En.* ob confanguini-
 tatem cum Laomedonte Priami patre. Du-
 ctor Teucrum. *Id.* Aenea Troium Senator arma-
 torum. *Hom.* Troadis propago bellicosa. *Id.*
 Troius Heros. *Virg.* Dux Teucrum. *Id.* Troia-
 nus. *Id. 4. En.* Ductor Rhæceus. *Id. 12.* à loco
 Phrygiæ, vnde ipse erat. Lux Troianæ clarissi-
 ma gentis. Dux Dardanius, vel quod oriundus
 à Dardanio; vel Dardanius, idest Troianus. *Id.*
 9. *En.* Dardanides. *Id. 12.* Egregium Veneris
 decus. *Ibid.* Veneris filius Phrygius. *Hom.* Cy-
 thereus Heros. *Ouid.* 13. met. à matre Cythe-
 reæ, idest Veneræ. Romanæ stirpis origo. *Virg.*
 12. *En.* Coniux, virginitas Creusæ, & Lau-
 niz, ex huius Priamo gener, & Liliu, &c. *Id.* huius
 Phrygiæ Tyrannus. *Id. 12.* Raptor Deorum
 ardentium. *Strab. 1.* Sila. Frater Amoris volitan-
 tis. *Tibull. 2. 5.* Iliacæ Hesperes. *Sol. 12. 8.* Profu-
 gus Didonis maritus, &c. *Id.*

Epith. Magnanimus, Terribilis, acer, fatalis, pius,
 Phryx, unguis, pennatiger.

Deus indiges, is. Fœdij Deum, quem turba Qui-
 rini Nuncupat indigetem, tempusq; arisq; re-
 cepit. *Ouid.* 14. met. Qui magnam Aeneam Lau-
 rentibus intulit affris. *Strab. 4. Sila. 2.* Illic sanctus
 eris, cum te veneranda Numici Vnda Deum
 Cælo miserit indigetem. *Tib. 2. eleg. 5.* Cuius
 dextera per ferrum pietas spectata per ignem.
Ouid. 14. met.

ÆNEIS, dos.

Opus, quo à Virgilio 12. libris Æneæ laudes de-
 cantantur; ut Odyssæ Homeri in Ulyssis,
 Achilles Scæij in Achilles honorem, cuius en-
 comium pete ab interpretibus in principio
 commentariorum.

Onus Æneidos. *Ouid.* 1. *Pont. 4.* Virgilij opus. *Id.*
 1. de remed. Troiani famæ labores durat opus.
Id. eleg. 8. Grande Maronis opus. *Mart. 5. epig. 5.*
 & lib. 3. 38. Sacra Cornuti Maronis. *Id. 7. 62.*
 Virgilij versus, Musa, Camæna, carmen, car-
 mina. Virgiliana Musa, &c. *ex Petr. V. Virgilian.*
 ubi multa sunt Synon. Æneidos Æneia carmi-
 na Qui sonat ipse, &c. *Lucan. ad Pisem.* Monu-
 menta pe ictu Poetæ. *Petr.* Et profugum Æ-
 nean, altæ primordia Romæ, Qua nullum Latio
 clarius extat opus. *Ouid. 3. de art.* Aeneid; arma
 legentur Romæ triumphati, dum caput orbis
 erit. *Id. 1. eleg.* Maro, is, author pro opere, Altis-
 sonumq; iterum fas est didicisse Maro hem.
Anton. Magna; doctioqui morietur Musa
 Maronis. *Idem. Aug.*

Libelli, in quibus Aeneam condidit ore sacro.
Petr. Carmina, quæ cecinerit Duem Phry-
 gium. *Petr.*

ÆNOBARBV, i.

Domitiorum clarissimæ in vrbe familiaris cognom-
 B 2

men, cuius hæc narratur historia in *Plur.* Cùm Castor, & Pollux nunciassent in foro, Tarquinius, Latinosq; à Romanis profugatos, ac primus Domitius, qui obuiam profecit, non crederet, ipsi leniter aridentes, barbam eius manibus attrectasse dicuntur, & è fusa in lauam conuertisse; virosq; cognomentum Ænobarbi factum. Quod quidem accidisse videtur in ipsis Romani Consulatus primordiis post Tarquiniorum expulsionem. Sed de Domitio Ænobarbo apud Consulum factum non sit mentio, nisi ab vrbe cond. anno 561. *Lege Plur. Barbarossa, vulgo dicuntur Ænobarbi. V. Plin. lib. 8. 36.*

Flauens prima lanugine malus. *Virg. 10. Aen.* Cui flauet barba, seu mentum. Ora flauentia crine. *Claud. de rapt. Proserp.* Sic crine fluat semper Apollineo, flauim enim fuerunt Apollini crines. Flauo capillo iuuenis, *ex Poet.* Flauus rubor tingebat genas. *Sen. in Hipp.* Pariter flauescere mat. *Ouid. 6. met.*

ÆNIGMA, tis. g-n.

Obscuræ ambages. *Ouid. in Iton.* Causæ latentes. *Virg. 3. Aen.* Scrupus il. lapillus, quem offendit, cui ænigma proponitur. Gryphus, est propriè rete, vel fagena: Sed *Gellius* pro ænigmatem, vnde Gryphos dissoluere, dixit. Obscura inuolucris quæstio. Ambages sermonum. Cæcis verba necentem modis. *Sen. in Oedip.* Nodosa sortis verba. *Id.* Et implexos dolos, & tristes carmen Alicis solui fere. *Id.* nempe Sphynxis ænigma transeuntibus propositum. Arcana facri ni regas. *Id.* Paradoxon. Oedipodioniz Sphynxis paradoxa videtur. *Maurian.* obscura verba cæcis latebris. *Ouid. 1. met.* Laquei Diaboli. Problema latebroso ænigmatem nexum. Verborum laquei, offendicula: Verborum pedicæ, *ex Poet.*

Epith. Inexplicitum, durum, cecum.

ÆOLIA, & ÆOLIDES.

Insulæ sunt inter Italiam, & Siciliam, quas Greci Hephæstides appellant, Latini verò Vulcanias. Etenim ignem omnes olim euomuerunt, vt nonnulli modo ex illis, nempe Strongyle, Vulcanusq;. Ab Aetna tamen Siciliæ monte meatus subterraneos ad eas vsq; insulas procedendi credidit. *Ouid. 1. met.* Laquei Diaboli. *Id.* autem septem enumerat, vt infra, quibus post Liparum Autonius filium, Æolus Hippotæ præfuit, à quo nomen retinuit. *V. Aetna.* Celebratur Æolia à poetis pro ventorum patria. Porro Æolia sunt.

Lipara, & Lipare, *ex V. sue loc.* Heria, &, siue potius Hiera, in qua vetustas Vulcani officinam collocauit, propter quod noctu plurimum ignis cernatur, interdum verò fumus copiosus. *Thucydides lib. 3.* & hæc Vulcania. *V. sue loc.* Strongyle, cuius incolæ triduo ante ex fumo prædicere solebant, qui nam flaturi essent venti. Strongyle. *S. l. Ital. 14.* Didyme, *ex. Eriphusa, siue Eriphusa, & vel Eriphusa, in qua copiose nascitur Ericæ strux.* *Steph.* Phœnicusa, & siue Phœnicusa, cuius incolæ Phœnicussi. Phœnicodes, etiam insula. Euenimosa, & Euenimos, quæ etiam: Prochyra, & *V. infra in Iuergine.* Liparæ, orum, sunt dicti po-

puli has insulas inhabitantes à Liparo eorum duce. Æolij, orum, ab Æolo.

Synon.

Loca foeta furentibus Austris. *Virg. Rex,* vbi regnat Æolus. *Id.* Carcer Æolus. *Ouid. 2. fast.* Antra Æolia. *Id. 1. met.* Ventorum carcer. *Virg. 1. Aen.* Domus. *Ouid. 3. met. & S. l. Ital. lib. 14.* Æolia aula. *Id. epist. 11.* Iam claustra regentis Æolus percussa sonant. *Stat. 1. Theb.* Ventorum regia, regna. Æolia oræ. *Virg. 8. Aen.* Nimborum patria. *Id. 1. Aen.* Hippotæ rex; domus regis: Ab Æolo Hippotæ nepote. *Ouid. 15. met.* Antra nimbofa: Nimbofis inclusus in antris Æolio regnat nomine terræ. *S. l. Ital. 14.* Vulcaniz insulæ. Vulcania tellus. *V. Vulcania.* Æoliudum descriptionem habes apud *Val. Flacc. lib. 1. ver. 581.* Has nimbi, ventique domos, & naufraga seruat Tempestas.

ÆOLIS, dis.

Quæ etiam Æolia, & dicitur, est Regio minoris Asiæ inter Ioniam, & Troadem, à qua lingua Æolica nuncupatur. Hellesponto autem, & Propontidi adiacet, quæ olim etiâ Myria dicta fuit. Diuiditur Hermo fluuio ab Ioniz, estq; dicta Æolis ab Æolibus Græciæ populis, qui duodecim in ea vrbes ædificauerunt. Verum secundum Cosmographos hæc non est Propontidi proxima. Vrbes primariæ sunt, & littorales. Myrina, & vnde Mgrineus. Cuma, & vrbs à Cyne Amazone nomen habens, est conspecta Lesbii, cum qua soliditatis nomine damna fuit. Hæc Amazonium, ij, dicta. Adgarum, opp. *Strab.* Aegætes, & p. Promontorium cum opp. quod nunc Cane, & Canz dicitur. *Steph.* Phocæ, & vrbs, quæ ab alijs Ioniz ascribitur, & Atheniensium Colonia, ita dicta à Phocorum multitudine, quæ vrbem contentibus circa hoc litus apparuerunt. *Strab. lib. 14.* Phocæi, & Phocenses, incolæ, qui assiduis Persarum bellis exagitati communi consensu patriam reliquerunt, dirisq; execrationibus se deuouerunt, si quando eò redire conarer. Varia deinde fortuna vti, tandem in Galliam delati sunt, vbi Massiam condiderunt. *V. Massilia.* Pitaneæ, siue Pitana Vrbs non procul à Caici fluminis ostio duobus portubus insignis, apud quam lateres inuentos esse dicunt, qui super aquas innatarent; quod & alibi reperit esse constat. Æolicam Pitaneam à leuis parte reliquit. *Ouid. 7. met.* Pitaneis regio. Nympha pitaneis, *ex Poet.* Pitaneis, & Pitaneis, pop.

Myria dicta fuit olim tota regio, vt sup. Sunt qui i Moësam dicunt, sed non arident, cum Moësa regio sit inferiori Pannonie proxima, quæ vulgo *Besna* dicitur. Æoles, um, pop. Æolica terræ tellus. Æolicæ oræ, *ex Poet.*

ÆOLVS, i.

Iouis filius ex Aëta, siue Serepta Hippotæ Troiani filia, à quo, vt ab Auo Hippotæ fuit appellatus. Hic cum in Insulis Æolijs sub Ilij tempore dominaretur, è confurgentibus nebulis futuras tempestates prædicabat; vnde factum à quibus ventorum Deus, & pater crederetur: Quorum securus fabulam Virgilio de illo meminuit *lib. 1. Aeneid.* & ante illum *Homerus 10.*

Odys. In huiusmodi verò Regnum sic deuenit, vt *Dionysius* refert. Senefcencem Liparum Æolidarum dominum adiuuit Æolus cum quibusdam socijs; cuius filiam duxit vxorem, regnūq; dotale suscepit, quod Æoliā deinceps suo nomine dici iussit. Pius fuit, iustusq; princeps, erga hospites tamen perhumano, nautas velis viri docuit; & de ignis vaporazione ex illis velis exhalante, qui venti futuri essent, obstruauit, vnde ventorum potentem dixere: cum verè præter cetera præmonstrasset quoniam pacto euicanda esset nauigationis difficultas ob maris reciprocationem in fluxu, atq; refluxu. Alij qui dicunt vxorem (fortassis alteram) habuisse Teleporam, siue Leoparam Lestrygonem, ex qua sex mares, totidemq; feminas suscepit. Mathematicum fuisse cum *Hesiodus*, cum *Homerus* scribunt. Palaphantem inde in lib. *metaph.* ait, quod ex Astrologia nosset tempora, illum ventorum Deum creditum fuisse. *Plutarch.* in *parallel.* Æolum Tyri honorum Regem facit, qui ex Amphitea filius fuit, & totidem mares suscepit; eorum Macareus nati minimus, fororis, qui Canace dicebatur, incensus amore, eam vitauit. Lege *Ouid.* *epist.* 1. v. infra *Macareus*. Vide *Gyrald.* *syntagm.* 5.

Hippotades, æ. *Ouid.* 11. *met.* & 4. *Socet* Ceycis. *Idem.* Hippotæ nepos, ex *hisp.* *Aceffæ*, seu *Sergetæ* filius. Rex tempestatum. *Virg.* 10. *Æn.* Pater ventorum. *Horn.* 1. *ad.* 3. Princeps ventorum. Æolius Tyrannus. *Ouid.* 14. *met.* Tempestatum potens. *Virg.* Ventis positus custos. *Sil.* *ital.* Prometheus, & condus ventorum. *Hom.* *Odys.* Qui ventis cælgensis imperat. *Idem.* Qui imperium habet ventorum concitatorum, & sedarum. *Dionys.* Ventorum potens. *Sen.* in *Ordep.* Rector ventorum. Ventipotens, *ist.* *Mantuan.* Æquoreis ventos qui frenat in artris. *Idem.* Cohibens carcere ventos. *Ouid.* 11. *met.* 1. Qui lucentes ventos, tempestatosq; sonoras Imperio premittit, ac vinculis, & carcere signat. *Virg.* 1. *Æn.* Qui celsa sedet arce ventorum Sceptra tenens, mollique animos, & temperat iras. *Idem.* Clauso ventorum carcere regnans. *Idem.*

Frenans, tenens, compescens carcere ventos, emittens, dimittens, &c. claudens. Qui ventis vim incutit, ex *Poet.* Qui cum velis æquora placet, ex *Ouid.* 11. *met.* Qui mulcere potest fluctus, & tollere ventos, ex *Virg.* Qui tenet immansia faxa, ventorumq; domos, ex *id.* Ventis qui fides certo Et premere, & laxas nouit dare iussus habenas. Cui flamina parent; Qui tenet imperio pressos vehementius Euros, &c. ex *Poet.*

Epich. Imperiosus, grauis, audax, magnanimus, immittis. Lege *Strabonem* in *geograph.* & *Pierium* in *hieroglyph.* lib. 14. vbi serpentem Æoli fuisse symbolum apud Ægyptios demonstrat luculenta declaratione. Æolio frangit qui carcere ventos Pater. *Star.* 3. *lib.* 2. Cui varj status, omnisq; per æquora mundi Spiritus, ac hîemes, nimbofaque nubila parent. *Idem.* Archiūs obiecto Boream, Eurumq; Notumq; Monte premens. *Idem.*

ÆQUALIS, e. Par. Pares cui flux anni. Æquali fidere natus, i

Stat. 2. *Theb.* Æquoratus, æ. *um.* *Virg.* 2. *Æn.* Similis, e. v. *suu loco* Par ætate annis, ex *Poet.* Contemporaneus. Cogitaneus. *Poet.* *Latro.* Cœquus, i. *Cic.* Compar. *Hor.* 2. *ad.* 5. Fuit huic animis æqualis, & annis. Haud impar, ex *Poet.*

ÆQUINOCTIALIS.

Circulum, quem Æquatoream Mathematici appellant.

Extenta plagarum Quattuor in medio dirimit plaga Solis iniqui. *Virg.* 7. *Æn.* Et qua Sol medium tenens vmbra corporibus negat. *Sen.* 14. *Herc.* *fur.* Parte ab utraq; videns axem quo lumine Phœbus Componit paribus numeris, noctemq; diemq;. *Man.* 1. 1. *Astron.* Æquator Cæli circulus. Æquatrix zona. *Hinc:*

ÆQUINOCTIVM, ij.

Dicitur ab æqualitate noctium, quod tunc dies, noctesq; horarum spatio sunt æquales. Duo verò sunt Vernali mense Martio 4. Idus, vel circa 8. Calend. Aprilis: & autumnale mense Septemb. 18. Calend. Octob. ante Vergiliarum occasum diebus quadragesima. Æquinoctium ab Ægyptijs per Cynocephalum exprimebatur, nam eo tempore hoc animal duodecies, per horas quippe diei singulas, locum effundit, & quanto potest acutiore viulatu vociferatur: vnde & Clepsidra inuentus vsus primum in vrbe Achana trans Nilum. Lege *Pierium* lib. 6. *hieroglyph.* & *Alex.* ab *Alex.* lib. 4. cap. 20.

Libra die, somnūq; pares vbi fecerit horas, Et medium luci, atq; vmbis iam diuidit orbem. *Virg.* 2. *Georg.* Quo lumine Phœbus Componit paribus numeris noctemq; diemq; Veris, & Autumni currens per tempora mista. *Manil.* 1. Cum medium æquali distinguit limite Cælum. Æquarum tum libra die cum tempore noctis Attrahi ardenti fulgentem scorpion astro Par nocti in vtroque dies est, &c. Libra, Arietisq; parem reddunt noctemq; diemq;. *Manil.* 3. *Astron.* Arietis Tempora nocturnis æqua diurna facit. *Ouid.* 3. *trist.* 12. Cæli furor æquinoctialis. *Cassell.* *lyr.* 47. Æquidies. Æquidum ver. *Man.* Verna Cynocephali lotij profuso signat. Quæ sint nocti æqua tempora, quæq; die. Æquinoctiales luces. *Nonius.* Par nocti dies. *Idem.*

ÆQVOR, is. v. Mare.

Hic tantum subijciemus.

Epich. Serarum, ventosum, vndituum, liquidum, tumidum, vastum, vndosum, immensum, mareum, diffusum, latum, cauum, peruium velis, dubium, turbidum, Cerguleum, asperum, horridum, salsum, fluens, spumans, fixum, sinuatum, refluxu, rapidum, canens, irarum, lunatum, truculentum. *Epich.* V. *text.*

Æquoris vnda; ætus, aquas, fluctus, recessus, turbines, fremitus, ex *Poet.*

AER, is. g. m.

Ex elementis vnum, vt aiunt Philosophi. Imminet his aer, qui quanto est pondere terræ. Pondere aquæ leuior tanto est onerosior igni. *Ouid.* 1. *met.* & vide *Idem.* reliqua in initio.

Iupiter pro aere. *Har.* 1. *ad.* 1. Manet sub Ioue frigido. Aeris campis. *Virg.* 6. *Æn.* Globus. *Boet.* 4. *metr.* Spacium. *Luc.* 4. *Phas.* Inter aerium. *Ouid.* 2. *fast.* Aditus aërij. *Idem.* *epist.* 17. Sedes aëria.

Virg. 12. *Æn.* Aeris domus. *Hor.* 1. *od.* 28. *Viz.* *Ovid.* 2. *de are.* Tractus aeris. *Bemb.* Aeris auræ. *Luc.* 9. *Pharf.* Gyros aeris. *Caull.* in *Beven.* Plaxe aeris. Nubila, pro aere simpliciter. *Ovid.* 1. *fast.* 147. Magnum per inane. *Virg.* *eclog.* 6. *Æther* levis. *Id.* 1. *Georg.* Iter liquidum. *Id.* 1. *Æn.* Innitia. *Prop.* Purum. *Hor.* 2. *od.* 34. Namque Diespiter Igni corusco nubila diuidens Plerumque per purum Tonantes Egrot equos, volucrumque currum. *Arduum.* *Id.* 2. *od.* 19. Tu cum Parentis regna per arduum Cohors gliganeum scanderet impia. Serenum. *Virg.* 1. *Georg.* Sudum, 1. *Id.* 8. *Æn.* Immense viz. *Ovid.* 3. *de Pont.* 3. Auræ ætheris. *Virg.* 6. *Æn.* Iter ætherium. *Ovid.* 4. *fast.* Regio Cæli serena. *Virg.* 8. *Æn.* Semita volucrum. *Asp.* Celeri motu concitata sedes. *Asp.* Cæli liquidum. *Ovid.* 1. *met.* Orbis vacuus. *Id.* 1. *fast.* Auræ Cæli. *Virg.* 11. *Æn.* Altum, 1. *Id.* 3. *Georg.* Ille altum nidis petiere relictis. Alta spatia. *Sen.* in *med.* Vitalis auræ spiritus. *Id.* in *odip.* Ut purâ nitidi spatia confpexit poli. *Id.* *Her.* *fur.* Sublimis ferar, idest per aera. *Id.* Spirantia ventorum spatia. Lumen spirabile Cæli. In nubem cogitur aer. *ex Pont.*

Accipiter passis allis hieroglyphicum aeris apud *Ægyptios.* Lege *Pierium* lib. 31. item columba. Lege *eundem*, & ibi causas lib. 32.

Cælum, 1. Huic nullum Cæli tempus, & aura notet. *Prop.* 2. *eclog.* 4. Scribit *Herodotus* ex aeris mutationibus præcipue accedere in hominibus morbos, & author est *Celsus*, ex tempestatibus pessimas esse, quæ variant, quo fit, ut autumnus plurimos opprimat.

Epith. Liquidus, vacuus, tenuis, nubilus, humidus, madens, pestifer, stridulus, rarus, tener, purus, candens, mobilis, circumfusus, aggrabilis, levis, tepidus, torrens, penarus; sic enim describitur ab *Herodoto*. Frigidus, Roscidus, &c. Graminum largitor, nubiuagus.

Quoniam verò aer infici solet, præsertim epidimici tempore. Hinc:

Aer infectus.

Dicitur, qui corrumpitur à terrenis, & inferioribus expirationibus, & endemijs; à maligna qualitate; ex certa siderum configuratione; à vehementi temporum, tempestatumque mutatione: vnde qualitatrum exsuperantia, & inæqualitates epidimici; quæ omnia concurrentia, grauem efficiunt pestilentiam, *ex Farnab.*

Corruptus Cæli tractus. *Virg.* 3. *Æn.* Ater aer. *Luc.* 4. *Pharf.* Tabificus. *Id.* 5. Vitiem Cæli. *Ovid.* 3. *de are.* Aer non certus. *Id.* Asperitas iniqua. *Id.* 4. *de Pont.* 4. Pestifer aer tractu. *Luc.* 7. *Pharf.* Cælum nocens. *Sen.* in *od.* Tabifica Cæli vitiâ. *Idem.* Aer corruptus inclusus in arca. Lege *Gyrald.* *synecg.* 7. *sub Apollinis Comai turis.* *V.* *Pestis,* vbi multa.

ÆS, æris.

Metallicus genus, cui supra alia metalla dicatam vim tribuunt, vnde & incantamentis pulsacum obflare voluerunt, ut illud *Seneca Med.* Itaque auxilium dictima tuum petiosius sonent æra Corinthis. Cui etiam naturæ, sacri ritus à nobis adduntur, vnde *Nolarum*, & campanarum fo-

nitū tempestates depellit, æra rarefcere, demones fugari dicimus. In Corintho generosius æs, & laudabilius inuentum, quod vulgo, *bronze*, metallo, dicitur ex ære, stannum, argento, & auro commixtum.

Metallicum æris. *Virg.* 2. *Georg.* Temesetque metalla *Ovid.* 15. *met.* à Temese Brutorum urbe, apud quam ærifodina plurimæ, quas tamen defecisse suo tempore *Strabo* refert. Ephreia metalla, nempe Corinthiaca, vbi æs præstantissimum. Aere graui non signato primum veteres vti sunt. Primum autem Rex *Seruius* signauit, cuius nota ex parte laus geminus, ex altera rostrum nauis. *V.* *quod in Nummis dicitur infra.*

Massa, quæ dum in vultus igni formæa liquefcit massa. *Stat.* 3. *sil.* 3. etiam ad simulacra, quæ ex ære facta sunt, referri potest. Æra, numero multitudinis pro nummis æreis à poetis sæpissime videtur. *Id.* sed à cuneis vltiora petis. *Mart.* 1. 27. Illic æra sonant, &c. *Id.* *epic.* 77.

Epith. Sordidum, argutum, exiguum, varium, Corinthium, raucum, Corybantium, solidum, graue, canorum, tinulum, sonorum, crepitans, Cyprium, Ægæticum, vetustum, concuum. Æs triplex circa pectus. *Hor.* 1. *od.* 3. nempe immani audacia præditus. Æraq; ab Æthiopiis auro potiora fauillis. *Stat.* 3. *sil.* nempe æs Corinthium. *V.* *Metallicum.*

Æris qualitates.

Æs caldarium. *Plin.* & fusile, quod funditur, *Rame.* Aes ductile, vel regulare. *Plin.* quod malleo in laminas attenuatur; vnde bractæ æræ. Aes corrogarium. *V.* *Orichalcum.* Aes Cyprium, quod etiam Cuprum, à Cypro insula, vbi nonnulli Temesen urbem reponunt, de qua superius, nisi aliam fuisse in Cypro dixerimus. Aes campanum, cui palmam tribuit *Plin.* & quo olæ, lebetesque; olim, & nunc Campanæ æneæ conflatantur, siue appellantur. Aëris flos. Aerugo æris. Aëris squama, *Lame* di *Rame.* Hinc:

ÆRARIVM, ij.

Repositorium est publicæ pecuniæ; quod militare instituit Augustus; illique Præfectum constituit. Lege *Rosinum* lib. 7. *cap.* 31. Aedem verò Saturni Aerarium *Prisci* Romani esse voluerunt, quod nullum esset furtum in eius sinibus commissum; vel quod sub illo nihil erat cuiusquam priuati. Vt in ætate aurea describit *Ovid.* 1. *met.* in quo ærario, quod propè ædem Saturni ponit Festus, seruabantur, præter pecuniam, etiam tabulæ, & libri elephantiini, in quibus triginta quinq; tribus vrbis continebantur, libri rationum, & alia multa. Lege *Gyrald.* *synecg.* 4.

Arca nummaria. Thesauri. *V.* *fu. loco.* Fiscus, 1. *ex.* Principis ærarium à fiscis, siue fiscalibus, quibus includi, & asportari publica pecunia solebat. Gaza publica.

ÆROPE, siue

Aeropæ Atrei vxor, quam Thyestes Atrei frater, cum sciret Regnum penes eum fataliter mansurum, qui arietem velletis aurei haberet, quæ tum Atreus regiam ingressus plurimum custodiebat; corruptus, & ex adulterio duos filios habuit *Philoctem*, *aleorumque*; quos postea Atreus fratris

fratri comedendos apposuit. *Lege Thyestem Seneca.* Si non Aetopem frater sceleratus amasset. Conuersos Solis non legerimus equos. *Ouid. 2. de Trifl.*

Aetris, dis, a viro. Aetris coniux, vxor, marita, ex *hisp.* Mæcha Thyestæ. Thyestæ adultera. Quam deprauauit Thyestes. Corrupta, deprauata Thyestæ. Aetridum generis, nam ipsa mater fuit Agamemnonis, & Menelai, ex *hisp.*

ÆSCVMVS, i. V. *Escan.*

ÆSCVLAPIVS.

Apollinis filius ex Coronide nymphâ, quam cum is adamasset, suspitionis, siue zelotypiz causa coruo referente cum alijs rem habuisset, iam de se grauadam, sagitta traiecit, quæ illarum tamen eodem tempore enixa fuit Æsculapium, qui adultus medicinz prætes plurima valitudini mortalium vtilia aduenit, primum sub Chironis optimi Centaurorum disciplina educatus. Adde autem excellit in ægrotorum curatione, ut mortuos quoque ab inferis excitare crederetur. Dianæ enim precibus Hippolytum ab equis discerpum vitæ restituerat. Quare apud Iouem accusatus fulmine ictus perijt. Hinc iratus Apollo pater Æsculapij Cyclopas fulminis fabricatores interlectis dicitur; ex quo exulauit apud Admetum. *V. supra Admetum.* Tamquam Deus habitus apud Epidaurium, maximè cultus est; cæterum Romanæ accitæ vrbes ipsam graui pestilentia liberauit. In cuius honorem insigne templum in Insula Tiberis illi construxerunt; colueruntque, in specie serpentis. Nam Romanis in Epidaurum profectis tempore pestilentiz, ut Æsculapium Romæ portarent, serpens grandis nauem ingressus est, quem illi Deum Æsculapium rati, secum duxerunt. *V. Plin. lib. 4. Ouid. 15. met. & Lucretium* copiosius narrantem *lib. 10. ab V. C. Sunt qui dicunt Æsculapium incertis parentibus natum, & expositum à venatoribus inuentum canino lacte nutritum; tum Chironi traditum medicinam ab eo didicisse (teste *Laërt. Firmiano*) V. plura apud *Gyrald. Synonym. 7.* Vxorem habuit Hecionem, ex qua Podalyrium, & Machaonem filios suscepit, quos medicis artibus erudit. Alij dicunt non à Chirone, sed à Patre Apolline medicinam edoctum Æsculapio. Vide *Hymnum in Astronomico* sub Ophiuco de baculo, & angue, seu dracone scribentem. Veteres ei gallum gallinaceum immolabant, Cyrenenses capram; præter illos filios filias quoque habuit Hygeam, Æglen, & Panaceam. Cur templum habuerit in insula Tiberina, lege *Plutarch. problem. 94. & 1. Mercuriale var. lect. lib. 1. cap. 13.* Romæ ædificum quoque habuit in regione tertiâ. Templum in regione quinta Equilina. Scæuam cum Diana in æde Iunonis in porticu Octauiz; quam Scopas fecerat; & similes alteras, opera Cephissiodori.*

Phæbigena, æ. *Virg. 7. Æn.* Repertor medicinz. *Isidorus.* Nympha Coronide natus. *Ouid. 1. fast.* Iuuenis Phæbæus. *Id. 15. met.* Mulcens humanorum ærummosos casus morborum, ex *Græcis.* Deus opifex. *Ouid. 15. met.* vel opifex. Coronides. *Ouid. 2. met.* à matre. Natus ego ex sacra

Tricca, cui tota medendi Ars debet, simul atque omnis sapientia debet: ab vrbe Theffalia non procul à fluuio Pegafico, vbi Tricca reponitur. Deus Epidaurius. *Prop. 2. eleg. 1.* Et Deus exintum Cressis Epidaurius herbis Reftituit patrijs Androgeona focis: pro Androgeone: Glaucum eiudem Minosæ filium reponunt; ut: Vidit Minoum rupto puerum prodire sepulcro, Quem senior vates auium clangore repertum Gramine restituit miræ nam munere sortis Dulcia, inlece necem vitam dedit horridus angus.

Claud. de land. Sicile. Epidaurius. *Ouid. 15. met.*

Dux Pergameus. *Mart. 9. 17.* quod etiam apud Pergamum templum habere. Pergameus intrasse domos, vbi maximus ægris Auxillator adest, & festinantia sistens Fata saluifero miter Deus incubat angui. *Stat. Tug;* potens artis, reduces qui tradere vitas Hosti atque in Cælum manes reuocare sepultos, Qui celsis Ægeas, qui Pergama, quiq; Epidaurum. Qui quondam pascida testus sub pelle draconis Tarpeias arces, atque inelyta templa petisti Depellens tectos præfenti numine morbos. *Æ. Særen.* Salutarifer. *Id. 2. met.* Natus Apolline. *Id. Aiclepius, ij. Synop.* Epidauri numen. *Sen. in Hipp.* Medicus Deus. *Poet.* Præstantissimus medicus. *Hom.* Propulsator morborum. *Pind.* Filius sanitatis robustus, & integrus. *Id. in Pyth.*

Epih. Dulcis. Almus Fortunatus. Inculpabilis. Proles Apollinea, ex *Ouid.* Phœbi filius medicus, ex *rad.* Medicæ Deus arboris artis. *Bemb.* Machaonis, Podalyrij pater, genitor, &c. *Hisp.* Arte medendi clarus. Artis medicæ potens, ex *Poet.* Afferat ille licet sacras Epidaurum herbas Sabinæ nulla vinctæ cordis opæ. *Ouid.* Chironis alumnus, ut de Achille dictum fuit. Latone venerande nepos, &c. *Mart. 9. 18.* Phœbi Apollinis potens, & honoratum getmen. *Orph. in Hymn.* Beatus seruatur. *Id.*

ÆSCVLVS.

Arbor glandifera, sunt qui sine diptongho scribant, Ioui sacra, è cuius ramis corona querna, siue ciuica fiebat. *V. Corona.*

Arbor sacra Ioui, ex *Virg.* Frondibus æsculus altis, ex *Poet.* Nemorumque Ioui, quæ maxima frondet Æsculus. Æsculeæ frondes, ramus, ex *Poet.* Æsculeæ glandes, ex *Poet.* Phœbi glandifera. *Poet.* Æsculeum, i. vbi multæ sunt æsculi. Quam frondens hedera stringitur æsculus. In prunis quæ quantum vertice ad auras Ætherias tantum radice in Tartara tendit. *Virg. 2. Georg.*

ÆSON, is.

Cirnel, vel Cretæ filius, vel potius Neptuni, nam cum Pelias esset eius frater, isq; Neptuni è Tyro Salmonide filius, vel ipse ex matre fuit, vel ex patre frater, alioquin falsò dictus est: hic pater Iasonis fuit, & Theffaliz Rex, qui cum iam decrepitis esset Medææ efficacissimis herbis in virilitatem redijt, vt fabulatur *Virg. 7. met.*

Dux altero pede crepidatus. *Lycophr.* Quos postea combibit Æson, Aut ore acceptos, aut vulnera, barba, comæq; Canitie potica nigrum rapere colorem. *Id.* Nepos Æoli, secum illum illorum opinionem, qui Æsonem dixere Cretæ filium, Cretæ enim Æoli filius. Peliz frater, fe-

B 4 cun-

cundam alteram opinionem. Iasonis pater, genitor, &c. *ex hyst.*

ÆSOPVS.

Fabulator, genere Phryx, & conditione seruus, qui Cræti Lydorum Regis tempore floruit. Phrygius fabulator. Phrygius conditor Apologi. Xanthi Philosophi seruus. Lege *Maxim. à Palsid. in eius vita.*

ÆSTAS, tis.

Post vernum alterum anni tempus, ad quod Iunius, Iulius, & Augustus menses adscribuntur. *V. sui loci.*

Longi dies. *Virg. 2. Georg. Lux æstiuæ. Idem. 3. Sol æstiuus. Ibidem. Æstiuus dies. Ouid. 2. de Pont. 10. Æstus, us, effectus figurat. V. inferius Id. 4. Sidus Cancr. Virg. eclog. 10. per quod Sol meat sub Iunio. V. Cancr. Sidus. Sidus leonis, per quod Augusto, & Iulio. V. Len Sidus. Canicularis dies. V. sui loci.*

Aura æstiuæ. *Hor. 1. od. 17. Dies seci Sole. M. 3. od. 29. Stella leonis. Ibid. Canis xriser. Virg. 2. Georg. V. Canicula. Æstus canis Icarij, id est Canicula. Claud. Æstiuum tempus. Mart. 2. 78. Sidus æstiuum. Æstiuus orbes, Sol æstiuus circumuagus orbes. Tib. 1. eleg. 2. & Bembus. Medios Sole calente dies. Pont.*

Formosa messibus æstas. Spicæ ferra gerens. Arboribus florens, reuerentibus æstas. *Virg. in opuscul. 1. Vestiens agros culmis Cerealiibus, æstas Æstatis face cum tellus torretur & aer. Longæ messes, longas his exige messes Collibus. Mart. 5. 72. nempe dies æstiuos. Sicæ æstatis ignitus vapor. Nicand. Laboriosæ æstatis tempestas. Hystod.*

Æstatis callidæ tempus. *Æ Calab. Iam spicæ Ceres iam cogitat horrea messor. Æstiuus cursus temporis. Nannus. Brachia Cancr. vrit atrox æstas. Claud. Rapidi potentia Solis acrior.*

Æstas Phœbeis ignibus ardens. *Virg. in opuscul. Frugiferas aruis fert æstas florida messes. Flamma siticulose tempestatis. Nannus. Ardens Sol. acrior, &c. Cereale tempus. Id. Soli sub ardenti. Halitus igniferi situbidi calor. P. Medio eum Sol est altissimus orbe. Siens Leo. V. Len. Can. cula.*

Epith. Torrida, puluerulenta, frondosa, liquida, Ignea, calida, feruens, serena, nuda, formosa, iners, vaga, sitiens, incandens, pulchri splendida fructibus, arida, opima, &c. Hinc:

ÆSTVS, us.

Solis potentia. *Virg. 1. Georg. Incendia Solis. Mam. Feruor per sidera funditur. Idem. Ardor, is. Virg. 3. Georg. Calor Phœbi. Tib. 4. Siderum vapor. Hor. epod. 3. Aura æstiuæ. Idem. Ignis, effector, pro re efficit. Lucret. 5. Vis caloris. Siris. Ouid. 4. fall. sic. ob effectu. Austrinus calor. Virg. 2. Georg. Æstatis feruor. Angeras. Feruidus calor. Idem. Sol æstiuus. Idem. Nannus. Cyl calor. Bembus. Feruidus ictus. Hor. 3. od. 15. Æstatis calidæ vapor. Sen. in Hippo. Sed ignes augeat æstiferi canis Titan. Id. in Ovid. Sol grauis vret æstia. Ouid. 6. met. Sidercus æstus. Ibid. Ignes æstiuus. Prop. 3. 18. Orbis æstiuus. Tib. 1. eleg. 2. Cum grauis exultos æstus huiusce agros. Ca. tult. Tempus æstiuum. V. sui loci.*

Epith. Rapidus, sitiens, ardens, calidus, horriſer, flammiger, fumidus, feruens, malignus, vrens, flagrans, incensus, &c.

ÆSTIVA, orum.

Dicuntur loca, vbi æstare degunt homines bellatores, sive alij.

Æstiuæ prata. *Sen. in Ovid. Hic rudis æstiuus præstibat porticus vmbra. Mart. 1. epig. Æstiuum opacum. Æstiuæ frigora. Æstiuæ valles, ex Pœt. Ad æstiuandum loca apta. Castra æstiuæ. Caesar.*

ÆTAS, tis.

Quæ veloci pede omnia in terris corripit, vt *Sen. in Troad. quæ triginta annorum spatio contineri dicebatur; vel viginquinque. Quæ quadruplex olim dicta, ætas aurea, de qua paulo post; argentea, ærea, & ferrea: quæ 1. met. ab Ouidio describuntur, & ab alijs.*

Tempus. Seculum. Annosum tempus. *V. sui loci. Senectæ Nestora. V. Tempus longum. Ordo seculorum Virg. eclog. 4. Aeuum, sic primum æuum, prima ætas notatur. Val. Flac. 1. Terminus xui. Arg. V. 4. Georg. Labor mutabilis xui. Id. 11. Sparium xui. Ouid. 15. met. Vetus ætas xui. Multiformis gerens claus generatio. Nannus. Aera, æ, tempus significat; Et tibi longæui reuocabitur æra parentis. Stat. 4. sil. 1. Aetatis tempora. Spatia vitæ. Sen. in Ovid. Aeu dentes raciti. Pelitum. Per numeros omnes xui diuisa volantes. Manil. Digessi fastos, & nomina præpetis xui. Auson. Reliquum; volatilis xui exigit. Suet. Fallentes xui tramite. Aurell. Fata superstitis xui.*

Epith. Angustum, miserabile, annosum, breue, longum, currens, velox, reſolubile, labile, incertum, æuum.

Epith. Lasciuæ, armata, viridis, recens, patiens, rudis, & simplex, apta, crassina, effreta, volatilis, improvida, lubrica, auida, volatilis, infirma, dura, aurea, argentea, fugitiua, singula vertens, plena laborum ætas.

Ætas aurea.

Saturnia tempora, ætas. Non prior ætate ille Sanguis æuum. *Stat. 3. Theb. Saturni tempus. Mundus infans. Aetas ferrea. Ouid. 1. met. Aetas argenti, ex cod.*

Ætates hominum minores septem censentur. Infantia. Pueritia. Adoleſcentia. Iuuentus. Virilis ætas, & virilitas. Senectus. Deſcriptas. *V. sui loci.*

Deſcriptionem quatuor ætatum copioſam habes apud *H. fied. in Theogen. v. 109. & apud Ouid. 1. m. 1.*

ÆTERNITAS, tis.

Quæ secundum Stoicos est, cum præſinito tempore in primam illam vnicaſatem, atque conſuſam materiam reſedunt omnia, vnde & rurſum renaſcentur, & in quam reſident viciſſim: nos verò aliud ſentimus.

Tempus nos auidum deuorat, & chaos. *Sen. in Troad. Annorum genitrix, ex Graeci. Aeternæ vitæ mater.*

Aeternitatis ſymboli apud Aegyptios Baſilifcus fuit. Lege *Pierium lib. 14. necnon Luna, & Sol. V. eundem lib. 44. nummi quoque cum Fauſtinæ Au-*

Augustus, rum Seueri Caesaris indicant. reuerentia, æternitatem vt Deam coluerunt iniqui, cuius imaginem tempus esse dixerunt Pythagorici, Plato, & Hermes Trismegistus: Describitur copiose, & luculenter à Claud. in *Antiq. de laud. Scipio*, v. 424. Est ignota procul, notat; imperia menti, &c. de ea etiam *M. Anall.* hymnum composuit inorum squalida mater. *Claud. vt supra.* Immen-
um æuum. Ibid. Quæ tempora vasta suppedi-
 at, reuocantq; sinu. *Ibid.* Perpetuumq; viret
 quævis, caudamq; reducto Ore vorat tacito
 elegens exordia lapsu. *Ibid.* Nomen æternum.
Ibid. 2. eleg. 10. Stat fine morte decus. *Prop.* Se-
 lum perenne. *Canall.* Aeuum æternum. *Ouid.* 1.
 ut. Incertum. *Id.* 15. met. Innumera annorum
 rres, & innumerabilis. *Hor.* 3. od. 30. Lux æter-
 na mihi, caritaturq; sine datur. *Ouid.* 14. met.
 Nomen indelebile. *Id.* 15. met. Perq; omnia se-
 cula. *Ibid.* Aeterni dies. Perpetuum tempus.
 empiterni anni, ætas, &c. Felices sine fine,
 ies. Rebusq; in secula collat, idest faciat æ-
 ternos ob res gestas. *Val. Flacc.* 1. *Argen.* Se-
 cula, quod donat secula chartis. *Mart.* 6. 60. nempè
 eternitate.

AETHER, is.

lum. V. *displum.* Aethra, æ, quamvis aliquid
 asserit voluit Grammatici inter se; eos con-
 ule. Flammancis æthra circulus. Effusus stellatus
 crinibus æther. *Val. Flacc.* 1. *Argen.* idest Cæ-
 lūstellatum. Aetherius axis. *Ouid.* 1. *trist.* 2. Aether
 æstus, pro elemento ignis, igneaq; spha-
 ra. *Luer.* 5. Spatia sublimis ætheris. *Senec.* Aethra
 domus. *Hor.* 1. od. 3. *Mart.* 4. *trist.* 3. Ignis æ-
 theri vertex. *Baculus.* Arces ignæ, pro sphaera
 ignis. *Hor.* 3. od. 3. Tempia summi ætheris. *Sen.* in
luc. fur. Incurui ætheris moles. *Ruffus.* Aether
 rauicæ carens. *Ouid.* 1. met. Axis curui Aethra-
 is. *Ruffus.* Aether, & immensum resonat per-
 assus alienis icibus. *Cato.* & *Mantuan.* illum
 natus.

h: Arduus, leuis, fulgidus, purus, nubificus,
 tidus, liquidus, serenus, vastus, igneus, al-
 is, cæruleus, sublimis, vacuus, &c. Stellatus
 itus runica.
 gear æther, magnusq; parens Aetheris alti, &c.
 in *Herc.* fur. Lege notas *Farnal.* 5. Mundi ele-
 entum optimum. *Orph.* in *hymn.* Sapiens har-
 moniz pater. *Synes.*

AETHIOPIA, æ.

Aethiope Vulcani filius, qui illi præfuit, sic di-
 a Prouincia, quæ in Africa notissima est; cuius
 incolæ Nigritæ etiam nuncupantur, vel à
 flore nigro, quo sunt omnes, vel potius à flu-
 ine nigro, quod hanc regionem lambit. Pars
 à Africa torridæ zonæ subiecta inter Ara-
 am, & Aegyptum, inter Nilum, & Oceanum,
 in Meridie sub ipso Solis æstu. Cuius regio
 immum Aetheria appellata est, deinde Atlan-
 tica, mox Aethiopia. Lege *Plin.* lib. 6. cap. 30. *Valer.*
 12. *Prolem.* lib. 4. c. 7. *Gerard.* Mercatorem in vtro-
 que *Atlante* sub *Æthiopia* titulo. Regna in Aethiopia
 recententur viginetiquaque; nunc au-
 ta ad pauca redacta, quæ sunt duplicis Aethiopiae.

Superioris Aethiopiae Barganassum, Tigrem-
 am, Tigris, Amara, Angote.

Inferioris, quæ ad Austrum est, & Oceanum Aethiopicum; Ailana, in qua Del, & Adea; Magaduzzum; Quila, Mozambique, Manopotapa, vel Monopotapa, & reliqua; quæ à recentioribus Cosmographis numerantur.

Dicuntur etiam Abyssini, in quos dominatur quidam, qui se dæ Davidica stirpe generatur fatetur. Aliant enim Sabbam, quæ & Caxumio Verbe Tigris Regni Salomonis sapientiam auditura in Iudæam fuerat profecta, ex ipso Salomone filium genuisse, qui ceterorum fuit pater. Vide quæ à Iesuitis illorum populorum in fide cultoribus narratur in annuis, quas inde ad nos mittunt litteras. Et intè Candace fuit Regina potens Aethiopum; cuius in Actibus Apostolorum fit mentio. Hinc Aethiopes populi, de quibus insit apud quos Magnes, & Smaragdi gemmæ reperiuntur.

Gustæ regna: Sic dictam putant à Cus Cham filio, qui eam partem primus incoluit. Arua Cephæ: *Ouid.* 4. met. quod in ipsis Cephæus regnauerit, vt quidam volunt; verum, vt alij in Perside. Danæa Persis. V. *Persis* *Ouid.* 4. de arte ob eandem causam. Aethiopum Regna. Regio, Imperium, vaste arenæ. Nubiorum gent magna. Vrbes nigræ gentis. Nubia regio. Pone sub cueru nimum propinqui Solis in terra. *Hor.* 1. od. 22.

Huius vrbes primariæ.

Caxumum, siue Cassium, Regia Sabbæ, & Candacis Regine in Regno Tigris, Berco, siue Barne, quæ Colone, es, dicitur *Prolem.* in Barganassi Regno. Amara vrbes etiam munitissima in prouincia eiusdem nominis, in qua filij Regis Aethiopum asseruntur, vt recentes narrant Historici. Abocis, Alcina, & Adullis, oppida *Seeph.*

Fluuij.

Niger fluuius maximus, qui Nigritis populis nomen tribuit. Nilus. V. *flu. leo.* qui etiam Aegypti est, & Aethiopia præfuit. Abhanis, siue Abanhis, siue Abanthis, qui Barganassum Regnum diuidit, & in Erichrem influit. Marubus fluuius, quo Regnum Tigremæ diuiditur, & in mare rubrum identidem ingreditur. Astupus. *Prolem.* idem cum Anabhi, vel nonnullis placet. Astaboras, *Idem.* & Tacassi, fluuius dicitur, in quem alij plures conflunt.

Coloe Palus apud *Prolem.* est Barcens lacus amplissimus sub æquinoctiali iacens, in quo plures insule sunt; & hic à fonte Abanhi originem ducere dicitur.

Menuthias, æ. Insula, quæ alio nomine etiam Cerne dicitur. V. in *Insulis.* Cerne adiacet Aethiopiae inferiori in Oceano Aethiopico. Troglodytica, æ, est regio, vnde Troglodyte populi cauernas incolentes, de quibus meminit *Plinius.* & *D. Hieronymus.* in *Insulanum:* vescuntur carnibus humanis semicrudis: strident magis quam loquuntur, specus subeunt, aluntur serpenticibus. *Pompon. Mel.* lib. 1. quibus etiam Nomades sunt proximi.

Synon.

Synon. alia.

Terræ calentes, ex *Hæm. l. II. ad. Sol vbi flamma*
propiorē nudos Inticit Indos. *Sen. in Oedip. Do-*
mus Memnoniæ. Propy. 6. quia Memnon Au-
rorę filius in Æthiopia regnavit. Decolor In-
dia. *Ovid. 4. met. Cephæis terra, ex eodem. Ce-*
phæia tellus. Id. 4. met.

Merore Cephæza. *Prop. 4.6.* Merore est insula Nil
pterumq. nobilissima. V. *Ægypt.* quam
tamen *Strabo* vocat caput Æthiopiis Regni
Merore Cambylis matre nomen sortitam, vt
scribit *Diodor.* Cephæzam verò nominat & Cep-
hæzo patre Andromedæ Rege Æthiopum,
vt superius dictum. Fusca Regna. *Ind. 4.* co-
lore. India tertia, idest Sole siccata. *Carul.*
Comites fufci, quos India torret Solis &
admodum infestis ignis. *Tib. 1.6.* Quamun-
dus redit (nempe orientales plagas) & ni-
gras superuolat vrbes. *Admil.* Æthiopum va-
pores. Æthiopum medios penetrassent vela
vapores. *Claud. 1. Paus. de laud. Sirl.* Hinc po-
puli.

ÆTHIOPE, um.

Et quos interior nimio plaga Sole relegat. *Claud.*
ut sup. Et Gir notissimus annis Aethiopum si-
 mili mentis gurgite Nilum. *And.* quem nunc
 Nigrum appellant.

Nigra Agmina. Cum montibus *Idæ* *Nigra* coloratus produceret agmina Memnon. *Idæ* *Nigra* Indus. Hic gemmata *Nigra* tentoria fixerat Indus. *Idæ*. Arma Memnonis *Virg.* Eozæci. *Idæ*. Indi sitientes propter nimium ærum. *Idæ* *q. Georg.* Indi colorati. *Idæ*, *Nigri*, *Ouid.*, *Idæ*, *q. Populi* Aethiopian. *Ouid.*, *q. mare*, Cephæus, à Cephæo. *Nigritæ*, à colore, vel à fluvio. *Blemyes* pop. in Aethiopia versis Austrum caputibus carentes, ore, & oculis pectori affixis, si tamen credendum est *Pompon.*, à quo alio nomine *Bleptæ* dicuntur: meminit *Cæsar.* Per Moerem, *Blemysæ* quoque feros, & *Cephæi* populi, in *Ouid.* qui Cephæo olim parebant, nisi potius hoc *Perlis* dicamus esse.

Ab aurore populi, & litore Rubra. *Virg. 2. Aen.*
Mare autem rubrum longo tractu ab Oriente
irrigat Aethiopias oras. *Niger, idest Aethiops.*
Nigrum Merionem. Hor. 1. ad. 6. & Tib. 4. 2.
Lat i nigræ accola Nili. *Pont. apud Aethiopes*
enim sunt Nili fontes, quos ignorari dicunt
veteres: vnde *Claudian. in 1. de Scyll. Fontem si qua-*
rent Nili, & Perusti Indis populi. Sen. in
Med. Syenites, & Syene opp. V. sua loca. Syenites.
Ovid. 5. met. Marmaræ pop. Strabo, Aethiæ, &
Eoa difcolor, seu decolor Indus aqua. Prop.
4. 3. Et gens si qua iacet nascens conscia Nilo-
lus. 1. Phryf. V. supra.

Quibus propinquam Phœbus admoens rotam
Atræ fauilla corpora infecit virum, Caloribus
que adducens præpotentibus retractoribus cris-
pasque eorum comas. *Theodectes*. Sunt qui
probant huiusve viri opinionem. *Lege Ti-
bulla interpretem Veronensem*. Quæ ferens Titan-
diem Binos propinqua tingit Aethiopes face.
Sen. in Herc. fur. nempè Orientales, qui ad Ery-
threum sunt mare. & Aegyptum versus.

& Occidentales, qui mare Atlanticum spectant.

Et qui renarum proflus excipiens diem Tepi-
dum rubenti Tigrin immisecit fredo. *Sen. in*
Trued. ubi interpres, pro Aethiopibus acci-
pi; sed mihi alicui inest scrupuli: Arabas
enim Orientalis in felici Arabia degentes ad
mare Persicum intelligerem, in quod insuile
Tigris. Macrobij pop. Aethiopum vitra Me-
roen. *Lege Soliman.* Phaetontei populi, nam
Phaeton ex Aethiopum fuit gente, vt *Quid.*
1. met. in fine. Aethiopsq; sub postroque
suosignibus Indos. Indos postici sub ignibus.
Ind. Sub Phaetontei Solis incendio Aethio-
pas nigrum traxisse colorem fabulatur *Onidius*
lib. 2. myr.

Apud hos Noctua mortis erat hieroglyphicum, quam cum sibi à lictore aliam cernerent rei, sponte sibi mortem consciscabant. Lege-
Pictura lib. 20. sub Noctua hieroglyphi. Tumori pe-
dum, & articulorum dolori vehementer ob-
noxij dicuntur, quod Tauri Celsitis per ex-
tra regionem suam in Aethiopas exporrigit.

Epith. Vagi, nistri, vbi, rubentes (eos scilicet intelligit *Sat. 5. Theb.* qui apud mare Rubrum sunt) tristes, fusi, nigricolores, deformes.

ÆTNA, E.

Notissimus in Sicilia mons, quem Pindarus Cei-
lum columam nuncupat, & Typhoeum. *Sol.*
Ital. lib. 14. quod ibi Gigantes à Ioue fuissent
proiecti, montibusque oppressi, ut in Encela-
do patebat, & Typhoeo. Adfusus flagrat
ignibus, cuius incendij dicuntur causae, terra
pinguis, sulphure, nitro, alumine, & aequae
aliae res crementis admixtis vinctuosis bitumine,
quod & ignem recipere cito, & longo tempo-
re possit alere, cum vapor siccus ageratus in
subterraneis specubus. Crateres eius (sic pars
superior dicitur) patet ambitu flabia vlginti,
teste *Plin. lib. 3. cap. 6.* fauilla vero Peruoniu-
m, & Caranum vsq; feruens praenitit :
fragor verò ad Maronem, & Gemelios colles.
Sed nunc eiusdem crateris ambitum dilata-
tum credo, cum aliquoties à *Plinio* hac vsq;
que configurat mons. In quo olim Vulcani
sacrum erat templum, ad cuius custodiam
canes adhibebantur, qui aduentum castrè, ac
religiosè blandiebantur; in scelestos vero, &
contaminatos, si vel templum, vel iucum in-
gredi vellent, irruerant, mordebantq;. Qua-
dam de Aetna narratur fabula, illam nempe
Briarei Cyclopi filiam fuisse, Sicanijs, foro-
rem, quæ à Vulcano, & Cerere de finibus
arbitra ciecta secundum Cererem sententiam
tuit; vnde à Vulcano in montem sui nomi-
ni conuersa est, ignibusque flagrare perpetuis
iussit. *Alia* quoque refert, flammam in-
cendij ex Aetna erumpentes miraculose cessis-
se duobus filijs in humeros subliatos senes
parentes effrenantes, quod autem alias
erumpens Aetneus ignis, quod autem alias
erumpens fuerit confusus. *V. infra S. Aetna.* Sed ad
Synon.

Aenæus ignis. *Ovid. epist.* 2 t. Siculi camini, *Sen.* 1.
fil. 1. Actnei camini. *Sen. in Herc. fur.* Aenæacum.

umina. *Claud. 3. de rapt. rura. Ibidem. iuga. Sen. in Hipp. Mieria. Ouid. 5. met. Murrura. Lucr. 6. an. 2. Virg. 8. & En. flamma. Ouid. 2. Pont. 10. Regna. Mart. 7. 6. Aetnae iuga. Claud. de rapt. barathrum. mo. 1. Phae. fornaces. Lucr. 6. flammæ. Ouid. 5. 18. 3. rupes feruentis Aetnae. Sen. in Thyrs. Aetnae valles. Lucr. 6. Phae. rupes. Bomb. flammæ. & car. Mar. 8. 45. Aetnaeus car. Pont. apex. laud. 1. de rapt. Scopuli Aetnaei. Aetnaei fines. Id. Ital. 14. Mons igneus. Stat. 3. Theb. Empedoclis sepulchrum, nam, vt refertur in hunc montem clam socijs relictis Empedocles Agrigenus, vt immortalis crederetur esse, cum non ppereret, sese immisit. V. Philofophi. uenæ Siculæ. *Claud. 2. rapt. Ignis Vulcanius. Idem 1. Non mihi Cycloppum quamvis extruta caminis Culmina fida satis. Id. 3. Siculus nonis, quas Siculo vomit de monte rellus igneos voluens globos. Senec. Antea Trinacria. Id. Ital. 14. Antra Cycloppum exera caminis. Senec. Cycloppum officine. Hor. 1. od. 4. phæus, pars pro toto, siue conrentum pro continente. Flammamq; ferro vomit ore Typhoeus. Ouid. 5. met. quem sub Aetna premi folvebat antiquitas; alij verò Enceladum sub Aetna, & sub Inarime Typhoeum: est vbi fama premi femiulum fulmine corpus Encelad. Typhoeum pro Aetna. Sila. Ital. 14. Trinacria rupes, Antronomast. Cautil. 69. Specus iculi verticis. Siculi verticis laxa sperum sellus gigante Doris excussio tremens Supposita monstri colla terrifici leuet. Sen. in Herc. fur.**

is æternis retonans caminis. Id. in Thyrs. Sulphureis ardens fornacibus Aetna. Ouid. 1. 15. mer. iurget Enceladus ferrox, Mittere quo nunc perimur in superos onus. Sen. in Herc. Oet. Quam qui caminis ignis Aetnaei furit. Id. in Herc. fur. sulphureis innixa vadis, olimq; Cycloppum. terra ferax, & nunc trucidibus domus apta. tyrannis. V. Lucr. lib. 6. vbi multa de Aetna. Nec peredit impostum celer ignis Aetnam. Hor. 3. od. 4. V. Virg. 3. & En. Aetnae flammæ describentem, & Trigonum lib. 4. Nec Sicana ferula Virens in Aetna flamma. Hor. epod. 17. Arter in immensum geminatis ignibus Aetna. Id. 2. 1. 1. 1.

q. Feruida, Trinacria, ardens, Sicula, alta, typhois, dos: torrens, flagrans, ignifera, aporifera, fumans, parens florum, alticollis ut Pind. Nemorosa, ardua, ventosa, grauis, treues, Trinacris dos: sulphurea, fera. in opusculis Virgilij Aetna; quam lege, unt qui purant Cornelij Galli esse opus. Lege laud. de rapt. Prosp. Lege S. Ital. lib. 14. v. 19. triceps mons. Oppian. ob tria capita, quibus fureminet. Enceladi tegmen. Idem. Typhoeum cubile. Nonnus.

ÆTOLIA, z.

ulcinea in tertio Europæ sinu Græciæ quidem leberima, ab Aetolo Martis filio, vel Eniomis, sic dicta, quæ Locros, Acarnanes, Epirotas finitimos habet. Hæc vna cum orcyra, Epiro, & Acarnania d Gothis quoniam deuastata, mareq; nauigantibus inutile.

redditum fuit. Blond. 7. & Procop. lib. 3. cuius populi, fluuij, & oppida à Plin. lib. 4. cap. 2. per totum recensentur; quorum multorum nunc vix vestigia exstant; Populi verò quondam bellicosissimi fuerunt, ignesq; exitere Regionis ve rò primaria loca.

Atracia, z, sic dicta regiuncula ab Atracæ Aetoli filio, siue potius ab Atracæ fluuio, qui illam irrigat. Atracis vnde. Carall. Atracæ, p-c-pop. Atracis, dis. V. Hypodamia. Calydonia, z, regiuncula à primaria totius Aetoliz vrbe Calydona. V. fua loc.

Vrbes.

Calidon. V. infra. Macinia, siue Machynia, opp. Plin. Molycræ, z. Idem. Molycræ. Steph. haud procul ab Rhione promont., quod etiam Anriethium vocat Plin. Molycræus, z, um, & Molycræus, &c. Chalcis, vrbs, propæ quam mons Taphiasus, vnde Achelous fluit. Ionij, & flutibus hospita portu Chalcis. Stat. 4. Theb. Naupactum, i, siue potius Naupacti, i, Vrbs memorabilis ob victoriam Christianorum sub Pio V. Pontifici Max. de Turcis maritima classe relata; quam nunc Lepanthum appellant; maritima est, vnde Naupactum, & Naupactæus sinus, gæso di Lepanto. Phylene, oppid. Plin. Scopulosa Phylene. Stat. 4. Theb. Pleurostis, opp. V. fua loc. Gonæssa, z, locus. Aetolia, z, vrbs à regione tota sibi nominat æficens. Halycarna. Plin. oppid. Athamania litorea, sunt ad Aetoliam, & Ambraciam Epiri regionem. Prop. 4. 6. vnde Athamaneis populi.

Montes celebres.

Acanthus, siue Acanthon. Plin. apud quem vrbs quoque est Athamanum, in qua muras esse cicardas Stephanus scripsit. Panztohium, quasi totum Aetoliam continens. Plin. mons altissimus est. Macinium, ij, mons. Idem.

Fluuij.

Achelous. V. fua loc. Euenus, i, fluu. in Callidromo monte nascens, & iuxta Calydona in mare Ionium influens ita dictus ab Eueno Martis filio, & Marpessæ patre, qui se in hunc fluuium præcipitavit: hinc Lucan. Et Meleagreæ maculatus sanguine Nessi Euenus Calydona fecat. Eueni vnde rapide. Ouid. 5. met. Lycormas, z, ante dictum, flauusque Lycormas. Id. 2. met. Fiaus rapido fonte Lycormas. Sen. Lynceus, fluuius, Qui ripas Lynceæ tuas. Stat. 4. Theb.

Synon.

Aetolica regna. Atracæ oræ. Prop. 1. eleg. 8. Aetolia pubes lætrocinis exercita. Aetolicus ager. Ovidius. Eueni accolæ, nempe qui fluuium accolunt. Aenienes, Tymphaei, Perthebi, Ephyri, Dolopes, Marææ, Atracæ pop. Plin. mons. Monstriferæ Calydona opes, Acheloiæq; arua Deferui. Stat. 1. Theb. Aetoliz vrbes. Id. 4. Theb. V. Calydonia.

ÆEVVM, i. V. AETAI.

AFFLICITO, & AFFLICTVS.

Iactatos æquore toto. Virg. 1. & En. Naufragus, metaph. Ouidius. Ingenti prostratus mole. Id. 1. 1. 7. Miser, iacens. Id. 5. eleg. 9. Sollicitus. Sollicito tempore, id est in afflictione. Ibid. eleg. 10. Anip.

Animi fluctus. *Ibid.* Aegre contagia mentis. *Id.* 3. *trist.* 8. Aegritudo, is. V. *sua loca*. Mens tamen agra iacet. *Quid.* 5. *trist.* 2. Miserabile vulnus, metaph. *Ibid.* *eleg.* 6. Grauis procella. *Ibidem*. Nubes, metaph. pars vitæ tristi cetera nube vacet. *Ibidem*. Trister tempus, tristi mazeriam tempore. *Ibidem*. Morfus curarum, metaph. Si inea perpetuus curarum pectora morfus. Habent, &c. *Id.* 1. de *Pont.* 1. Stimuli. *Ibidem*. Sensus amarus. *Ibid.* *eleg.* 2. Mente iacens, & acerbio faucibus istu. *Ibidem* *eleg.* 4. Anxietas animi, continuusq; labor. *Ibidem* *eleg.* 5. Animus habens miserabile vulnus. *Ibid.* *eleg.* 6. Longus enim curis vitæ corpus acerbis, siue amaris. *Ibid.* *eleg.* 11. Tristitia onus. *Ibidem*. Grauior fortuna. *Ser.* in *Ossan*. Nubes curarum. *Ouid.* 2. de *Pont.* 1. Vulnera. Et vulnera sua mineris. *Ibid.* *eleg.* 2. Iam propè depositus, certè iam frigidus æger Scruatus per te, si modo feruor, cito. *Ibidem*. Restapsæ. *Ibid.* nempe afflictio. Languida cura. *Id.* *eleg.* 4. & lege reliquas. Tristes animi curæ. *Carul.* Spinolæ curæ. *Id.* in *epith.* *Peteli*.

Calus iniquus. V. *Aduersitas*. Innumeris curarum fluctus. Factorum mole oppressus, vexatus. Innumeris cladibus appetitus, impetitus, curatus, exhaustus. Calibus prostratus iniquis, vexatus, fractus. Omnibus morfus malis. Agitatus multis terrarum, mariq; periculis. Terris iactatus, & altro.

Obrutus innumeris curarum fluctibus, ex *Poet.* Mens tantis onerata malis. *Ser.* in *Ossan*. Miseris, luctu obruta mens, obrutus, moerore pressus. *Ibidem*.

AFRICA, x.

Ab Afro Libys Hercules filio dicta est ea, quæ secunda Orbis pars enunciat, vel à quodam Abraham nepote, vel ab alijs. Quam ferè mediam Aequinoctialis circulus fecat: Tropici eam non excedunt, sed ipsa vtriusque Tropico excedit gradibus decem, & amplius. Ex magna parte inculta, siue arenis sterilibus obdita, siue ad Cæli situm deserta, siue multo, ac malefico animalium genere infesta. Regna continet plurima; quæ verò potissimum habitantur, sunt Mauritania Tingitana, & Cæsariensis, Numidia, Africa, Cyrenaica, Marmarica, Libya superior, & inferior, licet parum, Aegyptus superior, & inferior; Aethiopia sub Aegypto, & interior. Hanc ab initio, vt ait *Salustius*, habitauerunt Geruli, & Libyes asperi, inculque, quibus erat vicibus serina caro, atque humi pabulum veluti pecoribus. Hæc incipit à finibus Aegypti, & mari Rubro, & vsque ad Gaditanum mare protenditur. Habuit provincias olim sic dictas Libyam Cyrenensem, Pentapolim, Barcæam, Carthaginem, Numidiam. At nunc ipsa Africa diuiditur in sex regiones; in Aegyptum, Aethiopiam, Barbariam, Numidiam, Libyam, & Nigricarum Regionem; verum si de antiquorum diuisione queris. V. *Plin.* *lib.* 5. & 4. *Prolem.* 4. cap. 3. si de nouissima, consule *Ortelium*, *Gerard.* *Mercatorem in Atlant.* & *Clauium*, ubi multa reperies. Habet Nilum fluiuium, Nigrum, & alios in-

numerabiles, montem præ cæteris Atlantem: sed ad nostrum ordinem. Regiones in Africa habitabiles sunt.

Mauritania, x. V. *sua loca*. Numidia, x, in qua Iuba regnauit Leonum arida nutrit tellus Iubar. *Her.* 1. ad 22. V. *Numida*, Africa, x, provincia à tota parte sibi nomen fumens, in qua Carthago, & adiacentes vrbes. Aegyptus. V. *supra*. Libya. V. *sua loca*. Terra Libyes. *Mori.* 5. 77. Cyrenaica. V. *Cyrene*. Aethiopia. V. *sua loca*. Nubie regna, ad Aethiopas pertinere dicuntur, & ad Nigritas; vt etiam Guineæ ambæ. Tombutum, &c. V. *Atlant.* *min.* Teleusinum regnum nunc dicitur, quod olim Numidia Toletanum Regnum, quod complectitur totum terræ tractum à fluuiio maiori ad Mesratæ regionis amnem, ad quod regiones pertinent Bugiæ, in qua Bugia oppidum ab Hispanis obtenta. Constantiniana. *Atl.* *minor*. Tripolis, vrbs sic dicta, quoniam Tyrii, Sidonii, & Aradii illam obtinuerunt; quæ duplex est in Syria, & in Africa, cuius nunc nobis est sermo. Hinc Tripolitanica Regio, in qua vrbes primariæ. Abrotonum, opp. *Plin.* Tophia, x. Leptis magna, trans Syrtim minorem sita iuxta Oceanum opp. Leptis minor, quæ Sarrana cognominatur à Sarranis Phœniciz pop.

Barca, siue Barcha, Regnum, quod à finibus Mesratæ protenditur ad Aegypti confluuium. Barcæ deserta. Marocci Regnum. V. *sua loca*.

Verum quia vndique Africa mari partem Oceanum, partim Rubrum, partim Mediterraneo amgigit, præterquam ad Aegyptum, quæ est cæcis continetina, multos continet sinus, qui sunt: Adrumentinus, siue Adrumetinus ab vrbe Adrumeto, quam vulgò Mahometam appellant. Zygis sinus, apud quem Portus euident nominis, & Zyggum, i. Promontorium. *Capo de' Gannu* *Libyæ*.

Portus.

Magnus portus. Mysocoras, x. Selinus portus, cum oppido. Zuriga, x, port. *Procl.* aliosque. Sed cum oppidis, de quibus paulò post dicemus; habet.

Promontoria.

Abyla, Promont. ad Gaditanum fretum. V. *sua loca*. Apollinis promontorium, minoris Africae. Aromata, prom. Atlantis prom. ad Oceanum Atlanticum. Borqum, i. Caprula. *Gira flum.* Prius dicitur Metagonium, siue Metagonites, Numidii Promontorium. Sextaria extrema. Africa Promont. Deorum vehiculum, prom. *la punta de Capo Gonzales* dicitur, vel *Sierra Siana*. Frons Africae. *Idel.* Capo di buona speranza, haud procul à Tropico Capricorni est. Vide quid referant de loco Indiam nauigantes. Grammaria extrema, ad mare Atlanticum, *Gabo de Non*, Lusitanis dictum. Hercules promontorium ad mare Atlanticum, vulgò *Gabo Cantu*. Hermæa, x, siue Pulcri promont. circa Clupeam minoris Africae, & Mercurij promont. ad mare Mediterraneum. Hesperion, ceras, ad Oceanum, *Capo verde*, Græca vox, quasi Cornu Hesperium dicas. Mega, promont. Raprum, i. *Procl.* Mapale. Solis mons, prom. & Solis

Solis promontorium. Tretum, i, *Capo ferrato*.
Tritionis, Numidiz promontorium.

Oppida sparsim clariora.

drumerum, siue Adrumentum, i, min. Afr. Aie-
xandria, x. V. *sua loca in Ægypto*. Acharantanum,
i, *Plin.* Achola, x, *Prod.* Africæ min. Acholla, f,
Libyæ non procul à Syrtibus Colonia Meli-
tegorum. *Scrip.* Aphroditum, i, maritimum oppi-
dum minoris Afr. Africa hodie, & Mauris Ma-
hadia, quæ anno 1550. Caroli Cæsaris auspicijs
fuit expugnata. Apollinis templum, opp. A-
pollonia, opp. Alpis, opp. idem cum Clypa.
Sil. Ital. lib. 1. Aurigda, Pentapoleos Africæ
regionis opp. Barathix, opp. Batrachus opp. in
marmarica reg. Berenice, es, vrbs duplex in
Ægypto, & in min. Afr. Bocanum Homerum.
V. *Mareicum*.

harax, *Scrib.* Pharaxa, *Prod.* maritim. oppid. ad
Mediterræanum. Carthago. V. *sua loca*. Cisse,
es, opp. Clypia, vel Clupea, opp. meminit *Luc.*
4. Pharf. Cyrene, quæ Carotus, Libyæ opp. Cy-
rene Theoreorum colonia. V. *sua loca*. Esthiassa,
siue Exilissa. *Prolem.* ad frutem Herculeum, siue
Gadicianum, quæ, & Iulia traducta. x. Septa,
& Ceura. Lixa, oppid. maritim. ad Oceanum
Atlanticum.

Iacodama, x, iuxta Syrtim magnam ad Mediter-
ræanum. Messana, x, Afr. minor. opp. ad oram
maritimâ, quod nunc excreuit eò ve caput Re-
gni dicitur, estq; Alger, vulgò *Algeri*. Nisfa,
maritimum oppid. ad Mediterræanum. Rhufpe, vel
Rufpina, olim D. Fulgentij Episcopatu clara.
Hippo Regius, vrbs, nunc Bona, olim D. Au-
gustini Ecclesiæ Doctoris celeberrimi Episco-
patus celebris, min. Afr. opp. Rufbis, opp. Ruffi-
cada, opp. Numidie. Ruffonium, i, opp. Ruti-
bis, opp. marit. ad Oceanum Atlanticum.
Idæ, siue potius Sade Colonia. Cirthæ, x, oppid.
Mauritaniz maris. Selenis, opp. Selenus portus
maritim. Tabarca, opp. littoralis ad mare Medi-
terræanum, siue potius Insula à continente disun-
cta, nunc Tabarca, Tamusige, opp. Taphæ, x, opp.
inter Syrtis. Tingis Cæsaræ. V. *Mauritania*.
Vitæ, x, oppid. ad mare Mediterræanum. ad Bagra-
dam fluvium sita, proximam à Chartagine,
olim obtinens dignitatem, in qua Caro, victo
iam Scipione, necem sibi conficiuit, qui inde
Vitensis dictus. . . . prohi tristitia fata! Non
Vitæ Libyæ clades, &c. *Luc. 6. Pharf.*

Fuuij insigniores.

fama, f, fluu. Nilus. V. *sua loca*. Niger. V. *Arthi-
pæ*. Afarath. Afaboras, x, Ægypti fluuius, &
Æthiopiz iuxta Merocem. *Herodot. 10.* Bagrada,
fluu., qui propè Viticam in Mediterræanum de-
uoluitur, apud quem ab Attio Regulo, & à
toto exercitu batisit, & catapulitis Serpens
120. pedum ionguis occisus est. *Plin. 8. c. 14. Gell.*
lib. 6. cap. 3. Scrib. lib. ultimum. Primaz; castra locat
cano procul aqore, quæ fe Bagrada lentus
agit. *Lucan. 4. Pharf.*

incernius. Cusa, fluu. Afr. min. *Prolem.* Cynips
fluu., inter duas syrtis influens in mare Liby-
cum, apud quem olim procerissimè nascēban-
tur hirci, qui inde Cynipij à Poetis peculiari
rpithero nuncupantur, vnde etiam vestes Cy-

niphiz, pellis, &c. Gir-fluu. V. *Arthiopia, Claud.*
Lix, min. Afr. Malua. Massæ. Nafabath. Rubi-
carus. Serpetis. Subur, fluu. Africæ.

Montes.

Atlas. V. *infra*. Aspis, pars montis Atlantici. Lu-
nus montes, è quibus Nilus oriri dicitur, qui
propè Tropic. Capric. locatur. Solis mons, in
Mauritania Tingitana in mare protensus, vnde
fabulæ progrediuntur apud eos, quos Ru-
maneos appellamus.

Synon.

Quæ à regionibus cognitis desumpta sunt, cate-
ra tu ictor tibi compones.

Regna Punica. *Virg. 1. Georg.* Carthago, is, Pœ-
norum arua. *Virg. 12. Æn.* Sic regna, oræ, he-
rora, &c. Deserta siti regio. Idem 4. *Ann.* Pun-
ica humus. *Quid. epist. 7. tellus*. At nos hinc
aiñsientes ibimus Afros. *Virg. 1. eclog.* Syrtis,
i, n. V. *sua loca*, *Her. 1. ad. 23.* Non vñ aliud
Sole Libytilis humus. *Pontæ*, sic, tellus Liby-
tis, &c. Afra Regna. *Prop. 4. eleg. ult.* Solis æstus
plagæ, & adusta medius Regna, quæ torret
dies, *Sen. Herc. fur.*

Populi.

Afri, orum. Mafsyli. Garamantes Carthagi-
nenses, Numidæ. V. *sua loca*. Libyæ cathe-
ræ. *Scrib. 4. filu. 3.* Nafamones. V. *idem*. Liby-
gentes. *Marr.* & Gentes Libyæ. *Id. 2. 76.* Liby-
ci populi. Geruli, orum, antiquissimi Africæ
incolæ. Hinc

Africum mare.

Quod duplex est, siue triplex, vel ad Mediter-
ræanum spectans, vel ad Oceanum Atlanticum,
vel ad Æthiopium, in quibus Insulæ.

Ægimus, i, quæ Lotrophagis, dicitur, à loti fru-
ctus esu, apud Syrtis est, ad quam cum perue-
nisset Vlysses cum socijs, vix inde abstrahi po-
tuit, quod dulcedine loti fructus detinerentur.
Lotrophagi, orum, pop. de Loto. V. *sua loca*, *Æru-
fa. Plin.* Limosa alijs Fauiana. Cercinna, i, n.
mari Mediterræano, cum vrbe eiusdem nominis ex
aduerso Africæ ad promontorium minoris
Syrtis sita. *Pompon.* Cercinitis perparua Ins.
Cercinæ superiori Carthaginem versus ponte
iungitur. *Plin.* Cosyre, & Cosyra p.p. Insula
sterilis in mari Libyco non procul à Melite,
cuius incolæ Cosyrei dicuntur. Fertilis est Me-
lite, sterili vicina Cosyre Insula, quam Libyci
verberat vnda freti. *Quid. 1. fast.* Paonia etiam
dici vult. *Herodot.* Galata, v. Galatæ Insula
non procul à Melite, *Pompon. lib. 2.* alijs eam Tun-
et vicinam faciunt, vulgò, *Galata*. Lopadusa,
siue Lampidusa Insula iuxta Taphum Libyæ.
Syrtis. V. *sua loca*.

Est quoq; portus insignis, vnde sæpè Christianis
oritur malum per tritremes, quas Biscernas ab
oppido Biscera, quod cum haud procul sit ab
Vitæ antiqua; nonnulli latine Viticam appel-
lant, alijs alio modo; Bugiam sunt qui dicunt.
Epith. Fertiis, ardens, vadosa Africa.

AFFINIS, & AFFINITAS.

Con sanguinitas, tis. *Virg. 2. Æn.* quamvis propriè
ad cognationem sanguinis pertinet. Vincula
affinis. *Quid. 4. Pont. 8.* Cognatus sanguis. *Virg.*
12. Æn. Proximitas, tis. *Quid. 10. met.* Sanguis.

tocidos. *Mant. V. Phœci.* Varum quâ conficiuntis Gorgoneo percussus equo. *Stat. 4. Theb.* Is dicatus fons, facer Apollini. Fons sacras in fundit aquas. Gorgonei præpetus vnda. Item Pegasus fecit alatos pede. Sacri latice echionis. *Ovid. 5. met.* Factâ pedis ictibus vincta. *Ibid.* Gorgoneus lacus. *Id. 3. el. 2.* Lympha tot super irrigat frigerans Aganippe. *Carull. V. inf. Anna. & Boreia.* Dicite quæ fontes ganippidas Hippocrenes. *Ovid. Aganippes illes. Ioven. Sat.* h. Hyanthia, Permeſſia, Heliconis, Bœotia, onia, à locis.

AGASO, onis. V. *Aſinu.*

SAGATHA.

30, ac Martyr celeberrima, quæ in Sicilia inormi, siue Caranz nobilibus orta parens, cum Christi fidem, ac virginatatem armis custodiret, Quintiano Præsidi delata; cum adduceret, qui eius pulcritudine vehementer accensus, ut ab optimo eam abstraret proposito, Aphrodisia cuidam publico orto deprauandam tradidit: in qua re sanctam iram, oleumque perdidit. Quapropter iterum ad Prætorium adducta, dum constantiam fide etiam verbis liberè demonstraret, colas cæsa est; tum iussa in mamillis torqueri; inde in carcerem ducta, ibidem ab Apostolo tero curatur. Postremo ad Iudicem constituta, cum nullo pacto à fidei proposito dimitti posset; accensus à iniecta prunis; quo impore terrorem perterritus Tyrannus, in in carcerem iterum trudi iussit; ubi exanimis manibus, suisque Deo precibus, ad sponam migravit, à quo purpureas, & candidas duplicem triumphum corollas accepit. Coris diuinitus humerum etiam nunc mirabimur Deum in suis Sanctis ostendit. Sanè celestis fuit, cum paulò post sub ipsius Gentilis, erumpentibus ex Ætna (qui Caranz immet) flammis; ad eius sepulcrum infideles xci fidelibus accurrerunt, indeque sumpto ve, & in Labari modum flammis ostensis, retrò e cesserunt, & quod minabatur infortium, minus intulerunt. Huius sacra celebratur Nobis Februar. Præmissis; mamillam dolore laborantibus pectus esse, non tam dicitur, quam sentitur. xmi numen, quod ipsi ciuem suam appellat. Panormi decus, Lux Virginea Trinacridis e. Siciliz decus, splendor. Scola Acathe. Suli Soli gemma lucidissima. Caranz patrotutatrix. Numen Caranensium, apud quos cubat. Caranensis Luna, decusque; ex *hisp. tanz cultus, Dea, siue tutelaris Dea, amiorum more, ex Pœti.*

AGAVE, æ. p. p. ni filia. & Hermiones, quæ Pentheum fin ex Viro Echione Thebano susceptum; ad vinum abstemius exprobraret, illo ipsa ens, & ebria, obturuncavit, ablatoque capite in Bacchis furentibus reliquum filij corpus erpsit, ob quod facinus ad fanaticam potuerat, stetit attonita. Factum prolixè rat *Ovid. lib. 3. met.*

Quo quondam victa furore Venit Nyctælium fugiens Cadmeis Agave. *V. r. in Cult.* Cadmeis, dos, à Cadmo patre, *Pœt.* Hermiones filia Echioni uxor. Echioni coniux, sponſa, vxor, &c. ex *hisp.* Cadmea mater. *Tib. 1. 6 & Sen. in Oedip. 5.* Qualis attonita, & furens Cadmea mater abstulit gnato caput.

Pentheia genitrix, mater, &c. ex *hisp.* Inus, & Autonoes foror, germana. Cadmi filia nata maior, siue natu maior. Qualis Deo percussa Mœnas Entheo filius gradu. Armata Thyrsio terret, arque expers sui Vultus dedit. *Sen. in Troad.* Instinctas Deo egit sorores Mater, & gaudens malo Vibrante Thyrsio prætulit fixum caput. *Id. in Theb.* Et spolium tulit euuenta nati Mœnas in partes dari. *Id.* Thebanz matris mala præda. Pentheum intelligit. *Ovid. in Ith.*

Pentheia mater. *Stat. 11. Theb.* Bassarides, dis, quod Bassarides dicerentur Mœnades. Et sectum vitulo caput ablata superbo Bassaris, &c. *Pœt. Sat. 1. V. Bacche.* Cadmeia genitrix Pentheu. *Stat. 4. Theb.* Mœnas naticida. Nummi, utpote quæ filium bacchanis interfecit. Cadmei filij interfecitrix.

AGENOR, is.

Phœnicum Rex, & Beli filius, duras habuit filias. Taygetam, & Europam, filios verò Cilicem, Cadmum, Phœnicem, quos omnes ad raptum sororem Europam exquirendam dura aliquem conditione legauit, ne redirent, nisi repertam adducerent, vnde Cilix in Cilicia, Cadmus verò in Bœotia subsistit, ubi Thebas edificauit: ex altera verò coniuge Polydorum, & Labdacum suscepit filios. Fuit etiam Labdacus alter Phœnicis filius fortassis ob fratris defuncti memoriam imposito nomine. Agenoris progeniem enumerat *Stephan. in Tass.*

Belydes, æ. p. p. à patre Belo, ex *h. f.* Phœnicum Rex maximus. Cadmi, Cilicis, Phœnicisq; pater, parens, genitor, &c. Taygetæ, Europæ genitor, parens, &c. ex *hisp.* Non tulit infidias Diuum unperiosus Agenor. *Stat. in Achill.* ab hoc Phœnices dicti sunt Agenorides. V. Phœnicia.

AGER, i.

Campus, i. *Virg. 4. Georg. V. f. in loc.* Pingua culta. *Id. 4. Georg.* Iugera ruris. *Id. 2.* Iugera, orum, *Mant.* Florea rura, *Virg. 1. Æn.* Rura. *Pœt.* Agellus, i, diminutiuum ab Agro. Aruum, i, & arua.

Epith. Dulce, pingue, damosum, hiuleum, frugiferum, paratum, pruinofum, fecundum, iustum, sortum, potuiferum, spectum, vastum, oliuiferum, viniferum, madidum, odoriferum, operosum, fertile, benè olens, aziliferum aruum.

Pascua, orum. *Ovid. 2. met.* Sara lata botum. *Virg. 2. Æn.* Culta, orum. *Ovid. 4. f. f.* Solum cultum. *Tib. 1. eleg. 1.* Sulci, orum, pars pro toto. *Ovid. 2. de ar.* Vbera terrarum pingua, *Bomb.* Terra, &c. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ. *V. r.* Gleba, pars pro toto. Magnaq; Niliaze seruit tibi gleba Syenes. *Mart. 5. 13.* nempe sunt tibi fundi, prædia, &c. in Ægypto. Boum laboræ.

unt: Megalus autem, & Ferifcus rursus in-
laurunt. *Athenaus* refert de quibusdam iu-
u-enibus, qui ebrietas adeo fuerunt dementia-
tis, ut omnia domestica vasa, & arma e fenestris
proiecerint. *Lege eundem lib. 2. vnde Agrigen-
tini vini potentia dignoscitur. Huius Populi
Phalaridis decessata Tyrannide eius, aurum
eneum (V. *suoluc.*) in mare proiecunt, ne
ante immanitatis memoria extaret.
dius inde Agragas offendit maxima longē.
*Virg. 3. *Æn.* & Sil. Ital. lib. 14.* Sal Agrigentinus,
qui in igne fluit, & in aqua, vel liquore alio
repicat veluti correatur, vt ait *Salm.* Agra-
gantini pop. & Agrigentini. Agrigentini sal-
us, rupes, moenia, &c. portus, &c.*

AGRICOLA, x.

lonus. *Virg. 1. *Æn.* Colonus ruris. Idem. Co-
nens. *is. Ouid. 3. *eleg. 3.* Rusticus, i. Mart. 3. *ep. 57.*
Arator, *is. Virg. *eclog. 3.* Ruricola. x. Ouid. 1. *eleg. 3.*
Proles rusticorum. Hor. 3. *ed. 6.* Arua colentes.
*Isid. 1. *et. 13.* Pubes agrestis. Virg. 1. *Georg.*
Alumnus agrestis. *Sine. Moderator atrati.*
Isid. 1. de Pont. 9. Pubes rustica. *Tib. 1. *eclog. 1.*
Cultor, is. Hor. *de art.* Agrestis, substantiue po-
tium *Virg. 7. *Æn.* Villicus, i. Ouid. 1. *fast.* Villicus,
e. Mart. 3. *77.* Rura colens. *Catull. Rusticus po-
ulus. Ouid. 3. *fast.* Agrestium iuuentus. Prop.
1. 11. Vir durus. Ouid. 4. *fast.* Fossor, is. Idem
le nucē. Lahe facta mouens robustus iugera
ossor. O fortunatos nimium sua si bona no-
uit Agricolas. *Virg. 1. *Georg.* Truncis, & duro
obore nati. Id. 8. *in Hipp.* Arua mutans. Id. in
Isid. Rusticorum mascula militum proles. Hor.
1. 6. Sabellus docta lignibus versare glebas.
Isid. Arui fertilis incolę. *Sine. in Herc. fur.*
Trauem duro terram qui vertit aratro. Hor. 1.
car. Pudentis amans. *Isid. 3. & culti villicus hori-
1. 16. ruris Alumnus. id. 1. 11.*
ich. Auarus, indomitus, miser, fortis, beatus,
udis, immanifectus, asper, seuerus, robustus,
lurus, laboriosus, crudus, hirsutus, pauper,
impiger, sedulus, incuruus, vigil, gnauius, la-
teriosus.********

Agricolarum varia munia, & Nomina.

rator, is, qui vites putat. Agricolator, is. Agra-
ultor, is. *Linna.* Pastinator, is, qui pastino bi-
uoluo instrumento agrum, aut vineam fodit.
Pitator, is. *Virg. 7. *Æn.* qui vites con-
dit.*

ndator, is. Idem; & Arborator, is. *Plinius.* & Pu-
ator arborum. Idem, qui colit arbores, putatq;
vinitor, is. *Cic.* idem ac Villicus, qui vineę cu-
ram gerit, nec solum villę præfectus dicitur,
ed pro quocumque dispensatore, seu procuratore
iunior. Hinc villicus ararj, apud *Tibulum.*
villicus alimentorum, seu ab alimentis in la-
uid, est Dispensator. Pampinator, is. *Colum.* Vinde-
nator, is. idem. Vendimitor, is. *Horat.* Vinitor,
1. *Virg.* Maturę vinitor vix.

piarius, ij. *Plinius.* qui operę topiarj hortos ex-
ternat, & sequacem mareriam varias exprimere
erum species docet vulgo *Giardinero*, *che fa
saltare*. Hortulanus, i, & olitor. *Cic.* nempē

olertum cultor, & venditor. Conitor, is. *Ouid.*
Plantator, nempē qui arbores depangit.

Messor, is, qui messim facit, & succidit segetem.
Fenifeca, x, p. c. & *Colum.* Fenifector, is. *Col.*
qui foenum succidit. Fenifex, is, p. c. *Plin.* Cul-
tor agelli, & cultor agri. Saltuarius, ij. *Pomp.*
Saltuum cultos, *Guardiano*.

Apiarius, qui apes. Mellarius, ij. *Parr.* & Me-
liturgus. Idem, qui mellificio instat. Mellifi-
cifici curator. Grauem duro terram qui ver-
tit aratro. Callosi manibus distinguens ara-
tor. *Mirand.*

Epih. Curuus, robustus, durus, incuruus, ara-
tor, & pellicus, rusticanus, &c. Qui incuruo
terram molitur aratro. V. *Rufinus.* Hinc

AGRICULTURA, x.

Studium colendi rura. *Ouid. 1. de rem.* Et faceret
patrio rure Senator opus. Idem 3. *fast.* Opus
agreste, ex *ed.* Gratum opus agricolis. *Virg. 1. *Æn.*
Ruris opus, studium: Terrę durum
opus. Tib. 1. 10. Argorum cultura, cultus, cu-
ra, &c. Ouid. 2. de Pont. 7. Terrę telluris cultu-
ra, cultus, &c. ex *Poet.* Colendi via, & ars. *Virg.*
1. *Georg.* Frumenti labor, *Isid.* Tellus fecun-
da nouari optat, & optata gaudet arantis ope.
Petr. Ruris innocui labor. *Sen. H. fur.* At quibus
aratorum, studiumq; infonsis atrati. *Val. Flacc.*
1. *Arg.**

Porrō Agricolarum arma sunt Aratrum, vomer,
ligo, rastrum, plaustrum, de quibus *Vide *suoluc.*
Isid.* Citantur ab *Ouid. 11. Met. in metam.*

AGRIPPA, x.

Plures fuerunt hoc nomine clari. Filius Aristoi-
buli magni Herodis filij à Tiberio Cæsare co-
nectus in vincula, sed à Caio Cæf. liberatus,
& Rex Iudeę factus.

Agrippa Menenius cognomine Lanatus dux a
Romanis electus aduersus; Sabinos de eis tri-
phauit: & hic idem plebem à Patricijs seiu-
ctam reuocauit. *Lege *Linna.**

Agrippa Augusti gener nauali victoria contrā
Sextum Pompeium insignis, qui Pantheon
templum rotundo ambitu, quod nunc etiam
extat (V. *suoluc.*) omnibus Dijs construxit, &
dedicauit, & huius Synon. Parte alia venit, &
Dijs Agrippa secundis. *Virg. 8. *Æn.* Octauius
enim eo nauali certamine in M. Antonij dex-
trum regebat latus; M. Agrippam læuū. Cū
iam in ipso pugna ardore res contis, & tragulis
gereretur, Agrippa Iquum circumagente cor-
nu, cogeatur Publicola latius se explicare, quo
contigit illico, vt Antonij classe abrupta, tur-
bati fuerint ordines. *Lege *Duvern.* & *Suet.** Cui
belli insignie superbus Tempora nauali fulgē
rostrata corona. *Isid.* quod Sext. Pomp. Magni
Pompeij filium nauali prælio vici; job quam vi-
ctoriam ab Augusto naualem coronam meruit
auream: sicuti cæruleum vexillum acceperat
ab eodem post naualem victoriam. Pompeio
natum Siculo certamine bello Deuicit, ex
Isid. Augusti gener, ex *Isid.* Pantheon qui con-
didit, ex *Isid.* Cunctis qui templa Deis con-
struxit in vrbe, ex *Isid.**

AGRIPPINA, x.

Multę fuerunt femine huius nominis celebres,
C sed

sed hic Neronis matrem, & auam intelligimus, quæ Marci Agrippæ, & Iuliz Octavianæ Cæsaris filiz filia fuit. Hæc Germanico nupta ex illo peperit Iulium Agrippinam, quæ Domitio Neroni Ænobarbo coniux viro defuncto (ex quo Neronem genuerat) Claudium Cæsarem maritum alterum accepit, cuius filium Britannicum, cui legitime contigebat imperium veneno occidit, nec non ipsum Claudium venenato bolero, vt refert *Marialis*, necauit, vt filium Neronem ad imperium deueheret: in quo ipsa vt mater maiorem partem haberet. Hæc fecit vt priuigna Octauia, nempe Claudij filia, & Britannici soror, Neroni nuberet, quam postea impius auerfatus vltionem in ipsam meditatus est. Lege *Moruen*, *Sueton* & *Dionys*. V. infra. Sed ipsa scelus machinatrix Agrippina ab eodem filio iussa est occidi, quæ fuit ad Baiaz sepulta; vbi nunc quoque eius tumuli vestigia aliquot ipse vidi.

Agrippæ filia, ex Iulia nata. Augusti neptis, primam Agrippinam intelligimus.

Vxor Claudij, quem bolero extinxit. Neronis mater genitrix. *Sen.* in *Oct.* quam lege totam: parens. *Idem.* Max & ferro lacerata diu sibi iacuit victima nati. *Idem.* Quæ patrem Octauiz extinxit, ex *not.* Octauiz nouerca. *Idem.* var. 21. Tullinus se iussa nouerca, Hostilem animum, vultusq; truces. Coniux Claudij. *Idem.* Domitij Neronis coniux, quo mortuo, nupsit Claudio, secum habens Neronem ex Domitio Nerone susceptum. Quæ dedit filio fortunam per scelus ingens Infandæ parens, ex *not.* *Sen.* Augusta. Scindit vestes Augusta suas, laceratq; comas, &c. *Id.* v. 322. & reliquum lege. Quam Anycetus libertus Neronis nutricius interfecit.

AGYLLA, x.

Vrbs fuit olim in Etruria celeberrima sic à conditore primùm appellata, tum Caræ ab euentu quodam; nam cum Romani euntes per Tusciâ, interrogantes Agyllinos, quo nomine diceretur vrbs, illi vt potest Græci quid audirent ignorantes, & opum ducentes fil prius eos salutarent, dixerunt *Agys*, quam salutationem Romani nomen vrbs esse rati detracta aspiratione, Caræ, dixerunt. Hodie vestigia vix vrbs seruat, sed clara sunt vicina balnea Caræna. Crediderim verò oppidum idem esse, quod vulgo *Centum*, propè Centumcellas, vel ad loca illa maritima quasi Caræ vetus, dicitur. Huius Rex quondam Mezentius fuit, sed crudelitate sua expulsus, confedit in Latro. Vrbis meminit *Virgilius* 8. *Æneid.* V. Caræ.

Haud procul hinc saxo incolitur fundata vetusto Vrbis Agylling sedes, vbi Lydia quondam Gæs bello præclara iugis insedit Etruscis. Hanc multos florentem annos, &c. Caræ, is. *Strab.* Caræte, is. Carætana mœnia. Mezentij vrbs, regia, regnum. sedes, &c. Tyrrhena regia, nam Metropolis Tusciæ tunc habitabatur à Mezentio Tuskorum Rege. Agri Carætani. *Mart.* 7. 73. Carætani fines *Rued.*

AHENVM, i.

Æs cauum. *Ouid.* 4 met. Costr æheni. *Virg.* 7. *Æn.*

Lebes, tis, p. p. Ænea vasa, ex ære sunt, &c. Ærea. Cacabus, i. *Sen.* V. *suu loco*, vbi multa. Labrum, i, vas ad lauandum accommodandum. Dolium, ij, sed potius ad vinum seruandum vas aptum. Caldarium, ij, vasa caldaria ad calefaciendum. Vas coquitarium. Plin, quod culinæ proprium.

Miliarium, ij, *Colom.* Vas æneum, procerum, & angustum, à pondere, non autem à milio dictum, in quo aqua calefit, aut aliquod maceratur, quod vas dicitur. Cucuma, x. *Petrus*, *arbit.* à cucumeris, vt apparet oblonga forma. Diploma, tis. *Plin.* Duplex vas, quod alteri carabo, aut alicui impositum eius feruentis calore coquatur: Est etiam diploma. Olla fictilis, quæ incrustata testorio vitro, duplicij; tunica est, vt exsudare, aut transmittere liquorem non possit. Olla, x. V. *suu loco*, & V. *Var.*

Pro vase tamen, vbi purpura tingebatur sæpissimè vsurpatur ahenum, vt à locis, vbi vltus erat purpuræ sumptæ epitheta declarant. Dicitur Assirij ipsum fucantur aheni. *Claud.* Pars calidos latices, & athena vndantia flammis Expediunt. *Virg.* 1. *Æn.* Cortina. *Plin.* Tinctorium ahenum, siue lebes, in quo lana fuscata succum imbibit. Epith. Ahencium, Getulum, Tyrium, Agenoreu, Tenareum, Assyrium, Sidonium, Tarentinum, ardens, feruens, ipsum, vndans, parulum.

AIAX.

Telamonis filius ex Hecione Laomedontis filia, qui proximam ab Achille fortiudinis landem adeptus est in Græcorum exercitu. Hic ad bellum Troianum cum cæteris Græcorum Principibus profectus, multa ibidem virtutis monimenta reliquit sue. Cum Hectore aliquando certamen sortius commisit, quod nocte, ne conficeretur, fuit dampnum. Achille verò à Paride intersecto magna inter eum, & Vlyssiem contentio orta est, vter ipsorum illius armis dignior esset. Sed ab Agamemnone ad reliquos duces reiecta causa ob Mineræ signum Vlyssii concessa, abiudicata verò Aiaci fuit. Qui ob iniuriam acceptam accensus ira, & in insaniam versus, fe quadio, quem ab Hectore acceperat, cui suum ipse vicissim baltheum antea tradiderat, confodit. Deorum autem miseratione in Hyacinthum florem mutatus est. Lege *Ouid.* 13. met. Græci fabulantur totum fuisse inuulnerabilem, præterquam in ceruice.

Telamonis heros. *Virg.* in *Col.* à patre sic. Telamonides. *Ouid.* 13. met. & *Hem.* Dominus Tecmæxæ. Telamone satus. *Ouid.* vt supra. creatus, natus. Captiue captes forma. *Her.* 2. ad. 4. Telamonis filius, ex *hisp.* Heciones filius, natus, &c. ex *eadem.* Cui parens genitrix fuit Hecione. Priamo sobrinus, siue consobrinus nepos. Laomedontis ex filia. Hecione nepos, ex *hisp.* Teucri frater, nam Teucer filius fuit Delamoni. V. *suu loco*. Et meminit *Ouid.* *epist.* 3.

Achillis patruelis, nam Achillis pater Peleus, & Telamon Aiakis Germani fratres erant. *Æaci* nepos, ex patre *Æaci* filio. A loue tertius Marte, & viribus arrox. V. *sup.* *Æacus*, Calligones viri, sponsus, &c. *Ouid.* in *Idem.* Quem tamen inuicium

ctum vicit dolor, nempe infania, in quam
versus permulta pecora, & inter ea arctem
corpore prestantem occidit, rursus se Atidas,
& Vlystem interemisse. Cui septem regnen
terga fuere bouum, Cypseop; interitus Alox.
Pall. Huius periculum in Rheteo Troie pro-
matorio celebre videbatur. V. Rheteum.
pleth. Infans, temerarius, stolidus, ferox,
Salaminius, fuens, illustis, fortis, magnani-
mus. Aemulus Vlysty, dolis, & altu maleficæ
mentis eiusdem tractus, ex Sen.

AIAX.

Ile Regis Locrorum filius, qui cum cæteris
Græcis ad Troianam expeditionem profectus
grande suæ virtutis dedit specimen, nisi sa-
crilegio conspurcasset: Cum enim in ipsa Troi-
anæ conditiois nocte in Palladis templo
Castandæ Priamidi stuprum inferre voluisset,
siue inuolisset, merces dedit detestandi
criminis pœnisnam ab ipsa Pallade in regres-
su ad patriam Iouis igne fulminatus est, tum
à Neptuno acuto scopulo infixus occubuit.

Virg. l. 1. AEn. & Ovid. in Ilium.

nus ob noxam, & furias Aiæcis Oilei. Virg. v.
sup. Oïlides, p. p. Prop. 4. eleg. 1. Oileus Locro-
rum ductor, dux, &c. nomen patris pro filio.
Narycius, siue Naritius Heros. Ovid. 1. q. met.
à Narycio Locrorum oppido, in quo ipse
regnabat. Cæculus iactans vanas minas. Lycoph.
Fortis natus Oilei. R. Calab. Locrorum.
Imperator. Hom. Castandæ stuprator. Fulmine
exussus Palladis. Quem Pallas ob iram
turbine corripuit, scopulop; infixit acuto,
ex Virg. l. 1. AEn.

triuico, vel Palladio fulmine, merfus aquis;
apud Caphareum, vbi Græci naufragium fecere.
Ob cuius crimen claffes exurere Pallas
Argiuum, atque ipsos potuit submergere
ponto; ex Virg. Crimini pœnas Patrio pepen-
it fulmine. & Ponto moriens Oileus. Sen. in
Med. idest Oilei filius. Ardua vt cautes falo
Ambustus extrax. Id. in Agam. vbi descriptio
iustidem fulminati.

in Pallas vfo vertic Iram ab Illo, In Impiam
Aiæcis ratei, Hor. epod. 10. ex qua naue cum ad
rada Gyreæ saluus delatus esset, dixissetq; se
Dijis inuitis seruatum esse, periculumq; effu-
gisse, eam vocem ram impiam indignè ferens
Neptunus fixum Gyrcum, cui ille insidebat
lustravit, ac discidit, quo facto præcipitem it' u
n medios fluctus exturbauit, teste Hom. od. 4.
Iphigeneia refert, Aiæci Locreni draconem man-
uerum in delicijs fuisse, cui cibum de mensa
omnium ministrabat, quemq; perinde ac ca-
nem secum comitem adducebat, eumque
iunq; cubitorum magnitudinem expleffe.
Leg. Puer. lib. 16. Ithegæ.

th. Velox, hausta incluyus, bellicosus, ex Græc.

ALA, æ.

nigium alarum. Virg. 6. AEn. Alarum iugum
univale. Antial. 4. Radit iter liquidum cele-
stis neque commouet alas. Virg. 5. AEn. Præpe-
nis pennæ. Id. 6. AEn. Præpetibus pennis au-
is se credere Cælo. Remigium volucrum.
ud. 2. de art. Tegmen volucris. Pennæ, pars

pro toto figur. Quis gemino alarum remige
munit aues? Pistor. Alarum remi. Ovid. 5. met.
Plumæ; Trepidas densis cum murmure plu-
mas quatit. Stat. 3. Theb. Ex plumæ versicolo-
ris auis, Bæp. Pinus.

Epith. Leuis, mollis, blanda, tenuis, paganica,
concreta, penſilis volucris, repens plumæ.
Epiph. Aeria, stridens, permix, ventosa, velox, le-
uis, mollis, audax, præpes, tenera, trepida,
strepitans, volucris, sagitata, spaciata ala,
faciens strépitus. Ovid. piaſis: piaſis circum-
uolat alis, idest festiuus, plaudentibus. Id.

ALBA, æ.

Quæ cognomen dicitur Longa vrbs est in La-
tio, quam Ascanius Aenæ filius condidit ab
alba sue sic dicta ibidem reperta in monte Al-
bano: vnde Albani patres, & ritus in vrbem
postea profecti sunt. Lege Livium, & Dionys.
Hanc postea Tullius Hostilius euerit; ibi etiã
mons Albanus, cuius frequens est apud Ro-
manos Historicis mentio, in quo carmen ac-
cipere erant soliti aliquot Italix populi, & vbi
fiebatur sacrificium Ioui Latiali à Pontifice Ro-
mano, & commessatio; ibi Reges regnante
aliquot: quorum Regni initium cepit anno
post captam Troiam trigesimo secundo, vt au-
thor quidam ait, & ætatis Ascanij vigesimo
quinto (quod mihi quidem non aridet, Aſca-
nius enim natus erat ante Troiam captam, si
vera, quæ à Virgilio enunciantur) à quo ad
Procum vsq; vadeim Reges præſuerunt im-
perio Albano, quorum nomina à Dionysio
Halicarnassico recensentur. Druta verò Al-
ba, Albanisq; in vrbem receptis Mons Cælius
illis colendus assignatus est à Tullio Hostilio.
Lege Livium 1. Dionys. 1. 6. Ovid. 1. q. met.

Reges Alba tuos, & Regnum facta tuorum. Prop.
3. eleg. 3. Et stetit Alba potens, albæ suis omi-
ne nata. Id. 4. eleg. 1. Candidaq; antiquo con-
tinet Albare. Tib. 1. 7. Albaq; ab Aſcanio
condita longa duce. Id. 2. 5. Vrbes Albanæ.
Virg. 7. AEn. Secures. Hor. in carm. ſæcul. vbi ſecu-
res, siue Romuleas, quod ab Albanis Romam
deuicti fuerunt magistratus, & alia munia.
Vrbs Latina. Antonomast. quod Latium vr-
biurum esset caput; post Laurentum, in quo re-
gnauit Rex Latinus. Vrbs in Latio, quam cõ-
didit acer Aſcanius. Indè sub Aſcanij ditione
binominis Alba, Resq; latina fuit. Ovid. 1. q. met.

Albanus lacus. Prop. 3. 20. vel 21. In nemore Al-
bano lacus est, qui olim creuit in insolentem al-
titudinem, cuius ex oraculo responsio facta
fuit solemnibus diuiniatio. Autor Liv. in 5. & Plu-
tarch. in Camill. Hunc autem recentiores ap-
pellant Caſtri Gandulphi lacus, quod illi dictum
oppidulum imminet. Propè hunc est alter
lacus, qui propter nemus Aricinum eo tem-
pore clarum, apud quod est, Nemorensis di-
citur, & à caſtro ibidem vulgò Nemi; hodie
Lago di Nemi, dicitur; vel ab altero caſtro Cy-
nthiano, Lago di Genſano, quaſi Cynrhi lacus,
& oppidum. V. Lacu. Ab Alba verò

Albani patres. Albæ de nomine dicti. Virg. 9.
AEn. Albæ gentes, cives, populi, aduertit
tamen alios esse populos Albanos in Europa 2

C 2 con-

consule *Cosmographos*.

Albanum aruum. *Mart.* 4. 1. in quo Domitianus quinquatria in honorem Mineræ vel instituit, vel collapsa restituit. *V. Suet. in Domit. Albæ Palladiæ colles.* *Mart.* 4. ep. 1. Albana arx. *Id.* 9. 104. Albani colles. *Id.* 4. 64. Albana commercario. *Id.* 12. 48. *V. supra in hist.* Albani montes. *Ouid.* 14. *met.*

Albanus, 1. idest Albanus ager. Cæsar in Albanum iussit me manere venire. *Mart.* 11. ep. 8. forsitan ad Agonem Albanum (alter enim Romæ erat, de quo superius) à Domitiano institutum, siue restitutum. *V. supra Agem.* Et residens celsa Latialis Iuppiter Alba. *Luc.* 1. *Phars.* V. in *hist.* Colles Romanæ Albæ. *Stat.* 4. *silv.* Conspicitur sublimis apex, cui candida nomen Scrofa dedit. *Iuven.* sat. 12. Sedes prærata Lauino nouercali. *ibid.*

Epith. Iliaca, Dardania, Troiana, longa, Palladia, vetus.

ALBVNEA, 2.

Fons, & nemus iuxta Anienem siue à colore aquæ sulphureæ, siue quod Albunea latine sit, quod Græcis Leucothea, siue ab aquæ qualitate. Hæc tamquam Dea, & Tiburtinæ Regionis præfates culta fuit Tiburæ, alij Nympham dixerunt, & Sibyllam Italicam, siue Tiburtinam. **Lucosq;** sub alra Consulit Albunea nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat. *Virg.* 7. *Æne.* quem lege. Quam domus Albunæ resonantis. *Hor.* 1. *od.* 7. Albunæ fons, aqua, vnda, &c. Et quæ seænam exhalat opaca mephitim, ex *Virg.* 7. *Æne.*

ALBVS, 3. um.

Niuus, 3. um, 3. niuis color. *Virg.* Candore niualis. *Id.* 3. *Æne.* Cui toga non tactas vincere iussa niues, idest alba. *Mart.* 2. ep. 29. Dealbarus. Creatus, 3. um. *Mart.* 2. ep. 41. Candens, cis. *Virg.* 4. *Æne.* Candidus, & candidior. *idem.* Qui candore niues antecit. *idem.* Læticus, vir lactea colla. *idem.* 8. *Æne.* Eburneus, 3. um. *Ouid.* ab ebore. Argenteus, 3. um, *Id.* 2. *met.* Sine labe. *ibidem.* Vicitis intacta. *Id.* 1. *sup.* albam intelligit. *V. Vestis.* Niuibus æmula. *H. Galb.* Cereus, 2. um. *Hor.* 1. *od.* 13. à cera.

Cressus, forsitan pro cerussata. Cressa nec caret pulkra dies nora. *Hor.* 3. *od.* 36. Cressa idem valet, quod alba, & cædida. alba creta terra vult *Lætiæ*, quem lege. Cerussatus, 3. um, à cerussa, quæ vulgo dicitur *biacca*. Ceru fissata sibi placet *Lycoris.* *Mart.* 1. ep. 73. Dulcia cum tatum scribas epigrammata semper. Et cerussata candidiora cute. *Id.* 7. ep. 24. & 2. 41.

Candidior Cycno, niue, lacte, &c. **Cycneus,** 3. um, à *Cynis*, qui albi sunt. Olorinus color, idest albus ab oloribus, qui idem cum *Cynis*. Superansq; niues, & lilia candor. Par nitor intactis niuibus. *Claud.* V. *Color albus.* Hinc

ALBEDO, 1. s.

Candor, 1. s. *V. splendor.* Niuus candor, & in niueo mistum candore ruborem. *Ouid.* 3. *met.*

Epith. Niualis, lacteus, argenteus, cōspicuus, albus, purus candor. Alboris, *Varr.* Albitudo, 1. s. *Planæ.* *Trenum.* Color niuis, niueus. Cycnus pro albus dixit *Mart.* 3. 43. Tam subito coruus,

qui modò cycnus eras. Albedo. *Nix,* 1. s. Argentum, 1. s. figur. per auxellum; pulcrè in *epigr.* 116. *lib.* 1. *Mart.* inquit: Toto candidior puella cycno, Argento, niue, lilio ligustro. At Albedinis antitheta vide in voce *Nigredo*.

Albededinis exempla.

Appula Leda tibi floruit herba Phalanti:

Qua saturat Calabris culca Galeus aquis.

An Tartessus itabuli nutrior Iberi

Bactis in Hesperia te quoque lauit aqua?

An tua multitudine numeravit lana Timaui,

Quem prius alitrifero Cyllarus ore bibit?

Lilia tu vincis; nec adhuc desapsa ligustra,

Et Tiburtino monte quod albet ebur.

Spartanus tibi cedit Olor; Paphisq; columbæ;

Cedit Erythræis eruta gemina vadis.

Sed licet hæc primis nimibus sint æmula dona,

&c. ex *Mart.* 8. ep. 28. Ebur, 1. s. Lac, &c. figur.

ALCESTIS.

Quæ etiam Alceste dicitur Pelix filia (nonnulli Pelias scribunt) quæ cum alijs sororibus, Medæ instincta, patrem iugulauit; cum iam antea desponsata fuisset Admeto Phærgorum, & Thestaliæ Regi, à Pollinis beneficio, nam Pelias Pater filiz nuptias proposuit ei, qui leonem, & aprum ad eundem curram iungeret; quod Admeto ostendit Apollo, & vxorem habuit, quæ hoc beneficii accepit. Cum eius fatales anni essent expleti, & obtinere per Apollinem à Paris, v. mora aliqua eius mortui produceretur; cum conditione, vt aliquis pro eo fata subiret; neque Phæres grandis natu pater, neq; iam exacta ætate mater Clymenæ, neque quisquam amicorum repertus est, qui non suam, quam alienam vitam, seruare mallet. Sola Alcestis se sponte pro viro ad mortem obtulit, impium patris Peliz fatum luicura, quam tamen postea Hercules liberavit.

Pelix filia, ex *hist.* Pelias, dis. Pelias Admeti coniux, &c. ex *ead.* Admeti vxor. *Ouid.* 5. *Trist.* 15. Coniux. *Id.* 3. *Pont.* 1. & *Prop.* 2. el. Coniugis facrum redimens Phærei Vxor impendit animam marito. *Sen.* *Med.* 3. Quæ pro viro morti maluit Thestalo, ex *hist.* Ergo Thestaliæ coniux pensare mariti funus. *Stat.* 4. *silv.* 3. Nec minor Alcestin fama sub astra ferat. *Mart.* 4. 75. Spectant subeuntem Morte viri cupiente animam seruare catele. *Iuven.* sat. 6. Lege Euripidem in *Alceste.* Alcestis, dis. Alcesta, 1. s. etiam declinatur. *V. Admetus.* Phæretiadæ coniux *Ouid.* 3. *de art.* Coniux Pagasæ Phæretiadæ: facta Phæretiadæ coniux Pagasæ redemit: proq; viri est vxor lunere lata. *Id.* *ibid.*

ALCÆVS, 1.

Poeta Lyricus fuit patria Mitylenæns bello ferrox, & minax, sed aureo sonans plectro, vt inquit *Horatius* varijs carminis inuentor, quod ab ipso Alcaicum nominatur. *V. in nostra Pref.* Hic non nili benè potius sua carmina condebat, teste *Archen.* *lib.* 10. qui etiam quouis tempore, quouis statu Celi vinosus fuit. Lege vitam eius per *Cyrillidum* conscriptam; quæ in lyricis poetis anteponitur; in iudicijs, & in arte

tre modulandorum carminum periclitissimus
uit. Pittacum, & alios similitate infecutus,
& versibus; qui etiam domum omniariam ar-
minis instructissimam habuit. Sapphon amavit.
Ita apud *Athen.* lib. 13.

sibus Alcaeus quoties comestissimundus lasciv-
ierit, dum Sapphus blandum amorem cithara
canit. Id. Nec plus Alcaeus coniuris patriq; ly-
raq; Laudis habet, quamvis grandius ille so-
net. *Ovid. epist. 3.1.* Amator Sapphus, ex *hyst.* Con-
fess patri, lyraq; Sapphus. Lesbicus cuius, ab
insula, vbi Mitylene vrbis. *Hor. 1. od. 32.* Lesbicus
raret. *Hor. 1. od. 3.* Pittaci Aemulus, ex *G. actis.*
Antimenides frater, ex *Gyrald.* in *poeta v. ita.* Lesbia
carmina. Mitylenzus vates, &c. Alcai-
carmina. Alcaici versus. Alcaici carminis
author, inuenitor, &c. ex *hyst.* Alcai minaces
Camene. *Hor. 4. 9.*

ith. Pugnax, Lesbius, Mitylenzus, &c.

ALCIBIADES.

perator Atheniensis summo loco natus, qui
iuratur, & ingenij excellentibus, & ornatus do-
tis, rursus vero omni vitiorum genere defor-
matus; nisi quantum cum ab illis Socratis dis-
ciplina retraxit, cui se erudiendum tradidit; vi-
tam eius prolixè descripsit *Pitarachus*, multaq;
bella præclare gesta ab illo narratur, qui tan-
dem, ut ceteri Tyranni, violenta morte periit.
iniades, à patre. *Ovid.* Qui quondam rexit Athe-
nas & genere, & forma clarus, in *Peris.* Socratis
alumnus, ex *hyst.* Timee Agidus vxoris adulter,
moechus, ex *Athen.* apud quem multa de Alci-
biade reperies. Damaxandrus, & Theodotes
amatus, ex *hyst.* Pharnabazi insidij in Me-
rissa occisus. *Athen.* lib. 13. apud quam monu-
mentum eius exornauit Adrianus Cæsarius, illius
nim statuanè Paro lapide imponi sepulchro
ussit, & quocannis bouem immolari: fortasse
hui recordatur Antinoi. Magni Pericli pupilus
Perf. 4. nempe nepos, fide pronepos Ierici,
iue Periclus: qui nouies hostes Atheniensium
uperauit, & inter alia Samios Ionum potentis-
simos deuicit, illorumq; vrbes deuicit, teste
hyst. hinc magnus dicitur à *Perfio*.

ALCINOVS.

x Phæacum in Corcyra Insula Narsthoi Re-
gis filius, qui Aretem Rexinoris filiam in vxor-
em duxit, Vlysem naufragum honorificè sus-
cepit, eiq; coniugium Nauicæ filæ obtulit.
Demum alia nati muneribus, socijsq; datis di-
nissit. Hortos habuit amoenissimos. Apud *Home-*
um dicitur etiam Alcinus; qui quamvis delicia-
tori vxore, & voluptatibus additus esset, vi-
uula tamen carne vescabatur, ut refert *Athen.*
lib. 1.

yd bifera Alcinoi, laudem pomaria, vosq; Qui
iunquam vacui proditis in æthera rami *Sat. 1.*
ila. 3. Phæacius Rex, & Phæax, cis. Cor-
yreus Rex *Mart. 8. 68.* vt Corcyrei pomaria
legis, &c. Alcinoi pij pennates. *Mart. 4. 64.*
quod hospitio naufragum Vlysem accepit, V.
o. 1.

uiscæ pater, genitor, parens, &c. ex *hyst.* Qui
iospitio lætè suscepit Vlysem, cui quoque
edeunti naum apparauit in patriam; sed

hanc in scopulum conuersam fuisse cum *H.*
merus 23. *edyl.* tùm *Ovid. 14. mer.* fabulantur
Et lætis videre riperere puppes Vultibus Al-
cinoi, faxumq; incrementis ligno. Præbet
Alcinoi poma benignus ager. *Idem.* Nec mea
Phæacias æquant pomaria silvas *Prop. 3. eleg.*
2. Pomaque & Alcinoi siluz. *Virg. 2. Georg.*
Munifici mores improbat Alcinoi. *Ovid. 2.*
Pont.

Epith. Iustissimus, munificus, Corcyreus, Phæax.
ALCITHOE, es.

Minei filia, quam in vespertilionem conuersam
narrat *Ovid. lib. 4. mer.* cuius fabulæ hæc sum-
ma. Cùm Thebis Tiresias Fuert filius diem,
festum sacris Liberi patris edidisset Alcithoe in
eadein permansi sententia, in qua Pentheus,
cum fororibus; læt enim potius operande stu-
dio, quam facris adesse voluerunt. Sed Bac-
chi, cuius sacra contemnebant indignatione in
vespertilioes aues fuerunt conuersæ.

Mineias, dis. *Ovid. 4. mer.* Mineia proles. *Idem.* Mi-
neides, uin, tres scilicet forores Minei filiz Alcithoe,
Leucothoe, & Leucocon. *Idem.* *Idem.* Co-
nata; loqui minim um pro corpore vocem, &c.
Ovid. 4. mer. V. Vespertilio.

ALCMÆON, is.

Filius fuit Amphirai vatis, & Eryphiles, cui pa-
ter mandauit, vt de matre, cuius ille causa pe-
ribat (V. *Amphirai*) pœnas sumeret: qui de-
functo patre memore præcepti, vt in parem pie-
tatem seruaret, impius in matrem factus est; vn-
de eam necauit; qui postea cum furis agitaretur
ob matrem intersectam (vt Orestes ob Cly-
temnestram) ad fluuium Phægeum iuit, à quo
lustratus est; cuius filiam Alpheisibocem amas,
donato illi monili, quod matris Eryphiles fue-
rat, vxorem illam duxit. Ceterum cum ali-
quando ad Acheloum flumem post ea tempo-
ra forte redisset, & sibi filius filia Callirhoe
placuisse, monile, quod superiori coniugi de-
derat, etiam illi spe nuptiarum pollicitus est, ad
quod tamen repetendum cùm iret, à fratribus
Alpheisibocæ Themone, & Axione occisus
fuisse dicitur: qui tam in homicidæ à filiis Cal-
lirhoe ex Alcmæone, (vt *Ovid.* sentit) quos
Iupiter natos statim adultos homines fecerat,
in patris vitio nem interfecit fuere. Sunt qui
dicunt, ab eo, matre intersecta, illud monile
Apollini consecratum fuisse, quo in fontem
immisso, vt attractato fabulabantur eclipsim
Solis cerni; & tempestates oriri, vt *Lucret.* in *Stat.*
Theo. obseruabit.

Alpheisibocæ coniux. *Prop. 1. eleg. 15.* vbi ostendit
ab hac Alcmæonis intersectores, licet illi essent
fratres, interemptos. Phægez gener. Phægez
gener, quod Phægez pater esset Alpheisibocæ
Callirhoe vir, coniux, sponsus, &c. *Ovid. 9.*
mer. Vituxq; parente parentem Natus erit fa-
cto pius, & sceleratus eodem. *Idem.* Atro-
nituxq; malis exul, mentisq; domusq; Vultu-
bus Eumenidum, matrisq; agitabitur vmbis,
&c. *Idem.* & alia.

Acheloi gener, ob desponsatam filiam. Deiani-
ræ affinis, cuius ille Callirhoei fororem spon-
sam sibi sumperat ex *hyst.* Vltor patris: Neve
C 3 necem

necem finat esse vltoris multam. *Ouid. 9. met.*
 Amphiaroides, à parte. *Id. 2. fast.* Amphiarao
 genitus, ex *Poet.* Thebani, & Argolici vatis
 natus, filius, qui parentis vltor fatidicus, à
Stat. Eryphiles genitus; matricida, &c. natus.
 Alcmæoniz furiz; Aut Alcmæoniz furiz; aut
 æiunia Phinei. *Prop. 3. eleg. 4.* quod matricida
 fuisset. Amphilochi frater. *Ouid. 1. de rem.* Mē.
 Itaque Eryphiles Crudelis nati monstrem
 tem vulnera cernit. *Virg. 6. Æn.* Furores in-
 fontes nati. *Stat. 2. Theb. 9. Eryphiles, & Amphila-
 rochi.*

ALCMENA, siue

Alcmene, es, siue Alcmena, Electryonis, &
 Lydices filia Amphitryonis vxor, cui hac
 lege nupsit, vt mortem fratris sui à Telebois
 occisi vlticaretur, in qua expeditione cum
 Amphitryon versaretur, Iupiter in Alcmē-
 nam ardens forma viri militantis sumpta, an-
 te lucem quasi ab expeditione rediens, ad eam
 accessit, quæ maritum rata, cum eo concu-
 buit, (etiam antea ab viro prægnans esset) con-
 cepitque: vnde vno tempore geminos peperit,
 Iphicium ex Amphitryone viro, Herculem
 verò ex Ioue. *Leg. Ouid. 9. met. & Plant. in Am-
 phitry.* Hæc autem ab Argis Thebas reuertens
 mortua est apud Megaram ibique oraculo fe-
 pulsa vt testatur *Pausanias in Arcibus.*

Leuata est Argolis Alcmene, positurque puer-
 peræ voto. *Ouid. vt sup.* Tyrinthia. *Ouid. 6. met.*
 ab vrbe Tyrinthæ. *V. sup. loco.* Alcideæ genitrix.
Sat. Ital. lib. 13. Herculeæ mater. *Stat. 10. Theb.*
 Mater, parens, genitrix Herculis. Vxor Am-
 phitryonis, coniux, sponsa. Iouis amalia Ty-
 rinthia. Noctem Herculeam ter, veteres sed
 querelas mitto, dicit Iuno apud *Stat. Theb. 12.*
 nam quæ nocte cum Alcmenâ concubuit Iu-
 piter, ne aduentu diei concubitus minueret
 voluptas, iussit illam triplicem fieri.
Lact. in Stat.

Ismonia Regina, Electryonis enim Thebarum
 Regis filia fuit: vt ipsa de se in *Her.* *Oet.* apud
Seneccam testatur. Orbata Thebas Regnum, &
 Ismenum petam, Thalamofque nostros, in
 quibus quondam Iouem dilecta vidi. Mater
 Alcideæ. *Idem.* parens. *Idem.* Cui gnatus
 Hercules, ex *endem.* *Leg.* fabulam totam tra-
 gicam. Filia seruatoris populi Electryonis. *Ho-
 fid.* O beatum enixa mulier, Persica propa-
 go, Theor. idyll. Mideatis Heroina. *Idem.*

ALCMAN, is.

Siue Alcina è Lydia Sardiensis poeta Lyricus fi-
 lius Damantis, qui elaruit 18. Olympiade,
 cum apud Lydos regnaret Ardis pater Alyat-
 zæ, & cum nimio amore puellam quamdam
 deperiret amatorios cancus primus inuenit, &
 Alcmæonem versum. *Leg.* vitam eius à *Girald.*
 conscriptam. Sunt qui Laconem faciunt
 Alcmæan, vt *Strabon;* quod tamen manifestè
 negat *Velleius Paterculus.* Fuit ventri, ac gulæ
 deditissimus, vt in 10. *Athenensis* testatur, periit
 pediculari morbo, hoc est Phthiriazæ, cum
 Megalofratam poetriam adamasset.

Electricis Alcmæan cantatus Amyclis. *Stat. 5. filu.*
 3. Forsitan quod lingua vsus Dorica, qua &

Lacedæmonij vtebantur. Lydius vates, poe-
 ta, si respicias patriam, Sardijs vates. Da-
 mantis filius, siue Titari. *Gyrald.* Alcmæonius
 versus, dulcis dicitur à Græcis. Lyxæ sidiæen
 Laxæ. Præco hymenæorum. Digna musis
 modulatus olor.

ALCYONE, es.

Neptuni filia, vel, vt alij sentiunt, Æoli, Cey-
 cis autem Trachinis Regis vxor, quæ viri de-
 siderio, qui ad oraculum nauigans naufragio
 perierat, in mare se deiecit, quam tamen poe-
 tæ Deorum miseratione in autem sui nominis
 vni cum viro conuersam fuisse fabulantur.
 Sunt qui cum aspiratione scribant Halcyone.
Leg. fabulam prolixè narratam *lib. 11. met. ab*
Ouid. Sunt autem hæc aues, quibus nidificanti-
 bus, sæctumque intra septem; vel vt alij no-
 uem, aut quatuordecim dierum spatium edu-
 centibus tempore hiberno mare pacatur, quod
 tempus Alcedonia dicuntur, vulgò, *Stat. 2.*
S. Marins. Marinas faciunt, & fluuiales hæc
 aues. Marinaræ verò rarò apparent in littori-
 bus, quæ paulò maiores sunt passere, colore
 caruleo, viridi, & subpurpureo mixto, rostro
 longo, tenui, & rustulo. Nidificant in maris
 scopulis, & incubare ouis, & pullos excludere
 in media solent bruma. Alcedo, & Alcedines
 etiam nuncupantur. *V. infer. us. Halcyon.*

Ceycis vxor. *Ouid. 11. met.* coniux, &c. *V. Ceyx.*
 Luciferi nurus, nam Ceyx maritus Luciferi
 filius. Æolis, dis, ab Æolo patre. *Id.* Al-
 cyones, æ, Latinorum more. *Pon.* Æolis
 auis, volucris, &c. Dilectæ Thetidis volucres.
Virg. ob consanguinitatem, vt Neptuni dicatur
 filia. Consilij tamen ante sui fidissima, cer-
 tam Te facit Alcyone. *Ouid. 11. met.* Scringebat
 summas ales miserabilis vndas. *Id.*

Cui maritus Ceyx *Ouid. id.* Trachinis, dos Re-
 gina, à regione, ex *hinc.* Licet Alcyones Cey-
 xam fluctu leuiter plangente sonent cum
 tranquillo malè conficere credunt iterum pel-
 go audaces, fetusque suos nido pauide ti-
 rubante fouent. *Sen. in Agamemnon.* Ceycis
 aues. *Manr.*

Epich. Deserta, mœsta, flebilis. Trachinia.
 Sunt qui Alcyones ab Alcyoneo gigante dictas
 putant, & septem eius filias fuisse, quarum
 nomina *Ouid.* recenset: scilicet Phloisina,
 Anthæ, Methone, Alcippe, Pallene. Drymo,
 & Asterie.

ALEA, æ.

Ludus sortis à Lydis repertus, vt *Herodotus.* ait,
 siue Palamedis, cum in Græcorum castris ad-
 uersus Troianos esset in ocio, quem veteres
 prohibuerunt graui pena; nunc verò in eo
 Principes Christiani, qui iustitia illos antelle-
 re deberent, conueniunt.

Periculose plenum opus alex. *Hor. 2. ad. 1.* Ne-
 que enim libulis comitantibus itur ad ca-
 sum tabulæ postica, sed ludus arca. *Iuuen. 1.*
sat. Tesserarum ludus, quicquid differat. *V.*
Tessera, in ludorum generibus. V. etiam *Alea,*
ibid. vbi multa. Quem dammosa Venus, quem
 præceps alea nudat. *Hor. 2. epist. 18.* Nec tunc
 incertas alea blanda manus. *Ouid. 1. de Pont.*
 Nam

Nam neque me vinum, nec me tenet alea fallax. *Idem* 4. Si luditur alea perniox. *Iuven. sat. 8.* Aleæ ludus. *Conrad.* Dum blanda vagus alea December Incertis sonat hinc & hinc fritillis, Et ludit rota nequiore talo. *Mart. 4. 14. Lege Faradurum.*

yth. Periculosa, vetita legibus, damnoſa, anceps, iniqua, turpis, locans, atra, dubia.

ALECTO. V. Faria.

ALES. V. Auis.

ALEXANDER.

ognoimento Magnus Philippi Macedonum Regis ex Olympia filius, natus ex duabus in Græcia præstantissimis familijs, videlicet ex Herculis, & Æaci posteritate: forma fuit supra hominem augulior, ætæque celsa, lætis oculis, & illicutibus malis ad gratiam rubescens, reliquis vero corporis lineamentis non sine maiestate quadam decorus. Peragravit orbem rectoribus Aristotele, & Callisthene vsus. Subegit Asiæ, Armeniam, Cappadociam, Syriam, Egyptum; Taurum, Caucasumque montes transgressus est; Bactra domuit; Medis, & Persis, deſicto iam Dario, imperavit, Indiam cepit, reliquasque in illis regionibus vrbes. Victor tandem omnium, inter voluptates, quas vincere non potuit, perijt morbo ex vinolentia contracto apud Babylonem, relicto imperio, vt inter suos diuideretur comes, cum vel nullo, vel nimium paruo haberet filios ex altera Darij filia, quam sibi vxorem acceperat. Lege *2. Curtium, Arrianum, & Plutarchum in vita Alexand. Diad. Sic. Justinum & Plinium.* regnavit annis 12. vel 13. Sunt qui dicant Sygias aquis perijſſe prope Nonacrin Arcadiæ. V. *Syræ.* Alexandri vero caduer cum ab aliquibus Macedonibus Ægas ex eius testamento reportaretur à Ptolomæo Lagi filio persuasionebus acceptum Macedonico ritu Memphi conditum fuit. *Paus. in Att. 1. V. sepulchrum,* vbi de eius ossibus refertur.

Iuvenis Pellaus. *Iuven. sat. 10.* Vnus Pellæo iuueni non fuisse orbis: sic dictus à Pella Macedoniæ vrbe, in qua natus. Dux Pellæus. *Star. 1. fil. 1.* Tyrannus Pellæus. Hoc habuit nomen Pellæ mensis Tyranni, qui citò perdomito victor in orbe iacer. *Mart. 9. ep. 44.* Pellæa Rex natus in vrbe. Astuat infelix angulo limite mundi Pellæus puer, & Pellæus ductor. *Bernad. Rex. Luc. 9. Phœs. Proles Philippi. Idem 10.*

Iagnus Macedo, is, à Regno. Antonom. Quà qui cornigero de Ioue natus erat. *Ovid. in Iên.* Creditum enim fuit ex Ioue Amonio illum natum, veſiuti in fornix visum fuerat Olympiadi matri. Rex Macedum, pro Macedonum. *Remius.* Fortis Macedo, qui subdidit orbem. Sic natum Nasamonij Tonantis Angulo Babylon premit fulcro. *Star. 2. fil. 7.* ux Emathius. *Ovid. 3. trist. 5.* à provincia in Macedonia. Emathiz dux, Rex, &c. Emathius belliger conditor vrbes. *Star. 3. fil. 2.* Dux insuperabilis armis, cui fortis dextera bello, *ex Pœt.* Ille etiam magnos facis rumpentibus actus. Cùm traheret lethale merum iam

mortis, opaca Nube grauis vultus alios in numine caro, & æraque supremis timuit sudantia mensis. *Star. 4. fil. 6.*

Prælustri stirpe creatus. Qui cæca libido Attulit Indubium mortem Natus genitore Philippo. Qui valido superauit mille Regem Perfidis, & gessit prælia multa manu. Orbis domitor Emathius, *ex Pœt.* Duxet ad Emathios manes, vbi belliger vrbs Conditor Hyblæo perfusus nectare durat. *Star. 3. fil. 2.* Sepulchrum Alexandri fuit Alexandriæ, in quod eius corpus à Perdice sublatum, qui illud ex Babylo ne detulerat, Ptolomæus Lagi filius condidit in aureo alucoe cineribus locatis, quibus parentauit. Quod postea ibidem Octau. Cæſar; deſicto Antonio, Cleopatra, intuitus conspersum floribus venerat est, teste *Sueton.* Populator Asiæ. Qui thesauros omnes per aliud tempus à Regibus reconditis diripuit. *Artem. lib. 6.* Decimum tertium Græcæ nomen, *ex Diad.* Qui duodecim Græcæ Dijs, nempe Dijs Conſentibus. (V. *syriæ;*) decimum tertium addit Alexandrum.

Idem Rex ille, &c. Edicto vetuit, ne quis se præter Apellem Pingeret, aut alius Lyſippo duceret exa Fortis Alexandri vultum simulacra, &c. *Hor. lib. 2. epist. 1.* Gratus Alexandro Regi magno fuit ille Cherilus, &c. *Idem.* Felix prædo terrarum *Luc. 11. Phœs.* Et in multa in principio. Regnator Macedum. *Star. 4. fil. 6.* Euerſos superbx Babylonis. *D. Greg. Nazian.*

ALEXANDRIA, s.

Vrbs Egypti celeberrima non longè à Nili ostio, quod Canopion dicitur à Canopo, ab Alexandro Magno conditor nomen habens; quam Dinocrates Architectus metarum mirabilis ingenio quindecim millium passuum iactante ad effugium Macedonem chlamydis orbe gytrato lacinosam extruxit. Conſtitit est ante Christum natum anno vigesimo supra tredecim annis intra septemdecim dierum spatium, vt testatur *Justinus lib. 21.* Hæc olim habuit scholas omnium disciplinarum, artiumque liberalium, quæ sub Christiana lege sanctissimis viris floruit, & virginibus; inter quos D. Athanasius, & D. Catharina virgo, ac Martyr elucet, tamquam duo flumina maiora. Olim fuit, & nunc etiam est ob commoditate Memphis totius orbis emporium: breuiori enim cursu multa ab Indis vsq; ad Erythreum mare asportantur: quæ deinde camelorum dorſo per arenum equor ad dictam Memphim vsq; vectantur: tum N. io ad Alexandriæ portum, vnde Syri, Turcæ, Græci, Venetiq; alio distrahunt. Pharam habet, de qua V. *ſuo loco.* eius meminit *Plinius* sæpè, præſertim *lib. 5. cap. 10.* Pharus, à Pharo ipsa, quæ Insula est in confinio vrbs. V. *Mart. 9. ep. 4.* Pharia vrbs. *Id. 7. ep. 20.* Pharij muri, mœnia, tecta. Pharij hort. *Id. 6. ep. 30.* Campi. *Idem.* Famofiq; mœnia Lagi. *Iuven. sat. 6.* nempe quod à Lago patre Ptolomæi qui Alexandro in Egypto, & Africa successit, regnata fuerit, & mœnibus aucta. Alexandrea. *Hor. 4. od. 14.* sic latinitate donata ex Græca voce. Pellæo condita terra duce. *Pœt.*

C & Pa

Parætonia vrbis. *Luc. 10. Pharſi* à vicinitate Parætonij in Marmarica vrbis. Alexandria tellus. *Prop. 3. eleg. 9. Vrbis Alexandri. Ouid. 1. irr. 1. a. Pellicus Canopus, figur. ostium Nili, apud quod vrbis condita est.*

Et Prolomæ littora capta Phari. *Prop. 2. eleg. 1. d. Regibus, qui in ea regnarunt. Sic: Regnum Lagi Romana sub arma Iret, &c. Luc. 10. Pharſi. Erynathia tellus, quod à Macedonibus Erynathus condita fuit. Ibidem. Pellæ aula. Ibidem. Regina Phari. Idem 9. Offendit Pharijs Ægyptia littora flammis. Ibidem. Phariæ vrbis, idest Ægypti Regnum. Id. 10. & ibi multa. Ora Niliacæ. Mart. 4. à vicinitate Nili, quo alluitur. Hinc*

ALEXANDRINI.

Quorum ea fuit molles, & petulantia, vt provocitas eorū passim fuerit obsestata in factis, dictis, vt & in canticis lascivius, de quibus *Iuven. sat. 1. & 6. & 11. nec non Mart. 3. 6a. Cantica qui Nili, qui Gaditana suffragas, &c. & alibi. Pharij populi, clientes. Lucan. 10. Pharſi. Phariæ gentes. Ibidem. Memphiticus ensis. Ibidem. fig. contentum pro continere. Pharia castra, ex eod. m. Et Pharios curus Regum ceruicibus egr. Id. Lucan. Palliæ turba Canopi. Virg. Pharia arma. Par scelus admisit Pharijs Antonius armis. Mart. 3. ep. 55. V. Ægyptus. Memphiticus. Id. 7. 29.*

ALGA. V. Vinea.

ALGIDVM, i, & ALGIDVS.

Mons cum oppido ab vrbe duodecimo, vel 14 lapide distant ab aliūdo frigore sic dictus, vnde Romam singulis annis nix concreta ad vini calorem refrigerandum aduectatur: Est illi hodie filia latrocinij incolarum accōmoda. Quicumque aut gelido prominet Algido. *Hor. 1. od. 21. Algida terra. Ouid. 6. fast. Algida tellus, filia, ex eod. m. Algidus, i, mons, oppidum, vulgus, ex eod. m. Nam quæ nivali pascitur Algido. Hor. 3. od. 23. Nigræ feraci frondis in Algido. Id. 4. 4. Algidi secessus. Mart. 7. 10. ep. 30. Lacus Rexillus in ingressu Algidi silvæ à nōnullis reponitur: qui forsitan est ille, cui prope locus à Tuscūlo, qui dicitur Pala. 1. 1. 1.*

ALLIMETA. V. Cibus.

ALLIVM, ij.

In quod invehitur vehementes *Hor. epod. 3. est vehementis caloris bulbus; nec non acutioris mephitis, antidotum sanè rusticorum omnium contra venena, cuius usu ad pugnam incitantur galli, vt tradit *Petrus lib. 2. Hinc factum vt mixte symbolum sit allium; vt Idem ostendit lib. 58. quod non tantum militie est adiumento, sed rustice quoque rei. Siquidem, vt *Africanus ait, oleum, in quo allium contritum fuerit mure prodest vitibus eo obunctis ne pediculos gignant; & absque oleo tritum, oblitumq; arborum truncis, ne ab erucis infestentur, efficit. Leopardo quoque antipathicos nocet, si quis enim locum, quo ille moratur, conficiatur, cogit exilire, & aufugere. Alij caput à reumis gustatum, contra magicam artem valere credebant veteres: nunc illo Romachum corroborari asserit, & sic *Perf. 5. de primo. — si non Pregidum retinere ca-****

put gustaveris alij. Sed ad nostra.

Allium dicitur nocentius. *Hor. epod. 3. Venenum messorum. Ibidem. Quo perunxit Isafonem Medea Ignota tauris illigaturum iuga. Ibid. Scordon græce dicitur à fœtoris gravitate. Epith. Calidum, acre, olens, graueolens, grauirer redolens, grauem spirans odorem.*

ALLOBROGES.

Pop. Gallie Transalpinæ, qui Narbonensibus adscribuntur, sti sunt iuxta Rhodanum ad tractum Lugdunensem, quorum Metropolis erat Vienna. Fabij quondam victoria, & Cætilinæ consuratione notis. Nunc autem dicuntur Sabaudenses, & Sabaudæ Duces parent. Sabaudia quippe Regio est valde montuosa, cuius Metropolis dicitur Chamberiacum, vrbis in conuale sita, quæ montibus vndique cingitur. Cum Sabaudia tamquam partes eius explicantur Comitatus Geneuensis, qui circa Lacum Lemanni extenditur, cuius Metropolis est Geneva, quæ Cæntur diuisa Antonino libera vrbis, & Catholicæ Religioni nimium obnoxia, & Comitatus Maurianensis, qui expansus est ad Archum fluvium, & alij. V. Sabaudia.

Allobrogum gentes. *Pont. Rhodaneia pubes. Idem. Notiusq; rebus infidelis Allobrox. Hor. epod. 16. Allobrogum colles, montes, alpes, salus, cliui, &c. Delphinates: Viennenses, olim inter Allobroges connumebantur.*

Isara, x, fluvius in Rhodanum influens non procul à Cemenno monte. *Plin. Isaræ vada. Luc. 1. Pharſi. Cemenus mons. Plin. Chamberiacum, vulgus Chamberi. Chamberiaci colles. Sabaudia regio, & Sabaudenses pop.*

Pedemontani finitimi sunt Sabaudensibus, & eorum Duces subditi. Lemanni lacus. V. *Jo. Ioseph. Pisco di dura faxa Lemanni. Vienna, æo ad Rhodanum illustris Vrbis Allobrogum in Gallia, Biennus, dicitur Ebrodunum, Ebrodunum, Prol. Caturigū apud alpes maritimas vulgus Ambrun. Epebiodunum vicus dicitur Steph. Eburodunum. Anton. & hæc ad Delphinatum spectat V. Delphinatus. Accusorum Colonia. Prol. Vrbis Allobrogum in Gallia, quæ Gratianopolis, vulgus Granoble. Monspessulus, in Gallia Narbonensi ad Allobroges olim spectans, vulgus Mompeller. D. Rochi Confessoris patria. Augusta Allobrogum.*

ALMO, nis.

Fluvius suburbanus Romæ ad Portam Capenā præterfluens. V. *Roma, & ibid. Porta Capena. V. Berecynthia, cuius meminit Mart. 3. 47. Ouid. 4. fast. & Marcell. 23. nec non D. Augustinus 2. de Civitate Dei, iniquens: Ante cuius læticam (secretrum intelligit, siue curium, quo Berecynthia ad ipsum Almonem fluvium ferebatur) die solemnī lautionis eius talia publicum cantabantur à nequissimis scenicis, qualia non dico Matrem Deorum, sed matrem qualemcumque Senatorum, vel quorumlibet honestorum virorum; immo verò qualia nec matrem ipsorum scenicorum decreet audire. Hæc ille. Huius etiam Vrbis Sequifer ad Vergilianum fluvium meminit, referret; ad 6. Kal. April. Matris Dei statuam lauari solitam neque tantum*

um statum, sed carpentum quoque) quod
efficaciam appellata *D. Augusta*) laudant Gal-
li Sacerdotes. Hinc *Lucan. 1. Phae-*
lotam parvo reuocant Almonae Cybellem, &
laud. 3. fall.
locus in Tyberim, quo tubricus influit Almo,
nomen magno perdit in anne minor.
et purpurea canus cum veste Sacerdos
Almonis Dominum, sacraque laute aquis-
nonis aquae, vnde, riuus, &c. *ex Ouid.* Cuius
aquae, vt potest, quae aqua minerali quadam (vul-
go *Aqua sancta*) haud longè à fundo, quem à
Cassarellorum familia denominant, dimanante
commisceantur, corporis sciantur quodam an-
ni tempore ad optumè scabiem extergendam,
reuerentius si calidè adhibeantur: nec non ad
liuorem, &c. vt rectius praeparantes curà-
los. — curusque breuissimus Almo. *Ouid. 14. Met.*

ALNVS, i.

bor nauigij apta. Et per immensum mare mo-
tura reinos alnus *Sen. in Oedip.* Alnus amica fre-
ta. *Strab. 4. Theb.* Et fluctibus aptior alnus. *Luc. 3.*
Phae. Submissi canas alnus opaca comas. *Pan-*
an. Tum primum fluiui alnos sensere cau-
as. *Virg.* Paludis amans planta arbor, &c. *ex Poet.*
itell. Procerà, viridis, fluminea, intacta,
rocetollens, vires, fluuiatilis, alta, acria.
longa, viridans.

ALOIDES. V. Gigantes.

ALPES, ium.

ontes perpetui, & editij qui perpetua crate, Ita-
liam à Gallijs, & Germanijs diuidunt. Variè
nominantur ab adiacentibus populis: hæ verò
à candore nivium dictæ sunt, quia perpetuis fe-
cè nubibus absconcti. Parent autem à supero
nari ad inferum in lōgitudine multorum mil-
iū passuum; his enim munitur, ac vallatur Ita-
lia. Hos Annibal aceto peruios fecit, quos
amen Galli ante Annibalis aduentum quin-
quies traiecerant. Gallica per medias rabies ef-
funditur Alpes. *Lucan.*
pes Cottiae, & Salastorum, di Gineura. Alpes
Adulæ, & Summæ, in Lepontijs, quæ ad Hel-
ueticis nuncupantur S. Gothardi. Alpes Graie,
in Salastis, forsitàn, quæ vulgò dicuntur, *Mar-*
theusae di Salustie. Alpes Iulie, in foro Iulij. Alpes
Lepontiae, Poeninae, & Poenina iuga, vnde Poe-
neus Annibal traiecit. Alpes summæ, & Mon-
tes Cenisij. Alpes maritimæ, quæ & Ligusti-
cæ vocitantur, *Montagne della ruera di Gemo.* Alpes
Rhetice, V. Rhetia. Alpes Carnice, vbi
Carniola prouincia, de qua V. Italia. Brenath,
populi Alpini sunt. *Plinius.* Inter has Appenni-
nus. V. infra. V. Heluetic.

Synon.

pinii aggeres. *Virg. 6. AEn.* Saltus, montes. Iuga
Alpium *Hor. epod. 1.* Alpium dorsum. *Strab. 1.*
Strab. 4. Alpinae nives. *Virg. 10. eclog.* rupes. *Claud.*
in Rufi. Alpinae glacies. *Id. 2. de rapt.* fauces.
Virg. 3. cap. 17. Alpinae gentes, turbe, populi, &c.
Arces Alpibus impositæ. *Hor. 4. od. 14.* Alpibus
nives colles. *Luc. 1. Phae.* Aequantes gelidis
rubila summa iugis Sæuit vbi rigido frigore
emper hiems.
th. Tremendæ, aerig, gelidæ, nubifedæ, deuex-
cis, papulæ, vterose, lae brose, fronal, xrose,

ALPHABETVM, i.

Græca vos elementares litteras, quas infantes
edoceri solent, indicans. Prima elementa. *Horat.*
1. sat. 1. Abecedarij notæ. Primæ litteræ. Rudimen-
ta, orum. Prima puerorum rudimenta.
Primum doctrinæ lac. Litterarum, Palladium
lac, quo pueritia nutritur, & alitur. Hoc discit
omnes ante alpha, & beta puellæ. *Iuv. 14.*

ALPHESIBOEA.

Phegei, (sive Philegi) filij, quam Alcmaeon
Amphiaraei filius donato illi monili, quod Ery-
phila matri detraxerat, in vxorè duxit. V. *Sup.*
Alcmaeon, quæ cum eius fratres interfecissent; ip-
sa maritū suum vltæ est, vt refert *P. op. 1. eleg. 15.*
Alphesiboea suos vltæ est pro coniuge fratres Sæ-
gumis & cari vincula rupit amor. Alcmaeonis
vxor, coniux, *ex Hoff.* Amphiarai nurus *ex eadem.*
Cui focer. Amphiarai, & *Strab.* Phegis, dos
à patre. *Ouid.* Cognatumque; latus Phegeius hau-
serit enās. *Idem 9. met.*

ALPHEVS, i.

Fluuius varijs Poetarum argumentis celeberrimus
apud Elidem in Peloponnesij Regione quæ Pau-
sanias tradit oculis meatibus subter mare la-
bi, & in Arethusa Siciliæ fontem desinere; quod
etiā innuit *Virg. 3. AEn.* Hinc autem orta fabula:
Arethusa venatricem fuisse ab Alphæo ada-
matam, cui cum ille viam adhibere pararet, Dia-
nae miseratione in fontem sui nominis fuisse
conuersam, occultisq; terræ viscibus, ne ama-
toris pollueretur vndis, in Siciliam vsq; fugisse;
vbi tandem in ea parte Syracusanæ vrbs, quæ
Ortygia dicebatur, magna aquarum vi erupit;
quam Alphæus amoris causa insecutus esse di-
citur, quod in longo tractu videtur absortus,
vnde subter mare defluens ex Peloponneso in
fontem Arethusa apud Syracusas Siciliæ se
attollit, ac deinde in mare Siculum delabatur.
Alij verò referunt ipsū Alphæum Pisæum in
mare Ambracium multis cum fluminibus, qui-
bus repletur, influere; aliumq; esse Alphæum,
qui apud Syracusas erumpit. Lege *Plin. lib. 4. cap.*
5. Strab. lib. 6. Pausaniam, & alios. In Alphæum ve-
rò Helisson; Brentheates; Goryniius; Phagus;
& Ladon; & Erymanthus fluiui influunt, teste
Pausan. 1. Ellacur.

Alphæum fama est huc Elidis annem Occultas
egisse vias subter mare, qui nunc Ore Arethusa
tuo Siculis confunditur vndis. Flumina Alphæa.
Virg. 3. Georg. Elidis amnis. *Idem 3. AEn.* Amnis
Pisæ. *Strab. 1. lib. 1.* Pisæus amnis, fluuius, aqua.
Hinc Arethuseæ Pisæus amans vixit Labi-
tur occulto, &c. Pisæa, aqua, vnda, per Anto-
nomasiam Alphæus intelligitur. Vnde Elæx.
Ouid. 5. met. Alphæi celeris ripa. *Sen. in Hipp.* Amnis
Elæi vadum. *Id. in Oedip.*

Nyctimus, s. Sympnelus, antiqua nomina. *Hyg.*
Amnis, qui fradio notus Olympico, *ex Claud.*
Iouis coronifer amnis. *Arctur.* t. ob coronas,
quæ in Olympico certamine ex eius ripis col-
lectæ tribuebantur. Tumidæ sic transfuga Pisæ
Amnis in extremos summa flammæ amores
Flumina demerso trahit intemerata canali. Do-
ne Sicarios tandem prolatus an helo Ore bibat
fontes. Descriptio pulchra, sive Periph. *Strab. 1.*
Idem.

flu. 2. Nec suas profert sacras Alphæus vndas.
Sen. in Thyest. Fluminis Alphæi veteres narravit
 amores. *Ovid. 5. met. vbi fabula explicatur.* Sacer
 amnis Alphæi. *Theocrit.* Sponsus sui arbiter ieiun-
 iis. *Arctid.* Suorum vector amorum. *Theocrit.* V.
Elis. & Archelaus.

ALTARE, *is. V. ara.*
 ALTHEA, *æ.*

Thestij filia, soror Plexippi, & Toxei, quos Me-
 leager eiusdem Altheæ filius ex Oeneo Caly-
 doniæ Rege, cuius erat vxor, interfecit. *V. Me-
 leager.* Althea verò, vt fratriu quædam vicissete-
 tur fratrem filij stipitem igni imposuit, silum-
 que vni cum illo exussit, ob cuius vindictæ le-
 gitimam ipsa quoque perijisse dicitur laqueo, cum
 nefas tristis agnouisset, flet potius ferro se-
 interimit, vt inquit *Ouid. 9. g.* Exegit ferrum
 sua precordia mater.

Meleagris mater, fratris Meleagris matris Impius
 matris morerisq; dextra Matris iratæ. *Sen. in
 Med. v. laphic.* Pix fororis, impiæ matris facem
 Vitricis Altheæ vides. *Ibid.* piam quod fratres
 vltæ Impiam quod silum extinxit, vocat. Plexi-
 ppi, & Toxei soror germana, &c.

Thestias, *dis. Ouid. 8. met. vbi fabula longius descri-
 bitur. & 1. rith. 6.* Vtq; cremasse suum fertur sub
 spicre natum Thestias, & melior matre fuisse
 foror. Oenei coniux, vxor, &c. *ex test.* Oeneis
 coniux, *ex Ouid.* Calydonia Regina. Atola pa-
 rens Melcagri, &c. Quæ fratribus orba de-
 nouit nati spemq; caputq; parens. *Id. epist. 3.*

Tydeis genitrix, nam non Meleagrum tantum
 sed alios peperit filios; inter quos insignior
 Tydeus Diomedis pater, & Menalippus, quem
 ille infans occidit. *V. Tydeus.* Diomedis auia.
 Thestij nata, filia, &c. *ex test.* Nec cuiquam ab-
 sentes arserunt in caput ignes Exitium nato
 matre parante suo. *Prop. 3. 21. V. Meleager.* Deia-
 nixæ parens, *ex Ouid. epist. 9.*

ALVEARIVM, *ij, &*

Alueare, *is*, apum domus ad mellificum accom-
 moda. Tecta apum, & subauditur, cum de illis
 agit. *Virg. 4. Georg.* Ceræ, vt Atticarum prima
 mella cerarum. *Hor. 5. 38.* Scabula pinguis.
Virg. 4. Georg. — Seu corticibus tibi futa cau-
 tis, Seu lento fuerint aluearia vimine texta.
Ibid. Viscum, dicitur gluten, quo rimas liniunt.
 Glucen lentum. *Ibid.* est illud viscum, quo fo-
 ramina, & rimas aluearis claudunt. Cubilia
 ramosa. *Ibid.* Exese arboris antrum. *Ibid.* spē
 enim in cauis arborum corticibus mellificant.
 Nidi, orum. *Id. 4.* Cauce, arum. Cunabula,
 orum. *Ibid.* Regna cerea. *Ibid.* Castra cerea. *Id.*
13. 4. En.

Celle apum. *Ibid.* Cortex caueus, & cauus.
Idem. Pumex lateprofusus. *Id. 12. 4. En.* Canus. *Id.*
4. Georg. Vimina flui. *Ouid. 1. de rem.* Truncus
 cauius. *Hor. 2. od. 19.* Acrij, tenens mellis redo-
 lentia regna.

Fauus, *is.* Rure leuis verno flores apis ingerit al-
 ueo, Complex vt dulci sedula melle fauos.
V. fau. luo. Pars inter septa domorum Narcissi
 hactyman, & lenum de cortice gluten. Prima
 fauis ponunt fundamina, &c. *Virg. 4. Georg.* vbi
melus de aluaribus, & apum non illicio. Apes, unj,

fig. contentum pro continence. Cadus ruber,
 Flauaq; de rubro promere mella cado. *Mart.*
1. 7. 55.

ALTVM. V. *Mors.*

ALTVS, *a, um.*

Sublimis, *e.* Arduus, *a, um.* *Virg. 1. 4. En.* Celsus, *a,*
um, excelsus, præcelsus. *Arius, a, um,* quod
 in æra tendat. *Ibidem.* Vnde acris cupressus,
 dicitur alta. Sidereus, *a, um.* Hyperbolicus. Si-
 dereus colossus ob altitudinem. *Martin Ampho-
 the. ap. 2.* Aequata cælo culmina. Propinquus nu-
 bibus. *Horat.* Actus ad sidera, Hyperbol. *Virg. 11.*
En. Arduus in nubes. *Ouid. 14. met.* Eductus in
 æstra. *Elarus, a, um.*

Nubibus æquus. *Ouid. 4. Pont. 7.* Nubibus ipsis in-
 ferta caput turris. *Sen. Agamem. ch. 1.* Cyclopea
 saxa, id est magnitudinis, & altitudinis miræ.
Id. in Hæc. Proceras, *a, um.* Summas, superas.
 Quæ medijs rupes caput aude nubibus infert,
ex Pont. Depressum quæ celsa nemus supereminet
 arbor.

Nubibus infertans caput altis. *Pont.* Superas cacu-
 mine montes, *ex 1. 5. Idem.* Altior 3 scopulis velu-
 ti Polyphemus in Ætna. Altissimus, *a, um.* A-
 quataq; machina cælo. Arias qui verice tendit
 in auras; Cunctis altior ibat Anchises. *Virg. 1.*
 Superatq; cacumine nubes. *Ouid. 1. 1. met.* Turris
 erat vasto spectu. *Idem.* Vrbis erat in summo
 nubibus æqua iugo. *Idem.* Sublimis; minans ir-
 rompît in æthera dorso. *Idem.* Mons erat audaci
 seductus in æthera dorso. *Idem.* Hinc

ALTIDVDO, *is.*

Celsitudo, *is.* Excellens potentia. Proceritas, *tis.*
 Sublimitas, *tis.* Cælo æquata potentia summus
 locus. *Idem.* 10. Honorum culmen.

ALVVS. V. *Ventus.*

AMANS, *tis.*

Amator, *is.* Amantium artificia, quibus vteban-
 tur, ad puellas amatas sibi conciliandas, descri-
 buntur ab *Ouidio 14. met. 709.* Solebant enim
 amatores (vtinam id quoque nostris temporibus
 minus fieret) per nutrices, ancillas, famu-
 los sollicitare amicas suas: aliquando tabellis,
 prece supplici, & obsequio ambire; postes co-
 rollis & stertis noctu exornare, cantu delinire;
 querelis implorare, in limine pernoctare, lacry-
 mas, vinum, aquam ad ianuæ cardines effun-
 dere &c. Vide *Plant. in Curculione Act. 1. 1. Hor. 1.*
od. 15. & 3. od. 10.

Epith. Cæcus, frigidus, anxius, tener, blandus,
 pulcher, amator.

Furens, vt puer furens, id est amore. *Hor. 1. od. 13.*
 Amatus, *ij, &* amasia. Amica, *æ,* in malam es-
 men sumitur partem. Adulter, *i,* nec Dama-
 lis nouo Diuellerur adultero. *Hor. 1. od. 36.* id est
 amatore. Quam turpi Pholoe peccet adu-
 ltero. *Ibid. od. 33.* Veneris turpia castra, *Pont.* id est
 amantes. Ignis. Dum lateri meus ignis adest.
Id. ex Virg. Meus ignis lotis. *3. tog. Agor* —
 eiusdem Virginis ardor. *Ouid. 9. met.*

Lactui coctus. *V. Isidori sup.* Visa correptus ima-
 gine formæ. *Ouid. 3. met.* Attenuatus amore
 Liquitur, & recto paulatim caput igni. *Ibid.*
 Ex æquo capis ardeant mentibus ambo. *Id. 4.*
met. Et æquo captus amore. *Id. 6. met.* Miles au-
 dacia

is proci. *Sensu Hipp.* nempe qui prostrum co-
itatur. Furoris focus, *idem*, idest infani-
noris. Infando malo correptus, correpta. *Idem*,
idest amans. Oestro mulieroso percitus. *Idem*,
Nulla Minos leui defuncta amore est.
in Hipp. non leuiter amat.

subijc leges, siue iura Cupidinis. *Leand.* Ob-
quens dira spei. *Sensu in Hipp.* Qui blandiendo
sile nutrit malum. *Idem*, qui amans est, & mul-
titudine reperies in *idem* tragædijs; & in *libris*
Samorpsi. Miles amoris, Cupidinis, Vene-
ris, &c. Quem molliter vrit amor. Qui gra-
m sentit sub pectore flammam. Proci, orum,
nipe in amore riuales. Cuius in ossibus taci-
signis gliscit. Turba procax, temeraria, &
x, &c. Turba luxuriosa. Id est cupidi nomen.
nantis habet. *Ouid. epist.* Res quæ se inuicem a-
are videntur his verbis describuntur ab
quella: Sic hæret vltimo proxime diu vitis:
separato compari gemit turtur: Vno palum-
s congerit loco iudos Adiuuctus vni pipi-
t suæ passer.

h. Miser, infomnis, imprudens, periturus, a-
ens, sollicitus, tener, ardens.

AMABILIS.

nus amore puer. Multo dignandus amore.
cundus, am. Gratus. Acceptus. Qui sibi
meliat mentes. Qui pectora mulcet. Deli-
ens animos. Qui fronte est, & mente beni-
us. Qui ad se allicit omnes. Cuius oculi spi-
nem amorem. Oculis qui spirant amorem, *ex*
er. Cuius oculi sunt in amore dices, *ex Prop.*
on agreste tamen nec inexplugnabile amori-
ctus habens. *Ouid. 11. met.* idest amabilis. *Zelo-*
pous. Iuuen. 3. (Riuale). V. Proci.

AMALTHEA.

m Tibullus Sibyllam Cumæam fuisse opina-
r. *Sibylla Cumæa VII.* Hæc nutrix Iouis fuit,
Melissi Regis Cretæ filia: dicunt enim Me-
lum duas filias habuisse Amaltheam, & Me-
lam, quæ Iouem caprino lacte, & melle nu-
serunt, *Lactantius testis.* Alij dicunt: Capram,
us lacte nutritus fuit Iupiter, hoc nomine
citaram, *Parmenius auctor.* Lege *Diod.*, & *Strabo-
n. Palapharum, &c.* Cornu Amaltheæ in pro-
bium deductum, pro summa abundantia.
Cornucopia. Amalthea pelvis, quæ diphthera
ta est Ioue accepta, in quæ res humanas
ferberet: & huiusmodi fabulas sexcentis
apud Poetas reperies, in quibus diuersa
ratio est.

Iti filia, *ex Hipp.* Creffa Iouis nutrix, quod in
eta nata. Themidis soror, *Hymnus ex Musæo.*
Opem illius matrem fingit. Olenia Capel-
V. Caprafidus, *Ouid. 3. met.* Nais Amaltheæ
creta nobilis Ida. *Id. 5. fast.* Amalthea, idest
ici bibliotheca. V. *Bibliotheca.*

AMARACVS, i.

fuit (vt Poetæ fiagunt) Cynaræ Regis Cy-
qui quom vnguentarium, alabastrum,
id ferebat, lassus fregisset tanto dolore in-
it, vt Dæorum commiseratione in odori-
m eiusdem nominis herbam sit commuta-
Veneri facer, & inde corona ex illo exhibe-
atur Hymenæo, qui quamdam habet cum

Veneri cognationem. Hinc *Callinus in epithal. ful.*
Cingit tempora floribus suæ oleulis amaraci,
&c. & *Virg. 1. Æn.* Idalæ lucos, vbi mollis ama-
racus, &c. Frater Adonidis, è patre. Cyna-
reus flos. Perfa, x, & Sampfuchum, i, vulgo
Manrana.

Epith. Mollis contortus in orbes, genialis, suæ
ue oleus.

In Ægypto abundat amaracus, vt testatur *Strabo*
lib. 15. ex quo coronam sibi conuulantes,
licet incommodat om uimium odorem nectebant.
Et hæc apud illos, vt etiam apud Syros
Sampfuchus dicitur. *Plin. & Dioscor.*

Phrygius amaracus, qui Hortense Caryophyl-
lum à nonnullis dicitur, qui estate floret, vnde
æthius flos appellatur. *Athen. 11. sup.*

Ex amaraco, vnguentum amaracinum, quo pedes
olim veteres vengebant, quodq; ad molliendos
neruos dicitur aptissimum à *Plinio.* Amaracinus
vnguentis mei pedes conficiantur. *Emulus apud*
Arb. lib. 12. Postestq; superbus vno amaracino,
& floribus miser oscula figit. *Lucret. lib. 3.* Oleum
quoque conicitur, & dicitur amaracinum; &
Sampfuchinum. *Gell.*

AMARANTHVS, i.

Flos, qui nunquam marcescit, vnde & immorta-
litas symbolum est, & inoffensa valetudinis.
Lege *Pier. lib. 55.* est amaranthus spica purpurea,
verius quam flos vulgo dicitur, *For. de villis.*
Hic decerpitis afferuatur, & postquam cuncti
flores defecere, madefactus aqua reuulsit, &
hibernas coronas facit; Theffalorum inuen-
tum, dum ad Achillis tumulam quottannis li-
bamina, & expiationis oraculi Dodoni ferre
iussi admonitione; incorruptas ex amarantho
corollas excogitarunt. Qui etiam tauros duos,
album vnum, nigrum alterum vtrumque
mansuetum à patria ductori; filium ex Pello
monte casam, ignem ex Theffalia; molaroq;
& aquam ex amne Sperchio hautam asporta-
turi erant.

Vt em contextum amarantis alba puellæ Lilia,
&c. *Tib. 3. eleg. 4.* vbi obferua pristorum morem
in afferuando amarantho; quo enim tempore
florent lilia, amaranthi recentes non sunt, qui
sub Augusto florent. Amaranthi flores. Ama-
ranthæ feta, *Pont. Has Hyacinthe tenes, illas*
Amaranthæ moras Ouid. 4. fast.

Epith. Immortalis, florens, purpureus.

AMARVS V. af.

AMARVS.

Insufule, quæ continet amaricem; qui dulci ob-
stat. Aloeys. *Antimusæi.* pro amaro. *Iuuen. Sat. 6.*
Pius aloes, quam mellis habent. Subamarus;
quod aliquantum amarefcit.

Amaritudo.

Amarities. *Catull.* quæ dulcem curis miscet ama-
ritiem. Rei amaræ sapor. Amaror. *Virg.* Tristia
tentantum sensu torquebit amaror. 2. *Greg.*
Aloes, absinthium amarissimum succi herbe
fig.

AMASENVS. V. Scyllia.

AMASIS, dis.

Rex Ægypti, qui ad Regnum ex Plebeio perue-
nit ob coronæ muus, quam elegantissimam
veris

veris tempore ē floribus confecerat adhuc priuatus, & per initia plebeius; quam Partami eo tempore regnanti, cū natalem diem celebraret, donauit; qui coronæ pulcritudine delectatus, Amasim ad cenam vocauit, & in amicorum deinde numero habuit. Quem tandem, cū a se defecisset (Ægypti) exercitus ducem aduersus eos misit, a quibus quod effe inuisus, & odiosus Partamis, Rex creatus fuit Amasis. *Hellanicæ apud Athen. lib. 15.* Ad huc Cambyfes Perfarum, & Medorum Rex legatos misit, qui illi vnam ex suis filiam in vxorem poscerent; quam quidem Amasis ad illum non misit, suspicatus illam pro pellice futuram. Sed Nectan Apriz (qui olim Rex fuerat Ægypti, & Regno exciderat ab eodem Amaside interfecit) filiam misit, cuius causa motum bellum a Perfaris in Ægyptos. *Lege Athen. lib. 13.* Bibax valde fuit, teste *H. radro*, & libenter iocari solitus, & conuiuiis irridere: iustus tamen Rex, qui legem condidit, vt quisque quotannis apud præsidem rationem vitæ redderet, demonstraretq; vnde viueret, aut quo quæsit sustinere; qui verò id non fecisset, morte afficeretur; quam legem ab Ægyptiis ad Athenienses transtulit Solon. Amasis regnauit 44. annos; & mortuo tumulus fuit vna Pyramidem.

Non mihi Pyramidum tumulus euulsus Amasis. *Eur. 9. Phœr.* Regnauit eodem tempore in Ægypto, quo septem sapientes in Græcia floruerunt. De hoc multa *Plutarchus in Sympos. sept. Sap.*

AMATHVS, thuntis.

Insula maris Ægei Veneri sacra, vnde tota insula Amathusia dicebatur. *Plin. & Plin. 5. cap. 5.* metallorum fecunditatem Amathuntis adscribunt, quæ vrbis in Cypro est eadem Veneri sacra, forsitan in vtrâq; hæc metallorum fuit copia.

An si forte roges fecundam Amathunta metallis. *Ouid. 10. met. Piscofam;* Gnidon, grauidamq; Amathunta metallis. *Idem.*

In hac obsecræ Propterides fuisse, quas, quod Venerem Deam esse negabant, postquam in trituo vulgassent corpora, & pudore induruisse, nouissime in lapides transfiguratas fuisse fabulatur. *Ouid. 10. met.* Hinc: Amathusiæ bidentes. *Idem.*

Vetustissima autem fuit Ciuitas Cypro Amathus, vt scribit *Stephanus*, in qua Adonis Osiris venerabatur, qui cū Ægyptius esset Cyprij, & Phœnices proprium fecerunt: sic dicta ab Amacho Herculis filio, vel a Cynare matre Amathusa, vel alia de causa: quam urbem Veneris carissimam habuit: vnde *Virg. 6. 1.* Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atq; Cythera. Fecunda metallis. At si forte roges fecundam Amathunta metallis. *Ouid. 10. met. 1.* Erifodinis clara.

AMAZONES, um.

Fœminæ bellicosissimæ a pueritia armis assuetæ, quæ ab initio viris interfecit arma sumpe-runt, cæterorum auerfæ conubia. Arcamen quocannis ad sobolem propagandam, viros admittēbant, quosq; parturiente mares ē medio

tollebant, seruatis tantū fœminis, quibus, vt ad hastam, iaculâq; vibranda essent dexteriores, dextram mammam exurebant: vnde Amazones, id est sine mamma dictæ fuerunt. Tanaïm primum Scythiæ fluium, & paludem Meotim, nempe Tauricam Cherfoniūm accolluere: tum Thermodoonta Themiscyræ Cappadociæ Regionis fluium, bello, & imperio celebres. Quæ etiam Sauromatidæ dictæ a Sarmatia Regione, Tauricæ finitima. Reginae aliquot habuerunt clarissimas: Themiscyran, a qua oppidum in Asia conditū prope Thermodoonta. Penthesilean, cuius meminit *Hom. in Iliad.* Antiope, vel Hippolyten, quæ Bosphorum Thracium quondam gelu constrictum traiecit, cumq; suis copiis Græciam aggressa, in Attica tandem deuicta est a Theseo, cui nupta Hippolytum peperit; Marthesian, & Lampedon, quæ maiorem Europæ partem subegerunt: Marthesiæ Orithyia filia successit, quæ forem Antiope habuit. Post Orithyiam Penthesilea Regno potita. *V. Iul. 10. 1.* Menalippe quoque clauit Inter Amazones. Ex harum progenie fuisse Camillam Volscam narrat *Virg. 8. 1.* aliz fuerunt in Libya Amazones. *Lege Dionys. 4. & Sol. Ital. 1. 2. 1. 1. 7. Plin. lib. 6. cap. 13. & lib. 5. cap. 20.* Sunt autem qui de Amazonibus omnia dicant esse fabulosa.

Agmina Amazonidum. *Virg. 1. 1. 1.* Puellæ securigeræ. *Ouid. epist. 4.* bellicam autem securim inuenisse Penthesilean aiunt, quæ dicitur *Alibarda*. Cæteræ securigeræ, *Val. Flacc. 5. Argon.* Meotides peltiferæ, a pelta, quam ferebant. *Sabin. in epist. 1.* Acies lunatis pelcis. *Sil. Ital. lib. 8.* Cohors peltata. *Claud. 1.* Puellæ peltæ. *Ouid. 2. eleg. 14.* Armata peltis cohors inclusa ripis vidua Thermodontijs. *Sen. in Med.* Cui lunata latus præmunt pelta cohorti, ex eodem. Prima securigeras inter virtute puellas, æpe peperit digna fauore parens. *Ouid. epist. 4.* Hippolytam inteligit.

Cohors Amazonidum. *Claud. 2. de rapt.* Fœminea turma. *Ouid. 4. de Pont.* Cæteræ Tanais, aut Mæotis. *Sen. in Hipp.* Truces puellæ Arma detraxerunt puelis. *Id. in Oedip.* Balthem scilicet Antiope, vel Hippolytæ Hercules. Turmæ Thermodoonticæ. *Stat. 1. 1. 1.* Thermodoonticæ cæteræ. *Sen. in Oedip.* Gens Thermodoontia. *Id. in H. fur.* Ex quæ vagos vicina perspicies Scythas Ripam cæterus Ponticam viduis ferit. *Id. in Troade.*

Amazonidum bellica turba. *Prop. 3. eleg. 12.* Lunata letus Proiecta pelta fœmina, turba, agmina, &c. Thermodoontis bellicosi mulieres, ex *hæst.* Genus Amazonum scias conubia vitans. *Sen. in Hipp.* Gens armigera, est prolix iste gentis iunigeræ furor Odissi Veneris fœdera, & castum diu vulgare corpus populis. *Idem.* Ille feroces sentiunt Veneris iugum. *Idem.* Threiciam sexto spoliatur Amazona baltheo. *Virg. in epist. 1.* & Scythicæ longis vtuntur Amazonibus hastis. *Idem.*

Epith. Martiæ, Mauortis, masculæ, bellatrices, Thermodoonticæ, seu, truces, feroces, pel-ticæ.

itq. *Mart. Equorum domitricis. Orph. Robu-*
re, roseis lacertis decorz. Viragines. Homer.
 tazonium mare, Euxini pars maris, ad quam
 colebant Amazones. Amazonius mons, præ-
 fer cuius radices Thermoodon annis labitur.
 Amazonia Regio.

Amazonis, dis. Amazonem intelligit; Illa ruit
 uellam celere propem Thermoodonta Strymo-
 nis abfisso fertur aperta fenu. *Prop. 4. 4. d. fluo-*
io Strymone. Vnimamne puellz. Titianus
ind. Seruunt. Ioseph Scaliger in Propert. At si femi-
 eo fuerat tibi Marte cadendum Thermoo-
 donti malle cecidisse bipenni. *Ouid. 13. mer.*
 Amazonis secures. *Hor. 4. ad. 4. Libyz, Scythiaz*
uellz. Stat. 4. fil. 6. Amazonia arma. Amazo-
 ijs viulatus Caucasus armis. *Id. 4. Theb.*

AMBARVALIA, um.

ebantur sacra, quæ pro aruis fiebant: vn-
 e ambaruale sacrificium, & ambaruales di-
 tæ sunt hostiæ. Horum meminit *Virg. eclog. 3.*
effusæ autem apud Macrobium: ambarualis ho-
 stia, ait, quæ rei Diuinæ causâ circum ar-
 uâ ducitur ab his, qui pro frugibus faciunt.
 uit autem Ambaruale sacrum, cum arua, &
 æquet solemnî victimâ lustrabantur; Quam
 ultimam maturis frugibus circum arua du-
 ere conueniebat, vt in Cereris sacris: tum
 quebantur omnes clamantes, ex quibus
 nus querna præcinctus coronâ cum solem-
 ni saltatione composito carmine Cereri de-
 cantabat laudes; & postquam vino, & lacte
 basiet, antequam fruges metere porcam
 secundam, & grauidam, vel vitulam Cereri
 immolabant. Huic sacrificio duodecim fratres,
 ui Aruales dicebantur præerant (*ex Festo*) qui
 rminos agri Romani fluuatauribus cir-
 cum irent. *Legge Grimaldi, Sym. 17. & Refin. lib. 4. 17.*
terraginis. Describitur autem à Virg. 1. Georg. & Tib.
eleg. 1.

nctia tibi Cererem pubes aggressis adorat, Cui
 lacte fauos, & miti diluc Baccho, Terq. no-
 as circum felix eat hostia fruges, &c. *V. reli-*
ta. Virg. 1. Georg. Quisquis adest faueat, fru-
 tus lustramus, & agros Ritus, vt à prisco tra-
 tus extat auct. *Tib. 2. eleg. 1. Festa Pali sacra; Pa-*
 senim frugibus quoque superesse credebatur.
 Cum solemnia vota Reddendo Nymphis,
 cum lustrabimus agros. *Virg. eclog. 5. Agri lu-*
 ratio, sacra Cereri, vel potius Pali. Cum fa-
 am vitula pro frugibus, ipse venito. *Id. 3. virg.*
 Hæc apud nos Rogationum dies dici
 solent. *V. suo loco. Campos lustramus, ouesq;*
c.

burbale, siue amburbium sacrificium dicebat
 ur illa supplicatio, qua urbem circuibant.
 Iox iubet, & totam patidis à ciuibz urbem
 mbril. *Lucan. Dij patrij purgamus agros, pur-*
 mus agrestes Vos mala de nostris pellite li-
 titibus. *Tib. 2. el. 1. Lustralia sacra, dici possent;*
1. Lustralis uictoria, hostia; ab agrorum lu-
 ratione.

AMBITIO, it.

ia per fusa fugo, *Ouid. 1. fast. Regnandi dira li-*
 o. Ambitus, us, p. c. *Stat. 1. Theb. Studium lau-*
 non veræ. Dulcis amor regni. *Id. 2. Theb.*

Vacui simulamen honoris. Ambitionis amor.
 Malefuada status ratio, *ex poet. Regni cupidus.*
Ouid. 1. mer. Imperij cupido. Sitis imperij cruen-
ta. Sen. in Hipp.

Honorum infana cupido. *Accursus. Magnæ laudis*
 amot. *Post. Vanitas. Aura populi. Sen. in Hipp.*
 Vanus honor. *Ibidem. Immenfus amor laudis.*
 Amor tituli. *Ouid. 1. trist. Quærendi; mihi no-*
 minis ardor erat. *Ibid. Cupido laudis, tacituz;*
 cupidine laudis. *Idem 4. trist. 5. Hinc*

AMBITIOSVS.

Spiritus aulicus domando. Mendicus honorum,
 Imperi cupidus, cupiens, appetens. Regni au-
 dus, floribus potentum excubans. *Æmula lau-*
 dis mens, *ex Ouid. Tituli tangebatur amore. Id. 1.*
trist. Sæctorq; fauoris, idest sæctor. Luc. 1. Pharf.
 Aura inani tumidus. *Sen. in Herc. fur. Quæ in-*
 agno sibi poscit honores, quæ cergeminis aspi-
 rat honores. Laudis amore tumet. *Hor. 1. epist. 1.*
 idest: es ne ambitiosus.

Sisyphius labor, cura, studium, machina, &c. *ex*
Lucr. 5. Ambitiosos intelligit, eorumq; vitium.
 Vel tu Sisyphos licet admirare labores Diffi-
 cile vt toto monte voluet onus. *Prop. 3. 17. Il-*
 lum populi fauor ætonitum Aura tumidum
 tollit inani. Vrit miserum gloria pectus.
Senec.

Captator popularis auz. *Sen. Non illum aura po-*
 puli, & vulgus infidum Bonis inflammat. *Idem.*
 Qui vanos honores sequitur. *Idem. Vano splen-*
 dida fastu mens. Non finit ambitio, cæciq; su-
 perbia cordis, Et sitis æterna, quæ spe succedit
 habendi, Mortalesq; vrit animos, & trudit
 in enses. Descripit. Heu pestis damnoza homini,
 & funesta libido Nominis!

Laudum magno percussus amore. Quem laudis
 amor, & gloria sollicitat, Quem mouet æterna
 pulcherrima gloria famæ. Quem famæ, lau-
 dumq; cupiditas exagitat. Famam captans, & no-
 minis auram, *ex Post. Vanus, & Vanitas. V. suo*
loco. Certissima est regnare cupienti via. Laud-
 re modica, & ocium, ac somnum sequi. *Senec. in*
Oedipo. Iniquitus. Ibid. Musa nec infano Syr-
 mare nostra tumet. *Mart. 4. 49. Cæcusq; cupidine*
 regni, idest ambitiosus. *Stat. 2. Theb.*

AMBRACIA. V. Epirus.

AMBROSIA, æ.

Herba est, quam multi Borin, alij Arthemisiam
 vocant. Fingunt tamen poetæ ambrosiam esse
 cibum Deorum suauissimum (siue potius po-
 tum, nec tær cibum) quam melle dulcio-
 rem nouies esse; & in melle non tam tantum par-
 tem eius voluptatis, quæ in Ambrosia sentitur
 percipi, scripsit *Hymen. De ambrosia herba,*
 & flore meminit *Athen. lib. 17. quam à Corinthijs*
 violam nominari ait: cum lilio idem esse asse-
 rit. Hanc fabulatur *Ouid. nasci in pascuis Solis,*
 qua etiam reficit ait eius equos.

At re sub Hesperio sunt pascua Solis equorum.
 Ambrosiam pro gramine habent, æ fessa diu-
 ri. Membra ministerijs nutrit, reparatq; labo-
 ri. *Ouid. 4. met. & etiam 2. mer. Ambrosiæ succo fa-*
 tuos præsepibus altis, Succus Ambrosiæ. *Virg.*
2. Æn. Ambrosiæ odor. Id. 2. Æn. Cibis, super-
Bernald.

Am-

Ambrosii dapes. *Mart.* 4. 8. Qui Palatinæ capere conuiuia mensæ, Ambrosiasti dapes; *Id.* 8. 39. *Ibidem* epig. 50. & 13. 90. Ambrosius liquor. Ambrosij latices. Ambrosiæ folijs perfusus. *Augur.* Ambrosius odor. *Idem.* Succus. *Anth.* C. leues cibi, dapes, epulæ.

Epith. Amabilis, odorata, Celestis, Ætheria, suavis, immortalis.

S. AMBROSIVS.

Excellentissimus Mediolanensis pastor, cui ex Ambrosio Galliæ præfecto, Romano tamen ciue, nato puulo, & in cuius dormienti apes in labellis confedisse dicuntur, futuræ speciem eloquentiæ. Romæ (ubi nunc Monialium Monasterio indicantur cedes) liberalibus disciplinis eruditus: rum ad Æmiliam, Liguriam, & Infubriam regendam adhuc catechumenus adlegatus eo pacto se in administratione gessit, vt etiam præful diuinitus designatus fuerit. Quare sacris lustris aquas, & iniurias, Episcopale suscepit onus. Multa scripsit, egræque pro Dei Ecclesiæ seruanda aduersus Hæreticos; inter quos Christo Sanctum Augustinum clarissimum Ecclesiæ lumen peperit. Theodosium magnum Augustum à se iusta de causis ab Ecclesiâ expulsus; veniam exorantem abiecit; quem deinde desunctum elegantius prosecutus est oratione. Postremo sanctimonie laude mirum in modum effulgens Mediolani senex occubuit.

Nomen ab Ambrosia cui dedit alma parens. *Poet.* Infubrum dignissime Præful, *ex* *Idem.* Qui quondam Mediolanenses rexit oues, *ex* *Idem.* Augustinum qui Cælo peperit, *ex* *Idem.* Theodosij Cæsaris arbitri, *ex* *Idem.* Ambrosides, ab Ambrosio patre.

AMBVLANS.

Qui lente spatiaur. Hic quem videtia gressibus vagis lentus. *Mart.* 2. 27. nempe cum grauitate, & maiestate. Qui obambulat, deambulat. *In* *Idem.* 15. V. *Idem.*

AMERICA. V. *Ind. a* Occidentalis.

AMICA, æ.

In malum sumitur partem.

Pellex, cis. V. *sua loca.* Concubina. Meretrix. V. *sua loca.* Domina, æ. O. ego cum domum adspicerem quàm fortiter illic, Versarem valido pingue bidentem solum. *Tib.* 2. eleg. 3. *Id.* 4. 13. Puella mea. *Ibidem.* Rura tenent, Cornu meum, villegue puellam.

Nemesis. Tibull. Cinthia. *Propert.* Lesbia. *Call.* Chloris. Phyllis. Amaryllis. *Virg.* Corinna. *Ouid.* nomina ficticia sunt, quibus appellat amicas suas Amantes; vel nostri etiam *Poet.* Amicus ex oculis cum vult excurrere Diuos, Accendit geminas lampadas acer Amor. *Tib.* 4. eleg. 2. Nunc licet ex cælo mitteretur amica Tibulo; Mitteretur frustra, deficietq; Venus. *Idem.* 13. — cuius turbaue nitidos extrinctus passer ocellos. *Idem.* 6. intelligit Lesbiam Calli.

AMICVS.

Pectus amicum. *Ouid.* 3. *Idem.* Dometicis, i. Prouecta est animæ portio magnæ mez. *Rom.* 2. *Idem.* Familiaris, is Intimus, æ, um. Cic. Inti-

ma corda: pectora &c. *ex* *Idem.* Proxima pectora animo. *Ouid.* 1. *Idem.* Iunctus amicitia ex eodem. Qui me sibi iunxit. *Virg.* 4. *Idem.* Pectora iuncta fide. *Ouid.* 1. *Idem.* Fides sodalis. *Idem.* 2. Dimidium animi, *ex* *Idem.* Fidem pectus amoribus. *Id.* 2. *Id.* 12. Coniunctus fodere amoris. Iunctus amore: fide &c. Constanti pectore deunctus. Animæ pars altera nostræ, *ex* *Idem.* Fide pectus amicitia. *Mart.* 9. 15.

Pars animæ mez. *Idem.* 1. 17. Quo non carior alter. *Ouid.* 5. *Idem.* Non inimicus, per isydonym. *Id.* 1. *Idem.* 8. O mihi care quidem semper, sed tempore duro Cogite. *Id.* 3. *Idem.* 4. Nec tibi tæta iunctior orbe fuit. *Idem.* 6. Longo iunctissimus vsu. *Ibidem.* Comes exemplum veri Phocæ æ amoris. *Idem.* 4. *Idem.* 4. amicum inuile Pyladis de quo V. *sua loca.* O mihi dulcetos inter pars prima sodales. *Idem.* 5. Pars magna animæ mez. *Id.* 1. *Idem.* 2. Ille domus vestre primis venerator ab annis. *Id.* 2. *Idem.* 2. modicus amicus: dicitur à *Idem.* pro Cliente nempe paruus patroni amicus. *Sat.* 5.

Fidele caput. *Prop.* 2. *Id.* 1. O fidum caput. *Sen.* *Idem.* Carum caput. *Idem.* 1. *Id.* 24. Cognata pectora. Cuius sida pectora iunxit amor. Anchora fida fortunæ, *ex* *Idem.* Longo cogatus vsu. *Ouid.* Nostræ pars maxima mentis: dicitur à *Idem.* Amica manus, idest amicorum multitudo. *Idem.* 4. *Idem.*

Amabilis ocellus familiaritatis. *Enrip.* Amicorum dulcissima cura tuorum. *Mart.* 8. Hærens pectoribus. Æternum qui seruat amorem, *ex* *Idem.* O & prælidium, & dulce decus meum. *Idem.* 1. *Idem.* 1. Comes, & veri non dissimulatore amoris. Animæ pars melior. Sanctæ cultor amicitie. *Idem.* Longo deuinctus amore. Mihi certo fodere iunctus. Tu comes antiquus, tu primis iunctus ab annis, Ingeni mores æquiparante places. *Ouid.* Fabricio iunctus fido requiescit Aquinus. *Mart.* 1. 94. de his scribit Polyb. Penè puer puerio iunctus amicitia. *ex* *Idem.* Non mihi quam fratris frater amare minus. *Ouid.*

Te vocat Ægiden (idest Theſeum) Eurialumq; suum: inter enim amicitia exempla locantur: para desiderij maxima penè mei. Culte mihi supremum vitæ tempus ad vsque mez. Vnica fortunæ ara reperta meis. Plena fuit vobis omni concordia vita, Et stetit ad finem longa, tenaxq; fides. Amiculus, i. *Idem.* 128. Amicorum exempla.

Pylades, & Orestes. Theſeus, & Pirithous. Castor, & Pollux: hi fratres. Achilles, & Patroclus. Tydeus, & Polynices. Menelaus, & Agamemnon. item fratres. Eurialus, & Nisus. *Idem.* Legit *Virg.* 8. *Idem.* Damon, & Pythias qui Siculifratres, dicuntur. *Mart.* 7. *Idem.* 23. Quod in Sicilia essent nati. Pars animi, fiducia mentis. Fidissima pectora, corda, *ex* *Idem.*

Epith. Verus, fidus, carus, suavis, dulcis, candidus, certus, syncerus, non dubius, dilectus, trepidus.

AMICITIA, æ.

Fœdus amicitie. *Ouid.* 3. *Idem.* 8. Ius sodalitiij. *Id.* 1. *Idem.* Nomen amicitia: *Id.* 4. *Idem.*

Am. Federe communia studia. **Fœdus amoris.** **Coniunctus.** Vincula non solent nos, quibus clarior amor, *ex Ouid.* **Nexus,** nodus amicitie. **radia,** orum: me studiis observat mutuis, vt paribus profector animis. *Augwell.* **concordia.** Confectuendo, *Cic.* Amicitie constant. *Ouid. 1. Pont. 3.* **Ægidia,** Pirithoiq; fides. *id. 6.* sic de cæteris dici potest. **Recta fides** amicum. *id. 2. Pont. 7.* **Amor, is.** V. *infra.* **Familiaritas.** *Cic.* Concoro pietas, nec dubitatur nor. **Vfus,** us. V. *supra.* **Necessitudo.** *Cic.* **us amicitie.** *Ouid. 5. trist. 3.* **Munus amicitie.** *4. trist. 5.* **Fiducia mentis.** Vincula amoris. **A-**moris inconcussa repagula. *Nonnus.* **itia,** æ. *Cic.* Si quid longa fides, canaq; iura, silent. *Mart. 1. 16.* **Amicus amor,** communis, c. Et sperata voluptas suavis amicitie. *Luer.* **Vfus;** inſita cordi dulcis amicitie. *Pontan.* **Pictora amicitie.** *Augwell.* **Sanctusq; pudice ferre amicitie leges amor.** *Stat. 2. ſila.* **Solida eſt** inhi gratia tecum. *Ouid. 12. met.* idest stabilis nictia.

h. Suavis, socialis, indeclinata, sancta, collis, pudica, dulcis, ſynce, 2. tenera, infirma, pura.

citia non facile cuiusq; admittenda; sed adiffa constantiffimè retinenda, vt feciſſe fertur agustus, teſſe *Suetonius.* **icitie** ſymbola plurima eſſe poſſunt, & hierophica, ex planis, vt in Palma, & ſœmina: edera, & vite: **Punico** arbore, & myrto, quare aſſerit *Diogenes* ad Punicorum ſeracitatem, myrtum iuxta eſſe ferendum: **Quin,** vt *monitus* ait, ita fe amant, vt etiam aliquando ocul poſite radices mutuò applicentur; **robq;** maris earum inſitio mirificè ſœtificat. *7. lib. 5. q. hieroglyph.* **am** ſœdus laudatæ vite, nuncupat amicitiam *ut. 1. 94.* **Compages benevolentie;** *ex Græc.* **Hu-**mus **vfus.** *Demetrius.* **Amicitie** indiſſolubilis ſculum, *ex eodem.*

AMICITVS V. Vſiti.

A M M O N. V. Impiter.

AMNIS. V. Flumen.

AMONVM. i. V. Aromata.

AMOR, oris.

n Deum ſinxit antiquitas: & quem fortiffimè dixit *Mantius*, quod eius vnus cauſa cæteros Deos pereant amantes. **Cupido** *us. V. ſui loci.* Qui cuncta ſuperat tamquam is, quo cuncta pœneunt; ſi malè adhibeatur) iquam veneno; quem fluctibus, ac tempeſtiffimilem faciunt poete, vt *Malcoeger Anthol. ar. lina:* Tantote abſorbens voracis amoris in abruptum decule ar barachram. Et *utius:* Quanta laboras in Charybdi. Et *2. 12.* Scilicet æterna quoniam tactamur in ia, &c. Sed conſulte *Polyſtoris*, ſi multa de ore ſcire cupis.

Synon.

na mollis. *Virg. 4. En. figur.* **Occultus** ignis: cultro carpitur igne. *Idem.* **Pectoris illece-** *Orph.* **Ignita** culpis amoris: ignis amoris. **us iſtus amoris,** vulnus, flammæ amoris. **ti ignes:** Quam lenis penitus maceret

ignibus. *Hor. 1. od. 13.* **Fœnus amoris,** amoris viciffitudo. **Affectus** ocioſe animæ. *Theroph.* **lenita illecebra.** *Lyophyl.* ad impurum amorem. **Pronubus ales amorum.** *Nonnus.* **Lætitiæ præ-** *co. idem.* **Virgineum philetrum.** *Oppian.* **Ocſtri-** *feræ lex Veneris.* *Anthol.* **Primigenium ſobolis principium.** *Nonnus.* **Auræ Veneris.** *Eurypid.* *in Iphig.* **Arдор:** Tu primus & vltimus illi *Ar-* *dor eris.* *Ouid. 1. q. met.*

Calor, is: Feruere, & vrentem interius coſultere calorem. *Pontan.* **Æſtus animi.** *Ouid. 1. epif. 15.* **pe-** *cloris.* *Idem.* **Pectoris ardor.** **Æſtus,** us. *11. 3. de* *art. & Prop.* **Munus amoris.** *Ouid. 4. ſaſt.* **Stimuli** amoris. *Virg. 1. Georg.* **Aura cupidinis,** idest deſiderium, *Augwell.* **Vires amoris.** *Ouid. 5. met.* **Vis** amoris. Vincula amoris; gaudio. **Pietas,** tis. **Charitas.** beneuolentia. **Dilectio,** is, ad proſaicos potius. **Primog;** cupidine tacta. **Quod** facit ignorans amat, & non ſentit amore ſu.

Ouid. 10. met.

Ignis autem dicitur amor, quod è flaua bile oriatur, quæ in hominis temperatura igni reſpondet; cuius ſedes iecur poſſimum eſſe cenſetur; vnde *Sen. in Hæc. Oct.* Sed iecur fors horridum ſectam emerendo. **Cùmq;** fit ex iſaſſectionibus, quarum virtus regula eſſe non poteſt, nullam nouit habere modum, *ex Farnabio in Med. Sen.* **Vicic & ſuperos amor.** *Sen. in Hæc. Oct.* **Saucius** igne fuit à noſtro. *Ouid.*

Illius remedia tria enumerat *Crætes* (Ethnicorum more) famas, tempus, reſtis, nempe ſuſpendium, ſiue voluntaria mors. **Perdidit vires** amor. *Sen. ibid.* **Multumq;** ab illo traxit inſelix ſtatus. **Illicita** amantur, **Excidit** quidquid licet. **Fortuna** amorem peior inflammaret magis. *Ibid. m.* **Ille** locus ſqui vulnus amoris habet. *Ouid. in epif.*

Epith. **Sollicitus,** inſanus, zeger, occulcus, dulcis, cæcus, flagrans, placidus, improbus, veſanus, ſeruidus, laſciuius (V. *infra* **Amor laſtiuus**) tener, gratur, pulcher, volacer, (V. **Cupido**) ingenioſus, timidus, vigilans, ambitioſus, pacis amicus, & alia innumera. **Seruat** ad finem. *Ouid.* **Eluſus.**

Dij verò, qui apud veteres Amoris præſides putabantur, quiq; ab amantibus innocari, placariq; ſolebant, erant **Venus,** & **Cupido,** de quibus, V. *ſui loci.* **Verum** quoniam amor communis eſt affectio, quæ in partem bonam, & malam ſumi poteſt. **Hinc** dicitur

Amor Diuinus.

Fauille cæteſtes. **Diuini** flaminis ignis. **Calor ætherius.** **Diuinus amor.** *On d.* **Ætheris** flammæ. *Pilſter.* **Æterni** flamen amoris. **Sic** ſi cunctis amoris **Synonymis** addas epitheta, **Celeſtis,** **Diuinus,** **Ætherius,** & huiusmodi.

Amor caſtus.

Legitimo ſedere iunctus amor. *Ouid. 2. trist.* **Amicitia.** V. *ſup.* **Syncerus** amor, ardor, &c. **Socialis** amor. **Pacis** amicus amor. *Pontan.* **Hoc tibi ſynceri** pignus amoris habe. *Martell.* **Pacificus,** ſedulus, concors, &c.

Amor maritalis:

Quo inuicem diliguntur coniuges. **Amor iugalis.** *Sen. in Agam.* **ſic:** **Socialis** amor. **Caſta**

Castra fides. *Idem.* Coniugalis amor. **Pudicus coniugis torus.** *Idem.* Coniugium fidele. *Idem.* **Animus coniugi obstrictus fux.** *Idem.* **Legitimus amor.** *V. Coniugium.* **Genialis amor.** **Zoleptus amor.** *Mant.* qui in coniugiis esse solet. **Maritæ faces** infomnis pharetræ. *Nem.*

Amor proprius.

Cæcus amor sui. *Hor. 1. Od. 15.* **Philautia, æ.** *Plat.* Græcum nomen: Proprij dominator amoris. *Corn. Gall.*

Amor lascivus.

Cæci Cupidinis aura. *Virg. 3. Georg.* **Tela Cupidinea.** *Ovid. 4. trist. 9.* **Tela Cupidinis.** *Id. 1. de art.* **Cupidinæ sagittæ.** *Id. 1. de rem.* **Amor veritatis.** *Id. 1. de arte.* **Cæcus.** *Id. 2. fast.* **Iniustus, rebellis, letheus, insanus, improbus, vesanus, incæstus, femineus, insidiosus, luxuriosus, furcivus, turpis, maleficus, protervus, pestifer, &c.** *Ovid. Prop. Virg. Horat. Sen. & alij;* **siq;** huiusmodi addes epitheta, sexcenta tibi paries Synonyma. **Nec** nunquam **Nostra Cupidinis viscerat ossa calor.** *Pasch.*

Sagittæ lascivæ. *Claudii. 1. de rapt.* **Insani stimuli amoris.** **Sæux flammæ.** *Ovid. 3. de art.* **Obscenæ discædiæ flammæ.** *Id. 9. met.* **Vetus vulnus.** *Id. 4. fast.* **Cupidinis arcus, arma, &c.** *Angerian.* **Furor infanni.** *Mant.* **Stimulus libido.** *Pont.* **Debitibus pennis irritus exit amor.** *Id. 1. de rem. d.* **Inferet arma tibi sæva rebellis amor.** *Id. 1. Tristis ignis versans in ossibus.* *Virg. 2. Georg.*

Paphis aquæ, Paphias, i, bibe dixit aquas. *Angerian.* **Amoris vulnera.** *Idem.* **Animi graue vulnus.** *Ovid. 9. met.* **Furor igneus.** *Idem.* **Et calidæ sentio pestis onus.** *Angerian.* **Fervens serpit in ossa vapor.** *Idem.* **Ego cæco vulneror arcu.** *Idem.* **Veneris flammæ regna sequor.** *Idem.* **Acidaliæ faces, ab epitheto, quod Veneri tribuitur.** *Idem.* **sic de alijs Veneris dicendum epithetis.** **Hinc alix Sætyris incendia mitia præbent.** *Ovid. 1. fast.* **Nova Venus, idest novus amor.** *Id. 9. met.* **Quanta potentia Regni est Venus alma tui!** *Id. 13. met.* **idest amoris.**

Cupidinisq; vinculo tenet vinculum. *Augurell.* **Et Veneris multo æ ferre iugum docuit.** *Bemb.* **Veneris militiæ.** **Et dure sequitur militiam Veneris.** *Pont.* **Ah valeant Veneres, valeant mala gaudia amores.** **Castia placent: luxus desidiose vale.** *Idem.* **Nequitiam Veneris turpia castra, sequi.** *Idem.* **Nefandis ignes.** *Sen. in Hipp.* **Indomite flammæ.** *Idem.* **Lascivæ faces, ex eodem.** **Esfrænzæ mentis impetus.** *Id. idem.* **Furtivus ignis.** *Idem.* **Veneris iugum sentiant.** *Idem.* **Visceribus ignis mersus, & venis latens.** *Idem.* **Vapor insanus.** *Idem.* **Et cæcum pectora vulnus habent.** *Ovid. 4. met.* **nempe amoris telo vulneratum est pectus.**

Cupido, & Cupidines. *Prop. 1. eleg. 1. V. suo loco.* **Accepi sub ossibus ignes.** *Ovid. 2. met.* **Et ignes ipse suos nutrit.** *Id. 6. met.* **Phyllidis ignes, & Amaryllicis, ex eodem 1. trist. **Certamen amoris, ex eod. 2. de Pont. **Formosæ puellæ vincla.** *Th. 1. eleg. 1.* **Libido.** *15. V. suo loco.* **Cæciq;** **Cupidinis ignes.** *Ovid.* **Fax pectoris.** **Prutigo, is: Furor, is, in poet. Mundicijs capitur de-******

siclosus amor. *Pontan.*

At Regina graui iam dudum faucia cura. *Virg. 4. Æn.* **Tum Venus, & calidi scintillæ feruor amoris.** *Calphurn.* **Exigui has partes officiosus amor.** *Fausp.* **Me calor ætneo non minor igne tenet.** **Compescit impij amoris flammam precor.** *Sen. in Hipp.* **Libidinis inextinctæ incendia.** *Ovid. 1. fast.* **Furiales concipit ignes.** *Id. 2. fast.* **Iniusti stimulis agitatus amoris.** *Idem.* **Tormentum dulce:** **Tellure Victoris tormentum duce Voconi.** *Mar. 7. 28.* **nempe amor & delicæ solent esse in delicijs pueri.** *V. Cynædus.*

Epitheta. *V. paullo superius.* **Amor veitus, cæcus, iniustus, &c.** **Violenta Cupidinis arma.** *Ovid.*

AMPHIARAVS, i.

Oiclet filius vates clarissimus, qui cum se à bello Thebano non reuersurum prævidisset, à Polynece nullis precibus adduci potuit, ut illi interesset. Quare Polynece aureum illud monile à Venere Hermionæ dono datum Eriphylæ Amphiaræ coniugi, quò belli societatem viro persuaderet, largitus est. Cum verò eo tempore Amphiaras, Adrastusq; de regno dissentirent, ad eius coniugem, quæ Adrastus foror erat, dissenfione omnes dirimendas, deculerunt: illa verò Amphiaræ viro sententiam quidem tulit, eam tamen conditione, ut bellum Thebis inferendi socius, adiutorq; esset. Ita coactus est ille bello, à quo tantopere abhorrebat, propterea quod sciebat (ex Genethlaco) sibi quoque pestem, & calamitatem ex eo esse paratam, interesse: Sed cum cognouisset vxorem suam auro corruptam fuisse, non aere ad bellum cogitavit, quàm illam acerrimè accusasset, & filio Alcmæoni imperasset, ut priusquam in castra venires, matrem ille necaret. At Amphiaras eodem die, quo Thebas peruenit vnd cum curru, & equis terræ hiaru fuit absorptus: filius verò genitoris pius vltor existens, matris fuit impius interfector. *V. sup. Alcmæon.* **Lege Bernald. in Prop. 1. 33. **Fuit autem Ampliamus à nonnullis Græcis inter Deos relatus: lege Pausaniam in Atticis.****

Oiclides, æ, vel Æclides: **Ilum heu præfagis, quo nullus amicior astris Oicliden.** *Sen. 6. Theb. & 3. & Ovid. 3. de arte.* **Occlides.** *Idem.* **Augur Apollineis dilectissimus aris.** *Stat. 8. met.* **Factidicus Rex.** *Idem.* **Talia factidico peragunt solennia Regi.** **Laurigeri vatis hiaru subiti.** *Id. 1. Theb.* **Vates Argolicus.** **Hoc aurum vati fata exitialia mouebant Argolico.** *Id. 4. Eriphylæ coniux, vir, maritus, &c.*

Vates Oiclides belli nubes. *Pind.* **Magnus vates Oiclides.** *Æschyl.* **Amphiaræz nil prostant fata quadrigæ.** *Prop. 2. eleg. 33.* **Ioclet generosa propago.** *Euripid.* **dixit pro Oiclet.** **Quem prodidit vxor ab Adraсто.** *Mant.* **Affinis Adraști, ob sororem vxorem acceptam.** **Thalæi gener.** *Ovid. 1. in Vin.* **quod filiam in matrimonium duxit.** **Alcmæonis, & Amphilochei parer, genitor, parens, alius quoque filios habuit, ut inf.**

Arguius augur. *Hor. 3. el. 16.* **Concidit Augurius domus, quo lucrum demersa excidio, quem perdidit vxor ob aureum monile, ex Cic. 3. in Ferr.** **Notus homo mersis Amphiaras equis,**

equis. *Ovid. 3. de Pont. Caruicq;* Thebis Ille si
veri cecinit futura. *Sen. in Alc.* Vnius adhuc
vates, vltusq; parente parentem Natus, &c.
Ouid. 9. met.

pith. Doctus futuri, fatidicus, sacer, lauri-
ger, Argolicus, prudens.

Inter Amphilocrum, & Alcmæonem hos quo-
que filios habuit Tiburtum, Coraten, & Ca-
tillum, qui in Italiam profecti, Tiburem vr-
bem conderunt. V. *Thur.* Amphilocus au-
tem patrem secutus in doctrina fuit augur, &
vates insignis, nec non princeps. Amphilocho
aut monitus adijt male sana nefastos. *Mirand.*
Sunt qui illum vocitent Amphimacum, quem
Hæmæ cum alijs. Græcorum ducibus Troiam
venisse scribit. V. *Erophyl.*

AMPHION, si.

Amphion Iouis ex Antiope Nyctei filia. V. *infra An-
tiopæ Nyctei* : quoniam illa vna cum Zeto in buio
edidit, quos pastores pro suis educarunt, &
alterum Zetum quidem: alterum appellarunt
Amphionem. Qui postea adulti, cognitis inu-
rijs, quibus matrem eorum affecerat Dince
(Lycæ Thebarum Rege interfecto) tauri in-
domiti caudæ can alligatis, eandem per lo-
cæ aspera agitarant, diris eam cruciatibus la-
niant. Donec miseris Bacchus, eam in
fontem eiusdem nominis commouit. Fuit
autem Amphion musicus tam insignis, vt te-
studinem à Mercurio (non autem ab Apolline)
dicatur accepisse, cuius modulatu saxa
traxit ad extruendas Thebas, vt innuit *Sen. in
Oedip.* quod interpretantur, eum eloquentia
sua populos incitasse ad laborem, & ad vrbe-
m suam mœnibus munientem; vel, eam pecu-
nia ex musica arte comparata, muros con-
struendos curasse: id autem factum narrat,
quod Phlegon hostes, dum Cadmus regna-
ret, extumesceret. Vxorem habuit Nioben
Tatali Regis filiam ex qua septem filios, totide-
mque filias suscepit, vel filios quatuordecim,
filios verò septem, qui à Latone filijs ob-
eunteliam matris illacem omnes fuerunt inter-
fecti. Quod cum patre Amphion ferre non
posset, se ipsum interfecit, vniq; cum fratre
Zeto in Itharçâ vrbe Boeotæ (*Steph. teste*) se-
pultus est. Alij dicunt & ipsi pariter ab Apolli-
ne sagittis confossum ob Niobe superbiam.
Legè Iuven. sat. 6.

Aonius vates. Thebes Tyriz dux. *Stat. 4.
Theb.* sunt qui dicunt illum à Musis lyram
accepisse. Antiope satus, siue Antiope,
Zeti frater, germanus, &c. *ex hist.* Vir Niobes,
maritus, coniux. *Ouid. 6. met.* Dirceus
musicus, à loco. *Mart. Dirceus Cygnus. Hor.
4. Od. 2.* Saxa tuo cantu vindex iustissime
matris Fecerunt muros ossifera nouos, *Ouid.
3. de art.*

Thelanz conditor vrbs. Saxa Cytheronis The-
bas agitata per artem Sponte sua in muri mœ-
bra consue ferunt. *Prop. 3. t.* Dictus & Amphion
Thebanz conditor arcis Saxa mouere sono, &
prece albada. *Ihr. in art.*

Thelais Chelys, instrumentum pro auctore.
Chelys vna Thebais, & Getici cadat tibi glo-

ria plestri. *Stat. 1. silu. 2.* Qui saxa du' ei traxit
Amphion sono. *Sen. in Oedip.* Natus Ioue. Cu-
iusq; muros natus Amphion Ioue struxit ca-
noro Saxa modulatu trahens. *Id. Herc. fur.* Po-
teris has Amphionis Quasfere moles, nulla
quas struxit inanus Scidentem tardum machi-
na ducens onus, Sed conuocatur vocis, & Ci-
tharz sono Per te ipse turas venit in sum-
mas lapidis. *Id. in Theb.*

Ad Chelyn, & duras animantem Amphionem
cautes. *Stat. 8. Theb.* Phæbeus cautes animans
testudinæ vates, *ex eod.* Qui veteres flexauit
sonitu mœnia Thebes Qui lapides flexisse ca-
nendo dicitur. Non si te ferietus agger Am-
biat, aut triplices alto tibi carmine muros
Amphion auditus agat. *Stat. 2. Theb.* *Legè Prop.
lib. 3. eleg. 14.* Aut Amphionis mœnia lege ly-
ræ. *Id. 1. 9.*

Epith. Dirceus, docilis, Aonius, Phæbeus, mu-
sicus, dulcis, elatus.

AMPHITHEATRUM, i.

Quod est Theatrum circulo clausum, sic di-
ctum, quasi ex duobus Theatris constans: Et
illud hic innumus, quod F. Vespasianus con-
struxit in 3. regione vrbs; & Iustus deinde Ve-
spasiani F. dedicauit: D. mirianus verò Itri
frater in eop'urmas edidit venationes. *Legè
Suet. in Vespasiano cap. 9. in Titu cap. 7. & in Domitiano
cap. 4.* A principio quidem I. Cæsar. iterum
Dictator. Amphitheatrum ligneum extruxit,
vt ait *Dio lib. 41.* Primus verò Statilius Taurus
Augusto IV. Cof. Anno scilicet ab Vrbe can-
dita 735. Amphitheatrum excitauit in campo
Martio lapideum; idq; venationibus edus,
consecrauit. *Dio lib. 51.* postea etiam Nero la-
gneum extruxit. *Suet. cap. 12. in Nerone.* Postre-
mo magnificum ex lapide Fl. Vespasianus, in
cuius honorem multa extant Martialis epi-
grammata; in quo multi ex nostris Martiri-
bus feris obiecti, post dilanationem ad Chri-
stum euolarunt: cuius denique veritate col-
lapse, adhuc integra vestigia visuntur; & à
Romanis vulgò *Celsæ* dicitur, à magno Colos-
so ibidem ante ingressum à Domitiano collo-
catum: quasi dicas Colossæum, in cuius de-
dicatione quinque milia ferarum occisa sunt,
teste *Entrepin.* Aliud fuit Castrense amphitheatrum
in 5. regione vrbs. De Amphith. *legè
Cajus, variar. lect. lib. 5. cap. 42.* Sed ad no-
stra.

Amphitheatralis pompa, ludus, &c. Amphitheatrum
moles. *Mart. 1.* Structum verineque
theatrum. *ex Ouid. 2. met.* Martia arena, à Mar-
tis prelijs, inibi præstis dictum, vel illud Sta-
tilij intelligi potest, quod in Campo Martio
fuit. *Mart. 2. ep. 75.* Arena, pars pro toto.
Quicquid fama canit donat arena tibi. *Id. 1.
epig. 5.* Romanum theatrum. *Pontus, Antono-
mast.* Magnum theatrum. Flantia theatra, à
conditore Vaspasiano, cui præ nomen Flavianus
fuit, *ex hist.* Omnis Cæsareo cedat labor Am-
phitheatro. *Mart. in Amphith.* Spectacula totis
cunctis. *Iuu. 6.* quod ibi spectacula fierent se-
dentibus in cuneis spectantibus.

Epith. Conspicuum, magnum, Colossicum.
D AM-

AMPHITRITE, es.

Nerei, vel Oceani, & Doridis filia, Neptuni vxor, cuius nuptias cum a principio fugeret, virginatatem seruare cupiens, misit ad eam Neptunus delphinum, qui per varia loca quæsit tandem ad radices Atlantis montis inuenit, & vt iungeretur persuasit. Hinc à Poetis maris Dea fingitur, ex qua natus est Triton, vt canit *Hesiodus*. Sumitur autem interdum pro toto mari. Margine terrarum proceperat Amphitrite. *Ouid.* Sic dicta à terrore, quod terreat nauigantes, vel quod terram accretat. Hæc alio nomine.

Salacia, æ, dicta. *Id.* *Augustinus* 4. de ciuit. Dei. Salacia scuitiem fugiatus (dixit *Pacuvius*) vela salo, vel à falsedine, siue quod salum ciat. Neptunum gremio complexit Amphitrite. *Claud.* Neptuni coniux, sponsa, ex *hyst.* Neptunæ coniux. *Virg.* in *Cræ.* Nereis, diis, ex *Claud.* Nereia mater Tritonis, ex *eodem*. Illa rudem cursu prima imbuat Amphitriten. *Carull.* in *epith.* *Helii.* Tritonis parens, genitrix, ex *poet.* V. *Mare*, *Nymphæ* alix dux fuerunt hoc nomine. V. *Nympharum nomina*.

Epith. Fluctuosa, diues aqvis, &c.

AMPHRYSVS, i.

Thestaliæ fluius leniter fluens propè Magnesium vrhem, apud quem Apollo pastoritia sub imagine Admeti Phægorum Regis armenta pascit. V. *suos locos adducunt.* *Apoll.*

Et flumine puro Irrigat Amphrysius famulantis pascua Phœbi. *Luc.* 6. *Phœf.* Amphrysius gramen. *Siat.* 1. *filia.* 4. Amphrysiacus liquor, latex, &c. Amphrysi vnde. *Pentagon.* aqz Amphrysiæ vates, est Sibylla. V. *Sibylla*.

AMPHITRVO, siue

Amphitryo, is. Thebanorum Dux. Alcmenæ coniux. Herculis puratus pater; Hali filius, frater Tirynthes, quæ nomen dedit vrbi, vnde ipsa erat Alcmæna, quæ Tirynthis fuit appellata, & Iphicli genitor. Qui cum ad expugnationem profectus esset Oechaliæ, secundum vxoris conditiones, eius assumpta forma cum Alcmenæ concubuit Iupiter. V. *Alcmæna*. Qui reuersus cum victoria, cum se à coniuge negligenti excipere videret; eam interrogans, omnia, quæ in Oechalia gesta fuerant adamiussim ab ea narrari audiuit. Quod vir admiratus aliquod inesse nomen suspicans, secum ex illa suo rēpore enixum diligentius custodiuit.

Thebanus Alcmenæ coniux. *Sen.* in *Herc.* *Oet.* Pater Herculis falsus. *Idem.* Fallopars Amphitryoniades. *Carull.* Alcmenæ, vir, ex *eodem*. Alcideæ parens tardus senio graditur. *Sen.* in *Herc.* *fur.* *chor.* 1. quod eius pater haberetur. Thebanorum Dux Tirynthius, ex *h. p.*

AMPLEXVS, us.

Complexus, us. *Virg.* t. *Æn.* Amplexus gaudia. *Pont.* Quis te nostris complexibus arcet? Da iungere dextram, da genitor, teq; amplexu ne subrahe nostro. *Virg.* Non ego nunc dulci amplexu diuellere vnquam Gnate tuo. *Idem.* Nucleis dare colla lacertis. In plicibus materno brachia collo, ex *Poet.* Cunctantem amplexu molli fouet. *Virg.* 8. *Æn.* Auidisq; amplexi-

bus herent. *Ouid.* 7. *met.* Non te custodia caræ Arcet ab amplexu. *Id.* 9. Hæc vtraque manu complexu asserit toto. *Mart.* 1. 16. iussit obuijs vinis amplectere.

Etiph. Furtiuus, tenax, placidus, verus, brevis, dulcis, mollis, auidus, cupidus, arctus, clarus.

AMPVLLA, æ.

Amphora, æ. *Varro.* figur. Vitreum vas. Cadus. *Testa.* *Ouid.* 2. *trist.* Vitreum nimbis. *Mart.* 14. 112. Vrcolus, i. Lecythus, i. ampulla olearia, vas ad oleum infundendum opportunum. V. *lat.* Amphora olearia. *Car.* seruans olium. *Epith.* Rubida, ollaria, vinaria, preciosa, vitrea, Chrysellina, pellucida, scitilis, Samia.

AMVLIVS, ij.

Numitoris frater, & Proce Latinorum Regis filius, qui fratrem, licet natu maiorem, imperio vix pepulit, & audibusq; eius filium Laulum necauit; filiam vero Iliam Vestæ Sacerdotem fecit, vt spei sobolis auferret. *Lin.* 1. ab *V. C.* Quam tamen cum Maris compressisset; inde natos Remum, & Romulum cum matre precipitari iussit Amulius In Tyberim. Sed Faustuli pastoris beneficio seruati, cum essent adulti Amulium interfecerunt Numitori auro restituto Regno; ipsi verò vrhem nouam ædificare ceperrunt. V. *Roma*, & *Romulus*. **Frater** Numitoris. *Ouid.* 4. *fast.* & 3. Proca penitus, ex *hyst.* Iliz patruus. *Ouid.* 3. *fast.* Hoc vbi cognouit contemptor Amulius æqui, Nam raptas fratri victor habebat opes. *Idem.* Romuleq; cadit traiectus Amulius ense, Regnaq; longæuo restituerunt auro. *Idem.*

ANYCLÆ, arum.

Laconiæ ciuitas Tyndari regia, in qua Castor, & Pollux educati sunt, vnde Amyclæ fratres dicti. Sic nuncupata ab Amyclo Lacedæmonis filio, qui eam condidit. Fuit etiam altera vrbs eiusdem nominis inter Fundos, & Terracinam à Laconibus Castoris, & Pollucis comitibus condita; cuius ciues cum secundum Pithagorem sectam ab esu carnis, & animalium cæde abstinerent; serpentesq; ex vicinis paludibus natos occidere nefas putarent, ab ipsidem sunt interempti: reliquæ verò, cum lege cautum iussissent, ne quis hostium aduentum nunciaret, quod sæpius falsò enunciatum esset, ab improuiso struentibus hostibus capte locum prouerbio. *deceperunt*. Loqui volo, nam scio Amyclæ tacendo perisces, hinc à *Virgilio* tacite Amyclæ nuncupantur *lib.* 10. *Æn.*

De primis.

Phrygiæ Graiæ hospes Amyclæ. *Sen.* in *Trac.* ad eam differentiæ, quæ in Italia sunt. Et quos Hippocoon antiquis misit Amyclis: vt discernet à recentioribus. *Ouid.* 7. *met.* Therapneq; *Mart.* 9. 106. Amyclæ-olores. *Siat.* 1. *filu.* *Leg.* *Fabulam* Leda infra. *Ledeq;* Amyclæ. *Siat.* 7. *Theb.*

De alteris.

Ettacitis regnauit Amyclis. *Virg.* 10. *Æn.* Fundanq; Amyclæ. *Mart.* 13. 114. Est etiam Amyclæ ciuitas in Crera, & portus, quo Amyclæ Laconici Coloniam miserunt. Amyclæ colonia.

AMY-

AMYCVS.

aptum, & Melopes filius, siue Medies, vel Melitæ Nymphæ Bebyricorum, siue Bithyniæ Rex, qui consuevit aduenas in Bebyricio nemore ex occasione exsturni, ad quorum certamen eos vel inuitos prouocabat, interficere. Verum illud nomen cum appulsisset vna cum Argonautis Pollux ab Amyco prouocatus, eundem (cognitis insidijs) interemit.

ruator eruentis Bebyricij nemoris. *Stat. 3. Theb. Bebyricæ Rex dirus* -
 ius filius Bute ob patris, Eritimiam Regno pulsus, paruo nauigio Drepanum in Siciliam confugit, vbi à Lycaste nobili scorto susceptus hospitio, & ob formæ, morumq; elegantiam dilectus, eius concubitu vsus Erycem filium ex ea suscepit. Quoniam verò Lycaste ob eximiam pulcritudinem Venus vocabatur, datus est locus fabulæ, Bute ex Venere filium Erycem suscepisse. Ac *Virgilius* sentit hunc Bute in Phrygia perisse à Darete interfectum propè sepulcrum Hectoris, s. *Æd.* Sunt autem qui Amyceum Neptuni filium fuisse ex Melantho, non ex Melite, siue ex Melite, quæ Melantho filia Protei senis, cum consuleret postius veitibus dorso Delphum inuideret, & sic per Patris maria vagari, cum id Neptunus cognouisset, se in Delphum transformauit, illamque blandiendo illexit, vt dorso suo inlitteret, quod cum puella fecisset, ipse in aduersum litus abductus, in pristinam formam reuersus, vitauit, ex qua Amyceum ipsum suscepit.

AMYONE.

anai Regis filia vna ex quinquaginta sororibus, quæ dum se in litus iaculando exeret, Saryrum percussit imprudens, qui impetu in eam facto, vincti voluit inire, quare iuratorum Neptuni auxilio, ipse tridentem in Saryrum emisit, qui leui corporis declinatione euitato citu, inipnis aut fugit: sed quod à Satyro formidat Amynone, à Neptuno passa est. Itaq; prægnans facta, Nauplium peperit, cum verò tridentem, qui scopulo hæserat, iussit Neptunus ab ea reuelli, fons impudissimus subsecutus est, quem ab adamæ puellæ nomine is Amymonem appellauit, qui apud Argos est iuxta Lernam. Alij Amymonem dicunt ædæo vitæ affectum in fontem sui nominis fuisse conuersum. V. *Nauplius*, & *Lerna*.

auipij genitrix, mater, ex *hyst.* Palamedis aui, quæ Nauplius Palamedis pater fuit. Danaïs, cis, à patre, ex *hyst.* Quærit Bæotia Dircen Argos Amymonem, &c. nempe fontem. *Ouid. 2. met.* Belis Amynone, ab aui, nam Belus Danaï pater fuit. *Hyst.* Lerneus fons. Hinc Lernæ regas, nos horrida Dircæ, &c. *Stat. 2. Theb.* intelligit Amymones liquor. *Idem 4. Theb.* Atque amne reposito Tritus Amynone. *Idem 6. Er.* Lerne pulsa tridente palus, *Prop. 2. 26.* inuuit *Plinius lib. 4.* Fontis Amymones.

AMYGDALA, 2, &

AMYGDALVS, 1.

rbor, in qua conuersum fuisse Phyllida Pbetæ narrat, postquam se à Demophoonte violatâ, non autem matrimonium accipit, vt u rece-

perat, vidisset. V. *Phyllis*. Lege *Pier. lib. 51. & Athen. lib. 2.* Vbi varias amygdalarum species recensit: Eius fructus dicitur mederi tui.

Veris nuncia arbor, ex *Mont.* nam prima est arborum, quæ florere incipiat penè ipsius brumibus. Phyllidis arbor, ex *Calen.* Nux, cis, à fructu, quem priscum nucem appellabant quælibet huius speciei. Cum nux se plurima filius Induct in florem. *Virg. 1. Georg.* quem lege Phyllis frondosa, flrens.

ANACREON, vis.

Pœta lyricus ex Teo lonæ tribus; qui vt in scriptis, ita & toto vitæ tempore supra modum lasciuus, quod auren posset lyricis, in honore fuit apud Polycratem Samiorum Regem, cuius etiam puerum Smerdicem, siue Smerdim minus pudicæ amauit, sed in primis Bathyllum deperijt, & Megistra pueros; Euripylen quoque puellam dilexit. Denum illi statua in arcæ Atheniensium prima post Sapphonen locata est eo habitu, & statu corporis, cuiusmodi credibile est esse hominis ebrij canentis, ex *Pausan.* in Atticis Patrem habuit Scythium, quem alij Eumelum, siue Parthenium, siue Anisticrum appellant. Nege eius vitam per *Gyraldum* conscriptam *lib. 9. de Poet. Hyst.* Pronior igitur in veramque Venere fuit: vulgato enim apud Græcos carmine vtriusque amoris insatiabilis senex fuit: quamore percitus non in Deo, sed in pueris, quos suos ipse Deos vocabat, scripsit hymnos. Denum octoginta quinque annos natus acino vixit: passus fustocum (vt *Pier. & Val. Max.* testantur) obiit. Fuit Euripide senior, vt testatur *Pausanias in Atticis*.

At te sancte senex acinus sub tartara misit. Cyrenæ clausit, qui tibi vocis iter. *Calvus* apud *Gyrald.* vt supra, *Athenæus lib. 10.* scribit: Anacreonta totam suam poësin laudibus ebrietatis contexuisse. Non aliter Samio dicunt arsisse Bathylo Anacreonta Teium. *Hier. epod. 14.* Fides Teia. *Idem 1. od. 17.* Sunt enim qui dicunt ab illo repetam Barbiton fuisse. *Pindarus* quidem eam à Terpanthro excogitatam narrat, ex *Athen. lib. 14.* Nec si quid olim lussit Anacreon deiecit ætas. *Hier. 4. od. 9.*

Præcepit lyrici Teia Musæ senis. *Ouid. 2. trist.* Teius vates, lyricus, poëta, ex *Pier.* Teius olor, ex *Græc.* Bathyllum qui cecinit versu. Versus Anacreontici, de quibus vide quid in nostra poësi alijs nimium iuuenes Iustinus. Facundi non Teia Musæ Poetæ. *Mont.* Sic quoque vinoi Teia Musæ senis. *Ouid. 3. de art.* Troia carmina, Teij versus. Ionij cecini possunt appellari à lingua Ionica, quæ ipse vsus est, ex *hyst.*

Epith. Teius, merobibus, mollis, insatiabilis amorum.

ANAS. V. Ancon genera.

ANAXARETE. V. Iphus.

ANCEVS, 1.

Lycurgi, siue Neptuni, & Antinöes filius, Samiorum Rex, quem agriculturæ ferunt anancitillum.

mum fuisse. Aliquando tamen, cū vineam nimio plautaster studio, eoque seruos fructus labore pressisset, ex illis quidam quasi vaticinans dixit, nunquam ex illa vinea fructum fore percipiturum. Sed ipso vindemiz tempore, cū exultans Ancrus eidem dixisset seruo, vt sibi maturum mustum infunderet; Deinde iam calicem ori adinaturus seruo, quo olim dixisset, redegit in memoriā, quasi vanam exprobrans diuinationem; at ille tunc sententiosē respondit hero: Multa cadunt inter calicem supremaque labra. Seruuli sententię saui cunctus; cū enim mustum propinatum vult haurire; alter accessit seruus, qui in vineam aprum ingentem iruisse nunciauit: ā quo vastabatur: Quem, vt interficeret Ancrus relicto poculo cum vino discessit; sed ab eodem apro percussus interiit. Vnde natum adapium: Multum interest inter os, & osiam. *Lege.*

Adagia Manuig.

Lycurgides. *Ouid. in Iuin.* Parrhasius Iasonis comes. *Item.* Statuit Ancrum violentus ictu Seriger, &c. *Sen. in nod.* Bipennifer Arcas. Arcadicum facit Ancrum. *Ouid. 8. met.* Ancro nocuit temeraria virtus. *Idem.* Antiochos natus ex Valer. *Flacc. 1. Arg.* Plena tulit quem Regemaris. *Idem.* idē ex Neptuno in maria dominante.

ANCHISES.

Capys filius, Laomedonis nepos ex fratre, qui ex Venerē ad Simoentē Trois fluuium Aeneā suscepit, quod ab ipsa inter filius, quas colebat, ante bellum Troianis illatum, fuisse adamatus. Porro cū se Veneris concubitu vsum fuisse iactaret ab eadem oculis priuatus fuisse dicitur (propterea cum Troianorum consilijs non interfuisse) Alij referunt a Ioue fulmine afflatum fuisse. Ardente verō Troia ā filio super humeros susceptus, indē per multas maris, & orbis oras deuectus nauibus Drepani tandem in Sicilia fatis concessit.

Quando Darnario Anchise Alma Venus Phrygij genuit Simoentis ad vndas. *Virg. 1. Aen.* Aeneas genitor, parens, pater. *ex hyst.* Asiraci nepos, quod eius esset apus. Capys Dardanij natus, genitu. Quem Capys antiquus genuit. Senex Pryx sarcina nati, *ex hyst.* Cum quo commune parentis. Non dedicata est nomen habere venus. Cui mater amorum Gaudet in Idæis concubuisse iugis. *Ouid. in epist.* Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo. *Virg.* Cum pater in nati tremulus ceruice pendit, Et veritatem humeros vtere flamma pios. *Prop. 4. 1.* Vnbra sentis magnanimi Anchise. *Ouid. 14. met.* Ptyrgius maritus Veneris — Phrygio si non ego iuncta marito. *Stat. 1. silu. 2.* Pia sarcina nati. *Ouid. 7. epist.*

ANCHORA, x.

Anchorę morsus. Vncus morsus. *Virg. 6. Aen.* Manus nauium, *ex Græc. epigr.* Nauis dentes istum inhibentes. *Lycophr.* Nauium errantium laqueus. *Flot.* Remota nauium. *Theater.* Tempestatis vinculum. *Idem.* Vncus, i. *Val. Flacc.* Morsus ruci. *Luc. 3. Pharf.* Dens tenax. *Virg. 6. Aen.* Nexus curuus. *Idem.* Funis, scilicet quo

anchora ligatur. Fune soluto. *Ouid. 2. eleg. 17.* Anchora dens, *ex Virg.* Arque tenax vncō classem premit anchora rostro. *Val. Flacc.* Vincula. Hic fidas non vincula naues. *Vila tenent.* *Virg. 1. Aen.* Nexu fuit anchora curuo. *Mart. in Amphilo.* 26. Figitur in viridi (sic fors tunc) anchora prato. *Ouid. 1. met.*

Anchorarj funes, dicuntur, qui anchoram tenent, & Prymnessium, i. funis, de quo stat nauis: *Fossor* tamen Prymnessium vocat Tonfillam, nempe palum ipsum, de quo religatur nauis, non funem: est tamen Græca vox. **Anchorales.** *Liu.* idem funis. Retinaculum, i. *Virg. 4. Aen.* Stricte quoque ferit retinacula ferro: nempe funem, qui nauim in alto, vt vado sistit. Nam melius dū descendunt retinacula nare n. *Prop. 2. 22.* Abscidit ardenti Esonides retinacula ferro. *Val. Flacc. 1.* Pefna stis, etiam funis.

Ancyra, x, Græcē dicitur anchora. Sacra anchora. *Pellux:* nempe qua in extrema necessitate, vt coguntur nauis. Anchora iacta mihi. *Prop.* Huius autem Hieroglyphica. *Vide apud Pierium lib. 45. & alibi.*

Epith. Ferrea, mordax, certa, tenax.

ANCILLA, x.

Famula, x. Serua. Ministra. Clienta, *x. Hor. 2. od. 18.* Puella, x, pro serua; vt puer pro seruo accipitur sepius. *Asclea, x,* quæ sequitur dominam, & dicitur etiam Pedisequas, x. Dominam colens, obsequans, subsistentis. Domine obsequens. Ad domine vocem trepidans, *ex Athen. lib. 5.* Ancilla quasilaria. *Petr. Arber.* quæ ad quasillum feruit. Et domine facta est obsequiosa suæ. Ancillula dominæ. Ancillans. Ancillarū cateruæ; ateruq. Fidisima nuncia vocis. *Ouid. 11. met.* vulgo *Camenera.* Apud *Iuuenal. Sat. 6.* recensetur munia aliqua ancillarum: **Libraria:** quæ pensum librat, & dispartit alijs nendum, & glomerandum: **Cosinetæ,** dicitur ornatrix domine: ponunt Cosinetæ tunicas, &c. **Psecas:** quæ componit crines aqua illos irrorans. Nuda humeros **Psecas** infelix, nudisque mamillis. *Idem 6.* Comitēs domine, *videm,* & flauam cui det mandata, puellam. *ibid. Camenera.*

ANCON, is. *V. Picenum.*

S. ANDREAS.

Apostolorum Principis germanus frater, qui vni cum illo ad Apostolatus dignitatem euectus cum ceteris Diuino spiritu repletus, in Scythiam Europæam, quæ ei provincia ad Christi fidem disseminandam obtigerat, profectus; deinde Epirum, & Thraciam peragravit; vbi doctrina, & miraculis innumeros Christo pepit homines. Deum cū Parras Achaie venisset, multosque conuertisset ad fidem, impij Proconsulis Agææ iussu multis tormentorum generibus cruciatus, vt ā Christo discederet, cū videretur immobilis: tandem Cruci affixus, non tam Petro fuit sanguine, quā supplicio, & triumpho proximus. Cuius corpus indē Constantinopolim allatum sub Constantio Cæsare Constantini F. postremo Amalphum

him in Campania delatum, ibidem summa reuerentia colitur. Romæ duo habet insignia templa: alterum à D. Gregorio Magno apud Scauri Cluuium sub Cælo, Vix triumphali imminis conditum est quod etiam commune cum conditor nomen habet: alterum recētis Alexandri Peretti Card. Montalti cognomento inagnificencia elegantissime constructum in ima Romanæ Urbis parte, quæ à Valle nomen habet, ubi quoque D. Sebastiani memoria recolitur, ibidem in cloacam proiecti, quam diligentissime seruant Clerici Regulares, à Theate qui nōmē acceperunt. Huius caput Romam delatum sub Pio II. Pont. Max. flexis genibus ab eodem reuerenter susceptum, & in Basilica D. Petri collocatum fuit. inctissima Ionæ progenies. *Mont. in fast. Germanus Petri. Idem. Qui Baptizæ documenta, viamque Ante sequebaris quā te cum fratre vocaret Christus. Fidei qui detexit Achæis Lumina. Qui ligno occubuit Patris confusus acuto Imperio Ægææ, &c. Patrum decus, & lumen quondam. Qui Cilicum, & Phrygiæ sacro iultrauerat oras Lumine Euangelij.*

ANDROGEOUS.

ilius Minois Cretæ Regis, & Pasiphae; qui, cum omnes in Palæstra superaret, ab Atheniensibus, & Megarenſibus ex inuidia occisus est. In cuius vitionem Minos Niso Megarenſium Rege occiso, Megaram euertit: Athenienses verò acri bello superauit, eosque quottannis septem adolescentes, & totidem puellas à Minorauro deuorandas, in Cretam mittere coegit. *V. Minos.*

in floribus Ictum Androgeo, &c. *Virg. 6. AEn. Phædræ frater, & Ariadnæ. Minoides, à patre. Pasiphaeus Heros, à matre. Solis genus iniustum Atticis, à matre, ex hist. Androgei, necem iustis vlciscitur armis. Ouid. 7. met. ubi caussæ, & bellum patris narrantur. Minos faucus, Pasiphaeque. Minos filius, gnatus, ex hist. Androgenoxæ pœnas exsoluere cædis. Carull. in epith. Peles. Restituit patrijs Androgeona focis. Prop. 2. eleg. 1. Lege Bernaldum ibidem interpretationem. Androgeon, nis, idem Prop.*

ANDROMACHE, es.

Ætionis Thebarum in minori Aſia Regis filia Hectoris Troiaci vxor, & mater Astynactis, quæ à vili pugna nomen sortita est; virili enim animo erat, & tamquam virago. Quæ post Troiæ euersionem (iam antea orbatâ viro) cum filium in patris tumulum ab hostili furore abdidiſſet, tamen Vlyſſis fugacitate repertus, è turre fuit præcepſus datus: ipsa verò à Pyrrho in Græciam deducta est; ex qua tamquam expellere, & concubina Molossium filium suscepit. Pielum, & natu minimum Pergamum, vt inquit *Panſanus*, qui alia narrat de Andromache in *Attici* 1. Tandem intersecto Pyrrho Heleno Troiano Hectoris fratris matrimonio cum cœſſitum aliqua Regni portione; cuius meminit *Virg. 3. AEn. Cui & Cestrium genui* à quo Molossus Pyrrhi filius intersectus, & regno Epirotico depulſus fuit.

Hectoris Andromache Pyrrhin connubia seruauit *ibidem. Coniux Hectoræ. ibidem. Hectoris. Sen. in Troad. Nurus maior Priami. Mart. 2. 41. Thebais, dos. Ouid. à patria. Ectione coiux. Astynactis parens, generix. ex hist. & poet. Thebana: Quam cum Thebana cruentum Hectora Theſſalico vidit ab axe rapti. Ouid. 4. trist. sic Sen. in Troad. Cum ferus curru incito Mea membra raperet, Et graui gemeret sono Pellicæ axis, pondere Hecleoore gemens. Hector tuere coniugis furtum piz. Idem ibidem, ubi multa. Qui tumulto natum abscondit coniuris, ex eodem. Coniux Heleni, cum prior fuisset Hectoris. Ibid. V. sup. & Virg. Phrygia quam turre cadentem Astynactia parens. Stat. 5. ſilu. 3. Scirpis Achilleæ factus, iuuenemque superbum Seruitio quæ enixa tulit, ex Virg. 3. AEn. V. sup. Anxia captiua tristis Andromacha? Prop. 2. 10. Filia magnanimi Ectionis. Homer. Hec postea in Aſiam Pergamum filium secuta est, ubi de suo nomine urbem, tractumque illum ipse Pergamum denominauit.*

ANDROMEDE.

Et Andromeda Cepheo, & Cassiopeæ Aethiopum Regum filia, quæ ob matris superbiam (V. Cassiope) monstro marino fuit obiecta saxo prius alligata à Nymphis Nereidis; quod à Neptuno fuerat immisſum, vt totam vastaret Aethiopiam. Quam tamē Perſeus in patriam à Gorgonea rediens expeditione, feliteratum ea condicione pollicitus est, vt sibi desponderetur; quam deinde à periculo ereptam, (vt in *Perſei est hist.*) accepit vxorem. Quæ virum post bella conſanguineorum superata, conſequuta est in Græciam. Quamobrem dicitur Mineræ beneficio inter alia collocata, propter Perſei euſdem Mineræ ex Ioue fratris virtutem; quem ipsa tam libenti animo fuit inſecuta, vt à parentibus, qui illum ſequerecur, obſecrari nunquam potuerit. V. *Perſeus, Cassiope, Cepheus.*

Virgo Cepheia. Ouid. 3. eleg. 3. à patre. Cepheis, dos. Id. 3. de art. Perſeia virgo. D. Sidon. Appollin. à viro, qui eam à cæto eripuit. Perſeia coniux. Poet. Cassiope gnata, filia, &c. ex poet. Nobilis vxor Perſei. Prop. 2. 20. Danae nurus. Ouid. 2. trist. Refoluta caenis Incidit virgo, pretiumque; & caussa laboris. *Id. 4. met. ubi eius nuptia diffusi explicantur, & in lib. 5.*

Qualis & accubuit primo Cepheia fomino Libera iam duris coctibus Andromede. Prop. 1. 3. Illic inuenerit materne pendere linguæ Andromedam pœnas iniustus iusserat Ammon. Ouid. 4. met. Quam simul ad duras relegatam brachia cantes Vidit Abantiades. Ibid. Cephei nata, filia, genita, ex hist.

Epich. Fusca, moerens, tristis, famosa.

ANGELUS.

Et Angeli, de quibus conſulte Theologos; quorum natura ſublimis, & ab humana valde diuerſa; quibusque nomen officij attribuitur; non qualitatibus.

Ætherius miſiſter, ſic ſi addas epichera: Diuinus Cœleſtis, ſidereus, & huiusmodi. Cœleſtes, um,

ex Ouid. 1. fast. Plebs superum, *ex eod. 2. de remed.* Aligeri, orum. *Poet.* Aligerum coronæ; manipuli; cœtus; genus. Aligeræ mentes. *Vida.* à quo *mutantur* inuicem *mutandi* excepta *Syn. & e. Sana. 7. 1.* Aligerum de fratribus vnus. *Idem.* Aligeri iuuenes, cunei. *Idem.* Aligeri altæ militie. *A. Borgia.* Aligerum iuuenum cœtus. *Vida.*

Cæles, um, *Poet.* Dei immortalis præpes nunci-
us. *Apollon.* Sideræ acies. *Idem.* Angelicæ
phalangis pennigerum, & vagum examen. *A.
Nonnus.* Mundi Rotatores. *Idem.* Motores cæ-
li, quod ab ipsis cælestes orbes volui dican-
tur. Cælestes iuuenes; ciues; volucres; mili-
tia Cælestis, & Ætheria. Ciues superi. *Æthe-
rij.* Montes beate, *ex Poet. Christ.* Cœtus Ange-
licæ. *Fortun.* Diuini chori. *Idem.* Angelici.
Idem. Aligerum manipuli acies; agmina, & hu-
iusmodi. Nuncius Angelicus, æthereus, fide-
reus, &c. *Iuuenet.* Ministri Angelici. *Sedul.* Vo-
lucres. Ministri.

Ætheriæ cælestium animæ. *Vida.* Cæli soboles.
Aulæ stellantis alumnus; alumni. Cæli præ-
pes, tis. Præpetes beati. Gens incolæ Cæli.
Pennipotens exercitus. Altuum cælestium
acies. Agmina. Altuum iuperum de gente
volucris, *ex eodem.* Plumipedesq; acies cæli vo-
lucres. Pennatus Puer, & Pueri pennati: non
autem quod pennas habeant; sed, quod ve-
locissimum eorum officium circa hominem,
vel Diuinum imperium significetur, pictorum
id tabulæ expriment.

Quorum apud nos Christianos, & Ecclesiæ Do-
ctores hieroglyphica sunt oculi. *V. Petrus lib.*
33. Lilia. V. eundem lib. 55. Stellæ: eundem
lib. 44.

Quorum nomina secundum tres Hierarchias
(de quibus *D. Danyssum Areopagitam* consule)
sunt Seraphim. Cherubim. Virtutes. Prin-
cipatus. Potestates. Dominationes. Throni.
Archangeli. Angeli.

Primi ordinis Hierarchici quod nos est purga-
re; alterius, illuminare: tertij perfectum
reddere.

Principatum cura Resp. Principes, & Reges,
est (vt *ex Davide* cognoscimus) Archangelo-
rum circa mysteria, & sacras cœremonias. An-
geli priuatis rebus, & singulari hominibus ad-
hibentur. Sed hæc nostris Theologis relinquamus.

Pictus iuxta puer astitit alis. Pennatæ cæli acies.
Cæliuagi iuuenes, *ex Vida.* Iuuenis demissus
Olympo. Ales Cæli. Sine corpore mentes, *ex*
Sana. 7. Egge aligerum minister. Aliger altæ
militie. Cælestis nuncius aule, *ex A. Borgia.* Qui
pia iussa Dei ritè minister agit. Celer stellata
in veste minister.

Æquat volucer pulcherrimus alis Adstitit, *ex*
poet. Volucer demissus ab æthere præco. Aliger
æthereæ de sede nitentibus alis. Aliger ef-
fugens Cæli de nube ferena. Penniger inton-
ta signans puer ora iuuenta, *ex Poet.* Siderea ti-
bi missus nuncius arce. Celere aërio labens
per nubila cursu. Nuncius acripes Nazareth
à uia petit. Cæliuum casto nomine plena

cohors. Et iam pennipotens liquidis exerci-
tus ibat trachibus, ac volucris cingebat ar-
mine cælum. Alipotens Præpete penna in-
dignes pueri, iuuenes, *ex Poet. Christ.*

S. ANGELVS CVSTOS.

Cuius beneficio vnusquisque mortalium ab ipsa
mundi constitutione, ad finem vsque Chris-
to excepto) Deo iubente fruenter; & cuius
custodia defendimur, ac feruamur. Sed quia
multi multa dicunt, quamvis pauca in eius
honorem, silentio eius crebra beneficia vene-
ramur potius, quam futilli eloquio eadem
pronunciemus.

Cui custodia credita nostri. Qui datus hęrebat
iam vitæ à lumine custos. Nostræ salutis qui vi-
gil excubat. Cui procul à nobis caute est auer-
tere manes Tartareos. Fidis mentis Achates,
dici potest à sollicitudine, qua salutem no-
stram ipse curat: nam Achates est sollicitudi-
nis symbolum.

Genius tutelaris, si pene non auerfabuntur aures,
licebit. De genio *V. fustat.* vt Gentiles inter-
pretabantur. Diuinus, Ætherius, Cælestis
Genius, quo cõsistimur, æquius licebit.
Mythagogus vitæ, *ex Marand.* Custos ani-
mæ. *Synes.*

SS. MICHAEL.

GABRIEL, &

RAPHAEL. *V. fustat.*

ANGERONA, &c.

Silentij Dea, cui sacrificabatur ad diem 12. Cal.
Ianuar. Hæc ore obligato, obligatoq; simu-
lacrum habebat. *Plin. 3. cap. 5.* de qua hæc *Ma-
crobius 1. Sat. 10.* Diuæ, inquit, Angeronæ Pô-
tiffices in Scello Volupæ sacrum faciunt,
quam Verrius Flaccus, Angeroniam dici, ait,
quod angores, æ animorum sollicitudines pro-
pitata depellat. Mafurius adijcit eius Deæ si-
mulacrum ore obligato, atq; obligato in ara
Volupæ propterea collocatum, quod, qui
suos dolores, anxietatesq; dissimulant, perue-
niant patientiæ beneficio ad maximam volu-
ptatem. Iulius Modestinus ideò sacrificari
huic Deæ dicit, quod populus Romanus
morbo, qui angina dicitur, premissis voto, sit
liberatus. *Hallens ille.* Vide *Gyrald. Synonym. 1.*
vbi multa de Angerona, siue Angeronia.

Tacita Dea. *Plutarch.* Silentij studiosa Nympha.
Idem. Mater Larum, siue Larum. *Legge Ouid.*
2. fast. Muta, &c. *Idem.* Silentij Dea, *ex eodem.*
Angeronalia, sacra, & dies, quibus eadem fie-
bant dicte Deæ. *V. sup. in fast.* Quæq; premis
vocem, clausosq; silentia suadet Ore Dea, *ex*
Ouid. V. December.

ANGLIA, &c.

In Oceano Germanico insula celeberrima, quæ
ab albis rupibus, quas mare vndique alluit,
Albion dicebatur. Hanc primum Troes co-
luerunt, qui Troia superne Græta, Palla-
disq; oraculo classim illuc appulerunt: vbi
Gigantes tunc insulam tententes multis victis
prelijs expugnarunt. Eam post multorum
temporum tractum Saxones illustres Alemā-
niq; populi opprēssere, cuius agros, & opes
inter Legatos Saxonum Regina Angli-
diut-

Aulide, unde nomen Angliæ acceptum nonnulli existimant (quod quidem post Christum natum innuitur, vt ex Reginz nomine, conijciuntur) in longitudinem dicitur extendi insula ad trecentas, & amplius leucas Anglicas, totidemq; fere in latitudinem. Fertillimum hinc oleum, & omni genere beatum. Consule *Cosmographis*, præsertim *Gerardum Mercatorem in muneris Atlante, ubi diffusissimè septem describit tabulis Angliam, eiusdemq; divisionem recentem adamussimè explicat*. Continet vrbes plurimas, inter quas maxime excellunt, quæ in suis erant Prouincijs, quarum hæc summa.

Arthembria, x, in qua Neucastrium, vrbs cum sortu, quem Tina fluuius efficit sua profunditate. Tina fluuius diuiditur à Scotijs prouincia. **Imbria**, x, in qua Carile, oppidum munitissimum, & veritate nobile: ad Ironem amnicum olstriferum, siue conchiferum. Deruentio, ins. Olenus, siue Elenus, fluuij.

Inselmenfis Episcopatus, vbi Standrope. **Brethelstrum**, & alia, oppida. **Tuesis**, siue **Aethesis**, *Nyde*. siue **Tesis**, & **Tensa**, fluuius. **Vedra**, x, fluuius.

Stemorlandia, in qua **Alballaba**, opp. **Candae**, siue **Candalium**, opp. **Iamfici gloria**, & **in-lustria** celeberrimum.

ncastria, x, vbi **Lancastrium**, opp. **Mancunium**, iue **Manucium**. **Marfeus**. **Truellus**. **Ribellus**, luuij. **Merton**, is, **Palus** celeberrima.

estria, x, in qua **Deuna**, x, *Prolem*. vrbs primaria. **Condare**, es, opp. **Deuna**, x, fluuius, **Salmonum** ferax.

audonia, & **Aruonia**, x, regiuncula, in qua **Angorium**, ij, **Episcopalis** vrbs. **Denbigenis** ager, siue **Debinglia**. **Flintensis** regiuncula est illi finitima. **Denbigia** primum, oppid. **Ruhunium** opp. **Meronthia**. **Maruicma**, x. **Narcechum**, i, opp. **Montgomeria**, ab oppido **Motomerio** sic dicta. Regionem irrigat **Sabrina**, iue **Sabrina**, x, fluuius secundus, à **Tamisi** in ora **Britannia** celeberrimus.

opia, & **Salopeniens** comitatus, ab vrbe primaria eiusdem nominis. **Colonus**, **Temdus**, & **Serna** fluuij.

terica, x, ab oppido primario, quod vulgò *Cerigan*, appellant. **Radnoris**, x. **Vigornia**, à primaria vrbe, quæ comitati nomen tribuit. **rnubia**, x, insignis, prouincia vulgò *Cernuag*, a, in qua oppida multa. **Heilstonium**, primum **lunni** signanda priuilegio celebre. **Canonis stium**, *Prolem*. portus **Brundisino** in Italia similis nauium capacissimus, & tuncissimus.

uonia, x, in qua **Augusta**, x, siue **lica**, x. *Prolem*, quæ **lica** **Dunmoniorum** dicitur *Antonino*, & **Exonia**, x, vrbs primaria **Teauus**, **Plimus**, **seignus**, **Credenus**, **Columbus**, & alij fluuij.

i, x, quæ nomen **Exonis** vrbi tribuit, per quam labitur.

nrsetensis comitatus **Bristolla**, vrbs ædificijs, camino flumine, & muro, & portu, exterorum commercijs, cuius frequenta illustres. **Theodorudunum**. **Bathonia**, x, oppida.

reestria, x, in qua **Duria**, x, siue **Durnum**, ij, iue **Dunium**. *Prod*. **Durnouaria**, x, vulgò

Dorchester, olim oppidum insignis, sed mœnibus Dinorum furore nudatum. **Sturax**. **Atenus**. **Varia**, fluui.

Viltonia, x, à primario oppido sic dicta, quod **Vuitonium**, ij, est.

Glocestria, x, in qua **Claudia**, x, siue **Cleuum**, siue **Gleuum**. *Anton*. & **Clouernia**, x, siue **Claudiocestria**, x, vrbs quidem antiqua, & ab ipsis Romanis condita, propè quam **Sabrina** fluuius labitur. **Ipsi**, fluuius, qui postea recepto **Tamo**, **Tamisi** composito vocabulo dicitur.

Monumethensis comitatus, ab oppido primario, quod **Monmouthum** appellant. **Gobanium**, ij. *Anton*. **Ipsi**, x, vrbs. *Idem*. **Legio II**. dicta.

Clamorgania, x. **Leucarum**. *Anton*. opp. à fluuiio **Leucaro**, quo irrigatur. **Rammus** fluui.

Cermandestria, in qua **Maridunum**, i, *Prolem*. vel **Muridunum**. *Anton*. **Tobius** fluuius. *Prolem*.

Pembrochensis comitatus ab oppido, quod **Pembro** dicitur. **Meneua**, x, opp.

Brechinia, in qua **Brethnochium** opp. à **Breth** nio principe constructum. **Ica** fluuius regionem cultam irrigat. **Herefordensis** ab vrbe, quæ **Herefordia** dicitur.

Eboracensis ager à nobilissima vrbe, quæ **Eboracum** dicitur totius Angliæ secunda: amena, ampla, munita, ædificijs tam priuatis, quàm publicis exulta; opibus, cuiusq; referta: **Archiepiscopatus** titulo gaudet. **Hanc** **Vrus** fluuius mediam perfecat: ponte tamen vastissimè iungitur. **Dancastrium**. **Hilifacium**. **Shirborna**, x, oppida. **Flumina**, quibus irrigatur prouincia, sunt: **Danus**, **Vrus**, **Arus**, **Caldarus**, **Vuerfus**, **Nidus**, & alij.

Lincolnia, ab vrbe eiusdem nominis; quæ etiam **Lindum**, dicitur *Prolem*. & *Anton*. in qua **Coritani** populi habitasse dicuntur. **Stanfordia**. **Ancastris**. **Bistonium**, i, & alia oppida. **Darbiensis**, ab oppido, quod **Darbum** dicitur.

Staffordia, ab vrbe eiusdem nominis. **Sichesfeldia**, x, opp. **Viteestria**, x. **Trenta**, x, fluuius, qui è duobus fontibus effluens, suo quasi iure tertium sibi locum inter **Britannicæ** flumina vendicat.

Nottingama, x, ab oppido primario, quod **Nottingamum**, ij. **Mansfeldum**, ij, opp. **Trenta** fluuius regionem irrigat.

Leicestrensis, ab vrbe primaria. **Legecestria**, quæ etiam **Leogara**, **Lepocæster**, & **Leicester** dicitur. **Soarus** fluui. ætæru percat.

Rutlandia, x. **Vippinghamum**, ij. **Ocheharnia**, x, oppida.

Northfolcia, x, quasi **Borealis** Regio. **Sitomagus**, i. *Anton*. vetustissima vrbs. **Noruicus**, i, vrbs ampla, & celebratissima. **Iarmouthum**, i, opp cum eleganti portu.

Vuaruicensis parus, à primario opp. quod **Vuaruicum**, i. **Vchundonia**, x. **Mancestria**, x. **Sratfordia**, x, & alia oppida. **Northamptonia**, x, ab vrbe eiusdem nominis. **Huntogdonia**, x, ab vrbe eiusdem nominis.

Cantabrigia, x, ab vrbe insigni eiusdem tituli ad **Camum** sedene, quæ totius Angliæ celeberrima est academia. **Surus**, & **Canus**, fluuij regionem irrigantes.

Susfoleia, x. **Debenhamia**, x. **Orefordia**, oppida.

Oxoniz, x, in qua Oxonium opp., in quo Academia celebris, & Burfordia: hæc Caleua, x, etiam. *H. luv.* Barceffria, &c.
 Buchingamia, x, ab opp., quod Buchingami dicitur. Bedefordia, ab vrbe eiusdem nominis. Herfordia, similiter ab oppido nomen habens.
 Efflexia, f, in qua Camalodonum, siue Camalodonum. Colceffria, x, vrbs.
 Bercheria, x, in qua Abbendoniam, x. Farendonia, x, Ius, & Tamisii fluuij per regionem excurrentes. Middelflexia, x, in qua præter alia.
 Londinium, siue Londini totius Britanniæ metropolis vrbs, regniq; caput, in qua plerumq; Rex habitat. Sita ad Tamisii fluuium, agro fertili, & Cælo clementi. Distat ab oceano sexaginta milibus passuum. Pontem habet lapideum vltra flumen 330. pass. vtrinque magnificè, splendidèq; exornatum x dificijs. Arcem præterea munitissimam habet, cum armentario. Huic vicinum est Vuelmonasterium, opp. ob templum, in quo Reges inaugurantur, & sepeliuntur, forum iudiciale, & Regiam, longè celeberrimum. Londinum dicitur quoque Longidinium, ij, & Augusta Britannorum, vulgò *Londra*.
 Suathamptonia, x, in qua vrbs eiusdem nominis, & Viltonia, x, siue Vintonia, x. Surreia, siue Suthrionia, f, (*Beda* teste) Godelmingia, x, opp. & alia.
 Cantium, ij, prouincia longè celeberrima, in qua insignis vrbs. Durouernum, siue Dauruernum. *Prod.* quæ Cantuaria Latinis dicitur, & *Contrubia* vulgò, in qua multi celebres olim fuisse Archiepiscopos, in Sanctorum albo conscripti, præsertim D. Thomas, cui sub Brumalibus sacra facimus, ob Ecclesiæ immunitatem martyrij laurea decorato.
 Suthfexia, f, prouincia maritima. Chicheffria, f. Arundelium, ij, oppida.
 Quoniam verò nonnulla sunt oppidorum nomina apud Lexiciarios, quæ cuiusque prouinciæ tribuenda me læt hic subiici, quæ consensu locorum Anglus suo loco distribuet.
 Aqua calidè, quæ Aquæ Solis. Anton. Bathonia, f, vulgò *Bathe*. Aualonia, x. Bimonium, ij, vrbs. Brillendanium. Cypripis, is. Cypriuerus, oppida. Camaletum, i, vrbs in ipsius Murotrigum limitibus. Corinium, ij, vrbs. Cunetio, is, opp.
 Deua, x, Angl. Deuana, x, Britann. Durobrevis, Angl. Granta, x, Britanni. Academia hodie celebris. Glesfoburgus, i. Ifacis, *Ilceffer*, vulgò. Ifurium, ij. Leucopidia, x. *Prod.* & Luballia. Anton., opp. Manconium, ij. Anton. Mediolanium, ij. Britann. opp. Moridunum, siue Murotrigum Neomagus, i, opp. & Niomagus. Olcana, x.
 Ordoicum, i, vrbs *Normi*. ad quam populi sunt Ordoici, orum; nepe Lancastrienses, Cestrenses, & Salopienfes. Portus magnus, marit. opp. Rhigodunum, i. Siguntium, ij. Spine. Anton. vulgò *Niukurnum*. Strigulia, f. Venantodunum, quasi venatorum mons, oppida. Venta, f, opp. in Icenis, quæ Nondouichum, i, aliud opp. in Vinocestria. Venta Aualoniz, non longè à sinu Cornubiensi: cyprorum mercato non ignobile. Verolauum. Verouicum. Vilugia, x. Vricomum, oppida. De Scotia. *V. sue loca*.

Insulæ Insigniores.

Monalida, x, siue Mona, f, & Eubonia, x. Mania, & Menauia. *Bed.* Insulæ olim Druidum antiqua sedes, licet aspectu inancena, nunc fertilis. Quam Paulinus, Suetonius, & Iulius Agricola Romano subiegerunt Imperio, nunc ab Anglis deuicta, *Anglesq;* quasi Anglorum Insulæ dicitur. Bellus maritimus, opp. primum ab Eduardo I. Anglorum Rege constructum. Neoburgus, i, opp. siue Neoburgum. Aberffraum, i, Regia Vualorum vrbs. Vecilis, Inf. V. *Gyrald.* quam primus Vespasianus, dum priuatus sub Claudio merebat, in Romanorum potestatem redgit. Neuportus, primum Insulæ opp. Limnos, i, Inf. circa Angliam. Lindisfarna, x, Inf. propinqua ad ostium Tuedæ fluuij. Sarnia, x, Inf. V. *Mercat. Cluerrum, & alii*.

Synon.

Britannia, x, generale nomen totius Insulæ, quæ etiam Albion. *V. Britannia* Terra Britanna. *H. Bald.* Rura Britannica. *Fanf.* Anglica Regna, *ex poet.* Montes Britannici, rupes, fluuij, amnes, &c. *Poet.* Anglica littora, tecta, mœnia; ora, humus, tellus, terra, &c. *ex yfideu.*
 Populi.

Angli, orum. Londini Cantuarienses, &c. Britanni, orum. Orcaes, ac minima contentos nocte Britannos. *Iunen. far. 2.* Britones, um. Qua nec terribiles Cimbri, nec Britones, vnquam. Alij pop. supe. ius, nominantur.

Epith. Flauj, Caledonij, hospitibus feri, remoti, æquorei, virides, cerulei, picti, extremi, toto orbe diuisi, horribiles, Aquilonigenæ, pugnaces, gelidi, femoti, Neptunnicolæ. Britannis attributa.

Epith. Sæua, dira, ignara luporum, generosa, diues, diues pecorum, flaua, nostro deducta Britannia mundo. *Claud.* picta Anglia.

ANGVILLA, x.

Cuius laudes exsequitur, & qualitates *Athenæus lib. 4. & lib 7.* quam olim Iunoni sacrauit antiquitas, vt ex *Marconi* versibus dignoscitur. Huius post vestigia incedebat Albis vinis, Brachijq; Dea Anguilla piscis, quæ se in Iouis amplexu venisse gloriatur; ac eius concubitu agrestium anguillarum procreatum genus, &c. apud *Athen. lib. 4.* in Bœotia optimarum anguillarum captura, vt *Anaphanes* testatur in *Præbati*: Anguilla quidem Bœotia, mures Pontici, &c. *Arth. 7.* Postulat (eodem *Anaphane* teste) hæc anguilla parua salem, organum, aquam, &c. Anguillas Bœotij, inuistatæ magnitudinis hostiarum modo coronare, aspersaq; mola cum precibus Dijs immolare consueverunt. Hæ succi bonitate ceteros omnes pisces antecellunt; aquis gaudent purissimis; quod cœnosus tenuis lili branchia oburentur, vnde turbatis, earum sic captura. Has Ægyptij tanquam potiores Deos colebant, vt patet ex *Anaphane*. Obuolutæ betis anguillæ in cibo fuerunt olim, vt *Isidem* testatur *Athen.* Sed ad nostra.

Anguillæ marinæ. Copeæ, siue Copeides anguillæ, à Copeide lacu. *Dorion.* excellentissimæ. Strymoniz, à Strymone lacu, & fluuiio. Macedonicæ, à loco. Conarum Helena, ab Epicureo quo-

quodam dicta est anguilla. *Anth. lib. 7.*
 heginæ, ad Rhegium, capræ præstantissimæ dicuntur *Erasistrate.* Regina volupcratis. *Idem.* obtinet principatum, solaq; piscium natura est Apyrenos; nempe fructus abque nucleo. Apyrenos, metaph. *Archiepiscopus.*
 arizæ anguillæ, à Lario lacu, ubi maximæ, & insignes, quæ etiam Comacenzæ anguillæ, dici possunt. Comacenzes anguillæ, vulgò *di Canaschia.* Anguilla decumana. *Il. Jun.* à longitudine. Quæq; natar cluiss anguilla domestica lymphis. *Mart. 12. epig. 31.* Longæ cognata colubræ Turba marina, &c. Flexuosa annuum propago. *Romulus.*

ANGVIS. V. Serpens.

ANHELITVS. V. Halitus.

ANHELANS, tis.

Anhelus, a, um, vt pectus anhelum. Anheh corda. *Sen. in Agam.* Oris anhelii spiritus. *Poet.* Spirans, respirans, efflans, tis. Ille nec villos Sensit anhelatus, &c. *Ouid. 7. met.*

Aspice vt in toto nullus mihi corpore surgat Spiritus admissio notus adulterio. *Prop. 2. 19.* Crebra autem anhelatio in muliere indicium est coitus perpetrati, qui calorem excitat, & colorem, vnde dixit *Poet. Satyris.* Et vultum, auremq; rubentem, quæ omnia in huiusmodi conspiciuntur.

ANTIO, enis.

Vel Anien, is. Nobilis Italiæ fluuius in montibus Trebanorum nascentis Tiburtinum irrigans agrum, ubi è sublimi in subiectam vallem magno impetu delabens efficit cataractam; deinde per plana fluens, tres nobiles lacus secum in Tyberim deffert, haud procul à Pincijs, siue Hortulorum colle, cum duos anrea sustineat pontes, Nomentanum, quod ed rendat viæ; & Salarium à porta vrbis antiquissima: aquis ad bibendum apertissimis repletur, præsertim cum non longè ab Æquiculis, & Sabellicis montibus sulphureæ plurius in eum influant aquæ. Nomen suscepisse videtur ab Anio Etruscorum Rege ibidem submerso, quod Cethegum filiz raptorem insecutus, cum assequi non posset, desperatione ductus, in eundem insilijt, nomenq; dedit.

Ramosis Anio quæ pomifer incubat aruis. *Prop. 4. 1. 7.* Anienta f uenta. *Virg. 4. Georg.* Tiburtina fluente, ex *Poet.* Anienis aquæ. *Ouid. 14. met. Lympha Aniena. Prop. 3. 16.* Anien, is. *Stat. 1. silu. 3.* Aniena vnda. *Prop. eleg. 19.* Siue Aniena tuos tinxerit vnda pedes. Aniena frigora. *Stat. 4. silu. 2.* Gelidæ Anienis vndæ. *Luc. 1. Pharf.*

Anienicolæ. *Salm. Ital. lib. 4.* idest qui Anieni ripas accolunt. Gelidumq; Anienem, & roscidius Hernica fixa colunt. *Virg. 7. Æn.* Anienus, i. Accessit ripæ laus Anienæ tuz. *Prop. 4. eleg. 7.* Tiburtinæ vndæ. Tiburis vnde, hunc fluuium intelligimus, ex *Poet.* cuius *Dionys. lib. 5.* meminit. Hic tumidam rablem, spumosaq; ponti Murrinura. *Stat. 1. silu. 3.* Delius Anio, epitheto possit dici, quando Anius, qui fluuius nomen dedit Rex fuit Delis, & Phœbi Sacerdos. *Leges Ouid. 13. met.*

Epith. Gelidus, præps, Tiburnus, pomifer,

faxeus, Hercules (à Tibure) Delius, vt *supra.*

ANIMA, f.

Animas In Cælo ante immisionem in corpora, fuisse Plato sensir, vnde opinioem hanc secutus *Sen. in Herc. Or.* dixit. Cæloq; tandem redditum plantu iubet Sencire satum? & in *Herc. fur.* Non capet terra Herculeum, Tandemque superis reddit. Quas vni cum corporibus sepulcro condi crederunt olim Epicurei; etiamq; mori. *Leges Senecam in Troad. v. 374.* & reliquis. & ibi notat *Earnay;* quæ humano placabant sanguine, alijsq; rebus; ex aere, seu elementorum subtilissima parte concretas credentes, & igneas, in aquis prorsus extingui; ab alijs denique creditum in alia corpora transmigrare: sed aliud nostra mater Ecclesia credit, illas immortales ætterns ex nihilo factas, corporibus infusas, penas ex nequitia; præmia ex bonis operibus consecuturas perpetuo. Sed consule Theologos.

Sensus ætherius. *Virg. 6. Æn.* Intellectus fortis imber. *Synof.* Ignis simplicis auræ. *Virg.* Spiramenta animæ. *Idem 9. Æn.* Latebræ animæ. *Idem 10.* Vis ex ætheris lapsa. *Infus.* Mens, tis. *Virg. 11. Æn.* Spiritus, us. *Ouid. in Rhin.* Vis simplicis auræ: Dei semen. *Synof.* Ætheria pars, secundum priskorum Theologorum sententiam: Vitæ spiracula nostræ. Pars optima nostri Corporis. *Ouid.*

Animus, i. V. inferioris. Vita, quæ ab anima pendet, sine qua corpus efficitur cadaver. Per totum didita corpus Vis ignea. Quæ vegetat artus. Quæ totos infusa per artus humanum corpus agit. Diuinæ particula auræ. Vitalis aura. Fons vitæ, & spirantis origo. Toto quæ corpore vitam Ventilat. Membribus; vigore infundit. Spiritus intus alit corpus. Nescia, fati, idest immortalis. Non sentiens damna sepulcri. Mens diuinitus orta: Quæ manet, immitti non peritura nece. Mens animi tantis fluctuat illa malis, ex *Poet.* mentisq; Sacraria nostræ. *Stat. 3. Theb.* Idem scilicet, vt philosophi nuncupant.

Epith. Viuax, immortalis, illustis, egregia, volucris, Diuina, ætherica, optima, sancta, clara, triumphalis, ægra, pugnax, vltrix, victrix, &c. exhalata, fortis.

Æthereæ portio naturæ. *Phil.* Particula à Deo recta, ex *ead.* Scintilla generosæ mentis. *Synof.* Deiformes species. *D. Gregor. Nazianz.* Diuinitatis stilla, emanatio. Diuinum figmentum. Melior particula, ex *ead.* *Greg.* Primo ipsi feni animam extinguemur. *Ter. in Adelpis. V. supra.* Igneus cui vigor est, & cælestis origo. *Virg. 6. Æn.* Hinc extinguere aliquem, est de medio tollere.

Morte carent animæ, semperq; priore relicta Se de nouis domibus viuunt, habitantq; receptæ. *Ouid. 14. met.* Pythagoreorum sententia, quatinos Christiani reprobamus in eo, quod in aliud transmigret corpus. Quod quidem Pythagoras ab Ægyptijs, qui id primum edocuerunt, accepit. *V. supra.* Hinc

Animæ defunctorum.
 De quibus alibi dictum. Vitæ tenues. *Virg. 6. Æn.*
 Ex-

Ex sanguine, silentes, vagæ, animæ, ex *Ouid. Virg. Mant.* Vmbra, æ, figur. nullam enim vmbra præferunt animæ, sed ita à præcis creditum fuit. Hinc: Vmbrae tenues. *Virg. 6. AEn.* ex sanguine. *Id. 4. Georg.* Silentes. *1. 6. AEn.* Exanimis vmbra. *Ouid. in Ith.* Animæ deformes; tenues. *Ouid. 14. met.*

Imago, is, Virg. Simulacra modis pallentia miris. *Idem.* Offica forma. *Ovidius in Ith.* sic ad imitationem officia larua. Simulacrum, & simulacra, Simulacra sola inferos petunt, *ex Sen. in Herc. Oct.* Sed ire ad illos vmbra, quos vni Deos Pater erubescit, &c. Simulacra functa sepulchris: *Ouid. 4. met.* Errat antiquis vetus emissi bustis turba. *Sen. in Thyest. 4.* Maiora nocis monstra, id est Phantasma: a. *Idem.*

Sancis vmbra, de pijs manibus, quos tales credebant veteres. *Mart. 6. 18.* Manes pij. *V. suo loco.* Pra turba silentium. *Val. Flac. 1. 751.* Simulacra magna. *Sen. in Thyest.* Vmbrae sine corpore, & offibus. *Ouid. 4. met.* Vmbrae parentales, id est parentum animæ. *Id. 4. trist. 9.* Manes. *V. suo loco.* Silentes, um *Ouid. 5. met.* Leues populi. *Idem.* Populus Ruscus. *Claud. 2. de rapt. Figuræ defunctæ. Id. 1. in Ruf.* Lucis honore carentes.

Animæ silentium. *Ouid. 5. fast.* Tu pijs lætis animas reponis. *Mart. 1. 10.* nempe bonas. Simulacraque; luce carentium. *Virg.* Leuis turba: virgaque; leuem coerces Aurca turbam. *Hor. 1. 10. 10.* Niger grex. *Id. 1. 10. 14.* quod ob noctis colore dicitur, tanquam vmbraarum proprium.

Vulgus inane caua sub nocte repositum. *Stat. 4. Theb.* Vmbrae lucis egent. *Idem.*

ANIMADVERSOR.

Lictor, is, Lictores. *V. Sarclet.* Censor. *V. suo loco.* Censoris, & Censorum lictes, lingua, virga, correctio Castigator, is. Vindex, cis. Vindex linguae. *Hor. 4. 16.* Corruptoris. Qui corripit, animaduocit, corripit, reprehendit, castigat, &c.

ANIMVS, i.

Animæ, ut supra. Præcordia, æ. *Virg. 2. 4. E.* Medullæ. *Ouid. 2. eleg. 17.* Pectus, oris, vbi animi sedes à nonnullis locatur, & Cor, is. *V. suo loco.* Non tu corpus eras sine pectore. *Hor. 1. epist. 7.* Animi pignora. *Ouid. 4. Pont. 13.* Nuic si cui virtus, animusque; in pectore præsens Adsit, &c. Mens. *V. sup.* Anima. Quid tibi mentis eris? *Ouid. epist. 7.* nempe cuius animi eris, cum te tempestate videris deprehensum inter animam & animum hoc differre dicunt: Vt anima sit qua viuimus, & sentimus; animus verò, quo intelligimus, sapimusque; Vires, ium. Vigor, is. Reuocate animos, modumque; timorem mitte. *Virg.* Ipse dolor vires animo dabat. In curas animus diducit omnes. Robur, ris, pro animo, nempe fortitudine. Post vbi collectum robur. viresque; recepit. *Virg.* Virtus, is, in eodem sensu. Tum pudor incendit vires, & conscia virtus, &c. Sanguinis, atque animi pectus inane fuit. *Ouid. 5. epist.*

Epith. Lethi exfors, egens deliciarum, latens, sagax, memor, volucer, solers, auarus, infragilis, illustris, prælians, secutis, præsens,

ignauus, senij experts, immortalis, sursum tendens, sublimis, timidus, iuers, virilis, capax.

ANIMAL, is.

V. Bissa, & Ecerum nomina.

Epith. Fortissimus, ingenua, fortis, prona, & terram spectantia.

ANIVS. V. supra Anis.

S. ANNA.

Sacrariissimæ Virginis parens dignissima, quæ ex regia Dauidis progenie longa nobilium Ducum serie oriunda Iochimi eiusdem stirpis vbi Sanctissimi coniux, mundo tenebris obfuso immaculatam lucem peperit 6. Idus Septemb. & vt nonnulli asserunt, ante filie partum, vel paullo postquam, Solem illa edidit, in senectute bona obdormiuit in Domino.

Virginis parens, genitrix, mater, ex Iust. Iochimis, dos, à viro. *Poet.* Barpantheris, dos, à focero: Barpanther enim secundum *D. In Damasceni* sententiam *lib. 4. de fide orthod. cap. 1. 5.* Iochimi parens fuit. Iochimi vxor, coniux, marita, matrona, ex *Iust.* Auita Christi. Iesæ stirpis truncus, ex quo edita Virgo. *Poet.* Albor Solis etei ni, nam sicut Albore Auroram generari; ab aurora Solem adduci olim credebant; sic illa tamquam albor auroram quæ Virgo: Virgo verò Solem, Christus, enixa est. Anna puerperio fortunatissima sancto. *Mart. 7. fast.* Anna diu sterilis tandem concepit. *Id. 12. fast.*

ANNA.

Beli filia, Didonisque; soror, quæ post illam mortuam, & Carthaginem à Larba Getulorum Rege occupatam patria sede, & fororis vrbe relicta ad Bartzum Melitæ Regem cursum arripuit, à quo iuxta veteris hospij benignè suscepit duos, & vltra ibi mansit annos. Sed cum Pygmalionem fratrem illum cum armis à Tyro aduenire didicisset, Bartzus veritus illius potentiam, Annam, vt inde abiret, hortatus est. Mox igitur mare ingressa, dum alio nauigare contenderet, vi tempestatis acta in Laurentem peruenit oram, vbi iam Aeneas pacatis rebus cum vxore Lavinia domabatur, qui cum forte solo Achate comitatus in litore nudis pedibus ambularet, æstuo tempore, errantem; Annam conspexisset, & vix eam esse credens, tandem agnitam compellauit. Quæ à principio fororis casum verita, vix tandem precibus coacta, ad eius regiam accessit. Data verò thalami suspitione Lavinie ipsa fuit à forore in somnis admonita, vt inausum fugeret domum; Quæ statim per sternerat exiliis, cumque; citato cursu ad Numicum antrum peruenisset in eum fe præcipientem dedit. Fuit autem à Priscis tanquam Dea culta, quam Annam perennem vocant, cui Kalendis Martij litabatur à Romanis, vt bene annare, & perennare possent: vel potius Idibus. Aclantis, dis. *Ouid. 3. fast.* vbi *secula longe narratur:* à reuione, quam incoluerunt, nempe Africa, vbi vixit Aclis. Didonis, vel Didus foror. *Idem.* Pygmalionis soror, germana, ex *Iust.* Sidonis naufraga: Sidonis in Laria trepidabat naufragi terra. *Sil. 11. 7.* ab vrbe Sidonia, vnde in Carthaginem, & inde in Italiam profecta. *Ouid.* quo-

quoque 3. *fab.* Annæ festum geniale Perennæ. *Ibidem.* quod Idbus Martij celebratum canit. *Exul Phœnissæ. Ibid.* Quam tumidis rapuisse Numicius vndis, Ceditur, & stagnis occurrisset suis. *Ibidem.* Placidi sum Nympha Numici. *Ibidem.* Annæ perennæ latens. Anna perenna vocor. *Ibidem.*

ANNALES, *rum.* V. *Historia.*

ANNIBAL, *is.*

Amilcaris filius, quem adhuc in puberem iuraturando ante aras pater adstrinxisset fertur, ut cum primum per ætatem licuisset arma contra Romanos sumeret; quapropter iam adultus in Hispaniam, ubi Saguntum cepit. (*See lib. 1. Decad. 3.*) Inde per Gallias in Italiam, (igni, & acero, quo expeditus iter faceret superatis alpidibus; Gallisq; ad Rhodanum superatis) traiecit. Ad Alpes occurrentem Tit. Sempronium Cos. apud Trebiam fugavit. Flaminium fudit ad Thrasymenum lacum. Verum à Fabio Max. illius victorijs retardatus, rursus collectis viribus tertio Paullum Æmilium, & Tarent. Varonem creatos Cos. apud Cannas in Apulia vicit, in quo prelio ad quadraginta milia perditum, & duo milia equitum supra septingentos caesa dicuntur. Cumq; Urbem facillime capere posset in Campaniam diuicerit, & Campanis voluptatibus detentus, omnem animi vigorem remisit: tum ad Nolam non mediocriter dampnum à Marcello accepit. Deinde à Carthaginensibus, quod à P. Scipione acerrimo bello premebantur, ex Italia reuocatus, ab eodem apud Zama Africæ oppidum pugna victus, ad Antiochum profugit, cuius auxilio bellum redintegravit. Sed illo quoque Rege à Romanis debellato, Annibalem capivimus ij repositere; Quod Pœnus sentiens, ad Bruthiam Bithynæ Regem confugit; i quo cum iterum illum Romani deposcerent; suspectum cum Regem haberet hausto veneno, quod anulo inclusum gestabat, voluntariam obviu mortem, vel à Carthaginensibus fuit lapidibus obrutus: ob rem male gestam; ut narrat *Orosius lib. 4. cap. 20. vel cruci affixus, ut Lat. lib. 9. quem legat, & Florinus 1.2. & alibi, Eutropius lib. 3. Justin. 31. Orosius 4.20. & Plutarchus eius vita, & Polyb. Antiochus, & alius.*

Dixit Afer. *lib. 4. ad. 4.* Antonomast. Tyrius Tyrannus. *Sil. Ital. 1.* dictus Tyrius, quod à Tyris Carthago, in qua natus Annibal, fuerat condita. Pœnus perditus. *Ovid. 3. fast.* Dux Punicus. *Id. in Iun. Punicus furor. Mart. 6. 19.* Eliseus Tyrannus. *Sil. It. 2.* ab Elissa, nempe Didone Carthaginis conditrix. Rex Nasamoniacus. *Strab. 4. situ. 5.* à populo Carthagini proximo. Ille Saguntum vassator barbarus vrbis. *Mart. Libycus tyrannus. Sil. Ital. lib. 5.* Ductor Agenoreus. *Idem.* ab Agenore Phœnicum, Tyriorumq; Rege, qui postea Carthaginem cum Didone condiderunt. Libycus ductor. *Bernard. Sidonius ductor, lib. 3.* O rector Libyæ vigili bella magistro. *Sil. It. Barbaricus Tyrannus. It. 11.* Cum Getula ducem portaret bellulitum. *Iuven. sat. 10.* nam dum per planitiem, & paludes Arni fluminis in Etruriam de-

scenderet, priusquam è palustribus locis egredere aeris intemperie, vigilijsq; confectus, alterum amissit oculum. Alij dicunt illum in alpidibus à frigore oculum perdidisse. Alij apud Cannas ob loci humiditatem; Alij demum à fulmine itum oculum perdidisse, sed hoc postremum falsum assererem, nam à fulmine deiectum oculum, cur non tota facies aris-

set? *Epich. Pœnus, cruentus, durus, superbus perituro ense, abominatus parentibus, dirus, perdidit, belliger, furibundus, infestus, indocilis, pacisq; modiq; magnanimus, atrox, ferus, ferrox, audax, callidus.*

ANNONA.

Victus: copia victus: commeat. *Cic. Cibatus. Plant. & Lucr.* Res frumentaria: cibus, & pascuis, uti pabulum pro feris dicitur. Cibarium & Cibaria; congeita victus. *Hor. 1. sat. Alumentum collecta. V. Cibus.*

ANNVLVS, *i,* vel ANVLVS.

Quem olim ferreum fecerunt veteres, & aureum. Serui, & Libertini ferreum gestabant; aureum Equites; apud Lacedæmones verò vtriusq; erat vsus, aureos enim adhibebant legationis causis, cumq; in publicum exirent: ferreos autem domi. Sponsæ quoque veteri ricum ferreum annulum mittebant. *Plin. de triumphatibus:* Annulus in digito (scilicet triumphantis) ferreus erat, æqua fortuna triumphantis, & serui coronam sustentis. Porro annulum prisci non ornatus causa, sed signandi circumferebant, nec plures habere, quam vnum licebat: sed luxu populorum succrescente, optimum morem viciant.

Fides symbolum apud Ægyptios, & cordis; propterea quod, neruuluni quemdam à corde natum per dorsum ad annularem digitum tendere, & in eo desinere conperierit; videt factum, ut is digitus annulo tamquam corona honestaretur; quemq; Sacerdotes ad Deorum aras operantes confectis odoribus illinebant; Nobilitatis hieroglyphicum apud Romanos; ut Cannensis victoria demonstravit. *Leges. Tac. lib. 41. & Resindus lib. 5. cap. 37. Antiquit.*

Aurum, materia pro re facta, ut: Ferrum, dixit *Strab. 3. filio. 3.* Leuciq; ignobile ferrum exiit, &c. — varum digitis circumligat auro. *Iun. 7. Pignus, oris.* Et digito pignus fortasse dedisti. *Id. Iuven. saty. 6.* Tortile manibus decus. *Bembus.* nisi fortasse significare voluerit, quod vulgo *Manilla*, nuncupamus, sed ad mutationem licebit. Tortile digitis decus, dicere. *Gemma, x. pars pro toto. Ouid. 2. Pont. 10.* Quod digitis aurum perlucet in istis. *Pont. 10.* Sardonica manus, à gemâ Sardonio, que manu pessabatur in annulo. *Mart. 2. ep. 29.* Aureus orbus. Circulus aureus. Digitalis gemma. Gemma nitet digitis. Conspiciam geminis vultus habere manum. *Ouid.* Proctus impressa signat sua crumina gemma; idest, annulo, in quo erat inclusum sigillum quo literas obligabant. *V. Signum.* Passus apertis digitis Sinargados. *Sen. in Hipp.* idest annulos nitecres sinargadis. — Que digitos circumdat gemmula castos. Annulus iste

ruis fuerat modo cruribus aptus. Non eadem digitis pondera conueniunt. *Mart. 11. ep. 38.*

Epith. Aureus, argenteus, auratus, gemmifer, ferreus, grauis, leuis, fixus, garulus, sigillaris, (quo signabant epistolas, tabulas publicas, & huiusmodi,) signatiorius. *Val. Max. ingens.*

Anulus pronubus: sponſalis, quo ceu arabone coniugij fides obligatur. Anulus purus, & Lunula, &. *Plaut. abſq. gemma.* Pala, &. Anuli latior pars, curgiſiorq.; cui gemma, aut ſymbolum inferitur. Dactylſthecha, &. *Plin.* Anulorum reſpoſitorium, ſiue condendis anulſ theca comparata. Sardonychas ſinaragdos, adamantas aſpidas vno Portat in articulo Stellas, Scutere, meus. *Mart. 5. 11.* dat digitis gemmas. *Ouid.*

ANNVS, i.

Orbis annuus. *Virg. 5. AEn.* ſic circulus annuus, anni, Orbis anni. *Stat. 1. Theb.* Spatium annuum. Cunctante ſpatio longius annuo. *Hor. 4. od. 5.* Iter annuum. *Caſtell.* Annotum moræ. *Stat. 1. ſil. 1.* Annuum tempus. *Petr. Mora.* annua. *Ouid. 14. met.* Sol annuus omnes Conſecreret metas. *Stat. 1. Achill.* Annuus recuſus. *Sen. in Hipp.* Anni rota. *Man. Herc. fur.* Orbita anni, ſiue annua. *Petr.* Natales pro annis per metalepin quando natalis diei anniuerſarium ſingulis ſit annis — octonis iterum natalibus actis. *Ouid. 13. met. 14.*

Anni tempora, quæ quatuor ſunt, & hæc ſingilatin tamquam pars pro toto, ſumuntur pro anno, vt: Aſtas prima, ſecunda, tertia, &c. pro anno primo, ſecundo, &c. vel duas, binas, ternas & ſtates; pro duos, & tres annos. Sic Ver: Autumnus, &c. *Prop. 3. 7.* Hiems, ſi, ſeu plures hiemes, ſeu tribus Iuppiter vltimam. *Hor. 1. od. 1.* ideſt annos. Solſtitium: Solſtitia. *Iun. Sat. 4.* Octogefima vidit Solſtitia, nepe octoginta vidit annos: Sed quia Solſtitia bina ſunt vt alibi dictum: Sic ipſe præmiſiſe: Sic multas hiemes atque octogefima vidit Solſtitia. Te ſeptima iactat hiens, nempe annus ſeptimus. *Ouid. ep. 7.* Annus, & Menſis, apud Gaderam, ſiue Gades. vt ait *Ælianus*, aras habuerunt, in quibus ijs ſacta fiebant. *V. Gades.*

Conſul, pro anno. Biſ iam penè tibi Conſul trigefimus inſtat, ideſt iam ſexagenarius es, Romanos autem à conſularibus ſaſtis annos numerare notiffimum eſt. *Mart. 1. ep. 16. & 3. 92.* Anni falces. *Mart. 8. 72.* nam falces erant inſignia Conſulatus, quo annus ſignabatur. Cum Sol duodena peregit ſigna. *Ouid. 13. met.* Ternaque tranſierint Rutulis hiberna ſubactis. *Virg. 1. Aen.* ideſt tres anni. Meſſis, iſ, ſumitur ſæpiſſimè pro toto anno. Perq; nouem timuit Pamphyla meſſes. *Stat. 1. ſil. 4.* December, iſ, menſis, qui duodecima eſt anni pars, pro toto anno. Hoc per triginta merui Fabiane Decembres. *Mart. 3. 56.* Emeriti curſus anni. *Ouid. 3. faſt.* Annorum ſeries. *Id. 4. de Pont. 12.* Annorum gradus. *Sen. in Herc. fur.* Vicibus annuis. *Ibidem.* ideſt annuatiſ, quotannis. Ipſe tamen redit in gyrum, viresq; reſumit Impiger æterno ſemper remeabilis ortu, periphi. Celer admiſſis tabatur annus equis. *Prop. 3. eleg. 4.* Annuculus,

Hornus, a, um: vnus anni. Duodecim orbis Lunæ. *Nom.* Quadrifidi temporis vertigo. *Idem.* Duodecim menſium ſpatium. Duodecima aratio meſſis. *Sophocl.* Poſt dena Phœbi luſtra, ideſt decem annuos Solis curſus. *Sen. in Agam.* Vt nunc canæ frigora brumæ Nudent ſiſtus, nunc arbuſtis Redeant vmbræ, nunc æſtius Colla leonis Cererem magno Feruete coquant; viresq; ſuas Temperet annus. *Id. in Hipp.* (Perphr. trium anni tempore.) Sumitur etiam aliquando annus pro parte anni: vt pars pro toto, veluti dictum ſupra. Annus hibernus, pro hieme. *Hor. epod. 2.* Formoſiſſimus annus, ver ſignificat.

Annus redicis, vertens, ſic dicebatur præcis, cum Sol ad ſignum, vnde cæperat, redijt, & *Macrobius* annum qui mundanus, ſiue maximus dicitur, vertentem autumat, qui à conuerſione plenæ vniuerſitatis efficitur; Scui quæ vertentis fructum percipimus anni. *Propert. eleg. 2.* Curſus autem Solis cauſa eſt anni varietatis, qui vices temporum, annumq; renaſcentem ex viſ naturæ temperat, vt ſcribit *Plinius*. Curſus annuſ, auctore *Varro*ne, diuiſus eſt in 4. partes totus: idem ſubtilius in octo ſexquingentes diuiditur. Iuriſconſulti annum in æſtatem, & hiemem ſolummodo diuiſerunt. *Ægypti* tria anni tempora eſſe dixerunt hiemem, ver, æſtatem; cuius rei hieroglyphicum erat Mercurij lyra trium chordarum. Annus agit certa lucida ſigna vice. *Tib. 1. eleg. 4.* & contra. Voto, & clariſſima mundi lumina Labentem Cælo quæ ducitis annum. *Virg. 1. Georg.*

Anni hieroglyph. apud *Ægyptios* Palma fuit ob varias cauſas, quas te docet *Petrus lib. 50.* quarum prima eſt, quod ſola omnium arborum per ortus Lunæ ſingulos ramos ſingulos progengerat; ſiue vt Babylonij referunt, teſte *Plin. archæ.* quod hæc arbor trecentas, & ſexaginta vitiliteres mortalibus aſſerat. Apud Romanos clauus, qui Septembris Iſibus ſigebatur per annos ſingulos in ſacramum edium parietibus, ad annorum numerum colligendum: quia paruus tunc erat litterarum vſus, iſq; clauus annalis vocabatur, ex *Petr. lib. 48.* Per Solcm quoque ſignificabatur annus. *Id. lib. 44.* Per aureum circulum in Simandij ſepulcro. *Id. lib. 30.* Per ſerpentem, qui ad inſtar circuli caudam mordicus apprehendat ſuam. Sed ad noſtri. Subijciemus nunc aliquot anni periphræſes, reſeruat ſiſ alius tractu *Numerus*, poſt epibeca.

Epith. Labens, lubricus, vertens, velox, fragilis, ſertilis, præceps, tacitus, fugax, pomifer, recurrens, breuis, florifer, locuples frugibus, frigidus, leſtheris, exſanguis, viduus, florens, follicitus, naſcens, tener, creſcens, ſeſtinatus, puerilis, ſimplex, emeritus, iugalis, viridis, ingens, ſenilis, inuerſus, quem vulgò dicimus *anno nubis*, nubilis, quando Virgo eſt apta nuptijs. ſig. Tener, & lactens annus. *V. Ver. Robuſtus annus.*

Anni I. Periph.

Emeritis ibat curſibus annus. Signa Deus bis ſex acto luſtrauerat anno. Cum Sol duodenaperegit ſigna. Annua nos illic tenuit mora. *Hic*

Hic mihi labentis pars anni magna peracta est.

II.

Et patria careo bis frugibus area trita est Diffilijs nudo pressa bis vna pede. *Ouid.* Hic tibi bisq; æstus, bisq; cucurrit hiems. Bis Sol duodena peregit signa. Bis me Sol adhuc gelidæ post frigora brumæ, Bisq; suum tacto pisce peregre itat. (*nempe Sol.*) Signa recensebat bis Sol iter, tertius ibat annus.

III.

Ve sumus in Ponto ter frigore conficit Ister Facta est Euxini dura ter vnda maris. *Ouid.* Tertius exactis completur mensibus annus. Tertius æquiores inclusum piscibus annum Finierat Titan. *Ouid.* 10. met. Tertia dum Latio regnantem viderit æstas. Tertia messis erat. *Ouid. epist. 6.* Ternaq; transierit Rutilis hiberna subactis. *Virg. I. Æn.* Decubuit tertia falce Ceres Bruma ter posuit niues. *V. Numerus, vbi reliqua.*

Quod ad Troiam flentes Hyberna Mycenæ Cernas. *Val. Flacc.* 1. idest quot annos, cum hiberna pars sit anni. Duxit & æstas synthesi vna decem. *Mort. 4. 66. V. Numerus, vbi multa.*

ANNIVERSARIUM, ij.

Annua sacra. *Caesuli.* Quæ sacra quorannis Nepturno sunt. Annuo festas referente lucas Tempore, *ex Hor. carm. fecul.* Hic dies annos redeant festus. *Idem 3. od. 8.* Annua dies. Annua lux. *V. Dies.* Nos vero anniversarium intelligimus sitra quorannis pro defunctis Manibus piorum exhibita. *V. Exequiarum deus.* Annua vota. *Virg. 5. Æn.*

ANSER, is.

Anseres olim magno in honore habiti apud Romanos, quod eorum vigilantia ab hostili irruptione Capitolia defensa fuerint. Hinc in sacello, siue delubro Iunonis apud Iouis Capitolini templum eorum aliquot tanquam sacri alebantur. Quin id etiam mors fuit Romanus, ut quorannis certo die solemniter in pompa pesteretur canis in cruce actus, & anser splendide admodum in lectica, & veste stragula preciosa sedens, ob eadem causam: cuius sollemnitate meminit *Plutarchus in lib. de fortuna Romanorum.* Horum benevolentia erga homines notatur ab *Athen. lib. 13.* qui Nicandri testimonio ait, apud Argiuos puerum Amphilochum Olenium patria amatū ab anser. Horum hepar magno quondam precium habitum fuisse, *Id.* Athen. est testis *lib. 9.* Symbola, & hieroglyphica habes apud *Parr. lib. 24.* Anseris exa, nempe iecur, quod erat olim in delicijs. *Perf. 6.*

Oca, e. Anserinus pullus. *Papae.* Anser ferus, siluestris, immanissimus: horum quatuor generis recessit *Gesner.* Chenalopez, cis, ab anser, & vulpe compositum genus, quarum ova ad esum secundo loco pro delicijs habebantur: Pauonū enim, tum Chenalopezum, postremo Gallinarum olim habebantur ad esum opportuna. Maior altiss. *Ex Isen 5. Gesta resse ex ord. Gesn.* Tarpeiz quondam custodia rupis. Quæ seruauit aut Tarpei templa Tonantis, *ex poet.* Anser aquil. caules.

Epith. Argutus, canorus, rancus, garrulus, stridulus, clamosus, edax, canibus sagacior.

ANTARCTICVS. V. *Polus.*

ANTHEA, æ, vel ANTÆA.

Sive Antia Amphianasse filia, & Proeti Abantis Argiuorum Regis filij vxor, cui quatuor filias peperit Meran, Euryalen, Lytippen, & Iphianassam, quæ, cum fortuna essent præstantissimæ, se Iunoni ausæ fuit præferre: sed Dææ indignatione in furorem versæ, vacas esse se arbitratæ, in filias fugerunt, & Proetides dicit. *V. Proetus.*

Vxor Proeti, coniux, &c. Mulier Proeti. *Hor. 3. 7.* Vt mulier Proeti perfida credulum falsis impulerit criminibus, *sc. V. Bellerophon,* cuius amore capea Antea Ium concubum petit, ab eo auersata illum viro, ne libido suo ante detegeretur, detulit. Sed à viro aliò ablegato Bellerophonæ ad patrem scilicet Iobatum, cum illum ab eo optimè tractatum rescuisset, quo occisam Chimæram desperatione sibi necem consciluit. Iobatis, dis, à patre. Abantis nurus. *ex hist.* Proetidis genitrix, parens, mater, &c.

ANTÆVS.

Gigas Neptuni ex terra filius Mauritaniz Tingitanæ Rex, Libyæ Tyrannus, magno, ac procer corpore, quippe qui cubitis quadraginta adoleuerit apud Lixum oppidi. Hic fuit in hospites crudelissimus, illos enim ad luctum prouocabat; quos deinde victos interficiebat, ac prædabatur: Quoties autem incombura labore sibi in iusta defecissent, terræ tactu recrebatur. At Hercules illac transiens, cum illo congressus, aninuaduertit illum valentiorum surgere ex tactu terræ, quamobrem illum alicui sublatum medium compressit spiritumq; ademit. *Legit Ouid. lib. 9. met. & Lucan. lib. 4. Phars. in fine.* Scribit *Plutarchus* Sertorium Romanorum Ducem apud Tygenam oppidum Libyæ effosso sepulcro Antæi cadaver ingensisse. Huius regiâ in Mauritania fuisse non procul ab Hesperidum hortis. *Plinius auctor est;* aliter tamen sentit *Luc. lib. 4.*

Terrigena, æ. *Stat. 6. Theb.* Nullus Antæus Libys animam refumit. *Sen. in Herc. Oet.* filium habuit eiusdem nominis. Aut si quis minor Antæus vrbes perdidit terret plagæ. *Idem.* Rex cruentus Libycus. *Idem.* Antæa quæ regna vocat non vana vetustas. *Lucan. 4. v. 589.* Quem tellus effuderit Gigantes Terribilem Libycis partum concepit in aruis. *Idem.* Cui tellus robur, viresq; ministrabat. Sexuo aimata parentis Antæo eripui. *Ouid. 9. met.* Libycus Palæstra. *Mar. 5. ep. 66.* Libycus Palæstra.

Epith. Pugnax, superbus, minans.

ANTENOR.

Vnus ex Troianorum Principibus, qui delecta à Græcis Troia, adhuc sibi Henetis, & Paphlagonibus in incitum maris Adriatici sinu peruenit, vbi primum exiguum condidit oppidulum, quod à nomine relicte patriæ Troiam appellauit. Verum cum affluente multitudine illud perangustum videretur, paulo longius à mari vrhem condidit ampliore, quam de nomine suo Antenoræam appellauit: quamvis postea mutato nomine Patium autem primum, mox

Padua

Padua fuerit nuncupata. V. *suu locis*. Consequuntur autem omnes fere, per illum traditam fuisse Troiam Græcis; legatorum enim ipsum, qui ad Helenam rependam venerant, fuit hospes; à quibus vrbe capta, permillum, vt inuicis discederet; præsertim ab Ulyssæ, quem dissimulato habitu intra mœnia agnatum domi suæ occultauerat. Obijt Patavi, vbi etiam sepulchrum eius ostenditur; filios habuit, vt testatur *H. memi*. Archilocus, Arhamanta, Laodocus, & Helycæna; & secundum quosdam alios duos Archelaum, & Anthæum, quem Paris imprudens interfecit: vnde exortum patris odium in Paridem; cuius vituperatur crimen, reddendæ Helenæ semper fuit auctor. Eloquentissimum appellat Antenora *Enrip.* apud *Archeonem lib. 15.* Meminit huius *Virg. 1. 4. 4.*

Antenor potius medijs elapsus Achinis Ulyssis penetrare sinus, & Chelydros horribilis, *ex epig. Græc.* Phrygius senex. Gallica qui Phrygium ducit in arua senem. *Ouid. 4. Pont.* Constructor Patavi: auctor vrbs Patavinæ. V. *Patavinum*. Patavi qui condidit vrbem, arces, &c. *ex hyst.* Suasor Troianæ pacis. *Pier.* Proditor Troiæ. Phrygius, siue Phryx Patriæ proditor. Proditor ælricæ terre. *Lycophr.* Patavi Mauoris arces Condidit Antenor. *Quint.*

Æphr. Profugus, Troianus, Dardanius, Phrygius.

ANTHEDON, is.

Vrbs Bæotie olim celeberrima, à Thracibus habitata, quæ in extremo eiusdem provincie litore e regione Euboeæ insulæ sita est, quam dicunt nomen suscepisse à quodam Nepruni pronepote, qui Anthedon appellabatur. Hic enim Oij filius, cuius pater Anthus fuit Nepruni filius ex Alce Abantis filia. Huius vites tamquam optimi vini feraces laudantur ab *Athen. lib. 1.* qui priscum recitat oraculum: Turbida vina bibas, qui non Anthedone viuus. *Carpsit & Euboeica viuax Anthedone gramen.*

Carpsit & Euboeica viuax Anthedone gramen. *Ouid. 7. met.* non quod in Euboea; sed contra Euboeam Euripo taurum disuncta in Bæotio litore. Agrippias, x. olim. *Lycophr. interpre.* Macris, is Abantis, dis. *Plin. V. sup. in hyst.* Anthedonius, a. ium. Anthedonij ciues, populi, &c.

ANTICHRISTVS.

De quo variè SS. Patres dixerunt, quem putant nonnulli à tribu Dan Babylone nasciturum, vel Corozaim in Galilæa. Hic adulterius signis electos à Dei amore auertere conabitur, Deumque verum timentes infectabitur, occidetq; inter quos Eliam, & Enochum, ad id seruatos, (vt aiunt) in terrestri Paradiso. Tum ipse, cum in Cælum saltat voluerit ascendere, interficietur à Verbo Dei. V. *Pateri.*

Æstia rapax. Monstrum furens. Pseudochristus, nempe falsus. Vitium Tyrannorum, *ex poet. Christ.*

ANTIGONE, es.

Filia Oedipi Regis Thebanorum, fororis; Polyneis, & Eteoclis; quæ patri cæco, & à Creonte in exilium acto vix dux fuit. Lege *Senecam in Oedip.* & *Stat. in Theb.* Hæc postea cum ad offi-

cium funebre suorum fratrum venisset, ibiq; aduante Argia Polyneis coniuge eorundem cadauera cremasset, ambæ Creontis iussu, quid vetuerat, capæ, ac occise sunt; quarum mortem postea Theus vicissim, Creontem interfecit. Hæmon autem Antigones amasius ad eius mortuæ tumulum fere interfecit. Vnde *Prop. 2. eleg. 8.* Quid non Antigones tumulo Bæotius Hæmon Corruit ipse suo facinus ense latus? Lege *Bernardum Fraterj interpretem.*

Soror Thebana. — Frater Thebana preperitum Suppositum tumulo Rege vetante soror. *Ouid. 4. Trist.* Oedipodias, dis, à patre. Iocastis, dis, à matre, *ex poet.* Oedipi nata, genita, soror, filia, neptis, &c. *ex hyst.*

Polyneis. Eteoclisq; soror. *Hyst.* Cæci parentis regimen, ac fessum vincum patris leuamus gnata, &c. *Sen. in Theb.* quam lege totam Labdaci proneptis, *ex eod.* nam Labdacus Larj, Laus Oedipi, Oedipus pater Antigones fuit. Animosa virgo. *Isidom.* Soror producere tristes Exulis aulæ vias, &c. *Stat. 2. Theb. v. 315.* fuit autem altera soror dictæ Antigone, Hysione nuncupata. Fuit & alia Antigone Lamedonis filia. V. *Cicæna*, inquam conuersum fabulantur.

ANTIGONVS.

Rex Macedonum. Qui primus post Alexandrum in Asia regnare cepit, & duodeviginti annis multa bella gessit, in quibus tandem occubuit. *Plutarch. in vita Pyrrici. Pausan. in Attici. 1.*

Magus successor Alexandri, ex hyst. Antigoni pectus. Euergetes, sic dictus ob multa; quæ Græcis præstitit beneficia. Qui Cleomenem vicit Spartæ Regem. Spartæ superator vrbs. Narant, ab illo militem victorem post vrbem expugnatam ab omni iniuria contentum fuisse, pristinamq; eidem vrbi libertatem restitutam.

ANTIOCHVS, ii.

Nestoris, & Eurydice maior natu filius, qui patrem securus ad bellum Troianum in pugna à Memnone Auroræ filio est occisus; vt tradit *Homerus*, vel ab Hectore, vt ait *Ouid.* in *epist. Penelope*: vade patris prece motus Achilles, Memnonem occidit.

Siue quis Antiochus narrabat ab Hectore victum Antilocus nostri causis timoris erat. *Ouid. epist. 1.* Nestoris filius, *ex hyst.* Nestorides. *Poet.* Eurydice genitus, natus, filius, &c. *ex hyst.* Nestoræ natus. *Homer.* Non ille (scilicet Nestor) Antiochi vidisset corpus humatum, &c. *Prop. 3. 13.* Melliensis dux, ab *Homer.* nam ipse Mellienses ducebat ad bellum. Acer Antiochus. *Ion. 10.*

ANTIMACHVS, i.

Colophonius Poeta. Græcus, qui auditoribus suis cum obicuro quoddam poema recitaret se descendentibus, solo verò Platone manente, dixit: Plato vnus in hac multorum est. Hic aggressus belli Thebanum materium vigesimum quartum volumen impleuit, antequam Duces Thebas vsque produceret. Lydiam quamdam puellam amauit, quæ etiam Lyda dicebatur, quam vxorem accepit; ea autem defuncta elegiam scripsit (teste *Plutarcho*) consolatoria.

et populus tumido gaudeat Antimacho. *Carull.*
96. Scriptor Cyclicus. *Flor. in art.* qui enim poe-
mata prolixo ordine, ac recto tractu totam
rem exequuntur, Cyclici à Græcis nuncupan-
tur, ut observauit *Ioseph. Scalp.* in *Carull.* Lydiæ
Chryseidis amore itctus ab Amnis Pactoli
fluena profressus est. *Athen. lib. 13.* Colophonius
vates.

Thebaidos scriptor, *ut sup. in hist.* Antimachi mu-
sa grauis, superba, tumida, &c. Antimachi ver-
sus, carmina. Clarius Poeta. *Ouid. 1. trist. 9.* ab
insula Claro, in qua Colophon vrbs. Nec
tandem Claro vnde dilecta Poetæ. Cui Lydia
dilecta.

ANTIOCHIA.

Multæ fuerunt vrbes huius nominis, etq; cele-
bres, vt recensent Cosmographi, sed quæ in
Syria fuit, & nunc est, sed diuerso nomine,
aliarum celeberrima, hæc à Seleuco Nicanore
in suorum memoriam condita Olympiade
119. quam Orontes fluuius interfecit, & ab
Occidente lauat Palsar fluuius. *Leg. Strab.* Hic
primum Christiani nuncupati, qui antea fideles
dicebantur; nec non ibidem Princeps Apo-
stolorum primas refedit, vnde festiuus apud
nos dies Antiochenis Cathedræ; inde multi
exorti fuere viri sanctitate, & meritis celeberrimi,
inter quos D. Ioan. cognomento Chryso-
stomus, Constantinopolens Patriarcha; Pro
Oronte fluuius Euphratem nonnulli reponunt,
quod quidem non aridet. Daphne medicus
vicus Antiochiæ proximus, iuxta fontibus tri-
guo Apollini sacro nobilis, in quo Antiochen-
ses, ac finitimi quocunque festos conuentus a-
gebant *Strab. lib. 16.* Hinc vrbs porect, quæ ad
hanc vicum tenebatur, dicebatur Daphneica.
teste D. Hieronymo Daphnici ludi appellaban-
tur quæ spectacula ibidem exhibebant Antio-
chenfes; vnde celeberrima fuere quæ quon-
dam exhibuit Antiochus Epiphane, quorum
narrationem refert *Athen. lib. 5.*

Antiochem, pop. Metropolis Epiphane, olim.
Rebata, & Theopolis, quasi ciuitas Dei hoc
guem nomine ita nuncupari cepit, quod in-
gentibus nec non frequentibus concussa ter-
remotibus sub Iulianiano Imper. anno Dom.
DXXXVIII. ipsi Deo addicta, ac adiudicata fuit,
Prima Petri sedes. Antiochenfis, ab Antiocho
Epiphane restaurator sic postea dicta vrbs.

ANTIOPE.

Nyctei filia, & Lyci Thebanorum Regis vxor,
quam cum Iuppiter in Satyrum mutatus com-
pressisset Lycus repudiavit, vxoremq; Dirce
superinduxit, quæ Antiope in carcerem con-
iecit. Verùm instante parus tempore, ruptis
vinculis, in Citheronem montem se recepit,
vbi & Amphionem, & Zetum gemellos pepe-
rit, qui à pastoribus inuenti, & educati, pos-
tea maternæ iniuriæ ittores extiterunt, Lyco
cum Dirce vxore interfecto. *V. Dirce. Ant.*
phion. Zetus.

Antiope forma Nycteidis. *Proper.* Nycteis, dos:
Ouid. 6. met. Lyci Thebani coniux. Zeti mater, &
Amphionis, *ex hist.* Antiope, es. Quam Satyri
calulis imagine pulcra Iuppiter eximiam spe-

ma compressit, & inde Amphion genitus, &c.
Ardor vage Nycteidæ. *Stat. 7. Theb.*

Fuit etiam Antiope Amazonum Regina, quæ
cum Bosphorum Thracum cum suis copiis
træuicisset, Græciam aggressa est, sed in Attica
à Theseo deuicta, eidem nupsit, cui Hippoly-
tum peperit, quam denique ob iurgium inter-
emit. Sunt qui cum prima confundant; em-
demq; faciant, quæ Hippolytum Theseo, &
Ioui Zetum, & Amphionem; sed videtur allu-
cinari. Hippolyti parens. *V. Hippolyti.* diuerso
enim nomine dicitur à nonnullis. Thesei con-
iux, vox Amazon, *ex hist. V. Antiope.* Illius
monumentum non procul ab Athenis olim vi-
deri, asserit Pausanias in Atticis, qui eam à
Pinthoo, & Theseo raptam ex Pandaro refert.
Sed alio modo res ab Hegia narratur. *V. Eudæ.*

ANTIPIATHES.

Læstrygonum Antropophagorum Rex vnus ex
posteris Lami Formiarum conditoris, in cuius
littora cum aliquando ciectus esset Vlysses,
resq; è socijs emississet, qui regionem explora-
rent, Antipathes vnus ex his apprensus ore
dilanauit, reliqui duo vix fuga salutem qua-
siuerunt, quos Aotiphates cum magna Læstry-
gonum manu insectus naues Vlyssis omni
conatu oppugnauit, saxis, & trabibus in eas
coniectis, omnes demersit, vna tantum excep-
ta, qua Vlysses ipse cum oobilioribus aliquot
socijs vellebatur, qui successis repente ruder-
bus, & anchoralibus, se, suosq; eripuit. *Ouid. 14.*
met. & latius Flor. Odys. 10.

Antipathes terra regnabat in illa. *Ouid. 14. sup.* Læ-
strygonius Rex. *V. Læstrygoni.* *ut ex hist.* Rex
Læstrygon, is. Tyrannus Læstrygonius, *ex hist.*
Antropophagus Rex, *ex hist.* Durus Læstrygon.
Sil. Ital. 14. Lamastius. *Palat.* siue potius à La-
mo descendens. Regnauit in Sicilia Antipathes,
vel eos subiectos habuit. *ex Sil. Ital. 14. v. 33.*
V. Forma.

ANTIPODES.

Ita dicti populi, qui orbem pedibus nostris ob-
uersum colunt; quos nos, vel occiduos popu-
los apud Brasiliam, Perustaniam, & Mexicum
colentes esse dicimus; vel Eoos Iaponios, Si-
nas, & huiusmodi. Dicuntur etiam Antich-
thones. De Antipodis meminit *Cu. 4. Academic.*
quæst. Nonnulli autem ex priscis patribus credi-
derunt fabulosa, quæ de Antipodibus narra-
tur, sed illos extare, & recentis orbis inue-
stigatione non ignoramus.

Qui nostris aduerfa premunt vestigia plantis.
Pars, quæ iacet sub pedibus nostris. *Manil. 1. astro-
nom.* Orbis obuersus nostris pedibus. *Senan. Hipp.*
Dirimatq; tellus abdita, & quisquis sub hoc in
alia versus sidera, ac Solem auium dependet
orbis, &c. *Id. in Odyss.* Quo fertur dies hinc rap-
tus. *Id. in Thest.* Teq; interfecto inuadi pars
altera Sole. *Tib. 4. eleg. 1.*

ANTIQUI, & ANTIQVITAS.

Maiores, um. *Hor. 1. ferm. 5.* Veteres, um. *Virg. 1.*
Georg. Turba vetus. *Ouid. 3. fast.* Aetas vetus.
Her. in art. Fama vetus, prior, prisca, verusta, &c.
Vetustas, is, pro ipsa veteribus. Prisci, orum.
Proauis, orum. *Ouid. 3. fast.* Pensa gens morta-
lium.

lium . *Hor. epod. 2.* Vetustas, tis. V. *suo loco, Virg. 12. AEn.* Veteres, & antiqui . Iam inde à Bel-
lydis , naralique vrbis (siue orbis) ab anno .
Cinna.

Primis ab annis. Priscis ab annis. *Poet.* Primi pri-
mordia, fundamina mundi , *ex poet.* A primo
fundamine terræ, mundi, orbis, Cæli, &c. Pri-
ma tempora, priscæ, *ex poet.* Secula antiqua. *Apo-
stolus.* Secula priscæ. *Idem.* Ætas aurore. *Mart.*
8 y6. Ætas priscæ, antiqua prima. Tempora pri-
scæ, *ex poet.* Hinc

Antiquus.

Vetus, eris. V. *suo loco.* Vetustus, a, um. Priscus,
a, um. Auitus, a, um, auito tempore, ab auo .

S. ANTONIVS.

Ægyptius Anachoretarum Princeps nobilibus ap-
ud superiorem Thebaidem natus parentibus
est, qui Euangelici curator mandati, per vendita
familiari, ac pauperibus erogata, celestis vite
genus in eremo colore instituit . Quamobrem
in vaitillimam se solitudinem recipiens absti-
nentiæ, continentie, vigiliæ, mansuetudi-
nis, misericordiæ, humilitatis, omnium deni-
que virtutum typus extitit egregius . Hæreti-
corum insectator, pauperum amator fuit . De-
num hoc sufficit in eius præconium, Athana-
sius Alexandriæ Patriarcham acerrimum Ec-
clesiæ defensorum rerum ab se gestarum præ-
clarissime buccinatores habuit . Qui tandem
senio confectus quinto post centesimum an-
num cælestem euoluit in patriam : cuius ossa
partim Viennam in Galliis translata , partim
aliò : sed eius brachium integra cum manu
ipse vidi Antone , maxima quidem veneratio-
nem cultum ab illius vrbis ciuibus . Illum cre-
dunt erysiptele, sue igni sacro dominari, inde
vulgusignem S. Antonij appellant; narrantq;
factum aliquod, in furem, qui bellum illi ob-
laram eripuerat , statim igni sacro consump-
tum . Hinc factum, vt omnes, qui pecora, cæ-
terasq; huiusmodi agunt animantes illum pa-
tronum habeant pro seruandis gregibus .

Ægyptius Abbas. Phatius Anachoreta. Ereni-
cola Nili. Pater accola Nili. Thebaidos Pha-
riz lumen, *ex poet.* Eremiti Pharij accola, inco-
la, Ægyptius, cultor, colonus, *ex hist.* Athanasij
præceptor. *D. Hieron.* Eremitarum pater, author,
licet enim primus fuerit Paulus Ægyptius, ta-
men hic primus fuit, qui sub disciplina ana-
choretica diffisos congregauit Erenitas .

ANTONIVS ROMANVS.

V. *M. Antonius.*

ANTRVM, i.

Lustra, orum. *Virg. 11. AEn.* Lustra ferarum . *Id.*

1. *Georg.* Montis domus. *Idem 8. AEn.* Magna-

ora domus. *M. 5. AEn.* Tecta ferarum . *M. 6.*

AEn. Spelæa ferarum. *Id. eclog. 10.* Stabula al-
ta ferarum . *Id. 6. AEn.* Deserta ferarum .

Id. 7. AEn. Latebræ, arum : caue rupis late-
bra . *Sophocles.* Montis latebræ ferarum, *Ouid. 1.*

met. Specus, us. *Virg.* Speculunca, æ. *Idem.* Ca-
uernæ, æ. *Idem.* & V. *suo loco.*

Cauex, arum. *Claud.* Ferarum caueæ. Forami-
na tetræ. *Poet.* Cauum, *Virg. 1. Georg.* Saxum ca-
uum. *Id. 8. AEn.* Saxa limina. *Idem.* Vmbra

saxea. *Id. 3. Georg.* Lares sub terra. *Idem 4. Ru-
pes cauta. Id. 1. AEn.* Caua. *Strab. 10. Theb.* In
his residens factio de cauitibus antro . *Ouid. 1.*
met.

Vastus recessus. *Virg. 8. AEn.* Adyta ima . *Id. 5.*
AEn. Fornix saxi. *Id. 10. AEn.* Latibula,
orum. *Carall.* Et obstruit ducit in antra sinus.
Claud. Rupes exefa. *Sen. in Theb.* Grata domus
Nymphis. *Prop. 1. eleg. 20.* Obstruit recessus .
Sen. Latebrofa cubilia Nymphæ . *Strab. 2. sil.*
Stabat acuta silex præcisiss vndiq; saxis. *Virg. 8.*
AEn. Excisum latus ingens rupis in antrum .
Idem.

Concaua saxa. *Anger.* Pendentia pumice tecta .
Beatus. Muscoso subter pendentia fornice tecta .
Bemb. Splendens fedes alta. *Idem.* Saxea tecta .
Idem. Connexa sub alta splendens. *Idem.*
Cauernofus recessus. *Quint.* Fouea, æ. Flectere
nixus inter foueam effe lapsus imam . Fossa .
Pars in præcipites fossas virgente ruina Voluitur .
Antra virentia musco . *Sil. Ital. 15.* Per si-
nuofa cameratum fornice saxum, *ex poet.* V. *Spa-
lunca.*

Epith. Viride, gelide, opacum, cauum, cæcum, ca-
pax, vastum, rorans fontibus, obscurum, fur-
uum, moncanum, effossum, decliue, secretum,
rofidum, humens, curuum, sulphureum, ni-
grans, muscosum, sinuosum, excelsum, arbori-
bus tectum. Siluestro viuio pendentia saxo An-
tra multa nubila silua .

Erant autem antra olim apud præcos dicata .
Mundo, & Nymphis, vt obseruauit *Gyrald. syn. 17.*
aliquando etiam fluuiorum Numini; inde
factum epitheton: Glaucum, antrum, cæru-
leum, & huiusmodi: nec non Musis, inde Co-
rycium antrum; Libethrum, & alia . Os
antri : quod vulgò, bocca della grotta . Ossq;
cauum saxi sonat exultantibus vndis. *Ouid. 13. met.*
Seuibz guttis manantia antra . *Ouid. 14. met.*
Vna antra, frigida .

ANTVERPIA, æ.

Vrbs celeberrima in Brabantiz Ducatu, vulgò
Anversæ. Nomen sumpisse aucto à manu pro-
iecta : nam gigas quidam Druo, qui loca illa
ante C. Cæsaris aduentum incoluit prætereun-
tibus si dimidium suarum mercium non sol-
uissent, manum dextram præscindebat, camq;
abiecit in profluuentem Scheldim : sed hæc
fabula . Diætam verò hanc potius autumat ab
aggestu terræ contra fluuij, siue maris cffluxio-
nem : illius ambitus extrinsecus est quatuor
millium passuum octingentorum, & duode-
cim, templis, palatijs, ædificijs, pulcherrimis
repleta, de qua hæc *Id. Scalig.*

Oppida quot spectant oculo me tota misistio

Tot nos inuicid pallida vela percutit.

Lugdunum omnigeni est operosa Luteria, Roma

Ingens. Res Venetum vasta, Tolosa potens.

Omnimodæ merces, artes, præcisq; , nouæq; ;

Montis insunt alijs lingula, cuncta mihi.

Lege *Ortellius*, Ger. *Mercatorem, alijsque cœmogra-*

phos.

Belgarum vrbs celeberrima, *ex poet.* Vrbs, quam
gurgite Scheldis Alluit. Omnigenæ mercis ce-
lebrata per orbem Dia Antuerpia fastu Luxu-
rians

rians tumido insigni celeberrima cultu. Nympha Europæo lōge gratissima Cælo, quæ Schaldis diues celebrato in litore ludis, *ex Poet.* Dittissima Ictora Schaldis. Emporium Schalbi celebratum à litore.

ANVBIS.

Ægyptiorum Deus, quem sic describit *Apuleius*: Ille superum comenitor, & inferum nunc atræ, nunc aurea facie sublimis attollens canis ceruices arduas Anubis, læua Caduceum gerens dextra palmam virentem quatuens, &c. Hinc *Virg.* 8. *Æn.* Omnigenumq; Deum monstra, & latrator Anubis: Quo loco *Seruius*: hunc volunt, inquit, esse Mercurium, ideò capite canino pingitur, quia nihil est cane faciatius. Sed *Plutarch.* aliter *in lib. de Is.* & *Osiri* narrat, vbi inquit: Sunt qui puerum, ex quo Iſis Osiridis necem comperit, sub Anubis nomine coli putent, quem natum Nepheth tradunt, & ipsam quidem Nepheth timore Typhonis perculsam ante matura tempora partus puerum eiecisse, potius quàm peperiſſe; atque cum ita Deis custodem additum, ceu canem ad mortalium custodiam adhibentur. Vide reliqua apud illum. Sacrificabatur autem illi gallus albus, aliquando croceus. *Tertullianus*, & *D. August.* videtur Cynocephalum pro Anubi Deo ponere, quòd scilicet capite fit canino. Sunt qui tradant Anubim secutum esse in expeditione bellica patrem Osirim, & canem pro insigni gestasse, quare canina facie illum *Ægypti* coluere. *Lege.* *Gyrald.* *fus. 9.* & *Diod. Siculum, lib. 4.* in sacrificijs autem Anubidis & Sacerdotibus quidam illius personam sustinebat canem gestans, vt innuit *Iuuen.* *Sat. 6.* Derisor Anubis: Ille pete veniam, quoties non abstiner vxor Conubitu sacris, obseruandisq; diebus, nouem enim diebus non cubabat cum viris mulieres in honorem Iſidis. *V. Iſis.*

Memphiticus canis, ex *Lucan.* Semicanesq; Deos, & sistræ mouentia luctum, *Luc. Pharf.* Semihomocanis: sed, Semihominemq; canem supplex homo pronus adoret. Mercurius, si pro illo sumatur. *V. suo loco.* Mercurius, Mercurij vis. Custos Deum canis, *ex Iust.* *Osiri* ut, pro ipso Anubi.

ANVS, us.

Mortura, nempe, quæ proxima morti est. Nec formosa tibi, sed mortura placet. *Marr.* 3. *epig. 75.* Hecuba, pro vetula ibidem dixit; vt Andromache, pro iuniore.

Vultus anilis. *Poet.* Forma anulis. *Ouid.* 6. *met.* Vexilla, & *Plaut.* Anicula capularis, quæ morti vicina est. Suspicor, & pluma corpus anile regi. *Ouid.* 1. *arg.* Affideat custos sedula semper anus. *Tib. 1.*

Epith. Tremens, viua, pia, annosa, curua, frigida, frigida, marcescens, tristis, calida, curpis, desipiens, mitis, multiloqua, incurua.

ANXVR.

Dicebatur vrbs, quæ modò Terracina dicitur, de qua *V. infra suo loco.* vbi multa apud quam fons feronæ. *V. Feronia*: dictus autem Anxur, quod ibi Iupiter imberbis coleretur, quem icurto Anxurum lingua Osca dicebant, idest sine nouacula.

nxuris ædes, arua. *Virg.* 8. *Æn.* agri, &c. Ieu in agros, Diues vbi ante omnes colitur Feronia luco, Et sacer humectat fluminalia rura Capenas. *Sil.* *lib. 13.* *Pauis.* Passer, oppidulum propè lacum Pontinam inter Priuernum, & Anxur; cuius nunc nihil penitus extat ob paludis grauitatem. Meminit *Marr.* 6. 43. Fluctus Passeris, aut superbus Anxur.

AONIA, æ.

Bæotie regio montosa, sic dicta ab Aonæ Neptuni filio, qui ex Apulia factione quadam pulsus in Bæotiam migravit, partemq; montosam à suo nomine Aoniam dixit, accolatq; Aonas, & Aonios vocitauit. Montes verò Musis sacri fuere, vnde ipse Aoniz, & Aonides dictæ sunt: potissimum verò, vt pars pro toto, sumitur pro ipsa Bæotia. *V. infra.* In his autem montibus Aganippe fons celeberrimus, de quo supra; & Ædipolia, Plammaræ, Dirce, Epigranæa, Arethusa, Hippocrene, & Gargaphiæ, de quibus vel suis locis, vel aliò dicitur. Hinc populi Aonij.

Humus Aonia. *Ouid.* 1. *fast.* Vrbes Aoniz. *Id.* 3. *met.* Aonia arma, arua, antra, oræ. *Id.* 13. *Stat.* 4. *sil.* 6. Aoniux vertex. *Virg.* 3. *Georg.* Aonij agri. *Stat.* 5. *sil.* 3. Aonidum nemus. Aonij agri, luci, saltus, colles, montes. Aoniz siluæ. *Stat.* 2. 7. domus, &c. Helicon, & Parnassus. *V. suis locis.* Aonius latex. *Sen.* in *Med.* nempe fons Aganippe. Protinus Aonijs immixta est bellua Thebis. *Ouid.* 7. *met.* Aonij specus. *Caual.* 62. *V. Bæotia.*

Iſmenus fluius hanc prouinciam præterfluit. *V. Bæotia*, vbi plura.

APELLES, is.

Cous pictor ille præstantissimus, qui pictores omnes prius genitos, futurosque etiam, vt nimium temere ait *Plinius*, ingenio, arte, & industria superauit: vixit olympiadæ centesima duodecima, nempe sub anno vrbs condita — Perpetua illi consuetudo fuit nunquam tam occupatam agendi diem, quin lineam ducendo exerceret artem. Hic meruit, vt Alexander ab alio nemine pingi voluerit, præterquam ab illo, qui ea pinxit, quæ ab alijs non pingebantur, nempe tonitrua, fulgetra, fulguraque: quin etiam animum expressit. Pinxit Venerem, alteram verò moriens reliquit inchoatam, quam nullus repertus est, qui vellet absolute, de qua *Ouid.*

Si nunquam Cous Venerem pinxisset Apelles Merfa sub æquoreis illa laceret *Æneis*.

Artifex Cous, vt Venus Artificis labor est, & gloria Col. *Ouid.* 4. *Pont.* 1. Pictor Cous, *ex red.* Apellæ color. *Stat.* 5. *sil.* Apellæ artes, pro ipsa pictura. *Marr.* 7. 83. Ingenio, gratia, & tabulis insignis Apelles, *ex Iust.* Linea, quæ veterem longè faretur Apellem. *Stat.* 4. *sil.* 6. Apelles enim cum Protogene certauit, vt est apud *Plinium*, ductis subtilissimis lineis; illa verò tabula diu fuit in Palatio admirationi quidem alijs pictoribus; consumpta tamè priore incendio domus Cæsaris. Munere Apellæ cuperent te scribere *Cæsar.* *Stat.* 1. *sil.* 1. *ene.*

Phn. lib. 35. cap. 10. Qualis Apellæis est color in tabulis. Prop. 1. 2. In Venetis tabula summam sibi ponit Apelles. Idem 3. el. 7.

APER, 1.

Silustre sus: siluestresq; fues. Agrestes fues. *Prop. 2. 14. Fulminei dente iues. Stat. Violentus ictu letiger. Sen. in Med. Tefis, qui nucum quondam percussit Adonem. Prop. 2. 13. Sus tera. Mart. epist. 14. Ipsi.*

Ætola fera. Ætolæ fama secunda feræ. *Mart. 7. 26. Antonomatico, quia in Ætoliâ immixtus fuit aper horribilis, qui describitur elegantissimè, ab Ouid. lib. 8. mer. a Diana in vindictam. Regis Oenei, qui cum cæteris Numnibus frugum honores sacrificare, ei iussit prætermitti; hinc Calydonius aper vocitatus, cuius frequens est apud veteres mentio: vt Meleagri gloria famè. Mart. in lib. Ipsi. epist. 15. Ætulus fues. M. 13. 41.*

Sus Olenius. *Stat. 2. Theb. V. Olenus. Olenij regem suis quo Tydeus coepertus incedebat. Aut fera notam Calydonia fœta. Sen. in Truad. Sus infestæ famulus, vindexq; Dianæ. Ouid. 8. met. Virginei Numinus vltor aper, ex eodem. Ferus, i. Antonom. Ita feris mota est. Ibidem. Scitiger, i. Antonom. Ibidem.*

Sus Erymanthus alter aper, qui in Arcadiam immixtus à Iunone fuit, quem viuum ad Eurythæum traxit Hercules, quo viso Rex tunc percussus, in æreo fœ vase scribitur abscondisse. Mænalius, Arcadius aper. *Mart. 9. 104. Arcadiæ vastator aper. Ouid. 9. met. Sensit Arcadij populus agri. Senan Agam. Hispidus fues. Idem in Herc. Iur. Atra fœtis terga. Stat. 2. Theb. Obliquo dente timendus aper. Pests Erymanthia. Sil. Ital. lib. 3. Quique Erymanthi sudantem pondere monstri Amphitryoniadem. Tegeo lumine Cepheus Iuue. Aprum Arcadicum intelligit. Val. Flacc. 2. Argon. Vindex ille Dianæ crectus fœtis. Stat. 2. Theb.*

Ac veluti ille canu morsu de montibus altis actus aper. multos Vesulus, quem pinifer, &c. descriptio apud Virg. 10. *Æn. Sed prolixior apud Ouid. lib. 10. met.*

Epith. Malè passus, nudus, spumeus, passus, ferrox, Laurens, spumans, vernus, grandis, *ex Mart. Sctosus, acer, sguus, Erymanthæus, furens, immanis, Tegeus, ferus, toruus, Arcas, Arcadicus, fulmineus, hispidus, violentus, Meleagæus, denticus, vastator, monstrosus, argenteo dente confpicuus, perniciosus, ex Græc. Annofæ. Iulius volutabris siluestribus, humilis, ciliolus, marfus, Apenninicus, cruentus, &c. apud Textorem. Fortis, Ouid. fetiger, dignus ferro Meleagri. Ihu. sat. 1.*

Animal propter conuiua natum Iuueni, quem integrum mensis inferebant Romani. Qualis fetigeram lunata cuspede. frontem strictus aper. *Stat. 8. Theb. Apri flandule. Mart. 7. 19. Sunt partes iuxta ceruicem apri callosæ in conuiuijs peroptatæ, de quibus meminit idem. Mart. lib. 3. 81. V. Ciborum genera.*

APIS, & APES, um.

Quorum vitæ, & naturæ multi scripsere. *Leg. 6. Adamum Arist. & præsertim Virg. qui lib. 4.*

Georg. earum curam, & mellifici rationem. elegantissimè exequitur. Plinius quoque multa de Apibus: & Pueris lib. 26. vbi multa scitu digna reperies, quæ huc referre breuitatis causâ prætermittit. Sunt enim Regni symbolum; vitæ sociæ amatrices; eloquentie hieroglyphicum, vt quæ D. Ambrosio, Pindaro, & Platoni pueris in labellis confederint; Imperij diuinitates, vt quodam Dionysio, & Hieroni Regnum præmonstrant; quæ Venere ignorent; quæ homines à cotu odiosos oderunt; quarum denique politia à Plinio describitur. Sed ad nostra.

Mellifer exercitus. *Cloud. 2. de rapt. Volucresq; novæ tinnitibus actæ. Ouid. 3. fast. Examæ, examina, um. Volucres mella daturæ. Idem 5. fast. Quos cera tegit sexangula fœtus. Idem 15. met. Caltra cerea, continens pro contento. Cloud. 2. de rapt. V. infra. Althææ. Cæteræ melle glandæ. Stat. 1. Achill. Examini; apium. Iuuen. 13.*

Melliferæ turbæ *ex Ouid. sic gentes, volucres, aues, &c. Hyblæ volucres, à copia apum, quæ in Hybla sunt. Florilegæ aues. Argutæ apiaræ. Zmar. Insigne laborum exemplar. Voltans per æmœna vireta Kuris odoriferi saltus, flusq; peragrans. Acrij; tenens mellis redolentia regna. Virg. Carpit apis studiose thymos.*

Densi per herbosos errant examina campos, Floribus insidant varijs, roremq; madentem Ore legunt: onerant humeros, cerasque liquentes Conficiunt, dulcesque lares in pumice ligunt. *deser.*

In apem Mellissâ, quæ vna fuit ex Iouis nutritibus, conuersa fuit.

Cum examen alto nectitur densum globo. *Sen. in Oed. Solentq; lentis vium demittere ramis. In motem enim vix conglobat apes ramo deflunt. Leg. Virg. 4. Georg. Tauri filix apes. Theoc. quod è corruptis tauri visceribus enasci dicantur. Sedula opifex. Pind. Cælestis nectaris artifices. Anthol.*

Epith. Hyblæ, florilegæ, Cecropiæ, melliferæ, sedule, Arcticæ, mellis avidæ, Sicariæ, popularices Hymetti, fugacæ, Oedææ (i. ingeniosæ) leues.

APPENNINVS, I.

Mons à pennæ, quæ est summitas, vel si cum dyphongo, æ, scribas, vt obferuauit Senartus, quasi alpes Pœni, quem Annibal traiecit. Hic ab albis proficiens haud procul à Genuâ incipit, & per mediam Italiam extensus illam persequat, cuius pars Tyrrenum, altera respicit Adriaticum mare; diuersa tamen fortitur nomina apud populos, quibus incumbit; sed Appenninus præsertim vocatur, qui fines à Bononia diuidit, & Florentia, cum apud Nursin, vbi supra Arquarum oppidum altissimis cacuminibus effertur, & adeo seipsum celsitudine videtur superare, vt adherentia circumquaque iuga cætera quamquam edissimè longe vincat, ideôq; nomen huic culmini datum, mons Victor. V. Salus; quorum ipse ex ea parte terminus à Piciens, & Samnitibus est: itædem in duo brachia scinditur, quorum alterum in agrum Brutium ad fretum vsque Siculum,

culum, alterum per Apuliam vsque ad fupremum mare porrigitur. Hinc Apenninicolæ dicuntur, qui hunc montem incolant. *Virg. 11. 480.*

Apenninicolæ bellator filius Anni. Apennina regio. *Plin. lib. 8. cap. 58.* Apennini montes. *Id. 3. 12.* Apennini fluv. *Id. 3. 5.* eiusdem montis descriptio apud eundem *5. 4. 5.* Apenninorum pastores. *Claud. R. 1.* R. 1. *Apoll. Abrupte* valles apennini. *Bem. sic* cautes, saltus, saxa, &c. Longi latus apennini. *Mont. Apennini* deueni videri. *R. 2. 3. in fin.*

Epith. Celsus, nubifer, longus, nivalis, actius, nimbifer, gelidus, frendens, saxosus, durus.

APIS.

Arguorum Rex Iouis filius ex Niobe Phoronei filia, alio nomine Osiris appellatus, qui ludem uxorem duxit. Achaei Regno Ægialeo fratri concessio, in Ægyptum traiecit, ubi cum homines rudes ad incitiorem viæ cultum traduxisset, colendarumq; vinearum rationem eos edocuisse, concordibus omnium votis in Regem constituit. Cumq; aliquandiu mira prudentia, pariq; clementia Ægyptum administrasset, multaq; subditos beneficia consulisset, vita tandem functus pro Deo est habitus; quem Ægyptij sub viui bouis imagine coluerunt. *V. infra Epaphi*, ubi multa; *V. Osiris*. Bos tamen illi respicienda, non vt reliqua oracula dare solebat, sed si manu oblatum pabulum sumpsisset à consulente secundo euentus, atque omnia prospera; sin verò abnuisset, sinistra portendebat. Ideo cum à Germanico Imperatore pabulum oblatum tenuisset functum omen, & indubiam necem, quæ paullo post secuta est, pronuntiavit.

Et comes in pompa corniger Apis erat. *Ouid. 3. Pont. Varijsq; coloribus Apis. Id. 9. mer.* Aut quo se gurgite Nili Mergat adoratus trepidis pallo-ribus Apis. *Sat. 3. fin. 2.*

Huius templum solemne apud Memphim fuit; cuius consecrandi rationem consule *Gyrald. synagm. 6.* Apis autem post mortem Serapis dictus est. *V. fin loco.*

Bos Memphis. Nilivum pecus. *Sat. 3. Theb.* nempe Apis taurus lunatus ludis, qui Ægyptijs motu corporis sui, & quibidam signis vicia prædicebat.

Epith. Martoticus, corniger, sacer.

APOLLO, is.

Iouis, & Latonæ filius, Dianæ frater à præfatis ob quatuor primum artes potissimum celebratus, quod Citharædus esset, & Citharædorum præfex; medicusq; iuuentor; iaculator insignis; & vates, & vaticinij Deus, vt cæca putant antiquitas, vnde cum lyra pingitur. cum arcu, cum grypho æneo, seu clypeo; nam præter Gryphæni. coram quoque habuit, & cymum; inter cæla. Phœbus etiam dictus, & Sol. Natus dicitur in Delo insula eodem partu cum Diana, quæ & Phœbe: quæ Latona parens ex longo errore, & fuga cum esset vicina partui, fugit, ibiq; gemellos peperit; vel in Delphis, vt alij; vel Tegyæ, vt *Plutarch.* Hic adultus; Pheonem serpentem sagitta occidit. *Leg.*

Ovid. 1. met. longius fabulam exsequente; cum Cyclopes, cuius causa aliquandiu diuinitate priuatus, armenta Admeti Regis paut. *Id.*

Thessalia. *V. Admetus, & Amphionus.* Sunt autem qui dicant per nouem annos illius armenta Apollinem paussit, vt eius illa frui posset, vel potius allius vxore Alceste. A Mercurio citharam dono accepit, cui virgam pro pari gratia ostendit, quæ deinde Caduceus dictus fuit. Daphnem adamauit, quam cum fugientem insequeretur, in laurum conuersam vidit. *Leg. Ouid. 1. met. V. Daphne.* Coronidem compressit, ex qua Æsculapium suscepit. *Id. 2. met.* In bello Giganteo se in coruam mutasse dicitur ob timorem, vt idem testis est *Author lib. 5.* Cum Pans de musica decertans, victor existens, arbitrum Midam aduersantem sibi, asinus insigniuit auribus. Tum cum Neptuno in hominem conuersus membra Troie cepit exceditare. *Leg. eundem lib. 11. met.* Vicie inde Marfilam tibicinem, à quo lacessitus fuerat tibiæ cantu, quem quoque victum excorauit. Medicinæ vsum primus intulit, & propter Deitatem meruisse dicitur. *Author* fuit carminis, & musicæ; vnde à poetis Numen sibi captum est; cumq; Musis præfex dixerunt. In Rhodo Colossium habuit insignem. *V. Rhodus.* Tandem varia fortis fuit nomina à locis, ubi colebatur. Romæ in prima regione ædem habuit, & arcem; vicin à se denominatum in regione quarta; ædiculam in quinta; templum in 6.; alterum in 9. in quædam ædem; vicin alterum in regione 10. ubi quoque templum cum titulo Apollinis Palanini; dedicatum ab Augusto, ubi lychmuchi pendebant instar arboris mala ferentis, cum porticu, & aetæ, in quo eius erat simulacrum cum alijs Scæpe opus, ædem in regione 11. cum titulo Apollinis medicij; ubi quoque arca. Præter hæc Romæ item illius simulacra plura fuere: apud regionem octauam ipsius signum ex Apollonia à Lucullo translatum, altum cubitos 30. sue. 32. alterum cum Bartone adorante in templo Concordiæ; alterum Latone puerperæ ipsum Apollinem; & Dianam sustinentis; & alia penè innumera. Apud Arcem Octauianus Augustus illi templum, nisi fuscitauit, restituit quicquid magnificentius. *V. supra. Atilium.* Templum verò ipsius Apollinis apud Palatium Romæ fuit magnificentissimum; describitur autem à *Prop. 4. eleg. 1. Leg. Gyraldum synagm. 7. ubi multa dissimulatio de Apolline, & meminit. Virg. 1. od. 31. & 49.* In ara verò Apollinea apud Delum, ubi natus Apollo dicebatur, nulla credebatur hostia, vt notat *dicere ibi 3. lib. Sat. 6.* licet *Ouid. 13. mer.* dicat ibidem ab Ænæa, & Anio cessas de more boues, &c. *v. 638. Sed ad*

Synon.

Phœbus, i. *V. fin loco.* Sol, is, quamvis aliquando diuersus sit apud poetas, vt est in fabulis. *V. Sol. Pæan.* is. Implorat Præux suum conterrita Delos. *Claud.* Qui Delphos, Delumq; tenet. *Ouid. 9. mer.* Delius, à Delo insula, in qua natus, & cultus dede fuit, & ubi oracula habita certissima reddebant.

E 2

debat.

debat. V. *Delos*. Falsè hic nucis Delius alitibus. *Tibullus*.

Aræ Dei cornibus frequens. *Idem*. 1. ep. de illa intelligit, quæ in Delo ab ipso quadrimo ex cornibus cynthiadum capream à forore interfectarum compacta. *Legè Plur. de animalium selecta, & in vita Theop. & Polit. 52. miscell.* Epidelium Apollo. *Legè Gyr. synagm. 7.*

Lycia fortes, ab oraculo in templo eiusdem Apollinis Lyciæ celeberrimo. *Virg. 2. Æn. Hinc: Lycius Deus. Prop. 3. eleg. 1. Horatius Deus. Lycophr. quod horas distribuit, sed ad Solem potius spectat. Sciaſtes, Orchius, Tephſus. Idem. Cynthius, à monte Deli, apud quem parens illum cum Diana enixa est.*

Pastor ab Amphriso. *Virg. 3. Georg. quod Admeti armenta pauper propè Amphritum amnem. Delius vates. Id. 6. Æn. Deli præfès. Saphod. Autor carminis. Tib. 2. eleg. Præfès Delphi. Ovid. 10. met. à Delphis, ubi etiam oracula erant certissima. V. Delphi. Delphicus. Id. Ovid. 3. fast. Delphicus Deus. Scm.*

Latous, i. Hor. 1. ed. 3. à matre Latona: sic. Proles Latonia. *Ovid. 8. met. Latoides. Stat. 1. Theb. Latonæ decoræ germen aureo vultu. Aristoph. Latous. Ovid. 12. met. Latonigena. Id. 6. met. Latonæ genus. Virg. 12. Æn. Stirps Latonia. Ovid. 3. trist. 2. Latonæ filius, & Iouis. Hom. 1. Iliad. Latonæ puer. Hor. 4. od. 6. Latonia maximi Magnæ progenies Iouis. Catull. Latous pater vatuum. Stat. 1. filu.*

Aonijs Deus, quod Muſis Aonijs præfèt. *Ovid. 1. ode art. Clarus Deus, ab insula Claro, ubi colebatur. Id. 2. de art. vel ab vrbe. Deus fatidicus. Id. 2. fast. Vates Cyrrhæus. Iuven. sat. 2. à Cyntha vrbe sub Parnasso, quæ illi sacra. Deus Cyrrhæus. Claud. in præfat. Deus vatuum. Ovid. 1. eleg. 8. Deus fata canens. Id. trist. 20. Cyrrhæ dominus. Iuven. 7.*

Thymbræus pater vatuum. *Stat. 1. filu. à Thymbra propè Troiam, ubi colebatur solemnī templo, in quo nuptiarum prætextu Achilles fuit interfectus. Musarum Imperator. Non. Princeps modulationis. Anthol. Artis sagittariæ Rex. Canorus lyra Rex. Argent. Agyleus decus camonæ. Hor. 4. od. 6. vel Agyleus. Inconfusus Deus. Prop. 3. eleg. Arcitenens Deus. Virg. 3. Æn.*

Pichius. Prop. 2. quod illi dicata Pithia ob Pithonem serpentem interfectum: fabulam lege apud Ovid. 1. met. Legè Gyr. synagm. 7. Hor. 1. od. 16. & Prop. Pichius in longa carmina veste sonat. Deus veridicus. Sen. Deus Ortygius. Ovid. 3. trist. 2. idem, quod Deus. V. infra, Delos. Orphei genitor. Id. 10. met.

Smintheus. *Ovid. 6. fast. à muribus interfectis. Crinis enim (sic dictus homo quidam) Apollinis Sacerdos, cum ipsius sacra negligeret, à terrestribus muribus agrorum fructibus est priuatus; cuius detrimento, damnoq; commotus Apollo, bubulco cuidam Hordæ nuncupato iussit, vt Crinis Sacerdotem monerè de peragendis sacris; quod cum ille fecisset, Apollo mures sagittis confixit, hinc Smintheus coquo murgatus, quod Sminthas Cretenses mures*

appellent. *Legè Gyr. loco citato.*

Cultus Soractis. *Virg. quod in Soractæ monte colebatur. Medice, repertor opus ipse repertor opus vacas pauisse Phærxas fertur, & à nostro faucius igne fuit. Ovid. Leucadijs Deus. Ovid. 5. trist. 3. quod apud Actium, propè quod Leucas eff, coheretur. V. fues loci. Qui citharam inueris, & neruis qui temperat arcum. Ovid. 10. met. Phæbeus arcus, contentum pro continente. Phæbeo domitus Pithon cum decidit arcu. Membræq; Currhæo fudit anheld iugo. Claud. in præfat. Ref. Troiz munitor. Ovid. 5. epist. Vpote qui vni cum Neptuno Troiz muros ædificauit, vrbeq; munierit.*

Mitras, apud Persas. V. Sol. Horus, apud Ægyptios. Legè Gyr. Actius Phæbus. Prop. 2. ab Actio. Qui rore puro Castalæ lauit Crines solutos, Qui Lyciæ tenet Dumeta, natalemq; flumem Delius, & Patareus Apollo. Hor. 3. 4. Nec non qui Tripodas mouet frater Virginis asperæ; id est Dianæ. Sen. in Med. Dianæ frater; Phæbes germanus, ex eod. Thessali pecoris magister. Id. in Hipp. V. Juperius. Pastor ab Amphriso, &c.

Lucidum Celi decus, pro Sole. V. fues loci, Sen. in Oedip. Et nunquam humeris posturum arcum. Hor. 3. 4. Diue, quem proles Niobæa fenſit. Id. 4. 6. Filios enim duodecim Niobes ex Amphione ipſe sagittis confodit cum sorore. V. Niebes. Doctor argut fidicen Thaliæ. Idem. Pastor Phærxas Delius paui greges. Sen. Herc. fur. Cui Delphica tellus, & Claros, & Tenedos, Pataraq; regia stetit.

Multis autem Græciæ, Asiæque locis olim colebatur Apollo, vnde sibi epitheta fuit, & synonyma; sed ne longior, consule Gyr. de deo synag. 7. Qui Paradis tela direxit. Gryneus, à Gryneo nemore illi dicato. Virg. ecl. Phætriger Rex. Id. tr. Cirrhæ dominus. Stratt. Comæus nempe qui in pagis colebatur ob comestationem. Athen. lib. 4. in cuius publico, festoq; conuentu candidis tunicis induti accedebant, qui in Pyranco alebantur. De Prytaneco. Athen. inſer.

Latonæ geniti numina. *Hom. 1. Iliad. 1. Pater auricomæ spectabilis arcu, Qui Chriſam, Cilique tenes loca sacra potenti, Quique manū Smintheu Tenedo dominari aqvoſe. Idem. Maleolicus Apollo, à Maleo promontorio, in cuius vertice Maleus Rex illi templum sacraverat. V. Malea.*

Epith. Formoſus, pulcher, augur, crinitus, inconfusus, Palatinus, flauus, iurisperitus, roseus, certus, vates, Citharæ pulſator, paſtoralis, facundus, ruralis, canorus, bubulcus, mæis, Diuinus, Tegecus, ſagax, Laialis, vocalis, doctus, Alexicatus, siue Alexiacus sic dictus, quod Peloponessici belli temporibus pestilentiam omnia fœdantē sedasset. Pausan. Astiacus. V. Actium.

Apollinareſ ludī.

De quibus V. infra. Ludorum genera, à Romanis instituti, vt Lincei narrat lib. 25. & Martiani lib. 1. Sat. cap. 17. Qui cum primo Romæ celebrarentur ex vaticinio Martij vatis, & carminæ Sibyllino, repente hostis aduentu plebs

plebs ad arma excitata hosti occurrit: eoq; tempore nubes sagittarum in aëtheris visa ferri, quæ hostes fuerunt, denique victores Romanos ad spectacula Dei sospitalis reduxit; hinc existimat *Maconius* Victoris, non pestilentie causa Ludos institutos Apollinæ, obitus, quod dixerat prius Ludos inchoatos, cum ab hostibus aggredirentur. Eandem ob causam à Siculis adoratus olim Apollo, quem Libystinum, siue Libyfinum dixere: cum enim ad Pachinum Siciliæ promontorium Libyci insulam inuasuri, appulsi, Apollo, qui ibi colebatur, ab incolis inuocatus, immissa hostibus peste, cunctis penè subita morte interceptis, Libystinus ipse fuit cognominatus: hi celebrabantur pridie nonas Quinctilis.

Ludi sacri Phœbo. Festosq; dies de nomine Phœbi institutum. *Virg. 6. Aen.* celebratores autem facti ab Augusto post Actiacam victoriam. Certamina Phœbo sacra. Hi aderat populus laureatus, cuiq; etiam stipis dabatur, ut *Festus* ait, pro cuiusq; copia. *Leg. Rosin. lib. 5. cap. 17. Antiquitatum Rom.* Romana Pithia, dici possunt, ut enim Græci pro intercepto serpente illi ludos instituerunt, sic Romani pro fugatis hostibus, seu pestilentia.

S. APOLLONIA.

Quæ Alexandriæ nata ad extremam vix; senectam (nonagenaria enim obiit) tam in virginitate, quam in fide perseverauit, pro qua etiam dentium omnium euulsionem passa est, & flammam, in quas præcipuo numinis assueti est persecutorum manibus elapsa insiluit, quibus tandem tamquam aurum purgata, in cælestem Regem translata fuit. Cui sacra sunt instituta 5. Febr. hæc dentium doloribus præstesse dicitur, ut beneficia à fidelibus per eam accepta spe testantur.

Nilotica virgo. Gloria feminei sexus Nilotica Virgo, Quæ capis antiquo veniens ab Apolline nomen. *Mont. 2. fest.* Tu quoque cælestes imitans Apollonia Nympha: ubi detrahit gemmarum, 1. idem *Mantuan.* Virgo, cui dentes radii fodere munistri Nomen ab ironico quæ traxit Apolline virgo, ex *Poeta.* Virgo cui pifcus nomen Apollo dedit, Ab Apolline nominæ nomen habens.

APOLLONIA, æ.

Virbs in Epiro quatuor millibus passuum à mari distans, quæ Corinthiorum fuit colonia optimis olim legibus instituta, quæ vulgo hodie *Valonia*, siue *Valona* nominatur; quam (ut *Strabo* refert) Corinthij, Corycæque, vel Corcyraei potius condiderunt, ab Acante fluuii stadijs decem distita. In huius virbs portu Venetæ tricesimo anno salutis Christianæ 1638. decem, & octo Bisertanas trimeres perdidit mirabili quidem victoria, classis imperatore Marino Capello.

Valona, æ. Apollinis virbs. *Ouid. 2. trist.* Sed illam Pontu intelligit. Apollinea littora, Apollinei muri, &c.

Est etiam altera in Macedonia prope Pellan, in qua Augustus Cæsar Græcas litteras didicisse fertur, per quam D. Paulus sacri buccinator

Euangelij transijt. Achedoro tantum fluuii à Thessalonica diuisa. Est etiam alia in Creta, alia in Ponto, in Thraciâ, in Idumæa, in Troade, & alijs provincijs.

SS. APOSTOLI.

Ij dicti sunt, qui veritatis lumen nobis in tenebris oberrantibus primum intulere, quorum nomina non tantum in libro vitæ, quam apud Christianum orbem notissima sunt. V. *suus loci vnum quæque.*

Liris Apostolici proceres. *Arater.* Biffeci proceres. *Vida. in Christ.* Senarus Apostolicus. *Prud.* Apostolico fulgens honore. *Biffeni* Heroes. *Vida.* Leci Christoproceres.

Biffeni magistri. *Semb.* Petriq; sodales. Turba duodena. *Biffena* viri vix. Bis sex socij. Sic vt Apostolici sæper duodecim honoris fulget apex tum mero mensis imitatus, & horas. Biffenos sibi met Christus delegerat omni ex numero. *Vida.*

Satores fidei. *D. Ambros.* Fundamenta fidei. Columnæ mundi. *D. Ignat.* Lucernæ mundi. *D. Greg. Nazianz.* Splendentia lucis spicula. *Idem.*

APIVM, ij.

Herba est amari succi folia habens petrostelinio similia, sed aliquantio maiora. Hac olim herba consuevit Achaia in ludis Olympijs victores coronare; nec non in ludis Nemeæ; olim quoque monumenta defunctorum apio coronabantur: tum in carnis funebribus præter legumina illud quoque apponebatur, quod contra ebrietatem facere existimabant.

Phylli nectendis apium coronis. &c. *Her. 4. ed. 2. V. Lambinum* hoc loco multa differrent. Floribus, atque Apio crines ornatus amaro. *Virg. eclog. Leg. Plin. lib. 20. cap. 11.* Neu desint epulis rosæ, neu viux apium, neu breue liliu. *Her. 1. ed. 36.* Nemeæ herba, quod qui victores in ludis Nemeæis extitissent, apio coronabantur, hinc victoriæ Nemeææ symbolum, siue hieroglyphicum fuit. *Leg. Pterium lib. 52.* Inferis herba sacra. Luctus indicium herba. Herba luctuosa, funebris, lugubris, feralis, & huiusmodi dici potest, ex *hisp.* Selinum, 1. Græcè. V. *Athen. lib. 2. & alibi.* Herba leonis. *Pind.*

Epith. Viride, vdem, viridans, iuxta, triumphale.

APPARATVS, us.

Paratus, us. *Ouid. 3. fast.* Pulcroque instructa paratu. *Id. 4. met.* Cultus, us. *Id. 6. met.* Instructio, is. Structura. Rerumque graues paratus. *Stat. 2. Theb.* lauro cernere paratu. *Idem. lib. 4.*

APPATIRIO. V. Virgo.

APPETITVS.

Fames. V. *suus loc.* Cupido ventris — sit victa cupidine ventris. *Ouid. 1. 1. met.* Latrans stomachus. *Horat.* Pallida ieiuno scruat ore fames. Flamma quæ implacata.

APPIA VIA. V. Via.

APRILIS, is.

Qui ex ordinatione Romuli secundus anni mensis fuit, ita dictus, vt plerique sentiant, ab aperiendo, quod tunc terra videatur aperiri, & flores, & germina emittere. Veneri sacer erat, fortasse quod sicut Marti primus faceret fuerat

mpis Romuli genitori; sic alter à primo Veneri, cuius sanguine Æneadam veniebat progenies. Sed ad festa, quæ hoc mense olim à priscis Romanis celebrabantur progrediamur, cum ad Synon.

C. Alendus Aprilis Veneri sacrum fiebat, cum floribus, & myrro, & mulieris fœcis myrte redimitæ laudantur; cuius rei cùm *Plutarchus, in Nona*, tum *Ovid.* meminit *4. fast.* qui etiam causam sub fabula addebat. Eodem die ture sacrificium fiebat Fortunæ virili à virginibus, cuius causam recitat *Ovid. ibid.* quod virginis viro inuirtæ in eius templum ducerentur, & ibi depositis vestibus omnia corporis vitia deregerent, sperantes fore, vt ea Fortunæ beneficio viros laterent. Discite nunc quare Fortunæ rura virili Detis eo, gelida qui locus humet aqua, &c. Placabatur quoque eo die Venus Verticordia, vt animos ab illicito amore auerteret. *Id. Ouid.* cum papauere lacte tiri, & melle id sacrum fiebat.

P. Id. Non. Aprilis. Erant Iudi Matris magnæ Deum, qui Megaleses dicebantur, & Megalestia, qui describuntur ab *Ouid.* Protinus iuxta *P. recynthia* tibia cornu Flabre, & Idæ festa parentis erunt: Ibiunt seminare, & inania tympana rudent: & quæ sequuntur. In his autem Iudi fere comestitiæ exhibebantur, vt tituli Terentii consularum indicant, vnde *Ouid.* Scena sonat, Iudij vocant spectat Quirites, Et fora Martæ suo litigiosa vacent. De his Iudis lege *Alex. ab Alex. 6. Gemad. cap. 19.* qui per sex dies durabant ad 3. Id. felice.

VIII. Id. Apr. Dies consecrationis Templi Fortunæ publicæ in coile Quirinali, vt *Ovid. ibid.* Hæc ætem diæ erat auspiciatissima Atheniensibus, quod multa bona in illa percepissent; nam eo die Socratem in lucem editum; Persas suos, atque fugatos; relatum ad Platæas ex prælio victoriam, & ad mycalam; Alexandrum eodem die narum, & longo post tempore defunctum; & eodem ex Dario victoriam retulisse memorabant; alij verò ad mentem Maium de Persis victoriam referunt.

VI. Id. Iudi erant ob victoriam Cæsaris de Iuba. *O. id.*

V. Id. Iudi Cereris, qui etiam proximo die fiebant in Circo, & **Prid.** Id. Iudi Cereris, in quibus repræsentabatur à matronis luctus Cereris ob raptam Proserpinam, & eius peregrinitio cum face querentis filiam. Pompa producebatur cum Dorum signis, & ouo. De his Iudis lege *Alex. ab Alex. 6. Gemad. diæ. lib. 6. cap. 19.* & alios. Fiebant autem hi Iudi à pridie Idus Aprilis per dies octo in Circo, proximo post Circenses dies; quod *Ovid.* testatur *4. fast.* Hinc Cereris Iudi non est opus indicare causam, &c. in quibus equestria certamina exhibebantur. *V. Cerealia.*

Idibus Apr. Ioui victori, & Liberatæ sacra fieri consueverant ob templorum edificationem. *Ouid.*

XVII. Cal. Maij fordida erant: fordæ enim vocabantur boues pregnantæ, quæ plures in Curijs ea die publicè immolabantur. *Idem.*

Pars cadit arce Iouis Terdenas Curia vacans Accipit, &c. Eodem die Virgo Vestalis maxima cremabar vitulos, quorum cinis seruabatur in templo Vestæ, vt inde suffimen fieret, quo populus Palidibus purgaretur, cuius moris meminit *Idem.*

XVI. Cal. Octauius Augustus Imperator salutatus est. *Idem.*

XIV. Equitia erant in Circo maximo, & vulpes cum stipulis ardentibus in Circo mittebantur. *Ouid. de Equirijs. V. Februarius.*

XIII. Cal. Cerealia erant. *V. Cerealia.*

XII. Cal. nempe cum festa Palitia incipiebant celebrari Vrbis Romæ iacta fuisse fundamenta nonnulli asserunt. Hinc canit *Ovid.* festisq; Palidibus Vrbis Mœnia conduntur. *14. Met. V. Palæ.*

XI. Cal. Palitia erant. *V. Palæ.* describuntur autem copiosius ab *Ovid. 4. fast.*

IX. Cal. Vinalia priora erant: Vinalia, inquit Varro, à Vino. Hic dies Iouis, non Veneris; in quo die, vt *Festus* est auctor, vinum nouum Ioui libabant: alij diuersè sentiunt. Hoc die meretrices sacrificabant Veneri Erycinæ. *Ouid. vt sup.* quo etiam multum vini effundebatur: et templo Veneris, quæ morem explicat *Plutar. Quæst. Rom. 45.*

VII. Cal. Robigalia erant. *V. Robig.* & *Ovid. end. lœa* copiosius explicantem.

IV. Cal. Floralia erant, quæ, vt inquit *Plin. 18. c. 29.* indituerant Romani anno vrbis 516. ex oraculo Sibyllæ, vt omnia benè deflorescerent. Hunc diem Varro determinat Sole tauri partem quartadecimam obtinente. Ergo si in hoc quadratum incidit plenum, fruges, & omnia, quæ floreant, idè necesse erit. *Ouid. vt sup.* quæ tamen Floralia cum primum mense Apili celebrarentur, postea in Marium translata sunt. *V. suo loco;* & *Ouid. 5. fast.* Lege *Alex. ab Alex. lib. 6. cap. 8.* & *Refut. 5. cap. 15.*

Prid. Cal. Maij sacrum fiebat Vestæ Palatinæ. *Idem.* Sed ad

Synon.

Mensis Cythereius. *Ouid. 4. fast.* quod Veneri facer mensis. Mensis Veneris. *Idem.* & *1. fast.* Idus mensis Veneris. *Hor. 4. ad. 11.* Aprilis siue Aprilis nonæ, Idus, Calendæ, dies, Iuces, Soles, tempora, &c. Calendæ Cythereæ Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus, & aduerso cedens Canis occidit astro. *Virg. 1. Georg.* Nam cornua tauri Mense calent. *Balb. V. Sol in Tauri in Zodiaco, infra.* Nates Ouidij tuos Aprilis. *Marr. 9. ep. 53.* Quartus mensis, ex constitutione Cæsaris. *Ouid. 4. fast.* Cæsar in April quod tuarum habes. *Idem.* Sic Venerem gradibus multis in gente recepat Alterius voluit mensis habere locum. *Idem.* Mensis Aprilis Veneris marinx. *Hor. 4. ed. 2.*

APTVS, a, um.

Idoneus, a, um. Accommodus, a, um. Habilis, e. Opportunus, a, um. Bello viridis manus, idest apta bello ob viridem ætatem. *Stat. 3. Theb.*

APV-

APVLIA, x.

Italiz regio duplex Adriatico mari contermina, diciturq; Apulia Daunia ita nuncupata à Dau-
no Pilumini, & Danaes filio, Turni aucto, qui in
ea regione regnauit, qui etiam fluuius dedit
nomen: altera Apulia Peucetia, à Peucetio Oe-
notri fratre vocata, quæ proxima, & summa
est Calabriae, de qua V. *ſuo loco*. In priore Apu-
lia, quæ Aufidum fluuius interluitur: hæc ſunt vr-
bes celeberrimæ.

Sipontum, i, iuxta Garganum montem à Diome-
de ædificata, ſic ob ſepiarum multitudine, quæ
ibi capiuntur, dicta: à quodam autem Manfre-
do reſtauratore Manfredonia deinceps dicta,
quæ licet arcem haberet inuictam, paucis ta-
men ante annis Turcarum paruit incurſioni-
bus, nec non dirutis. Hinc: Sipontini popu-
li, dicitur etiam Sipontinus pontus. Apenneſtre,
es. *ſi. ſua*. Vrbes. Luceria, x, vrbs, & Colonia
Dauniorum. Nuceria, opp. Troia, s, opp. olim
opulentiffimum agri facundia, & Ducatu inſi-
gne. Aſculum, i, opp. memorandum elade illata
Pyrrho à Curio, & Fabritio Coſſ. Romanis,
vulgò *Aſculi in Puglia*, Salpe, ſive Salpię, arum.
Proſ. apud Ionium pelagus, quæ Salapia, x.
Plan. dicitur. Arpi, orum, quæ *Sernus* in 7. *Ætæ*,
primo Argi, poſt Argyrippi, deinde Arpi dicta
eſt vrbs à Diomede condita, quam prius Argy-
rolipham, vel Argos Hippium vocauit, deinde
Argyrippam. Ille vrbem Argyrippam patriæ co-
gnomine gentis Victor Gargani condebat. La-
pygis agri. *Virg.* 11. *Ætæ*. Vrbs Diomedæ x, *ex cod.*
Arpi diſcreti. *Mart.* 4. *op. 55*. Diomedis vrbs *Virg.* 8.
Ætæ. Argyrippum. *Strab.* Apul. Lapygis. *Virg.* 11.
Ætæ & *Ouid.* 14. *met.* Lampe, es. *Steph.* dicit. Api-
na, & Trica, x, oppida.

Peucetia Apuliz oppidum.

Barium, ij. V. *ſuo loco*. Canuſinum, ad Aufidum
fluuium oppidum vulgò *Canuſa*, rutile lanx
ferax, quæ inde Canuſina dicitur, ex qua
qui veſtes geſtabant Canuſinati dicebantur,
vnde *Mart.* 14. *op. 127*. Hæc tibi turbato Canu-
ſina ſimiliſima muſſo Munus erit: gaude:
non citò fiet anus. & *ſib.* 9. 23. Vt Canuſinatus
noſtro Syrus aſſere ſudet, &c. Celia, s, ſive
Cilia. *Paul.* Cilium, i, vulgò *el Ciglio*. Hytia, x,
ſive potius Hyria à Cretenſibus condita, cuius
meminit *Herodot.* *lib.* 7. cuiuſque gentile
Hyrieus, vulgò *Oria*. Polinianum, i, opp. Epi-
ſcopatu imigne, ſaxoſa à rupe ſitum, laurum
tamen, populòq; frequens. Mola, x, frequens
quidem ædificijs, ſed colonis agreſtibus. Iuue-
natium, ij, vrbs Epiſcopalis agro fertili. Vi-
giliz, arum, ad litus præceſſis in rupibus op-
pidum Epiſcopale. *Biſign.* Monopolis, vrbs no-
ua Marchionatus titulo celebris; cuius ager eſt
olei faciffimus. Trinium, ij, quod nunc Tra-
nunt appellat Archiepiſcopalis ciuitas, olim
ædificijs celeberrima, nunc penè deſerta, à cu-
ius agro ſiluz olearum, & Amygdalorum Tra-
rentum viſque protenduntur. Venusium. V. *ſuo*
luc. Venetrum. V. *ſuo loco*. Oſtunum, i, popu-
lo frequens, paruòq; in colle ſitum. Barulum,
i, vulgò *Barletta*, inter quatuor Italiz caſtella
nuncietur.

Fluuij.

Aufidus, i, Amnis in Apulia Daunia, qui ex Hir-
pinis montibus oriens, & Canuſium vrbem
præterlabens in Adriaticum mare ſeſe exonerat.
Plan. à quibuſdam Canna, quo nomine vicus ei
ſupereminens vocatur, celebris Romanorū cla-
de, quæ Caunenſis dicta à cunctis Romanæ Hi-
ſtoriz ſcriptoribus memoratur. — veluti Ca-
naram in pulvere victis Conſulibus. — *Iu.*
11. Quæ violens obſtrepat Aufidus. *Her.* *epod.* 3.
30 & Adriacas, qui verberat Aufidus vndas.
Lucan. 2. *Pharſ.* Aufidus inſanis Romano ſan-
guine ſæuus. *Her.* Acer, ſongè ſonans, tauri-
formis, epith. Daunus, i, fluuius. Et quæ pau-
per aquæ Daunus Agreſtium Regnauit popu-
lorum. *Her.* 3. 30. Qui regna Dauni perſiuit.
Id. 4. *ad.* 14. Matrinus, Apul. fluuius, qui Hel-
uius. *Plan.* dicitur. Phiternus, i, ſive Trifer-
nus. *Plan.* in Apul. Daunia. Mandarium, lacus
Apuliz Dauniz.

Montes.

Garganum, i. V. *ſuo loco*. Phiternus mons, ſive Ti-
fernus. *Plan.* in Apulia Dauna. Diomedez inſulę.
V. *ſuſula*; prope Apuliam ſunt in ſinu Adriati-
co. V. *Adriaticum*.

Synon.

Agri Lapygis. *Virg.* 11. *Ætæ*. Lapygia, x, veraque
dicta ſunt Apulia ab Lapyge Dædali filio, qui
primus illic regnauit, poſt quem Daunus, tum
Diomedes euerſa Troia: & hæc etiam à Græcis
Meſſapia dicta, vnde Meſſapia arua. *Ouid.* Ven-
dit agros ſed maiores Apulia vendit. *Iuuen.* Hu-
ius deſcriptionem præſam habes apud *Plan.* *lib.*
3. *cap.* 11. Daunia, x. *Her.* 2. *ad.* 1. ſic Daunia tel-
lus, terra, humus, ora. Daunia Regna. *Sid.* *ſtrat.*
lib. 14. Littus Mitium. *Her.* 1. *ad.* 28. Apulia ter-
ra. *Mart.* 2. 46. Sunt qui ſcribant Appula, vnde
communis eſt prima ſyllaba. Appula tellus. A-
puli campi. *Mart.* 10. 74. Apulus, i, qui ex Apu-
lia eſt. Regna Dauni Apuli. *Her.* 3. 14. Regnum
Argiæ coloni. *Mart.* 4. 57. Sed in eo loco Dau-
niam intelligit prope Ardeam à Dauuo Turni
patre, Dauni Apuli filio dictam regiunculam:
ſic enim ille: Tu colis Argiæ Regnum, Fauſti-
ne, coloni Quo te bis decimus ducit ab vrbe Iap-
pis, in Apuliam eum non bis decimus, ſed bis
centefimus, & vitra lapis eſt ab vrbe. Calydonia
regna Peucetioſq; ſinus Meſſipiæq; arua
reliquit. *Ouid.* 1. 4. *met.* Apulia intelligitur, in qua
regnauit Diomedes, qui ex Æcolia venerat, vbi
Calydon vrbs inſignis.

Epith. Sirculoſa, arida, ſicca,

Lapyges, pop. Apuli, ſive Appuli Daunij, Peucetij,
&c.

AQVA, s.

Quam rerum omnium principium *Thales* poſuit:
vnde à *Sen.* in *Ord.* Per te pater Neptune, & ab il-
lo. Oceanusq; pater rerum: omnia enim ipſe
Philophus ex aquis putat generari, & nihil
ſine humore naſci poſſe. Inde in nuptialibus ſa-
cris aquæ, & ignis olim adhibita Sacramenta,
quæ calorem, & humorē ad ſecum denotent.
In aquis tamē perire, dedecus cenſebatur olim,
idq; genus mortis deſectabantur, qui cum ani-
mam ignem eſſe crederet, aquis illam prorsus
extingui putabant: in quo ſanè mortis genere

E 4 nemo

nemo potest suæ fortitudinis specimen dare. Pierumque tamen in sacris aqua adhibebatur: nã & expurgari aduentes ad sacra solitos aquæ insperſionibus, legimus, in qua correm ex altari, ubi rem diuinam feciſſent, prius extinxiſſent; quæ Chernips dicebatur (ex *Gyrald. ſym. 17.*) ſcribit *Seruius 4. Æn.* quod qui ſuperis ſacrificabant, abluébantur. Donec me ſumine uiuo abluero, vt dixit *Æneas* apud *Virg.* Quem morrem à ſacris Hebræorum uſurpauerat *Ethnicus*, vt in ſacris videre licet. Aquam autem *Romani* de fonte luturnæ, qui circa *Numericum* labitur in omnibus ſacris adhibebant, vt *Seruius* ſcribit in 12. *Æn.* Eam verò aquam ſuper terrâ poſuiſſe, piaculum, ac triſte omen erat. Ideò vas ore lato, & fundo anguſto, quod ſtare non poſſet, & quo hauriebatur aqua, adhibebant: quod tamen aliquando in manibus geſtabant *Virgines Veſtales*, & *Veſtitalium famule*, nec non *Camilli*, flammum ſcilicet pueri matris, & patris coronati tamen de luturna. V. ſuo loc. Athenienſes verò aquam ſumebant ex *Callirhoe* fonte magnæ religionis in maximis ſacris, & ſponſaliorum cæremonijs; in quibus aliam adhibere neſas eſſe cenſebatur; *Deli* incolæ ex *Deli* *Apollinis* templo, quam ad alios uſus adhibuiſſe, magni criminis inſtar erat. *Græci* ex *Eleuthero* ſumine, qui apud *Syriam* eſt; *Troezeni* ex *Hippocrene*; *Perſici* *Reges* ex *Choaſpe*, quam peregrè proſecturi ſecum etiam ferrebant. *Arabum* *Reges* ex *Euleo*, qui ortus à *Medis* præcipuo ſiquidem nitore fluit; *Ægyptij* ex *Nilo*. V. *Nilus*, *Babylonij* ex eodem, & *Litro*, & alijs. Aquæ verò ſacra, ſic à *Perſis* peragebantur: ad lacum, vel ſummen, vel fontem ſcrobe facta, ibi hoſtiam iugulabant, cauentes, ne quid proximè aquam ſanguine contingeretur (alioquin pollutum ſacrificium cenſebant) poſtea immolatis carnis myrto, lauroq; ſuperimpoſitis, eas *Magi* virgis ſubtilibus cremabāt, & imprecationibus quibuſdam factis, oleum, lacte, & melle mixtum inſpergebant: non in aquam, neque in ignem; ſed in terram. Verum cætera huiusmodi lege apud *dilectum Gyrald.* ad noſtra properemus: De aquæ qualitatibus conſulte ex alijs *Athen. lib. 2. & alijs*. In *Tiberim* quædam inſiuit aqua, in quam ſi gallæ puluerem, anijcias, illico efficitur atramentum, ſiſq; ad agnem cum illo excoquas, optimum fit atramento, vt ego expertus ſum. Decoctum bibebāt olim aquam, ſed nunc refrigeratam; quod inueniunt à nonnullis tribuitur *Neroni*. *Athen. leg. lib. 3. & Iam. ſat. 5.* *frigidior Gericiſ* petitur decocta prulnis. Aqua verò adhibebatur olim ad vinum miſcendum, dum accumbebant etiam dii. *Lege Ouid. 1. ſaſt. 409.*

Liquor, is. Roſtidus humor. *Anthol.* Pocula *Acheſioia*. *Virg. 1. Georg.* ſigurate. *Ros Acheſioius*. *Euſepid.* *Humoris*. *Virg.* Fontanus liquor. *Oſph.* *Fluuius*, ij, continens pro contento: fluuij recentis. *Id. 3. Georg.* *Lympha*, & *Id. em.* *Deus Iadurum*. *Ninnius*.

Læx, is, & latices. *Poet.* *Vnda*, & *idem*. *Ros*, is, & rores. V. infra ſuo loc. *Acheſius*, *Ouid. 5. ſaſt.* ſigur. **Liquor** aquæ. *Virg. in op. 6.* Fons, is, continens

pro contento: ſic flumen, amnis, &c. V. *ſui loci*. *Ros Acheſio*. *Euſepid.* forſitan ob aquæ bonitatem hic fluuius alijs præponitur. *Circumfluus* humor. *Poet.* Contrarius ignibus humor. *Liquores* gelidi. *Ceruleæ* guttæ, aqua *Cæleſtis*. V. *Plinius*. *Molli* lapſu per ſaxa ſonans, ex *poet.* **Epith.** *Calida*, *frigida*, *ardens*, *crasſa*, *guſtata*, *nitida*, *nitrata*, *potæ*, *ſubita*, *rigida*, *perens*, *decocta*, *offenſa*, *furtiua*, *gelida*, *immunda*, *niuea*, *rigens*, *tepens*, *tactica*, *dulcis*, *alma*, *argentea*, *iugis*, *vitalis*, *concreta*, *facilis*, *larga*, *laudata*, *laborata*, *amatrix* apud *Mari.* *Streperis*, *torrens*, *iacens*, *æquorea*, *marina*, *pluuialis*, *ſaliens*, *fontana*, *ciſterнина*, *fluens*, *fluuialis*, *pura*, *properans*, *canora*, *cærulea*, *umida*, *limofa*, *ſalutifera*, *viridis*, *mollis*: & alia penè innumera apud *Terentium*. *Liquida*.

Attribuuntur quoque illi à locis epitheta: *Heſperia*, *Caſtalia*, *Hyanthæa*, *Baiana*, *Lethæa*, *Inferna*, *Stygia*, *Cyrena*, & huiusmodi.

Lymphaq; ſummiſco ſulphure tinctâ calet. Aquam acetofam, vt vulgò *dicitur*, vel huiusmodi. Aqua caduca, apud *Front.* *ritorno d'acqua*.

Aqua benediſcâ.

Qua nos fideles ex *Apoſtolorum* inſtitutione, & *Alexandri L. Pontif.* decreto vimur ad demones fugandos, morbos depellendos, & alia ſacra luſtranda; in cuius benedictionem poſt exorcifmum ſalem ſacrum inſijcimus ter in modum *Crucis* formato ſigno; cuius virtute noua Christianorum Eccleſia Iaponica, Indica, & *Sinienſis*, varijs teſtantur exemplis:

Luſtralis aqua, ex *Virg. 6. Æn.* Ter autem aqua luſtrali purgati ad myſteriorum ſacrorum arcana olim admittēbantur. *Vnda pura*. *Idem.* *Lympha luſtralis*. *Beneui.* *Lympha ſalubris*, ex *oed.* *Luſtralis liquor*, *vnda*. *Poet.* *Ros pius*. *Rore pio* caput aſpergo. *Poet.* *Se ſumine ſacro* abluir, & frontem, pectusq; manusq; ex *Virg.* Fontem *frontæ* celeſtibus vndis. *Luſtrali* fontem tingens aſpergine *lymphæ*. *Luſtrali* ſumine vultum irrorat, & ſacra poſſi.

Aqua virgo.

Quam ſeptimo ſerē ab vrbe lapide ex paluſtribus locis ad viam *Collatinam* in vrbem deduxit in *Edilicate* ſua *M. Agrippa*: aqueductu egregie conſtructo. Dicta autem fuit *Virgo* à *Virguncula* quadam aquæ ſcaturinginem indicante viris ad aquas exquirendas ablegatis. Porro magnificētia *Agrippæ* meminit *Plinius*, præſertim cum multa ex operibus, quæ ab ipſo *Plinio* narrantur annuo ſpatio ſeſe fuerint; quorum nonnulla annuum per ſe deducarent. *Virgo lympha*. *Virginei riui*. *Virginez vnde*.

Aqua odora.

Myrteolæque fluet lucidus humor aquæ. *Poet.* nempè è myrti floribus. *Florus liquor*, humor, ex *poet.* *Spargit odoratas*, quas liquit de floribus vndas. *Lymphæ* odoriferæ. *Poet.* *Aqua roſacea*. V. *Roſacea aqua*. Ex citreis floribus humor diductus. *Poet.* *Laborate* è floribus aquæ, liquatz, &c. ex *poet.*

AQVÆDVCTVS.

Accuata opera ad quam in vrbes, balnea, & hor-

Fos deducendam, excogitara; in quibus tamen præter Romanos, rari excelluerunt, qui ab vrbe condita per annos 441. vfu aquarum, quas aut ex Tyberi, aut ex puteis, fontibusve hauriebant, contenti fuerunt. Verum, vrbe quotidie crescente, & aquæ penuria laborante, aliæ à longinquis regionibus in vrbem deriuatae sunt aquæ. Ex quo factum, vt ex illa aquarum copia singule ferè domos suos fontes habuerint, præsertim sub Augusto, deriuatae ex aqua Virgine canaliculis in varias vrbs partes, vt uic etiam videmus. Ius dande, vendendæ; aquæ Censorum fuit, Reipub. tempore, & Aedilium Curulium; rum ad Consules; demum apud ipsos Cæsares remansit; vnde *Martialis lib. 9. epigr. 19.* Cæsarem Domitianum exorat, vt ex Martia aqua sibi liceat vndam in suos penates, & villam deriuare. Qui Cæsares Curatores aquarum institerunt, primusq; ab Augusto Messala Corvinus nuncupatus est. Primus autem omnium App Claudius arcuato opere aquam in vrbem perduxisse dicitur. *Lege lib. de Aquaduct. Sext. Iulij Frontini, & Plin. lib. 31. cap. 6. & alior.* Aquæ tamen 20. & aquæductus primarij nouem fuisse in Vrbe; quorum meminimus in vrbe Romæ. *V. Roma.* Procopius verb lib. 1. de Bello Gothico quatuordecim fuisse commemorat, eaq;dem latitudine, & profunditate ædificatas, vt equester vir (inquit) aliquis ipso cum equo per eos supernè euadere liberius queat.

Castellum, i, locus dicitur, quo aqua confluit ex aquæductu, vulgò *batino*. Piscina. *Front.* Lacus. *Idem, & Plin.* Castellarius, qui curam habebat, ne læderetur. Est quoq; castellum, quod aquæ respiramini fabricatur vulgò *Respiratio*. *Front.* Conceptela, æ. *Idem.* Quod castellum, & piscina, & lacus dicitur. *Idem.* *Aquarium.* *Pompon. Lurifant.* Hydragogia, Græca vox, Alueus, i, *Virg.* Canalis. *Cass. Fiftula plumbea.* *Front.*

Vis aquarum. *Ouid. 1. met.* & sic callis, semita, & huiusmodi aquæ, ex eodem. Tubus, siue Tubulus. *Varr.* fistilis, aut plumbo ductilis fistula, vel lignum canaliculatum teres, per quod aqua corruat. Nili, orum, aquarum ductus magni iusculi, siue emissarii, quales in priuata magnatium ædificia deduci solebāt sumptuosius operis.

Euripi, orum, p.p. Aquarum ductus exiliores in alrum salientium, qui per tubos, aut fistulas deducebantur. Aquarum conceptacula. *Front.* receptacula. *Idem.* Aquarum venæ, sicut sanguinis venæ dicuntur, ex poet.

Piumbum auidæ. Teq; per obliquum penitus, quæ liberis annem Martia, & audaci transcurris flumina plumbo. *Strae. 1. silu. 3.* Purior in vicis aqua tendit rumpere piumbum. *Hor. 1. epist. 10.* Emittit lymphæ per cuncta cubilia. *Idem.* Non operosa rigat Martius arua liquor. *Prop. 3. 4.* Quod loquat aëros pendentes fornice riuos, Quæ vis imbriferas tolleret Iris aquas > *Ruril. in vr.* Aquarius, i, apud *Front.* qui curam aquæ habet aquæductu, ne furripitur, &c. Ductus, us. *Idem.* fons, riuus, &c. apud eundem. Riuorum fornice. *Idem.* Grandis gutta. *Mart. 4.*

47.

AQVARIVS, ij.

Signum celeste vndecimum in Zodiaco. Quis autem fuerit nondum constat: nonnulli enim fuisse Deucalionem testantur, alij Cecropem, alij Hylam ab Hercule adamatum: alij tandem Ganymedem Laomedonti fratrem, Troiæ filium, in quo ferè omnes conueniunt, vt ex synon. patebit. Quem ob pulchritudinem per aquarum ministerium, in Cælum rapuit Iupiter, sibiq; à poculis ministrum fecit. *V. Iulian.*

Hydrocus. *Caust. 67.* Puer vringer. *Virg. in apust.* Aquari stelle. *Atrat.* Fons aquari. *Pont.* tuu-
nis gestator aquæ. *Virg. in apust.* Radij frigida-
tis aquari. *Mont.* Per iuuenis curres signa re-
gentis aquæ. *Ouid. 1. fast.* vbi describitur fabu-
la, & ab Hygie diffusus. Puer Idæus. *Id. 2. fast.*
quod ab Ida monte fuit raptus in Cælum.

Vringer Iliades. Iliacus pincerna Ioui puer. *Aa-*
rea diuinas vrna profundit aquas. *Prop. 2. eleg.*
17. Vrnas resupinans humeris. Argentæe fundens
aquis, vndas, &c. Fusor aquæ puer Iliades.
Troianus superis pocula miscens. Cui nomen
aquæ factum.

Hydrophorus iuuenis, vrnæ portans, Græci-
dictio. Deucalionis aquæ. *V. sup. in hist.* Dile-
ctusq; Ioui puer. Vtut gelidum sidus a-
quari. *Mont.* Et iuuenis gestator aquæ. *Virg. in*
apust. Vrna nimbiferi. *Idem.* Inflexam disilum-
dit aquarius vrnæ.

Epith. Frigidus, horridus, radians, humidus, ti-
quens, Iliacus, vdnus, tristis, iuuenilis, humens,
fluuiialis, frigens, gelidus. *V. Ganymedes.* Et 10
Zodiaci.

AQVILA, æ.

Cuius encomia alijs progymnasinate Aphtho-
niano celebrauimus, vbi multa reperies: hæc
olim sacra Ioui fuit, quod illi ex insula Naxo
contra Titanas proficiscenti, & in iurtore sacri-
ficium facienti, aduolarit, auspiciuq; fecerit,
immò in capite (vt nonnulli scribunt) resederit.
Seruius aliam asserit causam, quod illi flumina
ministrarit, quod ideo fictum est, quoniam alio
ipsa calidissima sit, adeo vt, oua, quibus incu-
bat, coquere possit, nisi lapidem Gagaten, vel
Aetleu, qui frigidissimus est, admoveat, vt tes-
tator *Lucan.* Forta tepefacta sub alie saxa: *Le-*
ge Gyrard. syn. 2. alij dicunt (ex *Athenas*) Aequi-
lam Ioui nectar pocandum præbuisse, dum in
Creta educaretur in antro. Aquila demum op-
timum semper auspiciu procedit, vt in suis
Hieroglyphicis testatur *Petrus lib. 19.* in quo qui-
dem multa eruditionis plena cognoscens. Gloriet
igitur, ac felicitatis semper fuit præpuncia: vnde
Seneca 2. Natur. Ruff. Aquarum inquit, hic ho-
nor datus est, vt magnarum rerum faceret aus-
picia. *Lege Tacit. Ann. 2.* cuius causa, non
tam Romani in vexillis vñ sunt, sed Perſæ
primò; rum Græci, à quibus mutuati sunt
Romani. Sed piget, quæ alijs scripsimus huc
referre.

Alis minister fulminis. *Hor. 4. 4.* Cyaneum mini-
strum fulminis altem, Cui Rex Deorum Tre-
regnum in aucs Vagas permisit expertus fidelem.
Iupiter in Ganymede flauo, &c. *Lege Lucan.*
History interpretum. Alis Iouis. *Virgil. 1. Aeneid.*
Chao.

Chaonij familia Iouis. *Val. Flacc. 1. Regina*
volantum. *Phil. Ales amorum. Nomen*, quod in-
seruierit Ioui ad Ganymedem rapiendum,
quem ipse Iupiter deperibat, hinc etiam: Nuncius
Iouis. *Antioch. Volucris amica Ioui.*

Iouis armiger. *Virg. 5. Aen. Val. Flacc. 1. Arg. Præ-*
pes Iouis. *Ovid. 4. met. Volucres Caucasæ, &*
Causa monte, vbi plures inesse dicuntur, &
cuius cautes Prometheus vni aquilæ depascen-
dis fuerat alligatus. *Virg. Georg.*

Ales regia. *Ovid. 4. met. vel quod omnium auiû ce-*
lestium volat, vel quod sola ex auiibus Solem
irretoris oculis intuetur, & spectat, vel propter
eius officia, & fidem erga Iouem. Flammiger
ales. *Stat. 8. Theb. quod Ioui fulmina ministrat.*
Auis grata Ioui. *Ovid. 5. Isth. Auis familia Iou-*
is. *Iouen. 4. sat.*

Regina volucrum. *Mar. 5. 56. Caucasæ volucris.*
Virg. Caucasæ volucris. Augur. Iulianusq; To-
nat s armiger. *Claud. Magni præpes adunca Iou-*
is. Diuum volucris gratissima Regi. Auis, quæ
fulmina curvis ferre solet pedibus. *Ovid. 12. met.*

Ales quæ portat sua (nempe Iouis) fulmina
terre. *Idem 10. met. Quæ implumes natos solis*
conuertit in ortus. *Luc. 9. Pearl. Phœbea dubios*
explorans lampade factus. Ales sacra Ioui ma-
gnarum gloria rerum. Hic Iouis altisoni pen-
nata faciles Aduolat.

Predator aduncis pedibus. *Ovid. 6. met. Vagatrix*
prædam rostro meditatur adunco. Alituum
Regina potens, & fulminis experta. Summi fida
ministræ Iouis auis. Non fulminis ardens vec-
tor adest. *Stat. 3. Theb. Idæus ales. Pent. ad Gan-*
ymedem alludit fab. Alituum sola celestis. *Don.*
Perfectissima auitum. *Æsch. Alatus canis, ex*
Græc. Nuncius portentorum Iouis. Callim. Iouis
auspicatus ales. *Theoc. ob colorem. Ales adun-*
co prædita rostro. *Hæm.*

Aquila vexillum. *V. Vexillum.*

Epith. Ferrox, regalis, nubiuapæ, armigera, bella-
trix, fulua, clangens, prædatrix, vnguis bus ar-
mata, sublimis, adunca, &c. Hinc:

Aquila Celestis.

Astrum est, cuius ala dextra circulum æquino-
ctialem parum prodiit, sinistra autem non lon-
ge à capite Ophiuchi videtur. Rostrium eius à
reliquo corpore diuidit circulus à Cancro ad
Capricornum proveniens. Exorto Icone occi-
dit: exoritur autem cum Capricorno habens
in capite stellam vnam, in vtraque penna vnam,
in cauda vnam, fabulantur poëtæ hanc eam esse,
quæ Ganymedem rapuit, cuiusq; officij gra-
tia à Ioue inter astra fuisse collocatam, ex *Hig-*
ino astrum. Idæi alitis astra. Aquilæ ortus; A-
quilæ sidera. Cælestisq; aquilæ signum dum
cernimus, &c.

AQVILO, is. *V. Vennus.*

AQVILEIA, z.

Metropolis Carnorum, iuxta, quam defluite Ti-
maus ab aquis legendis dicta. Dicitur modò
Timæus Natison fluius, apud quem sita est.
Olim fuit ampla, copiosa, mœnibus firmissima
ten pias, magnifico Theatro, alijsq; operibus
vlticis, & priuatis supra modò ornata. Hodie
vtrò colonis infrequens, & ad solitudinem pro-

pemodum perducta est. Hanc Attilla Vnnorum
Rex per triennium oppugnauit, quam deinde
magna annonæ inopia laborantem cepit, ac va-
stauit, obructus triginta fere septem millibus
hominum. Postea à Narsete restituta in Lon-
gobardorum aliquandò fuit potestate. Patriar-
chatus dignitate adhuc excellit, quæ etiam ad
Veneros adiuncta, urbem reddit insigniorem.
Colonia Latina dicitur à *Lanis*, emporium verò
gentium Illyricarum suo tempore vocatur *Strabo*,
hodie *Algar*. Aquileiz expugnationis au-
gurtium dederunt Ciconiz non impetu ex vbe
migrantes; sætusq; suos rostris sublatos foras
per rura exportantes, vbi refert *Pertuis lib. 17.*

Et tu Lædco felix Aquileia Timauo. *Mar. 4. 15. Vbi*
septenas Cyllarus haurit aquas. *Idem. Lacus*
Euganei. *Idem. Fons Timaii. V. Timauus*,
quo interfluebat. *Sax. Timaii. Aquileiz*
muri, mœnia, tecta. Aquileiensis, pop. Vn-
niacis excisa dolis, & Rege superbo, Nomina,
cui dederant Aquilæ, &c.

AQVITANIA, z.

Tertia Galliz pars ad Garumnam fluium sita,
quam nonnulli dictant vultu ab aquis, qui-
bus abundare fertur; alijs ab oppido Aquis de-
riuant. Hæc à Pyrenæis montibus ad Ligerim
vique, secundum *Ptolem.* extenditur, nunc au-
tem, teste *Ortelio*, à Garumna ad Oceanum, &
Pyrenæos montes: ad Septentrionem quidem
Lugdunensî; ad Meridiem Narbonensî pro-
uincia definitur: quæ olim Armerica dice-
batur: In qua *Mercator* quinque Ducatus, 20.
Comitatus, & 6. Domina enumerat, vix paullò
inferiùs. Populi verò in Aquitania sic olim
appelabantur Vascones, Ausci, Vafates, Begeri,
siue Brigeriones, Tarbelli, & hi ad Aquit-
aniam propriè spectabāt, cum alij suarum pro-
uinciarum essent peculiarium, quamvis in ea-
dem continerentur Aquitania.

Vasconia, siue Guienna, regio est ad Oceanû sita
inter Baionam, & Burdigalam agrum habet vi-
ni fertilem. Burdigala, z, vrbs primaria, siue
Burdigala. Burdigallia. *Strabo*, Aquinatorum
nobilissimum emporium Ausonij poëtæ pa-
tria sita in paludibus, quas exundans Garum-
na efficit; nobilis est Academia Bieurgum, Vi-
biscorum vrbs, dicitur etiam. Burdigalenses,
pop. vulgò *Bardens*.

Aruernia, Regio, quæ ab Oriente Forenses, &
Lugdunenses; à Meridie Languedochos, ab
Occidente Cadurcos, Petrocorios, & Lemouices;
à Septentrione Bituricenses, & Barbonios:
duplex quidem superior, & inferior. Fanum S.
Flori, opp. primum. Catlatur, muratum,
& alia minoris pretij. Claromontium, inferioris
Aruerniz Metropolis, vrbs, Episcopalis.
Aruerni, orum, pop. *Leg. Caf. comm.*

Inculis menses ager, prouinciola ad Septentr. Pi-
ctonibus; ad Occasum Sanctonibus; ad Me-
rid. Burdigalensibus, ad Orient. Lemouicibus
contermina, cuius Metropolis: Inculisina, vul-
gò *Anglem*.

Biturigi Regio, & Ducatus à Septentrione Soso-
niam inferioris Belsiz partem; ad hortu Hure-
penses, Niuernenses, & Barbonios respicit; qua
Meri-

Meridies est Lemouices habitant; quā Occidens Pictones, & Turones. Hic olim Bituriges habitauerunt, qui duplici cognomine dicebantur Bituriges Cubi, quorum Metropolis Auaricum. *Cass. & Anton.* quæ Bituriga, arx; *Antoniano* dicitur. Biturica, & Bituriga, vrbs; huius incolæ vt Cæsarem commeat, & pabulatione prohibere vno die viginti vrbes incenderunt. *Leg. Atlant. minorem. Luc. 2. Phasf.* Et Biturix, longiusq; leues Axones in armis. Bituriges Vibisci, quorum Metropolis est Burdigala, vt supra.

uronia, regio est à Turonibus dicta totius Gallie hortus, & pomarius vini, frumentiq; ferax; in qua etiam memora venationi aptissima, cuius metropolis asarodonum Turorum: vrbs opibus, & edificiorum præstantia nobilis; cui vicinus ad orientem Ligeris est, ad meridiem, & occidentem Idra fluit. Sed cæteris clarior D. Martini episcopatus; qui ad eam regendam Ecclesiam inuitus electus, summa ibidem reliquit sanctimonie sæc vestigia, quem quoque sanctorum ibidem Episcoporum chorus imitatus vrbes clariorem semper reddidere. Turo, is. Turonensis ager, vrbs. Turones pop. & pro ipsa vrbe. In hac etiam regione Ambocia, Langerum, Chinonum oppida, & alia. Int præterea in Aquitania:

olosa vrbs, quæ tamen Narbonensi prouinciæ adscribitur, Testoscium etiam dicitur *Plin.* Narbona *V. suo loco.* sed hæc ad Prouinciæ spectat. *V. Gallia.* Albretum. Armuniacensis ager. Bigerorum vrbs. quæ Augustæ *Prolem.* vrbs, quæ etiam Baiona. Aquæ mortuæ opp. Gall. Narbonensis opere C. Marii centum passus à Rhodani ostijs deductæ *Plin.* Fosse Mirianæ. *Prolem.* quæ Sextie Salybum Gall. Narbonensis vrbs, nunc Aquensis ciuitas, quam Sextius dux, reductis in potestatem Salybis edificauit, vbi erat aquæ calidæ. *Strab.* In qua primus sub Christiano lumine Lazarus, quem quadriduanum Saluator noster in terris degens euocauerat in vitæ, episcopatum gessit. Aquês pop. *Fluuij.*

hodanus. *V. suo loco.* Garumna fluius insignis. *V. suo loco.* Atax. Hunc fore Aquitanas, possit qui fundere gentes, Quem tremere fortis milite victus Atax. *Tib. 1. eleg. 7.* est autem Gallie Narbonensis fluius, qui ex Pyrenæo monte per dictam regionem in mare Mediterraneum infunditur: meminit & *Luc. 2. Phasf.* Metis Atax gaudet Latias non ferre carinas. & reliquis consule *Cosmographus:* sed ad Synonyma.

quitania regna. Arternioræ oræ: Cuius Arternioras pater Exuperantius oras. *Rust.* Pictones. Pop. hunc valde finitimi Aquitanis; immo à nonnullis inferunt huic genti. Limones. Sanctones. Cadurci, nunc *Segris*, quorum oppidum Deruona. Petricorij, quorum vrbs Vefonna. Aruerni, siue Aluerni, quorum vrbs Augusta Nemetur. Limouices, quorum Augustoritum. Ruthesi. pop. Ca-

durcis contermini. *Luc. 1. Phasf.* Aquitana gens, turba, castra, arma, &c. Gentis Aquitanæ celeberrima triumphus, Et magna innotens gloria victor ades. *Tib. 2. eleg.* Aquitanæ acies. Aquitani populi, &c.

ARA, x.

Sic dicta, vt *Isid.* ait, quod ibi incensæ victimæ ardeant: alij ab imprecationibus Græcæ sic dictis: alij aliunde. *Laurent. in lib. 4. Sæar. Theb.* tria fuisse, ait, in sacrificijs loca, per quæ expiationem faceret, scrobiculo factis inferijs; aris terrestribus; celestibus extructis fociis: vnde etiam denominata sunt altaria, quasi altæ aræ; ad quæ, cum sacrificabant, manus in altum porrigebant. *Perphyrus* autem ait: aras, & templa statuabant celestibus, terrestribus autem focos, sicut etiam Heroibus; subterraneis autem deis fossas, scrobesq; *Ergo* superis deis, vt etiam *Festus* tradit, à terra exaltatis, aris, terrestribus in terra, inferijs sub effossa terra sacra facere consueuerunt veteres. Sed apud regiones quaslibet diuersi ritus, moresq; *Leg. Gyrad. synagm. 17. & alius.* Amphiarao Argiuo post mortem fuit templum erectum ab Oropijs cum ara, quæ quinque partes haberet; prima pars Ioui, Herculi Apollini Pæoni dicata fuit: altera Heroibus, ac Heroium vxoribus: tertia Veste, Mercurio, Amphiarao, Amphilocho; liberis (nam Alcæmonio ob scelus in matrem locos inter eos datus non est) Quarta Veneri, Panaceæ, Iasio, Hygie, Mineræ, Peoniæ. Quinta Nymphis, Panti, & amibus Acheloo, & Cephiso. Sed ad nostra. Primum sciendum est: olim supplicibus precantibus, sacra facientibus, & iurantibus manu aras tangere moris fuisse; vnde *Sen. in Herc. fur.* Aras tantæ supplices, &c. Arg autem fiebant non semper ex lapidibus, sed in agris exaggeratis herbis in tumuli morem, seu altaris, dicebantur quoque aræ, vnde *Iul. Iunon. 12.* Qua festus promissa deis animalia cæpes expectat.

Altare, is. Ture vaporatis lucens altaribus ignes.

Stat. 1. Theb.

Epikh. Fumidum, pinguis, festum, tureum, sacrificatum, cultum, carum, diuinum altare.

Foci, orum. Est date paganus annua liba fociis.

Ouid. 1. fast. Festus cæpes. *Iuv. 12.*

Etiph. Calens, calidus, tepidus, fumosus, ardēs, odoratus, accensūs, turicremus, sacrificus, vaporifer, sanctus, fumicosus fociis.

Turicremi tumuli, Turicremæ menisæ. Sacer lapidis. *Prop. 1. eleg. 4.* Tepido taurorum imbuta cruore Saxa. Fumans sacri ignibus ara.

Epith. Sacra, odorata, sollemnis, pinguis, turicrema, flagrans, fumida, fumosa, frammæ, casta, iusta, iesta, turigera, fulrens, humilis, sepulchralis, dura, ignota, Palladia, venerabilis, coronata, frodens, sacrificata, immans crudelis (ita dicebantur aræ apud quas humana mactabatur hostia) sentis; sibi fira sacra parari. *Ouid.* colicuta ientibus ara *Ouid.*

Ara Celi locus est Romæ in Capicio Beatissime Virgini sacer, vbi olim Iouis dicti Capitolini insigne templum fuisse memorant; in quo etiam

etiam Oſtaulius Auguſtus aram erigi iuſſit Deo Max. V. *Capitolium*. Tempia Tarſicæ ſedis, *Ouid. 4. Pont. 4.* Et Capitolinæ candida templa Dex: figuratè dici poteſt. Capitolinæ Virginis ædes, arces, aræ, &c.

Aræ quoque ſignum cæleſtis Antarciticum circumlunum propè contingens inter Hoſtiæ caput, & extremam Scorpionis caudam collocatum. V. *Hygnum*.

ARABIA, æ.

Inter Iudæam, & Erythræum mare ab Arabo Apollinis, & Babylonis filio ſic dicta regio: quæ in triplicem diuiditur; in Felicem, Petream, & Deſertam. Arabia Deſerta, quæ nunc Arden. *Proſ.* Scenetiſ, dicitur *Sirabom*, vbi Scæe vrbs. *Plin.* in qua nulla ædificia, ſed tentoria, ſub quibus gens habitat aſpera. Hæc à meridie montibus Arabiæ Felicis cincta, eſt quidem ſterilis præterquam vbi Syriam attingit à Peluſio vigiâ Arſinoe Rubri maris oppidum; à Septentr. Meſopotamiam habet: ab Occidente Petream, & Cæleſtyriam: ab ortu montibus, quibus à Babylonia ſeparatur.

Vrbes.

Scene, es, *ut ſup.* quæ Sues ad ſinum Arabicum. Arſinoe, es. In Cyrenaica verò regione altera eſt Arſinoe, quæ à Ptolomæo Philadelpho in Arſinoe ſororis honorem ædificata fuit. Poſidium, ad intimum Arabici ſinus reſcuſum.

Arabia Petrea, ſic dicta à Petra vetuſtiſſimo oppido: Ægypto, Iudææq; conſinis eſt, & hæc Nabathæa propriè regio, in qua mons Sinai. Vrbes noxæ ſunt.

Medau, & Boſtra ſecundùm *Cluverium*. Adra, æ. *Proſ.* Petra, æ, quæ provincię nomen tribuit Munychiæ, æ, vbi Mahometæ ſepulcrum, vulgò *Mecha*.

Arabia Felix, ſive beata, quæ pluribus in locis maxime ſterilis eſt, & alcubi etiam biſera (ſi *Plinio* credendum) nempe quòd bis fructu aſſerat, in qua rus gignitur: Huius oræ Erythræo ſinu ad meridie aſſuitur, & ad oriente Perſico mari ad Septentrionē Petree, cotermina eſt, & Deſertæ; ad occaſu verò ſinu alluitur Æthiopico, & Rubro. Hæc Sabæa, & Panchaia etiā.

Vrbes verò noxæ in hæc reſcuntur.

Ahiſama, æ, vrbs. Acrua, æ, opp. Acila, æ, emporium maricimum feliciſ Arabiæ. Aſotum forſaſe *Pampon*. Madoce, es. *Proſ.* Vrbs. Metacum. *Idem*. Vrbs.

Montes.

Sinai, & Oreb. V. *Sina*. Caſius, mons, extremum Nilu oſtium Arabiæ Petree parte, quæ Caſioſis dicitur, meminit *Lucan. 10. Phariſ*. Lucifer à Caſia proſpectu ruge, &c. vbi delubrum Ioui, qui Caſius inde vocatur, cui propè eſt eriani Magni Pompeij tumulus.

Cadubarra, mons. *Dydami* orum. *Proſ.* montes. Sinus Arabicus.

Sinus Perſicus, mare Perſicum. *Diodori*, orum, inſula eſt in oſtio euſdem ſinus.

Synon. promiſcuæ.

Panchaia, æ. *Virg. 2. Georg. & Tib. 3. 2.* Panchæa. *Ouid. 10. met.* Panchaia tellus. *Idem*. Sabæa, æ, regiuncula, vnde Sabzi pop. Sabæa re-

gna, teſta, &c. Arua Arabum. *Strab. 1. Sila. 4.* Eog Arabum domus. *Virg. 2. Georg.* Nabathæa regio, Et domus intactæ te tremis Arabiæ. *Prop. 2. 10.* Nabathæa regna. teſta. Arabum ſilua. *Pont.* Cinnamiſ filius Arabum beatas. *Sen. in Oedip.* Benevolentia arua. *Tib. 4. 2.* Poſſideatq; merit quicquid benevolentibus aruis Cutor odoratę diues Arabis ſegetis. Panchaia tellus: — Sit diues amomo Cinnamaq; coſumq; ſuam, ſudatq; ligno tura ferar floręq; alios, Panchaia tellus *Ouid. 10. met.* ab alijs legitur Panchaia, vt ſuperius. Hinc: Populi.

Arabes, & quæſ ſagittas diuites Arabes liniunt. *Sen. in Med.* qui etiam veneno ſagittas ſuas liniunt. Gens odorifera. *Ouid. 4. met.* Sabæi. *Mart. in Amphib.* Panchæi, orum. Nomades, & Scenitz, ſive Suenitz, pop. Panchę gentes. Gens turis. *Ouid. 3. ſaſp.* Turilegi. *Id. 4. 1.* Tura nec Euphrates nec miſerat India coſum. *Id. 1.* vbi obierua Euphratę, qui Arabiam Petreā alluit, in ſinum Perſicum exoneratę, quæ V. *ſua loca*. Cultor odoratę ſegetis. *Tib. 4. 2.* Arabum gentes. *Pont.* Innumeri diues odoris Arabes *Strab.* Multi paſtor odoris Arabes. Lector turis; Qui tura legit, &c. Quos tener e terra diuite mittit Arabs. *Tib. 1.*

Epith. Palmiferi, turilegi, molles, Eoi, diuites, nigri, æſtuoſi, opulenti, odorati, turiferi, longinqui, picci, mæra velatę, extremi. V. *Tur.*

ARACHNE, es.

Lydia puella Idoneis Colophonij filia, lanificij peritiſſima, quæ cùm ſe Palladi aneſceret, eamq; in certamen prouocare auſa eſſet, ab ipſa Pallade ſub vetulæ forma admonita fuit, vt ab incepto deſiſteret, ac temeritatis ſux ab illa veniam ſuppliciter peteret: At illa admonitione neglecta, immo inſolentior Palladem conuitiata eſt; à qua tandem victa, ob eius indignitatem in araneam conuerſa eſt (quæ telam ſuſtinet viſceribus ad muſcas captandas contextat) quæq; vt *Ouid. 6. met.* laqueo periit.

Aranea, & Araneus. In foribus ſuſpendit aranea caſſis. *Plin. ut ait* ab Arachne illuſi, & retia inuēta fuiſſe, cuius filius Cloſter fuſos in lanificio inuenit. Mæonis, doſ; ſic dicta à Mæonia provincia Lydiæ. Mæonia puella, ſœmina, reſtrix. Idmonia. *Ouid. 6. met.* à patre. Idmonis, diſ Idmone nata, genica. Pater cui Colophonius Idmon, ex eodem. Radio percuſſa Mineruæ. Auſa Mineruæ ſtudio contendere lanæ. Æmula Mineruæ, Palladis, inſelix æmula.

Lyda puella. *Orat. 1. 1.* Nec vaga tam tenui diſcurſar aranea tela. *Mart. 8. 33.* Lyde turgida. *Iuuen. ſat. 2.* pro aranea, in quam Lyda Arachne conuerſa eſt.

Epith. Mæonia, Idmonia, animoſi, operoſi, ſolers, Lyda, inuiſa Mineruæ, audax, pendula, arida, ſublimis, putris, (modò ad Arachne, modò ad araneam ſpectantia.)

ARANEÆ.

Araneus. V. *ſup.* Arachne. Arida cum tota deſcendat aranea tela. *Iu. 14.*

ARATRYM, i.

Robur aratri. *Virg. 1. Georg.* Dens aratri. *Ouid. 2. eleg.*

leg. Ferrum, pars pro toto, quo conficitur vomer: *Virg.* 1. *Georg.* apud quem frequens de-
o mentio. Dens vinctus. *Idem* 2. *Georg.* Osiris
pus. Primus enim dicitur Aratrum inuenisse
pud Ægyptios, & Triptolomæus apud Græ-
cos. Hinc *Tib.* 1. *eleg.* 7. Primus aratra manu
clerti fecit Osiris.

met. *Ouid.* 1. *de remed.* figur. V. *suu loco.* Dens
eurius. *Idem* 2. *eleg.* Et ferret tellus fruges si-
e vomeris vsu. Pondus aratri. *Idem* 7. *met.* Lu-
um incuruum, metalepsis sig. Incuruo colla
remenda iugo. *Id.* 4. *met.* 5. *Æs* renidens. *Virg.* 2.
Georg. Ferrum vertens glebas, renouans terram,
e eodem. Et curui formam accipit vltimus aratri.

h. 1. *Georg.*
is. *Virg.* 1. *Georg.* Continuò in siluis magna vi
exa domatur In burim, & figur. Bura. *Varr.*
si curuam aratri, quod vomerem excipit,
anc cum fluiua confundunt Grammatici, sed
erperam. *Virg.* *Idem.* est aratri manica. Sci-
a; quæ currus à tergo torqueat imos. *Virg.*
tentale. *Idem.* signum, ad quod vomer inclu-
itur, & dens dicitur. *Varr.* Duplici apantur
entalia dorso. *Virg.* 1. *Georg.*

utri verò conficiendi rationem ibidem edoce-
s. De iugo V. *suu loco.*

leis vrbibus Scetere causæ Cur perirent fun-
tus: impitmeret; muris Hostile aratrum
cercitus insolens. *Hor.* 1. 16. Consecrum enim
risicis cùm vrbem aliquam desinare cupiebant,
lam aratrum circumducere, in qua etiam feri
stium sal, teffe *D. Hieronymo*, ob victoris exer-
tus iram.

th. Depressum, inflexum, curuum, incuruū,
bliquum, dutum, pressum, vncum, aduncum,
ricola, patiens, terram renouans, validum,
isicum, impressum, sordidum, habile, sterile,
stife, compactum, proficiens terram.

ARAXES, is.

ieniz fluiuius ignis ex monte Abon, siue Ab-
i, aut Agan, ex quo etiam Euphrates nasci-
t, contrario tamen ei cursu; versus orientem
adens vsque ad Atropatiam, deinde in Bo-
am conuersus Azaram perlambens in mare Ca-
ium definit, siue Hyrcanum: Hæc *Strabo*, *He-
stus* tamen fecit aic, dicitur gelidus, quod sè-
lis niuibz augetur, & quasi gelu constructum
ingrat arua, à Græco nomine sic dictum.

cus, & Halmus antiquè dicebatur. Araxis flu-
en, amnis. Armenium quibz Romanus *Ara-
m.* *Lue.* 7. *Pharf.* Armenius fluiuius, amnis. Ar-
axis vnde, aq; antonomasti. intelligitur Ax-
is. Euphrati compar amnis, quod ex eodem
onte effluant ambo. Potabiz galea sessus Ax-
is aquam. *Prop.* 3. *eleg.* 11. Nec quæ regna vago
myris finiuit Araxe. *Tib.* 4. 1. Indus gelidum
tar Araxem. *Sen.* in *Med.* argum. ab impossib.
edum flumen. *Hor.* 2. *ed.*

r hunc fluiuium pontem fraxerunt Alexan-
r Magnus, & Augustus Cæsar: vnde *Str.* 1.
4. ——— patiens Latij iam pôtis Araxes: quod
8. *Æn.* innuit: Et pontem indignatus Ae-
s: sunt qui dicant sic denominatum ab Ar-
no Iafonis socio, qui eò tendens fluiuium,
i Baetrum olim dicebatur, Araxem dixit a

Peneo in Thessalia, qui sic appellabatur: vtræ
est, sæpius pro ipsa sumitur Armenia.

Epith. Barbarus, Armenius, gelidus, Medus, fe-
rus, vagus, impacatus, Scythicus, fluicans, ni-
ueus, rapidus, pharetratus.

ARBITER. V. *Inden.*ARBITRIVM. V. *Voluntas.*

ARBOR, is, vel Arbor, is.

Planta. Plantarium, sig. pro re contenta. *Virg.* 2.
Georg. Scirps, pars pro toto. Lignum. *Virg.* 11.
Æn. Silua, metonym. Trabs, densum trabibus
nemus. *Ouid.* 14. *met.*

Arbutum. *Hor.* 1. *od.* 1. vel potius: Arbutus. Po-
moque onerata rubenti Arbutus. *Ouid.* 10. *met.* Ec
quæ vos viridis rara tegit arbutus vmbra. *Virg.*
Georg. Arbutum. Atque arbuta vagis effens
quod adultera pomis. *Mant.*

Virgultum. V. *suu loco.* Arboris truncus. *Virg.* 12.
Æn. Robur, species pro qualibet. Materies, ei.
Virg. Stipes. *Ouid.* 3. *fast.* Cortex, figur. *Id.* 1. Ma-
ter ramorum, scilicet frondium, fructuum, &c.
Virg. Frutices, cum: & frutex. Nec parui fruti-
ces itam meruere Tonantis. *Claud.*

Arboris vmbra. *Tib.* 1. *eleg.* 1. Carrethum *Virg.* 3.
Georg. Tu post carrethæ latebas. Minores siluz.
Sen. in *Oedip.* Arborum cacumina, comæ dicen-
tur. Rami pensiles. *Hom.* Vmbrosum cacumen.
Idem. Domus eicadarm. *Antiph.* Vmbra
nec habebat Pelion vmbra: i. arbores. *Ouid.* 12.
met.

Comæ, arum, frondes scilicet, pars pro toto.
Horrent opaca fronde nigrantes comæ: nempe
ipsa arborum cacumina. *Sen.* in *Hero.* *sur.* Et cur-
uata suis scotibus arbor. *Id.* in *Thyest.* Nemus, oris,
continens pro contento. Omne nemus diuitis
suas demittit, pomaz desuper. *Isid.* Nemor-
um partes, & membra. *Ouid.* 14. *met.*

Antiquæ domus auium, in quibus ex nidificare
confuefunt. Antiquaz domos auium. *Virg.* 2.
Georg. Largis onerata fructibus. Purpureis col-
lucens floribus arbor. Arbor in immensum vi-
ribus aucta suis. Arbor nauis. V. *Malus* veræ
significationis.

Epith. Siluestris, tenera, vmbrosa, reuirens, opa-
ca, ferax, pacula, frugifera, pomifera, fertilis,
frondens, mitis, alba, ramosa, aprica, odora-
na, verna, flexilis, frondosa, vidua, adultera, (ob
inficium) aliena, efensa, infana, arida, infelix,
amena, &c. confa comas: nuda frondibus,
Turpis sine frondibus.

Arboris partes.

Cortex. V. *suu loco.* Apex vulgò, cima degli alberi,
annofost truncant apices. *Str.* 3. *Theb.* Frondes.
Radix, ramus, truncus. V. *suu loco.* Arboris
acchuis truncus. *Virg.* 10. *Æn.*

Sumunt quoque à regionibus nomina arbores, vt
arboribus Nomentanis, dixit *Mart.* 13. *ep.* 42. à
Nomento in Sabinis. Arbores verò, quibus
non decidunt de more folia, sunt apud *Plin.* O-
lea, Laurus, Palma, Myrtus, Cupressus, Pinus,
Hedera, Redodendrus, quæ Sabina herba nun-
cupatur. At his adduntur Citrus, Lentiscus, Si-
liqua, Ilex, Buxus Cedrus, Iuniperus, & Salix.
Arborum genera varia describuntur ab *Ouid.* 10.
met. V. 90.

Abor-

Arborum genera.

Quæ olim Dijs sacre fuerent penè omnes, ut in suis locis obferuatur; & quarum frondibus, cum Dijs sacrificaretur, quibus exornabant: ut Iouis æsculo, Apollinis lauro, Miuera olea; Veneris myrto; Bacchi hedera, pampinis, & ramis ficulneis; Panis pino; & cupressio Siluani; Diutiusq; sacris vtebantur. Thracæ quidem, & Lucæ pro lege habebant in omnibus sacris hedera coronari. Cappadoces ambrosia, quæ est herba, de qua sup. Ægyptij hedera præferrebant vitibus. Druidæ Gallorum nullum sacrum sine roboris, vel quercus fronde, & visco conficiebant. Abrotonum, (quæ etiam herba) Isidi sacrum: cuius tamen Sacerdotes absynthij marini ramis vtebantur. Dianæ sacra Diëtanni herbas; tum Schinus, (quæ lentiscus dicitur) & locus: arbores tamen, quæ ad Sygem natæ erant, veneficis apæ habebantur; ut cæxus; nec non cupressus, quæ Diti sacra erat: hinc Sen. in Med. Tibi lætatur tristis Stygia. Ramus ab vnda. Verum de arboribus consule qui diffusius scripserit.

Abies. Æsculus, siue Æschulus. V. suis locis. Acer, is, g. n. *Acer.* Dedicat, ar nuper velle fuisse acer. Ouid. 1. eleg. 11. Aceruus, a, um, ut: Acerne trabes. Virg. 2. *Æn.* Acerui rami. Ouid. 1. *fast.* Mensa acerna. Mart. 14. 90.

Alnus. V. suis locis. Agrifolium, barbaro vocabulo Italis. Oxymyrrine, à Græca voce, hoc est. Ruscus siluestris. Aquilenta. Varr. à lentore insigni. Aquifolia. Plin. Arbutus, à Græcis Camarus, & Mimæcydon. Vnde latine apud Plin. quod eius fructus vnus tantum edi queat aliter noxius. Sunt qui interpretantur Cerasa marina: V. inferius.

Amygdalus. V. suis locis. Azariolum. *Pontan. Lat. Amulo.* Betula. Plin. Buxus. V. suis locis. Caprificus. Iunoni sacra. *Puer. 32. Inuerg.* Erinosos Græcè Olynthos, & Messeniorum lingua. Tragos. Carpinus, quam duplicem faciunt albam, & nigram; rubens est, & fissili ligno, cortice liuido, & scabro. Castanea. Cedrus. V. suis locis. Cere, à im, simile, vel idem cum cedro, asinis est quæq; se medicæ arbori, ex qua poma, vulgò, *Limon, cedri,* nascuntur, quarum ingentes siluæ apud Atlantem montem in Africa, vnde Mart. lib. 14. 89. Accipie felices Atlantica munera siluas Aurea qui dederit dona minorabit. *Ibid.* 90. Silua Maura: nec filia siluæ Mauræ, nisi fortasse intelligat. Ebenum. Mensa citrea. *Ibidem.* In Ligusticis quoq; opis reperiuntur, & in Campania felici ingens copia: verum à ceterijs, & medicis arboribus non parum est discriminis. Citrus arbor dicitur.

Cerasus, quæ est Cerasunte oppido Ponti à Lucullo, in Italiam fuit aduecta: quo etiam nomine ante Lucullum dictam fuisse testatur *Daphnus* apud *Athenæum* lib. 2. Cerasa stomacho grata sunt, parum nutriunt, bonum succum gignunt: cum frigida sumuntur placere ventriculo, præferri cæteris Melsia, & quæ magis rubente, quoniam mouent lotium. Cerasa poma. V. *fructus.* Cer asum, fructus. Luculliana arbor, quod ipse primus in Italiam aduexit. Colucea. *Thesophr.*

Chamæceratus, nempe apud Mathiosum Cerasus siluestris. vulgò *Ceraso marino.* Huius meminit *Athen.* lib. 2.

Cornus. V. *suis locis.* Corylus, vnde: Auellanae nuce. Corylos vitibus vicinitate sua nocere, experimento compertum esse ait *Puerus* lib. 20. Hinc Columus, a, um, ut nonnulli volunt, quamuis *Festus* à Corno, Columum deductum existimet. V. *suis locis.* Hic inter densa corylos, &c. *Virg. 1. Georg.*

Cupressus. V. *suis locis.* Ebenus, quam duplicem faciunt materiarij nigriorem, quam giacum, siue gaiacum, & sanctum lignum dictum nonnulli autumant: sed sanctum lignum in Regionibus quoque nostris floret; Ebenus verò, & salsamig, & Acanthidis Phalanges (tria primè nobilitatis ligna) ex India, vel olim, nunc etiam exportantur: quibus additur, China, vulgò, ad exlicandam idonea, quam à Sinis nomen deduxisse volunt: de ebeno diffusè in suo nomenclatore. *It. Iuv. V. Elicus.*

Eouonymus. *Theophr.* arbor infelix, malo punice similis.

Fagus. Ficus. Fraxinus. Hedera. Ilex, cis. V. *suis locis.*

Iuniperus, i, arbor frequens arenosis in locis, subæquam dormitant Eliam Angelus admonuit, quod post panis, quem attulerat, esum, à Iezabelico se furor auerteret. Sana est eius cõbustio epidimiaz tempore, ut experimento compertum: bacca gignit odoratas, & stomacho vtiliores, præsertim si vino immergantur; inde quoque nascitur gummi, pluribus cognitum, *vermen,* Iuniperus, cuius fructus durat in spicula, frondes. Robur impenetrabile carie. *Maar.* metaphoricis. Virens, viridis, epith. Iuniperi gummi. Baccæ.

Laris, cis, quæ vltis radicibus non repullulat, montes amat, incorrupta ei vis, humor contrax, nec ardet, nec carbonem facit, sed lapidis instar conuertitur: folia habet minus caduca, sed pungentia florem nescit, & cariem. Hinc *Maar.* longæva laris. Et robusta larix, igne impenetrabile lignum. *Idem.*

Laurus. V. *suis locis.* Lentiscus: Schinus, Græcè dicitur, cuius mentio in sacris apud *Damolem.* Lentiscus, Myrtusq; emendant apud odorem. *Seren.* Amara, odore acuta herba.

Ligustum. Lotus, vel lotos. Malus. V. *suis locis.* Mespilus, cuius acerbus est fructus, nisi paleis mulcescat, vnde adagium. Tempore, & paleis mespilum cicurari. *Morus.* V. *Mora,* & *Morni.*

Myrica. p. p. V. *suis locis.* Myrtus, Nux, Olea, Palma, Persicus, Pinus, Pirus. V. *suis locis.* Picea, vnde pix fit. V. *Pax.* Platanus. Populus. Prunus. Quercus. Robur. V. *suis locis.* Ornus, est arbor procerâ, caudice tereti, & læui cortice, ut inquit Colum: Siluestris fraxinus dicitur eidem.

Epith. Ingens. Montes ornus amans, rigida, sterilis.

Rhus coriaria, & Rhus terginus, vel tergorarius, ex *Cal. Aur.* lib. 4. quo tergora, & coria depferre mos

æst. Ruscus, siue Bruscus, apud *officin.* opa regia. *Marcell.* *pungit.* inter arbuta po-
ly recensenda.

c. Sambucus. Spina alba. V. *suis locis.* Sorbus,
ius fructus idem penè cum mespilo, si velis,
; maturetur, tempus expices. Suber, *is, g. n.*
nus cortex in crepidarum focum habilis
i. Silux sunt huius prope Priuernum, & ali-
i. Taxus. V. *suo loco.*

ebinthus. Terminus, Græcè, arbor solidi-
um habens in speciem buxi : resinan emit-
t odoratam, quæ inde vocatur Terebinthi-
a vulgò *trementina*, duplex est mascula, & foe-
mina; mascula sine fructu est, foeminarum
uo sunt genera, alteri fructus rubet
ntis magnitudine; alteri pallet; frequens
in Syria, unde etiam in sacris est mentio
erebinthi, sub qua Abraham Angelos acce-
it hospitio; quam arborem vsq; ad imperium
Constantij Imperior durasse D. Hieronymus, *author*
? quæ se vidisse quoque perueterem, &
nos magnitudine indicantem asserit. Lege
Periphronem de hac Terebintho 8. *Hist. Eccl.* 30.

c. hæc in conualle Mambre; altera in Bethel;
ub qua Virgine aliquando quiescere solita
uisse narrat *Sulpicius* *tem.* 10. cap. 2. cuius etiã
mentio fit in sacris. Erat præterea Terebin-
thi vallis, in qua puer David in funda, & la-
uide prostrauit Goliath gigantem Est quoque
magna copia Terebinthorum in Macedonia.
Inclusum buxo cui Oricia Terebinthi Lucet
bur. *Virg.* 10. *Æneid.* ab Orico Epini ciuitate,

uxta quam nascitur terebinthus nigri ligni.
Celsina Terebinthina. Gummi Terebinthinu.
14, ob materiem molliorem signis esturmandis
ipissima, vulgo *negla-*
nus, vitibus amica arbor, cuius duo genera
aciunt Græci; montuosum, quæ sit amplior;
ampestrem, quæ fructuosa: Gummi profert,
imen eius vocatur samara. Amicta vitibus
rbor, ex *Ouid.* 10. Hospita vitibus arbor, & *Scar-*
Theb. Vinus Gallica. Atinia. *Plin.* & *Col.* si-
estum interpretantur. Vitis socia. *Ouid.*

th. Aeria, frondosa, alta, fortis, opaca, Falera-
a, spanosa, densa, amicta vitibus, patula,
montosa, ramulosa, hospita vitibus, mollis,
mbrosa, pampinea, &c. ingens, nec inho-
pita vitibus, speciosa nitentibus vuis. iunta
viti.

borea, (vt diximus) olim à priscis singulæ
ingulus Dijs fuisse sacre; Ioui quercus, &
sculus; Apollini laurus, & lotus; Libero Pa-
ris, vitis, hedera, & sepala; Cybelæ pinus, quæ
tam Panis sacra; Serpenti acer, teste *Seruo*.
terculi populus; Plutoni cupressus, Ita inter
verbas, gramen Marti, quod è crure humano
eneretur, ex *Pliny* auctoritate confirmat *Ser-
uus* Narcissus Furijs. Sic inter animalia: Marti
quus, lupusq; Baccho lynces, & tigris: Dia-
ceruus: Cybelæ leo: Lunæ bos: Dictæcapra:
nter aues: Apollini olor, coruus, accipiter
teste *Perphyrio*) quamquam tutelæ Martis ac-
ipitem esse, dicat *Seruius* & Gryphus: Ioui
quila: Soli phoenix: Iunoni pavo, & ciconia,
testimonio *Perphyrio* Minervæ noctua: Marti

picus: Veneri columba, ardea, & cynus: Ce-
teri grus (teste *Perphyrio*) Iarus Mercurio, *En-
stachij* testimonio: pica Baccho; & si quæ alia
sunt, de quibus suis locis dicitur, vel dictum
supra. Arborum verò quarumcunq; copia va-
ria loca abundarunt, vt Myrcia Mæander
Asopus Iunco; Perfidis Nilus: Achéron The-
sprotius Populus; Oleastris Alpheus; Alnis
Eridanus.

Arbor infelix. *Plin.* Regione damnata. De Cælo
tacta, quod sterilis sit.

Arbustula topiaria, quæ flexilis, & lentore suo
sequal, ad decorem in hortis conformatur in
fornices concameratum, *ante per spalliere*:

Surculus, i. *Quintil.* & *Institut.* *Colum.* & *Cala-*
mus. *Plin.* Ramulus nouellus, qui inspicatur
ad inferendum, vulgò *Infus*.

Talcs, æ, surculus vitineque resectus, vt infra-
tur terræ: talces inhumare, *Plin.*

Alia Synon.

Vimbra: Pelion densa spoliavit ymbra, id est ar-
boribus. *Sen.* in *Med. Trabs.* quod ex arboribus
fiat. *Val.* *Flacc.* *Argen.* 2. v. 19. Prodigia largis for-
tibus arbor: Decora lætis fructibus. Auium
hospitium; nam arbores sunt tecta auium, vt
superius dixit; *Virg.* Domus auium. Tecta
auium: volucrum sedes, & similia sexcenta sy-
nonyma. Vmbra nemorum. Et multas nemo-
rum consumperat ymbra, id est arbores *Sil-*
Ital. 14.

ARBVSTVM.

Dicitur parvus frutex, medium scilicet inter ar-
borem & herbam, quorum species aliquas
promiscue inter arbores superius enuclea-
uimus.

Arbutus, i. V. *sup.* Arbutum. g. n. est nomen
genericum arbutorum: Buxus. Myrtus. Vide
suis locis Rosmarinus, quo sane optimo ab-
undat Hispania, & cuius laudes & virtutes
habes apud Marthiolum. Ros maris, dicitur
Ouid. 12. *met.* si enim locum illum licet in-
terpretari vsq; 410. Vt se rore maris, modo se
violave, rosæve implicet, interdum canentia
lilia gestet.

ARCA, æ.

Scriniæ, orum. *Prop.* 3. *eleg.* 4. Scriniaq; ad lecti
clausa iacere pedes. Capfi. *Plin.* Cista, ciste-
lla, cistellula. *Plaut.* Cistula. *Mart.* Vas vimin-
icum. Cista corio contexta. Riscus. *Ter.* Cap-
sella. *Plaut.* Capsula, diminut. Arca camera, *ser-*
uero. *Vlpian.* Capfella scilicet, quæ pueri sub
natalitijs Domini nummos sibi in stercnas ab
amicis traditos afferunt. Foruli: Hic libros
dabit, & forulos, medianq; Mineruâ. *Iuuen.*
sat. 4. nempe capsulas, armaria, repositoria.
Ferræ dicebantur arcæ, vbi diuitibus opes
ac thesauri reponerantur, vt à furibus, & in-
cendio tutæ essent. *Iuu.* 11. Aerata multas in
arca Fiscus. 14. 14.

Epith. Infelix, ferrata, crata, patula, grauis, su-
perba, inuulsa, mæata, longa, crata.

ARCADIA, æ.

Peloponnesi regio penè mediterranea, à mari
scilicet femora, dicta ab Arcade Calystus l.y.
caonis Regis eiusdem provincie filio, Iouisq;
filio.

filio; cum antea Parrhasia diceretur, tum Lycaonia, Gigantis, vt *Stephanus* placet, nec non Azania, Pania, vel vt *Plinius* in initio Drymodis, mox Pelasgis, siue Pelasgia d Pelasgo Rege magno, & sapiente viro; qui viz cultoribus apud eos autor fuit, & victum e stirpibus herbarum, arborumq; frondibus transiit ad glandem. In montes 76. attolitur, quonobrem tota hac regio passiorum pecoris, quam negotiationis, aut agricuturæ dedita; ideoq; Pana pastorum Deum veluti peculiare Numen sibi vendicauerunt. V. *Pan*. Habet asinos procerissimos, qui ob corporis magnitudinem in proverbum abierunt: Habet lapidem Asphecton, hoc est inextinguibilem. Huius incolæ omnium vetustissimi olim habiti, quod ante Solem, & Lunam se natos esse faciebant. Lege *Ouid.* lib. 6. met. Huius olim præmaræ

Urbes.

Megalopolis, quæ dimidia sui parte Orestia ab Orestis aduentu dicta fuit, qui præter alios, qui à *Stephano* recensentur, Polybius natus est grauissimus, & sapientissimus scriptor. Megalopolitæ, & Megalopoliticus. *Steph.*

Mantineia, quæ postea Antigonis dicta fuit in adulationem Antigoni eius, qui Philippo Perse patri curator regni fuit. Sed postea Adriani Imperatoris iussu rursus Mantineia fuit appellata. *Strab.* 8. quam Epaminondas, superatis secunda pugna Lacedæmonijs, illustrem reddidit, in qua & ipse diem obiit. Mantineus, a, um. Mantinis, dis, f. g. Mantinica moria, &c.

Tegea, & Tegea, oppidum, in quo Pan præcipue colebatur. V. *suo loco*. Symphalus. V. *suo loco*. *Stat.* 4. *Theb.* Lileæ, opp. alterius eiusdem nominis in Phocide. *Steph.* Psophis, dis, vrbis non procul à Mantineia à Psophide Lycaonis filio, vel (vt alij malunt) Erycis Siculi filia nomen habens. Phægea etiam à Phæge Rege. Psophidius cuius, siue Psophutes. *Stat.* 4. *Theb.*

Orchomenos, vrbis in Arcadia, cuius meminit *Ouid.* 5. met. & *Stat.* aliz eiusdem nominis alibi. Vsq; sub Orchomenon, Psophidaq; Cyltinenq; Pheneum, opp. vbi nascitur illa herba contra omnia venenicia præfens remedium, quam *Homerus* à Dijs soli vocari putat. *Plin.* 3. cap. 6. & lib. 27. cap. 4. Phigalea, vrbis olim clara.

Parrhasia, vrbis non procul à Stymphalo Lycaonis patria, vnde vniuersam Arcadia à Poetis etiam dicta fuit Parrhasia, vt supra innuimus. V. *Calysso*, & *Arctus*. Olenos, vrbis Arcad. in qua dicitur Amalthea capra Iouem nutrix, vnde illa Olcna capella. *Ouid.* 3. met. V. *Capra aulestis*. Egio, opp. *Stat.* 4. *Theb.* & Arane, opp. *ibidem*, quæ ab Adrafo genitro Polynici cum superiore dotaria data fuerunt.

Cleonæarum, vrbis, quæ à nonnullis Cosmograp his hic reponitur. V. *suo loco*, Nemea. Æmonia, vrbis Arcad. *Steph.* Phyllos, quæ & Phyllalia, vrbis. *Stat.* 4. *Theb.* nisi eadem sit cum Phigalia, de qua multa *Pausanias* lib. 8. cuius ciuium cænas enarrat *Alcibiades* lib. 4. Clitor,

opp. à quo fons vicinus Clitorius appellatur, vnde aquis haustus vini fastidium inducitur. Hinc *Ouid.* 15. met. Clitorio de fonte sitim quicumque leuauit, Vina fugit, gaudetq; meris abstemius vndis. Narrat autem *ibid.* causas cui vini fastidium ab illis aquis epotis inducatur. Lampia vrbis mentosa — candensq; iugis Lampia niuosis. *Stat.* 4. *Theb.*

Nonacris, siue Nonacria locus Arcadiz, in quo Iupiter in speciem Dianæ conuersus cum Calystone Lycaonis filia concubuisse narratur, vnde *Stat.* 4. *Theb.* — & quæ visitis amores Grata Pharetræ Nonacria rura Tonanti Stygem pariter habet fontem ad radicem montis Nonacrij, cuius aquæ ob immoderatam frigus nullo neque auro, neque argenteo vase, neque æneo, siue ferreo contineri possunt, præterquam vngula mulina. *Steph.* Oppidum quoque habet eiusdem nominis. Nonacria, opp. vnde Nonacrius, a, um, & Nonacria rura. *Stat.* 4. *Theb.* Nonacris ora. *Prop.* 1. eleg. 1. quæ passim pro tota Arcadia à poetis sumuntur. Nonacrine, es, de fœminis, & hinc Nonacrinus, a, um, vt — in Virgine Nonacrina Hæsit. — *Ouid.* 2. met.

Alæa vrbis in Arcadi, in cuius medietullo templum insigne Mineræ cum nemore. Hinc *Stat.* 4. *Theb.* v. 288. Alæa templum nemorale Mineræ. Cyuofura, locus Arcad. vnde Calysto minor vrbis inter astra fuit translata. *Id.* *Stat.* *ibidem*. Æphithij agri, in Arcad. *ibidem*.

Montes celebriores.

Parthenius, ita dictus à Virginibus, quæ in eo Veneri frequenter sacra facere solebant. Cylenc. V. *suo loco*. Pholoe mons filiosus, oppidum habens eiusdem nominis, quod Pholon etiam dicitur à Centauro. *Steph.* Hinc: Pholeus, a, um. Lycæus. Menalus. V. *suo loco*, vbi multa. Artemisius, ob Artemidis herbæ ibi nascentis copiam. *Plin.* lib. 4.

Fluuij nobiliores.

Agno, us, fons Arcad., cuius aqua ceremonijs quibusdam commota nebulæ more in ærem ascendens, largissimos dimittit imbres. Nomen autem huic fonti dedisse existimatur Agno vna ex nutricibus Iouis. V. *Cal.* *Rhodie*, lib. 13. cap. 17. *Idem*, antiquar. Clitorius fons. V. *supra* in vrbium Arcadicarum numero.

Lyræus, fons Arcad. sub Lynuria monte, ex qua Inachus fluuius oritur. *Stat.* 8. Aret Lerna nocens, aret Lyræus, & ingens Inachus — *Stat.* 4. *Theb.*

Inachus fluuius, qui quod & Argiam præterfuit, datus est locus fabulæ Inacho Regi Argiuorum V. *Inachus*.

Phæneus, lacus Arcad. in Alpheum defluens, cuius aquæ nocturno tempore perniciosæ, diurno tempore sunt salutaræ. *Ouid.* 15. met. & *Stat.* 4. *Theb.*

Ladon, fluu. V. *suo loco*. Hic præter Daphnem filiam, cuius amore capus Apollo, dum sequitur, fuit in laurum illa conuersa, Telephum filiam alteram habuit, à qua nomen idem est vrbis in eadem Arcadia. *Lycoph.* Clyton, fluu. rapidus apud *Stat.* 4. *Theb.* Alpheus, fluu.

V. *suo*

7. *ſua loca*. qui etiam monti nomen eſt, vnde caret. Eratinnus, de quo ſic canit *Ouid.* 15. *met.* ſic modo combibitur, ſic modo gurgite laſus Reſidit Argolicis ingens Eratinnus in ignis. V. *Argia*.

Synon.

cadij montes. *Ouid.* 1. *ſaſt.* Arcadiz montes ge-
idi. *Id.* 1. *met.* Iuga Arcadia. *Id.* 2. *ſaſt.* Par-
thaziæ niues. *Ibidem.* Arces Arcadiz. *Claud.*
1. *in Ruſſ.* Argi Arcadiz. *Prop.* 1. *eleg.* 1. Fines
1. *ſaſt.* 3. *Theb.* Colles Arcadiz nigri. *Hor.* 4. *od.*
2. ob ſiluas, quibus adumbrati nigrefcere
videntur; & ob nigram terram frumenti ſerem
ſenſit Arcadij populorum agri. *Sen.* 10
Agam. Arcadica nemora. *Id.* in *Her.* *ſur.*
tus Lyciæ, à monte Lycro. *Sax.* 1. *Georg.* Siluæ, &
umma Lycxi. *Id.* 2. *Georg.* Saxa Lycxi. *Id.* *eclog.*
o. Siluæ amneſq; Lycxi. *Id.* 3. *Georg.* Siluæ Ly-
ceæ. *Stat.* 1. *ſilv.* 3. Gelidi pineta Lycxi. *Ouid.* 1. *met.*
rhaſij larex. *Ouid.* 1. *ſaſt.* Parrhaſij, dos, ora.
1. *ſaſt.* Siluæ Erymanthidos, à monte, & regio-
ne adiacent. *Ouid.* 2. *met.* Tellus Erymanthi-
ſos vrſæ, à Calyſto, quæ Arcadem peperit.
Luſtra Partheniæ, à monte. *Claud.* 2. *de rapt.* Par-
thenij ſaltus. *Virg.* 10. *rel.* Et iuga Parthenij ſaltus.
Parthenium antrum. *Prop.* 1. *eleg.* 1.
enaliz ſiluz, à monte. *Ouid.* 2. *de art.* Mzenalij
linus. *Id.* 5. *met.* Mzenalis ora. *Id.* 3. *ſaſt.* Mze-
nala, orum. *Claud.* 1. *de rapt.* Mzenalij ſaltus.
Pant. Cyllenius, a, um, quod ad Arcadiam ſig-
uratè ſpectat. Cyllenis ora. Cyllenis, diſ, à
ſcem. *Ouid.* 5. *met.* Hinc populi:

Arcades.

popos quercus. *Lycophr.* ob antiquitatem ab ip-
ſiſ prælatam. Lupoſormes. *Ibidem.* alludens
oriſſant ad Lycaonem Regem Arcadiz, qui in
upum conuerſus. Nyctimi ſectores. *Ibidem.*
Qui ante Lunam fuiſſe celebrantur. *Apoll.*
4. *arg.* 4. vnde & *Ouid.* Gens Luna prior: quod
tiam *Lycophr.* in *Caſt.* Arcadij coloni. *Stat.* 2.
Theb. Populi.

cadiz gentes. Parrhaſiz turbz. Parrhaſiz ca-
truz. *Stat.* 7. *Theb.* Nonacri, orum: & Nonari-
ni. Mzenali, orum. Tegezi, orum. Glan-
laphagi, orum, quod olim glandes paſcebant.
Abæaz, orum, pop. in Arcad.
ſelyni, orum, ideſt antiquiores Luna. Flete
ferculeus Arcades obitus Nondum Phœbe
aſcente genus. Iuga Parthenij, Nemeq; ſo-
nente, ſeriatq; graues Mzenala planctus. *Sen.*
Her. *ſer.* Arcadus ſedes, & in hoſpita tecta Ly-
caonis. *Ouid.* 1. *met.* Lycaoniz gentes, Lycaoni
ſim ſubditæ. Lernei alumni. *Stat.* 4. *Theb.* à
Lerne palude in Arcad.

ARCANVM, i.

retum. *Claud.* 2. *de rapt.* Penetratia mentis.
Intima cordis. Secreta cordis viſ ver-
erum extrahat. *Sen.* in *Hipp.* Res eſt arcana
rud. 4. *met.* Pectoribus multa tegenda. *Id.* 3.
1. 8. Secreti quicquid. *Ibidem.* Arcanum conſi-
lium. *Stat.* 3. *ad.* 21. Secreta mens, pectora, cor-
a. Pectoris interiora, cordis, animi celare,
rege. Quicquid corda tegunt, interna; pe-
tora ſeruant. Arcanum os. *Mart.* 1. 90.

ARCHEMORVS, i.

Qui, & Opheltis Lycurgi Thracis Regis filius,
qui à patre nutriendus Hypſipyle ſuit tradi-
tus; quæ aliquando cum Langia fonte Argi-
us ad Thebanam expeditionem proficiſcibus
oſtenſura eſſet, Archemorum alumnus humi
depoſuit, quæ abſente adrepens ſerpens pueri
interemir, cuius cauſa cum à Lycurgo nutritæ
ad ſupplicij quæretur, ab Adraſto, ceteriſq;
Argiis ſeruata eſt, in pueri honorè demortui
ſacrificijs, & certaminibus inſtitutis apud di-
ctum fontem, qui deinde ab extincto puero
Archemorus cepit vocitari; Nemei verò dicti
ſunt ij ludi, vt nonnullis placet, qui clariore
ſacti poſt victoriam Herculis de Nemeo leo-
ne. V. *Hypſipyle*.

Hypſipyles, vel Hypſipyle puer, ideſt alumnus.
Ouid. in *Ihon.* Opheltis, & Eupheres, priſca no-
mina. *Id.* 3. *met.* in cuius honorem Nemei ludi
fuerunt inſtituti. *Panſon.* V. *Opheltis* vix multa.
Sunt qui dicunt, ex huius pueri ſanguine, pro-
creatum Apium herban. *Pier.* lib. 5. 2. Infantis
corona pulcra redamur lactens, galathi-
nus (Græca voce) cum animam eſſaret lenie-
ter eſt lacrymatus. *Simond.* apud *Athen.* lib. 9.
Langia, nam priuſquam diceretur Archemo-
rus ſons, vt innuit *Stat.* 4. *Theb.* dicebatur Lan-
gia. V. *Neme.*

ARCHILOCVS.

Lacedæmoni, ſive Parij, (ex *Paro* inſula) poete
nomen, à quo carmè iambicum fuit repertum,
quo Lyncamben focerum ſuum, qui ſibi pa-
ctam filiam Neobolon nomine, alteri locauit
ſet, ad ſuſpendium adegit. Vixit ſub Romulo,
cuius quidem verſus elegantiores ſunt, ſenten-
tiſq; plenæ, in quibus (vt inquit *ſententia*)
plurimum ſanguinis eſt, & neruorum. Huius
libros ob inuercundiam, & obſcenitatem La-
cedæmonij ex vrbe tolli iuſſerunt; eorumq;
authorem in exilium relegari eadem hora, quæ
fuerat captus, quod in carminibus ſuis ſcripſiſ-
ſet; melius eſſe abdicere arma, quam mori. Po-
ſtremo à quodā, cuius nomen Coraci, in bello
interiectus fuit. *ſapphoni* poemati dilexit,
vt *Diphocus* Comicus obſeruauit apud *Athen.* lib. 13.

Vates Parius, à loco gentilitio, ſive patris.
Author iamborum. Iamborum, vel iambi reper-
tor. *Ouid.* in *Ihon.* Teſſiclei filius, enatus, vel Te-
ſſiclei. Spretus gener inſido Lyncambe. *Hor.*
epod. 6. V. Iambus, Nec focerum quærit, quem
verſibus obſinat atris, Nec ſponſæ laqueum
ſumoſo carmine nectit. *Hor.* *epiſt.* 3. lib. 1. ad quod
enim mortis genus focerum adegit, adegit &
ſiliam ſibi ſpoſam.

Archilochum proprio rabies armavit iambo.
Hor. *de art.* Animus Archilochi. *Ibidem.* verſus,
carmen, &c. Lyncambe carniſſet: quod eius ne-
cis fuerit cauſa.

Sapphoniſ amator. Tincta Lyncambe ſanguine
tela dabit. *Ouid.* in *Ihon.* nempe iambos verſus
intorquebit. Qui quondam acerbam Muſam
vipera primus tinxit bile. *Anthol.*

ARCHIMEDES, iſ.

Syracusanus vir omni mathematiciſſi, & geome-
tricarum rerum genere peritiſſimus. Hic inter
cætera

cetera mechanico artificio sphaera vitream fecit, in qua mira arte dissimiles motus circum-
rum visabantur, vnde *Claud.* Percurrit propriū
menticus signifer annum, Et simulata nouo
Cynthia mense redit. Addeq; studio geome-
trico addictus, vt saepe numero inuictus ad
balnea ductus, dum perungendus in cratere
cōstituebatur, per corporis vaguenta figuras,
ac lineamenta digito inscriberet, teste *Plinarch.*
in *vita Marcelli*, sub cuius tempore floruit, Qui
in Syracusarum expugnatione, vnde is pluri-
mū damni ex vltorio Archimedis speculo ac-
ceperat, cū interdixisset, ne is vnus interfe-
retur; vrbe iam expugnata, dum ipse animo,
ac oculis in terram defixis formas geometricas
exprimeret à milite ignarus, quae esset, interfe-
ctus fuit, cui sepulcrū idem erexit *Cos.*, quod
inter vepres posita à se reperit testatur *Cic.* in
Tuscul. quum esset in ea provincia quae flos. De-
mum is est, quem Macheosus, & geometriz
studiosi numē sibi quodammodo venerantur.

Scen Syraculus. *Claud.* Syraculus, Siculus Geo-
metra. Siculæ repertor sphaeræ. Fallaces vi-
treo stellis componere mundo Nouerat. Quæ
vis animauerit astra, Imperitq; choros quo
viuax machina motu. Nouerat, &c. *Claud.* Pri-
ma Syracusij mens prodidit alta magistri. *Ho-
ratius.* Syraculus magister. *Maf.* 3. c. 17. Cal-
lidus orbium qui temperavit sidera vitreo
Ceplo loue emittente, & adæx consilium minus
approbante. *Id.*

Archea, meminit Archimedis lib. 5. quem præfe-
ctum, & curatorem insignis naui onerariæ
fuisse, quam insignem faciendam curabat *Hie-
ron* Syracusarum Rex *Ptolomeo*, & quem heli-
cem primum inuenisse dicit, de qua vide in-
fra in Architectonica. Archimedarum proble-
ma. *H. l. l. l.* Archimedes describitur à *Sil.* lib. 14. v.
342. Decus immortalæ Isthmiciæ colonis, idest
Syracusij, qui ab Isthmo Coloniā duxerāt.

ARCHITAS, x.

Heliæxi, siue *Mnecarchi* filius patria Taren-
nus, eiusq; ciuitatis facile princeps, professio-
nis Pythagoricæ Astrologus, & Geometra;
quam à Platone didicerat, quem pariter per
litteras mouuit vt è Sicilia discederet, quod
Dionysius de eo necādo cogitaret. Cubum
primum inuenit; columbam ligneam tam affa-
bre effinxit, liberauit, & inflauit, vt viuz
volatum imitaretur. Platanem quoque scilicet
puerorum crepitaculum primum adinuenit, vt
pueros, ocio faceret abstinerent. Tandem nau-
fragio perijt, vt indicat *Hor.* 1. c. 28. & in *Apu-
lia* sepultus ad litus Matinum.

Quem olim deuexi rapidus comes *Orion* Ily-
ticis Notus obruit vndis. Te maris, & terræ,
numeroq; carentis arcæ Menforem cohibent
Archita, *Hor.* *Idem.* Tarentinus geometra,
astrologus, philosophus, &c. Pythagoricus
Tarentinus. Platonicus Tarentinus. *Sophus*
Tarenti. Pythagoræ auditor, effecit Taren-
tinus. *Archizæ* soboles *Babylonius* *Horos*.

Prop. 4. clog. 1.

ARCHITECTVS.

Læter quos olim eluxerat *Dædalus*. *V. l. l. l.*

Menecrates *Ephesinus*; *Ctesiphon*, tempj
Dianæ *Ephesinæ* constructor; *Epeus*; *Philo*
Atheniensis; *Archimedes* *Syracusanus*; *Mich-
ael* *Angelus* *Bonarotus* *Florentinus*, & alij.
Architecton, is, *Varr.* qui præest fabricæ, & ratio-
nem operis animo concepit, metatur, fabri-
candaq; præscribit. Curator ædificij, fabricæ,
molis, *Machinarius*; qui machinas excogitat.
Mechanicus. *Sueton.* Ingeniosus, & solers fa-
bricaror, operum. Curator operis. *Hydrau-
licus* qui fistulis, tubisq; aquam perducit quo-
libet, vel in ipsos montes, si velit.

Huic Architectonica pertinent.

Ergara, x, machina tractoria axe recto, quæ ob-
nitentibus, & in orbem euntibus vectarijs
versatur, qualis est, qua in petra hendis in fedi-
ficium faxis magni ponderis, & in altum tra-
hendis videmus; & qua etiam in emolenda
anchora vtuntur in onerarijs nauibus nautæ.
vulgo *Argane*.

Succella. *Veger.* machina tractoria tereti liguo cō-
stans duobus vectibus traiecto, circum quam
ductarius funis obuoluitur: vbi in duobus ar-
rectarijs, quæ ab anteride sustinentur, tran-
sversa ponitur succella inter chelonā duo
versatilis. Anterides verò sunt, vel alcus, pi-
læve maris obnitentes labans ædificium sui-
ciantes, vel eigna parietes ruinofos sustinentia:
quæ à *Vitruvio* dicuntur etiam, erismæ.

Chelonæ, orum. *Vitruv.* Ansæ quædam arrecta-
rijs tignis affixæ, in qua succellarum cardines
coniecti versantur à vectarijs.

Vectis, is, *Vitruv.* Palus ligneus, aut ferreus, quo
circumagitur ergata traiecta, aut succella. Est
etiam vectis, quæ vulgo mechanicis dicitur *le-
uæ*, quod onera facillimè vnus subleuabit pro-
multis. Vectis rostratus: *Plin.* præpilatus seg-
ro. Rostrum, vel ligula, pars vectis, quæ sub
onus subducitur; & Hypomochlio insistit: *Hip-
pomochlium*, id, quod vecti subijcitur, vt ob-
nisi suo vectem adiueat.

Trochlea, x, & *Rechamus*. *Vitruv.* tractoria ma-
china cum xreo, ligneove orbiculo, qui circuli
axiculum versatur, siue roetula striata. *Tro-
chlea* polyplastos. *Vitr.* in qua plures orbiculæ
striati versantur. Funis ductarius, qui per tro-
chleæ orbiculo traiecitur.

Helice, vel pontus, *Helix*, cis, machina cochlea-
rum instar clauicalatim, spūratimq; striata,
cuius circumductu attolluntur, & sustinen-
tur grauissimas pondera; & illa apud *Germa-
nos* vtuntur aurigæ in subuehendis curibus
onustis, vt si quid est in totis vicij, extrahant,
corrigan, & reponant; quam primum inuenit
Archimedes; quæ; nauigium inceptum ab
Hierone in mare perduxit, ex *Athen.* lib. 5.

Tympanum. *Vitruv.* & *Rota*. *Idem.* Ingens scilicet
rota, quæ à calcantibus hominibus circū-
magitur, & axis fune obuoluitur, & effert in
altum vasta onera, aut valuas etiam aquarum
obices, dicitur eam. Versatile tympanum.
Idem. *Amphireusis*. *Idem.* *Peritrochos*. *Idem.*
vocalia Græca.

Ciconia, & *Tollos*, is. *Plin.* machina putealis,
cuius hæc structura. Trabs alte fudo depōsitur,
cui

in altitudo altera longior transfusa immititur fibula adstricta potest vnam partem præparare; quæ si puteis aquas illic hauriunt: & is machinis Florentiæ suburbanus ager maxime abundat ad hauriendas aquas in labris, & id ad hortos æstivo tempore irrigandos. sc. forpices vincti. *Vitis*. anse sunt, quibus endulum pondus mordicus apprehensum abstinetur. Fibula. *Idem*. Axiculus, vel clausus, qui per tignorum capita traiecit, ut ea onteat.

clia, x. *Mart. 9. 19.* Haustoria machina, quæ trahit aquas ex cisternis, aut colluviariis; fortitan quàm vulgò dicimus *Tromba da canare* aqua dal pesce. Curva laboratas antia tollit quas.

adaces. *Vitis*. ex ferro rotunda quædam fibula in extremis scoporum capitibus adactæ, aut stumbo effuso firmatæ, quæ in armillis versantur Armillæ. *Idem*. annuli. *Vitis* vmbilici ferrei, quibus enodaces, seu vertibula quædam asseruntur. Subscutes. *Idem*. Tabellæ ligneæ, subus asles, & materia compinguntur: & alia iustitiam habes apud eundem, quem *H. luv.* in rememorate suo citat.

cella, quæ etiam dicitur perpendicularium. *Sic*. instrumentum, quo fabeli filum plumbo appenso explorat structuræ in altum resititudinem, *Libella*. Ad libellam, & normam exigere dixere *Plin.* & *Vitis*. *Laurel*.

opera, x. *Plin.* instrumentum geometricum, quo distantia, & altitudo locorum è longinquo deprehenditur per minuta foramina transmissa. oculi acie, & intervallo colligente. nullis, is, funiculus aliquo illius colore, quo cæteri tabulas, vel lapides dirigitur secandos. *tea*. *A. Gall.*

orma, & Regula, *Squadra*. ita ut libella explorat altitudines, norma angulos, regula longitudo. Hinc:

ARCHITECTURA.

neccatis are. Hic clari viguere. Menecratis rtes, æque Ephesi spectata manus, &c. *Asien.* ic Dædali virtus, ars, studium, &c. Ctesiphonitis artes, ingenium, cura, &c.

ARCTOPHYLAX, clis.

tta maiorem vrsam sydis, quod alio nomine runcupatur à nonnullis, quamvis improbet. *lygum*. Bootes, de Arctophylace hæc ille: Dittum fuisse Arcadem Calystionis, & Iouis filii, quem dicebatur Lycæon genitricis parens, cum ad eum Iupiter hospitij causa diuertisset, in epulis concitum apposuisse. Sed re à Ioue cognita Lycæonis domum fulmine percussam indignabundus incendit, ipsamque criminis authoria in Iupitem transfusa. Matrem verò, Arcademque filii, qui fuit postea dictus Arctophylax, nempe vrsæ cauda, in cœlum transtulit; atque inter sidera collocavit, *ex eodem Hyg.* Cum itro vrsa maior formam plaustrij præficeret, hic iustus vrsæ, auriga plaustrij est habitus, quod à ergo videtur insequi, vnde Bootes à nonnullis vocatur. *V. suis loci.* Qui tamen antequam inter sidera collocaretur, filios habuit. sturus, i, stella in signo Bootæ post caudam

maioris vrsæ, cuius ortus, & occasus futuras tempestates portendit: oritur à Canicula sex post diem quinquagesimum; Sic dictus ab vrsæ caudæ similitudine. At si non fuerit telus secunda sub ipsum Arcturum, &c. *Virg. 1. Georg.* Arcturi sidera. *Bootes*. Nec scæus Arcturi cadentes impetus. *Bootes*. *V. suis loci.* Arcas, dis. *Quintus 2. met.*

Calysto, seu Calystus, seu Calystone sicut, natus, &c. Custos Erymanthidos vrsæ. *Quid. 1. fast.* Hyperboæ glacialis portitor vrsæ. *Star. 1. Theb.* Custos vrsæ. *Quid. 2. fast.* Tardumo; sub astris Arcada. *Star. 5. fil. 1.* Gelidi signa Bootæ. *Pom. ran.* Proles Lycæonis parentis. *Quid. 2. met.* Castoigne sui tardus plaustrij iam non stabilis ruet Arctophylax. *Sen. in Thyest.*

Epith. Piger, tristis, rigens, frigidus, glacialis, gelidus, hyperboreus, tardus, Arctæus. *V. Bootes, & Calysto.*

ARCTOS. g. f.

Græcis vrsus, vel vrsa, pro duobus signis celestibus accipitur, quæ maior, & minor vrsa dicuntur. *V. vrsa fides.* Hæ septentrionali polo velut axe quodam nixæ Arctico circulo clausæ, & ita collocatæ sunt, ut vtraque resupinata, alterius cœterat caput: sed caput eius, quæ superior est ad caudam inferioris conendat: dicuntur autem Helice, & Cynosura. *V. suis loci, & Calysto.*

Arctica plaustra. *Sen. in Med.* Sidera Erymanthidos vrsæ. *Quid.* Stelle nunquam tangentes æquor. *Idem 5. vrsæ.* 4. Proxima sunt nobis plaustrij præbentia formam, & quæ præcipuum sidera frigus habent. *Idem 1. vrsæ.* 10. Axis nivalis. *Id. 4. 13.*

Arctous orbis. *Luc. 1. Pharf.* Polus. *Mart. in Anaph. 15.* Signum celsi glacialis poli septem stellis Arcades vrsæ lucem verso temone vocant. *Sen. in Herc. fur.* Siccus trionum tractus. *Musæus.* Curriculum vrsæ. *Noma. ex Dionys.* Expertus Oceani, & nunquam tingens mare. Arcti cæ ualeo metuentes æquore tingi Oceani, &c. *Aras.*

Parthasis, dis. *V. Calysto.* Parthasides stellæ: Namque omnia nosse potestis, æquoreas nunquam cum subeat aquas. *Quid. 4. fast.* Quo genita est liquidis, quæ caret Arctos aquas. *Ilum n. luv.* exoravit enim Iuno Tethyn maris Deam, quod pellicem, pellicisq; filium inter astra Iupiter collocasset, ne permitteret marina, aqua demergi. quod sic factum fabulantur. *V. vrsa.*

Epith. Hiberna, nescia nostri nominis (dixit olim *Mart. 9. ep. 86.* nunc autem conficia dici potest) gelida, opaca, Menalia, Parrhasis, Lycæonia (à locis Arcadiæ) Strymonia, Scythica, Borythenia, Boreetis, (à locis hibernis, apud quæ videtur) immuns æquoris, quod non sub æquore, ut alia sidera, occidat. *Quid. 13. met.* æquoreis expertes Arctos, &c. *Id. nu. plur.* glacialis, fremens, ventrosa, frigena, austriana, pruinosæ, ætheria, algens, lucida, volubilis, &c.

ARCVS, us.

Vel arcus est, quo iaciuntur sagitte.

Nervus. figur. pars pro toto. *Virg. 10. Æn. Cornu Cornu flexile. Id. Georg. 10. Curvato torquissimæ spicula cornu.* Cornua adducto nervo. *Ovid. 11. met. Cornua parcus;* unde lunare arcum dicitur à poetis pro armare, seu parare ad emittendas sagittas. Nervus equinus, quo arcus tenditur. Adducto curvatus se in cornua nervo. *Ovid. ut supra. Valtum locutus flexit arcum cornibus Sen. in Herc. fur. Arma Dianæ, Apollinis, & Cupidinis;* cui fuit sacer. Nitido spectabilis arcu. *Petrarcha. Pone truces arcus, agmenq; iniquite pharetræ;* idest sagittas. *Stat. 3. silv.*

Ephiteta plerumque sumit à locis, ubi frequens est illius usus, ut

Epith. Ichureus, Armenius, Gortyniacus, Cydonius, Scythicus, Sarmaticus, Geticus, Lycius, Achæmæus, Gnosiacus, Amazonius, Mœnalicus, Thracæ, & Thracius, Dictæus, &c. (tum à qualitatibus.) Horrifonous, habilis, flexus, acer, lethifer, aureus, minax, incertus, fulgens, cornuus, lentus, sinuatus, curvus, sinuosus, satifer, flexus, flexibilis, iniquus, teres, dubius, &c. certus.

Sic arcum tendere, flectere, intendere nervus, sinuare, contendere, lunare, cuiuare, excutere, convertere in aliquem, solvere curvatos arcus, retendere, &c. *ex poet.*

Vel Arcus est struclura, nempe fornix, cuius formæ multi sunt, & olim fuere Romæ triumphales, de quibus ita scribit *Georgius Fabricius in sua Romæcap. 15.* Arcus olim honoris, virtutisque causa erecti sunt ijs, qui externis Gentibus domitis singulares victorias patriæ pepererant. Hi primùm rudes, & simplices fuerunt, cum præmia virtutis essent, non ambitionis lenocinia; seculo insolentiore monumenta victoriarum, & triumphorum pompa in ijs incisa. Fuerunt autem vel latentij, ut sub Romulo; aut ex rudilapide quadrato, ut Camilli; aut ex marmore, ut Cæsaris in foro, Drulli cuni trophæis in via Appia; & reliqui, qui recensentur ab ipso *Fabricio*, quique eos describit. Triginta sex fuere arcus marmorei Romæ, quorum nonnullorum vestigia adhuc videntur: ut arcus Constantini; Titi; Seueri; Gordiani; Arimini videntur, qui Cæsari fuerunt erecti: Anconæ, qui Traiano in portus ingressu constitutus fuit; & alibi.

Sic facit edomitis gentibus arcus ozans. *Mart. 8. 64. Testudo triumphalis. Triumphalis fornix Signa triumph. Arcuatum curvamen. Ovid. 11. met. v. 590.*

Vel est arcus cælestis. *v. Iris sua loco*, ubi fabulæ, qui denunciat tempus futurum secundum eam Cæli partem, quæ se exulerit, ut in questionibus naturalibus disputat Seneca Philosophus.

Quamvis prætexens picta ferrugine cælum Venturam admittat imbrifer arcus aquam. *Tib. 1. el. 4. Arcus mille coloribus. Virg. 5. Æn. Arcus trahens mille colores. Id. 9. Thaumantis dis. Ibidem V. Iris, & Claud. & Stat. Purpureus arcus. Prop. 3. eleg. Piuuius arcus. Hor. de art. Thaumantis proles. Virg. inopit. Nuncia lunonis. Ibidem.*

Virgo Thaumantæ. *Ovid. 14. met. Virgo discolor. Sat. 10. Theb. Nimbiorum creatrix. Ibidem. Qui color infectis aduersi solis ab ictu Nubibus esse*

solet. *Ovid. 3. met. Qualis ab imbre solet percussus solibus arcus Inicere ingenti longum curuamine Cælum. In quo diuersi niteant cum mille colores Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit: descript. Virg.*

ARDEA, z.

Urbs in Latio 18. mill. ab Vrbe Turni, & Rutulorum regia, à Danae Persei matre, vel, ut alij malunt, à Dauno Plutumni filio condita, & à feruore regionis sic dicta. *Mart. 4. 60. Ardea solitrio, Præanaq; rura petantur, Quisq; Cleonæo sidere feruet ager. Quam urbem post Turni mortem igni consumptam, & in aem sui nominis conuersam fabulatur. Ovid. 14. met. Quam autem longus, & incurvis ceruicibus facit Epicharmus apud Athen. 2. Atque multæ Ardeæ collo in longum flexo. Idem Epicharmus apud eundem lib. 9.*

Tempestatis indicium esse innuit. *Virg. Cuique maris In sicco ludunt fulcra, notasq; paludes Deserit, atque altam supra volat ardea nubem.*

Sed vrbes Synon.

Regna Dauni. *Virg. 12. Æn. Urbs Dauni, & patris antiquam Dauni deservit ad vrbes. Idem 10. Iugera Dauni. Stat. 5. silv. 3. Regia Turni, & Rutulorum. V. Rutuli. Urbs Dicta potens Sospite Turno. Ovid.*

ARDOR. V. Ignis.

ARDENS, is.

Ignitus. Ardescens. Igneus. Exardens. Feruidus. Candens. Furens flamma. *Hor. Igne rubens. Ovid. 12. met. Flagrans. Conflagrans. Desflagrans. Fumans: — & patriæ sumantia tecta relinquunt. Ovid. ibid. idest ardentia.*

ARETIVM, ij.

Urbs Thuscæ à Græcis condita, eo tempore, quo populus Israel sub Iudicibus regebatur, a qua incolæ dicti sunt Aretini; ubi quondam egregia vasa ex argilla fiebant summi precij. Urbs quidem ingenij abundans, & antequam in Florentinæ Reipublicæ ditionem caderet, arnis egregia.

Aretinus ager. *Tib. 4. 8. Atq; Aretino frigidus annus agro. Aretina mœnia, tecta, prata. Sic Aretinæ violant chrythallina testæ. Mart. 1. 54. Aretina vasa. Idem 14. 98.*

ARENA, z.

Nimbus arenæ. *Virg. 3. Georg. Agger arenæ. Idem 1. Æn. Examina arenæ. Idem in Ænæ. Vadus ilimofus. Ovid. 4. fast. Lituis, in quo semper Sabulum. Plin. quod vulgò Sabulum, Ripa, vel ora flumineæ. Cumulus arenæ. Stat. 8. Theb. Lituis arenæ. Mart. 10. Solidum madentis, epig. 51. Litoris exiguis pulvis. Hor. 1. od. 28. Pulveris exigui prope litus, ex cod. Haphe: vox Græca qua vitur *Virg. 7. 66. & flauescit haphæ, idest arena.**

Pulvis Erithei, idest maris, quamvis aliquid preciosum innuit, quod ibi pyropi nascantur. Mollis ripa: ventum erat ad mollem declivio tramite ripam. Littoreus pulvis. Scabæ arenosæ frendens in margine ripæ. Sterilis pulvis. Bibulus pulvis, ex epich. Arenæ.

Epith. Sterilis, bibula, sulva, flauens, fluminea, & quorea, liorea, putris, mobilis, nuda, fossi-

s, numero carens, vaga, attrita, vda, madida, cregrina, ilmosa, nitida, mollis, ingesta, gelida, vndans, natans, madens, faxifera, refluua, atula, fluctuans, luuens, vilis, flaua. nititur etiam Arena pro cerataminibus ludicris, et sepius apud *Mart. in Amphit.* Quidquid fama anit, donat arena tibi; Et pro locis, in quibus iebant - Talis Olympiaca iuuenem, qui spectat arenam. *Stat. 5. filu. V. Theatrum.* th. Amiclae, Aufonia, Elze, Cæsarea, Latia, anguinea, &c. & huiusmodi.

AREOPAGVS, i.

dictus Athenis locus à templi, vicij; Martis proximitate, vbi primum iudicium capitis auctum fuisse scribit *Plinius*; et eo iudices, qui inde Areopagitæ nominati sunt. Sic appellatus, quod in ipso iudicio primus Mars homicidij crimine reus delatus (iudicantibus aboleuicis Dijs) in eo pago fide sententijs aduocatus sit. *Legge Alex. ab Alexand. lib. 3. cap. 5. & 4. cap. 11. & lib. 6. cap. 11. Cal. Rhodig. lib. 7. ap. 19. Eud. in Pandol. & Adargia.* Verum quid igitur in Areopago. *Indus Pollux lib. 8. de magistrat. Atheniensium* scribit. Hi iudices autem le capitalibus causis iudicabant tanta quilem integritate, vt noctu, atque in tenebris, non interdiu, atque luce causas cognoscerent, quo non dicentes (velo enim obtegebantur) sed dumtaxat, quæ dicerentur, audirent, & pronuntiarent. Sunt qui dicant, reos capite velatos apud hos iudices, vt se defenderent, olim solitos adfate. opulus Mauortis. *Ouid. 1. de art. Martis* forense tribunal, *ex red. 6. met.* Martis sedes forensis. Vicina, vicus, pagus Martis. Cecropia Pallas scopulum Mauortis in arce Pingit, &c. *Ouid. 6. met.*

ARETHVSA, x.

ns est Syracusis, qui longæ fabulæ dedit originem. Aiunt eum Nereis, & Doridis filium fuisse; Elidis regionis Nympham, Dianæq; comitem; quæ, cum Alphæo adamaretur, eius vim volens effugere, Dianæ miseratione in fontem huius nominis fuit conuersa: cuius aquas cum suis niscere vellet Alphæus, illa à terra abforta, in Drygiam insulsum, deinde in Siciliam delata, sit Alphæus autem cum propter mare eam secul non posset, per cuniculos subterraneos in siciliam peruenit; ibique afficiatis Arethuse aquis, in mare Siculum sese exonerat. *V. Albius.* Verè quidem fons est iuxta Syracusas, cui creditur esse ex Alphæo Pifæ Elidis fluminis: iam obseruatum est, quæ in Alphæo iaciuntur eadem per Arethufam in Siciliam reddi, vt ait *Virg.* *Legge fabulam Arethuse,* apud *Ouid. 5. met.* De alijs huius nominis locis consule *Plin. & Læcia.* rices Arethufæ. *Cland. 2. de rapt. Alphæias,* dis. 1. *Id. 5. met.* ab amatore, vel quod inde procedat. fons Arethuseus. Nec procul hinc Nymphæ, quæ dum fugit Elias animum, Tectis sub equorea iunc quod; currit aqua. *Ouid. 2. de Pont. 10.* Cui hysa est patria, & ab Elide ducitur ortus. animum peregrina colit Arethusa Pachinum. *Id. 5. met.* Nais, dis. Miratur dulcia Nais Of-

cula, nec credit pelago venisse maricæ. *Stat. 1. filu. 2.* Sacer fons Arethuse, *ex Ouid. 5. met.* Fulminis Alphæi vetus ignis, *ex cod.* Armigera Dianæ, *ex cod.* Amatz amnis aquæ Alphæi, *ex eodem* Arcadia virgo. *Id. 3. eleg.* Epith. Frigida, Pifæ, velox. Sicula, Syracusia. *V. Albius.*

ARGENTVM, i.

Spuma argenti. *Virg. 3. Georg.* obseruatum fuit enim in Gallia, (vt inquit *Arben, lib. 6.*) vel apud Pyreneos montes, cum casu flua quædam conflagrasset, liquatum inde argentum, profluxisset, antea enim minus notum.

Talentum argenti. *Virg. 5. Æn.* Pondus argenti. *Id. 1.* Congeries argenti. *Id. 4.* Argenti lumen. *Ouid. 2. met. nior. Id. 3. Pont. 4.* Candor argenti. Veteres tellure reclusit thesauros ignotum argenti pondus, & auri. *Virg. 1. Æn.* Argenti cæcurnum. Digest. lancium argenteum supellex, quæ epulis interit vulgò *Argentaria, plati, & credentia d'argenti.* Argentiuiuium vomica liquoris æterni, & rerum omnium venenum. *Plin. vulgò Argentum viu.* Helcyfina. *Plin. Sceria in argento.* Argenti sex.

Crustæ, & emblemata argenti cælati Cæ. *Opere di basso rilieuo nell'argento.* Argenti spuma. *V. Metallorum genera.*

Argentum signari, & cudi cepit annu V.C. 585. Fabio Cos. annis quinque ante primum bellum Punicum. Argenti libras Marius tibi quinque reliquit. *Mart. 2. 76.* Argenti genus omne comparasti. *Id. 4. 39.* Argenti sex scrupula. *Unde ep. 89.* Massa, vt argenti massa. Argentei nummi; Sanguis, & anima mortuum. *Eunp.*

Epith. Lentum, solidum, luens, clarum, nitidum, felix, tenue, archetypum (*Mart. 8. 34.*) altum, &c.

ARGIA. V. Palynices.

ARGILLA. V. Creta.

ARGO NAVIS.

Sic dicta à poetis prima nauis, vel propter celeritatem, vel ab inuentore, vel ab ipfis Argiis, quos deuehebar, in qua Iason cum 50. Heroibus Græcis nauigauit Colchos. Fuit autem, (teste *Diodoro*) iuxta Pelion edificata magnitudine, atque apparatu longè maiore, quam quæ ad eam diem fieri consueuerat: erat enim antea paruum nauicularum visus. Alij factam fuisse autumant in Magnesia apud urbem Demetriadem; siue in ipsius finibus ab Pagafam Thessaliæ urbem, siue alibi: Mineræ tamen opesactam, & restauratam ab Argo, scribit *Val. Flaccus.* Sunt qui eam constructam dicunt arboribus Dodonæ siluæ, in qua olim oracula; alijs Pelicis. Tandem perfectæ nauigationis laboribus; ipsius tabulæ, & assimenta tamquam sacræ rei reliquæ Mineræ templo fuisse appensa constat vsque ad tempora Alexandri Magni. Inter alia verò collocata fuit; quod signum oritur. *prid. Id. Martij.*

Prima pinus. *Ouid. pars pro toto.* Pelias arbor. *Id. epist. 13.* quod iuxta Pelion constructa. *V. supra.* Prima ratas. *Id. 1. eleg. 15.* de maioribus tamen intelligit. Puppis Pagafæa. *Id. 7. met. ab urbe,* in cuius nauali edificata: & *Stat. 1. Achill.*

Pagafæia *Val. Flacc.* 1. Pagafæia carina. *Ouid.* 13. *met.* Pinus Tritonis. *Ouid.* in *epist.* 9. à signo Tritonis, qui in mali cacumine ad ventorum flabra verfabatur: vel potius à Pallade, quæ Tritonia dicebatur, adiutrice. Æmonia puppis. *Id.* 1. de *art.* à prouincia Thessaliæ, vnde potissimum vectores.

Et ratas Heroum, quæ nunc quoq; nauigat astris. *Ment.* in *Afric.* Ratas Argœa. *Val. Flacc.* 1. a. Græcis in eadem deuctus. *Lege* *Autorem* de hac *re* 8. *libri canentem*. Puppis Thessalica. *Idem* 1. Arg. Ratis Palladia. *Ouid.* in *ibid.* à Pallade iuuentrice, vt nonnulli aiunt. Pinus. *Valer. Flacc.* 1. Pinus Thessala. *Stat.* 3. *Thob.* Puppis Thessala. Peliaca trabs. *Prop.* 3. *elog.* 21. Ignota prima carina maris. *Mart.* 7. 18. Magnæstas, dis, à loco. Temeraria puppis, antonomasticos, quod prima fluctus marinos experiri ausa fuerit.

Et quæ facta ratis pignacis cura Mineræ Per nō recatas prima cucurrit aquas. *Ouid.* 3. *trist.* 7. Thessalica trabs. *Sens.* in *Argæum*. Ratis Thessalica. *Val. Fl.* 5. Patidica ratis. *Idem*. fabulantur enim ipsam locutam fuisse beneficio Mineræ.

Et qui moitibus duo litora cum rudis Argus Dux erat ignoto missa columba mari. *Prop.* 2. *el.* 26. Data enim fuit Argonautis columba dux itinerris Phryneo præcipiente, quam scribit *Apollonius* Euphemum nutruisse, quam postea emisit, vbi Argonautæ ad Cyaneas peruenerunt, qui eam secuti sine periculo transuerunt, sic *Ouid.* in *ibid.* Qualis et ipse fuit quoque præcipiente columba. Est data Palladiæ praua, duxq; rati.

Sus propugnate Peliaco vertice. *Caull.* in *imprig.* *Peli.* vbi *mentis* à *hæc spectantia*. Puppis Iasonia. *Thuc.* Loquax piea, dicitur *Lycephor.* in *Castand.* Pulcriprora Argus cybura. *Emp.* Quæ abiensis remis vada falsa primum penetravit, seminatæque duxit maris. *Orph.* *Argæa*.

Epith. Peliaca, audax, ardua, Argiua, nobilis, celestis, Pagafæia, celebres, improba, iura in sidera puppis.

ARGONAVTÆ, arum.

Heroes isti, qui cum Iasone Colchos profecti sunt ad euellendam auratam pellem, vt canit *Caull.* in *epithal.* *Peli.* Fuerunt numero amplius quinquaginta. *Val. Flacc.* *lib.* 1. multos enumerat, & *Orpheus*, & *Apollonius* in huius nominis argumentis. Horum autem præcipui fuerunt Iason, Tiphys, Hercules, Castor, Pollux, Hyllus puer, Telamon, Theseus, Orpheus, Nauplius, Mopsus, Zetes, Calais, alijque: quorum principatus datus fuit Herculi, quamquam Iason nauis, & expeditionis author erat. *V. Iason.* & *lege* *Val. Flaccum*, qui apud Latinos huiusmodi argumentum tractauit; *Orpheum* & *Apoll.* *Rhodum* apud Græcos.

Audaces Graii, viri Argolici, Æmonij, & Iasonij dicuntur. Iuuenes robora puppis Argiæ. *Caull.* in *epithal.* *Peli.* Argoi Reges. *Stat.* 1. *Achill.* Iasonij Heroes. *H. Strab.* Læti iuuenes. *Caull.* Heroes celestii. *Virg.* Flos inclytus Græciæ. *Sens.* in *ibid.* Nobiles Regum manus. *Idem.* Decus Græciæ. *Idem.*

Æmonæ. *Ouid.* 2. *met.* V. *suos* *luc.* & *ipse* à *Valer.*

Flacco. Argous remex. *Her. epod.* 16. Non huc Argœo contendit remige pinus, Neque impadica Colchis intulit pedem. Æmonij nautæ auricomam conati auellere pellem. Quos Pelias arbor longa per aquarum vexce. *Ouid.* Diuinum flos Heroum. *Thuc.* Semidei Iasonis bellicosi nautæ. *Prop.*

Semidei regis. *Stat.* 1. *Achill.* & 3. *Thob.* Turbaque Phasiacum Graia bibitis aquam. *Ouid.* in *epist.* & 4. de *Pont.* Excipit hospitio iuuenes Æta Pelasgos. *Idem.* Et qui per freta duxit Argonautas. *Stat.* 2. *fin.* 7. v. phæacæ.

Fabellam, quæ historiam sic narrat de Argonautis *Diodorus Sicul.* 4. Tradunt (inquit) Argonautas post captem aureum vellus, quum Atræa nauibus ostia Ponti obfedisset rem mirificam fuisse aggressos, & historica dignam: Nauigantes enim per flumen Tanaï ad eius fontes iuxta quendam locum nauis per terram ad altum fluvium tracta in Oceanum versus Arcton per eius decursum delatos ferunt. Postmodum, terra à sinistris relicta, quum ad Gades peruenerunt, nostrum mare ingressi, in patriam reuerterunt. Alia multa ab eodem asseruntur *Diodoro*, vt fides adhibetur rebus à se narratis, illorum reprobatâ sententia, qui eos per Istrum nauigantes, atq; ad eius fontes delatos, postea ad sinum Adriaticum, & inde ad patriam reuersos fuisse, cecinerunt. Verum non est huius loci horum concordare dissensiones.

ARGIA.

Regio propriè in Peloponneso, vnde Argiui à primaria vrbe, quæ Argos dicebatur, vt *ist.* ita dicta ab Argia Adrastii Regis filia, & Polynicis vxore, in qua regione vrbes primariæ.

Argos, eos, *E. n.* sing. vus Argi, orum, masc. in plur. vrbs quidem vetustissima, & nobilissima totius Achaïæ, siue Peloponnesi; in qua primus Rex fuisse fertur Phoroneus, vnde Phoroneum dicta fuit aliquando, & hæc Argos hippium, vocata ab equoium præstantia, qua tunc temporis claruit Aptem dicit equis Argos, dicesq; Mycenæ. *Her.* in qua vrbe templum fuit Iunonis vetustate, ac religione percelebre. Argos nobilibus nobis ciuibus. *Sens.* Dulces remebat ad Argos. *Stat.* 2. *Thob.* Vrbis Argolica, antonomast. *Ouid.* *Pont.* 2. & 4. *met.* Vrbis Phoronica, à Phoronto primo Rege. Dipfion, siue Dipfium, olim dicta propter aquæ penuriam. Doricum, i. *Sophoc.* Hippodorum. *Enstas.* Iasium. *Idem.* Argialæ. Hippium, quod Neptuni equis pastua suppeditaret. Argiua vrbs. *Sens.* *Her.* *fur.* Regia nobilis antiqui Inachi. *Idem* in *Thyrs.* V. *Inachius.* Vrbis Abantæ, ab Abante, quia in illa etiam regnavit. V. *Abant.* Acrifoneæ arces, ab Acrifio, qui tertius ab Abante ibidem regnavit. *Ouid.* 5. *met.*

Nauplia, agri Argiui oppidum, & portus Argorum, quod inde nominatum, quod eo naues applicent. *Strab.* 8. ea est hodie fortassis; quæ vulgò, *Napoli* di *Romanæ*, dicitur insignem habens portum. Prosymme, opp. Argiutorum. *Stat.* 4. *Thob.* Nemæa, Mycenæ. V. *fur* *lert.*

Troezen fidei societatis Atticæ illustis. Epidaurus Æsculapij templo inclyta, de quibus V. *fur* *lert.*

Inia, Amyclæ, arum, quamvis Laconiæ ab ali-
quibus adscribitur tutius. Thyrea, opp. finiti-
mum Argiuis, & Lacedæmoniis, ob cuius
terminos indecisos varia fuerunt inter illos
bella. Hinc Ouid. 2. *fast.* v. 662. Si tu signasses
olim Thyreanda terram.

alius, fluv. est à Sympbalide Arcadiæ lacu
profluens, qui deinde terræ occultatus in
agrum Argium denudè erumpit, & in sinum
Argolicum illabitur. Hinc Ouid. 16. *met.* —
eodem modo gurgite lapsus Redditur Argoi-
is ingens Erafinus in agris. Inachus fl. V.
Geogr.

rexus. *Steph.* mons Argiæ regionis, vnde plaga
illa Lyræa quoquo dicitur; sed cum sit Arcæ-
liæ vicinior, huic potius esset adscribenda.
Hinc Ouid. 1. *met.* — iam pascua Lernæ, Con-
trita; arboribus Lyræa reliquerat arua. Lyr-
æa tellus. *Valer. Flacc.* Arg. 1.

th. Vrbs Argos. Achaicum, superbum,
tipplum, Abanærum. Inachij, vacui, in-
til, &c. Sclucosum laudis Argos. *Arb. lib.* 10.

Synon.

nacia arua, *Stat.* 3. *Theb.* à Danae ex fabulis
ota. Humus Persea. *Id.* 4. *Theb.* Aurea quon-
am arx Persæ. *Alphus Græcu.* Vrbes Argiæ.
Lact. 4. 55. Argiua tellus. *Sen.* in *Troad.* Argo-
æ vrbes. *Id.* *Here fur.* Argolis, dis eadem cum
argia. Abantis, Acrisij, Inachij, Phoronei
ignum, imperium, &c. Vrbs sacra Iunoni,
Her. 1. *ed.* 7. Hinc

Populi.

giui. V. *Græci* Argolici. Scirps Inachia. Pe-
pæa phalanx. *Stat.* 2. *Theb.* Argiui coloni.
Lact. 4. 17. Argolica gens. *Idem* 66. Inachidæ,
Inachio. V. Inachus. Argos, pro Argio,
Virg. plant. in *Amph.* Natus Argus ex Argo-
tere.

Argiuorum reges ex historiarum moni-
tione præter Inachum recensentur à *Stat.* *lib.*
Theb. Toruus Abas, Præteusq; nocens, mi-
q; Phoroneus, Truncatusq; Pelos, & sæuo
luere sordens Oenoneus, &c. de quibus
suus locus: sed inter hos fuit etiam Acrisius,
tamemnon, & alij. V. *suus locus*.

ARGUMENTVM.

ichæ, Lemna Dilemmatis. Materies, &
ceria. Causa. Argumenta nouis inspeant
centia rebus. *Mont.* — aut curuani ferre-
ne rotato Torqueat enthymema nec histo-
s ficiat omnes. *Iou. sat.* 6. sagitte dicuntur
umenta retorta, seu responsa aduersario-
n, vel obiectiones. *Iou. sat.* 7. — quæ ve-
nit diuersæ forte sagitte.

ARGVS, I.

oris filius, *Montem.* à Græcis cognomi-
us, quod totus oculis scateritcentum verò
illis repletum fuisse fingunt, qui zelotypiæ
sua à Iunone fuit lo tradita, quia in vaccam
iter mutauerat, custodienda. Sed à Mer-
no testudinis sono nuper, reperit delinquit
tus Iustus Iouis capite obtruncatus est: cuius
in oculi à Iunone in Pautonis cauda fue-
: inserti. Lege *Falsam apud Ouid.* *lib.* 1. *met.*
us allegoriam habes apud *Alarob.* 1. *Sat.* 5. 19.

Aristorides, à patre. *Ouid.* 1. *met.* Custos Iuno-
nius. *Id.* 2. *eleg.* 2. Custos Virginius Ius. *Virg.* 7.
Æn. Centeno lumine cinctus. *Claud.* Custos
Inachiz iuuenæ. *Stellatus.* *Ouid.* & *Stat.* Cu-
stos Phariæ iuuenæ. *Stat.* 1. *Theb.* Quem Mer-
curius sono testudinis delinquit interfecit, &
hisp. Donec Aristorides feruam dam tradidit Ar-
go. *Ouid.* 1. *met.* Centum vigilans oculis. *Mont.*
Epith. Sacer, stellatus, vigilans, &c.

Iosiphus Scalig. obseruat malè dictum ab *Ouidio*
huic Argum Aristoriden, Aristoris scilicet si-
lium; quum ab hoc Argon primam nauim cõ-
structam fuisse constet ex Apollonij testimo-
nio, qui prior fuit Ouidio: sed diuersum fa-
cit, & alio patre generatum autumat.

Sed sic intentis lærebam fixus oculis Argus, ve
ignotis cornibus Inachidos. *Prop.* 1. *eleg.* 3. The-
splades, ab vrbe, de eo autem intelligit *Valer.*
Flacc. 1. Arg. qui primam nauim molitus est.

Multiculus bubulcus Inachiz. *Anthol.* Milleo-
culus pastor. *Æsch.* Iunonis propugnator.
Nonnu. Iouis obseruator. *Idem.* Infomnis
toto corpore fulgens oculis. *Idem.* Iouis specu-
lulator cornigerorum hymenæorum. *Idem.*
Adulteri Iouis nouos thalamos obseruans. *Græc.*

ARGYRIPPA. V. *Apulia.*

ARIADNA.

Et Ariadne, Minois Cretæ Regis filia ex Pas-
phae, Phædræ soror, Androgeos, & Glauci:
quæ Thesea, cuius amore exarserat, labyrin-
thum ingressurum tradito filo adiunxit; quem-
q; redeuntem in patriam vsque ad Naxum in-
sulam infecuta est, quo loco ab homine perfo-
do relicta, ac lugens, Libero patri postea nau-
fuit, à quo donata est corona septem stellis ad-
ornata, quam ille à Venere, & Horis accepe-
rat. Postremò à Diana dicitur sagitta percussit,
arque occisa, quod virginicatem non sei-
uasset. Thesei verò perfidia, & Ariadnæ de-
relictæ quærimonia ansam dedit Græcis,
Latinis, Italisq; poetis, & musicis, non insu-
as componendi Tragædias, & cantuiculas.
Sed ad nostram. Meminit Ariadnæ *Caroll.* in
epith. *Peles Prop.* 3. *eleg.* Ouid 8. *met.* diffususq; 3.
fast. 459. & *epist.* 10.

Gnosia virgo, à loco Gnosia, dos. *Stat.* 1. *fil.* 2.
Gnosias, dis. *Ouid.* 1. *de art.* Minois, dis, à patre.
Id. epist. 15. in qua ipsius quærimonia narra-
tur, & quidem perlegere licebit. Cui pater est
Minos, cui mater filia Phœbi. *Idem.* Quæ, ve
regerent passus, pro duce filia dedit. *Idem.* Fe-
mina periuri fraude sepulta viri. *Idem.* Mi-
notauri soror, ex *ed.* Androgeos soror. *Id.*
Minois virgo. *Id.* *epist.* 16. Minois virgo *Apoll.*
Argon.

Celi spectabere sidus Cressa puelle. *Ouid. epist.* 15.
Quæ dedit ingrato filia regenda viro. *Id.* 3. *sat.*
Stellata corona. *Apoll. Argon.* Libera, à Libero,
patre, cui nupsit, & cuius admonitio in somnis
perterritus Theseus in Naxo insula illam re-
liquit. Testis siceræ torta corona Deæ. *Prop.*
3. *eleg.* 18. Coniux Bacchi. *Hor.* 2. 19. & *Ouid.* in
epist. Phædræ soror *Sen.* in *Myth.* Sic micet æter-
num, viciuq; sidera vincat Coniugis in Celo
clara Corona tuæ. *Ouid.* 5. *trist.* 4.

Gnosiaæ puellæ ferta. *Sen. in Herc. fur. V. Corona fidus.* Errans ignotis arenis deserto in litore Naxi. Theſea eedentem celeri cum claſſe tuetur Indomitis in corde gerens Ariadna ſuorores. Minois ſilia. *Sen. in Herc. fur. Te te ſoror (Phædra loquitur) quacumque ſideret poli In parte fulcres. Id. in Hipp. Ducitur magno noua nupta cælo. Id. in Oed.*

Quali, Theſea iacuit cedente carina Languida deſertis Gnoſſa iſtoribus. *Prop. 1.3. Regia virgo. Catull. in epith. Pel. Er Gnoſſim Bacchus amauit. Ouid. epith.6. Creſſa virgo. Stat. 5. ſilu. Non talem Creſſa ſuperbum Callida ſollicito reuocauit Theſtea ſilo. Bacchi puella, ſiue vxor. Mart. 10.35. V. ſup. in Hyſt.*

Epith. Lucida, ſidereæ, Gnoſſa, Minois, ſilua, pulchricoma, miſerabilis, (*ex Græc.*)

ARICIA, æ.

Oppidum Latij duodecimo ab vrbe lapide vrbs quondam celebris, quam ædificauit Hippolytus Theſei filius, poſtquam ab Aſculapio in vitam medicis herbis reuocatur. Diana rogan- te, Virbius dictus fuit; & ab Aricia nobili Atticæ regionis ſœmina, quam ſdem adamafſe, & In matrimonium duxiſſe fertur. In hac Oreſtes oraculo monitus ſimulacrum Scythicæ Dianæ, quod de Taurica regione tranſtulerat, priuſquam Argos peteret, conſecrauit. Erat autem olim ad huius templum nemus, quod vocabatur Aricinum, cuius meminit *Ouid. 3. faſt.* & fabulam diſſuſe narrat; in quo nemore Ageriæ Nymphæ ſons. *V. ſup. Ageria.* Apud hanc vrbem Simon Magus ruptis cruribus obijt velum Samaritanum, ac de Hebræorum ſanguine pauſo enim ante, Claudij ſcilicet tempore, quando ab vrbe aduenas expulſit ob nimiam multitudinem, in eum locum ſeſe Iudej receperant, vbi etiam aliqua veſtigia viſuntur. Huius autem rei meminit quoq; *Iuuen. ſat. 3.* Nunc ſacri fontis nemus, & delubra locantur Iudeis &c. vbi mendicabant, ſed vide, an ſub nomine Iudeorum Chriſtianos, quos Iudeos eo tempore ſacitabant, poſſis intelligere ab omnibus enim eiecti propter inopiam mendicare cœgebantur.

Vallis Aricinæ denſis latet abdita ſiluis, Sacra-
gæ Oreſteg gemitu queſtuq; Dianæ Impedit. *Ouid. 15. met. & 3. faſt. Aricinus cliuſus. Mart. 12. epig. 32. & 2. 19. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porcos. Id. 13. epig. 19. Hic latet Hippolytus ſurijs diſtractus equorum, Vnde nemus nullus illud adit equis. Ouid. 3. faſt. ibi Diana religioſiſſimè colebatur, cui vota nuncupabant mulieres, & vori compotes, illuc ibant geſtantes faces accenſas, qua ſuperſtitione Deam ſe venerari exiſtimabant: quod ibidem demonſtrat. Et *Prop. 2. 32. Cùm videt accenſas deuotam currere tædis In nemus, & Triuiæ lumina ſerre Deæ. V. Diana.**

Nemus Artemiſum. *Strab.* ad Diana, quæ à Græcis Artemis dicitur, nunc oppidulum, vulgò *Nemo.* Rex Nemoreſis: Sacerdos, qui in illo nemore his ſacris dabat operam, quod & alibi obſeruauimus. Lacus Nemoreſis: qui Aricinus, & Cynthianus dicitur vulgò *Genſano,*

ab oppidulo huius nominis lacus imminente à parte Septentrionali, ſiue potius Occidentali.

Aricinus ager. Aricini colles. Lucus, & lacus Aricinus. Ageriæ luci. *Virg. Himettia lig-tora, ob Hippolytum ex Himetto Atticæ mō- te ibi à Diana abſconditum, Ageriæq; tradi-tum aſteruandum: obſcura ſane metalepſis. Silua Aricina. V. Diana, vbi multa de Aricia. Albanuſq; lacus focia Nemoreſis ab vnda, &c. Prop. 3. 10. Speculum Dianæ, dicebatur etiam lacus. Vallis Ageriæ. *Iuuen. ſat. 3.**

Iamq; dies aderat profugis cum Regibus aptum Fumar Aricinum Triuiæ nemus, & ſacæ multa Conſcius Hippolyti ſplendet lacus, ipſa coronat Ementos Diana canes, & ſpectula ter-git, Et tutas ſinit ire ſeras, omniſq; pudicis Ita-lia terra focis, Hecateias excolit Idus. *Stat. 3. ſilu. 1. Aricinum antrum. Idem.*

Cliuſus Virbij, idēſt Aricinum; vbi mendici habi-tare ſolebant, *ex Mart. 2. 19.* Et quod virgineo eruore gaudet Annæ pomiferum nemus Pe-rennæ, *ex eod. Mart. 4. 64.* nemus illud intelligit Dianæ Aricinæ, in quo faciebant ſacra, non mitiora, quàm Tauricæ Dianæ. *Strabo lib. 1.* qui Nemoreſis ager, nunc *Nemo,* opp. ſub Frangipaniæ familiæ dirioſe eſt, cuius etiam meminit *Suet. in 1. Caſ. 46.*

ARIES, tis.

Vel eſt mas ouium.

Dux gregis inter oues. *Ouid. 7. met. & Tib. 1. eleg. 11. Coniux ouis. Ouid. 1. faſt. Dux pecoris. Id. 4. faſt. Maritus pecori. Virg. 2. Georg. Dux cor-niger ouium. Corniger Idem vacuam paſto-ris in aulam Dux ariæ ſaturas ipſe reduxit oues. Prop. 3. 11. Ductor opulenti gregis. Sen. in Thyſt. Ouium ſa toror, pater, genitor. Agnorum pater. Lanigeri pecoris maritus. *Ma. 1. 9.**

Epith. Corniger, petulcus, pugnax, trux, tortus in cornu, laniger, bellator, cornuq; ferox, villoſus, petulans.

Vel instrumentum bellicum, quo vtebantur pri-ſci, quod ſic ab *Ammiano Marcellino* deſcribitur *lib. 24.* Eligitur, inquies, abies, vel ornus excelsa, cuius ſummitas duro ferro concluditur, & prolixo Arietis efficiens prominulam ſpeciem, quæ forma huic machinamento vocabulum indidit: & ſic ſuſpenſa vtrince tranſuerſis aſſeribus, & ſerratis quaſi ex lance vinculis trabis alterius continetur, eamq; quantum menſuræ ratio pa-titur multitudine retrò repellens ruſus ad obuia quæq; rumpenda protrudit, iſtibus validiſſi-mis. Haftenus ille, & alia etiam. Meminit *Virgo-tius lib. 4. cap. 14.* Huius igitur impulſu muri di-ruebantur; habebat enim intrinſecus trabem cornutam arietis inſtar, quæ muris adacta, lapi-des extrahebat: ſoramine paullatim facto: me-minit etiam *Virg. 2. Aen.*

Nec clauſtra, nec ipſi Cuſtodes ſuſſerre valent, Iab-at arietē crebro Ianua, & emoti procumbunt eardine poſtes. Huius rei inuentor fuiſſe dicitur Pephamenus. Arietibus crebris procumbit murus. Arietis diſſiliunt muri, diſſectaq; faxis Saxa labāt, multuſq; vndanti puluere fumus Vol-uitur, &c. Duroq; reſoluere muros Arietē. *Sid. Ital.*

Ial. Tu quoscumq; volens in planum effunde-
re muros His aries actus disperget faxa laceris.
Nunc aries suspensio fortior ictu Incessus
densi compages solvere muri Tentat, & impos-
sitis vnum subducere saxis. Tum tua murali
libretur machina pulsu, Dumq; aries murum
pulsabat ahenio Cornu. *Prop. 4. eleg. 10.* Vix mu-
ris toleranda lues. Saxa roter præceps aries.
Claud. Ferreus olim Quum laceras aries, bali-
stæ concutit arcus. *Ouid. 11. met.*

Epith. Fortis, turrisfragus, ferratus, trabalis, fer-
reus, Durus, creber, fortior, &c.

Vel sidus celeste, quod primum est Zodiaci si-
gnum, quod Sol ingrediens 4. Idus Martias
æquinotium vernum efficit. Hunc nonnul-
li volunt arietem esse, qui Libero patri in-
Libiz desertis siti laboranti fontem ostendit.
Lege *Hygnum de signis celestibus*. Alij (& hæc
potior sententia) hunc illum ipsum esse, qui
Phryxum transtulit, & Hellen per Pontum;
vnde puella decidens illi pelago nomen dedit.
V. Helle, Hellepontus, & Phryxus. Hinc in tu-
tum deuctus ad Colchos arietem Ioui im-
molauit, pellem verò auream detractam tem-
plo affixit, ad quam descendit Iason cum Græ-
cæ flore profectus est, vt in lasee dice-
mus. *V. Zodiacus, & Vellus aureum.* Aries au-
tem sub ortu Solis inducit Zephyrum, quo
stante tempus navigationis aperitur. Infolito
autem colore indutus Regi, vel Imperatori
omnium rerum largitionem portendebat. Vnde
Mart. 6. epig. 3. Et totam Phryxi Iulia nebit
quem: nisi dicamus, hoc potius ad Arietem
spectare terrenum: nempe cum inter greges
aliqua ex huiusmodi nascatur pecus: sed ad no-
stra. *Vellus aureum.*

Pecus Helles Atamanthidos. *Ouid. 4. fast.* Qua-
drupes Nephelæus: dicunt enim e Nephelæ,
Phryxo filio, vt à nouerca caperet insidias, da-
tum fuisse. *Ouid. 4. Fast.* Ovis aurea. *Prop. 2.
eleg. 19.* Qualem purpureis agitatam fluctibus
Hellen, Athra quam molli tergore vexit ouis.
Ouid. Ovis Phryxi. *Mart. 6. 3.* Agnus Phry-
xus. *Id. 10. 51.* Cum gregis ductor radiante
villo Aureo fratrem simul, & sororem Sustulit
ergo, &c. *Sen. in Troad.* Villo spectabilis auteo.
Ouid. epist. 6.

Auratus princeps Aries in vellere fulgens. *Man. 1.
Astron.* Et signum, sic: Corniger astrorum ductor.
Portitor Helles. Signum aurati velleris.
Nubigenum iuuenem vector. *V. Phryxus.* cur
dicatur Nubigena. Velleris aurati fulget pec-
cus aurea cælo, Qui impositum sibi non bene
pertulit Hellen. Qui tempora nocturnis æqua
diurna facit. *V. supra Aegonothus.*

Hic qui nondum verè benigno Reddit Zephyro
vela repenti Aries præceps ibit in vndas. Per
quas audiam venerat Hellen. *v. anapæst. Sen. in
Thyest.* Nam qua se laniger alto Cælo Aries tulit.
*Ruf. Anton. Phryxi agni sidera. Mar. 10.
ep. 51.* Primus ad auroram circum caua tempo-
ra flexa Cornua contorquens Aries celestia,
pandit Lumina signorum, ductorq; & ianitor
anni: Aurato insignis villo de nocte serena Ter
sex exiguis variatæ corpora stellis, *Manil. Astron.*

Aureus vt iuuenem miserantibus intulit vndis
Vector, & astrictis vt fecit cornibus Helle. *Val.
Flacc. 1. Argon.*

ARION, is.

Methymnæus (ex oppido Lesbii) citharædus, &
poeta Lyricus, emicuit olymp. 38. scripsit can-
tica circiter versuum duo nulla; dicitur & Tra-
gici carminis primus inuentor fuisse, & Choro-
rum instituisse, ac Dithyrambicum carmen
cecinnisse. (teste *Suda*) Huius Arionis histo-
riam *Hærodotus* narrat: *Ouid.* rem, siue fabulam
lib. 2. fast. diffusius pertractat: & *Gell. lib. 16. &
Atticus de Animalib.* Charus fuit Perandro
Corinthiorum tyranno, cuius auspicijs in Ita-
liam profectus, grandem pecuniam ex arte,
sua promeruit. Quano breui ex Italia pecu-
niosis Corinthum reuertens, cum videret sibi
à nautis ob pecuniam morte machinari, petto
spatio, & obtento, veluti cygnus moriturus, sibi
cecinit exequias, Dijs verò iustis laudes: quo
peracto, se in mare præcipitem dedit; sed
à Delphino dorso exceptus, ad Ténarum Iaco-
neæ promontorium percutus est. Vnde se-
se ad Perandrum contulit, nauisque deulit
homicidas; quos ille, re cognita, supplicio du-
bito affecit. Sunt qui dicunt plures ad fontem
Delphinæ cucurrisse; huiusmodi enim, & ho-
minis aspectu maxime perere delectantur. Inde
huius lyram monumenti gratia affixit vnam fa-
bulantur inter astra; nec non & Delphinei.
Lege Ouid. 2. fast.

Quod mare non nouit, quæ nescit Ariona tellus
Ouid. vt sup. Lesbiz lyra dominus: Lesbica cum
domino seu tulit ille lyram. *Idem.* Nomen
Arionum Siculas impleuerat vrbes. *Idem.*
Captaque erat Lyricis Aulonis ora sonis. Cuius
tergo Delphina recuruo Commemorant
oneri se posuisse nouo. *ex eod.* Vates Methym-
næus. *Stat. 2. silu. 2.* Quauis mutus eris, voci
fauisse putatur Pifeis Arionæ (fabula nota) ly-
ræ. *Id. 3. de art.*

Captus Arionæ Delphin dulcedine vocis. *Fl. Balb.*
Lesbicus Citharædus. Fidicen Methymnæ; ob
patriam poetæ. Cantu insignis, vocalis Arion.
Qui piscem fertur detinuisse lyra. Quem tulit
in dorso cantus dulcedine Delphin Motus, &c.
Iam Methymnæi varis manus. *Stat. 2. silu. 2.*
Sed tibi subsidio Delphum currere vidi, Qui
puto, Arioniam vixerat ante lyram. *Prop. 2.
eleg. 26.*

Epith. Methymnæus, præfagus, flauus, Apolli-
neus, doctus, Citharædus.

ARISTÆVS.

Nomen cuiusdam Grammatici, qui tantum sibi
in Homeri poemate permisit, vt versus, quos
vellet, veluti supplicitoris partus ab alijs Ho-
meri versibus vocumoueret. Vnde etiam hodie
Aristarchos vocabamus alienorum scriptorum
censores. *Ouid. de Pont.*

Corrigere at res est tanto magis ardua, quanto
Magnus Aristarcho maior Homerus erat. Censor
inuidus. *Zoilus.* Qui versus expunxit Homeri.

ARISTÆVS, i.

Apollinis, & Cyrenæ Nypsiæ filiz, filius, Auru-
chi frater; cuius ortum sic describit *Diodorus*
Sic.

Siculus. Cùm Cyrene Hypsæ filia apud Penum virgo educaretur: Apollo eius formæ captus, raptam virginem in Lybiam detulit, ubi postea vrbis Cyrenæ condita fuit, & ex ea natus Aristæum, Nymphis nutriendum tradidit. Hic adultus mellis, & olei confectio nem primus mortales docuit. Quoniam verò hæc in eorum vñs exhibuerat, tanquam Deum post mortem coluerunt. Verùm relicta Ægypto in Bœotiam deueniens Autonoe duxit vxorem; ex quibus natus fuit Actæon, qui lacertus à canibus miser interijt (vt supra) deinde in Caram insulam profectus Aristæus pestilentiam sedauit; tum in Sardiniam peregrinatus, illam insulam aliquandiu incoluit, ubi filios Carinum, & Callicarpum genuit. In Sicilia quoque aliquo tempore moratus, cùm multa hominum vitæ vtilia docuisset, pro Deo habitus in Thraciam, ad Dionysium transegressus est, ubi Orgia doctus, diuq; ibi versatus, in Argadiam postremò se recepit; ubi cùm diu regnasset, non comparuit, Deorum tamen honores ab omnibus assecutus est. Aliqui verò dicunt, illum Apollinum (vt diximus) ex Cyrene Penei Regis Thessaliæ filia, gentium fuisse; qui cùm adoleuisset Eurydicien Orphei coniugem adamauit; quæ cum insequentem fugeret, à serpente vitæ occisa, in cuius vñtione Nymphæ omnes apes perdididerunt. At ille matris implorato auxilio; & ad Protei profectus oraculum; Eurydicien sacrificijs placare iussus est, quod cum faceret, taurosq; quatuor, totidemque iuuenas immolaret, ingens apum multitudo è bobus erupit, atq; hoc pacto apes suas recuperavit.

Pastor Aristæus fugiens Penzia Tempe. *Virg. 4. Georg. Magister Arcadius. Ibidem. Cyreneides, à matre. Cultor nemorum. Idem 1. Georg. Mellis repertor, inventor. Qui primus lac congelare, mel, & oleum conficere sciuit, ex Iuliano Diodoro, &c. Nomius, Agreus, alio nomine dictus, lege Gyrald. Syn. 1. Autuchi frater Apollon. Ricard. Larissæ nepos, quod Cyrenes sorore sitit. Actæonis pater, genitor. Autonoe coniux, vir, &c. Cadmi gener, quod filiam duxit vxorem, ex hist.*

ARISTO, onis.

In Coo insula natus fuit Philosophus insignis ex Peripateticorum familia Bionis Borysthenensis æmulus, cognomento dictus Scepticus, nempe quæstior, considerator. Hic in dialecticos sophistas dicere solebat: ipsos esse assilandos, qui cancri vescerentur, cibi enim admodum exigui sunt, quod circa ossa tam multa numero ratum laboris insumunt.

Scepticus Philosophus. Zenonis auditor. Æmulus Bionis. Cœus Sophus, à patria Cæus Peripateticus, apud *Athen.*

ARISTOPHANES.

Poeta comicus fuit, Philippi filius ex Lindo Rhodi oppido ortus, lege verò, ac moribus Athenicis, inuenter tetrametri versus. Hic poetarum omnium mordacissimus habitus est, & in carpendis hominum vitij liberrimus: Cum Socrate inuicem exercuit, quin in

Nubibus comœdia, vt iuuentutis correptorem accerrimè insectator: filios habuit Ararota Philippum, Philethærum comicos omnes. Docuit fabulas 54. teste *Suda*: meminuit illius *Hor. lib. 1. form. 4.*

Eupolis, æque Cratinus, Aristophanesq; poetæ. **ARISTOTELES.**

Stagyræ in Macedonia natus ex Nicomacho medico, & Phætiadæ matre, Philosophus insignis, & Peripateticorum princeps, statura parvus, gibbosus, deformis, & balbutiens; sed diues, vt quis socius, & præceptor, & à secretis Magni erat Alexandro. Septendecim annos natus profectus est Athenas, ubi Platonem per annos viginti audiuit, deinde à Philippo in Macedonia euocatus, Alexandrum decem annis instituit, cui carissimus fuit. Alexandro deinde in Asiam profecto Athenas redijt, & in Lyceo tredecim annos philosophiam professus est: postea delatus, quod de Dijs non rectè sentiret, inuidia cedens, abiit in Chalcidem, ibiq; vitæ reliquum transeijt, ætatisq; suæ anno sexagesimo tertio decessit, eo pene tempore, quo Demosthenes Athenis, (sive in Apulia, vt nonnulli dicunt) persequente Antipatro. Eius scripta (vt est apud *Athen. lib. 8.*) fatius miracula censentur. sed bene ponderata incertis oppleribus, & sibi inter ipsos contradicentia, præsertim in Historia animalium condenda: pro qua accepta ab Alexandro 800. talenta, si aliò impendisset, maiorem sui nominis gloriam reliquisset; in hoc vñ laudandus, quod bibliothecæ comparandæ studiosus fuit. Vitij aliquot inquinatus, multum de fama denigravit sua; obsoniorum fuit appetens. (*Timæus apud Athen. lib. 8.*) discipulum Phæsticem turpiter adamauit, ex Heryllide sorto Nicomachum genuit: sed ad nostram, ne Stagyrinomachix appeller.

Stagyræus magister, præceptor, ex *Mont. Stagyrictes. Magni Macedonis præceptor, institutor, doctor, tutor. Lycei princeps, doctor, &c. Peripateticorum norma. Nicomachi natus. Mont. Non Plato non hoc vult doctor Aristoteles. Aristotelechæ dogmata.*

ARITHMETICA, orum.

Quorum studium ab Ægyptijs per surrectos digitos indicabatur; vt Geometria per arundinem; Musica per quatuor dentes lingua percussos; Astrologia per maculosam hinnuli pellem, quam cum Astronomi à Phœnicibus inuentoribus ad Græcos emanasse scribit *Strab. lib. 16.* cuius artis laudes exequitur. *Calpurnius lib. 1. varior. lib. 1. cap. 10.* acutissimè, quem lege, & *lib. peculiaris de arithm.*

Numeri. Ars numerorum. Ars numeraria. Rationes. Ars numerandi. Calculi. Hinc: Arithmetici. Qui calculos nouit. Qui artem numerandi callet.

ARMA, orum.

Quorum cùm sint species, siue genera varia; varios quoque habere repertores.

Arma inuensile memoratur Phoroneus Inachii filius (*Hyg. testis*) Galeam; Curetes, vel Lacædæmonij. Lorcam; Mydias Messenij. *Plin.*

Cly-

Clypeum; Proetus, & Lacricius, inter se digladiantes, vel si *Plinio* stabitur, Chalcas Athamantis filius. Gladium; Belus Neptuni filius, cum anrea fustibus, sudibusque; res gereretur. *Hygm.* Quod inuentum Curetibus alij tribuunt; at Spartanis. *Plin.* Iaculum, & ammentum; Aetolus Martis filius. *Idem.*

Hastam; Lacedaemonij. Hastam velitarem; Piliolum Spartani; Thyrenus, eodem *Plin.* teste. Lanceam. Aetoli. Framcam; Mars, qui vmbonem clypeo, & cristas galeis addidit: vel potius Dares populi. *Thucyd.* *Scholiast.* Fundam; Aetoli, vt *Strab.* Baleares, vt *Vegetus*. Phoenices, vt *Plin.* afferunt.

Arum; Scythes Iouis filius. Sagittam; Perseus filius. *Idem.* *Diodor.* autem vtrunquc Apollini tribuit. Peltam; Illyrij, *Clemente* teste. Harpen; Thraces. *Idem.* Tympanum; Corybantes. *Enripid.* Bulstam; excoigitarunt Phoenices. Onagrum; Cretenfes. *Plin.* Arietem; Epeus ad Troiam, vel Pephameum. *Ammon.* Oreas; Cares pop. *Plin.* Bipennem; Amazones. Inducias; Lycaon primus instituit. Foedera Thestus adinuenit. V. *Bellica instrumenta, & manilla suis locis.* Armatura, quae potius ad defensionem est: omnisq; generis.

Sed potissimum est materia, qua fiunt arma. Ferrum. Aes, & huiusmodi, de quibus V. *suis locis.* Instrumenta belli. *Luc. 10.* *Phar.* Armorum ops; ope armorum. *Quid. 5. met.*

Armorum genera.

Galea, Telum, Gladius, Ensis, Clypeus, Lorica, Scutum. V. *suis locis, vbi multa;* sic Culter, Hasta, Sagitta, Arcus, Claua, Funda, Pharetra, Balista, Bombarda, Sclopus, Carapulta, Aries, Testudo. Verutum, & Veruina: telum breue, & angustum est. Framma: hasta Germanica dicitur. *Cor. Tacit.* angusto, breuiq; ferro; sed acri, habiliq; ad vtramque pugnam, siue cominus, siue eminus pugnetur. Securus Romana, & Amazonia securus. *Alchida.* Pyroboli, orum: tela missilis ignita, quae vultus artificiales ignes appellat. V. *Bombarda.* Militis arma, siue gladiatoris in arenam descensuri erant Balteus, & manica, & cristae, crurisq; sinistri dimidium tegmen &c. *Iunen. sat. 6.* ore x. dicitur, *cofculi,* & gambieri, gladius: palma parula.

Synon.

Armorum vires. Bellicus fragor. *Sen. in Herc. fur.* Munimina tuti corporis. Clarescunt sonitus, armorumq; ingruit horror. *Virg. 2. Aen.* Armorum terror obsidet. *Sen.* Armorum sonitum toto Germania Caelo Audijt insolis, &c. Iterum, atque iterum fragor innotat ingens. Ensesq; clypeiq; sonant. Perniciosi subsidia belli. *Theotr.* Horrescit stridus feges ensibus, atque fulgent Sole lacessita, & lucem sub nubila iactant. — Tremulus vibratur in armis Ardor, & errantes ludunt per cassida flammix.

Epith. Fulgentia, impia; Vulcanica, discordia, feua, radiancia, graua, picta, furialia, inimica, nocitura, sanesta, tristia, luctuosa, virilia, horrida, crepirantia, fera, scelerata, feralia, valida, pugnacia, Getica, infesta, cruenta, dura, potentia, calentia, muca, rapida, rabida,

trepidantia, lethalia, improba, iniqua, infelicia, hostilia, pestifera, nocentia, nitenzia, fortia, sollicita, terrestria.

Sumunt quoque a locis, & populis epitheta, unde tibi surgent innumera sanè epithetorum agmina.

Præterea apud postes consueuerunt veteres arma suspendere, cum pace fruerentur. Hinc *Strab. 3. Theb.* — arma paternis Postibus, & fixos superum ad penetralia currus Vellere amor, &c. Hinc:

Armatus, 2, um.

Luce coruscus aliena: metaph. *Virg. 2. Aen.* Instructus ferro. *Idem 12. Aen.* Accinctus armis; cinctus fulgentibus armis, *ex eodem.* Circundatus armis. Haud secus instructus ferro, quam si aspera Martis Pugna vocet, &c. Stabat in egregijs Arcibus filius armis. Thoraca indutus etiam Horrebat squamis, furasq; includerat auro. *Virg.* Miles radiabat in armis. Accinctus gladio illum tegit aureus vmbro. Sidereo flagrans clypeo, & caelestibus armis. Pulcris conspectus in armis. Pharetratus; clypeatus, loratus, & huiusmodi.

Aere gerens, solidiq; datos adamante lacertos. *Strab. 3. Theb.* Armorum luce coruscans. Insignis galea, & fulgentibus armis. Omnibus zratæ propugnent pectora crates, Plaque sua manu, patiens istar vertice Mauors. Auratis etiam flagrans splendebat in armis. Geticis succinctus ab armis. *Ouid. 2. de Pont.* Fidens equo, & versicoloribus armis. *Virg.*

Olim verò antequam è ferro fierent arma truncis, & sudibus pugnant; proque galea casside, siue pelle virina, seu leonina se contegebant. *Legge Stat. 4. Theb. & Virg.*

ARMENIA.

Duplex est in Asia Motore provincia Maior, & Minor, quæ à *Plin. lib. 6. cap. 9.* describitur diffusus: Euphrate fluuio, & Tigri perluitur, & Araxe interfecatur. Maior ad Mediam est, & finitimas habet Colchida, Iberiam, & Albaniam: ab occasu Euphratem habet, qui Cappadociam, Minorem Armeniam, & Syriam Comagenam relinquit à dextris. Ab oriente partem Hircani maris, & Mediam, quæ montes Caspij assurgunt à meridie Mesopotamiam, & Assyriam. Et in hac maiore Armenia vrbes primaræ modo sunt.

Arfamotes, Euphrati proximum opp. Carcancluocetta, quod Tigri alluitur. Tigranocerta, vrbs in excelsis Armeniæ sita montibus. Armauria, in *Phil. Clau. Geogr.* Artaxaca orum, n. vbi iuxta Araxem fluuium. *Iunen. 2. Thoplia.* Vrbs Arm. Arteniæ; item

Regiones verò, quæ in hac Maiori Armenia recensentur, sunt: Cotacene, Bocche, Tosarenæ, Totene, Colthene, Soduene, Syracene, Sacasene, Basilisene, Horbodene, Aræa, Ancilisene, Arianites, Sophene, Anzietene, Thospites, Corinea, Gordiene, & Curtaæ.

Artyssa, Palus insignis. Lychites. *Prosp.* item palus.

Montes.

Taurus, quo à Mesopotamia discernitur. V. *suis locis.*

Arce. Moschici montes, quibus à Colchide, & Iberia. Nymphates, quo separatur ab Asyria. *V. sua loc.* Caspius, quo ab oriente seingitur. Antitaurus, qui à Media illam diuidit, qui etiam Albus dicitur. Pariedrus, in quo fontes habent Euphrates, & Araxes fluij. Gordiazus, ex quo Tigris oritur.

Fluij.

Cyrus amuls, qui ab Albania illam dirimit. Euphrates, qui à Minor Armenia illam determinat. Tigris, & Araxes, de quibus *V. sua loc.* Niphates, est etiam fluius à monte Niphate fluens, cuius meminit, *Inuen. sat. 6.*

Populi.

Mardi. Gordizi.

Minor Armenia, clauditur ab ortu Euphrate amne; à meridie Aman monte: ab occasu, & seiptrione monte Scordifio. Regiones in ea sunt.

Orbifine, Aetulane, Aethica, Horfene, Orbifene: Item prefectura Cataonia, Morimene, Lautana, Araucæ.

Vrbes primariæ.

Sirala, vrbs. Nicopolis, vrbs. Melitene, vrbs olim clara plurimorum Sanctorum martyrio, vt in Ecclesiæ factis præfertur, quæ etiam Melitine, p. p. Comana, vrbs in conualle Antitauri montis insigne Bellonæ iano celebris. Aziris, vel Aza, vrbs iuxta Euphratem. *Prolem.* Fluij Melas, qui iungitur Euphrati.

Lycus, fluius, qui Minorem Armeniam à Cappadocia diuidit, quem *Quintus in Alex. Magni vita* describit.

Synon. ad vtramque spectantia.

Armenie latebræ. *Ouid. 2. el. g. 14.* Araxes, Niphates, Euphrates, Tigris, fluij, pro ipsa regione, quam alluunt. *V. sua loc.* Arua Niphatis. *Siden.* Armenie oræ. *Hor. 2. ad. 8.* Sinæ Armenie. *Sen. in Thyest.* Armenij campi, &c.

Qua regna vago Tomyrus huius Araxe. *Tib. 4. eleg. 1.* Aut qui Caspia foribus recludunt iuga Sammaris. *Sen. in Thyest.* Gentes, quas ferat Euphrates. *Moult.* Accola Tigris. Quæ eunt Euphratem, niuem, quæ potat Araxem Gens, *Sen. in Thyest.* Gentes, populos, quas Tigris inundat. Tigris, & Euphrates sub tua iura fluent.

Prop. 3. 4. idest Armenij. Partis & Medi. Metonymia tropus est: *Hor. 4. od. 14.* Iactat odoratos vota per Armenios. *Tib. 1. eleg. 2.* Arcue horrenda fugaci Armenia. *Sen. 1. 1. fidu.* Armenius lapis, *Lapideis.*

Epith. Feroces, indociles, furaces.

ARMENTVM, i.

Magnus grex. *Tib. 1. eleg. 1.* Ingens grex. *Ouid. 1. de art.* Pecudes ingentes, maiores. &c. Armentum, buccia paui. *Ouid. 6. met.* idest cornuta, vt boues. Armeniale pecus. *Rut. 1. Aru.* Armeniale præges, caule, &c. Et toris armenta sequi paucientia campis. *Moult.* Armentarius, qui custodit armenta. Pecus equinum. *Virg. 3. Georg.* Armentarius belli Gerat Deco. *Ferrach.*

Epith. Validum, montanum, torum, frumans, lanigerum, discolor, mutum, obicuum, equinum, bouinum, siue bouillu, errans teneras per herbas, &c. famulica; Lassique simp-

lica collo! Armenta. *Inuen. sat. 14.*

ARMILLA, æ.

Brachiale, is. *Plin.* Brachys circumdari solitum ornamentum circulare. Ornamenta Lacerti. Tortile manibus decus. *Bemb.*

Armille. *Vir.* annuli sunt, siue vmbilici ferrei, quibus enodaces (*V. Architectonica*) ceu vertibula quædam inferuntur.

Armille olim decus fuerunt humeris (idest armis, vnde nomen suspense) & brachys, quibus milites in bello ferui donati fuere. *Lucret. 10. ab Virg.* post victoriam à Samnitibus ad Aquiloniam. Armille argenteæ. *Idem.*

ARNE, es.

Ciuitas iuxta sinum Maliacum. *Plin.* primum à Boeotijs, deducta colonia ab altera eiusdem nominis in Boeotia; quam sic denominauit Arne Æoli filius; deinde à Theffalis habitata. Arne verò Æoli gnata alio vocabulo Menalippe dicta fuit; & sic etiam vrbs.

Menalippe, es. *Strab. Varr.* Virgo Æolia. *Ouid.*

ARNVS, i.

Insignis Etruriæ fluius ab eodem ferè, vt dicitur exorientis monte, vnde Tibris, nempè ex Apenninilatre dextro (vt *Strab.* scribit) modicis intijis principio inter rupes horridas, precipitesq; conualles in occasum tendit, deinde collectis fontibus, torrensibus, amnibusque, pluuibus tumidior magna cum mole Florentinum ingreditur agrum; Florentiam interluit mediam, quatuor subactis insignis structuræ pontibus; tum pergit alijs superbus aquis Pitias, quas diuidit: postremum brachio, siue cornu tanquam alteri Acheloo distracto Magni Ferdinandi Magni Ducis Etruriæ opera, quo per fossam Labronem (siue Liburnum) tenditur: multis tandem adauctus fluij mare petit.

Auri flumina, vnde, aquæ, latices, liquor, humor, &c. Valles Arni Etrusci. *Marul.* continens pro cont. Non viticus gelidus quæ rigat, Arnus aquis. Arnicola, qui accolunt Arnun. Arnis, dis, ora, vnda, aqua, &c.

Epith. Præceps, Tuscus, nobilis, frigidus, gelidus, lucidus, leuiter fluens, retonans.

AKOMAT A, uas, g. n.

Herbæ sunt, siue herbarum, & seminum magnæ virtutis conuulsi pulueres: qui potissimum ex India, Arabia, & Syria ad nos afferuntur, quæ super ignem impolita, inquit *Puerus (lib. 46.)* orationis erunt emblemata, & hieroglyphicum.

Aromatis, num. sing. Odoramentum. *Plin.* quod ab vngue distat ariditate, & soliditate. Vnguen. *V. Vnguentum,* ubi p. aru. Herbæ odoriferæ. *Ou. 2. 2. sag. V. 0. or.* Aromatum odor.

Amomum, quo veteres cum valetudinis, tum voluptatis causa, in conuijs comas vnxe-runt, vt *Sen. in Thyest.* Pinxis madidus crinis amomo. *V. anapæst.* Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo. *Mart. 5. 65.* Alsyrium est opuntium, cuius etiam meminit. *Idem. 8. 77.* Odorem Alsyrium vocat. *Caust. 60.* Flagrantum Alsyrio verrit odore domum. Alsyrio fragrans oliu. *Idem.* In quo loco interpretes opobalsamon, myrobalonon, styracem, malo bathron, & alia

alia huiusmodi intelligunt. Donum fragrantis amomi. *Sil. Ital. 15.* Armenij gramen amomi. *Pompan.* Aura procul spirantis amomi. *Lactant.* Hic mitis amomi, hic casta matura seges. *Claud.* Atque ex cum folijs, & amomi pulvere misce. *Ovid. 3. trist. 3.* Est autem amomum frutex flore candido &c. nascitur in Assyria. *V. Plin. 13. cap. 1. V. Vnguentum.* Cuminum est sativum aroma in Æthiopia nascens, & in Ægypto: sed à Persio pro omnibus aromaticis sumitur. — Et pallentis grana cumini. *Sar. 5.*

Epith. Assyrium, Syrium, spissum, matutinum, fragrans, pingue, odoriferum, odoratum, gratum, crassum, Arabum, olens.

Crocus. *V. suo loco.* Croceus pulvis. *Ovid. ibidem.* Cinnamomum, & Cinnamonum: aroma fragrantissimum, cuius in locum successit nobis Cassia, quod perfectissimum nasci in Æthiopia narrat *Plin. 11.* Cinnamon, & multi pastor odoris Arabs. *Prop. 3. 12.* Vrantur odores, Quos tenet è terra diuiter mittit Arabs. *Tib. 2. eleg. 3.* Balsama qui semper, cinnama semper olet. *Mart. 3. 62.* Et fluere excusso cinnama fusa vitro. *Ibid. 45.*

Epith. Kara, Panchæa; odora, redolentia. *V. Cinnamomum.*

Cassia. *V. suo loco.* Cassie seges. *Claud.* Cassia mitis vimen. *Lactant.*

Epith. Olens, florens, rubens.

Sunt qui scribunt Cassia, à Græcis deducta methodo; sed à poetis unico semper, & scriptam reperimus.

Costum, siue costus, arbuscula quædam aromatica, vnde vnguentum costumum à Græcis sæpius adhibitum, teste *Athen. 15. Lege Plin. lib. 12. cap. 12.* & alios: Et Tamaris non læta comis, Eoque costus. *Luc. 9. Pharf.*

Epith. Achæmentium, Arabum, Assyrium, odoratum, odoratum, molle.

Indica mellis. *Strab. 4. sin. 4.* Thesauri Arabum. *Hor. 3. 24.* Arabum odores. *Prop. 3. 21.* Quicquid Indorum seges, &c. *Sen. Herc. fur.* Merces Syra. *Hor. 3. od. 31. sine 32.* Vina Syra reparata merce.

Stactæ, *es. Theophr.* latex, oleumve è cinnamomo, & myrrha incisa sudans. Passillus odoros. *Mart. 1. 98.* Orbiculus suavis. Trochiscos, i, Græcè. Phœnicobalanus. *Dioscor.* Tamarindus. *Officin.* Palmula Punicæ, vel nigra.

Myrobalanos. *Atrius.* Glans Ægyptia. Nux vnguentaria, vel odorata, myrrifica. Macer, vel macis, & Xylomacer, Græcè, cortex aromaticus nucleis myrrificis inuolutum, amiculumque.

Caryophyllon, *Garsano.* ex India orientali merces penè innumera. Balsamum. *V. suo loco.* Zinziber. Zinziber, & calidum, mordax piper, & Laffer album. *Serap. Piper. V. suo loco.*

Laser Cyrenaicum, quod apud Cyrenen in Ægypto abundet. Gummi benzoinum. Asa dulcis, vel odorata, vel potius asa. Laser Medicum, vel Syriacum, à Media, & Syria proueniens. Asa foetida.

Nascaphthum, siue Narcaphthon. Thymiana.

Officin. à voce Hebræa. Scyrax rubra. *Storace.* Cuminum.

Acorus, vulgò. Calamus aromaticus. Piper apum. *Apul.* quod appensum alucaribus apes continet ne dissipant.

Agallochum, & agallochon. Tarum. *Plin.* Lignum Aloes. Xylaoe, *es. Atrius.* Zadura, vel zador, & zadera, vulgò Zedaira, Coriandrum. Nardi ipica. *V. Nardus.* Pissaphaltum, caro sub arena exsiccata præsertim humana, *Momms.* Carpeium. Carum.

Acroneli. *Galen.* Drosomeli, p.e. nisi accentu producatur more Græcorum. Ros Syriacus, Mel ænum, quo Calabria, & Hydrus abundat; necnon Sabina aliquibus locis: licet illa sit hac excellentior, vulgò Manna, excisis ornorum corticibus. Est etiam Drosomeli mel roscidum, quod æstui temporibus sub nocte, colore melleo, sed rosis instar defluit aliquibus in regionibus. Ladanium. Mofcu, & mofcus. *V. suo loco.*

ARSINOË, es.

Elija Ptolemei Lagi filij, pater scilicet, qui Ægyptū post Alexandrum tenuit; quæ Lyfimacho Macedoniz Regi postmodum nupsit, cui Lyfimachum, & Philippum peperit: post viri mortem regnum sperans ad Achillam, qui Pompeium interfecerat, se ex regia traiecit, vnaque bellum administrare cepit: sed innox controuersia de principatu orta, cum uterque verique insidiaretur, Arsinoë per Ganymedem famulum Achillam interficere curauit, sique imperium obtinuit.

Nec non subrepta paratis A famulo Ganymede dolis peruenit ad hostes Cæsaris Arsinoës. *Luc. 10. Pharf.* Proles Lagæ. *ibidem.*

Lagis, dis, ex eodem quamvis intelligatur etiam de Cleoparra, cuius erat ab longa serie consanguinea, sed antiquior sanè: vnde mihi incesit religio, aliam esse Arsinoë, de qua eo loco loquitur *Lucanus*, ab illa, quæ Lagi filia fuit; à quo vsque ad Ptolemeum Philometorem, qui Cæsaris tempore fuit aliquod seculum abiit. Licet Ptolemei Reges Ægypti sub Lagi nomine cuncti dicerentur: tamen ab Alexandro: post quem Lyfimachus regnavit ad Cæsarem, plurimi fluxerunt anni. *Ath. lib. 14.* meminit Arsinoës Lyfimachi coniugis; & alterius, quæ fratri Philadelpho nupsit, quas nuptias cum Socrades exprobrasset ipsius Regis iussu à Patroclo fuit interemptus. Alij dicunt, hanc illi amico non legitime coniugis, siue sortis loco fuisse; quam etiam à poculis habuit ministram (nisi sic alia) cui multas erigendas statuas in Alexandria curauit; sed ad nostra.

Vnguentaria Lagis, Arsinoën intellige, quæ in vnguentis conciliendis singulare studium locauit. *Ath. 15.*

Est etiam vrbs in Cyrenaica regione ab illa sic denominata; vel potius ab ea, quæ Philadelphi fuit: cum antea Ephesus dicebatur ab Ephesiorum colonia. Illius pietas commendatur, quæ à fratre insidijs, & fraude decepta, dum in filios percussorios ille immisit, hæc ambos amplexata corpus suum extendendum opposuit. *Legè Petr. 20.*

ARS, tis.

Opus. Artis opus. Studium. Studij successor, & hæres. *Ovid. 3. met.* Quæstuosum opus. Artium variarum descriptio apud *Perf. Sat. 5.* Mercibus hic Italus mutat grana Sole recent. Rugosum piper, & pallentis grana cumini &c. Hinc campo indulget, hunc alea decoquit, ille In venereum putret &c. Invenitur opus. Ingenij fortis. Naturæ simia, metaph. quæ imitari illam, ac mentiri videtur. Naturam quæ supplet. Quæ scotum naturæ matris adumbrat. Ars ingenio clarissima. Ars fit, ubi à teneris crimen condiscitur æonis. *Ovid. 4. epist.* nempe fit habitus in eo crimine, quod à prima condiscitur. Studijs virilibus æuum exigit. *Id. 17. met.*

Epith. Solas, agilis, mira, varia, dolosa, mala, pecuniosa, vetus, medica, fabra, vetita, maligna, sanatrix, inepta, honesta, ignota, omnigena, præclara, egregia, operosa, folers: Fictoria: Fabrilis.

Habet etiam ab inventoribus, & ab ijs, qui artes exercuerunt varias, epitheta, & significationes diuerfas; vt

Epith. Magica, Simoniacæ, Præoniæ, Stygiæ, Apellæ, Palladiæ, Phitiacæ, Phæroediacæ, Zoroastriacæ, & huiusmodi. Poetica, de qua lege *Horat. Scælgærum, & Pontanum Iesuitam*; in qua ego etiam aliquis sumor compellor.

Non hæc humanis opibus, non arte magistra Proueniunt. Primusq; per artem Mouit agros curis acuens mortalia corda.

Ars pro industria. *V. Consilium, Mens.* Curæ nouæ. Solers cura, &c.

Artes liberales, vt vulgus appellat Grammaticorum, ingenue dicuntur *Ciceroni* septem recentur: Grammatica, Dialectica, Musica, Geometria, Pictura, Rhetorica, Arithmetica. Artes honestæ. *Iun. 7.*

Epith. Ingenue, præclaræ, egregiæ, doctæ, diuersæ Artium, liberalium quidem professore apud *Iunen. 3.* Grammaticus Rhetor, geometres, Pictor, aliptes, Augur, Schœnobates, medicus, magus, omnia norit &c.

Synon.

Musarum, & Apollinis artes. Nervi vitæ, fontefque bonorum. Inuentas multo vitam excoluit per artes. Ipse suas artes sua munera latus Apollo Augurium, citharamq; dabat.

Artem naturæ vlticem significatur pingebant *Ægyptij* vestem, quo adacto magnas rerum moles loco dimouemus. De artium origine, fabulam narrat *Plato* in *Protagora* sub personâ Socratis, quæ repetitur in *appendice ad hieroglyph. Pier.* Vtq; artem, & ingenium idem *Ægyptij* significant vulturem adiungebant scarabæo. *Petrus lib. 18.* Quod etiam innuunt poetæ, cum *Pallada* *Vulcano* matrimonio collocatam fingunt: quod confirmant, qui scribunt artes nullas à mortalibus inuentas, priusquam ignis repperit est: quod factum à *Prometheo* poetica comminiscitur turba. Manus apud *Ægyptios* hieroglyphicum fuit artis, operisque. *Leges Pier. lib. 35.* Sed in studiosi adolescentis gratiam hic subiiciemus Artificum quoque promiscua vocabula.

Opifex. Artifex, Manus artificis. *Verg. 12. 68.* Experientia artificis. *Stat. 4. silu.* Mango, nias. Faber, cui fit addas ferrarius, lignarius, zariarius, & huiusmodi, diuersitatem artis habebis ex *epicheto*. Plaste, es, ex *D. Hier.* Infitor, is, olim dicebatur qui cum mercatoribus negociabatur. *Mari.* tamen pro omni totum illo loco vsurpat *lib. 7. q. 60.* Abdulerat artem temerarius infitor vrbe.

Comicus. Tragicus, sue tragedus. *V. suis locis.* Chirurgus. Medicus. *V. suis locis.*

Herbatiarius. *Simplificus.* Veterinarius, Mulomedicus, Equarius medicus. *Val. Max.* Medicamentarius. Lirothomos, p.c. qui calculos & vesica excindit.

Pharmacopola. Myropola, vnguentarius. Pinguentarius, à pinguedine vnguium. Seplastarius. *Lamprid.* à *Selaplia* Capuano foro vnguentarijs destinato. Velabronis pigmentarius à *Velabro* Romæ loco, ubi vnguentarij morabantur.

Aromatopola. Aromatarius, qui vendit aromata.

Alipa. *Iunen. sat.* vinctor, qui palestricas certaturos in gymnasio perungebat.

Circulator. Ceretanus à *Cereto* opp. Circulator, quod circumat. Medicus circumforaneus, *Salmuthus.*

Geometres, & geometra. Finitor. Decempedator, qui metitur, qui diuidit loca.

Typographus. Qui prælo libros imprimit. Suppositor prælo libri, vice librorum. Bibliopola, z, qui vendit: Bibliopegus, qui compaginat libros. Antiquarius, qui notas Antiquitatis callet.

Faber zariarius. Architectus. *V. suis locis.* Automatarius faber, in *antiqu. lapid.* Qui horologia, verua, aliasq; machinas, aut imagines, suas sponte versatiles fabricabatur, ex *H. Iun.*

Argentarius, qui quæstum facit permutandis, siue fœnerandis pecunijs, qui *Collybista,* & *Trapezita* apud Græcos: ipsa verò pecuniæ permutatio, vnde lucrum petitur, ab ipsiæ collybus dicitur, vt inquit *Sigonius*, dicitur etiam *Mensarius.* *Sæst.* & pariter Nummularius, qui ad artem nummularium incumbunt. *Mensularius.* *Scævola* in *legibus.*

Aurifex, cis. Annularius, qui annulos facit. Aurarius. *Bud.* Inaurator, vndator. Bractearius, & bractæator, *hæstlerus*, siue qui bracteis vitur ad inaurandum.

Calcarius. Cæmentarius. Structor. Fabricator. Edificator.

Capfarius. Capfarius artifex. Scrinarius. Carpenterarius. Effedarius. Calcararius. Clinopæus, qui spondas fabricatur.

Cultrarius. Carbonarius. Ferrarius faber. Fusor zramentarius, funditor, Armamentarius, qui curam habet armamentarii. Gemmarius. Qui gemmas vendit, estimat, siue concinnat.

Imbricarius, qui imbrices pangit. Lapidæ, & Laromus. Lithurgus. Laterarius. Lignarius faber. Materarius. Lychnopæus, qui lucernas facit. Ocularius faber. Xylophorus, nempe ligniferens, vulgò *Portaligna* Calophoros, nempe

nempe lignator: Calo, nis; qui in castris morantur, & quom opus est ad ligna secanda in. Siluas proficiuntur.

Palangarius, siue Phalangarius. *Vier.* qui teretibus fustibus onera transfert, vulgò, *facchino*. V. *Basilus*.

Plaſtes, is: fictor, is: figulus. Politor. Plectropæus, qui plectra componit. Serrarius. Priſtes, is.

Sculptor. Statuarius. V. *Statua*, & *ſus loco*.

Scamarius. V. *Venditores*.

Thoracopeus; qui thoracæ affluit, *Giubbonaro*.

Tornio, nis. Torcuta, æ.

Textor. Textrix, cis, femina. Linteo, nis: linctorum textor.

Vitriarius. Vascularius.

Veſtiarius. Pellio, nis, qui pelles parat. Lanarius. Lanipendia, & Lanificæ. Linarius. Linopola. Lintearius *Vip.* qui telas vendit, vnde lintearia negotiatio apud eundem. *Mercan* *ſus di* *tele*.

Sericarius, *Serainole*. Inſector. *Plin.* Offector, is. *Fest.* Tindtor, *Tintore*. Pileo, nis, qui pileos parat.

Interpolator. Mango, nis. *Plin.* qui veteres reparat, reuendit; veſtes, Phrygio, nis. *Plin.* *Rin* *camater*. Limborarius. *Nann.* Barbaricarius. *Donat.* Segmentarius, qui ſegmentis aureis, ſericivæ veſtium limbos, & oras exornat, *Trima* *trude*. Polymicarius, qui verſicoloria textit.

Sutor. Calceolarius. Cerdio, nis. Coriarius, *Concia* *pelte*. Alutarius. Zonarius. Fibularius.

Oenopolas æ. Tabernarius. Vinarius. *Suet.* *Ta* *uermero*. Popinarius. Cupediniarius. Cruſtularius. Libarius. Dulciarius piſtor. *Mart.* Piſtor. *Formai.* Salsamarius. *Calum.* qui ſalgama & fructus muria conditos vendit.

Macellarius. Popa. Lanio, nis, & Lantus. Carnarius, *Beccae*. Autarius, qui aues: Piſcator, qui piſces: Salsamentarius, qui ſalsamenta: Salarius. *Mart.* qui ſalem: Lactarius, qui lac: Pomarius, qui poma: Caſtarius, qui caſeum: Olearius, qui oleum vendunt.

Tragenatopola, *Conſectura*. Cocus. V. *Cognus* *ſus loco*.

Promus, i, *Diſpenſero*. Obſonator; emptor rerum venalium in foro. Agoraſtis dicitur Græcè apud *Arth.* *ſub* *4.* vulgò, *Spensatore*. Præguſtator, ris Eleatrus, & Progeuica dicitur Græcè, qui à veneno vt Reges ſecuri, tutiq; ſint de illorum cibis nonnihil prius mandunt, & guſtant vulgò dicuntur etiam apud Græcos Protenche Præguſtatores. Structor, *Scalio*. Molitor, *Magna* *no*. Auriga. *Cochleio*. V. *ſus loco*. Nauita V. *Nauta*. Tonfor. Piſtor. Famulus. V. *ſus loco*. Agonochea V. *Lullator*.

Et hæc ſufficiant: ſi plura deſideras, tibi *Lexica* ſuppediabantur.

Epith. Iuers, doctus, clarus, ſerius.

ARTEMISIA, æ.

Regina Cariz Maufoli Regis vxor, inſignis pudicitia femina, que in auxilium Xerſis contra Græcos, inter primores duces bellum acerrimè etiebat; quæq; virum incredibiliter amauit fer-

tur: nam etiam mortui cineres vino commixtos bibit, & illius memoria tam ſplendidum conſtruxit ſepulcrum, vt inde magnifica omnia monumenta Maufolæa deinceps fuerint appellata. V. *Maufolæum*. Lege *Gall.* *lib* *10*.

Maufoli coniux. *Mart.* Maufolis, dis, patronym. à viro. Cariz regina pia. Maufolæi ſepulcri author. Quæq; viri cineres Caris amata bibit. Caris, dis, Regina.

ARTVS:

Membrorum vincula. Compages. Nodi corporis. *Plin.* Articulus, diminut. Iunctura, & nodus membri. Internodia corporis. Famulos animæ artus, dixit *Val.* *Flac.* *1.* *Argon.* *v* *75*. quod animæ famulentur. V. *Corpus*, & *Corporis partes*, & *Membra*.

Epith. Dilecti, morientes, iſleſi, ſemianimes.

ARVND, nis.

In quam Syringam conuerſam fuiſſe canunt poetæ. V. *Syrinx*, & *Ouid*.

Silua arundinea. *Virg.* *10.* *Æn.* Arundinei canales. *Idem* *4.* *Georg.* nempe ex arundine facti. Calamus paluſtris. *Ouid.* *lib* *1.* met. Canna paluſtris. *Idem* *5.* Calamus arundineus, cauſis, &c. V. *inferius*. Silua paluſtris. *Ouid.* *11.* met. dicuntur arundines quæ in paludibus obaſcuntur, & cannæ propriè nuncupantur. V. *inf*.

Arundines (inquit *Plin.*) tantæ proceritatis ſunt in India, vt ſingula Internodia alueo nauigabili ternos interdum homines ferant: ex his igitur arundinibus antiquitus nauiga conſciebantur, vnde ait *Prop.* *3.* *eleg.* *37*. Iam licet & Stygia ſedeat ſub arundine remex Cernat, & interna triſtia vela ratis. Canna Micipſarum, pro cymba etiam dixit *Iuuen.* *ſar*, quæ Numidæ, ſic dicti à Micipſa Rege, vtebantur.

Et longæ parua ſub arundine cannæ. *Ouid.* *7.* met. Quo in loco *Scholiaſt.* intelligi dicit cannarum corticem, qui, & tenuis eſt, & facile areſcit, vnde videtur noſſen arundinis deductum.

Canna, & Calamus. *Ouid.* *2.* *ſeſt.* At calamorum multiplex eſt genus. Calamus ſiſtularis. *Plin.* Syringa, æ: & Syringias dicitur; totus concauus, ſiſtulis vtiſſimus. Calamus tibialis. *Idem* *Plin.* continuo foramine peruius. Calamus fruticofus, nempe Cyprius, flumineus, exilis, aquaticus. Calamus vllaris, & ſepicularis, maceris expetitus. Calamus ſpado. *Plin.* qui exiguum, atque adeo nullam habet panniculæ comam. Calamus ſagittarius, ſagittis quæſtus, qui toto internodio concretus eſt. V. *ſagitta*. Calamus Indicus, & Arundo Indica. *Plin.* Calamus ſtriporius. V. *ſus loco*.

Internodium, eſt pars inter nodum, & nodum, & ſumuntur, pro longitudine. Epith. *Longa*.

Pannicula, dicitur paluſtrium arundinum ſtos, qui quando aridus vento in leuiſſimos globulos per æther diſſipatur, vnde à *Plant.* *Abi.* *Glor.* *1*. Pannicula reſectoria dicitur, quod huiusmodi arundinibus vtantur paſtores ad caſarum, ac rugariorum tecta conſcienda.

Arundinis cartilago. Arundinum oculi, vel bulb. *Plin.* *lib* *17*.

Epith. Longa, nodofa, fragilis, deformis, fluuiialis, vmbroſa, tenera, glauca, exilis,

lis, humilis, gracilis, &c. tremula, pro-
cera.

Sumitur etiam Arundo pro iaculo. V. Sagitta,
cumsunt.

Epith. Lethalis, volans, levis, volucris, Gorty-
ria, pennata, fatalis, stridens, Cydonia, Cy-
doniaca, Scythica, Parthica, hiamata, Di-
ctica, quæ epitheta sagitte etiam tribuuntur.

Sumitur etiam Arundo pro fistula. V. Fistula; &
eius sunt.

Epith. Cerata, fulminea, docta, stridula, pa-
storalis.

ARVSPEX. V. Augur.

ARX, cis.

Olim Palladi sacra, quæq; nunc mutata religio-
ne Angelis, & D. Barbaræ custodiæ tradita, ab
arando dicta.

Castellum. Turris. Vallum, propugnaculum.
V. *fus locis*. Vix ope castelli defendimur, & ta-
men intus Mistia facit Grajis barbara turba
metui. *Ovid. 5. Pont. 70.* Nec altis montium
structæ ingis arces. *Sen. in Thyrsi. Furiæ.* Non
vertice alti montis impositam domum, Et emi-
nentem ciuitas humilis tremit. *Ibidem.* ad coer-
cendos enim ciues in altis iugis locatæ sunt arces.

In arce summa Pelopis vna est pars do-
mus Conuersa ad Austros, cuius extremum la-
tus Æquale monti crescit, atque urbem premit,
Et continuacem regibus populum suis Habet
sub ictis. Bulgar hic turbæ capax, &c.

Munire rupes, in rupibus potissimum ædifica-
bantur olim à tormentis tutæ muralibus. In-
hospita fixa.

Epith. Inpositæ montibus, alpidibus, nefandæ, æ-
ternæ, charæ, inualidæ, litoreæ, aeris, im-
brose, altæ, conspicuæ, turritæ, munitæ,
fortes, &c. casuræ, funneæ.

Sumunt etiam epith. à locis, siue à conditoribus,
vt Asiæ, Solymæ, Romanæ, Diomedæ, Al-
pinæ, &c. V. *Turris*.

ASCALAPHVS, i. V. *Bubo*.

ASCANIVS, ij.

Qui alio etiam nomine Iulus fuit appellatus Æ-
næ, & Creusæ Priami Regis filiæ filius ab Af-
canio Phrygæ filio, sic dictus, qui paruulus
patrem post Troicæ excidium fecutus, in Larium
peruenit. Albam longam edificauit, postquam
Lauij triginta regna flet annis, in qua octo
deinde regnavit annos; paruulo filio, qui Iulæ
familie dedit originem, relicto, quem cum ad
regni administrationem ineptum vidcret, fra-
trem Silium ex Lauiua nouerca, & Æneæ pa-
tre reliquit successorem. Dictus Iulus quon-
dam, ab illo Troianorum rege, tum Iulius, à
prima barbæ lanugine. Futuri Imperij illi omen
tunc factum existimant, cum discessuro vni
cum patre profugo flammula in capitis vertice
apparuit; quæ nihil illi inculit lisionis. *Legè*
Virg. 2. Æn.

Iulus. *Virg. 1. Æn.* Dardanius puer. *Id. 10. Æn.*
Nepos Veneris. Est auus Anchises illi, Cy-
theræ nepotem Agnoscit, &c. Priami nepos,
ex matre. Hectoreus nepos, qui condidit Al-
bam, quod matris esset frater. Æneides, à pa-
tre. *Virg. 6. Æn.* Anchisiades, ab auo. Hic lo-

cus vrbis erit requies, & certa laborum. Ex quo
ter denis urbem redeuntibus annis Ascanius
condet clari cognominis Albam. Albæque ab
Ascanio condita longa duce. *Tib. 2. eleg. 5.* Inde
sub Ascanij ditione binominis Alba, Resq; La-
tina fuit. *Ovid. 1. 4. met.* Filius Æneæ, peperit
quem clara Creusa.

Epith. Regius, dulcis, audius pugne, conditor Al-
bæ, Troius.

ASCENSVS, us.

Principio cliui nofter anhelat equus. *Ovid. 1. de re-
med.* Conscensus, us. Superas euadere in au-
ras. Difficilis ascensus locus. Hinc

Ascendens.

Superans ascensu. Euadens ad summi fastigia
tecti. Nitens gradibus. Exsuperans iugum. Pe-
tens cælum.

ASDRVBAL, is.

Frater Annibalis, qui in Italiam ex Africa profes-
sus fratri auxiliarius, vt se illi coniungeret;
Alpes transcendit, sed à M. Liuii Salinatoris, &
Claudio Nerone altero Cor. insidijs circum-
uentus victus est, ac cæsus, cum haberet in
suo exercitu quinquaginta sex hominum mil-
lia. *Legè Liv. lib. 27.*

Quid debeas, o Roma Neronibus Testis Metau-
rum flumen, & Asdrubal deuictus. *Athr. 4. ed. 4.*
Frater Annibalis.

ASIA, x.

Duplex apud Cosmographos omnes: Maior, quæ
dimidia orbis terrarum pars est, reliquas duas
magnitudine superans. Hæc ab Europa Ta-
nai fluuij; ab Africa Nilo, seu potius Eryth-
ræo mari dirimitur; ab ortu, septentrione, &
meridie oceano abluatur. Sic dicta ab Asia
Nympha oceani, & Tethyosilia Iapeti coni-
uge, ex qua Prometheus ortum fuisse scunt;
vel ab Asio Lydo Manjæ filio. In qua regio-
nes celebriores sunt.

Arabia triplex. Asia minor. V. *inferius*. Syria,
Assyria. Palæstina. Idumæa. Chaldæa.
Persis. Susa. Media. Parthia. Hircania. In-
dia. Scythia. Sarmatia Asiatica; de quibus
V. *fus locis*.

Adiabene. V. *Mesopotamia*. Regio orientalis prope
Assyriam, teste *Sirach. lib. 16.* medio loco in-
ter Euphratem, & Tigrin, inde à Græcis Me-
sopotamia: in medio scilicet duorum fluui-
orum.

Albania, regio est inter Colchos, & Armenios à
colore populi vocata, eò quod albo crine na-
scentur. Hæc ab oriente sub mare Caspium
surgens per oram Oceani septentrionalis vi-
que ad Mæotidas paludes, per deferta extendi-
tur. In ea Albana ciuitas, & Albanus fluuius.
Apud hanc habentur canes ferocissimi, qui tau-
ros, & leones occidunt. *Legè Plin. 8. & Sirach.*
qui viginti sex linguas Albanorum fuisse tra-
dit, totidemq; aliquando reges. Ab his Albani
orti sunt, quorum pars hodie in Peloponneso,
pars in Macedonia iuxta Dyrrachium sedet,
quorum dux fuit Georgius Scanderbeg, hoc
est Alexander dominus; ita enim vocatus fuit
à Turcis, quando illum adhuc paruulum è
Christiano Georgio, in Mahometanum Ale-
xan-

xandrum, siue Scandeir Beig, impuris suis richus initiatum commutauit, qui postea conuersus, multa pro Christiano nomine aduersus Turcas gessit praelia: Hinc Albani, populi apud *Plinium, & alios*.

Iberia, regio iuxta Pontum Inter Colchos, & Armeniam Alazone fluuio ab Albanis diuisa, cuius incolae Iberes, p.c. dicuntur *Plin. lib. 6. cap. 10.*

Colchis. Bosphorus Chimerios Armenia maior, & minor. Taurica Cheronefus. Pontus Sinus, arum, Tartaria; de quibus *V. suis locis*.

Urbes habuit olim tres toto terrarum orbe celeberrimas Babylonem, Ninium, & Hierosolymam; de prima, & postrema. *V. suis locis; de Ninie. V. in Asia.*

Montes insignes. Imatium; Amanum. Taurum, Niphazem, Caucazum. *V. suis locis.*

Fluuios celebratos. Tigrim, Iordanem, Gangem, Indum, & Euphratem. *V. suis locis.* Arius, p. p. fluu. Asiae regionem irrigans, quae media est inter Indos, & Parthos: cuius meminit *Lucanus lib. 3.* — Hinc fortis Arius, &c. populum intelligit, qui Arius, & Arianus quoque. *Lege Plin. lib. 6. cap. 23. Lege Ortelium in tab. Asia, & Geogr. Mercatorem, & alios.*

Synon.

Asiae regna immensa. *Bemb.* Agmina barbara subiecta ponto. *Ouid. 6. met.* Orbis Asiae. *Virg. 1. Aen.* Asiae tractus.

ASIA MINOR.

Quae sub vulgari nomine Natioia dicitur, eam nempe partem complectitur, quae versus Septentrionem, Cappadociam, Galatiam, Bithyniam, tum ad Occidentem Phrygiam, Lydiam, utramque Mysiam, Cariam, Aetoliem, Ioniam: ad Austrum Lyciam, Pamphiliam, & Ciliciam; ad Ortum denique Maiori Asiae coniuncta est Isthmo; quae à sinu Iasio ad Pontum usque, Euxinum pertinet: cuius mediterraneae sunt Phrygia maior, Paphlagonia cum Ponti parte; in quibus suis quibusque locis describuntur. Huius quidem terra ob Caeli clementiam, bonitatem soli, ac felicitatem multis sane praeposita est regionibus; cuiusque frequentissima est apud veteres mentio. Nunc Turcis possessa dominorum inselium prorsus tyrannidem misera experitur. Montes, & fluuios celeberrimos in suis reperies prouincijs, quos huc repetere vanum esset.

Synon.

Res Asiae: Postquam res Asiae, Priamiq; euertere. *Virg. 3. Aen.* Urbes Asiae. *Idem 3. Georg.* Te duce magnificas Asiae perreximus vrbes. *Ouid. 2. Pont. 10.* Orx Asiae. *Virg. 3. Georg.* Orbis Asiae. *Idem 1. Aen.* Asiae oppida. *Ouid. 1. met. 2.* Oppida non Asiae non mihi visa prius. Campus, ubi Troia fuit. *Virg. 3. Aen.*

Terra Asiae, dis. *Ouid. 9. met.* Et Regnum Priami vetus. *Hor. 1. od. 15.* Asiae florentis imago. *Ouid. 13. met.* Ad claras Asiae volemus vrbes. *Caenell. 47.* Clarae vero vrbes Caenelli tempore quatuor erant, quas propterea à numero Quadrigam Asiae vocat *Propertius*, scilicet Ephesus, Smyrna, Colophon, Miletus, & Ios.

Isidoro Scalig. de quibus *V. suis locis.* Hinc Asiatici populi, quorum mollicies ab omnibus olim damnata, nunc turpitudine. Molles populi. Foemineque gentes, ob ipsam molliem. Effeminatae turbae, cuius prouincia populi Lydij, Meonij, Phryges, Paphlagones, Cappadoces, & ceteri, qui à regionibus, vrbibus, locisque denominantur.

ASINVS, i.

Quem olim Aegyptij adeo abominati sunt non tam propter imperitiam, inepcias, & contumeliosam naturam, quam quod victimis inhabilis (Deus enim in sacrificijs Hebraeorum hoc animal oue commutari iussit) iudicaretur, unde in prouerbijs exijt: Asinus Aegyptius inscitiae, ignatiae, petulantiae, & impudentiae symbolum. Quem tamen Hyperborei Apollini mactabant, quod illo Deum paucior credereat, unde canit *Callimachus*: Exulabant pingues Phaeum epulae ex asino. Tamen Priapo facer erat isiorum custodi, ob verendi scilicet enormitatem, quae etiam censetur (vt apud homines etiam qui ea genitalis productione conspicui sunt) ad generationem inepti. Foeminae annum integrum gestant, plerumque in solstitio, siue circa id temporis factus emittunt, eosque in tenebris. Sed consule *Ælianum*, ceterosque de natura animalium scriptores. *Lege Perierum 12. Herodot.* Asininas vngulas in suffimentum abortiuus euocandis prodesse dicunt. Tamen & asinus quoque hostem habere dicitur, irreconciliabilem, nempe Aegithum, quae auicula est in carduis nidos struens; verum, quod asinus cardos abradendo, illi nidos dissipat, lux perpetuas cum illo gerit similitudines; cui cum vltio alio modo nocere nequeat, illi vlcera erodit. *Lege Plin. lib. 10. cap. 74.* Sed ad

Synon.

Asellus, diminut. Asina, foem. & Asella, diminut. Quadrupes, is, antonomast. ob ignauiam, sic: Ignauum pecus. *Virg.* Pullus asellus; pullus asellus. Quadrupes rudens, rudens animal. Onager, & onagrus: sunt siluestres asini. Tardum quadrupes, iners, auritum, tardigradum. Exceptis tamen Palestinis asinis (vt inquit *Pierius lib. 12.*) qui equos pernitate superare dicuntur. Hinc frequens in sacris mentio, insignes homines strauisse asinos ad equitandum: cum in ea regione cursu sine equis velociore.

Arcadicum pecus, à regione, in qua proceri sunt corpore, sed ignaui viribus. Arcadie pecuaria rudere credas. *Perf. 3.* Miserandae fors asellus, vipore qui infestis laboris, atque seruis imago, symbolumque. Asiduus verberare domicus, cui callum obducit ob sua, quae querit commoda. Sileni vector. *V. Silenus.* Et senior pando Silenus asello Venerat. *Ouid. 1. fast.* Indulgetque aures tardè gradientis aselli. *Idem in fab. Mida.* Humanæ commoditatis assiduus minister. Animal laboriosum.

Priapo sacra bellu: causam hanc afferunt, quod cum is Vestis dormientis impudicitiae intulidaretur, illa inestemptio aselli clamore excitata, & sic detecta fuit inasidioris libido. Fabula

attingit *Ovid. 1. fol. v. 438.* Victima grata Deo Hellepontiaci; cui mactabatur ob causam, quam refert *idem Ovid. ibidem.* Menala pecuaria. *Faust.* quod in eo monte armenta plurima essent. Cillus. *Pell.* vnde *Petrus. Arb.* Et Cilli magnas inuocat auriculas. Aurita bestia. *Pollus.* Filius tarditatis. *Arbui.* Agaso, nempe qui agit adinos. Sæpe oleo tardi costas agitato affliti Vilibus aut onerat pomis, &c. *Virg. 1. Georg.*

Epich. Onerarius, clitefarius, palustrarius, molaris, dosluarius, villosus, Arcadicus, vilis, piger, iners, pandus, lentè gradiens, auricus, turpis.

ASOPVS, l.

Fluuius in Peloponneso è Choriomonte nascens, siue è Chronio, & Corinthiam regionem præterfluens, qui demum in sinum Corinthiacum labitur. Fabulari verò fuit à Merandortum ducere, qui in Phrygia multis anfractibus sinuosus, ac flexuosus in mare ad Miletum delapsus, illud subit, inq; Peloponnesum emergit, vbi vocatur Asopus. Est etiam alter Ægeæ, qui Thebas, Platæas, & Tanagrum urbem præterfuit. Hunc poetæ Æginæ patrem faciunt, ex qua Iupiter in ignem conuersum Æcum suscepit Achillis auum. Quod cum reficiisset Asopus, vndas suas in astra euomens, Ioui belum intulit, à quo fulmine fuit interfectus.

Asopi fluens sonitus. *Prop. 3. eleg. 13.* Asopi ripæ, vnde, fluencia, &c. Dumq; per Asopi percurrit flumina cymba. Quicquid & Asopon, veteresq; interiacet Argos. *Strab. 3. Theb.* Æginæ pater, quæ ab eo Asopis, dis, denominatur. *V. sup.* At post herboâ venere Aspidos vndas. Est etiam Asopis omnis ille tractus, qui Asopo fluuii interluitur. *Legge Him. 4. lib. 4. Clare* Gigantæis etiamnum Asopæ fauillis. *Strab. 7. Theb.* respicit ad bellum Ioui commotum ab ipso, ut *sup. in hist.*

Epich. Fluens, herbosus.

ASPARAGVS, f.

Herba in virgultum, & caulem crescens expetitus epulis irritatorijs. Satiuum est, & siluestre genus. *Legge Athanasium lib. 2. circa fin.*

Gravior incultis non erit asparagis. *Mont.* Et bacca asparagi spinosa profluit herba. *Calum. & Theophrastus.* Corrua: est asparagus siluestris. *Plin.* Corrudago dicitur *Gels.* Alparagi radix sicuti. Spongia peculiariter vocatur à *Plinio*, & *Coluella*, *Myachantos*. *Discur.* quæ auxiliatur renum vitij, eodem teste.

ASPECTVS, us. *V. Visus.*

ASPER, &

ASPERITAS.

Teteret terra; reuultu terro. Terricus, Terrica facies, &c. Durus vultus. *Ovid. 9. met.* Durities.

ASPER SIO, &

ASPERVS.

Madidus. Sparus aqua.

Aspergo, gnis: — Salza spumant aspergine cautes. *Virg. 1. Æn.* Humor.

ASPIS, dis. *V. Serpentinum genera.*

ASSARACVS, i.

Trois Regis Troianorum filius, frater Ili, qui

Troi succellit; Assiracus autem genuit Capym, à quo Anchises pater Æneæ, & Iuliorum familia prouenit. Alij dicunt, illum non Ili fratrem, sed filium fuisse, & in Phrygia regnasse.

Et genus Assiraci. *Virg.* Anchisæ auus. Æneæ proauus. Verum à *Lambino* Æneæ generis hæc traditur: à Ioue Dardanus, qui Erichthonium genuit; huius filius Tros, qui tres habuit filios Ilium, Assiracum, & Ganymedem; hoc postremo ab Ioue rapto, Ilius successit patri, & Laomedontem genuit, à quo Priamus; Assiracus autem Capyn; ex quo Anchises, & alij. Teilus Assiraci. *Hor. epod. 13.* nempe Troiam intelligit. *V. suis locis.* Merumq; in auro veteris Assiraci trahunt. *Sen. in Agam.* nempe in calicibus aureis è Troiana præda relatis.

ASSVS, a, um.

Assarus. Tostus. Pars in frustra secant, verubusque tremencia figunt viscera. *Virg. 1. Æn.* Subiungunt verubus prunas, & viscera torrent. *Idem.* Igne coctus lentor. Et lentis date stillant caminis epulæ, carnes, &c. *Sen. in Thyest.* Illa (scilicet membra) lentis ignibus stillare iussit. *Idem.* Graciliq; traiecit verus mugire fibras vidit. *Idem.* Dum turbos verat in igne. Pinguiaque in verubus torrebimus extra columnis. *Virg.* nempe in verubus ex ligno columno compactis.

ASSYRIA, æ.

Majoris Asiæ regio, quam diuersè Cosinographi discriminant: *Prædemon* ab ortu Mediæ parte terminat: ab occasu Mesopotamia, à septentrione parte Minoris Armeniæ iuxta Nipharem montem: à meridie Sullana. Diuersè *Plin. lib. 5. cap. 12.* alij illius Initium Adiabenen faciunt: de qua *V. sup. in Asia* Mæores Syriæ tamen adeo continenda est ab occasu, vt pro ipsa sæpe capiarur. In se continet Garameros, & Sambarhas populos. *V. Syria*, vbi multa. Provincias olim habuit Arrapachiten, Sittacenim, Adiabenen, Apolloniaten, Arbeliten, & Calacenen, in hac.

Urbes.

Niniue, quæ & Ninos dicitur, quam ædificauit Assur egrediens de terra Sennar: à Nino Rege sic dicta. (vt scribit *Augustinus*) Sic fuit iuxta Tigridis amnis partem, cuius ambitus sexaginta miliaria complectebatur: quæ cum floretet; virij tamen esset implicita Ionæ Prophetæ predicationem audiuit. *Legge Isam*, postea vastæ vix vestigia videntur. Hanc Nisibin Eusebius vult esse.

Babylon, vrbs insignis olim. *V. suis locis.*

Nisibis, is, vrbs iuxta Tigrum fluuium inter in regione Perzæ, quondam Romani imperij sub Constantini propugnaculum Episcopatu Iacobi viri quidem celeberrimi clara, sed in Persarum postea ditionem sub Iuliano Apostata venit, à quo sancti viri ossa, quibus defendebatur vrbs, exhumata; combusta, & in ventos dispersa fuerint. Nisibitæ, populi.

Antiochia: *V. sup. inter Cæsaryiam*, & Arabiam alia fuit Antiochia à Semitamide condita; quæ postea Gadera, vocitata (è *Steph.*) tum Antiochia per Antiochos restaurata.

Edeffæ,

Edeffa, trans Euphratem sita vrbs (vt vult *Strabo*) quæ etiam *Bambyce*, & *Hierapolis* vocabatur, in qua *Aceratim* *Deam* Syriam colebant *Edeffenses*. Arabiæ à nonnullis adscribitur, & Antiochianis dicta fuisse fertur. *Plin. 5. cap. 24.* *Heraelea*, vrbs in Syria.

Philadelphus, insignis ciuitas, quæ prius *Amana*, deinde *Alatæ*, demum *Philadelphus* à *Ptolemaeo* *Philadelpho* dicta est, quæ regiunculam sibi proximam à se denominat.

Cresiphon, *Parchorum* regia; & *Arbela* vicus quondam, sed ob victoriam *Alexandri Magni* è *Dario* relata in insignis vrbs.

Fluuij celeberrimi.

Euphrates, & *Tigris*, quibus terminatur, & irrigatur. *V. sua loca.* In *Tygrum* autem desinunt *Lycus*, *Caprus*, & *Gorgus*.

Gyndes, maximus fluuius secundum *Euphratem*. Is cum *Cyri* inpectum venientis contra *Babylonios* intercepterit, & quidem ex militibus summè dilectus *Regi*, eius molens transiit, rapacitate fluuij absorptus esset; tantam *Regi* mouit iram, vt cum illo bellum gerere constituerit; quamobrem totis copijs per magnas deductum fossas in quadraginta sex alueos dissipauit. *Sen. lib. 4. de ira.* & *Tib. 4. eleg. 1.* meminit. Aut rapidus *Cyri* dementia, *Gyndes*.

Chaoaspis, pis, *Assyriæ* attribuitur à nonnullis, cum propriè *Medorum* sit fluuius. *V. Medos.*

Synon.

Assyrius orbis. *Isaen. lib. 2. & Ptole. Sic Assyria* cellus, humus, ora, &c. *Assyrij fines.* *Carall. in com. Beren.* *Aractæ* campi. Ardet *Aractæus*, aut vnda perhospita campis. *Tib. 4. eleg. 1.* *Assyrij nidi.* Qualiter *Assyrios* tenouit incendia nidos Vna decem quous secula vixit auis. *Mart. 5. ep. 7.* de *Phoenice* loquitur, quam in Arabia esse superius demonsttrauimus, *Assyrij*, pop. *Assyriæ* gentes, turbae, acies. Arma *Assyria*, &c. *Assyrius* vidit *Lycabas* iunctissimus illi. *Quid. 5. met.*

Olim *Assyrij* columbam coluerunt in *Semiramidis* gratiam, vt nonnulli existimant, sed aucthores *Greci* in *Rheæ* potius memoriam, vt potè qui asserant aeternam, & aquam potiores esse partes, in quibus ostentat se natura reum, parique ratione eos à piscibus abstinere. De columba *Tibullus*. Quid referam, vt volitet crebras intracta per vrbes *Alba Palatino* sancta columba viro, ex *Pier. lib. 22.* *Assyrium* vnguentum. *V. Vnguentum.* *Assyrius* odor. *V. sup. Arctura.*

Epith. Ferræ, diues Assyria.

ASTERIB, es.

Laronæ foro, Cei *Titani* filius quam post forem vicinam dilexit Iupiter; & in cornuicem conuerſam, aquilæ inuictorio sibi rapuit, vt fabulatur *Quid. 6. met.* quæ deinde in desertam insulam aufugiens, nomen illi suum dedit *Asteriæ*, quæ ab eius in auem cornuicem conuerſione, à *G. xis* *Ortygia* dicta est, postremò *Delos*. *V. Delos.*

Fecit & *Asterien* aquila iustante teneri. *Quid. 6. met.* *Laronæ* foro. *Apollinis*, & *Lunæ* matertera.

ASTRÆA, æ.

Astræi gigantis ex *Aurora* dicitur filia, ex qua coniuge ventos omnes genuit; quos, cum fratres *Titanes* aduersus *Iouem* bellum mouissent, omnes armavit, & in superos emisit: quos tamen illi vincis coarctos, *Æoli* custodia tradiderunt. In reliquis autem *Astræus* princeps iustissimus fuit, propter cuius equitatem, eius filia *Iustitia* dicta est, vt scribit *Astræus*. Alij dicunt *Astræam* *Iouis*, & *Themidos* filiam fuisse, quæ olim terras eedem madentes reliquit, & inter sidera collocata: vnde *Idem Astræus*: Et *Cæli* sortita locum, quæ proximus illi *Tardus* in occasum sequitur sua plaustra *Bootes*. Hanc *Astrologi* signum in *Zodiaco* *Virginem* esse dicunt: à *Gedno* describitur *lib. 14. nob. Astric.* Demum tamquam *Dea* *Iustitiæ* à priſcis habita, & culta fuit.

Themis, diis. *Quid. 1. met. V. sua loca, ubi multa.* **Astræi** filia. *Virgo Astræa.* *Nomus.* *Auroræ* genita. Ventorum foror, germana. *Iustitiæ* *Dea*. Vltima celestem terras *Astræa* reliquit. *Quid. 1. met.* Cadet in terra *virgo* relicta, iustique cadent pondera libere. *Sen. in Thyest.* Tu nuncia fontum *Virgo* *Iouis*, *Terra* oculis, quæ propicijs equis. *Val. Flacc. 1. Argon.* *Auræ* nutrix & ratis. *Nomus.* Huins forores fuere fides & *Pudicitia*, de quibus lib. *Tuermalis*, *lib. 6.* *Paullacim* deinde *Superos* *Astræa* recessit *Hac* comite atque dux pariter fugere forores.

Epith. *Alma*, inimica rapinis.

ASTROLOGVS, i.

Chaldei olim *Astrologiæ* operam dedere maximam, à quibus natalitia, *Genethliaci*, aspectumque siderum notitia huc vsque ad nos peruenit. *Lege Tul. 2. de diuinat.* ad quos *Astronomos*, & *Mathematicos* pertinere dicunt nonnulli, licet ipsi inuicem diuerſe sit disciplinæ esse dicant: quos consule, non enim ipse eorum differentia sum arbitet.

Cæli rimaror, obseruator, inspector, considerator. Qui stellarum ortus comperit, atque obitus. Queritis & Cælo *Phœnicum* inuenta sereno, Quæ sit *Stella* homini comoda, quæque mala. *Prop. 2. eleg. 19.* Viri siderum periti. *Antioch.* *Astrorum* interpretes. Aut spacia annotum, aut longa interualla profunda Lenibunt tacito vulnere nostra sinu. *Prop. 3. eleg. 19.* Collis id *Heliconij* Cultor *Vranæ* genus, *Cæull* *Chaldræ*, pro *Astrologo*, olim vsurpabatur.

Archizæ soboles: Me creat *Archizæ* soboles *Babylonius* *Horos*, & à proauo ducta *Conone* domus. *Prop. 4. eleg. 1. V. Mathematica.* Fuert enim *Astrologi* etiam *Mathematici*. Secretaque cæli *Noſſe*. *Luc. 1. Phœr.* Quem non stellarum nisu, primique per artem *Sidenbus* videre vagis pendencia fara. *Mund. 1.* *Experientia* longè specula Deprendit tacitis dominantia legibus *astra*. *Idem.* Genus fallax, & dominantibus inſidum: Sic dicebantur *Astrologi* ob falsos, quos certos asseuerabant, euentus. **Diuitibus** responsa dabit *Phryx* augur & *Indus* Conductus dabit *astorum*, mundique peritus. *Idem 6.*

Nec quicquam tibi prodest *Arias* tentasse domos.

G 2 mod

mos, animoque rotundum Percurrisse Polum morituro. *Hor. 1. ad. 28.* Qui solerti indagine nouit. Qua venit exoritur, qua deficit, vnde coactis Cornibus in planum mensura Luna redit. Qui caelo liber aperto Suerus in æthereis ire meatus. *Bernus.* Fallaces vitreo stellas componere mundo Nouerat. *Claud. de Archum.* Quæ vis animauerit atra, Imperique choros, quo viuaz machina motu. *Idem.* Qui primi lineis dimensum polum. *Notus.* Obliquum Solis cursum ponderantes, ex *Græci epig.*

Scaltricia vulgi, & credulitate sequaci Vtitur Astrologus; magna, atque horrenda minatur: Insanant; famem, populantemque omnia pestem, Et bella, & quicquid bellorum infania cladis Inuehit, humanis irataque Numina rebus: descript. Numinum malignis credulus astitit. Suerus orbis. cursumque; labentem tueri siderum. *Maff. 1. ad. 10.* Sive vias cæli, rerumque; exquirere formas. *Pontan.* Obseruator siderum; sideris, &c. Qui sidera seruat. *Virg. V. Mathematicus.* vbi multa hæc pertinentia. Astroorum motus ignoro, ex *Iun. 3.*

ASTROLOGIA.

Astrologia, quæ Græcis dicitur: Arcana celestis musæ. *Notus.* Musæ, quæ nouit circularem astroorum motum. *Idem.* Astronomia: quamvis diuersæ inter se sint, tamen apud Poetas facile confundi possunt, quibus omnia licita. Seu Libra, seu me Scorpionis aspectu Formidolosus. *Hor. 2. ode 17.* Chaldeorum ars. *Tacit. Ann. 6.* Astroorum motus ignoro. *Iun. 3.*

Babylonij, vt ait *Porphyrus*, astrologiam inuenisse dicuntur, per quam genesis colligitur; & vt auctor est *M. Tullius*, Babylonij omnem curam in siderum contemplationem posuerunt: vnde Babyloniorum philosophi nobilissimi Chaldei celebrantur. qui astrologiam, & genealogiam optime callebant: de quibus multa *Diodor. Sic. 2.* & *Cic. 2. de diuina*, tradiderunt. *Legge Beroaldum interpr. Prop. 4. eleg. 1.* qui in *lib. 2. eleg. 27.* Phœnicibus quoque astrologiæ tribuit inueniunt; quos ab Abrahamo illam didicisse, tradit *Ensteb. 9. de præst. Enangel.* At vos incertam mortales funeris horam Quæritis, & qua sit mors aditura via. *Propert. ut sup.*

ASTRVM. i. V. Sidus.

ASTVS, us.

Astutia. Fraus, dis. *V. suo loco ubi plura.* Pelasga ars. *Virg. 2. Æn.* Græci enim semper astuti habit. Pectus fictum. *Ibid.* Calliditas, cis. *Ouid. epist. 19.* Ars. *Virg. 12. Æn.* Ipse meæ moui callidus artis opem. *Ouid. 1. sat.* Callida, vasa ars. *Mont. 6.* Versutia. Fallacia. Vulpina simplicitas. *Mont.* Captio, nix. Technæ. Dolus. *V. suo loco.*

Epith. Solers, fallax, cæcus, mendax, racticus, pauidus, acer, callidus, prudens, vaser, Lycaonius, timidus, versutus, &c. *Hinc*

ASTVTVS, a, um.

Versutus. Vaser. Fallax. Callidus. Instructus; solus, & arte Pelasga, ex *Virg. 2. Æn.* Doli fabricator ex *end.* Machinator astus. Parans astum. *Stat. 1. Achill.* Illita felle mæus pectora fraudis

habent. *Bernb. Catus. Hor. 1. ad. 10.* Voce formasti catus, & decoræ More palestæ. v. *saph.* nempe solers, callidus, sollicitus, confideratus, acutus, cordatus, *V. Fallax.* Versuta propago. *Ouid. 11. met.*

ASTYANAX, ætis.

Qui alio nomine Scamandrius dicebatur vnicus Hectoris, & Andromachæ filius, post inchoatum bellum inter Troianos, & Græcos vtrique natus. Quem Vlysses è turre deiecit, vt Calchas prædixerat; vel ut alij sponte desilijt, ad id à matre incitatus, antequam à Græcis capitiuus fieret, vel morti daretur, quando illi iam à Sigæo soluere cogitabant. Seneca verò illud à matre in patris sepulcro absconditum fingit, & ab Vlysses detectum, eiq; turri præcipitem daturum; in *Trad.* quam lege *AB. 5.*

Paruumque manu Astyanactis trahebat. *Virg. 2. Æn.* Scamandrius, à fluuii illi nomen impositum à patre. Hectore natus. Hectoreus puer. *Ouid. in Iun.* Filius Andromachæ. Ectioni nepos, ob matrem, quæ Ectionis alter filia. Priami nepos Hectoreus. *Sen. in Trad.* Hectorea foboles. *Ibidem.* Hectoris natus. *Ibidem.* proles. *Ibidem.* Stirps. *Ibid.* Futurus Hector. *Ibid.*

Omni sola mei super Astyanactis imago. *Virg. 3. Æn.* Miteitur Astyanax illis de turribus, vnde Pugnantem pro se, proauitque; regna tuentem Sæpe videre patrem monstratum à matre solebat. *Ouid. 13. met.* Turribus è Phrygijs dirus, quem misit Vlysses, è *Stat. 2. sil. 1.* Paterna puero bella monstrabat Senex, idest Priamus auus nepoti. *Sen. in Trad. AB. 5.* Præceps ab altis qui cecidit muris puer. *Ibidem.*

ASTYDAMIA, æ.

Ormeni Regis filia, quam (patre occiso) rapuisse dicitur Hercules. Nec referam partus Ormeni Nympha tuos. *Ouid. Ormenis, dis.* Ormeni Regis filia. *Diod.*

ASTYNOME, es.

Chryse Apollinis Smynthei apud Smynten oppidum in Phrygia Sacerdotis filia; de qua hæc narratur. Smyntheo oppido à Græcis in Trojanum imperium erumpentibus capto è præda Agamænoni data fuit Astynome Chryse filia, quam pater prece, & precio repetens à Rege, repulsus est. Inlicitum hanc vltus est Apollo, cuius ille Sacerdos erat, pestilentia, quam in Græcum iunxit exercitum; quamque non cessaturam respondit, nisi reddita virgine. Ab Achille igitur consilij eius auctore abstinuit Agamænon Briseida, quam tamen reddidit. *V. Briseu.* Astynomen verò patri reddidit apud Troiam Agamænon.

Chryse filia, genita, &c. Flamma Chryseidos: *Ouid. 2. trist. 2.* Chryseis, dos, à patre. *Idem 2. de rem. V. Chryseis.* Smynthea, siue Sminthea spolia. Sminthea tenuit spolia Phœbi ducis Ardore sacre virginis iam cum furens. *Sen. in Agam. 3.* idest filiam Chryse Sacerdotis Phœbi habuit pro spolijs. Sunt autem qui dicunt, non in oppido Smintheo, sed in Chryse Ciliciz oppido illam habitasse cum patre Chryse simili-

similiter nominato, qui Apollinis Smyneii, sic à loco alio dicti Sacerdos erat, quo oppido expugnato, Astynome cessit Agamemnoni præda; vnde *Hom. in Iliad. 3.* Sacra Phœbia Chryse Littora, &c. oppidum intelligit litorale. Lege *Hom. ut sup.* vbi diffusior hystoria.

ASTYPALEA, æ.

Vna ex Cycladibus ab Astypalea Ancei matre, denominata, nam antea cum à Caribus habitaretur Pyrrhea primum, deinde Palea, postremo Theon trapeza, siue Deorum mentia fuit appellata.

Cunctaque piscosis Astypalea vadis. *Ouid. 2. de art. Astypalea regna. Id. 7. met. Regia. Idem. ASYLUM, i.*

Templum, aut locus sacre, quo per fugia tutus erat receptus; vnde nefas erat aliquem extrahere; primum ab Hercule Athenis institutum fuit, vel ab eius filijs, vt canit *Stat. 7. Theb.* Quos ij insequiebantur, quos eorum pater oppresserat. Ephœi quoque fuit Asylum, & apud Delum in Apollinis templo; & Romæ à Romulo conditum, vt *Virg. 8. Æn. 31.* Eueria tamen ab Augusto fuerunt Asyla, siue à Tiberio Augusto; cum animaduertit fuisse, homines illis abuti ad occasiones scelerum.

Fama est defensio acie post busta paterni Numini Herculeos sedem fundasse nepotes. *Suet. 12. Theb.* Hinc lucum, quem Romulus acer Asylum. *Virg. 8. Æn.* Et iam porticibus vacuis Iunonis Asylo, &c. *Idem.* Lucus verò, vbi Romulus constituit Asylum, Querecum dicebatur inter Capitolium, & Palatium. Romulus vt saxo lucum circumdedit alto Quilibet huc dixit, consuegit turis eris. *Ouid. 3. fast. Locus turis.* Tempia tuta facillie: Tempia enim omnia & Græcis vocabantur Asyla. Tuta domus religione.

ATALANTA, æ.

Iasij Argiuorum Regia filia Virgo, & forma, & viribus corporis præstans, quæ à Melagro Calydoniæ Regis filio ad apri venatum, qui regionem omnem depopulabatur, accita, vni cum cætera Achæa nobilitate iuuenum in Ætoliam profecta est, vbi prima aprum Calydonium sagitta vulnerauit; cuius deinde interfecti pellem, & caput tamquam victoriæ spoliū ab eodem accepit Meleagro, cui postea nupsit, & Parthenopæum peperit, cuius frequens est apud *Stracy Thebada* mentio. V. *See loco.* Hanc celebrat *Ouid. 8. met.* Sed aduertere magnam esse in veterum libris varietatem huius Atalantæ, quam Iasij filiam non Argiuam, sed Arcadicam faciunt, & Melanioni nupsisse ferunt, vt innuit *Prop. 1. 1.* Meleagro autem hanc nuptam fuisse, & Parthenopæum genuisse. *Stat. 4. Theb. Lactantius eius interpres, Hyginus, & D. Hieronymus in Iouinianum testantur.* V. *M. Modestum*, vbi huius difference reddetur ratio, & *Mucetum in Com. Prop.* longius de hac diuersitate disputantem.

Nonacria. *Ouid. 8. met.* ab Arcadia prouincia. Meleagria virgo, *Ponticus*, sic coniux, vxor, Iasij,

Prop. 1. eleg. 1. Scuitiam duræ contudit Iasidos à patre, quem Argiuorum Regem fuisse, multi contendunt, & varijs constat testimonijs; filia autem cur dicatur Arcadica, læcet sane: nisi dicamus hanc patrem habuisse Iasiam, sed non Regem Argiuorum: potius Arcadig Principem; sed hæc scholis relinquamus. Atalantæ aures. *Stat. 4. Theb.* Calydoniaca puella. *Manil. Tegea virgo. Ouid. 8. met.* vbi hinc Schœnei filiam fuisse canit, cum diuersissimæ fuerint loco, & patre: Nonacrina puella. *Idem 2. de art.* Arcti, & Oenides in Menalia Atalanta. *Idem in epist.* Abantias, dis. *Misau in Laurore*; ab Abante Argiuorum Rege, sed hæc potius aliter conueniunt. Sed: huius, & Melanioni Heroibus factis Ceruus dedicabatur. *Pier. lib. 7. Parthenopæi mater, & Stat. in Theb.*

ATALANTA, æ.

Schœnei in Scyro Regis filia, qui postea Schœnum in Bæotia oppidum condidit, vnde hæc Bæotica dicitur. Hic oraculo de filie viro futuro consulto, responsum accepit, illi nullum opus esse, quæ venatricis Diane studia sequeretur (vt *Oppian. lib. 2.* ostendit) Verum cum formosissima esset, acque à multis peteretur, cursus conditionem dedit procis, cum esset perniciossima, vt qui victor illam vxorem acciperet, at qui vinceretur mortis esse destinati. Verum Hippomenes Macharcli filius, Neptuniq; proiepos virginis amore caprus, in certamen curricula cum ea descendit, ac Venus ope, quam inuocauerat, tribus accepit pomis aureis, quæ inter currendum illi colligenda singillarim proiecit, puellam superauit. Votita compos factus cum Vencri nihil gratiarum egisset, ab illa ad libidinem ita concitatus est, vt in sacello Matris Deum cum vxore sese coniunxerit. Quare indignata Cybele ambos in Leones, vt fabulantur, conuertit. *Ouid. 10. met. qui lib. 8. eandem Ætoliam profectam ad Meleagrum ostendit, cui quoque nupsit: sed eo in loco è syllaba mendoſa deprauatos agnosce codices; vbi enim idem ipse alibi primam, & alteram corripit syllabam Atalantæ nominis illic alteram producit.*

Venit Atalante Schœnei pulcherrima virgo, equidem codicem deprauatum existimo. Sed ad nostra.

Virgo Schœniæ. *Ouid. 10. met.* Schœnei pulcherrima virgo. *Id. 8.* Forsitan audieris aliquam certamine cursus. Veloces superasse viros. *Id. 10.* Quæ passu volat altera virgo. *Idem.* Schœniæ. *Idem.* Schœneis, dos. *Id. epist. 20.* Schœnis, dis. *Sidon. Apoll.* Pernix virago. *Idem.* Vt qui velocem frustra perire puellam, Dum facta est pomis tardior alia tribus. *Ouid. in Theb.* Puella pernix. *Cur. 2. epig.* Hippomenes coniux, sponsa, vxor, &c. Dente primum domito Cybeleia freta leones. *Ouid. 10. met.* quod à Cybele in Leones conuersi fuerint. V. *Hippomenes.* Vincens viros cursu. *Manil.*

ATHAMAS, tis.

Æoli filius, Cretæi frater, Thebarum Rex, qui Nephelea duxit vxorem, e qua Phryxum, &

Hellen suscepit liberos. Nephela verò mortua, vel furore Liberi patris concitata, cum in silvas abisset. Athamas secundam duxit uxorem Inon Cadmi filiam, quæ cum illi duos filios Learchum, & Melicertam peperisset, priuignos odio habens, persuasit agricolarum vxoribus, ut semina torrerent, ne terra fructum vllum posset euittere, quod cum accidisset, Athamas sterilitatem admiratus consulto Phæro responsum accepit à Sacerdotibus præcio iam ab Regina Ino corruptus Phryxum, & Hellen immolandos. At hi, re cognita, Ariete sibi à parente Nephela tradito, qui vellus habebat aureum vincti sunt in Colchida ad Æeten consanguineum, Helle tamen in Ponto demersa. (V. Helle.) Pater autem per Sacerdotes vxoris impietatem agnosces, in furorem incidit à Iunone immisus; quare Learchum obuium vnum ex filijs Leonis catulum ratus, saxo illisit, quod intuta Ino sibi, ac reliquo Melicerte filio timens, in mare se è quodam scopulo cum illo dæcit. V. Ino. paulò verò post Athamas quoque obiit. Ouid. 7. met.

Æolides. Ouid. 4. met. & Stat. 4. Theb. Æolius vir. Id. 4. Gener draconum. Idem, ad Cadmi fabulam respicit, qui serpentis dentes sœuit. Penthides, quod Pentheo foris successit in regni administratione, siue consanguineus. Phryxi pater, & Helles. Melicerte pater, genitor. Nephelus vir, coniux: Nephelus vir. Inus vir, coniux, maritus. &c. in Ouid. 4. met. Toruus adhuc Athamas infans flecteret arcus. Stat. 2. fil. Cadmi gener, à filia in matrimonium suscepta. Achamantæ dextra. Claud. Sinus Achamantæ. Ouid. 4. met.

Epith. Infelix, Ætolus, sanguineus, superbus.

ATHENA, arum.

In Græcia vrbs, quam Iarem, & regiam Græci dicit Pythias, & literis olim, & ingenuis cinctum, & bello cæterarum omnium clarissima inter Achaia, & Macedoniam sita in ea parte, quæ quod valde littoralis est olim. Acte, & deinde Attica vocata fuit: quam primum condidisse Cecrops dicitur, vnde Cecropia, tum Moplopia à Mopso, tum Ionia ab Ione Xuchi filio, Possidonia à Possidone, demùm Athenæ à Minerua, quam Græci A'θηναι appellant. Ferunt enim Neptunum cum Minerua de vrbs huius nomine contendisse, tandemque inter eos ita conuenisse, ut vrbi nomen imponeret, qui vtilius humani generi munus edidisset; cumque Neptunus equum; Pallas oleam produxisset, victum suffragio vno Neptunum Mineruæ concessisse; quæ vrbs de nomine suo Athenas appellauit. In qua disciplina inuentæ plurimæ; & altæ sunt cunctæ: in qua plurimi Reges, Principes, & crudelitissimi viri regnarunt, de qua frequens est apud veteres mentio; & vnde eximij quidam fluxere homines. Has Athenas Cic. pro Flacco, & lib. 2. de leg. & in part. valde prædicat: Græciæ columnas illas nuncupauit: Pindarus; Græciæ communem oram dixit: Ælianus: de tribubus Atheniensium V. Stephan. in Bergædo, In hac Areopagus. V. sue loci.

Athenarum quoque fuit locus Mineruæ sacrum, vbi studia sua professores exercebant, cuius meminit Indus Capitolinus, & Lampid. Arcum olim habuit, quæ Munichia fuit dicta, nunc autem à Turcis possidetur, & Setimis appellatur.

Loci Vrbes memorandi.

Areopagus. V. sue loci, Lymnæ. V. pauli inferius. Athenarum, v. supra. Prytanæum, de quo paulò post Ceramicus, via insignis in vrbe, à Ceramo heroe Liberi patris, & Ariadnes, sic nominata. Acropolis, nomē Arcis Atheniensium, quæ Palladi arcium prædixi sacra erat. Arx Palladia. Sen. in Hipp. Pandionius mons. Stat. 2. Theb. Arx Actæa. Ouid. 4. de Pont. 1. Cecropia. Id. 1. de ar. Tritonis arx. Id. 3. met. Palladis arces. Id. 2. met. Et hæc etiam Munichia olim fuit dicta. Aphidnæ, arum: vicus, vbi Theseus Helenam rapam occulauit. Verùm non hunc Athenarum vicum, sed Atticæ asserunt. Sen. in Hippo. Achradus, unctis: tribus Athen. Strabo. Argæis, dis, tribus, ab Agæo Pandionis filio, Thesei patre. Strabo. V. Attica. Phalerum, præfixum Athenarum nauale (teste Pausania) antequam à Themistocle heret Piræus portus. Sic dictum à Phalero Iasonis comite, cum ad Colchicam expeditionem proficisceretur.

Synon. promiscua.

Vrbs Moplopia. Ouid. epist. 8. à Mopso Rege Græciæ Metropolis, olim habita fuit à Græcis. Sappho. Venerandæ Palladis inclutum solum. Aristoph. Mater eloquentiæ. Anthol.

Cecropis terra. Ouid. epist. 10. à Cecrope fundatore, & Aschyl. de Europ. Cecropidum vrbs antiquiorum. Anthol. Cecropia tellus. Cecropis vrbs. Cinn. Cecropiz sedes. Cecropiz Pandionis arces. à Pandione Rege. Mar. 1. epigr. 26. Terras à Pallade dictas. Ouid. 2. met. Humus grata Mineruæ. Ibidem.

Munchij agri. Ibidem; sic dicti à Munichia, qui cumulus est in vrbe in Cheronefi formam curuatus; ingressam habens angustiore, à quo murus 40. stadiorum longitudine protendebatur, Athenarum vrbs cum Piræo, duobusque alijs portibus connectens. Hinc Munichus portus, extra Athenas dictus Hellanicis teste à quodam Munichio Rege Panteucele filio. Munichiz arces. Stat. 3. Silu. 3. & 7. Rura Munichia. Idem. Pandioniz arces. Claud. 2. de rapt. Actæ penates. Stat. 2. Theb. Amphictyous vrbs, à Rege Amphictyone. V. Pausan. in Atticu.

Piræus, trisyllaba dictio, portus fuit. Athenarum quadringerarum capax nauium muro duorum millium passuum vbi coniunctus, supra quem via, quæ Thesei à Propædicitur. Dicitur etiam Piræus. Strabo. Piræi portus littora. Prop. 3. eleg. 19. Littora Pyræi. Catull. 1. Phalerius. Idem, alter portus Athenarum, sed Piræus illustrior. Portus Cecropius. Ouid. 6. met. Piræagæ littora tangit. Ibidem. Atticus Portus. Lege Cic. lib. 8. ad Atticu.

Attica 3. Piræus autem antequam Themistocles ad Remp. accederet non naualis, sed Curia fuit, inquit *Pausanias* in *Attica*, qui etiam loca celebria eiusdem portus commemorat. Nec tantum Piræus, & phalaris erant Athenarum portus, sed etiam alter in Munichia cum Munichia Dianæ templo. *Pausan.*

Vrbs Trionis. *Ouid. 5. met.* à Palladē, quæ Tritionis. Tritiones arces. Vrbs Palladis. *Hor. 1. od. 7. Palladia. Seneca in Hippoc.* Palladis arces. *V. sup.* Erichthoniæ arces, ab Erichtheo Pandionis patre. *Virg. in Culex.* Disciplinarum alitrix, lingueque magistra. *Mani.* Erichtheæ sedes. *Ouid.* Theſeum solum. *Æschyl.* Altera Roma Graia, Græca. Attica Roma, Græcæ decus. *D. Greg. Nazianz.* Artium inuentrix, poetarum alumna. Hic vbi discitæ frustra quaruntur Athenæ, Quaruntur Graij mens, manus, arma, foli.

Colonus, agger fuit, siue focus editus non proenal ab Athenis, vbi Oedipus à Thebis exulauit, & *Sophocles* trag. Erat autem hic locus Nep-tuno sacer, vbi eius equestris statua, & aliorum. In hoc aggere fuit Timonis turris, qui à solitudine, hominumq; odio Misanthropos dictus est. *Pausanias.*

Epith. Tenues, Cecropiæ, Erichtheæ, elaræ, bonæ, Palladiæ, Pandionis, doctæ, fertiles, sublimes, Actiæ, illustres, veteres, Graiæ, celebres, antiquæ, florescentes, Mopsopiæ, inuictæ, nutritæ. Hinc

Athenienses pop. ciuesque Atticæ gens. *Sen. in Hippoc.* Cecropiæ. *Virg. 6. AEn.* Cecropij. *Corrult.* Cecropiæ gentes, ex *Sen.* Cecropij eoloni. *Prop. 2. 13.* Theſeid. *Virg. 2. Georg.* à Theſeo rege.

Attici. Attici non tantum vrbes, sed Atticam quoque regionem incolentes. Mopsopij. *Ouid.* à Mopsopo rege. Populus Pandionius. *Lucret.* Attica turba: gens: arma: acies.

Erichthidæ, p.p. *Ouid. lib. 7. met. ex Pind.* Erichthæ ciues *Pind.* Populus Erichthonius. *Prop. 2. eleg. 5.* Qualis Erichthonius pestis populata colonos. *Mani.* Alemandarum robuſta propago. *Græc. V. Erichtheus.*

Aurochthonēs, idest indigenæ appellati Athenienses ab *Luciano* in *Anacho.*

Gens Palladiæ, rei Palladæ, quæ apud illos habitauit, cuius rei fabulam hanc narrat *Pind. idyll. Olymp.* Iouis capite, qua parte grauius erat, & parturiebatur à Vulcanis ſectis, ac diuisis, Minervæq; ex eo edita: præmonuit Sol Rhodios, vt primi omnium illi ſacra facerent ob omen: fatale ab illius domicilio proueniens. Rhodij igitur in arcem proſecti, vt illi ſacrificarent ignis obliti, ſacra ſine igne fecerunt: Athenienses autem, qui primi igni adhibito ſacrificarent, digni ſunt habiti, in quorum vrbe Minerva habitaret.

Cranai. *Strabo.* quod vrbs Attis appellata, & Atticæ ab Attide Cranai ſiſla.

Iones, vrbs ſic etiam appellati Athenienses ab Ione & Creuſa Erichthei ſiſla, & Apolline ſilio; qui apud eos mortalis habitauit, illamque duxit vxorem, ex qua Ionem accepit: unde ab *Ar-*

thenienſibus Patrouſ eſt cognominatus Apollo. *Lege Gyrald. ſyntagm. 7.*

Athenienſes olim in conquiſcendis falſamentariis adeo ſtudioſi fuerunt, vt Chærephili falſamentarii ſilios ciuitate ob id donarint, teſte.

Arten. lib. 3. quig; inter epulas poti ſaltare conſueuerunt; aſſentatores, molles, luxurioſi, vt potè qui adeo vnguētorum ſtudioſi fuerint, vt etiam pedes illo oblinirent, quorum etiam ſaſcituſa notatur ab eodem *autore lib. 12.* Maris imperio quondam potiti ſunt, cuius rei illud prodigium, quod cum in Delo ſacrificarent, dum puer vrna aquam lauandis manibus hauriebat, ſimul piſculos extraxit, & inde ſactum oraculum illos ſore maris dominos. Sed hæc hiſtoriciſ relinquamus.

Prytaneum: locus Athenis in arce digniſſimus, vbi iudices, & magiſtraſ habere conſilium ſolebant: vbi alebantur publice, qui bene meriti erant de Repub. qui honor maximus habebatur *Cic. de orat.* ibi quoque Athenienſes Dioſcori (Caſſori ſcilicet, & Polluei) prandium exhibebant: in quo menſe imponebantur caſcus, phyſte placenta oliuæ caduce, & porra, vt priſci victus memoriam refricarent. *Lege Arten. lib. 4.* Hos aliquando ſames aſſiſcit, vt ſcribit *Enſtathius*, ob Dianæ indignationem, quod vrſam, quæ in Munychio euſiſſem ſacello nata eſſet, interfeciſſent, qui etiam apud Syracuſas capti Nicada clade pro ſeruſ veniere ſub haſta, quorum frontibus equus charactere ſuit ab iſſidem impreſſus, quo tamquam victoriz nota vtebantur Syracuſani in euſcendis nummis. *Pier. lib. 4.* In hoc autem fuere laudabiles, quod legem Pelargicam ſanxerunt de parentum ſenectæ renutienda, quodq; aduenas, & hoſpites omni officiorum genere proſequibantur, apud ſe permanere cohibebant: ciuitate donabant, & ad honores, & Reipub. adminiſtrationem participes cooptabant, ex *cod. lib. 38.*

Lymnæ locus erat in arce Athenarum templum habens Dionyſio ſacrum & Theſeo Rege extructum, quo in ſoco vetuſtiora Bacchanalia peragebantur die duodecimo menſis Antiſteſionis, qui noſtro ſec. Nouembri reſpondet: meminit huius loci *Arſtophanes* in *ranis*; & *Thucydides* *lib. 2. Hiſt.*

Theſeus, 2. vrbs, pro Athenienſi, ſiue Attico dixit *Mart. 4. 13.* Maſſica Theſeis tam bene vina ſauis, à vrone ſcilicet Hymetro in Attica. Cecropius, 2. vrbs, eodem modo pro Athenienſi, ſiue Græco. Cecopij, pro ſemina Græca. *Im. Sat. 6.*

ATTICA, 2.

Regio Græciæ inter Achaiam, & Macedoniam, ab Attide, ſiue Atticæ Cranci II. Regis Athenienſium ſiſla ſic dicta; quæ olim Attica ab Actione, ſiue ab Actæo Rege, vt *Favonius*, & *Lyſophron* placet; ſiue à litoro, quod *ἀττική*, Græcè dicitur, in qua ſuit vrbs Athenæ. Inuendiſit autem Melochi XL Aſſyriorum Regis tempore. In hac loca memoranda.

Atheng. *V. ſupra.* Mirathon. *V. ſuſtaco.* vrbs, *G 4* *Lege*

Lege *Stat. 2. Theb.* Hymettus, mons. V. *su loco.* Callirhoe. V. *Fanum numina.*

Iussus, fluvius Musis dicatus, quas ab eo Iussidas vocant. *Stat. 4. Theb.* videtur hunc fluvium Furis consecrare cum ait: Antracta riparum incurvus Iussus Squas honos fluviio Stygias lustrare feueris Eumenides perhibetur aquis, &c. apud quem epuloem nominis vrbis. *Stephan. testis.* Lactantius verò in *Star.* interpretatur; à Phlegreonte interiorum fluviio vndarum augmenta percipere, siue in illo furias solitas esse morari sic, Lenis Iussus. *Sen. in Hipp.* In quem influit Eridanus, sed valde à Gallico, siue Italo Eridano dissimilis. Apud Iussium (vt narrat Pausanias) ludentem Orithyiam à Borea captam fuisse sibique matrimonio adiunctam commemorant, ob cuius cum Atheniensibus affinitatem ipse Barbarorum multas tiremes provinciam instantes demersit.

Acharna, vicus Atticæ: vnde Acharnenses strenui bellatores, qui meridionalem huius regionis partem incolunt: meminit *Sen. ibidem.* Quatepud subditus austris frigora molli Durus Acharnan. Partem esse tribus Oeneidis tradit. *Steph.* sed illius intelligit, qui in Arcanania sunt, & Acarnanes dicuntur. Rhamnus. V. *su loco.*

Phibalus, locus carlicis commendatus. *Aristophan.* Si quem tangit gloria filuz vocat hunc Phibalus, hic veritatem, &c. *Sen. Hipp.*

Sunium, siue Sunium, est promontorium Atticæ, quod in extrema caue Hælladis est supra Athenas, & Marathonem. *Steph.* Qua curuati littoni ponti Sunion verget. *Sen. in Hipp.* Sunias ora, genit. Suniades. Est etiam vicus ad ipsum promontorium, vnde Suniæ, incolæ dicuntur. Sunias Minerua. apud Pausaniam, qua in vertice promontorii templum erat Mineruæ sacrum.

Helene, siue Helena, insula est Atticæ, ad quam appulit Helena post captam Troiam, quæ & Macris ob longitudinem dicebatur, & hæc est contra Sunium promontorium. Crana, et, etià *Alcrausis.* Patrocli insula Pausan. haud procul à promontorio Sunio.

Melopota, prominciola Atticæ, à Mopsopo Rege dicta. Eratinius, fluvius est iuxta Babronem. *Strab. lib. 8.* Eratini gelidi fontes. *Seneca in Agam.*

Synon.

Attica terra. *Ouid. 4. fast. & 1. Pont. 4.* Actra humus. *Idem in sin.* Atticæ oræ. Fines Attici. *Hor. 1. ed. 3.* Attis, est: equis abundans regio. *Soph.* Actra, & Actie, est, ubi subauditur primo terra. Cecropij montis iuga. *Sen. in Hipp.* Hymettum intelligit. Attica tellus, arua, humus, &c. Atticum solum. *Sen. in Hipp. Agæi, Pandionis, Erichæi, Iseji, Cecropis regnum, imperium, relius terra, &c. Actra arua. Sen. Herc. fur. & Ouid. 1. met. Attici, orum, pop. Atticus, Thefcus, Cecropius. Pandionius, a, um. Actra quisquis arua colit. Sen. in Herc. fur. Attica mella. *Marr. 13. 108. & 104.* quæ ab Hymetti mellitico colligitur. Aracynthus mons ad Atticam pertinet, & Achajia: vnde Acticum dixit *Virg.**

Callirhoe, fons in agro Attico nouem habens fistulas, cuius meminit. *Strab. 13. Theb.* Hippo-nice regio. *Antiph. apud Athen.* sic dicta quod in certamine de illa nominanda suscepit Neprum vicerit Palla. V. *sup. Athena.*

ATHOS. V. *Macdonia.*

ATLAS, ris.

Iapeti, & Clymenes, vel Afæ Nymphæ filius Promethei frater, & Rex Mauritaniz, qui primus omnium Astrologia scrutari cepit: cumque monitus esset oraculo, vt caueret à Iouis filio, nullum hospicio suscipiebat; quod Perseus Iouis, Danaëque filius, qui illuc ad Gorgonis expeditionem peregrinatus fuerat, & victor reuerfus, indignè ferens, ei Gorgonis caput ostendit, quo conspecto Atlas in montem conuersus esse dicitur; qui eum in Mauritania notissimus sit, & Africam penè diuidens totam, vt Apenninus Italiam, nec non altissimus, Cælum ideo fingitur sustinere, & fabulæ Atlantis Regis in montem conuersionis dedit originem. Habuit filias ex Plicione coniuge, quas Atlantiades, & Pleiades nuncupamus. V. *su loco.* Mons autem, in quem ille conuersus esse fingitur, tanta nitet vberitate, vt vites in eius finibus reperiantur, quas duorum hominum complexus capere non possit, quæ vuarum racemos cubitales pariunt. Porro arbores circa montem præcitate sunt indigni, enodi nitore, & folio cupressi: per totam (vt diximus) excurrit Africam, cuius habitabilem ab inhospita parte diuidit; cuiusq; oram ad occasum vergentem mare alluens nominat de se Atlanticum. Regna, continet porissimum Marocci, & Fessæ, nempe Mauritaniam Tingitanam olim dictam. V. *Adroechum, & Mauritaniam.* Describitur mons à *Virg. 4. En.* elegantissimè, vt solet. Et illius meminit Pausanias in Atticis, qui. Atlas, inquit, mons adeo celsus est, vt vertice dicatur cælum tangere. Inaccessus ille quidem, viam vendique aquis & arborum crebritate intercluditur.

Lamio; volans apicem, & latera ardua cernit Atlantis duri Cælum, qui vertice fœdit Atlantis cinctum assidue, cui nubibus attris Pansiferum caput, & vento pulsatur, & imbris. Nix humeros insula tegit, tum flumina nont Præcipiant senis, & glacie riget horrida barba.

Author Astrologiz, pater, genitor, &c. dicunt enim illum Astrologiam, & Sphæram inuenisse. Iapetonides, à patre Iapeto. *Ouid. 4. met.* Iapetonatus, status, filius. Promethei frater. Cælisfer, antonomasti. *Virg. 6. En.* Cælisfer Heros. Hesperius Rex. *Ouid.* non quod Hesperiam nostram, sed quod partem ad Hesperum, siue Solis occasum vergentem regeret.

Atlantzus finis. *Hor. 1. 34.* vel vt mundi finis, quem Atlas mons terminare credebatur, vel quod regiones multas designat. Mons Lybicus, occidentis, antonomasti. Apsis pars est montis Atlantis, qui Numidiz promontorium est ex clypeiforma dictum, & in mare prominenstrum ex altera parte promontorium quoque facit in Æthiopia prope Ægyptum. Clarius mons: pars Atlantis, Aditis quoque dictus.

Ple-

Picidum genitor, parens. Piciones vir, maritus. Maix, Taygetz, Electra, Meropes, Asteopos, Alciones, Celenus genitor, pater, parens. Aus Mercurij, quavis alterum Atlantem Arcadiæ Regem faciant, & Maix patrem, ex qua, & Ioue natus Mercurius dicitur.

Occiduis regnator montibus Atlas. *Val. Flac.* Lassus an pondus titubavit Atlas. *Sen. in Herc. Oct.* Atlantes: apud antiquos vocabantur statux, qui columnas humeris sustinebant. Non aliter videtur Atlas cum compare gibbo. *Mart. 6. 77.* alij legunt: Non aliter monstratur Atlas cum compare mulo, Quæq; vehit similem bellua nigra Lybin. Cælum sinuosum habens impositum humeris. *Anthol.* Vbi Libycus senex cælesti vertigine curuatus grauit laborat, ex Nonno Panopoli.

Epith. Durus, gelidus, validus, asper ferreus, Mautusius, Pænus, longævus, pinifer, Libycus, arduus, pruinofus, Occiduis, Olympifer, asrifer, sublimis, nemorosus.

ATOMVS, I.

Cæca materies. *Manil.* Semina minima. *Idem.* Concurfiones indiuiduorum. *Arnob.* Vaga primordia cæcis plagis collidunt. *Claud.* Fortuitæ concursione. *Manil.* Frustra coherencia. *Idem.* Corpora insecabilia. *ex Arist.*

Magnum per inane coacta Semina terrarumq; animæq; marisq; fuissent. *Virg. 6. eclog.* de atomis Lucretius longè differt in lib. de rer. nat. Minutiora corpuscula. *Lucret. figuræ.* *Idem.* Minutissimæ partes. *Græc.* quæ diuini non possunt. Prima principia. *Lucret.* Indiuisa semina rerum.

Quæ nos materiem, & genitalia corpora rebus Reddunda in ratione vocare, & semina rerum Adpellare suemus, & hæc eadem vsurpare Corpora prima. *Lucret. t. qui autem omnia ex atomis creati, vt olim dixit Epicurus; vnde fiat corporum versio, seu mutatio, vt Pythag. Res subiles, ac volantes. Laßant. Corpora cæca. Lucret. Materies. Idem. Materiel corpora. Idem. Indiuisa corpuscula. Amm. lib. 26.*

ATRAMENTVM, I.

Liquor ater. Tetricus humor. Scriptorius humor, liquor. Atramentarium, vas, in quo seruat. Vas attri liquoris. Nigro exarata liquore pagina — crassius calamo quod pendeat humor, Nigra quod infusa venescat sepia lympha. *Perf. sat. 3.* sepia pro atramento, nam sepium liquore utebantur olim.

Epith. Corarium, libarium, futorium, libarium testorium, scriptorium.

ATREVS, I.

Pelopis ex Hippodamia filius, frater Thyestes, Tantalus nepos, Agamemnonis, ac Menelai pater (putatiuus saltem. *V. Thyestes.*) qui opera Mercurij ægerentis filium Myrtilum à Pelope fuisse interfectum in tantum cum fratre de imperio discordiam venit, vt alter alteri struere infidias. Quare Thyestes, cum sciret Regnum penes eum fataliter mansurum, qui antem velleris auri haberet, quem tum Atreus Regiam ingressus plurimum custodiebat, corrumpens Æropeu Atrei coniugem.

allexit ad adulterium, ex qua tres filios suscepit, dum frater abesset: qui reuersus, & re cognita, bello illaro Thyestem regno pepulit, ac exilio multauit: sed nescio quid maioris impietatis excogitatum effecit: simulata enim gratia fratrem ruocauit ad exilium, cuius tres filios ex adultera coniuge antea susceptos doctos appofuisse comendandos, & eorum sanguinem poculis immiscuisse fertur. Quod ætas, ne Sol videret, currum suum retrorsum conuertit. Lege *Senecam in Thyeste.* Sed huiusce sceleris Ægysthus Thyeste filius ab illo poenas exegit, illata ei morte, filioq; Agamemnoni. *V. fuis locis.*

Tantalides. *Ouid. 2. fall.* ab auro. Pelopelus Heros, à patre. Pelopeia domus. *Sen. Thyest. 1.* Pelope natus, ex eod. Tantara domus, quia Tantalus nepos cum Thyeste. *Idem.* Domus inctyri Pelopis. *Idem.* Pelopius mentis inops. Cuius Solis equi stupuerunt facta rubentes. Ob cuius crimen conuerso tramite Phœbus Carpit iter, ne suo tam turpi præberet lumina factio.

Aut humana palæ coquat exta nefarius Atreus. *Hec. in art. poet.* Thyestes frater. *Sen. in Thyest.* Agamemnonis pater, & Menelai: Orestis aui. Hippodamiz gnatus. Antiqui genus Inachi, non quod ad sanguinis, genus, sed administratione regni, cui longa post setie successerunt. *Id. Sen. in Thyest.* Chryssipi frater, quem interfecerat, vt arietem auri velleris adipisceret, penes quem erat futura successio, ex *Farnab.* Milite vicinæ nullo iuere Mycenæ Feneræ tum namq; dapes, medijsq; recursus Solis, & hic alij miscebant prælia fratres. *Stat. 4. Theb. Quis.* Thyestes cumulauit viscera mensis. *Ouid. 15. met.*

Agas autem, siue aries Atrei cum auro velle-re fuit aurea phiala (teste *Herodoto Heracleote apud Athen. lib. 6.*) in cuius medio aurea fuit agni imagnacula.

Epith. Crudus, Pelopeius, ferus, non potens mentis, truculentus, furens, dirus, &c.

ATRIVM, IJ.

Ædes mediz: Ædibus in medijs. *Virg. 2. AEn.* Oecus. *Varr.* primus in ædes aditus. In atrio vult *Seruius* olim fuisse culinam, vnde à sumi nigrore nominis ratio. *V. nostra miscellanea vbi disputamus de Atrio.*

Tablinum. *Plin.* Pinacotheca. *Idem.* In atrio locus circa lumina, ac fores, vbi imagines gentilitiæ, & tabulæ pictæ affuebantur, vt ex *Plinio* liquet: quid modò videre est in Principum domibus, qui sub atrijs, & peristylis antiquorum imagines solent suspendere: & ab atrijs nunc potissimum in aulis, vulgò Sala, licet atrium olim essent aulæ.

Imptium, vocamus salam, quæ sub dio est hinc, & inde in palatijs peristylis circumdata, siue parietibus. Cavedium. *Plin. lxx. neupæ* Caudium ædium. Cauda domus, fortassis à similitudine theatri.

Atriazq; excelsæ fuit adeunda domus. *Mart. 1. 71.* Aula pro atrio. *V. Aula.* Longæ porticus. *V. Porticus.* Superba potentiorum lumina. Atria cingit ebur, trabibus solidatur athenis Culmen,

men, & incessas surgunt electra columnas. *Claud.*
 Epit h. Alta, ambitiosa, inuidiosa, longa, magna,
 arata, spatiosa, Caeli tenebrarum expectia,
 &c. recta marmore.

Atrensis, qui atrium obseruat.

ATROPOS. V. *Parca.*

ATYS.

Puer formosissimus Cabi Phrygis filius, qui dilectus à Cybele iussus fuit cædemoniam seruare, cuiusque templa tueri: at ille mandatorum immemor Sangaritis Nympham admauic, cum qua etiam concubuit, ar in se reuersus, falsi concitens, inq; iurias actus à Dea, se ipsum primum eurauit; cumq; se vellet occidere, in Pinum fuit mutatus. Sed *Pausanias* diuersè narrat de Atys: *Arnobius* in 5. aduersus Gentes explicat diffusissimè. Nonnulli dicunt, illi à Cybele fuisse virilitatè demersum id in se parafse, quòd nollet parenti nubere, vt *Pausanias* refert. *Dionysius* scribit: Atyn cum Cybele dea, concubuisse, quod cum eius rescississent parentes puerum, nutriticq; interfecerunt, & abiecerunt insepultos. Cybele insana facta Phrygas multis affecit morbis, à quibus, vt liberarentur, tani Deæ, quam puero sacra statuta fuere. Lege plura apud *Gyrald.* *synt.* 4. Sed aliquanto confusiora. Et hic ad Pessinuntium oppidum apud uiontem Agadistin tumulatum fuisse refert *Pausanias* in *Atticis*.

Cybeleius puer. *Ouid.* 10. *met.* Cybeles amasius. Cybele dilectus puer. Cybeles puer. *Mart.* 9. *epig.* 12. Sangarius puer. *Stat.* 4. *fil.* 4. Sangarichidis moxus, ex *Ouid.*

Non si mollesimita viros Tristis Iaceret brachia tecum, Quæ turritæ turba Patris pectore rauco cœnata, buxum ferit, vt Phrygium lugeat Atyn. *Sen.* in *Agam.* Qui colitis Cybelen, & qui Phryga plangitis Atyn, &c.

Pinus, arbor in qua conuersus est: Atys. — Hirsutaque vertice pinus Grata Deum matri: siquidem Cybelæ filius Atys Exiit hac hominem, truncoque induit illo. *Ouid.* 10. *met.* ubi fabula. Marmor Synnadicum: quod sanguineis guttis, dum se eulabat, maculauit Atys. Purpura sola cauo Phrygiæ, quam Synados auro Ipse euentavit maculis lucentibus Atys. *Stat.* 1. *fil.* 5.

allambicon poema de Atys, eiusque fabulam, lege apud *Caesulium* 64. *lyr.* eiusque interpretes. Sic Phryga terrificis genitrix Liza cruentum Elixit ex adytis. *Stat.* 10. *Thib.* Semuirum fecit puerum Berecynthia mater. *Pamphil.* Concupinus Celænzus. Et concubino mollior Celænzus. *Mart.* 5. 42. ab vrbe Celænz, quæ est in Phrygiæ. Æra Celænzus luxuria maris amores Esuriens Gallus vendere sæpe solet. *Id.* 14. 204.

Epith. Tener, Cybelæius, Berecynthius.

ATTALVS, i.

Pergami Rex pecunia ditissimus, & splendida, abundantiæ suppelletile. Hic à populo Romano donatus est eo regno, cumq; liberos non haberet, eundem populum instituit hæredem; eiusq; substantia amplissima Romam est allata. Ipsum inuentorem auiuentis filius fecit auro con-

texti, quod vulgò *Brocato* nuncupant.

Attalæ vestes. Attalica conditio. *Hor.* 1. *od.* 1. Attali cus torus. *Prop.*

ATTICA. V. *Athena.*

ATTONTVS, 3. um.

Tonitru concussus sonitu. Admirans. Demirans. Iouis ignibus iclus. *Ouid.* 1. *trist.* 3. qui enim fulmine, siue potius fulgure fulgurantur, dicuntur attoniti, quasi prope tonitruum. Vitæ nescius ipse fux est. *Idem.* Iouis ignibus afflatus. *Id.* 3. *de Pen.* 6. Immodius lumine. Aut quas Semidetæ Dryades, Fauniquæ bicornes Numine contractas attonuere suo. *Ouid.* *epig.* 4.

AVARITIA.

Cupido sordidus. *Hor.* 2. *od.* 16. Nec leues somnos timor, aut cupido Sordidus aufert. Amor habendi. *Virg.* 4. *Gerg.* immoderatus. Sacra famæ auri. *Id.* 3. *Æn.* idest execranda, sic dira, imperiosa famæ. Cæcus amor auri. *Idem.* 3. *Æn.* Furor auaræ mentis. *Sen.* in *Hipp.* Cupido cæca bonorum. *Lucr.* 3. Opum cupido. *Ouid.* 1. *sest.* Opum famæ. *Idem.* Fœnus auidum. *Lucan.* 1. *Phœf.* Sordes. *Im. sat.* 1. Votum insatiabile acquirendi. *Idem.* 14.

Auarities, et. *Lucret.* 3. Sitisq; famæq; argenti. *Hor.* *epig.* 1. Impius lucri furor. *Sen.* in *Hipp.* Cæcus cupido auri. *Idem.* Cæca cupido rerum. *Manti.* Sceleratus habendi amor. *Æm.* Scelerum radix, sitis habendi. *Pist.* Diuitis error avari. *Idem.* Perniciofa sitis auri. *Pontan.* Pondus auaritiæ, vel famæ. *Esuriens nummi.* *Mant.* Sæua cupido Immodici census. *Iuuen.* 14. Magni census amor. *Idem.*

Studium auarum. Studioq; tenemur auaro. Alti in tantam miser, esuritionem. *Mart.* 1. *epig.* 100. nempè in auaritiæ tam sordidam, & famelicam, &c. Teuacitas. Crimen auaritiæ. *Idem.* 2. 56. notatur Immodicè sordo crimine auaritiæ. Et sitis haud vnquam suluo satiantia metallo. Vefana cupido auri. Opum infiosa cupido. Turpis amor nummi. Furor exitialis habendi. Tristis auaritiæ rabies, quæ colligit aurum. *Pamphil.*

Insatiabile monstrum Orcus auaritiæ Stygijs emisit ab antris Germanium Harpyis, facies inculta, siuq; Tristis hiant rictus, & retriens frons aspera rugis; Ora fame pallent; corpus miserabile curæ Attenant, virus promptum in perisuria linguam Inscit & trepidam excreant infomnia mentem: describit.

Et malefua dauci rabies. *Pamphil.* Scelerum genitrix, fraudumque maistræ. *Mant.* Dira famæ auri culpæ regina, parentq; *Idem.* Fulmen inuictæ vitæ. *Prod.* Prodigia, nec vitæ sitis insatiabilis auri. Essoiuntur opes irritamenta malorum. *Ouid.* 1. *met.*

Immaturo per quam mortis adimus iter. *Prop.* 3. *elg.* 6. in qua carpit auaritiæ, ipsamque pecuniam, cuius causa Pœtus quidam Romanus iuuenis occubuerat. Pecunia, fig. nam est auaritiæ scopus, & meta. *Idem.* Ergo ne sollicitæ tu causa, pecunia, vitæ es. *Idem.* Tu vitæ hominum crudelia pabula præbes Semina curarum de capite orta tuo. *Idem.* Auariæ crudeli-

delicias comes, vt inquit *Demarus*. Polymnestor-
is vitium, crimen, qui ob aurum interfecit
Polydorum Primiden. V. *Polydorus*.

Metropolis vitiorum, *Biui* dicitur auaritia. Di-
uitiarum cœtrum. *Morus*. Morbus argenteus.
Idem. Lucris auidius furor. *Idem*. Pecunie aman-
tis cœtrum. *Idem*.

Epith. Profunda, cupida, cruenta, furens, solli-
cita, tristis, rabida, turpis, fœda, immodica,
inexpleta.

AVARVS, i.

Auri cæcus amans. ex *Virg.* Parcus homo. *Iuuen.*
sat. 14. sed ad sobrium potius spectat. Tenax:
Parcum genus, est patiensq; laborum, Quæsi-
tæque tenax, & quod quæsitâ referret. *Ouid.* 7.
met. Lucricq; cupidine seruens. *Claud.* 1. in *Ra-
fo*. Pecuniarum accipiter. *Plant.* in *Persa* dixit
pulcherrima quidem metaph. Cupidus. Cu-
pidissimus.

Parcus opum. *Claud.* Nummorum inexplebilis
Orcus. Cupida mens: Sed simul ac cupidæ
mentis fatiata libido. *Catull.* Hoste sui semper
pallat auarities. *Pallor*. vitium pro ipso homine
fig. Diuitias auidius sine fine parandi. *Ouid.* 1.
trist. 2. Mens auida — detrahe menti Spem
fructus auidæ. *Idem* 2. de *Pont.* 3. Feruet auaritia
pectus. *Her.* 1. *epist.* 1. Miseræq; cupidine. *Id.*
Lucra petens. *Tib.* 1. *eleg.* 10. Lucra petens habili
auros adiungit aratro, Et durum terræ rusti-
cus virget opus. Hic nullo sine beatus Componi
opes gazis inhians, & congesto pauper in
auro est. *Sen.* in *Her.* *sat.* Inter opes mendicus
opum. Semper inquit. Quærit, & inuentis mi-
ser abstinet, & timet vti: misera auarorum
conditio Qui seruet auaritia. Cui pectus feruet
auaritia.

Cæcus amore auri. Auri quem dira cupido Ex-
stimulat. Qui nummos magni numinis instar
habet. Aurum omnes victima iure pietate col-
lunt. *Prop.* 3. *eleg.* 12. Auro pulsa fides, auro
venalia iura: Aurum lex sequitur, mox sine
lege pudor. *Idem.* & *lege totam*. Ebrius lu-
cruosa rabie *Dion Prusseus*. Morbi argenti pectus
cœtro percussus. *Nennus*. Qui amore senescit
habendi. Quisq; immoritur lucris. Qui ma-
gnum magni spondere laboris Spe pretium
linquunt, patriamq; torumq; laremq;
Grandæuoq; patres, senesq; in limine na-
tos: Præcipit atq; animas in aperta pericula
vires, Auspice auaritia, &c. descript. Qui post-
quam cum lucro audacia creuit. Alta petunt,
charaq; procul tellure relicta, Veliuolas ver-
runt rostris spumantibus vndas. Lucris inhi-
ans. *Hor.* 1. *Blind.*

Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit æmema diuite nostra sitis. *Prop.* 3.
eleg. 4. Qui sibi diuitias cœlo congerit auro,
&c. tenet excultri iugera magna soli, ex *eadem* 1.
eleg. 1. Qui sibi diuitias patrum, fructusq; re-
quirit, Quos tulit antiquo condita messis
auro, ex *eadem*.

Polymnestor: vir fuit avarissimus, qui auri causa
conspinguitate spreta, & hospitii iure Poly-
dorum interfecit. Pygmalion, qui Sicheum
Didonis virum ob auaritiam ad aras obrucia-

uit. V. *suo loco*. Eriphyla, Amphiarai vxor aus-
tissima mulier, cuius auaritia perijt vir eius.
V. *sup.* Tu quoque vt aurotes gereres Eriphyla
laceros Dilapis nusquam est Amphiarai
equis. *Prop.* 3. 12. Iudas Iscariotes, qui auri-
tis causa Christum vendidit.

Aurarius describitur à *Boetio*, ab *Horat.* 1. *sat.* 1. & à
Mart. 1. *ep.* 104. lepidissimo epigrammate ad *Scamand*:
& à *Iuuen.* *sat.* 14. v. 123.

AVCEPS, & AVCVPIVM.

Qui cantu deludit aues: Fallaces tendens la-
queos: Fictæ deludens volucrum imagine vo-
cis: Volucres Visata pallens virga laqueis,
quos callidus addidit Aucep. *Ouid.* 12. *met.* Fal-
lens laqueis volucres, & visco. Pellaci cantu
deceptus ab aucupe turdus. *Polit.* Qui insidias
molitur aui. Subdola tendit Retia, qui tur-
dis, laqueos, pedicæq; tenaces. Deprendat
vacuo venator in aere prædam, Si capere feras
aucupis arte placeat. *Mart.* in *Amph.* 11. Prædo
volucrum, ex *eadem*, qui 14. 216. ait de accipi-
tre: Prædo fuit volucrum, famulus nunc au-
cupis idem Decipit, & captas non sibi meret
aues. Quem nulla fefellerat alis. *Ouid.* 13. *met.*

Calamus aucupatorius, nempe visco illitus. V.
suo loco Mart. 14. 218. Non tantum calamis, sed
cantu fallitur ales Pallida dum racia crescit
arundo manu.

Epith. Callidus, versutus, fallax, insidiosus,
blandus, dulce canens, subdolis.

AVCTOR V. Author.

AVDACIA.

Fiducia. Tantane vos generis tenuis fiducia ves-
tri. *Virg.* 1. *Æn.* Mens, pectoris, corda temera-
ria, audacia, fortis. Animus fortis. *Sil.* *lib.* 1.
Virtus animosa. *Sen.* in *Her.* *sat.* Spes improba.
Idem *Thest.* 2. Credula est spes improba. At-
det furore pectus Impleri iuvat maiore mon-
stro. *Idem.* Temerarium robur. Temerarius
ardor. *Mart.* 6. 25. Temeritas: pro audacia,
cùm fines sibi concessos transiit. Et timor, &
cæco præceptis audacia vulsu, *Claud.* Ingenium
velox, audacia perdit, sermo promptus.
Iuuen. *sat.* 3.

Epith. Præfens, valida, præceps, pugnans, petu-
lans, cæca, felix, incauta.

AVDAX.

Fidens animi. Temerarius. *Mart.* 4. 43. Non sum
tam temerarius, nec audax: v. phileæ. Quid
te frœna iuuant temeraria, &c. *Idem* 12. 14.
Præceps. Inuictum pectus. *Vida*. Confidentis-
simus. *Virg.* 4. *Georg.* Cui satis est animi. *Ouid.* 3.
met. Experts terroris. *Catull.* Mens prona ruen-
di. *Luc.* 1. *Phars.* Spectax mortis. *Senec.* Mortis
terrore carens. *Sil.* *lib.* 1. Iuuenis potenti ausu.
Bemb. Generosus. V. *suo loco*. In tenero
improba pectoris virtus, idest audacia. *Sen.* 4.
Thest. virtutem dixit improbam per cata-
chresin. Audens, Audentes Deus ipse iuvat.
Ouid. 10. *met.* & *Virg.* Audaces Fortuna iuvat
— mens interrita. *Ouid.*

AVENTINVS, i.

Mons ex septē, quibus Roma cingitur, cuius ra-
dicē Tiberis præterlabitur: ita dictus ab aui-
bus, de quibus factū fuit auspicium à Remo. Sed
ple.

plerique sentium, ita dictus ab Auentino Rège Latinorum illi sepulto. Variè sentit *Varr.*, qui dictum ab aduectum refert. *Sext. Pomp.* Auentinus, inquit, mons intra urbem dictus est, quod ibi Albanorum Rex Auentinus bello fuerit extinctus, quem montem Ancus Martius Romanorum Rex Urbis addidit, sed non intra urbem incluse: intra verò pomerium admissus fuit ad Claud. Imperat. In eius summo lucus erat, qui Remoria dicebatur, ubi Remus de urbe condenda fuerat auspicatus; quem montem Romulus neminem passus est habitare: sed sacrum fratri esse voluit. In eodem monte Dianæ fuit templum, quod Seruio Tullio regnante à Latinis conditum fuit, teste *Linio*, sine ab *Angeo Marcio*, ut vult *Dionys. Halicarnass.* *Lege Gyraldum synagm.* 12. ubi multa de hoc templo. *V. Diana.* Cuius loco nunc *Ædes S. Sabine*, ad quam primis Cineribus Romani Pontifices maximo cum comitatu deducuntur, ad stationem ferias inchoandas. Ibidem Lauretum fuit, Iunonis Reginae, & Mineræ templa: *Ædes Bonæ Dæ, Lunæ, & Libertatis*, quam ex multatitia pecunia Gracchus faciendam curauit, forumque pistorium. Præterea ibidem erat Ara Ioui Eligio, à Tullio Hostilio dicta; *Armiulstrui*; ad radices autè ara Veneris Myrtæ, quæ Murcia dicta fuit, vnde mons ipse aliquando Murcia appellatus. Ibidem Auentinæ, & Tarj Regum sepulcra. In hunc montem aliquando plebs recessit. Cui de monte hoc decima tertia regio in urbe fuerit denominata à Cæsare Augusto, describitur ab *Onophrio Panunio*; ibi tamen nunc in sacras ædes conuerse sunt, nempe in D. Alexij templum; & D. Priscæ, ubi quoque non eorum modos; se aliorum quoque Sanctorum asseruntur ossa.

Saxa Auentini. *Ouid.* 6. *fast.* Arx Auentina. Idem. Cacumen Auentinæ siluæ. *Idem* 3. *fast.* Remoria scilicet intelligit. Cacumen Auentinum. *ibidem.* Iugum Auentinum. *ibid.* 3. & 4. *fast.* Aruum Auentinum. Idem. Lucus Auentino Superat niger ilicis vmbra. *Idem* 3. Humus Auentina. *ibidem.* Legit Auentinæ vestigia. *Idem.* *Strab.* 2. *silu.* 3. *Atraq;* Caci rara. *ibidem.* ubi Cacus grassator habitabat. *V. Cacus.* Regia Caci, domus.

Diana Auentina, ob insigne templum, ut *sup.* in *hiss.* Laudat Auentinæ vicinus Sura Dianæ. *Mart.* 6. 64. Collis domine Dianæ. *idem* 12. *epig.* 18. ob eandem causam; & *idem* 7. Collis Dianæ. Murcius, olim, ut *sup.* in *hiss.* Auentinum solum. *Bemb.* Tradit Auentino, qui, quo regnarat, eodem Monte iacet positus, tribuitque vocabula monti. *Ouid.* 9. *met.*

AVERNVS, 1.

Lacus Campanæ propè Baias Plutoni dicatus, grauissimæ, & exitialis fororis, quo & aues superuolantes exstinguantur, quem Augustus, siluis, quæ circum eum erant, diectis, sustulit, & vna cum Lucrino in mare Baianum intulit. *V. Baia.* Hinc à poetis pro lacu inferorum sumitur, quod inde ad inferos accessus patere crederetur: siue potius propter necromantiam, quæ ibi exercebatur. *Strab.* lib. 6. Contiguus

Baiis Lucrinus adest sinus, intra quem Auer nus est. Qui sanè nunc quoque extat, Lucrino lacu iam cum Baiano sinu commixto, à quo parum distat, ut ego oculus testis obseruau; in quo lacu ob profunditatem ingentes esse pilces dicunt accolas vix expiscandos, ad cuius radices meridiem versus ostium est, quod in Sibyllinum introducit antrum (si verum, quod referunt prisca *Virgilij* monumenta) in quod ipse quoque omnia obseruaturus quondam ingressus sum: cæterum retrum odorem non ex lacu provenire crederem, fed à sulphureis Phreolisum campis, quos ego pertransij Vulcania, quondam dicta arua, & Phlegæos campos, qui vix tertio milliari distant. Verum cum hic dicatur ab Augusto in Baianum æquor immisissus cum Lucrino, indagandum esset, cur extare dicatur etiam: sed cum hæc non huius sunt loci, ad nostra miscellanea cupidum reiciemus.

Stagna Auerna. *Virg.* 4. *Georg.* Luci Auerni. *Id.* 6. *Æn.* & *Stat.* 4. *silu.* 3. Limen Auerni. *Claud.* Tætarus lacus. *Sen.* ad similitudinem alterius apud Laconiam propè Tæharium promontorium in Arcadia. Fauces Auerni. *Idem* in *Hipp.* & *Virg.* Nigra formidine lucus. Caligans. *Id.* 4. *Georg.* Tænarj specus. *V. Tænarus.* *Sen.* in *Hipp.* Aueruales aquæ. *Hor.* *epod.* 5. Simulati latices fontis Auerni. *Virg.* 4. *Æn.* Tartareæ cum patuere vix. *Bemb.* Pro inferno sapissimè ponitur. *V. Infernus.* *Lege Virg.* 6. *Æn.* lacum describentem. Auerna, orum. *Lucret.* Palus Auerna. *Lycoph.* Auerne valles. *Ouid.* 10. *met.* Silua Iunonis Auerne. *Ouid.* 14. *met.*

Epith. Graue, olens, tristis, Tartareus, niger, immitis, lugens, silens, pallens, piger, vacuus, pestifer, quæ cum infernum significat, potius ad hunc quadrare videntur.

AVGIAS, 2.

Vel Augeas Rex Elidis filius Solis, & Naupidae filix Amphidamantis, quem Hyginus inter Argonautas connumerat. Hic bubile habuit trium milium bouum capax, nunquam ante Herculis aduentum repurgatum; cui eum id purgandum locauisset Augias, ille immo Peneo fluuiio, seu potius Alphæo, vel ut inquit Pausanias, Minyeio, de quo, *V. Elis* simul triginta annorum facile egressit, nulloque negotio eluit: Quo nomine cum passim sibi mercedem exigeret, tergierant Augia, Phyleum eius filium sibi delegit arbitrum Hercules; secundum quem cum is pronuntiasset, pulsus à patre in Dulichium insulam confugit. Quam rem græcè ferens Hercules Elidem diripuit, Augiam interemit, reuocatumque Phyleum patris loco regnare iussit: ex comment. in *Hem.*

Nec ad omne clarum facinus audaces manus stabili fugauit turpis Augiæ labor. *Sen.* in *Herc. fur.* Vestrum opus Elis habet. *Ouid.* *gmet.* Rex Eleus, à regione. Naupidameus, à maræ solis genus.

AVGMENTVM.

Et Augumentum. Augmens, is. *Lucr.* Incrementum. Accessio. Additamentum. Additio. Corollarium. Quicquid auger.

AVGVR, is.

Augures, & eorum collegium summo in honore habitos legimus, non modò apud Romanos, sed & apud Græcos; quorum habitus describit *Papinius 3. Theb.* Huc gemini vates sanctam canentis oliuæ Fronde comam, & niueis ornati tempora vicis Euadunt pariter, &c. quamvis aliter describantur apud Romanos, vt intra: nec non apud Barbaros, perosei; Chaldeos primùm, & Pafidas, ac Cilices; dein Etruscos, & Græcos; mox Latinos, & Romanos augurandi disciplinæ excelsissimæ, accepimus. Augures tres prius Romæ fuere propter tres ipsius tribus Luceres, Rhamnenses, Tatienses; mox vno addito, quatuor extiterunt. Sed, cum postea plebs aditicia esset in partem honorum Urbis, quinque plebei Augures creati, & patricij quatuor; atque ita nouem numero fuere sub M. Valer., & Q. Apul. Coss. Romani verò nihil, nisi auguratò, iuchoabant; tum locum, modumque augurij sic fuisse legimus. Templum constituebatur augur, siue designebatur, vel etiam ijs verbis, quæ sunt apud *Varr. lib. 6. de ling. lat. & ex emendatione Scaligeri refert Resinus in lib. 3. cap. 9. Antiqui. Rom. vbi cuncta de Auguribus, & augurij admissum relata reperimus.* Capienda autem erant auspicia ex arce, siue parte templi eminentiore, Cælo non turbido, nec procelloso, ita silenti i placido, sereno, & puro aere; ileuam sine nodo, manu tenebat; quo Cæli regiones designebatur, & designabatur metas, intra quas se obseruaturum signa constituerat, vt quod dextrum esset, quodve sinistrum oculis, animò; metiri posset; tum post templi effationem, captato prospectu in agros, atque vrbem, & conuersa facie in ortum, regiones ab oriente in occasum terminabat limite decumano, & cardine ex transuerso signo metato, quo oculi ferrent quàm longissimè. Ex distinctis regionibus antica in ortum vergebat, postica, à tergo occasum; dextera meridiem, boream sinistra respiciebat. His peractis, cæsa victima, longum præfatus carmen preces effundebat. A precibus confidebat velato capite, & duplici amictus toga augurali (quæ lana dicta est, siue trabea ex purpura, & coco) defixis in Cælum oculis, & attente circumspiculis, ac perlustratis cardinibus omnibus, expectabat, numquid alicundè sese aliud ostenderet, & vnde nasceretur, ac prodiret; & si obijceretur aus aliqua, huc ne, an illuc volaret; an prono, obliquo, supino, motu corporis ferretur; quò flecteret, contorqueret, porrigeret, contraheret; membra; an hac, vel in illa se parte occultaret; à dextera ne, vel sinistra parte canerent oscines, siue augurales aues; de quibus inferius. Visus auspicijs, surgebat è templo, non autem facis erat vnum augurium vidisse, nisi confirmaretur è sinistri: Nam si dissimilia essent posteriora, soluebantur priora. *Leges Resinus citato loco; ex antiquis Livium lib. 1. Dionys. lib. 2. Plutarchum in problem. & in Varr. 3. Val. Max. Cui. de diuinat. Varro, & alios.* nunc ad

Synon.

Aruspex, tis: sunt qui cum aspiratione scribant. Dicitur autem, teste *Donato*, ab ara siue hara, in qua condeudebatur, hostia, quæ erat inolanda. Nam Aruspices exta pecudum propriè inspiciebant, & quibus prædicebant futura. Aruspices etiam illi nuncupabantur, qui horas in arendis negotijs, operibusque, cultudinebant. Aruspicium autem primus inueniunt dicitur Delphus, teste *Plinio*. Aruspicium Collegium erat olim in pretio, quod penè collapsum restituit Claudius Imperator, anno ab V. C. 800. *Leges Cui. Tacit. Rararum viscera nunquam Insprexi. Iun. 3.*

Diuinator. Cui. Præfagus. *Idem.* Interpres. *Ouid. 1. Prouidus aruspex. Hor. 3. 27.* Omnia doctus aeris. *Stat. 3. Theb.* Nulla deceptus ab alite. *Idem.* Cui pecudum fides, Cæli cui sidera parent, Et lingue volucrum, & præfagi fulminis ignes. *Virg. 10. Aen.* Pullorum quid fidorum velit, quæ monstrat Ocyris Somnia, quid volucrum turba canora ferat. *Balb. Pectus præfagum. Ouid. 10. met.*

Pullarius: ex Aruspicium quidem Collegio, necnè is, cui cauez pullorum cura erat, & quorum pastu auguria Augures capere solebant, quæ quoties offa, quæ pullis dabatur aliquo modo cadebat in solum, tripudia Solistima dicebantur. *Leges Cic. 2. de deum. & Resin. lib. 3. cap. 10.*

Sagax quondam ventura videre. *Ouid. 5. met.* Aut sibi commissos fibra locuta Deos. *Prop. 4. eleg. 1.* extispicium intelligit. *V. sui loci.* Fibra conlegia Deorum. *Tib. 1. eleg. 9.* Nec mihi sunt fortes, nec conficia fibra Deorum Præcine euentus, nec mihi cantus aus.

Thusei viri: Vera manet Thuseis exta probata viris. *Tib. 3. eleg. 4.* Thusei enim auguralis artis erant peritissimi. Thusei vates. *Luce. 1. Pharf. Tages conditor artis. Lucan:* quod hic apud Etruscos habitus sit inuenter. Appollini verò artis inuentum potissimum tribuit; vel alij, vel superius. Arte qui reseras polum, Cui viscerum secreta, cui mundi fragor, Et stella longa semitam flamma trahens Dant signa fati. *Sen. in Troad. act. 2. Dux minister sortis. Item. 3. Faridicus vates. Idem. 5.*

Volucrum prædicere linguas. Consultare fibras. *Manil. 1.* Augurum officium lege apud *Resinum lib. 3. cap. 8.* Pastor autem, ab *Ætoliis* dicitur augur. Fatiq, interpret mei. *Sen. in Theb. 1. de astrologia genthiaca componente potest intelligi.* Præficia lingua; fata canens; euentura videns; plenus Phæbo; Interpret Diuum; Qui numina Phœbi, qui tripodas Clari lauros, qui sidera sentis, & volucrum linguas, & præpetis omnia pennæ, Veri prouidus augur. *Ouid. 12. met.*

Qui volucrum tractus solerti Indagine signat. Scis bene quid fati prouida canet aus, Iamq; & fatidici mens expugnata fatiscit Auguris. *Stat. 4. Theb.* Venti certus aruspex. *Sext. 1.* Sed tibiam videor Dodona verior augur. *Prop. 2. eleg. 22.* Antequam stantes repetat paludes Imbrum diuina aus imminenti Offensum eorum pece suscitabo Solis ab ortu. *Hor. 3. ad. 27.*

Epith.

Bubone coniunctus *Ouid. 6. met.* quod malum esse omen crederent olim. Riman fortuna faciente. *Id. m. 2. triff.*

Alite lugubri. *Hor. 3. 3. Mala ales. Stat. 7. Theb. vbi Lallantus.* Quotiescumque feminino dicitur genere malum portendit augurium, vt *Hor. epod. 10.* Mala soluta nauis exit alite. Masculino autem bonum demonstrat. *Virgil.* Namque volans fuluus, &c.

Omina dira Saturni sacra me tenuisse die. *Tib. 1. eleg. 3.* Belli mala signa comets. *Idem 2.* Sine errore malo Troiz, mitissime sinistris. *Virg. 10. Æn.* Cui non fulsis Apollo Tristia terris omina. *Bemb.* Infelix ausibus locos. *Pontan.*

AVES AVGRALES.

Ex quibus olim captabatur augurium; erant alie oscines, alie præpetes: oscines dicebantur, quæ ore canentes faciebant auspicium, vt coruus, cornix, motus, bubo, &c. præpetes, quæ secundo volatu ante eum, qui auspicabatur, vocabant, & auspicum faciebant: & hæ quidem aut superiora tenebant, & præpetes vocabantur: aut inferiora, & inferæ dicebantur. Diuersa tamen receperunt nomina, quæ breuitatis causa omitto. Lege *Responsum*, qui hæc collegit *lib. 3. cap. 9. Antiquar.* Hæ autem aves erant.

Aquila. Lege *Dimys. Halcar. lib. 3. & Perium lib. 19. Hæret.* V. *superius.* Aquila. Vultur. Accipitres: in quorum numero Falcones, Citci, & Butones prosperi erant signi omen. Milui frequentius mali auspicii symbolum erant, sicut incendia avis. Corui, qui si cum aquila, & vulturibus coefferent, confectus, & cades indubias denunciabant. Ciconie, concordie symbolum. Circi, nuptiarum, & rei pecuniarie signum bonum. Picus Martius, laus picus. *Hor. 3. 27.* Teque nec leuius vetet ire Picus. Nec vaga cornix. Lusciniæ. Ardeolæ, quæ si ad austrum volat, contenderent, aut septentrionem, prospera, felicitas, decernere, & omnium periculorum metu solvere existimatum est. Hirundines, quarum circumuolatione, decubitusve, aut insellus infausti habet sunt. Columbæ, quarum felix augurium apud *Rom.* Galli, quorum præpositi, & vespertini cantus optimi euentus signa æqui notantur. Gassinæ, quarum cantus nunquam exaudiri, nisi quando dictum aliquid immineret. Corui, inauspicare garrulitatis aves. V. *superius.*

Bubo, funebris, & maxime abominatus, publicis præpositi auspicii: noctis monstrum, nec cantu aliquo vocalis, sed gemitu, si in vrbibus, aut omnino in luce videretur, dirum offensum præbuit. Cum *Sext. Papellio* lito, & *Lucio Pedenio* Coss. Cellam Capitolii bubo intrasset eo anno nonis Martij Vrbs lustrata est. Idem factum *Lucio Cassio*, & *C. Mario* Coss. bubone viso. Hic vultur illuc luctifer bubo gemit, & Omenq; triste resonat infaustæ. *Strigis.* *Sem. in Hæret. fur.*

Noctuæ, varium faciebant omen. V. *superius.*

Pulli, qui in cauea allerabantur, quorum curam pullarius, de quo superius inarguerimus diximus, habebat, ex quibus hoc modo captabant auguria. Quotiescumque id faciendum fuisset: sum-

mo mane, & primo diluculo, imperato silentio, pullarius pulum illis, aut vltimam cauea reclusa obijcebat: Quod si ad oblatam escam, mox pulli ex cauea non profuissent, aut ferus egressi, vel non attigissent, vel alarum plinctu dissipasset; siue relicta, eika oberassent, aut occidissent; aut prostrati non viderentur, vel autolarent penitus: omen præferebant magni terroris, & sollicitudinis, ac tristissimos euentus; sin autem pulli mox proruerent cum impetu, certatimq; in escam inuolarent, & auidè depascere, itaut ex ore pascientium aliquid in terram caderet, quod tripudium faceret solistimum, optimum sanè iudicium fortunati omnis credebatur. Lege *Responsum lib. 3. cap. 10.*

Parra, siue parra: genus avis inauspicatæ inter oscines habita, vt ait *Festus*; & *Plin. lib. 18. cap. 29.* scribit: Auent parram Sirio oriente ipso die non apparere donec occidat: ipsius cantus semper habitus tristis, & infelix propter vocis inuauitatem, & asperitatem: vnde *Hor. 3. ad. 27.* Impios parra recensitis omen Ducat, & prægrans canis, &c. Si confers fulcas cynis, & aedona paræ. *Auson.*

Cyent, quoque inter aves augurales habiti. Setix, & striges. V. *superius.* Nec nos aeris voce mouemur avis. *Ouid. 1. de art.* Ferales auium cantus. Præpete cantu. Alituum monitus, &c.

S. AVGVSTINVS.

Tagaste Africæ oppido natus est Sanctissima Monica, & Patricio viro, diuinum, humanarumq; rerum peritissimus fuit, qui primum Manichæorum hæresim sectatus, deinde illa (iam veritate cognita) detestata Christo nomen dedit, atque per B. Ambrosium sacris ablutus aquis, tum Presbyter factus à Valerio Hipponensi Episcopo, illi non tani dignitate successit: quam vel doctrina antecessit. Demum pro Christo multis exantlatis laboribus, ac Hæreses sectatoribus à tota propulsa Africa, plurimisque libris ad nostram eruditionem editis, septuagenarius, & vltra in Vyandalicæ obsidione, quatuordecim mensibus vrbe oppressa, sanctimonia clarus, & rerum gestarum memoria illustri adhuc penitens, psalmosque ad penitentiam prouocantes recinens, decessit. Cuius reliquie sub Luithprando Rege, à Barbarorum incursione iam vrbe Hippone Regio expugnata, Sardiniam fuerunt delatæ, & inde Ticinum sub Desiderio Longobardorum Rege deuctæ, ibidem summa veneratione coluntur: vbi etiam solenne templum, & adiunctum Cenobium, à suis frequentatum in vita monastica affectis, conditum est.

Hipponis Præsul celeberrimus. Tagastes Doctor, Lumen, Doctrinæ Tagastæ. Aster Doctor, ab Africa regione. Lybicus Doctor. Magister fidelium. Pelagij malleus, vtpote qui Pelagium Hæresiarum doctrina contudit, dispersitq; Doctrinæ culmen Hipponense. Hipponense decus, doctrinæ lumenq; acerbus Malleus Hæreses, &c. Quo nati diuinus Orbi Post homines natos terra Ægypti dedit: ipse doctrinam inspicias. Hipponis pastor. *Mont. Pater. Idem.* Monicæ filius. Quem Christo Ambrosium pergit,

peperit, quem Monica mater Ediderat mundo, quem fidere clara Tagaste Conspicit, arque alio stellarum qui regat orbis Doctrinæ dorso gaudet Pater Atlantæo.

AVGVSTVS.

Ita cognominatus Octavianus Cæsar, siue Octavius pater Octavio Senatore genitus, Cæsaris nepos; qui adolefcens Reipub. partes, cum Cæsaris filiuscepit; cum adultus deunctis hostibus in Triumviratu cooptatus; deinde a Lepido illi renunciata parte; bello cum Antonio inito, eoque superato, Romæ Reip. absolutam suscepit administrationem; imperavitque 56. annos; anno verò quadragesimo secundo, toto terrarum orbe in pace composito, Christus Dominus in Bethleem Iuda natus est. Eius bella, & res gestas copiosissime narratas à Suetonio, & Dionæ, perlege. Ab eo deinde cæteri Imperatores Augusti dicuntur: ita dictus ab augurio; quasi eo consecratus, ornatusque à Deo felicibus signis, & successu. Inter plurima memoranda, illud narratur, quod insans ranas obrepentes filare iussit; eique in litore deambulanti è mari ad pedes protulit pisces. Primus è Principibus Pater patriæ salutatus; cum hoc titulo antea M. Cato, dum esset Respublica, Ciceronem appellasset, cuius viri imitatur: quasi necis idem culpatur tamquam author. Sed ad nostra.

Sic ille patriæ primus Augustus parens Complexus astra est, colitur & templis Deus. Sen. in Oth. nec tantum mortuo Augusto diuinos honores tribuerunt olim Romani, sed etiam vivo; vnde canit Hor. 3. id. 3. Quos inter Augustus recumbens Purpureo bibit ore nectâr: viuo enim Augusto composuit illam odem Horat., vt placet Lambino.

Cæsaris autem adoptione. Vt Deus accedat Cælo, Templique colatur, Tu facies natique suos, qui nominis hæres impositum feret vnus oras, cælique parentis Nos in bella suos fortullimus vltor habebit. Ouid. 15. met. Cæsarei nominis hæres, ex eodem, Cæsaris vltor, ex eodem vbi narratur eius res gestæ, & prælia. Deus Cæsar. Prop. 3. eleg. 4. Lege totam, in qua multæ eius laudes.

Augustus, cognomen illi primum tributum. Sed inter Cæsarem, & Augustum quid differat, docet Ammianus his verbis: Augusti dicuntur, qui nunc regnant, & à Senatu Imperatoris nomine honestati sunt: at Cæsares dicuntur, qui ab ipso Augusto electi sunt ad regendam aliquam provinciam cum Cæsaris honore tantum, donec Augustus vixerit, in eius Imperium postea successuri.

Qua videam spolijs oneratos Cæsaris axes. Prop. 3. eleg. 4. Veneris proles: ipsa tuam prolem serva venus, Hoc si in æuam Cernis ab Ænæa, quod superesse caput. idem. Romani castra Ducis. idem 2. eleg. 10. vbi multa de Augusto. India quin Auguste tuo dat colla triumpho, Et domus intactæ te tremuit Arabiæ. idem. Diui genus, subaudi Cæsaris.

Augustum nomen. Ouid. 4. de Pont. 6. Anchise, Venerisque sanguis. Horat. Æneades, Ouid. in

sist. Ausoniumque ducem solitis circumuolant alis. Idem 2. trist. Augusti nomen. Idem 3. trist. 8.

Cæsar: vt alij deinde Imperatores Cæsar appellati sunt. At Cæsar triplici inuictus Romana triumpho Mænia. Virg. vbi Sennus: Tres, inquit Augustus habuit triumphos: primo die triumphauit exercitus; qui Antonium vicerat; secundo qui Dalmatas: tertio ipse cum Alexandrino ingressus est triumpho. Gentis Iulæ nomen. Ouid. 1. de Pont. 1. Bellaque resq; tui memorare Cæsaris, & tu Cæsare sub magno cura secunda fores. Prop. 2. eleg. 1. quam lege totam. Cæsarium caput. Ouid. 3. de Pont. 3.

AVGVSTVS Mensis.

Sextili olim dictus, quod sextus à Martio anni princeps esset: Postea Augusto imperante in ipsius honorem Augustus est appellatus. Causas refert. Mart. lib. 1. Saturn. cap. 12. quem lege. Dion. quoque lib. 55. Mensem, inquit, Sextilem, Augustum nominauit, quod nomen cum alij Septembri, quo mense natus ipse fuerat, indere vellent, ipse Augustus Sextilem prætulit, quod eo mense Consul factus, ac eo multis prælis, ipsique magnis victoria potius esset. Lege quoque Dion. in Aug. cap. 31. In Ceneris tutela mensis erat; cuius festa erant.

Calend. August. Equestria certamina exhibebantur (teste Dion. lib. 60.) quod eo die Martis ædes consecrata esset.

IV. Non. Erant victricis, quod eo die Cæsar Hispaniam citeriorem vicerat. De qua victoria, & feriis in eius memoriam celebratis lege Dionem lib. 43. Suetonium in 1. Cæs. cap. 36. & alibi, triplex triumphus, triplexq; pompa Romæ de victoria Hispaniensi habita est. Feriæque insuper quinquaginta dierum actæ.

V. Id. Aug. Cæsar Hispaniam vicit, cuius meminit idem Dion. eisdem lib. & Sueton. & Hæri. lib. de Bello Hispan.

IV. Id. Ararum Opes, & Cereris in vico iugario (in 8. vrbis regione) siue potius arearum, vt est in Panuinij Roma; consecratio, vt Guald. in suo Kalend. adnotauit.

Prid. Id. Herculi magno custodi in Circo Flaminio sacra, facta esse idem Guald. adnotat: vbi eisdem Herculi Circi Flaminij custodi ædes insignis condita erat.

Idib. Aug. Dianæ sacra fiebant, quod testatur Martialis lib. 12. epig. 68. Maiæ Mercurium creatis Idus Augustis redit Idibus Diana: & Auson. Medias Idus Maij Augustij; recursu, Quas sibi Mercurius, quasq; Diana dicat. Idyll. de ser. Ee forsitan sunt sacra, de quibus superius diximus in Ancia, vt nonnulli interpretantur, præsertim Adrian. Turneb. Aduers. lib. 7. cap. 27. Idibus autem ipsi Venatores solemniter feriati spicatas facies accensas in memora Dianæ sacra ferebant, canesque insulis ornatos cum cæteris instrumentis Dex sistent, vt notat Farnobius in Hipp. Sen. Eodem die festum erat seruorum, & seruorum, de quo hæc Plin. de Res. Rom. 100. Cur Idibus Sextilis, qui nunc Augustus dicitur, ferie sunt vtriusque sexus seruis; mulieres autem tum maxime

proxime lauræ, & purgare capita student?
An hoc seruis datum, quod ea die Ser-
uius Tullus Rex natus ē captiua fuit an-
cilla. Lotio autem capies ab ancillis feri-
um causa cepit, etiam ad liberās persuasit.
Hactenus ille.

XVI. Calend. Septembr. Portumnalia erant,
de quibus Varro lib. 5. de lingua latina, dicta
inquit, à Portumno, cui eo die ædes in
portu Tiberino facta, & feriz instituit.
Turnebus addit: Rem diuinam fieri consu-
uisse ad pontem Æmilium, vbi eius ædes
fuerit.

XIV. Calend. Septembr. Vinalia erant de
quibus scriptum in Aprili, & inferius in
Vino.

XII. Calend. Consualia erant; de quibus Var-
ro 5. de lingua latina, sic dicta à Conso, quod tum
feriz publice à Deo, & in Circo ad aram
eius ab Sacerdotibus fiebant ludj, quibus
olim virgines Sabine rapte fuerant. Lin. lib.
1. ad P. C. author est: Consualia ludos esse Nep-
tuni equestres. Lege Plutarch. Quæst. Rom. 48.
V. infra Consua.

XI. Calend. dies interclusus, quod Dijs, & homini-
bus communis esset: nostri vocarent *Mæa festa*,
quod licitum pro se aliqua facere, & Deo ope-
rari. Lege Rosinum.

X. Calend. Vulcanalia, siue Vulcanalia erant:
sic dicta à Vulcano feriz (Varro, lib. 5.) quibus
populus pro se in ignem animalia mittebat ad
Vulcanalirespectu Plin. lib. 18. caput. 13. & Co-
lum. lib. 11. cap. 3.

IX. Calend. feriz Lunæ erant in Græcoïstasi,
quemadmodum habet fragmentum Calendarij
marmoreum effusum Romæ sub Hortulor-
um colle. Lege Rosinum caput. 12. lib. 4. An-
tiquæ. Necnon Cal. marmoreum antiquum
in ædibus Petri de Valle nobilissimi apud
Romanos Patr. tij, vbi cuiuslibet mensis præ-
cipua sacrificia, & alia huiusmodi animad-
uersione digna adnotata videntur. Græco-
ïstasis autem quasi Græcorum statio, locus
erat ante Curiam Hostiliam, & Rostrum
substructus, vbi nationum subsisterent Le-
gati, qui ad Senatuum essent missi. Cicero. ad
Quint. fr. lib. 2. erat autem in regione octaua
apud forum.

VIII. Calend. Opiconsua erant: ab Dea Opi-
consua, cuius in regia Sacrarium, quod
ideo actum, vt eo præter virgines Vestales,
& Sacerdotem publicum, introeat nemo; in-
troeanti autem suffibulum opus erat. Varro,
lib. 5.

VI. Calend. Voltumnalia erant, quæ, inquit
Festus, Volturmo deo sacra erant, cuius Sacer-
dotem Volturnalem vocabant. Grynaldus autem
Volturum deæ meminit, non Volturni; & Vor-
turnalia commemorat Synagm. 17. à Vor-
turno dicta, cuius feriz, ait Varro, erant men-
se Octobri.

V. Calend. Septembr. quo Ara Victoriz in Cu-
ria dedicata est. De Victoria in Curia Iulia
consecrata Dion. lib. 51. cum triumphum Au-
gusti de Ægypto exponit, meminit, quem le-

ge: diuersè tamen à Grynaldo in suo Calendario
nonnulla festa notantur, quem adi.

Synon.

Mensis Augustus. Mart. 6. ep. 59. Augusti tempus,
ex Ouid. Sextilis, is. Mart. Nonæ sextiles, Austu-
stæ. Idus Augusti. Mart. sic Calendæ Nonæ.
Dies Augusti ædificij noctes Augustæ.
Cereris mensis, quia in eius esset tutela. Sextus
mensis. Mart. 3. 68. Sexti tempora mensis. Ce-
sare ab Augusto ducens sua nomina mensis.
Quo Sol vixit equis Nemezi terga Leonis.

Cleonæus Leo, Æg. nempe cum Sol in Leone est
ab Idibus Iulij ad Sextiles, Rura Cleonæo nū-
quam temerata Leone. Mart. 5. 72.

AVIS, is.

Volucris. Volucrum proles. Ouid. 1. fast. Ge-
nus volucrum. Ouid. 4. fast. Nubes æria
volucrum. Virg. Grex volucrum, turba. Idem
5. met. & 10.

Epith. Vagæ, obscuræ, pictæ, rancæ, auidæ, æ-
riæ, pennipotentis, canoræ, peregrinæ, agre-
stis, garrulæ, rapidæ, fluminæ, stagnicolæ, fa-
gicolæ volucres, albæ.

Corpora volantum. Lucret. 3. Cæteræ auium. Virg.
11. Ænid. Cætus. Idem. Genus altivolantum.
Pennigerique greges auium. Turba sonans æ-
gminis aligeri. Alitum filius, innocuumque
genus. Ouid. 1. fast. Agmen aligerum. Virg. 11.
Æn. Pecs volatile. Colum.

Ales, litis. Innumere comitantur aues, stipat-
que volantum Alituum suspensa cohors exer-
citus ingens Obnubis vario late conuexa me-
tu. Claud. Alitum genus. Virgil. 8. Ænid. Pen-
nis trepidantibus ales. Pullis implumbis a-
les, Incubæ.

Epith. Situlæstris, pennata, querula, canora, gar-
rula, cristata, loquax, sonora, strepitans: Ales:
quæ cdm sit etiam masculini generis, verteret in
idem genus, miserabilis.

Gaudere, ò celeres subnixæ nubibus alis.
Virgil. Alia tum resonant auibus virgultæ ca-
noris. Idem æolæ. Quæ faciunt nidos, & ouæ
souent plumis, Et facili dulces edunt ore so-
nos. Ouid. 1. fast. Volatiles greges. Euripid.
Aerij pennata soboles. Idem. Hominibus ob-
scuram occidentes cantionem. Orph. Præpes,
tis. Ouid.

Epith. Garrula, arguta, vaga, paula, loquax, de-
uis, æria, nubiuaga, aligera, littorea, rara,
querula, vagans auis.

Auium genera.

Acanthis, dis. V. Carduelis. Accipiter. Aquila. V.
suis lecti. Ægithus. V. Asina.

Alauda. Prole noua exultans, galeæq; insignis
alauda. Mart. auis vulgo, Lædula, quæ à crista-
to apice in galeri modum, siue galeæ: Galerita
etiam dicitur, & Cassira, p. p. Mande Galerita
tum volucrum, quam nomine dicunt. Seren.
Corydalis, etiam dicitur Alauda apud Græcos.

Alcedo. V. Alcyon.

Anas. tis. Anas cicur, domestica. Anas fera, vel
siluestris: Anarum verò genera sunt. Boscas,
æ. Anser. Minor est anas illi prorsus assimi-
lis, rostro latiore ad quamdam cochlearis
speciem. Penelopis, is. Idem. Anate, & hæc in-
ferior,

H

ferior, sed insignis habet puniceo colore collum. Querquedula, minor bosca; nomen habens fortassis à querquero, hoc est gelido, hibernoq; tempore, quo maxime appareat. Glaucium, è glaucis oculis, quod fuscus genus est, plumis, pedibusque. V. *Gefnerum in hist. Animalium*. Accipitrem fluviatilis anas. *Quad. 11. met. in fin.*

Epich. Aquosus, latipes, mollis, timidus: macra, est enim quoque generis femininik *Mart. 3. 97. & Quad. 11. met. deprehensa relicto Lacu* Accipitrem fugit. Et Anaris habens vropygium macrae, scazon. vers. Et vropygium, auis cauda, inter epulas delicatior pars. Fluviatilis.

Anser, is. V. *suu loco.*

Apodes, siue depodes, à parvitate pedum sic dicitur. Hirundines ripariæ, quæ vulgo dicuntur *Rondani*, & hæ: Cypseli, orum, p. c. à Græca voce. Maiores hirundines, velocissimo liquorem curia sunt. Stridentes hirundines.

Ardea. V. *supra*, præter quæ dicitur etiam; Auis Diomedæa, in quam socios Diomedes Argius conuersos fuisse tabulantur. Huius genera: Erodias, & Rhodius. *Hippocr. Græc.* Mergulus à nonnullis, ut vult *Gefnerus*. Tantalus, apud eundem ex testimonio *Alberti Margni*. Ardea stellaris, à punctis, quibus tamquam stellis eleganter picta visitur, & hæ: Taurus. *Plin.* dicitur, quod mugitus quodammodo bonis imitetur. Pelecanus, inter Ardearum genera connumeratur à *Gefnero*. Ardeola *Alciat. in emblem.* Otus, inter Ardeolarum genera *Gefner.*

Allo, nis, quæ Otus, Græcè, & Scopa, & Scopos, num. multæ. Noctua aurita dicitur: omnibus anni temporibus apparent æstiones, & iccirco perennes, & semper æstiones, appellantur. V. *Gefner.*

Attagos, siue Attagens: Attagens, & Attagenus, apud *Athen.* *Arifia lib. 6.* Attagenam ponit inter eas aues, quæ in pulvere volutantur, quali est gallina, perdix, phasianus: *Et lib. 9.* Attagem, inquit, auis est in pulvere volutabilis: apud Ioniam frequens harum auium captura, unde *Hor. epod. 2.* Non attagem Ionicus iucundior, &c. & *Mart.* Ionikarum gustus attagenarum: frequentes etiam in Megaria tradit *Athenius lib. 9.* quem suauissimæ esse carnis stribit, ex *Arifiphanis* testimonio: minore perdice, toto dorso varijs colorum notis distincto, & colore scitulum magis subrufliscente: quæ facile capi à venatoribus ob corporis gravitatem, & brevitatem alarum possunt, & hæ in pulvere sese volutare, pullos amitos parere, frugum, & stirpium seminibus vesci solent, teste *Alexand. Myndio* apud eundem *Ath.* francolinum, & francolinam Itahorum vocant nonnulli à franco, id est nobilibus, quod in cibo auium nobilissima sit, & delicatissima.

Auritiatis. V. *Carduelis.*

Bubo. V. *suu loco.*

Capra, auis, quæ circa lacus, & amnes versatur, Gallinginum genus est, vocemq; caprinæ similitudinem edunt. Caspia auis. *Alti.* Caprimul-

gus, auis est montana magnitudine pennis minor Merula, quæ noctu clamat voce absona, & tanquam vomitantis striges, ex *Quint. interpresatur Gefnerum in hist. animal.*

Capus, it & Capos, nis. Ne nimis exhausto maresceret inguine gallus Amist testes, nunc mihi gallus erit. *Mart. 1365. & 3. ep. 57.* Alius coactis non amare capones: scazon. vers. Gallus spado. *Falcon. Arif.* Eunachus gallus, euiratus. *Carduelis.* V. *suu loco.*

Cazar hæc: natura harum auium, quæ latorum, seu gaviarum genus esse dicuntur. *Oppian.* describit, refert *Gefner.* & eodem dicitur. Larus marinus: Miluo ferè æqualis cadaveribus vescens, & in fame etiam auium rapiens, qui Carbo aquaticus, *Alberto Margni* dicitur. Mergus magnus, qui in aluemo se præcipitem agit prædam piscium loquens. Cephus, est laro similis auis marina, nam laro etiam dulces aquas expetit. Chloris, non ligurinus est, siue Carduelis, sed quæ à viriditate, *verdone*, dicitur Italis, milio potissimum vescitur. Hinc: Auis miliaria, dici potest: dorso est viridi, rostro albicante, magnitudine fringillæ, ventre albicante, & fusco; cano subit.

Canaria, huic simile genus auium, quæ è Canarijs insulis faciem feracibus aduehitur suauissimæ cantus. Citrinella, in aliquibus Italiæ locis eadem dicitur. Chloridi congener, vel Ligurinus, pectore luteo, fusc citrino: Auicula aurea, à colore, quæ etiam Aureola dici potest.

Ciconia. Columba. Cornix. Coruna. Cornix. V. *suu loco.*

Cuculus, i, auis timidissima, ut *Anacron* scripsit, quæ veris insilio canit in fluiis, & parere solet in alieniis, præcipue in pabulum, curruca, alaudæ, rubeculæ, lusciniæ, motacillæ. Causa subiigendi pullos, putatur, inquit *Plin.* quod sciat se inuisum cunctis aibus, nam minuz quocque insistant: Ita non forte tutant generi suo sit pem opinatur nisi tefellexit. Lepe *Pliniam* eundem *lib. 18. cap. 26.* aliam assert causam *Alti* de incubatione Cuculi.

— Cui sæpe viator Cessilis magnæ cõpellans voce cucullum. *Hor. 1. sat. 7.* vbi, consonantem duplicavit per synæres. & *Alciat. emble.* Ruricolæ agreste genus, perlique cucullos Curvicer, &c. Mox, vbi iam primum cuculus cantauerit *Astum.*

Curruca: Auis est, in cuius nido perumque parit cuculus, cuiusq; oua fouet, incubat, & exclusos inde pullos educat, cauda semper in altum elata. Hipolais, est Græcis, quod sub lapidibus vermiculos inquirat. Nutrix cuculi, appellari synonymicis potest. Tu tibi nunc curruca places, stercumq; labelis Exorbes. *Tuam. sat. 6.*

Cycnus. V. *suu loco.*

Erythrops, siue Hematops, fringillarum rubentium genus. Externæ aues. *Plin.* *Strabo* dicitur vulgò Italis. Erythrotæon, is. *Plin.* Tetra, is, *idem.* Tetrix, cis, *Arif.* Pautenno agrestem Pyrenæ incolæ vocant.

Falco. V. *Acceptor.*

Ficedula, à sicum esu ex *Ægichallorum* genere, ex *Alexand. Myndio* apud *Athen.* *lib. 2.* Nitida Sy-

cali-

callidas. *Epicharmus, Ibidem*. Nitidæque, ac pingues sicculæ. *Ibidem*. Sycalis, simplici, scribendum assidet *Idem audior*. Elæos, genus *Ægithalli*. Pyrrhizædem cum sicculæ, sic dicta à rufa macula pectoris. Cereæ quæ patulo luteo sicculæ lumbis. *Idem*. 13. 5. & *Ibid*. 48. Cùm me sicus alar, cùm pascat dulcibus visis, Cur potius nomen non dedit vna mihi? *Iuuen*. corripuit. Mergere sicculæ didicit nebulone parente, *Idem*. 3. 4.

Fringilla: auis, cui pectus rubet, si mas est fringillus: pallescit autem, si femina. Fringilla montana. Hiberna, nivalis.

Fulix, cis, & Fulica, æ: ante paullo est minor, sed corporis forma consimilis. *V. sua loca*.

Galgulus, i: de qua hæc *Plin*. Auis lictus, idest luridus à colore, quæ si spectetur sanari id malum tradunt, & aem mori. Et hæc, Galbula: Galbula decipitur calamis, & retibus ales. *Mart*. 13. 67. Luridus ales. *æ Plin*.

Gallus. Gallina. *V. sua loca*. Gania, siue potius Gavia, quæ Larus etiam dicitur, auis aquila, & vorax. *Lege Ge. facrum multa de Laro disputant*. Hinc adag. Larus hians, de voraci homine.

Graculus, siue Graculus: auis coruini generis est, tumultuosa, & clamosa. Monedula, genus graculorum, Graculus saxatilis, quod in saxis habitat. Ex horum genere est quoque, Cornicula: Moueat cornicula risum Furtiuus nudata coloribus. — *Hor*. cuius rei hanc fabulâ comminiscuntur. Iupiter Regem auium creaturus idem præscripsit, in quo omnes apparere deberent: & cùm aliz aues sese abulissent; Graculus omnium deformissimus defluentibus diuersarum auium pennis se exornauit, vnde pulcherrimus omnium visus est, & regium quoque dignitate adeptus fuisset, nisi noctua primum agnitæ pennam vnâ de suis auulisset, & mox cæteræ aues similiter.

Prius autem, fortius pennis, mox Graculus, vt erat antea, idem apparuit.

Pyrrhocerax, cis; Alpium peculiaris auis, & graculorum genus.

Grus. *V. sua loca*.

Gryphs, & Gryphus, & Gryphes, fabulosas aues credit *Plinius*.

Hemacopus, p.c. è genere fringillarum, vt supra in Erythrope; quod pedes rubentes habeat. Cirin Virgilianam interpretari esse *Scaliger*.

Harpyiæ: aues fabulosæ. *V. sua loca*. Hirundo, is. *V. sua loca*.

Ibis, ibis, vel ibidis: auis est omnium mansuetissima, nigra tota vehementer, curribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco, eadem quæ Crex (quæ longis est curribus cætera cornucui, nisi quod maior est, similis) serpenticus vescitur, & ideo Ægypto, quæ huiusmodi abundat serpentum morbo, vilissima: vnde extra Ægyptum Ibes nunquam progrediuntur; quarum nonnullæ candidæ quoque sunt. Hæc auis prima cytheris vsu monstrauit hominibus: rostri enim aduicinate per eam partem se prouit, saluaginem adhibens, qua reddi ciborum onera maximè est salubre: & scircò spurca habetur auis; ob quam rem

Ouidius inde sumpsit argumentum Callimachum imitatus, scribendi in eum, qui eius liberationem remorabatur — illa pauca saturâ serpentibus ibin. *Iu*. 15. de hac *Plin*. 28. & 30. *Diodorus*. sic. 1. *Papemius*. *Idem*. 1. C. de nat. dor. & alij. *Herodotus* pariter in Euterpe illam describit.

Ispida auis, parua, sed pulchra, & pennarum venustate clarissima, colore medio inter viridem, & caruleum. Auis Paradisi, propter pulcritudinem. Piscatrix auis.

Iynx. Torquilla; dicitur *Gaz*. à coll circumactû, reliquo corpore quiescente, vnde Collicorquia, potest dici. *Calus Rhodig*. paullo maior est, quàm fringilla, colore vario, quæ olim ad veneficia amatoria vtebantur.

Lagopus, odis: auis est Alpium peculiaris præcipuo sapore, pedes leporino villo pilosius ei hoc nomen dedit; plumas habet candidas; columbarum est magnitudine. Francolinum etiam cognominari scripsit *Calus Guald*. Si meus aurica gaudet Leagodope Flaccus. *Mart*. 7. epig. 36.

Larus. *V. supra*. Gania, siue Gavia, & *Gefner*. Luscina. *V. sua loca*.

Merops, pis: Auis, quæ etiam Apiastra, ab apibus, quibus vescitur. Mellisophagus, Græce: Meropes parentes suos fenio confectos pascunt, veluti conizæ; nam & de pulvis solliciti sunt. Est etiam Merops, hirundo marina. *Plin*. quæ circa versatur aquas, crassior est Merope, vel sturno, rostrum habet oblongum, & nigrum. *V. Merops*.

Mergus, & Mergulus, à mergendo dictus, in quæ Ælacum conuersum fuisse fabulatur *Diod*. 11. *mar*. in fine. *V. sup. AE. facit*. Epith. spanosus in guttura. Mare carpens, substricta gerens crura. Regia progenies.

Merula, æ, auis in deliciis expetita. Tum pectore adusto Vidimus, & merulas poni, & sine clune palumbes. *Hor*. 2. *sat*. Est merula torquata, quæ lineam habet albam sub gutture versus pectus, quæ totum eius collum ambi.

Lege Gefner.

Miluius, & Miluius. *V. sua loca*.

Motacilla, quæ Cillyros *Hesychius* dicitur, est luteo colore, caudam irrequite noticans. Cinculus genus motacillarum. Bucolina, quod boues insequatur propter micas, quibus pascitur.

Noctua. *V. sua loca*.

Onocrotalus, ab asino crepitaculi sono, auis dicta, quam à Latinis appellari Turonem *Varro*. Flaccus scripsit. Anser ferus, & siluestris. *Gefner*. Anser marinus, id ex nonnullorum testimonio. *Lege Alciatum in emblem.*

Nycticorax, idest noctis auis, & solitaria genus, & vlularum, loca deserta amat, & ruino fa, fugiens habitata. *Suid*. Nidificat in altis arboribus oua terna, aut quaternâ parit, piscibus vescitur.

Palumbes. *V. sua loca*.

Pardalus, auis colore tota cinereo est, haud ab-similis turdo corporis magnitudine.

Parræ. *V. Anser angustale*.

Parus, i: Parus enim quamuis per noctem tinniet omnè, At sua vox nulli iure placere potest

Amher Philom. Fringillago, Pari genus, quæ minor Parus dicitur. Lege *Gesperium* diffusius de huius auis generibus disputantem. Est quoque Parus minor.

Passer. Pauo. Pellicanus. Perdix. Phasianus. V. *sui loci* & *Gesperium*.

Phœnicopteris, i. Auis est palustris à puniceo colore dicta, nœminit *Mart. lib. 13. 70.* Dicitur mihi penna rubens nomen, sed lingua gulosis. Nostra sapit, quid si garrula lingua foret? & *lib. 3. 57.* Nomenq; debet quæ rubentibus pennis: cuius lingua præcipui saporis est. Et Scythicæ volucres, & Phœnicopteris ingens. *Iunen. sat. 11.* In Africa abundat in aquis semper degens, cui rostrum tam prolixum, & incurvum est, ut nisi toto capite in aqua immerso biberenequeat.

Phœnix. Pica, & Picus. Pflittacus. V. *sui loci*, Pipio. V. *Columba*. Rusticola. V. *Gallinarum genera*. Regulus, qui etiam dicitur Regalolus, siue Regiolus apud *Smo.* & ex horum genere.

Throchilus, de quo disputat in *sua Hist. animalium Gesnerus*. Auis basilica, & Græcis. Senator. & rex Auium. *Arif. & Plin.* Non est autem parva illa auis Nilata, quæ Crocodili in somno hians est, & dentes repurgat, ut in Euterpe dicit Erodorus, ea enim gallinularum aquaticarum generis esse videtur. Passer Troglodytes, reguli genus. V. *Pifir*. Est quoque Trochilus littoralis auctula mira celeritate, velocissimoque cursu vermiculus in litore confectans, quæ diuersa est à regulo. Hæc autem propter assiduam candæ agitationem, & cinerei coloris similitudinem cum motacilla commune quid habet: unde à multis cum illa confunditur.

Rubellio, iis: Rubecula filia vulgò *Patinissi*. Rubicilla. Phœnicurus, quæ caudam habet rubram.

Struthio, nis: Ex recentioribus Latinorum, qui Struthocamelus, & Struthiocamelus olim, quod crura habet Camelorum cruribus similia, cui magnitudo est eximia, igneus calor ingens: utpote qui ferrum deglutit, & egerere hyperbolicus dicitur; quod nunc verum penes eos, qui faciunt experimentum efficit: Cardanus quidem negat, sed ossa in partes confecta, & lapides auidè comedere testatur. Asra, vel Libya auis, apud *Hera.* pro Struthione interpretatur, sed pro Meleagride, vel Numidica potius, de qua *sua loci* dicitur. Passer Arabicus, apud *Arab. lib. 4.* est idem cū Struthiocamelus, ut adnotat Dalechampius. Passer marinus, apud Plautum idem significare nonnulli interpretantur.

Scurnus. Turdus. V. *sui loci*.

Tinnunculus, siue Tinnunculus: auis est columbas defendens teste *Plin. 10. cap. 37.* vos enim eius, ac visus accipitrem terreat.

Turtur. Turtures vere occulantur, pennasque amittunt; oñones viuunt annis; erepta compare semper gemunt, & castitate seruare dicuntur. Nec genere aëria cessabit turtur ab vltimo. *Virg.* Epith. Nigres, castus, cœcus, gemens, taurus, solus, pudicus.

Vespertilio. V. *sui loci*.

Viola, auis, cui facies, & tota ferè pars supina alba; ab violata sic dicta, quem edit. V. *pupa*.

V. *sui loci*. Vrinatrix, quæ in aquis penè est piscibus vitiat. Colymbis *Callimachus* dicitur. Vultur. V. *sui loci*.

Et hæc sufficiant de auib; qui plura desiderat laudatos superius auctores perlegat. Nec Libya mittit, nec tibi Phæas aues. *Mart. 3. 46.* de Meleagridis gallinis intelligit, & Phasianis: de Meleagridis lege *Athen. lib. 14.*

In Heliopoli procreari aiunt Phœnices, Athenis noctuas: Cyprus habet eximias columbas, Samia verò Iuno aurcum, ut dicitant, auium genus formosos, & spectabiles pavones. *Antiphanes ex Athen. lib.*

AVLA, &

Vel Atrium est vulgò *Corteis*. V. *supra*, Atrium. Vel Aula dicitur, quod vulgò *Corte d'un Principe*, & hoc significatu: Curia. *Virg. 11. Aen.* Aule strepitus; murmur; culmen lubricum: cuius est fortunæ rota Hieroglyphicum; quæ nunc in imo, nunc in summo vertice conspiciunt. Fidemque Sibi patefecerat aulam, ex *Hera.* Immane rectum turbe capax. *Sen. in Thyest.* & atrium significat, quod nos *Sala*, vocamus. Vid. Atrium. Hæc est aula natura potentis. *Mart. 9. 81.* Caret inuidenda fortius aula. *Horat.* Fulgor fallacis aulæ. *Sen. in Oll.* ubi moris, & aulice vite conditantes describuntur. Cœtus, us, Nec Iliacos cœtus nisi rarus adibat, idest ad aulam non nisi raro accedebat. *Ovid. 11. met.* Sic dici possunt: Palatini cœtus, nempe aulici qui principis palatium frequentant.

Epith. Nitida, sublimis, vacua, venerabilis, magnifica, clara, prædiues, paludata, suffusa, virginea, arcana. Hinc:

AVLICVS, i.

Atria magna colam. *Mart.* Pars Regis testæ superbi celebrant, seu frequentant, ex *Ovid. 4. met.* Sicut quicumque volet potens aule culmine lubrico. *Sen. in Thyest.* Qui magni celebrant palatia Regum, Principum, Ducum, Regum affleat. Regij, Cæsarei assensatores. Qui satrapas, & aulas colit, ex *Menand.* Clientes.

Aulas colere est, ut equidem censet, aut exulis, aut famelicis, aut verberonibus. *Diphilus apud Athen. lib. 5.*

Aulicorum mania.

Cubiculo prapositus. *Mastra* de camera. Cubiculariorum decurio primo de Camera. A cubiculis. Camera, aulicæ de camera. Cubicularius à secretis. Secretario. Mirandusque cliens sedet ad Prætoris Regis. *Iun. 10. Chæstegia* ut Principe sine salario.

AVLEVM, i. V. Tapes.

AVLIS, dis; vel Aulis.

Regiuncula Boeotiz petrosæ à castrametatione nomen sortita, teste *Strab.* Est autem dicta ab aulide oppido iuxta Chalcidem in Boeotia. *Servius* ait insulam esse, & oppidum cum portu so. nauium capaci, in quem portum Græci sub Agamemnone in Trojæ excidium conuenerunt. V. *Prolem. & Hom. lib. 2.* Ad eundem quoque portum regressa classis Græcorum aliquandū remorata est.

Bœotiq; tellus Aulide Pifeosâ puppes tenuif-
fer ituras. *Ouid. 12. met. Tardamq; racibus.*
Aulidâ. *Sen. in Agam.* Quam longa Danais
semper in portu mora. *Idem in Troad. ver.*
160. Eleicit Aulis Impius portu rates. *Id. in*
Agam. Aulis amittit memor inde Regis Portu-
bus lentis retinet cariliâs Stare querentes.
Idem in Idem.

Ad quâ Virgo Agamemnonias est passâ secures;
Iphigenia nempe, quæ ibi, ut possent à portu
soluere, Calchaïs Auguris iussu, macta fuit
ad aras. Euripusq; trahit cursum mutantibus
vndis Chalcidicas puppes ad iniquam classi-
bus Aulim. *Lucan. 5. Phars.*

Abalis, olim picta secundum *Lactant. Placid. 7.*
Theb. Insulam, cum *Seruis*, esse existimat. Au-
lidâq; Euboicam complerunt mille carinæ.
Ouid. 12. met. Euboiam vocat, quod è conspectu
sit Euboæ insulæ; siue insula eidem conti-
gua, quâ illam attinens.

Epith. Hecatera, scandens mare Euboicum.
Cadmæa, idest, Bœotia, pifeosâ, Euboica.

AVRIFEX. V. in *sibed.*

AVRA.

Ventus. V. *san luv.* vbi plurima. Aurarum im-
perus, lenis ventus. *Venticello. Mart. 10.*

Epith. Tepens, volucris, diffusâ, æthereâ, spirâs,
fluens, liquida, tenuis, gelida, frigida, æria,
vaga, tenera, rumens, salubris, mobili, eue-
niens.

Vel Aura popularis: est vulgi applausus, qui ad
fortunæ statera volitatur: vnde populi leuitas,
& mobilitas significatur. & *M. Tullius*, popula-
rem ventum, & concionem ventos appellauit:
& in *Orat. de Arusp. respons.* Supplicium (in-
qui) longius, quàm voluit, popularis aura
proicit.

Arbitrium popularis auræ. *Hor. 3. 2.* Ventus popu-
laris. *Cic.* Aura rumoris. *Idem.* Nunc quo-
q; iam nimium gaudens popularibus auris.
Virg. 6. AEn. Favores, & fauor, iuxta interpre-
tationem *Serui*, Populi fastus, fauor incertus.
Nunquam stabilis fauor vulgi Præcibus. *Sen.*
in Thyest. Strepitus, us. Sic cum transferint mei
nullo cum strepitu dies. *Idem.* Populi studiû.
Populare studium, obsequium. Gentile obse-
quium. Studiosum, vulgus. V. *Ambrosio.*

AVRIS. 15.

Et aures numero multitudine, culus partes.

Auricula; quæ exterior dicitur, omnis est car-
tillago aurem ambiens. Auricula insula. *Cic.*
Ans auriculæ; est ea pars cartilaginis extre-
mæ, ex qua fœminæ ornamenta caussa, marga-
ritas, gemmas, lapidesq; suspendunt. *Pinnu-
la. D. Idem.* Summa auriculæ pars. Capreolus;
exterior auriculæ ambitus, quasi auriculæ
conuexus. Scapha. *Pallus;* interior ambitus.
Pinna; cartilaginea pars auriculæ latior.
Concha; cauium auriculæ. Tragus; quod con-
chæ extrinsecus respondet. Auris meatus; vn-
de sonus ad auriculæ testudinem factus per-
meat, & auditum efficit: vnde etiam sordes,
ut dicuntur *Hor. 1. epist. 2.* cerumen scilicet, &
aurum marmoratum, ut appellat *Plinius*, for-
as à cerebro emittuntur. Testudo; concame-

ratæ auriculæ pars, vbi foramen auris
patet.

Nec rigidam timidis vocibus obde forem. *Ouid. 2.*
Pont. 2. nempe, ne impedimenta ponas auri-
bus. Penetratq; causæ vox omnis ad aures.
Ouid. 12. met. Quid obstratis auribus fundis
preces? *Horat. epod.* Facilem si præbeat aurem. *Ju-
ven. sat. 5.* Obstratis applicet aures. *Hor. 3. 1.*
Gaudet præ nomine molles Auriculæ. *Id. 2.*
ser. Inaures dicuntur ornamenta, quæ ex mu-
lierum auribus pendentes videmus. Et quan-
tos onus est aure tulisse duos, scilicet, lapi-
des petitos. *Ouid. de medicam. fac.* Auribus è ge-
minis circum caua tempora bacæ: — nite-
bant. *Ouid. 10. met.* & inferius: Aure leues bac-
cæ, redimicula pectore pendunt. *Ouid. Ibid.*
Aures fenestraz dici possunt aures perforatz
ad sustinendas gemmas inde pendentes, vnde
Iun. sat. 1. — molles quod in aure fenestraz,
nempe fissuræ aurium. Aures perforatas olim
habebat nati ad Euphratem non tantum femi-
næ, ad etiam matres, in captiuitatis signum
— & cum Auribus excutitis magnos com-
missit clenchos. *Id. sat. 6.*

Epith. Rimosæ, patulæ, aulæ, bibulæ, curua-
tæ, acutæ, cupidæ, vigilis innocuæ, hirtæ,
fidæ, tacitæ, attonitæ, cauz, vacuæ.

AVRICA. 2.

Agitator equorum. *Ouid. 3. eleg. 2.* Aurigarius.
Suet. Rector, moderator equorum; olim
enim aurigæ equorum cursui præerant. Cur-
ribus Automedon, lentissq; erat apus habebat.
Ouid. 1. de art. Ipsa subit, manibusq; vndan-
tes flecti habenas. *Virg. 12. AEn.* Currumq; &
equos; & lora regebat. Haud aliter citos cur-
rus gubernat rector. *Sen. in Hipp.* Currui leui
dominante nullo *Idem.* Et qui sonipedes ad
luga cogit equos; idest aurigarius.

Effedarius. *Cic.* Rhedarius. Carpentarius. Qua-
driarius. *Arnob.* nempe qui currum quaternis
equis iunctum agit. Plaustrarius. *Vipian.* qui
plaustra agit rusticus.

Cui ius, & moderamen equorum. *Ouid. 2. met.* Quæ
iungit equos, rapidissq; roeis insistit eundo.
Celoq; inuictus aperto flectit equos, currumq;
volans dat lora secundo. *Virg. 1. AEn.* Currus
citos gubernat, ora nunc pressis trahit Con-
stricta frenis, terga nunc torto frequens ver-
bere coerces. *Sen.*

Iungit equos curru genitor, spumantiq; ad-
dit Fræna feris, manibusq; omnes effundit ha-
beas. *Ouid. 2. met.* Saltusq; superbus Emericat,
& manibus molitur habenas. *Idem.* Veluti cum
carcere rupto Auriga indocilis toras effundit
habenas. *Sil. Ital. 8.*

Cisarius. Bisarius. Carrucarius. *Vlp.* Qui cur-
rus variè denominatos agitant, reguntq;
dicuntur etiam, qui eosdem conficiunt. V.

Epith. Properus, citus, velox, Indolicus, prope-
rans auriga.

AVRORA. 7.

Titani, & Terræ filia; siue Hyperionis ex Thya:
siue Pallantias, vnde ipsa Pallantias dicta. Lu-
feri, & ventorum mater: quæ cum Tithonum

AVRUM, I.

Soli sacrum olim metallum, quod etiam spidus nomine nuncupabant, ut alibi observatum; quod primum invenisse Cadmum, eiusque constitutam; nonnulli testantur, ad Pangæum montem. alij dicunt Thoonem, & Echiadem in Panchia; alij tandem Soli Oceani filio inuentum assignant. Vt est illud nocentius ferro appellat *Oudine*, quod eius causa multa hominibus profuerunt mala: quod Iupiter in aurum confluxerit mala: quod Iupiter in aurum confluxerit olim indicant: vellus aureum apud Colchos; alterum apud Argos in ædibus Mycenæ; & aureum monile Eryphiles; tandem quæ apud nos temporibus bella confurgunt, vel propter aurum, siue propter spem auri (cuius etiam vitia enarrant *Rutilius* in suo Itinerario) facta cernimus. Olim apud Græcos tanta fuit auripetentia; ut oraculo iussu Apollinis Amyclæ simulacrum inaurare; cum id facere nequirent; responsum acceperunt, ut ad Cræzum in Lydiæ proficiscerentur. Hieron verò Syracusarum Tyrannus cum veller Tripodem antrum Apollinis Delphici consecrare, nec e Sicilia, Italia, & Græcia, id potuit habere. Potius verò Romani Hispaniæ regionibus, & ibi aurisodinis repertis, mundum auro repleverunt. cum Dalmatiæ montibus excisus, tanta auri copia reperta, ut teste *Plinio*, quinquagente libris effoderunt sub *Neronis* Principatu singulis diebus.

Pondus auri. *Virgil.* 1. *Æn.* Metallum fulvum. *Claud.* Flauum. *Idem.* a colore. Rarum, quod rarum inueniatur: Salomonis autem tempore, qui secundum *Enseby Chronica* floruit sub anno Orbis conditi 4168. capitis Templi ædificationem, multum fuit auri pondus ex Ophir naubus aduectum, quo Templum exornauit, ut in sacris habetur paginis.

Talentum auri. *Virg.* 1. *Æn.* Auri. *Lucan.* lib. 6. Munera aurea. *Rur.* Auri nitor. *Ouid.* 3. de Pont. 4. Nec nitor argenti, quem vos vidistis, & auri, Quod mihi defuerit, purpuraque illa queror. Metallum Dalmaticum. *Stat.* 1. silv. 1. quod in ea regione plurima copia, ut diximus.

Tempestas Tagi. *Claud.* 1. in *Rur.* nempe arene, quas ille fluvius aureas ducere dicitur. Glarea fulva Tagi. *Rur.* Limus splensens Tagi. *Stat.* 1. silv. 3. Omnis Arena Tagi. *Lucan.* 3. Aurea grana Tagi. *Pictor.* Fulvus limus Tagi. *Stat.* 1. silv. 2. Ibera gaze Tagi. *Sen.* V. *Tagus.* Quod Tagus, & rutila voluit Pactolus arena. *Idem.* 14. Lamina fulva. *Ouid.* 11. *met.* Aurea masefca. *Idem.* 1. *fast.* pro ipso auro. Iouis filius, dicitur aurum à *Sappho.* Lamina aurea pro lamina. *Hor.* 3. ed. 2. Achamantæum decus: nempe aurum, quod in vellere repertum à Phrygo Achamantis filio: *Vellus aureum.* Virgineoque sinus aureus imber emitt. *Rur.*

Fusus metalli congeries. *Claud.* Auri cæcus amor. *Rur.* Aures sepes. *Claud.* Imbres aurati. *Idem.* Imbres Cyprii, dicitur enim, Pallade in Cypro nascente, aurum pluuisse. Aurea dona. *Idem.* Materies auri *Bemb.* Arene rutilæ. *Claud.* Flauæ arene. *Idem.* Metallum aureum. *Virgil.* 6. *æd.* 4. Aureæ venæ. *Idem.* Vnda aura. *Stat.* 8. *ep.* 53.

Maculæ auro squalientes. *Virg.* 4. *Æn.* Aurea lamina. *Met.* 9. 23.

Narrat *Athanasius* lib. 4. e testimonio *Chrysostomi*. Sub exitu vice quendam deauratus non paucis aureis nummis obijisse: Alterum autem in fatis tunice eam induisse, ac præcepisse familiaribus, ut ita sepelirent; nec corpus posthinc ulla vngi, curari, vel cremari ficerent. Vtinam etiam nostris fidelibus auricæ crimine detentis id nunquam accidisset.

Flaua moneta. *Mart.* 14. 12. vel potius fulva. *Æs* decorum, antonomasti. *Virg.* 12. *Æn.* Precium, res effecta pro materia. Conuersio in precium Deo. *Hor.* 3. ed. 16. id est in aurum. *Æs* Ioue, & Dæmæ. *V. sua loco.* Quid vnda Tagi aurea claro deuehit aluco. *Sen.* in *Thyest.* Migni ponderis aurum. Latè lucens metallum. *Lycophr.* Quod ab igne probatum septima testa coquit. Splendida dona opulenti metalli. *Nonnus.*

Dona dehinc graui. *Virg.* 3. *Æn.* Dicitur rutilo quicquid Mida tangeret auro. Mida gaze. *Stat.* 5. silv. Mida dixit, tactus: fabulati enim sunt quicquid ille tangeret, in aurum conuertri. *V. Mida.* Materies vitæ auri lethale parandis. *Rur.* Rutilum metallum. *Sidon.* Fulgēs metallum. *Mart.* Pondera fulva metalli. *H. Balb.* Pactolia lumina. *Lycophr.* Pactolium lutum. *Idem.* Pactolus limus, *ex eod.* Pactolæ ripæ donum. *Idem.* Pactoli arene, quas aureas trahit, ut etiam Hebrus in Thracia. *V. Pactolus.* Aut Pactoli quas parit humor opes. *Prop.* 3. *eleg.* 16.

Aurum irreperitum, & sic melius situm cum terra cælat Sperneret fortior, &c. *Hor.* 3. ed. 3. Quicquid ab auriferis electat Iberia solis Dalmatico quod monte nitet. *Stat.* 3. silv. 3.

Hinc Aurisodini, dicuntur, ubi aurum effoditur, quibus nunc India abundat. Summi materies mali, aurum appellant elegantissimè. *Horat.* 3. ed.

Epith. Barbaricum, molle, verum, sanctum, veterum, dotale, iniquum, deformis cruoribus, crinale, flauum, regale, micans, nitidum, fusile, clarum, solidum, obryzum, exiciale, fatale. *Lydam.* gemmacum, nobile, diues, euriatum, Callicum, Indum, Indicum, Brasiliū, Peruanum (à locis, vnde nunc aduehitur) Æthiopicum, Dalmaticum, diues, dolosum, fugax, Latens relictum.

Artifici mendax verit medicamine in aurum. *Martian.* quod vulgus Alchimiam auri appellat. *V. chymia.* Aurea spuma. Auri falsa species; mentium aurum. Bractea est, quod vulgo, Aurum fridens appellatur. *Virg.* 6. *Æn.* *V. sua loco.* Crepitans lamina. *Senec.* in *Agam.* Crepitans aurum, orichalcum.

AVREVS, & AVRATVS.

Quamvis diuerse inter se sint significatiosis. **Lucens auro.** *Stat.* 9. *Thib.* Auro squalens. *Virg.* 4. *Georg.* Clarus squamulis rutilis. *Idem.* Nec quæ Callæo inunetur auro. *Mart.* 4. 39. nempe auro Hispanico aurata. Ardens auro. *Idem.* Superbus auro, *ex 2. Æn.* Dona dehinc auro ictu. *Virg.* 3. *Æn.* id est aurea. Picturatus sub tegmine auri. *Idem.* Armatus auro. *Id.* 4. *Æn.* Insignis auro. *Idem.* & ostro. Non auro nitide trabes. *Sen.*

Circundatus nitidissimus, multo spectabilis, fulgens, resurgens auro. Auratis circumdata colla catenis, vt olim capriui Reges terre consueverant. Auratęque trabes veterum decora ampla parentum. *Virg. 2. AEn.* Celateque in auro Fortia facta patrum. Tenui telas discreuerat auro. *V. Textura.*

Aurea segmenta, siue segmina, *trine d'ora.* Quam limbus obibat aureus. *Virg.* Ornabat aurata monila collum. Lucent genialibus altis Aurea fulcatoris *litterae indurate.*

AVSONES, um.

Antiquissimi Italix populi supra Circios Ofcis finitimi, qui ea tenuerunt loca, in quibus postea condita fuerunt Calcs, & Beneventum: ita dicti ab Ausone Vllysis, & Calypso filio, qui eisdem locis Auruncam urbem condidit, vt *Fufus ait.* Hi primum extrema Italix littora, coluisse dicuntur, quę & Lacinio promontorio vsque ad Salentinum extenduntur, vnde & eius loci mare Ausonium est appellatum. *Plin. lib. 3. cap. 10.* & Poetis tamen Ausoncs pro Italis ipsis seipsum vsurpantur, & Ausonia, proprię Italia, vt:

Quę tandem Ausonia Teucros considerare terra Inuidia est. *Virg. 4. AEn.* Sermonem Ausonij patrum, mortisque tenebunt. *Idem 12. AEn.* Ausonium mare, quid; cum Ausonium dixę pestes voce canora mare mulcerent? *Sen. in Med.* partem scilicet maris Sculi, & Ionij Brutiam alluenem intelligit, ab Ausone, qui ibi regnavit. Ausonij portus. *Ouid. 13. met.* Ausonia arena. *Mart. 8. ss. V. Italia.*

AVSPICIVM. V. Auspicium.

AVSTER. stri.

Ventus meridionalis, calidus, & humidus exaltis, & morbosus ab hauriendis aquis dictus, vnde etiam Gręce eadem ratione Notus dicitur, qui latine sonat humor. Sunt autem qui duos inter se faciant Notum, & Austrum. *V. infra Ventus.*

Frusta per Autumnos nocentem corporibus metuemus Austrum. *Hor. 2. ad. 14.* Nec plumbus Ausfer Autumnusque grauis. *Id. 3. sat. 6.* Pluuique madescit ab Austro. *Ouid. 1. met.* Qui eodem libro eundem ventum sub Noti nomine describit. Deserunt imbres, victoq; Aquilonibus Austro Fusca repurgat fugiebant nubila Celo. *Id. 5. met.* Dant placidi cursum redeuntibus Austri. *Idem lib. 8.* Nubium genitor, parens, pater.

Fœminę pater admissuræ. *Africanus in Georg. ait.* Si matrem velis (de animalium foetibus loquitur) Aquilone spirante admissuram faciendam; si fœminam, Austro: quod ab Ægyptijs observatum, etiam *Aristoteles* enunciat. Lege *Pierum lib. 3. Hieroglyph.* Austri status. *Carall. 26.* Aut gelidas hybernas aquas cum fuderit Ausfer. *Tab. 1. 1.* Calor Austrinus.

Spiritus Austri. *Eos Australes nimbi.* *Ouid. 4. Pont. 4.* Nulla dies aëd est Australibus humida nimbus Non intermissi, vt suat imber aquis. *Arbiter Adriæ.* *Dux. 1. 3.* In eo enim mare potissimum iruit. *Thras inquietus turbidus Adriæ.* *Alen. 3. 3.* Sibilus Austre. *Virg. el. 5.* Aut cum atque possidet Ausfer Flacibus horridonis.

Epith. Humidus, frigidus, nubilus, pronus, fulrens, fallax turbidus; Calaber, rapidus, validus, pollens, fulmine, aquaticus, infans, imbrifer, fortis, præfrigidus, Æolius, fridens, inexorabilis, niger, sævus, Mareoticus, Garamas, Libycus, imbricus, luctificus, nauim tacans.

AVSTRALIS REGIO.

Cuius pars plurima incognita. *V. Terra Australis;* sub Antarcticis enim Polo iacet obscura & alia meridionalis dicitur, quod vsq; meridiano circulo computetur.

Boreæ contraria tellus. *Ouid. 1. met.* Ausfer, ventum sumit. *Claud. de bello Gildon.* pro ea parte, vnde flar. Libya, & Africa. *V. suos locos.* quę ab antiquis etiam cognita; fuerunt regiones, licet non in totum. Si quę feruenti Subiecta Cancro est ora. *Sen. in Hipp.* Feruidis pars inclusa caloribus. *Hor. 3. ad. 24.* Et quę Sol medium tenens umbras corporibus negat. *Sen. V. Syene.* Et huius fulminis expers plaga. *Stat. 4. Theb.* nempe vbi non pluit ob magnos calores.

Aduerte tamen regionem Australem incognitam, quam vulgus Terra del fuoco appellat; non sic ob calores appellari, cum frigidissima sit æquę, ac arcticus Polus; sed ob visos aliquos ibi ignes & repertoribus fuit appellata *V. Terra Australis.*

AVSTRASIA, æ.

Eadem cum Lotharinga, de qua *V. suos locos.* Bullonis sedes, qui quondam Marte Sabæus Prostravit, ferroque Arabum populavit arenas. Nempe Gothoridus Bullonius, qui Hierosolymam & Saracenis eripuit. Lege *Taqum*, qui Etrusco versu elegantissime quidem antiquorum de more poetarum eius bella, resque gestas cecinit, vulgò *Gersusalem del Taqum*, necnon *Gulielmum Tyri Archiepiscopum in libro de Belle sacro.*

Gustifacę gentis cunabula; Gustica enim familia post regium in Gallia reliquis nobilitate præstare; & in Austrasia originem habuit. Quę proxima Rheno Pinguia Teutoncis iugera miscet agris.

Illa Mosellæ, Araris, Matronæ, Saræq; Mosęque. In lato condit murmur rauca sinu. Expertos belli Lotharos genus insuperabile bello. Mediomatices, pop. hanc partem olim inhabitaverunt. Leuci orum, pop. Austrasii, pop. qui deinde a Lothario quodam Lotharingi, vulgò *Lothari* dicti sunt. *V. suos locos.*

AVSTRIA, æ.

Quę etiam Pannonia superior dicitur, de qua *suos locos* tractabimus: hic tantum subiiciemus vbes, lacus, fluuiosque insigniores Austriam irrigantes.

Noricum, regio ad Austriam olim descriptionem pertinens. *V. Norici.*

Valeria, Pannoniæ pars in honorem Valerię Diocletiani filię nominata, teste *Marcellino*, hodie Syria; quę etiam Pannonia Ineramenensis: sed hanc regionem *Atlas minor* Croatiam putat esse inter Danubium, & Drauum, insignes fluuios stram: vnde olim Quadorum sedes putatur, vt *Sever. Ruffi* scribit. Sub Iulio Marcomannos, & Quados de locis Valerię, quę sunt inter Danubium, & Drauum fluuios pullos esse; & hæc Syria superior est, & inferior, Bru-

Vrbes verò primariæ sunt.

urgæ, ærum ad muram fluvium. Grazium, vulgò, *Graz*, ad eundem amnem firæ vrbes: Vitzna. Vulfpergum; ad Lauandam fluvium. Marchpurium; metropolis est ad Draui sinistram ripam, atque ex eadem partem Petouia, seu Colonia Petouia; vbi Legionis Romanæ fixerunt sedem. Castra Variana; trans flumen; Varafinum quoque vocant. Rachelspurium; Muræ fluvij sinistree ripæ adiacet; vbi Sinaria regio initium habet: bi quoque Cilia: ad Sauu ripam: quæ etiam, Sulax, cis, olim à Sulla conditor, vt existimant, lecta; & Cælia, dicitur *Prolem.*

Fluvij.

anuis; Lauanda; Sulmo; Mura; Angrus, vel Anger; Arabo, nis, qui Styriam irrigant. Arica Alpes: montes Styriam amplectentes, in curvis confinjs ad Austrum, & Carinthiam, Faurus mons est: Gefacus, mons Muræ fluvio imminens. Claudius mons, Versus meridem, qui secundum *Vadianum*, aliquantulo Ætnam in Sicilia ignium emissionem imitatus est.

Oppida, siue vrbes in Austria primariæ. adacta, æ, ad Danub. vrbs. Aurelianum, *Latius* quidam vocat. Bidaium, opp. Bolonium, opp. idem cum Rachelspurgo, de quo paullo superius. Castra Flauiana. V. *Vicina*, p Pannonia superiore, vbi multa. Cæcia, opp. nisi sit Cilia, & Cælia, de qua superius. Cherobalus, Pannon. superioris. Gessodunum, vrbs. Comagenum, vel Comagena castra, opp. Lauiacum; Laureacum, opp. Lucus felix, siue potius, Lacus felix; qui etiam iatus est in Austria, ad quem oppidum eiusdem nominis. Noricum Ripense: Ouliana; Sabaria, ad Angrum fluvium situm. Iacabantia, vrbs ad Arrabonem Styriæ fluvium. Sauaria: Sempronius: Seuarum: Vffium, oppida.

ius celebres. V. in *Pann.* sciens mons, comprehendit omnem tractum, qui vocatur Calenbergi, &c. Comagenus mons Austriæ.

Austriaca domus, nobilissima, è qua plurimi Cæsares, Imperatores, Principes, & adhuc Imperium Romanum possident: vnde nunc pro Cæsarea familia fumiunt. Hinc: Austriaci populi, Austriaca gens, arma, turba, acies, &c.

AVSVS, u.

sum. Opus inceptum. *Virg. 3. Æn.* Cæptum ngens. *Idem 10. Æn.* Factum. *Idem.* Facta, vrbs. V. *Fastum*, Audacis opus, studium. Auxil facinus. En age siquid inest animo per foribilibus ausis. *Salm. Ital. 12.*

ith. Rapidus, præstans, stolidus, nefandus, acrilagus, magnanimus, Hercules. Diomedeus. Furiale ausum, temerarium.

AVTVMNVS, i.

ium ex quatuor anni temporibus, quo Sol in libra ab æquinoctio autumnali longiores noctes, & somnos facit: quo fructibus terræ fruimur.

que vbi iam breuiorque dies, & mollior

æstus; Autumni periphraſis. *Virg. Prima.*, vel Autumni sub frigora, cum rapidus Sol. *Idem 2. Georg.* Autumni frigore. *Idem 6. Æneid.* Autumnalis tempestas. *Oppian.* Calidi cum fluderis æstu Deponeit flauas annua terra comas. *Tibull.* Cum lucem vincere noctes Incipiunt. *Manil. 3.*

Incerti menses. *Virg. 1. Georg.* qui tam veris sunt, quam autumnii, quibus modo frigus, modo calor est. Pomifer annus. *Hor. 3. ad. 12.* Veris, & autumnii currens per tempora mista. *Manil. 1.* Tempestas facilis aratu. *Nannus.* Cum purpureo Subrubet vva mero, periph. Cum vinosa mader plenis vindemia labris. Cum iam turgent maturæ vitibus vva.

Cum facit humentes Pleias, orta dies: eo enim tempore exoriuntur Pleiades. Et cum Mies in apricis coquitur vindemia faxis. Arualis dux choræ. *Nann.* quod eo tempore ruri frequententur. Seras posuit cum vinea frondes, Frigidus, & siluis Aquilo decussit honorem. Ebria calcatis spumant cum præla racemis. Cum riget accipit tristatam frigore cælum.

Vindemiæ tempus. Autumnale tempus. Autumnales dies, horæ, luces, Sole, Luna. Pomosum tempus, viniferum, pomiferum.

Autumnales. *Optimus.* dicitur Græcè à *Mortale* 9. 13. Hibernæ Chimerinus Æstius Therrinus. Verrius Earinus dici posset eodem teste.

Epith. Pomosus, lechifer, varius, grauis, pampineus, vinifer, pomifer, multulentus, gaudius, sordidus, pallens, vinosus: & ex *Græci.* Torridus, curarum obliuionem inducens, racemis distinctus. Hinc:

Autumnales Equinoctium.

V. *sup. quid de Equinoctijs diximus.*

Æquato tum libra die cum tempore noctes Attrahit. *Manil. 1. Astron.* Partemque toties libra composuit diem. *Sen. in Hipp.* Libra die, somnique pares vbi fecerit horas; Et medium luci, atque umbris iam diuidit orbem. Cum libra dies, noctesque examine iusto Temperat, & mites fouet æstus mitior vvaas Æquat, & Autumnus furas cum lucibus vmbras.

Signa dies condit sex, & totidem tetigit nox; Dimidiumque oculis pandit spectabile nostris, Sed quas superuolat vrbes Æquator lucis istis cum noctibus æquans. Cum lux bisennis; totidem nox clauditur horis. Libræ, Scorpionis, & Sagittarij tempora, dies, mensura; nam September, October, & Nouember sunt menses autumnales, in quibus Sol per eorum decurrit signa, vt in *fastis* dicitur.

AVTHORITAS.

Maiestas, Grauitas regentis. *Quid. met.* Viri grauis aspectus. Imperium. V. *sup. loco.* Iustitiam, Mandatum. Cæsareus cultus. Atque graui compellat voce puellor.

AVTROR.

Compositor. Virginis chartæ pater. *Manil. 1. ep. 67.* Dominus libri; voluminis, &c. ex eodem.

Æpith. Ambiguus, nouus dubius.

AVVS.

AVVS.

Proavus. Tritavus. Abavus. Primi sanguinis author. *Strab. 2. Theb.* Patris genitor. Prima patris origo. Gentis origo meæ. Sanguinis vltimi auctor. *Virg.* Maximus Atlas Est avus, ætherium qui fert deruicibus orbem. *Ovid. 6. metamorph.* Primus stipes, vnde generationis arbor apud iurifconsultos. Sanguinis primus. *Id. 12. met.* Nelei sanguinis auctor. Pater scilicet Hæles; auctor. *V. Pater.*

AVXILIATOR, is.

Fautor. Auspex, is: Auspiciusq; deis tanti cognominis hæres. *Ovid. 1. fast.* Adiutor. Adiuans. Iuvans. Auxilians. Auxilium; Præsidium, figur. pro ferente. Constantis præsidium. Dea auxiliatrix. *Ovid. 9. met.* Opemq; ferens.

Qui fert, dat, præbet, præstat, auxilium, præsidium. Es mihi præsidio. Manus auxiliatrix. *Xenoph.* Vis auxiliatrix. *Idem.* Æreum firmamentum. *Idem.* Capitis propugnaculum. *Idem.* Qui fert opem. Auxilij comes. Subsidarius. Subsidij dator. Allator subsidij, auxilij, &c.

Auxiliarius homo, miles. Qui tendit iacenti dexteram. Leuamen; pro eo, qui fert. Column, eadem de causa. Solator, & solacium. Consolator. Qui animos, viresque secundas sufficit. Hinc:

AVXILIVM, ij.

Ops, is, opem affer. Leuamen. Vis opum. *Virg. 12. Æn.* Præbe nostræ monumenta salutaris. *Ovid. 4. de Pont.* Subsidium. *Id. in lib.* Præsidium. *Virg. 11. Æn.* Numen, adulatorie. Nos quoque, frugiferum sentimus inutilis herbe Numen, & inuicia sæpè iuamur ope. *Ovid. 2. de Pont. 1.* Numen vtriusq; Dianæ. *Met. 14.*

Alimentum. *Ovid. 4. de Pont. 14.* Date numerum. *Idem 1. de art.* Ingeniem ad ludum properauit auspiciis Dis. *Bem.* Dux: Teucro duce, & auspice Teucro. *Hor. 1. od. 7.* Auxilio vocare Deos. Auxilia Diuum poscere. Stella mihi solamen adest, mihi dulce leuamen. *Ovid.* Tu mihi deserto mite leuamen eris. Leuamen, cuius

Epich. Blandum, dulce, mite, molle.

Solamen. Column. Mea vis, mea sola potentia, Turris, Præsidium, spes, & rebus solamen in ætate. Suffragium, propriè: auxilium est in iudicij præstitutum voce, scripto, siue tabella.

Grata quidem sunt hæc animo suffragia nostræ. *Ovid. 2. de Pont. 5.* Tu clypeus, tu tela mihi, tu certa salus Anchora; tu statio tui placidissimi portus. Sola salutis spes, column, vitæ præsidiumque meæ. *Ovid.* Adminiculum. Conamen, is. *Ovid.* — adiutisq; aliquo commine neruis. *Ovid.*

Epich. Dulce, mite, cæleste, salutarum, innocuum.

AXIS, is.

Propriè signum est teres, & transversum in curua, circum quod rota vertitur, & in hac significatione. *V. Rota,* est item metaphoricè pars Cæli Septentrionalis polus, siue vertex, quæ Anticus dicitur, & etiam Meridionalis, quæ

vis à nobis minus videatur, quam Antarcicus. *V. Polus.* Demum sæpissime pro Cælo sumitur. *V. Calvus.* & hinc:

Sidereos rediturus ad axes. Tunc superum connexa tremunt, atque arduus axis Insonat, motusq; poli compage laborat. Tocussq; ardesceret axis. *Ovid. 3. met.* Tonnæ reuulsus axis. *Id. 3. met.* Ni rota perpetuum, quæ circumuertitur axem Scipitis occurrit fracta, ad dilecta fuisset. *Id. 19. met.*

Epith. Gelidus, Boreus, volucris, asstrifer, stellifer, hyperboreus, Arcturus, purpureus, ignifer, versatilis, sonorus, feruidus, inocciduus.

B

BABYLON.

Vrbs celeberrima in prouincia, quæ etiam Babylonica dicta, Assyriæ, ac Mesopotamiæ pars: hæc potentissima fuit Chaldaeorum gentium caput. Cui scilicet regioni, ac populo Nemrod nepos Cham dedit originem. Qui cum esset audacissimus, & ad omnia promptus, insuetam, primus in populum tyrannidem exercuit, ac iuxta Euphratem urbem magnam condidit, quæ ab eo, quod ibi confusa sunt linguæ turrim ædificantium Babel, & Babylon fuit appellata. Terra quoque Nemrod dicta fuit, in qua populus Iudæicus septuaginta annis capieus detentus fuit. *V. Chaldaa.* Potissimum verò celebratur Babylon rō instauratore Nino, vel Semiramide vxore, per quam mitnita, ac horris pensibus, templo, ac area ad admirationem vsque adeo fuit ornata, vt inter mundi fide miracula, seu spectacula numerata fuerit. Ambitu eius recentorum, & octoginta quingue stadiorum fuit: muri verò alti pedes ducentos, lati quinquecentos; in iisque tam spatiosa via, vt quadrigæ mutuo sibi occurrentes transire facile possissent. Florentissimum in ea fuit regnum sub Nabuchodonosore illo, qui Syriam maximo exercitu ingressus Iudæam seuisissima expiruit exhaust. Capta tandem à Cyro fuit; tum à Dario, regno ad Medos prius, mox ad Persas translato. Scribit *D. Hieronymus* suæ ætate vix & rudibus loci deserti, incultrique vestigia extitisse, quæ vrbs situm indicarent.

Prouincia verò Babylonica est inter Persicam, & Mesopotamiam sita, dextra, Izruaque clauditur Susiana, & Arabia deserta: Nomen habet à Babytone vrbe primaria, eique adhæret Chaldaea.

Babylonia. Vrbs Semiramidis. *Ovid. 4. met.* Babylonis agri. Babylonis alta moenia. *Angst.* Persarum vrbs. *Prop.* — per antonomasiam, caput enim Persidis regionis suo tempore erat, siue in qua Persæ extincto Chaldaeorum imperio dominabantur.

Alta Babelis moenia. Cui corrui omne decus. Impia stuprosum, spurcitiq; parens: forsitam ob

ob Sardinapalum, qui tricesimus à Nino ibi regnavit. V. *Herodotus*. Quondam gemmis insignis, & auro: Quæ turres superas eduxit in auras: Fastuq; olim elata superbo — fragili circumdata testa Mœnia mirantur refugi Babylonis Partiu.

Condidit has olim generosa Semiramis arcis, Primaque coëstibus posuit fundamina muris Culmina miratur Cælum, miratur, & ingens Euphrates medio congestas flumine moles: Ac resuo sistens declivis agmine cursus Suspexit Assyrij palana celsa Tyranni, &c. Regia Nini. Vrbis Babylonis, dis. A. *Dalrymple*.

Epith. Fructifera, impia, potens, celsa, superba, Semiramis, rebellis, truculenta, spurca, ferox, Assyria, opulenta, aspera.

BACCA.

Fructus est lauri, oliuz, corni, nec non etiam myrti, juniperiq;.

Granad; parva dedit. *Ovid. 3. de art.* Sunt qui differre dicunt inter baccam, & granum: sed nihil ad nos cum poetis largo liceat vii modo. Strati baccis siluestribus agri Venit hiems teritur Sicyonia bacca trapetis, nempe oliua molitur. V. *Oliua*.

Epith. Siluestris, sanguinea, amara, turgens, virens, pinguis, arborea, bicolor, amara.

Bacca pro Gemma. V. *Gemma*.

BACCHE, es.

BACCHA, & BACCHE, arum:

Dicitur sunt semine quædam bachantes, quæ & Menades, & Tyades, & Bassæ appellabantur: quarum Dux, siue Regina Bacchi antistes vocata in Cytherone monte plerumque morabatur. Hæ tertio quoque anno ad eundem montem cæteruq; cum thyrsis convenientes, nebridij; Damarum scilicet pellibus inducæ, ibidem Bacchi Orgia magno cum vluatu celebrabant: Hinc Bacche, quasi Bacchi sequaces dicitur sunt, ac sacrificulæ. Noctu huiusmodi sacra faciebant nebridum pellibus, ut diximus, præcinctæ, vel hinnulorum, vtpotè quæ Baccho sacræ erant. Ab his autem Pentheus, quem aprum exstimarunt, quod huiusmodi festa verabatur agi, dilaceratus fuit: ab his etiam Orpheus, & discipulo capite in fluvium præcipitatus. Bacchantur autem vino ebriæ in quoslibet obuios. Has alij quoque populi imitabantur, ut Tyrij apud *Str. 2. Theb.* quique Cytheronem colebant, & Bisthones in Thracia, ubi potissimum Bacchæ fuerunt.

Menas, dis; & Menades. *Iuv. sat. 6.* Mimalionides, ita dicitur, quod cornu gerebant ad Bacchi imitationem, nempe mulieres cornuæ, vel à Mimante monte. Post exultantes spolia armentalia portant, Semineceq; lupos, Scissaq; Mimaliones vrfas Ecce Mimalionides sparsis in ægera capillis. *Ovid. 1. de art. lege Str. 4. Theb.* earum habitum describentem. Ut quas pampinea tetigisse bicorniger hasta Creditur *Ovid. ap. 13.* Thyrsiæ. *Ovid. 3. fast.* à thyrsio, quod gerebant. Thyas, dis; & Thyades, n. p. *Hor. 2. ad. 19. & Virg. 4. Aen.* Bacchatus qualis commotis excita sacris Thyas, ubi audit simulante erictetia Baccho.

Thebanæ matres. *Lucan. 5. Phars.* quod ibi solennius, quam alibi bacchabantur. Nymphæ Mœoniz. Aut quales referunt Baccho solemniz. Nymphæ Mœoniz, quas Hermus alit — *Claud. 2. de rap. Proserp.* Mimalioniz. *Mont.*

Vt Aemonio referens Tricetera Baccho Ire solet suffis barbara turba conis. *Ovid. 2. de remed. Formineos thyrio concitat ille choros. Id. 3. fast.* Strymionæ matres. *Id. in Theb. à loco.* Bassarides. *Horat. 1. ad. 18. & D. Sidon. Apoll.* Bacchæ ad bella vocatæ Matres — *Str. 12. Theb.*

Euiades. *Horatius*, à cantu Euan in honorem Bacchi. Scribitur etiam Euihyades, & Euihyas. n. sing. dicitur. *Idem 3. ad. 25.* Ismariæ proles Semeleia. *Ovid. 9. met.* Quæ celebrant repetita triennia Bacchæ. *Id.* Edonides. *Prop. Threiciz. Ovid. Eleleides. Sud. & Ovid. 4. epist.* à locis. Bassaridum cohors. *Sen. in Oedip.* Concita per silvas turba. *Ovid. 6. met.* Bacchians. Bacchantum ritu. *Id. 7. Edonis, dis. Luc. 3. Phars. & Ovid. 11. met.*

Celebrantes Orgia Bacchi. Numen adorantes Iacchi — tuo motæ proles Semeleia thyrsio Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ. Quæ tum alacres passim lymphata mente furebant Enoe bachantes — Sparfis subito correpta canistris Siluestris Regina chori — *Str. 4. Theb.* Nudum quatuens caput cephala hederæ edimicum. *Triphyl.* Laphyziæ cornigeræ mulieres. *Lyophyl. in Cassand.* Ecce murus Ciconum tectæ lymphata ferinis Pectora velleribus. *Ovid. 11. met.*

Epith. Szux, infanz, lymphaz, ludi amantes Cadme.

BACCHANALIA.

Quæ etiam Dionysia, & Liberalia dicta sunt Bacchi festa, in quibus viri per noctem feminis, & teneis ætati per dolum turpiter mistebantur, & hæc à multis Græciæ vrbibus tertio quoque anno celebrabantur. Dicta quoque fuerunt festa Demetria Bacchanalia, quod in honorem Demetrii fuere celebrata; fortasse quod idem Bacchus Demetrius fuerit nuncupatus, siue in honorem Demetrii regis. Certum est illa fuisse celebrata hoc titulo Alcibiadis tempore Athenis, ut testat *Athenæus lib. 12.* Sunt qui discrimen ponant inter tempus, quo & Liberalia, & Bacchanalia fiebant. Liberalia enim decimo sexto Kal. Apr. teste *Ovid. 3. fast.* in quibus pueris togæ dabantur: Bacchanalia verò Romæ singulis mensibus, quæ tamen à Posthumio Cof. propter dedecus sublata fuere. Meminit horum *Strabo lib. 4. Theb.* Omnipotens Nilæz pater, cui gentis auitæ Pridem lapsus amor: tu nunc horrente sub Arcto Bellica ferratus rapidus quatit Ismara thyrsio Pampinzumque iubes nemus irreptare Lycurni, &c. Olfertua etiam, qui primus hæc Sacra Bacchi induxit in Græciam celebravit; eundem exprimis persisse, quod notat *Farnabius in 11. met.* Non impune &c. hic fuit Orpheus, qui sacra Lysi patris in Bœotia apud Cytheronem montem primus excitavit.

Orgia. *Virg. 6. Aen. V. suo loco.* Bacchica, sacra. *Ovid. 3. met.* Sacra Baccheia. *Id. ibidem.* Orgia Bac-

Bacchi. *Virg. 3. Georg.* Festa corymbiferi celebrabat Græcia Bacchi. *Ovid. 1. fast.* Brumalia. *Cat. R. hodi.* quod in brumæ tempore potissimum agebatur, tertio scilicet brumæ mense, ut inquit *Ovid. 1. fast.* 399.

Orphica. *Diod.* quod ab Orpheo Instituta sacra Bacchi, in quibus tamen ipse primus petijt. Dionysia, à Bacchi nomine Dionysio.

Trieterica, id est sacra, quæ tertio quoque anno fiebant. *V. sup. in Bacchus.* Tempus erat, quo sacra solent trietericæ Bacchi Sathoniz celebrare nurus. — *Ovid. 6. met.* Nox conscia sacris; noctu enim fiebant, ut superius: & *Stat. 2. Theb.* Non hæc trieterica vobis Nox patrio de more venit, non Orgia Cadmi Ceruistis. — Vixit suum Bacche non sentit saucia vulnus, Dum super Idæis exultata iugis (sive modis) *Ovid. 4. trist. 1. V. Orgia.*

BACCHVS.

Iouis, & Semeles filius, communis poetarum sententia, quæ cum Iouis maiestatem videre vellet, illius impariter fulmine icta, infansq; adhuc imperfectus insolito susceptus modo à patre Nymphis Nyseidis datus fuit educandus. Varia sortitus fuit nomina, præferam cum apud Nyfam vici, & vini vsum, & plantandi rationem docuisse feratur. Portionem quoque ex hordeo confectam decocto, quam Zythion, Græci, nostri Ceruisiam appellant, adinuenit. Nocturnam inuisam habet, quod huius ova si assumant infantes perpetuo vinum abhorreant, & temulentos ipsos, teste *Plautus*, formident. Naxi insulæ Deus tutelaris factus est. Tyrrenorum piratarum, qui ipsum paruulum rapuerant, oculos mirè fascinauit, vnde in mare profluentes in Delphinis fuerant conuersi. Vitem in Græciam transtulit; Bello verò aduersus gigantes à Dijs suscepto in leonem conuersus est. Hedera foliis coronari, & nebride amirari. Demam Indicam expeditionem suscipiens Indiam bello domuit, victorq; curru vectus auro triumphauit, trachusq; à Leonibus, Tigribus, Lycibusq;. Primo tamen elephanto vectus est, teste *Diodoro*. Dicitur hic etiam veluti Orpheus, matrem Semelen ab inferis eduxisse; ac immortalitate donatam Thyonen nominasse. Postremò inter Deos relatus plurima habuit templa, eaque insignia, vnde nomina accipit diuersa, & epitheta. Mzonius, Lisis, cuius rei hæc narratur. Cum quondam Bæotij à Thracibus deprehensum Partem capti, partem in fugam versum fuissent; eorum uonnullis ad Trophonij specum confluentibus visus est eius loci Genius, siue Deus adfans, qui Liberi patris illi auxilium pollicebatur. Hoc somnio alacriores redditi Bæotij Thracas ex insidijs adorti sunt, quos cum vino, somnoque sepultos inuenissent, nullo negotio superarunt, receptisque suis ciuibus, cum in Patriam redissent Dionysio Lyso templum consecrarunt, ut author est *Heraclides Ponticus*. Quod autem dicatur bisgenitus, hanc comminiscuntur fabulam: cum Semele imperfectum factum icta fulmine emisisset, ne periret infans, Iupiter illum ænuo suo femori assuit, donec mensium debi-

tum spatium in eiusdem fortis absolutione percurreret, completisque mensibus denud ex Iouis exit femore bisgenitus Bacchus. Dicitur etiam Calydonius, &c. Etiam Romæ præter cætera extra Notentanum portam templum habuit, quod nunc apud D. Agnetis situm D. Constantiz Constantini Cæsaris filiz dicatur est.

Liber. Lenæus pater. *Tib. lib. 4. eleg.* Bromius. *Luc. 8. Phars.* Nyctileus. *Virg. Lyxus pater. Id. 4. Æn.* Nyseus. *Ovid. 4. met.* Proles Semeleia. *Id. 3. met.* Constor vuz. *Id. 4. met.* Iacchus. *Virg. eieg. 7.* Nyctileus pater. *Ovid. 1. de art.* Commentor vuz. *Id. 3. fast.* Diue racemiferus hedera redemire capillos. *Idem 6. fast.* Thyoneus. *Idem. de Val. Flacc. 1. 727.* Semeleius. *Her. 1. ed. 17.* à matre. *V. Superius.* Lenæus Deus. *Idem. 3. ed. 25.* Nyte dominus. *Idem 7.*

Puer Semeles. *Id. 1. ed. 19.* Eubvys. *Idem 2. ed. Semeleius euan. Stat.* Repetor vitis. *Ovid. 2. fast.* Vini. *Rutil.* Aur primi, cuius venerabile thyrssi. *Stat. 5. sil. 1.* Lunonis alumnus. *Ovid. 4. met.* illum enim alui dormiens, vnde via lactea effusa fingitur. Bicorniger. *Horat.* Pater thyrssifer. *Mont. Bassareus.* *Her. 1. ed. 18.* Euanrotator Bassaridum. *Stat.* Eleleus. *Ovid. 4. met.*

Thebanus Deus. *Prop. 3. Ogygis.* *Ovid.* Corymbifer. *Idem.* Euius. *Ovid. Hefych.* Dator lætitiæ. *Virg. 1. Æn.* Semeles proles. *Tibull.* Racemifer. *Ovid.* Proles fulminis improbi. *Sen. in Med.* Appat qui iuga rigibus. *Idem.* Qui in *Oedip. ch. 2.* virtutes eius enarrat eleganter. Bacchus scilicet apud Lacedæmonios dicebatur, quod si-cus inuentor fuisse crederetur.

Omnipotens Nise pater. *Stat. 4. Theb.* ab vrbe Nise, in qua potissimum colebatur. Babætes, Bacchi cognomen, à vociferatione. Thyrsiger Deus. *Sen. in Hippoc.* Ignigena factus. *Ovid. 4. met.* Eleusque parens. *Idem.* Naiadum potens, Baccharumque. *Horat. 3. 25.* Lycurgi domitor, & Rubri maris. *Sen. in Herc. fur.* Pampineis exornans tempora viciis. Racemiferis frontem circumdatus vuis. Genialis conditor vuz. Qui pampineis victor iuga necit habenis. Liber agens cello Nise de vertice tigres. Racemipotens stat Deos ante foras. Furtim illum primis Ino matertera cunis Educatur, inde datum, &c. *Ovid.* Vitium Deus. *Dion.* Niseius Iodis filius. *Apollon. Argon. 3.* Enorches Deus, Phygalius, Lucernalis. *Lycophr.* Bene sitarum dominus vitium. *Nonn.* Aurea redimitus mitra comes Baccharum. *Sophoc.* Trietericus montanus Bacchus. *Oppian.*

Humanæ Dionysij vitæ, iucundissime princeps. *Nonn.* Vinitor Dionysij, conditor, domine fructuum. *Idem.* Racemalis Deus. *Idem.* Pronubus ales amorum, lætitiæ præco. *Idem.* Nympharum amabile germin, & pulcherrimæ Veneris. *Idem.* Vt Cereri comes sic Veneri.

Epith. (ex Græci) Vinofus, bisgenitus, expers doloris, aurea decorus mitra, Euius, comatulus, obliuiosus, milleformis, ex *Lanvis* verò

Epith. Inuerecundus, infans, intonsus, Semeleius, Aonius, Æmonius, fœmineus, herderiger, Iimarius, blandus, pampineus, rubi-

cun-

tundus, Agenoreus, iterum satus, insutus patrio femori.

BACTRA, orum.

Scythiz provincia, vltra Assyriam à Bactro flumine sic appellata. Hinc Bactri, siue Bactriani Scythis proximis, omnium rerum copia diuites, & smaragdus in primis nobilitati. In qua Provincia metropolis vrbs nuncupatur etiam Bactra sub monte Paropanisio, qui antea Tirister dicebatur, sita. Habet etiam litigiam, & Paropanisium prouinciam eiusdem Bactrianæ regionis: nunc autem Bactra Buchara dicitur, (vr plerique autumant) ad orientalem plagam sita Caspij maris, Tartaris paret, qui Vezeghi dicuntur, ac proprium habet Principem Tartarorum more, Cham titulo decoratum. Bactrianorum olim Rex fuit Zoroastres magicæ artis inuentor. Bactrianum regnum olim mille vrbibus fuisse inclytum ferunt. Horum populorum mores describuntur ab *Omsferro*, qui ait: Caneb ab illis atq; quos sepulcrales vocant, quibus parentes morbo, ac atate confectos (vide impietatem) obijciunt dilacerandos. Mulieres autem eorum splendidi cultus, & vnguentis vti, à seruis, & ancillis multo magis, quam viros colit: nec nisi equo insidentes, magnoque, & auri, & gemmarum apparatu excultas, in publicum prodire: matronarum leges viris minime seruare; sed promiscue tam seruis, quam aduenis committeri, &c. Sed ad nostra.

Bactrus, fluv. vnde denominatur vrbs, & ipsa prouincia. *Lucan.* meminit *lib. 3. Phars.* Bactrij, Bactrij, & Bactriani populi.

Zariaspæ, etiam dicta, siue Ariaspæ. Regnata Cyro moenia. *Athar.* Bactriana regio, regna. Bactria testæ, regna, &c. *ex Ouid.* qui dixit *lib. 5. met.* Bactris Halyconeus, nempè Bactris natus. Ebusimi, vrbs etiam primaria Bactrianæ regionis, quæ Tosmanasfa dicitur *Procl.* Maracanda etiam, quæ à Curtio Sogdianæ regioni tribuitur quondam magni illius Tamburlani patris, & Regia: & Carracharta. Pop. Zariaspæ, Salartæ, Chomatæ Acinacæ, &c.

BACVLVS.

Bacillus: bacillum. *Mour.* Stipes quernus: nitens stipite querno. *Ouid.* *lib. 13. met.* Nodofum robur. *Idem.* Scipio, nis, quo quis nititur. Cæci parentis regimen, ac festi vnicum Patris leuamen. — *Sen.* in *Theb.* Baculus senilis, *idem* in *Ord.* Ferula. Ferula tiubantes ebrius artus sustinet. *Ouid.* *4. met.* Vettes, is. (vulgo *Stranga*) Vettes. Pelethronius Machareus in pectus adactio struit. *id.* *lib. 3. m.* Nullo dextram subeicit bacillo. *Idem.* *lib. 3.*

Nostræ regimen, virefque senectæ. *Stat.* *4. Theb.* Lignum, fustis, sarundinis; pinus: sumuntur etiam pro baculo, siue ad sustentaculum, siue ad cætionem. Thyrsus ferratus, baculus, quem ferebant Bacchantes. *Idem.* Trunca manum pinus regie, & vestigia firmat. Rudis, g. f. erat baculum siue virga, quæ concedebatur manumissis à gladiatori: Accepta rude, coepisset Veiento missionis à gladiatori, vr inquit Farnabius. Sudes, is. pertica seu genus teli rustici ad igne perusti. His olim pro hastis pugnabant veteres

Itoco gladiatorum siue hastarum Sudibus inter se concurrere: dixit *Lanius.* Sudes obusta. *Ouid.* *lib. 12. met.* Paxillus, diminutivum à Palo. Palus.

Thyrus, baculi genus. *V. suo loco.* Scoptrum pro baculo: Anchusæ sceptrum (dat.) vbi Farnabius: Scipionem scilicet; vnde dicti possent sceptrum senectutis, senectæ, &c. *ex Ouid.* *lib. 13. met.* Pinus (pro baculo) baculi quæ præbuit vltim. *Idem.*

Nec iam firmanti baculo, nec virgine fida Nititur. *Stat.* *4. Theb.* Baculoque innoxius æcerno. Lassa cutis reteri male fuscata bacillo. Nodoso incumbit baculo. — baculû; renens agreste finiftra. *Ouid.* *lib. 15. met.* vbi baculum g-n-affert. Epith. Nodofus, teres acclius, æcernus, agreste baculum, *vr supra.*

BÆTICA.

Hispaniæ regio notissima ad austrum potissimum vergens, à Lusitanis Ana fluuiio discreta, ita dicta à Bæti amne, qui eam medium præterfluit, quique ortus propè Castaenon ex Orosopeda monte in occasum vergens Cordubam, aliaque oppida præterlapsum ad Hispalim in austrum declinans ostio facis amplo (vnius enim leuce est) sed quod vadofius, haud procul à Gadibus in Atlanticum mare se exonerat. Hic autem fluuius nobilis auro veteribus est, & oliuetis, variè denominatus, vr inferius sub ipso vocabulo Bætis; ipsa verò prouincia, teste *Plinio*, cunctas prouinciæ diuiti cultu, & quodam fertili, ac peculiari nitore præcedit. Metropolis est Hispalis, vulgo *Sigüta*, Palatium, vel Palantia. Cabec, Nebrißa, Carmon; etiam Italica, vnde Cæsares duo Traianus scilicet, & Theodosius maior, & milites celeberrimi. Corduba metropolis est sui conuentus, siue agri, in quo Vlia modò Mons maior, Vlia Antonini, quæ propè Gades, ad quas spectat Medina Sidonia, Cartæia, Vegeliun, Conilium aliaque. *V. Plinium, & reliquos Cosmographos; præsertim Cluverium in sua introduct.*

Hodie verò vniuersa Bætica continet duo regna, Graætam, & Andalutiam, partemq; Castiliæ nouæ, & Estramaduram.

Tartessiacæ arene. *Cland.* *lib. 1. in Rusp.* sic dicta à Tartesso insula in Bæti ostio, quam modò nonnulli submersam existimant cum Afræ: ar alij Tartessum, dicunt, oppidum esse iuxta Herculis columnas, postea Carteria dicta, vr ait *Pomponius Mela*, vnde Tartessum duplex videtur esse. Litrus Tartessum. *Sen.* in *Herc. fur.* Tartessia littora. *Ouid.*

Bæti fluuius prouinciæ maximus, vnde nomen illa capit. *V. inf.* & pro qua synonymice sumitur. Tartessia tellus. *Sil.* *lib. 16.* Ad Tartessiacos redit per littora portus. Tartessica trapesa. *Mour.* *7. ob olei copiam, vr diximus.* Bætica oppida, regna. Circen. Nominabantur sic ab incolis teste *Linæo*.

Huius oppida.

Hispalis, sub cuius agro hæc recensentur. Palantium, vel Palantia. Cabecq, Malagam veras in montium adieu situm oppidum. Nebrißa. *Prolem.* quam Veneriam *Plinius* appellat. Carmon. *Straab.* Carmo. *Antoninus in Itiner.* Charmopia. *Procl.* Colonia Martia ab *Omsferro*, Lora, antiquè

siquē Axalita, vnde fluuius Axalitanus. Moron, olim Clusio Arruci. *Plin.* Orfona. *Appian.* Orfon. *Strab.* Vrfio. *Plin.* Offona nunc. Penafior. *Procl.* quæ Illipula magna in mediterraneis Turdulorum Ispa cognomine Italica. *Plin.*

Corduba, ad Bætici flrā vrbs nobilissima, Senecarum patria, vbi primū inuenta fuit ars præparandi optimi corij. Ecclesiæ Cathedralis (*La meſquita*) Mauroium opus inter præcipuas Europæ structuras numeratur. habet enim portas 24. & columnas ē nigro marmore 365. Hæc vrbs Colonia, Paritica etiam dicebatur. *Plin.* sub qua hæc oppida numerantur. Mons maior; *Vlia* à *Prolem.* Mons aureus Epora. *Antonin.* Luciferi fanum, tum Lux dubia, nunc *S. Lucas de barrameda.*

BÆTIS fluuius.

Hesperius fluuius. *Luc.* Bætis, dis, aqua, vnda, &c. Bætica litora. *V. sup.* Turdetania etiam, dicitur Bætica provincia. *Strab.* Bæticolæ: Bæticolæ, viros sparsim apicabar iniquis. *Sil. 1.* Bætica humus, &c. *sup.* Bætis fluuij quæ lapas optine: tingi scribit *Mart.* Bætis obfusera crimem redimit coronâ Aurea qui nitidis velera tingis aquis.

BAIÆ.

Vrbs Campaniæ præcis in delicijs habita luxta. Lucrinum sinum ē regione Puteolorum propè Misenum promontorium à Baio *Vlyſſis* focio sic appellata, vt apud *Sil. Ital. lib. 10.* Cuius situs à *Dione lib. 48.* diffusus, & eleganter describitur; locus, inquit, quidam in Lunæ formam curuatus inter Misenum, & Puteolos qui ferè totus montibus paruis, ac nudis circumdatur, &c. Ibi sunt calidissimi thermæ ad medicinam aptissimæ, de quibus inferius in Synon. Hinc Baianus sinus, super quem Cæsar Caligula pontem extruxit ex lapide, & lateribus inchoatum, cuius etiam nunc pilæ videntur, perfectum denique contractis vndis; onerarijs nauibus, & ordine duplici ad anchoras collocatis, superiectis; aggere terreno, ac directo in Appiæ viæ formam. *Sueton. in Calig.* Nunc autem huius vrbs vestigia, & parietinæ videntur. Tantum arx saxo imposita habitat. Hic est templum Apollinis, Agrippinæ sepulchrum, Neronis piscina, Sibyllinæ cellulae, quæq; apud Cumas fuisse Virgilius, alijs; restantur. Quod verò maxime fuit admirabile Romanis ab Augusto dissecta fuit naturalis separatio inter Lucrinum lacum, & Baianum æquor: vnde *Virgilius 2. Georgicis.* An memorem, portus, lucrinoque addita claustra, Atque indignatur magis stridoribus æquor Iulia, qua Ponto longè sonat vnda gurgulo, Tyrrhenuſque fretis immittitur æſtus Auernis. Verùm anno 1538. cuniculus ille, seu incile, per quod aqua ex Lucrino in Avernum deferrebatur erumpente magna vi ignis, ac ruente ex ea vndiq; terra, penitus obstratus est, & deluit, vt refert *Marcell. Donatus in Comm. ad Sueton. in Aug. 16. V. Lucrinus.*

Baianæ lymphæ. Baianæ aquæ. *Mart. 1. 62.* Baianus sinus. Litus Baianum. Baiana balnea. *V. Puteoli.* Annua Baianis redeunt spectacula lymphis, Et medicas aperit terra salubris a-

quas. *Pontan.* Non Phœbi vada, Principesque Baiz. *Mart. 6. 42.* Phœbi vada forsitan intellige mare apud Baias, vbi templum celebre Phœbi fuisse *Virgilius* enarrat: nam ad litus Cumænum illa quoque pars pertinet, quando ad orientem Solem templum spectat; Cumæ verò ad occidentem, cum in ipso Miseni promontorio continenter versus respiciatur.

Humida Baiaurum stagna tepentis aquæ. *Prop. 3. eleg. 16.* Baiaurum facit lymphæ. *Tib. 3. 5.* Baianæ villæ. *Mart. 4. 35.* Baianus lacus. *Isidem epist. 30.* Quid referam Baias, prætexcâq; littora velis, & quæ de calido sulphure fumat, aquam. *Ouid. 3. de art.*

Portus Iulius. *Suet.* apud Baias, quem fecit Augustus immisso in Lucrinum, & Avernum lacum mare. Hercules litora. *Prop. 1. eleg. 11.* Ecquid te medijs cessante Canthia Baijs; Qua iacet Herculeis semita litoribus. Et modò Misenis æquora nobilibus Vrbs, quæ sinui Lucrino contigua. An pereant Baiæ crimen amoris aquæ. *Prop. 1. eleg. 11.*

Salmacis vnda, dicte sunt Thermæ propè Baias, cuius aquis, recte *Florus* Iobur Annibalis emarcuit. Describuntur autem thermæ à *Mart. 4. 55.* & quæ pumicis fontibus antra calente: nam ibi sunt antra, quæ ipse vidi calidissima; mirabili quidem artificio sabrefacta, in quorum antrotrorum medicilio aquam esse ebullientem, & supra modum calidissimam referunt Puteolani, vbi morbi aliquot etiam sanantur loci floritate; Crypa verò huiusmodi est artificio effossa, vt in admirationem summam deducat ingredienti, dum ex media parte cryptæ latera calidissima in fornem ascendencia, sed quæ pedibus calcatur frigida.

Misenus, mons non procul à Baijs. *V. suo loco.* Nullus in orbe sinus Baij præluet æmœnis. *Hor. 1. epist.*

BAIVLVS.

Qui portat onera. Vastatus, Græcæ vox. Fortis ceruix. Dossuarius. Gerulus. *Hor.* Corbulo, nisi qui onera dorso gerit. fuit etiam Corbulo vir robustus, & validus tempore Neronis; cuius meminit *Iuven. sat. 3.* Corbulo vix ferret tot vasti ingentia tot res impositas capici, quod recta vertice portat, Seruulus infelix &c. fuit autem Norbulo vir fortis, & validus sub Nerone: Et cur dici non posset Corbulo, quod corbes dorso rulisset? Quod nuntia frons pertinaci Gestat pondera Mæſtion superbus. — *Mart. 5. 12. V. phal.* Robustum collum. Syri. *Iuven. sat. 6.* nam ē Syria maximi venaliorum greges Romam aduehebantur, quos oneribus baiulandis, & ceteris id genus præſciebantur.

Ægyptij olim geruli erant & lateriferi. Liburni: dicebantur etiam Leticarij à Liburnia conducti vt à Syria Syri, de quibus paulò Superius. — tardè venisse Liburnus dicitur, &c. Et ingenti curret super ora Liburno. *Id. 3. sat.* Liburni dicuntur baiuli, seu Leticarij, hodie *ſegretary.* Seruus Leticarius. Liburnus. *V. Lethæa.* Iuuenis Medus — iuuenes longo premir affere Medos. *Iuven. 7.* Sed legendum potius. Mortor: nempe à Mæſia, quæ pronuntiâ ultra Pannoniam

soniam est. Vnde idem *Sarg.* de grege Mœforum, qui me ceruice locata Securum iubeant clamoso insilire Circo. — quanto *meri* cerui non sufficit villa *Sen. 10.* nam ceruicibus feruntur à baiulis onera.

BALÆRES.

Et Balæarides dux sunt insule in mari Hispanico, Gymnasia à Græcis dictæ, quod in ijs incolæ nudi æstatis tempore fundatum iactu sese exercebant, vnde Balæares funditores omnibus meliores existerent, quibus Romana militia plurimum vtebatur. Harum incolæ antequam in Romanorum deuenissent potestatem, piraticam exercebant, sed à Metello, qui deinde Balæaricus dictus fuit, subacti fuere: tribus quisque fundis, teste *Plin.* præliabatur, quas noueraz à pueris: puer enim à matre cibum non accipiebat, nisi quem, ipsa monstrante, siue ad metum apponente, non percussisset. Distant autem hæ insule inter se triginta miliaria; maior in longitudinem extenditur centum miliariorum, minor hexaginta, vnde *América*, & *América*, dicuntur: optima conficiunt vinæ, vnde Balæarica nuncupantur. In hisce insulis santosolim cuniculorum prouentus fuit, teste *Plin. lib. 2. cap. 55.* ut in eos præsidium militare ab Augusto petere sint coacti. Phœnices primum has insulas habitasse dicuntur.

Gymnasia à Græcis, & Gymæce. *Volaterr. lib. 2.* Balæaricus sinus, Balæaris tellus: Palencia, Palma, vrbes in maiore: Mago, & Ianua in minore insula. Balæaris, Balæarica littora. Balæaris fundi. *Virg.* Balæarica. *Ouid.* Fundam torquere perit.

BALÆNA.

Nomen sitis notum, quo cetæ nuncupatur, cum diphetongo scribunt petere.

Cetæ, indeclinabile, & Cetus, i. V. *Cetæ*, ubi multa. Monstrum maris, Ponti. *Sen. in Hipp.* Monstrum æquoreum. *Ouid. 12. met.* Immania corpora ponti. *Virg.* Monstra natantia, *Hor. 1. od. 3.* Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus. *Virg.* Bellus ponti. *Sen. in Hipp.* Physicæ. *Ind.* ex balenarum genere, quæ è fistulis quibusdam in vertice fluctus efflat. Belna, squammosa. Pistris, & Pistrix, monstrum marinum absorbens naues. *Plin. lib. 26.* Monstra maris Cæruleæ. *Sen. in Hipp.* Immenso bellus pontus. *Ouid. 4. met.* Immania terga balenarum. *Ouid. 2. met.*

Epich. Britanica. Suleans aquas.

BALISTA.

Tormenti bellici genus, quo & lapides, & lacusa mittebantur, quæ sic ab *Amianus lib. 23.* describitur: ferrum inter axiculos duos firmum compingatur, & vastum in modum regulæ maioris extentum, cuius ex volumine tereti, quod in medio az spoliata componit, quadratus eminet Stylos extensus, recto canalis augusti meatus canarus, & hæc multiplici chorda neruorum cortium illicatur, cuq; cochleæ dux lignæ coniunguntur, quarum propè vnâ adfixit artifex contemplablis, & subscilicet adponit in temonis eauramine sagittam ligneam spiculo maiore, conglutinatam, hocque facto

hinc inde validi iuuenes versant ægister rotabilem flexum, cum ad extremitatem neruorum acumen venerit summum pericula sagitta interno pulsu è balista ex oculis euolat, hætenus *Amianus*: Verum non tantum sagittas, sed saxa, aliasq; machinas illo instrumento iaculabatur. De hac etiam agit *Lupius*, *Thurmo* quoque de bello Hispanico, ait, Balista missa à militibus turrem deiecit fuisse, vnde quæ machina fuerit hinc licebit pendere.

Tormentum murale. Admodum nihil est opus vrbes sternere machinis Loage saxa rotantibus. *Sen. in Thyest.* Scurula. *Viri.* Balistæ foramen.

Balæaris machina. Muralis machina. Phocais estundit vastos balista molares, forsitan ab inuentore, siue à loco.

Atque eadem ingentis mutato pondere teli Ferratam excutens ornum media agmina rumpit. Nec enim Solis excussa lacertis Lanceæ, sed tenso balistæ turbine rapta Haud vnum contenta latus transire quiescit. V. Tormentum murale, Balista instrumenta, Bombardæ.

Epich. Ferrea, totta, Phocais.

BALNEVM. V. Therma, & Lanacrum.

BALVS.

Qui difficulter, & in expedit loquitur.

Blaſa lingua. *Ouid. 3. de art.* Quid cum legitur fraudatur littera voce. *Idem.* Blaſaq; sic iusto lingua coacta sono. *Idem.* Blaſque voces exprobat. Arguto blaſos concinir ore modos. Balbutiens. Os blaſum tibi, & debilisq; lingua est. Difficilis lingua. Debilis ore sonus fit sanè blaſo, Et nomen blaſo garrit ore meum. *Mart. 9. ad. 35.* Blaſq; voce circumiaci luſcent. *Agurell.* Incertum os, quia non intelliguntur in fantes aliquando præsertim in primis annis: Non tibi blanditas primis mea inerat in annis incertodictis ore puella tuli. *Ouid. epist. 8.*

BALSAMVM.

Opobalsamum. Succus balsami. Vnguen. balsameum. *Lactant.* Assyriæ vnguenta. Assyria, nomine adiect. Vnguenta virorum. *Mart.* Ego diues bibat vrna liquores. Fer caliam, & flores. & odori balsama trunci. *Bembus.*

Assyrii odores. *Tib. 1. eleg. 3.* Non sonat Assytiocineri quæ dedar odores, Et flat effluus ante sepulchra comis. Assyrio sinit vrna liquore. Syrium manus, nam in Syria potissimum nascitur prope locum, qui prius dicebatur Engaddi, de quo sicut mentio in sacris litteris. Et dabitur Syrio munere plenus onyx. *Prop. 1. eleg. 10.* V. *Aromata.* Hirsuto spirant opobalsama collo. *Iu. Sat. 2.* Est autem opobalsamum arbutusculi viri similior, è cuius plaga Succus manat eximæ suauitatis: opobalsamum: dictus, non nisi extremè delictiosus, & luxuriosus adhiberi solitus, teste *Plin. lib. 12. cap. 11.*

BALTHEVS.

Cingulum militare.

Aurea cingula. *Virg. 1. Ec.* Inſigne humeris. *Idem 12. Ec.* Pondera balthei. *Id. 10. Ec.* Aurea bullis cingula. *Id. 9. An.* Erant autem bullæ tanquam clauorum capita, quæ ex auro, argenteo Balthei affuebant ornatus causa. Vnde *Virg. 12. An.* notis fulſſent cingula bal-

bullis. Parthica quæ tantis variantur cingula gemmis. *Claud. 2. de rapt. Vincula pectoris. Sen. Herc. Fur. V. Cingulum, v. plora.*

BAPTISMVS.

Sic vnda primi criminis eluit Labem refusam fontibus integris. *Majord. 1. ed. 11. Daunnumque natalibus poenam Diluit, ac superis reponit. Idem. Vnda salutiferi fluminis. Baptismatis: Sacra baptismatis vnda. Fons facer. V. inf. Baptisterium. Sacra. lauacra. Sacra aspergo lymphæ: sacraque aspergine lymphæ Ablucis, ex-piantes aquæ.*

Flumina baptisini. Sacratu purges. Vnde animis scelus elucit, veterumque parentum Crimine contracte excedunt contagia labis. Veteris mundans contagia culpæ. Puris corpus perfundens lymphis. *Nomus. Sapiens fluentum. Idem. Populatrix malorum aqua. Idem.*

Infaturata etiam sacri est baptismatis aula, Quo maculas vereres fons lauat vnus aquis. Liquido siquis de fonte renatus. Qui prius est sacro Iustratus fonte salutis, Fulmineo nunquam laeditur igne Iouis. Fontis & sacri lauacri rorem subire, *en Poet. fac.*

BAPTISTERIVM.

Dicitur locus, in quo infantes nuper nati sacris abluuntur aquis, cunctisque mundantur noxis, tam illi, quam adulti: quorum illud insigne, quod Romæ apud Lateranensem palatium extulit iussit Constantinus forma rotunda; co-lumnisque, ex porphyrite circumdatum, in quo cùm à Siluestro summo Pontifice ablueretur; ex tempore ex elephantiaci morbo sanus factus est, *vt in hist. sacris.* quamvis non desit, qui isthæc in controuersiam ducat.

Sacer fons. Sacri fontes, *ex Ouidio.* Ardua sacri baptismatis aula coruscet, Quo delicta Adæ Christus in amne lauat. Lauacrum sacrum. Sacra lauacra. *V. sup. Baptismus.* Lauacri fons. Purgantes lymphæ. Baptismatis vnda. Amnis. Sacrum flumen. Salubris vnda. Fluuiate lauacrum, quod noxas expiat, fordes, &c.

BARATHRVM.

Fundamenta barathri. Gurgis barathri. Abyssus. Vorago. Atque imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus, &c. *Virg. 3. Æn. Imum tartari fundum. Sen. sæpius pro inferno sumitur. V. Infernus.*

BARBA.

Quam olim diuersis ex institutis homines vel radebant, vel nutribant: ceruicem est, apud cæteras nationes, præterquam Romanam, barbam summisam, nutritamque fuisse: quam non ponebant, nisi in luctu: At contra Romani nutribant. Hinc *Suet. in L. Cæs. 67.* narrat Cæsarem audita clade Tituriana, quando ab Ambiorige in Eburonibus illi cæsi fuerunt plurimi milites, barbam, capillumque submisit; nec ante dempsisse, quam vindicasset. Sic Augustus barbam, capillumque submisit, cùm Variæ claudis nuncium accepisset. Barbam superiore labro (vti nunc Turcis mos est) Lacedæmones alebant, vt ait Antiphanes apud *Athen. lib. 4.* Sed Romani vsque ad annum 21. barbam alebant, sed postea cadebant: præterquam sub Adriano,

qui barbam cepit alere vsque in senectam; nec non Antoninus Pius illum secutus, vt videre licet in ænea equestri statua, quæ est in Capitolio. Ante Alexandrum barba nutriebatur: Sed eius tempore radendæ barbe mos inoleuit. *Lege Athen. lib. 11. Iunen. Sat. 6.* cuius barbam tua lanua vidit, nempe iuuenes, vsque ad 21. annum, vt superius diximus.

Lanugo, nis. dicitur autem flos primus, qui in iuuenilibus genis enascitur. *V. suo loco.* Flos iuuenilis. Flos lanuginosus. *Antioch. 3.* Flores lanugo. *Hom. Coronans vesticipis marginem genæ. Idem. Genæ pubentes. Virg. 12. Æn.* Tum mihi prima genas vestibat flore iuuenta. *Id. Pluma: Insuperata tuq; cum veniet pluma superbiz. Hor. 4. 10.*

Mentum, vnde pili dependent. Ora puer prima signans intonia iuuenta — nondum valida tibi signa iuuenta Irrespere genis. — *Stat. 5. fil. 2.* Lanugo malæ. *Mart. Vultus. Idem. Genarum lanugo. Cæsaries barba. Ouid. 15. met. Vmbra genæ. Stat. 3. fil. Dum roseis venit vmbra genis. Id. 4. Theb.*

Ille manu propexam ad pectora mulcet Squasentem barbam, & concretos sanguine crines. Et suberat flauæ iam noua barba comæ. *Ouid. 3. fast.* In pectus sordida barba cadit. Mollem malis demittere barbam. Summo cadit hispida mento Barba. Barba reflecta cadit annofo exmento. — postquam tendenti barba cadebat candidior — *Virg. 1. Æd. Rescindere barbam.*

Libat florentes hæc tibi prima genas. *Mart. 3. 6.* Quando enim primam barbam deponebant veteres Romani sacrum habebant, solemnemque diem *Xiphilinus in Ner.* qui suam in auream pyxidem reposuisset, & Ioui sacrasse fertur. Canticies mento propexa. *Stat. 2. Theb. Genarum prima ætas. Antioch. 1.* Genarum iuuenilis cincin. *Apoll.* Delicata crescentes purpuracebat corona barbe. *Hom. Flos purpureus signans genas, idest barba rufa, sine ænobarba. Idem.*

Genarum masculi nuncij. *Antioch. 1.* Et cano prato vmbrosam mentum. *Nomus.* significat canam barbam. Barba boni ponderis, & Philosophicæ densitatis. *Arnobius.* Barba densa, quam vulgò dicimus, Barba da Filosofo. Muscifuga, & pediculorum creatrix non mentis, *ex Græc. Antioch. 2.*

Epith. Prolixa, impexa, comans, rigida, horrida, moesta, hispida, aspera, squallens, squallida, circumfusa, hirsuta, acuminata, decenter sparsa, increfcescens genis, tegens, ornans genas, malas, maxillas, &c. Concreta sanguine, gelu, immissa, demissa, ingens.

Epith. Mentum nutans, hispidum setosum. Gausape, fig. barbam hirsutam, & prolixa nominauit *Perfius sat. 4. V. Pailum, & Vestis.* Nam genus vestimenti est pilosi, & hirsuti. Aruncus. *Plin.* est Capræ barba. Hinc:

Barbam emittens, seu Barba incipiens.

Prima rectus lanugine malas. *Ouid. 12. met.* Incipiens barba. *V. supra.* Lanugo. Valide argumenta iuuento Irrespere genis. *Ouid. ed. Per tua lanuga cum serpente coepit ora, flos iuuentæ.*

BATAVIA.

Germaniæ provincia duobus Rheni aliis bona ex parte inclusa, quæ nunc Hollandia: provin-
cia insignis in Britannia inferiore, siue in infe-
riori Germania, cuius incolæ bellicæ olim, &
nunc quoque gloriæ clari admodum præcel-
lunt. Huius vrbes prima: sunt: Dordrecht-
um, Harlemum, Delphi, Lugdunum, Amste-
rrodamum, Gouda, Rotterdam, Gorcomum,
Vvorda, Naerdenum, Mada, Vvefopum, Eda-
mum, Monachodamum, Rurmurenda, siue
Ruremunda, Almania, Enchuyf, Horna, alia-
que oppida minorâ. In aliquibus verò ex præ-
dictis Vrribus ea est typographorum excellen-
tia, vt merito inde libri impressi magnam ha-
beant admirationem, & à literatis vris non
immerito exquirantur ad suas bibliothecas ex-
ornandas. Fuerunt autem Batavi olim crassitie,
& stupiditate notati, quo sit, vt auri Batava
proverbio dicatur de crasso, & stupido, & nul-
lus iudicij homine. V. *adag.*

Batavi. Luc. 1. Pharf. vbi penultimam corripit, at
Salmâ producit. Tam puer auricomus performi-
dare Batavo: producit etiam *Isaia.* De his lege
Corin. 1. capit. de stir. Germ. Batavæ gentes. Hollan-
dica regna. Quæsi prope Zelandi sunt. V. *Belgia*
inferius, & Flandria.

BATTVS.

Custos quidam equarum Nelei Nestoris patris,
& Pylis Regis, notus in Pylia regione, quem
cum Mercurius quidam in Pylis agens erran-
tes vacas abegisset, ne furtum patefaceret pro
premio vna ex illis concessa rogasset, idem illi
mutata forma Mercurius apparuit, rogatusque
Battus cum promissione preijmij, num aliquas
vidisset boues, illico ostendit sub quodam esse
monte, ob cuius rei indignationem Mercurius
illum in silicem, qui dicitur index, conuertit.
V. *Quid. 2. met.*

Neleidas qui servabat equos. Silex Battus Index,
pro ipso Barto, in quem ipse conuersus fuisse
dicitur.

Fusc etiam alius Battus Ouidio familiaris, quem
ille Iamboclarum appellat.

Estetum nomen Battus cuiusdam, qui Cyrenas in
Africa ædificavit, vt innuit *Herodotus lib. 4.* Hic
filius fuit Polymnesti Theræ ex Phronime,
quam acceperat in concubinam, de qua hæc
narrantur. Phronime fuit filia Erearchi Quæ-
siutatis Creticæ Regis, qui amissa vxore, al-
teram superinduxit, quæ verè nouerca in Phro-
nimen, tantis illam apud ipsum Erearchum
crimenationibus aggreuit, vt illum compulerit
ad expellendam filiam, quam à quodam per so-
lemnem iusiurandum adstricto iussit in pelagus
demergi: sed ille puellæ miseratus, & vt illam
seruaret, & pariter iusiurandum illum religan-
tem fuisse demersisse in pelagus, sed illico illam
petraxit, duxitq; Theram, vbi Polymnesto, vt
superius diximus, daret filium.

BAVCIS.

Anus fuit paupercula Philemonis senis coniux,
ad quos cum Iuppiter, & Mercurius Phrygam
peti agerant diuentsiunt hos tantum qui Deos
hospitio dignarentur, repererunt, quamobrem

cum iam in animo Dij haberent regnacula
illam perdere ob inhospitalitatem, Philemo-
nem, & Baucidem inuocare, si salui esse vel-
lent, vt eos sequerentur, quos cum in montis
proximicacumen sequenti essent, illico terræ
hiatu terram absorptam, & lacum inde emer-
sisse, in quo vincta domus illorum incolis
remaneret, conspexere. Quæ cum in templum
conuerfa fuisset pro hospitij munere à duplici
numine petierunt, vt noui templi sacerdotio
præficerentur ambo, quod illis à Ioue, Mer-
curioq; concessum: fab. describitur ab *Quid. 8. met.*
qui postea ambos in arbores ab ipsâ Diji
conuersos fabulatur. V. *Philemon.*

BEATVS. V. *Felix.*

BELGIUM, siue BELGIA.

Galliz comaræ provincia inter Sequanam, &
Schaldum flumines sita in quondam olim popu-
lus densa. Lege *Etia. lib. 4. cap. 17.* Huius Provin-
ciæ olim Metropoles, seu prima: vrbes erant
Treuirus, Colonia, Moguntia, Rhemi. Nunc
verò sub eo nomine continentur regiones Be-
bantia, Flandria, Hollandia, siue Batavia, Gel-
dria, ac Frisia pars, tota Picardia præse
Hannonia, Cusiacum comitatus, ac Campaniæ
maxima portio, illius denique Arduenna vni-
uersa, quæ tempore Iulij Cæsaris, vt ipse scri-
bit, totius Galliz maxima erat, vrporè quæ in-
genti magnitudine per medios fines Treuiro-
rum à flumine Rheno ad Nervios, nunc Tor-
naceses, & Rhenorum milibus passuum am-
plius quingentis in longitudinem patebat. Hoc
etiam tempore nulla totius Galliz illius com-
ea adæquari potest. Belge huius provincie
populi fuerunt effellorum inuicentes, nunc
verò tapeta, peristomata, aliaq; aulæ mira-
bilisquidam laborata illinc ad nos curant
aduecta. Inter primores autem Belgarum
vrbes hæc recensentur.

In Flandria.

Gandavum, Guerc. vnde Gandavenses. Brugæ.
Doncherchum. Tornacum. Grauelinga. Dua-
cum, cum alijs vinctiquatuor.

In Brabantia.

Antuerpia. Bruxella. Louanium. Buscoducum.
Niuella. Mechina. Traiectum, cum alijs
nouendecim.

In Hollandia. V. *Estetum.*

In Zelandia.

Zierixa. Flissinga. Middelburgum. Aremduna,
cum alijs oppid.

In Geldria.

Nouionngum. Ruremunda. Zurphania. Are-
nacum, cum alijs opp.

In Aretia.

Atrebatum. Fantum. S. Audouari. Bethunia. Arie-
& Bapalma, cum alijs.

In Hannonia.

Montes. Valenceng. Landrethum. Condatum,
cum alijs.

Apud Leucos populos, quæ sunt Ducatus Lut-
zenburgensis, Tullus, & Natia oppida in-
signia. Vogetus, mons est. — ardua ripa Vo-
geli. Luc. 1. Pharf. In reliquis consule *Cosmographos*
Urulium, Metacaram, Flammum, & alios.

Mo-

Mosa, flu. Belgicæ Galliz ex Vogeso monte non procul à Lingonum sinibus profluens per Eburonum, Menapiorum, ac Sicambrorum agrum lambens tandem in sinibus Batavorum accepto Rheno, in Oceanum se exonerat: memorat *Plin. lib. 4. cap. 14. & 15. Corn. Tac. lib. 2. & 20. & Cæsar de bello Gallico.*

Populi in Belgia, vt olim referuntur ab historiis, plurimum fuere.

Morini, pop. inter Belgas ad Oceanum Britannicum Caleribus, & Neruijs vicini. Extremi homines. *Virg. 8. Æn.* quod ad extremum essent Europæ Septentrionem versùs, quorum opp. Teruanna, & portus Gessoniacus, qui antea Idius, & postmodum Bononia, vulgò *Bononia*.

Neruij. V. in *Gallia descripta*, quorum oppida Bagacum, nunc *Banay*; & Cameracum, nunc *Cambray*.

Taxandri, nunc est Zelandia, ac Brabantiz pars inferior:

Menapij: reliqua eiusdem Brabantiz pars, & item Geldriz ad Rhenum vsque, quorum oppidum Castellum Menapiorum in Mosæ ripa, nunc *Kassel*.

Ambiani, quorum oppidum Somanobriga, & Ambianum, vulgò *Amiens*.

Bellouaci, quorum opp. Cassimomagus.

Calates, quorum opp. Iulibona, nunc Dieps:

Volocassij, quorum opp. Rotomagus, nunc *Rouen*: qui tamen sub Gallorum Regis ditione sunt hoc tempore, vt alij multi, qui in Belgia, olim Gallia, recenscebantur.

Atrebat, quorum opp. Nemetacum, nunc *Arras*.

Eburones, Codrusij, Segni, Caesij, Poemani, qui postea Tungri, vel Tungrenses sunt dicti, quorum opp. Atuatuca, nunc *Tongren*.

Veromandi, quorum Augusta Veromanduorum.

Suessiones, quorum Augusta Suessionum, nunc *Soissons*.

Siluanctiz, quorum Augustomagus Rheimi, quorum Durocororum, nunc *Reims*.

Treviri. V. *sub loco*.

Mediomatrices. V. *Lotheringia*, Lingones, quorum Andromatumum, nunc *Langres*, Sequani, quorum Vesontio, nunc *Épinal*, & alij, de quibus consule *Cosmographus supra laudatus*.

Synon.

Belgæ, arum. Gens Belgica. *Petr.* Belgica regna, rura, tecta, cellus, humus, littora, &c. Sicambri, quamvis ad reliquos Galliz populos nomen etiam pertinet. Gens aspera Belgæ. *Mont.* Belgarumq; niues, vastiq; procellas. *Æquoris* subiret. *Sæui* gens aspera Rheni. *Pamphil.* quod horum regionem inasfacit, eosq; à Germaniz populi discrimina.

Drior accola Rheni. Lingones. V. *sup.* Sequani. V. *Burgundia*. Sequana gens. *Luc. t. Phars.* Britannij: nam inferiorem quoque Britanniam accolunt.

BELIDES.

Dictæ fuere quinquaginta feminæ Danaï filiz, qui Beli filius fuit, vnde ab auo ipsæ Belides, p.e. dicuntur: quas cum quinquaginta Ægypti fratris filijs in matrimonium coniungi parer, eo tamen iussu, vt prima nuptiarum nocte omnes

viros suos interficerent: quod factum ab omnibus, Hypermetra naru minima excepta, quæ Iuno, seu Linco sponso peperit: à quo postea Danaus fuit interfectus, regnum occupato. V. *Danaus*; quamobrem ea pœna apud Inferos dicuntur damnata, vt cibus aquam haurire nunquam desistant. *Ouid. lib. 1. & 10. met. & 4. dicit.* Molique suis lethum patruelibus ausè Assidue repetunt, quas percutit Belides vndas.

Danaï puellæ. *Horat. 3. od. 11.* Dum grato Danaï puellas carmine mulces. Impie sponso potuerit duro perdere ferro. *Ibidem.* Danaides, à patre. *Sen. in Med.* Danaï proles. *Tib. 1. 3.* Et Danaï proles Veneris, quod numina læsit in caua letheas dolia portat aquas. Turba maritali perniciosa nece. *Pamphil.* Danaï genus infame. *Hor. 2. od. 14.* Inachides. *Ouid. epist. 14.*

Cruentæ Ægypti Regis nurus. *Sen. in Herc. fur. & Ouid.* Vos quoque vris, quas foras Irritus Iudit labor. *Sen. in Med.* Virgineæ vrx. *Prop. 1. eleg. 1.* Dolia virginis idem ille repleuerit vris, Ne tenera assidue colla grauentur aqua. Inter quas Danaï femina turba senis. *Ibidem 2. 22.* vbi femina dixit pro feminea; sunt qui legant plurima turba, &c. Scelicitæ sorores. Quæ frustra lymphas tentant retinere fugaces.

Quod verò dolij perforatis aquas ferre dicantur, hinc factum fortasse, quod Danaus primus in Græcia puteos repperisse fertur: quando antea sibi vehementer laborabant, vade *Sen. in Thyest. 1.* Timenteque veterem nobiles Argi situm. Infame puellarum genus. Si fallo, pœna sororum Inflexis humeros virgeat vnda meos. *Prop. 4. 12.*

Epith. Iniquæ, impiæ, miseræ, sceleratæ, cruentæ.

BELLARIA.

Liba. *Mart. & Ouid. 3. fast.* Liba Deo sunt, succis quia dulcibus ille Gaudet, & à Baccho mella reperta ferunt. Est enim libum genus oleisarij ex farre, casto, melle, & oleo. Adorea liba. *Virg. 7. Æn.* nempe farrea. Circumlati diu mensis scribita secundis. *Mart. 3. 17.* vulgò *conflata* dici possent, nisi potius strebilia dicenda à voce Græca.

Mensa secunda. *Ouid.* Poma agrestia. *Virg. 7. Æn.* Apponi enim solent in secunda mensa, vt bellaria. Munera mensæ secundæ. *Mart. 5. 79.* Dulces placent. *Ibidem.* Marcentes vixi. *Ibidem.* nempe maturæ. Dulces epulæ. *Sil. 1. 7.*

Spectula: assumitur etiam à Martiale pro cibo, aut donario, quod in elienes, & salutatores erogabatur. *Mart. 3. V. Munera.* Tragemata. *Macrob.* Mustacea, orum. V. *infra* Cibus.

Pyra, oliuz, siliquæ, quæ ceratia, dicuntur etiam vulgò, *carole*, Tuberes. Poma, Pruna, Persica, Nutes, Mora, Mespila, Mala punica, Mala, Ficus, Passi vuz, Castanea, Cerasa, Cappares, quæ intures, Armeniaca, & huiusmodi fructuum nomina, qui in secunda ferè apponuntur mensa. Mensæ secundæ bellaria. Secundaria fercula.

Pyropotrinata: sunt proprie bellaria arida, cuiusmodi

Auditor Generale dell'Esercito. Decurio, vulgo Caporale. Chiliarchus. V. Tribuna: colonello. Commissarium in equestri militia curatur equitum commissarius, vulgo Commissario Generale della cavalleria. Expedit levis armaturæ turma, Compagnia di carabine. Equestre vexillum, Cornetta. Labarum, siue Imperatorum vexillum Cornetta del Generale.

Milicium statio, *Corpo di guardia. Stationarii milites, Guardie. Machinator bellicus, Ingegneri. A bellicis machinamentis. Machinali scientia clarus. Maiores sclopetarij, Moschetteria. Sclopetarij furellis tubos librantes. Circitor, Ronda.*

Instructor centurie, *Sergente d'una compagnia. Instructor legionis, vulgo Sergente d'un regto. Equitum legatus, Tenente della cavalleria. Equitum globus, Truppa de' cavalli. Equitum manus. Parua equitum turma. Parua equitum manus, vel turma, vulgo Truppetta.*

Bellatores honorarij, *Venturieri. Inspector vniuersi exercitus, Visitator Generale. Mercatores annonarij, Mercatores castrenses.*

Maiores tormentorum libratores, *Bombardieri: apud Tacitum enim libratores dicuntur, qui missilia eminus librando conuertunt, idest ruere à bustis. Bombardieri, imprimitè, & vulgo dicitur, Bombardiero, Fulminis imitator ex Ouid. V. Salomonis, Pyxidarius, dicitur à nonnullis recentibus historicis, Archibugierra.*

BELVA, vel BELVA.

V. Bestia.

B E L L V M.

Haustura tempestas, *Seppete. Equis gaudentes tumultus, Aschyl. Horristrepi opera belli. 2. Calab. E're grauis procella. Opp. Fata belli horrida. Virg. 11. Æn. Castra horrida. Id. 10. Prælium, & Prælia. Belli prælia. Virg. 11. Æn. Incendia. Idem 1. Æn. Infamia. Idem 7. Æn. Facies. Bomb. Fortuna. Pont. Nubes Virg. 10. Æn. Fuera. Stat.*

Martis opus. Virg. 8. Æn. Horrentia arma. Idem 1. Æn. Certamina. Idem 12. Æn. Tumultus. Pugna. Id. Eodem. Imago. Idem 8. Terror. Claud. 2. in Ruf. Sors. Virg. 11. Æn. Munus. Pont. Vis horrida Mauoris. Sen. in Oed. 1. Mars, figuratè. Stat. 4. Theb. & alijs. Ferrum, figur. Virg. 11. Æn. Nec aperti copia Martis villa fuit. Ouid. 13. met. Non f' uenit mai a girante.

Certamen, & certamina. V. suo loco. Pugna. Res bellica. Hor. 4. od. 3. Tempestas, fig. Virg. 7. Æn. Belli tempestas. Stat. 4. Theb. Martius horror. Claud. 2. de rept. Armorum pestis. Sil. It. 14. Tumultus. Stat. 3. Theb. & Virg. Triste discrimen. Id. Stat. 4. Theb. Et puluere belli flauentem sordete comam. — *Indow.*

Turbulentum opus Martis. Hom. Batrach. Horribilis strepitus Martis. Anthol. Ferreus fluctus Bellonæ. Indem. Imago maioris pugne. Virg. 12. Æn. Militia. Militiæ labor. Ouid. 1. fast. Aspera nubes belli. Pind. Bellona, Dea pro ipso bello. Claud. Arma, figur. Virg. 4. Georg. Seditio. Id. 1. Æn. Acies, pars pro toto. V. suo loco. Sequit amor ferri. Virg. 7. Æn. Hæc virgo errasse tuas, campoque, fororque; in campo dixit, pro

in bello. Ouid. in epist. ad Lin. Bellorum rabies, & necis atra manus. Anger. Fortuna ludus. Horat. 2. 1. Periculose alex plenum opus. Ind. Punicus furor: Bellum Punicum significat. Ma. 1. 6. Belli duri munera. Ouid. 13. met. Duri fugientem munere belli.

Amorum rabies. Lucan. lib. 1. Phæf. Ferrique potestas. Idem. Ferri malus amor. Sen. in Thyest. Fluctuat omnis ere resistenti tellus, Nec diuin horrida miscet Prælia sed dubius med. is Mars errat in armis. Nubes pulucrea bellorum. Stat. 5. fil. 1. Virg. Non belli tentare vices. Idem 10. Theb.

Epith. ex Græc. Triste, horribile, luctuosum, tumultuosum, insanum, lacrymabile, cruentum, generosum, ex Latin. Funerum, mortiferum, exitiale, fixum, immane, asperum, ferreum, furibundum, perniciosum, atrox, armifundum, lethiferum, anceps, &c. Martium, ferum. Spatiofom, idest longum. Ouid. Longi tædia belli: incepti cura belli. Id. infaustum. Id.

Belli cupido.

Martius ardor. Pont. Bellantia ardor, amor, &c. Ferri languebat amor. Sil. Ital. 4. Martis amor. Stat. 4. Theb.

Bellum Ciuile.

Mars Ciuilis. Ouid. epist. 6. Bella ciuica. Idem 1. de Pont. 3. Seditio in populo. Virg. 1. Æn. Discordia inter ciues. Idem 12. Æn. Arma ciuilia. Luc. 1. Phæf. Cognate acies. Ibidem. Quis furor, ò ciues. Ibid. Turba rixantes. Iuuen. sat. 15. Acies ciuilis. Ouid. 7. met. Tela domestica, seditione. Luc. 15. Ciuiles inimicitie, ex Horat. Ciuilis Erynnis. Stat. 5. fil. 3. Crædes ciuilis. Mart.

Ciuilia classica. Claud. 2. in Ruf. Ciuili conuertere tuba. Id. 1. de rept. Impia prælia. Hor. 2. od. 1. Ciuica seditio. Mafcul. Ciuilis acies. Ouid. 7. met. Arma ciuica. Idem 1. fast. Motus ciuicus. Hor. 2. od. 1. Rabies ciuica. Idem 3. 2. 4. Furor, & vis ciuilis. Id. 4. 15.

Ciuilia busta. Prop. 2. eleg. 1. Nam quoties Mutinam, & ciuilia busta Philippo, Aut cauerem Siculæ classica bella fugæ: busta dixit, nempe clades. Spargereque alterna communes cræde penates, Et ferre ad patrios præmia dira lares. Idem. 2. 21. Ciuiles dextre. — Luc. 1. Phæf. Ciuile nefas. Sen. in Oedip. Belli ciuilis Enyo. Mart. 6. Cladis mutue malum. Sen. in Thyest. Arma ciuilis belli eripuer.

Bellum nauale.

Classica bella. Prop. 2. 1. Bellica nauis. P'om 12. Non ferrum crudele viros, neque bellica nauis, Nec nostra Adriacum verteret ossa mare. Dumque parat seuisratibus ætera prælia Necreus. Mart. in Amph. Naumachiam intelligit. Naumachia, in qua præliasse ludi exercebantur. Pugna naualis. Bellum nauale. Nauale certamen. V. Classia. Naualis Enyo. Mart.

Bellica instrumenta.

Instrumenta necis. Muros dirimentia. Machina bellica. Fulmineos iaculantia globos. Epith. Crudelia, inhumana, seua, dura, dira, atrocita.

Vomentia lethales glandes: ad tormenta spectat minora, vulgò *Archibugi*. Firmos stentueria muros. Igne sulphureo rapidos iacientia globos. Tormentum murale. Machinè saxa rotantes. Murali concita nunquam Tormento sic saxa fremunt, nec fulminia tanti Diffultant crepitus: Bombardarum descriptio. V. *inf.*

Aries. V. *sup.* Balearica. V. *Capollia*, Balista. V. *fu loco*. Bombarda. V. *inferius*.

Malleolus, qui etiam Vulcanus immanis: sunt enim Malleoli manipuli Spartei pice, & sulphure illiti, qui inflammari de muris in hostes deoluuntur incendiis gratia. Stupea flamma, dicitur etiam à *Virg. lib. 8. v. 48.* & Picis calidæ pestis, dicitur à *Sil. Ital. lib. 14. v. 305.* & Ardens lampas. *Ibidem*. Malleolus multo conceptit sulphure flammam, Vulcanumque rotans ingenti nubila tractu diuidit.

Onager, & Scorpio: machina, cuius componenda rationem pete ab *Amianus lib. 23.* Tunc onager vasti iaculatur pondera saxi Fulminis in morem.

Turris, siue Castellum, quod ex lignis fiebat mobile, & ad muros vrbs admovebatur. *Legè Sil. It. 14. v. 301.* Testudo. V. *fu loco*.

Vinea, oppugnatoria contabulatio displuuiato tecto: porro vineæ machinæ erant ex lignis leuioribus coagmentatæ pedes octo latæ, septem altæ, sexdecim longæ; quantum tecta munitione duplici tabulis, cratibusque constabant, latera etiam vimine fiebantur, ne faxorum, ac tormentorum impetu perrumperentur, & ne ignibus illatis comburentur crudis, ac recentibus corijs, ac centonibus operiebantur, sub quibus multiplicati, atque inter se ordiuntur coniuncti milites subsidentes tuti erant ad fundamenta murorum subruenda. Vineæ muralis, validæ: Mox adoperta leui procedit vinea terga, Sub cuius pluteis, & recta fronte latentes, Morsu nunc imia parant, & vertere ferro Mœnia. — *Luc. 3. Phars.* Dumque aries cornu murum pulsabat atheno Vineæ inductum longa regebat opus. *Prop. 4. 11.* Nunc autem dici potest etiam vinea.

Obdionales accessus, vulgò *apucci*, idest Obdionales viæ; obliquo ductu ad fossiles, militaresq; regendos. Operum appropinquationes sinuato itinere ad declinandam hostium tela.

Transuersaria fosses: per quas fursiores propius moenia subeunt, egestæ terræ agere tectus.

Sclopus, siue sclopes. *Perf.* transfertur ad minora bombardarum genera à fictio sono, qui conpiossis buccis editur, vulgò *Archibugi*; quem; Manuale tormentum alij nuncupant.

Murices. *Quint.* Tribuli, siue Triboli. *Veget.* Machinule terreæ tetragonæ aculeis extantibus infestæ, quæ spargi solent aduersus hostiles irruptiones.

Heliopolis. *Vitr.* Obdionalis machina ab expugnandis vrbus nomen adepta, de qua *legè Amianus lib. 23.*

Ereicius. *Salsg.* Machina militaris vndique præpilata, ac verutus binos pedes longis horrens, aut ferreis clauis extantibus. *Legè Lysium.*

Plutei. *Veget.* militari opere tabulata quædam in

vrnam deuexa partem compluuijs ædificiorum similia cilicij, crudisq; corijs interfecta. Fiebant autem ad similitudinem calidis & vimine contexto cilicij, & corijs, vt diximus, proteggebantur, ternasque rotulis, quarum vna in medio, in capitibus duæ ponebantur, in quacumque partem quis vellet, fieciebantur, moenibus admovebantur more carpentis, quos Pluteos ij, qui vrhem aliquam obfidebant muris applicantes, eorum munitione tecti, sagittis, seu fundis, & missilibus defensores de propugnaculis vrbs exturbabant.

Instrumentum bellicum ad naues sublime eleuandas, & in vrhem ex portu subtrahendas aptum, cuius inuentio Archimedi Syracusano refertur in Syracusarum obfisione adhibiti describitur à *Sil. It. 14. v. 321.*

Arma. V. *fu loco*, ubi plurima. Bipennis hasta, vulgò *Alibarda*.

Castrensis tuguria, *Barachæ*.

Tormenta obdionalia, idest canonis da *baterria*. Maiores sclopi, *mesfietes*. Tubi furcillis librari soliti, ex *Fam. Strad.* Pylolastrum, vulgò *petardo*, fistula ferrea, *pyfola*. Thorax solidus, fidusque contra ictum maioris sclopi, *petro à botto da mesfietes*. Thorax ab ictu sclopi maioris innoxius. Pulvis bellicosus, vulgò *poluere di archibugi*. V. *Bombarda*.

Loricæ, præter propriam significationem, de qua *fu loco*, metaphoricè sumuntur pro alijs ad bellum spectantibus. Loræ vimineæ, quas vulgò *gabbius ate*, nuncupamus, & hæc Corbes, & Corbium, siue cistaru obiectus; sunt quibus sese ad hostium tormentorum ictibus defendunt libratores maiorum tormentorum. Lorica post circitorum viam, ex *Fam.*, vulgò dicuntur *parapetto di trancera*. Suggestus tormentarius, vnde tormentis verberatur oppidum obfessum, vulgò *baterria*. Tormentorum sedes. Tormentaria tribunalia.

Mœnium ruina, cum tormentis verberati vrbs muri corruunt, vulgò *brecia*. Rudere complanata fossa.

Cæcæ cryptæ, dicuntur loca, ubi furtim latent milites, hostesq; vexant, vulgò *Casse mactæ*. Linæ cryptæ ad latera propugnaculorum.

Contrarius cuniculus. V. *Cuniculus*, vulgò *contramina*, cum hostium cuniculos nostris cuniculis opprimimus. Transuersus meatus. *Fam. Str. Folia V. fu loco*. Fossæ pars moenibus aduersa, *contrafossa*. Interiecti muri lorica, vulgò *corbina*. Tumulus moenibus inpositus, vnde aggressores obfessi iaculantur, tormentisq; arcant ab expugnatione, vulgò *canaliere*.

Equi sarcinarij, dicuntur *canalis da bagaglio*. Ludicæ decursiones, *giostre*. Voluptuaria præliorum simulacra. Ludus Troius, siue Troianus, olim. V. *fu loco*. Semilitare munimentum, *mezzaluna*. Fossæ labrum, vel margo, *ulo della fossa*. Planiforme propugnaculum, *piattafurma*. Rostrum propugnaculi, *punta del baluardo*.

Receptacula militum, dicuntur *ridotti*. Subsidia. Subsidiaræ copię, *riserue*. Interni receptus. Pertugia secudaria, *mirata*. Portæ munimentum,

rum, nullius. Moles portæ præfrusta. Propugnaculum paulum à moribus abiunctum.

Iam muri declivitas, vel curvatura. Murus à summo leuiter inflexus, *scilicet della muraglia*. Ducta humi pulueris linea, vulgo *femmina*. quo indicio amicis militibus aliquod demonstratur, vel per insidias hostis allicitur in fraudes. Inopinate eruptiones, *sortite cieche*.

Terræ munio, siue terreum munimentum, vulgo *terrapieno* : & Locus humo congesticia firmatus. Transuersa sepimenta, *traverse*. Agger militaris, vulgo *trincea*. Fossa è terræ aggeru in alterum labrum altior, ac munitior. Castrense vallum, siue septum, vulgo *trincea intorno à gli alloggiamenti*. Szpes militaris, vulgo *trincea attorno al luogo assediato*.

Res cibaria, quam nos dicimus militarem annonam, vulgo *verteuosia*.

BENACUS.

Lacus, è quo nascitur Vincius in Gallia Transpadana, *Lago di Garda*, non procul à Verona, & ab agro Brixiano; quem alunt aureas arenas euoluere; & illis nutrirî pisces, quos carpciones nusquam alibi repositos appellant. Huius meminit *Virgilius lib. 1. Georg.* Vincius autem, camen hoc titulo, scilicet Benacus inscriptis, quo Gibertum Episcopum summe laudat; sic dictus ab oppido, quod hic olim, cuiusq; hodie cernuntur vestigia. Hic lacus, vt scribit *Alexander Papius*, optimis piscibus alijs præstat; amoenissimis colibus circumseptus, vndique fontes Kateæ hæc illac memora, prætarentia, vineæ, oliuetæ, & huiusmodi necessarijs omnibus referta, lacum in coronæ modum cingunt.

Fluctibus, & fremitu affurgens Benace marino. *Virg. 2. Georg.* Vnda Benaci. *Polis.* Nuncius vt vitreas Benaci vettus vad vndas. *Bemb.* Benaci viriles aquæ. *Idem.* Benaci fluctus, gurgès. *Pont.* Lydius lacus. *Caull.* à Lydis, idest Tyrhenis, qui agros illos coluisse putati sunt.

BENEFICIUM.

Munus : munus habere Dei. *Quid. 1. riss.* Benefactum. *Caull.* Beneficta. Gratia veteris facti. *Virg. 4. Æn.* Benenitas. *Hor. epod. 1.* Meritum. *Virg. 9. Æn.* Olicium. *Caull.* Officij gratia. *Quid. 2. de Pont.* Meriti gratia. *Idem.* Munera infixa medullis. *Id. 1. riss.*

Dono Diuum. *Virg. 2. Æn.* Promerium. *Quid. 4. sag.* Excessitque fidem meritum summa tuorum. *Id. 7. met.* Faur. Signa fauoris. *Quid. 3. riss.* 5. Meriti vestri gloria. *Id. 3. Pont. 2.* Ad vestri venio iure fauoris opem. *Id. 3. Pont. 4.* Vestro si munere tellus. *Virg. 1. Georg.* Fatorum munere : idest Dei beneficio. *Mart. 7. 46.*

BENIGNVS. V. Merit.

Amabilis, amabilior : Quo non Alter amabilior : quo nil mihius orbis habet. Asperitate carens. Placidi mores. Facilis, vultusq; serenus. Placidus. Lenis. Blandus. Comis, & Vrbanus quo nil blandius esse queat. Charitè cor, amor, deliciu, &c. *Claud.* Maestas adeo comis vultus tua est. Blandus vultus : Pacatus vultus : mens benigna : frons placida : Vultus serenus : Pectora blanda : Corda benigna.

BERECYNTHIA.

Quæ etiam Cybe'e dicitur Deorum mater à priscis habita à mense Phrygiæ Berecyntho, in quo maxime colebatur. *V. Cybele, ibid. fabulas.* Mater Deum. *Quid. 1. de Pont. 1.* Cybeleia mater Concinitur Phrygijs exulata modis. *Idem 1. de art.*

BERENICE.

Prolemei Philadelphi Egyptiorum Regis & Arsinoes filia, quæ Ptolomæo Euergeti fratri nupsit, qui cum in Asiam expeditionem suscepisset, Berenice, sibi crimen detonsuram, vouit, si saluus reuerfus fuisset, quo incolumi reuerfo, abscissam, quam deuouerat comam in templo Veneris consecrauit, quæ cum postried non apparuisset ægrè id ferenti Regi, Conon Mathematicus in Regis gratiam adulatoriè inter sidera collocaram dixit, septem ei figura vacuas stellas ad Leonis caudam ostendens, in quas Berenices crinem mutatum afferbat. *V. Caull. lib. 1. de coma Berenices.*

Vertex Bereniceus. *Caull.* in coma. Cæsaricus è vertice Bereniceæ. *Idem.* Exuvie deuotæ flauî verticis. *Idem.* Coma Berenices. Arsinoes Chloridis filia. Ptolomæi coniux.

Berenices alia quoque fuit Ptolomæi Lagi vxor, & Regina Egypti, à cuius nomine Ptolomæus Philadelphus eius filius insignem vrbe, quam in sinu Arabico condiderat Berenicem appellauit. *Lege Plin. lib. 6. cap. 29.* De hac Berenice meminit *Athen. lib. 5.* post pompam descriptam Ptolomæi. Fuit etiam alia Berenice Agrippæ soror, cum qua etiam incestuose se gessit, *Vnde Iunen. sat. 6.* — hunc dedit olim Barbarus incestu, dedit hunc Agrippa Sorori. Hæc autem fuit pellex Titi Vespasiani Cæsaris capitis incensiq; ierosolymis, quam tamen reliquit, quod Romanis displiceret.

Aliz quoque Berenices, de quibus nihil ad nos. Bereniceis, dis: tractus Africæ Cyrenaicæ, qui est circa Berenicem vrbe. *Luc. lib. 9.* — nam quicquid puluere steto Separat ardentem trepida Bereniceida Lepri Ignorat frondes. —

BESTIA.

Fera. *V. sua loca, ubi multa.* Animans : animans. Argumentum. Animal. Brutum. Errans montibus altis. Errans per incultos campos, viridibus crecessus. Cetera diuersis tellus animalia formis Sponte sua peperit. *Quid. 1. met.* Plurima cultores versis animalia glebis inueniunt. *Idem.*

Bellua, & belua simpliciter, l. Passim per opaca vagantes Lustra, &c. Contra tela furentes Lustra peragrantes deua. Canum latratibus actæ. Siluæq; montanas oculis alta feris. Rabiemque frementes Deferuere feræ. Pecus, & pecudes. *V. Grex.* Soliagiis vmbrosa feris habitacula quondam Deueniunt. Grex mutorum. *Iun. 11.* Epich. Vilis, sæda, vaga, turpis, herbarica, dira, crudelis, sæua, immanis, ferox, iurifusa, errans, indomita, minans, frement, &c. Vasta.

BETHVLIA.

Galileæ inclyta vrbs in monticulo sita, fontibus passim abundante, qui per totam ferè cernitur Galileam; fuit autem celebrator ob ciuem Iudith inter Hebræas matronas celeberrimam.

quæ fopitum ebrietate Holopthernem, qui urbem cum ingenti Assyriorum exercitu, centum scilicet, & viginti millium peditum, ac viginti duorum millium equitum obsederat, obtruncavit, caputque excisum de Bethulæ muris suspendit. *Lege Iudith, & Iesiphum de antiquis.*

Urbs clara Iudith. Holoptherniaca urbs, ob Holopthernem ibi interfectum. Holoptherni sepulcrum. Assyrii explera bonis cum Nympha tyranno Excidit gladiis ingeniosa caput.

BETHLEEM.

Nempè domus panis, quæ & Lehem, seu Lahem, & Ephrata dicta fuit ab vxore Caleb, in qua David sanctissimus Hebræorum Rex natus fuit, vnde ipsius ciuitas appellata: Christi tamen Saluatoris nostri natalibus insignior, in tribu Iuda sexto ab Hierosolyma sita lapide. Nomen autem Bethleem obtinuit à Iacob, quando ibi sua pecora paui: quam postea urbem nobilissima ex Græcorum familia, ac sanctissima Paula monasterijs auxit; vnde haud longe posita erat cellula, in qua D. Hieronymus mansit, in diuerticulo nempè, quo ibatur ad Regis Archelai tumulum: scribitur etiam Bethleem.

Bethleem terra, humus. Bethlehemica rura, tecta, mœnia. Bethleemica arua. Antra Bethleem. Bethleemum. Bethlehemum. Arua Bethlema. Bethleemica rura. D. Hieron. Bethleem antrum. *Idem.* Bethleemitis tellus.

BIAS. V. *Sapienter.*

BIGÆ. V. *Curas.*

BIBLIOTHECA.

Cuius inuentum variè tribuitur, vt inquit *Polyd.* alij enim Anaxagoram, alij Pifistragum bibliothecæ inuentores fuisse tradunt. Sed hoc ab Hebræis ad Græcos traditum verisimilius est. *Strab. lib. 3. Georg.* Aristotelem omnium primum bibliothecam instituisse scribit. Pergami verò in Asia bibliothecam præclarissimam fuisse narrat *Plin. lib. 35.* à Regibus Pergami constructam. Añnius Pollio Romæ primam instituit bibliothecam, eodem *Plinius* teste: in qua M. Varronis imaginem adhuc viuens posuit. Polycrates quoque Samius, Euclides Atheniensis, Nicocrates Cyprius, Euripides Poetæ, alijq; apud veteres librorum multorum copiam concessisse dicuntur. Post illam verò omnium sermone celebratam, quam Atralus, & Eumenes Pergami Reges conquisitis vndique exemplaribus hœdinis chartis ibidem repertis construxerunt, aliam Ptolemæus Philadelphus plus ducentorum milium voluminum in Alexandria disposuit: quam verò M. Antonium Cleopatæ largitum fuisse nonnulli ad primum durasse bellum cum Augusto asseuerant; quæ mox incendio absumpta fuit. Idem quoque in Palatio bibliothecam instituit, cuius meminit *Horat.* & *Sueton.* Christianus verò seculis Pamphylus martyr ingentem concessit bibliothecam, teste *D. Hieronymo.* Nostris autem temporibus Romæ insigniores bibliothecæ recensentur, Vaticana, quæ quidem voluminum multitudine adeo videtur aucta; & vntæ veteres propemodum putetur excedere. Atempiana.

Sfortiana, quam nunc excidisse non ignoramus, Barberina, & aliz non contemptibiles apud aliquos Religiosorum familias, vt Angelica apud Augustinianos, Philippina apud Presbyteros Congregationis Oratorii Romæ. Aliz quoque in mundo celeberris: Hispana apud D. Laurentij in Escorial: Vrbinæ à Ducibus illius provincie plurimæ apud Germanos Mediceæ, quæ Florentiæ insignis habetur: & Mazarinæ Arimani apud Franciscanos. Manuscriptorum quoque bibliothecæ nonnullæ celeberrimæ, vt apud Atempianos Romæ, apud Gaddos Florentiæ, & aliz, &c. Didymus grammaticus ter mille ac quingentos libros dicitur edidisse, referente *Athen. lib. 4.* Serenus Samonicus Gordianis, qui fuerunt Imperatores testamento reliquit libros ad sexaginta duo millia, teste Capitolino.

Scrinia, vt librorum ferina. *Cat. 14. epig.* vbi reponuntur. Librorum scrinia, receptacula, tecta, sedes, &c. Abacus. V. *fer loc.* Cùm tibi parue liber scrinia nostra vacent. *Mart. 109. 14.*

Foruli, orum: Hic libros dabit, hic forulos, &c. nempe thecæ, capsulæ, armaria, conditoria librorum intelligit. *Ion Sar. 3.* ad exornandam autem bibliothecam Minerx statua ibi in medio reponetur. Vt ibidem annotat Luuenalis. *Armaria. Iuuen.* &c.

Officina libraria. V. *Libri.* Taberna libraria, siue librorum. Loculamentum: Repositoria librorum. Cella librorum, sic, Cella libraria. Tecta librorum, sic domus, sedes, & huiusmodi. Scripta Palatinus quæcunque recepit Apollo. *Hor.* Librorum loculi. Nidus, sig. de primo dabit, altero ve nido. *Mart. 1. 118.* Ruris bibliotheca dedicat V. *Phaulex. Mart. 7. 16.*

Bibliopola, dictur qui vedit. Bibliopagus, qui affuit. Typographus, qui imprimit libros. Nō habeo, sed habet bibliopola Tryphon. *Mart. 4. 72.*

Bibliotheca decus poetis. Voluptas vrbis, spes adolescentium. Arma virtutis. Opulentia bonorum virorum, dicitur à Græco quodam. Amalthea, & Amaltheum, dicitur à Græc. Attici bibliotheca: in *lib. ad Att. epist. 8.*

BILIS.

Hic vero Alcide furis exarferat atro Felle dolor. *Virg. 8. Æn.* Ira. Chœira. Bellerophonæa sollicitudo. *Rust.* Flaua bilis. Acris ira, Tristitia siue nigro felle tument viscera. *Rust. in Irim.* Nimix bilis morbus. *Idem.* Tela doloris squi. *Idem.* V. *Ira* — acri Bile tument. *Perf. 3.*

Epith. Acris, vitrea, commota, mascula.

BILBILIS. V. *Hispania.*

BIPENNIS. V. *Securis.*

BISTONIA.

Regio, & vrbs Thraciæ inter Nestum, & Hebrum fluuios ita dicta, à Bistone Martis, & Calliotes filio; vnde Bistones, & Bistonij Thracæ dicuntur. V. *Thracia.* Lacum habet prope se, quem Bistonium appellant; & Bistonidem paludem, in qua natantia omnia demerguntur.

Bistonis aqua: Fessia; Bistonis membra lauzis aqua. *Quid. in epist. Phil. ad Demoph.* Bistonius lacus. Bistonis. dis. patronimicum ē Bistonis telus, humus. Bistones populi. Cicones, & Ciconum

num manus; populi Bithoniae finitimi. *Tib. 4. 1.*

BITHYNIA.

Minoris Asiae regio à Ponto olim Lagari amne interfluente distincta, post in vnam simul provinciam ambe redacta hodie *Bosnia* vocatur, *Michridatis* quondam Regnum fuit. Vrbes verò celeberrimae.

Prusa, ab *Annibale*, cum ad ipsius provinciae Regem ab *Antiocho* defecit sub *Olympo* constituta ante capam *Constantinopolim* tyrannidis Turcicae sedes.

Nicomedia, in intimo sinu multorum martyrum sanguine purpurata, nec non plurium Sanctorum patria sic dicta à *Nicomede* rege, cum antea *Astaco* diceretur *Pausan.*

Nicaea, propellacum *Africanum*, quae item ob primam post tyrannos *Synodum* clarissima extitit. *Cerasus*, opp. vnde *cerasa* poma. *Heraclaea*, quae ad Pontum pertinebat.

Libyssa, *Annibalis* sepulcro celebris, haec quondam *Thracum* è suis terris egressorum fuit sedes, teste *Claud.* Lege *Piso*, *Amastris*, vrbs. *V. Ponsus*, siue *Apamæa*, vrbs ad *Propontidem*. *V. Propontis.*

Chalcedon, vrbs, quae iuxta *Bosphorum Thracicum* ex opposito *Byzantiam*, quam *Megaren* ses condidere, qui caeci iccirco appellati, quod non porius oppositum litus elegerint, in quo postea conditum fuit *Byzantium* tanto felicitate modis omnibus fide, quod à *Constantino* auctum, *Constantinopolis* deinde dicta fuerit. *Chalcedon* verò *D. Euphemiz* natalibus, & *Concilio generali* celeberrima fuit.

Mariandinum, Regiuncula est *Bythinie* continens *Acherusia* specu nobilitata, per quam *Hercules* *Cerberum* canem ad superos traxisse dicitur, quem ferunt ibi virulentam spumam in faxis euomuisse, ex qua fabulantur *aconitum* generatum. *Mariandyni*, pop. qui olim, teste *Herodoto lib. 1.* *Croesi* paruerunt imperio, Et *Mariandynum* patrias penetravit ad vrbes. *Val. Flacc. 4. Argon.*

Synon.

Bithynis, dos. *Quid. 3. eleg. 5.* *Inachus* in media *Bithynide* pallidus iste dicitur, & gellidis incaluisse vadis.

Ad cunctos tremebat *Bebryciae* strepitus arenæ. *Sic. 4. sil. 5.* *Bebrycium* nemus, notum in *Bithynia* ob *Amyci* Regis feracem in aduenas. *V. Amycus: Pollox.* *Bebrycia* gens. *Verg.* nempe *Bithyni* nam *Bithynia* primum *Bebrycia*, postea *Mygdonia*, deinde à *Bithyno* *Bithynia* nuncupata: incolae verò *Bithyni* dicuntur, quod à *Thinis* *Thracie* populus ortum traxisse putetur, vt sentit *Strab. lib. 7. cap. 12.* Quod non obscurè *Claud. 2. de rap. Prof. Thyri* *Thracæ* erant, quæ nunc *Bithynia* fertur.

Bithynia regna. *Thynia. Carull.* vnde *Thynus*, vt *Thyna* merce beatum, idest *Bithynica* mercede. *Hor. 3. od. 7.* *Bithyni* campi. *Car. Nicaea* æger æstuosus. *Idem:* ab vrbe *Nicaea*, de qua superius.

Mygdonia, ante dicebatur. *Solin. V. sua loco.* *Michridatica* regna. *Nicomedis* tegum, regna, tecta, sedes, imperium. *Bithyni*, pop. *Bithynia* gentes; *Bithynia* merces,

BITVMEN.

Asphaltum Græci nuncupant, vnde lacus *Iudeæ*, ubi nascitur, *Asphaltites* vocatur. *V. Lacus Asphaltites.* *Vitruvius* autem alium sub *Babylone* lacum *Asphaltitem* locat: fuit *Babylone*, inquit, lacus amplissima magnitudine *Asphaltites* appellatur, habet supra natas bitumen liquidum, quo *Semiramis* via fuit, quam *Babylonem* muro circumdedit. *Notissimus* verò est ille in *Iudæa*.

Bituminæ vires: siue *bituminæ* rapiunt incendia vires, *Lureae* exiguæ arcescunt fulsora flammis. *Quid. 15. met.* *Alimenta* pinguis flammæ: *Idem.* *Ignis*, flammæ nutrimenta. *Moles Bituminis.*

Epith. tetrum, nigrum, tenax.

BIVIVM. V. VIA.

BLANDITIÆ.

Blandimentum. Mont. Palpum. Plant. *Elandæ* mendacia linguæ. *Quid.* *Blandæ* voces: *blanda* verba: *blandula* verba. *Tib. 1. eleg. 2.* *Populima*, tis, ad equos pertinet, nempe cum illis blandimur non tam sibi, sed manuum tractatione: transferret etiam ad obsecra, vnde *Mart. 7. 17.* Quis idere potest fatui poposimata cunni.

Blanda dicta. *Quid. 3. met.* *Quam* foueat *blando* desidio sinu. *Pist.* *Illecebræ* duces. *Mixta* blanditijs puerilibus oscula. *Quid. 6. met.* *Blandiloqua* vox. *Sen. in Agam.* *Ittamenta*. *Lenocinia*: viscus merus est vestra blanditia. *Plant. in Bacchid.*

Retia subdola, fig. *Subdola* famose moneo fuge retia mœchæ. *Mart. 2. 47.* idest blanditijs fraudolentas. *Blandus* sermo. *Apoll. Arg. 3.* *Melliti* sermones. *Quid. Calab.* *Vox* dulcemens. *Triphid.* *Vox* blandita. *Idem.* Verba mollia. *Hem. bland.* 1. Hinc verbis palpum obstrudere molibus. *Blandiloquentia.*

Verbula fucata, & coquinaria. *Aristoph.* *Blanditiæ* molles, seu dulcia verba, *Auresq;* iuuantia verba. *Mellitis* *Veneris*, *Sirenasq;* caueto *Blanditias*. *Pleua* cupidinæ carmina blanditiæ. *Epith.* *Molles*, argute, dolose, flagitiose, dulces, mellitæ, lenes. &c.

BLASPHEMIA.

Impia in aduersos solutimus ora Deos. *Thib. 3. el. 5.* *Inuocat* iratos & sibi quique Deos, *Quid. 3. de art.* Et tua facillèq; ianiarunt carmina linguæ. *Idem. 1. de rem.* *Dixerat* inuictu quo mala verba Deo. *Id. in idem.* Verba execrantia edidit. *Id. 5. met.*

Quia magnos *Impia* *Diuos* *Læferit* acta graui lingua furore mea. *Rem.* *Cogis* & infans mente nefanda loqui. *Tib. 2. 5.* *Asper* a verba. *Idem 4. 4.* *Dicit* in æternos aspera verba Deos. *Quid* Deos probo aduocas. *Sen. in Agam. 3.* *Hinc:*

BLASPHEMATOR.

Sic sit in exitium, lingua proterua, tuum. *Quid. in idem.* *Lingua* proca in Deos. *Lingua* lingua. *Manitius.* *Elizænis* in Deos lingua. *Audes* *nympha* *Deum* perulante lacerare lingua. *Argen.* *Nec* tæsit magnos impia lingua Deos. *Tib. 3. 4.* *Execrator*, Qui profert execrabile verbum, dictum, &c. *Detestator.* *Execrabilis* lingua. *Et* dixit summo verba superba viro.

BO-

BOEOTIA.

Græciæ regio tria maria Peloponnesiacum, Siculum, & Adriaticum respiciens. Dicta quondam Aonia, & Messapia, & Cadmeis, à Cadmo Principe; Ogygia denique, & Hyantis, à Resibus Ogyge, & Hyante. Boeotia postmodum dicta, vt nonnullis placet, à boue, quem Cadmus secundum oracula inuenit; vel à Boeoto Ithoni filio Deucalionis, & Pyrrhae abnepote: quem pastores ita nominarunt, quod in paternarum bouum simo volutaretur. Vtuncque est insignis regio, & vrbe Thebarum, & Parnasso, & Helirone montibus Poetarum ingenio derantatis celeberrima. Non deest qui dirat hanc regionem è conspectu esse Euboeæ insule: at Attica Cytherone monte discretæ; in qua

Vrbes insigniores olim:

Aulis dicta, vrbs insignis, & portus in quo fuit statio Græcorum in Teucros coniurantium. *Sen. in Agam. V. suo loco.* Orchomenos, vrbs. *Ouid. 5. met. Anchedon, vrbs, de qua sup. lib. 7. met. Ithônus, vrbs. Caull. in Argon.* Quod tibi si sancti concesserit accola Ithônus, vnde Ithônia, Ithone.

Pleuron, vrbs, quam Melægriam epitheto nominat *Stat. 4. Theb.* Fictaq; cognatis aribus Melægria Pleuron: Quod in ea Melæagri mater titionem fatalem filij combustit, quod ipsius Melæagri forores adæd doluerunt, vt miseratione Deorum in aues fuerint commutatae. *V. Melægrides.*

Oechalia, vrbs, Euryti regia ab Oechalio fluuio eam præterfluente ita dicta. Hanc Hærrules funditus euerit, cum Eurytus pactam ipsi certaminis lege filium Ioien tradere recusaret, quam ille interfecto patre postea abduxit, & raramq; habuit: meminit *Virg. 8. Aen.* Vt bello egregias idem didicerit vrbes, Troiamque, &c.

Ascræ, vicus Boeotiz in aspero, & sterili loco in dextra parte Heliconis Hesioidi patria, qui hinc dicitur Ascræus. *Theophr. V. Theophrastes.*

Leuctra, vicus Boeotiz iuxta Thespias, circa quem Epaminondas Thebanus Lacedæmonios vicit, adeoq; attriuit, vt imperium inde deo reparare nequiverint. Hinc Leuctrica pugna. Leuctrica monimenta.

Leuctricæ puellæ, idest Hippo, & Miletia, siue Theano, & Euxippe Scædæfi filia, quæ à quibusdam Lacedæmonijs, qui apud eas hospitij causa diuenterant vim passæ doloris impatiencia sibi necem intulerunt. Re cuiusbus suis detecta, eoq; in rampo sepultæ, in quo postea commissa fuit pugna, qua Lacedæmonij superati fuerunt. Platææ, vrbs ad confinia olim Thebanorum, sub Cytherone monte, non longè à Thebis, cuius ciues platæenses sibi remigatione victum queritabant. Nunciat excubijs vigiles arsisse Platæas. *Stat. 6. Theb.* Hic victo, Mardonio & suis Persarum triginta myriadibus templum Ioui liberatori fuit extructum. Olenos, vrbs.

Montes.

Aracynthus, mons. *Vrg.* celebris ob Amphionis,

& Dircæ fontem. Rupes Aracynchi. Præta cruentantur Zerhi, victorq; canebar Pæana Amphion rupe Aracynthe tua. *Prop. 3. eleg. 13.* Helicon. Cytheron, montes. *V. suis locis.* Theumefos, mons haud procul à Thebis. *Stat. 4. Theb.* Parnassus, mons celeberrimus. *V. suo loco.*

Fluuij.

Cephisus, fluu. *V. suo loco.* Nyrriz, fluu. *Hom. de Ouid. 7. met.* Asopus, fluu. *V. suo loco.* Sæpè vago Asopi sonitu permota fluentis. *Prop. 3. 13.* Asopis ripa: Hic iam dispersos errare Asopide ripa Læncos equites. *Stat. 4. Theb.* Tilphossia fons est Boeotiz, cuius aquæ potu oli frigiditatem Tiresiam interijisse scribit *Aristophanes.*

Ismenus, fluu. qui Aulidem præterfluit — tæcitum ripa bibis Ismenon — Hinc: Ismenides vocatur accolæ — Ismenides ite frequentes. *Ouid. 6. met.* Quicquid Ismenus rigat, Quicquid Cytheron vertice excelsio videt. *Sen. in Hærr. fur.* Boeotiz regionem intelligit. Ismei loca, nempe fluuio irrigata. *Sen. ibid.*

Synon.

Boeotia tellus. *Ouid. 12. met.* Boeota tellus. *Ibid.* Boeota loca. *Sen. in Oed.* Boeotica regna. Boeotiz vrbes. *Statius lib. 4. Theb.* Hyantia, præfrè. *Plin.* vnde Hyantes ipsi Thebani dicti sunt. Aonia. *V. sup.* vnde Aones, & Aonij. Aonius iuuenis, populus, &c.

Arua Olenia. *Sen. in Oed.* ad Oleno oppido, prope quod Amalthææ capra nutrita fuit, vnde Olenia nuncupata.

Panopes arua. *Ouid. 3. met.* sic dicta à Panope Nympha marina.

Terra Cadmeis. *Theoclyd.* à Cadmo, quæ homines armatos produxit è dentibus serpentis à Cadmo interfecti seminat, qui vt primum è terra nati sunt mutuis bellis, & vulneribus omnes ad quinque perierunt. *V. Sen. in Oed. ver. 731.* Boeotij agri, *Id. 1. Theb.* Boeotios colonus agros vrberis tondes foli.

Thisbe, vrbs Boeotiz à Thisbe Asopi filia cognominata, columbis affluens. Aonius, Thebanus, Boeotius, a. um. Ripa nutritus in illa Ad quam Gorgonei delapsa est penna caballi. *Iun. 3. sat.* idest in Boeotia apud inuicem Heliconem.

BOEMIA.

Germaniæ regio, trium ferè dierum longitudine, totidemq; latitudine Hercynia situa, necnon montibus vndique cincta, Albi fluuio irrigata. Habet finitimos ab Eoo Morauos, ab Arcto Saxones, ab occidente Norros, à meridie Pannoniam superiorem, vel Austriam. Vrbes habet Pragam Metropolim recenti sub Ferdinando II. Cæs. victoria claram; Agram, Marcomanniam, vnde Marcomanni belligeri quondam populi; Mucham, Crudiman, Litomessium, & alia, quæ à reuerentioribus Cosmographis referrentur, sed hæc diffusius in *Grædæ Mercat.* Quadi, pop. Boemiæ: sunt qui scribunt Bohemia. Marcomanni, pop. qui à ad Morauam spectat, quæ Bohemiæ cotermina est. Boemi, pop. Boemicus. Boemica regna, tellus, &c. Albus, fluu. qui Pragam Metropolim perficit. Boemus amnis. Praga, vrbs quæ etiam Casurgis Thierac Carolinz, saluberrimis aquis celebre oppidum.

BO M.

BOMBYX.

Vermiculus fila ducens. *Clemens Alexandrinus* ē bombyce verme existerē scribit hirsutum campē: inde 3. met. nouum gigni factum inquit, qui bombylius vocetur, qui serica flamina telis araneis sumilia texendo trahat, vbi obseruat, *L. bombyx* pro verme, masculini generis esse; pro materia feminini.

Bombycina vestis. V. *sua loco*. Vestis bombycinum, vestimentum ex bombyce, quo vtuntur serē Turcæ. Formineum lucet sic per bombycina corpus. *Mart.* 8. 68. V. paulū inferius: *Nebula linea.* Tam lene nec bombyx pendulus viget opus. *Idem* ep. 33. *Bombycinus.* Delicias, & panniculū bombycinus vrit. *Iun.* sat. 6.

Mollis lana Æthiopum. *Virg.* 2. *Georg.* Quid nemora Æthiopum molli canencia lana, vellera quæ vt folijs depētant tenuia Serēs, nisi fortasse intelligenda sit de Gossipio prima pars. V. *Frutic.* Coa vestis. *Tib.* à loco, vbi multa huius copia. Sunt qui scribunt *Cea*. V. *infer.* Cor. **Bombycum telæ.** Bombycum tenuissima fila, vellera, &c.

Nebula linea. *Petr.* *Arb.* pro veste fatis tenui, ex qua dilucide membra patent. Palam prostrare nuda nebula linea: metaphoricōs, quamvis aspersuicula, fatis tamen accommoda. Hinc *Horatius* lib. 1. sat. 3. Cois tibi cernere penē est, vt nudam, & *Quid.* Vellera mollibat nebulas æquantia tractu. Vt denudet vestis feminas. *Plin.* dixit, quia licet cooperiant artus ob tenuitatem, tamen appareat, quod clarius expressit *D. Hieron.* ad *Laiam*: vestimenta paret, quibus pellatur frigus, non quibus vestita corpora nudentur. Tenui veste perspicua femina, ex eadem. Textus pellucidus. *Tertull.* Nebulosum Syрма. *Fulg.* *Mytholog.* 1. nempē tenue amiculum lineum, sive bombycinum, quod nec panni crebritatem, nec telæ densitatem, sed nebulæ raritatem æmuletur, vt inquit *Turneb.* Vestes vitæ, per metaph. dici possunt vela serica. Carbasci venti, texta pellucida, &c. ē *Petrone* *Arbitr.*

Serica campē, nam campē vermis genus hortensis est, ad cuius similitudinem Bombyx nascitur, qui sericum ex se trahit. Folliculus, dici potest, quo bombyces includuntur, dum serica contuunt, vultū hirsutū.

BOMBARDA.

Barbarum vocabulum pro tormento æneo, nunc vulgō *Artilleria*, *canon*.

Tormentum murale. *Virg.* 12. *Æn.* licet enim tunc huiusmodi tormenta non reperirentur, cum tamen ad muros deliciendos nunc potissimum vsurpentur, illorum instar nuncupari possunt. Ærea belli machina. *Petr.* Cauaque æra corusco igne tonant, crebrisque lacessunt ictibus auras, Ac validis disposita sonoribus æra complent. *Petr.* Pondera tormentis volitant simul ænea vastis Pondera terrifico sonitu penetrantia nubes, atque hominum conitrus instat terrentia mentes. Displodunt tormenta globos cum murmure vasto.

Gauliq; explosis centum restantur ahenis Tormentis. *Arcuf.* Imperat ingenti explodi tor-

menta fragore Ænea. *Idem.* Abfulsit explosis ingentibus ære cauato Saxis nigranti mista cum puluere flamma. *Idem.*

Muralis machina. *ex Virg.* Interea horrifonis petit ærea machina bombis. *Codrus.* Machina terrifico quam fulminat ænea bombo. *Mirand.* Vulcanicum medio plumbum cum prouie ære. Muros quatens machina. Martium fulmen. Belligerum fulmen tri fies edens sonus. Fulminans terrifico bombo machina. Fulminis æmula. Horrificum imitans sonum concussi Olympi. Fulmineo validos quæ deicit impetē muros. Tormentum ingentem lato vomens ore fauillam. Ingenti fulmine muros Concucit igniuomo puluis ab ære globus, *ex petr.*

Æris longa caui series circumsonat ore Centeno centum ructans in monia sphaeras, Sphaeras quæ aditus clausam patebat in vrbe: descript. Centum ex ære tubos vastis mugitibus orbes. Qui totidem vomerent obfesse in monia gentis. Ænea terrificos explodat fistula bombos.

Epith. Screpens, strepitans, horrifona. **Pila plumbea**, vel faxea, vel ferrea, quæ ex ipso tormento exploditur. Globus: Sphaera: Orbis, vt *sup.* Plumbum: ferrum: faxum, &c. *fig.* V. *sua loco*.

Puluis stratus, dicitur, quo vtuntur ad explodendos è scopis, siue ex ipsis tormentis globos. Puluis tormentarius. *Layman.* Non præcauendis læta periculis Tormenta late flammivomo sinu. Metusq; & obscuræ ferebant puluerum per inane mortes. *Idem* in *ed.*

Pyrotechnicus puluis. Puluis sulphureus. Puluis Pyrius, nempē igneus. Pyrotechnicus. *Idem* cum superioribus significat etiam artificia.

Pyroboli, vulgō *raff.* ex pyrotechnico confecti, & hi: faces missiles, ignes mulles, flammæ missiles. V. *ignis missilis*.

Rochetæ, à *Casimiro Siemienvieze*, equite Lithuano in suo volumine Artis magnæ Artilleriæ, nuncupantur pyroboli præsertim, qui per ductum funem vitro excurrunt, redeuntq;

Fistula ignifera. V. *Scelopus*. **Loricæ viuicæ.** V. *sup.* in bellica instrumenta.

BONA DEA.

Quænam fuerit, quodq; nomen haberet, ac vnde originem traheret incertum adhuc. Nonnulli Fauni vxorem, vnde Faunam alij matrem Deū: alij denique alia sentiunt. Hanc *Varro* scripsit tantæ pudicitæ fuisse, vt nemo illam, cum vixit, præter virum è maribus vidcrit, nec nomen eius audierit. Quare illi in operto mulieres sacra creabant, Bonamque appellabant Deam. At sacrificium fæbat per Virgines Vestales, vnde *Cic.* Sacrificium Bonæ Deæ fit per Virgines Vestales, fit pro pop. Rom. fit ab ea domo, quæ est in imperio, fit incredibilis ceremonia, &c.

Verum aliter à Iuuen. *sat.* 6. eiusdem deæ describuntur sacrificia. Nota Bonæ secreta deæ, cum Tibia lumbos Inecat, & cornu pariter, vinoq; setuntur Actonizæ, cinemq; rotant vultante Priapo Manas, ô quantus tunc illis mentibus ardor Concubitus? quæ vox fastant libidine, quantus ille meri veteris per crura Libidientia torrens, &c. Et quæ sequuntur. Hæc autem

autem apud Græcos Cotyto, siue Cotyrto dicebatur, eodemque modo ab Atheniensibus fecunditas colebatur, quo à Romanis fecunditas Bona Dea. Lege *Inuen. sat.* 2. v. 92.

Dea Fauna. Dea fauæ. Dea fœntæ. Veter. Muliebris Dea, vtpotè quæ sacrificium sibi à feminis tantum fieri peroptabat. Fœminea Dea. *Prop.* 4. Fauni vocant Dryades: sic Romani censebant. v. *inferius in Dips.* pag. 284. V. Fauna.

BONA V. Diuina.

BONITAS.

Probitas. Pietas. Iustitia. Æquitas. *Mart.* Vita integritas, ex *Hor.* Integer vitæ, scelerisque purus. incorrupta fides, nudaque veritas *Horat.* 1. od. 22. Simplicitas. *Quid. Mart.*

Rectum. Æquum. Honestum. Vita sine erimine. *Quid. de nuc.* Vita sine labe. *Idem epist.* 6. Vita Dijs digna. *Lucret.* Amor recti. *Mart.* insignes mores. Sanctissima vitæ acta. Mores inodestissimi. *J. fil.* 1. Hinc:

BONVS.

Probus. Insignis pietate vir. *Virg.* 1. *Æn.* Quo iustior alter, nec peccare fuit. *Idem.* Mens conscia recti. *Idem.* Iustus: iustior: iustissimus. Seruatissimus equi. *Virg.* 2. *Æn.* Vir pietate grauis. *Idem.* Amantior æqui. *Idem* 1. *Æn.*

Innocuus. *Quid.* .. *met.* Cultor numinis. *Idem.* Iustitiae cultor. Integer vitæ, scelerisque purus. *Hor.* 1. od. 22. Proposititæ nam, idcirco constans. *Idem* od. 27. Custos recti. *Mart.* Iustitator honesti. *Idem.* Iustitiae tenax *Inuen. sat.* 8. Non virtutis egens. *Virg.* 2. *Æn.* Æqui cultor. *Quid.* 6. *met.* Timidusque Deorum. *Idem.* Timens Deum.

Pius: pietate præditus. Insons. Innocens. *Sen.* in *Thyest.* Resperius nulla labe. *Idem.* Iuratus. *Idem.* Pectora non calcata candidiora niue. *Quid.* 4. *epist.* 6. Omnigena iuuenis virtute micans. Sincerus. Æquus. Vitro carens. *Sen.* in *Thyest.*

BOOTES.

Qui Bubulcus, & Arctophylax dicitur Cælestis Vrsæ custos, & auriga Plaustræ. V. *supra Arctophylax.*

Sidus Bootæ. *Mart.* Hyperborei. *Idem* 4. 3. Flabra Bootæ. *Claud.* Ventu septentrionales, vbi hoc sidus quammaximè potest. Sarraca Bootæ. *Inuen. sat.* 5. à vocabulo sarracum, quod est plaustræ genus. Frigida circumagiunt pigri Sarraca Bootæ Vrsæ sidus. V. *sua loc.* Parthaliæ Virginis gelidus axis. *Quid.* 2. *epist.*

Sidus tardum. *Prop.* Icarij sidera tarda boues. *Idem.* 2. 23. Sidera Scythici poli. *Mart.* 6. Clarumque verterant isceptum stellæ iugum. *Sen.* in *Troad.* 3. Parthasis obliquos Helice cum verteret axes. Custos Vrsæ. *Quid.* 2. *fast.* Placidi Bootæ pigra plaustra. *Mart.* 8. 21.

Custosque sui tardus plaustræ. *Sen.* in *Thyest.* 4. in *chor.* Tollitur, atque vrget glacialis plaustra Bootes. Sicca Lycæum resupinat plaustra Bootes. Haud obscura cadens mittit tibi signa Bootes. Flexerat obliquum plaustrum remone Bootes.

Epith. Piger, tardus, gelidus, Arctus, setus, rigens, serus, glacialis, lentus. ex *Mart.*

BONONIA.

Quæ etiam Felsina vocatur in antiqua descriptione princeps vrbs erat Etruriæ Apennini radicibus adposita ad anhem Rhenum Aperiola torrente micant vrben interfluente tota Orientis exposita, quæ est Ausur: Sed nunc in Ænnia recentitur, vnde *Mart.* 6. 85. Fœnde tuo plancius in Ænnia. Potens est nobilitate, di, bus magnifica, portibus frequens, in qua est Academia, quam Theodosius Imperator anno Domini quadringentesimo vigesimo tertio instruxit.

Felsina. Rhenus, fluuius propia vrbe, Vrs Felisina. *Mart.* Felisui lares. Sutor cerdo dedit tibi culta Bononia iunus, &c. *Mart.* 3. 58.

BOREAS.

Ventus frigidus, & sicus inter Septentrionalis spirans, & exortum solstitialem. Hoc etiam nomine Thyraz quidam Sermonis filius raptor Orithyæ Erichthonij Athenarum Regis filiz: vnde factus fuit occasio fabulandi poetis Orithyam à Borea fuisse raptam. V. *Orithyæ ex qua Calain, Zetheneque* filios suscepit, vt latius est videre apud *Quid.* 6. *met.*

Aquilo, quanvis diuersi sint inter se, tamè ex eadem parte spirant. Boreæ frigus. *Virg.* 1. *Georg.* Spiritus Boreæ. *Idem* 12. *Æneid.* Boreæ vires, *Idem* in *epist.* Vis Boreæ. Horror Boreæ. *Val. Flacc.* 7. Boreæ minax. *Sen.* in *Thyest.* Imperus. *Idem* in *Troad.* Flabra. *Prop.* 2. 19. Vis Borealis Boreæ stridor. *Mart.* 7. 35.

Afflatus Threicius, idest Thracius, vnde flare videtur. *Petr.* Et quæcumque fugant inductus flamine nubes. *Quid.* 1. *met.* Thracius ventus. *Hor.* 1. od. 25. Animæ Thraciæ: Impellunt animæ lintea Thraciæ. *Idem* 4. od. 12. Qui gelidam spargit ab axe niuem. Acrios rapido peruectens turbine campos.

Occurrit gelidus Boreas, pelagusque retidit; Nam modo Threicio Boreas, modo currimus Euro idest nauigamus. Sicco quos asper hiatu Perfolidae Boreas. Cum grauis armatur Boreas, glacieque niuali Hispidus, &c. esse putat Boreæ triste furentis opus. *Quid.* de nuc. Omne Dei rapidis nemus ingemiat axis. *Valer. Flacc.* 1. Arg. Cum Boreas Scythica stridulus arce furit. Non alter Boreas Rhodopes à vertice præcepit. Quum sese immolat, &c. *Ventus.* & *Septentrio.*

Epith. Durus, septentrionalis, frigidus, gelidus, præceps, Threicius, asper, grauis, stridulus, violentus, fridens, procellosus.

BORYSTHINÆ.

Scythiæ fluuius, alter inter omnium maximus, & vberrimus: de quo multa *Herodorus lib.* 4. cuius aquæ ad potandum sunt suauissimæ, magnosque pisces alunt exolles. Huius autem fluminis aqua certis temporibus (nempe ætatis) cærulea est; poirè est omnium tenuissima vel hoc indicio, quod Hypani fupernat ob summam aquam leuantem, quæ ex septentrionalibus locis fluunt. Lege *Athen.* lib. 3. Est etiam oppidum cuiusdam nominis ipso flumine irrigatum: Est etiam lacus eiusdem nominis ex ipso factus flumi-

flumine, ante cuius ostia, cum in mare labitur, est insula eiusdem nominis. Labitur autem in Carciniticum sinum ad Meotidem, atque inde in Pontum Euxinum, penes Oczacoviam, influit.

Annis Borysthenius. Cuiusq; Borysthenio liquidissimus amne Diaspes. *Ovid. 4. de Pont. 10. Hellespontus.* *Stroph. Strab. Plin. antiquè dictus.* Borysthenidæ, populi huius fluminis incolæ. *Prop. 2. 6.* Hinc etenim statum meruit mea gloria nomen Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.

Borystene vrbs, quæ etiam Olbia, & Borystenis, dos, dicitur à *Ptolemaeo & Pomp. Melita.*

BOS.

Taurus. Vacca, femina. Iuvenius. Armenta boum *Virg. 2. Georg. Vitulus:* vitula. Corpora boum magna *Virg. 3. Georg. Iunior, cas. in iuv. vacca* dicitur, & Iuvenia eadem est. *Plaut. M. Glor. Buceræ greges.* *Lucei.* Latini boues, in Epiro fuerunt immensæ magnitudinis à Larino Herculis bubulco. *Arcton.*

Bellua, quæ docilis terram proscindere aratro est. *Ovid. Muspentiunc greges.* *Hor. epod. 2. Vacca maritus, idest taurus.* *Pamph. Armenta buccera, idest valde cornuta.* *Ovid. 6. met. Cultor agri. Cultorq; virentis agelli. Nati tolerare labores, Ruricolæque boues.* Fortis arat valido rusticus arat boue. Cornuque minaces Diuisifere boues.

Epith. Corniger, agrestis, hirsutus, tardus, torvus, ruricola, durus.

BOS FERUS.

Vitis. *Virg. 2. Georg. Latiusq; feri cornibus Vri.* *Sen. in Hipp. Bifontes villiosi. Ind. Siluestresq; boues, ex eod. & Virg. V. Fera.*

BOSPHORUS.

Ita dictus locus duplex in Ponto Euxinio à meabili bouis transitu, nempe cum Iupiter in boue mutatus, ex Asia in aduersam partem deuexit Europen. Estq; utriusque tanta angustia, vt & altitum cantus, & canum latratus ab vteriore littore inuicem audiri aliquando possint: est autem Bosphorus Thracius, & Cimmericus. Thracius iuxta Byzantium est quingentorum passuum spatio dirimens Europam ab Asia, quæ Darius pater Xerxis copias ponte ex nauibus simul iunctis transiit; & quæ Iupiter, vt diximus, deuexit Europen: vel Io in vaccam mutata transiit, & inde in Ægyptum per minorem Asiam, Phœnicem, Philisthorum maritima, transcurrit.

Cimmericus in introitu est Mæotidis paludis iuxta Tauricam Cherronesum, duotum nullum passuum latitudine, per quem palus Mæotica in Pontum defluit. Cimmericus autem à Cimmericis populis, qui partem eius frigidissimam incolunt, vel ab oppido Cimmerico, vt *Volaterrano* placet: vt alter dictus Thracius à Thracia regione. Ad primum.

Littora Byzantia. *Ovid. 1. trist. 9. Littora Bosphori.* *Horat. 2. 10. Cum duo montes Clausura profundi.* Hinc, atque hinc, &c. *Sen. in Med. Pontici fauces freti.* *Idem. Cyaneæ,* quæ sunt insulæ paræ in ipso Thracio Bosphoro. Qui medijs

incurrere in vndis montes dicuntur. *Ovid. 7. met. V. sui loci.*

Vastæ ostia Ponti. *Ovid. 1. trist. 9. & Val. Flacc. 1. Hic locus est gemini ianua vestra maris Ovid. 1. trist. 9. Angustum Propondidis os. Sal. 1. 14.*

Os freti, longæq; Propontidis vndis. *Ovid. 3. trist. 12. post fauces enim Abydi (si quis) in Pontum tendit* Propontis, quæ longus est finis inter Abydi fauces, & Ponti interiacet: tum sequitur Euxini ianua, propæ quam Byzantium est, vulgò *Stretto di Constantinopoli.* Bosphorum, & Bosphora capta manu Pompei. *Prop. 2. 9. Meatus fluctuosus. Apoll. Arg. 2.*

Ad alterum Synon.

Bosphorus Cimmericus. *V. Cimmerici. Mæotidis ostium.* *Horat. Frigidis Ponti plagæ. Sen. in Hipp. Colchi. Phasis. V. sui loci.*

BOVILLÆ, arum.

Oppidum haud procul ab vrbe Roma, via, quæ Ariciam ducit, vt inquit *Africanus.* Bouillæ, quasi bouis ista, quod eò vulnerata bos sua traheret infestina deuenerit. Cæcidit enim verò illud fuisse, cuius adhuc visuntur ruderes prope D. Sebastiani Templum vulgò nuncupatum, *Capo di boue,* in via Aopie: penes quod monumentum est. Cæcilie Metellæ Crassi Parthici vxoris; nec procul illinc Circus Antonini Caracallæ; vnde subiectus obeliscus insam delit Innocentio X. Pontifici, illum in vrbum traducendi, vt inferius. *V. Circus & meta Mæscellana.*

Quippe suburbanæ parua minus vrbe Bouillæ, Et qui nunc nulli maxima turba Gabii. *Prop. 4. 1. Orta suburbanis quædam fuit Anna Bouillis. Ovid. 4. fast. Ab Bouillis Clodius occisus fuit, vt docet Africanus.*

BRABANTIA.

Ita nunc dicta prouincia in Belgio, quæ maxima parte Aduaticorum, Amburaticorum, & Tungrorum regionem complectitur. Nomen vnde sumpsit adhuc incertum: sed regio quidem frugum feracissima. Huius vrbes sunt.

Louanium, Grudiorum sedes, quæ fluuii Desai irrigatur, academia nobilis vrbs. **Bruxella,** siue Bruxellæ, arum, Antuerpia. *V. sui loci.* **Buscoducum:** silua dueis, vulgò, *Belduc,* sita vrbs ad Disam riuulum. **Niuella, opp. Mechlinia,** vrbs nitidissima. **Gemblicum.** Traiectum ad Mosam vulgò, *Mastricht.* **Breda,** vrbs ex recenti Hispanorum, & Cæsariorum obsidione celebris. **Berga,** ad Somam fluuium, Soma fluuius. **Mist,** fluuius, qui Antuerpiam vrbeam perfecat. *V. sup. Belgium.*

BRACCHÆ, arum.

Genus vestimenti barbarum, sed nunc passim vlitatum.

Bracha Persica. *Ovid. 5. trist. 11. Tegmen barbarum.* *Corn. Tac. Calix follicantes. D. Hieron. Laxæ brachæ.* *Lucan. castæ da maritima.* **Campestre,** is *Horat. succinctorium,* quo in campo ad palum ludentes succindi pendulas partes velabant, *brachæ de tela.* De Bracchiis, seu Bracis lege *Notas eruditissimi Casauboni in Suet. apud Siliadum pag. 235. Pudendorum tegmina, siue regumenta. Anaxyris, dis. Græca vox Subilicaculum signi fcat.*

Subligar, is, *Mart. & Iun. 6. Sat.* Perizoma: in sacris paginis pro subligari. Pudendorum velamen. Femoralia *Suetonius*, & Subligaculum. *Cic.* Foeminalia: superior brachiarum pars pudenda, & femora obtegens, vulgo *calcei*. Virgacæ brachiæ: dixit *Prop. 4. 10.* possunt Theutonum amictus nuncupari: siue quæ pro famulorum usu sunt; à *Iuvna*. V. *Propter*.

BRACHIVM.

Lacerti. V. *suu locu*, Remi corporis. *Ovid. epist. 17.* Cum patietur hiems, remis ego corporis utar. Vinæ. Blandisque virum complectitur vinis. *Stat. 3. silv.* Candentia subdit brachia. Fulgentia brachia collo inijcit. Submittiturque graues humeros, & fortia laxat Brachia. Contendit telum, diuersaq; brachia ducens.

Brachiaq; ad superas inexterritus extulit auras, Intentaq; brachia remis: Ostendit latos humeros, alternatque iactat Brachia. *Virg. 5. AEn.* Brachia protendens, & verberat ictibus auras. Illi inter sese multa vi brachia rollant in numeris. *Virg. 1. AEn.* Lactaram liquido brachia lenta mari. *Ovid. epist. 17.* Iamque fatigatis humero sub vitroque lacertis. Fortiter in fummas erigor altus aquas. *Idem.* Et subito lassus vires rediere lacertis, Visque quam fuerat mollior vnda nubi. *Idem.* Torus. V. *Lacerti*.

Epith. Brachia lactea, candentia, fulgentia, fortia, cupide vinæ. *Ovid.* splendida, libera. Fordata tabo, sanguine, &c. pallida.

Brachiorum partes.

Manus. Digiti. V. *suu locu*.

Cubium. i. & Cubitus, us. Est curuatura brachij, ubi lacerto iungitur. Ossis ingentia cubiti — cubitque ingentia fregit Ossis nec, &c. *Ovid. 12. met.* Cubitus, cum significat mensuram. V. *Mensura*.

Lacertus. V. *suu locu*. Torus est brachij pulpa, vulgo (*pessa del braccio*.)

Epith. Capitiuus: capitiuis vineta lacertis ecce parabantur. *Ovid.*

BRACTEA.

Tenuis lamina, quæ dum plicatur crepitat, vt aurum illud, quod ex orichalco fit, & vulgo dicitur *spella*. V. *Lamina*, Bracteola. *Iun. 13.*

Metalli tenuis lamella. Charta plumbea: *Sueton.* qui sic vocat plumbi laminam; & sic etiam: Charta stannica, *Angulo*; Lamina aurea, *Argentea*, *græc.* Lanna: apud *Mart. 9. 23.* Et crepet in nostris aurea lamina toris.

Sumitur etiam bractea pro illo signo, quod in summis ætiorum culminibus, siue in turrium verticibus, metrisve imponitur ad ventos indicandos, quæ quidem signa cum varias habeant figuras, variè etiam possunt denominari. Triton. *Lat. Iun.* quod huiusmodi figura potissimum in Gallia vtantur, nos vulgo in Italia nuncupamus, *banderolæ*: idem autem ex *Virgilio* nomen, nempe Triton, exerpit. *H. Iunius*, Sagitta; si ad eius formam facta sit; & sic de alijs.

BREVIS.

Breuitas. Breuior. Non longos, fig. Non faciet longas fabula nostra moros. *Ovid. 2. fast.* idest ero brevis. Parcarum exoras penia, breuesque

colos. *Mart. 9. 18.* idest: breuitatem temporis concessi.

BRIAREVS.

Qui alio nomine Ægeon nuncupatur. gigas fuit, Cæli, & terræ filius, quem poetæ finxerunt centum habuisse brachia, & quinquaginta ventres. Hunc fingit *Homerus*, cum Pallas, Iuno, Neptunus, alique ex Dijs nonnulli aduersus Iouem conuassent, persuasum à Tethide in Cælum ascendisse, vt Ioui suppetias ferret: Deoque coniuratos illius aduentu terrores, ab incepto desistisse: & cum Ioue in gratiam redisse. *Hom. 1. Iliad.* Tamen rebellis ab eodem, apud inferos relegatus, vbi à *Virg. 6. AEn.* describitur: Centumgeninus Briareus, &c.

Centumanus gigas. *Hor. 2. ed.* Auxilium cum Centumano, quem *Dij Briareæ Ægeona* vocant homines, qui robore multo, &c. *Hom. 1. Iliad.* Ægeon à mortalibus. Centumgeninus dux. V. *Gigantes*.

BRISEIS.

Patronymicum Hippodamiæ Brisei filia, quæ in Lynæssio Phrygæ oppido nata præstanti fuit forma Minetem virum habuit, qui pro patria fortiter obiit. Hæc cum ex præda Achilli captiua contigisset, adeo fuit ab illo adamatæ, vt deinde ab Agamemnone illi subrepta ob Chryseidam patri reddita, ex Apollinis oraculo, vt epidamiæ morbus cessaret in Græcorum castris, ipsius Achillis consilio, vt autumabat Agamemnon, in caussa fuerit, vt duæ is à Græcis congressibus, præliisque abstineret. Verum post illam redditam arma non sumptis ex indignatione, nisi prius Patrocli morte audita. V. *Hom. Iliad. 1.*

Hippodamia, nomen proprium, cum Briseis sit patronymicum. Lynæssis, dis. *Ovid. 4. trist.* ab oppido. Fecerit iratos rapta puella viros. *Ovid. 2. trist.* Caussa litis Regibus puella. *Sen. in Troad.* Ditata Marte tuo Lynæssia monia vidi, Et fueram patriæ pars ego magna meæ. *Ovid. ep. 3.* quam legito.

BRITANNIA.

Duplex dicitur regio Minor, & Maior. Minor est illa Gallia pars, quam olim Maioris Britannia populi habitant, quæ Norman-diam, & Ambianum continet. V. *Gallia*.

Maior autem de qua nobis modo fermo, est insula in Oceano Septentrionali sic dicta à Brionæ Rege, cum prius Albion diceretur ab albis moribus, cum Anglia, de qua diffusus est *suu locu*. Hæc sita est contra Germaniam, Galliam, & Hispaniam. Habet sub se Hiberniam insulam adiacentem, & Scotiæ regnum breui isthmo sibi coniunctum. Habet etiam Orcades, triginta nemp, plus minusve insulas modicis inter se discretas intervalis. Hebridæ etiam insulas quadragesimæ quatuor; quas vario nomine appellant. Varijs fuit Britannia denominata Regibus, nam Scotia suum, & Hibernia suum: nunc Anglorum Regi cuncta obediunt.

Vitimus orbis. *Stat. 5. silv. 1.* Et refluus circumfusa purgite Thule: quam voluit esse, quæ nunc Islandia dicitur. Albion. Anglia. *Virg. Iliad.* Et quam supremæ Tethyos vnda fecit.

Mart.

Mart. ep. 3. Orcades insule. Abus. *Procl. flue*
Abubus Fluu. insignis Vmber dicitur. Bedz.
Hebridz, quæ à *Venerabili Beda*, *Meguaniz*, *Betori-*
cz ab *Erbus*; *Inchades*, & *Leucades à Gyrals*;
Occidua insule; & *Ebudz à Proclom*, & *Flin*. *Scot-*
ia, *Hibernia*, *suo loco*, *Hinc*
Populi.

Britanni. Minima contentos nocte Britannos:
nam in Britanorū dies longissimus est æstivo
tempore, nox verò breuissima. Inde Caledo-
nio velata Britannia monstrò picta genas, &c.
Turba Britannica, Parui & postro diducta.
Britannia mundo, Et penitus toto diuisos orbe
Britannos. *Virg. l. 1. c. 1.* Quis tibi sepósitos
suasit adire Britannos. *Beirones. V. Gallia sub*
itis, Britannia minor.

BRITIA.

Vrbs in Transpadana regione à Cænomanis cõ-
ditæ, vt *Liuius* placet; qui cum Elitouis, & Belo-
uesio Ducibus ex Gallijs per Taurinos, & Al-
pes Italiam in Italiam fuerant transfressi. Cuius
est peruetusta, diues, populosa, ampla,
validis munita muris, arce superbiens inexplu-
gnabili. Veneto nunc patet imperio. Hinc po-
puli: *Beixonenses.*

Cynga supposita in specula. *Caroli. 68. ep.* Amata
Verone vrbs. *Idem*: ob vicinitatem. Cænoma-
norum vrbs, à conditoris. Cænomanis ha-
bitata vitis vrbs inelyca, quæ nunc Brixia,
Mellas, fluu. Brixiam prope labens.

BRVMA.

Solstitij hiemalis dies, quo Sol ingreditur pri-
mum Capricorni gradum, à Græco deducto
nomine secundum *Seruum*, quasi breues dies:
eo enim sunt tempore breuissimi.

Glacialis brumæ frigora. Sub loue nudus ago-
glacialis frigora brumæ. Horrida cano Bruma
gelu. Cum bruma rigeret. Piger rigor, ab effe-
ctibus. Tandem brumæ nives adfert, pigrumq;
rigorem. Reddis. Brumans Capricornus inerte
Perninimas cogit lues, & maxima noctis
Tempora.

Aut rigida cum iam brumæ discussit decus. Ne-
morunt, & nivali cuncta coarctinxit gelu. Vsq;
sub extremum brumæ tractatibus ambrent.
Tempus, siue tempora brumæ. O vnam hi-
bernæ dupliciter tempora brumæ Clausas
ventis brumalibus imbres Inuenit, & pauidas
hiberno sidere classes. Brumæ diem spatij bre-
uioribus arctat. Brumale tempus, frigidus
Brumalis ventus. *V. Hierni, frigus.* Hybernium
sidus, nempe frigoris tempus.

Epith. Cana, iners, fridens, algida, rigens, into-
lerabilis, alba, horrida, rigida, &c.

BRVNDVSIVM.

Vrbs in Calabria clarissima cum portu celeberrimo
ad mare Adriaticum dicta & Messapia, &
Peucetia, tñ Brundisium, & Brundisium, Bre-
undisium, & à *Steph.* Brentesum. Portus olim
inelytus, ex quo Romanis tutissimas quondam
sunt in Græciam transitus, nunc repletus est
ades, vt vix tremibundis per eam currere liceat.
Arcem habet munissimam. Vsq; ad franc vrbe
via ab Appio fuit deducta, eiusdem sumpto no-
mine; & nobili etiã fonge vrbs ipsa nobilitate,

Brundisina littora, mœnia: testatæ arua, &c. Extre-
maz Ausoniar fines: quamvis ad extremas Hy-
druntinæ regionis oras hoc etiã synonymum,
extendatur. *Ouid. l. 1. trist. 3.* Brundisij portus
Brundisius portus. Pompeij carceris nota;
ibi enim obfessus fuit à Cæsare, vnde sibi fuga
in Græciam salutem reparauit. Messapia, vt *Sup.*
in hist. Brundisij tutas Magnus confecit in
arcas. *Luc. 2. Phœf.*

Brentesum, à Brento quodam Hercules filio, si
Steph. credendum, aut à ceruini capitis simili-
tudine, quod Messapij sua lingua Brentesum
appellant.

BRVTVS.

Brutorum primus fuit L. Iunius Brutus fororis
Targumij filius, qui quod stultitiam simulaf-
set, ne ab auunculo occideretur, Bruti nomen
adeptus est: de quo meminit *Ouid. 2. fest.*

Brutus erat stultus sapiens imitator, vt effect Tulus
ab insidijs, dire Superbe, &c. Hic exactus re-
gibus, ac ciuitate in libertatem vindicata, pri-
mus Romæ cum L. Tarquinio factus est Con-
sul, rebusq; multis præclarè gestis tandem eo
in prælio, quod ad Regillum lacum commissus
fuit, occubuit, quæ Romanæ matronæ, vt for-
tissimum pudicitie mulieribus vindicant annũ
integrum luxerunt. *Leg. Liuium, Dionys. 6.*
Amix superba Vltoris Bruti. *Virg. 6. AEn.* Ro-
manæ libertatis vindex. Assertor pudicitie Ro-
manæ. Regum exactor nobilis.

M. Brutus, qui fuit vnus ex Iulij Cæsaris per-
cussoribus. Hic in campis Philippijs ab Octa-
uio, & Antonio victus, necem sibi conficiunt.
Leg. Dionem.

BRVTIL.

Cicebatur populi, qui Calabriam incoluerunt.
Quo autem pacto illam incoluerint, nomenq;
illi Brutiorum dederint sub anno ab. V. C. 394.
narrat *Diadumenus Siculus*, quem lege anno 5. Phi-
lippi Macedonis. Hi Lucanorum olim patres
fuerunt, qui excussio feruitutis iugo, trans Lau-
siulium sedes posuerunt, vnde Brutij, à Lu-
canis dicti fuere, nempe illorum lingua fugi-
tici. A Romanis autem, Brutij appellati sunt,
quasi bruti, hoc est stupidi, & vecordes: Quia
ignominia ideo notati sunt, quod secundo Pu-
nico bello ad Annibalem deficiissent: obsequi
perfidiam semper deinde sine honore, sine di-
ginitate habiti sunt ad seruilia tantum opera,
& vltora munia soliti compelli. Postea verò
Calabridi sunt, & Salentini, partem scilicet
incolentes Calabria, quæ ex tunc Italiae
latus incolebant iuxta fretum Siculum, vbi
etiam promontorium Brutium fuit, quod Scy-
lium à *Proclom* dicitur. Horum oppida.

Cerilli, vulgò Cerilla. Clamptia, *Amantia*. Tem-
sa, siue Tempia, vel Temesaj, cuius situs pro-
pè speculatur marinam, cui nomen vulgare Ter-
re lophi. Terina, nunc Nucera, Lametia, nunc S.
Eufemia. Scyllæum in ceruice Scyllæ scopuli,
vulgò Scyllæ, & vltra fretum: Rhegium, &
pop. Rhegin. Locri cognomine Epizephyrij
nunc Bracc. Caulonia, nunc Castell. Scylla-
ceum. nunc Squillam. Croton, nunc Crotona. Peta-
lia, nunc Belagista. Ruscianum, nunc Rusciano.
Mo-

Metropolis verò Brutiorum Consentia, nunc *Cosentia*. Thuri; olim Sybaritæ, quamvis ab alijs inter Lucanas reponantur. Pandotia, opp. cum A. heronte fluuio; quæ duo nomina cum Alexander Epirorum Rex in Epiro ancipiti oraculo monitus fatalia evitare vellet, in eadem incidit, atque perijt.

Synon.

Brutia tellus, terra; humus; littora: ex *Poet.* Brutius Pontus: *Sen. in Thyest.* Brutus ager: *Poet.* Brutia faxa: *Presl. sat. 6. V. Calabria.*

BVBO.

A beuis mugitu dicta ausmonstruosa funeris, aut alterius calamitatis semper nuncia. Nam frequentius conspicit solet, & audit in templis turribus, aut domibus insidens, antequam pestis incipiat grassari: unde fortasse morbus in ipsa peste crudescens dicitur bubo, nempe inguinum inflammatione, quæ nisi erumpat, illico ad extremum deducatur hominem. Huius cor, si imponatur sinistræ mammae mulieris dormientis, cessant nonnulli (nisi fabulosum sit) fore, ut omnia secreta pronunciet.

Quæ dirum mortalibus omen nunciat *Ouid. 5. met.* Fædæque sit volucris, vcnurū nuncia luctus. *Idem.* Noctis aus: Si quando luce vagantem Noctis auem cernunt. *Ouid. lib. 11. met.* quod ad volucres alias ne cū vagari solitas pertinere potest. Prænuncia fari aus. Alas noctuagæ. Triste canens volucris. Tælis profanus. *Ouid. 5. met. V. inf.* Humano generi tristia fata canens. Qui diræ nuncijs esse solet mortis. Bubulæ horrendum fatali carmine bubo. *Ouid. in Phædram.* Et feralia bubo Damna canens. *Stat. 3. Theb.* Scæraque culminibus ferali carmine bubo Vifa queri, & longas in fletum ducere voces: descripit.

Noctē sedens tetrum canit importuna per vmbas Carmen aus. Sedet in aduerso nocturnus culmine bubo, Funerisq; fatus edidit ore sonos. *Ouid.* Tectio profanos incubuit bubo. Omnia feralis tristia bubo dedit. Tristia mille locis signis dedit omnia bubo, ex *Poet. V. Aus augurales.* Strix nocturna. *Stat.* possunt etiam buvolucres, sicut. Ita appellari, quoniam diuersæ sint striges. *V. Læmia.*

Alcalaphus: dicitur etiam bubo, in quem mutatur Alcalaphus dicitur ab *Ouid. 5. met.* quod indicalisset, Proserpinam, dum à matre ab inferis repetebatur, septem grana pomi punici gustasse, & ierunia iussa soluisse: unde *Idem 5. met.* Alcalaphus vidit, quem quondam dicitur Orpheus Inter Avernales haud ignoratissima Nymphe Ex Acheroe suo turpis peperisse sub antris; Vidit, & indicio reductum crudelis admittit. Inpemit Regina Erebi, testemq; profanum. Fecit autem, sparsumq; caput Phlegæthontide lymphæ In rostrum, & plumas, & grandia lumina vertit. describit.

Epith. Sinister, trepidus, funereus, Seygius, dirus, lucifer, mortuus, ater, feralis.

BVBVL CVS.

Minister armentorum. *Ouid. 3. fast.* Armenti magnifier. Armentorum custos, ex *Virg.* Armentarius. *Idem.* Armenti custos. *Ouid. 11. met.* Non

hic armenta, gregesq; Horridus obsteruo iam pastor, & armentarius olim Fessius, vt incubuit baculo, faxoq; reitred. *V. Pastor.*

BVCINA.

Buccinæ murmur. *Sid.* Murmur minax conuulsum. *Hor. 2. od. 1.* Bello dat signum rauca cruentum buccina Excitat insectos tumalis buccina somnos. Tum verò ad vocem celeres, quæ buccina signum Dira dedit rapitis concurrunt vndique telis *Virg. V. Tobæ.* Clamor, Lætus Claticum.

BVLIO.

Vulgò, *Respo. à Botta.*

Rana turpis. *Hor. epod. 5.* Rubera: rana rubeta turgens. *Prop. 3. eleg. 5.* Veneni plena rana. *V. Rubeta.* Ranarum viscera nunquam Inspexit. *Iun. 3. 1.* Rubetarum exitis ad veneficium.

BVLLA.

Erat gestamen triumphantium, quam in triumpho præferebant inclusis intra eam remedijs, quæ cedent aduersus inuidiam valentissima. Hinc deductus mos, vt bulla in vsum puero- rum nobilium vsuaretur ad omen, & vota conciliandæ virtutis ei similis, cui primis in annis munera illa cessarent, nempe Tarquinij Pisci filio. Hæc ex *Macrob. & Asconio.* Bulla suspendi in collo infantibus ingenuis solet aurea; Libertinis scortæ quasi communens pectus puerile. Quam mortem à præfatis Gentibus in Christianum ritum cessisse videmus, cum Ceras sacras Agnum De præfatis imprefsum, & peculiari benedictione à Pontificibus sacratas, e collo puero- rum suspendunt fideles ad munimen aduersus veneficia, & huiusmodi. Gestamina primæ ætatis. Pueri gestamen honoris. Crepundia. Bullas puer. idest bulla exornatus. *Iun. 14.*

A nobis verò: Cere sacre, sacrate: Agnus faceret Agni signa sacri.

Est it. m bulla, quam facit aqua pluuiæ: sicut pluuius per lucida Cælo surgere bulla solet. *Ouid. 10. met.*

BVSTVM.

Est propriè locus, in quo quis comburebatur, siue rogus exultis: ramen pro sepulcro etiam vsu- ratur. Sunt etiam qui bustum dicunt appellari ipsam cadaueris visionem. *V. Sepulcrum. vii. m. R. qui. Fama.*

Calens fauilla amici. *Hor. 2. od. 6.* Meta fauilla. *Prop. 2. 1.* Ornabit cytos ad mea busta sedens. Vitor; qui faces ad pyras accendendas præparabat, & immittebat. *Mart. 3. 87.* Bustuatus, qui bustum componebat.

Epith. dirum, intellex, charum, Hostile.

BVSYKIS, dis.

Tyrannus Ægypti, qui hostes Dijs immolabat suis: & ab Hercule, cum & ipsum immolandum interficere voluisset, superatus, & interemptus est; eiusq; sanguis per aras effusus, in quibus ipse hostes suos immolauerat, vna cum Amphidamante eius filio, & præcone Chalabe, & aræ ministris. Fuit autem Neptuni, & Libæ Etyah filius; eodemque tempore fuit, quo Danaus Aigiuli imperabat; de quo *Virg. 3. Georg.*

Aut illaudati vident Bufyridis aras; sicut qui sine, y scri-

ferbant. Mareoticus arbiter arx: *Stat. 4. fil. 6.*
 Ut qui post longi sacri mostrator iniqui Eluic
 pluvius victimæ cæsus aquas. *Ovid. in Iun. Antei*
frater. Pater Amphidamantis: Quem filii Her-
cules, ne paternæ crudelitatis superstes esset, &
hæres vna cum patre interemit, ut supra in his.

BYXVS, g. f.

Vel Buxum. Buxus, quod ad buxum pertinet.
 Cytoriæcum arbutum: *ex Ouid.* quod in Cytoro
 satis abundat. Cytoriæcum pecten. *Idem.* Buxe-
 us. *Ouid. 4. met.* Tibia buxæ, *ex eod.*

Buxus etiam sumitur pro tuba, vel tibia buxæ.
Stat. Claud. Tuba. Celæne buxus: Fœda Celæ-
 nea committere prælia buxo. *Stat. 2. Theb. vbi*
Lailant. ab vrbe Celæne, de qua Mariyas, qui
cum fistula sono Apollo cœrauit; ibi enim di-
citur tibiærum vsus inuentus primum.

BYBLIS.

Mileti filia ex Cyâne Mixandri fluminis Nym-
 pha, & Cauni soror; quæ fratris speciosissimi
 ita cepit amore ardere, ut eum epistola quoque
 in amplexus suos pellicere fit ausa. Atqui Cau-
 nus nefandam fororis libidinem detectatus, ex
 patria aufugit: Byblis verò insecuta, cum iam &
 Cariam, & Lyciam, & Lelegas peragrasset, la-
 boræ, & lacrymis confecta Nympharum misera-
 tione in fontem fuit commutata. Fabulam
 totam habes apud *Ouid. 9. met.*

Mileti filia, fatis, *ex Ouid.* Mileti, dis. *Idem 9. met.*
 à patre. Cyaneis, dis, *ex eod.* à matre. Cauni
 soror, *ex his.* Byblis Apollinei correpta cupidi-
 ne fratris. *Ouid. 9. met.* quod ab auo (nam Mile-
 ti pater Sol fuit) appelleretur. Paphæas neptis,
ex his. V. *Mileti.* Phœbeia Byblis. *Ouid. 9. met.*
 V. *Caunus.*

BYZANTIVM.

Vrbs Metropolis Thraciæ longè clarissima, & me-
 morabilis contra Asiam sita è conspectu Chal-
 cedonis Bethyniæ à Pausania condita. Tum à
 Constantino I. aucta, suorum nomine Constanti-
 nopolis dicta, ubi sedem Romani imperij esse
 voluit: sita est ad Euriprum, habetque ex aduer-
 so Peram, quam vocant Galatam in cornu By-
 zantino: veterem Genuensium coloniam. Huius
 vrbs descriptio erit infra. V. *Constantinopolis*
 cuius incolæ excedunt septingenta millia.

Celsa qua Bosphorus arce splendet. *Claud. 1. in*
Rus. Bosphoro enim Thraciæ imminet, & adia-
 cet. Quæque tenent Ponti Byzantici litora fau-
 ces. *Ouid. 1. tris. 9.* Bosphorus Thracius: sumitur
 enim pro ipsa vrbe. Byzantina mœnia. Byzantia
 ci lacerti: pisces intelligit. *Stat.* Quamque prius di-
 xere Lygo, hanc deinde Lacones Mutato veteri
 dixerunt nomine ab ipso Byzanti populi Duce.

BYSSVS.

Genus lini subtilissimi, & pretiosissimi, cuius ini-
 tium primum in Achia propè Elim. *Plin. lib. 19.*
cap. 1.

Byssinæ vestes. Vestimenta byssina. Tenue linum.
 Carthægis, vulgò *Cambria. Saxon.* figur. fit ex li-
 no Ægyptio, quod Diocrosum vocatur: Byssinus
 amictus. Vmbra byssina, &c. V. *Vestis.* Subtile
 velum: tenuissima vela, *ex Pet. V. Color flammæ;*
 vbi de bysso aliquid.

C

CACABVS.

Athenum V. *sup.* Cadus athenus. *Virg. 6. Æneid. Æs*
cauum. Cœxerat xre cauo. *Ouid. 4. met.* Calda-
 rium. Pars calidos latices, & athena vandicia
 flammis expediunt. *Virg.* Magno veluti cum
 flamma sonore Virga suggeritur costis vn-
 dantis atheni. *Idem.* Aut dulcis musti Vulca-
 no decoquit humorem, Et folijs vndam tepidi
 despumat atheni. *Idem.* Lebes, tis. Æs æreum,
 quo coquuntur obsonia. *Virg.*

CACHINVS. V. *Rifus.*

CACVMEN.

Vertex. Apes. Culmen. Culminis fastigium. *Virg.*
 2. *Æn.* Fastigium. Specula, nempe locus emi-
 nens, vulgò *Alana*, à *Legia.* Verticis scopuli.
 Summum montis. *Ouid. 13. met.* Caput gelidum
 Arctoz Offæ. *Stat. 3. Theb.* Caput montis. *Virg. 6.*
 4. *Æn.* Ardui sublimis montis. *Sen. in Troad. 5.* Acum-
 en: — accipitis delapsus acuminis montis,
 dum fugit, &c. *Ouid. 12. met.*

Amittunt ramosa cacumina frondes. Acrium ni-
 uei montis liquet cacumen. Inculti nemerosa
 cacumina montis. Prærupti niuosa cacumina
 saxi. Pyrenei frondosa cacumina montis. Præ-
 ceptis per acuta cacumina vadit. Montanos apices,
 & libera fluctibus antæ; *ex poet.*

Epith. Vmbrosus, celsus, montanum, arduum,
 acutum, procerum, saxosum, nemorosum, æ-
 rium, vitidans, ramosum. V. *Vertex*, anceps acu-
 men.

CACVS.

Vulcani filius, & Euandri Regis nequissimus ser-
 uus, fur, & latro: Qui Latium vndique latroci-
 nijs, & incendijs infestabat: vnde ignem ex ore
 dicebatur euomere. Demum Hercules quoque ex
 Hispania interfecit Geryone redeuntis, & apud
 Euandrum hospitantis boues noctu cauda tra-
 xit ipse antrum suum, quas cum mane limine
 cerneret Hercules, nec quorsum errassent, scire
 posset: fortè ad antrum peruenit Caci, sed cum
 vestigia omnia foras versa videret, cum reliquis
 abire cepit. Abeuntibus autem ceteris occlusæ
 boues altarum cupidine, siue olfactu mugie-
 runt. Quo audit Hercules Caci fraudem cog-
 novit, & raptaque aua iratus, illum aggressus est:
 qui spelunca fretus ingenti saxo fores occlusæ-
 rat, quod videns Hercules, ad montis cacumen
 tetendit, deiecitque silice ostium claudente, in-
 trepidè in antrum insiliens, Cacum strangula-
 uit, bouesque suas recepit. Historiam, siue suba-
 lan recenset *Virg. 8. Æn. & Ouid. 1. fast. 1.*

Oculis flammæ, atque ore vomens. *Ouid.* Villo-
 saque fetis pectora semiferi. *Virg. 8. Æn.* Flammig-
 gena. *Sidon.* Raptor Auentinos macularat san-
 guine colles. *Marr.* Semihomo. *Virg. 8. Æn.*
 Quisquis Auentinum sanguine tinxit humum:
ex Ouid. 6. fast. Hic male defensus flammis, &
 dote paterna Cacus Auentina. *Idem. ibid.* Auen-
 tinæ timor filius, atque infamia, *ex eod.* V. *Auen-*
tinus mont.

K

CA-

CADAVER.

Corpus frigidius corpusque lauant frigidius, & vngunt. *Virg. 6. AEn.* Corpus spoliatum lumine. *idem 12.* Funus, figur. pro ipso cadavere. *idem 6.* Cineres ingrati. *id. 6. AEn.* vbi aduertit, à Græcis Romanis, & Barbaris olim cadauera comburi solita, quòd igne ea purgari credebant.

Sandapilæ pondus, nam in Sandapilis cadauera effertur, ex *Mart. 9. 3.* Corpus exanimatum. *Virg. 10. AEn.* Exsanguis corpus. *idem 2. AEn.* Gelidum corpus. *Quid. 6. met.* Corpus inane. *idem in Iliad.* Corpus inhumatum. *Virg. 11. AEn.* Corpus informe. Homo exanimis. *Virg. 9. AEn.* Exanimus. *idem 11.* Truncus. *idem 12. AEn.* tunc præsertim cum capite abscisso iacet cadaver. Bustum figur. *Virg. 11. AEn.*

Indeploratum proijcere caput. *Quid. in Iliad.* Defunctaque corpora vita. *Virg. 6. AEn.* Frigida memb. *id. Quid. ad Lm.* Artus inanes. *ibidem.* Exanimis artus. *idem 2. met.* Vana imago *Hor. 1. ad. 24.* Mutum, & sine sanguine corpus. *Quid. 11. met.* Pedibusq; informe cadaver Protrahitur. Turpis illapso cadauera tabo. Auulsumq; humeris caput, & sine nomine corpus: de obtruncato. *Virg.* Corpus anima cassum. *Lucr.* Olim cadauera aromatibus condiebantur contra putredinem. *Vnde Persius sat. 3.* — crassique lutatus amomis: & abamomis hodie vulgò dicitur. *(Alumnus)* quicquid ex cadaueribus olim conditis apud nos est.

Epith. Informis, mortuum, turpe, desolatum, putre, vile.

CADMVS.

Agenoris Phœnicum Regis filius Europe frater, Cilicis, & Phœniciæ, qui à Patre ad forem d. Ioue sub tauri specie raptam missus est conquirendam, ea conditione, vt non reperta, domum nequaquam rediret. Qui cum ferè totum terrarum peragrasset orbem, neque forem vquam reperisset, ad Phocidem appulit, confedique non procul à Parnasso, & ibi Apolline consulto, vbi commodè sibi domus parati potuisset, responsum accepit, vt vaccam sibi obuiam sequeretur, ac vbi ea quiesceret, urbem ædificaret. Iussu perfecti Cadmus, vaccamque infecurus est, quæ vbi procubuit, locum sibi sumpsit. Ioui tamen pro gratiarum actione sacrificaturus ad hauriendas aquas e vicino fonte focios missi, qui à Dracone dilacerati, cum non reducere, Cadmus ipse eò profectus, vastum Draconem interfecit. Cuius dentes partim à Marte, partimque à Pallade acceptos (altera enim pars Æreæ Cholcorum Regi tradita fuisse dicitur) eorum iussu feminatos terra obruit: ex qua statim homines armati nati sunt, qui se inuicem omnes præter quinque, interfecerunt. *V. Quid. lib. 3. met.* Tandem, iubente Ioue, Thebas extruxit, in quibus regnauit. Filios habuit ex Hermone Martis, Venerisq; filia Semelen, Agæen, Autonoen, Ino, & Podorum: ex quibus nepotes insignes, nempe Bacchum ex Semele, & Ioue: Pentheum ex Agæa, & Echione (vno siquidem ex illis quinque, qui secum remanserant ad Thebas construendas): Acteo-

nem, ex Autonoe, & Aristæo; Learchum, & Melicertam ex Ino, & Athamante: de quibus *V. suis locis.* Denum expulsus regno in serpenterem fuit mutatus, vt poetæ fabulantur. At Cadmi genealogia hæc recensetur: Iouis filius Eleus fuit; Elei Belus: Belli, & Libyæ, Agenor, Danaus, Ægyptus; Agenoris Cadmus; Cadmi Polydorus, siue Podorus: Podori Labdacus; Labdacij Laius; Laij Oedipus; Oedipi Syene, Antigone, Ertheocles, & Polycines, sub quibus Thebæ dirutæ. Sed ad

Synon.

Tyrius exul. *Strab. 1. Theb.* Agenorides. *Quid. 5. met.* ab Agenore: Donec Agenorides coniectum in guttura ferrum. *ibidem.* Agenore natus: *ibidem.* Gener Draconum. *idem in Iliad.* Sparfus vt est Thebis augur creatus auro. *ibidem.* Hyantius Heros. *idem:* à Boetia, quæ etiam Hyantia dicebatur. *V. infra.* Martis gener. *Strab. 3. Theb.* vnde Mars focer Cadmi nuncupatur à Poeta.

Sidonius hospes: Qui posuit iussam Phœbiæ fortibus vrbeim. *Quid. 3. met. & Strab. 3. Theb.* Magni narus Agenoris. *Sen. in Oedip.* Martis operi agricola. *Strab. 1. Theb.* ob seminatios dentes. Tyrijs qui pulsus ab oris. Longis erroribus actus, ex poet. Qui Sidone profectus Vipercos per humum dentes noua semina sparit; Lique Agenorides Sidonia moenia Cadmus.

Hic primus stylium proficuum inuenit, & sexdecim litteras à Phœnicia in Græciam tulit. Magnus Europe quæstor. *Plaut. in Amph.* pro quæstor Europe. *V. Hæst.*

Epith. Trux, dirus, exul, Sidonius, Aonius.

CADUCEATOR.

Nempe legatus, aut internuncijs pacem petens: specialis verò, qui bellum indicit: de quo *Vide sua loca.*

Pacis arbiter. *Quid. 5. fast.* Orator. Virg. Iamque oratores aderant ex Vrbe Latina Velati ramis oleæ, veniamque rogantes. *idem 11. AEn.* Pacis erat, mediisque belli. *Hor. 2. ad. 19.* Pacis legatus; Præco, vulgò Trombetta, Pacifer Cylleus. *Quid. 14. met.*

CADUCEVS.

Siue Caduceum. Virga Mercurij fuisse dicitur: Cum enim Mercurius lyram in Cyllene Arcadiæ monte septicornem ad Atlantidum numerum instituisse, quòd ex illarum numero eius mater esset; paulòque post furta reus ab Apolline deprehensus (eius enim boues abegerat) vt veniam impetraret, eidem lyram a se inuentam cedit: Apollo verò illi virgam quandam, quam ipse tenens, cum in Arcadiam proficisceretur, duos dracones vicissim rixantes reperit, inter quos, virga interposita, prælium illud diremit. Vnde ipsa virga pacem significare dicitur, & Caduceus appellatur, quòd rixas, & prælia cadere faciat: & quædammodum per Fœciales bella indicabantur, ita per Caduceatores finiebantur. Hæc virga animas ad inferos reuocare, & somnum quibus volebat immittere credebatur; quod non obscure innuit. *Virg. 4. AEn.*

Tum virgam capis; hæc animas ille euocat Orco

Pallen-

Pallentes, alias sub tristitia Tartara mittit: Dux
somnia, ælimique, & lumina morte resignat:
Illa fretus agit ventos, & turbida tranat Nubi-
la, &c.

Virga Mercurij. *Virg.* Virga somnifera. *Claud.* 1.
de *rapt.* Virga pacifica, ex *rod.* Virga aurea. *Hor.* 1. *od.* 10. Virgaque leuon coeques Aurea
turbam. *Idem.* Virga potens. *Ouid.* 5. *fast.*
Virga medicata. *Idem* 1. *met.* Terres virga,
qua somnos ducit, & arceat. *Idem* 2. *met.* Au-
rea cui toto virga dracone nitet. *Mart.* 7. Ve-
stigia firmat medica virga. *Stat.* 2. *Theb.* Arca-
diz spiramina virgæ. *Idem* 2. *Theb.* Virgaque
mouente soporem Virginis os tangit: idest ca-
duceo. *Ouid.* 11. *met.*

CADVS. V. *Dalium.*

CÆCVS.

Capus oculis. *Petr.* Cui lumen ademptum. *Virg.*
3. *Æn.* Grati qui luminis experts. *Claud.* 1. *de*
rapt. Qui non habet duos oculos. *Mart.* 3. 8.
Qui enim vnum non habet lufus dicitur,
vulgo *Cæcus d' un' oeil.* Tiresiz socius; *en*
Hisp. quia nota est Tiresiz cæcitas. Eiectusque
die, idest cæcatus, qui diem videre nequit.
Stat. 4. *Theb.*

Orbus. *Ouid.* in *lib.* Prætenes baculo luminis or-
bus iter: Qui oculis caret. *Idem.* Perpetua;
trahens inopem sub nocte senectam. *Id.* 7. *met.* noctem dixit pro cæcitare. Lume-
ne caprus. *Id.* 6. *fast.* Est damnum, qui lucis
ademptæ. *Idem.* Luminibus orbis. *Sen.* in
Oud. Luminis cassus. *Anger.* Nec video lu-
mine cassus iter. Squallebat cæco lumine Tire-
sias. *Idem.*

Lucis inops. *Sen.* in *Oud.* Opaci vultus. *Stat.* 2.
Theb. Luce viduatus. *Sen.* in *Oud.* Visu carens.
Idem. Aeterna damnata lumina nocte. *Ouid.* 1.
met. Orbem visu, regis, carentem. *Stat.* 1.
Theb. nempe carentem illius, qui rigat iter.
Nil lumine cernens. Luminibus chapis vi-
duatus. Qui lumine rapto est. Rapis lu-
minibus repente cæcus. Quis oculis caret.
Tectus oculis tenebris, ex *petr.* Tristemq; tra-
hens sine lumine vitam. Cuius lumina lucis
egent. Orbis inanis luminis, idest oculus cæ-
cus. *Ouid.* 14. *met.*

Obsecratus, exsecratus. Orbus visu Solis, qui lu-
mina nunquam Aspicit ex *petr.* Illic obcutibus
vtriusq; orbes cautos præferens baculo regat
prælo errore nutantem gradum. *Sen.*

Thamyras, Phineus, Oedipus, Tiresias olim
cæcitare percussu, nocissimi sunt in fabulis, &
sic aliquando comparatione, siue illatione ijs-
dem nominibus vti possumus, vt *Mart.* 9. 26.
Si non vis teneros spectet conuiua ministros,
Phineas inuities, Aler, & Oedipodas, nempe
cæcos inuitare poteris, qui non adspicient
pueros suos. Hinc:

CÆCITAS.

Tenebræ. *Ouid.* 3. *met.* Inertes discedunt nebu-
læ, & vultum niger Exiit aer. *Stat.* 4. *Theb.*
idest, illuminator cæcus. Clades lucis ademp-
tæ. *Ouid.* 3. *met.* Damnium lucis ademptæ. *Id.* 14.
met. Luminis cassum. Longum funus. *Stat.* 4.
Theb. Cæca nox. *Ouid.* 6. *met.* Quantum morta-

lia pectora cæcæ noctis habent! Tantaq; nox
animi. *Idem.* idest mentis cæcitas, ignorantia.
Perpetua nox. *Id.* 7. *met.* Perpetuaq; trahens
turpem sub nocte senectam, & *Stat.* 4. *Theb.*
Thamyræ cantoris fata. *Prop.* 3. *eleg.* 17. Me licet,
& Thamyræ cantoris fata sequantur; Numquid
ad formosus, inuide, cæcus ero. Oedipi fors
iniqua. *V. sup.* Attra nube perfusus caput. *Sen.*
in *Oudip.* Cæcum noctem tremente dextra re-
gat. *Idem.* Nubes frontis opacæ. *Stat.* 4. *Theb.*
Sors letho datrix omni. *Id.* V. Cæcus.

CÆA.

Vel Cæa insula in Ægæo mari à Cæo Titani filio
sic dicta non procul ab Eubœa, curus insulæ
partes, vt inquit *Plin.* *lib.* 4. quæ ad Borœorum
vergebant eodem mari absorptæ fuerunt. Hæc
ab nonnullis Cæa quoque dicitur, & Zea. He-
rasistrati clari medici patria, & alumna Simo-
nidis, & Bacchilidæ poetarum nec non Cypa-
rissi qui dilectus amasius fuit Apollinis. Hinc
Cæus, a, um, deriuat. Hæc olim bombycina-
rum vestium texturis nobilis fuit: in hæc enim
in C. Pamphila Lagoi filia prima adorta est. Bō-
bycum telas retorquere, easq; rursus texere, vt
testatur *Plin.* 15. *cap.* 22. Hinc Cæz vestis dicte
sunt, quæ ibi ex bombyce tenuissimo texeban-
tur in vsum foeminarum: Hinc *Propert.* Et tennes
Cæa veste mouere sinus.

Cæos. *Plin.* *lib.* 4. Carthæa, vrbs insulæ. *Idem.* Tran-
sit & antiquæ Carthæia moenia Cæz. *Ouid.* 7.
met. Carthæa arua. *Id.* 10. *met.* Namque sacæ
Nymphis Carthæa tenentibus arua Ingens
ceruuserat. *Idem.* Cyparissi patriæ; Iulis, dis,
opp in insula. Cæsellum, vrbs. Phocæia, vrbs,
quæ tamen Ponto absorpta intercidit.

Hydrusa, visu etiam alio nomine dicta insula,
teste *Plinio*, ob aquæ vbertatem. Genus Cæa.
Ouid. 10. *met.* insulani.

CÆDES.

Plurima mortis imago. *Virg.* *lib.* 2. *Æn.* Strages.
Clades. *Idem.* Contagii cladis. *Ouid.* 5. *trist.* 5.
Cruenta sanies, figur. *Æsch.* Funus, figur.
Cadauerum acerui. *Æsch.* Stragis aceruus,
Virg. 11. *Æn.* Cædis aceruus. *Idem* 10. *Æn.* Fa-
cta cruenta. *Ouid.* 2. *de* *art.* Aceruus: Cùm ta-
men ingentes Rutulorum lincis aceruus *Virg.*
20. *Æn.*

Terra impleta sanguine; ex *Ouid.* Betionæz as-
pleuit sanguine terras. *Id.* 12. *met.* Sanguinolenta
tempestas. *Sophoc.* Riuus pleni fumanti san-
guine. *Virg.* 9. *Æn.* Nex. V. Onysia, Sanguinis
effusum pelagus. *Tryphod.* Mille formæ mortis.
Sen. in *Hipp.* Morientum acerui. *Ouid.* 5. *met.* La-
crymosa Troiz funera. *Hor.* 1. *od.* 8. Cædis flu-
ctus. *Tryphod.*

TINGERE SANGUINE FERRUM. Polluere cæde manum,
ex *petr.* Terribilis seuiam nullo discrimine ca-
dem Sufcit. Exilium diæ pænam pro cæde
luebat. Cadit infelix violenta cæde perem-
ptus. Læta cruentabat turpi conuiua cæde.

Epith. Cruenta, seu, à, impia, furialis, sangui-
ne, lethifera, funesta, violenta, atrox, tur-
pis, horrida, tristis, lacrymabilis, purpurea,
odiosa, acris, popularis, publica cædes, dira,
nefanda.

K 2 CÆ

CÆLATVRA.

Ars ipsa cælandi; nempe quæ ostendit figuras prominentes interdu totas, interdu dimidiatas: & hæc in argenteis, & auris vasis apud veteres locum, & authoritatem suam, quam maxime tenuit, tenetq; adhuc.

Ars Phidiaca. *Mart.* 3. 37. ab auctore Phidia hoc in opere celeberrimo. Torumata: dicuntur opera cælara. Regale parvis asperum signis ebur. *Sen. in Hipp.* idest cælaturum signis Phidiacis signo se Iupiter ornat eburno. *Prop.* 3. 7. Mentoreum opus. *Idem* 1. 14. Mentore, de quo *Pauli inferius*. Lesbia Mentoreo vina bibas opere. *Idem*. Argumenta magis sunt Mentoreis addita formæ: At Myos exiguum flectit acanthos iter. *Idem* 3. 7. Sculptura. *V. suo loco.* & longo cælauerat, argumento, idem longam fabulam exponens.

At tibi Mamurii formæ cælator abenæ Tellus artifices ne terat. Osca manus. *Prop.* 4. 2. de Mamurio. *V. pauli inferius*. Inferna phalæx Mentoreis manu ducta Lacerta viuît, & cimetur argentum. *Mart.* 3. 41. Artes Myronis. *Id.* 4. 39. Mentorei labores. *Idem*. Toruma Phidiaci cæli. *Idem*: nempe styli sculpsit ad Phidia adhibiti. Clypei cælaminæ. *Ouid.* 3. met. *V. Clypeus*.

Cælum, ferrum, siue instrumentum, quo cælant artifices. *Mart.* 9. 44. Stylus sculptoris. Manus, fig. continens pro contento. Scalprum.

Anaglypha, & Anaglypha: vasa in asperitatem, excisa, & signis aspera, quæ vulgo dicuntur *Basta rilieu*. Archetypum, vulgo *Original*: Archetypum Myos argentum te dicis habere. *Mart.* 8. 51. Quis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis? Mentoreis hæc manus est, an Polyclete tua? *Idem*. Non est fama recens idest, non nouum opus, sed archetypum Lyssipi insignis statuæ. *Idem* 9. 44. Nobile Lyssipi manus, opusq; vides. *Idem*. Non nostri gloria cæli; nempe non nostri scalpri cælatorij gloria, &c. Hinc:

CÆLATOR.

Artifex cælator. Sculptor. Faber. *V. suis locis*. Cælatores verò insignes, & sculptores fuere. Phidias Atheniensis nunquam laudatus auctor, in minoribus scilicet simulacris sculpendis, præsertim in ebone, & torumatis faciendis. *Legem Mart.* 3. 35. Praxiteles, marmore potissimum clarus. Arcesilas, cuius meminit Simonides.

Alcimedon. *Virg.* pocula ponam fagina cælaturam diuinis opus Alcimedoneis. *Alcon.* *Id.* in *Culice*. Nec pocula gratam Alconis referam, Bætiq; torumata. *Bæti.* *Idem*. Myronis. *Iuuen.* *sat.* 8. Et eum Parrhasi tabulis, signisq; Myronis. *V. Myron*.

Mys, Myos. *Prop.* 3. 7. Mentor: mirus fuit in vasis cælaturæ artifex, de quo *superius*: Rarè sine Mentore mensæ. *Iuuen.* & *Plin.* *lib.* 33. cap. 11. L. Crassus Orator duos scyphos habuit Mentoreis manu cælatos secessit centum. *Id.* *lib.* 12. Mentori quotidie testimonium perhibet Capitolinus, Iupiter, & Diana Ephefia, quibus fuere consecrata eius artis vasa: cuius etiam memi-

nit *Propert.* *vt sup.*

Lyppus. *Mart.* 9. 44. qui tamen statuarius fuit. *V. suo loco*. Mamurii Veneris insignis cælator ætarius. *Ouid.* & *Prop.* Alios plures reperies in *Plin.* *lib.* 33. cap. 11. & 12. & si qui alij ex ipso decerpere. Anaglypes, est fiber, qui anaglypha conficit, de quibus *V. pauli superius*. *V. Statuarij insignes*.

CÆLESTES.

Superi: Cælestes, mentes cælestes. Ætherij proceres. Cæli diues, indigetes Olympi. Poli quiritæ. Sabæz animæ, diuorum senatus. Gens aditæ cælo. Cælo recepti proceres, illustres animæ. Agmina diuum, Sideris chori. Beatorum animæ. Beatæ mentes, sacre cælitium cohortes, sancta cohors. Gentes superæ, &c.

CÆLVM.

Mundus superior, cuius ambitu teguntur omnia, pro quo sæpe eius partes sumuntur à poetis, vt Æther, &c. vnde plerumque capiuntur ab Astrologis prognostica, quamobrem mundus consultius vocatur à *Papinio* 3. *Theb.* Consulti testor penetratua mundi, Et volucrum affatus. *V. Cælum stellatum inferius*.

Æther. Polus. Axis; *ex poet.* Olympus: qui cum sit mons inter Thessaliam, & Macedoniam summæ altitudinis, à poetis sumitur pro Cælo. *V. suo loco*. Tonans: pro ipso Cælo. *Stat.* 2. *Theb.* per imbres Fulminibus mixtos, interfectumq; Tonantem. *Idem*. Iouis aeræ domus. *Hom.* Iouis Ædes. *Idem*. Iouis Æquora. *Lyoph.* Iouis Thronus. *Theocr.* Aureo splendore micans domus, *ex Hom.* in *liad.* Cæli conuexa. *Virg.* 4. *Æn.* Sidera cæli. *Id.* 1. *Æn.* Limina Diuum. *Id.* 4. *Æn.* Astra, fig. Aurea templa. *Stat.* 1. *Theb.* Deum domus alta. *Virg.* 10. *Æn.* Tecta Iouis. *Idem*. Tecta Dei; tecta cæli, *ex poet.* Regnum Iouis. Regia Iouis. *Ouid.* ad *Luc.* Sedes Superum fortunatæ. *Vida.* Domus omnipotentis Olympi. *Virg.* Lumen Olympi. *ex poet.*

Iouis atria. *Ouid.* 3. *fast.* Iouis imperium. *Stat.* 1. *Theb.* Iouis aula. *Anger.* Iouis diuinum solum. *Id.* *Calab.* Tecta Tonantis. *Ouid.* 1. met. Ingentia moenia cæli. *Id.* 2. met. Iouis opulenti domus. *Enripid.* Beatorum thalami: magni mundi cælestia templa: Nam cum suspicimus magni cælestis mundi Tempia super, &c. Aurea regia cæli stellantis. Aeterna regna salutis. *Vida.* Sinuosa volamina cæli. Stellantis gaudia regni, *ex poet.*

Cælestis aula. *Ouid.* 1. *fast.* Cælitibus regnis à Ioue pulsus erat. *Idem*. Sedes cælestes Olympi odorati excelsæ domus. *Id.* *Calab.* Aerea Deorum sedes. *Pind.* Fortunata regio. *Anthol.* Orz Elysæ. *Stat.* 4. *silu.* 9. ob felicitatem. *V. Elysium*. Sedes lætæ. *Hor.* 1. od. 10. Cælestes solium. *Ouid.* 1. met. Cælestæ regnum. *Idem*. Cælestes plagæ. *Id.* 12. met. Atria Deorum. *Id.* 1. met. Placida sedes piorum. Orz Calicolum. Superi chori. Regna superna. Regna Poli. Cælica regna: *ex poet.* Spatia sublimis Aetheris. *Sen.* in *Méd.* Cælitum sedes. *Idem* in *Hipp.* Cælitum domus. *Idem*.

Superæ aule. *Virg.* 4. *Æn.* Supera alta. *Idem.* Su-

Supera convex. id. 19. *AEu.* Superę sedes. *Id. 11. AEn.* Supera regna. *Idem: & Ouid. 1. fasti.* Superi chori. *Anger.* Aggredi, superisq; locum detruere regnis. *Ætheria*, vel *Ætheriaz arces.* *Virg.* *Ætheria* plaga. *Æthetia* sedes. *Ouid. 3. de arte.* *Ætherij* penates. *Pidder.* *Ætherij* orbes. *Virg. 8. AEn.* *Ætherius* vertex. *Ætherij* domus incluta celi. *Sideres*, & *sideres* sedes. *Virg. 10. AEn.* *Sideres* arx. *Ouid. 1. & 9. p.* *Sideris* axes celi. *Claud. 2. de rapt. Prof.* *Sideres* domus. *Vida 4. Clirij.* *Sidera* Deorum domus. *Antibol. V. Calum stellatum.*

Celi regio, statio. *Ouid. 2. met.* Celi vertex, fastigia, palatia, regia. *Virg. & Ouid.* Celi concava. *Idem.* Celi arx laquearia. *Star. 4. fil. 1.* Celi plaga lucida. *Id. 5. fil. 3.* Celi atria. *Id. 1. Theb.*

Epith. Signiferum, subline, altum, igniferum, pictum, fulgens, astriferum, rusticum, stellans, cornuatum, serenum, asrigerum, immortale, honoratum, &c. Hinc:

Cælum graue. *V. Aer infellus.*

Cælum nubilum.

Iupiter horridus Austris: grauis adoportus nubilus æther. Cælum nigrescit ab Austris: Subeunt iam nubila cælum. Austris pluuię contristat frigore cælum. Inuoluere nimbi, & nox humida cælum abstruit. *Virg. 1. AEn.* Ipse dię, noctemq; negat discernere cælum. Sol caput obscura nitidum ferrugine tinxit, vel texit. Ipsa vides cælum pice nigrius, & freta ventis Turbida, perq; cauas vix adeunda rates — later obscura condita nube dies. Toto glomerantur nubila cælo. Tunc fusca nitentem Obduxit Phœbum nubes, præcepisq; repente Ante expectatum nox adfuit. Nox cælum tenebrosa gerit. Tenebris inuoluatur aris Lumē hiems, densosq; Notus collegerat imbres. *V. Pluuia.*

Cælum serenum.

Iucundi facilis clementia celi; vel; placidi indulgentia celi. Temperies puri placidissima cæli. Aura serena. Præterea si nona diem mortallibus alium Aurora extulerit, radiisq; retere rit orbem. *Virg.* Expectata dies aderat, nonamq; serena Auroram Phæotons equi iam luce vebant. *Id.* Poterant iam Sole reduco exercere diem Agricoltę. Benigna temperies. Aer tranquilla luce serenę Semper, & æstiu facies in nubila celi. Transfat hic sine nube dies, stent aere venti, Ponat, & in fisco molliter vnda minas. Continuoq; silent venti, fugiuntq; procellę: Sol nitet, emergunt fuscis sua noctibus atra; Et mundo sua forma redit, &c. *ex poet.* Pulchrior Ausonio numquam surrexerat orbi Vix dies roseo vultum suffusa rubore Phœbeos signabat agens aurora iugales: descript. Sparge diem meliore coma, crinemq; reperi Blandius elato surgant temone iugales. *V. Serenus, & Serenitas.*

Cæli clima.

Tractus. Cælum. *Ouid. 3. rapt. 3.* Nec cælum patior, nec aquis affuescimus istis. Temperies cæli. *Id. 2. Pœt. 7.* Temperie cæli, corpisque, animusque iuuatur; Frigore perpetuo Sarimalis ora riget. *Idem.* Noxius æther. Temperatus æther. Iucunda cæli statio. Celi spatium. Spa-

tiosa volumina celi; *ex poet.*

Celi cursus.

Lex Ætheris. *Sen. in Med.* Temporum vices. *Idem.* Perennes vix ætheris. *Id. in Hipp.* Vasti pondera mundi orbes. *Idem.* Qui sonus nostras ferit cælestis aures? *Id. in Her. Oct.* nempe ex Pythagoreorum sententia, qui concentum quendam, & harmoniam, effici corporum cælestium motu credebant.

Celi pars dextra Oriens erat, & sinistra Occidens: ex hac Græci in auspicijs malum ominabantur, ut quibus Septentrio antica pars: contra Romani, bonum; quibus merides antica pars. Hinc *Sen. in Thyss.* & leuo æthere Astrum cucurrit limitem fidus trahens: nempe ab Occidente.

Cælum stellatum.

Nictius mundus: *Sen. in Med.* Ætherius mundus, quo sidera currunt. *Id. in Hipp.* Sideres polus. *Idem.* Et fuscis stellarum crinibus æther. *Val. Flacc. 2. Argon.* Mundus consultus. *Star. 3. Theb.* vtpotē ex quo sua deducant Astrologi prognostica. Stellifer Polus. *Sen. in Hipp.* Stelliger mundus. *Idem in Herc. fur.* Stellata domus. *Claud. 3. de rapt.* Stellans solum. *Star. 1. Theb.* Stelligera domus, arx, &c. Stellantis gaudia mundi, *ex poet.* Sidera cæli. *Virg. 1. AEn.* fig. contentum pro continente. Stellifer axis. *Pisillius.*

Cælum Lunę.

Lunaris globus. *Claud.* Lunari subiecta globo. Semita ventosę superet vaganubila Lunę. *Auson.* Orbis Lunę. *Aryd.* Orbita Lunę. *Virg.* Lunares cursus. *Ouid. 15. met.* Lunę globus. *Virg. & Lucret.* Cornua Lunę. *H. Vida.* Triuic currus agile. *Sen. in Med. V. Luna.* ubi multa.

Cælum Saturni.

Fulgens domus Saturni. *Her. 2. od. 12.* Art cælestis Saturni, globus, cursus Saturni, &c. & sic de ceteris planetis, de quibus *V. suis loci.*

CÆLEBS.

Nempe qui coniugij est expertus, à Græco nomine sic dictus, scribitur etiam Cælebs.

Pectus inaccessum Veneri. *Claud. 1. de rapt.* Dicitur & puro decubuisse toro. *Tibull.* Cū Cælebs ardentem sanguine vitam Transfigat, & solitos caueat robustus amores. Experts coniugij. *Pontan.* Exofus omne femine iocem. *Sen.* Connubia vitans. Cur toro viduo tace? *Idem in Hipp.* Tristem luuentam Venere deferera colis. *Idem.* Abstinent dum fugit Hippolyten. *Her. 3. od. 7.* Nuptiarum experts. *Idem 3. 11.* Quę velut latis equa trina campis Ludit exultem, metuitq; tangi Nuptiarum experts, & adhuc proteruo Cruda marito. *Idem.* Casta mens. *Mamili. 1. Astron.* V. Cæstus, inexpugnabile amori Pectus habens — *Ouid. 11. met.* Agresse gerebat pectus amori. *Idem.* Veneris cui nulla cupido est. *Id. 14. met.* Quę accessus prohibet, re fugitq; viriles. *Idem.* Hinc:

CÆLIBATVS.

Ipsa vita, & professio cælibum. Quem olim damabant veteres; vnde vt illum à Laconibus auerterent, Lacedæmones Fornicę quodam die scdo cælibus viros circum traxis

impactis cedebant colaphis, ut indignitatem eius consumelæ peros, liberos ac prolem cuperat, & tempestiue sese voribus adiungerent. Ut refert *Arb. lib. 13. c. iur.*
Solante perpetua moriens carpere iuuentu. *Virg. 4. Æn. Cælebs vita. Immitis annos cælibi vitæ dicat. Sen. in Hipp. Casti ritus. Nullem Veneris modus. Ouid. 4. met. quæ tamen potius continencia dicenda, quàm cælibarum. Exultata vitæ ut Venerè. Dianæ comes, & Palladis, quæ cælibem vitam duxere. V. Castitas. Scribitur etiam per, æ.*

CÆNEVS.

Ælæi filius, qui à prima ætate puella fuit forma venustissima, adeo ut Neptunus illius pulcritudine tactus, cum ea concubuerit, in mercedem autem concubitus perijt illa, ut in virum mutaretur, & esset inuulnerabilis. V. *Adagia.* Ex quo in tantam est superbiam, animique tumorem elatus, ut ex Dijs nemini velle sacrificare, neque supplicare; suæ tamen id hæcæ dumtaxat agebat, quin etiam peregrinos ad se venientes hæcæ sacrificare cogerat. Vnde ex hoc Iouis iram in se concitauit: nam in pugna à Centauris in nuptijs Pirithoi (erat enim ex Lapitharum genere Cæneus) excitata, multos hostium cum interfecisset, neque ipse cuiusquam ferro vulnerari posset: tandem tanto arborum in se coniectarum fuit pondere oppressus, ut sic obierit, & in æuamiseratione Deorum conuersus. *Legge fab. apud Ouid. lib. 12. met. post Cyri. fabulam.*

Proles Ælæia. *Idem.* Cænis, dis. *Idem.* nomen ipsius vti feminæ. Quæ viui passî Dei æquorî. *Idem.* Atracida; ex eod. ab vrbe Theffalia. Ælæius. *Idem.* Pellæus iuuenis: Nudaque Pellæi iuuenis ferit ora sarissâ. *Idem.* quod à Pella vrbe duceret originem, siue quod ibidem educatus: Perrhocbum, i. ex populis Theffalis illum appellat. *Ouid. Idem.* pro, Per-rhocbum. Phylleus iuuenis: loco Pella, sic apud *Ouid.* bene impressum legimus, vbi hæc Farnab. Phylleis. Theffali. Est enim Phyllos oppidum Theffaliæ. *Strab. lib. 9.* Semimaris hostis: Nos Seminari superamur ab hoste. *Idem.* nempè ab hermaphrodito.

Et iuuenis quondam, nunc femina Cæneus. *Virg. 6. Æn.* ex quo patet, Cæneum prius matrem fuisse, tum feminam, contra historice communem textum. Lapidæa gloria gentis. *Ouid. 12. met.* Maxime vir quondam, sed aui nunc vnica Cæneus. *Idem.*

Sed si mirum, & fabulosum hoc videtur, *Ælianus lib. 2. 25.* inquit, hyenam sexum mutare. Vnde idem argumentatur in fine capitis, illos veteres, Cæneum, & Tyresiam non ostentationem verborum, sed rebus ipsis exprimi ab hoc animali, & declarari. Nisi forte dicamus ex hermaphroditorum genere fuisse, cum etiam temporibus nostris conpertum sit, aliquos pro feminis inter Monialium claustraclusas, quæ transacto tempore in viros, vel potius in hermaphroditos euasere.

CÆRE.

Vids insignis olim in Etruria, haud procul à La-

tio, quam Tiberis diluidebat, & à mari Tyr-rheno. Hanc quondam Agyllam nominatam afferunt, conditamq; à Pelasgis è Theffalia profectis. Deinde verò Lydis (quos postea Thyrenos nominant) aduersus Agyllinos bellum gerentibus, cum quidam murum subiens, vrbs eius nomen percontatus fuisset, eique à Theffalo quodam de muro, & Græcè *χρησι* responsum esset; eo veluti omine captam deinde urbem Cære Tusci deo nominant. Sed quo loco olim condita vix vestigia Strabonis tempore extiterunt: præter balnea Carreana. Nunc autem oppidum fortasse apud veterem Carren conditum, vulgò dicitur *Cereto*, haud procul à littore. Hinc:

Cærerani: Agyllini antiquitus. V. *Agylla.* Cærites tabulæ: erant, in quibus Censores referri iuebant, quos notæ causæ suffragijs priuabant. Hinc Cæritis cera. *Adag.* quo aliquem ignominia, & contumelia dignum significare volumus, vnde *Horat. l. epist. Quid deccat, quid non oblitri Cærite cera Digni, &c.*

CÆREMONIÆ.

Sacri ritus. Mos sacrorum. *Ouid. l. fast. Vnde* petas causas horum morem; sacrorum. *Mores sacri. Virg. 7. Æn.* Ritus sacrum. *Idem 12. Æn. & Mart. 3. 24.* Ritus. V. *suasore.* Seruatur omnis ordo. *Sen. in Thyest. 4.* Nulla pars sacri petit. *Idem.* idest ritus nullus omittitur.

CÆSAR.

Cognomen Iuliorum est, qui primus sic appellatus fuit, quod à cæso matris vero illum nomen adeptum esse aiunt. Iulius autem Cæsar, à quo Cæsarium familia, nisi prouenit, saltem amplitudinem accepit, haud cæso materno vero natus est; sed mater Aurelia, quam amisit, cum in Gallia bellum gereret, ut inquit *Sueton.* Hic cum per multos aunos Gallos, subegisset, ac Britannos; Consulatu iterum petito, cum in longum à Senatoribus distrahatur, armata manu Romam versis progressus esset, & Rubicone traiecit, hostis patriæ adiudicatus, Rem-pub. cepit opprimere, primumque ex Italia Pompeium fugauit; deinde in Hispaniam transgressus, ibidem validissimas eiusdem Pompeij copias profudit. Quem tandem in Pharsalicis agris penitus deuicit. Tunc Ptolomæum in Ægypto; ac in Africa Scipionem, & Lubam: in Hispania iterum Pompeij filius superauit. Postremum Romam deuicens quinque triumphauit: omnes siquidem quinquies triumphum magnitudine vincens. Tum Dictatura per aliquos annos administrata perijt in Senatu à cōiuratoribus, qui ad sexaginta, & amplius in com conspirauerant. L. Cassio, Marciq; Decio Brutis conspirationis Principibus, tribus, & viginti vulneribus confusus. Percussorum autem fere neque triennio quisquam amplius superuixit, neque sua morte defunctus: Damnat omnes alius alio casu perijt, pars naufragio, pars prælio, nonnulli illo ipso puspione, quo Cæsarem interemerant. V. *Suet. Plutarch. & dicit Cæsarium vitas charantes.*

Cæsarium nomen: nam inter Deos translatus, creditur L. Cæsar. *Ouid. l. fast. Hesperius Dux.* Luc.

Luc. 10. Phœf. Hectoris cognite maior auis.
Prop. 4. el. 6. Custos Rerum Cæsar Hor. 4. od. 15.
 Iulia maiestas. Iulius à magno demissum nomen Iulo. *Virg. 1. Æn. Dedit qui iura Britannis. Post, nam primus ipse illos subingruit. Almaz Veneris progenies. Hor. 4. od. 25. Clarus Anchise, Venerisq; sanguis. Id. in Carm. ser. nam ab Aescano prosapiam deducebat. Marte, togæq; præcipuus. Troianus Cæsar. Rex Aufonius. Dictator à antonomasi. Iupiter Aufonius. *Antholog. 5. Primus in Aufonia mudi qui rexit habenas, ex poet. Pastor mundi: Rex vnicus. Nonnus. Iupiter Æneades. Antholog. Supremus Rex Aufoniorum.**

CESARIES.

Iubæ; Post. metaphor. propriè enim iuba est animalium: Fuscæ lactea colla iubæ. Mart. 1. Coma. Comarum orbis. Id. 2. Cesarium rutilam per candida colla refundit. Cesaries crispula, quæ crispatur, ricia. Longa coma: Aut longis pulcra puella comis. Mart. 6. 17.

*Aurea cesaries, demissiq; lactea ceruix. Cui gratia pulcrum Compit cesarium. Flavi capilli. Flauos dedit alma capillos Natura, &c. Dubia lanuginis vmbra Cesaries intonsa tegit. Fluitans cui pendet ab armis Cesaries. Pultrior auro cesaries. Aurea cesaries illi, atque aurea vestis. Noto cui vertice sulca cesaries. Cesarium diffusa noto, rubicundaque malas. V. Coma. *suu loco.**

Epith. Refuga, pendula, fluitans, pulcra, regens humeros, subiectaq; terga, colla. Ouid.

CAESTUS. V. Cestus.

CAICVS.

Phrygiæ fluuius ex Myfia veniens, vnde etiam Myfia dicitur esse, qui nascitur in Theutraniz, eiusdem Myfiæ regiuncula, & per campum sui nominis in Elaricum sinum defluit, & Mysum capitisq; sui, ripæq; prioris Penituisse seruat, alia nunc ire Caicum. Ouid. 5. met.

Saxosumq; sonans Hypanis, Mysusq; Caicus. Virg. 4. Georg. Theutranæus amnis Ouid. 2. met. Theutranis vnda. Prop. 1. eleg. 11. Aut teneat tenui clausam Theutranis in vnda.

CAIETA.

*Vrbs cum portu celeberrimo in Campania sit à nutrice Æneæ dicta (Virg. 7. Æn.) quam ipse ab inferis reuersus fato cessisse inueniens, non longe à Baiano sinu, propè Cumas, & Formias sepellissiq; ibiq; urbem condidit, quam vni cum adiacenti portu Caietam dixit. Siue, vt alij à *caet*, quod ibi classis Troiana incensa fuit. Alij à sinuosi cavitare, qua illi portus efficitur, quam Lacones Caietam dixerunt.*

Æneia nutrix Virg. 7. Æn. Æneæ nutrix. Mart. 7. & 5. epig. 1. Caietæ sinus: Portus Caietanus æger. Caietana humus. Caietæ litus, &c. Sænat, Littora adit (Æneas) nondum nutritis habentia nomen. Ouid. 14. met. & v. 446.

CALABRIA.

Regio sit dicta à Calabria, quos magnæ Græciæ partem Salentina adhærentem ad Ionium squor circa lapygium promontorium tenuisse

ex Prolemon manifestum est. Quæ in superiorem diuiditur, & inferiorem.

Inferior vrbes habet Consentiam, quæ Metropolis est, Manthiam, Fredum, Belimontium, Rhegium, Vropian, Tarantum, Nicalstrum; minoraq; oppida, quorum multa anno à Christo nato 1638. v. kal. Apr. horribili quidem terremoto, flebilisq; concussa, & nonnulla telluris hiatus viuentibus adhuc incolis absorpta, sepultaque fuerunt.

*Superior, quæ antiquitùs Magna Græcia appellata, insigniores has vrbes recenset. Brundisium: de quo *sup. suo loco.* Hydruntem. Tarentum, vnde sinus Tarentinus. V. *suo loco.* Aletrium, Callipolim, Auriam, Campium, oppid. Salices, Castrum, aliaq; minora: vnde populi Crotoniæ, & Sybaritæ, de quorum luxu multa narrantur Tarentini, Brutij. V. *suo loco.* Salentini, & alij permulti. Thurij, orum opp. nobile magnæ Græciæ apud sinum Tarentinum inter Crathin, & Sybarin fluuios vulgò *Turi*, cuius oleum commendatur ab *Athen. lib. 2. Croton. V. suo loco.* Sybaris, V. *suo loco.**

Sinus Calabri. Hor. 1. od. 33. Fretis acrior Adriæ Curuantis Calabros sinus. Idem. Salerni Calabri. Virg. 3. Georg. opportuna siquidem pecudum pascuis regio. Calabri montes. Ouid. 3. de art. Ora Brutia. Idem 1. fil. 3. Calabri fines. Angel. Burg. Nexaq; cum Brutis Trinacris ora, &c. Calabræ aquæ. Candidaq; Calabris vela dabuntur aquis. Rura Salentina, Salentina ingera, arua, littora, &c. Messapia, olim.

*Temece, vrbs in Brutis metallis quondam clara. Stat. 1. fil. 1. & Ouid. 15. met. Neritum, vulgò *Nardi.* Rudix, haud procul ab Aletrio oppidum Ennio cine non ignobile.*

*Galesus fluuius, non procul à Tarento leni admodum cursu labens. Quæ niger humectat flauentia culta Galesus. Virg. 3. Georg. Dulce Galesi stumen, Et regnata petam Laconi Rura. Phalanto. Rura Galesi. Pineta Galesi. Prop. 1. eleg. 24. Crathis, fluu. Aciris *Plin. & Strabo. in Super. Calabria Sybaris fl. Quæ saturat Calabris culta Galesus aquis. Mart. 8. 28.**

Æsar. fl. per medium Crotona in mare erum pens, vt scribit interpretes Theocriti: Prima Croto est inquit Strabo à Lacinio promontorio centum, & quinquaginta stadia distans, Lapidose Æsaris vnde. Ouid. 15. met.

Lacinium, est promontorium, quod à Crotone distat. 16. mill. pass. ita dictum à quodam Lacinio Latrone illuc intersecto. Littora felici tenuisse Lacinia cursu. Ouid. 15. met.

Populi.

Calabri; Hydruntini; Tarentini; Salentini; Aletrij; Brundisij; Brutij. Messapij, olim.

Montes.

*Martinus, mons in Calabria, auctore Porphyrius, buxo, & apibus abundans: vnde Lucan. 9. Et calidi lucet buxeta Marini; & *Astr. 4. id. 2. Ego apis Martinæ More, modoque Græci carpentis thyma per laborem.**

CALAIS.

Borex ex Orichya coniuge filius Zethis frater, qui ambo alati Argonautas in Colchos sequuti sunt. Qua in expeditione cum à Phineo Rege humaniter essent accepti, Harpyas, à quibus Regis epulæ fœdabantur, persequi constituerunt; quas alarum auxilio, & iaculandis sagittis pericula in Prias vsque insulas fugarunt. Verum ab Iride admoniti, ne Iouis canes vitæ persequerentur, inde retrorsum conuersi insulis Græcum conuersionis nomen Scrophadas indiderunt. Vid. *Scrophades*. Postremo ab Hercule zelotypiz causa fuerunt interempti, quos in ventos commuratos fabulantur Poetæ, qui Caniculæ exortum dies ferè octo præueniunt. *Ouid. 6. met.*

Progeniti Boreæ, ex ead. Altari fratres. Prodrumi Caniculæ, idest præcursores. Implumes Calaisque pueri, Zethesque, fuerunt. *Ouid. 6. met.*

CALAMISTER, i.

Calamistrum, instrumentum est, vel acus ex ferro, aut ex vitro; quo capilli ornantur, ac crispantur: vnde Calamistratus, qui calamistro se complicit: coma calamistrata. Quod autem hoc calefacto in cinere capillis ornabatur, qui illum ministrabat à cinere Cinerarius est appellatus, teste *Varrone*.

Ferrum, figur. Vibrato calido ferro, myrraque; mactentes. *Virg. 12. Æneid. Acus. V. supra Acus commota. Idalia diuisus acu. Claud. 2. de rapt. Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos. Ouid. 1. de art. Hi calamistrati iuuenes ut femina compati. Obliqua acus. Iun. Sat. 2.*

CALAMITAS.

Clades. *Sen. in Herc. fur. Calus acerbus. Discrimina rerum. Virg. 1. Æn. Fata aspera. Ouid. 3. de Pont. 6. Mollibus, & verbis aspera fata leues. Ibidem. Incommoda vitæ. Post. Labores duri, varij, &c. Virg. 2. Æn. Pericula Idem 11. Æneid. Res egenæ, artz, duræ, &c. Ouid. 2. de Pont. 7. Adiuuet in duris aliquos præsentia rebus; Obruit hoc absens vasa procella caput: Pars estis pauci melior, qui rebus in artz Ferre mihi nullum turpe putatis opem Idem 3. Pont. 2. Iniqua fortunæ tela. Id. 2. Pont. 7. Sic ego fortunæ relis confixus iniquis. Casus: Nec numerus nostris casibus esse potest. Ibidem. Quam tibi nostrorum statuar summa laborum, Quos ego sum terra, quos ego passus aqua. Ibid.*

Malum; Sed tamen his nostris ingemere malis. *Ouid. 2. Pont. 7. Illas est fari longa futura mei. Idem. Fortunæ ictus: Sic ego continuo fortunæ vulnere ictu. Ibidem. Poena. Ruina. Excidium. Occasus. Virg. 12. Æn. Acerba, orum. Ibidem. Quæ sortibus non pertulit ille. Idem. Quid fuit ingenti prostratum mole sodali. Ouid. 1. trist. 7. Procella: Obruit hoc absens vasa procella caput. Idem 2. Pont. 7. Fatale damna Idem 1. trist. 7. Vicina damna. Bemi. Infortunia. Ærumnæ graues. Bernald. Ærumna. Ærumnæ cumulus. Iun. 3.*

Res acerbæ. *Ouid. 1. trist. 5. Insectæ res. Her. 2. ad. 10. Sperat insectis, metuit secundis Alteram sortem bene præparatum Pectus, &c. Ibid. Rebus angustis animosus, atque Fortis appare. Id.*

Res afflictæ. *Sen. in Med. Res lapsæ. Ouid. 2. de Pont. Respicis antiquum lapsis in rebus amicum. Res miseræ. Ibidem eleg. 6. Pectora quam mea sunt serie calcata malorum. Ibidem eleg. 7. Sic vitæ series tota fit atra tux. Idem in Iun. idest calamitosa. V. Afflictus.*

CALAMVS.

Quo scribimus. Scriptoris calamus. Graphium. *Ouid. 1. eleg. 11. Quid digitos opus est graphium laxare tenendo? Erat autem graphium instrumentum æneum, quo antiquitus in ceratis tabulis scribebant: vnde in eadem elegia Ouid. Cetera fert blanda cera notata manu. Et inferius; Odi cum latè splendida cera vacat. Comprimit ordinibus versus, oculosque moretur Margine in extremo littera raso meos, &c. Ibidem. Stylus idem significat, quod graphium.*

Crena calami: fissura calami, *Spaccatura della penna.* Arundo pro calamo: Neve notet lusus tristis arundo tuos. *Mart. 1. 14. Ferrum: pro calamo, siue Stylo, quo olim in ceratis tabellis scribebant: Dextra tenet ferrum: vacuum tenet altera ceram. Ouid. 9. met. Fistula. dilutas querimus geminet quod fistula guttas Perf. Sat. 3.*

Graphiaria: Graphiarium: Pennaria theca, vulgo Pennamulo, i. Stuccio.

CALAVREA. V. Demofthenes, & Diana.

CALCAR.

Calx ferratus. *Virg. 11. Æn. Stimulus. Ferratus stimulus. Calx acutus. Aculeus, armi, quo fodiuntur equi. Quo latus equi tunditur. Quo videntur equi. Stus calcaribus vident. Doctus equi fodere aratis calcaribus armos.*

Epiet. Durum, rigidum, ferratum, æratum, sæuum, cruentum.

CALCHAS.

Græcus augur, & vates Thestoris filius, qui cum Græcis ad expeditionem Troianam profectus in multis consilij causis fuit adhibitus. Diuinabat enim ex siderum positione, & augurio; per extispicium, per tonitru, per cometas, vel stellam cadentem Deorum placita. Offendit quoque in Aulide quomodo placara Diana venti sedari potuissent; & apud Troiam in castris docuit, qua ratione placandus Apollo, ut epidemiz cessaret morbus. Decennalis quoque belli Troiani moras prædixit ex passere, quæ cum nouem pullis à Dracone vorabatur. Tum etiam prædixit Astyanactæ Hectoris filium è turri præcipitatum iri, nisi id potius Ulyssi persuaserit. Diruta autem Troia reuerfus cum Amphilocho Amphiarai filio terrestri itinere Colophonem; cum in luco Apollinis Clarij eadem urbem apud sanum in Mopsium præstantissimam augurem incidisset artis pericia ab illo superatus dolore cõturbuit; quod proposita sibi à Mopsy caprifico, vt refert *Hesiodus*, aut, vt Pherecydes mauult, sue grauidæ) conijcere non potuisset, quot in illa tunc essent; quorvæ hæc vitro succulas gereret: quod tamen Mopsius sine vilo errore diuinavit. Vide *Homerus lib. 1. Iad. & Virg. 2. Æn. & Sen. in Troad.*

Augu-

Augurum optimis Græcorum. V. *Augur.* The-
stereus vates. *Sepher, in Alac.* Sisyphus gro-
fforum innumerabilium. *Lycoph, in Cass.* The-
stoides. *Statius, & Ovid, 12. met.* Thestire na-
tus. Thestior filius, *ex poet.* Interpretes Deum.
Sen. in Troad. 4.

Epith. Prudens, sagax.

CALCEVS.

Crudus pero. V. *Virg. 7. Æn.* Vincula pedum: Er
Tyrrenha pedum circumdat vincula plantis. *id.*
8. *Æn.* Pellis, figur. Nec vagus in laxa pes
tibi pelle nater. *Ovid. 1. de art. Solea. Ovid. 2. de
art. Deposul soleas autem protinus ingens, &c.*
Mart. 3. 49. Erant autem soleæ planæ, quæ ad
pedem habenis quibusdam religabantur circa
digitos primores: quæ sandalia dicuntur a
Græcis: quod fere ex antiqua pictura, seu scul-
ptura dignoscimus. Peronatus, qui perone in-
ductus est: nempe rustico calceamento. *Perf. 5.*
peronatus arator. Solea ferrea, *Ferro da can-
nallo.*

Aluta; pellis concinnata ad calceos, aliæ opera:
Pes malus in niueæ semper cæletur aluta. *Ovid.*
3. *de art.* Tegmina taurea; Taurea nudatis cir-
cundat tegmina plantis. *Mart. 1.* Vincula pedum.
Panzer, & Ovid. 1. fast. 415. Crepida, vulgò *Pia-
nello.* Carbatinæ crepidæ. *Carull. epig.* quod est
calceamenti rustici genus; ex recentiore corio
bubalo. Scandalium, *Tertull.* shoe sandalium.
Calceamentum. V. *supra.*

Calceus fenestratu, lunatus: quæ ratione luna-
tam plantam dixit *Martialis*: Solebant enim Pa-
tritij lunulas addere, aut subtexere calceis ex
aluta factis, vt *Iuuenalis* indicat, antiquitatis
symbola; quæsi qui cum Arcadibus se Luna
prios iactarent: aut centenarij numeri signifi-
catione, qui in partibus fuerat, vt *D. Isidorus* ait.
Lunata pellis. *Mart. 1. 50.* Albus calceus, erat
in vsu Romanis elegantioribus, & ostendit *idem*
lib. 32. Sordidior coeno cum sit toga calceus au-
tem Candidior prima sit tibi Cinna niue. Nunc
ijs vtitur cum rusticamur. Vel vtuntur femel-
lic delicatioris. Appositam nigræ lunam sub-
texit alutæ. *Iuven. 7.* idest gestat nobilium or-
namenta, & patriciorum, vt pote qui lunula ad
calceos adfusa, calceis à reliquis discernaban-
tur. Porro antiquius Senatores calceos nigros
indebant, postea cereos, seu candidos (vt su-
perius) galbeos: cocineos, &c. teste *Farnabio*.
in reliquum tempus, nunc nigris calceis in-
ciuitur; cereis, seu galbeis, cum rusticantur.
Pero, nis — Quem non pudet alto Per gi-
ciem perone tegi — *Iuv. sat. 14.* Est autem
Pero calceus rusticus est crudo corio supra ge-
nuæ se extendens. Er *Virg.* — crudus regit
altera pero, nempe inuerfis pilis ouina pellis.
Calceus laneus. Soccus, vulgò *Scalforoti.* Luteo
plantas cohidente focco. *Sen. in Hipp.* Calceus
luteus. *Apul. Scarpino.* quem Vdonem vocat
Endymus Vires, sed parum rectè, cum Vdo sit
pallium, aut vestimentum aduersus imbrum
iniuriam comparatum.

Phæcassum. *Iuven.* Calceamentum album sacrificis
proprium, vt ex *Appian. lib. 5. Bell. civil.* disci-
mus; quæ sandalia Episcoporum liceret vocare,

quàm solenni ritu celebrant. Cochurnus: cal-
ceus utrique pedi congruens, nunc autem vul-
gò *Barbæcium*. Est etiam Cochurnus apud *Iu-
uenalem* pro Sculponea. seu ligneo calceo alicui-
us magnitudinis — nullis aduata cohur-
nis. *Sat. 6.*

Sculponeæ. *Plant. & Varro;* quas soleas ligneas ap-
pellat. *Cic.* Calceus ligneus: calceamenti genus,
quo nonnulli vtuntur hiberno tempore è folio
ligno exculpsit, *Zocoris.* Dicuntur etiam Ca-
lones. *Fest.* Calopodium, Græcum nomen idem
significans. Braxeæ, *Plant. & Tertull.* calcei Philo-
sophorum proprij, quos ligneos fuisse, vt vale-
tudine æquiores, à nonnullis existimatur.

Grallæ; *Varro.* Perticæ lignæ, quibus altius à ter-
ra gradimur. Encentris stapes ferreus, aut fer-
reis mucronibus conuexus, quo vtuntur qui lu-
bricam glaciem calcant: Calopodiū ferrarum, li-
ceret etiam appellare. Endromides: *Pellius.* Ex-
pediti ad cursum calcei, *Scæpe d'una suola.*

Tyrrenium, shoe Eruſcum sandalium, est cre-
pidæ genus Italæ feminis, præsertim Venetis,
& Hispanis vitatum edito admodum solo.
Mulleus: *Carullus.* Calceus alto solo, oliu re-
gum, postea patriciorum gesta: nunc homini-
um delicatiorum. Veteramenta, *Cicero uter.* Cor-
rij præsemina, *Auantis di cunio.* Corrigia calcea-
menti. Obstragulum: *Pim. Ligola* calceorum:
Mart. quæ calceorum alas adstringimus. Fibula,
Fabbia.

CALDARIUM. V. *Cacabur.*

CALENDÆ.

Primi dies mensium dicte à conuocatione popu-
lorum: à Græco enim deriuat verbo. Calendis,
& Idibus conueniebant ad publica sacra populus
togat, vt in festis diebus non consueuimus,
quando in alijs diuersis nos intenti ministerijs
vestibus vtitur laceris, pannosis; In munici-
pijs verò, & oppidulis raris olim togæ vsus,
vnde *Mart. 4. 66.* Idibus, & raris togula est excu-
sa calendis. Calendæ sub Iunonis protectione
erant, vt Idus sub Iouis tutela. Hinc *Ovid. 1.
fast.* Vindicat Ausonias Iunonis cura calendas,
Idibus alba Ioui grandior agna cadit: Nong ve-
ro Dei tutela carebant, vt *Isidem Ovid.* Calendis
pariter, idibusque cuiusque mensis Romæ le-
gitimus haberi poterat Senatus ex Augusti de-
creto. Coibant verò Senatores ad varia Deo-
rum templa ad Consulatum arbitrium, quò cùm
accessissent, priusquam confiderent, quisque
ture, ac mero supplicabat apud aram eius Dei,
in cuius templo Senatus erat habendus, ex
Suetonio.

Aufonizæ calendæ, nempe Latinorum, nam Græci
carent; vnde factum adagium: Ad calendas
Græcas, nempe nunquam. *Ovid. 1. fast.* Principi-
um mensis. *Idem 2. fast.* Prima lux mensium.
V. *Mensium nomina:* in quibus quænam festa ca-
lendis cuiusque mensis celebrarentur, inno-
tescit. Magna lux calendarum. *Mart. 9. 1.*

CALIDVS.

Æstuosus. *Hor. 1. ad 31.* Calidus per syncope. Ar-
dens. Feruidus. *Torrens.* Terræque ardore
dehiscent. Æstuans. Siccis aer feruoribus v-
sus. Torridus.

Vror

Vror vt inducto ceratæ sulphure tædæ, Vt pia-
fumosis addita tura focus. *Ouid. epig. 7.* Vror vt
indomitis ignem exercebitis Eulis Fertilis
accensis iocibus ardet ager. *Id. epig. 12. V.* *Ab-*
ſus: Inuendimus: Calor.

CALIGÆ.

Proprie tibarum tegumentum militare, quibus
cùm adhuc puer C. Cæſar Germanici filius,
quem ſibi Tiberius adoptauerat, nimis vte-
retur, cognomen am adeptus eſt Caligulæ.

Tibialia. *Suet.* quæ ſunt caligæ ad talos vſque per-
tingentes. Tegmina crurum: Barbara crurum
Tegmina. *Virg. 11.* *Æn.* Ocreæ, proprie quod
vulgò dicimus, *Struiale.* Ocreæ ferreæ, *Gambiere di*
ferro.

Pellis, ſig. Tam iam reſidit cruribus aſperæ Pel-
lis. *Horat. 1. 10. vulgò, Calig di cunis.* Tegmen ſu-
ræ. *Caſtell. in Argen.* Surarum tegmina lanea, ſe-
rica, bombycina &c. Crurum vinctula. Faſciæ
crurales, ſiue cruralæ. *Alpian.* Tyrrhæna vinctu-
la. *Virg. 8.* *Æn.* aliqui locum hunc interpretan-
tur pro faſcijs caligarum, & hæ: *Genualia.*
Ouid. nempe vinctula ſeu faſciæ, quibus ſubter,
vel ſupra poplites caligæ ſubſtringuntur. Cu-
ralia tegmina, vinctula.

CALIGO.

Caliginis vmbra, ſiue vmbra: *Auſon. & Ouid. lib. 4.*
met. Nebula caliginis. *Sil. 11. 14.* Tenebræ. *V. ſus*
luc. Attra caligine ſtepus. Illinc obſcura ſem-
per caligine nubes. Tres adẽ incertos cæca
caligine boles Erramus pelago; *Virg. 1. Æn.* Quis
globus, ò clues, caligine voluitur atra. *Idem.*
Et craſſa voluit caligine ſumum. Nigranti pi-
ceus ſenſim caligine vertex. Arduus obſcurus
caligine dcaſus opaca. Principio cælum ſpiſſa
caligine terras præſtit. Mox vbi terribilis terras
caligine textit.

Epith. Nubiloſa, opaca, ſpiſſa, nigrans, tenebroſa,
picea, nubilæ, triſtis.

CALIX.

Cuius materia multiplex, nam pelus ex argilla
fuit, tunc ex ære, deinde ex plumbo, ſtanno,
argento, auro, lapide, ligno, denique ex vitro, &
ex vitri medulla, quam cryſtallum appellant.
Huius rei lectio varia apud *Athen.* *lib. 11.* in
quo copioſiſſime diſſert de calicibus, de eorum
forma, & appellatione. Thericleos calices ex
terebintho aliquando tornatos ibidem narrat;
per modò Florentiæ ex glacie craſſa æſtuo tem-
pore ad Principum delicias in vini refrigera-
tione. Ex hederæ radice tornari calices poſ-
ſunt, quos ebrietati referunt prodeſſe, ne no-
ceat; ex quercus medulla, & Melandryo dicit
ibidem *Athenæus* facti ſunt calices; & ex alijs, quas
ſupra diximus, materijs.

Thericlei calices, ab auctore Thericle ſigulo Co-
rinthio: *Athen.* vt ſup. eiufdem cum carcheſio
formæ. Carcheſium: & carcheſia, poculi ge-
nus procerum, circa mediã partem compre-
henſum anſis à ſummo ad inſumum pertinenti-
bus munitum. *V. Athenæum, & Macrobius, Virg.*
Cape Mæonijs carcheſia Bacchi. *V. Attianus.*
Amethyſtini crientes: id eſt calices gemmis
ornati vel vitrei pellucidi inſtar Amethyſti,
qui capiant tres vel quatuor cyathos. *Mart. 10. 49*

Cadiſcum, poculi genus: *Philemon apud Athen.*
Calpion poculi genus Erythræi, cui ſimile Sca-
phium, forſitan Cymbula. Cymbum, poculum
procerum concauum ad cymbæ ſimilitudinem.
Virg. & Prop. 3.

Celebe, poculi genus; ſed vas mellarium proprie
dicitur. *Legge Athen.* *ubi ſup.*

Cornu, poculi genus veruſtiſſimum: nam pri-
mos homines bonum cornibus olim bibiſſe re-
ferunt: vnde crateres dicti, *ævi nẽ xipm;* vnde
Theopompus ſcribit Reges Ponum ex boue,
qui apud illos naſcuntur cornibus tam amplis,
vt tres, ac quatuor congios capiant, pocula fa-
cere ſolitos fuiſſe labris auro, & argenteo cir-
cumtectis, de his etiam *Idem Athen.* *lib. 4.*

Condy, poculum Aſiaticum. *Manand.* apud *Athen.*
Cotyulum, poculum ex vna parte tantum auri-
um. Cotydiſcum, apud *Ariſtophanem.* Aleſion,
Poterion, Cypellum, Amphotis, Scyphum, Ca-
lix, Cotlion, archelleſium, Phiala, ab *Hippodami* in
ſynon. dicuntur pocula. Tripus etiam poculi
genus apud *Athen.*

Cantharus. *Hor. 1. ad. 10.* Vile potabile modiciſ-
ſimum Cantharis Græcæ, quod ego ipſe
teſta, &c. Cuiulius, diues, & aureis mercator
Exſiccat cuiuſvis villa Syra reparata merce.
Idem ad. 31.

Amphora: Nec Leſtrygonia Bacchus Ampho-
ra, Langueſcit mihi, nempe vinum Formianum.
Id. 4. ad. 16. Nen prompte modus Amphoræ ſit:
Id. 1. ad. 36. id eſt bibatur ſine intermiſſione.

Trulla. *Hor. 1. ſermon.* Vas vinarium, potiorum ue-
Cillybium poculum ex hederæ paſtoricum.
Athen. Ciborium. Obliuioſo ſauia maſſico Ci-
boria exple. *Hor. 2. ad. 7.* Amiſtis: Neu multis
Damalis meri Baſſum Threicia vincat amiſſide.
Id. 1. ad. 36. Phiala, planum, & repandum poculum.
Idem. Bombylius, vas anguſti oris inter
bibendum bombum, ſonicumque edens. Poti-
ſtris, Græcum apud *Eſſen.* dicitur vaſculum
potiorum, quod auiculis in cauea poſitis ap-
ponitur.

Oſcyphium, Græc. poculum in oui formam ob-
longum. Nimbus vitreus. *Mart.* anguſti oris vas,
forſitæ quo vitum æſtate ad vinum in aqua
refrigerandum. Diota, vas potiorum quale-
cumque binis munitum anſis. *Horat. 1. ad. 9.* De-
prome quadratum Sabina O Taliaethe me-
rum Diota: *v. Gaph.*

Horum calicum nonnulli alicui Deo dicari erant,
vt Scyphus Ioui, cantharus Baccho. Quod ve-
rò calidum biberent veteres, ex *Mart. 2. 1.* di-
gnoscitur, qui ſic ait: Sed ante incipiat poſitus,
quam repuiſſe calix. Præterea in calicibus, ſiue
crateribus olim ſtemmata, ſiue figuræ inſcul-
pebant, vt auciæius, & frequentius biberent:
culus rei frequens inuenio auct veteres; præ-
ſertim lege *epig. 6. lib. 8. Mart. in Eulium.* Archety-
pis, &c. in quo *epig. Hi verſus: Hi duo longæ*
uocæ cenſetur Neſtore fundi Police de Pylio
trita columba nitet. Nempe, (vt inquit *Farna-*
bis) crater Neſtoris habens duos fundos, anſas
quatuor, & earum ſingulis inſidentes duas
columbas: crater quippe *Homeri* celebratus
Iliaid. 11. & Athen. *lib. 11. cap. 12. & 13.* Naſus: pro
anſa

ansa calicis dicitur ironice *Enn. 5.* Siccabis calicem nasorum quatuor &c. Sed ad Synon.

Cyathus. V. *suu loco.* Scyphus: *Her.* & Scyphium. Patera, p.e. — signis perfectum auroque nitentem fides pateram famulos ex more poposcit. *Stat. lib. 1. Theb.* ubi obferua, ex auro olim factas pateras, quæ signis insculpebantur. Crater, is, cratera; æ, poculum. Fortè fuit iuxta, signis extantibus alper. Antiquus crater. — *Ouid. 12. met. di. huius relievo.*

Vinum, fig. pro ipso cyatho: Constantur parco fusca falerna vitro. *Mart. 2. 40. & lib. 1. epig. 38.* Virrique astuta supellex. *Prop. 4. 8.* Numbus vitreus. *Mart. Chrysalis,* pro ipso calice: in quorum quidem genere omnibus præstant Veneti victarij. Pocula chrysalina. Grandia tolluntur chrysalina, maxima rursus Myrrha deinde adamas notissimus, &c. *V. Myrrha.* Chrysalina, oru. Nec labris nisi magna meus chrysalis terantur. *Mart. 2. 27.*

Opus Mentoreum, scilicet à Mentore signis sculptum poculum: Lesbia Mentoreo vina bibas opere. *Prop. 1. eleg.* Argenteum ingens, fig. materia pro re ipsa. Aurum: Vt sollicito bibant auro superbi. *Sen. in Hipp.* Orbis, fig. Et amosum spumar in orbe merum. *Post.* Myrrha: Nos bibimus vitro, tu myrrha, Pontice, &c. *Mart. 4. 85.* ex myrrhæ forsitan radice, vt ex hedera etiam, & ex alijs materijs, vel ob virtutem, vel ob luxum. Cadus, etiam pro vini vase, sed ex maioribus: nisi forsitan non ad bibendum, sed ad seruandum vinum vsurpatur. *V. Vas.*

Epith. Aureus, auratus, gemmatus, & celatus, argenteus, capax, &c.

Porro obferua poculum dictum à potando; patera à forma patula: cymbium à cymbæ figura: cyathus, quod certam vini capiebat mensuram; crater æteris poculis maius; vnde *Virg. 1. 4. 6.* Crateras magnos statuunt, & vina coronant: vastum craterem appellat. *Ouid. 12. met.* grauem *Vater. Elav.* Indulgent vino, & vertunt crateras athenoy.

CALLIDITAS.

Astutia. Astus. V. *suu loco.* Versutum consilium. *Nomius.* Vastum consilium. *Idem.* Fraus deceptoris. *Idem.* Hinc.

CALLIDVS.

Astutus. V. *suu loco.* Versutum pectus. *Bem.* Malefidum pectus. *Idem.* Solers. Acutus. Rex mendaciorum. *Horat.* Confarcinator malorum. *Enripid.* Versuta propago. *Ouid.* Ingeniosus ad omne. *Idem.* Mens callida.

CALLIMACHVS.

Poeta Cyrenus fuit apud Ptolemæum Philadelphium regis præfectus bibliothecæ: Scriptit elegias, hymnos, & epigrammata: quorum nil extat præter sex hymnos. Apud Græcos Princeps inter elegiographos habetur: Omne tamen poematij genus attigit. In aduersarium quendam poema scripsit acerbissimum, quod Ibin dicto nomine appellat. Hinc Callimachus amatus Ouidius ensensens rursus aliud simile composuit. Scripsit etiam Callimachus opus insignis de origine, & causis factorum, quæ

Ætia inscripsit; argumento non dissimili ab eo, quod postea in fastis Ouidius tractauit: vnde *Mart. lib. 10. epig. 4.* Si non vis Ma-nurra tuos cognoscere mores, Nec te scitelegas Ætia Callimachi.

Battiades. *Ouid. 1. eleg. 15.* à Batto patre. Carmina Battiadæ. *Stat. 5. sim. 3.* Cyrenæus vates. *Prop.* Cyrenæus Battiades, *1. ex Græc.* Cyrenæelegas, musa, &c. quod author in Cyrene natus.

CALLIOPE.

Vna ex nouem musis, illarumque præstantissima, quæ etiam Calliopea dicitur, Orpheimater, quæ Heroico carminum præfesse dicitur. *V. Musa.*

Orpheimater. *Virg.* Vocalis camœna. *Sen. in Med.* Calliopea. *Virg. in apse.* O nemoris regina sonori Calliope. *Stat. 4. Theb.* Carmina Calliope libris heroica mandat. Musi Heroina inde potest vocari.

CALLIRHOE.

Vel est fons apud Calydonis portum, apud quem Virgo quædam Callirhoe fe interfecit; ob quamdam causam, quæ pluribus à *Pausania lib. 7. in Achæis* enarratur; Vnde, & ipse fons nomen accepit, quamvis fons hic à nonnullis apud Athenas reponatur. Vnde *Stat. lib. 12. Theb.* & quos Callirhoe nouies errantibus vndis Implacæ — de quo Martianus. Fontes multi Atticæ, inter quos Callirhoe prædicatur.

Vel est Callirhoe Acheloi filia, quam adamauit Alcægon, quem ad illam terram migrasset, de qua ab oraculo Delphico fuerat edoctus; & illam accepit vxorem, ex qua Acarnanem, & Amphoterum filios habuit. Hæc autem innocentia cupiditate monitis de quo in *Eriphyle* — dicitur inferius, & sup. in Alcæzone; virum exstimulauit vt Phegiam iret, vbi à Phegiæ filijs Alcæxon circumuentus insidijs petijt. *Paus. lib. 8. in Arcadico.*

Virgo Acheloir. *Ouid. 9. met.* Alcægonis coniux, &c. ex eod. Petet hoc Acheloiæ supplex Ab Ioue Callirhoe natis infansibus addat Annos neue &c. Mortem enim Alcægonis vlti sunt filij, quos ille ex Callirhoe suscepit. *Ouid. ibid.*

CALLIS. V. Via.

CALOR.

Atdor. Æstus. V. *suu loco.* Vapor siderum. *Her. epod. 3. Sol.* & Soles, fig. ab effectibus — tacent exhausti Solibus annies. *Stat. 4. Theb.* id. it caloribus assiduis exsiccati penè obdutescunt. *Ignis.* V. *suu loco.* ubi multa.

Epith. Æstiuus, ætuenus, ætuidus, validus, vrens, flammans, aridus, rapidus, immoderatus, vehemens, grauiter spirans, fluidus.

CALPE.

Est notissimum Hispaniæ promontorium, altera Herculis columna è conspectu Abyla, quæ in Africa est. Ad eius radices vrbs est eiusdem nominis Calpe, vt inquit *Strabo*; quo etiam nomine dicta est insula in occasu post Gadæ angusto discretæ stretto.

Bræaræ columæ. *Arist.* apud *Ælium*: at laudibus olim Terminæ Herculeis Calpe, &c. *Sil. Ital. Zebular* vocarunt Sarcena, prope quam

fiue sub quo monter Cartheia, opp. in qua Arganthonius regnavit centum viginti annos, Plinio teste, seu trecentos, vt inquit Silius: Arganthonios arma Cartheia nepotes Rex proauus fuit humani diffimilis xui Terdenos decies emensis belliger annos. Idem. Tarceifus, etiam dicitur vrbs Cartheia. V. *Hispania, & Gades.*

CALVVS.

Rara coma. Ouid. 1. eleg. 8. Rarus capillus. Nudum caput. Mart. 5. 50. Vertex nudus: Et vertice nudo Spicula dehincunt — nec vllus In longa pilus area notatur. Mart. 5. 50. v. phaleuc. Infelix vertex flauo viuare capillo. Rari crines. Raro canefcit culmina crine caput. Caluatus capitis vertex (sic vineam caluatam dixit Plinius, & Cato) Lge caput Iun. 10. idest depilatum.

Caluaster, & recaluafter, qui fronte, non capite toto caluus est. Hinc:

CALVITIVM.

Cuius multa dicuntur esse caussa à Phisicis, de caluari caput Salamandræ fanie, si loca tangantur, ait Plin. lib. 10. 67. quod etiam innuere videtur Mart. 2. epig. 66. Hoc Salamandra noter, vel seuua nouacula nnder: & Petrus Arbiter, dum inquit: Que Salamandra supercilia tua excussit.

Calua, & Caluaria: locus vnde incipiunt pili decideret. Mart. 5. 50. & 6. epig. 57. Et tegitur pilis sordida calua comis, idest coma factitia, & picta. nec modo coma factitia, sed etiam ne canescerent crines vnguento quodam adhibebant. Hinc Mart. 8. 17. Meneris fictos vnguento Phœbe capillos: siue vt interpretatur Farnabius, vnguento fila capillorum imitabantur, existimant quod etia Turneb. Aduers. lib. 25. c. 27. & idem Mart. eod. lib. ep. 74. Caluâ triflem seminatus vnguento. Nudum caput honore. Nudatus honore comarum vertex. Est sine crine caput. Nos malè dederimur, raptiq; ætate capilli, Vt Borea frondes excutiente cadunt. Ouid. 3. de Art. Arcaq; artreus ridet adusta pilis. Petron. Arb. Myconius, dici potest caluus à peculiari illius insule incolis vitio, qui omnes calui fieri dicuntur. V. *Mycone: in Insulis.*

Inter Caluos adscribuntur nominati Nero Cæsar, Ouidius Naso, Domitianus, & Iul. Cæsar.

CALVMNIA.

Squissima pestis. Nomen rodere Sueti bonum. Inultum mentita fucum. Conuicium. Dictionum. Inuria. Consumelia. V. *fini loci.* Epith. Subdola, rabiosa, turpis, fœda, fœua, rodens, mordens, carpens.

CALVMNIATOR.

Lingua dictionum amans. Lincas. Os fuerum execratione, & dolo. Apollod. Lingua fraudulenta, & acerbitate grauis. Idem. Lingua fallacibus sermonibus addita. Idem. Qui solitus tremula conuicia dicere lingua, ex Petron. Crapula celi late vomit conuicia linguæ. Et vaga clamore reprimit conuicia linguæ. Mouent rixas, conuiciaque aspera miscunt. Aspera verba. Ouid. 2. de Pont. 6. Pestem rodere qui vellet emina. *lib. m. v. phaleuc.* Conuiciator. Obrektor.

CALX.

Vel extrema pedis est pars, quæ vulgò Catalogue. V. *Pei.* Vel pro materia cocti lapidis sumitur, vt hoc in loco.

Pullus coctus. Opusq; textunt cocto puluere, sordidoque toptho. Stat. 4. silu. 2. — silices terrena fornace soluit. Ouid. 7. met. Calx viua: nondum extincta. Calx intrita, longo tempore macerata; Intritum. Plin. Arenatum Calx recenter arena permixta. Lutum paleatum. Plin. Aceratum fest. Intrita. Plin. Calx arena permixta, vulgò Calxena mischiata con arena, & *pe. Calxena.* Fornax calcaria: vbi calx coquitur. Coctum lutum. Cocti lapides. Argilla acrum tegmentis, quisquilijsq; subacta qua parietes craterij ferè luttantur. Marmoratum; quod calce & confuso marmore constat.

Ferrumen cæmentorum. Plin. nempe calx. C vda, qua de albar paries. Lap. anticq.

Cæmentum; Cæmenta sunt lapides rudes, & informes. Nec erat difficile murum subruere; quod cæmenta non calce durata erant, sed interlita lutis, structuræ antiquæ genere. Bitumen, quoddam cæmentitium, quo primi Babelis turris cæmentarij vsi sunt pro calce, vt in sacra Genes. cap. 11.

CALYDONIA.

Regio, quæ à primaria vrbe Calydon etiam dicitur: & hæc à Calydone Endymionis, vel Atoli filia sic dicta fuit Oenei regia, qui Meleagri fuit pater, per quam Euenus fluius influit, apud quam filia proxima Calydonia dicebatur, de qua meminit fæpè Ouid. lib. 8. mer, eum agit de Oeneo, de Meleagro, ac de apro interfecto. V. *Atolia, & Meleager.*

Calydon, vrbs, pen. comm. Monstriferæ Calydonis opes, Acheloiæque arua. Stat. qui etiam lib. 5. silu. 2. Quanta Calydonis attollet gloria campos. Vrbs Meleagrea.

Calydonij campi. Stat. 5. silu. v. Oenei regio: Regna. V. Oeneus. Oeneiagri: Oeneios vltorem spreta per agros Miliæ aprem. Ouid. 8. mer. Calydonia filia. Calydonios ager. Calydonia regna. Hæctenus Oenides, venulus Calydonia regna. Ouid. 14. mer.

Parthaonia domus, nempe regia Oenei, qui filius fuit Parthaonis. Stat. 1. Theb. Parthaonis arua. Id. 2. Theb. Thydei campi: qui filius fuit Oenei, neposq; Parthaonis.

Populi.

Calydonij ciues. Calydonides matres. Ouid. 8. mer. Atoli. V. *Atolia.*

CALYSTO.

Sunt etiam, qui Calyston scribant: Nymphæ nomen, quæ comes Dianæ fuit, ac Lycæon Arcadiæ Regis filia. Hæc venationis studio inducta, Dianam comitari voluit: Verùm à Ioue, qui pulchritudine eius allectus, eam carperat adanare, compressa verita, ne non crimen Dianæ pateret, diu factum celauit. Sed in quadam lotione cognita, merita fuit damnata poenam: Nam Virginis eius facies in Vrse speciem conuersa est. Sunt qui dicant, ad actum à Iunone ob viri elocypium. Sub vrse igitur forma reperit in filiis Arcadem, à quo regio dicta.

dicta fuit postea Arcadia, cum prius Lycaonia à patre diceretur, tum demum vna cum filio, qui Actiochus etiam nominatus fuit in eorum relata illa Helicem, nempe maiorem versam: alter Cynosuram, nempe minorem præferebat: & hæc Actios etiam, de qua V. *suo loco*; cui septem maiora sidera adscribuntur, quæ Septentrionali plausiro versa veluti in meta, ceu decurso spatio diem euocant. Lege Ouid. 2. *met.* & *Hymnum*.

Arctos: Hinc Arctos alta parte glacialis poti Sublime classes fidus Argolicas agit. *Sen. in Her. fur.* V. *supra* Virgo Nonacrina, Ouid. 2. *met.* à loco Arcadie. V. *Arcadia*. Lycaonia parens, *ibidem*. Virgo Tegeæ, *idem* 2. *fast.* Lycaonis dis, patron. *ibidem*. Virgo Parrhasia, nempe Arcadia, *idem* 2. *de trist.* Helice. V. *Vesta mater*. Mensiam tacis ne lauet Arcton aquis, Ouid. 2. *fast.* Parrhasis, dos, patron. *idem* 2. *met.* Quæ nocturna suo fidere vela regit Vrsa. *Prop. 2. eleg.* 20. Signum celsi glaciali Septem stellas Arcades verse Lucem verso remone vocant. *Sen. in Her. fur.* V. *anapæst.*

CALYPSO, vs.

Oceani, & Tethys filia, maris Nympha, quæ in insula Ogygia regnavit, quam postea à suo nomine Calypson denominavit: ubi Vyses naufragus ab illa perhumaniter fuit exceptus, & septimum vsque decentis annum: cui suum ipsa coniugium, & immortalitatem obtulit: Quæ quidem omnia aspernatus fuit Vyses, iam foemine blanditus cautus effectus; & in patriam suam reuersus est. Lege *Homerum lib. 5. odys.* *sine t.* Nonnulli illam non Oceani, sed Atlantidis filiam faciunt: vide.

Fœcunda Atlantidis arua Calypso. *Tib. lib. 4. & apud Virg. in opusculis.* Circei, Atlantidemque Calypson. *Atlantidis, dis.* *Lyceris, an Cass.*

CAMILLA.

Metabi Volsorum Regis, & Casimilla filia, quam pater suorum inuidia regno pulsus, Dianæ famulam vouit, ne in cuiuspiam illorum matrimonium cederet. Hæc Volsorum Regina Priuerai nata, ut eius virbis anales referunt, ex Amazonibus originem traxisse dicitur. Etenim Græcorum historice produnt, Amazonas cum in Attica prælio à Theseo deuictæ fuissent, in Italiam fuga delatas esse plurimas, per quas varias vrbes diffeminatas. Hæc Turno aduersus Æneam suppetias latura, in Latium profecta est, ubi validissime certauit. Demum magna prius edicta hostium strage, dum Chloream Cybeles Sacerdotem armorum eius pulchritudine capta incautus sequitur, ex insidijs ab Arunte hasta transfigitur, quam tamen virginis eadem Aruns non diu tulit inuitam: nam & ipse paullo post ab Opi Dianæ ministra sagitta transfixus, penas commissi nefas luit. Lege. *Virg. 11. Æn.*

Metabi filia, nata, genita: ex *hisp.* Virgo Priuerina. *Pont.* Volsorum dux inclaya. Volsorum fortissima virgo. Italia Amazon. Quam telo transfixit Arcus, dum fortia tractat Arma manu. Volsa virago.

Volsa de gente Camilla Agmen agens equitum,

& florentes ære catervas. *Virg. 7. Æn.* Bellatrix non illa colo, calatue Mineræ Formineat bisueta manus, sed prælia virgo Duta pati, cursumq; pedum præuertente ventos: *ibidem.* O decus Italice virgo, quæ dicere grates. *Idem. 11. Æn.*

CAMILLVS.

Qui & alter Romulus dictus est, Romanorum suæ ætatis clarissimus fuit, qui Veios roto decennio obsessos, per cuniculos cepit. Nec multo post cum crimini viro daretur, quod albis equis triumphasset, id enim Supetis tantum licere putabant, & prædam iniquè diuisisset, die dicta ab Apuleio Saturnino Plebis Tribuno damnatus Ardeam concessit: mox cum Galli, Senones vrhem diripuisse, ipsūque Capitolium arctissima premeret obditione, Dictator abfens factus Camillus, collectis ex fuga Romanorum reliquijs, Gallos pendendo auro intentos incautos impressit, in libertatem patriæ vindicata. Post hæc Pop. Romanum Veios migrare volentem elegantissima oratione (ut est apud *Luium*) retinuit. Tertium deinde Dictator creatus Satricum sociam Pop. Rom. vrhem ab impetu Latinorum tutatus est. Quartum Dictator ad sedandam populi seditionem creatus, valeudinem excusauit: & vt alius sibi subrogaretur postulauit. Quintum Dictator Gallos iterum Romam petentes, & ad flumen Anienem castrametatos superauit. Postremo Romæ oçogenerum pestilentia decessit. Lege.

Plutarch. in eius vita.

Aspice Torquarum, & referentem signa Camillum. *Virg. 6. Æn.* Camilli virtus. Qui Gallos palma superauit Marte superbas.

CAMINVS.

Culmen: Culmenq; multo lumine sordidum. *Stat. 4. silu. 5.* Culmen fumans: ex *Virg. 12. Æn.* Et iam summa procul villarum culmina fumant. *Idem eclog. 1. Focus, fig. Ignis.* V. *suo loco*.

Spiramenta foci. Spiramentum. *Plin. Fumarium.* Marr. Infumibulum. Gula focaria: gula camini. Fornax. V. *suo loco.* V. *Cocuina.*

CAMOENÆ.

Vocantur Musæ, quasi Canienæ, vt plures existimant à canendo: Paræ tamen Casmenas primò dictas ait, inde Carmenas, postremò ablata licet, Camenas. V. *Adisa, ubi multa.* Camena — tibi nunc hortante Camena Excitanda damus præcordia. *Pers. 6. sat.* Camoenarum grex. *Mart. 6. 47.*

CAMPANA.

Opus ex cre fustum, quo ad ascendendos populos ad munia Ecclesiastica, vel ciuilia, vri solemus. Campanum æs, fortasse à Campanis populis primum reperit instrumentum. Æranerum. *Plin.* Concauæ; æra sonant. *Ouid. lib. 4. met.* quavis aliud essent olum æra, à nostris campahis: ramen figuratè vsurpari possunt. Tinnitibus Æthera pulsi Æris, & inflati complexu murmur buxi. *Ouid. 14. met.*

Æraq; tinnitibus ære repulsa dabunt. *Ouid. 4. fast.* Nec caua vefusis ictibus æra sonat. *id. 2. de arr.* Sonus æris acuti. *id. 4. fast.* Ære repulsa manu. *ib. 1. eleg. 2.* Nota: ab vrbe, ubi primum iussa, vel vsurpata, vel inuenta. Tinnitibus: *lancet.* vulgo, Campana.

molli. Tinnulaque æra sonant. Ouid. 10. met. Pre-
tiosa sonent æra Corinthi. Sen. in Med. Æreus
sonus. V. Tinnulabulum.

CAMPANIA.

Italiæ fertilissima regio, in qua natura luxurians
effudisse videtur largissimum sinu quicquid vi-
pam effe deliciarum, amoenitatum, gaudiorum,
& oblectationum. Paradisus verè Italiæ nun-
cupata, tam incredibilis ibi rerum fertilitas est.
In qua regione Principatum olim varij populi
habuere, fuitq; diuisa à Latio Liri flumine,
Sammium montibus, & Silaro fluuiio. Vrbes
principes in hac provincia sunt Neapolis, Ca-
pua, Caleta, Puteoli, Nola, de quibus V. *sua loca*.
Aliz verò

Alatrinum, Hernicorum opp. in Camp. Anianæ
thermæ. Cumanorum opp. in Camp. Atella, vel
Atelæ, vnde Atellanus, nunc *Aversa*. Baiæ: Cu-
manorum opp. Thermis famosum. V. *sua loca*.
Calatia, Camp. felix opp. vulgò, *Caiatis*. Cale,
vulgò, *Calvi*. Calenum. Calligula. Cumæ. V. *sua loca*.
Caserta.

Diagachæ, V. *Puteoli*. Formiæ, vnde Formianus
ager; Formianæ rura, quæ Lefrignolis terra,
olim dicebatur. V. *sua loca*. Diuersum sanè à
Molz oppido, post quod eius, vèstigia visuntur.
Sinuessæ, vrbs Episcopalis haud procul à
Liri. Sinuessanus ager Cplii mollitie, & aquarum
salubritate olim laudatus. *Mart. 6. 42.* Cam-
pano ponti vrbs proxima, ex *Hor. 1. sat. 1.* Non
molli Sinuessæ, feruidiq; *Mart. vt sup. V. Phae-
stencus*. Fundi, orum, vrbs, quamuis ab alijs in
Latium constituitur.

Heraclæa, vel Herculanium, vulgò *Torre del Greco*.
Herculeum, vel Herculanium, vulgò *Torre del-
la Annunziata*. Linternum, siue Linternum Scipionis
Africanus voluntario exilio clarum oppi-
dum. V. *sua loca*. Marianum, siue Merelianum.
Minturnum, siue Minturnæ, inter Sinuessam,
& Formias ad Lirim fluuium, habens
propinquas paludes, in quibus Marius delituit
Syllæ persecutionem deuitans: Vina bibas ite-
rum tauro diffusa palustre inter Minturnas,
Sinuessanumq; Petrinum. *Hor. 1. epist. 1.* vulgò di-
citur *Timetis*; haud procul à Molz oppido. Ve-
teris porro Minturni reliquæ adhuc visuntur
ad mare Lirim traiecientibus; aqueductus am-
phitheatrici parietinæ. Vbi quondam *Apicius*
quidam ditissimus, & ventri delectissimus ha-
bitauit cuius gulam damnat *Athenæus lib. 1.*

Noceia, Pifentinarum vrbs in Campania, vulgò
Nocera de' Pagani Paleopolis, vulgò, *Poggio reale*. Pi-
scentia, Pifentinarum opp. in Camp. inter Sur-
rentum, & Silariu fluui. Pometia olim, quæ &
Sessa Arunca. V. *Larum*.

Salernum, vrbs in Pifentinis, Principatu celebris.
Suessula, opp. vulgò *Scasani*. Surrentum, Pifen-
tinorum opp. in Camp. Trece, vel Tricassum,
opp. Camp. Gallicanum. Vulturum, opp. ad
ocia Vulturini fluminis. Sunt etiam

Acerra, arum, vulgò *La terra*, Sidicinum. Pom-
peianum. Summa; apud Vesuum montem
oppid. vltima montis irruptione flammifera
sub anno 1627. penè dirutum. Thezium, non
procul à Sedicino. Frusino, opp. Camp. agro

Falerno vicinum, cuius incolæ Frusinates: cuius
vrbs meminit *Iuuen. sat. 3.* Aut Frabaterig
domus, aut Frusino paratur: sunt qui in La-
tio connumerant. Frusinum, dicitur *Prolem*.
Bellator Frusino. *Sil. lib. 2.* Frusinates pop. *Plin.*
lib. 3. cap. 5.

Fregellæ, arum, ciuitas olim clarissima inter For-
mas, & Sinuessam non procul à Liri amne,
cuius magnitudinis etiam hodie non obscura
extant vèstigia; quæ cum à Romanis desesset,
diruta fuit, & ad vicum tantum redacta
ad Scrabonis tempora, nunc *Ponte corvo* aiunt no-
minari. Huius meminit *Sil. lib. 8.* Obfesse
campo squalente Fregellæ. Fregellani, pop.

Auella, opp. Camp. non procul à Nola nubicus
Ponticis abundans, quæ deinde auellana dicitur
fuit. Mamurrarum vrbs, cuius meminit. *Hor.*
1. sat. 5. In Mamurrarum laxi deinde vrbe ma-
nemus: Quæ Formias esse crediderim, Mamur-
re. *Catull.* cuius luxum damnat, & nunc vulgò di-
citur *Castelluccio di Mola*.

Misenum, siue Misenum promontorium. V. *sua loca*.
Venafrum principatus clarum opp. Casili-
num nunc noua Capua ad Vulturum an-
nem.

Montes celebres.

Vesuvius. V. *sua loca*. Gaurus, mons Massiciæ, &
Surrentinis propinquus, in quo nascitur vinum
precipue bonitatis: vnde *Sic. 3. Silu.* Seu tibi
Bacchi vineta madentia Gauri: Hinc Gaura-
num vinum, quod in summis agris Falerni iu-
gi nascebatur; nam quod in medijs pignebatur,
Faustinianum, quod in imis Falernum diceba-
tur, teste *Plinio lib. 14. cap. 16.* Falernus. V. *sua loca*.
Massicus. Taburnus, mons oluetis abundans:
hinc *Virg. 1. Georg.* iuuat sismara Baccho Cō-
serere, atque olea magnum vñire Taburnum.
Pausilypus. V. *sua loca*. Megilline. V. *Neapolis*.
Trifolinus erat ager in Campania vitibus fi-
cundissimus. *Iuv. 9.*

Fluuij.

Liris Vulturinus. *sua loca*. Clanius flum. iuxta
Acerras vrbs, crebris eius inundationibus
bona ex parte olim haustam, vt adnotauit *Ser-
uilius in illud Virg. 1. Georg.* vacuis Clanius non
æquus Acerris; sed *Plin. lib. 3. cap. 5.* Glanicius
vocat, eundemque esse cum Lyri Minturnas
interfereat affirmat. Nataronius. Sarnus, flu-
uij. in Camp. Sarni meminit *Stat. 1. sil. 2.* Nec
Pompeiani placeant magis ocia Sarni, Flumina
Sarni. *Mart.* Sagna fontanea Sarni.

Lacus.

Lucrinus. V. *sua loca*. Auernus, iuxta quem Cim-
merium oppidum quondam, deinde Puteoli di-
gitum. V. *sua loca*. Acherusia; Linternæ; Popeia,
& Scatina Paludes. Mare inferum haud pro-
cul à Baijs, quod nuncupant, *Mare morto*. Vi-
de alia apud *Plin. lib. 3. cap. 5.* & alios *Cosmogra-
phas*.

Synon.

Campani agri. *Stat. 4. sil. 2.* Ora Campana. *Idem*.
Campana propinquus, Quas tulit ora iugis.
Campanum solum. *H. Balthus*. Tyrrheni campi:
nam mari Tyrrhenoposifluminum alluitur Cam-
paniæ ora maritima. Campania tellus. *Poet.*

Non

Non rura quæ Liris quæta Mordet aqua facit
turnus annis. *Hor. 1. id. 31.* Campania terra
Tib. 1. 20. Non tibi si precium Campania terra
daretur, Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
Euboici campi. *Stat. 4. silv. 4.* Curre per Euboicos
non segnus epistola campos: dicti Euboici, quia
ab Euboea insula è Chalcidia oppido vene-
runt, qui Cumis, reliquisq; illius tractus oras
incoluerunt. *V. Cumæ. Vada Phœbi. Mart. 6.*
42. litus intelligit Cumanum ob insignie Phœ-
bis templum, cuius meminit *Virg. 6. Æn.* Accola
Vulturni pariterq; Satriculus asper. *Virg. 7. Æn.*
Campani pop.

CAMPVS.

Campi spatium. *Virg. 3. Georg.* Campi equor. *Idem*
8. *En.* Equor; nempe planities, quæ propriè
camporum est. *Idem 11. Æn.* Ager. *V. sui loci.*
Nouales. *Virg. 1. Georg.* Alternis idem tonsas ces-
sare nouales. Noualia: Impus hæc tam culta
noualia miles habebat. *Idem eclog. 1.* Ac prius
ignotum ferro quàm scindimus æquor. *Idem.*
nempe terram aramus. Agger camporum.
Stat. 2. Theb. Renouatus ager est periph. noua-
lis. *Ouid. 5. met.*

Tellus: Ac si non fuerit tellus secunda sub ip-
sum. *Virg. 1. Georg.* Terra: Quo sidere terram ver-
tere. *Idem.* Solum: Pinguè solum primis ex-
templo à mensibus anni. *Idem.*

Area: Liber ab arboribus locus est apta area pu-
gnæ. *Ouid. 5. fast.* nempe campus ad pugnam ap-
tus. Est etiam area locus, vbi tritica messis
tempore teruntur: Quicquid de Libycis verti-
tur areis. *Hor. 1. id. 1.* Est etiam area locus aptus
ad ædificij structuram, plateam, ædificatores
appellant. *V. Forum.*

Epith. Patens, aperius, herbidus, vber, lætus, va-
stus, gramineus, opimus, spatiosus, planus.

Frequens herbus, & fertilis vber campus. Flau-
scens frugibus, & spicis. Præpingues vberè
campos. Vestiti gramine campi. Segnem patie-
re situ durefcere campum. *Virg.* Ludit herbofo
pecus omne campo. Conspect in planis hostes
descendere campos. Vernantes Cereali grami-
ne campos.

Planus erat, latèque patens propè mœnia cam-
pus Affiduis pulcras equis, vbi turba rota-
rum, Duræq; molliercr subiectis vngula gle-
bas: descript.

Arum, & arua, orum: Fecunda suis pubescunt
frugibus arua. Rigulæq; Ceres adolefcit in
aruis. Flauentia messibus arua. Tumulenta co-
hors Cerealius incubat aruis. Daffugiunt acq;
spatiosa per arua cæterusq; ex port.

Epith. Cereale, flauens, frugiferum, rimosum,
fecundum, forcum, odoriferum, rosicidum, ru-
rale, ferax, limosum.

Rur. *V. sui loci, vbi plana.* Rura, nemusque sa-
crum, dilectaq; iuera muſis. *Mart. 1. 13.*

CAMPVS FLORÆ.

Locus est celebris in Vrbe, quem fœmina quæ-
dam Acta Tarentia, siue Larentia nuncupata
Pop. Romano dono dedit, quem bonorum
suorum, obſceno quæſtu cumulorum poſt
mortem inſtituerat hæredem, hac conditione,
vt quotannis eius natalem celebrarent edius

Iudis. Verùm cum eidem Pop. Romano turpe
videretur in ſorti honorem ludos ſtatueret,
eam Floram Deam, ſcilicet quæ floribus præ-
eſſet, nominarunt. Hinc ille Campus Floræ
vocitatus, notus ad hæc vſque tempora. *V.*
Flora.

Floræ arua Deæ. Vſtrina Hæreſeos; ibi enim pra-
uæ doctrinæ ſecutores, niſi reſiſcunt combu-
runtur. Pompeiani Theatri campus: nam ante
illud eſt, cuius nunc tantum parua viſuntur
veſtigia ad Palatium Ducum elariſſimæ Vſtri-
norum familiæ. Pompeianum Theatrum, à
propinquitate loci. *V. Theatrum.*

CAMPVS MARTIVS.

Qui etiam Tiberinus olim ſuit dictus, extra Vr-
bem Romam locus erat, prope portam Flum-
entanam Marti facit, ac dictus forſitè à
Romulo. Hic à Caia Tarantia Virgine Veſta-
li, vel ab alio Pop. Romano donatus antea fue-
rat: In quo primum luſtrum conditum, & Co-
mitia centuriata habita à Seruio Tullio Rege:
ſed poſtea à Tarquinio Superbo in proprios
vſus conuerſus ſuit. Regibus tamen cietis in
primam conditionem ſuit reductus equis, & iu-
uentuti in armis exercende accommodatus. In
hoc campo Reges, & Magiſtratus creabantur;
qui præter natium loci, pratorumq; amentu-
tatem, ornamenta etiam, & ſtatuas illuſtribus
erecta viris continebant, quod ex Capitolio, cum
locus ille nimis anguſtus eſſe cepiſſet propter
ornamentorum, quæ quotidie ex multis trium-
phis inferebantur, multitudinem, plurimam
translata fuere. Verùm huiusmodi ornamen-
ta ſub nonnullis porticibus collocabantur, quæ
ibidem ad hoc fuerant conſtructæ; Quæ portu-
cus varijs exornatæ figuris aliquando nomen
dabant loco peculiari ibidem in Campo exi-
ſtenti: vt apud *Martialem* licet videre *lib. 2. epig.*
14. Currit ad Europen, &c. vbi interpretantur
picturam inſignem, in qua Europe à Tauro ve-
ſta videbatur. In eodem porro campo inter
porticus erant Septe, nempe loca tabulis va-
lata, in quibus Pop. Romanus ſuffragia laturus
claudebatur, quæ loca à ſimilitudine Septe, &
Oulii appellabantur. Iuxta Septa erat tem-
plum Neptuni cum porticu, in qua depicta
ſuit hiſtoria Argonautarum, & in his Chronis
filij; Neptuni, ac Phyllides, atque Iſonius Æ-
ſone nati: Haud longè templum erat Iſidis, cu-
ius ſacra ex Ægypto Roma translata, in
Campo Martio prope Septa fiebant. — Spa-
gat in ædem Iſidis, antiquo quæ proxima ſur-
git ouili. *Iuven. 6.* idèſt Septis ex interpretatione
Farnaby quæ mihi magis aridet. Prætered
huius campi meminit *Sirach lib. 5.* in quo de-
lectus habebatur, & vbi clariſſimi viri crema-
bantur. Dictus autem ſuit militiæ Romanæ
campus, & ſchola, vbi iuuentus omni ſeſe ar-
morum genere exercebat. Vbi inſigne horolo-
gium, quod ſeptem gradus habebat circum, &
lineas diſtinctas metallo inſurato; campi verò
ſolum, ſupra quod ipſum ſtabat horologium
lapide amplo quadrato ſtratum fuiſſe com-
memorat *Pomponius Laſus.* Meminit etiam *Plin. 36.*
cap. 20. additq; ad Auguſto horologium illud
fuſſe.

nisse conditum; fortassis haud procul à Muscolio Cæsaris, cuius nunc etiam vestigia videntur ad D. Rochi Templum. In hoc igitur campo Centuriata comita regulariter, & semper habita fuerunt, in quo templum erat Marti sacrum, unde & campus fumebat nomen. Cuius longitudo ab ipsa via Flumentana, usque ad Viam latam, & actitudo ab Hortulorum colle usque ad Tiberim; propè quem tunc etiam nauale paruum, quod *Ripetta*, nuncupamus, extendebatur; & nunc etiam, licet domibus confectus, & dispersus sit vijs plurimis, idem tamen retinet nomen, regionisq; dictionem.

Campus, antonomasti. *Cic. Lamiis, & alijs.* Sed Maior tempore vicinus, & accola Campi. *Ovid. ad Luc.* Campus Marti sacer. Arena Martia. *Mart. 2. epig. 75.* Martis Campus. *Ovid. 5. trist. 1.* Mollia, quæ Martis gramina campus habet. Gramen Martium. *Hor. 3. 7.* Quamvis non alius flectere equum sciens. Atque conspiciat gramine Martio; ibi enim, ut diximus, equos domabant, & equitare; tum in fictis insilire, & inde opportune desilire docebantur. Gramina Martij campi. *Idem 4. od. 1.* Ager superbi Regis: Nempe Tarquinij Regis de quo superius in Historia. *Lucan. 3. 6.*

CANA GALILEÆ.

Civitas in ipsa regione ad alterius differentiationem, quæ in Phœnicia sub tribu Aser sita erat. In hac ex Apostolis plerique fuerunt exorti. Vbi Saluator noster in nuptijs initium fecit miraculorum, aqua in vinum conuersa; Quo in loco postea Helena Imperatrix sacram eadem erexit. Hic etiam à Regulo rogatus Iesus, ut solum sanaret, incredulitati patris, & filijque scilicet miraculo consuluit. Triclinium etiam ad huc extare dicunt, in quo nuptiæ illæ factæ fuerunt.

Cana: inœnia, testæ, &c. Christus ubi lymphas conuertit in vbera vini Dolia. Clauigeri patria Petri. Bethsaida vrbis contemmina pagis.

CANALIS.

Plumbum, sig. materia pro re facta. *Stat. 1. sil. 3.* Teque per obliquum penitus, quæ laberis amnem Martia, & audaci transcurris flumina plumbio, idest per canales plumbeos aqua Martia. Emisse lymphæ. An emissas per cuncta cubilia lymphas. *Idem.* Semet, sig. An solum Ionijs sub fluctibus Elidis amnem Dulcis ad Ænegos deducat semita portus. *Idem.*

Canalis trames. *Apol. fistula* — quam cum vitato fistula plumbio. *Ovid. 4. met.* Tubus: Modo qui per omnes viscerum tubos ibat, v. scilicet. *Mart.* neque per intestina. *V. sup. loco.*

Euriporum. *V. sup. Aqueductus*, ubi plura ad hanc materiem reperiunt. Siphones, sunt canales, siue tubi, fistulaeque in fontibus, quibus aqua, siue alius liquor emittitur. Siphunculus, diminut. a siphone. Effigiemq; Deæ longis siphonibus supple. *Lucan. 3. 6.* Aquarum venæ, dici possunt: Lymphæ metus.

CANCELLI.

Claustrium. *Virg. 2. Æn.* Obiecto obice claudit Hortos, &c. Clathri, vel clathrorum. *Colum.* Ferramenta, lignave reticulato textu, quibus tene-

bræ, pomaria, aliave muniuntur, spiciunturque vulgo, *Ferrata.*

Tranienna, pro cancellato sepeo, per quod stridim prætereunt prospectamus, vnde adagium: Per traniennam aspiciere, idest non propius, sed procul aspiciere transeuntis. *Fenestra. V. sup. loco.*

CANCER.

Vel locustarum genus, sed à quibus multum differt.

Gradiens non recto limite cancer. Cui parta est dulcis magno sine præda labore. Paruum madida de rupe lapillum Obliquus tollit cancer, chelisque recurus Continet in testis lapidem demittit apertis, Affidet, atque epulis lætus saturatur amicus. Chelæ, arum, pro ipso cancro, cuius chelæ sunt brachia. Echinus, est cancerum genere. *V. Pisces.* Leo ex cruce accorru, siue cancerum genere piscis.

Acerabula, arum, sunt Forcipata cancerorum brachia, Gaza interprete, quæ alio nomine dicuntur Flagella, Brachia, Chelæ, Forcipes denticulati, Cirti, *Plin.* Plectanzæ. *Artem.* & hæc non tantum Cancerorum, sed Sepiarum, ac Polyporum sunt.

Epith. Scopolosus, cæruleus, ferus, humilis, restudineus, equoreus, multipes, rubicandus, ochripes, tardigradus. Habens incedens in tergo ungulis curus, ex *Græc.* Habens forniculas in ore. Oitripellus. Offici natura lani humeros, *Plin.* et eff.

Cancer celestis.

Vnum ex duodecim Zodiaci signis, cuius hæc fabula ab *Hygino* narratur: Cum Hercules contra Hydram Lernaean profectus esset: verens Iunio, ne ex hac expeditione, ut è ceteris, gloriosior euaderet, cancerum iunxit, qui ex palude pedem Herculis mordicus arripuit, at ille iratus, cancerum incremuit: qui tamen Iunonis beneficio inter astra collocatus fuisse dicitur. Alij verò dicunt ob eam causam inter sidera collocatum cancerum, quòd in Hydræ prælio Herculi fuerit subsidiarius. Per hoc autem signum decurrit Sol mense Iunio, atque vni ætatem aspicitur: vnde *Ovid. 10. met.* Æstus erat, mediusq; dies, Solusq; vapore Concaua litoris feruebant sidera cancri. Alter ad extremi decurrens sidera cancri. *Manli. 1.* Cancer feruidus. *Idem.* Sole perustus cancer: Stientis sidera cancri. Adurens siccos agros. Non procedens limite recto. Cancri torridus ignis. Cancri gemmantis imago. *Idem.* Cui caua tergora cancri.

Cancer aquaticæ signum. Pressus ab Hercule cancer, ex *fabula.* — & aquarum cancer alumnus; terrenos enim cancores imitatur celestis, pluviarum scilicet amans. Cancrion, figura valentis. Sol abire æ geminis, & cancri signa rubescunt. Æthiopum versumus oves sub sidere cancri. *Virg. 10. Æn.*

Nepa: communis cum Scorpione vocabulo. Nepa torrida flammus. Carcinus, voce Græcânica. *Lucan. 9. Phœf.* Par Geminis Chiron, & idem quod Carcinus ardens, Humidus Ægoceros, &c.

Che-

Chelæ, sunt brachia: Et longa chelarum medio volitantia gyro. Curui brachia Cancrī. *Sen. in Thyest.* Océpides serpencia brachia Cancrī. *Ouid. 1. fasp.* Océpides Cancrī terga sinistra time. *Idem.* Feruidus extendit cūm torrida brachia Cancrī. Cūm premix æquorei Sol humidā brachia Cancrī. Solisque vapore Concreta litorei seruebant brachia Cancrī. *Ouid. 10. met.*
Epith. Ardens, calidus, rabidus, cæruleus, feruens, æstiuus, æquoreus, ferukius, tardigradus, pluuiialis.
Vel est

Cancer morbus.

Tumor durus Inæqualis aspectu teter, venis in ambitu turgentibus, colore liuescens.
Gangrena, Græca vox. Carcinoma, tis: *Suet. & Pollin.* Græcum nomen. Huic morbo cauterio, & candenti ferro obstititur: vnde *Sen. in Agam.* Et ferrum, & ignis sæpè medicinz loco est. Obfæxus cancer. Phagedæna. *Plin.* Cancrī genus, teste *Celfo*, quod cutim, & subiectam carnem serpendo corrodit. Vt que malum latè solet immediabile cancer Serpere, & illæsas vitiatas addere partes. *Ouid. 2. met.* Vomica ex cancri genere.
Mentagra, sic dicta à mento, vnde serpere incipit, faciemque corrumpit, ac partes ceteras. Per membra serpens pestis, lues. Artus lento morbo depascens. *Marr. 1. ep.* Indignas premeret pestis cum tabida faucē, Inq; ipsos vultus serperet atra lues. *Idem.* Horrida vultus Absultit, & tetro sedit in ore lues. *Idem lib. 12. ep.* Ipsaque crudelēs ederunt oscula morbi, Nec data sunt nigris tota labella rugis. *Idem. V. Morbus, & morborum genera.*

CANDELA.

Lumen: Multifida ætoliens antiqua lumina cetro. *Strat. 3. Theb.* Laterna. *Marr. 14. epig.* Testa ardens. *Virg. 1. Georg.* Fax: Sanctasque faces extollit Eleusis. *Claud. 1. de rapt. Pros.* Lunaque fuissebat, nec facis vfus erat. *Ouid. 2. fasp.* Lucerna. *Hor. V. suo loco, ubi plurima.* Tuta est gremio parua lucerna meo. *V. Lumen.*

Ignis, figur. Mæonis illaris ignibus acta parat. *Ouid. 2. fasp.* Lumina fida. Lampas. *V. suo loco.* Lampadis ignis. Quæ lucens alijs ipso depascitur vfu. Quæ suo absumitur igne, Et nitidam faciem præbet quæ pluribus vna. Quæ sensim à suis flammis peresa deficit. Flamma. figur. Multum flammarum, &c. *Iunon. Sat. 3.*

Epith. Ardens, lucens, ceræa, rutilans, sebacea, micans, radians.

CANDIDATI.

Romæ antiquitus dicebantur, qui cūm honorēs vellēt petere, candidam sumebant togam, quæ petitionis erat signum: quæve sumpta, vt inquit *Macrobius*, in comitum veniebat, & considerant in colle imminente Campo; vnde coram possent ab vniuersis videri: collis autem erat Hortulorum, vbi nunc templum est D. Trinitati sacrum ad montes dictum. Candida verò toga non tantūm dignitatis petentes inducebatur, sed etiam honestioris ordinis ciues: vulgata enim gens pullam vestem plerū inque inducebat.

Splendenti veste ornati. Candidatus prætorius: qui pecturam: Candidatus consularis, qui Consulatum petebant. Albus, figur. Viuar. & vrbani albus in officiis. *Marr. 2.* Veste indutus alba. *V. Toga candida.*

CANDOR. V. Splendor.

CANDIDVS.

Marmoreus. Marmorea manus, id est candida, & pulcra. *Marr. 8. 16.* Nitidus. Splendens. Albus. *V. suo loco, ubi plura.* Albena. Candens. Quæ candore niuem, candore anteiret olores. *Marr. V. Color albus.*

CANENS. V. Muscus.

CANICIES.

Canī. *Ouid. 8. met.* Intemptiui funduntur vertice cani. Capilli candentes. Caput canum: Magna fuit quondam capitis reuerentia cani, Inq; suo pretio ruga senilis erat. *Ouid. 6. fasp.* Canens senecta. *Virg. 10. Aen.* Cana niue tempora sparsus. Senex, cui cana, putrisque Stas comæ, & in pectus sordida barba cadit. Capitis niues. *Hor. 4. 13.* Variabant tempora cani. *Ouid. 12. met.* cum quis incipit canescere.

Canus homo. Canentia tempora. *Ouid.* Canicies veneranda genis, prolixæque barba. Iam multi canicies pulvis melioribus annis Venerat, antiquas miscueratque comas. *Ouid. 4. trist.* Et facies multo splendeat alba pilo. *Marr. 4. 79.* Iam venient cani, formosæ, capilli, Et venient rugæ, quæ tibi corpus arent. Et perit in nitido, quæ fuit ore color. Penè meos cani nigros læsere capillos. Albentia tempora canis. Albentes comæ. *Ouid.*

Candidior barba: Candidior postquam tondenti barba cadebat. *Virg. 1. eclog.* Conspersa canis tempora. Aiba senectæ. *Prop. 3. 3.* Albus crinis. *Iun. Sat. 2.* Capitis niues. Conspersum niue caput: metaph. Iam mea cynxas imitantur tempora plumas: Inficite, & nigras, &c. *Ouid. V. Senectus.*

Epith. Niuea, gelida, rara, arida, inculta, alba, hirta rigidis capillis.

CANICVLA.

Sidus cæleste, quod Procyon etiam appellatur à Græcis, Erigones canis fuit (vt fabulantur) Mora proprio nomine dicta, quæ Icarum Erigones patrem ab ebrijs agricolis intersectum, atque in puteum proiectum offendit. Vtriusque tamen, cum Virgo laqueo, canis verò in eundem puteum perisissent, miserum Iupiter inter altra vtrumque reculle cum patre, quem Boorem aliqui nominarunt, qui Arctophylacem Minorem Vrsam, Callystion Maiorem Vrsam esse censent. nempe in Virginem Erigonem, in Caniculam conuersam fuisse Meram. *V. Erigones.* Cancrī calorem adauget Canicula cūm exoritur, cum Leonis. Cuius Caniculæ exortum olim quocunq; observabant diligenter, & inde consiciebant, vt scribit *Heracclides Ponticus*, salubris ne, an pestilens annus futurus esset: Nam si obsecrur, & quasi caliginosa fuisset Canicula, pingue, & concretum fore cælum, vnde eius qualitas grauis, & pestilens fuisset. Sin clara, & perlicida apparuisset stella, cælum significabat fore tenue, ac purum;

rium; & propterea salubre. Quam se metuebant veteres, vt ei canem sacrificarent, vt innuit *Callimella*, & *Ouid. in festis*. Pro cane fidereo canis hic imponitur aræ. In ipso autem canis ore stella lucidior Sirius nuncupatur, & pro ipsa Canicula sæpe sumitur: Quæ stella quod canem diem vniū, noctemque vnam antequat, & Græci Procyon, vti diximus, & à *Carnes* in *Anticis* appellatur.

Facem vibrans ignis faucibus. *Hom.* Siculoſus ſtellato canis æſtuabat ore. *Maurus.* Siculoſus ignis. *Idem.* Canis Icarus. *Ouid. 3. eleg. Stella.* Icarij canis. *Nil.* Canis eſtifer. *Virg. 3. Georg.* Canis ignea. *Maur.* Icarus canis. *Ouid. 4. fast.* Eſt canis Icarum dicunt, quo fidere moto, &c. Sirius ardor. *Virg. 10. Æn.* Canis æſtius. *Tib. 4.*

Canicula Torquet, & exhausta cum ſicca canicula fauces. Quam caput attollit ſubunda canicula. Siccas inſana canicula meſſes lamdudum coquit. Subſequitur rapido contenta capicula curſu. Sed canis æſtius ortus vitare ſub vmbra Arboris, ad riuos prætereuntes aquas. *Tib. 1. eleg. 4.*

Mera, ſunt qui cum diphthongo, æ, ſcribant: vel æ. V. *Mera* nomen ipſius canis, vt in *left. Ignæ* Mera æſtrum. *Enſat.* in *Hom. Iliad.* Sirius. V. *ſuo loco.* Procyon. *Hor. 3. od. 29.* Iam clarus oculum Andromedæ parer. Oſtendit ignem; iam Procyon furit: v. alcaic. Quo nullum teris violentius aduenit æſtrum, Nec grauius incedit. Flagrantis atrox hora caniculæ. *Hor. 3. od. 13.*

Epith. Aſtiſera, flagrans, Icaria, ignicomans, ſeruanda, ſubſubunda, maleſta, ſitientis, damnoſa, &c. Hinc:

Caniculares dies.

Qui ſunt triginta, ſive quadraginta poſt ſolſtitium æſtium Sole ingreſſo in Leonem.

Icarij canum latratibus vrit. *Stat. 4. ſilv. 4.* Hinc in reducta valle caniculæ vitabis æſtus. *Hor. 1. od. 17.* Incipit, & ſicco ſetuere terra cane. *Propert. 2. eleg. 20.* Ignes auget æſtifer canis. *Sen. in Oedip. v. 41.*

Sideris calidis æſtus. *Tib. 3. l. 1.* Rura ſerunt meſſes, calidi cum ſideris æſtu Deponit flauas annua terra comas. Vbi huſcula ſtri ſindit canis æſtifer arua. Cùm micat Icarij ſtella proterua canis. Cùm canis exurit ſitientes ſeruſius agros. Nec canis æſtui metuens turbabitur æſtro. Dum premit æſtuo canis Eriſionius æſtu — ſitientis cùm iam canis hauſerit aquas. Vnda ſub æſtium non adeunda canem. *V. Aſtiſera.*

CANIS. CANES.

Canulus: Catellus: Carellulus, diminut. Molofus. *V. ſuo loco.* Canis odoros. *Claud. 2. de rapt. vulgò Braco.* Nec deſunt comites ſedula; turba canes. *Ouid. 1. dæmon.* Vmber — at viuſius vmbet Zæret hians, iam tamque tenet, &c. *Virg. 1. lib. 12. Æn.* Amica viſ paſtoribus. *Horat. epod. 6.*

Latratus, uſ, figur. canis æſtus: Sæuique canum latratuſ in auras. *Virg. 5. Æn.* — ceruo claris latratibus, a. 10, &c. fugacior. *Ouid. 13. met.* Monſtra Iſterania. *Virg. 6. Æl.* Turba latrans; ex *end.*

Fures procul latrantibus arcæas, vrgens. Latrere ſido, vigili, claro, elamoſo, rauco omnia implens, lupos terreas, fures arcæas, hoſtes nauicæ: ex *port.* Vide *Latratus.*

Cuſtos, per antonomāſin. Nunquam euſtodibus illis Nocturnum ſtabulis ſurem, incurſuſque laporum, Aut impacatos à tergo horribes Iberos. *Virg. 3. Georg.* Turba Diana. *Ouid. 5. fast.* Turba Diane. *Id. in ſibin.* Turba canum: Dianæ vigillum te quoque turba canum. *Idem.* Turba molloſa; ex *Prop.* Villæ cuſtos: *Colu.* Aſpera turba canum poſtagat à triuijs. *Tib. 1. eleg. 6.* Vigiles prouida turba canes. Comites ſedula turba canes. Vigulum canum triſtes excubæ. *Hor. 3. od. 16.* Et vigilum canum triſtes excubæ munierant ſatis Nocturnis ab adulteris. Domus cura, cuſtoſque, Ora proterua canum. *Ouid. 4. 1. met.*

Prædaque ſis illis, quibus eſt Læronia Delos Ante diem rapto non adeunda Thraſo: *Ouid. in ſibin.* Canes enim Tempia Apollinis in Delo cuſtodiebant: periph. Quique verecundæ ſpeculantem membra Diane (nempe Actæonem.) Quique Crotopadien diſrumpere Linum: periph. *Ouid. 1. lib.* Hecate turba: *Sen. in Oedip.* canes enim ſunt illi pro cuſtodia. Dira canum rabies. *Stat. 1. Theb.* Sæua canum rabies. *Prop. 3. 14.* Sæua canum rabies morſus auerit: hiantes Huic generi quouis, &c. & *Ouid. 1. 4. met.*

Epith. Velox, ſagax, æſtius, audax, credidiorus, odoros, vocalis, clamoſus, ſiſus, fidelis, villaticus, villoſus, paſtoralis, ſollicitus, ſeruus.

Itaque canes non tantum Diane, ſed Hecate quoque nec non, & Laribus attribuebantur, vt ſuperius dictum, & ex *Ouid. 5. fast.* clariffimè patet: Et canis ante pedes ſaxo fabricatus eodem ſtabat, quæ ſtandi cum Lare cauſa fuit: Lege reliqua intelligit *Ouid. lib. 14. met.* Moſtrum latrans: de Scilla caubus Hinc

Canes venatici.

Canis Manalius: Spartani canes. *Sen. in Hipp.* Læconicus canis: à loco, vbi potiffimum ad venationem apti putabantur: ſic Spartæ caruli. *Virg. 3. Georg.* Pugnaces Creſſæ. Atque oliſum doctas noſſe cubile canes. *Ruril. in ſen.* Maſſyliæque ruunt equites, & odora cauum viſ. *Virg. 4. Æn.* vulgò *Bracchi.* Canes nare ſagaci capient auras luſtraque preſſo Quærant roſtro. *Sen. in Hipp.* Hortaturſ; canes, tutaq; animalia præda. *Ouid. 10. met.* nempe canes, qui ſeruant prædas. Sic cùm ſeras veſtigat, & longo ſagax Loro tenet vmbet, ac preſſo via ſcrutatur ore. *Sen. in Thyſt.* vmbet autem dicitur canis venaticus ex Vmbria, qui ſunt velociſſimi.

Canum latratuſ. *Ouid. 3. met.* Circumſona turba canum. *Idem 4. met.* Viſ canis in vacuo leporem cùm Gallicus arat Cidie, & hie prædam pedibus petit ille ſalutem: Alter inhzſuro ſimilis iam, iamque tenere ſperat, & extenſo ſtingit veſtigia roſtro: Alter in ambiguo eſt, &c. deſcript. *Idem.* Iam canis occultos agiebat Belgicus apros: nempe *Ant.* vt vulgò. Canibus venabere damas; ex *port.*

Canes, quibus eſt audacia præceps, Venandiſq; ſagax

Græ virtus, vireſq; ſequendi Agitans in ſumms ſaltibus apros, prodens clamore ſeram.
Epich. Venaticus, Gallicus, odoratus, audis, ſagax,
 odoriferus, curſus fortibus, naribus acer, Bel-
 gicus, &c. ex regionibus.

Canum venaticorum nomina apud *Ovi-*
dium, & eorum ſignificationes.

primuſq; Melampus

Ichneobareſq; ſagax latratu ſigna dederunt.
Gnoſius, **Ichneobates**, Spartana gente **Melampus**,
 Inde ruunt alij rapida velocius aura, (nes)
Pamphagus, & **Dorceus**, & **Oribafus** Arcades om-
 neſtrophonofq; valens, & trux cū **Lelape**, **Therō**;
 Et pedibus **Pterelas**, & naribus villis **Agre**;
 Deq; lupo concepta **Nape**, pecudeſq; ſecuta
Pemenis, & natis comitata **Harpyia** duobus;
 Et ſubſtricta gerens **Sicyonius** illa **Ladon**,
 Et niueis **Leucon**, & villis **Asbolus** atris;
Preualidusq; **Lagon**, & curſu fortis **Aello**,
 Et **Thous**, & **Cyprio** velox cum fratre **Lyciſta**,
 Et nigram medio fronteſem diſtinctus ab albo
Harpalos, & **Melaneus**, hirsutaq; corpore **Lachne**,
 Et patre **Dictzo**, ſed matre **Laconide** nati
Labros, & **Aglaodos**, & acutę vocis **Hylactor**,
 Quoſque gerere mora eſt — 3. mer.

Melampus, nempe **nigris pedibus** : **Nigripes** apud
Larinos : **Ichneobates**, ideſt, ſere veſtigij inſi-
 ſtens. **Pamphagus** : omnivorus. **Dorceus**, à per-
 ſequendis damis, ſive ab oculorum acie quaſi
Derceus. **Oribafus**, montiuagus. **Nebropho-**
nos : himulorum pernices. **Lelaps**, ab impetu
 turbinis in morem veloci. **Therons**, ſerinus, ſi-
 ue à ſerę indagine, ſive à truci aſpectu. **Pterel-**
as, quaſi alis actus. **Agre** : venatica canis. **Nape**
 : quod ſaltus inreret. **Pemenis** : paſtoricia
 canis, & gregis cuſtos. **Pecuarius canis**. **Har-**
pyia, à rapacitate ſingulari. **Ladon**, à indagando,
 & capiendo. **Leucon**, à pili candore. **As-**
bolus à fuligineo nigrore. **Lagon** : à tepro-
 rum venatu. **Aello** : ab impetu procelliſſi cogno-
 nimento vniuſque **Harpyia**.

Thous : nempe pernix; ſive è **Thoe** genitus, qui
 alio modo proles **Thoum** dicitur : Eſt autem
Thoes, vel **tigris**, vel **tigridi** ſimilis; alij ſimil-
 lem lupo faciunt, vnde **Ethiopicus** lupo vo-
 cat à **Selino**, & præter *Ouidium* **Grænoſ** etiam
 meminit : Hic & ſenſeram **Thoum** de ſanguine
 prolem finxit, &c.

Lyciſta, quæ etiam **Lyciſta**, *Eſthyle*. **Lycas**, *Si-*
monidis : nempe lupi progenies : & hæc canis cro-
 cura, apud *Plin.* & dicitur etiam **Lyciſta** : *O. iſta*,
Chæonide : apud *Catullum*, ideſt, quod **Lyciſta**,
 nempe ex lupa, & canē progenerat canes : vt ex
 lupo, & canē ſemella maſculi canes gigni di-
 cuntur : Quamvis ex lupo, & canē, lupum quo-
 que gigni poſſe, rerum naturales obſeruatores
 aſſerant.

Harpalos, quaſi abundē rapax. **Melaneus**, & **Mel-**
anchetes, quaſi atripilus à nigris villis. **Lachne**,
 ideſt, villoſus, ab hirsutis villis. **Labros**, nempe
 à rapida velocitate. **Aglaodos**, ab inſignit den-
 ſium nitore : quod ſi fit **Agriodos**, à ſerinis den-
 ſibus dicitur. **Hylactor**, & **Hylax**, nempe la-
 trans, à latratu dictus. Præterea apud veteres
 hæc quoque nomina ſunt,

Alee : *Ouid.* à roboris præſtantia. **Anyte**, in *epigr.*
Græc. à perſcicendo quod herilibus votis in ve-
 natu reſpondeat. **Aigus**, *Hom.* **Vlyſſis** canis, à
 candore, vel curſus velocitate. **Canache** : *Ouid.*
 quod latratu perſtrepat. **Charon** : *Eſthylus*,
 quaſi leuiculus à ſuauedine leoni peculiari.
Corax : *Idem* : à coruina nigredine, quaſi nun-
 cupes coruum. **Dromas** : *Idem*, ob curſus per-
 niciatatem. **Hyleus** : *Idem* : quaſi ſiluaticus. **Læ-**
thargus : *epigr.* *Græc.* ideſt clanculum mordens.
Lampurus, *Theocrit.* à caudæ nitore, vel poti-
 uſ à vulpina ſpecie, qua multi inueniuntur :
 lege paullo poſt. **Oreſtirophus**. *Ouid.* Quaſi
 montibus enutritus. **Prodargos**. *Idem* : à perni-
 citate pedum. **Sciſte** : *Idem* : quaſi maculoſa,
 & punctis interſtincta, quod genus nunc ſane
 frequentiffimum apud Principes, & vulgo dicitur
Cane appoſtato. **Tigris** : *Ouid.* à velocitate ſa-
 gitæ : ſimili.

Canis Indicus : qui ex tigride progigni ſolent in
 India. Horum meminit *Plinius*, *Plutarchus*, *Alia-*
nus, & alij. Hi in venatione plurimum valent, ſi
 cum leonibus committantur, alias enim feræ
 contemnere videntur. **Canis Hircanus**, & *Græci* in
 venat. **Allopece** : canes, dicuntur à *Polluce*, quaſi
 ex vulpe, & canē progenerat : **Cynalopece** : *Heſi-*
chius, & *Varinus* dicuntur.

Vertagus venator acer : *Mart.* nempe canis, qui
 ſua ſpontē exie, domumque prædam reportat.
Mælitæus canis, ſive catulus, cuius generis di-
 cuntur canes, qui ſunt formis nobilibus in
 delicijs : & catelli **Meliæ** à **Melte** inſula,
 vbi potiſſimum aluntur, & exoriuntur minu-
 tiſſimi.

CANIS ÆQVOREVS. V. Fifis.

CANIS CÆLESTIS.

Quem Poetæ fabulantur Europæ cuſtodem fuiſſe
 à Ioue illi aſpoſitum, fidelisq; miniſteriij gratia
 in celum tranſlatum. Alij Orionis fuiſſe canem
 volunt, vnā cum hero inter ſidera collocatum.
 Lege *Higginum de ſignis*. Si petis ſynon. V. *ſup. Cani-*
cula, & hinc accommoda.

CANISTRVM.

Stat puer, & manibus læta caniftra tener, *Prunaſq;*
 & in patulis redolentia mala caniftris. Præce-
 die grauidis bis ſepem onerata caniftris.

Epich. Patulum, vimineum, lærum, grauidum.
Calathus, *Virg. eclog.* Nunc vimine texto Irri-
 dens calathos ſoliſq; agreſtibus implet — Tibi ilia
 plenis Ecce ſerunt Nymphæ calathis : *Virg.* Tex-
 tilis à dextra calathus dependet odoris Florib.
 expletus. **Calathus** columus : **Arida** de calatho
 promebat fragra columo : **Calathifcus**, diminut.
Catull. in *muſp.*

Epich. Textilis, ſerminæus, virgatus, lento de vi-
 mine textus.

Ciſta : Pars obſcura canis celebrabant orgia ciſtis.
Ouid. in met. Ciſtella, & ciſtula, diminut. **Fiſcella**.
V. ſuſ. luo. Viridi fiſcellam textu hibiſco. *Virg.* 10.
eclog. Fiſcina. *Id.* 1. *Georg.*

Sporta, *Salluſt.* Sportula, diminut. in aſſo ſenſu.
V. Monus. **Vimineæ ſporta** : **Vimineum ten-**
rum, nempe caniftrum ex lento vimine, ſive
 ſporta. *Mart.* 3. 17. Vimen, ſig. materia pro re-
 ſecta. Nec ruſorum vimen breue Picenarum
 L. 2. *Idem.*

Idem 4. epigr. 89. Panarium, à pane ferendo: *Suorum*. Panariolum, diminut. *Mart.*

Corbus, is. canistris genus, variz formæ. *Iuven. 11.* *Qualis, Hor.* Quasillus, corbis, in quem netrices pensum, & fusos componunt. Corbis, Corbula, & Corbulum: *Suor.* Est grauiora pendit ini- quis pensa quasillis. *Prop.* Tunc fiseella leui de- tectia est vini iuncti: Raraq; per nexum est via facta fero: *Tibull. V. Qualis*. Vimen, fig. cum Vimine Picenarum. *Mart. 7. 52.* idest cum canis- tro oliuarum ex Piceno asportatarum.

CANNÆ. V. *Apulia*.

CANONICATVS.

V. *infra* (& hoc loco reponenda est definitio.)

CANOPVS.

Vrbs in Ægypto à Canopo Amyclæo nauis Vly- ssi, vel Menelæi gubernatore ibi sepulto, sic di- cta, quæ distat ab Alexandria quindecim mili- laria: ex qua ortum traxisse dicunt Claudia- num, quem alij Florentinum prædicant. Est ibi etiam vnum ex Nili ofsijs, quod Canopicum vocant: hinc Canopæ, qui Canopum incol- unt. Est etiam Canopus cælestis sidus in sum- mo gubernaculo Argus nauis, quod non in omnibus locis conspicitur: In Taprobane autem insula maris Indici Canopum sidus in- gens, & clarissimum videri ait *Plin. lib. 6. cap. 22.* Sunt qui dicant, Canopum esse insulam in Ni- li ofsijs, & ibidem urbem eiusdem nominis di- ctam.

Barbara famoso non cedit ripa Canopo. *Iuven. sat. 15.* Nam quæ Pellæi gens fortunata Canopi. *Virg. 4. Georg.* Canopæ littora. *Caecilian Com. Beren. V. 232.* *Idem, ubi multa.*

CANTABRIA.

Regio in Hispania ad Tarracoenam spectans oc- cidentalem iuxta veterem Hispanicæ descrip- tionem, vnde populi Cantabri dicuntur esse- ri, nullam viam esse sine armis existimantes, quorum regio à *Plin.* describitur *lib. 4. cap. 20.* Ibi Sada flumen: Portus Victoris: & ah eo loco fontes Iberi celeberrimi fluminis eminare dicuntur: sunt autem Asturibus finitimi. *V. His- pania.*

Vrbes.

Flauio brigæ, siue Flauio gallica, opp. Genus, quæ & Aquæ Augustæ, opp. Iulio brigæ, opp. ad Ibe- rum autem. Sunt qui Algrunium a, pellari di- cant. Cocanum, vrbs insignis *Hor. 3. od. 4.* Visam Britannos hospitibus feros, & lætum equum sanruine Cocanum: vbi ostendit, eo tempore sanguinem equinum populos potare solitos: vt ferociore essent in armis. Saguntus. *V. sua lica.* in Cantabria olim reposita, quam nunc (*Almonede*) vulgò dici existimat *Farnabini.*

Sada, flumen, vt *sup.*

Synon.

Cantaber ante omnes, hiemisq; æstusq; famisq; in- uictus. *Sil. Ital. lib. 2.* vbi reperies multa. *Canta- bri ora.* Cantabrica bella tulisti: dixit *Hor.* pro bella Hispanica. Cantabriga iuga, montes, &c. Valcones, pop. inter Cantabros, vt Cantabris finitimos faciunt. *Iuven. sat. 15.*

CANTVS.

Modi: lætos ore cedere modos. Moduli, *Quid, in*

Philom. In dulces modulos vocem flectere. *Car- men. V. sua lica.* Melos, dis: Liquidum fundere ab ore melos. Dos orisioris deus sui clarus, &c. Canticum, & Cantica orum. Præ nos Namen vbiq; resonant Paranes vbiq; Seta. *Stat. 8. Theb.*

Hymnus; Deorum, siue Heroum laudes conti- nens. *Ode, es, vel oda, &c.* Græca vox. *Ars canen- di. Quod, lib. 14. met. nempè musica.* *V. sua lica, ubi plura.* Conventus vocis. *Idem 11. met.* Canor, is: Res est blanda canor, discant cantare pueliz. *Id. de art. Vox canora. id. in Philom.*

Numeri; numerus: Indocili numero cum graue mollit opus. *Quid, 4. troch. eleg. 1.* Rithmus, nempè tempus, siue mensura temporis, qua cantio ali- qua ordinatur, vulgò *Arta*; hinc Rithmica di- cuntur, quæ cantioni sunt aptissima.

Cantio; Cantionucula; Cantilena; Conventus, us: late concentibus aera complect. Eloquentum vo- cale modis: *Iuven. Animi felicia læti Argumen- ta. Quod, 4. met. 1.* Vox tinnula. Modulamen. *Id. in Philom.* Et symphoniaci modulamine personat aula. Modulatio. Hic iacet harmonici discis modulatio cantus. Melpomene dulci Dea co- gnita cantu. Hymnifono aliud nocturna silen- tia rumpit. Ausus Apollineus præ se contem- nere cantus. Festiuis feriunt cantibus astra tu- bæ.

Epith. Dulcis, suavis, gratus, dulcisonus, dulci- sonans, Pterius, festiuus, flexanimis, sonorus, lætus, resonans, resonos, lepidus, canotus, Mæo- nius, Apollineus.

Cantus autum.

Tepidum volucres concentibus aera pulsant. Autum resonant ausibus virgula canoris. *Virg.* Ad cantus verè vocatur aus, quæ carmi- ne clauso Pignori hiberno tempore (vel frigore) muta fuit. Aues canoros garrulæ reddunt so- nos.

Indocilique loquax gutture vernat aus, Et ecce- nit mæstam deuia carmen aus. Et liquido can- tu verticulis aus. Passimque vagantes Dulce sonant tenui gutture carmen aus. Tu Philo- mela potes vocum discrimina mille, Mille potes varios ipsa referre modos: *Quid. an Philom. ubi supra.*

Cantor. V. *Maficus.*

CANONIZATVS.

Ecclesiastica phrasis, nempè cum quis è mortali- bus virtutibus insignis, ac miraculis clarus, qui iam è vita diu decellit, e ceterisque inter Cæli- colas deperet: à Summo Pontifice in Sanctiorum album refertur. Quæ verò sequuntur elocutio- nes ex illis sunt, quibus vti sunt præfati, cum in- ter Deos aliquid referrebat à suis Heroibus, siue Imperatoribus, quorum ritus à *Refine in sua de Rom. Antiqu. libris diffusius enarrantur*; & nos alibi de moribus.

Vtq; ego perpetuis olim sacerbor in aris. *Quid. 1. sat. 8.* Et numerum Diuorum altaribus auge. *Virg. 7. Aen.* Et pater ipse suo superum iam si- gnat honore. *Id. 6. 2. En.* Ille quidem cælo poti- tus Iouis ætria videt. Et tenet in magno tem- pla dicata foris. *Quid. 3. sat. 8.* Relatus est Diuo- rum in album Concilio Iouis adprobante: *en* *lib.*

Horat. Maiorque videri Caput & augusta fieri grauitate verendus. *Ouid. 9. met.*

Diuius promeritis honores. *Bomb.* Illa nouos tibi caelestium concessit honores. *Idem.* Ille Deum vitam accipit, Diuisq; videbit Permixtos Heros. *Virg. 4. teleg.* Quos quoniam caelo nondum dignamur honore. *Ouid. 1. met.* Temporum dignatus honore. *Id. 3. met.* Absultit illis. Quod mortale fuit, maiestatemque verendam Imposuit. *Idem.* Ipse quoque aetherias meritis inuectus arces. *Id. 5. met.*

Quos Inter (ideſt Deos) Augustus recumbens Purpureo bibit ore nectar. *Horat. 3. ed. 3.* Illum ego lucida Inire fedes, ducere nectaris Succos, & adſcribi quietis Ordinis patiar Deorum. *Idem.* Sic ubi mortales Tirynthius exiit artus Parte ſui meliore viget, maiorque videri Caput, & augusta fieri grauitate verendus, Quem Patet omnipotens inter caua nubila raptum Quadriiugo curru radiantibus intulit aſtris. *Ouid. 5. met.*

Ille tibi cuiusque Deum, delubraque genti Inſtituer, cum iam genitor Iuuebis ab omni Parre, Poli, Val, *Eliac. Argon. 1.* Coniuncta Tonantis: Nam qui in Caelum transferri dicebantur, Tonantis credebantur eſſe coniuncti. Et nos Cęſtibus noſtris hoc tituli apponere non dedecit: vt tamen Chriſtiano more accipiantur. Inferus ſtellis & concilio Louis *Hor. 3. ed. 15.* Tempia tibi ſtatuum, tribuam tibi turis honores. *Ouid. 14. met.* ideſt inter Sanctos te colloco.

Aduerte olim eſt ſuperſtitioſis creuiſſe cultum, vt priuato honore tanquam Dii a filiis deſuncti parentes colerentur ab ipſis antea confeſcrati; Vnde publico poſſimodum honore Imperatores veluti Patris Parentes apud Romanos culti fuere tanquam Dii, primis quidem temporibus, qui humanarum virtutum modum videbantur ſupergreſſi, eorum nomina, poſt obitum in rituales libros reſerebantur: & anno vertente memoriam illorum celebrabant, quod in beatorum inſulas eorum animas translatas eſſe crederent. Hinc tot Deorum multitudo creuit.

CANVS.

V. Senex, & ſuper-Canices.

Canonicandus: Tempeſtibus erat Cælo Cythereus Heros. *Ouid. 14. met.* ideſt cælo maturus, diuis adſcribendus, cui danda ſunt numina: ex eod. Cęleſti numine dignus.

CAPANEVS.

Nobilis Argius inter ſeptem Duces, qui Thebas obſederunt: Polyneſis enim Oedipi filius ab Eteocle fratre aſtu ereptum regnum repetiturus ad oppugnandas Thebas profectus eſt cum Adraſto, Tydeo, Amphiarao, Capaneo, Hippomedonte, & Parthenopæo, de quibus V. *ſus laet.* Capaneus autem cum Deorum contemptor eſſet, ſcalſiſque Thebas oppugnare primus omnium coſpiſſet, tanta mole lapidum a Thebanis obrutus eſt, veluti ſcribit *Vegetius*, vt ſulminibus a Ioue ſingatur extrinſus. Ipſe primus ſcalarum ſuum in oppugnationibus dicitur inueniſſe, cuiusque damnum primus fuit paſſus. Vxorem habuit Euadne, vnde Capa-

neia coniux a *Star.* dicitur lib. 2. *Theb.* & *Ouid. 4. met.* Cum cecidit Capaneus ſubito temerarius cecit.

Capaneæ pectora: Capaneæq; miſimus vmbriſ Pectora. *Star. Theb.* Coniux Euadne. V. *Euadne.* Qui excella perens ſubita face Solis inarſit. *Star. lib. 3. Theb.* nempe Iouis fulmine, niſi dicamus aliquo igne miſſi, de ſcalis eiection. *Scheneli pater. V. Sibonius.*

Virg; paterq; gregis: Vir gregis ipſe capereq; port. *Hircus. V. ſus laet.* Hircus pater. V. *Hædas. Martius caprarum. Antholog.*

Epith: Hircus, barbiger, bicornis, laſciuus, acer, ſædus, olidus.

Se caper acer in hoſtem Cornibus intortis inſert.

Capra; vxor capri; Capella, & Capellæ, diminut. Pecudes barbigeræ: *Lucert.* Cornigeræ matres. *Luc. 2. Phœſ.* Caprigenum pecus. *Virg. 3. Aen.* Hircuti greges. Villoſi greges. Mater hœdorum. *Ouid. 5. ſaſ.* ſic parens. Vxoress olentis mariti. *Hor. 1. ed. 17.* Harum ingens copia apud Cyniphem fluuium. V. *Africa, & Syrtis.*

Caprea, ſilueſtris capra. Capreoli, filij capreae. *Virg. 2. Georg.* Florentem cythiſum ſequitur laſciua capella. Tenera ardent ſumæ virgulta capellæ. Diſſentias lacte capellas. Illi ſunt grææ rorantes lacte capellæ. Amantes ſaxa capellæ. Non me paſcente capellæ Florentem cythiſum, aut ſalices carpetis amaras; *Virg. eclog.*

Epith. Sima, hirta, villoſa, barbigeræ, ſilueſtris, dumiuaga, ſequax, petulca, condens virgulta.

CAPHAREVS.

Mons cum promontorio in Euboea inſula ad Helleſpontum ſpectans, ad cuius radices fraude Nauplij Palamedis patris Græcorum claſſis a Troia diruta reuerrens naufragium fecit maximum: Vlturus enim indignam ſilij ſui Palamedis necem Vlyſſis criminatione extincti redeunt Græcæ claſſi, acque tempeſtatem actæ ignes accendit, quo Græci velut in portum curſum ſuum dirigentes, naufragio perirent; quod ſane factum. Verum poſtquam Vlyſſem, & Diomedem euafiſſe intellexit ſe ex iſſidem ſaxis præcipitem dedit, verens ne & ipſe ab iſſidem interiretetur apud *Orellum* legitur Caphareus: quod Græcè ſcribitur per a, ideſt *Caphareus* apud *Proſ.* & alios.

Sinus Euboicus. *Prop. 4. eleg. 1.* Nec rediere tamen Græcia, tu diruta ſterum Supprime, & Euboicos reſpect Troia ſinus. Nauplij vltiores ſub noctem porrigit ignes, Et natat exuiſus Græciæ preſſa cuius. *Idem.* Eſt natat vnda ſcrupulis mendax vadis, Vbi ſaxa rapidis claſa verticibus regit. Fallax Caphareus ſuſtat ſcopulis fretum, Feruetque ſemper fluctus alterna vice Arx imminet prærupta, quæ ſpectat inare Vrinque geminum, &c. *deſcript.* *Ser. in Agam.* Et clarum manu Lumen neſanda vertice eſt ſummo eſſerens In ſaxa ducit perſida claſſem face. *Idem.*

Saxa Capharea: Saxa triumphales fregere Capharea

rea puppes; Naufraga cum vasto Græcia fracta
silo est. *Prop. 3. eleg. 5.* Aqua Capharea: Quæque
modo Euboicis lacerata est fluctibus: audez Gra-
ia Capharea currere puppis aqua? *Ouid. 5. trist. 7.*
Buboicum litus: Quicumq; & ventis miserum
vexatiss Viyssem, Et Danaum Euboico litore
mille rates. *Prop. 2. eleg. 19.* Non hospita Graijs
Saxa. *Idem 3. 2. 20.* — cumuloque Capharea
cladis. *Ouid. 14. met. Importunus, ibid.*

CAPILLVS.

Crinis. *V. inf. sui loco, ubi multa.* Flores capitis. *Ho-*
mer. Alad. Cincinni demissi capillorum. *Ninno.*
Comæ effuse in argenteas ceruices. *Idem.* Aurei
cirri. *Idem.* Capillorum vincula. *Naumach.* Ra-
cemus intransfus Zephyro agitabatur: *Calisthus;*
& concinnè quidem per metaph. nam signifi-
cat, quod vulgo *Ciccia*, dicitur è reliquo ca-
pillitio. dependens tamquam racemus. *V. Co-*
ma.

Hectorez comæ: *Lysiphr.* ut apud *Homertum.* A-
chillis coma pulcherrima fuisse refertur. i. de
qua *V. sup. Achilles.* Abfolonè crines, de
quorum pulcritudine legit *Reg. cap. 14.* quibus
& ipse appensus perijt haftarum: itibus trans-
uerberatus.

Seu vidit ad frontem sparsos errare capillos. *Prop.*
Mouensq; decore Cam capite immissis hume-
rum per virumque capillos. *Ouid. de Niohe in met.*
Sparsi stillant rore. *Id. 11. met.*

Epith. Odorati, flau, florescentes, molles, formosi,
pulcri, pexi, fusi, effusi, indociles, &c. Longi:
humentes.

Capilli.

Epith. Iniecti humeris, Sole siccati, rigidi, puel-
lares.

CAPIT RVM. V. *Frannus;*
CAPITOLIVM.

Mons Romæ celestis. T. Iarj Sabi Regis quon-
dam sedes. Sacrus olim dictus, quod à Satu-
rno possessus antiquo tempore: Postea Tar-
peius à Virgine Vestali Tarpeia, quæ ibi à Sa-
binis necata, & sepulta fuit. Demum Capito-
linus mons alijs Capitolium, ita dictum (teste
Varro) quod hic cum fundamenta foderetur
ædis Iouis, caput hominis inuentum fuit, quem
Tolun appellatum scribit *Ambrosius*, atque inde
Capitolium dictum. Vbi omnium Deorum si-
mularacolebantur, de quo monte multa tra-
duntur à *Panurio*, ac *Rufino*. Hic in vertice ar-
erat, quæ Capitolina dicebatur, quam cum Se-
mones Galli obfedisent, dum prædium diuide-
rent, à Camillo fuerunt aggregi, atque in fug-
am verfi. A Romulo fuit adiectum vrbi: in
quo, præter cetera, templum fuit infigne Iouis
Iretrij, quod vorum à Seruio Tullio: rum à
Tarquinio Prisco structum, deinde à Tarqui-
nio Superbo capta Sueffa spolijs hostilibus ex-
ornatum, dicatumq; vnde Iupiter Capitolinus
fuit appellatus, tantq; templum veneratione
consecratur, & honore: vt illi ex toto terrarum
orbis donaria precepsissima mitteretur. Ad
quod templum æneis liminibus scandebar.
Erant præterea Porticus, quæ Capitolina, &
Bibliotheca, & Cuius, & coelis. In quo sanè
mosse tempore Tarquinij 60. fuisse partim

templa, partim ædes, & sacella in Deorum ho-
norem commemorant. Hunc montem ascende-
bant triumphaturi, vt ex eorum triumphis pa-
ret. In templum Iouis Capitolini Kalend. Ian-
uarij noui Consules ascendentes: à tota penè
Romana iuuentute deducebantur, vt ibi auspi-
cato Ioue, nouam inirent dignitatem, peractis
sacriticij. Nunc autem præfata polcherrime
desertum Palatio tantum Prætoris vrbanj
quem Romani vulgò Senatorem vocant, &
Pontificibus maximis ad tempus, electi; nec
non Triumphatorum Cameræ vrbs Conserua-
torum, & Templo Ara cpli nuncupato, & ali-
quot præterea vetustis monumentis celebris
est. De Capitolio lege *Corn. Tacit. lib. 19.* & *Pan-*
nius, & *Gyraldus*, & *Rufinus*, qui ludorum me-
minit, qui fiebant in Capitolio. & nos infe-
rius. *V. Ludi.* Insuper in hoc loco septem sta-
tuz: totidem Regum, qui ante Romanam
Rempub. fuerant, & octaua Brutj tyrannicæ
consecratæ videbantur, quo & in loco suam
quoque statuarum Cæsar adhuc viuens collocari
passus est.

Ara Tarpeia: *Virg. 8. Æn. & Ouid. 2. de Pont. 1. Te-*
quoque victorem Tarpeia scendere in arces:
Lata coronatis Roma videbit equis. Sedes
Tarpeia: Templeque Tarpeiz primum tibi
sedes adiri, Et fieri faciles in tua vota Deos.
Ouid. 4. de Pont. 4. Mons Tarpeius. *Strab. 5. lib. 3.*
Tarpeij foci: Victima Tarpeios inficere scia
focos. *Ouid. 2. de Pont. 8.* Tarpeium saxum:
Fœdaque Tarpeio conopsea tendere saxo lu-
ra dare statuas inter: & arma Mari. Tar-
peiz rupes. *Luc. 1. Pharf.* Tarpeia aula: Tar-
peiz venerande restor aulæ: *Mart. 7. A Duce*
Tarpeio qui mons cognomen adeptus. *V. Tar-*
peius.

Capitolij saxum: *Virg. 9. Æn.* Sedes Capitolinæ.
Strab. 2. lib. 4. Et Capitolini templa superba Io-
uis: Domus augusta Capitolij. *Ouid. 3. de Pont. 1.*
Cum domus augusta Capgoli rure colenda.
Capitolinæ via: *Mart. 6.* Capitolis aula: Cap-
itolide clarus in aula. *Ambros.*

Iouis arx: *Ouid. ad Liu. Romulæz arces.* *Strab. 3.*
lib. 4. Ara Romulidarum. *Luc. 4. Phar. Sacer-*
clius. *Hor. 4. od. 2.* — quandoque trahet fe-
roces Per sacrum clium merito decorus Fron-
de Sicambros. Saturnia vrbs: quod ibi, anteq-
uam arces fierent à Romanis, esset vrbs, si-
ue locus à Saturno edificatus, siue eidem sa-
cer.

Templum spectabile. Summi patris, per antono-
niam. Ædes sacra Ioui, ob infigne templum,
quod inibi illi fuit constructum, cuius hæc de-
scriptio.

Intra testa Tonantis Cernere Tarpeia,
pendentes rupe gigantes, & claraque for-
res, medijsq; volantis signa, Nubibus
& densum stipantibus æthera templis, Æra-
que vestitus numerosa puppe columinis, Con-
stita: subnixæque iugis immanibus ædes Na-
turam cumulante manu, spolijsq; mican-
tes Innumeros: acus, acies stupet igne men-
tali, Et circumfuso trepidans obunditur
auro.

Epith.

Epith. Aſcum, aureum, celſum, Romanum, au-
ratum.

CAPPADOCIA.

AC minoris regio, quæ nunc Amaſia dicitur ab
vrbe primaria, ſic dicta à Cappadocio amne,
quo interfluitur. A Galatia ad Anſitaurum,
procedentes: ab ortu habet Armeniam mino-
rem: ad merididm Cilicia eſt; ad ſeptentrionem
Pontus Euxinus; ab occaſu Paniphilia; &
ipſa Galatia. Hic in campis Themifcyrijs
Amazonum quondam florentiſſima regna fue-
re. Hæc autem has potiſſimum nunc numerat
regiones, Lycaoniam, Themifcyren, Zelti-
cam, Carmanenem, Gargaranenſem, Gaugu-
ritin, Antiochenen, Tyranin. In hac gens He-
nochorum magna, ac multis nominibus di-
ſtingta: in hac

Vrbes notæ:

Trapezus, vntis; vnde Trapezuntæ, & Trape-
zuntæ incolæ, vulgò *Traſſenda*. Themifcyra,
vrbs Amazonum primaria. Amaſia Strabonis
Geographi cunis decorata. Iconium alterum
ab illo, quod in Cilicia eſt oppidum. T yana:
Laranda: Diocæſarea oppida, quorum meminit
Plin. lib. 6. cap. 3.

Comana Pontica, Alexandri ſanctiſſimi viri co-
gnomento Carbonarij Epifcopatu celebriſ, ſic
dicta à Ponto, cui proxima eſt.

Neocæſarea celeberrima olim D. Gregorio Thau-
maturgo. Cæſarea D. Baſilij ſanctiſſimi præſu-
li nobilitata geſitis: quæ etiam Maza dicebatur
olim, ſive Maſſica.

Sebaſtia, ſive Sebaſtia, ſive Sebaſte inter Cappa-
dociam, & Armeniam, quæ quadraginta Mar-
tyrum palms quondam decorata: & hæc Seba-
ſtopolis etiam dicitur. Melita à Semiramide
condita vrbs.

Fluvij.

Iris, fluuius. Thermoodon, celebratus Amazo-
num domicilij, de quo V. ſuo loco, & ſup. Ama-
næ Halys, fluu. Cappadociæ, & Paphlagoniæ
agros irrigans; & tandem contra aquilonem in
Euxinum mare ſeſe euoluens, qui ſuit fatalis
Cræſo, vt canit *Lucan. lib. 3. Pharf.*

Montes.

Taurus, de quo ſuo loco. Argeus mons inſignis in
Cappadocia, apud quem quondam latitauit D.
Blaſius Epifcopus Sebaſtopoleos.

Synon.

Impia Cappadocum tellus. *Mart. 6. 85.* Cappado-
cum terræ, regna, &c. Cappadocum ora: ſiquæ.
Mart. 9. 31. Hinc populi: Cappadoces men-
ſignis timent. *Luc. 2. Pharf.* Cappadoces rigula
pingues clauſſiſe cataſta. *Perſ. ſat. 5.* Leocofyria
olim dicta fuit etiam Cappadocia, & populi,
Leucoſyrij.

CAPRA. V. Capræ.

CAPRA CÆLESTIS.

Signum eſt in Cælo, & vt poetis placet, fuit A-
malthea capra, cuius lacte educatus eſt Iupi-
ter, qui deinde rerum potitus, & cælo, eam in-
ter aſtra collocauit. Alij dicunt hanc Capram
ſuiſſe Meliſſi Regis, nomine dictam Amal-
theam, cuius lacte, cum aliud non haberent,
puerum nutriuere: vnde ſaluta exorta fuit, il-

lam in Cælo locatam, quodd huiusmodi benefi-
cium puero Ioui præſtituiſſet. Hæc autem x. Kal.
Ianuarij occidit; vt ex *Quint. in ſaſt.*

Olenium pecus. *Quint. epith. 17.* Pleias, & Arctio-
phylox. Oleniumque pecus: ab Oleo Achæiæ
oppido, prope quod capra Iouem nutrit: &
Stat. 3. ſilu. 2. Naſcitur Olenij ſignum pluuiæ
capellæ. *Quint. 5. ſaſt.* Oleniæ ſidera capræ. *Ser.
in Med. Amalthea, vt in Iuſt. V. ſuo loco.* Amal-
theæ ſidus. Olenij ſidus pluuiæ capellæ.
Quint. 3. met.

Capræ ſidera. *Hor. 3. od. 7.* Poſt inſana capræ ſidera
frigidas Noctes non ſine multis Inſonnis la-
crymis agit. Olenia aſtra. — Et Olenijs di-
gnum petiſſe ſub aſtris. *Stat. 1. ſilu. 3.* Olenia
cornua. Grando nec Olenijs manant tot cor-
nibus imbres, *Idem 6. Theb. V. Olenus.*

CAPRÆ.

Silueſtris capra: fera capra. *Virg. eclog. 4.* Dorcas,
dis. *Mart. 13.* in Xenijs: Delitium paruo dona-
bis dorcada nato; eadem eſt cum caprea, ſive
capreolo. Dorcas canis; qui illas inſequitur:
ex *Quint. lib. 4. met.*

CAPRÆ INSVL.

Siue Capræ & conſpectu eſt Neapolis prope Sur-
rentum Campaniæ adiacens, vt ait *Straphanus*:
cuius primi incolæ fuere Greci à Teleboos Re-
ge illud adducti, apud quos vetus inſtitutum
excreuit exereendi Ephebos, cuius rei ememi-
nit *Straton. in Auguſt.* qui illuc animi cauſa ſep-
pius proficiſcebatur, poſtquam eam inſulam à
Neapolitanis redemptam reſtaurauit, incolis-
que auxit. Fuit poſtea Tiberij Principis arce
nobilis, circuitu ad nouem milia paſſuum,
nunc coturnicum trans mare ad nos aduolan-
tium multitudine celebriſ: & ita Ortygia diol
poſſet.

Teleboum regna. *Virg.* Teleboum prærupta Taxa.
Sane. cel. 4. Teleboum mare. *Idem cel. 5.* Teleboæ
populi. Telonis regnum, monia, &c. Nec tu
carminibus noſtris indictus abibis Oebale,
quem generaviſſe Telon Sebetide Nymphæ Fer-
tur Teleboum Capræas cum regna teneret. *Virg.
7. æn.* Teleboumque domos trepidis vii dulcia
nautis Lumina noctuæ tollit Pharus æmula
Lunæ. *Stat. 3. ſilu. 5.*

CAPRICORNVS.

Cæleſte ſignum, quod ſic eueniſſe fabulantur. In
bello, quod cum Gigantibus habuere Dij, cum
ſeſe in Ægyptum retuliſſent, ibidem varias in-
duxere formas animalium, Mercurius ſcilicet
in ibin, in græum Apollo, eteri verò in aliis
animantes conuerſi fuere: Pan autem in ſtu-
men cum ſe deieciſſet, emergens poſteriorem
partem corporis piſcis, anteriorem hirci ſigū-
ram præſeferentis extraxit, quod adinuentum
admiratus Iupiter inter aſtra collocauit: qui
etiam Ægoceros dictus, vt infra. Quod ſine ſi-
gnum felix augurium portendere aſpiciat ſit
nonnulli; nam Auguſtus in ipſo genituræ ſue
horofcopo Capricorni felix aſtrum mirabilis
conſpirantium ſiderum aſpectu irradiatum
habuit: itaque in auro ſuo nummo Capricor-
num, qui globum prioribus pedibus teneret
ſculpi curauit. Eodem quoque ſidere nati fe-
runtur

runtur seculis nostris Carolus. V. Austriacus: Carolus Bo: bonius Cosmus Medicus; & Selym Turcarum tyrannus.

Sidus Capricorni: Bellus minax cornu. *Pontus*. Ægoceros; *Sen. in Thyest.* 4. Pigrum referens hienem gelidus cadet Ægoceros; Frangetis tuam quisquis es vnam, &c. Corniger hircus. Cornua capri caelestis. Salsu gurgitis hircus. Liquid capet æquoris. Frons æquorei capri. Corniger æquoris alti.

Neptunia proles, à Neptuno sic formatum nonnulli autumant; siue quod piscis caudam referens ad Neptunum pertinere videatur. Æquoris hircus: quod eius circulus super oceanum potissimum vertatur. Radiantia cornua tollens. Et Capricornus aquosus, pelagique procella. Hæspida feruū marces species Capricorni.

Ingressum verò Capricornum Sol Decembri mense, & in ipso sit solstitium hibernum; & diem crescenti inchoat incrementum. Horrendus cauda, cornuq; minax. Aduertunt portio Mæthesos studiosi, quod quicunq; habuerit horoscopus in prima parte Capricorni futurus sit rex, aut imperator.

Epith. Aquosus, rigens, gelidus, hirsutus, corniger, imbrifer, horrendus, frigidus, ferox, frigore gaudens, frigora ducens.

CAPTIVVS.

Oneratus catena. *Ouid. 1. de art. Mancipium.* Verna: licet sit qui è captiuo in domo nascitur herili. *V. feruus, ubi multa.* Barbara vincla pari fueris: ex *Ouid. 2. trist.* Captus: Aut sequitur captus, coniectaq; vincla collo accipit. *Idem 4. eleg. 1.* Vincloq; captiua reges ceruice ferentes. *videm eleg. 1.* Aut dare captiuas in fera vincla manus. *Idem 1. de Pont. 2.* Compede vincit *idem eleg. 7.* Liberaque à ferro crura futura puer. *idem.* Totque cunctis duces captiuas addita collis Vincula. *Idem 2. de Pont. el. 1.* Sub iuga athena missus. *Hæ. 1. od. 43.*

Et pedibus vincula bina trahat; periph. *Prop. 4. eleg. 8.* Nec feret vquam Vincita Graium ceruice iugum. *Sen. in Troad.* Argolici præda triumph. *Qui. idem.* Subiecta feret colla trophæis. *idem.* Qui lora relictis læceris sensit incers. *Hæ. 3. od. 5.*

Captiuus in triumpho catenis vincit pro conditione personarum apud Romanos ferè ante curtis victoris ducebantur: apud Græcos verò pone sequebantur triumphantem: vnde *Sen. in Troad.* Non assuetas ad scepera manus, Post terga dabit, curruq; sequens Agamemnonios aurea dextra Vincula gestans lætis fiet Pompa Mycenis. Qui captiuus si quando manumittendi erant, raso capite pileum accipiebant: hinc *Mart. 2. ep. 68.* Totis pilea farsinis tedemi. Qui si etiam ad ergastula damnabantur, si quid ibi criminis commissent, vinciebantur compedibus, catenisque; vnde etiam ipse *Mart. 9. ep. 23.* Et sonet innumera compede Tuscus ager.

Famulare collo nobis subiebat iugum. *Sen. in Troad.* Indigno circumdat vincula collo. *Ouid.* Vincit erani versas in mea terga manus. *Proper.* Vidi ego ciuium Retorta tergo brachia libero.

Hæ. 1. Captiuus, quæ captiuitatem patitur. Corpora capta. *Ouid. in epist. 3.* Stigmatè dignus. *Iua. 10.* Nam captiuus stigmatibus inurebatur. *Mediastinus:* est, qui abiectissima quæque domus obit munia. *V. Senius: Vinculo; Cognu.*

CAPVA.

Campaniz vrbis præstantissima à camporum latitudine sic dicta, quæ à Tuscis, & Troianisve condita fuit, cuius splendor amplitudo, & magnificientia ab omnibus summopere passim celebratur: Quam *Cæ.* alteram Romam appellat, quam Vulturum adluit: super quem pons est ex lapide insignis. In hac Annibal victorij fatigatus, nimio vrbis luxu corruptus, à pristino robore tantum refrixit, ut iacturas deinde plurimas tulit. Cuius vrbis bella, & obsidionem, cum à pop. Romano defecisset, apud *Livium* inuenies, *Plutarchum, Polybium, & alios.*

Vrbis Capys. *Virg. 10. Æn.* Croianus enim fuit Capys, qui prima vrbis iecit fundamenta, in qua & ipse sepultus: In cuius sepulcro, ut ait *Suet.* in *Cæ.* cinea tabula inuenta fuit, quæ Cæsari necem denunciabat.

Vrbis Cāpana, per antonomasiam. Et Capys hinc nomen Campanæ ducitur orbi. *Virg. 10. Æn. Strabo* verò, Capuam sic dictam autumat, quod esset duodecim Campanie vrbium caput, nempe quod ipsa reliquis præset in ea provincia vrbibus. Capuanæ moenia vrbis. Vulturui gurgie clara Mœnia — at hic magnæ tractus imitantia Romæ. Quæ Capys aduectis impleuit mœnia Teucris. *Stat. 3. silv. 5.* Talem diues arat Capua, & vicina Vesueo Ora iugo. *Virg. 2. Georg.*

CAPVT.

Vertex capitis. Cima della testa. Volubilitas capitis latissima. *Ouid.* Est pars illa capitis rotunda, in qua cerebrum residet. Tempora. Ceruix: pars infra caput ad colli confinia. Fastigia vultus. *Ouid in Ith.* Vultus, pars pro toto. Occiput: Occipitium, capitis posterior pars. Sinciput, pars anterior facies. *V. sui loc.*

Hæ autem in capite sunt partes.

Calua, caluaria, cranium, cranij commissura, *Celsus.* Sutura cranij. Pericranium. Cutis capillum gignens. Iunctura verticis. *Ouid. 11. met.* & pro ipso capite usurpantur. Dulichius sub Achillis casside vertex, & ideo iussis caput. *Ouid. 13. met.*

Frons, tis. Rugæ frontis. *V. Franz.* Cerebrum. *V. sui loc.* Discrimen capillorum, quod etiam: Æquamentum.

Coma. V. infra. Cani. *V. sup. Canities.* Barba. Vultus. Tempora. Auris. Oculis. *V. sui loc.*

Cilium. *V. infra supercilium.* Facies. Nasus. Collum. Lingua. Gena. Palatum. Mentum. Os. Deus. Gula. *V. sui loc.*

Abscidit heu vultus ensis verterque sacros. *Mart. 5. ep. 65.* de Cicerone intelligit, cui caput Antonij iussu recisum fuit, non vultus. Capitis dimine puri. Præradat caput auricomu, roseusq; per auras lit decor — summa caput extulit vnda. Nec nitidum tarda compertit arte caput. Et niueum pubes oculis herba caput. *Supe-*

Superant capite, & ceruicibus altis. Ferrea progenies duris caput extulit aruis. *Ouid. lib. 3. met.* Caput obiectare periculis. Tempora præfringit suluo protecta capillo: caua tempora ferro traiecit. Turrigero canos effundit vertice crines: dixit turrigero pro alto. Caput olim in ea fuit religione & vel ab ipso animalium absterrent, quod collocata sit in capita sensuum propemodum oium sedes. Quod autem olim sacrum caput existimauerint iudicio est iurandi per ipsum consuetudo: & sternutamenta, quæ ex ipso prodeunt adorandi, veluti sacra, quin etiam quæ assentiuntur hodie & comprobant homines capitis nutu confirmant, vt apud Homerum Iuppiter ipse facere legitur. **Epith.** Rurilum, nitidum, ambrosium, purum, flauum, intonsum, canum, cæsaræ densum, lque. V. Caluus.

CARBASVS.

Carbaceum filum: Cui carbacei mollissima filii stamina. *Embl.* est autem carbacei lini genus stræ tenuitatis. V. *Bysus*. Carbaceus finus. Carbacea stamina, tela, &c.

Carbasa, pro velis, quibus armantur nauigla ad ventos concipiendos, nauigandumq;. V. *Vela*. **Carbasa finus,** nempe vela extensa. *Flarûq;* secundo Carbasa mota sonant. *Ouid. 13. met.* **Carbasa substringere.** *Virg.* est vela contrahere, nempe contractiores facere velorum finus, ne expansa vim truentis venti non sustineant. **Carbaceum septum:** *Budæus:* rete magnum, quæ plaga ad maiores feras concludendas.

CARBO. V. *Lignum*.

CARCER.

Latebræ. *Virg. 4. Georg.* spelunca atræ. *Idem 1. AEn.* Solida tecta. *Ouid. 3. met.* Carceris tenebræ. *Sil. Ital. lib. 2.* In loca plena metus. Barathrum. *Sen.* de quo paullo post. Squalidum Barathrum. *Hom. in Odip.* Tenebræ. *Vmbra.* *Sen.* Clausa domo teneor. *Ouid. epist. 14.* In laqueo Danae saxo, ferroq; perenni clauditur. *Idem 3. eleg. 4.*

Turtis athenæa. *Hor. 3.* Valide turtis. *Lucret.* Ferrea turtis. *Virg.* æratæ turtis. *Claud.* Clusamq; saxo noctis æternæ obruat. *Sen. in Med.* Vinculis oneret manibus. *Idem.* Saxeus specus. *Idem in Oedip.* Domus illætabilis necessitatis. *Plat.* Cimmerium imitans locus exitu difficilis, expers Solis: *Nonnus.*

Locus solidæ tutus munimine molis. *Ouid. 4. met.* Custodia. *Idem 6. met.* Scabulorum solido saxo structa moenia. *Idem.* Ferrata domus Danaes. *Prop. 2. eleg. 15.* Me licet æratas adstringant brachia nodis sint mea vel Danaes condita membra domo; In te ego, & æratas rumpam, mea vita, catenas, Ferratam Danaes, transilliamq; domum. Immundæ tenebræ. *Idem 3. eleg. 13.* Seppe illum immundis passa est habitare tenebris. Vilem leiuuæ sæpe negauit aquam. Et caput in dura ponere iussit humo. *Idem.* Corruptit tenebras dura catena manus. *Idem.* Regales manicas rumpit vtræque manu. *Idem.*

Septam nocte tenebrosus specus. *Sen. in Agam.* In atrum carceris mei cubile. *Id. in Thyss.* Clau-

stra: Fractæ redeunt in claustra procellæ. *Claud. 1. de rap.* Fauces descendit in altas Carceris abstrusi. Carceis vmbrosi nigro sub fornice. Solidus claudet carcer verumq; reum. Fortore, plenus locus. Rigidis latebrosus carceris antrum, *ex poet.*

Ergastulum, & ergastula, orum: est officina, vbi serui compediti opus faciebant inde accipitur elegantissimè pro carcere. Porro carceris supplicia vide inferius, *Panam*, ubi multa scita digna. *Latumizæ.* *Cic.* *Baurumizæ.* *Varr. Plant.* *Lapidariæ;* quo Ergastularij serui ad opus damnabantur. Nempe in Lucaros, aut Tusca ergastula mittas, *Iuuen. 8.* Nam in Erruria ad ferri fodinas mittebatur serui fugitiui, vel alietius criminis rei Carcer rusticus: dicitur *Iuuenalis sat. 14.* ergastulum.

Fuerunt etiam in varijs orbis terrarum partibus carceres, siue custodiz, in quibus rei clauderentur: vt Carcer Tullianus, & Mamertinus Romæ, de quibus lege eruditissimæ *Baronij Card. notatæ in Martyrologio sub die 14. Martij.* Latomizæ Syracusanæ, & Mamertinum ibidem Syraculis. Burathrum Athenis à scriptoribus penè omnibus decanratum. Cæda Spartæ, vbi vincini erant infernæ; atque superne dispositi: meminit amorum *Suidas.* Profundum maris, erat carcer Cyzicenus terribissimus quidem; de quo nonnulli (teste *Heda*) interpretantur locum illum epistoliarum B. Pauli ad Chorientios: Noctæ, & die in profundum maris fui, &c. erat enim in Cyzico quædam fouea nimis alta ad tormenta noxiarum parata, cæno putidissima, quæ ob altitudinem immensam, Profundum maris appellari consueuerat. Carthaginis obscurissimus carcer erat Ancon dictus, cuius meminit *Suidas*.

Epith. Cæcus, sollicitus, moestus, tenebrosus, rigidus, opacus, cauus, vmbrosus, squalens, niger, horrendus, squalore repletus.

CARCERE CLAVSVS.

Clausus tenebris, & carcere cæco. Carceribus clausus raris, & compede nexus. Clausa domo teneor, grauibusq; coercita vinculis. *Ouid. epist. 14.* Tenebrosus in carcere victus. Missus in carceris antrum. Inq; feroci carceris contritus. Hunc carceris obscuri vincula seua tenent. Mœrenti carceri victus erat. Sub opaci carceris vmbra missus. Vitam infelicem ferato in carcere ploras. Carcere Cimmerio, & spissa caligine septus. Squalidus orba fide pectora carcer habet.

CARCERES, vulgò *M. ff.*

Locus est, vnde equi ad cursum, vel cursores emittuntur.

Vtq; fores nondum reſerati carceris acer, Nunc pede, nunc ipsa fronte lacessit equus. *Ouid. 5. epist. 10.* Inter Carceribus missos vitium ibit equus. *Id. 5. eleg. 13.* Eleus sonipes quamvis iam carcere clauso imminet foribus, pronusq; repagula laxer. *Lunæon. 1. Phiparj.* Repagulum: *Cic.* nempe funis, qui distinct equos, seu cursores, quo sublato, emittuntur ad cursum.

CARDINALATVS. CARDINALIS, & CARDINALIVM SENATVS.

Dignitas sacra Romanæ tantum Curie, quæ Senatum At. Solicum refert, quæ a insigni Summo Pontifici adfistunt; plurimæq; in S. M. E. bonum operantur.

Ostro decorus: ex *Virg. 12. AEn.* quod purpura vestiantur. Decoratus ostro. *Id.* At ex *poeta rectoribus*, & *Uxoribus*.

Patres purpurei, purpurati. Sacer Senatus. *Bemb.* Romanus Senatus. Senatus purpureus, & *Strabo.* Cardineo ostro fulgens. Cui infusa cardinea. Cui tubæ ropæ. Purpurei rubet lacernis: ex *Mart. 5. ep. 8.* Fulgens lanis coccineis; Coccinea nitidus ropæ, purpurea veste rendens, fulgens, &c. Purpureum sacro fundit ab orbe iubar. *Mart. 9.*

Rosco insignita galero Tempora fulgentem. Proceres, quibus inelyta sacra Purpureo cinxit lana colore comas. Addita laurigeræ purpurea clara comæ; in *funere Bemb.* Purpuratus Princeps. *Mascul.* Principes purpurei. Cui purpurea delata est trabea. Quem Latij potens (idest Summus Pontifex) ornauit ostro. *Mascul. 1. ed. 3.* Iure Quiritum fulgens Parenti proxime punice insignis ostro. *Idem.*

Insignis ostro Pater, Sacerdos, Princeps, Præful, Antistes. Romano vt adscriptus Senatu Ausonia dominariis aula. Iam purpurato primus in ordine Reges Sacrorum pectora Principi. Purpuree decus Romæ. Decore murice nobilis.

Hic, qui Sidonio fulget sublimis in ostro: ex *Ouid. 4. trist. 1.* Dumq; latus sancti cinget tibi turba Senatus: ex *ead. 4. de Pont.* 9. Insignis Sidonio amictu, Princeps, Senatus, &c. Romani colitur Chori Sacerdos: & *Suet. 3. filio.* 7. nam Rom. Chorus per antonomasiam Cardinali Collegium intelligitur, cui Summus Pontifex præfideret. V. *Purpurat* vnde tibi alias suppedatis synonymicas elocutiones.

CARDVELIS.

Auis, in quam conuersam Ædonem Zeti coniugem Deorum inisatione dicunt *Poetae*: quæ, quoddam filium Itylum noctu per errorem interfecisset, credens illum alterius esse femine filium, cuius fecunditati inuidebat, doloris impatientia contabescere incipiebat. Sed hæc potius ad tuscinam pertinere videtur. V. *Phileta.* Verum cum alia de illa narraret fabula, lectori sentendum quid vellet, relinquimus.

Acanthis, dis: Resonat & acanthida dumi. *Virg. 3. Georg.* Sunt qui scribant Pistracus: *Mascul.* acanthida pictam Pistracus: *Mascul.*

Spinus: Ligurinus, *Georg.* vulgo *Cardella*: dicitur autem Carduelis, quod cardus, & spinis vesceat. Et huic similis: Auritius, genus auis carduorum semine victitans, addi potest. V. *Auis.*

CARIA.

Prima minoris Asia regio inter Ioniam, & Lyciam, siue Lydiam sita; verum *Strabo* Cariam à borea Mæandro flumine clausit, ab occidente Icario, & Myrtoop pelago: à meridie Rhodiis; ab ortu verò Lycijs, & alijs gentibus, magnamq; Tauri motis partem ad maritimas oras

terminantem in Caria conclusit, nec non omnes oram Rhodiam ei attribuit. Huius metropolis olim Miletus; nomen autem huic regioni inditum dicunt à Caria Rege, qui primus aui auguria dicitur inuenisse. Huius notæ

Urbes.

Miletus, de qua V. *suo loco.* Tripolis. Laodicea, quæ Lyco flumini imposita primò Diospolis, dein Rheas, & postmodò Laodice appellata fuit, Zenonis oratoris patria; & Hæri, qui hereditarem populo diuisit supra duo millia cæletorum, & multis donis ciuitatem exornauit. Antiochia, quæ etiam Pythopolis fuit dicta Magnesia, iuxta Mæandrum flumini, vnde Magnesiani, diuersi quidè Magnesijs, de quibus V. *Magnesia.* Priene, vrbs maritima, quæ inuentu Mæandri fluminis inter ipsam, Miletumq; habentem mediterranea facta est: Biantis patria vnius è septem sapientibus; qui cum abierit à patria per hostes disceptans, interrogans, cur non aliquid secum asportaret; dixit, se omnia bona secum portare, nempe sapientiam.

Stratonice, vrbs sic dicta à Stratonice Atalæ Regis matre, & Ariarathi Cappadocum Regis filia; Eumeni: verò Pergami Regis coniuge Alabanda, sitæ postus Alabandæ, arum, vrbs non procul à Mæandro flumine, scorpionum copia affluens, cuius meminit *Iuuen. sat. 3.* Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis, vnde Alabandice rose vilioris generis, vt inquit *Plin. lib. 12. cap. 4.* Troezen vrbs in Caria in conuentu Alabandarum, cuius meminit *Idem lib. 5. cap. 29.*

Quoniam verò in huius prouinciæ parte peninsula Doris est regionula: in hac Halicarnassus adscriptus; vrbs celebris, & Herodoti, & Dionysij historicorum patria; & Regum Carie quondam regia circa Tauri montis iuria, sita ad mare in minore Asia: Argiuorum colonia, in qua Mausoleum, de quo V. *suo loco*: & Salmacis fons. V. *suo loco.* Dicta etiam fuit vrbs Zephyra. Cnidus, vrbs insignis in extremo cornu peninsulae Carie, Praxitelis Venere in primis nobilis, vnde & Venus Cnidia dicta est: & *Hier. 1. ed. 30.* O Venus regina Cnidi, Paphiæ; Baryllæ, orum: *Steph.* opp. Carie ita appellatum à Baryllo Bellerophonitis comite, qui ex Pegasi icu interijt. Bubastis, locus Carie, cuius mulieres ab *Ouid.* Bubastides vocantur: Bubastides videre natus, *lib. 9. met.*

Montes.

Phœnix. Mycale, & Latmus, de quo V. *Endymion.*

Fluuij.

Mæander in Phrygia maiori ortum habens, qui in se recepto Lyco haud procul à Miletu in mare sese exonerat. V. *suo loco.* Lycus. V. *suo loco.*

Synon.

Mausoli regnum, quoniam Rex Carie fuit Mausolus. V. *suo loco.* Artemissæ regia. *Aere* nec vacuo pendente Mausolei Laodibus immodice Cares in astra ferant. *Mascul. 1. epig.* Laromia saxa. *Catull.* in *Caria* *Carionis*, & à monte, quem frequentabat olim Endymion Lunæ cursum inuegens, vnde dicitur ab illa peramatus, Caria lictora, arua, humus, tellus, &c.

Cares pop. *Virg. 3. AEn.* qui etiam olim Leleges, siue Leleges dicebantur sub Minoe Rege. *Ma-gnefiani. Miletiani. Bobafides* formine. *Vi supra.*

CARINA. V. *Navis partes.*

CARIER, vulgò Tarlo.

Teredo, nis. *Ouid. 5. Pont. 1.* Estur vt occulta vi-taria te redine naui: est propriè vermiculus, qui ligna corrodit. *Coffus: Plin.* idem cum te-redine. *Termes. Seruus.* Vermis, qui tigna-pinguiora rodit, vulgò *Tarma.*

Tinea: Conditus vt tinea carpitur ore liber. *Ouid. 5. Pont. 1.* vulgò *Tignela.* Blatta. *Plin.* quæ ve-stimenta corrodit.

CARMANIA.

Regio est Asia inter Persidem, & Indiam, quam duplicem esse *Protemus* tradit, cultam alteram, alteram desertam. Huius regionis incolæ Car-manii dicuntur. *Ichthyophagi* cognominati, quod solis piscibus vescantur, quorum etiam corijs vestiuntur: *Pomp. lib. 3.* quorum pariter auenunt *Lexani lib. 3.* Carmanioq; duces, quo-rum ducatus in austrum. Huius nunc regio-nes sunt *Kerman, Goadel, & Ormuz* regnum: olim verò *Modomaflice, Parepaphitis, Caba-dina, Chantonice.*

Urbes.

Carmana, Samydace, Alexandria, Armuza. Numen Samydace, à quo superior vrbs denomi-natur. Mons Semiramidis, an forsitans is, in cuius ingenti faxo sculpta ab ijs populis quon-dam diuino accepit honores.

Carmania altera: est eadem, quæ Cilicia, de qua *su loco 3.* vnde prorex Carmanie Turcis est, qui vulgò dicitur *Armenia.*

CARMELVS.

In Phœnicia celeberrimus mons, qui etiam Car-mel dicitur. Ad mare situs est nemorosus, nec non vino, oleo, arboribusque abundans: abest à *Prolemaide* studiis centum viginti. In hoc monte *Elias* *Prophetæ* coram Rege Achab, & octingentis quinquaginta *Pseudoprophetis* Baal, cum illi nequiquam cultus se dilaniantes, idola immolarent, ipse Deus verum igne caelitus demisso, experimento comprobauit. Ibidem alio tempore flexus genibus gestu admirabiliorans postuerum annorum, & sex mensum scitatem, pluiam à Deo impetrauit: Hic demum *Eliseus*, & prophetarum filij habitarunt. Demum Carmelitz, à quo loco se di-cunt originem traxisse.

Carmeli vertex: *Vida.* Carmeli-filius luga, cli-us, &c. Mons *Elias*: Mons *Prophetarum.* Est etiam mons in tribu Iuda, vbi *Nabal* vir *Abi-gailis* copiosissimos greges possidebat: *Lege 1. Reg. cap. 25.*

CARMEN.

Numeri. Moduli. Versus. Musæ. V. *su loco.* Camœnz. Vatis opus. *Ouid. 6. fast.* Necit quicunque canoris Eloquium vocale modis, lau-rumque Monordia. *Dauid. 7.* Qui facis in par-ua sublimia carmina: cella; Et dignus venias heredis, & imagine macra. *Indem.*

Sermo medio Helicone patris. *Suæ 4. flu. 6.* *Kn-niz* & *mores.* *Idem 3. flu. 3.* Nec sua vesanus scri-

pta poeta legat. *Ouid. 3. de art.* Reduxit penè po-terentibus Vocum Camœnis Pierium melos. O-gygij modi: Et vario Ogygios arte ciere mo-dos. *Bemb.* nempe carmina in honorem Bacchi. Numerosi gestus. *Ouid. 4. Pont. 1.* Pierij reces-sus fig. pro Carminibus Pierios tantum vati placere recessus, idest Poësis, carmina, &c.

Flumina Musarum: *Pind.* Dona Musarum. *Op. ian.* Apollinis cantus. *Idem.* Latice Pieriz apis. Cantus Apollinei. *Bemb.* Carminis obsequium: *Prop. 1. eleg. 8.* Cantus Pierij. *Mart. 1.* Poema, tisi quod magnum aliquid afferit multis carmi-nibus. Cantus V. *su loco.* Poësis. Vatis opus. Opus Musæ: Inq; suum furim Musa trahebat opus. *Ouid. 4. trist.* Magnæ mentis opus. *Ins. 7.*

Epith: Diuinum, dulce, delectabile, sacrum, iucundum, dulcisonum, suauis, nobile, au-reum, exculum, blandisonum, celebre, præclarum, sonorum, Castalum, Pierium, &c. leue, barbaricum.

Carminum species, siue genera.

Ecloga pastoralis carmen. V. *Ecloga.*

Palmodia: cum quid retractantes canimus.

Diræ carmen: quo alicui sinistra imprecamur, di-rasque vlerices in hostium caput euocamus.

Satyra: inuectiuum in mores poema, à Satyrorum petulantia dicta.

Nenia, & Elegia. V. *su loco.*

Dithyrambus. V. *infra.*

Fescenninus: est carminis genus, quod in nuptijs canebatur *Sen. in Mida.* quod quidem genus in malam nos partem sumimus, quod lasciuum præferat, vnde *Mart. 9. ep. 27.* inquit: Lasciuum iuuenis cum tibi iussu opus.

Carmina obsecra, idest carmen Fescenninum. *Prop. 1. eleg. 16.*

Carmen Heroicum, quod & Epicum dicitur, à *Phemonoe* prima Apollinis Delphici Sacerdo-te (nisi dicamus hanc fuisse Delphicam Sibil-lam) reperiunt, teste *Pausania.* Hulus nemini sit. *3. flu.* — refert arcana padicos *Phemonoe* fontes.

Carmen Sybillinum. Carmine viuacis Venus est translata Sibylla. *Ouid. 4. fast.* Carmen Euboicum. *Idem 6. fast.* à Cumis ab Euboicis condita, vbi morabatur Sibylla, quæ Cumana dicta fuit. Chalcidicum carmen: *Suæ 9. flu. 3.* ob eandem causam. Responsa Sibyllæ. *Virg.* Carminis Euboici fatalia verba Sacerdos. *Ouid. 4. fast.* Phre-bez dicto Sibyllæ. *Sil. Ital.* Ambages Sibyllæ. *Virg. 6. AEn.* Commenta Sibyllæ. Sibyllini ver-sus. *Hor. V. Sibylla.*

Carmen nuptiale. Pars hymenæa canunt euie, eue clamant. *Ouid. 1. de art. V. Epithalamium.*

Carmen funebre. Lugubres cantus. *Hor. epod. 5. ad. 18.* — ramque sedens miserabile carmen Ince-grar. *Nenia. V. su loco. V. Epitaphium.*

Carmen, pro eo, quod vulgò incantatio habeo quod carmine sanet, & herbis. *Ouid. 10. met.* Ritus magicus. *Indem.* Magicum carmen. *Sen. in Odis.* Acum carmen. *Ouid. 1. eleg. 1.* Medea Acres filiz insigni venefica. Excantrata vox. *Hor. epod. 5.* Sed carmine mouet, Diraque cantata pabula falce meret. *Ouid. 6. Magici fustur.* *Mart. Cin-cel* susurrit, ob *Circæ* veneficam.

Reus

Ars Æmonia: Stat. 1. *flu.* ab Æmonia Theffaliæ prouincia, in qua ars magica plurimum exercebatur sic, *Aza ars*. Theffalus venenum: Quis te soluere Theffalis magus venenis. *Hor. 1. ad. 37.* Cantio. *Cic. de cl. orat.* Cantamen: O vtinam magice nosſen cantamina Muſæ. *Prop.* Cantus, nimiumque potentes herbe. *Ouid. 4. met. V. Incantatus: Ælagna: Verficium.*

CARMENTA.

Mercurij, & Themidis filia, Euandri Arcadis mater, ita à carminibus cognominata, quibus dabat reſponſa: ſaridica enim erat mulier, cum proprio Nicotrara vocaretur. Huic primi deitatis honores à Romanis fuere præſtituti. Cuius habitaculum fuit in intimi Capitolini montis parte, vbi poſtea ſanum erexere, quod Carmentale; fuit dictum: iuxta quod & porta, de qua *V. Roma*. Huic menſe Ianuario Carmentalia fiebant à matribus familias propè eandem portam, in quæ aliquid ſortium, aut ſua morte percipuum atruſſiſſe piaculum fuit. Eidem templum erectum in 8. Vrbs regione, nempe in foro Romano, hac de cauſa (*Plutarcho* teſte) Cum vſu vehiculorum, quibus trahendis iumenta iungerentur, Senatus matronis interdixiſſet, inter ſe conſpirarunt, neque verum gerere, neque parere velle, ac de viris hac ratione viſciſi. Quod factum, donec mutata ſententia vſus vehiculorum ijs rurfus fuerit conceſſus. Exinde cum parerent fecundæ, & liberorum copia clare templum Carmentæ, vbi diximus, poſuere. *Lège Onuphrium Panvinum.*

Nicoſtrata, nomen proprium, vt diximus. Carmentis, diſ. *Ouid. 1. ſaſp.* Arcadia Dea. *Idem:* quod ab Arcadia Romæ venerat. Dea Parthaſia, quod in eadem Arcadia nata fuerat. Quæ nomen habes à carmine dictum. *Idem.*

Euandri mater. *Ouid. 1. ſaſp.* Euandri parens. *Idem.* Mænalis Diua. *Idem.* ob ſuperiùs altaram rationem, quod in Arcadia nata fuerat. Tegeæ parens. Tegeæ Sacerdos. *Idem 6. ſaſp.*

CARNIFEX.

Lictor, is. *V. ſuo loco.* Impius miniſter. Tortor barbarus. *Hor. 3. ſ.* Atqui ſciebat quæ ſibi barbarus Tortor pararet. Carnificis manus, vultus, ferocia, ſeritas, &c.

Satelles cruentus: Ille Dææ cuſtos, ille ſatelles erit. *Ouid.* Corpora diſcrutians. Qui caput è ceruicibus auferet. & qui Prætoris iuſſu decutit enſe caput. Qui iugulum mucrone reſoluit; Qui taqueo fontes ſuſpendit ab arbore dira. Quam ſceleratorum metuit mala turba nepotum. Cuius ad aſpectum facies funeſta latronis Pallæ, &c. Crudeli iugulum tradere carniſici.

Spiculator. Tacit. propriè dicuntur ij, qui ſpicula, vel huiuſmodi geſtantes, præcedunt dominum currum: hodie *Alabardieri*. Speculator, apud *Suet.* (niſi libri ſit mendum) ex infima militum turba, qui inter alia carniſicis officium in caſtris peragebant in eis capite damnatis decollatis, qui Græcè *Dimij* vocantur à *Dione*, vt

notat *Salmafius in Suetonio.*

CARO, nis.

Membra. *V. ſuo loco.* **Artus.** *V. ſuo loco.* **Caruncula.** *Cic.* diminut. Caruncule vitulina. Caruncula, aliud diminut. Caruncularum pulpa. **Caro:** ad cibum ſpectans. *V. Cibus.* **Caroliſta.** Caro toſta, aſſa. *V. Aſſus.* Corpora toſta Carne repleta, vinoque leuant curaſque. *Situnt;* *Ouid. 13. met.*

Caro ſerina: quæ menſis apponitur: & numerabantur olim hæ ſpecies: Caro aprugna. Lepus. Pygargus, & hic è ceruorum, ſiue ſilueſtrium caprearum genere, cuius meminit *Iuſ. ſat. 11. v. 138.* Summe cum Magno lepus, atque aper, & pygargus Et ſeythica volucres, & Phœnicopterus ingens, &c.

CARTHAGO.

A Carchedone conditore, cuius meminit *Appianus*, & vt placet *Enſtathio*, qui plura de ea in *Dionyſ.* ſic dicta vrbs Africa celeberrima, terror Imperij, quemadmodum appellat *Cicero*. Hæc è communione ſententia condita fuit poſt bellum Troianum à Didone, cuius deinde ambitus auſtus fuit ad ſtadia trecenta, ac ſexaginta. Stegit annis ſeptingentis: tertio tandem bello Punico à Scipione Æmiliano penitus euerſa plus nocuit (vt *D. Auguſtinus* reſert) quam aduerſa. De hac meminit *Lucretius*, *Dionyſius*, *alijque plures*. In hac Barchina familia Hannoniæ certabat, ex qua priore Annibal, Amilcar, & Afdrubales varij exorti fuerunt bello quidem clariſſimi, vt ex hiſtorijs patet. Nunç tantum ruine extant; propè quarum ruderâ Tunctum, hodie *Tunſi*, ædificata eſt. Hæc tantæ olim potentie fuiſſe dicitur, vt ſexcentas naues aliquando aduerſus Romanam Rempub. armauerit; quas trecentis nauibus Quintus Lucretius Carulus deuicit inter Siciliam, & Africam ad Ægeatas.

Carthaginis arces. *Virg. 1. Æn.* Arces Tyritz. *Idem* à Tyrijs conditoribus, qui cum Didone Tyria venerant. Vrbes Tyritz. *Idem 10. Æn.* Vrbs Sidonia: ab ipſa itidem Didone filia Regis Tyri, ac Sidonis. Vrbs Agenoris, per meralepſin: nam ex Apenoris proſapia fuit Dido. Vbi ſunt aduectæ Pygmalionis opes. *Ouid. 7. ep. 1.* nam co coniugis Pygmalionis aduexit opes Dido. Vrbs Tyria. *Idem* eadem de cauſa, vt ſuperius.

Carchedon, ipſa Carthago: ſic à Græcis dicta. Penorum arua. Iunonia hoſpitia, quod poſſimum illam ſibi vrbein, vt Samon infulam, delegerat Iuno. Regnum Eliſæ. Carthaginis oræ. Vrbs Libya, per antonomaf. Vrbs etiam magnæ quæ dicitur emula Romæ. *Claud.* (ſubaudi etiam poteſt de Conſtantinopoli.) Vel Tyritz quondam regnata mapalia genti. *Sid. Ital.* Spernis Eliſæ Byrricæ recta domus. *D. Sidon.* *Apoll.* Carthaginis domus. *Virg. 4. Æn.*

Byrra: Carthaginis ars, & etiam figur. pro ipſa vrbe, ſic dictus locus. *Appian.* teſte, qui bouis corio in minutiffimas partes diſſepto deſcriptus poſt edificatâ in eo arcæ appellatus fuit Byrra: vt Troiz, Iliu; Athenarû, Acropolis, ſive Munichia: Romæ capitoliu olim, nûc Moles Adriana; & aliz alibi meminit Byrræ. *Virg. 1. Æn.* Hinc: CAR-

concupiui indulgent. nec corpora segnes in Venerem soluant. *Lectus crebra. Carul. Torus crebra. Sen. in Agam. sine coniuge crebra viuens. Ouid. 11. met. Thalamus consortis carés. th.*

CASTA.

Virgineo nunquam corpore passa virum; sine vulnere fama viuens. Venerem, iocosque calcans. *Epers quæ chlamis vitam sine crimine degit. Quæ incorrupta sui conseruat fœdera lecti. Socialia iura seruatur multos casta per annos. Haud facilis temerare fidem, castiq; modestia vultus.*

Castum ingentium, vultumque modestum. Rustica sim sanè, dum non oblita pudoris, Dumque tenor vitæ sit sine labe mex. *Ouid. Fama ramen clara est, & adhuc sine crimine vixi, & laudem de me nullus adulter habet. Placido quæ pugnat amori. Vir. V. sui loco, quamvis differat à casto.*

Penelope; pro castitatis exemplo poni potest, vt *Mart. 1. epig. 63. Penelope venit, abit Helene: idest casta venit, recessit adultera.*

Lucretia; pro eodem exemplo: & pro casta sumitur à *Mart. Est videbaris, factor Lucretia nobis: lib. 1. epig. 91.*

CASTOR, & POLLUX.

Fratres Helenæ ex matre Leda, Clytemnestræ verò ex Tyndaro patre: Nam Iupiter Ledam Thespii filiam in cymum conuersus, ad flumen Eurotam comprescit: quæ ex eo peperit Pollucem, & Helenam; ex Tyndaro autem Castorem, & Clytemnestram. Ceterum adulti Castor pupili; Pollux verò eorum fuit dominitor, teste *Hom. & Horat.* Alij verò dicunt Pollucem pupillum fuisse; sed quæ sunt Castoris propria hic dicamus, *sui loco de Polluce dicturi.* Castor ob rapam Lyceo Iliariam Leucippi filiam, ac Dianæ sacerdotem, à sponso laceratus armis, victor exitit interfecto Lynceor: sed ab Ida Lyncei fratre gladio fuit transfossus: Verùm à patre deprecatus fuit Pollux, vt liceret sibi munus suum immortalitatis cum fratre communicare; cui permissum. Idcirco dicitur alterna morte redemptus. Inter Deos autem Pollucem, & Castoræ præcipue colebant veteres. *Legè. Diad. Sculamp. lib. 5. Nautis præstunt: quod piratas ipsi primùm eiecerint, ac superauerint. In naue Argo ad Colchicam expeditionem profecti sunt; cumq; magna exorta fuisset procella, Argonautæ Samotracibus Dijs, quorum tunc litora adnauigabant voca fecerunt pro communi salutè: & exemplo sedata tempestas; cum duo altera super Pollucis, Castorisque capitibus cecidissent, & iccirco Geminorum signum illis æter ibaturum à priscis. Vid. aliam in Polluce Hylas. Aedem, siue templum habuerunt in foro Romano, votum, extructumq; ab Aulo Posthumio Deditore anno ab V. C. 247. hac de causa. In bello Latino cum Octauio Mamilio Tufculano, & Tarquinij sumpto à Repub. Rom. apparuerunt duo primæ lanuginis iuuenes præstantiore statura, ac forma, præcedente Romanum equitatum, qui hostem ferre visi sunt hastis cominus, inq; fugam cogere. Post suscos aures, fugatosq; Latinos in*

Romano foro isdem visi cum equis ludore madentibus, rogariq; de prælio pugnam indicarunt omnem, ac victoriam: egressiq; foro, nusquam comparuere. Vnde Castor, & Pollux fuisse crediti sunt, quibus conditum templum, quod nunc SS. Cosmæ, & Damiano fratribus sacrum illud idem esse creditur. Et hanc Tiberius siue collapsam restitauit, siue alia de causa dedicauit suo fratrisque nomine de manubijs, vt inquit *Suetonius cap. 20. Alij verò SS. Cosmæ, & Damiani Templum Romuli, & Remi fuisse asserunt.*

Synonyma.

Ledæus Deus. *Ouid. 3. fast. Fratres Helenæ lucida sidera. Her. 1. od. 3. Pueri Ledæ: Dicam, & Alciden, puerosque Ledæ, Hunc equis, illum superare pugnis Nobilem, quorum simul alba nautis Stella resulsit: v. sapp. idem od. 12. Ledæi Lacones. Mart. Et Ledæ pottras dislocare genus Idem 7. 23.*

Geminum Tyndaridæ genus. *Sen. in Herc. fur. Nobile par fratrum. Plin. 2na. epist. 18. lib. 8. quorum amorem celebram. Albis æquis decori Tyndaridæ. Pind. Genus Ledæ. Mart. 5. 39. Immortales Gemini. Lycoph. in Cass. Spartana sidera. Callim. Hinc clara Gemini signa Tyndaridæ, micant. Sen. in Herc. fur.*

Dioscuri, dicti etiam; nempe Iouis filij. *Legè Diad. Sic. lib. 5. Oebalis alumnus. Val. Flacc. 1. Fratres Gemelli. Tyndaride fratres. Geminii cælestia sidera fratres Amycleorum Reges. Theophr. qui eosdem refert fuisse equites, citharedos, athletas, & cantores.*

Castor autem habuit insignem equum, cui nomen Cyllarum, de quo meminit. *Vallæ. Flacc. 1. Argen. nec non etiam currum, cuius auriga dictus Telechius, qui vtrique in regendo curru deservit. Hic autem Telechius, vna cum Amphyo originem dederit Heniochis populis fecitissimis in tra Colchos. Ac Cyllarum fuisse Pollucis equum, refert Virg. 3. Georg. V. Pollux. Sunt qui Castoris equum dicunt fuisse Xanthum. V. Epuratus insignem venient.*

Epith. Ledæi, Amyclæi, Oebalides à regione Oebalia, Tyndarei. *V. Geminii, vbi multa.*

CASTRA.

Sunt propriè militum stationes, positæ ad bellandum, siue oppugnandum. *V. Saperius bellum, vbi supra.*

Tentoria. *Claud. in Ruf. & Dom. 1. Riad. Vallum: Legio vallis obfessa tenetur. Virgil. 3. AEn. Ac puer Ascanius muro fassisq; tenetur. Idem. Horret ager, campique a mis submissis accedent. Idem. 11. AEn. Militum castræ, rugientis, &c. Castra domestica; nempe Prætoriana, quæ principis corpus custodiunt.*

Statiua. *Lin. Castra stativa. Cic. Castra temporaria, quæ in obsidione muniuntur, quod ibi stet, maneatq; exercitus: & hæc*

Æstiva, orum. *V. sui loco. Lin. 1. Altiore loca, in quibus pro æstiu calidioribus vitandis degant milites.*

Hiberna. *Ces. & Cic. Hibernacula. Lin. Castra, siue loca, in quibus hieme stant milites. Scatio. Virg. Locus custodie militum deputatus; Corp*

di guardia, siue *Capo di sentinella*. Prætenturæ. *Marcell.* Stationes militares ante tendentes, quæ hostium insidijs obtenduntur.

Papiliones, *Plin.* idem cum tentorijs, propriè sunt et velis tensis. Tabernacula. *Cæf.* Tentoria sunt et tabulis confectis mutabilia. *Cæf.* *Hortius.* Militum tentoria et cespitibus, et aramentis. Lorica castrorum. *V. Bellum*, vulgò *Terrapieno*, ad castra defendenda à subita hostium incursione. *Gerç.* *Sisipar.* Sunt crates implexæ castris pro munimento præsertim terra aggesta impletæ: quæ lorice vimineæ, corbes, siue corbium, cistarumve obiectus dici possunt, de quibus *sup. in Bellis instrumentis*, & *Embarca.*

Multo referta milite castra. In tuto locata loco tentoria. Fixa medijs campis. Turritaq; summis disponit castella iugis. De castellis. *Vid. Bellis instrumentis*. Numquid dura nimis tibi Martia castra videtur. Castris elapsus acerbus. Pulsus, idest armis, castraq; sæva fugat. Semianimes in castra trahens hostilia turmas. **Epith.** Horrida, hostilia, Martia, nefanda, hostica, sæva, &c.

Castra, pro acie. *V. Acies*, ubi multa: pro bello. *V. Bellum*.

CASTRATVS. *V. Enuchus.* MATAPVLTA.

Machina est bellica omnis generis iacula effundens procul, ex genere, vt videtur scorpionum: est apud *Linum*, & *Hortium*: similisque videtur esse balista, siue ad eundem effectum constructa. *V. sup. Balista*. Quam graue balista mœnia pulsant onus. *Quid. 1. eleg. 2.* Nec torta clusis fregerat saxo graui Balista portas, &c. *Sen. in Hipp.* Igniuoma balista, posset à nobis sumi, quod vulgò dicitur *Petrarda*: quo potissimum instrumentum oppidorum hostium porte deiciuntur.

Catapultarium primum, quod à catapultis iacitur: *Plaut.*

Sæua, crudelis machina iaciens lapides, euerrens muros tutes, & tecta: Balearica, nempe maior funda, Magnos balearica machina muris incutit, & duro munimina verberat ictu. Vidi iterum veluti tormenti viribus acta Vasta gigantæ iaculantem saxa lacerto. *Quid. 14. met.* Tormentum, *idem*.

Epith. Minax, horrida, metuenda, sæua, crudelis, &c.

CATENA.

Vincula catenæ. Vinculum. *V. sup. loco*; centum vinctus ahenis. Post tergum nodis. *Virg. 1. Georg.* Ahena vincula. Pondus catenæ. *Quid. epist. 14.* scribere plura liber, sed pondera læsa catenæ, Et manus, & vires subtrahit ipse timor.

Vis improba ferri impedit. *Quid. 15. met.* Et loræ ministri Ferrea circumdat iugulo. *Man.* Adamante texto vincle, fig. nempe ferreis vinculis adamanti in duritie simillimis. *Sen. in Herc. fur.* Ligamen. Nexus. *Quid. 6. met.* Retinaculum; funis; laquens; manicz; compedes. *Vid. suis locis*.

Sufflamen, nis, est vinculum seu catena ferrea quæ inter rotarum clios inferitur in descensu montis, ne dum clium rheda coeperit descen-

dere, celeres rotæ sequantur, & animalia vident. *Iuv. 8.* Ipse rotam addringit multo sufflamine Consul. Trochopes, edis. Græcum vocabulum. Vincula rotæ.

Funis ferreus, ahenus, lora ferrea, ahenæ. Aliquem tenere, coercere, vincire, domare, onerare catenis. Maniczque ligant, teretelsq; catenæ. Valida retinetur vterque catena. Barbara ferratis innectunt terga catenis. Solue nodosa miserum catena. Ferrum, fig. Ferro, & compagibus artibus clauduntur belli portæ, &c. Sonitui si dextera ferro, Læuaque. &c. 1. Si manibus, & catenis ferreis, manus deuincta fuit. *Iuv. 6.* Læuaque si longo, castrorum carcere manist. **Epith.** Dura, sæua, grauis, teres, arcia, ferrea, litidens, ferruginea, solida, improba, &c.

S. CATHARINA VIRGO, & MARTYR.

Nobilissimis in Alexandria nata parentibus, utpote quæ regio sanguine procreata dicitur. A prima ætate studijs liberalium artium pietatem, addidit, quam ita coniunxit, vt in doctrina altera Pallas (vt gentium more dicamus) in sanctimonia verò Thecla videretur à mortuis excitata. In publico eruditissimorum conuentu Maximini Cæsaris coacta ita deuicit quemque, vt & Christo nomen dare coegerit, & pro eodem mortem subire. Tandem cum multis ex ipsa Cæsaris domo præmississet ad palmam, ipsa quoque verberibus affecta, plumbatque confusa necnon vndecim sine cibo, ac post dies vinculis macerata, tandemque in rota crebris, & acutis præfixa mucronibus, vt dirissime dilaceraretur, posita; nihilque mali passa; securi percussa, purpureis ornat monibus euoluit ad sponsum, eius corpore ab Angelis in Sina Atabie monte diuinitus tumulato. *V. Sina.*

Santo metuens Catharina pudori. Regia progenies. Patri nata vnica Costo. Eximium. Catharina decus Memphisitidis oræ. Costis, dis: patre Costidis aggressi pugnam. Pharia Pallas: ob sapientiam. Doctrina insignis puella, quam Memphisit humus exultit. Costias, dis. Lumen Alexandrinum, Virgineum; decus Aegyptio clarum de femine Costi Lumen, &c.

CATHARRVS.

Græca vox, humor nempe ad os, & fauces est capiti distillans.

Distillatio. *Cels.* Grauedo. Defluxus ad nares eas obstruens, vocem obtundens, ruffimq; cum sonitu aurium mouens.

Rauitas; Raus; *Plaut.* Rauedoi vbi in asperam arteriam decumbit humorum fluxus. Humoris fluxus. Mucos. *Carull. 20. epig.* Pituita, nasi. *Ibidem.* quamvis propriè diuersa sit à Catarrho, tamen eiusdem est effectus. *V. Mercurius, & mercurii genera.*

CATHEDRA. *V. Sedes.*

CATO.

Plures fuerunt hoc insigniti cognomine, cum ad Porcium familiam spectarent. Insigniores autem fuisse M. Porcius Cato, qui Tribunus militum in Cilicia meruit, Prætor Sardiniam subegit; deinde ceterorum Hispaniam feliciter rexit. Imperator, Senator, & Orator à *Plauto* com-

commendatur: scripsit de re rustica, &c. ex municipio Tusculano ortum traxit.

Secretoriseque pios, & dantem ius iura Catonem *Virg. 6. Æn. Lege ibi Seruum.* Censorius vir. Censor senex. Iunioris Catonis auius.

Alter M. Cato Vticensis, postmodò cognominatus, Porcij superioris nepos, ex filio, vitæ Stoicæ discipulus, seueritate clarus, qui post Pharsalicam pugnam Vocam sese recepit. Sed in Hispanijs rebus à Scipione infeliciter gestis metuens, ne captus à Cesare Romam in triumphum duceretur, sibi mortem conseruit.

Porcie pater, ex *Mart.* qui formam pulcro laudat epigrammate. Brutus focer, cui ipsam Porciam in m. trionium locauerat. Quod magni Thracæ, consummatione Catonis Dogmata, &c. *Mart. 1. epig. 9.* nempe Stoica præcepta.

CATVLVS.

Poeta Veronenfis poetarum omnium, in eo, quo scripsit genere lepidissimus, vitam haud nimium salax. Natus quidem Sirmione in peninsula lacus Benaci in agro Veronenfi, Olympiade circiter centesima septuagesima, vt *D. Hieronymus in Eusebij Chronica* obseruat. Adhuc puer Romam deductus ingenij facilitate, & doctrina permultis viris gratissimus fuit, præsertim Ciceroni, Planco, Caluo, Cinnæ, alijsque. In multorum amicitiam sese infundauit, vt ex elius lyrics patet. Demum in eadem vrbe Romæ mortuus est iuuenis admodum ætate, cum annum circiter trigessimum ageret, eo sanè tempore, quo Pub. Virg. in vrbe Cremonæ studijs operam dabat.

Doctus Veronæ vatus. *Mart. 1. 62.* In venerem pronus. Cuius cantatur Lesbia versu. Formina lasciuo cantata est sæpe Catullo. *Ouid. 2. trist. Ille* nos nitidi manet aurea mensa Catulli. Catulli musa, carmina vena, &c. Nec sua plus debet tenui Verona Catullo.

Epith. Doctus, facundus, argutus, mollis, lasciuus, dulciloquus, sagax, mordax.

CATVLVS.

Partus cuiusque feræ, verum propriè Leonis, tigris, vræ, lupæ catulus: at ceruorum, equorum, caprearum, & huiusmodi dicitur hinnulus.

Fortis lactens. *Ouid. 6. met.* Partus lactens. Est etiam catulus diminut. à cane. *V. Canis.*

Est etiam catulus ferreus, instrumentum poenale apud *Plant.*

CAVEA.

Est locus sub terra vacuus, ferrarum receptaculum, quod vulgò *Serraglin* nuncupamus. Est etiã cauea, qua aues clausæ feruantur, vulgò *Gabbia*. Est etiam area theatri in medietullo, vbi populi confessus erat, nempe vbi adhibebantur comedix, tragœdix, & huiusmodi dramata: & de hac modo.

Confessus caueæ. *Virg. 5. Æn.* Hic totum caueæ confessum ingentis, & ora, &c. Clamoribus implent. *V. Theatrum*, cuius est pars.

CAVCASVS.

Monsest maioris Asiæ omnium altissimus, perperuisque nubibus reclusus, vbi Famen habitare fingit *Ouid. 8. met.* cum Pallore, ac Tremore. Hic à Ponto Euxinò (vbi hoc nomen accipit, cum

reuera pars monti Tauri sit in Asia celeberrima) ad mare Caspium excurrit, Colchos, Iberosque à Circassijs diuidit: tum Tauro adnexus variè nuncupatur, nempe Imaus, Emodus, Paropamisus, qui montes in Indiam vsque seie extendentes notissimi sunt. In Caucasij igitur vertice, qui Tauri pars est elatior cæteris, in maiora videntur altra exoriri, & occidere. Ex quo ficta est fabula, Prometheus astronominæ peritissimum ad Caucasij rupes alligatum, quod è celo ignem furtiuiisset, ac transfussisset in terras. *V. Prometheus Thaurus monti.*

Quæq; Prometheus saxa cruore madent. *Ouid. 2. eleg. 16.* Caucasij vertex. *Virg. 2. Georg.* Rupes Caucaea. *Idem.* Caucaea soluet de rupe Prometheus Brachia, & à medio pectore pellet aë. *Prop. 2. eleg. 1. & Ouid. Scythica rupes. Mart. 1. Amphit.*

Iuga Prometheus: Læta Promethei diuidit herba lugis. *Prop. 1. 12.* Caspiæ rupes, quamvis propriè ad Taurum montem spectent: tamen quia Caucasus cū Tauro, vt diximus, coniungitur, hinc fit, vt pro Caucaeo sumptis. *Sen. in Herc. fur.* Rupes ligatum Caspiæ corpus trahant, Atque ales auida. Cur Promethei vacent scopuli? paretur vertice immenso feras, Volucresque pascens Caucaei abruptum latus, Nudumque siluis, &c.

Inhospitalis Caucaei rupes. *Sen. in Thyest.* Inhospitalis Caucasus: ob Heniochos, qui populi est ferus iuxta Colchos in monte Caucaeo ab Amphyo, & Telechio Castoris, & Pollicis aurigis oriundus: Qui inhospitalis Caucaei rupem asperam Heniochus habitans, &c. *Idem.* Scythica vis, ex *Græc.* Solicito inaccessa, Hyberna vallis: ob frigus ibi perpetuum. Ab hominum consortio mons remotus. Rupes illætabilis.

Caucaei scopuli, silux Caucaez, cautes, & huiusmodi.

CAVERNA.

Sub terris domus. *Virg.* Sub fornice saxi. *Idem 10. Æneid.* Lares sub terra. Exelli structura pumicis. *Ouid. 4. fast.* Non homini regio, sed subeunda feræ, ex *idem.* Saxa rimosa. *Claud. 1. de rapt.* Rupes caura: Montis in anfractu rupum subiere cauitam. *Mart.*

Conuexa foranina terræ. *Ouid. lib. 6. met.* Ingens vorago faucibus vastis patet. *Sen. in Herc. fur.* Antrum. *V. suo loco.* Cauæ rupes: Subterque cauis grauerupibus antrum. Antrum cauis graue rupibus antrum. Antrum ingens curuis penetranis Acheronta latebris. Concaua longæuas asseruat antra tenebris. Intus dira domus, curuoque immanis in antro.

Cauum saxum: Inclusumque cauo saxo, &c. At specus, & Caci detecta apparuit ingens Regia, & vmbrosæ penitus pauere cauerne. *Virgil.* Concaua saxa. Est specus in medio virgis, ac vimine densus Efficiens humilem lapidum compagibus arcum, Vberibus socundus aquis, vbi conditus antro Martius anguis erat, &c. describe. *Ouid. 3. met. V. Antrum, vbi plura, Specus.*

CAVLIS, is.

Stipes herbae, vnde folia, frondesque, seu ramusculi emicant.

Co es, is. Culum. Colicus, diminut. *Idem.* & *Mart.* 5. 79. Poneitur digitis tenendum vocatus Nigra coliculus virens patella: v. phaleuc. *Sca- pus. Plin.* Causis rectus in columnae modum, quem idem nuncupat: Thyrsus, ex *Disseride.*

Geniculum, nodus in herbarum caule, qui etiam dicitur: Articul. *Cic.* internodium *Culum.* Intervallum est inter bina genicula. Sinus alarum cauum. Causus anfractus caulis, vnde ramuli exiunt, & exoriuntur.

Cyma: coliculi delicatior, tenuioresque scaporum, quales io brassicis, & cymata *Culum.* & nouelli partus, periphr. dici possunt. Culmus, frumenti caliculus, & hic stipula, dicitur etiam, sed aliquo discrimine, vt vult. *Seruius.*

CAVNVS.

Byblidis frater Miletii filius, & Cyaneae Meandri filiae: qui a forore incestu incitatus amoris patrios lares deseruit; Migransque in Cariam ibidem Urbem de suo nomine condidit. *Steph.* Meandrius: a Meandro Cyaneae maris patre. Apollineus: ab auo Miletii scilicet patris patre. *Ouid. Daen.* Meandrius, *idem* 9. met. Vbi fabula. *V. Byblis.*

CAVPO, nis.

Qui cauponam exercet. Cauponae dominus. Qui peregrinos excipit. Hospes. Tabernarius. Tabernarius. Femina. *Popa.* 8. qui vel quae popinam exercet. — Venali Cyaneae succincta lagena.

CAVPONA.

V. Hesperium, vbi multa.

Sim autem sumatur pro popina. Thermopolium. *Plaut.* locus, vbi publica obsonia, & delicatioris cibi assantur, aut apparantur. Popina: sellariola, *Mart.* 1. 5. 112. In sellariolis vagus popinosis, a sellarij primitiuo nomine sic dicta loca, vbi multae sellae ad libidinem disponebantur; de quibus meminit *Suet.* in *Tib. Caes.* 43. porro in popinis sellariolis, de quibus *Mart.* ut *sup.* Syrticus ille, de quo idem loquitur centies sefferium non lectis accumbendo, vt honestos decet, sed cum nequissimi, ac villissima hominibus sedendo absumperat. Stabulum: pro diuersorio, siue Pandochio, dicit. *Mart.* 6. 94. Sic etiam in stabulo semper cenat, &c.

CAVRVS, ventus.

Argestes *Plin.* dicitur. Corus. Iapyx a nonnullis putatur. Cori flamina. Libanoes. *Vegen.* Ac veluti immites si euerant equora Caui. Infans Boreg minax, imbriferumq; Caurum, Salmaticosq; pati medio sub frigore Cauros. Naufragi: nobis inimicus obstat Turbine Caurus.

Core ferrox, nam te gelidis metuenda procellis. Exerceat malida Cantabris ora fuga. Excute nimiferos pluuioso flamine currus: Praecipitesque minax fer violentus aquas: descripe. Primus ab octano capite exeris Atlantee. Core mouens astitit iam te tollente furebat Pontus, & in scopulos totas crexerat vndas. Interdum: aduictio glomeratas turbine Cores In media ora tuas: fuscis agit horridus alis: descripe.

Epith. Repentinus, violentus, furens, madidus, infans, asper, nimbofus, imbrifer, immitis, rapidus, &c. *V. Ventus.*

CAVSSA.

Idest effectus: scribitur etiam, causa.

Origo: Author. *Ouid.* 5. met. Caput. *Virg.* 12. *Aen.* Parens: Inuidia, atque parens odij metus inde regendi. *Stat.* 1. *Thib.*

Effectus, us: Artificis sceleris. *Ouid.* 6. met. Dissidij ratio vita pudica fuit. *Corn. Gall.* Non apparens, nec satis cognita. Causas innedere: Causas necquequam innectere inanes. Reposta rerum penetralia. *Mase.* 1. ed. 7. veti, bonique seui-na. *Idem.*

Hinc mihi prima mali labe. *Virg.* 2. *Aen.* Quae causa subegit Ignotas tentare vias. Vnde tamen veniant tot mala caeca via est. Summe ego tibi iusticiae causa, modusque tuus. Neui matris miser tanti sum causa dolotis.

Causa pro lite. *V. Litis.*

Declamatio. Defensio. Ciuita arma. Ciuita protrepidis cum tulit arma reus. *Ouid.* 1. *sest.*

Epith. Sufficiens, honesta, certa, probanda, vera, pia, latens, indubitata, difficilis, communis.

CAVSSIDICVS.

Cognitor: Quas aliquis dux cognitor ore legat. *Ouid.* 2. *eleg.* 12. Procurator. Qui agit causas. Iuris peritus. Patronus: Et te patronum, causidicumque putas. *Mart.* 1. 19. 98. Quis arria, domosque potentum, Et lites tetricas, forumque triste Nouit. *idem* 5. 21. Causidique Phidippus agendis clarus. *Hbr.* 1. *epist.* 7.

Parque forum celebrat. *Ouid.* 4. met. Idest causas defendunt. Clamosi gloria circi, seu potius fori. Causidici causas agere, & componere leges. Ardua quae stipat fora gens. Quis non attontus index tua respicie ora. Legum potens. *Eland.* Interpretes legum sanctissimi. *Iun.* *sat.* 4. Quis regie ipse suam, nisi per tua pondera mentem, Nec te ipso tandem populo sub iudice sola Mirantur fora, sed numerosa laude Senatus Excipit, & meritis reddit tibi Curia voces. *Stat.* *flu.* V. *Aduocatus,* vbi multa, & *Patronus.* Veterum Causidicorum luxum exponit *Iun.* *sat.* 7. quem legito — nisi fuisset annulus ingens. Respicit haec primum qui litigat, an tibi Serui. Octo, decem comites, an post te sella, togati. Ante pedes, &c.

Epithi Auarus, versutus, nummiorus, litis amans pusillus.

CAVTES. V. Saxum. Rapes.

CAYSTER.

Siue Caysteus fluuius est Lydiæ in Asia minoris praeter Asiam paludem dicitur: vnde *Virg.* ait. Iam varias pelagi volucres, & quæ Asia circum Duleibus in pratis rimatur stagna Caystri. Iuxta se habet Cenchrum amnem, & ex altera parte flum Caracecumene. Proximus est Ephesi regiumculæ deitæ nimum terræ, sed prestantissimo vino abundanti. Hinc illi proxima sunt prata iuxta Ephesum, & campi secundissimii sub Sardibus. Lydorum vrbe. Hic autem fluuius cyncis nimum abundat, vnde Caystri volucres pro cyncis fumuntur. *V. inferius, Cyncus.*

Ora

Ora Caystri. *Prop. 3. eleg. 30.* Et si quadrigæ visenda est ora Caystri. Ripa Caystri. *Sul. Ital. 14.* Liquidi stagna ampla Caystri. *Bemb. In ripis erat cum forte Caystri Ridentur cornus. Mart. 1. 4. 94.*

Mconiz ripæ, per antonomasiam ab ipsa Lydia Ovid. 2. met. Et quæ Mconias celebrant carmine ripas. Fluminea volucres medio caluere Caystro. Non sile plura Cayster Carmina cycnorum labentibus audit in vndis. *Ouid. 5. met.*

Prata Caystri. *Virg. Gygeus amnis;* quod propæ Gygeum lacum, qui est in Lydia. Asia prata, ex *Homo. Fluenta Caystri. Idem.*

Colous lacus. *Strab. V. Lydia;* idem cum Gygeæ, propæ quem fuit Cayster; & apud quem lacum Dianæ templum fuisse, idem scribit *Autor;* in quo diebus solemnioribus sinæ saltare conueuerunt.

CEA. V. Cea.

CECROPS.

Atheniensium Rex fuit, quæ Acropolim, nempe Athenarum arcem creditur condidisse. Ab hoc Rege Athenienses dicti sunt Cecropidæ (V. *Athena*) quod urbem ipse instaurauerit; in qua triginta regnavit annos.

Cecropis arma, iura. Alienigena imperfectus, & biformis vir, dicitur *Nonno Panopolit.* ob quam tamen rationem minime explicat: fortasse quod aliunde ad regnum ascenderet.

CEDRVS.

Arbor est folijs iunipero non abssimilis ob præstiam ligni ad varios vsus celeberrima. In Libano monte quamplurimum reperitur, & processit altitudinis. In Italia etiam, sed parvula admodum in monte Circeæ, vnde *Virg. 7. AEn. de Circe loquens inibi habitante* appositè quidem, ut poetice solet in omnibus: Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum. Cuius arboris natura est, ut si eius succo res illintantur, cariæ non sentiant. Hac autem arte Numæ libri chartacei ad annos durarunt quingentos triginta quinque, *Plinio auctore.* Vnde & *Ovid. 2. trist.* Nec titulus minio, nec cedro charta notetur: & *Hor. in arte.* Speramus carmina fingi Possè linenda cedro, &c. De cedris sic mentio in sacris paginis, nam ex Libano tabulæ cedrinæ Ierolysimam plurimæ fuerunt asportatæ in usum templi Salomonis iussu. Præterea ex tabulis cedrinis mensæ fiebant à Romanis summi pretij; quas pedes eburnei Deorum imaginiculas præferentes sustentabant. Sed V. quid in dictione *Eberum* adnotatur. Erat autem Cedrus, siue citrus lignum tanti pretij Romæ ut eodem auri pondere rependeretur, neque mirum nam ex longinquo adnectebatur.

Arbor odorata: ex *Virg. Cedrinum lignum;* cedrina planta. Planta Libani. Libantis arbor *Panstan.* Eoades propter proferre cedros. Disce & odoratam tabulis accendere cedrum. *Virg. 3. Georg. Citreæ mensæ, lecti citrei.* &c.

Cedrelæ, es, apud *Pan.* cedrum magna est, vnde cedria: pax, siue resina, quæ dentium dolori valissimè est. *Idem lib. 2. cap. 5.*

Cedrina umbra, cedrinæ tabulæ: cedrinum olei, ut enim ex iunipero sit oleum, sic excedo. Ce-

drides, sunt fructus cedri. *Plin.*

Epith. Odora, oleus, enodis, Libanotis, confiera, flagrans, valida, immensa, odorata, in Libano confusa, semper habens frondes, feriens vertice sidera.

CELEBRIS.

Fama celeberrima. *Virg. 7. AEn. Notus in orbe.*

Mart. 9. Illustis fama. Virg. 7. AEn. Fama civis memoratus in oris. Idem. Fama notus. Bost. Nomen ab æterna posteritate feret. Ovid. epist. 15. Felix æterno nomine. Luc. 8. Fama superbis. Lucan. Inclytus fama — nitiq; per ora sæe virum, atque æstris inferuisse caput. Bemb.

Sanguine clarus, & factis. *Sen. in Oedip. Famofus* (quod tamen plerumque in malam partem sumitur) & inclytus. Alium multis gloria terris Tradat, & omnes fama per vrbes Garrula laudet, cæloq; parem Tollat, & æstris. *Sen. in Herc. fur. Fama super æthera notus. Virg. Insignis.*

Clarus; illustis; Nobilis; Laudatus. V. *sua loci.* Spectatus, spectabilis; Quo non præstantior alter; quem fama factis ingentibus effert. Celebri canarus laude per orbem. Celebri fama laudatus in orbe. Perpetuo honore vigens. Clarum nomen adeptus. Qui factus nomen extendit. Carminibus multis laudatus, celebratus, &c. Non obscurus: Quem non obscuris iungis; Auit, Viris. *Mart. 9. 1.*

CELER, & CELERITAS.

Festinus; præceler: præfestinatus: ictu Præfestinato munus inane petit. *Ovid. de R. 2. Ocyor: properans: citus: citior: citissimus. Strab. Velox. V. sua loci.* Nec patiens moræ. *Sen. in Thyest. 1.* nempe impatiens moræ. Pedibus celer, & perniciosus alii.

Præcep: Mox sese ad litora præcep Contulit, celeriq; elapsus corpore cessit. Celeriq; ad terram turbine fertur. *Virg. 6. AEn. Pede prope rante. Claud. Mutaris cum vectus equis fræuissima Rheni Frigora;* nempe quod vulgo *correndo la pessa.*

Varica, qui ampliore passu incedit: Ambulat ingentes varica, fertq; gradus. *Ovid. 3. de art.*

CELLA.

Forfitan à cælando dictus locus, variq; significat: hic

Cella vinaria, qua vini copia reconducit. Massica cella. *Mart. 1. 27.* in qua vna cæ Massico monte dedecæ reponebantur, sic: Cella Falerna, quod de cæteris denique dici potest: Apotheca: idem est *Plinio.*

Cella penaria. Cic. Promptuaria cella Armarij: *Plaut.* Promptuarium, dicitur *Catani;* locus, ubi conduntur, & vnde promuntur cibi, vulgo *Dispensa.*

Hypogæum. *Vitr.* est ædificium subterraneum arcuato opere extructum, cuiusmodi est cella vinaria, siue ad vina seruanda in æstiuo tempore, siue ad aliud quid simile continendum. *Gretia.*

Oporotheca: *Varr.* ubi reconduntur fructus autumnales, *Dispensa da fructi.* Horreum, ubi frumentum. V. *sua loci.* Cella apum, est idem cum fauo. V. *Fauis.*

Cella sacra, est pars sacratio templi, in quam ingredi

gredi nefas erat. Hæc autem olim celebrior in Capitolini Iouis templo, cuius meminit *Suet. in I. Caf. & Aul. Gell. 7.* qui refert Scipionem Africanum solitaiffe, priusquam diluculari, venire in Capitolium, ac tubere aperiri cellam Iouis, atque ibi solum diu demorari quasi consulante de Rep. cum Ioue.

Cella tepidaria; locus, in quo olim veteres in balneis tepida perfundeantur aqua; ut observat *Cassian. in Suet.* ad illud: perfundeatur egelida aqua: Cellæ, inquit, tepidariæ folio infidebat, & tepida perfundeatur Augustus.

CELTIBERIA. V. Hispania. CENSOR, & CENSURA.

Inter Romanorum dignitates summæ venerationis, & observantiæ, qui sanè Magistratus non nisi qui Consulatum gessissent, vel saltem summa probitate conferentur, dabatur: quibus irreprehenfis licitum aliorum scelera corrigere: A Consulibus centuriis Censorijs creabantur quinto quoque anno post conditum lustrum potissimum, vel quinquennium peracto. Qui non tantum populum in campum Martium ad lustrum condendum ius vocandi habuere; sed mores, & vitam observandi, Senatorum, & equitum nedum ceterorum hominum, in quorum delicta censoria quidem autoritate animadvertēbant, ut ipsorum referunt historici.

Præfectus morum; *in Suet. in August.* Magister morum: quod eorum erat cuiusque mores, & vitam observare; eium in ignominia notare, Senatorem loco movere, & equiti admovere equum, & annulum, siquid probitate contrarium in eorum vita reperissent. Index morum.

Vindex scelerum. *Maest. l. 1. ad. 1.* Cato: antonomasticos: Cur in Theatrum, Cato severe, venisti? *Mart.* Curius; quod ille huius nominis excellenter sese in Censura gessisset. *Idem in apul. pref. lib. 2.* Delicta notans. *Quint. 2. trist.* Senex severior: Rumores senum severiorum. *Ca. null. 4. epigr.* Curios, Fabriciusque; *Mart. 7. 67.* homines quippe severissimi, quorum censuram extimebantur Prisci Romani, de his quoque; apud *Juvenale 11.* sit mentio. Cum tremere autem Fabios, durumque Catonem & Scauros & Fabricios, postremo seueros Censoris mores etiam collega timeret. *Lege Val. Max. lib. 5. cap. 4.*

Vindex linguæ. *Hor. 4. ad. 6.* Diue, quem proles Niobe Magnæ vindicem linguæ, Tityosque raptores sensit, &c. Vir austerus. *Prop. 3. 12.* Nec grauis austeri poena cauenda Viri. Qui fronte nimis crimina teretica Quæruunt. *Sen. in Herc. fur.*

CENSURA.

Verò annua fuit, & semestris facta à Mamercino Dictatore anno V. C. 319. cum quinquennialis esset. Patricijs tantum olim delata; sed anno ab V. C. 403. etiam Plebeis. Durauit vsque ad Decij Imperatoris tempora: intermissa tamen (ut notat *Suet. in Tib. Claud. 16.*) aliquandiu nempe

per annos septuaginta: nam Paulus *Æmilius* Lepidus, & L. Munatius Plancus Censores fuere anno V. C. 731. at Claudij censuram refert *Plinius lib. 10. cap. 11.* ad annum V. C. 800. cuius dignitatis honorem vel ipsi Cæsares sibi deinceps usurparunt. Censendi verò institutum tale fuit, ut ciues omnes in sua quisque tribu, classe, centurie iurisdictione dato, apud eum, qui censor erat nomina suorum, liberorum, libertorum, seruorumque suorum profiteretur. Præterea ætatem omnium, & regionem, quam habitarent fortunarum suarum æstimationem deferrent.

Censoriæ leges, notæ, &c. **Correctio.** Præfectura morum. *Suet. Cura morum. Idem. Censuræ, leges, & lex. Prop. 4. eleg. 11.* Morum disciplina. Correctio morum. Scelerum malleus. Mæstix noxæ; nempe censor, quasi verberator culparum. Lima: expoliator praua ut temporaria lima vigilum diuiores hominum censet, dum iura Latine de aula sordet nobilis aula tibi.

Innocuus censura potest permittere. *Mart. 1. epig. 5.* Instituit veterem censoria lima pudorem, Dumque malos carpit præcipit esse bonos. *Rutil.* Sed tu ne toties domini patiare lituras, &c. scilicet emendationes, seu correctiones. *Mart. 1. ep. 4.* Obserua tamen, olim à censoribus solitas fuisse notas iniuri fontibus, ut inde cognoscerentur: quod patet è *Sueton. in Claud. 16.* & cum orantibus, inquit, familiaribus dempsisset cuidam appositam notam; litura tamen, inquit Claudius, extet. Nam litura erat nota censoria, qua publicè correcti agnoscebantur.

CENTAVRI.

Thessaliæ populi Pelij montis accolæ, qui cum primi eques domare, & ex illis pugnare cœpissent, humana partim membra, partim equina crediti sunt habere. Verum hos Ixionis filios Poetarum schola confinxit. Qui cum Iunonis misericordia in cælum fuisset sublatus, Iunonem de stupro interpellare ausus est: Quæ cum Ioue de Ixionis audacia conquesta, ipso fusadente nubem immisit sub maioris feminæ formam, cum qua commixtus Ixion, genuerunt Centauros. *V. Ixion.* Aliam alij comminiscuntur fabulam, siue historiam; nempe Ixione in populos Lapithas dominante, taurorum grex in Pelio monte ferus est effectus, qui quidem non solum montes Inestabant: sed culta quoque loca illorum ferocia deuastrabantur. Oblata igitur ab Ixione pecunia, qui animalium illorum compescere ausus fuisset feracitatem: Pelij accolæ iuuenes equos domare ceperunt, quibus insidentes tauros quoque domuerunt. Atqui in superbiæ elati, cum ipso Ixione, & Lapithis certare ausi sunt. *V. Porthous.*

Nubigenæ. *Verg. 7. AEn.* Nubigenæ bifformes. *Claud. 1. in Ruf.* Bimembres. *Idem.* Ixionidæ.

Lycus. lib. 6. Phœf. Ixione nati. *Ovid.* 12. *met.* & ibi multa de illorum bello. Semimaren *Idem*, quasi semihomines. Nubigenæ bimembres. Tu nubigenas inuicte bimembres, *Hylæumq;* Pholumq; manti, &c. Semihomines centaurs. *Idem*. Centaurea rixa. *Hor.* 1. *od.* 18. Offici bimembres. *Sæc.* 12. *Theb.* ab Offa monte Pelio contiguo. Bifortnis populus Iouis ignibus viti: verum ad Gigantes potius spectare videtur *synon.* Centaurusq; minax arcu, & Neptunia proles. Ceu duo Nubigenæ cum vertice montis qb alto Descendunt Centauri, &c. Ille furentes Centaurus lecho domuit.

Hippocentauri, etiam dicti. Lapiharum hostes: *ex Ouid.* 2. *eleg.* 12. Fœmina illeffres Lapihas, populunq; bifortem Turpiter apposito vertit in arma mero. *V. Lapihas*. Semiuir, & flau corpore mistus equi. *Ouid.* 6. *fast.* Quadrupes homines. *Idem* 4. *trist.* 6. Pars hominis tergo, commixtum pectus equino. *Mam.* 1. Tunc vasta trepidant monstra Centauri truces, Lapihasq; multo ad bella succensit mero. *Sen. in Her. fur.* Quos grauida nubes Theffalo genuit duci (nempe Ixioni) *Idem* in *Her. Oer.* Semifer aëria talis Centaurus ab Offa. *Sæc.* Armen equestre forma bimembri: Et male confusum pedibus, formaq; bimembri Pulsum Theffalicis agmen equestre iugis. *Ouid.* 9. *epist.* 6. Orti verò sunt Centauri in quodam pago Nephelæ nuncupato: quod nomen nubem significat, cum autem locus in altissimo montis vertice situs esset nubibus plerumque obfco hinc fabulam duxere veteres illos ex nube genitos, & Nubigenas, vt supra, dicere. Semifer dicebantur Centaurorum fœminæ: Abfultu Hylonome, qua nulla decentior inter Semiferas altis habitauit fœmina filius. *Id.* 2. *met.* Quadrupedatis: nempe centaurs qui quatuor incedebar pedibus. *Idem*.

Centaurorum aliquot nomina.

Nessus. *V. fua loc.*

Euritus: Nam tibi fœuorum fœuiffime Centaurorum Eurita quam vino pectus, tam virgine vifa Ardet, & ebrietas geminata libidine regnat. *Ouid.* lib. 12. *met.*

Amycus Ophionides. Gryneus.

Athylus: Qui cum augurio valeret, futura prænoscent, ita res monuerat, ne bellum aduersus Lapihas afflumerent: sed exorto in nuptijs bello, ipse sibi timens vnâ cum Nessò Centauro fugam arripuit. Huius meminist *Id.* *Ouid.* 12. *met.* Quicq; suis bellum, &c.

Rhoetus. *Id.* *Ouid.* *Idem*. Orneus, Lycidas, Medò, Pifenor, Caumas, Mermeros Centaurorum primi apud eundem *Ouid.*

Chiron. *V. fua loc.*

Pholus. Herculis hospes. *Luc.* lib. 6. *Hylæus*. *Virg.* 8. *AEn.* Cyllarus: cuius vxor Hylonome ex genere Centaurorum, mortuo viro, eiusdem gladio incubuit. *Ouid.* 12. *met.*

Dryctis, vnus ex Centauris Pirithoi manu interceptus ob Hippodamiam. *Idem*. Monychus: de quo *Id.* *Ouid.* & *Iuuen.* — quantas iaculetur Monychus omos.

CENTVMCELLÆ.

Oppidum Nictoralis Etrurix, de quo varia est authorum sententia. Sunt qui dicunt hoc esse, quod vulgò, *Cintanarchia*: Alij diuerfum faciunt, sed non procul. In *Antium* quidem itinerario, Pyrgi videtur esse, *Cintanarchia*; post quos Castrum nouum opp. maritimum, cum Centumcellæ. In Rustij Numatiani itinere, diuerfum videtur oppidum ab altero: itate post Alium, quod nos *S. Seneca*, vocitamus, itatim Pyrgi sequantur. Verùm communior opinio est, Centumcellas esse, quam vulgò dicimus *Cintanarchia*.

Portus Romanus; nam nunc inibi nauigia currunt, vt olim apud Offia Tiberina.

Portus Pontificius. Arx maritima Centumcellensis. Naule Romanum.

Pyrgi; si vix pro eadem vrbe sumi. Vide *Erraria*.

CEPHALENIA. *V. Insularum nomina.*

CENTVIRIO. *V. in fied.*

CEPHALVS.

Deionei filius Æoli nepos, qui cum Procrin Erichthei Atheniensium Regis filiam Oriehyæ sororem in matrimonium duxisset, secundo mense post nuptias venatum iit. At ab Aurora, quæ iuuenem deperibat, raptus; cum illi in amore non responderet, sed Procrin semper amaret, ab eadem indignabunda remissus est ad suos: zelotypiz tamen immisus timore: Nam cum suspicaretur de primo coniugis amore in illo abscisso, in aliam mutatus formam conatus est, coniugis fidē tentare muneribus. Quæ cum iam donis cedere videretur, cum se vir detexisset, illa pudore victa, aufugiens filias petijt, ac Diane comes effecta, vix tandem precibus a Cephalo viro placata, domum reuersa est. Quæ beneuolentia causa viro canem Lælapam nomine, & iaculum admirandæ pulcritudinis, virtutisq; donauit. Verùm cum Cephalus assiduæ Dianæ studio feras persequeretur Procris cuiusdam indicio, siue suspitione, comperit, Cephalum cum quadam Nymphâ nomine Aura congressi solitum. Quare aliquando cum in siluas secuta, dum virgultis se recondit, vt specularetur, an esset verum, quod fuerat indicium: Cephalus, dum vehementius moueri virgulta vider, feram existimans latere ibidem reconditam, coniugē emissosiaculo, quod sibi ab ea fuerat donatum, imprudens interfecit. Hæc autem omnia illi euenisse ob Auroræ indignationem, quod ab illo fassisset spreta, fabulantur. *Lege Ouid.* 7. *met.* Clymenem quoq; aliam habuit vxorem.

Æolides. *Idem*. nempe Æoli nepos. Aëzus proculus: nempe Atheniensis ex optimatibus. Procris coniux. Auroræ dilectus iuuenis; dilectus amassus. Gener Erichthei. Nec Cephalus rosæ præda pudenda Deæ. *Ouid.* 3. *de art.* Deionides; a patre.

Proles Cyllenia. Ecce rēdit Cephalus proles Cyllenia filius, Oraq; fœtana feruida spargit aqua. *Ouid.* 3. *de art.* forsitan Cylleniam prolem nominauit, quod Mercurio similis formâ mutaret, vt vxorē deciperet: vel à matre ex profapia

Mercurij. Hyphiti gener, nam (secundum *Servium*) filiam eius duxit uxorem: nisi dicamus Orchomeni gener: quod Clymenæ filiz vir fuit, ex qua Iphicolum genuit.

CEPHEVS.

Phœnicis fuit filius, Æthiopum Rex, Cassiope maritus, & Andromedæ pater, qui ob coniugis superbiam Andromedam marino monstro obiectare coactus est: Quam deinde Perseus liberatam uxorem duxit: quod cum Phœneus Cephei frater, cui fuerat illa desponsata, ægre ferret, conatus illam à Perseo eripere Medusæ capite non tam ipse, quàm socij in lapide commutati fuere. *V. Persius. Lege Ovid. f. met.* Ceterum Cephæus cum vxore, & filia, necnon & genero in cælum translatus esse dicitur: qui in decimo quinto Capricorni oritur gradu. Sub quo sidere qui nascuntur, seueros, veluti Catones, fieri, dicunt Astronomi. Hinc Cepheni Æthiopum pop. ab ipso Cepheo dicti sunt, & Cephæia atq., nempe Æthiopia, *vt sup. adduximus.*

Pater Andromedæ. *Her. 1. ed. 29.* Iam clatus oculum Andromedæ pater Offendit ignem, &c. nempè Cepheus filius. Cassiope coniux. Persei pater: *ex hys. Cephenius Rex. Ouid. lib. 5. met.*

Isidus. *Astr.* Ærmanusum genus Isidæ: quod ex Io matre, siue profapia natus fuerit.

CEPHISVS.

Fluuus est ad Parnassi radices in Bœotia regione, qui paludem ingreditur, quæ ex suo nomine Cephisus appellatur. Hic, *vt* fingunt Poetæ, cum Dioplen Nympham amaret, illam rapit, ex qua Narcissus exortus fuit, de quo *V. suo loco.* Præterlabitur quoque hic amnis Delphos, cuius alter filius ab Apolline in phocam, nempè vitulum marinum, fuit conuersus. *Sirab. lib. 9.* Porro in mare Phaleræum se condit Cephisus picrumq; torrentis instar.

Cephis glaciæ caput. *Sirab. 7. Theb.* Vada Cephis: iam vada Cephis, Panopeq; euaserat arua. *Ouid. 3. met.* Cephisides vnde: ad eunt pariter Cephisidas vndas. *Id. 1. met.* Clausæq; suis cephisus in vndis Vim tulit, &c. *Ibid.* Narcissi pater, genitor, parens, &c.

Fatidicæ aquæ Cephis: Bœoti eoiere duces, quos impiger arabit Fatidicæ Cephisus aqua, &c. *Luc. 3. Phœr.* fatidicam verò appellat aquam propter Themidis oraculum, huic fluuii vicinam; vbi Deucalionis, & Pyrrha ratio ostensa est, qua genus humanum diluuiio consumptum posset reparari. Ora Cephisus. Vidit, & iunitem Cephisus ora Proculen. *Ouid. 7. met.*

CERA.

Fauus, *fig.* opus pro materia; de fauo *V. suo loco.* Mellis cella. Redolens thymum; arte laborata. Admotiq; calore liquens. Quæ liquefcit ab igne. Quæ liquefacta remittitur æstu. De fluens calidis super addita flammis.

Cera regna — hinc arte recentes Excludunt ceras, & cera regna refigunt. *Virg. 4. Georg.* Hymettia Sole Regna remollefcit, tractaq; pollice multas Vertitur in facies, ipsosq; fit vitis vsu — tabescere flauæ Igne leui ceræ, maturatq; pruinæ Sole tepente solent — tenaces

Suspendunt ceras, & mella liquencia fundunt. *Virg.* Feruet opus ceræ; *ex eodem.* Cera castra, nempe alueria. *V. Alueare.*

Epith. facilis.

CERA.

Pro candela; *fig.* Cera candela. Cereus: Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes. *Mori. 14.* Lucida funalia: nam cera luedum efficit lumen. Hic hic ponite lura Funalia, & vetes; & arcus. *Her. 3. ed. 26.* Cera lux; cerea lumen, &c. *V. Candela.* Cera Tæda. *Ouid. 1. epist. 7.* Epith. Tenax, flaua, redolens, olens, mollis, liquens, odora, Attrica, Hyblæa, Cressa; à locis, vnde mel asportatur pinguis. Hymettia. Tractata pollice.

CERASVS. V. *Arborum genera.*

CERAVNIA.

Montes sunt in Epiro ad mare vsque extensi, vbi Ionium ab Adriatico separatur: altitudine famosi, & nautis formidabiles. Nam quotiescumq; nubecula inde eleuantur, tempestates in eis exoriuntur maxime. Ita verò dicunt appellari, quod sæpe fulminibus infestentur propter insignem altitudinem hodie dicuntur *Monti di Gennaro.*

Prouehimur, pelago vicina Ceraunia iuxta *Virg.* Qualiter aut Maleam, aut alta Ceraunia supra Cessantes in nube sedent, nigriq; leguntur Collibus, & subitæ salunt in vela procellæ. *Sirab. lib. 10. Theb.* Cum poteram recto transire Ceraunia relo. *Ouid. 3. de Pont. 6.* Saxa Ceraunia. *Virg. 1. Georg.* & quibus eminent violenta Ceraunia faxis. *Ouid. 2. eleg. 81.*

Acroceraunia: Infames scopulos Acroceraunia. *Her. 1. ed. 3.* Montes Acroceraunij. *Plin. Felix saxa:* Vir fera vitærem saxa monendus eram. *Ouid. 3. de Pont. 6.* Subauditur aurem Epiri; siue dixit antonomastice. Saxum Ceraunum *Prop. 2. eleg. 13.* Non potuit saxo vitam posuisse Ceruano Ah Neptune tibi, &c. Oræq; malignos Ambracis portus scopulosa Ceraunia nautæ Summa timent, &c. *Luc. 5. Phœr. V. Epirus.*

CERBERVS.

Plutonis apud inferos canis, qui triceps fingebatur, & propterea tergeminus dictus, & trifaucus. Natus traditur ex Geryone, & Echidna; Plutoni tanquam insigne traditum, *vt* trifaucum fulmen Ioui, Neptuno trides. Hunc Hercules, cum viuis adhuc Tartara penetrasset, viuû ad superas auras traxit. Alij verò dicunt Cerberû rupisse ferream caenam, qua ligatus erat ad Tenarum, vnde ad Inferos patebat aditus; cui fabulæ occasione ferunt dedisse serpentem quemdam in Tenaros, quem quod mortuû, & vestigio necaret, Aduca Græcæ nomin arunt, quem Hercules ad Euristheum produxit. Medusæ monstrum quoque appellatus fuit Cerberus, quod villos, ac pilos serpentinus haberet: *vt* Medusæ crines. Ianitor Inferorum à Plutone factus fuit, cuius meminit *Virg. 6. AEn.* Ianitor orci. *Virg. 1. AEn.* Lethijq; formis Ianitor. *Sta. 2. Theb.* Immanis ianitor aula. *Her. 3. ed. 11.* Iacrymosæ aulae infomnis ianitor. *Sil. Ital. lib. 2.* — laurum triplicem compescuit ignes Ianitor. *Claud. 2. de rape.* Tartareus cufus.

Virg.

Fig. 6. Aen. Terna Medusæ vincirem guttura monstri. *Ovid. lib. 10. met.* Os Cerberum. *idem 4. met.*

Canis Stygius. *Claud. in præfat. 2. de rapt.* Canis vi-
pereus *Ovid. 3. de art.* Tergeminus canis. *Idem.*
& Prop. 4. eleg. 7. Tergeminusque canis sic mi-
hi molle sonet. Oraque Tartarei prodigioli
canis. *Mart. 5. epist. 35.* Inferni Iouis ingens
canis. *Dionys.* Canis custos opaci regni. *Sen.*
Infernus canis. *Idem.* Canis anguinea redimi-
tus terga cærua. *Tib. 3. eleg. 4.* Ira canis Sty-
gij. *Claud.* Canis triformis. *Sen.* Terno qui
vorat ore canis. *Erebi.* flue Ditis canis. *Pont.*
Terrificus canis. *Idem.* Qui quatit anguineas
per tria colla iugas. *Pañales.*

Canis Echidnæus. *Ovid. & canis Echidnæa. Idem*
6. met. (vixit genere sem.) Canis tria latran-
tia colla. *Prop. 3. eleg. 16.* Exorandi canis tria
sunt latrantia colla; Cansique diras Stygius
obseruet fores. *Sen. in Hipp.* Acer canis, anto-
nomasticus: Atrum per verbes duck Argolicas
canem Viso laborantem Cerbero vidi dicim.
idem in Herc. fur. Quin Tenarij vincula ferri Ru-
pisse canem fama, & nostris etrasse locis. *Idem*
in Oedip. Custos opaci perugil regni canis: *idem*
in Herc. fur. Tractum canem Ira furentem, &
bella tentantem intra Iulius orbis. *Idem.*
Tartari canis fœvus. *Idem in Agam.* 3. Inferorum
canis. *Idem 4. Canis Tartareus. Idem in*
Herc. fur.

Cerberi latrans. *Stat. 5. silv. 1.* Nempè times
ne Cerberæos Prefcilla tremisfat Latrans, &c.
Custos Stygis. *Sen. in Agam.* Aeternum latrans.
Virg. 6. Aen. Tergeminus custos. *Stat.* Custos
Plutonis. *Hor. strig.* Vmbrosam custos. *Po-
lit.* Nec triplici latrans impijs ore canis. *Tu-
strig.* Custos monstrum. *Pont.* Cerberæ
ritus. *Ovid. 14. met.*

Belua centiceps, hyperbolios: Demittit atras
bellua centiceps. *Hor. 2. ad. 13.* Obsidens clau-
stra lethalis lacus. *Sen. in Oedip.* Ferus, indomi-
tus custos Orci. Terræ proles, & Tartari. *So-
phoc.* Quem indefesso Typhoni peperit Echid-
na. *Q. Calab.* Spolia Plutonis: ex *Sen. in Herc. fur.*
qui sic: Et Dite domto spolia iactantem
patri fraterna: ob Ditem scilicet spolijs spo-
liarum nempè Cerbero: qui vt diximus, pro
insigni est Plutoni: & optimi victi regis ad su-
peros refert. *Idem.*

Et terna monstri colla deuicij inuens. *Sen. in Herc.*
fur. Sæpè latratu nemus trino remugit. *Idem in*
Thyph. Inferi: metonymicos: Vidi, & ostendi
intra (Hercules loquitur, quod interos, scilicet
Cerberum mortalibus ostendit.) *Idem*
in Herc. fur.

Rerum terminos: sic *Sen.* Rerum terminos re-
cum effertis, scilicet Cerberum tricipitem, id est
mortem, cuius genera tria, naturale, violentum,
fortuitum: ex *Earnab. metis.* Spolia vitima.
Sen. in Herc. fur. Spolia, cum traxi vitima (lo-
quitur Hercules Oeteus) &c. Custos carce-
ris diri. *Idem in Thyph. 1.* Tria, medio portante
carenas Colla canis. *Ovid. 10. met.*

Qui leuas triplici fundit ab ore minas. Cui tres
sunt linguæ, tergeminumque caput. Qui tabus

Infernum custodit antrum. Cerberus hæc in-
gens latrans regna trifauci Personar aduerso re-
cubans immanis in antro. *Virg. 6. Aen.*

Descriptio Cerberi.

Hic scus vmbra terreat Stygius canis.
Qui terna vasto capite concursiens feno
Regnum cœtur, sordidum tabo caput
Lambunt colubæ: viperis horrenti iugæ.
Longusq; torta sibilat cauda draco
Par ira formæ, sensist vt motus pedum
Attollit hirtas angue vibrato comas,
Missumq; &c. *Sen. in Herc. fur. v. 733.*

Epith. Tergeminus, triceps, trifaux, trilin-
guis, horrificus, infomais, impaudus, tri-
stis, Tartareus, perugil, Stygius, informis,
Plutonius, grauis, latrator, ferreus, crude-
lis, indomitus, &c.

CERCOPES, V. in sched.

Frates duo fuerunt nōmine Candulus, & Atlas,
qui omnium scelerum, quibus hominum vita
deprauatur, fuerunt inuentores; vnde Cercop-
es eos denominant veteres. Hi quasdam
insulas inhabitabant prope Neapolim, & om-
nes illuc apuleos, & aduenas circumuenire
studebant; quod quum aliquando id in locum
centrasent, in Smias eos conuertit, quæ Pithe-
cus à Græcis nuncupantur: & hinc insule ab
ijs habitare Pithecusæ dicte sunt. *V. Inarime.*
Vbi plurade his. Nonnulli hos Lydios fuisse
tradunt; quos Hercules, quod sibi cum Om-
phale cubanti perculant incommoarent, a-
mice iussu de claua suspendit. Hinc prodicium
adagium. Cercopisare, in eos, qui adulantur
teste, *Suida, & Zenob.*

**Quippe Deum genitor fraudem, & perlurij quō-
dam Cercopum exofus, gentisq; admissa dolo-
re.** In deformem viros animal mutauit, vt iidem
dissimiles hominis possent, similesq; videri, &c.
Ovid. 14. met. vbi fab. proluxius enarratur.

Simij. V. Simus. Gens dolosa Prochæte.

CERDO:

Quilibet dicitur sordidus artifex, sacrum ex ali-
qua illiberali arte faciens: sumitur autem pro
eo, qui calceos refuit disciflos, soleasq;
coriæ segmina iterum affuit.

Sutor; quamvis pro eo accipitur, qui vestes suat:
Das gladiatores, sutorum regulæ cerdo. Suro-
rum regulus, id est rex sutorum, ironice dicitur
à *Mart. 3. 16.*

Subula, est instrumentum cerdonum: Quodque
tribus tribus subula, sic sapit. *Idem in item.*

Corium; quo cerdones vtuntur ad calceos af-
suendos; Vt velles corio ludere cerdo tuo. *Ho-
dem: Pellicula. B. dem.*

Scalpeum sutorum; *Horat.* Culter sutorius. Simi-
lium, Græcum vocabulum; Est orbiculatum
ferramentum, quo coria, & pelles polunt, aut
quo eadem concidunt ad calceos faciendos, af-
suendosve.

Chelema, cis: Canabinum filum sectis præpila-
tum ad suendos calceos.

Modulus. Forma. *Hor.* Multicula. *Fest.* Est
linea formæ, in qua inductum corium nouum
fit calceus.

CEREBRVM.

Fons animalium actionum, ex quo nervi, & spiritus animales nascuntur. Substantia eius oritur ex optima, plenaeque spiritus feminis parte. Continetur autem cerebrum sub crano hoc est capitis osse, supra quod panniculus est os totum capitis circumdans, quod pericranion dicunt: à membrana quadam cerebrum circumdatur, & ambitur, quae dura mater appellatur; ab altera vero tenui foecitur: quae pia dicitur. Ventriculi cavitates dicuntur in cerebro, suntque tres: Infusorium dicitur cauitas, in quam decurrunt crassiores superfluitates, quae in spumum vertuntur, aut excernuntur per nares.

Corporis arx. Sen. in Oed. & appositè siquidem, si quae supra diximus, notentur. Vicalia capitis. Plin. Cerebellum vocatur cerebri pars postrema seuuncta ab altera cerebri mole. Cerebella sunt etiam autum. Encephalum Graece dicitur cerebrum. Alba meulla capitis è Sophocle apud Archem. lib. 2. Nullum cerebrum edi omni à philosophis vocabatur, ut etiam aliorum animalium, quod in capite, sensuum propemodum omnium sedes collocata sit. Cerebri pinguedo. Candida medulla.

Spith. liquidum — in liquido sederunt ossa cerebri. Ouid. mollis cerebrum.

Cerebri partes sunt: Infundibulum. Torcular, & Infusorium; de quo paulò superius. Concauitas cerebri, in quam meatus desinunt. Fornix: cerebri pars supra commanem cauitatem in fornicis modum arcuata; in Galeno. Nates: cerebri scilicet exiles, & oblongae eminentiae. Meninges: cerebri involucria, quae pia, & dura mater à barbaris medicis appellantur.

CERES.

Seruenti, & Opia filia fuisse dicitur, quae omnium prima agrorum cultum, & armenta hominibus, qui glandibus antea victitabant, monstravit; legesque adinuenit, quibus ipsi ciuilitate viuere attuberent. Dicta Ceres, quasi gerens nobis fruges, unde viuamus. Hæc à Ioue fratre filiam suscepit Proserpinam, quam à Plutone rapta cum diens genitrix quæsiuit; & Cyane Nymphe Siculae indetro repertam apud inferos, illam inde extrahendi à Ioue obtinuit facultatem; dummodo nihil illa gustasset. Atque prorsus per Ascalaphum delata Proserpina eam in pomario Plutonis obambulante, malum punicum decerpisse, & aliquot inde grana degustasse, apud inferos remanere coacta fuit. Atque indignata Ceres, illum in bubonem conuertit. V. Suko. Precibus tamen impetravit, ut filia sex apud se menses, totidèque penes vitam esset. Quod de Luna aliquod interpretatur, sex apud nos, totidemque apud Antropodas elucet. V. Proserpina. Multa de Cere pro querenda filia pergrinante referuntur. In Scironum canium cum illa deuenisset, à Phalco benignissimè fuit hospitio accepta, cui ut aliquam referret gratiam, siculam tradidit, siue ostendit hominibus iucundam, utilemque vitam, ut ex epitaphio Phylati

Pausanias docet. Præterea Argos profectam Cererem Pelasgis excepit benigne, à qua multa ipse fuit edoctus; item à Metanire Hippothoonis vxore suscepta seuina Ceres ad mensam iussa decubere, cum vinum vidisset appolitum, & o rapam illam gustare noluit: sed potionem quandam cyceonem ex farina confectam ad quosdam Iambes versus, quæ Metanire erat ancilla exhilarata Ceres, guttur madefecit. Eodem tempore cum è Neptunus eius amore incensus sequeretur, ipsa, ut vim effugeret in equam conuersa, inter equas Oncæi delituit: sed à Neptuno in equum conuerso vim passa, Arionem equum peperit. Tandem cum filiam repetere nequiter, nigra veste induta ob indignationem contra Iouem, quod filiam rapti permisisset, ita delituit, ut ne Dys quidem vbi lateret compertum esset. Sed cum Pan in Arcadia, alijque finitimis locis venaretur in Elusio antro illam veste pulla indutam conspexit, Iouique detulit, cuius oratione persuasa, atras vestes deposuit. Hæc, & plura apud Pausaniam, Iasionem acamaui, cui Plutum peperit. Ut ex Ouid. 9. met. Ad Triptoleum marem, ut decenit, multa pertecit. V. Triptoleum. Dea habita ab omnibus ferè populis varijs fuit sacrificiorum ritibus decorata, ut infra. Romæ primum templum habuit in Palatino monte ab Arcadibus constructum. Deinde ædes illi de spolijs post victoriam ab hostibus Volscis relictam ab Aulo Posthumio Dictatore fuit erecta, in fine Circi maximi super ipsos Carceres Tullianum, scilicet, & Mamertinum. V. Dionys. Halicarn.

Mater Eleusina. Verg. 1. Georg. quod apud Eleusin Atticæ urbem quammaximè colebatur, Eleusis, dis: patronyn. Claud. 1. de rapt. V. Eleusis. Dea tædiera. Ouid. 3. fast. quod in querenda filia tædas è pinu, lampadasque adhibuerit. Dea falcifera, ex poet. Mylla etiam dicta à Myso quodam Argiuo, qui illum vagantem excepit domorum in templo Myso ad Pallenen celebrabatur festum septem diebus; sed tertio die viri omnes excedebant è templo, pulsus etiam canibus masculis, & somine mulieres subsistebant; sequenti vero die redibant viri cum multis sociis, ac kommatibus. Ex Cat. Rhod. lib. 18. c. p. 23. Heluina Ceres apud Iun. Sat. 3. Apud Aquinani (vbi templum celebre) Ceres celebratur, sic dicta à fonte non procul ab ipso oppido, ductus autem Elaius ab eluendo, sed sine aspiratione scribi debet, ut hac significatione. Sed vide Interpretes

Frugum genitrix. Ouid. 5. met. Diuturnarum author, ex Verg. nanctæ frumenti copia diuitijs plurimæ comparatur. Dea mundicia. Ouid. 3. eleg. 9. Spicigera, frugifera Dea. Claud. 2. de rapt. Dea fertilis. Ouid. 15. met. Omnium proma. Frugum mater. Id. 6. met. Diua potens frugum. Idem 3. eleg. 9. Dea flauia. Idem 4. inaturæ segetis colore; & Tit. 1. Flaua Ceres tibi sit nostræ de rure corona.

Purorum Originum Regina. Aristoph. quod ironice dictum puto, vel per antithesim: quando quæ

quæ in Ceres honorem celebrabantur Orgia, siue Eleusina omnem quippe impuritatem olebant. Antiqua Eleusina foli. Dea Ennæa; à loco Siciliæ. Auctor frugum, *Virg. 1. Georg. Tristitia Dea. Pontan. Ruricola; anconomast. Ruricola; & tenero assurgit Baccho. Ouid. 3. eleg. 9.*

Et Dea, quæ incanos spicis euincta capillos. *Sensib. Iuuenum alumna; quod iuuenus inde crevit ex frumenti esu. O toto quæ fixæ Virginis orbis genitrix. Ouid. 5. met. Quæ prima instituit mortales vertere terram. Spicis tenuis redimita capillos. Quæ prima coegit Colla iugis supponere tauros; felicitatis largitrix. Fertilibus quæ vestit frugibus arua. Et palcis armata Ceres. Te Dea munificam, &c. Ouid. 3. eleg. 9. in qua multa de Cerere.*

Cereri nuptias dicuntur facere (Plautino adagio) qui ad cenam nil afferunt vini: nam in Cerealiis non adhibebatur vinum ad sacrificia: vt paullo inferius.

Epith. Fœcunda, frugifera, herbifera, spicata. Simula, Ennæa, siue Ænæa, rubicunda, & spicifera. Hinc:

CEREALIA.

Erant sacra in Cereris honorem facta; quæ mystica dicebantur; & hæc reuelabantur nonnisi initiatis; propterea quod Ceres tacite vîa est consilijs, dum Proserpinam quaereret. Hæc primùm ad Eleusin in Attica instituta fuerunt ab Eumolpo, vnde aliquando Eumolpia dicta sunt à *Sapiente*. Qui autem sacris adesse voluissent, à Venere abstinere, à vino, à malis punicis; & alba induti vestire, querna corona cincti, seu viricea taciti quassabant lapides, facibusque discurrerebant, illius representantes errores, & indignationem ob filiam, quam facibus adhibitis peruestigasse ferebatur: Currabant autem vsque ad extremam laxationem silentes, imitando Bacchantes: nam Bacchi sacra cum Cerere erant coniuncta: vnde *Ouid.* Ipse suos ludos vix commentor habebat, Quos cum tædiosa nunc habet ille Dea. *3. sat. Per agros autem hæc Cerealia celebrabantur, & noctu: Romæ quidem à priscis 13. Kal. Maij, nempe 19. Aprilis, in cuius sacrificio porca aurea, & altera argentea immolabatur, siue adhibebatur. Ceres autem effingebatur habitu matronali ornata spica corona, nonnumquam marita cum lampade, seu face. Interdum manipulum spicarum, & papauerum gerens, vt in nummis. Huc etiam ludi fiebant à prid. Idus Aprilis per dies octo in Circo proximo post Circenses die: vt *Ouid.* testatur *lib. 4. fa. Exhibebant autem Cerealiibus certamina equestris, etiam missilia, nempe naves, cicer, & alia dabantur, & in vulgus spargebantur ab ijs, qui ludos exhibebant ad populi plausum, fauoremque captandum.**

Festa post Cereris celebrabant annua matres illa quibus niuea velare corpora veste Primitias frugum dant spicae fœta suarum, Perq; nouem noctes Venerem, tactusq; vires in vetus numerant, *Ouid. 10. met.* Hæc autem erant festa peculiaria à Cerealiis diuersa. Et à Græcis da-

cebantur Thesinophonia. Vide quid annotabimus in titulo: Festa Gentilium, & Græcorum. *V. Eleusis, vnde dicta fuisse hæc festa Eleusina. Verùm duplicia erant Cereris mysteria, minuscule, quæ quotannis instaurabantur, & minuscule, quæ quinto quoque anno mense Boedromione, scilicet Augusto. Initiandi autem ad hæc mysteria per totum quadriennium mystæ: Qui vero admittentur ad illa sacra inspicenda dicebatur Epoptæ, & Scalqero, ad Tibull. — face dignus arcana Qualem Cereris vult esse Sacerdos &c. *luen. 15.**

Annua venerunt Cerealis tempora sacri Secubat in vacuo sola puella coro. *Ouid. 3. eleg. 9. & per 1. tam. Cereris sacra. Ibidem. Tuque Actæa Ceres, cursu cui semper anhelu Vocium taciti quassamus lampada mystæ. Stat. lib. 3. silu. penult. Et per tædiosa mystica sacra Deæ. Thesinophoria, dicebantur à Græcis festa pie Cereris. Ouid. 10. met. vbi describuntur.*

Tibi frugum potens Secreta reddam sacra tibi multa fide Longas Eleusi tacita iactabo faces: *Sen. n. Herc. fur.* Turba secretam Cererem frequentat, & citi tectis properant reliquis Attici noctem celebrare Mystæ Tanta per campos agitur celebrans Turba pars tarda gradiens fenestæ, &c. *Ibidem v. 846.*

CERTAMEN.

Troicus pulvis. *Hor. 1. ad. 6. (sed hoc certamen ludicrum) V. Troia Indus. Bellum. V. suo loco, vbi multa. Confictus. Impia spectacula: Impia vicini spernit spectacula campi. Virg. 12. Æn.* Sublatæque acri repetit certamine palmam. Gymnas, dis. Græcum pro certamine: Hinc *Stat. 4. Theb. — & Herculeæ turpatus gymnade vultus Amnis adhuc, &c.*

Certantibus animis, idest certatim:

Epith. Durum, acerbum, miserabile, bellicum, acre, implum, animosum, validum, atrox, &c. tantum nudum.

CERVIX.

Posterior colli pars. Iugulus autem anterior Collum, pars superior à ceruice ad caput. Qua collo est confine caput. *Ouid. 1. met. Ceruicula, diminut. Aurea cæxaries, demissaque lactea ceruix. Præbenda est gladio pulchra hæc, & candida ceruix. Iuuen. V. Col. 1um.*

Epith. Lactea, eburnea, candida, nitens, ambrosia blanda, aurea (propter crines flauos) pulchra, &c. Longa, obstricta vinculis &c.

CERVSSA.

Terræ fossilis species, vel quæ artificio (lege Virrimum) ex plumbo fit, vulgò *Diaca*. Hæc olim veteres forminx vtebantur ad addendum faciei laporem; vnde nunc etiam vulgari sermone dicitur *Quacchetto*, cuius speciei est rubri coloris stibium ad addendum genis decus, quod plurimùm ex Hispania mittunt, vulgò *Belletto*.

Stibium. *Prin. Alabastrum. Idem. Scimmi. Galien.* officinis autem dicitur Antimonium, scilicet cerussæ valde diuersum esse, certum nunc est, cum

cum hoc sit naturale, illa artificialis. Gynæcistum, dicitur à nonnullis, quod tingendis nigrore cilijs mulierum exuperat.

Pūmūthium, cerussa dicitur *Græcis*. Creta, fig. Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ, *Mart.* 8. 33. Quæ niveo depingunt vnguine vultum. Fucus. V. *su loco*. Faciei insectamentum.

Creta Chia, & Seliouia ad fucum pro foeminis faciendum est cæteris aptior. Purpurifera V. *Eurus*. Cinolia terra; eadem cum creta. Nitri spuma rubentis, *Ouid. de medicam. faciei*; fortasse quod nunc *Rosetto*, apud Hispanos vocitatur. Et Illyrica quæ venit iris humo. *Ibidem*. tertæ genus ad faciem emundandam, formamque tuendam: est cerussa verò cocta fornicibus sandaracha efficitur. Et cerussata candidiora cure. *Mart.* 7. 24. de illa cure intelligit, quam foemine cerussa oblinunt: vnde curis cerussata, vel facies vulgò: *imbellitata*, vel potius *imbaccata*. Olim foemine faciem, solebant oblinire quadam in crustatione panis asinino lacte macerati, vt innuit *Iuven.* *Sat.* 2. & presūm in faciem digitis extendere panem, & *Sat.* 6. Pane tumet facies aut pinguis Poppæana spirat, & hinc misera viscantur labra mariti. Poppæana vnguenta, quæ inuenit Poppæa Neronis vxor, quibus faciem vnguentum olivæ foemine vt flagrarent osculantibus. Insectamenta cosmetica. Vultus rectoria. *Ibid.* Lac asininum vsurpabant olim foemine ad faciem leuigandam, nam id teneram, et uagam, & candidam reddit, consuevitque curam. Vnde Poppæa Neronis vxor in exilium missa asinas quinquaginta secum duxit in hunc usum: Vnde *Iuven.* 6. — atque illo lacte fructur, propter quod secum comites educit asellas. Panis vero quo facies extendebatur debebat esse candidus & siliqne faba, aut oryza coctus, tum lacte asinino macerati ad faciem medicandam: Sed quæ mutatis inducitur, atque fouetur Tor medicaminibus, coctæque siliqinis ossa Accipit. *Iam.* 6.

CERVVS.

Notum animal, qui cū natura sit timidus, tamenserox est pro foemina cerua tuenda.

Quam magna gerunt Grege pro toto bella iuenci Si coniugio timore suo: Postcunt tunidi prelia cerui. *Sen. in Hippo.* Cornigeri greces. *Idem. in Oedip.* Ceruorum armenta. Celsus in cornua. Veloces iaculo ceruus, cursuque fatigat. Tropidos agitare in prelia ceruus. Viuaesque magis ceruus decet esse pauperes. Non aliter celeris Hircana per aua cerui. Dissiliunt — alia de parte parentes Transfructant cunctu camp. pos, & aque agmina cerui. Puluerisulenta fuga. glomerant, monteque relinquunt. *Virg.* 4. *Arv.* Præcipitane volucres formidine cerui, &c.

Cerua: Hinnulus: *Cat.* 22. *ap.* parva cerua, siue adhuc lactens. Hinnulus est mas filius ceruæ. Hinnuleus. *Ibr.* 2. *ad.* 23. Quæ fugit insectos territa cerua canes — iaculoq; fugacem Sernit humo ceruam. Fixerit acripedem ceruam, &c. Væque canis timide nactus vestigia ceruæ. Huius. *Epith.* A. illis, timida, territa, celer, &c. perterrita.

Epith. Lewis, viuat, imbellis, fugax, alipes, pauidus, corniger, annosus, timidus, vagus, veloxipes, variegatus, lata facie (seu porcus) oblonga, maculosus, flumina tranans alto capite, pingui tergo, & gracilis cruribus: cuius minuta ceruix, & minima cauda, quadridie nares, siue quadiuplides ad respirationem canalis. Cui umbellum cor, & animus imbellis. *Oppian.* Celsus in cornua. *Ouid.*

Asinus certe præ omnibus indifferenter longam tribuit viuacitatem annorum: sic enim *Idyl.* 2. Quam nouies terni glomerantem secula tractus Vincunt acripedes terterno Nestore cerui. Sed hæc hyperbolica esse, vt de cæteris, huiusmodi, nempe de cornicibus, cotius, atque elephantibus natantur, existimo.

Cerua Herculis.

In Arcadia fuit, ac saltibus Parthenijs, quæ tam celer in cursu erat, vt acripes diceretur, quamuis non desint, qui fabulantur, illi greos pedes fuisse, ob cursum infuscigabiles. Cornua habebat aurea, vnde Chrysoceros dicebatur; quam cū Nymphæ venatrices, aliquæ canes, nequam illequi possent (alas enim etiam habere dicebatur) Hercules cursu comprehendit in Mænali Arcadiæ monte.

Mænali pernix fera; Multo decorum præferens auro caput Deprensa cursu est. *Sen. in Hæc. fur.* Hic ego Hercules loquitur) citaram gressibus vici feram, Radiante clarum fronte gellantem caput. *Idem. in Hæc.* Oor. Vosne manus validè prestistis cornua tauri, Partheniumque nemus, &c. nempe in quo erat acripes cerua.

CESPES.

Est proprie terra cum herba aulsis; sumitur autem pro tumulo herbaceo.

De cespite virgo. Se leuat. *Ouid.* 2. *mer.* Pabulum — manusque Pabula decerpit. *Idem.* 12. *mer.* Ego primus in illo Cespite confedi. Tumulus, agger herbaceus. Herba, fig. contentum pro cont. V. *su loco*. Gleba virens. *Iuven.* 13.

Epith. Viridis, tener, viuos.

CESTVS.

Siue cestus Veneris cingulum, seu baltheum varius, & pulcherrimum, quem illa Cupidini dicitur eripuisse, quo Martem, (si cum illo eum tangere potuisset) ad amorem suum intenderet. *Roden* vsa est Iuno. Hoc autem vtebantur ad honestas nuptias, quem cestum tribuebant viri suis sponis; quemque solvere ipsi tantum licebat: vnde cestus quasi matrimonij copula dicebatur, quodque patrabatur adulterio incestus.

Nec vultu, nec crine ptior soluisse lugalem Ceston, & Idaliæ procul abegasse volucres. *Sat.* 5. *Tibull.* Quæ pessima ceston Vis probat. *Idem.* 2. Nodus Acidalius. *Mart.* 6. 13. Baltheus cupidineus. Auxiliatrix zona. Stimulus cestrifer. Iudex Veneris delectabile vinculum. *Monnus.* Amoris conciliatrix zona. *Idem.* Vastum cingulum. Amorum director cælus.

Epith. Vastæ, fraudulentus, blandus, delectabilis.

CETE.

Dicitur omne marinum montifrum, vt balæna piftris, &c. quorum nonnulla scopuli videntur in mari: vnde Cetaria loca sunt fepta in mari, vbi maiores pifces concluduntur à pifcatoribus, qui ideo Cetarij dicuntur.

Montibus arduis fimilima, quorum fummis horret rergis ingens fulcus fpinæ. *Oppian.* Animofa vis freti, Ponti: ex eodem. Horribilis toruæ monftra freti. *Idem.* Miracula maris. Scopuloſaque cete. *Stat. 7.* Achil. Immania cete. *Virg.* Inque maris falſis Glaucus vt alter aquas. *Ouid. 10. lib.* Monftra marina. Robore ingenti prædita monftra, viſu terribilia, & ſemper dira armata rabie. *Oppian.*

Tritonis ferratus canis. *Lycophr.* toruum monftrum. Amphicrætes pecoraſque armenta. *Nonn. Pampol.*

CEYX, eis.

Vel Ceix, Luciferi filius, Dædalionis frater, qui cum fratrem aquis ſubmerſum ſeuiffet, ſollicitus ad Clarium oraculum conſulendum ire cum vellet, diù ab Alcyoniæ filia vxore, fuit remoratus. Cum verò Ceix illi promiſſiſſet, ſe infra duos menses reuerſurum, abire permiſſus eſt. Sed in Ægeæ tempeſtate deprehenſus, naufragium fecit, amiſſaque nauis vna cum ſocijs ſubmerſus periit. Vxor autem cum quotidie pro mariti ſalute Dijs omnia, Inſuſque, in primis vota ſolueret, optata illius in ſomnis admonita eſt, maritum in mari periſſe: Quare expergeſcens ad litus, vnde maritus ſoluerat acceſſit: ac ſua dum quæreretur infortunia, cecidit in mare longius adpexit: quod cum mariti eſſe cognouiſſet, in mare ſe præcipitem dedit, vt illi comes eſſet; quæ Deorum miſeratione in aem ſui nominis conuerſa dicitur. Ipſe quoque Ceyx, ne ab vxore ſeiungeretur, in aem eiufdem nominis abiit: quæ tempore brumæ nidificans, ac dum pullos excludunt, & educant, mare omni tempeſtate caret. *V. Alcyonæ, ſive Halcyon.*

Anxia prodigijs turbatus peſtora Ceyx Conſultat vt ſacras, &c. *Ouid. 11. met.* Vbi fabula tota eſt. Hippotas gener. Alcyoneus vir, Alcyones coniux, ſidereus coniux: Neque enim minus ignis in ipſo eſt. *Ouid. 11. met.* à patre Lucifero. Luciferi filius: Luciferi genitore Satius. *Idem.* Dædalionis frater. *Idem.* Sed tibi iuro per patrios ignes. *Idem.* Trachinibus Heros, Rex: vnde ait *Ouid.* Ipſa quoque his agit vicibus Trachinia puppis, nempe in qua Ceyx Trachinæ Rex vehabatur.

Ceycis in ore Nulla iſti Alcione eſt. *Ouid. 11. met.* Ceycis imago. Heruleam Trachina iube ſub imagine Regis Alcyonem adæant, ſimulacraq; nauſraga ſingant. *Idem.* Alcyonis aues meminit *Stat. 9. Theb.*

CHALCIS. V. Eubœa.

CHALDÆA.

Maiores Aſiæ regio Arabiæ finitima; eadem ſerè cum Babylonia, quæ pars Meſopotamiæ eſt, & Aſſyriæ: alij Chaldaem provinciam appellant eandem Babyloniæ; in qua Babylon vrbs. Alij ſub nomine Chaldec volunt comprehendi

Arabiam, Syriam, & ipſam Chaldaeam, nempe Meſopotamiam, & Aſſyriam, de quibus *V. ſuo loco.* Chaldaea igitur finitur à ſepte, Meſopotamia ab occaſu, Arabia deſerta à meridie eiusdem Arabiæ parte, quæ: ſinus Perſici ſeceſſum attingit; ab oriente Suſiana in hac

Vrbes primariæ.

Babylon. *V. ſuo loco.* Orcha; quæ in ſacris Vr Chaldaeorum dicitur Abrahami patria: ab alijs Vrecho dicitur. Borſippa apud paludes; & Terredon nobiliſſimus inter Tigris orſia vicus. Hinc

Populi.

Chalderi, de quibus ſic *Strabo lib. 7.* Conſtat nſquam diligentiſſus, ſeucriuſque mathematica ſtudia exculta fuiſſe, quàm apud Chaldaeos. De his meminit *Cic. de domat.* Chalderi non ex artis, ſed ex gentis vocabulo nominati, diuturna obſervatione ſiderum ſcientiam putantur eſſeſſe, vt prædici poſſet quicquid cuque, eveniſſet, & quo quiſque fato natus eſſet. Quamvis, eodem C. teſte, inſultus promiſſis ſuis ſeſſerint. Hinc apud nos hodie Chalderi dicuntur, qui ſatum ex arbitrio diuinant vulgò (*ſurgari*) de quibus ſic *Iuven. ſat. 6.* Spondet amatorem tenerum, vel diuini orbi Teſtamentum ingens &c. campi. Armeniſ vel Coſmagenas Aruſpex &c. & Infer. Chalderi ſed maior erit fiducia — Quæliacumque voles Chalderi ſomnia vendunt ex eod.

Gens Chaldaea. *Cland. in Ruſt.* Babyloni. *V. ſuo loco.* Chaldaea arua, tellus, humus, &c. Chaldaici.

CHALYBS.

Quoddam ferri genus, vulgò *Acies*, ad arma conſicienda aptius, & fortius, reſertum à populis quibuſdam in Ponto, qui Chalybes dicebantur. Eſt autem chalybs medulla interior ferri; cuius in Ilua inſula copia non mediocris, & apud Noricos, & alibi reperitur in terræ venis.

Æs erat in prelo chalybis ſam maſſa placebat. *Ouid. 11. met.* Metallum chalybum. *Virg. 7. Georg.* Acque atros chalybis fortis humus horrida nnerit. *Sil. 12. 1.* Stomoma, tis, Græc. p. p. Nucleus ferri. *Plin. 12.* medalla ferri, &c. Acies ferri. *Idem.*

Hæc ære, & duri chalybis perfectæ metallo. *Virg.* Vulnificusque chalybis vaſta fornace liqueſcit. Inſula inexhauiſtis chalybum generoſa meta l. *Idem.* *Virg. lib. 10. v. 20.* V. *Idem.* Gleba Norica: Occurrit chalybum memorabilis Ilua metallis; Qua nihil vberius Norica gleba tulit. *Rutil. 1. 1.* *Idem.* Cur non potiùs Norica maſſa?

Striduntque cauernis Stricturæ chalybum, & fornacibus ignis anhelat: Stricturæ, vt vult *Sennius*, ſunt chalybum maſſæ: at alij dicunt ſcintillas eſſe à candente ferro emicantes, teſte *Ninnio*; cum maſſa candens malles cuditur; ita dicte, quod ſtrictis ematantur, vel quod oculos fulgore præſtringant: ex *Virg. & Sennio.* *V. Ferrum.*

Chalybes verò populi, Alizonæ quoque vocantur ab *Homero*, vt ſentit *Strabo. 12.*

CHAO.

CHAONIA. V. *Epirus*.
CHAO.

Confusio, atque congeries rerum omnium, & in-
formis materia, ex qua exiisse omnia fabulan-
tur poetæ, cuius descriptio luculentissimè ab
Ouid. 1. met. exhibetur, quam non referimus, ne
in longius semper protrahamur.

Atrum rebus inducitur chaos. *Sem. in Agam.* Possi-
det alter aquas, alter inane chaos. *Ouid. 4. fast.*
Inane, pro ipso chaos. Mafsa. *Idem 1. met.* Vnus
erat toto naturæ vultus in orbe, Quem dixere
chaos. *ibidem.* Rudis, indigestaque moles. *ibi-
dem.* Pondus iners, congestaque eodem. Non
benè iunctarum discordia semina rerum. *ibid.*
In quo omnia mixta ferebantur, & temerè er-
rabant.

Primigenæ voraginis tenebrosis vincta cæcenis.
Antiquum repetens iterum chaos omnia mix-
ta Sidera fidebibus concurrent: ignea Pontum
Astra petent, tellus extendere littora nolet.
Lucan. 1. Phœf. ubi persequitur descriptionem
chaos.

Cæcus æceruus: Quæ postquam euoluit, cæco-
que exemit æceruo. *Ouid. 1. met.* Moles naturæ
prioris. *Idem 4. de Pont. 8.* Permixa chaos rerum
primordia. *Mand. 1. Aëtronum.* Indiuidua prin-
cipia. *Idem:* quod etiam ad æromos referri po-
test. *V. Aëromos.* Cæca materies. *ibidem.* Cali-
go fugit in infernas tenebras. *ibidem.* Naturæ
rudis vultus. Confusa sine ordine moles.

O chaos infernum, o ferrugine operta vorago.
Cæcum mens timet ægra chaos.

Sumitur pro inferno, & morte. *V. suis locis.*

Epith. Triste, inane, atrum, informe, tætrum,
nigrum, vmbrosum, oppugnatum, cæcum, ve-
tus, horrificum.

CHARISTIA.

Festa erant apud veteres cognatorum, & propin-
quorum, in quibus sacra faciebant amicis de-
functis: vnde *Ouid. 2. fast.* Proxima cognati di-
xere Charistia chari, hinc venit ad socios turba
propinqua Deos. Hæc autem sacra celebraban-
tur 11. Kal. Martij, ubi munera sibi inuicem
mittebantur.

Hinc *Mart. 9. epig. 55.* Chæra daret solemne tibi
cognatio munus, Nec frater vobis, nec prior
esset auus: & *Idem epig. 56.* Luce propinquorum
qua plurima mittitur ales. Dum Stelle ruidos,
dum tibi, placeo, paro. Succurrit nobis ingens,
&c. Huic autem simile erat festum, quod Ma-
tronalia nuncupabant, Kalend. Martij cele-
bratum, in quo die foraminis mittebantur mu-
nera ab affinibus, consanguineis, amicisque. *V.*
Martius, & Februarius.

Festa propinquorum. Agnatorum solemnia sa-
cra. Sacra charorum. Cognata munera. Cognato-
rum sacra, &c. *V. Festa Gentilium.*

CHARITAS.

Agape; Græcum nomen. *Mascul. 1. d. 7.* Pium offi-
cium. *Ouid. lib. 6. met.* Pia causa. *ibid.* Amor. *V.*
suo loco, ubi multa.

CHARITES.

Gratiz Latina voce nuncupata, beneficiorum
quæ tres potissimum dicuntur esse, Aglaie, vel
Pætheæ; Thalia, & Euphrosine; Iouis, & Eu-

rytdomes, sive Eumoniæ filiz; Veneris, Libe-
ricæ patris comites, sive filiz. Qui numerus
ob exhibenda, accipienda, & referenda benefi-
cia inuentus esse putatur: ab Elziis Gratiz sic
depictæ fuerunt, ut vna rosam, altera talos, ter-
tia myrti ramum manu præferret; à nostris ve-
rò ita pictæ conspiciuntur, ut vna earum auer-
sam habeat faciem, quasi à nobis profecta, duæ
verò nos aspiciant, ut duplex à nobis benefi-
cium repetendum esse ostendant; necnon nudæ
pinguntur, nempe quod sine fuce beneficia fa-
cienda: simulque connexæ, quod amicitia be-
neficij debeat alligari, & connecti. Eteoclæ
fuerunt Charites appellatæ à quodam Eteocle
Cephissi filio, qui primus illis, teste *Hesiodo*, sa-
cra fecerit: qui tamen Eteocles Andrei, & Fi-
nippæ ex Leucone genitæ filius dicitur à *Pan-
sanio*; vnde fabula efficit, Eteoclis filias Cha-
rites appellatas, & ad emulationem Deorum
saltantes in puceum extra choream euolutas,
delapsas fuisse: sed Telluris miseratione in-
quædam planas virides conuersas, quæ iucun-
dæ sint hominibus. Sed ad nostram.

Gratiz: Iunæque Nymphis Gratiz decentes.
Horat. 1. d. 4. Numina grati Deæ Cypric: nem-
pe quod illam comitentur. Nudæque amabili-
bus Gratia mista locis. *Bemb.* Veneris chorus.
Pont. Iocj sumuntur etiam pro Gratiz, sive,
quod illas quoque hic comitentur: Siue tu ma-
tuis Erycina cident, Quam locus circumuolat,
& Cupido. *Hor. 1. d. 2.*

Eurynomes natæ, filiz, genitæ, satæ, &c. Orcho-
moniz sorores; quod apud Orchomenum Bœo-
tiæ oppidum colerentur. Pulcricæ sorores,
Deæ. *Hesiod.* Blandæ sorores. *Stat.*

Nomina earum varia: nam apud Lacedæmonios
Clyta, vel Clyto, Phæna, & Euphrosine; apud
Athenienses Auxo, Ægemonæ, & Thalia; apud
Hesiodum verò Euphrosine, Aglaia, Thalia; ex
quibus vnâ *Homer.* Pætheam appellat, quem
sequitur *Statius*: Non hoc Pætheæ blandarum
prima sororum.

De his Gratiz pulcrum extat epigramma in Co-
lumnensium ædibus Romæ; in quo circa fi-
nem hæc.

Iupiter est genitor peperit de semine cæli
Eunomia, & Veneris turba ministræ fuit.
Inde alitur nudus placida sub matre Cupido,
Inde volutantes, indè almenta Dei.

De his etiam hæc *Mantuanus*:

— proparate sorores

Gratiz ab Orchomeno, tu primû Aglaia decore
Læticiam præ te ore ferens, tecumq; Thalia
Cincta sacri viridi strophio caput Euphrosinæ;
Læta genas, læta os roseum, vaga lumina læta.
Veneris comites. Triiuges sorores Acidalia. Io-
uis suauis filiz triplici iugæ nexu. Par tribus
est facies, qualem decet esse sororum, Par tri-
bus est græs.

Epith. Blandæ, lætæ, suauis, venustæ, decentes,
tergemina, ridentes, pulchræ, &c.

CHARON.

Nauta inferorum per Scygam, & Acherontem
animas (vt fabulabantur veteres) transuehens:
sic per antiphrasin dictus, quasi Acharon, hoc
est

est tristis, vel austerus. Inter inferos Deos recensetur a prisci; cuius erat animas, obolo prius accepto, vel sipe aliqua, vel lupino (scilicet Luciano) pro nauilo in vltiorem fluminis ripam transuhere post 100. annos. At cum Hercules ad inferos descendit, Charon exterritus, eum statim suscepit, non expectato tempore, vt moris erat: ob quam rem anno integro in compedibus fuit, ideoque ipsa (vt est apud Virg. 6. *Æn.*) cum fine conquestus fuit: Nec verò Alciden me sup. lætatus euntem Accipisse lacu, &c.

Portitor orci. Virg. vi sup. Omnes expectat auarus Portitor, & turbæ, &c. Ouid. ad Lin. Neque enim ante leues niger auehit vmbras Portitor. Val. Flacc. 1. Portitor has horrendus aquas, & flumina seruat Terribili squalore Charon, cui plurima mento, &c. describitur à Virg. 6. *Æn.* meminit Prop. 4. eleg. 11. & Stat. lib. 4. Theb. Hunc seruat amnem cultu, & aspectu horridus, Pavidosque manes squalidus gestat senex: Impexa pendet barba deformem sinum Nodus coarctet, concave lucent genæ, Regit ipse conto portitor longo ratē: descripe. Sen. in Herc. fur. v. 764. Impe-xosque senex velauit arundine crines Portitor, &c. Porthmeus Græcè *Iuan. far.* 3. Iam sedet in ripa terræque nouitius horret Porthmea nec sperat cæno: Si gurgielis alium Infelix, nec habet quem porrigat ore trientem: nempe nauilum, quem mortuorum ori inserere solebant Græci; putantes illum dari pro sipe Charonti à defunctorum manibus;

Nauita tristis. Virg. 6. *Æn.* Nauita Tartaræ paludis. Petrar. Stygiæ-nauita puppis aque. Tib. 1. eleg. 11. Quæque capaci turbida cymba Flumina seruat durus senior Nauita crudus vix assiduo Brachia conto lassata refert Festus turbam vectat nouam. Sen. in Oed. v. anapæst. Fugit abducta Nauita cymba. Idem in Herc. Ori.

Ater facies Orci. Hor. 2. od. 18. Stygius senex. Pons. Sulcator vmbriferæ vndæ. Stat. 8. Theb. Ratis Phlegætonis atri. Sen. in Agam. sig. contuens pro cont. Squallidus in ripa Ceteris sine munere sedet.

Ianitor Lethæus: Cur seruet Pharias Lethæus ianitor aras. Stat. sil. 3. de Charonte intelligit, & representatione inferorum. Sed V. *Ips.* in qua nonnihil lucis habebis.

Remex: Iam licet & Stygia sedeat sub arundine remex Cernat, & inferne tristitia vela ratis. Prop. 2. eleg. 19. Nudus ab inferna, stulte, vehere rate. Idem 3. eleg. 3. Scandenda est torui publica cymba senis. Idem 3. 16. Nudus Lethæa cogeret ire rate. Tib. 3. eleg. 3. Vno tot populi remige transue. Sen. in Herc. fur. Tunc ego te optata veritam transmittere Lethem Poppe dabo, &c. Stat. 4. Theb. loquitur ipse Charon.

Epich. Squallidus, pallidus, senex, Stygius, ater, teter, horrendus, auarus.

CHARACTER.

Signum: formæ figura. Nota, & notæ. Tractus: incertus tractus litteræ. Prop. 4. 3. Aut si qua incerto faller te littera tractu Signa meæ dextræ

iam morientes erunt. V. *Littera. Chiographum* pro characterē. V. *Scriptura, &c.*

CHARTA.

Cuius genera varia.

Charta augusta. *Plin.* nimia tenuitate epistolis dicta, ab Augusto nomen sortita. Charta Claudiana. *Idem* & Regia, imperialis, & Macroculum. *Plin.* à statura cubitali magnitudine. Charta virgo. *Mart.* ex qua nullum (sic interpretantur) est transcriptum exemplar, quasi tunc pepererit charta, vbi ex ea desumptum sit exemplum iam vulgatum. At ipse interpretaret sic appellari, quod in ea nullum sit transcriptum exemplar, quod etiam: Charta pura. *Vi-plan.* nempe non descripta.

Charta bibula. *Plin.* transmittens litteras. Charta emporetica, vel emporutica: scripturæ quidem inepta, quæ segestrica vice mercibus inuolucra præbet. Segestrica. *Plin.* inuolucra quævis mercium, quibus inuoluuntur, & seferuntur. Cuculus. *Mart.* inuolucrum chartaceum, quo infiores, & propolæ pulueres condunt, *Car-tacca.*

Charta Pergamena, nempe membrana; apud Pergamum Asiæ urbem celeberrimam eius vsu inuenio: Charta ouina, siue hædina dici potest, quod ex odium, hædorumque pellibus fiat. Bicolor membrana. *Presf.* quod pars crocea, pars glutinata apud antiquos.

Papyrus. V. *sua lœs.* Volumen papyraceum. *Quæ-dam.* Folium: pagina: pagella, à pangendi veribus, vel quod in modum pagorum suam quæque in libris regionem obtinebat, & est alterutra folij pars. Membrana papyri, nempe chartæ folij pars. *Membrana papyri*, nempe chartæ folium. *Idem.* 7. crocea membrana tabellæ. Quod olim in tabellis ceris scribebant, vel vt superius dictum Phiyra. *Plin.* siue Philura. *Martianus.* Schedæ. *Cic.* & *Mart.* 4. ep. 91. est pars inferior paginæ.

Tomus. V. *Libri.* *Mart.* Chartæ segmentum, aut libri concili fragmentum: vsus tamen obtinuit, vt pro parte aliqua magni tractatus, qui cum vno nequeat assui libro, ob voluminis crassitudinem, in alijs diuiditur tomis, vsurpetur.

Cera, & ceræ: olim dicebantur pro folijs; nam in tabulis ceratis olim stylo scribebant, quæ ceræ tabulæ, licet alio sensu vsuper *Thrac.* qui ceritæ ceram vocat tabulas censorias, in quas eorum nomina referebantur, qui ignominia notati erant, & indigni suffragio. V. *consura.* Dextra tenet ferrum: vacuum tenet altera ceram. *Ouid.* 9. met. idest tabellam ceratam, vbi scribebant litteras. Verbaq; correptis incidere talia ceris. *And.*

Carthapola: qui chartas vendit, ex *Inuen.* Succinctus papyro. *Id.* *Sar.* 4. nam sub brachijs cartas vendendas circumferunt carthapolæ.

Chartæ nocturnæ eiucubationes dicuntur, siue libri, qui nocturno tempore leguntur. *Presf.* 5. à te nocturnis iuuat impellescere chartis. Vnde ceram extremam codicis dixit *Cicero* pro folio extremo: & primas, & secundas ceras testamenti, dixit *Suet.* & *Mart.* V. *Testa-mentum.*

Scriptum, fig. contentum pro continen. V. *su. loc.*
 Quæ prima quoque pagina peracta est: v. phae-
 leuc. *Mart. 4. epig. 91.*

Alips primò scripturatum fuisse: quod de Silylia
 celtarus est *Varr. & Virg.* & nunc etiam apud Al-
 templanos codex palmarum folijs, siue alte-
 rius sic arboris inscriptus, videtur; Deinde in
 quarundam arborum libris, siue corticibus, ut
 nunc apud Sinas, indosq; in more est; postea
 plumbis voluminibus, & ceris; rum membra-
 nis; postremo noua chartæ conficiendæ me-
 thodo repecta frustis linteorum maceratis a-
 qua, anfr datur non tam multa scribendi,
 quam typis edendi. V. *Liber.*

CHARVUS.

Charior: charissimus: Gratus: grator. Iucundus:
 iucundior. Ocellus, metaph. de re charissima:
 Peninsularum Sirmio, insularumque ocellus.
Carul. 3. l. 1. r. Oculi vite meæ: pro re charissi-
 mi, veluti filius. *Rup. in Andromach. Lege.*
Petrus Fiderius Florentinum eruditissimum virum lib.
9. cap. 19. Variarum lib. Quem plus illa oculis suis
 amabat. *Carul. 3. l. 1. r.* Oculissimus, apud *Plau-*
*ti*um pro charissimè usurpatum. Ni te plus ocu-
 lis meis amarem. *Idem.* Ambobus mihi quæ cla-
 rior est oculis: scribitur etiam carus absque
 aspiratione.

CHARYBDIS.

Vorago est in freto Siculo, propè tamen Siciliam,
 naues ad se trahens, atque absorbens: cuius
 hanc fabulam contingunt. Cum Charybdis ve-
 rula furcissima Herculi boues furas efferet, ab
 illo in fretum proiecta, siue à Ioue fulminis
 ictu percussa, & in mare denersa, in monstrum
 marinum conuersa fuit, quod adhuc pristinam
 retinet rapiendi naturam: nam illac transuen-
 tes naues ad se rapit, deuorat, ac reuomit: vnde
Sen. in Troj. 1. Quod rapax haussit, remouit
 Charybdis. Hæc verò tantum à Scylla (de
 qua V. *su. loc.*) distat, quantum est sapientie in-
 cæsus; & in die sub caprisco delitescens ter a-
 quas absorbet, terque inde remouit, vnde eua-
 sit Vlysses, ut canit *Homerus*. Reuera tamen
 scopulus est inferior sub caprisco, vulgò nunc
Garsale.

Ratibus inimica Charybdis. *Ouid. 7. met.* Nunc
 torua Charybdis fluctuet. *Sic. 3. sila.* Charyb-
 dis rabies. Sonantes scopuli. *Virg. 1. æn.* ob so-
 nitum, quem absorpta reddit vnda; vnde ab
 eodem 3. *æn.* Resonantia saxa, dicuntur.

Quæque vomit totidem fluctus, totidemque
 reborbet. *Ouid. epist. 12.* Charybdis aquæ: in
Prop. 3. eleg. 10. Scyllaque & alternas scylla Cha-
 rybdis aquas. — Iguum irrequieta Charyb-
 dis Infestat; vorat hæc rapas, remouitque
 carynas. *Ouid. 13. met.* Gurges Siculus. *Iuuen.*
Sat. 1.

Dextera Scylla latus, læuam implacata Cha-
 rybdis Obsidet, atque imo barathri ter gurgis
 vastos Sorbet in abruptum fluctus, rur-
 susque sub auras Erigit æternos, & fideta ver-
 berat vnda: descrip. Cuius truncem poeius sul-
 cet mea cymba Charybdim.

Epith. Dira, sua, rapida, auida, rapax, treux,

implacata, ratibus inimica, Austro agitata Cha-
 rybdis, &c.

CHELYS.

Ita nuncupata cithara, quod è testudine, quæ a-
 quatica Chelydrys dicitur, vel Chelone, fuerit
 à Mercurio confecta, nisi dicamus Chelys dicta
 tanquam Achelis, idest sine chelis.

Eijcie extremo Chelyn, & solantia curas Fila mo-
 uet. *Sic. 3. Achil.* Curatum dulce leuamen, le-
 nimen, &c. Placito tangit quæ pectora motu.
 Quæ curas animi non sinit esse graues. Hæc ca-
 uit aurato pectine eburna chelys. Et chelyn in-
 curuam, atque incuruam sustinet harpen. *Ouid.*
 Dignum ptome chely multifona sonum. Ille
 vbi prima chelys descendit fila sonoræ. Flecitur
 ad festas tandem chely aurea laudes. Doctum
 sollicitare chelyn. Pulsatque caum dextera
 docta chelyn. Mulcet Apollinea litora celsa
 chely. V. *Lutara.* Testudo. V. *su. loc.*

Epith. Dulcis, suauis, dulcisona, sonora, cano-
 ra, eburna, incurua, Pieria, illustris, Orphæa,
 arguta, Phœbeia.

CHERRONESVS.

Terræ tractus est in insule modum mari præcin-
 ctus, vno tantum, eoque angusto spatio con-
 tinenti adiectus: Latini peninsula vocant. Quin-
 que autem insigniores commemorantur. Cher-
 ronei, quarum celeberrima est, quæ adhæret
 Achæia.

Peloponnesus. *Vid. su. loc.* Secunda, quæ a
 vicino continente Thracia dicitur, cuius is-
 thmus ab occasu Melæne sinu, ab ortu Pro-
 pontide alluitur. Tertia Cymbrica Cherrone-
 sus, quæ Dina, & vulgò *Dammaræ* dicitur. Tau-
 rica Cherroneus quarta inter Pontum Euxi-
 num, & Mæcedem palludem sita, à Tauris
 Scythiæ Europæe populis sic dicta. Aurea
 Cherroneus dicitur quinta à *Protem.* in India
 sita supra Gangem.

Addi potest etiam superioribus Cherroneus Me-
 xicana in America noui orbis parte, quam à
 Pontus Pacificus diuideret, Peruanam, & Bra-
 siliam provincias vastissimas insulas redderet
 ob fauces Metellanicas, quibus ab Australi
 terra nondum cognita separantur.

Pars vndique cuncta mari, si separet isthmum,
 &c.

CHIMÆRA.

Mons Lyciæ carminibus poetarum notissimus,
 à quibus tamen fingitur fera pedes habens ser-
 pentinos, capræ ventrem, caput leonis flammæ
 vomens; eò quod à montis huius radices sint
 serpentes, in medio capræ, in vertice leones.
 Quem montem cum expurgasset Bellerophon,
 fecissetque habitabile, commentum sunt poe-
 tæ monstrum huiusmodi ab illa virtute Pe-
 gasti, nempe Ingenij sui acumine superatum.
Vid. Britannum. Huius autem montis flami-
 na (teste *Gualdo Cressa* apud *Plin.* adufla aqua
 excitatur, sono autem, aut terra exingui-
 tur. Est autem Chimæra Tauri montis iugum
 tribus generibus animalium habitabile: quod
 describit *Lucret.* Prima leo, postrema draco, me-
 dia ipsa Chimæra.

Flammis armata Chimæra. *Virg.* Spiritus Chimæ-
 ræ.

ra. *Herod. 2. ad. 17.* Me nec Chimære spiritus igne Diueller vinquam, &c. Quodque Chimæra iugum medijs in partibus ignem, Pectus, & ora leæ, caudam serpentis habebat. *Ouid. 9. Met.* Cecidit tremenda flamma Chimære. *Herod. 2. ad. 17.* Habeo medio dona Chimære. *Ser. vbi Medea loquitur, & ignem intelligit, quæ ex media erumpit Chimæra. Ardentem suam Chimæram Monstra tenet. Flammas ore Chimæra vomit Per medias acies, rabidæque per ora Chimære.*

Epith. Triformis, ignea, furens, Lycia, flammivoda, tremenda, &c. *V. Lycia.*

Est etiam Chimæra terminus apud Dialecticos, quo obfcurum, & adynaton quod innuunt.

Larua mentis. *Metaph. 1. ad. 22.* Inanis imago mentis. *Aldem ad. 14.* Spectrum mentis informe. **Labor Chimære.** *Idem.* Informis spectrum fertilis ingenij. *Idem.*

CHIONE.

Filia fuit Dædalionis, cuius nuptias cum ob formæ elegantiam multi ambirent proci, tandem Pæxio Epidauri nupser. Reducentibus autem quondam Mercurio à Cyllene monte, & à Delphis Phœbo, ab utrisque confecta, summo per placuit. Quamobrem eam utroque de concubitu interpellauit. Verum cum Apollo in noctem illum distulisset, Mercurius moræ impatiens, eam caduque tactam altissimo sopore oppressit, dormientemque compressit. Sub noctem Phœbus aulæ forma accepta, ad eam ingressus, voci sui quoque compos factus est. Ex utroque itaque gaudio Chione, Mercurio Autolycum, Apollini vero Philammonem peperit; qui carmine, & lyra plurimum valuit. Postea in superbiâ elata, quod Dijs placuisset, Dianam contemnens, ab ea sagitta fuit interempta. *Lege Ouid. 11. Met. fabulam narrantem.*

Dædalione fata: Autolyçi parens, genitrix, mater, &c. Philammonis parens.

CHIOS.

sula nomen habet vel à niue, vel à Nympha Chione. Dicta fuit antea (vt *Ephorus* tradidit) *Ætalia*. Inter Samum, & Lesbum strategis è regione Erythrarum, ambitus eius centum, atque amplius miliarium. Vino autem, quod Chium dicitur, celeberrima est regio, vt potè in qua racemi aliquando penderint libras sex, vt *Strabo* refert. Habet etiam ficus gratissimi saporis, & mastiche, nempe gummi ex lentis arboribus distillans, quo adeo abundat, vt illud fere sola innumeris alijs regionibus subministrat. Vnde à Turcis insula ipsa *Sachet* eorum lingua dicitur hoc est, Mastiche. Habet & marmor varium, quod Romæ in delicijs fuit; vnde *Strabo* 14. meminit — hic Nomadum lucem flauentia saxa, Taxosque, & Chios, & gaudent fluctus spectare Carystos. Olim verò frugum adeo serax, atq; abundans fuit, vt horreum Populi Romæ dici meruerit: sed hoc hyperbolicis dictum asserere: tantulum enim sparsit terremorum, hanc Vrbs magnitudini, & multitudini præbere frumenta potuisset. Perdidit etiam abundare maximo

numero, quæ cicures in agros ad pastum excurrunt, redeuntque. Primaria est vrbs Chia, vel Chio, vulgò *Sai*, portum habens, & stationem petroportunam Iustinianæ familiæ quondam regia, quæ in tota dominabatur insula, quæ nunc à Turcis possessa, & oppressa, diuiditur in superiorem, quæ Apانونem dicitur, & montosa est, oppidisq; frequentior; & in inferiorem, quæ Catomerea dicitur, vbi lentissus frequens in collibus.

Chione, à nomine Nymphæ, de qua *V. paulò superius*. Macris, Pityusa, olim dicta inf. Chia, tellus. *Ouid. lib. 3. Met.* Chiz telluris orę. *Idem.* Forte petens Delon Chiz telluris ad oras Applicor, & dextris adducor litora remis. Auertere autem Chios primitiuus primam corripere, quæ in deriuatijs producit vrbs Poetas. Vrbis Oenopionis, dicitur vrbs primaria quoque, quod ipsam Oenopion nouis incolis auxerit.

Posidium, inf. promontorium. Phangum, item promontorium aliud; Phangus. *Virg. 2. Georg.* Pelleneus, mons inf.

Arusiū, promontorium celebre, à quo vina Arusiā dicuntur, vulgò *Maluagia*. Vina nouum fundam calathis Arusiā nectar. *Virg. Georg. 5.* Arusiā litora, fixa, &c. Vinum nigrum apud Chios primum extitisse, vitemque illos omnium primos, ab Oenopione Dionisij filio edoctos, qui frequentior, ac magis populosam reddidit insulam, tenuisse, & coluisse Theopompus author est apud *Athen. lib.*

CHIRON.

Filius Saturni ex Philyra, vel Phillyra Oceani filia, cum qua in equum conuersus concubuit, Chironemque centaureum nascit. Propter quod geminus dictus fuit: nam ex anteriore parte homo, ex posteriore videbatur equus. *Sindas* tamen Ixionis filium fuisse Chironem tradit. Centaurozom si quidem aliorum iustissimus fuit, qui uxorem habuit nomine Chariclon. Huic in monte Pelio habitanti Achilles à Thetide traditus fuit educandus, quem ipse non tantum cithara perfecit, sed etiam armis, vt infra in synonymis. Medicinam herbariam primum docuit, vnde & ab illo credidit eruditus *Æsculapius*, qui incertis pirenibus nazus, vt ait *Laertius Firmianus*, expositusque à venatoribus inuentus, & canino lacte nutritus fuerat; tum Chironi traditus medicinam dedit, in qua quidem excelluit, vt *sup. in Æsculapio*. Dicunt deinde inter *Asia* fuisse translatum, illumque esse Sagittarij signum, sed alia ex causa. *V. Sagittarius.*

Si qua salustio gemini Chironis in antro Herba, &c. *Strab. 1. lib. 4.* Toruus Achilles magister — quid enim cunabula paruo Pelion, & torus comissum antra magistri. *Idem 1. Actuli.* Phyllyres. *Ouid. 1. de art. à matre.* Phyllyrus heros. *Idem 2. Met.* Semiu arcu potens. *Virg. in hysse.* Doctor Achilles. *Germanicus.* Custis, & præceptor, &c. Materius autis; nam Indes Chironis filia fuit mater Pelii, quæ pater Achillis) & *Æaci* vxor.

Citharædus, caudatusq; magister est *Ion. 7.*

Do-

Doctus cornipes *Claud. 1. in Ruf.* sic etiam equi cornipedes vocantur. Senex Saturnigena. *D. Sidon.* Apoll. Pellicanus bimembris. *Idem.* Semifer. *Ouid. lib. 2. met.* Nobilis Centaurus. *Hor. epod. 11. ob doctrinam,* qua viri nobilitantur. *Bucida præceptor.* Qui eithara percutit Achillem, Acque animos torti conatui arte ferens. *Ouid.* Princeps est vertite Peli Aduenit Chiron portans siluestria dona. Ut Saturnus equo geminum Chirona creauit. *Ouid. 6. met.*

Epith. Armatus arcu, femiur, biformis, toruus, Æmonius, Saturnigena, geminus, doctus, Thesifalus, longævus.

CHIRVRGVS.

Qui curat vulnera. Manus medica: Multa manu medica, Phœbique potentibus herbis. *Virg. 12. Æn.* Medice manus. *Stat. 5. silv. 1.* Manus medentium — anne ut fera medentium Maturum auxilium fert manus viceri. Fovet ea vulneris lymphæ longævus Iapis. *Virg. 12. Æn.* Horrent admotæ vulnera cruda manus. *Ouid. 1. de Pont. 4.* Interdum docti plus valet arte malum. *Idem.* ubi chirurgiam intelligit, quæ etiam dicitur Ars Apollinis; Ars medendi: Scire potestates herbarum, artemque medendi. *Virg. 12. Æn.* Herbarum potens; vulgò *Simplifica*. V. *Herba*.

Vulnera dum lymphis Epidaurius eluit Idmon. *Stat. 3. Theb.* Nunc velox ferro, nunc ille potentibus herbis Mitior. *Idem.* Huc etiam pertinent, quæ ad artem chirurgicam spectant, nempe:

Myrothecium, avsculum pigmentarium, in quo vnguenta reconduntur. Narthecium, theca, vel capsula medicamentario destinata vsui. Pyxis: *Fabius*, pyxidula, vel pyxidula. *Cels.* Tragematotheca; in qua tragemata ad resocillandos ægrocos asseruantur.

Vingula, vicius educendo mortuo fœtui comparatus, qui: Embryo effusus dicitur *Ternull.* seu potius Embryotastis. *Galen.* idem significat Embryulcus. *Hippoc.*

Scalprum chirurgicum: *Cels.* Scalpellus. *Idem.* Phlebotomum, p. c. *D. Iffid.* ad emittendum sanguinem, vulgò *Lancetta*: quod etiam: Sagitta: *Veget.* Sed hæc ad sanguinem detrahendum à veterinariis, iumentis adhibetur. Excipulum; vas ad sanguinem excipiendum, cum emittitur à vena.

Neuacula; culter tonsorius, *Rafais*; Xyotheca; capsula nouacularia. Forcipula, & furpex; qua pilos incidimus, tondemusque. Volfella, siue vulsella; instrumentum, quo pilos preheatos raricitus è corpore extirpant, vnde *M. v. 9. epigr. 28.* Puogentemque sæuæ cana labra volfellæ.

Odontagra, &c. ad dentes pertinentia. V. *Dens*; ubi etiam Denticularium, &c.

Orcularium specillum, vulgò *Metræochia*; Auriscalpum. *Mor.* Specillum, siue potius specillum vulnerarium, *Tafas*; Specillum *Cels.* Specillum lacum, siue spathomela; sparula ad emplastra, & vnguenta versanda: Ligula verò est spatula phrimacopolarum.

Cucurbitula, vulgò, *Ventose*, & *coppo*. Cauterium;

instrumentum vhorum. Serpentina, instrumenta, quæ geniculis, cruribusque puerorum alligantur, dum ambulare discunt, *Gambure.* Fascia; fasciola; Aradesinos (Græca vox) nempe qua vulgura alligantur. *Mitella. Cels.* Ilium, in quo brachium faucium, seu Icium suspēditur.

Clyster, siue Clysterium; instrumentum, quo alius ipsa proliatur.

CHLAMYS.

Paludamentum, & vestis militaris est, qua prius diuerso tamen ordine induebantur: Paludamentum propriè Imperatorum erat non solum purpura, sed cocco etiam, auroque distinctum, quo induti exibat in præliis; vnde Paludati dicebantur: chlamys verò ad quoslibet milites spectabat, quibus etiam erant in vña paludamenta, ita dicta, quasi palam indumenta: his enim tantum ad bellum profecturi induebant: erat autem chlamys pallio strictior, ac breuior, quæ alijs vestibus superimponeretur. Chlamys porro fuit in primis Græcorum, & maxime Macedonum. Fuerunt etiam munera puicilia: vt obseruat *Vipsianus Chlamydes*, & agnoscitur ex *Suet. in Tit. 6.* huius vsus primus ad Romanos inuexit Numa, quum locutionem *Imagorum* excepisset.

Abolla, vestis militaris: *Varr.* Lena vestimentum militare, quod supra omnia vestimenta sumebatur, de qua *Festus* hæc. Lena vestimenti genus, habuit duplicis. Tunica, siue vestis gallica, quasi rara; dixit *Plaut. in Epidico*. Sagum, vestis militaris, &c. V. *Vestis*.

Chlamydis decus, honor, &c. Sidoniam pistor chlamydem circumdata lumbis. *Virg.* Indutus Tyrian chlamydem, quam limbus obibat Aureus. *Ouid. 8. met.* erat autem limbus sîmbria, siue pars infima vestis; qui ex auro, siue serico affuebat chlamydi, &c. Chlamydemque auro dedit intertextam.

Epith. Depicta, aurata, Tyria, Spartana, Phœnicea.

Phœniceam fuluo Chlamydem comprehensus ab auro. *Ouid. 14. met.* idest, quam aureus limbus obibat.

CHORILVS.

Poeta Samius feruili condicione, quicquid è Samio Athenas profugisset, ab Herodoto historico exceptus, & institutus est. Scripsit Athenensium victoriam contra Xersem, cuius carminis gratia in singulos versus singulos auros accepit staret. Lyfandri quoque scripsit gesta, nec non magni Alexandri, à quo, licet inculti essent versus (vt canit *Horatius epist. lib. 2.*) singulos philippeos in singulos accepit. Sunt autem, qui tradunt, Alexandrum hæc lege cum Choro pepigisse, vt pro singulis bonis versibus singulos accepisset philippeos, pro singulis autem malis, singulos colaphos: Opere autem perfecto vix septem fuisse inuentos, qui potuissent probari: meminit huius *Hor. ut sup.*

Gratus Alexandro Magno quondam fuit ille Chorilus incultus qui versibus, & malè natis Rettulit acceptos regale numisma philippopos.

CHOR

CHORDÆ.

Nempè instrumentorum multicolorum, quæ pulsan-
tur filis, à Græco nomine sic dictæ, incessantia
concordia.

Filiæ, dis. Nerusus, figur. Fila sonantia. *Stat. 1.*
Achill. Fila lyre, & chelis, &c. *Quid.* Stramina
docto pollice sollicitat. *Idem 11. met.* Fila do-
cta: Tibi fila monent docta puellæ carmine
mollis. *Sen. in Agam.*

Calliope querulas præterat pollice chordas. Ar-
que hæc percussit sublinguis carmina neruis. Vt
satis impulsas tentantur pollice chordas. *Quid. 10.*
met. impulsæ dicuntur chordæ: cum eas ad har-
monicum sonum curant concinnare Musici,
quod vulgò dicimus, *accordare*.

Hinc tangere cordas, tentare, ac impellere. De-
suetæ repetit fila canora liræ. *Claud. V. Fides.*
vbi epich. communis.

CHOREA.

Est saltatio, quæ in prisorum sacris solita
erat. Porro quinque erant olim chorearum
modi. Phrygius, qui cæteris concitator, vt
infra: Æolicus simplex, qui animi tempesta-
tes tranquillat: Doricus honestus, & grauis
pudicitie largitor: Ionius, siue salus varius,
intellectum obfusis acut: Lydius querulus,
mentem curis defangitatem reparat, & oblectat:
& is passim vtebatur Græci in solemnioribus
serijs. Phrygius aurem religiosus, & enreus
pugnas excirabat, & votum furoris inflamma-
bat, vnde *Sen. in Troad.* Barbarica prisæ tem-
pla saltatu coles, nempè saltatu Phrygio. Non
inter aras mobilis velox pede Reuocante flexo
conciros cornu unodos Barbarica, &c. *Idem.* vbi
lege *Farnabium*.

Pyrricha, saltationis genus, cuius meminit *Suet.*
in *Cæsar.* quam quemdam Cretensem nomine Pyr-
richen composuisse ferunt. Alij Pyrrho Achillis
filio huius saltationis inuentionem tribuunt.
Armatam, & pedestrem saltationem nonnulli
esse volunt, ad diuersam à Troiæ ludo, qui
Hippodromia Græcis dicitur. Hinc: Hippo-
dromus, dis: est saltatio eorum: licet verè
Troïæ ludus non ad saltationem spectet, sed ad
bellum ludicrum. Hippodromadem verò no-
biles Florentini sæpius acirant coram magnis
Ducibus Etruriæ in spectaculis scenicis. Opa-
plæa dicitur Saltatio bellica. Gesticu atoria
saltatio, vulgò *Mattacmata*. Persica chorea *Xenoph.*
quæ sit cætris, siue peltis ad tibie nume-
ros concinnè collidis inuicem. De saltationibus
lege *Achænum lib. 1.*

Thyasus, erat saltatio in honorem Bacchij insti-
tuta: Instituit Daphnis thyasos inducere Bac-
cho. *Virg. 5. eclog.*

Dyndimenes sacra, in quibus ad Phrygium mo-
dis cæteris concitatore saltabatur.

Synon.

Chorus. V. infra, vbi multa. Chori Nympharum.
Hor. 1. od. 1. Permissæ maribus nurus solennes
agitant choros. *Sen. in Herc. fur.* Chori species.
Quid. 3. met. Tripudium *Catulli.* Saltatio. Sal-
tatus. Alternò pede saltat humum. *Hor. 1. od. 4.*
Pede libero pulsanda tellus, *Idem od. 37.* Et
facili ad numerum subaluissè pede. *Bemb.* Sal-
tus lætus.

Lepidis affuesce choreis. Hic illi chorea luxu-
riante leni: vbi aduerte à poetis penultimam
communem syllabam vsurpari. Plautus comites
choreæ. Blanditias, humilesque iocos, hila-
resque choreas. Ducebant socias Nympharum
ad plectra choreas. Ad citharæ cantus a-
giles celebrare choreas. Dare compositos mo-
tus. Indulgere choreis. Exercere choros. Ad
numerus membra mouere. Læto se credere
saltu. Sepe sub hæc Dryades festas duxere
choreas. Exiguò flexos miror in orbe pedes.
Quid. 4. epist. ad numerum motis pedibus duxere
choreas. *Idem 14. met.* Saltus agrestis — sal-
tuque imitatus agrestis. *Idem cont. ad vesper.*

Epich. Læta, uolilis, grata, luxurians, hilaris,
blanda, ludica, placida, reuoluta, &c.

CHORVS.

Idem serè cum chorea, nempè saltatio ex nomi-
nibus, & sonis, & temporibus, & rhythmus
elementorum compositus. Est etiam chorus
pars inter actum, & actum: vel pars post ac-
tum introducta cum concentu. Dicebatur
autem chorus multitudo canentium, & sal-
tantium cum tibicine, primum quidem circa
Aras Deum, vt *Virg. 7. Æn.* Illa chorum simu-
lans Euantes Orgia circum Ducebat Phrygiæ,
&c. Solebant enim aras Liberi patris, aliorum-
que Deorum circumire canentes, atque saltan-
tes. Et primum ex choro subducebatur vna
persona, quæ respondens alterius ipsi choro
ampliat rem musicam: deinde altera, tum
tertia, postmodum quarta, tandem plures
personæ: nam in choris numerus personarum
non erat præfixitus: omnes enim voce confusa
vnius personæ concentum formabant. Consta-
bat autem chorus tam viris, quam mulieribus,
vt ex *Troad.* *Sen.* apparet. Verum choro in Or-
chestram ascendente distinguebatur actus Græ-
cis: aliter verò Latinis. Lege *Isidorus Scalyge-
rum*.

Strophe, nempè conuersio, cum chorus versus a-
liquos ad populum, spectatoremque conuersus
decantabat in altera parte theatri: cui oppone-
batur.

Antistrophe: & hæc erat saltationis genus,
quomodo in dextram, modò in sinistras
choros agerent, ac reuocarent. Cum igitur
ad chorum canentem spectabat, cantus
erat ad primam chori strophem respondens:
nobis autem modò liceret appellare pri-
mum, & secundum chorum, vt in solem-
nioribus surijs consueuimus, cum musi-
cæ canuntur Psalmi, Anaphoræ. V. *Musi-
ca*.

Choragus, apud Græcas historias honestissi-
mum est nomen, isque dicebatur, qui sum-
mus de suo præbebat ad ludos sacros: at
Plauto, alijsque Latinis choragus is dicitur,
qui scenicis histrionibus locabat ornamenta
fabulæ docendæ necessaria. Inde apud Ciceronem
choragium falsæ gloriæ, Supellex, & reli-
quum inuitum ad pompam solum comparari.

Choraules, & Choraula, dicitur qui ad chorum
tibia canit: vt Lyrodos, qui ad lyram: Au-
lodos, qui ad tibiam (*Hyg. fab. 181.*) Pyrau-
los,

dos, qui ad tibiam *Hypin.* *fab. 171.* Pytaules, qui Pythia cantauerat. Septem chorus habuit Palliatus, qui voce cantabant, vnde postea appellatus est Choraules, qui illis praeerat. Palliati autem apud *Scaligerum* vocantur, quia reuera Choraule palliati erant. Septem igitur palliati constituebant chorum, ad cuius cantum is, qui tibiam inflabat, dicebatur choraule, quem nemo melius, aut elegantius *D. Cyprinus* expressit in *lib. de spectaculis* quem lege.

Chorus autem apud recente is ille significatur locus, ubi Religiosi viri, vel Clerici Sacris cantionibus addicti illas alternatim concinunt: & hic Odæum, dicitur a voce Græcæ, quasi dicas Cantilenarium locum. *Odæa.* num. mult. Presbyterium. nam ibi tantummodo Sacerdotes commemorari solent: qui etiam Presbyteri dicuntur.

Synon.

Chori species. Inque chori ludunt speciem, lasciuiaque iactant Brachia, &c. *Ouid. 4. met.* Primus in experta duxit ab arte choros. *Idem.* Chorea. *V. sup. ubi plura.* Musici chori. *V. Musici.* Me iuuat in prima colluisse Heliconia iuuenta, Musarumq; choris implicuisse manum. *Propert. 3. eleg.*

Salii, erant Sacerdotes Gradui à Numa instituti. *V. Sacerdotes Gordium.*

CHOREBVS.

Multi fuerunt hoc nomine, sed duos tantum referimus. Vnus meminit *Virg. 2. Aen.* qui Mygdoniae Regis filius erat, vnde Mygdonides dictus. Huic Cassandra fuerat desponsata; in ipsa verò nocte euersionis Troiae, in templo Vestæ, ubi sponsa asseruabatur, dum illam ab impiotum manibus conabatur extrahere, ab ipsis fuit interfectus.

Mygdonides. *Virg. 2. Aen.* Hic licet proceri corporis esset, ignauissimus tamen fuit, vt *Zenobius* ait; ne falleret adagium: homo longus raro sapiens, ac fortis.

Alterius Chorebi meminit *Stat. lib. 1. Theb.* qui monstrum interrem apud Apollinæ immisum hac decaussa. A Crotopo Argiuorum Rege fuit hospitio exceptus Apollo, & quod Tryphonius exde pollutus erat ab eodem expiatus. Huic filia erat Pizante, cum qua ipse Apollo concubuit, quæ edrum tempore suo factum, ne sciretur, exposuit. Quod indignis ferens Apollo, monstrum immisit, quod interfecit Chorebus. Nonnulli verò aiunt pestem immisum ab illo fuisse, qua ne peterent Argui, Chorebus se deuotus Apollini, vnde non tam ipse, quam alij liberati sunt. *V. Stat. 1. Theb.*

Haud tulit armorum præstans, animiq; Chorobus. *Stat. ubi sup.* Nudog, ferens caput enis Chorobus. Inq; tuos erat pestis eam, quam dextra Chorebi Vicit, &c. *Ouid. in Iliad.*

CHRISTVS. V. Iesus.

Natus summi Patris. Vera Dei proles. Supremi numinis proles. Vinctus. Redemptor. Saluator. Medias, Hebraice quidem proprie dicitur. *Hinc:*

CHRISTIANI.

Christi cultores, sequaces, affectæ. Christi genus electum. Christi ciuites: Christoque ciuites. Morre nihil timeas multiplicare tua. *Pultrius.* Christi milites, milita, turba, &c. Quicumque per orbem Terrarum Christi cultum, nomenq; professi Suspicere veros veræ pietatis honores. *Bomb.* Akitonantes alumni. Soli iurata Ecclesia Christo. Fideles. Turba fidelium. Christicolæ. Christides. Christiandum populi. *Fortun.* Fortunata piorum Agmina Christiduum. Gens Christiandum. Gens Christicola. *Pultrius.*

CHRYSEIS. V. Affinæ.

CHYMIA.

Ars quædam dicitur auri, argenteique conficiendi, qua plurimi patrimonium effuderunt, & adhuc effundunt suum. Huius artis authorum prædicant Hermetem, quem Geber subtilis ingenij, nec non Raymundus Lullius, siue alius secuti alia plurima addiderunt arti, quæ potissimum versatur in elaborando Philosophorum lapide, siue tinctura Physica. Sed ad nostra.

Ars chymica. Vis alchymistica. Arcanus ignis. — alicano florescentes igne sinaragdos Cingit, &c. *Stat. 2. Theb.*

Chemi; olim dicta Chymia ab Ægypto, quæ à Chamo Noes filio Chymia antiquissime appellata est, quia ibi primum hæc ars reperta, quæ chymica dicitur; vnde: Ab Ægyptia dici etiam potest. *Hinc:*

CHYMICVS.

Qui artem chymicam exercet. Alchymista. Pneumaticus: qui per tubam, fistulamve spiritum aliquid informat: quæ tamen vox potius spectat ad artem vitariam. *V. Vitrum.* Scrutator naturæ. Scrutator auri.

Genuinus Hermetis filius; nam Hermes, nempe Mercurius in horoscopo genitos huiusce artis indagantes efficit: vel ab artis authore: ad hæc spectant.

Elixir; nempe sperma cuiusque rei, idest quintæ essentia (vt vulgus imperitiorum appellat) nempe perfectissima rei decoctio, & digestio. Balsamum sulphuris, idest humidum radicale in metallis. Vas distillatorium; Phiale vitæ, &c.

CIBVS, I.

Victus, *us.* *Virg.* nomen genericum. Dentis præda; *ex Mart.* fig. Ops summa, pro cibo: Et summa sedula nutrit ope. *Ouid. 6. fast.* Panis. *V. sup. loc.* Ceres, pro cibo: Nulla iam Ceres subit cura. *Sen. in Hipp. ex Ouid. 3. met.* Condiuentum pro cibo. *Petr.* Alimenta.

Epith. Mitia, pinguis; Præda, cibosq; feris. *Ouid. 4. epist. 10.* Ceres sine munere. *Idem 10. met.* idest cibo abstinent.

Etes: Dapes: Epulæ. *V. Epulæ.* Corpora sustentans. Ora iuuans. Vixque capis suæ mensæ onerata cibos. Lautis mensa parata cibus. Iunctaq; nec tarent vina rosca vinis. Amor dapibus. *Hor. 4. sat. 4.* Nutrimen: nutrimenta.

Pabulum; quod licet sit propriè bestiarum cibus, metaphorice tamen ad alia quoque trans-

fer-

fertur, vt pabulum animi, pro cibis animi, studium, & doctrina dicitur *Cicero*. Tum victu reuocant vires. *Virg. 1. Aen.* Idem cibo se recreant.

Eduium: Cibarium. Quum sibi sint congesta cibaria. *Hor. 1. Sat.* & dicuntur prouisiones, siue annonæ. *V. Annona.*

Epith. Nectareus, laurus, suauis, supidus, gratus, &c. *Hinc*

CIBANS se.

Qui cibum capit, ore contingit; Qui cibo, vel dapibus famem leuat, saturatur, explet, pelit, solatur, eximit; Qui cibo, epulis, victu corpora sustentat, vires reuocat, ieiunia sedat, soluit; Qui vescitur, qui pascitur.

CIBANS alios.

Qui præbet alimenta, fert cibos, dat victum, alimenta; qui dape pascit, &c.

Quoniam verò in hanc dictionem incidimus, non ab re fuerit, quæ ad cibos pertinet, adscribere.

Cibarium. Eduium. *Annona. V. sui loco.* Alimonia. *Varr. Comædus.* Cio. *Copie.* Castid pro alimonia publica, priuata. *Penu, us: Penu,* omne esculentum, potulentumque, vulgò *Pro-nigine.* Ferula. *Missus.* Propomata dicuntur prima cœnæ ferula. *Athen.* Esculenta, quæ sunt ad esum.

Annona militaris. *Stellatura.* *Lampid.* quæ in milium vsum parantur alimenta. *Annona salaria,* *Prægnis de sale.* *nnonæ* laxitas, vbertas, vilitas, copia. *Abbondan-za.*

Annona caritas, difficultas, grauitas, & seuitia. *Tacit.* *Annong incendium.* *Quintilian.* *Annona compressa.* *Lin. Cerefolia.*

Annuum. *Suet.* quod in singulos annos alimentorum causa præstatur. *Diarium.* *Varr. Arbit.* *Diurnum cibarium.* *Viatium;* quod in viæ auxilium confertur. *Virg. Sagina.* *Iuuen.* *cibus,* quo quis pinguefcit.

Apparatus, us: instructio mensarum. *Apparatus rectus.* *Sen. Philoſoph.* opiparus quidem ille, sed qui recto ordine importatis constat ferculis, qualis est *Procerum;* & *Principum cæna,* vbi recto ordine dapes inferuntur à ministris.

Connium. *Epulum.* *V. sui loco.*

Ciborum genera.

Obſonium, quicquid cibi præter panem, vinumque apponitur admissa obſonia spectant. *Iuuen.* *Puls. V. Pulmentum.* *Acratium* à Græcis dicitur quod apud nos *Ientaculum;* quoniam verò id nominis obtinuit qui panis frustra vino inero intincta edebant sumi etiam potest pro eo, quod vulgò dicimus *Zuppa.*

Embamma, tingenda obſonia, *us.* *Plin.* acetum ad intingenda obſonia conditum.

Liquamen. *Colum.* pinguedo ad ignem liquata, vulgò *Strutto.* *Sumen.*

Ius. *Iusculum.* *Car.* *Iusculum coactum.* *Illinctus,* *us:* *Ecligmatis,* Græca vox, *ijs,* quod calidum hauritur.

Offa. *Plin.* *Massula.* *Colum.* escæ massa in modum pulvis redacta: pasta etiam dicitur. *Offa melle* saporata. *Virg. 6. Aen.* *Mustacea;* *Cibaria dulcia*

musto conspersa, interpretatur *Farnab.*; quæ sub finem cœnæ conuiuii nuptiali tempore dari solebant: nec est quare cœnam & mustacea perdas. *Iuuen.* *Sat. 6.*

Minural. *Iuuen.* *edulium concisissimum* minutim carminibus confans. *Lege Athen.* *lib. 3.* *Hæsternum,* solitus medio feruare minural *Septembri.* *Sat. 14.*

Alliatum. *Plant.* *intritum,* cui allium in reliqua ciborum mole admixtum est, vel intinctus ille, qui allio, pane scobinato, & horrenſi apio contrito conficitur ad orexis excitationem, vulgò, *Agliata.*

Moretum; quod à *Virgilio* in *opusculis* optime describitur, facti genus è lacte, casto, & herbis; vnde ab *Ouidio* dicitur herbosum moretum, *Rauiole.*

Anserum exta; quæ pinguibus farta fisis erant Romanis in delicijs; vt *Farnab.* obseruat in *Mart. 3. epigr. 81.* *Apri glandulæ,* quæ iuxta ceruicem apri callosæ sunt matæ. *ibidem.* *Nates* turturum. *ibidem.* *Cur* non etiam caponium, siue gularum nates, quæ plenisque delictis solent esse? *Suis* venter, *elixa* porce vulua, olim in delicijs vt testatur *Athenæus lib. 3.* *Vulua* suilla. quæ Græcè *μύρνα.* *Mitra,* sed suillum cerebrum vetebar à Philosophis, qui asserabant, si quis id gustasset, pati flagitium committi ac si roderet fabam: ipsi; barbari humana carne vefcentes veteabant non solum capita parentum comessæ, verumetiam animalium, quamuis immunda & profana essent.

Apexabo, onis: Intestinum sanguine plenum admixto pingui, & aruina, sic dictum, quod in summitate quemdam quasi in capite, apicem habet. *Varr. 3. de ling. Lat.* nos vulgò, *Sanguinaccio.* *Intestina* tuum oppleta sanguine. *Lumbus,* vulgò *Lombetto.* *Mart. 7. 19.*

Omasum, intestinum præsertim è carne bubula fumarum, vel suina: omasi tabuli, quo quadris, & segmentis frustularum sectis omasi, vulgò *Fette di salame.*

Botellus, & pultem niueam premens botellis. *Mart. 5. 79.* qui conficiebatur ex api vitellis coctis, nucleis pineis concisiss, cepa, porro, turre, pipere, liquamine, & vino, quibus Intestinum farciebatur: ex *Athenæ.* *Botulus* farcininis genus è porcina confartus carne, idem ferè cum *Lucanica.*

Lassauroca cabus. *Apud Athenæum lib. 1.* est idem quod hodie apud Hispanos dicitur *Olla putrida* vt *Dalechampi* interpretatur.

Candaulum *Ath.* *Eduium* ex elixa carne, friato pane, casto, & pingui iusculo.

Bouis omasum. *Apud Ath. lib. 4.* vulgò *(trippa)* quod si dicas vitule omasum est, *trippa* diuella.

Rostrum suile, ex *Ath. lib. 3.* *(stiffa di porco)* *Rostrum* suillum. *Ibid.*

Lucanica, quod *Lucæ* in *Etruria* optime fiant, sic denominatum farcininis genus, concissa carne porcinæ, & aromatibus factum, vnde *Mart. 4. epigr. 46.* Et *Lucanica* ventre cum falisco. *Faliscus* venter. *Ibid.* & *Stati.* est ventriculus fartus; quod dicimus vulgò, *Ripieno* ne capponi, *liscium,* vel *inscium;* quod mi-

culis insectis carniū, iusque cum arūna fartis conficit: idem cum Iuēanica putat *Fannabius*.

Tucretum. *Perf. & Arnob.* Micæ carniū cum arūna, minutimq; insecta illa: idem fere cum Ilicio. Tucretorum autem fama nobilis est inter Cisalpinas gentes; & prima palma Bononiensibus datur, eūq; quod vulgō dicimus *Moradella*, Tomaculum, idem fere cum superioribus. *Inuen.* Tomacula per synecopen dixit *Mart.* 1. *epigr.* 42. Quod fumantia qui tomacula raucis, &c. simile ego asserentem apex boni, de quo paulō superius.

Intrita; & **Intritum.** *Mart.* pro cibo in mortario subactō. *Intrita.* *Plin.* cibus, qui inferitur, aut infriatur. *Manfium.* Cic. quod nutrices in os infantibus inferunt: *Buccella:* *Bucca.* *Smet.* Bolus: frustum. *V. suis locis.* *Perf. & Arnob.*

Tytocarchus, p. c. Cic. edulium ē conditis carniū, & caseo. *Acrocolia* asferis; *Trunculi.* *cel.* sui; extremitates membrorum truncatæ, quæ inter olliconqua extra, elixari solent; piperato iusculo incocta. *Lege Aticam.* lib. 3.

Fartaceum; edulium ex alca fartis. *V. Far.* **Oxyptorum,** p. c. *Plin.* *Oxygarum.* *Colum.* condimentum acetatum, quod acuendo stomacho conducit; commixtis herbis, & apud aliquos melle, vel faccaro; vulgō, *Salsa reale*.

Laridum. *Plin.* *Laridum.* *Plin.* quāsi laris edulium, aut quod late sit aridum. *Succidia;* quæ succidendo, vt innuit alicubi *Cic.* quāuis ā cedendis suisbux duxerit *Varro*; tergum ipsū porci, quod aut muria asseruatur; aut salitum in carnario suspensum necessarios ad vſus. *Perna:* *Plin.* coxa porcina salita, *Presicuro.* *Petafoni:* coxa etiam costas comprehendens. *Iecinora;* omento circumsecta, vulgō *Pegacelli:* quorum meminit *Artem.* lib. 3. *Fruſta iecoris* suisuli.

Porcellus Troianus; fartills, & vterum animalibus alijs, vt Troianus ille armato milite, grauidum habens, qui vulgō dicitur, *la porchetta ripiena*.

Echinus conditanus; ventriculus bouis conditus. *Callum aprugnum;* caro apri durior, solidior, callosiorque. *Plin.* *Apri glandulæ.* *Mart.* *Amus ouillus;* veruecinus, *Cesivento* di castro.

Caro, genericè pro omnis carnis obsonio: Sic caro aprugna. *Plin.* *Bubula,* ouilla, veruecina, viulina, ferina, ceruina, suilla, porcina: sic caro fumo durata, caro conditanea, in *stufato.* *Salita,* muricata. *Iussulenta,* iurulentata, in *guat.* *Teris;* assa, toſta, elixa, lixa, fricta, vel frixa.

Pulpa. *Perf.* *Torus.* *Virg.* est carnis portio musculis circumscripta, catensq; ossibus, *Pulpanentum.* *Ter.* *Massa* dicitur *Mart.* lib. 13. 54. *Petafoni* *Massa* pulpa perne.

Ouum. **Caseus.** **Sal.** **Butyrum.** *V. suis locis.* **Boletum,** fungorum genus nobilissimum; nouissimum gulæ irritamentum, & (vt iocatus est *Nero*) cibus Deorum: namque venenato boleto *Agrippina* *Neronis* mater *Claudium* *Cepſreni*

extinxit: qui deinde Imperatorum Romanorum more consecratus est, & in Duorum numerum relatus: hunc *Mart.* 1. *epigr.* 21. *Boletum,* qualem *Claudius* edit, edas.

Miscellanea, dicuntur à *Sun.* *ſat.* 11. quæ colliguntur à mensa reliquæ, & feruis dantur, quæ dicta, quod omnia confusè miscentur in patinis.

Salſamentum: *Ter.* *Pisces,* carnesve muria, siue salſagine conditi. *Pisces,* & piscium genera. *V. suis locis.* **Analecta.** *Mart.* reliquæ ciborum in solum delapsæ, quæ scopis solent euerris; quæ vulgō *Briſcule* di pane, & di altis, dicuntur.

Oſtreorum liuidi cirti. *Mart.* 7. 19. quid sentiat *Farnab.* in hoc loco, illum lector consule; mihi ardet interpretatio, oſtra vere esse, quæ ipsæmet vidi *Venerijs,* & vulgō dicuntur *Cappo ſante,* quæ dum coquantur citros aliquos ē testis emittunt.

Analecta dicuntur ciborum reliquæ canum potissimum materia. *Mart.* 7. 19. siue quæ feruis ē mensa relegenda relinquuntur, *amant.* di *tanola*.

Garum: cibus pro diebus cineris & ieiunij ſtatis vulgō *Causale,* qui liquor ex intestinis garipiscis sale inaceratis olim fiebat apud Græcos, tum apud Hispanos ē scombis; hodie à Barais ad nos transmittitur ex ouis accipensarum confectum: *Acrocolia*.

CICADA.

Notum insectum, quod aureum, siue auratum vsurparunt Athenienses in vertice cassidis insculptum, vt innuit *Sen.* *Regale* paruis asperum signis ebur *Cabulo* refulget gentis *Actæ;* decus: Quo quidem symbolo se indigenas esse, volebant ostendere, vertice aureas cicadas gestantes, vt potè quæ nullam permanentem hic habeant sibi domum.

Decus gentis *Actæ;* nempè signum, siue stemma. *Sen.* Sole vulgarènti resonans. *Virg.* *Insecta* stridentis campis. Resonant arbuta cicadis. Et cantu querulæ rumpunt arbuta cicadæ. At tenebras sub rore leui sub deside somno Transfigit, & noctes, nocte iuuant suas: Cantando moritur, sentit nec tædia mortis, Quin cantu vitam ducit, & exequias; Et felix ortu, interitu felicio illa, &c. descript.

Epith. *Populatrix,* tenuis, exigua, stridens, rauca, gracilis, raucaſona, æſtiusa, arguta.

CICATRIX.

Vibex; est verberum signum, vt cicatrix vulnorum. — multa vibice flagellata. *Perf.* 4. Signum. Nota. Memorem dente labris notam impressit. *Hor.* 1. *od.* 13. *Vulneris* vestigia, signa, nota, ex *Onid.* — Iaculo mihi vulnera fecit Signa vides, apparet adhuc vetus inde cicatrix. *Idem* 12. *met.* *Vetus cicatrix* dici potest quod vulgō *ſſegio*.

Epith. *Vetus* memor. *Stigma,* tis. *Mart.* Nota, quæ inuritur quis ex reis, quæ; fit *Literatus,* vt *Plautino* more dicamus. *Victurum* in cute punctum. *Veget.* Nota publicæ:

et, ut ipsi, qui in furto primo deprehensi, imprimuntur; siq; aliis eodem conuicti fuerint crimine morte multantur, vel grauiori poena. Mitigula, pro ingenua nota. V. *Libert.* Nota censoria. Liturgia censoria: V. *Censura*.

CICERO.

Arpini natus ex patre M. Tullio, cuius ipse nomen habuit inter suos municipes, non ignobilis, utpote cuius pater eques erat. Puer primū in discendo aequales omnes ingenij magnitudine superauit: ad quem visendum in illa etiam etate contribules tui saepius ibant. In cunctis quidem disciplinis profecit, in Latinis potissimum declamationibus: vnde Principum, ac nobiliorum ipse solus caussas ebat, consuebatque. Quare ciuicis donatus, ac primos Reip. gradus, supremosque ab ipsa Aedilitate ascendit; in quorum administratione multorum ipse affectus est nobilium amicitiam, ut ex eius epistolis constat; praesertim Pompeiorum, Caesaris, Brutorumq;. In Consulatu Catilinianam detexit consurationem; pressitq;. Mineruam custodē domi suae priuatim coluit, quam postea abiturus in exilium in quod Clodij simulata fuerat eiecūsus) in Capitolium detulit, & consecrauit. Ciuica donari eum oportere corona in Senatu iudicatum est; obseruatum patriam. Primus Patriae meruit nunc pari. Demū omnium plausu ab exilio reductus, cum primū Pompeianas partes sectaretur; tum illo victo, sese Caesaris reconciliauerit, in eius ipse quoq; caput coniurauit, quo occiso, in Senatu publice in Antonium inuictus, ipsius capitale expertus fuit odium; à quo cum fugeret corui Ingrato quidem garitū illi imminente pericula portendere. Postremū annum ingressus ætatis 64. Antonij insidijs intercepit, à Popilio quodam eiusdem Antonij satellite, quem ab homicidij sententia aliquando ipse Cicero defendisse dicitur, occisus fuit, capite, dextraq; illi amputatis; quæ ab eodem Popilio in Rostris posita fuerunt. Alij tamen dicunt ab ipso meto Antonio inter duas manus collocari iussa fuisse in Rostris; vnde ipse sepius pro patria fuerat audius orationem habere. Monumentum eiusdem nuper repertum fuisse in Zacyntho insula dicunt, anno scilicet 1544. Kal. Decemb. quod potius eius filij sepulchrum affererent.

Pater eloquij. *Mart.* Pater patriæ. *Iuuen.* 8. Disertissimus Romuli nepotum *Catull.* Marcus Tullius, proprium eiusdem viri nomen. Tullius author Romani eloquij. *Lucr.* 7. *Pharf.* Artes Ciceronis. Lingua Ciceronis. *Vida* in *art. poet.* Lingua sacra. *Mart.* 5. *epig.* 70. Sed Roma parentem Roma patrem patriæ Ciceronem libera dicit. *Ius.* 8. Notus Arpius &c. *Idem.*

Doctus Arpinas. Atque Arpinatis lingua disertis. Romanz vindex linguz clarissimus; *en epig.* *Laurea Ciceronis liberti.* Latiz linguz facundia. *Corr. Sauer.* Senatus vindex. *Idem.* Fori, legum, ritusq; togæque Publica vox. *Idem.* Catilinæ criminis atrox vindex. Romæ caput, vocat eum *Martianus* (quem lege *lib.* 3. *epig.* 65. & *lib.* 5. 70.) ob linguam elegantissimam, quæ cum Cicero loqueretur, ipsa loqui videbatur. Ora Ro-

mana. *Idem.* Romani lingua Senatus.

CICONIA.

Ab albis, nigrisq; pennis sic aus dicta, non tam pietate in parentes, quàm coniugalis continentie laude celeberrima: aiunt enim ciconiam parentes senio confectos nutrire; siq; mas coniugem cum altero deprehenderit, quod ore potest, vni cum pulis in adulterio conceptis, matrem laniare, ac disceptare. Inter aus auguriles censebatur ciconia, ut *supra* inuimus. V. *Aur. auguralis*) quæ concordiam præuolantare credebatur. In delictis etiam habetur Augusti tempore visque ad Vespasianum. Hunc haic serpentium exitu in Thessalia tantus erat, ut aliquam occidisse esset capitale, & homicidij poena multaretur, ex *Plin.*

Candida venis quis longis inuisa colubris. *Virg.* 2. *Georg.* Ipsa sibi plaudat crepitate ciconia rostrorum. *Quid.* 6. *met.* cultrix pietatis. *Petr.* *Arb.* Pietas cultrix, more Græcorum coniunctum nomen. Insignis pietate. Græca peregrinis inuisa ciconia ranis. Serpente ciconia pullos Nutrit, & inuenta per deum rura laeta.

Acrio inlignis pietate ciconia nido Inuestes pullos pignora cara fouet. *Alciat.*

Antigone; quæ in ciconiam fuit à Iunone conuersa, quæ fuit Laomedontis filia formosissima; cum autem se Iunone pulciorem iactaret, ab ea in illam autem fuit conuersa. Lege *Quid.* 6. *met.* Crotolistriz; à sonitu vocis, quem edit ore, vnde latine dicitur gloriare. Exul aus hiemis. *Petr.* *Arb.* cur autem dicatur exul hiemis, lege *Plin.* *lib.* 10. ca. 13. *Aristot.* & *Ælianum.* Aetatis aduena. *Plin.*

Epith. Glorians, gracilipes, hospita, pietatis amans, cara siue grata parentibus, alba, iumentis rostris.

CILICIA.

Minoris Asiæ regio à Cilice Agenoris filia, & Cadmi fratre, qui eam incoluit sic dicta. Illam duplicem facit *Strabo*, campestrē scilicet, & asperam: fuit olim opulētissimam pop. Rom. provincia, & Ciceronis Proconsulatu memorabilis. Pamphilius habet conterminam ab Occasu; à Septentrione Cappadocię partem; ab Ortu Amanio monte; à Meridie vnde Ilico sinus terminatur. Nunc sub Carmanizæ nomine illam appellant. Vrbes habentur notiores.

Tarsus, D. Pauli Apostoli patria ad amnem Cydnum, quo interfuitur, sita: cuius olim gymnasium valde *Strabonem* laudatur. Vrben Perseus condidisse dicitur; vel Sardanapalus. Adena, opp. ad Taurum montem, qui regionem interfecat; quique vbi se aperit, Pyliz, seu portę Caspiæ, & Ciliciz pariter dicitur; vnde in Armeniam fit transitus. Heraclea, vrbs ad eundem montem.

Iconium, olim celebratum sanctissimæ Protomaryris Theclæ natalibus.

Corycum, opp. ad montem eiusdem nominis, in quo multa croci copia; à qua vrbe non procul est specus, qui Corycius dicebatur, à quo Corycides Nymphae describuntur à *Strabone*. Vltima Coryclo, quæ cæcit aura croco. *Mart.* hinc pop. Corytj.

pro-baltheo. Militare cingulum, quod sepulchrum militari honore fructum. Vnde poena cenfebatur milicibus grauior. baltheo priuari; & tamquam ignominiosi habebantur qui huiusmodi muliebantur dedecore; vt in *Sueto*. Marturum poenis adnotatur. *Sueto*. in *Aug.* Cinctura: est ipsa cinctio. vnde *Idem* *Sueto*. in *h. c.* quod Cefar iuuenis laxiore se cinctura cingeret, effecit, vt Sylla sepius optimatibus admoneret, vt à malè præcincto puero cauerent.

CINIS-

Puluis, in quem vna materia redigitur. Verùm quia mortuorum corpora p. isce cremabantur sepe cinis, & cineres pro Manibus, & funerum reliquijs vsurpantur. Hinc mos adoleuerat apud veteres, vt ossibus lectis, quæ igni supererant, vinoque perflus, ac lacte, & cum sicca uiscent aromatibus, odonibusque miscuissent in vna repositis; cineres ne quid periret labris, & ore scrutati lamberent. Sic Artemisia sui ipsius viri cineres exhaufit, & alix. Vnde *Sen.* in *Truad.* Quicquid hic cineris latet scrutabor ore. Non autem fuisse tam anxij, vt omnes absumpti cadaueris cineres conquirerent, quod falsò sibi multi perfuadent, qui & lineum quoddam asbeston ex ingenio suo comminiscuntur seruandis, vt voluit, à mixtura cineribus adhibeant. Satis hos refutat, inquit *Cassianus*, capacitas vrnarum, quæ geminæ cauz manuum magnitudinem raro plurius excedunt. Hinc Agrippina Germanici ferales reliquias sinu rursus dicitur apud *Tacit.* *Ann.* II. quod idè de Hecubaresert *Ouid.* 13. *met.* Inq. sinu cineres secum tulit Hectoris haustos. Hectoris in tumultu eanum de vertice crimen Inferas inopes, crimem, lacrymasque reliquit, item feralem vnam tenens egressa naui. *Ann.* III. & postea dicitur vna, quod digitis quinque leuatur omnis. Fuere quidem vrnæ maiores, quæ ossuariæ appellabantur, in quibus vrnæ plures, atque adeo totius familie reliquæ locabantur: ex quibus nonnullæ eruzæ modi videntur in Principum pomarijs, ac hortis ad locorum splendorem cineribus tamen, atque vrnis exhaustæ. Ossium igitur, quæ igni supererant, stibæ collectio, & Ossilegium dicebatur: vnde *Virg.* in *funere Misæ*. Postquam collapsi cineres, & flamma quieuit Reliquias vino, & bibulam lauere suauilam, Ossileque lecta cado texit Choneus atheno. Igitur cinerum maiorem massam in vase cum ossiculis, nam ossa maiora in alio vase seponenda, reponere veteres consueuerunt, quos Sacerdos ter. aqua pura prius sparserat: vnde sic expiari, ac purgari credebant. V. *Exequia*.

Puluerem funus: Cur non puluere funere merus obis? *Anger.* Siccus de corpore puluis, ex *Ouid.* Vlturæ puluis. Cinis obductæ celebrat luminaprunæ. Impositum cinerem, & foplores sufficit ignes. Vt penè extinctum cinerem si sulphure tangas Viuet, & ex minimo maximum ignis erit.

Epich. Mutatus, immundus, ater, ingratus.

Epich. pro combusto cadauere: Materius, fra-

ternus, paternus, cognatus.

CINOEDVS.

Is dicitur, qui mollis, & effeminarus alienæ inseruit libidini, & impudiciz. Horum plurimi sub ethicisimo alebantur, qui glabris erant plerumque genis: quandoquidem medicamentibus quibusdam barbaram, & pubertatem erumpentem coercerant, aut iam pullulantem pumilicibus eradebant; vt in *Iuuen.* & in *Mart.* 2. *epig.* 29. Et splendent vultu brachia tria pilo; vbi *Eufrasio*: Pumice, inquit, nuce ardentidropacismo, seu pilifero delicati, & molles se depulbant, leuigabantque. Huius rei meminit clariss. *idem* *Mart.* 3. *epig.* 73. Horum Cinoedorum sectatores, quandoque deprehendebantur, eadem poena, qua apud Græcos adulteri puniri solebant: nempe prius cinere calido depilatis natiuis raphanos prægrados in podicem immutabant irru-matorum: Quod videret *Caull.* innuere in 19. Ah te tu miseri, malique fati, Quem attractis pedibus patente porta Percurrent, raphanique mugilesq.

Mertoriosus puer. *Cu.* Pâthicus. *Iuuen.* & *Mart.* nempe molles, vnde pathicissimos libellos dixit, pro mollissimos. Catamurus. *Cu.* Præcisus. *Sen.* Sectus puer. *Mart.* nam euiabantur pueri, vt illis abuti possent. Delicæ; arum: figur. *Caull.* Amores. *Idem* 15. Amor: Encolpus dominicenturionis amor. *Mart.* 1. *epig.* 33. Ardor: Est tibi non infra speciem, non nomine dispar Thloedamtheo proximus ardor Hylæ. *Prop.* 1. 19. idèt Amalius. Hic amor, hic nostri vix Alexis erat. *Ex Mart.* 6. 68. Tormentum dulce aliquid. *Ex eod.* 7. 28.

Impudicus puer, iuuenis adolefcens. Mollis puer, & molliculus. Mollis minister. *Mart.* Amalius. Concubinus. *Idem* 3. *epig.* 81. Scortum mafculum. Sed rumor negat esse te cinoedum. *Idem* 3. *epig.* 73. v. phaleuc.

Capitaci, orum; plerumque enim hi comas alebant; sed excedentes ex ephebis easdem detonfas Phœbo tamquam primitias consecrabant. Insignis forma, nequitiaque puer. *Mart.* 3. *epig.* 90. Pellex minister. *Idem* 12. *epig.* 98. Comati, orum: eadem caussa, vt superius: Kumpis, Basse latus, sed incomatis Vxoris tibidore, quos parasti. *Indidem* *epig.* 99. Exolerus. Est scortum mafculum iam adultus. Mollis vix. *Mart.* 3. *epig.* 71. nempe adulus.

Gylus; Alexis; Cæstus; Ganymedes: Hylas. Antinous, &c. sunt nomina singularium cinoedorum; à Principibus quondam amatorum, siue ab alijs, quibus potissimum ad mense ministerium, & ad pocula verbanter: hinc *Mart.* 9. *epig.* 26. Dantem vinarum quoties adspeximus Hylum Lumine nos Asfer, turbidore notas. Alterius gaudia noa Iouis: Cinoedum Ganymedem intelligit, vel Barium Domitiani ministrum à poculis. *Idem* *ibid.* *epig.* 37. Sideret mares: nempe putri pueri. *Indidem*: si derores autem appellat, inter sidera fastidit collocari dignos.

Spintria: sic dicebantur, qui pariebantur muliebria, seque alijs audentes præbent. *Sueto*. in *A. Vitell.* & sic dicuntur etiam: Prostitutæ, & filæ.

& suprum paffi. Lege *Turribus* sunt qui spintherias appellant prospiciarias. Pythagathus, dicitur Cyncedus, nempe qui patitur *Mart. 7. 66.* veluti Hippodamus, qui feminam cognoscit.

Contra verò dicebantur.

Pædicores, & fututores, cinædorum agentes.

Caenil. Qui draucos sectatur, nempe qui pudentia sæpius irruinare studet parthorum. *Pædicator.* Pædastres. Pullopremo, siue Pullopremus. Puerarius. Sed pudet nos hæc adeo explicuisse, parcat pius lector auctori opus absolutum emittere cupienti, in antiquorum lectionis studiorum gratiam.

CINNAMOMVM.

Frutex, siue potius arbor procera lauri specie, & nostris lauris non abimilis, cuius folia, (vt *Petrus de Valle* Patricius Romanus testatur) per multos feruari possunt annos. In Æthiopia, siue in Troglodytis regione nascitur, vel potius in Indiæ partibus ad meridiem, magis vergentibus, & præcipue in insula Seilan, vbi omnium optima, & vnde ad nos aduehitur longo maris tractu; vulgò *Canella*.

Cinnama Cinnama tum primum, captiuæque rura dedisti. *Ouid. 3. fast.* Arbor, siue frutex Troglodyticus: Gebaniticus frutex; quod apud Gebanitas exoriatur plurimum. Iam feret Indicas menses, Odonatitq; rara cinnama præcipit Sabeis. *Sat. 4. silv. 5. Vir. Armatæ.*

CIRCE.

Venefica mulier, Solis, & Persæ Nymphæ filia Ætæ Colchorum Regis soror, vel, vt alij dicunt, eiusdem Ætæ filia, sororq; Medæ. Nam cum Soli duo essent filij Perses, & Ætæ a patre ambo in Scythicas regiones fugerunt: quorum alter postremus in Colchos, Mæotidasque, Perses verò in Tauricæ populos dominasse dicitur. Hic indigenam duxit uxorem, ex qua filiam suscepit, cui nomen Hecate, quæ primum venationibus dedica, vtpote quæ fortis, virilisque esset foemina prima inuenit herbas mortiferas, radicesque venenatas, vnde venenorum peritissima euasit: nec non earum retum, quæ medendi vim haberent. Quæ tandem patre veneno sublaro, in Colchos profecta Ætæ quo patruo nupsit, ex qua nata fuerunt Circe, & Medea. Circe verò Medea senior matrem ijs artibus superauit; cum etiam obsequeretur, tandem illinc ob crudelitatem suam expulsa, ad mare Tyrrhenum deueniens, cum quondam insulam, quæ Mæonia dicebatur, suis potissimum artibus apissimam ob herbarum copiam reperisset, illic habitauit. Ad quam cum quis vel tempestate, vel alia causa appellaret, in varias formas veneficij suis conuerterbar. Accidit tamen, vt eò quondam Vlysses delatus cum socijs viginti duobus Eurylochum ad Circem miserit: quæ omnes præter Eurylochum, qui aufugit, in feras mutauit: quo audito Vlysses pharmaco à Mercurio accepto, ac ratione offensa, qua illam superare potuisset, Circen adiuit, eductoque: esse mortem illi minatus est, nisi sibi

redderet focios: quæ perterrita focios restituit, illumq; adeo pellexit, vt cum ea concubuerit, ex quo Telegonium peperit; quo inde profecto, Circe Glaucum amatit, in eiusque gratiam Scyllam, quam ille deperibat, in monstrum marinum conuertit. Postremo Picum Latinorum Regem, quod illi Canentem uxorem suam præferebat, in aem eiusdem nominis transformauit.

Titania. *Ouid. 1. met.* Sæpè tentatis precibus Titania frustra. Titanis, dis: Accipe nec durus Titanida despice Circen. *Id.* Parens Telegoni. *Idem 3. de Pont.* Telegonieque parens vertendis nata figuris. Nympha Maryca. *Virg. 7. Æn.* Euboea Siren. *Mascul. 1. ad. 6.*

Filia Solis. *Virg. 7. Æn.* Sole fata. *Ouid. 13. met.* Sole fata Circæ tam magna potentia fertur, verterit vt multos in noua monstra viros. *Id.* Dea Solis edita femine. *Borcius.* Solis genos. *Tib. 4. eleg. 1.* Solum nec doctæ verterunt pocula Circes, Quamuis illa foret Solis genus apra, vel herbas, Apraque vel cantu veteres mutare figuras.

Æta venefica: Aut te traiecit Æta venefica lanis Deuouet. *Ouid. 3. eleg. 6.* quod Ætæ filia, vel nepos. Æta puella. *Prop. 3. 10.* Et thalamum Ætæ flentis fugisse puellæ, Torq; hiemis noctes, torq; narasse dies. Infamata Dea. *Ouid. 1. 4. met.*

Et Circe fraudes, Lotosq; herbeque tenaces. *Prop. ibid.* Dea dira: Et tetigit virga summus Dea dira capillos. *Ouid. 1. 4. met. ibiq; multa de Circe.* Hecateia etiam dicta à matre (V. *sup.* in *Hyd.*) Conterit, & tridis Hecateia carmina micet. Carminibus Circe focios mutauit Vlyssis. Habitans inaccessos lucos: In varias formas homines doctissima mutans.

Epich. Dædala, Titania, venefica, magica, Sole facta filia Solis, &c. Infamata famosa. Hinc CIRCEVM.

Siue Circeium mons insulæ instat, de quo hæc *Strabo lib. 5.* Post Antium, Circum est stadijs ducentis distans, & nonaginta, mons mari, & paludibus instat habens insulæ. Habet castellum, & Circe sacellum, & Mineræ aram, dictus à Circe, quando Samnatarum Rege, cui nupserrat, veneno sublaro, in Occidentem venit, & in hoc monte, siue maris Tyrrheni insula sibi domicilium exciuit, vt superius. Dicuntur etiam Circeij, vnde Circeios, vbi Latij antiqui terminis in perpetuum relegatum fuisse M. Lepidum ab Augusto, cum ex Africa in auxilium Reip. euocatus, superbi ret viginti legionum fiducia, terrore, ac minis illius spoliare exercitui: author est *Suetonius in Aug.* De hac insula non pauca scribit *Plin.* in 3. ambicus vires octoginta stadiorum esse, *Clitarchus* tradidit; hodie vulgus appellat. *Ad. Creadla.*

Circeij, orum. *Suet. in Aug.* Circeæ terra. *Virg. 7. Æn.* Circei lacus. *Ouid. 13. met.* sic dicta ob paludes quasdam, quæ remanere ex eo tempore, cum insula continenti fuit coniuncta. Circum iugum. *Virg. 7. Æn.* Mœnia Circeæ. *Hor. epod. 7. 6.* *Ouid. 1. 4. met.* Circum lictus: Nos quoque Circeio religata in littore pinu. *Idem 1. 4. met.*

Atia Circei; Prodigiosa petis, Titanidos Atia.
Cir-

Circes. *Ovid. 13. met.* Insula Circes. Dire lit-
tora Circes; *ex Virg. & Ovid. 14. met.* Domus Cir-
ces. Ille domus Circes, & ad infidiosa vocatus
Pocula — *Ibidem.* Iuga perfida Circei —
cedant vitæ iuga perfida Circei. *Stat. 1. silv. 3.*
nempe paludose. Colles herbiferi Circes: Her-
biferos adijt colles, atque ætria Glaucus Sole
fazet Circes variarum plena ferarum. Mgonia:
sic dicta ante Circes aduentum.

Æza insula: patron. Æzum litus. *Stat. 4. Theb.*
Filia Solis: fig. pro Insula, dixit *Mart. 5. epig. 1.* Seu
piacet Ænez nutrix, seu filia Solis: Siue saluti-
feris candidus Anxur aquis: nempe Caieta, Cir-
ceum, Terracina, &c.

Circæum, aliud esse dicitur opp. in Colchis a
Circe sic denominatum.

CIRCUTUS, us.

Ambitus, us. Gyros: Septem ingens gyros, se-
pente volumina traxit. *Virg. 5. Æn.* Ducitque
per aera gyros. *Ovid. 2. eleg. 6.* Circumvoluto;
circulus: Ambages longæ. *Ovid. 3. met.* Error
rotundus. *V. Gyros, vbi multa.* Corona. Thea-
trum: Structoque vtrinque theatro. *Ovid. 11.*
met. idest circum euntes. Lnnata forma: ante-
quam inter se lunn cornua coeant. Vuigi stan-
te corona. *Ibidem 13. met.*

CIRCULATOR, is.

Is dicitur, qui circuit vrbes, & fora venale quid af-
ferens, qui alio vocabulo Circumforaneus dicitur:
quamvis generalis sit dictio, vnde *D. Hiero-
nymus in epist. ad Dammianum:* scribi, inquit, eos, imò
nescio quem de triuio, de comitis, de plateis
circumforaneum monachum, rümigerulum, raba-
bum, vaftrum, &c.

Circutor. Medicus: circumforaneus; vtpote qui
semper ad omnes morbos secum ferre medica-
menta dicitent. Agyra, Græci nomen. Custos,
dominufque viperarum: qui collo, & brachijs im-
plicas circumferre solet viperas, quibus, vt in-
noxie sint, varus eripitur, vt aduersus noxia-
rum morbus ferre medicamentis muniunt, fan-
nantque quo theriacis, & alexipharmacis, quæ
venia gestant, fidem faciant; *ex Farnabio in Mart.*
1. epig. 42.

CIRCUS, 1.

Ita dictus locus, quod in circuitu sedilibus ædifi-
catis ludi ibi fierent, & quod illic circuit metas
ferretur pompa, & equi currerent. Sunt autem
qui dicant, ita denominatum à Circe venefica
filia Solis. Verum vt ad rem nostram; horum
multi Romæ pocillimum fuerunt, nempe
Circus maximus, de quo *inferius.*

Circus Flaminius, in quo viri officina fuit, in qua
pocula fiebant punctis coloratis, quasi gem-
mis insignita, & chrystallinis similia, quæ vt
pretio gemmarum æquanda non erant, ita vta re-
periebantur firmiora, quod aquis calidis, vt ve-
rez gemmæ non vitarentur, aur fluerent.

Circus Antonini Caracalæ cum Obelisco fuit,
propè D. Sebastiani templum, vbi nuper vesti-
gia, & rudera eiusdem obelisci fracta videban-
tur: sed hunc restauratum in Circo Agonalis su-
per nouum, mirabilemque fontem Bernini sci-
licet opus iussit erigi: Innocentius X. Pont. Max.
anno salutis M. DC. L.

Circus Aureliani cum obelisco in 5. Vrbis re-
gione; in sexta autem duo memorantur al-
ter propè portam Collinam: alter Circus Pha-
raz, siue Floralium, nunc *Campo di fiori*: vel propè
illum vbi Farnesina domus. In regione 9.
Circus Alexandri Imperatoris; in 11. præter
Circum maximum, Circus intimus antiquio-
re nomine Circus ad murum dictus. Erat, &
Circus Domitiz, & Circus Vaticanus, cuius
meminit *P. Vitr.*, eumque Neronis fuisse,
pene omnes testantur; cuius laterales pa-
rietes ab initio in templi constructione per Co-
stantinum iussu in honorem Principis Apolto-
lorum, eidem templo inferuierunt. Primus
autem omnium Tarquinius Priscus V. Rom.
Rex Circum extruxit, in quo, & in alijs
præter nonnulla templa, quæ in medio surge-
bant, viamque duplicem faciebant, præter
ornamenta, quæ à *Terraciano* referuntur, co-
lumnæ erant, delphini ex marmore, aræ tres
potentioribus Dijs erectæ: obeliscus vnus, vel
plures, ceterum carceres, vnde emitebantur
equi: erant quoque metæ, quæ insigniores in-
auratæ fuere, Claudio Imperat. iubente, qui
Circos ex topho, lignoque factos marmoreis
permutauit. Solum minio, & chryso colla-
sterni Caligula, auri, atque argenti scobe
conspersi mandauit Helioagabalus. Præterea
erant in Circus sedilia, quæ cancellis erant se-
parata, ne quis importune sedendo alteri mo-
lestus esset. Sub quibus erant cellæ, antrave
subterranea, in quibus habitabant quæ cor-
pore quæsum facerent: quo etiam sanctissima
Agnes fuit ducta, cuius nunc rei in Circo Ago-
nali (qui vel ipse Flaminius plerisque putatur
esse) ædes illi sacra conspiciunt, in quam fuit
illud iupanar conuersum. Circus Agonijs, si-
ue Agonalis, si diuersum à Flaminio facias, nunc
Romæ forum pulcherrimum omnium exhibet;
ita dictus ab agionali certamine. *V. Agon.*

Spacia Circi. *Stat. 6. Theb.* Iugera Circi. Non tanta
licentia Circi est. *Ovid. 2. trist.* De Circus, & ludis
Circensibus lege *Cassiodorus lib. 3. variar. libron.*
cap. 51. & Orosius in Pantheon, qui peculiariter libro, &
iconibus cumfca eruditi quidem demonstrat. Medio in
pulvere Circi. *Iun. 10.*

Circi certamina. *Ovid. 1. de Pont. 5.* Hic modus,
hæc nostro signabitur area curru, hæc erit ad-
missa metæ terenda rota. *Ibidem 1. de art.* Circi ir-
rigatio. *Legge Cassiod.*

Epith. Apertus.

In circo quædam erant ornamenta quæ recen-
sentur à *Iun. 6.* Phalz: erant turres rotundæ,
quarum fastigium oui referebat imaginem.
Falæ etiam scribuntur de quibus *Strabo 9. & A-
nonid.* Falæ erant turres (mobiles tamen.) &
diuisiones in Circo inter Euripum, & metas.
Et eodem in loca erant columæ Delphino-
rum Consulit ante falas, Delphinorumque
columas. *Iunon.*

Circus Maximus.

Locus inter Palatinum, Auentinumque montem à
Tarquinio Prisco V. Rom. Rege extractus, de
quo hæc *Livius*: Tum primum Circo, qui nunc
maximus dicitur, designatus locus est: loca diui-

Circo, equitibusque ubi spectacula sibi quisque faceret fori appellati, spectare fureis duodenos ab terra spectacula sustinentes pedes; hęc *Lexica*: Sed placet *Dumys*, *Halicarn.* verba referre per totum lib. 3. Idem Tarquinius Priscus in Circo maximo inter Palatinum, & Aventinum montem sibi primus circumquaq; operta tecto fecit sedilia, nam antea stantes spectare solebant, furcis tabulara sustinentibus. Locos spectaculorum in triginta Curias distribuit, ut Curialium quisque suo loco spectaturum sederet, quod opus procedente tempore adnumerandum erat inter spectacula totius orbis pulcherrima: longitudo enim eius est trium stadiorum cum dimidio; latitudo verò quatuor iugerum, à duobus maioribus lateribus, & vno minore cingitur euripo, qui aquas recipiat, decompedit profunditate simul, & latitudine: post euripum extructi sunt triporticus, imò: habent lapidea paulum scandentia, sicut in theatris, sedilia super duplici conignatione sunt ligna: Deas maiores porticus, tertia minor transuersum Lunata spora apposita, ut ex tribus vna conficiatur amphitheatralis octo stadiorum amplitudine: capax centum, & quingaginta milia hominum; reliquum est minoribus latus, quod subdiale est; habet fornicatos carceres, vnde equi emittuntur omnes, vno clauso repagulo. Extremè ambie circum simplices correcta porticus habens officinas, & superne cellas, per quas spectatores intrant, & ascendunt per officinas singulas, ut nulla confusio exoritur inter tot milia tum vementia, tum descendencia. Hęc *Dumys*. In hoc Circo præter alia ornamenta, quæ à *Tertulliano* dicuntur, Sacellum erat Marti Deum, quæ præstibat euripo. Confusus apud meras sub terra delitebat, aram nempe subterraneam habebat, de quo *Conso* V. *sin. loco*. Veneri statua in sacella illi dicato: rum Soli, cui potissimum erat dicatus Circus, ædes in medio, de cuius fastigio illius effigies emicabat: insuper obeliscus, de quo V. *sin. loco*, qui ab Octauio Augusto ibi fuit constitutus, excisus à Rege Semneferreo Ægypti Rege, eo tempore, quo fuit illic Pythagoras: centum viginti quinque pedum, & dodrantia altitudine præter basim. In hoc Circo sedilia non tantum magistratuum, ac honoratorum virorum, sed multitudine etiam, ut mollior sederet comento fuerant substructa. Hinc ludi Citerenses dicti, nempe eorum potissimus cursus. V. *Ludi Citerenses*.

Romulei Circo iugera. *Senar. 5. silu. 2.* Romulei qualis per iugera Circi Expectatur equus. Martia arena: Martia non vidit manus arena nescias; ex *Mart.* quauis eo loco de Amphitheatro sentiat author. Stadium. *idem 3. epig. 60.* Magni certamina Circi. *idem 6. epig. 64.* Dum te longa sacra venerantur gaudia. Circo Nemo quater missos carcere sensit equos. *Mart. 8. epig.*

Cum pulcher vultu, cuius generosus auris Expectatur equus, cuius de stimate in longo Felix dementos habet admittit parentem illum omnes. acunt plausus, illum ipse volentem Pulvis, & incurru gaudent agnoscere metæ: de-

scripe. *Senar. 5. silu. 2.* Exultat rauco victoria. Circo. Theatralis sollempnia Circi. Sæpius artonita resonant Circensibus aures Nunciat accensus plena theatra fauor. *Rud.*

Euripus: lig. de quo in *Hyss.* Verum aliter interpretatur euripum *Salmafina*. V. *Euripus*. Metæ verò hinc, siue terræ vtrinque, nempe in principio, & fine Circi videbantur erectæ, quas dictus Euripus secundum *Cassiodori* sententiam, interiacens coniungebat tamquam altiore agere, ne quis curricula exercendo à sinistra in dexteram vergeret intactis metis, breuioribus gyris, cursu circumflexo. Erant ibi etiam fabricæ quædam, ex ligno quali figura faciæ quibus curricularum numeri notari, ac illa nominari solebant; & hæ fabricæ Falæ appellabantur.

Epith. Cursus, obliquus, amphitheatralis, capax, flexilis, &c.

Ciuis, is.

Non rusticus; isidoni mytiscis. Quid faciat vir abest, & adest non rusticus hospes. *Ouid. 2. de arte.* Ciuile ingenium. Vrbano ingenium. Vrbano homo. Ciuum cœtus. *Senar. in Hipp.* Ciuilis populi, turba, &c. Indigena, idest indigenitus. Artibus deditus ingenit. *Ouid. 2. de Pont. 7.* Artibus ingenius, quorum tibi maxima cura est Pectora mollescent, asperitæque fugit. *Rudem.*

Vrbana vita, idest ciuilitas. *Ouid. 1. de Pont. 9.* Vrbantitas. Vrbani mores. Confors vrbis: Confors vrbis reperit esse flux. *idem 3. de Pont. 2.*

Ciuis, quod ad habitationem spectat.

Incola, inquilinus, qui alienam domum incolit, aut in alieno priuam habitat. Colonus, Vrbis colonus: colonus autem propriè dicitur, qui villam conducit. *Hor. Oppidanus*: Municeps; significat etiam adscitus, & adscriptus in ciuium numerum, vnde ciuiliu munierum sit particeps. Qui verò olim dicebantur municipes explicat. *A. Gelius*. Patria creatus eadem. *Ouid. 13. met.*

Populares. *Suet.* Sunt qui barbaris compatriotæ neupantur. *Hinc.*

Ciuilis: Vrbanus, quod ad vrbem spectat; sic vrbicus apud *Mart. 1. epig. 54.* Hinc Nempe hic ciuium quo donatur aliquando alienigenæ bene de municipio meriti.

Nec mihi ius ciuis, nec mihi nomen abest. *Ouid. 5. trist. 3.* Ciuis incerta. *idem 5. trist. 4.* Nam quod opes teneat patrias, quod nomina ciuis. Ciuium iura, ciuilia iura. Ciuilitatis munus. *Augustin.*

Instrumentum mûsicum, quod à Mercurio, vel Apolline dicitur reperitur: alio nomine dicta chelys V. *sin. loco*. Barbitus, Barbita, cuius inuentorem Anacreontem fuisse testatur Neanthes Cycicenus apud *Aelian. lib. 4. V. Musica instrumenta.*

Fides citharæ: Fides figur. siue enim nerui, & chordæ, quibus illa paratur; sic Nerui: Chordæ: Fila lyre resonantia. Plectro fila sonantia. *Senar. 2. Aduli.* Resonantia pollice fida. *Silv. lib.*

Lira.

Lyra. Chelys. Testudo. V. *suu leir*: sic Plectrū, quod sig. pro ipsa cithara sumitur. V. *suu leir*. Pectē, sig. Dum caninus sacra alterno pectine nonas. *Ouid.* 2. *Isid.* Ebur, pro pectine, sig. vel quod cithara ebone, & eburneis lincis interferatur: Nobile festiuo pollice duxit ebur. *Claud.* *praf.* 2. de *rapt.* intelligit, quo olim pulsabantur citharæ.

Citharæ modi. *Hor.* 2. *od.* 12. Mollibus aptari citharæ modis — cithara cernitūs Iopas Personat aurata. *Virg.* 1. *Æn.* Threicia fretus cithara, fidibusque canoris. *Idem.* Cunctis cithara resonante sequuntur. Dum pulsat citharam Phœbus eburneum, &c.

Epith. Arguta, sonans, decens, fulgens, eburnea, bicornis, sonora, &c. **Hinc**

CITHARŒDVS.

Fidicen, nis. Pulsator citharæ. Indulgens citharæ. Citharistes. *Cic.* *Pillor.* Bellus arte lyre. *Mor.* sic ars citharæ. Qui fidibus canit meritis pulsat, tangit chordas, qui sollicitat, tentat, impellit pollice chordas. Numeros intendit neruis, ubi accedit instrumentum, Plectra mouens. Tutius est pulsaturam nube serenis Treiciam digitis increpauisse lyram. Astieit argutus iuuenis, patricij, canoram increpuit de more lyram dulcedine mira. Lacerata aurata fuit peculiaris ornatus citharædorum; quos tamen describit Author ad Herennium, uti Citharædus cum prodierit optime vestitus, palla inaurata indutus cum chlamyde purpurea coloribus varijs intexta, cum corona aurea magnis fulgentibus gemmis illuminata, &c. *Hinc* *Iun.* 10. quibus aurata mos est fulgere lacerna. **Chorocitharistes;** pili locitharistes, dicuntur plures citharædæ, citharæ sonis ad numeros indulgentes, ut sit in choris, odijq; musicalibus. *Sueto.*

CITRVS.

Duplicis generis est arbor, quarum altera lauri folio perpetuo, vircus eiusdem ferè speciei est cum malo medica, quamvis diuersissima visu sit, & gustu, & qua nascuntur citra ad Phamaecutem opportuna. Altera siluestri cupresso similis est, & caudice, & folio, & odoratu in Mauritania præcipue nascens; cui non absimilis que in Libano quoque monte exoritur, de qua V. *Cedrus*: vnde mensæ olim fiebant summi pretij à Romanis: sic *Papinij* interpres illud explicat: — Mauros vndique postes; nempe ex citro Mauris in campis apud Atlantem enascentibus. *Stat.* 1. *fil.* 3.

Massilya robora. *Idem* 3. *fil.* Lacrymæ Etrusci. Atlantica munera. *Idem* 14. 89. quæ arbores num fructus afferant, adhuc me latet, nam quæ dicuntur mala Horti Hesperidum alia esse dicuntur à citris diuersa. Mensa citrea. *Cic.* 6. *Verr.* & hæc esse munera Atlantica intelliguntur. **Hinc**

CITRVM.

Fructus primi generis arboris, qui etiam citrium, & citromelon dicitur, vulgò *Cedro*. Citria mala. Aurea mala; quamvis propriè ad mala medica referenda sint. *Virg.* *elog.* 3. Cedromela. *Dioscor.* Citriaria, dicuntur loca ubi

confita sunt citra, *Augustinus* meminit in *suu leir*. Poma aurea. Idem pro citris vsurpat. Hesperidum mala, Medica poma, Persica dicuntur Theophrasto, Medica mala nempe à Media quæ non procul à Perside prouincia est cunctis notissima. Hæc autem non esse citra, sed quæ vulgò dicuntur (*Aranci*) nonnulli existimant, de Citro, plura legito apud *Athenam*. *lib.* 3.

Variæ citrei mali genera. V. apud *Rust.* *lib.* 1. *cap.* 69.

CLADES. V. *Cades*.

CLAMOR, ris.

Viulatus, propriè femininarum clamor, siue fletus gaudis. V. *inferius*. Vox: Vocem ad sidera tollunt. *Virg.* Tumultus. Vocem tumultus. Murmur, & murmur. Fremitus densus. *Virg.* 4. *Georg.* Sonitus acer vocum; ex *idem*. Surrexerunt.

Vox ingens. *Virg.* 1. *Georg.* Frago, sig. nam strepitus est rerum inanimatarum. *Idem.* Vox horrenda. *Idem* 9. *Æn.* Strepitus vocum. Vox acuta. Grauior sonus: Verba grauiore sono. *Ouid.* 12. *met.* & *Virg.* 4. *Georg.* Verba fortia: Esse pudor veruit fortia verba mihi. *Mor.* 3. *epig.* 66. nempe, clamare me vetat pudor. Scridor: Terribilis stridor sonus. *Ouid.* 1. *met.*

Vox grauior. *Sen.* in *Oedip.* Afflatus ingens. *Claud.* Sublatus ad æthera clamor. Ferit ardua sidera clamor. Tum verò ingeminat clamor, cunctiq; sequentem insignit angustis. *Virg.* 5. *Æn.* Resonat clamoribus æther. Tum verò exoritur clamor; ripaq; lacusq; Responsum circa, & celum sonat omne tumultu. *Virg.* Insequitur clamorq; virum, clangorq; tubarum. *Idem.*

Mimallonei bombi; nempe Baccharum clamores, & viulatus: hinc *Persij* *sat.* 1. Torus Mimalloneis implerunt cornua bombis; ij autem sunt potissimum clamores, & voces absurdæ, quibus vruntur in Bacchanalibus bacchantes. **Epith.** Flebilis, dissonus, horridus, foemineus, horrendus, absonus, vagus, vastus, ingens. **Hinc**

Clamor nautarum.

Celeuma, seu Celeulina, ris. *Mor.* 1. Clamor nauticus: Nauticus exoritur vario certamine clamor. *Virg.* 5. *Æn.* & *Val. Flacc.* 1. *Argon.* 187. Insequitur clamorq; virum, stridorq; rudentum. *Idem.* Lætoq; sonant caua littora plausu. Nauticus sonus. Nautarum voces: Nautarum ad sidera voces Tolluntur — Miscetur clamoribus æquor.

Clamor femininarum.

Viulatus, ris. Foemineæ voces: Foemineum clamorem ad celi sidera tollunt — clamor iuuenilis, & vna Foemineæ voces, impulsq; tympana palmis, Concauæque æra sonant. Foemineus plangor — penitusq; caue plangoribus ædes. Foemineis viulant fenæ aureæ, &c. *Virg.* 2. *Æn.* Sonat aula tumultu Foemineo.

CLANGOR.

Sonus tubæ. V. *tuba*. Clangor tubæ. *Virg.* 8. *Æn.* Frago tubæ. *Sil.* *Ital.* 3. Clangor tubarum. *Virg.* & *Luc.* 1. *Parf.* Sonitus tubæ, tubarum. *Virg.* 3. *Georg.* Strepitus tubarum.

Canor

Canor æris rauci. *Virg. 4. Georg. Signum ære cauo darum. Virg. 3. AEn. Buccina, figur. sic Tuba: Lituus, &c. Murmur cornuum. Hor. 2. ed. 1. Iam nunc minaci murmure cornuum Perstringis aures, iam litui strepunt; iam fulgor armorum fugaces Terræ equos, equitumq; vultus.*

Bombus raucifonus. *Caenell. Stridor lituum. Lucr. 1. Phas; Scridulus aer elisus lituis. Idem 7. Raucus sonus. Ouid. 4. met. Iam silet murmur graue classicorum. Sen. in Thest. 3. V. Clasicum: Tuba.*

CLAROS. V. Ionia.

CLARVS.

Vt primum discusse vimbræ, & lux reddita menti est. *Virg. 12. AEn. Serenus. V. suo loco. Non obscurus: Quem non obscuri lituphis, Aule, & virtut. Mart. 9. epig. 1. Verum si metaphoricæ sumas, factis inclutus. Ouid. 12. met.*

Præclarus: Illustis. *V. suo loco: magnanimus: egregius: clarior: clarissimus. Hinc claritas; lux; splendor; serenitas.*

CLASSIS.

Nauium propriè significat multitudinem in bellum paratarum, de qua paulò post.

Pro multitudine etiam hominum coacta sumitur: vnde Classis prociecta, pro exercitu ad prælium instructo: Etiamq; pro equitum ordinibus extulit. *Virg. sed V. Acces supra.*

Nauales acies: Armatae triremes. Nauibus bellum gerere. Ratibus naualis Enyo. *Mart. 1. V. Bellum nauale. Augusti laudes fuerunt committere classes, Et freta nauali sollicitare tuba. Idem in Amphib. Classis adest mare veliuolis iam nauibus albet.*

Fertur cita gurgite classis. Cærulea rostratæ proscindunt æquora classes. Lunata classe recedunt. Auersos profuga de classe reduci.

Classis pro comœtu nauium. *V. Nauigatio. Classium dimittio in pelago describitur longius à Sen. Ital. lib. 14. v. 367.*

Epith. Arata, rostrata, lunata, æquorea, fugax, cita, victrix, &c. profuga. Hinc

CLASSICVM.

Tubæ sonus dicitur, seu tuba ipsa classis, vnde dicimus classicum canere.

Martia tuba. Murmur graue classicorum, fig. Sen. Bellus sonus. Classicus sonus. Stridor litui strepensis. *Sen. in Thest. 3.*

Raucus cantus: Vt belli signum Laurenti Turnus ab arce Extulit, & raucio strepuerunt cornua canten. *Virg. 8. AEn.*

Buccina — bello dat signum rauca cruentum Buccina. *V. suo loco. Signum: Intenti expectant signum, exultantiaq; haurit Corda pavor. Af-fensus raucus: Aresq; assensu conspirant cornua rauco. Iamq; horrida clangunt Signa tubæ. Iam litus pugne signa daturus erat. Vox buccinæ: fig. Tum verò ad vocem celeres, qua buccina signum Dira dedit rapis concurrunt vndique telis. Martia cui formos classica pulsa fugent. Tibullus Iamque autem horrifono rumpunt fera classica bombo. Inflantur classica: Classica sonant, increpant classica. V. Clanger: Tuba: Latum.*

Epith. Mauortium, ferum, durum, ferale, turbidum, &c.

CLAVA.

Herculis propriè fuit arma, vnde inter ea, quæ fieri non possunt, hæccircumferunt adagio: Clauam extorquere velle; est, rem conari impossibilem: vnde *Macrob. 5. Saturn. Tria funt, inquit, ex æquo impossibilia; vel Ioui fulmen eripere; vel Herculi extorquere clauam; vel Homero subtrahere versum. Erat autem lignum, cuius summitas nodosa clausi vndique ferreis erat præpilata, qua ipse monstra fecisse dictus fuit à poetis.*

Herculis arma. *Virg. 10. AEn. Robora clauæ. Sil. 11. lib. 8. Robur: ferratæ munitus robore clauæ. Cuius lœua talis robore dextra mero. Mart. 9. 44. de statua Herculis loquitur. Herculeum robur.*

Scipes Hercules: Nostri stipitis pulsu cecidisse. *Sen. in Herc. Hercules stipes: vnde stipes cæde monstrorum illitus, dicitur ab eodem. Scipes potens duris nodis. Ibidem. Truncus. Ibidem. Victrice magnum dextera robur gerens. Ibidem. & Val. Flacc. 1. Argon. v. 635. Nodis grauatum robur. Virg. 8. AEn.*

Instruxitque manum claua domitricæ ferarum. Ipse capis clauamque grauem, spoliūque leonis. Quis facta Herculeæ non audit forcia clauæ? Quæ necia frangi Durat ad assiduos semper firmata labores.

Epith. Grauis, Herculeæ, trinodis, &c.

CLAUDIA.

Virgo quædam Vestalis, quæ incesti suspecta, virginitatem probauit suam: cum enim ex Sibyllinis libris Idæa mater Romæ esset accita, & nauis, qua venebatur vado hæsisset, nec inde moueri posset; Claudia Vestalis, quæ ex nimio cultu impudica habebatur, suo cingulo eam nauem facillimè sola traxit: quod miraculum admirata Roma, Deaq; Virginiq; maiorem deinde præstitit cultum. Hanc fabulam, siue historiam pluribus exequitur *Ouid. 4. fast.*

Non Claudia talis Respexit populos, mota iam virgo carina. *Stat. 1. silv. 2. Claudia quincta genus Clauso referebat ab alto, Nec facies impas nobilitate fuit. Ouid. 4. fast. Claudia præcedit Igto celebrerrima vultu Credita vix tandem teste pudica Dea. Ibidem.*

CLAVDVS.

Turpiter obliquo claudicet ille pede. *Ouid. 2. eleg. 17. Tardus vulnere. Virg. 2. AEn. Alterni gressus. Alternos longa nitentem cuspidè gressus. Idem. 11. AEn. Dispar gressus. — & risus dispare gressus Commouet. Tardipes. Caenell. Loripes: Loripedem rectus descendit, Æthiopem albus. Iuuen. sat. 2. Claudum nonnulli interpretantur, sed potius, qui pedes ligatus incedere non potest.*

Cum sint crura tibi, simulent quæ cornua Lunæ. *Mart. 2. verum hoc in loco intelligit, qui varus est, nempe qui distortis cruribus est, vt exponit Horat. Loripes. Iuuen. qui in lori modum obtorta habet crura. Vaxia, vel Varius: Varii dicitur, cui crura sunt inortum intorta, estq;*

estq; vitium varo contrarium.

Cui pedes non sunt æqui: Nec vos pedibus pro-
ceditis æquis. *Ouid. 4. de Pont. 5. de elegis versu-
bus, qui claudicare dicuntur causa disparita-
tis versus. — fountq; Alternos agro cun-
ctantem poplite pressus. Val. Argem. 2.*

CLAVIS. V. *Pessulus.*

CLAVSTRUM.

Domus clausa. *Virg. Septim. Edes clausæ. Virg. 4. Georg. Penetrat: fig. per antiphrasin — ca-
stræq; solis penetralia Vestæ. Ouid. 3. fast. Adyta
Mineræ. Virg. 2. Æn. V. Monasterium. Penetrans
clausasq; fores, & athenæ claustra.*

Claustrum etiam repagulum. V. *Obex. Catarac-
tæ, arum; siue Cataractum. H. Ion. est obex
aquarum. Septum. Cataractarum claustra.
Rutil. Obex aquarius. Ex Vitrinio, & Vip.*

CLAVVS.

A claudio dictus. Clauum figere dixere prisce:
quod fiebat quorannis à Prætorè maximo, ve
ex clavis illis numerus annorum colligeretur.
Fiebat etiam ritus in figendo clauo, præsertim
post aliquod morbosum exitidium.

Clauiculus: diminut. Retinacula ferrea: Fer-
rum: fig. Compages ferree lignorum, tabula-
rum, & c. cuspidis acuta.

Clauus ferreus: clauus capitatus: clauus vincina-
tus. *Virg. qui vncum capitis loco habet, de quo
solent peristromata, vel funes appendi. Clauus
muscarius. Idem, vmbellatus, rotundo
nempe capite insignis. Bulla: pro capite clauui
vmbellato in bullæ modum fastigiato, quo su-
perbarum ædium fores consiggi ad ornamentum
solent, interdum deaurato. Adamanteus clauus,
sæpe à punta di diamante. Clauus adamanti-
nus. Hor. 3. od. 24. dicitur pro forti qui minus
frangi, & ac reuelli queat. Clauus trabalis, quo
trabes figuntur.*

Clauus autem latus, & angustus fuit quoddam
Romanorum insignem, quo Senatores, equitesq;
à plebe distinguebantur, vestimentum quidem ge-
nus quod etiam clauata tunica dicebatur, quæ
clauos purpureos intextos, vel potius infusos)
quod *Aldus Mantinus* probat) habuit, aut latus,
aut angustus. Fuerunt porro clauus quasi flores
panno intexti: vnde *Martialis* dixit — lato ma-
palia clauo. Lato clauo Senatores tantum ute-
bantur: angusto autem equites; rectam verò
tunicam, & sine clauis Plebs induebat. Huius
autem clauatæ vestis usus ab Erufrico venit, di-
cete *Plinius lib. 9. Toga prætexta, & latiore clauo
è Regibus Erufrici de iure Tullius Hostilius.*

Laticlaua, æ. Val. Max. Tunica lati clauus. *Suet. Clau-
ata toga, tunica, vestis, &c. Sacrificum lato ve-
stem distinguere clauo. Sil. Ital. Intertexta to-
ga purpureis clauis. Purpura maior. Tac. far. 1.*

— Tyrio flazaria purpura filo. *Iunen. 7. lege
interpretes, qui salam purpuram exponunt.
Insigne vestis. Suet. in Aug. quo hic permittit uti
Senatores: è nobilioru cætu segregatis ob as-
suetudinem inconditæ, deformisq; turbæ numerum
à I. Cæsare auctum, quem ipse Augustus im-
minuit. Vestis Senatoria. Curia restabat, clauui
mefura coacta est, Maius erat nobis viribus il-
lud onus. Ouid. Lege Cæsaris, in Com. Suet. in August.*

Clauus etiam gubernaculum in naui dicitur.
Hinc clauum tenere, est gubernare, siue rege-
re: sic naui, Reip. Imperij. Regni clauum te-
nere. V. *Magistratus.*

Habentæ naui. *Sen. in M. d. Temo. V. suo loco. Gu-
bernaculum, vel per syncopeon Gubernaculum.
— & residentis puppe magistri Affixit ple-
toque dextram; nec deinde regenda Puppe ma-
nus valuit fluctanti immortua clauo. Orba gu-
bernaculi subeuntem munerat Taurum. Sil. Ital.
lib. 14. v. 408.*

CLEMENS.

Mitis: mitior. Lenis: lenior. Comis. Amabilis.
Benignus. Mollis: mollior. *Prop. 2. eleg. 20.
Mens benigna. Benignus, animus. Exoi abili-
lis: Et iam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modò præsentem viderit esse preces. Prop. 2.
eleg. 21.*

His precor exemplis tua nunc, misissime Cæsar
Fiat ab ingenio mollior ira mea. *Ouid. 2. trist.
Tu quoque cum patris Rector dicare, Patetq;
Vere more Dei nomen habentis idem. Ibidem.
Moderatus: moderatior: — nec te qui-
quam moderatius vnquam. Ibidem.*

Misericors: plus: æquus: propitius: beneuolus.
Dexter ades tuo numine. Des mihi te placidum.
Respice pacato vultu, miserece tuorum
— tranquilla tuens, nec fronte timendus,
Val. Flacc. 1. Argem. Hinc

CLEMENTIA.

Benignitas: Comitas: Mitia verba. Lenia verba:
Lenis sermo: Vox mitis: Blandum lumen:
mentisq; benigna temperies, doctiq; sales, &c.
*Claud. Serenus, placidus vultus: Vt fuerit nostro
lenior ira metu. Ouid. 2. trist. Indulgentia.*

CLEONÆ, arum.

Et Cleone, es: Verbs est parua Arcadiæ Argiuis
finicima, propè quam Nemææ fluis, vbi leonè
insignem interfecit Hercules, spoliūq; pro si-
gno deinceps induit: qui leo fuit dictus Ne-
mæus, & Cleonæus. Alij dicunt Corintho vicini-
orem esse, vtpotè quæ octoginta stadijs ab
hac distat; & centum viginti ab Argis.

Humilesq; Cleonæ. *Ouidius lib. 6. met. — & in-
genti turritæ molo Cleonæ. Stat. 4. Theb. Sacri
Cleonæi cogunt vineta Molorch: Molorchus
autem accepit hospitio Hercule, cum in Ne-
mæam filium proficisceretur ad leonem in-
terficiendum. Ibidem V. Molochus. Cleonæ
stirpis. — membra Cleonæ stirpis iactator
Agileus. Idem 6. Theb. Elisi leonis Ora Cleonæ
parulo cælantur hiatu. Sil. Ital. Terz. Molor-
chæ: Leta Molorchæ posuit vestigia terris.
Theb. 4. eleg. 1. Cleonæ iam tempora clausus hia-
tu Alcides. Val. Flacc. 2. Argem. V. Leofidus.*

CLEOPATRA.

Ægypti Regina Aulææ filia, soror, & vxor Pto-
lomæi vltimi illius regionis Principis; quæ, si-
cut vir suorum causis victorum fuerat: Regno
ab Alexandrinis expulsa (Cæcæne ipsis in epist.
lib. 1. ad fam.) sic ipsa impudicissima à Cæsare
primùm fuit adamata, cui Cæsarionem peperit,
quem postea Octauianus Augustus iussit
interfici: tum ab Antonio ductæ Augusti repu-
diata) in matrimonium ducta; cui merito
mouit

movit bellum Idem Augustus ob eandem causam. Quem denique navali bello apud Actium Epri promotorum deiecit: cumq; vellet de Cleopatra Romanam triumphare, sagax femina, ne probrum huiusmodi admitteret, serpentes addidit, quorum veneno perijt; eius tamen in triumpho statua ducta. Inter cetera verò cœna Cleopatræ memorabilis, de qua *Plin. lib. 9. cap. 35.* hæc ait: Duo suere maximi vniones per omne ævum, vtrumque possedit Cleopatra Ægypti Reginarum novissima per manus Orientis Regum sibi traditos. Hæc cum exquisitis quotidie Antonius fagnaretur epulis superbo simul, ac procaci fastu, vt Regina meretrici laetitiam eius omnem, apparatusq; detrectans; quærente eo quid astrui magnificentissimè posset, respondit vna se cœna centies festinetium absumpturam, noctratis scilicet pecunie 250000. auros. Cupiebat videre Antonius, sed fieri possè non arbitrabatur. Ergo sponsonibus factis, postero die, quo iudicium agebatur, magnificam aliis cœnam, ne dies periret, sed quotidianam Antonio posuit irridendi, computationemq; exposulanti, et illa corollarium id esse, consumpturamq; se ea in cœna taxationem cõfirmans, solamq; se centies festinetium cœnaturam; inferri mensam secundam iussit, ex præcepto ministri vnum tantum vas ante eam posuere aceti, cuius asperitas vfuque in tabem margaritas resoluat; gerebatq; auribus tum maximè singulare illud, & vere vnicum naturæ opus: itaq; spectante Antonio quidnam esset actura, detractum alterum meris, ac liquefactum absorbuat; iniecit alteri manum L. Plancus iudex sponsonis illius, eum quoque paranti simili modo absumere, victumq; Antonium pronunciauit homine irato: hæcenus ille.

Coniux Ægyptia Antonij. *Virg. 8. MEn.* Scilicet incesti meretrici Regina Canopi, Vna Philippo sanguine iniusta nota: Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubini, Et Tiberim Nili cogere ferre minas: & reliqua multa *Prop. 3. eleg. 9.* Brachia spectavi sacris admorsa colubris; Et trahere occultum membra foporis iter. *Prop. ibidi.* dicunt enim aspide brachium illi morsum, cuius veneno emarcuit. *V. eundem Prop. 4. eleg. 6.*

Antonij peltex. Pharij proles clarissima Lagi. Regina Ægypti, ex *Hor. 1. ed. 37. & Luc. 10. Pharf.* Regnam Pharos appellat, Priuata deduci superbo non humilis mulier triumpho. *Hor. 1. ed. 39. V. Marcus Antonius.*

Dedecus Ægypti, Latij feralis Erynnis. Romano non casta malo. *Lucan. Ptolomeis, dis, vel Ptolomeias, Idem 10. Pharf.* Atias Aufonias fugit Cleopatra cœnas. *Strab. 3. sili. 2.* Pharia coniux Antonij: Qualia qui Pharie coniugis arma tulit. *Mart. 4. epig. 11.*

CLERICI.

Dicuntur ij, qui in Domini fortem aduocantur verbo Græco ex quo sic dicti.

Sacrum vulgus; ex *Claud.* Cœtus sacer. Induti li-
noræ *Virg.* Sacerdos. *V. suo loco, vbi multa.* Religiosa turba. Gens sacris addicta; addicta cho-

ro, templis. Templorum custodes. Gens dedica templis, &c. Latia roga: Latæ gaudia, vera roga. *Mart.* quo nos possemus vti ad explicandam Curiam Romanam, quis causa Pontificis, dici potest Toga Latia; nempe Gens Latij rogata.

CLIENTES.

Dicebantur, qui patronos habebant, quorum auxilio iuuabantur vel in litibus; vel in alijs, quæ pro filijs parentes solent facere. Horum officium defenibitur à *Dunys. Halicarnass. & ab A. Gellio lib. 5. cap. 13. & alibi.*

Grex togatus. *Mart. 2. epig. 57.* plerumque enim quique suos patronos sequebantur: vnde eueniebat, vt ij præferrim patroni, qui facultatibus, & nomine pollebant, plures haberent clientes, quibus deducerentur honoris causa. Greges comitum. *Inu. far. 1.*

Turba clientium. *Hor. 3. ed. 1.* Descendat in campum (scilicet Martium) petitor Moribus hic, meliorq; fama; Contendat illi turba clientium Sit maior, &c. Cultores. *Quint. 1. de Petr. 8.* Cætera sit fospes cultorum turba tuorum. In quibus vt populi pars ego parua sui. Clientium multitudo: agmen: manus, &c. Turba salutatix. *Inu. far. 5.* — follicitus ne Tota salutatix totum peregerit orbem, nempe patronum circumstantes de mane salutaerint. Consul-
tor. Hor. far. 1. is dicitur qui doctores, iurisy, peritos adit pro litibus: & hic dicitur clients. Modici amici. *Inu. 5.* nempe tenuiores clientes. Cinctus togatis post, & ante Saufellus, idest comitibus, antecambulonibus, lateronibus, pedissequis. *Mart. 2. epig. 74.* Hinc Clientela, nempe Defensio, &c.

CLIO. V. Musæ.

CLITVMVS.

Fluuius in Vmbria, qui propè Meuania est Pro-
pertij partam. Sunt qui dicant agri Faliscij fluuium esse; sed falsum esse plerique restantur; hic è Trebulanis collibus erumpens limpidissimo fonte Meuaniz agros potissimum irrigat; eaq; est huius fluuij vberitas, vt non tam boues inibi pascentes pingues, sed & albos efficiat aqua è fluuio pota, *Lucane, Plinio, Sernioq; testibus:* ex his olim armentis albi tauri Roman deducebantur in triumphorum sacrificijs mandandi velut optimas victimas ob faustum candoris omen in victoria. Hinc Clitumnus pro Deo cultus ab Vmbribus fuit, cui non solum ædem (cuius adhuc procul à Meuania vestigia cerni asserunt) sed & lucos sacrasse veteres ipse *Propert.* indicat, vt inferius.

Clitumni fontes. Nec si vacuet Meuania valles, Aur præstent niueos Clitumna noualia tauros. *Stat. 1. sili. 4.* Niueus Clitumni latex: Clitumni flumen: Quo formosa suo Clitumnus flumina lucus Incegit, & niueos abluat vnda boues *Propert.* Hinc albi Clitumne greges, & maxima, taurus Victima sæpe tuo profusa flumine sacro Romanos ad templa Deu duxere triumphos. *Virg. 2. Georg.* Et lauit ingentem perfusum flumine sacro Clitumnus taurum. *Sil. Ital. V. Meuania.* Clitumni pascua lœta, *Iun. 12.*

CLIVVS.

Idem est in colle, quod in monte iugum.

Trames cliuofus. *Virg. 1. Georg.* Supercilium cliuofum tramitis. *ibidem.* Rus cliuofum. *idem 2. Georg.* quod in cliuo sit positum — perque arduauro Nititur ad laudem virtus interrita cliuo. *Sulu. Ital.*

Ardua femita: Ardua saxofo perducit femita cliuo. *Sulu. Ital. lib. 15.* Conuexus trames. *Virg. 11. Aen.* Limes accliuus. *Ouid. 2. met.* Semita cliui Mart. 5. epig. 23. Iter præceps: nempe ardua cliui femita. *Ouid. 4. trist. 3.* Inde plagam, qua molle sedens in plana Cytheron Porrigitur lapsusque inclinat in æquora montem, Præterit, &c. descripte. cliui. *Stat. 1. Theb.*

Cliuulus. paruus cliuus. *V. Mon.*

CLOACA.

Receptaculum omnium purgamentorum vrbs, vt dixit *Linus*, nempe spiraculum illud, quod omnis sordiam colluuiis immisso flumine, vel pluuiarum alluione purgatur. Primus omnium Tarquinius Priscus cepit fodere cloacam; montibus enim subfossis, ac vrbe pensili fornicibus suspensa receptaculum omnium vrbs sordium cloacam fecit, inque tres ductus diuisit, maxima ea cloaca dicta est: fossæ deinde alie. Maxima verò cloaca in Vrbe ea fuit altitudine, ac latitudine, vt cum sceno currus in illam ingredi potuisset, in quam proiectum quondam D. Sebastiani corpus pia Irene repperit sepeliuit ad Catacumbas. Fuit etiam Cloacina Dea sic dicta, quod Roma in cloaca magna fuerit effigies eius inuenta, cumque ignoraretur cuius esset ex loco inditum nomen fuit. Illam T. Tatiui, vel potius Tarquinius Priscus consecrauit.

Crypta. *Iuuen.* Et solitus medix cryptam penetrare Suburæ. *Sat. 5.* Vernula riparum pinguis terrente cloaca. *ibidem.* Cluuius (pro ipsa cloaca Cluuium siccare. *Iuuen. 3. narrare vna signa, o ebrius.* Foræ, arum) loca sunt vbi stercore congeruntur, vel in domibus, vel in agris. *V. Laurus.* ad cryptæ eam formam sunt plerumque fornicatæ. Receptaculum omnium purgamentorum vrbs. *Lin.* Colluuiarium. *Varr.* Sordida sordium septa. Sordidus eurius: sig. dici potest.

CLOELIA.

Nobilis Virgo Romana, quæ cum alijs nonnullis virginibus Porrenæ Etruscorum Regi obfessæ, deceptis custodiibus vnâ cum reliquis incolumis ad suos per Tiberim tranauit. Quam obrem Romani nouam in fœmina virtutem nouo honoris genere decorarunt; equestri scilicet statua Virgini in summa Sacra via erecta. Meminit *Virg. 8. Aen.*

Et fluium vinculis iuuaret Cloelia rupeis. Romana virago. Quæ Regem Tuseum decepta sedula virgo — Et quæ Iuuperij fines Tiberinum Virgo uatauit. *Iuuen. 8. in fur.* nempe Cloelia.

CLOT. *V. Parca.*

CLVSIVM. *V. Etruria.*

CLYMENÆ. *V. Nymphæ.*

CLYPEVS, i.

Instrumentum, quo quis aduersus hostiles ilus

feruatur, cuius formæ variz, vnde quoque varium synonymum: Scutum enim à scutulæ: forma rotunda, vnde, & scutulara tela araneæ, quæ rotunda est: Clypeus verò scutum maius, & oblongum, eò quod clepat, hoc est ceter totum corpus, vt *Charisius* ait: clypeum verò peditum esse, vt scutum equitum, voluit *Seruius*. In clypeo verò olim emblemata, familiæ insignia, vel huiusmodi pingebantur, vt inde magis dignoscerentur. Hinc *Demoisthenes* in clypeo pro insigni Fortunam bonam habuit, vt *Plut.* in vit. de cl. *Riet.* in *Demist.* *Agamemnon* verò leonem gestabat, vt *Pier. Val.* *Pallas Medusæ caput* ad terrorem incutiendum. *Vlysses* delphino, eò quod *Telemachus* puer illo incolomis euasit ex pelago, in quod inciderat. In Græcorum autem clypeis *Neptunus* in Troianorum verò inerat *Minerva*. Nicæ scutum auro fulgebat, & purpura. *Lacedæmonij* litteram, Messenij autem, & insculperunt pro insigni, *Alcibiades* Cupidinem cum sagittis, seu vt ex *Athenas habemus lib. 12.* *Vlmus fulmen*, amplectentem. *Neocorus* *Haliaraus* draconem: quidam verò *Lacedæmonius* muscam effictam habuit in clypeo *Danaï* rem gestam habuit filiarumque. Lege *Stat. 4. Theb. v. 133.* Apud *Tirynthios* in clypeis videbatur insculpta res gesta ab *Hercule*, cum leonem in *Nemea* interfecit; totaque eius facti historia: sic *Lallant.* in *stat. 4. Theb.* *Capaneus* (*ibidem.*) *Hydrum* insculptam habuit in clypeo: quod describit eleganter: *Amphiarus* tanquam *vates* *Apollini* adductus in clypeo victum *Pythonæ* gerebat. *ibidem.* *Parthenopæus* in clypeo *Atalantæ* matris prælia apud *Calcydonem* gesta, cum aprum prima percussit. *ibidem.* Sed de his lege *Alex. ab Alex. Genial. distr. lib. 6. cap. 22.*

Achillis clypeus mundi totius imagine præferebat: Vnde *Ouid. 13. met.* Hæc clypeus vasti cælestis imagine mundi Conueniet dextræ, &c. Hinc factum, vt huiusmodi emblematis, siue symbolis ad veterum similitudinem recentes vtantur: cum suæ familiæ quisque, peculiare extollat in signo, in quo *Dracones*, *Aquilas*, *Apes*, *Colunbas*, & similia insculpant, vnde aliorum dignoscimus familiam. Solebant autem clypeij ligneum, vel ferro vestire, vel crudo corio, vel ære, & huiusmodi: vnde *Stat. 3. Theb.* Nec pudor emerito clypeum vestire iuuenco. Hinc septem-plem appellat *Virg.* Turni, vel *Ænææ* scutum. Et fici ligno, siue vitis optimi fiebant clypei, nec non nostra quoque sunt ætate, & vulgo *Targij* dicuntur. Cuius autem clypeus erat integer, agebatur ignauia: Hinc *Alax* *Telemonius* *Vlysses* qui cum de *Achillis* armis contendebat, hac de causa reprehendit: Adde (inquit) quod iste tuus tam raro prælia passus Integer est clypeus: nostro, qui tela ferendo Mille patet plagis, nouus est succosus habendus. *Ouid. 13. metam.* Sed ad nostra.

Clypeum, g.n. dicitur etiam. Orbis clypei. *Virg. 2. Aen. & 10.* Insigni clypei. *ibidem.* *Æra* clypei Illa volans clypej transuerberat æra. *idem 10. Aen. 4.* Clypej ingens onus. *ibidem.* *Æra* clypei.

pei — clypei ære percussio. *Ouid. 4. met.*
 Clypei lux: fig. — clypeique cruenta Lux
 rubet, & Solem longè ferit emulus orbis. *Stat. 3. Theb.*
 Clypei orbis, insignes, &c. Clypeo pugnas meditatur atheno. Postquam habilis lateri
 clypeus, loricaque tergo est. Sumpterat ære
 fulgentem clypeum, &c. — clypeumque ex
 ære fluitare subligat. Hic ferro accingor rursus,
 clypeoque sinistram infertabam aptans. *Virg. 2. Æn.*
 Ille tamen clypeo obiecto conuer-
 suse in hostem ibat. — clypeum cum de-
 inde sinistra Extrulit ardentem, &c. Sæuæ ge-
 stamina. *Ouid. 15. met.*

Ansa clypei, vel capulus, quo tenetur, siue quo
 brachium inferitur. Vmbo est pars media cly-
 pei eminentior: figuratè tamen sæpe pro ipso
 clypeo: Hi tecti galea, duroque umboe resis-
 tunt. — figuque, volaque Ingenti gyro,
 sed fustinet æreus umbo. *Virg. 10. Æn.*
 Clypei
 curuante hæsurum clypei curuamine telum.
Ouid. 12. met.
 Moles clypei. Opposui molem
 clypei. *Idem 13. met.*

Scutum. V. suo loco. Parma: parmissa: diminut.
Hor. 2. od. 7. Relicta non bene parmula. Quam
 fracta virtus, & innacces Turpe solum tetigere
 mento: Parmaque inglorius alba. Picta nec
 inducto fulgebant parma pyropo. Parmatus mi-
 les, qui vebatur parma. *Epith. caua, ærea.*
 Tergum ferri, & æris: tot ferri terga tot æris
 Perlorat, &c. *Virg. 10. Æn.*
 Orbis cauius. —
 illa per orbem ære cauium triplici per lignea
 terga, tribusque transijt intertexum tauris opus,
 &c. *Idem.*
 Tegmen æratum. *Idem.*
 Cui teg-
 men septem terga fuisse bouum. *Oud. 3. de art.*
 Nec onus caua parua sinistre. *Idem 12. met.*
 quod & æs & proxima rupit Terga nouena bo-
 um. *Idem.*
 decimo tamen orbe moratum. Ge-
 stamen: caria futura tibi est gestaminata tanta
 trahenti. *Idem 13. met.*
 idest clypeum gestanti
 tibi Clypei celamina. *Idem (Intelligo basi rursus)*
 Tegminis officium. *Ouid.*

Ancile: scutum breuius, dictum quasi vndique
 circumensum secundum *Seruium*: Succinctus tra-
 bea, læuaque ancile gerebat. *Virg. 7. Æn.*
 Et la-
 psa ancila Cælo. *Idem.*
 Fertur autem Numæ
 Pompili tempore de cælo ancile decidisse,
 vnaque editam vocem: omnium potentissimam
 fore curatorem, quandiu in ea mansisset. Itaque
 facta sunt eiusdem generis plura, quibus id
 mitteretur, ne interiret celeste posset. *Lege*
Ouid. 3. fast.
 fabulam enarrantem: & *Sueton.*
an Octauo 8.

Ægis, dos: scutum Palladis. V. suo loco. Æs
 rauicum, figur. — rauco quod protinus gre-
 repulsum. *Virg. 2. Georg.*
 Æreus orbis. *Stat. 2. Theb.*

Pelta: & Cetra, *Linus* dicitur ad similitudinem
 fortassis litteræ C, siue Lunæ: vnde lunatam
 vocat *Virgilius*. Scutum Amazonicum: nam his
 ferè vtebantur Amazones: ex quo Peltæ sce-
 minæ dicte sunt. V. *Amazones*: cui variè forma
 à veteribus fuit inducta. *Lege eundem Alex. ab*
Alex. lib. 6. cap. 22.
 Cetra: Læuis cetra regis
 falcatis communis, &c. *Virg. 7. Æneid.*
 Crudæ
 regumque paræ. *Salm. Ital.*
 Amazonius Clypeus.

Lunatus clypeus. Gestasset læua taurorum ter-
 gora septem. *Ouid. 13. met.*
 Epith. Leuis, sanguineus, fulgens, æreus, ahe-
 nus, æratus, durus, septeplex, cauius, di-
 rus, Argolicus: nempe quo Græci uteban-
 tur cuius formam describit *Ammonius lib. 24.*
 Ingens.

CLYTEMNESTRA.

Tyndari filia ex Leda, Cæloris germana, Hæle-
 næ, Pollucisq; soror in vrbe Sparta nata, quæ
 data in matrimonium Agamemnoni, malè viro
 seruauit fidem. Nam ab Ægistho Thyestæ fi-
 lio Agamemnonis patruclæ ad adulterium alle-
 cta, virum à Troia reuerfum ab ipsomet adul-
 tero curauit interficere: vt in Agamemnone, &
 Ægistho dictum. At ipse à filio Orestæ, quem
 cum Iphigenia viro pepererat, interfecit. *Est.*
V. Orestes.

Mater Orestis: Et vindex in matrem patris ma-
 lus vltor Orestes. *Ouid.*
 Vxor Agamemnonis.
Idem 3. de Pont.
 Nec nurus Ægisthi, nec squa-
 Agamemnonis vxor. Tyndaris, dos, patron: à
 Tyndaro patre. *Idem 2. trist. V. Leda.*
 Tyndari
 Cæli genus. *Sen. in Agam.*
 3. Leda fara.
Idem.
 Regina Danaum inclytum Leda ge-
 nus. *Idem.*

Castoris, Helenæ soror. Fortissima Tyndarida-
 rum. *Hor. 1. ser. 1.*

CLYTIÆ V. Heliotropium.

CNIDVS.

Est insula, seu potius, vti alij dicunt promontoriū
 in Caria, siue peninsula, in qua vrbs celebris
 Veneris imagine, quam fecit Praxiteles, quam
 vt olim viderent homines ab omni parte pluri-
 mi nauigabant. Ex hac vrbe fuerunt memorabiles
 Eudoxus Mathematicus Pitaronis sodalis, pos-
 thea Agatarchides peripateticus, vir Historicus
 Theopompus. Qui Cæsaris tempore vxit, &
 illi fuit familiaris, plurimumque apud illum
 potuit. Item Artemidorus eius filius. Ex hac
 vrbe fuit etiam Cnidas qui Xerfen medicatum
 est, & res Syriacas, & Persicas conscripsit. Ma-
 ximè verò clara ex templo Veneris, quæ inde
 Cnidia fuit à poetis dicta.

Arundinosa dicitur à Catullo. Et Plinius: Char-
 tis, inquit, seruauit calami Ægyptij maxi-
 me cognatione quadam papyri, probationes
 tame n Cnidij.

Piscosa dicitur ab *Ouid. 10. met.*
 Piscosamq; Cni-
 don, grauidamque Amarthunta metallis. Cni-
 dia Venus. V. *Venus*, scribi etiam solet Gaidia.
 Cnidie domus, &c.

COACTVS.

Inuictus. Per vim. Violentus. Inuictio peccore
 passa Iouem. *Ouid. 2. fast.*
 Cui vis facta est.
 Impulsus. Impulsuque tuo, &c. cui violentia
 facta est.

COCHLEA.

Vel testa limacis, & limax ipsa: vel est etiam co-
 chlea lignum in torculari spirulacem erectum,
 idest per quod clauiculatum stratum prælum
 spiracim attollitur, & vicissim deuenit in tor-
 cularij vectarijs ergatum versantibus, vulgò
 Vite del torchio. Vel est structura tortilis in adu-
 ersis cuius scalæ cochlides. V. *Scala* dicitur; nec

non etiam machina ad hauriendas aquas accommodata.

Cochlea terrestris: Cochleæ domus: Calicem cochleæ *Plin.* vocat Cochleæ operculum. Cochleæ opercularis; quæ pypseo operculo per hilem obducitur. Limax, cui: cuius epich. Piger, tardus, tardigradus, spumofus, domipora.

Cochlea nuda, & limax etiam; quæ in vdis locis potissimum nascitur. Vnde in conuiuijs solebat hoc proponi ænigmatis vice: In illius nata, spinis catens, exanguis, humida, incedens via ex *Athen. lib. 3.*

Cochlea Veneris; vel concha Veneris; alijs Murex dictus, & mæriculus, cuius vtrumque latus se conuoluit, atque colligit, quo vtrur nonnulli pro clauium pendigine.

Cochlea margaritifera, *Madre perla:* Maris limax, quorū genera in ipso maris vniuario innumera penè videntur: nomenq; diuersum etiam apud piscatores sortita sunt: ex eorū autem forma.

Cochlear, & cochleare, id: quo vitmur ad liquida atra nos ingerenda. Mystrum græce dicitur. *Ath. lib. 3.*

COCYTUS.

Infernalis fluuius sic dictus à luctu: de quo *Virgilius* meminit, vt infra. Dicunt tamen Cocytum reuera esse amarissimæ vndæ fluuium non procul ab Acheronte propè sinum Ambracii, in quem influit: vnde à poetis de more ad inferos amnes translatus est vnâ cum Acheronte, pro quo loco sæpè sumitur.

Stagna alta Cocyti. *Virg. 6. AEn.* Non me rigentis stagna Cocyti tenent. *Sen. in Herc. Oct.* Palus Cocyt. *idem in Herc. fur.* Palus inerteis fœda Cocyti jacet. Mœstum Cocyti litus. *Stat. 4. Theb.* Vnda Cocyti: Cocyti aut triplici sepia: vnda lacu. *Bernald.*

Cocytusq; sinu labens circumfluit atro. *Virg. 6. AEn.* Turbidus hic cœno, vastaq; voragine gurgis æstuat, atque omnem Cocyto eructat arenam. *idem.* Amnis Eumenidum: dicitur etiâ de Acheronte, qui cum sæpè à poetis confunditur. Flumina nigra. *Pont.* Cocytiz fauces. *idem.* Torpentes lacus. *Sen. in Hipp.* propriè tamen de Strygi. *V. Stryx.* Sulphureæ vndæ. *Stat. 1. Theb.* Nonnè vel tristis lacus incolere satius. *Sen. in Agam. hinc*

Cocytia, dicta sunt sacra, quæ fiebant in honorem Proserpinæ, quam, Pluto rapuit, à Cocyto inferorum fluuii sic dicta, vt innuit *Purphyrio* in illud *Homeri* in *Epos.* Inuultus vt tu riseris Cocytia.

COEMETERIVM.

Locus sepulturae humanorum corporum, sic dictus propter spem resurrectionis; latine enim dormitionem sonat.

Sepulcretum. *Caull.* Poliandron. *Aristoph.* Græcum vocabulum, quod significat vbi multi homines sunt: si tamen homines dicendi, vel hominum cadauera. Sepulcretorum locus. Vtrum recessus, vbi vna ponebantur, mortuorum emeres continentes. Hoc nemus æterno cinerum sacravit honori. *Mart.* Sepulcræ locus destinatur. *V. Sepulcrum.*

Cryptæ, martyrum sepulcralia; in quibus mar-

tyrum reliquæ condebantur. Celebriores Romæ sunt propè D. Sebastia si templum extra muros à calix præsertim denominata: in campo Verano apud D. Laurentij idem extra muros à Cyriaca nobilissima matrona: Vaticana propè Confessionem D. Petri SS. Pontifici reliquis decoratæ, & nostrorum temporum Pontificum magnificentia picturis, ac imaginibus exornatæ: extra salarium portam Priscillæ cryptæ, quod inde non procul esset Sceleratus campus, vbi martyres carnicinam patiebantur. Præterea de cæmet. sanctorum Martyrum plures scripserunt. Lege quod in suis annalibus eruditissimus Baronius. *Cardinalis* adnotauit, quod lectorem cupidum rejiciunt. Piorum manium dormitoria. Rura sepulcralia. Rura sepulcræ sacra piorum. Cryptæ, cellæ sacre. Arenariz sacre.

COENACRIVM. V. domus.

COENA.

Quæ quidem explicatione non indiget, sed exornatione. Hæc, quæ nobis cœna auriquis vespertina dicebatur; idem apud illos, quod apud nos prandium; sic dicta à communione vescientium: Cuius hora apud Romanos suis die nona. In tres partes diuidebatur cœna, siue in tres missus: Primum missum ante cœnam, siue gustationem, siue gustum dixerunt, de quo *Macrobius, Petronius Arbitr.* & *Martialis:* Secundum, in quo præcipui, & laudissimi cibi apponebantur, propriè cœnam dixeret Tertiū, in quo bellaria, mensam pomorum, siue mentas secundas afferebant. Cœnæ initium fuisse potissimum veteribus lactucam ouum, lukanicas, testis est *Varro, ac Cicero.* Sed audi *Macrobius* Metelli Pontificis cœnam describentem: Cœna, inquit, hæc fuit: Ante cœnam echinos, ostreas crudas quantum vellent, Pelorydas, sphondylos, turdum, asparagos, subitus gallinam altilem, patinam ostrearum Peloridum, balanos nigros, & albos: iterum sphondylos, glycomaridos, vreicas, ficedulas, lumbos, capragines, apugnons, alitia ex farina inuoluta, ficedulas, murices, & purpuras. In cœna lumina, sinciput apugnons, patinam piscium, patinâ summis, anatæ, quæquedulas elixas, lepores, alitia axa, amyllum, panes plicentes. Hactenus illustretrum secundæ mensæ decet nomenclatura. Ad has autem cœnas sæpè conuius vocare adfuerunt veteres, vbi largius comedeant, cum parcius edissent in prandio. Ad quam accubitus laneis, vel lineis vinculis soliti fuerunt vincire soli tempora; vel ad dolores capitis ex cibo, potuq; procedentes abigendos; vel ad ebrietatem compescendam. Sed sicca huic cœnæ aliquando modum faciamus; plura si lege *Athenæum.* Obserua tamen olim in cœna homines non sedere, sed accumbere quibuscūq; altioribus toris consueuissent apud veteres, semine verò sedentes cœntabatur; ex *Val. Max.* vnde factus locus elocutionibus; accumbere, discumbere mensæ, &c. De cœnis veterum lege *Athen. lib. 4.* vbi multa scitu digna.

Mensa. Regalis mensa. *Virg. 1. AEn.* Cœnatio. **Mart.** Prandium, pro ipsa cœna. **Procœnatio.** *Hermilau Barb.* nempe commestio, quæ sit

cœna, sicut: Antecœnium. *Apul.* quod ante cenam sumitur. Conuiuium. *V. suis loca.* Epulæ: dapes: cibis. *V. suis loca.* Cœnula parua. *Mart. 7. 50.*

Cœnarum genera.

Cœna lauta, opulenta, opipara. *Hor.* Pontificalis. *Idem:* & hæc: Cœna genialis: dapalis. *Plin.* Adipalis, adipara, dubia. *Ter.* (vbi tu dubites quid sumas potissimum) Perficus apparatus. *Hor. 1. ad. 38.* Perficos odi puer apparatus. Cereales cœnæ. *Plaut.* idest sumptuosæ, Solemnios cœnæ, quæ recepto ciuium more communi lætitia celebrabantur. Repotia: natales, &c. *Hor. lib. 2. sat. 3.*

Pontificum cœnæ. *Hor. 2. ad. 14.* Et mero Tinget paumentum superbum Pontificum potiore cœnis. Saliatis cœna. *Cic. V. Saly.* Cœna aditalis Sacerdotij. *Plin.* quam dabant capessentes sacerdotum: nobis liceret cœnam appellare post primi sacri celebrationem, vulgo *Pasto della prima messa.*

Cœna ambulans. *Mart.* vbi appositæ epulæ ad proximè accumbentem ordine transiunt, qui mos cœnobij receptus seruatur adhuc.

Cœna terrestris. *Plaut.* Cœna Cynica. *Petr. Arb.* quæ leguminibus, oleribusque terra enatis constat, cibisque inemptis, vt pierumque pauperum est; & hæc: Cœna Hecætea: Cœna Phrugalis, parca. Cœna Buicis, qua illa cum Phlegmone viro Mercurium, Iouemque accepit hospitio. Cœna feralis. *Iuuen. 5.* idest cœna parca.

Cœna centenaria, *Fest.* in quam non plus censu se impendebatur, præter ea, quæ gignebantur et terra. Cœna relictas *Suet.* in qua nil decrat necessarium mensæ apparatus.

Cœna aduentitia; *Plaut.* quæ aduentantis amico, aut Principi excipiendo instituitur. Cœna viatica. *Plaut.* quæ peregræ reuerfos amicos excipiebant.

Post cœnam, cùm iam cœtus dissolueretur, libabant antiqui Mercurio, non vt posticitas Ioui Teleo, Adulto: quoniam Mercurius somno præfesse credebat. Dianæ quoque libationes eodem tempore fieri solebant, teste *Theophrasto.* *Legge Athenæum lib. 11.* Phidrias, urum erant cœnationes Lacedæmoniorum, quarum meminit idem *Athenæus lib. 4. & Cic. 5. Tusculanar. frugaliter scilicet apparatæ.* Vnde adagium: Tumquam in Phidrijs.

COENEVS. V. Caneus.

COENOTAPHIUM.

Tumulus honorarius dicitur, quemadmodum in Principum exequijs cernimus, absente corpore. *V. Exequia.*

Inanis tumulus. *Virg. 6. AEn.* vbi de Miseni funere tractat egrege. Bustum inane; *Stat.* Inane sepulchrum. *Ouid. 6. met.* Compositus rogos; *Bemb.* metaphor. à priscorum vsu. Inane funus. *Hor. 2. ad. 20.* Ab sine inani funere genæ. Funeris ara inhi ferali cinctâ cupressu. Conuenit — *Ouid. 3. trist. 13.* Inferias dederat inanes. *Id. 12. met.*

Tumulus honorosus, siue honorarius. Altus, lectus. *Perf. 3. Suet.* Lectus. *Idem:* Torus; *Tacit.* quibus significatur tumulus ille in templis sublimiter

erectus ad cadauerum nobiliorum virorum, ostensionem: huius rei meminit *Prop.* Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno, Nec sit in Atalico mors mea nixa toro. *Frederum. V. sepulchrum.* vbi multa munus inane dicitur etiam *Virg. 6. AEn.* His saltem accumulem donis & iungar inani Munere — Hos iuuenem examinem vano comitatur honore. *Id. 11. AEn.*

COENVM. V. Limus.

COEVS. V. Tuba.

COGITATIO, nis.

Cura: Hec igitur vidit trabeati cura Quirini. *Ouid. 1. fast. V. Cura.* vbi multa. Mens: mentis opus. Consilium verfat pectore. *Virg. 1. AEn.* Omnia, quæ sensu voluntur vota diurno. *Claud. 3. praefat. de rapit.* Quos æstus animi, quos pertulit ille labores. *Beaton.* Sensus. *Claud. vs. sup.*

Animus: Animum nunc huc celerem, nunc disuidit illic, in partesque rapit varias. Omnia percepi, atque animo mecum ante peregi. *Virg.* — ceterosque voluit euentus animo secum. *Idem.* Animi fluctus. Multa mouens animo — talem sub pectore nubem Consilio voluens. *Stat. 2. Theb.* Imago; poenæque in imagine tota est. *Ouid. 13. met.* idest in cogitatione. poenæ. Arcani motus Pectoris, ex *Hom. 1. Iliad.* Consilium pectoris. *Arif. Epirh.* Vana.

Tumulus mentis vagæ: mentis curfus: mentis agitatio. Multaque sub tristi pectore voluit amans. Secum corde volutans. Hinc

Cogitationes malæ.

Nefanda: Nefanda casto pectore exturbat ocyus. *Sen. in Hipp.* Flammæ: Extingue flammæ, ne te diræ spei Præbe obsequenter. *Idem.* Infames curæ. *Idem.* Dulce malum. *Idem.* Amoris impij flammæ. *Idem. V. Amor lasciuus.* Furiosa vota. *Ouid. 10. met.* sic animus vario labefactus vulnere nueat. *Id.*

Expelle facinus mente castissima horridum. *Sen. in Hipp.* Regna cupidinis. *Ouid.* Regna Veneris. *Idem.* Mala mens. *Catull. 15.* Furor vccoris. *Idem.* Alius arma. *Prop. 2. eleg. 22.* qui vicerit alius arma. Infans: Veneris fastus. *Idem 3. eleg. 15.* Turpes curæ. *Th. 3. eleg. 15.* Cordis bella nefanda mei. *Corn. Gallus.*

COGNATI.

Agnatus: per virilem sexum cognatione iunctus. Propinquus: Consanguineus. *V. infra.* Gentiles: qui eiusdem sunt familiae, & cognominis. *Ron dell'istria casana.* Maiores: Posterii: Nepotes. *V. suis loca.* Neptis, Pronepotes. Parentes: Pater, mater, filius, auus, frater, soror, patruus. *V. suis loca.* Quartus pater. *Perf. 6.* nempe arauus.

Proamita, amica magna, nempe aui paterni soror. Matrueus. *Vip.* ex matris meæ fratre prognatus, aut propinatus. Matrueira. *Perf. Aus.* Nonna. Maior auunculus. *Perf. 6.*

Patruales: è duobus fratribus nati. *Ouid. 1. de art.* Confortem: è duobus fororibus geniti, quasi confortant; qui etiam sobrinum *Licet* dicuntur. Amittis, *Nonne.* è fratre, & sorore prognati.

Viericus: natus meæ maritus alter, sed agnatus. Nouerca: quæ meæ vxor altera, *Medregna.* Priuigous,

gnus, vel Pruinigina, mariti, vxorisve filius cuius prior coniux è vita excefferit: *Filijstris*; Pruinignum non esse tuz te Galle nouerit: Rumor erat coniux dum suis illa patris. *Mart. 4. ep. 16.*

Lenir, mariti frater; quasi læuus vir, teste *Nemio*. Fratri, frater, vxor. *Glos. Non*. mariti foror. Generis, filie maritus. Socer, vxoris pater. Socrus, vxoris mater. gen. Socrus. Nurus, filij vxor. gen. nurus.

Lanirices, vel potius à Græca voce Inatere, p. p. *Modestum*, duorum fratrum vxores. Coniocerri. *Vip.* quorum liberi inter se coniugio iuncti sunt. coniux. *Vid. suo lxx.* Generis specque decusque mei. *Rutil.* vel filius, vel nepos subaudiri potest. Hinc

COGNATIO.

Series auorum: Generis recensio: Genealogia: Proſapia, Agnatio: Propinquitas: Affinitas: Confanguinitas: Parentela (innouatum nomen apud *Capitolinum*, sed non apud probatos auctores) Genus. Proximitas. *Ouid. 12. met.* Sanguinis proximitas. Nomina sanguinis odit, idest nomen cognationis. *Idem 9. met.* Sanguinis auctor. Cognata corpora, pectora, &c. Confortia corpora, idest confanguinea. *Idem 13. met.* Cura daret ſolemne tibi cognatio munus. *Mart. 9. epig. 55.* Generis confortium: pro fraternitate dixit. *Stat. 1. Theb.* Generis confortia noſtri: sed potest accipi pro qualibet cognatione.

COHORS. V. Exercitum.

COITVS, vs

De quo nihil amplius disputabimus, præterquod quod à natura prouisum fit humanæ generationis propagationi; recitantes quod caſſis auribus dupliciter: fin autem videatur absurdum, expungitur.

Plena voluptas. *Ouid.* — tunc plena voluptas. Cum pariter victi, &c. Gaudia: Gaudia ne domine pleno ſi corpore ſumes Te capiant. *Idem.* Vota: Gaudet, & à pedibus tracto, velamine Vota Ad ſua felici cæperat ire via. *Idem.* Gaudia fœda: volutaria ſcilicet pollutioy. *Mart. 9. ep. 42.* Et Veneri ſeruit amica manus. *Idem:* & hæc auctorum ſufficiat intelligentiam, minus tamen ad ſum iſticimus; vt verè Chriſtianus decet. Semen genitale. V. Excrementum. Sperma. Venus: & ceſſat debilitata venus. *Mart. 1. 47.* Actus veneri. Et reſupina læens multorum abſorbuit ictus. *Iun. 6.* de Meſſalina Auguſta in lupanaribus agit. Veneris gaudia: viſque nouæ Veneris Neptunus gaudia ſenſit. *Ouid. 12. met.* Spem veneris diſſert in tempora noctis. *Id. 11. m.*

COLAPHVS.

Faciei percuffio. Palmæ ictus. Alapa — plana faciem contundere palma *Ius. ſat. 13.*

COLCHIL.

Populi regionem Colchidem inhabitantes. Eſt autem Colchis regio Ponto continna, in qua celeberrimus eſt tum ſabalſis, tum venetiſco ſtu. vlt Phafis, qui per eam inſiuit in Pontum Euxinum. Haec ab ortu Iberiam, & Albaniam, quæ vſque in Caſpium protenditur. Mongrelia nunc vocatur à pleriq; ab incolis verò *Odiſſei*, ſive *Dadim*. Cirzæam habuit urbem magicis, de-

ditam adibus, vnde Cirzæina cæmina. Regnum *Æræ* Regis, & *Medææ*, Circeſq; patria. Caucaſum habet montem, quæ à ſepteſtrione diuiditur; qui tamen dum excurrit ad Euxinum. Corax dicitur. Huc ſerunt Iafonem cum Argonautis nauigaſſe. (*V. Argonautæ*) ac *Medææ* auribus adiurum aureum vellus inde ſubſtripiſſe, tantis deictis. *Vellus aureum*; in hac vrbis.

Cyre, ſive *Cutæ*; *Circes*, ac *Medææ* patris, herbis venetiſis in primis famoſa. *Stroph.* & hæc: Vrbs *Æræ*. *Val. Flacc. 5. Argon.* in qua *Æræ* regnauit. Vrbs *Cytea*. Aurei velleris aſylum.

Phafis, fluuius. *V. ſuo loco*; & hic ſæpè propiſa regione. Quodcumq; vidit *Phafis*, aut *Pontus* neſas. *Sen. in Med.* *Phaſica terra.* *Ouid. 1. de remed.* *Phaſiaca regna.* *Sen. in Agamemnon.* 3. Fines *Ætæzi.* *Carull. Agon.* *Barbara tellus.* *Ouid. 7. met.*

Colchis tellus. Colchida regna. Colchilum imperium. *Sen. in Med.* Solum hoc Colchico regno extuli. *Idem.* *Barbara ora.* *Idem.* *Colica littora.* *Ouid. 13. met.*

Æzum litus: dici poteſt ora maritima Colchorum; ex *Stac. 4. Theb.* qui tamen eo loco Cirzæ ſentit. *V. Circaum.* Heniochi ſunt populi propè Caucaſum iuxta Colchos. *Sen. in Theſeph.*

COLLATIA.

Oppidum vetuſtiſſimum propè Romam, à quo porta Romana quædam *Collatina* fuit appellata, quæ, & pinciana nomen habuit, vt vult *Favonius*; ita verò dicta, quod ibi aſtium ciuitatum opes fuerint collatz. *F. ſtut.* Via vetò *Collatina* ad ipſum oppidum tendebat, quæ cis *Anienem* erat, vt nunc viſuntur veſtigia haud procul ab *Aquæ Virginiſ* ſcaturigine propè ampliſſimum *Strozæ* uorum prædium, quod *Languiſſa* appellatur.

Arces Collatinæ. *Virg. 6. Æn.* Collarinæ caſtitz: *Collatina ſides*, quæ *Lucretia* erat: *Collatinæ* morabatur, cum dedecus paſſa eſt à *Tarquiniis*: nam ex hac vrbe ortum traxerat *Tarquinius Collatinus* *Lucreriz* maritus, qui primus poſt exactos Reges, cum *Iunio Bruto* factus Conſul, paullo poſt, non aliam ob cauſam, quam quod ex gente *Tarquiniorum* eſſet, magiſtratu ſe abdicare coactus eſt; & vitæ reliquum tantum in honorum exilio tranſiſſe. *Quædæ Lilius lib. 2.* ab *V. C. Tarquinia* tellus, loco ibi *Tarquinij* fuerunt exorti.

COLLEGIVM.

Collegia ſunt ætus, & coitiones ſodalium, quæ in *1. 1. D. de Colli* dicuntur collegia ſodalitiz; & ſimilit forma à *Dione Hezerica* græcè nuncupantur. Ex ijs quædæ heita, & legitima erant, alia illicita Et religionis quidem cauſa tam extræ, quæ patriæ plerumq; collegia *Senatus*, & *Principes* populi *Romani* permiferunt. Ipſe *Auguſtus* (apud *Philonem*) in ſuis expimit edictis collegia, & coitiones *Iudæorum*: *Synædria* quædam lex *Colicis* vocat, qua voce, & *Iudæorum* doctores in ſuis libris vntur; idè ſe permittere, quod non edictum nuntiale, ſed ſcholæ tēperantiæ, & iuſtitiz eſſent: ex *Cicero*. Erant quoque *Romæ* ſumma Collegia quatuor: *Pontificum*, *Augurum*, *Septemuirorum* *epulonum* & *Quindecimuirorum* *S. F. Caſar.* in *Suet.* Hinc

O 2 factum,

factum, ut iuuentutis excolendæ gratiam veluti olim, sic modo multa sint fundata collegia, ubi vel patrij, vel exteri adulescentes alantur; in quibus quidem excitandis præclarissimus extitit memoria nostra Gregorius XIII. Summus Pontifex, & præter illa, alia & præfata, & recentia in Vrbe conspiciuntur; & alibi etiam quæ vocitant Seminaria plurima ab Episcopis sunt erecta, tanquam semina iuuenum virtute prædicatorum; ad variâ in Ecclesiasticæ Reip. bona adhibendum.

Concubernium, Cœtus iuuenum: Scholæ: Gymnasia. *V. sui loci.* Coitio sodalium: Sodalium domus: Sodalitas: Sodalitates: Sociorum hospitium. Synœdria, orum à Græco vocabulo. Synagoga, propria vox Hebræorum; cuius sit mentio in *Actibus Apostolorum* cap. 6. Vbi variæ synagogæ tanquam collegia nominantur.

COLLIS.

Agger. *Virg. 12. Aen.* qui tamen est potius collis facticius. Camporum agger. *Stat. 2. Theb.* Colliculus. Tumulus. *Virg. 12. Aen.* Monte minor locus. ex *Ouid.* Saxum apricum. *Virg. 2. Georg.* Collis iugum: collis abique iugo *Bemb.* Tumulo vertex. *Ouid. 11. met.* canes in collibus apricis erant. Colle sub vmbroso. Floriferi colles, & præterea prata virent. Frondoso vertice collis. *V. Mont.*

Epith. Apricus, apertus, vmbrosus, celsus, spatiosus, dumosus, latebrosus, viridans, frugifer, vitiifer, &c. Cuneatus acumine longa. Herbifer, forundus.

COLLOQVIVM. V. Sermo.

COLIVM.

Cervix. *V. sui loci.* Imam inter galeam summi thoracis, & oram. *Virg. 12. Aen.* Gula interior pars. Guttur. *V. sui loci.* Spatium colli. Et niueo retinet baccata monilia collo. Illa tibi crines, & colla nivalia comit. Lactea gemmato, redimuntur colla monili. Qua iuncta est humero Cervix. *Ouid. 13. met.*

Epith. Niueum, tenerum, formosum, albeus, nivalis, lacteum, tumidum, celsum candidum, longum, prolixum. Qui sunt collo prolixo, pierumque sunt inuasi.

COLONIA.

Agrippina cognomento Vbiorum ciuitas cis Rhenum fluvium dicta ab Agrippina Neronis matre ubi nata fuerat, de qua sit *Cor. Tacit.* Agrippina quo vim suam socijs quoque nationibus ostendebat in oppidum Vbiorum, in quo genita erat veteranos, coloniamq; deduci imperat: cui nomen inditum ex vocabulo ipsius. Ac fortè acciderat, ut eam gentem Rheno transgressam aus eius Agrippa in fidem acciperet: hæc enim ille. Ceterum ciuitas libera dicitur, & imperialis ad sinistram Rheni ripam sita, ambitu magna, forma primùm quadrata, nunc semilunari, visu pulchra, splendore, & elegantia excellens: templis celebris, ædium pulcherrimarum frequentia nobilissimè culta, plateis, vicisq; insignis, hortis, pomarijsq; hilaris, mœnibus, turribusq; valida; duplici fossa cincta: ciuibz plena: mercatorum commercijs diues: mechanicis artibus nobilis, academia, & studijs liberalibus

illustris, æque opulencia sua plerique ciuitatibus Germaniæ æreponenda.

Maxima cognata Regina Colonia Rheni. Agrippina Colonia. *Scaliger.* Agrippina vnde Agrippinenses pop. Vbiorum Colonia. Vbiorum vrbs: ara. *Cor. Tacit.* Vbia oppida. Vbiorum mœnia. Vuestphalia prætèr, terra, humus, &c. nam in Vuestphaliæ tractu locatur Colonia.

COLONIA.

Gens ad habitandum aliquam terram missa, ab incolendo sic dicta. Coloniarum verò deducendarum causæ hæc porissimùm referuntur à *Sigonio*, ad populos; (apud quos illa deducebatur) coercendos: ad hostium incursionem reprimendas: æstus augendæ causæ: plebis vrbanæ exhauriendæ: seditionis sedandæ; & ut præmijs milites veteranos assicerent. *Appianus lib. 1. bellorum civilium*, meminit Romanorum moris in deducenda Colonia. Creabatur comitis tribunicij modò per Consulem, modò per Prætorem vrbanum curatores, qui Coloniam deducerent, interdum tres, interdum quinque, septem, decem, viginti etiam, qui inde triumviri, vel quinquæviri, vel septemviri, decemviri, vigintiviri coloniz deducendæ, aut agris dâdis, attribundiæ appellabantur. Hi postquam creati erant, colonos, qui vel sua sponte nomina dederant, vel sorte exierant, in agros in lege dñitos, atque in coloniam sub vexillo quasi exercitum aliquem deducebant. Dux autem deductionis aliquis è curatoribus agrarijs. Vbi verò colonos in agris, quo deducendi fuerant, collocantes, aratro vrbem, & agrum circumscribebant; ex *Cic. Plutarcho, & App.*

Orti ab vrbe: Et quo Alcatibi memorant à mœnibus ortos Sedibus suis profugos constituisse larem: periph. ex *Ouid. 1. trist. 9.* verùm hæc intelligenda sunt de ijs, qui profugi alio sibi sedem quæritabant. Huc quoque Mileto missi venere coloni. Inque Getis Græciæ constituere domos. *Idem 3. eleg. 9.* Coloni populi, ciues: Gentis colonæ. Quæ ortum ex alia ducebant vrbe coloni.

COLONVS. V. Agricola.

COLOPHON.

Clarissimæ Ioniz vrbs in Asia minore nobilitate Apollinis: vnde Colophonij ciues, qui in equestri certamine tantam excellere, ut victoriam sibi certam pollicerentur ijs populi, quibus Colophonius accessisset equitatus. In hac vrbe nati fuere Mimermus tibicen, & poeta elegiacus: Xenophanes Phisicus: Polymastus musicus. additur à nonnullis Homerus, ut *Cic. pro Archib.* ibi etiam Antimachus, de quo. *V. sui loci.* Populus tumidi Antimachi. *Carall.* Colophonij populi. Colophonia arua, mœnia. Claros: vrbes haud procul à Colophon. *V. Lemia.*

COLOR.

Tinctura, & tinctus, us. *Plin.* Infectus. Venenum: *Virgilius* dixit pro colore, quo panis tinguntur: Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. *2. Georg.* Pigmentum: fucus: chroma, cis, Græcum nomen: Medicamenta, dixit *Cic. in Hort.* Monochroma, tis.

tis. *Plin.* Insignis vario splendore colorum. Radix distincta coloris. Verum quia color varias induit species : hinc

Color albus .

Lacteus color : Aspic lacteo blanditur ut illa colore . Qui candore nives anteit . Lactea colla . Aureo innectuntur eburnea colla , Et decus in nivo mistum candore ruborem . *V. Albus.* Albus autem color fuit olim dignissimus & libertatis proprius .

Color flavus .

Scutularis color . *Palladius* eum putat in equo esse , qui giluo est proximus . Helius , Giluus ; medius inter album , & rufum , qualis est color lateri semicocto : tamen melinum cum giluo confundat *Seruus* . Melinus ; mali Cydonij pallorem imitans , vel à Melo insula , cui peculiaris est , ubi optimus habetur . *Plin.*

Melinus , & melius . *Plin.* à colore mellis ad fuscum accedens . **Cereus** . *Plin.* Cerinus , *Plaut.* à cera : color subpallidus . **Pallidus** . *V. suo loco.* Sufflavus .

Luteus , quale est oui villum , quo colore flammem novis nuptis tingebatur . Buxeus , dilutior est luteo : Citrinus à colore citri mali .

Aureus ; è flavo , & multo lumine mistus . Byssinus ; aureo proximus , qualis in crudis filis feris existit , siue in filo , vulgò , *Est de pueris* , nuncupato , quod apud Indos copiosissime reperitur , ut *Petrus de Valle* . qui ea loca diu peragravit , affirmat ; & ex herba quadam à lino diversum confectum , facile est asserere , illam esse byssum , cuius frequens in sacris paginis mentio : vnde & byssine vestes .

Crocus ; Crocinus . *Car.* à croco : Aeneus , ab *gre. V. Embabus* . Rufus , è fusco flavus , qui color similis est canobarbis . Fulvus obcurior rufus , qui in leone est , & aquila : Mustelinus dicitur *Terentius* . *V. Rubens.*

Color cœruleus .

Glaucus color : aqueus ; vitreus ; Hyalinus , ex *Virg.* — Miletia velleria nymphæ Carpebant hyali saturo fucata colore , & *Georg.* Cœruleus color , à cœli colore .

Glastinus , à glasto , siue isatide herba ; idem in oculis est cæsius , & glaucus . Cyaneus , è lucido candido ; leuiterq ; nigro , *Hor.*

Veneris . *Virg.* Thalassinus . *Lucret.* Cymatilis . *Plaut.* Turcinus , à turcia de mare . Nam sepe videmus Ipsiū in vultu varios errare colores Cæruleus pluuiam denunciat , igneus euros , &c.

Color niger . *V. Niger.*

Color pallidus . *V. Pallidus .*

Color rubeus . *V. Rubens.*

Color varius .

Liuidus ; Liuens ; Plumbeus ; Luridus , qualis in vibicibus visitur à similitudine coloris luræ , idest , vtris coriacei .

Coloratus ; bicolor : concolor : multicolor : diuersicolor . Insignis vario splendore colorum , varijs decorata coloribus : Becatus , & Leucophræus ; nempe ex rutilo , & fusco primus : albo , & subaigro alter . *Adri.* l. epig. 97.

Color viridis . *V. Viridis.*

Colores varij .

Color Melinus est color mali cydonij , ut interpretatur *Delechampius* .

Color hyginus sivebat ex coco & purpura Tyria **COLORATVS.**

Fucatus : Pigmento illitus : Obitus colore : pictus , depictus ; picturatus : colore medicatus ; tinctus ; imbutus ; saturatus .

COLOSSVS .

Statua ingentis magnitudinis : Moles , inquit *Plinius* , excogitatas videmus statuarum , quas Colossos vocant turribus pares , &c. Plures Romæ videbantur , nunc tantum fragmenta cernuntur in Capitolio , alibiq ; . Colossus insignis Rhodi . *V. Rhodus* Romæ fuit præter cætera Iouis colossus eximie magnitudinis , qui cum esset theatro Pompeij proximus , Iupiter Pompeianus fuit appellatus . Alius eiusdem Iouis fuit in Elide admirandæ quidem altitudinis , quamvis sedentem scissit author . Colossi nomen meretur etiam statua Moisen præferens Romæ in Exquilis Michaelis Angeli opus eximium , fuit etiam Romæ Colossus Neronis miræ magnitudinis , quem per Zenodosum Gallia accitum edificauit , teste *Plin.* lib. 34. c. 7.

Colossi moles . *Adri.* l. epig. 71. Moles ingens . Statua maxima : Ingens simulacrum : Opus colosseum : Rhodium opus , illud intelligit Apollini dicatum . *Idem ibid.* Siderum signum , ex eodem . Signa prægratia : Aeria , siue sidera simulacra . Cæpit & in grande marmor formare colossos .

Epith. Marmoreus , grandis , altus , sidereus , ærius , Romanus , Thodius , Olympius . &c.

COLVBER . *V. serpent.*

COLUMBA .

Avis nota , quæ alba Veneri dicebatur , forsitan ob fecunditatem . Hæc felix augurium designare dicitur ab *Homero* : vel si columbæ Noënis , vel si columbæ Argonauticæ memineris . Olim columbas in Dodonei Iouis templo responsa dedisse commenti fuere veteres . *V. Dodone.* Alia est quoque causa cur Venus columbis fuerit delectata : vnde illas veteres eidem consecrarint . Venus , & Cupido cum quodam tempore delectationis , ac voluptatis causa in quosdam campos descendissent , puerilli sibi gemmantes flores collegisset : quorum Cupido adiutus mobilitate pennarum numero prope matrem superabat . Verum Peristera Nympha quædam subito occurrit , & adiuuando Venerem superiorem fecit ; quam tamen indignatus Cupido mutauit in auem , quæ à Græcis Peristera vocatur , nobis autem columba sonat : sed poenam honor minuit : illam enim Venus consolata , in tutelam recepit suam , curruq ; addixit .

Chæonis ales . *Ouis* l. 2. de arr. à Chæonia Epitri reginula , in qua ingens harum est multitudo , quæ glandibus vescuntur : hæc siluestres palumbes nuncupantur . Chæonia volucres ; ex *Virg.* Cythereia ales . *Sil. Ital.* 3. à Venere Cytherea . Dilectæ Veneri volucres . *Idem ibid.* 4. Chæonis avis . *Pont.*

Idalix volucres: Qualiter Italix volucres, vbi mollia frangunt Nubila iam longum, celsiq; domoque gregat. *Stat. t. Achil. & s. Thib. Veneris volucres.* — volucrumque parens Cythereia melle. *Idem 4. Thib. & Prop. 3. eleg. 2. Dionæ aues.* *Stat. 7. Thib. & Veneris,* quæ etiam Dionæ dicta. Gnidix volucres. *Pent. Veneris aues.* *Virg. 6. AEn. Ales Veneris.* *Pent. Dilecta Veneri.*

Pyrallis, species est columbæ, quæ alio modo gigifera dici potest, nempe quæ tritico pasitur. Thibæ columbæ. *Ouid. 1. t. met. & Thibæ* Bœotix oppido, vbi ingens copia. *Expers fellis,* nam felle columbam præter cæteras aues carere, est sanè commune omnium axioma. Accipitrem metuens trepidantibus alis. Vrg; columba suo madefactus sanguine plumis, Horret adhuc, audiosq; timet, quibus hæserat vngues.

Nuncia pacis auis. Nuncia diluvij iam decrefctus aquarum Gurgite, &c. — columbæ, Quas odium nullum, nec felle inquinat ardor. Turba columbarum modò prouolat, & modò misceat Certatim rauco mutua rostra sono. Sic ut vbi mites aquilam videre columbæ Nare per aeris tractus, nec pinguia rura, &c.

Epith. Inbellis, timida, æria, blanda, celer, trepida, simplex, Thibæa, ab oppido Bœotix vbi frequens columbarum copia, dodonea V. dodone, domestica ales, niua volucris.

Columbus. Columbæ maritus, Vir: Oscula dans cupido blanda columba viro. Qualis Chaonig deuinctus amore maritæ Nescit amans volucris fallere iura suæ. *Pent. An magnis vt sumpris illius filia pennis Extremos aleis in turribus egerit annos.* *Ouid. 4. met. Chaonius ales.*

Palumbes, & Palumbus. Columbæ pullus, qui Papii, & Columbus etiam dicitur. Palumbus torquatus? *Mart. & torque, quo collum amittitur, & cingitur.* Hinc

COLVMBARIVM.

Vel focus ipse, in quo columbæ omnes inorantur, vel loculamentum singulis columbarum paribus deputatum: *Varroni.*

Aspexis, vt veniant ad candida tecta columbæ Accipiat nullas, formida turris aues. *Ouid. 1. trist. & Quasq; colat turres Chaonis ales habet.* *Idem 2. de art.*

Continuò linguunt arua vndique, & ardua pinis. Tecta petunt, celeresq; cauis se turribus abdunt. Sonantq; turres plausibus columbarum. *Mart. 3. epig. 57. v. scazon. Alæ turres.* *Ouid. 4. met. Tectum, figur.* — pars alæ volatua Tecta petit, pars montanis caua saxa latebris Exquiri, &c. Non ahrer, quàm cum sublime è turre columbæ Conspexere procul passis halæ æthoræ luere infestum. Murmur apicantes niuæ dant turre columbæ — molles vbi reddunt ora columbæ. *Iuven. 3.*

Vel sunt foramina in naui lateribus, per quæ remi promicant similia lateribus, nidisq; columbarum. *V. Naui partes.*

Vel foramina, per quæ aqua tympano excepta effluit: Vel cubilia astrictum, vel tignorum, vbi sedent asseres. *Vitr.*

COLVMNA.

Seyfos: Græcum vocabulum: Saxa columnæ. Columnen: columnen impulsum labet. *Sen. in Herc. fur. Firmamen domus: Vnicum lapæ domus firmam. n. idest: columnen, metaph. Aud. Columella,* nempe columna parua.

Columna fructilis. *Vip. & Mart.* pluribus saxis constructa opere cæmentitio, lateritio, aut lapideo, cui opponitur: Columna solida, quam dicimus, *Inuena, rura d'ou perçie.*

Regia Solis erat sublimior alta columnis. Celsis suggesta theatra columnis. Fulta columnis Edes. Templum centum sublime columnis.

Vmbrosi fordes Pompeia columnis Porticus — Surgentes ære columnæ. Fundamenta locant alij, immo nescis; colinas Rupibus excidit.

Plurimus olim apud veteres columnarum. — vsus præsertim apud Romanos, postquam rerum potius sunt: nam ex Ægypto, & Grecia, ex Africa, alijsq; partibus illas curabant advectandas ad ornatum ædium. Hinc *Iuven. fur. 7. Parre alia longis Numidarum fulva columnis suspata, & algentem rapiat cænatio solem.* Columnas vltima recisat Africa. *Horat.*

Epith. Sublimis, rigida, celsa, firma, solida, ardua, lonza, teres, ferrea, ferrata, ærea, marmorea, &c. Striata columna: quæ canalibus ab imo ad caput deductis incisa est.

(columnæ partes.)

Seylobata. *Vitr.* est quod columnis subfistitur pro fulcramento. Basis: ipsa spiræ, quæ scapo subijcitur, quæq; stylobatæ supponitur: & in hac basi honores inferibis solebant eorum, in quorum honorem statum basi superimpositæ erigebantur: basis citram non tam columnæ, quàm statux quoque fundamentum est.

Spira. *Vitr.* basis columnæ totius vnus, aut duorum: Abacus. *Idem.* quadra videret quasi lamina columnæ subiecta sessioni habilis.

Scapus. *Vitr.* est ipsa columna perpendiculariter basi insilens; Lapis oblongus perpetuus. Scapus igitur est veluti corpus columnæ, supra quem capitulum surgit: & hoc Epistylum dicitur *Vitr.* modulus, vulgò *Capitello*, infra scapum spiræ, eaque inferior stylobatæ. Torus, siue torulus, columnæ crassior torques, & tertior.

Voluta. *Vitr.* quod propendet in capitulo circuitu torulis ad modum, aut cincinni crispata Pulvinus: pars inter abacum, & echinum, vnde volux dependet.

Astragalus: torulus veluti torques, qui bacis plerumque scalpitur. Hypotrachelum: scapi pars sub astragalo: Denticulus: Fæstia epistylj ad denarium imaginem interfecta.

Cymarium. *Vitr.* Vnda: Lyfis; quod sit sinuosa in modum vnde: Sinu. *Plin.* in summis coronis pa: obtusior nassi caprarum instar, Italæ gulam rectam nuncupant.

Zophorus, veluti pictus baltheus, hic quo metopæ, & figuræ exculpuntur, *Fregio dell' architrave, & c. anno.* Metopæ: intertignum est illud interuallum inter triglyphos, & denticulos, quod vel purum relinquunt, vel ornatur laticibus sculptis combes, taurorum capribus, vitiis, æcun-

teuinctis, & lemniscis.

Triglyphi, tribus constant sulcis, & tignorum proiecturas ad decorem vestiunt, eorumque fides est in zophoris. Guttur, quæ triglyphus subdimplet ad inuerti tridubius speciem. *Encarpa*, implexus florum, frondum; vulgò *Festoni*.

Striæ, eminalæ, & exuberantes in striatis columnis partes strijs superiores, porro striæ multiplices sunt, aut rectæ, aut helices in modum conuoluitæ, seu scandiles, vt in rotulari cochlea videre licet. Exemplum habes in columnis æneis sepulcrum Principis Apostolorum Romæ exornantibus. Striges; Caniculi, caui canaliculi sunt columnæ striatæ inter strias subdidentes, & euacuati, quod strigilum more sulcatæ sint. Coronæ, siue Coronides, siue Coronices, vulgò *Cornici*. De cæteris consule *Vitruvium*.

Columnæ insignes.

Triumphales columnæ Romæ fuerunt, de quibus *Plin. lib. 34. cap. 5. §. 6. 7. & Val. Max.*

Columnæ Herculis, sic dicte, quod erebatur, ipse colibus diremptis, qui in Hispania sunt, & Africa; Abyla, scilicet, & Calpe, nominatis in Mediterraneo Oceanum intromissæ. V. *Abyla; Calpe*.

Columnæ sepulcrales, dici possunt, quæ pro maufoleis, aliquibus erigebantur, vt videre nunc est Romæ binas superstites, Traianam, scilicet, quæ centum quadraginta cubitorum altitudinis illi defuncto ab adoptato in imperium Adriano fuit in foro, quod ab eodem Traiano nomen fumpsit, erecta; in qua exactissimè res ab ipso Principe gestæ incisæ visuntur adhuc, vel iconibus etiam ab antiquitatum studiosis inde extractis, & Antonianam eiusdem facinorosis ibidem insculptis: in quarum superiore basi statuerunt eorumdem Imperatorum fuerant erectæ, in quibus eorum cineres asseruabantur. Has nunc expurgatis prophanis tribus Diui Petri, ac Diui Pauli statuis æreis decoratæ fuerunt à Syxto V. Pontif. Maxim. Antea, etiam Cæsari à plebe solida columna lapidis Numidici viginti pedes alta constituta fuerat in foro, in qua inscriptum. PARENTI PATRIÆ: apud quam (vt inquit *Suetonius in J. Cæs.*) sacrificare, vota suscipere, controversias quasdam interposito per Cæsarem iurreiurando distrabere consuevit aliquandiu: donec per Dotabellam Consulē ea columna fuit delecta.

COMA.

Quam olim excedentes ex Ephebis (illam enim pueri alebant) deontiam tanquam primitias Phœbo consecrabant, vt de Nerone *Suet.* Nam plurimi Delphos profecti, eidem Apollini: Æsculapio alijs alijs fluiijs patrijs, aquæ hunc honorem tribuebant, vt alimoniz parenti, vitæq; conseruatrici, ex *Lucian.* Et Pausania in Atticis, quæ refert Peleum Sperchio flumini pro felici Achillis filij à Triâ redituo crimem vouisse. Apud *Aegæos*, teste *Hærodoti lib. 1.* cum per legem statutum esset, vt comam alerent ob quandam victoriam, quam ex illis retulere Lacedæmonij;

alia lege condita, se dedouerunt, nè priuè comam alerent, neque mulieres aurum ferrent, quam Thyreas recuperassent, è diuerso legem rulerit Lacedæmonij, vt in postremo comari cissent, cum ante hac non fuissent Babylonij, eodem recte, capita comata micris redimibant. *Legge Alex. ab Alex. Gernul. d. lib. 5. cap. 18. plura de comæ referent, & alibi. V. infra pueri.*

Cæsareis. V. *sub loco Libertas comæ. Claud. 1. de. rapt. Crines. V. sub loco. Corona capitis. Orbis comarū. Mart. 2. epig. 66. comæ coronam intelligit. Mihi flauentes diriguere comæ. Ambrosii. que comæ diuinum vertice odorem spirauere. Virg. Erat in niueo pulchra eolore coma. Ouid. nempe canities. Gaudet laudatis ire superba comis. Dederatque comam diffundere ventis. Pars aderat comæ arte, manuq; comis. Ouid. 1. fast. Formosæ periere comæ, quas veller Apollo, Quas veller capiti Bacchus inesse suo. — leuibz proicebat auris Indociles errare comas. Crinem deponit: idest condetur. Iuv. 3.*

Iubæ metaph. Dumq; decent facie lactea colla iubæ. *Mart. 1. epig. 32.*

Coma adoptiua adsciticia galericulum subelle capillamentum *Tert. à pfectio*: quia olim etiam vtebantur, vt nunc inoleuit apud multos: vnde *Mart. 5. epig. 69.* Arctoa de genere comam tibi Lesbica misi: deinde flauam: qua iupæ, meretricisq; gaudebant: At matronæ nigra. Huc etiam videtur alludere, quod dixit *Ouid.* Nunc tibi capiuos mittit Germania crines, 1. eleg. 14. Ficti capilli: Mentiris fictos vngueto, Phœbe, capillos. *Mart. 6. epig. 57.* Nec etiam coma vtebantur, sed pictura ad capillos mentiendo, & ex alios nigros faciendo, vt modò etiam apud nonnullos in more est: vnde *idem Mart. Bidem.* Et regitur pictus fordidæ calua comis. Suggestu comæ, pro illo quod olim dicebatur vulgò (*confesso*) nunc autem diffuertum *Strab. fil.* Frontis honor. V. *Frons.* Vbi multa. Altrum caput adificat. *Iuuen. 6.* — tot adhuc compagibus altum Ædificat caput, &c. nempe tot ordinibus capitis comam exaggerat.

Epith. Prolixa, decora, flexilis, splendida, eulta, pexa, ambrosia, ornata, Ganimedæa, aurea pectine læuis (idest) nitida plurima, mollis. Hinc

COMATVS.

Capillatus. *Mart.* Qui plurima pendet cæsaries. Compus crinibus: Crinitus. V. *Crinis.*

COMES.

Sodalis. Socius. Conscius arbitri. Arbitri sce-leris alieni. *Sen. in Herc. fur.* idest comes ad malum. Sarelles principis. *Iuv. cap. 4.* Satyrice dictum cum Sarelles dicantur, qui comitantur principem fed ad reorum animaduersionem Comitatus vulgò (*accompagnato*) associatus Sociatus. Et mea sit culto Seia cliente siuequens: *Mart. 9. 23.* nempe stipetur mea sella curulis multis clientibus, qui me ad Capitolium comitentur. S.ripatus: multa stipante cæteris. *Virg.* circumfususque Sateiles, idest comites, stipatores.

COMITATVS, us.

Fidum comitum agmen. *Ouid. 3. met.* Comitum turba. *idem 6. met.* Turba sodalium. Manus fida socij; fideles. *Ouid. 1. trist. 4.* Officium populi vix capiente domo. *idem 4. de Pont.* 4. cum Princeps à plerisque domum deducitur honoris causa. Obferuata sequi vestigia. Cetera sodalium. *V. Senec.* Comitum longissimus ordio. *Iun. 3.*

COMETE, es.

Sive Cometa. Comete verò non sunt stellæ: sed ex eorum materia visu viscosi, & lenti halitus commixti, qui tandem, & motu, & siderum radijs incenduntur. Tanta autem copia fumi attrahitur, vt moles velut montem vnus, aut duorum miliarium equans sufficiat multorum dierum incendio, & præbeat flammam aliquot climatibus conspicuendam. Hi verò recte *Catepore*, prænuncij sunt magnarum plerumque calamitatum; quibus tamen non esse credendum quoniam eorum carmine probauit *Valentinus Pasqualis Vtinerfis* familiaris meus. De formis illorum *V. Plin. lib. 2. cap. 25.*

Crinita stella. *Cic.* Sanguineo crine comantia signa. Stella facem ducens. *Virg. 2. Æn.* Sanguineo crine munitas aëther. Lumenque flamma tristique luctifera gerens. *Sen. in Oedip.* Stella longa semitam flamma trahens. *Idem in Troad.* Sidus trahens atrum limitem. *Idem in Thest.*

Stella comans. *Ouid. lib. 15. met.* In sidus vertere nouum, stellamque comantem de Cæsare loquitur, post cuius mortem comete Romæ visus est prægrandis, quo regnorum mutatio portendebatur: vnde *Lucan.* Mutantem regna cometem: & *Stat. 1. Theb.* — muent quæ sceptrum cometa in hac nostra ætate sceptrum plurima mutata legimus: vel si Baraorum, Lusitanæ, Catalanæ, & Angliæ memoria occurrat.

Vidimus cælo iubar Ardens cometam pandere infestam faciem, Qua plaustra tardus noctis ætheria vice Regit Bootes frigido Arctoo rigens. *Sen. in Oedip.* semper autem à septentrione comete videntur apparere: vt qui mihi visus est sub anno 1618. cum Narniæ degeret. Qui summi numinis iram Nunciat, &c. Stella micans gentibus clades nouas minatur. Conscius ingentis mali. Flammiferumq; trahens spaciofo limite crimem — nec diu toties arserit comete.

Liquida si quando nocte comete Sanguinel lugubre rubent, &c. exhalatione enim calida, & pingui ad supremam aeris regionem eleuata, generatur comete: Immo potius, vt nonnullis placet, ad sphaeram vsque Saturni, vel etiam ad stellarum fixarum orbem ascendisse aliquando cometas certissimis demonstrationibus hodie per recentiores astronomos probatur. *V. Compendium de tribus Cælis, æthere, sideris, & æthereo apud Petrum de Valle.*

Regnorum euerfor rubuit lethale cometes Crinis timendi sideris. *Lucan.* Crine vt flammifero terror sera regna cometes, Sanguineum spargens ignem. — vomit atra rubentes Fax cælo radios, & fæua luce coruscum Scintillat sidus, terrisque extrema minatur — augurium qualis laturus in orbem Præcepit sanguineo delatatur igne cometes Prodigiale rubens,

non istum nauica turo, Non impune vident populi: sed crine minaci Nunciat, aut ratibus ventos, aut vrbibus hostes.

Et nunquam cælo spectatum impune cometem, Qui primum rosco Phœbi prolatus ad occu, Quo micat astringere senior cum coniuge Nepheus: Inde Lyconia paulatim expulsi ad Arcto Crine vago Gerici fœdauit sidera plaustris, Donec in exiguam moriens vaneferet ignem: descript.

Exitalem micans fax dira comete — qualis ab æthere tristis Nuncius imperij solet apparere cometa. Ventorum quoque certa habuit tibi signa comete: Illi etiam belli motus, feræque arma minantur, Magnorum, & clades populorum, & funera Regum, &c.

Sub Neronis principatu cometa sex mensibus cōspectus fuit. *Sen. in Octau.* meminit, & *Suet. in Nerone 36.* stellam crinitam appellat; de qua hæc *Plin.* cometas Græci vocant, nostri crinitas, horrentes crine sanguineo, & comarum modo in vertice hispida. Terrificum magna ex parte fidas, ac non leuiter pium, vt ciuili motu Octauio Consule; iterumque Pompeij, & Cæsaris bello: in nostro verò quo circa veneficium, quo Claudius Cæsar imperium reliquit Domitio Neroni, ac deinde principatu eius assiduum, propè, ac fæuum: hæc *Plinius*. Frequentes quidem visi sunt sub iustis temporibus comete, nam & sub Claudio, & sub Nerone, & sub Vespasiano crinitas stellæ visæ fuisse meminit *Suetonius*. *V. Hyades, & ibi Mæcæ.*

Epith. Dirus, sanguineus, fatalis, præcep, fulgens, flammans, lucens, horrificus, rubicundus, ignifer, clarus, rubescens.

COMMEATVS.

Est Apparatus ciborum, armorum, & huiusmodi pro copiarum necessitate, siue viatorum. Sarcina æ, est utensilium apparatus, & totum quæ ad cultum, & vsum spectant: Vnde milites cum castra mouere volunt, fartinas colligere dicuntur. Sarciniculæ, arum.

COMMODITAS.

Vtilitas: hunc tamen vtilitas populi, &c. mouet. *Ouid.* oportet unitas: emolumentum apud profanos. Commodum: fructus: processus. *Ouid. 4. trist. 5.* Prospera fortuna. *Idem ibidem eleg. 4.* Multaq; præterea manifesta signa fauoris, Pectoribus teneo non abitura mei: *Idem 5.* Bonum, & bona: At nunc succincti quæ sunt bona discite libelli. *Ador. 2. epig. 1.* Prouentus, us.

Epith. Publica, summa vtilitas.

COMOEDIA.

De qua omni luculentissime *Scal. in lib. de Poet.* Dicta comoedia quasi conuenticula rusticorum. Est autè verè comoedia priuata, ciuilique fortunæ sine periculo vitæ comprehensio. Fabula secundum *Donatum*, diuersa instituta continens affectu ciuili, ac priuatorum. Hæc autè agebatur in ludis scenicis; in Theatris scilicet ad rem hanc accommodis. A Græcis ad Romanos fuit traducta comoedia; cuius alia dicebatur togata, quæ fiebat de vilibus personis; sic enim *Scalig.* *veru ad Iun. sat. 1.* Tria sunt, inquit, genera comoediarum: Togata ex factis vilium personarum: Prætestata

cx

ex factis nobilium : Palliata ex factis quidem nobilium personarum, sed Græcarum : sic palliata ad Græcos ; togata, & prætextata ad Romanos pertinebat. Qui vero in comœdijs componendis olim insignes fuere, hi passim recensentur. Plautus Terentius. *V. suo loco.* Cæcilius, cui Volcatius Sedigitus inter Latine comœdiæ scriptores principatum tribuit: illud autem comœdiæ non exstant, nisi tantum fragmenta aliquot. Horatius ita eum cum Terentio confert, ut illum grauiate, hunc arte superiorem faciat: Vincere Cæcilius grauiate Terentium arte. Menander apud Græcos. *V. suo loco.* Epicharmus, poeta fuit Syracusanus, comœdiarum scriptor, cuius meminit *Hor. 2. Epist.* Plautus ad exemplar Siculi propterea Epicharmi. Cratinus Atheniæ, sis Callimedis filius veteris comœdiæ poeta, fabulas 21. scripsit, victorias nouem reportauit. *Suid. & Aristoph.* meminit *Horatius.* Nec non alij. *V. Theatrum, ubi multa.* Sunt autem qui putant, primos Siculos Comœdiæ inuentores fuisse. Porro ad Comœdiam spectat Diuerbium, vulgo Intermedio, quod aliquando singulis actibus interponitur, & hoc exodium dicitur. *Im. sat. 3.* Tandemq; redit ad pulpita notum Exodium, cū &c. dicuntur etiam mimi; quod in fine fabularum mimi risum mouebant salibus, & facetijs quæ exodia dicta sunt.

Comica parerga à græco nomine Parergon. nempe diuerbia quæ comœdijs interferuntur ad exhilarandos spectantium animos. Exodica actio. Exodici mimi. Exodici gestus, &c. *ex Iunon. 6.*

Proscenia: Et veteres inuent proscenia ludi. *Virg. 2. Georg.* Drama, sive Dramaticum opus. Actus. Scena: Persona, sunt partes, quibus illa agitur. Scena viget, studijque fauor distantibus ardet Cūque tribus resonant terna theatra foris. *Ouid. 3. trist. 22.* Musa leuiss cum focco. *Idem 4. de Pont. 16.* Soccus enim propriè ad comœdiam, ut corthurnus ad tragœdiam spectabat. Sales Menandri librorum. *Propert. 3. eleg. 19.* Gestatio fabulæ. *Mart. 5. epig. 21.* Scenica adulteria. *Ouid. 2. trist. 1.* sunt enim ferè materia comœdiarum. Artifices lateris, scenæ spectacula amantur. *Idem 3. de art. Mimus:* agens pro re acta. Histrion: fig. Histrion dum molli, scenica voce canit. *Pontan.* Mimi obscena iocantes. *Ouid. 2. trist. 1.* Mimi imitantes turpia. *ibid.* Tibicen; fig. sumitur pro ipsa comœdia, nam in his tibicines adhibebantur, ut tituli comœdiarum Terentianarum indicant: Nunc tibicinibus, nunc est gauisus tragœdis. *Hor. epist. 2. lib. Hinc*

COMOEDVS.

Qui comœdias agit. Dulce decus scenæ. *Mart. 9. epig. 39.* Ludorum fama. Plautus, deliciae quæ theatrij ex eodem. Actor: Scenicus. *Mart. ibid. vidi. sup.* & sola tantum scenicus arte furor.

Togatarius, dicebatur comicus fabule togatæ. *Suor.* Actor secundarius: nempe actor secundarum. *Cr.* Tertiarus, idest tertiarum actor. *Val. Max.* Tibicen: nam in comœdijs tibis dextris, sinistrisve actitabatur, ut in *Terentio*. Choragus, qui in comœdia partes distribu-

agendas comœdis. *V. Chorus, Monitor.* *Esq.* qui in scena verba suggerit. Atellanus, qui ludos Atellanos argumento ioculari edat; Scenicus dicitur. *Cr.* Pantomimus. *Sen.* qui fractio corporis motu, turpique peticulatione quasvis actiones representat. *V. Hystro.*

COMVM.

Gallix Cisalpinæ vrbs iuxta Larium lacum, qui ab vrbe Comacenus etiam dicitur. Medicis primū fuit colonia trans Padum: sed aucta est postea à Scipione, Pompeo, & Cæfare; ex quo tempore Nouum Comum appellata.

Nouocomum: Comi noui monia: Larium oppid. antonomasti. *Lari decus. V. Larini.*

COMPES, dis.

Et potius numero multitudinis Compedes; in quibus olim serui improbi, & noxii ad ergastula damnati faciebant opus; ut damnati ad tiremes modò conuectent. Si tamen liberate donabantur, compedes, & catenas sacrabant Saturno, qui toto anno laneo vinculo ligatus ad diem sibi festum, idest mense Decembri soluebatur: quin & serui in Saturnalibus dominabantur; *ex Mart. 2. 29. & Farnasus.*

Vincula pedum. *Tib. 2. eleg. 6.* Ferrea vincula pedum. Crurum vincula ferrea, vel lignea. *Neruus.* *Plaut.* Vinculi genus, quo ceruices, & pedes compediuntur. *Numell.* *Idem.* vinculum eiusmodi. *V. Carcer.* Orbis compedes. *Claud. Sed neque compedibus, nec me compesce catenis.* *Ouid. epist. 19.*

Catenæ crurum. *Tib. 2. eleg. 7.* Ferrum, figur. Spes etiam valida solatur compede vinculum, Crura sonant ferro: sed canit inter opus. *Andem.* Vincito neruo, ac compedibus. *Leg. Rom.* neruum inquit *Festus*, appellamus ferreum vinculum, quo pedes impediuntur.

Pedicæ. *Lin.* Cippus. *Cæsar.* est lignum bipatens, in quo fontium pedes includuntur. Catenæ. *V. suo loco: & Panarum genera.*

Epith. Ferrea, rigida, arcta, perdura, valida, feruilis, adamantæa, &c.

COMPTVS.

Ornatus, exornatus, veste nitens. — Tanti est quærendi cura decoris. Ornamentum. *V. suo loco.* Compositus crines, crinibus: capillis, capillis. Comatus. *V. Coma.* Ornari. Componi. Comi. Comens. ornans. exornans. Quæ crimen compunct. Tot premit ordinibus tot adhuc compagibus altum Edificat caput. — *Im.* Epith. Conatus ingens, validus.

CONATVS, us.

Tentamen. *Stat. 4. silu. 2.* Vitium labor. *Virg. 11. Æn.* Vigor. *Stat. 5. silu. 2.* Vires: Nisus, us. *Virg. 11. Æn.* Conamen: Molimen. *Vida 1. hymn.* Viribus enixus: Magno tentare molimine. Aggressus: Fatale aggressi sacro auellere templo Palladium. *Virg. 2. Æn.* — in medijs conatibus ægri Succidimus, non lingua valet, non corpore vires, &c. Et fragilis valido conamine soluitur enfus, &c.

Epith. molimen magnum.

CONCENTVS.

Harmonia. Harmonici sonus, somitus. Dulcedo lyrae

lyre: Scraminum dulcedo. *Ouid. 11. met.* Sontus dulcedine captus & sentit varios — Concor- dare modos. *Idem 10. met. V. Musica.* Cantus.

CONCEPTVS.

Quem vulgo *Concerto* nuncupamus.

Penetratilis mentis. *Claud. 1. de rap.* Sensus animi: Curatum secreta: *Claud. ibidem.* Effata mentis: *Mascul. 1. ed. 7.* Fortis mentis. *Idem.* Consulta- mentis. *Idem.* Pignora mentis, animi, &c. Men- te satus sensus: Interni fortis.

CONCILIUM.

Conuentus, us: Synodus, g.f. Conciliumque vocat Diuum pater, atque hominum Rex. *Virg.* Concio, Comititia, de quibus varij scripsere. *Lege Responsum. & P. Muratum.* At Iouis imperio rapidi super arria cæli Lectus concilio Diuum conuenere ordo Interiore polo. *Stat. 1. Theb.* Conciliumque vocat; tenuit mora nulla vocatos. *Ouid. 1. met.* Hinc

Comitium; locus, in quo fiebant comitia, seu concilia. Ergo ubi marmoreo superi sedere receit. *Ouid. 1. met.* Cessior ipse loco, sceproque innixus eburno. *Idem.* Curia: Senatus, qui non tantum personas, sed etiam locum, in quo fiebat Senatus, significat.

CONCHA.

Omnis testa dicitur, sed tamen illam dicimus, quæ leuiorem habet, ac politiorem testam: ostrea enim aspiorem: cochlea verò testudinum, limacum, & huiusmodi. Hæ Veneri dicata dicitur, quod illam est spuma maris natam in litus detulerit. De conchis *Athenaus lib. 1. in principis. & in 3. meminit.* Peloridas nuncupari à Peloro Siciliæ promontorio, quas tamen viles appellat, ad quod alludit, quod inquit *Mart. 6. epig. 11.* Tu Lucrina voras, me pascit aquosa Peloris: nempe flaccida concha, & sine callo. Reicit etiam ipse *Athenaus:* Mæni- des appellari, easdemque in Lipara insula reperiri. Sunt etiam in conchis, purpure, buccina, chama, peccines, solenesque, ceryceque.

Margarita. nam ex concha, & conchylio nascitur, quæ etiam: Vnio. *V. suo loco.* Conchylium, vulgo *Madrepereia;* horum varia genera reperies apud *Athen. lib. 3. pag. 64.* Bacca maris. Conchea gemma. Testa gemmifera. Et venit è rubro concha Erycina mari. *Prop.*

Veneræ conchæ. Iulius Cæs. Veneri genitrici dicauit thoracem, quem ex Britannicis margaritis fieri voluit. Preterea duæ conchæ, quæ nauem à Perianthro missam, vt nobiles aliqui pueri euitarentur, retinuerunt, in Veneris Gnidie templo colebantur: sic: Gnidia concha. Leuior ò conchis Galle Cytheriacis, idest mollior. *Ouid. Mart.*

Testa: Gentes, quæ duro clauduntur tegmine, testæ: Leues curuo cernuntur litore conchæ. Testa æquorea: Quæ serpunt ponto, cum Luna impleuerit orbem. Fama refert, proprio plena pinguescere recto: Sed cum multiuagæ decrescent cornua Lunæ Diminui graciles: tali sunt lege conchæ: descrip-

Epith. Vilis, marina, tenuis, æquorea, spumans, testacea. Leuis, leuior (idest) nitens, assiduo æquore trita. *Ouid. Coz.*

CONCORDIA Dea.

Sic dicta, quæ daret concordiam, ab antiquis culta, sed in primis à Romanis, qui & eius diuersa templa habuere. Primam ædam propter secessionem militarem M. Furii Camillus Dicator V. in Capitolio vovit, & extruxit; in ea parte, quæ ad forum, & comitium spectabat: & in hoc templo Senaculum erat, ubi magistratus cum senioribus deliberabat. Alteram Flavius Scriba Appij cæd. Anno Libertini patre gentis, qui dies fastus publicauit, æream locit in Græcofassi, quæ tunc supra Comitium erat, inciditque in tabula ærea. eam ædem 304. annis post Capitolinam dedicatam tradunt, ex quo apparet ædem illam Concordiæ Capitolinam fuisse eam, quam iuxta templum Iunonis Monetæ Camillus vouerat, de qua *Ouid. inf.* Tertiam vovit L. Manlius Prætor propter seditionem militarem in Gallia. *V. Livium lib. 22. & 23.* Quarta fuit in foro Romano ab Opimio edificata, nisi eadem sit, quæ in Græcofassi structa fuerat. Quinta à Liua Augusta, & à Tiberio dicata. *Lege Sueton.* Huic in sacrificio mitior hostia immolabatur, vt *Sen. in Med.* testatur. *V. inferius.* In tutela Concordiæ ciconia fuit, vel vt alij, cornix. *Polis. ex Alian. & Numismatis.* In nuptijs, *Alianus* inquit, olim veteres audio, post hymenæum inuocare solitos cornicem fuisse, hocque Concordiæ signum: dare ijs, qui liberum querendorum causâ conuenissent: Sed etiam apud antiquos matæpunica Concordiam significabant, vt Hebræorum scriptores interpretantur in vestibus Sacerdotalibus. Effingebatur autem hæc Dextera craterem tenens, & laua nunc cornucopiam, nunc sceperum; ex quo fructus exire videbantur: Nec non duabus imaginibus dextram dextræ iungentibus, *Aristides* multa de Concordia Dea agit in oratione Rhodiensibus habita.

Et asperi Martis sanguineas quæ cohibet manus, Quæ dat belligeris fœdera gentibus, Et cornu retinet diuite copiam Donetur tenera mitior hostia: *v. Asclepiad. Sen. in Med.*

Appias: Non istas lites Appias ipsa probat. *Ouid. 2. de rem. forsitam, quod ab Appij scriba fuerit æde culta, vt sup. in Hist.* Appiades Dæx. *Idem 3. de art.* Templaque fecisti quam colis ipse Dæx. *idem.* nam ædem Concordiæ à matre erectam Tiberius dedicauit: vt inuit etiam *Suet. in Tib.* Te quoque magnifica, Concordia, dedicat æde Liua, quam charo præstitit illa viro, *idem.* Candida te nuceo posuit lux proxima templo, Quæ fert sublimis alta Moneta gradus. *idem 1. fast.*

CONCORDIA.

Pax. *V. suo loco.* Mentes mentibus, atque animos animis connectere Regum. Passens tutas dulcis concordia mentes. Consensus. Nullis concordia rupta querelis. Vna quidem facies semper mens vna duobus: Vna quies, vnumque labor non pulcrior orbe Par fuerit toto. Sympathia, Græcum.

Epith. Concors, innocua, alma, dulcis, mitis, felix, candida.

CON-

CONCUBITVS, vs.

Sed quia delectat Veneris decerpere fructus.
Ouid. 3. de art. Opus Veneris: ex eodem: fin autem
in malam famas partem:

Lasciuia gaudia noctis. Idem 2. eleg. Ludus proter-
uæ noctis. Stat. Delicæ in molles tori. Pantan. Fur-
tius i hominum amores. Catull. 8. Veneris furta,
gaudia, &c. — cupidæ Veneris gaudia. Tib. 4.
eleg. 3. Accubitus: Somnus. V. juo loco. Et mihi
concubitus fama sepulta foret. Ouid. 7. epist.

CONCVBINA. V. Peller.

Iam non vulgari mihi consuetudine luncta ex
Hæro. 1. Blad. — Vxoris amori Prælatæ. ibid.

CONCVBIUM. V. Noctis paries.

CONCVPISCENTIA. V. Amor lasciuus.

CONCVRSVS. V. Turba.

CONDIMENTVM.

Gulæ irritamenta.

Embassima. Colum. Acetum ad intingenda obsonia
conditum. Intinctus, vs. Plin. Alliarum. V. Cibi-
rum genera.

Ad condimenta parantur (vt est apud Athen. lib. 4.)
Sesamum. Vna pasta. Fœniculum, anethum Si-
napi, laserpitium, laser, Coriandrum, cuminum,
sapa, Rhiz, Sesali, ruta, porrum & huiusmodi.
V. Herbarum genera. Origanum, acetum, oleum,
amygdalæ, allium, Serpyllum inter condimenta
recescuntur. Muria. V. Salsamentum.

CONFESSIO.

Illam scilicet intelligimus, qua apud Sacerdotem
nostra crimina decemus.

Esomologes, Græca vox apud D. Cyprian. Ter-
tullianum, & alios: Detectio culpe. Crimen
apertum: idest detectum. Fateri, confiteri non
negare crimen, culpam, delictum, &c.

CONFVSIO.

Chaos: indeclinab. Perturbatio: Turbatio rerum,
rerum turbo: Licet ipsa in turbine rerum luno
suos colles — Stat. 3. Theb. Correpq; mœnia
fundo Excitum, versasque solo super Inacha
tectæ Edificant turres, ac stagna in cæcula ver-
tam. ibidem.

CONIVRATIO.

Conspiratio. Cæcus belli. Stat. 4. Theb. Iuracq;
manus, depressoque fœdera noxæ. Corn. Sen.
Patriumque nefas. In nostram Gallia cædem
coniurata venit. Claud. 2. in Ruf. Iurataque pectora
Martis: idest in bellum coniurati pectora.
Stat. 4. Theb.

CONVBIUM. V. Nuptia.

CONIVX. V. Vxor: Maritus.

CONON. V. Mathematicus.

CONOPEVM. V. Lætus.

CONSGANGVINITAS. V. Cognatio.

CONSGANGVINEVS.

Cognatus, & Cognati. V. juo loco. Cognata pec-
toris. Ouid. 6. mer. ab ipsius fontibus orti: Eo-
dem prognati sanguine. Ab eodem stemmate
razum Ducunt. Ipsidem maioribus ortus. Eo-
dem sanguine narus, creatus, &c. Confores ge-
neris. Ouid. 4. 3. epist. Ille gradu propior sanguinis,
ille comes. ibidem. Iunctus: Priamoque Ante-
nora iunctum. Idem 13. mer.

Quos gens eadem iungit, atque idem stemma, ex-
demque propago. Eadem quos linea iungit

stemmatis. Genus amborum sündit se sanguine
ab vno. Huic genus à proavis ingens, clarumq;
paternæ Nomen erat virtutis. Turnus aus, ata-
uisque potens. Virg. Dum proavos, atavosque
refect, & nomina mille.

Epith. Senior, viua, inconfusus, depexus, verus,
&c.

CONSCIENTIA.

Quæ tria habet in se supplicia, verendum, pu-
dorem, ac supplicij metum. Quæ semper per-
uigil est. Siquæ mala suos exagitat, siquæ bona
consolatur.

Animus: Pulsi ex animo genitorq; pudorque Er-
metus. Stat. Theb. Secundus numinum fauor.
Sen. in Hipp. Mens religiosa. Scimuli piæ, vel ma-
le mentis. Diuini morsus animi. Conscie men-
tis pavor. Sen. in Hy. Animus culpa plenus:
Conscius est animus noxæ. Carnifex animi:
Carnifices habet occultos, & pectora mordent.
Quæ magis, atque magis torquet quàm verbe-
ra corda conscia noxarum, &c. Occulti conscia
facti mens &c. ex Iuven. 6. diri conscia facti mens
habet attonitos. Idem 13. Occultum quatientem
animo tortore flagellum. ibid. idest: reinorden-
te conscientia — Hæ sunt illæ furæ inferna-
les, quibus Orestes, Alcæmon & alij fuisse
agitari dicuntur à poetis. nempe à mala con-
scientia.

Noctæ, dieque suum gestare in pectore rethem.
Idem Iuven. 13. nam verus est testis conscientia
facti bona, vel mala.

Perpetua anxietas. ibidem.

Animi cruciatus, idest mala conscientia. ibidem.

Cura animi grauior. Morsus conscientie. ibidem.

CONSCIVS.

Ille dicitur, qui simul cum aliquo, vel secum bo-
ni, vel mali sciens est.

Conscius malè sibi licet Dimissus omne, quod
dubium putat, odie. Sen. in Oedip. Non inscius,
non nescius. Gnarus. Stat. 2. Theb. Nihil gna-
ra sui fuit corda. Qui scit: Sciens: Sciolus: Mei
sciens minister consilij. Sen. in Thest. Particeps
dæli consilij. Arbitræ, conscius.

CONSENSVS. V. Concordia.

CONSIDERATIO.

Mens: Dictaque mente notant. Ouid. 5. fast. Mens
indago: Mentisq; indagine causas Depren-
dunt. Vida. Mentis agitatio, ponderatio, per-
pensio. Multa mouent animo. Versant in
pectore. At pius Aeneas per noctem plurima
voluens. Virg.

CONSILIUM.

Sententia. Consultum: Responsum: Oraculum:
Vires consilij. Angrell. Montium: Auxilia
pectoris. Prop. 1. eleg. 1. Et vos, qui sero, lapsum
reuocatis amici Querite non fani pectoris au-
xilia. Consilij pondus. Consilio cautus sis bo-
ne Gallie reo. Quod modò non poterant vi-
res, non hinc ministrat: Nilque valent artus,
nisi quod dedit illa valere — locumque Quo
serere arcana aptum, atque euoluere curas In-
sidunt. Stat. 2. Theb.

Epith. Prudens, arcantum, prouidum: salubre,
utile, fidele, sapiens.

CON-

CONSILIARIUS.

Author. consilij. Consilij habitus non futilis author. *Virg. 4. Æn.* Quæ vegeto tibi consilij vis forent. *August.* Admissus consilij, arcamis, &c. Et Iouis arcanis Minos admissus. *Hor. 1. ad. 28.* Consilij sciens minister. *Seu. in Thes.* Arcani minister. Consilij particeps nci. Confiscus arcani. Arbitrator consilij. Consilij parens. Ingenio frueris qui propiore Dei; nempe Cæsaris. Nam tibi nascentes domini cognoscere curas: Et secreta ducis pectora nosse licet. *Mart. 5. epig. 5.* Auspiciam rerum molem vi mentis, & acri Consilio torquet Parthenopæus Atlas est in consilio matrona: *Iun. 6.* idest advocatur in consilium.

CONSOLATIO.

Solacium. V. suo loco. Multaque respondit timidum Solantia pectus. *Ovid. 11. met.* Duri solatia casus. Laborum vel mentis dulce leuamen. Auxilium nostris, spemque tulere malis. *Ovid. 4. Trist.* Sollicite linimen dulce fenectæ. Lenia formosa. Tu tamen exilij morsus & pectore nostro Fomentis speras cedere posse tuis. *Ovid. 1. Pæon.* Sic ego mente iacens, & acerbis Saucius ictu Admonitu corpori sortitor esse tuo. *Idem. C. Claud.* Et iam deficiens, sic ad tua verba reuii. Ut solet in fuso vena redire mero. *Ovid. 1. Pont. el. 4.* Qui merentia pectora mulcet. Hinc

CONSOLANS.

Qui luctum curasque leuat. Qui lenitur solando dolorem. Quique animos lenit, soluitque dolore. Qui corde dolorem pellit. Solans. Dans solatia menti; præbens lenimina curis. Non inquit, verbis cura leuanda mea est — addidit illis Hoc quoque lenimen, quo solo flexit amantem. *Ovid. 11. met.* Solantia verba. *Idem.*

CONSPICILIVM.

Cuius inuentum Æsculapio tribuitur ad aciem oculorum tuendam. Vitrum, fig. Vitreæ oculi, fig. Vitreæ lumina: Specillum: Ocularium specillum: Conspicilium inuerfum; quod omnia ostendit inuerfa. Conspicilium viride, quo videntur omnia esse viridia: est etiam triangulare quoddam specillum, nempe triangularis trahitæ, quo cuncta Iridis colore videntur.

Telescopium: est longa quædam fistula, ad cuius partes vtrinque extremas duo affiguntur contrarij obtutus conspiciat; unde nobis propinquiora videntur, quæ per se longinquiora: Galilei Florentini celeberrimi nostri temporis Mathematici studiosi dicunt inuentum; & hæc: Fistula optica. Tubulus opticus, siue Tubus opticus: Conspicilium tubulatum. Microscopium: quo parvula quæque nuntia observantur.

CONSTANS, & CONSTANTIA.

Pectus constans. Pœnan. Vis constans: *Mascul. 1. ad. 7.* In duris remanens rebus. *Ovid. 1. trist. 8.* Rara quidem est virtus, quam non fortuna gubernat. Quæ maneat stabilis, cum fugit illa, pede. *Ovid. 5. trist. 15.* Tenax propositi vir. *Hor. 3. ad. 3.* Siquis erit imaginis subnixus robore mentis. *Mori.* Vocibus Euander firmata mente parentis. *Ovid. 1. fast.* Firmus mentis: Mens inuicta, stabilis,

constans, &c. Robur inuictum: Inuiolabilis ades. *August.* Aduersis rerum innumerasilis vadis. *Hor. 1. epig. 2.* idest imperturbabilis, firmus constans. Propositiue tenax. *Ovid. 10. met.* Animi constantia. *Id. 11. met.* Immota virtus; ex *Iuven.*

Constans fides. Bemb. Immota virtus animi: Constans pietas. *Ovid. 4. de Pont. 12.* Efficace constanti profugum pietate tuendo, Ne sperata meam deserat aura ratem: Mens solida. *Hor. 3. ad. 3.* Non cuium ardor praua iubentium, Non vultus instantis tyranni Mente quatit solida nec Ausser. Nec fulminantis magna Iouis manus, Si fractus illabatur orbis Impavidum ferient ruinae. *Idem.* fortis.

CONSTANTINOPOLIS.

Quæ præse Byzantium à Pausania conditum. V. Byzantium. deinde à Constantino, qui ab vrbe Roma illuc imperium transtulit, exornauitque Constantinopolis dicta. In qua multa admodum sunt vetustatis monumenta, partim illic primam posita, partim Romæ illuc allata. Præcipua sunt: templum D. Sophiæ opus Iustiniani Imper. palatium Constantini: columna serpentina, & altera, quæ historiata nominatur: templum S. Lucæ Euangelistæ, cuius ossa illuc à Bithynia fuerant sub Constantio Constantini magni Fratrata: Nauale: Castrum nouum; colossus, Gyneceum; Hippodromus; Obelisci, & alia multa. Ambitus vrbs est 13. miliariorum. Clara olim vrbs non tam cernium numero, quàm Episcoporum, qui eam sanctimonia, doctrinaque reddiderunt insigniorem: nunc Othomanicæ sedes est tyrannidis.

Vrbs Byzantia. Mart. Sæpe ad Byzanti portas, & moenia vidit: Byzanti oræ. *P. Ang. Barg.* Thracia pacifero contigit arua pede. *Claud. in pref. 2. de rap. pr.* nam in Thracia vrbs est: Celsa qua Bosphorus aice Splendet, & Othrysijs Aliam discriminat oris. *Idem 1. in Rus.*

Illa illa est inagui de nomine Constantini dicta opibus Regum pulchrè exornata potenti Imperio, famaque ingens magnæ æmula Romæ. *Claud. Lege. Insepul Scythici epig. de Constantinopoli.*

CONSVL.

Vir supremum inter reliquos Rom. Reipublicæ magistratus ordinarios locum. Imperiumque post Reges abactos obtinens dicebatur: sic dictus à consulendo, vel quod alios consulerent, vel ab alijs consulerentur. Nemo tamen creabatur, nisi sibi prius per Quæsturam, Aedilitatem, & Præturam eo fecisset aditum; anno scilicet ætatis quadragesimo cedito. Quamvis Octavianus Augustus consulatum inierit anno vigesimo, id quiescenti vi factum, & contra leges patrias ostendunt *Suet. interpret.* Duo autem creabantur, perque annum integrum, nisi morte sublati, Rempublic administrabant. Patrij ceperunt esse: tum patritius vnus, plebeius alter: & aliquando ambo plebeij. Centuriatis comitijs creabantur, & designati ante mensem, Kal. Ian. consulatum inibant frequenti populo comitati in Capitolium ascendebant, quo præcedebant duodecim Lictores cum fascibus Hos aurea

autem sequenti anno confirmari nefas erat: iterum tamen Interpolitis decem annis creari poterat, minus tamen antiquior expectabatur: vnde sepius consularum gessisse potuit Marius, & alij. Horum insignia fuerunt Sella curulis regia, & eburnea, in qua vis dicebatur, trabea, seu purpurea praetexta, & lictores illis fasces cum securi praerferentes. Potestas autem maxima fuit, de qua V. Polybium lib. 6. illam exacte describentem. Exhibuerunt aliquando ludos, & grauiore virgente bello in consulari etiam prouincijs praefuerunt. Incuntes autem magistratum funoni hospite sacrificare solebant, & in templo Iouis Capitolini singuli singulos immolare boues. *Lege Res. de Antig. Rom.*

Decorus trabea. *Ouid. 2. fast.* Fasces insignis; monitus fasces: — cinctque superbis Fascibus, & patrias dabit infestisq; curules. *Claud. & Stat. 4. silu. 1.* Rector aulae Tarpeiae. *Mart. 7.* Omnia cesserunt Eunucho consule monstra. *Claud. in Entrop.* Trabeatus: Trabeata per vrbem Ostentatur anus. *Hadem.* Fasces, figur. Ebur, figur. Consularum signis cum premet altus ebur. *Ouid. 4. de Pont. 5.* nempe Consolarum, de quo inferius. Titulo ter consulis. *Iuuen. 11.* qui consularum ter gesserat. Functus titulo consulit. *Hadem.*

Consule iustitiam fasces, ipsaque litandum Prodigio. *Claud. 1. in Entrop.* Tertia Romulei fumant exordia fasces, Terque tuas ducat bellatrix Roma curules. *Id. de consular. &c.* nempe fellas. Succedant armis trabea tentoria Ilstor Ambiat, & Latice redeant ad signa securus. *Id.* Hinc **CONSULATVS.**

Ipsa Consulis dignitas, cuius ineundae (vt diximus) legitimus annus fuit quadragessimus tertius: Quam non obibat nisi prudentia, ac virtute singulari conspicuus post Quaeituram, Adilitatem, & Praeturam. Patriis tantum collata, cum plebeis, vt obseruauimus superius. Inter hunc autem magistratum, & Praeturam ad minimum biennij spatium interponebatur. Post consularum in aliquam prouinciam Proconsules legabantur.

Fasces, figur. Ebur curule, figur. Illa datos fasces commendat, eburque curule. *Ouid. 5. fast.* Purpura, figur. Latetis octonis accedit purpura fastis. *Stat. 4. silu. 1.* Bissen fasces: Bissenos cito me rogante fasces Det Stella bonus, annuatque Caesar. v. phaleuc. *Adur. 9. epigr. 43.* Postquam bisseis ingentem fasces annuum Rexerat, assero qui sacer orbe fuit. *Idem 7. 62.* nempe consularum gesserat.

Exultant reduces Augusto Consul fasces Cernis vt armorum proceres, legumq; potentes Patrios sumunt habitus, & more Gabino Discolor incedit legio, &c. *Claud. de 4. Consul.* vbi sequitur descriptionem initii dignitatis.

Trabea, figur. Iam trabeam Bellona gerit, parmamque remouit, Et galeam sacras humeris vectura curules. *Hadem.* Secures laurigeræ: Nec te laurigeras pudeat Gradine secures Pacata gestare manu. *Hadem.* Vrbis maiestas: Quam sua cum trabeis pariter repetatur, & vrbis Maiestas, &c. *Idem de 6. Consul.* Sintque trophæa tuas semper comitata secures.

Culmen Romani Senatus: Culmina Romani, maiestatemque Senatus. Et quibus exultat Gallia cerne viros. *Claud. de Conf. Atlant.* — nec fasces vllis Erigitur, plausiue petit clarescere vulgi. *Hadem.* Te quoque naturæ sacris, mundique vacante Emeritam priorem defudistisque remotum Iudæijs eadem rursus complexa potestas Euenit, & redūcem notis imponit habenis. Accedunt trabeæ, &c. de script. *Hadem.* Iam noui? Germani vestigia torquet annuum Consulibus, Ictique petant exordia menses. *Idem de Consul. Prob.*

Consulis imperium. *Virg. 6. æn.* Consulare munus: Consulis munus: Summus magistratus. *Suet.* Summus honos. *Pun. Sat. 1.* Sed cum summum honor finito computet anno. Romanæ scepra togæ. *Auguram.* Latæ curules. *Stat. 4. silu. 1.* Ostium, figur. pro purpura trabeæ limbum circumuente — da gaudia fastis Continua: hos numeros multo finis ambiat ostro: Prætexta, figur. properata tuæ manibus prætexta Mineruæ. *Hadem.*

Ter Latio, deciesque tulit labentibus annis Augustus fasces. *Stat. 4. silu. 1.* nempe fuit Cos. trigessimus: Curules, figur. Et totidem felix tibi Roma curules, Terque quaterque dabit, mecum altera secula condet. *Hadem.* Tertia nam Latio renouauerat purpura fasces. *Sila, Ital. 14.* de Marcello, nempe III. Consul.

CONSVS

Ira dictus secretorum confiliorum Deus, qui Neptunus fuit à prisca Romanis habitus, vocatusque equestris, vnde spectacula Consularia, fuisse dicta, quæ olim Circens, & Ludi magni, Romanique appellabantur. Hunc autem fuisse fabulati sunt, à quo Romulus de rapiendis Sabinis consilium acceperit. Qui cum cuiusdam Dei aram conditam sub terra inuenisset in Circo, ei Consilij nomen indidit, aramque ipsam reliquum tempus latere iussit, in equestribus vero certaminibus aperiri. *Dionys. Halicarn. lib. 1.* *Hoff.* Dedicarunt, inquit, & Romani Neptuno equestri templum, atque diem illum solemnem, quem Arcades Hippocratia, Consularia Romani vocant: idem constituere quod die apud Romanos ex consuetudine cessant ab operibus equi, & multi redimit floribus capita: hactenus ille. Sunt autem qui Consilium Dei distinguant à Neptuno, cui templum erectū, illi verò aram tantum subterraneam fuisse dicarum asserūt. In vndeclima Vrbis regione, nempe in Circo maximo ara Deo Conso constituitur. *Id. P. Videm.*

Cenea mureat proles Saturnia Consul. *Auson.* Consilij Deus, &c. Consilij nomen.

CONTAGIVM. V. Pestis.

CONTEMPLATOR.

Mirator rerum. *Ouid. 4. met.* Admirator; mediator Admirans: Obseruans. Obseruator; Animu contemplans, &c.

CONTEMPTVS, us.

Aspernatus, despectus, us. Abiectio, despectio; despicius, us. Vilitas oppressio.

CONTEMPTVS, 2, um.

Spretus, despectus, sordent tibi munera nostra. *Virg.* Aduersatus, aspernatus, calcatus pressus pro-

proculcatus, sub pedibus habitus, pedibus subiectus, &c. Abiectus, deiectus &c.

CONTENEMUS.

Contemptor, fastidians, spernens, Aspernans, despiciens, magno fastio conculcans, respuens; Imposito pede premissus.

CONTENTIO.

Studium. Conatus. appetitus. desiderium. *Patrum.* V.

CONTINENS. V. Tellus.

CONTINENTIA.

Si pro castitate sumatur. V. *Castitas*, Fides casti tori: Nunc credo castis fidem reddis toris. *Sen. in Thyest. 5.* Qui connubia seruat: Matrimonij fidem non fallens: Non fallit socialia iura: Seruat qui fœdera lecti.

Vel pro sobrietate victus, & huiusmodi.

Qui loquitur Curios, asseritque Camillos. *Mart. 1. epig. 57.* nempe qui tractat de Curij continentia, & de Furij Camilli austeritate: hinc exemplaria virtutum pro ipsi virtutibus sumi possunt.

Contrariorum exempla.

Nempe quæ ab alijs argumenta ab impossibili, siue impossibilia dicuntur; quæ vel nunquam accidere, vel diuinitus tantum possunt; & quæ a nobis miracula nuncupantur, si accidunt.

In caput alta suum labentur ab equore retro Flumina, conuersis Solue recurrit equis. *Ouid. 1. trist. 7.* Terra feret stellas, cælum scinditur aratro vnda dabit flammæ, & dabit ignis aquas. *Ibidem.* Omnia naturæ præposita legibus ibunt, Parque suum mundi nulla tenebit iter. *Ibidem.*

Ante leues ergo patientur in æthere cerui, &c. *Virg. 1. eclog. Lege Text. officium.*

Huc etiam spectant, quæ aliquam inter se habent contrarietatem, vt facili est a naturalis magis obseruatoribus adnotatum. Nam vitis brassicam refugit, & hæc vicissim illam adeo, vt si dum coquatur brassica vinum vel paucissimum insillat: nec illa coquatur, nec ipsius conficit color; vnde Androcides hoc vsus exemplo, medelam contra vinum coniecturas est brassicam esse posse. Cyclaminus brassicæ contrarius est, at vino is adhæret, cui si addatur, ebrietatem aduget. Hedera viti contraria, vnde & ipsa contra reuolentiam amuletum esse creditur. Inter arundinem, & silicem summa discordia est, & perniciosa. Cicuta, & ruta sibi inuicem aduersantur. Ferox taurus fico arbori alligatus interficit, domaturque vt *Zoroaster* ait, qui ex delectis veterum placitis Geoponica scriptis. Elephas artemem timet; simia testudinem. Homo, & serpens adeo irreconciliabili dissident similitudine, vt ille statim horreat viso serpente, ac expauescat. Lupi visus si prior hominem intueretur, vocem admittit, at si prior ille aspiciatur ab homine, idem timoris patitur animal. Lupo eadem canis inimicus, cuius lupi pellis super eum suspenfa, qui a cane rabido morsus est, aquæ timorem anoluit. Lupus hircinaceum timet: Accipiter columbino generi perpetuus hostis. Alij, & magneticis dissidium patet, vt *Plutarchus* adnotauit. Ceruus serpenti-

bus aduersatur: Draconibus elephantis: Ciconia serpentes ob inarum odium deuorat, vt Ibis Ægyptia. Ichneumon aspidi aduersarius, contra quem pugnaturs luto se lorica: Mustela cum serpentibus pugnat, eiusque morsus basilisco est exitiosus: Galli canus basiliscum exterret, eiusque ius propinatur ad serpentum venenum exterminandum. Sed ad alia.

CONTRARIUS.

Æmulus. V. *suo loco.* Aduersus: Aduersarius: Oppositus: Dissidens plebi. *Orat. 2. ad. 2.* Ille serox, & adhuc oculis hostilibus ardens, Hortator pugna, consiliumque fuit. *Ouid. 4. trist. 2.* Repugnans; obstitens; resistens, obstrictans; detrectans: Contraria mens, animus, &c. Effectus dispar. *Ouid. 15. met.*

CONVMELIA.

Cui tamquam Dea sanum fuit crectum Athenis; illam enim cum Impudentia colebant, quod exprobat *Cicero 2. de leg. quod illis Epimenides Cretensis persuaserat.*

Verba proterua. *Ouid. 5. trist.* Verba libera: Nec tibi perpetuo libera verba fore. *Prop. eleg. 9.* Petulantia linguæ. *Ibidem eleg. 26.* Te non vlla meæ læsit petulantia linguæ. Quæ solet iratus dicere trita loco, *Ibidem.* Verba superba *Idem 2. 7.* In nostrum iacies verba superba caput. Maledictum Vocis & infanz tot maledicta tuæ. *Idem 3. 9.* Linguæ nota: Quippe notam linguæ bacchi oleaster amaris exhibet. *Ouid. 14. met.*

Conuicium: Conuicia linguæ. *Ouid. 13. met.* Conuicia rabide linguæ; & *Prop. 3. eleg. 6.* Quæ mulier rabida iactat conuicia linguæ: tremula conuicia dicere, vel fundere linguæ. Vox procax, Qui petulans lingua ledit, & voce procaci. Addit obsecans conuicia rustica dictis. *Ouid. 14. met.*

Calumnia: Maledictum. V. *suo loco.* Venenum, pro conuicio dixit *Caull. dy. 45.* Orationem in Attium petitorum plenam veneni, & pestilentiz legit, & alibi etiam: Petilentia. *Idem.* Gannicus improbi: Et gannicus improbus lacessas. *Mart. epig. 61.* Asperitas verborum. *Ouid. 14. met.*

Epith. Petulans, asperum, iniuriosum: Hinc

CONVALESCENS.

Ad pristina munia reuocatus vire. Gustari lethe penè remissus aqua. *Mart. 7. 46.* Ereptus iuicibus mortis, efficitur sanus: Qui struor pollicitate sua. *Id. ibid.* Vita reuerfa. *Ibid.*

CONVICIATOR.

Calumniator. V. *suo loco.* Dicitur qui mordet; qui dictis inest, vexatque. Qui rodit, allaturque. *Mart. 5. 62.* Qui carmine proscindit, qui dicit aspera verba: Qui tristi distinguit carmine fratrem. Qui criminat dicit. Qui dira precat. Author scelerati verbi. Addit conuicia facio.

CONVIVA.

Qui ad conuiuium inuitatur Conuiuator; qui parat conuiuium.

Comestor, is. Qui edit: Edens, ris: Glandis popular, de apro glandes pascente, dixit *Mart. 7. 26.* Penulus nientis, *Pant. de illo qui vt peniculum omnia quæ sunt in mensa absument edendo, vel*
exp i-

expilar auferendo : cuius rei gratia legito Epi-
gramma 19. lib. 7. Mart. in Sanctam. Ciborum
prædo.

CONVIVIVM.

Notum vocabulum : sed libet ex A. Gellio lib. 13.
cap. 11. fragmentum quoddam Varronis ex Sa-
tyris Menippis referre de conuiuiis : Lepidissi-
mus (inquit) liber est M. Varronis : ex Sar. Me-
nipp. quæ inscribitur : Nescis quid vesper serus
vehat : in quo dissidet de apio-conuiuium nume-
ro, deque ipsius conuiuii habitu, cultuque
dicitur autem : Conuiuium numerum incipere
oportere à Gratularum numero, & ad Musarum
progredi, id est proficisci à tribus, & consistere
in nouem : ut cum paucissimi conuiuii sunt,
non pauciores sint, quam tres : cum plurimi,
non plures, quam nouem. Nam multos (in-
quit) esse non conuenit, quod turba plerum-
que est turbulenta. Ipsum deinde conuiuium
constitit ex rebus quatuor, & tum denique om-
nibus suis numeris absolutum est : Si belli ho-
minum collecti sunt : si lectus locus, si tem-
pus lectum, si apparatus non neglectus. Nec
loquaces autem (inquit) conuiuias, nec muros
legere oportet : quia eloquentia in foro, & apud
subelli, silentium verò non in conuiuiis,
sed in cubiculo esse debet. Sermones igitur id
temporis habendi censetur iucundi, ex quibus
ingenium nostrum venustius fiat, & amoenius.
Dominum autem (inquit) conuiuii esse oportet
non tam laurum, quam sine sordibus, & in
conuiuiis legi non omnia debent, sed ea potissi-
mum, quæ delectant : hactenus ille, aliquibus
relictis verbis. De conuiuiis agit Plutarchus, in Sym-
posi. & Macrobius in Saturnali. Inuengitur verò delibuti-
& florib. coronati conuiuiantur veteres : vnde
Martialis 5. 65. Pinguefat nimio madidus mihi
crinis amomo, Lassenturque rosis tempora
subtilibus : & Seneca in Thyest. 942. Quis me prohi-
bet flore recenti Vincere comam, &c. vbi Pama-
bius : Florum (inquit) fasciculis, fertis, coronisq;
capita reuincti in conuiuiis potare soliti erant.
Primum quidem hederaceis, ut Seneca in Oedip. 414.
Hederave mollem baccifera religare frontem :
Quod corollæ hederaceæ ob insitam frigidita-
tem vaporis resistent, vinique potentiam hiant :
Tum ex apio, mox myrtis, quippè quæ ad-
stringunt, & vim exhalationis arcent : Tum è
rosis, quæ & grauitatem capitis sedant, & po-
tione zibantem refrigerant. Potissimum verò
rosarum folia consuebant, nam non semper ro-
sæ floreant. De conuiuiis lege Aristonem in
Symposi. præter cæteros iam dictos præsertim
lib. 4. in initio. De more, & ordine apud Roma-
nos discumbendi in lectis ad mensam Vid. Lips.
3. Antig. Læti, Cæc. de conuiuiis, & Strab. conuiuium. 2. Me-
dio recumbit imus ille qui lecto, &c. Mart. 6. 74.
Quod autem discumbent in lectis in conui-
uiis veteres indubitatim sanè est. Lepidissi-
mum autem nuncupat Plutarchus illud conui-
uium, in quod tricines non intrabant. Porro
de quibus rebus in conuiuiis fieri differendum
docet Gellius 13. lib. 1. & Macrobius 7. lib. Saturn.
cap. 1.

Cæna. V. suo loco. Mensa opima : Dapes opimæ.
Virg. 3. Aen. Epulæ regales, Ouid. 6. met. & Stat. 2.

Theb. Apparatus mensæ : Tori geniales mensæ.
Virg. nempè lecti, in quibus accumbant men-
sæ : Epulæ geniales. Claud. 2. de capt. Epulum.
V. suo loco. Mensa quidem laeta est, dapibus-
que instructa superbis. Mart. 3. 44. Palatinæ
mensæ conuiuii. idem 8. 39. Ambrosiæ dapes.
Idem.

Im pater Æneas, & iam Troiana iuuentus Con-
ueniunt, stratoque super discumbitur ostro.
Virg. 1. Aen. pulchra conuiuii descriptio : similis
apud Stat. lib. 1. Theb. vers. 515. & apud Ouid. &
alii.

Epich. Dulce, suauis, lætum, lautum, celebre,
magnificum, tempestiuum, splendidum, luxu-
riolum, instructum epulis.

Conuiuium miscere, celebrare, curare, agi-
tare, influere mensas, instaurare epulas,
&c.

CONVS. V. Galea; Cupressus. COOS.

Sive Cos ins. in Ægeæ mari, Rhodo vicina, op-
timo vino celebris, in qua vrbes eiusdem no-
minis : vbi Euripylus Hercules filius regna-
uit augurio sanè celebris : vnde, Couis ciuis, &
Coæ matres, quæ cum egrè tulissent ab Her-
culej arma Geryoni erepta per agros suos
fuisse acta lunoni conuiuiæ fuerunt innocen-
ti : quare luno indignata, eas omnes in vaccas
transfigurauit. Hinc quoque Apelles pector
ortum traxit. V. Apelles. Solebant etiam in
hac insula fieri vestes tenuissimæ ex bombyce
ad feminarum ornatum. V. Bombyx : & hæc Coæ
vocabantur : vnde Ouid. de art. Sive erit in Ty-
rijs, Tyrios laudabis amictus : Sive erit in Cois
Coæ decet e pura.

Cos, pop. Coa tellus, humus, terra, &c. Meropis,
olim dicta Streph. Nympha : Caris ; vel potius :
Nympha Caris, quia è compellu Carie est in-
sula : — Spectans insula Cares.

Euripylus vrbs. Ouid. 7. met. Euripylque vrhem,
quæ Coæ cornua matres Gesserunt tunc, cum
discederet Hercules agmen. Alij dicunt mu-
lieres Coas non propter conuiicia in lunonem,
sed quod Veneri formam suam anteposuerunt,
in vaccas fuisse conuersas. Euripylus tellus,
quam illustrant Hippocrates, & Phileas ele-
giographus natalibus suis : vnde de postremo
inquit Ouid. 1. trist. 5. Nec tantum Coa Bartis a-
mata suos Euripylque vrhem petis, equoreasq;
Calydnas. Hæm.

COPIA.

Vel abundantiam significat. V. Abundantia : vel
militum multitudinem. V. Acer : vel Deam
Copiam. V. Cornucopia : hic tantum subiungitur
comparationes, seu potius

Copix descriptiones aliquot.

Gargara quot segetes, quot habent Methymna
racemos Equore quot pisces, fronde reguntur
æues. Ouid. 1. de art. Quot cælum stellæ, tot ha-
bet tua Roma puellas. Idem. Quot lepores in
Athio, quot apes pascuntur in Hybla ; Ceru-
la quot bacchas Pallados arbor habet. Lictore
quot conchæ, tot sunt in amore dolores. Idem
2. de art.

Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lu-
cent, Paruaque quod siccus corpora pulvis ha-
bet.

bet. *Ouid. 1. trist. 4.* Mesq; tot aduersis cumulat,
quot litus arenas, Quotq; fretum pisces, oua-
que piscis habet. *Idem 4. trist. 1.* Verè prius flores
æstus numerabis aristas Poma per autumnum,
frigoribusq; nucem. *ibidem.*

Torque tuli prenes terra, pelagoque quot inter
Occultum stellæ, conspicuumque potum. *Ouid. 5. trist. 1.* Pleno de fonte ministrat, idest copio-
sè. Littora quot conchas, quot amena rosaria
flores, Quotve saporiferum grana papauer ha-
bet: Silua feras quot alit, quot piscibus vnda
natacat: Et tenerum pennis aera pulsât aus.

Tot premor aduersis. *idem ibid. eleg. 2.*

Cyniphæ segetis citius Hyperbæ aristas, Alta-
que cum multis floreæ Nybia thymis. *Ouid. 1. 2. de Pont.* Et quot aues motis mutantur in aera
pennis, Quotque natant pisces æquore certus
eris, Quam tibi natorum, &c. *ibidem.* Que nu-
mero tot sunt quot in horto fertilis arui Panti-
ca sub lento cortice grana rubent: Africa quot
egeret quot Tmolia terra racemos, Quot Si-
yon baccas, quot parit Hybla fauos. *Idem 4. de Pont. 15.*

Quam manus numerus Libyisq; arenæ, Lafer pa-
ciferis iacet Cyrenis: Oraclum Iouis inter æ-
stuosâ, Et Bacti veteris sacrum sepulcrum. *Ca-
valli. 8. epigr.* Quantum incedit populus per vrbes
Ad noui Iudæ auidus theatri Quantum Elæum
ruit ad Tonantem Quanta cum sacrum reuo-
cauit æstus, Quanta cum longæ redit hora noctis
Crescere, & somnos cupiens quietos Li-
bra Phœbe tenet æqua curus Turba secre-
tam Ceteram frequentat, Et citi tectis propet-
rant relictis Arctii noctem celebrare Myiæ
Tacta per campos agitur silentes Turba, &c.
Sen. in Iliad. fur. ad. 3.

COQUINA.

Collina, ab igne colendo; vnde olim collina, po-
stremo coquina à coquendo: Tecta senis sub-
eunt nigro deformia fumo. *Ouid. 5. fast.* Tumbi-
ta tecta. *idem 4. met.* Fumose sedes; ex *cod.* Fu-
micæ sedes; ex *cod. 7. met.* Ipsa dabit lautas
vincta culina dapes. Alget adhuc nitido clausa
culina foco.

Magikum, p. p. Græca vox: Caminus. V. *see loca.*

Coquino fuforium, aquarium, aquariolum, la-
uerina, vrnarium; est locus, vbi vasa escaria
eliduntur, vulgò *Seragnario.*

Coquinaria instrumenta.

Carabus: Ahenum: Olla: Laux: Vas: Sartago. V. *see loca.*

Lardarium quo coqui carnes configunt, immisso
larido: Creagra, Fuscinula, est fuscina extra-
hendæ ex atheno fermente carni accommoda:
Spætha. *Plin. 8. hæc:* Radicula. *Gelf. Ligula.*
Colmo. pro rudi qua spumam deductimus; &
que coquantur super ignem agitantur; & hæc
etiam Cochlear instat eribi pertusum.

Cochlear perforatum dici potest vulgò *Schiuma-
rula.* Zonitilis Græcè dicitur apud *Arbend. lib. 4.*
Cochlear crebris foraminibus pertusum, quo
feruescens iusculum despinatur.

Tudicula. *Colmo.* cochlear manus cauum: Carna-
rium: Furcula, est furca, qua carniuum palpa, &

succidæ suspenduntur: & harpagones etiam
dici possunt.

Tyrocnestis; asperum, & foraminosum infra-
mentum, quo in scobem differuntur aliquid, &
fricamus, & hæc: Radula à radendo latine di-
ci potest, *Græcæ.* Cybelum, p. p. Pollucæ
dicitur etiam.

Craticula: Cratis ferrea, in qua cibi affantur. Ve-
rus, veruculum, *Spæda.* Craterutrium, pro ser-
ro, in quo veru vertitur: Testus: Cribrum.
Colmo. a colando, quod etiam cilicium: Saccus:
Batillus ignarius: Ignis: Lances. V. *see loca.*
De alijs culinarijs instrumentis lege *Arbend. lib. 4.*
area finem.

COQUVS.

Cocus: Ministrator flammæ: Pasteris & nigrae
solo nidore culinae. *Mart. Archimagrus, Iunen. 9.*
primus coquorum, nempe qui præst cæteris in
culina famulus: Magirus, vox Græcæ, idem ac
coquus: Ore niger, fumo passus, fuligine tin-
ctus, Et cuius facies cacabus alter adest: Cui
sua sordent pinxerunt arma colorem Frixu-
ra, cucumæ, scapha, patella, tripes.

Obsonator. *Plaut.* Coquus nudinalis. *Idem:* qui
coemptos est macello cibos coquo tradit ad co-
cturam, *Spondiatur.* Qui pulmentaria condit, id-
est, qui condimentis pulmentaria conficit co-
quus, vel *(passicere)* *Iunen. 7.*

Elixa, cit idem, qui seruus culinae, vulgò *Guatteret*
qui etiam: Mediastinus. *Cic. & Hor.* nempe qui
abiectissima quæque domus munia obit. Sunt
etiam Lixæ, qui aquam, & huiusmodi in castris
milibus subministrant.

Focaria. *D. Mart.* Culinaria ministra, vulgò *Cuciniæ-
ra.* Que parat obsonia.

Epich. Putidus, niger, vinctus.

Demurgi dicuntur opifices ingeniosi inter co-
quos, nempe bellatorum ac placentiarum ar-
tifices, vulgò *(Chi fanno ben la marta di pasta.)* Ne-
scio quis apud *Arbendum lib. 3.* coquam deside-
rabat philosophum nempe qui sciret quæ bona
essent, & Astrologum vt sciret quo tempore
carnes siue pisces visitari essent, nullumq; af-
ferrent detrimentum.

COR. V. Corporis partes.

CORALIVM.

Virgultum, quod ex Gorgonzæ capitis guttis
rubrum effectum pluribus fabulatur *Ouid. 4. met.*

Anguiferumq; caput, dura ne lædat arena; Mol-
lit humum folijs, natasque sub fœore virgæ
Sternit, & imponit Phorcyndos ora Medusæ
Virga recens, bibulâq; etiam nunc viua medul-
la Vim rapit monstratq; tactus; induruit hæus,
&c. *Ouid. 4. met.* Vimen in æquore erat, fiat su-
per æquora saxum. *ibidem.*

Coralij decus. *Priscian.* Gorgonæ orbes. *Stat. 2. Theb.* Virgæ Gorgonzæ tinctæ de sanguine
Pyrite lapis. *Plin.* ita dictus ab igne, quod in-
stet in illo plurimus: Gorgonia. *idem.* Lapis
colore rubens in mari nascens: Sic & cora-
lium quo primum contigit auras. *Ouid. 1. 5. met.*
Sed Ausonius primam corpt, & alterum, l.
addit: Cum virides algas, & rubra corallia nu-
das.

COR-

CORCYRA.

Insula olim nobilis bello, & nauibus in primis potens: distat paullum ab Epiro. Alcinoi Regis Phæacum memoria, eiusdem hortorum fama, necnon clarissimi Ulyssis naufragio, qui ab eodem Rege benigne susceptus ibidem fuit: cuius in dicendo copia, & ornatu capta dicitur Nauticæ eiusdem Regis Alcinoi filia, vt *Homerus in Odys.* In insula mira celi clementia est, quæ sit, vt memora ipsa ex citris, medicis, atque id generis arboribus constent. Solum habet fertile, & abundans, vinibus, olcis, pomis, omnibusque generis arboribus fructiferis. Dicta quoque fuit Phæacia: culus populi olim ocio, luxuique dediti fuerit. Rex tamen Alcinoi, vt testatur *Orph. us.* iustissimus fuit, diligensque cultor hortorum.

Phæacum arces. *Virg. 3. En.* Alcinoi regnum, sedes, regis, pii penates. *Mari. 4. 64. & Prop. 1. eleg. 14.* Phæacum vrbes: Phæacia tellus: Fins; & erroris miserii Phæacia tellus. *Tib. 4. eleg. 1.* Phæacia: Me tenet ignotis ægrem Phæacia terris, *idem 1. eleg. 3.* sic dicta à Phæace Neptuni, & Corcyræ Nymphæ filio. Phæacum perpetuus autumnus. *Iuv. 5.* dicitur loci vberitas in fructibus, qui in Phæacia nascuntur Alcinoi tempore. Proxima Phæacum felibus obita pomis Rura petunt. *Ouid. 13. met.*

Scheria. *Hæm. Drepane. Steph.* Melæna. *Plin. lib. 3. cap. 26.* vnde *Stat. 12. Theb.* Icarij, Ceteq; domus, viridique Melæna.

Alcinoi filuz: Pomaq; & Alcinoi filuz, &c. *Virg. 2. Georg.* Quid biferæ Alcinoi laudem pomaria? Volq; &c. *Stat. 1. filu. 3.* Corcyræ horti. *Mari. 13. epig. 37.* Regius Alcinoi nec mihi feruit ager. *Idem 10. epig. 94.* Si mihi Nauticæ patrios concederet hortos. *Idem 12. 31. V. Alænon.* Nec mea Phæacias æquant pomaria filuz. *Prop. 3. eleg. 1.* vbi obserua syllabæ mediz quantitatē: nisi potius legendum: Nec mea Phæaces æquant pomaria filuz: Hinc Phæaces, Corcyri, pop.

CORINTHVS.

Vrbs in Isthmo sita, duz olim Corcyra à Sisypho latrone Æoli filia condita fuit: deinde aucta ab Ephyre Oceani filia Ephyra dicta est: postremo à Corintho Marathonis filio Corinthus nominata Achaiz metropolis; quam totius Græciæ lumen *Cicero dixit in oratione pro Pame-* pro cuius ambitus quadraginta stadiorum erat. Arcem habuit editam, atque inexpugnabilem, quæ Acrocorinthus veteri nomine dicta fuit: Bimaris nominata quod in angustijs Isthmi posita Ægeum, & Ionium respiciat mare: & hinc duos habet portus, Lachzum ad Ionium, Sechem ad Ægeum spectans. *Lactantius* verò in *Stato Theb.* Sisyphum vocat, & Lachzum alterum; *ex eodem Stat.* quæ *Theb.* ait: Qua latet boos Ephyres, quod vergit ad Euros, Sisyphæque sedent portus, irataque terræ Curua Palæmonio secluditur vnda Lachzo. Vrbs autem in Philippo Macedonum Regis, magnique Alexandri parentis ditionem incidit, *Cosm. L. Quintio,* & Sp. Helio, vt inquit *Liv. lib. 2. deced. 4.* Præterea ipsa vrbs habuit etiam fontem Mus-

sis sacrum, cui nomen Pirene, quæ Pirenes Nymphæ lacrymis propter obitum filij Cenchri effusus manauit. Ea autem vrbs ex loci opportunitate potentia excreuit, vt non modò Romani vrbes exprobraret, sed etiam populi. Romani legatos laurissimè appellare, & sordibus perfundere non dubitavit. Quare commoiti Patres, cum Corinthi potentiam in dies crescentem suspicium haberent, misso in Græciam L. Mummiō ei bellum intulerunt: qui illam obsedit, captem incendit, solumque æquauit; ex cuius combustione tanta auri, argenti, grisque fuit liquata massa, vt inde æs metallum prouenisse aliqui dicant: Quod accidit post annos nongentos quinquecentos duos ab ædificatione; eodem ferè anno, quo Carthago cecidit sub Scipione Africano. *Muretus* verò refert aliam sententiam æris Corinthiaci. *Lege Commentaria Scholdy in Suet. in Aug. ca. 70.* In hac vrbe fuit templum Ino Melicertæ matri, quæ olim de Scyridibus petris se in mare præcipitasset vna cum filio, corpus vtriusque Corinthum appulit: Corinthij tamen regium filij habitum contemplati, eum solemini ritu humarunt, ac in eius honorem Isthmiale certamen instituerunt, quod Isthmicum vocatum est. Erat Corinthi templum Veneris locupletissimum, in quo supra 200. puellæ quotidie prostabant, quod autem erat nimium luxui vnguentisq; dedita, dicta fuit vocata. *Iuven. 8.*

Corinthi mœnia. *Hor. 1. od. 7.* quam tamen ædificatam ab Halete, qui sextus ab Hercule Hippotis filius fuit, teste *Valerio Paternulo.* Et maris gemini premeus fauces Corinthus. *Sen. in Thyest.* Corinthiæ terræ: Illa Corinthiacis primùm mihi cognita terris, &c. *Ouid. 1. trist. Isthmi* siquis amat regna Corinthij. *Sen. in Thyest. 1.*

Ephyre. *Virg. 4. Arn.* Ephyryza mœnia a. *Luc. 6. Phæ.* Vrbs Ephyryza: Ephyreius ductus. *Rur. in Iuin.* nempe *Ida de Corinto.* Arces Ephyryzæ: Ephyryza rura. *Stat. 1. Theb.* Et comes Inoas Ephyre solata querelas. *Idem 4. Theb.*

Isthmus. V. *suo loco, vbi multa.* At vna bimares Sisyphi terras adit. *Sen. in Oedip.* Lachzum, vel Lechzum, portus Corinthi, de quo *superius* 1. huic proxime saxum, vnde Ino se præcipitem dedit in mare: Deinde per Ionium vectus, cum sessa Lecho Sedarit, placida vela phæelus aqua. *Prop. 3. eleg. 19.*

Si fubeas Ephyres Bacchiados altum Culmen ab Inoo iert scintila teuta Lachzo. *Stat. 2. filu. Surrent. Fals.* fuit autem Corinthus dicta Bacchias, quod familia Bacchadium annis ducentis vrbes tenuit, quos Cypselus tyrannus deleuit, quorum factione Tarquinius, & Demarathus domo fuerunt eieci, vt scribit *Dionys. Halicarnass.* Bacchiados verò à Bacchia Dionysij filia dicunt oriundos; qui cum Actæone Melissimum in nocturnis Orgijs discerpissent, eius necem tim impotenter tulit Melissus, vt obseruato Isthmorum tempore, quo frequentior erat populi concursus: stans ante aram diras Corinthijs imprecatus sit, nisi filij sui necem viderentur, carumque peractio proximis

se precipitem dederit: Corinthij verò vt se religione soluerent Bacchiadas ex vrbe deiecerunt, qui confecta nauis in Siciliam delati Pachinum, & Pelorum confederunt; hinc Ouid. 3. met. Et qua Bacchiadas bimari gens orta Corintho Inter inaequales posuerunt mania portus.

Acrocorinthus, mons ad Isthmum, sub cuius radice in plano insit mensis sita erat vrbs. *Plin. lib. 4. cap. 4.* Arx Corinthi, vt sup. erat enim hic mons, recte dicitur lib. 8. ita videretur cinctus, vt arcis speciem, vsuumque praeberet; vnde fons oritur Pirene, qui fons Corinthiensis à *Plauto* dicitur in *Bacchid.* quem fama finxit à Pegaso illis vngat: ictu excussit: Tantalus securus vndas hauriat Pirenidas, &c. *Sen. in Med.* Pirenis vnda. Ouid. 1. de *Pont.* 4. Exul ab Aemonia Pirenida cessit ad vndam. *Prop.*

Cercinion, locus non procul à Corintho, iuxta quod Theseus incredulis magnitudinis suem, qui agros circumiectos longe, lateque deuastabat, occidit. Ouid. 7. met.

Cenchrea: vicus, & portus distans ab vrbe Corintho stadiis septuaginta, à Cenchre Pirenis filio denominatus: Cenchreaeque manus. *Stat. 4. Theb.* Corinthiacae Cenchreae. Ouid. 1. *trif.* Hinc

Corinthij: Gens orta Corintho. Ouid. 5. met. Corinthus populus. *Sen. in Oedip.* Ephyræ manus. *Virg.* Ephyræ aluonæ *Sil. 11. 14.* Vas Corinthiacum. *V. 461.*

Epich. Nobilis eret Corinthus. Ouid. 6. met. Vincta, binaris.

CORN. GALLVS.

Poeta eximius habitus in elegia, & poematis describendis, eodemq; prope anno natus, vt dicitur, quo M. Terentius Varro doctissimus Romanorum peregr: Fori Iulij natus, & eruditus bonis artibus, diuq; cum Cæcilio Epirota in summa familiaritate versatus, fortuna fuisse tenui, penèq; infima: sed studio, & fauore Octauij Augusti ad præfectoris gradum ascendit; factusque in dies nobilior, amicū habuit, præter Augustum, Virgilium, qui 4. lib. *Georgic.* à medio vsq; ad finem eius laudes cecinit, quas postea iubente Octauio, à cuius amicitia iam Gallus deciderat, in Aristi fabulam conuertit. Demum in præfectura sua Thebas in Ægypto, vbi prouinciam administrabat, exhaustisset pecunia, de repetundis accusatus, veritus nobilium indignationem, sibi mortem consciscit. Alij verò dicunt occisum fuisse quadsagesimo tertio ætatis suæ anno ob ingratum, & maleuolum in Augustum animum.

Pastor Aristæus. *Virg. 4. Georg.* Dilectus Lycori, nam formam valde dilexit sub nomine Lycoris: Vates, cui dilecta Lycoris: Æmilias vates; à regione, &c.

CORNIX.

Interducs augueles habita. Fabulantur tamen hanc fuisse Coronæ Phocidos Regis filiam, quæ Coronis dicebatur. Hæc à Neptuno adamata, ne violaretur, ope Palladis in cornicem fuit conuersa, ac ipsius Palladis efficta comes. Ceterum cum Palladi nunciasset, Cecropia si-

bas cistam, in qua Erichthonium & serpente Vulcani natum ipsa Pallas claustrat, contra Deæ mandatum aperuisse; à comitatu suo tantam garrula repulsa fuit. *Leg. Ouid. 2. met.* Hæc tempestates, & imbres diuinat, vt inuauit *Horatius*, hiemis nuncia est, & nouem seculis dicitur viuere; vnde *Thophrastus* mortis naturam accusasse dicitur, quod coruis, & cornibus vitam diuturnam, quorum nihil interest hominibus, quænam maxime interfuisse tam exiguum vitæ dedisse. Pierumque tamen inauspicata avis est, quemadmodum coruus, & bubo. *Leg. Ouid. 2. met.*

Imbrium diuina avis. *Hor. 3. od. 29.* Imbrium diuina avis imminuentum. Quæque avis est seclis vix moritura nouem. *Idem 2. eleg. 6. in Hesiodo.* Tertia seclis vixum transmittit garrula cornix. Volucris inuisa Mineræ. *Ouid. 2. met.* Tutela pulsa Mineræ. *Idem.* Cornicula, diminutivum hiemis nuncia: Coronæ nata. *Idem.* Augur aquæ annosa cornix. *Hor. 3. od. 17.* Fari prouida avis. *Tib. 2. eleg. 5.* Scit bene quid fari prouida canter avis.

Nouem secula passa: Sæpi sinistra causa prædixit ab ilice cornix. *Virg. 1. *eclog.** sinistra dicebantur, cum à sinistra occinebant: quod mala portendebant omnia. Garrula pluuiosæ nuncia lucis avis: Ter tres ætates humanas garrula cornix vincit: Cum pluit vates cornis crocota ueris, vadit Atque caput spargens venturum, ac se occupat cinibrem: Omnia non alba concinuit aues. *Ouid. 3. eleg. 11.*

Epich. Variæ cinerea, improba, sinistra, vaga, garrula, viua, ingrata, rauca, &c.

CORNVS, G.F.

Azbor, vulgò *Cornulo*. Corna eiusdem arboris poma: Lapidosaq; corna. *Virg. Pomoq;* onera rubenti Arbutus. *Ouid. 10. met.* Poma autumnalia. *Idem 13. met.* quod proximum indicant autumnum: Corna virgulta. *Virg. 3. *eclog.** Corna situla, planta, poma, viminalis lenis arbor. *Ouid. 15. met.*

Epich. Nodosa coruus, arboris epich. Rubicunda, lapidosa, fructus epich.

CORNV.

Dicunt à curuicæ, secundum *Varro*em, variis quidem significat.

Vel est quorundam animalium insigne, vt bouum, ceruorum, caprearum, & aliorum.

Vel flexus, & brachia, vt fluminum cornua, longæ cornua, velorum cornua, siue antennarum. Ardua iamdudum demittit cornua. *Ouid. 11. met.* multa cruore rubefacta. *Id. 12.*

Vel apud paginatum sacrarum *Interpretes* fortitudo regnum; vnde à plerisque Orientalium populis Arabica voce magnus Alexander nuncupatur adhuc: *Dicitur carnei*, nempe: *Regis da duo corni*, id est duorum imperiorum dominator, Europæ scilicet, & Afiz: seu Græciæ, & Persidis. Ex quo factum, vt eius successores aliqui inscalpet fuerint in numismatis cornibus insigniti, vt in iisdem videre facile est. Hinc regna portendebant cornua, quod testatur *Val. Maximus*. M. Genutio (inquit) Cippo Pætori paludato porta egredienti noui, & inauditi ge-

meris prodigium incidit: namque in capite eius subito veluti cornua emerferunt, responsumque est cum regem futurum, si in vrbe reuertisset; quod, ne accideret voluntarium, ac perpetuum sibimet indidit exitum: cuius testanda rei gratia capitis effugies arca, portæ, qua exestrat inclusa est, dictaque Raudusculana. Hæc ille, neminitque *Ouid. 15. met.*

Vel buccina, qua milites ad signa vocabantur. Fiebant autem ex vris agrestibus argento nexa, & arte temperata, quæ spiritu canentis, fluctuque sonitum emittebant grauem; vnde *Senec. in Thyest.* Lam silet murmur graue classicorum.

Apud præcos, vt *Athanasius* luculentissime narrat, in more fuit cornibus bouum potare, Indeque temperare vinum aqua à Græca elocutione *αἰπόλου*: cum cornua illa non solum auro, & argento ornata: verum etiam argentea, & aurea fuerint facta, quibus mutuo sibi conuiuium propinabant. Cuius nunc similitudinem videntur imitari vitrarii, cùm cyathos è vitro constiant: nam sublati anstis, & pede, cornu, videtur esse cyathus communis.

Arma bouis: Arma, quæ bos gerit: Ceraunon, verbum Græcum: Cornu narum fronti: Aut sua flumina cum vidit Cippus in vnda Cornua—*Ouid. 15. met.* Insigne bouis, decus bouis, certiorum: In sua terga recurram, &c.

Epith. Aduncum, durum, rigidum, tortum, flexum, &c. terribile.

In cornua celsus, nempe vehementer cornutus. Cui frons aspera cornu. *Senec. 4. Thet. Cornutus.*

CORNVCOPHA.

Cornu dictum fuit Acheloo aulifum ab Hercule, cum quo certauit, & superatus est. V. *Achelous*, Nympha verò cornu illud suscipientes, omni genere fructuum repletum tradiderunt Amaltheæ. Alij referunt, Heculeum descendente ad inferos, vt Cerberum abriperet, secum tulisse, Copiæque, quæ est Fortunæ ministra, dedisse; vnde cornucopiæ nomine illam appellauerunt. Est autem reuerà fluminis Acheloi fossa à reliquo amne deducta, quæ pomis puniceis, medicisque, aliisque murum in modum affluit. V. *Amalthea Capra fidus.*

Rigidum sera dextera cornu Deum tenet infregit, truncque fronte reuellit: Naiades hoc pomis, & odore flore repletum Sacrarunt, diuesque meo bona copia cornu est. *Ouid. 9. met.* Abundantia. V. *suus locus.*

CORNVTVS.

Qui habet cornua: Geminio quibus aspera cornu Frons erat. *Ouid. 10. met.* Bouino ex genere. Qui cornua gerit.

CORONA.

Quæ honoris, dignitatisve causâ alicui imponitur. Coronarum inuictorem Ianum veteres existimauerunt, quod *Draco Cereus* apud *Athenas* pluribus docet. Harum autem, aut erat triumphalis, vel obdionalis, vel ciuica, vel muralis, vel castrensis, vel naualis, vel oualis, de quibus *inferius*. Coronis utebantur in sacris antiqui, vt docet *Senec. in Agam.* Tibi nexilibus turba co-

ronis redimica venit. Nam è ramulis oleaginis, si Palladis sacra fiebant, innectebantur; è quernis, si Iouis, myrtis, si Veneris; pineis, si Panis, & huiusmodi. Thracæ, & Iudæi pro lege habebant in sacris hedera coronari: Cappadoces ambrosia. Thracæ verò non solum coronari, sed scuta, & gladios hedera ornati libabant. Coronis etiam capita reuincti in conuiuijs potare præci soliti erant. V. *Conuuiuium*. Corona enim plenitudinis, & liberatis symbolum festis, conuiuijsque compete, vt & capiti, quod rationalis animæ sedes; lacertis etiam sarta, ac ceruicis soliti fuere veteres coronas innectere in conuiuijs. Necnon coronas redimiri nouæ nupte consueuerunt, vt *Tertullianus* refert, & *Caecilius in Epithalam.* Fuit etiam corona pœna hostium: nam qui sese non dedebant, sed capiebantur in bello: vel aliqua affiebantur pœna; vel sub corona veniebant: nêpè coronati, vt ait *Festus*, venundabantur. Postremo milites pro cuiuslibet merito coronas donabantur, vt *infra*.

Sertum, sarta dicebantur à serendo: Protinus Accedunt Charites, nectuntque coronas, Sertaque cœlestes implicitura comas. Flores, figuris quibus sarta consiciebantur: Te decet vernis comam floribus cingi. *Senec. in Oedip.* Floris honos: Formosi cum te floris velabit honore. *Bemb. huius.*

Epith. Odoratum, molle, floridum, floreum, purpureum, Bachicum, nexile, textile, geniale. Strophium. *Plin.* propriè sertum, vel potius vestis genus serti instar contextum: Præcingsens tofeo tempora vincula. *Sen. in Med.* nempe serto toseo. Corolla, diminut. Diadema. V. *suus locus, vis multa*. Qualibet hirsuta fronde tegente comas. *Ouid. 1. de art.* Circulus, pro circulus. *Virg. 3. Georg.* ramus ollæ Pifæ. *Iun. 13.*

Victoris honos: Triumphalis honos: Atque triumphali cinctus honore comas, caput, &c. Decorum insignis frontis ludici certaminis. *Sen. in Agam.* Vittæ. V. *suus locus*. Lemniscus, fasciola colorata, & corona dependens, vulgo *Ficco, à Mappa.*

Corona fusilis, quæ è floribus mero in primis rosarum folio consuebatur: passilis, quæ in torulo rotundo pangebatur: collaris, quæ collum, vel ceruicem circumdabat. Strinxerat auratos stellas corona capillos: Tempora subtilibus pinguntur tecta coronis. Et latet iniecta splendida mensa corona: Ornatus viridi tempora pampino. *Vitricæ læti nauæ imposuere coronas Puppiibus, &c.*

Epith. insignis, odorata floricomâ, gemmea, nexilis, gemmifera, nitida, celebris, plectilis, cingens tempora, verno de flore picta, &c. clara auro, gemmisque.

Corona Isthmiaca, quæ in ludis Isthmicis dabatur victori ex apio fiebat, vt inquit *Diadumenus Siculus*: vedè tanquam in victoriæ omen Timoleon Corinthius aduersus Cartaginensē pugnant milites suo capiti iussit coronari, & vicit hostes. Sed celebres fuere apud Romanos.

Corona Castrensis.

Sive vallaris dicta: hæc ex auro in valli speciem effor-

formato donabatur illi, qui primus hostilia castra pugnando inuasisset.

Vallare decus capiti: Vallari circumdatus auro: Cui caput ex auro cinxerunt valla corona: Auro vallatum caput. Nota tamen, hoc aurum in vallariis, ac muralibus paucum fuisse, aded ut pretio hę comparandę non essent cum torquibus, ac phaleris, quibus donabantur robustissimi militum.

Corona Ciuica.

Quę dabatur illi, qui ciuem seruasset, & eodem tempore etiam hostem occidisset. Hac eum Imperator honestabat, & tribuni cogeant seruatos, nisi vitro id fecissent, seruatore suum coronare, ut inquit *Lysias*. Hęc autem erat iligna, vel querna: postea placuit ex fensulo, teste *Plinio*. Ex quercu verò factam coronam asserunt, vel quod vbique ea arbor reperiretur, vel quod Ioui sacra, qui vrbium cultus habebatur, vel sumpto ab Arcadibus more, qui se aſinitatem quandam quam quercubus ob antiquitatem, utpote qui se primos hominum ē terra natos faciebant. Hęc autem caput appendi foribus Imperatorum, quasi propria eorum virtutis habita, & pars maiestatis eorum.

Meritaq; caput venerabile quercu: nempe corona a querna. *Stat. 1. silv. 1.* Quercus: Perq; manus tantas plurima quercus eat. *Mart. 4. epig. 1.* Querna corolla: Querna munera: Cuius quercus: Atque Vmbrata gerunt cluill tempora quercu: *Virg. 6. ſ. 6. En.* Inſignia doni emeriti ſeruati ciuis. *Lucan. 1. Pharf.* O cui Tarpeia licuit contingere quercus. *Mart. 4. 54.* ——— mediamque tuebere quercum. *Ouid. 11. met.* Quercu coma cæcula tantum Cingitur & pendens circum caua tempora glandes. *Id. 11. met.*

Corona ciuica L. Gellius vir censorius in Senatu Ciceronem Consulē donari a repub. censuit; quod eius opera Catilinę coniuratio fuisset detecta. Reliquis autem coronis hęc erat clarior, ut *Plin.* testatur *lib. 16.* ea autem vi perpetuū licebat, qui semel accepisset: cui Ludos inuēti semper Senatus assurgebat, eiq; sedendi ius in proximo Senatu erat, & munero omnium vacato ipsi, patriq; & auro paterno. Quatuordecim etas accepit Siciuius Dentatus; ex *Plinio*.

Corona muralis.

Qui donabatur ab Imperatore, qui primus murum hostilem subierat: & exinde velut pinnis muralibus interſecta erat: quam frondeam *Plinius*, auream verò *Gellius* fuisse dicunt.

Muralis honos: Murali cinctus honore caput.

Corona naualis.

Quę a *Plinio* etiam rostrata dicitur, quibusdam quasi nauium rostris insignita, quam accipiebat, qui prælio matricino primus in hostilem nauem armatus insiluisse, eaq; ex auro fiebat.

Naualis; gener cinctus honore caput. *Ouid. 3. de art.* Rostrata corona: Rostrata ferta: Aurum rostratum: Rostrato præcinctus ab auro.

Corona obſidionalis.

Qua obſeſſi deſebant suum liberatorem, quę ex gramine fiebat, quod ibidem natum fuerat: Hanc *Plin. lib. 22. cap. 3. & 4.* præfert reliquis coronis, hac de causa; quod aliq; ab ipso impera-

tore militibus, vel ab ipsi inuicem militibus dabantur: hac verò a milite ipſi imperatori dabatur, quod obſidione, vel abominando exitio castra liberasset, vel vrbes. Hanc accepit *L. Siciuius Dentatus*. Decius, & *Q. Fabius Maximus*, & alij.

Obſidij vindex fertum: Gramineum fertum: Graminea corona: Victori gramine cinctus.

Corona Laureæ.

Antequam imperatoribus tantum in triumpho dari solita, postreus poetis, alijsq; : qua etiam aras ornabant Apollinis, dum illi faciebant; ſicuti aliorum Deorum aras iſſidem frondibus arborum, quę illis sacre dicebantur, ut *ſuperius* innuimus: & inferius in *Sacrificij*.

Serica Apollinea. Munera lauri. Laureæ ferta. Lauri corona. Sacra laurus. *Luc. 1. Pharf. V. Lauro.* Ille caput flauum lauro Parnasside vinctus. *Ouid. 11. met.*

Corona Onalis.

Quę illi dabatur, qui cruenta victoria hostē proſtigasset, vel cum ſeruus, piratis, & huiusmodi manum conſeruisset. Dicebatur autem triumphus Ouatio, ab oue, quam imolabant redeuntibus (triumphantes enim taurum) & ouans pedibus vrbes, exercitu præteunte, ingrediebatur myrteis frondibus pedes, calceosq; redimitus, tibijs modulantibus. Hęc autem corona ē myrto fiebat; quam tamen *M. Crassus* bello fugiuorum confecto cum ouans rediret, insolenter aspernatus ē: Sulexq; conſultum factum, ut Lauro (gratiosus tamen, non meritis) coronaretur. *V. Triumphus.* *Legē Diuſiam Hædicarnę*, qui ouationem minus honoratum triumphum genas appellat, vtpote qui ouans non gestabat togam pectam clauis aureis distinctam, neque ornabatur trabea, neque laurea corona-redimitur, neque ſceptum gestabat, ut qui verē triumphator erat.

Corona ex pluribus herbis, vel florib. fiebat: Vnde, & ipsa pro corona poni poſſunt. Vnde *Mart. lib. 9. 36.* Cuius Sulex capiti naſcantur oliuę: nempe coronę oleę frondibus compactę, quibus victores poetas Domitianus in quinquatris donare solebat.

Corona: etiam dicitur circulus viroꝝ. *V. Circulus.*

Myrtea corona: Myrtea ferta: Munus ouantis.

CORONATVS.

Cinctus tempora lauro, myrto, ferto, &c. ex poet. Velatus fronde: Redimitus tēpora fronde, flore ornatus, tempora floribus: Frontibus laurum gerens. *Sen. in Herc. fur.* Caput serpentibus vallatum. *ibidem:* Meduſam, furiasq; intelligit: Omnes eundem tempora tenijs: Pręcinctus flore capillos: Ferta fronde reuinctus.

CORONA Sidus.

In quam Ariadnā a Baccho transactam fuisse fabulantur poetę. *V. Ariadna.* Est autem illud sidus, quod est inter Eugoniam, & Ophiucon, coronę ſimilitudine expriſſes. Dicitur enim in *inf. Dia* cum Ariadna Libero nubere, hanc primū numeris loco a Venere accepisse, qui omnes *Dij* in eius nuptijs dona conferrent. Fertur autem a *Vulcano* facta ex auro, & In-

Indicis gemmis, quas Baeus victor ab India secum attulerat. *Leg. Hyginus.*

Minoidis astrum. *Virg. in epist.* — utque perenni Sidere clara foret sumptam de fronte coronam Immixtae caelo, tenues volat illa per auras: Dumque volans gemmae, nitidos vertuntur in ignes, Confluntque loco specie remanente coronae. *Ouid. 8. met.* Sidus Ariadneum. *Idem 5. fast.* Gno- sis, dos, *ibidem.* Gnoſſa ſtella coronae. *Virg. 1. Georg.* Quae regit accipitem Cereſta puella ratem. *Ouid. epist. 15.* dicunt enim ob virtutem, quae illi à Venere, ac Mercurio planetis ingeritur, bonam ominari nauigationem.

Vincens Gnoſſae facem Coronae collucet Polus ignibus. *Idem.* At parte ex alia claro volat orbe corona Luce micans varia; nam ſtella vincitur vna; Circulus in medio radians, qua proxima fronte, Candidaque ardenti diſtinguit lumine flamma, &c. deſcript. Gnoſſa deſerit fulgent monumenta pellae. Atque Ariadnae caeleſtia dona coronae. Naxius ardor. *Colum.* quod in Naxo inſula fuit relicta.

CORONIS, dos.

Duas faciunt Coronides poëtae, quarum altera à Neptuno, ſed hæc in cornicem auem à Pallade fuit conuerſa. *V. Cermæ.* Altera ab Apolline adamata, quæ alio nomine Arſinoe dicta fuit: & hæc ab ipſomet fuit ſagitta tranſfixa zelotypie cauſa. Hæc cum eſſet Theſſala, ac in Larifio oppido nata forma fuit inſignis, quam Apollo adamauit, grauidamque eſſic. Verum cum eam coruus in adulterio ſe preſſiſſe denunci- aſſet, Apollo valde iratus Coronidem telo traiecit: ſed ſubitæ deinde ſuſpicionis penitentiâ ductus, cum grauidam de ſe reperiſſet, puerum ex illa exenitum Aſculapium vocauit, quem Chironi tradidit educandum. *V. Aſculapius.*

Lariſſea Coronis: Pulchior in tota quam Lariſſea Coronis non fuit Amonia, &c. *Ouid. 2. met.* Cum iuvene Amonio vidiffet Coronida narra- re: *Idem:* nempe cum Lyco, quem fulmine Iupiter extinxit, vel cum Iſchy.

Aſculapij mater, genitrix, parens, &c. Arſinoe. *Pond. Phlegyæ filia. Leg. Gyrald. ſynt. 7.*

CORPVS.

Artus corporei. *Claud. 1. de rapt.* Corporis moles: Vasta ſe mole mouentem. *Virg. 3. Aen.* Corporis vſus. *Ouid. 1. met.* Corporeæ plage: Corporis pondus: Animum grauius, tardans, inſiciens: Corporis artus. Candida purpureo velantur corpora populo: Tenerque nitidi corporis decit decor. Miſera ſedes dicitur *Ouid. 11. met.*

Miſera de ſede volenti exire, &c. Carcer: cuſtodia, ergaſtulum animæ ſepulchrum poſteſt etiam dici corpus. *Leg. quæ Seneca in conſolatione ad Heluano cap. 11. & quæ Macrobi. de ſonn. Scip. cap. 11. referunt.*

Membra, ſig. pro toto corpore: Oſſa, ſig. *Virg. 11. Aen.* Animæ ergaſtulum, carcer, vinculum: Fragile luctum: Caducum vaſculum Compag-
textum terra. *Prudent.*

Limo, ſigur. dicitur ab *Hor.* Fertur Prometheus addere principi Limo coactus, &c. *1. ad. 16.* Terra miſta fluuijalibus vndis. *Ouid. 11. met.* Artus cum conderet Prometheus ætherijs micens

terrena; ac *Claud. 4. Conf. Monor.*

Animæ quæ corpus efficit ſenſibile, & quam Au-
ræ Diuinæ particulam nuncupat *Horat. V. ſu loco.*

Corporis partes.

Cor, diſ: Sedes animæ: Fateor molle cor eſſe mi-
hi. *Prop.* Sanguinis ſedes. Præcordia. *V. ſu loco.*

Cor: animus: pectus: mens, &c. *V. ſu loco.*

Epith. Attonitum, ingens.

Brachia: Caput: Collum: Deus: Digiti: Facies:

Frons: Genæ: Genu: Guttur: ſecur: Labra: Lin-
guæ: Manus: Nares: Oculi: Os: Pes: Pectus:

Pulmo: Sinus: Vbera: Venter: Viſcera: Mem-
bra, &c. *V. ſu loco.*

Corpus mortuum. *V. Cadaver.*

Epith. Validum, firmum, formoſum, pulcrum, morbidum, putridum, terreum, molle, gracile, agile, ingenuum, patiens laborum, &c. Corpora duris ſeſſa miniſterijs. *Ouid.* longum, durum, reſuſpinum, nullo penetrabile telo. *Id.* inuictum & vulnere. ict. q; forabile nullo. *Id.* Leſum, non leſum, inutile, ſublime, corpore den- ſiſſima ſecis duris. *Id.* exanimæ; genitalia; id eſt quæ generant ſonoroſa. *Ouid.*

Corpus aerium.

Phantaſia, tiſ. Vmbra ſine viribus. *Virg. 10. Aen.* Iuanis forma. *V. Metamorphoſis.*

CORRUPTVS.

Prauratus: Deprauatus: Vicerofus. *Hor. 1. ad. 15.* Vi- cere tabeſcens: Tabidus: Tabo marceſcens: Infe- ſtus macie, &c. Seductus.

CORTINA.

Vel illa dicuntur velaria, quæ circa totum exten-
duntur, vulgò *Cortinaggæ.*

Vel tinctoria athenum, ſiue lebes, in quo la-
na ſuſſecta coloris ſuccum imbibit; & in hac ſignificatione vas illud ſignificat, quod af-
cendebant oracula daturi. A poetis autem
Cortina traditur fuiſſe locus in Apollinis
Delphici templo, ita dictus à corio Pytho-
nis, quo tripus illa Delphica contexta fuiſ-
ſe memoratur, quaſi dicas corinam; quod
vaſa, quæ nunc ex cre conſciuntur, apud ve-
teres e corio bubalo fierent. Quibus etiam
paſſim nunc videntur Orientales in itineribus,
tum quia ſunt leuia ad portandum, tum
etiam quia nullo pacto ſunt fractioni obno-
xia: Quod obſeruauit in ſuis itinerum epi-
ſtolis *Petrus de Valle Patricius Romanus,* ſe-
pius à me, & merito in hoc volumine lauda-
tus ob eruditionis, & multarum linguarum,
& rerum humanarum noticiam. *Aſiaphane*
autem purat, cortinam vaſ fuiſſe rotundum,
quaſi coronam tribus ſultam pedibus ad co-
ronę ſimilitudinem, in quo Phœbas, nempe
Phœbi Sacerdos vaticinatura demergebatur;
Potiſſimum verò ſumitur pro oraculo. *V. Ora-
culum.*

Neque te Phœbi cortina feſellit. *Virg.* nempe nec
te Apollinis deceperunt oracula.

In priore tamen ſignificatione.

Velaria: Cortina ſtriata: Velamina. *Iuuen.* Perifro-
mata. *Tapetia.* *V. ſu loco.* Anuli velares, qui &
cortinales dicuntur, quibus aulæ, & cortinæ
contrahuntur, aut expanduntur.

Velum dicitur etiam, quod nunc vulgò *Portiera* :
hinc *Suetonius* Subtraxit velo, &c.

CORVVS.

Notus ales, & inauspicarus, ut *sup. in Auium auguralibus* demonstrauimus. Qui prius albi coloris fuisse memoratur, sed in nigrum conuersus, quod Apollini adamantam Coronidem (V. *Coronid.*) grauidam; ab illo factam cum alijs concubuisse nunciasset. Quod cum falsum repperisset Apollo, coruum ex albo nigrum fecit. Ceteroquæ coruorum mira docilitas est, ut scribit *Plinius*, qui cuiusdam coruæ refert historiam. Hic ex nido supra *Ædem* Castoris in forum ad futuram proximam euolat, ubi sermone affuefactus horis matutinis Tiberium Germanicum Drusum nominatim salutabat, mox Populum Romanum transiebat; qui tandem à quodam interiectus est, qui plebis indignatione à vico illo expulsi, tum interemptus fuit: at coruus elatus duorum *Æthiopum* humeris præcedente tibicine, sparsis coronis in via Appia ad secundum lapidem humatus est. Dicuntur autem corui inauspicari garrulitatis aues à dextra, vt cornices à sinistra spes non ambiguas: si ab ortu occiderent clara voce præsentem felicitatem significabant; ab occasu, vel læua si proclamarent; aut glaucerent vocem veluti stragulatæ exitum portendebant. Corul disceptos pullos deuorantes, reliquasque deferentes in nidum ante ciuile bellum inter Scyllam, & Marium, quo plurimo depugnatum est sanguine, vixi; illud idem ob crudelitatem, qua in suis ijsdem viscera scieuerunt, potendisse iudicati sunt. Mortem Alexandro Babylonem ingressuro, & Ciceroni indolis ab Antonio euitanti garritu, strepituque ingrato impendens periculum, & grummas extremas imitati sunt. Sed ad nostra.

Phœbeus ales: — plangit Phœbeus ales, Audiatque memor penitus dimittere voces. *Stat. 2. sil.* nam Phœbo facit fuit coruus, & in *Ætus* tutela, vt canit *Ouid. 2. met.* Quondam niueis argentea pennis: Lingua fuit damno, lingua faciente loquacæ, Qui color albus erat, nunc est contrarius albo. *Id.* Rauca volucris. *Virg. 7. Æn.* Volucris Delphica nigrantibus pennis, alis, &c. Pullus Apollineus. *Maisius. 1. ed. 21.* Et Phœbo facit ales. *Maisius. 1.* Tristia nam crocitant semper vomit omina coruus: Nuncius imbris ales: Magno gratus Iaccho: Pluuie quoque nuncius aure coruus: Albus erat quondam volucris Phœbea coruus Nunc importunt præmia vocis habet. Coruorum agmen.

Phœbi auis, volucris, ales, &c. ex *Ouid. 2. fast.* Comes obscurus tripodum. *Stat. 3. Theb.* Apollinis ales: Phœbeus oscen. *Auson.* Inter aues albas vetat consistere coruum. *Ouid. 2. met.*

Epith. Niger, vocalis, crocitant, garrulus, nigrans, viuulus, famelicus, vorax, triste, minans.

CORTEX, cis.

Suber, est suberis cortex: Liber: Hic natam tibro, & siluestri subere clauam Alligat, &c. Arborea pellis, corium, metaph. Vestis aspera trunci, metaph. Eripitur fragilis nodoso è robore cortex.

Epith. Rigens, durus, viridis, fragilis, curgidus, rimosus.

CORVS. V. CORY.

CORYBANTES, um.

Cybeles Sacerdotes numine, & furore correpti dicebantur, quos etiam Curetas appellauerunt, quorum saltatione, ac tympanorum sonitu, annorumque strepitu Iouis vagitus fuit obsecutus. Alij corybantes dæmonas quosdam fuisse tradiderunt. Mineræ, & Solis filios alij Saturni: sic autem appellati, quod inter saltandum capita iactarent. Hi, teste *Platone in Enchiridemo*, in mysterijs suis illum, quem sacris erant initiaturi, in folio collocabant, variisque locis applaudebant, & choreas ducebant, ac saltabant, eo modo expiantes, ac sacris iniciantes: in quibus etiam sacris tum gladijs eductis adstabant tanquam pro illa pugnatu: & issem etiam sibi cultus è brachij venis eliciebant sanguinem, vt sic Deam, siquando iratam credebant, placare potuissent.

Cybeles, claud. Cybeles ministri: Cretenses: Cretenses texere Iouem crepantibus armis. *Mart. 9. 21.* nam in Creta eosdem originem habuisse referunt: Matris Deum Sacerdotes: Cur aliquis sacris Ianat sua brachia cultis, Et Phrygijs insanos egrediat ad numeros. *Prop. 2. 17.* — turba iocosa Obsirept, & Phrygiotibus curua sono. *Tib. 2. eleg. 1.* Dissiliens Gallus Entheæ matris. *Mart. 5. 42.* Semultri Phryges. *Idem 9. 21.* Quiq; sub Idæo tympana colle mouent. *Ouid. epyl. 4.* Matris Deum chorus. *Iun. 6.* Turpis Cybeles sacerdos, antistes. *Id. sat. 2.* Ingens semiuir obfœno facies referenda minori. *Idem 6.* Mollia qui rupta secuit genitalia testæ. Iampridem, cui rauca cohors, cui tympana cedunt. *ibidem.*

Curetes, fuerunt populi, qui ex Ida Phrygiæ monte in Cretam traiecerunt, vel ex Ida Crete monte Opes digitis iacta nati sunt: vadit etiam Daetyli Idæi dicti sunt: Curetes verò à Græca phraſi, quod anteriorem partem capitis detonsi, posteriorem fouebant, vel quod mollium puellarum ritu contum fouerunt; quam, quia inter saltandum rotarent Corybantes quoque, noncupati sunt, qui hanc differentiam inter Curetas, & Corybantes afferunt: quod hi Cybeles, illi Iouis Cretensis Sacerdotes essent:

Nunc Curetes, nunc Corybantes Arma Idæa qualitate manu. *Sen. in Herc. Orest.* Cabiri, vel Caberi: Telchines, & Idæi Daetyli, eiusdem cum Corybantibus generis, & cognationis. Autor autem *Strabo lib. 10.* Curetas in Græciam quoque traieciſſe, tandemque conſeſſiſſe trans Acheloum flumem, ibique cum inſonſis ſeruarent capita Acarmanas vocari cepiſſe. Hos *Ouid.* ex imbre natos fabulatur *lib. 4. met.* — largos; sacros Curetas ab imbr.

CORYTHOS.

Vel Corythos, id dicitur arcus, siue sagittarum repositoryum, id est cum pharetra. V. *Phaenicia.*

Est etiam Corythos opp. Tuscæ propè Aretium in paruo colle cuiusdem nominis situm à Corytho Rege sic appellatum, nunc *Corona*.

extre-

extremas Corythi penetrauit ad vrbes.
Virg. g. 4. En.

CORYLVUS, i, g. f.

Arbor, cuius fructus Auellanae nûces dicuntur: Siluefres corylos, & faxea corna legebat: Plautus eduxit coryli nascuntur, &c. adde lacrymatas corylos, & amygdala melleis nuncia, &c. nisi potius dicamus veris.

Coryletum, est Corylorum plantarum: Colurnæ virgæ: Pinguisq; in veribus torrebimur exta colurnis: Colurna hastula. V. *Arborum genera.*

COTVRNIX, cis.

Auis nota, aduena tamen, & terrestris magis, quàm huiusmodi. In insula Capreis prope Neapolim hæc numerosa cernitur cum ab Afris oris ad nos aduolant. In hanc autem Aſteriem, conuerſam fuisse fabulatur poeta. V. *Aſter.*

Ortyx, Græca vox: matertera Phœbi Flet viduus perdidit, queritur peregrina coturnix: Diligit immitem piz Dædaliona coturnix (ideſt accipitrem) Graſſina menſis auis: Coturnix magna quondam dilecta Tonanti, Aſteriem intellexit. *Quid.*

Epith. Piz, aduena, tarda, nunquam afficienda morbo Herculeo.

COSTÆ.

Crates pectoris. *Virg. 12. 4. En.* Latus. V. *ſuo loco.* Oſſa laterum: Spatioſa pectora. *Stat. 4. Theb.* Coſtæ noctæ, quæ non ſunt primariæ. Crates laterum. *Quid. 12. met.*

Coſtarum pars laſior, palmuſa dicitur Polluci: anguſtor, quæ ſpinæ vertebraſ attingit, Remulus, eodem, Meſopleuria, ſunt ſpacia intermedia coſtarum: Membrana ſuecingens, eſt tunica, quæ coſtas intus penetra.

CRAS.

Cratiſtina hora. *Virg. 1. Georg.* Cratiſtina Cinthius. *Quid. 3. ſaſt.* Cratiſtina aura. *Virg. 12. 4. En. & Stat. 2. Theb.* Lux cratiſtina. *Claud. 1. de rapt. Titan.* cratiſtina. *Virg. 4. 4. En.* Cratiſtina dies: Forſitan, includet cratiſtina ſata dies. *Prop. 2. eleg. 12.* Lux altera. *Præſ. ſec. 5.* Clarus priuſquàm Phœbus attollat diem. *Sen. in Med.* ideſt cras: Cratiſtina tempora: Qui ſcit an adijciant hodiernæ cratiſtina ſummæ Tempora Diſi ſuperi. *Hor. 4. od. 7.* Cùm cratiſtina fulſerit eos vel hora. *Quid. 3. epiſt.* Cratiſtina puniceos cùm lux derexerit ortus: cratiſtina volueret atq;. *Stat. 3. Theb.* pro die cratiſtina.

CRAPVLA. V. *Gula.*CRASSVS. V. *Fingus.*CRATER. V. *Cala.*

Crater ſidus in medio Angue, caudam Anguis Coruus appetit roſtro, neque poſſeſt iuxta accedere, vt bibat: fabulam habeo apud *Hymn.*

In ararus celi crater. *Quid.*

Epith. Crateris pro calice: longo caſatus argumento, aſper inaurato arantho.

CRATES.

Philophorus iſte Thebanus, qui pecuniâ ſuas omnes abiectiâ nare, vt liberis ſine earum impedimento philoſopharetur, ceu tradit *Philophorus*: alij tamen rem alio modo narrant: ſed hoc etiam à *D. Hieronymo* probatur.

Scit mala vota, ſuas qui merſerit equore gazas, Poſſet vt ingenio liberiore fruî: Thebanus ſophus, qui diuitias ſuas ſpreuit.

CREATURA.

Res creata: Operis forma: Formæ: Naturæ ſortus, partus, proles, &c.

CREATOR.

Conditor. V. *Dna.* Communis conditor. *Iunus. 15.*

CREDITOR. V. *Fenerator.*

CREDIBILLIS.

Credendus. ſide dignus. — Si iam quæ carmina tradunt Digna ſide credas. — *Iun. ſat. 15.*

CREDYLITAS. V. *Fides.*CREMERA. V. *Fabius.*

CREMONA.

Galliz Tranſpadanæ in Italia regionis vrbs, Pado tamen propinqua, quæ anno 1286. poſt quam condita fuerat Viſtellianis, Flauianisq; bellis exuſta eſt T. Sempronio, & Cor. Coſſ. Annibale in Italia imminente. Ante cuius mœnia templum fuit Mephiſi Dez, quæ tecti odoris putarunt antiqui locum, ac numine deſenſum eo ipſo tempore, ne quod vrbs, ipſum quoq; pareret incendium. Cladem vrbs maximam accepit Octauiani Cæſaris temporibus, quæ diripienda fuit conceſſa victoribus; ex culis direptione, etiam Mantua aliquid vrbs paſſa, vt teſtatur *Virgilius* in eclogis ſub Melibzi perſona.

Mantua vix miſeræ nimium vicina Cremonæ. Rura Cremonæ. *Mantuan. Arua.* Cremonæ. *Idem:* hinc, Cremonenſes populi.

CREON, tis.

Multi fuere hoc dicti nomine: ſed inſignior ſuit Corinthiorum Rex, qui duas filias habuit Creuſam, quam Iſſoni in matrimonium dedit, Medea repulſa; cuius veneficijs tota illius regia exarſit. V. *Creuſa Cornelia;* & Iſſocam, quam Læo Thebarum regi dedit uxorem, ex qua natus Oedipus. V. *locuſta.*

Sifyphides; à patre: Lycethi ſucceſſor, vt teſtatur *Euripides.* Socer Iſſonis; ex *Sen. in Med.* Socr coniugis Medæ. *Idem.* Creuſæ pater, & Iſſocæ.

Fuit etiam Creon alter Rex Thebarum, qui filiam Megaram Herculi iunxit in matrimonium.

Vindictæ Creontis. *Sen. in Herc. fur.* Megaræ pater, genitor, &c. Herculis ſocer.

CREPIDO. V. *Margo.*

CREPVSCVLVM.

Dubla lux à crepero verbo obſoleto, quod dubium ſignificat: accommodatur autem & matutino, & vespertino tempori.

Dubium tempus: Soluimus Auroræ dubio, quo tempore primum Agnoſci paritur redditus arua color. *Ruſid. in ſer.* Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies. *Quid. 1. eleg. 5.* periphr. Nos dubiaſ: lamque dies exactas erat, tempuſque ſubibat, Quod tu nec tenebras, nec poſſes dicere lucenæ: Sed cum luce tamen dubiz conſinia noctis: periphr. Lux dubia. *Sen. in Hippoc.*

Vesper. V. *ſuo loco.* Heſperus & fuſco roſeſidus abat equo. *Quid. 2. ſaſt.* Vltima pars lucis, primaque noctis erat. *Idem epiſt. 14.* Roriſſere auræ. *Sen. in Hippoc.* tunc etiam ros de cælo decellit.

Dum signa pedum rosida tellus Impressa tenet, *ibidem*.

Dies dubius: Iam nocte pulsa dubius effulsit dies. *Sen. in Oedip.* Vt esse Phœbi dulcius lumen solet Iam iam cadentis; astra cum repercut vices, Premiturque dubius nocte vicina dies: *Idem in Troad.* Tenuis lucis nitore. *Idem in Herc. fur.* Fulgor dubius. *Idem v. 670.* — tale non dubie foret Præbere lumen primus, aut ferus dies. *Idem in Herc. fur.* nam crepuscula tam ante Solis ortum, quam ipsius occasum subleuare solent: *Æther super inter diem, noctemque.* *Idem in Thyest. 5.*

Nox sublimis. *Hor. 3. id. 17.* — traherent cum fera crepuscula noctem. *Ouid. 4. met.* Dubie crepuscula lucis. *Ouid. 1. met.* Indè domum redeunt sub prima crepuscula nocti: Quale ferè siluæ lumen habere solent: Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo. Sidenibus dubijs: sub crepusculo. *Iun. 5.*

Epich. Nocturnum, vespertinum, opacum, nigrum, serum, &c.

CRETA.

Terra, siue argilla, cuius genera aliquot *Plinius* recenset.

Sigillaria: Terra sigillaris: quæ ad sigilla, & imagunculas eius fit usus: Creta sigillaris. *Plin.* qua signi videntur ad vasa confingenda: Terra sigillaris. *Colom.* Candida terra, huius potissimum coloris est & lutea: Tassonium. *Plin.* Cretatassonia, est nempe terra alba argillæ similis, è qua aurificum catini, quibus metalla excoquantur, consuevit: Poigiris terra, nempe creta nigra.

Marga. *Plin.* terra candida cretæ instar, stercoreandis agris seruens, quam cretam fossitiam vocat *Varro.*

Terra Cimolia: Cretosa Cimoli: *Ouid.* qua fullores in eluendis pannis vtuntur, à Cimolo inf. *Dioscorides.* Cimolia creta. *Hipp.* Terra fullorem: Argilla: Hinc nonnulli deductum putant Argiletum, qui locus erat Romæ iuxta Palatium, quod argilla eo in loco maxima esset copia: meminisse *Martialis* *epig. 1. lib. 1.* Argiletanas manibus habere tabernas, &c. nempe bibliothecas, quæ apud Argiletum erant: Terra argillosa: Terra tenax, quæ sunt vasa fictilia. Promethæum lutum: Ficta Promethæo dicitur esse luto. *id. 10. 39.*

Samium lutum; à Samio, vbi vasa fictilia habent celeberrima: Fama est fictilibus cœnasse Agathoclea Regem, Atque abacum Samio sepe omerasse luto. *Auson.* Facile lutum: Fictilia antiquis primum sibi fecit agrestis, Pocula de facili, composuereque luto. *Tib. 1. eleg. 1.* Promethæum lutum. *Mont.* Lubrica terra: At tibi læta trahane Samiæ conuiuia refert, Fictaque Cumana lubrica terra rota. *Tib. 2. eleg. 6.*

Terra Faecina; nunc in pretio est: ibi enim optimo lutum ad fictilia conficienda, & albario vtuntur optimo ad incruftanda. Cretula, dicitur. Cretaceus. Argillarius; Argillosus, &c.

CRETA.

Insula in Mediterraneo celeberrima, in qua centum fuisse magnas vrbes testatur *Virg. lib. 3. Æn.* Hodie *Candia* vocatur à montibus eius occi-

dis, qui candidi sunt, teste *Strabone*: eam à septentrione *Ægæi* fluctus verberant; ab Austro Libyci, & *Ægyptij*; ad occasum mare est Ionium, siue Icarium Adriatico continerunt; ad ortum alluitur Carpathio. Insulæ forma oblonga est tribus clauissimis promontorijs extensa; Samonio in orientem, Criumetopo in occidentem; Cumaro in septentrionem: longitudo eius est 170. milliariorum, latitudo 50. ambitus 500. Regio omnis aspera est, & montibus vbiq; horrens, sed fertilissima frumenti, & pascuorum. Mira soli est indulgentia, vnde quicquid in Creta nascitur (teste *Plinio*) infinito pretio cæteris eiusdem generis anteferat. Maluaticum vinum in hac sola insula premitur, atque indè Venetias, & in reliquis orbis partes deferitur. Præter arborum genera in insula crescentia mel, cera, caseus, cocculus, ladani cum copiose, & Dictamnus soli insulæ peculiaris exoritur. Hoc etiam de Creta auctores prodiderunt, noctium non habere, eamque mori quando inuehitur. Vrbium in insula veterum celeberrima Gnosios Minois aliquando Regia: de hac, & reliquis *V. inferius*. Hodie verò tres tantum celebres memorantur: Candia, olim Marium: Canea, olim Gydon, siue Cydon: Rherimus, quam veteres Rherymam dixerunt. Labyrinthum in Creta, Dædali opus multi reuerunt: sed eius nullæ vestigia fuisse suo æuo testis est *Plin. lib. 36. cap. 13. V. Labyrinthus*.

Gortyn, & Gortyne, siue Cortyna, quæ & Cremonia, & Gortys dicitur vrbs; vnde Gortynia recta iniuncti Regis. *Carull. in Argon.*

Gnosios, vrbs ad Cerarum fluvium, quo præterlabitur: vnde ab illo aliquando Ceratus vocata fuit, teste *Strab. & lib. 10. & Virg. in Ciri:* Carpathium fugiens, & flumina Cerata: Gnosiacum regnum, pro tota insula: Gnosia regna. *Virg. 3. Æn.* Gnosia tellus. *idem 6. Æn.* Gnosia humus: *Ouid. 4. Georg.* Gnosia littora. *Carull. in Argon.*

Cydon vrbs, siue Gydon: Cydonia tellus. *V. Cydon.*

Lyctus, vrbs olim insignis Idomenei patria, vnde Lyctus à *Virg.* denominatur 3. *Æn.* Lyctius Idomeneus — Lyctos etiam dicitur.

Dictæ, vrbs sub monte eiusdem nominis, sic à Dictæ Nymphæ denominata: & hæc etiam Dictynna: Dictæa arua. *Virg. 3. Æn.* Dictææ vrbes (pro tota insula) *Claud. pref. 1. de rapt. Antro.* Dictæum. *Virg. 4. Georg.* Dictæa rura. *Ouid. 3. met.*

Phæstos, vrbs; vnde tellus Phæstia: Proxima Gnosioacæ nam quondam Phæstia regno Progenitus tellus, &c. *Ouid. 9. met.*

Oaxus, vrbs à flumine Oaxi, quo præterlabitur sic denominata. quam Oaxus Minois ex Acallicæ filia nepos ædificauit: cuius etiam meminit *Hærodotus* *lib. 4.* Tellus Oaxia: Tellus Oaxis. Manethusa: Lycastis: Holopixos, oppida.

Montes.

Ida, mons celeberrimus ob Iouis incunabula, & ad alterius in Phrygia montis Idæ differentiam, Cretæus, siue Cretensis dicitur. Hic dictamni germine, & ceruorum venatu insignis: *Montes*

Idæus, vbi & gentis cunabula nostræ. *Virg. 3. Æn. Ida Cretæa. Idem 12. Æn. Vmbra Idæa. Stat. 1. sil. 4. Curetum domicilium. V. Corybantæ. Antra Idæa. Iuven. 13.*

Cadiffis, *Plin. nunc Leuci.*

Dictæ, & Dictæ, qui Scythia; apud quem vrbs olim Dictæ. *V. superius.* Hi tres potissimum montes ob celsitudinem numquam nunc priuantur, ad quorum radices cupressi hinc inde inter conuallium saxa nascuntur.

Sammonium promontorium — Sammonij rupes, atque ardua montis Saxa legit, &c. *Æ. Burg. Fluuij.*

Oaxis. *V. sup. in vrbinum catalogo: Et rapidum Crete veniemus Oaxen. Virg. Ceratæ, fluu. V. sup. Ibidem.*

Synonyma.

Crete, & Cretes Græca dictio, à Nympha Crete, quæ illi nomen dedit: Fleat Alcidem cæcula Crete Magno tellus clara Tonante Centum populi brachia pulsent: Nunc Curetes, nunc Corybantes Arma Idæa, &c. *Sen. in Herc. Det. cæcum populi, dixit, ob cætu vrbes, quas habuit.*

Nec tantum hæc insula fuit clara Iouis domicilio, sed dominatu, quo inter totam penè Græciæ vsus fuit Minos, qui sibi illam, & vicinas insulas subdiderat. Diane sacra propter copiosum venatum, quod ceruis plurimum abudet; quare Cretenses peritissimi sunt habiti sagittarij; vnde *Sen. in Hipp. Tux Cretæa sequitur ceruas, nunc veloces, &c. à quibus Dictamni vsu cognouerunt sagittis fauciatæ homines.*

Acria, primùm dicta Creta, deinde Curetis, tum Macharos à egli temperie, quasi terra beata: Curetis verò à Curetibz eiusdem insulæ populis antiquissimis. *Ouid. 8. met. V. Corybantæ. Hecatompolis insula, nempe centum vrbus abundans. Quæ centum sustinet vrbes. Ouid. 1. de art. Centum Cretæas forsitan vrbes Implesset monstri, &c. Idem 9. met. Curetum oræ. Virg. 3. Æn. Humus Cretæa. Ouid. 1. epist. 10. Antiq. de litore Cretæ. Iun. 14.*

Omagna vasti Creta dominatrix freti, Cuius per omne latus innumeræ rates Tenuere Pontus, &c. *Sen. in Hipp. Terra Cretes. Ouid. 3. eleg. 9. Minos arenæ. Idem in den. Oræ Cretæ: Littora Cretæ. Virg. 3. Æn. Minioia regna. Idem 6. Æn. Cretisia memora. Idem 4. Æn. Vrbibus inclita centum. Hinc Populi.*

Cretenses: Curetes Cydores. Cretes. *Apul. Minioia turba. Sil. It. 14. Cretisia turba. Ouid. in Iu. Cretia, gentile fœmin. Pestiadæ puellæ: Gnosfiacæ carinæ. Idem 8. met. Gnosfiæ castra. Ibidem. Cydonij: Dictæ: Gortynij: Gnosfij.*

Epith. Minioia, spaciola, potens, cæcula, circumsona, inclita, montosa, &c.

CREVSA.

Vxor Æneæ, Æseanij, siue Iuli maters, quæ dum virum à Troiano excidio fugientem à tergo insequeretur, casu amissa à viro interijt. *V. Virg. lib. 2. Æn.*

Dardanis, & Diux Veneris nurus. *Ibidem*: propter Æneam Veneris filium coniugem suam: Mater formosæ Iuli, *Ouid. 1. p. 7. Æneæ coniux,*

CREVSA.

Iasonis vxor Creontis Corinthiorū Regis filia, locastæ soror, quam ipse in matrimonio duxit, repudiata ob maleficia Medæa, postquam cum illa decem fuisset annos. Verum thalamis extirpata, è Corintho quoque illic ejci oportebat: Sed illa vaius diel impetrata mora, nouæ nuptæ (quam viri pellicem vocabat) in scrinio inclusum naphthæ, quod est bituminis genus, cuius meminit *Plinius*, veneficijs imbuta, pallam, aliq; munera per filios ex Iasone susceptos misit, illis tamen edoctis, vt oblato munere actutum discederent. At Creusa videndi cupida scrinio lumen aperuit, vnde incendium euolauit, quo tota regia cum Creonte, Iasone, ac noua nupta exaruit. Alij dicunt coronam ex naphtha contextam misisse, quæ igne vel longius posito flammam accenderetur; quæ è funeralibus concipiens ignem, nouam sponfam cum tota domo exulsit.

Creontis nata, fata, genita, &c. *Ouid. Magni Creontis filia. Her. epod. 5. Cui non destitit el Ephyreæ flamma Cereus? Ouid. 1. de art. Sed postquam Colchis arsit noua nupta venenis, flagrantemq; domum regis Malæ vidit. Idem 7. met. Æolia Creusa, ob patrem, qui nepos Æoli fuit. Stat. 2. sil. Felix Æoliam prendito virginem. Sen. in Iph.*

CRIBRVM.

Instrumentum ex pellibus fustis potissimum, quod crebra foramina interponunt per quod vel frumentū purgatur à puluere, alijsve excrementis. Rari sub pondere cribri. *Ouid. 12. met. Vel sunt è sexis equinis cribra confecta farinæ à fursure purgandi gratia: quæ Farinaria, Seta-cæ, & Subcernicula dicuntur. Sunt & ex lino excussoria, & Pollinaria à polline quod feruntur.*

Densa foramina — & exprimitur per densa foramina succus. *Ouid. 12. met.*

Epith. Rarus.

CRIMEN.

Culpa: Contagia culpæ. Bencau. Vestigia culpæ. Quod si parua tux dederis vestigia culpæ: Quam cito de tanto nomine rumor erat. *Prop. 1. eleg. 5. Perfidia facta. Bomb. Fraus, pro crimine. Hor. 1. od. 28. Culpam hanc miserorum morte piabunt. Virg. 3. Æn. Sed opere conficta culpa Cuncta pauet: Crimina culpæ: Satis lumen miserandæ crimina culpæ.*

Epith. Edax, turpis, sordida, tacita, operta, &c. Scelus: Sceleris contagia: Vestigia fraudis: Paculum, commissa piacula: Facinus; quamvis etiam in bonam partem factum sumatur: Delictum: Peccatum: Factū auidæ. Virg. 11. Æn. Facta nefanda. Tib.

Nefas, indeclinab. Non fas: Noxa: Noxarum pondus. Vulnera mentis. Pistor. Execrandum regis credis nefas. Sen. in Troad. Sontica caussa. Parce precor tenero non illi fonsica caussa est. Tib. 1. eleg. 9. Turpes casus. Con. Gall.

Facta turpia, impia, malè facta. Con. Gall. Corrupti mores; mores mendosi, sinistri. Virg. 1. Æn. Mali mores. Bomb. Flagitium: Posses & in tanto viuere flagitio. Prop. Nefandum: Infandum: Mala

gaudiam mentis *Virg. 6. AEn.* Malum: Probrum:
Aur possit à turpi mentem inhibere probro.
Crull.

Mille scelus modis scelus macula: Sceleris
molimen. *Ouid. 6. met.* Infamia. *Idem.* Artes,
quod mille nocendi Quirit, &c. Commenta-
tias versans sub pectore fraudes. *Lege Ouid. 1.*
met. ætatis ferreæ crimina recensentem. *V.*
Poëcam.

Epith. Nefandum, impium, scelus, perfidium,
infidum, atrox, cruentum, callidum, versu-
tum, &c. fictum, commune, falsum, rancum,
rancq; patens facinus. *Ouid.* Obiectum, verum,
probatum sine teste, ingens scelus.

CRINIS.

Sic à discrezione dicitur, Græcum etymon; est
propriè hominis capillus, & tamen, per me-
taphoram etiam bellus traditur. Crines cum
deponant veteres, ut superius diximus in *Co-
ma*, alicui numini dicantur, vnde *Statius* memi-
nit Catini, siue Barini Domitiani Cæsaris li-
berti, qui iam formæ gratia languente, crines
dixit *Æsculapio Pergameo*, vnde ille oriundus
scilicet conuæ (inquit. 4. *sil.*) faciemq; precor
transcurrere porcum Ire coronati recubantes
mollior auro.

Capilli. Cæsaries: Coma. *V. suis locis.*

Dectus capitis. *Sic. in Hippo.* — fufus ceruix cul
lactea crines Accipie, & molli subnectit circulo
auro: Insonit crines longa ceruice fluebat.
Spergere effusus sine lege crines: Aurati voli-
tante humeris non ordine crines: Capillus pas-
sus. *Ter.* nempè temere disperfus, & diligenter
circum caput reiectus. Lanugo. Cincinni. *V.*
suis locis.

Crinale, est ornamento crinium. *Ouid. 5. met.*
Est quoque ferrum, quo discriminantur crines.
V. Aru camatoria, & Calamister: hinc calamis-
tro coispare comam: Comam in gradus fran-
gere. *Plin. 10. luv.* Vitulare crines candenti ferro.
Pacuvius.

Barba. *V. suis locis.* Alæ. *Inuen.* & mustax; est
barba, quæ superius labrum vestit, vulgò
Mustax.

Vertex; est etiam crinium verticulus in humano
capite, sumitur, etiam pro crinibus: — patrias
non vertex solus ad ara Nauiget. *Stat. 4. sil. 4.*
Crinum præfegmina. *Tofatura.*

Extimus crinum circulus. Antæ capronæ. *In-
est.* Antecurtili, propenduli crines; sunt qui
ad tempora crines effluent, in quare potissi-
mum Siculi, Campani, Hispaniq; sunt mol-
liores.

Epith. Diuidus, flauioem, profeti, odorati, tonfi,
compi, renues, aurati, compoliti, fusi, effusi,
hirsuti, can, foliati.

CRINIS.

Siciliæ fluius Segesta vbi vicinus, de quo *Ser-
uius*, hæc fabulam affert: Cum Laomedon Nep-
tuno, & Apollini mercedem pro ædificatione
murorum illij sponfam iidem solvere recusa-
ret; Neptunus iratus Troiæ ægum immisit ad
eius oram deuasandam. Consultus Apollo
vinum tantum ad hoc remedium indicauit, si
Verginea Troianæ foris bellæ obigeren-

tur. Hippote nobilis quidam Troianus me-
tuens, ne Segesta filia in eandem calamitatem
incideret, navi eam impositam veniens, flucti-
busq; commisit, tolerabilis nimium ratus,
si filia se absente mergeret, quam præ oculis
eamdem à monstro dilaniari perspiceret. Verum
Deorum beneficio illa incolum in Siciliâ
delata, cum eius amore captus esset Criniscus
fluius in canis, siue vrsi conuersus effigiem
(quare non potius sub humana?) illam op-
pressit, ex qua Accessit Siculæ Regem suscep-
pit; vnde *Virg. 3. AEn.*

Troia Criniscus conceptum flumine mater: Quam
genuit —

CRISTA. *V. Galca.*

CROCODILLVS.

Vel simpliciter, crocodillus, dictû sic animal, quod
croci reformidet odorem. Quadrupes est aqua-
ticus. & terrestris: nascitur ex ovo magni-
tudine oui asserini, & excrecit in horrendam
magnitudinem, ita ut homines deoraret, aliâq;
belluas: Nil tam fluuij in Ægypto pecu-
liaris est (quamvis etiam in Mexicana regione in
eorum fluuijs crocodillos reperiri oculati tes-
tes asseuerant, affirmariq; iuxta interdictum in ter-
ra, noctu in aquis degere scribitur à *Plin. lib. 7.*
cap. 25. Qui homine conspecto lacrymas prius
emittit, mox eundem appropinquantem deuor-
rat, vnde adagium: Crocodili lacrymæ. Cro-
codilus viuium Roma vidit Domitiani (repor-
te scribit etiam *Strabo* à *M. Scauro* primum hippo-
potamum, & quonque crocodilos in spectaculis
Romæ fuisse temporario Euripo ostensos. Si-
multatem perenne cum delphinis gerit; hic
autem ut hosti nocet, & cure superna inuul-
nerabile agnoscens limo oblitus sub ventre in-
filie, spinâq; dorsû crocodili ventrem præfecit,
interficitiq; eandem simultatem cum Ichneumone;
& hic in apertas dormientis fauces tellis
in morem illapsus intestina eius erodit.

Piscis amphibius, nempè qui & in aqua, & extrâ
aquam solet viuere. Nilicola fera: Niliacus
piscis; serpens; hydrus; lacertus: Niliacæ feræ.
Strab. 1. sil. Mentitas fundens lacrymas parat ore eruento
Perdere te, lacrymas dum crocodilus apt. De
huius serg natura lege Herodotû in Euerpe-

CROCUS.

Et crocum g. n. aromatum genus, quod in Cilicia
propè Corycum excellentissimum nascitur, al-
terum Lycium propè Olympum monte ad
Mysum ætatem, tertium Centuripum ex Si-
cilia vel Ætolum, &c. *Dioscorid.* quartum Phlegre-
lu India quoque orientali nasci perhibetur, &
id quoque Nusiæ vidi non ingratum, fortas-
se in frigidioribus locis facile est, enascatur.

Aura croci, nempè odor — nam Sicani non
mitius halar Aura croci. *Strab. 5. sil. 3.* Flores
croci. *Virg. 2. Georg.* Filæ croci. *Ouid. 1. fast.* Cro-
ci odores. *Virg. 1. Georg.* Corycius odor: Cory-
cius flos; intelligitur crocus, quod in Coryco
Ciliciæ monte, ut superius diximus, perabun-
dans est. Quod de Corycio quæ venit aura cro-
ci. *Mart. 3. epig. 64.* Cithum flores. *Strab. 2. sil. 1.*
crocum intelligitur, quod ibidem sit abundans.

Eu-

Figitur ab *Ouid.* 4. *met.* Crocon adolescentem, fuisse, qui à Smilace virgine adamarus, cum illo frui nequaquam illa posset; ambo in florem conuersi sunt, qui crocus dicitur; vnde canit: Et Crocon in paruos versus cum Smilace flores: Smilaceus flos. Smilax, fig. Coronæ croceæ, nempe croci floribus circumtexta hinc.

Croceus color: Et circumtextum croceo velamento acantho: Vobis picta croco, & fulgent murice vestis: Pallida quam rubri diluit vnda croci. *Mori.* 8. 33. Nec fuerant liquido pulchra rubra croco. *Ouid.*

Cereri sacer flos. *Sophoc.* Crocus vino mirè congruit, præcipuè dulcistrum: hoc prisci vebantur ab theatra inspicienda; vt docet *Plin.* Et scenam croco perfundi solitam indicat *Lucretius* illo versu: Et quum scena croco Cithici perfusa recens est.

Epith. Cillix, rubens, Corycius, solemnis, ruber, tenuis, puniceus.

CROESVS.

Lydorum Rex opulentissimus, qui cum Solonem quondam ad se accersitum interrogasset, vtrum se felicissem aliquem cognouisset vnuquam: ille post aliquos nominatos, quos beatos quoque iudicabat, addidit: fortunæ bonis non esse confidendum, cum variè vita hominum rotetur: sed illum esse beatum, qui honestè cum vixerit, honestè quoque diem suum obicit. Hoc respondit Croesus tum quidem non admodum patienter tulit. Sed paulò post à Cyro in acie superatus, amissa vrbe, ac regno captiuus cum ad incendium duceretur, ascendens pyram quæ potuit altissima voce spectantibus Cyro, & cunctis: O Solon, terque quaterque exclamauit. Quod cum audisset Cyrus interrogari iussit, quem hominem, Deorumve in vltimo supplicio inuocaret: cui rem omnem ex ordine narrauit Croesus, addiditque. Quæ cum secundis ego rebus aspernaret, triste nunc omnibus spectaculum factus fera poenitentia afficior. Quæ cum Cyrus audisset caucior, & ipse factus Croesi periculo, eiusque sortem miseratus, non solum ab incendio cum liberauit; sed ad vitium vsque diem magno est hominem profectus honore; ex *Plin.* in *Solone*.

Et Croesum, quem vox iusti facunda Solonis Respiciere ad longæ iussit spatia vitæ. *Iuv.* *sat.* 10. Rex Lydus. *Prop.* Lydia ditissimus: Lydorum ditissimus: Ditissis audita est cni non opulenta Croesi. *Ouid.* 4. *Pont.* 3.

Allyaticus: Quam si Mygdonijs regnum Allyaticis Campis continem, &c. *Hor.* 3. *od.* 17. sunt qui scribunt Allyaticis: Allyaticus filius. *Lege Herodot.* lib. 1. Rex Lyda ditissimus vrbe. Quem domuit victoria Cyri: Sine immensa licet magni patrimonii Croesi.

CROTON.

Sive Croto vrbs in sinu Tarentino Milone athletæ memorabilis, & celebris; tum ingenti numero Pythæagorum, cum multitudine præstantium athletarum. Sic dicta à quodam heroe Crotone. *Ouidius* autem lib. 15. *met.* à quodam Myscelo nuncupato conditam narrat, vt infra. Hic Pythagoras philosophiam professus est,

quo vt illum audiret Numa quoque *Pomponius* Rom. Rex se contulisse dicitur Crotonatè duntur incolæ, qui fortissimo ingenio, & astu Sybaritas deuicerunt, quamvis numero superarentur. Vrbi proximus est fluuius Ælar, qui tamen vrhem prius secabat, vnde hæc *Lucretius* Vrbs, inquit, Croto murum in circuitu patentem 12. millia passuum habuit ante Pyrrhi aduentum in Italiam: post vastitatem eo bello factam, vix pars dimidia habitabatur. Flumen, quod medio oppido fluxerat extrâ frequentia tectis loca præterfluebat muros. Templum habuit non procul à mœnibus nobilissimum Latinæ Iunoni sacrum: vbi lucus frequentè silua, & proceris abiegnis arboribus septus læta in medio pascua habebat, vbi omnis generis ferarum Dæx pascebatur pecus sine vilo pudore, separatimque egressi cuiusque generis greges nocte remeabant ad stabula nunquam insidijs ferarum, non fraude violati hominum: hæc *Allo.* lib. 4. *decad.*

Nec procul hinc tumulum, sub quo sacra Crotonis Ossa regebat humus, iussaque ibi mœnia terra Condidit; & nomen tumulati traxit in vrhem. *Ouid.* 15. *met.* Inuenit Ælare fatalia fluminis ora. *Ibidem.* Ælar, fluuius pro vrbe, fig. Vrbs hospitibus Hercule. *Ibidem* v. 8.

Alcmœnidis vrbs, nempe quam Myscelus Alcmœnis filius condidit Archæ auxilio, qui Syracusas condidit. Vrbs Sibari aduersa. Achæuorum colonia: Quam enim Achæui oraculum accepissent, vt Crotonem conderent, Myscelus eorum dux ad locum vrbs constituendæ profectum, cum Sybarin meliori loco construi cœptam cerneret: detrectabat oraculi imperium: sed ad idem reuersus sciscitandum: hæc accepit: Terga breuis Myscele tuo de pectore omite (gibbus enim erat) Cetera perquirens frustra, en venaris iniqua. Sit rectum quodcumque datur tu laude probato: vnde Myscelus ad locum reuersus vrhem (vt diximus) construxit.

CRVCIATVS. V. infra.

CRVDELIS.

Obtusum pectus. *Virg.* 1. *Æn.* Corda aspera. *Ibidem* 10. *Æn.* Quam nec longa dies, pietas nec mitigat vlla. Tyrannus antonomasticè: Barbarus diris factis. *Ouid.* 6. *met.* Vultus cruentus. *Ibidem* 1. *ed.* 2. Szux cædis audissimus. *Ouid.* 1. *met.* Notus feritate. *Ibidem.* Truculentior Euris. *Id.* *epist.* 11. Ferreus. *Ouid.* *epist.* 4. nullaque inuoluit vmbra. *Mart.* 7. 20. Præcordia ferrea. *Ouid.* *epist.* 10. Minax grandibus verbis. *Mart.* — duris sed cautibus horrens Caucasus, Hyrcanæque admont vbera tigres. *Virg.* Duro præcordia ferro. *Tib.* 1. *eleg.* 1. Natus de tigride. *Ouid.* 7. *met.* Nec enim de tigride natus. Nec riridis filices solidumque in pectore ferrum, Aut Adamanta gerit nec lac bibit ille leæna. *Ibidem* 9. *met.* orta tigride peior *Iuv.* *sat.* 6. Indocilis flecti. *Claud.* 1. *de rapt.* Sordior squoribus. *Ibidem.* Quem szux progenere feræ. *Ouid.* *epist.* 7. Est qui fœta senior vrbs. Truculentus. *Ibidem.*

Barbarus: Ferus. V. *suas locis, vbi multa.* Duris multo crudelior vrbs: Lapidè anrior, & scopulis: In scopulis natus: Qui rigidos filices, solidumve in pectore

pectore ferrum, aut adamantina gerit: Tus sunt filicis circum præcordia venæ, Et rigidum ferri femina pectus habet: Quisq; lupa frug plus feritatis habet: Iurat ora tuæ Mista notis bel-
li, &c. *Stat. 1. fil. 1.*

CRVEDELITAS.

Barbare: Feritas. V. *suus locus*. Inclementia: Impietas: Siquia: Signa animi sanguinolenta feri. *Anger*. Rigor: Cupido cædis. *Ovid. 1. met. Sævitæ verbera. Prop. 1. el. 3. Pierati inimica: Ferox truculenta: Horrida ruficitas: Facta effera. Virg. 6. Æneid. Dira facta. Ovid. 6. met. Mens crudelis. Catull.*

Epich. Sæva, odiosa, inhumana, atrox, diffosa, fecelerata, aspera, immanis, sanguinolenta, violenta, impia, acerba.

CRVDITAS. V. *morborum genera.*

CRMENA.

Est nummorum receptaculum. Marsupium. *Plant.* Vidulus. *Idem.* Loculus. *Horat.* Excussilocusosque sacculumque. *Mart. 5. epig. 40. Sacculum, & sacculus. Idem, & Ascan.* Pasceolus *Plant.* est sacculus ex aluta factus, alij volunt esse loculum intra marsupium.

CRVCATVS.

Pœna. V. *suus locus*. vbi multa: Tormentum: Tormenta: Malum: Victa malis postquam patientia. *Ovid. 9. met. Clades: Cladibus exclamari: Saturnia pascere nostris. Idem.* Labores. Nata laboribus anima, corda pectora, &c. ex *Ovid. Idem.*

Pera, propiè pastorum folliculus, in quem recondunt cibum diurnum: Dormiat, & tetrico cum cane pera rogat. *Mart. 14. 81. Ascopera. Suet.* Pera viatoria, in quam pecunia, aut vtenilia viatores reponunt: & hæc Mantica, dicitur *Her. Hippopera. Sen.* Sacculus scorreus, vel canabeus, quo equites necessaria circumferunt, & hæc, Bulga, dicitur *Virg.*, qui vult esse vocem Gallicam, *Bulga, o valigæ.*

Folliculus. *Cornific.* est coriaceus saccus, & hæc scortea dicitur: Funda. *Macrob.* Sacculus, loculusque pecuniæ reponendæ attributus, & hæc Follis, *Veget.* & Reticulum. *Her.* quod ad modum retis intexitur, vulgò *Carniere.*

CRVOR. V. *Sanguis.*

CRVS, ris.

Cuius partes sunt.

Sura, propiè crurum pulpæ, & quasi venter obiectus tibiz. *Virg. 1. & 12. Æneid. Varix. Plin.* vena crurum fœculento sanguine difflata. Varices succifi.

Tibia, cruris os suræ oppositum: Radius, os tibiz maius. Fibula, minus os tibiz. Malleolus, tibiarum processus imus ad mallei speciem. Crurum internodia sunt in ausibus, in quibus aliquando sunt longa, & exilia, vt in Gruiibus, mergis, alijsq; aliquando sunt parua, vt in Apodibus ex hirundinum genere.

Crusculum, diminut. *Mart. Gamba pusilla* — aliaq; iactat Veneris impatiens arreo pectore crura. Et crurum tenuis a mento palearia pendet: Illa super furas tunicam collecta ministrat. *Ovid. 1. fast. Cruris ligamina V. Fastus.*

Epich. candida, mollia.

CRVSTVLVM.

Crustulum: — vt pueris olim dant crustula blandi Doctores, &c. *Hor. 1. ferm. sat. 1. Crusta, panis crusta. Adorea liba. Virg. 7. Æn. Cerereale solum. Idem. Quadra. Idem.* Crusti padulæ quadra. *Idem.* Crusti orbis. *Idem.* Pancia mensa. *Sen.*

Crustula, metaph. vsurpari potest pro eo, quod superficie calefacti lactis, aliarumve rerum coit, atque concreuit.

Crustulum item, quod Græcè Pemmatium est (V. Bellaria) è farina, melle, aut saccharo, lacte, & similibus confectum opere pistorio.

CRVX.

Supplicij extremi locus præfinitus, quod reorum maximus dabitur. In crucem ante Constantinum legem olim suffigi solita erant eorum corpora, qui sibi mortem conficiuerant, ne in victorum manus deuenirent, etiam sublati capitis: exemplum est in Nigro apud *Xiphil. & Hieronymum*. Initium vero huius supplicij Romæ tribuitur Tarquinio Prisco. *Plin.* Verum postquam Christi fuit sanguine purpurata, eò nobilitatis excreuit, vt illam Imperatores, nedum Reges, reliquique fideliū post Constantinum Imperatorem vbiq; gentium summa veneratione colant, ac venerentur. *Lege Lippian de Cruce eruditionis scribentem.*

Robur funeum: Arbor funerea, quadrifida: Supplicium graue mancipijs. *Muret.* Infelix lignum: infelix arbor, feralis, funesta. Trabs hospita lathi: Trabs funesta: Infelix olim, fueras, feralique lignum, Supplicij genus informis. *Vida. Lignum, &c.*

Crucis trophæum. *Prud.* Signum salutiferum. *Idem.* Arbor salutifera: Vexilla crucis. Fortunata arbor, venerabilis. *Vida.* Ligna verenda crucis: Trabs, qua salus hominum pendit. *Idem.* O crux tincta sacri flumine sanguinis, Olim supplicium mancipijs graue Nunc regum capiti præcipuum decus Te flexo colimus genu. *Muret, in Hymn.* Cum scandens patulam Christus in arborem vitæ restituit suos. *Idem.*

Crux hostes hominum sola procul fugat Crux sola insidijs munit ab omnibus. *Muret, ut sup.* Dulce optanti animo mihi robur amabilis arbor. *Vida* — salus hominum infanda trabe nexa pendit: Truncus: — simul in truncum moriamur eodem. *Vid. Christ. Lignum: iamq; illum erecto properant diffendere ligno.*

Epich. Dura, sæua, horrenda, cruenta, triduis, amara, funerea, arborea, &c.

CRVCIFIXVS.

In crucem fixus: Fixus corpora sublimi trabe: Dixe figere membra cruci: Eripere vitam suffixo stipite. Sublimem tollere in celsam crucem. Trabe dura diffensus. Suspendus, elatus in arbore. Pone crucem seruo *Iun. 6. idest* Cruci seruum adfigito.

CRYSTALLVS, i, g. f.

Et crystallum neutrius generis: Gemma candida, noraq; sit ex gelu vehementer concreto, auctor *Plin. lib. 36.* Crystalla maximi luxus fuerunt apud

apud Romanos, quæ nonnisi ubi maxima hi-
bernæ nives rigent, glaciæq; reperitur. Legi-
tur quædam materfamilias trullam crystallinâ
emissâ festertis centum quinquaginta. Clau-
dius Nero accepto nuncio ex Gallia rerum ad-
versarum duos scyphos crystallinos, quos for-
te in mensa labebat illisus rere fregit, ne se
mortuo seculum ijs frueretur, tantum luxum
inellâ crystallo putabat. Nostra verò memoria
plurimum penditur crystallus, dummodò perfec-
tissima sit, quæ vulgò montana crystallus ap-
pellatur: minoris tamen est pretij, ex qua con-
stantur vitreæ crystalli, vnde calices optimi
Venetijs præsertim constantur. Qui rerum na-
turâ perscrutantur, alunt: crystallum in febrili
ore detentam, & volutam sitim extingue-
re: quod an sit verû, ipsa te docebit experientia.

Quæ frigoris arte Torpuit, & maduit prodigiosa
filiæ. *Claud. in epig. Liquidum saxum. Ibidem.*
Perspicue nives, pro vasis crystallinis dixit
*Stat. lib. 3. silv. Solers lussit hiems, imperfectoq;
rigore Nobilior missus gemma tumescit aquis.*
*Claud. in epig. Raræq; longævis niubus crystallâ
gelari. Stat. 1. silv.*

Gemma arcano nobilis æstu, Vel cœcra fuit, vel
resoluta gelu. *Claud. ut sup.* — glacies nimio
preciosa gela. *Idem.* Liquidum crescent mira-
cula saxi. *Ibidem.* Dum crystallâ puer continge-
re lubrica gaudet, Et gelidum tenero police
versat opus. *Ibidem.* Æther filix, mirusq; latex.
Ibidem. Perspicuum marmore. *Ibidem.* Informis
glacies, siue dicas formata glacies. *Ibidem.*
Pellucida gemma. *Mart.* Candida nigrescant
vetula crystallâ faerno. *Idem 8. 77.*

CRYPTA.

Conclauæ subterraneum: Specus concameratus:
Antrum. *V. suo loco.* Cryptam subit alta nocte
silentem. Subter humum caua crypta cados, &
mollia vina Claudis. Cella vinaria; plerumque
enim vinum in cryptis reponimus. *V. Cella. Cur-
uâ recta. Ouid. epist. 4.*

Cryptæ Martium sepulcralia. *V. Cameterium.*

CVBICVLVM. *V. Domus.*

CVBILE. *V. Lætus.*

CVBITVS. *V. Brachium.*

CVLCITRA.

Et culcita; omne stragulum significat plumis, to-
mentove fartum, atq; inculcatum.

Culcita plumea; plumis inculcata. *Cic.* Culcita
lanea, vel tomentita: Culcita stramentitia. *Sac-
cone di paglia.* Culcita subalaris, idem cum pul-
vinaribus, quæ sub alijs, nempe sub brachijs
aliquando cubantes supponimus. *Lamprid.*

Stragulum: Tegmina tori: Indumenta, vesti-
menta tori: Vestimenta cubilis; quæ lodes
dicuntur. *V. Lædus.* Mollis torus. *Sen. in Herc.
fur. V. Lætus.* Cento, onis, est culcita, siue
stragulum è discoloribus pannis consutum.
Centunculus dicitur etiam *Plin.* Intrauit ca-
lidum veteri cenone lupanar. *Iam. sat. 6.*

CVLEX. *V. Infestum.*

CVLINA. *V. Cuspis.*

CVLMEN. *V. Cucumer.*

CVLMVS.

Calamus: Scipula: Caulis: Avena: Palea: Cul-

mê. Bam. — teret area culmos: Ferret hlemis,
culmumq; locum, strigatq; volantes: Perua
turgescunt laccantibus hordeis culmis.
Epich. Fragilis, levis, Cerealis, viridis, tener, agro-
stis, fluens, stridens, pinguis, &c.

CVLPA. *V. Crimen.*

CVLTER, 1. 1.

Cultrum: Ferrum, figur. Cultellus; cultellulus:
Nouacula, *Rafes.* Gladiolus: Sica; quamvis
ad ensis genera referatur: Acies cultri: Mu-
cro, & cuspis, figur. est autem pars acuta, &
acuminata in quolibet instrumento ferreo ad
cedendum opportuno. Ferrum, figur. pro noua-
cula: Vix tangente vagos ferro resecare capil-
los. *Mart. 5. 52.* Marubrium, dicitur *manco*,
— ipsa manubrica cultellorum Olee —
Iam. 11.

CVITVS, us.

Cura: Cultura: Positum, us: Nec positum variare
comas: idest cultu, vel compositione crinium.
Ouid. 2. met. Scabat sine diuite cultu: — cul-
tuq; superbo Pendebant nives gemmas mon-
tibus collo: Vani tegmina cultus: — cultuq;
ornata decenti: — nulli cessura Dean Occur-
rit iuueni mulier: non culcus in illa Segnior
effigie varijs nam purpura gemmis Interexta
regit Regine pectora moeste; & descripte.

Quid prodest regia largo Agmine seruorum?
Tyrio quid lectulus ostro Compertus, & innu-
meris intrata palatia gemmis: Decor, ist: De-
cus. *V. suo loco.* Ora puella Spe propioris fori
mater solertior ornata: Adueniente proco, ves-
tesq; & cingula comit: Sæpe manus, nictidae;
angustat iaspide pectus, Substringitq; comam
gemmis, & colla monti Circuit, & baccis one-
rat candidibus aures.

Tanta est fiducia formæ, Quæ quamquam iusta
est, cura tamen aduauat illam: Permulcetq;
comas, chlamydemq; vt pædeat apud Collocat:
vt limbus, totumq; appareat aurum. *Ouid. 2. met.*

CVME, arum.

Vrbs Campaniæ antiquissima Italarum vrblum,
ac Sicularum à Chalcedenisibus ex Euboea inf.
populis condita, vt ait *Strabo*: sed à Cumæis
denominata: nam colonizæ ductores Hippocles
Cumæus, & Megasthenes Chalcedenis inter
se pepigerunt, vt Chalcedenium quidem esset
colonia, nomen verò à Cumæis acciperet. *Alij
dvi rē narrat*, idest ab vndis dictam volunt.
Hæc vrbs à Sibylla, quæ inde Cumæa dicta
fuit, maximè nobilitata, ad quam Æneas fura-
ra consulturus dicitur adijisse, excidit: & modò
vix parietine, ac rudera videntur. Sunt tamen
quis dantem nomen habuisse vrbe à quadam
fœmina pregnantē ibidem à Chalcedenisibus
reperita Cyme nūcupata, & mutata littera Cu-
me appellata: Vel è Cumæa Æolidis vrbe ex
aduerso Lesbica, vt vult *Strabo lib. 5. vnde &
Sibylla Cumæa*, quam à loci vicinitate Ery-
thram nominant, dicta fuit, Propè hanc Dze-
datus ingenij sui monumentū reliquit, condito
insigni templo, quod à *Virg. 6. AEn.* describi-
tur.

Euboeica vrbs. *Ouid. 14. met.* à conditoribus, qui ex
Eubœa fuerant insula: Oræ Euboeicæ. *Virg. 6.
AEn.*

Æn. Vrbis Cumæ. *Idem 3. Æn.* Chalcidicæq;
leuis tandem super additæ arce. *Idem 6. Æn.*
Sedes Sibyllæ: Euboicæ cautes. *Idem 2. Æn.*
Cumæum naualia, litorea, &c. *Sonat. r. 2.*
Euboicæ rupis antrum. *Virg. 6. Æn.* idest Sibyllæ
sedes apud Cumas, vnde per subterraneos ter-
ræ meatus, cryptaq; ad Avernum lacum veni-
bat: licet modo diuina mores insuper aditū
transmeandi intercluserit: Opacæ Sibyllæ an-
tra. *Seu. 5. fil. 3.* Collis Cumæ. *Idem.* A quo-
ra subdita Misenis nobilibus. *Prop. 1. eleg. 14.*
Cumæ, ex, ad græcicam inflexionem: Linturnū
& quondam fatorum consilia Cumæ. *Sil. Ital.*
— & loca sæta palustribus vltius Litorea Cu-
marum, viuatq; antra Sibyllæ. *Ouid. 14. met.*
Fatigatas vbi Dædalus exiit alas. *Iun. 3.*
Silua Gallinaria, propæ Cumas.

CVMVLVS

Congeries: Strues: Accruus: Farris acenuus:
Æris aceruus, & auri: Massa.
Epith. Grandis, magnus, ingens, copiosus, va-
stus, inuans.

CVNÆ, ærum.

Cunabula, orum: Non tibi digna puer generis
cunabula tanti. *Strat. 1. Theb.* hoc autem in loco
sumuntur pro origine: Incunabula. Læculus
puerilis: Infantum stramina: Aliens, dicitur
Læus Sunt quicunas volunt esse culcitas infantum:
Incunabula verò læculos, in quibus reponuntur.
Alij contra canas, & cunabula esse
ligneos illos læculos, quos alui nomine Læui
intellexit, existimant: culcitas verò incunabu-
la vocari, quo Plauti locum afferunt; opus est
cunis, incunabulis. Cunæ segmentatæ. *Iun. 5. far.*
6. nēpe quæ feris, vel aureis fimbrijs exorna-
bantur: & sepentæcis dormisset parula cunis.
Vanine quærno Texta domus, clausa arbutei
sub cortice libri Membra tepene, suadetq; le-
ues caua fistula fomnos. *Strat. 1. Theb.* est peri-
phr. cunarum, quas vel textiles, vel è cortice
alicius arboris rustici conuenerunt.

CVNEVS.

Vel fides, vel ferrum in conum & sigillatum ad li-
gna scindenda: Nam primi cuneis scindebant
fistile signum. *Virg. 1. Georg.*

Vel est cōserta hominum acies in cunei modum
— cuneis se quisque coactis Agglomerat.
V. *Ant.*

CVPIDQ. V. Desiderium.

CVPIDO, dinis.

Deus amoris, cuius parentes varij dicuntur. Nō-
nulli Veneris, ac Iouis filium appellant: Sappho
autem Cæli, & Terræ, siue Veneris vocat
naturum: Simonides, Martis, Venerisq; Ithys, &
Hesiodus, ex Chaos Cupidinem natum esse aiunt:
Orpheus, ex Saturno: ex Venere, & Vulcano Se-
neca affirmat. Quod tamen hic Veneris filius
potissima est opinio. Effingebatur puer nudus,
alarum, arcum, & sagittarum gestans; quare sic
seruatur: Quia turpitudinis est stulta cupiditas,
puer pinguet; ite quia imperfectus est in amā-
tibus sermo, sicut in puero. Alarum autem,
quia nihil amantibus leuius, nihil mutabilius
inuenitur. Sagittas verò idcirco gestare dicitur,
vel quia amorem, & libidinem sequitur

punctus poenitentiae, & doloris: vel quia &
ipse incertæ, velocesq; sunt haec illi. A
Cupidine Psyche amaram fabulatur *Aphrodite*
longa quidem metamorphosi. Plures autem
Cupidinis antiqui tum pictores, tum poete
finxerunt; hinc *Prop. 1. eleg. 9.* Obuia nescio
quot pueri mihi turba minuta Veneræ hos
veruit me numerare timor. Verum à *Philoftrato*
pulcherrime in imaginibus describuntur; Multos
esse Cupidines, alios mala colligere, alios
sagittas, ac pharetras habere aureas, omnesq;
audos, comatosque. Pennas cæruleas, ac puni-
ceas nonnullis esse; alijs etiam aureas: Nec-
non calathos, in quibus poma deponunt, qui
gemmis ornati sunt, smaragdus, sardonij, &
margaritis à Vulcano compositis; ex his non-
nullos, ac in arboris deuolare sine scalis ad po-
ma legenda. Adde quod idem *Philoftrato* luctantem
ipsorum Cupidinum, rem vtiq; locofam. Sed
cur alarum pingatur Cupido, aliam refert causam
Propert. lib. 2. eleg. 9. quem lege.

Pharetratus amor. *Ouid. 5. trist. 1.* Filius Veneris.
Hor. 3. od. 27. Puer grauius pennis. *Prop. 3. eleg. 8.*
Voluer potens: Hic voluer omni regnat
in terra potens. Ipsumque flammis terret in-
domitis Iouem. *Idem. in Hipp. v. 185.* vbi Cu-
pitis vim elegantissimè describit: Certos æ-
rans puer impiger iktus: Ictus aligeri Cupidi-
nis. *Amor.*

Artes Cupidinis: Illum furuius iuuenere Cupidi-
nis artes. *Ouid. 1. de Pont. 5.* Deus, antonomasti-
còs, quo vel ipse Iupiter superabatur; cuius
vim vel superi omnes reformidabāt; hinc *Virg.*
Æn. Flagrantesq; Dei vultus, simulataq; verba.
Natus Veneris. *Auger.* Aliger amor: Ei go his ali-
gerum dictis affatur amorem. *Virg. 1. Æn.* Vis,
vel magna potentia Veneris; ex *od. Progenies*
Veneris. *Hor. 4. od. 18.* Semper hærens Veneri
puer idem 1. *od. 21.* Ille sagittifera qui valet arte
puer. *Pont.*

Mouit Amor gemmatas aureas alas. *Ouid. 1. de*
rem. Leuis amor, idem 4. *sest.* Puer ales Cythe-
ræ. *Hor. 3. od. 12.* Sagittifer ales.

Deus leuis, volucer, præpes, Gnidius, Paphius,
aliger, ex *Ouid.*

Puer malus, volatilis, lasciuus, Idæus, Volucer,
Veneris; ex *Ouid.* Improbus Idalius, seruidus,
teliger, ignifer; ex *Auger.* *Strat.* *Hor. Sen.* *Hor. Sen.*
Epith. Volatilis, aliger, lasciuus, blandus, præ-
pes pharetratus, sagittifer, impiger, tener, cru-
delis, minax, &c.

CVPIDVS.

Auidus, amans, studiosus — vitium bello stu-
diosus equorum. *Ouid. 4. met.* nempe qui stu-
debat habere ad bellum apros equos.

CVPRESSVS.

In quam amatum fuisse Cyparissum fabulantur
poete: Hic enim speciosissimus fuit puer Te-
lephi filius, qui dum venatus in amore suis tra-
xit Apollinem, qui quo numeris loco pulchrum,
ceruum, ac manuetum acceperat; quem & adeo
diligebat, ut secum per filium nō vereretur ire.
Accidit, ut quidam dicunt, dum Cyparissus lassus
sub arbore fomnū caperet, repente excitatus
strepitu ceruum longè vidit, quam aliam silue-
stem

Arem feram esse rarus, missa sagitta interfecit; quo agnito, tanto dolore cepit contabescere, ut Apollinis iuratione in arborem sui nominis fuerit commutatus. Sūt etiam qui dicant Eteolus filius in arbores fuisse conuersus. Est autem cupressus, quæ & cyparissus, & cypressus feratilis arbor, Plutoni, siue Diti sacra, cuius rami mortuorum domibus appendebantur, quod huius generis arbor excisa non renascitur. In locupletum porro funebribus adhibebatur cupressus, non autem in plebeorum; vnde *Lucanus*: Et non plebeos luctus testara cupressus. Ad hoc autem arborem huiusmodi electam fuisse, quod infructuosa sit, ac sterilis: siue, quod Dijs inferis dicata. Hoc autem apud Romanos cepit vsurari, ne quis imprudens in fœnestam domum rem diuinam facturus introisset; vnde contaminatus sacra peragere non poterit. Atqui nouum hunc morem Romæ fuisse ostendit *Iosephus Scaliger*, quod peregrina arbor, serò Romam aduecta fuisset, nempe paulò ante Cæronis ætatem, & iccirco diuitum tantum domibus (vt diximus) præfigebantur cupressi rami; vt inde incestuæ domus illo signo demonstrarentur. Igitur cupressus habita, quemadmodum taxus, & alse arbores, ad Srygem natæ, venteris idonea, vt apud *Senecam in Med.*

Cupressus, -us. Funebris ara mihi ferali cincta, cupressu. *Ouid. 3. trist. eleg. 13.* — mortamque comam dammare cupressu. *Stat. 5. Silu. Cyparissus, ut sup. pro ipsa arbore*: Altiorem cyparissū ferunt gemunt. Puer ante deo dilectus ab illo Qui citharam neruis, & neruis temperat arcum. *Ouid. 10. met.*

Coniferi rami, *Cland. 1. de rapt.* Coniferi apices. *idem 3. de rapt.* Arbor consifera. *Bemb.* Aræ frondes; sic dictæ, quod inferorum Dijs sacræ, quibus cuncta erant aræ. Feralis planta, arbor, &c. *ant. Virg.* Decus ferale; quod tantum (vt diximus) in nobilium sepulchris adhibetur.

Fronde funerea: Et fronde coronat Funeres super exuias, &c. *Virg. 4. æn.* Fronde, atque omne cupressus luxit plorata latus. *Stat. 4. Theb.* funesta fronde coronat; *ex Virg.*

Conus, fructus cupressus, vel pinus, sed posteriorius nuclei optimi sunt ad esum: inutilis ex Cyparissio. Globulus, Galbulus, & Nuxcupressi quoque dicitur.

Epith. Funesta, mœsta, altitoma, Stygia, viridana, nigra, celsa, obsifera, Idæa (ob id, quod *Plin.* scribit: maximeque in Idæis montibus, & quos Aibos vocant, summissæ iugis, ubi nives nunquam absunt plurima) consifera, infusa, funebris, acuta, funerea (nam, vt *idem Plin.* ait, natu est morosa, fructu superuacua, bacces tora, folio amara, odore violenta; ac ne umbra quidem gratiosa, &c.) feralis, vile lignum domibus. Metas imitata.

Sonora cupressus, de quibusdam musicis instrumentis nunc possum inuelligi, quæ tabulis cupressinis passim consuevit, & vulgò *Grammelio*, & Bonacordo, nuncupantur. *V. Musica instrumentorum.*

CVRA:

Sollicitudo, nisi motus. *Virg. 12. æn.* Vultus mentis risse. *Idem.* Affectus. *Idem.* Animus: Mens: Sensus. *Idem.* Sententiæ: Mentis sententia discors. *Idem. 11. æn.* Studium: Affectus curarum: curarum moles. *Ouid. 12. met.* Mentis onus. *Carul.* Mens sollicita: Rerum molesti fluctus miseri tumultus mentis. *Hor. 2. 16.* Mentis, vel animi nubes. *Ouid. 1. trist. 3.* Curarum frigus: Sic animo lento curarum frigore lædit, Vt cupidi cursus segna retentat equi. *Idem. 3. de Pont. 9.*

Curarum milia quanta dabit. *Prop. 1. eleg. 5.* Curarum femina. *Idem 3.* Tu vitij hominum crudelia pabula præbes Semina curarum de capite orta tuo, cum auaricia Postulat equum. Turbarum: Cum tamen à turba rerum requieuerit harum. *Ouid. 4. de Pont. 5.* Turbo rerum innimicit. *Sen. in Agam.* Mentem turbans vandarum mole.

Curarum asper morbus: Pondus, vel pondera curarum. *Stat. 4. Theb. & Corn. Gall.* Curarum stimuli: Nubes: tumultus: — alio curarum agitante tumulto. *Stat. 3. Theb.* Et partes animi verfabat in omnes: Tum verò in curas animus deducitur omnes: Atque animum nunc hæc celerem, nunc diuidit illuc, In partesq; rapit varias, perq; omnia verfat: Vario nequequam fluctuat æstu: Et inter istas mentis obfesse faces. *Sen. in Agamem.* Spes incerta futuri. *Custodia. V. sui loco.*

Epith. Tristis, infomnis, mordax, molesta, paulda, grauis, mœsta, ægra, iniqua, stimulanis, ienis, mordens, rodens, atrox, vitrix, stimulanis præcordia, pectora discrucians, sollicitans animum, abruptans somnos, vigil ambigua, reitrica, liuida, importuna, vocans animum in contraria, fatigans præcordia, extenuans corpus.

CVRES. V. Sahini.

CVRETES. V. Caphantes.

CVRIA:

Dictus fuit locus electus, ubi publicæ curæ discurrunt. Hæc autem triginta fuit à Romulo distincta partes, quæ & ipsæ Curie dictæ sunt, in quibus duplex fiebat opus: Nam ubi curabant Sacerdotes res diuinas, ex Curie veteres; in quibus autem Senatushabitus est, ex humanæ dicebantur. Verùm de curijs lege *Relin.* quarum nomina partim exciderunt, partim hæc fuisse dicuntur, Hostilia, quam primus ædificauit Hostilius Rex, Furiensis, Rapta, Vellensis, Velitica, Trifata, Titia, Calabra. *V. Livium, Dionys., & Plutarchum.*

Concilium: Cœtus patrum. Turba forensis. *Ouid. 3. fast.* Procurre cœtus. *Stat. 3. Theb.* Senatus. *V. sui loco.* Verbosum forum: Cedunt verbosæ garrula verba fori. *Ouid. 3. trist. 12.* Limen Romuleipulsare fenatus. *Stat. 4. filu. 8.*

Quam benè conueniens fors ite est Curia nomen. A grauius curis Curia dicta venit. *Ouid. fast.* — hic paruis inter pignora Curie Contentus alto lumine purpura Crescis, &c. *Stat. 4. filu. 9.* Curia pauperibus clausula est, dat censuræ honores. *Ouid. 3. eleg. 7.* Curiaq; & sanctior sub-

subsellia trita senatu. *Atruf.* Curia cum Patri-
bus fuerit stipata verendis. *Quid.* 3. de Pont. 1.
Curialis flamen: Sacerdos curiæ sacræ, qui etiam
Curio dicebatur, unde Curionum familia Ro-
mæ nobilissima proveniebat: Curia comitia
dicebantur, quæ ex singulis Curijs convoca-
bantur. *Lege Gell. lib. 15. cap. 27.*
Epith. Legifera, rigida, litigiosa, pariens strepi-
tus, splendens diute cultu, proxima templa;
nam propè curias humanas, sacræ quoque erant,
plena viris curia. *Quid.*

CVRIOSITAS.

Studium visendi. *Virg. 2. AEn. Studium. Idem.*
12. AEn. Sagacitas: Videndi ardor, cura; des-
iderium, &c. Hinc

Curiosus: Sagax: Cupidus: Studiosus, amans,
auctens, oporans, &c. Miratrix turba. *Iun. Sat. 4.*
nempe curiosæ, & admirabunda.

CVRIVS.

Nomen Romani cuius exactissime frugalitatis, &
perspectæ fortitudinis, qui vel medicum venale
Regis Pyrrhi caput alterentem, remisit ad Regem,
ut pretio à se bellum emptum, non autem
fortitudine sua superatum videretur. Primus
de Sabinis triumphavit: Pyrrhum eundem
acie victum expulit Italia. *V. Livium.*

Pauper erat Curius, Reges cum vinceret armis.
Claud. in Ruf. Qui pauper vicit Pyrrhum, do-
minique superbos, &c.

CVRRVS, n. s.

Genitrice nomen vehiculorum, quibus olim ve-
hebantur, & adhuc vehuntur nostri; et quorum
nonnullis etiam soliti veteres pugnare, unde
falcatorum curruum vetustissima, & frequens
apud historias, vel etiam sacras mentio; ad quos
vel ludricos, vel triumphales, vel opportunos
olim iunxerunt equos, mulos, pardos, cæruos, ti-
grores, elephantos, leones in triumphis; capras,
ut *Mart. epig. 52. lib. 4. in AEdilium*; canes, ut de
Helio Gabalo scribit *Lampridius*, & nostra ætate à
quodam sub pannosi tegmine, et vel spectra tar-
tareæ sub canum eorumdem forma. Verum de
curru eruditissime scripsit *Valentinus Paschalis* mi-
hi amicissimus, quem lege. Horum variz spe-
cies, ut mira.

Plaustrum, & Sarracum. *Virg.* est vehiculum, quo
onera, & moles vehuntur. Sarracum etiam di-
ci non male poterit vehiculum baiulorum, quo
onera subuectant, quod: Vehiculum frustile
sunt qui nominant: Plectrum. *Celsum.* pro plau-
stro, quo firmus conuehitur. Carrus. *Sc. Car-
ruca. Mart. 3. 47.* Sarraco veniente, abies, &c.
Iun. 3.

Vehiculum, & vestibulum, à vestiendo: Vehicu-
lum meritorium. *Suet.* quod mercede locatur:
Vehiculum cameratum. *Vlp. Arcera. Gell.* ve-
hiculum vndeque tectum, & munus arce ad
aeris iniuriæ, quo senes, & ægri porrabantur.
Lectica, & gestatorium: idem apud *Sueton.* &
Isidorum significant, quod cameratum, ve-
hiculum: Cuiusmodi: O secunda couine soli-
tudo. *Mart.*

Pileatum. *Virg.* Vehiculum pensile, quo matronæ
vehebantur: Carpentum. *Quid.* & *Liv.* idem se-
re cum pileato; Pileatis matres in mollibus

hinc procul addit. *Virg.* Rheda, curriculi ge-
nus, de qua perperam *H. Iunius*, qui non abba-
milen facit à Cistio, cum sanè diuersa sit, quan-
do hæc quatuor insident rotis, ut *D. Iphidius*, &
Casandrus in Comment. Suet. in Cæsar. 57. eruditissime
differit, at Cistium duabus tantum constet ro-
tis. Et hodie dicitur (*Carreza volante*) à voce
Gallica, ubi frequens Cistiorum usus; Cuius
vocabuli ethimolog à cito cursu est, cuius quoque
meminit *Cicero*, in *epist.* Epirhedium, Currius ge-
nus triuiale, quod equi ignobiles trahentes
(*Carrestione*) — tritoque trahunt epihedia,
collo. *Iun. 8.*

Petitorum. *Hor.* Effedum. *Idem.* utrumque vehi-
culi Gallici genus est, aut Belgici, *Virgido teste*;
Propertius etiam Britannis tribuit, neque mirum,
nam idem vehiculi genus alijs quoque commu-
ne nationibus esse potest: Cistium. *D. Iphid.* cur-
riculum duabus tantum rotis insistent: Curri-
culum, quo in cursu utebantur, duabus itidem
rotis constans. *Hor. 3. ad. 1.*

Bigæ, arum: Bigis ite Turnus in albis. *Virg. 12. AEn.*
Bijugum. *Idem.* Bijugus insert se Lucanus al-
bis. *Idem 10. AEn.* Bijugi equi: Gestatus bijugus
Regulus esset equus. *Mart. 1. epig. 12.* Bijuge cur-
riculum. *Suet. Quadrigæ. V. Iun. loco.*

Curru falcatus, vel ad similitudinem falcis com-
positi, vel ad similem formam, quibus uteban-
tur in bellis, quem circum multa pendebant arma
quibus et curru bellator uti potuisset; quod
innuit *Stat. 4. Theb. v. 220.* quem lege: Cuiusmodi,
pro curru falcato usurpatur à *Lucano*, quod eius
axes falcibus utrinque muniebatur, unde *Silius*
dicitur, falcifer cuiusmodi. *Lege Pomp. Melano.*

Traha, vel Trahea. *Virg.* vulgo Treggia: vehiculi
genus absque rotis: Tribunal. *Virg.* vehiculum
quo maturæ fruges in arearentur: Straticu-
lum. *Plin.* pensilis vehiculi genus.

Curru partes.

Capus rhedæ. *Virg.* locus rhedæ, in quo vestor
sedet: Axis. *Virg.* circum quem vertitur rota:
Temo. *Quid.* lignum, quod ad iugum inter e-
quos excurrit: Iugum: Rota. *V. Iustici.* Fer-
rati orbis. *Virg. 3. Georg.* nempe rotæ quarum
orbis est fetto circumducta. Epirhedia *Vitru-
vius* dicuntur. Tympanum, quo ipse cu. rus co-
operitur, vulgo *Culo della Carreza*. Et hæ partes
aliquando pro toto figuratè usurpantur pro
curru, ut *inferius*. Bigarius. *V. Aruga.* Coui-
narius: qui è couino pugnabat olim.

Synonyma.

Verfant agiles in puluere currus: Grauibz iuga
ducere plaustris: Celoque inuictus aperto Hig-
cit equos, curruq; volans dat lora secundo Vig-
Spolijs oneratos Cæsaris axes: Volat vi scriu-
di axis: Aureus axis erat, temo aureus, aurea
summiæ Curuatura rotæ radorum argenteus
ordo. *Quid. 2. met.* Lungit equos, rapidique ro-
tis insistent, &c. Umbra te reuocat, nec non Al-
bana petentem Appia feruenti ducit ab vrbe
rota. *Idem 1. Pont. 9.* Si rota defuerit, tu pede
carpe viam. *Idem.* Temo: pars pro roto — aut
de temone Britanno Excidet Aruigras, *Do-
nec. 4.*

Dignus Aricinis qui medicaret ad axes, Blandis
deuexæ

deuexę iactaret basia rhedę. *Iuven. sat. 3.* Curre te in Herculeum deportant effeda Tibur. *Prop. 2.* sic dicimus: Vehi currus: conscendere currum; vectari, ferri, portari, auferri, leuari currus: Necon: Currum flectere, gubernare, agitare, agere, moderari, regere, & huiusmodi apud poetas.

Epith. Pręceptis, leuis, citatus, volucer, citus, agilis, celer, superbus, sonans, stridens, faginus axis, quernus, acernus, &c. *Æneus.*

DEORVM CVRRVS.

Verum quoniam sæpe fit mentio currum, quibus Di; vectabantur; vt in promptu sit quibus animalibus ij traherentur, accipito.

Bacchi currus tigris, siue lyncibus, siue pantheris, quia nullum est ingenium tam ferum, quod vino non dometur: Iam Deus in currum, quem summum tlexerat vis Tigris adiunctis acra lora dabant. *Ouid.*

Cibeles leonibus: Et iuncti currum Domine subiere leones. *Virg. 3. Æn.*

Diane currus, ceruis.

Iunonis, pauonibus, quod ijs potissimum abundet Sano, quæ in eius Deæ tutela erat: — habili Saturnia curru Ingrederit liquidum pauonibus aera pictis. *Ouid. 2. met.*

Iouis currus aquilis trahatur: Neptunus equis marinis vehatur; qui Hippocampę, siue Hippocampi nominantur à flexu caudarum sic dicti: hinc *Plin. lib. 37. cap. 5.* In Circo Flaminio Neptunus ipse & Thetis, atque Achilles, & Nereides supra delphinos, & cete, & hippocampus sedentes: Illic Ægeon Neptunus gurgite fessus In portum deducit equos, prior haurit arenas Vngula postremi soluuntur in æquora pisces. *Stat. 2. Theb.*

Pluto, equis nigris; hinc *Ouid. 5. met.* Raptor agit currus, & nomine quemque vocando Exhortatur equos, quorum per colla, iubasq; Excutit obscura tinctas ferrugine habenas: *Idem. refert Claud. 2. de rapt.*

Lunę currus trahatur bobus duobus albo, & nigro: Tertia filii pedes renouauit Luna iuuenas. *Auson.* vel etiam equis. *V. Equus.* Aurorę verò equo albo, qui etiam aliquando Luesifero attribuitur: Martis binis equis, Thracijs videlicet: quos *Seruius*, alijq; Terrorer, ac Pauorem appellant, quamuis hi à *Pauino*, ac *Claudiano* in Martis comitatu ponantur, pro *Seruius* locus est *Vol. Flaccus lib. 3.* vbi clarę equi Martis nominantur Terror, ac Pauor: Martis equi bijuges, &c. *Virg. 3. Georg.*

Oceani currus balenis: Tritonis, Leucothoe, & Tethidis delphinis.

Saturni, Cererisq; serpentibus, siue draconibus (& his etiam via Medea est, ac Triptolemus) — geminis Dea fertilis angues Curribus admouit, frenisq; coercuit ora: Atque leuem currum Tritonida misit in vrhem.

Veneris currum cygni trahabant, vt ait *Horat. lib. 3. od. 28.* — quę Cnidon, Fulgentesq; tenet Cycladas, & Paphon iunctis vixit oloribus: & vt sentit *Virg.* etiam columbę: Passeres quoque, vt restatur *Sappho*, teste *Lambino* in *Commo*, ad *Horat.* vt sup. Lege *Papin. 1.*

flu. de Venere.

Pallas equos albos, vel potius equos albos, ad currum affigabat; hinc *Stat. 2. Theb. in fin.* Quate bijugo remone fremement Intemeratarum volucer rapit axis aquarum Phœbus olores ad currum habebat, cum non pro Sole sumitur: Mercurij currus coruis. Nemois gryphibus trahabatur: de curru Solis paulo post.

Qui verò non habebant currus, siue equis vehabantur, vt Castor, & Pollux, siue alii, vt Cupido, vtebatur; vel talaribus vt Perseus, & Mercurius.

Solis verò currus, quem poete fabulantur à Vulcanico factum summo quidem magisterio, ac arte elaboratum, quatuor trahabatur, equis; de quibus *V. Equus*. Describitur autem Solis currus ab *Ouid. 2. met.* elegantissime in initio, quem lege.

Currus ignifer: Phœbeia plaustra: Effeda Phœbi: Ignifera iuga loris flagrantibus. *Sen. in Med.* Ignifer axis. *Ouid. 2. met.* Lumen Solis: Solitq; iugum grauitate carebat. *Idem. V. Equi Solis.* Triumphantis currus trahatur equis albis quatuor; verum crescent luxu, etiam leones, elephantos, tigres, & huiusmodi ferias curaturas ad currus alligant; de quo lege *Alex. ab Alex. in Gemad. diob.*

Superbi axes auro fulgentes: Illa ducis facies in curru stans eburno. *Ouid.* Currus victor. *Idem.* Quadrijugi equi. *Tib. V. Quadriga.*

Epith. Superbus, insignis, pictus, auratus, aureus, eburnus, triumphalis, Capitolinus, laureatus, Captiuus imitans, lesto triumphos.

CVRRENS.

Accurrens. Velox. *V. inf.* Curset, sequens — riuosq; sequentes. *Virg.*

CVRRVS, us.

Decursus, us. *Virg. 12. Æn.* Procursus. *Idem. 4. Curriculum, fig. ex Hor. 1. od. 1.* Spatium. *Virg. 10. Æn.* Campi spazia. *Idem 3. Georg.* Concurfus. Velocis gloria plantę. *Iuven. 13. Idem 1. Æn.* Iter: Et peragat cęptum dulcis vt annus iter. *Ouid. 1. fast.* — validis potui decurrere plantis Sisteret vt nullas cura citata labor. *Arctif. Rapidus gressus. Sen. in Oedip.* Lapsus: Vt fluminum lapsus, nempe cursus aquę. *Hor. 1. od. 12.* Certamen cursus, pedum certamen. *Ouid. 12. met. Cestell. Argem.* Sic prælia cursus: Stadium, figur. nam proprię spatium cuius destinatum dictum fuit stadium: Celebrata iuueni stadia. *Sen. in Thyss. 3.*

Curficatio, nis Discursus: discursus varios, vagumq; mare, &c. *Mart. 7. 38.* & significatur officioz clementium discursationes in salutandis pæronis. Laude pedum, formę ne bono præstantior esset. *Ouid. 10. met.* nempe, an esset præstantior cursu, an facies venustate Aliquam certamine cursus Veloces superasse viros, &c. *Ouid. Ibid.* Ales passus Passu volat alite: Virgo — idest veloci volantiq; cursu. *Ouid. Ibidem.* vbi legitur cursus Atalanzę velocitatem.

Subito collem conscendere cursu: Cursu festinus anhelo, &c.

Q Epith.

Epith. Rapidus, præceps, celer, subitus, concitus, vagus, procerus, volucer, pernix, agilis, alacer, ardens, effusus, repentinus, pronus, citatus, lymphatus, aliger, clausivus, tacitus, felix. Hinc.

CVRSOR.

Pede feruidus. *Virg. 2. AEn.* Ille pedum melior motu. *Idem 7. AEn.* Velox, pernix homo: Valde ad cursus certamina plantæ: Est quibus in celeris gloria nata pedes. *Prop. 3. eleg. 7.* Quis pedum cursu præuerit feruidus auris: Qui ventos superat cursu: Rapidus qui fertur passibus. *Currens, tis.*

Qui volat ocyor Euro, qui cursu transmittit auras; hyperbolicus: Emicat ante alios, iamque hos cursu, iam præterit illos: Pernicibus ignea plantis Transit equum cursu. Pedibus celer. *Hinc, pedibus valens.*

Ladas; Alexandri Macedonum cursor tanta pedu velocitate, vt vestigia eius in arena non apparent; vt statum meruit apud Argos in templo Veneris Nicophoronis: meminit *Mart. 3. epig. 61. ad Clasicum:* Quid si per gradus vias Petauri Inuictum iubas subire Ladam? *Idem lib. 11.*

Camilla; de cuius pernicitate *Virg. 7. AEn.* Illa vel intactæ segetis per fumina volaret, &c. Atalanta, de qua *Stat. 10. Theb.* — quis Mænaliz Atalante Nesciat egregium decus, & vestigia cunctis Inde pensa procis? Archa, de qua *Mart. lib. 6. epig.* Ante leuem curia vincere quæris Arham.

CVRTIVS.

Prænomine Marcus adolescens Romanus, qui se pro salute patriæ Dijs manibus deuotus; vnde scite in ingenem terræ hiam ex improviso in foro exortum cum armis, & equo præcipitem dedit. *Lege Livium, ceterosq.*

Curcius & medijs, quem quondam sedibus vrbs deuotum bellis consumpsit gurgis in vnda. *Virg. in Cui.*

CVRVVS, 2, um.

Curvatus: Incurvatus: Recurvatus. *Ouid. 2. met. Flexus: Incurvatus: 7. Procruvatus: Littora procruvata. Virg. 5. AEn.* Recurvatus: Pronus: Presso spinæ curvamine flecti: Incipit, &c. *Idem.* Cōtinuo in siluis magna vi flexa donatur In burrim, & curui formæ accipit vimus aratri. *Idem.*

Curvatura. *Ouid. flexus: Fluminis ad flexum veniunt. Ouid. 4. fast.*

CVSPIS. V. Mucro.

CVSTODIA.

CVSTOS.

Custos: Vt fido sua vos custode relinquat. *Mont. Præsidium. Hor.* Tutela: Rerum tutela meam Cum sis, &c. *Idem 1. epist. 1.* Cura. *Ouid. 6. met. Nutricis fides. Idem:* quæ plerumque invidia solet esse: Defensor. *V. suo loco.* Non te custodia caro Arcet ab amplexu. *Ouid. 9. met.* nempe qui te custodiunt, non arcet ab amplexu, quod sis sponsa.

Portarum vigilantes. *Virg. 2. AEn. Sentinella.* Vigilans in limine: Fidis ad limina custos: Præbenda vigili custodia vallo: Excubans ante fores, ad portas: Vestibulum seruans. *Virg. Armatoq; vi-*

dent stantes in limine primo. *Idem 2. AEn.* Omnis per muros legio sortita periculum Excubat, exercetq; vices, quod cuiq; tenendum est. *Idem 9. AEn.*

Pomis diuitibus præpositus draco. *Sen. in Herc. fur.* Vindex, figur. Vindex decepto aurum missis, &c. *Ouid. 7. met.* — cernis custodia qualis Vestibulo fedat, facies quæ limina seruet? *Virg. Excubitz. V. suo loco.* Pro carcere. *V. Carcer.* Limen seruans; vel limina. *Ouid. 10. met.*

Epith. Peruigil, fida, vigili custodia, misera.

Epith. Fidis, sedulus, vigilans custos.

CVTIS.

Vix habes tenuem quæ regat ossa cutem: Pellis. *V. suo loco.* Cutis partes totæ: Poræ, qui etiam dicuntur; cuticularis meatus; inuisibilia foramina; caule. *Lucret. Rugæ. V. suo loco.*

CYANE.

Nympha quædam Sicula, quæ cum Plutonem Proserpinam secum ad inferos asportatæ cohibere voluisset, ab eo contempta, eo dolore fuit oppressa, vt in fontem sui pomini conuersa fuerit: qui Anapi fluuio commixtus Iuxta Orygiam insulam in mare labitur. Vel secundum *Plutarchum*, Cyane puella fuit Syracusana, quæ ex oraculo patrem, ac seipsum inacta, vt sedaretur pectus. *V. insequi:* qua sedata Syracusani diuinos ei honores decreuerunt; ac perennem, ac maximum fontem ab eiusdē nomine appellauerunt, qui propè Syracusas est, facerq; Proserpinæ, quod apud illum fontē rapta fuerit. Dicitur autē hæc nympha ab Anapi fluuio amari, quod simul iuncti in mare fluunt.

Est medium Cyanes, & Pisæ Arcthusæ. *Ouid. 5. met.* Cyanes æquor. *Idem.* In quod inluit. Inter Sicelidas Cyane celeberrima nympha: *Idem.* Anapi coniuncta nympha: Coniux Anapis: Fons Cyaneus: Cyanea vada. *Stat. 5. Theb.* Aquæ Cyanes: Quisq; suis Cyanen misceat Anapus aquis. *Ouid. 3. de Pont.*

Lacus Cyanes, stagnum, &c. Lacum etiam ex hoc fonte fieri referunt.

Est etiam Cyaneæ, cuius meminit *Ouid. 9. met.* quæ Mæandri fluminis filia fuit, quam adamauit Milesus Phœbi filius, ex qua gemellos suscepit Caunum, & Byblidem. *V. Bybli.*

Mæandri Miletæ coniux, amara, amica, &c. Byblidis & Cauri genitrix. Phæbi nurus.

CYANEÆ.

Contra Thracium Bosporum insulæ duæ paræ, quæ etiam Symplegades dicuntur, quas eo tempore, quo illæ Argo prima naus transiit mobiles, simulq; concurrere fabulæ iussit *Pœtus:* postea verò immobiles esse factas. Hæ maris Pontici aditus claudere videntur, inter quas media ipsa Argo naus mutilata summa puppis parte non sine periculo, præmissa Phinel monitu viæ duce columba transiit. Verum aliter sentit *Petrus de Valle*, qui per illa loca profectus est, atq; se nullas vidisse insulas, neque scopulos, sed tantum littora ita tortuosa, vt videantur simul coniungi Afarica & Europæa; & hinc locum datum esse fabulis, vt simul illa loca concurrere videantur. Lege eius itinera.

Hinc

Hinc iter ad Ponti caput, errantesque per altum
Cyaneas, furor his medio concurrere ponto.
Val. Flacc. Hæc precor euincat, propulsari;
fortibus ausus Transire instabiles ætrea Cyaneas
Ouid. 5. trisf. 9. Cyaneæ cautes. *Luc. 2. & Val. Flacc. 2.* Instabiles ponto terræ: Cyaneæ scopuli. *Sen. Cyaneæ luga. Val. Flacc. 6.* Cyaneæ ruinae. *Mart. 7. 18.*

Symplegades: Altera namque parat Symplegadas ire per altas, Scindere Bistonias altera puppis aquas: — illa, quæ pontum Scythion Symplegas arctat hinc, & hinc vinctas manus Distendat alto, cumque reuocata vice In se coibunt saxa, quæ in cælum expriment Actis vtrinq; rupibus medium mare Ego in quietæ montium iaceam mora. *Sen. in Herc. fur. Symplegada instabilem vitant duo littora nauatæ. Prop. 2. eleg. 26.*

Cyaneæ ruinae, idest tempestates. *Mart. 7. 18.* Symdromides, etiam dicitur: Concurrentes per æquora terræ: Finguntur autem concurrentes hæ duæ insulae, quod non multum à se distantes nauigantibus, dum tumer mare, modò disungi modò coire videantur: Qui medijs incurtere in vnlis Dicuntur montes. *Ouid. 7. met.* Cùm duo montes claustra profundis Hinc, atque illic subito impulsu, Velut ætherio gement sonitu. *Sen. in Med. v. 343.* Concurrentia saxa Cyaneæ. *Iun. 15.*

CYATHVS.

Phiala: Gemma, sig. pro ipso calice: Gemma bibat, nempe gemmato cyatho, siue è gemma. *Virg. 2. Georg. Calix. V. suo loco, vbi plurima.*

CYBELE.

Cybeles, vel Cybelis in genit, sic dicta à Cybello monte Phrygiæ Deorum omnium (quos ceteri veteres coluerunt) mater, varijs etiam nominibus appellata, ut infra synon. Hæc quondam vrbis Midæ clausi muros capite subleuasse fingitur, atque ita ingressa: Vel quod ipsa prima dederit vrbibus turres, vel quod ipsa illas teneat, extollatæ cum terremotibus concutuntur. Hæc filia Protoni, ut canit *Orpheus*, Saturno nuptæ, cui filios peperit multos, Curru dicitur vehi à leonibus tracto, turribus caput circumamicta, vnde Mater turrita: Dilexit Atyn. *V. Atyn.* In huius honorem solemnia fiebant sacrificia per Gallos Sacerdotes, quos Dryydas dicebant, & Corybantes, de quibus *V. suo loco.* Porcæ illi litabatur: nec non etiam cor, generationis scilicet causæ, quod ipsa tanquam terra generet vniuersa. Templum autem nullum peculiare ab initio habuit, sed simulacrum tantum, quod adamussim depingit Arnobius. Varias fingunt fabulas: *Dionysius Siculus* scribit. Cælum ex Titæ coniuge suscepisse liberos quadragintaque, filias autem duas, Rheam, & Opem: Rheam ætare, & prudentia præstantiorem in gratiam matris fratres omnes educasse, idè dictam matrem Deum, nuptisq; Hiperionis fratri, ex quo Solem, & Lunam genuerit, qui cum scelerè auunculorum interscissent aliquando: ipsam in furorem versam, cum tympanis, cymbalisque terram fuz ætæonis peragrassæ, montesq; eusmodi post il-

lius farum remansisse. Alia item ab eodem narratur fabula, ad quem cupidos remitto. Demò huic Ludi Circenses, ac Megalenses sacri. *V. suo loco, & Martius mensis.*

Cybele, dicitur etiam *Virg. 10. Æn. & Claud. 1. 1.* locum paruo reuocant Almonæ Cybellem. *V. Almon:* Sic vbi Mygdonios, planctus facer abluat Almon, Lætæque iam Cybele, festæq; per opida traxer. *Val. Flacc. 8.* Entheæ mater: Cùm securus vluat matris Entheæ Gallus, &c. *Mart. 7. 42.* sic dicebantur Sacerdotes Matris Deum, qui Prid. Kal. April. quotannis ipsius simulacrum cum carpento, quo vehébatur, in Almonæ lauabant. *Lege Ouid. 4. fast.*

Berecynthia. *V. suo loco.* Phrygia mater. *Virg. 7. Æn.* Phrygia Dea: Cybeleia mater. *Ouid. 1. de art. Sancta Deum genitrix. Virg. 2. Æn. Alma parens Deum. Id. 10. Æn.* Ideæ parens: Flebit & Ideæ fæta parentis erunt. *Ouid. 4. fast.* Cælestium mater. *Id.* Genitrix fecunda Deorum. *Id.* Dea magna. *Id.* Diuini mater. *Id.* At grandæ Deum prænotens omnia mater.

Mater turrita. *Ouid. 10. met.* Turrita Dea *Prop. 4. eleg. ult.* Turrigera mater: Ille Phryges lucros matri penetralia coedit Turrigera. *Stat. Turrigera Dea Ouid. 4. fast.* At cur turrigera caput effonerat corora. *Id.* Turrigeram frontem Cybele redimita coronis.

Ops. *Virg. 11. Æn.* Idæ currus ille sequatur Opis. *Tibull. Rea. Ouid. 4. fast.* Bona Dea. sic enim bonam Deam, de qua *suo loco* diximus, nonnulli existimarunt: alij tamen diuerfam faciunt: Nota Bonæ secreta Dex. *Iun. Pylenis Dea; à loco.*

Mygdonia mater, à loco, vbi colebatur; siue: quod Mygdonia Phrygiæ prouincia sit, vel illi adnexa: Mygdoniæ Pan iussa ferens fræssima matris. *Val. Flacc. Pessinuntia Dea, ab vrbe Pessinunte, vnde eius simulacrum Romam fuit adductum, ut Ouid. scribit in fastis.*

Dyndimene *Mart. & Hor. 1. od. 16.* Non Dyndimene non adytis quatit Memem Sacerdotum incolæ Pythius Non liber æquæ, non acuta Sic geminant Corybantes æra: Dyndymi (p.c.) domina Entheatæ. *Carull.* Dyndimos mons est in Phrygia. *V. Phrygia.* Dyndimena domina: Simul ite Dyndimene doming vaga pecora *Carull.* quod in ijs montibus ipsa coletetur: Dyndimia mater. *Apoll. Argon.*

Ædem habebat Cybele in Ida Phrygiæ monte, quæ pulcrè describitur à *Claud. 1. de rap.* Sic ait, & soluis serpentibus attinge Idem: Hic ædes augusta Dea, &c. In sacris autem huius Deæ homines suo sanguine litabant, vnde *Ouid. 1.* Ecce ad Phrygiæ vilia membra modos: cultus enim seriendo brachia sanguinem emittebant, dum circum aras illius oreia celebrabant.

Epith. Mater ferarum Ideæ, cultrix Cybeli, turrita, turrigera, Phrygiæ, sancta, alma parens, Dea prisca, &c. Perque leus domitis inuicta leonibus auras. *Ouid.*

CYCLAS. *V. Vellis.*

CYCLADES.

Insulæ in Ægeo mari circum Delon earum clari fiam sitæ, sic dicitur, quod circularum figuram

sine ordine; vnde & nomen acceperunt. Quinquaginta tres dicuntur esse numero, quarum nobiliorum subijciemus nomen; & siquid aliud obseruatione dignum.

Icarus, vna ex Cycladibus, quæ etiam Macris dicta, à qua mare Icarium putant aliqui denominatum, & hæc Nyctaria etiam Cythnos, à Cythno primo habitatore appellata; & hæc Dyropis etiam dicta: Astypala, cuius meminit Sen. in *Troad.* Astypaleia regna. *Quid.* 7. met. Andros, siue Andrus Euboeæ adiacens: vnde primam suam comœdiam nominavit Andriam *Tarentus*. Autormate, quæ etiam Hiera, ad similitudinem alterius inter *Eolidas* insulas.

Delos. V. *suo loco*. Mycone, & Myconus, inf. quæ abest à Delo quindecim millibus passuum, in qua mons Dimasæ appellatur, sub quo gigantes nouissimos ab Hercule inactatos iacere fabulantur. Populi Myconij, qui quod passim calui reperiantur, nomen caluis per adagium indiderunt suum. Errantem celsu Gyaro, Myconesque reuinxit. *Virg.* 3. in *Æneid.* Seryphos. V. *suo loco*.

Melos, quam variè *Cosmographi* locant: nam inter Sporades aliqui; sed *Pomponius* inter Cycladas enumerat: inter Cretani, & Sunium Achaie promontorium; quæ etiam Zephyria, & Byblos à Byblijs Phœnicæ populis, qui primi insulam incolerunt, Peperethos, insula ex Cycladibus. Patage, forsitan sic dicta à chlamydis similitudine: Otharos, haud procul à Paro insula.

Paros. V. *suo loco*. Patmos, quæ triginta millibus passuum in circuitu consistit dicitur à *Plan.* Hæc Sanctissimi Ioannis Apostoli exilio illuc à Domitiano relegati ad lapides effodiendos, necnon Apocalypsi quam ipse inibi celo reuelante scripsit, eâ celeberrima. Rhénia, p. prod. Delo adeo vicina, vt aliquando amboz insulæ catenis fuerint à Polycrate Samioiuro tyranno connectæ. *Thucyd.* 1. & 3. *Belli Pelop.* Dia. V. *Naxos*.

Seyros. V. *suo loco*. Syphnus, quæ etiam Ænoa, Eroopia appellatur insula exigua inter Cyclades: Syros. *Steph.* Insula Ioniz Atiz regioni opposita: Thafos, quamvis apud Græcos Thafos dicatur vitibus optimis clara; vnde *Virgil.* 2. *Georg.* Sunt Thafiz vites, sunt & Macrocidæ albæ.

Thera inf. ex Cyclad. ex qua profecti sunt Theræi, qui Cyrenem in Africa condidere: & hæc Calhita dicebatur. Hinc *Callimachus*: Nominè Callisto fuerat, sed postmodò Thera dicta fuit tellus vrbis origo mæx; ex *Strab.* ipse Cyrenem loquitur.

Synonyma.

Placet ire per altas Cyclades, &c. *Stat.* 1. *Achill.* Hic ubi ingenti modo sub procella Cycladæ Pontum timuere motæ. Sen. in *Thyest.* Exsunt montes, & sparsæ Cycladas augent. *Quid.* 2. met. Cycladum littora; arenæ, spumæ, fluctus, &c. Sparsæ per æquor, *Virg.* Nitentes, spumose insulæ, fulgentes. *Hor.*

CYCLOPES.

Sic dicti à circulari oculo, quem ingentem, & yuant in fronte illis *Poesæ* affinxerunt, qui di-

cuntur fuisse Vulcani ministri, qui in Ætna, siue Vulcanica fulmina Ioui per aquilam ministranda cudebat, fabricabantque, quorum insigniores fuerunt Brontes, Steropes, Pyracmon, quorum meminit *Virg.* 8. in *Æn.* Fuerunt autem gigantes, siue maioris stature populi antiquissimi in Sicilia lustræ Ætnam, qui omnium primi zrus cudendi rationem inuenerunt; & inde Vulcanus tamquam artis repertori fuerunt tributi ad ministri. In ea insula Cyclopium antra eximie magnitudinis visabantur: & vidè eorum septem à Proeto Rege ad Tyrimthem vrbem muniendam accessit scopulis, magnisque molibus vsi fuerunt in structuris ædificiorum, qui primi etiam turres erexerunt, vt putauit *Argonautæ*. Vnde quicquid magnitudine mira videbatur erectum, Cyclopium manu dicebatur fabricatum: sic *Stat.* 1. *Thib.* — campofque & cella. Cyclopium Teicta superiecto, &c. Arces Cyclopium. *Idem.* — aeriamque educere molem Cyclopium scopulos vitra, acque audacia fixa Pyramidum, &c. *Idem* 5. *Idem*.

Monoculi, vnum enim tantum oculum habebant. Vulcano famulantes: Vulcani ministri: Ætnæ fratres. *Virg.* Genus Cyclopium. *Idem.* Quibus est vnius luminis vix. *Quid.* 4. met. Vnum qui fronte gerunt lumen. Manus Cyclopium. *Idem* 1. met.

Polyphemus, vnus ex Cyclopiis. V. *suo loco*. V. *Gigantes*. Pro Pyracmon Arge est apud *Hydram*, qui hos Cæli, Terræque filios fabulatur: *Asteropæ*, pro Sterope apud *romæm*. Acmonide, pro Pyracmon apud *Quindam* Gallicorum dicebantur illi septem, qui suo alebantur artificio: quos; interfecti Apollo: nam quod fulmen fabricassent Ioui, quo Æsculapius interijt; ipse sagittis illos de medio sustulit. V. *Apollo*. Immania monstra. *Virg.*

Epirh. infandi, vasti, alti, horrendi, agrestes, immanissimi.

CYCNVS.

Cuius variz sunt apud auctores fabulæ. Fuit enim Cycnus Neptuni filius, qui cum à patre dono accepisset nullo posse ferro vulnerari, Achilles imperum pro Teucris enim pugnat) expectare ausus est, à quo sæpius nequiquam hasta percussus cum ferri acies illius corpore retunderetur, tandem ab eodem arreptus, ac sublimè elatus strangulatus est. Quem cum Achilles spoliare vellet, arma sine corpore fuisse relicta ammaduerit: nam cum in auem cycnum parer iam conuerterat. Alij autem dicunt in hæc auem conuersum Cycnum Schenei filium Liguriæ Regem Phæontis, & matrem sanguine, & summa benevolentia deumctum. Qui cum relicta Liguria ad Padis ripas venisset, ibiq; à sororibus Phæontis corpus abluu reperisset, consanguinei casu delicto, in auem sui notinis fuit commutatus; quæ ignes perosa aquas sibi elegit iuolendas; quæ narratur de Cycno fabulæ ab *Hygino*, quem lege cap. 34.

Primi synonyma.

Proles Neptunia cycnus. *Quid.* 12. met. Sarus Neptuno: Est aliquid non esse farum Nereide, sed qui Nereæ; & datas, & eorum temperat æquor. *Idem*.

dem. Neptuni filius ex Ceyce: Ceyce natus.
Idem. Neptunius iuuenis: Aut Neptunium
 Cana nitentem perculit iuuenem coma. *Sen. in*
Troad. 2. Nivea proles æqueoræ Dei. *Idem. in*
Agam. Volucres cyonels. *Ovid. 12. met.*

Alterius synonyma.

Ligurum Rex: Scheneli filius, genitus, & Sche-
 neleus iuuenis: Scheneleia proles. *Ovid. 2. met.*
 Phaetonti eogato sanguine iunctus. Qui Li-
 gurum populos, & magnas rexerat vrbes; *ex*
idem.

CYCNVS auis.

Qui etiam Olor. De his narratur, eos in suam
 inuicem seuire speciem, ac inter se deuorari;
 Morituros suauiter canere, quod tamen certo
 experimento adhuc non probatur: nonnulla
 sunt enim communi tamquam adagio vrsurpa-
 ta: quæ si traderentur experientie falsa esse
 compertierunt, vt de adamante hircino sangui-
 ne liquefieri, de cygnis, & de huiusmodi: Poe-
 tis tamen dicitur.

Dulcia defecta modulari carmina lingua Cæ-
 ator cygnus funeris ipse sui. *Mart. 13. 69. & lib. 9.*
epig. 43. Nec soli celebrant sua funera cygni.
Idem. 3. silu. Pjrtac. Qui moriens canit exequialia
 funera: Candidas ales modò mouit alas Dul-
 cior vocem moriente cyeno. *Sen. in Hipp.*

Veneri sacer ales, & Apollini: hæc autem de
 causa Veneri sacer est, quòd eius currum
 cygni quoque trahere dicantur. *V. Curru Deo-
 rum.* Molles agitæ Venus anrea cyenos. Apol-
 lini verò tamquam vaticinij Deo, quòd mortem
 sibi prædicat, quæ tamquam bonum
 aliquod accepturus cum cantu, ac voluptate
 moriatur, & *Cherone teste.*

Flumineæ auis. *Ovid. 1. eleg. 3.* Equam flumineæ
 iussit adulter aue: de Ioue in cygnum conuer-
 so, à quo Ledia corrupta: Callidus in falsa lu-
 sit adulter aue. *Idem.* Anser Amyclæus. *Virg.*
in Cir. anserem pro cyeno, quòd eiusdem sunt
 speciei; Amyclæum ob causam dictam super-
 rius *V. Leda.* Flumineus ales. *Ovid.* Flumineæ
 volucres. *Idem 3. met.* Olorinæ alæ sig. pars
 pro toto olorinis nondum peruenerat alis.
Ovid. 10. met. idest ab oloribus vecta nòdum Cy-
 prum peruenerat Venus. Alba volucris: Cor-
 pus deus æquoris albam Contulit in volta-
 crem. *Id. 12. met.*

Aues littoreæ. *Virg. 12. Æn.* quòd ament littora.
 Dant sonitum rauci per stagna loquacia cygni.
 Caystrius ales, à flumine Caystro. *V. Caystr.*
 Vtq; iacens ripa desere Caystrius ales Dicitur
 ore suam deficiente necem. *Ovid. 5. trist. 1.* Tur-
 ba sonans agminis aligeri. *Virg. 12. Æn.*

Alba auis. *Ovid. 10. met.* Albas flexit aues: de Ve-
 nere loquitur, quæ curru cygnis tracto (vt
 diximus) vehi dicitur: quod etiam innuit *Hor.*
3. od. 28. Albas ales: lam iam residunt cruribus
 asperæ Pelles, & album muror in altum Su-
 perna nascunturq; leues Per digitos, hume-
 rosq; plumæ. *Idem 2. od. 20.* Niveus grex volu-
 crum: & *Strab. 3. Theb.* Alas niucus; *ex Virg.*

Proles Scheneleia: Proles Neptunia. *sup. in*
fabulis. pro cyeno fumi potest: Hyrie ge-
 nitus. *V. Clar.* Auis Phaetontis: Rex Ligu-

rum, &c. Ales canorus.

Ceu quondam niuei liquida inter nubila cygni
 Cùm sese è pascu referunt, &c. *Virg.* At cygnus
 liquidus per prata recentia riuus, Riparumq;
 toros niuei argenteus alis Rimatur rostro la-
 tices, & amœna canoros Emittit per colla mo-
 dos, aut remigè penna, Alternatq; choros, &
 cantu nubila plaudit: descript. Cygnus in augu-
 rij nauis gratissimus ales: Cygnus olorini
 duxq; decusq; chori. Ipse, qui cælum, nebu-
 lasq; ducit Candidas ales modò mouit alas
 Dulcior Vocem moriente cyeno. *Sen. in Hipp.*

Epith. Flumineus, Caystrius, Neptunius, vagus,
 sonorus, raucus, amans flumina, demulcens
 sidera cantu. Spartanus olor. *V. Leda.*

Est etiam Cygnus inter astra, de quo *V. Hygi-
 num.* Surgens vagus æquore cyenus.

CYDIPPE.

Puella quædam, de qua hæc narratur. Profe-
 ctus ad sacra Dianæ, quæ in Delo insula ex fre-
 quenti virginum còuentu celebrabantur, iue-
 nis quidam Acontius nomine in amore rife
 quipuella, quæ Cydippe dicebatur, nobilissimè
 dem excaluit. Sed cum illam ob generis impa-
 ricatem non auderet in suum amorem sollicita-
 re, nonam committens fraudem in pulcherrimo
 pomo hosce duos versus scripsit: Iaro tibi sanè
 per mystica sacra Dianæ Me tibi venturam
 comitem, sponsamq; futuram: arque illud ad pe-
 des puellæ proiecit, quæ fraudis inscia, cùm
 imprudens legeret, visa est vxor esse Acontij
 facta: Nam quæ ante Deos in templo Delicæ
 Dianæ dicerentur, rata esse debere lex erat. Cū
 autem paulò post pater huiusce rei inscius il-
 lam alij desponderet, subita febris correpta est;
 eui ægotanti Acontius scripsit epistolam, quæ
 inter *Ovidianæ Heroidas* perlegitur; quæ persuasa
 puella in Acontij vota contra patrem non vo-
 luntatem condescendere maluit.

Et tua Cydippe facta pudoris habent. *Ovid. epist.*

19. Acontij sponsa: Quæ inscia in vota mariti
 Ignori iurauit: Quidq; vir elusa virgine laudis
 habes. *Idem epist. 10.*

CYDON.

Inter Cretæ vrbes olim celeberrima, quæ nunc
 Canea dicitur; olim Apollonia dicta, tum Cy-
 don à Cydone Apollinis, & Acalidis filie Mi-
 nos: ibi tela, siue sagittæ fiebant optimas, *vide*
Virg. — torquere Cydonia cornu Spicula, &c.
Idem. 10. & inde optimi iacularores: Cydones
 populi dicti sunt, & vrbs incolæ: Parthus siue
 Cydon telu immedicabile torfit. *Idem 12. Æn.*
 Cydonia arbos, quæ poma generat anrea, & Ce-
 regis vulgò appellatur; sic à Catone prius de-
 nominat, quòd inde fuerint aduecta.

Aut quæ poma Cydon Cretæis misit boris. *Idem.*
Seren. Cydonia pomi, mala: Cydonij factus:
 Cotoneum malum: Canea mala tenera lanugi-
 ne. *Virg. 2. Georg.* Lanugo autem est mollis lana
 eiusdem pomi, nec non aliorum simulum, vt
 Persicorum, &c. Hinc Malum lanatum dicitur
Plinius.

Malū Struthæum: maius, & odoratius Cydoniū.
 Desfer, Chrysomelum, est cotoneum inclina-
 to ad aurum colore: Struthæa. *Plant.* Struthio-

Montes.

Olympus, vnde Lycus, & Lapethus, siue Pediz-
us aucto siquidem cursu profouit Diare-
tum: Promont. vulgò *Capo S. Andrea*. Acaman-
ta, vulgò *Capo S. Epistemi*. & hic locus Acaman-
this dicitur Steph. & pro tota Cypro apud Plin.
Achananthis reperitur.

Synonyma.

Cypriatellus, Ouid. 10. met. Cypria regna: Litto-
rbes Cypri. Lucr. lib. 8. Tellus Veneris. Mart.
rbes Veneris. Ouid. 40. met. Insula sacra.
Diones Formosæ natæ nempe Veneris Do-
nex: Veneri grata humus. Idem 2. de Ponte 4.
Veneri, Neptunoque sacra tellus: Linquritur
Æmonis regio, & Neptunia Cypirus. Ophiu-
sia arua. idem 10. met.

Achananthis, dos, Steph. & Plin. Ceraftis, Aspe-
lia, Macara, Cyprios, Collina dicta fuit olim,
eodem Plinio recte, Cypios insula: Et mare,
quod lato sæcundum gurgite Cyprium Aluit,
&c. Cinyræ regnum: nam hic Cinyra pater A-
donis, & Myrrha regnasse dicitur; hinc: Ciny-
reides: fœminæ, & Cinyreis turba, dicuntur
Cyprij ab Ouid. 10. met. Amachusiaci populi,
gentes, &c. ex Ouid. 10. met.

Epith. Fœcunda, opima, Cythereia, æquoreis
vndis tellus circumflua, Neptunia, opima,
æris ferax.

CYRENE, es.

Siue Cyrenæ, arum, insignis vrbs Libyæ inter
Mæcedem, & Zeugitanam provinciam sita,
quam Barcus Therenis condidit. V. Barcus: tum
sic dicta à Cyrene Penei amnis filia, quam A-
pollo adamatam in eam Africæ partem transla-
terat. A Therais igitur condita fuit Cyrene; ex
qua clarissimi exiere viri Aristippus Philosophus,
Areta eius filia, qui successit Scholæ,
Aristippus huius filius, quæ appellatus est Ma-
trodidactus, idest doctus à Matre, Anniteris,
Eratosthenes, Gallimachus insignis elegiogra-
phus: Carneades nouæ academix princeps
Cryssippi studiosus, Zenonis confutator, alique
plurimi: vudæ. Cyrenæi videntur mihi mini-
me contempni philosophi. Hinc totus ille Li-
bie tractus inter Africam provinciam, & Libyâ
Marmaricam dicitur Cyrenæica regio, seu Pen-
tapolitana, quod quinque insignes vrbes sub se
habetet; nempe Beroniœon, Arsinoen, Ptole-
maidem, Apolloniæm, & Cyrenen.

Doctæque Cyrenæ, &c. Stat. 5. filiu. in Patrii epical.
Cyrenæa litorea: Cyrenææ aquæ: Et Cyrenas
vrna ministrat aquas. Prop. Cyrenæi viri, populi,
sophi, &c. Cæcula Aristi genitrix. Ouid. 1. fast.
370. hic autem intelligit Cyrenen Nympham, à
qua denominata vrbs, quæ Apollini peperit A-
risteum. V. Aristæus.

Acabiz, opp. Cyrenæ regionis: Hercules turris, opp.
Barce, vræ ex quinque Cyrenæicæ regionis vr-
bibus, ita primum dicta à Barce regina: postea
Ptolemæis appellata, vt testatur Strabo lib. 16. &
Plin. 5. cap. 5. & hinc pop. Barcæ: Hinc deserta
siti regio, lætæ, færentes Barcæ: — Virg. 4. Æn.
Barcæ arenæ, Barcæa litorea: Filia Penei Liby-
cis benè nota per vrbes Lætipiteris. Catull.
quod ibi frequentissimè nascitur laser.

CYRVS. V. Insularum nomina.

CYRRHA.

Phocidis oppidum in Helicone monte ad Lyfam
Apollini sacra ob templi illi insigne: qui & in-
de Cyrrheus dictus fuit: vbi dabatur responsu;
haud procul ab Aganippe fonte. V. Aganippe.
Cyrrheum iugum. Claudæ præf. in Ruf. Campi
Cyrrhei, montes, scopuli. Stat. 1. Theb. Ardua
Cyrrhæ saxa: Aut Cyrrhæ pater aspernetur o-
pacæ: idest Apollo. Idem 3. filiu. Si flagra petij
Cyrrhæa bicorni interfusa iugo. Idem 3. Theb.
lanque atqva Cyrrhæ Pollutamque suo de-
dit Phocida bulo. Idem 2. Theb. Non Cyrrha
Deum promiscuit antro Certius. idem 3. Theb.
Cyrrhæa lumine tempe. Idem 2. Theb.

CYRVS.

Cambylis filius, ex Mandane Atyagis regis filia,
& Persarum Medorumq; rex: qui primus (vt In-
finius lib. 1. scribit) deuictu Atyage auo mater-
no rege Medorum, ipsorum potius imperio ad
Persas transiit, & Asia subacta totum orien-
tem in potestatem redegit. Lege Herodotum, &
nostram Annalium præfatum ante Christum natum Epi-
timum. Hic cum Scyris bellum intulisset, primo
prelio victor, cum se in inimicas earum regio-
nes intulisset in angustiore loco redactus à To-
myri, siue Thamyri Scytharum regina, cuius
filium ipse nimis inhumaniter iusserat occidi
(cùm in eius manus incidisset) iniussuq; compo-
litis cum ducentis Persarum milibus trucidatus
est. Caput verd Cyri ad reginam allatum
iussit in virem humano suorum militum san-
guine redundantem immergi: Sæcia, inquit,
te sanguine, quem lustris.
Quem Tomyris detexit, &c.

CYTHERON.

Saktus in Bæcia Musis sacæ, & Baccho, vnde
Virgilius — Bacchi Orgia, nocturnusque vocat
clamore Cytheron. Apud quem Bacchæ Pen-
theum discerpserunt in quem confluit Antio-
pa soluta vindictis, vbi peperit Amphionem, Ze-
tumq; Baccho autem monstfacer dictus, quod
ibi natus esse credebatur: ante enim Anonymus
mons erat, sed cum deinceps ob Bacchi sacra
etharis frequenter personaret dictus fuit Cy-
theron: hinc Ouid. 4. met. — vbi festus facien-
da ad sacra Cytheron Cantibus, & clara Bac-
chantium voce sonabat. V. Iasonus.

Saxa Cyttheronis: Cyttheronis acies. Prop. 3. eleg. 13.
Niuofum iugum Cyttheronis. Sim. in Oedip. Pla-
ga Cyttheronis. Ibidem. Cyttheronis iuga. Idem
in Hirc. Fur. Siluestria trucis antra Zeæ: vbi ab
Antiope fuit enutritus agrestioris: Natusque
ad sacra Cyttheron. Ouid. 2. met. — abrupta
qua plurimus arce Cyttheron Occurrit caelo.
Stat. 2. Theb.

Ipse etiam gaudens nemorosa per auiæ fans, Im-
pulerat mentes Baccho meliore Cyttheron, Stat.
2. Theb. Super insolito clangore Cyttheron Mur-
cidus, &c. Idem 3. Theb.

CYTHERA, æ.

Et Cythera, omne insula olim Porphyrus, Plin. &
Porphyrusa Eustach. dicta a marmoris porphy-
retici copia, quò eas montes abundante; vel à
purpure concharum, hodie Cerge. Est prima

maris *Ægæi* insula ad occasum è regione sinus *Laconici*. Distat à Malea promontorio *Peloponnesi* 5. millia, & in circuitu patet ipsa sexaginta. Oppidum habet eiusdem nominis, ac multos portus, sed parum tutos: atque circa ipsam insulam sparsi sunt complures scopuli. Sacra *Veneri* fuit; vnde *Cytherea* ipsa cognominata, & *Cythereis*. V. *Venus*.

Cytherea litorea. *Ouid.* 10. met. *Cytherea* tellus. Aquæ *Cytheriacæ*: Nuda *Cytheriacis* edita fertur aquis. *Idem* 3. *sest.* ad illam enim insulam primum è mari nata concha dicitur pervenisse.

Cythera, vrbis insulæ, quæ sic dicta fuit à *Cythereo* *Phoenicis* filio, vnde & tota denominata insula. Abundat conchis, vnde: *Leuior* & conchis *Galle Cytheriacis*. *Mart.* 2. *epig.* 47.

CYTHEREA. V. *Venus*.

CYTHORVS.

Mons est *Paphlagoniæ* buxo abundans, sic dictus à *Cythoro* *Phryxi* filio. *Serab.* & *Steph.*

Cythorium iugum. *Caull.* 3. *epig.* *Cythor.* *Idem.* Et iugur vndantem buxo spectare *Cythorum*. *Virg. Georg.* Etenim in monte, & in *Amastriano* agro plurima, atque optima buxus nascitur, teste *Sirabene*, & *Plinius* ait: *Buxus Pyreneis*, & *Cythoro* montibus plurima, ac *Berecynthio* tractu: Eademque arbor, teste *Theophrasto*, plurima etiam in *Olympo* *Macedoniæ* monte, maximaque, ac pulcherrima in *Cyrene*: Mons *Cythoriacus*: Vtque *Cythorico* radium de monte decedat: *Ouid.* 6. met. nempe pectinem buxeum. V. *Buxus*. *Fest.*

CYZICVS.

Vrbis, & insula *Proponctidis*, quæ *Arcton* aliquando appellata; dicta verò *Cyzicus* à *Cyzico* filio *Ænei* filij *Apollini* vno ex *Argonautis*, quo à *Iasone* interempto, vxor illius *Clite* ab arbore se suspendit. Hinc *Cyziceni* pop. à *Valer. Flacc.* dicti sunt *Æneadæ*: *Oltrea* *Cyzicena* commendantur *Plinio*. Apud urbem fons est *Cupidinis*, ex quo qui potabant amorem deponebant, vt tradit *Plin.* Sic à *Pontano* in eleg. ad depellendum amorem, dicitur *Cyzica* mox te tinge aqua.

Propontiacis hærens oris: *Æmonia* nobile gentis opus. *Ouid.* fult enim nobilis arce, mœnibus, portu, curribusq; marmoreis, vnde vt inquit *Florus*, *Asiaticas* oras vehementer illustravit.

Carcer *Cyzicenus*. V. *Carcer*, ubi multa.

D

DACIA.

In Europa regio insignis Romanorum bellis sub *Traiano* Cæsare, qui *Decembalum* eorum regem superavit, clara. Hæc à nonnullis *Valachia* creditur esse, ab alijs *Transilvania*: potissimum tamen populos continet, qui sunt trans *Danubium*. Nam quæ cis *Danubium* est, & ipsi *Dacæ* adscribitur, *Mœsia* vocatur. V. *suo loco*.

Vnde communiter *Dacia* vocatur quicquid est regionum intra *Pontum Euxinum*, *Thraciam*, *Græciam*, *Dalmatiam*, *Pannoniam*, & *Sarmatiam*. Regio siquidem rerum omnium feracissima, præsertim frumenti, quod *Traiani* nummus testatur, in quo *Ceres* erecta, dextera tenens cornu *Amalthææ*, læva tabellam cum hoc titulo: *Abundantia Dacicæ*. Nec non metallorum ferax auri est, argenti: ac cæterorum. Varijs fuit dominata nationibus *Scythijs*, *Vngaris*, *Saxonibus*, alijsq; . *Populos* habuit incolas *Iazyges*, *Metanastas*, *Geras*, *Bastarnas*, *Sarmatas*, *Græcos*, *Romanos*, *Scythas*, *Saxones*, *Pannonios*. A *Romanis* sub *Traiano* deducta, & in provincie formam redacta est. Nunc magno Principi *Traianis*, *Vaiudis* patet, ac *Turcis*.

Prouinciæ.

Mœsia superior, & *inferior*. V. *suo loco*. *Transilvania*, *Valachia*, & hæc maior, quæ alio nomine *Moldavia*, & minor, quæ *Valachia* dicitur.

Transilvanicæ Vrbes primariæ.

Cibinium, vulgò *Hermanstadt*. *Corona*, siue *Stephanopolis*: *Bistritia*: *Segeşuana*, vel *Sciburgium*: *Medieffus*: *Zabelfus*: *Claudipolis*: diuersa siquidem ab illa, cuius meminit *Plin.* in *Cappadocia*.

Alba Iulia; regia potissimum *Bethelēmi* *Gaboris* Principis, cuius nunc familia in illa regione principatum obtinet: cuiusque populi *Græcæ* nicum ferè sequuntur ritum, & *Schişina*: *Tarmen*. oppidum, quod olim clarissimum *Regis* *Decebali* regia fuit, tempore *Traiani*, & alia minora oppida.

Valachia: Vrbes.

Soczaua. *Valuodæ*, qui à *Turcarum* dependet arbitrio, sedes: *Margozeştum*: *Taristo*: *Targouiscum*, siue *Torus*: alterius *Valuodæ* sedes: *Dembrouitza*, & *Braila*, opp.

Ad extremam *Valachia: oram* sita est *regulnala* *Beşarabia* nuncupata, in qua oppida primaria recensentur: *Kiliūm*: *Gineştra*: *Cheremeniūm*.

Fluuij.

Tibiscus, qui mediā ferè *Daciam* interfuit: *Sauus*, fluuius insignis: *Tyra* fluuius illam à *Rufia* diuidens: *Morossus*: *Alua*: *Sabefus*, *Rufijs*: *Chryfus*, siue *Chrysolorus*, auri fragmenta quandoque sesquipedalia trahentes amnes.

Hercynia flum. multis feris abundans, de qua V. *suo loco*: *Dacia* tamen terminat, quæ originem habet ab *Heluetijs*, siue à *Germania*. De *Dacia* libellum peculiarem edidit *Pavlus Mamertinus* vir siquidem sui seculi eruditissimus.

Synonyma.

Regna Daci: *Dacia*, siue *Dacia* regna: *Decebali* sedes, imperium, regnum, &c. *Terræ Dacæ* n: *Sensere terræ te Dacū feroces*. *Sen. in Oedip.* Qui spatios agitant *Dacas*. *Id. in Thiest.* — & attoniti vidit domus ardua *Dac.* *Strab.* 1. *lib.* 1. *Quos affluite Ister*: *Danubium* enim incolunt; qui illis *Danubij* nomine deponit, *Ister* deinceps dicitur.

Populi.

Daci: *Moldau*: qui ab occasu *Pannonijs*; à septent. *Rutenis* proximi *Dacis* reliquis commiscuntur. *Getæ*. V. *suo loco*. *Civiti*: *Sarmatæ*. V. *suo loco*. *Bendauetij*, *Alcobetij*, &c.

DÆ.

DÆDALION.

Luciferi filius Ceyci frater, qui filiam habuit Chionem, quæ cum iam ex Mercurio Autoly-cum; ex Apolline Philammonē genuisset, Diana se formosiorē iactavit; à qua illi proci-ax lingua sagitta fuit transfixa, vnde periit; cuius morte Dædalion tantum concepit dolorem, vt in eodem rogo cum filia comburi voluerit: ve-rum à propinquis veritus, Parnassum montem, veluti à furijs abactis periit, ex cuius vertice se præcipitem dedit; sed Apollo filiz eius, quam pellicem habuerat non immemor, eum ante-quam decideret, committauit in accipitrem; de quo V. *suo loco*. Lege Ouid. 11. met.

Ceycis frater: Illo genitore creatus, Qui vocat Auroram, celosq; nouissimus exit. Ouid. vt sup. Nomine Dædalion vir. Ibidem. Illius virtus gen-tes, regesq; subegit, Quæ nunc Thisbeas agitat mutata columbas: neinp accipitres, quæ co-lumbas potissimum infestantur. Ibid. Chiones pater. Luciferi genitus. Ibid. V. Ceyx.

Autolyci auus; nam Chione mater Autolyce, qui Vlyssis fuit maternus auus: & hic furandi, & peiorandi assu Mercurij munere facile omnes homines superauit, vt scribit *Hemerus*. Parnas-sum incoluit, & Nearam in matrimonio sibi coniunxit, teste *Pausania* in *Arcaidijs*, cuius ne-pos Ouidio, Versuta propago, dicitur: Furtum ingeniosus ad omne. V. *Eno*.

Philammonis auus, ex eadem causa; nam hic frater fuit Autolyce, & Thamyraz pater. Cum se Dæ-dalion saxo misisset ab alto Fecit auct, & sub-itis pendente sustulit alis: Est nunc accipier-tuili satis æquus in omnes Sæuit aues: Ouid. 11. met. Volucris rapto quæ viuut. Ibid. & omnes terret aues. Ibid.

DÆDALVS.

Eupalæmi, & Metiaduse Atheniensium, seu (vt alij scribunt) Metini filius ex Iphione. Hic à Minerua architecturam edoctus fuisse dicitur: sed cum Perdicem, siue Calum (vt in-quit *Pausanias* in *Att. 1.*) fororis suæ filium eius-dem artis opificem per inuidiam de summo tecti fastigio præcipitasset, penarum metu so-lum vertit, fugitque in Cretam. Sunt qui tra-dant eum non Perdicem, sed Telen puerum admodum, discipulum suum, quod ferram excogitasset. Vt vt est ob artis excellentiam in Minois Cretæ Regis amicitiam adscitus est, cuius iussu ad similitudinem illius Aegyptiaci statui ei la Creta labyrinthum construxisse dicitur. Indè Pasiphææ Reginz familiarior factus, eidem, quo pacto inelusa ligno cum tauro (cuius illa amore capiebat, in-consumere, rationem monstrauit. Quo comperto, iratus Minos Dædalum ad sup-plicium queri iussit. At ille primum Icaro filio suo ex Neurate Cretensi serua delin-de sibi fabricatis alis, pennisque cera iunctis in Siciliam fugit ad Cocalum Regem: Ictus interim cera Solis calorem liquefacta, in mare decidit, & nomen Icaro mari fecit. Mi-nos autem Dædali fuga accepta eum bello persecutus est, ac in Siciliam ingressus a Cocalo hospitio fuit acceptus, cuius filij in

thermis aquam calidam illi superfundente (quod Dædalo ob artis præstantiam, inge-nique dexteritatem bene cuperent) ibi eum siue vapore aquæ, siue æstu, siue alio mo-do interfecisse dicuntur; cuius corpus Cre-tensibus fuit redditum subitæ mortis prætextu; quod dum forte leuaretur, imprudenter in aquam seruidam lapsus repente fuisset exami-natus. Dædalus vero indè in Campaniam de-latus structo insigni magnificentia templo pro-pe Cumas Apollini monumentum fuge suæ (ex parieti alis appensis) ibi dedicauit. Athenis natus Dædalus, ibi statuas ligneas primus, vel inter primos excogitauit, quæ aspicerent, am-bularent, & spirare viderentur: ex familiâ fuit Erechthidarum (Dædalus tectis) Tela nauibus sus-pendere primus docuit, & remorum vsum. Ouid. lib. 8. met. & Verg. 6. *Æneid.* meminere de Dæ-dalo, quos lege.

Icari pater: Auctor labyrinthi; siue labyrin-thi. V. *Labyrinthus*: Arte Mopsopia potens; nam-pe Atheniensis, ubi ingenia florere videban-tur *Sen. in Hipp.* Qui nostra cæca monstra con-clussit domo. Hymnionis filius; sic alij na-rant, eumque non in Siciliam, sed in Sardi-niam volatu deuenisse, & illic in Cumas; sed certior opinio prima est, quam supra memora-uimus: Callidus medium senex Dædalus ii-brans iter nube sub media stetit algem expec-tans suum. *idem in Oedip.*

Dædalus ingenio fibræ celeberrimus artis. Ouid. 8. met. ubi fabulam longius exequitur. Artifi-cum stupor æternus, quem ducta, potensq; Miratur natura virum: Dædalus implet Innu-meras error vias, vixq; ipse reuertit. Ad iumen poruit, tanta est fallacia tecti. *Idem 8. met.* de labyrintho loquitur: Dædaleam repetens pen-nam: ipsum scilicet Dædalum, qui ex Creta auolauerat. *Salm. Ital. lib. 14.* Qui sumpsit pen-nas medijs is natus Athenis. *Anon. sat. 3.* Fa-ber volans, & mare percussum puero fabrumq; volantem. *Id. sat. 1.*

Epich. Callidus, doctus; Cecropius, ingeniosus, faber, volucer.

DÆMON.

Et dzmones, vocabulum latè sumptum apud præcos: Dæmon enim, sciens, ab illis di-citur, & dzmones scientes, sapientisque; sic Plato, sic Socrates, allega. A nostris verò Patribus idem vocabulum in malam sumitur patrem. Liber autem *Diu. Iliadi* verba referre ex 8. *etymolog.* Dæmones, inquit à Græ-cis dictos aiunt, quæ dzmonas, idest rerum peritos, ac præcos: præcipient enim, futurorum nuntia, vnde & solent responsa aliqua dare. Illis quidem inest rerum cogni-ti plusquam infirmitas est humanæ, partim subleioris sensus acumine, partim ex-perientia longissimæ vitæ, partim per Dei iussu Angelica reuelatione. Hi corporum aeriorum natura vigent, ante transgressio-nem quidem celestia corpora creabant, lapsi verò, in aeriam qualiteram conuersi sunt, nec aeris illius puriora spaci, sed ista caliginosa tenere permisi sunt, qui eis quasi carcer est vsque

vſque ad tempus iudicij. Hi ſunt præmaricatores Angeli, quorum diabolus princeps eſt, &c. Haec ſunt illi: Dæmones à Latinis Genij vocati ſunt; Læres à Cicero; domini vitæ à *Maandru* (technicè enim diſſerebat) Manes, & Lemures ab alijs. Nos verò illis omniſis nominibus, de quibus etiam ſuo loco ſynonyma dicemus malis Genijs, ſive Cacodæmonibus attributa.

Strygium armentum. *Clau.* 1. de rapt. Pecus Strygium: Manus noctipotens haud ignara nocendi. *Vida.* Gens inferno ſubmiſſa barathro. *Idem.* Lucifuge peſtes: Lucifugæ octes, varia, æque bicorpora monſtra: Vulgus nobiliuagum: Populus infernæ Strygis. *Sen. in Oedip.* Tartarei proceres (ſi maieſtas id requirit nominis in carmine) Lucifugi fratres: Ditis feri exangue vulgus. *Idem in Oedip.* Populus Ditis: Cornigeræ phalanges Avernæ.

Monſtra Erebi. *Stat. 4. Theb. v. 533.* vbi plura, hi poſſunt ſpectari: Bicornia monſtra Pube poſſus hominum facies verum hiſpida in anguem Deſinit ingenti ſinuata volumine cauda: Tartarei miniſtri; dracones: Peſtes Tartaræ: Infernæ acies: Inferni liſtores: Vmbrarum potentes: Nigræ cohortes: Nigrum grex. *Hor. 1. 24.* Vmbrarum reges. *Stat. 5. ſin. 3.* Vmbrarum proceres: Infernæ cateruz. *Tib. 1. eleg. 1.*

Phalanges dixit, infernæ, Stygiæ, Tartaræ: Imperij nigri comites: Celſo deſapſe ex æthere gentes: Rebellantes ſuperi: Ciues Erebi: Alumni Stygij, Tartarei, inferni: Portenta barathri.

Plutonij legatus: Plutonij miniſter: Infernus raptor. *Clau. 1. de rapt.* Stygius veterator: Serpens vaſer: Oeſtrum Tartareum: Hoſtis hominum: Inferni monſtroſa lues auidiſſima ſemper, Et ſemper ieiuna Deo laſenſiſſimus hoſtis: Inuentor ſcelerum: Veteriſque doli ſubreptor, & auctor: Infernus hoſpes; *ex Senecæ Hipp.* Tyrannus infernus. *Idem.*

Satanas, prima, & ſecunda longa ſecundùm Hebraicæ diſtinctionis naturam; quamvis nonnulli ex recentioribus breuiant: ſed tuius producem. Hoſtis Stygius, infernus, Acherontæus, noctipotens: Humani nominis hoſtis: Dis, & is: Pluto. *V. ſuo loco.* Ditis implacabile nomen. *Sen. in Oedip.* Lucifer, ſed per catachreſin, ſeu per antitheſin: Vmbrarum arbiter. *Idem in Thyſt.* Antez cui mille nocendi: Inhumanis tortor Avernæ: Moderator Avernæ: Quærens rapido quem deuoret ore: Tartara nigra colens: Miſericæ deceptor ſubdolis Euz.

Gens nigra Avernæ: Nigrum genus: Gens implacabilis Græci. *Idem.* Immunda malorum Agmina ſpiritus — Nituntur recto captas abducere mentes: Coccyade gente ſuperbus; *ex eodem.* Angues Acherontæ, Phlegæontæ: Plutonia turba, gens, acies, &c. Beſtia bella mouens humanis mentibus.

Dæmon pareduſ, apud *Tertullianum*, dicitur ſpicuſ familiaris.

Epith. Malienus, fallax, impius, horrendus, ſæuus, peruiſal, ferox, dirus, malus, ſuperbus, &c.

DÆMONIACVS.

Nempè qui à dæmone malo poſſidetur: elegantiore voce.

Energumenus, Spiritus. Vexatus dæmone ſæuo. *Aræor.* Obſeſſus furij. *Vida.* Lymphas, quæ in furorem actus ob aliquod ſpectrum viſum. *V. Lunaticus.* Pythonis humilis agitat: Inſenſeoque agitatus ab eſtro: Talis reuertit huc, & huc motu eſſero Furoris ore ſigna lymphæ gerens. *Sen. in Med.* Turba per vrberem Præcipit Lymphata gradu — *Luc. 1. Phariſ.* Stygia tyrannide preſſus: Corpora Avernali nimium poſſeſſa Tyranno. Fanaticus. *Tib. ſat. 3.*

DALMATIA.

Regio eſt Illyrica ad mare Adriaticum Liburniæ occaſum verſus contermina, quam ita nuncupati nonnulli volunt à Dalmينو, diue Delminio oppido; vel vt *Quadratus* apud *Strabonem*, à Dalmio. Potentiffima fuit olim armis, opibus, ſicque nimium confidentior: quam primus omnium in Romanoſum poteſtatem redegit L. Metellus, qui inde Dalmaticus dictus fuit. Vnde origines traxit Diocletianus: Cæſar omnium prætoriorum in Chreſti fideles tyrannorum immaniffimus, qui ſi ſeritate ſua natale ſolum dehoneſtavit, eò nobilius reddidit S. Hieronymus Ecclæſiæ Doctore, ac Caij Pontificis Max. euſdem Diocletiani patruelis exortus. Auſtrifodinis eoſque provincia abundauit, vt metallum Dalmaticum nonniſi aurum intelligatur. *V. Aræor.* In hac notiores ad iura

Vrbes.

Siccum: Sebenicum. *Procl. vulgò Sebenica*, ſtrum eſt in Sardonico ſinu in conſpectu erumpentis freti ad montis radicem, vbi eſt arx. *Tragurium*, à continenti paruo euripo ſeparatum: Spalatum, quod etiam Salena, vel potius Salona: Dalmatarum nauale inſequeſque penè ob Turcarum viciniam: Haraon. Oxum: Epidaurus. *V. ſuo loco.* Rizium: Budua: Olchinium, ante Colchinium dictum, nunc *Dalagyna Liſus.*

Quæ intra plagam mediterraneam: Scodra, vulgò *Scutari*, Turcarum emporium, haud ignobile: Dalmatinum, ſive Delminium, vel Dalmum: Catatum: Cliffa, vltima Venerorum oppugnatione celebriſ. *Stridon* D. Hieronymi patria, ſuo tamen tempore à Gothis diruta, quæ tamen Pannoniæ continet erat.

Synonyma.

Dalmatiæ fines. *Clau.* Montane brachia Dalmatiæ. *Ouid. 2. de Pont. 2.* Illyrica humus. *Idem in epuſt.* Daamaricus mons: Dalmatico quod innotet. *Stat. 3. ſin.* nam in Dalmatia pluriſimum auri eſſoſidebatur; vnde ſic *Plinius*; vt nuper in Dalmatia principatu Neronis ſingulis diebus tellus etiam quinquagenas libras auri fundens: Auſtera terra: Felix auſtera colone terræ. *Mart. 10.* Illyris humus, terra, &c. Dalmatici colles, faltes, &c. *V. Liburnia: Illyria.*

DAMASCVS.

Vrbis Syriæ nobiliſſima, vnde Damafena, ſive Damafene regio eſt circa Libanum ſæcis paginis

consecrata; vel ob loci fertilitatem, vel ob
Hebraeorum propinquitatem; ad quam ipsi tan-
quam ad emporium ibant: prope quem colicu-
lus est eiusdem nominis duobus fructibus ma-
ximè nobis, prunis scilicet, & myxtis; de qui-
bus *Aetius* quæ etiam myxaria dicitur, vulgò
Sedheph, vel potius *Admæ*, à quibusdam Adami-
sibus dicta; ex earum enim folijs, quæ ingentia
sunt, credunt incolæ Libanum pūdenda. Ibi
primum cooperuit, aliorum quoque fructuum
regio est sanè feracissima. Sic in campo piano
ad septentrionem terræ promissionis vitra Li-
banum montem, vt *Superius* diximus, qui inter
ipsam, & Cæsaream Philippî interiaceret, subli-
mibus muris circumdata, firmissimisque portis.
Arcem habuit munitissimam, quam quod Eio-
rentinus quidam instauravit in mare vrbis
insignia scilicet litum ipsa habuit. Celebris
vrbis vel ob Doctoris gentium conuersionem,
prope quam ipse in alium vicum mutatus fuit.
Multis possidit dominis: nunc Turcarum Ty-
ranno oppressi. Flumiculos habet Abonam, &
Ptharpharam, & Chysothorham.

Damasceni agri: Damasci mons, fatius. Libanotis
vrbis, quod prope Libanum: Præda Damasci,
mœnia, muri: Quod ramis pia germinat Da-
mascus. *Stat. T. fil. v. phaleuc.*

DAMÆ.

Differtur à capreis folis cornibus, quæ antror-
sum habent incuruatæ.

Dente rimetur aper, defendunt cornu ceruum,
Imbellis damæ quid nisi præda sumus? *Mart. 13.*
Cum canibus timidus venient ad pocula damæ.
Agrestes superest tibi figere damas.

Ipith. Timide, pauide, agrestes, fugaces, le-
nes, præcipites, errantes spatiofa per æquora
campi.

DAMNVM.

Detrimento: Exitum: O nimis exitio nata
theatra meo. *Prop.* Fraus, pro damno. *Virg. 10.*
Am. Dispendia. *Idem 3. v. 4.* Perniciēs. *Hor. 2. ad.*
13. In nepotum perniciem, opprobriumque pa-
gi: Malum. *Quid. 6. met.* Crimina noxia: *Virg. 7.*
En. Lactura: Lacturæ pondus, onus, &c. Lacturæ
te mergat onus. *Iuven. 13.* Lacturæ damna:
Noxæ: Ite proci fraudes, aliò sint aere toxæ.
Nocte nocent poræ, sine noxa iuæ bibuntur.
Danni, vel damnaorum vulnus. *Iuven. 83.*

Ipith. Triste, grande, flebile, acerbum, irrepara-
bile, graue, ingens, leue.

DAMNATIO.

Cuius nota erat &c. nempè theca græcum, quod
significabatur mori reum obnoxium, nam da-
matio mortem significat, vnde *Præf. sat. 4.* Et po-
tis est nigrum vicio præfigere theta. Pœna capiti-
supplicium. Neci ad iudicium, nota damna-
toria: nota necis. — & præfixa necis nota.

DAMNATVS.

Scilicet qui ob vana iusta crimina inferorum pœ-
nis est addictus.

Non me implendaque Tartara habent, tristisque
vmbre. *Virg. 6. Am.* Sontibus vmbros transcripti:
Geni deuota alti æternis formacibus Oeci-
dunt. *Inferna sede recaptus. Quid. 3. met.* Infer-

no damnes. Ecce iudicio. *Prop. 2. 15.*

Detestabilis vmbra. *Sen. in Thyest.* Quicumque
pœna lego factorum datas Parti tuleris. *Idem.*
Qui in altrum abiit carceris inferi cubile: *Idem.*
Idem. Igne cinctus freto. *Idem.* — quis-
que ex eo iaces Plautid submerso: qui quis
audorum ferus Rictus leonum, & diæ faria-
rum agmina (implicuit horres: qui quis im-
missas facies Semivultus abigit. *Idem.* Gradi-
tur ad infernos specus, amemque notum.
Idem.

Sontes animas qui pœnis regitis. *Stat. 1. Theb.* Sty-
gio damnatus Auei: no Stygium damnatus ad
orcum: Addictus flammis infernis, &c. Stygijs
data præda cauernis: Traditus æternis pœnis:
Quem manet inferno pœna luenda loco: Ater-
num tristes damnatus ad ignes? Qui fiet Stygis
grata rapina foci: Quasque tenet sedes noxia
turbæculos. *Quid. in ibi.* Noxæ animæ. *Sen. in*
Thyest. Aterno infelix qui capitur igne: Qui
patitur Stygijs ob crimina pœnas. *V. inferna.*

Damnas. pro damnatus à Iuriscofultis dicitur:
Damnas est dare argenti pondus centum: *Sia-*
obligatus, & mandatus à potare libere censet, &c.

DAMNOSVS.

Perniciosus, exitiosus, noxijs, obnoxius, qui est
damno, detrimento, iacturæ, &c.

DANAE.

Filia fuit Acrisij Abantis filij XIV. Argiuorum
Regis ex Euridice Lacedæmonis filia, qua a-
ducta scietatum misit Acrisius oraculo, num sibi
masculi suscipiendus fuisset, cumque nullam
sibi masculam prolem suscipiendam didicisset
oraculo, sed ab eo, quem filia peperisset, inter-
rumendum; domum reuersus thalamum æreum
in media ædium: aula sub terra fabricandum
curauit, in quo filiam cum nutrice intrarebat
inclusam, vt nequis ad illam vit ingredi posset.
Iupiter verò puellæ amore, & pulcritudine ca-
ptus in auribus guttas conuersus ex tecto per im-
pluium defluens, à virgine sinu fuit exceptus.
(nempè à Ioue numinis aureis corrupta virgi-
nes, siue nutrice tanquam stupri mercede, vt
inquit *Lactantius*) quæ Perseum suo tempore
enixa est, qui à matre, ac nutrice clam Acriso-
fuit educatus. Cum verò iam ad tertium, quar-
tumve ætatis annum peruenisset puer, vocem
illius ludentis audiuit Acrisius, qui vehemen-
ter iratus filiam, ac nutricem aceruit, quæ
intercepta, filium cum filio in arcam includi:
& in mare demergi iussit. Sed arca à Dycti pi-
scatore Seriphio inuenta; ac regi Polydectæ
tradita, cum ambo viui reperti fuissent, Danae ob
pnicritudinem Rex violare voluit; at illa
renuente, Perseum tamen infantem educavit.
& ad Gorgones debellandas iam aduictum mi-
sit, quibus superatis reuersus ille, & Gorgonis
capite ostenso Polydecten (memor iniurie in-
matrem) conuertit in saxum. Danae vero cum
filio in Æthiopiam delata, ibidem suum diem
obiit. *V. Persius: Atrijus.* Sunt quidam Per-
seum, & Danaen non à Polydectæ, sed à Dycti
(qui vtrisque cognatus erat sanguine, vt refertur
qui essent) educaram fuisse. Alij referunt,
arcam illam, in quam fuerant inclusi ambo

non ad Seriphum insulam, sed ad Italiam delatam, ibi à piscatore inuentam fuisse, quæ cum aper uisset, puerum cum matre inuenit. Regi obtulit, qui eam sibi fecit vxorem, quæ etiam Ardeam condidisse dicitur à *Strabone*.

Inclusum Danaen turris athenæ, Robustæq; fores, & vigilum canum Tristes excubæ innumerant fati, &c. *Horat.* 3. ad 16. Acrifionis, dis. *Virg.* 7. *Æne.* à patre: Iupiter admonitus nihil esse potentius auro Corruptæ pretium virginis ipse fuit. *Ouid.* 3. *elog.* 7. Persei genitrix: Si non Acrifium virginis abdixit Custodem patidum, &c. *Ther.* 3. 16. Aureus idem fluxit in imbrî, quo iambre conceptus Perseus. *Sen. in Off.* Et Danae culpata sinus. *Stat.* 6. *Theb.* Et turribus aureus intres: vt *Superius* in *Hist.* Idem 1. *Theb.* Et virgo sului decepta cupidine nimbi: Quam suluo delutit Iupiter auro.

Epich. Acrifionæ, formosa, pulchra, auro delutâ, facie spectabilis.

DANAÏ. V. *Græci.*

DANAÏ. V. *Græci.*

Beli Prisci filius, qui cum ex pluribus coniugibus quinquaginta filias suscepisset, illis Ægyptus eius frater, qui totidem erant filij, postulat in nurus. Verùm Danaos oraculi responso comperto, se manibus generi moriturum volens periculum euitare, consensit nauibus (quas ipse primus ostendit, cùm antea nonnulli ratibus nauigaretur, iuuenis à Rege Erythra in mari Rubro; nam Iason longa nauis primus in Colchos traiecit) Argos venit, vbi regnavit, nomenque dedit Græcis, quæ ab illo Danaï vocari fuere. Indignatus autem Ægyptus, eò quòd spretus esset, filios cum exercitu ad illum oppugnandum misit, hac lege, vt nonnulli interempto Danao redirent ad se, aut silicium eius connubia inissent. At ille obsidione coactus, filias se daturum spondit: sed puellæ accepto à patre gladio, vt iussu fuerant, prima nocte, cùm iuuenes vino, licetiâq; calentes inuicabili sopore tenerentur, vnaquæque suum iugulauit; Hypermnestira excepta, quæ Lino, siue Lynceo marito suo misera peperit, suastique vt ad patrem Ægyptum detecto facinore quam primum fugeret: sed cùm Danaos sponsum patrem ab omnibus perfectum facinus intellexisset, præterquam ab Hypermnestira tam crudelissimè vincitâ in carcerem seruandam tradidit. V. *Hypermnestira*. Qui tandem ab eiusdem Hypermnestiræ viro trucidatus est.

Belides. *Stat.* 6. *Theb.* Belidæ fratres. *Ibidem*. Beli filius: Danaicæque regna, Argos intelligit, vbi primus regnavit Danaos.

Fuit etiam alter Danaos Iasij Argiuorum Regis filius, qui *Stat.* 1. *Theb.* Iasides, nuncupatur.

DANAIDES. V. *Belides*.

DANÆ.

Amplum sanè regnum, valdeq; populosum, vulgò *Danmarka*, sic à primo eorum Rege Dano nuncupata, vt alij dicunt: alij tamen referunt Daniam veterum Cimbrorum sedem fuisse, in quam è Scandria, qui nunc illam incolunt, venere. Demum Dania duobus tantum locis continenti iuncta est, quam à mundi pla-

ga occidua Oceanus Germanicus ab ortu Solis mare Balticum litus ambit; ad septentrionem Noeuigia, & Suecia; ad meridiem Holsatia, Megalopolis, & Pomerania obtenduntur; quæ in creberrimas insulas, & distinctissimas distribuitur, vt *inferius*. Tres autem potissimum continet plagas, siue regiones: hæc sunt

Iuria, quam lux populi incoluerunt post Cimbrorum. Cimbrorum sedes: Cimbrica Chetronensis; nempe Cimbrica peninsula: Cimbrî, pop. Cimbrorum minz. *Prop.* 2. 1. Nodalbingia, quæ in Iyrum Slesuicensem ducatum continet: Holsatia; hinc populi Holsarij.

Scania, provincia Sueciæ continenda, quam Scandiam, & Scandinauiam *Plinius* vocat; & hæc tria amplissima regna continet, Noruegiam, Sueciam, & Gothiam: olim insulari putarunt, nunc continentē esse reperiunt: habet oppidula littori præsentia ad fretum Danicum, vulgò *Stræter del Sant*, Londonem in medietateis Archiepiscopali sede decoratum.

Zelandia, quæ & Sialandria Danicarum insularum maxima, quæ à *Pomp. Mela* Codanonia appellatur, in qua Codani populi, qui alio nomine Teutones dicti sunt, habitarunt: Hafia, metropolis est vrbs Danicæ in insula Zelandia, vulgò *Copenhagen*.

Helsingora celebris ad ipsum Danicum fretum nauium adpulsu locus est: Cronenburgum, opp. Roschildia, sedes Episcopalis olim, nunc oppidum regum sepulchris clarum.

Fluuji.

Egidora, quem Chalusum *Ptolemaus* nuncupat Stora piscosus, & nauigabilis fluuius.

Insulæ.

Amigria: Huena: Veenia: Mæneslandia, & hæc circa Zelandiam: Landoe: Hanneo: Bornholmia: Gotlandia insulæ circa Scandiam sunt: Mare Balticum. V. *supra loca*.

Synonyma.

Danica regna: Danorum vrbes, recta, littora: Cimbrorum ora: Cimbrica regna, &c.

DANIEL.

Ex filijs Iuda, qui in captiuitatem à Babylonis ducti fuere non tam forma decorus puer, quam visum, ac somniorum interpretatione celebris, quem super omnes Babylonis provincias constituit principem Nabuchodonosor, ob somnij declarationem; ob visum autem cognitionem à Balthassar tertius in regno super ceteros principes denunciatus. Denum à Dario ob calumniam Chaldeorum in Leonum lacum immisus, minimeque ab illis læsus, inde abstractus, summo fuit honore ab eodem Rege decoratus, qui tandem persecutatus vsque ad regnum alterius Darij, regnumq; Cyri Persæ, quo tempore ipse visiones multas, ac futura de Christo, Christianique Ecclesiæ prænotuit; decem appositus fuit ad suos. V. *Prophecia Danielis*.

Fædicus iuuenis, quem dimiserat leones Intactum. Vir desideriorum: Vates puer Hebræus: Susannæ defensor, vindex.

DANVBIVS.

Omnium ferè in Europa fluuiorum maximus, qui

qui propè Rauracos montes oritur, & sexaginta fluuios ferè nauigabiles in se recipit: Ita dictus ab vndarum sono, & strepitu, vt aliquibus placet. Oritur in silua Hercynia in quodam pago ex terra visceribus magna aquarum scaturigine ebulliens, veteres vocant montem, vnde prode, Abnodam, sed oculati testes aliqui afferunt nullum montem propè illius erumpentia cunabula exillere, nisi cinere vulus horz, sed effundit copioso aquarum metu, & numquam deficiente ex colloquio quodam, cuius eminentia vix quindecim, aut sexdecim cubitos excedit: cuius originem Tiberius visendam sibi existimauit. Qui inde prolapsus diuagatur in palustria, mox in alueum receptus, & deinde allabentibus riuis auctior multas gentes Sueuos, Auitros, Pannonas, Dacos, Bulgarios adit donec sexaginta amnibus receptis in Euoxinum mare euoluitur, alio scilicet nomine Ister, quo nomine incipit denominari ad eius cataractas, vbi primum Illyrium alluit, *Plinius, & Strabone* authoribus: *Ptolemaus* autem ad Axipolim urbem: *Appianus* ad Savi fluminis confluentiam. Euoluitur autem ostijs quinque, vt *Dionysius, Herodotus, ac Straboni* placet: sex, vt *Plinius*: septem, vt *Amianus, & Solinus*, tanto impetu, & vndarum copia, vt quadraginta millium passuum longitudine intra maris amaras vndas dulcè exhibeat haustum quærentibus. Super hunc fluuium Traianus Nerua pontem miri operis in Moesia, siue Mysia construxit, quem postea Adrianus demolitus est, *Dion Cassius* teste: ne inde Sarmatz in populi Romani erumperent exitium.

Matoas, olim dictus, vt *Stephanus* vult: Danubius, & Danuſſus, & Daunius, in nummis antiquis: Danubij aquæ. *Ouid. 2. trisf. Amnis Istri glacialis.* *Mart.* Danubij fluitus.

Ister: Istri ostia, quæ septem dicuntur esse, nempe Harcustoma, Callutoma, Pseudothoma, Bariothoma, Spirothoma, Peuce: septimum autem ignoratur. A cuius ostijs non procul Conne insula est exigua, cuius meminit *Lucan, lib. 3.* & barbara Conne Sarmaticas vbi perdit aquas: Istri aquæ. *Mart. epig. 3.* Extus Istri, *Val. Flac.* Qui centum populos, & magnas alluit vrbes Euoxinum irrumpit bis terno flumine Pontum: Ripa ferox Istri. *Ouid. 4. Pont. 9.* Quod ripa binominis Istri. *Stat. 5. silu.*

Illyricis regnator aqvis, tibi Nile secundus Danubius latum protero fonte caput. *Auson. An. 1.* feris Ister fugam præbens Alanis. *Sen. in Thyest.* Propter atque torrens Ister, & iunctos vetat esse pontes ac vagus errat. *Idem in Aled.* Certet Danubium licet Auder qui pedes ingredi. *Idem in Thyest.* Rapidus raticas prætermeat ingens Danubius ripas: Danubius rapax, & Dacius orbe remoto.

Epith. Rapax, rapidus, rigidus, retortus.

DAPE. V. *Epula.*

Epith. nefinde (dixit sunt dapes ex humana carne constructæ) *Ouid.* Parente mortales dapibus temerare nefandis Corpora, &c.

DAPHNE.

Penei fluminis filia, vel Ladonis, vt nonnulli aiunt,

vel Amcleſis, quæ cum ab Apolline adamaretur, à Ioue nequid acciperet dedecoris in lautum fuit conuerſa in eius tamen tutela recepta fuit. Hanc fabulam perbellè exequitur. *Ouid. lib. 1. met.* quam fingit altero à Cupidine retransfixam nempe plumbeo, quod odium concitatur, Apollinem verò aurea percussum sagitta, vnde ad amorem eius vehementer concitatus fuit.

Primus amor Phœbi Daphne Peneia, quem non Sors ignara dedit. *Ouid. 1. met.* Nympha Peneis, dis; à patre. *Idem.* Vxor Phœbi: Sic te tua dilgat vxor. *Mart. 4. 45.* loquitur cum Phœbo: Filia Penei: Nympha Peneia. *Ouid. 1. met.* Phœbeia virgo: Phœbea arbor. *V. Laurus.* Famulumque cuncta pudica Fronde manus. *Stat. 1. Theb.* nempe lauro, quam pudicam appellat, quod in eam virgo Daphne fuerit conuerſa. Apollinis puella. *Mart. 10. 35.* idest Daphne.

Fuit etiam alia Daphne Tifææ Thebani vatis filia.

DAPHNIS.

Puer formosissimus poëta est, & pastor, carminis bucolici iuuentor. Hic Mercurij filius fuisse memoratur, qui à Nympha nomine Thalia, vt quidam scribunt, ita adamatus fuit, vt pellicem verita, & riualem in saxum illum transmutauit, quamvis Theocritus illum amore tabuisse canat, id, quod *Ouidius* quoque alibi videtur innuere, cum inquit: Pallidus in lesta Naide Daphnis erat. Huius interitum *Virgilius* quoque post Theocritum desset elegia 5. quamvis sub illo nomine aliqui intelligi velint, vt Cæsarem paulo ante quam elegiam scripſisset Poeta in Cunia conſoſsum; vel *Quintilius Varum* in Germania cum tribus legionibus, cæſum; vel *Flacum Maronem* fratrem.

Vulgatos taceo, dixit, pastoris amores Daphnidis Idæi, quem Nympe pellicis ira Conculit in saxum. *Ouid. 4. met.* Exinſum Nymphæ crudeli vulnere Daphnim Flebant. *Virg. eclog. 5.*

Suidas autem aliam narrat Daphnidis fabulam, quod cum formosissimus esset, cum nympha quidam, quæ mutuo eius amore tenebatur, ita pepigit, vt qui prior fidem violasset, vtroque lumine orbaretur. Cuius sponſionis immemor Daphnis, cum nouis sese amoribus implicasset, irati *Dij*, quos stipulationis fuge testes illi adhibuerant, Daphnim excecavit.

DARDANVS.

Electæ, Iouis; filius in Italia propè Corythum natus, qui cum Iasium fratrem interemisset, in Samothraciam primùm, deinde in Asiam venit, locaq; tenuit Helleſponto proxima, vrbeque ibi condidit, quam à se Dardanum appellauit, regionemque totam Dardaniam dixit. Hic ex Teucri filia Erichthonium procreauit; in Troem; vnde Dardania mutato nomine, Troia deinceps vocata, Tros Ilum, à quo *Ark* insignis in vrbe Ilion dicta; Ius verò Laomedontem Priami patrem.

Author Troia. *Virg. 6. Æn.* Electra Aſcanide cretus; Mercurij patruelis; Exultat, & ponit gra-

XIV. Cal. Ian. Opalia; nempe Opi Saturni coniugi dicata sacra.

XIII. Cal. Ian. Sigillariorum festum incipiebat; nempe cum parua signa amicis missibantur. *Leg. Macroh. 2. sat. 10.*

XII. Cal. Ian. Dualia erant; nempe feriae Angeronæ, siue Angeronalia, sic dicte, quod angina omne genus animalium eo se consumeretur: cuique Dec ante hunc diem sacrificabatur. *V. Angerona.*

XI. Cal. Ian. Feriæ Laribus dedicatæ, quibus eodem bello Antiochis Æmilii Regilius prætor in Campo Martio curandam vouerit. *V. Macroh. lib. 2. sat. 10.*

X. Cal. Ian. Larentinalia, siue Laralia, quasi Larium festum, siue Laurentalia, ab Acca Laurentia. *V. Larentum.*

IX. Cal. Ian. Iuuenales ludii erant, de quibus alibi dictum est. *V. Ludi.*

Synonyma.

Tempora Decembris: Mensis Neptunius; quod Neptuno dicitur: Hierni Decembres. *Aluon.* Lu. sic herbofo pecus omne campo Cum tibi nonæ redeunt decembres Festus in pratis vagat ocioso Cum boue pagus. *Hor. 3. 18.* Brumæ mensis. *Aluon. 3.* Brumalis mensis. *Anson.* Tu gentilem hieum Feste December agis. *Idem.* Concludens numerum gentilia festa December Finis, vt d. bruma mox nouus annus eat. *Idem.* Aurea nunc reuocet Saturni festa December. *Idem.* Quo nix alta iacet: At cum December canus, & bruma impotens Aquilone rauco mugiet. *Aluon. 1. 50.* Saturni tempus; vel quod Saturnalia ipso mense fiebant; vel quod sub Saturni tutela mens olim esset. *Idem 2. 85.* vt etiam sub Vestæ, & sub Neptuno. Cum flaret madida fauce December atrox. *Idem 7. 36.* ventorum figuram vt à picloribus pingitur exprimit.

DECEMVIRATVS.

Magistratus erat Romæ decem virorum, qui in varijs præstiebantur rebus. Erant Decemviri Colonie deducendæ cassis selecti & populo. Erant Decemviri epulones, in quodam Sacerdotum collegio; item in litibus iudicandis, quorum erat vsu capiones, tutelæ, gentilitæ res, agnationes, alluuiiones, circumuisiones, nexu, mancipia, parietes, lumina, filicidia, testameta rupta, aut rata, ceterarumque rerum innumerabilium iura iudicare. Item qui Silyllinos libros omni diligentia asseruatos curarent, ac legerent, qui tamen post ad quindecim vsque viros excreuerunt. Item Decemviri legitimis Comitibus à populo electi ætate, prudentia, & dignitate præstantissimi, qui leges de negotijs tam priuatis, quam publicis promulgarent; qui demum cum multa tyrannice ægerent, accedente cæde Siccijs, & iudicio Virginie, Decemviri damnati, & illa potestas in vniuersum sublata est tertio anno postquam primum in rebus introducta fuerat.

Inter his quinos vsus honore viros. *Ouid. 4. fast.*

DECEPTOR.

Qui decipit. Meditator fraudis. Delusor, is qui deludit, circumuenit &c. Circumuentor, Qui fallis iudit imaginibus. *Virg.* dolosus, fraudo-

lentens. Infidias meditans siue dolos fallax. *V. sue loc. dolis instructus, & arte Pelasga. Virg. 2. Aen.* Fabricator doli. *Idem.* docilis fallendi, & ætate tectos ille dolos. Circumscripser. *Luc. sat. 15.*

DECEPTVS.

Delusus. Lusus. Circumuentus. Circumscriptus. fraude, dolo; caprus. Elusus.

DECOCTOR.

Is dicitur, qui negotijs deperditis, bonisq; abiguntis de statu decidit, & vulgò *(Fallit)* appellatur, quem sic describit *Iuuen. sat. 11.* Talibus à dominis post cuncta nouissimus exit Anulus, & digito mendicæ Pollio nudo. Qui decoquit. In miseriam redactus mendicare coactus. Gulosus, Luxuriosus &c. nam hi potissimum bona paternam decoquunt & pessandam vade in dejectionem incidunt. Qui vertere solum Baias, & ad ostia currunt. *Luc. 11.* plerumque decoctores vertunt solum, & sponte exulant, ne à seneratoribus includantur in vincula. Prodigii lurcones, qui versuram fecerunt & patriam mutarunt ob facta nomina, & res alienam, cum soluendo non sint.

DECOR.

V. Cultus: Pulchritudo.

Fuit mollis semper in ore decor: Fulget in egregio decor insuperabilis ore. Naturale decoris munus habet. *Ouid. 14. met.*

Epich. Conspicuous, regalis, lepidus, mollis, tener.

DECVS. V. Honor.

DECOLLATVS.

Cui caput amputatum: Obtruncatum, detruncatum, caput: Cui caput auulsum, reuulsus, ablatum ense, gladio, &c. Caput & ceruice reuulsus, resectus: Cui demessam ense caput ex humeris: Deturbatum ex humero caput: Ceruus abrupta.

DECORIATVS.

Nudare direpta pateant tua viscera pelle. *Ouid. in ibo.* Vnum qui toto corpore vulnus erat: Clamanti cutis est summos direpta per artus. *Idem 6. met.* Nec quicquam nisi vulnus erat, cruor undique manat. *Idem.* Alter Marsyas; qui ab Apolline fuit pelle nudatus: Nudatus, poliarus pelle: Quod me mihi detrahit, inquit. *Idem 6. met.* Detectique patene æquali, trepidæque sine vlla pelle micant venæ. *Idem.*

DECEPTVS, a, um.

Annosus: Ecce anus in medijs residens annosa puellis. *Ouid. 2. fast.* Festus ætate parens. *Virg. 2. Aen.* Confectus ætate. *Idem.* Longa senectus confectus. *Ouid. 6. met.* Æuo confectus. *Virg. 11. Aen.* Æuo grauis. *Son. in Med.* Exsuperat cornicum secla vetusta. *Symb.* Titubans annis. *Ouid. 11. met.*

Silicerniam. *Ter. in Adelph.* cum propriè silicernium sit conuiuium funebre, quod senibus exhibebatur: dictum quod cum silentio edentes cererentur; vel quod cogitaret se mox sepulchrum secuturos; quare & conuiuio abeunt res veluti: amplius se non visuri, mutuo se salutabant.

Capularis senex. *Cæcil.* Capulare cadauer. *Luc. Asche.*

Acheronticus senex. *Plaut.* dignus Acheronte.
Senex recoctus. *Catull.*

Senio tuvens. *Sen. in Med.* Annis grauis. *Virg. p. Aen.* Iam propior letho. *festusque senilibus annis.* *Ouid. 7. met.* Senectū grauis ille. *ibidem.* Qui vestri maximus xuo est. *ibid.* Innumeris effluxit annis. *ibid.* Turba longa fatiata vita. *Sen. in Herc. fur.* Morralis æui cardinem extremum premeus. *idem in Troad.* Et longa sedens Æuū senectū degere, ac Piliū senis Transcendere annos. *ibid.* 2. nempē Nestoris: Hanc animam leuem, festamque senio nec nimis quāssam malis In ore primo teneo. *Idem Herc. fur.* Cum mea rugosa pallebunt ora senectū. *V. Senectus.* Mihi tarda gelu, festissq; effusa senectus.

DECREPITAS.

Longeque extrema senectū tempora. *Ouid. 6. met.* Premeret cūm senior ætas: Sena senectus. *Sen. in Herc. fur.* Viuax senectus. *ibidem.* Anni lass. *ibidem.* Longa tempora maturæ senectū. *Ouid. 3. met.* Fractum æuū. *Sen. in Oedip.* Seræ fata senectū. Hunc illititulum longa senectū dabit.

DECRETVM.

Consultum: & consulta, orum: Plebiscitum: Iussum, iussa: Edictum: Statutum: Regium imperium pati, aliquando discat. *Sen. in Med.* Vox constituto sēra decreto venit. *ibidem.* Qui statuit aliquid parte inaudita altera Æquū licet statuerit, haud æquus fuit. *ibidem.* Piacitum: Decreta dogmata: Sententia lata: Lex: Decreti lex, ius, imperium, sanctio decreti.

DEDECVS.

Infamis nota. *Pont.* Ah procul, infamemque notam, atque auerte pudendum Dedecus: Damna famæ: Damna pudoris: Boni dispendia nominis: Probrum: Opprobrium: Opprobriumque pagi. *Hor. 2. ad. 13.* [silet & ingenij fama sinistra] mei. *Pont.* Famæ iactura pudicæ. *Prop. 2. 2. 2.* Impurum scelus. — heu dedecus ingens! *Ouid. 12. met.*

Infamia. *V. suo loco.* Dedecus æternam maculosa infamia nostris Inducet titulis: Quem color infamis tinxit: Quem maculosa infamia turpi Induxit titulis.

Epith. Ingens.

DEGENER.

Maiores indignus auorum. *Virg. 12. Aen.* Degener animi. *idem 4. Aen.* Iam nihil antiquæ virtutis habentes: Nothus. *V. suo loco.* Tumidus falsi genitoris imagine: Diuerfos partiā patre moribus alienos: Degeneres mores: Degener moribus: Generi dissimilis suo. *Sen. Theb. 1.* Dissimilis patri: Abfimilis à genere. Truncoque simillimus Hermæ, idest à maiorum virtute degenerans, nempē homo sine scientia, quod tantum viuū, sed in reliquis statūz similis est.

DEFECTVS, vulgō

Suauimento.

Deliquium cordis. *Pont.* Animi. *Idem.* Et sine iam videor sensibus esse meis: Repentē terræ corpus exanimū cadit. Et ora morpi similis adduxit color. *Sen. in Hipp.* Diriguitque malis, nulos mouet aura capillos In vultu color est sine sanguine Lumina mortis stans immota genis,

Nihil est in imagine viuū. Collapsaque corpore toto est: idest: defecit. *Ouid. 11. met.* Collapsa artus. *idem 10. met.* Anima fugiens. *ibid.*

Defecta vigore. Ipsa sibi est oncri ceruix, humeroque recumbit.

Ipsa quoque interius cum duro lingua palato Congelat, & venæ deflunt posse moueri, Nec flecti ceruix, nec brachia reddere gestus, Nec pes ire potest. *Ouid. 6. met.* Orba refedit Exanimis inter natos, natusque virumque. *ibidem.* Paliuit, & subito sine sanguine frigida sedit. *idem 7. met.* Defectus animi. *Plin.* Defectio animæ. *Celsus.* Præceptis virium lapsus.

Lipothymia: Græcum, apud *Philothæum.* Lipopsychia. *Hipp.* Inter illam, & hanc hæc differentia, ab *Actu* ponitur, ut illa sit leue deliquium, hæc validior animi defectio, cuius terminus est sudor, syncopeq; initium habetur: Syncope: & hæc grauissima defectio, mortisque in confinio constituta, quasi consilio spirituum, virumq; Defectio: Defectio virium, languor virium, imbecillitas, debilitas.

Exanimi similis. *Ouid. 7. met.* Semianimis media procubuisse domo. *Idem 1. trist. 3.* Et iam deficiens sic ad tua verba reuixi, Vt solet infuso vena redire mero. *idem 1. Pont. 4.* Reliquit, vel deliquit animus, membra quatuntur labant. *Sen. in Troad.* Corpus effusa, ac tremens dubia, labat ceruice. *idem in Agam.* Si metu corpus rigens remitteret artus, id. in *Thest. 4.* Tenebrisque exanguis obortis Succiduo dicor procubuisse genu. *Ouid. epist. 13.* Linguor & ancillis excipienda cado. *idem epist. 2.*

DEFENSIO, &

DEFENSOR.

Tutelam cupio sentiat ille tuam. *Ouid. 2. Pont. 5.* Patrocinium: Vindex: Vindicem tibi parare. *Marc. 3.* Tutela, salusque. *idem 5. Rustos.* Hor. Auxilium. *V. suo loco.* Seruator: Patronus.

Tutor. *Hor.* Præsidium, *idem 1. od. 1.* Insigne mortis præsidium reis. *Idem.* Vos eritis nostræ portus, & ara fugæ. *Ouid. 2. Pont. 8.* Numina: Quam caream vobis, ô publica numina raptis. *ibidem.* Lacere anchora sola rate. *idem 3. Pont. 2.* Decus, & tutela Pelasgi nominis. Rerum certa salus. Sub imagine tutus. — Armiferæ cura Mineræ, idest defensio.

DEFORMIS, &

DEFORMITAS.

Macie confectus. *Virg. 3. Aen.* Informis: Turpis. *V. suo loco.* Sordidus: Inuenustus. *Catull.* Aspectu scædus. *Iunen. sat. 6.* Vultus teter. *id. 16.* Vultus tetricius: Horridus aspectu. *Sen. in Herc. fur.* Squalidus: & squalidus: Obscuris genis turpis. *Iunen. sat. 6.* Carens forma. *Sen. in Herc. fur.* Heu notet informis pallida membra color. *Tib. 4. eleg.* Et timor informem ducet in ore notum. *Prop. 2.* Turpitude: Theristi cognatus: nam Theristes deformissimus dicitur *Homero.*

DEFVNCTVS. V. Mortuus.

DEIANIRA.

Oenei Regis Calydonis filia, quæ cū esset Ætolarum puellarum speciosissima, à multis petebatur procis, quare pater decreuit illam illi coniugio obstringere, qui victor in luctu certamine

ramine existeret: cum igitur alij cessissent, in Herculem, & Aechiolum redacta res est, qui cum certamen inissent, Hercules ex illo superior euasit. *V. Achelus* : & Deianiram duxit uxorem. Ceterum cum post nuptias vino calefactus Hercules Euryonomum puerum Architelium filium ministrantem, paruo errore ipsum inter exanandum pugnotantum occidisset, inuitus ex Calydonia, ex dolore percussus rui cum uxore discessit in patriam festinans. Fortè autem euenit, vt Euenum flumini, qui maximè excreuerat, tutò transire posse non videret, nisi Nessus Centaurus, qui pretio viatores transmebat, se Deianiram transuecturum pollicitus foret. Eam igitur cum illi commississet Hercules, illius pueritidine captus Nessus, transeo fluuio alio vectabat illam vitaturus, quem Hercules sagitta Hydre sanguine tincta transfixit. Qui cum moreretur Deianira percussus tunice suæ vim amatoriæ inesse, quæ virum ab aliarum feminarum amore auocasset, illam indueretur: quam acceptam Deianira, cum illum Ioies Eurichi Regis Oechalie filiz prædictum amoribus præsensisset, illam tunicam viro perferendam dedit. Licheæ famulo, quam cum induisset in furorem fuit actus. *V. Hercules*. Illa verò audita viri morte voluit se suspensio interficere. Verùm viri elaua se tandem interfecit. *V. Ouid*, *g. met.* proxime describentem: Extat etiam eiusdem Deianiræ ad Herculem epistola inter *Herodoti Ouidij*, quæ nona est, quam lege.

Flemus casus Omei tuos. *Sen.* in *Herc. Oet. in Choro*; ab Oeneo parente dicta Oemidis: Calydonis, dis. *Ouid*, *g. met.* à patria: Tydei foror. Herculis vxor. *Id.*, *16. fast.* & *epist.* *g.* Herculis coniux. *Sen. Herc. Oet.* Fræna dolorem, coniugem ostende Herculis, *ibidem*, Hercules coniux, *ibid.* Nurus Tonantis; ex *Ouid*, Meleagri foror, ex *vid. epist.* *g.* Menalippi foror, germana, &c. ex *cod.*

Atte Nessi ferox eiusdem virginis ardor Perdidit. *Ouid*, *g. met.* Lam. Lydi nouerca, quæ Hercules ex Omphale Lyda suscepit filium. *id.* *g. epist.* *V. Hercules*. Hercules domina; ex *Ouid*, *1. fast.* Deianira tuas veiox cum venit ad aures, &c. *Ætoliæ vxor Herculis*. *idem* *g. epist.*

DEIDAMIA.

Lycomedes Scyri regis filia, quam vixitiam Achilles, cum sub virgine habitu, & nomine Pyrrhæ inter exterâs illius filias degeret, ex qua Pyrrhum suscepit.

Scyrias, dis. *Ouid*, *1. de art.* à patria Scyro insula; Virgo pij Lycomedis. *Stat. Achill.* *2.* pium vocat propter hospitalitatem Aehilli adhibitam, quam ille decurpauit filia hospitis viciata: Pyrrhi parens. *Ouid*, *1. rapt.* ex virginis furuiuo stupro conceptus Pyrrhus. *Sen.* in *Træd.* Scyria nec viduo Deidamia viro. *Prop.* *11. 2. V.* Achilles: Pyrrhus.

DEIPHILE. *V. Diomedes*.

DEIPHOBVS.

Priami Trojæ Regis, & Hecubæ filius, qui post Pariden interfectum Helenam duxit uxorem; quæ capta iam Troia, vt beneficio marito veteri Menelao reconciliaretur, subtracto ferro, quod in incertum rei euentum capiti vir fortis

supposuerat, illum huic in thalamum etiam inromisso trucidandum obiecit, quem Menelao dormientem crudelissimè trucidans deformauit: cuius meminit *Virg.* *6. Æn.*

Iam Deiphobi dedit ampla ruinam Vulcano superate domus. *Virg.* *12. Æn.* Priamides; Atq; hic Priamidem Ianiarum corpore roto Deiphobum vidit. *Idem* *6. Æn.* Deiphobe armipotens genus alto à sanguine Teucrum. *Idem*. Incertis geris Deiphobe vultus coniugis munus nouæ. *Sen.* in *Ægam.*

Alij tamen dicunt, hunc à Palamede ad pugnam egresso circa fines belli obturcatum fuisse. *Dares in bello Troiano*.

DELTATOR.

Is dicitur, qui ad principem dominantem desert sacrocinia, exiles, & huiusmodi committentes, vt ex legibus paniantur.

Denunciator. Explorator. *V. sin. loc.* sed exploratores dicuntur in exercitu, delatores in vrbe. *Inqu. 9. in. Iuuen. sat. 4.* Inquisitores alig: nempe delatores piscatorum; apud eundem. Pithurius, Armillatus fuerunt delatores Consulares tempore Iuuenalis, quorum idem meminit eadem Satyra. Speculator: est idem cum exploratore, de quo *V. sin. loc.* Ora-culsi, *2. Apul.* qui ex viis desert, siue ad iudicem denunciat reum. Quadruplator. *Cic.* propriè tamen erat quadruplator, teste *Africanis*, qui grauioribus vfuris fœnerantes accubabat, & pœna lege constituta in quadruplum reum condemnari euebat, Sycophanta. *Plaut.* Emisarius. *Cic.* Calumniator submissus, & subornatus, qui secreta indagat aliena, & deserat, vulgò. *Spia figera*.

DELTATIO.

Accusatio: iculis suffusus. Pompeius tentat ingulos aperire suffuro. *Iuuen.* idest delatione vulgò (*Spia*) actus ipse delatoris.

DELICATVS.

Opiparus: Sumptuosus: Saliaris: Nunc Saliaribus Ornare puluinar Deorum Tempus erat dapi-bus. *Hor.* *1. 37.* Conditus, p. p. Ambrosius: Ambrosiosus; cibos, & dulcia nectare mensis Fercula missa tui: Nectareus.

DELICIE.

Voluptas. *Mart.* *5. 25.* Blandimenta: Oblimenta: Delitium. *idem* *1. 8.* Illecebræ: Dulce decus. *Hor.* *1. 1.* Condimenta ad epulas, cibosque pertinet Tormentum dulcie; dixit *Mart.* licet malo sensu, *lib. 7. epig.* *28.* dulce lacus, eodem sensu. *idem*.

Lux mea; nempe delicie meæ; amantium verba. *Mart.* *5. 30.* Amores, gaudium, iustusque. *Idem* *5. 38.* Ignis, & ignes, ob eandem causam; vt ex *Hon.* *1. Træd.* Ob sibi formosæ raptos Briseidos ignes; nempe ob sibi delicias arreptas: *Æternæ rosæ*; Liber in æterna viuere digne rosâ. *Mart.* *8. 77.* nempe in delicijs in ætare florenti. Curare socius, blandumque leuamen. *id.* *6. 68.*

Epith. Delicie faciles.

DELOS, &

DELVS.

Insula Cycladû clarissima, quæ prius Ortygia dicebatur.

R

cebatur ab Asterie Titani filia, in aeuem Ortygium, nempe in coturnicem conuersa, & vbi primum visa est coturnix. Quo cum Laona aliquando tanquam ad foretrem confugisset, ibi Apollinem, & Dianam enixa est, quibus natus in insula Delos est nominata, sic dicta, quasi ostensa: verò prius fluctuabat, & mobilis esse videbatur, sed postquam in ea Apollo, ac Diana nati sunt, firmata est. Cum verò crebro terremotibus quateretur, oraculo admoniti insulani illic cadauera desierunt sepelire, & cremare, quæ efferebatur in Rencam insulam quatuor stadij distantem. In insula nulli canes alebantur: sed primum illic gallinas faginare instituerunt, vt *Plinius* testatur in *re rustica*, multa fuit ibidem aris copia, vnde & Deliacum appellatur à *Plinio*. Insigne fuit ibi templum Apollini erectum, quo à muleis orbis terrarum partibus ibatur scitatum oraculo. Erat quoque celestibus incantato, vbi res venales, & vndique conuecti serui exponebantur, quæ ob hanc causâ dicebatur Hospitia. Hæc primum radijs Solis illustrata fuisse dicebatur, in qua Cynthus mons insignis exurgit, quo adumbratur insula. In templo autem Apollinis ibidem constructo erant Donaria, quæ illi Pistracus dedicarat, necnon pictum erat aedæ affabre, vt à nonnullis in rerum mirabilium descriptione nullo modo prætermittatur.

Asterie, nuncupata à figura, quasi stellaris, siue ab Asteria Latonæ fore: Ortygia, siue Ortygie: Chlomyda, siue Chlomydia; ob laciniam forsitam figuram. *Plinius*, Pelasgia: Scythias. *Stephanus*. Atque hospitia Delos Gentibus. *Strabo*. 1. *Idem*. Improbis Ortygie latus inclinabat Apollo. *Idem* 4. *Theophrastus* Ortygie portus. *Virgilius* 3. *Æneidos*. Ortygium oraculum, Templum. *Idem*.

Cynthus, mons maximus in insula: Summoq; in vertice Cynthi. *Ovidius* 2. *metamorphoseos*. fuga Cynthi. *Virgilius* 1. *Æneidos*. Latonius Cynthus. *Strabo* 1. *Theophrastus* hinc ipsa insula dicta quoque fuit Cynthia; in quo natus Apollo, & Diana: Vrbs Apollinis; egressi veneramur Apollinis urbem. *Virgilius* 3. *Æneidos*. Vrbs Apollinea. *Ovidius* 13. *metamorphoseos*.

Instabilemque locum Delos dedit, illa duorum Facta parens. *Ovidius* 6. *metamorphoseos*. Delia tellus. *Idem* 4. *Pontus* 14. Antra Delia. *Strabo* 5. *filio* 3. Visite iaurifero sacra palatia Phœbo. *Ovidius* 3. *de arte*. Tempia Dei fixo venerabz structa vetusto. *Virgilius* 6. *Æneidos*. Quibusq; natis (nempe Apolline, & Diana) mobilis tellus stetit. *Seneca* in *thracia*. **Lagia**: Cynethum: Pyrrpile, ab igne primum ibi repperit. *Plinius* lib. 4. *cap. 12*. dicitur etiam insula.

DELPHI, orum.

Oppidum nobilissimum Phocidis, siue Boeotiz, templo, & oraculis Apollinis celeberrimum. *Latus orbis vmbilicum Delphos vocat* lib. 8. *Idem*. *Idem*. & *Ovidius* lib. 15. *metamorphoseos*. — mediamq; tenentes Orbis humum Delphos adeunt, oraculq; Phœbi: sed id falsò creditum est, cum Hierosolymis terræ vmbilicum esse credatur ex illo oraculo: Operatus est fidem in medio terræ. Delectum est postea funditus templum Delphicum terræmotu, & fulminibus, nec vntquam restructum. Proprie tamen oppi-

dum in Phocide est ad Parnassum, & Delphi appellatum, quod Apollo Delphino similitudo nauigauit, vbi aduentum ex quinque inspidibus (nisi dicamus molibus) extructum erat opus Agamedis, & Trophonii. Sunt qui dicant oraculum Delphicum multis thesauris, donarijsq; referentissimum à Barbaris, & Græcis in primis deprædatum fuisse, necnon Phocensibus, vt *Diodorus Siculus* narrat in lib. de rebus gestis Philippo sub anno sexto, vbi etiam Delphici oraculi inuentum describit. Scpe etiam ariste, & ter quidem à Thracibus concrematum prodit *Eusebius*. Idem ab Amasi rege restitutum, demum *Pausanias* scribit quinque extructum ac restauratum ad sua tempora. Primum quidem ex lauri ramis è Thessalia deuectis, in speciem modum exedificatum; secundò ab apibus ex cera, & alarum membranulis; terriò æneum conditum; quartum ex quadrato lapide ab Agamede, & Trophonio, vt *Isidorus* dicitum; quintò ab Amphichionibus ex sacra pecunia instauratum, architecto Spintharo Corinchio; sed fulminibus consumptum excidit; vnde *Strabo* lib. 8. *Theophrastus* dicit plorare Delphis. Hoc oraculum primum fuit à capra, ostensum, rum à pastoribus, demum à Pythia virgine cadiu oracula reddita, quoad ab Echeerate violata, statutum est, vt ab anu muliere, in habitu ramen puellæ redderetur in tripode sedente. *Lege* lib. 16. *Diodorus Siculus*. Hoc tamen oraculum cessauit sub Christi aduentu vt innuit etiam *Iun. Iul. 6.* — quoniam Delphi oracula cessant & genus humanum damat caligo futuri. V. *Plutarchum de defectu oraculorum*.

Phœbusq; ob oraculū. Audebit tacito populo suspendere Phœbo Virgo Cyrrhea; nempe Pythia, siue columba illa, quæ è Dodone sita in Delphis oracula reddidit a cuiusq; *V. Dodone*. Sacra palatia Phœbo. *Ovidius* 3. *de arte*. Delphica delubra. *Claudius* 2. *de rebus*. Delphica tellus. *Ovidius* 1. *metamorphoseos*. Intonsi Pythia regna D. i. *Prop. 3. 11*. Et otbe In medio positi caruerunt præfide Delphi. *Ovidius* 10. *metamorphoseos*. Delphica templa.

Quem pater arcani præfecit hiatus antri Delius. *Strabo* 5. *filio*. — Delphus enim artri antrū, vnde spiritus emitebatur, quo Sacerdotes futentes reddebantur, & futura prædicebant. *Plinius*, & hoc antrum Trophonium nuncupabant; à Trophonio conditore.

DELPHIN, is.

Piscis notus, cuius naturæ encomia non est modò narrare, sed tantum quæ in admirationem solent adducere. Delphines (fabulantur poetæ) homines fuisse Tyrrenhos, qui cum nauclariam exercerent, siue piraticam, Bacchum puerum Naxos insulam petentem aggressi ceperrunt, cumq; aliò adducerent, ille nauis armaimenta in feras, aliosq; serpentes conuertit. Quo prodigio exterriti Tyrreni, in pelagus se præcipites dedere, qui in delphines conuersi sunt. Ceterum delphines velocissimi sunt, quibus lingua contra ceterorum aquatilium naturam mobilis est, qua vocem humano gemici similem exprimat, dorsum habent

bent repandum, rostrum finum. Mulcentur sono, & cantu, hominem non expauescunt, puerorum amore capiuntur. Hic narratur sub Augusto principe, delphin puerum portare solitus ex Balneo Puteolos in ludum litterarum, quem Simonis nomine ad se vocabat, obiecto panis fragmento; à quo fuit miro amore dilectus, & quocumq; diei tempore inclamatus esset à puero, quamvis abditus statim aduolabat, & palus dorsum ascensuro præbebat: aculeos velut vagina recondens, receptum Puteolos per magnum æquor ferebat, simili modo reuehebatur pluribus annis; donec puero extincto, ipse ad locum frequentissimè veniens desiderio illius expirauit. *Plinius, de Gellius. Plinius autem Junior* alterius rei mirandæ quidem meminit, quem consule. Sacer piscis Delphinus cum Pompiio: Delphidium verò sine felle esse solum inter animalia refert. *Athen. lib. 8. & tamen cum Pompiio pisce inimicitias gerit, ut idem afficit lib. 7.*

Iactet & audaci iunctos delphinus Ephebo. *Stat. 1. fluz. Delphinus, i. Lege. Athen. lib. 13. exemplum de delphino narrante.*

Tum qui tacente reciprocus ludit salo, Tumidūque pado transiit dorso mare Tyrrhenus omni piscis exultat freto, Agiturque gyros, & comes lateri adnatat Anteire naues lætus, & rursus sequi; Nunc prima tangens rostra lasciuus chorus Millefiman nunc ambe, & iustrat ratem, &c. descriptio delphinorum, qui in tranquillo mari lasciuientes furcam tempestatem potendunt, hiemali enim procella ingruente ab imo mari allurgunt exhalationes, quæ tempestati fontem suggerunt, quibus delphini excitati gestiunt, atque in maris superficie collidunt. *Sen. in Agam. 4. 12.*

Tyrrhena manus; ex fabula, quam lege apud Ovid. 3. met. Te Tyrrhena puer rapuit manus. *Sen. in Oedip. Tyrrheniq; greges. Stat. 1. Achill. Tyrrheni pisces: Tyrrheni fratres.*

Titus Vespasianus Imperator: admodum amans utilissimū præceptū, scilicet luncē, illud in publicis numismatis adumbrari curauit figura delphini anchoram complexientis, quæ stemmate nunc Aldorum familia vititur. *V. Emblemata Alciati. Iulienūm moneta puerum habuit delphino inequmantem ob eius rei memoriam; quod cum multo tempore puer quidam lassens, cum delphinis lussisset, & ab ipso frequenter vectatus fuisset, in tempestate tandem aliquando subito cohorsit delapsus, à delphinis diligenter quæsitus, atque in litus exportatus ibi expirauisset. Habuit & parma Vlyssis insculptum delphinum. V. Cyprius.*

Qualis cæruleis tumido sub gurgite terror Piscibus arcani quoties deuexa profundis Scrutant delphina videns fugit omnis in imos Turba lacus, viridisque metu stipantur in algas: descriptio.

Vndique dant saltus, multaque aspergine, rorant, Emerguntque iterum, redeuntque sub æquora rursus; Inque chori ludunt speciem, lasciuæque iactant Corpora, & acceptum latis mare naribus efflant: descriptio.

Diuini numine Bacchi Delphini in formam versū saliere per æquor, Nunc etiam humanam seruant sub pectore mentem Incenso celeres factis hu nam sequuntur Consilia, &c.

Est etiam Delphinus fidus. *V. Hyginus.* Delphini sidera pandi: Caruleus Ponto cum se delphinus in astra erigit: Delphinis sidera, astra, fulgor, &c.

Epith. Caruleus, curuus, pandus, vagus, blandus.

DELPHINA TVS.

Regio in Gallia, quæ olim ad regnum Arelatense spectabat, sed nunc Galliarum rei pariet, & cum ad montium pedes ista sit pabulis secunda est, & alijs ad victum necessarijs, in hac Vrbes primariæ recententur (cum à meridie Provincia, à Septentrione Bressia, interfluente Rhodano, ab occidente Venisse comitatu, ab oriente Sabaudia terminetur) præter alia oppida.

Vienna, quæ à Steph. olim Allobrogum metropolis appellatur, vrbs mediterranea, sed quæ Rhodano alluitur ab occidente, & in eo tractu post Lugdunum insignis; Biennus dicitur etiam Steph.

Eburodunum. *V. Allobroges.*

Valentia, quæ ducatus titulo gaudet.

Dia, quæ Dia Vocentiorum dicitur Antonino: Gratianopolis, sic dicta quod à Gratiano Imper. fuerit aucta, cum olim Cularo vocaretur. Citius Gratianopolitana. Disid. quæ sedes est amplissimæ Senatus vulgò *Granoble*, haud longè sita ab Isaræ fluuio.

Augusta Tricastinorū. *Plin. Tricastina vrbs. d. Sid. Vapingum, siue Vapincum. Et alia.*

Pop.

Allobroges. *V. sus loc.* Delphinates; Delphini à nomine dictæ Gentes. Sedunenses, à Seduna. Sittenses. Augustenses ab Augusta Allobrogum. Ebudodunenses. Viennenses. Tricastini, orum, Tricastinenses, & alij.

DEMENS.

Furiosa mens: Amens: Amens animi. *Virg. 2. Aen. Cecus furore Scultus: Delirus: Insanus: Mens non sana, malè sana. Ouid. 3. de art. Maleficus: Non bene finus: Mens læua Virg. 1. eclog. Mentis inops. Ouid. 1. de art. Vesania: Furor. Pont. Exul mensiq; domusq; Ouid. 9. met.*

Mentis inanis. *Stat. 1. Theb. Rationis egens. Virg. 8. Aen. Inops animi. Idem 4. Aen. Non sanum pectus: Querite non sani pectoris auxilia. Prop. 1. 2. Mente carens. Ouid. 4. fast. Mentis egens. Idem 2. trist. Mente viduarus, spoliatus, nudus, nudatus, vacuus, exhaustus, capus: Arma amens capio, nec sat rationis in armis. Hinc*

DEMENTIA.

Vesana rabies. *Luc. 5. Pharf. Quæ mentem insaniam mutat. Virg. 12. Aen. Scitueria: Amencia: Effera vis animi. Furor. V. sus loco. Animum dementia cepi: Cum subita incautus dementia cepit amantem: Quæ te dementia cepit. Virg. 2. eclog. Mens acta furore nouo: Mens delirata: Vecordia: Vesania: Deliria. — Sed omni membrorum damno maior dementia. — Idem 10.*

DEMOCRITVS. V. *Philosophus.*
DEMOPHOON.

Thefei, & Phœdra filius, qui à bello Troiano in patriam rediens maris tempestatibus in Thraciam delatus à Phyllide Lycurgi, & Crustumienæ filia, quæ tunc Thraciæ imperabat hospitio, & maritali lecto benigne susceptus est. At cum aliquandiu cū illa fuisset, audita morte Menesthei, qui post eiectionem ex urbe Athenarum patrem Thefea, imperium occupauerat, regni recuperandi cupidine captus, Phyllidi fide data, se intra menses rediturum, fingens se ad res suas componendas ire, resarcitis nauibus, Athenas petiit, neque de reditu curauit. Quatuor autem exactis mensibus Phyllidis ad eum scripsit epistolam, quæ est 2. in *Ouidio*.

Hospita Demophoon tua te Rhodopeia Phyllis Vltra promissum, &c. *Ouid. 2. epist.* Thefei filius. Hic est, cuius amans hospita capta, dolo est. *Ibidem.* Phœdra generatus: Ægei nepos: Ægides alter: Hippolyti frater: Phyllis face expectes Demophoon tuum. *Ibidem 2. epist.*

DEMOSTHENES.

Qui clarissimus orator fuit inter Græcos, patrem habuit cognomine Cintellarium, sortaffis, quod officinam cultelliorum exercebat; relictus puer in locupleti hereditate, tutorum incuria, siue fraude direpti bonis paternis, vix habuit vnde præceptoribus mercedem solveret. Vetum cum sub liro oratorum sui æui facundissimo, cum multo studio artem adeptus oratoriam liberratis Græciæ defensor clarissimus, publicæ granibus concionibus Philippum Macedonum Regem infectatus est. Post eius mortem patria pulsus, & reuocatus postea, quum defuncto Alexandro Ariopater rebus Græcicis præpositus fuisset, & inde sibi manifestam necem imminuentem videret, relictis Athenis in Calauriam insulam (vt inquit *Symachus*) vbi Asylum erat Neptuno sacrum concegit. Vbi cum ad eum comprehendendum missus fuisset Archias actor Tragediarum; coacta persuadentis reditum fraude; sumptus librum tanquam scripturus, calamum que ori admoovit; deinde caput veste tegens se inclinauit, cumque ab ara retraheretur, cecidit, animamque præfocatus emisit: veneno dicitur occubuisse, quod in calamo circumferebat. Alii sentit *Pausanias*, lib. 3. in *Attica*, qui illum ab Atheniensibus exilio iterum pulsum fuisse affirmat.

Atticus orator: Atticus Rhetor: Philippi maioris: Græciæ libertatis vindex: Et contraglossi quem feruntur Rhetoricam docuisse fluctus; nempe qui ad litus maris afflicto vocem accommodare concionibus. — Quem mirabantur Athenæ Torrensque, & pleni moderantem frena theatri. *Iam, far. 10.* quam lege, vbi describit paternam Demosthenis artem, &c.

DENS, tis.

Ossa oris. *Ouid. 12. met.* Ossa confusa reliquit in ore. *ib.* Quid dente uenabatur rodere. *Mart. 13.* Diffectus ossibus oris. *Ouid. 12. met.* Mala,

fig. continens pro cont. Malisq; audacibus orbem Fatalis cruxit, &c. *Virg. 7. Æn.* nempe maxillis. Sæuus, & infelix furiâ dente peremit.

Dens Theoninus; nempe maledicus: Dente Theonino circumdoli dixit *Mor.* idest inuicem se maledictis incedere.

Dentes primores, incisores. *D. f. fid.* Tomiti, p. p. Celsi Dentes canini. *Plin.* Columellare: Dentes molares, maxillares: Dentes genuini, *Ca.* intimi: Dentes externi. *Plaut.* vt aprugni: Aduæ fulmine malæ iam Telamona solo, iam stratum Ixyna linquens: *Strab. 2. Theb.* dentes intelligit apris Calydoni: Ebur, *fix.* vel pro albedine, vel pro dentibus elephantinis intelligitur. *V. Eliphas.*

Præsepia. *Galen.* ossa, quæ dentes continent, & circa quæ gingiua tanquam molle munimentum percurrit: Cauernæ: Mortariola; locumenta, quibus singuli dentes sunt infixi: Gingiua: Frangendus misero gingiua panis inermi. *Iuuent. far. 10.* à ginendis dentibus dicta, teste *Lullæo*. Gingiua. *Apul.* Compago; quod inter dentes solidum est: Mensa, dentium molarum pars latior, quæ cibum conficit, atque comminuit. Sepes, macera dentium: feris dentium.

Dentiscalpium. *Mart.* inframentum est ex eis dentibus eradendis, nitidandisque accommodum, vulgo *Natadens*. Fit autem vel è metallo, vel ex argente, siue lentis ligno, siue præcuspidatis calami: Cuspides lentis. *Mart. 3. 81.* Penna, fig. pro dentiscalpio. *Ibidem 14. 22.* Fragmenta nouissima fracti oris. *Ibidem 8. epig.* intelligit dentes, quos exurit. Lentisus: pro dentiscalpio, fig. Podique confis ora laxa lentisus. *Mart. 8. 74.*

Odontagæ. Græcè, latine verò forfex apud *Celsum* lib. 7. est forcipula euellens dentibus comparata: Dentiducum *Cel.* *Aurelianus* nominat: Dentapargæ. *Varr.* apud *Niniam*: quæ dentes argagi instar ex ore detrahens: Memorabile est, quod auctoritate *Crassistrati* refert *Aurelianus* in Delphici Apollinis templo ostendit plumbæ dentiducum, quo significetur eos tantum extrahendos esse dentes, qui sint mobiles, & educti faciles; aut certe, quibus satis esse queat plumbæ odontagæ conatus ad eximendum.

Epith. Rabiâ, candentes, duri, validi, minaces, præduri. candidi, candiduli, albi, audiâ, adunci dicuntur dentes aprorum. *Ouid.* & colubæ, vt *id.* 12. met.

DENSVS.

Spissus, spissatus. *Ouid.* Condensatus. Densatus. Glomeratus — tellus glomerata coeque vada. *Ouid. 15. met.* idest condensata. Solidus, 2. um.

DERISIO, nis.

Irrisor Sanna. *Perf. & Mart.* Poetica sanna: Occipiti cæco Poëticæ occurrit sanna. *Perf. sat. 1.* Ronchus. *Mart. 1. epig.* Rhinocerotis nasus. *Bidone.* Derisor: Qui deludit, uridet, qui subfannit, qui ronchus emittit.

DESERTIVM. V. *Erasmus*.
DESIDERANS.

Cupidus; flagrans; oprians; ardens. Medijs ardens ne flectat ab vndis. *Val. Fl. 2. Arg.* Amans, &c. Ambitiosus, exoptans, cupiens, concupiscens.

DESIDERIVM.

Cupido: Cupiditas: Acres cupidinis curæ: *Luceo. 5.* Amor: Ardor. *Ouid. 1. trist. 1.* — tituli tangebatur amore, Quærendique mihi nominis ardebat: Ardor iuveni incepta: *Sed. It. 14.* Tanta est victoria curæ: *Virg. 4. Georg.* Studium vivendi. *Idem 2. Aen. Sinis. Boet. Vota: Voluntatis.*

Ambicio. *Ouid. 3. de art.* Cura: Nunc desiderium, curaque non levis. *Hor. 1. 14.* Igniculi. *Angust. Ignis: Optatum: Eueniunt optata Deq. Ouid. 6. met. & Prop. 2. 20.* Sed si tantus amor casus cognoscere nostros; pro cognoscendi: Obstupui, miroque incensum pectus amore Compellere virum, & casus cognoscere tantos. Faces, nempe desideria: Hinc non honorum, non opum cordi faces Volens edaces admouet. *Angust. 111.*

Esurito: est vehemens desiderium, quasi fames inextinguibilis. *Met. 1. 1. 100.* Nare Dea, quæ nunc animo senectutia surgit: Animus: Sin alios fines, aliamque capessere gentem Est animus. Mens: Mens omnibus vna legendi: Mihi mens iuuentili ardebat amore: Tanta ne tenuit viuendi nare voluptas; Et iua si mihi certa voluntas Conubio iungam stabili:

Epith. Furibunda, dira, extrema, summa cupidido.

Epith. Ardens; cruciabile, flagrans, vehemens, incens, exagitans animum, &c. desiderium.

DESIDIA.

Desidiæ crimen. *Prop. 1. 12.* Quid mihi desidiæ non cessas fingere crimen: Pigritia: Desidiosus: Deses, dis: Desides animi: Non tibi desidia molles, nec marcidia luxu Ociosa, nec somnos genitor pernuisit interres: Ociosa, & ignauam, damnatricemque laborum Desidia, &c. Non me ignauum, tristisque iacentem Desidia inueniet. *V. Ignauia.*

Epith. Improbata, mollis, ignaua, damnatrix laborum.

DESPERATVS.

Lucemque perosi prolecare animas. *Virg. 6. Aen. Viri exosus: Spe nutrior exers. Angust. Qui vitæ desperat suæ: Qui spem proiecit: Spe viductus: Sine spe.*

DESTRUCTOR.

Depopulator, populator — Troiz popolaror Atresdes. *Ouid. 13. met.* Incensor. Euerfor. Violator. Populans, depopulans, Euerrens, violans. Qui muros quasit, destruit, deiecit, frangit, Qui ferro perdit, violat, rescindit, prostermit, labefactat, ciscundit, qui à cubine fœrnis, &c.

DETESTABILIS.

Detestandus: Execrandus: Sacer, sacræ, &c. per antichristi: Sacra fames auris, quasi execranda. *Virg. Execrabilis: Detestanda voluptas: Nefandus: Infandus, Profanus. Ouid. 5. met.*

DETRACTOR.

Obtrektor: Procaz lingua: Qui nasum habet Rhinocerotis. *Mart. Derisor. V. supra. Derisor.* Ludir qui stollida procacitate: Non aliquid dixi, violentaque lingua locuta est. *Ouid. 3. trist. 5.* Maledicus. *V. suo loco. Zottus, sig. Italo perusius aceto. Hor. 1. sat. 7. idest Italo mordacitate: Rabadum os. Mart. 6. 64.* Lege totum in detractorem.

DEIVS.

Aulus: Inuius: Inaccessus. Ignota viris semita: Ignoti calles, incerti, obscuri: Non calcata via: Inhospitalis. *Sen. in Med.*

DEVOTVS, &

DEVOTIO.

Barbarum nomen, pro quo pius, & pietas vsurpatur: in vera enim significatione deuotus est, qui se deuotuit: & deuotio deuotionis actus. Deuotio sua, quæ exercitus hoc pacto fiebat. Si periculum aliquod incensum videbatur, & Auspices nunciassent Deos esse placandos, aliquis ex Romanis (ipsi enim primi fuerat ad huc ritum) se pro exercitu suo, & simul exercitum hostilem deuouebat. *V. Livium lib. 8. qui de Decio consule narrat, qui se summa ceremonia deuotuit. Vnde etiam Macrobius prolixè hac de re differentem lib. 3. Saturn. cap. 9. qui formulas refert deuotionis.*

Pietas, religio: Religionis amor: Mens addicta Deo: Pius, pietate insignis, celeberris: Augustus: Religiosus. *V. suo loco, ubi multa. Gratus cultor numinis. Sen. in Hipp. Diu iniis vacans mens.*

DEUCALION.

Promethei filius, cui adulo Epimetheus patruus Pyrrham filiam coniugio iunxit, cumque diluuium eo tempore partem illam omnem occupasset, ceterique omnes perissent, hi duo, quod iusti fuerunt reperti parua raris vestigijs Parnassum montem in Phocide regione deuenerunt: & Themidis oraculo, quod genus hominum aquis fuerat submersum lapides post tergum iusti sunt projicere, qui statim in homines nascebantur à Deucalione proiecti, in sex minus, qui à Pyrrha: & sic genus humanum, restitutum fabulantur poetæ. *V. Ouid. 1. met.* Deucalionis filius fuit Amphichyon, qui post Cranaum Atticæ imperauit: ab hoc primum somniorum, & portentorum interpretationem inuentam volunt. Verum sacræ paginæ interpretationem huiusmodi antiquiorem deucalione trahunt. Lege sacram *Genes.*

Hic ubi Deucalion (nam cetera tenebat æquor) Cum consore totum. *Ouid. 1. met.* Prometheus. *Idem.* Promethei filius: Pyrrha coniux, & patruelis: Coniux Pyrrhae Epimethidis: Vir Pyrrhae. *Sen. in Troad. 4.* Vnci terris homines relictæ. *Idem.* Scopulus fixæ gentes. *Sic. 3. Turb.* intelligit homines de saxo natos, ut sup. in *hyst.*

Rex Thefalix Deucalion: narrat enim, illum ad Parnassum ratibus confugisse in quodam Thefalix diluuii, qui cum alijs pluribus confugissent, ipse benigne recepit omnes, solumque inde reparator dictus humani generis.

Deucalionei imbriciditæur maximi, & scopiosi. *Idem.*

mi, siue sumuntur pro vniuerso totius orbis cataclysmo, qui verè Noes temporibus accidit, vt è sacris habemus paginis, qui enim Deucalionis tempore contigit peculiaris temporum illi fuit provincia, in qua ipse morabatur: Deucalionis fudisset Aquarius imbre. *Ant. 1. Phœf.*

DEVS.

Cuius nominis etymon variè à Patribus disputatur: quos lectorem reijcimus: illum enim fatius est adorare, quàm de illo incognita scrutari. Hunc nos tantum celesti fide induti cognoscimus quantum licet hominibus; & siquid à Philosophis de illo dictum, obscuro naturæ lumine aliquid agnouisse vixi sunt. Suspiciantur tamen esse ceterorum supremum, vnde nomine peculiari Demogorgona nuncupabant, cuius verum nomen sciri non licere dicebant, ex Hebræorum arcanis mutato, quando nomen Dei verum Hebræicè scriptum reuerentes, minus pronuntiant, sed alio expriment epitheto. Hinc Status illorum Philosophorum sententiam sequens, qui rebanant, præter illos Deos cognitos, quos venerabantur in templis ali- quem esse principem, ceterorumq; numinum ordinariorum sub Tiresia vaticinantis hoc expressit *lib. 4. Theb. v. 516.* Et triplicis mundi summum, quem scire nefasum est. Vnde legimus in sacris ex hoc facis veteres posuisse aram ignoto Deo: sciebant enim aliquem esse, sed quid esset, ignorabant. Verùm ad nostra.

Deus Opt. Maximus: Pater omnipotens: Diuum pater, atque hominum Rex. *Virg.* (Aduerte) tamen in his synonymis si quando ethiceum citamus auctorem, illum non de Deo nostro intellexisse, sed de Ioue, quem nos Christiani damnanes, quicquid boni illi fuit à poetis attributum, Deo nostro meliori sensu tribuendum censuimus.) Hominum sator, atque Deorum. *Virg. 1. 6.* Genis humanae pater, atque custos. *Hor. 1. ode 12.* Maximus mundi parens. *Sen. in Hipp.* Opifex rerum, mundi melioris origo. *Ouid. 2. met.* Regnator Deum, architectus omnibus. *Plaut.*

Tonans: Altitonans: Numen: Dei numen. *Virg. 6. 6.* quasi deitas, siue diuinitas: Omnipotens genitor: Cælicolum dominas: Cælestum arbiter, parensque. *Sen. in Ithyr. fur.* Poli gubernator. *Idem in Ithyr.* Creator Cælitum. *Idem.* Dux superum. *Stat. 2. silu. 4.* Maximus orbis Ætherij princeps: Optimus rerum omnium parens: Genitor, qui fulmine fœdera sancit. *Virg. 12. 6.* — qui mundum quare Vibans coruscæ fulmen Ætherum manu Sator Deorum. *Sen. in Hipp. Tu, tu penes quem iura poli Præcipitis.* *Idem in Oedip.*

Mundi fabricator, & auctor. *Virg.* Qui mare, qui terras, qui cælum numine complet. *Idem in Hymni.* quos legio. Regnator Olympi. *Virg. 2. 6.* Cælicolum Rex. *Idem.* Reitor superum. *Ouid. 1. met.* Rex: Regnator cælum, & terras, qui numine torquet. *Virg. 4. 6.* Torquet qui sidera mundi. *Idem 9. 6.* Cælitum Rex. *Sen. 6. Hor. 1. 6.* Pater ætheris. *Sen.* Reitor Diuum. *Virg. 8. 6.* Cælestum. *Catull.* Rex Ætheris. *Virg.*

Rex Ætheris. *Idem.* Deum renator, architectus omnibus. *Plaut.* in *Amphit.* Sator astrorum. *Stat. 3. Theb.*

Mens diuina. *Virg. 4. Georg.* Rerum cui summa potestas. *Idem 10. 6.* O pater, ò hominum, Diuumq; æterna potestas. *Idem.* Superum princeps æternus. *Ouid. 3. de Pont. 3.* Author, siquale bonorum: Sæpea tenens Cæli. *Idem 4. sat.* Numinum vis summa. *Sen. in Herc. fur.* O summe Cæli reitor Ætheris potens Dominator apiz. *Idem in Thyf.* Ætherius vindex. *Ouid. in Ithyr.* Vnde *Trinitas.*

Epith. Æternus, clemens, vindex, omnipotens, prouidus, immortalis, bonus, ascriptus, benignus, cælipotens, vltor.

Deum ignorans, vel negans dicitur à verbo Græco (*Archeia*) quem sic dextricit *Ant. 13.* Sunt in fortunæ qui casibus omnia ponant: Et nullo credant mundum rectore moueri Natura volente vices, & lucis, & anni Atque ideo intrepidum quæcunque altaria tangunt. &c.

Dei Gentium V. *Dis prefatus.*

DEXTERA.

Quam porrigere, simulque iungere apud Persas magnæ fidei erat indicium, vt ostendit *Dracorus Siculus*: & cuius hieroglyphica apud Ægyptios plurima continebant mysteria, vt ostendit *Prius Valerianus.*

Prior manus; nempe prima, cuius vsus frequentior est, quam sinistra: Dextera: Altera manus: Inuicta; bello dextera. Congressi iungunt dexteras: luncta est mihi fœdere dextra: Dextram labenti tendit inermem: Cur dextra iungere dextram non datur. *V. Metast.*

Epith. Lethifera, indomita, utilis bello inuicta, inermis sacrilega.

DIA, Insula. *V. Naxos.*

DIABOLVS. *V. Demon.*

DIACONVS.

Sacra apud Christianos dignitas, qua insignitus sacris propriis adesse, & ministrare potest. Leuita, Græcum nomen: Famulus, & comes sacrorum: Minister Liturgus, apud *S. Dionysium Areopagitam.* Mystra comes, famulus: Subdiaconus, qui post Diaconom ministrat sacris: Sacrorum curator.

DEADEMA, tis.

Quod erat capitis fascia lineæ purpurea intexta, gemmisq; obdita, regum propriè gestamen.

Indigæ regio. *Virg. 11. 6.* Regalis honos ex *Claud.* Regium capitis decus. *Sen. in Herc. fur.* Regia capitis nota. *Idem in Thyf. 7.* Indigæ gerens Laius. *Idem in Thyf. 7.* Regale decus. *Ouid. 9. met.*

Hoc Priami gestamen erat. *Virg. 5. 6.* Regale gestamen capitis: Sonat & in nitida lineæ fæta coma. *Ouid. 2. trisp.* Non frontis nota Regis. *Sen. in Thyf.* Imposita capiti vincia venerandogere. *Idem.* Aspicias insigni cultum diademate fontem: — regioque nitore Confusum diadema caput præcingit. *V. Comæ.*

Epith. Insigne, confusum, nitidum, regium, coruscum, coruscans, fuluum, puniceum, præcingens caput, tempora, ornans frontem, flauum.

DIALETCICA.

Logica, orum. Ars logica. Argumenta Logica : — aut curum sermone rota torqueat enthymema, &c. V. Argumentum. Sermones rotati nempe qui torquentur in aduersarium : nam semper Dialectici altercando inuicem contendunt Enthymematis, &c.

Dialecticus. Sophista. Logicus : Argumentator ; Iaculator. *Isaiah. sat. 7.* — Orator quoque maximus, & iaculator — nempe qui quicquid in causam faciat, accuratissimè inuestrat, & in aduersarium detorquet.

DIANA.

Louis ex Latona filia, (vt notiore sequamur fabulam) Apollinis soror, quæ etiam Lucina, Iuno, Proserpina, & Hecate confuso dicebatur ordine. Latona enim cum gemellis conceptis esset Ioue à Iunone zelotypiæ causa multis agitata molestiis ad Altherem sororem, quæ in insulam Orygiam fuerat profecta, confugit, ubi duas arbores complexa, Olium scilicet, & Palma in monte Cyntho Apollinem peperit, & Dianam, qui cum excreuissent, adulti essent facti Pythonem serpentem, quem Iuno immiserat ad perterrefaciendâ genitricem ante partum, sagittis confixerunt, & insulam, in qua fuerant nati, reddiderunt immobilem, quæ deinceps Delos fuit appellata. V. Delos. Diana igitur à primis annis, & deinceps venationi operam dedit, vnde Venatrix Dea fuit dicta virilis : Oeconomiæ præfata habita etiam, de qua re *inferius*. Dea siluarum dicta, quod venationi præfata, vnde comites habebat nymphas multas, de quibus *infra* : quæ cum se quodam in Gargaphiæ valle cum reliquis sociabus ablueret, ab Actæone reperi, illum in ceruū mutauit. V. Actæon. Ipsa quoque in Gigantum bello contra Iouem motu assuit, seq. in selem conuertit. Postremo tamquam Deæ plurima templa, vnde synonyma recipit, erecta fuere. Simulacrum eius tale erat. Pingebatur specie femineæ, coma dissoluta, quæ arcum tenebat, & sagittam, ceruus quoque cornutus in venatione insequi videbatur, sicut in priscorum numismatis licet videre : Describitur hoc habitus à *Claudiano* eleganter, vt *infra* : Primum Dianæ templum Romæ in Auentino monte fuit extructum à populis Latinis, Seruio Tulio regnante. V. *Lucretius. Halicar.* Huic templo bouum cornua affigebantur, cum reliquis Dianæ fanis ceruorum cornua suspendebantur ; cur illi templo vacæ cornua fuissent affixa : fabulam recitat *Plutarchus*, & *Lucretius*, quos adi. Fuit etiam ædes Dianæ in Cæliolo, quæ hodie est templum S. Ios. Euanthelæ ante Portam Latinam, minima, & nullorum planè ornamentorum item in Subura, vnde nomen Dianæ Suburaneæ. Adicula quoque Dianæ Valerianæ in sexta vrbs regione fuit. Item in vico Patrio ædes illi fuit dicata, quam non intrabât viri, cum ab alijs non arcerentur, hac de causa, vt *Plutarchus* refert ; quod mulier quædam, cum ibi cultum Deæ exhiberet, à quodam vi fuit cõpessa, cuius sceleris illico deo pœnas, nam à canibus fuit discerpis, vnde superfluo na-

ta, ne in ædem illam viri ingrederentur.

Triuia, quod in triuijs colebatur, vt inquit *Varro*. At Triuiæ lenis species, & multus in ore frater erat, Phœbiq. genas, & lumen Phœbi, esse putes, solusq. dabat discrimina fexus, Brachia nuda nitent, leuibz proiecerat auris Indociles errare conas, arcuq. remisso Ocia neruus agit, pendent post terga sagitte, Crispator gemino vultu Corymba cinctu Poplite suffa tenus, motog; in flamine Delos Errat, & aurato trahitur circumflua Ponto. *Claud. de rapt. Luna. V. sua loca.* Phœbi soror : Gaudet & certa virginitate foror : *Mori. 4. 45.* Nemotum cultrix. *Virg. 11. AEn.*

Dictynna. *Virg. sic dicta*, quod hoc nomen sibi illa voluerit assumere in memoriam comitis suæ Brytomartys ; quæ cum amatorem suum Minoen fugiens, in mare se præcipitasset, incidit in piscatoriâ retia, quæ Græcè Dydyia, dicuntur ; alij tamen diuersè sentiunt ; nempe quod Nynpha prior omnium retia, siue retium vsum reperisset.

Titanis, dus. *Sic. 1. Theb.* eius ortum fbidem describitur *vers 336.* ubi biga vectam rorisera Dianam explicat : Titania, quod Cæi Titanis neptis esset ex matre. *Ouid. 3. met. Ortygia Dea. idem 1. met.* ab insula Delo, quæ antea Ortygia dicebatur ; Regina Lycæi. *Claud. 3. de rapt.* quod in eo Arcadiæ monte potissimum venatio exercebatur : Nemorum Latona custos. *Virg. 9. Aen.* Montium custos, nemorumque virgo. *Hor. 4.*

Deia ; à Delo insula : Delia Dea. *Idem 4. 6.* Cynthia ; à monte eiusdem insula, ubi nata : Hecate, sic dicta. V. *sup. in hist. & Hecate.* Lucina. V. *sua loca.* Dea læta phœrcta. *Ouid. epist. 20.* Virgo phœrcta : Virgo Delii inuoluta. *Pont.*

Dea Thoantea. *Ouid. in thea.* cuius rei causa hæc dicitur. Cum Græci in Aulidè venissent, Agamemnon Dianæ ceruū occidit ignarus, vnde irata Dea, status ventorum remouit, quamobrem cum nec nauigare possent, & pestilentia laborarent, oracula consulta dixerunt, Agamemnonio sanguine Dianam placidam. Ergo cum ab Vlyssè per suppetiarum simulationem adducta Iphigenia in eo esset, vt immolaretur, numinis miseratione sublata est, cerua supposita, & translata ad Tauricam regionem, regi Thoanti tradita, factaq. Dianæ sacerdos. V. *Iphigenia* : ob ipsam quoque causam Taurica : Thoantis : Orestæ. Falselis dicta fuit Diana ; cuius simulacrum ex Taurica ab Orestæ asportatum in Græciam, & inde sublatum haud longè ab Aricia collocatum fuit, in cuius templo excreuit arbor, ex qua ramum effringere nemo poterat, siquis autem reus fregisset ramum, illi licebat cum eiusdem templi Sacerdotem monomachia pugnare, seq. ita criminibus absolvere.

Mille Thoanteæ sedes Fascellina Diuæ. *Sil. lib. 13.* Quisq. Thoanteæ Taurica sacra Dea. *Ouid. Cult. tag.* Orestæ Taurica terra Dea. *Idem.* Illa nefandi Taurica sacri Iuuentrix, &c. *Idem 15.*

Dea arcu præsignis adunco. *Ouid. epist. 4.* Sic tibi secretis agilis Dea saltibus adit. *Idem.* Nec que

DICTAMNVS.

Herba, quæ pulegium siluestre nuncupatur, quæ vim habet aduersus venena, & ceruis vulnera-
tis remedium est; sola Creteis montibus co-
gnita à Dicte Cretenfis mōte dicta, in qua fuit
primum à ceruis offensā: cuius meminit *Virg.*
12. *Æn.* ut infra; cū enim capræ, siue cerui
sagittis cōfixi sunt dictamnū, quæ erunt, quo
deuorato, rela statim ē corpore eijciunt, teste
Atriale; dicta sacra herba, quod valde sit
odorata, & propterea ad facilem partum vale-
re traditur, quia ea Ilithya coronabatur, ut est
apud *Theracem in Arati commentarij*. Dicitur etiā
dictamnū genere neutro.

Dictamnū genitrix Creta carpit ab Ida Pu-
beribus caulem folijs, & flore comantem Pur-
poro. *Virg.* 12. *Æn.* Gramina non incognita
capris feris. *Idem.* Dictamnū herba, succus,
liquor: — Idæa profert quam Creta sub vm-
bra Dictamnū florentis opem — *Stat.* t. *fil.*
Non illa feris incognita capris Gramina —
Virg. 12. *Æn.* Germen dictamnū: Pulegium Mar-
tis. *Officia.* Hortense gingerber dicitur non-
nullis.

DICTVM.

Responsa, orum: Verba: Vox, voces. *V. suis lo di-*
Dictaria, orum. Dictaria dicis in omnes. *Mart.*
6.44. Affatus: Sermones: Orsa, orum. *Virg.* 11.
Æn. Scomma, tis. *Mart.* nempe acutum di-
ctum: Sehemata dicuntur verborum quedam
lumina. Aculeus idem, quod scomma, quæ di-
ctum mordax.

Apophthegma, tis: est dictum memorabile: Fa-
bula, pro dicto: Quodq; tibi machum fabu-
la nulla dabat. *Mart.* 1. 91. id est nullorum vox,
siue rumor, &c.

Epith. Facundum, amicum, blandum, placidum,
grauē, dulce, blandiloquum, mellitum, gra-
tum, lepidum, festiuium, obsecratiuium.

DIDO.

Quæ proprio nomine Elisa vocabatur, Bell Ty-
riorum Regis filia, Agenoris proneptis, Pyg-
malionis soror, Sichæi coniux, qui illi quoque
erat auunculus, & Hercules Sacerdos. Hæc,
viro à fratre intersecto avaritiæ causā, ab illo
in fornix admonita, vt sceleratam fugeret pa-
triam, aliquot comitantibus Tryphæ, hesau-
nis coniugis ex imis terræ cauernis effossis in
Libyam deuenit, vbi Carthaginem condidit.
Ad quam Æneam naufragio venisse fabulatur
Virgilius; quamvis opinio tuior sit, urbem con-
ditam fuisse post Romam edificatam; Dido
verò postquam Æneam benignissimè excepisset
hospitio; illum quoque alexit ad nuptias,
vt paulo ante ad concubium allexerat. Sed à
Mercurio admonitus, vt suum sequeretur iter;
illam merentem reliquit. Verum cū Iarba
Mauritanorum Regis nuptias vellet cultare, &
vim pertimeret, gladio vitam finiuit. Vel,
vt *Virgilius* ait, incenso rogo in discedentis Æ-
neæ conspectum gladio incumbens in flammis
fuit exincta. *V. Virg.* t. 6. 4. *Æn.* & *Infinium*,
qui historiam perbellicè cōtexuit. Extat Didon-
is (dicitur etiam Didus in genituo Græco-
rum Dialecto) epistola ad Æneam apud *Quid.*

quæ est septima. Aduerte tamen Belum Didon-
is patrem non primum fuisse Belum, qui
sub Abrahamo vixit; sed ab illo temporis lon-
gitudine diuersissimum, qui Metres cognomi-
nabatur; nam, vt referunt, hæc Didonis ge-
nealogia. Iupiter Epaphum genuit, qui Belus
Priscum generauit, tum alios plures, ex quib-
us Belus quidam generauit Agenorem, Age-
nor Phœnicem; Phœnix Belum minorem, qui
Pygmalionem, & Didonem generauit.

Elisa, nomine proprio sic nuncupata: dicta verò
Dido à rerum cgitatum magnitudine, quasi vi-
rago. Sidonis, dis: Non bene dissidium Phry-
giæ iurata mariti Sidonis, inq; pyra, &c. *Quid.*
14. *met.* Mœnia respiciens, quæ iam infelices
Elisæ, Collucent flammis. *Virg.* 4. *Æn.*

Sidonia regina: Phœnissæ, Libissæ, Hærebat
Phrygiæ pulchra Libysæ viro. *Bem.* Cui causam
mortis, & ansam Præbuit Æneas —
Æneæ fraude coacta mori femina: Squalenti
Dido sanguinolenta coma.

Epith. Profuga, misera, furcata, infelix, diues, Si-
donis, formosa, miserabilis: Lacrymosa: Lacry-
mosam in vulnera Didon Coniugis: Didon à
conjugatione: Dido, Didus in genit.

DIES.

Temporis quoddā spātiū à Sole diurno cursu
signatum, viginti quatuor horarum interval-
lo. Apud Romanos autem est spātiū à me-
dia nocte ad proximam mediam, quod testatur
Varro, & *Terentius*: quum Athenienses ab oc-
cidente Sole; Babylonij ab eodem oriente; Vm-
bri à meridie diem inciperent, ut Astrologi nūc
numeraunt; in duodecim potissimum partes di-
uisus fuit dies; primum tempus dicebatur me-
dia nox; alterum medix noctis inclinatio, vel
de media nocte: tertium gallicinium, siue gallic-
cantus: quartum conticinium, quod & gallic
conticescerent, hominesq; quiescerent; quintū
diluculum, cū incipit dignosci dies: sextum
manē, cū est dies clarus: septimum tempus
antemeridianum: octauum merides: nonum,
tempus pomeridianum: decimum Solis occa-
sus, siue suprema tempestas, hoc est nouissimū
diei rēpus: vndecimū vespers, quæ à stella no-
men habet Hesperos: duodecimum crepuscu-
lum. Sed cū dies nocturno etiam tempore
constet, additur etiam decimum tertium, pri-
ma fax, quod tunc lumina accendebantur; pri-
mæ tenebræ à *Luna*: prima lumina ab *Hercule* nū-
cupatum; decimum quartum, concubia nox;
decimum quintum tempestas nox, siue intē-
pestium; decimum sextum, inclinatio ad me-
diam noctem. Hic autem dicebatur ciuilis dies.
Verum dies fuerunt à prisca diuisi, vt nonnulli
festi, alij profesti, alij interfici dicebantur.
De festis diebus *V. Fests*: sic de profestis, & se-
rijs alij vario nomine indigebantur, vt infra.
Olim Cretenfes, siue Thraces dies Ietos albo,
tristes nigro lapillo in cistam coniecto indica-
bant. Postea computatio facta videbatur,
quot dies anni Ietos habuissent, & eos se tan-
tum vixisse putabat, vt in *Persia* notat *Cassianus*
— diem numera meliore lapillo. *Pers.* *sat.* 2.
Sol, pro die sumitur: Longi Soles, incerti Soles,
pro

pro incerti, longiq; dies. *Verg.* vt dies pro Sole ponitur à Sen. in *Herc. Ovr.* Quaque purpureus dies Vtrumque clara spectat Oceanum rota.

Lux, lucus: Lux tibi post Idus numeratur tertia Maias. *Mar. 3. 6.* nempe die 17. Maij: & sic de alijs diebus, & mensibus dici potest: Quarta, quinta, septima lux, &c. *V. Numerus dierum.* Titan primus, secundus, tertius, &c. pro dies primus, &c. *Ouid. 1. 1. 1. 1. 1.* Septimus oriens; primus, &c. *Idem 658.* Lucifer: Hunc illum nobis aurora nitentem Luciferum roseis candida portet equis. *Tib. 1. 3.* Venturum paucis me tibi luciferis. *Prop. 2. 14. & Ouid. 1. 1. 1. 1.* Lucibus iste nomen. *Idem 14. met.* Idem nomen diebus. *Vid. infra.*

Fata diurna. *Ouid. 1. 1. 1. 1. 1.* Impleffe ætatis fata diurna sua: Tempora diurna: Curtus diurni: *Idem 4. met.* Horæ diurnæ: Vix lumine quarto. *Virg. 6. 6. 1. 1. 1.* sic quinto, sexto, &c. Namque diurnum lumen in afluat vix patiuntur equi. *Ouid. 4. 1. 1. 1. 1.*

Tempora Phœbi: Tristior iccirco nox est, quam tempora Phœbi. *Ouid. 2. de rem.* Insuper est autum spatij garrire diurnis. *Idem in Phil.* Aurora, fig. pars pro toto: At cum pulcra diei Tela renascuntur: Rursus vbi alma dies hebetarat sidera. *Idem 5. met.* Qua flebilis Allia luce Vulneribus Latij sanguinolenta fuit.

Dies diuersi.

Dies ciuilis, qui viginti quatuor horas complet: **Dies comicialis**; quo sunt comicia, aut quo conuenitur ad ferendum suffragium: **Dies fastus.** *Ouid.* Iudicialis, quo ius exercebatur. *Leg. eundem 1. 1. 1. 1. 1.* Dies nefastus. *Idem:* Quo nefas erat Prætori tria verba profari; in eodem loco.

Dies ater. *Verg.* Infelix: Dies religionis: Infamis, infastus dies. *Donat.* quo prætori non licebat, nec auspicia capere. *V. Plutarchum.*

Dies lustricus. *Suet.* quo lustrabatur infans, nomenque illi creabatur, ita nos oppositè vocabimus diem, quo cinctus puer lustralibus vndis, nomen accipit.

Dies criticus, vel decretorius apud medicos, quo exitij, aut salutis notæ apparent in ægroto.

Dies intercalaris. *Plin.* Infestus. *Idem:* qui quarto quolibet anno interdicte, & inseritur: Bis sextus dies; quod duobus diebus continuis in mense Februarii bis dicimus sexto Kal. Martias, duos videlicet dies pro vno computantes: Vnde qui natus est bissexto Kal. nihil refert, vt inquit eleganter *Celsus:* verum priore, an posteriore natus sit, cum illud bidduum pro vno tantum die habeatur.

Dies iusti. *A. Gell.* qui confessio æris conceduntur conquerendæ pecuniz causâ, quibus nihil cum eo agi licebat.

Feria, & feriz. *V. Jus loci.*

Dies interer. *Hor.* Solidus dies. *Idem:* quo nihil cibi, potusve gustari quispium: id enim est frangere diem, *Scalium,* Florentinus.

Dies compitalis, festus dies, qui Deo compitorum præstiti, sine prædij celebrabatur. **Dies dedicationis**, qui Encenia apud Hebræos quasi initiales feriz dicebantur.

Bidduum: Triduum: Quatriduum; duorum trium, huc quatuor dierum spatium.

Diei partes.

Aurora: Meridies: Vesper: Crepusculum: Nox: Hora. *V. Jus loci.*

Dierum nomina.

Dies dominicus: Dies Solis; apud veteres, tamquam Soli dicatur: Sacra dies tenens Domini de nomine nomen: Septima lux docens exempla quietis. Septima lux, qua diuini sparguntur semina verbi: Venerandæ lux septena quietis.

Ceteri; Dies Lunæ, dies Martis, dies Mercurij, Iouis, Veneris, Saturni, vel Sabbathi: Saturni sacra me tenuisse die. *Tib. 1. eleg. 3.* sic de ceteris.

Dies festus, siue festi. *V. Festum.*

Dies Natalis.

Natalis, & natale: Natalitium. *Cic. Plin.* Lux natalis. *Ouid. in Ithin.* Lucifer amborum natalibus adfuit idem. *Idem 4. 1. 1. 1. 1.* Natalia. *V. Natalis dies;* vbi multa reperies: Alma dies: Cæsaris alma dies, & luce sacrorum illa Conscia Dictum, qua tulit Ida Iouem. *Mar. 4. 1.*

Dies anniuersaria.

Anniuersarium: Anniuersaria: Annus sacra. *Ca. 1. 1. 1. 1. 1.* Annus dies facer: Sacra quocunq; celebrantur.

Dies nubilus.

Dies nubibus atra. *Ouid. in Ithin.* Nubilosus: Imbrifera lux: Inducit nubibus atra dies.

Dies serenus.

Candida lucifero præueniente dies: Lætificusque dies erat omnibus æthere puro. Si neque clara dies. Vultu quo meliore nitet. *Mar. 4. 1.*

Dies Canicularæ.

V. Caniculari.

Dies mortis.

Dies emortualls. *Plin.* quo quis moritur: Supremum vitæ tempus. *Ouid. 2. 1. 1. 1. 1.* Summa dies. *Idem 4. 1. 1. 1. 1.* Supremus dies. *Idem 4. 1. 1. 1. 1.* Extremus dies. *Idem 1. 1. 1. 1. 1.* Funes hora. *Ouid. 5. 1. 1. 1. 1.* Extremi funeris atra dies. *Prop. 2. 8.* Suprema hora. *Tib. 1. eleg. 1.* Ferales dies. *Ouid. 2. 1. 1. 1. 1.*

Dies extremi iudicij.

Cum suprema dies perituro luxerit orbi, Cum omnia notecint tenebris caliginis atræ, Cum omnia præcipiti la, fu concussa peribunt, In nihilumque cadet quod fuit ante nihil: Cum chaos æternum, tellus, mare, nebula, cælum, Atque ingens mundi dissoluatur opus: Cum rapidis flagrabat omnia flammis: Cum mortales omnes rupta tellure resurgunt.

Summa dies, & ineluctabile fatum: Lux vitæ mundi: Ille etiam mundo cum venerit vitæ terminus aut noua quædam sapient omnia flamma: — maria, & terras, cælumque profundum Vna dies dabat exitio, multosque per annos Sufsentata reter moles, & machina mundi: — cumque iterum terras inuifer ab aula Æthæra, vt vitas, hominumque, & crepina difsec Quæsitur, damnetque Erebo (miserrabiles) fontes, Atque pios cæli vocet ad alta sidera manes. Denique cum suprema dies de-

exte-

texerit orbem: Omniaque eliciam patefactis ossa sepulchris.

Diei exorientis descriptio.

V. *Manus*, & *Aurora*.

Dies festus, & festorum nomina.

V. *Festum*.

Dierum numerum.

V. *Numerus*.

I.

Ad finem lucis ab ortu: Lucifer amborum natalibus adfuit idem. Proxima prospicitur Tithono aurora delicto Arcadiae sacrum Pontificale caput.

II.

Itaque dies, alterque dies processit, & auræ Vela vocant: Bis iuga Phœbus equis in Ibero flumine meridi Dempferat, & quarta radiantia nocte micabant sidera.

III.

Tres adeo incertis æcæ caligine Soles Erramus pelago totidem sine sidere noctes. Virg. 1. *Æn.* Ter iungat Titan, terque resoluat equos: Tertia lux classem Cretæis sistet in oris. Idem 3. *Æn.* Tertia lux geligam celo dimoueat umbram, Tres notus hibernas immensa per æquora noctes Vexit me violentæ aqua.

IV.

Vix lumine quarto prospexit Italiam, Indè quater passor faturos vbi clausit heredos, Canuerit herbe rore recente quater: Quarto terra die primum se attollere visa.

V.

Quintus ab æquoreis nirkum caput extulit vndis Lucifer, & primi tempora veris erant. V. *religuo in Numero dictum*.

Epith. Clarus, almus, nitidus, formosus, splendens, roseus, rubicundus, celer, velox, Phœbeus, candidus, læticus, puniceus, &c. placidus.

DIE.

Nocte ramen quam luce magis. Ouid. 13. *epist.* 1. quam die didi.

DIFFERENTIA.

Discrimen. Diuersus. Differens, qui differt.

DIFFICULTAS, &

DIFFICILIS.

Haud mollia iussa. Virg. 3. *Georg.* Magnus labor. Idem 4. *Georg.* sic immensus labor: Tantæ molis erat. Idem 1. *Æn.* Arduus: Res non facilis: Res non parua. Virg. 3. *ed.* Hoc opus hic labor est. Idem 6. *Æn.* Rebus in arduis Augur: Te sine nati autem mens inchoat: Magnus erit quos numerare labor. Mart. 8. 56.

DICITVS.

Pars manus.

Pollex, digitus crassior, primusque in manu, polendi argumento, quod toti manus solus æquipollens. Sunt qui à pollicendo dictum putent, quod quia aliquid polliceri cum iuramento voluisset, illum extollebat digitum: hinc, Pollicem premere, cum quis fauci, contra, Pollicem vertere, cum non fauor; vnde *Her. epist.* 3. ad *Leleum*: Fauor utroque tuum laudabit pollice ludum: figuratè sumitur pro digitis, hinc: Triphici pollice nequitur. Ouid. pro triplici digito: Digitis medio cum pollice iunctis. Verso

pollice. *Iuuen.* 3. Conuerfo pollice. *Prudent.* Digitisque inter se pectine iunctis. *Ouid.* 3. *met.* accouchiatis le dita.

Index digitus: quo aliquid indicatur: Sicutis digitus. *Suet.* & idè salutaris, quod cum iunctis secreta saluus est, inquit *Bernardus*: quod illo silentium indicatur; vnde *Martianus* 1. *de nupt. Philolog.* Quidam, inquit, redimitus puer ad os compresso digito salutari silentium comminabatur. Demonstratorius, dicitur *D. Iphid.* Lichonios, p. p. Græcè à ligendo dictus; nam illo potissimum patinæ liguntur.

Digres medius. Mart. 2. 28. & hic dicitur, Infamis. *Perf.* Impudicus. Mart. 6. 60. & *D. Iphid.* Verpus, siue famosus; qui porrectus ceteris contractis, curuatisque cum Priapum repræsenteret, in cinctodorum, & mollium noam olim extendebatur. Medius vnguis. mediumque ostenderet vnguem. *Iuuen.* 10. vbi nonnulla scitu digna notantur ab *Alex.* ab *Alex.* Catapygus dicitur ab Atheniensibus digitus medius. Quasi cinctus, &c.

Digitus annularis. *A. Gellius*. Medicus etiam dictus, quod prius medici micerent eo pharmaca: annularis autem dictus, quod illo gestarent annulos. V. *Annulus*, vbi multa scitu digna ad hunc pertinentia.

Digres articularis, minimus. *Plin.* Hinc rosicis digitis habilem tibi finge coronam, &c.

Digitus pectinatus inter se amplexi. *Plin.* Pectine iuncti. *Ouid.* Palmæ in alternas digitorum vicissitudines connexæ. *Apol.* vulgò *Dita inornate*.

De ratione per digitos numerandi veteribus ysaïa multa eruditè obseruauit *Letim Gyradius dialo.* 2. sic numeros ab vno vsque ad centum sinistra manu denotabant: à centesimo autem numero dextra deinceps numerabant: idè de Nestore *Saryris* ait: — dextra iam computat annos. *Legit Perierum in Hieroglyph.*

Digitus partes.

Articulus; articuli: Intermedia digitorum. Mart. 5. 11. Vnguis, extrema digiti pars. V. *super luo*. Coryphe, est digitorum extremities interior iuxta vngues, *Punta del dito*.

Digitale, quo ferreo, corneove vitmur ad suendum: Et digitalia sunt, quibus digitem aliquem ægrum munimus ab offensa: Corneus circulus. *Suet.* in *Aug.* Digitorum tegumenta, munimen, &c.

Epith. Molles, molliculi, rosel, impares, eburnei, candiduli, &c.

DIGNITAS.

Honor: Potestas: Authoritas. Species. *Ouid. epist.* 9. Hæc nomen sumit aliquando ab ipsis vestibus, quæ dignitatem decent aliquo modo: vt si Cardinalatum intelligas, Purpuram; si Episcopatum, insula, vel tiaras; si regnum, sceptrum vel huiusmodi nominetur: Hinc Mart. 2. 8. Purpura te felix, te colas omnis honos. Vbi intelligit Consulatum, quando consules purpura induebantur. Purpurei patres proinde dicuntur à Statio. Et sic de reliquis.

DIGRESSIO.

Diueritatum. *Iu.*

DIGNVS.

Honorandus: Venerandus: Venerabilis: Multo dignandus honore: Dignus honore: Merito asciendus honore.

DII Prophani, siue Gentium.

Quos cetera olim venerata sunt antiquitas; nos vero si commemoramus, ut priscorum lectio clarius pateat, effusius eorum acta damnant, & priscorum execrant cultum, qui illos venerant, quos ridiculos, quos turpes, quos sceleribus mille pollutos non ignorabant. Illos ergo diuidemus in Deos, & Deas; in maiores, & minoresque, Inclestes, terrestres, aquaticos, & inferos. Quorum filij plerique super fluminum ripas memorantur esse concepti, ut facilius nimium potuisset esse ablutio: ut de Ænea ex Venere meminit Virgilius: de Achille ex Thetide Homerus: de alijs alijs.

Horum nonnulli Auerrunci dicebantur, quod placati insulsa somniorum omnia credebantur auertere. Hi erant: Iupiter prodigialis: Apollo: Tellus; ex Heroibus autem Hercules: Castor, & Pollux; vnde Sen. in Orlan. Delubra, & aras petere constitui sacras Cæsis hære victimis numen Deum, Ut expientur noctis, & somnium. Et hi omnes, quod auerruncandi muli gratia colebantur, dicebantur quoque Lyfij: Alexicæci: Apotropæi; ex Græca phrafi, teste Fulbio.

Alij erant Dij Coniugales, qui coniugijs præfent, & hi: Iupiter, & Iuno: Suada, nuptiarum conciliatrix, & prouba: Diana operis domestici, & familiaris administranda præses: Lucina, nempe Luna, quæ ad pariendum confert, & ipsa Diana: Venus genitrix domina: Genus, qui quod vnâ natus sit, natosque tuatur, vel quod vt generetur caret, à gignendo nomen habens: Hymeneus, qui nuptijs præsit; vnde: Dij coniuales, & tuque genialis tori Lucina custos. Sen. in Med. 1.

Alij Dij domestici, qui propè focum ignis curam gerbant, dicti etiam Penates, quasi penè nos nati, per quos penitus spirare, & animæ rationem habere ceteri veteres credebant.

Alij Dij ferales, hi: Pluto, & Proserpina, & Chaos.

Alij Dij tutelares, vel præfites, quorum arx iuxta fores fuerunt, nempe quos pecuniaritate colebant.

Alij topici, qui & Genij loci dicebantur, quos religiose salutare, ac inuocare erant soliti regione nem aliquam ingreffi, vel etiam in patriam postliminio reuerfi.

Alij magni, selecti, communes; hi tres, id est Mars, Bellona, Victoria: Magni fuerunt numero duodecim, selecti octo: & hi diuersè tiebantur, ac inferis, vt infra.

Dij maiores gentium.

Duodecim fuere, sex mares, & sex femina; qui etiam Coniunctes Dei dicti sunt, quod consilio Iouis adessent, vt D. Augustinus in 4. de ciuitate interpretatur: & horum imagines aurata stabant apud forum, & duodecim mensibus præsidere crediti sunt: erant autem: Iupiter: Neptunus: Vulcanus: Apollo: Mercurius: Mars: Iuno:

Ceres: Venus: Diana: Minerva: Vesta. De quibus *see lxx.* Ianuarij tutelam habere Iuno credebatur; Februarij Neptunus; Martij Minerua; Aprilis Venus; Maij Apollo; Iunij Mercurius; Iulij Iupiter; Augusti Ceres; Septembris Vulcanus; Octobris Mars; Nouembris Diana; Decembris Vesta; eisdemque Deos signis coelestibus eorumdem mensium *Mandulis* assignat lib. 2. Astron.

Lanigerum Pallas; Taurum Cytheræa ruetur, Formosus Phæbus Geminus, Cyllenæ Cancrum, Iupiter, & cum Matre Deum regit ipse Leonem, Spiciferæ est Virgo Cæceris, fabricataque Libra Vulcano, pugna Mauroi Scorpionis hæret, Venantem Diana virum, sed partis equinæ, Atque angusta fouet Capricorni sidera Vesta, Et Iouis aduersum Iunonis Aquarius astrum est, Agnoscatque suos Neptunus in æquore Pisces. His autem etiam apud Athenienses vigebar honor, vnde Pausanias in *Ar.* Porticus altera, quæ à tergo huius extructa est, pios habet Deos, qui Duodecim appellantur.

Dij Selecti.

Fuerunt viginti: mares duodecim, octo feminae, qui alijs erant à Coniunctis. Ianus: Iupiter: Saturnus: Genius: Mercurius: Apollo: Mars: Vulcanus: Neptunus: Sol: Orcus: Liber pater: Tellus: Ceres: Iuno: Luna: Diana: Minerva: Venus: Vesta; de quibus V. *see lxxi.* singulati.

Demum hæ quoque Marti adscribebantur sociæ, tanquam Deæ cultæ: Bellona; Victoria; Nemesis. Veauy; Cupido; Adonis; Charites: Genio; Penates; Lares; Foci: Orco, siue Plutoni; Paræ; Furæ.

Indigetes, siue minores Dij Gentium.

Sic appellati à quibusdam creduntur, quasi in loco vel geniti, vel degentes, & magis propitij patriæ loco, & ciuibus: Dij patrij indigetes. Verg. Indigetes fleuisse Deos. Luc. Quem turba Quirini nuncupat indigetem, temploque arisque recepit. Ouid. 14. met. Illic sanctus eris cum te veneranda Numici Vnda Deum cælo miserit indigetem. Tib. 2. eleg.

Alij dicunt indigetes nuncupatos, quos indigetarum, & nuncupari nefas esset.

Inter Deos à priscis relati.

Hercules: Æsculapius. V. *see lxxi.* Faunus: Acca Laurentia: Carmenta: Euanthes: Castor: Pollux: Quirinus; hi nempe apud Romanos; alijs enim nationes præcipuos sibi quæque Deos elegerant venerandos. Præterea erant.

Sæmones Dij.

Quos nec cælo dignos putabant, nec eosdem terrenos reputare volebant: hi erant: Priapus: Hippona: Vertumnus; additur etiam Ianus à nonnullis.

Nouensiles Dij.

A Sabinis Romani deducti, quibus à Tatio rege ex voto fuerunt zdēs dicatæ, qui in secunda cæli regione fuerunt collocati: hi autem erant: Hercules: Vesta: Salus: Fortuna: Fides.

Anthelij Dij.

Qui pro foribus ædium stantebantur, & eorum statæ.

Statuæ subdiales dicebantur, quod soli essent expositæ: inter hos etiam Apollo recensetur; unde Thyreus appellatus, quasi portuens, siue ianulis.

Dij, qui nascentibus, & infantibus prærant.

Ianus, de quo V. *su loco*. Opus: vt opem ferat nascentibus, & excipiat eos terræ sinu. *D. August.* Nasctio, siue Natio Dea, quæ nascentibus præesse credebatur. *Cic. 3. de nat. Deorum*. Vaticanus Deus dictus, qui in vagitu suo aperit, siue, quod eorum vasisibus præsit: de hoc V. *Gell. lib. 16. cap. 17*. Leuana, quæ de terra leuabat infantes: Cūnina, quæ præerat cunis, & fascinum submouebat. *L. Stant. D. August.*

Rumina, quæ mammas parvulo immulgebat; rumma enim antiquè mamma dicebatur: **Diva Potina**, quæ potionem ministrabat: **Diva Educa**, siue Educa, quæ escam præbaret infantibus: **Ostia**, Dea solidatrix ossium: **Nundina** Dea, à nono nascentium die, quo scilicet infantes lustrabatur, nomeq; accipiebant, nonus scilicet puero, octauus feminæ. V. *Plin. in Quest. 102.*

Statilius, & **Sextanus** Dei præfides, & adstantes, cum standi, & consistendi potestatem habere incipiebant: **Fabulinus** Deus, qui fando præerat, cui sacrificabant, cum primò pueri fari inciperent: **Potentia** Dea, quæ pauorem auertret.

Carna, vel **Carna Dea**, quæ conseruabat pueri interiores partes: & huic templum Romæ in Cælio monte à Bruto fuit extructum, expulso Tarquinio, cui sacra fieri solebant pulte fabacea, & larido. Calendis Iunij, unde Calendæ Iuniæ fabarum appellabantur. V. *Iunius Menfis*.

Iuuentus, siue **Iuuentas** Dea, quæ post præteritæ excipit iuuenilis ætatis exordia inquit *Augustinus*. Huic in Capitolio fuit ædes sacra, quam cum Tarquinio Priscum exaugurare vellet Ioui Capitolino ingens templum constructurus **Terminus**, & **Iuuenta** cedere nonauerunt, quod boni omnis loco sumptus. V. *Dionys.* **Orbona** Dea colebatur, ne orbos faceret. *Arnobius*.

Volupia Dea à voluptate dicta, quod voluptatem hominibus afferret. Habuit sacellum propè portam Romanulam in via noua; ab alijs in decima vrbs regione collocatur: in quo sacello, teste *Macrobio in Sat.* Volupis fuit simulacrum Angeroniæ, quæ Dea silentij erat: **Lubentina**, siue **Lubentia**, à Libendo dicta *Deo Var.* **Anculi**, & **Anculæ** **Dij**, **Deæq;** ministris, famulisq; præfidentes.

Dij nuptiales.

Præter eos, quos *sucrius* recensimus, qui præfesse nuptijs credebantur. In quoque adhibebantur, vt inquit *D. August. & alij*.

Domitinus, quod coniuges coniungeret: **Domiducus** Deus, qui colebatur, cum domū nupta ducenda erat: **Domicus**, vt esse in domo noua nupta. **Minerva** Dea, vt nupta cum viro morderet: **Virginensis** Dea, cum virgini zona solueretur: & hæc **Cinxia** à *Festis* appellatur,

quod initio coniugij solutio erat cinguli: **Mutinus**, siue potius **Mentulinus**, qui & **Præpus**. V. *Lactantius, & D. August.* Deus pater subitus, vt virgo à viro subigeretur: **Dea mater prema**. **Viriplaca** Dea, quod viros placaret, & hæc in Palatio sacellum habebat, ad quod ve nebant scilicet quociens inter se, vitumq; diffidit ali-quod fuisset ortum, cum viris, & ibi inuicem locuti, quæ voluerant, contentione animorum deposita concordēs reuertebantur.

Dij, **Deæq;** partibus præfides.

Mena Dea, quæ fluoriibus mensuris mulierum præfesse putabatur, Iouis filia dicta, Luna, & Iunonis priuigna, à *D. August.* Iuno Buonia, & Lucina: Latona Apollinis, ac Dianæ mater, quod illi parenti gallus gallinaceus, quem amabat, adfuerit, & sic etiam parentibus illa adesset.

Ageria Dea, à mulieribus colebatur, quod eam opitulanti credebant egeredo partui; **Nixij** Dei, ab enitendo dicti, quæ signa erant tria in Capitolio ante cellam Mineræ genibus mixta; à *M. Artillio Antiocho* Rege Syriæ superato, Romæ adportata: **Profa**, vel **Profla**, & **Postuerta**; **Deæ** partus discrimibus præfidentes: hæc duas aras habebant Romæ. V. *Gellius, & Macrobius*. Mater Matuta. V. *Leucæthra*.

Bona Dea, de qua V. *su loco*. Muliebris etiam dicta Dea, cuius meminit *Plutarchus in Cæsare*. Colitur, inquit, Romæ Dea, quam Bonam appellant: Hanc Phryges Mydæ Regis matrem fuisse putant Romani nympha Dryadem Fauni uxorem; Græci vnam de Bacchi nutricibus, &c. Cum ei sacra peraguntur vitum accedere, aut ipsidem in ædibus esse nefas dicitur; ex *Plutarcho*. Alij autem fabulantur, illam Fauni uxorem, quæ cum contra morem, decusq; regum clam vini ollam ebibisset, & facta esset ebria, virgis myrteis à viro vsque ad mortem cæsa fuit; cuius facti cum Regem poneret, illi nunen derulit; ob quam causam in eius sacris obvolutum vini amphoram ponere solebant. *Macrobius, lib. 1. Saturn. 12.*

Magna genetrix à Romanis culta. *Plutarch.* cui causam immolari solitum afferit.

Dij, **Deæq;** ab humanis actibus denominari.

Mens Dea. Antiquis, cui cum Venere Erycina fuit ædes in Capitolio, vt bonam mentem concederet.

Virtus, & **Honor**: Virtutis verò simulacra fuerunt varia nonnumquam matronali habitu, nonnumquam virili, nonnumquam senili efficta, cum Virtute, (cui sanum Scipio Numantius dicarar) Honorem quoq; **Marcellus** contulit, qui templa habebant seuerata, & quodammodo coniuncta: ita enim erant extructa, vt per Virtutis templum ingressus esset ad ædem Honoris.

Peras Dea, habuit ædem à *M. Acilio Glabrione* Daumviro in Oltorio foro sacratâ, eo ipso in loco, quo quondam illa celebris mulier habitaret, quæ matrem suam (siue patrem) in lulum carceri mammis suis clam aluerat, ob quod factum

factum illi fuit impunitas concessa: & *Dez* Pietatis ædes sacra C. Quinto, & M. Atrilio Coss. teste *Plinius lib. 7. cap. 36. & Valer. Maxim. lib. 5. cap. 4.*

Fides diuinis honoribus culta à Romanis; cuius ædes in Capitolio fuit à Numa Pompilio primum extructa, & ab Atrilio Calatino restructa, siue restructa: Spes, ab eodem Calatino sacra æde condecorata, quam in foro Olitorio fuisse meminit *Linus lib. 21. Pub.* tamen *Vellor* Spei novum templum in septima vrbis regione, nempe in via Lara collocat.

Pudicitia Dea: fuit duobus nominibus culta, *Patrica*, & *Plebeia*: primum fuit ædes in foro Boario ad ædem rotundam Hercules: alteri à quadam Virginia extructa ædícula in vico longo, in quo habitabat ea de causa, quam pluribus refert *Linus*.

Concordia, quæ daret concordiam, cui multæ Romæ fuerunt dicatæ ædes: vna in Capitolio à Furio Camillo Dictatore excitata post seditionem sedatam. *V. sup. Concordia Dea.* Clementiæ Cæsaris templum decretum fuit, vt *Plutarch. Dion.*, nummiq; veteres demonstrant.

Pax tamquam Dea culta, cui Romæ fuit templum magnificentissimum foro proximum, quod Vespasianus à Claudio inchoarum construxit quo templo, vt *D. Hieronymus* refert, vasa, & donaria templi Hierosolymitani à Tito Vespasiano reposita fuerunt; quo omnium rationalium artium professores conuenire ad disputandum consueverant. Et hoc idem templum Commodio imperante incendio consumptum fuit, vt tradit *Herodianus lib. 1.*

Quies: hæc ædem habebat extra Portam Collinam, & *Linus lib. 4.* scribit sanum Quietis fuisse via Labicana.

Salus, quam ita religiosè Romani coluere, vt ferè etiam antiquis essent quoties quis Salutem Deam nominasset, teste *Macrob. lib. 1. sat. cap. 16.* cui fuit ædes locata anno ab V. C. 446. à C. Iunio Bubulco Censore: in quinta vrbis regione locatur à P. Vulture prope portam, quæ Salutaris ab illa dicebatur. *V. Dionem lib. 37. de Salutis augurio multa disponentem.*

Felicitas Dea, quæ ædem accepit, teste *D. Augustino*, aram auerue, & ei sacra congrua perfoluta sunt; sicque depingebatur femina in folio sedens dextera caduceum, sinistra grande cornu copie tenens. Ædem illi locauit anno ab V. C. 666. L. Lucullus Coss. cum collega M. Corra, & alibi etiam ædes. *V. Dion. lib. 44.*

Libertas, cuius templum in Auentino constituitur à P. Vulture, & ibidem atrium Libertatis. *V. Suet. & Linus: & Libertas Dea.* Domus etiam Ciceronis à Clodio (illam in exilium profecto) Libertati fuit consecrata. Libertatis Atrium fuit etiam Ephesi. *V. Ephesi.*

Alij quoque fuerunt Dij, & Deæque ab humanis actionibus dicti.

Murcia, Dea Desidia, quæ faciebat hominem murcidum, idest nimis desidiosum. Huic facellum erat sub monte Auentino, qui antea Murcius dicebatur. *V. sup. Srenua*, quæ homines

impellebat, vt strenuè se gererent. Eius facellum fuit in via sacra. Scimula, quæ stimulos ageret. Agenoria, quæ ad agendum excitaret: Agonius Deus, qui rebus agendis præerat: Hortia, ab hortando, quod hortaretur homines. hanc Quirint, vel Romuli uxorem fuisse aiunt nonnulli, quæ alio nomine Herfilia dicebatur, cuius templum semper apertum videbatur, teste *Plutarcho*: alij dicunt esse dicendam Horam, vel sine aspiratione Oram, quæ primam breuiat; vnde *Quint. 14. met.* — Priscum inquit pariter cum corpore nomen Murat, Oramque vocat, quæ nunc Dea iuncta Quirino est.

Carius Deus, qui homines caros, idest acutos faceret: Voluminus, & Volumina Dij à volendo, quod bona vellent, & nuptijs etiam præerant: Adeona, & Abeona, quæ abeundi, siue adeundi facultatem præstarent. *D. August. Vacuna* Sabinorum Dea, quæ etiam Victoria dicebatur, quæ sub incerta forma colebatur: alij sic dicunt putant, quod vacantibus & ociosis præfesset: Eius templum Romæ fuit in decima quarta vrbis regione: Vitula Dea, quæ Istitiæ præerat, vel vitæ tuendæ. *V. Macrob. Pellonia*, quæ pellere posset hostes: Numeria, quæ numerare docere credebatur. *D. August. Fessonia*, vt fessos iuaret. *Idem.* Vibia, quæ ab errore viarum liberaret: Auerruncus, qui mala auerteret.

Angerona silentij Dea. *V. sua loco.* Hæres Martea, quæ pro accepta hereditate colebatur: ex Martis Comitibus: Stata Mater, cuius simulacrum in foro colebatur, ne lapides igne corrumperentur: Lauerna Dea funibus, ac latronibus culta, vt fortunaret illis latrocinia: hæc tantum capite sine corpore exstabat; lucumque Romæ habebat, ubi fures sua abdere, & inter se diuidere solebant: hinc Lauernalis fuit dicta porta: Nenia Dea funcrum erat; eius facellum extra portam viuinalem fuit dedicatum: Libitina. *V. sua loco.*

Brizo, apud Delos habita Dea vaticiniorum, quæ è somnijs sumuntur. *Cal. Rhodog.*

Comus, Deus apud veteres comessationum, nocturnarumque saltationum præses: in cuius militia auctorabantur iuvenes, qui coronati noctu cum facibus, musicisque instrumentis ad amicarum fures saltandi, canendique gratia concurrerant; tamque procaceer aliquando lasciuiebant, vt fores nonnumquam cflingerent, vt describebat *Plautus in Imag. 3.*

Corytæ Dea impudentiæ, cui Athenis à Baptis (eo nomine vocabantur eius Sacerdotes, de quibus. *V. Sacerdotes*) nocturna sacra fiebant, quæ ab illa vocabantur Corytæ. Hanc *Probus* saltatricem fuisse existimat: vnde etiam Sacerdotes eius lasciuia saltationibus Deæ mores referebant: hinc *Nonus. sat. 2.* Cæropiam foliti Baptæ lassare Corytæ. *Leg. Palladianum Adversus. cap. 10.*

Derecto Dea Syrorum, quæ colebatur humana facie, reliquo corpore piscis: Aragaris etiam ab aliquibus.

Ate, Dea apud *Homero*, quæ apud Latinos Noxa dicitur, quæ homines malis implicat, necesse se-
du-

ducit, ac perturbat. V. *Erasmus in Adag.* Antiqua Iouis filia, quæ omnes sedit. *Idem.* Dea, lædens homines. *Idem.* Quam Lixæ Iouis filia, natæve solæ placare possint. *Idem epich.* Perniciosa, potens, grauis, odiosa, ærumosa, &c. *en Græcis.*

Hi potissimum erant, quos ciuiles homines venerabant antiquitus. Præter hos rustici suos habebant Deos.

Rustici Dij.

Duodecim numerantur à Varro. Consentes Dij, qui agriculturæ præterant, diuersi quidem à prioribus Consensibus, nempe: Iupiter, & Tellus: Sol, & Luna: Ceres, & Liber: Robigus, & Flora: Minerva, & Venus: Lympha, & Bonus euentus; siue ista nomina dicuntur ab *Ouid.* 2. *sest.* causamque is addit, cur inuocentur ab agricolis, de quibus V. *sui loci.* Addebantur etiam superioribus.

Pales, Pabuli Dea, & pecorum. V. *sui loci.* Pomona, quæ pomis præerat, & proprium habebat flaminem, qui Pomonalis dicebatur: Vertumnus, siue Vertumnus, qui præerat rebus contrahendis, ac vertendis, idest permutandis, vel ab anno verso. V. *sui loci.* Seia, & Segetia, siue Segetia; illa, quæ satis frumentis quandiu fuissent sub terra, præerat, altera iam natis. Eorum simulacra in Circo videbantur, à Numa Pompilio consecrata. Tutilina, vel Tutelina, à tuendo collecta frumenta, & recondita: Huic ædícula in decima tertia urbis regione fuit in monte Auentino: Turanus autem simul cum Tutilana rebus tuendis præerat. Apud Græcos verò, nempe Athenis Heros Acratopotes, nempe metibus, Spartæ coquorum insignium aliquot statux colebantur; necnon Despnea scilicet Dea cœnæ.

Alij fuerunt innumeri, penè quos D. Augustin. numerat lib. 4. de *Ciuit.* cap. 8.

Robigus, qui rubiginem à segetibus auertere credebatur, cui setex, quæ Robigalia dicebantur, erant dicatæ.

Bonus euentus, cuius hoc erat simulacrum ab Euphranore ita factum, vt dextera pateram, sinistra spicam, ac papauer teneret; aliud simulacrum in Capitolio illi fuit erectum à Praxitele sculptum: templum huic dicunt fuisse, cuius vestigia putant nonnulli esse inter Mineruæ, & D. Eustachij templum: Populonia, & Fulgora Deæ, contra populationes, & fulgura cultæ.

Pilumnus, & Picumnus, de quibus hæc *Seruius lib. 6. Aenid.* fratres fuerunt hi Dij horum Picumnus stercoreandorum agrorum inuenit vsum, vnde Serquilius dictus est. Pilumnus verò pilendi, seu pinsendi frumenti, vnde à pistioribus colebatur. Sterculius etiam, quod cognomen Saturno fuit inditum ob iam dictam causam agri stercoreandi, vnde eius effigiem in stabulis locabant.

Bubona, quæ bubus præerat: Hippona, quæ equis, & stabulis; *Apuleius* meminit huius Dcæ 12. *met.* & *Iuuen. sat. 8.* iurat Hipponam, & facies olida ad præsepia pietas, nonnulli scribunt Eponam, & breuiant sic; Solam Eponam & fa-

cies olida ad præsepia pietas. Verùm prior lectio mihi magis aridet. licet aliud sentiat *Turnebus lib. 24. cap. 4.* Mellona, quæ ælificio, & apibus.

Iugatinus Deus, montium iugis præsidens: Collina, collibus: Vallonia, vallibus: Rustina, siue potius Rurina, quod rusticus præfesset.

Terminus. V. *sui loci.* Nocturnus, Deus noctis. *Plaut. Amphitr. 1.1.* Pan: Sylvanus: Priapus. V. *sui loci.*

Et hi omnes terrestres Dij, Deæque nominabantur: præter illos maiores in Cœli regionibus collocatos. Sequuntur.

Dij marini, siue maris.

Ingens horum fuit turba, quorum princeps Neptunus, & illo antiquiores Nereus, & Oceanus, de quibus *infra.* Fingebantur autem Dij marini cani, & senes propter maris spumas, necnon colore cæruleo, quorum nonnulli in piscem desinebant, vt Glaucus, Triton, alijque: in horum quoque numero fuerunt Dij hircocales, quorum meminit *Catullus*: etiam fluuiales adnumerare possumus, qui variè pingebantur, vt ostendit *Ælianus lib. 2. de varia hist.* vt *sui loci* dicemus.

Neptunus, Proteus, Nereus, Oceanus, Triton. V. *sui loci.*

Phorcus, qui & Phorceys, Ponti, & Terræ filius, vt canit *Hesiodus*, ex quo, & Cetone Græcæ natæ dicuntur, quæ illud in lucem edixit: canæ factæ sunt: quia vnda collisæ breuihus eanentes spumas facit. *Seruius* verò illum Thoosæ nymphæ, & Neptuni filium facit, qui (teste *Varro*) Rex fuit Coricæ, & Sardinia, qui cum ab Atlante Rege nauali certamine cum magna exercitus parte victus fuisset, obrutusque fuerunt eius socij eum in Deum marinum fuisse conuersum.

Saron Deus marinus, qui nauticæ arti præfessus existimabatur, à quo datum est mari nomen. Saronici apud Corinthios. Hunc Alcæpiæ regioni imperasse asserit *Pausanias in Corinthiaca.*

Glaucus: Portunus Deus marinus. V. *sui loci.* *Ægeon* marinus Deus. *Ouid.* Cæruleos habet vnda Deos Tritona canorum, Proteæque ambiguum, balenarumque prementem *Ægeon* suis immania terga lætetur. Hunc Terræ, & Ponti filium fingunt fuisse, in mari habitasse, & gigantibus contra Iouem opem tulisse.

Marinæ Deæ hæc insigniores dicuntur: Amphitrite, quæ cum perpetuam Dij virginitatem vouisset, à Neptuno aurem sollicitaretur, ad Atlantem confugit, vbi à Delphino persuasa, Neptuno assensit, vnde est illud: Neptunum gremio complectitur Amphitrite, Margine terrarum porrexerat Amphitrite. *Claud. V. sui loci.* pro mari sumitur. V. *Mare.* Tethys: Thetis huius filia, siue Doridis. V. *sui loci.* Doris, Oceani, & Tethys filia. V. *Nympha, & Nymphaeum nomina.*

Synonyma.

Dij celestes.

Celicolæ: Superi: Superis Deorum gratas. *Hor. 1. od. 10.* Dij Celi. *Ouid. 1. trist. 3.* Di maris, & Cæli.

Aliquid enim nisi voca superant: Cœlestes proceres. *Claud. 3. de rapt. Ætherij. Dij. Anger. Cœli numina, &c. quæ nunc à nobis tarò vſurpanda.*

Dij marini.

Virides Dei. Ouid. 1. trift. 2. Dij maris. Ibidem. 3. Qui maris numen habent. Virg. 10. Æneid. Numina cœruleo ponto. Idem 12. Æn. Æquorei proceres. Claud. 3. de rapt. Cærulei Dei. Ouid. 1. met. Æquorei. Idem 2. Pont. 10. Vndifoni: Cogar, & vndifonos nunc prece adire Deos. Prop. 3. 19. Cærulei numina Ponti. Ouid. 1. trift. 2. Di, quibus vndarum, tempeſtatique ſonoræ Imperium, &c. Val. Flacc. 1. Argon. Diui bifurques. Ibidem: ob formam picis, & hominis.

Dij inferni.

His ſacra fiebant ſub Solis occaſu in effoſa terra, & igne accendebant ſacra è togis raptis; præterea victimæ atrii coloris eſſe debebant, vt in ſacrificijs notarum ſub titulo Plutoni: qualiter enim ipſi, taliter Dijs reliquijs inferorum. Stat. 4. Theb. 444. deſcribit ſacrificium à Tirceſia factum Dijs huiusmodi. Hic ſenior vates, inquit, & Stygijs accommoda quippè Terra ſacris, multoque placent ſola pinguâ tabo Velleris obſcuri pecudes, armentaſque ſiſti Atræ monent, &c. Pluto igitur Rex numinum inferorum, Cerberus, Furiz. V. ſus locis: Inter hos:

Momus, Noctæ matre, & Somno patre progenitus, & vt Deus à priſtis habitus, cuius naturæ proprium eſt ferunt, ipſum quidem nihil operis edere, ſed aliorum Deorum opera curioſis oculis contemplari: & ſiquid eſt omiſſum, aut perperam factum, id ſumma cum libertate carpere; vnde & nomen accepit; nam præſens Græcè reprehenſorem ſonat, vnde & adagio dicuntur Momi, qui ceterorum facta carpere ſtudent, vt Zoilus, de quo V. ſus loca. Fabulam Momi Vide apud Lucianum, in Dial. de Hæſib.

Vos precor vulgus ſilentum, voſque ſerales Deos. Sen. in Med. 740. & in Thyest. 4. Vis inferna Deorum. Virg. 10. Æneid. Inferni proceres. Claud. 3. Dij profundum. Idem 1. de rapt. Gratus & imis Deorum. Hor. 1. od. 10. Tartarei Dei. Anger. Inferni numina: Stygijs torrentis numina. Ouid. 3. met. O poſſi ſub terra numina mundi. Idem 10. met. Lege quæ Cælius. Rhodig. lib. 2. cap. 18. Crudeles Erebi Dei. Ouid. ibid.

Deorum priſtorum cultus.

Colere pro Chriſto veſana ludibria: Frigida ſaxa colere ſimulacra Deorum. V. Melum. Deorum honor, laus, ſacra, &c.

Quorum etiam olim fueſe honores, pompæ, ſupplicationes, erectæ ſtatuz, æmuliſculæ, templa, facellæ, aræ, pulvinaria, Sacerdotum collegia. Erant autem pulvinaria, idem ac Lætiſſima, non tam Romanis nota, quàm Græcis; vnde Amilius Probus in Timotheo; quæ, inquit, Victoria tanquæ ſuit Acticiſcæ Iſtitiæ, vt tum primùm aræ Paci publicæ ſint factæ, eiſque Deæ pulvinar ſit inſtitutum. Simile factum apud Phocidas in templo quodam Æſculapij narrat Pauſanias. Erat autem Pulvinar lectus, qui ſtenebatur in honorem alicuius Dei victoriæ cauſa. V. inferius Pulvinar, & Supplicationes. De Sa-

cerdotum collegijs, & varijs numinibus appellatis. Vid. infra Sacerdotes Gentilium, ſus Ethnoſorum.

DILIGENS.

Sedulus: Operoſus: Solers: Gnatuus: Impiger: Ingenioſus. Ouid. 3. faſt. Vigilans: Sollicitus: Obſequioſus: Studioſus: Induſtrius: Aſſiduus: Multæ ſedulitatis homo: Exoſus, exacerans, fugiens pigra, turpia ocia Deſidis vitæ: Impatiens tolerare moram. Sagax, ſagacior.

Hinc DILIGENTIA.

Vigilantia: Induſtria: Solertia: Cura: Studium. Virg. 11. Æn. Sedulitas. Ouid. 3. de art. Studioſum pectus. Idem 2. faſt. Sollicitudo: Induſtria: Aſſiduitas: Sedula cura: Omnia vincens: Tendens ad ardua: Quæ virum non ſinit eſſe pigrum: Quæ mentem excitat ingenuam: Studium indeſſum, vigil, inſructum. Sagacia. Sedulitas gnaua: — acri Corrige ceſſatous ſedulitate dies: Rebus probata gerendis.

Epith. Propida, ſolers, officioſa, ingenioſa, acris ſedulitas, cura, diligentia.

DILVCVLVM. V. Mane.

DILVIVM.

Inundatio, ſive totius mundi, quæ fuit anno ab ipſo condito 1656, ſive alicuius partis, vt in Theſſalia tempore Deucalionis, & Pyrrha; & vt ſæpius in Barauorum regionibus accedit, quorum oppida oceano inundante ita demerguntur, vt neque turres aliſſimæ appareant; cuius rei maiora diſpendia patiuntur Zelandi Batavis proximi. De generali mundi diluuiio. V. Gen. cap. 1. & de altera. V. Ouid. 1. met.

Illyuius Deucalionæ; ex peculiari ad generale aliuuionem deduci figurat poteſt: Deucalionæ imbres. Luc. 1. Phaſis: Deucalionis aquæ. Ouid. 4. faſt. Et cùm Deucalionis aquæ fluxerent, per orbem: Et poſt antiquas Deucalionis aquas. Prop. 2. 22. Noenis aquæ: Immenſa licentia. Pont. Ouid. 1. met. Quando noui pulſant montana cacumina fluctus. Ibidem.

Diluuius. Hor. 3. od. 29. Quum fera diluuius irritat amnes quietos: Deucalionæ vnde. Ouid. 7. met. Quum grauiſ inſuſo tellus foret obrupta Ponto. Ibidem. Alluuius: Fata aſpera Ogygis tebus. V. Ogyges. Impia cùm pluuijs terra periret aquis: Vitricæ vnde: Cæcraſyſinus orbis; nempe generalis inundatio: Illyuius fatalis aquæ: Edita cœlo proluius: Fatalis aquæ ſtragēs: Omnia dum latè ſeries conuellit aquarum.

Diluuij deſcriptio pulcherrima eſt apud Ouid. 1. met. quæ incipit: Fit fragor, & denſi funduntur ab æthere nimbi, &c. cum reliquis. Vid. Inundatio.

DIOGENES.

Qui cognomento Cynicus fuit Philoſophus, ſic cognominatus, vt qui canino dente omnium facta mordere videbatur. Patriam habuit Sinopen Ponti oppidum, qui Alexandri Magni vixit ætate. Hic dixiſſe fertur, teſte Diogene Laertio, qui vitam illius diſſuſe narrat, niſi Alexander eſſet, velle ſe eſſe Diogenem. Didicit Athenis apud Antiſthenem; habitauit in dolo cellæ, quod vel ad meridiem, vel ad ſeptentrionem

tritionem pro anni tempore vertebat: quamobrem se volubilem domum habere locabatur. Profectus suae institutio risit, ac reprehendit omnia: mortuus est annos natus nonaginta. Corinthi; ubi Xeniae cuiusdam liberorum pedagogus erat.

Cynicus Philosophus: Cynicorum Princeps, sophista: Cynicus Sinopeus. *Ouid. 1. Pont. 4.* Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus, Legit enim sedes Attica terra tuas: ibi enim operam dedit Antistheni, ut diximus, qui cum omnes à se discipulos abiectisset, & Diogenem quoque constantem adhuc non posset abicere, nouissime clauis munitus est illi necem, qui subiecto capite traditur dixisse: nullus tam buculus durus erit, qui me à tuo possit obsequio separare. *V. Diogenem Laertium.* Antisthenis alumnus, discipulus. Sentic. Alexander testa cum vidit in illa magnum habitatorem, quanto felicius hic, qui Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem. *Ius. 14.*

DIOMEDES.

Plures in historiis fuerunt hoc nomine, sed Graecum tantum effabimur, & Thracium. Alter Tydei filius ex Deiphyle Aetoliz Rex, qui cum reliquis Graecis ad Troiam profectus adeo strenue se gessit, ut post Achillem, & Aiacem Telamonium fortissimus haberetur. Singularem in se pugnam cum Aenea, in qua parum abfuit (ut refert *Hom. Iliad. 5.*) quin Aeneas Diomedem dextra periret: nam ab hoc ictu grandis saxi grauius vulneratus, & fusus humi, periturus erat, nisi manibus interuentu, circumfusa nube, eius manibus subtraçtus in pacatum euasisset: quod postea cupiebat, factum fuisse Aeneas, cum se naufragio quasi submergi ceruere. *V. Virg. Iliad. 1. AEn.* Diomedes autem à bello Troiano in patriam reuersus Aegialen vxorem comperit Cylleboro Stheneli filio adhaesisse, à qua cum non recipere, aufugiens peruenit in Apuliam, ubi à Daunio cum parte regni filia accepta, urbem nomine Argyrippam aedificauit: & quia scopulos aliquot in mari regno suo proximos tenuit, siue quod primum illuc appulerit: Insula Diomedex fuerunt in Adriatico mari, in quarum altera non procul à Calabria fuerunt Aues Diomedex atque perisiles, siue cynis, quæ aduenas barbaros clangore infestant, aut certe non adierunt; Graecis tantum adulantes alis, quasi illos complecti velient, & alios detertere, se ex Diomedis genere penè esse fatebantur; vnde exorta fabula illius socios in huiusmodi fuisse aues conuersos. *V. Ouid. 14. met.*

Aetolius Heros. *Ouid. 14. met.* Aetolius dux. *Strat. 1. Achill.* Tydides, prod. *Virg. 5. AEn.* Oenides: Hactenus Oenides Venulus Calydonia regna. *Ouid. 14. met.* quod Oenei esset nepos; nam Oeneus pater Tydei fuit, & hic Diomedes pater: Oenei nepos: Lapygis Dauni gener. *Idem 14. met.*

Calydonius Heros. *Strat. 1. Achill.* ab vrbe Calydone, quæ est in Aetolia; in qua ille regnabat:

Ithaci comes nothurnus. *Sen. in Troad.* Aegleas coniux, vir, maritus. *Strat. 4. filio 5.* Deiphiles filius, natus, &c. Adraesteide natus: & hæc Adraasti filia, nata. *Idem.*

DIOMEDES Rex Thraciz.

Tyrannus, summusque crudelitatis, qui aliquot equos humanis pascebat artibus, quotquot enim hospites ad illum diuerterbant, trucidabat, equisque suis comedendos apponebat. Verum cum Hercules ad illum diuertisset, eundem dectum eiusdem equis dilaniandum obiecit, equosque ad Euristheum adduxit, qui illos Iuoni sacravit, eorum autem progenies usque ad Alexandrum Macedonem durasse fertur.

Bistonius Tyrannus. *Luc. 2. Pharf.* Sanguineus rex. *Claud. 1. de rept.* Thrac cruentos. *Sen. in Herc. fur.* Currus truces Thracis cruenti. *Idem.* Si quis Ismarios greges Thracis cruenti vindicet, carpent greges Mea membra. *Idem in Herc. Ott.* Scabula cum regno iacent: Hic pax cruento rege prostrato data est. *Idem.*

Threicius Tyrannus. *Mont.* Vt qui Threicij quondam præcepta Regis Fecerunt dapibus sanguinolenta suis. *Ouid. in Ibis.* Vt qui terribiles pro gramen habentibus herbis Impius humano viscere pavit equos. *Idem.* Diomedes gramine pavit equos; siue sanguine. *Claud. 1. de rept.* Quiq; suis homines pabula fecit equis. *Ouid. 1. Pont. 3.* Humana qui dape pavit equos: Nec parua gregibus membra Diomedes suis epulanda posuit. *Sen. in Troad. 5.*

Pauit Tyrannus Hospitum dirus stabulis cruorem. *Sen. in Agamem.* Quid stabula memorem dira Bistonij ducis, Suisque regem pabulum armentis ducum? *Idem in Herc. fur.* Cum Thracis equos humano sanguine pingues, Plenaque corporibus laceris præsepia vidi. *Ouid. 9. met.* Vitiq; deiecti, domusumq; ipsosq; peremi. Hic Rex cruentus Herculis fractus manus. *Sen. in Herc. Ott.*

Epith. Sanguineus, immanis, immicis, cruentus, impius, asper, Gæticus, Thrac, effusus.

DIO, idest subdio;

Al. ferreo.

Nudusq; sub Aethæris axe. *Virg.* Locus subdialis: Impluvium: Sub Ioue frigidus. *Hec. 1. ad. 1.* Sub Phæbo. *Ouid. 3. de art.* In aperto; scilicet Aethere. *Sen. in Hipp.* Teste Cælo ibidem idest viuentis: Citra limenq; foret; & tantum Cælo regitur. *Ouid. 7. met.* Nunc licet in talis sicca requiescere Luna. *Prop. 2. 13.*

DIONE.

Veneris mater, vna ex nymphis Tethyos, & Oceani à Ioue adamata, cui Venerem peperit, quæ ab illa dicitur Dionæa; Sacra Dionææ matri, diuifq; ferebam. *Virg. 3. AEn. ipsaq; Venus etiam Dione filie appellata; vnde Ouid. in fastis.* Hippolyte infelix velles coluisse Dionem, idest Venerem. Cum conseruatis diripieris equis: Veneris mater. *V. Veneris.*

S. DIONYSIVS.

Cognomento Areopagita Athenis è clarissimo sanguine genitus, vnus iuit ex Areopagi iudicibus, eorumq; primus, qui à teneris annis

omni doctrinarum genere excultus, illarum ausus regiones multas peragravit, ut siquos se excellentiores viros reperisset audire posset; qui Hierapoli in Ægypto cū Mathematicis operam daret, Solenne vidisset præter naturam defecisse eo die, quo Saluator noster affixus Cruci, ut nobis vicam daret ipse suam crudelitatem neci tradidit, dixisse fecturatur Deus narce paritur, aut mundi machina dissolueretur. Hic Christo nomen dedit, Paulō Apostolo prædicante, à quo etiam Atheniensis præfatus fuit Ecclesiæ. Sed inde Romam veniens à Clemente Pontifice missus in Galliam, ibi disseminavit Euangelium, quod etiam proprio ripavit sanguine, ut clarior inde fructus excreceret. Sed novum, & inauditum evenit, cū illi caput fuit abscissum annum supra centesimum ægenti: surgens enim illi cū abscisso capite sustulit, & ad duo milia passuum progressus perstitit.

Galloorum sublime decus rarissima gentis Gloria Cecropiæ: Toto Dionysii orbe Altior est magni superum vultus: Qui gestasse caput fertur defunctus, & iste, &c. Gallorum lumen: Qui Christi dogmata Gallos edocuit.

DIONYSIVS.

Syracusarum Tyrannus, cuius filius item Dionysius II. aut minor dictus Regno expulsus Corinthum ludum aperuit. Hic postremus cum sceleribus omnia completeret, illi Regnum fuit sublatum, quod abrogatum sibi credidit ex augurio: quod iaculum de satellitum manibus rostris extortum ab aquila in profundum deiecitum vidisset: vadē Corinthum appellens ed deuenit ætumnarum, ut ob extremam mendacitatem stupem ab hominibus, ut vitam degeret, cogitare fuerit coactus. De alterutro legitur, ne confori collum committeret, conderet filias suas ducisse; à quibus vel morte, vel matrimonio abstractus candenti carbone sibi capillum adurebat. Multa de illo; & de filio narrantur à Cicerone in *Philosophia libris*. Illud tantum referam ab eodem de natura Deorum trahente relatam: Dionysius (inquit) cū famum Proserpinæ Locris expulisset, nauigabat Syracusas, usque cū secundissimè cursum teneret: videtis ne (inquit) amici quādam boua à Dīs immortalibus nauigatio facilegis detur? &c. Duas habuit uxores Aristomachen ciuem suam, & Doridem Locrentem Dionysius pater. Sed alterius Dionysii impurissimum factum legitur apud *Athenianum lib. 12.* apud Locrentes, cuius tamen penam luit postea vxor, & liberi satis immaniter ab ipsa Locrentibus tractati.

Ille Syracusia modò formidatus in vrbe Vix humili duram reppulit arte famem. *Ouid. 4. Pont. 3.* Syracusius Tyrannus: Damocli dapni propinator periculorum: Districtus enī, cui super impia Cervice pendet non Siculæ dapes Dulcem elaborabunt saporem. *Hor. 3. od. 1.* historiam exequitur *Cæ.*

DIRÆ, arum.

Dicuntur maledictiones, siue quæ mala multa ingeruntur ab iracundis, & rabidis in homines.

Execrationes: Maledicta. *Vid. suo loco: & lege Ouid. in fin.* in quo quidem carmine quæ maledicta eo tempore dici poterant, cuncta ab illo in laudum suum torquentur.

Vulcani montis: lege *Stat. 2. Theb. 275.* Infausta figuræ? Gorgonci orbes: Cineres extremi fulminis: Iubæ draconum viridum: Germen scibile Hesperidum: Dirum aurum Phryxæ velleris: Variæ pestes: Trisphones crines: Vis pessima, quæ probat Cæton: Spumæ Lunares: Venenum hilare: *ibidem:* quæ numerantur à *Stat.* ut illinc mala belli Thebaici præfiguntur.

Gemitus. Clades. V. *suo loco.* Lucus, & ira, Et dolor, & tota prelit discordia dextra. *Stat. ut sup.*

DIRCÆ.

Lyci Thebarum Regis vxor, quam ille, Antiopa repudiata, duxit, quod à Ioue in Sætyrum conuerso grauidam factam senserat. Hæc ab illo in vincula connecta, ipsam Iouis commiseratione soluta in Cytheronem confugit, ubi Amphion, & Zetum peperit, qui adulti Lycum interfecerunt, & Dircen caurorem caudis alligatam per fentes raptarunt, quæ tandem in fontem conuersa dicitur prope Thebas in Bœotia, qui musci facer erat, & Aganippe alto dicebatur nomine, quamvis alter esset in eodem monte illi proximus: cuius aquæ in Ilsenum fluunt, vadē Ilsenis Duce fuit appellata, *ut infra.*

Dircæa loca valhs irriguæ. *Sen. in Oedip.* Dircei fontes: Sacra quo Dirce later. *idem in Theb.* Dirceæ aquæ: Nobiles aquæ Dirces. *idem in Herc. fur.* Angustæ squalentia iugera Dirces. *Stat. 1. Theb.* Si profugis Dircen Ilsenida liqueris hospes. *Sen. in Oedip.* Aonius later. *idem in Med.* Aut verso quod sanguine fluxit In subito regina lacus. *Stat. 3. Theb.* Iamque Tyrios sudasse lares, & sanguine Dircen irriguam. *ibidem.* Pucrique trahendam Vinxerunt Dircen sub crucis ora boui. *Prop. 3. el.* Coniux Lyci. *Ouid. in fin.* Corpus inuisum Zeto. *Sen. in Theb.*

DISCESSVS.

Abcessus. *Virgil. 10. Æneid.* Discessio. Abcessio. Recessus: Digressus: Digressio: Recessio. Abitus, us. Disidium: Non bene disidium Phrygiæ lacura anariti. *Ouid. 14. met.* idē discessum.

DISCIPLINATIO, Barbarum.

V. Verber.

DISCIPLVVS.

Confors studiij. *Ouid. 5. trist. 4.* Condiscipulus: Conrubernalis: Studiorum focus: Auditor: Condiscens: Æqualis studio: Comitatus protinus ad me Venisti centum Symmachæ discipulis. *Mari. 5.9.*

DISCRIMEN.

V. Differentia, & Periculum.

DISCORDIA.

Ve semel hæc rerum secessit inde suarum. *Ouid. 1. sat. 1.* Crimina belli. *Virgil. 7. Æneid.* quā discordia: Contentio: Dissensio, & dissensus: Discors animus. *Sen. in Oedip.* Litigiosus animus:

mus: Non bene sentiens: Qui non conuenit, non consentit: Male concordēs. *Luc. 1. Pharf.* Mens male concors. **Diuisæ mentes.** *ibidem.* Impatiens confortis. *ibidem.* Diuersique animi: Mens aliena: **Disfors:** Alienus: **Diuersus:** Antipathia, Græcum.

DISCVS.

Erat publici exercitamenti genus ænea nimirum moles, aut faxea, quem admodum ex *Homero* apparet, quæ arte summa, & viribus ita ab humo torquebatur in altum, vt intra certum spatium decideret, quo Hyacinthus cum Apolline ludens perijisse dicitur. **Disca** iaculatione Vlysses certauit apud Phæaces, quos omnes superauit. Huius ludi descriptionem pulcherrimam, & prolixiā habes apud *Stat. lib. 6. Theb.* quæ incipit.

Tunc vocat emissio siquis decernere disco Impiger, & vires velit ostentare superbas, &c. ad cuius similitudinem fortassis ille ludus inuentus, cum folles armatis ligno brachijs in altum eiectantur: Quo puer Oebalides ictus ab orbe cadat. *Ouid. in Iliu. Missile disci pondus.* *Prop. 3. 12.* Missile nunc dici pondus in orbe rotas.

Iussus Pherelas, & athenæ lubrica massæ Pondera vix toto curuatus corpore iuxta Deijcit. *Stat. 6.* Laculabile dextræ pondus. *ibidem.* Latetque ferens sub pectore dextro Orbem alium. *ibidem.* Erat autem discus lamina quædam trium, vel quatuor digitorum crassitudine, longior paulo plus pede siue lapidea, siue ferrea, siue ænea, ne dum ex alto rueret frangeretur, plana quasi lentis speciem referens, quam in aerem proiebant manu ad pectus adiecta, atque extrorsum, & deorsum reducta rationis initer in aerem eiectabantur. Certamina disci. *Ouid. 10. met. Orbis.* *ibid.* Disci pondus. *ex eod. Disci iussus.* *ibid. V. Lusus.*

DITHYRAMBUS.

Fuit vir quidam Thebanus hyumorū inuentor in Bacchi honorem, vidē quoddam carminis genus dicitur dithyrambus, de quo nos alibi scripsimus, & dithyrambus fuit etiam Bacchus appellatus, quali ex duabus in genitura, egressus ianuis.

Populare Bacchi laudibus carmen sonet. *Sen. in Oedip.* Bacchica carmina: Bacchæi ferus.

DIUERSORIVM.

Caupona: Hospitium: Hospita sedes, domus: Hospina tecta: Scabulum: Taberna diuersoria. *Plant.* Pandotheum, Græcum nomen: Domus viatoribus mercede patens: Hospitium publicum; non male vocari posset, quod peregrina voce Xenodochium alij nominant: **Receptaculum;** locus, quo aliquid in tutum recipitur.

DIUERSVS.

Alienus: Extremus: Extremus: Gens diffonæ cunctis. *Stat. 4. Theb.* Variorum gens absona morum.

DIVES.

Prædices. *Virg. 1. En.* Largus opum. *ibidem.* Dives opum. *idem 1. En.* Auro dives. *Stat. 1. Theb.* Locuples: **Æcarus.** *Mart. 4. 21.* Distissimus ager. *Virg. 10. Georg.* **Donis,** vel bonus opulentus.

idem. Superbus pecunia. *Hor. 1. epist. 4. Disctis.* Ter. Ditiore, distissimus: Superbus opibus. *Virg. 5. AEn.* Diuitior Cræso. *Mart. 5.* Spectabilis auro. *Ouid. 1. epist. 3.* Cui graue pondus diuitis auri cū; *ex Tib.* Quibus amplior est res. *Iuuen. 6.*

Diues agri diues positus in fœnore nummis. *Hor. 1. ferm. 1.* Thesauris opulens. *idem.* Indociles inopem traducere vitam: Potens opibus. *Ouid. 4. fast.* pollens: Nilil indigus: Nullius rei indigus: Regno fultus. *Ser. in Hipp.* Nullius opus egens. *Ouid. 1. met. 4.* Copiosus: Abundans: Affluens: Distuens auro: Opibus abundans, superbus.

Bene nummatus. *Cic.* Commodus. *Hor. 4. ad 8.* Quicquid multæ comitantur opes: Diuitijs, & multo splendens auro: Qui rebus abundat optimis: Auri pondere diues: Cui magna manent rura: Diuitijs notanda domus. Aurea cui sunt mille talenta: Cui est fulus vastæ metalli Congeries.

Ex cuius laxas arca flagellat opes. *Mart. 2. 30.* Pallescat & nummis arca superba nouis. *idem.* Superba densis arca pallescat nummis. *idem 7. epist. 44.* Et stolidum pleno vellere carpe pecus. *Prop. 2. 16.* vbi metaphoricè prætorē bene nummatum intelligit: Mille greges illi, totidemque armenta per herbas Errabant, & humum vicina nulla premebat: Diues agri Doryalos, qui non possederat alter Latius, aut totidem tollebat fartis aceros: Terram qui ceneum vertit araris: Sis pecore, & multa diues tellure.

In docilis pauperem pati. *Hor. 1. 1.* Tota centenis incumbunt rectæ columnis. *Mart.* Quin opibus, gazis, & honoribus ardua coniux: Diues equum, diues picijs vestis, & auri; Quam diues pecoris, niui quam lactis abundans.

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. *Virg. ael. 2.* Ille tenet culti iugera magna soli, Aruaq; si findant pingua mille boues. *Tib. 1. 1.* Quidve domus prodest Phrygijs innixa columnis, Auratæque trabes, marmoreumque solum: Non opibus mentes homini, curæque leuantur. *V. Diuitia: Nummus.*

DIVITES.

Qui sunt ex historijs celebrati, vel sacris, vel profanis fuisse.

Abraham, **Iob,** **Salomon,** **David,** **Affueros,** & alij **Midas** Phrygiæ, **Cræsus** Lydorum, **Tantalus** Phrygiæ, **Darius** Persiarum, & **Achæmenes** Persiarum Reges. *Hor. 2. Carm.* **Crassus** Romanus patricius, **I. Cæsar** Dictator, **Antipater** Thalius, qui crenam Xerxi, & eius exercitui exhibuit quadringentorum, & octoginta millium aureorum impensa. **Herodotus,** quem refert *Athen. lib. 4.* **Acæmus** Galatæ distissimus, qui per totum integrum annum Galatæ omnes promiscuos, qui tamen accelerare voluissent, conuiuii diuino excepti, prætereuntes etiam externis hominibus ad lepulas inuitatis, & coactis. *Athenæus ibid.* **ad Iulij.** **Lucullus,** **Sylla,** **Licinius.** **Crassus** apud Romanos.

Nonnulli ex libertis distissimi fuerunt, vt **Pallas** Claudij liberbus: **Callistus** eiusdem Claudij: **Narcissus:** **Chrysofonus:** **Licinius** Cæsaris liberbus, vidē *Mart. 5. 13.* **Et** libertas ar-

ca flagellat opes: In quo loco à diuitijs Calistatratum quoque laudat.

Diuites olim populi recensentur Lydi ob auri copiam: Babylonies ob aulorum picturam: Sceres ob serici inuentum: Arabes ob odoramentorum abundantiam: Indi ob gemmarum multitudinem.

Epith. Auarus, sedulus, solers, opulentus, felix, beatus, fortunatus, superbus.

DIVITIÆ.

Thesauri: Proventus: Redditus, &c. *V. sua loca.*
Pecunia: Diues cultus. *Ouid. 5. met.* Sanctarum digestus opum, partaque per omnes Diuitie populos, magnique impendia mundi. *Strab. 3. lib.*

Quicquid ab auriferis eiecit Iberia fossis Dalmarico quod monte nitet, quod melsibus Afris Veritur celsi quicquid terit area Nili, Quodque legit merus pelagi scrutator Eoi, Et Lacedæmonij pecunia culta Galei, Perspicueque nives, Massyllaque robor, & Indi Dentis honos vni parent commissa ministro. *ibidem.*

Opes: Nummi: Aurum. *Vid. sua loca.* Aurum defossum. *Virg. 2. Georg.* Mitia dona: Bona. *Milæ. Strab. 1. lib. 3. Gæzæ, Imperiumque Midae: Cræsi bona. ibidem.* Macie bonis animi, cuius itagnantia rura Debuit, & flauis Hermus transcurrere ripis, Et luno splendens. *Tagus. ibidem.*

Rutili fomes Lydiæ. *Claud. 1. in Ruf.* Opulentia. *Virg. 7. Æneid.* Argenti pondus, & auri: Gaza. *Strab. & Boet.* Persica dictio: Lydiæ si pondera gæzæ. *Strab. 5. Persis gæza. ibidem.* Copia pleno cornu. *Boet.* Fulux Gangis opes. *Pausan.* Fortune: Non ego fortunæ Cræsi, Pythijque Bichyni. *Beroul.* Regnum; nam qui regno sulciuntur diuitias habent.

Tricamenta malorum: Magnarum copia rerum: Scipique carinis Ingens argentum: Cuncta exuperant patrimonium census: Diuitias alius fuluo sibi congerat auro. *Tib. 2. 1. Vid. Thesaurus: Opes: Pecunia: Nummi.* At tua centenis incumbunt recta columnis, Et libertinas arca flagellat opes, &c. *Mari. 5. 13. Census, us. Ouid. 1. fast.* Dat census honores. Sanctissima diuitiarum maiestas. *Iuven. satyr. 1.* Opes animi iritamentum auri. *Ouid. 13. met.* Misera est magni custodia census. *Iuven. 14.* Nec Cræsi fortuna vnuquam nec Persica regna. Sufficiens animo, nec diuitiæ Narcissi, &c. *ibidem.*

Epith. Fluxæ, leues, miseræ, inuidiosæ, improbæ, potentes, opimæ, caducæ, molles, magnificæ, superbæ.

DIVINATIO.

Cuius Cicer. lib. 1. & 2. de din. duplex efficit genus: vnum artificiosum, alterum naturale: Artificiosum quod in coniecturis est, & observationibus: Naturale quod animo concipitur ex aliqua diuinitate; diuinatio autem ex coniecturis erat aruspicium, de quo *Vid. Aruspicium, & Augur* & sic diuinatio potissimum considerabat, aut hostias ipsas

priusquam lugularentur, aut earum exta, postquam diffectæ erant; aut flammam, quæ ex incensis, & ardentibus euolabat victimis; aut flammam, siue farinæ materiam, ex quibus liba pinfabantur, & molæ; aut tus, quod erat adolendum, siue adolebatur; aut vina, & aquas, &c. *Vid. quid Marcellus de hac re lib. 3. fac. cap. 9.* tractat: vnde huius diuinationis varia leguntur exempla; vt quando A. C. vrbis 636. Catoni Consuli immolanti exta emarcuerunt victimæ, & caput iecinoris euaniuit. Caio Principi, & M. Marcello iecur subito extabuisse notatum fuit, quare prælio perijisse creditum est. In primis autem tempe considerabant, dum victima ad aram produceretur, aut consisteret; aut sacrificantium manibus tractaretur, num sponte accessisset, num tracta vi, num elapsa ictum scississet, aut exclamaret altius. Quæ vel boni ominis, vel mali esse credebant, tantique faciebant has diuinationes, vt & libris descriptis rationem consulendi, eosque instar oraculorum custodiri publicè, & in ea disciplina suos exerceri liberos à teneris curarent; nihilque mouerint, aut coperint, nisi sacrificijs diligenter perlustratis, & examinatis: officii enim victimas, notisque monicribus euentorum subito, seu consignari ab ijs numinibus, quæ adesset coram vocata, & ritus spectarent persuasissimum habebant. *Legge Rosin. de Augur.* Huius autem genera multa recensentur ab ijs, qui speciatim hac de re peculiari tractatu disputant, notiora nos attingemus.

Aruspicium. V. Aruspicium. Extispicium. *V. sua loca.* Ignispicium, est diuinatio ex igne; vnde *Plin. scribit lib. 18.* in terrenis ignibus effle præfagia, ex quo id factum: cum cinis è faviilla, & carbonibus ad calefaciendum tritellum illatus panillo ante mortem Tiberij extinctus, & iam diu frigidus exarsit repente, vt inquit *Sueton. in Tib. 74.* prima vespere, atque in multam noctem pertinaciter luxit. Huc pertinet:

Capnomantia, quæ erat diuinatio ex diuisione sumi: Hydromantia, quæ ex aquis: Pyromantia, quæ ex igne; idem ferè cum ignispicio: Chironmantia, quæ ex manuum signis: Nicromantia, quæ ex inferorum Manibus, siue diabolis apparitione: Attragalomantia, quæ per talorum iactus futura diuinabat; cuius meminit *Sueton. in Tib. cap. 14.* vnde *Cassiodorus in eiusdem Comm.* Explorandi (inquit) futurorum causa soliti veteres in certos fontes sacra conijcere: vt de Tiberio narrat *Sueton.* de aqua lina dicta *Pausanias* in Laconicis; & de re huiusmodi similes apud *Scylacem lib. 5. cap. 19.* legitur; vnde appellatio nominis Attragalomantia: Oromantia, quæ per pullorum, auiumque oua fiebat diuinatio; vt de Livia narrat *Sueton. in Tib. cap. 14.* dicitur etiam Oromantia; & alia huiusmodi.

Sacrum facidicum. Sem. in Oedip. Sacri facidici signa. *ibidem.* Mantices, Græcum nomen: Mantia; ex Græc. Viscerum notæ certæ. *Sem. in Oedip.*

Id. multa. Qui supra volitante altaria fumo,
&c. Stat. 4. Theb.
 Diuinator. V. *Augur.* Mens præfaga. *Val. Flacc.*
 1. Arg. Inde futurorum certi, quæ cuncta si-
 deli Priamides Helenus monitu prædixerat.
Ouid. 13. met.

DOCILIS.

Aptus docendo: Doctrinæ habilis: Spontè do-
 mabilis. *Adafid. 1. 1. t.* Non relictus ferre iu-
 gum. *idem.* Qui spontè doceretur.

DOCTRINA.

Documenta: Præcepta: Artes: Dogma, dogmata:
 Facunda: Eloquentum. V. *Eloquentia.* Studia;
 elementa scilicet principia artium, & doctrinæ:
 V. *Alphabeta.* Insigni doctrinæ lumine claret:
 Multa peritia rerum: Vtile doctrinis præbere
 sensibus aures. Rudimentum: Turpe rudi-
 mentum patriæ præponere raptam. *Ouid.*
epig. 5. 1.

Disciplina illustris, xetrica, vigil: Disciplina vigil,
 sanctiq; industria patris.

Epith. Laboriosa, senilis, facunda, grata, iu-
 cunda.

DOCTVS.

Insigni arte. *Virg. 5. Æn.* Instruatur: Doctus; Eru-
 ditus: Imbutus: Vbi vacantis litterarum serio
 studio. *Augur.* Pia Cecropiz tuba Mineræ:
Mart. 7. Formatus studijs: Mens formata, infor-
 mata studijs: Mellior lingua. *Virg. 11. Æn.* Lin-
 gua raras docta per artes. *Ouid.* Sophus, Gre-
 cæ, *Mart. 7.*

Litterator. *Catull. 14. epig.* pro Grammatico pone-
 batur ab antiquis: initio enim litterati dice-
 bantur Poetarum interpretes, qui à Græcis
 Grammatici nuncupantur; Messala Coruinus
 eisdem litteratores vocitatos ostendit. V.
Suetonius in lib. de claris Grammaticis. Ore potens
 Aufonio. *Mart. 9.* Præstans eloquio. *Bemb.* Ar-
 tibus instructus. Quem mus studijs incolue-
 re suis.

Eloquens. V. *suo loco.* Claros inter habens nomi-
 na clara viros: Aonias artes qui benè nouit:
 Aonidum celeberrima fama sororum: Quem
 casto enutrit casta Mineræ sinu: Rerum, fan-
 diq; peritus: Siue per ingenuas aliquis caput
 tulit artes. *Bemb.*

Magniloquus. *Mart.* Litteratus: Conuenit cum
 litteratis viuere manibus; idest cum ijs, qui
 iam defuncti litteraturæ nomen satis amplum
 reliquerunt.

Doctor. V. *Magister.* Iurisperitus, Iuris, legumq;
 peritus. *Hor. sat. 1.* Iuriconsultus. V. *Iurisperitus*
vbi multa.

DODONA, z.

Vel Dodone, es, vrbs Caoniæ in Epiro, iuxta, quâ
 quereum nemus fuit in quo templum Iouis
 Dodonæi: vetustissimò oraculo celebre, propè
 quod etiam fons illi facer, de quo *Pomponius*
Atella 2. lib. ait: Etiam frigidum cum cæteris fa-
 ces extinguere si immergantur, at vbi sine igne
 procul admoventur, accendere. In ipso autem
 Iouis templo duæ columbæ fuisse dicuntur se-
 dentes super duas quercus, & responsa dantes,
 quarum vna in Delphos transuolasse, quæ
 vrbs est in Bæotia iuxta Parnassum, vbi Apol-

linis templum erat quoque celeberrimum; al-
 tera dicitur Ammonis Iouis templum in Afri-
 ca tenuisse. Dicunt autem ita dictam à Dodo-
 ne nympha Oceani, vel à Dodono fluuiò, vt
 inquit *Stephanus:* vnde Dodonæus, & z Dod-
 onæum proverbiale dictum in eos, qui ni-
 midum loquuntur; lætæ enim tintinnabuli
 quoddam genus die, noctuq; continuo crepi-
 tans hinc ad homines loquaces, proverbiali
 metaphora, vt diximus, transferri solet, vnde
Aufonius. Nec Dodonæi cessat tintitus atheni.
 Quercubus abundauit quamaximè Dodonæ;
 vnde & Ioui, cui erat sacra arbos, dicatur
 nemus: in quo *Herodotus* scribit columbas illas
 responsa dare solitas iuxta Dodonæorum an-
 tistimon sententiam; vel quod ibi (vt alij sen-
 tiunt) semina duas fatidicas futura præ-
 dixisse, quas lingua Thesfalica columbas nun-
 cupant. V. *Ephorus.*

Terra Dodonis: Populem; sua terram Dodoni-
 da quercus, Chaonijsq; sinus. *Ouid. 13. met.* Sa-
 cra Ioui quercus de semine Dodonæo. *Idem 7.*
 Dodonis silua. *Pent.* Dodonia quercus. *Clau.*
 1. *derap.* Et nequior Dodonæ parentis. *Stat. 3.*
Theb. Dodonides Nymphæ: Aut frondes lucis,
 quas fama Mololus Chaonias sonuisse tibi.
Idem 3. Theb. V. Oraculum.

DOLIUM.

Cupa, Botte. Tina. Varr. vas grandius condendis
 vinis paratum: Vasa vinaria. V. *Var.* Cadus,
 minus vas, quod vulgò *Bande*, dicitur: Condita
 multa cadis. *Mart. 1. 19.* sed apud *Ouid. 12. met*
 aliter sentendum, cum dicit . . . pocula. . .
 Missa volant, fragilesq; cadi, curuiq; lebetes:
 si enim fragiles nuncupat cados, illos insigni-
 cabit testaceos, vt sunt olæ & huiusmodi. Ob-
 est etiam vas ad vinum asseruandum, ex halec
 vapida læsum pice seclis obba. *Perf. 5.* Sunt qui
 pro poculo vsurpent, sed potius doliū signifi-
 cat. *Orca.* Varr. vas vinarium teres: Ampho-
 ra, est etiam vas grande ad vinum condendum.
Mart. 1. 19. sumitur pro cyatho. V. *Calix.*
 lata testudine doliū nudi, &c. *Iun. 14.*

Seria. *Linus;* vas vinarium fistile oblongum, quod
 sub terra ferè defodi solebat asseruandis vinis,
 quis mos in Hispania adhuc seruatur, nos, vul-
 gò appellamus *Vetina.* Grauis cantharus. *Hor.*
Virg. est poculum Bacchi. V. *Calix.* Dyota, vas
 fistile duas habens ansas. V. *Calix.*

Testa Græca: Græca quod ego ipse testa Condi-
 tum leui. *Idem ibid. ed. 10.* Sic Samia testa; nam
 è Samo insula adducta terra vas fistila fie-
 bant, quæ nobis eadem sunt *Vetinae.* V. *Mart. 1.*
 27. Dolorum, *Atella botte,* à *Caratello,* Orificium.
Apul. os vasis summum: Operculum; quod
 operitur doliū.

Siphon: *Imen.* caput tubuli, vbi liquor exprimi-
 è doliū, aut aqua è fonte: vel instrumentum,
 quo vinum è dolijs depletur; & transfusa-
 tur, vulgò *Caula grande* Epistomium; quo ver-
 sato patefuit, vel obturatur fistula, vel
 siphunculi dolijs emissi in promendo, *Chiane*
della botte. Siphunculus. *Pim. Iun.* pro fistula, quæ
 doliū immixta liquorem reddit: exundat pingui
 spumantia doliū multo. Aduerte tamen olim

o'ia non è ligno, vt modo finit, sed è terra ligna confusissile, vt patet ex *Iuven.* 14. v. 309.

Metreta, pro cado, vel huiusmodi vini vase: dixit. *Mar.* 1. 16. Plurimus Hispana mittere mihi naua metretas; mensura apud Hebræos. Gemma: Conditra perspicua vinit vindemia gemma. *Idem.* 68. nempe lapide pellucida cupæ fabricabantur ad vinum diuine seruandum: nec mirum, si vicinis, ac tricenis seruabatur annis: ergo pellucida gemma, nempe lapide diaphano condebatur vinum, vt in illo videri potuisset, non autem aeris damna sentire.

Epith. Cauum, rimosum, spumans, scilicet.

DOLOR.

Vulnus mentis. *Virg.* 12. *Æneid.* Tristes curæ. *Idem.* Monumenta doloris. *Idem.* Est quidem iniustus dolor rerum æstimator. *Sen. i. Tract.* Cruciatu. Corporis anxietas. Mœsticia. Mœror. Omnia nam tristi tempora scilicet inueniunt. *Ouid.* Longi tormento doloris. *Idem.* 14. met.

Inconfortabile vulnus. *Ouid.* 5. met. Maternaque vumera leni, idest maternos dolores lenito. *Idem.* 13. Furia doloris. *Idem.* 6. met. Animi nubes. *Idem.* 1. *trist.* 3. Vt tamen hanc animi nubem dolor ipse remouet, Et tandem sensus conualuere mei. *Idem.* in. Tristitia: Tristities: Noctis imago tristissima. *Ouid.* 1. *trist.* 3. idest dolorosissima.

Sollicitudo. *Vid. sup. luc.* Labor ossa domans: Longi tormenta doloris: Disfructians animos, & pectora curis: Cura grauis: Cura vigil: Vulnera, tum gemicus, & acuti in corde dolores.

Epith. Crudelis, grauis, fræuus, tristis, querulus, mœstus, infelix, sollicitus, tabidus, durus, acerbus, acutus, vesanus, trux, indomitus, tabidus, anxius, implacabilis, impatientis, erodens viscera, peruius, iniuncundus, ferus.

In dolore crines lacerare, vestes abscondere, vscitatem fuit. *Vnde Virg.* 12. *Æneid.* de Amata Latinæ Regis coniuge. . . moritura manu discedit amictus. Et *ibid.* De Rege Latino. . . Retissa veste Latinus; Et *Ouid.* 11. met. Percutit ora manu, laniatque a pectore vestes. Pectoraque ipsa ferit; nec crines soluere curans. Scindit & alticri, quæ luctus causa roganti, &c. . . exclamat; & vna Ora comas, vestem lacerat, tendentes tremantes, &c. *ibid.*

DOLVS. V. *Frans.*

DOMITOR.

Messapus equum domitor. *Virg.* quod ille in domando equos diligentissimus fuit: Insignis arte domandi: Fingit equum tenera docilem ceruicæ magister. *Hor. epist.* 1. Audet equum, validusque sedet moderator habens. *Tib.* lib. 4. Reitor equi; ex *Ouid.* 1. *trist.* 3. Moderator equi: Gubernator equi, &c. V. *infra.* Equitatio. Veque parum validus non proficientia, reitor Ceruicis rigidæ fræna remittit equo. *Ouid.* 1. *trist.* 3. Equisio, onis. *Varro.* equorum magister, & moderator, vulgo Canallitice. Flectere equum sciens. *Hor.* 3. 7. Domator, dixit *Tib.* 4. in *Pang.* Fræna tenens, regens, im-

derans; ex *Sen.* 1. 1. Qui torquet frænis ora fugacis equi. *Ouid. epist.* 4. Siue stercis equi luctancia colla recurus. *ibid.*

DOMINVS, & DOMINA.

Hera: Dominator: Dynastia, x: Optinantes, sum: Regulus: Nos patria amissa dominus parere superbis Cogemur. *Phyll.* vel. Romanos rerum dominos: Nec veriti dominorum fallere dexteras: Vendidit hic agro patriam, dominumque potentem limposuit: Quid dominifacient, audent cum talia fures. *ibidem.* Reitor: Diuim tu maxime reitor.

Domina: Dominatrix: Hera: Mihi non viuo domine, sed viuo superbæ: Imperium excrescit per famulos: Imperij hic fræna tenet: Qui regit Imperio seruos, &c. In dominos ius habet ille Deos. *Ouid. epist.* 4.

Epith. Potens, superbus, grata, pulchra, fallax.

DOMINIUM.

Imperium. V. *sup. luc.* ubi multa. Domini lux: Cuiusmodi & domini ius omne remissum agro. *Mar.* 1. 102. idest manu missum, liberum fecimus, libertatem donauimus.

S. DOMINICVS.

Prædicatorum famiæ fundator, qui Calarogæ in Hispania ex nobilissima Gufmanorum natus prosapie, ac Palæntiæ disciplini omnium instructus à tenera ætate adultus Oxoniensi fuit Canonicatus insignitus; tum prædicationis plurimum insillens Tolosates à peruerso Albigensium hæreticorum errore, necnon finitimos populos liberauit, demumque Prædicatorum Ordinem eodem tempore, quo S. Franciscus Assisii instituit suum cuius instituti patribus vix terrarum orbem ad diuini Verbi semina dispergendum sparsis, ipse non tam sanctumonia, qua ceteris præibat omnibus, quædam signis, ac miraculis, quibus mundo dedit admirationem insignis Bononiæ mortuus, summaque ibi populorum veneratione tumulatus, adhuc summè colitur, veneraturque.

Qui numina duxit à Domino: Genus Hesperij, qui traxit ab oris: Gufmanæ gentis decus, lumen, numen: Gufmanæ gloria gentis: Hesperix decus vltimæ, Gufmanique decus populi.

DOMITIANVS.

Vespasianus filius Titi frater, sed ab ambobus maxime dissimilis, cuius vitam enarrat *Suetonius*, victimumque ex 12. Cæsaribus exhibet diritacta monstrum, ac libidinis.

Flauius victimus. *Iuuen. satyr.* 4. Caluus Nero. *ibidem.* Quod similis fuit Neroni in caluitie, necnon crudelitate, ac tyrannide. Quem dixit caluum sua Roma Neronem. *Anselm.* Pontifex Summus Albanorum patrum. *Iuuen.* 4. V. *interpretes.*

In hoc vno commendari posset, nisi eius vitia eundem conspurcassent: quod suo tempore Agones Capitolinos instituerit, in quibus poætæ postillimum poematis contendeant inuicem; tum omne genus artificum de suis artibus certabant, quique iudicabantur vi-

cto-

dores praxijis afficiebantur. *Leg. Tacen. satyr. 6. v. 386. Statius in Silviis. Auson. test. lib. 1. cap. 10. & Mart. lib. 4. Epigr. 54.*

DOMVS.

Cuius olim partes aliqui Deo sacræ erant, ut Ilium, & vestibulum Vestæ; Culmen Penatibus Dijs; Maceris Ioui Herce; Fundamenta Neptuno; Cubicula Genijs; Thalamus Hymenæo. Iunoni Portæ; Arces Paladii.

Sepa domorum: *Ædes*: Sedes: *Testa*, orum, figur. Limina nota: *Olis* domus ingentis: *Patria*, pro ipsa domo sumitur: *Penates*. V. *sanctus*. *Testa* domorum: *Limina* tectorum; nam sepe à poetis sumitur pro toto pars, vt totum pro parte, sicut in figuris. *Vmbra* domus, ex *huc. sat. 6.*

Lares, qui erant Dijs, quibus domus cura committebatur: *Lar patrius*: *Lares patrij*. *Mart. 3. 43. Foci*; similiter *Dij domestici*; & figur. pro domo: *Thalamus*. Vid. *infra*. *Clastrum*: *Casa*. Vid. *sanctus*, ubi multa. *Penetræ*, & penetralia sedis: *Hospitium*. *Virgil. 3. Georg. Vbi. sua loca*. Interiora domus perumpit limina. *idem 4. Æneid. Nidus*, metaph. pro domo. *Hier. 3. ed. 4. Quicumque celsæ nidum Acherontæ*. Et alibi: *Tu nidum seruas*, ego laudo ruris amœni *Riuos*. *Nidulus*. *Cic. 1. de Orat.*

Atia domus. *Mart. Porticibus longis fugit*, & vacua atia lustrat. *Virgil. 2. Æneid. Inuidiosa feri radiabant atia regis*. *Mart. Scabat* in exigua ligneæ *Atæ Deus*: *Ædes* emat *Aper*, sed quæ nec noctua vellet *Esse* suas adeo nigra, vetusque *casa* est. *idem*. Patriæque amplecti limina portæ. *Val. Flacc. 1. Argon.*

Epith. Alta, ardua, eximia, marmorea, superba, magnifica, regia, &c. *paterna*, patriæ.

Domus partes.

De quibus copiosissime tractat *Grapalus* in suo libello de partibus ædium, quem sequuntur *H. Ant. & alij*.

Lumen: *Superliminare*: *Inua*: *Tectum*: *Cubiculum*. Vid. *sua loca*, & *infra*. *Tabularum*, est cognatio, vnde *lumen. satyr. 3. Tabulata tibi iam tertia fumant*. *Vltimus* ardebit, quem *regula* sola tueretur. *idem ibid.* & ille notatur, qui in summo habitat *Conaculo*: de quo V. *inferius*.

Domorum vocabula.

Ædes ruinose, vitium facientes: *Ædes* malè mæritæ, & vitiosa materia structa: *Ædes* superflue. *Cic. quæ in conducto solo posita*, eius sunt, cuius & ipsum solum: *Ædificium*. V. *Fabrica*. *Domus Augusta*. V. *inferius*. *Domus Regia*.

Tristegia, domus, quæ tres habet cognationes aliam super aliam: *Artegis*. Vid. *Casa*.

Penetræ, interior pars domus etiam non tecta: *Taberna*. *Cic. pro quouis ædificio popularis vltus præferam* est tabulis constructo. V. *Infaberna*, &c. *Lamienæ*. *Plant. officina laniorum*, *Discoria*.

Sula. *Cic. domus publico*, priuatoque circui-

tu cincta, & communione parietum carens, *Casa*, *che sa sola*. *Caupona*. Vid. *Infabernum*.

Nosocomium, siue *Valetudinarium*, locus pro infirmis curandis, *infermaria*. *Hierocomium*, locus elephantiacis, & leprosis deputatus, vulgo *LaZZaretto*, extrâ epidimiaz tempus. *Orphanotrophium*, in quo pueri orbi parentibus aluntur *Prochotrophium*, in quo pauperes; *Gerontocomium*, vel *eurotrophium*, in quo pauperes propter senectutem, & propter infirmitatem curantur. *Brephotrophium*, in quo infantes, & imbecilles aluntur.

Armamentarium. *Cic. locus reponendis armis publicis in vsum belli comparatus*: *Armamentarium*. *idem*, locus, quo vtriusque, aut cibaria, etiam recluduntur, sic vulgo dictus.

Pergula. *Vip. taberna*, vbi venum exponuntur merces. *Item Plin. vitur* pro loco tecto, vel dio exposito ædificijs consuetudo, per quem commere licet: pro loco alto etiam *Suorum*. quasi dicas vulgo *Gallaria*, siue loca altiora, vbi aliquando præceptores pueros edocebant: hinc dicuntur *pergulae* magistræ à *Vespicio*. *Officina*, vbi opus exercetur. Vid. *Officina*, ubique multa. *Cella*. V. *sua loca*, ubi multa.

Pistrinum. *Cic. Ter. Moletrina*. *Cat. in qua pindebant*, hoc est pilis tundebant farra; nunc suminus pro loco, quo frumentum molitur. V. *Pistrinum*.

Atrium. Vid. *sua loca*. *Pinacotheca* præter significationem suam, de qua Vid. *Atrium*. Est etiam locus tabulis fabricatus, in quo æstat præfici cœnabant. *Varron. Archium*, & *Tabularium*, nempe monumentorum publicorum receptaculum.

Conclauæ. *Ter. Conclauum*. *Plant. locus secretior in penetralibus intimis domus vna clauæ domesticis peruius*: *Domus* verò interpretatur plura cubacula intra conclauæ clausa esse: *Triclinium*, quod & conclauæ *Cicero* dicitur; locus, in quo discumbant tribus discubitoris lectis mensam cingentibus, ita stratori, & à poculis puero quartum mensæ laus esset liberum nobis dicitur *Resistoris*. *Triclinium* verò dictum à tribus lectis: *Tetraclinium* à quatuor: *Heptaclinium* à septem. *Cœnatio*.

Iunen. 7. Et est locus vbi olim cœnabatur, qui secundum tempora siue hiberna, siue æstiva contruebatur, — & argentem rapiat cœnatio *Solem*. *Conaculum*, superior domus pars, ad quam cochlide, aut scalis ascendebatur, & vbi cœnabatur antiquitus. *Conclauæ* etiam dictum: & cœnatio. rarus venit in cœnacula miles. *Iunen. Et scalis habito tribus*, sed altis. *Mart. idest in cœnaculo*, seu tertijs tabulatis. *Quem regula sola tueretur* *Alpluina*. — *Iunen. 3. 1. Dormire à tecto*. *Molles vbi reddunt oua columbæ*. *ibid.*

Cubiculum, à cubando dictus locus, cuius propria sunt: *Lectus*. V. *sua loca*. *Batillus* cubicularius, siue *Igniabatulum*, vulgo *Scaldalatro*: *cortina*, peristronata, conopsea, *riliscus*, *capix*, *storea*, *cunx*, *matula*, &c. *Post-*

coetum, & antichalamus, cubiculum thalamo vicinum, ubi ancillae, aut ministri dormiunt, *Antichamera*. Nymphæum, ædificium augustum publicum, ubi nuptiæ celebrabantur. Alij putant amœna effluvia, publica tamen, in qua virgines se conferebant amenitatis ergo, vel à Nympharum statuis, quibus erant exornata: Thalamus. *V. sui loco*.

Solarium, *Legge soperta*. *Terra*. *Græc. Plant. Ad. Glos. Heliocaminus*, à *Græc.*, & *Vipianus* hac voce vitur: Cenatio. *Celum*. Hanc volunt esse inferiore loco, ut superiorem cenaculum, vulgò *Appartamenti d'abbate*.

Bibliotheca. *V. sui loco*. Musæum, locus studijs publicis, & publicis, & peius: Schola. *V. Gymnasium*. Conciliabulum. *Plant. locus*, ubi concilium initur præsertim à flagitiosis: Exedra, à sedium frequentia locus disputantium, aut de communibus negotijs agentium consensui accommodatus.

Theatrum: Palæstra: Scabulum: Columbarium. *V. sui loco*. Viuarium, & viuarium dicuntur loca, ubi aues, pisces, & alia feræ ad victum viuarum custodiuntur.

Gallinarium, *Celum*. Chors, siue cohors. *V. Varro*. Saginarium, ubi saginantur aues: Latrina: *V. Varro*. *V. Cœna*.

Argyroteca: Vastarium, depositorium argenteorum vasculorum, vel potius huiusmodi apparatus, quo instruebatur in Provinciis proficiens, *Credentia d'Argenteus*. Hyalotheca, ubi vitreum instrumentum reconditur: Vestiarium, ubi vestimenta, vulgò *Guardaroba*, Culina. *V. Cœna*.

Eschiarium, est temporarium ædificium ex assemnatis, & crassis, sub quo aliquod construitur, ne materiam iniuria Cæli corrumpat, fabrosæ ladat: hodiè huiusmodi appellari possunt, sub quibus lapidicinx marmor scalpunt, & exponunt.

Fornax: Furnum: Balneum. *V. sui loco*. Ergastulum. *V. Cæter*. Turris alta, *Legge*, à *Alama*. Ex turre ab alta prospicit. *Mari*. *V. Turris*: de cæteris lege *Græpaldum*.

Domus regia.

Atria regia. *Ovid. 5. met.* Domus splendida latu. *Virg. 1. Enn. Amplia atria*. *Idem*. Interiora ducis cœnacula: Arx prælustis: Sæum prælustis fulmen ab arce venit: id est à regis palatio exilij decretum. *Ovid. 3. trist. 4.* Augusta domus. *Idem 1. Pont. 2.* Moles propinqua nubibus arduis. *Hor. 3. 29.*

Augustale: Basilica. *Cic. Prætorium palatium*. Est etiam Augustale tabernaculum Imperatoris exercitus: Regia: Regia Solis erat sublimis alta columnis: Foribus domus alta superbis. Tota domus gaudet regali splendida gazis: Ténarijs domus est ubi fulra columnis: Quidve domus prodest Phrygijs innixa columnis: Insignis, conspicuusque domo, *V. Palatium*.

DONVM. *V. Munus*.

Epith. Amplum, grande, magnum, ingens, divites, largum, caeleste.

DORIS Regio. *V. Achæd.*

DORIS.

Nympha maris Dea, Oceani, Tethyosque filia, Nerei coniux appellatur, unde scriptus pro ipso mari usurpatur: & ex ipsa vero Doride maximam natam fuisse Nympharum multitudinem fabulantur poëtæ. *Vid. Mari*.

Nereidam mater: Oceani filia: Doris amara suam non intermiscere vidam.

DORMIENS. *V. Somnus*.

Cubans. Somnum ducens, carpens, captans. Placidam cui carpunt membra quietem. Qui Somnos init. Qui somno fruitur. Placida qui membra quiete laxat. — Qui somno succumbit. Declinans lumina somno. Somno gravis: graucius, sepultus, sopitus. Lumina cui placido victa sopore laceat. *Ovid. Iacientes oculi. Idem 11. met.*

Dormientes non semper nudis, sed aliqua superinduti veste cubabant. *Vid. nostra miscellanæ*.

Inexperectus. — Corpora victa sopore Inuadunt, portasque percutit, &c. *Ovid. 14. met.* Presus grauitate soporis. *Idem 15. met.*

Cubat in faciem. *Iunen. 3. dormis à buccæ, mox deinde supinus. Idem.* Placido resolutus membra sopore. *Idem.*

DOS.

Regnum dotale. *Ovid. 4. met.* Dotales opes: Dotalia rura, prædia: Dotales fundi, agri, Ne plus frumenti dotalibus emerat agris. *Hor. 1. epistol. 6.* Dotales domus: Dotalia arua. *Ovid. 14. met.* Aedes: Dos est magnaparentium Virtus, & metuens alterius viti certo fardere Castitas. *Hor. 3. 24.* Quæ dos matronis pulcherrima: vita pudica. *Asthenius.* Dotale decus. *Stat. 2. Theb.* Aurum dotale. *Idem 4. Theb.* sic argentum, pecunia, nummi, &c. Antiphetra, dicitur contrados. *Tod. lib. 5. tit. 3. l. 14. met.*

DRACO.

De genere serpentum, quorum vnum aurei vel levis custodem fuisse in Colchis fabulantur, qui ab Iasone Medææ ope deceptus fuit, vtilitatem inquit apud Senecam. Somnoque iussu luminis ignoto dare insomne monstrum, &c. quadam scilicet venenata confessione. Alium quoque Hesperidum hortos vigili seruisse custodia ferunt præter tres Atlantis filias, qui ab Hercule fuit interfectus, quo aucta mala posset eripere ibidem feruata, ut idem Hercules apud eundem Senecam inquit: Aurifera vigilis spolia serpentes tuli: Salutis symbolum fuit apud piteos, vnde Æsculapij medicinæ Dei, ut illi dicatur, simulacro subiungebatur. *Higynus* autem nescio quid fabulatur de Æsculapij dracone: Cum Æsculapius, inquit, Glaucum cogeretur sanare, inclusus quadam loco secreto bacillum manu tenens cum quid ageret cogitaret, videtur anguis ad bacillum eius arrepsisse, quem ille commotus interfect: sed fertur eò alter anguis venisse ore ferens herbam, quam in interfecti caput posuit, & inde fugisse ambos, quam herbam cum ille Glaucum adhi-

adhibuisset, is reuicisse dicitur. Referunt, draconem mitem esse, nisi irriteretur, & vigilans, vnde rerum custodiz adhibere spissius; aciem acutissimam habet, vnde & nomen habere videtur: cum elephanto apud Indos bellum gerere vsque ad internecionem memoriz proditur. Quendam à Cadmo interfectum; & ex eius dentibus homines natos, qui Draconigeni dicti fuerunt, vt inferius fabulatur Ouid. lib. 3. met.

Sinuosa draconum corpora. Claud. 1. de rapt. Martius anguis. Ouid. 3. met. quasi Marti dicarum, quod bellicosus: Cæruleus serpens. Ibidem. Qui crista, linguisq; tribus præstignis. Ouid. 7. met. Tandem viperis Ephyren Pirenida pennis contigit. Ibidem: de Medea loquitur, quæ serpentibus vecta Corinthum aduolauit. Ceres etiam dicitur ad currum dracones adhibere. V. Curru.

Maximus anguis. Virg. 1. Georg. Squammis crepantibus horrens: Ingencia, terrentia sibilat tollens: Rotans fe spiris, agitantque in verbera caudam: Sinuosus orbibus errans: Inflexos sinuans corpus in orbes: Dentibus horrendus: Sibila dans, sanieq; vomens, linguisq; coruscans: Distoros nexu sinuans longo corpore.

Peruigil ecce draco squammis crepantibus horrens Sibilat & torto pectore verrit humum: Frontem crista regit, pingunt maculosa virætes Terga notæ rutilum squammis intermicat aurum. Sed draconis pugnantis descriptionem habes apud Ouid. 3. met. initio libri.

Dracones etiam fuerunt vexilla Romanorum. V. fas leor. vnde Draconarij.

Epith. Aliger, sinuosus, volucer, tortilis, cæruleus.

DRACONIGENÆ.

Hi dicti fuerunt milites, qui ex dentibus serpentis à Cadmo interfecti, humi sparsis tanquam semine nati sunt, quos multos fuisse narrat Apollonius Rhodius, sed à Lysimacho, & Hellanico quinq; tantum fuisse dicuntur, quorum hæc nomina: Vdæus, Chthonium, Pelor, Hipernor, Echion, horum natiuitatem exequitur lib. 3. met. Ouid. quem adire poteris.

Crescitque seges clypeata virorum. Ibidem. Fratrum cateruæ dente Dirææ saræ; nempe Thebano vbi emanat fabula: Terrigenæ fratres. Ouid. 3. met. Anguigenæ proles Maurortia. Ibid. Hostes tellure creati. idem 7. met. Terrigenæ feri. Ibidem. Serpentinæ. Ibidem. Thebani; nam Thebarum ibi fuit vrbs à Cadmo condita: Anguigenæ fratres. Pomp. V. Theba, & Theban, & Cadmus.

DREPANVM. V. Sicilia.

DRYDÆ.

Sive Druidæ, Magi dicebantur, & religiosi, seu Sacerdotes Gallorum ita dicti ab eo, quod rem diuinam in lucis roborem, & sub arboribus facerent, vt potest qui vanissima superstitione crederent in visco aliquod presentium numen inesse: de ijs Cæsar multa commemorat lib. 6. Bel. Gall. & Plin. lib. 30. cap. 1. qui tamen Tiberij principatu fuerunt sublati.

Gallia turina. Ouid. 2. eleg. 13. Gallorum sacrifici;

Turba Sacerdotum Gallica: Et vos barbaricos ritus, muremq; sinistrum: Sacrorum Druidæ positis repetitis ab armis. Luc. 1. Pharf.

DRYADES.

Nymphæ, quæ quercubus delectari dicuntur; nemorum Deæ potissimum habitz, & Hamdryades quoque dictæ, quasi cum filius nate, siluestres tamen Nymphæ. Querquetulanæ Nymphæ dictæ fuerunt quasi querceti custodes virentis. Quod genus filiarum fuisse fertur intra portam Romæ, quæ inde querquetularia dicta fuit.

Quæq; colunt amnes, foliæq; rura Deæ. Ouid. 1. fast. O sacri sacro quæ luditis antro. Prop. 4. 9. Quas non ille duces nemorum. Stat. 4. Theb. Lasciue nemorum Deæ. Sen. in Hipp. Multiuagæ nemorum, siluarum Deæ. Ibidem. Querquetulanæ. Festus. Ad vatem properat Dryas Quercum fugiens suam.

Quercti nymphæ: Semideæ cultæ, formosæ. V. Nympha: procaces Dryades: En cultæ Dryades, compeæ quoq; Oceades adiunt: At chorus æqualis Dryadum clamore supremos Implent montes: Claudite nymphæ Dictæ nymphæ nemorum iam claudite saltus. Hamadryades. V. sup. in hist.

DRYOPE.

Euryti filia soror Ioles (quæ Nili Herculis filij fuit vxor) Andromonis coniux, cui filium peperit Amphison. Hæc ab Apolline adamata fuit, quæ cum quondam ad lacum peruenisset cum paruo filio, vt coronas Nymphis dicaret, ibi ex loco arbore florentes ramos, quos puero daret, decerpisset: & ecce subito gutta sanguinis ex arbore stillantes aspexit, quare territa cum fugere veller, in arborem sensisset se transfigurari: fabulam habes apud Ouid. 9. met.

Vnica matri, notissima forma Oecchalidū Dryope. Ouid. 9. met. Andromonis coniux. Ibidem. Amphion mater: Eurytis, dis, p. breui; à patre.

DBIVS.

Ambiguus: Anceps: Mens dubia. Virg. 11. Æn. Ambiguus sensus. Claud. — in Rus. Labantia corda. Virg. 12. Æn. Nutantia pectora, corda: Nutantes, labantes animi. Tirubans: Hærens animi, vel animo: Pendens animi. Incertus. Luc. 8. Trepidans animus, dubitans, vacillans animus, anceps animus: Ambigua voce verba perplexa iactis. Sen. in Hipp. Incertus animus. idem in Oedip. Suspensus: Perplexus latent. Ibidem. Ambage nexa responsa. Ibidem. Inter tumultus mentis attonitæ vagos Quid loquar. idem Ibid. Dubitans: Perplexus: Et flexa dubios ambage reliquit. Stat. 4. Theb. Mens anxia. Hor. 3. 2. 1. Dubitator: Sumo; animi dubius, varius. Sic animus dubio labefactus vulnere natus. Oui. 10. me. Author in incerto est. id. 12. met. nempe incertus est author, &c.

Vt stat & incertus quæ sit sibi nescit eundem Cū vider ex omni parte viator iter. Lege Stat. 1. Theb. 365. Illi hæc inter fe dubijs de rebus agebant. Alma parens, tuq; ob dubijs ne defice regibus: Nunc adeo quæ sit dubie sententia mentis. Expeditum: Quid sequar in dubio est. In dubio pectio.

pectora nostra labant: Mens dubijs percussa pa-
uet: Animus in contraria fertur: Scat rationis
inops. *Idem* 1. *Theb.* Incertusq; viz. *Idem.*
Hinc

DVBITATIO.

Ambiguitas: Quam potes ambigua callidis ab-
de notis. *Ouid.* 1. *de art.* Mens dubia: Sors obscu-
ra: Obscuræ sortis ambages. *Idem* 4. *fast.* Am-
bigua via: Vtereq; ambigua fastigiesq; via.
Idem. Vbi læta duris mista in ambiguo iacent.
Idem. in *Oedip.* Responsa dubia sorte. *Idem.* Am-
bages remissa: id est dubitatione sublata. In-
certe tanta est discordia mentis. *Ouid.* 9. *met.*

Dictum inexplicitum, quod nequit explicari:
Dictum dubium, ambiguum. *Stat.* 2. *Theb.* Res
trepidæ. *Hor.* 3. *ed.* 1. Dubium: Dubijs suspen-
sus. Hoc iam non dubij poteris cognoscere si-
gnis. Inuolucra sensuum, verborumq; volumi-
na. *Gell.* Perplexus error. *Stat.* 1. *Theb.*

DVELLVM.

Certamen. *Virg.* 12. *Æn.* Pugna. *Idem.* Per mutua
vulnera. *Ouid.* 7. *met.* V. *Bellum.* Duellatores, in
dictione *Gladiatores.*

DVLCIS, &

DVLCEDO.

Suavis: Iucundus: Ambrosius: Nectareus: Mel-
licus: Mellitus: Et somno mollior herba. *Virg.* 7.
eclog. Perdula: prædulcis: Muscus: Gratus:
Mellifluus: Dulcis a quæ saliente sitim resin-
guere riuo: Lacte fauor: & miti dulce Baccho:
Sunt nobis mitia poma: Mitis in apricis coqui-
tur vindemia faxis. *Idem.* V. *ubi multa.*

Dulcior: Dulcor: Suauiter: Nectar: Ambrosia.
V. *sua loca.* Ergo loci capere molli dulcedine:
Nectarea dulcedine lactant, stillant: Dulcioria
opera. V. *Bellaria.*

Epith. Mellica, mollis, nectarea.

DVLICHIA.

Insula, quæ etiam Cephalenia dicitur aliquibus,
Same, & Taphos, siue ab hac diuersa est ad-
iacens Acarnaniz: contra Araxim promontoriū
vna ex Echinadibus, quas sacras vocat *Homerus*:
Nymphæ enim fuerunt, quarum mutationem
in insulas *Ouidius* narrat *lib.* . . . *met.* Hinc insu-
lar imperauit Vlysses, quamvis patria Ithacen-
sis esset, vt *sua loca.*

Dulichia domus. *Ouid.* 1. *trist.* 4. Ille breui spatio
multis errauit in annis Inter Dulichias, Dia-
casq; domos: Nec mihi Dulichium domus est,
Ithacæq; Sameq; regnum Vlyssis. *Idem.* Duli-
che æææ. *Prop.* 2. 2. Dulichie caræ litora. *Idem.*
2. 12. Dulichia ruba; pro Vlyssæa ruba dixit
Stat. 1. *Achill.* Dulichij portus: Et iam Dulichiuos
portus. Ithacumq; Samumq; *Ouid.* 13. *met.*

DVMVS.

Spina: Spinarius aculei: Vepres: Rubus. V.
sua loca. Horrentesq; rubos, & amaran-
thæa dumos: Paliurus acutus. *Virg.* Cædurus.
Sentes.

Epith. Inculti, asperi, densi, rigidi, mortiferi:
Silia sue læte dumis, acque siccæ nigra Horrida:
Quam densi complerant vindique fentes: Aspe-
ra dumis rura tenere: Vepres hirsuti recurui:
Hirsuti sequebantur corpora vepres: Vepribusq;
vasectans corpus acerbis. V. *Spina: Rubus.*

Epith. Spinifer, dumosus, spinosus, hirsutus,
spissus, asper, rigidus, solidus.

DVMEIVM.

Arua dumosa: Dumis repleta loca: Spinerum:
Rubetum: Locaq; horrida dumis. *Luc.* 1. *Pharf.*
Hamatis loca confusa spinis: Dumosus locus:
Spinosi anfractus: Loca sentiosa: Spinosa arua,
loca: Spinarius loca plena: Spinis loca sæpe,
rubisq;. V. *Spinetum, Vepretum.*

DVX.

Dira cruentatos pellit ad arma duces. Ductor;
ductores: Conductor, is, *Gauda. Rursus.* Primo-
rum manus. *Virg.* 9. *Æn.* Princeps: Præuius mi-
les: Autho: Ductor populi. *Stat.* 4. *silu.* 8. Hunc
belli esse caput tanti, voluitq; phalanges: Ca-
put pro duce, qui cæcos ducit. *Ouid.* in *thin.* Et
magnum ducere classem: Imperator. V. *sua loca.*
Præuius, qui præit, qui ducit; duces enim sæpe
præcunt: Auctor viz. *Ouid.* 3. *met.*

Rhodie ductor classis. *Ouid.* sic Melitenis classis.
Capitane di Galea, sic Romanæ, &c.

Epith. Belligeri, cruenti, bellicosus, honorati, sa-
gaces, cruentati, præclari, inclyti, elati.

Ducum illustrium nomina, de quibus
V. *sua loca.*

Achilles, Agamemnon, Æneas, Atiæ duces, Ale-
xander Macedo, Annibal Pœnus, Antenor:
Troianus, Argonautæ, Alcæmus, Atreus, Attri-
des, Bellerophon, Cadmus, Cæsar, Cræsus,
Diomedes, Euaender, Fabius, Fabricius, He-
lenus Priamides, Hippolytus, Iason, Menæ-
laus, Mezentius, Nestor, Paris, Patroclus, Per-
seus, Priamus, Pyrrhus, Regulus, Attilius
scilicet, Romulus, Scipio, Turnus, Vlysses,
Xerxes, Pompeius, Belisarius, Carolus Ma-
gnus, Carolus V.

Laudes ducum insignium. Tantorum victor. *Ouid.*
Timor ille Phrygum, decus & cæture Pefasq;
Nominis, &c. *Idem.* Caput insuperabile bello.
Idem. At viuit totum quæ gloria comptat or-
bem. *Idem.* bello maior, & æquo. *Idem.* Mu-
rus Graium. *Idem.*

DVRVS.

Asper: Immixtis: Prædurus: Duratus: Induratus:
Duriusculus: Durior: Durissimus: Edurus
valde durus: Duricæ: Durities: Duritia. Duri-
ties animi. Durabilis: quod durum est. Indura-
tus: qui obdureuit. Durior & ferro, &c. durior
& saxo quod adhuc viuam radice tenetur.
Ouid. 14. *met.*

DYCTIS. V. *Dactyl.*DYRCE. V. *Direx.*

DYRRACHIVM.

Macedoniz ciuitas, & portus celebris, vulgo *Dm-*
raçæ: est conspectu Brundisij, a quo distat cen-
tum quinquaginta milibus passuum regio eue-
su; sic dicta ab eo, quid portum addidit, cum
Epidaurus antea diceretur: siue Epidamnos.
Plin. 3. *cap.* 23. Epidaurus, siue potius Epidam-
nos, vt nonnulli scribunt; *Strabo.* Sunt qui ve-
hem collocant in Epiro, siue iuter Illyricum,
& Epirum olim Romanorum colonia fuit, &
cum antea Epidamnos diceretur ab inauspi-
cato nomine dicta fore Dyrrachium & Urbem
antea condiderant Cœtyræ.

Dyr-2

Dyrachij mœnia: Epidauri ciues: Quam urbem Cieru exilij sul tempore amicissimam expertus est, & officiosissimam, in qua commorato: est, donec senatus consulto reuocaretur:—Dyrachij rapiendas tendis ad arces. *Lur. 5. Pharf.*
Epidamnus: ab Epidamno, cuius filia Melissa Neptuno genuit Dyrachium, qui vetere nomine abloko suum indidit Adriæ tabernæ. Cui nam cum Adriatici maris nauigatio terminetur apud oram sinus Ionij, & ibi portus sit Dyrachium, & Apollonia: & iccirco Tabernas olim vocabantur.

E

EBENUS:

Arbor nostris modò temporibus notissima, de qua *Suprims* cgmus in dictione: *Arborum gener.* sed hic licet aliud adnectere.

Mauri postes. *Stat. 1. sil. 3.* Mauros vndique postes, &c. vbi *Interpres* Papijus ex tabulis cierijs in campis Mauritanis nascentibus vult intelligi: sed illius pace dixerim, nunquam ciria tam crassa inibi enascuntur, vt inde tabulæ ad postes, & ad valuas, siue aliud huiusmodi conficiendum esse pteatur oportune. Præterea si de cedris intelligit, & hæc in Libano tantum nasci notissimum est. Quare potius ex ebeno, quæ ex illis regionibus ad nos aduectatur huiusmodi postes, valuas, mensas, & similia compacta asserem.

Maffij robur: Maffijaq; roborata, &c. *Stat. 3. sil. in Lucr. Etrusci.* Iudicia ligna, nigrantia ligna, &c.

EBRIVS.

Ambiguus vino. *Ouid. 1. eleg. 4.* Posito quod candida vino Atracis ambiguus traxit in arma viros; scilicet Hippodamia: Membra valido titubantia vino: Et Baccho dubij stantque, labantque pedes. *Idem 6. fast. Vino, somnoque fusa corpora.* *Virg. 9. Æn.* Multoque iacebat membra Deo, idest Baccho, nempè vino. *Idem.* Somno, vinoque sepulcus. *Idem 12. Æn.* Corybantes, *Idem 5. Æn.* pro temulento dixit: de conuiuia Corybanta videbis. Iurgia proludent &c. *V. inf.* ebrietas: nam ebrij videntur esse, vt olim Bacchantes.

Nox erat, & vinis, oculique animique narabant. *Ouid. 6. fast.* Madefactus Lyxo. *Idem 3. de art.* Multo corda sepulta mero. *Idem 2. de rem.* Vinque ferat vini, quo tulit ille modo. *Idem in Æm.* nempè Elipenor Vlyssis focius, qui vino madidus ab alto recto delapsus Occurrit regi stebilis vinbra suo. *Ouid. 3. irr. 4. ex Æm. adys. 10.* Expletus vino. *Virg. 3. Æn.* Inflatu Baccho. *Idem 6. eleg.* Titubans mero. *Idem 12. Æn.* Membra mero titubantia, ex *Ouid.* Vno tortus, & ira. idest ebrius, & iratus Mero ieruens. *Iuuen. 3.*

Vino grauis. *Sen. in Thyest. & Mart. 1. 88.* Somno, vinoque solutus, dixit *Virg. 9. Æn.* pro eo, qui est expectatus, & ab ebrietate liber: Attonitus Baccho. *Idem 7. Æn.* Caput vino grauatum.

Sen. in Thyest. Actus Bacchi furij. *Ouid. epist. 14.* Et seruet multo, linguaque mensoue mero. *Idem 2. fast.* Victus mero. *Hom. 1. Iliad.* Diffusus nectare Bacchi. *Idem 3. met.*

Madidus Baccho. *Th. 2.* Lingua sepulta mero. *Idem 3.* Ebrjus Baccho: Atque inter mensas largo iam nectare fusus. *Mart. 9. 35.* Madidus mero. *Lam. 10. Pharf.* Plenus Lyxo. *Idem 1. Pharf.* Multo per fusus tempora sudant. *Th. 1. 2. nsm* qui ebrij sunt circa tempora sudant: Hic notat ob nimium mente, oculisque merum. *Pidæ.* Thebanæque iubet me Semeeles puer. *Horr. 1. 19.* nempè Bacchus in me exercet imperium: Plenum Bacchi pectus. *Idem 2. 19.*

Hæsterno fostere mero qui credit Acerram. *Mart. Fragens vno.* *Idem 1. 88.* Grauis hæsterno: Dubius vino pes. *Pons.* Ille mero, somnoque grauis titubare videtur. *Ouid. 3. met.* Titubantes ebrius artus sustinet. *Idem 4.* Sic vbi mera tarent sacro mea pectora thyryo. *Idem 4. epist. 1.* Ebrja cum multo traherem vestigia Baccho Effet & assiduo lingua sepulta mero. *Prop. 1. eleg. 3. & lib. 3. eleg. 9.* Sensus deperditus omnes. *Idem 1. eleg. 3.*

Vinosus hospes. *C. Gall.* Vno grauatum fulciens læua caput. *Sen. in Thyest.* Multoque infans iaccho. *Val. Flacc. 1. Arg.* idest infantem simulant ob Bacchi hausti copiam: Marcidus, pro ebrio, vt *Stat. 4. Theb.* Marcidus edomito belium referebat ab Æmo Liber, &c. Temulētus. Imago dubia visus fallit meos; quod accidit ebrijs. *Sen. in Agam.* Sed ecce gemino Sole præfulget dies. *Idem.* Ebrij dupla se putant videre obiecta propter oculorum masculos, vel spiritus ardore contrarios, vel humiditate solutos; vnde oculus alterius superna contradiit, in imum alter deiecit, & sic vtique sua apprehendit: Miti delusus iaccho: Multo tempora quassa mero. Ebrius incinctis Philæa conuiui capillis Saltat, & imprudens vertitur arte meri. *Ouid. 6. fa.*

EBRIETAS.

Cuius exempla passim in historijs copiosissime enarrata in voluminibus *Theatris vite humanæ* sed hic libet apponere vnum ex *Plutarcho in Paredell.* Cynippus quidam Syracusanus cum Bacchi Orgia contemneret, ab irato Deo tanta perfusus est ebrietate, vt alitæ Cyane in tenebris, quamvis relictanti vim irulerit, & desborauerit: Filla verò cognito ex anulo, quem violatori detraxerat, parem: tunc quidem res dissimulata, cum ingens exorta esset ob flagitium à Dijs immissa pestilentia, Apolline consulto responsum acceptum, vt de auctore flagitij pœnæ sumerentur. Admirantibus omnibus, conscia rerum Cyane arreptum capillis patrem ad aram pertraxit, narratoque crimine, ibi primum parentem mactauit; cum sibi quoque vt parricidæ manus intulit. Aliud exemplum ebrietatis narratur ab *Athenas lib. 2. cap. 2.* quod sane curiosissimum est: refertur à *Æmilius 10. commentis.* *Ouid. met. amph. lib. 3. fab. 8.* Ebrietatem laudat de more suo. *Horr. 1. epist. 5.* Quid non ebrietatis designat & opera recludit Spes iubet esse ratas, &c.

Vini

Vini violentia. *Lucr.* 3. Vis vini. *Ouid.* in *Ison.* Iustitia mora vino. *idem* 3. *met.* Bacchi furie. *idem* *ep.* fl. 14. vcl: Rabies *Lacchi.* *Picus Mirand.* Corporis enervans robur: Operta recludens: Arcana reuelans: In prelia quæ trudit inermem: Illecebris insidiosa, vcl exitiosa fuit: Læti diurna parans conuiuia mensis.

Ebrietas; rubens, & male sanus amor: Ebrietas fugiendo viro cuiusque: Sed ipsi Principibus funesta lues; Alexander enim ebrietate multos fugidit amicos. Ebrietas peminata libidine regnat: Iest coniuncta cum libidine. *Ouid.* 12. *met.* vbi describit bellum Centaurorum ebrietatem exortum.

Ebriositas; recidiua in ebrietatem inclinatio.

Epith. Turpis, exitiosa, rubens, improuisa, demens ingenij, exhaurens vires, animiq; vigorẽ.

EBVR.

Quod ex elephantorum sit dentibus, vnde magni illius copia apud Indos, & Afros, quo, apud Romanos, postes ianuarius fiebant: vt *Star.* 1. *fil.* 3. Auratas trabes, au Mauros vndique postes; nempe ex ebone Mauritanico factos; etiam statuz facte sunt ex ebone, vt illam, quam Paphus fecit, & in animatam virginem obtruncu conuertit, ex ebone factum fuit Pelopi brachium, quod puto exciderat pater, coctumque Ioui epulaudum apposuerat, dicunt emollescere.

Elephantus foliatus. *Virg.* 3. *Georg.* Dens Indus. *Ouid.* 12. *met.* Distinctaque lyram geminis, & dentibus ladi: Eboris talenia. *Virg.* 1. *Æn.* Decus eburnum. *Claud.* 1. *de rapt.* Elephantus candens. *Virg.* 7. *Æn.* Munera niuei dentis. *Sil.* 1. 16. Indu dentis honos. *Star.* Indorum diuitie. *idem* 5. *fil.* 1. Dentis ebur. *H. Balb.* Cedit & Eoi nobile dentis ebur: Indicum cornu. *Mart.* 1. 73.

Libyci dentes; quod in Africa potissimum sint elephantes, & quorum dentibus eburnea conficiuntur. *Idem* 9. 13. Signa quoque in Sella, nossem formata curuli. Et totum Numidæ sculptile dentis opus. *Ouid.* 4. *de Pont.* 9. de curuli sella, quæ eburnea permitebatur. *Ædilibus* intelligit: Et valuz Libyci nobile dentis opus. *Prop.* 2. 22. Elephantii dentes. *Plin.* Cornua. *Philostroph.* Interdum niam mira felicitate arte Sculptit ebur. *Ouid.* 10. *met.* Dentibus ex illis, quos mittit porta Synef. & Mauri celeres, & Mauro obscurior Indus, &c. *Iun.* 11. V. *Elephas.*

Eburneus: Eburnea sella: Eburneus, 2, um; & eboerus: Sceptro innixus eburno: Alternacandenti perfecta nitens elephante; figur. Dens politus pecudis Indice. *Mart.* 5. 38.

Epith. Nitidum, candens, niueum, festile, splendendum, confpicuum, Indum, Libyrum.

ECCLLESIA. V. *Templum.*

Cætus; proprie congregatio significatur: Fideium turba. Synagoga proprie dicebatur cætus Hebræorum qui conueniebant ad Sabbatham, in quo loco Scribæ legem Moysis interpretabantur. Profucha. *Iun.* sat. 3. dicitur, & quamuis sit proprie precatio sumitur tamen profanis Iudæorum, & synagogis.

ECHINADES.

Insulæ ad ostium Acheloi fluminis Ætoliz; il-

lius impetu in Ionium mare irruentis factæ describuntur à *Thucydide* lib. 2. numero sunt quinque. Lege *Ouid.* 8. *met.* hodie victoria nauali celebres, quam Veneti & Turci Pro V. Pontif. Max. & Philippo II. Hispaniæ Rege retulerunt anno Dom. 1571. Nonis Octobr. Echindæ dicuntur *Sen.* in *Troad.* Echinz. *Steph.*

Quos tenet. *Ægæo* defixa in gurgite Echinis: Flauo tollens vbi vertice Pontum: Turbidus obiectas Achelous Echindas exit. *Star.* 2. *Timb.* in *font.* quarum etiam meminit *Lucanus Phars.* olim tres Artemites, Agallo, Megaleq;: at postea quinque; priusque Nymphas fuisse & Naiadum numero, quæ cum alijs Dijs præterquam Acheloo sacrificasset, eas cum locis suis ab eo fuisse in mare prouolutas, at in insulas conueria refert *Ouid.* 8. *met.*

In totidem medijs, quot cernis Echindas vndis. *Ouid.* *ibid.* Quolibet vento faciles Echindæ. *Sen.* in *Troad.* V. Achelous. Echindæ etiam dicuntur ab *Euryp.* in *Iphig.* vulgò dicuntur *Curzolari.*

ECHO.

EÛ soni per medium delati, & in corpus obstant incidentis repercussus reflexio. Fabulantur autem Poetæ illam Iunonis filiam esse, quæ ob deformitatem montibus sit recondita, neque eius præter vocem inspicere posse, quæ tamen post obitum audiatur, alij dicunt illam fuisse nympham, quæ cum Narcissum Cephus filij deperiret, isque illam vocantem fugeret, cum adhuc extremis vocibus fugientem persequeretur, extabuisse, eiusque corporis reliquias in lapidem conuersas Iunonis ob iram, quod eius garrulitate factum, ne virum in Veneris furtis, ac adulterijs deprehenderet. V. *Ouid.* 3. *met.* alij dicunt Echon Panos esse delicias, & ipotè qui siluis delectatur, & illa quoque.

Vocalis Nympha. *Ouid.* 3. *met.* quæ nec recitare loquenti, nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo. *Idem.* Garrula Nympha vsum, quæ vocis habet, nec aliud. *ibid.* Imago vocis. *Virg.* 4. *Georg.* Vox ingeminata remugit assensus nemorum. *Idem* 3. *Georg.* Vocemque inclusa volutant litora. *Idem* 5. *Æn.* Gemitu nemus omnem remugit.

Fallax responsat imago Frondibus, & longas. *Star.* 1. *fil.* 3. Aut vbi concaua pulsu saxa sonant. *Virg.* 4. *Georg.* natura enim locorum huiusmodi sonitus euenit, plerumque conualium; vnde etiam dicunt in Cizico ad portam Thraciam turres septem fuisse, quæ voces acceptas numerosiore repercussu multiplicabant: & Olympic porticus septies eandem vocem reddidisse; vnde Neptaphones est appellata: nemini quoque Narnie huiusmodi repercussionem vocis, & presertim tubæ quinque, & septies aliquando fuisse redditam: quam ipsemetum socijs audiui sæpius, vnde etiam *Idem* 3. *fil.* Et terris ingens redit equoris echo.

Reddebant nomen concaua saxa tuum. *Ouid.* *ep.* 10. Inque cauis voces ex cauis reciprocet antris. *Ps.* 10. Iocosa imago. *Horat.* 1. *od.* 12. Alternæ vocis imago. *Ouid.* 12. *met.* Nomen ab extremis

imis

mis fontibus aura refert. *Prop. 1. 20.* Habitansq;
caulis montibus echo, Non vt solita est extre-
ma brevis verba remittat. *Sen. in Troad.*

Illam pulcro depinxit epigrammate *Gallus Aus-
tinus*: quod libet adscribere.

Vanè quid affectas faciem mihi ponere pictor,
Ignotamq; oculis sollicitare Deam.

Aeris, & linguæ sum fissa, mater inanis
Indicij, vocem, quæ sine mente gero.

Extremos percute modos a sine reducens
Ludificata sequor verba aliena meis.

Auribus in vestris habito penetrabilis echo,
At si vis similem pingere pinge sonum.

Vox sonans, refona repercussis vocibus: Vox re-
diens aduersis collibus icta, Torua cauis echo
procul affonant antris: Clamorè puise referunt
ad sidera valles: Crebris mugitibus, amnes, Aren-
tesq; sonant ripæ, collesq; supini: Quæ solet ex-
ceptos reddere in altra sonos: Et venum memo-
ria alta remittunt liti reieciant voces ad sidera
montes. Adytisque effunditur echos Clamor,
& ductæ spirant præfigia rupes: Et clamor scopu-
lis clamoris imago. *Sil. 1. 14.* Oranti vox, &
iuga longa resultant. *Stat. 2. Theb.*

Epith. Garrula, canora, clara, vaga, resonans, re-
ditura.

ECLIPSIS.

Græca dictio; nempe defectus, siue defectio: dici-
tur autem Solis, & Lunæ eclipsis. Solis fit: quā-
do Luna inter terram, Solemque secundum dia-
metrum locatur: Lunæ vero, quando terra inter
Solem, & Lunamque secundum diametrum inter-
ponitur. De qua fit *Lunio*: Interdium obscurata
lux est cum Luna sub Solem orbem subijssit:
Lunæ eclipsim vniuersalis esse potest: Solis verò
minimè. Antiquis tamen, & hodie apud ex-
tremos Sinas fabulatur multa siquidem anilia,
vel potius allegoricè ficta de eclipsi Lunæ, vel
Solis, illos laborare febri, à dracone Lunam
deuorari, Solem ab Atræi sceleribus aufugisse,
cum reuerà dicatur illum primum fuisse, qui
Solis eclipsim offendit; & iccirco pro laborante
Luna crotalos, cymbala, tympanaq; populi qui-
dam pulsant, atq; inepitiosa comminiscuntur.

V. *Epitheta itinerum Petri de Valle*, vbi de his plura
ab illo narratur exactissime, & eruditissime.
Lunam deficientem credebat olim vulgus è
cælo deuorari carminibus magicis. Vnde *Virg.*
8. *æd.* Carmina vel Lunam possunt deducere
cælo. Olim verò ad eclipsim cognoscendam
tam Solis, quam Lunæ Cynocephali apud Æ-
gyptios in sacris nutriebantur, quod hæc a-
nimalia quædam cum Luna consensum habe-
re, quam verissime credebantur. Eclipsi quidè
monstruosa, cum Dominus noster in Cruce
spiritum exhalaui, euenit; de qua *Dionysius
Areopagita* dixisse fertur, vel naturæ Deum
pati, vel mundi machinam in proximum dis-
solutum iri. Quid vero portendat experien-
tia, & euentus, maximarum mutationum a-
bunde declarant. In Synodo Constantiensis
anno Christi 1417. tanta Solis eclipsis conspici-
ta est, vt interdium stellæ lucerent perinde ac
noctu. Verù de his *Historicus* consule, & *Astrolog.*

Defectus Solis, Lunæque labores. *Virg. 1. 28.*

Solis labores, *ibidem*. Sol defectus lumine.
Tib. 2. Labor lucis rapta. *Luc. 2. Pharf.*
Phoebe Terrarum subita percussa expalluit
vmbra. *idem 1. Pharf.* Squalidus genitor Phæ-
rontis, & expers Ipse sui decoris qualis cum
deficit orbi. *Quid. 2. met.* Lunæ latebræ. *Lu-
cret. 5. Nat.*

Phœbus obscuro sine nube vultu Meas. *Sen. in
Here, far.* Ecliptica signa. *Claud. de Meg.* Lucifer
atra ferrugine vultum Spartus. *Quid. 15. met.*
Deficis inierdum. *idem 4. met.* Nec tibi quod
Lunæ terris propioris imago obsisterit. *ibidem*.
Sol paller. *ibidem*. Solis & atratis luxerit orbia
equis. *Prop. 3. 3.*

Flammeus vt rapidi Solis nitor obscureretur. *Ca-
rull.* Qualis per nubila Phœbes Atracia ru-
ber arte color: putabant enim magicis incan-
tationibus Lunam deficere veteres: Suffusa
veneno Tenditur, ac sanie gliscit cutis, igne-
us atro Ore vapor, &c. *Stat. 1. Theb.* Sol
negat officium mundo, & se subrahit orbi:
Sol obducitur nigro amictu: Sol regit caput
atra caligine: Sol nitidus nigro velamine vul-
tus Occulit.

Tenebræ obducunt imensum Solis iubar: Of-
fensi dat signa Dei ferrugine nigra rectus: Ip-
se caput medio Titan cum ferret Olympo
Condidit ardente nigra caligine currus, In-
uoluitque orbem tenebris, gentesque coegit
Desperare diem.

Defectusque pati voluit, raptaque labores Lu-
cis, & atraxit nubes noua pabuia flammis:
obseruatum est enim subito mutationem fieri
aeris, & bonum tempus in malum conuertri.
Luc. 7. Pharf.

Cum Luna silens flectit per inane iugales Infe-
rior nitidum si forte subiuerit orbem Solis,
& in terram radiorum intēta refregit Spi-
cula, subiecta compacti corporis vmbra, In-
dult obscuras subita caligine terras Noctē
repentina oppressit, volucresque feræq; At-
tonitæ fugerē, stupor quatit inscīa veri Cor-
da, quod æternis credant damnata tenebris
Secula descripte.

Obscuris Luna laborat equis: Abdita latet ve-
lato Cynthia vultu: Lunæ cum splendor ob-
ruitur: Cynthia obruitur tenebris caliginis
atræ: Luna tecto vultu moesta dolet: Densis
regit ora tenebria: Lunæque non gracili sur-
rexit lucida cornu: Iam Phœbe toto strarem
cū redderet orbe Terrarum subita percussa
expalluit vmbra: Luctificus Titan. *Lucanus 7.
Pharf. in iuu.* Lunæ reluctantis cornua, idest
deficientis. *Quid. 12. met.* Luna laborans: ideo
cum patitur eclipsin. *Iuuen. sat. 6.*

ECLOGA.

Colloquium est, quod potissimum pastoribus, &
huiusmodi tribuitur; vnde Theocritus Græcè,
quem imitatur *Virgilius*, *alleg.*

Bucolici modus. *Quid. 2. trist.* Bucolicum car-
men: Bucolici versus: Agrestis numeri:
Arundineum carmen. *Idem 4. trist.* 1. Thalia,
musa huius generis carmen reciens. *Idem
ibid. eleg. 9.* — certo rustica verba pede. *Tib.
2. 1.*

ECSTASIS.

Affectus eorum, qui mente sunt emoti, ut *Laetantius* ait: Raptus mentis: Commotio, motio, permotio mentis: Mentis attonita stupor. *Sen. in Troad.* Mente commotus. *Plin.* qui huiusmodi Pathon sentit: Pathica oratio, siue Pathetica: Abstractio mentis Pathetica, siue Pathetica: Mentis & attonitus patitur dulcedine sensus: Aetheria mens: Aetheria qui mente polos abstractus ab imis Sensibus excurrit superis spatia in agris.

EDERA. V. *Hedera.*

EDICTVM.

Edicti decretum: Edicti verba. *Ouid. 5. trist. 3.* Augusti publica iussa. *Idem 1. trist. 2.* Qua me dicere Cxsar Finibus extreme iusserat Ausonio. *Idem eleg. 3.* Edicti lex: Principis voluntas, nuntus.

EDVCATIO.

Institutio. Doctrina. Informatio. Sed quamquam in magnis opibus, pluraque; paterina, & segmentatis dormisset paruula cum. *Dagen. sat. 6.* idem molli & tenera educatione pota.

Educator, is. Educatrix. V. *Nutrix.*

EFFOEMINATVS.

Iuuenes ut femina compati. *Ouid. 4. epist.* Foemineo luxu notatus: Molles homo. *Mart.* Muliebris, enervatus; ex *Ouid.* Cytheriacus, quasi Venerius. *Idem 4. met.* Galbanatus: Licet occupato galbanatus in lecto. *Mart. 3. 8.* vers. scizon. nempe molli, & delicatus, qui galbano velis delicatioris genere uti solebat. V. *Ind.* descriptionem hominis effeminati: Fluxus: Spadone cum sis curatore Fluxo. *Mart. 5. 42.* nempe cui molles sunt carnes. Cinæda fons cinædi sunt effeminati. Quartus cinæda fonte, candido vultu. *M. 6. 39.*

Tactisq; remolliat artus. *Ouid. 4. met.* Salmacidis dilucis aqua; ex *idem.* Salmacis fons est Carizæ, quem qui ingrediuntur effeminatos, ac molles fabulantur egredi. V. *Hermaphroditus*: ibiq; fabulam. V. *Salmacis.* Temperie blandarum captus aquarum. *Idem.*

Hermaphroditio similis; ex *id.* V. *Eunuchus*: ad cuius molliciem accedunt effeminati: Mollita membra. *Ouid. ut sup.* Tactis subito mollescit in vndis *Idem.* Molli, vacuaq; laboribus vita. *Idem 5. trist. 4.* Foemineis dedita turba, modis. Male sortis: Male fortibus vndis Ablutus. ex *idem 4. met.* V. *Cynodius*, ubi plura ad effeminatos pertinet.

EGENVS.

Pauper: Pauperior. *Mart.* Pauperissimus: Ortus domo parua. *Ouid. 6. met.* Inops: Mendicus. V. *ius loco.* Natus paupere tectis. *Virg. 6. Æn.* Humilis de plebe parens. *Ouid. 3. met.* Egenus: Indigenus: Indigens: Piebeio tectis amictu. *Iunen. sat. 3.* Aeris inops. *Idem.* tectum, quas flagitat vsus: Nudus opum. *Sil. tr. 4.* Cum sis tam pauper, quam nec miserabilis laus. *Mart. 6. 77.*

Miserabilis. *Mart.* Aerida, refusus pauperate. *Ant. 1. 7.* Anxius penates opibus: Quem duris virget in rebus egestas: Quem rerum fors indiga refect: Rebus egenus: Pauper agri: Men-

dicatis diues: Angusti cultor agelli: Quem mordet arumosa paupertas. *Leonid.* Cui parua domi fortuna relictæ est. Aliquis de ponte. *Juv. sat. 14.* mendicum intelligit, nam olim solebant mendici in pontibus consistere ad stipem petendam.

Paupertate premis, virget: Angustiam pauperie pati: Pauperiem; & duos perferre labores: Quorsu virtutibus obstat res angustia domi. *Iunen.* Paupertas me sœua domat. V. *Pauper*, ubi plura: hinc

EGESTAS.

Paupertas. V. *ius loco.* Pauperies. *Hor. 1. 1.* Tarda necessitas. *Idem id. 3.* Cui cura supplex. *Perf. sat. 3.* Cultus pauper: Paupere cultu viuens. *Tib. 3. eleg.*

Inopia: Inops senecta. *Ouid. 6. met.* Vita: Fortuna domi parua. *Prop. 3.* Fortuna tenuis. *Luc.* Parua fortuna domus. *Sen. in Herc. fur.* Indigna rerum fors: Duris virgens in rebus egestas.

Epith. Dica, virgens.

ELECTRA.

Nympha fuit, teste *Hesiodo*, Oceani, & Tethyos filia, vxor Atlantis, cui filiam peperit eiusdem nominis, quæ Ioui Dardanum peperit; vnde *Virg.* Dardanius Iliacæ primus pater urbis; & author, Electra, ut Graii perhibent, Atlantide cretus; & *Idem.* Atlantis sinuosa veste amicta. *Q. Calab.* Iouis concubina. *Nonnus.*

Electra alia Orestis soror, Agamemnonis filia: Annofa virgo. *Europ.* quod cibitem vitam iam diu peregit.

ELECTRVM.

Gemma, vel succus pinæ arboris in mari durefcens, alio nomine fuscinum, & chrysophorum; legunt id esse Germaniæ septentrionalis pop. & Borussæ odor eius cerebro mirè confert, & oculis. *Cornelius Tacitus* Glessum ab illis, à quibus legitur vocari scribit, quod viri instar fortasse pelluceat, & insulam inde Glesariam. Attrahit palæas, & habet alias areneas vires. Hinc Electrides insule quædam in Adriatico mari à Græcis appellata, quod ibi electrum gigni putarunt, teste *Herodoto*. Est item electrum metallum quoddam, & naturale, & artificiale, quod vulgò appellatur Lega, quo vtuntur aurifices, & argentarii ad colligandum aurum, &c.

Succinum: Succina, orum: Inde fluunt lacrymæ, stillaræ; Sole rigescunt De ramis electæ nouis. *Ouid. 2. met.* ex populis autem id promerire offendit *Ouidius*, in quas arbores Heliaides Phaetontis sororis fuisse conuersas fabulatur apud Eridanum. Ab arbore lapsas Heliadum lacrymas *idem 10. met.* Lacrymæ populeæ; ex *id.* Gutta Phaetontis. *Mart. 4.* Et lacet, & succet Phaetontide condita gutta. Vt videatur apud Phaetontide clausa furo, *Hor. 32.* Gemma quod Heliadum pollice trita notat. *Idem 9. 14.* Heliadum crustas inæquales beryllis: Vasa ex electro intelligit *Iunen. sat. 5.* Gemma. *Metaph.* gemmas ad potula transfert, quomodo de alio etiam lapidibus pretiosis intelligi possit. V. *Calus.*

Succina gemma: Flentibus Heliadum ramis dum vigerat serpit: Eluxit in obstantem succina gemma

una feram. *Mari-9. epig. 59.* Quæ dum miratur pingui se rore teneri Concreto riguit vincta, repente gelu. *Idem.* Succina gutta: Implicuit teanum succina gutta feram. *Idem 6. epig. 15.* Apollinis lacrymæ sic à Cælis dicte ob interceptum à Ioue Æsculapium, ut canit *Apollonius Rhodius.*

Clymeneæ germina: *Strat. 1. fl.* nempe quæ forores Phænotus, quæ Clymene fuerit dixit, dicuntur lacrymis suis progignere: Nec virides satis illacrymare forores. Hæc in delicijs matronarum Romæ sunt habita eodem ferè pretio, quo gemmæ. *Homerus* scribit Menelai regiam auro, electro, argenteo, & ebore effuluisse. *Heleæa* calicem ex electro Mineræ sacrauit ad mammas suæ mensuram. Est quoque Florentiæ *Lychnuchus* pensilis hinc, & inde brachijs varios myxos sustentantibus è connexo succino in pinacotheca magni Ducis asseruatus, quem ipse vidi. Electri splendor, fulgor.

Gleſium. V. *Sup. in hist.* Lacrymæ Solis sitiarum: Heliadum dona. *Nannus.* Heliadum lacrymæ guttæ. *Ouid. Euripid.* Meleagridum lacrymæ. *Sophoc.* qui primus confinxit, electrum vitra In diadem fieri & lacrymis Meleagridum animum Meleagrum descendit: Gleba succinorum, quod fœcile credidit *Philemon* in duobus Scythiæ locis. *Mari. 5. 38.*

Epith. Lentum, pingue, liquidum.

ELECTVS.

Selectus. Delectus. Extractus ab vrna. Vrna: Felices, quibus vrna dedie spectare coruscum Solibus Arctois, sideribusque ducem. *Astr. 10. 6.* nempe qui ex vrna electi fuerint legati ad excipiendum Principem è longinquo redeuntem in patriam; seu accedentem ad imperatoriam dignitatem. Lectus: idest selectus.

ELECTIO.

Delectio. Lectio. Selectio.

ELEMOSINA.

Stips, stipis: parua stipe miseros subleuat: donaria misit egenis. Miseris quæ dona ferat; recretque numisma petentes Oblatum.

ELEGIA.

Sive elegia pentasyllabon: Elegidium, elegidia. *Prop. 1. Musa Philetæ. Prop. 2. 24. 9. suo loco.* Tyrtæ carmina. *Idem.* fuit etiam elegiographus: Callimachi somnia. *Idem.* Callimachi libelli. *Idem 3. 7.* Callimachi modi. *Idem.* Batiadæ carmina; nempe eisdem Callimachi versuselegi. *Carall. & Strat. 5. fl. 3.* Callimachi numeris non est dicendus Achilles. *Ouid. 1. de remed. Nasonis numeri, modi, &c. ad imitationem.*

Versus breues: Ergo ades, & longis versibus adde breues. *Ouid. 3. eleg. 1.* Anpulsus cornus: Incipe iam angusto versus includere cornu, idest elegos facito relictis heroicis versibus. *Prop. 2. 23.* Libelli compositi metro 5 nulli. *Mari. 4. 6.* Apposui sensu te duce quinque pedes. *Ouid. 3. Pont. 3. periph.* Versus elegi. Tristes numeri: nam serè in rebus moestis adhibebantur.

Impares modi: Præcipit imparibus vincta Thalia

modis. *Idem. 1. de met. & q. de Pont. 16.* Imparibus legeres carmina facta modis. *Idem 2. trist. 1.* Impariles modi: Desine & impariles tibia ferre modos. *Pont.* Carminis impar genus: Impares numeri. *Id. q. Pont. 16.* Quique vel imparibus numeris, montane, vel æquis Sufficis, & gemino carmine nomen habes. Versus impariter iuncti. *Hor. de art. poet.*

Breuior modus: Iungitur herous cum breuiore modo. *Ouid 2. eleg. 17.* Alterni modi: Aptaque in alternos cogere verba modos. *Idem 3. trist. 7.* Disparis numeri: Verba condita disparibus numeris. *Idem 2. Pont. 5.* Alternus versus: Clauda quod alterno sublidunt carmina versu. *Idem 3. trist. 1.* Alterni pedes: Musa per alternos modulanda pedes. *Idem.* Alternum pectus: Dum canimus sacras alterno pectine nonas. *Idem 2. fast.* Molles pedes. *Vida.* Flebile carmen. *Ouid.*

ELEMENTVM.

Est corpus, ex quo mixtum componitur tamquam ex parte simplici, quæ non potest diuidi in diuersarum specierum corpora: quatuor autem sunt elementa, ignis, ær, aqua, terra, quibus primæ qualitates respondent, calor, frigus, humiditas, siccitas. Est etiam elementum quodlibet primum, seu principium in suo genere, vt prima litterarum elementa.

Inter se pugnantia semper. *Ouid.* Quatuor hæc similitum sint elementa figura Prædita non vno pergunt tamen incita moru ire: sed hæc sursum leuitas rapit illa deorsum Pondus, & hunc vnum dedit ijs natura meatum. *Idem 1. met.* Quatuor omnes finguntur species nitidi sub culmine Cæli, Quamquam mutatis pereant, redeantque figuras, Quotidie tamen, æterna se lege propagant. Gentilia corpora. *Ouid. 15. met. v. 239.* vbi describuntur.

Prima rudimenta: Alphabetum. V. *sup. loco.* Prima tyrocinia; Litterarum cunabula, siue doctrinæ cunabula primæ: Abecedariæ litteræ. V. *Alphabetum.* Puer elementarius; qui prima discit elementa: Puer abecedarius.

ELENCHVS, i.

Index: Inscriptio: Titulus: Epigraphæ, es: Syllabus: Catalogus: Apographæ, es: Album, *Ratio de fidei.*

ELEPHAS, siue, ELEPHANTVS.

Notum animal Indis, Afrisque sed in Zeilan insula, quæ à *Ptolemæo* dicta fuisse Taprobana dicitur nonnullis, nusquam maior frequentia elephatorum, & bonitas reperitur, quos venæzæ habent viro modo: ad mensuram enim admetiuntur, vt pannos, & aulææ, pretio in singulos palmos debnito: & ita cum magnitudine crescit æstimatio; & hi totius Indię nobilissimi ceniuntur. Animal discipulæ capax est, & natura mure, & tractabile; in cessu tardum videtur, cum tamen ne vel excedat quispam cursu eius incessum adæquare queat. Repertos subinde elephantos aliqui ferunt, qui noctu cum suspensjs, & lacrymis iniquam

quam suam fortem deplorare videbantur. Vi-
uunt annos ducentos, vel trecentos, vt non-
nullis affirmatur; mares magnos habent den-
tes, breuissimos femelle, cuius zelyotopia mi-
re afficitur mas; aque adeo in furorem rapi-
tur, vt & pastum, & somnum fastidiat. Memo-
rabilem historiam refert de elephantē *Chryso-
phorus Accissa*, quam *Iulius Lapsius* eleganter affert,
ad quem te reijcimus, ne longiudic fastidium
pariat in lectione, multa narrant de elephantis
littera, quæ ab Indis, Sinis, & Sinis finitimis
(vulgo *Coccinacensis*) mittuntur ad nos. Robustis-
simi quidem sunt, quos etiam ad pugnam ad-
hibuere veteres; quosque primus in Italiam
aduexit Pyrrhus; & à Romanis visū, Lucanicæ
boues appellati sunt. V. *Lisium, Plinijum, & Pla-
tarchum de indus.* Sed qui primi in Europa elephan-
tis ad bellum sunt visū, fuerunt Alexander
Magnus, Antigonus, Pyrrhus, & alij *Pausan.*
Dicunt autem nonnulli, elephantis, cum se-
se grandiores dentes habere sentiunt, & capi-
ti graues illos in terram aut arborem infixos
frangere, & ita deponere. Hinc *Iun.* 11. Et quos
deposuit Nabathæo bellua saltu iam nimios,
capitiq; graues, &c.

Barrus. *Ouid.* in *ibn.* siue Barrus, lingua Sabino-
rum elephas à barriendo dictus, & pro denti-
bus visus est *Horatius lib. 1. epod.* Quid tibi vis
mulier nigris dignissima barris: Bellua nigra,
Mart. 6. 77. Libye bellua terrez. *Luc.* 9. *Parsif.* Bel-
lua turrata dorso; quod turres ferat, siue ma-
chinas, & quibus sex, vel octo homines ad sum-
mum possunt pugnare; & hic elephantes ma-
gna ex parte orientis bella conficiunt, vtpote
qui domiti, centum, siue ducenti, & amplius in
acie cum suo duce consistunt, pugnanteque
prunipilares veluti, ac tormentis æneis.

Bellua turrigera. *Sil.* ital. lib. 9. Turrice feræ: An-
guimani. *Lucret.* à flectenda proboscide anguis
instat: Nigro bellua recta magistro: Mani
enim sunt potissimum eorum præceptores Lu-
cæ, siue Lucanicæ boues, quod in Lucania pri-
mo aspectu anno V. C. 476. Pyrrhi elephantes
sic crediti, dictique sunt. *Sen.* in *Hipp.* sole-
bant dorso ferre cohortes Partem aliquam
belli, & euntem in prælia. Obtemperat Indæ
magistro Bellua. *Ouid.* 4. *trist.* 5. Turrice moles,
ac propugnacula dorso Nigranti gestans bel-
lua: Fera nigripellis: Immenstum pondus: Tur-
ritica ceruix: Turratum dorsum, &c. Et posuit
gestata bellua tures. *Sil.* lib. 17. Bellua, antono-
masticos pro elephant. *Mart.* 1. 105. Pecus In-
dica. *idem* 5. 38. antonomasticos, quod ijs præ-
ferretur abunde regio. *Gerula* bellua. *Iun.* 10.
pro elephant. Cum *Gerula* ducem portaret
bellua fuscum.

Epich. *Clemens*, ferrox, immanis, *Gerulus*, infran-
sibilis, Indicus, niger, Afer, turricus, robustus.

ELEVSIS.

Vrbs in Attica regione, non longè ab Athenis,
vbi Cereri sacra solennia Thelephoria in-
stituerunt, vnde Ceres Eleusina dicitur *Poe-
tis*. Dicta sic autem ciuitas ab Eleusino, siue
Eleusio Mercurij filio, & Daïra, siue Ogygis

à quo etiam iam dicta sacra Eleusina quoque
denominata sunt, quæ tanti illis temporibus
fuerunt habita, vt illis initiari præoptauerit
Hercules, quod minime fuit affectus Eumol-
pi legibus prohibitus: nam initiari tantum in-
digenis licebat: atque ea de causa Eleusina
minora fuerunt infutura in Herculis gratiam,
quod scilicet ille initiaretur; quem initiari ipse
Eumolpus non ille Thrac celeberrimus, sed
alter, vt scribit *Hesiod.* apud ipsam verò vr-
bem templum fuit insignie Cereri Eleusinae sacrum,
de qua *Claud.* Sanctasque faces extollit Eleu-
sis.

Tardaque Eleusinae matris (nempe Cereris) vol-
uentia plaustra. *Virg.* facibus verò, & tædis ac-
cessis illa mysteria agebant Sacerdotes Cere-
rem repræsentantes, quæ raptam filiam anxie
quæsier, imposito calacho cum sacris abditis
in curru eistophoris virginibus vnde prodeun-
tibus, cuius rei meminit *Claud.* in *lib. 2. de rapt.*
Proserp. & videtur innuere *Ouid.* lib. 3. *met.* cum
ait: Pura coronatis portabant sacra canistris;
vnde à nonnullis illa sacra Canephoria, & Vir-
gines Canephore dicebantur. In illis quoque
sacris Agon celebris agebatur, cuius meminit
Pindarus, in quo victores hordeacea corona or-
nabantur; de alijs ritibus in ipsa sacris vsur-
patis. V. *Cerealia*.

Alij dicunt in Eleusi vrbe Eleusinum quandam
fuisse, quem Ceres agriculturam docuit, quod
ab illo liberalissimum fuerit hospitio suscepta,
cuius quoque filium Triptolemem adamauit.
V. *Triptolemus*. Veram in 2. *Thob.* *Star.* *Loisarius*:
Ceres, inquit, cum Proserpinam filiam suam
quæreret, venit ad Eleusinum Regem Achena-
rum, cuius vxor Ixora puerum peperit Tripto-
lema; cumque nutricem quærerent, ipsa Ce-
res se obtulit alendo filio: quam Rex, & Regi-
na libenter acceperunt. Ceres verò cum vellet
alumnus suum immortalem reddere interdiū
lacte diuino, noctu verò igne fouebat; vnde
puer præter solitum excrecebat: sed aliquando
extremiscentem patrem, cum filium videret in
igne noctu, Ceres irata exanimauit, siuoque
alumno non rati fruges propagandas tribuit,
sed curram. V. *reliqua in Triptol.*

Eleusina templa, sacra: Iam quarta Eleusis dona
Triptolemi fecat. *Sen.* in *Hipp.* Longas Eleusi ta-
cita iactabo faces. *Idem* in *Herc. fur.* Attrici myræ.
Idem: nempe Eleusini Sacerdotes, qui sacra
Cereris faciebant: Et te mitis Eleusis Læus
habet. *Stat.* 2. *Thob.* Et non affuerit pernox vlu-
lavit Eleusis, &c. *idem* 7. *Thob.* Noctiuagumq;
gregem quamvis sibi iuxit Eleusin flent, &
arcanos errantibus extulit ignes. *idem* 12. Ar-
cana sacra; nempe Eleusina. *Ouid.* 10. *met.* fre-
quentant.

Claudius Imperator conatus est transferre ex
Attica Romam sacra Eleusina, vt inquit *Suet.*
quod quidem assequi non potuit, nec vllus vn-
quam Imperatorum Eleusina Romam transu-
lit, quamvis falsò id videatur innuere *Aur. Vi-
llor.* in *Adrian.* nam Eleusina tantummodò apud
Græcos fuisse: Cerealia verò diu ante Cice-
ro-
nis

nis ætatem admiffa in Urbem fuiffe conftat ex eius *orac. p. Balbo*. Verùm Eleufina facra vifque ad Valentinianum, & Theodofium Imp. manfere; fub quibus penitus deferta, & abolita fuerunt; tanquam religio Chriftianæ aduerfiffima.

ELIAS.

Hebræus propheta, qui ob zelum Zelotes fuit cognominatus. Hic Thefbis, fiue Thefbone natus in regione Galaad. Thefbites eft denominatus: virum pilofum fuiffe, & zona pellicea accinctum renibus facre pagine tradunt; qui ignem de cælis quinquagenos milites temel, & iterum in eius caput amiffos deprecatus eft: & ejus vocum facer eft ignis confectus. Denique poft multa figna, quibus fe admirabilem apud Hebræos, necnon formidabilem reddidit, quingentos Baalim idoli cultores facrifulos vno die zelatus ejus confumpfit. Poftremo in cælum igneo curru fublatus ante extremum magni iudicii diem advenurus fore dicitur: cuius viæ instituit, ac fpiritus hæres, vt pallij fuerat Elifeus extirpe.

Thefbites vates, vt propheta: Somphatides, qui vivit adhuc, vbi nalcitur Euris; id eft in orientali plaga, ubi terreftres paradifus effe dicitur. Quem corui quondam pavere miniftri: Ignis homo tranfuectus ad æthera curru: Ausus qui letho multare Baalis alumnos: Pæthenus Thefbone farus vir carmine notus Divino, &c.

ELIS.

Peloponnefi regio, quam *Paufanias* duobus libris quodammodo delineavit; bellis Eleorum, facrificijs, templis, ritibus, æterifque alijs graphice deſcriptis: fic autem dicta regio ab Eleo Endymionis ex Euryclyda (fiue vt alij, Neptuni) filio: qui pater fupæ Augæ, quamvis Solis filius hic (tefte *Paufania*) ab aliquibus exiftimaretur, de quo *V. fuis locis*. Huius regionis varix viciffitudines bellorum, ac dominationis caufâ referuntur ab ipſo *Paufania* in *Eliaorum lib. I.* hac primariæ

Urbes.

Olympia. *V. fuis locis*.

Elis vrbs, fic forſitan ab Eleo conditore nuncupata; cui ſuccellit Augias, Augie verò Agasthenes filius cum Amphimacho, & Thaliopoſt hoc alijs, de quibus *Paufan.* in *Elia.* Triphyliâ dicitur hæc etiam *Steph.*

Samicon, Elidis opp. ad mare, vicum nominat *Paufan.* g. *Elia*, vbi non longè à fluviæ Anigro Antrum eſt, Anigrum nympharum ab incolis appellatum. Huc qui vitata cute, aliquo vituligenis genere fuerit ingreſſus, imploratis nymphis, votiſque nuncupatis; ſi amnem natando traiecerit, & laborantes corporis partes perfricaverit, eam ſoliditatem in aquis relinquere, & inde nitidos exire creditur. Arene dicitur etiam oppidum ab *Hem.* in *liad.* Proximus Arene Minyæus in mare currens Eſt amnis, &c. Samniti, opp.

Tryphilla regiuncula, in qua Lepreos vrbs; vnde Lepreales pop. *Lege Paufan.*

Fluvij.

Alpheus. *V. fuis locis*. Enipeus. *V. fuis locis*.

Anigrus; qui etiam Minyæus *Hem.* in mare excurrentes haud procul à Samico: Acidanctis; qui etiam Iardanus: & hic in Anigrum influit. Scelenus amnis, qui Scilluntium agrum præteribitur.

Mons.

Tipzus, de quo ſic *Paufan.* In via, quæ Olympiam ducit cis Alpheum Scilluntium venienti, cæſa crepidine præruptus mons occurrit: Tis, vti m altam appellant: Hinc de fixæ formidinis deſpecte Eleorum lex rubet, quæ ad Olympicos ludos penetrare deprenſa fuerint: vel quæ omnino Alpheum tranſiſſerint, quibus eſt eis interdictum dehis. Hæc ille, qui alia ſuperaddit de quadam Callipatera cum vinli ornatu gymnica exercente.

Synonyma.

Eleus Tonantæ, ſig. Templum ſcilicet Iouis Olympici: Quantum Eleum rari ad Tonantem Quanta cum ſacrum reuocant æſas. *Sen.* in *Her. fur.* Campi Elei: Elidis campi, agri. *Val. Plac.* 1. Metæ Eleæ: Campi Elei metæ, vbi curſu fiebant. Piſam Iouis, & coronis Eliâ clarâ. *Sen.* in *Trad. V. Piſa.* — incola Piſæ Populus, &c. *Stat.* 4. Theb. nam populorum ingens eſt ibi copia; quorum lignis cremabantur olim ſacritia. *Paufan.*

Regnum vetus Hippodamiæ. *V. Hippodamia.* & Peloponneſus. Salmoni regnum; nam & hic in Elide regnavit: Epeorum regnum; nam ante Eleos Epei regionem eandem incoluerunt; qui Epeo nomine reſecto dicti ſunt Elei: Eleus carcer. *V. Læda Olympic.*

Populi.

Elai, apud quos byſſus naſcebatur: nec enim alibi in tota reperiatur Græcia; civitate quidem nihil inferior illa, quam reſert Hebræorum terra, minus vitique flui: & apud quos neque muli naſcebantur. *Lege Paufan. g. Elia.* Et ab Elide ducimus ortus. *Ovid. g. met.*

Elides, formiæ dicuntur: Elides actæ furij. *Ovid.* in *Epiſ.*

Elia. *V. Dido*.

ELISÆVS.

Elia propheta diſcipulus, filius Saphat, natus in Abelmela: quem cum arantem reperiſſet Elias, impoſito ſuper eum pallio paternæ domus, & ſacultatis contemptorem fecit: i cumque ille per turbinem flammanti curru raperetur in Cælum, Eliſæus, qui duplicem eius ſpiritum poſpoſerat, clamabat: Pater mi, pater mi curru Iſrael, & auriga eius. Pallij igitur Eliæ factus hæres Eliſæus, duplicis quoque ſpiritus ſigna fecit admiranda. Iordanis aquas hinc, & illic ſtans ſicco pede tranſiſſit: filium ſterili formiæ conceſſit, quem mortuum ſuſcitavit: Naaman lepræ morbo laboranti ſanctatem reſtituit: prophetæ ſpiritu præditus multa prædixit aduentura: Syrios cecitate percuffit: multis denique virtutibus clarus Samaritæ diem obiit, ibique ſepultus, cuius oſſa deſunctum virum in vita reuocant. *Lege 4. Reg.*

Saphatides, a patre. Natus Abelmela vates Eliſæus,

seus, &c. Et comes, & magni tandem successus Eliæ. O pater, ô princeps, ô dux Eliæ meorum Eliadum, & Varum Ifacidum insignis pater Eliæus.

ELIXVS.

Lixus: Caro lixa, elixa: Eliææ carnes: Flammatus latex querente athena iactat. *Sen. in Thyest.*
4. Et hæc feruentibus demissi athenis membra.

Ibidem 5.

Litore athena locant alij, flammamq; ministrant. *Virg. 1. Æn.* licet quidam interpres dicat, athena posita fuisse ad lauandum, non autem ad eliminandum, quod veteres antea non consueverint elixare carnes, sed torrere flammis: tamen utrumque eos fecisse, *Ovidio* teste probatur, qui ait: Atq; ita semineces partim feruentibus artus Mollic aquis, partim subiecto torruigne.

ELOQVENS.

Fandi doctus. *Virg. 10. Æn.* Doctus: Eruditus: Doctissima ora, lingua: Insignis Palladis arce; *ex eod.* Diferens: Diferentissime Romuli nepotum. *Catull.* Grauiussumus auctor eloquij. *Claud.* Doctum pectus. *Marr. 9.* Facundus, facundior, facundissimus: Lingua doctus utraque. *Ibidem Marr.* Madidus artibus Mineræ. *Ibidem 1.* Lingua melior. *Virg. 10. Æn.*

Rhetor, isti Romani fama secunda fori: Rhetoricæ imburus præceptis: Dulce nectar fuit ab ore suavi Ora supergressus Pylis fenis, orasq; regis Dulichij. *Stat. 5. silv. 3.* nempe Nestoris, & Vlyssæ facundiam superasti: Habes delectabilem Suadam. *Nem.* Facunda ora. *Ovid. ad Lin.* Pectora ingenij magna: Nec enim tibi sola potentis Eloquij virtus: Iugera facundi qui Ciceronis habet: Eloquio qui Nestora vincit: Quarum quæ fandi doctissima Cymodocea. *Virg.*

ELOQVENTIA.

Eloquium: Eloquij gratis: Gratia facundi quantæ sit eloquij: Eloquij flumen labris, quod fundit apertus: Poller studiis, multoq; redundat Eloquio, &c. Virtus eloquij. *Stat. silv. 4.* Nitor eloquij: Nune tibi & eloquij nitor ille domesticus adsit, Quo poteris trepidis vtilis esse reis. *Ovid. 2. Pont. 2.* Nec lateant artes, eloquiumq; tuum. *Ibidem el. 5. silv.* Eloquij dulcedo: Decus eloquij.

Epith. Dulce, melleum, facundum, excultum. Facundia: Quæ fit enim culti facundia sensus oris. *Ovid. 1. fast.* Atque hæc est dicas facundia principe digna Eloquij tantum nobilitatis inest. *Ibidem 1. Pont. 5.* Quæq; tibi est linguae facundia confert in illud, Vt doceas votum posse valere meum. *Ibidem 1. Pont. 3.* Cuius in ingenio est patriæ facundia lingua, Qua prior in Latio non fuit villa foro. *Ibidem 4. eleg. 4.* Facunda vxor Aoniæ camænen. *Ibidem 4. fast.* Expectatoq; resoluta Ora sono nec abest facundis gratia dictis. *Ibidem 13. met.* Viuit enim in vobis facundi lingua parentis: Et res hæredem reperit illa suum. *Ibidem 3. Pont. 2.*

Epith. Diues, solers, præstans, florida, florens, mellita.

Gratia verborum: Vis dicendi: Docta facultas, quam docta facultas Ingenij, linguæq; modus.

Claud. Nitor in verbis. *Ovid. 2. Pont. 5.* Oris oper: Operes fandi. *Sil. Ital. 4.* Aufoniz dona togæ. *Marr. 10.* Ingenij florida dona. *Angustan.* Ora diserta. *Ovid. 3. trist. 11.* Dicta tibi pleno verba diserta fero. *Ibidem 3. Pont. 5.* Verba diserta. *Prop.* Dulcia ora, verba: Ingenij flumina. *Ovid. 1. fast.* Fandi vis. *Stat. 5. silv. 3.* Dicendi genus. *Iamv. sat. 6.* Dulce loquendi pondus. *Claud. in conf. M.*

Copia dicendi. *Iamv. sat. 10.* Copia fandi. *Virg. 11. Æn.* Semo vtriusque linguæ. *Hor. 3. od. 8.* Numeri lege solui. *V. Prop. Idem 4. od. 2.* Vox precor Augustas pro me tua molliat aures Auxilio trepidis quæ solet esse reis. *Ovid. 1. Pont. 1.* Os egleste: Mox ibi pulsa mora est, atque os egleste locutum Hoc superos iure more solere loqui. *Ibidem eleg. 5.* Docta vox. *Ibidem.* Vox Cecropia, & Laris, idest lingua Græca, & Latina. *V. sat. loc.* Mellis. 7. Târos honos doctæ vocis: Ingens vnda mellisui imbris, *Triphed.*

Linguae opulentia victrix. *Claud. in Conf. M.* Fulmen linguæ. *Sil. Ital. 8.* Duleudo linguæ doctæ. *Ovid. 1. Pont. 3.* Linguæ tela. *Ibidem 4. Pont. 6.* Hostibus eueniat quam si violentus in armis Senire, & linguæ tela subire tuæ: Lingua Mineræ Latæ; in *Marr.* Linguæ flumina: Nam tecum Elysiæ decor, & præstantia linguæ, Et tecum Latæ gratia prisca iacet: Linguæ decoratur dotibus. *Angustan.* Colere minervam, idest eloquentiam. *Iamv. 10.* Largus, & exundans ingenij fons. *Ibid.*

Palladis ars. *Virg. 5. Æn.* Romani ars. *Ovid. 3. fast.* Artes Mineræ. *Marr. 1.* Artes Ciceronis. *Pont.* sic Rhetorum artes, Demosthenis, Isocratis, Æschini, Fræconis, &c. Impleuit magni quam Ciceronis opus. *Marr. 7.* Ingenitis quatuor Demosthenis arma. *Perr. Arb.* nempe Græcam eloquentiam; sic *Prop.* Persequar aut studium linguæ Demosthenis arma, 3. *el. 19.* Grandiaque indomiti Ciceronis verba munerunt. *Perr. Arb.* Os Ciceronis, Demosthenis, &c. Vt quicquid valeas ignores Marte forensi. Posses quo peragi vix putet ore reos. *Ovid. 4. Pont. 6.* Cùm tibi visuscepta est legis vindicta, seueræ Verba velut tinctum singula virus habent: *Ibidem:* nempe genus iudiciale exprimitur.

Gratia Nestorei mellis. *Lucan. ad Pison.* Cuius dulceliquo mellitus ab ore fluebat Sermonis lepor, & Plinque diuina suavis Gratia. *Hom. 1. Iliad.* Nelia verba Lyliæ fenestre; nempe Nestoris eloquentia, quæ apud Græcos fuit celebrissima: Suade blandiloquæ os. *synep.*

ELYSIVM.

Sine Elysijs, orum, eplum fuit poeticum, nempe à poetis fictum; hospitium, & sedes bonorū apud inferos: puratur enim veteres sedem aliquam, & domicilium beatis animabus corpore exutis deitarum non in Cælis, quo nisi Heroibus, & Dijs, & Deum generis licebat migrare, sed apud inferos, vbi nulla tormenta essent, sed apud inferos, vbi multa tormenta essent, scilicet quies, & pax summa ijs debita, qui bene in hoc mundo vixissent: eius descriptionem plures exequuntur. *V. Virg. 6. Æn. & alius:* inter quos nonnulli putarunt Elysiū in victima Hispania.

nianum parte, in ijs præsertim infulis, quas Fortunatas appetant, fuisse: quæ capen infulæ in Oceano sunt, Gaditano freto tracto, de quarum temperie aeris, æ æteræ bonitate multa fuerit narrata, quæ à poetis deinde eorum more beatarum animarum sedibus fuerunt attributa: de quibus infulis multa scribit *Plin.* additque se eas nouisse. *V. suo loco.* Alij in circulo Lunæ animas piorum habere dixerunt: Poetæ verò simpliciter apud inferos priuato secessu. *V. Platonem in Gorgia.*

Elysiæ sedes. *Stat. 4. silu. 6.* Deuenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum, sedesq; beatas. *Virg. 6. Æn.* ibiq; longa descriptio: sic etiam apud *Hom. Odys. 4. & Val. Flacc. 1. Arg. v. 843.* Elysiæ gaudet domus. *Stat. 3. silu.* Elysi campi. *Virg. 1. Georg.* Horti Elysi: Et monstrate nemus, quo nulla irrupte Brynnis. *Stat. 3. silu. 3.* Elysiæ plaga. *Mart. 6. y. 8.* Et pauci læta arua tenemus. *Virg. 6. Æn.*

Pia tellus: Placidumq; pia tellure reponam. *Stat. 4. Theb.* Elysius nemus: Elysi memoris tutis errat in vmbrib; ex *Sen. in Troad.* Læta nemotis Elysi loca. *Idem in Herc. fur.* Campo maritus vt sit Elysi iuber. *Idem in Troad.* Campos vbi Sol, totumque per annum Duræ aprica dies. *Val. Flacc. 1. Argon. & sequens.* Elysiæque domos, & regna nouissima mundi Me duce cognosces. *Ouid. 1. 4. met.* trans enim fretum Gaditanum ab antiquis nouissima mundi loca fuerunt habitata, vt superius diximus.

Diuium rus. *Virg. 2. Georg.* Amœna piorum concilia. *Idem 5. Æn.* Fons Elysius. *Stat. 3. silu. 5.* Elysi regna beata soli: Elysiæ vmbra. *Bernard. Scelerisque descriptas (sive discretas) piorum.* *Hec. 1. 13.* qui aibi sic ait: Pij luci, per quos amœnæ auræ, aquæque fluunt: Mulcet vbi Elysiæ aura beata rosas. *Prop. 4. eleg. 7.* Elysiæ vallis. *Ouid. in Hec.* & hanc regulis strata nonnulli existimant.

EMATIA.

V. Emathia in Macedonia.

EMENDATVS.

Mendis ablatus: Castigator, correctus, lituris liber, codex: Limatus: Expolitus. *V. suo loco, & ibi plura.* Quem lima momordit; ex *Mart. 5. 81.* Aure diligenter tersus; ex *ead. 6. 1.* nempe auris iudicij censura castigatus: Censuræ iudicio probatus. Lima rasa recenti. *Id. 10. idest emendata, & noua editione correctâ.*

EMPEDOCLES.

V. Epilepsiarum nomina.

EMPLASTRVM.

Fomentaq; quæro vulneribus. *Stat. 5. silu. 5.* est autem emplastrum medicamentum in massam coactum, quod præmolitum ignibus vuni inponitur, siue membro læso: Cylindrus, siue magdaleo: & magdalia, Græcè, emplastrum oblonga forma: Spicernum. *Plin.* emplastrum in fasciæ modum oblongum, cuiusmodi heni admoetur indurato: Et numerosa sunt stellant spicula frontem. *Mart. 2. 29.* sūt autem qui spicernum interpretentur pro fasciâ. *V. Fasciâ.* Malagma, tis. *Calaneo,* emplastri genus duritiei emollientiæ comparatum; Vuguearum. *V. suo*

loco. Medicamentum. *V. Medicina.* Cerarum, vel cerotum. *Plin.* medicamentum ex oleis, gummis, & liquoribus cera variis confans: Cerussa; & quæ oleo rosaceo condita ficiet tunctionibus medetur: Craffior creta. *Mart. 8. 33.*

EMPTOR.

Qui emit, qui comparat. Aduentor, dicitur, qui tabernam frequentant empturi, vel aliud facturi.

ENCELADVS.

Vnus ex Titanibus, siue Gigantibus Terræ filius, & Titani, qui cum ob immensam corporis molem clarior factus esset de bello Dijs inferendo, cum quibusdam alijs gigantibus cogitauit, at cum iam dies belli inchoandi adesset, viresque intendere cœpisset à Ioue desuper fulmine ictus sub Ætæna prostratus fuit; vbi continuò ardere dicebatur: sique aliquando accidebat, vt semiuivum corpus vellet euoluere, terræmotu non solum ipsam Ætænam, sed & insulam totam concutere putabatur. *V. Virg. lib. 3. Æn.*

Fama est Enceladi semiuivum fulmine corpus Vergeri mole hac. *Idem.* Centipes gigas Ætæna. *Palis.* Trinacris Gigas. *Ouid. in Iuin.* quod Ætæna in insula Siciliæ est: Titan quem premit Ætæna anhelantem. *Sen. in Med.* — aut vbi tentat Enceladus mutare latus procul igneus antris Mons tonat, exundant apices, fluctusque Pelorus Contrahit, & sperat tellus abrupta reuertit. *Stat. 3. Theb.* Iaculator andax. *Horat.* Suppositus monti, quem vomit ore pieas. *Ouid. 2. Pont. 10.* Tellus gigante Doris excussio tremens Supposita monstrî colla terrifici luet. *Sen. in Herc. fur. 1.*

A fit Tiphonem, siue Tiphæum sub Ætæna conditum ait *Lycapiron, in Cast.* Trinacrium monstrum, quod premit Ætæna superbiens.

ENCOMIVM.

Præconium: Elogium: Elogij decus: Laus, & laudatus. *V. suo loco.* Laudatio. Panegyris, & Panegyricus: apud nundinas enim laudabantur Heroes.

ENDYMION.

Fabulosus ille pastor perpetuò dormiens, vnde factum adagium Endymionis somnum dormit, de somnolento homine. Hic Iouis ex Calice filius, vt canit *Hesiodus*, vel vt alij Aethi filij Iouis, & Protageniz Deucalionis filius; ex *Pausan. 1. Eliac.* illum Croniæ filium facit, ex Arcadia fuit, summaque forma præditus, qui ab ineunte ætate siderum contemplationi, & præsertim Lunæ crescentis, siue decrecentis deditus; fabulæ dedit anam, vt diceretur illum à Luna adamatum, cui, vt illo frui posset commodius, in Læmo Ioniæ monte confidens: soporem iniecit maximum; nempe quod primus hominum cum Lunæ cursum explicasset, vt illum probè nosceret interdū dormiebat, vt noctu Lunæ cursu observaret; vnde ab omnibus credebatur perpetuò dormire: cum interdū dormientem semper comperiret. *Straabo* verò scribit in spelunca quadam montis Hecatei, siue Læmyi, Endymionis sepulcrum visum fuisse, in quo dicebatur somnum capere,

T 2 siue

siue quod indè Lunæ cursum considerarit. Sunt qui dicant illum cum pastoribus degeret, pastoralibus processibus Lunâ deficientem contemplatum fuisse, cuius rei memoriam posteris reliquisse, & hac de causâ Lunæ amissum fuisse. Licymnius Chius ait à Somno endymionem amatum, unde vt illius oculorum pulchritudine frueretur, etiam illi dormiret, nunquam tamen illos claudi passus fuit ex *Art. lib. 13.*

Latinius Heros. *Ouid. 1. de art. Amor Latiniæ Lunæ, ex Card. Latiniæ venator. Val. Flac. 8. Proci. Lunæ. V. spaf. Stræz. Amasius Lunæ: Pastor Latiniæ; Latiniæ Endymion non est tibi Luna rubori. Ouid. 2. Amor. Latiniæ puer: — cedat tibi Latiniæ vltro, Sangariique puer, quemque iuxta fontis imago, Et sterili consumptus amor. Stræ. 4. fil. vbi; tres forma insignes pueros nominat, Endymionem, Athin, Narcissumque de quibus alibi fuit lib. 11.*

Aur te flentem uelut in polo stans post veteres Arcadas editum Cursum non poterit flectere candidos, Et nuper rubuit, &c. cū enim Lunæ fiebat eclipsis, putabant prius vel illam vacare amasio suo endymioni in montibus Aseleis, Latinijs, faxis in Caria consopito, & Soli cursum suos regendos tradere; vel illius laboris causâ in ageris eadem inibus (vt alij adnotatum) imputabant, cui laboranti peluuum tinnire, siue tubarum clangore se auxiliari credebant superstitiosi veteres: Licymnius Chius (teste *Art. lib. 13.*) scribit Endymionem à somno amatum fuisse, ob oculorum pulchritudinē, quos tamen ille dormiret claudi minime permittebat, vt perpetuo eorum conspectus voluptate frueretur: In somnus pastor: Latiniæ moliter conatus. *Nomine. Quis* Trium furtim sub Latiniæ deuocat atria, ex *Call. Lucretabilem dormiens somnum. Tibull.*

ENERGIA.

Emphasis: Vis magna vocis: Energiz stimuli. *Mans. Vis* docti pectoris: Eloqui vires: Rhetoris accense tractus lenissime vocis.

ENIPEVS.

Thessaliæ parua: flumens, iuxta quem pugna inter Cæsarē fuit, & Pompeium, qui ex Othryone in Apollonium defluens, quod per inculta, & agrestia laborat loca, quæ semper mala mirari videntur, nomen huiusmodi accepit. *Luc. App. Tomyda.*

Et irreuerens Enipeus: trium syllab. *Ouid. 1. met. Sanguine Romano quim turbidus ibit Enipeus. Luc. 7. Phry. Scagula Enipei. ibidem.*

Est autem alter Enipeus in Peloponneso, qui in Alpha una influit, teste *Strabone* 1. Verum *Pausanias* qui flumens omnes recentet in Alpheum influentes, huius non meminit. Ex Salmone fonte dicitur illius, cuius amare T. to captam fuisse memorant, quod in eius regione, quam flumens Enipeus præterlabatur, Salmone is eius pater de nominabatur: & huc Barnuchius etiam dicitur à *Strabo lib. 8.*

ENNA.

Siciliz ciuitas, quæ edito, & vndique prærupto saxo condita est, à Syraculano Siciliz vmbili-

cus dicta, quod in media sit insula constituta, iuxta quam templum augustissimum Cereris cum eiusdem simulacro, vnde Ceres Eonea fuit dicta, insignis ob Proserpinæ raptum, quod ibi à Plutone rapta fuerit, & ad inferos tradita. De Cereris simulacro in Ennoæ templo, hæc *Cicero in 6. Verro, fuit in 7. Ennæ Cereris simulacrum tale fuit, vt homines cū viderent, & pui ipsam videre se Cererum, aut effigiem Cereris non humana manu factam esse, sed Cælo delapsam arbitrentur.*

Ennoisique lacus, & silentia stagna Palici. *Ouid. 1. Pont. 10. Quæq; suis Cyaneis miscet Anapus aquis: Ennæ Cererem nurus frequentant: Ennæ Cereris proles optata virebat Vnica. Claud. Adrianum dicta fuit etiam. Lege Strabonem. Nec Cerere Ennæ Phario, nec vita colore Siculæ Ital. 1. Haud procul Enneis lacus est à Neuxibus altus Nomine Pergusa. Ouid. 5. met. V. Sicula.*

ENNIVS.

Poeta verusissimus Calaber, Rudiz alumnus, vt eum appellat *Silius*, siue vt alij volunt *Tarentinus*, natus est C. C. Manlio Lucrino, & Q. Valerio Flacco anno V. C. 409. floruit nempe sexta supra centesimam Olympiadem, hoc est prioris Scipionis tempore. Puer Romam ex Sardinia insula à M. Catone Quiratore ex Africa decedente traductus est, vbi vitam suam ad sequegensimum vsque perduxit annum. Sub Q. Fulvio Nobiliore, cū is à Senatu contra Atolos Imperator missus esset, meruit Ennius, à cuius filio ciuitate postea donatus ea tempestate, quæ Triumvir Coloniæ deduxit. Romæ habitauit in monte Auentino, vt *Dionys Hieronymus* refert, parco admodum sumptu contentus, & vnus ancillæ ministerio: cuius ancillæ ridiculum narrat *Cic. v. de orat.* Fuit vini appetentior, vt ait *Horatius*, ingenio quidem acri, atque ad scribendum promptissimo, à quo Græcæ litteræ Cato senex didicisse scribitur. Scipisti Annales, & historiam belli Punico secundi verbis Hexametris, quæ verò non erant, nisi eorum pauca fragmenta, quæ à *Adacris* reſeruntur, & impressa in Corpore veterum poetarum leguntur. Vehemens fuit in sententijs, in verbis rudis, vt qui non discederet à communi more verborum, ade tamen *Cicerone* recte dignus: vnde constat Virgatum in eius lectione deprehensum dixisse, aurum se ex Ennij thesoro colligere. Multa præter ea, quæ diximus tradunt eum composuisse, vt videre licet apud eius vires scriptores. Deique mortuus est Q. Marci, & C. Seruili C. C. cū Sulpitius Gallus prætor Apollini ludos fac. et, ipseque Ennius Thyesten fabulam docuisset annos natus, vt scribit *D. Hieronymus* si præuigila, articulari morbo, quem ex nimio potu contraxerat, sepultusque est in Scipionis monumento via Appia intra primum ab vrbe lapide: cuius statuari sepulcro eiusdem imponi iussit ab Africano *Livius* testatur, & *Plinius* *Ouid.*

Rudiz alumnus. *Sil. Ital. lib. 12. Calabræ Pierides. Æt. 4. 8. Ennij nulum intelligit qui fuit Calab-*

Calaber: Hærebat doctus lateri, castrisque
solebat Omnibus in medias Ennius ire tubas.
Claud. Primus amoris Detulit ex Helicone pe-
renni fronde coronam. *Lucet.* Ennius antiqua
Messapi ab origine regis. *Sil. Ital.* quod verò è
Neptruno Messapus ortum duceret, se ex Nep-
tuni prosapia esse ececinat. *Ennius.* Non vnum
nisi potus ad arma Profluit deceda senex pro-
gnatus ab alto Sanguine Messapi, Calabris ex-
ortus in agris; *ex Horat.* Ennius meruit Calabris
in montibus ortus Contiguus poni Scipio ma-
gne tibi. *Ovid. in lib. 3. de art.* Ennij epitaphium
celebratur à *Cicerone.* Cedet musa Rudis fero-
cis Ennij. *Stat. 2. silv. Gesech.* cuius ossa Rudias
aliqui transecta fuisse ferunt.

ENOS.

Qui etiam Enoch, fuit Henoch dicitur *Genesi 5.*
fuit Jared filius Malaleel nepos Mathusalam
pater, qui cum Deo ambulavit, & non appa-
ruit, quia tulit eum Deus; vnde in eodem
esse loco dicitur à Sanctis Patribus, in quo Eli-
as, amboque venturi ante extremi Iudicii dies
creduntur.

Enochus Mathusalæ genitor, Malaleels nepos;
Ierodica proles. *Mont.* Iarediades: Iaredi geni-
tus.

ENSIS.

Gladius. V. *suo loco, ubi multa.* Cuspis, *fig.* Mucro:
Acies ferri muerone corusco: Ferrum, *fig.* Ar-
ma, *fig.* V. *suo loco.*

Dolo, nis. *Suet.* baculus propriè, intra quem latet
pugio, aut ferrum: à dolo nomen habens, quod
decipiat ligni specie, veluti thyrsus hæstæ cu-
spidem sub hedera occultans. *Varro* tamen ex-
ponit pro ingenti conto, cum spiculo brevis-
simos; vltus fuit *Virg. 7. Æn.* Pila manu, seu osque
gerunt in bella dolones: Latronum sica est a-
pud *Plurarchum.*

Pugio: Culter V. *suo loco.*

Machæra. *Plaut. Inuen.* gladius longus ab altera
tantum parte aciem habens; vt quæ vulgo dicitur
Scimitarra: hinc Machærophorus, gladium
ferens huiusmodi: Telum vncum: Teloque ac-
cingitur vncu. *Ovid. 4. met.* Ferrum curuo hamo.
Ibid. idem significans: Harpe. *Lucan.* Falcatus en-
sis. *Ovid. 4. met.* Acinaces, cis: Gladius Perficus,
Perfis, & Turcis potissimum familiare ferrum:
Ensis Scythicus incurvus: Gladius incurva æ-
cie: Vno; & lucernis Medus acinacis Immanis
quantum discrepat: impium Lenite clamorem.
Hor. 1. od. 18. Insignis acinace dextra. *Val. Flac.* En-
sis spectatus cede Medusæ. *Ovid. 5. met.* Adhuc
ferrum. *Idem 4. Pont. 7.* Falx supina. *Iun. 8.* Lunas
ensis.

Romphæa: Xiphomachæra; gladius, qui duobus
vertitur manibus, *Spadæ a d. & m. m.* Chaly-
bs, *figur.* Non strictus domuit chalybs. *Sen in*
Thyest. Fulmen Orionis: Arque auro rude ful-
men habet Orionis alti. *Stat. 7. Theb.* nisi po-
tius pro claua explicetur.

Capulus: Manubrium, est ensis, vel gladii, vel eu-
iusque ferri, quod manibus tractatur caput:
Vagina ensis receptaculum: Lamina, ipsum
ferum, *fig.* Fractaque distillat percussio lami-
na collo. *Ovid. 12. met.* Baltheus, V. *suo loco.* Va-

ginæ frons. *Iun. 5.* idest Capulus — quas in
vagine fronte solebat ponere, &c. Argento ca-
lata Manubia.

Lateri capulo tenus addidit enssem. *Virg.* Vagina;
eripit enssem: Falcato vulnerat ense: Simul ense
recluso lbat in Eurialum. *Idem.* Fidoque accin-
gitur ense. *Idem.* Sed viribus ensis adactus Trā-
sādigat costas, & candida pectora rumpit: —
ac rotat enssem Fulmineum donec Rutuli cla-
mantis in ore Condidit aduerso ense. *Idem.* Strictis
ensibus adsunt: Sic rigido latus ense ferit: Qua
patuit ferro lethalem condidit enssem: Altera
terribili fulminat ense manus: Et tenetum du-
ro tunditur ense latus.

Epith. Rigidus, nefandus, coruscus, fulmineus,
fatisfer, fulgens, strictus, fidus, seuus, Mar-
tius, ferus, lethalis, acutus, sceleratus, fu-
rens, truculentus, trux, sanguineus, Mauortius,
abruptus vitam, &c. ferreus, æreus, Noricus,
nitidus, reductus, impius.

ENYO. V. *Bellona.*

EOS. V. *Aurora.*

EPAPHVS.

Filius Iouis ex Idæ, qui cum Phaetonte quon-
dam de genere sanguinis alteratus, illum filiū
Apollinis esse negauit, cum se Iouis natum iac-
taret; Indè pro lite dirimenda Phaeton accessit
ad Solem, totaq; successit miserabilis fabu-
la, de qua V. *suo loco.* Epaphus verò non multo
post Antiope Nyctæ filius, quæ Lyci Theba-
rum Regis erat vxor, stuprum intulisse dicitur
à nonnullis. Verum id à Ioue factum potior est
sententia; & nos *Superius* explicauimus. V. *Antiope*
& *Amphion.* Cæterum Epaphus tamquam
Deus cultus fuit ab Ægyptijs, vt eius mater
Io. V. *Id.* & Apis cognominatus, qui Græcè
Epaphus dicebatur, vt vult *Herodotus*, quod ne-
gat *Ælianus*, Ægyptiorum referens tellurium
asserentium Epaphum multis post annis extit-
tisse, vnde Ius filius esse nequaquam poterat.
Verum Apis (quoniam in eius mentionem In-
cidimus) alius fuit ab Epapho. V. *Apis* & hic
sub bouis forma colebatur ab Ægyptijs: quem
Pomponius Mela sic scribit: Apis populo rum om-
nium, scilicet Ægyptiorum numen est bos ni-
ger certis maculis insignis, & cauda, linguæque
disimilis aliorum: arò nascitur, neq; pecu-
dis coniunctione, vt ceteri, sed diuinitus, & celestis
conceptus igne, quocq; die gignitur illis geni-
bus maxime festus est. Est proditum in histo-
rijs Cambysem Assyriorum Regem Apidis sa-
era violasse; sed poenas dedisse temeritatis: vt
etiam Ochus Persarum Rex, qui Apide inter-
fecto lussit asinum coli ab Ægyptijs, quem ip-
si maxime deprecabantur: Potissimum verò a
Memphis colebatur Apis, qui Lunæ dicatus
erat, vt refert *Ammianus lib. 12.* dicitur autem
Apis, Apis, vel Apidis in genit.

Idæ filius: Io natus, & Ioue: Inachides. *Ovid. 1.*
met. Non tulit Inachides, matricæ ait omnia
demès; Inachi, cuius Io filia, nepos: Qui Mem-
phim condidit vrbe. *Eurp. Ælian.* Apis. V. *suo*
loco. Hinc Epaphus magni genitus de semine
tandem Creditur esse Iouis. *Ovid. 1. met. in fin.*
Telegoni filius ex Io. *Enst.*

EPEVS.

Panopei filius, Æaci pronepos, Phoci nepos, & Asterix, qui ex Palladii consilio, quæ Troiani iram cum spem omnem Græci potiusdæ vrbis Troianæ abiectissent, illi fatalem equi machinam suggerit, ubi exercitus primores includit. V. *Equus Troianus*.

Ipse doli fabricator Epæus. Virg. 2. *Æn.* Phoci nepos, Asterixq; Phocus enim Panopæi pater: Troiani conditor texioq; vrpore qui illa machina supremis Troiz exitum intulit: Panopæides; à patre. Sunt autem qui Eudymionis filium, & Pëonis fratrem faciunt, qui primus in muralibus machinis equum, siue Arietem reperit. *Plin. lib. 7. 56.*

EPHESVS.

Omnium Ionicarum vrbium clarissima quodam, & præcipua in minori Asia, quam, vt *Pausanias* inquit, Ephesus Istri fluminis vrbis condidit, nomenq; dedit: vel vt alij, condiderunt Amazonæ. inter quas quædam insignis ex Lydia dicebatur hoc nomine. Celebris autem fuit vrbis insigni templo Dianæ à tota fere Asia excitatio, quod admirationem Græcæ magnificentia *Plinius* vocat, interq; mundi miracula recenset. Ducentorum annorum spatium fuit conditum templum. Non autem hoc primum crediderim, cum incensum fuisse prodatur Silio Posthumo in Lacio regnante; sed quod Archiphron inflauravit longa annorum serie ad summam euasisse magnificentiam, hinc, & inde preciosis finis columinis ad eius ornatum aduectis, vt describit *Strabo*: Quod postea cum Herodotus quidam Ephesus, vt ob aliquod facinus non nominaretur, iocundisset eadem nocte, qua Olympias Alexandrum peperit, vnde nata Græcis adulatio, qui dicerent, desertum à Dea templum, vt parturienti assisteret Olympiadi, magnusq; vir ille nasciturus aliud illo præstantius construxerunt Ephesini mulierum ornamentis, & multis opibus ad id colatilis, reffectisq; prioribus columinis, quod opus confecit Dinocrates Architectus. Templum describitur à *Plinio*, longitudo fuit pedum 425, latitudo 220. Columnas habuit centum viginti septem à singulis regibus factas sexaginta pedum altitudine, ex quibus triginta sex erant corinthiæ, & vna ex illis ab egregio Scopæ: & operi præfuisse dicitur Cresiphon. Porro in Dianæ Ephesæ annuo festo iuuenes primo flore ætatis, & Virgines cultu nobili ad templum cum pompa procedere solebant, festumq; diem agere, & sponsalia mueruò inire. Sed multo celebrior fuit vrbis ex commoratione Beatissimæ Virginis (si verum est quod nonnulli referunt, eò à Sanctissimo Euangelista Ioanne Virginem ductam, vt ibi aliquandiu viuere, dum ipse Diuini Verbi predicatione Ecclesias fundaret in Asia, necnon synodo generali, quæ Ephesina ab vrbis fuit nuncupata; Nunc tantum antiquitas vestigia videntur & vrbis, ac templi. Iuxta templum fuit Liberatis asylum conditum ab Alexandro, quod Augustus postea destruxit, quod ex impunitate proposita multorum libido ad scelera perpetranda incitaretur.

Vrbis Ephesæ: Ionica metropolis: Ephesia Diana: & Vrbis Dianæ, per antonomasiam dici possent.

Artione, sic dicta quondam à Lysimachio, qui eam in altum locum transfulerat, ob Adnoco suæ vxoris memoriam, sed illo mortuo, nomen pristinum resumpsit. Fuit etiam dicta Smyrna cognomine Trachea, Samothron; necnon Prelea, Ortygia, Morges, & Alopes vocata; & Trachia steph.

Ephesini, & Ephesi; pop.

EPHYRE.

Sive Ephyra Corinthus primum dicta fuit. Vide quæ ibi adnotauimus in dictione Corinthus.

Qualis ibi subæta Ephyres Bæchiados altum Culmen ab Inoo fert semita tecla Lechæo. *Strab. 2. filu.* Insidet castris, Ephyreæq; monia seruat. *Luc. lib. 6.* Ephyreæq; æra. *Virg. 2. Georg.* Ephyreæ ædes; ex Prop. Ephyreæq; monia. *Luc. 6. Pharf.* Scilicet Argolicas, Ephyreæq; puellas Cuperat, & *Claudi. de bell. Ger.* nempe Corinthiacas feminas. Fuit autem Ephyra Nympha Oceani, & Tethyos filia; cuius meminit *Virg. 4. Georg.*

EPICEDION.

Carmen erat, quod in laudem defuncti canebatur ad cadaver, vel ad sepulcrum.

Lamentabile carmen: *Strab. 5. filu.* Nænia, & Monodia: Funerum carmen: Funeris versus: Exequialia carmina: Exequiale melos: Nænia impari carmine, nempe elegiaco versu composita; plerumque enim in demortui laude canebantur legi.

Febiles modi. *Thr. 2. id. 9.* Tu semper virges flebilibus modis Mythen ademptum: Nænia funeris: idem 2. 20. Abstinere in funere nænia, ludusque turpes, & querimoniarum compesce clamorem, ac sepulchri mittere superuacuos honores: Epicureus erat poeta, qui post mortem nihil restare credebatur. Lugubres cantus: Præcipue lugubres Melpomene cantus, &c. idem 1. 24. V. *Carmen funebre, & Nænia.*

EPICVRVS.

Atheniensis fuit, natus tamen in pago Gargetio ex Neocle, vt scribit *Narrus*: septem post Platonis obitum annis natus fuit: cumque annorum decimum octauum ageret: Xenocratis, & Aristotelis ludum Athenis sectatus est, postea sectam à se nuncuparam instituit. In victu, vt eorum tubernales eius restantur, temperatissimus fuit pane, & aqua contentus, & in lauris cenis casto addito: illius malè sensisse de Dijs, & anima, de futura vita multo restantur, ac turpillius, operam dedisse libidinibus, ac lasciujs sectatores eius; vnde Roma exultauisse refertur. Ipse autem decessit Athenis calculi doloribus annos natus septuaginta duos. Primus hortos instituit ad relaxationem animi, vt scribit *Plinius*; cum vsq; ad eum moris non fuisset in oppidis haberi rura: In eo hortum scholam habuit, ubi docebat, vnde testantur eundem ita scripsit; Amynomacho, & Timocrati eam, quæ in hortu est scholam depositi iure conuendo, &c. V. *Lucianum, Diogenem. Lucianus* verò tantum tribuit Epicuro, vt non dubitet

Subiecta affirmare, illum reliquorum omnium philosophorum lumen obfcurasse, quemadmodum in Sol suo splendore aliorum caleitium corporum claritatem obtenebrat. Traditurque vitæ fuisse continentissimæ contra ad quod sapientis ab alijs dictum: nomen tamen illud voluptatis, in qua summum bonum ponebatur, effecit, ut inde homines Epicurei dicerentur, qui credebantur voluptarij. Vide quid Etrusco sermone scribitur, *La discesa di Epicuro da Gangi da Gela*.

Senior Gargæus: Mallet deserto senior Gargæus hortu, *Strab. 1. lib. 3.* Infantis sapientie consultus. *Her. 1. ad. 34.* Aut hortis docte Epicuri tuis. *Prop. 3. eleg. 20 vel 19.* Cum ridere volles Epicuri de grege porcum. *Her. 1. epist. 4.* Hortorum magister, *Plin. 1.* dicitur. Sic voluptatis præceptor, magister, sedator, &c. Gargæus Iophus, sive Gargæctus.

Epicurei, illius doctrinæ affecti: Ast Epicureos eliminare vidit: viros. *D. Sid. Apoll.*

EPIDAURVS.

Vrbs Achaiz ab Argiis olim possessa supra Corinthum celebris quondam Templo Æsculapij Podalirij, & Machaonis parentis: in sinu Saronico ponitur eorum fertilitate gratissima. Apud illam Periphatus latro quadam claus, quæ Coryna vocabatur, hospites perimebat, vnde Corynetus fuit appellatus: quem tamen Theseus, vt *Ovidius* scribit, interfecit. *V. Pæ.*

Tellus Epidauria. *Ovid. 7. met.* — per te Clauigeram vidit Vulcani occumbere prolem; nempe Periphatum: Aut medicis felix Epidaurus arenis, ob templum Æsculapij medici præstantissimi, hodie *Pigada*, vel *Chorassi*.

Alter Epidaurus in Dalmatia, quæ Colonia à *Plinio* dicitur, & legio IX. hodie & *ignis*. *V. Dalmatia*, &c. sive *Illyrium*. *Illyris Epidaurus*. *Luc. 2. Phae.*

Tertia Epidaurus in Peloponneso ad sinum Argolicum in Laconica. *Procl.* & hæc Limæna cognominata ob portus commoditatem: tum cōciso vocabulo Limera *Strab.* à quo etiā Epidauria dicitur: Molissa, & Amara *Steph.* quamvis typorum agnoscit mendum, *Orellius*, Monobasia, & Monembasia à posterioribus *Græcis*, vt *Cedrenus*, &c. nunc *Malaxia*, *V. Laconia*.

Epidauria terra: Rura Epidauria. *Stat. 4. Theb.* Epidaurij, pop.

EPIGRAMMA. V. inf.

EPIMETHEVS.

V. Prometheus.

EPIRVS.

Græciæ regio inter Macedoniam, Achaia, & mare Ionium sita: à Macedonia autem Celimno amne, & Pindo monte, ab Achaia verò Acheloo flumine, nempe ab ortu: à meridie Adriatico allueitur mari, ab occidente pulsatur Ionio: septentrionem Macedoniam contermina est. Regio multis in locis nemorosa, & sterilis: ad oram verò maritimam satis fertilis est. Inter alta canes, & equos producit generosissimos, de quibus *Virg. 1. Georg.* — Eliadum palmas, Epirus aquarum: nempe quæ vincunt illas.

curſu Olympiaco Epiroticæ sunt a iur. In hac primùm Molossi, pop. fuerunt Troianis temporibus: tum Romanis postremò Turcæ in eos tyrannidem exerceant: in hac regiuncula aliquot à populis denominatæ sunt.

Molossia: sic dicta à Molosso Pyrrhi filio, teste *Strab. 7.* Canes verò Molossi Poetæ fabulantur originem traxisse à cane aneo, quem Vulcanus fabricauit, & postea Ioui; hic verò Europæ; & hæc Procridi: Procris autem Cephalo dono dedit. *V. Iulian. Pelt. lib. 5. cap. 5.* Veloces Spartæ catulos, acremque Molossium, &c. *Virg. 3. Georg. V. Canes venatici: & Sen. in Hipp.* In hac regione vrbs Dodone. *V. suo loco.*

Chaonia: sic dicta à Chæone Troiano Priami filio, Heleni fratre, qui in extincti Chæonis solatium Dryopes populos, Chæones, & regionem Chaoniam iussit appellari, vnde *Virg. 3. Aen.* Chaoniaque omnem Troiano à Chæone dixit: in qua oppidum Oricum. *Procl.* maritima Epiri vrbs: Oricus dicitur *Steph.* Oricum. *Strab.* Oricinorum fines. *Luc. 26.* hodie *Pelona*: iuxta quam nascitur Terebinthus, nigrum lignum habens, & solidum in buxi speciem, vnde *Virg. 10. Aen.* — aut quale per artem inclusum buxo, aut Oricia Terebintho Lucet ebur, &c. Antigoniam. *Procl.* Epiriciuitas, iugibus, fontibus abundans hodie *Agincio*. Panormus. *Procl.* oppidum maritimum cum portu adhuc eiusdem nominis. Elgeus: idem: quæ tamen Calydonia assignatur à *Peluso 4.* Chaonij finus. *Ovid. 10. met.*

Thesprotia, in qua Butthorum vrbs cum portu insigni, in quo post Pyrrhum Æaciden regnauit Helenus Priami filius cum Andromache; quæ prius Hectoris coniux, tum Pyrrhi pater, postremò ab Heleno in matrimonium ducta. *Virg. 3. Aen.* — portuque subimus Chaonilo, & celsam Butthori ascendimus vrhem. *idem:* Coloniam Romanorum appellat *Plin.* Butthoti, sive Butthororum finus, hodie *Butrint*. Regnauitque Butthros Phrygio simulataque Troia tenetur. *Ovid. 13. met.*

Cassiopea, in qua populi Cassiopei: & in hac vrbs Cassiope. *Procl.* quam tamen Thesprotiorum nominat: Pandosia, opp. *Strab.*

Almene regiuncula, in qua vrbs Nicopolis ab Augusto in victorie memoriam cum M. Antonium, & Cleopatram reginam nauali prælio vicisset, condita: olim egregia, & incolis frequentissima nunc *Prenes*. Colonia dicitur, & ad ostium Ambracij finus est, quo nihil in tota Epiro nobilius. *V. Almen.*

Acarnania. *V. suo loco:* in qua est Ambracia vrbs, nunc *Larisa*, sive *Arta*: quæ etiam Ampracia, Epua quondam, & Paralia Pyrrhi Epirotici regis, patria Cleombroti Ambraciotæ, qui, referente *Cicerone*, lecto Platonis libro de animæ immortalitate, peritæ vitæ miserarum à loco edito se precipitem dedit. Ab hac vrbs Abantes Ambraciotæ profecti eam oram occuparunt, ubi fuerunt Cumæ, vel ubi sunt Puteoli è conspectu Baiarum: hinc. *Prop. lib. 1. 11.* Et modo Thesproti mirantem subdita regno, Et modo Misenæ æquora littoribus: Ambraciz

terre. *Ouid. epist. 2.1.* quamvis fig. pro tota sumatur Epiro: Leucas, siue Leucates. *V. suo loco. & Acarnania.* Actium. *V. ibidem. & suo loco.* Seratus, siue Stratos, & Stratopolis apud *Diod.* vrbs in Acarnania, cuius meminit *Linus, Strabo, Thucyd.* & *Plin.* hinc

Ambracius sinus, quo (vt diximus) nil in tota regione clarius, nobiliusque: dicta autem fuit Ambracia vrbs, quæ sinui dat nomen ab Ambrace rege Thesproti filio. Ambracia certata lre deorum. *Ouid. 13. met.*

Montes.

Cerannia. *V. suo loco.* Actium promontorium. *V. suo loco.* Leucas mons cum vrbe: in quo monte Apollinis delubrum, & saltus, quo crediti sunt amatores ab amoris æstu liberari: & vnde prima omnium (autore *Strabo.*) Sappho poetria defluisse fertur, vt innuit etiam *Ouid. in epist. Sapph.* Stymphæ, & Stympha, siue Thymphæ. Mons Epiri, è quo Aractus fluius profuit.

Fluij.

Acheron: Achelous. *V. suo loco.* Aractus. *Psal. & Luc.* Epiri fluius.

Synonyma.

Epiri littora. *Virg. 3. Æn.* Chaonia: Oricia: Dodonia olim dicta Epirus; & nunc etiam fig. eodem regiunculæ pro tota parte sumi possunt: Pyrrhi regia, regnum: Neoptolemi regna. *Ibidem.* Chaonij campi. *ibidem.*

Populi.

Chaones: Dryopes. *Strab. lib. 8. & 13. & Virg. 4. Æn.* iidem cum Chaonibus: Chaonij populi: Chaonides femina: Dodonæ: Castiopæi: Actiaci: Thesprotij, & Thesproci. *Strab. 3. Thuc.* Molossi: Amphiloichi. Acarnanes. Epirotarum potentia plurimum excrevit sub Pyrrho rege, *Pausanias* testatur in *Attici. lib. 1.*

EPIGRAMMA.

Carmen. *V. suo loco:* & propriè epigramma est carmen tumuli, siue lapidis quælibet inscriptio: Tumuliq; in marmore carmen. *Ouid. 3. fast.* Blandiæ lasciujs epigrammata pingere chartis. *Mart.* Titulus, pro epitaphio: Sculptaq; sint titulo nostra sepulcra breui. *Ouid. epist. 14.* Notæ, pro eodem: Fac lapis inscriptis flet super ossa nota. *Tib. 1. eleg. 3.* Difficha pauca. *Mart. 2. 71.* Locorum. Excipe sed certa quos legis au e iocos. *Mart. 7. 27.* Sic versus carmina, & c. Nugæ: Mercari nostras si te piget Vrbsque nugas. *Id. 7. 30.* nempe epigrammatum iocos, breue carmen: Hoc tibi sub nostra breue carmen imagine viuat. *Mart. 9. 1.*

Distichon enim duos cōtinet versus, & paucis distichis constatur epigramma: Scripta Marci: Scripta Catullij, qui fuerunt insignes epigrammatarij. *ibid.* Opus Pædonis: L. Pædonis Albionani scilicet epigrammatographi. *Ibidem.* Tetrastichon, dicitur epigramma quatuor versuum, Hexastichon: sex versuum: Octastichon, octo: Decastichon, decem: dodecastichon, duodecim, & c.

Nugæ, arum pro epigrammatis dixit *Mart. 9. 1.*

Epith. Blandum, argutum, acutum, vigilatum.

EPISCOPATVS.

Sacra dignitas apud nos Christianos, cuius laudem virtutes adstruunt, quæ à *S. Paulo Apostolo* numerantur in *epistola ad Timotheum. ac Titum.* Pontificalis honos. *Ouid. 3. fast.* Pontificalis decus, munus: Pontificalis apex: Pontificium, siue, Pontificum decus: Pontificum tori. *Antonom.* Fastigia summi Pastoris: Omne felicem, si te ad fastigia summi Pastoris, & c. ad Papatum spectat elocutio, qui suprema Episcoporum dignitas est: Et ritè Campanæ dat vrbs Iura patris, i-tuique gestat insigne. *Masi. od. 1. lib. 1.* nempe Episcopatum exercet vrbs Campanæ, & c.

EPISCOPVS.

Antistes, is: Pastor optimus: Pastor gregis Christi. *For.* Rector gregis: Presul: Sacerdos. *V. suo loco.* Pontifex: Pontificalis caput. *Ouid. 3. fast.* Sacerdos insignis. *Virg. 2. Æn.* Rex sacrorum. *Ouid. 1. fast.* Iacide Simeonis erat qui maximus vnus Christicolam princeps patrum, cultusque sacrorum Iura ministrabat populo, patriæque benignis Hospitijs aduersus opes. *P. Burgund.*

Archiepiscopus, maioris quam Episcopus dignitatis: Antistes cærimoniarum, & sacrorum: Infatus mytha. *Sidon.* Protomytha. *Idem.*

Episcopus designatus, qui nondum consecratus: Initiator, Episcopi vicarius, quem vulgò *Suffraganeum* vocant.

EPISTOLA.

Littera, siue littera. *Ouid.* Quam legis à rapta Briseide littera venit. Vix bene barbarica Græca notata manu, *epist. 3.* Chartis verba notata tuis. Scripta. Scriptaq; diuersis rusticis ille locis. *Id. 2. eleg. 18.* Epistolum. *Catull.* Codicille. Scriptum: debueram scripto certior esse tuo. *Ouid. epist. 6.* Tabellæ: damnaque tabellæ. *Id. 9. met.* animi fida internuncia.

Tabellæ. *Ouid.* Ad dominam peraratas manet bellas Perfer, & c. *1. eleg. 11.* Notæ. *Idem. epist. 16.* Littera iam lassio pollice sistet opus. *Ibidem.* Verba legenda, *epist. 5.* Verba notata. *Idem 2. de art.* Charta notata. *Idem. epist. 11.* Neve legas digitis scripta notata meis. *Senec.* Littera sermonis fida ministra mei. *Ouid. 3. trist. 7.* Et peragant linguæ charta, manusque vices. *Ibidem 5. 14.* Tabellæ propter arcanæ, blandæ, blandæ, tristes, missa, fida.

Autographa epistola. *Suet.* Originale d'vna littera. Charta referta, plena notis: Littera missa: Pagina, fig. *Prop. 2. 16.* Ducta digitis littera.

Diploma, is, apud *Suetonium* litteræ, quæ vulgus appellat *Passepartout*, significantur, in *Od. Anaglyst. 50.*

Notis arcana feruntur: Verbis missa salus: Verba doctis inuidiosa notis: Epistola internuncia, verbosa: Verbosa, & grandis epistola venit: Libellus: Signare arcana libello: Volumen.

Litteræ laureatæ, ex dicebantur, quæ lauri fronde textæ victoriam significabant. Erat enim moris, vt præfides postquam à militibus appellati fuerant Imperatores Littores laureatos præferrent, litterasq; ad Senatum laureatas de re gesta mitterent, quibus Imperatoris nomen, ac supplicationes à Senatu postularent.

Victrices chartæ Publica vitrices testantur
gaudia chartæ. *Mart. 7. 5.* Martis laurigeræ
cupide pila virent. *Ibid.* verum siquid aduersi
in litteris erat nunciandum, non laurus in
epistola figebatur, sed pinna: Anxia præcipiti
venisset Epistola pinna. *Ibid.* littera cælos ar-
cana facebitur ignes. *Ouid. 9. met. & meditata*
manu componit verba trementi. *Ibid.*

Epith. conficiæ mentis, subitua lingue vices, hu-
mida facta lacrymis, fletu turbata, manu no-
rata, pollice ducta, peracta articulo labente,
&c. perarata, properata manu festina; Vebosa,
grandis.

EPITHALAMIVM.

Est carmen nuptiale, quod olim à virginibus,
& adolescentibus ingenuis alternè cantabatur
ante thalamum, ne compressæ à viro puellæ
audiretur vox. *Martius* tamen ait à virginibus
tantum epithalamia cani solita fuisse, cum
iam noua nupta in viri lecto collocabatur; ob
eamdem causam quæ *Superius* dicta, in quem
vsum etiam nuces pueris spargi solebant, quib-
us illi colligendis intenti tumultu, & stre-
pitu omnia implerent. Apud Latinos primus
inuenit epithalamium *Carallus*, tum *Quintus*, *Sta-
tius*, *alij*.

Ille ego, qui dixi vestros Hymenæon ad ignes, Et
cecini fausto carmina digna toro *Ouid. 1. Pont. 3.*
Carmina nuptialia. *Carall.* in *epith.* Carmen fe-
scenninum; sic appellatū, vt scribit *Pythagoras*, quod
iocis mordacibus plenum in sponsum profe-
rebat ab vrbe Sabina, seu Ofea fescennina:
de qua re *Lucanus* inquit: Nec more Sabino
Exceptis tristis cœuicia festa maritus: Fescennina
locutio. *Carall.* Pars Hymenæa canunt euie euie
clamant. *Ouid. 1. de art.* Carmina festis digna
toris. *Stat. 1. sil. 3.* Carmen connubiale:
Connubiale poema: Hymenæa poemata:
Connubialia verba: Dum dulcis canitur Hy-
men.

Thalaffio: Thalassij nomen in nuptijs Romani
crebrò inuocabant à quodam strenuo adole-
scente, ad quem cum sui clientes raptam Sa-
binam ferrent, ne sibi fieret iniuria, & ne fu-
tura diffrateretur vxor: Thalaffio illam ferri
clamabant: quod pro bono susceptum fuit
omine, quasi futuras nuptias inde felices du-
cerent. *V. Lilius ibi. 1. ab vrbe & Plutarchum.* Nec
tua defuerit verba Thalaffio tibi. *Martiali.* Quid
me iubas Thalaffionem verbis dicere Non
Thalaffionis. *Idem.* Hinc illinc iuuenes mittite
carmina. *Sen. in Med.*

EPITHAPHIVM.

V. Epigramma; & Læpi sepulcri.

EPVLÆ.

Dapes. *V. sui loci.* Ambrosiæq; dapes, &c. *Mart.*
8. Esæ: Cibus. *V. sui loci, vbi multa.* Pabula,
& Pascua, propriè ferarum cibis: Ambrosia,
& Nectâr. *V. sui loci.* Ferula. *Hor.* à ferendo:
Missus etiam dicunt. *Lamprid.* Prandia: Cœ-
na. *V. sui loci.* vbi multa, Conuiuium, & Bella-
ria. *V. sui loci.* Cui nectâris olim, ambrosiæ
que cibis.

Obsonia lauta. *Mont. Liba.* *Mart. 3. V. Bellaria,*
Placenta. *V. Pans.*

Ientaculum, ientacula. *Suor. Prandiculum.*

Fest. Celarius.

Cupedix. *Cic.* Scitamenta. *Plaut.* Martya, vel ma-
trea. *Mart.* Matreolæ apud *Arnobium* pro ga-
neatis ciborum deliciis, quibus irriatur ore-
xis: dictæ autem cupedix à Cupidinis foro,
vbi venundabantur: scitamenta verò à scito sa-
pore: Obsonium. *V. sui loci.* Regales epulæ
mensis, & Bacchus in auro Ponitur, &c. *Epulæq;*
ante ora paratæ Regisq; luxu — sed
grandes patinæ, tucetæq; crassa. *Pers. 2. sig.* con-
tinens pro contento; & pars pro toto.

Epulis onerantur mensæ: Dapibus mensis oner-
abat inemptis: Instaurant certatim epulas, &c.
Epith. Geniales, dulces, laute, lætæ, suaves, opi-
mæ, regales.

EPVLVM.

Populare conuiuium, quod solenne, & publicū
fiebatur siue in dedicatione templi, siue in tri-
umpho, siue in funere, siue ludorum causa,
quale apud Romanos exhibebant Imperato-
res, sicut legitur fecisse I. Cæsar, qui, teste *Sue-
tonio*, adiecit epulum, & vificationem: & *Plu-
tarch.* Epulum (inquit) toti populo duo milli-
bus trictinorum dedit. *Domitianus* quoque
spectaculo muneris gladiatorij populo ibidem
sedenti epulum dedit, teste *Suet.* & *Xiphil.* So-
litum autem epulum apud eosdem indicaba-
tur idibus Nouembris; quod Ioui, aut alijs
Dijs apparabatur alto nomine Lectisternium
(vbi nonnulli opinantur) dictum. Moris enim
erat apud illos, vt nonnumquam placandæ al-
culus Dei iræ causa, conuiuium in templo
illius exhiberetur, *Dijsq;* tamquam epulatu-
ris, aut cubitoris lecti sternerentur. Hinc Iou-
is epulum appellatum, cuius meminit *Val.*
Max. lib. 2. cap. 1. Huic verò epulo indicendo
triumviri, vel septem viri epulonum præerant,
quod testatur *Sextus Pompeius. V. Supplicatio.*

Munera feralia. *Ouid. 3. trist.* Munera funebria.
Idem epist. 11. Funebres epulæ. Ferales epulæ.
Plin. & hæc in Iustis, aut parentalibus conui-
uijs exhibebantur, & dicebatur. Cœna fune-
ris. *Pers. 6.* sicuternium nonnulli interpretantur.
Epulum ferale, funebre, &c. Parentale, quod
defunctis parentalibus exhibebatur.

Visceratio, nempe quæcumq; sub corio sunt, vt
inquit *Seruius*: erat autem cruda caro domesti-
catum populo data, qui mos alicubi durat in
memoria alicuius defuncti.

Epulones. *V. Sacerdotes veterum.*

EQA. V. Equus, inf.

EQVES.

Duplici modo sumi potest, vel qui sessor est equi,
& ex illo pugnat: vel qui apud Romanos eque-
stri erant dignitate decorati, & nunc apud nos
denominantur à titulo, sub quo militant, vt
Equites Hierosolymitani, Equites S. Andreæ,
S. Lazari, S. Stephani, Teutonici, &c. nunc
autem eos tantum significari volumus, qui in
bello pugnant: postea de alijs.

Leuis alæ miles. *Virg. 11. AEn.* nam alæ sunt
equitum plerumque. Equitum leuiæ arma.
Ibidem. Equo fidens. *Idem 10. AEn.* Acer equo.
Idem 5. AEn. Legitimo quique merebat equo.
Ouid.

Ouid. 3. f. 18. Arduus altis equis. *Virg. 7. Æn.* Velles, velitis; ille dicebatur, qui levis armaturæ miles erat, nullisque vel paucis erat indutus armis, tantum iaculo, siue funda, ut expeditior esset ad pugnam: *Volat ecce pro hostes Vectus equo spumante, &c. idem 12. Æn.* Sublimis in equis redeunt. *idem 7. Æn.*

Cataphractus: Ferreus aurato neu cataphractus equo. *Prop. 3. 11. vel 10.* Cataphracti dicuntur equites muniti ferro equos similes munitos habentes, teste *Seruo*. Cataphractus etiam *Linum lib. 37.* vocat milites loricator, *Huano d'armes*. Et meream forti conspiciendus equo.

Arrestus.

Epith. Severus, loricator, bellator, levis, egregius, hastatus, acer.

Agitator equorum: Qui vehitur equo: Qui cursus traducit equestres: Iu celeri versatus equo: Flectere doctus equorum Colla: Torquens frenis ora fugacis equi: Qui fertur equo: Actus, vectus equo: Equos qui flectit habens: Qui celeres detorquet habenas: Qui fatigat equos: Qui spumantis equi fodit calcaribus arnos: Qui spumantia frenis Ora citatorum dextra contorquet. equorum: Colla ferocis equi luctantia torquens: Nec vertere cuiquam frenis secundus Halyx. *Stat. 2. Theb. nulli secundus in vertendo frenis equorum: Et qui fons pedes ad iuga cogit equos. Vid. Atrige.* Certumque equitavit in orbem. *Ouid. 12. met. idest caracalli. tergumque piemebat Actis equi, &c. idem 14. met.*

Equites Romani.

Illi dicebantur, qui Romæ, & in Romanis coloniis à Censoribus in equestrem ordinem legebantur, quibus publicus equus, & annulus aureus assignabatur, quo à plebe distinguerentur. Legebantur autem illi, quibus census equestris esset, qui erat sestertium quadringentorum millium, teste *Suet. in Jul. Cæs.* siquando tamen quid deerat ad illum censum suppleendum, solebat dari ad equestres facultates implendas supplementum; vnde apud *Mart. 4. epigr. 67.* Gaurus orabat sibi dari centum sestertia ad equestrem summam implendam ex lege Roscia, quæ etiam vetabat quomquam in theatro inter quatuordecim ordines sedere, nisi quadringenta obtulisset in censum; vnde *Mart.* Quadringenta tibi non sunt, Cherestrate surge, &c. Vtebantur etiam angusto clauo, quo à Senatoribus, quorum insigne latus clauus erat, discernentur. Hi tamen si equestrem censum consumpsissent, alique commississent flagitia, ex ordine equestri debebantur adempto equo, anuloque. Magistratus autem Equites Rom. non capiebant; ubi verò cepissent equites esse, aut vocari desinebant; vt in *Cicero. pro Cluentio.* observavit *Sigonius*.

Equestris ordo: Equestris census. Equestris ephebus: Equitis mores, ingeniumque. *Mart. 5. 28.* & de puluino surgat equestris; idest sit eques Rom. *Iuven. sat. 3.* nam equites in theatris peculiaris sedulia habebant. nempe illis quatuordecim gradus assignabantur. Lege Scholiastes in eo loco. Equitum de sanguine: idest natus

equestris. *Iuven. satyr. 6.*

Equites Hierosolymitani.

Qui olim Hierosolymis subfrancorum Regibus electi ad loca sacra curanda ab Arabum, Saracenorumque incursionem in insulam Rhodum (Syria à Turcis expugnata, ac possessa) domicilium habuere iamdudum, vnde dicti.

Equites Rhodij: Alto crucis munimine insigniti. Verum inde expulsi à Turcis Melitani insulam possident; vnde quæritur sint virtutis adhuc Othomani tyranni experitur: Equites Melitæ: Melitenses triremes: Crux equitum alba.

Equites S. Andreæ, vulgò

del Tosno.

Diceris auratæ vellere dimes ouis; vel miles; *en Ouid. 6. epistol.* nam in turge auream gestant ouem pro insigni: Conspicuz fulvo vellere, fulget ouis: Miles: Eques; &c. Qui nitet Hispano vellere clarus eques.

Equites S. Stephani,

di Firenze.

Purpurea qui cruce fulget eques; rubra enim cruce decorantur: Equites Eruſci: Præfultis è Stephani decoratus sanguine miles: Turcarum terror eques, quem turris mietit: Medicus eques; sub magni Ducis enim magistro sunt.

EQUITATVS.

Eques metuendus hasta. *Hor. 3. ed. 1.* Lewis armaturæ miles, nempe *Canallegere.* Agmen equitum. *Virg. 7. Æn.* Lewis ala Camille. *idem 11.* alæ enim equitatus seræ pars est, quæ hinc, & illinc alarum instar pedes protegit, tuereturque. Agmen equestre. *Ouid. epist. 9.* Turmæ equitum. *Virg. 5. Æn.* Turmæ equestres. *Claud. de Bell. Göt.*

Equitum exercitus. *Virg. 11. Æn.* Equestres acies. Agmen habet secum, cursurus equitum. *idem 5. Æn.* Equis exercita pubes: Turma, & Turmæ alipedes. *Sil. It. 10. Truppa.* Vfus equorum. *Ouid. 3. met.* Barbaricæ equitum cateruæ. *Sen. in Agon.* Tota sub nostro sonet Argolica tellus Equite; idest equitatu. *idem in Thyest.*

Præterea si cuncta synonyma, quæ sub titulo, Acies, sunt, assumant adiunctum equestres, vel equitum idem significabunt. V. *Belligerantium munia.*

Celeres equites, dicti olim fuerunt, quos trecentos scripsit Romulus pro nouæ Urbis defensione, & ad sexcentos Tarquinius recensuit. *Vid. Livium.*

EQVVS, &

EQVA.

Quorum vfus cum ignoraretur (vt poeta fabulantur) illisque terra quam plurimam egreget, Neprunus, vt prouideret hominum necessitati in Theſſalia tridente terram percussit, subitoque è solo duo equi profluerunt, nempe Scyphos, & Arionem optime naturæ equi Theſſalici per orbem feruntur. Hac de causa in Illyrico quatuor equos nono quoque anno marinis fluctibus habendos iaciebant. Equorum virtutes, & hieroglyphica apud Ægyptios explicat tibi *Persus lib. 4.* qui etiam quibus Dijs dica-

dicatus erat equus refert, & quot modis mactabatur. Marti præsertim facit, unde qui in dextera erat collocatus, post victoriam eidem erat victima Idibus Decembris. Apud Romanos verò etiam mense Octobri mactabatur equus. Apud Laredemonas in Taygero nonne Soli Persarum more immolabatur. Apud Salencinos Ioui facit erat equus, qui viuis in ignem consuebatur. Sed ad rem nostram.

Equus : Mater equorum. *Hor. l. 1. ed. 25.* Fœmina cornipedi semper adhinnit equo. *Ouid. l. 1. de art. in Epiro* ad cursum equæ velocissimæ, teste *Virg.* Eliadum palmas Epirus aquarum.

Alipes, *Virg. 7. AEn.* quadrupes, antonomasticòs : Sonipes : Stat sonipes, & fræna ferax spumantia mandit. *idem 4. AEn.* Alipedumque fugam cursu tentavit equorum. *idem.* Cornipes : Quadrupedans : Tergo sublimis ab alto Quadrupedantis equi. *Sil. Ital. 15.* Quadrupedant pectora. *Virg. 11. AEnid.* Caballus. *Perf. 1.* Pécurequinum. *Virg. 3. Georg. V. Armentum.* Pecus generosum, antonomasticòs. *idem.* Terga premebat equi. *Ouid. 8. met. Armenta*, figur. Et bellis armenta domant, nempè equos domant ad bellum. *Stat. 4. Theb.* Iumentum, & iumenta, orum, — equique celer spumantia terga relinquunt. *Ouid. 14. met.*

Squulus : Eculeus glanitur. *Pollux.* Manus. *Hor.* Equus pumilus, *Romulo.* Nouellus equus : Pullus equinus. *Quintil.* Alumnus, fig. Frenat celles Epirus alumnos. *Stat. 1. Achil.* Pecoris generosi pullus. *Virg. 3. Georg.* Acris equi soboles. *Mart. 6. 38.* De gregocaptus equus. *Ouid. 4. epist.*

Asturco, nis, *Chinea*, de quo *Sil. Ital.* Páruus sonipes, nec Mártinazus, & idem, Aut inconcusso glomerat vestigia dorso : Astur equus ; Asturones enim dicti ab Asturia Hispaniæ regione. *Idem.* Equus tolturaris, vel tolturarius. *Sen. gradarius.* *Lucret.* cui mollis alterno crurum explicatu glomeratio est.

Lugales, sum : Bajugi. *V. Currus.*

Epiri. Arduusacer, fortis, ardens, citatus, sublimis, ferax, fugax, citus, impiger, velox, asper, ignipes, pugnator, audax, præceptus, bellax, maculis discolor, mandens, recusans fræna, oblectans frænis, elata ceruice superbus, spirans ignem è naribus, tantè loca compiens hinnu, vti hinnitibus, longis curribus aptus. *Ouid. 1. Pont. 3.* Quadrupedans. *idem 12. met.* Bello vitilis. *idem.* bellator.

Equorum qualitates variz.

Veredus. *Mart.* Equus viariorius, qui publica ievia, cursuumque publicæ causæ præbetur, *Caesar de pessa.* Sumitur etiam pro simplici equo. *idem.* Pareus vtaris inoneo rapiente veredo. *lib. 17. epist. 14.* Equus agminalis. *Vip.* qui exercitum sequitur ad conuehenda impedimenta : Iumentaducuntur etiam. Equus calcitro. *Varr.* calcitrosum, qui calcit ferit.

Equus refractarius, duri oris. *Ouid.* difficilis, sternax. *Virg.* qui sese forem excutit : Paudus, quòd ad clamo. em expauescat : Cefigitor : Susmos-

sus. *idem.* qui pede sæpius offendit : Cernuus. *idem.* Lege *Sermon.*

Equus succussor, succussarius. *Lucill.* succussor, tortor. *N. M. Crucians.* *Asien.* *Cauallo*, che trotta. Equus defultorius, de quo facilis est defultus ; idest non epithippiatus ; at epithippiatus opponitur ; & vulgo *Cauallo infestato*. Equus helycarius. *Mart.* Qui helyco munius naues molitur, subducitve : est autem helycum funis ductarius, quo naues trahuntur.

Equus funalis est, qui extrà iugum tertius, siue quartus additur curribus : equus iugalis, qui ad iugum est ; funalis autem dicebatur, quòd adligabatur fune, siue regebatur extrà iugum. Equus meritorius, conducticius, *Cauallo de vettura*. Equus siue scutularis, siue scutularatus, vulgo *Erifone* : de reliquis *V. Et limonium.*

Qualis ubi abruptus fugit præsepia vinculis Tandem liber equus, campoque potitus aperto, Aut ille in pastus, armenta, tendit equarum, Aut affluens aquæ perfundi flumine nomen Emicat, arrectisque fremitu ceruicibus alte Luxurians, luduntque iuba per colla, per artus : descript. Bistanti assueti vincere semper equi. idest equi cursores. *Ouid. 3. epist.* Cui tergum sessile (nempè ubi potest insidit) cui pectora celsioris, totus pice nigrior atra. Candida cauda tamen, color est : quoque cruribus albus. *idem 12. met.*

Cancerius, quati carentarius. *Varron.* quòd semine careat equus. Caltratus equus dicitur etiam.

Equorum insignium nomina.

Arion, quem Neptunus & forma, & celeritate, insignem dedit Adrastrò, vnde Adrastrus appellatur à *Stat. 1. sil. 1.* Hunc, & Adrastrus visum extimulisset Arion. Meminit etiam *Propertius* : Qualis & Adrastrus fuerit vocalis Arion. Tristis ad Archemori funera victorequus, *lib. 2. eleg. 33.* pernicissimus enim fuit equus. *Vid. Stat. 6. Theb.* Hic in ludis Archemori funebribus victor fuit excussio rectore Polynice, habuit pedem dextrum humano vestigio insignem, vt ait *Lactantius*, humanaque fuit usus voce.

Bucephalus, Alexandri Magni equus, de quo sic *Plinius lib. 8. cap. 43.* Alexandri equi magna raritas contigit, Bucephalon eum vocarunt siue ab aspectu toruo, siue ab insigni taurini capitis armo impressi. Sexdecimvalentis ferunt ex Philonici Pharsalij grege emptum. Neminem hic alium, quàm Alexandrum regio intratus ornatu recepit in sedem, &c. sine ornamentis verò ; & nudus cuilibet equifoni se dedit descendendum, vt *Plutarchus* scripsit. In huius demortui memoriam Bucephalam Indix verbeum ad Hydaspem fluuium condidit Alexander, vt inquit *Strabo lib. 15.*

Cæsar : equum hominis similes pedes priores habuisse testatur *Plin.* & hac effigie locutum ante ædem Veneris genitricis, qui sefforem nullum alium passus fuit præter ipsum Cæsar. *Gellius lib. 5. cap. 11. & Stat. 1. sil. 1.* Celsat equus Latiz qui contra templa Diones Cæsaræi stat sede forti, quem tradere es ausus, &c.

Xan-

Xanthus, **Achillis** equus vocalis à Iunone redditus (vt fabulatur *Homerus*) qui domino obitum, Iethalemque diem nunciauit instare. *Hom.* Fuit etiam alter Xanthus à Neptuno Iunoni donatus equo, quem illa cum Cyllaro Polluci dedit, Castoris: est etiam Xanthus inter Solis equos, vt *infra*.

Cyllarus, Castoris, siue Pollucis equus; quem Iedeum appellat *Stat. 1. silv. t.* qui illi à Iunone (vt *supra* innuimus) fuit donatus, qui poetarum monumentis clarissimus est; vnde *Val. Flacc.* Passus Amyclea pinguescere Cyllaron herba: Castoris equus. *Prop. 2. 2.* Talis Amyclei domus Pollucis habentis Cyllarus, &c. *Virg. 3. Georg.* Tua furto lapsa propago Cyllare dum Scythici diuersis ad ostia Ponti Castor Amycleas remo permutat habenas. *Stat. 6. Theb.* nempe cum ipse omisso equorum studio, quo delectabatur; remigasse fecit in Argonautarum expeditione. Xantho autem, & Cyllaro vecti Pollux, & Castor apparuerunt P. Vacieno cum à prætura Regina Romam rediret, dixeruntque Persen regem illo die captum; quod ille in Senatu nunciauit, vt refert *Cic. 3. de nat. Deorum*.

Nesei equi, de quibus hæc *Serabo* Hippobaton præcui quoddam est, per quod iter faciunt, qui ex Perside, & Babylone in Caspias proficiscuntur, ibi olim pasciebantur equorum quinquaginta milia, qui arma erant regia Nesei, quibus reges vtebantur tamquam optimis.

Scyphos, & **Arion**. V. *supra* in *Hist.* Dionædis equi. V. *Dionædis Thracis*, & *Ouid. 9. met.*

Plutonis equi quatuor scilicet **Orpheus**, qui obsecutus, & niger potest interpretari: **Æthon**, qui vrens: **Nycteus**, nocturnus à uocē: **Alastor** infestus, & perniciosus. *Ouid. 4. met.* At *Claud. 1. de rapt.* diuersè interpretatur: **Orpheus**, nempe dictus crudele micans: **Æthon** sagitta ocyor: est *Stygi* crudelis gloria **Nycteus**: **Arment**, Ditusque nota signatus **Alastor**: Raptor agit currus, & nomine quemque vocando Exhortatur equos, quorum per colla, iubasque Executit obscūa tinctas ferrugine habenas. *Ouid. 5. met.*

Solis equi, duo tantum dicuntur *Martiali lib. 8.* Quid cupidini Titanænes Iam Xanthus, & Æthus srena voluit: at quatuor ab *Ouid. 2. met.* recentescit: **Pyrois**, siue **Pyrus**: **Ignitus**, & declinat **Pyrois**; ocyor, vt *Val. Flacc.* Et formidantem patrios **Pyroenta** dolores: **Eous**, ab *Aurora* dicitur; **Eos** enim *aurora* est: **Æthon**, vrens: **Phlegon**; quod ore, & naribus ignem emittat: Interea volucres **Pyrois** **Eous**, & **Æthon** **Solis** equi, quartusque **Phlegon** hinnitus auras, **Flammiferis** implent, pedibusque repagula pulsat. *Ouid. 2. met.* **Horum**

Synonyma.

Soluerat *Hesperij* deuexo margine Ponti. Flagrantes Sol pronus equos, rutilamque laeabat Oceani sub fonte comam, cui turba profundi Nereos, & rapidis accurrunt passibus Horæ, Frænaque & auratæ textum sublime coronæ Diripiunt laxant, calidis humectata loris Pectora: pars meritis vertunt ad molle iuga-

les Gramen, & erecto currum remone supinant.

Nox subit, &c. *Stat. 3. Theb.* **Alipedes** **Phœbei**: **Quadrupes** animosus ignibus. *Ouid. 2. met.* **Equi** volucres, ibidem: **purpurei**, **niuei**, **luciferi**: **Ignipedes** equi, ibidem. **Equi** **luciferi**. *Pont.* **flammiferi**: **Alipedes** **Eoi**. *Mart.* **Alati** equi. *Ouid. 3. fast.* **Maturini** **Solis** equi, ibidem. *6. fast.* **Altus** equus **Titan** radiantibus: Tunc ciet **ignipedum** vires expertus equorum.

Sunt autem qui alio modo **Solis** equos interpretantur; nam *Fulgentius 1. Mythologian* sic ait: **Vndè** & ipsi **Solis** equis condigna sic nomina, iusserunt: **Erythreus**, nempe rubens, quod à matutino lumine Sol rubicundus exsurgat: **Acteon**, splendidus, quod tertio horæ momenti vehemens infuscat, & lucidior fulgeat: **Lampos**, dum ad vmbilicum dicit, & contra **Arctum** descendit circulum: **Phlogæus**, terram amans, quod hora nona procliuor vergens occubitus pronus incubat: hæc *ille*. At *Hygini* duos mares equos, & duas feminas commemorat **Eous**: **Æthiops** quasi flammæus, & fruges concoquens: **Bronte**, & **Secrope**, nempe tonitrua, & fulgetra.

Lunæ equi duo dicuntur, quorum alter albus, ater alter est: non autem equis tantum vtebatur, sed mulis, tauris, siue ceruis, eadem scilicet caussa, quod modo appareat, modo dispareat: Et tuas leuic Kemear bigas candida *Phæbe*. *Sen. in Agam.* Ille nocturnas agitare bigas *Disceit*, & gyro breuiore flecti. ibidem in *Hipp. V. Currens* *Deorum*.

Lucifero etiam equi, vel saltem equus cum curru tribuitur, vnde *Tibullus*: **Ilam** *Æpe* ferunt conuiua dicere **Baccho**, **Vno** rota **luciferi** pronocetora ditem. Sed vno tantum vectari **luciferum** equo communior est sententia, fuso tamen vespere, candido autem mane, teste *Ouid. V. Lucifer*. **Equi** verò **luciferi** dicuntur **Desultores**; quasi nunciet **Solem** citò exiturum, vt in **Circo** ministri silis vtebantur, quo missus denunciant exituros.

Martis equi duo.

Pegasus. V. *supra* *lees*. **Baltus** alter **Achillis** equus; alter enim **Xanthus** erat, vt *supra*.

Equus **admissarius**.

Siue **enissarius**. *Plant.* Qui sobolis procreantæ gratia admittitur, *Stallum*. Quem legere ducem, & pecoris dixere **magistrom**. *Virgil. 2. Georg.* **Magnanimum** quondam generatorem equorum. ibidem 3. *At Ened.* **Pater** **armenti**. *Iunen. 8.*

Equus **cursor**.

Equus **pernix**, **velox**: Præit qui cursibus **Euros**, auras, &c. **Ventorum** generat equos de semine: **Filius** **auræ**: **Venti** **sonipes**: Vt **natus** videatur ab **Euro**: **Alipedes** equi: **Epiroticus**.

Equus **honorarius**: **Massylys** equus. *Mart. 9. 23.* quo equicant nobiles per vrbem; & olim non freno, sed virga gubernabant: **Thracius**: **Theffalicus**: **Æmonius**: **Animosus**: **Campanus**; nam hodie equorum soboles excellentior est **Campana**, **Surrentina**, &c. *Canal* *de respectu*.

Theff-

Theſſalicus ſonipes. *Luc. 6. Pharf. Biſtonius ſonipes. Stat. 1. ſil. 1.*

Equus Trolanus.

Cuius hiſtoria iam late patet. Hunc equum *Pauſanias* interpretatur machinam fuiſſe ſubruendis muris accommodatam. *V. Cat. lib. 2. cap. 27. & Homer. & Virg. lib. 2. & En.* Huius porro equi fabricatorem *Epeum* Panopei filium fuiſſe, aiunt ex *Palladii* conſilio, in quo primioris *Greci* exercitus fuerunt incluſiſſicet *Meneſſaus, Vlyſſes, Diomedes, Theſandrus, Scheſſenus, Athamas, Thoas, Mahaon, Pyrrhus,* & alij cum huiusmodi inſcriptione equo incifa: *Danai Mineræ Iliadi dono; queni ſibi quidem fatalem incauti Teucri diſruptis mœnibus in urbem intromiſerunt; quæ res elegantiffimè à Virgilio lib. 2. & En. decantatur. Quidam non equum fuiſſe, ſed montem equina forma, haud procul ab urbe, ponè quem exercitus in inſidiis diſpoſitus Troiam de improviſo adortus oppreſſit. Celebratur hic equus *Dureus*, ſeu *Duræus* à ſcriptoribus, ſed nominatim ab *Homeri* *adyl. 8. & Lucet. Plinius* verò lib. 7. cap. 16. ſenſit hunc equum arietem bellicum fuiſſe, quo quæſiebant mari.*

Equus grauidus milinibus. *Ouid. 1. de art. Fatalis equus. Virg. 6. & En. Qui armatæ peditem grauis atcutit aluo. Ibidem. Dardanius equus: cui vertice ſacro Dindymon, & ceſſis decreuit frondibus Ida: Hunc neque diſciſſis cepiſſent Pergama muris, & Stat. 1. ſil. 1. conferre cum equo Troiano æneum equum à *Domitiano* in Romano foro erectum: *Victor Palladiæ* lignæ artis equus. *Prop. 3. eleg. 7. Robora equi ſuiſpecti. Ouid. in Ith.**

Abiegnus equus: Nam quis equum pulſas abiegnonofceret arces, ſiue arces. *Prop. 3. eleg. 1. & lib. 4. eleg. 1.* Iam bene ſpondebant tunc omnia, quod nihil illam Læſerat abiegni venter apertus equi; vbi hæc adnotat *Bernal.* Non ſiue cauſa dictum arbitrantur erudit; nam cùm abies fulminata interitum domine ſignificet, & Troia perierit merito abiegnus, hoc eſt ex abiete contextus fuit ille fatalis equus: Fatalis abies: Proditionis equus. *Ouid. 1. trift. 3. Fallax equus patris. Prop. 3. 11. Simulata dona molis im-menſe. Sen. in Agam. Danaumq; fatale munus. Ibid. Sonipes cauernis conditos reges, bel-lumq; geſtans. Ibid. Quem ſtruxat *Epeus. V. ſup. Epeus.* Fatalis machina. *Virg. Durateus equus. Lucet. Græca ſiquidem voce, qua ligneus ſignificatur: Ligneus laqueus. Anthol. 1. Immortale opus *Epei. 2. Calab. Argiux* Mineræ equinum opus. *Trophiad. Arx* deceptrix intrepide diuæ. *Ibid. Equus menceus ſacra Mineræ. Ibid. 4. ad. 6.***

Equi triumphantium.

Hi plerumque albi coloris eſſe debebant, quamvis ab initio apud Romanos Camillus ambitus criminatoris lucret, quod albis equis inuectus in triumpho. Quibus autem curruſ triumphantium trahebatur, & vehantur aliquando pueri uſq; affines, nepotes, cognati triumphantium; unde illud *Suet. in Tib. 6.* Dehinc pubeſcens *Actia* triumpho Auguſti comita-

tus eſt ſiniſteriore funali equo, cum *Marcellus Octauiz* filius dexteriore veheretur. *I-*dem ſcribit *Cic. pro Murena:* filios prætaxatos ſedere in equis triumphantium ſolitos. Et aliqua Auguſti numiſmata ærea quatuor ſun-ſis ad curruſ elephantum totidem pueri videntur luſcentes: hæc *Torrent. in Suet.*

Equi triumphantes: Quadrigæ victrices: Fortunæ iugales: Capitolini equi.

EQVITATIO.

Qui ſubdit calcæ equi: Præmiæ fræna manu: Terga premebat equi: Vt ſpumantis equi foderet calcibus arnos: Ante urbem pueri, & & primæuo flore iuuentus Exercent equis, domitantque in puluere curruſ: Volat ille per hoſtes, Veſtus equo, & clumq; manu, & Quadrupe-ſedem: altum ferrato calcæ fatigat: Exercebat equos, curruq; in bella rubeat: Dum certum fleſcit in orbem Quadrupeſis curſus, ſpumantiaq; ora coercent: Validiq; ſedet moderator habens: Immittem quæſcebat equum ſpumantia fræna cruentantem morſu, tergumq; premebat Acris equi, & Siue ſero-cis equi luſtantia colla recurruſ Exiguæ ſle-xos miror in orbe pedes: Nullus adhuc erat vſus equi. *Ouid. 2. ſat.*

ERASISTRATVS. *V. Herſtratus.*

ERATO.

Vna ex nouem muſis ab amore ſic dicta: Tandiu laro ſpaciata campo Fortis Herois Erato labores Diſſer, atque ingens opus in minores Contrahe gyros. *Stat. 4. ſil. 7.* Nunc age quæ reges Erato, quæ tempora retum. *Virg. 8. & En. V. Muſarum nomina.*

EREBVS. *V. Infernus.*

EREMVS.

Solitudo: Sola arua. *Sen. in Ith. Deſertum; ſcilicet locum: Sola loca: Secretæ ſilux. Tib. 4. in epig. Et in ſolis tu mihi turba locis. Ibidem. Arcnoſa loca, deſerta: Saltus: Montes. Colles: Quo diuturna magis mihi carior omnis eremus Exulat à vulgo cum probitate fides. Qua nulla humano ſit via trita pede. Tib. Contraſta ſilux, nempe ſalebrosa, inuia, aſpera. *Stat. 4. Theb. Inſula vacat cultu. Ouid. epigr. 10. ideit inſula inhabitabilis. Non hominum video non ego facta boum. Ibid.**

EREMITA.

Qui colit eremum: Qui loca ſola frequenter Vaſtaq; inſeſidit eremo: Anachoreta: Monachus: *V. ſun loco. Solitarius: Siluarum incolæ. Sen. in Hipp. Habitator eremi: Cultor eremi. Incolæ eremi: Nemoris, tuguri; incolæ parui. Ode-rat hic vrbes, nitidæq; remotus ab aula ſecre-tos montes, & inambitioſa colebat Rura, & ex Ouid. 11. met. ſecreta litora carpens. Solitari-*us. Id. 12. met. Deuia rura colens, habitaans deuia loca; inuia. ex Iu.**

Primus in *Ægypto* Eremita. *D. Antonij* teſtimonio, *Paulus* fuit & ſuperiore Thebaida, ipſeq; *Antonius* pater multorum Eremitarum, ex *hæſturg. Patrum.*

ERGASTVLVM.

ERGASTVLARIVS. *V. Carcer.*

Qui præſt ergaſtulos: Ergaſtulus autem. *Lucius Ca-*

Carastus. Vir. servus est ergastulo inclusus, qui e vinculis opus facit: Flagrio, nis. *Plaut.* quod flagris subiectus sit ob ignaviam: Verbero, & Maltiga dicitur *idem*.

ERICHTHO.

Insignis quædam venefica apud *Lucanum*. *Theſſala*, antonomast. *Luc. 6. Pharf.* Theſſala, dos. *idem*. Hanc Sextus Pompeius Magni filius consuluit in Theſſala, num sibi secunda futura fuisset belli fortuna cogniturus: quæ ex defuncto cadavere audiri fecit tristitia fata, rursusque iterato carmine refedit cadaver. *Vid. Luc. in 6.* Effera clammarat nimis pietatis Erichtho: Inq. novus ritus pollutam duxerat artem. *idem*. O decus Ænonidum, populus quæ pandere fata, Quæque suo ventura potes diuertere cursu. *Luc. 6. Pharf.* Theſſala vates. *idem*. Il-luc mentis inops, vt quam furialis Erichtho: Impulit in collo crine iacente feror. *Ouid.*

ERICHTHEVS, & ERICHTHONIUS.

Vulcani filius, cuius hæc fabula narratur. Cum quodam tempore Gigantum imminente bello Dijs omnibus fecisset arma Vulcanus, ei Iupiter optionem præmij, quod vellet postulandi dedit, cui per Stygem paludem se nihil illi negaturum iuravit. Tanti ille Minervæ nuptias postulavit: quod quidem Iupiter religione adstrictus cum negare non posset, Palladem clam admonuit, vt claudio fabro repugnaret, suamque defenderet pudicitiam. Vulcanus igitur cum illi tamquam vxori vim vellet inferre, ea reluctante, fortè semen ipsius in terram cecidit, ex quo, ac terra natus est Erichthonius sine matre filius, qui cum pedes haberet anginos, vt illos tegeret prius currum excogitasse dicitur. Sed Erichthonium natura in cistula clausum tribus sororibus dedit Pallas custodiendum, quæ Cecrops Atticos unum Regis filiz Pædrosos, Herſe, & Aglauros vocabantur, sed cum ex illis duæ depositum videre voluissent, viſo monſtro furete ceperunt, & ex altissimo arcis loco se dedere præcipientes, vt narrat *Ouid. in met. lib. 2.* Verum de illo lege Lactantium *lib. de falsa relig. cap. 17.* Panſaniam in Atticis. Ceterum Erichthonius filius fuit Cecropis, fraterque dictarum sororum, qui viuo patre decessit: e vna: ab eo tamen Attici, siue Athenienses Erichthidæ, & Erichthonij dicti fuere. *Vid. Athenæ.*

Proles sine matre creata. *Ouid. 2. met.* Scirps Lemniaca. *idem*. Sine matre creata: Vulcani factus: Vulcani igniferi germen. *Nonn. 27. Dion.* Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus lungere equos. *Virg. 3. Georg.*

Erichtheus autem siue de quo egimus, siue alter rex, cultus tanquam Deus ab Atheniensibus fuit, cuius etiam filiz in Deorum numero fuerunt habitæ. Fuit autem in Ægyptij genere, qui sacra mysteria & optantes Atticos docuit, quæ Eleuthia dicta sunt translata quidem ex Ægypto. Hic quidem Proterpinae filius immolatus dictus est pro Athenarum salute, quæ causa & ipse cum patre tanquam Deæ cultæ fuerunt. Hunc e rure, vbi natus fuerat, Mi-

nerua suscepit, educavit, & Atheniensij populo pro rege tradidit, vnde Athenæ dicitur fuerunt Erichthæ: Qualis Erichtheis olim portatur Athenis. *Virg. in epist. Ciri.*

ERIDANVS.

Italiz fluvius nobilissimus, quem Latini Padum dicunt, ac in Europa tota præter Istrum, reliquorum omnium maximum censent, quem regem appellat *Virgilius* fluviorum. Oritur ex Apenninis in gremio Vesuli montis in sinibus Ligurum Gabienorum visendo fonte: primum angustis profluens rupes, vtpote qui per angustas, contragrosque rupes, & arcas scopulorum montis conualles præcipitat, tantaque vi prorumpit, vt summam habeat admirationem. In saxa hinc delabem fragore, strepitumque maximo resonat, mox in planicem effusus aquæ copia, quæ versandæ molæ frumentariæ sufficit, tenerè plateæ nullo certo discurrat alio spatio trium hęc militarium, vsque ad Panſanam, vbi quasi cunctis ita abſorbetur, vt exigua plane supra terram vestigia relinquat, post alterum vero miliarium rursum exoritur ad Patæcolum, vnde pergens varios torrentes colligit, amnesque ab Alpibus, ac Apenninis profluentes, quibus mirum in modum actus Longobardiam, & Romandiolæ partem permeat quovſque triginta expletus fluvij diffundit se in Adriaticum sepe in prægrandibus ostijs. Orientem canit augetur liquatis niubus agris, quamvis nubibus torrentior, nihil tamen ex rapto sibi vindicat. *V. Plin. lib. 3. cap. 16. & Polyb. lib. 2. reliquosque recentiores.* Dicitur autem Eridanus, cum Padus antea vocaretur, à Phaëonte, qui prius eo dicebatur nomine, in quem demersus interijt, vt canit *Ovidius lib. 2. met.* Est etiam Eridanus celestis propè Orionem, vnde carali locum sic legendum putant: Proximus Eridano fulgeat Orion: vbi scribitur: Proximus Hydrochoi fulgeat, & *Cassell. in Com. Beren.* Est etiam Eridanus infernalis fluvius, in quo Tantulum effe fingebat antiquitas: quem pariter per Elyſios fluere memorat *Virgilius 6. æneid.* Proximus Eridani per silvam voluere amols: & *Senec. in Hipp.* Me ludat amnis ora vicina alluens (loquatur Tantalus) & *idem in Herc. fur.* In amne medio faucibus siccis senex Fectur vndas.

Quantum Hypanis Venero Dissidet Eridano.

Prop. lib. 1. 12. Padus: Hesperiosque amnes Rhenum, Rhodanumque Padumque. *Ouid. 2. met.* Pater ipse superbus aquarum Ausonidæ. *Claud.* Fluviorum rex Ausonius. *Virg.* Corniger Hesperidum fluvij regnor aquarum. *idem.* 8. *Æneid.* Phaëthontæus amnis: Dum Phaëthontei puer aquora præterit amnis: Quæ Phaëthontei colitis vada conscia casus. *Æneid. 10.* Phaëthontius amnis. *Sil. Ital. 7.* Padi vndæ. *Bemb. Ripæ Padi.* *Sil. Ital. 9. Æneid.* Amnis Padi. *Claud.* Liguentia flumina Padi: Eridani amnis, flagna. *Sil. Ital. 14.* Bodincus Polyb. dicitur, quod fundo penè careat, & teste *Plinio*, Liguridus ob eandem causam. Non miror hic Nilo. *Luc. lib. 2. Pharf.* Non miror hic Istrum. *idem.* Quem procul à patris diuicijs maximus orbe excipit Eridanus. *Ouid. 2. met.*

Rex fluminum. *Anguill.* Italicorum scilicet. Padusa; est Padi fossa angusta, quæ Rauennam tendit, & Padusa vocatur: meminit *Plinius*, & *Virg.* 11. *Æneid.* Piscofove amne Padusæ: Messis amnis olim, iussu *Plinius*. Padua. *Polyb.* 2. Afconis fossa, dicitur *formandi*. Stagna Padusæ. *Claud.* Padusa palus. *Vibius*: hodie Canal di S. Alberto.

Epith. Violentus, Venetus, Hesperius, maximus, lucidus, populifer *Eridanus*.

ERIGONE.

Icarus Oebali filij filia, quem sibi comitem Bacchus adhibuit, vinique edocuit vium. Hic cum pastoribus aliquando, siue messoribus potandum exhibuisset, ebrij facti, sibi venenum ab illo datum fuisse rati, eum furibundè necatum in puteum deiecerunt. Aberat *Erigone* cum id euenit, sed cum illuc rediisset à *Mera* canem ad locum, ubi proiectum fuerat, caualauer deducta præ dolore laqueo se suspendit, quibus etiam morte sua fidelis parentauit canis. Deorum autem miseratione *Icarus* in *Boötem*, *Erigone* in *Uirgenem*, *Mera* in caniculum inter astra collocati sunt. Sunt qui dicunt, *Meram* interfecto domino ad *Erigonem* domum venisse, quam latrare, & gemitu, vt se sequeretur excitauit, perduxitque ad patrem, quem illa voluntaria nece secuta est, cum se in eundem puteum deiecit, simulque castella. *Vid. Icarus: Canesula.*

Marathonia virgo. *Strab.* 5. filia, — à *Marathone* Athenis proximo oppido, vbi nata, vel sic dicta, quasi *Atheniensis*: *Icaris*, diis: sunt autem qui *Icarum* appellanti, non *Icarum*. *V. Icarus*. *Icaria* virgo: *Olli* cancer inest, leo flammiger, *Artica* virgo. *Fausl.* *V. Virgo fidus*.

Quodd hoc signum, quando *Luna* percurritur, vitæ aduerletur. *V. inf. Vitis*.

ERIPHYLE.

Siue *Eriphyla* vxor *Amphiarai*, quæ monile pretiosum ab *Argia Polynici* coniuge accepit hac conditione, vt maritum cogeret proficisci ad *Thebanam* expeditionem, quod ille recusabat exploratum habens, se eo in bello periturum. *Eriphyla* verò pluris monile fecit aureum, quam coniugis vitæ, illum enim adeo persuasit, vt ire coegit, sed terræ hiatu absorptus est in bello, ipsa verò à filio *Alcmegone* fuit intercepta, teste *Diodoro*, & *Stat.* *Vid. Amphiarai: Alcmegon*. Verum *Iuuenalis* vetus *Scholaste* illam *Eriphylæ* vxorem facit, de quo etiam narrat historiam. *V. Iuuen.* *Commentaria*.

Messiasque *Eriphylem* *Crudelis* nati monstrantem vulnera cernit. *Virg.* 6. *Æn.* Aspicite quid donis *Eriphyle* inuenit amaris. *Prop.* 2. *el.* 16. *Adrasti* soror germana: *Potius* gaudere *fide*li coniuge, quam *Talai*, *Tyndare*que gener. *Ouid.* 3. *met.* *Talaus* enim *Eriphyle* pater fuit, vt *Menelaus* *Tyndari* gener: Tu quoque vt auro totos gereres *Eriphyla* sacertos *Dilapsis* nusquam est *Amphiaras* equis. *Prop.* 3. *el.* 12. Coniux perituri *varis*. *Strab.* 2. *Theb.* *Talaus*, diis à patre. *Alcmegonis* patres: *Eriphyle* penates: Sic *Eriphyle*cos aurum facile penates irrumpit. *idem* 4. *Theb.* *Talaonia* coniux. *en Ouid.* 3. *de arte*.

ERO. *V. Hero*.

ERVCA.

Herba salax. *Ouid.* 1. *de art.* *Campe*, es, *Græcum*: *Frigerum* contemprix herba: *Concitarix* *Veneris*. *Plin.* & *Dioscorid.* vulgo *Ruchetta*. *Mart.* 10. 48. & *Iuuen.* 9. — cum tantum erulis imprimere dentem.

ERINNYES.

Vel vna *Furiarum*, vel commune nomen *Furij*. *V. Furia*, & declinatur in genit. *Erinny*, & *Erinnyos*; *Erinnyia*, & *Erinnyia* in accus. *Erynnyes*, & *Erinnes* in plurali. A nonnullis bello *Dea* præstare creditur, vnde pro bello sumitur, diuersamque à *furijs* faciunt, vnde *Stat.* *lib.* 5. *filu.* Subitum ciuili *Erinny* *Tarpeio* de monte facem, *Phlegreæque* mouit *Prælia*, &c. Sunt qui scribant cum *y*, in principio *Erinny*.

Hæc etiam *Enyo*. *V. Bellina*. *Tenebrarum* incolæ: Cui tristia bella, Iræque infidique, & crimina noxia cordi: *Virgo* fata nocte, quæ potes vnanimes armare in prælia fratres, Atque odijs versare domos, tu verbera tectis, Funeræque inferre facies tibi nomina mille, Mille nocendi artes, &c.

Epith. Infans, atra crudelis, nocturna, flammifera, scelerata, dira, minax, furialis, *Strygia* improba, discors, anguicomis, anguibz implicita, Tragica. *Prop.* 2. 20.

ÉRISICHTHON.

Vir *Thesalus*, *Cæterisque* contemprior, cuius etiam lucum excidere ausus est: verum cum annosam quercum incidisset, & vni cum illa nympham *Hamadryadem*, cui sacra erat arbor illa, interfecisset, tanta subito fame correptus est, vt sua ipsius membra discerperet, & absumeret. *Ouid.* 8. *met.*

Æthon, etiam dictus: *Driope* genitus ex *Europa*: alij eius patrem *Myrmidonem* faciunt: *Driopeus*. *Ouid.* *Sacrilegus* rex. *idem*. *Pharmacidis* pater: duas enim filias habuisse dicitur *Pharmacida*, & *Mestram*, quam alij *Metram* vocant; ex *Arth.* *Callimacho*, &c. qui quoddam nymphis sacras arbores exciderit *sacrilegus* dictus fuit.

Epith. *Thesalus*, profanus, audis. *Vid. Metira*.

EROSTRATVS. V. Erostratus.

ERROR, RIS.

Crimen. *Vid. suo loco*. *Lapsus*, us: *Aberratio*: *Mendum*: *Menda*, orum: *Erratum*, idem, quod error: *Erratio*. *Ter.* *Peccatum*. *V. suo loco*. *Erroris* nebula. *Iuuen.* 10.

Epith. *Dubius*, malus, vanus, inextricabilis, temerarius, decius, perplexus, vagus.

ERVESCENTIA.

Lumen purpureum. *Virg.* 1. *Æneid.* *Ingenuus* pudor. *Anguill.* In nixeo mixtus candore rubor. *Ouid.* 3. *met.* *Subitusque* inuita notauit ora rubor: *Flaua* *Verecundus* tinxerat ora rubor: *Erubui*, premioque pudor deiecit ocellos, Hæc satis in tacita signa latentis erant. *idem*. *Erubescere* genæ, totoque recanduit ore: Sensi me totius erubuisse genis: *Pueri* rubor ora notauit *Niuos* infecit purpura vultus: Inficitur tenebras ore rubente genas: *Virginis* rubor: *Candida*

dida purpureum fuisse super ora ruborem, De-
sectæque genas. *Stat. 2. Theb.* Quis rubor ora
subit? Suspitor ingenuas erubuisse genas. Ma-
nar tristi confusus ore rubor.

ERVADITO, &

ERVAD. IVS.

Cultrum opus. *Vid. Eloquentia. Mart.* Consumma-
tus. *idem 1.* Dræto pectore profer opus. *idem.* Doctus.
Cum ribi sit Sophiz par fama. *idem.* Doctus.
Eloquens. *V. fas lucet.*

ERYMANTHVS.

Mons Arcadiæ siluofus, siue cum monte silua,
in qua viuum aprum regiones illas popula-
rem cepit Hercules, cumque Eurytheo deru-
lit. Locus venationi siquidem accommoda-
tus, & hinc celebris. Est etiam Erymanthus
Phocidis fluuius, vnde *Ouid. 2. met.* Est celer
Ismenos cum Phocæico Erymantho. *Vid. Arcadia Phocis.*

Mons Erymanthus. *Claud. in praef. 2. de rapt. Ne-
mora Erymanthi. Virg. 6. AEn.* Erymanthi silu-
æ. *Her. 1. ad 21.* Erymanthi iuga. *Sen. in Herc.*
fur. Aper Erymanthius, siue monstrum Ery-
manthemum, quem Hercules cepit. *Val. Flacc. 1.*
Arg. Siluas Erymanthidos ambit. *Ouid. 2. met.*
Erymanthis vrsæ. *V. c. alij.* *Ouid. 1. met.* Vulga-
ti montes Herculeo robore. *Stat. 4. Theb.* Ery-
manthum, & Symphalum intelligit. *Vid. suo
loco: Hercules.*

ERYSIPELAS, atis.

Vel Erysiptæ, arum, Græcum vocabulum, morbus
est, cancri species dicitur Celsi: alijs facer
ignis: est tumor e seruenti sanguine ortus; vel
rubor, qui cum inflammatione, ac dolore
vicus ambie, interdum vulnere accedit, vulgò
Resipila.

Sacer ignis pascitur artus. *Sen. in Oedip.* Herpes,
Græcum: Erythropelas, p. breui. *Poll.* Sacer
ignis. *Colum.* Ignis, *Sammoneius.* Accensus rubor
inflammatur artus.

Zona. *Serbanus.* Serpens. *Lucret.* ignis sacri spe-
cies est, in quo ardor cutim serpentibus mini-
mis pustulis exsuperat, & per artus repente
vrit, efficta zona: Herpes excedens. *Had. Jun.*
Ignis serpens, *Fuon di S. Antonio,* vulgò solet
dici.

ERYTHRA.

Sine potius Erythra, vel Erythia, pen. prod. Insu-
la in mari Gaditano, ex qua Geryonis armenta
abduxit Hercules. Insula adeo ferax, vt post
vnam sationem agros in septimum vsque an-
num nec coli, nec consari sit necesse, vt *Pomp.*
Mela refert lib. 3.

Amphytrionides, qua tempestare iuuenas Ege-
ræ est stabulis, ò Erythra, cuius. *Prop. 4. eleg. 10.*
Aphrodisias, dicitur à *Thimes.* & *Steph.* Iuno-
nis insula; ab indigenis, quæ Erythra dicta
fuit à populis, qui ab Erythreo mari ad illam
colendam venerunt: Iunonis, dis, tellus:
Geryonis regnum, regna. *Vid. Geryon.* Ga-
des, vrbs in insula, quæ nomen indidit freto,
quod Gaditanum appellatur, vulgò *Stretra di
Gibilterra,* secundum *Pherecydii* testimonium. *V.*
Gades.

Erythra item fuit Persei, & Andromedes filius,

qui cum propè mare, quod Rubrum dicitur,
regnaret, illi nomen fecit suum Erythrum
mare. Quòd autem Erythrus apud Græcos
ruber significat, hinc à Latinis Rubrum ap-
pellatum; ab ignaris autem creditum, imbi
aquis rubras esse, quod falsissimum est; & per
hoc duce Moyse fidei vestigijs Israeliticus po-
pulus ad sexcenta milia abique parulis, for-
minisque ea scilicet parte, qua latitudo ex-
tenditur ad sex milliaria, vel minus transiit,
cuius aquis ad sua reuerijs Ægyptij milites
armati penitus obrupti periere. *Vid. Mare Ru-
brum.*

Erythrum litus. *Tib. 3.* Dicitur verò Ery-
thrum ab Erythra Rege inibi in quadam in-
sula sepulto, vt ait *Strabo.* Claustra nouissima
rubræ Cethyos, &c. *Stat. 4. Theb.* Erythraæ va-
dæ. *Her. Eab.* Cedit Erythro quæsitæ sub
æquore gemma. *idem.* Mare gemmiferum.
Prop. Qui rubri vada litoris, Est gemmis ma-
re lucidum lætè sanguineum tenent. *Sen. in
Thyest.* Erythra. *Plin. lib. 6.* Mare, quod Rubrum
dixere nostri, Græci Erythram: Erythrum;
vnde: Ille pulvis Erythra, siderumque mi-
cantium subducatur numerum. *Carull.* Rubræ
aquæ: Nauigat à rubris, & niger Indus aquis,
Mart. 7. 29. Non autem quid sint rubras, vt su-
perius dictum.

Est item Erythra vrbs in Asia, vnde Sibylla Ery-
thra dicta fuisse à nonnullis dicitur, quæ tem-
pore Alexandri Magni vixit. Alij verò non
vrbe, sed vicum idæ montis fuisse testantur,
vt auctor est *Dionys. Halicarnass.*

ERYX.

Sic dictus mons in Sicilia celebris, vel à quodam
Eryce Rege, vel ab alio eiusdem nominis, quò
Butxæ filius, Venerisque fuit cæsum pugna
nobilis. In eo Venerique inde Erycina sepulch-
r vocatur à *Pœtis,* fuit delubrum ab Æneâ con-
dicitum, vt nonnulli existimant, eximæ venera-
tionis, vt potè in quo donaria erant à varijs
Prouincijs, orbisque locis missa: ad cuius nor-
mam Romæ Q. Fabius maximus Dictator edena
alteram illi vouit, quam Dumvir creatus illi
in Capitolio dedicauit. Similiter extrâ portam
Collinam Veneri Erycinæ vota fuit, ac constitu-
ta ædes à *L. Porcio Lucio* Consule ipso bello
Ligustino, quam is Dumvir creatus dedica-
uit, cuius hæc *Ouid. 2. de rem.*

Est propè Collinam templum venerabile portam
Imposuit templo nomina celsus Eryx: neque
mirum, quòd ibi Sicularum erant hospitia; vn-
de Erycina Venus; item: Tempia frequentat
Collinæ proxima portæ Nunc decet à Siculo
nomina colle tenent. *Ouid. in fast.*

Vertex Erycinus: Erycino in vertice Sedes fun-
dabar Veneri Idaltæ. *Virg. 5. AEnid.* Tempia
Erycina. *Stat. 1. silu. 2.* Erycis fines. *Virg. 1. AEn.*
Litus Erycinum, *idem 10. AEn.* Erycis arces.
Ouid. 3. eleg. 8.

Mons Veneris, ob fanum ab Eryce filio, Butxæ
quod ibidem constructum, vt diximus, cuius gloria
nunquam diminuta, immò potius fuit aucta.
Eryx verò in Sicilia regnauit, qui cum pluri-
mum corporis viribus polleret, hospites, vt
fecum

secum cęstibus decertarent, prouocabant, verum cum Hercule congressus, ab eo interfectus fuit, in eodem autem monte ab incolis sepultus indito nomine.

Ad fedes Erycis, sldumq; relatus Acestem, *Ouid. 14. met.* Erycis vertex: Dicitur Italios Erycis de vertice succos Dum petri, &c. *Stat. 4. silv.* Quęcumque generat inuius faxis Eryx. *Sen. in Med.* rupes enim habet ex aliquo loco inaccessas. *Polyb. 1. lib. collem, siue montem describit: Colle sub vmbroso quem tenet altus Eryx. Ouid. 2. de met.*

ESACVS.

Siue ęfacus Priami filius ex Alyxothoe Nympha, qui cum ęperien, siue Hesperien nympham deperiret, dum fugientem presequeretur, ipsa a serpente ęta interit, cuius reitanto palus dolore captus ęfacus, vt moriturus ē scopulo se in mare pręcipitavit, quem Tethys miseratione commota in mergum transmutasse dicitur. Crebrenus verō, siue Crebene Phrygię fluuii nympha pater, siue ęmissa dolore contabescens exaruit, factusq; palus pestilentem emittit exhalationem, teste *Sirabone*, qui Crebessam paludem appellat. ęfacum iugebat Priamus. *Ouid. 12. met.*

Mergus regia progenies. *Ouid. 11. met.* Spatiofus in guttura mergus. *Ibidem.* ęfacum vmbrosa fursum peperisset fur Ida. Fertur Alyxothoe gracili conata bicorni. *Ibidem.* Frater fuit Hectoris iste. *Ibidem.* Apicę ęperien patria. Cębrinida ripa. Iniectos hūmeris siccantem Sole capillos. Vsa fugit, &c. *Ibidem.* Quam Troius Heros lasqueitur, &c. Fuit ęfacus, inq; profundum Pronus abijt, fethiq; viam sine fine retentat. *Ibidem.* Tolianus, Iliacus mergus. *V. Argus.*

ESAIAS. V. *Isaias.*ESCA. V. *Cicero.*ESQVILIVS. V. *Esquilis.*ESVRIENS. V. *Familiens.*

ESVS.

Comestus, elisus: & elisi trepidant sub dentibus artus. *Ouid. 14. met.* Manus, *Aspicat.*

ETEOCLES.

Oedipi ex locasta eiusdem Oedipi matre nefando concubitu filius, ac Polynicis frater, qui patre a regno oculis sibi sponte suffissis adeunte in exilium, eo patre regnum ab illo accepit, vt cum frater vicissim, & alternatim regeret: sed anno transacto Eteocles vi maior natu regni cupiditate inflectus, imperium fratri tradere decreuisse coępit, vnde inter eos bellum initum est formidabile, in quo multi periere duces, vt *Statius* exequitur duodecim libris, tandem ad singulare certamen prouocatus a Polynice nullis precibus locastę matris illum cohēbere conantis, ne ad illam pugnam cum fratre descendere, retentus; semet mutuis vniuerbis confoderunt, pręsente matre, quę annilibus venis perruptis gladio, se pariter cū illis interemit, illudq; fuit obseruatum, cum ambo fratres in pyre rogo comburentur flammā diuisam, & alteram personam in auras adscendere visam fuisse.

Fraternasq; acies, alternasq; regna profanis Decertata odijs, &c. *Stat. 2. Theb.* Thebani fratres: Fraternasq; acies factę telluris hiatu. *Ibidem.* Et noua fraterno veniet concordia fumo, Quę verus accensa separat ira pyra. *Ouid. in Ilin.* Consilio commune sacrum cū fiat in ara. Fratribus, altera qui perire manu. *Ibidem 5. trist. 5.* Nec segetem Argolicę sentire Eteoclea turmę. *Stat. 7. Theb.*

Dum tibi Cadmę dicuntur Pontice Thebe, Arma; fraternę tristica militię. *Prop. 1. 7.* Ponticus scripsit Bellum Thebaicum, quem secutus fuit Papius. Non ob regna magis diris cecidere sub armis Thebani media non sine matre duces. *Ibidem 2. eleg. 9.* Labdacus dux, a Labdaco proauo; nam hic pater fuit Laij, Laius Oedipi, Oedipus Eteoclis. *Stat. 2. Theb.* Labdacides. *Ibidem.*

ETRVRIA.

Italice prouincia celeberrima tibus pręcipue nominibus ab antiquis nuncupata, Tyrthenia, Tuscia, & Etruria, hodie *Toscana*, cuius fines ad meridiem est mare inferum, siue Tyrhenum, ad septentrionem Apenninus mons, vbi Vmbrię, & Gallię togatę pars propę Romandiolam, cui contermina est, ad occasum Liguria, a qua Macra flumine differratur; ad ortum Tiberi. Regio siquidem nulli Italice beatitudine postponenda, quę lętos, latosq; aperit campos, rerum omnium fertilissimos, amoenissimas vaias, mones, collesq; predijs hortis, arboribusq; varijs consitis nīcentes. Cuius imperium varij olim principes tenuere, nunc maiori ex parte Magno Duci, cui ab Etruria cognomen, administratur. Hinc veteribus sacrorum ritus, & aruspicia profecta fuit ars; bello gens clara, necnon vrbaniatę, moribus, & loquela. In hac clarissimę, & primarię

Vrbes.

Florentia. Senę. Pisę. Aretium. Luca. V.

suas loca.

Perusia: Centumcellę: Vulsinium: Veium. V.

suas loca.

Pistorium vrbs, quam mœnibus cinxisse, plurimumq; auxisse legitur Desiderius Longobardorum rex; & quę inter amoenissimas Italice vrbes merito recensetur. Rem suam ipsa publicam egregie rexit, sed ciuibus discordijs penę mœnibus, & munimine nudata Etrurię tandem reipub. paruit; tum magno Etrurię Duci Pistoria. *Psol. Ad Pistoies.* *Anton. minor.* Pistoriensis ager.

Volaterrę. *Psol. Cic. Lin.* vrbs difficilis, asperosq; iugo imposita, quadrato lapide pręcincta ab antiquis sepius laudata. Colonia Romana. *Frōzin.* Volaterrani Etrusci. Hanc aliquando a Pannonibus euerfam, sed paucis post annis ab Othone I. Imp. restructā, & suo nomine Orthonianam, sed a posteris corruptę Antonianam appellatam *Raphael Volaterranus* inde oriundus refert. Volaterrana vada. *Cic. Plin.* In Volaterrarum verō vada nomine tractum Ingressus dubij tramitis alta lego. *Rutil. 1. stigm.* Vada ad ostia Cęciennę fluminis. *Anton.*

V

Viter-

Viterbium, siue Viterbum Tusciz ciuitas, quam non admodum vetustam putat *Blondus*, iacet spaciofo loco iugis Ciminij: à tergo imminenti- bus lapide quadrato edificata, turribus plena. Inter opera publica fons est insignis, & ma- xima eum admiratione copiosus: Vezulonia existimatur *Plinius*, Sutrium: Colonia. Iulia Sutrina.

Oropitum, *Antonin.* Oropite. *Cat.* Vrbibuentum: *Procop.* siue Vrbueuentum; est vrbis insignis in Etruria, hodie *Omisio*: quæ etiam Vrbuerana. Herbanum *Plin.* teste *Vaterrano*. Vrbis vetus. *Diacor.* in *Longobardi.* Orbitum, in *edictis Desiderij*, nunc optimi vini ferax ager plurimum commendationis habet. Neper, siue Nepeta.

Corytum, vel Corythus, siue potiùs Coritus mons, & vrbis in Tusciz, quæ nunc *Cortona* dicitur: Coritiorum beata. *Rutil.* 1. *Itin.* Extre- mæ vrbes Coriti. *Virg.* 9. *Eni.*

Clusium, vrbis olim celebris ob Portenæ regiam, & monumentum. Lege *Plin.* & illius adhuc vestigia cerni feribit *Gyraldus de seipulchra*. Clu- sium vetus, Clusium nouum, olim Camars ap- pellatum, teste *Linio*. Clusini veteres, & noui. *Plin.* *Mnesia Clusi.* *Virg.* 10. *Æneid.* Orz Clusi- næ, *ibidem*.

Mons Policianus, *Montepulciano*, vrbis Episcopatu decorata, recentiore tamen nomine; vini ferax pretiosius regio. Pientia vrbis noua titulo, & Episcopatu ob natalia cunabula Pij II. Pont. Max. *Corsinianum Ortelio*. Mons alcius in eodem tractu quondam fuit Senensis Rep.

Populonium. V. *suo loco*: *Populonia*.

Liburnum: *Ligurnus* portus in *Antonin.* *Itin.* Tri- turia, à nonnullis dici putatur; quæ lateat ex- pulsus insula penè fretis. *Rutil.* Porrus Pifa- rum, &c. *idem*. Contiguum stupui portum, quem fama frequentat Pifarum emporio, diu- tijsque maris: Pifanus portus, *idem* 2. *Itin.* Por- tus est autem à magno Duce in summum splendorem restauratus eiusdem triumuium fa- tione insignis, *Linorno*.

Mons Faliscus, mons Faliscorum, hodie *Montefas- scione*, vrbis imminens lacui Vulsino, & vino cla- ra. V. *Faliscus*.

Pescia, quæ etiam Arnine ab Arnine fluuiio elici putatur à nonnullis, quod non aridetur, nam Ar- nine fluuius si inter Pyrgos, & portum Hercu- lis in Tyrrenum infuit: non est certè, quo Pescia oppidum inter Pistorium, & Lucam perliuit.

Pratum, opp. ob elegantiam multis siquidem vr- bibus non inferius.

Porro si litoralem Etruriz oram vis agnoscere, pergit cum *Rutilio Numatiano*, qui eam eleganter excurret, 1. *Itin.* Lib. Roma Gallias versùs na- uigante.

Alisum maritimum Tusciz opp. priscum Cere- puratur *Leandro*, hodie *S. Severa*. Alisæ colonia *Linio*. Alisæ tellus, *Rutil.* 1. *Itin.* Alisensis vil- la Ruffi scilicet cuius Rom. *Plin.* *Itin.* lib. 6. *epist.* & *Clarr.* pro *Mil.* vnde celebris Alisietinus fons, & aqua Alisietina, quæ eadem dicta fuit Au- gusta, quod nobili aquæductu illam Au-

gustus in vrbem traduxerit, & hæc Alisæ aqua.

Pyrgiorum, maritimum opp: hodie *S. Marinella*, Romana colonia. *Lin.*

Agylla. V. *suo loco*. **Castrum Inui**, quasi Panos ca- strum, nam Pan ab incolis Inuus quoque appel- labatur. V. *Pan*, hodie *Corneto*. **Castrum** no- uum. *Ptolem.*

Centumcellæ. V. *suo loco*. **Tauri-Thermæ**. *Rut.* qui illarum exequitur descriptionem: *Messa- læ nobilitatis ager*: *Grauficæ*, arum, Tusciz vrbis, & Colon. Rom. *Pærens*, hodie *Montalto*: Inde *Grauficarum* fastigia rara videmus, Quas pre- mit æstiuæ sæpè paludis odor. *Rutil.* inuenit etiam *Virg.* 10. *Æneid.* Et Pyrgi veteres, intempesti- que Grauficæ: *Cofa*: Cernimus antiquas nul- lo custodie ruinas, Et desolata montia fœda *Cof- se*. *Rutil.* 1. *Itin.* ibique lege ridiculam eius de- solationem: & hæc etiam *Cofsa* duplici f, scri- bitur, & *Orbitello* existimatur.

Portus Herculis, oppidum adhuc nomen reti- nens: Signatus ab Hercule portus. *Rutil.* *Telamon*: Promontorium: Tusciz: *Talamon*: portus. *Anton.* Mons Argentarius: Tenditur in medias mons Argentarius vadas, Ancipiti- que iugo cœcula curua premittit. *Rutil.* vi. *supr.* *Faleria*, Tusciz locus maritimus cuius memi- nit *idem*. *Lassatum* cohibet vicina *Faleria*, cursum. Siqui plura de Etruriz oppidis desiderant, adeant *Cosmograph.* veteres, recentique.

Lacus.

In Etruria videntur non pauci, de quibus V. *La- cus*: ibi *Thrasumenus*. **Lacus Vulsinus**. *Vid.* *Vulsini* *mon.*

Apeilis lacus, sic dictus à *Prille* fluuiio Tusciz, quem ad mare describitur ab *Antonin.* & hodie *Lago di Capiglione*. *Pyrlis* etiam à nonnullis scri- bitur in *Plin.* & è conspectu illuz infusus est. **Lacus marinus**, siue salinus, hodie *Lago d'Orbi- tello*. **Vadianonis lacus**. *Plin.* sub collibus *Amerinis* iuxta prædia, quæ ibidem posside- bat. *Idem* *Plin.* *Itin.* *epist.* lib. 9. nunc *Lago di Bassa- nullo*: ab alijs *Lago di Viterbo*. **Lacus Cymnius**, siue Ciminij Elbij olim dictus lacus inter Vi- terbium, & *Roncilonum* opp. hodie *Lago di Vico*: Ad sex millia passuum ab vrbe Viterbio Ciminio monti suppositus, vt *Appianus* osten- dit, de cuius origine hæc referuntur à *Ser- uio* in *illud Virgil.* *Æneid.* Et Cimini cum monte lacum, &c. Cum aliquando ad hos populos venisset Hercules, & à singulis prouocaretur ad virium ostentationem; is vectem ferreum quo exercebatur humi dixit, quem cum nemo illorum posset euellere, tandem Hercu- les eum euulsit, vnde tanta repente vis aqua- rum erupit, vt Ciminum lacum efficeret: Ci- mini lymphæ.

Sabatus. *Serab.* **Lacus**, hodie di *Bracciano*. **Saba- tinus lacus**. *Column.* **Sabatia stagna**. *Sul.* *Itin.* **Lacus Tarquiniensis** idem esse *Plinio*, testatur *Leander*. hodie *Lago d'Anguillara*, quod ad la- cus ripam oppidum huiusce nominis situm sit. **Tarquini lacus** olim dictus, apud quem à Romano regno expulsi ipse profluges exu- liauit.

Tante. Ipsum verò Bracciani oppidum Arcenum nuncupatum olim, siue Barcenam, & Brygianum *Laender* asserit.
Bientina palus, & siqua alia sit.

[*Fluvij.*]

Qui sunt in Etruria piscibus optimis fecundissimi plurimi.

Arnus. *Vid. suo loco.* **Alma.** *Antoin. itiner.* **Auzer** dicitur *Volaterran*, hodie Arbia, Almus, & Bortina: Auzeris, *Plin.* & Auseris, qui & *Esaris*. *Strab.* **Boasius.** *Plin.* qui propè Lucam præstabitur, hodie *Serchio*. **Cereetanus.** *Plin.* **Amnis Caricis.** *Virg. 8. Æneid.* hodie *Eri*, & *Era*: dicitur etiam *Ceritus*, qui & *Minio*. *Virg. ut sup.* haud procul ab vrbe **Agylla**, quam *Pelasgi* condidere. *V. notis Iamnia à Meyen in Virg. pag. 749.*

Cremora. *Vid. suo loco.* **Clanis.** *Plin.* hodie *L. Chiana*. **Clania palus:** *Clusini fontes.* *Hor. ad Clusium vrbum,* vulgò *Bagni di S. Cassiano*, *Ecclesiis*, *fluu.* haud procul à *Vetulonijs*, nunc *Caldas*. **Ægelidus.** *fluu.* *Laand. Fredani.* **Ofis.** *Procl. Larthes.* *Avrimo*, teste *Laender*, vulgò *Morta*: & hic è *Vulsino lacu* effluere dicitur haud procul ab oppido eiusdem cum flumine nominis: **Pelia**, *fluu.* hodie *Paglia*, haud procul ab vrbe *Episcopatus* titulo insignita nostris temporibus, nempe *Agnapendente*, præterfluens.

Thermæ Scyrgianæ, olim opp. *in itiner. Annon.* nunc eandem vicus apud fluvium, vulgò *Bagni di Scyrgiana*, & *Bagni Sabotini Laand.* **Vmbro**, *fluu.* Tangimus *Vmbro*nem, non est ignobile flumen, Quod tuto trepidus excipit ore rates. *Rutil. 1. itiner.* & hic fortassis à monte *Vmbro*ne (qui nunc *S. Quirino*) nomen accepit.

Præter hos alij recentioris nominis recensentur à *Cosmographis*, vt *Laurentia*; *Cecinna*; *Cornia*; *Brunus*; *Albengia*; *Floria*; *Vacina*; *Sanguinaria*, &c.

Montes.

Apenninus: *Soracte.* *Vid. suis locis.* **Ciminius** *Viterbio* imminens. *Virg.* meminit. **Fesulanus** montes, sic dicti à *Fesulla*, quæ vrbs fuit olim celeberrima, è cuius ruinis sub *Totila* natam *Florentiam* aliqui existimant: **Orosius** meminit montes *Fesulanos*: **Apanorum** montes, **Sagaunorum**, & **Teguliorum**, hodie *Montagne di Lungiana*, & di *Carvara*: & ibi oppidum non ignobile *Apanorum*, nunc *Pontremoli*. **Tinni** montes. *Strab.* **Tunnati**, siue potius, teste *Orellio*, **Tummas**, & **Tunnas**; cuius iuga, hodie *Radicefani*, & *S. Flora*.

Silux olim celebres in *Etruria*: **Vulsinensis** haud procul à *Balneoroglio*, quod natali illustravit suo *D. Bonaventura Franciscanæ* familiaris decus: **Silua Cimnia**, *Bosio di Viterbo*. **Messa silua**, *Bosio di Baccano*. *H. itin.* Quæ Romanæ ditioni arcta fuit, sublatâ *Veientibus*, sub *Anco Martio*, vt inquit *Lin. lib. 1. ab Vrbe Cond.*

Insulæ ad Tusciam pertinentes: **Ilua.** *Vid. suo loco.* **Igilium**, *Isola del giglio*: **Eminus** **Igilij** siluosa cacumina miror. *Rutil. Numa*, qui etiam

Isudar 1. *in*. *Gorgon*, *scopulus*, siue *insula*: *Assurgit* *Ponti* medio circumflua *Gorgon* *Inter* *Pisanum*, *Cyrnaicumque* *latas*. *idem.*

Synonyma.

Oræ Tyrrenæ. *Virg. 7. Æneid.* à *Tyrreno*, quo cingitur à meridie *Etruria* mari. *V. Mare Tyrrenicum.* **Oræ Tuscor.** *Idem 10. Æneid.* **Sedes Tyrrenæ.** *idem 7. Tyrrenæ: Tyrrenæ regna.* *Idem: arux* *idem 8. Æneid.* **oppida.** *idem 11. Æneid.* **Domus.** *Strab. 4. lib. 2. Rur.* *idem 5. lib. 2. Tyrrenia.* *Ovid. 14. met.*

Etrusca humus. *Ovid. 2. fast.* **Iuga.** *Virg. 8. Æneid.* **Vrbs Etrusca solo.** *idem 10. Æneid.* **Etruscum solum.** *Bemb.* **Ille per Etruscas rupes,** arque auiâ faxa: **Litus Etruscum.** *Hor. in corn. sec.* **Etrusci aggeres.** *Prop. 1. 21. montes.* *ibidem.* **Iuga Tusca.** *Mart.* &c. hinc **Tellus Etrusca.** *Anguill.*

Populi.

Etrusci: **Tusci:** **Tusci sanguis.** *Ovid. 2. fast.* **Tyrreni:** **Tyrrenum agmen.** *ibidem.* **Gens Lydia** **Diuum**, Quæ manus inter **Tusci** comitetur ab oris. *Virg. 10. Æneid.* à *Sardis* enim, quæ *Lydia* vrbs est, profecti sub *Tyrreno* duce **Tusciam** habitauerunt. **Tusci** verò **Romanorum** bellis depreßi **Romani** profecti, siue tracti in monte **Celso** habitasse dicuntur; quem eam nimis munijissent, aliquid de illis suspicatus **Romani** in planum locum eos deduxere, quibus vicus arcebat, qui ab illis **Tusci** nuncupatus fuit. Inter **Turrisenas Lydia** tota suos. *Rutil.* **Turrisenæ** porro nominantur à multitudinis turrium, quibus passim in *Etruria* muniebantur vrbes.

Tyrrenæ acies. *Virg. 10. Æneid.* **Populi Etrusci.** *Ovid. 1. fast.* **Gens Tyrrenæ.** *idem 3. met.* **Gens antiqua Etrusca.** *Prop. 2. 2. Etrusca gens alumnus.* *Cor. Gall.*

Tusci verò inter alios **Deos Vertumnus** præcipue colebatur, quem etiam appellarunt **sanum**: **Tusci** ergo **Tusci orior**, nec poenitet inter **Prælia** **Volsinos** deseruisse focos. *Prop. 4. eleg. 2. Vid. Vertumnus.* Fuit autem olim *Etruria* superstitionis anater, teste *Arnobio* in 7. contra gentes, nunc autem **vrbanicatis**, & ingeniorum.

EVA.

Adami vxor, prima omnium parens, quæ ex eius costa exempta ab ipso rerum omnium conditore in mulierem formata illi focia fuit, & coniux tradita. Sed serpentis dolo decipit diuinum cum viro transfressa iussu & **Paradiso** secum deiecit illi filios **Cainum**, & **Abel**ulum peperit: tum **Sethum**, cæterosque viros. *Sacra Genes.* **Abel**ulum interfectum centum annis cum viro in quadam spelunca, quæ adhuc in *Palestina* visitur, luxisse narrat; non tam autem filij obitum, quam crimen, & **Caini** filij perditionem eos deplorasse credendum est, primumque à se commissum nefas, vnde mors, mortisque mala deueniebant. In eadem spelunca ambos sepultos referunt nonnulli, in qua etiam postea **Abraham**, **Sara**, **Isaac**, & **Rebecca**; **Iacob**, & **Lia** cum **Ioseph** **Patriarcha** tumulati fuerunt post multa secula, quamvis

ab alijs propè Sichem protoplasti sepulti dicuntur ad ipsam urbem Samaritz. Lege *Adriani in Theatr. Ter. fasti.*

Prima parens : Heu quantum nocuit tibi tunc vnica mundo Iudicij Satanz femina facta nocens : Credula coniux Iepes, & fœdera soluens : Cùm tam celestia fœdera rupit Primus homo, & morti sese, & genus omne futurum Subde, et Eua parens blandis heu credula dictis : Heus etiam scribitur : Viuentium mater.

EVADNE.

Martis filia ex Thebe; vel Philiz ex Iphia, vt reserunt, vnde ipsa patronymicos dicitur Iphiaz, vt inferius : Capanei coniux, qui in bello Thebano occubuit. Vid. *Capaneus* : cuius vxor cùm illum è scais decedum, vel Iouis fulmine extinctum audisset, tam effulse doluit, vt protinus furore diriguere. Vel, vt alij, cùm tunus viro ceibraretur in flagrantem rogum præ nimio amore sese immiserit, vnde *Stat.* Turbine quo sese caris infrauerit auid Ignibus Evadne, &c.

Iphiaz, dis : Accipe me Capaneu, cineres miscebimus, inquit Iphia in medios desinijque rogos. *Ouid. 5. trisf. 15.* Ianira, alio nomine fuit dicta Iphia filia : Iphide nata : Iphidis filia : Capanei coniux : Coniugis Euadnez miseros elata per ignes Occidit Argiuz fama pudicitiz. *Prop. 1. eleg. 15.* Fida coniux. *idem.*

EVANDER.

Mercurij, & Carmentis filius, qui cum patrem imprudens occidisset, relicta Atcadia, in Latium cum matre venit; vnde pulsus Aboriginibus in Palatino sibi contruxit domicilium oppido Pallantem ibidem edificato à nomine Pallantis proauj sui, vt *Virgil. ait 8. Æneid.* Alij dicunt, Aborigines non expulisse, sed vnà cum suis Arcadibus illos autoritate quadam magis eos rexisse, quàm impetio, vt inquit *Liuius*. Quem ipsi propter excellentem eius eruditionem, & summam sapientiam, veniut Deum coluerunt. Deinde etiam Romani diuinis ei honores tribuerunt ara condita, & quotannis sacrificia illi tamquam alijs Heroibus obtulerunt, vt testatur *Dionys. Halic. lib. 1.* Ara autem ei dicata fuit apud Auenticum collem, propè portam Trigemnam, quæ postea Ostiensis, cum hodie à D. Paulo dicitur. Ad hunc *Virgil.* narrat *Æneam* accessisse suppetias sibi, auxiliumque contra *Turnos* (quibuscum ille pugnabat) petiturum; cui filiam Pallantem cum socijs armatis concessit.

Euandrus : Tum pater Euandrus dextram complexus cunies Hæret, &c. *Virg. 8. Æneid.* Genus à Pallante profectum. *ibidem.* Rex Arcadius, à patria *ibidem.* Nonacrius Heros. *Ouid. 5. fasti.* Pallantius Heros. *ibidem.* Rex Arcas, dis. *Virgil. 7. Æneid.* Arcas : Arcade maior eras montibus Aufonijs. *Ouid. 1. fasti.* Romanæ conditor arcis : ipse enim primus fundamenta iecit arcis, qua pro Regia deinde Cæsares vsi fuerunt. Vid. *Adens Palatinus*. Palatinus Heros : Sceptra Palatini, sedemque petiuit Euandri.

Epith. Parrhasius, Palatinus, exul, profugus, Palatinus, Nonacrius.

EVANESCENTS.

Disparens; de imagine, siue de visione : Est tenues dilapsus in auras. *Ouid. 3. Pont. 3.* Vanescens : Euanidus. *idem.* Caducus : Tenuesque recessit in auras : Tenues fugit cœ sumus in auras : Mortales visus medio sermone reliquit; Et procul in tenuem ex oculis euanuit vmbra : Excessit in auras : Nocti se immiscuit atræ : Tenues vanescat in auras : His medium dictis sermonem obrumpit, & auras Ægra fugit, seque ex oculis auertit, & aufert.

Sic facta in tenuem Phœnissia euanuit vmbra : Effugit imago par leuibz ventis, vniucrigæ simillima somno : Inter complexus excidit vmbra meos : Dixit & ex oculis subito cœ sumus in auras Commixtus tenues fugit diuersa, neque illum Presentem necquiquam vmbra, & multa volentem Dicere præterit vidit, &c. Ter frustra comprehensa manus effugit imago Tabuit, inque leues paulatim euanuit vmbra : Et in tenues oculis euanuit auras. *Ouid. 2. fasti.*

EVANGELIVM.

Christi verba : Concio diuina : Verba sacra : Diuini semina verbi : Vitæ verba : Diuini chronica verbi; seriem enim continet vitæ, annorumque Christi : Nuncia læta geniti sine semine Verbi : Euangelizæ quatuor, qui Christi vitam digessere, nempe Ioannes, & Mattheus Apostoli, Marcus, & Lucas, de quibus *V. suis locis.*

EVBOEA.

Insula Boeotiz adiacens, à qua breui euripi alueo distinguitur, admodum longa; quæ & Macris fuit quondam appellata, & Macra, *Plinio* teste. Chalcis, Abantis, & Afopis, are ibi primum reperto. Duum nullum spatium habet, vbi arcissima est; ambitus autem est trecentorum, sexaginta quinque miliarium; tritico, leguminibus, vino, oleo, & arboribus, quæ nauibus fabricandis censetur idoneæ mirum in modum abundans regio: varias continet vrbes, vt infra: duos amnes tantum in hac insula esse *Strabo* scribit, Cerum, & Neleum diuersarum certè naturarum: Nam si animalia ex vno potent albescit pilus eorum, aiterius autem aqua pota pellem illi nigrantem efficit. Est & eurius, quem *Liuius* Eubolcum sinum vocat, rapidum mare, & æterno cursu septies in die, totidemque nocte fluctibus inuicem versis, adeo impudicè fluens, vt ventos etiam, ac plenis, tumidisque velis nauigia frustretur. Cuius causas cum reperire non posset Aristoteis mœrore contabuisse ferret, siue morbo, siue alia de causa. Dicta autem fuit Eubœa ab herozæ indolis matrona huiusce nominis, hodie *Negroponte*. Hæc autem olim, vt diximus.

Macra, & Macris : Abantis, & Abantia, cuius populi Abantes ab *Homero*, nunquam autem Eubœenses appellantur.

Chalcis, & Chalcodontis, & Afopis, *Plinio* teste. Oche, & Ellopia. *Strab.* in qua celebres olim.

Vr-

Verber.

Calcis dis; ad eburum sita, vnde etiam à *Pro-*
*dic*ur cognomento Chalcis ad euripum; quo
diuidetur à Beotia, ponte tamen coniuncta,
vbi mare in angustias arctatur; sic dicta à
Chalcide filia Alosi, vr vult *Steph.* aut cer-
re, quod zerarie fabrica ibi primum iuerint
reperit: Chalcidis Euboeicæ vana spe-
capta parabas. *Luc. 5. Pharf.* clara vrbs Aristo-
telis, qui ibi perijt Euphorionis quoque poe-
tæ patriæ, qui præfuit bibliothecæ Antiochi
magi in Syria. Vrbs etiam Stymphelus,
Halicarnæ, Euripus, Hypocalcis *Psal. Strab.*
dicitur.

Carystos vrbs mariore nobilis, quod inde Ca-
rystium appellatur; & hæc Chironia, & Ægea
Steph. An terax varij lapidis Carystos. *Sen. in*
Troad. Quaq; Carysteis frangitur vnda vadis.
Ouid. 3. fup. Est autem Carystos propè montem
Ochia, vnde etiam Ochiaia dicta fuit: Qua
maris angustat fauces saxosa Garystos. *Luc.*
lib. 5. Pharf. Oræ arctatæ fluctibus Euboeicis.
Stat. 2. Theb. ob arctantem Euripum: Pyrrha,
vrbs Euboeæ. *Plin. & Mela:* & huc fortassis re-
ferendus locus *Aristotelis*, qui Pyrrhæum Eurip-
um meminit, qui à nonnullis Lesbø tribuitur
vbi aliam eiudem nominis vrbs, præsertim
cū in Eubœa decesserit Aristoteles: Poethmus,
vrbs Euboeæ.

Caphareus, siue Caphereus Euboeæ promon-
torium. *V. suo loco.* Censum. *Procl. & Strab.*
sed *Plinius* scribitur Cæneum, in eadem insu-
la promontorium est: meminit *Sen. in Herc.*
fur.

Eretria, locus in Eubœa *Strab.* apud quem vicus
est, sua pagus Amarnythus, in quo Diana so-
lemniter celebratur, quo inde Amarusia dicta
est. *Lege Strab. lib. 10.*

Amarnythus est etiam *Pausania* insula apud Eu-
bœam: forsitan idem pagus aliquo paruo seiun-
ctus Euripo nomen insulæ obtinuit. Hellopia,
siue Ellopia, Euboeæ locus est *Steph.* vnde Hel-
lopiaæ aquæ calidæ leguntur in hac insula apud
Plin. & Solinum.

Euripus. *V. suo loco.*

Synonyma.

Eubœi campi. Vnda Eubœica. *Sen. in Herc. fur.* Ma-
re Eubœicum. *V. suo loco.* Sic Chalcida fluctus
Expellunt fluuij. *Stat. 2. filin. 3.* Abantei classis;
idest Eubœica. *Idem 4. filin. 8.* nam Abantes pop-
ex Aba Phocidis vrbe Eubœam incoluere, vnde
etiam ipsa insula (vt *Superius* dictum) Aban-
tia, & Abantis dicta fuit, vnde Colonia Cum-
mas in Italia deuecta vrbem incoluerunt. *V.*
Cuma: Neapolis. Vtriusq; consita tellus. *Theocrit.* Eu-
bœicus gurgis. *Ouid. 9. met.*

EVCHARISTIA.

Explicatio nostra non indiget, quæ pia, puraq;
mente debet à Christi fidelibus iterata sæpius
frequentatione sumi: Cuius encomia, virtu-
tesq; cuncti Patres celebrant.

Celestes epulæ. *Mart.* Panis Christi: Diuinæ da-
pes. *Benedictus.* Pocula mensæ munera. *Christe*
ruiz. *Idem.* Liba vitalia. *Mart.* Panis vitalis:
Vitales epulæ: Sacramenta: Sacra Ceres; Cele-

stis mensa Deorum, *Pont.* Ambrosiæ diuinæ
munera: Celestia pabula: Superorum mensæ:
Celestiq; cibo mentem; potuq; refectus: San-
ctissima primum Aurea pyxis, vbi niueum
complectitur orbem Celestis crustæ. *Petr. Ang.*
Berg. Sep. 1. Certa salus iustis: Panis adeit
Christus.

Hoc est corpus, ait, mens hæc de vulnere sanguis
Fundendus; commissa hominum qui diluat,
&c. Vita pijs erit, atque eadem mors fontibus
esca, Vno, eodemq; salus: flet, atq; è fonte
venenum. Sic ait, atque suis manibus sese ipse
ferebat Ipse onus, ipse oneris moderator, &
auctor Ipsum se nobis epulandum præbet: Nā
quæ panis erat, quæ vini essentia quondam Fe-
cit, vriu Christi corpus, sacrumq; cruorem
Transfient subito salus vtriusq; figuris: Su-
prema salutis Hostia, quæ perpeffa plagas, &
vulnera dira: Corpus, ait, sanguisq; meus, qui
funditur hic est, &c. Angelicus panis: Angeli-
cæ epulæ, dapes.

EVCLIDES.

Geometrarum præceptor, princeps, magister.
Senex. Megarensis. Metaph.

Ex Megara doctor. *V. Geometria.*

EVENTVS. *V. Casus.*

EVENVS. *Ætalia.*

EVGANEI.

V. Patahium & Venetia.

EVMEVS.

Cressij Ormenij filius Syrus emptus à *Lætre*
Vlyssis patre in agrum curandum summa dili-
genter præditus, qui Vlysses vnice dilexit vsq;
ad ipsius aduentum, eumq; iuuat in viciscen-
dis vxoris procis.

Quem fortuna finit non mente fidelior ægra.
Sperauit tardi rediret Eumæus Vlyssis. *Stat. 2.*
fin. Subulcus Vlyssis; ex *Hom.*

EVMEVVS.

Admeti Theffaliæ regis ex Alceste filius, cuius
filiam in aem conuersam fuisse narrat *Ouidius*
7. met. Eumeliq; domum lugentis in aere na-
tam, &c.

Troianus quidam fuit item Eumelus socius
Æneæ. Incensas præfert naues Eumelus, & ipsi
Respiciunt, &c. *Virg. 5. Æn.*

Fuit & alius multo ante Eumelus ex Helenæ
amatoribus. *Hom.*

EVMOVVS.

Musæi poetæ filius, qui ante Homerum scripsit
carmine; à quo Eumolpidas sacrorum quo-
rundam prædixit dictos volunt, quorum me-
morat *Æschines in orat. contra Ctesiphonem.* Hic quin-
tus ab Eumolpo Thracæ Deiope Triptolemi
filio. *Diodorus* verò Eumolpum Ægyptij gene-
ris regem fuisse tradit, ab eoq; dictos Sacer-
dotes, seu magistratus Athenienses. Alij di-
cunt Eumolpum vatem fuisse Atheniensem, Bac-
chiq; Sacerdotem, vnde *Ouid. 11. met.* Orgia
tradiderat cum Cecropio Eumolpo, & hic qui-
dem Triptolemi filius, superioris Eumolpi tri-
tauius, vt *Apolodorus* tradit, Cerealia instituit,
vnde Eumolpia dicta fuisse, teste *Sophocle. V.*
Cerealia.

Cecropius vates; Elcusiuius vates.

EVMENIDES.

Sic furiz appellatz, quæ habent pro crinibus an-
pues. V. *Furiz*, ubi multa dicuntur.

Agmina Eumenidum. *Virg.* 3. *Æneid.* Tiphonæ
cohors. *Pont.* Crudeles Erebi, Ditisque mini-
stra. *idem.* Sorores nocte genitz. *Ovid.* 3. *met.*
Eumenides ministræ functorum operum. *Stat.*
4. *Thib.*

EVNVCHVS.

Qui etiam spado dicitur, est vir eutratus. Domi-
tiani Cæsar lecem tulit, quæ mares eutraz
prohibuit, teste *Justino*: idem spadonum pre-
tia, qui apud Mangones erat moderatus est.
Qui primus sibi virilita amputauit dicunt
Aryn, de quo *Superius* suo loco: ad autem facinus
Sama testis faciebant, quam acutum silecem ap-
pellat *Cassius*. Eunuchi Persis, Babylonij, ac
Ægyptijs in maris pretio fuerit: & nunc etiam
ad Indas, Japonique quonum custodiam
adhibent regibus reges. Cleopatra eunuchos
plurimos habuit cubiculo, quos *Horatius* turpes
viros appellat, quia sece his effeminati sunt,
quorum concubitu delectari mulieres. *Mart.*
lunaticus testatur, vnde ait *Terentius*: Quoniam
his reginæ delectantur. *Vid. Cui. Rhodig.* Est au-
tem pulchrum in *Horatium* exemplum cuiusdam
Hocmotimi, qui à Pæcon viro quodam cura-
tus in quæstum eandem illi per filios eiusdem
retribuit penam genitalibus recisus. *Lege*
eundem lib. 8.

Seminas: Ibunt seminare, & inania tympana-
tudent. *Ouid.* 4. *sest.* Ille etiam saxo corpus la-
niauit acuto: Onus inguini aufert, Nullaque
sunt subito signa reliqui viri. *idem.* Spado; is
dicitur, cui euulsi sunt coles, siue cremastere,
vnde Spadones nasci nequeunt, vt eunuchi, sed
sunt. *Gallus Priapus*, dixit *Mart.* 1. 3. pro ca-
stratus: Sterilis vir: Hoc steriles sensere viri,
&c. *idem* 3. 89. Gallus Cibeles minister; nam
sece omnes Cibeles Sacerdotes erant olim eu-
nuchi, qui se Samia (vt diximus) testis eura-
bantur, vt inquit *idem* 3. 80. Nam sis licet ingui-
ne Gallus *idem.*

Nec vir, nec femina: Semivir. *Ouid.* 4. *met.* Grex
Semivir. *Mart.* 3. 90. Semivir comitatus. *Virg.* 4.
Æneid. Spado, de quo paullo *Superius*: Spadone
cùm sis eutrator fluxu. *Mart.* 5. 41. v. scazon.
Prouocat à domina factus spado, dormiat ille
cum domina. *Iuuen.* *satyr.* 6. Dyndimus. *idem* 6.
29. & hi Cibeles ministri à monte Dyndimo:
seclus Gallus Eueheæ matris. Præfite ex-
cios ad munia feda ministros; *ex eod.* 6. 2. P.
Ang. Berg. Et famulos inter femina trita suos.
Prip. 3. *eleg.* 10. *fine* 9. in quo loco eunuchos intel-
ligit. V. *Gallus Sacerdotes*. Corybantes.

Mutua qui Veneris gaudia nosse nequit; *ex Ouid.*
Puer avari Mangonis arte seclus: Non puer
auari seclus arte Mangonis Virilitatis damna
meret creptæ. *Mart.* 9. 7. Nec faceret steriles
sæua libido viros. *idem* 9. 9. Qui primus pueris
genitalia membra recidit Vulture, quæ fecit
debut ipse pati. *Ouid.* Imitatus castra. *Hor.*
nam Castor sese facit eunuchum præcisus peni-
talibus; sed in hoc controuersia est apud au-
thores. V. *Borelli.*

Mollis puer: Haud vili puerrum molliore pote-
stas Tradita, &c. *Stat.* *lib. 4. sil.* de sexu transire
ausus puer. *idem* 3. *sil.* 6. Nunc frangere se-
xum. Arque hominem mutare nefas, &c. *idem.*
Vir dubie formæ; dubium est enim, an sit ho-
mo, an femina; præfitem si muliebrem in-
duant amictum, *idem.* & careant barba, qui-
bus est desperatio barbe. *ex Iuuen.* *satyr.* 6. quod
inopia calor pilos non erant.

Epith. Emaculatus, imbellis, rugosus, imberbis
(nuquam emittunt si à pueris eurentur) te-
ner, eutatus, fluxus, delicatus.

EVPHORVS.

Panthi Troiani ex Phronide filius, qui in Trola-
no bello à Menelao fuit hasta transfixus, cu-
sus anima (in ita *Pythagora* sententiam) in *Py-
thum* quemdam Cretensem transiit, & inde in
Eleum quendam, qui parum spotos, postea
in Æthalidem Mercurij filium; postremo in
Pythagoram, vt ipsemet testatur apud *Ouid.* 15.
met.

Ipse ego (nam memini) Troiani tempore bel-
li Panthoides Euphorbus eram, cui pectore
quondam Hæstæ an aduerso grauis hasta mino-
ris Attidæ: Cognoui Clypeum, lque pesti-
mina nostræ Nuper Abaturæ templo Iuuo-
nis in Argis: Panthoi, vel Panthidius: Pri-
mus *Pythagoras*. *Vid. Pythagoras*. Panthoides.
Horat.

EVPHRANOR.

V. *Strabon* in *effem.*

EVPHRATES.

Fluuius insensibilis in Syria, ita dictus ex Hebraico
fonte ab abundantia, siue fructuum fecundita-
te, in quem influit fluuius minor, qui ab *Eze-
chie* Chobar appellatur, prope quem visiones
celestes contemplatus fuit, quem modò orien-
tales Chabor nuncupant. Tigris multo ma-
ior est, seu non abissus: at plus terre circum-
obit; nam supra Zaranda ortum habens, vn-
de & ibi nomen fuit, sub montis radicibus ab
accolis Chabote nonnisi ex maiore funditur
Armenia, quæ-celer, & fremens Cappadociam
recta petit, vnde se scietis: post ducentorum
passuum millia Taurum montem fracto nonni-
hil cursu perumpit, hinc scosus, & violentus
Mesopotamiam præterlabitur diuersa alluena
oppida, Epiphaniam, Antiochiam, quæ ad
Euphratem vocatur Zeugma, Apamiæ, Seleu-
ciam, circa quam intunditur, & Vram; ac Tigri
præterfluente ab orientali parte, ab occidenta-
li verò ipse Euphrates Babylonem petit, quam
permeat, mox in paludes dilabatur, Tigrisque
commiscetur, qui simul iuncti duobus ma-
gnis ostijs alio ab alio satis longe diuerso sese
in Persicum sinum ambo conerant; vnde va-
gum Euphratem appellat *Sat.* 5. *fil.* P-xiratus
primùm dicitur, deinde Omri per Taurum
erumpens: Medus, & Zaranda, apud *Pla-
tarch.* Parach, si Perat Hebraei dicitur: Phora;
Iosaph.

Assyrium flumen *Callimach.* *Mart.* Cælo gratissi-
mus amnis: B. bylonius amnis. *Ouid.* 2. *met.* Se-
can Babyloniam mecis aqua: m-moratur au-
tem pons magnificentissimus in vrbe Babyle-
ne

ne à Semiramide regina super Euphratem constructus: Cæsar dum magnus ad altum Fulminat Euphratem, &c. *Virg.*

Crescit Euphrates Nili modo ætatis diebus, Mesopotamiam inundat Sole obnubente vigesimam partem Cancri, minui incipit, Virginem, & Leonem transgresso, in totum rëmeat vigesima parte Virginis; vnde *Luc. 3. Phasf.* Quaque caput rapido tollit cum Tigride magnus Euphrates, quos non diuersis fontibus edit Persis, & incertum rellus si miscet amnes: Quod potius sit nomen aquis, sed sparsus in agros fertilis Euphrates Phariæ vice fungitur vndæ: vbi oblerua, incerti nominis tellurem dicit, vnde profluunt; nam ex Paradiso Terrestris proficisci certum est; *ex Gen. & Barucis 5. de consolat.* Tigris, & Euphrates iuncto se fonte resoluunt, Et mox abiunctis dissociantur aquis: Regium flumen, dicitur Assyrijs.

Tigris, & Euphrates sub tua iura fluunt. *Prop. 3. 4.* nempe regna Parthorum, atque Persarum, per quæ persulit Euphrates: Iam negat Euphrates equitem post terga tueri Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet, *idest 2. eleg. 10.* Historia nota est quemadmodum Crassi, pater, & filius bellum Parthis illarum Euphratem transierint; & victi perilio fuerint; in quo filius cecidit: deinde Crassus pater dolo euocatus in colloquium à Surenâ duce Parthorum interemptus fuerit: signa tamen, & captiuos ijs bellis ademptos remisit Augustus Phratis silioens rex, cui filios, nepotesque dedit obsequia.

Epith. Tumidus, vagus, fertilis, celer, altus; Babylonius, Palestinus, fecans leui agmine rura.

EVPHROSINE. V. Gratia.

EVRIALVS.

Ophietes Troiani filius, qui à primæa ætate à patre bellis assuetus doctus, Aeneam profugum à patria secutus Niso factus est comes indiuiduus, & inter amicorum paria connumeratus, qui è castris emissi, ad Aeneam certiorum faciendum de suorum periculo, hostium excubias vino, somnoque obruptas offenderunt, vbi Rhamnëtem eum magno Rutulorum numero trucidarunt, eorum spolijs acceptis. Verum instante luce, cum se recipere vellent Volscantis equitibus conspectus ad filius confugere; ibi Eurialus armorum pondere, viæque errore impeditus in hostes incidit, & à Volscente frustra deprecante Niso consilijs fuit. Verum Nisus casu Volscente, & Euryali nece strenuè vindicata multis vulneribus confixus super amici corpus concidit. Egrege hanc historiam excutitur *Virg. lib. 9. & 10.*

Opheltæ filius: Hyrtacide comes. *Ouid. in Hyn.* nempe nisi Hyrtaci filij: Obstupit magno laudum percussus amore Eurialus. *Virg. 9. & 10.* sunt qui scribant cum y: Ipse comes Niso graditur. *ibidem.*

EVRIPIDES.

Pœta, quem *ἑταῖρος* vocat Aristoteles, & *Μισαβρύς* ob vix castitatem, nempe mulierum osor: Athenis natus, quamvis aliqui Salamine ortum dicant anno primo Olympiadis LXXV. quo tempore Persæ, Xerxæ duce, vi-

si sunt. Auditor fuit Anaxagore, & Socratis. Cum Platone discendi causâ in Ægyptum ad sapientes, & Sacerdotes profectus aliquando est; teste *Dionysio Laertio.* Tragediam cepit scribere annos natus duodeviginti, cuius speluncam terram, & horridam, in qua fama erat Euripidem scripsisse *Gellius* affirmavit se vidisse. Scriptis tragediis nonaginta duas, quarum decem, & nouem tantum supersunt. Alcestidi poete tragico obiecti, quod intra triduum tria tantum carmina composuisset, se verò centum, respondit: Sed hoc interest, quod tua carmina triduo tantum, mea verò in omne tempus sufficiunt. Corruptus à Corinthijs quinquè talentis, in Medeam filiorum suorum pedem transtulit ab ipsis Corinthijs in matris odium interfectorem, vt eius *Scholiastes* refert. Mortuus est annuum ægens septuagesimum quintum à canibus Archelai discerptus; veluti *Gellius*, & *Valer. Max.* prodiderunt; sic etiam *Ouid.*

Vtque cothurnatum vatem tutela Dianæ Dilaniet vigiliæ te quoque turba canum; *Ouid. in Hyn.* Mnesticarum, & Cletones filius. *Philic.* Salaminus Tragicus. Tragedus Cyprius: Attica Melpomene.

Vixit tempore Archelai Macedonum Regis, à quo etiam summo honore habitus fuit, qui etiam eius ossa Pellam iussit transferri, repulsi Atheniensium precibus, qui sæpe per legatos tentauerant, vt eius sui reliquias sibi in patriam referre liceret. Paternitas in Atticis meminit Euripidis, cum Athenienses tanquam eius honorarium erexer Sepulcrum, cum eius ossa ab Archelao minus impetrare potuerunt.

EVRIPVVS.

Fretum illud reciprocum inter Brontæ Aulidem, & Eubœam septies die, ac nocte rapide fluens, refluensque. V. *Eubœa.*

Euripus vndas flectit instabilis vagas, Septemque cursus flectit, & totidem refert, Dum Iasum Titam immergit oceano iubar. *Sen. in Herc. Oct.* Hic autem Euripus ponte iunctus est, duorum iugerum spatio; curris vtrinque, & à Brontia, & à Chalcide extat, teste *Strabo.* Euripus Chalcidicus, Euboicus. *Enstath.* Eubœici Euripi vnda. *Sil. Ital. 14.* Euripi vagus ætus. *Synes. in Hymn.*

Sunt etiam Euripi tractus angusti intervada, & exiliores aquarum ductus per tubos, aut iustulas. V. *Aquaductus.*

Est etiam Euripus, de quo si mentio apud præfatos in Circo Romano, nempe locus inter vtramque metam deductus in modum aggeris satis altæ è terra elati, eiusdem cum metis latitudinis, quibus coniunctus vtrinque erat ab vna ad alteram pertingens: Spina Circi eadem dicta à veteribus. Dicitur autem Euripus in Circo non ex aqua; cum nihil esset in medio Circi; sed quod septies circa eum eurrerent, vt septies Euripi marini vnda reciprocatur; sic *Salmasius* interpretatur *Suetonii* locum in *Caesar. V. Circus maximus.*

EVROPA.

Agenoris Phœnicum Regis filia, cuius amore, & capere.

capreus Iupiter Mercurio ab Attica redeunt
mandavit, ut se quamprimum in Phœniciam
conferret, reisque armenta ad litus compelleret;
nam ibi cum alijs virginibus Europam
viderat spūantem. Patri Mercurius paruit,
ipseque Iupiter maiestate deposita in taurum
conuersus miræ pulchritudinis, Europæ, ceteris
que virginibus cepit alludere, cuius dor-
sum post multas blandicias illa conscendere
ausa, in Cretam permare ab ipso Ioue est ad-
uēctā, cui nupsit, illique filios peperit Mi-
noem, Rhadamanthum, Sarpedonemque. V.
Agenor: Cadmus.

Pellex Iouis Tyria. *Ouid. 3. met.* Sidonis, dis: Sido-
ni sic fueras aspicienda Ioui. *idem 5. fast.* Age-
noris, dissi patre: Tyria puella: Taurus Tyriæ
sua terga puellæ. *idem ibidem.* Vecta boue:
Quam Iupiter sub falso boue lusit: Quam tau-
rus fraterna per æquora vexit: Modò per flu-
ctus rapam Europen Taurum teigo portasse
crucem. *Sene. in Octau.* Ditis Avenorei furti
blandita iuueni. *Stat. 3. silv.* Qualis Agenoreis
rapturus gaudia furti Per freta virgineum sol-
licitant onus. *Rutil.*

Quæque super pontum simulatio vecta iuueno
Virgineæ tenuit cornua falsa manu. *Ouid. 1.*
Amor 3. Soror Cadmi. *idem.* Agenore nata.
idem 2. met. Sidonio taurus amore calet. *Mart.*
7. 31. Sidonij raptus. *Stat. 1. Theb.* Ex quo Sido-
ni nequequam blanda iuueni. Pondera. *ibi-
dem.* Onus amorum. *Hom.* Fronte nunc tor-
ua petulans iuuenens Virginum stravit sua
terga ludo, Perque fraternos noua regna flu-
ctus Virgula lentos imitante remos Pectore
aduerso domuit profundum Pro sua victor ti-
midus rapina. *Sen. in Hipp. v. Iaph.* Phœnicus
silia. *Theoc.*

Epith. Rosæa, pulchra, venusta, Tyria, taurina,
cornigera dilecta, exulans, cæstra.

EVROPA Regio, siue
mundi pars.

Quam altricem Plinius vocat victorū omnium
gentium populi, longæque terrarum pulcher-
rimam; quæ mater ob multarum rerum inuen-
tionem, ob consecrationem plurimarum nu-
trix sapientie meritis dicitur, regio est omnium
fertilitate, ac ciuium frequentia, & artium no-
bilitate beatissima ab Europa tauro Ioue ex
Adā in Cretam deuēctā nominata dicitur a
poetis, vel alia de causā, quam breuitatis cau-
sa omittimus. Incipit à Tanai fluuiō, qui in
Meoticas paludes exit, desinitque in fretum
Atlanticum, siue Gaditanum. In hac
Regiones.

Hispania; Gallia; Vindelicia; Germania; Italia;
Sarmaria, siue Polonia; Dacia; Transilvania;
Rhetia; Prouincie ad Danubium sitæ; Nori-
cum; & vitra, Buaria, vtræque Pannonia, vtræque
Mæsia, Thracia, Macedonia, Attica, Pelopon-
nesus, Epirus, Dalmatia, Istria, Lithuania, Mo-
scouia, Tartaria Præcopensis, Roxolania, Dania,
Suecia, Noruegia.

Igniōres autem ad Europam spectantes
Insulæ.

Anglia, Hibernia, Islandia, siue Thule, Frislandia

in Oceano: Baleares autem Corsica, Sardinia;
Sicilia, Melita, Corcyra, Creta, aliæque mino-
res multæ in Mediterraneo; & innumerae in
Ægeō mari, quæ partim Europæ, partim adscri-
buntur Asiæ.

Lacus autem, fluuij, paludes, siluæ, montes,
& promontoria in hac regione plurima, &
celeberrima, vt de singulis, siue plerique in
suis locis, siue in prouincijs, regionibusque
ad quas spectant, differitur: Lege præ-
terea *Cosmographus*, si vis plura singillatim
agnoscere.

Synonyma.

Europæ regna: Orbis Europæ. *Virg. 7. AEn.* Euro-
picus orbis: Europicum cælum; sic Europæus
orbis: Europæa regio: Europæ vrbes, terra, so-
lum, humus, &c.

Cadmi soror. *fig.* Quidque duas terras Asiam,
Cadmiq; forenti Separat, & cursus inter
vtramque facit. *Ouid. 4. Pont. 10.*

EVROTA.

Fluuius Laconum præterfluens Lacedæmonia,
propè quem Lacones gymnicos ludos exerce-
bant, quo fortiores essent in bello; qui ex Me-
natio monte exoriens Alpheu confunditur, ve
inquit *Callimachus*, rursusque discedit: eius tri-
pæ lauro opicantur.

Lacedæmonius fluuius: Marathon primū, de-
indè Himerus ab Hymero Taypetes Nymphæ,
& Lacedæmonis filio: postremò Eurotas ab
Eurota Lacedæmoniorum ducē, qui amisso
exercitu, in ipsum se fluuium præcipitauerat.

Plutarchus.

Eurotæ flumina. *Cat. in epith.* siue in Argon. Quales
Eurotæ progignunt flumina mertos: Lædeus
gurgis: Flore genæ talem Lædeus gurgis pu-
bem Educat Eurotas. *Stat. 2. silv.* Qualis & Euro-
tæ Pullux, & Castor arenis Hic victor pugnis
ille futurus equis. *Prop. 3. 13.* siue 12. Asper Eu-
rotas dicitur *Papirio*, quod Lacones fortes fue-
re bello, qui apud fluuium exercebantur, *lib. 1.*
Theb.

Et oluiferi Eurotæ dura manus; nam apud illum
verberibus exercebantur pueri, quique iuxta
prescriptum plagarum numerum constitisset
imobilis, vsque etiam ad ipsam animæ exha-
lationem, ille gloriosior, & corona publicè de-
coratus, ipsis etiam parentibus canebatur. *Stat.*
4. *Theb. v. 218.* Eurotæ ripæ: Qualis in Eurotæ
ripis, aut per iuga Cynthi Exeret Diana cho-
ros. *Virg. 1. AEn.* Supplex ad aras quisquis Eu-
roten bibis. *Sen. in Theb.*

Tænareus Eurotas; nam propè Tænarum Laco-
niæ promontorium in mare se exonerat. *Vid.*
Tænarus.

EVRS.

V. Ventræ nomina.

EVRYALE.

Vel regis Minois silia, quæ Neptuno Orio-
nem peperit: Vel Præti Argiuorum regis
silia: Vel vna ex Gorgonibus. *Vid. Gorgon.*
Prætidæ.

EVRYDICE.

Orphæi conlux, quam ipse vnice dilexit; quæ
cum Aristæum Eurydicis alterius nymphæ
siliuū

filium podiciclam suam atterere cupientem fugeret, calcato serpente ab illo mortuū laesa perempta est. Quod cum immoderate doleret Orpheus peritū citharæ confusus inferorum secreta pertulit, cuius cantus dulcedine, ac illius fleus miseratione manes deposita teritate, illi Eurydicei reddiderunt, hac tamen conditione, ut illam non respiceret donec extra Tartareum esset imperium. Verum Orpheus præ nimio amore cum illam respexisset iterum, et inaneq; laborem suum effecit; illa enim ad locum suum reuersa est, is vero iterum in auras tendens maiori se tradidit ob amissam bis coniugem, deploratur. Fabulam exequitur elegantissimè *Virg. lib. 4. Georg.*

Lulabatur raptam Eurydicem, atque irrita Diis Dona querens. *ibidem.* Orpheus coniux: Qualis confecta coniuge segnis Odrysus vates postea ab Strymona plectris Obstupuit. *Sen. 5. filii. 1.* Agriopæ; sic etiam vocatur a poeta *Calophonia Hermestianæ.* Quam senis Oeagri, Calliopeq; filius. *Quid. in Iun.* parentes enim Orpheus fuerunt: Eurydices, oro, properata retexere fata: *Idem 10. met.* Mortuū interempta colubæ: Non aliter stupuit gemina nece Coniugis Orpheus. *ibidem. V. Orpheus.* Thraciam vates potuit reuocare puellam Limne Cerbereo, &c. Ardet amore fero Phœbæa propago nitentis Eurydices: Sic variis amor flagrantia torquet Eurydices niueæ præcordia.

Epith. Formosa, pulchra, niuea, nitens.

Alia Eurydice Nestoris vxor, quæ septem illi filios peperit.

EVRYSTHEVS.

Scheneli Mycenarū regis filius, de cuius natalitate hæc fabulantur poetæ. Cum Iupiter inter Duos diuisset de die, quo Hercules natus foret, cæteris illum dominaturum, qui eo die nasceretur, Iuno per Lucinā remorata Alcmenæ partum, vxoris Scheneli partum accelerauit, unde natus est Eurytheus septimo mense; qui adultus Herculi Iunonis instinctu multa imperauit, quæ humanis quidem viribus fieri non poterant: ut scribit *Ovidius*, Eurytheus cum Argos veller subdere nota Hercules fama ad pertinenda certamina illum accessit, qui renuens iussus fuit a Ioue illi obtemperare; & ex Apollinis oraculo ducit, a Dijs imperatū, ut Eurythei iussu duodecim certamina persiceret, quibus confectis immortalitate donatus fuisset. Hercule verò in cælum assumpto, cum Eurytheus cognouisset Hyllum Herculis filium, & quosdam e fratris viros euasisse, veritus, ne si non res ad eam peruissent ætate in patris vindictam Mycenarum imperio (se expulso) porrentur, Cercy Trachinæ regi (ad quem illi post parentis mortem confugerant) bellum indixit, nisi Hercules, & Lacmni filios, & Iolaum, omnesq; Arcades, qui cum Hercule militassent, expelleret. Qui Eurythei viribus impares sponte Trachinam relinquentes ab Atheniensibus adiuti, ducibus Iola, Theseo, Hylloque constitutis, Eurythei exercitum profligarunt, ipsæque curru fugiens ab Hyllō fuit interfectus, cuius intercepti caput

ad Alcmenam Herculis matrem allatum fuit ab *Antem. Hyllō.*

Natus Euristheus properante partu Iusserat, &c. *Sen. in Her. fur. sapph. vers.* Quis aut Euristhea durum, Aut illa latens nequit Bursynis aras. *Virg. 3. Georg.* Scheneliæ Heros; a patre Scheneli: hostis. *Quid. epig. 9.* Neque adhuc Scheneliæ iras Soluerat Euristheus, obliuiscit in prole paternum, &c. *Idem 9. met.* Scheneli natus, ex Nicippa, seu Leucippa: Poenis ciuentiam tibi Euristheus dabit. *Sen. in Her. Det.* Antiochæ filius *Quid. Her.* Pertuit & seui Tyrrhæus horrida regis Pacta. *Strab. 3. filii. 3.* Asydamæ filium facit Euristheum *Thucyd.* Herus deterior. *Canall.*

EVXINVS.

Pontus Euxinus, qui cœquus est Mediterraneo, in quē Bosphoro Thracio transitur. Thraciam attingit, & Mæsam inferiorem. Hic prius ab incolarum inhospitalitate, siue latronum immunitate Axenus dictus fuit; sed Hercules opera latrocinij purgatus, & aliarum gentium commercio emollitus Euxinus nuncupari cepit: ab occidente quam partem claudit Pontus, cæteris dulcor esse dicitur, ut qui Mæotidis cōmiscetur, & in quem Tanais, Borysthenes, Ister, Phasis, innuentiq; alij flumij influunt. Superior autem aqua eius dulcis est, inferior salis, Pontum verò dixere prisca tamquam alterum oceanum; putabant enim eos, qui illum nauigassent, eximium quid, & memorabile præstitisse; & ob id (teste *Strabone*) per excellentiam Pontus appellatur. Tauricam Chersonesum circumluit cum palude Mæotide a septentrione; a meridie Asiam vniorem totam; ab ortu Colchos, & Circassos; ab occasu inferiorem Mæsam, ut infra in *Mare*.

Pontus Scythicus: Pontusque quicquid Scythicus a tergo videt. *Sen. in Med.* Palustribus quæ maria dulcescunt aquis: Armata peltis quicquid exercet cohors Inclusa ripis vidua Thermodoontijs Hoc omne noster genitor imperio rexit: Extra enim Medæ pater in Colchis, & in Ponto principatum tenuit, de Scythiis autem intelligit Europæis.

Axenus: Frigida me cohibent Euxini littora ponti Dictus ab antiquis Axenus ille fuit. *Quid. 4. triff. 4.* Pontus Anazonius. *Claud.* Pontus Scythicus. *Val. Flacc.* Scythicus finis. *Mari Pontus Tauricus. Avien.* Mare Cimmerium. *Herodot.* Mare Ponticum. *Strab.* Phasianum mare. *Arifid.* Sarmaticum. *Quid.* Geticus, Sarmaticusque finis. *Idem 1. triff. 4.* Getici littonis aquæ. *ibidem eleg. 7. & 4. Pont. 4.* Euxini matris vnda. *Idem 5. triff. 10.* Quem tenet Euxini, nendax cognomine litus, Et Scythici verè terra sinistra freti. *ibidem.* Euxinum fretum: Pulsus ad Euxini Nafō sinistra freti. *Idem 2. Pont. 2.* Vastum fretum. *Idem 5. Pont. 4.* Euxina vada. *Idem 4. Pont. eleg. 9.*

Ponticus finis. *Canall. 4. Iyr.* Aut quæ barbaris Mæotis vndis Pontico incumbens mari. *Sen. 19. Hipp.* Hemiochi finis. *Quid. 1. triff. eleg. 9.* Euxini littora. *Idem 4. triff. 1.* Amara pericula ponti. *Idem 5. triff. 2.* Aequor la fonto pultum remige

mige primūm. *Idem* 3. *Pont.* 2. Euxini vnda. *Sen.* in *Agam.* Scythici tristior vnda freti. *Mart.* 7. 18.

Pontum Euxinum variaz incolunt gentes, Sarmatæ, Gætæ, Scythæ, Tomiæ, Heniochi latrocinij, & piratica olim victantes, teste *Strab.* lib. 11. Coralli, de quibus *Ouid.* 4. *Pont.* 2. Quasq; alias gentes barbaras Ister habet. *Idem.* V. *Ister.* Colchi præterea, Iberi, Albani, aliq; gentes, vnde sunt

Synonyma.

Getica tellus: Ponti scopuli. *Ouid.* 1. *trist.* 7. Tomi. V. *suoloca.* Barbaram tellus, & inhospita litora Ponti. *Idem* 3. *trist.* 12. Extrema gelidi orbis humus. *Idem* eleg. 13. Dum me terrarum pars penè nouissima ponti Euxinus falso nomine dictus habet. *Idem.*

Fluuij, qui in Euxinum influunt ab *Ouid.* 4. de *Pont.* 10. commemorantur plurimi, quem adibus in syllabæ quantitate.

Euxus, Sagaris, Penius, Hipanus, siue Hispanis, Orates, Halys, Parnethius, Cynapes, Tyras, Thermoodon, Phasis, Borythnes, Dyrraspes, Melanthus, Ister, & Meotis palus, de quibus multis V. *suoloca.* & de alijs regiones, per quas excurrunt: & *Ouid.* 4. de *Pont.* 10.

EXCIDIUM.

Summa dies, & ineluctabile tempus. *Virg.* 2. *Æn.* Vitium dies. *Idem.* Sors suprema. *Idem* 5. *Æn.* Exitium. V. *suoloca.* Ruina: Res fractæ: Res summa. *Virg.* 2. *Æn.* Hic ubi dissectas moles, auulsaq; faxia Saxa, vides, mistoq; vndantem puluere fumum. *Idem.* Supremus labor: Occasus Trojæ, tristisq; ruinæ. *Idem.* Funus, & funera, fig. Sub lacrymosis funera Trojæ. *Hor.* 1. ed. 8. Diffidum. *Prop.* 1. eleg. 11. Multis ista dabunt litora diffidum: Diluuium: Diluui ex illo tot vasta per æquora vecti. *Virg.* 7. *Æn.* Aueritas: Calamitas. V. *suoloca.* Clades etiam pro excidio: Cladibus, & casu Trojæq; Hecubaq; moueri. *Ouid.* 13. *met.*

EXCITATIO.

Excitamentum: Incitamentum: Irritamentum: Incitatio: Irritatio: Fomentum: Flamma, fig. Inflammatio: Fomenta in: Venerem sapè Lyæ rapis. *Pont.* Ignicolos addunt: Stimuli: Addantur stimuli, addantur calcaria dorso. Cum sua terribili periclitantur cornu. *Ouid.* 12. *met.* irritamentum.

EXCREMENTA.

Omnia dicuntur, quæ sunt superuacanea, præsertim in corpore.

Excrementum mis, Tacit. Salia: *Plin.* Sputum. *Cels.* humor ab ore sitiens: Cruor, sanguis acer emanans est vulneris sanguis autem in venis est. Sanies, & tabumq; Grammatici dissevero volunt, ut sanies sit mortui, tabum viuentis sanguinis, ut *Serapion* adnotat: *Celsus* verò sanies variè crassam, & coloratam, tabum vult esse saniem tenuem è malo vlcere exeuntem.

Fus, ris, crassum, & albidum, glutinosumq; excrementum: Pituita: Phlegma, Græcè: Bilis, amarissimè excrementum: Bilis atra, quæ vulgo *Iticoma* dicitur. Sucus, humor in corpore va-

lente abundans, quasi sugus, quod eum ex alimentis membra sugant: Humor aquidus: Sputa. *Ouid.* foridices quædam ebullientes in salia, sanguine, vino, & lorio: Mucosus, vel mucus. *Caroli.* Sudor. V. *suoloca.* Locum, vrina: Excrementum aluit. Aluus. *Cels.* Sercus: Merda. *Horat.* Faeces alui, ventris, &c. Hircus. *Idem.* virgularum, nempè putor ex alis sub brachijs hircans.

Genitura. *Plin.* Semen genitale. V. *Cicero.* Vrina genitalis: Menses. *Plin.* Menstruum. *Idem.* Profluuium mulierum. *Idem.* Lunare virus. *Ouid.* profluuium genitale. *Plin.* nō fortasse scribendum. sit menses, promenses; ex *Græc.* Aurium marmoratum. *Plin.* Cerumen, ex auribus sordes prouenientes: Præsemen vnguium, resemgen. *Idem.* Sordes: Sordities. V. *Sordes.*

EXCOMMUNICATIO.

Elocutio Ecclesiastica, quæ istum intelligimus, qui scelus grauius causa ex reliquo Ecclesiæ corpore tanquam putre membrum amputatur: censura siquidem reliquarum grauissimas quæ ligatur, indignus censetur, qui Catholicæ communicet pietati, ac religioni.

Seu tu feuerò fultine luridum Aëlos ad ortum, nigraque tataræ Secernis arces quos ab aris Religio, prohibet mensa. *Maff.* 1. 7. Anathema, tis, pen. breu. vulgò. Communica. Anathemate percussus, laesus: Sacra priuatus, orbatus mensa: Indignus qui pane cibetur cælesti.

EXCVBLE.

Vtriusque sunt temporis tam nocturnæ, quam diurnæ custodiæ principum; ut vigilie nocturnæ tantum censentur; lato tamen modo, ut poetæ solent, per statione militum ponuntur, qui tot excubant exercitui tam diem, quam nocte.

Vigilæ. *Cæsar.* Vigilæ, nempè milites: Custodes arcis. *Virg.* 2. *Æn.* Urbis excubitor: Custodes. *Ouid.* 1. *fast.* Sparteoli dicebantur olim per contemptum Excubiæ nocturnæ quas Augustus instituit aduersus incendia, ita vocitatis, ut inquit *Cassiodorus*, à funibus, quorum multus usus in restringendis, qui eos gerebant Sparteoli nuncupantur è *Serapione*.

Vestibulum infomnis seruatur noctesque dieque. *Virg.* 6. *Æn.* Vigiliæ statio. *Claud.* in *Ruf.* Vigiliæ pedites: Statio. *Sueton.* in *Aug.* Excubiæ vigilum. *Virg.* 9. *Æn.* Non impacatis regulum aduigilantiæ somnis. Pila nec alterna ferri statione gementes. *Stat.* 1. *Theb.* Tu quoque communi portam ratione tenebant. *Virg.* 9. *Æn.* Obsedere fores, has seruatur agmine densò. *Idem* 2. *Æn.* Portarum vigilas. *Idem.*

Vigil custodia. *Ouid.* 12. *met.* Infomnis custodia. *Virg.* 7. *Æn.* Seruantes vices noctis Vigilans: Stationarij milites dicuntur, qui stationes suas seruant. *Suet.* Seroy hiberni ad luminis ignes Peruigilant. *Virg.* 2. *Georg.* Custodia: Noctem custodia ducit infomnem ludo. *Idem* 9. *Met.* Castrensia pensa. *Prop.* 4. 3. Noctibus hibernis castrensia pensa laboro.

Dile superbos aditus, regum, Durasq; fores expers

pers somni colit. *Idem in Herc. fur.* Armorum terror oblidet lumen sacrum. *Idem.* Somnosq; nõ defendit excubitor meos. *Idem in Thest.* Pavidusq; pinnis Anxiz nocti vigil incubabat. *Idem.* Noctemq; vigil ducebat in armis. Has inter grauius egor deslere querelis Supplicis à longis tristior excubis. *Prop. 1. eleg. 16.* Redde etiam excubias diue nunc ante iuuenæ. *Idem 2. eleg. 28.* Nim in facies lãdis excubis nocturnæ à puellis peragebantur, qualia erãt Ceteris peruigilia, de quibus sic mentio apud *Plaut.* in *Cyrellaria.*

Romanorum autem excubia à diligentissimo Romanæ historici scriptore *Polybio* explicantur in fragmentis lib. 6. ex quibus hæc eliciuntur. Culque tribus dabantur excubie duæ excubias verò quatuor viris constabat, quorum pars ante tentorium, pars post tentorium in trãt equos excubabant. Vnum ex omnibus signum, nempe cohors cum vexillo excubabat quonidie per vices ante Imperatorem, quod illi securitate præberet aduersus insidias, orareque species magistratus. Fiebant pleuique tres excubias; apud Quæstorem vna, binæ apud legatos, consiliariosque exteriorum castrorum adspæctum velites complebant totum interdiu vallum circumfundente; per tres horas excubabant excubæ, vendè in quatuor nox vigilas diuidebatur, dicebaturque prima, secunda, tertia, quartaque noctis vigilia. Hæc ille, quem lege.

Militaris statio; est quæ olim ad vestigandos latrunculos per vniuersas provincias singillatim murebantur; ex *Tertull.* in *Apolog.*

EXCVRSIO.

Hostis incurfus: Hostilis impetus. Arcanus hostium impetus, furor: Nocturna aggressio. *V. Bellum.*

EXCVSATIO, & EXCVSATOR.

Purgatio, purgamina culpe. Culpe defensor. *Luc. 8.* Qui culpam honesto nomine velat, obumbrat: Qui culpam, seu crimen nomine prætexit honesto. Qui tacitum purgat — Qui facti crimen obumbrat, erit. *Quid.* Quis defendit.

Epith. inopes inferie.

EXECRATIO.

Quam vulgò dicimus *Imprecatione*, à *maledictione*. Execrationes apud præcos non multum ab similes deuotionibus fuerunt: quæ verbis quibuscumque diris, ac imprecationibus, & quam cæremonia fieri solebant: diuersæ quidem diuersis locis. *Salust.* in *Catilin.* fuere, inquit, qui ea tempestate Catilinam oratione habita decerent, cum ad ieiunandum populares sui sceleris adiret, humani corporis sanguinem vino permixtum in patris ci cumtulisse, inde cum post execrationem omnes degustassent (sicut in solemnibus sacris fieri consuevit): aperuisse consilium suum, atque eo dictam rem fecisse, quo inter se magis fidi forent, alius alij. Hæc ille. Extat execratio, quæ, *Diræ*, inscribitur in *Virgiliani Poematis* non in elegans; scribit præterea *Lucretius de bell. Pun. lib. 6.* Arcanans à viginiquaque ad qua-

draginta annos coniurasse, nisi victores redissent, qui victus acie excessisset, cum ne quis vrbe, tecto, lare, mensa, reciperet: Execrationi similis est *Quidam carmen in Iuin.*

Diræ. Virg. Execrabile carmen. *Luc. 1. de bell. Macch.* Imprecatio: Maledictum. *V. fuso loco.* Carmina dum capiti maledico dira canuntur. *Quid.* in *Iuin.* Neve minus noceant scilicet exortantia nomen Vota nuntius magnos, commoueantque Deos. *Idem.* Illum ego deuoueo, quem mens intelligit Iuin. Qui scit se factis has meruisse notas. *Idem.* Has tibi fatales cecine mea pagina diras. *Prop. 3. 24.* Diris vos agam. *Hor.* — Dura detestatio: Fera libellus: Crasumque in bella secutum Seu tribunicie vouerunt prælia diræ. *Luc. 3.*

Diræ igitur erant imprecationes horrendæ Deos quosdam inauditos compellentes, quibus quiquis obnoxius erat, ac deuotus, grauius subire pœnas, eumque maximo affici rebatur infortunio, vt scribunt *Plutarchus in Crasso*, & *Appianus lib. Parthica.* *Lege Val. Flacc.* in *line 797.* &c. Littera sanguinolenta. *Quid.* in *Iuin.* Pax erit hæc nobis, donec mihi vita manebit cum pecore infirmo quæ solet esse lupis. *Idem.* & *plura.* Inter execrationes erat sepulcro vt careret defuncti: hinc *Val. Flacc.* in *line.* Nec membra sepulcro contegar.

EXEMPLVM.

Figura: Exemplar: Forma: Formula. *V. fuso loco.* Species: Imago: Forma operis: Monumenta: Monumentum, vel monumentum. Norma.

Exscriptum; exemplar, quod scripto fit, vulgò *Capia*, & *reſcripto*. Apographum. *V. scriptura.* Exemplaria scripta: Vos exemplaria Græca Nocturna veritate manu, veritate diurna. *Hor.* in *Pact.* Modus: Modulus.

Epith. Misericabile.

EXEQVIÆ.

Quarum varij fuere apud antiquos ritus, de quibus in sacrificijs inferiorum ætemus: prius enim telum nouies cauabant, tum Bacchi liquorem cum lacte, & melle mixtum infundebant, tum incendebant aggestas arbores Hecate inuocata, cæterisque inferiorum Dijs. Elegantisimè describit *Strabo* Archemori exequias *lib. 5. Theb. & in 4. Theb.* Tiresiam inducit ferale sacrum tacentem. Tum fera cæruleis intexit coruæ feris Ipse manu tractans, notque in lumine illuc Principio, &c. Item *Siluius Italica. lib. 13. Pun.* ubi inducitur Scipio patri apud Auerum sacrum ferale peragens. Inducit iuuenem, terroque cauæ refoſſam Ocyus vrget humum, atque arcum murmur anhelans. Primum vero pecudes nixæ erant adducendæ, cum hostiæ turæ Dijs infernis, & mortuis crederetur conuenisse, vt tristes, & luctum representantes. Exequiæ defuncto Misenò à *Poeta 6. Ann.* diligenter explicantur: Principio piæuentædis, & robore factio Ingentem struere pyram, cui fronsibus æris Intexta latera: & quæ sequuntur. Oſſa verò componenda hic fuit, ad veteres ritus: primum bustum (vbi cadaver fuerat crematum) vino ex-

guebant, manes vocabant, lotis deinde manibus ossa legebant, lecta vino perfundebant, & lacte, mox vento siccanda exponebant, siccata aromatibus, & odoribus mista in vnam reponabant, reliquias lacrymas superfundebant: siquid verò cineris remansisset ore lambebant. *V. Sen. in Trad. 8. 0.*

Et in cineres vltima dona dedit. *Ouid. 3. eleg. 8. Funus. V. suo loco.* Munera suprema. *Virg. 11. Aen. Supremus honos. ibidem. Pompa. ibidem.* Pallantis enim exequiis describit *Poeta*. Funeris pompa: Inferi. *Virg. 9. Aen. Postea præteriti tumulis redduntur honores. Ouid. 2. fast. Inferias, quas immolet vmbreis. Virg. 1. Aen. Perficit officium funeris ecce foror. Ouid. ad Liliam. Fundebant autem, inferebantur; tumulis lac, mel, sanguinem, vinum, oleum, flores, tura, lacrymas, & hæc dicebantur tristia dona, vnde*

Et tristia dona Libabant cineri, manesque. *Virg. 3. Aen. Polydori funus explicatur: Et cineri ingrato suprema ferebant. idem 6. Mortis honores. ibidem. Et tumulo solemnium mittent. ibidem. Funeris exequiis adsumus omnis eques. Ouid. ad Liliam. Cinerum honores: Hoc nemus æternum cinerum sacrauit honore. Mart. 1. 117. Hanc quia iusta ferunt, dixere feralia, lucem. Ouid. 2. fast. Manibus sacra pijs: Nigra solemnium pompe: Officium gratum manibus: Funeris honores. Vnde Sepulchri honores: Absint inani funere natiæ, &c. Ac sepulchri mitte superuacuos honores. Hor. 2. 10. Dona ingrata sepulchri. Pont.*

Officium lugubre. *Sen. in Hipp. Falsisque piacula manibus infert. Ouid. 6. met. Officium triste: Desuit Officio Paridis præsentia tristi. idem 12. met. exequiaria carmina. id. 14. met. Progne enim Philomela parentat: Pium officium. Sen. in Ordep. & Ouid. 3. trist. 3. Feralia munera. ibidem. Tu tamen extinctio feralia munera semper, Deque tuis lacrymis humida fersa dato: Sentiet officium mæsta fauilla pium. ibidem. Sed sine funeribus caput hoc sine honore sepulchri Indeplorat barbari terra teget. ibidem. Mortuaria. *H. Jun. Murmur feralia. Claud. Iusta funeb. ia. Lilius.**

Exequiarum dies.

Parentalia; epulum enim erat, quod in parentum, aut propinquorum funere exhibebatur, & inde dicti dies parentales. *Ouid. 2. fast. Feralia. ibidem. Piacularum. Virg. Piacular sacrum. Lilius. cuiusmodi nostra religio Missam pro defunctis indiget: Solemnium funerum. Tacit. Iusta exequiarum. Cæ. Hæc suprema dona genitoris cape. Sen. in Hipp. V. Epulum.*

Annua sacra pijs manibus. *V. Amminiarium. Hinc inferias annua religione alicui instituit. Suet. nempe quando mortui memoriam annua recordatione, oblatu piaculari sacro reficimus. Annua piacula manibus.*

Apud antiquos Romanos hæc piamina defunctorum Febria fuerunt appellata; quod Sabinorum lingua Februm, purgamentum significaret: & Februarius mense per duodecim dies quorannis fiebant per impetranda mortuorum animabus quiete. Omnis quippè populus (te-

ste *Festis*) piaculis, sacrificijs; circa sepulchra æcenis facibus, cereisq; intentus erat.

Fausse porro, & solemniter mortuis precabantur olim, vnde fausta illa bene precandi formula ijs, quos amabant: Sit tibi terra leuis; ac tumulis ferè hic litteris compendiarè inscribatur, S. T. T. L. vt scilicet facilis pareret animæ redditio, & iter ad sepulchrum in parentibus. Sepultus os autem dicitur, & incantationibus vrgeri à terra grauiore credebant, quos non diligebant. *V. Sen. in Hipp. bona illa Martialis precatio: Mollia nec rigidus cespes, regat ossa, nec illi Terra grauis fueris, non fuit illa tibi.*

EXERCITIUM.

Ar. *V. suo loco, vbi multa.* Opus: Minerva, figur. Intempestiue turbantes festa Minerva. *Ouid. 4. met. idem ianificij opus, in quod incumbant. V. Lanificium. Opus manuum. ibidem. Vtile diurnum ministerium. ibidem. Labor: Labores. V. suo loco. Pars aliquas artes, antiquæ imitamina vitæ. ibidem. Studium. idem 6. met. Incumbunt operi, gratoque labori Pectora prona dicant; Sculptura: Medicina. *V. fuit levis.**

EXERCITVS, us.

In tres partes distribuebatur exercitus Romanorum (teste *Lilio*) Primam aciem hastati tenebant, nempe leues milites, & scutati, in qua pubescentes omnes ad militiam conscribantur: Alteram Principes vni cum scutatis, quos Antepilanos vocabant: Tertiam quindecim ordines, quorum vnus quisque tres partes haberet, earum vnamquamque primum pilum vocabant: ex tribus vexillis constabat Triariorum, Rotariorum, & Accenorum. Quorum Rotarij inter antepilanos prima procurebant; deinde etiam Accensi eò procedebant, vt tum denique viribus hostium, vel exhaustis, vel debilitatis, integri, & recentes Triarij pugnam capessèrent. Verùm ne longius procedamus, lege Polybium, reliquosq; historicos. *V. Responsum de Antiquitate Rom. V. Acies.*

Imq; omnis campis exercitus ibat apertis. *Virg. nempe acies omnes, quæ militibus ad pugnam dispositis, compositisq; constabant: Acies. V. suo loco, & vbi multa.*

Copie terrestres, Armata di terra. Agmen terrestre. *Lucan. Classis, Armata di mare. Copie nauales: Tacit. Castra. V. suo loco. V. Bellum: Belliger.*

Exercitus partes.

Exercitus frons. *Tacit. Vanguardia. Exercitus tergum, Retroguardia. Exercitus versus, Corpus della battaglia. Exercitus cornu: Alx. V. paulò inferius.*

Peditatus, us, Pedani. Acies pedestris. *Virg. 10. Aen. Nimbus peditum. idem 7. Aen. Pedes, tis. fig. vnum pro multis: Pedites: Pars pedes ire parat campis. ibidem. Peditum ceterus: Tardum agmen. ibidem. Pedestris copie. V. Acies. Agmen est proprie exercitus ambulans, iterque faciens, veluti acies ead infructio exercitus in procinctu pugne stantis, & ad configendum parati: Legio. *V. suo loco. Equitatus. V. suo loco.**

Cohors, legionis pars decima, ut volunt. *Calpurnius* septingentis armatis; ducentis *Ephorus*. Centum *Pitarchus* constare cohortem adnotarunt. Cohors prætorii. *Cic.* Quæ Consul, aut Prætori in provincia præsto semper, & deuota erat ab eo nusquam decedens: & hæc hodie *Guardia del Principe*. Custodia Regis. *Ouid.* 14. met.

Cohors millenaria, siue milliaria. *Veget.* quæ constabat mille centum, & quinque pedibus centum triginta duobus loricatoris equitibus, & eaque in singulis legionibus vnacantum erat sub aquilæ signo contenta — in medium validas armare cohortes — *Phartrigeræ* referant sua signa cohortes: Ibat in æratas nullo terrore cohortes Furcata cohors, aususq; accensa superbit. *Virg.*

Cuncus. *V. Atius.* Caterua. *V. idem.* Centuria centum scilicet militibus constans: Turma, inter equites est, quod inter pedes centuriæ; habet autem multo pauciores equites, triginta duos videlicet. *V. Equitatus.*

Manipulus. *Veget.* contubernium decem modò militum sub vno manipulo, & papilione degentium, nomine inde sumpto, quod manibus coniunctis pariter dimicent, siue à manipuli signo prælo.

Alæ. *Lu.* equitum ordines, quod alarum vice, pedestres copias obtineant vtrique; & hæc cornua etiam dicebantur, vnde cornu dextri, & sinistri sæpe in historijs eam veterum, quam recentium sit mentio.

Phalanx, *gis.* *Lu.* Quadrata acies octonis pedum millibus constans, in qua pes pedi, clypeus clypeo, vir viro confertus erat: Instructum agmen, & stabile Macedonum, insitutum, ut *Q. Curtius* memorat. Hanc inuenisse Philippum Macedo Alexandri magni pater dicitur à *Diodoro lib. de eius gestis*: quam perfringere difficillimum erat.

Auxilia. *Tacit.* *Su.* Cohortes auxiliares. *Cæ.* siue cohortes auxiliares. *Cæ.* erant nempe cohortes & socijs, confederatisque conscriptæ: Exercitus enim integer ex auxilijs sociorum, & legionibus ciuium constabat, legiones porro tres, quatuor, vel plures ex necessitate legebantur, scribebanturque. *V. Veget.* *Dionem.*

Præfidia. *Cæ.* milites, qui tutelæ, ac defensionis locorum imponuntur: Principia. *Lu.* Primores Primipili Antesignani, qui in acie primi, & principes stant: Impedimenta. *Cic.* *Curt.* Sarcinæ: Chetellaria i. menta, cum affectis exercitus, vulgo *il bagaglio*.

Epith. Fortis, infestus, durus, cruentus, minax, &c.

EXHALATIO Animæ, & EXHALANS Animam.

Iamque cadunt vultus, oculisque nouissimus horror. *Stat.* 5. *silu.* 1. Atque ibi semianimis verba execrantia lingua Edidit: *Ouid.* 5. met. Tenuantur dura sororum Liria, & exacti superest pars vltima fili. *Stat.* 5. *silu.* 1. Moribundus.

V. suo loco, & ibi multa. Moriens, obiens: In primis animæ adfuit foribus, nempe in supremis. *Pullar.* *V. Agonizans.* Ipso vitæ sub fine labantis.

Extrema mortis in hora: Medio in discrimine mortis: Supremo tempore vitæ: Letho in medio: Medio iactus vertice lethi: Ipso in limine mortis: Dum mors vnguibus innuinet atris: Ante oculos cum sit stricillima mortis imago: Cum iam soluuntur frigore membra: Auræ haurire supremas: In medio versatur turbine lethi: Paullatimque animæ deficiente mori: Spiritus vitæ errat Ora super, &c. Frigidus, & longis singultibus ita pulsatur: Lethæa subeunt obliuia mentem.

EXILIVM.

Longæque ignotis exulat oris. *Virg.* 3. *Georg.* Exilium lumen. *idem.* Exilij pœna. *Ouid.* 3. *trist.* 1. Pendimus en profugi (satis tu i pectora) pœnas, Exilioq; graues, exilijque loco: Supra: Infelix domini quod fuga rupit opus. *idem.* 1. *trist.* 6. Et sola est Patrii pœna carere mea. *idem.* 4. *trist.* 8. Exilij morsus. *idem.* 1. *Pant.* 4. Tu tamen exilij morsus è pectore nostro Fomentis speras posse fouere tuus.

Exilij malum, mala. *V. Exul.* Exilij incommoda: Exiliumq; pati. *Virg.* Sed hanc merui simplicitate fugam. *Ouid.* 1. *trist.* 1. Et date naufragio littora tuta meo. *idem.*

Epith. Durum, miserum, flebile, infelix, nefandum, turpe, insaufum.

Otracifinus, exilium decennale, aut quindeccennale à testulis sic dictum apud Græcos. In testulis enim nomen audacis, & perniciosi cinis, cuius potentiam formidabant, comitibus scribebant, & cuius plures erant testæ in vnam coniectæ, is de concilij sententia ab aris, focusque proiectus dictorum annorum exilio, solum vertebat. Aude aliquid breuibis Gyaris, & carcere dignum, i. exilio, nam apud Gyaron vnam ex cycladibus execrabilem ob sterilitatem potissimum relegabantur. Sub Nerone, & Domitiano. *Lu.* *sat.* 1.

EXITIVM.

Pernicies: Ruina: Excidium. *V. suo loco.* Occasus Troiæ. *Virg.* Cinis: Quæ cineri vanus dat iura labor. *Marr.* Vittima mala. *Prop.* 1. *eleg.* 1. Infelix properas vittima nosse mala. Exitij vis vittima. *Hom.* 2. *Od.* Vittima malorum hora, sumpremaque clades. *ibid.*

EXPERGEFACTVS.

Excussus somno. *Ouid.* 9. met. Si somno manifesta videns, *ibidem.* Excusor somno. *Virg.* 2. *Aen.* Læta toro surgens. *Ouid.* 9. met.

EXPLORATOR.

Speculator: Excubia, & excubia: Sentinella. *V. suo loco.* Vigil custos: Index. *Ouid.* 1. met. Proditor: Obseruans: Obseruans vigili animo: *en cod.* Vix dedit è specula custos, vbi signa tumultus. *idem.* 4. *trist.* 1. Fama. *V. suo loco.* Rumor certus. Delator. *V. sup.* vbi multa ad delatores pertinentia: Custos affixus. *Lu.* 5.

EXPERIENTIA.

Seris venit vsus ab annis. *Ouid. 6. met. Vfus. Idem.*
Cognita res vsu. *Idem 15. met. Idest experientia*
res nota est. rerum vsus. *Iun. 13. Cuncta prius*
tentanda. *Idem 1. met. Tentanda via est. Virg. 3.*
Georg. Vfus experiens. Pont. Quicumque sagax
tentando reperit vsus. *Manil. Vfsus edoctus*
amicus. *Ouid. 1. trisf. 4. Expertus: Solers: Soluta*
mentis: Animus rerum prudens. *Hor. 4. 9.*
Animus secundus temporibus, dubijsq; rectus.
Idem. rerum prudentia. Pers. 4. Facilis, rerumque
magistra virtus: Per varios vsus autem
experientia fecit: Nil intentatum, inexpectum,
inausum relictum est magistra, ex *Ouid.*
Longa.

EXPERTS.

Carens; Inops somnique cibique. *Ouid. 14. met.*
EXPOLITVS.

Politus: Attritus; Leuis, quod in se splendorem
quoque contineat, vt laxe marmor; Nitidus:
Coruscus: Locus, ablutus, dilutus: Scilicet inci-
piens lima mordacius vti. *Ouid. 1. Pont. 6. Li-*
maris fetmo: Quo nihil exactius, eruditiusq;
Mart. Cur ego sollicita polam mea carmina
cura. *Ouid. 1. Pont. 6. Simplex munditijs. Hor. 1.*
ad. 15. Propter artem fale dolatus. Prop. 4. 2. Dol-
atus, nempe dolabra politus, emendatus. V.
sua loca. Quem censoria cum meo seuro Do-
cti lima momorderit secundi. *Mart. 5. 81. ver.*
phaleuc.

EXPUGNATIO.

Vrbs capta. Vrbs hostibus superata, deuicta. Cap-
tre vrbs imago. *Ouid. 12. met.*
Expugnationis Vrbs alicuius descriptionem
pulcherrimam habes in *Virg. 12. Aen. Vrbs anti-*
qua ruit multos dominata per annos, &c. —
crudelis vbique Luctus, vbique pavor, & plu-
rima mortis imago, &c. Ense tuos factos calca-
bas victor aceruus Inpositoque Getes sub pe-
de multas erat. *Ouid. 4. de Pont. Aliam habes.*

EXQVILLÆ, arum.

Mons Romæ e septem, quibus illa coronatur, ita
dictus (vt plerique existimant) ab excubijs,
quas Romulus in eo colle habuit, cum parum
suderet Tito Tatius Sabino, quasi Excubinus
mons: Adde, quod excubias ibi Rex Roma-
nus habebat, Qui nunc Exquilias nomina-
collis habet: vt ait *Ouid. 3. fast. 4. Seruio Tullio*
Rege Romanorum VI. cum Quirinali, & Vi-
minali vrbs pomerio additus. Habuit hic
mons aliquot colliculos, quorum vnus Ci-
pius, alter Oppius, Septimus alter dictus
fuit, teste *Varrone*. Quintam in Vrbe regionem
denominauit, de qua V. *Panolinum*. In Exqui-
lijs fuerunt figlinae, quæ puticuli, seu putre-
facte dicebantur, vicius Africanus antiquus, lucus,
qui Exquilinus appellatus, forum Exquilinum,
campus. P. Virgilij Maronis domus, pariterq;
Propertij, Auli Persij, Iunioris Plinij, & alio-
rum. Circus Aurelianus cum obelisco, cuius
vestigia nunc propè D. Bibianæ templum vi-
suntur; propè quod Licinianum Palatium, &
Christianorum tempore Vrbi pileati Cœmete-
rium. Horti Mœcenatis, cum turri; ad radi-
ces inter Viminalem, & Exquilinum Thermae

Nouatianæ, quæ nunc D. Podentianæ sunt me-
des. Est Arcus Gallicus, qui cernitur adhuc
propè templum D. Viti, nunc verò Basilica.
Diux Mariæ ad præstepe, siue Maioris in-
signior, in qua Christi cunabula venerantur,
& columella, ad quam Christus ipse alligatus
acerima pro nobis flagella perpassus est.
Ipse sub Exquilij vberat sua regia caesus. *Ouid.*
6. fast. Et Dominum Exquilij foribz habitare
ruum. *Prop. 3. 22. qui ibi domum habuit: Hinc*
porta Exquilina: Porta S. Crucis. V. *Pan-*
olinum: & infra. V. Roma. Esquilias petunt. Lu-
cen. 3.

EXTRA.

Dicuntur viscera, quæ extant, imminetque rei
quæ exsecabantur aruspices inspicienda;
viscera enim propriè sunt Pulmo, Iecur, Iliæ,
Præcordia, & in his extra, in quibus obserua-
bant maxime summitates fitearum, & icterici
caput, quod ex natura vnum, siquando duo
reperitur omnino illud, & præter natu-
ram; sed vtrumque caput iccinoris delitefcens
in membranz involucris triste fuit iudicatum
ostentum. Aruspices quidem mente, & imagi-
natione diuidebant extra in duas partes, hanc
amicis tributam familiarum, illam inimicis ho-
stitem vocabant: deinde ex vtriusque partis
habitu euentura coniciebant, dicebaturque
extispicium. Extos vni igitur contemplationem
hinc potissimum inchoabant: Si grata, & nati-
ua purpura ruberet iecur, nullaque esset con-
taminatum labe: Vel si caput iccinoris au-
ctum, aut genuinum iecur reperiretur: Si ex-
tremæ fibræ versùs interiora replicatæ, ac con-
uolutæ viscerantur: hæc eximæ felicitatis ar-
gumenta certissima dare, & magnas accessio-
nes, potentæ amplificationem, prolationem
finium, triumphos, summa dignitatum fasti-
gia designare augurantur. A Iecinore de
inspiciebant, si palpitaret, aut exiliret, aut flac-
cesceret, aut minus iusto appareret, aut omni
desideretur pinguedine, aut coluisset in ru-
gas, aut inter extra omnino non videretur: exi-
tij, infestæque fortunæ omnia præbebat. Sin
verò aut solito grandius, aut spissum, glabrum-
que, & humectum, nec flaccidum, nec ex ar-
iditate in plicas, rugasque contractum inuenie-
batur; aut si in summa basi largiore pinguedi-
ne vestitum foret, aut abripereetur ab aquila;
propitios Deos, statufque secundos confima-
bant. Corde explorato ad fellis, lienis, pulmo-
num, & membranarum viscera ambientium
considerationem vertebant: si vesicam, follicu-
lumve atræ bilis geminum, aut copiosa bili
turgentem, atque effluentem (qualem Augu-
sto cum Antonio apud Actium pugnantij exhi-
bitum ferunt) noraffet, acria, & felicia por-
tendebant prælia: si suo loco postum lienem
sine pustulis, duritie, corrugatione, sineque a-
lieno colore conspexissent, felicia propostæ
rei ominabantur: si extra ex sacrificiorum
manibus decidissent: si viscera cruore foediùs
asperfa, aut maculosa: si intestina rupta, put-
rida, pustulis resecta, ac putrida videbantur,
fatalia, ac mali omnis esse censebantur. Vi-
de

de *Maoribus* prolixius differrentem, vnde hæc paucula decerpimus, *lib. 3. sat. 5. & Robinum eadem referentem*. Propter exa diuidebantur, pars enim profecabatur *Dijis* porrigenda, & adolenda arx focus superimposita: Altera parte vescébantur qui sacrificio intererant; ac ministri: quæ autem dabantur *Dijis* tum cruda, tum semicruda fuerunt, vt adnotauit *Ambrosius lib. 7.*

Exa lustralis, nempe præpingula eò quod lustralis, idest quinquennialis bos dicitur esse perfectæ ætatis: Pecudum fibra. *Stat. 4. sil. 8.* Spaciola volumina ventris: Intestina, orum: Pinguiasq; in verubus corremibus exa colutnis. *Virg. Viscera: Præcordia. Cæsarumq; bouum fibris de more crematis. Ouid. 13. met.*

Antibus & pandis fumantia reddimus exa: Extispicium elegantissimè more suo describitur à *Seneca in Oedip. 352.* Sed ede certas viscum nobis notas, & sequentibus: Non leui motu, vt solent. Agitata trepidant exa, Sed totas manus quatunt. *Ibidem.* Migna pars fibris adest. *Ibidem.* Non molli ambitu: Omnia pingues viscum obtendunt sinus. *Ibidem.* V. *Diminutio.* Hæc verubus hærent viscera; & lentis datæ. *Ibidem in Thyest.* Vera monent Tuscis exa probata vitis. *Tib. 3. eleg. 4.* Lanigeri pecotis tibi Termine fibris Sacra videt serri sextus ab vrbe lapsis. *Ouid. 2. fast.* Pecudumq; per aras Terrifici monitus irerant. *Val. Fl. 1.* — albaq; porci Omenta. *Ibid. 13.*

Lactes, ium, dicuntur mollia Intestina, vnde apud *Plautum* proverb. Alligare fugitiuum canem lactibus agnitis — lactibus vnctis. *Perf. 2. sat.* sunt qui interpretantur, pro membrana quæ intestina includuntur. Omenta, pro ipsis extis. *Ibid.*

EXTERNVS.

Hospes: Externus: Aduena: Hospita: Acta per æquoreas hospita nauis aquas. *Ouid. 1. fast.* Extraneus: Ignotus: Alienus: Peregrinus: Exul: Profugus.

EXVL.

Exortis. *Virg. 4. En.* Profugus. *Idem 1. En.* Vægis. *Sen. in Thyest.* Longè qui ignotis exular oris. *Virg. 3. Georg.* Qui iussu patria damnatus excedere terra. *Mart. 2. 24.* Pulsus patria. *Virg. 8. En.* Finibus expulsus patrijs. *Idem 2. pulsus: Sen. in Oedip.* Pulsus regnis patrijs. *Virg. 3. En.* Relegatus: Exilium passus. *Idem 2. En.* Pulsus ab vrbe. *Ouid. 3. met.* Ob scelera pulsus. *Sen. in Thyest. act. 1.* Exulet, & toto quærat in orbe fugam. *Ouid. epist. 6.* Expulsus patrijs lauribus. *Linc. 1.* Improbis aduena. *Virg. 11. En.* Patrijs eiectus ab oris. *Sat. 1. 2.* Patria carens. *Idem.* Qui procul extremo pulsus in orbe latet. *Ouid. 3. trist. 11.* Transfugus: Transfuga. *Stat. Patria orbatu vrbe.* Expulsus domo patria. *Ouid. 11. met.*

Exulans. *Sen. in Med.* Longis erroribus actus. *Ouid. 4. met.* Proiectus: Vix duo proiecto, tresve tulissis opem. *Idem 2. Pont. 3.* Repetam siluestres fugas, Saluèsq; densos potius, & mistam æris, similemque vitam. *Sen. in Thyest. 3.* Sedibus excussus patrijs: Errans. Per varios casus, per

dura pericula vitæ. Sedibus incertis errans, aliænaq; limina lustrans: Lictora tum patriæ lacrymans, portusq; rellinguo. *Virg.* Fama volat pulsum regnis cessisse paternis Idomeneæ ducem: Per freta, per scopulos exulis ibo comes: Me pulsum patria, pelagiq; extrema sequentem, &c. Exul agor, cinereisq; viri, patellamq; relinquo. Et feror in duras hoste sequente vias: Cadmus in Autonia conficit exul humo. *Ouid. V. Exiliu.*

Epith. Fugatus, relegatus, exurbatus, eiectus, patria pulsus, motus, miser, vagus.

EXVII.

Spolia. V. *suæ locæ.* Primitiæ: Hæc sunt spolia, & de rege superbo Primitiæ manibusq; meis. *Virg. 12. En.* Præda: Et longo prædam iubet ordine duci. *Idem 11.* Addit equos, & tela, quibus spoliauerat hostem. *Ibid.* Trophæum. *Ibidem.* V. *suæ locæ.* Spolium. Turnus out spolio gaudetque. *Virg. 10. En.* Non habet euentus barbata præda bonos.

Epith. Sordida, hostilis, auda, cupida, violenta, turpis, immanis, crudelis, opima, dura, nefanda, diues, barbara.

Huc vindique Troia gaze, Incensus erept adytis, mensæq; Deorum, Crateresq; auro solidi, capitiæque vestis congeritur: Ante ebur, & radians aurum, & pretiosa supellex, & vestes ostro insignes, penitusque potentum Diuitiæ regum pompa celebrante vehuntur, Inde graues clypei, præceptaq; fortibus arma, Signaq; & horrentes galeæ, crissæque tremantes. Post tristes ducuntur equi, domitique elephantes. Demissa ceruicæ graues, &c.

Præda triumpho deductæ descriptionem habet in *Virg. 11. En.* Exuuiæ Iouis apud *Suët. in Orb.* erant quæ Romani triumphantibus dabant, nempe togam pictam, & tunicam palmatam. *Iun. sat. 10.*

EZECHIAS.

Filius Achaz Rex Iuda, qui regnauit annis 29: velut è spinis rosa diuersus à patre, vt potè qui Diuinum apud Hebræos cultum restituit, sordibus idolorum in torrentem Cedron asportatis, culusque iussu cuncta simulacra, excelsa, necnon idola demoliti sunt Iudæi. Senacherib Assyriorum Regi tributa detrectans ab eodem obiectus eum diuina virtute superauit: prima enim nocte obsidionis Ierusalem; Angelus Domini de illius exercitu centum octoginta quinque nulla percussit: Ægrotans visitur ab Isaiâ, & ad quindecim annos illi vita procrastinata confirmatur: post quod tempus feliciter viuens in pace obiit.

Achazites: Filius Achaz.

EZECHIEL.

Vates Hebræorum insignis, qui cùm Sacerdos esset in Babylone anno trigesimo ætatis suæ, anno scilicet 5. transmigrationis diæ 5. Iunij vidit celestem quandam Apocalypsin, in qua multa de venturo Christo, ac de Euangelistis sub enigmatibus produntur. Qui tandem à duce populi Israël, quod eum seuerius ob idolorum cultum corripere, equis fuit distractus, & occisus anno ætatis suæ quinquagesimo

mo secundo, & à populo in sepulchro Seth, Sue Sem, & Arphaxad sepultus fuisse traditur.

Quique obruta terra Indutis membris animari viderat ossa : In effossis conspexerat ossa sepulchris Ezechiel : Vates Babylonius Ezechiel.

F

FABA.

Leguminum genus notissimum; quod quia inflationes ciat, ideo à fabis abstinere voluit Pythagoras. V. *Gell. lib. 4. cap. 11.* Vel si inhærendum fabulis est: tradunt, cum Alexander apud Granicum amicum conflixisset, ibidem plurimas armatorum species inter se confluisse visas; quas cum Macedonum animas fuscicaretur, eodem in loco, in quo cecidisse visi sunt, fabæ plurimæ exortæ fidem veteribus præbuerunt ab esu fabæ abstinendum, quod in illas militum corpora defuncta conuersa fuisse opinabantur: cui quidem opinioni Pythagoras adhæsit, qui discipulos suos à fabarum esu abstinere iussit, dicens: enim inane fabæ. *Ouid. 4. fast. V. inferas.* Cuiuslibet fabarum generis meminit Theophrastus apud *Ath. lib. 3.* quem adi.

Fabula. Plantæ diminut. Fabulum pro fabi. *Gell. lib. 1.* Faba viridis, vulgò *Baccella*. Faba fresa. *Plin.* quæ contracta est, *Fuentea cruda*: meminit *Martialis* 4. 46. fressam fabam appellat: Fabacit, est ibi genus è fabis confectum, *Fuentea cruda*.

Fabæ tunica: Concha fabæ. *Scribon. Valerius. Celsus.* Operculamentum, est quod proijcit ex faba viridi: Fabæ siliqua: Folliculus fabæ est mollior cortex in ipsa viridi faba; qui si dureseat proijcit in frangendo: Conchis, est faba cum corticibus suis elixa. Si conchem meam, toties comestica. *Mart. 5. 50. & Iuven. sat. 3.* Cuius conche tumes, &c. Fabæ oculus, vmbilicus fabæ, vbi bifores fabarum valvæ committuntur. Fabæ scapus. Fabæ stipula. *Ouid. 4. fast.* Culmen fabæ. *ibidem.* Fabæ hilum, nigrum est in summa faba iam adulta.

Lomentum, est farina fabacea. *Mart. 3. 42.* Fabalia. *Plin.* Fabapo. *Car.* Fabaginum acut: sunt quisquiliæ, & purgamenta fabarum: Siliquæ fabales. *Plin.*

Insulæ fabariæ. Calendæ fabariæ Iuniv dicebantur, quod in istis fabæ recentes rebus diuinis adhibebantur.

Epith. Dura, viridis, elixa, tosta.

FABER.

Artifex. V. *suo loco, vbi multa.* Fabritius dextra tenebat. *Ouid. 4. met.* Versans tenaci forcepe ferrum: Magna vi brachia tollens: Accipiens ventosis foliibus auras: Flamma domans duritiam aeris ferri: Viri laboriose periti Mineruæ. *Thord.* Rigida exercens validis incudibus æra: Ignis quærens, follesque tremantes Exanimans, & pressio æmine inligans ventos.

Cum multo malleus ictu sonat circum aures: En-

sem immixti seuus duxerat arte faber: Requant patrios fornacibus enses: Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro Gemit impostis incudibus Æna: Mollibus è stratis opera ad fabrilis surgit. *Virg. 8. Æn. ibi vide.* Omni nunc arte magistra, &c. *ibidem.* Timnet lanuina lauco Persicpit.

Epith. Ferrarius, stannarius, ætarius, falcarius, aurarius, lignarius, validus, fortis, durus, &c.

FABII, & FABIUS MAX.

V. *inf. post voculam Facies.*

FABRICATOR. V. *Ædificator.*

FABRICA.

Ædificium: Ædificatio: Fundamentum. V. *suo loco.* Moles structa, vel constructa, quæ struitur: Congesta domus: structura: Cæmentum, metonym. Cæmentis licet occupes Tyrrenum omne tuis, & mare Pænicum. *Hor. 3. 24.* Habitatio: Habitaculum, domicilium. *Cic. V. Domus.* Ædificium factum, tectum, ab omni detrimento integrum.

FABULA.

Fabula, diminut. Fabellula: Coniumentum: Quid re vana iuuat miseræ ludibria chartæ. *Mart. 10. 4.* Somnia Callimachi. *Prop. ad mæ Callimachi. Mart. 10. 4.* Non hic Centauros non Gorgonas, Hirpytiisque inuenies. *ibid.* idest non fabulas, rebus monstrifas: Monstrum: Quid nisi monstra legis. *ibidem.* Commenta leguntur milia murorum. *Ouid. 11. met.* Mendacia vatium: Mendacia blandi; æc. *Ouid.* Fimenta poetis: Ficta poetarum: Fictaque verba refert. *Poet. 2. fast.* Has canit ambages, occulto fallitur ille. *Claud. in Ruf. Præfixa mentis. ibidem.* Ludicra priorum vatium. *Vid.* Ficta carmina. *ibidem.* Res similis fictæ. *Ouid.*

Ætropaia. *Cic.* lepida narratio: Iocî. *Mart. 3. 20.*

Improbi locos Phædra, nempe fabulas: Nugæ: Qui meruit nugæ primus habere meas. *ibidem 4. 10.* Vesica, pro nugarum argumentis. A nostris procul est omnis vesica libellis. *ibidem 4. 49.*

Nebulæ. *Puff.*

Apologus: Rumores vocati, verbaque inania, Et par sollicito fabula somnio. *Sen. in Troad.* Fabellas bellas, carmina bella canit. *Mart.* Aures implebit fabula nulla mea: Fabula vana suavis vicia est hæc ventus, & vmbra.

Epith. Mendax, lepida, solers, belia, vana, ficta, garrula, inanis, indigna relatu, expers veri, plena fucio, mixta cum veris.

Epith. Ætopica, Libyssa, Sybaritica, Phrygia, Cilissa, Carica, Ægyptiaca, & Cypria ab authoribus, regionibusque; æc. *Thorensi Sophista*, qui authores nominat. Hæliodice. Nam Hæliodorus primus fabulas enarravit Deorum.

FACIES.

Aspectus: Visus: Vultus: Os: Frons, sig. Genæ, maxæ, *Guancæ*, sig. pars pro toto: Frons hispida hominem præfert. *Virg. 10. Æn.* Facies templi, *Faciara della Chiesa, &c.* Frons, tis. Nec fragili geminæ poliantur punice frontes, idest libri. *Ouid. 1. trist. 1. & 1. fast.* Geminas ianua frontes: Facies flammata cordis turbulentos motus arguit; vnde *Sen. in Med.* Flammata facies spiri-

tum ex alto citat: Os, figur. Furoris ore signa lymphæ gerens. *idem.* Caput: pro facie: materna produxit caputibus suis furta. *Mart. 6. 39.* idest suis faciebz præferunt materna adulteria. Hominis forma. *Ovid.*

Epith. Pulcra, nitens, decora, candida, honesta, egregia, conspicua, venusta, insignis, rara.

Faciei partes sunt: Fronis, oculi, nasus, genæ, os, barba, aures, de quibus *V. sui loco.*

Epith. Asuetus vultus, pallens, Terribilis Facies plerumque animi est index, & character. *Vnde Iun. 6.* — sumit vtrumque Inde habitum facies.

FABII, & FABIVS MAXIMVS.

Romani fuerunt nobilissimi, ac generosi qui bel- lum aduersus Veientes soli cum suis clientibz, & seruis in se receperunt: Cumque ex leuibus pugnis aliquot sæpius victoriam reportassent, tandem ad Cremeram fluium insidijs circū- uenti, ad vnū omnes cæsi sunt, vt inquit *Ouid. 2. fast.* Ex tanta Fabiorum clade vnus tantum Fa- bius superuit, qui nondum idoneus ad arma in vrbe relictus fuerat, cuius adulti laudes à *Lino* varijs in locis celebrantur. Cunctator ap- pellatur, qui Annibalem mora elusit, sæpius debilitauit, pluries obsidionem soluere coegit cunctatione sua. Post pugnam Cannensem cū Claudio Marcello Imperator creatus pugnan- do abstinuit, ea spe, se solum Annibalis exercitū, si nemo pugnaret, breui defecitūrum: Marcellus autem auidax, & fortis, cum Annibale semper pugnans inibat, vt diceret tandem Annibal, se magis Fabium non pugnantem, quam Marcellum pugnantem formidare. Vnde factum, vt cunctabunda quadam prudentia rem Roma- nam aliorum Imperatorum temeritate labefa- ctam primus restituerit. Hinc *Ennius*: Vnus homo cunctando restituit rem.

Prudens Fabius: Qui lento vicit Punica castra pede: Qui primus saxum lento luctamine *Peg-* num Compressit: Impactas minas dilato Marte fatigans: Victricesq; moras Fabij. *Propert. 3. 3.*

Epith. Cunctator, Distator, lentus, morans, inui- ctus, solers.

FACINVS.

Summæ res, potissimum enim in bonam partem sumitur facinus: Mene igitur socium summis adiungere rebus. *Virg. 9. Æn.* Animi inceptum. *Val. Flacc. 1.* Ausus animi: Res præclaræ: Res egregiæ: Militiæ: Prouincia, apud *Cæ.* Insigne factum. *Virg. 12. Æn.* Fortia facta. *Idem.* res egre- gie gestæ. *Pers. 6.*

In malam partem si sumas, *V. Culpa: Scelus.*

FACTVM.

Ausus, us, *V. sup. sui loco.* Facinus egregium: Actus, us: Actio: Res acta: Res gesta, opus: Manuum monumenta: Labor. *v. sui loco.* Suc- cessus: Actum: Acta, orum: Hæc feror acta cuius fenelat è lacrymis. *Prop. 1. eleg.*

Epith. acta notata oculis. *Ouid. segna. 14.* idest pigra, fortia facta. *Id. 12. met.* memoranda cla- ra notissima toto orbe, immittia, mortalia studijs; virilibus æuum Exigit, &c. *Ouid. 12.*

met. idest se virilibus factis exercet meritum pro facto — meritis tam vilibus arma Si da- tis, &c. *Id. 13.* idest tam vilibus factis — pro- brosa expendere facta, ex *Hom. Iliad. 1.*

FACVNDA. V. Elongum.

FACVLITAS. V. Potestas.

FÆX.

Siue potius fex, est varium qualiscumque rei ex- crementum. *V. Excrementum.*

Sanies. *Plin.* metaph. Crassamentum. *Colum.* Crassum. *Idem.* Fex vini vitæ; est idem, quod barbarè appellamus vini tartarum: Anurca proprie fex olei est: Sanies oleæ. *Plin.* Fex Sa- bina. *Mart. 4. 4.* interpretatur *Farnobius* amurcan olei Sabini.

Magma, tis, est massa vnguentorum quasi amur- ca, quod crecrementum dicitur *Cels.* vnguentorum fex. *Plin.* lurtum vnguentorum; ex *Virg.* ob consistenciam luto similem: Crassamentum dicitur *Colum.* & scipimentum.

FACILIS.

Res non onerosa volenti: *Ouid. 4. Pont. 10.* non dif- ficultatem habens: Quod fieri potest: Non ardua res: Non difficilis: Res labilis, quæ faci- le fieri potest. Dociles sumus imitandis, &c. idest faciles ad imitandum turpia, ex *Iuuen. 14.*

FAGVS.

Arbor quondam à *priscis* Ioui dicata, vnde ipse *Fagutalis* Iupiter dictus fuit, inde eius sacel- lum *Fagutal*, teste *Plin.* in quo fuit fagus ar- bor, quæ Ioui sacra habebatur; non procul à sacello, vt inquit *Plinius*, lucum fageum posue- rant. Sacellum illud in regione decima Romæ collocatum fuit; locus verò describitur in regione quinta in *Esquilijis*. In fagis solebant pastores amores suos inscribere, vnde *Propert. 1. eleg. 18.* Vos eritis testes, si quos habet arbor a- mores Fagus, & *Arcadio* pinus amata Deo: & *Ouid. in epist.* Incisæ seruant à te mea nomina fa- gi, Et legor *Oenone* falce notata tua: *Glandi-* fera est fagus, cuius glans dulcissima est, au- thore *Theophrasto*, & vt scribit *Plinius* suam hi- larem facit, carnem coctibilem, ac leuē, & vtilem stomacho. Roboris est species scabris, montosisque nascens locis: & huius glandibus vesci primus *Pelasgi* Arcas instituit, vt in- quit *Pausanias*.

Tegmen fagi. *Virg. 1. eleg.* Frondes fagineæ: *Ouid. 4. fast.* Fagi cortex; qui in quodam vsu sacrorum religiosus fuit, vt inquit *Plinius*, ex qua arbore vasa tornabantur, siue scal- pro aptabantur; vnde pocula fagina apud *Virg. in eleg.* Lege eundem *Plin. Theophrast.* & *Ouid. 8. met.* Fabricataque fago Pocula, &c. Tum frondosa ingens ramis altissima fagus, &c.

Epith. Parula, alta, frondosa, rudis, densa, glandi- fera, latè spargens, tendens, dissendens brachia, ramos, &c.

FALERNVS.

Ager, & mons in Campania optimum generans vinum, quod præferrebatur à *priscis* etia excel- lentioribus, vnde *Virg. 2. Georg.* inquit: Et quo te carmine dicam *Retica* ? (vitis) nec cellis

id eo concende Falernis ? dicitur Falernum vinum.

Vites Falernæ: Bacchi cura. *Tib.* Vina Falerna: Nigra Falerna manu. *Mart.* 8. 56. Nunc nubi iunioribus veteris proferte Falernos Confusis, & Chio solute vincla cado: quoniam de vino intelligit masculino genere protulit in plurali; nam singulari neutrum est; ex observatione *Martini*, & aliorum interpretum. *Tib.* 2. 1. quod tamen non aridet, cum ex authoritate *Martianus* (ut *Superius* diximus) etiam in plurali neutro genere essetur.

Indomitum quod despumare Falernum Sufficiat. *Persius*. *Seruius* autem scribit Falernum aqua vix domari posse, cuius tria sunt genera; austerum, dulce, tenue: Minister vetuli puer Falerni. *Caecil.* *l.* 17. 27. nigrum est vinum Falerni, vnde *Mart.* Candida nigrescant vetulo crystallala Falerno: Non tibi si Bacchi cura Falernus ager. *Tib.* 9. vel 10.

Hic autem mons, & ager erat in eo Campanie tractu, qui à ponte Campano se offerebat Urbanam coloniam Syllanam petentibus, nempe apud Sinuessam, vt ait *Linus*, hodie *Rocca di Mondragone*. Campaniam merum. *Mart.* per antonomas. nam ceteris excellentius fuit habitum: Potores bibuli media de nocte Falerni.

Minea regio olim dicebatur, vt ait *Macrobius* in *fine* 3. *saturni*. Prostritus etiam à nonnullis dicitur. *V. Ortulium*.

FALISCVS.

Mons, hodie *Montefascone*, olim Falerij, quæ à Camillo fuit obfessa, vt *Linus* tradit, quam Iunonis cultricem appellat *Ovidius*: cuius populi Falisci nuncupantur quæ à *Virgilio* lib. 7. *Æn.* Hi Fescenninas acies, quosq; Faliscos; quod populus Romanus milis decem viris, ab his iura specialia acceperit, & nonnulla alia, duodecim tabularum supplementa; dicitur autem Faliscorum mons à *Vibio Sequestre*: eademque esse vrbs, quæ Fessenia à *Pisano*. Fessenum à *Carone* putatur Tusciae Mediterraneum oppidum; à culus vrbs populis mulieres Romanæ Iucanicas farcire didicerunt, vnde Falisci ventres, tomacula nuncupata sunt.

Terra Falisca. *Ouid.* 4. *fast.* Colonia Iunonia. *Front.* Quis aluit campis herba Falisca fuis. *Ouid.* 1. *fast.* Quam gramine pasta Falisco Victimæ. *Item eleg.* 8. 4. *de Pont.* Cùm vrbs à Camillo obfideretur magister ludi cum nobilioribus discipulis deambulandi pretextu vrbe egressus, ad hostes eos deduxit: quam in præceptore perfidiam detestatus Camillus hominem nudari iussit, & à pueris cæsum in vrbe remittit: Vnde Falisci hac æquitate victi, sese Romanis dederunt. *Linus*.

Ligna Falisca, vnde siebant fescopia; Faliscus venter. *Mart.* 1. Et Iucanica ventre cum Falisco. *V. Ciberum genera.* Hinc

Populi Falisci, qui conditorem Halesum quendam, teste *Virgilio*, recognoscunt: & *Ouid.* 1. *Ann.* Halesus docuit Iunonia sacra Faliscos; & hinc ipsi Iunonicolæ appellati sunt. Pomiferi etiam

multitudine pomorum in eorum agris nascentium.

FALLACIA. V. *Frasi*.

FALLAX.

Inficiator. *Mart.* 1. 104. Astutus. *V. sua loca.* *Idem multa.* Insidiosus: Fraudulentus: Malitiosus: Turba dolosa: Ludens ambagibus: Ludens imaginibus. *Virg.* 1. *Æn.* Fallens: Versans pectore nouas artes. *Idem.* Aptus dolis. *Prop.* 1. *For-* tus dolis, insidij, &c. Deceptor. *V. sua loca.* Corda dolosa. *Pulcr.* Subdolos: Subdola corda: Dolosus: Ex incedis per ignes Suppositos cineri doloso. *Hor.* 2. 1. Subdolos vultus. *Sen.* in *Trand.* Qui conficta aliquo semper mendacia fuco Contegit. *Hom.* 1. *Ilad.*

FALSARIUS.

Qui pecuniam adulterat: Nec mea subiecta conuicta est gemma tabella Mendacem ceris imposuisse manum. *Ouid.* 1. *Pont.* 9. Qui mentitur manum: Qui notas falsò imitatur: Falsus, qui scripta publica falsificat: Fallax. *V. sup.* Deceptor: Qui decipit.

FALX, cis.

Saturni insigne: nam hac in manu pingitur, vt inquit *Festus*. Dens curuus Saturni. *Virg.* 2. *Georg.* Acies falcis. *Idem.* Curuamen falcis. *Ouid.* 7. *met.* Ferrum: Curuatoq; metit ferro frumenta: Tela recurua mortis; mors enim cum falce pingitur, qua mortales omnes demet: Quare falcato decidit enis mortis: Pallida mors dura sineula falce metit: Agricola insigne, manus falcifera figuratè continens pro contento.

Epith. Curua, præcurua, rapax, acuta, adunca, terrea, dura, peracuta, trux, vulnifica, recurua, agrestis, sanguinea, herbifeca, incurua, vincata, omnifeca, habilis, inflexa, arboraria, siluatica, aliena, Saturnia.

Runcina. *Plin.* ligo excidendi dumeris, vulgò *Ranchetta*, à *Romeo*. Secula, dicitur falx à *Varrone*. Falx messoria, adorea, qua frumentum inciditur. Fœnaria, fœnifeca: Falx putatoria, vineatica. *V. r.* qua vinatores putat vites: Falcula. *Colum.* instrumentum falcis modo recuruum, quo vites secantur in vindemia.

FAL O.

Auis nota, rapinæ auum satis apta, inter augurales aues habitus ab antiquis; falcones enim si apparuerint futuri maximè boni spem certam faciebant. De genere accipitrum, *V. Accipiter*.

Epith. Generosus, liber, rapax, raptor, rapidus, audus, acer pennis, sublime volans.

FAMA.

Ab Atheniensibus, (teste *Pausania*) tamquam Dea fuit culta, & à Romanis illi templum fuit constructum, vt refert *Plutarchus* in *Camello*. Sed à *Virgilio* 4. *Æn.* elegantissime describitur: Ex templo Libyæ magnas it fama per vrbes Fama malum quod non aliud velocius ullum Mobilitate viget, viresq; acquirit eundo, &c. vbi nullus potior, aut plustis expressus effinxisset: illi domus ab *Ouid.* 12. *met.* constituitur in medio orbe: Orbe locus medio est inter terrasq; fretumq; Cælestesq; plagas triplicis con-

confinia mundi; Vnde quod est vsquam, quamvis regionibus absint. Inspicitur, penetratq; cauas vox omnis ad aures Fama tenet, summaque domum sibi legit in arce, Innumerosq; aditus, ac mille foramina tectis, &c. Cui comites adiunguntur, Credulitas, temerarius Error, vana, Lætitia, confertatim Timores, Seditio recens, dubio auctore Sufurr, &c. Porro quoniam & mala est Fama, & Rumor; ideo eam antiqui aliquando alis nigris effinxerunt, iuxta illud *Claudian*: Fameque nigrantes succincta paucioribus alas. Anus deferbitur à *Cæcilio*: Noscet & qui sis fama loquetur anus, *lyr. 80.*

Nomen: Terræ filia, sic fingitur à *Virg. 4. Æn.* Nomen memorabile. *idem 2. Æn.* Gloria: Gloria famæ. *Mart. 1.* Rumor. *V. su. luc.* Laus. *Ouid. 1. trist. 1.* Perpetuum carmen. *Stat. 7. Theb.* Honos: Decus, pro fama: Opus famæ. *Ouid. 3. Pom. 1.* Huic caue degeneres, & sint præconia nostra Vera vide, famæ quo tuearis opus: Vera trophæa: Mortalis aura nominis: Quæ totum circumuolat orbem: *Vixit virtus, & Notitia posteritatis. Idem 4. Pont. 8.* Carmine sit viua virtus, experitque sepulcri Notitiam stræ posteritatis habet. — habebis clarum, & memorabile nomen, *Ouid. 10. met.*

Aura popularis. *Hor. 3. od. 2.* Virtus repulsæ nefcía sordidæ Intaminatis fulget honoribus, Nec fumid, aut ponit secures Arbitrio popularis auræ. Hæc charta loquatur anus. *Carul. Præconia. Ouid. 1. trist. 9.* Quærendiq; mihi nominis ardor erat. *ibidem eleg. 1.* Aura famæ. *Virg. 7. Æn.* Præconia famæ. *Ouid. epist. 16.* Murrura famæ. *Idem epist. 9.* Aucupor inelix incertæ murrura famæ, Spæq; timor dubia, spæq; timore cadit. Terras impleuit memores gloria nominis. *Augurell.*

Nominis honos. *Ouid. 4. trist. 5.* Neve intempestiuus nominis obster honor: Tactusq; cupidine laudis: Nominis, & famæ quondam fulgore trahebar. *Idem 5. trist. 13.* Fructus perpetui nominis. *ibidem eleg. 14.* Perpetui fructum donauit nominis idq. Quo dare nil potui munere maius, habes: Honoris onus: Ad te non parui venit honoris onus. *ibidem.* Pignora famæ. *Prop. 4. eleg. vlt.* Quid mihi coniungit Pauli, quid curæ auctor Profuit, aut famæ pignora tanta moræ? Hæc est feminei merces extrema triumphis Laudat ubi emeritum libera fama rogiunt. *ibidem.*

Epith. Incerta, vaga, volitans, velox, volucris, sagax, superstes, prænuincia rerum, volitans per regna, per vrbes, postremo vix peritura die; magnarum nuncia rerum; volans præpete penna; mobilibus veniens pennis per iuania Cæli, frequens: vacuas implens sermonibus aures, volitans per vrbes, vulgata per urbem, voligans pennis per urbem nuncia, &c. infelix, varia, loquax, inanis, sinistra, cæca.

FAMOSVS. *V. Clarus, celebris, FAMES.*

Hæc conquam massam apud inferos religata scribitur à *Virg. 6. Æn.* & maleuada dici fames, ubi hæc *Æn. lib. 8. cap. 61.* dissette, inquit, Male-

suadam famem nominat, quod scilicet per egestatem miseros mortales ad furta, cædes, rapinas, & iniurias alias impellit; Vnde & sequitur, & turpis egestas. Elegantiſſimè describitur ab *Ouidio lib. 8.* cui locum in Scythia assignat prope Caucaſum in agro lapidoso, ubi raris dentibus herbas vellit, & mandit: Est locus (inquit) Jextremis Scythiæ glacialis in oris Triste solum, sterilis sine fruge, sine arbore tellus Frigus iners illic habitant, pallorque tremorque Et ieiunia fames, &c. & paulo post: Quæ sitam famem lapidoso vidit in agro Vnguibus & raris vellentem dentibus herbas, Hirtus erat crinis, caua lumina, pallor in ore Labra incana situ, scabrique rubigine dentes, Dura cutis, per quam spectari viscera possunt Ossa sub incuruis exarant arida lumbis Ventris erat pro ventre locus pendere putares Pêdus, & à spinæ tantummodo erat teneri, &c. Ad quam famem aliquando sedandam, cum Lydi ad innumeros populos excrucissent, ludos reperisse dicuntur ab *Herodoto lib. 1.* nam per diem vnum iustibus occupabantur, per alterum verò pasciebantur. Hæc autem consuetudo decem, & octo durauit annis: verum multitudine crescente colonias excogitarunt; hinc in Etruriam profecti plurimas condiderunt vrbes, inter quas Perusiam, & alias.

Euries. Penuria edendi. *Virg. 4. Æn.* Ventris rabies. *idem 1. Æn.* Rabies edendi. *idem 9. Æn.* Amor edendi. *idem 8. Æn.* Ardor edendi. *Ouid. 8. met.* Acris orexis, Appetito gurgulio. Efuritio. *Mart. 1.* Vacui ventris furor. *Iuu. sat. 15.* Languida fessi Corpora sustentant epulas. *Ouid. 15. met.* Rabidi ieiunia ventris. *Sil. Ital. 2.* Vacuus venter. *Iuuen.* Tristis inedia orexis: Ventris orexis: Alti vorago ventris. *Ouid 8. met.* Flamma gulæ implacata. *ibidem.* Et in vacuis peragit ieiunia vasis: Hominum, siue ventris truculenta tyrannus. Sicce fauces. *Virg. 9. Æn. V. inf. Famelica, Fossissima ventris proluius: Mortis alumna, ministra. V. Appetitus.*

Epith. Rabida, vesana, insana, seu, maleuada, dira, ambitiosa, inops, moesta, tristis, grauis, pallida, exosa, truculenta, improba, comes prima laborum, imperiosa, inextincta, violenta, anhelans, virgens, lenta, &c. impacata, dura, obsecra.

Fame aliquem necare, supplicium atrocissimum fuit, de quo sæpius fit mentio in *Martyrum conspectu*. Mors quidem adeo miserrima, ac detestabilis, ut his etiam, qui iudicium sententia sic mori cogeantur desolis sub terra, ut & virginibus Vestalibus, cibaria nihilominus apponerentur, ad euandam supplicij diritatem. *Legè Sueton. in Neron. Scilld.*

FAMELICVS.

Pallida ora fame. *Virg. 3. Æn.* Inuisus pereas descitente cibo. *Ouid. in itin.* Fractus fame. *idem 13. met.* Exstimulatus fame. *idem 1. met.* Petit ille dapes sub imagine somni, Orque vana mouet, dentemque in dente fatigat. *idem 8. met.* ubi persequitur famelicæ copiosam descriptionem: Vt verò est expulsa quies fuit ardor

X 2 eden-

edendū Perq;auldas fauces, immenſaq; viſcera regnat. *Id.* Quum gula ſeuit. *Iun.* 5. Cū eſurit. Ipſa fame ſtimulante furens. *Tib.* 1. *eleg.* Sicce fauces. *Virg.* 9. *Æn.* Membra fame torquent. *Claud.* Rabida ſtimulatus orexi: Pallet cætera turba fame. *Mart.* V. *Fames.* Impatiens. *Virg.* Inſcarnatus: Conſectus fame. *Ouid.* Quem lædit anheſa fames. Quilenza depetit fame. Vexatus fame.

FAMILIA.

Genus. *Virg.* 4. *Æn.* Cætera turba ſuorum. *Ouid.* 3. *ſaſt.* Agnati. V. *Cognatus.* Liberi, paruuli. V. *Fili.* Famuli: Domus: Euandrum, Euandriq; domos, & magna complet. *Virg.* 11. *Æn.* Domestici: Genus: Vnus de Fabia gente relictus erat. *Ouid.* 2. *ſaſt.* Series domorum, pro familia dixit. *Stat.* 3. *Theb.* 74. Sanguis. Sanguinis autor. Caput familia, dicitur auus, proauus, &c. Noſtri quoque ſanguinis autor. *Ouid.* 13. *met.* Sanguinis otido, id eſt familiae arbor, ex *rod.*

FAMVLVS, &

FAMVLA.

Seruus: Serua. V. *ſuo loco.* Pediffequus, qui dominum ſequitur: Affectator: Affecta, in eodem ſenſu. *Cic.* Mancipium. V. *Seruus.* Minifter: Miniſtra. V. *ſuo loco.* Fida manus famulorum. *Sen.* in *Hipp.* Cæſareum famulo vertice ferre pedem. *Ouid.* 2. *Pont.* 2. Turba miniſtra: Turba famularis. *Sen.* in *Thyſt.* Famulum (pro famulorum) manus *Virg.* 11. *Æn.* Famulan, iuuenis: Iuuenum famulantium manus: Turba miniſtrantum, miniſtras: Puer. V. *ſuo loco.* in ſignificatu, *Pag.* Antea mbulo. V. *Minifterium varia ſpecies.* Calator, puer, qui heniſia arina in militia portat. *Plant.* *Scudicro.* Epith. Scudioſus, fidus, officioſus, facilis ad iuſſa, omnia promptus agens, cuncta gerens promptè:

Famula: Serua. V. *ſuo loco.* Ancilla. V. *ſuo loco.* ubi multa. Miniſtra. V. *ſuo loco.* Famulatus, uſ. Seruorum multitudo. Ancillatus, uſ. ancillarum manus, ſive ipſius ancillandi ſtudium. Seruorum cohors. *Iun.* 14.

Epith. Fida, officioſa, ſtudioſa, obſeruans mandata domine, huius ignara operum Mineræ.

Famulus, a, um: A famulis litri qui tibi venit aquis. *Mart.* 5. 3. nempe ab aquis tibi famulantiſſimis: Seruulis: Veruulis. *Idem.* 5. *epig.* 18. famulus, miniſtrans, ſeruens; mancipatus, a, um.

FANVM. V. Tempium.

FARINA.

Simila: Similago, ginis. *Plin.* Siligo, nis. *Iunen.* ſat. 5. Pollus, ma. *Cæc.* vel pollen, niſi ſios, nempe farina à ſurſuribus expurgatiſſima, quamquam *Plin.* inter hæc nonnulli diſcrimen ſtatuant; & *Celſus*, pollinem in purioreſem farinam, nempe quæ volatica eſt, dealbansque parietes intelligat: & hæc puluerca, & tenuis farina dicitur.

Polenta, farina toſti hordei eſt, friſcive, & populi cribro decuſſa farina. *Perſ.* 3. id eſt (farina ſetaceana.)

Farinam deſpere, ſubigere, eſt. *Grammat.* la poſſa. Ille triticea tingunt ſua roſtra farina.

Fruges: Frumexum, V. *ſuo loco.*

Vericulus. *Plin.* quod ſurſure melius eſt, vulgò *Tridulo*, & ſimila deterius dicitur etiam à *Palladio* farinæ venter, creatura, ſive extra tritici, quaſi tenuius farinæ recrementum: Furfur, farinæ recrementum craſſius, *Cruſca.*

Epith. Triticea, ſiligneæ, minuta, tenuis, puluerca; ex frugibus autem fabacea, caſtanearia, viciaria, ciceriana, hordeacea.

FAR, ris.

Vetus alimentum Romanis, cuius eſu præſertim nuptiæ celebrabantur, & conſarreatio dicebatur. Illo in ſacrificijs viſos fuiſſe veteres à pluribus ſcribitur *Tib.* Farre pio placant, & ſaliente ſale, *lib.* 3. *eleg.* 4. & *Virg.* 5. *Æn.* Et canæ penetratia Veſtæ farre pio, & plena ſupplex veneratur acerra: & *Omn.* *Hæc.* Romani precioliſſimum, ac vetuſtiſſimum fructum far eſſe putantes, ſacrificia omnia ignota ab eo incipiunt. Quod etiam declarat *Arnobius* 7. contra gentes.

Farra Deæ, nucæq; licet ſalientis honorem Deſitis. *Ouid.* 4. *ſaſt.* Triticeum far: Farris aceruus: Ador, uſ. & Adorem, uſ. & Adorea libæ per herbas. *Virg.* 7. *Æn.* Zea, dicebatur olim: Adorem ſemen: farreum, libi genus ex farre. *Plin.* faraceus, apud eundem. Farris alica: Zea deglubita, Farre ſpogliata. Farraceum, edulium ex alica farris. Farrata olla. *Perſ.* 4. nempe pulſ ex farre in olla cocto.

Hinc diſſarreatio dicta, ſi diuortium inter virum, & uxorem contigſſet: veluti conſarreatio matrimonium ſignificabat: Far autem in ſacris ſemper torcebatur.

FARCIMEN.

Dicitur inteſtinum conſiſa minucim carne, ſimilique ſartura oppletum.

Faliscus venter. V. *Faliſci.* Venterculus fartus: Tucetum. V. *Ciborum genera.* Tuceta etiam dicitur bubala caro, condimentis quibuſdam craſſis oblita, ac ſumo macerata, atq; idè toto anno durans, vulgò *Sauſſetia* de bubala. Tucera condimenta gulae deliciosa. V. *(iborum genera)*, ubi multa ad farcimani genera pertinentia.

FASTIDIUM.

Moleſtia: Tædium: Tædia: Labores: Pœna: *Ætæna:* Faſtidia ſuperba. *Virg.* Oderunt, Pholœ, moneo, faſtidia Diu. *Tib.* 1. 8. Atq; ſuperba pati faſtidia. *Virg.* Faſtus, V. *Superbia*, & inferna. Offitatio: Et longas trahit offitationes. *Mart.* 2. 6. ſig. quòd faſtidium præſentant qui offitantur. Tædia tunc ſubeunt animos. *Iun.* 7.

Epith. Longa tædia, nullæ, plurima.

FASCIS.

Congeries ligata, colligata: Faſciculus, diminut. Struus. Lignorum fruës, *Cæſali* da legne. Manipulus: Stramæus fruës. Virgultorum fruës.

FASCES.

Numero multitudinis Inſignia dicebantur Magiſtratum Romanorum, ac Conſulium præcipue. Erant autem faſciculi virgatum cum ſecuri incluſa loroſ dependentibus, quæ Inſignia hictores Conſulibus præſerebant honori, ac terroris cauſa; ſive, vt *Plin.* archib. ait, vt per virgas ſignificaretur: Corrigen dum eſſe à magiſtratu, quod mutari poſſet; quod verò emendari

dari nequiret, abscedendum. Hi verò fasces præferrebantur, (vt diximus) à lictoribus, qui duodecim erant, succincti vestibus, & expediti ad plectendos facinorosos, & hi aliquando curuli sella vehabantur præferentes virgarum fasces. Sex autem Proconsuli, siue Prætori in prouinciâ proficiscenti tribuebantur. Tandem fasces pro ipso Consulatû, & magistratu sumuntur. A Rege Romano fuerunt instituti fasces, lictoresque: Dictatori verò viginti quatuor attributi, Consulibus duodecim.

Tradere turpi fasces populus Gander eosdem colit, atque odit. *Sen. in Hipp.* Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores Semper amatorum ponderat illa sinus. *Prop. 2. 16. Lege. Vestales apud Alex. ab Alex. Aufoniz virg. Prop. 3. 3. vel 4.* Sera sed Aufonis venit prouincia: virgis Assuescent Latio parata trophæa Ioui: Lictorum insignia, arma, sceptrâ: Consul's honores: Honores insignia: Honoratæ virgæ: Consulares, prætoriz virgæ: Prætoris lictorum urbani gestamina fasces: Virga superba clamor lictoris. *Mart. 11. 99.* Pulchri fasces dicuntur Lucretin. Virgæ. *Iun. 8.*

FASCIA.

Limbus. *Ouid. 5. met. Zona:* Cingulum. *V. sup. seu loca.* Inflicta. *V. Vestis.* Ligula cruralis, fascia: Periscelis, p. breui: Fascia pedulis, qua olim consueuerunt pedes tegere, in quo Hebræi fuerunt honestissimi. Peripezida dicuntur à Graecis. Hæ verò cœperunt assumi, cum frequens calceorum vsus cepit esse, nam (vt inquit *Cassianus*) per longa secula, nisi necessitas coegisset, nudis pedibus incedere veteres consueuerunt. Focale. genus ligaminis ad fauces velut fascia: est autem propriè linteum quo quis à colio ad crura præcingitur, vt ministrando mensis non inquinetur.

Ligula adstrictoria: Adstringentum: Ligula. *Iun. vulgò Stringa.*

Cunabula, fasciæ (teste *Plauto*) panni; infantium inuolutura in cunis tam lanea, quam linea: fasciæ dicuntur à *Plinio*. Puerilis fascia: Mollis fascia. *Prop.*

Fasciola; Anadefmos, Græcè, qua vulnera obligati solent: Fascia criminalis. *Vip.* quæ Vittæ tignia dicitur *Virgilio*. Redimiculum *Iunen.* vinculum, quo vittæ nodabantur: Redimicula pectore pendunt. *Ouid.*

Fasciæ crurales, vel crurales. *Vip.* Tyrrenha vincula. *Virg.* nêp̄ eas nonnulli aiunt fasciâs fuisse, & niafve longas, quibus inuolutis, & scâssii modo aggestis crura, tibiasque adstringebant, contegebantq; &c. Tusca calceamenta. *Sern.*

Genualia. *Ouid.* vincula, fasciæq; quibus subter poplites caligæ substruntur, quibus Hispani valdè luxuriant. Poplitibus suberant picto genualia Limbo. *ro. met.* Splenium; est panniculus, vel fascia, quæ frôci, vel oculis illitis superimponitur: Talia lunata splenia fronte sedent. *Mart. 8. 33. & 2. ep. 14.* Sed *V. Empistrum. V. Genu.*

FASTVS.

Fastidium: Superbia, *V. suis locis.* vbi multa. Tumor: Tumidus terror, Offensus variæ tumidis

terroribus aux. *Mart. 9. 44.* Tumidæ mentis aura: Tumida fronte Tumidi oculi: Tumidum os, &c. Ore tumentis, nempe superbo. Supercilium: digna supercilio. *Iunen. 5.* Vesania factus, ex *Hom. Iliad.*

Epich. Lentus, superbus, tumidus.

FATVM.

A fando, quo significatur voluntas, iussu, decretumque Dei de re, quam ipsius voluntas gubernat, cui etiam Ethnici ipsam Deum subiectum esse volebant: quod inuitabile appellat *Virgilius*, quo omnia fieri *Stoici* dixerunt; quodque sic à *Chrysippo* definitur: Fata est sempiterna quedam, & indeclinabilis rerum series, catenæque voluens semetipsam, ac implicans per æternos consequentæ ordines, ex quibus acta, connexaq; est. Fatum; vt inquit luculente *Seneca* si Deum dixeris, non mentieris, cum enim nihil aliud sit, quam series implexa causarum, illa est prima omnium causa, ex qua ceteræ pendunt. Vide at *O.* Augustinus: non esse de verbi controuersia elaborandum, quandoquidem ipse ordo causarum, Dei summi tribuitur voluntati, quam Ethnici Philosophi fatum vocant. Interdum fatum pro morte vsurpant, quæ ineluctabilis est. *V. Mori.* Lege *Tertullianum lib. de fato: August. lib. 5. de Ciuit. Dei: D. Thomam lib. de fato: Euseb. lib. 6. de preparatione Euang.* Et si quis alius scripsit de fato.

Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen. *Prop. 4. eleg. 7.* Fatalis flamen necessitatis. *Symf.* Longa tibi post hæc fatio meliore dabuntur. *Iunen. Sat. 14.* Lanificum pensum. *Lyoph.* Fata regunt orbem, certa stant omnia lege. *Mand.* Vertigo fortunæ: At mihi fatorum leges, æuiq; futuri Euentura pater posse videret. *Tib. 3. eleg. 4.* Dura fororum pensa. *Stat. 3. Theb. V. Parca.* Lex fatalis. *Ouid. 10. met.* Sed vos, quos fata sequuntur. *Cat.* Fati tegor. *Ouid. 7. epig.* Prosequitur fatis qui fuit ante tenor. Sors Dei: Tertia sorte Dei. i. fato, & prædictione. *Ouid. 10. met.* Sex fatalis. *ibid.*

Fatis agimur cedite fatis. *Sen. in Oedip.* Non sollicitæ possunt curæ Mutare rati flamina fusi. Quicquid patimur mortale genus, Quicquid facimus venit ex alto, Seruatque suæ decreta colus Lachesis, Dura reuoluta manu. *ibidem.* Omnia certo tramite vadunt Rarus ordo prece non vlla mobilis. *ibidem.* Multi ad fatum venere suum, dum fata timent. *ibidem.* Fatis immitibus actus.

Numen. *Virg. 11. Æn.* Augurium: Auspicium. *V. Augurium.* Fatorum numen. *Virg. Georg. 4.* Fatorum arcana. *Idem 1. Æn.* Numinis imperium. *Sern. in Oedip.* Sidus: Viuere non certo fidere certus eris. *Prop. 1. 6.* Fatalia damna. *Ouid. 1. trist. 7.* Fati flamina nigra mei. *Idem 5. 4.*

Fatorum Series. *Luc. 1.* Fatorum lex, leges. *Sern. in Agam.* Fatorum limes. *Luc. 2. Phœf.* Fatorum ordines. *Mand. 1.* Fatorumque vices. *ibidem.* Fatis agitat's iniquis: Sunt qui sideris tribuunt hæc omnia fatis: Fatorum ludus: Variisq; exercitiis ludo fatorum gens. *Stat. 3. Theb.* Sic fata mihi, nigraque fororum Iurauere colus. *ibidem.*

Maver hæc ab origine mundi Fixa dies bello. populūq; in pectus nati: Notorum montus, mentemq; supremi Iussus abire patris, &c. *Idem.*

Epith. Eorum inexorable, ineluctabile, crudele, durum, immixte, insuperabile, inuidum, immortum, et iudum, ferreum, iniquum, non æquum, oblitum. Fata nouissima.

Parca pro fato. *Perf.* Parca tenax veri, sui nata fidelibus hora. Diuidit in geminos concordia fata duorum.

FAVCES. V. *Gala.*

FAVILLA.

Ignis. V. *sua loca, ubi multa.* Ardentes volant per nubila fumma fauillæ: Ignis femina: Scintilla: Scintilla: At primum flammæ scintillam excudit Achæes. *Virg. 1. Æn.* Atra fauilla vocat. *Ouid.*

Epith. F. ruens, calens, leuis, tenuis, ardēs, ignea, vaga, flumans, volitans, cana, volucris, ignita, rubens, parua, clara, rubens, atra, glomerataq; corpus in vnum densatur. *Ouid.*

FAVNA.

Deæ cuiusdam nomen, cui d Romanis matronis in operto sacrificabant nocturno tempore. Vni autem tanta cura ab eiusdem sacris arcebantur, vt vel in ædem eius inflexisse capitale esset. Causam aliter *Macrob. lib. 1. sat. cap. 12. quem ad.*

Tellus, & Terra, teste *Varro.* quæ & Fatua dicebatur; & hoc inde sumptum, quod infantes non prius vocem dunt, quam eam attingerint.

Bona Dea, cuius meminit *Cic.* victo dant Clodio, qui muliebri habitu in eiusdem Deæ templum fuerat ingressus, vt vni inferret nobilissimæ Romanæ. V. *Bona Dea.*

FAVONIVS. V. *Phrygiæ.*

FAVNVS.

Deus rusticorum: Fauni (plures enim credebantur) à sancto dicti, teste *Varro.* Latinorum Dei fuerunt, ita vt Faunus, & Fauna sit in his verbis, quos vocant Saturnos, quos in siluestribus locis traditum est solitos fari. Vel sic dicti à Fauno Pici filio, cuius meminit *Virg. in 7. Æn.* Hunc Fauno, & Nympha genitum Laurente Marica: Maricam enim litus fluminis nymphæ quæ Minturnensium letus colebat, vxorem habuit, ex qua peperit Latinum Regem, ex qua Latiniæ, quæ nupsit Æneæ. *Phrygiarum* autem ait: Faunum existimatum inferum, & pestilentem Deum fuisse. Sed de Fauno hæc *Lactantius*: Ante Pompilium Faunus in Latio Saturno auo nefaria sacra constituit, & Pieuum patrem inter Deos honorauit, & fororem suam Faunam, eandemq; coniugem sacrauit, quam C. Bassus fatuam nominatam tradit, quod mulieribus fata canere confueuisset, vt Faunus viris. Romæ in Insula Tiberina ædem habuit Faunus, in quo colebatur, vnde *Ouid.* . . . *fast.* Idibus agrestis fumant altaria Fauni: Habuit etiam Romæ post Romulum templum in monte Cælio circulari forma, multis in ambitu columnis adornatum. Forsitan quod nunc statum D. Stephano protomartyri à vulgò nun-

cupatum S. Stephano rotundo. *Pomponius* autem Latius hæc de Fauno: Antiquissimus omnium regum in Latio fuit, qui Aboriginibus imperauit, homines more ferarum viuentes in mitiore vitam redegit, lucos sacrauit, locis, & vrbibus nomina dedit, ædificia erexit, templa ædificauit, quæ ideo à Fauno Fana dicuntur: quod Pontifices sacrificando illi sanant. Habuit præterea vxorem, quæ quia contra morem, decusq; regum clam vini ollam ebullisset, & ebria facta esset, virgini myrtis à viro vsq; ad montem cæsa est. Postea, cum eum peniteret facti, & vxoris desiderium ferre non posset, diuinum illi nomen detulit, fanumq; sacravit, in quo virgines myrtæ esse non licebat, neque vinum offerre; sed tantum eius sacris vini amphora ponebatur obuoluta, & exhausta; ex *Lactant.* apud *Gyrald. fym. 4.* Regnavit autem in Italia Faunus ante Æneam circiter annos C. L. teste *Enchy.* Demum hoc fecerunt omnes veteres sentiunt: à Fauno in Latio cultus Deorum institutos fuisse, cui & Faunalia fuerunt dicata sacra Nonis Decembris, cui agna, vel hædo litabatur, & vino. *Legge Her. idem 18. lib. 3.*

Pici filius, Saturni nepos. *Suid.* & *Lyseph. interpre.* *Virg.* Martis pronepos, dicitur *Hæcanass.* Genius indiges Romanorum; *idem.* Nympharum fugientium amator. *Her. 3. 18.* Fatidicus Deus Latij; nam fuit astronomus.

Fauni verò numero multitudinis dicuntur. *Dij ruris.* *Ouid. 1. fast. 2. eleg. 2.* *Dij cultores Lycei.* *Ouid. ut sup.* nempe Panos affectæ, qui in Arcadia potissimum colebatur: vbi Lyceus mons: Numina siluestria. *Idem 2. fast.* Numina Fauni. *Claud.* *Dij nemorum.* *Ouid. 3. fast.* *Dij sumus agrestes, & qui dominarunt in altis montibus.* *Idem.* *Dij siluestres.* *Idem.* Siluatum numina. *Idem 6. met.* Numen agreste, rusticorum: Montanorum numen. *Idem.* Rustica numina. *Idem 1. met.* Numina ruris. *Idem 2. met.* Turbo licens, id est licentiosus, procax. *Sen. in Hipp.* Faunorum scilicet: Nocturnaq; fura licentium Cornipedu m. *Stat. 4. Theb.* Faunos enim similes Satyris faciunt Poetæ: Terciarum numina. *Ouid. 7. met.*

Pingerunt caput Fauni. *Ouid. 3. fast.* quod pinu se coronabat tanquam Panis cultor. Corniperuntq; caput pinu præcinctus acuta Faunus, &c. *Idem epist. 5.* quod autem Faunus aurum, argentum, ferrumq; muenit Latij populi illum diuitiarum datorem Deum nuncuparunt, teste *Suida.* cui & oraculum in Albunc silua fuit erectum. Euandrum accepit hospitio, illiq; agros, & montem concessit. *Idem Iosifus.* Diuus Laurens *Virgilius* dicitur. Cuius etiam tempore (vt *Plutarchus* ait) Hercules ab Hispania cum Geryonis bobus in Italia venit; & ab illo susceptus fuit hospitio; qui vt Mercurio natus (veluti ipse præferebat) patri hospites immolare assueorat. Sed ab Hercule interemptus fuisse dicitur ob illam inhumanitatem.

Epith. Quæ Pani dantur, & Satyris.

FAVOR.

Qui etiam tamquam Deus cultus fuit, cuius mater Forma, Fortuna quem aluit; cuius parcer Casus, amicumque Doctes fratres fuere: ab Apelle depictus fuit. *Lege Gyradi. fym. 1.*

Aura popularis: Gratia: Studium: Favoris gloria. *Sen. in Thyest. Auxilium. V. fmo loco. Munus: Quot mihi Cæsareo facti sunt munere ciues. Mart. 394.*

Epith. Propensus, lætus, popularis.

FAVOR.

Fauens: Quisquis es o fauens: Præfentes diui, nempe fauente: Præfentia numina, idest fauentia: Blandiens: Pronus. *Sen. in Hipp. Quibus facili Deus annuit aure. Prop. 1. 1. Fautrix, de femina. Ouid. 3. met. Adiutor: Adiutrix: Cultor, & antistes doctorum sancte virorum. Idem 3. met. 14. Varum studiose nouorum. Idem. Hoc tibi tutori sarcina maior erit. Idem. Turba fauentium. Hor. 3. 14.*

FAVVS.

Apum opus, & labor: in quo & mel fouent, & sobolem; & faui dicuntur earum cellulæ operis apiarum fundamenta: *Lege Virg. 4. Georg. luculentillius fauos describentem.*

Mel, is, contentum pro continente: Examem, is, est proprie apum multatudo: Apum labor, siue apium. *Hor. Mella expressa fauis. Mart. Munus apum: Dulcia dona faui: Fauorum cerates. Virg. 4. Georg.*

Ceræ: Et in ceris aurea mella suis. *Ouid. 4. fast. Cana mella ferunt cum suis ceris, nempe fauis. Mart. 3. Domus apum, & figur. V. Aluare, sup. et del. Prima fauis ponunt fundamenta, deinde tenaces Suspendunt ceras. Virg. 4. Georg. Cellas distendunt dulci nectare. Idem. Locutamentum dicitur ipse fauus, nempe cellulæ sexangulæ apum operis fundamentum.*

FAX, &

FACES.

Quarum varius fuit usus: consiciebatur ex pinu, item & spina alba, & tæda. Hæ in nuptijs adhibebantur, vel in honorem Cereris, vt *Festus* tradit, vel quando, vbi contenebatur, in mariti domum sponsa deducebatur. Quinque tantum faces in nuptijs adhibebantur, vel promero partus naturalis, vel in honorem quinque Deorum, qui Nuptijs præesse credebantur, Iouis adulti, Iunonis adultæ, Veneris, Suadellæ, Lucinæ. Præferebantur a pueris patrimis, & matrimis apud Romanos; a sponsæ matre apud Græcos. Hæ faces sæpe a poetis tædæ, vel faces iugales, faces legitimæ, tædæ geniales, & festæ appellabantur. Siquando autem accidebat, vt aliquid dissidij inter virum, & vxorem nasceretur id credebant, non iustus, sed iniquis facibus peractum matrimonium; vnde *Sen. in Theb. Non te duxit, in thalamo parens Comitate primos, nec sua festas manu Ornauit ades, nec sua lætas faces Vitta reuinxit, &c. hæ autem virides pierumque erant, quæ infelices credebantur propter fumum; vnde *Ouid. in Ars. Iamq; recellunt viridi de litigæ factas Admouent oculis vîsq; sub ora**

faces: Toris nefandis flebili iunxit face. *Sen. in Ollau. & fig. intelligitur curriturtes nuptiæ.*

Flamma ingens Tædarum: Flamma facis: Funalia. *Virg. 11. Ar. Lampas ardens. Idem 11. Ar. fig. Tædæ ardentes. Idem. Tædæ: Tædarum ignes: Lumina funea tædæ. Idem 6. Ar. Tædæ lumina: Nocturnum lumen. Idem. Ignes nocturni. Idem. Pineæ tædæ: Lucet via longo Ordine flammarum. Idem 41. Ar. Flammiferæ pinus. Ouid. Ignis regalibus Stat. 1. Theb. quod ad rogum adhiberentur faces.*

Faculæ: Cerei. V. Cera Aurea fila facis: idest radij. *Anger. Et pete infestis aurea tecta rogis. Idem. Neu propè saigenti lumine ferre face. Tib. 1. eleg. 2. Solumnis ignis. Sen. in Med. ob sacrificia: Proloqui Hymenæum pudet, tædæq; nostras. Idem in Theb. in sacris quoque quinque fuerant adhibitæ faces: tædæ arbore de Larium genere, & qua succus pice liquidior: Pronubam thalamo feram vt ipsa pinum. Idem in Med. alij legunt spinum; sed & pinu fiebant: Multitudinem iam tempus erat succedere pinum. Idem. Flammiferæ pinus: Vastam rogo flagrantem corripit trabem. Idem in Herc. for.*

Epith. Fumida, flammifera, radians, ardens, ignea, splendida, feruida, micans, flagrans, nocturna, fulgens, rutila, micans accenso igne, lucens, fumans, flammans, viridis, flebilis, rosea, coruscæ, multitudine, audax.

FEBRIS.

Tamquam Dea à Romanis culta fuit, ne noceret, de qua sic scribit *Val. Max. febrim ad minus nocendum templis colebant, quorum vnus adhuc in Palatio, alterum in Arce Marianorum, tertium in summa parte Vici longi, in easq; remedia, quæ corporibus ægrotorum innexa fuerant, deferabant. Cæterum febris à seruore Celsi dicitur calor scilicet natiuus in ignem conuersus: aut immoderatus calor præter naturam in corde existens. Variè denominatur, vt tertiana, quartana, intermitens; &c. vt infra: harum aliæ protinus incipiunt à calore (vt inquit *Celsus* 3.) aliæ à frigore, aliæ ab horrore, frigus voco, vbi extreme partes membrorum inalescunt. Horrorem, vbi totum corpus intremuit. Huius species.*

Febris intermitens, nempe putrida, quæ vicissim & repellit, & soluitur, cõsistitq; in venis minoribus, corporisq; habitu, cuius tres sunt species: Quotidiana, tertiana, quartana, quæ vocantur etiam Græcè *επιδημία, tertiana*, quod satis circuitibus recurrant reduces.

Quartana febris, quam Saturni filiam nominant antiquitas: dicitur autem, quod quartæ recurrat die. Quartæ dies: Quid macies ægri vetens, quem tempore longo Torret quartæ dies. *Iuuen. sat. 9. Quadam circueus febris Plin.*

Diaria febris: Ephemera: Vnius diei febris: cordis spiritu incaléfacto, non autem humoribus.

Febris continua, siue continuata, cuius vnica est à principio ad finem accessio in plures dies extracta: siue in qua febris nunquam intermitte, eiusq; materia in maioribus vas cor-

ginecur. Febris continens, in sanguine consistens.

Causus, Græcum nomen, febris ardens, febris continua tertio quoque die exacerbatur cum maximo incendio, & intolerabili siti quasi continua tertiana, vulgò *Tertiana depurata*. Febris colliquans, ardentissima, quæ cum pinguedine carnes, & solidam substantiam calore liquatam per alium effundit.

Febris Typhodes, ex ardentium genere, est febris symptomatica & secum erisipelatæ nata, aut renum, quæ etiam Græca voce *απυσσίδις* vocatur: *Lipytiæ febris*. *Altiar*, in qua externa frigent, interna vruntur. *Activa* & ventriculi erisipelate eam accendi adnotat. Perniciosi incendium ignis; ex *Antioch. 2*. *Epieia febris*: piquitosa & viscosa, & acido phlegmate ortum habens, in qua eodem tempore calor, frigusque in quavis corporis particula sentitur.

Hæctica febris: calor præter naturam in solidis partibus accessus, qui suam in cordis substantia sedem fixit: hanc producit oculi fugientes, corporis squalor, collapsus temporum, ventris extenuatio, & à cibo caloris augmentum, *Erica febris*. Marasmus, tertius hæcticæ gradus, ubi assumpta carnosæ substantia, calor fibrilis obfuso corpore primigenium humidum (nempe radicalem) depascitur manifestè; alio nomine marcor, siue febris hæctica cum marcore.

Patoxy sinus. *Accellio*. *Exacerbatio*, siue exandescencia: quod tunc morbus ab humore exagitaturs velut exandescit. Effluus febris recurritus, *Accessio della febre*. *Martius* & *membrum generat*.

Saliunt tentato pollice renæ - *Ouid. 10. met.* Calor fibrilis: Ardor depascens artus corporis: Febris ardor, calor, ignis, flammæ: Hemitricæus, nempe semitertiana febris: Vri Tongilius malè dicitur Hemitricæo. *Mart. epig. 40. lib. 2*. Et venas vrit anihela situs. *Pom.* Flammeus vapor. *Sen. in Ordep.* *Æstus*: Et veniunt æstus, & nox immodica videtur. *Ouid. trist. 4. eleg. 3*. Fessaque iactati corporis ossa dolent. *Idem.* Arida conuelli feruens præcordia febris, Et Phlegetonæ me coquit ignis focus: Aret, & excusso tabescit lingua palato, Siccaque compressis fauibus ora tacent. Lues: Vreret impicium cum scelerata lues. *Mart. 1. 102*. Fauces sicæ morbo. *Rom. 13*. nã qui febri laborat sicæ habet fauces.

Epith. Flagrans, anhela, ardens, rapida, calida, auida, occulta, recurrens, intruallata, molesta, maligna, dirægravis, iners, tremula, noxia, violenta, lethæa, acida, feruens, recidua, edax, lethifera, valida, insana, domestica.

V. *Aggratus*: *Morbida*.

FEBRVARIVS.

Vicimus mensis ex antiquorum ordine, cum à Martio inciperetur annus, qui omni intercalationi ob eandem causam deputatus fuit à Romanis Græcos instantibus, qui à vitimo anni sui mensi superfluos interferebant dies, qui mens etiam hodie à nobis retinetur, qui diem intercalarem quarto quoque anno illi addimus. Mensis legationibus exterarum gentium au-

diendis totus attributus, teste *Cicerone*; qui nomen habuit à Februo Deo Lustrationum, nam eo mense lustrari ciuitatem, & Dis Manibus iusta solui necesse erat; quæ februa defunctorum piænam appellabantur, perque duodecim huius mensis dies celebrabantur: quibus pro impetranda mortuorum animabus quiete, omnis populus piaculis, sacrificisque circa sepulcra accensis facibus, cereisque intentus erat, teste *Festus*: dies habuit ab vltima Numæ constitutione viginti octo, fuitque in tutela Neptuni, cuius dies festi apud veteres hi erant.

Calendæ Februarij, ne fastus dies in Calendario corum: in ijs tamen calendis festum erat dedicationis templi Iunonis sospitæ, de quo sic *Ouid. 2. fast.* Principio mensis Phrygiæ contermina mari Sospita delubris dicitur aucta nouis. Item festum luci Asyli, de quo *Idem Ouid. 1. 1*. Tunc quoque vicini lucus celebratur Asyli, Qua petit æquoræ aduena Tybris aquas: Eodemque die rem diuinam faciebant in arde Vestæ, & Iouis Tonantis, & in Capitolio bidens Ioui inactabatur. *Ouid. Idem.*

Tertio Non. erat Senatus legitimus.

Nonis Februarij: Gneus Octavius Augustus patris patriæ fuit appellatus.

VIII. Id hæc dies erat auspiciatissima Atheniensibus, ob uxorem iam multarum rerum: Sed potius ad mensem Aprilis hæc luna transie enda. *V. Aprilius.*

Idibus februarij, Ioui idulis ouis (nam omnibus Idibus Ioui inactabatur ouis, quæ idè idulis dicebatur, vt in Ianuario adnotabitur) & in ijs etiam Fauni erant feræ, vt *Ouid.* Idibus agrestis tumant altaria Fauni, Hic ubi discretas insula rumpit aquas. Idem dies ater, siue religiosus erat ob eandem Fabiorum, de qua re *sup.* & *Vide Lat. non.* & in hoc die etiam uocatur Denatus legitimus in veteri Calendario.

Decimo quinto Calendas Martij: Lupercalia celebrabantur, de quibus *V. Lupercalia*.

Decimo tertio Cal. Mart. Quirinalia erant, nempe festa in Romuli (qui Quirinus dictus fuit) honorem celebrata. Eodem die etiam feræ stultorum erant ob hanc causam, quod cum quisque in sua curia Fornacibus, quæ inditæ feræ erant, feriretur, & sicra faceret, stulta populi pars, quæ sua Curia esset ignorans, rem diuinam Fornacibus omittam Quirinalibus faciebant, teste *Festus*.

XI. Kal. Mart. Charistia hoc in die celebrabantur: de quibus *V. sue leæ*.

IX. Kal. Mart. erant Feralia, quæ tamen ab *Ouid.* ad XIII. Kal. Mart. referuntur, quod per duodecim dies agebantur. *V. Exequiarum dies.* & *festa Gentilium*. Ipsi etiam Feralibus Decem nuxæ sacrificium fieri *Ouid.* docet in 2. *fast.*

Proximo à Feralibus dies Charistia ab amicis celebrabantur, teste *Ouid.* *V. sup.*

Octauo Kalen. Mart. Terminalia, nam Terminalino Deo sacrificabant, quod in eius tutela fines agorum esse putabant. *V. infra.* & *Ouid. 2. fast.*

VI. Kal. Mart. erat Refugium, nempe celebrabatur dies, quo Rex Tarquinius ē Roma fugit: sic Ouid. Nunc mihi dicenda est Regis fuga traxit ab illa Sextus ab extremo nomina iuven-
fe dies.

III. Kal. Mart. erant Equiria; nempe equorum cursus in Campo Martio.

Pridie Cal. Mart. Turquij Tyranni prelio à Romanis superati fuerunt, & comitialis dies, vt alijs.

Synonyma.

Mensis Lupercorum: Glacialis: Brumalis: Februaria tempora: Qui sequitur Ianum: Februus mensis, dies, &c. Reliquis quoque mensibus impari Febbris habens nomenq, & lenra febre cimen-
dus: Vltimus anni veteris. Ouid. 2. fast.

FEICIALIS.

Feicales, siue Fosciales; Sacerdotes dicebantur, qui fidei publicæ inter populos præerant; nam per hos fiebat, vt iustum conciperetur bellū, & vt fœdere (à quo faciendo sic dicebantur) fides pacis constitueretur. Hos instituit Numas; & à populo lege Domicia (quæ à collegijs ad illum ius creandi transfulerat) creabantur in comitijs Tributorum.

Armorum arbiter. Ouid. 5. fast. Præfides sinibus. Carull. in epist. Iulia. Iudex belli sacer.

FELIS, is.

Domesticum animal muribus inimicum, seminis familiarie: cuius oculus sicut Lunam immutari aliqui tradunt, nempe pupillam augeri, & minui iuxta Lunæ cursum: odoramentum olfactu surere dicuntur.

Catus: Muribus hostis: Hostes, discere nouum mortis genus, improba felis Dum trahitur digicum mordet & intereo; ex lap. sepul. ad horum similitudinem sunt Cercopitheci; sed naturæ diuersitate dissimili. V. Ferasum nomina. Ichneumon. V. Ibidem. Consors canum pessima felis. Arjff.

FELICITAS.

Quæ tamquàm Dea & ipsa etiam à veteribus culta. Cuius simulacrum apud Fundos ex Senatus consulto publicatum fuit, vt inquit Suetonius in Tib. Cui sero post tot Romanos principes Luculus ædem constituit, vt inquit D. Augustinus.

Fortuna: Sors prospera: Beatitas: Beatitudo: Secunda fors, fors: Auspicio felix. Summum bonum: Summa bona. Iam. sat. 5.

FELIX.

Oter, quaterq; prospero fato dari. Sen. in Hipp. Cui fata fauent: Cursus cui dat fortuna secundos. Virg. 3. Æn. Fortuna dulcis ebruius. Hor. 2. 16. Auspicio felix. Ouid. 1. fast. Venit post multas vna serena dies. Tib. 3. Dexter: Prosper: Prosperus: Secundus: Auspicio pacis candidus annus eat: Felices ter, & amplius. Hor. 1. 13. Fortuna semper omnis intra me stetit. Sen. in Med. Felix veraq; lux, diesq; nobis signandi Melioribus lapsus. Mart. 9. 3.

Fortunatus, fortunatissimus: Beatus, beator, beatissimus: O nimium felix: Terq; quaterq; beatus. Quem promissa manet celestis portio regni: Perpetuæ quem manent præmia vi-

te: Vltima semper Expectanda dies nomini est, diciq; beatus. Ante obitum nemo, supremasq; funera debet. Viue felices, quibus est fortuna peracta. Virg.

Felicitate: Fortunatè: Alite dextro ventre secundo, secundis succellibus, omne leto, auspicio fausto, felici, leto cursu, Dijs auspicius. V. Auspicium bonum, & vultus bona.

FENESTRA.

Foramen: Ac mille foramina testis Addit. Ouid. 12. met. Specula: A specula natam iussit abire suam. Pont. Fenestra lignea: Fenestra vitrea: Vitrea multifido sine vi specularia telo, &c. Virg. Hibernis obiecta notis specularia puros Admittunt soles, &c. Mart. 8. 14. Clathri, vel Clathra. Culum, Cancelli feramenta, lignaq; reticulato textu, quibus fenestæ muniuntur, sepiunturq; à furibus: Clathrata. Plant. Mdl. Glor. Quatuor thalamis parua fenestra dabat. Ouid.

Epith. Fenestra, caua, excelsa, parula. Et parulis iniit tectum sublime fenestris. Ouid. 14. met.

FEMVR.

Inguen, nis: Inguina: Femem, nis. Plant. in Mdl. Glor. Candens, & sine labe femur: Insuluit femori patrio Bacchus. Ouid. 3. met. Draconum, Mart. 1. 197. Pudenda. V. sui loca. Coxa, & Coxendix, pars inferior femoris, vulgò Castra.

Epith. Lascium, tenerum, molle, tumidum, candens, tenellum.

FEMORALIA. V. Brachia, FERA.

Siluaq; montanas occultat alta feras: Belfua, vel belua: Pecudes: Bestia. V. sui loca. Genus omne ferarum. Virg. 3. Georg. Ora ferarum. Idem 4. Georg. Monstra ferarum. Idem 6. Æn. Argmen ferarum: Fera agmina: Castra ferina: Genus assuetum siluis: Turba ferarum: Terga ferina. Ouid. 3. eleg. 9. & Induerat Circe in vultus, ac terga ferarum. Virg. Animal.

Epith. Prona, & terram spectantia. Iuuen. 15. Bruta.

Epith. Scæg, immanes, feroces, hirsutæ, foliuaq; vagæ, errantes, indomitæ, minaces, furentes contra tela: Passim per opaca vagantes lustra, peragrans deuia lustra, electæ, solidæ, idest fortæ. Ouid.

Hic ferarum nomina subiicienda censuimus, primumq; feras ad venationem aptas enumerabimus; vt facilis fiat inquisitio.

Creteæ ceruæ: Getuli Leones; Hircanæ tigres; Marti apri; Veloces damæ; Villosi bisones; Latris cornibus feri vri; Lepores ciniidi. V. Venariæ.

Feræ noctu cum fœtibus pascuntur, videt Sen. in Hipp. Qua comitatæ Gressibus paruis nocturna petunt Pabula feræ. Dicuntur autem Quadupes; omnis fera, quæ quatuor constet pedibus, sed potissimum equo per antonomasiam tribuitur vocabulum.

Ferarum nomina.

Agnus: Aper. V. sui loca. Aice, sunt qui Trachelaphum esse existimant describitur ab Aristotele in

primo emblemate. Aries: Alinus: Bos. V. *fuus loci.*

Bubalus; medius inter boues cicures, & Alue-
stres.

Camelus, Bellua Bactriana, & Arabica; inter bi-
sulca maxima pascens inter armenta: Camelus
Dromas, siue Dromedarius à cursu, seu ve-
locitate sic appellata fera. *Lege Gesnerum.* Came-
lopardalis animal ex camelo, & panthera,
quam Græci pardalis vocant, compositum:
Collo similis equo, pedibus, & cruribus boui,
camelo capite, colore maculoso, seu panthera
maculis albis rutilum colorem distinguen-
tibus. Dictatoris Cæsaris Cirenensis primum
visâ Romæ bellua. *Dion, Plin. Solin. &c.* Di-
uersum confusa genus panthera camelo.
Thur.

Canis: Capra: Cernus. V. *fuus loci.*

Catoblepas, feræ genus est solis Æthiopicis co-
gnitum, solo visu hominum interficiens. *Plin.*
lib. 1. cap. 21. quam Catoblepon *Alinus* appellat
lib. 7. cap. 1. Castor, is. ex amphibiorum genere,
qui cum se videt obfidere, & euadere non posse,
testiculos suos morsu autillos obijcit, imi-
tatur Castora, qui se Eunucho ipse facit cu-
piens euadere damno Testiculorum, adeo me-
dicum intelligit inguem. *Junc. 12.*

Cercopithecus, p. p. *Mart. 13.* simæ genus cauda-
cum, vulgò *Gartamamone*. Horum olim sum-
ma fuit apud Ægyptios veneratio, vt poce ex
quibus non tam Lunæ, Solisque defectus
agnoscerent, sed etiam ex ipsius lotio quando
futurum æquinoctium, dum non adhuc men-
sis suo nomine signarentur, demonstrabatur.
Vid. Adæuallum. Horum verò summa copia
est in Brastia regione, & in America.

Cuniculus, sic dictus, quod sub terra cuniculos
agere soleat, vbi lateat in agris: Lepusculus,
vocatoretiam, quod leporum genus esse cen-
seatur: Dama. V. *fuus loci.*

Equus. *Vid. fuus loci.* Echinus terrestris, qui Eri-
naceus, siue Herinacius, Hærix, & Hericius, cu-
niculi magnitudine, sed specie porcina aculeis
vallatus quemadmodum hystrix est: qui sibi
sentiens insidias parari conuoluitur in formam
pilæ nequid comprehendat præter aculeos pos-
sit, *Rocci.* Elephas, siue elephæus: Felix.
V. *fuus loci.*

Fiber: Castor, animal, quod & ex aquis, & in terra
victum quæritat, horrendi morsus, quod arbo-
res iuxta flumina dentibus, vt ferro cædit: di-
cunt sibi testes euellere, cum à venatoribus ve-
getur, quod inde Castoreum accipiant, sed re-
centiores negant; non enim sibi euellit, sed illi
euelluntur capto à venatoribus.

Gilis, à gliscendo dictus, quod somno pinguior
reddatur: Somniculosi giles. *Mart. 3.*

Hinnulus. *Vid. Cereus.* Hircus: Hædus. *Vid.*
fuus loci. Hystrix, cis; quod iuxta Erinacei spi-
nis hirsutum est animal specie porci bimembris:
caput habet leporino simile, aures humanis,
pedes vrsinis: Porcum spinum, vel spinosum
vulgò dicitur.

Hippopotægnus, est equus fluuiialis siue Aquati-
cus, Nilo Familiaris, vt poce qui in eo nascan-

tur, describitur à *Plinio lib. 8. cap. 35.* Huius ani-
malis species visâ fuit Romæ in Amphitheatro
sub Antonino Pio, vt testatur *Capitolinus.*

Hyæna, animal corpore non minore quam lupus,
luba qua equus, colore etiam lupi propè, sed
hirsutior, & iuba per totum dorsum prædita,
humanam vocem imitans, quæ etiam pastores
decipit, & deuorat. *Vid. Alinus, & Plin. lib.*
8. cap. 3. Crocuta, est hyæna ex legna Æthiopi-
ca fæctus, cuius etiam naturam imitatur voces
humanas referendo. Hæ vires fuerunt Romæ
in Amphitheatro sub Antonino Pio, vt refert
Capitolinus.

Ibex: Rupicapra alterum genus, Rota *Varroni* (vt
creditur) quam vocem sunt, qui in Platy cerota
commutarunt.

Ichneumon, muris Indici nomine dicitur, qui in
serpentes inuehitur, vnde etiam ab Ægyptiis
quondam cultus, vt *Deus.* *Vid. Pieri Hiero-
glyph.* Cum muribus etiam acres citi pugnas:
Ægyptius est aurem, quod ea in regione tam fa-
miliaris est, vt à plebe imperita mus Pharaonis
appellatur. Meminit huius *Mart. lib. 7.* Iuuen-
cus. *Vid. Bæ.*

Lama, dicta quasi lania, quia fæctus suos crudeli-
ter laniat, bestia est Lybica, seu vera, seu fabu-
losa muliebris facie, inferioribus partibus ser-
pentinis. Lamæ spectrum: de hac in *facris*
Thoreis fit mentio: Lamæ nudauerunt mam-
mas suas. *V. fuus loci, vbi multa.*
Leo: Lepus: Lupus: Lynx. V. *fuus loci.*

Martes. V. *inf. Mustela.* Meles, is: Tañus, vel Ta-
xus vulgò, medium inter suem, & vrsam ani-
mal: Mulus: Mus. V. *fuus loci.*

Mustela, cuius varæ species, seu genera, cum sic
domestica, & siluestris: V. *fuus loci.* *Donella.*
V. *Galanthus:* Euro, quæ cicuratur facillime, quæ
nostri vtruncur ad hurundines, passeræque & so-
raminibus parietum, siue tectorum, vbi nidif-
cant, extrahendos: Furunculus, paulò am-
plior mustela, Ictus Græco nomine: Martes est
de mustelarum genere, quæ vulgò *Martore* à *Fau-*
nadicatur, pugna, & feroc bellua in gallinas,
mures, & auesque. Mustela Sobella, vel Zobel-
la, Ictus Scythica, mustela Scythica, Martes
Scythica: Genus est mustelarum omnium pul-
cherriimum, & nobilissimum: Sarracenus mus
dicitur à nonnullis, cuius pellis aptissima est
ad regiam, nobilem ve melorem contegendam:
Mustela alpina, alba, vulgò *Armelino*, cuius
mundities adhuc emblematis celebratur; pel-
les verò ad eandem meliorem, siue quæ *Canoni-*
ci vtruncur in Basilicis aptæ.

Onager. V. *Alinus.* Ovis. V. *fuus loci.* Oryx: est
animal minus quam bubalus bisulcum, & vni-
corne non dissimile capreis. Vinceni à Mau-
ria vocitari inquit vtrius scholiaste *Donellus fa-*
tyr. 11. in Africa reperitur.

Panthera: Porcus: Pardus. V. *fuus loci.*
Rhinoceros, ntis, bellua est bubalo nostro per-
quimilis, cornu in nare habens, vnde illi
nomen, elephantum infensissimus hostis, aduer-
sus quem aut utè pugnat, & tandem conficit, sed
aliquando cum damno suo, dum enim cornu,
quo ventrem elephantum transfidit, vult extra-
here.

here ab ipso cadente opprimitur. Rhinocerotem Pompeius Magnus in spectaculis primus ostendit. *Plin. & Solin.* narium Rhinocerotis habens; *ex Mart.*

Sciurus p. p. sic dictum animal à cauda, qua supra dorsum reflexa se regit, & in umbra olim mensis conquiescit caro. Cretulus Oryx. *Juv. 11.* Simia. *V. sua loca.* Sorex. *Vid. Mur.* Sus. *Vid. Porcum.*

Talpa, è murium genere subterraneum animal, à quibus suffosum in Thracia oppidum auctor est *Varro*, & *Plin.* Oculis capiti. *Virgil.* Cecimures: Tigris: Taurus. *V. sua loca.*

Verres. *V. Porcum.* Vernex; est castratus aries; unde caro veruicina: Vacca: Vrsus: Vulpes. *V. sua loca.* Vicornis: Monoceros apud Græcos, Afinus Indicus à nonnullis, quem *Plin.* ceruino capite esse scribit, pedibus elephantis, qui canda capro, reliquo corpore equo non dissimilis vnicum media in fronte cornu gerit cubitorum, duorum longitudine, & amplius etiam, si vitam longiorem ducant.

Et hæc sint satis de feris, lege *Plin. Gesner.* & alios de animalibus tractantes.

Venatorum verò ritus fuit, ferarum captarum capita, cornua (si quæ habuissent) pedesque, Dianæ dicare; in arboribus suspendere, siue affigere, vt eorum esset memoria, honosque Deæ, cuius auxilio se venationem fecisse credebant; hinc *Virg. g. 4.* Dona tui, siqua ipse meis venatibus auxi, Suspende tholo, &c. & *Prop. 2. eleg. 19.* Incipiam captare feras, & reddere pius Cornua, &c.

Et quoque hominum sedulitas peruenit, vt feras cicures reddere potuerint; videt pardos maculolos iuga mollia trahere; rigens flagra pari; ceruus frenis, vrsos lupatis; apros capistris regi; bifontes effusa trahere, elephantem saltare vidit, & admirata est vetulus, vt *Mart. epigr. 105. lib. 1.* describit eleganter: Picta quod iuga delicata collo, &c.

FERETRVM.

A ferendo dictum, vt capulus à capiendi torus dicitur, siue lectus, quo effuerunt è domibus cadauera; olim papyro faciebatur, vt inquit *Mart. lib. 8. 44.* Supraque pluteum te iacentem, vel saxum, Fartus papyro dum tibi torus crescit; vel farre Tusco, vt inquit *Scaliger*: tum nobili exornabatur culcitra, in quo deinde defuncti corpus locatum Sandapilari efferebatur. Alios describitur à *Virgil. 11. 4.* qui militarem modum apud veteres vsurpatum insinuat sic. Arbutei textur virgis, & vimine querno, Extructisque toros obentur frondis inuibrant: Hæc iuuenem agresti sublimem in stramine ponunt, &c.

Torus. *Mart.* Torus papyro fartus, 8. 44. Pluteus idem: sed vsurpatur pro scamno, in quo locum defuncti cadauer in aula domus exponitur, donec effuerat. Dicitur potest Pluteus funereus honoris causa erectus, cum quis Principum defunctus in publico templo exponitur aduentibus ad illi suprema facienda. *Vid. Carmentaphum.* & in hac significatione torus. *Tacitus.* Aduerte, feretrum quoque solitum cum

cadauere comburi, vt innuit. *Ouid. 14. m.* Lucidæque arboro portabat membra feretro.

Sandapila. *Mart. 2. 31.* vnde Sandapilari, qui huiusmodi cadaueribus vacant. *Vid. Libania.* Capulus, & capulum; vnde capularis fenex, qui est decrepitus, proximusque feretro: *Arca.* *Lucan. & Hor.* pro capulo, quo scilicet plebeium vulgus efferebatur. Sandapilarum fabri. *Juv. 8.*

Sponda Orciniana: Orciniana qui feruntur in sponda. *Mart. 10. 5.* Vna feralis. *Tacit.* Libitina, fig. *Hor. & Mart. 8. 43.* *Vid. sua loca.* Damnatu flammæ torus, & puerile feretrum Texitur, ima virent agresti stramine cultu Proxima gramineis operosior æra fertur. *Sic 6. Theb.* qui *Virg.* imitatur 11. 4. *En. vt sup.*

Lectus. *Suet. & Prop.* Si pigrit portas vltra procedere, at illud iussisse lectum lentius ire meum: Lectus funebis. *Val. Max. Lectica.* *Appian.* Lectus Scygius. *Horat.*

FERIÆ.

Dicebatur tempus, quo negotiis forensibus, & iuri dicundo supercedeant. Ociosus dies dicitur *Cicero.* Erant autem feræ, vel publicæ, vel priuata: Hæ erant familiarum propriæ, vt Claudie familiæ, vel Emilie, & huiusmodi, quæ ex vsu domesticæ celebrantis ab illis celebrabantur, in quibus, si nataliæ erant, Genio sacrificabant, & funebres, Manibus: & de his feriis familiarum propriis, siue sacris priuatis fuit lex in 12. Tab. his concepta verbis: Sacra priuata perpetuo manento. Publicæ verò dicebantur, & proclamabantur singulis mensibus à rege sacrorum, & à prætore, his verbis, vt refert *Amobius 2. aduersus gentes*: Lauatio Deum matris est hodie: Iouis epulum cras est: Æculapij geritur, celebraturque vindemia: Lecticæsternum Cereis erit idibus proximis. Quæ verò feræ Compitalia dicebantur à prætore more maiorum solemnioribus verbis concipiebantur, vt *Gellius lib. 10. cap. 24.* & *Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 4.* testantur. Publicarum verò feriarum quatuor genera, aut enim erant statutz, aut conceptiæ, aut imperatiæ, aut nundinæ, de quibus hæc breuiter.

Feræ statutz, nempe æniuersariæ, statz. *Macrob.* quæ statos habebant dies, mentesque quotannis concurrentes, nempe Agonalis, Carmentalis, Lupercalis, Quirinalis, Feralis: de quibus *V. inferius.* Fasta Genialium, &c. Nos autem Christi fideles appellare possumus Anniversarias, statz feræ Christi Natalis, Epiphaniæ, & huiusmodi; quæ ab initio statutz fuerunt ab Ecclesia.

Feræ conceptiæ. *Macrob.* quæ quotannis à magistratibus concipiebantur in dies certos, incertosque, cuiusmodi nobis est Paschalis festum, & cætera, quæ Mobilia nuncupantur; & hæc olim Latinz, Semenzinz. *Vid. Fides scilla.* Paganalia, Compitalia erant; de quibus *V. infer.*

Feræ imperatiæ. *Macrob.* quas Magistratus pro arbitrio indicit, ob victoriæ nuntium, aut Principis salutem, &c. quemadmodum in Summi Pontificis inauguratione fit Romæ; & in

. & in alijs regionibus secundum earum instituta.

Feriz Nundinæ erant plerumque rusticorum, paganorumve, vulgò *Fiera*, ubi multa venalia exponuntur, & cuique libitum accedere, vel zre opprobro.

Latinae porrò feriz dictæ sunt à Latinis populis, quibus ex Albano monte carnem petere ius fuit cum Romanis, teste *Varrone*. Mos autem erat, vt Consul Latinas indiceret, Iouique Latialis solenne sacrum in monte faceret; vnde olim Flaminius Consul ne Latinarum feriarum mora, & alijs Consularibus impedimentis retineretur in Vrbe, simulato itinere priuatus clam in provinciam abiit, quod quidem, vt inquit *Linus*, iram infestis Senatoribus mouit. In Latinarum ferijs quadrigæ certabant in Capitolio, victorque absynthium bibeat. V. *Ab-synthium*. Templum autem Ioui Latiali in Albano condidit Tarquinius Superbus, instituitq; primis nundinas Latinas illic quotannis celebrari à populis Latinis, qui fuerunt numero septem, & quadragesima ex totidem viribus eo tempore in Lazio recensitis. Quilibet particeps sacrorum ferebat alius agnum, alius lac, alius caseum, immolato autem tauro communiter ab omnibus, quilibet ciuitas constitutam accipiebat carnis portionem.

Feriz Esuriales, *Plauti*, more suo vocantur dies, in quibus ieiunia peragebantur; quos nos profestos appellamus, Sanctorumque vigilias: Feriz prædicanæ dicuntur etiam ipsi dies vigiliarum, qui solennes ferias solent præcedere. V. *Prosepio*. Feriz Congiorum fuerunt in Vrbe Magnesia à Themistocle instituta eodem, sanè ritu, quo Panathenæa festa idem condixerat.

Quid porrò in ferijs fieri debebat docet *Cicer. lib. 2. de legib.* Vide etiam quid adnotat *Macrobius lib. 1. satir. cap. 16*. In ferijs quoque licebat viduis iterum nubere, non autem virginibus, quod ferijs vim alicui ferre piaculum fuit olim, ideoque nuptiæ vitabantur, quod vis virginibus fieri videretur. De singulis autem ferijs, scilicet de Cerealijs, Bacchanalibus, &c. V. *sua loca*: & infra. *Festa Gentilium*.

Tranquillum est, Alcedonia sunt circa forum. *Plauti in Casin.* nempe forenses litres cessant, hodie *Non si rien ragione*. Synonyma eadem sunt cum festo. Vid. *Dies Festus*, & inferius. Ocium: Ocium dum medius tibi præstat parua Decembris, *Mart. 7. 26.* nempe dum tibi in Saturnalibus, quæ medio Decembri ferebant à curis forensibus licet ociari. *Hauser vacans*; nunc autem medius October præstat ocia nobis.

FERONIA.

Dea plerisque in locis Italici olim culta, sed in primis propè Terracinam, cui etiam fons sacer, qui Feroniz dicebatur, & nunc vestigia visuntur: fortasse non dissimili de causâ Narniz fons est in colliculo, qui imminet vrbi propè arcem, qui Feroniz nuncupatur, valde salubris aquæ. Verùm Feronia à plerisque credita Iuno, de qua *suo loco* dicitur. Est etiam vrbs Feroniz, quæ sub monte Soractis collo-

catur à *Strabone lib. 5.* vbi Deam Feroniam miro finitimi dignabantur honore, templumque erat mirificum sacri genus; nam qui eius numine afflabantur nudis pedibus prunas, & copiosum inambulabant sub hac Dea nulla fessio neciret, quo ingens mortalium multitudo confluere solebat ad celebratorem, quæ quotannis ibi agebatur, eodem *Strabone* teste. Apud Circeios, & Rutulos Feronia colebatur sub Iunonis virginis titulo in celebri templo, quod Annibal diuinitis, & donarijs spoliatis dicitur à *Luce*, cum ad illud vsque tempus intactum fuisset. Fuit Feronia Dea Libertorum, cuius in templo raso capite pileum accipiebant, vt ait *Servius lib. 8. Æneid.* meminisse *Plauti in Amphitruo*. Apud Capenates illa quoque colebatur, vbi lucus insignis; necnon apud Sabinos, quam illi Antophoron, Polystephanon, seu Persephenon vocabant, teste *Dionys. Halicarnass.*

Et viridi gaudens Feronia luco. *Virgil. 7. Æneid.* Hic lucus cum subito arsisset incendio, & ob id diuz simulacrum aliò vellent transferre incolæ, repente cum euiruisse produnt, atque idè additum epithetum viridi. Dea libertorum; antonomasticòs, vt *supra*.

De fonte apud Narniam meminisse quidam *Ianus Pannemius elegia 1. lib. 1.* Sacri fontis aue mater Feronia, cuius Felix Pconias Narnia potat aquas; quem reprehendit *Gyraldus*, sed immerito quidem; si enim Feroniz fons propè Terracinam, cur etiam alter non propè Narniam, & *Horatius* si meminit fontis, qui apud Terracinam erat, non est contigit fontem, qui apud dictam est vrbum meminisse; præsertim cum (sicut *superius* obseruauimus) non vno in loco Feronia colebatur; & veterum traditio magni semper est ponderis; & cum mons ille, vnde fons icaret *Ferognia* dicitur illi populo non aliundè tractum, quam à Feronia, quod illic Soractis instat olim colebatur, adstuerandum est.

Ora, manusque tua Feronia lympha. *Hor. 2. serm.* Diues vbi ante omnes colitur Feronia luco, Et sacer humectat fluuialia rura Capenas. *Sil. 13. Pæ.*

FEROX. V. *Crudelis*.

O scopulis, vndaque ferocior: Scordalus. *Sen. Petron. Arb. et Suer.* pro feroces, & nimium audaces sumitur: quasi dicas sine corde, vt sunt crudelēs, & feroces.

FERRARIA.

Vrbs insignis in Romandiolæ tractu, cui nomen datum creditur à Ferrarida, quæ trans Padum erat, colonis in hanc ciuitatem inde translatis anno 423. Theodosij Imperatoris decreto; quo sanè tempore vicus fuit absque muris, à Smaragdo tamen Hexarcho circa annum 595. fossa, moenibusque sepeus, paulatimque ita auctus, vt tandem in nobilissimam Ciuitatem commutatus fuerit vetere Præfulatu à Vitaliano Pontifice Maximo eò circa annum 658. traducto, alijsque duodecim pagis finitimis illi subiectis à Costante II. Imperatore, qui multa fuit illi priuilegia largitus. Adidit ripæ Padani annis,

amnis, quo qua Ortum, Austrumq; respicit ad-
laicitur: celum ibi crassius ob firmum palustrem
plateas habet rectas, longas, amplas. Aedifi-
cia supra modum ornata, praesentiam cum sub
Ethemum dominata erat. Maximum est vrbis
sanum, arx illi duplex, populo frequens, re-
busq; ad vitam necessarijs apprime abundans,
in qua Academiam Fredericus II. Imperator
instituit. V. *CeInsynographos.*

Lamq; vrbem ingreditio cui ferrum nomen, & omē
Præbet, quāq; Padus tumido præterfluit amne:
Ferraria mœnia. Ab *Orsilio* hæc olim dicta pu-
tatur Forum Aheni; ex *Tacit.* siue Allieni, alij
tamen aliter sentiunt.

FERRVM.

Pro quoquis instrumento à poetis sumitur, quo illa fiunt : primi ferri inuentores, & æris fuerunt, teste Plinio, Idæi dactyli, qui ex Creta in Cyprum nauigarunt, & inde in Rhodum, vbi primum ferrariam artem exerceuerunt : sed si stundum fabulis poetarum Vulcanus ferrum eudere, & formare docuit ; & Cyclopes.

Ferri rigor. *arg. t. Georg. Robora ferri. Idem 7. Aen. 5. Ferri ferri. Claud. s. de rapt. Pondera ferri. Oud. 3. eleg. 7. Ferri femina. Idem t. ruff. 7. Ferri malla: Ferri foras, flue stercus, spumas scilicet ferri, quia a fabris ferrarijs e ferro cocto elicuit: Ferrugo, est ferri tubigo: Ferrum viuum. *Plin. quod in magnete extriui ferrum ferrum attrahit, retinetq; ac catenat, quodammodo immigrante in proxima quæq; eadem vi. Stru- cturæ. V. Chalyb. Ferri laudes lege apud Rutil. Noma. lib. 3. ut. Cuspi. Enflis. Gladius. V. suis leci: fig. enim sumitur res effecta per ipsa ma- teria lamina: — gelido ce quondam lami- na candens Tacta lacu fridet. Oud. 9. met. per ferro Acies ferri. Acumen ferri: nil tam en- missi prefcit acumine ferri. Id. 12. met.**

Massa: dicitur ferrum nondum in aliquam formam inductum — coquitur dum massa camini. *Perle.*

Æs: Chalybs. V. *suas locis*. Non animos æris flammis succumbere cernis. *Virg.* nempe cum ex fornacibus liquatur: Sæuum metallum. *Mart.* 4. 55. quod illo fiant arma. *Durum.* *Herc.* *deoz.*

Epith. Rigidum, validum, sœvum, graue, solidum, vulnificum, &c. & ferè sumitur pro ense, & pro armis. V. *salix*. Igne rubens, lethale.

Taberna ferraria, officina, in qua ferrum cuditur, & ad varios aptatur vfus: Officina ferraria: Fornax: Domus ignea: Dum tonat adflicta femper domus ignea massa; fic etiam dici potest: Domus Vulcania, ab ipfo inuentore: & in hac inftituta.

Incus, dis, *Incude*: *Acmocheta*, lignum, in quo formatur incus: *Lima*, instrumentum fabrilis, quo ferrum, aliudve extendendo politur: *Forceps*, & *forpices*, quo ignitum ex fornacibus extrahitur. *Folli*, præsertim si additur fabrilis vulgò *Martore*: *Acrophysium*, Græca vox, idem quod spiramentum folliis. Descriptio ferri candentis, & in aquam immis-

Terribilem stridere sonum dedit, ut dare ser-

rum Igne rubens plerumq; solet, quod for-
cipe curua Cum fiber eduxit, lacubus de-
mittit, & illud fridit, & in tepida submersum
fibilat vnda. Ouid. 12. met.

Loca insigniora, vbi quondam ferrum effossum
apud veteres, siue etiam effoditur.

Lilua infusa. V. *fu loco*. Bilbilis in Hispania. V. *Mispania*. Sæuo Bilbilin optima metallo. *Mar.*
4.55. Placera; & Placæam ferro suo sonantem.
Idem. Chalybes; pop. apud quos ferri puriora viscera: Norici, pop. apud quos etiam ferri fodinæ insigniores: Aeni fluuij, necnon Danubij accolæ. Brixia, apud quam viridem etiam nobilis ferrariorum ars, &c. *Lege Officinam Tex-*
poria.

FERREVS.

Æreus: Ahenus: Ahencus: E ferro: Ære grauis:
Ferrat us. *Claud. r. de rast.*

FERVLA. V. *Elaeagnus*.

FERTILIS.

Terra ferax. Ouid. 1. *Idem*. Ad fecerit ingeniosus
ager. *Idem* 4. *Idem*. Abundans. Copiosus. V. *suave*
locus. Pingue locus. Vber. *Virg.* Vbere dulcis
locus. Terra vbera leca: Arua beata. *Hor. epod.*
16. idest fertilis; sic *Marr.* 1. 59. vix becarum, ap-
pellat fertile: Rura opima. *Bor.* 3. terra: tellus
opima; humus: Diuicis tellus luxuriosa fuit
Frugifer: Frugiferi campi, agri, &c. Terra
potens vbera glebae: Semina data multo fe-
no- re reddens: Arua colonis respondentia: Lætis
flauens arvis ager, tellus ferax messis op-
imas: Omnia liberius nullis poscente ferebat
Terra, &c. *Fecundus*. V. *fructus*. At si
nullus fuerit tellus foecunda frequens herbis, & fer-
tilis vber campus. *Virg.* Densus miratur mes-
sor aristas. Apice curuatos pomorum ponder-
amos, Vt sua quod peperit vix ferat arbor
runt: Hinc

FERTILITAS.

Vbertas : Fœcunditas. V. *ſui loci*. Benigno cornu opulenta copia. *Her. 1. 17.* Fertilitatis honor. *Quid. 2. met.* Fertilitatis opus. *Idem 2. myſt.* Terræ læticia, riſus, abundantia: Telluris copia: Pinguedo terræ Fœcundæ telluris gratia.

FERVOR, &
FERVENS.

Animi ardor. *Quid.* *et. eleg.* 10. Feruor sanguinis :
Æstus: — natura suffinet Ægrocat morbis,
nimio obfessa per æstus, &c. Flammiferi radij.
Exultant æstu latices, furit ignis aque vis fu-
midus, atque altè spūmis exuberat amnis. *Verg.*
Ardor. *Idem g.* *Æn.* Fetuens feruore. *Idem et.*
Æn.

Ardens; feruidus; ebulliens; vehemens calore,
æstu, &c.

Epith. Calidus, igneus, fuscus, rapidus, vehemens, &c.

FERVS, & FERITAS.

Perinus: Vita feris simulis nullas agitata per vsus.
Ovid. 2. *fast.* Incivis: Non civis: Barbarus.
V. *fun. loc.* & Crude 11. Feritas. V. *Crudelestas*.
Cedis amor, feritasq; streis; immensa cruoris.
Ovid. 13. *met.*

FESSVS.

Fatigatus : Lassus : Et studio venandi lassus , & gestu . *Ouid. 3. met. Impatiens viæ . Idem 6. met. Lassata membra . ibidem .* Fessit artus corporis arce . *Hor. ficut. car. Fractus membra labore . idem satyr. 1. Defessus : Defatigatus : Defessus labore , satietate . Clinopali , & nocturna defatigatus opera . Farnab. in Iuuen. satyr. 6. in malam sumitur partem super illud : nec quantum iussit anheles . Delassatus : ex Horat.*

FESTINVS.

Velox : Festinans : Ocyoreuro , aura : Celer : Celerior : Accelerans gradum : Subleus : Adpropereans , properans : Currrens : Volucerr : Pernix : Pernicillimus : Qui cursibus auras Pro-uocat , &c. Pedibus celer , & pernicious alis : Mox sese ad littora præcepit Conculcit : Fugit illa per vndas Ocyor , & iaculo , & ventos æquante sagitta : Exsuperatque moras , & pontes transiluit altos : Ille iclum venientem à verice velox præiudit , celerique elapsus corpore cessit : Illa noto citius , volucrique sagitta Ad terram fugit .

Festinanter , velociter , ocyus , exemplo , mox , con-rinuò , quàmprimùm , dicto citius , repente , subito , propter , illicet , improvisò , confectum , iam , haud mora : Iuber ocyus omnes Atroli malos . Ocyùs aduertunt oras .

FESTVM.

Dies festus , & festa dies : Festiuius dies : Com-menta sacra frequentant . *Ouid. 4. met. Vndique iactato flore regente vias : In festis enim anti-qui si fondeis spargebant , postes ornabant , mul-tasque lucernas accendere soliti fuere ; vt infra . Idem 4. trist. 7. Tempus festum . Claud. 1. de rapt. Solemnis pompa . Virgil. 3. Georg. & Ouid. 4. Pont. 9. Anna sacra . Canill. Festa Kalendæ . Tib. 3. eleg. Festa dies Paulo , Petro , &c. ex Ouid. &c. genialis agatur iste dies . Iuuen. 4.*

Sacer dies Dianæ . *Hor. 2. 12. Festisque siemune viulatus agri . Ouid. 2. met. Immunes operum dies ; ex eod. 4. met. Læta dies adeft . Sen. in Herc. fur. Bonus dies . Ouid. 1. fast. Nec te peregrina-riorentur Sabbata Nec . idem 1. de remedi. nam quod ab Hebræis celebrabantur , peregrina-vocat . Vid. Sabbatum . Dies fastus : Fasti : Dies fasti . Lux festa . *Hor. 4. od. 6. Lux ce-leberrima : Lætus dies . Virgil. 1. Aeneid. Alma dies . Mar. 4.**

Lux sacra . *Hor. 4. od. 15. Luce sacra requiescat hu-mus , &c. Tib. 1. 1. Ocy qui semper prisca de-lege ferebat Dies . Iuuen. Dies celebranda fa-cris . Mar. 3. Obseruanda dies . Iuuen. satyr. 6. Prospera lux . Ouid. 1. met. Solemnis dies . Hor. 4. od. 11. Iure solemnis mihi , sanctiorque Pene-natalis , &c. Sacra solemnia : Annua soluiamus nostris solemnia iussit ; ex Prop. 3. eleg. 8. Dies sanctus , solemnior ; Horat. Forum quando est furibus orbum . idem 4. od. 2.*

Festæ . *idem 4. 5. Vid. supra . ubi de illis prolixius egi-mus . Festæ dapes . Hor. epod. 9. Festæ mensæ . Tib. 2. 5. Tempus sacrum . Hor. carm. sec. Ouid. 2. fast. Salue festa dies , meliorque reuertet semper : Sacra die peragenda sacra : Nos delubra . Deum miser , quibus vltimus esset Ille dies*

festas velamus fronde per vrhem . *Virgil. 2. Aen. Festum celebrare sacerdos iusserat . Dies sacri-fici : nam in festis diebus plerumque victi-mæ mactabantur . Ouid. 13. met. — diesque des mihi sacrificos , colicurasque ignibus aras .*

Festa Christianorum.

Dies Dominicus .

V. *super. Dies .*

Natalis Domini .

Christi natalis : Cunabula , incubacula : Chri-sti natalia : Lux festiua Deo infanti : Cum Christum nascitur antro Concelebrant turbæ . Sacra Deo nox infanti : Natalitius Christi dies .

Epiphaniæ .

Regum festa Magorum : Ad præsepe dei quando perduxit ab orbe Eoo cum stella magos , &c. Festa regalia Magorum : Regalia : Lychnocæ , Græca vox , nempe dies luminibus resurgens , ita potest vocari , cum Di. Gregor. Nazianzenus hunc diem festum Sancta lumina nuncupet . Theo-phania , nempe Dei apparitio ; ex Græco vocabulo .

Purificatio B. Virg.

Februa sacra , Luminum lux festa . Accensus manibus cum cereus hærret , Et læta cantu templorum tecta subimus . Lustratio . Lych-nocata .

Quadragesima .

Cineralia : ob cinerem sacrum , quem capitibus imponimus ex antiquissima consuetudine : Ci-nerales dies : Cineralia tempora : Feræ efuria-les ; ex Plaut. nempe ieiuniorum .

Paschæ .

Paschalia , festa Paschalia : Paschatis annua festa : Festi dies Paschæ : Festa dies toto celebra-bilis æuo , Qua Deus infernum vicit , & astra tener : Sacra dies , qua deuicta iam morte redemptus Christus ab infesto carcere duxit auos .

Ascensionis .

Qua Deus exurgens cælo referauit , & illos Scan-dere permisit , &c. Quo Christus scandidit astra : Lychnocæ ; à luminibus , quibus per multos annos visus est Otiuarum collis nocturno tempore effulgere ; quod inde Christus in astra ascenderat . Hinc in more Christiano est , vt professi diei nocte ante Ascensionem à fidelibus lampades , & Lychni accendantur . Quod etiam consuevit fieri in prophanis feriis . V. *inferius . Festa Gentilium .*

Pentecostes .

Pentecostalia : Pneumatistalms dies : Quotquot sacri dicuntur pneumate Soles . Cecidit cum flamma per auras In lingue fornam , docuitque , &c.

Alia festa .

His etiam addimus ex veteribus vsurpata voca-bula ; quibus sacra , & eiusmodi epichæta adde-re libebit .

Orthophoria : Ramalia : Palmaria : Verbenalia , à palmarum ramis , quos Christo obuiam præ-tulerunt Hebræorum pueri .

Soteria : Parasceues dies : Funeralia sacra : Fune-

ra sacra; quo tempore Christum pro nobis cruci affixum recolimus.

Feralia; ex *Ouid.* nempe mortuorum commemoratione. V. *infra*, *Festa Gentilium de Feralibus*.

Pandicularis dies, quo olim omnibus Diis communiter sacrum fiebat, cuius vicem nunc obtinet Festum omnium Sanctorum Kal. Nouemb. à nobis celebratum.

Robigalia; Ambrosialia, apud nos Rogationum dies. V. *sua loco*, & *Ambrosiale*.

Assumptio Virginis: Parthenalia, quod Virginalia interpretatur: Parthenij dies: Virginei dies: Cum Virgo ascendit Olympum, natiq; petit solium, &c. sique huiusmodi factos sacros vis legere, adi in carminibus *te: Baptistam Martianum Carmelitano: & Elegia Adasculi Iesum*, soluto sermone, omnis quidem eruditionis plena.

Pithogenia: Martiualia (teste *Præbo*) festum, quo relimebant plena musto dolia, ut hodie, tu D. Martini diebus parili observari videmus. Hæc autem nomina à priscis excorpiamus, quæ quidem non immerito aptari possunt Christianorum feriis: si quid epicteti sacrum olentis addas.

Festa Gentilium, siue
Ethnicorum.

Illud in primis observandum apud antiquos à vera fide aberrantes varios fuisse dies cultos in Deorum honorem, à quibus illos denominare, siue ab effectu, ut *inferius*. Præterea in festis postes ornabant floribus, frondibus, laureis, lucernis, fœcoque, ut *Sen. in Thyest.* Ometur altum culmen, & lauro fores lætæ virefcent, dignus aduentu tuo Splendefcat ignis: & *inferius ad J.* Aperta multa tecta colucent face. In quo Ethnici videntur imitari Hebræos, qui Sabbatis non tam in synagogis, quam domibus lychnuchos plurimos solent adhuc inflammare. Verum quia hæc eadem festa quibus diebus celebrarentur præferem ab antiquis Romanis singulis ferè mensibus adnotantur, hactantum brevibus explicabuntur.

Palilia, vel Parilia; Palis Dex solemnitas: dies vrbis Romæ natalis fuit duodecimo Kal. Maij. V. *Palis*.

Matralia; Matris Matutæ Iunio mense peragebantur, in quibus liba rusticana sumebantur; nec ad ea sacra ancillis accedere licebat: Matronalia vcrò Kal. Martij agebantur.

Medicinalia, Dex Meditrinæ, quæ medendo præerat, sacra.

Mithriaca sacra, quorum meminit Lampridius in Commodò, erant sacra Solis, quæ Mithras à Persis dicebatur; ubi aliquid ad speciem timoris vel dici, vel fingi solebat.

Megalestia; Magnæ matris Noni Aprilis agebantur, quæ ipsa accersita ex libris Sibyllinis ab Attalo Repe Pergami propè murum Megalestion, in templum eidem Romæ possum. V. *Cybele*.

Opalia, Dex Opi mense Decembri.

Angeronalia; quæ Anseroniz, siue tacitæ Dex silentij duodecimo Kal. Ianuarij fiebant.

Quinquatruus, & Quinquatria, Minervæ dies, XV. Kal. Aprilis. V. *sua loco*. Minusculæ, seu Alunusculæ à muneribus Idus Iulij.

Cerealia. V. *sua loco*.

Populifugia, mense Iunio à Romanis celebrabantur, quod memores essent fugæ populi post Gallorum decessum; è subitò rumore, Ficulites, ac Fidenates aduentare in eius exitium. V. *Macrobium*.

Fornacalia, XII. Kal. Mart. à Fornace Dea sic dicti, quibus sar in fornacibus torcebatur; vnde *Ouid. 6. fast.* Et Fornacali sunt sua sacra Dex. V. *eundem 2. fast.*

Hilaria, Igitur celebritas octavo Kalend. Aprilis, à quodam transfertur ad solenniore. n diem inter Bacchanalia, vulgò *Gineci grassy, Berlingaccio*, quasi dies sacratus luxui, & hilaritati.

Lemuria; sacra sedandis Lemuribus Reini mense Maio celebrata. V. *Lemures*.

Quirinalia, quæ & feriz Quirini dicte, XII. Kal. Maij. V. *sua loco*.

Regillum, VI. Kal. Aprilis; sacrum verò VI. Kal. Iulij, & etiam mense Februario. V. *supra*, quid observatum, & de Quirinalibus; variis enim reperiuntur & alienda.

Terminalia, mense Februario.

Liberalia, quæ & Bacchanalia, & Dionysia. V. *supra*, diuerso tamen celebrabantur tempore. Liberalia à Bacchanalibus; nam Liberalibus eoz iuventus dabatur, nempe XVI. Kal. Aprilis, ut *Ouid. in 3. fast.* docet: Bacchanalia verò singulis mensibus, quæ tamen sublata, ut *sua loco* ostendimus.

Equiria, ab equorum cursu, Martio scilicet, & Aprilis, fortasse alio quoque mense.

Compitalia, quæ in comitis agebantur; vnde Compitalij ludj inter Ferias concepti.

Consualia; Conso Deo celebrata, quod cum feriz publicæ ei Deo in Circo ad aram eius à Sacerdotibus fierent, & ludi; virgines Sabinæ rapte fuere XVII. Kal. Septemb.

Saturnalia. V. *sua loco*.

Furinalia, seu Furnalja; Dex Furinæ festa VI. Kalend. Septemb. Vulcanalia, mense Sextili; Vertumnalia, mense Octobri: Apollinares ludi. V. *Ludi*.

Caprotinæ; Nonæ Quinilis dicte, quod eo die in Latio Iunoni Caprotinæ mulieres sacrificabant, & sub caprisco faciebant ipsius arboris lac offerentes, quin & e caprisco virgam adhibebant.

Laurentinalia, X. Kal. Ianuarij celebrabantur. V. *December*. Laurentalia. *Ouid. 3. fast.* Faunalia; Nonis Decemb. Fauni festum: Mercatorum dies festus Idus Martij: Seruorum dies festus Idus Sextilis.

Agonalia; ariste agebantur. Vid. Idus Ianuar. Numa Pompilio auctore: dicebantur & Agonia, & diuersis mensibus celebrabantur: Carmentalia, XVIII. Kalend. februar. fiebant. V. *Carmenia*.

Robigalia, VII. Kal. Maij, vel VI. oue, & cane fiebat Deo Robigo: Floralia. Vid. *Flora*. Fordicidia, siue Fordicalia; quod in ijs bos forda, nem-

nempè prægnans vacca immolabatur XVII. Kalendas Maij.

Lupercalia, Romanorum celebritas XV. Kalend. Mart. V. *sueto*. Lucaria festa dicebantur, quæ in lucis hebant à Romanis, qui lucus permagnus erat inter viam Salariam, & Tiberim, quod victi à Galli fugientes è prælio, ibi sese occultarunt.

Fontinalia, fontium sacra (teste *Varrone*) vendè & Romæ fontinalis porta, ita dicta, quod eo die in fontes coronas tacebant, puteosque coronabant: & hæc fiebant iuxta *Maffianorum* *Kalendarium* IV. Idus Octob.

Tubilustria, & Lustria; celebritas apud Romanos, quæ tubæ sacrorum in atrio Saturno expiabantur mense Martio, in quo sacro agna immolabatur, teste *Fest*, vel XIII. Kal. Iulij peragebantur sacra, teste *Quid*. 6. Proxima Vulcani lux est, quam Lustria dicunt Lustrantur puræ, quas fecit ille, tubæ.

Armilustria, siue Armilustrum, in quibus Ancylia per urbem deferabantur. V. *Clypeus*. Aquilicia quoque sacra: cum in magna siccitate, aqua esset euocanda, quam Ioui immolabant, teste *Tertulliano*.

Vinalia duplicia fuere; altera vinis degustandis IX. Kalend. Martij, vel Maij: Cùm vina pura esse putabantur, quo die Ioui nouum vinum libare mos fuit, quod ex dolio hauriebatur in vase: altera Vinalia fuere, in quibus flaminidialis vindemiam aspicabatur, maturis vuis vinum legere, & vindemiam fieri iubebat, quibus diebus agnam immolabat, interque cæsa, & porrecta vinum legebat, quo tempore ex fano Veneris vinum vetus affatim effundebatur. Fuerunt & rustica Vinalia XII. Kal. Septemb. vel XIV. quo die ædes Veneri dicata fuit, & horti eius tutelæ assignati, necnon olitores feriati. *Varro* 1. de re rust.

Sepeimontium festum Romanis fuit, cùm septimus collis urbi fuisset additus, in cuius celebritate in septem locis, nempè in Palatio, Suburra, Velia, Fagitali, siue Fagurali, Cælio, Oppio, & Cæspio sacrum fiebat, quo die per urbem vehiculum ferri criminis habitum fuit; in *Sueton*. Septimontialis dies appellatur, in quo Domitianus epulum Senatui, equitique panarijs, plebei sportellis cum obsonio distributis dedit.

Maiuma celebritas apud antiquos, quæ Maio mense fiebat, quam existimant nonnulli eandem esse, quæ Maij mensis initio apud nos fit, siquis arborum smugmate inolitam ascendat, vendè quæ in vertice sunt munera sibi auferat, quod vulgò *Plantar il Maggio*, alijsve in locis postibus, fenestrisque ramos virentes assignat in Veris honorem.

Charistia, V. *suu loco*.

Feralia: Feriæ erant apud Romanos Dijs Manibus sacratæ, ita dictæ à ferendis ad tumulum epulis. *Quid*. 2. *suu*. Hanc quia in ista ferunt dicere feralia lucem Victimæ placandis Manibus illa fuit: & sequitur: Est honor & tumulis animas placare paternas, Paruque in extructis munera ferre pyras; & hæc agebantur 18. Fe-

bruar. quando etiam Qyirinalia, & Fornacalia: Patris genio solemnia dona. *Ibidem*. Nouendiales. *Ibid.* epod. 17. per nouem dies celebrabant ferias dies parentales. *Quid*. 2. *suu*. Postea præteriti tumulis redduntur honores. *Ibidem*. Habent alias mœsta sepulcra faces. *Ibidem*. Ultima placandis Manibus illa dies. *Ibidem*: ubi narrantur ritus hæc factis adhibitis. Hic autem mos prophanus, cùm adhuc seruaretur Carthagine, alijsque locis adiacentibus; sæpius deplorabat *D. Augustin*, quem & abolere enixe quoque contendit.

Græcorum festa, aliquot, & Exterorum.

Hecatombe; celebre Græcorum festum, quando centum aræ celsipræstæ fiebantur, & centum succi, vel centum oues, vel centum boues ab Imperatoribus, alijsve potentatibus Ioui Hecatombæo mactabantur. Describitur sacrificium à *Iulio Capitolino*. Alij dicunt non centum animalium capita in quodam loco, sed eodem die à centum Peloponnesi viribus sacrificatum, numerum huiusmodi: & in his festis etiam certamina adhibebantur, in quibus victor æneum secum contributebatur. *Leges Cui. Rindig. lib. 21. cap. 14.*

Buphonia, & Dispolia, Atheniensium peculiare festum, cùm Ioui Poleo bouem quæ mactabat, qui inde Buphonos dicebatur. V. *Aelianum* 8. *varia best.* Cynophontis festus dies: quom apud Argiuos canes ad victimam cedebantur. *Leges Athen.* lib. 3.

Pandia, festa Ioui sacrata: Milosphagiz; in quibus oues iugulabantur: Hyteria sacra, quæ sue fiebant in Veneris honorem. *Leges Athen.* lib. 3.

Anthisteria; quæ mense Anthisterione, nempè Nouembri celebrabantur, in quibus (vt à Latinis in Saturnalibus) ferui conuiuijs liberalibus excipiebantur, & hæc Psychoegiz, siue Pythoe-gia etiam dicta.

Aphrodisia, dicebantur festa Veneris, de quibus *leges Quid*. 10. *met.* in *fab.* Pygmalionis statux.

Thelmothoria, dicebantur festa Cereris, quæ Latinis erant Cerealia. *Vid. suu loco*, verum ab his credo fuisse diuersa.

Anthesphoria; in Proserpinæ honorem, cùm legendis floribus intentæ à Plutone rapta fuit, cui etiam sacra Theogamia, quæ etiam Phe-rephratia nuncupari aasserit *Rhodig. lib. 26. cap. 20.*

Gamelia; solemnitas nuptialis, & mensis Gamelion, in quo Iuno Gamelia culta, mensis scilicet Ianuarius fuit appellatus.

Anacalypteria; dies, quo primum retegebatur noua nupta, & munera tum ipsa data, non his dissimilia, quæ Reporia à nostris dicta sunt Romanis, siue Xenia, de quibus liber hoc titulo apud *Martianum*.

Elaphebolia, mense Februario Atheniensibus celebrata festa, in quibus cerui Dianæ Elapheboliz mactabantur; vendè & mensis Februarius Elaphebolion nuncupatus.

Theoxenia; celebritas omnibus simul Deis exhibita, in *Pindarici Hymni*, Aloa, p. prod. festa rustico-

rufficorum apud Athenas : Apaturia apud eosdem Athenienses : de quibus hæc *G. raldus*, & *Suidas* : Apaturia popularis festi dies quatuor Athenis; primus Doria, quo sodales simul coenabant; secundus Anarrhyfus, quo sacrificabant Ioui Sodali; & Palladi: tertius Cureotis, quo pueros, & puellas in tribus suas adscribebant; quartus Epiboli; &c. neminit *Athen. lib. 4.* Emplochia, apud eosdem, in qua celebrantur mulieres plexis capillis procedere solebant.

Cotyrtia; à Dea Cotyrtio nuncupata; quam Proserpinam nonnulli putant; quod ea sacra mysterijs Proserpinæ, Cereris; factis convenire viderentur; vnde *Iunen.* Talia secreta coieuerunt Orgia cæda Cætopropiam soliti Bapte iasfare Cotyrtio; & *Horat. in Canidiam.* Inultus ut tu riseris Cotyrtia.

Pammilia, in Osiis honorem: Anacia, in Castoris, Pollucisque; gratiam.

Diabateria; cum in aliquo fluminis transitu Imperatores exercitus sacra faciebant, vt *Plaut. in Lucullo*: sacrificauit (inquit) Euphrati Diabateria, nempe sacra pro transitu:

Nephalia, sacra, quæ sine vino celebrabantur, & hæc *Suidas* ait apud Athenienses exhibita fuisse Mnemosynæ, Auroræ, Soli, Lunæ, Veneri, Vranix, & Nymphis, etiamque; Cereri, & Proserpinæ, aræque; omnium Deorum; & pro vino aqua multam libabant.

Helenophoria, apud Athenienses, in quo mysteria agebantur, sic à cistis appellata, quæ vimine contextæ adhibebantur; hæc fortasse intelligit *Quint. met.* cum inquit: Illa forte die castæ de more puellæ Vertice supposito sessas in Palladis accēs Pura coronatis portabant sacra canistris, &c. in honorem Mineræ.

Oichophoria; in quibus pueri ingenui pubescentes eligebantur, qui ramos, ac palmites cum suis racemis ferrent in templum Mineræ Scriados: nos verò huiusmodi festum traducimus in diem palmarum, vt *supra* adnotatū est.

Amphidromia; erat dies quintus ab infantium natiuitate, quo manus purgant obfreticæ mulieres, & à currentibus circa focum puer gestabatur: & sepiolas, ac polypodas muneris loco propinqui mittebant: vt obseruat *Dalechampius* in *Athen. lib. 2. circa fin.*

Pyanepia apud Athenienses; à Pyanis fabis nuncupata dicata Apollini: quæ Panoplia à cæteris Grecis dicebatur, & quæ mense Octobri fiebat. Nexiteria, cum primitiæ offerrebantur: Boedromia, apud Athenienses, similis excursioni cuidam, quæ fiebat mense Augusto.

Munychia, sacra Dianæ, quæ in mense Munychione, scilicet Martio, fiebant. Aphrodisia, Veneri sacri dies, qui Athenis celebrabantur solemniter *Athen. testimonio lib. 3. & lib. 4. in iure.*

Thargeia festus dies apud Athenienses Apollini, & Dianæ sacer, à quo mensis Apollitis denominatu fuit, in quo præter frugum primitias duos homines immolabant, vnum pro maribus, alterum pro foeminis, quos Pharmacos,

idest medicos indigetabāt, & saginatos in custodia afferuabant; alter sentiebat *Cal. Rhodig. lib. 17. cap. 3.* quem adhibis.

Scira; peculiaris Atheniensium celebritas, in qua umbracula, & scēnæ fiebant ad Heliæcorum scenophææ imitationem vitinorum mense scilicet Maio, qui Sciroporion nuncupatus fuit.

Oenistictia, quasi Vinalia, celebritas tuit, quam Athenas pubescentes ephēbi peragebant, antequam ianuginem, comæ attenderent, Herculi quadam vini mensura illata, & propinato conuenientibus: Theocnia, in Bacchi honorem: Trieterica, in eiusdem gratiam. Chyttron, festum apud Athenienses à Deucabone institutum, quod Baccho, & Mercurio Chthonijs legumina omne genus in ollis cocta offerebant, pro mortuis, lege *Dalechamp. in Athen. lib. 4.*

Tithendiorum festum apud Athenienses, nempe nutriciorum celebritas, cum pro infantium salute sacra faciebant. *Athen. lib. 4.* eo namque tempore nutrices naves infantes in agrum exportabant ad Dianæ templum prope Tiasan fluuium situm, ubi Copidem, cœnam scilicet frugalem exhibebant lactantibus porcellis immolatis, & furnacis panibus in cœna præbitis.

Carneorum festum apud Lacedæmonios militaris disciplinæ, ac vitæ imitamentum, describitur ab *Athen. lib. 4.*

Encenia, festum dedicationis apud Hædæos, & alios.

Lampadum dies, quo ad lampada fiebat Vulcanus, quod ilias excogitasset, Mineræ artium inuentrici, & Prometheo primo variarum artium inter homines propagatori. Fortitan hæc est illa Vulcani fax, cuius meminit *Hædæus, lib. 8.*

Afcolia, festa apud Atticos, quibus inter vtres saltantes bacchabantur, vnde & nomen, sumpserit meminit *Virgilius 3. Georg.* Vinctos facere per vtres.

Nestæ; apud Græcos, in qua seruabant ieiunium solemnæ. V. *Ælian. 5. de var. hist. ad Hæbæorum imitationem.*

Hiacynthia; in Laconia celebrabantur in Apollinis honorem ob Hiacynthum puerum ab eo amatum, vnde *Ouid.* Aunua prælata redeunt Hiacynthia pompa.

Theophania, apud Delphos, quæ apud nos verti potest: Apparitio diuina, siue Epiphania, de qua V. *paulo superius.*

Magophonia; festum solemnissimum olim apud Persas, quando sub septem Persis imperium, usurpatum à Magis detrahente nitentibus, omnes Magi fuere interempti: Vnde eo die in posterum celebrato, nulli Magorum (qui à cæde superfuertant, & quibus viuere permissum fuerat) in lucem prodire fas erat. Lege *Hærodotum lib. 3.*

Diamastigosis, solemnitas apud Lacedæmonios, de qua hæc *Tertullianus* in *Apolog.* Nam hodie apud Lacedæmonios solemnitas maxima, est Diamastigosis, idest flagellatio, in quo sacro ante aram nobile quoque; adolescentes affliguntur, addantibus parentibus, & propia-

Y quis,

quis, & vii perseverant adhortantibus, hæc ille: meminit Cæsar huius instituti.

Panathenæa; apud Athenienses festa Minervæ ab Erichonio Vulcani, eiusdemque filio instituta, siue potius à Themistocle, sed à Theſeo. Lege *Carl. Rhodig. lib. 12. cap. 1.* Fæd hæc apud Magnesiæ: in qua solemnitate neque fenes, neque ignobiles, neque vii certabant, sed pueri tantum, quorum victori ex olea corona præmiū dabatur. Athenienses vero pueri, & puellæ sese matribus amplexi pyrrhicam in theatro saltabant, & hi dicebantur Panathenæorum, quorum meminit *Archeu. lib. 3.* Erotidia apud Theſpessios Amoris festa dicebantur, quæ erant celeberrima. Halia apud Rhodios, sic dicta quasi maritima, quod imperio maris aliquando portus fuit Rhodij. Verum quæ Erotidia apud Theſpessios dicebantur Amoris festa Liberalia apud Samios nuncupabantur; & eadem Elcutheria.

Lychnocæ; luminum festum appellari potest, quando ad publici gaudij indicium lumina, hinc, & inde in compitis de fenestris suspenduntur; vel cerea succenduntur intorticia. Hinc *Suet. in Cæſ.* adſcendique Capitolum ad lumina quadraginta elephantis dextra, atque sinistra lychnuchoſeſtantibus. Lege *Cæſarum: & Herodotum in Europæ.* & hæc sufficiant de festis.

FESTONES, Barbara dictio.

Nempè frondes festuæ, quibus templorum valvas exornamus in festis; ad prætorum imitationem; vt *ſuperius* adnotauimus. Vid. *Festa Gentium.* Ornentur postes, & festo ianua myrtis. ex *luc.*

Et regat ornatas longa corona fores. *Ouid. 4. ſaſp.* Festæ frondes. *Virg. 2. Æn.* Læta nec vt festi volentur limina templi. *Bemb.* Sertaque dependant testis. *Ouid. 4. met.* Altaque velantur foratise palatia scrtis. *idem 4. trist. 2.* Fumida cingatur florentibus ara coronis. *idem 3. trist. 13.* Et velet trepidos nexa corona focos. *idem 5. trist. 6.* Saxaque rotatis erubuisse roſis. *idem 2. Pont. 1.* nempè roſarum ſparſione; nam frondes non tantum è templorum valuis suspendebantur; sed illis etiam inſpergebantur pavimenta, viæque De rure corona Spicæ, quæ templi pendeat ante fores. *Tib. 1. eleg. 1.* Ornatur altum culmen, & lauro fores vireſcant. *Sem. in Thyſt.* Encarpa, sunt autem quæ inſculpuntur in zophoris. Longos erexit ianua ramos. *Iunen. 12.*

FBX. V. Fan.

FBVLA.

Inſtrumentum eſt, quo veſtis ſubligatur: Aurea purpuream ſubnectit ſubula veſtem. *Virg.* Circulus: erat autem circulus æreus, quo adoleſcentes virilia ſolebant coercere conſervandæ vocis gratia, quæ ex Veneris Uſu ſolet reddi debilior. Hæc etiam vrebantur, comedi, hiſtrionesq; ad pudenda regenda. Hinc *Mart. lib. 7. epigr. 81.* Menophili penem tam grandis ſubula veſtit, &c. lege *Farnabj* notas.

FICUS, Arbor.

Quæ iuveniſſe Bacchum nonnulli Græcorum

exiſtimarunt; atram Pontifices inſelicem putabant; felicem verò albana (quænam autem ſint ligna felicia, & quæ inſelicia docet *Macrobius*.) Lege *Dionſiderum de ſicu: & Plin.* Hæc autem cum amariſſima ſit, fruſtus igitur dulciſſimos. Lege *Plutarch. in problem. & Arben. lib. 3.* Sed ad noſtra. Ficus, uſ; & ſicus, i, g. f. fruſtus etiam: Ficoruni verò eſus gratus, & viliſ, nam hæc augent vires iuuenum, ſenibus meliorem valeitudinem faciunt, minusque rugarum, corpus, & vires adiuvant, & iccirco athletæ olim hoc cibo veſcebantur: Ficus paſcæ, *Ficuli ſeculi.* Carica eſt ſpecies ſici Syriæ familiaris: Caricarum maſſa: Quid vult palma ſibi, rugoſaque Carica dixi. *Ouid. 1. ſaſp.* Groſſiſ, eſt ſicus nondum matura. Baccæ: dicuntur ab *Ouid. 10. met.* pro groſſis: & baccis cæſula ſicus. Ficus præcox, *Fico diſ. G. Plin.* Flauæ Chizæ. *Mart. 7. 30.* nempè ſicus Chias, quæ moderato calore ſiccabantur, unde: & clauas, inquit, medio vapore Chias. in Chio enim inſula dulciſſimæ ſicus naſcuntur, quæ medio vapore ſiccantur, tum cadis incluſe in varias orbis partes venum tranſmittuntur.

Ficulneus: Ficulnus: Ficulnus, truncus ficulnus, arbor ficulnea: Lignum ficulnus: Caprificus, ſi lueſtris ſicus: marmora Meſſiæ ſindit caprificus, & audax, &c. *Mart. 10. 2.* è muris, & ſaxis erumpens ſicus. Sterilis mala robora ſicus. *Iunen. 10.* Ideſt caprificus, quæ diſcitur faxa ſepulcrorum. Fictum; in quo ſicus plurimæ ſunt Conſicæ: Nil niſi ficem nunc Labienus habet. *Mart. Ficarîa;* idem ſignificat apud *Palæſtadium lib. 4.*

Cortana, orum; ſicus exiguæ, ſed ſauiffimæ, & apud Calabros frequentiffimæ ſunt. *Iunen. ſatyra. 3. Plin. 14. 5.* Paruaque cum canis venerunt cortana prunis. *Mart. 7. 51.* Lege *Carl. Rhodig. in*, varia ſicuum nomina ex Græcis referentem *lib. 18. cap. 9.* Ficus ſerotina. Ficus Chelidonia, apud *Arb. lib. 3.* quam interpretari poſſumus, vulgò *Fico brugato*; nam, vt inquit *Plin.* nouiſſimè maturatur ſub hieme.

Epieth. Buſtera, laticoma, cæſula baccis, ſecunda, ſerocina, & duricoria. *Macrobius*, vulgò *Brugato*; matura, marifſta, Liuiana, Pompeia. *Plin. cærina;* à cereo colore, calliſtruchia, &c.

FICTILIA, ium.

Dicuntur quæ ex terra ſicta ſunt vaſa. Fama eſt ſictilibus cenaviſſe Agathoclea regem. *Anſon.* Sed nulla aconita bibuntur Fictilibus, tunc illa time cum pocula ſumes Germata. *Iunen. ſat. 10.* Teſtæ Samiæ: At tibi ſeta trahant Samiæ conuiua teſtæ, Fictiaque Cumana lubrica terra tora. *Tib. 2. 6.* Creta. *V. ſuo loco.* Adſitis, Diui, ne vos è paupere menſa, Dona, nec è puris ſpernite ſictilibus.

Fictilia antiquis primum ſibi fecit agreſtis Potula, quæ facili compoſuit quæſu luto. *Tib. 1. 1.* Fictilibus libant ſympulſis; ex *Plin.* Vaſa terrea: Argillam, atque rotam citius properare. *Iunen.*

Vetus Romanorum mos; in ſictilibus apponere Laribus cenæ ſuper menſas ligneas; & in delicijs quondam habita illa fuiſſe; hine: Laurus erat præfixa Potena ſictilibus. *Mart.*

Ficti-

Fidiles etiam Deos ipsos faciebant; vnde Prop. 4. eleg. 1. Fidilibus creuere Deis hæc aurea templa: & Iuuen. *satyr.* 11. Fidibus, & nullo violatus Iupiter auro.

Epith. Pura.

FIDELIS.

Caput fidele. Prop. Fides: Pectus certum. Virgil. 9. *Æneid.* Certus homo. idem 1. *Æn.* Certa Dei sacro est huius in ore fides. Ouid. 2. de art. Fido pectore arcana oculum. Sen. in Hipp. Pectora fida: Constantisque fide: Hinc

FIDELITAS.

Fidelis labor. Sen. in *oedip.* Fidelis amor: Fides: Vnum fides, virtusque consortem addidit. idem. Vid. Fides. Ede puras fida pectus amicitie. Mart. 9. 15.

FIDENS.

Confidens: Siqua est fiducia memi. Virg. 11. *Æn.* Fretus aliquo. idem 4. *Æn.* Fidens animi, atque in vtrumque paratus. idem 1. *Æn.* Confusus. Ouid. 4. *fast.* Fidis: Afflictis confidit rebus: Formosæ puer nimum non crede colori. Virgil. 2. *ælog.* 5. Omnis spes Danaum, & cepti fiducia belli Palladis auxilijs semper fletit. idem 2. *Æn.* Ne dubites, addeque tuæ fiducia formæ. Spe seruatus. Vota fouens animo. Virg.

FIDES DEA.

A Romanis eulta, cui ædes in Capitolio fuit, quam consecrauit Atrius Calatinus (teste Cicerone 2. de nat. Deor.) Aliam videretur ædem habuisse in Palatio, quam consecrauit Æneam reuertens ex Agathocle. *Scæp. Pompeianus:* Dionys. verò *Hæstius, de Nomina:* Primus, inquit, ipse omnium templum Fidei publice erexit, statuitque illi de summi publico sacrificia. V. *Læmæ.* Sine cede verò, & sanguine ipsi Fidei velati Flamines albo panno sacra faciebant, quin illuc curru arcuato manu ad digitos inuoluta deferrebantur illa sacra solemnibus pompis: Fides enim fingebar duabus iuocis manibus, cuius templum à Sil. *Petr. a lib. 2. Pompeianum* describitur. Huc autem sacrificabatur manu albo panno inuoluta; vt ostenderetur fidem debere esse secretam: hinc Hor. Et albo raris Fides colitur velata panno. Lege Seruum.

Ad limina sanctæ contendit Fidel, sacratæque pectora tentat Arcantis Dea læta, &c. Sil. Ital. Ante Iouem generata, decus diuinæque hominumque; Qua sine non tellus pacem, non æquora norunt: Iustitiae consors, Facitumque in pectore Numen. idem. Iustitiae comes; *sen. de m.* Tunc illa virgo numinis magni Dea Iustitia cælo missa cum sancta Fides Terras regebat mitis, &c. in *Oedip.* Cana Fides. Virg. à candore, siue quod etiam in canis hominibus reperiri soleat.

Epith. Sancta, cana, rara, intemerata, incorrupta, &c. V. inferius.

Fides Christianæ.

Lampia religio Cælo caput exulit alto. Vide in *Hymn.* Sanctæ mentis signaculum: Haud falsi manans index: Christianum cultus; Pietas: Sincera fides tot iam celebrata per annos: Intemerata fidei vinculum, catena, signum, character, pignus.

FIDES.

Fiducia: Hæc quoque adhuc vitæ non est fiducia nostræ Certa factis: Nullaque fiducia capto. Virg. 2. *Æn.* Seruabo pactam tempus in omne fidem: Rectus amor, pietas, intemerata fides: Credulitas: Spes animi credula. Hor. 4. 1. Iustitiae soror incorrupta. idem 1. 24. Fidei pignora certa. *Petr.* Veritas. *Horat.* Fidei pignus. Ouid. 6. *met.* Siqua fides rebus tamen est addenda probaris. idem 15. *met.*

Epith. Sancta, intemerata, pura, sacra, sacrata, impolluta, constans, honesta, inconcussa, stabili, recta, gloriosa, pia, rara, tenax, solida, Thesea; illam, quam Pirithoo seruauit, pacta, incorrupta.

Credulus: Qui credit: Credulus animus: Credula mens: Credula corda: Credulus error, &c.

FIDES, dis.

Sive fides, itum, numero multitudine, chordæ, quibus vrimur ad sonitum: Chordæ. Vid. *sup. lœm.* Vocales chordæ. Tib. 2. eleg. 5. Fila docta mouentur Sen. in *Agam.* Personarum aurata casta Thalia fide.

Fidicini, qui fidibus canit: Fidicina. Ter. *formina*, quæ pulsar fides: Fidicini ludus. *Plaut.* *seneca de senect.* Pictrum, instrumentum, quo pulsantur fides.

Epith. Resona, vocatis, canora, harmonica, tinnula, dulcis, aurata, Threicia, sollicitudinebus pectora morosa leuans, alliciens animos, permulcens pectora, tollens curas, mulcens, reficiens, recreans pectora morosa sono, blandia, reddens dulces pollice tacta sonos, Cylindrica.

Fidicula, diminutiv. est nomen quoque fidicris, quæ Lyra alius dicitur. Vid. *Lyra.* Est quoque instrumentum poenale. Vid. *Pœnarum genera.*

FIDUCIA.

V. *sup. fidem.* Spes. V. *sup. lœm.* Neue cum falax animum fiducia tangat. Ouid. 11. *met.* Coepit fiducia belli Palladis auxilijs semper fletit. Virg. 2. *Æn.* Animus, animi: Summe animos, &c. Tutela: rerum tutela meorum. Ouid.

Huc referri possunt formulæ, quibus aliquis appellatur: Anchora: tu lætere remanes anchora sola rati. Porcus: Qui mihi porcus eras. Nostris portus, & aura malis. Firmamen: tu lapsum domus firmamen: Tu lumen afflictio. Tu columnæ viræ præsidiumque meæ, ex Ouid. Persegiun. Ara: Vniua fortunæ ara repecta meis. ex *od.* Asylum: &c.

Epith. Fallax.

FIGVLVS.

Alter humum, de qua fingantur potius monstrat, Quæque docet liquido testa sit apta mero. Ouid. 2. de art. Plastes. *Plin.* Fictor. *Cicero.* qui figilla, & simulacra argillacea fingit: Formæ humum manibus, signa facitque luto: Angille fabricator, confector: Ex eratio figuli polita cælo Septenaria Synthesis Saguni. Mart. 4. 46. ex argilla Saguntina, quæ olim clara: Hispanæ luteum rotæ toreuma. idem. instrumentum est rosea figuli. *Pronætheus.* fig. *Iuuen.* *satyr.* pro

ipso figulo, nam ipse primus hanc artem reperit: subitusque Prometheus Argillam, atque rotam citius properat, &c.

FIGURA.

Specimen: Species: Imago: Exemplar: Figmentum: Simulacrum: Vastarumque videt trepidum simulacra ferarum. *Ouid.* 2. *met.* Cera. *Mart.* 7. 43. forma: formas variatus in omnes. *Ouid.* 12. *met.*

Epith. Tenuis, variata, sumpta, noua, varia.

FILIVS.

Natus: Gnatu: Satus: Reddebant vteri pignora rara sui. *Ouid.* 2. *fast.* Proles: Nunc mea proles Imperio, & belli rebus matura, &c. *Val. Flacc.* 1. *Arg.* Soboles: Progenies: Patris progenies, effigies, figura: Generatus: Genitus: Filioles, diminut. Puer: Hellenismus. *Hor.* 1. *od.* 12. Dicam Alciden, puerosque Ledæ; nempe filios Ledæ Castora, Polluceumque. Corpora natorem. *Virg.* 6. *Æn.*

Fœtus: Quod fœtibus aucta duobus. *Ouid.* ad *Linum*, nempe filijs duobus: Liberos,orum: variusque sexus filij: Si quis mihi parvulus aula Luderet. *Virg.* 4. *Æn.* & *Claud.* 1. *de capt.* Te felix natorem turba coronat Genus. *Virg.* 12. *Æn.* Patris sanguis, imago: Firma adiumenta parentis: Curarum, & senij dulce leuamen: Spes firma parentis: Socij pignora chara tori: Filius huic fato Diuum prolesque virilis Nulla fuit. Pignora. *Ouid.* 11. *met.*

Partus: Et in partus mater acerba suos. *Ouid.* 2. *fast.* Figulo sum genitore sater: Sate sanguine Diuum: Hortamur fari, quo sanguine cietus. *Virg.* 2. *Æn.* cuius filius: Nate meæ vires, mea magna potentia nate. *idem* 1. *Æn.* Scirps virilis, idest masculus. *Ouid.*

Epith. Blandus, suavis, dulcis, vterius, charus, dulcetur.

Epith. Proles gratissima matri. dulcor.

Priugignus: dicitur filius ex altero matrimonio acceptus: — iam iam priugignum occidere fas est. *Iuven.* *sat.* 6.

Nothus: dicitur filius ex verito concubitu acceptus. *V. suo loco.* Pupillus. dicitur filius patre orbatus. Vos ego pupilli moneo, quibus amplior est res. *Iuven.* 6. Sub tutore filius, natus, &c. Hæres: pro filio — ludit & hæres Bullarus. *idem* 14.

FILIA.

Nata proles: soboles: Nata, gnata: iam matura viro iam plenis nubilis annis, &c. *Virg.* *Puella.* Vincum afflicte domus salamen. *Sen.* in *Med.* Filiola, diminut. Scirpis iugum. *idem* in *Hipp.* Scirpis fides: vt dixit *Virgilius* spem gregis, *ecloga* 1. Scirps: Tux scirpis nefas. *Sen.* in *Hipp.* Matris onus. *Ouid.* 4. *met.* Sanguis meus. *idem* 5. *met.* & *Strab.* 3. *Theb.* Nostru proles edita partu. *idem* 2. Turba nouella. *Tib.* 2. 2. Nostra paruulam scirpem domus. *Sen.* in *Truad.* Visera Accipit obsceno genitor sua viscera lecto. *Ouid.* 10. *met.* idest filiam Myrsham cum qua Cinyra concubuit.

Epith. Verecunda, Venusta, intemerata, pudica.

FILVM.

Scamen: Scamina: Læium: Fili flamen: Fufus,

figur. *V. suo loco.* Prægnans flamine fufus. *Iuven.* 2. Durum opus: Assiduo durum pollice nebat opus. *Ouid.* in *epist.* Tereti deducit flamina filo. Et minuent plenas flamina nostra eos. *idem* *epist.* 3. data pensa, data pensa trahentem Matribus ostendit, &c. *idem* 13. *met.* — quæ velleræ motis Nulla trahunt digitis, nec fila sequentia ducunt. *idem* 14.

Epith. Subtile, tenue, prætenu, gracile, teres, leue, textile, nodosum, canum.

FIMBRIA.

Extremities vestis: Lacinia, Cie Sinus: Limbus. *Virg.* Ora, æ: Quam plurima circum Purpura Mæandro dupli Melibœa eucurrit. *idem.* Et circum textum eroceo velamen acanthe. *idem.* Infita: Ora vestis, fascia, quæ matronali vesti subassuitur; infitæ tamen dicuntur segmenta, & limbi, siue affluant vestibus, siue non, vt *Scribonius Largus* scripsit: & *Cicero* obseruauit *lib.* 12. *cap.* 24.

FIMVS, I.

Stereus: oris: Finis bouis: Letamen: Fimus equi, ouillus, capræ, asini: Succerda, suis est fimus. *Linus.* *Virg.* 4. *Georg.* Cœnum graue. *ibid.* Immundus pulvis. *ibid.* Cœnum immundum: Ventris proluuius. *idem* 3. *Æn.* Fœdissima proluuiis: Colluuius. *Luc.* 4. *Pæf.* Lutum graue. *Iuven.* Immundus cinis. *Virg.* *Georg.* Immunda arena. Dicitur abiecto vilior esse fimo. *V. Linus.*

Funetum. *Plin.* Sterquilinium: Scabulum: Latrina, figur. sunt loca ad res huiusmodi conferuandas.

Merda. *Mart.* 3. 17. Excrementum alui: Fex alui, venteris, &c. Venteris onus. *idem* 1. 37. Oletum — vto quisquam faxit oletum. *Pers.* *sat.* 1. idest, vt ventrem exoneret: est autem oletum propriè sterces humanum. Alui pondus, fimus alui, &c. Aluus. *Cels.* fig. sumi potest continens pro contento.

Epith. Pinguis, immundus; vdu, bibulus, liquidus, renax, abiectus, putris, vilis, spreus, fimus.

Epith. Fœdum, tetrum, olidum, immundum, fetens, nigrum sterces.

FINIS.

Terminus: Coronis, dis, operis cuiusque absolutio, vnde coronidem imponere: Si nimius videor, seraque coronide longus Effe libet legico pauca, libellus ero. *Mart.* *lib.* 10. *ep.* 1. Exius aita probat. *Ouid.* *epist.* 2. Modus. *Luc.* 1. *Pæf.* & *Ouid.* 2. *fast.* 556. Optatus ille portus ærumnis adest. *Senec.* in *Agam.* Pierides coepis addite summa meis. *Ouid.* 6. *fast.* Suprema fatorum eurus. *Iuven.* *V. Terminus.*

Meta: Hæc spatij vltima meta meis. *Prop.* 4. 2. At simul ad metas venit finita voluptas. *Ouid.* 2. *de rem.* Operis fastigia summi: Et iam finis erat: Imposuit rebus finemque modumque: Hoc opus exegi fessæ date sarta carinæ Contingimus portum, quo mihi curfus erat: Finis y g. f. Nullane finis erit nostro concessa dolori? *Propert.* 1. *eleg.* 16. Siquem ego tristitiæ causa, modusque tux.

Finis vitæ.

Terminus æui: Venterum ad supremum est.

Virg. 12. AEn. Vitæ mihi terminus actæ: Supremum vitæ: Vitæ meta: Hora vltima. *Ouid. in Ith.* Atq; vbi mortalis lux venerit vltima vitæ. *Psalm. V. Dies mortis. sap.*

FINES, vulgò

Confini.

Finicini agri. *Virg. 11. AEn.* Finicini campi: Proplanquos Lyciæ. *Ouid. 4. met.* Imperij margo. *Idem 3. trist.* Humus vicina. *Idem 3. trist.* 10. Hostis equo polens, longeq; volante sagitta. Vicinam lare depopulatur humum: Vicini aggeres; vt alio modo loquitur *Gallus cum Propertio*: Miles ab Etruscis faucibus aggeribus, nam *Propertius* erat à Mevania oppido Etruriæ còtermino. *Prop. 1. 21.* Proxima supposito contingens Vmbria campo Me genuit terris fertilis vberibus. *Idem 22.*

FINES.

Cùm ad Oceanum peruenitur, siue in Hispaniâ, siue te in Britanniam conferas, & Hydruntem, vel aliò.

Extremi populi, loca. *Ouid. 3. trist.* 3. Ignoræ oræ. *Iudem.* Et si qua extremis tellus se subtrahit oris. *Prop. 2. 8.* Vltima terra. *Idem 3. 3.* Qua maris extremis tellus includitur vndis. *Th. 4. 1.*

FISCILLA.

Fiscina, p. breui. *Mart.* Canistrum. *V. suo loco, vbi plura.* Cista: Cistula: Vimine lento contexta: Vsa vimineum, per quod destitit forum, dum caseus exprimitur. Vimen queruum. *Ouid. 12. met.*

Est etiam fiscella, qua bouum, lumentorumq; ora capistrantur, ne tenera germina præterpant.

FISCVS.

Idem cum Aërio; nempe *Canera, Principium.*

FISTVLA.

Calamus. *Virg.* Nec te peniteat calamo triuistite labellum: Avena. *Idem.* Arundo tenuis. *Idem 6. ecl.* Iunctisq; canendo vincere arundinibus. *Ouid. 1. met.* Cicuta; quòd fistulam ex illa sibi compingant pastores, siue bubulci. *Virg. 5. eclog.* Fistula septem compacta cicuris. *Idem eclog. 7.* Fistulae, cui vnici est calamus, inuentorem fuisse Mercurium tradunt, eius verò quæ multis est compacta calamis Silenem. *Arboreus lib. 4.* illius autem quæ cera glutinatur Marlyam. *Idem Idem.* & leue cerata modulatur arundine carmen. *Ouid. 11. met.* Calamis agrestibus insonat ille. *Ibid.* Stipula. *Idem.* Solamenq; mali fistula: Iunctis pice cantat anem. *Ouid 5. trist.* 11. Pastoralla murmura. *Claud. op.* Arundineum carmen. *Ouid. 4. trist.* 1. Canna. *Virg.* Buxusq; etiâ fit fistula: Tibia. *V. suo loco.*

Epith. Rustica, dulcis, caua, canora, blanda, sepiorior, arguta, garrula, siluestris; sacra, ouans fistula, arundinibus compacta.

Epith. Tritoniaca, dissimilis, cerata, tenuis arundoi, cera compacta.

Epith. Iners, canorus, hians, agrestis, argutus, levis, arundineus calamus.

FLABRVM.

Ventus, sig. *Seruius* censet numero multitudinis

efferrandum flabra, vt dixit in *Geog. Voz.* Et gò non hiems illam non flabra, nec ignis Conuellunt, &c.

Flabellum; quò sit ventilatio æstiuo tempore, & hæc plerumque è pennis inter se colligatis conficiebantur: qui mos à Phrygiæ ad Græcos, & hinc ad Romanos euectus efficit, vt non ràm per se, sed etiam per seruos incidentes perfectum somnium ventilarentur. Vis tamen inerecè tenues accrescere ventos, quos faciant nostra mota flabella manu. *Ouid. 3. eleg. 2.* Et modo pauonis caudæ flabella superba. *Prop. 2. eleg. 24.* (vbi obserua communem syllabam in prima) hæc etiam modò è vimine, & stipulis, ex membranulis depictis, è charta conficiuntur. Sicut puellæ non amantis æstatem multa salubre purpura venit frigus. *Mart. 10. 10.*

Muscarium. *Mart.* Muscarium pauonium; è pauonis pennis confectum, & hæc flabella elegantiorum erant viroorum, quibus vel cubares à seruis ventilabantur, vt de *Offau. Suet.* cap. 8. 2. Ac sæpe in peristylis saliente aqua, etiam ventilante aliquo cubabar: *Veneragius* hodie dicitur: Aura, figur. Muscarium setaceum. *V. Scapa.*

FLAGELLVM.

Flagrum: Flagris cæsus. *V. Verberatus, Verber:* Laceratus verberare. *Ouid. 2. fast.* Verberum vis. *Sen. in Hipp.* Lupatim: sic duris parere luparis. *Virg.* Ictus, sig. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra. *Idem 5. æn.* Scutica: Scuticæ habent: Crederis infelix scutica tremefactus habenis. Ante pedes domine pertinuisse minas. *Ouid. epist. 9.* Diceris & scuticæ supposuisse manum. Verberis ictus. *Id.*

Virga: Virgarum ictus, sonitus, strepitus: Lorum. *V. Habena.* Corrigia: Secta pellis: Secta quod pelle Luperci Omne solum iustrant. *Ouid. 1. fast.* Stimuli: Vrget enim simolis auriga cruentis. *Stat. 3. Theb.* Fustes; vt sustibus cæsus, *Bosconius.*

Perula, virgultum quoddam sicum, quò vapulabant pueri, cùm circa vulnus maiorem inferat dolorem, quàm duriora virgulta, quod Aristoteles ait fieri, quòd manus non tam dolet cùm cæditur, quàm cùm cædit; perula autem melius & cædit, & cædit à manu, dupliciq; repercussu augetur dolor: Verberibus iussus præbuit ille manus. *Ouid. 1. de art.* — tradisq; magistris, Vt subeant teneræ verbera scæua. *Idem 1. eleg. 13.* Sceptræ magistris: Sceptræ pedagogorum. *Mart.* Masticis, p. p. Græcum. Hic frangit ferulas, rubet ille flagellis, &c. *Iunen. sat. 6.* Hic scutica, sunt quæ tortorios annus præstent. Taureæ, scutica è tauro corio confecta — Taurea punit Continuo flexi crimen, facinusq; capilli. *Ibid.* Acerbus, plagarum strepitus. *Iun. 14.*

Piumbatæ: flagri genus extortis fanticulis, in quorum summitatibus glandes plumbeæ impactæ erant: Grando plumbea: Ictus plumbei. *Prod.* Piumbog; ceruix verberata extuberet: & harum sit sæpe mentio in *Martianum* gestis.

Scorpionibus dictæ sunt virgæ nodosæ, & aculeis exantibus humaræ, quæ sæpè ceforum lateribus inhaerebant, ac membris, quæ ab illis dala-
nabantur; & horum sic pariter mentio in *usdem*
Metamorphosibus. Sic tibi de Furis fœdatis iarus
vna n' pello. Continuo fontes vltrex accendit
flagello l'isphone quatit insulcans, &c. *Virgil.*
6. Aeneid.

Epith. Tortum, contortum, flexum, crudele,
crucientum, cradum, intortum, nodosum, spinosum,
acerbum, viperum, sanguinem, exagitantum,
crepitans, durum.

Sunt etiam: flagella summx arborum partes, quibus flante vento, inuicem ramis flagellantur: Summa arborum dicuntur *Virgilio*.

FLAMEN, & FLAMINES.

Sic dicti Sacerdotes Romanorum à filo, quasi Flamines (teste *Varro*) quod licet in capite veteri erant semper, caputque cinctum habebant filo. Horum lineuli cognomina habebant ab illo præterum Deo, cui sacra faciebant. Alij dicunt, sic nuncupatos ab infusis, quas capite gerebant, quæ olim flamæ dicebantur, quæ fatigata ad conis similitudinem erant, summitasque conis apex dicebatur. *Vid. Isidorum.*
Sacerdotum in antiquis partibus in Varro. Hi primum fuerunt creati à Romulo, secundum *Plutarchum*; ac à *Livio*, ac *Dionysio* Romanorum rerum acerrimo inuestigator Numæ tribuitur illorum institutio; qui tres tantum flamines instituisse videtur, Dialectem, Martialem, Quirinalem, atque insigni veste, & curuli regia stella adornauisse, vt refert *Livio*. Dialectem quasi maiorem, vtpote qui Iouis erat Sacerdos. Processu temporis duodecim additi sunt; sed hæc inter primos, & hos differentia, vt illi ex Patricijs crearentur; alij duodecim ex plebeijs, qui minores appellabantur, vt illi maiores. Perpetuum illis erat Sacerdotium, nisi aliquo casu illo abire coacti fuissent, nempe, si extra parum curiose adnota fuissent aris Deorum; si apex e capite prolapsus, vt *Sulpicio* accidisse legatur; si vxorem amisset, & alia ob causas. Eorum cæmonias lege apud *Gellium lib. 10. cap. 17. & apud Aelianum*.

Flamen Dialis, nempe Iouis, cui lictore, & regilla curuli vel permisso erat, nunquam autem magistratum petere, ac capere: cuius plurimæ cæmonia, quas obseruare cogebatur, nisi flaminio abire voluisset, leguntur apud ipsum *Gellium loc. citat. Lege Onia. 2. post.*

Flamen Martialis, nempe qui Martis sacra facere debebat proximus Diali; vel post Quirinalem.

Flamen Quirinalis à Numa in Quirini scilicet Romuli gratiam vrbus conditoris creatus.

Alij verò, vt Volcanalis; Volcano, nempe Vulcano ex plebe flamen; Volturnalis; Volturno vel Deo, vel flumini dicatus, vt ei faci. faceret; Palatualis in Dæ Palatæ honorem, in cuius tutela Palatium erat, *Sexto Pomp. teste*; Furnalis; Dæ Furin institutus; vnde Furnalies ferie; Floralis; Dæ Floræ Sacerdos: fa-

lacer, Palacri Divo insistentis, vt ait *Varro*. Pomonalis, Dæ Pomonæ; Carnentalis, qui Carnentæ matris Eundem sacra curaret; Virbialis, Virbio scilicet Hippolyto institutus flamen; Laurentialis, Accæ Laurentiæ; Lauinalis, qui Lauinii, diue Lauinici sacra faciebat; Lucularis, qui luci curam haberet. De reliquis lege *Isidorum*, &c.

FLAMEN. V. *Varro*.

FLAMMA.

Cuius visio, & eruptio læta plerumque portendebat olim auguria, vt alibi à nobis obseruatum: Vnde apud *Suetauium*, in *Tib. cap. 6.* Digrediens inde ieiunare nocturno discrimen vitæ adiit flamma repente è illois vadique exorta, adeoque omnem comitum circumplexa, vt Lixæ pars vestis, & capilli amburerentur. *Idemque Suetauium cap. 14. & al.* aliud quid simile refert. Apud *Aspersionem* inter signa futuræ Seleuci potentie magnam ignis fulgorem effulsisse lepiamus: & *Virgil.* Aspicit corripuit tremulis altaria flammis Sponte sua; dum ferre moror cunis ipse bonum sit, &c. vbi *Seruius*: hoc vxori Ciceronis dicitur contigisse, cum p'isset peractum sacrificium libare vellet, in cinere visa est flamma, quæ flammam eodem anno maritum Consulens futurum ostendit, sicut *Cicero* in suo testatur poemate. Simillimum ostensum Octauio in Liberti patris luco de filio consulenti contigisse narrat *D. Augustinus cap. 93.* Lege *Schick, Comen, in Suetonio, sub cap. 14. Tib.*

Æstus: Exuperant flamme, furit æstus ad auras, &c. Focus: Ignis. *Vid. fusi leui.* Ignis vertex, coma. *Simoen. in Odyss. v. 307.* Rectusque (ignis) purum verticem cefo tulit. Et flammam in auras susus explicuit comam, *idem.* Pyramis etiam, & comus flammæ dicitur hic ignis vertex. Ardor.

Flamma è regia puppi reliquæ classi anchoras legendi, & viæ signum erat olim, vt testatur *Simon Agam.* Signum recursus regis, vt fuisse rate, Et clara lentum remigem emouit tuba: nunc tormentum æneæ bombæ crassi datur ictionis signum. Flammam autem è turribus maritima efferre nostro tempore, signum est hostiles aduenire triremes.

Flamma quando sacrificia audie absumebat: Ictissimum fuisse signum iudicant veteres, vnde id percontatur *Tiresias in Odyss. Sen. v. 307.*

Epith. Crepitans, acris, ignea, feruida, rubens, rutilans, torrida, furens, populatris, stridula, rutila.

FLANDRIA.

Belgij regio (vnde recens totum ipsum Belgium nomen accepit *Flandra*) temperata quidem ære, igiturque paucis, necnon fertili agro, quod potissimum Oceano, & Galliz vicinis est. Incolæ multo sunt ingenio præditi, & aliquot in artibus excellentissimi euadunt, in texendis autem, & in ære incidendis imagunculis. In hac verò insigniores

Vrbes.

Gandauum, vulgò *Ganto*: conditum à Iulio Cæsare quum in Morinis ageret, quatuor fluminibus

nibus irrigatur Scaldi, Liffa, Lijula, & Moera; Caroli V. patria.

Brugæ, à ponte luxu Oldenburgum, & Ardenburgum sic appellatum existimant, vrbis quidem reliquarum amoenissima, templisque insignis.

Ypra, à fluio Ypra præterlabente dicta, cuius vrbis fundus plumbeus esse dicitur propter magnam tuborum et plumbo vim, quibus aqua variè per vrbem corruatur.

Slufa, quæ portum habet insignem: Ostenda, vrbis maritima: Neoportus, item ad Oceanum sita.

Dunchercha, quæ si portum habet breuem, vt referunt, mari tamen vicino, & prætereuntibus maximè infesta est: Insula, sic dicta, quod stagnis sit, necnon cincta paludibus: Duacum, ad Scarpa fluuium, vbi olim Catuaces: Tornacum: Orchanium: Lannoyum: Alostium, ad Teneram fluuium sita, opulenta siquidem in Flandria Imperiali, & comitatus titulo insignis.

Oppida verò alia in regione insigniora recentur.

Axella, Contractum, Aldernarda, Hulsta, Teneramunda, Birsietum, Grauelinga, Burburgum, Damnum, Dixmunda, Furna, Ardenburgum, Ninoua, Bergæ, Gerardimontium, Castellum, Donza, &c.

Fluuij.

Scaldi: Tabuda dicitur *Ptolem.* oritur in Veromandulæ propè Abbatiam, vt vocant, D. Martini; eursum autem eius *Oribasius* diligentiè in suo *Theatro Geographico* describit: Liffa: Tenera: Lina: Ypra: A: Scarpa: Ropela; aliaque minora apud *Ger. Mercat.*

Ingenus fluius: Nonnensis, ceterarum in Flandria fluiuarum celebrioris: Hinc

Populi.

Morini, olim Flandri, Gandauenses, Yprenses, Belgij, Belgica gens nomen genericum. Vid. *Belgium.*

FLATVS.

Continuè maris horrifono vada concta flatu: Rapidusque incendia flatus Vencilat, &c. *Ventorum flatus. V. Vent.* Anima, quam agimus: Halitus. *V. sua loco.* Spiritus: Flamen: Flamina: Flabrum: Flabra. *V. sua loco.* Afflatus: Infatus. *Cic. Perflatus. Plin.*

Epith. Violentus, rapidus, stridens, aerius, nimbofus, horridus. Secundus flatus. *Ouid.*

FLAVVS.

Est color in aureum tendens. Aureus: Barbæ color aureus, aurea Ex humeris medius coma dependebat in artus. *Ouid. 1. met.* Crinis Apollineus: idest flauus, quo colore nitebant Apollinei capilli. Electro similes faciunt, atque capillos. *Ouid. 15. met.* idest flauos, *Brum derant.*

FLATVS, us.

Luctus, us: Plangor: Placitus. *Sinat. Lacrymarum.* Vid. *sua loco, vbi plura.* Lacrymarum fluuius manat ex oculis: Gemitus, us: Murmur: Jugubus. *Virg. 12. Aeneid.* Clamor morbus.

Idem 11. Flebilis. Senec. in Triad. Vox lacrymosa. *Virg. 11. Vox flebilis. Sen. in Hipp.* Sulpuria: Vox morosa: Voces exponere morosa. *Virg. 12. Aeneid.* Miser tumulatur. *Idem.* Humor: Ex oculis sicut humor acerbus: Vitulcus: Eulatio. *Hor. epod. 10.* Fella non vitilis ciulatio. Verba lugubria. *Ouid. in Iun.* Plangoris sonus. *Idem 14. met.*

Flumen: Ex vitroque tepens lumine flumen abicit. Aqua: Iliius ex oculis multa cadebat aqua. Ros: Heu quoties præfaga mala violant oborto Rore genas: Gutta: Labitur ex oculis tunc quibque gutta meis: Singultus, us: Singultibus ita pulsar: Flebilis angor. *Anger. Vox. Sen. in Hipp.* Mugitus luctifonus. *Ouid. 1. met.* Vociferatio. *Sen. in Hipp.* Flebilis questus, querimonia, fremirus. *Idem ibidem.*

Epith. Tristis, morosus, miserandus, luctifonus, acerbus, miser, amarus, rorans, tener, tepens, tremulus, humens, inanis, consonus plangor.

FLEXVS, us.

Flexus voeis, vulgò *Pastagiu.* à *trillo.* In remusica; sic vocem flectere: Flexio: Inflexio: Flexura: Curuamen: Curuatura. *Ouid. 2. met.* Motus corporis, membrorum, &c.

FLEXVS.

Adiectiuum. Inflexus; deflexus: Tortus; Tortuosus; Varus: Vara nec iniecto ceromate brachia tendis. *Mart. 7. 31.* idest brachia tortuosa: Obortus; intortus; distortus; incuruus.

FLORA.

Dea, de qua variè scribitur ab antiquis; nonnulli volunt hanc Accam fuisse quamdam Tarruntiam, siue Taruntiam cognominatam, quæ Herculis præcato benè numine Taruntio cuiusdam distitimo nupsit, à quo facta hæres, ipsa quoque dum vita decederet Pop. Romanum hæredem suorum bonorum instituit; hac tamen conditione, vt ei quotannis natalem celebrarent in campo, qui ab illa eidem fuerat donatus, ludis editis. Verum cum Senarui flagitiosum videretur scortio (scortum enim fuerat) sacra facere, illam Deam sinere, Floramque nominarunt, campumque Floræ. *V. Campus Flora.* Ludosque instituerunt, qui inde Florales dicti sunt; necnon sacra Floralia; Flamenque additus, qui Floralis fuit appellatus. *Vid. Flamen.* Quidam verò in 4. fast. Floram ait fuisse non ignibbium nymphium, quæ Chloris alio nomine vocabatur, eamque Zephyro nuptam quasi dotis loco id accepisse muneris marito, vt haberet omnium florum potestatem. Ludi verò Florales 1V. Kalend. Maij celebrabantur: Agebantur autem à meretricibus veste exutis omni cum verborum licentia, motuumque obscenitate; quorum spectandi gratia Theatrum ingresso Catone, populus vt mimæ nudarentur, postulare erubuit; cuius rei causam cum ex Faunio latus suum tenente Cato cognouisset, discessit è theatro. *Valer. Maxim. 2. lib. 10. cap. 6. Senec. epist. 97.* Extat epigramma *Mart. lib. 1.* Nosses iocose dulce cum sacrum Floræ, &c. Hæbit Flora templum, & Cacus, quæ in sexta vrbis regione collocan-

tur à *Vibora*: nempe in *Qytrinali*; & hinc videtur diuersus esse Campus *Floræ* à *Circo*, ac templo, & forsitan diuersa Romanis numina, vt *superius* in *hyst.*

Chloris, dos, Græca vox. *Carull.* Mater ades florum. *Ouid.* 5. *fast.* Zephyritis, dos. **Flor.** Dea florum: Inque sinus florum Dea veste reducta Texit, &c. *Angerum.* Floribus atque coronans: Arbitrium tu Dea floris habes, &c. *Ouid.* 5. *fast.* Chloris erat Nymphæ campi felicit, vbi audis, Rem fortunatis ante fuisse viris. *ibidem.* Quæ vernas afflat ab ore rosas. *ibidem.*

Epith. Pulchra, lepidula, dulcis, iocosa, iucunda, verni, suavis, candida, rustica, vultu pulcherrima, viridi refidens in gramine, vernos carpens flores, &c. Vxor Zephyri; ex *hyst.*

Floralis; quæ instituta fuerunt anno V. C. 516. ex oraculo Sibyllæ. vt omnia bene florescerent, celebrabantur, vt diximus, IV. Kalend. Maij: Sacrum *Floræ*. *Mart.* 1. *epigr.* Commonuere Patres, vt si bene floreat annus Numinibus nostris annua festâ forent. *Ouid.* 5. *fast.* Ludi *Florales*: Ludi iocosi: Ludis celebrate iocosis. *ibidem.* Lege *Alex.* ab *Alexand.* 6. *Gen. dicit.* cap. 8. Dignissima prorsus *Floralis* marrona tuba nempe, vt tubæ sonitu vocata nudato corpore In *Floralibus* discurreret. *Iuven.* *satyr.* 6. — ergo omnia *Floræ*, & *Cereris* licet, & *Cybeles* aulcâ relinquas. *Iuven.* 14. nempe ludos *Florales*, *Cereali*, & *Ieu Eleusinæ*, & *Megalenses*.

FLORENTIA.

Etrurix caput, & metropolis, cuius laudes alibi atriximus in quadam descriptione: Nomen id habere putatur, vel à flore, cui ob felicitatem, florentemque fortunam similis est, vel ob florida, excellentemque incolarum inuenum, vel denique, quod ab *Roma* deducta esset colonia totius vrbs *florētissima*. Anibitum habet sex milium, & equali penè loco iacet ad *Arnum*, quo interfecatur, quatuor eximij coniuncta pontibus, siliæ quadrato strata, latis ornata plateis, collibus cincta Theatri insit ab oriente, & septentrione; qua verò occidens est pulcrum habet planciem. Templo insignitur admirabili cum turri ē marmore adiacente sanè fiducra, cuius nescis, vel striduræ pulcritudinem, vel architecturæ artem admirari. Lege *Politanum epistol.* lib. 1. *epist.* 2.

Tocius Italix floris: Vrbs *florētissima* sacris, Nominē cum pariter: *Flora*: *Cuius*, *Flora*, tuus, &c. *Syllana*que *Tusci* Vrbs diuisa vadis. *Mart.* quod à *Syllanis* multis credat conditam: Vrbs *Tusca*, antonomasticò, vt enim *Vrbs Latia* subintelligitur *Roma*, sic *Florētia*; ex *Ouid.* 3. *met.*

Parua fluentisonis aggesta *Fluentia* ripis *Mollia* de nido nomina flore caput; olim enim dicunt nuncupatam *Fluentiam*, siue quod inde flueret *Arnus*, siue quod ad eam non tam ē *Festulans* collibus, sed *Appenninis* etiam consueret molesterio quasi ad *Arni* portum: *Festula* regnabat; verum meliora sequitur *Martius* antiquus ceteris annis opes. *Diuitias* heræ,

Mercurius discrimina linguæ, *Mercurius* varias ire redire vias. *In fiph. Scalig. in epigr.*

Florentini: *Arnicoles* fluentes: *Fluentini*. *Plin.*

Epith. *Martia*, potens armis.

FLOS, & FLORES.

Prætorum spoliatur honos. *Claud.* 1. *Inelytra* graminis veris. *idem* 2. *Corycie* conæ. *Srat. lib.* 5. *fil.* 1. *Cynareia* germina; nempe *Cynare* floris. *ibidem.* Germin odorum; vel germin odoratum: *Flora* germina: *Gemma* soli: *Gemma* la prari: *Veris* opes. *Angerian.* Munera veris habes. *idem* 2. Tum pingunt varijs, decorantque coloribus herbas: *Flora* ferta caput cingant. *Mart.* 8. 77. Ver breue: Cum breue *Crocipæ* ver populantur apes. *idem* 9. 13. idē floris vernos, & veris honores: *Prætorum* gemmæ, sidera, stellæ. Tantus veris honos. *idem* 6. 8. *Tenerruorum* gemma florum. *Pol.* Veris honos. *Pont.* & *Mart.* *Vid. infr.* Flores amaraci. *Carull.* V. *Amaracus*.

Epith. *Niveus*, mollis, suavis, blandus, rutilus, odoratus, candidulus, fulgidus, halans, pulcher, coruscus, beneoleus, vernalis, purpureus, erocæus, atricus, verus, varius, generosus, gemmans in gramine, vernans, dans lumina pratis, mulcens terram suavi odore, ietus, late diffundens odorem, collectus, albus.

Floiculus, diminut. Odoræ gratia *Floræ*. *Mart.* 6. 8. Mulcebant *Zephyri* natos sine semine flores.

Florum nomina.

Amaracus: *Amaranthus*. *Vid. suis locis*. *Adonis* floris, *Anemum*, in quem *Adon* extinguitur conuersus fuisse dicitur. *Vid. Adonis*: *Floris* fliguidem inodorus, vnde quibudam dicitur vult herba. Breuis est tamen vsus in illo, namque male hèrentem, & nimia leuitate caducum excutunt idem, qui per flant omnia venci. *Ouid.* 10. *met.* est igitur floris veluti rosa, quam vna dies aperit, conficit vna dies.

Bellis, siue *Bellius* floris. *Plin.* vox Græcica, vulgò consolidâ minor, herba margarita, quod hibernis frigoribus indomitus quasi per vim rediit in auras crumpat. *Eur.* di *Primavera*. *Buglossi* floris, *Fuer di borana*.

Caltha. *Virg.* officinis verò *Calendula*, nonnullis verrucatis violæ luceæ proxima concolori amplitudine vincit numero foliorum marinam, quinque folia non excedentem. *Plin.* *Calthæ* *leucolus* floris. *Bomb.*

Heliotropium: *Lilium*. *V. suis locis*. *Pæonia*, floris purpureus orbiculatus: *Lugustrum*: *Hyacinthus*. *V. suis locis*.

Lilium conuallium suauissimi quidem odoris floris, qui *Florētinus* dicitur *M. ghera*.

Narcissus: *Rosa*: *Vaccina*. *V. suis locis*. *V. Herbarum genera*: nam ex herbis floris: *Arborum floris*. *V. Arborum genera*.

Gelsomini, vt vulgus appellat, cuius duplex genus *Hispanum*, & *Italom*.

FLVCIVS.

Præruptus aquæ mons. *Virg.* 1. *Æneid.* *Magnæque* surgunt aquora. *idem* 3. *Ingens* pontus. *idem* 1. *Æn.* Montes aquatum: Me miserum quantis

montes voluuntur aquarum. *Ouid. 1. trist. 2.* Graues aquæ: Ipsa graues spargant ora loquentis aquæ. *ibidem.* Vnda: Dumque loquor vultus obruit vnda meos. *ibidem.* Tempestas. *V. su. 1. 1.* Fœnus marinus. *Virg. 2. Georg.* Opprimet hanc animam fluctus. *Ouid. 1. trist. 2.* Ingens motus aquarum. *Virg. 4. Georg.* Vnda torrens. *ibidem.* 2. *Georg.* Equor indignatum magnis stridibus. *ibidem.* Furit ætus arenis. *ibidem.* 1. *Ant.* Raulicis horis ætus. *Val. Flacc. 1. Arg.* ab illusione aquæ rascum sonnum reddens ad lectus. Vaga aqua. *Ouid. 1. trist. 2.* Equor, Egerit hic fluctus, æquorque refundit in æquor. *id. 11. met.* idest mare refundit in mare, quia fluctus altus non est, nisi maris aqua, quæ in idem mare refunditur. Niger arcus aquarum. *Ouid. 11. met.* motus vndæ, aquæ &c. est fluctus. *Id.*

Immensa licentia Ponti. *Ouid. 1. met.* Vasta voragine gurgis. *Virg. 6. Ant.* Frigor maris, pelagi, Ponti, &c. *ibidem.* 7. Pontus spumeus. *id. 11. met.* Fit fontis spumante salo. *ibidem.* Spumæa saxa fremunt. *ibidem.* Interruptus gurgis. *Tib. 4. l. 2.* violenti rureis. *Luc. 10. Aëtus* crescens. *Virg. 10. Ant.* Pelagi minx: Volumen: Decimoque volumine Pontum Expulit in terra. *Sil. 12. 14.* Tumidi verbera seuæ maris. *Poet.*

Vndarum globus. *Sen. in Hippoc.* Monte nec inferior vnda. *Ouid. 1. trist. 3.* Impetus vndæ. *ibidem.* Moles eieci maris. *Sil. Ital. 14.* Inque modum cumuli concaua stargit aqua. *Ouid. 1. trist. 10.* Quod facerem verius inter fera murmura Ponti. *ibidem.* Maris pars: Sæpe maris pars intrerat. *ibidem.* Pelagi indidæ. *ibidem.* Venorum validis feruescit fluctibus vnda. Vndarum incurili grauis vnda. *Ouid. 11. met.* Aspergo, mis, & indidæ aspergine tangere nubes. *ibid.* Spuma sonans: Spumique sonantibus albet. *ibid.*

Epith. Tumidus, spumans, tumens, furdus, trux, sonorus, vastus, rapidus, tremulus, æquoreus, vagus, sonans, humens, resonans immenso murmure, spumosa pulsans littora, resonantia littora pulsans, se lituoso vortice voluens: Vastos voluunt ad littora fluctus, alrus, celsus.

Fluctus decumanus dicitur, qui reliquos magnitudine superat; nam fluctus decimus maximus fieri scribit *Festus Pompe.* vnde naufragium indicabatur. *Hinc Val. Flacc. 2. Argon.* Decimæ cecidit tumor arduus vndæ. *V. nostra miscellanea.* Vastus insurgens decimæ trux imperus vndæ. *Ouid. 11. met.* Decimus volumen: Decimoque volumine Pontum Expulit in terras. *Sil. Ital. 14.*

FLVMEN, nis.

Notæ significationis vocabulum: sed quod à veteribus Dijs crederetur, variè pingebantur, dicebanturque fluuiorum Dijs. Sicuri Nilus in forma, quæ *Philostroph. 1. & alij* scripserunt: Tiberis cum lupa, & Romulo, Remoque; sed apponamus *Asiam* testimonium ex *lib. 2. de vris hist.* fluuiorumque naturam (inquit) illicumque fluxus cernimus, nonnulli tamen archori beignus lector, quidom non omnia possumus omnia

gunt, informes fecere, alij bobus similes esse voluerunt. *Symphalij* *Eratrum*, & *Metopen*; *Lacedæmonij*, *Eurotam*, & *Syeionij*, & *Phlasiij*, *Asopum*; *Argiui*, *Cephissum*. *Pisophilij* vdo *Erymanthum*, *Alphæum* *Herzenfes*. & *Cheronessij*, qui à *Grindo* profecti sunt viris assimilantur. *Athenienfes* *Cephissum* sub viri specie honorant, cornua tamen præferentem. In *Sicilia* *Syracusan* *Anapum* viro assimilantur, *Cyanen* verò fontem mulieris decoratæ imagine. *Ægeæ* & *Torpace*, *Crinisum*, & *Teimifum* virili forma honorant. *Agrigentini* eiusdem nominis fluuium formoso puero assimilantes sacra faciunt, isidemque puerilem statuam ex ebore sculptam *Delphi* sacrarunt, fluuij nomine inferitis sculpto *Hactenus dicitur.* Sciendum quoque est, plerumque fluuios redimiri solitos arundine, faticis, & huiusmodi plantis in fluuiorum ripis enascentibus. Sic *Ouid. 9. met.* Amnis inornatos redimitus arundine crines, &c. Sic *Virg. 8. Ant.* Quem tenuis glauco velabar amictu *Carbasus*, & crines vmbrosa tegebat arundo: dicuntur etiam flumina habere cornua in fabulosis imaginibus, quod in varios ramos, brachia, siue alueos diducta, cum mare intrant quasi cornua habere videntur: & hæc ostia plerumque dicuntur, *Hinc Ouid. 13. met.* Incinctus iuuenis flexis noua cornua cannis.

Fluuius: Fluuiates vndæ. *Virg. 9. Ant.* Fluentum: Fluenta: Fluium vadum. *Prop. 2. 7.* Torrens. *V. su. loc.* Amnis: Blatis cornibus amnis. *Val. Flac.* quod in cornua se diuidunt: Stagnum, licet aqua non currents, & quasi iacens propriè sit stagnum: Ingens riuus. Fons, nam à fontibus fluuij: Dulces vndæ. *Virg. 2. Georg. fig.* Fluminis vndæ: Aquarum viz. *Ouid. 1. met.* Fontes irrigui. *Virg. 4. Georg.* Flumineæ vndæ. *Ouid.* Dectius cursus aquarum. *Hor.* Magnus decursus aquarum. *Lucan. 1.* Vadum, & vada. *V. su. loc.* Inuenio sine vortice aquas sine murmure cuntes. *Ouid. met. 5.* Ceteris lapsus aquarum. *Fluminea vada.* *Luc. 8. Pharf.* Fluminea gurgis. *Mari. 4. 66.* Liquor. *Bomb.* Fluminea aqua. *Ouid. 2. fast.* Fluminaq; errantes lære sinuancia flexus. Summis cogniti nubibus amnes. *Stat. 1. Theb.* Vitæ sedes Deorum; ex *Sann. cel. 4.*

Epith. Præceps, prociuum, curuatum, exundans, ductile, rapidum, vagum, propeus, fluuiofus, tumidum, flexum, turbidum, turbatum primo inbre.

Epith. Rigus, vitreus, cæruleus, citus, circumfluus, amoenus, currents, spumofus, irriguus, fumidus, garrulus vndanti aqua, spumeus amnis, frequens vorticibus: imperuius, nempe qui traieci nequit. *Ouid. 9. met.* cæruleus. *ibidem.* lapsi diuersis de partibus. *ibidem.*

Hic subiectissimè de more fluuiorum nominis, verum, quoniam expressè singulis in regionibus nominantur, ne sit superuacanea nomenclatura illuc cupidum reijcimus lectorem; & si fortasse aliquis ibidè defuerit, condonabit archori benignus lector, quidom non omnia possumus omnia

nes. *Ouid. 7. met.* in Phaetontis fab. multos enumerat fluuios, quem poterit adire. *H. Iunius in suo nomenclatore: Ortelius in Geo. Thes. Geographicis.* Sed tandem V. *Regines in & insub. titulum Fluuij.*

Fluuij, qui Chrysothrij nuncupantur, nempe aureas arenas trahentes, esse perhibentur Indus: Ganges: Hermes: Paeolus: Iber: Tagus: Atamasus: Padus: Itebrus: Rhenus: Tibris, & alij. *Farnab. in Ouid. 11. met.*

Fluuiorum fontes, seu origines, dicuntur ortus ideo vbi oriuntur, nos vulgo *Boche*. Donec venias ad fluminis ortus. *Ouid. 1. r. met.*

Labenes vnde dicuntur fluuij, *Idem*, quod labantur, non subdunt vt stagni, vt maris, &c. spumiger fons nempe fluminis ortus. *Idem.*

Coniunctio, siue confluentia alicuius fluminis describitur sic à *Val. Flacc. 1. Arg.* Senior Apidani vim vbi sentit Enipeus; ideo vbi Apidanus influit Enipeo.

FLVXVS, & REFLUXVS MARIS.

Multi seruire recursus Languentis pelagi, nec fracta remouetur vnda: Sed mare inoffensum crescenti allabitur xflu. *Virg. 10. AEn.* Vtq; pes alternos vnda labente recursus. Subrabitur presso mollis arena pede. *Ouid. in Idem.* Ea mare per certas ire, reuocatq; vias. *Pistor.* Oceani mare refluxum. *Ouid. 7. met.* Cyprius Oceanus fretis Quicquid vel veniens, vel fugiens lauat. *Idem. in Troad. 2. ch.* Non sic Libycis syrtibus æquor Fuit alternos voluere fluctus. *Idem in Argum. 2. ch.* Mare sollicitum fridet refluxibus vnda. *V. Refluxum.* Nouerat atq; vna pelagi, Lunæq; labores. *Sil. 12. 14.*

FOCVS.

Locus omnis, in quo fouetur ignis; suauiter tamen pro igne, siue pro ara, in qua ignis positus victimas absumebat.

Sancitæ flammæ. *Ouid. 6. met. & 6. fast.* Ardenti subdere ligna foco: Ara. *V. suo loco.* Flamigeris addere ligna focus: Ignis. *V. suo loco.* Inde foco tepidum cinerem dimouit, & ignes suscitare hesternis. *Virg. in epist.* Imponit ligna foco. Noster te non capie ignis. *Mart.*

Foculus, diminut. **Focarius**, dicitur in nauis coquus. *Pallax:* vel qui focum curam habet.

FODINÆ.

Dicuntur loca, vbi metalla fodiuntur.

Vena auri: Aurea vena: Riuis argenti, æris, auri, &c. *Æris* metallum, sic auri metallum: Caua metalla: Inda cauis aurum mittit formica metallis, *Prop. 3. 12. V. inf.* Formica: Semen argenti: Argenti seminata: puri: Auri flauis seminata: Insula in exhauiis chalybum (sic auri, æris) generosa uentallis. *Virg.*

Auri, argenti cauez: Viscera terræ pretiosa: Asperiora telluris, & æris viscera. *Virg. Anditæ teris laminæ* (pro laminæ) dicit *Hor. 2. el. 2.* Cæte montis modullæ. *Catull.*

Aurifodina. Aurarium metallum. *Plin.* Auraria. *Tacit.* Argentifodina, siue argentarium metallum.

lum; ex eodem *Plinio*. Fodina æraria, vbi æs foditur; nictaria, vbi nitrum; sulphoraria, vbi sulphur excoquitur; cotoria, vbi cotes fodiuntur, &c.

Fodinæ olim insignes ferri erant in Ifus, in Norica, in Biturigibus, Sardis, Balbis in Hispania; apud Chalibas, vnde *Mart. 4. 55.* Sæuo Balbis optimam metallo, *Que* vincis, Chalybasq; Noricosq; & ferro Plateam suo sonantem, &c. vt est apud *Rutil. Numat. 1. 110.* Occurrit chalybum memorabilis Ifus metallis, Quæ nihil vberius Norica gleba tulit: Non Biturix largo portor strictura camino, Nec quæ Sardonio cespice massa fluuit. Plus confert populis ferri fecunda creatrix, Quam Tarcefiaci glarea fuluz Tagi.

FOECVNDITAS.

Quæ tamquam Dea cum reliquis etiam à veteribus culta fuit, vnde *Tacit. Agr. 15.* refert: Foecunditati obstatum Neroni filium templum decretum fuisse. *Dichamn*, siue *Dictamn* nunc herbam foecunditati insigniter prodesse nonnulli ex veteribus existimant, vnde *Ulysses* *Diana* sacra erat, cuius ex illa collæ texebantur, vt ait *Eschylus*. Et Romæ parentes olim fibrorum nacorum nomina inacta referebant, vt inde commoda reciperet foecundi; orbis verò liberia poenas, & damna.

Vberitas, fertilitas. V. suo loco. Hinc

FOECVNDVS.

Æta Deum partu centum complexa nepotes. *Virg. 6. Aen.* Felix prole virum, *Idem.* *Ferax*, optimus: *Pinguis*, vberis; *ns*: *Vberior*, vberior; *Fertus*, pro foecundo, dicit *Ouid. 10. met.* *Fertilis. V. suo loco.* *Torrentior*. *Fluui. 3.* ideo vberior, foecundior, concitior.

FOEDVS, crid.

Nempe pactus, siue pactum, siue foedus: dictum putat *Seruius* à porco fondè, & crudeliter cæso: In foedere enim, quando icebatur, seriebatur, siue percutiebatur, *Fecialis*, siue *Sacerdos* porcum sic feriens dicebat: *Iupiter*, sic populum, qui foedus non seruauit, serico, vt ego hunc portum serico, tantoq; magis serico quanto magis potens, pollensq; est: Hac sciendi foederis erat ritus. Aliquando pro porco, porca foedus firmabatur. *V. Ennius lib. 1.* qui prolixè sciendi foederis cæremonia explicat in historia. *Tullii Hostilij.* *Pactum* autem cum foedus commemorat inter Romanos, & Carthaginenses actum, per *Boium* lapidem illos iurasse refert, cuius iuramenti hæc caremonia: *Fecialis* sumpto in manibus lapide, postquam de foedere inter partes conuenerat, hæc verba dicebat: Si rectè, ac sine dolo malo hoc foedus, æque hoc iuramentum facio, *Dij* mihi cuncta, facilia præstent: sin alices aut ago, aut cogito, ceteris omnibus saluis in propriis patris, in propriis legibus, in propriis iuribus, in propriis templis, in propriis sepulchris, solus ego peream. vt hic lapis è manibus meis deciderit, nec plura locutus, manu lapidem deciebat, ex *Polonio lib. 3.* atul quem sicut apud

apud *Linum* lib. 38. leges fœderum reperies.
Fœderis monumenta. *Virg. Lxx.* Fœderis leges:
Idem 11. Æn. Firmate pacis leges. *Claud. Dext.*
trix datæ. Virg. 10. Atr. Inratuque lapis: Pa-
 ctum. *Stat. 1. Theb.* Pacti fides spectatur. *Sen. in*
Theb. Fides fœderis. *Idem.* Pactio, onis:—
 & inexorabile pactum *Legis Agenoreæ. Stat. 1.*
Theb. Iusturandum. *Europ.* Dextre collatio.
Idem. Vinculum concordiz: *Lex certa. Ovid. 5.*
met. Consensus, & conventio: *Conditio: Legis*
conditio. Pacis iniolabile pignus: *Socio fœde*
re iuncta manus.

Epith. Scabile, dulce, suave, amicum, firmum, ,
 concors, sociale, iugale, perpetuum, legiti-
 mum, socium, coniuratum, compositum.

FŒMINA.

Sunt qui scribunt *fœmina*.

Mulier: *Virago, nis, Donna forte, c'ha del maschile.*
Matrona: *Nympha: Mater:* *Virgo:* *Puella,* de
 quibus vocibus, *V. suis locis.* **Muliercula,** di-
 minut. **Fœmella,** diminut. **Fœmineum** genus.
Virg. 9. Æn. **Agmina fœminea.** *Idem 11.* **Vulgus**
fœmineum. *Sil. 12. 14.* **fœminei** oertus: **Turnæ**
fœmineæ. *Sen. in Agam.* **fœmineus** tumultus.
Stat. 1. Theb. **Proles fœminea.** *Idem 1. Theb.* **Ignava**
iuuencus. **Fœminei** vultus. *Ovid. 2. 10. met.* **fœmini**
nei artus. *Idem.* **fœminea** mens. *Idem.* **fœminea**
stirps. *Id. 13. met.* **fœminea** vox. *Id. 14. met.* **Alte-**
rius sexus figura. *Idem.* **3. nempe fœminea.**

Vulgus inermum. *Virg. 12. Æn.* **Grex imbellis,** pro
 formis suntur. *Idem.* **14. vulgus inermis.**
Ovid. 3. de art. **Natus:** **Atque** inter **Lætas gloria**
græna natus. *Mart. 4. 77.* **natus dixit,** nempe
 matronas. **Varium,** & mutabile semper **fœmina**;
 veluti **Luna,** cui vota concipiebant amantes
 fœminæ, vt homines **Soli;** vt *Sen. in Hipp.*
 403. **Alumna:** **Amica.**

Epith. Callida, versuta, fallax, imbellis, iniqua,
 inconstans, mobilis, prodiga, infidiosa, gar-
 rula, vaga, bilinguis, mutabilis, candida, culta,
 læta, bella, labilis, præcepta, vana, ardens,
 varia, multiuola, data ponsa trahens, clara.
Fœminæ autem laudatissimæ, & pulcherrimæ
 olim esse perhibebantur in **Chalcide Euboeæ,**
Hesiod. & Theophr. author. In **Tenedo** formosissima
 nasci *Nymphædora* prodidit: **Nuui luxta** **Alphe-**
um, vbi **Cereri** **Eleusinz** templum erat, for-
 mosarum mulierum certamen fieri scriptum
 reliquit *Theophrast.* apud **Eteos:** *Homeri Interpret*
 apud **Lesbos** in templo **Iunonis.**

Fœminarum qualitates.

Fœmina me laqueus cepit iniqua suis: **Notum-**
 que furens quid fœmina possit: **dum enim,**
 fœmina est irata, si placanda est, taceat vir, vt
Prop. eleg. 18. **Frangitur** in tacito fœmina sæpe
 viro.

Fœmina vbi pudicitiz laxavit habenas nullum
 amplius tener modum, teste *Ovid. 3. 18.* **Vos**
 vbi contempei ruppitis fræna pudoris **Nescitis**
 capere mentis habere modum, &c. quæ
 sequuntur in eodem eleg. quæ est secundum a-
 lios, 17.

Ah crudele genus, nec fidum fœmina nomen.
Ah pereat. *Virg. 1. eleg. 4. & Prop.* **Nulla** diu fœ-
 mina pondus habet; & alibi. **Sed** vobis facile

est verba, & componere fraudes, **Hoc vnum,**
 didicit fœmina semper opus. **Ab hoste** autem
 dicitur: **Aura fallax:** **Nescius** homo auræ fal-
 laciæ: **Mobilior** ventis fœmina. *Calphurn.*

Cum fœminis iratis nec pugnandum, nec veh-
 tandum est, vt *Prop. 1. eleg. 10.* **Tu** caue ne tristi
 cupias pugnare puellæ; nam fœminarum iræ
 acres sunt, teste *Seneca Phil. soph. & Horat. in sat.*
Vindicta nempe magis pœudet, quam fœmina;
 unde monet *Ovid.* **Cæde** repugnanti cœdendo
 victor abibis: **Nam** quando contemnitur illa
 Non meminit iustas ponere læsa minas; vt *Prop.*
Arbor pulchra, metaph. *Manander.*

Pigra lusiandi studio, certamen in vmbra **Molle**
 pati docta, & gaudens splendescere olivo. *Sil.*
Id. 14. quod ad lætam litudinis stat apte: **Gub-**
ernaculum similæ dicitur *Manander:* & ma-
 lum delectabile, *Idem.* **Describitur** fœmina ab
Hesiodo in sua *Pandora.*

FŒNVN.

Temporibus certas delectas alligat herbas. *Ovid.*
2. de remed. **Herba,** tampro viridi, quam pro
 arida. *Idem.* **Gramen:** **Gramina:** **Grami-**
nis herba. *Virg. Georg. 4.* **Viride** solum. *Augur.* **De-**
fectum gramen. *Ovid. 14. met.*

Fœniha; locus, vbi reponitur: **Fœnifœca,** qui se-
 cat, & fœnifex: **Fœnifœcium;** fœni cressa, fœ-
 ni meta, æceruus, siue cumulus fœni, py-
 ramis: **Fœni strida:** *Varr.* ordo demissi fœni,
 acare stratum fœce in pascuis iacet, *Manchi di*
sermo.

Fœnum subsecare. *Varr.* **Fœce** demerere, fureti-
 lis versare. *Idem.* **Rastellis** eradere. *Idem.* **im-**
 pœnic cumulum addere, vel in pyramides ex-
 trudere. **Hinc** praxum fœnifex (*Flm. & Varr.*)
 est falsarius collectrix quæ fœnifœce prætere-
 runt.

Epith. Serotinum, mucidum, durum, recens.

FŒNVS, &

FŒNERATOR.

Vfura, a fœnu dictum, quasi fœctura pecunie pa-
 rientis.

Fœnoris ars: **Et** quicumque suas per stetas au-
 get opes. *Ovid. 2. fast.* **Auidum** lucrum: vt *Lucan.*
Positi nummi in fœnore. *Hor. 1. sat. 2.* **Mercedes**
fœnoris. *Idem.* nempe quæ portio accipitur.
Lucrum ex omni crimine. *Sen. 13.* **Merces** **Fœ-**
neris siue ex fœnore. *Prop.*

Epith. Auidum, grande, ingens, copiosum, fœ-
 cundum, occultum, exultale bonis, depaſcente
 publica commoda, cumulatum.

Vfura: **Vfura** commoda, lucra, &c. **Comes** au-
 ritiz: **Ars** **Iudæorum;** hinc enim vacant
 potissimum: **Cui** lucrum maritus. **Huc** spe-
 ctant.

Vfura vnciaria, siue cenceſima. *Civ.* **Fœnus** va-
 ciarium. *Tacit. d. 12. per 100.* **Vfura** fœmills,
Secund. d. 6. per 100. **Quincunx** **Vfura.** *Idem d. 5. per*
100.

Epith. Vorax, dulcis, suavis. **Hinc**

FŒNERATOR.

Diuicias iniusto fœnore quærens: **Quædibus** il-
 licitis impiger auget opes: **Lucrum** faciens po-
 tissimum in fœnore nummis: **Auarus,** *V. suis locis,*
 qm placet, **Lucris** inhians; vt *Hor. 1. diad.* **Capitan** s
 lucra.

lucra. Fœnoris author. *Iuu. 11.* Creditor. Qui suas credit opes cum fœnore. Fœnoris dominus.

Epith. Avarus, avidus, cupidus, iniustus, impius, sua communoda quærens, sua communoda spectans.

FOETOR.

Ater odor. *Virg. 13. Æn.* Putor. Nidor, est autem odor alix carnis, & huiusmodi: Hircinus odor; olent enim hirci: Quicquid olet grauius. *Mart. 6.* Ructus grauius; ex eodem. Grauius odor: Pædor. *Sext. in Ord. p.* Nalis timendus odor. *Mart. 6. 64.* Talis sese halitus atris Fauibus effundens supera ad conuexa ferebat. *Virg. 6. Æn.* Maius odor. Luponaris odorem, pro foetorem dixit *Iuu. 6. sat.* Obfœnus odor.

Fœtens: Putens: Malè olens.

FOETVS. y.

Omnium generaliter non animalium solam, sed rerum quoque dicitur.

Parq; qui latitat corpore clausa meo. *Ouid. epist. 7.* Quod tamen è nobis grauida cœlatur in aluo. *Epist. 6.* Dulce mihi grauidæ fecerat autor onus. *Id.* Parsque tui latitat corpore clausa meo. *Id.* *epist. 7.* Visceribus crescent excuteretur onus. *Idem epist. 11.* Onus ventris grauidi. *Idem 2. eleg. 13.* Dum labefacta onus grauidi temeraria ventris In dubio vitæ lassâ Corinna iacet: Onus vteri. *Ouid. 10. met.* Labores vteri. *Claud. Partus:* Pignora ventris. *Sat. Pondera:* venteris: Vteri pars hæc est septima nostri. *Ouid. 6. met.* vteri pondera. *Prop. 4. 1.* Et facerent vteri pondera lenta morant: Hospes in Aonios iecit sata terrea sulcos, Vnde nati fortis, & formidata colonis Arua suis. *Sat. 3. Theb.* de Cadmo loquitur: Sic quoque mutatis requiescunt foribus arua. *Virg. Georg.* Foetus abortiuus. *V. Abortiu.*

FOLIVM.

Agrestis calathos folijs agrestibus implet: Frondes teneræ. *Virg. 3. Æn. V. Frondes.* Luxuria foliorum. *Idem 1. Georg.* Comæ: Silius decussit honorem. *Idem 2. Georg.* Foliorum vmbra. *Idem.* Non mihi falx nimias Saturni deputat vmbra. *Ouid. de nuc.*

Epith. Opaca, verna, tenera, agrestis, lenis, viuentia, tremula, mobilitas, caduca, mollis.

Folium, figur. Chartæ. Pagina. Cortex. *V. Charta.*

FOLLES.

Quibus vtuntur fabri ad ignem accendendum, vnde fabrilis follis: Anacharidis inuentum. Ventosi foliibus auras Accipimus, redduntque vites ventorum pleni: Ventorum receptacula: Spiramenta, vnde spiritus efflat. Acrophysum, Græcè — tu neque anhelanti. — folle ventos. *Perf. 5.*

Epith. Æolij, taurini, ventosi, caui, anhelantes.

Follis pilæ ludus. *V. Ludorum genera.* Folle decet pueros ludere, folle fenes. *Mart.* Folliculus. *Suet.* haud abfimilis pilæ Hispanicæ. *V. Ibidem.* De superiore folle. *V. Ferrum.*

FOMES.

Nutritimentum: Ignis alimentum: Ignis ci-bus; Eîca, sic etiam vulgò. Fomentum.

Scintillæ: ignis scintillæ. *Iuuen. 14. Sat.* **FONS,** tis.

Quos olim tamquam Deos venerata est antiquitas, nam inde plerumque flumina, quibus tota irrigatur, ac fecundatur terra; ex his alios credebant augurales, in quibus varia conijcere solebant explorandi futurorum causâ. Exemplum huiusce rei habes apud *Suet. in Tib. cap. 14.* apud *Panfan. in Lactantio de aqua Inus dicta.* Aliud genus hydatofmantæ fuit, cuius meminit *Sextonius lib. 5. cap. 19.* fucere item genera alia huiusmodi fontium diuinanetium, quorum *Geographi* meminerunt, & *Historici.* Alij fuerunt fontes medicinales, alij prodigiosi; de quibus multi multa scripsere, non breuitati studentes, ad alia properabimus. Si qua desideras lege *Plin. lib. 2. cap. 103.* & *Ouid.* aliqua referentem *lib. 15. met. v. 307.* & seq.

Vena perennis aquæ. *Ouid. 3. fast.* Caput amnis. *Virg. 4. Georg. Amnis,* fig. Est nictidus, vitroque magis perlicudus amnis Fons facit: hunc multum habere putant. *Ouid. 2. epist. 21.* Vnde fontis dulces. *Virg. 2. Georg.* Gaudia fontis Da-secura tui, &c. *Mart. 6. 46.* Caput aquæ sacræ lene. *Hor. 1. od. 1.* Lympha, fig. Vnde loquaces lymphæ diffusiunt riuos. *Idem.* Flumen, figur. Inuenta que flumina monstrant. *Virg. 6. Æn.* Nympha, fig. Nympha mei Stellæ, quæ fontæ domestica puro Laberis, &c. *Mart. 6. 47.*

Riuus: Saliens riuus aquæ. *Ouid. 2. fast.* Humor, fig. Gramen erat circa, quod proximus humor alebat. *Idem 3. met.* fontis aqua. *Prop.* fontana aqua: Oraque fontana feruida pulsât aqua. *Ouid. 3. de art.* Spiracula fontis. *Val. Flacc. 3.* Vnde fontanz. *Ouid. 4. fast.* Fontanus liquor, latex, humor, &c. Vnda saliens: Et multum saliens incitat vnda sitim. *Idem 2. de rem.* Murmur aque cadentis; ex eod. *3. fast.* Scatens riuulus. *Augur.* Caput sonorum vitæz lymphæ. Vel ad scatentis pariter lymphæ caput. *Idem.*

Grata domus nymphis. *Prop. 2. 10.* nam in fontibus habitare credebantur, vnde etiam ipsa figuratè sumitur, vt *sup.* Potag. Pollucis nympha salubris equo. *Idem 3. 20.* fontis lympa: Scaturigo, caput, &c. pro fonte. *Ouid. 3. met.* vnda labens cum murmure. *Id. 11. met.* idest fons excurrens. Venafq; & flumina fontis eiciuere sul &c. *Id. 14. met.*

Epith. Gelidus, irriguus, liquidus, mundus, amœnus, monaricus, sonans, riuus, largifluus, riuus, lymphidus, inuicans murmure somnos, releuans iucundo frigore fauces, fugiens sonoro murmure, voluens riuum per prata humentia, muscosus, perlicudus, fig. pellucidus, facer, argenteus, lapsus de vertice, siccatus, succundus.

Fons erat illeis, nictis argenteus vndis: descript.

Fontium aliquot nomina.

Qui celebrati fuerè à poetis, sacrique habiti, vt passim colligitur ex historijs, apud quos siue al apud flumina, oim celebrare consueuerunt, vt testatur *Panfanus in Artici de fonte quodam apud Oropios & Plin. lib. 5. epist. 2. de Cithumno.* *V. Suet. in Auguf. cap. 57.* quorum nullus vacare nu-

numine credebatur propter perennem, æternamque scaturiginem; vnde & illi Deorum, dicti fluij & fontibus manantes, quos hominum forma sculpebant etiam, vt/ *sp. annuimus. V. Flumen.*

Acidallion, fons in Orchomeno oppido Boeotiæ Veneri sacer, vnde etiam illa dicitur Acidalia. V. Venus: in hoc fonte se Gratiæ lauare dieuntur; vnde & ipse Socrates Acidaliæ passim à poetis appellatur: dicitur etiam fons Acidalia.

Aponus, fons in agro Patanino ealidis scatens aquis ad inueteratorum morborum curationem vtilissimis; vnde Lucan. lib. 6. Colle sedens Aponus terris, vbi flumifer exit, Atque Antenorei dispergit vnda Timauum. Dicitur Aponus, quod citrà dolorem morbis medeatur. Hunc luculentis quoque versibus celebrat Claudian. Fons Antenoreæ vitam qui porrigit vrbis, &c. eum locum, in quo erat fons Theodoricus Rex (vt Cassiodorus tradit) ob celebrare mentibus cinxit. V. Patanum. Arcthehoe. V. fuis loco.

Aganippe. V. fuis loco. Callirrhoe, siue etiam Callirhoe, fons in agro Attico noueni habens fistulas, vnde iussu apollinis dictus fuit: Et quos Callirhoe nouies errantibus vndis Implicat. Stat. 12. Theb. Clusini fontes: V. Clusium in Etruria. Cyane. V. fuis loco. Cyane, in Phrygia. Clitumnus. V. fuis loco. Clanius, apud Aceras in Campania, qui cum creuerit meditarum pestem terret, inquit Vibius sequester. Cassianus. V. Cassalia. Clitor in Arcadia, qui potus vinum in odium ducit. Camoenarum, Romæ fuit fons.

Dirce: Arctheoe: Feronia. V. fuis loco. Ægeria: Biblis, fons propè Miletum in Asia. V. fuis loco. Gargasis, seu Gargaphiæ fons, apud quem Actæon in ceruam commutatus fuit, vt fabulatur Ouid. V. Actæon: in Beotia est, vel in Euboea: Amymone. V. fuis loco. Mnemoseine fons. V. Musa. Hippocrene. V. fuis loco.

Ior, & Dan, fontes in Falæstina. V. Iordanis. Iuturna. V. fuis loco. Langia siue Largia. V. Archemorus. Nicaeus fons Coe insule: Orge, quæ & Sulga fons in Gallia Narbonensi: Solis fons, Philostrato. & Mela apud Ammonis templum in Libya: Timanus. V. fuis loco. Tungrorum fons à Plin. celebratus: Salmacis. V. fuis loco.

Libethro, è monte libethro fons fluens in Boeotia, qui quod facer fuit musis lunc ipse Libethrides dictæ fuerant. V. Musa. Lynæpe, fons vbi Narcissus se conspexit, & ibidem immerfus periit. Menais in Sicilia apud Leontrinos, per quem eius loci ciues iurare olim timebant.

Æthiopiæ fontem viciam redolentem meminit Herodotus, quo loti accole, efficebantur perinde acque oleo inundi, vnde vitam vivebant longissimâ, lib. 3. de reliquis lege Plinium, & Cestographi, & inter alios Vibium Sequesterum, qui nonnullos adnotat.

FORAMEN, nis.

Exiguum templi tecti foramen habent. Ouid. 2. f. Angustus aditus. Virg. 4. Georg. Os, fig. Hiatus: Quia brevis oculum mus sibi fecit iter. Ouid. 2. f. foramentum; Rima. V. fuis loco. Na-

culæ dicitur foramina retis. Arctus eaus, dicitur Horatio foramen, in epist. 7. lib. 1.

Epith. Rotundum, palmare, densa foramina.

FORCEPS, cipis.

Instrumentum fabrorum: Versant, quatenus forcipe ferrum. Virg. Forfex, etiam: Bisulcum instrumentum: Ferrum versifabrum, forcipe adunca: ferrum bident, dentatum.

Instrumentum tonsorum: Ferrum, fig. Vagos ferro refecere capillos. Mart.

Forcipes vincti, apud Vitruvium, sunt ansæ, quibus pondus pendulum mordicus prehenditur.

Forcipes est etiam, quo prunas, aut ferrum candensprehendimus apud focum.

Epith. Curua, adunca, denticulata, habilis, dentata, tenax, bisulca, bident, vincta, &c.

Forcipula: Forpex, qua pilos incidimus, tondeamusque.

Est etiam forfex. Cels. lib. 7. Odontagra, nempe forcipula euulsiendis dentibus comparata: Dentargypha, dicitur Varroni. V. Denticulipium, in ditione, Venus.

FORES.

Postes: Et emoti procumbunt cardine postes. Virg. 2. Æn. Valua: Valua: Ianua, fig. V. fuis loco. Robora postes. Ouid. 5. met. Ostium. V. fuis loco. Sera, figur. nam propriè sera est, qua fores claudimus: Clausi & æterna ciuis bella sera. Ouid. 5. Pont. 3. Difficiles imo cardine pande fores: Ne quis liminis offerret tabellam. Catull. lyr. 33. fuis 33.

Epith. Valide, obsteras, querule, geminæ, rigide, furdæ, rimosæ, apertæ, difficiles, roboreæ, saginæ, &c.

FORMA.

vulgo *Stylus*.

Ichnographia. Vir. Exemplar, Idem est autem forma iacens areæ efformatio, & superficialia descriptio, futuri operis specimen exhibens, quam dicunt Modella, Disegno. Archetypus est principalis seu originalis figura. Isen. lat. 2.

Orthographia: Vir. Erecta fontis imago: Idem est secunda species dispositionis, qua non iacens, vt ichnographia, sed erecta in frontem in designando opere descriptio apparatur.

Sciographia, vel scenographia. Idem est vniuersi tecti, quod scenam vocant, formatio: veluti cum ligneis, & asserculis futuri operis forma representatur ab architecto.

Forma: Species. Imago sub forma tauri, agni, Leonis, &c. Tauro dissimulante Deum. Ouid. 4. epist. de loue agit sub tauri forma Europæ rapiente.

FORMA.

V. Palæstrada: Formas.

FORMIÆ.

Vrbs Capanæ Vilius tempore Læstrigonum sedes, & iccirco essetissima, nam pascebantur humanis carnib., vnde Antropophagi dicebantur, vt scribit Plin. 7. lib. cap. 1. quauis Thucydides fabuloso putet, Regem habuerit ante Troiana tempora Lamum, vt Salustius refert: cum Antiphiaram (de quo Ouid. 14. met.) ad quem cum tres viros misisset Vlysses legationis causa, vi-

duo fuga se in tutum receperunt, alio occiso, pastoꝝ; cūq; initum esset bellum inter populum, Vlyssēs; classim vix navis, quæ Vlyssēm, Machareum, paucosq; vehēbar siluata est. Verū indē expulsi Lætrigōnis extrema Italæ loca Siciliam versūs coluerunt; Vel vñ alij, primi post Cyclopes in Sicilia habitarunt. Tum Formicæ mitiori colono fuerunt cultæ, vñdē Formianus silus, tractus, salustiq; in delicijs fuit Romanis, nunc vetō vestigia tantū, parumq; oppidum extare dicunt, & vulgō *Mala di Garia*.

LITUSQ; cruenti Antiphatæ. *Strab. 1. sil. 3.* Antiphatæ regnum: Antiphatæ domus. *Ovid. 15. met.* Formianum agrum: Formiano saltu non falso mentula diues. *Catull. epigr. 115.* sic enim legendum putat *Iosephus Scaliger in Comment.* non Firmiano saltu: Rura, quæ Liris quiescit mordet aqua taciturnus amnis. *Hor. lib. 1. ad. 3.* Formiani colles: Neque Formiani pocula colles. *idem 1. 20.* Vrbes Lætrigōnis: Nec tu conculetis vrbes Lætrigōnis vñq; Gentibus obliqua quas obit līter aqua. *Ovid. 4. Pont. 10.* Autore ab illo duc is originem, Qui Formiarum mœnia dicitur Princeps, & innante Maricæ littoribus tenuisq; Lirin Latē Tyrannus. *Horat. 3. 17.* nempe à Lamo antiquissimo Lætrigōnum rege.

FUNDIQ; & regnata Lamo Caieta, domusq; Antiphatæ compressi siero. *Silvia Ital.*

LÆTRIGONIS, idem, quod Formianus: Nec Lætrigonia Bacchus in amphora. *Languescit mihi, nempe Formanus Bacchus, hunc viuum in amphora: Indē Lami veterem Lætrigōnis, inquit, in vrben Venimus; Antiphatæ terra regnabat, in illa. Ovid. 14. met. V. Lætrigones.* Regnarum duro quondam Lætrigone terram. *id. 11. 14.* Horumq; olim dicta vrbs. Lictoris Formiani descriptionem pulcrum habes apud *Mart. lib. 10. epig. 30.*

FORMICA.

PROUIDA bestia. *Mart. Bestiola: It nigrum campis agmen, prædamq; per herbas, &c. Virg. 4. AEn.* Granifero solum quæ vehit ore cibum. *Ovid. 1. de art. Tenuis fera. Mart. 6. 15.* Exemplar magni laboris: Mutum animal: Insectum nigrum, mutum, laboriosum: Parcum genus: Patiens laborum: Quæstus tenax. *Ovid. Solibus obreptos hiemi formicæ labores Distulit, & becuibus condidit ante cauis. Ruf. Anon.*

EPIPH. Sedula, parua, levis, repens, prudens, brevis, granifera, segilleg, solers patiens laborum, amans labores, studiosa laborum, parua, metuens inopi fenestæ, condens in brumam noua farra, nigra, magni laboris, haud ignara, non incauta futura. *Hor. sapiens. Idem.*

FORMICÆ abaliquo loco expelluntur, si origani, ac sulphuris puluiscolo os cauernæ aspergatur, vt inquit *Carl. Blindeg. lib. 15. cap. 33.* præuidentem naturā habent, vt inquit *Abianus*, vt potē quæ ingruentem famem tutam agnoscant: Exercitus terræ. *Anthol. 5.*

PARUA nam exemplo est magni formicæ laboris Ore trahit quodcūq; potens, atque addit aceruo, Quem struit haud ignara, ac non incauta

futuri: descript. *Her. sat. 1.* Ac veluti ingentem formicæ farris aceruum, Cūm populant hie-mis memores. *Virg. 4. AEn. Vt redit, itq; frequēs longum formica per agmen. Ovid. 1. de art.*

FORMICÆ Indicæ: Hæ sunt canibus minores, maiores vulpius, quæ auram egerunt & terræ cauernis: erutum Indi furantur ternos singuli camelos iungentes, & cūm æstus fuerit torrensissimus formicæ propter vaporem sub terra conduntur, tunc illi culeos implent arena auracea: at formicæ odore sollicitæ & cuniculis prouolant, crebroq; raptore lacerant, quamvis illi auxilio camelorum effugiant; *en Plinio, & Herodoto lib. 3.* canit *Propertius*: Indæ cauis aurum mittit formica metallis, Et venit & Rubro concha Erycina salo, 3. 12. Verū hæc historia fabulosa reputatur ab eruditjs, nam qui in India commorati sunt aliquandiu, quicq; indē venerunt, se nunquam huiusmodi formicas vidisse, neq; aliquem de illis huiusmodi narrantem audisse testantur; vñdē siquis ex antiquis id dixit, hyperbolicos, siue fabulose dixisse, censendus est.

FORMIDIO.

QUÆ tamquam Dea colebatur à Lacedæmonibus, teste *Plutarcho*, & cum Leonino capite pingebatur (vt in scuto Agamemnonis inquit *Pausanias, V. Clypeus*.) cuius sacellum confixerant Ephori propē tricinium, quod ipsi tribunal habebant, vt efficit ceteris maiori formidini.

PARS ingentem formidine turpi Scandit equum. *Virg. 2. AEn. Timor. V. suo loco, vbi multa.* Formidatio: Reformidatio: Formidolatio: Metuens, timens, formidabilis, horribilis.

EPIPH. Exanguis, tetra, turpis, pauida, gelida, horrida, fixa, segnis, mæsta, subæta, atræ, nufcra.

FORMA, &

FORMOSVS.

PULCRITUDO. *V. suo loco, vbi multa.* Forma bonum fragile, vt inquit *Sen. in Hipp.* Anceps forma bonum mortalibus: Exigui donum breue temporis; Et velox celeri labitur: hæc formosissimis plus nocuit, vt *Avidem inferius* canit: Raris forma viris (scēcula prospice) Impunita fuit: te melior Deus: Utum præceat formaq; nobilis Deformis senij linna transeat, *vers. 8. 17.*

MODICI temporis tyrannis, sic appellabatur à *Senecæ* forma: Alienum bonum. *Bun.* Naturæ priuilegium. *Plato.* Naturæ donum. *Anst.* Regnum solitarium forma dicebatur *Carnada.* Facia deceptum. *Theophr.*

PULCHER. *V. suo loco.* Pars maiore purior, candidior. *Hor. 1. 19.* Insignis facie. *Virg. 9. AEn.* Forma pulcherrimus: Insignis forma. *Idem 5. AEn.* Pulcher ante omnes forma. *Idem.* Forma egregius. *Ovid. 5. met.* Prestans, laudatus, diuitior. *Idem 6. met.* Quo pulchrior alter: Decus egregium formæ. *Virg. 7. AEn.* Forma cūm vinceret omnes: Prestantior corpore nympha: Tantum æspicio decus eniter ore. *Idem 4. AEn.* Membra decora. *Idem.* Pectus decorum. *Idem.* Non illo quicquam formosius villa priorum Actæ, humanū nec videt illud opus. *Tib. 3. 4. quam lege.* Quæ dotatissima forma. *Ovid. 1. 1. nuda.*

Decorus: Ora pulcra, decora: Candidior niue. *Mart.* Clarus decore. *Ouid.* 12. *met.* Decorus vultu. *Star.* Eximius specie. *Silo* 7. Facie spectabilis. *Ouid.* 4. *fast.* Speciosus: Rara tibi facies. *Id.* 13. *met.* Facie præstant. *Idem* 3. *fast.* Nec facies impar nobilitate vitæ. *Idem* 4. *fast.* Arcus, idest pulcher: At Venus aurea contra Paucæ refert. *Virg.* 10. *Aen.* Præsignis facie. *Ouid.* 6. *fast.* Roseus: Ceruicem roseam. *Hor.* 1. 13.

Rosa, pro pulcritudine: Collige virgo rosam, dum flos nouus, & noua pubes, Et memor esto æuū sic prosperare tuum. *Virg.* in *opusc.* Formæ nitore ut rapidus, ut velox, ut vernulum florum mutabilitate fugacior. *Boet.* lib. 3. *de Consol.* Candor erat qualem præfert Latonia Luna, Et color in niueo corpore purpureus, Vt cum contextunt amarantibus alba puellæ Lilia, & autumnò candida mala rubent. *Tib.* *descript.* 3. *el.* 4. fulgentes oculi radiantia sidera vincant, Et formosa decens occupat ora rubor. *Constat.* *Laudus:* Formosus leuitas semper amica fuit. *Prop.* 2. 17.

De formosis, & formositate multa in *elegy* *Propertius*. Formosus fuit Nireus, qui Charopei filius omnium Græcorum, qui ad Troiam nauigarent, speciosissimus fuit præter Achillem: Nireæ non facies, non vis exenit Achillem: Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa raptus ab Ida: v. *sapph.* *Hor.* Tam mala Thersten prohibebat forma latere, Quam pulchra Nireus conficiendus erat. *Ouid.* *de Thebide* v. *in suo loco*. Speciosus olim fuit Alcibiades, Phao: Scipio apud Romanos: Ganymedes, Narcissus, Hyacinthus, Adonis, Eurialus, Autinous Adriani Cæsaris amicus, & alij.

FORNAX.

Fornacis ignis: Ignis. V. *in suo loco*. Fornacis flamma: Calcaria fornax, æraria, ferraria, vitraria: Caminus, Græca vox. *Virg.* Rupes flammam expirare caminis: Vu in iudicis chalybs vas flammæ liquefcit. Durior, & ferro, quod Noricus excoquit ignis. *Ouid.* 14. *met.* fornacula parua fornax. *Iun.* 10. Magna est fornacula.

Epich. Caua, vasta, curua, ardens, occulta, abrupta, picea, profunda, quæ longo incanduit æstu, sulphurea, callida, terrena.

Fornax, quæ tamquam Dea existimata fuit ab antiquis, quoniam ante tritici vsum, facta fornacibus torrebantur, vnde Dea Fornax constituta, vt *Festus* & *Lactantius*: & *Ouid.* in *salsu* lib. 2. facta Dea est Fornax læti fornace coloni Orant, vt vires temperet illa suas: Curi legittimis tum fornacula verbis Maximus indicit nec statâ sacra facit: libro tamen 6. *fast.* Fornacalem Deam appellat: Et Fornacali sunt sua sacra Deæ. *Hinc*

Fornacalia erant festa non statâ, sed iudiciū, quæ fiebant Deæ fornaci, cum iam in fornaculis torrebatur. *Plinius* autem lib. 18. cap. 2. Numa (inquit) instituit Deos fruge colere, & mola salsa supplicare, & fræ torrere, quoniam totum cibo salubrius esset. Id vno modo consecutum statuendo non esse purum ad rem diuinam, nisi totum. Is & Fornacalia insti-

tuit sacris torrendi ferias, &c. hæc *iste*: & hæc feris mense Februario potissimum in dicebantur. V. *supra*.

FORNIX.

Testudo; nam ad testudinis domus formam effingitur concameratio. *Virg.* Arcus. *Ouid.* V. *in suo loco*. Camerata domus: Fornicis antra. *Mant.* 21. *cus.* 1. *tem.* A pluuio vendicat imbre tholus. *Ouid.* 6. *fast.*

Tholus autem propriè est testudinis vmbilicus in medio tecto, & nunc vulgò *Cuppola*: siue pileus fornicis. *Cappelletto della cuppola.* Conuexa tholi. Conuexa. Curuatus sinus. *Sen.* in *Or.* *dis.*

Disserre tamen aliquid dicunt Grammatici Inter fornem, testudinemque. Siquidem testudo constare videtur duobus arcibus sese decussantibus, aut crucis in modum fide intersectantibus: fornix verò in arcus similitudinem incurua est, & oblonga; vnde & arcus dicitur, ab his diuersum est: Hemisphærium. *Virg.* quod ad sphærx similitudinem orbicularem est, vulgò *Cuppola*.

Ear etiam fornix (vt ait *Iuuenalis*) Ganea, siue Ganecum. *Ter.* Prostibulum, lupanar. *Regn.* Lustum. *Cic.* quod minimè lustum, vel ad ferarum similitudinem, quæ in lustris habitant, præsepe etiam. *Cic.* sub quâ fornice prostitutz fornicæ viri copiam procis aduentantibus faciebant, præfixo in tabellulis curpitudinis pretio: & ad hæc loca (vt in *Martyrum* gestis habemus) traherantur Christianæ virgines ad stuprum. Erant autem pletumque hæc fornica cubicalia sub Arcibus, Theatrisque in populi luxum, vnde verbum fornicari deductum, & fornicatio: Lenonum pueri quodcumque in fornice nati. *Iuuen.* sat. 3. V. *Lupanar*.

FORTVNA Dea.

Quam colebant antiqui ferè omnes, ac in Cælo collocabant, vt *Iuuenalis* ait. Definuit variè à Philosophis, quorum sententias breuitatis causâ præterimus: Ex *Parcis* vna creditur à *Pansania*, sed illis sortior: & *Oceani* filia ab *Hemero*, Hanc *Bupalus* quidam, qui templa construere, & animalia optime effingere nouerat, sculptis *Smyræis* sic: forminea forma statuum *Potami* capite sustentem, manuque *Amaltheæ* cornu gestantem effinxit, vnde ab *Pindaro* *Phoropolos* vocata fuit. Apud *Ægeram* urbem fuit Fortunæ simulacrum ferèntis similiter *Cornucopiæ*, iuxta quam *Cupido* erat alatus. *Eiusdem* à *Lactantio*, simulacrum effingitur cum *Cornucopiæ*, & gubernaculo. Eandem, vt *Eusebius* scribit, in pilea sedentem veteres effingebant, addebantque alas. Sed *Tholæus* *Cebæ* in tabula illam effinxit cæcam, superque lapide quodam rotundo consistentem. *Petrarchus* vt illam exprimeret variam apud *Myticienses*, & *Athens* teste, scalam extruxit ad vsum quidem nullum idoneam: ceteras Fortunæ picturas omittimus: consule *Cyprianum* in *synag.* 16. hanc addam, quæ communis est nostro tempore: Maris vndas velificans fingitur, vel insistent rotæ volubili. Fuere qui eandem duplici facie

cic formauere nigra altera; altera alba; bonam, malamque significantes; vnde bona Fortuna Romæ in Capitolio culta fuit, mala in Exquilij. Ipsa quoque Prænestæ templum habuit illustre, cuius paumentum lithostrotus strauit L. Sylla, teste *Plin. lib. 36. cap. 21. V. Prænestæ*. Vnde cetera edebantur oracula, vbi sub duarum fororum effigie, hoc est bonæ, malæque Fortunæ colebatur, vt *infra*. Item Romæ fuit equestris fortunæ ædes à Fulvio Flacco posita, cum ipse Celtiberis in Hispania vadisset, detractis franis equis, vt maiore vi, atque impetu in hostes incurrentes equites Romani, vota fortunæ equestri æde, Ioui que ludis. *V. Liv. lib. 10.* Et hæc ædes iuxta theatrum fuit: sicut alia in ripa Tiberina fortunæ forti dicata; & alia fortunæ parue, siue breui, alia Virginii fortunæ, templum aliud primigeniæ, aliud obsequenti ad Capenam portam: necnon alia. Priuatæ, viscata, Publicæ, Virilis, Beneresperanti, Dubie in Auentino monte, Mammosæ in 12. reg. Barbæ, Muliebris. Quibus ferè omnibus Seruius Tullius Rex principium dedit, quod à Fortuna (vt ipse credebatur) è seruo in regnum fuisse euectus. Adem fortunæ in aurea domo struxisse Neronem principem ex puro, candido, ac lucido lapide, adeo vt etiam, oclusis foribus intus lux inclusa videretur, author est *Plinius cap. 21. lib. 36.* (quillapis Phengites appellabatur) & quod scia Fortuna diceretur appellatione. Apud Antium templum fortunæ fuit opulentissimum donis illi dicatis; vnde *Horat. lib. 3. Od. 35.* O Dia gratum quæ Regis Antium Præfens vel imo tollere de gradu, &c. Lege totam *V. Lælius*. Æquoris domina. *ibidem*. Prænestinum nomen: Prænestinæ fores (V. *sup. in hist.*) Et Prænestinæ poterant migrare fores. *Strab. lib. 5. cap. 3. V. Prænesti*. Fortuna Prænestina: Vidit Fortuna colonos Prænestina suos. *Luc. 2. Phars.* Prænestina Dea, antonomasti. Et Prænestinæ munera sacra Deæ. *Ouid.*

Tu, quæ Tarpeio coletis vicina Tonanti Votorum vindex semper fortuna meorum, &c. — sed te Nos facimus; fortuna, Deam, cæloque locamus. *Iuuen.* Nortia: — Nortia Tusco fauisset, &c. *idem 10. sat.* quod apud Suetrium in Etruria hulusmodi nomen fortuna coletetur. Sæpe denud, nunc posuit in nouacula fortunæ. *Sophoc.* nam cum nouacula etiam pingebatur (hæc enim vel radit faciem, & pulchram facit, vel recidit, & deformat) pilæ insistent, alata pedibus, occipio caluæ, & fronte capillata.

Dicite nunc quare fortunæ tura virili Deis eò gelida qui locus humet aqua. *Ouid. 4. fast.* Quam citò venerunt fortunæ fortis honores Post septem lucas Iunius actus erit. *Idem 6. fast.* Regna Deæ metuas dubio pendentes in orbe. Cuius agit celerem veniens, & vnda rotam. *Enn. Dea cæca: Mart. 4. 51.* Aurea fortuna. *V. inf. Image*. Dea fortis: Ite, Deam læti forem celebrare. *Quirites* In Tiberis ripa munera regis habet. *ibidem*. Aurea fortunæ reduci si templa priores Ob reditum vouere ducum, non dignius vnquam Hæc Dea pro meritis, &c. *Claud.*

Nemesis Rhamnusia: Adrastra Ne pœna Nemesis reposita: te est vehemens Dea Lædere hanc caueto. *Carull. Sed* Dea, quæ nimis obstat Rhamnusia votis Ingemuit, flexitque rotam. *Claud.* sumitur tamen Nemesis pro iustitia pariter: Adrastra autem dicta, quod facit itam: illi condiderit aram ad fluminis Æsapi gelidas vnda Adrastra, *Asi. macho* poeta teste, quem *Strabo* sequitur. Rhamnusia: Memoremque Rhamnusia iusram. *Ouid. 14. met.*

Epith. Aurea, Prænestina, Nortia, equestris, brevis, parus, propria, priuata, Virgo, mascula, cæca, vltroica, Seia, publica, viscata, virilis, fortis, primigenia, muliebris, Antiana, obsequens, mammosa, conseruatix: Hunc

Fortuna Bona.

Maiores auspicijs: Et veniet votis mollior aura tuis. *Ouid. 3. Pont. 3.* Euntibus ordine fati. Zephyris felicius: Augurijs Diuum. *V. Augurium bonum, vbi multa*. Fortunæ lumina: Mobile sic sequitur fortunæ lumina vulgus. *Ouid. 1. trist. 8.* Fortuna ignorat dexterior frui: Fortunæ dona secunde: Non tu fortunæ, sed veneranda rota est. *H. Balbus*. fortunæ munera: Applaudentibus alijs.

Fortunæ vultus benignus. *Bernald.* Te quoniam fortuna tibi nunc blandula ridet. *Puffr.* Melior fortuna. *Hor. lib. 1. od. 7.* Fortunæ signa secundæ. *Carull. epich.* Belli secundis reddidit exitus. *Hor. 4. 14.* Fauis successibus vri: Ridet vultu fortuna sereno: Secundis ventis, secundo statu, alite dextro, auspicio læto frui, Ducere placido candida vela folio.

Fortuna mala.

Fortunæ facies inuidiosa: Et cecinit mæstem deuia carmen aus: Sinistris augurijs. *V. Augurium malum*. Tristes iræ Rhamnuidis. *Ouid. 14. met.* fortunæ procella. *Apul.* Et cecis cæca triumphat equis. *Ouid. ad Lineum*. fortunæ vulneror ictu. *idem 2. Pont.* Pectora serie longa calcata malorum. *ibidem*. Te fata impia tangunt. *Virg. 4. Aen.* Hora sinistra. *Ouid. epich. 30.* Sinistra: Non rota fortunæ, non fidere fata maligno. *H. Balbus*. Improbæ vis fortunæ. *idem*. Vulnera fortunæ. Rima faciente fortuna. *Ouid. 2. trist.* fortunæ telis confixus iniqui. *idem 2. Pont. 7.* Quæ soler esse bonis durior, æqua malis: Fortunæ acerba species. *idem 3. Pont. 9.* fortunæ fluctus. *Carull. epigr.* — Sors autem vbi pessima rerum est. *Ouid. 14. met.* Summa malorum. *ibidem*.

Fortuna ambigua:

Sors, vel fors: Arbitrium fortunæ. *Herc. Stroff.* Imperium fortunæ. *Sen.* Quanti casus humana rotant! Minus in paruis fortuna furit. *idem in Hipp.* Leuis Dea: *idem in Orlau.* Instabilis fortunæ fauor: Aura: Alea fortuna: Passibus ambigua fortuna volubilis errat: Sortis variz rota: Qualicumque anceps varios roret alea amantes. Quæ certam nescit habere domum: Instabilis fortis leue iter. *H. Balb.* Hæc Dea non stabili quam sit leuis orbe facetur, Quæ summum dubio sub pede semper habet. *Ouid. 4. Pont. 3.* fortunæ forma. *idem 3. trist. 8.* Hu-

Humanæ sortis vices 1. Humanæque memor sortis. Quæ tollit eosdem, & ex premit incertas ipse verere vices. *Ibidem eleg. 11.* Condicio sortis. *Ibidem eleg. 14.* Nec metulis dubio fortune stantis in orbe Numæ & extose verba superba. **Dez:** Fortunæ strepitus: Externis virtus incommutata bonis. *Ovid. 2. Pont. 3.* Stans in orbe Dea: Tem fieri comitem stantis in orbe Dez. *Ibidem.*

Ephr. Inconstans, perfida, anceps, cæca, superba, tristis, acerba, dura, fæva, noxia, vaga, fallax, fragilis, velox, varians, mutabilis, illudens, caduca, insidiosa, bifrons, mendax, volubilis, incerta, fugacior vndis, certo loco stare nefcia, gubernans, omnipotens, tapax, improba, vrgens, humilis.

Fortunæ miracula non tam apud veteres quam apud recentes dicuntur, quum quis è vili profapia ad maiora teipub. munera videretur accendere: vnde *Lucret. sat. 7.* Si fortuna volet fies de rethore consul: Si volet hæc eadem fier de consule Rhetor. Ventidius quid enim? Quid Tullius, & c. duo referet exempla Ventidij Bassi, qui genere Picens è captiua natus Afulana ductus in triumphum à Strabone. Gnei Pompeij patre primo rhedarius, deinde mulio, deinde eodem anno prator & consul factus est. Exercitui deinde duo constitutus de Parthis triumphum duxit. Itaque qui ante captivus carcerem exhorruerat victor Capitolium seicitate celebravit. Tullius, vel si Marcum intelligas eloquentiæ patrem, ex humili loco natus, idest Arpini. postea consul factus est; vel si Tullium intelligas, qui è serua natus Tarquinio Prisco in regno Romano successit.

Fiunt autem de Consulibus Rhetores, quum eadem ipsa fortuna aduersante è regno imma decidunt, vt ipsi Dionysio accidit Syracusarum tyranno, qui eò deuenit vt pueros edoceret. Et sic de alijs plurimis. *V. Polyarchæ.*

FORTVNATÆ Insulæ.

Dicebantur olim, quæ nunc Canariæ à canum multitudine, quæ sex à *Plinio* commemorantur: Ombrio, Iunonia maior, minor, Capraria, Niuaris, Canaria. *Prod.* vnde varie eosdem denominat: Aprosium, Heram, vel Autolalam, Plutaliam, Casperias, Canariam, Centuriam, omneque recta ferè in septentrionem linea disponit. *Cadammus* decem eumerat, septem cultas, tres desertas: nomina cultarum sunt Fractæ lanceæ, magnæ sortis, Grancanariæ, Tencrissæ, Gomeræ, Palmæ, Ferro. Dicte fortunata, quod ibi semper ver arideat; & quicquid de Elysij poetæ fabulati sunt, hisce Insulis conuenire dicunt. *V. Virg. 6. Æn.* de fortunatis locis multa differrentem.

Arva beata: Petamus arua, diuites & insulas Reddit vbi Cererem tellus inarata quotannis. Et impudata floret vsque vinea. *Hor. epod. 16.* & reliquum. *V. Elysiu:* sin autem sine fabulis explicanda sunt Synon.

Canaria littora: Oceanicidæ insulæ; Tellus beata. *V. Insula fortunata.*

FORTITVDO. V. Robur.

FORTIS. V. Generosus.

FORVM.

Fora duorum generum fuisse Romæ: & nunc etiam potissimum in verbis magnis vel fune Ciuilia, vel Venalia; quorum in vrbe decem-septem veteres recensebant. Ciuilia de quibus *inferius*, vbi res, & lites agebantur; Venalia, in quibus mercimonie vendebantur; & hæc Forum suarium, vbi sues; Piscatorium, vbi pisces: Boarium, vbi boues macelli gratia; Olearium, vbi olera exponebantur venum.

Forum nundinarium, vbi nundinæ, & pancyris celebrabatur, vulgo *Mercato*.

Forum piscarium; Piscaria. *Vip.* Macellum cerariorum. *Varr. & Lucret. sat. 6.* Pomarium forum, vbi poma: Forum eupedinis. *Ibidem:* vbi eupedia, lautioresque cibi venduntur.

Forum promercale: Scrutarium, vbi vestimenta, aut res vsu trice vnum exponuntur: Forum vinarium. *Varr. de re rust.* vbi vina vernalia composita venundantur, & hæc hodie *Magequa* dicitur.

Platea: Mercatus, siue mercatum: Atrium: Area; est etiam Platea area ædificij. *V. suo loco.* Area, quæ posito de boue nomen habet. *Ovid. 6. fast.* Arua boaria. *Prop. 4. eleg. 9.* collemeque super piamissima campi Area: idest platea. *Ovid. 10. met.* Fora plena quæcia simit. *Ius. 13.*

Fora verò Ciuilia, quæ Romæ fuerunt celeberrima hæc sunt:

Forum Romanum.

Quod antiquissimum fuit, incipiebat à Capitolij radicibus, vbi nunc Septimij arcus, & portendebatur in longitudinem vsque ad Titi arcum, in latitudinem à Palatini radicibus ad Viam sacram vsque, & Saturni ædem, templumque pacis. Forum autem exornabatur ab ædilibus, præsertim cum censæ ducerentur; vnde *Lucret.* referens triumphum Papyrij Curtoris, qui accidit anno V. C. 443. ob copiam captiuorum armorum opus fuit, vt aurata scuta dominis argenteiorum ad forum ornandum diuiderentur ab ædilibus. In reliquis autem Forum præ cæteris ornatissimum erat ob ædificia, tabernaculæque ibidem per pilas distinctas, quæ circum erat: & hoc *Cæsar* Dictator totum intexit, viamque sacram ab domo sua ad clium vsque Capitolinum, quod munere ipso gladiatorio admirabilis visum fuit, teste *Plinio*.

Latium forum. Palladium forum, ab æde Palladis: Comitium. *Plaut. in Miles.* quem lege.

Forum Cæsaris.

Quod ipse addidit cum primum multitudini causas agendi non sufficeret, pro quo extruendo solum emit milles ducenties festerium, & in quo passus est sibi statum toricarem poni, Iuliamque Basilicam ædificauit, & vnde Iulium forum nuncupatum, vbi Veneris statua posita fuit. Hæuit hoc forum in circuitu tabernæ, quemadmodum Romanum: Post aliquot annos restituit Domitianus, & Palladium vocitauit, teste *Martiale*.

Forum Augusti.

Quod adiecit Octavius Augustus, conspicuum fuit templo Martis Vitoris, & Colosso Augusti. Lege *Suetonium in Aug.* De his tribus foris hæc *M. Vitis*, Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso, Arque erit in triplici par mihi nemo foro: Augustum forum. *Quod. 4. Pont. f. Martium forum.* à statua Martis Vitoris.

Forum Nervæ.

Huius fundamenta secit Domitianus, sed morte præventus, desistit, quod exædificavit Nervæ, exornavitq; & Transitorium fuit appellatum, quod inde in tria fora pateret transitus. Vide *Lampridius in Seneca.* Pertinuit ad montem vsque Quirinalem, parte eius aliqua complanata; in qua columna enea fuit ingentis magnitudinis recta ex laminis aureis intrinsecus ambiguo lumine circum forum statq; & columnæ Nervæ res gestas continentes.

Forum Traiani.

Quod ex manubijs distractorum spoliis restructis ædificavit, in quo columna, quæ nunc quoq; visitur, eius res gestas exactissime exprimit. Extructum id fuit mira industria ab Apollodoro. *V. Maritimum lib. 3. cap. 11.* elegantissime illud describentem: Forum Vipium quondam dictum, in quo egregiorum virorum ponebantur statuz: duæ verò fuerunt insignes, ex electo vna Augusti Cæsaris; altera ex ebore Nicomedis Bithyniæ Regis, teste *Panfanio 5. Eliæ.* ubi præ ceteris veterum etiam Claudiano erecta fuit statua, & Ausonio, cuius meminit *Siden. Apollin.* Plausiores, cui fugidam Quirites, Et carus popularitate princeps Traiano statuum foro locarunt: v. phaleuc. Quod legimus medio, conspiciunturq; foro; *Ausinius de se.* Item Claudiani statua: in hoc foro demum M. Antoninus proponi edictum mandavit, quo Christianos penarum crudelitate exemit, eosq; vocari in ius propter religionem prohibuit, delatorem verò ipsorum cremari viuum præcepit.

Præter hæc insigniora fora erant etiam in vrbe: Forum Sailustij, in monte Quirinali, ubi nunc Diuz Susanæ templum: Forum Esquilinum, &c. *V. Panvanum, & Alex. ab Alex. lib. 2. cap. 12. Gemal. dies.*

Sunt præterea oppida plurima, quæ à Foris fuerunt denominata: vt Forum Appij. *Hor.* Latij oppidum, nunc tantum diuersorum, cuius meminit *Suet.* & hodie *Caste nunc:* haud procul à Setia, & Priuerno: Forum Bibalorum, oppid. in Hispania: Forum Cassi, Tusciæ Medie oppid. *Verrius.* Forum Cellæ, marit. Etruriæ oppid. *Forcella.* Forum Claudij, mediet. oppid. Tusciæ, *Tusca:* item aliud Alpes: Forum Cornelij, Gall. togata oppidum Boiorum in Æmilia, *Imola.* Forum Decij, in Sabinis: Forum Drunguntiorum. *Ped. opp.* Lombardiæ Transpadanæ; scribitur etiam Drunguntorum, *Crema.* Forum Eguorum in Hisp. *Medina del rio seco.* Augusta Emerita. Forum Fulij. *Plin.* Galliæ Cisalpinæ oppid. Valentium, nunc *Valente.* Forum Gallorum: Boiorum oppidum in Flaminia,

Capit. franco.

Forum Hæduorum, quod & Augustodunum, opp. in Burgundia, *Andun.* Forum Iulij, *Franks.* Forum Iulium, Carnoum colonia metropolis regionis: Fori Iulij; astrum Iulense, *Vidua.* Forum Iulij Octavianorum. *Plin.* Nauale Augusti, Cæsaris. *Strab.* Forum Libertorum, vel Leuoni: Insulbrum, hodie *Lauette.* Forum Licinij, Gall. Cispaj. opp. in Insulubris, *Piem d'inciso:* vel potius *Barlasina.* *V. Gallia Cisalpina.* Forum Limicorum, in Hispania oppidum, *Lima.*

Forum Liuij, Boiorum in Flaminia, *Fertl.* Forum Pompilij, Flaminiz opp. *Fertimpopoli.* Forum Segulianorum, Gall. opp. *Bressi.* Forum Sempronij, Senonum opp. in Piceno, siue *Vmbria,* *Fossimbruno.* Forum Tiberij, Heluet. opp. *Zurich.* Forum Truentinorum, Boiorum in Flaminia, *Brenno.* Forum Varronis, in Lomb. *Varese.* Forum Vibij, Villacum opp. in foro Iulij, siue Carinthia: Forum Voconij, Gall. *Narbon.* *Ciamberi.* Forum Vuleian. *Strab.* Campi Phlegrii locus Campaniz Cumis propinquus, sed Puteolis propinquior, *Salsatua.* Campus Cumæus. *Diod. lib. 4.* de cæteris consule *Cosmographos, & Thes. Geograph. Ordij: & in opere. V. Provinciarum titulos.*

FOSSA.

Fouea: Vallum: Serobis: Scoticula: Hiatus terræ: Foramen telluris: Pars in præcipites fossas virgente ruina Voluitur: Quam multa madidæ celantur arundine fossæ. Flebere nixus iter foueam est delapsus in imæ: Carus enim metuit foueam lupus, Accipiterq; suspensus laqueos. *Hor. epist.* Tellus cauta: Nouies tellure cauta. *Stat. 4. Theb.* Humus effloia. *Quid. 1. met.* terra hausta. Terræq; immurmurat haustæ. *And.* idest foueæ. Indiciuq; suæ vocis tellure regeſta Obruit & serobibus tacitus discedit operis. *Ibid.* Fossas munimine cingo. *Id. 13. met.*

Epith. Prærupta, præceps, patula.

Fossor. *V. Agricola.* squalidus in magna compede.

FRÆNVUM.

Philtrum equinum; ex *Græca phars.* Aurum domitor irarum. *Pind.* Maxillam equorum stringens ferrum: Lupatum, *fig. Hor.* Capistrum: Capistrum ferratum *Vit. 3. Georg.* Lupi, orum; dicitur freni latera simul annexa: Et placido duos accipit ore lupos. *Quid. 4. trisf. 5.* Habenz. *V. sua loca.* Spumantia morsu Vincula, & *Stat. 4. Theb.* Chamus, Hebraica vox: In chamo, & freno maxillas eorum confringere: Os equi frenatum. *Hor.* Constrictæ maxillæ, numero etiam multitudinis freni dicuntur.

Frænivsum prius à Beiliorophonte repertum aiunt; nam *Pindarus* illum inuictum Pegaso frenum aurum dono à Pallade per somnium accepisse commemorat; vnde postea frænaudorum equorum vsus ad posteros emanauit: Vtq; huius rei memoria extaret, inquit, Corinthios in suis nummis Pegasi figuram cuditse frenati. *Virgilius* autem: Frena Lapitharum inuentum tradit illo. *Georg.* Frena Palæthronij Lapithæ, gyrosq; dedere Impositi dorso, arque

aeque equitem docuere sub armis Insultare
solo, & gressus glomerare superbos.

Epith. Tortum, aduncum, flexile, ligniductum,
pictum, lentum, sonans, fumans.

FRAGILIS.

Caducus. *Hor.* Fluxus: Debilis: Quod frangi po-
test: Fractus: Confractus: Perfractus: Elusus:
Ruppus: Minutus: Comminutus. *V. Debitus:*
Debitus. Vitreus, vt vitrea fama, fragilis, &
popularis. *Hor. 3. sat. 4.*

FRAGMENTVM.

Frustrum. *V. suo loco.* Segmentum: Segmen segmi-
nis: Fragmentum: fragmina nauigij. *Ouid. 11. met.*
Membra trunca carinae. *ibidem.* Neritæq; ratis
viderunt fragmina lætis, &c. *id. 14.*

FRAGOR.

Streptus: Terrificum tellus dedit ista fragorem.
Murmura Ponti: Crepitus, est proprie ventosi
corporis streptus: Vasto fragore maior huma-
no sonus. *Sen. in Oedip.* Inde fragore graui stre-
pitus loca proxima terret. *Ouid. 11. met.*

Epith. Tristis, horridus, vehemens, resultans,
molestus, resonans, tristifidus, terrisonus, in-
gens, magnus, grauis.

Amorum fragor.

Iterum, atque iterum fragor intonat ingens, En-
sesque, clypeique sonant, &c. *Virg. 4. Æn.* Re-
sonant crebris tinnitibus arma: Armis crepi-
tantibus ingens exoritur fragor: Fictus armorum
tonat, idest confictus.

S. FRANCISCVS.

Pinres fuerunt hoc nomine celebres, tres tamen
Ecclesia vt Cæli ciues veneratur, Franciscum
Assisij natum, Franciscum Calabrum de Pau-
la vocitatum, & Franciscum Xauerium Indo-
rum, & Iaponensium Apostolum. De primo
nunc agemus, qui à prima ætate mercenariam
cum patre exercuit: sed quod cum illo pietas
in pauperes ab incunabilis creuerat, cum pa-
terna bona largissime tribueret egentibus, ab
illo exheredatus nouam vitæ rationem in
summa paupertate cepit instituire. Socios ad-
hibuit quosdam, & ab Innocentio III. regula
confirmata post mirabilem illam visionem,
qua illum Lateranensem Basilicam collaben-
tem eius humeris sustinere Romanus vidit
Antistes: multo à pro Ecclesiæ dilatazione ag-
gressus est, qui multis extructis fuz familie
domicilijs, se in solitudinem montis Aluerni
contulit, vbi Crucifixi imaginem accepit man-
ibus, pedibus, laterique vestigijs clauorum
impressis, tandemque plenus operum, ac mi-
raculorum gratia insignis occubuit, & Assisij
sepultus.

Lauernicola. *Mont.* Aluernicola. Minorum pater.
Idem. Significatur Christi decoratus: Iam enim
Francisci tunicam, chordamque parare, Iam
teneant nudos lignea pedes. *Pont. Aluer-*
næ habitator eremi. Christo similis, qui vul-
nera quinque accepit, &c.

FRATER.

Germanus: Gemelli: Sobrinus: Patruelis: Frater-
nus animus. fraterni artus: fraternus sanguis.
Carul. sic fraternus amor, &c. Geminique sub
vberibus nati. *Virg. 6. Æn.* Vicini fratres, qui tan-

tum matre ex vna nati: Fratrum quoque gratia
rara est. *Ouid. in Hesiod.* fraterculus, diminutivum.
Stant gemini fratres, fecundæ gloria matris.
Fratrem ne desere fratres: Progenies septem-
numero, septemque tela Coniungunt. *Virg.* fra-
trum cohors: At fratres animosa phalanx, idem.
fraternaque pectora iungens. *Val. Flacc. 1.* Con-
fortis, tis. dixit aliquando *Ouid. 11. met.* pro frate-
re. Quæ dum Lucifero genuit miracula nar-
rar De consorte suo, cursu idest de fratre De-
datione. Frater pro patruelo dixit *Idem Ouid. 3.*
met. frater erat, fraterna peto, &c. idest patri uc-
lis.

Epith. Fidus, constans, charus, vnanimis, timi-
dus.

FRATERNITAS.

Fraternus amor. *Ouid. 3. met.* fraterna fides. *Idem.*
Coniunctio fraterna: Fraternum dulce sodali-
tium. *Carul.* fratris & fides, & fides, iusq; omne
pereat, in *Thyph.*

FRATRICIDIVM.

Fratris homicidium: fraterna cædes. *Virg. 4. Æn.*
Nex fraterna: Mortis fraternæ feruidus ira.
Idem 9. Æn. fraternum funus. *Ouid. 2. Pont. 8.*
Causa affecta.

FRAVS.

Fraudis vestigia. *Virg. 4. Georg.* Crimina fraudis.
Ouid. 3. de art. Ingenium fraudis. *Stat. 2. Theb.*
fraudis malæ fel. *Bernb.* Dixit inuisa spectacu-
la fraudis: Affectus. *V. suo loco.* Turpis artes: Et Ga-
bios turpi fecerat arte suos. *Ouid. 2. fast.* frau-
dis libido. *Pont. Ambages.* *Virg. 6. Æn.* fraudis,
& sceleris vice. *Sen. in Thyph.* 2. fallacia: Argo-
lice artes; ex *Virg.* Sumptæ fallacia vestis.
Ouid.

Technæ, artificium eludendi, & fallendi, vnde
dixit *Tertent.* in *Hæm.* falli te finas technis per
seruulum: Ars Sinonis. *Virg. 2. Æn.* Dolus: Est
Deus occultos qui vetat esse dolos: Subdolos
hæret amor. *Pidior.* Artes Auernæ. *Mascul.* sic
artes Auernales: Graia ars. *Corn. Gall.* Succubus
fateor Graia cum nescius artis Succubus Tui-
sca simplicitate senex, eleg. *vlt.* Protinus Argi-
uas admouit turpiter artes. *ibidem.* Vana spe-
lusit amantem.

Seragema, tis, Græcum; nempe militares in-
fidie: furta pro belli conuexo in tramite siluæ:
vulgò *Imboscæ.* Infidie: Seropha, arum, pro
fraudibus dixit *Mart. 3. 7.* à Græca phraði, Ter-
giuersione Latina dicta: Nihil trophæarum,
&c. principium scæzontis vers.

Epith. Tacitus, scelestus, fictus, fallax, callidus, il-
laqueans, turpis, occultus dolus.

Epith. Occulta, maligna, scelerata, ingenio-
sa, dolosa, male dira, cauta, hostilis, inuisa, la-
tens fraus.

FRAXINVS.

Arbor adeo inimica serpentibus, vt ne maruti-
nas quidem, occidentesque vmbas, quamlibet
spaciosas eius serpens attingat, ac si frondibus
eius claudatur, & igne: in ignem potius, quam
in fraxinum fugiat. *Plin. lib. 16. cap. 13.*

Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis:
Hæst fraxinea; nam ex fraxino opemz sunt
hæstæ, quam huiusmodi adhibuisse Achill m

testatur *Homerus*. Sudes fraxineæ: Fraxineæ trabeæ. *Virg. 6. Æn.*

Hæstis vtilis arbor: neque tantum hæstis, sed ad plurima; & quæ nascitur in Ida Troadis in tantum citro similis est, vt ablatio cortice, vel eminentes materiarioris fallat: Obediensissima quocumque in opere fraxinus, eodemque corrylo hæstis melior, cornu leuior, forbo lentior: quæ verò in Gallia nascitur, etiam ad currus flexibilib; *ex Plin.*

Epith. Procera, fridula, præcelsa, odiosa, inuisa colubris, ingens, alta, vtilis hæstis.

FREMENS. *V. Iratus.*

Fremebundus. *Quid. 12. met.* Indignans. Indignantes animi.

FREMITVS.

Clamore frementi concitus: Streptitus: Clamosus, turbidus, sonans, sonorus, minax: Streptitus dat cornua rãucos: — fremitu resonant fac cuncta sonoro: Vox fremitus: Quo fremitus vocat, & sublatu ad æthera clamor.

Epith. Horrificus, sonorus.

FRETVM.

Proprie enim fretum est angustia maris, quidam aquæ arcantur à duplici littore, ipsæque currunt ramquam euripum, vt fretum Gaditanum. *V. Gades.* Mamertinum, idest fretum Siculum, siue Messanum: Fretum Megellanicum, in America propè terram incognitam: Hælespontus, angustia maris inter Abydon & Seston: Fretum Abydenum. *V. Mare Abydenum:* portissimum sumitur pro mari. *V. Mare.* Gurgis siculus. *Iun. sat. 5. pro freto Mamertino.*

Et freta defluunt nudos in littore pisces. *Virg. 1. ecl.* Calcauit: freti terga rigentia. *Sen. in Herc. fur.* Augusto interluit æstu. *Virg. 3. Æn.*

Epith. Eadem cum mari communia. Molle.

FRIGVS.

Gelo, *fig. V. suo loco.* Bruma gelu horrida. *V. suo loco.* Frigus Boreæ. *V. Boreæ.* Hiems. *Mart. 2. 46.* Hiems dura. *Virg. V. suo loco.* Frigoris minax. *Quid. 4. sat.* Frigoris asperitas. *Ibidem.* Pruina. *V. Crin.* Arctox niues. *Sen. in Oedip.* Alpinus rigor. *Quid. 14. met.*

Helice, *fig. pro gelu, frigore, & huiusmodi,* quæ sub brumâ pati soleimus elegantî synecdoche exposuit *Mart. 4. 3.* cum dixit: Sidus hyperborici solitius lassare Boreæ, Et madidis Helicen dissimulare comis: nempe sustinere frigus, imbres, niuesque boreales, quæ sub ipsa Helice, nempe sub Arcto generantur. Inirat penetrabile frigus in artus, &c.

Epith. Glaciale, hiemale, concretum, contractum, brutale, acerbum, acre, durum, rigidum, gelidum, ignauum, pigrum, triste, æstiale, pallidum, penetrabile, animosum, crudum, senum, sceleratum, iners, vernum, dicitur vernum frigus, quod verè solet accidere, & poma nascencia adurere. *Vnde Quid. 14. met.* Sic tibi nec vernum nascencia frigus adurat Poma, nec excutiant rapidi florentia venti.

Frigus æstiuum: Æstiuæ vmbræ. *Mart. 1. 13.* Æstiuas præstabat porticus vmbras.

Frigus opacum, amabile, salubre: dicitur cum quis sibi illud æstate conciliat flabellis. *Vnde Mart. 1. 30.* Sicut puellæ non amantis æstatem multa salubre purpura venit frigus, si sâ frigus *en la veste de purpura.*

FRIGIDVS.

Gelidus: Brumalis: Borealis: Gelu horridus: Arctous: Septentrionalis: frigus, pro frigido, *Mart. 4. 64.*

FRONDES.

Arboris vmbræ. *Caull.* Comæ arborum: frondis honores. *Quid. 1. met.* Nemorum comæ. *Hor. 1. ed. 21.* Vos lætam fluuijs, & nemorum comæ: & *Quid. 3. sat.* Decus nemorum. *Sen. in Med.* Inclinat varias pondere nigra comas. *Mart. 1. 77.* Arbor erat patulis luxuriosa, siue ambitiosa comis: Arboris tegumen: Patulo se regmine vestit Arbor, &c. *Vmbræ:* Luxuria foliorum exuberat vmbræ. Siluis decor, vel siluarum. *Sen. in Oedip.* Arbor: & aures liberat arboribus, idest, frondibus arboreis quibus erat coronatus midas. *Quid. 11. met.*

Siluis honor. *Tertii Varr.* Folium: folia. *V. sup.* Crines: Crinibus in cælum surget felicibus arbor: Viduatur crinibus arbor: Capilli: Arbor deciduis viduata capillis.

Epith. Tenuis, patula, vmbræ, comantes, tremulæ, deciduæ, virentes, dense, arboreæ, vernantes, virides, caducæ, altæ.

FRONS, tis.

Frontis honos. *Mart.* Decus egregium forme frons nubila, matutina. *Mart.* Obducta cum quis dolore afflicatur: frons relicina. *Apul.* Refugio capillo nuda. *Neposensis* reciliam scribendum offendit, caluamque exposuit, quod quidem non aridet: frons erugata. *Plin.* siue rugis explicata, exorrecta. *Tertius.* frons rugosa. *Mart.* Corrugata, caperata. *Plant.* contracta, striata. *Apul.* frontis rugæ, vnde metoposcopia aliquibus elucitur.

Epith. Patula, tenera, decora, honesta, nitida, pura, punicea, obsæna, leuis, læta, venusta, eximia, lucida: celsæ procul affertis frontis honores Suggestumque, comæ. *Stat. V. Coma.* Obducta frons, in rugas contracta, moesta.

FRVCTVS.

Arborei sætus. *Maturoi sætus.* *Quid. 6. nuc.* Arboris, ex arbore sætus dempti, Proles arboreæ: Agrestis gaza. *Virg. 5. Æn.* Ramorum diuitiæ: Arboris munera, dona: Pomonæ sætus. *Augustus.* Hinc calathos replet, fructibus Pomona beati factibus: Arboris diuitiæ: *ex Sen.* Arbor opes fundit: Plantarum opes. Diuitias omne nemus demittit suas. *Sen. in Thyest. 1. ch.* Pomariæ, *fig.* Est aliquid plenis pomaria carpere ramis. *Quid. 1. 4.* Arbutei sætus. *Id. 13. met.* Omnis tibi seruiet arbor. *Ibidem.*

Poma. *V. suo loco, ubi plura.* Mensa secunda; nam ferè fructus apponuntur. *V. Bellaria.* Totus in arduum Autumnus rapitur, idest pomorum copia, quia tunc poma exuberant. *Sen. in Thyest. 1. ch.* Æc Autumnales opes, diuitiæ, Autumnal dona, munera.

Fru-

Fruſtus. *Metaph.* cum dicimus aliquem capere fruſtum in bonam ſive malam partem. Tu nota feruare carpes libamina forme, famæ. *Ouid. epist. 4.* Pondus Aurummi : Suſpicieſ pando Autumni pondere ramos. *Ouid. 14. met.* Pomona munera, ex eod.

Fruſtum nomina.

Malum. V. *Malus*, *Pirum*. V. *ſuo loco*. **Armeniacum.** Armenium: *Præcox*. V. *Malus*.

Ceraſum. V. *Arborum genera*. **Ceraſum Actium.** Miſeſium. *Acti*, *Ceraſum Apronianum*, quod maximè rubet. *Plin.*, *Ceraſum Duracinum*. *Fragum*. V. *inf.*

Pruinum. V. *ſuo loco*. **Cornum.** *Corniale*. **Autumnalia corna.** *Ouid. 14. met.* **Caſtanea.** V. *ſuo loco*.

Morum. V. *Morus*, *Nux*. V. *ſuo loco*. **Fragum**, ſecundum *Seruum*, ſunt fraga mora, quæ in herbis naſcuntur, in delicijs nunc habita: *Mollia fraga leges*: *Humi naſcentia*, *montana*. *Ouid.* **Sprbum**, *herba*. **Meſpilum**, *Niſpola*. *Yz yphum*, *Sericum*, *Offic.* à Græco vocabulo apud *Galenum*, *Iuiuba*. *Gingula*. *Myxa*, *Myxaria*. *Actius*.

Ficus. V. *ſuo loco*. **Dactylus**, *palmula*, *caryotis*, *Dactyli*, *Palmæ fruſtus*: *Vua*. V. *ſuo loco*. **Fungus**: *Terræ tumor*: vt *Tuber etiam*. V. *ſui loci*. **Boletum.** V. *Ciborum genera*, & *Fungus*.

Olium. V. *ſuo loco*. **Capparitis**: *Inturis*, Græca vox: *Cucumis*: *Intorcus cucumis*, prægnanſq; cucubita ſerpiſ: *Pepo*, *onis*, *Melane*.

FRVGES.

Meſſes: *Incendit veſtigio meſſibus agros*. *Ouid. 4. ſaſt.* Et ſeret, & culta præmia tollit humo. *ſuſdem*. **Alimenta mitia.** *Ouid. 6. met.* **Seges**, *ſegetes*: *Far*. V. *ſuo loco*. **Matura arilla**, *flauæ*, *iouentæ*. *Cland.* **Cultericumque ſinus lætis** prouentibus implet. *Bomb.* **Munera terræ**. *Hor. 2. 14.* **Legumina.** V. *Legumina*. **Spolia triticea.** *Petr.* **Fruſtuncum**: *V. inferius*, *Auena*; *ſterilis*, *vana*, *inſcrs*, *inſelix ſolum*, & *ſteriles* dominantur *auenæ*. *Virg.* **Ante equidem campis** quam ſpicea ſuppeteret *frux*. *Idem.* **Primitiæ frugum**.

Epith. *Grauidæ*, *cereales*, *ſpiceæ*, *lætæ*, *teneræ*, *herbidæ*, *nitidæ*, *bonæ*, *flauæ*.

FRVMENTVM.

Frumenti herba. *Virg. 1. Georg.* **frumenti aceruus.** *idem in epist.* **Moræ**, *frumenta* in *viſidi ſtipula*, *laciencia* ſurgunt.

Triticum: *Triticea meſſis*. *Ouid. 5. met.* **Triticeæ ſænas.** *Idem 1. ſaſt.* **Seges.** *idem 13. met.* **In ſegetem** *laticemque meri*, *baccamque Mineræ* *Transformabantur*.

Epith. *Purum*, *flauſcens*, *æſtium*, *laciens*.

Fruges. V. *ſup.* **Frugum micia dona**: *Fruges Cereis*. *Ouid. 6. ſaſt.* **frugum acerui.** *Tib. 1. eleg. 1.* **Grauidæ fruges.** *Virg. 2. Georg.* **frugum munus.** *Ouid. 5. met.* **Segetes**, ſunt *fruges cereales* *nondum meſſæ*. **Luxurles ſegetem.** *Virg. 1. Georg.*

Meſſis: **Fruſtus meſſis.** *Tib. 1. eleg. 5.* **Quicquid Libyis** *terit feruens area meſſibus*. *Sen. in Thyest. & Hor. 1. od. 1.* **Libyæ arcæ**, *ſig.* **Pinguia pabula terræ**: *Spes anni*. *Virg. 1. Georg.* **Prouentus**. *ſuſdem*, **Semen, tis**, & **ſemen, nis**. **Niſi meſſis** *Mar. 6. 8.* **Pro frumento dixit**, quod abundat *Ægyptus*.

Ariſta, *figur.* **pars ſpiceæ**: & **fréquentiſſimè pro meſſium**. *Virg. 1. eclog. ſig.* **pro annis**

Epith. *Arens*.

Ceres, vt *pote quæ triticea*, *repperiſſe* dicitur: **Solida Ceres**: *Quod enimque ſolida Cereis caua machina frangar*. *Ouid. 6. 7.* **Cereis opes.** *idem 1. ſaſt.* **Cereis fixtus**: **Dona Cereis**. *Idem 5. mir.* **Munus**: **Cereales culmi.** *Virg. 3. Georg.* **Semen Cereale.** *Ouid.* **Dona Cerealia**. *idem 6. ſaſt.* **Munera.** *idem.* **Cerealis herba**. *idem 4. ſaſt.* **Cereales fruſtus**.

Spica, quæ continet *granum*, *glumam*, & *ariſtam*. V. *inf. ſig.* **Impoſuitque ſuæ ſpicea ſerra come**. *Ouid. 4. ſaſt.* **Et contra lacienci ſpicea fruge ru met.** *Pr. p. 4. eleg. 2.* **Terrarum alimenta meliora.** *Ouid.* **Mucauic glandes** *vtſiore cibo*, *idem 4. ſaſt.*

Frumenti partes.

Culmus: eſt *frumenti calamus*, qui etiam *ſtipula* dicitur eſt *nonnullis*, ſed hoc diſcrimen *Seruius* ponit, vt *culmus ſit calamus*, *ſtipula verò ſolium*, quo veſtienti *calamus*.

Vagina. *Cic.* **ſtipulæ exordium**; *herba*, in qua deliteſcit *culmus* cum *ariſta* priuſquam exoriat. *Varro*.

Spica, id, quod *culmus* extulit: **Spica mutila**, quæ caret *ariſta*, dicitur etiam *mutica*.

Granum, in *ſpica*.

Ariſta, *ſpice pars*, quæſi *cornu*, & *acus exiſſis*, ac *longa cæ gluma*.

Gluma. *Varro.* **folliculus grani**, ſeu *inuolutum ſeminum* in *frugibus*, vt *triticulus* dicitur *Plinio*.

Acus, aceris: **Pargamentum frumenti**, quod *paleam* appellant, ſed *acus* à *Plinio* dicitur, cū per ſe *ſpica* pinſitur: *palea* verò vbi cum *ſtipula* ceſſit in *area*: **Adorem ſemen**. *Colum.* **pro frumento**, ſed *proprie farris eſt*. V. *Far*.

FRVTEX.

Arbuſta ſunt frutes, inter quæ adſcribitur quoque

Goffipion, è *ſuperiore parte Ægypti* ad nos etiã aſſatum, & *alicubi* in *Italia naſcens*, vulgò *Bombage Catiene*. **Goffipina lina**: *Xylon*, etiam dicitur à Græcis *goffipium*; vnde *Xylina velera*. *P. an. 19. cap. 1.*

Fruticum genera.

Rofa. V. *ſuo loco*. **Rubus**. V. *ſuo loco*. **Geniſta**, vulgò *Gineſtra Rhamnus*. **Spectum**. V. *Linceum*. **Vitex**, **Amerina**, **Agnus caſtus**. **Sabina**. v. *Herbarum genera*. **Glycyrrhica**. **Scythica**, *radix dulcis*. V. *Radix*. **Capparitis Inturis**. V. *Hippoglyſſum*, vel *Hypogloſſum*. **Erica Brya ſiueſtris**. *Iaſme* *nonnullis* *Apiaria* *Zambachum* *Arabibus* *Leucoij* *ſpecies fruticantis*, vulgò *Geliſſimum*.

FRVSTVM.

Cuiuſque rei particula.

Fragmentum: **Pars in fruſta ſecata**. *Virg. 1. Aen.* **Fruſta eſculenta**: **Minutal**. v. *Ciborum genera*. **fruſtum panis**, *Peſſo di pane*. **Segmentum**, *ſegmentum*, *fruſtulum*, *diminut.* **Mica**, *Brucola*. **Mica ſalis**. *Carull.* **Grumus ſalis**. *Plin.* **ſalis fruſtulum**, ſeu *granum*, *Granello di ſale*.

tem præsertim matutino tempore præfagiunt,
vt ait *Virg. 1. Georg.*

Cumq; marinæ in sicco sudant fulicæ, notasque
paludes, &c. *Mergorum genus: Mergus niger.*
Alb. Adagium. Fulica leuis: Vdæ per scopulos
passim fulicæ, perq; antra repositæ Tristia fle-
bilibus complebant saxa querelis. Pallus a-
quæ; quoniam in aqua penè viuunt: Cana fuli-
x idem fugiens è gurgite ponti Nunciat
horribiles clamans instare procellas. *Cic. 1. de
diuinat.* Pascuntur volucres querulæ vndique,
& vndique Merfantur fulicæ.

Epith. Vapæ, marinæ, palustres, parvæ, querulæ,
nigræ, tenipeditar aues diuinæ.

FVLMEN.

Quod veteres à Vulcano, socijsq; Cyclopibus
fabricari credebant sub Ætæa monce, triduum
pingebatur, siue trifulcum propter ignes triū
superiorum siderum ad terras deciduos, quo-
rum summus ex nimio Saturni humore infu-
scat, d'izet, minus ex ardore Martis cremat,
& dissipatq; Jovis est; medius è clara Iovis subel-
litate penetrat, etiam illas operimentis, non
resistens, Ioui rursus tres datæ sunt manibz,
minores, quæ moeant, maiores, quæ duode-
cim Deorum concilio misæ discutiant: maxi-
mæ, quas Iupiter eorumdem nutu iaculatus
accedit, disperdit, insumma commutat.
Quod describitur à *Virgilio lib. 8. Æn.* Fulmen
erat (inquit) toto genitor, quæ plurima cælo
Delicæ in terras, pars imperfecta manebat
Tres imbris torti radios, tres nubis aquosæ
Addiderant, rursi tres ignis; & altis Austri:
pro Austro nonnulli interpretantur Autum-
num, per rutilum ignem Æstatem, per nubem
aquilam Ver, per imbrem tortum Hiemem.
Demum fulmen, quod in corpore frigido nu-
bium generatur Iovis insigne credidum fuit, &
hoc rubrum, cum alia fulmina fingerentur, vel
alba, vel nigra, quæ cæteris Diis cōcedebantur,
vt *Palladi* refert *Virg. 1. Æn.* à Ioue concessum,
quo *Aiacem* Oileum interemit. Fulmina for-
suito accidere credunt; alia tamen secundum
Dei voluntatem iaci: vtcumq; est terrori sunt
maximo. Otum verò Fulguratores consuleban-
tur siquid fulgore, aut fulmine disiectum,
transfixum, correptum, siue infixum esset, vt
quid significaret pronuntiarent. Hinc fulgura-
les libri qui ad eam artem pertinerent. *Cic. 1.
de diuin.* & *Antimachus, lib. 23.* meminere.

Tolle fulminibus focer Nurum cælestam/ Deia-
nira loquitur in *Herc. Octao Senec.* nec leui telo
manus Armetur illud fulmen exiliat polo,
Quo ni fuisset genitus Alcides tibi, Hydram
cremasses, &c. Ipsa Iovis rapidum iaculata è
nubibus ignem. *Virg. 1. Æn.* Ignis coruscus Iou-
is. *Hor. 1. 34.* Fulminis afflaui ventis, & contig-
it igni. *Idem:* nempe fulmine monitorio:
Telum flagrans Iovis. *Ovid. 4. trist. 8.* Tela Ty-
phoea; nempe quibus Typhæum interemit:
Flamma tridua. *Idem 2. met.* Ignis Iovis terge-
minus. *Stat. r. 1.* Vibrans corusca fulmen Æ-
neum manu Saror Deorum. *Sen. in Hipp.*

Tela trifulca Iovis. *Ovid. 2. eleg. 5.* Cyclopea tela.
Claud. 3. de rapt. Tela rapit manibus fabricata

Cyclopon. *Idem 2. de rat.* Ignis nubifer. *Ovid. 4. Pont. 8.* Sic affectantes cælestia regna Gigantes
Ad Styga nubifero vindicis igne datos: Flam-
maz Iovis. *Virg. 6. Æn.* Ater turbo. *Idem 10.* Ful-
mineus turbo. *T. Voss. Strabo.* Iovis arma. *Ovid. 1. trist. r.* Fulminis ictus. *Idem ad Lin.* Ignis.
Idem de nucæ. Flammea petiæ cūm rila tem-
pla manu. *Idem.* Hinc missi abruptur igni-
bus æther. *Idem 2. fast.* Fulmineus ictus. *Id.*

Igneæ moles Sæuæ Dei mandata ferens, cælumq;
trifulca Territat omne coma. *Stat. 3. Theb.* Nub-
es, pro fulmine: Armataq; in nube manum,
volat ignea moles, &c. & *Virg.* Sic precor Æthe-
rij vindicis igne cadas. *Ovid. in Iun.* Fulminis
alz; Fulminis ira. *Prop. 2. el. 13.* Non aliter stu-
piui, quàm qui Iovis ignibus ictus. *Ovid. 1. trist. 3.* Cælestis flamma salētis incubuit numquam.
Idem 4. fast. Ignis trifulcus. *Stat. 7. Theb.* Ignis
nubifer. *Ovid. Salsus sacrum. Pers. 1.*

Fulmineus ignis. *Stat. 5. Silu. r. & Ovid. 2. Pont. 2.*
Fulgur, pro fulmine: Tristi de cælo fulgure ta-
cta; nisi dicamus ignis fulgure, seu splendore
tacta, vulgo *Allampara.* Rubens dextera Iovis:
Et rubente dextera sacras iaculatur arcus ter-
ribem vrhem. *Hor. 1. 2.* Vindices flammæ Iovis è
ruptis nubibus. *Sen. in Med.* Teli torti vis me-
tuenda. *Idem.* Viuacis flammæ fulgura. *Idem.*
Fax trifulca. *Idem in Hipp.* Telum Iovis alto son-
it. *Idem.* Aut ruris missi fulminis igne cre-
mer. *Ovid. 3. epist.*

Igneæ tela Iovis. *Sen. in Oedip.* Iovis insigne, vel in-
signiz. *Ovid. 3. met.* Ignis Phætonæi; quibus
Phæron decessit in Eridanum. *Idem 4. met.*
Ignis elisi nubibus. *Idem 6. met.* Fulmineus
ictus. *Hor. 3. 16.* Me pete trifulco flammeam
telo faciem per pectus hoc transmittite. *Sen. in
Thyest. 5.* Quæq; in Adimantum Phileia regna
tenentem A Ioue venerunt, te quoq; tela pec-
tant. *Ovid. in Iun.*

Iam iam minacis ire per cælum facies Specta, &c.
Sen. in Herc. Oct. Ingenti flammantem nubila
sulco Direxit per inane facem. *Vul. Flacc. 1.* Sed
ne precor igne superno Æstuet. *Stat. 3. Iliad.*
Horrorem incutunt Imperio iræi fulmina
missa Iovis: Quater inde coruscum Concorrit
dextera fulmen, qua tora reflexit Mxonidum
tellus: Inq; Iovis dextra missile fulmen erat:
At pater omnipotens densa inter nubila ce-
lum Concorrit.

Epith. Horrendum, clarum, ineuitabile, infestum,
vibratum, coruscum, rutilans, terrificum,
crudelè, scruum, sulphureum, concutens cel-
sas è vertice turres, igniferum, & micans, pene-
trabile.

FVMVS.

Caligo cæca: Involuitq; domum caligine cæca,
Virg. 8. Æn. Vmbra sumi: Nubes atræ picea ca-
ligine. *Idem 2. Georg.* Nubes fumans piceo tur-
bine. *Idem 3. Æn.* Fuligo, nis. *Idem 2. Georg.* est
fumi effectus: Spaciofa volumina fumi. *Luc. 3.*
Nebula atræ caliginis. *Sil. R. 14.* Nebulæ, quas
exigit ignis. *Ovid. 5. trist. 6.* Iotos penates nubes
deformi obsidet. *Sen. in Thyest. 4.* Volat vapor
ater ad auras. *Virg. 7. Æn.* Erigitur fumus ad
sidera: Surgit odoratis sublimis fumus ab aris

Per multa foramina fumus Euolat: Extinguere fumum: Respiciunt atram in nimbis volatitiam fauillam: Et ingenti sinu exundante vapore. Ad caelum victor nrencia caluina lanibit. *Sil. Ital. 14.*

Epith. Niger, ater, sordidus, sublimis, nubiuagus, tristis, grauis, inanis, molestus, turbidus, tenebrosus, calens, pinguis, ad æthera tendens, inimicus oculis, reter, bacchans, ingens.

FVNDA.

Habena balearis. *Luc. 3. Pharf.* Verber fundæ. *idem 1. Pharf.* Habena teres. *Virg. 11. Æn.* Scupea verbera balearis fundæ. *idem 10. Æn.* Scutalei. *Lin.* Corium fundæ, cui lapis excutiendum imponitur: Balearis, Balearica, e loco, ubi plurimum in funda torquenda sese incolæ exercebant. *V. Balearis insula.* Hispanæ certamina discere fundæ: Acta manu caua tempora quasit funda leuis: Seridentem fundam positis Mezentius armis, Ipse ter adducta circum caput egit habena. *Virg.* Teretes pars veterere fundas, Assueti, varique diem præcingere gyro: Funda per inane voluta Aerias plumbum iaculatur in auras. *V. Læpium de plumbo per fundas exalata, & Ouid. 14. met. viat.* — vt lata plumbea funda Missa solet medio glans intabescere colo.

Epith. Aeria, flexa, leuis, Balearica, Hispana, torta, lata.

Funditores dicebantur qui funda primi potissimum dimicabant, necnon fundibularij: Balearis tortor habenz. *Luc. 3. Pharf.* Balearicus auctor habenz. *Stat. 1. Achill.*

FVNDI, orum.

Vibs in Campania iuxta Terracinam, & Caietanam quæ grauissimo celo penè excidit, nunc desertum videtur oppidum ab stagnantes maris aquas, vnde grauefcit aer, moribque coalescunt: antiquitas tamen vestigia, & nobilitatis visuntur adhuc: Via nobilitata Appia: Fundanum solum: *Ouid. 2. Pont. 11.* fundanus lacus: fundana palus.

Fundanus ager. *Plin.* fundana vina laudat, generosaq; vocat: verum locus de pestilenti, crassoq; aere conqueritur: propè fundos Cæcubum locis vitifer, & vinctu generosus: hinc Cæcuba fundanus generosa coquuntur æhenis. *Mart. 13.*

FVNDA MENTVM.

Fundamina. *Ouid. 4. fast.* Massa solida; ex eodem Secreobata. *Varro.* Basis ædificij: Solum. *Virg.* Aerea. *Varr.* supra qua erigitur ædificium. Prima suis ponunt fundamina. *Virg. 4. Georg.* fundamenta locant.

Fundator, author, conditor, ædificator, structor, fabricator, murorum possitor.

FVNVS.

Boletus. *Mart.* Solutus boletos Cæciliane voras, *epig. 21. lib. 1.* Boletum, qualem Claudius edit, edas; qui boletos edit veneno infectos, & perijit, sic etiam *Iuuen. sat. 5.* Boletus domno, sed qualem Claudius edit; boleti enim sunt ex optimis, qui sunt etui.

Terræ excrementa: Pluuiale soli tuber: Irritamæta gulæ fungi: Fungi pratenses: Pratensibus optima, fungis natura est. *Horat. 2. ser. 4.* Pluuiales fungi. *Ouid.* Sullii fungi reuenis accommo-

dantissimi; quorum esu aliquando familiæ interierunt, & tota conuiuia. Inter quæ illud memorabile Anni Sereni Neronis vigiliæ præfecti, tribunorum, ac centurionum. Fungi nisi ante diem tertium ex quo nati sunt, legantur, mortiferi sunt & tota sepe familiæ e medio sussulerunt. *Plin. 22.*

FVNIS.

Rudens, eis: Rudentes funes nauium: Stupea vincula. *Virg. 2. Æn.* Vincula lini. *Ouid. 2. de art.* Vincula linea; ex *Hom. 1. Iliad.* Tortum linum. *Ouid. 3. fast.* Retinacula, orum. *Virg. 4. Æn.* Retis. *Ter. & Mart. 5. 63.* Licium: Licia circundo. *Virg. rel. 8. Sparg.* Soluere retinacula, *offert dal porto.* *Ouid. 11. met.* Scuppea retinacula. *Ouid. 14. met.* Cannabis, is, torta cannabe sulto Cæna fit in transiro. *Perf. 5.*

Funis ductarius, qui per orbiculos trochleæ pertrahitur: Canpinus funis: Spira, inuolutus funium circulus, auctore *Sereno.* Torus, funis e loris contortus, qui toro, adest lecto suisternebat. *Horat.* Verum vox Græca habetur, *τρίκτις.* Chamulci, *Marcell.* machinæ tractoriæ, quibus in litus trahuntur naues; Græcum nomen ex *Palluce:* quod nos *Argano* nuncupamus.

Funis anchorarius. Prymnesium (quamuis *Festus* interpretatur pro tonsilla, siue palo, de quo religatur naus) Anchorale. *Lin. & Plin.* Retinaculum. *Virg.* est funis, de quo stat naus: Remulus; funis, quo religata maior naus, minorem sequitur trahentem remis actam; vnde remulo trahere apud *Polymum*, hodie *Rémouétre.*

Transenna, funis extentus: Est etiam transfenna texum illud e funibus supra foros nauium, supra quod itur: Nodus, sig. Catena. *V. sui loco.*

Oscilla, funes, quibus suspensis Athenienses hæmæ se iactabant ludi causa, idque factum Apollinis consulto, quod Virgines Athenienses plurimæ suspendio sibi mortem consciscabant; quod Erigone post mortem Icarî patris erat precata, vt eodem letho, quo ipsa perierat, Atheniensium filiz assicerentur, nisi Icarî mortem persecuti fuissent. Consultus autem Apollo respondit, vt frugum sacrificio prius Icarî manibus sacrificeret, tum vt deinceps ipsidem funibus suspensis, tabula tamen interposita hinc, & inde iactarentur ludi gratia; quod factum Oscilla dicta sunt illa sacra. Hunc ritum ab Atticis Itali sumperunt. Latini Regis honorem, & celebrabatur Ferijs sementinis, vt tradunt *Præbui, & Festus.* *V. Ludorum genera, Oscillum.*

Restiarius, est qui testes, siue funes componit, qui etiam Funarius: Restio, nis. *Suor.* qui vendit funes.

Funis faralis dici possit funis quo rei de patibulo suspenduntur. & hic laqueus: Laqueoque innectere fauces. *Definat.* *Ouid. 10. met.* Restis, is. *Plaut. & Ter.* Zona summo de polle reuincta, &c. *Idem Ouid.* Vincula: & aptabat pallenti vincula collo, *id. ibidem.* Instrumenta paratæ mortis, necis, &c. *ibidem.* *V. Laqueus.*

Mortuorum erat apparatus, qui multa continebat: Locus enim, quo efferebatur ad comburendum cadaver, vitrina dicebatur: cadaveris crematio, bustum; operis destructio, sepulcrum, inferiatio, monumentum; fruges lignorum, rogius; ignis inflammatus, pyra. In funere autem faciendo varii fuerunt mores tum apud Grecos, tum apud Romanos, diuersique si parentum, siq; amicorum esset funus. In horum funebribus, vt luctum testarentur, & exequias honorarent defunctorum, faciem tegebant, comi sibi abscessa, & aulula, siue detonsa in squalem, vt esset scilicet spoliatâ natura superfluo hoc ornata. Præterea in funebri pompa apud Romanos imagines suorum maiorum solebât adhiberi, vnde canit *Horatius Epod.* — cito beata funus, atq; imagines ducent triumphales populi. Necnon tubæ mæstem reciantes, qui caneant Sitiesines nominabantur: tum cadaver inburneo lecto aululis, & peristromatis pro defuncti qualitate ornato solebant collocare. Adhibebantur lances odoriferæ, quibus aromata in defuncti honorem cremarentur, vel in fetorem eliminandum. Dum adhuc cadaver erat in domo, vel in campum elatum, præsentem, qui aderant defuncti animam rogabant, vbi esset, aut quid famile: tum cremato cadaverem, vt magna voce clamabant: Vale, vt coniici potest ex *Virgilio, Æneid. 6.* carminibus. Funeris tamen ordo hic: vbi animam exhalare cœpisset ægerus, qui proximiores erant spiritum eius ore excipiebant, morientem claudiebant oculos (præter alios, quibus non licebat oculos genitorum occludere) post hæc defuncti corpus per intervalla conclamabant; â propinquis, & affinis calida albebatuer aqua, vtguentisq; perungebatur; quid; huiusmodi peragebant ministerium pollinctores dicebantur, teste *Nemio*. Ablutum, vinctumq; corpus candida, vel alba induebant veste, vt *Iuuenalis* testatur *sat. 3.* nuncupat toga, vt docet *Lipsius*, qui vbi fuerant viui. Inde in vestibulo ædium collocabatur ad ipsam ianuam pedibus in publicum versis coronis, alijsq; muneribus honorificis affectum. Interim cūpressi, vt ait *Sext. Pompeius*, mortuorum domibus apponebantur: tum ea, quæ ad funera requirebantur, apparabant, quæ in Libitini templo afferebantur Libitinarij, qui funera curabant; & pyram si cremendus defunctus foret (nonnulli enim propter paupertatem huiusmodi carebant honore) lignis, alijsq; rebus pro hominis conditione struebant. Vbi ita sexem diebus domi seruatum cadaver fuisset, die octauo euocabatur populus ad funus per præconem his verbis: Exequias L. Titio L. filio, quibus est commodum ire: iam tempus est: olus ex ædibus effertur. Postquam conuenerit populus lecto conftrato purpura, aut lintheis splendebus, in eoque defuncti corpore collocato, post vltimam conclamationem, tibicine præcedente, qui nentiam funebrem, laudes defuncti, & facti recitentem, Phrygio modulo caneret; suus, funeriq; pompa procedebat. Deferendi vero feretrum propinquioribus, qui

rilis sexus dabatur munus, nisi tenuioris essent fortunæ, tunc enim à vesipillorum deferebatur: vnde *Pergius* *fas. 3.* — at it' uni Hæsterni capite induo fubiere *Quintus*. Dum autem elecheratur funus, insignia honorum quoq. gestifit, vt *fasces*, *securæ*, *littores*, *armata*, *militaria dona*, aliq; præferrebantur: precedentibus etiam feruis nianumillis pilcatis, albæ lana capitiis velatis. Sequebantur funusliberi, propinqui, affines, aliq; amici lugentium habitu capillo demisso, vestiq; pul-
la, filij quidem velatis, filæ verò nudatis capitiibus, passifq; crinibus incedebant. Adhibebantur etiam præfixæ, nempe mulieres ad lamentandum mortuum conductæ, quæ darent ceteris modum plangendi; quæ priores propinquos, amicosq; sequebantur. Sin autem defun-
ctus illuftris esset, primum deferebatur in forum, vbi oratio funebribz illi recitabatur. Vnde *Polyp. lib. 6.* His peractis funus: procebat donec ad locum veniretur, vbi vel sepeliendus, vel cremandus erat. Et hæc potissimum Romano-
rum cæremonia in effundendo funere: Quid pos-
set ficeret, vbi cadaver erat comburendum. *V. Reges: Exequia.*

Funera suprema. *Verg.* *tt.* *AEn.* Dona feralia pompa. *Strab.* *q. fil.* *3.* Funicus pompa. *Ovid.* *6. fast.* Funicus ara. *Idem* *in Ivin.* Funebris facra. *Idem* *q. trull.* *4.* Et dare plebeio corpus inane rogo. *Idem* *in Ivin.* Abfultu ara dies, & funere meritis acerbo. *Verg.* Inq; pyram tecum carissima corpora mitas. *Ovid.* *in Ivin.* Longus ad manes propereur ordo amictus naetii, feretis; tristis heret. *Sen.* *in Oedip.* *1. chor.* Sepulchri honores. *Hor.* *3. 20.* Pulcrisq; per vrbem Funicibus ferri. *Ovid.* *tt.* *mer.* idest nobilis funere ciferri — celebris; in parte cremari, & cineri materno duceat pompam. *Ibid.* funera ducebat mediam lacrymosa per vrbem. *Id.* *q. mer.* Elebilis pompa. *Ibid.* Carere funere &c.

Epith. Flebile, triste, atrum, sævum, iniquum, durum, lugubre, cruentum, acerbum, crudele, lacrymosum, mœstum, novum, pulcrum, miserabile.

Exequiis. *V. suo loco, ubi multa.* Quæ si Imperatorum pristorum erant, dum efferebantur in forum, fuit in campum cadaver, sue simulacri defuncti, ordine præstant Magistratus, & Senatus positus dignitatis insignibus; sequebantur equites habitu lugubri, deinde milites cum armis, sed veris; postremo populus per tribus. Verùm illud præ se significat post corpus elatum, ponè quod sequebantur affines, tum magistratus, *ut sup.* Porro dominum curabat funus per plures dies, ibi fiebat prothesis (ut inquit *Cassiodorus*) & mortuus septem diebus in vestibulo positus plangebatur, *ut sup.*

FVR, ris.

Latro. V. f. su. Inc. Predator: Grassator: Populator. Om. 3. ad Laniator. Rapax: Vincemans. Virg. 3. AEn. Spoliator templi: ex eodem. Ex rapto viuentes. Mart. Afflicti viuere rapto. Virg. 7. AEn. Audium genus: Tu fures audium genus, &c. Coercet. Bemb. Nocte silente alienas opes surripient, malefida cohors: Nocturni procul

cul hinc discedite fures: Callidus effraeta nummos fur aufere arca. Notæ nimium rapacitatis homo. ex Mart. 6. 72. Compilator: à verbo compilare. furtum ingeniosus ad omne. Ouid. 11. met.

Abactor. Paul. Abigeus. *Vipian.* qui pecora furtem à pascuis, stabulisve abigit: Depecuator. *Cicer.* qui publicum aliquid furto tollit: Directorij. *Vipian.* dicuntur quasi nocturni fures: & erronei etiam dicuntur: Dormitator, quod interdidi dormiat, vt noctu ad furandum euigilet.

Conflator figurati æris. *Theodof.* qui æa mentitur, & nummos conflatur, *Monetario* dicitur hodie: Monetæ adulterator, Paracharta. *Theod.* Græca vox: Manticularius. *Fest.* Zonarivs fector. *Plaut.* dicitur, qui in conferta turba marfupij manum iniecit, quod aus fecat, aut inanit: Crumenista. *Buccellarij:* dicuntur latrones, qui à minimis inceperunt, vt aliqui interpretantur in Codice: sed vt legis sentus demonstrat, magis videntur esse buccellarij, qui aluntur ab aliquo in sui corporis custodiam, qui vulgo dicuntur à nonnullis. *Ibraui,* buccellarij, nempe buccellam à dominis accipientes. Et furtis vtrique nata manus. ex Ouid. *Vngues acuti.* *Iunen.* 5.

Laurnio, nis; à *Laurna* Dea, cuius tutelæ permittébant se fures Trium litterarum homo; fur enim tot litteris constat. *Plaut.* Effractor. *Digest.* Qui fores vi effringit rapiendi causa: Mangon. *Fab.* Plagiarius. *Calist.* qui liberum hominem, vel puerum emit, rapivæ; ac vendit: sic etiam dicitur qui libros vendit à se emptos, vt iocatur. *Mart.* 1. epig. 53. vel 18. ad Quinctianum: Et cum se dominum vocabit ille dicas esse meos, &c. Impones plagiaris pudorem.

Prædonum manus. *Sen. in Oedip.* Barbara pars lingua est ausæ substructa rapinæ. *Ouid.* 1. trist. 10. Gens assueta rapinis. *idem.* Prædonum turba. *Hor.* 1. *Saty.* 2. Furacæ manus. *Mart.* 8. Piceara manus. Vid. *Latro.* Nata ad furta sinistra. *Ouid.*

Epith. Nocturnus, tacitus, peruisif, trepidus, rapax, crudelis, vagans, trifurcifer, nocte vagans, captans aliena, insidians aliorum opibus.

Alter Sciron. Vid. *Sciron.* Procrustes alter. *V. Soluta:* fuerunt enim publici grassatores: Alter Phorbas; & hic cum Phlegys totam Peloponnesum latrocinij infestam reddidit, quem Apollo prætereuntes lucta superantem interfecit. *Hom. Interpret.* & *Philoftratus:* protanum vocat *Ovidius:* quod neque sacris parceret. Autolyçi manus piceata. *Mart.* 8. fuit autem Autolyçus Mercurij filius ex Chione, aus paternus Sinonis, maternus verò Vlyssi, qui vicinorum armenta à pascuis abacta tam vafre inperpolabat, vt non raro ipsam dominis propria venderet iumentæ. Verum cum Sisyphus greges suos in dies minuit, Autolyçi verò augeri animaduertens, suspicatus furtum, pecudum suarum vngulia notas inuisti, qua ratione, & vnguis furta detexit, & amissam pectus recepit.

Hygin. fab. poet. 101. Autolyçi frater. Mercurij filius, patris non degener artis. *Ouid.* 11. met. V. inferius; furis & fraude similimus. *idem* 13. met. Sanguine cretus Sisypho. — *ibid.* nam Sisyphus fuit latro.

Cercyon grassator insignis apud Eleusinem Atticæ ciuitatem, tantò corporis robore, vt validissimas arbores incuruaret, quibus viatores alligatos disceperat: & hic à Theseo eodem supplicij genere multatus fuit, vnde *Ouid.* 7. met. Cercyones lethum vidit Cerealis Eleusis: Atticus grassator: Coryneta latro, & grassator, Vulcani filius, qui iuxta Epidaurum claua, (quæ Coryna dicebatur) prætereuntes interficiebat: Periphatus proprie nomine dicebatur, & hic à Theseo etiam fuit intersectus. *Suid.* V. Epidaurus. Fures dicuntur Mercurij astro dominari præsertim, si

FVRÆ.

Quas Græci Erymies, & Eumenides dixerunt; Plutonis ministræ finguntur, quæ ad solum eius jimenque excubant, metumque mentibus mortalium accutunt; bella, & ceteraque mala inferunt, & stimulis agitant, vnde *Cicer.* 1. de legibus: Agitant, inquit, & insectant impios Furæ non ardentibus tardis, sicut in fabulis, sed angore conscientie: hæc ille, & simile pro *Rufus Amernino.* Sed libeat *Dionam* *Hydram* de Furis hæc dicentem audire: Aiuunt & tres Furias antiquæ, feminas crinitas serpentibus, propter tres affectus, qui in animis hominum multas perturbaciones gignunt, & interdum cogunt, ita delinquere, vt nec ad famam, nec ad periculum sui respectum habere permittant: Ira, quæ vindictam cupit: Cupiditas, quæ desiderat opes: Libido, quæ appetit voluptates, quæ ideo Furæ appellatur, quod sensibus suis mentem feriant, & quietem esse non sinant, hæcenus ille. Finguntur filie Cæli ab *Heſiodo* ridiculo sanè modo genitæ ex eius pudendorum sanguinis guttis, ab alijs, Noctas, & Herthi, siue Acherontis, siue magni Iouis terrestri, & Persephone, vt canit *Orpheus* in *Hymno:* quarum habitu hæc esse dicitur. Colorem fuscum, crines anguibus implicatos habent, tunicas ad talos demissas, cingulo pectus inclinatæ, manu baculos, fascæve è taxo venenata arbore, serpentes quæ gestant. Tres foreces esse dicunt *Alecto*, *Tisiphone*, *Megæra:* addunt quartam quidam, quæ *Lysidæ* dicitur ab *Euripide*, nempe rabies. Harum mentio fit sæpius à poetis, à quibus in tragedijs potissimum introducuntur flagellis, & igne, necnon stimulis hominum mentes exagitant. *Ouid.* in *Ib.* & *Sen.*

Diræ: Vitricæ diræ. *Virgil.* 4. *Æneid.* Canes infernæ. *Hor.* 1. *Serm.* Viderit infernas errare canes: & *Virgil.* 6. *Æneid.* Visque canes cluare per umbras Aduentante Dea, &c. Stygiæ canes. *Lucan.* Stygiæque canes in luce superna reſtitunt: Feri Hecates canes. *Tib.* 1. 2. Sola feros Hecates perdomuisse canes.

Sorotes Tartareæ. *Stat.* 5. *Theb.* Stygiæ. *idem* 10. Anguicomæ sorores. *idem* 12. Noctæ genitæ sorores. *Ouid.* 4. *met.* Infernæ. *Claud.* 2. in *Ruf.* Serpenterigæ: Diræ sorores. *Virgil.* 7. *Æneid.* Turba

ba fororū face tartarea. *Sene. in Oedip.* Sorores graue, & implacabile nūmen. *Uuud. 4. met.* Viperæ Stygia de valle forores. *idem 6.* Et stetit in armis omne vipereum genus Fratrū: fratres vocat angues, in quos capillos conuersos habent. *Sen. in Oedip.* Vultibus Eumenidum diris agitur, &c. *Ouid. 9. met.*

Erynys. V. *furios.* Eumenides & hæ quasi placabiles, & benignæ apud Athenienses sanum habebant solemnibus sacrificiis celestiarum, quemadmodum, & lucum in Latio, qui Furinæ dicebatur, vt ait *Cicero. 1. de natur. Deor.* & tunc primum sic appellari cœpisse tradunt, quom Orestæ nigram ouem illis mactanti sese mites, & placabiles exhibuere: Eumenidum agmina: Angues. *Pont. & Hor. 2. 3.* Eumenidum turbæ seueræ. *Prop. 4. eleg. ult.* Et tribus vna soror. *Ouid. 10. met.* tumidis afflauiit Schidinis, idest, serpentibus.

Palæstinæ Dæ. *Ouid. 4. fast.* Et modò tolle faces remoue modò verbera elamat Sæp Palæstinæ stur adesse Deas. *Lege Gyrard.* hoc in loco quid sentiat: Pestes infernæ. *Virgil. 12. Aeneid.* Harpyiæ, etiam furiarum genus creditæ sunt. *idem 6. Aen. & V. furios.* Obscæne volucres. *idem 13. Aen.* Obscæne volucres alarum verbera nosco, cum alis enim vespertilionum instat piagebantur.

Acherontigenæ laræ. *Mant.* à patre, vt sentit etiam *Stat. 4. Theb.* Virgines Acheronte satæ. *Stat. idem.* Plutonides vmbæ. *Mant.* Famulæ Iunonis Aueræ: Inuifum nūmen. *Verg. 7. Aen.* Tremendi horrendæ fabulæ tyranni: Vitricæ sceleris Dæ. *Sene. in Med.* Agmen horrendum angibus. *idem in Herc. fur.* Famulæ Digis. *idem.* Agmen infernum: Aut cui cruentas agmen infernum faces intentat. *idem in Med.*

Furiarumque atra fatigat Concilia. &c. *Stat. 4. Theb.* Turba Furiarum impotens. *Sene. in Med.* Furiale malum. *idem in Thyest.* Furiarum verbera. *Stat. 3. Theb.* Quasque serunt torto vitæ angue capillis Carceris obscuras ante federe fores. *Ouid. in Hec.* Diræ Furiarum cohors. *Sen. in Thyest.* Iam mihi crudeles Furæ eandentia vincia Intulerant, &c. Sacro crinitas angue forores Non metues? *Ouid. 10. met.*

Plutonis, ac Proserpinæ filiz. *Orph.* Epith. Diræ, tragicæ, seueræ, feræ, horrifice, horrifera, insânz, languinolentæ, sauz, Stygiæ, truces, tartaræ, horrendæ, viperæ, immanes, rebelles, noctigenæ, nefandæ, atros plectentes crinibus angues.

Furiarum nomina.

Alecto.

Alecto stetit in medio, vulgusque tacere iussit, & obstantes in tergum reppulit angues, Perque humeros errare dedit. *Cloud.* Luctificam Alecto dirarum à sede fororum, Infernisque ciēt tenebris, cui tristitia bella, Iræque infidæque, & crimina noxia cordi Odit, & ipse pater Pluton odore sorores Tartareæ monstrum. *Virgil.*

Coecytia virgo. *Virgil. 7. Aeneid.* quasi Coecyti domina: Sata Noctē. *idem:* ceteris etiam commu-

ne synon. Nympha paludis Stygiæ. *Ouid. 2. fast.* Furiarum maxima. *Virgil. & Val. Flacc. t.* Inuidiz quondam stimulis incanduit atrox Alecto: Crudelis diua seueros Aduertit vultus. *Stat. t. Theb.* Gorgoneis Alecto infecta venenis: Tāna sauz facies, tot pullulat atra colubri Protinus hinc fuscis tristis Dea tollitur alis.

Epith. Luctifica, atra, subribunda, tristis, impia, atrox, bella mouens, impia bellorum mater.

Tisiphone.

Nec mora Tisiphone madescent sanguine sumit Importuna faciem, fluídoque cruore rubentem Iaduitur pallam, tortoque incingitur angue, Egrediturque domo Luctus comitatur euntem, Et Pauor, & Terror, trepidoque Insania vultu. *Ouid. 3. met.* Tisiphone canos, vt erat turbata capillos Mouit, & obstantes reiecit ab ore eolubros. *idem.* Megæra soror germana: Continuo fontes vitricæ accincta flagello Tisiphone quatit insultans, torosque sinistra Intentans angues vocat agmina sauz fororum. *Virgil. 6. Aen.* *Lege Stat. 4. Theb. v. 486.* Tisiphoneque impæra feros pro crinibus angues: Tisiphoneque sedens palla succincta cruenta Ventrubulum infomnis seruat, noctesque, diesque.

Homicidarum arbitra; ipsa enim homicidas dicitur punire. *Lege Gyrard. syn. 6.* Tartarei regina Barathi; sic eam vocat *Stat. 1. Theb.* Quatiens grandisfona anguineum flagellum.

Epith. Pallida, vitrix, impæra, improba, cruenta, corua.

Megæra.

Improba mox surgit tristi de sede Megæra: Viperæ stimulis accensa Megæra. *Mant.* Quas & tartaream nox intempesta Megæram Vno, eodemque tulit partu: Auxit discordes odiosa Megæra furor: Inferna Megæra Aera pernigrum transuēctare dedit ab armis: Ingens anguis excusso sonat tortus flagello, Quem trabe infesta petit Megæra. *Sen. in Med.* Quid me flagrante dirâ persequeris face Megæra? *idem in Herc. Oct.* Stygijs lactata Megæra Vberibus. *Mant.* Tisiphones soror; Alecto germana: cruentis Angibus armata dextram quatit, &c.

FVRNVS.

Clibanus: Textus, siue textum; dicunt autem huiusmodi discrimen esse inter furnum, & clibanum, siue textum; vt clibanus ex ære, vel ferro factus moueri possit; & hue, & illuc transferri; neque panis tantum, sed quidvis coqui.

Præfurnium. *Car. Propneigeum.* *Vir.* os est furni, in quo ignis ingeritur: Caminus, est sumi receptaculum: Focus, fig. Aut humilem grato calfacti igne focum. *Ouid. 4. fast.* qui etiam de testo meninit 2. *fast.* Turbo: Clibanus. *Donatus:* est illa meta furnaria, in qua vi ignis eliquatur aqua, flores, & huiusmodi, Campana distillare, vno distillatio.

FVROR.

Barbarus attonita sauz in vrbe furor: Impercus: Violenti signa furoris: Effera vis animi. *Virg. 10. AEn.*

Æn. Mens dira. *idem 2. Æn.* Ardor : Violentia : Furor. *idem 3. Georg.* Rabies : Infania. *idem 3. Æn.* Infanus curfus. *Ouid. 3. met.* Vis acrior : Anima viperæ. *Virg. 7. Æn.* Ignis, metaph. Dementia : Vefania : Delirium : Erynnis. Furiale aufum. *Ouid. 11. met.* Sed enim temeraria creſcunt Bella, modusque abiit, infanæque regnat Erynnis. *ibidem.* Oeftrum : — Sed vt fanaticus oeftro Percuſſus Bellona tuo diuinat. — *Ann. 4. furor* ſcilicet Martiali.

Epich. Furibundus, præceps, ſceleratus, miſerandus, dirus, amens, mœſtus, impius, violentus, noxiuſ, exitialis, fanguineus, pernicioſus, Maſurtius, Martius, hoſtilis, diſcors, arma miniſtrans, in clades, ſæuæque bella trahens, pronus in arma, ſictus, verus, conuiſtus.

Furor Poeticus.

Apollineo percitus oeftro. *Stat.* Pierius calor. *idem 5. ſilv. 1.* Laurigerum oeftrum. *ibidem.* Cum Laurigero fortior oeftro : Cleftis intus excitat vates viſor : Aut qui ſororum concitus facris nouem Phœbi furorē ducitur. *Auguſt.* Auct latente mens furorē percita. *idem.* Numen inſect illis, Pieridesque ſauent. *Ouid. 3. de ar. Spiritus Graix Camœnæ. Hor. 2. 16.* Enthous, id eſt furorē peimotus : Quæ ſimul æthereos animo conceperat ignes : Credebat pleno carmina vera Dei. *Ouid. 1. ſaſp.* — Sed vt fanaticus oeftro Percuſſus Bellona tuo diuinat.

Ad ſupero me miſſus Apolline Complect ſpiritus, &c. *Stat. 4. Theb.* Pierio mens plena furorē : Diuino concita motu. *Ouid. 6. met.* Ego ſi remanent ignes tibi peſtoris idem. *idem 3. triſt. 7.* id eſt poeſeos deſiderium : Impetus illè ſacer, qui vatium peſtora nutrit. *idem 4. Pont. 2.* Percuſſit thyſro laudis ſpes meum cor. *Lucret.* pro furorē poetico : Si Cumque mihi conſpecta vatis ſtat caſſa cortina domo. *Val. Flacc. Arg. 6.*

FVRIOSVS.

Furens : Ardens : Furibundus : Rabioſus. *V. ſuo loco.* Fiemens : Indignans. *Virgil. 12. Æn.* Implacabilis. *ibidem.* Turbidus. *ibidem.* Impatiens moræ : Furijs agitatus. *ibidem.* Furijs ardens. *idem 3. Georg.* Mens furcata. *idem 2. Æn.* Cæcus furorē. *ibidem.* Incenſus furijs. *idem 4. Æn.* Accenſus furorē. *Ouid. 2. met.* Mens furijs eſſera. *Virg. 8. Æn.* Actus furijs, accenſus furijs. *idem.* Actus furorē. *idem 7. Æn.*

Mens lymphata. *Carull. & Hor. 1. 37.* Furorē percitus. *Sen. in Thyſt.* Deiectus mente. *idem in Hæc. fur.* Malè ſanus. *idem.* Amens formidine. *Virg. 12. Æn.* Temerarius : Cruentus : Sæuus : Vultus furoris. *Sen. in Med.* Vultus citatus ira. *ibidem.* Indomitos geſſans in corde furores : Concepit furia mente furores : Errore laborat mentis : Furijs incenſa per vrbem Bacchatur : Fremit horridus ore cruento.

FVRTVM.

Furti crimen : Latrocinium : Rapina : Raptum, & præda, figur. Spolia : Exuuiæ : Præda, ad militare furtum pertinet : Prædæ forſ : Et prædæ ducere ſortem. *Virg. 9. Æn.* Raptum : Viuitur ex rapto. *Ouid. 1. met.* Inſidiæ hominum. *idem 1. triſt. 10.* Nam ſimul inſidijs hominum,

pelagique labore, vulgò *Aſſuſinamenti* : & latine apud oratores dicitur : Graſſatio : Graſſationes : & Piratica latrocinia : Manifeſta ſigna rapinæ. *Prop. 4. 7.* Non habet euentus ſordida præda bonos : Neque hanc abſcondere futo ſperaui : Amati terram exercent, ſemperque recentes Conuectæ iuuat prædas, & viuere rapto. *Ouid.* Tempia, vel arcano demens ſpoliauerat auro.

Fœdum lucrum. *Mart. 8. 48.* Si te præda iuuat, ſedique infania lucri, Quo poſſis melius fallere ſunt cogam.

Epich. Pauidum, nocturnum, torpe, iniquum, lacrymabile, inſandum, neſcitum.

FVRCA.

Quam vetuſtiſſimi Gabalum appellabant, vnde apud *Varronem* legitur : In gabalum ſuffigere : ſed in hac ſignificatione. *Vid. Paſſulæ.* Hic furcam intelligimus minorem, & agreſtem.

Furcula, diminut. Bicornes perticæ. Pali bicornes : Bidens, ſed in alia ſignificatione. *V. Lige.*

Amis, ſive ames, tiſ : — aut amice ſcui Rara tendit recta turdis edacibus dolos. *Hor. epod. 2.* Pertica aucupalis : Biſurcum. *Vid. Ruſtica inſtrumenta.* Ramus biſurcus. *Ouid. 11. met.*

Cerui, orum. *Virg. 2. eleg.* — habitare caſas, & ſigere ceruos : nempe furcas, quibus ſuſtentantur caſæ, iuguria, & huiuſmodi.

FVSVS, i.

Et fuſum, g. n.

Fuſorum mollia penſa : Penſum, & penſa, orum : Carpentis penſa puellæ : Stamina, figur. Stamina pollice torquent, verſant, triplici pollice neceſſit opus. *Ouid.*

Filum, figur. Deduſtum pollice ſitum. *Ouid. 4. 1. met.* Scudigitis ſubigebat opus : — & appoſito pollice verſat opus. *Tib. 2. eleg. 1.* Fœmineus labor. *ibidem.* Hinc penſa coluſque fuſus, & appoſito, &c. *ibidem.* Stamen. *V. Filum.*

Arſ fœminea : Lœuia verſato ducentem ſtamina fuſo. *Ouid. 4. met.* Fuſis deuoluere mollia penſa. Plenas exonerare colos. Quæ velleſa, notis Nulla trahunt digitis, nec fuſa ſequentia ducunt.

Qualis ; vbi reponuntur fuſa. *V. ſuo loco.* & caſiſtrum : Vertex : Vt Peluſiaco fulget ſtamine vertex. *Stat. 3. ſilv.* Verticillus. *Plin.* Verticulum, quod appenditur fuſo : Colus, vnde appenditur ſtamen, ſive linum, ſive ſtupa, quæ neri poſſit ; eſq. 2. ſeu 4. declinationis — Sed graue tardas Exſpectare colus. *Iuuen. 14.* penſum autem eſt pars lini ſuper fuſos euoluenda : Nos humiles, famuleque tuæ data penſa trahemus, Et minuent plenas ſtamina noſtra colos. Penelope melius, melius torquetis Atachne. Æternumque manus carpebat ritè laborem. Vos tenui trahitis prægnantem ſtamine fuſum. *Iuuen. Satyr. 2.* fuſum torquetis. *Vid. ſupr.*

Dextera tum leuiter deducens ſila ſupinis Formabat digitis, tum prono in pollice torquentis Libratum tereti verſabat turbine fuſum. *Atque*

que ita decerpens æquabat semper opus nens : de script.

Craſſaq; robusto deducis pollice, ſila, Æquaq; formoſe penſa rependis heræ. *Ouid. in epiſt. De ianiræ.* Mollis haſta, dicitur fuſus. *Strab. 7. A. ſubſt.* Molleſq; tuſit Tirynchiuſ haſtaſ, nempe fuſum verſauit apud Omphaleum Lydiorum reginam depoſita clauſæ, leoniſq; ſpolio.

G

GABII, orum.

Vrbs Latij viginti ſerè miliarijs ab vrbe diſtans ; quam mediam inter Prænèſe, vrbeinſq; Romam ſtatuit *Strabo*, & *App. lib. 5.* & hanc à Gaſtaſto, & Bio fratribus Siculis quibuſdam conditam fuiſſe aliqui narrant: fraude autem Sexæ Tarquinij Superbi filij in Romanorum diſtione redacta, vt tradit *Liv. 1. ab urb. Virginiæ* autem huius vrbs originè ad reges reſert Albanorum, quibus enumeratis ſic ſubdit: Hi tibi Nomentum, & Gabios, vrbeinſq; idenam, Hi collatinas imponunt montibus arces, *lib. 6.* *Æn.* Huius incolæ aliquando, cùm ſacris operarentur, bellum ſubitò aduentare nunciatur, qui accincti togis ſuis ab agris ad bella proſecti ſunt, adeptiſq; victoriam, morem illum veſtendi in ſacrificijs ſeruauerunt; qui & ad Romanos proſectus fuit: vnde *Virg. 7. Æn.* Ipſe Quirinali trabes, cinctuſ Gabino inſignis rſerat ſtridentia limina Conſul. Demùm à Romanis oppreſſis decus diſſit, & vitæ. Hæc autem vrbs hodie variè putatur eſſe vel *Galliſiano*, à *Zugermulo*, à *la Colonna*. V. *Orellum*. Iunonis ibi templum inſigne, vnde *Luno Gabiaſ*; ab Vrbe ad hanc vrbeſem ducebat. V. *Roma*.

Aræ Gabinæ Iunonis. *Virg. 7. Æn.* Nec iuxta Iunonis tecta Gabinæ. *Sil. Ital. 12.* Gabinenſis ager. *Ouid. Vrbis Gabinæ. Ouid. 2. ſeſt.* Robore freta Gabino. *Claud.*

Gabini populi. *Plin.*

S. GABRIEL Angelus.

Ex ijs ſeptem vnus, qui coram Deo, & agno proximè aſſtant, cuius miniſterio nunciatum, noſtram ſalutem aduentare, quiq; ad Virginem miſſus ſublimis myſterij nuncius fuit electus.

Salutis humanæ nūcius: Cæli Iuuenum pulcherrime præpes: Sequenter humanæ ſalutis: Virgineus cuſtos: Virginei nuncius parvus: Fidis ſupremi conſilij Miniſter: Aliqer occultam redeat paranympheus in ædè. *Mæ. 1.* Paranympheus aliger: Qui hila dextra Prægeſtat: Lilia cana manu geſtans Paranympheus, &c. Huius deſcriptionem habes apud *Sanaſſerum lib. 1. de part. Virg. & apud Viſdam*.

Epith. Venuſtus, candidus, roſeus, pulcher.

GADES, ium.

E inſula, vel potius, teſte *Plin. lib. 4. cap. 11.* inſulæ ſunt duæ ultra finem Beticæ provinciæ, & in extremo noſtri orbis verſus occidentem extrâ

freti anguſtias, quibus Africa ab Europa diſtimitur. Harum maior Erythia *Pomponius* dicitur à Tyrijs, qui Erythreum mare aliquando incoluerunt, vnde *Lucanus* Gades Tyrias appellat. Huic adiacet altera inſula minor, & ipſa Gadis, ſive Gadira appellata vnus tantù ſtadij euſripo inter labente ab altera diſtans; in qua tanta eſt pabuli læticia, vt pecudum ibi paſcentium lac ſerum non efficiat, neque ex eo caſeus fieri poſſit, niſi multa admixta aqua. Ad ſtrem ſunt Herculeum, vnde nuncupatur Gaditanum, de quo *pauli inferioris*: & inſ. hodie Cadix: portum habet inter ceteros Hiſpaniæ celebriorem.

Gadera, ſive Gadira apud Græcos, *Ptolem. & Apollod.* apud quam (vt ſcribit *Adrianus de varia hiſt.*) duæ erant aræ, altera anno, altera menſi, vt longiori, & breuiori temporì dicatæ. Præterea tempus Senectuti, quod maximè ætatem vt potè magiſtram rerum venerarentur: Alterum item Morti, vt communi quæri, & portui miſeriarum poſt exantlatoſ labores. Sed & Paupertati, & Fortunæ ſacra etiam conſtituere templa, vt per hæc altera placaretur, altera fortuna ſcilicet remedium paupertati obueniret. Hæc ex illa, *Volaterrano* referente. Templum quoq; in ea Hercules noſtiſſimum, vt potè quod & conditoribus, & ætate, & religione, & opibus illuſtre, vt tradit *Mela lib. 3.* multaſq; in eo videbantur Græcorum monumenta, ſi *Philopſtratus in vicia Apolloniæ lib. 5.* credimus; cuius etiam meminit *Suer. in Caſ.* qui cùm Gades veniſſet animaduërſa apud Herculis templum Magni Alexandri imagine, inſignem. Huic etiam Annibal antequàm alpes tranſcenderet profectionem vouit, & *Lucullus* decimas rerum ſuarum dedit. In hoc templo *Strabo* fontem eſſe dicit contraria maris natura, cùm enim illud augeſcit, hic decreſcit; & contra. Præterea in eo templo Pygmalionis auream fuiſſe oliuam nonnulli aſſerunt; & hoc facile à Tyrijs, vnde Gaditani originem ſuam reſerunt, euenerit; qui illuc cum Philithene conditor, qui Phœnicis filius fuit frater Beli patris Didonis, ac Pygmalionis, proſecti fuerant; nec non alia præſertim Athenienſium ornamenta ibi videbantur.

Omnibus in terris, quæ ſunt à Gadibus vſiq; e Auroram, & Gangem pauci dignoſcere poſſunt Vera bona. *Iuuen. ſat. 10.* Gadum ſines: Gaditana rura; ex *Marr.* Vltima occidentis inſula. *Canth. lyr. 27.* nondum enim Canariæ reperta: Soliſq; cubilia Gades. *Strab. 3. ſilu.*

Gadir, vrbs in inſula inſignis, quæ antè Coenyſa, & Tarteſſos dicebatur. *Ruf. Auſen. in deſcript. urb.* Gadir prima ſtrem ſolda ſupere minet arce, Atcollitſq; caput geminis inſerta columnis Hæc Coenyſa prius fuerat ſub nomine priſco. Tarteſſimſq; dehinc Tyri dixere coloni. Dicta Iulia Gaditana Auguſta, ipſa quoque vrbs. *Plin.*

Aphrodiſias *Steph.* Bætis inſtæſaz ſtuit enim Bætis ofium eſt: Obnoxia Mauris Paſcua Geryo-

nisi liquidis, &c. *Calph.* Geryonis regna: Vbi magna soli pinguedo (*vt sup.*) adeo vt pascen-tes in ea insula pecudes nisi subinde sanguinem emittas, intra triginta dies pinguedine suffo- cari dicantur: hinc poëta facta est occasio fa- bulandi de armentis Geryonis. *V. Geryon.*

Gaditanus portus: Gaditani populi: Frëtum Gaditanum, hodie *Strait de Gibraltar*. Gadita- nę puellę, olim lascivę. *Mart. Vid. Meretric.* Forſitan expectes, vt Gaditana canoro Inci- piant prurire choro plauſuque probatz ad ter- ram tremulo descendant clune puellę. *Imen. ſat.* 11. an potius Gaditana ſit dicenda, quam Gaditana: e ſuperiũs dictis expende. *V. ſup.* Gadera, ſeu Gadir.

GALANTHIS.

Alcmenę Hercules matris miniſtra, quę cũ pa- rienti a deſſet, partusque dolore laboranti, vidit Lucinam, quam ipſa pręgnans inuocarat Alc- menę ſibi propitiã genu preſſam ad eius ianuam partus dīro carmine ſuſtinentem, quam vt deſuderet edocuit, iam dominam peperiffe, votoque poſitam. Diſcedente Lucina, iſſit Ga- lanthis; vnde rata Dea ſe à ſamula deriſam, il- lam in muſtellam tranſiſſigrauit. Fabulam ha- bes apud *Ouid. g. met.*

Vna miniſtrarum media de plebe Galanthis Fla- ua comas aderat faciendis ſtrenua iuſſis Offi- cijs deſſecta ſuis. *ibidem.*

Muſtella. *V. Ferarum nomina.*

GALATHEA.

Nerei, & **Doridis** filia, quę Acidis Fauni filij amo- re capta, Polyphemum Cyclopem eam aman- tem fugiebat; quę cũ aliquando in amasſi ſui complexibus iaceret à Polyphemo riuali de- prehenſa vix illius fugit iram, Acide magno la- pide, quem ille ad amboſ perimendos iacerat, obrupto. *V. Actis.* Ipſa verò filium habuit Il- lyrium, à quo Illyria pars Dalmatiz nuncupata fuiſſe dicitur.

Cui pater eſt Nereus, quam cęrũſa Doris enixa eſt, &c. *Ouid. 13. met.* vbi fabulam exſequitur: Cyclopiſ amorem fugiens nympha; *ex eodem.* Acidis in gremio reſident. *ibidem.* Quam Poly- phemus amabat: candidior ſolio niuei Gal- thea liguſtri, &c. *Ouid. vt ſup.* vbi nymphę lau- des perſequitur explicare. Candida Nereis. *ibidem.*

Apud Virgil. eclog. 1. ſub ſicco Galathez nomine amica quędam intelligitur: & hæc Nerine ab eodem dicitur patronymicòs.

GALATIA.

Minoris Aſię regio, quę & Gallogręcia dicta eſt, & nomen vtrunque accepit à Gallis, à quibus maximo numero occupata aliquando fuit Du- ce ſuit Brenno poſt incenſam Romam ille tranſgreſſus: in quo quidem vehementer ambi- go. Sed in hoc licebit percurrere Pauſaniam in Atticis in principio, qui Gallorum irruptionem In Gręciam commemorat. Antę Phry- ges tenuere, & Paphlagonēs, vnde nomen Pa- phlagoniz in parte euſiem Galatiz manſit. Includitur autem Galatia à ſepenterrione Pon- tico mari, ab ortu Cappadocia, à meridie Pam- phylia, ab occaſu Aſia minori, & Ponto, Bithy-

niaque. Huius regionis Boream verſus eſt Pa- phlagonia, de qua paullo poſt; meridiem verſus Iſauria, vbi vrbs Iſaura, & Piſidię pars; altera enim pars in Pamphylia, de qua *V. ſuo loco.* Pri- mariz in hac Galatia.

Vrbes.

Ancyra, quam fortiffimus Ille Clemens non tam Episcopali dignitate, quam prolixo fanę marty- rio decorauit: & hæc adeo in Auguſtum ſiue religioſa, vt adhuc viuenti templum extruxe- rit, ſilique diuinos exhibuerit honores; quo vi- uenti adularentur Imperatori. Hinc Ancyrani ab eodem tam viuo, quã à Senatu poſt illum deſunctum multa impetrarunt: in hac porro habitarunt ex Gallorum nationibus Teſtoſa- gę, vt innuit *Clemens*. Hanc vrbeſ, vt inquit Pauſanias, Midas Cteordij filius condidit; & apud illam ſons euſdem Midę viſebatur, in- quem inſuſo vino Silenum captauit.

Teuthrania: quę etiam Thymena dicitur *Proſ.* Sinope, vrbs Mithridantis & cunis, & ſepulcro nobilitata; hæc autem in Paphlagoniz regione collocatur ad Pontum Euxinum: *Proſ. Strab. & Plin.* teſtibus: hinc Mariſona epiſthero dicitur à *Diomeſſo*; ex hæ nati ſunt Diogenes, Diphilus, Timotheus, Patron.

Amiſus. *Proſ.* Amiſus eadem *Strab.* opp. Hene- torum vrbs, vnde Heneſa vrbs dicta à *Zemdo- to*; Heneſus à *Solimo*: victo autem Mithridate, Pompeiopoliſ vocatam fuiſſe *Plinius* author eſt.

Aboni mœnia. *Proſ.* opp. Galatiz. *V. Orſellum in Theſ. Geogr.*

In Galatia ex caprarum villis tenuioribus vnu- latus pannos contexti dicunt, quos nos *Cianobel- latus* à vnde vocitamus. Ad huius prouincię po- pulos extat epistoła D. Pauli Galatas nuncu- patos.

Paphlagonia eſt euſiem Galatiz pars ad ſeptem- trionem vergens; ſic dicta à Paphlagonē Phi- nei filio, vt author eſt *Stephanus*, quam cum ge- te ſibi ſubditam incoluit; & in hac etiam Hene- ti, qui patria aliquando pulſi, & Rege Pyleme- ne ad Troiam amiſſo Antenorem in Italiam ſecuti ſunt, & litterę voſus immutatione Ve- neti poſtea dicti. *V. Veneta.*

Peſſinus, vncis; vrbs Paphlagoniz. *Proſ.* Liu. Pi- ſſinus dicitur *Mennius*. Huius mentio etiam ſæpè in *Hiſt. ſæcra*: eſt etiam altera in Phrygia. *V. Phrygia, & Cybeles.*

Cimolis. *Strab.* ſiue Cinolis *Arriano* vrbs Paph- lagoniz, vulgò *Reymet* dicitur apud *G. Mercat.* Anti- cimolis etiam in hoc tractu eſſe dicitur. *Strab.* Trallus vrbs Phrygię in Lydia, ſed Paphlago- num colonia, quę Chora Gręcę dicitur ab *Agathia*. Sefamus vrbs. *Vid. Anaſtaſii: in* Ponto prouincia.

Iſauria. *V. ſuo loco.*

Montes.

Cytorus. *Plin. & Sol.* quem *Carullus* buxiferum appellat. *V. ſuo loco*: & ibi oppidum à Cytoro Phryxi filio conditum fuit; ſcribitur etiam Cythorus, vnde Cythorizæus. *Ouid. 6. met. Ol- gæſis*; ſiue Olgaſus. *Strab.* Olyſſas. *Proſ.* mons Galatiz: Dydimus etiam, qui per Phrygiam quo-

quoque excurrit, vbi Cybeles summè colebatur. Vid. *Cybele*. Celenorum rumulus. *Plin.*
Claustr.

Fluuij.

Parthenius, qui in Pontum Euxinum influit, cuius meminit, *Ouid.* 4. de *Pont.* ita dictum vult *Calimachus*; quòd in eo sese Diana lauerit: & hic Sefanum vrhem circumfluit.

Synonyma.

Hunc Galatia vigens ausa est incescere bello. *Strab.*
1. filu. vbi penultimam producit: Mithridatis regnum: Galatiz opp. campi: Hinc Populi.

Galatz: Paphlagonis: Heneti: Chalybes: Troemi: Proserlimoniz: Byceni: Orondici: Gallogreci: Tectofazæ: Tolstobogij: Voturi, & Ambiani ex Gallia oriundi. Galli, etiam apud *Athen.* lib. 4. vocitantur Galatz.

GALATIA.

Sive Galecia, vel Gallacia, vulgò *Galitia*, est Hispaniz regio, quæ quòd in se D. Iacobi maioris Apostoli contineat ossa, celebratior est, quam quòd aurifodinis antiquitus afflueret, vt testatur *Plinius*. In hac regioneula.

Brigantia, Ducatus titulo insignis, quæ nunc ad Portugalliam dicitur pertinere, hodie *Bracense*. Brigantium in ea oppidum: sic forsitan dictum à Brigantia, quæ hodie *Compostella*.

Vrbes.

In Gallæcia primariæ sunt: Flauium Brigantium. *Prod.* vrbs Callaicorum, nam Callaici idem sunt, qui & Gallæci: Brigantia dicitur *Orestes*, qui apud illam Pharium altissimam extrare tradit, maritima est enim vrbs, & ad oceanum occidentale sita: & hic corpus D. Iacobi religiosissime colitur, peruerter totius orbis Christiani peregrinatione frequentissima, hodie *Compostella*.

Iria Flauia. *Prod.* Flauium Interamnium à nonnullis, *S. Maria in finibus terra*, hodie *Padron*.

Aquæ calidæ, siue Thermæ calidæ. *Prod.* Orcellum à recentioribus: Ribadæum: Pons vetus: Lucus Augusti; siue Turre Augusti. *Pomp.* Aræ Sextianæ. *Plin.* quæ & Aræ Sestij; quamvis in alia Hispaniz regione hæc vrbs à nonnullis recensetur. De reliquis lege *Cosmographos*.

GALBANVM.

Succus est plantæ ferulacæ in Syria nascentis turis effigiem præbens, & odorem grauem. *Dioscor.* lib. 3.

Galbani odores. *Virg.* 4. *Georg.* Galbaneus nidor. *idem* 3. *Stragontis*. *Plin.* 12. 25.

Est etiam vestimenti genus. V. *Vestis*.

GALEA.

Quarum olim variz formæ, & est quarum vertice potissimum eleuabatur emblemata, quæ pro familiæ symbolis, seu impressijs, vt appellanc, à viris illustribus assumebantur. Apud *Strab.* 4. *Theb.* v. 168 legitur Capaneus in Casside eminentem habuisse hydram ex auro, & argento sculptam: Squallet, ait, triplici ramosa corona Hydra recens obitu, pars anguibus aspera

viuis Argento celata micat, pars arte reperta. Conditur, & fuluo moriens ignescit in auro, &c. quamvis *Lactantius* in eo loco pro corona, sumat clypei orbem; in quo esset insculpta hydra. Verum prima non displicet interpretatio, cui etiam subdo, quod inferius *idem* *Strab.* de Laconibus refert in idem bellum profectis Chlamys horrida pender, & cono Lædeus apex: vbi *idem* *Lactantius* interpretatur pileum ex olore; sed ipse aliud sentiem; vel formas esse galeis superimpositas, vel potius pinnam olorinam, quam quisque suis galeis pro insigni imposuerant, vt nunc moris est struthionum pinnis cassides ornare: & crista dicitur, vt inferius. Pyrrhum Epirotarum Regem cornua hircina in galea gestasse scribit *Plutarchus*. Solebant etiam pro galeis vsurpare ricus leonionis, vrsinos, tigridis, lupinon, & huiusmodi; nam è feris detracta pelle, parte capitis ferarum, suum obtegebant milites, vt ex illorum ricu eorum vultus appareret ferocior: hinc *Strab.* 4. *Theb.* Ille Lycionis ricu caput asperat vræ: & id frequens in veterum monumentis, lapidibusq; cernitur. Sed ad

Synonyma.

Capicum turæ tegmina. *Ouid.* 2. met. Cui triplici crinita iuba galea alta chimeram sustinet. *Ætneus* efflans faucibus ignem: Ferratus apex. *Cland.* 2. de rapt. Corona, *fig.* *Virg.* 5. *Æneid.* Arma capitis: Galeæ iubar. *Strab.* *Theb.* Nitor galeæ radiantis ab auro. *Ouid.* 13. met. *Æs* cauum: Virgineumque cauo protegit ære caput. *Prop.* 3. 12. Galeæ pondus. *Iuuen.* 6.

Cassis, dis: Cassidis à mento malefidæ vincula rupit. *Sil.* Ital. 14. — arato cassis munimine clauserat ora. viderem Cassidis apex: Exit in auræ Cassidis aleus apex, &c. Cudo, nis. *idem* *Sil.* vultur pro galea ex strarum tergore; qui etiam ritus apud gentem Hibernam durare nostro tempore dicitur. *Ære* caput fulgens, cristæque hirsutus equina. *Virg.* 10. *Æneid.* Apex, figur. Ardet apex capiti, cristæque à vertice flamma. *ibidem*. Capitiq; micantem imponit galeam: Propriiunt tecti scutis, & casside athena armati: Ferrea munimenta capitis. Qui tempora tecta gerebat Pelle lupi. *Ouid.* 12. met. *Vid. sup.* Cudone ferino Conectus caput. fuluosque lupop de pelle galeros Tegmen habent capiti. *Virg.* 7. *Æn.*

Epith. Crinita, comans, nitens, decora, caua, ærea, fulgens, radians, corusca, trux, horrida, victrix, rigens, insignis, cornifera, pennicoma, terribilis, micans, vomens flammam galea.

Epith. Aurea, cristata, auricoma, minax, Martia, ferrea, athena, caua, ærata, hirsuta iubis sidereis cassis, equinis fulua iuba. *Ouid.* celata.

Conus, est curuatura in apice galeæ, cui cristæ superimponuntur, dicitur etiam galeæ apex. *Virg.* Et conum insignis galeæ, cristæque comantes. 3. *Æneid.* Stant caisside cono. *Strab.* 4. *Theb.* Amplexuque truces deducere conos. *idem* 4. *Theb.*

Apex, est pars cassidis suprema: Vertex etiam dici-

dicitur: Cuius olorinæ surgunt de vertice pennæ. *Virg. 10. Æn.*

Crista, in qua pennæ ponuntur, *Pennacchio dell'Elmo. Virg. 10. Æn.* Pennæ olorinæ. *Idem.* Afræ pennæ ab aue Afræ, nempe struthione, quem sic nominat *Horatius*, è culus cauda, reliquisq; corporis pennis vario colore imbutis pulcræ conspiciuntur cristæ: Cornua cristæ. *Virg. 12. Æn.* Attollam excessu tumefactus vertice cristas: Admoræ niteant aliena in calidæ cristæ. *Stat. 3. Theb.* Vincia sunt ligamina, Vincia trahit galeæ, quæ pressa subdita mento Elidunt. *Ovid. 12. met.* Spira, dicitur *Iunon. 8.* Illud vinculum sub galea, seu galero militari, aut gladiatorio — de faucibus aurea cum se Porrigat, & longo iactetur Spira galero. fasciam interpretatur nescio quis in *Iunone*. Vid. *inferius*. Galerius.

Cristarum inuentum Caribus attribuit *Cassianus* à Romanis, & Græcis aequè probatur. Vettustiorum Græcorum galeæ non plinns, sed equinis setis fiebant: horridæ ... quam cernis equinis Fulua iubis cassis. *Ovid. 12. met. ex Hom. & Virg. 10. Æn.* cristæque hirsutus equina. Romanis, teste *Polybio*, pinnas tres adhibuere prælongas colore purpureo, vel nigro; videtur *Virg.* Cui triplicis crinita iuba, &c. *ut sup.*

Epith. Coruscans, comans, rutila, picturata, micans, vndans, tumefacta crista.

GALERUS.

Medicus nobilissimus Pergamenus, clarus esse cepit Traiani temporibus, natus patre architecto ciuitatis eruditissimo. Adolefens in dialecticis, & elementis philosophiæ, quod ingenio valeret felicissimo profecit: & mox ad medicinæ studium adiecit animum. Præceptores audiuit ea ætate præstantes Satyrionem, & Pelopem. Profecit deinde fuit Alexandriam; ubi tum hominum erat doctissimorum frequentia, quorum iudicia, & studia explorauit. Romam venit, ibique multa scripsit annos natus quatuor, & triginta. Inde verò discedens anno septimo, & trigesimo in Asiam rediit; vnde non multo post litteris Imp. Veri, & Antonini reuocatus est. Inde post interitum Antonini, qui in Marcomannico bello periit, in patriam rediit, ibique consensu; ac cum corpore, & valetudine esset imbecilliore (ut ipse de se testatur) diligentiam tamen in victu, & temperantia eam adhibuit, ut satur nunquam de mensa discederet; vnde vitam in extremam usque senectutem produxit.

Præcepta Galeni. Pergameneus medicus. Alter Machaon Pergami satus.

GALERVS.

Et galerum, g. n. rotundus pileus, à viatoribus olim præsertim vsurpatus: & cum hoc Mercurius tamquam expeditus à Ioue minister pingebatur vtrinq; duabus affixis alulis. Sed nigrum flauo caput abscondente galero. *Iun. Sat. 6. V. inferius Galericulum.*

Petafus, est etiam iter facientibus aptus galerus, vnde Petasati, qui videntur petaso.

Pileus, & pileum: Cæcis pilea futa de lacernis. *Stat. 4. silu. 9.* nam pilea fiebant ex attritis lacer-

nis, quæ in Saturnalibus mittebantur: hinc *Mart. 14.* Si possem totas cupereim misisse lacernas, Nunc tantum capiti munera mitto tuo. Erat autem pileus feruorum potissimum, quo manumissi vtebantur. Moris enim erat apud Romanos, ut serui, qui per manumissionem liberi fiebant, raderent caput, & ita pileum caperent; vnde illud *Plautinum*: Dij faxint, ut hodie raso capite caluus capiam pileum. Hinc serui ad pileum vocati dicebantur manumissi; nam libertatis insigne pileum tunc erat; vnde post interfectum I. Cæsarem quidam pileum in hasta prætulerunt, tamquam libertatis signum: ut *Suet. refert*, & *Lin. 24.* de seruis ad pileum vocatis testatur.

Pilei vmbraculum. *Apul. Tegmen capitis. Virg. 7. Æn. Tegmen capillis. Ovid. 1. met.*

Tiaras, g. m. Phrygias tiaras, nempe quo Asiatici cum Turcis communiter vtuntur: Apex. *Lin.* Galerius acuminatus: Pileus in conspectu fastigium assurgens: Tiaras autem capitis ornamentum fuit prius apud Persides foeminas, postea ad Reges, tum ad Sacerdotes, qui etiam in sacrorum nostrorum vsu conuersus Episcoporum ferè est insigne, vulgò *Mitra*. Cydaris, siue cidaris pro ipso etiam sumitur tiara: alij verò cidarim interpretantur lamellam auream, ipsi tiaræ superimpositam dignitatis symbolum. Insula: & insula sacra, pro ipsa mitra sumitur: Tiaram describit *D. Hieronymus ad Eusebium* scribens: Nec adhuc implere tiaram. *Stat. 8. Theb.* Sacer galerus: Vittarum honos, quia ex insula vitæ pendens. *Idem 2. Theb.* Mitra; hæc olim ornamentum capitis foeminarum; idem ferè cum cydari. *Sen. in Oedip.*

Epith. Purpureus, Phrygius, viridis, gemmis barbara, barbaricus, Lunata, Achæmenea, Eoæ, rubra, sacer tiaras, qui etiam f. g. vsurpatur, flauus.

Cudo. *Sil.* pileum coriaceum, siue pellitum: Vmbella. *Iunon.* Vmbraculum. *Mart.* capitis operculum ad defendendum Solem, siue arcendum imbrem comparatur.

Galericulum, pellis, cui crines humani apponuntur ad caluitiem celandam; sic autem aptata capiti, ut cutis vera, non coma videatur adficiat, hodie nuncupatur vulgò: *Parnuca*. Ijs olim vsi & viri, & foemine: hinc *Tertullianus de cultu fem.* Aggritis præter nescio quas enormitates fustillum, atque textillum capillamentorum, nunc in galeri modum, quasi vaginam capitis, & operculum verticis, nunc in ceruicem retro suggestum: hæc ille: meminit etiam *Sueton. in Oth.* & hoc galerum etiam nuncupabant, ut *Iunon. Satyr. 6. & Auenius*: Nam mox delecto nituit frons nuda galero Difcolor apposita, quæ fuit ante coma; necnon *Sen. de C. Cæs.* emendicatos capillos nuncupat: & *Mart. lib. 14. 44.* Ne luteæ immundum nictidos ceroma capillos Hæc poteris madidas condere pelle comas: hodie sumi potest pro coriaceo pileolo, qui capiti superimponi potest, ad frigus eliminandum, & *Be-retano*.

Purpureus galerus, vulgò *Capello Cardinalitio*: Purpureis tentat velare tiaricis. *Ovid. 2. 1. met.* Nocturnus

nus cucullus. *Iuven.* 6. dici potest, quod nos vulgo *Buffa*, quo quis induitur ne agnoscat.

Spira. *Iuven.* funiculus contortus, aut conuolutus, qui galerum, aut pileum sub mento obstringit. *sat.* 8. v. 108.

Alia capitis indumenta.

Capitulum. *Vip.* muliebri capitis tegmen: Calantica. *Idem*: sed in humeros demissum: Calyptra femini conueniens tegmen: Calitendū. *Hor.* *Arnob.* *Ter.* capitis foeminarum operimentum, quod appositum comam exponit *Lambinus*, & *alij*. Plaga grande capitis tegmen lintheum, cuiusmodi videntur moniales, & foeminae Venetæ ex alio serico: Plagula, diminutivum velamen. Flammeum. *Lucan.* luteum tegmen, quo nouæ olim nuptæ velabantur: Vittæ. *V. sat.* 100. Reticulum capillare, quo sibi comas adstringunt foeminae, *Cuscia* facta à retis.

Reticulumq; comis auratum ingentibus implet Ceryleæ indutus scurulata, &c. *Iuven.* *sat.* 2. Criminalis capiti vitra. *Quint.* *q. met.* aliquid simile quo foeminae tibi caput olim redimebant.

Cucullus: est indumentum capitis rusticum, & nauticum: & eo olim milites quoque vrebantur, quod è crasso panno flectat Veneto, duroq; cucullo. *Iun.* 3. nunc autem cucullo vinctur monachi qui propterea cucullati dicuntur.

Bardocucullus: est genus vestis. *V. Vestis.* Sed ab aliquibus intelligitur pro villosa capitis regione. *Iun.*

antonicus, cucullus. Epith. quod apud Santonicas in Gallia huiusmodi fuerit inuentus vsus. Tempora Santonico velas adoperta cucullo. *Id.* *sat.* 8.

GALILÆA.

Palestine provincia sita inter montem Libanum, & Samaritam: hæc autem in superiore diuiditur, & inferiore: Superior Galilæa gentium aliter dicta Tyro est, ac Phœnicibus contermina: Inferior sita ad mare, siue stagnum Tiberiadis, vel Genezareth.

Superioris autem Galilææ regiuncule, & oppida.

Pars Tribus Aser: Baza oppidulum, quo à Tyrijs olim distinguebatur provincia: Cades vrbs, licet Tyriorum, Galilææ tamen contermina: Gabala, quam Herodes Afsalonita restaurauit: Giscala, cuius sæpè meminit *Ieseph* 2. *de bell.* *Ind.* 25. & 26.

Terra Chabul, siue Cabul, & hæc Chabalon, Chabelon, Chabulonq; dicta *Ieseph* est prouincia Galilææ, cuius viginti vrbes à Salomone Regi Iran daræ fuerunt. Eleucherus fluuius partem Galilææ superioris alluit, cuius arena ad vitrum conficiendum optima censetur.

Pars, siue tota Tribus Nephthalim: Amerytha vicus. *Ieseph* in *vita sua*. Arbellis, siue Arbellæ: Arbellis rellus, ager, &c. Berothi, siue Beroritha vrbs, nisi hæc eadem sit, quæ Berytos, siue Berytus Libano monti subiacta.

Capharnaum, Capernaum Græci vocitant gloriosum, & præclarum nominis emporium, atque ex decem primarijs vrribus, vnde Decapolis

regio nominata, vna adeo florens, vt totius Galilææ metropolis fuerit habita; quam sæpius præsentia sua Christus decorauit; immò ipsa ex alijs prima fuit, quæ lucem Euangelicam vidit exortam secundum *Isaia prophetiam* cap. 7. *V. Adrichomium*.

Decapolis regio, in qua decem vrbes alijs erant celeberrimæ.

Cæsarea Philippi, sic dicta à Philippo Herodis I. filio in honorem Cæsaris ad radices Libani ædificata; & hæc Cæsar quondam, deinde Dan, aliquando eorum Lachis vocata fuit. *V. Ortelij Theſaurum Geographicum*. Neronia etiam dicta. *Ieseph.* Maggedan, & Dalmanurtha ab *Euangelistis*, *Postellus* teste.

Cedes Nephthalim, siue Cedes, & Cædesa. *Ieseph.* Sephet: Corozaim: Capharnaum, de quo *V. supra*: Berthaida, quæ etiam Iulia luxta lacum Genezareth. *Ieseph.* & *D. D. Marcus.* & *Marth.* hæc autem inferiori Galilææ adscribitur: Iotapata, & hæc in eadem regione locatur, & Syris à recentioribus appellatur: Tiberiades, de qua *paulis inf.* Bethſan, quæ Scythopolis dicta: Nephthalim, siue Nephthalin in Galilæa superiore vrbs, à tota tribu nomine desumpto; cui reliquæ, quæ assignantur oppida in hac superiore Galilæa numerantur.

Inferioris autem Galilææ, quæ circa Tiberiadem, & stagnum Genezareth in tribubus Zabulon, & Issachar posita est, hæc sunt oppida.

Afsalon mons celsus, & cauenosus cum vico: Berſabe, siue Berſabæe vrbs, quæ terminus erat superioris Galilææ, & inferioris initium. Bethleem, diuersum oppidum à Bethleem Iudæ. Berthaida, clara ciuitas sita ad viam, quæ è Syria in Ægyptum ducit in angulo maris Galilææ, vbi se mare ab Aquilone flectit contra Aultram. Hæc patria SS. Apostolorum Petri, Andreæ, Philippi: Vrbs Petri, & Andreæ, in *Euang.* Bethulia. *V. sat.* 100. Cana, siue Chana Galilææ ciuitas: Patria SS. Apostolorum Simonis, & Iudæ; & Nathanael, quem Christus commendauit: Capharnath: Iapha, opp. Iotapata vna Decapoleos regionis: Magdalum, castrum Mariæ Marthæ, Lazariq; sororis, quæ deinde Magdalena cognominata.

Nazareth, Nazarethum; flos interpretatur pulcra, ac florens Galilææ ciuitas monti insidet, quæ duabus leucis à monte Thabor distat, & iter trium dierum ab Ierusalem. Hic beatissima Virgo candens flos virginum nata, & educata: hic Christus infantiam peregit suam, vnde Nayaræus, Nazarenus, & à prouincia Galilæus cognominatus fuit, vnde postea illorum ædes diuinitus ab Angelis in Illyrium primum, deinde in Picenum translata apud Lauretum summa veneratione colitur.

Saffa, vel Saffa ciuitas in monte sita à Nazareth tribus milliarijs distant parua Zebedi Alphei Iacobi, atque Ioannis Apostolorum: Diocæsarea. *D. Hieron.* & *Egesipp.* quæ Sephoris, olim Saphorine, & Saphora apud *Iesephum*, vrbs opulentissima Galilææ, vbi nonnulli putant

natos fuisse Ioachim, & Annam Beatissimæ Virginis genitores.

Tiberias, dis, sic dicta ab Herode Tetrarcha in honorem Tiberij Cæsaris, quæ olim Cenereth, & Ceneroth dicebatur, ad lacum sita, qui Tiberiadis inde nuncupatus, insignis quidem vrbs, & Decapoleos regionis vrbs primaria: Zabulon validissima ciuitas.

Mare Galilææ, scilicet lacus, qui Cenereth, & Genezareth, & Tiberiadis etiam dicitur ab adiacentibus locis, nunc mare Tabariæ, siue lacus appellari dicitur, vt norat *Niger*, piscosus, & potabilis est, vtpote qui arenoso litore vndiq; circumagatur, in quem Iordanis influit, & vnde exit, quem oppida, & vrbes plurimæ circumdant, nempe Capharnaum, Tiberias, Bethsaida, Bethufan, Gadara, Tarichea, Chorozaim, & alia.

Naim, Nainum, siue Nain, decora, & pulchra ciuitas, quam torrentis Cisson alluit; sita est in latere Aquilonari montis Hermon minoris, celebris miraculo, cum inuenit defunctum Christus ad vitam reuocauit Tarichea, siue Tarichee, quam *Sueren. in Tito*. Tarrachiam appellat vrbs municipalissima pax monte sita in litore maris Galilææ. Vid. *Ioseph. lib. 3. bell. iud. 16. 17.*

Tabor mons. V. *suo loco*. Hermon mons insignis, & minor Hermon, qui Hermonium quoque dicitur: Gelboe montes, apud quos Saul cum Ionathas occidit.

Cisson, siue Cisson, torrentis, qui ex Taboris radicibus scaturiens in mare Galilææ se exonerat: Iordanis. V. *suo loco*. Vallis Iezrael, quæ & planities Galilææ olim dicta: Campus magnus, qui & campus Magdedo, & campus Esdrelon, sæpius in *sacris paginis* memoratus, Planities Galilææ olim dicta, nunc campus Sabæ a castro, quod illi immunit.

Alia denique fuere oppida Galilææ vtriusque, præsertim cum quadraginta *Iosephus* enumeret, quibus vicos etiam addit adeo populosos, vt supra quindecim colonorum millia in minimo eius vico recenserentur, *ipso teste*. Itaque si plura desideras vel priores, vel recentes consule *Geographos*.

GALLIA.

Quam si lato modo secundum veteres diuidimus, vel est Transalpina, vel Cisalpina; de hac inferiori; nunc de illa, quæ etiam Gallicæ dicuntur numero multitudinis; & has in tres populorum regiones luculent scriptores diuiserunt in Belgicam, Celticam, & Aquitanicam, quæ Aremorica ante dicta est; has autem Augustus quadrifariam diuisit, addita Lugdunenſi prouincia. Vastissima quidem regio, quæ ab oriente Rheno amne, Alpium parte, & Varo flumine; à meridie mari interno, Pyreneisque iugis; ab occidente Oceano Gallico; à septentrione Oceano Britannico includitur. Vterior Gallia, ad differentiam alienius, quæerior, & hæc etiam dicta Comata; cum Braccata Narbonensis, & Togata esset, quæ Cisalpina, de qua inferior. Terra siquidem felix præpinguib; glebis, & commoda prouen-

tibus fructuarijs; cuius laudes habebis apud peculiare Gallicæ descriptorum; nomen adepta videtur ab incolis Gallis Breecythiæ Sacerdotibus. Duplex igitur hic erit diuisio in Braccatam, quæ interno imminet mari; & in Comatam, quæ ad Oceanum, Germanoque spectat.

Gallia Braccata, siue Brachata, quæ etiam Narbonensis amne Varo, Alpiumque iugis ab Italia discernitur; ab Hispania Pyreneo monte, à reliqua verò Gallia flumine Garumna Gebenæ monte, ac Rhodano amine; in qua

Prouinciz.

Linguadocum, Sabaudia, Delphinatus, Prouincia. In Linguadoco

Vrbes.

Cabellio; quæ Cabellorum Colonia, hodie *Canalon*; & inibi Gabali populi: Cabillonensis portus haud procul à Massilia: Ruchani. *Prot. Rucheni*. *Caf. Rueni*. *Plin. vrbs*, hodie *Rodes*. *Heluij*. *Caf. Albi*. *Orontio* est. *Helui Plinio* dicuntur; & recentiore vocabulo Albigenſes; qui apud Cennenum montem à *Casare* locantur.

Tolosa: Tectosagum Colonia. *Plin. & Prot.* Tolosanum etiam; vnde pop. Tolosani, & Tolosates, & Tectosages: Vrbs Palladia. *Adart. & Sid.* vel quod ibi Palladem colorant; siue quod Palladijs dediti essent studijs: Nemausus, siue Nemausum à fonte sic dicto nomen habens: Nemausus Colonia: Aremomici pop. qui etiam Volcæ à nonnullis appellantur.

In Sabaudia Vrbes:

Vienna Allobrogum vrbs ad Rhodanum; metropolis dicitur *Stras*. Biennus. *Steph. Genuea*, vrbs Allobrogum ad Lacum Lemannum. V. *Lacus Lemannus*. V. *Allobroges*. Centrones pop. quorum Axiua vrbs, & Tarantasia.

In Delphinatu Vrbes:

Valentia vrbs, in qua olim Segastani populi habitabant: Dea, siue Deas castrum apud *Greg. Turonens. lib. 3. Hist.* Vrbs Vocontiorum, siue Vocontiorum: Dea Vocontiorum dicitur *Antonin.* Caruricomagus, vrbs, in qua Caruriges Alpium incolz, quorum *Plinius, Casar, & alij* meminerunt.

In Prouincia, vulgò *Prouença*:

Auenio, vrbs insignis, & Romani Pontificis incolæ quondam celebres: Gaurum colonia dicitur *Prolem.* quod inibi pop. Gauares locentur: **Aquæ Sextiæ**, hodie *Aix*: Setilia dicitur *Plin. archæ* Colonia Iulia Aquæ Sextiæ Legio XXV. in Lapidibus: Aquæ Sextiæ colonia. *Prot.* sic dicta ob aquarum calidarum balnea: dicta autem fuit Iulia Augusta, quod in eam Cæsar coloniam duxerit, Legio XXV. veteranis militibus deducta.

Alix verò, quæ in Gallia Narbonensi attribuitur primariæ

Vrbes:

Narbo Martius cunctarum metropolis. Vid. *suo loco*. Arelas, siue Arelatus. *Auson.* Arelate. *Caf. Arlatæ*. *Sirab.* Arelaton Salyorum colonia; & Sextanorum, vt docet *Plinius*, ita dicta à legione sexta, cui hic sua fuerunt statua: Gal-

lula

Iulia Roma dicitur ab *Anfimo*. Colonia Iulia piz Arelate Theline: Arelata, & Arelate Matiliaria.

Matilia. V. *ſuo loco*. Acufiorum colonia, quæ recentiore vocabulo dicta fuit Gratianopolis à *D. Sid.* *Apoll.* lib. 3. ad *Plac.* in hac recentior Acufi, ſive Egufi populi: Ciuitas Gratianopolitana. *D. Sid.* vulgò *Granché*.

Augusta Tricaffinorum. *Plin.* Neomagus fortè. *Prot.* Vrbis Tricaffina. *D. Sid.* lib. 6. ad *Paut.* Tricaffini-pop. *Prot.* Vapingum, ſive Vapinquum. *Anton.* Vafio Vocontiorum. *Idem.* Forum Vocontium. *Cicer.* Vafio. *Plin.* Forum Voconij; apud alios: Vafiorum ciuitas. *Prot.* Vaffionenſis oppidum. *D. Sid.* *Apoll.* 5. *apoll.* & 7. hodie *Vafion*. Arauſio. *Prot.* & *D. Sid.* Secundanorum Arauſio. *Plin.* hodie *Orange*. *Blitteræ*: Septimanorum vrbs, & colonia. *Plin.* Bèſira dicitur *Prot.* *Bitera*. *Strab.* & *Betarus* *Steph.* hodie *Bèſiers*.

Dinia, in Ebroduntijs à *Plinio* ponitur, in *Sentijſ* à *Prot.* Dinienſis ciuitas: Sanicium Vafidantiorum opp. *Prot.* in Alpibus maritimis: Vintium Nerulorum opp. in Alpibus, quæ *Ventia*. *Dion.* dicitur: Apea Iulia Vulgentium opp. in Gallia Narbonenſi: Aua Iulia dicitur aliquibus: Apenſi Episcopatus memoratur in *Antrelianenſi* *Concl.*

Telo Martius Gall. Narb. portus, hodie *Potto di Tolon*, Taruſſon. *Prot.* Tarauſſon. *Strab.* vbi corpus *D. Marthæ* virginis ſaluatoris hoſpitæ dicitur humatum, hodie Tarauſſon: *Oliba*. *Prot.* & *Mela*: opp. Antipoleis Declatiorum vrbs. *Ptolem.* Colonia Antipolitana. *Narbon.*

Campus lapideus Gallie Narbon. campus fabulam habens ſibi annexam: centenum enim ſere ſtadium diametrum habet lapidibus, qui ſinguli manum implent, pleniffimus, ſub quibus gramen exoritur, à quæpecoribus pabuli ſuppeditatur vbertas. In medio falſæ ſcantæ aquæ, falſique vis magna: vniuerſa circumadiacens ora ventis expoſita eſt, quibus veſ ipſa ſaxa volut traduntur, homines ex curribus excuti, & vi ventorum armis, veſtibusque nudari. Huius rei originem ex fabula deducunt, quam alibi narrauimus. V. *Gigantum nomina*: *Herculem* ſcilicet, cum Albione, & *Bergione* gigantibus pugnantem, cum tela ſibi deſecifficem paterno Iouis implorato auxilio, ſtatim imbre lapide adiuſum, quo illi perire. *Strab.* lib. 4. Eſt autem hic campus inter Maſſiliam, & Rhodani oſtia: Campi lapidei, ſive ſaxoſi. *Plin.* Campi Lapidarij. *Se in.* Lictus Lapidum. *Idem.* Lamonis campi à nonnullis. V. *Ortelium*.

Fluuij.

Rhodanus. V. *ſuo loco*. Ledum, & Ledus fluuius ad montem Peſſulum excurrens, & Narbonenſem Gall. præterfluens: Atax, & Atagus. *Prot.* non longè à Maſſilia, & Rhodani oſtijs diſtans: Narbo fluuius dicitur *Polyb.* lib. 3. *Arar.* *Prot.* Araris *Virgilius* dicitur: Scoras à *Polyb.* Druentius. *Prot.* Drucnela. *Plin.* *Caffidorus*, & *Strabo*.

Gallia Comata in tres olim partes diſtaſa fuit in Aquitaniam, Celticam, & Bellicam; quæ non limites cum ſine ducenti, cupulus *Cafinographi* adeat.

Aquiltania. V. *ſuo loco*. Celtica populus olim habuit celeberrimos, quorum Oſimij. *Virg.* *Lugdunum*, & *Lugdunum* *ſibi tra-* *Bur.* In hac

Andegauiſ Ducatus, cuius pop. à *Cæſ.* Andes dicuntur, in qua vrbs Andegaum: Andus *Lucan.* 1. dicitur: Andecau. *Tact.* Andegau. *Plin.* & Andegauiſ pop. dicuntur: Andegaum, vrbs, quæ Iulomagus. *Prot.* hodie *Angiers* dicitur: Andecauum etiam: Ondicouarum vrbs: Andegauiſ ciuitas. *Dion.* in *Longob.*

Ambiana, ſive Ambianenſis provincia, quæ vulgò *Piccardia*, celebris eſt in hac Ambianum; quæ Samarobrina dicitur *Prot.* ſed *Ortelius* duas facit inter ſe diuerſas vrbes ex *Anton.* ad *Somonum* amnem ſita eſt, hodie *Amiens*: Samarobriga, ſive Samarobrina. *Anton.* *Cæſ.* & *Prot.* *Cicer.* quoque meminit lib. 7. *epiſt.* Sed hæc potius Gallie Belgicæ tribuitur, quàm Celticæ. *Virg.* *inferius*.

Tricaffium vrbs ad Sequanam. *Anton.* Trecaſ etiam. *Sigebert.* Augusta Treccarum: Trecaſ. *Ammon.* Trecaſ. *Bed.* Tricaffi Legio XXII. *Anton.* Auguſtomanæ, ſive Auguſtobana Trecaſ ſedes Episcopalis eſt, vulgò *Trua*. *Pagus* Tricaffinus, in *Martyrol.* Vallenſis territorium: Vaſſum ad Boloſiam fluu. Fanum. *S. Deſiderij*: Ianiſſa, opp. familie *Guiſſæ*: Virriacum vrbs: Camp. Auguſtodunum, Hedduorum caput. V. *Hedus*: vbi de vtraque Burgundia agitur.

Francia, in qua continentur: **Pariliſium**. V. *Luena*. Fanum S. Dionyſij amœnium, elegansque oppid. in quo templum ingigne, Gallorumque Regum ſepulcrum: Mons martyrum: Poſſiacum, opp. non ignobile, arx cuius Regibus quondam in delicijs: Fanum S. Germani, in quo arx ad filios regios educandos deſtinata: Momorantium, opp.

Valeſius Ducatus, ab opp. Valſcio, ſive à vaſſibus amœniſſimis ita dictus: Sedunum dicebatur apud veteres Valeſium: & Sedunum pop. diuiditur in ſuperiorem, & inferiorem: Valeſia, ſive Valſeſia ſuperior, Veragri dicitur *Cæſari*: Valſeſia inferior, in qua Sedunum.

Belouacum, ſive Belouacorum ciuitas, vnde Belouacenſis comitatus: Fanum S. Columbæ apud Senones: Melodunum. *Cæſ.* Senonum, opp. in inſula Sequanæ fluminis poſitum: Melodunenſis caſtrum dicitur *D. Greg.* *Turon.* lib. 10. Melodunum etiam: hinc Melodunenſis comitatus: Ruptortus, &c. Agendicum. *Cæſ.* Agedicum. *Prot.* Agredicum. *Anton.* Celtarum opp. in quo olim Senones, nunc Senad Icauanum riuulum conſtituitur, Archiepiscopatus clarus.

Pictorum regio, quæ ad Aquitaniam Galliam ſpectare dicitur: in hac vrbes:

Auguſtorium. *Anton.* ſive Auguſtoricum, vulgò *Poitiers*. *Pictava* vrbs. *Greg.* *Turon.* Verum du-

cem esse urbem Augustoritum, & Augustoritum afferunt nonnulli. Lege *Geograph. Theat. Ortel.* Metropolis Pictavorum: Urbis Pictonica per antonomas. quæ quidem post Luterium amplissima est in reliqua Gallia. D. Hilarij Episcopatui, necnon incolatu D. Martini celeberrima, quam Clarus maxima parte ambit: Academiam habet, quam instituit Carolus VII. Francorum Rex.

Gallia Belgica non Belgium intelligitur, de quo V. *suo loco*: sed quæ propè Belgium Belgarum ferè moribus utebatur, & in hæc

Morini pop. V. *Belgium*. Gessoriacum: & portus Gessoriacus, qui antea Itius, & postmodum Bononia, hodie *Boulogne*. Portus Gessoriacensis. *Gessoriæ in Ptolem. Max. Leges XXVI. Antonin.* Navale Morinorum dicitur *Prolem.* Fanum S. Audomari, *Santomer*: sunt qui hanc urbem Ictium portum esse à veteribus dictam existimant: alterum Morinorum navale: Britannicus portus Morinorum, & hunc esse quod vulgò *Cales*, vel *Calefium* dicunt, antequam autumant, opp. siquidem natura, & arte munificentissimum Galliz clausus est conspectu Angliz: Terozina Morinorum. V. *Belgium*. Adrefium oppid. Guinefium opp. vnde Guinefensis comitatus.

Ambiani. Vid. *supr.* In Belgica enim Gallia collocantur, quamvis eos nos in Celtica enumeraverimus: Samarobriga. Vid. *ibidem*. Carneliaca. *Antonin.* opp. quod Corbiam vulgato nomine vocitari recentes existimant, vnde Corbientis comitatus.

Veromandui: Veromanduatorum comitatus, vbi Notiomagus. *Antonin.* Inter Sueffones, & Ambianos Legio XVIII. idem. Nouiodunum. *Cæf.* Augusta Veromanduatorum, hodie Fanum S. Quatini, *Sanguinetum*: & hæc etiam Samarobriga creditur nonnullis.

Sueffones: Augusta Vessiom. *Prolem.* vel potius Augusta Sueffonum. *Antonin.* Sueffonum urbs, *Saisani* hodie: Sueffonum ciuitas: Laudunum, & Laudunensis ager: Tartenorum ager, cuius urbs Fera egregie munita, sitique commodissima ad Oysiam, Seruamque confluentes: Tiraschenilium Ducatus, in quo primaria urbs Guisa recenti vocabulo sic dicta à Guisorum familia, arce superbiens penè inexpugnabili; propugnaculum contra Leuceburgenses.

Bellouaci, huc reponendi ex Celtica in Belgicam. Vid. *superius*. Caesaromagus, urbs primaria Bellouacorum, siue Belluacorum. *Antonin. & Prolem.*

Siluanctæ, quorum urbs Augustomagus. *Antonin.* Remi, quorum Durocortorum, siue Durocortorum. *Prolem.* Duricortora. *Strabo.* Durocortum Remorum. *Cæsar.* Archiepiscopus titulo in tota Gallia celeberrima, hodie *Reims*.

Treviri. Vid. *suo loco*. Mediomatrices. Vid. *Leithoringia*.

Lingones, vnde Lingonenfis Ducatus, vbi urbs primaria Andomatium, & Andomatunon Lingonum: Andematunum. *Antonin.* Lingonum urbs. *Tacit.* Urbs Lingonica. *D. Greg. Turan.* vul-

gò *Langres*: Lingonenfis ager: Indomitæ Lingoniz gentes, acies, pugnaces, audaces, & Cathelauni, quorum urbs Cathelaunum, siue Catalaunum, hodie *Châlons in Champagne*: Episcopalis ciuitas ad Matronam amnem plani situs, excelsis decorata turribus pyramidum instar exurgentibus: Chatelauni campi, vbi Attila cæsus fuit: sunt enim campi, qui Provincia nomen Campaniz tribuunt; vbi etiam Tetricus (*Eutropio teste*) ad Aureliano Imperatore superatus fuit: & Catalaunici dicuntur etiam campi: Lignum, vnde Lignienfis comitatus.

Motensis comitatus, vbi adhuc Galbæ castrorum reliquæ visuntur: Briensium tractus: Castellum Theodorici: latium. *Prolem.* Meldarum urbs, siue ciuitas ad Matronam fluium; Prouinsum, opp.

Santonæ; qui in Aquitania Gallia recensendi sunt: quorum urbs insignis Santonum urbs, hodie *Ruellæ*: quam Iuniores Latini Rupellam nuncupant, & hanc rebellantem, & hæreticorum scitum auxilio pissinius Gallorum Rex Ludouicus XIII. obsedit, & admirabili obidione illam ad dedicationem coegit superioribus annis: Santonum promontorium. *Prolem.* Santonis ciuitas: Santonicus oceanus. *Tib. 1. eleg. 7.*

Verùm siquis plura desiderat, consulat *Orellanum*, *Mercatorem*, & alios recentiores Cosmographos. Igitur totius Galliz urbes primariæ sunt:

Luceria Parisiorum; Massilia; Narbona; Lugdunum; Pictauium; Burdigala; Neomagus; Iuliomagus; Aurelia; Rhotomagus; Remi; Rupella; & aliz multæ superius recensitæ.

Fluuij.

De quibus & veteres, & recentiores, clariore sunt:

Garumna. *Cæf.* Vid. *suo loco*. Rhodanus. Vid. *suo loco*. Sequana. *Prolem.* *Cæf.* Sequanus dicitur *Strabo*. Secoanos. *Steph.* oritur in Ducatu Burgundiz, Parisios præterlabitur, Rhotomagum perferat; & in oceanum influit, hodie *Senna*. Rhenus. V. *suo loco*: qui tamen ad Germaniam spectat.

Matrona, qui Lugdunensem à Belgica diuidit, hodie *Marne*. Araris. Vid. *supr.* in Narbonensi Gallia: Ligeris, Eduos à Biturigibus diuidens, & Celas ab Aquitanis, hodie *Loire*. Mosella, qui ex monte Vogelo scatenis Galliam Belgicam, & ipsum Belgium præterfluit; & in Hollandiam cum Oceano commiscetur: Mosella, seu Mosula: & Obrincus apud veteres Galliz Belgicæ fluuius: Mosella meminit *Tacitus*. Sed de Galliz cæteris fluminibus audi *Auson. Idyll. 3.*

Non tibi se Liger antefert, non Axona præceps Matrona non Gallis, Belgisque interflua fines Santonico refluus non ipse Carantonus æstu Amnis, & auriferum postponet Gallia Tarnem, Insarumque; tuens per saxa rotantia late In mare purpureum domatæ tamen ante Mosellæ

felix Numine adorato Tarbellius ibit Aternus, &c.

Montes.

Pyrenæi, quietiam ad Hispaniam pertinent, quibus ab illa Galliz differantur, Gebennæ, qui etiam Cernuenus, sunt montes plurimi, qui Aruernos ab Heluijs excludunt, *Cassare* recte. Alpes, quibus Galliz separantur ab Italia. *V. suo loco.* Iuramons Gall. Narb-Galliarum terminus, hodie *Monte S. Claud.* Setius, mons in eadem Gall. Narbon.

Vogefos, in finibus Lingonum, vnde Mosa oritur. Vocetur dicitur *Taxis*. Separat Burgundos à Lorharigis: nectantur *Mosa*, sed etiam Mosella ex eodem Vogefo dicitur oriri.

Populi.

Qui numerantur à *Cass.* in lib. de bello Gallico: & *Luc. 1. Pharf.* v. 419. — tunc rura Nemenis Qui tenet, & ripas Aturi, qua litoris curvo Molliter admixtum claudie Tabellius æquor, &c. Aruerni: Aruerni; ausi Latio se fingere fratres. *Ibidem*: & horum oppida ad montem Gebennam, siue Gebennarum, vt idem appellat: Et cana pendentes rupe Gebennas: Aquitani. *V. suo loco.* Franci, orum. *Claud.* in *Europ.* Sannones: Gaudet; amoto Santonus hoste. *Ibidem.* Axones: — longisq; leues Axones in armis. *Ibidem.* Neruij: — nimiumq; rebellis Neruius. *Ibidem.* Ambiani: inter quos, & Belgas, iam dicti Neruij sunt quos non sine summo discrimine Cesar superauit: Vangiones, Batavique, duces. *Luc. et sup.* Pictones immunes subieunt suarura, &c. *Ibidem.* Lingones. *V. sup.* Britones, pop. quos nonnulli in Germania reponunt, inferiori, & Britannos pariter dicunt à Britone Terræ filio. Alij verò Galliz Celticæ populos faciunt, quos etiam Armoricos dicunt. Qua nec terribiles Cimbri, nec Britones vnquam Saurumatej; truces, aut immanes Agathyrsi. *Ibidem.*

Celtes: Carnutes; Canuti, & Carnutenfes: Turonenses: Turones. *V. suo loco.* Andegauenses: Bituriges: Et Biturix, longisq; leues Axones in armis. *Luc. 1. Pharf.* Accusij. Aduaticj; qui nunc Hannonij, & in Belgio: Æluij: Atrebatenses, hodie *Arrenj.* *V. Belgium.* Agenates: Aeginates. *Plin.* pop. Aquit.

Allobroges. *V. suo loco.* Aulerci Gall. Lugdunen. Brannouices: Sicambri: Cadurci: Cenomani: Eburones, siue Leodienses. *V. Belgium.* Gaballi, Gall. Narbonen. pop. Lemouices: Nitiobriges, quorum opp. Monspeffulus. hodie *Memples.* Burgundi. *V. Hedi.* Morini: Teruanenses: Sebustiani, vel Sabaudientes. *V. Allobroges.* Segusiani. *V. Hedi.*

Lexobij, & Lexoni: Petrocorij, Gall. Aquitan. Tectofages: Tolofates, Gall. Narbon. Vascones: Nauarricenses, Aquit. Gall. & si qui sunt alij; quos habebis apud *Cassanographi.*

Synonyma.

Tam ad regionem, quam ad populos promiscue spectantia.

Arva Callica: *Luc. 2. Pharf. & Ouid. 4. Pont. 16.* Gallorum arua & *Rutil.* Callica rura, regna, tecta, humus, terra, &c. *Ouid.* Gallicus orbis: Quos Rhodanus velox ambit, &c. Quosq; rigat retrò pernicior vnda Garumna. *Claud.* in *Ruf.* Qua montibus ardua fumans Gens habirat cana pendentes rupe Gebennas: Aruernos scilicet. *Luc. 1. Pharf.* Qui vada liquerunt Iaræ, qui gurgite ductus, & *Ibidem*; nempe Narbonenses.

Feroces Gallorum populi: Gallicus miles. *Prop.* Gallica turba, gens, &c. Rhodani gentes: Quisq; colunt Rhodanum: Rhodanoporor. *Hor. 2. 10. &c.*

Epith. Ferax, armipotens, diues, fertilis, fortis, facunda, flaua, frugum aliter, viniq; ferax, secunda virorum, animosa, &c. Gallia.

Epith. Bellicosæ, acres, fortes, truces, feroces, rebelles, ardentes, comati Galli.

GALLIA Cisalpina.

Nam (vt *superius* diximus) olim in Transalpinâ diuidebant, & Cisalpinam Galliam; de illa *superius* actum; modo de hac; quam etiam duplicem faciunt Transpadanam, & Cispadanam, nempe quæ trans Padum est vsque ad Alpes; Cispadana, quæ cis Padum est ad Rubiconem amnem, qui vetus fuit cunctarum Galliarum terminus: Gallia igitur Cisalpina, Italia subalpina dicitur *Plin. lib. 16. cap. 11.* Gallia Italica. *App.* Gallia citerior. *Idem.* Gallia vetus. *Auson.* idest primum reperta à Romanis; quæ verò Transpadana est has habet prouincias.

Pedemontium. *V. Italia.* Insucriam, Liguriam, Cortiam, Sallastiam, Lepontiam, & alias, vnde populi, de quibus inf.

In Insucria fuere populi:

Libici, quorum caput fuit Vercellæ, hodie *Vercelli*: quam *D. Hier.* scribit eam fuisse tempore semiditutam raro fuisse habitatore.

Leuij, quorum Ticinum vrbs insignis à fluu. Ticino sic dicta, quæ etiam Papiæ, & hodie Papiæ vrbs siquidem academia nobilis, & memorabilis Gallorum fratre, & Caroli V. Imp. victoria incluta: Flauia Papiæ dicitur etiam: Nouaria in eodem tractu; quæ Aria Libya, & Leonina fuit etiam dicta.

Insucries, quorum caput Mediolanum. *V. suo loco.* Laus Pompeia, nunc *Lodi*: quæ Laus noua dicta *Ciceroni* creditur *Orelli*: verum veterem. Laudem Pompeiam destructam fuisse; & eius loco aliam tribus militibus distantem à *Fridrico Barbarossa* edificaram aiunt: Forum. Diuguntorum, nunc *Crema*. Moguntiacum, siue Modicia, nunc *Monta*.

Orobij, quorum vrbes Comum. *V. suo loco.* Forum Licini, vulgò *Bellafina*.

Cenomani, qui ad Venetiam vsque tractum incoluerunt, quorum vrbes: Brixia. *V. suo loco.* Bergomum, Pergamum appellat *P. Diacorus*. Cremona: Mantua. *V. suo loco.*

Liguria. *V. suo loco.* His iungebantur Taurini inter *Padum* equam ripam, Alpium radices, & Orgum fluuium: Caput gentis olim Angusta.

Taurinorum, nunc vulgo *Torino*: Tauracia dicitur *Appiano in Annibalicis*. Colonia Taurinorum, ex *Plinio*. His finitimi erant:

Cottij, & Ideonij, vnde Alpes Cottij. *V. Alpes*: quorum caput Sepisio, siue Segusium, nunc *Susa*: & schaud procul Pinarolium arx municipalissima. His continuabantur.

Salassij in valle, quani Duria amnis mediam fecat. Horum caput Augusta pratoria, nunc Ostia: quæ etiam Colonia Augusta pratoria: Vrbs Salassiorum. *Lege Ortelium*. Salassij conterminerant.

Lepontij, qui circa lacum Verbanum commorantur, horum caput Ostia ad Tosam amnem, nunc *Domo d'ostia*. Lepontios sequebantur.

Euganej inter Laurium, siue Comensem lacum, & Aethesim fluvium. Horum oppida fuerunt Anagnina, siue Anonium: Sarraca, & Vannia, ad Ollium fluvium. Dein Clauenna, quæ nunc *Val de Clauenna*. Telium in Valle tellina; quas valles incoluerunt populi Saruntes. Alij verò Euganeorum populi fuerunt:

Vennonæ ad ortus Aethesim amnis: Camuni, nunc *Val Camonica* ad Ollium fluvium: Triumplini, siue Triumplini, nunc *Val Troppia* ad Melam amnem supra Euganeos Alpes versus fuere.

Rhetij. *Vid. suo loco*. Rhetis ab ortu Solis proximi fuere Veneti. *V. suo loco*: post Euganeos, & Venetos septemtrionem versis.

Canij populi sunt, quorum vrbs primaria Aquileia. *V. suo loco*. Forum Iulij, *Frutii*. Iulium Carnicum, nunc *Zuglia*, in ruinis inter Filuiprium fluvium, & Alpes: Vedunum, siue potius Veunum; & Vena, hodie *Vene*. *V. Italia*: & propè hos.

Taurisci populi, quorum caput Noreia. *Plin. vbi, ut Strabo* scribit, auri laquei, & ferri secturæ sunt; & apud quod *Cn. Carbo* inani conatu cum Cimbris conflixit, hodie *Geritua*: & hinc Norici dicti fuisse ab aliquibus putantur: Tergeste, & Tergestum. *Prod.* Carnorum vrbs: Tergestra dicta *Stephano*. Tergestorum vrbs. *Diod.* hodie *Trieste*. Hic fluvius *Timaus*, de quo *V. suo loco*.

Histri, vnde Histria reginacula, seu peninsula inter Pannonem, & Arsam amnes in mare procurrat: huius vrbs primaria Pola à Colchis Iasonem, & Medeam persequentibus olim constituta: sed mihi fabula videtur: Parentum opp. vulgo *Parente*. *Agada*, hodie *Capo d'Istria*. Neofactum, ad Arsam fluvium, nunc *Castel nuovo*. Palma noua, munimentum, & arx celeberrima Venerorum.

Fluuij.

Psurim Transpadanam irrigant regionem Abduum, in Larium lacum influens: Anaxas Carnorum fluvius: Ardia, Histriae fluu. Aethesim, & Tridentinis Alpibus nascentem, vulgo *L'adice*. Athisio, vulgo *Tesà*. Duria riparia, Salassiorum fluvius: Lamber: Liguentia, vulgo *Lineria*. Medoacus maior, *La Brenia*: Medoacus minor, *Bacchione*. Melo, siue Melas apud Brixiam. *Ca. tull.* Mincius, qui Mantuum præterlabitur: Na-

tisio, in Foro Iulij: Ollias, in Padum defluens: Romatinus, Carnorum fluvius: Soncius item Carnorum fluu. Varianus item fluvius Carnorum, de alijs consule *Cosmographos*.

In Cispadana vrbs hæc prouincie recensentur. Emilia, siue Flaminia. *V. Romandula*. Gallia Senonum: Gallia togata.

In Gallia togata vrbes celebres: Parma. *V. suo loco*. Brixellum: Regium Lepidum: Regium Lepidum; sunt qui scribant Rhegium: Forum Lepidi. *Figini*: hodie *Reggio di Lombardia*. Mutina. *V. suo loco*. Olim verò, quicis Padum fuerunt populi:

Ananes, quorum vrbs Placentia. *V. Parma*. Boij, quorum caput Bononia. *V. suo loco*: tum Flaminij. *V. Romandula*: tum Senones. *Vid. Picenum*: & in quibusque prouincijs recensentur vrbes, & fluuij, & siquid aliud memorabile. *V. Italia*.

Synonyma.

Ex iisdem locis tibi compones: vt Felsine agri: Mutinæ campj; Infubria tellus; & huiusmodi; quum apud veteres exempla eorum non suppetierint.

Gallia Romanæ nomina dicta togæ. *Mart. 3. epigr.* 1. Corneli ceteras me licet esse foro. *Mart. 3. A. V. Forum*.

Populi.

Mediolanenses; Infubres; Cenomani; Bergomates; Brixiani; Veneti; Euganei; Flaminij; Emilij; Boij; Ligures; Parmenses; Placentiani, &c.

GALLI Sacerdotes.

Cybeles semiviri nuncupantur; quorum caput fuisse referunt Atyn. *V. Atyn*: sic autem dicti Gallo Phrygiæ fluuij, qui sese in Sangarium exonerat, teste *Strabone lib. 10*. Galli autem fluminis tam admiranda est natura, vt parce potus, & cerebrum purget, & insaniam tollat: contra verò largius haultus, lymphæus agat, vt ait *Plin. lib. 31. cap. 2. & Ouid. 4. fast.* Inter, ait, viridem Cybelæ mallasque Celenas Amnis ita insana nomen Gallus aqua. Hinc ergo nomen accepit Gallus Sacerdotes, quod abundantius fluminis ebibentes aquam in furorem versis, in se ipsos quandoque cultris, vel emissis sanguine, bacebantur. Hinc *Lucan. 1. Phars.* ceterumque rotantes Sanguineum populis viulatrismistia Galli, &c.

Venit in exemplum furor hic, mollesque ministros Cedunt lætatis villa membra comis: Ministri viri: Non si molles imitata viros Tristis lægeret brachia tecum. *Sen. in Agam.* Quæ currix turba parenti pectore rauco concita Buxum ferit: Vt Phrygiæm lugeat Atyn. *ibidem*. Sacro feriam brachia cultro. *Sen. in Med.* nam in sacris Cybeles, & Bellonæ Sacerdotes cultris sibi læceros, numeros, pectusque sauciabant. Cincodus. *V. suo loco*.

Druidæ. *V. suo loco*. Gallæ rapidæ; dicuntur autem Gallæ, vt *Palladius* interpretatur, quod eui-rati magis semine videbantur, quàm homines.

Horum Sacerdotum antecesses Archigalli nominabantur, vt in antiquis lapidum elogijs. Horum

gunt præter veteres, meminit *Tertullianus*, & *D. August.* 2. de *Civitate*, multa de Gallorum caeremoniis refert. *V. Atius* meminit etiam *Dionys. Halic.* lib. 2. & alij. Gallantes. *Varr.* gallare enim erat facere.

GALLICINIVM.

Tertium noctis tempus à prisca habitum, cum galli cantant, quorum præpositi, aut vesper cantus optimi eventus signa esse crediti sunt: gallinarum verò cantus numquam audiri, nisi quando dirum aliquid immineret. Gallus appingebatur Marti ob multum vigilantiam, vel propter *Alectryonis* fabulam Martis satellitis in eam aemul conuersi, ut in eius nominis festivo libello *Lucianus* scribit; & *Ausonius poet.* vers. 18. Vidi Gallus. Tribuebatur etiam Mercurio, quod litterati, & negotiorum vigilantes sunt: nec totam somno consumpturi noctem: cuius ei linguam sacra-

bant. Maxima pars noctis. *Ouid.* epist. 18. Vidi Nox, & Noctis partes, iam cecinit median volucris Titania noctem. *Montanus*. Ter clara instantis Eoli Signa canit serus, deprehensio Martis, & satellitis. *Auson.* Quod tamen ad galli cantum facit ille secundi Proximus, &c. *Iuven.* 9. sic enim cantus primi galli, secundi, ac tertij dicitur primum gallicinium, &c. Gallorum cantus, voces.

GALLINA.

Mater cristata. *Mart.* Glotians, siue glotians: Aves cohortis; sunt enim aues domesticæ, quæ passim à fœminis aluntur; vel propter oua, vel propter pullos; in cohorte, siue alibi: Abstuleram multas illa cohortis aues, nec tantum gallinas, sed anseres, anates, columbas, & huiusmodi interpretatur *Farnabius*. *Ouid.* 4. fast. Turbasordide cortis, pro cohortis dixit *Mart.* lib. 3. 58. Raucæ cortis aues. *idem* 7. epigr. 30. Mitimus ergo tibi parvæ munuscula cordis. *idem* 9. 55. idest gallinas, siue gallinarum pullos, siue oua. Cicur, & mansueta auis. *Anthel.* Ales, quæ in adibus conuiua est hominum. *Oppian.* Pullorum fidissima custos; modestissima mater, &c. Anseribus par Alcis. *Iuven.* satyr. 5. gallinam interpretatur *Farnabius*. Minor alcis. *ibid.* pro gallina interpretantur Scholiastæ. Ouum mater. *Iuven.* 11.

Cristati fœmina galli: Coniux cristati fœta matri: Quæ fortis suus vocat singulare, alique applaudentibus; Vocibus inter se crebrum lingunt acutus Parturiens coniux, quæ scilicet oua subinde Tollit anus, signatque dies, vigilemque lucernam Consulit, & Lunæ crescentis tempora seruat, &c. describit. Ut primum gallina glot: Quæ quædam gallina domesticus ales Nutrit amore suos fortis laiciua tenellos.

Eph. Cristata, tenera, glotiens, regens alarum regimine pullos. Rauca.

Gallinarum generat.

Gallinæ Numidicæ, à Numidia, quæ in Africa est, grandæ, variz, gibberæ, & quas à Græcis Meleagrides appellari nonnulli censent. rife nouissimæ in tricinum ganeam introierunt: è culina propter fastidium hominum, ven-

runt propter penuriam magno, authore *Varr.* Columella verò ait: Africana est, quam plerique Numidicam dicunt, Meleagridi similis, cui quoddam rutilam-galeam, & cristam capite gent: quæ utraque sunt in Meleagride cerulea; de his etiam *Plinius*: vnde videntur videri esse inter se diuersæ, quamvis de genere sint gallinarum. Vid. *Meleagrides*: & hæc dicuntur Numidica guttata. *Mart.* 3. 58. quæ in plumis nigrescentes rhombos habet. & in ijs aspersas albas guttulas: Gallina Africana. *Colum.* Africa aues. *Hor.* & *Iuven.* 11. Numidica Africa: Libyes aues: Nec Libye mittit, nec tibi Phæsis aues. *Mart.* 3. 76: Gallina Numidica. *Petrus*: Quas vdo Numidæ legunt subauro: *Stat.* 1. *silv.* Meleagrides: Vid. *sua* loco: & hæc ab aliquibus Penelopes dicuntur aues; quod illam eductauerint: à parentibus enim abiecta, dicta fuit Arctœa, nempe repudiata ipsa Penelope vxor *Ulyssis*: Ocniades aues, quod Meleager (vnde ipse dixit sunt Meleagrides) Oenei fuit filius. *Ouid.* ad *Lesbon.*

Gallina Indica, quam aliqui cum Meleagridebus confundunt; sed quidem diuersa est: quam hæc potius Peruana sit appellanda, quod à Peruana Americæ regione non multis abhinc annis tractata fuerit: Pau Indicus, mas est gallus eiusdem gallinæ, qui etiam Gallopauus dici potest; videtur enim imitari vel se pationem, licet caudam tam pulcrâ minus habeat.

Gallina Pharaonis, siue potius Pharaonis aues à plurimis censetur Memnonides. Vid. *Memnon*. Gallina Adriana, ex *Arist.* paruo corpore quodidie parit; feracula dicta: Gallina pumila: Pumilio gallina. *Colum.* Gallina modica. *Varr.* *Fest.* Decumana, quæ proceris est ad pectus cruribus.

Gallina veterana. *Colum.* matrix incubans, effretæ; quæ iam peperit, & fouet oua: Gallina iuuenta. *Plin.* Nouella. *Colum.* Pullastra. *Varr.* *V. Pullus*.

Rhodiz gallinæ, quæ olim Romanis in pretio: Rhodias superbi fœminas perimunt galli. *Mart.* 3. 58. Gallinæ pericarpisimus dicitur *Plucarchus*, cum quando gallinæ ouo edito religione quadam sese excutiant, & circumactæ purificant; aut festuca aliqua sese lustrant, ac oua; quod ex *Arist.* repetit *Plinius*. Rusticula aues, quæ & perdis; rustica maior, & rustica situatica. Rusticula minor, quæ & gallinago. *Mart.* 13. *V. inf.*

GALLVS.

De quo supra aliquid in *Gallcinio* diximus; lucis author dicitur à *Propertio*, quod venientem diem cantu nunciet. Hunc excitant ad opera mortalibus, rumpendoque somno natura genit, ut luculentur tradit *Plin.* lib. 10. nam suo cantu Solis cursum ad nos properantem prænunciat; de quo cantu ita scribit *D. Ambrosius* 5. *Hexam.* Galli cantus, inquiens, suus in noctibus, & vtilis, qui quasi bonus cohibet tor & dormientem excitat, & sollicitum admonet, & vixit solatur; processum noctis canora significatione proteffans. Hoc ipse lucifer ex-

citatus exoritur, cælumque illuminat: hæc ille. Creditur autem id accidere ex quadam calidissima natura, quam sympathicus habet cum igneo planeta. Huius cantu dicunt extersum leonem viriliter effugere. Cristam habet Martialem; vnde Marti sacrum voluerunt, sed non solum Marti, sed etiam Mineræ; quando in hoc symbolum eius paleæ infidebat pallus, vt inquit *Pausanias*, eiusdem referens simulacrum in Eleorum arce positum. Æsculapio olim mactabatur tamquam Phœbi alio; Phœbus enim, nempe Sol gallum amat: quod Latonæ matri dilectus fuit, vt inquit *Ælianus*, quod ei parturienti affuerit, & quod etiam nunc parientibus adfit, eisque faciles partus efficiat. Quod autem Galli Mineræ sacri essent, iccirco ab Atheniensibus gallorum spectaculum edi coëptum fuit gladiatorum more post Persas superatos, auctore Themistocle; quod alibi quoque usurpatum, vt Pergami, sicut refert *Plinius*; & Romæ apud Seueri filios, qui (vt *Herodianus* scribit) diluere soliti fuere pueris primum certamine edendis coturnicum pugnis, ac gallinaceorum conflictibus: qui vt in certamine essent aciores alio pascabantur. In hac autem quandam Alectryonem conuersum Poetæ fabulantur. Fabellam *Lactantius* commemorat, cuius hæc summa. Alectryon iuuenis quidam vsque adeo Marti familiaris est factus, vt non tam eius amorum cum Venere concitatus, quam consensationis participes fuerit. Excubabat igitur ad eius fores Alectryo, siquando accidisset, vt Mars cum Venere cubaret, ne Sol si aduentasset, rem Vulcanò Veneris marito renuntiasset. Conspitum aliquando iuuenem Sol adueniens non tam exiraui, quam Martem cum amasia cubantemprehendit: de qua re certior factus Vulcanus inuicibilis retis vinculo quondam iterum deprehensus alligauit; & in Deorum conspectum attulit. Vid. *Vulcanus*: Mars: *Veneris*. At Mars emissus è vinculis iuuenem Alectryonem in gallum conuertit, poenæque multauit; vt aduenientem Solem vigil excubitor prænunderet. Lege *Cal. Rhodig. lib. 16. cap. 13. vbi perbella de gallo*: qui si euiretur Capus dicitur, & gallus galstratus, vulgò *Cappone*.

Auroram gallus vocat applaudientibus alis. *Hor. ferm. . . Gallinaceus*: Pullus Martis. *Aristoph.* ob pugnacitatem: Martis satellites, uimiliter, excubitor, &c. Prænunder ales lucis. *Ouid. 2. fasti.* Volucris Titania. *Mart.* Excubitorque diem cantu prædixerat ales. *Virg. in Met.* Gallinæ maritus. *Iuuen. sarg. 3.* Ales: Inque suum miseris excitat ales opus. *Ouid. 1. eleg. 6.* Somniquæ excussit nuncia lucis aus. *T. Vesp. Stru.* per sylleps. cum solus gallus, qui mas est, lucem venturam nunciat: Qui tepidum vigili prouocat ore diem. *Ouid. 1. fasti.* Cristatus ales. *ibidem.* Matutinus ales. *Prop. 1. eleg. 16. Lucis*, & auctores non dare carmen aues. *idem 4. eleg. 3.* Vigil ales. *Ouid. 11. met.* Non vigil ales tibi cristari cantibus oris Euocat auroram.

Persicus ales. *Aristoph.* quod Gallus Persarum

gentibus imperasse ab illo dicatur: hinc in hæc primæ aciei gallus aureus prægestebatur; vnde etiam aus Medica à Medis dicta eadem fortasse ratione, cum Persæ, & Medi sint inter se finitimi. Lege *Cal. Rhodig. lib. 16. cap. 13.* Infantis quod signa canens det gallus Eoi, Et reuocet famulas ad noua pensa manus. *Alcibi.* Terroreque leonibus ales, &c. Stat ceruix ardua qualem Marmaricus præfert metuenda leonibus ales: Ter clara infantis Eoi Signa canit serus deprensio Marte satellites. *Auson. V. supr. an. lyl.* Lege *Ouid. 14. met.*

Cristata volucris, à cristæ magnitudine; quæ otum fuit in delicijs Heliogabalo; qui, vt *Spartianus* ait, ex Apicij æmulatione comedit sæpius camelorum calcanea, cristas gallinaceis demptas viuientibus, pauonum linguas, & luscinarum: — cristarumque volucrum luduperatores laterum, qui ludera pulsu Explaudunt, vigalique citant Titana canore, Et regnum sibi Marte parant, quippe obuia rostris Rostra ferunt, crebrisque accunt assultibus iras: Ignescunt animus, & calcem calce repulsant Insetto, aduersumque affligunt pectore pectus, &c. descript.

Volucris, antonomasti. Exactam noctem primi sensere volucres, Et solum cecinerunt diem, alarumque dedere in lausibus assiduis, & acuta voce fauorem: descript.

Epith. Excubitor, vigil, cristatus, Titanus. Gallinago, nis: Rusticula. *Mart. & Plin.* Scolopax. *Nemes. Olymp.* Rustica perdux. *Mart.* — præda est facilis, & amena scolopax Corpore non Paphijs auibis maiore videbis, &c. *Olymp.* qui eius naturam adamansum describit apud *H. lunum*. Gallinago minor: Rusticula minor: quæ ad stagnorum tepidines frequens est: & in delicijs habetur.

GALLVS Poeta.

V. *Cornelius Gallus*.

GANEÆ.

Et ganeum. *Ter. & Don.* locus infamis plerumque, vbi lux sese prostituerebant, necnon loca in quibus homines vino, epulis, Veneri, desidiorum operam dabant.

Prostibulum: Lupanar. *Vid. s. u. l. c. & ibi plur.* Taberna etiam: Lustra apud veteres dicta; tunc apud recentiores ganeæ, quæ sic vocabant loca voluptaria, in quibus læta vitæ homines ventris, & libidini vacabant: *γανος* enim (vt inquit *Cassianus*) lætitiæ, & gaudium vocabant Græci, hinc fortasse vox Hispanica Ganeæ, idest *gula*, & *gusto*.

GANEØ, nis.

Cui vitæ modulus est culina hoc loco accipimus, quamvis etiam sumatur à *Cner*, pro scortatore, & qui lupas popularis libidinis nundinas frequentat.

Popino, nis. *Hor. & Sueton.* Barathro, nis; qui in gulæ barathrum absumit patrimonium: Gurges, & vorago, fig. Lurco, nis: Deceptor. *Cner.* Nepos. *Hor.* antonomasticos, nam nepotes ferè patruorum hereditates plerumque in ganeis, lupanariisque dissipant: Afortus, *idem*.

Hor.

Her. Euerfor. Cains iurife. patrimonij euerfores, Sprepatore del patrimonio.

Ebrulius: Bibax: Bibulus: Biberius. *Suet.* quo ficto nomine Tiberium eius ætatis Quirites vocitabant: Potori qui multum bibit.

Vagus: Erotrius: Qui huc, & illuc excurrit otiosam vitam degens: Epicureus: Voluptarius homo. *Cic.* Epicuri de grege porcus. *Hor. Phæax. Idem:* a Phæcum voluptuosa vita.

Afymbolus, qui inuitatus libenter accumbit alienis vt se pascat laboribus: Gratis conuiuia. recumbis. *Mart. 3. 30. Comestator. Idem 4. epig. 5. Idem* fellariolus vagus popinis. *Idem 5. epig. 71. Sellariæ accubator: Sellariolum frequens; ex Mart. & Suet.*

GANGES.

Indix fluius maximus omnium, qui regionem illam vniuersam penè circuit, centum aliquibus in locis stadiorum latitudine, & in septem ora dispersum Indicum ingreditur oceanum. Huc vnde nascatur adhuc incertum, itavt cum Nilo incertum habeat ortum, vnde ex Paradiso terrestri nonnulli illum fluere existimantur sub nomine Phison, sic *Isidori, D. Hier. & Eusebii.* Sunt qui dicunt illum in Hæmодо Indix monte concipi vno, eodemque cum Indo alueo: Alij in Scythicis montibus nasci, in quem decem, & nouem alij influunt amnes, quorum plurimi ingentes, nauigisque apti perhibentur. Quius altitudo triginta stadiorum dicitur esse, quod mihi sine hyperbolicum videtur. *V. inferius.* Hic dicitur per scopulos, & abrupta, vbi primùm mollem planitiem conringit in quodam lacu hystatur, vnde lenis fluit, regionem Indicam permeat. Nomen accepit a Gange Indi, & Calauriz Nymphæ sedis. Nutrire dicitur sicut Nilus crocodillos, delphines, anguillæ as quoque ab tricenno pedes longas, teste *Plinio.* Aurum inuehitur, eodem autem, fluminum ramentis, vt in Tago Hispania, Pado Italiz, Hebro Thraciz, & Asiz Pactolo; cetera verò eius altitudo, vbi vadissimus est, centenorum esse pedum, quod sanè credibilis est, quoniam *superius* pro ipsa demum sumitur India, vt pro Africa, siue Egypto Nilus, pro Germania Rhenus, & alij pro suis quibuslibet regionibus.

Decolor extremo qua cingitur India Gange. *Quid. 4. met.* Indorum maximus amnis, autonomast. Littora Gangis: Qui est Indus aurifer amnis: Aurati flumina Gangis: Eoa aurca ripa. *Prop. 4. eleg. 5.* Qua colitur Ganges toto qui solus in orbe Offia nascenti contraria soluere Phæbo Audet, & aduersum fluctus impellit in Eurum, &c. nempe ab Indis: In enim colunt Iouem pluuium, Gangem fluium, & indigetes Genios. *V. India.*

Lymnice, filia Gangis siue Gangetis, sic etiam in genit.) vt fabulatur æst autem vrè palus, in quam insuere dicunt Gangem, vnde pro ipso fluuiio sumitur ab *Quid. 5. met.*

Chliarius, siue Chliar: olim dictus Ganges, vt auctor est *Plur in lib. de fluuij.* gangeticus fluuius, hodie *Golfo de Bengala,* qui quidem totius oceani in India maximus est, in quo sunt vrbes pluri-

mæ, & insignes. *V. India.* Gangeticus enim sumitur frequentissimè pro Indico.

Gangarix, pop inter Assyrios, & Indos, vt inquit *Quintus,* iuxta Gangem, quorum meminit *Virg. 3. Georg.* Apud Gangem frequentissimè sunt tigres, vnde Gangæca dicitur *Quid. 6. met. & Sen. in Med.*

Epith. Rapidus, pulcher, corniger, cæruleus, aurifer, gemmifer, immensus, torrens, arenosus, Eous, altus, extremus, tepidus, lato spatioso flumine.

GANYMEDES.

Trois Dardanorum regis fuit filius, qui admiranda pulcritudine Iouem in sui amorem pellexit, à quo in aquilam mutato raptus fuit, ac sibi mensè minister adhibitus, remora Hebe lunonis filia. Alij dicunt Iouis iussu per aquilæ ministerium in cælum fuisse translatum. *Eusebius* verò Ganymedem à Tantalò raptū fuisse narrat, indeque ortum bellum inter Troem, & Tantalum. Forsitan huiusmodi raptus fuit in caussa, vt post mortem annos Priami filius Helenam Menelai vxorem, qui ex Tantalæ erat stirpe, raperet, vt par pari redderet. Demū Ganymedem raptum per aquilam fabulantur poetæ; esse aquarium, vnde cum nempè in Zodiaco signum. *V. Aquarius.*

Dilectus Ioui puer. *Virg. in opus.* Iliades, qui pocula miscebat. *Quid. 10. met.* Pincerna Iouis: Rex superum Phrygij quondam Ganymedis amore Arsit. *Isidori.* Puer regius Idæ. *Virg. 5. Æn.* nam in Ida monte raptum dicunt, dum venationi daret operam: Puer Idæus. *Quid. 2. & 4. Iust.* Phryx puer facie spectabilis: ex *Mart. 9. 37.*

Iliacus puer. *Quid. 3. trist.* Pinifera ualuit felicior Ida sila licet sœcæ placeat sibi nube raping: Nempe dedit superis illum, quem turbida semper Iuno videt, refugitque; narium, nectarque recusat. *Stat. 4. silv. 4.* Dardanius minister miscens. *Mont.* Tros puer. *Pont.* autonomast. Quem præpes ab Ida Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger vncis. *Virg.* Qui pocula temperat Tonanti. *Mart. 9. 12.* Ganymedæ comit. *Idem 9. 17.* pro ipso Ganymede: Ætheriaz aquila puerum portante per auras Illæsum timidus vnguibus hæsit onus. *Mart. 1. 7.* Hinc Phrygius fulvis venator tollitur alis: Gargara descendit surgenti, & Troia recedit, &c. *Stat. 1. Theb.* Qui Ioui nectar ministrat.

Dardanius Phrygia raptus ab arce puer. *Bernard.* Puer Idæus Iouis minister. *Idem.* Iliacus cinædus. *Mart. 2. 43.* Iliacus minister Deorum, Iouis, *Idem Mart. 3. 38.* Inuisus puer Iunoni: Et genus inuisum, & rapti Ganymedis honores. *Virg. 1. Æn.* Aquosa raptus ab Ida puer æst *Horat. 3. od. 20.* Idem descendente recta filius Armer in cælum rapuit Iouis ignibus olli ardet apex, ardent humeri, &c.

Epith. Humidus, vdis, humens, fluuialis, nimbiifer, frigidus, horridus, tristis, gelidus, frigus, radians, Phrygius, &c. quæ ad Aquarium signum, in quod ipse conuersus fingitur attinere videtur.

GARAMANTES.

Africæ pop qui matrimoniorum exortes passim cum fratribus degunt, teste *Plinio* : egeum, vagumq; genus hominum aiunt. Pphyllis finitimi sunt, & sic à Garamante Apollinis filio cognominati, qui ibi Garamam oppidum ex suo nomine condidit.

Imarius aut Rhodope, aut extremi Garamantes *Virg.* 8. *ed.* ille uclit inops nouit Garamas. *Sen. in Hipp.* Garamantica. *signa.* *Sid.* 12. nempè Africana.

Garamantis, dis, scemina nomen, seu potius Garamantis Libyæ Regis filia, quam Iupiter Ammon ad Bagradam fluuium compressit, & Iarham ex ea genuit, ut innuit *Seruius in illud Virg.* 4. *Æn.* Hic Ammon satus rapta Garamantide nymphæ, &c.

GARGANVS.

Mons in Apulia Daunia, qui templo ibidem sub crypta S. Michaeli Archangelo dicato celebris admodum est, nomenq; recens accipit, *Monte S. Angelo.* Ad cuius radices Sponzum est, vulgò *Manfredonia*, quam urbem cum cepisset Orthomanus superioribus annis, non diu gaudius est impanis. Mons autem trecentis stadiis in mare Adriaticum procurrit, sub quo olim Diomedes urbem condidit, quam Argyrohippium nomenauit, posteri verò Argyrippam. *V. Apulia.*

Quercera Gargani. *Hor.* 2. 9. Nemo Garganum. *Idem epist.* Gargani Agri. *Virg.* 11. *Æn.* Gargani saltus, rupes, culmina, cacumina, vertex: Lapyx, regione Lapygia. *V. Apulia.*

GARRVLVS.

GARRVLITAS.

Loquax. *V. suo loco.* Dicax, cis: Garrula lingua. *Tib.* 4. Multiloquus: iterans voces: Nugax: Varias medians voces: Qui varijs sermonibus aures implet: Fallens. sermonibus horas: Loquacitas. *V. suo loco.* Loquacis murmura linguæ: Sufurrus: Vox lingulata est nobis, nam numquam tacet. *Plaut. Casin.* 1. lingulata autem pisi est, ad linguæ similitudinem: Aretalogus. *V. Nugax.*

GARVMNA.

Indignis in Gallia fluuius, qui Galliam Celticam ab Aquitania separat. Oritur ex Pyrenæis haud procul oppido, quod vulgò *Gualan.* 3. qui per Iulfratiscum alijs regionibus, tum Tolosa, & Burdigala mari se misit. Aquitanica darum ferè Leucarum ostio, quod intratibus occurrunt scopuli, quibus ab Afellis cognomen, Pharum, vel præstè sustinentur. Excipit nauigeris fluuios Tarnim, Egereum Oldum ab Aruernatibus, & montanis Cadurcis, Durnam, & aliosque.

Æquoreæ te commendabo. Garumnæ. *Asin.* *Claud.* 2. in *Ruf.* Garyna. *Prolem.* Fuenta Garumnæ: Garumnæ accolæ fluminis: Cæsar & à Rhodano veniens, rapidusq; Garumnæ: Testis Arar, Rhodanusq; celer, magnusq; Garumnæ: *Garonna.* *Front.*

Epith. Vndans, rapidus, celer, refluus, veliuolus, de fluuiis, magnus.

GAVDIVM.

Læticia: Carmina: Læticia. *Ouid.* 5. *trist.* 1. Dulcedo: locus. *V. suo loco.* Læticia signa: Vultus hilaris. *Ouid.* 5. *trist.* 1. Læticia voces: Fronis blanda. *Sen. in Oedip.* Plausus. *Hor.* 1. *ed.* 10. Ut à cunctis hilari pietate coluntur. *Ouid.* 2. *Pont.* 1. Voluptas. *V. suo loco.* Placido spectabilis ore. *Idem 2. de Pont.* 2. Oblectamentum.

Epith. Suauis, dulce, festiuum, letum, blandum, vagum, luxuriosum, flustum, nouum, fugituum, candidum, primum, exultatans animos.

Epith. Iogens læticia, vana.

GAVDENS.

Letus dulcedine. *Virg.* 2. *Georg.* Letus: Exultans: Læticia: getiens: Ouans: Ouantes: Letus frangor æthera pulsat. *Luc.* 6. *Pharsif.* Læticia, plaususq; fremens. *Virg.* 8. *Æn.* Letans: Hilaris: Lætificus vultus. *Bemb.* Suffusus, perfusus gaudior. Qui fronte serena est: Letæ mentis gaudia capta: Letitiae sentiens dulces sub pectore motus: Letos animos ad sidera tollens: Exultans animis: Vultum pulso mortore serenans: Læticia voces ad sidera iactans: Letos diffundit vultus: Carpeus gaudia mente. Cædis ouans. *Ouid.* 12. *met.* Letus, &c.

Induit & faciles gaudens pectore vultus: Læticia perfundit mentem: Sensitq; alacres in pectore motus: Affectus tacita dulcedine mentes implet. Læto cessatur qui gaudia plausu: Tollens plausus: Latone tacitum perterrat gaudia pectus: Exultatq; & vix animo: sua gaudia differt: Certatim ingenti celebrant noua: gaudia plausu: Ergo alacris siluæ, & cætera: rura voluptas, Pânaxq; Pastoresq; tener Dryadesq; puellas: Iam nube repulsa Tristitia lætos hilarabunt gaudia vultus: Oppleret letanti regia coetu: Ingeminant plausum Tyrif.

GAVRVS Mons.

V. Campania.

GEBENNA: Mons.

V. Gallia.

GEDEON.

Israelitarum Iudex filius Ioas Ephraï ex tribu Manasse, qui aram Jocumq; Baal destruxit, cui apud quercum Angelus Domini apparuit, Spirituque fortitudinis repleuit, victoriamque illi ex Madianitis referendam prædixit, in cuius signum vellus in area possum refoeidum inuentum mane fuit, cum rore cætera careret humus. Postero autem die vicissim secum repperit vellus cum quæ vicina esset humus rore maderet. Denum cum trecentis tantum militibus clagentibus tuba ad lagenarum fragorem, sic Deo iubente, victoriam ipse retulit insignem, centum viginti millibus Madianitarum interfecit, suorum vero necem læso. Cum verò persequeretur reliquias hostium cum principibus Zébee, & Salmæna, à Socho, Phanuelque passus iniuriam: victus hostibus, de delu foris vindictam sumpsit; cumq; quadraginta præfuisse annos Israeli moritur relictis sepugna in filijs, vno notho Abimelech Sichmæ: & in Ephra patria sepultus fuit. *V. Iudic.* 1. *cap.* 6. &c.

Ioas

Ioas filius: Ioides: Ephraz: Iudex: Qui Madianitas percussit lumine, nulla Arma adhibens, sed cum clangore tubarum: Ieroboal, dictus etiam. *Iudic. cap. 6. Ezrites* ex familia Ezri.

GELONI.

Scythiæ sunt populi, Getæ, & Tartari hodie, olim autem sic dicti à Gelono Herculis filio, Scythiam incolere. *V. Scythia.*
Refugio pallentes Sole Gelonos. *Stat. 2. Theb.* Etasque domos Arabus, pictosque Gelonos. *Virg. 2. Georg.* qui etiam acres nominat, & dispersos. *Sen. in Oedip. ch. 2.* Ille dispersos domuit Gelonos. Dicuntur autem picti, vt inquit *Strabo*, quod sibi faciem depingebant, vt terribiliores in prælio viderentur. Patientissimi inedia populi, qui fame urgente, emissio sanguine ex equo, quovehuntur, cum lacte commixto, inedia leuant. Tum vt feritatem præferant hostibus capitis pellem detrahunt, quæ equos infernum capitis verò pellem hostilem tanquam galeam induunt. Geloni simplicidum genus. *Her. 4. 14.*

GELV.

Lubrica testa: Lubricaque immotas testa premebat aquas. *Ouid. 3. trist. 10.* Glacies: Vis, & vires gelu. *V. Frigus.* Frigus concretum. *Sil. 8. 10.* Vis frigoris. *Augustell.* Pruina: Vnda frigore concreta: Terra gelu concreta. *Claudian.* Tacet aggeribus niueis informis, & alto Terra gelu: Omnia brumali diriguere gelu: Geluque flumina constitierint acuto: Concreto riguit vincta repente gelu: Horrida sæuo Quæ premis arua gelu: Rigido compacta gelu per inania grando stabant iam flumina crudo In crustata gelu: Tellus sub sterili languet adusta gelu: Hiems dum sæua rigenti stringeret arua.

Glacies adstricta ventis. *Ouid. 1. met.* Cana pruina concreta frigore: Frigidus imber. *Virg. 3. Georg.* Terraque marmoreo est candida facta gelu. *Ouid. 3. trist. 10.* Nix perpetua: Indurat Boreas, perpetuamque facit, idest niuem. *ibidem.*

Epith. Adstrictum, gelidum, concretum, canens, acutum, brumale, sæuum, marmoreum, durum, acre, crudum, iners, glaciale, canum, sæuum, rigidum.

Glacies pendens.

Stiria. *Virg.* est gutta gelu concreta de testu pendula, & guttatim auferens; ad cuius similitudinem locosè dixit *Mart.* Pendebit stiria natio. Huius periphrasis est ille versus eiusdem *Mart. 4. 18.* Decidit hiberno prægravis vnda gelu: & infra: Tabuit in calido vulnere mucro tener: non secus ac ferri videtur mucronem habere stiria, cum de testis est pendula, quæ si decidat, ad perpendicularum hominem transfodere potest.

Gutta gelu concreta: Et nitet inducto candida barba gelu. *Ouid. 3. trist. 10.* Ipse vides ceræ glacie consistere Pontum, Ipse vides rigido stantia vina gelu. *Idem 4. Pont. 7.* Sæpe sonant moti glacie pendente capilli. *Idem 3. trist. 10.*

Epith. Aspera, frigida, solida, futilis, iners, lucida, fragilis.

GELASCEN, siue

GELAS.

Incrustata gelu flumina. *Mont.* Concresecunt subita currenti in flumine crustæ. *Virg. Georg. Lubrica crustæ Glacies; ex not.* Lubrica testa, vt *sup.* Aquæ concretæ frigore. *Mart. 4.* Indurata niue arua: Indurata gelu tellus. *Ouid. 6. met.* Duratus collis concreto frigore. *Idem 3. trist. 10.* Vt cuncti concresecant frigore riuus. *ibidem.* Cæruleos ventis latrices durantibus, Ister congelat. *ibidem.* Obfessus glacie gurgis. *ibidem.* & plura de his.

Africus in glaciem frigore necit aquas. *Prop. 4. 3.* Inclusæ gelu vudæ. *Ouid. 3. trist. 10.* Vbi frigore constitit Ister Dura meant celeri terga per amnis equo. *Idem 1. Pont. 3.* Horrida sæuo Quæ premis arua gelu. strictosque in sedibus amnes. *Val. Flacc. 1.* Et coit adstrictis barbarus Ister aquis. *Ouid. 3. Pont. 3.* Cum tristis hiems etiam nunc frigore saxa Rumpere, & glacie cursus frænaret aquarum: Cùm totis iam ibruma rigeret imbribus, & solidis hærent flumina lymphis: Vndaque iam tergo serratos sustinet orbes: Puppibus illa pergis parulis, nunc hospita plaustris: Et toræ solidam in glaciem vertere lacum, Stiriæque impexis induruit horrida barbis. *Virg.* Quaque rates iterant, pedibus nunc iur, & vndas Frigore concretas vngula pulsas equi: Inclusæque gelu stabunt, & marmore puppes, Nec poterit rigidas scandere remus aquas: Vidimus in glacie pisces hætere ligatos.

GEMENS.

Edens gemitus: ducens, dans, trahens, mittens, emittens; maxto similem, plenumque querelæ ora dedere sonum, &c. *Ouid. 11.*

GEMITVS.

Gemitus lacrymabilis imo auditur tomulo. *Virg. 3. Aen.* Duros gemitus sub corde premebat: Gemitus ingerit vsque graues. Mæstusque per omnes It gemitus: Ingentem gemitum tunis ad sidera tollunt Pæstoris. *ibidem.* Lamentum: Fœmineus viulatus: Fletus. *V. suo loco, ubi multa.* Plenus querelæ sonus. *Ouid. 11. met.* Mæstum rostrum. *ibidem.* De ausibus gembundis intelligit. Saxa mouet gemitu. *Idem 10. met.* Id est gemens mouet saxa ad commiserationem. **Epith.** Fletibilis, grauis, atrox, lacrymabilis, mæstus, durus, ingens, altus, profundus, tristis, clarus.

Gemellus.

Gemini orum; Gemini fratres: Fœtus gemellus. *Ouid. epist. 6.* Proles gemella. *ibidem.* Pignora bina: Pignora Lucina bina fluente dedi. *ibidem.* Prolem est enixa gemellam. *Idem 9. met.*

GEMINI.

Tertium Zodiaci signum, quod nautis præstare felicem nauigationem credidit vetustas, vt *Horat.* cecinit: Gratum Tyndaridæ sidus ab infimis Quassas eripiunt æquoribus rates: Polux, & Castor crediti sunt hoc signum. Fabulam prolixè narrat *Dionysius Siculus 5.* cur hi duo

Gemini sint habiti, & nauigantibus fauere crediti: nos illam attigimus *supra in distichum Caesar*, quo lectorem reuicimus. Sunt qui credant exhalationem esse potius, quàm stellam, quum hi duo refulgent nauigantibus, ex motu quodam interfulgentem, quæ in antennis, velis, aut foris gemina apparet resedentis tempestatu iudicium est. Nautæ corpus sanctum: Hispani Santelmeum vocant, & nescio cuius Diui referunt historiam. Demum Gemini sunt illa duo luentia sidera post Tauri signum, quæ ut pictores expriment, puellios duos pingunt brachijs inter se connexos, vultuque inuicem se aspicientes. Geminorum autem fidus nauigationi prodesse innuit *Sen. in Herc. fur.* Non illic geminum Tyndaridi genus Succurrunt tumidis sidera nauibus: & *Mart. 2.6. in Amph.* gratum nautis fidus fulgere Lacuum. Opacantur igitur Gemini à nautis, ut etiam innuit *Propert. t. eleg. 17.* Cernere, & opertos quærere Tyndaridas; & inuocabantur in tempestatibus, & naufragijs, ut scribit *Anthonius Interpret.* De Geminorum apparitione hæc *Seneca Phil.* In magna, inquit, tempestate apparent quasi Stellæ velo induentes, adiuvantque se tunc periclitantes existimant Castoris, & Pollucis numine. Lege *Plin. Panf. Diadrom Sic. & alios.*

Sidera Ledæ. *Ouid. 2. eleg. 11.* Tum generosa voces fecunda sidera Ledæ, Et felix dicas quem sua terra tenet: Tyndaridæ, quod Castor Tyndari filius, & Pollux eiusdem filius crederetur, cum Iouis esset: Genus Ledæ. *Mart. 7. 23.* Castor, & Pollux. *Ouid. epist. 3.* Castori Amyclæo, & Amyclæo Polluci Reddita Mopsopia Tyndaris vrbe soror: Fratres gemelli. *idem.* Tyndarei fratres. *Val. Flacc. t. 1.* Pollucis, & Castoris auxilium. *Cornelius.* Ledæ proles gemina: Fratres Tyndaridæ. *Ouid. 5. fast.* Ledæ Dei *idem t. fast.* Bina gemellorum quærebant signa Deorum. *Idem 5. fast.* Vrile sollicitæ fidus utrumque rati.

Lumenque innoxia fundit Purpureum miseris olim implorabile nautis. *Val. Flacc. t. 1.* Dei gemelli, gemini. *Ouid. 5. fast.* Adicæ Ledæos concordia sidera fratres. *Idem ad Lucretium.* Sidera Lacones. *Pamphilus.* Ledæi Lacones. *Mart. 7. 23.* Oebalijs fratres. *Paler.* Oebalidæ gemini. *Stat. 5. Theb.* dicti ab Oebalia Laconiz regiuncula, ut etiam Amyclæi ab Amyclis notissimo Laconiz oppido; Therapnæi, à Therapne vico Laconiz; unde *Idem Stat. 4. sil. 8.* Cum iam damnata sororis Ignei Therapnæi fugerunt carbasa fratres: Anaces, & Ephestij dicti, teste *Theodorero.* Pileati fratres. *Cæ.* quia tamquam Lacones pugnabant pileo muniti: Ledæum astrum. *Mart. 8.* Arcadium. *Val. Flacc. t. 1.* Geminus Pollux. *Hor. 3. od. 29.* Cygnigeni fratres: Ledæ soboles: Germanique pares: Lampas Tyndaridum. Nonnulli pro Castore, & Polluce in Geminorum signum reponunt Iasonem, & Triptoleum: Alij Zethum, & Amphion: sed plurimum opinio est fuisse Castora, Pollucemque; Pij Lacones, dicuntur *Mart. 9. 3.* V. *Castor, & Pollux.*

GEMMA.

Genericum nomen lapidum preciosorum.

Gemmas, & lapides aurû, & inutile Summi materiam mali Murtamus. *Hor. 3. 24.* Lapilli: Aures onerata lapillis. *Stat.* lucentes, Libyei, Indici, uel, nitidi, Eoi: Quos legit è viridi decolor Indus aqua. *Ouid. 3. de art.* Concha: Bacca maris: Concha bacca maris, idest Vnio. V. *infra in gemmarum nominibus.* Tenuis conchas, pectusque lapillos Pontus habet. Conchæ, teretesque lapilli. *Ouid.* Cylindri: donant arcana cylindros. *Idem Sat. 2.* pretiosas scilicet gemmas, & lapillos teretes.

Quæ legitur rubris gemma sub æquoribus. *Prop. t. 14.* Possitque ex ordine gemmæ Clara reperit reddetque lumina Phœbo. *Ouid. 2. met.* Eoi lapilli. *Prop. 1. 15.* Nec minus Eois pectus variare lapillis, Vt formosa nouo quæ paræ ire viro: Monile, & monila; ex varijs enim gemmis constant auro intermixti & Torques. V. *suos locos.* Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo. *Prop.*

Spolia rubri maris. *Luc. 10. Phœf.* Lapis rubris aduectus ab vndis. *Sil. It. 12.* Munera rubri ponti. *Idem t. 4.* Dona maris Indi. *Sen. in Hipp.* Pelagi dona rubentis. *idem in Herc. Ort.* Lapis Eoa lectus in vnda. *idem.* lapilli Erythrei. *Mart. 9.* Indici: Lapilli lititoris Indici. *idem 10.* Indus lapis: *Claudian. in cons.* Gemmarum ignes radiantes lucibus. *Mart. 6.* Induto collo lapides Oriente petitos. *Ouid. de nuc.* Gemmeus fulgor. *Augur.* Gemmarum nitor. *Sen. in Med.* Extremo lapides Oriente peti. *Ouid. 7. met.* Theauri diuitis Indiz. *Hor. 3. t. 4.* Diuitiæ lapidis perliculidæ. *Cornelius.* Lapillus pretiosus. *Curr.* Peregrinus. Peregrini lapides. *Ouid. de nuc.*

Epith. Nobilis, insignis, lucida, fulgens, ignea, ardens, multicolor, fulgida, radiosa, rutilans, honesta, nitido fulgore coruscans.

Gemmarum nomina.

Achates verficoloribus venis distincta, hodie *Agata*; quæ venæ aliquando flumina, silus, & arbores repræsentant: Achatem figuram habuit Pyrrhus Epirotarum Rex, in qua nouem Musæ, & Apollo citharam tenens spectabatur. Lege *Plin. lib. 37. cap. t. & 10.* Ab Acathe cognomine Siciliz fluuiio, ut testatur cum *Theophrasto Plinius.*

Adamas. V. *suos locos*: & adde: Clari lapides. *Hor. 4. od. 13.* Nivei lapilli, seu potius cerulei; ex *Prop. 4.* Candidi. *Boet. 3.* Candentes lapilli, gemmæ.

Acetes, p. prod. *Plin.* lapillus, qui in aquilarum nidis reperi solet, vel à colore aus sit dicta gemma, vel à virtute, quæ citra illius præsentiam parere aquila negatur, sunt qui lapidem huic Gagaten dicant, teste *etiam Plin.* cum sint diuerſi.

Amethystus; violacei gemma coloris, nomen habet à vini colore, quem priusquam deguſtaret in viam definit, ut *Pliny* verbis dicit. Optima est orientalis, vel Indica: sunt etiam & Misnice hoc tempore. *Aristoteles* author est:

Amethystus

Amethystum umbilico admotum vini vaporem primū ad se trahere, deinde eum discutere, proindeque à crapula, & ebrietate ferentem vindicare, sed reprehenditur à *Plutarcho*. & ab ipsa experientia: *Purpureus lapis. Quid, Purpurea gemma; ex eodem.*

Bacca. *Virg.* Bacca candor: Margarita. *Cic. Vnio.* *Plin.* Indicus lapis: Erythraeus lapis, *Lucian.* Erythreus lapillus. *Stat.* quod à rubro mari peteretur, nunc verò à Philippinis insulis Molutis, alijsve Indix regionibus; necnon à sinu Persico, ubi ingens baccarum copia: Bacca conchea. *Virg. in Cul.* Candidi lapilli, illic nitui, figur. non enim sunt, sed ita videntur esse: Concharum foetus: Concha Inda. *Prop. 1. 8.* Rubentis maris grana. *Tertull. lib. de resurrex.* vocantur margaritæ, vniouesque Roscida concha: Rores concretæ; ros enim in conchis concretus est vnio.

Vnio exaluminatus. *Plin.* Qui colore pellucidus, & præstans est: videtur autem exaluminatum dixisse, qui tristicium illam exuerit aluminis: Indica gemma. *Prop. 2. 12.* Cylindrus. *Imen.* Elenchus. *Plin.* margarita oblonga, ovali figura Tympanum. *Idem.* margarita hinc rotunda, inde plana. De alijs *V. Plin.*

Beryllus. *Plin. Solen.* quem cum smaragdo naturæ communem putant, colore surdo, qui figuræ sexangulæ repercussu, excitatur ab artificum ingenijs. *Triphidorus* caruleum illi colorem dat. *Marbodius* quoque violacei coloris, aut carulei in genere Beryllorum excellere ostendit illo versu: Eximios violæ similes, & lymphyæ nartæ: Et solum digito Beryllum addebat ignis. *Prop. 4. 7.* Gemma est, inquit *Bernard.* in India originem habens; probatissimi sunt qui viriditatem puri maris imitantur.

Chrysoberini, ex beryllorum genere, quorum fulgor exire in aureum colorem: Cylindri, quod Indi beryllos in Cylindros formant, teste *Bernardo*, qui etiam dicit, sic interpretandum *Inueniatis* locum: — donauit arcana cylindros: nempe de huiusmodi fastigata longitudine; sed ipse pace sua, dixerim.

Carbunculus. *Plin.* à similitudine primarum nomen sortitus, tametsi ignes non sentiat, vnde à quibusdam Apyrotus dicitur: Carbunculus Amethystizon: Pyropus: Pyropi flamma: Ignis Sidorij, rubrique maris. *Claud. in cons. 4.* *Hes.* in ipso enim fere litore Erythraeo reperiri dicitur. Carbunculi genera tria sunt: Indicus, Garamanticus, quem etiam Carchedonium vocant propter opulentiam Carthagini; & Alabandicus in Orthosia caute nascens: Carchedonius mali pumici colorem æmulatur: Carchedonius ignis lapideus. *Petr. Arab.* Phœbeis certantia lumina flammis, Gemmarumque illi radiantibus lucibus ignes. *Manlius.* Gemmæ ardentes, *D. Hieronymus.* ad *Demetriadem.* Purpureus lapis. *Lucan. 10.* Verum potius ad amethyston pertinet synonymon, qui violacei gemma coloris est, *ve superius diximus;* non enim purpura propriè ad ignem, sed ad violæ colore accedit: Ignea gemma. *Sil. It. 8.* Carbun-

culus candidus, qui extremo visu nubillum quid præfert.

Chrysolitus. *Plin.* Aureo colore translucens, non malè à *Propertio* flauo coloris propterea dictus; quem hodie gemmarum mangones hyacinthi falsò nominant; ab Æthiopia ferè ad nos transmittitur: Aureo colore translucens gemma; ex *Plin.* Aurea gemma: Quosve dedit flauo lumine chrysolitus. *Prop. 2. el. 16.* Per iuga chrysoliti, possit. eque ex ordine gemmæ. *Quid. 2. mor.* Flauo lumine lapis, gemma.

Cyanus. *Plin.* Colore caruleo gemma: Cyanus mas; qui saturo magis celi colore est: Cyanus lapis: Colore carulei lapis est in aurarijs, xarxisque metallis inuentum, quem gemmarij Lapis lazalo appellant: Armenius lapis.

Hyacinthus. *Plin.* alius est ab eo, quem nostra secula nominant; nam dilutiorè etiam fulgore violacei coloris ab amethysto vincitur: Hyacinthi carula. *Claud.*

Lapis, que vires, & sepe translucet gema à pluribus locis ad nos allata; que ab India smaragdo similis est, que à Cypro colore glauco; & pingui; quam Persæ afferunt similis est acri, vnde aerizusa vocatur, Eranus, siue Eranos, vulgò *Turchina*: que à Thermoodonte fertur carulea; & Scythica inter ceruleas omnes optima: Phrygia lassis purpurea est; at Cappadox ex purpureo cerulea, & non resurgens: Thracia Indice simi is esse perhibetur, Chalcidica, que turbida est: præfertur tamen alijs generibus. Inuenitur etiam apud Sardos, que violas imitatur. *Galen.* iaspidei medicinz vtilem Chloron iaspis, hoc est viridem, cognominat. Est etiam genus aliud iaspidis, quod Gramatis ab aliquibus dicitur, que transfusa linea alba præcingitur.

Multa sinus, & colla vires ornabat iaspis: Illi latus iaspide fulua, &c. *Virg.* Virides lapilli. *Boet.* eluulgens, vires, teres, &c.

Lychnis. *Plin.* vel lychnites: Gemma, cuius lucis vigor flagrantia lucernarum excitatur cocci robore suffusus.

Onychium. *Theophrast.* lapillus è fusco, & albo compositis consistens ad octypas scalpeuras quæritus vitandis periculis valere creditus: Onychis Arabica *Plinio* dicta: Arabium libum, nempe ex onyche factum: Illa neque Arabium metuit transcendere lumen. *Prop. 1. 15.* nempe lumen ex ipsa onychi factum, *ve* hodie solent ex marmore fieri limina. *Legè Plinium lib. 36.* qui gemmam hanc nigram esse ait candida zona præcinctam.

Onyx, eis, quod candorem præferat vnguis humane, vnde illi nomen est & vas ex alabastrò. *V. Myrba.* Chalcedonius, ex genere onychiarum. *Sardonix. V. inferius.*

Sardius. *Plin.* Qui impensis nigret mas est, qui rubet magis, sarda est, & fumina. *Theophrast.* habita. Sardius. *D. Hier.* est idem. Hulus sit mentio in Apocalypsi, cap. 4.

Sapphirus, lapis cerulei coloris à Cyano nò multum differens, vnde Cyanum sapphirum vocat *Dion. Afer.* quamvis ad viride declinet: Quasque similes fluctibus maris gemmas. *Mar. 4.* nisi smaragdos intelligat: Syrtites lapis. *Marion-daur,*

dans, quod circa Syrtis Libycis permixtus arenis fluctibus expulſus ſeruente ſreto reperitur.

Smaragdus. *Plin.* Vitore oculos ſatians gemma, vnde ab *Horatio*, viridis lapis vocatur, quem ex iaspide fieri arduatur *Theophrastus*: nullius coloris aſpectus eſt illo iucundior: Viridis gemma: Virides lapilli. *Boet.* 3. Lux ſmaragdi. *Lucret.* 4. Virideſq; ſmaragdi ſcintille.

Epith. Clarus, radians, viridis, florens, perſpicuus, viridans, viſcens, oculos recreans.

Grandes viridum luce ſmaragdi auro includuntur: Inq; locotunicæ pulcra ſmaragdi erat crebro maculas diſtincta ſmaragdo: O quantum eſt auri perire, potiùſq; ſmaragdi, Quam ſit ob noſtra vlla puella vias. *Tib.* 1. eleg. 1. Smaragdi interuentu amores conciliantur inter amatores, eoq; non dato diſſolui credunt. Duodecim eſſe genera ſmaragdi reſeruntur à *Dioſcorido*, & *Plin.* Virideſq; ſmaragdis Loricæ. *Claud.*

Topazius, quem aureum de ſe iubar eſſundere ſcribit *Eſtathius*: & hic denſioribus tenebris maris elucere dicitur.

Pyropus, idem ac Carbunculus apud anthores communiter. *V. ſuo loco ſup.* & adde: Ardor ſtellatus pyropi. *H. Strabo*, Flammam imitante pyropo. *Ouid.* 2. met. Martia gemma: quod accenſa Martis ſtellam igneo fulpore imitatur: Picta nec inducto fulgebat flamma pyropo. *Prop.* 4. 11. Ceder Erythræ ſeruta gemma vadis. *Mart.* 8. *V. ſuperius*, Carbunculus, Igniuomæ gemme: Ignis pyropi: Stella, ſidus pyropi, &c.

Epith. Radians, fulgens, præfulgens, coruſcus, micans, fulgidus, lucidus, igniuomus, flammiuomus, Marrius.

Murrina, ſive myrrha gemma, ex qua ſiebant pocula, quæ in Pompeij triumpho Romanum primum fuit aduecta, teſte *Plinio*. Primuſq; Pompeius ſex pocula murrina (ſcribitur etiam myrrhina) ex eo triumpho Capitolino Inui dcauit; quæ protinus ad hominum uſum tranſiit; vnde *Martialis* in *Candidum epiſt.* 26. lib. 3. (Lege *euandem* lib. 14. 113.) Aurea ſolus habes myrrhina ſolus habes. *V. Plinium* lib. 37. cap. 2. *Iuuen.* ſat. 6. *Jeſephus*. *Scalys*, ad verſum illum *Prop.* lib. 4. eleg. 5. Murrheaq; in Pharrhis pocula cocta focis; aſſent murrhina pocula ex ſignino cocto apud Sinas facta eſſe, quæ nobis Percellana vocantur. Lege notas *Farnaby* in *Mart.*

Succinum. *V. Electrum*: & lege *Plin.* lib. 37. cap. 4.

Chryſallus: Corallia. *V. ſuo loco ſup.*

Morion, Mart. ſive murrion apud *Plinium* loco citato: idem cum myrrha. *V. ſup.*

Opalus, ſive opalum; quem India ſoldum gignit, teſte *Plinio*: de quo hæc ſubdit: Atque ideo eis precloſiſſimam gloriam compoſitorum gemmarum, & maxime inenarrabilem difficultatem dederunt: eſt enim in ijs carbunculi tenor ignis, eſt amethyſti fulgens purpura; eſt ſmaragdi virens mare, & cuncta pariter incredibili mixtura lucentia: hæc ille cap. 7. lib. 37. Pederos, tis. *Id. m.* ob eximiam gratiam.

Sardonix, gemma eſt in ſumma ſui parte *voguis* humani candorem inferioriorem autem ſardæ ruborem referens; vnde mixtum habet & ſarda, & onychæ nomen. Arabice ſardonichem excellere teſtatur *Plinius*: candore circuli in iſtis vmbombus nirente, ac nigerrimi coloris ſubſtrato: nam Armenica pallidam præfert zqnam. Polycratis Damij ſchictas celebratur, qui ſardonycem in ponto amulium, ſiue deſectum, recepit in piſce, qui illum deglutierat, quique illi dono ſuit oblatuſ; ex *Plin.* lib. 37. cap. 1. ubi aliamulta de gemmis.

Alabaſtrea lapis, quem aliqui onychem appellant, & hic inter marmora. *V. Marmor mixtum*. Electrum. *V. ſuo loco*.

Galactes, eſt lapis lactei coloris, culus ſi puluerem ſparſeris ſuper dorſum caprarum, ſuis ſectibus hæc copioſius præbunt; ſi in potu nutritibus deſectis, lac mammæ adaugebis. *hæc Baptiſta Porta*.

Mundus muliebris, eſt apparatus tum veſtimen, tū gemmarum, quibus ſeſe foemina cooperiunt, qui alia voce ſyntheſis dicitur, de qua *Mart.* lib. 14. 141. & alibi: Sic tua compoſitis perlucent præla lacernis, Sic micat innueneris arcuſ ſyntheſibus, ſemineæ merces. *Ouid.* 6. met. Ornamenta puellæ: Ornatus puellaris. Puella ſarcinulæ. *Iuuen.* 3. Puellarum Duitrix. *V. Dicit.*

GENÆ.

Occupat & reneras purpura grata genas. *Ouid.* Genarum purpura: Oſtrum: Murex, &c. nempe rubor in genis ſignum optimum. *V. Erubeſcentia*. Mala: Dura crepant ſub vulnere male: Maxilla. p. eſt interior pars genarum.

Epith. Teneræ, molles, purpureæ, lepidæ, venuſtæ, decore, conſpicuæ, ambroſiæ, niriæ, ruſiæ, candentes, niuæ, pendentes, ruſoſæ.

GENEALOGIA.

Indicatio originis: Genetiſ, natiuitas, generatio, & ſidus natalitium: Nota mathematicis genetiſ tua. *Iuuen.* ſat. 14. dicitur etiam Genetiſtiacus, nempe horoſcopus ex ſiru, & conſenſu ſiderum in natiuitatis hora, quem viſu curſum, ſinemq; prædicere nonnulli autumant. *V. Horoſcopus*. Primuſq; dies dedit extremum. *Seneca* in *Oedip.* — quæ Sidera te excipiant modo primos incipientem edere vagitus, & adhuc à matre rubentem. *Iuuen.* ſat. 7. nempe quæ genetiſ ſis in lucem edituſ, &c: Nota Mathematicis genetiſ tua — *Id.* 14. ſtemmate quod Tuſcorum milleſime ducis. *Perſ.* ſat. 3. nempe adſinitatis arborem: Genealogia, eſt ſeries auorum: Generiſ recoſtio. *V. ſupra* in diſt. Cognatiſ: Cognatiſ. Et gentiſ cunabula noſtra. *Virg.* 3. *Eccl.*

GENERATIO, & GENVS.

Non hæc ille Deus, cunctaq; propiginis author. *Ouid.* 3. *faſt.* Generandi gloria: Domus Genus: Gentilitas: Hæc generiſ princeps. *Idem* 1. *faſt.* Scirps: Soboles: Progenies: Propago, gigniſ: Târ. q; propiginis author. *Idem* 3. *faſt.* Sanguis: Gens: Origo: Series: Natio: Familia: Sanguinis ordo: Gentiſ ſiguiſ: Principiū. Ortus: Exortuſ, Primo.

Primordia gentis nostræ. *idem* 5. *met.* generis primordia, gradus: At genus immortale manet, multosq; per annos Scat fortuna domus, & aut numerantur aëorum: Nalctur pulcra Troianus origine Cæsar: Et nati natorum, & qui nascitur ab illis. *Virg.* Multa viri virtus animo, multosq; recurat generis honos: Ad Ioue principium generis: Qui sanguine nostrum Nomen in astra ferant. *idem* 7. *Æn.* Proles tam mascula, quam femina.

Epith. Clara decore fuit proles. *V. Filius.* &c. Longa gens deductis propinquis. *Ius.* 13. Tota cum prole, domoq; extinctus. *ibidem.*

GENIVS.

*V. Dimus Augustinus lib. 7. ex Varronis sententia ait, Deus esse credebatur, qui vim haberet omnium rerum gigandarum: quo modo Cebes Thebanus Philosophus in tabula suam posuisset senem Dæmona, idest Geniam in primi circuitus portis: sed & alio modo dicebatur: Genium cuiusque naturæ Deum esse. Servius ita tradit, genium numen esse, quod nobis nascentibus datur. Huic res facra fiebat mero, ac floribus, vt ex testimonijs infra ponendis patebit, porco etiam binestri, quod raro, nisi in solemnioribus: nam singuli suo Genio die natali sacrificantes manum id cæde, ac sanguine abstinabant, ne die, qua ipsi lucem accipissent, alijs demere viderentur: vnde merum fundebant. Nonnulli binos genios omnibus nobis apppositos esse dixerunt: quos *Terentius* in *Apolog.* dæmona appellat. Sunt autem qui referant genium bonum, Geniumq; malum singulis attributos: vnde conicimus secundum Sanctorum Patrum opinionem nobis natis Custodem Angelum, & Cacodæmona assignari: & sicut veteres Genio bono natali die sacræ operabantur, & nobis etiam Custodi Angeli in nostro natali die elemosynas litandum, ac missarum celebratione. Sed libeat de malo Genio fabulam narrare ex *Pansama*: Euthymus quidam athleta, cum apud ciuitatem Temesfanam in Italiam rediisset, & puella esset exposita sacrificanda heroi vni ex Vijsijs socijs, se is in templum duci iussit, ibi virginem conspiciatus, primo misericordia commotus, deinde etiam amore incensus, petiit ab ea fidem, num, si ab eo seruata esset, in eius manum conuenisset, quæ cum libenter fidem dedisset, Euthymus capitis armis cum Genio congressus, quem læcessuerat, illum victum moribus, & agro expulsi, qui sublatu hominum cœtu, in mare demersus fuit: vnde ciuitate fœdissima calamitate liberata, illustres fuerunt Euthymi cum erepta virgine nuptiæ: Multa alia ipse narrat de Euthymo, quem adi. *V. Gyrus*. Pingebatur Genius sub serpentis imagine, vt patet ex illo *Virgily* loco: Incertus, Geniunne loch, famulumine parentis: Esse putenti, 3. *Æn.* interdum puerili, vel iuuenili forma, interdum etiam senis: qui coronabatur platani folijs, vt pote genialis arboris:*

Ipse suos adit Genius virfuris honores: Cui decorent, sanctas florea ferta comas: Illius e pu-

ro destillent tempora nardo, Atque satur libo sit, madetque mero. *Tib. 2. 2.* Funde merum Genio. *Pers.* Floribus, & vino genium in memoriam brevis horæ. *Hor. epist.* Huic filia vna est, ea mihi quotidie ture, aut vino, aut aliquo semper supplicat. *Plant.* in *Aulular.* Cras Genium mero curabis, & porco bimestri. *Hor. ad Laniam.* Custos, obsecrat genius: Dæmones, & Lares. *Apuleius.* At tu natalis quoniam Deus omnia fecis, Annue quid refert, clauisve, palamve roget. *Tib. 4. 5.* Perque tuos oculos, per geniumque rogo. *ibidem.* Magne Geni cape tura libens, rotisq; faueto. *ibidem.*

Quid te per genium, dextramque Deoque pinates Obsecro, & obsecror. *Hor.* Exiit, Geniumque meum prostratus adorat. *Prop. 4.* genium autem venerantes frontem tangebant, vt *Servius* ait in 5. *Æn.* genius etiam voluptatis Deus habitus, vnde genialis dies, voluptuosus: Genialis consitor vix; de Baccho. *Ovid. 4. met.* Quisque suos paritur manes. *Virg.* vbi *Servius* de genijs bono, maloq; interpretatur. Romæ ædiculum habuit genius in regione 14. & Genij Larium aliam habuerunt in regione 6. aliam genij Sangi in regione 7. *Dij* coniugales, tuque genialitos: Lucina custos: Genialis torus dicebatur qui in Genij honorem in nuptijs quod nuptæ sternerant, viri genio implorento.

GENV.

Genia Misericordiæ consignauit antiquitas, quod ea supplices attingerent, ad hæc manus tenderent, hæc vt aras adorarent, vt inquit *Plinius*: vnde *Ovid. 9. met.* Dicentem genibusque manus adhibere parantem Corripit Alcides. Genuale, dicitur genuum ornamentum: Poplitibus suberat picto genualia limbo. *idem* 10. *met.* Poples: est genuum iunctura, & sumitur pro genu: Illa super terram defecto poplite labens. *Ovid. 13. met.* poplite firmo. *Idem.* Flexo genu iam totus ad terram ruit. *Sen. in Herc. fur.* Quem genu nixu tremuere gentes; idest genu flexi. *idem* in *Thiost.* 3. Magni genibus procumbere non est Designata Iouli. *Ovid. 13. met.*

Epith. Flexum, curuum, incuruum, succiduum, durum, rigidum.

Genuum iunctura: Qua crux esse incipit, & qua Molli nodosus ficit intermoda poples: Ægra labant genua scilla fame: Vale, & prociuo die bona verba genu: Fulus genua inclinar arcus: Ast illum fidi æquales genua egra trahentem ducunt ad naues: Sed tarda trementi genua labant, gelidus concreuit frigore sanguis: Poples tremulus, nodosus, incuruus, sinuatus: Tremulo medios abruptum poplite pyros: Sinuato poplite Christus Implorat: Aeternum numen venerantur poplite curuo: Tentor poplite proli. *Val. Et. l. 1.* meminit etiam *Virg. 12. Æn.*

Genualia dicuntur genuum vincula seu ornamenta: Vincula genuum. Genuumque ligamina, ex *Ovid. 14. met.* Fascia ligata genu prefat, &c.

GENEROSVS.

Magnanimus: Imperterritus. *Virg.* 10. *Aen.* Impavidus. *ibidem.* Acerimus armis. *Idem* 9. *Aen.* Intrepidus, inuictus: Præstans animi. *Idem* 12. *Aen.* Virtute si quis erit magnæ subnixus robore mentis. *Mart.* 1. 40. Viuida rebus pectora. *Stat.* 3. *Thib.* Magnanimum si quis tibi sanguis auorum. *Idem.* Sanguis dixit pro animi generositate. *Generosa* pectora. *Ouid.* 12. *met.*

Fortis: Robustus: Robore præstans: Gens Herculeæ. *Ouid.* 2. *fast.* Semina Herculeæ gentis: Animus robustior. *Stat.* 5. *silv.* 3. Infragilis animus. *Ouid.* ad *Lin.* Inconcussum animus: Fortia corda: Nescia vinci pectora: Caput insuperabile bello. *Idem* 1. *met.* Inexpugnabilis. *Stat.* Viribus inuictus. *Virg.* 6. *Aen.* Nullis violabilis animis. *Stat.* 2. *Thib.* Fidens animi, atq; in vtrumque paratus. *Virg.* 2. *Aen.* Non humile pectus. *Mart.* 7. 39. Mens interrita. *Ouid.* 10. *met.* Quippe manu fortes nec sunt tibi Marte secundi. 14. 13. *met.* Fortis animus mortis terrore careas. 1. *Invect.* 10.

Viribus insignis: Durus bello, audax, acer: Valido qui est robore: Viribus præditus, potens, valens: Quam forti pectore, & armis: Vos o quibus integer æui Sanguis (ait) solidæque suo stant robore. *Virg.* Dat senior lector iuuenes fortissima corda: Gens dura, & aspera cultu debellanda tibi est: Plenis victor fortissimus armis: Sic feruidusibat Annibal, &c. V. *Bel-lator.*

GENS. V. Turba.

Gentilis; nempe quod ad gentem pertinet: popularis. *Ouid.* Cuius. V. *sin. loc.* quod ad patriam pertinet. Oppidanus: quod ad oppidum, Provincialis: Quod ad provinciam. Tribulis: contritulis, quod ex eadem tribu.

Epith. Ferox gens, immensæ gentes.

GENVA.

Urbs Liguriæ caput florentissima, quæ fronte meridiem, Circumque spectat insulam, amplissime circa litus confurgens dorso septentrioni obuerso, leuiter in planiciem velut ad quiescendum descendens, montium innixa radicibus, non tamen tota montosa, nec vicissim tota plana, quæ si primum mœnibus circumdabatur ad sex miliaria, nunc nouis fabricatis muris, ac montibus inclusiis aliquot, tredecim vel amplius miliarium continet ambitum, vnde inexpugnabilis facta censetur. Insignem habet portum, ad Austrum, & Africum parentem, sed quod malis fidus illo esset nauibus, altera superinducta mole nostris temporibus etiam ventis fiet, ac maris tempestatibus impenetrabilis statio. Genuam laudat *Scaliger* quodam epigrammate.

Dicit opes Asiæ, & claros orientis honores, Quætaque ab Euxino tunditur ora salo: Pisanas acies, Tusciæ decora inclita pubis, Et traxi ad Ligures Gallica signa manus: Subiectis domitas tenui ceruicibus Alpe, Et tremuit nostras Africa terra trabes: & aliqua.

Ianus dicitur etiam: Genoa. *Steph.* Urbs Ligurum diuissima, potens: Ligurum caput: Genuæ

regna potentes: Ligustica vrbs, antonomastice: Vnde Genuenses: Ligures: Ligurum populi: Ligurum vrbs celeberrima.

GEOMETRIA, & GEOMETRA.

Art. Syracusia, quod Archimedes Syracusius autem illam mirum in modum exercuerit, & adauxerit: Mensor maris, terræ, numeroque carentis aræ. *Her.* 1. *ed.* 48.

Euclidis elementa, ars: Euclidis præcepta, studium: Et radio polum, terrasque describens iacentes, cuncta capax animo reborbes. *Maicol.* 1. *ed.* 10. Longa interualla profundis tenibunt: Geometrix studium lenibit animum meum. Megarensis senis ars. 14. 1. *ed.* 17.

Mercurium inuenisse geometriam scribunt nonnulli. V. *Mathematicæ: Astrologus.*

GERMANIA.

In Europa est regio, quæ magnam sanè illius partem amplectitur, quæ multa in se continet regna, provincias, vrbesque celeberrimas, multiq; dominata Principibus, diuiditur in superiorem, & inferiore. Inferior Germania Belgium, de qua *sin. loc.* superior, de qua modò dicemus: quæ etiam dicitur magna *Proletus* 2. Romani Imperij sedes, quæ eò sub Gregorio X. anno Domini 1173. translata à Constantinopoli fuit, insensitque Electores, & à Carolo IV. confirmati. Alemannia vocata fuit sub inclinati Imperij tempora, & Teuthonia à quodam Teuthone Duce, siue Thuisone, quem admodum vocat *Tacitus*. Eius terminos Vide apud *Cosmographos*, cum varij recensentur. **Huius**

Provinciæ.

Heluetia, Alsatia, Sueuia, Virtembergensis Ducatus, Bauaria, Franconia, siue Francia orientalis, Palatinatus Rheni, Boemia, Morauia, Austria, Stiria, Carinthia, Carniola, Tirolis: & præter has etiam hæc à nonnullis ibidem adscribuntur: Frisia orientalis, Vestphalia, Colonienfis Diocesis, Chiuensis Ducatus, Iuliacensis, Leodiensis Diocesis, Vvaidensis comitatus, Hassia, Pomerania, Turingia, &c. de quibus *in sensu*.

Præter ciuitates vel Imperio, vel peculiaribus dominis subiectas octogintaquatuor numerantur liberae, quarum nobilitate:

Coloniam Agrippinam, Vvitembergam, Lubecam, Lunenburgum, Francfortum, Amburgum, Lipsiam, Spira, Brema, Argentina, Friburgum, Augustinam Vindelicorum, Tubingam, Heidelbergam, Ratisbonam, Vviam, Pragam, Budam, &c.

Regiones autem, siue provinciæ non alijs tractatæ locis, sunt:

Frisia orientalis, quam olim Chauci tenuere, quos duplices commemorant *Plin.* & *Prolemani* maiores, & minores: Maiores, qui Bremenstem Episcopatum incolunt: Minores sunt Embdani, & Oldemburgenses. De Chaucorum populis lege *Plinium* *lib.* 19. *cap.* 1. Embda vrbs primaria, & emporium celeberrimum ad Amnis fluminis ostium, portus opportunitate, nobile: Aurichum, vrbs altera nobilissima ob refec-

recessus, ob nemora, ob silvas: Efsenses pagi: Iucercenses.

Flumina.

Amisii, Visurgis, Lada; & alia: Oldenburgum caput comitatus alacris in eadem Frisia. Populi, qui hanc partem olim incolere putantur fuisse Ambrones, qui cum Cimbris in Italiam profecti à C. Mario caesi sunt: Alani Saxones partem quoque huius provincie inhabitant, Vestphalia provincia ab ortu habet Visurgim amnem, ad meridiem Hassia montes, quos *Prolemaus* Obnobios vocat, ad occidentem Rhenus est, ad septentrionem Frisiam, Hollandiam, & alias provincias respicit. Sedes hic olim habuerunt Teutones, Busaceri, Bructeri dicuntur. Chamau: Angriarii: Longobardi: Dulgumii: Angli: Cauci, & Cherusci.

Urbes.

Brema, olim Phabiranum. *Procl.* ad Visurgim fluvium perelegans: Stadium, siue Strada vrbs. Sub Bremenfi Archiepiscopatu, & ad Zuینگam fluvium sita in meridionali Albis ripa: Buxtheuda, oppidum.

Flumina in Episcopatu Bremenfi.

Visurgis, Albis, Elba, Zuinga.

Monasterium, vrbs Vestphaliae metropolis Mediolanum dicitur *Prolemaus*. Susarum, vrbs Vestphaliae opulentissima: Osnabrugum, siue Ossenbruggum, Hafa fluvio irrigatur: Minda, vrbs amantissima ad Visurgim fluvium sita: Amisbergum comitatu insignita vrbs ad Ruti fluvium est posita: Vvarburgum Vestphaliae oppidum aquis irrigatum Dimulze fluvii: Tremonia, oppidum in mediculio provincie, ex Trotmania dicebatur: Heruordia, vrbs. Efsentia, oppidum imperiale in Vestphalia: Dusseldorpium, à Dusselo amne cognominatum.

Marchiae comitatus in Vestphalia insignis, sub quo præter Susarum, Tremoniam, est etiam Vverdena in Vestphaliae adieu ad Ruram fluvium: Huma, & Hamone oppida.

Coloniensis Diocesis. V. *supra Colonia Agrippina*: sub qua Nouesium, siue Nouesum: Nuesum dicitur *Prolemaus*. *Martianus* verò Nussia insignis. **Coloniensium oppidum**: Andernacum, quod Anternacum vocat *Antoninus*: propè Rhenum: Bonna sita vrbs in planicie amena, ubi montes Rhenenses Rhenum includunt: Sonecina non ignobile oppidum. Vestphaliae

Flumina.

Præter Visurgim, est Amisii, Glau, Heth, Hafa, Honta, Sala, Lipia, Stouera, Aa, Vidrus, aliæque minora: Rhenus etiam, cui contermina est Coloniaensi diocesi: Comitatus Muerensis, ab oppido Muerio nuncupotum.

Cluensis Ducatus, sub quo Cluvia provincie caput, oppidum celebre, & vetustate summa non procul à Rheni ripa, tribus cliuosis collibus pendulum, à Iulio Cæsare bello Gallico conditum (vt aiunt) veluti propugnaculum: Xantu, siue Santem oppidum in sinistra Rheni ripa: olim Traiana Colonia, siue vetera, dicta: Buri-chum oppidulum e regione Vvesalia: vrbs situm: Calcaria, oppidum in insula Rheni, & Belgica Barauia: Griethaflum in principio a-

gri Barauorum iuxta Lobecum vetustam arcem: Vvesalia vrbs perelegans non procul à Rhenio: Vetera, vel vetera castra Cluise Ducatus: oppid: Duisburgum, Teutoburgumve ad ripam olim fluminis Rheni inter Ruram, & Angram amnes: Embrica, vrbs.

Iuliacensis Ducatus, sub quo

Urbes.

Iuliacum insignis ad Auram fluvium sita. *Antoninus*. Marcodurum: Monasterium Eyphalæ oppidum amœnum inter mœium valles haud procul ab Eruari fluvii fontibus: Berchemum. Castrum, & alia: Quadi populi antiqui coluerunt potissimum hanc regionem: Aquis vrbs, siue Aux Grani, & Aquisgranum recentioribus: Vetera *Prolemaus* dicitur, in qua Legio XXX. Vlpia, sed apud *Antoninum* 20. trigesima verò vicinis locis alijs designatur. Dicitur etiam Grani palatium: Therma Grani: & Aquæ Palatum. Sæpius etiam Aquæ simpliciter ab illius seculi scriptoribus nuncupatur, vrbs nobilissima, & libera Caroli Magni primi Germanorum Imperatoris aula, ac sepulchro insignis. Mos erat olim Imperatores hic inaugurare sub corona ferrea in templo pendente.

Fluvii.

Rhenus de quo *suus* lvs. Rura, alter penè Mxander: Nerfi: Lupia: Angra: Duseflum, aliæque minores.

Leodienfis Diocesis, sub qua Leodicum, siue Leodium metropolis nonnullis Augusta Eburonum, quod Ambiorix Eburonum Rex per insidias cum incolis obruit Cottam, & Sabinum interfecta Legione via Romanorum cum quinque cohortibus, vt *Cæsar lib. 5. de bell. Gall.* in eo loco, vnde prima cepit vrbs auspici: desertur elegantissimè a *Gerardo*. Huyum opp. Bolutionium, oppidulum, à quo nomen habuisse dicunt Gotheffridum Lotharingæ Dux, qui anno 1016. in Concilio generali celebrato Claremontij in Aluernis vni cum fratribus Balduino, & Eustatio sacram militiam suscepit aduersus infideles pro Palaestina recuperanda, quod exequutus fuit, vnde merito Italicis Tassî carminibus commendatur: Francimontium; Tungri, vrbs haud procul à Traiecto Mosæ constituta, vrbs omnium Brabantie ciuitatum antiquissima, sita ad fluvium Iecher, è Tungris Germanicæ populis nomen habens. v. *Belgium*. Hoium, à riuulo in Mosam ibidem præceps influente: Rhenus. S. Trudonis: Centrohom, vt quidam arbitrantur sedes, quorum frequens meminit Cæsar.

Flumina.

Legia, siue Legio: Mosæ Vrbes: Veses: Ambliarum: Iechel: Hoy: Vespera, & alia minora, limpidissimis cuncta lymphis lucentibus.

Vvaldensis comitatus, sub qua Vvaldeccia vrbs primaria, arce prædita, quam Edera fluvius aluit: Aftinchausa, & Dudinchausa oppida: Landauia: Mengerhusa: Rodenum vrbs cum arcibus: Vvetterburgum arx inter Tuiffa, & Ahram fluvios sita: Vvilduga, vrbs sodinis aureis, freis, & ferreis insignis: Saxemberga: Fruitemberga, oppida: Eiseburgum arx: Eisthusa arx

Bb fluv

situ spectabilis: Corbachia vrbs auri fodinis celebris: apud *Altherrum Magnum*. Neuburga, arx, & oppidum.

Fluuij.

Edera, qui Tagi Hispaniz, Hebraciz, Padoli Afiz, emulus aureas quoque vehit arenas, qui recepro Sualma in Fuldiam supra Castellā, acque inde in Visurgum se exonerat: Dimila: Tu- uis: Vrbs: Abraz, iter, amnes pellucidi. Locharingia. *V. sui laci. Austrasia. V. sui laci.* Palatinatus Rheni, regio sic dicta: & Rheni proximitate, vel aliunde, quod modò inuestigare non licet. Sederhic olim Intuergetum, Nemetur, & Vansiquum. Intuergetum Germaniz populi, qui confluuntur apud Heyderbergam, quæ regio etiam Capellatium, & Pallas vocata fuit ex *Amiani* testimonio: Nemetes. *Præl. & alij* Germaniz ad Rhenum populi finitimi Metensibus, Argentinenſibus, & Vormaciensibus, quorum vrbs Spira nunc dicitur: Augusta Nemeturumolim: Vangiones. *Præl. & Luc. j. Pharf.* Et qui te laxis imitantur Sarmata brachis Vangiones, Barauig; truces, &c. Germaniz populi sunt ad Rhenum, quorum vrbs dicitur: & nonnullis Vormatium.

Vrbes.

Heyderberga: Palatini regia sita est ad Nicrum, siue Neccarum fluuium in faucibus montium celebris: Aliza: Neostadium: Mosbacum vrbs: Bretta oppidum ad Salzam fluuium: Ladeburgum, à Neccaro fluuio pend irrigatum, propè quod ipse Neccarus in Rhenum influit.

Flumina.

Rhenus, de quo *Lucius*. Neccarus, siue Nicer apud veteres: Tuberus, Taxrus, minor.

Est etiam in Palatinatu Vvirenbergenſis Ducatus nomen habens ab Arce Vvirenberga.

Vrbes.

Tubinga ad Neccarū sita: Sturgardia, vrbs haud procul à Neccaro fluuio, quam extruxisse Vvandalos dicunt: Reutlinga, ad Neccarum sita: Vracum oppidum ad Amerum fluuium: Nirtingum: Greininga: Marbachū: Vviltpergium ad Nagolta fluuiū aliāq; minora oppida.

Flumina.

Brentius amnis, qui nunquam etiam gelidissima hieme congelatur, & hic Danubio miscetur: Nicer, siue Neccarus, qui fluminibus receptis Nagolta, Entio, Remſo Cochemo, Jagusta, in Rhenum prorpat.

Alf-eta Regio, quæ in inferiore diuiditur, & superiorem; & à Tribocis olim possessa.

Inferioris Vrbes.

Argentina recentioribus Argentoratū *Marc. i.* in qua *Prolemaus* Legionem octauam Sebastian collocat: Argentaria etiam: Strasburgum, nonnullis: Tabernæ, de quibus *Aufon. Riguzij*; perenni fonte Tabernæ: Munimentum scilicet Romanorum ad prohibendas Alemanorum in Galliam incursiones, quod dirutum ab Alemannis Iulianus Apostata restituit: Hagenna, vrbs à Friderico Barbarossa muro clausa: Vvifemburgum, ad Vogelſi montis radices, de quo *Luc. i. Pharf.* Caſtraq; quæ Vogelſi curiam super ardua ripam Pugnaces pictis colli-

bebant Lingonassarum; quod oppidum Lutzen amni interluitur: Halsa, oppidum ad Brachium fluuium.

Flumina.

Chintzgis, Rhenus, Alia, Bruchus, Lauter, siue Lutra, & alia minora.

Superioris Alfetiz Vrbes.

Einsheimum, metropolis: Rubacum, vel Rucadium antiquissimum Alfetiz oppidum à Romanis conditum: Colmaria ex veteris Argentuariz ruinis extructa Civitas imperialis: Selostadium, paludibus abundans oppidum: Sungouia prouinciola Alfetiz, ex qua Mosella oritur insignis fluuius: Brigouia item regiuncula, siue Brisigouia: huius metropolis Brisacum vrbs nonissima nostræ temporis à Gallis surrepta Germanis longa obſidione. *Antonius* montem Brisacum appellat: Eriburgum oppidum siue quidem amoenissimum.

Saxonia, de qua *V. sui laci.*

Halsia in Germania titulo Landgrauatus decorata regio quam olim Cartos, siue Chartas, incoluisse notum est, hiesi quoque ducti sunt. *V. Tacitum* de Cartis: Primariæ sunt

Vrbes.

Marpurgum, quam *Amasium Prolemaus* vocat, & Amisiam; hanc Lona fluuius insignis præterfluit: Cassila; Stereontium creditur esse *Prolemaus*: quam Fulda, Ana, & Trusula fluuij irrigant, præcūdanq;: Francoburgum ad fluuium Ederam situm oppidum perelegans, quod Theodoricus Gallorum Rex extruxit, auxitq; Carolus magnus: Bichneza, colli impoſita Vverre fluuij aquis irrigata: Frislaria præſtans Hafsiz oppidum, vbi veræ, & perpetuæ paſis doctrina Sancti Bonifacij auspicijs totifalsiq; Thuringiz, Franconiz, & Frisiz innouit. Egræ fluuij propinquitate, & situ admodum amœno præſtat.

Flumina.

Visurgis, qui è Turingico nemore profluit, & in mare Germanicum influit: Lupia, qui in Vvethphalia transit: Andrana, siue Aderna, & Edera, siue Eder dictus: Catorſi fluuius: Rhenus: Franconia Germaniz regio, quæ etiam Francia orientalis dicitur, in qua

Vrbes.

Herbipolis, quæ etiam Vvirczburgum, siue Eribipolis, & Macopſis; Artaunum verò à *Prolemaus* Franconiz caput, vrbs luculenta, in qua D. Bonifacius Archiepiſcopus Moguntiacus Episcopatum erexit, quam Mœnus præterfluit: Chuzinga, Bristadium, Gralingiacum, Chronacum, Oxenfordia, Caroloſtadium, opp. Bambergæ vrbs etiā primaria: Granionarium dicta *Prolemaus*, siue alijs: Francofurtum, siue Francofordia ad Mœnum fluuium, Hele-nopolis olim dicta, celebris ob Cæſarum electionem, qui ibi primò inaugurari ſolent in Romanorum Reges: Moguntia, siue Moguntiacum, quam Neomagus *Prolemaus* vocat *lib. 2. cap. 8. tab. 3.* vt nonnulli volunt; ex primis Germaniz vrbus vna, quam Rhenus adluit, quam ædes amplissimæ exornant, quam denique Bonifacius Martyr, eiusdemq;

adēq; vrbis Archiepiscopus, alijque p̄sules decorarunt, qui in p̄sentiariū sunt Electores, & Cancellarii pro Germania: Mons regius: Schuueinfordia: Fridberga Imperij vrbis.

Fluij.

Moenus, & Sala.

Bauaria. V. Noria.

Brandenburgicus Marchionatus, quem olim

Vvandalis inhabitauit, in quo vrbes sunt: Brenneburgum, quā vrbs Brenni vnde quidam: A Duce quæ Brenno condita nomen habet, infra: Tangeramonda ad Albim fluiū, quo Angra, vel Tonagra aquam suam euomit, sita: Scendalium; eluitis primaria: Soltuedelū: Senohufum, forātrā Senonib; qui hanc regionem coluerunt cum Sueuis, Angriuarijs, & Teutombis, diuerso tamen tempore: Brandenburgum, siue Brenneburgum; de quō paulū superius, vrbs satis celebris ad Hauelam fluium, quod nomen p̄uincitiæ toti tribuit: Rathenauum ad Hauelam: Spōndalium ad Sueuum fluium posita: Colonia, & Berlinum oppida à Sueuo fluij separata: Francofurtum vrbs insignis ad Oderam; siue Viadrum amnem piscium copia abundantem: Bērnauum: Cellnam, aliaque multa oppida.

Flumiā.

Odera, siue Viadrum; Sueuus, Albis, Hauela, Vvarta, aliaque minora.

Pomerania regio, sedes olim Vvandolorum, cuius

Vrbes.

Stetinum, ad Oderam amnem: Gripfualdum: Iulium, Vvandolorum quondam emporium: Scrafsundia, oppidum splendidum in litore maris Balchici, nam litoralis sanē p̄uincia est Pomerania: Neugardia, Lemburga, Bengrapum, Colberga, Caminum, Collinum, Sunda vrbes littorales.

Boemia. V. sua loco. Morauia. V. Marcmaniam. Austria. V. Pannonia superior, & V. Austria.

Salisburgensis Episcopatus, in quo Salisburgum metropolis, quæ ad Noricos spectat: Iuuantia, vel Iuuauia, vel Iuuauium à Cæsare conditum oppidum; Castrum Iuuenſe dicitur etiam.

Fluij.

Anāſſus, qui alijs fluijs adductus in septentelone nem tendit ad mare Balchicum: Traunus, ex Iacubus oriundus: Mura, vulgō Mor: Drauus, quem flumiā ex Noricis fluere tradit *ist. 3. cap. 25.*

Carinthia, vel Carnithia, quam Carni populi olim possederunt Germaniarū p̄uincia, tab qua censetur

Vrbes:

Carniola: Petoulo. V. Ortellum. Santouicus vrbs ad Lanam fluium: Villacum oppidum dominibus in fronte coloribus, historijsq; magnificè depictis exornatum, est ad Drauum fluium: Elagenfurtum, vrbs, Claudia antiquitus nūcupata: Nauporetum, in Carniola: Frisachium: Segeste Carnorum vrbs. *Plin.* ab alijs in Croatia locatur: Vvolspergum.

Amnes.

Drauu; p̄cipuus est, qui per Stryiam, ac Pannoniam in Danubium fertur, qui multos alios absorbet fluuios Sauum, Lauandam, Giam, aliosq;.

Tirolis Comitatus nomen habens ab arce munitionissima, quæ magnam in Alpibus in Germania Noricorum, & in Italia Rhetie partem obtinet.

Vrbes.

Enipons, vulgō *Isprach*, comitum quondam nunc Austriæ Archiducum sedes: Tridentum Concilio Oecumenico clara: Bolzanum mercatu celebre oppidum: Brixia Episcopatu insignis ciuitas.

Sueuia, quæ ad supremam Danubij partem constituitur; in hac

Vrbes.

Augusta Vindelicorum emporium opulentissimū vrbs in primis splendida, & magnifica: Vima munitissima & ipsa quoque ciuitas ædificiorum splendore celeberrima: Nordingum: Lindauum, & alia nobilitata oppida.

Thuringia, quæ Landgrauatus titulo decoratur, regio est, quæ inter Salam, Visurgimq; amnes protenditur; in hac

Vrbes.

Erfordia regionis caput ingens quidem vrbs, & quasi compendium totius p̄uincię, Academia quondam clara: Vinaria principum sedes. V. Saxonia; nam ad eam p̄uinciam potissimum spectat.

Stiria, quæ in superiore, atque inferiore dividitur; in hac extrema

Vrbes.

Grætia, vulgō *Gratz*, admodum magnifica Austriacorum Archiducum sedes: Racheisburgi; Petaurum; Maryurgum; Chermendum, & Caniffa duo munitissima contra Turcarum irruptiones propugnacula.

In superiore autem Stiria vrbs primaria est Muripons.

Silesia ampla, ac diues regio, in qua primariæ

Vrbes:

Vvratistauia amplissima quidem, & inter Germaniarū primarias vrbes recēſſita: Glogouia cognomine maior, & ipsa, vrbs quidem celeberrima vel ob noſtri temporis bella, quibus alternatim affecta est. Verūm de Germaniarū partibus quæ iam diximus sufficiant, nunc ad

Synonyma.

Quorum pleraque ad aliquam ipsius Germaniarū partem spectabunt, sed à poetis pro tota ipsa regione vsurpantur.

Castella Noria. *Ving. 3. Georg.* Rhēnus, sig. fluius pro ipsa Germania: Tradiderat famulas iam tibi Rhēnus aquas. *Quid. 1. fast.* nempe debellata fuerat Germania: Et pallida Rhēni frigora. *Stat. 4. silu. 8. V. Rhēnus.* Germanus orbis. *Quid. ad Lau. Rhetis*, sig. pro ipsa Germania vsurpatur à Claud. Hercyniz siluæ: Hercynij silus, lucus: *Sen in Med.* Bellæ Riphææ Germania proxima epos: Frigida quod canis horret Germania campis.

Non qui profuadum Danubium bibunt. *Hor. 4. 15.*

Bb 2 For

Fœtus Germania quos horrida parturit. *Idem* 4.6.

Albis fluvius, figur. pro ipsa Germania: hic autem Suevos à Cheruscis diuidit: illum Seunonum, atque Hermundurorum fines præterflue: restat: *V. Luvius*; & in Hermunduris osiri scribit *Tacitus*; alij ex Hercynia inter Boemos, qui demum multas vrbes claras præterlapsum tandem inter Chaucos minores, & Cimbro Oceano immiserunt Albim Perſæ, Rhenumq; bibunt. *Sen. in Med.* Hinc

Populi.

Germani: Teutones, siue Teuthones: Alemanni. gens Arctoæ, *Mart. 5. 69.* quod sub ipsa Arcto viuunt: Teutonicus furor. *Luc. 1. Pharf.* Cherusci, qui Albim incolunt: Et ingentes Albim liquare Cherusci: Quæq; colunt duri Borealia Teutones arua: Sueui. *Caf. Lucius* Sueui nobiles Hercynijs. *Sen. in Med.* Saxones. *V. Saxonia.* Cati, siue Catti, vel Cathi: *Mart. 7. 29.* Chadeni: *Vindelic. It. 4. ad 4.* Noriſci, Taurisci, Carni. *Plin. 5. Sæui* gens aspera Rheni. *Pamphil.* Ditiore accola Rheni. *Pet. in Mirand.* Teutonicique colit arum soli gens.

Cimbri: Holsatij: Selesuicenses, si pop. septentrionales Saxonicæ maris peninsulam incolunt, quæ ab ipsiſ Cimbrica Cherroneſis dicitur. *V. Dania.* Hi anno ab vrbe condita 640. vñ cum vxoribus, & liberis Narbonensem prouinciam ingressi à C. Mario ad interuentionem fuerunt delicti: Illic Oceani flagnis excita supremis Cimbrica Tempeſtas, &c. Terribiles Cimbri. *Lauren. 17.*

Angruarij, Buſactores, Chamaui in Vveſtphalia. Breuni in Bauxaria: Caucl maiores, & minores: Charitini in Vvirentbergenſi: Condrusi in Leodiensî: Gugerui in Iuliacensî ditione: Liutiburi, qui hodie Silesij, Quadi, Marcomanni, Sebuſi, Pharodini. *Prod.* Megaloburgenſes: Vangiones in Sueuia, Vbi in Coloniensî ditione, &c.

Epith. Horrida, fera, dira, rebellatrix, bellicoſa, ferox, audax, perſida, frigida, diues, eſſera, pugna, atrox, fortis Germania.

Epith. Bellacæ, muſci, truces, cærulei, ſtulti, bellicoſi, feroces Germani.

GERMIEN.

Planta. *V. ſua loco.* Scirpi: Cæſpes: Caulis: gemma, vulgò *Oculus della pianta, u' germoglio.* Scirpus: Nec genus vñdè nouæ ſtirpis reuocetur habebit. *Virg. 4. Georg.* Scirpus genus. *Idem.*

Epith. Turgens, molle, micans, floriferum ambroſium, odorum, &c.

GERYON.

Et Geryoneus, Hispaniæ rex trigeminus dictus, siue tricolor, qui ſedem poſſimilium habuit in Gadibus. *V. Gades.* curus boues pinguiſſimas abſtulit Hercules, & per Italiam agens ad Euzandrum peruenit, quas à Caco furreptas repetijt; demumq; in Bœotiam adduxit. Alij dicunt Geryonem ipſum non triplicis naturæ fuiſſe, ſed tres fratres tamæ concordia, vt vno animo omnes regere prouinciam videretur; qui cùm armenta ſua rapi ab Hercule vididiſſent, bello repetierunt, vt ſcribit *Iuſtinus* in ultimo. *Diod.*

nam etiam addit geryones Chriſauri filios fuiſſe, cui à diuitijs nomen indiderunt.

Amphitryoniades qua tempeſtate iuuenſcos Egerat à ſtabulis ò Erythrae ſuis. *Prop. 4. 10.* geminos ſque fratres pectore ab vno Tria monſtra, natos ſtipite inculſo fregit inſultans, duxitq; ad ortus Heſperium pecus geryonis ſpolium triformis. *Sen. in Agam.* Forma tricoloris vmbra. *Virg. 6. 1. En.* Forma triplex paſtoris Iberi. *Ouid. 9. met.* Pecus poſſeſſor Iberi. *Strat. 4. ſil. 6.* Terminus vir. *Ouid. 4. triſt. 6.* Pugna triplex paſtoris Iberi. *Mart. 5. 66.* Inter remotos gentis Heſperia reges Paſtor triſormis littoris Tarſeſſi peremptus Acta eſt præda ab occaſu vltimo. *Sen. in Herc. fur.* Robora vel triplici corpore Geryonis. Prodigium triplex armenti diues Iberi. *Ouid. epig. 9.*

Epith. Ferox, regeminus, triſormis, tricolor, triplex, Iberus, ferox ore, minax, &c.

GETÆ.

Populi ſunt Scythia Europææ, & Thraciæ, natura, & moribus truces: qui ad Pontum in Orientem vergunt, & forſitan qui nunc Caſachi dicuntur Turciſ inſenſiſſimi, vel Tartari, quorum vita vaga eſt, vñdè *Sen. in Hipp.* Non vagus campis geta, Nec inhoſpitalis, &c. propriè tamen ſunt Tranſiliani, siue Daci, vt inquit *D. Heron. V. Dacia,* & ſibi multa ad Getas ſpectantia. *Iuſtinus* quoque *Epiph. lib. 1. Hiſt. & Corn. Tacitus, & Appianus* idem ſentiunt, illos eſſe Dacos.

Getidæ turmæ. *Claud. 1. in Ruſ.* Getiæ cateruæ. *Idem 2. in Ruſ.* Quasque petit Getici littoris intrer aquas. *Ouid. 1. triſt. 8.* Geticæ domus. *Strat. 4. ſil. 8.* Getica arua. *Ouid. 1. 10. loca.* *Idem 11.* Sarmatæ. *V. ſua loco.* Sauremata cingunt ſera gens, Beſſique getæque. *Ouid. 3. triſt. 10.* Sarmatæ: Ducunt Sarmatici harbara plauiſtra boues. *Idem.* Nam procul à Geticis ſinibus arbor abeſt. *Idem eleg. 12.* Iazyges, p. breui, populi Getarum. *Idem 1. Pont. 3.* Braccataque turba Getarum. *Idem 4. triſt. 5.* Barbariam, rigidos, eſſugiamq; Getas. *Idem 5. 1. gens Getica.* *Idem 8. Humus.* *Idem 3. Pont. 2.* Geres, 2. ſingul. num. Nò adimar ſtriſco ſqualidus enſe Getes. *Idem 1. Pont. 3.* Quaque Hebrus, Tanaiſque getas rigat, atque Maginos. *Tib. 4. 1.*

Epith. Rigidus, hiberni, pharetrati, inſeſti, aſtuti, ſolidi, duri, Marticolæ, inhumani, hiſſuti, truces, ſeri, feroces, indomiti, ſæui, fortes, beligeri, inſonſi, barbarici.

GIGAS.

GIGANTES.

Ica nuncupati ingentis ſtaturæ homines, immanes porro, crudelesq; de quibus ſit mentio in ſaciſ litteris, & apud hiſtoricos; *uſurari* autem eorum nomina reuſcibimus. Hi dicuntur bellum Ioui intuliſſe, vt de regno illum expellerent, Itrani, & terræ ſilij dicti ſunt, vel ex Titanorū à Ioue interfectorum ſanguine, & terræ nati, qui parentes ſuos victuri, illi bellum inferre conati ſunt. Quamobrem monſtes montibus imponentes Tiphroæ ducq; tanti non modò Ioui, ſed cæteris Dijs metum fecerunt, vt eos in Ægyptum iſque fugere coegerint, vbi

VARIAS

varias induere formas: Nam Iupiter in arietē, Apollo in coruum, Bacchus in capram, in scēle Diana, in vaccam Iuno, Venus in piscem, Mercurius verò in ibidem conuersi sunt: Viribus tamen resumptis, & nouo Heroum aduentante auxilio, scilicet Hercule, necnon Sileno, qui asello vectus accessit, cuius rudius aliquatū illos exterritos fuisse fabulantur, Iupiter illos omnes fulminibus interemisse, destruxisse; ad inferos, vt *Virg. in 6. Æn.* Hic genis antiqui terræ Titania pubes Fulmine deictis, &c. Typhoeū verò (cuius erat maior metus) sub Ætna damnauit, vt moles illum premeret, ne iterum in bella resurgeret; alij dicunt pro Typhoeo Encēladum, vt *superius diximus in Encēlado*: Terram autem Gigantum sanguine madefactam in homines haud parentibus dissimiles conuersā fuisse fabulatur *Ouid. 1. met.* Alij verò fabulam in historiā conuertunt, aiuntque a Saturno Titanum fratrem regno expulsum fuisse, sed mortuo eius filij paterni regni recuperandi causā contra Iouem bella mouerunt primum in Thessalia propē Ossan, & Pelion montes excelsissimos; tum in Phlegrexis campis propē Cumam, vbi ab Hercule tandem Iouis filio superati sunt. De hoc vitio bello lege *Dionysius*: In campo Cumæo tradunt fuisse homines admodū fortes, gigantes appellatos, qui cognito Herculis aduentu, copijs instructis omnes ei obuiam profecti sunt, acq̃q; commissa pugna, ferunt Dijs adiutoribus Herculem plures ex gigantibus interfecisse, eamque regionem ab id genus hominibus repurgasse. Campus ille dictus est Phlegreus a colle, qui olim plurimū ignis euomebat, quem Vespasianū scriptores appellunt. Hactenus ille. Quoniam verò valde procul est Vespasianus a campo Cumæo fortassis *Dionysius* sensit paruū siluam Vespasianū, qui non procul a Baijs, Putcolisque ingentem sulphuris copiam adhuc suppedirant, vulgò *Solfataria* nam collem appellant, cū verē collis sit, & adhuc ignem enouat.

Genus antiquum Terræ *Virg. 6. Æn.* Titania pubes: *Idem*: a Titano patre: Præstans ingenti corpore. *Ouid.* Qui toto vertice supra est. *Virg. 9. Æn.* Terrigenæ populi, fratres. *Ouid. epist. 18.* Membre gigantes, *idem 5. met.* Cyclopes vasti. *Virg. 3. Æn.* Hi primi Sicilia locos habitauerunt, & gigantes dicti ex quibus insignis Polyphemus, de quo *sua loco*. Ætnei fratres. *Idem.* Hostes Phlegreæ. *Sic.* Turba Briareia. *Claud. 3. de rept. gigantum acies. Idem.* Phlegreæ exuiaz. *Idem.* Propago contempti superum. *Ouid.*

Iuuenes Telluris: Nec suos Lapithas, & nimū mero Hylæum, domitosque Hercule manu Telluris iuuenes. *Hor. 2. 12.* De Centauris intelligit, qui etiam ipsi in gigantū numero fuerunt recensiti, vel quod Tellurem communicent etiam illis gentem habent. *V. Centauri.* Cohors impia. *Idem Hor.* Cohors gigantum: Tu quom Parentis regna per aruū Cohors giganum scanderet impia Rhœcum retorsisti Iconis vnguibus, horribilique mīla *Idem 2. 17.* De Baccho loquitur: Immania corpora. *Virg. 6.*

Æn. monstra. *Val. Flacc. 2.* Terrigenæ scri. *Ouid. 7. met.* Immanis Titanum turba. *Hor. 3. od. 4.* Titanes. *Prop.* Immania monstra gigantum Terrigenum. *Val. Flacc. 2.* Terra seros partus immania. *Sen.* monstra gigantes Edidit. *Ouid. 5. fign. & Val. Flacc. 2. v. 18. & sequen.*

Terræ omnipotentis alumni. *Virg. 6. Æn.* terrigenas imitatur viros. *Claud.* Anguipedes: quia pinguntur pedes serpentinis habere: Anguipedum quisque. *Ouid. 1. met.* Titanum pernicioſa manus. *Pont.* Moles corporis immanis. *Sen.* Qui montibus stabant p̃res gigantes. *Idem in Thyest.* Coniurati cælum rescindere fratres: Immania monstra gigantes Tentauerunt humeris monti superaddere montem Peruius vt fieret congestis molibus æther: Affectasse ferunt cælestia regna gigantes: Hæc eadem (tellus) iēnos vitro variante gigantes Protulit, infandas mundo per secula pestes: Iapeti post bella, truces Phlegreæq; labores. *Val. Flacc. 1.* giganteum bellum, ab ipsa gigantebus aduersus Iouem, reliquosq; Deos comparatum. *Ouid. 2. de trist.* Spartaque Phlegrexis victicia fulmina campis. *Id. 10. met.* giganteæ fauces. *Id.* Sic giganteæ pectora, manus, monstra, &c. pars pro toto per figuram.

Epich. Scui, magnanimi, rabidi, feris, furentes, audaces, tumidi, superbi, cælo capita alta ferentes, magno, serpentipedes.

Terra seros partus immania monstra gigantes edidit aulos in Iouis ire domum Mille natus illis dedit, & pro cruribus anques, Atque ait in magnos arma mouete Deos: Extruere hi montes ad fides summa parabant, Et bello magnū sollicitare Iouem Fulmina de cæli iaculatus Iupiter arce Verit in auctores pondera vasta suos. *Ouid.* Qui neque, iustitiam agnoscunt, neque iura verentur, &c.

Gigantum aliquorum nomina.

Carnaim, siue Gaphaim gigantes in *Sacta Genesi* nominantur, qui Ashtaroth urbem trans fluentē Iordanis Arabiæ conterminam coeuerunt, vnde & Terra gigantum appellatur, quos Rex Aelamitarum Chodorlahomor interfecit. *Gen. 14.* Multo post tempore in eadem vrbe tamquam in regia sua regnauit

Og potentissimus Rex Babilon, qui Moyſe tempore ex huius vrbis gigantum stirpe superstes erat, cuius lēctus ferreus erat nouem longitudinis cubitorum, quatuor verò latitudinis: qui tandem ab Hebræis victus, & occisus fuit, missus regno tribus Manasse dimidiæ in sortem dato, Leuitique.

Goliath, siue Goliath Philistheus gloriæ prodigiose itatur, qui cū suo populo in pugnam cressus aduersus Hebræos stans in valle Terebinti, inter vtrāque aciem suis cōſus armis, viribusque superbie promouit Iſrahelitas ad singularem certamen, quod cū omnes ex Hebræis formidarent, Dauid adolescens cū Deo fretus, licet inermis, iēctū lapidis funda circumactū prostrauit, cuiusque gladio caput abscissum ad Saulem in Tentorium deulit. *V. 1. Reg. 18.*

Philistheus gigas, *Poli.* Monstrum Philistheum. Gigas Solymæ, qui verberē fundæ stratus humi. *Ami.*

Albion, & Bergion.

Gigantes fuerunt, & filij Neptuni in Herculis gratiam à Ioue interfecti. Nam cum Hercules Rhodani ostia transiret, ei obuiam facti hi duo fratres transiitum eius impedire conati sunt. Sed cum illi ab Hercule accepta pugna, cum sibi tela deficerent, Iouem patrem in auxilium vocauit, qui lapideum mibrem demittens, in micos eius interiecit. *Pomp. Mel. & Diod. Sic. V. Gallia suo rite, campis lapideus.*

Ægeon.

Celi, & Terræ filius, ut scribit *Hesiodus*, siue Terræ, Pontisq; filius, ut ait *Eschelus in Titanomachia*: qui in mte habitauit, ac inde Titanibus opem tulisse fertur contra Iouem. Centum brachia fuisse illi iungant poete, vnde *Ægeon*, & Briareum eundem esse testatur *Homerus 1. Iliadæ*: sed Briareum à Dijs, *Ægeon* à hominibus dici. Hic ex Euoea fugiens in Phrygiam venit, vi mortuus esse traditur. Alij dicunt à Neptuno deuitum, & in mare demersum fuisse.

Bale narumq; piementem *Ægeon* suis immania terga licetis. *Ouid. 2. met.* Inter Deos marinos habitus fuit: Angustam centeni *Ægeon*is vnam. *Strab. 4. Theb.*

Athos gigas, qui sub monte Atho à Ioue fuit fulmine deiectus, cui nomen dedit. *V. Athos in Macedonia.*

Briareus. *V. suo loco.*

Gyges.

Briarei frater, quem truci vultu vocat *Sen. in Herc. Or.* Non truci vultu Gyges Pindo cadauer obruit toto membra: Gyas dicitur ab *Horatio lib. 2. od.* 17, nisi typi sic error, & pro Gyge Gyas sit scriptus: Nec si refurgat centimanus Gyas. Sūt autem qui Gygen, Briareum, *Ægeon*q; vnum faciant, ac vario nomine nuncupatum. Centimanumq; Gygen, semibouemq; virum. *Ouid. 4. trist.*

Enceladus. *V. suo loco.*

Othos, &

Ephialtes.

Neptuni filij ex Ephimeda, siue Iphimedia. Aloei vxore, vnde Aloides nuncupantur à *Virgilio lib. 6. Æn.* gemelli fuerunt, qui nono ætatis sue anno vlnas nouem longi, totidem cubitos lati fuisse traduntur. Hic Dijs belium illatum minari ceperunt, vnde primū Oſan Olympo aggregati sunt superimponere, inde ambobus Pelion tertium montem accumulare, ut per eos facilis eſſet ad celum adſcenſus, ſed Apollo ſignificet utrumque cōſulit priuſquam ad pubertatem peruenſſent, atque in inuicem rartarum deſcruſos viſiſſe Sibyllam cum *Ænea in 6. ſcribit Virg.* Hic & Aloidis geminos immania vidi Corpora, qui manibus magnum reſcindere celum Aggreſſi, ſuperiſq; Iouem detrudere regnis. Impius hac prolem ſuperis inmiſiſſe Alocos. *Lut.* Tu viſus Enipeus Gigas Aloidas. *Ouid 6. met.* nam Neptunus in ſumma Enipeum conuerſus Epime-medam Aloei vxorem compreſſit. Ab Ephialte gigante Ephialtes dicti ſunt Incehi, ut quidam exiſtimate: *Lut.* Theſſalica, Pelion, Oi-

ſa Premet & Pindo congeſſus Athos Nemus æcherijs inſerret aſtris. *Sen. in Herc. Or.* Montium tergemina moles. *Idem in Theſſ.* nam ipſi ceperunt Pelion, & Oſan Olympo ſuperimponere: Neque gigas Theſſalica iaculatur iuga, Et ſiat Othrys nondum Enceladus Ioue. *Idem in Or. Hec.* Nec enim temeraria virtus illa magis Summa gelidum quæ Pelion Oſſe, &c. *Stat. 3. ſilv.*

Typhæus. *V. ſuo loco.*

Oromedon, & Cæus.

Gigantes in Phlegæris campis pugnantes, de quibus *Prop. 3. 7.* Te duce vel Ionis arma canam, celoq; minacem Cæum, & Phlegæris Oromedonta iugis: Hoſtes Phlegæri. *Sen. in Theſſ. 4.*

Porphyrion, Rhæcus, &

Phloes.

Gigantes Tiphæi ſocij, de quibus ſic *Horatius lib. 3. od. 4.* Magnum illa terrorem intulerat Iouis Iuuentus horrida brachij, fratresq; rēdentes opaco Pelion impoſuiſſe Olympo: Sed quid Tiphæus, & validus Minas, aut quid minaci Porphyrion ſtatu, Quid Rhæcus, euulſiſq; truncis Enceladus iaculator audax contra ſonantem Palladiæ agda poſſent ruentes? &c. Viros omne nefas animo mouentes. *Idem.* Et Pallænos Phæbum laudare triumphos; à Pallene Macedoniæ vrbe, vbi bellum dicunt inceptum à Gigantibus contra Iouē. *Strab. 4. ſilv.* Iniecta monſtris terra dolet ſuis, Mæretq; partus fulmine luridum Miſſos ad orcum. *Virg. 3. 4.* Vnus vt è filijs Phloes habitat opacæ. *Strab. 3. Theb.* qui in montem conuerſus apud Theſſaliam; cum deuiſi à Ioue fuerunt gigantes.

GLACIES. *V. Gelu.*

GLADIUS.

Ferrum: Ferro reſecare capillos. *Mart.* Enſis: Lingua prius enſe reſecta. *Ouid. in Artu. V. ſuo loco.* vbi multa, Nouacula, Raſin, Gladius anceps. *Lucill.* Gladiolus, diminut. qui & ſcalpellum; ſerpeotius cultellus: Grapharius gladiolus: Scalprum librarius. *Suer.* Gladius ferè pro enſe ſumitur: Gemmantem gladium vagina extraxit eburna; eſt autem vagina gladij theca: *Mucro. V. ſuo loco.* Gladij acies.

Secēſpita erat culter ferreus oblongus manubrio rotundo, eburneo, ſolido vincto ad capulum auro, argentog; fixum clavis æneæ ex ære Cyprio, quo Flamines, Flaminicæ virginēs, Pontificesq; ad ſacrificia utebantur. *Feſt. Lege Suer. in Tib.*

Epith. Immanis, hoſticus, impius, mortifer, immitis, gemmeus, vibrans, gemmans acutus, miox, reductus, vduſ ædibus aſſiduus. *Lut.*

GLADIATORES.

Dicti ſunt quidam athlete, qui præſertim in ludis funebribus Diſ Manibus proprio ſanguine gladiorum vi parentabant emiſſo. Hi primū ab Achille, vt reſert *Homerus* apud Patrocli inferias dati ſunt, quos enim captiuos habebat Teucros apud amici tumulum interfecit: & hic mos à reliquis nationibus viſurpatus quem eū ſedum crudelitatis eſſe ſpectaculum cerne-

cernerent, ipsi sine captiuis commiserunt, ut inter se digladiarentur, quorum viui libere te petiissimum donabantur. Nudus erat ceterum gladio vno, vel alteri siue breui parua armis. Nec tantum in funce, sed in alijs ludis adhiberi fuisse, sicuti vnde minus gladiatorum appellabatur. Hinc Possidonius apud *Athen.* lib. 4. inquit: Gladiatorium spectacula non solum publicis ludis, & theatris populi frequentia, & celebratibus edunt Romani, & Thuseus Inuestio more: sed etiam inter epulas. Quod dare non potuerunt sub Tiberio ob S. C. nisi qui quadraginta nulla in censu haberent; nam multi ob hanc profusionem ad inopiam redigebantur, quandoquidem & emptis opus erat & educatis. Producti quoque in arenam alij cadebant, alij petente populo, manumittebantur. Gladiatorium quoque magistrum non sine magno precio, qui eos edoceret, conducebantur, & hos lanistas appellabant. Rudarij autem gladiatorum genus dicebantur, qui rude donati fuerant; & hi non ultra depugnabant, nisi pretio, aut sponte ducti. Verum & gladiatoribus condicione seruis donati rude non libertatem accipiebant, sed vacationem dumtaxat a pugna, ut inquit *Lippus*. Tandem a Theodorico Gothorum Rege eorum vniuersus usus sublatu fuit. Certamen initio postquam inter se rudibus (rudes enim erat baculi gladiatorum) decertassent, ferro nudi, ut diximus, digladiabantur usque ad necem fessis, aut victis alia gladiatorum manus subiecebatur. Nero Senatores, & equites in his ludis adhibuit. Domitianus vero sceminas: ut hinc veterum infamia, & feritas dignoscatur. Et quidam testamento iussit, formosissimas mulieres, quas emerat eo pugae genere inter se confingere. Alius impuberes pueros, quos viuis in delicijs habuerat: quod tamen populus execratus testamentum abrogauit.

Pugiles: qui pugione pugnant veluti gladiatores; & hi à Græcis Monomachi dicuntur, qui manus cum hostibus conserturi certas olim lineas, & cancellos, & spectatoriis, & sibi circumscribebant, vnde *Sen. in Herc. Oct.* in orbe necum veniat. V. *Lullator*. Viri sanguinei; ex *Sen. in Troad.* Athletæ: Non prodest animam tradere funeri. *Idem.* Palafitres: Lanistæ, eorum magistri, qui discipulos suæ artis in aliorum iugulos animant: vultur pro gladiatore *Prudent.* quamvis minus apte.

Retiarius, ex gladiatoribus dicebatur in arena depugnantis, quod rete sub scuto gestaret, quo aduersarium suum inuolueret, quem Mirmillonem, & Gallum appellabant à Gallicæ armaturæ genere. *Mart. epist. 2. lib. B.* Retiarius. *Sen. Ter.* Arenarius. *Firmus*, qui contra à bestias pugnaret. Rudarius. *Suet.* qui rudi contactu à lanista liberabatur ab operis arena.

Gestabat quoque Retiarius fuscinam, & rete, quo Mirmillonem implicitum caperet. In summirate verò galeæ Mirmillonis, qui aduersus Retiarium pugnabat, piscis erat cuspis, in quem retiarius immittens rete dicebat: piscem

peto non te peto, quod me fugis. *Galle?* Hinc *Iuuen.* *sat. 2.* Vicit, & hoc monstrum tua caeli fulcra Gracchi, Lustrantque fuga medium gladii ator arenam, &c. & *Sat. 3.* Postquam liberata pendencia, retia dextra Necquicquam effudit.

Pinniraplanistæ: *Idem.* 3. nempe quod in galeis cristas, pinnasue coloratas gestabant.

Munerarius erat qui ludos gladiatorum exhibebat populo, meminit *Suet. & Quinil.* Arena: fig. ipsis gladiatoribus. — & iuris idem continet arena. *Idem.* 6. 1. gladiatoribus.

Chromilus inter duellatores reponi potest, qui Arguius cum trecentis alijs suæ regionis pugnavit ob Thyreorum agrum cum trecenti eisdem Lacedæmonijs, in qua pugna ipse solus è suis cum Alcenore incolumis evasit. *Legge Herodot. lib. 1.* Hinc

Gladiatoria ars.

Quam vulgo Scherma, à *sermo* nuncupamus, de qua *Suet. in Cas.* Tyrones, inquit, neque in ludo, neque per lanistas; sed in domibus per equites Romanos, ac etiam per Senatores armorum peritos erudiebant, precibus intentis (quod epistolis eius ostenditur) ut disciplinam singulorum suscipere, ipsique dictata exercitibus daret. Præcepta verò lanistarum commemorantur ab *Horat. lib. de bell. ass.*

Pugna gladiatoria: Digladiantis manus: Stadium armatæ palatræ: Ludus Æmilii. *Hor. in art. ab Æmilio Lepido auctore dictus.* Spectaculum gladiatorum: Arenæ studium: Palatræ gladiatoria.

GLANS, glans.

Vitis Chaonius. *Od. 2. de rapt.* à Chaonia provincia, in qua quercum nemora. V. *Quercus.* Chaonius eibus, fructus, &c. Chaonia liba, Chaonij coniunguntur in coni similitudinem glandes forinquant à natura: Cibis quernus: Sed quercus recta, cibamque dedit. *Quid. 2. de art.* Querna alimenta: Iuglans, fig. Roboris, ilicis: ziculi fœtus, & quercas. Tuscæ glandis apopopulator, & ilice multa, idest multis glandibus exilice signatur. *Mart. 7. 26.* maiores glandis acerui. *Idem.* 13. Quercus pro glande: veteris fastidia quercus. *Idem.* 14.

Epith. Caduca, hiberna, Chaonia, Dodonæa, querna.

GLAVCVS.

Deus marinus casu effectus, nam cum esset piscator animaduertit pisces è scopulis tactu cuiusdam herbæ in mare resiliere; quam cum ipse quoque gustasset in mare exiit; ac in Deum marinum conuersus Scyllam vehementer amavit, qua ut possetur repugnante: Prodigiola petit (ut ait *Quid. 13. met.*) Trepidans atria Circes; ut alioque herbarum medicamine illam ad se alliceret. Sed cum Circes eius amore capta consertur illum ab amore Scyllæ diuellere: cum valde constantem in primo amore cerneret, Scyllam in monstrum marinum conuertit, ipse verò casum, flens amatæ virginis fugit à Circes telis. Fabulam prolixè narrat *Quid. 13. met. & 14. inuis.* Polybius filius fuit, & Anthedone Bæotice vrbe

Bb 4 natus,

natus, de quo *Pausanias* lib. 9. Sed *Palaphatus* in lib. *interdub.* fabulae huius allegoriam explicat: Glaucum Anhedonium vrinatorum fuisse, qui aliquando natans per aliquot dies delituit, & propterea ab hominibus Deus factus existimatus. *Philostrophus* autem Glaucum sic depingit: Liquidus sunt Glaucæ barbe citri, cereuleus aspectus, comatus cucurbiti graues, in humeros diffusiles, densa, & arcuata supercilia inuicem se contingentes, ita ut vnum esse videantur; brachia habet nactantia, pectora habet inspersa herbis marinis, fucus scilicet, & alga; venter restrictus, reliquo corpore piscis, cauda ad lumbos reflexa: quem circumuolant alyceones diuinandi artis peritus, à quo Apollinem illam didicisse refert *Nicander*. Sed elegantius describitur ab *Ouid.* lib. 13. met. V. 961.

Anhedonium piscator. *Auson.* Sic Anhedonium Bæotia per freta glaucus Gramina gustatu postquam exaltalia Circes Expertus captas moribundis piscibus herbas Sumpsit Carpathum subijit nouus accola pontum. *Idem in Metast.* Ille hamis, & rete potens scrutator operci Neros, &c. *Ibidem.* Carpiæ & Euboica viua Anhedone gramen Nondum vulgatum mutato corpore glauci. *Ouid.* 7. met. Neptuni ex Naide nympha filius, vt nonnulli ex Græcis referunt. Varia narratur de glauco, lege *Athenæum*, *Pausaniam*, *Palaphatum*, &c.

Ecce fretum scindens alii nouus incolæ Pôci Nuper in Euboea versis Anhedone mæbris glaucus adest. *Ouid.* lib. 13. met. Anhedonium marinus Deus: Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum. *Idem* 14. met. Vbi plura de glauco.

Glaucorum aliorum nomina pete à communibus Lexicis.

GLORIA.

Tu sola animos, mentemque peruris gloria. *Val. S. Flacc.* 1. Arg.

uprema fors: Honor: Fama. *V. suis locis.* Nomen: Nullo vmquam delebilis æuo: Perpetuum mansura per æuum: Hortatrix gloria lethi: Si nulla accendit tantarum gloria rerum: Ille sub hæc non laudis amor, nec gloria cessit: In tenui labor, ac tenuis non gloria Nulla meis sine te quæretur gloria rebus: Haud ignarus eram quantum noua gloria in armis, Et prædulce decus primo certamine posse, Claresq; erit scriptis gloria vestra meis.

Epith. Nobilis, ardua, inuidiosa, inelyta, dulcis, perflua fuso.

GNIDVS. *V. Cnidus.*

GNOSVS. *V. Cresta Inf.*

GORGON.

Dicta fuit à poetis Medusa: sed tres fuerunt forores, siue quatuor, vt ex *historia sequenti*. Phorceus Thoxæ nymphae, ac Nepruni filius Coriscæ & Sardinæ Rex (vt *Varro* scribit) cum ab Atrianæ prælo nauati communio victus, & in mari submersus fuisset, Nepruni patris beneficio Deus marinus est effectus, qui ex Ceto coniuge tres sustulit filias eximia pulcritudine Euryalam, Stenyon, & Medusam; addunt nonnulli Scyllā. Hæ (vt *Pomponius* scribit) Gorgadas insulas Æ-

thiopici maris tenuerunt: vnde ipse Gorgon deinceps appellatæ sunt, siue Gorgonides. Harum natu maxima fuit Medusa, quæ cum quadam die sola vagaretur in littore, à Nepruno adamata, inq; Palladis templo, in quod confugerat, violata est. Indignata Pallas cum paruoc nocere non posset, crines Medusæ, quibus illa maximè placuerat, in angues conuertit, effecitque vt quocumque aspexisset, in lapidē illucō mutaretur. Hanc Perseus ope Palladis, à qua securum chrysalinum; & Mercuri, à quo calcaria, & falcem enses acceperat, interemit, amputatumque caput horribile, Ægidi affixit, quæ plurima præclare gessisse narratur. *V. Persius* 1. gutta verò sanguinis e Medusæ capite in Libyæ terram decedentes in serpentes conuersæ sunt. Verum non tantum Medusâ anguicomis crines habere dicitur, sed forores etiam, quibus vnicus oculus, quo per vices viæ; alæ, æreque vngues tribuuntur. Hæ *Seruius* eximia, parique pulcritudine virginis fuisse tradit, quarum ad specum adolescentescens oblituscebar, vnde fabule data fuit occasio, homines ex eorum aspectu in saxa verti solitos. Lege *consuldam Com.* in 6. *Aen.* sub illo versu: Gorgones, &c. Historici verò tradunt Gorgonas insulas esse in Æthiopia, in quas quondam penetrauit Hanno Pœnorum imperator, prodiditque hira feminarum corpora viros pernicite superasse, duarumq; gorgonum cures argumenti, & miraculi gratia in lunonis templo posuit spectatas vsque ad Carthaginem captas, vnde conijci potest hæc Perseum debellasse, cum illarum esset regina Medusa; postremo ab Hercule penitus destructæ fuisse. Ægis, dos; sumitur ipse clypeus, in quo affixa Gorgon. *Virg.* Gorgonis anguiferæ pedes optata comis. *Prop.* 2. 2. V. *Augu.* gorgonis ora. *Claud.* 2. de *rapt.* Crinita colubris Mater equi volucris: ex eius enim sanguine Pegasus natum fabulati sunt poete: Quas permisso felle Medusæ Tacitum iussu toruare malum. *Seruius in Med.* Medusæ monstri toruæ guttura: Gorgonis & statius fuit obdurescere vultu. *Idem* 25. Vultus gorgonis anguicomæ. *Seruius.* Caput gorgonis. *Prop.* Medusæ vultus: Crudelia lumina monstri serpentigeri. *Idem.* Gorgoneum caput. *Ouid.* 1. met. Ora Medusæ. *Ibidem.* Gorgoneus crinis. *Ibidem.* Caput densum angue. *Idem* 3. eleg. 5.

Stridentia colla gorgonis. *Claud.* 2. de *rapt.* Viperæ referens spoliū memorabile monstri. *Ouid.* 4. met. Lumina monstri colubiferi: *Idem* 5. Ora Medusæ. *Ibidem.* Gorgoneisque premens alibilat hydris. *Claud.* 2. Tu non vipereo defensus crine Medusæ. *Idem* in *Ruf.* Lumina Gorgoneæ seuus angue micant. *Ouid.* 3. de *art.* Ora crinita draconibus. *Idem* 4. met. Saxificæ videas infelix ora Medusæ. *Idem* in *vin.* Caput anguiferum. *Idem* 4. met. Gorgoneæ vires. *Idem* 5. Saxifici vultus Medusæ. *Ibidem.*

Phorcimidos ora: Medusa, quæ Phorcinis à patre Phorcō dicitur, & Phorcis; vnde apud *Prop.* 3. 20 Phorcidos ora: & apud *Luc.* 9. *Phorc.* Gorgoneus furores. *Seruius in Argem.* Aurcus Anguicomam præfecto

fecto Gorgona collo Ales habet. *Stat. 1. Theb. Toruæ Palladis angues. Idem 2. Theb. Gorgoneum caput intelligit, quod ab ipsa obrunctum fuisse nonnulli referunt. Lege Diad. Hesiod. Palaphatum: & Pindari, & Lycophronis interpretes: fabulam percurrunt. Ovid.*

Epicu. Sequa, anguifera, Phorcæ, anguicomam, horrenda, toruæ, faxifica, Medusa.

GOTHI.

Sunt populi in tractu septentrionali Europæ Danis, & Noruegis contemini, qui olim sepulchris sub Alarico, Totila, alijsq; Regibus Italiam armis subegerunt, Romanq; ipsam totius orbis caput, urbemq; omnium principem à cuius ciuibz ipsi antea fuerunt subacti) deuastarunt; diuitijsq; spoliarunt, incendio ædificijs absumptis: tum suam in totum orbem inuexerunt barbariem; vnde optima litteratura, & Latine linguæ poliria sublata, barbaricam linguam induxerunt suam; quæ Gothica lingua diu permansit in Italia, & adhuc scripturæ, characterumq; vestigia in lapidibus Gothicæ exarata cernuntur. Gothi igitur à Gothia prouincia Sueciæ, diu Sueciæ parte dicti, quæ etiam Guthia dicta fuit, V. Sueci.

Hic possem victos, Indè referre Gothos. *Aufon. de Guthia. Lege Gerard. Mercat. Gothicæ turmæ, acies, gentes, manus, &c. Gothica castra.*

GRADVS. V. Passus.

V. Scala.

GRÆCIA.

Europæ nobilissima regio, totiusq; eruditioris sors, & mater. Incolis Hellas dicebatur, forsitan ab Helle Achamantis filia, varios habuit terminos, varijsq; fuit regibus dominata; propriè tamen illa est Græcia, quæ ab Isthmo Thessaliam vsque extenditur, & ab Epiro amne dissepitur ad orientem mari Ægeæ alitur, Mediterranco verò scilicet Ionio, & Adriatico ad occidentem: Verùm quotquot Græco sermone loquebantur ad Græcos spectare dicebant. Magnam Græciam vocarunt veteres regionem illam, quæ è conspectu Epiri in vltimo Italici tractu quondam fuit habitata Salentinis, Brutijs, Calabrisq; modò verò Calabria nomine indigebatur: sed de hac alibi: hic tantù de vera Græcia loquimur, quæ fama quæ gloria, quæ doctrina, quæ plurimis artibus, quæ etiam imperio, & bellica laude diu floruit. Libera primum, sed dum imperium in socios affectat serua, quam Cyrus, postea Xerxes; alijsq; Persarum Reges vexarunt: illam subiecere Macedones: tum Persæ vltimo Macedonum Rege deuicto Romani; nunc verò in miseram seruitutem redacta est à Turcarum Tyranno: insulas habuit adiacentes Corcyram, Cephaloniam, Zacynthum, Cretam, aliasq; minores; quæ nunc varijs dominis parent. Vires ineluctas habuit Athenas, Lacedæmonia, Delphos, Argos, Mycenæ, Corinthum, aliasque plurimas, quarum pleraque vt fluxa est mortalium rerum conditio, prostrata, dirutaq; iacent: fluuios insignes duos supra triginta recenset, de quibus inferius, vel in suis locis: Vtq; varijs in locis adiuuatur mari; sic Ionium,

Creticum, Carpathium, Ægeum, Macedonium, Myrroum, Icarium, &c. montes plurimos, insignesq; vel fabulosos, ac celeberrimos Parnasso. In Græcia præsertim Athenis mercatus olim fuit bonarum artium, & disciplinarum: quare à *Didoro Siculo* Communis scholæ generis humani dicitur; à *Cicerone*, nobilissimum orbis terrarum Gymnasium cognominatur; vnde poetæ plurimi, Philosophi penè innumeri; sanctissimi demùm præfules, virijsq; omni doctrina præditi exstiter; sed ad rem nostram veniamus.

Regiones in Græcia, siue quæ Græcis fabulis inserruere sunt.

Epirus: Ætolia: Achaia: Acarnanæ, & Acarnania: Phocis: Locris: Messenia: Laconia: Bœotia: Eubœa: Peloponnesus: Al. getia: Megaris: Thessalia: Macedonia. V. *suis locis.*

Flumina insignia, V. *in suis quibusque prouincijs.*

Montes celebratiores, V. *in iisdem prouincijs.*

Synonyma.

Achæa oppida. *Stat. 2. Theb. Vires Argolicæ. Virg. 3. Æn. Vires Graiæ. Idem. Inacha recta. Stat. 3. Theb. Inacha pro Inachia: Vires Inachiz. Virg. 11. Æn. quas Inachus fluuius præterlabitur: Regna Neoptolemi. Idem. Graugenz domus. Carull. Argon. Graugenum. Item, Pelasgiades vrbes. Ouid. *epist. 9. Mœnia Pelopæia. Virg. 2. Æn. Peloponnesum intelligit. V. suis locis, Peloponnesus. Acheia: Achaia. Ouid. 4. met. V. supra. Achæides vrbes. Idem 5. met. Myrmidonum, Dolopumve superba sedes. Virg. 2. Virepetant Graias per freta longa domos. Ouid. 5. *fast. Graia per arua. Idem in Iam. Hellas, dis. V. supra in Hist. Fines Attici. Hor. 1. od. 3. V. Attica. Danaus orbis. Fasti. Pelasgia tellus. Sen. 10 Med. Graia tellus. Idem in Hipp. Vrbes Pelasgæ. Ouid. 7. met.***

Quæ vocat sedes habitanda captas Thessali montes, & opaca Tempe An viros tellus dare militares aptior Phthie, Meliorq; sætu sortis armenti Lapidosa Trachyn: An maris vasti domitrix Iolcos? *Sen. in Troad. ch. 3. vbi plurima Græciæ loca cosmographicè depingit, quem adire poteris.*

Hinc populi varij.

Græci: Plebs Pelasga. *Stat. 2. Theb. Achiui: Gens Achiua: Pubis Achiuz ægmina. Sen. & Homær. Achaia manus, castra. Virg. 2. Æn. Argiua Phalanx. Idem. Argiug robora pubis. Carull. Argiua castra. Virg. 11. Æn. Argolici: Argolica gens. Idem 2. Æn. Arma Argolica. Ouid. 2. *trist. Inacha pubes. Stat. 1. Theb. Inachij: Inachide. Idem 4. Theb. ab Inacho fluuiio: Danaï: Gens Danaum: Danaidæ, ærum. Sen. in Troad. 3. ch. 2. Danao Rege. Cecropij. V. Attica Gens Pelasga. Ouid. 12. met.**

Grai: Graiū populi: Graugenz: Graiæ acies. *Virg. 2. Æn. gentes. Ouid. 4. met. Graia manus victorum. Hor. *epid. 10. Myrmidones: Dolopæ: Pelasgi: Pubes Pelasga: Mycenæ: Mycenæ rates. Prop. 2. 17. Dorica castra. Virg. Prop. Clasis. Sen. Ionij: Locri, ad Parnassum montem: Bœotij: Thebani. V. suis locis. Agamemnonij.**

niz phalanges. *Virg. 8. Æn.* Argolicæ cateruæ. *Sen. in Theb.* Dardani: Elymiotæ: Spartani. *V. Lacdamones.* Actici. *V. Achæa.* Corinthij. *V. Cornibus.* Arcadij. *V. Aradia:* & sic de ceteris, quarum nomenclaturæ in hoc volumine describuntur: Argivas generatim inter vires. *Mart. 4. 55.* Nec tener Argolicæ missus de gente mavisset. *Idem 4. 66.* Achæiades matres matronæ, puellæ, &c. de foeminis. *Ovid. 2. epist. 8. alij.*

GRAMEN.

Herba. *V. fœtus:* Graminis herba: Gramineæ segetes, stipulæ: Terræ germina: Gramineus cespes. *Ovid. 5. epist. 5.* Graminæ herbæ. Graminea humus; nempe ubi gramen copiosius gignitur. Aut in graminea ponere corpus humo. *Ovid. 4. epist.*

Epith. Lætum, viridans, viride, molle, frondens, vernans, tenerum, tenellum, succundum, virens, florens, florigerum: Et longè herbofo vestiti gramine campi.

GRAMMATICA.

Artes Palæmonis. *Iuven. satyr. 6.* nam insignis fuit hic grammaticus suo tempore: Ars Palæmonia. *Fausl.* Ars Priscia, Diomedea, Guarina, Aluaria: Præcepta Sanctij, eloquentissimi in Hispania Rhetoris, qui grammaticam edocendi faciliorem reperit modum, quem sequutus Grogypius, aliique: Mercurij bilinguis opus, à *Gasspar Scoppio* coagmentatum: Puerum rudimenta Latine: Linguz Latine cunabula: Linguz indumenta Latine: Latine primordia linguz. Lex & ratio loquendi. *Servatus* semper lege, ac ratione loquendi. *Iuven. sat. 6.* grammaticus labor. *Idem 7.* nempe labores in tradendis grammaticæ præceptis.

GRANDO.

Voetus imber. *Virgil. 3. Æn.* cum de fulminis agit compositione: Imber frigidus: Grandinis procella, tempestas: Imber lapidosus: Nimbi multa grandine mixti. *Idem 1. Æn.* Grandinis horror: Crimen grandinis. *Ovid. de nuce, quem lege.* Lapidose grandinis ictus: Et gelatz grandinis iræ: Et lapidum duras hiemes, nimboque minacem. *Claud. in Europ.* Fremeret spua cum grandine vernus Iupiter, &c. *Iuven. sat. 5.* nempe aer vernus, idest veris: nam verè frequentissime cadit grando. Cum Saliente graues ceciderunt grandine nimbi. *Ovid. 14. met.*

pirh. Dira, crepitans, brumalis, æstiva, concreta, immitis, faxea, horrida, niuosa, glacialis, fræva, resonans, sonans, duris niuis colonis, quatiens silvas, volitans ab aere, prosterrens segetes, testis crepitans.

GRASSATOR.

Prædo toruus: Raptor ferus. *Claud. Silvarum.* tremor. *Mart. 5.* de Caco dixit: Quique viatores spoliât, ægidique. *Vid. Fur. & Lætra.* Sicarius.

GRATIA.

Grates digna soluere: Premia debita: Debita dona: Munera grata: Vices reddere: Laudem ferre Deo. *Sil. Ital. 16.* Aspicè diuinis humano in corpore dotes. *Pont. Et Latio reddita vota.* Deo. *Ovid. 3. epist. 12.* Lepos, & lepor. *Vid. Ius Ius.* Festiuitas. Suavis placido comitatur gra-

tia vultu. Solida est mihi gratia tecum. *Ovid. 12. met.* nempe stabilis amicitia. *V. Amicitia.* Epith. Dulcis, suavis, elegans, decens, pia, comites, grata, blanda, aurea, triplex, solida.

GRATIUM ACTIO.

Grates perfolvere dignas, mentas depromere: Perfolvant grates dignas, & premia reddant debita: R. Reddere vicem meritis: Officium respondere, siue officij pretium respondere: Bene apud memorem veteris stat gratia facti: Huic igitur meritas grates ubique licebit Proclamant fœto pectore semper agam. *Ovid.* Meritisne hæc gratia tantis redditur: Quas dicere grates, quæve referre parat: Gratesque supremas perficit: Dignasque respondere grates Discat: Pro meritis illi rex superum grates exsoluat opinas, &c.

GRATIÆ.

Quæ Charites Græcæ nuncupantur, de quibus egimus supra. *V. Charites.* Hæ virginis esse dicuntur, & in Acidalio Orchemon fonte lauari: nempe quod puta beneficia esse, nullamque retributionis spem habere, vel quod nihil tupe rogare oporteat.

GRATITUDO.

Iustus ingenium debet esse feris. *Pant.* idest gratius: Memor alicuius. *Sen. in Med.* Memor animus: Gratus animus, mens, amor: Pectora grata: gratum studium, officium.

GRAVIDVS, &

GRAVIDA.

Venter gravidus fœtu: Matris onus gravidæ: Venter surgens. *Stat. 1. Achil.* Coniux plena partu. *Luc. 1. Phœb.* Venter tumidus pondere. *Ovid. 3. fast.* Puella laborans vtero. *Hor.* Grauis, vel grauior pignore ventris; ex *Mart. 1.* Exiit tunicas, vteri manifesta tumore. Proditur inditio ponderis ipsi sui. *Ovid. 2. fast.* Pondera ventris. *Idem epist. 11.* Membra grauiat onus. *Idem.* Grauis fœta. *Virg. 1. eclog.* Aluus grauida. *Ovid. vteri grauias.* ex eod. 9. met.

Prægnans: Vterum ferens: Fert vterum gravem. *Sen. in Agam.* Vrgent maturi pondera ventris: Tumidus est pergrato pondere venter: Aluus pondere turget: Fert gravem maturo pondere ventrem: Vexat illa gravem maturo pondere ventrem. *Ovid. 9. met.* Plena patris thalamis excedit, idest, grauida: Est impia diro semina fert vtero conceptaque crumina portat. *Idem 10. met.* nempe ex incestu patris de Myrrha loquitur. Vterus grauis crescit. *Idem.* Marte grauis geminam partu dabit illa prolem. *Virgil.* Onus: Oneris quæ obicit, &c. *Stat. 2. Theb.* nempe obuita se gravidam esse. Grauidamque dolet deservine magis: Ille Iouis Semelen. *Ovid. 1. met.* Iamque tumescabant vitati pondera ventris, & graue fursum. *Idem epist. 11.* Paraque tui latent corpore clausi mei. *Idem epist. 9.*

Iam grauidus iusto pondere venter erat: Felix ò semina salue Felicem gestans vteri sinuamine fœtum: Strupet innuba tenos Virgo iuuas, gaudetque sum paritura parentem: Vi ginei stupere sinas, innuptaque mater Arcæno sumpit completi viscæ: a partu Audorem pritura suum. *Sanaar.* Surgentemque ætæ: rumi, arque ægros

ægros in pondere menses Occuluit plenis domæ stera tempora metis Attulit, & partus inde Lucina resoluit. Tunc grauis illa viro. *Iuven. 6. satyr.* Vt sua mazurus compleuit tempora venter. *Quid. 11. met.* Tendebat grauitas vterum, idest: Vterus intumescere. *idem 9. met.*

GRAVISCÆ. V. *Erasm.*

GRAVIS, &

GRAVITAS.

Nempè præstus compositio, cum quod ætatem decet præferat homo: Huius autem grauitatis, ac in vultu severitudo exemplum olim dedit Curijs, Camilij, Quinctij, Numæ, Anci, Cato- nes, Fabricij; qui aliquando figuratè vsurpan- tur pro ipsa grauitate; vnde *Mart. 9. 28.* Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos: Et quic- quid vsquam legitimè pilosorum Loqueris, so- nasque grandibus minax verbis, Et cum thea- tro, seculoque rixaris: & *inf. epig. 29.* Qui spe- ctatorem potuiffecisse Catonem, Soluere qui Curios, Fabriciosque graues: Democritos, Ze- nonas inexplicitosque Platonas, Quicquid, & hirsutus squaliter imaginibus. *idem 9. epig. 48.* graues quippè Philosophos nominat, Stoi- cosque.

Seuera Catonis frons. *Mart.* Triste supercilium. *idem 12.* Censura. V. *suo loco.* Et personati fas- tidij, & regula morum. *Mart.* Seria, nempè res graues, & serij argumenti: Seria cum possim, quod delectantia malum. *idem 5. 17.* Tetricus vultus, nimium severus: Vultu, & veste seu- rus. *Iuven.* Tetricitas: Graue, & immutabile sanctis Pondus adest verborum. *Stat. 1. Theb.* Super- rat grauitate Catonem: Super ista mouet ple- nus grauitate fœnera vultus: Talis inest habi- tus, qualem nec dicere meum, Nec flui- tum, Ista sed tetricitate decorum Possimus: Ingeniæ stat nobilitaris in illo Pulcher honos, &c. Constantiæ soror: Sis grauior Curio, Fa- bricioque licet.

In tenero grauitas ore senilis erat: Rigidè nam plena pudoris Elucet grauitas fastu iucunda remoto: Læta viro grauitas, & mentis amabile pondus, Et sine tristitia virtus, non ille rigoris Ingratas laudes, nec nubem frontis amabat: Maieestas: Quæ maieestas iuuenilibus annis: Spectate senem iuuenilibus annis: Verendum sustinere onus: Seueritas: Paullum seposita se- ueritate. *Mart. 4. 14.* v. phaleuc. Nec torua lege fronte, sed remissa. *idem.*

Grauis: Non leue: Magni ponderis: Inter quæ rari: Laurentem ponderis aprum Midimus. *Mart. 9. 49.*

Epith. Tarda, matura, senilis.

S. GREGORIVS.

Cognomento Magnus, Romanus, non tam nobi- litate, quam supremi fastigij dignitate clarus, cui doctrinæ, & sanctimonie laudes addidit emeritis: Gordiani Senatoris filius fuit, qui ab adulescentia philosophicæ operam dedit, reli- quisque artibus: adultus pietatorio functus est officio: sed cum pietati effectus addictus vix data opportunitate Monachus multa construxit edi- ficia, cum quibus etiam se mundi spectis deli- ctis, coniunxit; Abbas deinde factus: tum Ec-

clesiæ Cardinalis, à Pelagio Summo Pontifice Constantinopolim legationis causa ad Libe- rium Imperatorem missus fuit, quo munere præclarissimè gestis, Romam reuerfus Pelagio mortuo, in eius locum, quamvis vehementer renueret, successit est omni assensu, igitur iue in qua dignitate quot pietatis opera, quot san- ctimonie exempla, quot à Romanam Eccle- siam nouos factus Anglicana conuersione ad- iunxerit, ipsæ adhuc tanti viri monumenta te- stantur, quæ ne hic obseuerentur, ad illos, qui vitam ipsius explicarunt, reijcimus. Qui deni- que multis compositis libris, quibus decauit Ec- clesiæ, multisque editis miraculis decimo ter- tiorij Pontificatus anno quarto Idus Martij cunctis flentibus, qui patrem illum, qui docto- rem agnoscebant, decessit à vita, sepultusque in Basilica S. Petri, quem etiam Græci peculiari festo venerantur.

Gordianus filius: Cuthodis, vigilisque patris forti- tus ab alto Nomen: Anglicus pater, doctor, Apostolus: Sub puræ specie, cui visus adesse columbæ Spiritus, atque ori coelestia dicere verba: Pauperibus largitor opum sanctissimus: Vrbi Gregorij nomen, cui dedit ipsa parens.

GREMIVM.

Te capiet gremio protinus ille suo: Sinus: Ca- lido me tege quæso sinu. V. *Sinus.* Pectus. V. *suo loco.*

Epith. Dulce, prædulce, amœnum.

GREG, &

GREGES.

Pecudes: Persuunt pecudes, passimque vagan- tur Per campos: Pecora: Armenta; sunt greges maiorum quadrupedum. V. *supra.* *suo loco.* Ma- gnus greg, uesti armentum. *Tib.* Pecuaria. *Pers- fuis, & Cornis, & Virg.* Grex armentorum: Pec- udum genus.

Oues: Capræ: Cape læ: Cerui: Equi, eque: Equarum armenta. V. *suo loco.*

Epith. Laniger, errans, immundus, lasciuus, cor- niger, petulosus, edax, hirsutus, herbivagus, la- narus, celer: Lanigeros agitare greges, hirtas- que capellas, Lanaticque greges claustru- lantur ouili.

Epith. Fœcundæ, auidæ, murræ, lanigeræ pecu- des.

GRVES.

Inter aues non minimam habentes locum, Immo propter prudentiæ, & vigilantie symbolum corporis proceritate addita, inter maiores ad- numerantur, cum Pygmæis (dicitur, quod non- nullis fabulosum adstruitur) bellum gerant, illosque fugant, vnde cum ab Eoo ad nos re- meant, inducias (inquit *Plinius lib. 10. cap. 23.*) habet gens Pygmæorum earum abscissu. Al- tæ, sublimesque volant ad prospiciendum; Aquilas perimescunt, vnde cum loca, ubi illæ nidificant sint transire, ne perstrepant ore, lapillum in eodem gestant, donec periculum euadant: ducenti, quam sequantur, eligunt: In extremo agmine, quod ad litteram G: xcam, Y, formant, vt Palamedes Græcos obseuerant, vnde aues Palamedis dicte fuerunt, per vices, qui acclament dispositos habent, & qui gregem vo- ce

ce contineant. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes. Ceteræ dermunt capite subter alam condito alernis pedibus insistentes. Pontum transuolaturæ se faburra stabilunt ore contenti, lapillosque vnguibus arripiunt; medio tamen mari traiecto, lapillum proijciunt, & cum continerem appulsi int, arenam euoluunt, auram repidiorem amant, vnde frigida loca surgunt. Hæ Vespasiani tempore in delicijs habebantur; cum antea ciconiæ desiderarentur: nostra verò memoria vix est, qui illas agnoscat, nedum illis vescatur propter auis raritatem.

Strymonix volucres; *ex Virg.* quod apud Strymonem ansem Thraciæ multæ reperiuntur: Rhodopæ grues, & hiberna dicitur *Scato 4. filuar. 6.* quod Rhodopæ montem in Thraciâ colant propè Strymonem; & quid hincem aduenientem prægnunt, vnde Aduena hiemis dicitur à Plinio. Bistonix aues. *Luc. 8.* Naupliadæ volucres. *Petr.* quod à Palamede Nauplij filio fuerunt: obseruatz: Palamedis aues. *Mart. 13.* Palamedea aues: Thracum volucres. *Iuven. satyr. 13.* antonomasti. Nec quæ Pygmæo sanguine gaudet auis. *Ouid. 6. fast.* propter bellum inter eos, *vs supra.* Vapio, quoddam gruigenas, teste Plinio.

Pygmæa matris: Atera Pygmææ fatum miserabile matris. Hæc quod se Iunone pulcriterrine iactaret, ab illa in grecum conuersa fuit; quæ fuisse populi bellum indicit. *Ouid. 6. fast.* *Legge Antimachus, vsi fabula.* Grus ordine longior Cum clamore volat, proiecitur femina campis. *Idem.* Strymonix cinere grues longo ordine cælum: Non aliter quàm si grus, inter nubila clamas luncta volat, pennasque secet stidentibus auras. Strymonius grex. *Mart. 9. 37.*

Epith. Aena, Treicia, querula, seu, Strymonia, cum sonitu rnantis æquora.

GVBERNACVLVM.

Clauus; est in nauī gubernaculum, vnde metaphorā: Clauum tenere est, nauis remonem ducere. Habentæ nauis. *Ouid. 3. fast.* Moderatio: Moderamen. *idem 2. met.* Regimen. *idem 3.* Ministerium artis. *idem.* Subit ipse, meumque. *Idem.* Imperij freno. *idem 2. de trist.* Vrbis, gubernatio regni, &c. Pondus rerum. *idem.*

GVBERNATOR.

Perfex; Index: Arbitrator: Pextor: Capiarque aliquis moderamina: Hominum contentus habentis: Vnde arum, terræque potens. *Stat. 1. Theb.* Rector: Moderator: Qui clauum tenet vrbis: Gubernatrix, de femina. Vt autem Rector prouinciam illam recte noscat administrare legat: illos aureos *Lucretius* versus... pone ira frenay, modumque pone & auaritiæ, misere inopum fororum. *far. 8.*

Gubernator nauis.

Magister. *Ouid. 1. de art.* Vincitur ars vento, nec iam moderator habens vitur. *Idem 3. fast.* Est summa rector de puppe morantem: Custos puppis, *Virg. 2. Æn.* Domitor, frenator puppis: Manus regentis iter nauis. *Ouid. 1. fast.* Ipse se-

dens, clauumque regit, velisque ministrat. *Virg. 10. Æn.* Rector ratis. *Senen Hipp. 6. Ouid. 11. met.* dextra moderans regimen carinæ. *idem 3.* Qui didicit flectere regimen dextra moderante carinæ. *idem.* Adidici regimen dextra moderate carinæ flectere. *Ouid. 3. met.* Præficus imbres Carbasia deducit rector. *idem 6. met.* Qui regit arte ratum. *idem 1. trist.* 3. Auriga ratis. *idem.* Ars tua Tiphys sacerdest naularia ars, cuius Tiphyn inuentorem scribunt in Argo nauis. *idem 4. trist.* 3. Magister nauis. *Hor. 3. 6.* Duces nauium. *idem 3. 16.* Domitor freti. *Senen Æn.* Nauarchus. *Mart.* nauis scilicet præfectus, *Padrone della nave.* Præfex nauis: orbatæque præfide pinus. *Ouid. 1. 4. met.*

GVLA.

Fauces: Guttur: Liæ, arum; venæ maiores pars, turis: Vocis iter. *Ouid. 2. met.* Iugulum; pars, in qua insiguit gladius ad iugulum ante: Iugulus. Epith. apertus, Animæ via: Præfocent animæ Gossia mella vram. *idem in Æn.* Respirationem annu e. *idem 12. met.* Iter animæ. *idem.* Collum, pars gulæ posterior: Cibi canalis: Liquida canalis animæ: Clauicula, & iugulum, *Calf.* compage colli cum trunco: rictus: nempe gulæ hiatus: fusille per rictus aurum fluare videres. *Ouid. 13. met.*

Metaphorice deducitur ad vitium, vnde gulosus, qui venter est deditus.

Gula vitium.

Vocatur lasciuia forniculosa gulæ. *Mart.* Prodigia rerum Luxuries nunquam paruo contenta paratu. *Luc. 4.* Inguilues: Ventris ingulues. **Luxus ventris:** Crapula: Commestio. **Gratus capitis et vino nata est crapula:** Numquam cibi saturata voluptas: Fœdissima ventris proluues: Eluues: Ciborum ingulues: Intemperantia: Insaturata ciborum fames: Et nunquam sobrius ardor. *Stat.* Venter improbus. *Senen in Toyf. 3.*

Epith. Vorax, ardens, impatiens, rabida, immensa, ventricola, garrula, lenta, salax, petulans, improbijs, turpis, immemor: impatiens, indocilis, cana, idest inueterata. **Harpyis gula digna rapacibus.** *Hor. 2. sat. 2.* Lupinus venter, a dor: Impatiens iam: Escarum infinita vorago: Addet opes, acresque gulis ardentibus ignes: Ambrosia fames: Composita, potus omnis intemperatus: Ebrietas. *V. suo loco.* **Crapula morbus,** qui à Tertulliano Elucus dicitur.

GVLOSUS.

Insaturabilis ore: Indulgens dapibus. *Claud.* Parastus. *V. suo loco.* Bacchanalia viuens. *Iuven. sat. 2.* Animal propter conuiuiata natum. *idem.* Helluo: Quique colit vitam Sardanapoliacam. *Mart.* Affecta Vitelli, quem voracem huminem fuisse dicunt historici: Abdomini feruit suo: Lurco: Nimis expletus epulis, vel nimis expleri cupidus epulis: Dans freno gulæ: Lurco omnia vorans: Plurima disperdens multo quæ sita labore: Dedita turba gulæ, corda, pectora: Dilapidans patrias helluo turpis oues: Inguuiem dapibus, vinoque replens: Epulo: Qui nimis indulget epulis, dapibus. Guto, Manduco,

duco, Manducus, *Plant. Mando. Varr. Edax, Cic. Barathrum macelli. Hor. Catillo, siue Catilo. Feß. Liguritor. Cupes. Plant. Catianum palatum proucrij specie.*

GVRGES.

Vorago: Gurgitis ira. *Luc. 10. Phœs. Gurgitis vnda: Freti spumantis hiatus. Vorticosi fluctus: Curuos sinuatus in arcus: Sinuati gurgitis orbes: Turbidus hic cornu, vastasq; voragine gurgis. Virg. 6. Æn. gurgite pressa graui. Ouid.*

Epith. Alcus, profundus, turbidus, præruptus, raucus, fluctuagus, infernus, grauis, sinuatus in arcus curuos.

GVTTA.

Tum crines, ardentiaq; ora cruentis Roribus, & terra morientum aspergine manant. *Stat. 2. Theb. nempè sanguineis guttis: Humor, ros, pluuia. V. suis locis. Liquidæq; fluunt per inania guttæ: Prociduis tellus guttis, & sanguine fœda.*

Epith. Humida, vda, frigida, turgens, irrigua, decidua, vaga, nitida, lucida, procidua, exigua, albens.

GVTVR.

Sic animæ laqueo sit via clausa tuo. *Ouid. in Ibin. Iugulus, & iugulum, gutturis pars inferior: Animæ canal. Plin. Canna pulmonis: Vocis iter. Ouid. 9. met. Vox pariter, vocisq; via est tenuata. Id. 14. met. Scrumosus dicitur, qui tumidum guttur habet, ex Iun. 13. chi hâle serfese. V. Moberum genera. Aîpera Arteria. V. Gula. sup.*

Epith. Parulum, canorum, hians, vdum, nitidum, blandifonum, moderatum, i. temperatum.

GYMNASIVM.

Gymnasia sunt scholæ, vbi palæstra, saltationes, gestulationes, ceteriq; ludi gymnici exercentur: quos primus in Arcadia Lycæon instituisse traditur à Plinio. Primi verò Lacedæmonij, teste Thucydide, corpora in gymnasio nudauerunt, & perunxerunt oleo; nam duplicia gymnasia fuisse corporis scilicet, & animi. Communis omnium gymnasio Deum fuit Mercurius tam eorum, quæ sunt animi, quàm eorum, quæ corporis. Mineræ autem singularis, & propria erat gymnasijs, quod instituebatur ad cultum animi tantum, & ad disputationes, commemorationesq; de philosophiæ studijs; vnde Cic. scribit Hermathena sese in Academia villæ Tusculanæ posuisse, id est in vna basi signum commune Mercurio, & Minervæ. Gymnasia delectationis, & exercitationis causa primi Græci instituerunt, vt docet Cic. in 2. de orat. postea philosophi illa tenere coeperunt, & in illis disputare. Docet autem Virgilius in 5. quomodo palæstræ sint edificandæ, & quæ in palæstris loca sint constituenda.

Schola, vel ab otio honesto, & voluptate dicta, siue à frequentatione, quod frequentanda sit, vnde scholasticus: Palæstra. *V. suis locis. vbi multa. Litteraria palæstra: Palladia palæstra: Musæum. V. suis locis. Lycæum Aristotelis schola. V. Lycæum. Academia. V. suis locis. Pal-*

ladi dicata pomaria: Doctræ Palladis ædes: Gymnas. *V. Palæstra: pro luctu dixit Stat. 2. silu. V. Ibidem. Exercitij locus: Ludus: Ludus litterarius, Palladius: Dicæus studijs locus: Musis sacræ, ædes, testæ: Exedra, locus disputacionum. Hinc gymnicus, gymnica testæ. Classis numerosa. Iun. 7. Nam in classis distribuuntur discipuli.*

Ludi gymnici, quamvis alio modo vsurparentur ab antiquis: Gymnasticus.

Gymnasiarchus: Gymnasiarcha, qui gymnasio præest.

Gymnosophistæ, philosophi quidam apud Indos. *V. Plin.*

Progymnasma, idem, quod præludium, præexercitatio, cum quis se ante pugnam exercitio præparat.

GYNÆCEVM.

Contubernium mulierum; domus, vbi femine conueniunt vel ad opus, vel ad caritatem. Fœminæ cathedræ. *Mart. 3. Fœminei lares, penates. Fœmineus cæcus, locus mulierculis separatus, in quo ceterinæ, lamficioq; dabant operam.*

GYRVS.

Orbis. *Virg. 2. Æn. Spire. Ibidem. Volumen. Ibidem. Nodi. Prop. 1. Corona, figuratæ. Virg. 2. Æn. Turbo: Hanc lucem celeri turbine parca negat. Ouid. ad Linum. Globus: Globulus: pondus reuolubile. Idem in Ibin. Rotatio: Rota: Rotæ, us: Tortus, longi. Virg. 5. Æn. Farorum cursus. Iuuen. Flexus fluuij. Sen. in Med. Curuamen: Inficere ingenti longum curuamine celum. Ouid. 6. met. Gysorum, vel gyri series. Volubilitas capitis labilissima. Ouid. 12. met. caput scilicet gyrum seu rotunditatem intelligit.*

Gyrus cælestium orbium.

Accipiant, cæliq; vias, & sidera monstrant. *Virg. 2. Georg. Cursus labentum siderum. Masini. Orbis cæli siderum. Idem. Sideraq; alta trahit, ceterisq; volumine torquet. Ouid. 2. met. Sideres cursus. Manli. 1. Ætherei cursus. Ibidem. V. Calum.*

H

HABENÆ, arum.

Frenum: Frenæ, orum; & freni, orum. *Tib. 1. Capistrum: Lupatium: Vndantia lora. Virg. 5. Æn. Et proni dant lora volat vt feruidus axis. Ibidem. Frenorum habenæ: Luc. 7. Phœs. metaphoricè sumuntur pro clauo naui. vt Sen. in Med. Paluit auidax Tiphys, & omnes Labente manu misit habenas. V. Gubernaculum. Est etiam habena, num. sing. Ipse ter adducta circum caput egit habena. Virg. 7. Æn. Moderamen equorum: Lora manu corripit acris: Manibusq; effundit habenas: Inmitten habenas: Flectit equum habenas; suppressit habenas: Permittit, concedit habenas: Manibus molitur habenas.*

Epith.

Epich. Validæ, teretes, effusæ, vagæ, strictæ, angustæ, citæ, faciles, rapidæ, vindantes, lentæ, laxæ.

HABITANS.

Qui colit urbem, edem, &c. Habitatore. Colonus. Citius. Indigena; qui non exterius vrbis.

HABITVS, us.

Facilitas: Forma: Est etiam corporis habitus. V. *Vestes*. Mens assueta labori; nempe quæ habitum, siue assuetudinem ad laborem fecit: Cultus. *Stat. 1. Thib.*

HÆMVS.

Mons altissimus in Thracia, in quo Orpheus Oeagrii filii filius dicitur à Menadibus fuisse discerptus, à quo etiam Oeagrius fuit appellatus. Et nondum Oeagrius Hæmus: (sunt qui scribant sine aspiratione.) *Ouid. 2. met.* hinc Æmonia regio ab hoc monte denominata dicitur, ut nonnullis placet.

Saltus Hæmi. *Pont.* Hæmi iuga: Gelidæ valles Hæmi: Oeagrius mons, vertex. *Ouid.* Agathyræ, populi Hæmum incolentes: Hæmi rupes. *Luc. 1. Phœ.* Orphel montibus enim fuit discerptus, ut *superius* dictum: Venit ab Orphæo cætor Rhodopeius Hæmo. *Mart.* At vbi in riuos nimibus solutis Sole iam forti, medioque verè Tabuit Hæmus. *Sen. in Hæc.* Quondam Getico durior, Hæmo. *idem in Hæc. Oct.*

HÆMON.

Iuuenis quidam Thebanus, qui Antigone Polynicis sororem, & Ethæocli deperibat. Hæc dum Polynicem fratrem defunctum furtim noctu sepelire molitur adiuvante Argia ipsius Polynicis vxore fuit deprehensa à custodibus Creontis, qui edicto veterat cadavera Græcorum sepeliri, penamque mortis præuaricatori destinarat: Iussu itaque Creontis iugulatur Antigone; ad cuius tumulum Hæmon perfollo pectore gladio superstes esse noluit puellæ, in cuius pectore, ut inquit *Plaut.* viuit animus amatoris, nec sine Antigona domum repetere voluit.

Quid non Antigones tumulo Boeotius Hæmon Tortu ipse suo faucibus ense laus? Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ. Quia siue Thebanam noluit ire domum. *Prop. 2. eleg. 8.*

HALÆSVS.

Agamemnonis filius notus ex Briseide, à qua illum suscepit, cum Actulli ablata fuisset. Alij verò legitimum autem ex Clytemnestra, cum qua consensit in patris necem. Vnde ex patris pulsus in Italiam venit, & Faliscis dedit originem, ut canit. *Ouid. 4. fast.* qui deinde Tuus fuit contra Tsoianos: Hinc *Virg. 10. En.*

Hinc Agamemnonis Troiani nominis hostis Iungit Halæsus equos, &c. Atrides. *Ouid.*

HALITVS, us.

Flatus. V. *son. loco.* Aura flatus. *Ouid. 1. fast.* Anima. *ibidem.* Vitalis aura: Spiritus: Spiritus oris. *Virg. 4. Georg.* Spiramen, nis: Spiramenta, orum. *idem 1. Georg.* Anhelitus. *Hor. 1. ad. 15.* Respiramen. *Ouid. 1. met.* Vitæca: viz: Lewis aura. *Virg. 3. Georg.* Haustusque rutos Ætheris puri dabit. *Sen.* Afflatus. *Ouid. 3. met.* Efflatus: Oris anhelitus. *idem 4. met. & 9.* Spiramenta: animæ

Virg. 9. AEnid. Anhelatus, us. *Ouid. 7. met.* Vixit anima: Viuacemque animam missis elidite fluitis. *idem 12. met.* nec habet quas ducat spiritus auras. *ibid.*

Epith. Creber, languidus, fatigatus, flammæus, extremus, niger, grauis, notius, viuax.

Halitus: malus.

Immunda anima. *Bemb.* Ora graueolentia: *idem.* Quicquid olet grauius miltum diapasmate viurus, Arque duplex animæ longius exit odor. *Mart. 1. 88.*

Grauis anima, spiritus, halitus: Vastos quærit æger anhelitus artus. Scribit *Arifphæus* incuruorum hominum halitus esse grauiore, foedioresque.

Epith. Grauis, æger, aridus; notius.

HAMADRYADES.

Sunt nymphæ, quas cum arboribus crescere, & decretere referunt *Probus*, & *Servius*. Siluarum Dex à prisci habitæ, ut *Dryades*: Hæ Melias etiam vocant Græci. Æneis, ut est apud *Virg.* cum sanguinem ex arbore, cuius ipse ramos euulserat, stillantem vidisset, nympharum pacem petiit, veritus ne earum aliquam in arbore locisset. Hæ dicuntur etiam Naiades, ut *Ouid.* Naiada vulneribus succidit in arbore factis lila perit, fatum Naiados arbor erat. *Vid. Nymphæ.*

Agrestes nymphæ. *Virg. 3. AEn.* Ruricolæ nymphæ: Siluestres Dex: Nemorum nymphæ. *Ouid. 1. fast.* Hamadryas, dis, num. sing. *Prop.* Hamadryadum turba fororum. *idem 2. 21.*

HAMMON.

Celebre in Libya templum Ioui dicatur ex hoc, quod à poetis narratur. Liber, siue Bacchus cunctæ India veniens in desertæ, extremaque Libyæ parte teneretur, quicquid totus laboraret exerecit, dicitur rogasse Iouem, ut se patrem probaret; vnde ex areia subditi aries apparuit, quo duce Liber aquam inuenit, qui fons Iouis Hammonis dictus fuit, ut *Iuuen.* quicquid Dixerit astrologus credant à fonte relatum. Hammonis. Tum Bacchus Iouem rogauit, ut arietem in astra transferre dignaretur: In eo autem loco, in quo aqua fluxit templum constituit, quod Iouis Hammonis dictum est. Simulacrum autem eius adiectis cornibus arietinis conscriptum est, de quo templo dari dicebantur oracula.

Licet aridus Hammon Inuideat, Lyciæque parent: contendere foret. *Stat. 3. Theb.* Hammonis fortes: Hammonius aries: Libycus aries: Lybicum oraculum, &c.

HANNO.

Dux Carthaginensis, qui primus leonem mansuæ ferri docuit, vnde, & æciuibz damnatus exilio, timentibus eum omnia ausurum, qui tantum potuisset immanitatem domare. Sed tamen priuatis opibus potens regni fuit affectator; rationibus aurem suis, & insidijs frustratus crudelissimo à Carthaginensibus cum socijs supplicio affectus fuit, teste *Trog.* Fuit etiam aliter Hanno Barchinæ factiosus, cuius meminit *Linnæus 1. & 2. vit. lib. Belli Pan.*

Leonum dominitor: Libycus duxor Hanno.

HÆ-

HÆRES, dis.

Successor inus, & bona defuncti: Superstes: Successor, qui capit hereditatem: Cohæres, qui simul cum altero hereditatem cernit, capique. Ex hæres autem dicitur, qui hereditatem priuatur: Vultur, metaph. pulcherr. Cuius vultus hoc erit cadaver. *Mart. 6. 61.* nempe cuius hæresis? siudg successor, ille dicitur, qui in aliquam artem subintrat. *Quid. 3. mor.*

Epith. Ambiguus.

HEREDITAS.

Præcipua cæra in tabulis: Præcipua in tabulis cæram senis abstulit orbi. *Lucret. 4.* nempe hereditatem superam. *Vid. Testamentum ubi multa.*

Capetor: dicitur à *hære*, *fat. 5.* Hereditæta, id est, qui hereditatem fallacijs, siue donarijs vitro diuitibus missis capat.

HÆRESIS.

Opinio à vera, Catholicaque religione aberrans, necnon à vera doctrina, quæ remendam Romanam proponit Ecclesia.

Caluini pharisaizata: Dogmata falsa Lutheri: Sacratæque solueri iura, & nomen violare Noua sub religione. *Vid. Ecolampadis ignea.*

Chimæra: Augustiana impietas: Ille nouos ritus, noua sacra per vrbes instituit, priscasque, audeat rescindere leges: Leges abolere paratum. Antiquas cupit, æque novos inducere ritus: Nouos fingit simulato numine ritus: Sacratæ resoluere iura: Virasque sætendum est heretici sensus: Sic callida vulpes Heresis est, flammæ vitij: que spargit in agros: Christi religionem sacros: Heresis recti specie quietem publicam turbans: Caluini secta: Lutheri factio: Anabaptistarum doctrina, lex, dogma, &c. Peruersum dogma.

HÆRETICVS.

Instructus dogmare falso: Huiusmodi: Lutherani: Caluinistæ: Anabaptistæ: Vgonotæ: Sacramentarij, &c. Superbæ arcis ingenij leuioris. *Malcul.*

Arius, siue Arius. Hic Presbyter fuit Alexandrinus peruersus quidem, & irrequietus; qui Melitj Nicopolitani, qui ab fide errauerat, & ob id à D. Petro Alexandrino Patriarcha anathematizatus fuerat, æque proscissus, secutus partes, impiam linguam in Christi diuinitatem profudit, sed ab ipsius Petri successoribus Theona, & Alexandro ab Ecclesiæ sinu reiectus, persequutionem Christianis ipse cum sequacijs talem mouit, qualem nunquam Diocletianus, siue Nero. Tandem perdidit: laquei dignissimas poenas. Dum enim aliquando armata militum manu comitatus ad templum contendit inter eundem, dum naturæ vultu parere, simul cum secibus spurcissimam inde emisit animam, in quem sic expirantem aliquando epigrammatis lusi.

Manes, cis: Perfa fuit genere hereticus, demoniacus, & insanus, quemadmodum nomen ipsum testatur, fuit temporibus Aureliani, & Probi Imp. sub anno Christi 271. Auctor fuit insani dogmatis de Deo bono, & malo. Virius excoctus fuit arundine à rege Persarum, cum inuicis eius graui, & desperato morbo laboranti

incantamentis fretus liberationem promississet, sed is inter manus ipsius fuisse extinctus. *D. Epiph.* hinc Manichei sectatores eius dicti.

Photinus, hæreticus, qui Christum hominem tantum esse asserbat. Carpocrates ex Alexandria vni cum Epiphane filio Gnosticorum author. Marcion Ponticus, aduersus quem Bardefane Mesopotamius, ac Rhodus Aslanus apologeticos scripsere libros. Tatianus Syrus Encratitarum author hæreticorum. Montanus Phrygius Cataphrygum author, qui totam penè Africam conspirauerunt. Sabellius, vnde Sabellianus; Nouatus, vnde Nouatianus; Donatus, vnde Donatistæ, & alij sub priscis sculis, qui Ecclesiam Dei plurimum diuiderunt. Sed de his consule, qui contra hæreses scripsere volumina.

Martinus, Lutherus; Andrea Carlostadius; Valerius Zuinglius; Ioannes Ecolampadis; Ioannes Caluinus; Theodorus Beza reliqui, quorum vita, dogmata, libique meritò à Catholica damnantur Ecclesia, & de his hætenus.

HALCYON. V. Alcyon.

Excludens in hircore pullos auis, volucris: Cui pelagi foret notissima: At misera in scopulis, soloque in hircore questus Halcyone ingeminat, vocetque effundit inanes, Multa querens exosa diem, nomenq; mariti Seruat auis Ceyca vocans, Ceyca requirens (Ah miserum) rapidas repetens Ceyca per vndas. *Quid. 11. mes.* Mæstæ Halcyones lugubre dabant per littora carmen: Penitus ægæ sic sæpe domum, magnosque penates Halcyone deserta gemit. *Stat. 9. Theb.* Cum diua mulier alites offendit occinentes. *Carall. lyr. 15.* sic exponit *Parthenius.* Perque dies placidos hiberno tempore septem incubat Halcyone pendentibus equore nidis. Tum via tuca maris ventos custodit, & arcet Æolus egressu, præstatque nepotibus æquor. *Quid. 1. t. mor.* vbi Æolus non pater, sed auis dicitur. Æolides aues. *ibidem.* Ceyx. *V. Sueton. In.* aues autem ambo conuersos fabulantur Poetæ quod Ceyx nobilitate, opibus, forma, contugio superbiens se Iouem, Halcyonem appellauit lunonem. Quam arrogantiam indignatus Iupiter prodigijs primum mox naufragio vitus est. At Luciferi, & Thetidis misericordia in aues versi fuerunt ambo. *V. Ant. Liberal. fab. 11.* Lucianus autem in Halcyone: Magnum quidem ob amorem conjugalem à dijs acceptum honorem; nam in horum auium nidis occasione per medium hiemem (siue potius in ipso hiemis introitu) tranquillos dies mundus agit. *V. supra Alcyon.*

HALITVS. V. fap.

HAMVS.

Quo semel est læsus fallacis piscis ab hamo Omnis vnica cibus æra subesse putat. *Quid. 2. de Pont. 7.* Arundo tremula; qua suspenditur hamus ab arundine. *idem 8. mor. figur.* Æra recurua. *idem 6. fab.* Tremula dum capat arundine pisces: Calamus levis. *Sen.* Inclinat lente conuexa cacumina virgæ. *Asp.* Vncos cibus cibus.

cibus. *Mamil.* Sic ausis fallax indulget piscibus hamus. *Mart. 4. 56.* Callida sic fluitas decipit esca feras. *idem.* Nunc piscem ducitis hamo.

Linea, figur. de qua dependet hamus: Tremulave capum linea trahit piscem: Nunc in mole sedens moderabar arundine lium. *Ovid. in met. vbi lium pro linea:* Hæc laqueo volucres, hæc capta arundine pisces Cùm tenues hamos addidit ante cibus. *Tib. 2. eleg. 6.* Qui calamo fallit pisces, linoque madente Tractat leues hamos, &c.

HARPALICE.

Lycurgi Thracum regis filia, quæ cùm patrem suum iam senem ab hostibus caprum audisset, confectum contracta non exigua Thracum manu, hostes illum abducentes insecuta, magnacum illorum strage patrem viuum recepit, vt notauit *Servius* in illud t. *Æn.*

Vel qualis equos Threicia sægat Harpalice, Volucrumque fuga præuertitur Hebrum: Lycurgus, dis; à patre: Lycurgo genita: Getarum victrix.

HARPOCRATES.

Silentij Deus apud Ægyptios, cuius numinis simulacrum digito labij admoito figuratum indicabat silentium; imberbis, nudusque pingebatur, qui dextræ indice digito os assignabat, sinistra verò deorsum extenta sustinebat Cornu copice sursum ad aurem pertingens frugibus refertum (vt pote cum Augusto mense legumina afferbant, lentes, ceterorumque primitias) inter hæc pinea nux eminebat. Hunc ex Iside natum vna cum Helikomeno, imbecillumque membris post Oliridis interitum, author est *Plutarchus*, non autem puerum: sed quod pueri illi præfessit, inornateque orationi; natum quoque; asserit circa solstitium hibernum, & brumam. Perseam quoque, nempe perficam arborem illi dicauit *Ægyptus*, quod eius arboris frondes linguae, fructus autem cordi sit quam simillimus. V. *Silentium*. vbi multa. Meminit huius *D. Epiphanius lib. 3. contra hæreses eius sacra*, quæ apud Ægyptios adhuc fiebant irridens. Catonis tempore fuit quidam murus denominatus Harpocrates ab illo Ægyptio. Huius quoque imagine in annulis signatorijs antiquos vsos fuisse scribit *Plinius*: à nonnullis idem cum Mercurio fit: qui in sacrificijs Idis, ac Serapidis adhibebatur, quod silentium præstandum esse dicerent.

Pharius Harpocrates. *Alciat.* Et sese Pharium, vercat in Harpocratem: Patrum reddidit Harpocratem *Caull. epigr. 75.* nempe mutum effecit. V. *Silentium*. Quique premit vocem, ditique silentia suadet. *Ovid. 9. met.* Puer piceus. *Apul.* à coloribus Ægyptiorum, quibus Harpocratem pingebant. *Marian. Capell.*

Lucio Pisone, & Gabinio Consulibus scribit *Tertullianus*, Harpocratem, Serapidem, & Isidem Italia eliminatos fuisse, in *Apuleget.* Sigaleon Ægyptius. *Auson.* Erat autem Sigaleon, siue Sigalion simulacrum apud Ægyptios in sacris Idis, & Serapidis, quod digito labij impresso silentium imperare videbatur.

HARPYIÆ.

Ab antiquis velut furie, siue mala extimescenda credite: tres fuerunt, Aello, Ocypete, & Celeno; quartam nonnulli addunt Thyellam; alij duas tantum faciunt. Quas Indis sorores fabulantur Thaumantis filias, & Electræ Oceani, siue Neptuni, Terræque filias, siue Ponti, Terræque vt vult *Servius*: Aues facit *Virgilius* rapacissimas. Alij Harpyias Iouis canes dictas volunt, quas cùm Zetus, & Calais Boreæ filij insequerentur ad Proas vsque insulas, Iris eis apparuit, monuitque vt canes Iouis insequi desisterent. Sunt qui dicant has Phinei filias fuisse, Geraïum scilicet, & Harpyiam, quæ cibaria ex ore senis rapacissimè rapiebant. *Vid. Phineus, vbi de illo infra.* Duas insulas tenuerunt in Migno Ionio postquam eò à Boreæ filij fuerunt insectatæ, contra Cyparissum Peloponnesi promontorium, siue in Ægæo positas Ionio concerninas, quæ Strophades dictæ sunt. Horum simulacrum memini me in Ludouisiensis hortis adhibere factum Romæ vidisse, nempe auem virgineo vultu, coruinisq; vnguibus. Furæ etiam existimantur sunt, vnde apud *Virgilium* Celeno: Vobis Furiarum ego maxima pandojde his V. *Virg. lib. 3. Æn. Cui. Rhodys lib. 29. cap. 27. & Apollon. lib. 1. Arg.*

Aues obscenæ. *Ouid. Gælog. lib. 2.* Obscenæ volucres. *Virg. 3. Æneid.* Tartareæ volucres. *Val. Flacc. 4.* Phineæ volucres. *Ouid. 6. Japh.* Virginei volucrum vultus. *Claud.* Non fas o nati Boreæ vos ensibus alti Harpyias virgere canes Ionis. *Apoll. 2. Arg.* Fœda auium monstra: Vobis Acheloides vnde Phineas, pedesque auium, cùm virginis ora geratis. *Ouid. 5. met.* Phineæ aues. *Serius. in Thyell. 1. ch.* Immundæ Phinei volucres. *Mont.* Virgineæ volucres. *Ouid. 7. met.* Phineas auis. *Sen. in Herc. fur.* Reliquit istas inuio plumas specu Harpyia dum Zetem fugit. *idem in Med.* Strophadumque receptos Portibus infidis exterruit ales Aello. *Ouid. 13. met.* vna ex Harpyijs.

Piotarum dominz; nam insulæ, quæ deinde Strophades appellatæ sunt, antea Piotæ dicebantur, vbi illæ regnabant: Horrifico lapsu de montibus adsunt Harpyiæ; At magnis quantū clangoribus alas, Diripiuntque dapes, contactuque omnia sedant Immundo, &c. *Virg. 3. Æneid.* Virginei volucrum vultus, sedissima ventris Proluuies, vnæque manus, & pallida semper Ora fame. *idem.* Tristius haud illis monstrum, nec sequor vlla Pestis, & ira Deum Syrgijs sese exultit vndis. *idem.* Turba sonans prædæ pedibus circumvolat vnici Polluit ore dapes. *idem.* Ex vltima Harpyiarum, quem Podarigen vocat *Homerus*; à Zephyro compressa, & duos Achillis equos, nempe Balium, & Xantum genitos fuisse, *idem Homerus* fabulatur.

Epith. Diræ, rapaces, tartareæ, truces, auide, infestæ, immundæ.

HARVSPEX. V. Augur.

HASTA.

Hastile, hastilia; propriè autem est scapus haste. Longa abies. *Virg. 11. Æneid.* Hastilia spargens manu.

manu. *Idem.* Cuspis longa. *Idem 11. En. Lan-
cea. Plin.* Missile, missilia, proprie ad tela refe-
runtur, quæ manu iaciebantur: Hasta pura.
Virg. ferro non munita: Hasta præpilata. *Plin.*
ferream habens cuspidem: Amentata *Cic.* quæ
amento excussa vibrabatur: Velitaria, siue le-
uis, quæ eminus etiam iaculi vice emitti pos-
sit. *Liv.*

Robur præfixum acuto ferro. *Virg. 10. En.* Hasti-
le præfixum ferro. *Idem 11. En.* Armata ferro
corvus. *Sen. in Hipp.* quæ iaculis, & hastilibus
utilis planta videtur esse: Telum ingens arbo-
reum. *Virg. 10. En.* Arma sublimia. *Idem 11.
En.* Ferrea telorum seges. *Idem 3. En.* Ferrea
silua. *Srat. 4. Theb.* Hastilis virga: Pineus stipes.
Virg. 3. En. Hastæ fatalia robora longæ.
Idem 9. En. Cupressus, figur. vsurpauit *Stat. 4.
Theb.* Hastæ ætææ cuspidis. *Ouid. 5. met.*

Sagitta. V. sua loco, vbi multa. Spiculum: Spi-
cula.

Epith. Lucida, certa.

Telum: Telorum seges ferrea. *Virg. 12. En.* Stri-
dula cornus. *Idem;* nempe emissum iaculum,
siue sagitta: Ferreus imber. *Idem.* Telorum
compellat. *Idem.* Legato lucida ferro Spicula:
Missile ferrum. *Idem.* Immanis silua. *Idem 10.
En. & Ouid. 12. met.* Nubes belli. *Idem.* Iacu-
lum: Atque vt ex excussio iaculum torquere la-
certo, Collaq; velocis flectere doctus equi.
Ouid. 2. Post. 9. Audax iaculis. *Stat. 2. Theb.*

Epith. Telum violentum, consumtum, poten-
tium, vibrans, tremens, retusum, spontaneum, ra-
rium, infixum, seuum.

Cornus, i. quamvis sit arbor pro telo vsurpa-
uit. *Ouid. 12. met.* fixit in aduerso cornum sine
cuspidе vultu. Ferrata fraxinus: nempe ha-
sta ex fraxino ferro præpilata. *Ibid.*

Epith. Hastile curuatum, præfixum ferro.

Cornus. Hasta longa, qua vtuntur nauæ ad
ejmbam ad litus appellendam. *Liv. 10.* pro qua-
libet hasta vsurpauit.

Telorum genera.

Verutum. *Caf.* Verutina. *Plant.* telum breue, &
angustum: Aclis, diis: — teretes sunt acides
illis. *Virg. 8. En.* teli genus, quod amento lon-
gè iaci potest, ita vt peracto vulnere reuocari
possit: Tragula eiusdem generis est apud
Caf. 1. de bell. Gall. Coriscus: — coriscq; leues
humeris. *Virg.* non autem Coriscq; vt quidam
author obseruauit: Venabulum, venatorum
telum: Venabula cornea iacta. *Post. V. infer. &
sua loco.* Veru, vulgò Spidula. Trytus, teli genus
apud Heluetios, cuius memuit *Caf. 1. de bell.
Gall.*

Epith. Vulsificum, seuum, nocens, cruentum,
noxium, satiferum, non reuocabile, iaculabi-
le, missile, exitiale, Martium, Typhoeum, acu-
tum, infestum, penetrabile, roboreum, arbo-
reum, facale, stridulum, volatile, tricuspis,
Arcadium, stritum, exilabile, tremens, tre-
mulum, &c.

Hastarum partes.

Cuspis, & hæc fig. pro hasta. *Virg. 10. En.* Scapus,
nempe totius hastæ ab imo ad caput medullar-
ium, quod hastile dicitur, idest nuda hasta;

Amentum. *Plin.* lorum mediæ hastæ obui-
atum, quo iacitur: Theca hastarum, vbi collo-
cantur: Sparus. *Virg.* pedis instar recuruum te-
lum Securis Romana: Amazonia securis. *Hor.*
quam Vindelicos semper gestare dicit: Bipennis
Quirites, tils, hasta Sabina, vnde Quirites
dicti sunt illam gestantes.

Hastarum genera.

Phalarica: Sed magnum stridens contra phalari-
ca venit Fulminis acta modo. *Virg. 9. AEn.* Di-
cta autem (teste *Sernio*) à Phalis, nempe à turri-
bus, vnde illis pugnabatur. *Lege eundem in eodem
luc.* Gesium, siue Gesium, telum, aut hasta
propria Gallorum, vt Pilum Romanorum,
Sarissa Macedonum, Frama Germanorum.
Prop. 4. 11. Venabulum, hasta ferro præpilata,
qua vtuntur potissimum venatores — me-
mini, & venabula condi Inguine Nesei mani-
bus, &c. *V. Venatorum propria, & V. Venabulum, Mac-
cedoniaq; sarissa Conspiciunt. Ouid. 12. met.*

Pilum, & frequentius num. multitud. Pila ma-
nu, seuosq; gerunt in bella dolones. *Virg. 7.
AEn.* vnde primipilus, & primipili dicebantur
qui erant in acie primi pila gerentes in hostes:
& Primum pilum dicebatur prima centuria,
in exercitu Romano; meminit *Caf. 5. de bell.
Gall.*

Epith. Carapultarium, circumstantia, muralia,
minantia, sena pila.

Hasta Achillis, quæ pelias dicta fuit, quod è Pe-
lio monte fuerat rescisa: Peliaæ cuspid: Torq;
Peliaæ sternebat pelias vultu Agmina, &c.
Ouid. 2. met.

Epith. Longa, rigida, grauis, immitis, intorta,
vibrans, bellica, Martia, acuta, valida, seua
infesta, vibrans, minax, cruenta, &c. Fra-
xinea, obsibus hærens hasta; onerosa, gra-
uisq;

HEBE, es.

Iunonis, Iouisq; filia, cuius ortus hæc præmitti-
tur fabula. Cùm grande conuiuium Apollo in
domo patris Iouis Iunoni noueræ parasset,
ipsaq; auidè lactucas agrestes edisset, factum
est, vt inde grauida ex viro fieret, cum eo vi-
scere scerilis fuisset, peperitq; Heben, quæ quia
formosa erat, pocillatrix ab Ioue suscepta est,
iuuentutisq; Dea dicta. Cùm vorò quondam in
Deorum conuiuiu pocula ministraret, & præ-
cedisset sublati veltibus, Deis pudentia,
ostendit, quare indignatus Iupiter eam ab of-
ficio amouit. Ganymede eius loco substituto.
Cum tempore Hercules in Cælum transiurus
accepit illam vxorem, quam cum ipse acquireret
accipere, quod Iunoni filius non esset, ferunt
Iouem Iunoni persuasisse, vt Herculem se ha-
geret genuisse, matrisq; ergà eum deinceps be-
nevolentiam ostenderet. Cùm igitur Iuno le-
ctum ascendisset sumptum iuxta corpus Her-
culeum per vestes inferius in terrâ deam, ve-
rum partum imitata, sicut etiam apud barba-
ros in filiorum adoptione fuit obseruatum: &
sic post hunc partum Hebe illi nupsit, quæ pu-
bertatis, & adolescentiæ Dea est; quæ etiam
Iuuenta Dea fuit appellata, quia Iunus mæris
dictus est, vt nonnullis placet, vnde cùm Ioui

Cc Ro-

Romani ædem in Capitolio poneret, illi cedere Terminus, & luuenta noluerunt, vnde simul cum ipso ibidem templa habuerunt.

Hoc illi dederat Iunonia muneri Hebe. *Ovid. 9. met.* Iunonis filia: Hercules vxor. *Idem 6. fast.* Pluribus vcepti terebant Ianna Diuis Hebe, nec longa virginitate foret. *Catull.* Deus Alcides possidet Heben. *Sen. in Herc. Oet.* Iupiter his monitis priuignæ dona, nuruque præcipit. *Ouid.* dicta autem Iouis priuigna, quod non Iouis, sed Iunonis tantum credita filia à nonnullis fuit, & Herculis huij vxor: Ganymeda. *Pausan.* fortasse ob officium, quod deinceps præstitum ipse Ganymedes. *Iunen. 13.*

Epith. Formosa.

HEBRÆI.

Sic Israelitæ appellati ab vrbe primaria Hebrone in Iudæa montanis, vel ab Hebero Sales filio, Phalegi autem patre, à quo etiam linguam accepere: quorum historiam sacre pagine narrante, passim dicuntur ab Aethiopicis, sed non ita esse Georgius. *Antiqua in suis prædigijs ad grammaticam Chaldaicam discretissime ostendit, attenteque potius à dictione Heber, qua significatur trasitus, illos fuisse denominatos; nempe cum Abraham cum familia sua in Chaldaeam pertransiit ex Mesopotamia, & sic Hebræi dicti, quasi transientes. Quod quidem vel à transitu ab Ægypto in promissionis terram vel nominis accepisse, si diceretur, non videretur absurdum; sed dictum auctorem adito.*

Israelitæ à Iuda ex Patriarchis: Isacidae, ab Isaco: Domus inclita Iudæ. *Vid. Beniaminum genus: Rubenitæ à tribu Ruben; Rubene creati: Manassæ, à Manasse: Israelitæ, ab Israele: Iudæa propago: Israelitarum cumulatæ gloria gentis. Vid. Iunen. Genus Hebræorum. Prod. Hebræo de sanguine natus: Isaacum genus. Vida. Tribus deducta Manasse: & Manasseo generati sanguine, semine ciues.*

Verperiorum, dicuntur à *Catullo*, nempe circumcisi, quibus pelvis virilis membri defecta est, sic Appellat apud *Hor.* Recuti, apud *Mart.* Recutitæ gentes; *ex eod. 7.* Sed quæ de Solyimis veniri perulisti Damnatam modo meatulam tribuisti. *Idem 5. 74.* idest circumcisi, & circumsecti, teste *Farnabio*. Cum circumscisa propago: Gens obsecra, quæ genitale caput propudiosa metit: Radix insultatæ, cui frigida sabbara cordis: Sed cor frigidus religione sua est. *Rutil. 1. sat. Sabbararum. Mart. 4. epigr. 4.* Qui sabbara ferunt. Obseruant qui fista inero pede Sabbara, &c. *Iunen. 6.* Et verus indulget sensibus clementia porcis. *Idem.* nam apud ipsos senescunt porci, quorum carne vescu verabantur.

HEBRVS.

Thraciæ fluminis ex Pindo deriuans, cuius accolæ quandam he-hocillimū fuisse, videt *Tib. 4. 1.* Quæque Hebrus, Tanaisque Getas rigat, atque Marinos. Cicones etiam populi apud Hebrum fuisse dicuntur, qui caput Orphei per ipsos interiret, in eundem prociereunt, vnde cum *Virg. 4. Georg.* Tum quoque max morea caput à ceruice reuulsum Gurgite cum medio

portans Oeagrius Hebrus Volueret, Eurypiden vox ipsa, &c. quamvis in Hæmo celsissimæ Thraciæ monte id factum canat *Ouidius. V. Hæmus.* Vt cumque est in Prouinei eadem sunt ambo; & hic iuxta Adrianopolim in monte Rhodope nasci à nonnullis dicitur, cuius arena vehit aurum: dictus autem est Oeagrius ab Oeagro Orphei patre, ac prouincie rege.

Hebri flumina. *Virg. 12. Æneid.* Hebri aquæ. *Claud. in Ruf. 1.* Hebri ripæ. *Stat. 3. silv.* Cicones, pop. accolæ fluij: Ciconum mons: Terris nondantem cornibus Hebrum: Errabatque vagis turbidus Hebrus aquis: Nitidus qua confluit Hebrus: Non spumifer altius Hebrus Gradiuo spumante rubet: Ad vada tenditur Hebri.

Epith. Vagus, rapidus, volucer, spumans, vndans, gelidus, turbidus, Thracius, impiger, nitidus, Rhodopeus. Nivali compede vinctus.

HECATE.

Filia fuit Persei Solis filij (vt scribit *Dionysius Milesius*) nam Sol durus habuit filios Perseum, & Ætæam, quorum postremus Calchis circa Meotiden paludem imperauit, Perseus verò in Taurica regione regnauit, qui cum grandior natu esset, vxorem duxit vnam ex incois nymphis, ex qua Hecatem filiam suscepit, quæ cum virgo esset, & venatrix, prima dicitur pestifera herbarum radices inuenisse, pericissimæque & venenorum, & eorum, quæ homini opululantur fuisse, propriumque purem veneno necasse. A paruo vero Ætæa in Colchos accersita vxor est ducta, ex qua Medæam suscepit, & Circe; nonnulli addunt Chalciopeem. Alij dicunt Hecatem Iouis filiam: Cereisq; eandemque esse eum Proserpinam. *Vid. sus loco. Musæus* scribit item Asteræ, Iouisque filiam. A plerisque item eadem existimatur Hecate, Diana, & Luna. *Hesiodus in Theogonia.* Hecaten aut non esse Proserpinam; sed aliam Asteres Latonæ sororis filiam, & Persei vxorem: vel ipsius Persei filiam ex Asteria; alij alia dicunt, quæ ornatur. Singulis mensibus locupletes Hecaræ sacrificabant (quæ triformis dicitur, vt inferius) panesque & alia in triuijs ponebant, quæ mox ab inopibus, & egenis raperebant, & hæc Hecates cœna dicebatur. Hæc Dea veneficis præposita, luctu, & moribus gaudere dicebatur, vnde & illi terra, & horrida sacra impendebantur, humanæ scilicet hostiæ, cuique humano sanguine irabatur. Hæc Dæx canes antiqui tribuebant, scilicet furias, vt nonnulli existimant, vel quod ipsa canino fingebar ore. Verbum habuit Zeranhum cum antro in Samothracia, siue Thracia; multisque in locis colebatur triplici capite, dextero scilicet equino, canino sinistro, medio vero agrestem hominem præferente, vnde *Claud.*

Ecce procul ternis Hecate variata figuris. Idem sentit *Virg. 5. Æneid.* quod triplicem haberet potestatem, siue quod in cælo Luna, in terris Diana, apud inferos Proserpina esset: & pro illis potuit. Per triplices vultus *Idem. Ovid. epist. 12.*

Orta

Ora vides Hecates in tres vertentia partes. *idem* 3. *scilicet*. Triplex Diana. *idem*. Proserpina. *id.* Vid. *supra* loca. Triformis diua. *Sil. Ital.* 1. Ter-
gmina hera. *Val. Flacc.* 1. v. 782. Hecate triformis. *Sen. in Hipp.* Triformis Dea. *Ouid.* 7. *met.* Perseis, dos. *idem* 6. & *Sen. in Med.* Voce vocans Hecaten, cephoeque, Ereboque potentem: Nocturnis Hecate frivolis viulata per vrbes: Triua. *V. Diana.* & genitrix pulcherrima Circes. *Ouid.* 4. *met.*

Epith. Tergemina, triceps, Phoebea, triformis, nocturna.

HECATOMBE.

Dicebatur sacrificium centum bouum, quod fiebat ab Imperatoribus, in maxima Iouis solemnitate, siue in victoria de hostibus relata, siue in triumpho; ab Argis dum Iunonis sacra celebrabantur, hecatombe fiebat sacrificium; unde à Grecis mos huius sacri derivauit ad alios. De hoc sacrificio hæc *Julius Capitolinus*: Centum aræ vno loco construuntur cespitiæ ad eas centum sues, centum oues mactabantur; inde si Imperatoris sacrificium fieret centum leones (vel oues) centum aquilæ, & cetera huiusmodi animalia feriebantur, quod quidem etiam Græci quondam fecisse dicuntur cum pestilentia laborarent, & à multis imperatoribus id celebratum constare: hæc ille. Sed & Pythagoram pro inuenito theoremate geometrico hecatomben fecisse ferunt. Igitur fuit hoc sacrum inrerum centum bouum, interduin ouium, caprarum, & suum; siue centum capium animalium. Hinc Iupiter Hecatombæus appellatur, primusque mensis apud Græcos Hecatombæus dictus siue à Ioue: ut etiam Apollo Hecatombæus, & Hecatombæa celebras.

Centena niuei colla submitunt boues. *Sen. in Hipp.* Nosque sacras Chryse centum statuamus ad aras Mactandos de more boues. *Sc. Hom.* 1. *Iliad.* Centumtaurilia; vnicio verbo Græcè expressit. *idem* *Hom.* Vota Ioui Minos taurorum sanguine centum soluit. *Ouid.* 8. *met.*

HECTOR.

Priami ex Hecuba filius, Andromache vir, pater Alysianctis, omniumque Teucorum fortissimus, quo accedente ad pugnam Græcorum turmæ penitus vsque ad naues fugabantur; quas etiam illato igne cremare cepit, multaque incendit: verum in prælium Patroclus descendisset Achilles indutus armis, eum Achillem ratus Hector in certamen cum illo venit, quem occidit, exiitque: at cum in vrbe spolia inferre vellet hostilia; audiens verum Achillem amici morte commotum arma sumpsisse in Teucros, quamvis à prima pugna lassus, in alterum diem bellum dillere noluit, sed acriter cum illo cecit contendere, à quo rari superatus, interemptus fuit, Achillisque curra, vel bigis ter circa moenia Troiæ rapturus, ter circum Patrocli tumulum, siue ad naues vsque, quas incenderat. Scribit *Hom.* *Iliad.* 22. Hectoris cadaver ab Achille alligatum fuisse, cuius utriusque pedis neruis perforatis à cal-

canco vsque ad talum, & immisso loro bubalo, caput in terram pendebar, & equis procurrentibus flaua illius exsaries per puluerem traheretur: quod nocte perente Priamo patre pretio fuit de Achille redemptum, ac tumularum honorificè: è cuius occasu, vrbs pariter venit, quæ expugnata à Græcis, paullo post incensa; fuit. Fortem illum Æmonij Hectora traxit equus. *Prop.* 2. *el.* 8. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. *Virg.* 1. *Æn.* Priamides arripotens. *Pel.* Lacerum qui circum moenia Troiæ Priamiden casu solatia traxit amico. *Stat.* 4. *sil.* 4. Hoc fuit Andromache cum vir religatus ad axes Terruit admisso sanguinolentus equos. *Ouid.* *ad Liu.* Vel qui quæ fuerat tucatus moenia spē Corpore lustrant non diuturna suo. *Idem* in *Ili.* Andromache coniux: Chariot ex natis Hecubæ. Hectorum lactus: Transfat Hectorum Pelias lactus: idest Achilles feriat hasta sua ex Pelij monti arboribus confecta Hectorem. *idem* *epist.* 3. Sic: Hectora manus Hectori vultus: Hectora hasta: Hectora primus faculiter hasta Protefilæ. *idem* 11. *met.*

Columnæ patris mora factorum; in facis enim erat, nisi Hector sublatu Troiam nunquam casuram. *Sen. in Troad.* Tum præsidium Phrygius fessis, Tu murus eras, humerisque tuis Scetis illa decem sulta per annos. *idem*. Multa in Hectoris laudem, 1. *chor.* Tractus ab equis Hector: Troiæ defensor: Danaum metus: Lux Dardaniæ: Spes fidissima Teucrum: Hector Achille transfusus concidit Hector: Quem victor vita spoliavit Achilles: Examini que auro corpus vendebat Achilles. *Virg.* 1. *Æn.* Qualis in Danaos furens Vera ex Achille spolia simulato tulit. *Senec.* in *Troad.* nempe cum Patroclum, qui se fingebar Achillem, interfecit.

Epith. Acer, Inclytus, fortis, magnus, ferus, ferrox, stebilis, splendidus, atrox, arripotens, sanguineus, belliger, Maortius, Priamicius, Troicus, seuus.

HECVBA.

Cissæ Thraciæ Regis filia, Priami vxor, cui plurimos filios, & filias genuit Poetarum carminibus celebres: Hec cum Priamem vtero gesseret, somnauit se facem parturam, quæ omnis Troiæ concremaretur, quo infornio terribus Priamus quicquid illa peperisset fustit exponi; sed infanti filio mater pepercit, & pastorebus clam alendam tradidit, sed in vrbs exitum, ve ex historia Paridis dignoscitur. Capta tandem Troia, Priamoque apud aram Iouis Hercæ perempto, ipsa quoque captiua cum nuru Andromache, filiaque Cassandra in Græciam fuit abducta ab Vlyssæ, cui in sortem contigerat, quæ citò ab illo ut vetula dimissa ad Thracas fugit, vbi in canem conuersam fabulantur, quod rabidis coniugijs omnes imperens lapidibus fuit obruta. *Vid. Seneca Troadem, in qua multa de Hecuba, Andromache, & Cassandra.*

Cissæ, dos. *Virg.* 4. *Æn.* Priamiciæ coniux. *Ouid.* 13. *met.* Parygius filius. *Stat.* 5. *sil.* 3. Nam aliquorum opinio est, Hecubam ob viri, utio-

rumque interitum doloris impatiencia in silicem conuerſum fuiſſe, cuius rei meminit *Plin.* Coniux Priami. *Mor.* 2. 41. Paridis genitrix: Helenæ ſocrus: Mater Hectoris: Paridis, Troili, Caiſandræ, Polyxenæ, cæterorumque Priami filiorum, quos quinquaginta fuiſſe dicunt, ſed decem, & ſepem tantum, ſiue duos ſupra viginti ex Hecuba. *Senec. in Troad.* 4. Alios autem varijs nymphis illum ſuſcepiffe ſerunt. *V. Athen. lib. 13.* — quæ toruæ canino latrauit rictu. *Iuuen.* 13.

Epith. Miſtra, infelix, caprea, captiua, Priamela, ſecunda: Quæ quondam latratu terruit auras: Quæ viſa eſt ingentem reddere ventre facem.

Eius in canem conuerſionem narrat *Ouidius* 13. *met.* Cauſamque diuerſæ nonnulli comminiſcuntur, ſcilicet cùm Polyxenæ corpus ad lectus ſouri accèſſiſſet Polydori natu minimi ex ſuis filijs à Polymeſtore Thraciæ Rege per auriſtiam interempti cadaveriſſe conſpicatam, viciſſei tantum ſcelus decreuiſſe: vnde accerſitum ad ſe Polymeſtora ſub ſpecie indicandi theſauri vnâ cum alijs captiuis mulieribus excepauit: quare cùm Thracæ ipſam lapidibus inſectarentur, in illos latrare cœpit, in canem Deorum volutione conuerſa.

Proles Dymantis. *Hom.* & *Ouid.* 11. *met.* Dymantis filia: ex *Homeri* authoritate, & *Ouid.* Ergo alijs Dymantia latraſſe ſiebile viſum eſt. *Idem* 13. *met.* v. 651.

HERERA.

Frutex plurius generum, nam hederæ alba, nigra felix, arborea reperitur. Hæc Baccho fuit dicata, cui vim ineſſe dicunt, quæ mentes in furorem agat, ac ſine vino ebrietatem inducat, vt in *Problematu Plutarcho* ait, vnde tam ipſe, quàm eius Sacerdotes hederæ coronabantur, quo ad libidinem, furoremque promptiores redderentur: Flamini autem Diali apud Romanos illam tangere interdicebatur, quod in furorem verti, illi quammaximè dedeceret. Contra tamen ſunt qui opinantur, hederam Baccho ſacram, quia contra ebrietatem facere putatur, qua de cauſa in conuiuijs illa caput cingebant, ne fierent ebrj: niſi dicamus hanc ineſſe vim Corymbis hederæ fructui, qui ob inſitam frigidiſſimam vapori reſiſtit, & vini potentiam aſſit. Quod Baccho ſit ſacra alias commenti ſunt cauſas, vel quod Ciſſus puer, qui in eius comitatu erat, cum cum Satyro ſalubra humi lethaliter lapſus ab eo in hederam transformatus fuerit: vel quod Nyſſides Nymphæ puerum nouerca quærente ad occidendum, hanc frondem cunis circumpoſuiſſe ſerantur. Hæc etiam olim poëtæ coronabantur, vnde canit *Ouid.* 3. *de art.*

Nunc hederæ ſine honore actæ, operataque doctis Cura vigil muſis, nomen inerts habet: Sic hederæ ſemper tempora vincita ſeras. *Tib.* 3. 6. Hederæ tenax: Hederæ candida: quæ arbores necat, omnemque ſuccum auferendo tanta ſe craſſitudine auger, vt ipſa fiat arbor. *Vid. Plin.* Sequax hederæ. *Virgil.* à ſequendo: Arctius æque hederæ proceræ adſtringitur ilex Lentis adhærens brachijs. *Hor. epod.* 15. Hederæ bra-

chia. *Poſſio ad Gallien.* Acque hanc ſine tempore circum Inter victrices hederam tibi ſerpere lauros. *Virg. æd.* 8.

Hederam *Alicius* eleganter deſcribit in emblematis ſic: Haudquaquam areſcens hederæ eſt arbuſcula Ciſſo, Quæ puero Bacchum dona deſiſſe ſerunt, &c. dicitur autem Baccho ſacra: vt Larus auis Mercurio: Picea arbor Vulcani: Trigla, & Menis piſces Dianæ: Citharus Apollini: Mercurio Boax: Aphja, quæ & Aphrodis Veneri: quadrupedem verò lupus Apollini, & Marti: Lepus Amoribus: Draco Mineræ, vt aſſertit *Enſtacio*.

Bacchica ferta. *Ouid.* 1. *triſt.* 6. & *Mor.* 7. 62. Inſignia Bacchi. *Idem* 6. *met.* Pampinea in ſertis ornatus fronde corymbis: nam pampinea etiam corona cinctus incedebat Bacchus: Corymbus fructus hederæ: Doctarum premia frontum. *Hor.* 1. t. nam poëtæ illis coronabantur, vt diximus: Graſſiſſima Baccho planta: Hederarum frondes. *Ouid.* 6. *met.* Hederæ mollem bacciferam religare frontem. *Sen. in Oedip.*

Epith. Errans, ſerpens, virens, viuax, bicolor, ſequax, Bacchica, grata.

HEDVI.

Populi ſunt vulgò dicti Burgundiones, nempe qui in Burgundia ſunt, quorum provincia in inferiorem diuiditur, & ſuperiorem. Inferior eſt Burgundia Ducatus, quam cùm Sequani, Hædi, cum Nuſchionibus tenerent Burgundiones Germaniæ populi ex Vuadalico ſanguine procreati ab Alemanniſ ex ditione ſua expulſi, aggreſſi, priſcis incolis deturbatis, ipſi poſſederunt, nomenque dederunt. Huius Ducatus metropolis:

Diuiſio: Diuiſionum *S. Greg. Turon.* Diuiſionis conditor, ſiue reſtaurator habetur Aurelianus Imperator, vrbs quidem pulcherrima ad Suizonem: & Oſcarum fluuios vtrinque muros adueniens ſita.

Auguſtodunum, ab Auguſto nomen habens, quod ipſe in Caſaris bello ibidem factò dirutum reſtaurauit, ad Arroſium fluuium ſita eſt: Sanctique Germani Episcopatu celebris, nunc verò plurimum de priſtina gloria amiſit.

Caballianum, ſive Caballionum Heduarum vrbs inſignis ad dexteram Araris ripam agro vberriſſimo, ſaluberrimoque celo ornata: Tinnurum, oppidum ab Arari vndique cinctum: Cuyſellum, opp. Secuſianorum, Secuſiumque *Antoninus* dictum: ſitum ad radices Iuræ montis.

Belna, oppidum in cuius agro Ciſtertium, vnde Ciſtertienſes, cuius Archimandrita agnoſcunt ſupra mille octoginta virorum Cænobia, ac totidem Propè Monialium euſdem inſtituti: Semurum, opp. Nuſchonium, vnde Nuſchiones populi gladiorum opificio celebres: Abalon. *Anton.* vbi Legio XVI. Sidolucum. *Idem:* vbi Legio XVIII. Flauia Heduarum. Tronoderum. *Antonin.*

Ad Burgundiæ Ducatum pertinent Niuerſium, Ducatu de Niuer. Nouiodunum metropolis. *Cæſ.* Decize. *Anton.* & Decetia: Clamecyum: Douzyum: Corbignium: Fanum D. Leonardi: Antillodorum. *Anton.* vbi locat Legionem XVII.

Anto-

Antosfidorum, *Amman*, Marisfona, & Marisco, is: Marisconense castrum, ubi Legio X. ponitur. Marisco: Machaon villa. *Paul. Diacon.* Matissana. *Q. Greg. Turon.* *Mafcon* vulgus, ad Ararim iacer, quem ponte insigni trajicit.

Flumina.

Suzlon: Ostara, siue Ofcarum: Araris: Icauna: Liger, is: Eliauer, eris.

Burgundia superior sequitur, quæ comitatus dicitur, cuius

Verbes primariz.

Dola, ad Dubim fluvium sita, qui in duo hic brachia scinditur, putant quidam *Predamas lib. 2. cap. 9.* esse Didaction urbem Sequanorum; clara obsidione Gallorum in Hispanos pugnantium anno 1638. vnde etiam subleata oppugnatio: Vesontio, nis; & urbs imperialis olim dicta: Chrysolis, quam Dabis fluvius magna ex parte intersectat.

Nozererthum, olim à nucibus Nucillum:

Salinga, amplissimum oppidum toto terrarum orbis celebris ad falsis fontibus denominata, vnde sal igne densatur, inq; finitimas regiones asportatur.

Præter alios lacus vnus habet Burgundia mirandum, cui ab Voraginibus nomen, ubi mirum naturæ ludensius opus visitur: super enim aqua sit limus, qui aded descendit, vt continens videatur, super quo tamen equites, curusque secutæ non ambulant, sed soli pedites. Is cælo puuloso, ac nebuloso non emergit, nisi serenitas sit futura, tunc per foramina breui tempore auctus totam columbanam planiciem rigat.

Flumina.

Dubis, *Predom.* Alduabis. *Caf.* siue Alduabubis, qui ex Iura monte oritur, perq; Pontium lacum lapsus post multas ambages, receptosque fluvios propè Virdunum Arari commiscetur: Lougnonius: Danus: Lupus, fluvij Burgundiz superioris præter Ararim. Hinc

Populi:

Hedui: Sequani.

HELENA.

Tyndaris filia ex Leda, siue Iouis ex Leda, quam ipse sub cynci formam compressit, foror Castoris, Pollucis, & Clytemnestræ, tam insigni forma mulier, vt nulla præter illam eo tempore esset; quæ Menelao Agamemnonis fratri Mycenæ nupsit, cui Hermionem peperit: verum à Menelao hospitio receptus Paris Priami filius, eius coniugis amore captus, absente viro, illam in sui amorem ita pellexit (obeam enim sibi à Venere promissam Lacedæmonia nauigauerat, ubi regnabat Menelaus) vt fugam persuaserit: Eam igitur in Troiam cum Clymene, & Æthra pedisequis adductam duxit uxorem, ad quam repetendam totius Græciæ populi in Troianorum excidium conuenere, vnde ait *Dionys. Hieronymus*: propter vnius mulierculæ raptum Europæ, atque Asiæ decennalia bella conflunt: & *Prop.* 2. 3. Olim mirabar, quod tanti ad Pergam belli Europæ, atque Asiæ causa puella fuit. Post Paridem interfecit Deiphobus alteri Priami filio nupsit.

Verum capta Troia eadem nocte, vt beneficio marito veteri Menelao reconciliaretur, subterfugio ferro, quod in incertum rei euentum capiti vir fortissimus Deiphobus supposituerat, illum huic in thalamum intromisso clam trucidandum obiecit, quem Menelaus dormientem, et uelut insimul trucidans deformauit: tum euerfa Troia cæteris reuertentibus, ipsa quoque cum viro nauigauit, sed tempestate in Ægyptum delata fuit, & inde Lacedæmonia repetiit; ante quam autem viro Menelao nupsisset, adhuc virguncula à Theseo quoque rapta fuit, sed citra iniuriam à fratribus recuperata est. Illam *Isocrates* elegantissimo panegyrico celebravit. Illam Zeuss simulacro effinxit absentem, quam vt exprimeret virgines quinque pulcherrimas nudas fuit contemplatur, vt quod pulchrius in aliqua esset, in suo posset effingere simulacro, quod Agrigentinis traditum narrat *Plinius*; & Crotoniatis verò *Cicero* in 1. *Rhet.* alij dicunt non simulacro, sed tabulam fuisse pictam. De Helene octu narratur fabula à *Gyraldo*, quam breuitatis causa omitto. Helene tribuitur sidus nimbofum, fratribusque contrarium, vnde canit *Statius lib. 3. silu.* 2. Proferet benigna sidera, & antennæ gemulo consistit cornu Oebalii fratres, vobis Pontusque Polusque luceat, illacæ longè nimbofa fororis Astra fugate precor: illacæ vocat, quod apud Ilium fuerit, siue eueritrix Ilij.

Tyndaris, dos, quod Tyndaris putata filia, cum Iouis esset. *Verg.* 2. *Æne.* Adultera Lacæna. *Hor.* 3. 3. Cyno generata Lacæna: Marica Therapnæ. *Ouid.* 2. *de rem.* Oebalis, dos, nymphæ, *idem epist.* 15. Hanc tibi Priamides nuptro Ledæ salutem, Quæ tibi sola te mihi danre potest. *idem.* *Leges totam.* Turpis adultera, de qua Inter amatorem pugna, virumque fuit. *idem.* 2. *de trist.* Peilex Oebalia, *idem.* 2. *de rem.* Consors Ledæ gemellis. *idem epist.* 13. nam erat foror ex parte matris Geminis fratribus.

Peregrina mulier, quæ venit Ilium. *Horat.* 3. 3. Raptæque sit Phrygio Graia puella viro. *Ouid.* 1. *de art.* Non aliter cæco nocturni turbine corpi Si peritura ratis cum iam damnara fororis Igne Theramni fuerunt carbasa fratres. *Stat.* 8. *Theb.* Filia pulcræ Ledæ. *Ouid epist.* 15. Rure Therapnæ nata puella. *idem.* Troiz populatrix; dicunt enim, cùm Græci iam desperarent Troiz euerionem; & iccirco in patriam reditum pararent, ipsam è turri elata face in flugnum, illos reuocasse ad perdendam Troiam.

Helene, Græco modo: Adultera: Et Paris est illic, & adultera nobile crimen, Et comes, &c. *Ouid.* 2. *eleg.* Spartæ alumna formosa; *ex Sen. m.* 3. *Oitau.* qui ar formam Spartæ iacet alumne, licet & Phrygius præmia pastor: Tyndaridos vultus. *idem.* Paris præla: Lacæna, anthonast. *idem in Agam.* Causa bellorum fuit, tantæque Teucris cladis. *idem in Troad.* ipsa loquitur.

Epith. Adultera, obsecra, turpis, superba Ledæ, blanda, grata, illaca, infesta, peritida, mœcha, facie insignis, auricomæ, loue digna viro.

Cc 3 HE.

HELENE, Inf.

Inter Sunium, & Cæm Sporadum insulas, quæ antea Macris dicebatur, teste *Strabo*, dicta autem Helena ab Helena, quod ibi primum à Paride corrupta fuerit adulterio, cum à Mycenis in Troiam illam abduceret. In hac Helenum herba ex Helenæ lacrymis nata frequentissima est.

Macris: Helenæ insula, quæ cognouit amores.

HELENVS.

Priami filius, & vates, qui vna cum Palladio à Diomede, & Vlyffe captus, in Græciam deinde exportatus fuit: qui Andromachen, quæ antea Hectoris frater fuerat vxor, tum captiua à Pyrrho in patriam abducta illius libidinem passâ, Molossus illi, siue Amphialum genuerat, duxit vxorem, potius parte Pyrrhi imperio, quam ille à fratre Chaone Chæoniam nuncupauit, ad quem Æneas deuectus fuit, teste *Virgilio* 3. *Æneid.* cum urbem sibi pro euerfa patria quaereret.

Priamiden Helenum Graiam regnare per vrbes. *Virgil.* 3. *Æneid.* Rapta cum Pallade captus. *Ouid.* 13. *met.* Præterea si qua est Heleno prudentia vates: Troiugena Interpres Diuum, qui numina Phœbi sentis. *Virg.* Phrygius vates. *Ouid.* 13. *met.*

Epith. Troiugena, Daidanlus, Trojanus, vates.

HELLEBORVS.

Quæ & helleborum herba, quæ veratrum dicitur: in Oeta monte, vt scribit *Plinius* nascens plurima: cuius genera plura narrantur ab eodem *lib.* 15. *cap.* 5.

Veratrum album: Helleborus albus: Veratrum nigrum: Melampodium, à quodam Melampode pastore repertum, qui cum capras quasdam ægras illo vescentes, purgatas illic fuisse animaduertisset, Præti filias hac radice ab infania liberauit, vnde in proverbijs est: indiget helleboro, qui stulticiam olet: Præcium, ob Præti filias illa radice liberatas. *Hippoc.*

Helleborus candidus in Oeta nascitur optimus: niger vbique venit, sed in Helicone melior.

HELLE. Vid. *infra*.

HELIADES.

Patronymicum est, ideusque sonat, quod Solis filix: fuerunt autem sorores quatuor Phaëtonides, siue tres, quarum hæc nomina Phaëtonia, Lampetia, Phœbe: Hæ antequam in populos, siue in alnos conuerterentur Solis boues, quæ in Sicilia stabulantur, curabant: à quibus vt abstineret admonitus fuit à Circe Vlysses in reditu, si patriam vellet repetere incolumis. Vlysses socios iurare coegit se boues Solis, ouesque nequaquam violaturos: ac qui annona deficiente iussurandi obliui, clam Vlyssē, boues aliquot interfecerunt, & verubus trementia viscera fixa assarunt. Quæstā est hac de iniuria Lampetiae apud Vlyssēm, in quem discedentem à Trinacria Iupiter, orante Sole fodam, procellosamque tempestatem immisit, qua per nouem dies, vt scribit *Homerus*, ille fuit afflictus cum socijs. Post casum verò Phaëtonis germani cū per quatuor menses assidue fleuissent, tandem Iouis miseratione in populos, siue

in alnos, vt fabulantur *Apollonius*, conuersæ sunt. *V. Ouid.* 2. *met.*

Phaëtonides: nempe Phaëtonis sorores, quarum lacrymarum in electra, & succina conuersa sunt: Clymeneiz. *Ouid.* quod filix Clymenæ essent: Vos quoque felices, quarum clamantia fratrem Cortice velant populus ora nouo. *idem* 1. *Pont.* 2. Populeæ foretes. *Val. Flacc.* 3. Rofcida frondosæ reuocant electra foretes. *Claud.* Clymeneides. *Ouid.* ad *Lu.* Virides foretes. *Stat.* Phaëtonides. *Pont.* Phaëtonis foretes. *Mont.* O quondam gratæ pulcro candore puellæ, Quæ Phaëtonio colitis vada conscia casus. *Arctif.* Lampetis Ithacis verubus mugisse iuuenicos, Pauerat hos Phœbo filia Lampetis. *Prop.* 3. 11. Phaëtonia turba.

HELICE.

V. supra Calypt. & *V. supra fidus*.

Arctos Lycaonis. *Virg.* 1. *Georg.* Lycaonis vrsa. *Ouid.* 6. *fast.* Sidera Parthasidos; ex *Lucretio*. *V. supra*. Parthasida. *Mont.* 4. *V. Arctus*. Hinc Arctos alta parte glacialis poli Sublime classes sidus Argolicas agit. *Sen.* in *Herc.* Maior, minorque sentiant nodos feræ, Maior Pelasgis, apex Sidonijs minor. *idem* in *Med.*

HELICON.

Mons in Boeotia sinui Crissæo incumbens, musis sacris, & hinc celeberrimus apud poetas, qui nisi consensio Helicone quicquam effluisse non audent. Virgineum appellat *Ouid.* 2. & 5. *met.* Virgineusque Helicon, &c. ob iam dictam causam, vbi primi Otus, & Ephialtes musis sacra fecere, cumque montem illis sacrum esse volueret; dictus est autem Helicon ab Helicone, qui ibi cum Cytherone fratre singulari certamine pugnasce fectur; vtrique tamen montibus duobus nomen dedere: in Phocidæ enia sunt Helicon, Cytheron, & Parnassus, & inuicem altitudine æmulantur, & loci bonitate. Sunt qui Heliconem fluiuium faciunt, qui per septuaginta stadia lapsus sub terram, inde erumpit, montique nomen faciat; idque factum in Orphæ necem, ne in illo mulieres Cicouum homicidæ se possent abluere.

Melissus, dicitur à *Nicandri interprete*. Heliconis orx. *Hes.* 1. *ad.* 12. ex hoc monte fontem aiunt manare, quem Pegasus Nepeuni, & Medusæ filius volare solitus, ibi tam in consuetis, vngulæ percussione fecit; & Hippocrene dictus. *Vid. Arctippus*. Mons fororum. *Prop.* 3. 1. ad Parnasum quoque referri potest: Heliconis vmbra. *idem eleg.* 4. Heliconis collis. *Caroli.* Heliconis regnum. *Claud.* Heliconis, siue, *Stat.* Cyrrha. *V. supra loco*.

HELIOTROPIVM, siue

HELIOTROPIVM.

Dicitur herba, in quam Clytæn fuisse conuersam fabulatur *Ouidius* 4. *met.* Clytæ enim cum Solem vehementer amaret, illum Eurynomes amore teneri persensit, quamobrem despexit, & ab amatore suo desertâ, nouem dies sine vilo cibo, ac potu exegit, aliarum nympharum impatiens; vnde crepit contabescere; quare Deorum miseratione in herbam heliotropium conuersa fingitur, quæ nunc quoque pristini amoris mem-

mor,

mor, continuè ad Solem folia vertit, ipsūque in cursu sequi videtur.

Cytis. *Quid. 4. mer.* Quæ spectat euntes Ora Dei, vultusque suos nunc flexit ad illum. *ibid.* Vertitur ad Solem. *ibidem.*

EA autem Heliotropium majus, & minus: Heliotropium majus *Disfardis* dicitur, & *Plinia*. Serpibus, à scorpione caudæ similitudine: Herba solaris. à *corpore* verrucaria nonnullis, siue herba canceri, aduersus carcinomata.

HELLAS. V. *Græcia.*

HELLES, es.

Nepheles filia, & Athamantis, soror Phryxi, quos cum nouerit Ino persequeretur, ambo illius iram, patrisque effugientes, infans quoque à Libero patre Inus immissa, per nemora errabant; quibus Nepheles apprensus arietem aureo vellere insignitum dedit, quem confecerunt: longissimoque itinere ad illas Abydi fauces peruenerunt; quas cum transire parant, vix in mare ingressis Helle maris undis, fluctibusque exterrita ex arietē in pontum decidit, cui nomen dedit, ut *infra*: Phryxus autem, qui è matre in Colchos ire iussus fuerat, illumque arietem immolare, omnia sunt genitricis præcepta executus, ut *supra* loco dicitur.

Qualeni purpureis agitata fluctibus Hellen, Aurea quam molli tergore vexit ouis. *Prop. 2. eleg. 16.* Nephelias, *dis.* Luc. 9. Phryxus, Nepheleis, *dos.* *Quid. 11. mer.* Soror Phryxæ. *idem 4. fast.* Phryxi. *idem epist. 18. & Mari. 8. 51.* Formine eum de se nomina fecit aquæ. *Quid. 3. fast.* Germana Phryxi. *idem 3. de art.* Athamantis, *dos.* *Prop. 1. 20.*

Questus est Hellen cecidisse Phryxum Cum gregis ductor radiante vultu Aureo fratrem simul, & forem sustulit tergo, medioque iactum fecit in Ponto. *Senec. in Troad.* Nereis, *dos.* *Stat. 1. Achill.* nam Dea maris facta: Magni numeris maris exierat Helle. *Val. Flacc. 1. arg.* ob eandem causam: Vargo Cretheia. *idem lib. 1.* quod Crethei Aëoli filij, qui ex Tyro Salmoni fratris filia Aëlium genuerat, Alcimedontem, & Amythaonem, nepes erat Aries præcepit ibi in vandas, Per quas pauidam vixerat Hellen. *Senec. in Thyest.* V. *Athamas: Phryxus.* Hinc.

HELLESPONTVS.

Ab Helle dictus, quæ in eum incidit, ut superius explicatum, estque pars ægis maris, in cuius faucibus Abydus à latere Asiatico opposita est Sexto à latere Europæo, & latitudo est septem stadiorum; quam latitudinem facta nauibus via coniunxit Xerxes, ut suas innumera-biles copias statim trajiceret, vnde canit *Propertius 2. eleg. 1.* Xerxis & imperio bina coisse vada, nempe vtraque litorea coierunt, impetrante Xerse.

Feruent cœcunria Phryxi litæra. *Stat. 1. Achill.* Angustum æquor. *ibidem.* Quæ condita Ponto fluctibus inuis iam Nereis imperat Helle. *ibidem.* Et iam præteritis labentem Arthasandem vodus Myiorem scopulis applicuit rati-
Prop. 1. 20. nempe Helles, quæ à Athamantis

filia: Mœstium pelagus gementis Helles. *Stat. 4. silu. 2.* Sestiaci sinus. *idem 1. silu. 3.* Mare Hellespontiacum. *Quid. epist. 17.* Virginis æquor. *ibidem.* Longa stagna Phryxæ tororis. *idem 4. fast.* nam longitudo illius sinus quadringentorum est circiter stadiorum, latitudo verò septem, ut *superius.* Aquæ Hellespontiacæ. *idem 1. trist. 9.* Quaque per angustias malè vectæ virginis vodus. *ibidem.* Sed procul ammoti Phryxi, quæ senica iungi, Europæque Asiæque vetat. *Stat. 1. Achill.* Angustum circa Pontum Hepeleidos Helles. *Quid. 11. mer.*

Mare Helles. *Quid. 1. trist. 9.* Abydena aqua. *idem in lib.* Equor Phryxæum. *Stat. 6. Theb.* Hellespontiacæ ora. *Catull. epigr.* Abydus, vrbs ad Hellespontum. *Vid. sup. loc.* Helles Athamantis vrbes. *Prop. 3. 20.* nempe quæ ad litus iacent Hellesponti: Maria Phryxæ. *Stat. in Agam. 3.* Hinc quæ relinquit nomen Ionij maris fauces Abydi Sestios oppositæ premit. *idem in Theb.* nam ætequum Helle illi nomen daret Ionij maris pars dicebatur: Longus in angustum quæ clauditur Hellespontus. *Quid. 13. mer.* An freta vicinas inter currença turres. *Horat. 1. epist. 3.*

Epith. Angustum, longus.

HELLVO. V. *Galesus.*

HELVETII.

Populi sunt, qui semper acerrimi, & bellicosi fuerunt Gallis finitimi, Germanis, Italicisque ab *Europæo* Quadi aliquando dicuntur. Horum regio Heluetia dicitur, quæ inter montem Luram, Lacum Lemanum, Italiam, & Rhenum sita est, cuius quatuor partes recensentur, nempe

Zurichgouia, in qua

Vrbes:

Tigurum; vnde Tigurinus pagus. *Cæs. Thure-* gum à nonnullis, vulgò *Zürich*, vetustissima vrbs loco ameno sita ad exitum lacus magni, qui Tigurius dicitur: Chyburgum, conuictus: Groeningensis præfectura, &c. Vroodum oppidum: Seina oppidum: Tugium oppidum, cum regiuncula eisdem nominis Tigurinis parent: Lacus Tuginus ab vrbe, quæ meridie versus ad Arternse oppidum extenditur, eius cultores Tugini: *Straboni* verò *lib. 7.* Toygeni dicuntur, qui cum Tigurinis, & Chybris inito fœdere, Romanis se opposuerunt. *V. Plut. in vita Mercurij.* & *Europæum lib. 5.* Montanum: Vallis Egria, siue Aquæ regie: Bara: Pagus.

Basiliensis regio supputatur in Heluetijs, in qua Raurici, nunc Rauraci *Cæs.* infederunt olim, nunc Sunthouia dicta vrbs prima: Basilea: omnibus quædam digna laudibus, quæ Catholica estet munice Religioni, ad Rhe-num sita est, quæ alluvit, medianque præcat: Valenburghum oppidum: Homburgum oppidum, aliaque.

Vindisburgergouia, in qua

Auenticum primarium oppidum, à quo pagus Auenticus dicitur *Cæsari*: nunc autem Berna vrbs primaria, vnde Hernates populi dicuntur apud Aconiam flumem: Lausanna ciuitas Epi-

foepalis : Hafelia vallis : Vnderfea , opp. Simmia vallis superior, & inferior : Minnidunum : Nouidunum : Friburgum oppidum, vnde Friburgenfes fitum in Vchtlandia ad Sanam fluium.

Argouia, quæ pars fuit regni Tranflurenfis, quod quicquid à Iura monte ad alpes vfque excurrebat, comprehendebat, in hac vrbs prima.

Lucerna fita ad fluium Rufam, qui effluit ex lacu amplo, per quem ad tres pagos nauigatur. Lacus vrbe est commodus, quod hac iter fit ad Italiam per Alpes Lepontias, quem S. Gothardus montem hodie nuncupant. Enchbuchia vallis : Berona : Ebicon : Horba : Pagi Vriorum, Vrianorum, fiue Vrianæ. Horum incolas tempore Iulij Cæfaris appellarunt Romani Taurifcos, & nomen Vri, quo hodie nuncupantur, putatur originem duxiffe ab Vrianis, quos veteres Taurifcos dixere : Suietorum pagus, ab oppido Suica dictus, vnde vermacula dictio *Suiger*, promaniffe videtur : Inferior Silmania, quæ vulgò *Vanderwaldia* dicitur : Glarona vallis, & regio iuxta Linagum fluium fita, Alpbis ex tribus partibus cincta finibus Rhetici, Vris, & Suietis.

Turgon, fiue Turgouia, in qua

Pagus Aqueus, ab aquis calidis : Badenfis pagus : Rhegus : Sarunum, opp. Luganum : Mendrellum, & alia oppida : Genœa cum lacu Lemano inter Helueticos numerantur : Veleſti, in qua tres populi adſcribuntur : Viberi, Seduni Valeſij ſuperiores : Veragri Valeſij inferiores.

Sed in Heluetia magna lacuum copia, & ingenium eſt : ſunt autem :

Lacus Lucernus, ab vrbe Lucerna, vnde Lucernates populi : Tigurinus lacus, de quo *ſuperius*. Riarius lacus : Neoburgenſis lacus : Acronius lacus omnium maximus (præter Lemanium, de quo *V. ſuo loco*) quem *Salinus*, & *Plinius* Brigantium, *Ammianus* verò Brigantium vocat ab oppido vetuſtiſſimo Brigantio, & accolæ Rhoeti appellantur idem.

Flumina.

Rhenus, cuius cataraſtæ ab *Ammiano* deſcribuntur lib. . . Rhodanus, qui Galliam deinde Narbonemſem perſecat : Adua, fiue Aduia, qui ax Adualla monte in Rheticiſ alpbis naſcitur ex aduſci Rhoeti parce ; qui inde etiam naſci dicitur *Sarab*. Ticinus : Linagus, qui apud Glaronenſes oritur, ac in media ipſorum regione Serniphium fluium recipit, alioſque in Tigurinum lacum ingreſſus ad eius oſtia Tigurum diuidit vrhem, mox Aquas delabatur, & paullo poſt Viſſe, fiue Ruſſe, & Areolæ miſcetur : Beyſa fluius ex Iura monte : Langara : Sara, fiue Sana : Taurus, vulgò *Dar* : Arola, in Rhenum deuoluitur.

Montes.

Rhetici in orbe celeberrimi, vtpotè quod Heluetia in Alpbis, montibuſque vndeque ſit poſita : Summi Alpes, nunc D. Gothardi : Peninæ Alpes : Cortinæ Alpes apud Salafos, & Mons Salafus eſt : Montes S. Bernardi : Graiæ Alpes

apud Lepontios : Adulas mons apud Miſſencos : Iulix Alpes, in Engadinorum regione ſunt : & hæc Permurna : Valarius, & Brantiuſ montes apud Vendones : Rhetico, nis, mons in Rhucantijs : Iuraſſus mons Lemano lacui imminet : Abnobæ montes in Tulingorum finibus ſunt.

Silua Brigantina celebris eſt.

Populi in Heluetia.

Rhoeti : Quadi apud *Europium*. Bernares, Lucernates, Lucerini, Tugurini : Vindelici, Boij populi Heluetijs finitimi : Terra ſœderatorum ; nam ſunt inuicem ſœdere coniuncti : Fœdere iunctæ Heluetiæ gentes : Qui per omne tempus dextras obarmant Amazonia ſecuri. *Her. 4. ad. 4.* Vri, Sitiani, Suietenes populi : Seduni, Sedunenſes populi.

Synonyma.

Heluetici pagi : Regna Heluetica, ora, montes, Alpes Rhetorum : Rhetica arma. *Ouid. 2. triſt.* Helueticæ domus, pagi Heluetici.

HEMISPHERIVM.

Dimidia ſphæra hoc eſt, Celi dimidium, nempe totum illud Cœli conuexum, quod noſtris cerni poteſt oculis vtrinque : Ortus erat ſummo tantummodo margine Phœbus. *Ouid. 3. ſeſt.* Cœli margo, crepido, extremitas noſtris parens oculis.

HERACLEA.

Vrbs eſt & ad Taurum montem in Cilicia : alia in Lydia, quæ cæterarum nobiliſſima, & Pontica cognominata, quod ad Pontum ſic Euxinum, vnde Dionyſius Philoſophus Zenonis diſcipulus à *Cæcero* Heracleotes appellatur ; & apud quam lapis, qui inde Heracles dicitur, ſiue Lydius lapis, quæ etiam coricula *Plinio* indigetatur. Eſt alia in Bithynia ; necnon magnæ Græciæ in ſinibus Italiæ, quam Herculeam vrhem appellat *Quintus 15. met.* & Heracleopolis dicta, nunc Herculanum. Eſt etiam alia vltra Caſpios montes non prociat ab Oaxe amne, qui Marganam, & Sogdianam irrigat, ab Alexandro Magno condita, quam euerſam Antiochus reſtituit, appellauitque Achaïdam. Eſt item alia in Thracia apud Propontidem, quæ antè Perinthus dicebatur, Heraclea dicta ab Heracleo Principe Conſtantinopolitano, in qua olim fuit illud celeberrimum amphitheatrum marmoreum, ex vno lapide exciſum, quod inter ſeptem orbis miracula numerabatur.

Perinthia moenia : Perinthus. *Mont.* Vbi maxima gentis Heraclidarum ſtecerant naualia quondam : Pontica Heraclea, vbi magnam acroni copiam naſci fabulantur, ex oris Cerberi ſpuma ſcilicet illine ab Hercule detracti : Heraclea, eſt etiam opp. in Sicilia : ſed de his lege *Theatr. Geograph. Ortelij.*

HERACLITVS. V. Philoſophus.

HERBA.

Gramen : Terræ graminæ : Otus, quicquid herbarum eſculetum eſt : Quas habet hortus opes. *Mont. ro. Seges auenæ. Verg. 1. Georg.* Pratorum teneræ comæ. *Sen. in Med.* Silux nariuſ opes. *Idem in Iupp.* Silua agreſſis, *Ortigia*. *Ouid. 7. met.*

met. Mollia pabula. *Ibidem.* Succus herbæ. Vires operosæ herbæ. *Id.* 14. *met.*

Epith. Suavis, mollis, viridis, tenera, florens, gemmans, odorata, opaca, læta, agrestis, Cerealis, vda, decidua, medica, florida, Innumera herbæ. Operosæ, variz coloribus.

Herbæ suæ tempore lectæ, maximè autem lucente Luna plus efficacie habere creduntur, nam ex illa virtute illis venire autumant, præsertim dum plena est: Hinc veneficæ eo tempore fecant herbas ad veneficia condenda. Falcibus, & messæ ad Lunam quæruntur ahenis Pubentes herbæ: & *Sen. in Med.* Virtus herbarum. *Ibidem.* Illius alta nocte succisus frutex, at huius vngue secta cantaro seges, &c. Venenatæ herbæ plerumque nascuntur copiosè, vel in terris æstu torridis, siue in frigore rigidis. Nunc autem herbarum nomina exhibebimus, admonentes lectorem, ut si quid amplius ex illis quærit, *Disquisitionem* consulat *Marthioli Senensis commentarij*, illustratum, ac prius

Herbarum partes.

Caulis, stipes herbæ, vnde folia, frondesq; seu ramusculi emicant: Scapus *Plin.* caulis rectus in columnæ modum, thyrsus etiam dicitur: **Geniculum.** *Plin.* Articulus. *Cic.* Nodus quidam herbarum in caule: Internodium. *Colum.* intervallum inter bina genicula: Sinus, alarum cauum, canus anfractus caulis, vnde ramuli exiliunt, exoriturque: *Cymæ.* *Plin.* *Cymara.* *Col.* à Greco *Κυμαρα*, colliculi decliviores, tenuiorisque scaporum quasi novelli partus: Radix, imæ partes: Umbellæ, multifarius. *Plin.* à similitudine umbellæ, quo muscæ fugantur, vocatur fastigium pluribus, longioribusque pediculis in orbem circumactum, quale in foniculaceo caule, *Mapa di foniculus.*

Flos, flosculus: Calyx. *Plin.* folliculus, siue involucrum floris priusquam dehiscat, præcipuè rosæ. *Batoni.* Apex: Scamen. *Plin.* quod veluti filamentum è calycis sinu proflit: Nympha, involucrum, seu calyx floris modicè dehiscent, seseque aperiens: Pappus. *Idem:* est lanugo è floribus veterascens decidua, & volatica. *V. inf.* sub herba *Cardus.*

Panicula. *Plin.* lanosa qualis arundinum: Phobetaria dicitur *idem*, quasi tuba arundinacea: Capillamentum. *Plin.* folium angustum in capilli modum, quale est croci fibræ. *Idem.* Capillamenta. *Colum.* minutissimæ, & extremæ radiculæ.

Bulbus; radix rotunda, tunicata, vt Liliorum, Narcissorum, & huiusmodi: Semen, ætis: Pericarpium, folliculus. *Colum.* Siliqua. *Virg.* theca, & involucrum feminis quodcumque: loculamentum, camera quædam seclusa, & distincta in seminum vasculis, vt videre est in capitulis papaverum: Theca. *Arist.* nervus, quod prælongum filamentum, & continuum folia prærepat, vt in plantagine.

Crene, incisura in extrema ora folij, vt in vtricijs, & huiusmodi: Asparagus, primum germen herbarum, quod est edendo: Caput alliij, est caput cum nucleis suis: Alij comi, at na-

cleus est, *Spigo d'Aglio:* spicam appellat *Columnela.* Scruia. *Plin.* tertium è floribus, pallidus è floribus factus.

Herbarum nomina.

Abrotanus, quem Romani Abfynthium Ponticum appellant, duplex est, mis, & femina; & hæc in arborem excrescit albicantibus folijs, & incisuris minimis. *Disfear. Plin.* Abfynthium, siue Abfynthium. *V. sui loco.* Abfynthium Seriphium, vel marinum, vulgò lumbricorum semen.

Epith. Tetrum, amarum, canum, triste Abfynthium.

Acanthus: Aconitum. *V. sui loco.*

Adiantum: Cincinnalis herba: Terræ supercilium: Capillus Veneris. *Apul.* Capillaris herbæ; ad capillorum similitudinem: Ruta muraria, quod in parietinis crescat, est species Adianti.

Agrostis. V. Gramen: idem enim est.

Alcea: Bifinalia siluestris: Herba Simeonis.

Althæa: Hibiscus. *Virg.* Hedorumq; gregem viridi compellere hibisco, *eclog. 2.* Bifinalia: Malvausifus *Officin.* dicitur.

Alga. *V. Vna.*

Aloe, Tragoceros Græcè etiam dicta, à similitudine cornuum hircinorum: Amphibion etiam quod & terræ matri adherens, & inde exempta, deque trabibus suspensa in acre, vitam tamen tuetur diutissime.

Alfinc. Anserina alij dicitur, quod anseribus ad pabulum expetatur.

Allium. *V. sui loco.*

An agallis, dis. Corchorus. *Plin.* Morsus gallinæ *Officin.* Huius species est purpureo flore corallia *Ægimæ* dicta (vt opinor) quod corallium flos colore mentitur.

Anethum, quod manditur nota est herba, vt ait *Disfearides.* Quo recenti, atque roscido olim in conuiuijs coronabantur ad conciliandum somnum, vt videtur *Galen.* Narcissum, & florem iungit beneolentes anethi. *Virg. eclog. 2.*

Aopæurus, p.p. *Plin.* Vulpicauda, ad similitudinem caudæ vulpis.

Amaracus: Amaranthus. *V. sui loco.*

Anchusa: Buglossum: Lingua bouis vulgò, quatuor huius referuntur genera: Onoclea: Onochetes: Alcibiadon. *Disfear.* Pseudanchusa. *Plin.*

Anemone: Flos Adonisidis, natum enim fabularum *Nicander* ad intersecti Adonisidis cruore: Flos quidem inodorus, vnde quibidam venti herba dicitur: Phænes, apud Lacones. *V. Adonis.*

Ambuleia. *Her.* vel Ambugia: Cichorium, vel intybus erraticæ: Aphace. *Theophrast. lib. 7. cap. 11.* vulgò dicitur: Deus leonis: Rostrium porcinum, siue caputium Monachi, & dens caninus.

Apialtrum: Cirrigo, quod citrum masum refoleat: Melissophyllum. *Plin.* Melicæna, Circum: Amellum, vulgò *Cedronella.*

Anthriscum. *Plin.* Enthuscum. *Theophr.* Chærophyllyum. *Colum.* vt nonnulli putant.

Anomam, apud Assyrios nascens: sed apud nos non.

- nonnulli interpretantur Piper hortense. V. *Arumata*, Anisum.
- Aparine**: *Aspergula officinis*, Philistion. *Hippocr.* quod lacinij vestium adhaerere solet asperitate sua: *Anarrhinum*: *Anarrhizon*: *Anagallis*, *siluestris*.
- Apium**, *Petroselinum*. *Apium palustre*, siue *Paludapium*, quod in vdiolis nascitur locis: *Herba leonis*. *Pin.* *Apium grande*, siue *Hippocistinum*, equapium *Olusatrum*, *Petroselinum Alexandrinum* vulgare *leuiticum*. *Marthol.*
- Ampeloprasium**: *Vineale porrum*, siue *siluestre*.
- Argemone**: *Inguinaria*. *Plin.* vulg. *Argemone siluestris*: *Anicena*, siue *Argentina*, *Potentilla* huius est species.
- Aristolochia longa**: *Aristolochia sarmenticia*: *Clemacites* dicitur *Di scor.* *Aristolochia longa*, *officinis*. *Herba saracenic* nonnullis: *Aristolochia rotunda*: *Terræ malum*.
- Artemisia**, ab *Artemisia Mausoli* vxore adoptata: *Artemisia tenuifolia*.
- Arum**: *Serpentina minor* *officinis*. *Pes vituli*: *Barba Aroi*: *Arundo*. V. *su loco*. *Asarum*, p. *breui*. *Baccar*, & *Baccaris*. *Dum.* *Vulgago*. *Maurob.* *Nardus rustica*.
- Asparagus**. V. *su loco*. *Asphodelus*, p. *breui*: *Hastula*: *regia*: *Albucum*. *Plin.* *Affodillus*, *officinis*. *Asplenium*: *Ceracheri*, vulg. *officinis* dicitur.
- Aster Atticus**: *Inguinalis herba*: *Astyla*. *Plin.* *Ferus oculus* vulg. *Anagallis* species, in colore tamen dissidens: *Atriplex*: *Atriplex aurea*. *Aureum olus*: *Attractylis hirsuta*: *Carduus benedictus*, *officinis*. *Auricula muris*.
- Balote**, p. *prod.* *Græcum*: *Cantherium marrubium*: *Marrubium nigrum*, *officinis*. *Viceracia*: *Marrubium*: *Praetium foetidum*.
- Bellis**. *P. m.* *Græco*: *Bellis*, siue *Bialis*: *Bellius flos* vulg. *Consolida minor*: *Herba margarita*, quæ hibernis frigidibus indomita: *redivua* quasi vi in auras prima erupit. *Fior di Primavera*.
- Beta**, vox significatiois olus: *Betonica Pauli*, vulg. *Veronica dicta*, siue *Veronica*: *Veronica* *Hispamæ* *populis* sic dicta: *Atilis*, siue *Coronaria*: *Betonica superba*, & *Serratula*: *Bittum*: *Botrys*: *Ambrosia* nonnullis, teste *Plinio*. *Quercula*.
- Brasica**: *Brasica sativa*, *Caules* vulg. cuius species plurima: *Brasica Apiana*. *Plin.* *Sabellia*. *Idem*: *crispa*. *Idem*. *Brasica capitata*, *Trician*. *Imperialis* *Crambe* *Cephalotis*, *Caules* *cap. uero*. *Brasica marina*, vulg. *solidanella*, *officinis*. *Brasica lacuturra*. *Plin.* *Lapsana*, *Brasica siluestris* genus, de qua sic *Plin.* *Olus triumphorum* *Diu* *Iulij* *carminibus*, *iocisq;* *celebratum*; nam ex ea herba pane confecto, eius milites *Dyrachij* obfessos victasse per aliquos dies fama est. *Lege Suet.* in *Cæs.* *Brasica Pompeiana*. *Plin.* *Cypria*, quod ab illa insula *potissimum* disseminata sit, *Caules* *fere*. *Brasica Cumana*, *Iquis*, *rubra*. *Caules* nobis *frutice*. *Mart.* *Protorimiq;* *rudes*. *Id.* *10.* *43.* idest *Caules* qui primi succiduntur.
- Britanica** *Plin.* *Cochlearia*: *Batauis herba* peculiaris aduersus stomacacen, & scelerityden: *Reyona*. *Vitis alba*, *Ampeloluce*: *Colubrina*:

- Huius bacca* *vua Tamina* indigetatur à *Sorithis*, *Ophioleptis* *Dofe*. quod in ea stabulentur angues: *Brionia nigra*: *Vitis nigra* *Coriaria* in vsu ad depressenda, pilisq; spolianda *cosia*.
- Buglossum**, *officinis*. *Botago*. *Corrago* *Lucanis* olim dicta, quod cordis affectibus opifetur. *Apuleius*: *Botagone*. *Butomum*.
- Bulbus** esculentus, illum credo, qui sub *Heliotropio* siluestri (vt appellant) multiplex nascitur, quem tuber herbaceum quondam dixi in quadam epistola, quod tubera imitentur; alij interpretantur pro *Scalogni*; sed diuersa sunt hæc à prius, imò viridia tubera à nonnullis appellantur.
- Calamuntha**: *Mentastrium*. *Apul.* & *Plin.* *officinis*. *Calamentum* dicitur, cuius tres species: *Calamentum montanum*: *Pulegium agreste*: *Nepeta*, & *nepita officinis*.
- Caltha**. *Virg.* *viola autumnalis*, colore luteo, *officinis* *Calendula*, verrucaria nonnullis: *Mollis luteola* pingit *vaccinia caltha*. *Virg. eclog. 2.* cuius flos *Sole* sequi dicitur, vt *Heliotropium*.
- Canabica**: *Aquilegia nonnullis*: *Canabis*, siue *cânabis*, quæ ad funes textendos valde est idonea.
- Carex**, *cis*. *Plin.* iuncti genus acutis, & durissimis simile sparto, vnde *Carexum*. *Virg.* dicitur locus *Caricibus* plenus: Tu post carêta lætebas, *eclog. 3.* *Frondibus* *hirsutis*, & *carice* *pastus* acuta. *Idem 3. Georg.*
- Capficum**: *Siliquastrum*. *Plin.* *Piper Indicum*: *Carduus altiss*: *Cinara*: *Strobilus*, vulg. *Caricis*. *Cardurfructus*, siue caput: *Cardui scapus*, cui caput insitit: *Pappus*, i. dicitur *Cardui flos* volatilis, vnde *Lucan.* *Nec plumas aurum, papposq; volantes*. *Plinius* verò interpretatur lanuginem herbarum quammuncumq; volaticam, vt est *Helxine* herbe, seu ex fructibus arboris congregate: *lanugo decidua*.
- Cassura**: *Angina*, vel *podagra* *lini*: *Cuscuta officinis*. *Linangina*, ex *Theophrasto*.
- Centaurium maius**, sic dicta à *Chirone* centauro, vnde *Græcis* *Chironium*; quod illa sit curatus fuit: *Centaurea*. *Lege Plin.* *Dioscor.* *Centaurium minus*: *Fel terre* *febriluga*, propter amaritudinem summam.
- Centunculus**: *Gnaphalium*. *Scribon.* quasi herba *Tomentita*, vnde *Italici* *Pharmacopæis* *Coronaria dicta*.
- Cepa**: *Cepe*, *Cipallus* *porrum*, & *cepe* *nefas* *Violare*, & *frangere* *morfu*. *Ion. 15.* *Tunicatum cepæ*. *Perf. 4.* quod plures habet tunicas: *Cepæ* nonnullis: *Anagallis aquatica*: *Cebabunga*: *Chamdyris*: *Trissago*: *Quercula*. *Chamcypirys*: *Aiuga*, vel *abiga*. *Plinius* dicta: *Tus terre*. *Idem*. *Cucurbitularis*, *officinis* verò sua *Arthetica*, vel *musca*.
- Chamæleum albus**, *Carlina officinis*. *Chamæleum* p. *prod.* *Anthemis*: *Leucanthemis* *item* *Græcè*, *Camomilla*. *Chrysanthemum*, *Chamæmelum* *luteum*.
- Chelidonium maius**: *Hirudinaria*, *Celidonia*. *Chelidonium minus*: *Apium hamorrhoidarum* *officinis*. *Scrofularia minor*, *ficaria*: *Chondrilla*, siue *Condrilla*. *Plin.* species siluestris induriz, simulq; ambubæ. V. *sup.* *Antidid.*

Cicuta, Græcis Conion: Viridis, gelida: Clematis Daphnoides. *Disfcor.* Vinciperuina. *Plin.* qui etiam Chamædaphnen eandem Græcis vocari ait; alijs Peruina scribitur.

Conuoluulus. *Plin.* viciales, quod vitem imitetur in ascendendo, *Officin.* verò volubilis media; liliastrium nonnullis, cuius flos apud nos nuncupatur *Campanilla*. Colchicum, *Officin.* autem Hermodactylus; Bulbus agrestis nonnullis.

Confligo, id. *Plin.* Pulmonaria. *Voger.* Hellebori nigri species: Hierocles: Veratrum adulterinum nonnulli: Pomeles, *Officin.* Cnicus: Hortensis crocus: Crocus Saracenus, *Officin.* Cartamus.

Colocynthis: Cucurbita filiztica: Sicyonia *Aggine*. *Colopuntida*.

Cornopus: Hella stella: Crichtum: Crichtamus. *Disfcor.* Cæta marina: Baticula.

Cucurbita, *Zucca*. Ventrifera, cameraria cucurbita. *Plin.* est quæ camera vmbra operiat etiâ; nonnullis periculis dicitur; & ad hanc pertinet Cucurbita anguina. *Plin.* oblonga.

Cucumis, cucumer, cucumer facius: Cucumis asialius, erraticus, siluestris, anguinos: Cucumum satium: Cucumum siluestre, confolida regalis vulgò: Cyanus: Bapiscocula: Blaucolus, flos Zacharie *Officin.*

Cyclaminus. Orbicularis, tuber, vel rapum terre: Artanira, panis porcinus, rapum porcinum, *Officin.* Cynanthemis, p. breu. Coryla, vel cotula sacra *Officin.* Cynoglossa: Cyperus, iuncus quadratus. *Cels.* Iuncus angulosus. *Plin.* & triangulus. Cyperus Babylonius. Vulgaris galanga.

Daphnoides. *Disfcor.* Pelafgon. *Plin.* Peplion. *Disfcor.* Laureola, *Officin.* cuius gustum accendit os, & gurgur: Daucus: Oreoselinum, Hispanis *Disfcor.* qua dentes repurgant: Dictamnus. *V. suo loco.*

Dipsacus: Labrum, vel lauerum Veneris: Carduus fullonum: Carduus. *Virg.* virga pastoris: Dracunculus: Serpentina maior: Dracunculus hortensis, siue dracunculus acetariorum, vulgò *Dragonella*.

Echium, Alcibiadum: Viperina, nonnullis serpentaria, quod polleat aduersum virus viperinum, siue quod semen ferat viperinis capitibus simile.

Elaphobosum, herba est ferulacea, teste *Plinio*; cuius esu contra serpentum venena muni dicitur cerui, vnde nomen accepit.

Equisetis: Equisetum: Salix equina: Hippuris, p. p. *Coda di Cavallo* vulgò: Erigeron: Senecio, vulgò *Cruciera*. Eruca. *V. suo loco.* Eryngium: Capitulum Martis, centum capita, *Officin.* Iringis: Erysimum: Irio: Euphrasia: Ocularia, quod oculis eius aqua prode.

Felix, sic dicta, quasi minus felix arvis antiphrasice, cuius duo genera nec florem habent, nec semen: Pteris dicitur Græcis: Belichron. *Theophr.* alij legunt Blachon. Alterum genus est Thelypteris, siue Nympha: pteris: utriusque radice sues pinguedine. *Leg. Dio-*

scor. Inuisa araris. *Virg.* propter radicem obliquitatem.

Feniculum, aptum esu, vulgò *Finochio*. Fœnum. *V. suo loco.*

Fumus terre. Fumaria, quod iniunctus oculis delacrymationem pariat, et fumus, vulgò *Fumoterra*.

Fungus, cuius species est Boletus. *V. suo loco.* Gramen. *V. suo loco.* Galium; quod vim coaguli habet in cogendo lacte: Herba lactea, qua ferè vescuntur lepores: Gentiana; ita ab innentore Gentio Illiriorum rege dicta: Aloe gallica. *Apul.* ab insigni amarore: Geranium: Vehnastrum: Gruisaria nonnullis: Rostrium ciconiz, acus pastoris: Geum. *Plin.* Cariophyllata vulgò dicta ab odorata cariophyllorum ad modum radice: Gingidium, idem cum *Disfcor.* Hispanis dicta: Gintago: Pseudomelanthium: Gladiolus. *Apul.* gentialis, segetalis, quod inter segetes crescat.

Granum Gnidium fructus Thymelez, quam *Arabo*, & *Officin.* Meatreon nuncupant, vulgò montanum piper, quod gustum linguam accendat.

Granum tinctorium, vel insectorium: Halicacabus: Vesicaria. *Plin.* Alchechengi, *Officin.* Solanum vesicarium: Cuius radicem olim qui bibebant eccliam inde concipere videbantur, & numine repleri.

Hedera terrestris, pluuiatica Corona terre: Chamæcissos. *Plin.* Hedypnois. *Idem.* Lxybus siluestris, quod folijs est latioris: Helenium, quod ex Helenæ lacrymis extrixisse putatur. Inula Terminalium: Enula campana *Officin.* *V. Helenæ insula.*

Heliotropium, siue heliotropium. *V. suo loco.*

Helxine: Cissampelos. *Gal.* helxine, pedicium muralium; vel muralis herba. *Cels.* Vireolaris. *Apul.* vitrearia, parietaria. *Aurel. Hist.* Parthenion *Cels.* Galen. vulgò *Parietaria*.

Hemerocallis. *Disfcor.* *Giglis siluestris*.

Hemionitis, dis; siue hemionium herba est dracunculi folio lunato radicibus coherens multis, ijsq; tenuibus, quæ alio nomine dicitur Splenion, siue Splenium, & *Officin.* Lingua ceruina; cuius esu homines sterilesce re rem naturalium scriptores autumant, eo quod ipsa neque semen, neque caulem gignat, sed tantum in petrosis locis nascatur: Hephimeron. *V. Colchicum*.

Hieracium: Accipitina. *Apul.* *V. Accipiter*: & hæc lactuca siluatica.

Horminum satium: Salvia Romana Greminalis agrestis: Galli centrum: Gallicum *Officin.* Hyacinthus. *V. suo loco.*

Hydropiper, Perficaria illud genus est aquaticum, quod sine maculis vocamus piper aquaticum: Hyofeyamus: Alterum. *Scriben.* Apollinaris: Fabulum: Iouis faba: Faba suilla: herba calicularis. *Apul.* Faba lupina Symphoniaca. *Idem.* Mania, à Græco vocabulo Hemmanes.

Hypericum: Perforata dicitur *Officin.* à foraminibus, quibus percussa videntur folia, vnde oleum

oleum Hypericonium apud *Officin.* Hyssopus.
 Iberis: Lepidium. Nasturcium fluestris.
 Inrybus: Intubum: Seris, Græca dictio: Intubus
 satius, vel hortenſis: Intubum satium, lati-
 folium. *Endivia.* Intubum, vel cichorium flue-
 stre. *V. Ambuſeta.* Inturis: Capparis.
 Iris: Thaumastoſ: Vrania Græcè, ab admiranda
 celeſtis arcus mille coloris imitatione: Aſtra-
 galitis. *Galen.* Radix Ilyrica: *Dioſcor.* Iris lucea.
 Pſeudocorus.
 Itatis: Glaſtum. *Olin.* Iuncus: Scirpus. *V. ſuo*
Itica.
 Lactuca: *V. ſuo loco.*
 Lagopus. *Diſcord.* Pes leporis: Herba leporina
 ab alijs dicta, ſive trifolium humile.
 Lappa, quod ſtrumas abolet, illaque eſt, quæ
 veſtibz ex panno adhæret pediculorum mo-
 do: Xanthion Græci vocant. Sunt qui Phaſga-
 nion, qui Antirheſion, qui Caſchanon, qui
 Choera deolathron vocant; & Aparinen. Na-
 ſcitur pinguibz locis, & ſiccatis æſtate palu-
 dibz, deſcribitur à *Plin.* & *Dioſcor.* quos adi-
 Tenax dicitur *Virg.* quod tenaci contactu ve-
 ſtibz hæreat.
 Lapathum: Rumex ſatius, cuius genera eſſe
 quatuor referunt: Oxylapathon: Hortenſis
 rumex: Hippolapathon. *Galen.* Rhabbar-
 barum monachorum: Oxalis quartum lapathi
 genus. *Plin.* *Dioſcor.* Rumex acutus: Prata a-
 mans. *Her.*
 Lauandula: Hirculus nonnullis: Saliunca. *Plin.*
 Spica: Spica nardi. Verùm de ſpica nardi,
V. Nardus.
 Laſer Gallicum: Laſerpitium Guſſicum: eſt La-
 ſerpitium Cyrenaicum, quod ibi optimum
 abundanter enaſcitur, vnde Cyrenæ Laſerpi-
 tiſeræ dicuntur à *Carulis.* Naſcitur quoque in
 Syria, Armenia, & Media. Maſpeton cau-
 lem eius vocant ſerulæ ſimilem, folia habet a-
 pij, ſemen verò laxum & quaſi foliaceum: Si-
 phius dicitur etiam caulis, radix magydaris,
 folium Maſphete. *Theophr.* *Dioſcor.* *Plin.* & *Ariſtoph.*
interpres.
 Lachryſ. Cataputia minor. *Offic.*
 Laurus Alexaodrina, Idæa; quod Inibi plurima
 enaſcitur: Hippoglotton *Plin.* ſive Hypoglo-
 tion. *Dioſcor.* Daphnitis. *Plin.* vel potiùs Da-
 nac.
 Lenticula paluſtris.
 Libanotis: Fœniculus porcius, nomen habet ab
 odore tureo, quod Libanotis ſonat: Libano-
 tis coronaria: Roſmarinus, vnde *Her.* 3. *ed.* 23.
 Rore marino Deos coronantem: Coronarium
Diſcord. Salutaris herba; nam ſue flores, ſive
 ſuccus ex illa extractus valde medicinalis
 eſt: Lichen: Hepatica *Offic.* Lilium *ſuo loco.*
 Limonium: Beta flueſtris. *Plin.* terræ tincinna-
 bulum: Pyrola *Offic.* paluſtribz in locis co-
 pioſe naſcens: linum. *V. ſuo loco.*
 Lithoſpermon: Milium Solis. *Offic.* Cauda peco-
 rina nonnullis: Lotus ſatius, vulgò Trifolium
 odoratum.
 Lupus ſaliſtarius: Lupulus *Officin.* vulgò *Lupuli.*
 Lychnis coronaria: Iouis ſios nonnullis: Roſa

Græca. *Plin.* ſive canina: Lychnis flueſtris: Di-
 gitalis herba vulgò: Campanula flueſtris: Ly-
 ſimachium: Lytrion. *Dioſcor.* Salicaria.
 Malua, cuius duplex eſt genus hortenſis, quæ
 etiam maior dicitur, & flueſtris: Moloche,
 ſive Malache & Græcis dicitur. *Calon.* & *Athen.*
 teſtibz. Circumaguntur tota die ad Solem
 malux folia, ſi *Calomella,* ac *Theophrasto* credi-
 mus. Herba malux: Caulis malucæ
Plin.
 Epith. Leuis, ſalubris corpori (nam aptiſſima
 cenſetur ad electionem alui) viridis.
 Marrubium: Praſium: Linoſtrophon Græcè.
 Malobathrum, inter arbores recentendū, ſive
 frutices, de quo plura apud *Dioſcordem.* *V.*
Arimata. Fertiliſ in Ægypto, laudatus in
 Indiæ paludibus: Syrium dicitur *Her.* per epi-
 theton.
 Maodragoras: Antimilon, p. p. d. fructu malo
 ſimili: Circea à venetiſ amatorij ſuſpicione:
 Medica. *Varr.* Trifolij genus pecori pabulum
 Melanthium: Nigella. *Offic.* Nigella Romana:
 Melilotus, p. p. Serrula campana. *Plin.* Corona
 regia: pratellum.
 Mentha, quæ etiam Mynthe. *V. ſuo loco.* Cocyl-
 ſia ſuſſile ſingitur, quàm cum Perſephone
 deprehendiſſet cum Plutone, in herbam ſui
 nominis commutavit. Fabulam narrat *Ovid.* *to.*
mer. Idiophnos, ab odoris ſuauitate dicta quo-
 que fuit à Græcis: Menchaſtrum.
 Mercurialis: Mercorella.
 Meum: Anethum flueſtre, vel tortuoſum.
 Moly herba eſt *Homeri* carmina celeberrima, de
 qua ſic ſcribit *Plin.* *lib.* 25. *cap.* 4. Laudatiſſima
 herbarum eſt *Homeri* teſte (quam à Dijs vocat)
 putat Moly; & inuentionem eius Mercurio
 aſſignat, contraque ſumma venetiſ demon-
 ſtrat, naſci eam hodie circa Pheneum, & in
 Cylſiene Arcadiæ tradunt, ſpecie illa Home-
 rica, radice rotunda, nigraque magnitudine
 capæ folio ſcillæ, effodi autem diſſiculter po-
 teſt, &c.
 Muſcus marinus.
 Myrrhis vulgò Cicutaria, quod foliorum hiru-
 tie cicutam repreſentet.
 Narcifſus: Bulbus vomitorijs, à fabuloſo Nar-
 ciſſo. *V. ſuo loco.* Narcifſus luteus; pſeudonar-
 ciſſus: Nardus. *V. ſuo loco.*
 Naſturtium, à narium tormento. *Plin.* Cardamum
 Græcè dicitur.
 Nympha: Claua Herculis *Offic.* Heracleion dicitur
 Græcis: Nenuphas, cuius ſios peculiat
 nomine à *Diſcordide* dicitur Blepharon.
 Ocimum, quam nos baſilicum nuncupamus:
 Herba baſilica; meminit *Perſius.* Dum ne deterius
 ſapiat panuca Baucis, Cum bene diſcincto
 cantauerit ocima vernæ. *Sat.* 4. Scribitur
 etiam Ocimum.
 Ophiogloſſon: Lingua ſerpentina: lingua, &
 lingula. *Plin.* lancea Chriſti.
 Orchis: Cyniſorchis: Priapiſcus. *Apul.* Satyrion:
 Origanum: Origanum Hiſpanicum: Hera-
 cleoticum nonnullis Cunila.
 Orobanche, quæ latine ſcandulaca eſſe videtur à
 ſcan-

standendo, quod ve scandula alia aliam super-
scandit, ita hæc frumenta scandendo obstran-
gulari: Eruingina.

Oxalis: Rumex, *Officin.* Acetosa oxalis minuta,
vulgò *Acetosa*. *Oxy:* Trifolium acetosum; pa-
nis cuculi, & alleluja.

Pegonia casta. *Disfar.* Aglaophotis. *Apul.* Ephal-
tia. *Aetius.* quoddam ephaltem, siue incubum
curet.

Papaver sativum: Phalgon. *Hoffschins.* V. *suo*
loco.

Parthenium: Solis oculus, Latinis *Officin.* Marri-
caria, amaracus, vulgò *Madagaria*. Parthenium
mas, scilicet Achanalla, & Tanacetum nonnul-
lis.

Pastinaca: cara radix: Philtron Græcè, & Staphy-
linos, p.p. Pastinacæ radices, quibus videntur
cinerialibus diebus pro passillis castarijs iei-
unia feruantes: Pastinaca erratica.

Pentaphragmum: Quinque folium: Peplus: Efula
rotunda *Offic.*

Pepon: Melo-pepon, 4 mali specie: Acerapepon,
pepones illi oblongi possent appellari, vinctici
scilicet, quos copiose Aceræ in Campania
producent. Spermatidis, dicitur *Pulsus* etiam
Pepon.

Perilymenus: Caprifolium: Siluæ mater. *Senk.*
Volucrum maius: Lilium inter spinas: Matris-
filia: Personacea: Personata: Arcium, Græcè.
Lappa maior: Bardiana: Petalites, à prægran-
di ad petali modum folio: Pucedanum: Sta-
caria herba: Pinaltellum, fœniculus porcinus
vulgò.

Phu. *Disfar.* vulgò Valeriana: Nardus rustica:
Marinella genicularis: herba benedicti: Phyl-
lites: Lingua ceruina: Scolopendria: Piperitis:
Costus hortensis: Plantago maior: Ercapleu-
ros. *Plin.* Plantago minor: Arnglossa: Lanceo-
la quinquenerua: Polypodium: Filicula: Poly-
genaton: Sigillum Salomonis: Polygonum:
Proserpinaca: Seminalis, Centinodia vulgò
Corrigiola: Sanguinaria.

Porrum: Capitarum: Aricinum: Porrum scitile.
Imen. Scitium. *Colum.* Tarentinum. V. *Mar-*
thianum. Schœnoprasum: Portulaca, quod por-
tulas foliorum similitudine imitetur: Potamo-
geton, p.p. Fontinalis: Folio betæ: Psyllium:
Pulicaris herba.

Pearnica, sternutentaria: Pyrethrum siluestre,
Tanacetum aquaticum: Pulegium, Pyrethrum:
Saluaris radix, *Palaris.*

Ranunculus: Strumea à medendo Strumæ: Sar-
donia herba: Scelerata. *Apul.* Ranunculus est
etiam Polyanthemum *Plin.* dictum.

Raphanis: Radicula: Hispanica cœca, nam ple-
rumque Hispāni vescuntur illo contenti, *Rau-*
nella.

Rapum. V. *Rapa.*

Rhecomi: Rhacoma. *Plin.* Rhè: Rheon: Rha-
poticum. *Idem.* Rhabarbarum, vulgò *Rhabar-*
baro.

Ricinus. *Plin.* Cerua, vel palma Christi: Catapu-
cia maior: Regium granum.

Rubia: Erythrodanum: Tinctorum rubia.

Sabina herba duorum est generum, altera amara

et folio similis; altera cupressifolii viridis in sufficij:
ad turis modum: vnde *Properius* 4.3. Ec crepae
ad veteres herba Sabina focos: Partus emor-
tuos appollita extrahit illinitor igni sacro, &
carbunculis, auctore *Plin.* lib. 24. Hanc adhiberi
soltam in sacrificijs à veteribus, testis est *Qui-*
dus: Ara dabat fumos herbis contenta Sabi-
nis: & *Idem* alibi: Vre mares oleas, tædamque
herbasque Sabinas.

Salua: Elelispachus, siue elelispachus. *2. Ser.*
Herba salutaris: Saluatrum: Succus salua: Sa-
luincia, de qua lege *Plin.* humilis per epicheton
dicitur *Virgilus.*

Satureia: Thymbra: Improbata nec profunt iam
satureia ubi. *Mart.* 3.74. Cunila. *Colum.* Satiua,
& hortensis putatur satireia, quæ mens Fe-
bruarii feri solet, origano æmula dicitur: her-
bæ nocentes dicuntur *Quidus.* Thymbra autem
est siluestris satireia.

Scandix: Trapopogona. *Plin.* Scilla: Schinos: *Plur.*
Scolopendrium: Calcifraga. *Senk.* Scordium:
Trixago, vel trifago palustris.

Sedum maius: Vitalis. *Apul.* Iouis caulis: Sem-
peruium: Hypogeston, quod in suggrundis
terre nascatur: Selsium. *Opulus;* quod in te-
gulis domuum feri solebat obuium sedando-
rum fulminum: Barba Iouis dicitur *Offic.* Se-
dum minus: Cauda muris, Erithales à Græ-
cis: Sedum tertium: Illecebra: P. utulaca sil-
uestris: Telephium: Arzon etiam Græcè di-
citur, quod semper vireat. Hanc herbam fuisse
putant, quæ Glaucio immortalitatem dede-
rit marino Deo. In insulis fortunatis nascitur
à Saturno sacra, quæ Solis equi vescuntur, teste
Plin. *Lege Disfar.* *L. xoph.* *interpr.* & *Arbæum.* Vi-
uax gramen. *Quid.*

Serpillum: Sinapis. V. *suo loco.*

Sifer, carotarum genus apud *Plin.* subalbidum:
Sisymbrium: Balsamit: Menta crispa: Sisym-
brium aquaticum: Nasturtium aquaticum:
Sium herbæ genus.

Smilax Iguis: Volubilis: Campanula: Funis arbor-
um: Scandulaca *Fest.* *Pomp.* Coniugulum. *Car.*
Smilax aspera: Hedera cilifera. *Theophr.* Volubi-
lis pungens, vel acuta: Smyrnum: Solanum:
Strychnis: Vua lupina, siue vulpis: Solatrum:
Morella. Solanum lethale: Mandragoras dicitur
Theophrasto.

Sonchus: Cicorbis: Lactucella: Taraxacon:
Lactula Leporina. *Apul.* Palatum leporis: Spar-
ganum: gladiolus palustris: Sphacelus. *Theophr.*
Salua agrestis: Ambrosiana: Sphondilium:
Rutinalis latine: Branca vesina secundum
Methusalem. Spina alba: Spina regia: Carduus
betæ Mariæ: Staphis Agria: Vua siluestris:
Penturia: Pedicularia. *Senk.* herba pedicula-
ris. *Colum.*

Statones: *Disfar.* Vulgare millefolium: Su-
percilium Veneris: Symphonia: Gromphæ-
na: Symphytum: Isula rustica: Confirma-
maior: Solidago: Consolida maior: Alus
Gallicus.

Tages. *Apul.* Flos Indicus: Tunecanus flor. Ar-
temisia monoclonus alijs: Tarchos: Draco
hortensis: Teutomalache, vulgò Spinachium,
& *3. p.*

& *Spinacia communiter*; Thlaspi; & *Sophia*.
Officin. Thlaspi; Nasturtium tectorum; Thlaspi
 alterum raphanus maior.

Thymus. V. *su loco*. Tithymallus; Lactuca mari-
 na dicitur *Cels.* Traeacantha: Trichomanes:
 Fidicula capillaris: Polytrichon: Trifolium
 pratense: Trifolium acutum. *Col.* Odoratum
 bruminosum.

Tullilag. Populago: Vngula caballina: Farfara:
 Filius ante patrem, eo quod flos praeuertat
 foliorum prouentum: Typha: Sceptum morio-
 nis: Veratrum. V. *Hellorini loco* *su.*

Verbascum. Lucumbra: Lucernalis herba: Can-
 dela regia: Candelaria: Tappus barbatus: Ver-
 baticulum: Articularis: Herba paralytis: Pri-
 mula veris.

Verbena. V. *su loco*. Sacra olim herba, & lustra-
 les rami, qui vel regionis ergo adhibeban-
 tur, vel ad ornatum aris circumdabantur; vnde
Prop. 4. el. 3. Flore sacella tego, verbenis com-
 pita velo, apud *Menandrum* Myrtus, olea, &
 laurus pro verbenis vsurpantur.

Verbena: Cincinnalis: Sagmen: Viburnum.
Virg. Frutex lentus, flexuque inuictus. *Leges*
Marcellianae, qui herbam describit: Quorum
 lenta solent inter viburna cupressi. *Virg. 1. eclog.*
 Vluat: est herbe palustris genus, cuius memi-
 nit *Ouid. 8. met.* Lenta salix, vluatque leues, iun-
 ctique palustres.

Viola. V. *su loco*. Vmbilicus Veneris: Acetaba-
 lum herba coxendicum. *Plin.* Stacuncellus:
 Coryledon etiam dicitur à Græcis: Vrtica.

Xyris: Iris agrestis: Spatula foetida: De reliquis
 lege commentaria eruditissimi *Matthioli in Disco-*
ridem.

Herbarius.

Qui nouit vim herbarum: Quæcumque herba
 potens ad opem, radixque medenda Virilis in
 toto nascitur orbe, mea est. *Ouid. apoll. 5.*

HERCVLES.

Plures hoc nomine fuerunt, sed omnium est ce-
 leberrimus, heros laudatissimus in Græcia,
 qui vixit paulo ante Saulis in populo Israelli-
 co regnum, & ante bellum Troianum. Fi-
 lius Iouis ex Alcmena, siue Alcumena An-
 phitryonis vxore, in cuius conceptu multa
 fabulati sunt poete. V. *Seneam in Hercule* *su.*, &
Orcos, & *Plautum in Amphitryone*. Thebis natus
 est, cuius partum Iuno remota fuit, vt scri-
 bit *Ouid. lib. 9. met.* & innuit *Sen. in Herc. su.* Fa-
 bulam Vide *sup. in Eurystheo*. Infans in cunis
 geminos angues à Iuone ad illum perpendum
 immixtos elisit; adultus fuit Eurystheo, sub cui-
 us erat Imperio multa fuit iussus exequi, Iu-
 none illum instigante, vt Herculem pestunda-
 ret, Deianiram Oenei Calydoniæ Regis fi-
 liam accepit vxorem, tuius Achelon ducto.
 V. *Acheloni*, & *Deianira*. Tum Nessum Centau-
 rum, cui sponsam Eueno suo transuehen-
 dam commiserat sagittis confecit: paulo post,
 ita Eurystheo iubente, in Libyam profectus
 Busirim Neptuni filium in Ægypto tyranni-
 dem exercebant: hospitesque suos immolan-
 tem aris impositum iugulauit: Antæum Gi-
 gantem ibidem lucta vicit, suffocauitque; Atlan-

tis loco cælum humeris insinuasse dictus est;
 cum aurea poma horti Hesperidum, dracone
 eius custode vigili perempto, abstulit, Geryo-
 nis regno, vita, armentisque prauit, quæ
 cum abduxisset, inde in Italiam diuerfenti ad
 Euandrum, à Caco fuerunt nonnullæ vacca-
 rum subactæ, sed illo occiso (V. *sup. Cacus*), ad
 ceteras reduxit, & in pacem luctu reuersus.
 Antequam ex Hispania reuenteretur colum-
 nas terræ finibus imposuit in suis memoriam
 Calpen, Abylanque. In patriam reuersus Tau-
 rum, quem Pasiphæ amauit à Creta in Pelo-
 ponnesium adduxit ad Eurystheum, ad Troia-
 nam expugnationem profectus, Laomedontis
 tempore illum interfecit, sagittis urbem cepit,
 quam Priamo cum regno restituit. Inde reuer-
 sus in Peloponnesum, Eurym Augæ Regis
 ducem iuxta Cleonam interemit, aduersus
 quam ab Augæ Rege moro bello, ipsum occidit,
 atque vrbe vi capta Philæo Augæ Regis
 filio regnum tradidit, qui à parente fuerat ex-
 pulsus, quod Herculi dandum præmium cen-
 sisse eius autem filiam Augæ ncomprellit, ex
 qua Thelephum suscepit; sicut ab Astidamia
 Ormeni filia Teffippum, vt in epist. 9. *Ouid. &*
inf. Scymphalides aues in Arcadia partim sa-
 gittis, partim maximo tabule æreæ fontu ex-
 pulsit, Ceruam Manialiam acripedem cursu
 persecutam cepit. Amazonas vni cum Theo-
 thermo doontem fluminum adolescentes de-
 bellauit, aureumque cingulum Hippolyti A-
 mazonom Reginz ad Eurystheum attulit.
 Centauros Theffalix populos domuit. Aprum
 Arcadiam totam deuascentem viuum ad Eu-
 rystheum ipsum adduxit. Hydram Lernæam
 occidit. Diomedem Thraciz Regem, qui ho-
 spites suos equis pascendis apponebat de me-
 dio subfultit, equis abductis, ac Eurystheo ob-
 latis. Nemeum leonem eximium suffocauit,
 eiusque spoliū tamquam insigni sibi hume-
 ris deinceps induit. Eius opera gigantes po-
 tissimum victi, ad inferorum loca descendit,
 vbi Theseum penè victum à Cerbero libera-
 uit, eumque eduxit cum ligato cane. Megaram
 aliam duxit vxorem, quam furens vni cum fi-
 lijs ex illa suscepit enecuit, sed in reuersus ca-
 sum ingemuit. Multos filios habuit ex pluri-
 bus feminis ex Augæ vti diximus Teplephum;
 ex Astidamia Teffippum; ex Theffiadis sorori-
 bus quinquaginta, quas vna nocte vel septem
 diebus compressisse dicitur, filios quinquagin-
 ta, qui Heraclidæ postea nominati: quod au-
 tem apud Theuthrantem Atticæ oppidum il-
 las compressit, inde Teuthrantia dicitur turba
 ab *Ouid. apoll. 9. Deianira*. Omphaleæ Lydorum
 Reginz fuit ancilla, quod exprobrauit illi
 vxor Deianira, pensam enim deduxit ex colo vni
 cum ceteris fenellis ex qua Lamum accepit
 Iolen Euryti filiam, & Theffpi filias com-
 pressit, vt superius dictum. Hytan adama-
 uit. Cum Argonautis in Colchicam expediti-
 onem profectus fuit. Demum cum zeloty-
 piæ causa ad illum ab amore aliarum femi-
 narum abstrahendum Deianiram vestrim
 misisset à Nessio acceptam veneno imbutam

per Lycham (nescia enim erat vxor Nessi doli) cum induisset Hercules rabidis effictus in Oetam montem ascendit, vnde Lycha eiaculato, & in facum conuerso, ibique aram, siue pyram consecravit, in qua combustus obiit. At Decorum miseratione in Caelum translatus esse dicitur, vbi Heben duxit vxorem, vt *supra* in Hebe diximus, numerumq; imparem Deorum communium aequauit. Hæc autem omnia vni Herculi attribuantur, quæ alij fecerunt Hercules, de quibus non est modò differendum; neque ordinem in eius rebus gestis enarrandis tenuimus, cum diuersè ab alijs tum ob tempus, tum ob ætatem referantur. Hic autem tamquam Deus habitus aras quoque habuit, quas nonnulli lauro spargi, cum eidem sacra erant faciendæ, & coronati solitas fuisse referunt: At *Vergilius* populo, vnde ait: Hercula bicolor cum populus umbræ, Vela uisq; comas; folijs; cinnexa pendit, &c. Tempia quoque, & ædes habuit, in *infra* patebit. Huius labores ab eodemmet referuntur *lib. 9. met.* cum iam pæne in rabiem actus occumberet.

Alcides, & ab Alcæo auo paterno, nam Alcæus pater Amphitryonis, & hic cum putaretur Herculis genitor, ille eius auus dicebatur. *Mart. 5. 66.* quem lege. Alcides autem, à putatulo patre: Thepsiadum pater; Thepsi enim filias quinquaginta, vna nocte compressit, è quibus totidem suscepit filios, qui Thepsiadæ dicti sunt. Busiridis interreor, qui quod hospites suos ad aram mactaret, eodem supplicio damnavit: Tyrinthus, *Virg. 7. AEn.* Tyrinthus heros, ab oppido Tyrinthio, in quo educatus à matertera. Alcmena mater creatus. *Ouid. 9. met.* Oetæus, quod in monte Oeta sepultus fuerit. *Idem 5. & 6. fast.* Hercules ceruix. *Claud.* Hercules vires. *On d. 12. met.*

Alcmena genitus. *Sen. in Herc. fur.* Domitor orbis. *Idem.* Gratium decus. *Idem.* Amphitryonius. *Mart.* Vastator Nemeæ. *Stat. 4. 6.* Clauiger Heros. *Ouid. 1. fast.* Clauiger hospes. *Idem 4. fast.* Nectar adhuc torua lætus Iunone bibet Oetæis emissus in astra fauillis; Cælum enim raptes Iunone non probante, quæ demùm illum in filium adoptiuum accepit, filiamq; illi Heben concessit vxorem. Dedit improba sæpe oscula barbatæ Deianira viro. *Bemb.* Hercules labor. Hercules artus. *Ouid. 9. met.* sic dicitur: Hercules manus. Hercules vires, & huius modi pro ipso Hercule. *Mor. 1. ed. 3.* Natus Alcmena. *Sen. in Hipp.*

Oetæus Deus. *Prop. 3. l. nam inde in cælum translatus factus fuit Deus: Oetæi Dei nomen.* *Abidem.* Thebanus Deus. *Idem 3. 16.* quod Thebis, vbi natus potissimum coleretur: Herculeum nomen. *Idem 4. 7.* Tergo qui substituit orbem. *Idem 9. 0.* Hercules fortia facta clauæ. *Abidem.* Alcmenæ natus. *Sen. in Herc. fur.* Hercules lacertum, collum, pro ipsius viribus: Cui grauis in sculo pulvere fufus Eryx. *Mor. 5. 66.* nam Erycem Veneris filium cæsum ceramine deuicit: Placidi coniunia Molurthi. *Idem 9. 43.* narrat eam, cum ipse ad Hydrum

extripandam iuisset, nocte ad rusticum quemdam nomine Molorchum diuertisset. *V. Molorchus.*

Cui sibila serpens Poneret, & seuæ ve'ent sequi noueræ. *Stat. 2. fil. 1.* Hercules Surrentinus; est carmen ita inscriptum apud eundem 2. *fil. 1.* quod Surrenti coleretur quodam templo, quod collapsum Pollus restituit, idq; factum in eius memoriam, quod cum Campaniam peragraret, vt Geryonis armenta traducerent, viam iter Misenum, & Puteolos iniecto aggere in mari quinque stationum munire; vbi etiam cum Gigantibus illa loca colentibus congressus eos deuicit; vnde ibi primum coli cepit, vbi etiam ipse passim per Campaniam facella in Deorum honorum crexerat. Lege carmen illud.

Omphales ancilla hirsuta; narrat enim cum Hercules Epiclum interfecisset, in morbum incidisse, vnde leuari non poterat nisi purgata cede; suauis tamen Delphobi Hippolyti filij se vendidit, pecuniamq; filijs Epicli tradendam curauit, quo facto conualuit. *Omphalesq;* seruus fuit factus: Sic Phryges attoniti quaquam Nemeæ viderent Arma, Cleonæusq; iacies impelleret arcus. *Stat. 5. fil. 2.*

Vir Deianira: Qui tumidæ superavit iussa noueræ Amphitryoniades. *Stat. 1. Achill.* Secundus Alcides; vtporè qui septuaginta liberos reliquisse dicitur, vnde cingulum Herculeanò nodo vinctum soluebat, à vir ipso nupte ingressu, partus feliciter augurant, quæ Herculi fuerat: Scabuli fugantur turpis Augiæ labor; dicunt enim Herculeum Augiæ Regis Elidis bubile, in quo tria milia bouum instabulasse, nec per triginta fuisset annos vinquam expurgatum immisso Peneo, siue Alpheo purgasse. *Sen. in Herc. fur.*

Cynofarges Hercules. *V. Gyrall. Symag. 10.* Buraius Hercules, ab vrbe Bura in Achaia, vbi specus & fluuius eodem nomine existeret, quo in loco tabella, & talis vaticinia dabatur; Nā qui Deum consulebant primum effluis precibus ante aram, quæuor talos, qui multi erant apud Deum, super mensam iaciebant, in singulis autem talis, siquæ notæ erant, in tabella verò figurarum interpretationes inueniebantur, idq; vaticinijs erat.

Ata illi maxima Romæ dicata propè forum boarium fuit, de qua *V. Dionys. lib. 1.* Fuit etiam in foro boario eiusdem Herculis sacellum, quo neque canibus, neque mulsis erat ingressus, vt obstat *Cassiodorus*. Hæc autem cœna præbatur à triumphum apenie, quam describit *Athen. lib. 4.* Eiusdem cubantis simulacrum ibidem in regione 14. fuit; in qua etiam eidem templum cum inscriptione Herculi defensoris, quo, vt in Iouis propædærotis milites honesta miscione missi, & gladiatores cinerit arma, clypeosq; suspendebant. Hercules magni ædes fuit in Circo, siue propè Circum Flaminium. Alteram habuit in Circo maximo. Hercules triumphalis simulacrum fuit in foro boario positum, quod ipse diebus, quibus Romæ triumphus agebatur, et triumphali habuit inducitur, alias denu-

denique habebat ædes, de quibus non est modo differendum.

Epith. Impiger, laborifer, magnanimus, ferox, trux, inuictus, indomitus, thyrsigena, cælix, clauiger, eximius, victor, domitor ferarum. Quem non mille feræ, non Sthenelus heros. *Legge epigramma Ausonij, siue Virgilij de duodecim eius laboribus: Prima Cleoneæ tolerata ærumna laboris, &c. Fortis.*

Iuuenis Tyrrhinus. *Ouid. 1. fast.* Tyrrinthæ immanis alumnus. *Stat. 4. Theb.* Hercules Musagetes; nempe comes, duxque Musarum. Huic Herculi Musarum ædes excitata fuit in Circo Flaminio à Fulvio Nobilitate ex pecunia censoria (teste *Eumenio Rhetore*) qui primus signa nouem, hoc est omnium Camænarum ex Ambraciensi oppido translata sub tutela fortissimi numinis consecrauit, & in eodem templo reposuit.

HERI.

Hæsterna luce. *Mart. 1. 69.* Hæsterno die. *Catull.* Hæsterno Sole: Hæsterna nocte. *Prop. 2. 21.* Here pro heri (vt vespere, & vesperti dixit *Martialis* 4. & 1. sapientius: Qui here tantum biberis. *Ter. Iuuen. sat. 3.* Res hodie minor est here quam fuit. *Perf.* Heri vespere, hæsterno vespere.

HERCYNIA.

Germaniæ silua maxima, quam sic dictam nonnulli volunt, quod seprum significat: hæc enim Germaniam totam valli instar terè circumdat, variisque forsitur appellationes à locis, per quas mear, siue quæ attingit; inuentor tamen est propè Bohemiam, & Saxoniam. Iuniorum eius; inibus Gallæ deducunt, vbi Bacenis est, seu nigra silua. Siluosa, & montosa est circa Saxoniam, pueris arboribus abundans, huius meminit *Cæsar*.

Proponit Hercynia confinis Rhetia siluæ. *Claud.* Hercynium nomen: Umbra Hercynia: Silua Thuringica, Bohemica, Saxonica.

HERMAPHRODITVS.

Mercurij, Venerisque filius, homo scilicet ambigui sexus) fuit formosissimus, qui cum in fontem Salmacidis Nymphæ ingressus esset, ita à Nymphâ fuit colligatus, vt ex duobus corporibus vnus fieret, vtremque habens sexum, vnde hanc fontis naturam esse enarrant, vt siquis ingreditur, efficiatur in aquis. *Legge Ouid. 4. met. V. Salmacis.*

Mercurio puer, & diua Cythereide natus. *Ouid. 4. met.* Quem Narades Idæis nutriere sub antris. *Idem.* Atlantes, pronepos scilicet Atlantis, nam filius Mercurij, qui nepos fuit Atlantis. *Idem.*

Salmacis dilectus puer; ex eodem. Semiuir. *Auson.* V. *Eumenius*: quamvis diuersus sit ab Eunuchio hermaphroditus: Semimaris. *Ouid. 4. met.* Nec sœmina dici, nec puer. *Idem.* Natus biformis. *Idem.* Fœmineam in speciem conuersus masculus. *Auson.* ipse verò diceret: Fœmineam in speciem conmixtus masculus. Ambiguo vir corpore. *Idem.* Mercurio genitore factus, genitrice Cytherea. *Idem in epyg.* Fœmivex hermaphroditus. Vir mollis. *De Salmacidis.* ex *Mart.* Androgyne dicuntur etiam hermaphroditi, nem-

pè homines vtrumque sexum habentes. *Androgyni.*

HERMES.

Idem, quod Mercurius, & declinatur Hermes, Hermis, vel Hermetis; sumitur pro indice viarum. *V. Alcatam.* Seu vetus in triuio florea fœta lapis. *Tib. 1. eleg. 1.* Et quicumque facer qualis vbique lapis. *Propertius.*

Sumitur etiam pro simulacro, & Herma, æ, declinatur, de quo sic *Macrobius*: Pleraque aut simulacra Mercurij quadrato statu figurantur solo capite insignita, & virilibus arctis; nostro autem tempore antiqua simulacra in viridianis quorundam principum visuntur quadrata vmbilico tenus, ad quæ quadrat illud *Auenular*: Nil nisi Cecropidæ, truncoque simillimus Hermæ.

HERMIONE.

Dux fuerunt cæteris clariore hoc nomine; altera Iouis, Electrixque Atlantidis filia, quam Cadmus duxit uxorem, ex qua plures suscepit filios Sciuclen, Agauen, Autonoen, Ino, & Podorum: plurimos autem nepotes: Bacchum ex Semele, & Ioue; Pentheum ex Agauæ, & Echione; Actæonem ex Autonoe, & Aristæ, Learchum, & Melicertam ex Ino, & Athamante. Quod ramen Monile Vulcani, quod infectum fecerat in adulterij vitionem, gessit eam illa, quam cæteræ, nempe Agauæ, Iocasta, Semele, Argia, & Epiphyle, multas ærumnas passæ fuerunt. Demum ipsa in draconem conuersa, vt in draconem Cadmus.

Altera Menelai, & Helenæ filia, quæ Orestis desponsa à Pyrrho fuit rapta; verum ab ipso Oreste repetita, Pyrrho intersecta, cui etiam filium peperit, & ab eo numquam amplius discessit, vt *Pausanias* restatur.

Coniux Cadmi: Veneris progenies. *Stat. 3. Theb.* Dixit Veneris quod filia longum Regat, & Illyricas efficit virus in herbas: quod apud urbem Enchilias in Illyrio in draconem cum Cadmo conuersa sit. *Idem ibidem.* Cythereia proles. *Idem 4. Theb.* Cuius versæ in sibilâ dira querelæ; ex eod.

Coniux Orestis: Helenes filia. *Ouid. epyg. 8.* quam lege: Menelao nata parente: Tali nubat Hermione modo. *Sen. in Troad.* Dic mihi quid simile est Thais, & Hermione? *Mart. 3. Legge Stat. 3. Theb. v. 266.*

HERMVS.

Fluuus Lydiæ ad Myzæ initium, qui aureas arenas habere dicitur ex monte Dindymene: sacro in Sardianum agrum defertur, vt meminit *Strabo*. Smyræum quoque agrum præterfluit.

Debit & flauis Hermus transcurrere ripis, Et limbo splendente Tagus. *Stat. 1. flu. 4.* Hermi a quoque metalliferæ. *Sens. 7.* Lydus annis aurifer: Hermi fontes. *Stat. 4. Theb.* Auro turbidus Hermus. *Virg.*

HERO.

Puella quædam Sectia Leandri amoribus celebris, qui cum esset Abydenus, & cum miserè depe-

deperiret per Hellespontum noctu ad illam nare continuat: sed quondam maris tempestate interclusus iam septem præteritis diebus ad amicum scripsit epistolam, quæ est 17. in *Ovidio*: verum tempestate minus cessante, fluctibus se commisit, in quibus submersus fuit, quem illa adeo fleuit, ut doloris impotentia e turri in mare se præcipitem dederit.

Sestias, dis. *Stat. 6. Theb.* Sestia puella. *Ovid. ep. 17.* Leandri Amica; *ex eod.* In qua nil nisi Leandri nomen in ore fuit, *ep. 18.* apud eundem. Dicat Abydeno Sestia puella viro. *ibidem.*

HERNICI, orum.

Sunt populi, qui supra Præneste loca ista Campaniam versus incolunt, quorum oppida esse dicuntur Pytulum: Anagnin: Sora.

Errostrada riuus. *Hernica* saxa colunt, quos diues Anagnia pascit. *Virg. 7. Aen.* Quos Amasene pater (siuius est *Hernicos* præterfluens) dicti autem fuere *Hernici* ab *Hernico* Palsgo duce eorum, qui illa loca coluerit: Nunc trondosa super *Hernica*. *Stat. 4. Sil. 5.* Anagnini pop. Sorani populi: *Hernica* terra. *Ovid. 3. fast.* sunt qui *Hernicos* dictos putent à saxosis locis, quæ incolabant; nam saxa *Hernici* dicebantur à *Sabinis*.

HERODES.

Cuius nominis multi fuere, sed tres præcipue nominantur, de quorum primo ætemus; nempe de *Ascalonica*, sub quo *Christus* natus est: Hic *Ascalone* Iudæorum vrbe natus, primum ab Antipatro *Galilee* præfecturam obtinuit: sed Iudæam invadente *Antigono* *Aristoboli* filio *Parthis* auxiliariis, in eorum manus devenit *Herodes*, quas dolo effugiens aspera licet hieme *Romam* abiit, & *Augusto* *Cæsari*, Senatorique clades fuis expofuit, à quibus primum Iudæorum Rex constituitur, acceptisque militibus auxiliariis ad debellandum *Antigonum*, reversus in patriam anno tertio armorum vi *Hierosolyma* capta regnavit tyrannicè triginta, & vnum annos. *Hircani* filiam accepit uxorem, ex qua filios suscepit os: quos deinde ambitionis causa cum socero, eiusq; propinquis necavit: alteramq; duxit ex tribu *Iudæ*, ex qua filium suscepit *Archelaum*. Verum cum audisset ex illa tribu *Christum* *Domini* nasciturum, cuius virtute se liberandum ab hostibus *Israeliticus* populus credebatur, id extimescens: cum paullo post diuinum infantem sub *Bethleemica* rupe natum à *Magis* persequisset, illumque in templo *Simeonis* *Prophetæ* laudibus celebratum; ex candescens non tam ira, quàm ambitione, missis satellitibus ad *Christum* perendum, infantes omnes *Bethlemi*, & finitimorum pagorum à bimatu, & infra, iussit occidi; necnon ipsam uxorem, filiumq; ex illa tribu de medio sustulit, quo audito *Augustus* in eum iocatus; satis esse dixit *Herodis* porcum, quim filium esse. Qui tandem morbo interitus aique correptus, & scatenibus toto corpore vermicibus miserè interijt, relictis ex alijs. uxorisque quatuor filijs; quorum secundus *Herodes* *Antipa* fuit, qui *Ioannem Baptistam* *Præcursores* *Domini* iussit in-

terfici, quod illum de adulterio coargueret, necnon *Christum* *Domini* alba veste desit: Periturum in vincula coniecit, *Libanum* interiecit. Vide reliqua apud *Iosephi* *Hebræum*, *Sacris*, *codices*.

Rex Idomæus. *Mont.* Idomæus Tyrannus *idem*, *Vulpes* *Idumæa*, *idem*. Contempit *Diuum*, *Cui* lende, tabo lurida membra terent: Rex fuit *Herodes* *Iudæa* in gente cruentus: *Ferus* arbiter aule. *Æstuat* *Hebrææ*.

Epith. Impius, inanis, cæcus, tyrannus, cruentus, ferus, trux.

HEROSTRATUS.

Sive *Erostratus* *Ephesus* homo ignavus fuit, & scelestus, qui ut aliquod sibi nomen apud posteros compararet, celeberrimum *Dianæ* *Ephesus* templum incendit, neque alia de causa id se fecisse confessus est, nisi pro nominis immortalitate. Quod quidem videtur assecutus; nam quamvis ab *Ephesus* vetitum, ne eius memoria vilo pacto vel in icriptis, vel in nominibus existeret, tamen adhuc scitur ille fuisse templi *Ephesus* incendiarius. Alij *Erastratus* appellat.

HEROS, is.

Is dicitur, qui excellenti, & diuina quasi virtute præditus est: olim verò dicebatur vel qui patrem Deum, matremque mortalem; vel vicissim qui matrem Deam, patremque mortalem habuisset.

Semideum turba. *Stat. 1. Theb.* Natus Deo, vel Dea: Cognati superis, summis; *ex eodem* *Semideumque* genus. *Ovid. in Met.* Dum genus. *Callist.* Proles Deum. *Sen. in Med.* Misti Deis. *idem in Hipp.* Nati Deum. *Virg. 10. Aen.* Illustres animæ heroum. *Hom. Iliad. 1.* Deorum sanguis. *Her. 4. 2.*

Epith. Nobilis, Illustris, magnanimus, egregius, celeberrimus, fortis, armis inuictus, multis viribus: virtutum nomine clarus: Viribus inuictus: Proceres populi: De functione corpora vita Magnanimum Heroum: Heroum, quondam fortissime: Regnorum apices; *ex Her. 3. 21.*

Heroides fœminæ, quæ etiam *Herolæ* dicte sunt, nempe eodem modo genitæ, quo homines. De heroidibus lege *D. Aug. Mart. Cap. Platonem*, *patruus*.

Heroici versus. *Epici*. Modi pares. Aspera vel paribus bella tonare.

HERVS.

Domini: Possessor: Qui nomen herile tenet. *Ovid. 10. met.* Domini seruitutis, imperium: herile imperium: heri: Domina.

HERIODVS.

Sacerdos fuit templi *Musarum* in *Helicone*, ad cuius radices. *Aicra* pægas ipsius patria, vel locus ubi educatus (lege *Herodi* vitam in *Volaterrano*) modis. *Mart. 8. 3.* Scitabant ista graues nimium, nimiumque *Seneci*, quos mediis interos nocte lucerna videt. Nam versus *Heroidi* longam optant elucubrationem. Vnde *Aferus* cognominatus, scriptis præmata multa, *Homero*q; posteriorum centum fuit annis. Hic in *Locris* interfectus fuit ab adolescentibus quibus-

D dan,

dam, cadauerq; in mare proiectum, quod illum suspicarentur vel cum sorore rem habere, vel familiarem quandam suum id facientem ab ipso confcio minime redargui: verum ad licus cum illius corpus à Delphinorum grege suisfer delatum rei nouitas, necnon canis quidam, qui detexit intersectores in caussa fuerunt, vt ipsi in mare demersit fuerint, ædibus ipiorum prius succensis. Narratur historia à *Plutarcho in comitis septem sapientum*. Sunt autem qui dicant Homero coactum fuisse, eumq; medio illo genere dicendi superasse, vnde tripas ab ipso in Helicone positus fuit cum hoc epigramma: Hesiodus donum dedit hoc spectabile Musis Diuinum canu cum Chalcide vicin Hometum.

Senex Afræus. *Virg. 3. Georg. Præceptor arandi, de agricultura enim primus scripsit, quem in Georgicis imitatur Virgilius. Ouid. 6. Fast. Dij, ac Pycmedæ filius: Cymeus fuit, sed quem adhuc iuuenis esset in Afram Boeotæ vicum à parentibus delatus fuit. Eius intersecti ossa ex Naupacto in Orchemoniam ex Pythiæ oraculo translata fuere: Agricola senis musa. Idem 4. Pont. 14. Vates Heliconius. Polt. Primus doctor aratri: Afræus vates poeta. Prop. 2. 24. Afræus magister ruris: Nondum etiam Afræos norunt mea carmina fontes. Idem 2. 10. Afræumq; cano Romana per oppida carmen. Virg. ... Georg. Afræ vates. Ouid. 4. Pont. 14. Afræum nemus. Prop. 2. eleg. 10.*

Sunt qui Hesiodum alio modo peremptum referant. *V. Gyrad.*

HESIONE.

Laomedontis filia Priami soror, quam expostum ex quadam communi lege maris bellæ deuorandam, Hercules illac transiens hac conditione liberauit, si equos diuino semine procreatos, quos ille habere dicebatur, premij loco dedisset: sed cum promissis stare noller Laomedon, ad illum Hercules Oiclusum misit, ac Telammonem, ad id petendum, quod virtuti suæ debebatur: quos Rex ambos detrusit in carcerem: verum cum Priamus adolescens persuaderet patri, vt promissa seruaret, isq; nollet, gladios artulit ad Telammonem, sociumq; quibus ipsi effracto carcere, exisq; custodiibus. Herculi omnia narrarunt, qui bellum Laomedontis mouit: quo intersecto, regnum Priamo concessit, Hesionemq; Telamoni, quod primus Troiana moenia consenderat adiudicauit, ex qua natus Ajax, qui Telamonijs à patre fuit dictus. *V. supra, Ajax.*

Qui fratre redemit precio, alio enim modo narratur historia. *V. Laomedon: Priamus. Laomedontias, dis, à patre: Laomedontis, dis: Aiæis mater, parens, genitrix: Telamoni conuix: Dilecta Priami, nempe Dardanij soror. Sen. in Herc. Ors.*

HESPERIA.

Duplex est, vtiatà ab *Horatio* pro Hispania, quæ etiam vterior dicta; priam, siue citerior pro Italia, & Hesperia dicta, vt scribit *Macrobij* ab Hespero stella: sed *V. suas loci vtramq;.* Sunt quidam huius nominis fuisse Nympham

Cebreni fluminis filiam ab *Æsaco Priami filio* adamatam; sed ab alijs *Eperie* dicitur. *V. Asjancus. Hic.*

HESPERIDES.

Dictæ sunt tres Atlantis filiz, siue neptes Hesperij scilicet fratris genitæ, quarum nomina: *Ægle, Erethulia, Hesperetulia* sunt, à quibus antenissimi custodiebantur horti, vbi aurea poma nascebantur; quæ à dracone: quoque Ladon dicebatur Typhonis, & Echidnæ filio seruabantur: quæ & surrepta ab Hercule, & draconem pariter intersectum, fabulantur poetæ, & aurea illa poma ad Eurytheum allata. *Plinius, & Solinus* tradunt Hortus Hesperidum cinctos fuisse flexuoso maris meatu, qui visentibus procul draconis præbebat effugium, vnde iter factum ad fabulæ incendium. *M. Varro* aurea mala Hesperidum capras, & oues interpretatur, cuius hæc sunt verba. Vt in Libya ad Hesperidas vnde aurea mala, idest secuidum antiquam consuetudinem capras, & oues, quas Hercules ex Africa in Græciam exportauit: ea enim Græci sua voce appellarunt mala. Idem ille 2. lib. de re rust. Idem. tradit. *Diodorus 5.*

Sorores Afræ: Hesperidum ehorus. *Prop. 3. 20.* Possent hæc adortus memoris opulenti domos Aurifera vigilis spolia serpentis tulit. *Sen. in Herc. fur.* Flebile genem Hesperidum. *Stat. 1. Theb. Ex tibi ab Hesperio mala dracone ferat. Prop. 2. 24.* Pomaq; ab infomni non custodita dracone. *Ouid. 9. met.* Tum canit Hesperidum miratam mala puellam. *Virg. eclog. 6.* Sorores Afræ: Credere quæ possit surrepta sororibus Afris. *Iuu. sat. 5.* nempe poma.

HESPERVS.

Et Veneris stella vespertinum tempus ferens, qui etiam pro occiduo. celo sumitur. Venus autem stella, vt docet *Cicero* Phosphoros Græci dicitur Latine lucifer quum antegredietur Solem, quum autem sublequitur Hesperus, *V. Lucifer. Diodorus* autem narrat, Hesperum Atlantidis filium fuisse, siue fratrem, Iperum verò filium, qui cum Atlantidis montis cacumen ascendisset, vt siderum cursus propitis obseruaret, subito ventorum turbine proraptus fuit. A populis verò quibus ob excellentem iusticiam, & humanitatem iucundissimus erat, celo receptus fuisse, & in sidus illud Solem vespere subsequens conuersus creditus est, teste *Diodoro*. Equum habere dicitur, qui suseus per epith. *Ouid.*

Quantumq; alios premit Hesperus ignes. *Stat. 2. silu.* quod omnium siderum errantium præter Solem, & Lunam maximum effectus videatur: Noctifer: Nimirum Oetæ se ostendit noctifer imbre. *Catull. carm. nupt.* Nuncius noctis. *Sen. in Hipp.* Primas referens tenebras. *Idem.*

Vesperij: Vesperæ, æ. *Stat. 5. Theb.* Vesperugo, gignis: Veneris sidus. *V. Venus sidus.* Hesperæ quis celo fertur crudelior ignis? *Catull. carm. nupt.* nam nefas erat illo exoriente è matris complexu nuptam rapere: Et tu, quæ gemini præuia temporis Tardæ stella re sis semper amantibus.

ribus. *Sen. in Med.* Reculitque pedem Alernis
nomen stella quæ mutat, sequemurata est he-
sperum dici. *Idem in Agam.*

Lucifer. V. *suo loco, ubi multa.* Modo lotus vn-
dis Hesperus. *Idem in Hipp.* Amoris stella. *Torg.*
Taff.

Hesperii periphrales temporis.

Sol vbi annuum Muraret vmbra, & iuga de-
meret Bobus fatigatis amicum Tempus a-
gens abeunte curru. *Virg. 3. ad 6.* Sol cadens.
Virg. 3. Georg. Phœbus tractus. *Sen. in Med.* Fu-
giens. *Ouid. 4. fast.* Dies decedens. *Virg.* Sera
crepuscula. *Claud. V. Crepusculum.* Maioresque
cadunt altis de montibus vmbra. *Virg. 2. ecl.*
idest aduersperasce, si sâ sera. Dies labens.
Virg. 17. Æn. Phœbus labens. *Lucan. 5. Pharf.*
Subductus Sol terris. *Sil. 11. 5.* Premiturque
dubius nocte vicina dies. *Sen. in Thyest.* Dux no-
ctis: Interat cœlum, & ruit oceano nox. *Virg.*
2. Æn.

Candidus oceano nitidum caput abdiderat Sol,
& caput extulit: ac densissimâ siderum nox.
Ouid. 15. met. Phœbus tingit equos Oceano dies
cælo concedens. *Virg. 10. Æn.* Iam labor exi-
guus Phœbo restabat. *Ouidio 6. met. V. Occidens.*
Vitima pars lucis. *Idem epist. 14.* Nox erat inci-
piens. *Idem epist. 17.* Noctis amior hora. *Idem*
epist. 18. Lux peracta. *Idem epist. 10.* Phœbus
Demere purpureis cum iuga vellet equis. *Idem.*
Confinia noctis. *Idem 4. met.* Phœbus equis
in Ibero flumine meris. *Idem 7. met.* Horæ fe-
ræ. *Bæti. 1.* Horæ feræ nuntius. *Sen. in Thyest.*
Phœbus ibat in vndas: Vergens dies in no-
ctem. *Idem.* Præceps dies. *Ouid. 1. fast.* In noctem
lux prona. *Idem.* Pronus erat Titan, inclinatio-
que tepebat: Hesperium temone fretum. *Idem*
11. met. Idalium iubar. *Claud.* nempe fidus Ven-
eris: Lux Veneris. *Idem.* Dilectus Veneri na-
scitur. *Idem.*

Dies moriens. *Manil.* Occidens dies. *Ouid. 4. met.*
Nuncius noctis. *Sen. in Hipp.* Iam labor exiguus
Phœbo restabat, & equique Pulsabant pedibus
spatium declivis Olympi. *Ouid. 6. met.* noctifer.
Catull. Hesperium iubar. *L. Calvus.* Hesperii or-
tus. *Sen. in Oedip.* Iam lassâ Titan colla relqua-
bat iugo in astra iam lux prona, iam præceps
dies, &c. *Idem in Agam. v. 456.* Prona dies. *Stat.*
2. Theb. &c.

Vesper, & vespere aduerb. posita: Heri vesperti:
Pridie vesperti: Vespere surgente. *Hor. 2. 9.*
Epith. Rubens, frigidus, piger, serus, noctifer,
rutilans, vmbriifer, occiduus, ruber, auri-
comus.

HEXAMETRI.

Sex pedum versus, dicuntur, quales cecinit Græ-
cus Homerus, Latinus Virgilius, cæterique
poetæ Epici.

Epicus versus: Heroicus: Heroici res erat ista
pedis. *Ouid. 2. fast.* Heroici numeri: Quis labor
Aoniis seno pede, &c. *Sil. 5. silv. 3.* Heroi reno-
res. *Idem.* Graues numeri. *Ouid. 1. eleg. 1.* Seni pe-
des: Senosque pedes æquare. *Stat. 5. silv. 3.* He-
rois versus: Heroum carmen. *Ouid. 4. trist. 9.*
Æqui numeri. *Idem 4. Pont. 16.* Carminis he-
rois opus. *Prop. 2. 3.* Abdita quæ semis facta

canit pedibus. *Tab. 2. 5.* Perpetuo carmine cele-
brare. *Hor. 2. ad. 7.*

HIATVS, VR.

Terra dehiscens. *Virg. 8. Æn.* Immane barathrum.
Idem. Attra vorago. *Idem 9. Æn.* Gurgēs. V.
suo loco. Ne pateat, latoque solum retegatur
hiatu. *Ouid. 5. met.* Icta viam tellus in tartara fecit.
Idem. nempe sese aperuit: Crater, figur.
Medio craterē recepit. *Idem.* Ingens specus
scissæ telluris. *Sen. in Troad.* Tunc scissâ tellus
aperit immensos specus: Telluris fractæ iter
ad superos periculum: Grandis fouea. Rictus
serpentis congelat, & patulos, vt erant indu-
rat hiatus. *Ouid. 11. met.* Spiramenta loeis flam-
mam exhalantia multis Spirando mutare vias.
Id. 15. met.

Difcillo terræ: Cic. Voratrina terræ. *Annian.*
Terræ labes.

Epith. Cauus, patulus, vastus, ingens, terrenus.

HIBERNA.

Loca dicuntur, vbi milites hiemali tempore hi-
bernant.

Hiberni recessus. *Mar. 5. 68.* In hibernis esse, col-
locare, &c. Hiberna statio: Hibernaculum, &
hibernacula dicuntur apud Latinos. Statio hi-
berna: Castra hiberna.

HIBERNA.

Insula non procul ab Anglia ad occidentem di-
stans, quam ab Hiberno duce Hispano, qui pri-
mus magna hominum coacta multitudinem,
eam occupauit, dictam voluit. Insula zere
quidem saluberrimo insignita, sed quæ ad
maturanda semina iniquum habeat cælum,
vt inquit *Mela.* Ombus fecundissima, vtpo-
tè quæ pascuis abundet virginosis: hæc autem
dicitur

Iuerna, & Ierna. *Aristot.* Iuernia. *Imen. & Mel.*
Iris. *Diodoro Siculo.* Vernia, & Bernia. *Engelsho.*
In hac quatuor

Regiones.

Langinia, siue Lagenia: Mononia: Connacia, &
Hultonia.

In Lagenia

Vrbes, siue oppida.

Fingalia: Ofalia: Ofiria, & Omundia: Fanum,
siue Cella Caucii: Rheta. *Procl.* Menapia ad
ostium Modonæ fluij: *Idem.* Lechlina: Chil-
daria vrbs Episcopalis: Dublinum, & Dubli-
nia totius Insulæ metropolis, ad annum Lis-
nium.

In Connacia

Vrbes.

Galluiz: Turriformis Episcopalis sedes, & mer-
catum sita iuentia celestibus: Claria: Arran-
insulæ paruulæ, quæ fortunatæ creduntur ab
incolis feminis.

Vitionia, siue Hultonia, in qua

Vrbes:

Lecale cum promontorio celebri, qui ad ortum
extenditur: Ifanium dicitur *Ptolemæus.* Dunum
vrbs, quæ olim floruit, nunc: soles Episcopa-
lis. Arde, oppid. in hac regione *Ptolemæus* tem-
pore habitauerunt Voluntij, Darni, Robogdij, &
Erdini.

Mononia, in qua

Dd 2 Vr.

Verbes:

Limiricum, quæ diuisio nobilis fluiuij Sineci alueo circumfusa est, quem fluiuium Daurona vocat *Prolema*. Concaua vrbs Episcopalis: Vvaterfordia: Desimonia.

Mediterranea verò totius insulæ pars per se regionem efficit peculiarem, quæ media dicitur, in qua

Verbes:

Laberus, apud *Prod.* Pontana: Armacum vrbs, super quam stagnum esse dicunt haud amplius, in quod si hastam delixam aliquot menses relinquant, pars ea, quæ luto inhæsit ferrea, quæ aquæ immerfa saxea, extans ligna remaneat.

Flumina.

Auentisius, siue Liffus Dublinium perfluens, vt *supra*. Boandus per Mediam: Banna per Vikoniam: Linnus, & Moaidus per Connaciam: Synneus fluiuij cæterorum maximus in Hibernia.

Hebræus insule. V. *Insularum nomina*. Littora Iuuenæ promouimus, & modò captas Orcadas — *Iuuen. sat. 3.* alia synonyma tibi loca suppediant ad aliorum imitationem.

HIEMIS.

Hibernum fidus. *Virg. 4. Æn.* Frigidus annus. *Idem 6. Æn.* Brumæ intractabiles imbres. *Idem 1. Georg.* Bruma. V. *sup.* Pruina: Tempus erat vitrea cum primum terra pruina Spargitur, &c.

Epith. Cana, gelida, canens, stricta, tristis, algens, candens, Borealis, glacialis, candida, concreta, matutina, brumalis, rigua, deformis.

Hiberni Soles. *Virg. 3. Georg.* Annus hibernus. *Hor. epod. 2.* Hibernæ noctes. *Virg. 8. Æn.* Brumales horæ. *Ouid. 4. met.* Brumale tempus. *Idem 3. eleg. 5.* Frigus. *Virg. 8. Æn.* Hiemis nives. *Idem eleg.* Nimbii hiemales. *Ouid. 9. met.* Sidera brumæ. *5. Stat. 4. silv. 1. & Mart. 9. 13.* Hiberni menses Hiberni minæ. *Ouid. 4. fast.* Lux brumalis. *Idem 1. trist. 10.* Frigida tempora. *Sen. in Thyest.* Brumalia tempora: Iupiter horridus austris. *Virg. 6. Æn.*

Hibernæ tempora brumæ. *Tib. 4. Prop. 1. 8. Mart. 8. 71.* Ventri brumales. *Luc. 4.* hibernum tempus. *Pist. 1.* Frigus. V. *sup.* Frigus boreæ penetrabilis. *Virg. 1. Georg.* hiberno puluere, idest hiberna serenitate: cum serenæ sunt hiemes. *Idem.* Saturni tempus. *Mart. 2.* nam sub hoc sidere tempus brumale frigidius est solito: Menses Decembri. *Idem.* Immitis & ingruit aer. *Pont. hiberni fluctus.* *Ouid. 1. trist. 10.*

Epith. Tristis, dura, aspera, glacialis, frigenis, acris, tristis, informis, improba, plera, frigida, sæua, ventrosa, atrox, imbrifera, Æolia, turbida, cana, segnis, gelida, borealis, nimbofa, rigidis aquilonis horrens: Glacialibus aspera ventis: Contristans cura gelu, frigore cælum, fenilis. *Ouid. horrida.*

HIERICVNS, tis.

V. *Iudæa.*

HIEROGLYPHICA.

Dicta sunt Ægyptiorum monumenta, quibus pro licetis ad animi sensus expromendos, vñ

sunt, vt nunc in aliquibus obeliskis Romæ visuntur, quibus etiam Romani suorum numinum maiestatem velabant, ne angusta eorum mysteria in vulgus maneret. *Horus quidam libellum Iuuiusce rei scripsit.*

Ægypti signa. *Claud. 1. in Ruf.* Numen quid portet Anubis. *Bemb.* Characteres Aethi, Libyæ, Ægyptij: Phario monstrant monumenta in mar-more sculpta.

Pierius Valerianus plurimis libris hieroglyphicæ elegantissimæ, & eruditissimæ quidem explicauit: Arcana Ægyptia, Pharia: Populi secreta Petusi: Sacræ notæ Ægyptiorum, litteræ.

S. HIERONYMVS.

Doctos maximus ab Ecclesiâ nuncupatus Eusebij filius fuit, & Stridone in Dalmatia natus, qui Romæ adolefcens baptizatus, à Donato liberalibus disciplinis instructus, varias mundi partes discendi studio ductus peragravit. Demum apud Bethlemi sacra Christi eu-nabula inuisenda profectus, haud faciliè esse diuinum illius ingenium in sacris Bibliorum codicibus explicandis, enarrare. Id testetur innumere non tam aliorum Patrum, quàm Augustini, Damasque Romani Pontificis epistolæ ad illum scriptæ, quibus quæstiones difficillimas interrogabant hominem doctissimum, qui studio sacrarum litterarum monasticam quoque vitam adiunxerat. Hæreses multas vnus ipse ita profligauit, vt vix exortæ veluti fumus euauerint. Testes testamentum ex Hebræo conuertit, nouum iussu Damas Græcæ fidei reddidit, magna etiam ex parte enodauit. Demum plurimis ingenij sui monumentis post se relictis eum ad summam senectutem peruenissem Bethlemi obdormiuit in Domono: corpus verò Romam delatum in Basilica D. Mariæ ad præsepe tumulatum fuit.

Stridone satus: *Mont.* Trilinguis Stridonius author, ob tres linguas, quas mirabiliter callebar, Græcam, Hebraicam, & Chaldæam. Bethlemi præclari nominis hospes: hebreo simul, & Graio, Latioque venustus Eloquio morum exemplum, mundique magister. *Idem.* Stridoni Doctor, præceptor: Dalmaticus præceptor Ecclesiæ: Paulæ magister: Hieronymus.

HIEROSOLYMA.

Quæ etiâ Ierusalem scribitur, ciuitas Dei electa in totius orbis, nedum Iudææ medietallio sita, quali terræ vmbilicus, & centrum Abrahami tempore à Melchisedec rege condita dicitur, quæ Salem ab Hebræis, & Solyma à Græcis nuncupata fuit: quam deinde Iebusæi occupantes Iebus, & Iebusæum aliquando indigitarunt, quique Dauid hebreorum Rex capta arcem munivit, caput regni fecit, & Hierusale deinceps appellauit quasi Iebus Salé, & Græcè Hierosolyma, in qua à Salomone filio templum, palatium, eaq; præclara ædificia constructa fuerunt, vt inter totius orbis vrbes miraculosè esset: sex miliariorum illi patebat ambitus. Verum templo à Nabuchodonosore Syrio rege destructo, vrbe funditus euerfa, aliòque sacris vasis delatis, iterum cepit sub

sub Neemia Sacerdote habitari, templumque constructum vique ad Machaborum tempora fuit, in quibus iterum mala tolerauit vltima ab Antiocho, Heliodoro, ceterisque tyrannis, quam denique vrhem Christus Dominus presentia sua celeberrime fecit, extra quam in propinquu Caluarie colle salutem nostram operatus est: & vnde veluti à centro Apostoli per totum orbem disseminati Euangelium propagarunt. Quam postea vrhem Vespasianus Imperator in Christi mortis visionem cepit oppugnare: & Iesus filius post longam obfidionem, famemq; periculis expugnauit, inde templi valli, ceterisq; ornamentis Roman traductis, inque Pacis templa per pacem adificatio collocatis. Sed iterum à Iudeis adificatam vrhem, cum ipsi Romano rebellarent Imperio, Adrianus Imperator cepit multis eiuum militibus desecrari, eamq; alio transiit, inclusi scilicet in pomerijs ijs sanè locis, quæ extra vrhem antea numerabantur, alijsve exclusis: & Æliam Capitoliam nominari iussit, in vrbs porta occidentali suis simulacro in opprobriu sculpto. Tandem à Christianis possessa per multos annos fuit, tum à Saracenis, iterum à Godofrido capta: quartò ab ijsdem Saracenis recuperata: postremo à Turcarum Tyranno Selimo adhuc occupatur: cuius laude propheta olim explicarunt.

Loca propè Hierosolymam, vel in ipsa vrbe celeberrima.

Vallis Iosaphat, in qua Beatissimæ Virginis sepulcrum visitur, & vbi mortuorum omnium in extremo iudicio actiones adamussim pendende: quam paruulus tollens Cedron perfecerat.

Mons Sion. V. *Sion*. Moriath. V. *Palastina*. Mons Olueti. V. *Idem*.

Caluarie locus mons ad Ierusalem spectans, siue potius terræ quædam eminentia, siue tumulus insit monticuli Romæ, quem Citoriū vulgus appellat, olim horridus propter intersectorum sepulcra. Sed Christi passionē decoratus tori mundo summæ venerationis est habitus, & adhuc habetur, quamuis Turcarum habitatione pollutus, vbi ad idolatris vt Christi memoria tolleretur templum Veneri cum illius statua fuit erectum, veluti etiam Bechtem ad eiusdem Christi memoriam eliminandam ijsdem Adonichi templum cum eiusdem simulacro exerebant Mons igitur Caluarie: Æliæ Capitolina, sed fuit. *Idem*. Vrbis olim erat contiguus, sed postea intra pomerium inclusus, & serè in planities redactus ob templum augustissimum, ac magnificissimum in eo extructum, vbi Saluatoris nostri sepulcrum summa religione à diuersarum gentium Christianis adhuc quotide visitur, ac adoratur. Templum Salouianum. V. *fu loco*.

Synonyma.

Hierusalem: Ierusalem: Vrbis Solymorum. *Vid. Vrbis Solymorum*: Solymorum arces. *Idem*. Solymæ, arum. *Idem*. Solymæ: magnæ gentis: Sionæ: recta superba rupis: Diuini quondam do-

mus, & spes vnica regni: Calicolum quondam Regi gratissima tellus.

Mœnia Solyma, *Iuene*. Arces Solymorum. *Vid. Arces Solymæ*: Solymæ, es. *Archiep*. Domus Solyma. *Pont*. Solymorum mœnia: An Solymum cinerem, salutaque capta subibis. *Strab. f. flin. 2*. Ælia, ab Æli Adriano qui eam reedificauit.

Vrbis Iudæa, antonomast. *P. Aug. Bery*. Vrbis Iudæa suas altis in collibus arces Offentat mole ingenti, ac testudine templum Vrbis Davidica.

Iuene. Vrbis Davidis.

Epich. Magnificè, opulenter, insignes, populose, sacræ Deo Solymæ.

HYNNITVS.

Equorum vox. Arrectis auribus acrem Hinnitum fundebat equus, &c.

Epich. Acer, acutus, tremulus, horrificus, horrifonus.

HIPPOCENTAVRI.

V. *Centauri*.

HIPPOCRENE.

Fons ad Heliconis montis radices, ideam cum Aganippe, vel si diuersus illi proximus, & Musis facer. V. *Aganippe*.

Fama noui fontis nostras peruenit ad aures Dura Medusæ, quem præpetis vngula rupit. *Quid. f. mer*. Pegasus huius origo Fontis, & ad latices deduxit Pallada sacros. *Idem*. Fons facer Musarum. *Mart*.

HIPPOCRATES.

Medicorum princeps, qui medicinam diu neglectam in lucem scriptis reuocauit suis. Floruit post bellum Troianum Democriti, & Pythagoræ temporibus: cuius in medendo peritissimam fuit, vt Æsculapio geniū creditis fuerit, centum, & quatuor annos vixit, postquam filijs Theisalo, & Dracone relicto, quibus multa in medicina scripserit, inter cuius apophthegmata, illud sanè celebratur: Exercitatio famicis est vesici ciera faciatatem, nec refugere laborem, necnon illud: Omne multum, vel nimium nature inimicum.

Cous medicus: nam in insula Coa natus. Aphorismi: sunt Hippocratis sensa medicæ, necnon præcepta: Coa medicina: Coæ artis præceptor.

HIPPODAMIA.

Oenoma, & Iridas Regis filia, qui oraculo moniti sibi à genero immineere mortem, filiam nulli respondere volebat: sed cum eius pietas multos ad amorem ipsius alliceret, pietatque connubium proci multi quotide postulerent, illis curule certamen hac conditio propouit, vt victus necaretur, qui suorum equorum velocitatis confusus, multos hac lege percutit. Verum Pelopi fantasi filius Hippodamiae amore captus, Myrtilum auram Oenoma regni parte, vel alio præmio promisso, corripuit, vt tubata fibula, qua modiolus axis assiguitur, currum euertret: quo facto Pelops victor exiit, regisq; filiam accepit uxorem: qui vel ab equis discerpis, vt nonnulli volunt, vel ipsi mortem conscuit, ne eam putaretur à genero. Myrtilus autem eadem fide, quam domino præstiterat à Pe-

Dd 3 lope,

Iope deceptus in mare è Gerçito præcipitari iussus fuit, qui mari Mirtos nomen dedit. V. *Pelop.*

Pelopis vxor: Nec Phrygium falso traxit candore matritum. Aucta externis Hippodamia rotis. *Prop. 1. eleg. 1.* Phrygium dixit, quod Tantalus eius pater in Phrygia regnavit: Vecta peregrinis rotis; quia peregrino viro nupsit: Falsus candor, ob eburneos humeros: Piscæ: Vt Tantalides agitante cupidine currus Piscam Phrygiæ, vixit eburnis equis. *Ouid. 2. trist.* Deceptor dominæ Myrtilus, & fide. *Sen. in Thyf.* Hippodamia, x. *Virg. 3. Georg.*

HIPPODAMIA.

Fuit filia quædam Briseæ Sacerdotis Phœbi, quæ patronymica voce Briseidis dicta: & quod in Lynceio Phrygiæ oppido nata, Lynceidis dicta, ab *Ouid. 3. trist. eleg. V. sup. Briseis.*

HIPPODAMIA, vel

Hippodame Attracti filia, quæ Pirithoo nupsit, ad cuius nuptias cum Centauri inuitati aduenissent, mero calefactis, & libidine ætuantibus ad rapinam puellarum conuersi sunt, in primisq; ipsius nuptæ Hippodamiae, tunc Pirithous; Thefeusq; necnon præstantissimi Heros vni cum Lapithis aduersus centauros insurrexerunt, quorum multis trucidatis, reliqui in fugam conuersi sunt. Huiusmodi factum *Diodorus Siculus* enarrat: sed veribus exequitur elegantissimè more suo *Ouidius 12. met.*

Attracti, dosq; à patre Attracte Penei, & Boreæ filio, qui Attractem vrhem in Theffalia condidit. *Ouid. 1. el. 4.* Attracti ambiguis traxit in arma viros. Hippodame, es: Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus. *Idem 12. met.* Lichomache: Quælis & Iſchomachæ Lapithæ genus Heronæ: Centauris medio præca rapina mero. *Prop. 2. eleg. 2.* dicta autem Iſchomachæ ex Callimacho à Propertio, quod in nuptiis suis pugnam habuit: Lapithæ genus: Lapitharum rex fuit Pirithous, qui virginem è suo genere duxit vxorem: Fœmina fluuies Lapithas, populunq; biforem Turpiter appositæ vertit in arma. mero. *Ouid. 2. eleg. 12.* Piritholoniux: Bello insignis fœmina Centaurorum: Pro qua Pirithous prælia fecit arrox. Virgo Attracta. *Val. Fl. 1. Arg.* Hec quæ Lapitheia mouit Prælia. *Ouid. 14. met.*

HIPPOLYTE.

Amazonum Regina, siue Antiope Regine soror, quæ ab Hercule deuicta fuit, Hippolytem verò concessit vxorem Thefeo, quo in illo bello vñs fuerat, ex qua ipse genuit Hippolytum, de quo infra.

Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla, Et texit galea barbara molle caput. *Prop. 4. eleg. 3.* Thermodontia; nam apud Thermodontem Capadociæ fluuium regnabant. V. *Amat. 1. Thracia Amazon.* Virg. Seueri mater Hippolyti. *Sen.* Sunt qui Hippolytem, & Antiope nvam facit, quæ victa Herculi secutum, & baltheum aureum pro spolijs dedit, ipsunq; victorem flexo genu venerata est.

HIPPOLYTUS.

Thefei ex Hippolyte Amazonum Regina, siue Antiope filius, Dianam virginem ac venatricem, à teneris annis coluit, sed absente apud inferos patre, nouerca Phœdra Hippolyti priuigni amore capta, cum ad concubitum illum non posset adducere, amore in calumniam mutato Thefeo redacti priuignum oblatus per viam stupri insinuat, nempe quod illam Troezen in cesti interpellasset, ille credulus dum filio mortem parat, Hippolytus confesso curru, fugit extrâ patriam: sed cum Phœce (per Neptunum, quem pater absens pro vitione rogauerat, inmisit) quæ in litus exierat equorum, & rocarum strepitum perterritæ, magnos se impetu in mare præcipitarent vicissim exterriti equi, frustra oblucentes Hippolyto, currum per scopulos, & fixa traxerunt, iuuenemq; ioris implicitum distrahendo in varias partes occiderunt, quod vbi rescituit malè confusa mulier scelus suum, falsunq; crimen apud maritum confessa, gladio se transiitit: vt ait *Thefeus in Hippolyto* vel suspendio se necauit. Sæuere verò ianoxij filij casum lugent, dispersos artus, vt sepultura daret, collegit. Verum à Diana, siue Æsculapio vitæ redditus Virbius fuit dictus, ac templo Dianæ Aricinæ in Latio præfatus, vt ipse de se narrat apud *Ouidium 15. met.*

Thefeus heros. *Idem.* Hthesides. *Idem epist. 14.* Amazonius vir: Mittit Amazonio Cressa puella viro. *Idem.* Dicit priuigno fida nouerca meo. *Idem.* Seruiat Hippolyto regio tota meo. *Idem.* Amazone natus. *Idem 15. met.* Vtq; nepos Æthreæ Veneris moribundus ob iram. Exul ab antonitis excutitur equis. *Idem in Hæm.* nepos Æthreæ, quod Thefeus Ægei filius fuit ex Æthra Phœdræ priuignus. *Prop. 2. 1.* Virbius, quod vir bis fuit. *Ouid. 15. met.* Credulitate patris sceleratæ & fraude noueræ, Qui miser occubuit: Quem Pasiphæa quondam Tentauit frustra: patrium remener cubicæ.

Epich. Castus, pudicus, insons, verecundus, fortis, magnanimus, discretus equis. Qui occidit arte noueræ: Qui patrias expleuit languine pœnas: Cui valido medicamine quondam Proles Apollineæ reddita vita fuit: Qui Pgonijs reuocatus ab herbis rursum superas remeatur ad aras: Quem rapidi equi diripuerunt: Fumæ Arcinum Triuiz nemus, & face multa Confusus Hippolyti splendet lacus. *Stat. 3. Theb. 5.* Quis huius animum flectit intracabilem Exolus omne fœminæ nomen fugit, Immitis annos celsi vitæ dicat: Connubia vitat, genus Amazonium icias. *Sen. in Hipp.* quam Tragediam perlege totam. Aricie vir, dicunt enim Ariciam nympham vxorem duxisse, in cuius honorem vrhem condidit, eiusq; de nomine dicit Ariciam. V. *Arcia.*

HIPPOMEDON.

Filius Nestiachi, & Naxice vnusq; ex ducibus bello Thebano commendatus à *Istario Thebad.* Iſthi, qui dum Polynice fecutus in Etheoclem Argiuorum agmen moderabatur apud Lænæi fluuium pugnans ipsam ingressus, sed aquis

aquis subito accessu montanorum Imbrum
augentibus in illo miserè perijt factum egre-
gie narratur à *Strabo lib. 9. Thib. & lib. 4.*

En meus Hippomedon (Iuno loquitur) cui gentis
origo Mycenæ, Argolicæ; lare; nomenq; ante
omnia Iuno (Sic ego sîda meis) pelagi crudeli-
bus ibi Præda feris. *ibidem.* hic ferus Hip-
pomedon, hic formidabilis vltor Tydeos infandi,
debellatorque cruenti Gurgitis. *ibidem.* Hyp-
steos, hinc turnæ, de solaturno magistro Ag-
men, at hic grauius fremit Hippomedontis a-
dempti, Orba cohors. *ibidem.*

HIPPOMENES.

Macharei filius ex progenie Neptuni, qui Atalæ
æ Schoeneidis formosissimæ virginis incensus
amore, illam sibi petijt vxorè, sed cum à pâtre
Schoeneo lex procis data, vt si quis eam cursu
viciisset (erat enim perniciosissima) eius nuptijs po-
tiretur. Hippomenes Venerem sibi adesse de-
precatus est, à qua cum accepisset de horto
Hesperidum, siue de Damasceno agro, siue
Cypro insula tris aurea mala, puellam prouen-
tante cœius conspectum singulis proiectis,
ipsaq; malorum colligendorum cupidine retē-
ta, victor extitit Hippomenes. Sed in Venerem
ingratus, à qua munus acceperat, eiusdem im-
pulsu in Cybeles xde sacra, siue Iuco amoris
impatientia cum sponsa concubuit, quam ob
causam à Dea in leones ambo fure conuersi,
suoque curru subiugari. V. *Atalanta Schoenus*,
& *Ouid. 10. met. vbi longius explicatur.*

Neptunia proles. *Ouid. 10. met.* non quod filius,
sed pronepos: filius enim Macharei, siue Me-
garei fuit, qui Ocheidi filius, & hic Neptu-
ni: ar Interpres Theocriti filium Martis ap-
pellat. *Farab. in Ouid.*

Megareis, siue Machareis heros. *ibidem.* Anion
iuuenis, quod ex Bæotia esset: Schoeneidis vir,
coniuq; &c. Pronepos ego regis aquarum. *ibid.* :
quod ab æquorea numeratur origine quartus.
ibidem. Tam gratum mihi quam ferunt puellæ
Pernici aureolum fuisse malum. *Catull. ep. 2.* Vi-
di ego & immiri cupidum decurrere campo
Hippomenem. *Stat. 1. silu. 2.*

Melanon, Græcum epitheton Hippomenis, qua-
si mala è manu emittens. Hinc *Prop. 3.* Melan-
ion nullo fugando Tulle labores sæuitiam
duræ contudit lassos. Verùm hoc in loco
Prop. Atalantam latij filiam intelligit, quod
sanè contra ceterorum est opinionem: V. *Sup.*
Atalanta.

HIPPONAX, fts.

Poeta, authorque carminis quædam, à quo Iam-
bicum Hipponacticum, quod & seazon dicitur,
de quo carmine à nobis alibi disputatum est.
Hic cum deformis esset à Bupalò, & Anterno
sculptoribus in contempnum effictus fuit, in
quo ipse inuenit à se carmine inuictus est a-
ccrimie, quamvis aliter sentiat *Plinius*: in suis
versibus hi de vxoribus propemodum acuti
leguntur: Bini sunt cum vxore iucundissimi
dies alter quo ducitur: alter quo mortua elletur:
vixit sexagesima Olympiade. Seu diffona
necit carmina, siue mixta vltorem stringit
iambon. *Stat. 2. silu.*

Ater hosti, Bupalò. *Hor. epod. 6.* Ephelus Lyricus:
P; thei filius est Procidè.

HIRCANIA, siue

Hyrcania regio maioris Asiæ ab Hyrcana flua
dicta, quæ pardis, pantheris, & tigribus abun-
dat; vnde populi Hyrcani, qui regionem inco-
lunt; illarum pelibus venundatis, sibi victum
comparant. Regio proxima mari Caspio, quod
propter etiam Hyrcanum dicitur; in hac
populi Nisæi, Aftaeni, Musdiorani, Caffro-
æ, Obarcs, Elymandri, Borgi, Maxeræ.

Vrbes.

Aria: Alexandria: Bitaxa: Hircana: Besta: Mislan-
dra: Arstis: Amarusa: Talebrota: Samaria:
Carta: Tape.

Montes.

Coronus mons in Hircania celebris: Parthia sit-
ua est, quæ etiam Hircania nominatur, nemo-
rosa valdè, ferisq; resecta: Persarum regi sub-
iecti sunt Hircani, Scythique contermini.

Synonyma.

Hircani saltus. *Sen. in Hippo.* Hircanum iugum.
Mart. 1. Hircanæque admorunt vbera tigris.
Vulg. vber. ob ingentem copiam: Hircanum
nemus. *Luc. 2.* Pharf. scribitur etiam Hyrcania:
Hircana tellus. *Sen. in Thyest. 4.*

Caspia iuga: Caspium mare, quod ab Hircanis
accolitur: Aut quæ Caspium tangens mare
gens iuris experts. *Sen. in Troad. 5.* Non aliter
Scythicos armenta per agros Hircanæ claufere
læx. *Stat. Theb. 5.* Siue in Hircanis, Arabasque
molles. *Caecil. 11.*

HIRCVS.

Quem & hircum dixere præci, caprarum mari-
tus. Hic olim apud Mendefios Ægypti popu-
lus pro numine colebatur, & non verebatur
(proh infamiam!) excellentissima forma mu-
lieres illius libidinè subternere; dicitantes ex
Asiæpiadi Mendefis testimonio, id mirum non
esse, cum ex illo concubuit maximos viros
exortos fuisse illorum testarentur historiz.
Hæc se vidisse oculatus testis *Mendefis* affir-
mar, alij.

Caper, capri: Vir capellarum. *Mart. 3. 92.* Vir gre-
gis caper. *Virg. eclog. 7.* V. *Caper.* Nec lædæ nates,
virg; paterq; gregis. *Ouid.* Pater hædorum:
Sustinet imminundum sima capella marcm. *ibid.*
2. de art. Caprarum maritum: Dux pecoris. *Ti-
bulli.* Olen capelle maritus. *Hor. 1. 77.* Bacche
tuis vicina grata sacris. *Mart. 3. epig. 24.* nam
Baccho Hircum præci, siue caprum macta-
bant, quod hoc animalis genus maximè vites
rodât, vnde illud est: Vite caper mortæ Bacchæ
mactatus ad aras Dicitur vltoris: & *Virg. 2. Georg.*
Baccho caper omnibus aris Ceditur & veteres
ineunt profœcia ludi, Et ductus cornu stabit
sacer hircus ad aram. *ibid. m.*

Cynpius maritus, hircum intelligit *Mart. 7. 94.*
quod caprarum gregibus abundet Cynphis
fluuij ripa, vnde Cynphij greges appellantur:
Stolidum pleno veltre pecus. *Prop. 2. 13.*

Hircus solus ex omnibus quadrupedibus riuale
suis scœnitis non odit, aut cauet: Alia autem
ferè omnia animalia de Venerè cum riualebus
certant. Hinc est, quod homines à suarum

vxorum tinalibus, adulterisque minus cau-
tes, hirci vulgò appellantur.

Epith. Oïens, vocax, fetiger, immundus, vilis,
Cynipius, grauis (propter fetorem) leuis.

HIRCVI, orum.

Sunt oculorum anguli, quibus potissimum in-
tuentur hirci; vnde: hircus aliquem intueri,
est torvis oculis aspicere: sic *Virg. ed. 3.* Qui
te: transuersa tuenobis hircis, vel hir-
quis; nempe transuersim: & *Mart. Lumine vos*
(Afer) rurbidior notas, 9.26. Luenti lumine,
luc, oculo tueri: Torus spectantem luce so-
rorem: Luce subirata spectantem, &c.

HIRVND, o, dinis.

Auis nota, & domestica, ob quam causam etiam
Deis penatibus, & Veneri, quæ ipsa quoque
in numero Penatium putabatur, cara fuit (ce-
ste *Æliano* (Thebarum recta subire negantur,
vt inquit) *Plinius lib. 10. cap. 24.* quoniam vrbs
illa sæpius capta sit, nec Biziz in Thracia
propter scelera Terel. V. *Progne*, in qua fabu-
la illius conuersionis in hirundinem: Non-
nulli antiquorum ipsam vti sunt ad nuncia
belli referenda siue bona, siue mala, quod in
antiquum nidum remeare soleant. V. *Plinius*
ibidem.

Progne. V. *suoloco*, vbi fabula. Implet vt amif-
sum cum gemit ales Icy. *Quid. 4. fast.* Auis præ-
gnantia veris. *Idem*. Volucris prægnantia ver-
ni temporis. *ed. 2. fast.* Bistonis ales rectis resi-
dens. *Sen. Agam. lib. 3.* Attitudes, num. plur. *Mari.*
5.68. ab Attica provincia interpretatur; pro-
priè verò sumitur pro Philomela: Pandionia
volucris.

Ales Cæcrops, dis: Bistonis ales: Non quæ testis
Bistonis ales Residens summis impia diri Fur-
ta mariti garrula deflet. *Sen. ex Agamemnone*.
Daulias, dis: V. *Progne*. Getici secuta mariti A-
les. Pandione nata. *Quid. 1. Pont. 4.* Deflet Threici-
um Daulias ales Icy. *Idem ad Lineam*. Et, la-
sciua lacus alis perstringit hirundo. *Idem*. Sub
trabe nectit opus nuncia veris auis. *Idem*. Che-
lidon, is, Græcum vocabulum: Infelix auis ge-
mens Icy. *Hor. 4. 12.* Auis Cæcrops: domus æ-
ternum opprobrium. *ibidem*. Pandionis volu-
cres. Pullus hirundinis. *Jun. 10.* — cæu pul-
lus hirundinis ad quem Ore volat pleno ma-
ter leuina —

Nigra velut magnas domini cùm diuitis ædes
peruolat, Et pennis alta tria lustrat hirundo
Pabula parua legens, nidifq; loquacibus effas,
Et nunc porticibus vacuis, nunc humida cæcu
Scæpna sonat: descript.

Cupiens proles, dulcesq; reuifere nidos Garrula
sub lucem modulos iterabat hirundo: Nidifq;
reuifera lutebat: Quæ luteum cæsa sub trabe
figit opus: Nec luteam folica fluxerit arte ca-
sam: descript.

Epith. Garrula, vaga, arguta, agrestis, lasciuia, lo-
quax, funesta, Attica, brumalis, in rectis nidi-
ficans, verum sunt quæ non in testis, sed in
ripis nidos ponunt, & riparix dicuntur; rustice
verò vel agrestes, quæ in arboribus)

Apodes sunt ex hirudiuum genere, acutis vngu-
ibus insigniti, breuibufq; pedibus, vulgò *Rodoni*.

HISPANIA.

Nobilis Europe regio, primaque continentis ter-
re pars ad occasum, quam ab Hispano Rege,
vel ab Hispani, siue ab Hesperia, siue à Spania
dictam voluit (quantvis non rectè, vt sentit
Cluverius, quem lege *lib. 2. Introd. Geograph. cap. 2. 3. 6.*) altera in Alia regione, quæ Iberia etiam
nuncupatur; vnde populi in Iberiam occidenta-
lem venerunt. Quæ vndique regio mari al-
luitur, præterquam vbi Pyrenæi montes illam
à Gallia diuidunt; temperato plerumque cælo
est abundans, siccocoque potius: rebus affluit
vniuersis penè ad victum, vestitumque huma-
num pertinentibus. A Romanis subiugata
Scipionibus duobus, multorum præliis re-
bellans triumphorum ansam. Olim in tres di-
uisa fuit provincias, in Beticam, Lusitanicam,
& Tarraconensem.

Beticæ quatuor fuere conuentus adscripti, Ga-
litanus, Cordubensis, Astigitanus, & Hispa-
lenis.

Lusitania tres habuit, Emeritensem, Pacensem, &
Scalabitanum.

Tarraconensis denique septem, Carthaginen-
sem, Tarraconensem, Cæsar-Augustanum, Clu-
niensem, Asturum, Lucensem, seu potius Laca-
censem, vel Lalerensem, & Bracensem. Vi-
dendi sunt *Plin. lib. 3. & Strab. 3. & Volterr. lib. 2. Ge-
ogr. Mercator, Ortelius, & alij Cosmographi*.

Item à Romanis Hispania in ceteriorem, & vte-
riorem diuisa: Ceteriorem dicebant, quæ cis
Iberum italicum versus spectabat: Vteriorem,
quæ ultra Iberum ad oceanum vsque extensa.
Nunc autem totum Hispanicum Imperium in
tria regna partiuntur: Aragoniæ: Castiliæ, &
Portugalliæ. Sub

Aragonia.

Aragonia ipsa provincia à Tarracone antiqua vr-
be dicta, vt nonnullis placet, in qua

Vrbes:

Cæsar-Augusta metropolis, & regni caput, vulgò
Saragossa, quam à Iuba Mauritanie rege con-
ditam, & ab eo Saldybam appellatam referunt;
deinde ab Augusto Cæsare, qui eam vel re-
stituit, vel exornauit nomen sumpsit. Si-
ta est in ripa fluminis Iberi loco plano, ex
quo Iberus insigni ponte, lapideo, longoque
cuius (meminit *Strabo 3.*) traiecit, portas ha-
bet quatuor ad totidem mundi partes versas,
validissimis cincta mœnibus: crebrique turri-
bus probe munita, in qua præter cætera ædi-
ficia Xenodochium, siue in vno plurima Xe-
nodochia, admirandum sane pietatis opus, re-
centescunt.

Osca, D. Laurentij Archidiaconi, vt putatur, pa-
tria, apud quam olim Sertorium interemptum
referunt historix, vnde Osenfeps populi *Casari*
dicuntur: Antia: Tyrosen. *Plin.*

Triallona ciuitas apud montem Caci, quam à
Tyrijs, Autonijque conditam nonnulli opi-
nantur: Iacca, iacens in conuallibus, Iacceta-
norum quondam sedes.

Bilbilis, vrbs quondam insignis, Martialis patria,
de qua *ipse lib. 10. ep. 103.* Municipis Augusta
mih, quos Bilbilis agri Monte creat, rapidis
quos

quos falo cingit aquis: Equid, &c. & ibi provinciam describit totam: Videbis altam Liciane Bilbilim Equis, & armis nobilem. *Idem* 1. *epic.* 50. Augusta Bilbilis.

Barbastro, arcubus ferreis nobile oppidum: *Burtina* *Prolem.* siue *Bortina* *Anton.* Monsionum in regni situm vmbilico ad Cingæ fluminis ripam: Gallica Flavia. *Prolem.* Gallicum *Anton.* vulgò *Fraga*, inter Ilerdam, & Casaragustam: Forum Gallorum *Anton.* Aierbium, in cuius solo quondam stetit creditur Ebellium *eidem.* Orgellum, Origa fortè *Prolem.* oppidum haud procul à Sicoris fonte: Calagurris Naffica, cuius ciues Calagurritani, quos Nafficos *Plinius* vocat, sed nunc urbem deletam aiunt: Sequitur sub eodem regno.

Catalonia regio, quæ Pyrenæis montibus, mari Mediterraneo, fluminibusq; Ibero, & Cinga terminatur, cuius

Urbes:

Barcinon. nis, vulgò *Barcellona.* quam Amilcarem Annibal patrem condidisse ferunt: vrbs maritima, necnon pulcherrima: Faucientia quondam dicta, teste *Plinio.*

Tarraco, siue *Tarracon* *Prolem.* vrbs olim tam celebris, vt potiori Hispaniæ parti nomen dederit maritimarum opulentissima, & Scipionum opus: Viqua, quam Ausum appellat *Idem.* Auchetanorum vrbs: Girona, & Geronda. *Plin.*

Tortosa, quæ *Dertosa*. *Prolem.* vnde *Dertosani* populi apud *Plinium.*

Lerida, quæ *Prolem.* *Steph.* & alij *Ilerda* dicitur Ilergendæ vrbs: Altax; ad moenia susus Ilerdæ.

Emporizæ. *Sil. Ital. lib. 3.* & *Polib.* Emporium *Stephano.* Blanda. *Pompon.* Manresæ, quam *Florus* *Anton.* Athanagiam à *Limo* vocari censet.

Rosæ: Rhoda. *Lin.* Rhode. *Steph.* Rhodope. *Strab.* Rhodipolis. *Prolem.* Colibra: Iliberis. *Prolem.* vicus magnæ quondam vrbs; à nonnullis Eliberæ appellata: Iulia Libyca; fuit quondam, vbi nunc Catalonia; Cinniana dicta *Antonino.* Deciana *Prolemao.*

Valentiæ regnum. *V. suo loco.* necnon Maiorica, & Minorica. *V. sup. Balearis.*

Castilia.

Siue Castella duplex vetus, & noua, est provincia in ipso Hispaniæ medietatibus; quæ olim Bardulia dicta fuit, in qua

Urbes:

Burgenfis ciuitas, vulgò *Burgos* Brauum putatur *Prolem.* vrbs antiquissima, quæ centum, & quinquaginta sub se minorum gentium oppida numerat: *Burgi*, orum, dicitur etiam.

Palentia: *Pallancia* *Plin.* *Pallantia* *Strab.* ad Canonis marginem sita: *Palencia.*

Valdoledum sedes olim regis, locus in amoenissima Pisuergæ ripa non Hispaniæ solum, sed Europæ totius pulcherrimus, vt referunt *Cosmographi*, in qua *Philippus I.* Hispaniarum Rex ortus fuit, vulgò *Valladolid.*

Pincia. *Prolem.* *Pincia.* *Anton.* *Simanca.* *eidem.* *Camora.* *Prolem.* *Sarabris.* à nonnullis putata Tauris ad Durum fluium.

Salmantica: *Salmatis*, vulgò *Salamanca.* academia

liquidem nobilissima: Ciuitas *Roderici* comitis ad fluium, qui vulgò *Gada* dicitur; quæ *Myrobriga* est *Prolemao.* vt aliqui volunt *Celticorum* oppidum in Lusitania, *Casteindrige.* *Coria*, *Cauria* quondam, siue *Cauria* à recentioribus: *Olibula* *Prolem.* *Amla.*

Segouia, siue *Segobia* haud procul à fontibus *Areux:* vrbs lanificis, & aqueductu viscifero Romani operis nobilis: *Aranda* vrbs olim: *Vaccorum* *Rhoda* dicta *Prolem.* siue *Rauda* *Anton.* *Vxoma* *Plin.* *Ofma* nunc.

Et hæc in veteri Castella recensentur, nunc quæ in noua

Urbes:

Toletum. *V. suo loco.*

Madrum. sedes Regum nostris temporibus aeris, situsq; saluberrimi villa, seu pagus cum maximis in Italia vrbsibus: ad cliuii frequentia confendat: *Madritum:* *Villamanta:* *Mantua* *Prolem.* vt placet quibusdam: *Carpetanorum* in *Taraconenfi* Hispania opp.

Complurum, vulgò *Alcala d'Enares.* sita ad fluium *Henarem* vrbs: *Segontia.* *Anton.* nihil olim *Saguntus:* *Alcantara* in *Tagi* ripa *Norba* *Cæsarea* *Prolem.* *Norbenus* *Colonia* *Plin.* *Talauera* nunc: *Abura* *Lin.* vt opinantur nonnulli: *Cuenca*, vnde *Caucentis* *Plin.* *Labisosa* *Anton.* *Castulo*, nunc. *Idem.* Sub nouæ *Castellæ* ditione. *Biscaya*, à *Bastulis* *Bençæ* antiquis cultoribus nomen trahens, qui ex *Libya* in Hispaniam *Beticam* profecti, inde à *Mauris* expulsi in *Galiciæ* montes profugerunt, vltimiq; loco infederunt ad oceanum septentrionalem, in qua olim populi *Cantabri* fuerunt, in hac

Urbes:

Iuliobriga caput olim *Cantabrorum*, hodie *Val de carre.* Bellum admodum oppidum recens cõditum à quodam *Cantabrorum* principe, *S. Andreæ* portus.

Guspufcoa *Cantabrorum* regiuncula ab *Opu* sita antiqua ciuitate, in qua *Varduli* populi, & horum caput *Flauiobriga*, nunc *Bilbao.* regio quidem ferax ferri, chalybisq; *Vulcani* officina, necroph. *Martis* alimentarium ob ferri fodinas. *V. Plin. lib. 34. cap. 41.* & in hac regione populi fuerunt *Oregeuones*, *Autrigones*, & *Varduli.* *Prolem.* & *Plin.*

Phalambriga. *Prolem.* hodie *Fuentenabia.* Fanum *S. Sebastiani* olim *Hifus*, situm opp. ad ostium fluminis, quod *Menascus.* *Pompon.* *Menosca* *Prolem.* dicitur; portum hæc anplissimum sagacis naturæ providentia factum.

Nauarræ regnum subseribitur *Castellæ*, quod olim bellicosus populus habitauit; sed *Nauinij* dicti à quibusdam montibus, in quos à Romanis in eos fruentibus profugerunt. Verùm hoc regnum inceptis sub anno salutis 960. aliqui narrant, nempe cum *Eucius* *Bigorix* pars est hæc *Gallix* *Aquitaniæ*; comes transfretis *Pyrenæo* *Mauris* erectis, se Regem constituit; post hunc *Henricus IV.* *Castilia* Rex armis occupatum *Nauarræ* regnum suo adiecit imperio. Huius igitur populi *Pyrenæos* montes potissimum habitant in hoc

Vr-

Vrbes:

Pompeiopolls, siue Pompeionis, hodie *Pamplona*, regni caput, à Pompeio Magno, seu potius ab eius filio *Sex. Pompeio* condita, siue restaurata: *Portuspedis*: *Montregalis*: *Estella*: *Amaya*, ceteraque oppida.

Gallicie regnum. *V. Galicia.*

Legio regnum, cui nomen à Legione VII. Germanica, quæ olim *Neruz Imperatoris* principatu (vt quidam autumant) statua habuit, in hac

Vrbes:

Legio: Legio gemina *Antonina*, alia oppida. Vide apud *Cosmographos*; inter quos *Chimerius* refert Legionis regnum à reliquijs Gothorum constitutum, cum eos Mauri, qui totam Hispaniam circa annum 730. Christianæ salutis aggressi fuerant, in ea loca situ asperissima compulerunt.

Asturia, veterum Asturum sedes ab Astura fluuiio sic dicti, vt vult *D. Isidor. g. Eth. 2.* cuius mentio etiam apud *Florum lib. 4. Historia Romana, & alios*. Asturia, etiam dicta, vnde Astures populi: Asturica, etiam in *Lapidib. Astur* avarus Visceribus laceræ telluris mergitur imis, Et redit infelix effosso concolor auro. *Sil. Ital. 2.* Hinc equi, qui Asturcones vocitantur, qui toletum incedunt. *V. Equus.*

Ouicrum, vrbs metropolis: Astorga, & alia oppida.

Andalusia regnum. *V. Batia.* Murcia regnum, in quo vrbs caput idem nomen habens, quæ totius Hispaniæ vocatur hortus: Carthago noua, vulgò *Cartagena*. *V. suo loco.*

Granata. *V. Batia.*

Portugallia, tertia scilicet diuisio. Vid. *Lusitania*.

Fluuij:

Qui totam irrigant Hispaniam centum, & quinquaginta numerantur, & in ijs pontes vltra septingentos, inter quos nobilissimi Segouiz, & Alcantara.

Durius ex Idubeda scaturiens, in quem innumeri penè alij fluuij ingrediuntur, qui Vestones ab Asturibus, Lusitanos à Gallæcis veteribus discernit, demum in Oceanum apud oppidum Portugalliz, quod Portum appellant influit velocissimo cursu: Doris, dicitur *Prolemao*. Duris. *Strab.* vulgò *Duero*. *Dicenna* rigens. *Mart. 1. 50.*

Iberus. *V. suo loco*: vulgò *Ebro*. Cinga fluui, in Iberum influens: — quos Cinga pererrat *Gurgite*, &c. *Luc. 1. Pharf.*

Tagus. *V. suo loco*, vulgò *Tajp*.

Anas Latinis, Græcisque scriptoribus satis notus originem habet ex vastis in agro Laminitano stagnis, vt scribit *Isid. 2. cap. 1. Plin.* qui Oretanos præterlapsus ad Metallanum, vbi castra fuerunt Vitelliana, terra se penetrabilibus condit, mox post aliquot Leucas iterum nascens, vt inquit *Plinius*, ad Villartam eruptione facta, Augustam emittit, vbi longissimo ponte lapideo transit, Pacem Iuliam, & austrum versus alias vrbes prætergressus ad Castrum marinum in oceanum euoluitur, nunc *Guadiana*.

Bætis. *V. Bæris*, vulgò *Guadaluquiar*.

Minus Hispaniæ Tarraconensis fluuius ortum habens sexto supra Aras Sæctianas miliari, ad oppidum, vulgò *Castell verde*. Portum marinum secans, pontemque Belsarium, & Orensem ciuitatem perlapsus facto ad Valentiam cum Aulia altero fluuiio congressu, sex miliaria procurrens in oceanum se præcipitat.

Leche: Turius, siue Turia, in Valentia: Limæ: Sicore, siue Sicoris, sub Pyrenæo Ilerdam oppidum præterlapsus in Iberum defluit: Chalybs, in Guisufco: Astura, apud Altures: Gallego, in Aragonia.

Sinus.

Sinus Sucronensis, omnium vastissimus apud Valentiam: Sinus Ilicitanus apud Murciam, nunc *Porto d' Alicante*. Sinus virginatus, ab oppido *Virgi. Mela*: in Gades maritimo oris: Sinus Gaditanus. *V. Gades.*

Synonyma.

Hispana humus. *Ond. 6. fast.* Hesperia vicima. *Hor. 1. 36.* qui Hesperia fospes ab vicima: Iberia: Quis feræ bellum Curet Iberiz. *Idem 4. 5.* Cantabria: Iberæ terræ. *Mart. 6. 18.* Iberiz duræ tellus. *Hor. 4. 14.* Extrema Hesperia: Hispanæ oræ: Hesperiz. *Post.* Littora Ibera. *Idem.* Bætica regna: Cantabrum iuga. *Hor. 2. 16.* Hispana ora. *Idem 3. od. 14.* Celtiberia terra. *Catull.* Hesperiz aquæ. *Mart. 8. 48.*

Occidens, figur. Non quicquid sedit occidens, id est aurum, argenteumque quod in Hispania, tunc fodiebatur. Senam extrema ad occidentem regio, quæ pro ipso occidente sumebatur, non erat nisi Hispania: nunc verò India est occidentalis, vt *suo loco*, vnde aurum, argentumque effusum ad Hispaniam deportatur: Quicquid ab auriferis eiecit Iberia fossis. *Strab. 3. lib. 3.* Nec latè audez Hispania teris. *Tib. 4. eleg. 1.* Adiamque Iberum narrantem loca, facta nationes, &c. *Catull.* Tarraconis littora. *Mart. 1. 50.* Hinc

Populi:

Hispani, qui capillati non tondi Catulli tempore, & Martialis fuere: Vnde de capillatis Cuniculose Celtiberiz filii. *Catull. 38.* Mart. Hispanis ego contumax capillis.

De Hispanorum sordiditate prisca lege *Strabonem*, & huius meminit ante ipsum *Catullus epigr. 38.* de hodierna nihil est quid dicatur: vestitus enim elegancia potest externam in domibus, & palatijs sordiditatem tegere.

In Celtiberia sunt Numantini, de qua *suo loco*. Celtiber, & Celtiberi. De hac varie sentiunt auctores, aliqui illam ponunt propè Iberum fluuium apud quem confidentes ceteræ, qui Gallia populi erant inde sumserunt nomen Celtiberi: alij verò apud Bithilum in Biscia. Hoc Celtiber in Celtiberia terra, quod quisque minxit, hoc sibi solet mane denem, arque rusam defricare gingiuam. *Catull. epigr. 40.* Iberi, orum, p. p. Numantini, qui in Celtiberis: Cohortes Hispanæ. *Sil. Ital. 13.* Hispanæ gentes: Cantabri: Bæti: populi: Populus Iberus: Celtiberæ gentes. *Mart. 1. 50.* Celtæ Iberidem 7. *Biscia.* Gens Hesperiz. *Sen. in Herc. fur.* Altures, in Asturia: Baituli: Baistiani, Hispaniæ

niz pop. Callaici, Gallaciz pop. *Ptolem.* Egurri. *Medina del rio seco.* Exitani, in Beticæ regno: Ilgeretes: Lacetani, siue Laleitani, postea Gotholani, Cataloniz pop. *Catalani.* Turdetani: Turduli, & Bæstiani, quorum regio vocatur hodie *Andaluzia.* Nos Celtis geniti, & ex Iberis. *Mart.* 4. 55. & Celtas rexit Iberos. *idem.* 7. 51.

Epith. Fertilis, pugnax, bellax, audax, populosa, diues equis (Asturconibus præsertim) facilis frugum, principibus fœderata pijs, diues, locuples, nummata, fuluis præciosa metallis.

Epith. Feroces, pugnaces, audaces, duri, superbi Hispani, gens intractabile bello, gehis aspera bellis, patienique laborum.

HISTORIA.

Hominum monumenta: *Ouid.* 7. *fast.* Veterum voluens monumenta Deorum. *Virg.* 3. *Æn.* Annales, tum. V. *in loc.* Chronica, orum, Græca vox: Prisca tempora, facta: Veterum scripta: Ætatis monumenta vultus: Acta temporum Claudianorum. *Mart.* 3. 30. Omne xuum explicare chartis. *Catull.* Chartæ victuræ. *Mart.* 3. 20. Auditum: Aulicis si quicquam credimus. *Virg.* 8. *Æneid.* Libri: Libelli, in quibus plerumque historiz sunt: Opus: Ec cultum facto pectore profer opus. *Mart.* 1. 26. Historiz facta: Series: Longa est series. *Stat.* 2. *Theb.* Post re victuræ, per te quoque viuere chartæ incipiunt. *Mart.* 1. 26. In acta refert. *Iuven.* *satyr.* 2.

Fides, figu. Vt prisca fides narrat. *Stat.* 2. *Theb.* Ephe merides, dicuntur etiam actus diurni, qui solent narrari ab aliquibus, & hoc vocabulo *Plutarchus* appellat Cæsaris commentarios, quos *Strabo* Hypomnemata appellat propriore dictione. Commentarij diurni. *Sueton.* V. *Scriptura.*

Epith. Pulcra, bella, elegans, arguta, memorabilis, præterita.

Historica volumina: Historica scripta, charta, notæ: Historica annorum series: Liuianum opus: Liuij opus ab auctore uoto: Memores facti per omne genus. *Hor.* 3. 17. Antiqui monumenta perennia facti. *Ouid.* 2. *fast.*

HISTORICVS.

Historiographus, Græcè: Historiz scriptores. *Iuven.* 7. Qui transacta notantur tempora: Oblitos temporis vindex. *Masius.* Conditor historiz. *Ouid.* 2. *trist.* Historiz pater, parens, auctor: Narrans loca, facta, nationes. *Catull.* Sacra, diæsq; canam, & cognomina prisca locorum. *Prop.* 4. 1. Veteris non inficius xui. *Ouid.* 15. *met.* Antiquarius. *ex Iuven.* 6. qui dixit Antiquarium summam, quæ historias, poetas, antiquitatem redolentes cæteræque huiusmodi calcet.

Historici apud Græcos celeberrimos.

Herodotus: Thucydides: Xenophon,

Apud Latinos.

Liuius, Sallustius, Cornelius Tacitus, Plinius secundus, Cæsar, Q. Curtius, Valerius Maximus. Rerum scriptor. *Strabo.* Annalis promus: Veteris non inficius xui. *Ouid.* 15. *met.*

HISTRIO.

Quem verbo *Thufio* Ludionem dici solitum *Liuius*, & *Valerius* testantur, nempe qui ridiculo gestu populum ad cachinnos allicit; ab ipsius etiam veteribus tam parui habitus, vt nonni in summa Reipub. necessitate, in militia adscriberetur; vilissimam enim artem exercere semper putati sunt.

Actor, oris, qui voce, & gestis fabulas agit: Mimicus, qui gesticulationes edit, & mores, factaque hominum imitatur: Atellanus, scemicus. *Cicer.* qui ludos Atellanos argumento ioculari ediet: Locularis homo: Comicus: Comœdus. *Vid. suo loco.* Scurra comicus: Vestibulus, & vultu ridiculus: Ridiculus actor: Gesticulator. Chironomus, minorum genus. *Iuven.* 6.

Gesticularia, sœmina ad id sese exercens: Thymelus mulier, quæ prima saltationem docuit: Philistion, qui cum minimum daret rigi interijt. *Mart.* 2. 41. Koscus, & Alosus Ciceronis tempore celebres fuerunt histriones: Histrionia, vel histrionica, ars est, quam histriones exercent: Ars histriorum: Histripenci gestus, actus, vestis: Histricus imperator. *Plaut.* in *Penn.* Qua histriónico cœtui præfectus est. *Bacchylus.* Pantomimus indignus. *Iuven.* 6. molli saltante Bathillo.

Epith. Procerus, mollis, leuis, argutus, insulsus, ridiculus, vanus, mouens risus.

Caupones, mimique leues, scurræque loquaces: Morio, nis. *Mart.* idem, quod fatuus, quales aliquando apud Principes deliciarum loco, *Buffone* seioce. Qui mouet in varios brachia vultus modos. *Mart.* 3. 63. nempe qui ad leges, & modos chironomæ saltabant, vt hodie Hispani, & apud nos in Baccanalibus, qui vulgò *Mazzacini* à chi fa la Lancia dicuntur. Parafiti, mimi quoque dicebantur in Comedijs. *Mart.* 9. 29. Apollinis parafiti, qui in scenis poetarum carmina recitabant.

HOEDVS, i.

Caprarum fœtus: Capella, nempe femella è capris: Lasciuu soboles gregis. *Hor.* 3. id. 13. Teneri caprarum fœtus: Fœtus capellæ. *Tib.* 1. 1. Hic vagantem matris hispidæ fœtum. *Mart.* 3. 57. Hoedulus: Hoedillus, & fœtum querulæ rudem capellæ. *idem.* 7. 30. Inficius herbæ, &c.

Epit. Petulcus, petulans, alacer, tener, vagans, mollis, pinguisssimus hoedulus. *Iuven.* 11. & toto grege mollior. *sicd.* nec diuin ausus virgas humilis mordere fœlici.

Hoedi signum Cælestis.

Sunt qui scribuntur inter sidera propè Eniochum, siue aurigam capellam in dextero humero, Hoedos in sinistro esse: & hæc sidera primum in Cleosteme Tenedio fuisse obseruata, quæ in ortu pluuiale tempus indicant: in occasu verò serenum aërem. V. *Capra cælestis.* Alij verò rãm in ortu, quàm in occasu pluiam indicare hoedos cælestes aurigam.

Pluuiales hordi: Purior Otensij frustra gradus impulit aëtri. *Stat.* 3. *Theb.* progressus enim Hædorum serenus in ortu, siue in occasu serenum aërem facit. Hinc *Virg.* Quantus ab occasu veniens pluuialibus hœlis Verberat imber humum.

HO-

Qui dubio loco natus, necnon parente dicitur, ingenium tamen sortitus admirandum. *Epiurus cumans* de Homeri ortu hæc narrat: Critheidam Apellis filium visitatum à Menone patruo peperisse Homerum, cum prope fluuium Meleschem ad Smyrniam perducere, atque ibidem puerum Melesigenem appellatum, deinceps Homerum Ioniæ, quod oculis captus esset, in quam egerat per morbum illum incidisse scripsit *Heraclides*: Vixit post bellum Troianum cum esset ex ætate annis centum, & quinquaginta, totidemque circiter ante conditum Romam; quem tempore Italiæ nonnulli attestant extitisse. Duo præcæta scripsit insignia Itadiæ, nempe Iij cæuersionem, in qua Achillem vehementer extollit, & Odyssæam, in qua labores Ulyssis, reique gestas eleganter expressit; qui illum mortuum fuisse dicunt dolore, quod quæstionem quandam interpretari nescisset, ridiculæ sane sunt: *Sotades* apud *Strabonem* fame extinctum fuisse narrat: certum est illum nullas post se reliquisse diuitias, ut canit *Ovidius*: sæpe pater dixit, studium quid inutile tentas Mænonides, nullis hæc reliquit opes, ipsum quoque fontem fuisse, vnde reliqui poætæ biberint testatur. *Idem*.

Aspicere Mænoniden, à quo ceu fonte perenni Vatum Pietis ora rigantur aquis: dictos autem fuit Mænonides, siue à Lydiæ, quæ Mænonia, siue Smyrna Homeri patria, siue quod Musas Mænonidas apud Phœciem coleret: Vates Smyrniæus. *Luc.* 5. *Phæf.* Vates Achæus. *Ouid.* in *Rom.* 1. & Athenæ credita fuit Homeri patria: Conditor Itadiæ. *Iuuen.* *sat.* 11. Mænonis sceler. *Ouid.* 2. *de art.* vates. *Idem* 1. *trist.* 5. Fortis celebrator Achillis: Vates Colophonius: Mænonij Colophonius alumnus, nam Colophonij ciuem suum quoque esse dicunt. Aut Colophoniatæ nobile vatis opus, nempe Homeri Itadiæ, vel Odyssææ. *Mant.* Cæcutiens poætæ: Cæcutiens Mænonus. *Mart.* *Capella*.

Salaminiæ vates. *Picus Mirand.* nam & Salaminiæ suam prædicant quoque ciuem: Lumine captus erat Smyrniæ gloria gentis: Mænonio cantatæ carminis rante; nempe Homericæ. *Mant.* de Bactrachomyomachia ranarum pugna: Mænonij carminis alite. *Hor.* 1. 6. *Ætænius* Homerus dicitur *Thib.* 4. 1. Melesigenes, dictus prius Homerus, quod ad Meleschem fluuium natus esset, ut *supra* in *test.* Troiam belli scriptor. *Hor.* 1. *epist.* 2.

Melesheg chartæ: Possit Melescheas nec mallem mittere chartas. *Thib.* 4. 1. Homericas interpretantur: nam *Strabo* 12. scribit prope Smyrniam, in qua potior opinio est illum natum fuisse; vnde *Strab.* 3. *flu.* 3. Smyrna tibi gentile solum, potiusque v. re. do Fonte Meles: Perganeus vates; *ex Prop.* 2. *eleg.* 1. nam Pergamenses ciuem suum faciunt Homerum: Mænonique cupis doctus ore loqui. *Sat.* 7. idest elegantius Homero *epist.* 45.

Epih. Indis, diuinus, doctus, sacer, diuus, graui, sublimis, altissimus, altissimus, vaniloquus, etrus, magnus, Colophoniatæ à Colopho-

ne, vbi credebatur exortus *Virgil.*

Solers rerum speculator Achæus: Immortale suo carmine nomen habens: Ipse pater vatum. Quo nil Græcia maius habet: Qui Musas cantu, qui Phœbum æquauit honore: Quantum Smyrni durabunt vatis honores.

HODIE.

Lux hodierna: Hæc lux, hoc Sole: Hæc die: Hodierno die: Hodierno mane: Hodiernæ vitæ crastina tempora Dij superi ad adiunctur. *Hor.*

HOMICIDA, & HOMICIDIVM.

Artifex lethi. *Senec.* in *Hipp.* Interfector: Peremptor. *Idem* in *Ordep.* Sicarius: Parricida, qui patrem, & matrem: Sororicida, qui sororem: Fratricida, qui fratrem: Fraterno sanguine fons; noxius, reus, &c. Artifex dicitur cædis. *Ouid.* Occisor, oris: Cui cædis amor; *è Stat.* 2. *Thib.* Regis cæde nocens, idest regis interfector. *Sen.* in *Ordep.* Cædis reus: Nec tibi longa manent sceleratæ gaudia cædis. *Idem.* Cædis author. *Idem.* Fœnesti muneris author. *Ouid.* 2. *met.* Sæpe cladis author. *Senec.* *Herc.* *fur.*

Primus, qui homicidium patrauit Cæmus fuit apud sacros historicos, apud Græcorum historias Ixion, qui per summum in perditionem fœcerum suum intrem. *Virg.* *Æneid.* & homicidæ conscientia sua terribilem locum fecerunt opinionis de furis, & occisorum vmbis sceleratos persequentibus. Hinc *Seneca* in *Ostia*: Et morte gaudet author infandæ necis, Quam sæpe tristis vmbra Germani meis offertur oculis, &c. *V. Virg.* 6. *Æneid.* Dira cædes. *Ouid.* 3. *met.* Fratrum sanguinis fons: non infons, i. Fratricida. *ex Ouid.*

Fratricidium: Fraternum funus. *Ouid.* 2. *Pont.* 8. Parricidium, fornicidium, matricidium: Patris, sororis, matris, cædes: Thracium nefas, quod Progne fecit, & Philomela fororibus Te-reus Thraciæ Rex. *Senec.* in *Thyest.* Nex: Necis damna. *V. Nex.* Tristia crimina cædis. *Ouid.* 2. *fast.* Quans cædisbus. *Stat.* 2. *Thib.*

HOMO.

Commune nobis vocabulum ab humo dictum, ut aliqui volunt, nempe quod sursum spectare debeat, ut *Ouidius* 1. *met.* canit: Os homini sublimè dedit, cœlumque videre iussit, &c. Ex luto formatus homo, ut in *saturni* *Seneca*, quam veritatem in fabulam conuertentes poætæ Prometheum hominem ex luto finxisse coniungunt; cuius partes à prisca singulæ Djs singulis attributæ sunt. Ioui caput, Minervæ oculi, lunoni brachia, pectus Neptuno, cunctus Marti, renes, & inguina Veneri, pedes Mercurio, aures Memorizæ, Genio frons (Hinc illum Deum venerantes frontem rangere, & ad frontem manu iuncta numina adire solebant) dextra Fides, digitus Minervæ, genua Mysteriordis, vnde hæc rogantur tangimus. Suspensæ lunonis tutela, ut inquit *Senec.* *Pomp.* quod ipsi protegantur oculi, per quos luce fruimur, quam à lunone tribui putant, vnde *Lucius* dicta; oculi Cupidini, in quibus excubet, cen quidam in specula, ut ait *Philophrastus*; alij dicunt

Mi-

Minertuz, vt *superius* dictum: dorsum, & pollice partes Plutoni; tali plantæq; in Thetidis cura, fuit Mercurij. Verum alio modo *Astrologi* hominum membris signis celestibus assignant, vt *Firmicus*, & *Manilius*, *V. Membra*. Genus haud immice virorum. *Ouid.*

Hymnus de hominis formatione in libro fabularum agit ridicule sanè, quem consule *lib. Mytholog. cap. 210*. Mortalem induitur formam. *Ouid. 11. met.*

Virtus virtute prestantes Iouis filios appellauerunt poete, vt *Æacum*, *Minoam*, *Sarpedonem*, & huiusmodi: Feroces verò & immanes Neptuno filios assignarunt, vt *Cyclopa*, *Cercyona*, *Scyrona*, *Leſtrigona*, & alios huiusmodi: hos videlicet tanquam mari genitos, illos cælo, vt *A. Gellius* innuere videtur *lib. 15. cap. 21*. Hinc *Polypthemus* apud *Ouid. 13. met.* se Neptuni filium appellat.

Humanum caput, *Ouid. 14. met.* Sic humana pectora, corda, brachia, &c.

Homo Circo, scenæq; vacans. *huc. 8.* dicitur homo nimium voluptuarius, & ociosus, qui sine vilo exercitio ad Circum, & scenam incumbit.

Homini partes.

V. Corpus. & Caput.

Synonyma.

Hominum genus: Genus humanum: Mortales: Mortalia pectora, corda. *Stat. 3. Theb.* Gens hominum. *Sen. in Herc. fur. Boet. 5.* Progenies virum: Virum genus. *Virg. 2. Georg.* Gens, gente: Gens humana. *Hor. 3. 3.* Humane mentes. *Ouid. 1. met.* Terreſtre pectus: Terrea proles: Animæ viles. Mortale genus. *Ibidem.* Corpora hominum. *Virg. 12. Æd.* Virum. *Idem 10.* Humana sub imagine. *Ouid. 1. met.* Vir. *V. suo loco.* Mortale corpus. *Hor. 1. ad 35.* Mortales turbæ. *Idem 3. 4.* Homuncio. Homunculus: Homulus: Mares: Masculus. *V. suo loco.* Mascula turba: Humanum caput. *Ouid. 4. Pont. 9.* Lingua humana. *Id. 11. met.*

Materies terrena: Nil nisi peccati massa pudenda: Res plena vocentis inuidiæ: Bulla palustris, nempe quod hominis vita sit vt aquæ bulla: Sacra diuinæ mentis imago: Massa infelix, omniq; obnoxia fato Varijs fortunæ vicibus expolitus: Cui est igneus vigor, & celestis origo: Capax rationis: Vnde homines nati durum genus. *Ouid. 1. met.* Namq; haud tibi vultus mortalis, nec vox hominum sonat: Terræ hospitiibus cæli super astra vocatis: Seu fortis iniquæ Narus homo in terris, animalia cuncta quiescunt Irrequietus homo, perq; omnes anxios annos Ad mortem festinat iter, &c.

Epith. Fragilis, caducus, bipes, mendax, mundus, vilis, imbecillis, prouidus, incautus, miser, velox, &c. contemptor ferri nullorq; forabilis icu vulgo fatato pariens vulnera.

HONESTAS.

Decor, is: Pudor. *V. Pudicitia.* Decus animi. *Bemb.* Benefuadus honos. *Idem.* Reuerentia fana. *Ouid. 7. met.* Honesti gloria. *Idem 2. trist.* Honestum: Honesti lex: hinc

HONESTVS.

Venerandus, honoratus, venerabilis, colendus, laudatus, laudabilis: Vir multa laude dignus: Pudicitia. *V. suo loco.* Fama pudicitia: Verecundia. *V. Erudescencia.*

HONOR.

Decus: Etatis decus inleſibile nostræ: Gloria: Rerum gloria. *Ouid. 4. met.* Laus: Laudis gloria: Titulus: Titulus prædæ. *Ibidem.* Gloria: Fama. *V. suo loco.* Nomen: Laus. *V. suo loco.* Adorea: Pareite dicebat vobis sene adorea raptio Nulla erit erepto, sed patre summa mihi — contemptaq; es vltus honoris iura tui. *Hom.*

Virtutis meritum: Virtuti calcaria præbens: Cupidas stimulas mentes: Nutrients artes: Hi proprium decus, & partum indignantur honorem: Ebria titillans pectora mollis anori: Aggredere o magnos, edere iam tempus, honores. *Virg.* Hic honor in nobis inuidiosus erit: Et celebres cape, quos spondeanus honores: Non me conspicui fucus titillat honoris: Semper honos, nomenq; tuum, ludesq; manebunt: Meritosq; indicit honores: Fragiles hominum semper contempnit honores: Nec gens vlla tuos æquè celebrabit honores: Tergeminis tollit honoribus. *Hor. 1. 1.* Laudum percussus amore: Mulcetur honoris Muneribus. *Stat. 4. Theb.* Mortis honoræ dulce sacrum. *Ibidem.*

Epith. Eximus, egregius, celebris, conspicuus, ambitiosus, tumidus, popularis, fragilis, maior, meritis, promeritis, emeritis.

HORA.

Quæ tamquam Dea fuit à Romanis habita, quod illam Quirini uxorem esse dicerent: hinc *Ennius*, *Teg; Quirine pater veneror*, *Horamq; Quirini*, cuius primam syllabam corripit *Ouid. 11. 15. met.* — & prius pariter cum corpore nomen Mutat, *Horamq; vocat Dea*, quæ nunc iuncta Quirino est. De hac etiam *superius* egimus in dictione *Dy*. *Dexq;* ab humanis actionibus denominati sub nomine Hora. Sed de horis nunc agimus, quæ temporis diurni, nocturnive spatia discriminant, & ipse tamquam *Dex*, Partis tamen subiectæ fuerunt creditæ, & eisq; templa constructa, teste *Pausania*. Filias fuisse fabulantur *Themidis*, *Iouisq;* Solis affectas illas facit *Ouid. 2. met.* quorum nomina apud *Hymnum* sunt *Titanaide*, *Auxo*, *Eunoia*, *Pherusa*, *Caria*, *Odice*, *Euporie*, *Irne*, *Ortesine*, *Thallo*. *Autores* alij vndecim faciunt, quæ sic appellari dicuntur, *Auge*, *Anaſtole*, *Musſa*, *Gymnaſia*, *Nymphes*, *Mesembria*, *Sponde*, *Elete*, *Acte*, *Hecypris*, *Dysſides*: sed cum duodecim sint, *Ennomie* posset addi, quam *Orpheus* in *Hymno* nominat: Hæ ſingebantur mundum, siue Cælum axi circumuoluerent. Verum tamen his munia diurna, & reliqua in diem facienda diuidebant. *Legge Mart. epig. 8. lib. 4.* sic ſcribentem: Prima salutantes, atque altera continet hora Exercent rancosus tertia caudicos, &c. *Prima* verò dicebatur hora, quæ illuceſcentem exiciebat diem artificalem: *Tertia* sexta, *Nona* vario modo intelligebantur olim, quam à nobis ecclesiasticis. Sic quarta, quinta, ſextima, &c. & alix vsq; ad vesperras, fuit à nostra.

A de-

A dextra, leuaque dies, & mensis, & annus, Secundaque & postea spatij equalibus horæ. *Quid. 2. met.* Conueniunt pictis intrinsece vestibus horæ, Inque leuæ calathos munera nostra legunt. *Idem 5. sat.* Temporis interualla. Spatia. Dez temporis. *idem 2. met.* Duodena diei interualla, totidemque noctis spatia. Horæ monentum. *Hor. sat. 1.*

Epith. Subita, fugax, rapida, mutabilis, agilis, fugiens freno non remorante; anhelo concitata cursu, fugiens, præceps, velocis, breuis, celer, leuis, &c.

Solida hora. apud *Iuuen. sat. 11.* est integra.

HORATIVS.

Poetarum Lyricorum apud Latinos facile Princeps in Venusio Apuliz oppido natus ex Libertino patre, cum quo etiam inde digrediens in Sabinos migravit, vnde puer Romanus missus a patre, ut optatus discipulus educaretur, paucissimus imperij angustias patrii vixit ingenio: Belli Philippensi excitus a M. Bruto Imperatore tribunos milium meruit, victis tamen patribus venit inuictrata primò Mæcenati, mox Augusto infinuatus non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit; cum quibus etiam familiarissimè incubatur. Habitu corporis breuis fuit, atque obesus, præterque iam dictos, vsus fuit familiarissimè Albio Tibullo, Quintilio Varo, Valgio viro consulari, Virgilio, Luliano Floro, Maximo Lolio, cæterisque. Adres Veneres intemperantior traditur, utpote qui se fatabatur Epicureum. Vixit plurimum in seculo ruris sui Sabini, aut Tiburtini, cuius sepe meminit in odij, quorum quatuor libros incipit, vno addito Epodon. Scriptis satyras, epistolas, de arte poetica, & carmina secularia Augusti iussu: tandem post nonum, & quinquagesimum annum decessit V. Kalend. Decembris, C. Mario Censorino, & Caio Asinio Gallo Coss. cum natus esset VI Id. Decemb. L. Cotta, & L. Torquato Coss. Hærede Augusto palam nuncupato, quum virgine vi morbi non sufficeret ad obsequandas testamenti tabulas. Humatus, & conditus est extremis Exquilij iuxta Mæcenatis tumulum.

Hic inter Lyricos, sublimis vertice sidera summa ferit, &c. *Quia* Flaccus Lyricos Pindaricum ad melos frenis flexit equos. *Sed. Apoll.* nomen antem fuit Q. Horatius Flaccus: Venustissimus poeta, vates: Dauidus Lyricus poeta, vates. *Hor. 1. 1.* Romanæ lyrae pater. *Mart. auctor:* Pindaricæ lyrae fidicen. *Quid. 4. Pont. 16.* Romanæ fidicen lyrae. *Hor. 4. 3.* Natus ad Ausidium. *idem 4. 9.* nam prope Venustum Ausidus illabitur. Dauidæ decus canentem. *idem 4. 6.* Venustina lucerna. *Iuuen. sat. 1.* Horatij intelligit sermones, satyrasve.

Epith. Doctus, acer, mordax, lippus, suavis: Qui lepidas cecinit odas: Extremum qui carmine viuet in æuum.

Detrahit nostras Numerosus Horatius aures: Suavis Flaccus: Romanus Pindarus, ut enim se Propertius dixit Romanum Callimachum, sic nos Horatium vocitare possumus. Lyra Calabra. *Mart. 5. 31.* sunt qui pro Horatio inter-

pretantur, quippè cum Venustum non longe distet à Calabria: Sed pro Ennio sumi possunt, cum dixerit *Hor. 4. ad. 8.* Calabris Pierides, pro Ennio. V. Ennius.

Fuit etiam Horatius Cocles nobilissimus Romanus, qui eo in bello, quod Porcena Etruriae Rex pro restitutione Tarquiniorum cum Romanis gessit, cum lanculum iam capum videret, hostesque inde in urbem irruere possent, reliquis omniibus attonitis, & in fugam conuersis, duobus tantum comitatus, siue potius vnus ipse hostium impetum canterper remoratus est; donec pons à tergo abscederet a socijs, quo interitio, vt erat aruius in Tiberim intravit, & iucolumnis ad suos tranavit. *Lege Liv. Dionys. Hæst. Græc.*

Cocles, quèd vno careret oculo: Illum indignantem similem, similemque minanti Aspiceres potènt auderet, quod vellere Cocles. *Virg. 8. Æn.*

HORREVM, i.

Locus dicitur frumento conferuando conditus, pro frumenti copia sumitur plerumque.

Mellis numerosa: Acerus ingens frumenti: Frugum acerui. *Tit. 1. eleg. 1.* Conditæ mellis. *Idem.* Compositus aceruus, *idem.* Granarium. *Hor. 1. sat. 1.* Horreum pensile.

Lacus. Culum, quo distinguunt granarium separandis leguminibus: Cumeræ. *Hor. vas vimineum, aucupatiles*, in quod plebei homines condebant frumentum; vt in granaria quæ latifundijs præcellabant: Illius immensis ruperunt horrea mellis. *Virg.* Cumeris vtuntur Florentini ex stilis arundine constructis ad conferuanda frumenta.

Epith. Cereale, ligneum, terrenum, stiparum, reseratum, frugibus grauidum.

HOROLOGIVM, ij.

Dicitur horarum indicatio, vel index, quod antiquè solarium fuit, deinde aquum, siue aquarium, postmodò rotulis, orbitisque additis instrumentum sonorum effectum est, multaque etiam humanum addidit ingenium nostratum quam priscorum, Romæ duodecim annis ætatequam cum Pyrrho Epirotarum Rege pugnetur vsium fuit solarium. Pulcrum statutum fuit ab Augusto in Campo Martio horologium, vt *superius ibidem diximus*. Nostris temporibus horologia horas indicantia vel signis, vel sonitu admiranda quidem videntur, in Lunidia Danotam vrbe insignè quoddam videretur, in quo præterea, quæ parietis picta sunt, annos, menses, hebdomadas, horas ipsas: festa mobilia, siue fixa, Solis, Lunæque motus demonstrantia; quoties publice signum horæ elapsè elandum est, supra tabulam ipsam duo concurrunt simulacra (equites dixeris cataphractos) quæ tot sese cubitus perunt, quot signa dat campana maior in turri suspensa, quæ horam indicat: sed & ad hæc aia admirabilia adiunguntur in eodem horologio, quod præterea, non sum prolixus.

Horoscopus. V. *infra.* Horarum index: Horologium, i. iaticum. *Fin.* Solarium. *Martell.* quo horarum interitibus et Solis vmbra dignoscimus: Gnomonicum instrumentum.

Gao-

gnomon. *Vitrus.* æneus stylus vmbra indagator, siue vericulum, quod in medio sciatrici collocatum vmbrae projectu horarum discrimina designat: Vmbilicus Solis. *Plin.* Exiguus circulus, cuius in medio gnomon figitur, aut quæ medium intersectat lineæ in sciatrici, amulove: Amulium. *Vitrus.* Circinarum tympanum. *Plin.* Tabula, ex qua ad libellam vnde venti essant dignoscitur. lineæ — quinta dum lineæ tangitur vmbra. *Perf. 3.*

Cleptammidion, ficto vocabulo ad imitationem clepsydrae, cuius hoc speculo usus exoleuit, machinula vitrea, quæ defluxu arenæ, aut pulvisculi è contusis ovorum testis comparati, ita temporis intervallum designat, *Horatius de pulvere.*

Clepsydra, horologium aquarium, cuius nunc vltus non est. *Mart. 6. 35.* Scaphium. *idem.* Scaphæ. *Vitrus.* Hemisphærium, horologii genus introrsum recedens, in quo stylus medio in fundo collocatus, horarum ductus discriminat: Ductor, rector horarum: Horarium indicium, notæ: Pulsus horarius: Horarum index pulsus: Ampulla horaria: Vitræ horarium.

HOROSCOPIVS, i.

Nempè quo sidere quis nasci dicitur fausto, vel infasto, vt apud Astronomos habetur.

Genealogia. *V. suo loco.* Cur adeo charissime nate maligno Sidere te genui? &c. *Hom. 1. Illad.* Fatum, & fata. *V. suo loco.* Cur te tam fata culerunt Impia nascentem. *ibidem.* Sors tua venisset melior. *ibidem.* Nunc proxima fati Hora manet. *ibidem.* Omen laetum. *V. Augurium malum, vbi multa ad rem faciunt: sic Augurium bonum. V. suo loco.* Genesii — inspecta genesi eolyria poscit. *Iuven. 6.* nempè thema natiuitatis — Et ab vno sidere duci. *Perf. 5. v. 46. & sequentibus.* Astrum: pro horoscopo. Nescio, quod certe est, quod me tibi temperat, astrum. *Perf. ibid.*

Astrorum vices numerata semita Lunæ. *Stat. 3. Theb.* Matheseos enim cupidi vbi sit Luna, vel quo signo, vel per quæ inest astra Considerant in hominum natalibus perferuntandis: Quid mihi ingratis inimica signis Hora natalis referat, &c. *Mascul. 1. ad. 8.*

Genethliacus: Cura Chaldearum propriè Chaldeorum fuit nascentium horoscopos intueri, à quibus præsertim obseruabatur Saturni sidus, à cuius arbitrio vita hominis stultissimi arbitrabantur. Sic etiam ira vesani Leonis, Mercurij stellæ, Cypridis tidus, vis Gradii, & scorpionis, quæ *Masculi in Lycias* irridet, *lib. 1. ad. 8.* Innocens scorpis iubar ardet, infonsi stellæ Saturni Venus ipsa noxæ Splendet immunis: seror ipse præceps Inscelus verò.

HORROR, is.

Horroris imago. *Lucan. 3. Phars.* Terror. *V. suo loco.* Furit implacabilis horror: Barbarus ingruit, infrenit, conterit horror: Mihi frigidus horror Membra quatit, gelidusque coit formidine sanguis, &c. *Virg.*

Epith. Implacabilis, frigidus, luridus, barbarus, gelidus.

Horrendum: Horrens: Horridum: Horribile: Horrificum, tremendum: Cùm multa horrenda moneret Hos mihi prædixit luctus, &c. *Virg.* Clamores horrendi: Vox horrenda: Hic alius maius miseris, multoque tremendum Obijciatur. *idem 2. Æn.* Monstrum horrendum, ingens: Horrificique metus. *V. Timor.*

HORTATOR, &

HORTATVS, us.

Monitor: Monens: A. monitor: Admonens: Doctor: Author: fide auctor: Dux: Caput ad aliquid: Hortans: Hortatus. *Quid. 5. trist. 15.* Hortamen. *idem 1. met. & Stat. 4. Theb.* Hortamentum: Monitum, i, & Monitus, us: Admonitus, us. *Quid. 3. met.* Ad monitum: Vocis hortatus. *Sen. in Hipp.* Stimulus: Stimulatio: Qui animos attollit hortando: Qui incendit animos, tollit animos dictis, voce, verbis: Qui stimulis acuit mentem: Iuuenem facta ad Ma-uortia flammam: At comites rapidum solitis hortatibus agmen Ignari insurgunt: His vbi turbatas hortatibus impulit aures: Corda vbi rum fouet hortando, reuocatque vigorem. *1.* Turnus Rutulos animis audacibus implet. *Virg.* Dictum hortans. *Stat. 3. Theb.* sic Verba hortantia: Nunc ille hortantibus ardens Sollicitat dictis. *idem vt suprà.* hortator est.

HORTVS.

Ad amoenitatem comparatus locus, ad quem excolendum ab Imperij Mæstare Diocletianus Cæsar abiit, cum Maximiano collega: apud Romanos celebres fuere Horti Sallustiani ad forum Sallustij in Quirinali monte, quo in loco nunc Ædes S. Sufannæ crediderim, nunc esse Ludouisianus, siue Barberinos. Mæcenatis Horti in Exquilis. Antiquiores Semiramidis Horti pensiles, quos inter mundi miracula *Plinius* recenset *lib. 36. cap. 19.* Tum Alcinoi hortus versibus Homericis celeberrimi in Phæaciæ, siue Corecyra, in quibus proceræ arbores viscebantur, semperque fructiferæ pomis alijs cadentibus, alijs maturefcentibus, alijs subnascentibus, & vt refert *Hom. in 12. odys.* Pyrum in pyro, malumque in malo succrescebat, de quibus *Statius:* Vosque quo numquam vacui proditis ad æthera ranti: & *Iuuenalis...* Quisla perpetuus Phæacum Autumnus habebat. Apud Athenienses Epicuri Horti celebrabantur, vbi eius schola, quos primus ibidem instituit, vnde à *Plinio* hortorum magister nuncupatur. Nunc moris est, principes omnes quamvis tenues hortos habere siue in vrbe, siue extrâ vrbem amenitatis causa. Sed Romæ potissimum, & Tusculi, vbi Burghesiani, & Aldobrandini: Tiburæ Estenses hortus, in Vrbe verò Pontificij, siue Quirinales, siue Vaticanos vias, Peretti, & nunc Pamphiliani extrâ portam Aurieli ad aqueductus a iuxta Alferiuz. Extrâ portam Portuensem Horti Cæsaris olim fuisse creduntur, de quibus sic *Hor. lib. 1. satyr. 8.* Teans Tiberim longè cubat hic propè Cæsaris hortos: vnde Maximorum familia hucusque loci istius domina in hortis ianua fronte id indicare præsumpfit. In his autem hortis post Cæsaris mortem populo Romano ex testamento legata posita.

posita fuit ædes consecrata Forti Fortunæ, vt conijcitur ex *Plutarcho*. Et si qui tandem alij sunt in vrbe horti celeberrimi quamaximè præstant cunctis Phœaciz, Armidæque fabulosis hortis. Priscorum cultores hortorum celebrantur Hesperides, de quibus *V. suo loco*. *Cyrrus*; Superbus *Tarquinius*; *Epicurus*; *Alcinous*; *Diocletianus*; *Maximianus Cæsar*; & alij. Hortorum Deus *Præputius* creditus fuit. *Vid. suo loco*, *Pomona* verò *Dea*.

Pomarium: *Pomaria*. *V. suo loco*. *Mart. 6. 17.* *Violaria*: Irriguumque bibant violaria frontem. *Virg. 3. Georg.* Horti proprie à *Cicerone* dicuntur loca arboribus conlita, amœnitate cauita parata. *Pestium rus*, *metaph. Mart. 6. 60* *P. itana* arua, *fig. idem 9. 61. V. P. affum in sat. Lucania*. Hortulus, diminut. Secretus, & cultus ager. *Quid. Viridaria. Mart. Rosarium. V. suo loco*. *Florea rura. Virg. Amœna vireta. idem 6. Enclid.* Cultrum solum, floribus, herbis: Agellus, diminut. compositus: *Rus breue. Mart. Pomiferi colles. Quid. 1. Pont. 9.* *Nemorum vmbra. Iuuen. sat. 4.* Quanta nemorum vœdetur in vmbra; idest in viridarijs ad arborum vmbra. Perpetuus *Pleacum* autumnus. Dicitur *Pomarium* vbi semper vel flores, vel fructus virent. *idem 5.*

Hortus pensilis dicitur, qualitate ædium loco constituitur, de quo periphrastice *fic Sen. in Thyest. 3.* Nulla columinis meis imposita nutat stilua.

Paradysus, Græca vox, nempe hortus, siue locus deliciarum: *Iugera sepositi loci. Mart. 6. 17.* Hortus odoratus suberat cullus illius herbis sanctus humum riuo lene sonantis aque. *Quid. 2. sat. 1.* Viretum: In campis per opaca vireta *Ludit*, &c. Et olentia nacta *Pascua* per flores, & *thyma summa volant. idem 1. de art.* Tancus veris honos, & odoræ gratia *Floræ*; Tantaque *Pestani gloria* ruris erat. *Mart. 6. 50.*

Epith. Ferax, fecundus, irriguus, halans, florens, hilaris, fratus, fertilis, cultus, excultus, pomifer, redolens, amœnus, florifer, floricomus, conficiuus, cultissimus odoratis herbis, nitidis confitus, referens, decoratus floribus, expirans suaves auras, eliciens sinu dulcia germina, suburbanus, riguus narmoreus. *Iuuen. 7. Vid. Villa, & Rur.*

Epith. Vinbrosum, formosum, patens, herbosum, cultum, excultum, amœnum viretum.

Rustica armamenta ad excolendos hortos. *Vid. suo loco*; & adde

Antlia, x, haultium, siue machina ad hauriendum aquam, & hortos irrigandos, cuius meminit *Mart. 9. 19.* Curua laborata antlia tollit aquas: *Ratrum. Vid. suo loco*. *Sarcolum. Plin. Cæpreolus. Culum*, serratamentum bicornem, quo commouetur terra à trahendo, idest fodiendo dictum.

Area, locus emplanatus in hortis: *Quadra*, vbi varia semina seruntur.

HOSPES, spici.

Hospita de senonibus dicitur: *Hosites* olim vsurpauit vocabulum pro hospite: *Conuua*: *Deorum conuua. Mart. 1. ad 28.* *Hospitibus tanua*

nostra patet: *Nostis succedere penatibus hospes. Exeterus: Peregrinus. Peregrino sedantem templa cruore. Quid. 9. met. idem hospitum.*

Epith. Dulcis, gratus, hilaris, lætus, madidus, prociac, sacetus, audis, ebrius.

HOSPITALITAS

Cui *Iupiter* præfisse dicebatur, vnde hospitalis à veteribus dictus tanta religione, & cultu ab ipsis veneratus, vt piaculum maximum esse duceretur hospitium violare, vnde antiquis mos fuit diuidiatan tesseraum hospitibus dare, quo hospites inuicem agnoscerentur; de qua tessera meminit *Plautus in Comædijs*. Hinc *Xenia*, & munera, quæ hospitibus dabantur dicta fuerunt. *V. Iupiter Xenius*, qui & *Hospitalis* interpretatur.

Hospitium: *Hospitij* iusque fideique. *Quid. 5. met. Prum officium; ex eod. Hospitij locus, lex, iura. idem 2. Pont. 1.* ospitus officium. *Caenell. Hospita terra. Tib. 5. eleg. lib. 2.* Hospita vina inter. *Val. Flacc. 1. Argon.*

HOSPITIVM

Locus nempe ad hospites recipiendos. *Cœnaculum*, in quo hospites cœnabant, dicitur *Andrion p. p.* in quo verò dormiebant: *Cœneterium*: Verùm modò in alia significacione sumitur, quæ vulgarior, nempe locus in quo humanur corpora detinctorum. *V. suo loco*.

Hospitij lumina: *Sicci penates. Virg. 3. æn. Hospita recta. Prop. 4.* Succedere penatibus hospes. *Virg. 8. æn. Hospites tellus. Quid. 3. met. Hospitalium: Donus, quæ comi patet hospitalitate. Mart. 4. 64.* Hospita æquora, loca, domus, &c. *Hospitalis tellus. Sen in Oedip.* Hospitalis cubiculum. *Læmus. Hyphisphyle* nullo post illos iensit amores, *Vt seinel ænonio* rabiuit hospitio. *Prop. 1. 15* vbi hospitium vsurpauit pro hospite: *Alcinou pij penates. Mart. 4. 14.* ob *Alcinou* pietatem, qui *Vlysssem* enatantem benigno hospitio excepit; *ex Hom. odys. Alcinou domus: Molorch domus, de quo V. suo loco.* Huic sacellum conditum fuit à *Domœnio* propè *Herculis* sanum.

Hospitium verò si vuleg vsurpas, *Caupona: Diuersorium: Scabulum: Taberna diuersoria. Plaut. Pandochæum, vox Græca*, domus est viatoribus mercede patens.

Est etiam hospitium publicum, quod voce peregrina *Xenodochium* nonnulli dicitur, de quo alibi; & propriè locus est, in quo peregrini aluntur, & eius fit mentio *Cod. lib. 1. tit. 5. l. 19. V. Domum vocabula.*

Epith. Comedice, amœnum, benignum.

Necnon & *Teucri* socia simul vrbe fruuntur. *Virg.* Quis nouus hic nostris succellit sedibus hospes? *Vt ventum ad sedes, hæc inquit lumina* victor *Alcides* subijt hæc illum regia cepit: *Petr patris hospitium, & mensas, quas aduena adijt* Te precor, &c. *Nec Troiam Ausonios gremio excepisse pugebit. Mensa Hospitalis.*

HOSTIA.

Dicitur victima, & sacrificium prisci, quæ si aris adnota transfugeret, siue reluctata fuisset, siue icta iugisset, aut non placide, & rectè cecidisset,

fer, piaculare sacrum, ingratiū; censebatur. V. *Sen. in Oedip. v. 335. & Luc. 1. Pharf.* Admotus superis discussa iugit ab ara Taurus, &c. quod Pharsalica cladis prodigium fuisse canit. *Linus* quoque factum fuisse narrat omen cladis futuræ Flaminio Consuli, quod ex immolante vitulus ictus è manibus sacrificancium sese propinquerat, multosq; circumstantes cruore resperferat. Quod tamen omen aspernatus fuit Cæsar, cui cum immolanti ausus esset hostia, protectionem tamen adversus Scipionem, & Iubam non ditulit, quos etiam superavit, ut inquit *Suet. in Cæs. 59.* Hostia igitur si aliena esset, Deum illum, cui immolabatur, non placabat. Sed quænam hostiæ essent cuique Deo cedendæ, V. *Sacrificium.* Erat autem hostia animalis dicta, nempe cum sola anima Dei sacrabatur. Hostia maxima à Romanis Pontificibus dicebatur ouilli pecoris, non ab amplitudine corporis, sed ab animo, & natura placidiore, ut inquit *Festus:* Hostia perfecta cum extis inspectis ex omni viscere, & membro primitias, pariterq; defectas farina farris inuolutas in calathis sacrificanti offerebant: quas Sacerdos aris imponens accensis igne comburebat. Dicta autem fuit hostia, ut innuit *Ouid. in fast.* ab hostibus victis; alij verò variè interpretantur nomen. Præterea erant hostiæ præcandæ, quæ ante solemnia sacrificia pridie mactabantur. V. *Gellium.* Succedat verò hostiæ, quæ quasi prioribus iam cæsis lændis piaculi gratia subdebantur, & succedebant, ob id succedat: pro succedat dicitur, eiusdem *Gellij* testimonio: Eximie hostiæ, quæ à reliquo grege eximia specie eximebantur: hinc *Virg.* Quatuor eximios præstanti corpore tauros, &c. Ambaxiales hostiæ. V. *Ambaxiales.* Alia quoque nomina habebant, quæ nunc referenda non sunt. Lege *Brissinum de formulis lib. 1. vbi* de victimis eruditè disserit. Hostia ergo si maior erat auratis cornibus plerumque immolabatur, vnde canit *Ovidius:* Indutaq; cornibus auro Victimæ vota facit; & alio loco: Blandis inducæ cornibus aurum. Considerant istæ niueæ ceruicæ iuuenæ. Sin autem minor esset hostia immolanda illius de fronde coronabatur, cui sacra fiebant, laneaq; insula, & candida vitæ circumdata, ante aras nullo vinculo ligata sistebatur. Duo autem in primis hostiarum genera esse statuerunt vnum, in quo Deū voluntas pro exta disquirebatur; alterum, in quo sola anima Deis sacrificabatur; hostiæ verò mactandæ ritus hic plerumque erat. Vinum antequam sacrificium simpulo circumferret, ut adstantes pariter libarent, sitas inter cornu victimæ manu excerpas tamquam prima libamina in ignem mitterebat: Mox victimarius obliquum cultrum ferreum oblongum à fronte ad caudam victimæ ducere, & se ad orientem vertere solebat, vnde *Virg. 1. 1. 1. 1.* Illi ad surgentes conuersi limina Solis Dant fruges manibus salas, & tempora ferro Summa noant pecudum, patensq; ateria libant, &c. Victimam autem supra verticem plerumque infra iugulum feriebant, idq; pro Dei, vel ani-

malis rati one: sed in sacrificijs quæ sequebantur. V. *Sacrificium.*

Victima. V. *su loco.* Sacra: Altaris honores: Liba Deorum: Saxa, V. *su loco.* Pecus, & huiusmodi, fig. pro ipsa victimâ, accedente verbo, quo id significetur, ut: Cadit ingens ritè Tonant, Gradinoq; pecus. *Stat. 4. Theb.* nempe immolantur pecudes Ioui, ac Marti: Munera sacra: Templis indicit honorem: Aris vota soluit: Supplicibus superâ donis: Annua dona, munera: Anna sacra: Solemnia dona: Solemnia munera templis. Debita reddere sanctis focis.

Sacra Dei, Deum; Honor Deorum: Votitus sanguis; ex voto hostia. *Ouid. epist. 10.* Grandia liba. *Idem 4. fast.* Fruges sacra. *Sen. in Hipp.* sed ad sacrificium pertinet, non ad hostiam, vel si ad hostiam, ea, quæ antea offeruntur quam mactetur hostia, fruges erit: Mola salsa. *Idem in Oedip.* quæ victimæ aspergebantur. *Idem in Thyest.* V. *su loco.* Ego destinatas victimas super his dabo: Cede votui focos placui.

Epith. Opima, pinguis, sacra, infelix, funesta, placabilis, mystica. Hostia Tyberinz. V. *Offia.*

HOSTIS.

Hostilis facies. *Virg. 3. 1. 1.* Facies inuisa. *Idem 2. 1. 1.* Inuisi homo: Hostilia castra: Inimica castra. *Idem 10.* Hostiles animi, manus. *Ouid. 2. 1. 1.* Inimicus, est propriè alcuius: Tulimus hostilem animum, vulsusq; truces. *Sen. in Oct.* Oppositus. *Ouid. epist. 11.* Hostilis dextra. *Virg. 10. 1. 1.* Agmen hostile. *Ouid. 8. met.* Turba inimica. *Virg. 11. 1. 1.* Aduersus. Aduersantia castra: Infestus homo: Infensus. *Idem.* Hostis iræ: Facies inimica: Gens inimica mihi: Hostiles turme. *Stat. 2. Theb.* Infidig. *Poeta.* Contrarius: Arma contraria. *Ouid. 1. 1. 1.* Aduersæ arma. *Idem.* Hostiles minæ. *Mart. 6. 76.*

Epith. Infestus, impius, seuus, barbarus, ferus, cruentus, peridus, crux, durus, rixosus, beliger, infensus, lethifer, fallax, acerbus, callidus; iniquus, perniciosus, sanguinolentus, seminare superamur ab hoste, quo in loco *Ouid. 2. 1. 1.* met. eunuchum suæ hermaphroditum Genæ intelligit; sed etiam dici potest ab effeminato hoste in opprobrium vltis, & ignaui hominis. Validus. *Id.* incautus.

HOSTILIS.

Hostica turba. *Ouid. 3. 1. 1.* Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis. *Hor. 1. sat. 9.* Hostica tellus. *Ouid. 1. Pont. 4.* Mœnia hostica. *Hor. 3. od. 2.* Hostiles minæ: *Mart. 6.* animi acies, &c. V. *Hostis.*

HVMANVS.

Comis: Comiter excipitur, sanguine iunctus erat. *Ouid. 1. 1. 1.* Vrbanus: Amabilis. *Hor. 1. sat. 9.* Nec ducere sustinet vltæ Verba minora bellis humana. *Ouid. 6. met.* Benignus: Visu facilis, dictuq; affabilis: Placidus, facilis: Semper mitis animus: Nesciatq; humanis precibus man- suescere corda. Patris pietatis imago: Quem natura genuit humanum. Humanus sum, vulgo, *sin homo.* elegantius dicas cum *Lucret. 6.* Homo sum, sic loquitur femina, cum in

Et ali-

aliquam incidere fragilitatem libidinis.

HVMANITAS.

Comitas: Gracia: Venustas: Benignitas: Indulgentia. *Ouid. 2. de art.*

HVMERI.

Armus, i: Armi, orum; ad bellum pertinet, vt armus ouillus, veruicinus, &c. Scapulæ. *Ouid.* Tollere de scapulis, quas leuis aura potest. *Mart. 6. 59.* Dorsum, i: Tergus, oris; & Tergum, i: Nudique humeri, nec vulnera terrent. *Virg. 11. Aeneid.* Latos huic hasta per armos Actæ tremit. *ibidem.* Siquando in regum pulsa recessit. *ibidem.* Armus, etiam de humeris humanis dicitur: ex humeris medius coma dependebat in armos. *Ouid. 12. met.* quamvis ibi agitur de centauris.

Epith. Onustus humerus.

HVMIDVS.

Vuidus. *Phr. 1. v. 5.* Vdus: Madidus: Humor. *V. 1. figur.* Virginofus.

HVMILIS, &

HVMILITAS.

Ablectus: Submissus: Demissus animus. Humilitas: virtus haud satis laudata paribus, quam antiqui ignorabant, eamque ignobilitatem animi, & obscuritatem, & abiectionem interpretabantur: Submissio animi: Demissio: Abiectio. Humilis fortuna. *Iuven. sat. 6.* Humilis virtus: Humilis animi.

HVMOR.

Apergo, nis. *Ouid. 1. met.* Liqueor: Aqua. *V. 1. fac.* Humiditas: Et dulces gelido delibant annes liquores: Nimius imber. *ibidem 5. met.* Vapor: Vligo, gilis: Atque pinguis humor, dulcique vligine lecta. *Virg. 2. Georg.* Dulce satis humor. *ibidem.* Spumens inque humores, & pectora defluit humor: Cum montibus humor liquitur: Latex: Certum gelidos latices, & lactea mutant Flumina: Lympharum latices: Nympharum animæ: Naiades: sunt enim aquarum nymphæ.

Epith. Fluidus, gelidus, riguus, dulcis, vagus, nitidus, vitreus liquor. Tener, nebulosus, lucidus, lentus, roscidus, sparsus, madidus humor. Fontanus, cæruleus, liquens, rorans, amœnus, gelidus latex.

HVMVS.

Pinguis humor, dulcique vligine lecta. *Virg. 2. Georg.* Mihi serrato versatur robore pallæ Dulcis humus: Frigora dant rami, varios humus humida flores: Pictaque florifero germine vernat humus: In gramina ponere corpus humo: Grato sitiens rore madefcit humus: Gramineus madidam cespem obumbrat humus: Florida ridet humus: Cæruleæ vestra est tradita mater humo: Et teneram ferro sollicitauit humum: Apice quo summittit humus formosa coloris. *V. Terra.*

HVNNI. V. Pannoma.

HYACINTHVS.

Puer fuit formosissimus filius Amyclæ, qui Amyclæ urbem in Laconia condidit, in qua puer natus, qui cum ab Apolline simul, & Zephyro vento adamaretur, inque Apollinis amorem magis ipse inclinaret ob zelotypiam in se La-

phyrum armauit. Cum igitur quodam se feci ludo cum Apolline exerceret, Zephyrus vehementius flare coepit, discumque ab Apolline in aerem coniectum ita reperculit in Hyacinthum, vt ipsam interfecit. Apollo autem ne tam formosi pueri memoria periret, ipsam in sui nominis florem commutauit. *Vid. infra fac Hyacinthus:* in cultus honorem in ipsa vrbe Amyclarum festa Hyacinthia celebrabantur: quæ adamussum describuntur ab Athenæo verbazoterenre Didymi Grammatici. Hinc Apollinæ Amyclæ dicuntur à *Stam 4. Theb.* quod ipsæ etiam sacra vrbe.

Amyclide, es: Te quoque Amyclide posuisset in æthere Phœbus Tristitia si spatium, &c. *Ouid. 10. met.* Ténarides: Ténarius, nempe Laconia. Ténaro Laconia promontorio. *ibidem.* Oebalide, es: Laberis Oebalide prima fraudare iuuenta. *ibidem.* ab Oebalia Laconia vrbe: & *Stam 2. filia.* Oebalius puer. *Mart. 1. Ténarius puer.* *Bersald.*

Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa. *Ouid. 10. met.* in Laconia celebrata spectacula ob Hyacinthum interfectum, vt supra in hyst. De his meminit etiam *Herodotus lib. 9.* quod in summo essent apud Lacedæmones honore, & noctu fierent. *Lege Pausaniam lib. 3.* multa de Hyacintho referentem.

HYACINTHVS Flos.

In quem duos fabulantur poetæ conuersos Hyacinthum Amyclidem, de quo nuper egimus. & Alacem Telamonium, de quo etiam *suas lac* dictum. Florem describit *Ouidius 10. met.* Ecce cruor, qui fusus humi signauerat herbas Desinere, &c. in quo flore, vt inquit *Plin. 31. cap. 11.* ita dicuntentibus venis Græcarum litterarum figura gemutum exprimes legitur inscripta: purpurei coloris est, cuiusdemque formæ, quæ hlij est, si credendum *Ouidio* est. Miror tamen, quod vulgò nuncupentur *Glacini*, quidam flores, qui non purpurei, sed potius violaceo colore niteant, Est autem purpureos colorem Tyrium imitantes Hyacinthi flores innuit idem *Ouid. 10. met. 11.* Tyrioque, nentior oïtro Flos oritur, formamque caput quam Iliæ, si non Purpureus color huius: argenteus esset in illis.

Salaminiaçi flores; ab Alace, qui Salamine natus. Oebalij flores; ab Hyacyntho Oebalio: Flos Hyacinthius. *Catull.* Arque tuæ pulcre Hyacinthe comæ. *Anger.* Flos natus Amyclæ. *Claud. 2. de rapt.* Hoc etiam graue erat nulla mercede Hyacintibus Injicere, & fracto busto piare cado. *Prop. 4. 7.* nam in fœneribus flores adhibebantur præsertim Hyacinthi, & vnguenta: Oebalides, vt supra in *Hyacintho pueri*. fig. Mœnora sunt lauri, arque fœuæ rubens Hyacinthus. *Virg.* Rubescitque sanguine tellus Purpureum viridi genuit de cespite florem, Qui prius Oebalio fuit de vulnere natus.

Hyacinthia pompa: cuius meminit Pausanias in Laconicis: Erant autem ludi, & erant apud *Isthmum Isthmici.* *V. Isthmus.*

Epith. Purpureus, blandus, roseus, mollis, florens, candidus, iucundus, pulcher, dulcis, rubens.

HYA-

HYACINTHVS.

Est pariter gemma, in qua fulgor violaceus dilutus est, ut auctor est *Plinius in ultimo*: & ab Hyacintho Hyacinthinus color appellatur aerius; vnde in *Exodo* scriptum tegimus, Pelles Hyacinthinas à colore: & velum ex Hyacinthi croco, hyssò, purpuræque contextum adhibebatur ad myrica ludorum sacra accommodatum; in quo Hyacinthus acri deputabatur, sicut crocus ætheri, hyssus terræ, purpura mari; & ita ad quatuor elementa colores in velo quatuor referebantur, vt docent *Hesiodus in 6. de Captivis, Iudæum, & D. Hieronymus in epist. ad Fabulum de vestis Sacerdotali*.

Vestis hyacinthina. *Mart.* Gemma hyacinthina. Hyacinthinus color, fulgor. Hyacinthinus ignis.

HYADES.

Sunt stellæ in Tauri fronte collocatæ à pluvendo dictæ, quod ortu, & occasu pluvias inducunt. Has nostræ femellæ Gallinulas appellant. Has *Phæcydes Archemensis* Bacchi nutrices esse ait, hæcque pariter nymphas Dodonidas appellatas. Harum nomina apud *Æmulum* Ambrosia, Coronis, Eudora, Dione, Asyle, Polyxo, Thiene, vel secundum *Hesiodum*. Phæsyde, Clea, Phæo, Eudora, Coronis. Hæ dicuntur à *Lycurgo* fugatæ, & præter Ambrosiam omnes ad *Techyn* profugisse, vt ait *Asclepiades*. A Græcis autem dictæ Pleiades à *Pleione* Atlantis vxore; & *Atlantiades* à patre: Hyades verò à fratre Hyante, quem inter venandum à leone interfectum in placabilem luctu deplorantes in celum translatæ sunt. Harum nomina ex *Atlante* genitarum Electra, ex qua *Iupiter* Dardanum; Maia, ex qua idem *Mercurium*; Taygeta, ex qua *Lacedæmonia* procreatur; Aleyone, ex qua *Neptunus* Irea; Celeno, ex qua *Lycum*; & *Nyctea* suscepit filios; Sterope, ex qua *Mars* *Oenomaum* Elidis Regem suscepit; Merope vltima, quæ *Sisypho* nupsit, quæ, vt *Hægemon* ait, conspici erubescit, quod mortalem virum accepit, cum ceteræ forores Deos maritos habuerint; & ob hanc rem de choro fororum expulsa mærens ærinem solum gerit, qui cometes appellatur, siue Lonchodes, quia in longieudinem producit, siue Xiphias, quod gladij mucronis effigiem proferat. Hæc autem stella luctum portendit. Lege *Æmulum* *Hygnum in Tauri 2. & Ouid. in 4. & 5. fast.* cum qua etiam *Martem* concubuisse aliquando idem *Ovidius* esse auctor.

Septem flammæ: Ora micant Tauri septem radiantia flammis. *Ouid. 5. fast.* Occasus Maix. *Virg. 1. Georg.* Neptes Techyos, Oceanique. *Ouid. 5. fast.* Atlantides. *Virg. 1. Georg. & Sen. in Herc. fur.* Sicolæ, siue Sicolæ. Lege *Callim. lib. 13. cap. 9.* Pleiades, & Pleias, num. sing. Pleiadum greges. *Sen. in Med. Maix. Ouid. 2. Pont. 7.* Signa. idem 1. *Pont. 6.* Chorus. *Herc. 4. ed. 14.*

Vergilæ, ita dictæ, quod circa æquinoctium verum matutino tempore oriuntur: Steropis agmen. *Ouid. in fast.* Lenis plantis, & lamodæ quas suas Progenies Atlantis agit. *Val. Flacc. 1. Arg.* Steropes fidus. *Ouid. 1. trist. 10.* sic Electra, Taygetæ fidus, ac cæterarum. *V. Targ. 11.*

Pleiadum spisso cur coit igne chorus. *Prop. 3. eleg. 4.* Atlantiades forores. *Sil. Ital. 16.* Pleiadum fidus glomerabile. *Manil. 4.* Pleiones, siue Pleionis, siue Pleione satz. Hinc sta Pleione cum celsifera Atlante lungitur, vt fama est, Pleiadæque parit. *Ouid. 5. fast.*

Epith. Imbriferæ, lucidæ, nubilæ, æquosæ, madidæ, tristes, pluviz, vernæ, Atlantæ, Eozæ, tristes, feræ, nimbolæ.

HYBLA.

Cinitas, & mons Siciliæ, thymi, & falcum copit abundans, à quo apes Hyblex nuncupantur, quod ibi plurimæ sunt, vnde mel Hybleum cum *Attico* cætat.

Non quisquam fruitur veris odoribus Hyblæos lacebris nec spoliatur fauos si fronte caueat, si timeat rubos Armar spinas rosas, Mell' tegunt apes. *Clauis, in Nuptij. Horatij.* Montes Hyblæ: Hyblæis vox mixta fauis. *Stat. 2. silu. 1.* Sicariæ apes. *Mart.* illas intelligit, quæ in Hybla monte pascuntur, 2. 46.

HYDRA.

Serpens in Lernæ palude, quem septem habuisse capita fingunt, siue centum, hæc tamen viuacitate, vt vno reciso capite, alia septem indè subnasceretur, quem igni *Hercules* domuisse dicitur apud Lernam paludem in Argia, *Iolao* *Iphicli* filio opem ferente, qui candenti ferro cruorem resingebat, cohibebatque ne alia, indè capita pullularent. Dicta est alio nomine Excerpta, vt docet *Seruius*, quod vno capite cæcæ tria succrescebant, & ita à *Plauto* in *Persa* nuncupatur.

Lernæas pugnet ad Hydras. *Prop. 2. eleg. 24.* quod multis capitibus erat formidolosa: Bellua Lernæ. *Virg. 6. Æneid.* quam *Hesiodus* ex *Typhæone*, & *Echydna* Nympha procreatam canit, & à lunone educatam in *Herculis* odium, & quam tamen ipse confecit: & *Mart. 5. 66.* Anguis Lernæus. *Virg. 8. Æneid.* Pectus Lernæ, quod propriè apud lacum illum cùm sordes plurimæ compacterentur, nebula exhalabat vultu diu inensæ, quam exhaucit, siue expurgauit *Hercules*.

Echidna. *Ouid. 4. met.* Latine viperam interpretatur: Quæque redundabat secundo vulnere serpens. idem *epist. 9.* Ix septemplex Hydra. *Mart.* sunt autem qui centum illi capita, siue octo, siue septem tribuant, inter quæ vnum immortale: Aut impatæ deterruit incolæ Lernæ. *Pont.* Oium Lernæ defensus ab angue Arcas. *Val. Flacc. 1.* Morte secundum domuit draconem. *Seneca Agam.* Numquid cruore es genita Lernæ feræ. idem in *ll. re. Orr.* Aut centum anguibz Vallarum Hydrani tabe paullum mea. *idem.* Sæua Lernæ monstrum numerosum malum. idem in *Herc. fur.* Serpentis colla ferocia Cælo fera refecata manu. *idem.* Lernæus labos. *idem.* Hinc *Hercules* signata vapore Lernæi flagna atra vadit. & *Stat. 1. Thib.* Cæcula cùm rubuit Lernæo sanguine. *Dirce.* *idem.* Arcadium venenum. *Val. Flacc. 1. Arg.* à Lernæ inter Argiam, & Arcadium palude: Arcadio flammata veneno tela puer, &c.

Epith. Tumida, centiceps. Lernæa, stridens, horrenda, cincta serpentibus, immanis. Vulneribus secunda suis, ramosa colubris natis è cæde, cretens, ab Hercule domita. Tumida, tumens. **HYDROPICVS.**

Si nolis sanus, cures hydropticus, & ni Posce ante diem, &c. *Hor. in epist.* Hydrops, masculinè est aqua intercus. *idem 2. 2.* Sic quibus intumuit suffusa venter ab vnda. *Ouid. 2. fast.* Perque cutem largus totam disfluit humor. *Psalterius.* Hinc

HYDROPSIS.

Humorum effusio inter peritonæum, & intestina, vnde litis procedit.

Hydops. *Hor. 2. ad. 2.* Crescit indulgens sibi durus hydrops, Nec sitim pellit, nisi causâ morbi fugerit venis, & aquolus albo Corpore languor: Aqua intercus. *Coen.* Aquosus humor. *Aurilian.* Veterum; *Seruius* ait esse aquam intercutem: Sed morbus egeus iam gurgite plenis Visceribus sibi poscit aquas. *Luc. 4.* Nec torridatis auxiliatur aquis. *Ouid. 1. Pont. 4.* . . . cum cutis ægra tumescit. *Perf. 3.* albus venter. *Idem.* nempe Hydropticus, cui venter abscit.

Afices, hydropis species cum solo ventre distento in morem vtris venter percussus resonat. **Anasarcha** autem, qui toto corpore diffusus est hydrops.

Tympanites. *Crisp.* Aqua intercus sicca. *Hipp.* Extans inflatio ventris intenti, & ad percussum palmarum resonantis in modum tympani: Et aquolus albo corpore languor. *Hor. 2. 2.*

HYDRVS.

Genus anguim in aqua viuens nullis serpentium veneno inferius, vt *Plinius* ait 29. cap. 4. sunt & qui natricem appellant, quod aqua immatet, & Chersydrus dicitur, teste *Aetio lib. 13. cap. 35.*

Nater, natrix, Coluber, Hydrus ciuilem erunt appellationis: Hydra, scem. gen. fig. *V. Supr.* Gorgoneum crinem turpes mutauit in hydros. *Ouid. 4. met.*

Epith. Sæuus, Gorgoneus, rabidus, Libycus, turpis, niger, Cadmeus, immanis.

HYDRVS, Hydruntis.

Regio Salentinorum, quæ & Iapygia, Messapia, itemque Calabria dicitur, nunc ab Hydrunte metropoli, Terra Hydruntina, vulgò Terra d'Otranto, saluberrima, & fertilissima regio, quæ à meridie Tarentum, & mare vsque promontorium Salentinum; ab oriente idem promontorium cum mari Ionio, quod etiam Adræatico à septentrione Brundisium vsque, quæ occidentem respicit Apulia Peucezia cum magnæ Græciæ portione illi adiacet, in qua

Urbes:

Hydrus, vnde. *Pomp. Met.* Hydruntum, vetustissima vrbs, quæ clementissimo potitur celo, cuique præter portum satis capacem (Aquilone flante non sititutum) est arx in saxo, quod mari imminet, turissima, opus Alphonſi II. Ager illi amœnus, & fertilis; & hæc totius regionis caput: Hydrunti rura.

Calipolis siue Callipolis, quasi pulchra vrbs, aurum illud habet natura situm, scopulo

enim insidet, seu insulæ modicæ, quæ mari vndique cingitur, continenti ponte ad hærens faxis ingentibus sulco.

Castrum mercatoribus ab oleum coemendum, frequentata: Brundisium. *V. Sup. l. 1.* Oria, ciuitas in colle Tarentum specians.

Alerium. *Prod.* Salentinorum hodie primaria, vulgò *Leone*, Vxentum: Campium, opp. Salicos, opp. V. Calabria: & alia oppidula.

HYLAS.

Thiodamantis filius insigni pulcritudine, quem rapuit Hercules, secumque abduxit in Colchicam expeditionem; Cûnque in Myſiam, siue Buthygam peruenissent Argonautæ, Hylas egressus est aquatum, & cum ad fontem peruenisset adamatus est à Nymphis, raptusque, queni cum querere vellet Hercules, ab Argonautis in Myſia relictus fuit. *Valerius* autem *Flacrus* in *Argon.* 3. ceruim fuisse à Iunone immisſum fabulator, quem cum audis infestatur Hylas, peruenit ad fontem, in quo dum vult corpus plenum sudoris ablueri raptus fuit à Nympha Dryope; quem cum Hercules magna voce inclamans Hylam quereret, mos remansit apud incolas soleanni tripudiatione, Hylam clamandi ad Herculis imitationem, vnde *Virgilius*: Vt litus Hyla, Hyla, omne sonaret.

Quantum non clamatus Hylas. *Stat. 1. ſilu. 2.* Hercules alumnus. *idem ſilu. 5.* Thiodamantæ: Thiodamanteo proximus ardor Hylæ. *Prop. 1. 20.* *Idem multa de rapto Hyla.* Thiodamante genitus.

Herculi magno puer irreptus. *Senec. in Med.* narrant enim; Cûm Hercules peruenisset ad Dryopim, cuius prouinciolæ incolæ rapinis, ac latrocinijs vehementer erant dediti, Hylum, siue Hyllum filiolum, quem secum ferebat esurire incepiſſe, cum verò Lycas pædagogus procul eſſet, pueroque alimenta præbere non posset, à Thiodamante, in quem incidaret, Hercules pauxillum cibi petijt, quem illo negante, commotus Hercules abreptum, interfectumque vnui è bobus ipsius cum sacrificasset epulari cepit. Curri propterea in Dryopum vrbem Thiodamas, euocatique ciues aduersus Herculem educit, qui vt se ab illius populi furore defenderet, vxorem quoque armare coactus fuit; tandem superior effectus, Thiodamante interfecto, filium eius Hylam abduxit; ex *Callimacho*, & *Apollonio*. Alij dicunt in Aſcanium flumi nem decidiſſe Hylan cum aquatum iſſet, vnde *Prop. 1. 20.* Crudelis Minys dixit Aſcanius: At comes inuicti iuuenis prociſſerat vltra Raram ſepoſiti querere fontis aquam. *Idem.* Proſaplum leuiter facili traxere liquoze, Tum ſonitum rapto corpore fecit Hylas. *Idem.*

HYMEN, &

HYMENEVS.

Liberi & Veneris filius à nonnullis dicitur, alij ex Vrania Muſa progenitum perhibere, qui primus certas nuptias inſtituit, & ob huiusmodi meritum nuptialem vocem hanc factam apud Græcos, ſicut apud Romanos nuptiarum Deus.

Deus Thalaffio vocitabatur. Alij verò hunc puerum Atheniensem aiunt fuisse, qui cum annos puerialis ætatis excederet, neque adhuc virum posset implere, ea pulcritudine præditus fuisse dicitur, vt formam mentiretur. Quem cum vna ex ciuibz suis virgo nobilis adamasset, ipse medicocribus ortus parentibus, quia nuptias desperabat, quod poterat tamen, puellam extrema amoris lina diligens, se solo illius satiabat aspectu. Cumq; nobiles formæque cum virginibus sacra Cereris Eleusinq; celebrarent subito aduentu piratarum rapte sunt, inter quas etiam Hymeneus, qui illuc amaram fuerat profectus, creditus illis femina. Cum igitur per longinqua maria prædam piratæ vexissent, ad quamdam regionem tandem deuoluti perueniunt, ibiq; somno oppressi ab insectantibus sunt interempti. Hymeneus relicto ibi virginibus reuersus Athenas quædam est ciuibz dicitur nuptias, si eis filias eorum restitisset, quas vbi pro voto restituit, exoptatam accepit vxorem. Quod coniugium quia felix fuerat, placuit Atheniensibus nomen nuptijs Hymeni miscere. Alij verò dictum volunt a membrana quadam, quæ elastrum est virginatæ, vt *Donatus* vult. Hunc igitur in nuptijs inuocare epperunt veteres, vel quod ipse iuuenis in ipso nuptiarum die interierit; vnde postea institutum, vt expiationis gratia nominaretur in nuptijs, vel quod inter seuisima piratarum bella virgines liberauerit, quam ob causam nubentes eum inuocabant, teste *Plutarcho*. Habitum Hymeni describit *Ouid.* 10. met. Indè per immensum croceo velatus amictu Æthera digreditur, Ciconiisq; Hymeneus ad oras Tendit, & Orpeia necquicquam voce vocatur: & *Caull.* in *epith.* Huc veni niueo gerens Luteum pede soccum; Soccus autem luteus erat nouis maritis, quem pedibus induebant, vnde *Sen.* in *Hipp.* Crura distincto reliquit auro Luteo plantas cohíbente socco. Porro ad Hymenæum spectabat in felicibus nuptijs ignem nuptialem extinguere, sponsum, & sponfam in thalamos vocare: quod nisi ab illo extingueretur, sed ab alio, omen infelix existimabatur. Hinc Hymenæa sacra nuptialia dicta sunt. Hymenæa canunt, dixit *Ouid.* Pingebatur Hymeneus, vt ex *Caull.* colligitur, coronatus floribus, & amaraco, dextra facem tenens, sinistra flammæum, pedibus croceos soccos, siue luteos habens.

Coniugator amoris. *Caull.* Cui mollia eura Coniugia. *Pont.* Et tu, qui facibus legitimis ades Noctem discutiens auspice dextera Hunc incende gradu marcidus ebrio Præcingens roseo tempora vinculo. *Sen.* in *Med.* Candida thyrsigeni proles paterosa Lyxi. *Idem.* Filius Bacchi: Hunc Musa penitus legit Cytheræ, ducentiq; Præfecit thalamis, nullum iunxisse cubile. Hoc sine nec primas fas est attollere tegia. *Caull.* in *epith.* V. plura. Puer Atticus; ex *Hyl.* Vranæ genitus. *Caull.*

Calliope, Apollinisq; filius. *Asclepiad.* Tu quem pallentem thalamis, quem matre camæna Progenitum perhibent copula sacra Deum,

Martianus Cap. Bacchi, Venerisq; sacus.

Pro nuptijs sumitur. V. *Nuptia.*

Pro earum nuptiali. V. *Senec.* in *Med.* aff. 2. in principio. Deus coniugalis: Deus nuptialis. *Andea.* Irresolubilibz iungens corpora vinclis: Affuit & fertis tempora vinculis Hymen: Turpia formosus corpora iungit Hymen: Lætus vt ad thalamos carmina pangit hymen: Iunxit honestus hymen teq; suis illustribz omnes.

Epith. Dulcis, mollis, suavis, formosus, pulcher, floricomus, blandus, cædifer, festus, redimitus tempora fertis.

HYMETTVS.

Mons in Attica marmore clarus, vt & thymo, & melle celebrior, scribitur etiam Hymetv.

Vertice de summo semper florentis Hymetti. *Ouid.* 7. met. Hymettia Sole Cera remollescit. *Idem* 10. met. Florea iuga Hymetti. *Val. Flacc.* 5. Hymettia littora. *Virg.* 7. *Æn.* quamvis eo loco vsurper poeta pro loco mellis pleno: Hymettia mella. *Hor.* 2. *serm.* Colles florentis Hymetti. *Ouid.* 3. *de met.* Rupes dulcis Hymetti. *Sen.* in *Hipp.* Mons Cecropius: Et quæ Cecropio monte vagantur apes. *Mart.* 6. 34. Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes. *Idem* 7. Cecropium mel. *Idem* 13. 24. Fauti Cecropij. *Idem* 105.

HYMNVS. V. *Cantus.*

HYPANIS.

Nobilissimus Indiz annis, qui Alexandri magni iter terminauit, sicut ara in eius ripa posita probant, teste *Solius*, &c. *Stephanus* quoque neminit Hypanis, qui inter Pontum, & Mæotidem paludem ab Europe parte in Pontum ipsum influit: & hic est forsitan, de quo in *met.* *Ouid.* 15. ait — non & Scythicis Hypanis de montibus ortus qui fuerat dulcis, salibus viariatur amaris > Hypanem alium Strabo Borystheni amni facit proximum saxorum, sonans flumen. *Virg.*

HYPERBOREI.

Sunt populi, qui, vt inquit *Festus*, supra Aquilonis statum habitare dicebantur. Sed cum varia, ac diuersa sit veterum sententia quo loco hi verè sint, nos Hyperboreos nuncupamus populos ad septentrionem plagam accolos, nempe Noruegos, Gothos, Suecos, & huiusmodi. De his consule ex veteribus *Pomp. Mel.* *Plinius*, & alios: ex recentioribus verò *Cosmographi* de Noruegia, Gothia, & Suecia tractantes.

Hyperboreus Euris: Hyperboreæ niues: Talis Hyperboreo septem subiecta trioni Gens effusa virum, &c. *Virg.* 3. *Georg.*

HYPERION, nis.

Cæli filius, qui ex Thia sorore, vt scribit *Hesiodus*, vel vt *Homerus* in *Hymno*, ex Euryanassa tres filios genuit, Solem, & Lunam, & Auroram; alij non Celi, sed Titanis filium scribunt, vnde Titanis Luna dicitur, & Titan ipse Sol, qui etiam patris nomen habet apud poetas; vnde *Ouid.* 8. met. Iamq; duas lucis partes Hyperlone mensio. Solis pater. V. *Sen.* nam pro Sole sæpe vsurpatur.

Sed placet fabulam de Hyperione subscindere. Tria vna ex Celi vxoribus fuit, quæ post obitum in Decorum numerò relata Tellus cognominata.

E e 3 minata

minata est, duas habuit filias præter filios, Basiliam, siue Regnam, & Rheam, siue Pandoram. Basiliam annis, prudentiam, & virtutem præstantior fratres in matris gratiam educavit, ideoque magna mater appellata est: hæc patre defuncto, factoque Deo de fratrurn consensu regnum administravit nulli adhuc nupta, sed cum liberos suscipere cuperet, Hyperionem, fratrem virum accepit, ex quo filios peperit Solem, & Lunam, quorum formam, prudentiamque admirantibus omnibus, tradunt reliquos fratres prolis invidia ætios, veritotque ne aliquando imperium ad Hyperionem veniret, scelere excogitato facinore, fratrem communi consilio obtruncasse, Solem adhuc puerum, in Eridanum proiectum, suscitatumque, quare euulgata Luna præter modum fratrem diligens ex tecto se precipitum dedit. Matriquerenti iuxta flumen corpus Sol apparuit, confortatusque est: quæ deinde quatuor cymbala, per vrbem, inde fulminibus tactis & cælo, illarapta sunt, materque Deum vocitata, Sol, & Luna inter sidera maiora collocata. Sed hæcenus de rebus anilibus.

HYPERMNESTRA.

Danaï filia, quæ cum Lino, siue Lynceō patrueili nupsisset, iussu cum cæteris sororibus virum suum interficere, illi, innocentiam miserata, pepercit. Sed cum pater Danaus ab omnibus perfectum facinus intellexisset, præterquam ab Hypermnestra, eam crudelissimè vinctam, in carcere seruandam tradidit, vnde ad virum scripsit epistolam, quæ est 14. inter *Herodas Quinque*: re significata; quæ à vtro deinde, Danao trucidato, liberata fuit. Vd. *Danauum superius*.

Danaï filia: Lyncei coniux, siue Lini: Mittit Hypermnestra de tot modo fratribus vni. *Ovid. epist. 14.* Belis, dis, p. breu. à Belo auo: Danaïs, dis: Danaïdes. *Sen. in Hec. fur.*

HYPOCAUSTUM.

Latine vaporarium, quæ vntur hiberno tempore Germani ad ædes calefaciendas: Tenuem voluunt hypocausta vaporem. *Stat. 1. silv. 5.* Ædes caloris mater: Aridus vapor. *Mart. 6. 42. stas secca.* Caminus. V. *Foci*. & *burni modi*, Laconicum. Caluum, Sudatorium. *Sen. Phil. in Mart. 6. 42.* Ritui si placeant tibi Lacouum, & sicca cella sudare.

HYPOCRISIS.

Studium laudis: Ficta religio: Ambitio: Mensque inter sordes ambitione tumet. *Pist. 1.* Fictio simulans pia pectora vultu: Laudis amor vanus. *idem.* Ficta probitas. *idem.*

Epith. Fallax, mendax, splendens, speciosa, figens lumina terræ.

HYPOCRITA.

Fucatus, mendax: Deludens hominum mentes: Fucato qui decipit ore: Nequitiamque regens vultu: Astucamque gerens sub pectore vulpem: Vulpes religio: Religio vulpina, lupina: Lupus anachoreta: Verba tamen blandis fundebat subdola lingua, Ore pij, mendace amato. Qui curios simulant, & Bacchanalia viuunt.

Lucan. 2.

HYPSIPHYLE.

Quæ & Hypsiphyle scribitur in insula Lemno nata Thoantis filia. Hæc cum reliquæ mulieres communi concilio vna nocte viros interemissent suos sub falsa mortis simulatione patrem saluauit; insule imperio occupato, quæ regnante illac proficiens Iason cum reliquis Argonautis, qui ex Pagafo Thefaliz sinu soluerant, ad insulam apulit, benigneque ab Hypsiphyle non tam hospitio, quam lecto exceptus est. Verum iam duobus annis peractis, orantibus socijs, & exigente tempore, vt expeditionem illam pericerent, illam prægnantem reliquit Iason, ad quem Medæ amoribus implicitum Hypsiphyle scripsit epistolam, quæ 6. est in *Ouidio*. Verum cum gemellos duos peperisset quibus nomen Thoantem à patre, & Fumeum imposuit: ob pietatem, quam patri præstiterat à Lemno à reliquis socijs electa à piratis capta, Lycurgo Thraciæ Regi vendita fuit, quæ nutritur defuncto filio Regis Archemoro cum quibusdam Argiuis ad Thebanam expeditionem proficiscens fontem ostensura humi locasset puerum, à serpente morsus interijt: quæ cum raperetur à Rege ad supplicium ab Adrasto, cæterisque Argiuis defenda fuit. V. *Archemorus*.

Thoantis, dos. *Stat. 5. Theb.* Thoantias, dis: Hæc ego coniuge fraudata Thoantias oro. *Ouid. epist. 6.* Hypsiphyle missa digna salute fuit. *ibidem.* Lemnias, dis. *Stat. 5. Theb.* à regno patris: Lemnia puella, quæ in Lemno regnabat: Lemni Regina: Iasonis vxor, siue pellex: Æsonidæ coniux. *Ouid. epist. 6.* Cui regis Lemnos erat. *ibidem.* En ego Minoo nata Thoante feror: Bacchus auus, Bacchi coniux redimita corona præradiat stellis signa minoris fuis. *ibidem.* Cui Bacchus auus: Minos auus.

HYRCANIA. V. *Hyrcania*.

I

IACCHVS.

Sic etiam nuncupatus Bacchus à vociferatione ebriorum, & pro vino fumitur à *Virgilio* in *eclog.* Inflantur hesternò venas, vt semper Iaccho.

Comes Ogygio venit Iaccho. *Sen. in Oridip.* Iacchus Mysticus: Et Mystica vannus Iacchi. *Virg. 1. Georg. V. Bacchus.*

IACENS.

Reclinis: Incumbens: Discumbens, recumbens: Accumbans: Accumbens toris: Fusus humi: Qui strato discumbit: Reclinatus arena, humi, &c. Prælio mo, somnoque per herbam Corpora sua iacent: Corpus in gramine positum: Totoque ingem extensus in antrogo. *Virg. 6.* Stratisque relictis incubat: Nunc viridi membra sub arbore stratis. *ibid. 1. 1.* Madida resupinus arena Calcitrat: Opaca fusus in herba: Fossa resedit humo: Lassa quæuit humo: Inter se prostrati in gramme molli: Sepe super stramen, somnoque iacentibus alto Depressa est humi cana puina cæsa.

S. IA-

S. IACOBVS.

Qui maior ad alterius differentiam cognominatur filius Zebedei ex Maria Salome, fraterque Ioannis Euangeliste in Cana Galilee natus est. Hic inter primos Apostolos vocatus cum fratre relictis patre, ac relictis fecutus est Dominum, & ambo ab ipso Iesu Boanerges, id est tonitru filij sunt appellati. Dilectus fuit inter ceteros, simulque cum fratre, & Petro testis fuit non transfigurationis tantum, sed multarum rerum admittendum; ad quas relictis alijs feligebantur. Post Iesu Christi ascensum in Caelum in Iudaea, & Samaria eius diuinitatem predicans, plurimos ad Christum conuertit, idemque in Hispaniam proleptus, fecit; tum Ierosolymam reuersus, cum Christi fidem publice diuulgaret, ab Herode Agrippa iussus fuit comprehendendi, & capite plecti. Corpus eius postea Compostellam translatus summa ibidem veneratione non modò à finitimus, sed à longinquis populis eò peregrinationis causa confluens colitur. In foro autem, quod rebus venalibus destinatum erat Ierosolymis, vbi D. Apostolus capite plexus fuerat, insigne templum fuit erectum, quod Iacobitæ Armeni dicunt adhuc incolere.

Boanerges. Tonitru filius: Ioannis Euangeliste germanus, frater: Zebedeides: Salomeius Heros, à matre Salome: Hispaniz, siue Hesperiz Apostolus: Occidit decus Hesperiz: Gloria, lumen Hesperiz: Et gentis lumen Iberiz: Qui Christum primus duris detexit Iberis: Hispanæ pater, author Ecclesie.

S. IACOBVS.

Qui minor Alphei ex Maria Cleopha filius, frater Simonis Apostoli, Thadæi, ac Iosephi Iusti cognomine, à Christo cum reliquis ad Apostolatam vocatus inter sanctitatis vir fuit, & continentie; quamobrem post Spiritum Sanctum susceptum Episcopus Ierosolymitanus prædicatur, vtque ab ineunte ætate vinum, sinceramque non biberat, carne abstinuit, reliquique ieiunij macerationibus se castigare, non desistit. Cuius sanctimoniz causa illi vni Sancta Sanctorum ingredi licebat, cuius vestimenti simbriam certatim infirmi cupiebant attingere, vt sanarentur. Denique nonaginta sex annos natus, cum teiginta annis illi præfuit Ecclesie Christum iugiter Iudæis prædicans lapidibus priuim apperitur, mox in altissimum templi locum adductus, inde precipitatus est: sed fractis cruribus cum seniuus pro persecutoribus obsecraret capite tullonis fuisse percussio, interijt septimo Neronis anno, & iuxta templum, vnde fuerat datus præceptus, sepultus est, cum epistolam antea scripsisset, quæ inter Catholicas est, eius postea reliquijs Romanam translatis, & in basilica Sanctorum Apostolorum conditis.

Alpheus Iacobus: Alpheides: Alpheius Antistes: Primus Solymorum pastor, præful. Cleopha nepos.

IAC TVRA. V. Damum.

IACVLATOR.

Insignis iaculo, & longe fallente sagitta. Virg. 10.

Æneid. Iaculo celer. idem q. Iaculo præstans, potens, potior, melior: Sagittifer: Et arcus flectere qui solet. *Quid. 4. mer.* Sagittarius: Vibrans spicula. Qui solet excussim iaculo vibrare iacero, Fulminisique manum iaculis armatus, & ita.

IACVLVM.

Telum: Spiculum: Arundo: Et modò leue manu iaculum, modò sumptu arum: In iuuenem torfit iaculum: Iaculo incedit melior, leuibusque sagittis: Iaculum intorquens emitte in auras Coniecto sternit iaculo: Ille quidem iaculo quamvis distantia misso Figere doctus erat, sed tendere doctior arcus.

Gellius autem nomina quædam iaculorum recenset, quorum nonnulla *superius* diximus. *Vid. Hæta.*

Epith. Volans, stridens, velox, tremulum, lethale, volucres, leue.

IAMBVS.

Carminis genus, de quo alibi scriptum, ita dictus à lamba puto, qui à Cere in stellationem fuit conuersus, vt a *firmat Diodorus*: vel à Iambe ancilla Metaniz Neptuni filiz Hippothontis vxoris, quæ Cere ab hera hospitio susceptam moerentem cerneret, quæ ridiculos quosdam versus meditata, vt Cereem exhilararet, cecinit, qui lambos numeris conditi fuerunt. Sunt qui ab Archiloco lambos iuuentot putent: verum est in mœstis plerumque argumētis adhibetur, & in maledictis; à maledicendo enim dictus est quoque iambos.

Pugnacis carmen lambi: Lycambæ procellæ: Archilochi versus: Liber in aduersos hostes stringatur iambus. Seu celer extremum, seu ita har ille pedem. *Quid. 1. de remod.* Mordax carmen: Non ego mordaci distinxî carmine, quemquam. idem 2. *trif.* Siqua Lycambæ sanguine tela macent. *Mart. 9. V. Archilocus.*

IANICVLVS.

Mons in Vebe, quem ita dictum *Sext. Pomp. ait*, quod per eum, tamquam per iungam pop. Romanus primitus transierit in agrum Etruscum. Alij sic appellatum scribunt à vetustissimo oppido, quod sanus ibidem condidit, vel ab ipso sano, qui in eodem monte habitauit. Hodie à flauis æneis Mons aureus nominatur, celebrisque passione Petri Apostolorum principis, qui ibidem suo fuso sanguine, veræ fidei fundamenta iecit; vbi etiam solemniter colitur templo, & pop. Romani frequentatione. Verùm hæc historiâ passim recepta apud eruditos minus probatur. Immo D. Petrum, vbi sepultus est, ibidem passum fuisse non pauci, qui hac de re doctissime scripserunt, constanter affirmant. *Vid. Secuerum de septem Ecclesijs, relata quæ ab eo super hoc lucubrationes Ferdinandi Caroli.* Ex hoc monte propter altitudinem Roma maximè conspicua est; infrequenter tamen olim erat ob aeris grauitatem, vt testatur *Martialis*: nunc autem frequentior factus ex æcolarum domicilijs præsertim, qua ad septem montem tendit. Celebris olim fuit Numæ Romanorum regis, Scatque Cecilij poetæ sepulchris. In quem montem aliquando plebs

secessisse, & à Quinto Hortensio Dictatore, reuocatum scribunt *Lanus*, & *Plinius* 16. in eodem monte Tuicorum Rex Porfenna castra habuit. Ibidem nunc Porta Aurelia est, quæ Ianicularis olim, quæ ad D. Pancratij itur ædem, & ab eo nomen habet (priscis relictis) Pancratiana, cuius sæpe meminit *Procopius* de bello *Græco*. Aliam verò huius nominis habebis originem in voce *Lanus*; à quo denominatum fuisse ex veteribus (vt diximus) nonnulli aurtant.

Mons aureus: Tiberidis Iani collis. *Mant.* quod illi imminet: Ianiculi iugum. *Mart.* 6. 64. quem lege: Ianiculi æscutera; nam priscis temporibus in Ianiculo æscutrum fuit, vt scribit *Plinius*, sicuti pascua in Palatino, Dumetum in Capitolio, Viminali, sagique in Exquilij, Quirinali, & Viminali; quercetum in Cælio, lauretum in Auentino, silietum in Vaticano. Ianiculi rupes, culmen, &c. Hanc Ianus pater condidit urbem. *Virg.* 8. *Æn.* Ianiculum huic illi fuerat Saturni nomen. *ibidem*.

IANITOR.

Portæ custos. *Virg.* 9. *Æn.* Qui fores aperit, claudique Clauiger, qui claus habet ad aperendum, geritque: Ianitrix, cis; fœmina, quæ portam, siue ostium custodit: Qui fores obseruat: Te Ianitor Orci Ostia super recubans. *idem* 8. *Æn.* de Cerbero: Qui limen seruauit, tueri limina, custodit: Ostiarius; reclusor, qui fores recludit: Custos in foro nullus erat. *Ouid.* 2. *fast.* Custos in limine nullus. *idem* 11. *met.*

IANVA. V. *Ostium*.

IANVA. V. *Genua*.

IANVARIUS.

Primus anni mensis à Numa Pompilio Romanorum Repe institutus, cum Martius antea esset; causam præter alias ab alijs allatas affert *Ouidius*: Bruma noui prima est, veterisque nouissima Solis Principium capiunt Phœbus, & annus idem. In Iunonis tutela fuit mensis, ex Constitutione Numæ 29 dies habuit; ordinatione verò C. Iulij Cæsaris vnus supra triginta, cuius apud Romanos dies festi dicebantur, de quibus *infra*. Præmittendum tamen est; Kalendas omnes cuiuscumque mensis in Iunonis esse tutelam, vt canit *Ouid.* 1. *fast.* Vendicat Aufonias Iunonis cura Kalendas; Ianuarij tamen Kalendæ celeberrimæ ob anni initium erant, & quod eo die magistratus solemniore publice obirentur à Consulibus, qui comitati frequenti populo, in Capitolium ascendebant, & Ioui optimo maximo iniuges iuuenos mactabant, odoresque plurimi in templis, præque templorum foribus cremabantur. Ipsis quoque Kalendis (quod etiam recens sit) amici lictis precationibus sacrum sibi iniucem annum augurabantur, vt *Plinius*, & *Ouid.* At cur læta tuis dicuntur verba Kalendis, Et damus æternis, accipimusque preces, 1. *fast.* Item munera sibi iniucem mittebant, & stipem, siue strenas appellare velis.

Kalendis Ianuarij celebratur quoque festum Iani, cui sacra fiebant ex libo, quod ab eo Ianual antiqui dicebant, item ex mola, quæ farina horna,

& sale miscebatur, quin etiam ture, & mero. Lege *Ouidium* 1. *fast.* Erat etiam festum dedicationis templorum Æsculapij, & Iouis in Insula Tiberina; quam dedicationem solemnissimè celebrabant Romani, vt adnotat *Servius*, & erat Senatus legitimus.

Nonæ cuiuscumque mensis fuit nullius Dei (vt canit *Ouidius*): Nonarum tutela Deo caret) cura erant.

Quinto Idus Ian. celebrabantur Agonia, siue Agonalia, de quibus *Varro* 5. de lingua *Latina*, & *Festus*: Agonium dies, siue Agonalis appellabatur, quo Rex hostiam immolabat; hostiam enim antiqui Agonium vocabant. Agonium etiam putabant Deum rebus agendis præsentem, cuius festa Agonalia dicebantur. *Ouidius* autem 1. *fast.* quinque refert caussas, cur huiusmodi nomine nuncuparentur: Quatuor adde dies (incipit) ductus ex ordine Nonis, &c. In hoc etiam die Senatus erat legitimus.

Tertio Idus Ian. Carmentalia celebrabantur, de quibus *superius* egimus. Eodem die dedicatio ædis Iuturnæ in Campo Martio. *Ouid.* Idus omnes Ioui erant sacre, ideoque ipsi mactabatur ouis, quæ ob hoc dicebatur Idulis; hinc *Ouidius*: Idibus alba Ioui grandior agna cadit. Idibus autem Ianuarij veruex etiam Ioui mactatus, teste eodem *Ouidio*. Eodem die Octauius Imperator Augustus dictus, & Prouincie in formam redactæ; necnon tubicines habitui muliebri iustabant urbem, quod alij ad Idus Iunij referunt.

Decimo octauo Kalend. Febr. Carmentalia referebantur, vel iterabantur. *V. Carmenta*, & *Ouid.* 1. *fast.* Respicit Titan actas, vbi tertius Idus, &c.

Decimosextimo Kalend. Februar. festum erat dedicationis templi Concordiæ, quod à Camillo positum est, siue à Liuiæ, vt vult *Ouid.* *V. Concordia Dea*.

Decimo Kal. Febr. erat Senatus legitimus. Nono Kalend. Febr. Semetinx feræ celebrabantur, & hæ feræ conceptiue non statim erant, vt vult *Macrobius*, & affirmat *Ouid.* His feriis sacra in æde Telluris, Ceteri, & Telluri fiebant pro felici frugum prouentu.

Sexto Kal. Febr. festum dedicationis templi Castoris, & Pollucis.

Tertio Kal. Febr. festum Pacis erat, de quo *Vid. Ouid.* in fine lib. 1. *fast.*

Synonyma.

Iani mensis. *Mant.* *Ouid.* 1. *fast.* Ianus. *Mart.* 2. & *Ouid.* 1. *fast.* Dux mensium, pro mensium. *idem* 5. *fast.* Iani tempora: Anni labentis origo. *idem* 1. *fast.* Anni principium caput: Iani Kalendæ, Nonæ, Idus, &c. *Mart.* 8. 33. Iani dies: Possidet hunc Iani sic Dea mense diem. *Ouid.* 1. *fast.* Aquarius, sign. nam per huiusmodi signum Sol Ianuario mense meat: Sacer mensis. *idem* 4. de *Pont.* 4. Ergo vbi Iane biceps longum refereueris annum, Pulsus & à sacro mense Decerber erit: Missaq; Dij faciant Auroram occurrat ad illam Bissenos fauces, quæ tibi prima dabit. *idem* eleg. 9. Nam tibi finitum summo Græcine De-

Decembri Imperium Iani suscipite ille die. *Idem.* Gelidus Ianus Titane reuerso : Anni prima dies, primi dies. Versuti qui fetuaz nomina Iani mensis : Post brumam, & Ianos steriles, gelidosque Decembres.

Epith. Brumalis, gelidus, sterilis, torpens.

IANVS.

Antiquissimus Italix Deus habitus, & Latij Rex, vnde Ianiculum collem, & oppidum dictum, iam superius à nobis demonstratum fuit, dictus Ianus ab eundo, quod Cælum, & tempus semper eat, vel quod Ianus præsit, Cælo, & Hecate procreatus, vt scribit *tristramus*, effingebatur biceps, siue quadriceps; quod præteritum respiciat, & vertentem annum; siue quod quatuor anni tempora demonstret. A Numa Iano fuit simulacrum erectum, quod digitis numerum dierum totius anni exprimebat; ab alijs effigies fuit Ianus dextera manu clauem teneas, vt vertentis anni reclusor, Ianitorque cum virga pariter pungebatur, & clauæ, & sub pedibus bisseas aras habens. *Plutarchus, & Critolani* scribunt Iantum Saturni filium fuisse ex Oenoria cuiusdam agricolæ filia (à quo ipse hospitio susceptus fuerat) quam ipse vitauit. Cui Saturnus pater serendæ vitis, & vini conficiendi rationem ostendit, verum cum illud gustasset, qui numquam biberat, idem in illum fecerunt, quod rustici in Icarium Erigone patrem; cuius filix quatuor in Cælum à Saturno translata vindemiam præcedere ortu suo dicuntur. Alij ferunt Creusum Erechthei Regis Atheniensium filium speciosissimam stupratam ab Apolline enixam puerum, quem Delphos clam educandum misit, ipsam verò à parente cerum infcio Xiphæo cuidam comiti in matrimonium collocatam. Cum verò Xiphæus ex illa pater nequiret existere, Delphos petijt consultum oracula, cui responsum fuit, vt quæ primum obuium haberet, illum sibi filium adoptaret. Sequenti verò die Ianum puerum, quæ autem ex Apolline filia coniux Creusæ genuerat, & Delphos miserat educandum, obuium habuit, quem sibi adoptauit. Qui adules regno patrio non contentus classe iugenti comparata, in Italiam deuenit, & Tiberim ingressus ad læuam occupato monte, urbem ibidem constituit, quam cum monte Ianiculum appellauit *Val. Flacc. Andriæ auctor*. Decum Ianus primus inuenit (vt aiunt) coronas, nauigia, tumultuarias pontes, valuas, feras, portafque. Primus in Italia prænum numinum signatur. Huic primum templum à Romulo conditum fuit pace inter ipsam, & T. Tarium facta (teste *D. Augustino*) in quo signum fuit Iani bifrons; siue potius à Numa Pompilio conditum templum, cuius meminit *Virg. 7. Æn.* Sunt geminæ belli portæ sic nomine dicunt Religione sacræ, &c. Quod sanè templum tolemi more claudebatur, & aperiebatur. A Numa autem regno ad Augustum ter tantum clausum fuisse dicunt in pacis signum; ab ipso scribitur Numa, deinde à T. Manlio Torquato Cof. post primum bellum Punicum, anno post urbem conditam 518. Tertio post confectum bellum Aduacum ab

ipso Augusto, nempe anno ab V.C. 721. vel 724. Cof. ipso Augusto V. & Sex. Apuleio. Quatuor idem principes. Cof. ipso IX. & M. Iunio Siano, quin ex bello Cantabrico Romam redijisset, anno V.C. 729. Quotum quoque clausit idem Imp. circa tempora natiuitatis Domini nostri I.C. Sextum clausit Nero, ipso III. Cof. & Valerio Messalla anno ab V.C. 817. Septimum (*Tacitus, & Orsius* aiunt) Sextum, quia Nero sine vera causa clauferat) Vespasianus anno Urbis conditæ 824. Cof. ipso III. & Nerua. Magnam deinceps, aluerque silentium apud Historicos super Iani portis : mansisse tamen consuetudinem antiquam restatur *Capitolinus in Gordiano Iunore*. Sed & sub Christianis Imperatoribus seruatum aliquandiu vetus hoc institutum fuit locuples *Ammonius lib. 26.* qui in historia rerum gestarum à Constantio clausi ab eo Iani mentionem facit, vt adnotauit *Cassiodorus in Suet.* Alterum templum Iani quadrifrontis amplissimum quatuor portarum in Romano foro fuit ab Augusto dedicatum; in quo Quadrifrons Ianus è Faliscis superatis deuictus fuerat collocatus, cuius nunc vestigia videntur ad D. Gregorij in Velabro ad ædem D. Anastasii. Aliud templum habuit Ianus Romæ in foro Olitorio. Adem etiã ab Horatio in patreliis Curiatij mortem à se conditam, sacratamque.

Clauiger: Patuleius: Clusus agnomina, siue cognomina Iani, quorum causam Vide apud *Ouid. lib. 1. fast.* Consumus etiam cognominatus: Ianus bifrons, *Virg. 12. Æn. vt sup. in hist.* Ianus biceps, *Ouid. 1. fast.* Quadrifrons Deus: Ianus Quirinus ab hæta, quam etiam aliquando gerebat, quod ipse quoque bello perisset, vt Mars, Bellona, Pallas, & Iuno, quæ & ipsa quoque Quirina dicta fuit. Iunonius etiam, quod ita illi ingressus omnis dicatur fuerat, vt Iunoni Calende cuiuscumque mensis.

Matutinus pater. *Hor.* Matutine pater, seu Iano, libentius audis, vnde homines operum primos, vitæque labores Instituit, &c. Pater Deorum. *Macrob.* Minoru felicit: Vertumnus, siue Verrunus dictus fuit Ianns; quod ius vertendi cardinis omne suum esset, vt canit. *Ouid. V. Vertumnus*, ipse etiam immanis reparator maximus xui. *Stat. 4. sil. 1.* Solus de superis, quæ tua terga vides. *Ouid. 1. fast.* quem lege. Clauiger Deus, *ibidem.* Fastorum genitor, parensque Ianus. *Mart. 8.* Aucipiti mirandus imagine. *Ouid. 1. fast.*

Belligerū Iani nemus. *Stat. 2. sil.* pro templo Iani dixit, quod in eo vexilla appendebatur, & hæte iu belli signum: Primus Italix Rex; nam in Italia ante Æneam circiter 150. regnauit annis, teste *Ensiho*.

Epith. Anceps. *Ouid.* Biceps, bifrons, quadrifrons, Biformis. Sacer, clusus, patulcius, clauiger.

IANIHE.

Puella fuit ex Phælio oppido Telestæ Dictæ filia, vxor Iphidius, quæ ipso nuptiarum die ex femina mureta exit in marem, vnde *Ouid. 9. met.* Tertius interea decimo, successerat annus Cū pater Iphi tibi filiaum desponder Ianthæ.

Incer

spissus diuersè narrent. V. Ouid. 7. met.

Æsonides. Idem ibid. Cùm videt Æsonidem, extinguitque flamma reduxit. Val. Flacc. 1. Æsone natus. Ouid. 7. met. & 1. Pont. 5. & Val. Flacc. 1. Æmonius iuuenis. ibidem. Dux Æsonius iuuenis. Ouid. epist. 12. Val. Flacc. 1. Arg. Dux Æsonius. Ouid. 1. eleg. 15. Sen. in Med. Ducitor. Val. Flacc. 1. Dux Theſſalicus. idem 5. Theſſalus heros, apud eundem Albanus Tyrannus. ibidem: à prouincia Albanie, in qua Colchi, à quibus vellus aureum surripuit Iason: Heros Æsonius. Ouid. 7. met. ubi fabulam narrat: Exul à Æmonia Pirenida cessit ad vnam. Quo duce trabs Colcha sacra cucurrit aqua. idem 1. Pont. 4. Molitor primæ ratis. Ouid. Medæ sponſus. Sen. in Med. Mihi peius aliquid, quod precer sponſo malum, Viua, &c. Creontis gener. ibidem. Creuse conflux Corinthiæ: Pelæ nepos: Admeti patruelis: Patruelis Acasti. V. Acastus.

Æsonis filius, Alcimede genitus; eius mater: Auræ vellere diues, victor ouis: Profugam qui Colchida lussit Iason: Qui talis auratæ nobile vellus ouis: Æquor Iasonio pulsatum remige primum; nempè à Iasonis remigibus: Interdè armipotens stipulatus Iason: Qui igneos tauri halitus sustinuit, interque Sæuos gentis indomitæ metus Stetit intrepidus; ex Sen. in Med. Pater Oenel, & Thoantis ex Hyſphyle.

Epith. Clarus, effusus, asper, superbus, trux, armipotens, periurus, Achiuis, peregrinus, perfidus, capdidus, Pelagus, Pagæus, malè gratus, formosus.

IASPIS.

V. Gemmarum nomina.

IBERVS.

Insignis in Hispania fluuius, vnde ipsa Iberia, nuncupata quondam fuit. Erumpit apud Cantabros ex Idubeda monte duobus fontibus, quorum dexter in saltu Aucenſi finitimum ad oppidum, quod incolis *Fuentibre* dicitur. Inde magnis crescens amnibus, primo Catalogitanis exceptus aruis, Iuliobrigam, & Tudellam petit Nauarræ oppida, Iuliamque & Celsam, inde Cæsaraugustam alluit. Illinc digestus in austrum, & mox verſus Euronotum labitur per Laetanæ populos, qui nunc Catalani, & Dertosam opulentam urbem præterlabitur. Postremò plurimis fluuijs auctus, peracto quadringentorum sexaginta miliariorum cursu in Mediterraneum cognomine ipsi pelagus tam violenter duobus ostijs ingreditur, ut per multos passus in mare profusus dulcis hauriatur, vulgò *Ebro*.

Flumina Iberi: Stagna Iberi, ripæ, aquæ, fluctus, vnda: Amnis Iberus: Flumen Iberum. Ouid. 7. met. Celtiberia, & Celtiberi populi, qui hoc fluuiio alluantur. Hinc Iberia dicta fuit Hispania primùm à hoc fluuiio; vnde Iberi Iberos: Aut impacatos à tergo hostrebis Iberos; nempè Hispanos. Verg.

IBIS. V. Auium genera.

ICARVS.

Dædali filius ex Neuerate Cretenſi ferna, cui patrem, cum ad supplicium à Minoe, Cretenſium

Rege quæreretur, deinde sibi fabricauit alas, ceræque iunctis gemis in Siciliam ambo fugerunt, admonito filio ne nimis altè volaret, qui contra patris præceptum cum altius extollit corpisset, nouo quodammodo superbiens inueuto, cæca Solis calore Interim liquefacta in mare decidit, & nomen mati fecit Icaro. V. Dædalus. Fabula quidem noſſiſſima, multisque celebrata non tam poetis, quam pictoribus. Filij verò corpus inuentum à patre, siue eius iussu, in quadam insula sepultum fuit, quæ Icaros ab illo dicta fuit. V. Ouidium lib. 8. met.

Dædalus puer. Ouid. Dædalides, à patre: Puer Icarus vna Scabat & ignarus sua se tractare pericula. Idem 8. met. Dædali natus, filius: Et nati respicit alas. ibidem. Cùm puer audaci cepit gaudere volatu. ibidem. Artibus fidens nouis Vincere, ac falsis nimis Imperat pennis puer abstulit nomen freto. Sen. in Oedip. Dædalus librans iter Nube sub media stetit Alitem expectans suum. ibidem vers. 900. Sed dum volucres vincere veras Icarus audet, patriacæ puer Despicit alas, Phæboque volat Proxi-mus ipsi dedit ignoto Nomina ponto. idem in Herc. Oet. Icarus Icarij nomina fecit ausus. Ouid. 3. trist. 1. V. Icarium mare. Dædali puer: Aut puero liquidas apertam Dædalon alas. Mart. 4. 49. Exutivæ præ pennis labentibus, &c. Idem 10. 4.

ICARIVS.

Duo fuerunt hoc nomine celebres, vnus pater Penelopes Vlyſſis coniugis, à quo ipsa Icaris, dis; & Icariotis, dis, dicta, de quo nil celebre habemus. Alter Erigones pater, qui etiam Icarus à nonnullis scribitur, cuius infelicem sine casum in Erigones hystoria enodauimus. Huic in Booteæ transfarum aliqui dicunt. Lucr. in conc. Stat. 4. Theb.

Pater Erigones: Oebalides; à patre: Et quos Maxima nouo larratu terruit agros. Ouid. 7. met. V. Canicula. Icarus etiam: Icaræ Cecropij merito iugulare colonis. Prop. eleg. 2. Et cunctis Baccho iucundior: Hospes Icarus ut puro testantur sidera Cælo, Erigonesque canisque, &c. Tul. 4. eleg. 1. quod in Booteæ signum conuerſum credabant Icarum, inque virginis Erigoneis; in Caniculam caſellam.

ICTVS.

Plaga. Ouid. 2. Pont. 7. Vlnus: quamvis non semper ictum sequatur vlnus: Percussus, us. ibidem. Percutit crebro saxa cauantur ausus: Percussio: Verber: Verbera. V. suo loco. Ictibus la-cessit ventos. Verg. 3. Georg. Ille ictum venientem à vertice velox Præuidit, celerique elapsus corpore cessit. idem 5. Aen. Nunc dextra ingeminans ictus, &c. Talitrum. Suet. Est percussio quæ licet vngue, & nos vulgò *Zaccata*, dicimus. Hypopium Græcè dicitur, cum oculi subiecta pars læsa est: pugno, sine alio: quod vulgò soci-gratia dicimus *calamus* in Paechus. Arsen. lib. 3. Nota line vulnere. Ouid. 11. met. (vulgò *ammaccamento*) Et nitram in facie tumidis luoribus offam. Iun. 16. Idem partem carnis luore nigratam ob-ictus.

Epith.

Ægyptum peteret; eo in loco belli, & opes, & pecuniam intulerat, quam postea expugnata vastavit Alexander.

Afalon, is, vna ex quinque Philisthinorum vr-bibus, clara suo tempore inter Iamnam, & Ga-zam sita, distans ab Hierusalem quadraginta quatuor millariis, & viginti ab Eleutheropo-li; & hæc regio propriè dicebatur Palæstina, de qua V. *su loco*.

Thema, siue **Theman**; vel **Teman**, & **Tema**, vrbs olim primaria, ac regia Principum Edon, sita in montibus Seir in australi parte Idumæ, ita dicta à Themam primogenito Eliphaz primogeniti Esau. D. Hieronymi ætate penè ex-cesserat, pagus; tantum remanserat, cuius sæ-pè Prophetæ meminerunt.

Duma, siue **Idume**, & **Idumæa** ciuitas antiquis-sima à Duma Itinæis filio sic denominata: Afodus Anthedon: Raphia: Rhinocorura: Marefa Vrbes aliz.

Inferior Idumæa Simeonis Tribul attributa, quæ Ægypto finitima erat, Arabizque Petreæ; hæc ex vndecim Iudææ toparchiis, ordine au-tem octaua recensebatur. Vndeque mun-tilia montium fastigijs, præterquam qua maris Syrii portendebantur hirtora, vbi via ad Æ-gyptum à Palæstina tendebat. In planitie ta-men tot palmis abundat, vt inibi propriè ori-ginem illæ habuisse videantur. Verùm loci sterilitate locum dedit Idumæa ipsi Iudææ. In Ægypto quoque nascitur palma; sed quæ in Europa nascuntur steriles sunt; in maritimis Hispaniæ fructum asferunt, sed immitem, dul-ciorem in Africa, sed statim euanescentem. At in oriente perfectissimæ nascuntur palmæ, vnde vinum, & panis aliquibus percipitur, ex fructuum permutatione. Hæc dumtaxat arbor ad vnumquemque Lunæ exortum ramum v-num profert, itavt Lunari anno ramos duode-cim tendat, vnde apud Ægyptios per palmam hieroglyphicos significatur annus. Sed ad rem nostram, in hæc

Vibes:

Ex iam dictis aliquæ præsertim, quæ ad Philist-hos pertinebant: Gabæna, siue Gebæna dicta vrbs. D. Hier.

Seir, siue **Sanir** mons excelsus in Idumæa, Cas-sius mons, vnde ipsa fuit initium Sirbonius Idumæ finitimus huic regioni.

Synonyma.

Idumæa campestris: Aut iugis Idumes quicquid visitur, nempe palmæ, acctylique, *Sat. l. fin. 6. Idumææ oræ. V. Ardua montis Idumæi. Idem.*

Idumæ, es, Græcè **Vertex Idumes**: Oppida Idumæ, *Idæa*. Salus, atque ardua Idumæ: Palmifera Idumes terra. *Bomb. Gazaq;* & arbusculo pal-marum diues Idumæ. *Luc. 3. Phæf. Hinc Populi.*

Idumæi, qui à Nabathæis dicuntur oriundi, teste *Scrib. lib. 6.* qui orta domi seditione relicti suis sedibus, extrema Iudææ occuparunt. V. *Palæstina.*

IECVR, iecinoris.

Est membrum principale, quod in dextera cor-

poris parte situm est, vulgò *Fegaro*, vnde venæ scaturiunt; & optima valetudo, si eius sit ha-bitudo optima.

Hepar, hepatis: Iecinoris fibræ, nempe chordu-læ. Hipariz dicuntur Græcè: Sanguinem gi-gnens, conficiens: Defectu cuius cor marces-cit: Feruens difficilis bile tumet: Iecur: Rostro-que immanis vultur obunco: Immortale iecur tundens: Pulmone rapto palpitans frigit iecur Sanguinis auctor, domicilium.

Epith. Calidum, feruens, palpitans, seruidum.

IEIVNIVM, &

IEIVNVS.

Experts vndeque cibique. *Quid.* Sine munere Ceteris. *idem 4. met.* Rore mero, lacrymisque suis ieiunia paui. *ibidem.* inops fomique ci-bique. *idem 14. met.* Macies ieiunia. *Claud. Sic-cus. Hæ. 4. 5.* Dicimus integro fisci mæne die, dicimus vultu. Cum Sol oceano subest; fisci, idest ieiuni: Longa domant ieiunia ventrem: Ausidum ieiunia ventrem Longa premunt: Srat lusus vacuo gutture Tantalus. *Sen. in Thyest. t. 4.* immemor herbarum. *Virg. 8. eclog.* Grata Deo ieiunia: Quo intemperata doman-tur viscera: Quadraginta illi fuerant ex orde-ne Soles: Ex quo nulla cibi, potusque alimenta dabantur.

Epith. Triste, languidum, durum, improbum, crucians, discrucians corpus, vixans stoma-chum, attenuans corpus, domans corporis artus.

Ieiunans, qui cibis abstinet: Appositis abstinet ora cibis: Est virtus placitis abstinentiis cibis.

IESVS.

De quo tacendum magis, quàm loquendum, cui-que os potius silentio, quàm loquacitate dicen-dum est, Saluator noster, qui proprio sangui-ne nos à Satanæ captiuitate vindicauit, qui cum Deus esset, homo factus, vt infirmatorem nostram ipse portaret: Sed obmutescit lingua, & loquatur cor.

Qui mortale genus propter delapsus Olympo. *Vida 5. Christoph.* Equæua progenies Patri: Agnus celestis: Vnica proles Æterno æqua Patri: Ab æterno genitus sine matre, parente. *idem.* Reg-nator superum: Vera Dei proles. *Claud.* Homi-num reparator, & auctor: Numinus supre-mi proles: Fatus nulli obnoxius xuo. *Alinus* Redemptor: Salus humani generis: Filius Æ-terno par Patri: Summi consilij Angelus: Sa-lus Virgine de Virgine.

Virgini intractæ proles. *Vida.* Redeuntis condi-tor xui. *Claud.* Rex regum; *ex præf.* Humanum columnen generis, reparator, & auctor: Ma-gnanimus Heros, quem candida partu Cæli-colum Regitlecto sub paupere Nympha Non vllam Venerem, nullo experta Hymeneos. *Vida. ex Bomb.* Cara Dei soboles; *Virg. eclog. 4.* Ille Dei soboles, certæ dux ille salutis Mundi opifex, nostroque vno pro crimine passus Ludi-bria, &c. *P. Arg. Bærg.* Clarum de lumine lumen: Clarum de numine Numen: Mirabile verbum: Pietatis origo: Aeterni sapientia Patris: Scrup-edita virginis aluo: Qui nostra piacula demit: Ante omnia secula natus.

Dei

Dei verbum non enarrabile Patris: Spes miseris
 Origo salutis: Qui crimina nostra piavit affi-
 xus tibi: Patris vera: acque simillima imago:
 Magni pastor ouis. Dei indubitata propago:
 Omnipotens verbum finisq; & originis ex-
 per: Rex inclyte gentis, Tu populi, terręq; filius,
 vitęq; magister: Terrarum gloria Christus:
 Mundi regnator Iesus: Davidis soboles, homi-
 num lumenq; salusq;: Speratum per secula
 munus: Bisgenitus, ab æterno scilicet ex Pa-
 tre, in tempore ex Virgine: Mortaliq; Deus
 tegitur sub mole, nec arsus Respicit humanos,
 nec viri incommoda nostra Factus homo, mor-
 tuq; etiam se subicit vitro. Virgines partus,
 magnosq; æquæ parenti. Progenies superas
 celo, quæ missa per auras Antiquam generis
 labem mortalibus agris Abluit. *Sansar. Vir or-
 tus ab alta Irradians vigor omnipotens vigor
 omnia replens: Deus ille Deus, totosq; per ar-
 dus Dux sese, miscetq; vitro. idem. V. Christus.
 Deu.*

IESUITÆ.

Dicti sunt Religiosi viri, quorum fundator S.
 Ignatius à Loyola vir inextinguibilis extitit,
 quorum pietas cum per se foret, subtilibus
 nostris laudibus, vt magis florescat, non in-
 diget.

Loyolę normam sequentes. *Maf. Loyolę propa-
 go. idem 5. Loyolides. idem 6. Ignari alicui: Quia
 non Iesu Imposuere sibi.*

IGNARVS. V. Indolus.

IGNAVVS, &

IGNAUIA.

Pigritia, & Pigrities, ei: Desidia. V. *san loco. Ve-
 tornium. Virg. 1. Georg. & veteris, 1. Hor. 1.
 epist. 8. Vecordia. Ouid. 12. met. Torpor: Torpo-
 ris frigus: Crimen pigritię. Mart. Marcida lu-
 x ocia. Claud. Oceanus: Ocia: Acedia, & Aci-
 dia. Segnities, ei: Stultas: Quis sterili mea in-
 bra sit: Vel mea corda merita. Stat. 5. 3. Segnis
 mora. Virg. 10. AEn. Segnis, e: Segnesq; metu
 sententia tardet. Idem 12. AEn. Ignaua vita.
 Anger. Torpedo, dimis: Fracti animi torpedi-
 ne quadam: Sonnus iners. Claud. Dirę torpe-
 dinis. Idem. Inertia mollis. Hor. epod. 14. Pectus
 iners. Ouid. 3. trist. 7. Desidia caussa. Idem.
 Longa mora. Idem 1. 3. Vitium animi. Idem 5.
 met. Animi cates, frigus, luems: Mollities, ei:
 Tarditas, tis. Animus iners. Id. 13. met. & cui
 marmoreum caput est, si viuat imago. Idem 8.*

Pich. Lenta, iners, inanis, mollis, imbellis, ma-
 la, ignaua, triftis, improba, fastidiosa torpens,
 parca laboris: Dilatrix operum, fugiensq; la-
 bores pigritia: Ocia trahens, hebetans senilis:
 Validas perdens vires: Obreptos reddens sen-
 sus: Imminuens decus ingenij: Quæ vitiat sen-
 sus.

Dedecet ingenuas mētes ignauia mollis: Non sit
 locus vili intenti pigritię: Me occupat exan-
 gnus, omniq; ignauia mater: Abscessit citibans
 ignauia neruis: Languida non fecit tardos
 ignauia sensus: Numquam vigilis torpens igna-
 uia vultu: Ocia mulcebant Venerem, atque
 ignauia deses: Tardaq; mollities, & Inertia
 parca laboris: Sonnisifero languore premit fi-

gentia corda: Vicia lacerat virtus siue vi subit
 atria languor: Lentaque frigentes hebetasset
 inertia sensus: Ne talia meam macularet
 inertia mentem.

Ignauus, 4. in: Acediosus, orum, qui acedia labo-
 rant: Piger: Pigrior: Pigerimus: Iners: Segnis:
 Deses: Vefanus: Torpens: Torpidus: Nertigēs:
 Desidiosus: Refides animi. Virg. 1. AEn. Desue-
 tasq; corda. Idem. Nomen inerts habent. Ouid.
 3. de art. Pigra sita corpora. Idem 2. de art.
 Gens imbellis, mollis: Segnes effert in corpo-
 re sensus: Inertia corda: Tardus: Lentus: Hor-
 ridus desidia. Virg. 4. Georg. Inglorius. Idem.
 Torpens veterno. Idem 1. Georg. Genus igna-
 uum. Idem 7.

Enertus. Sen. in Thyest. Effemimatus: Argumur
 lenta crimine pigritię. Mart. Sopitus torpore.
 Claud. Implicitus: Refes: dis. Puer. Longa ru-
 bigine torpens ingenium. Ouid. 5. epist. 13. Cuius
 corpora, pectora torpor habet: Ignaua vitana
 condicione trahens: Turpi desidia torpens:
 Veterno, resinaq; pigriores. Mart. 3. 67. Vilis
 sanguine, idest ignauus. Stat. 2. Theb. Therstige
 similis. Idem 8.

IGNIS, is.

Cuius olus assulso optimum existimatum fuit
 augurium, vt in Augusto ostendit Suet. cap. 94.
 & Schol. em. in Comment. De Seruio Tullo dor-
 miente, & de L. Marcio conclonante asserit:
 Lucret. lib. 1. & 25. & Val. Max. lib. 1. cap. 6. & de
 Q. Salustio grege m pascente Dirde Africanę,
 & de Iauinia Virginius.

Focus, fig. Flamma; Vulcanus, fig. Virg. 2. AEn. Illa
 velim rapida Vulcanus carmina flamma Tor-
 reat, & Tibull. 1. Vulcanica acies. Virg. 10. AEn.
 Vulcanica vulnera. Idem. Arma Vulcani: Scri-
 pta cardipedi Deo daturum Infelicibus vsu-
 landa signis. Catull. 37. Vulcanica pestis. Sil. lib.
 17. Martius Veneris, pro igne, nempe Vulcan-
 us: — dona Veneris, Telefine, marito: id
 est flammis trade comburenda. Iuven. 7. Ar-
 dor, ignis effectus, fig. Flamma: Fornax, fig.
 Caminus: Fauilla. V. *san loco. Incendium: Se-
 mina flammę, nempe fauillę: Victorq; Sinon
 incendia miscet Insultans: Hanc clara incendia
 lucem: Ac velut optato ventis æstare coortis
 Dispersa immittit filius incendia pastor Cor-
 reptos subito medijs, &c. Virg. 10. AEn. Calor.
 V. *san loco.**

Scintilla: Et Celo scintilla ruens, &c. Scintillę fili-
 cis. Virg.

Epith. Ignita, rubens, parua scintilla, clara.

Parua sub inducta latuit scintilla fauilla: tepida
 Ignis ardor: Flammarum ardores: Prunę ar-
 dentes, flagrantēs, calide: Carbones igniti.
 Vis flammę. Sen. in Med. Ignei halitus. Idem.
 Aëris. V. *san loco. Flammę ictus. Sen. in Med.
 Faces: Tędę: Lampas. V. *san loco. Vis ignium.
 Sen. in Med. Medię dona chimęre. Ibid m.**

Cinis, fig. Et sua non emptus preparat oua cinis.
 Mart. 5. 56. cinis non emptus, idest ignis accen-
 sus ē lignis vicinę siluę, quam rusticus non
 emunt, sed ad arbitrium cędunt.

Epith. Calidus, fumidus, torridus, edax, pene-
 trabilis, flammęus, leuis, vorax, ractans, ru-
 bens.

bens, flagrans, flammifer, il inuatus, flammifer, fumosus, omnivivens, rapidus, contrarius vndis, omnia consumens, cineri suppositus, flammivivens, rutilus, *Ovid.* Auidus, altus, barbarus, acre purior, *Hom.*

Exicit inualidas admofo flamas: Flammiferis addere ligna focis: Indè loco tepidum cinerem diuomit, & ignes suscitât hesternos, solijque & cortice siccò Nutrit, & ad flammam animâ perducit anili. *Virg. in Mart.* Suscepitque ignem folijs, atque arida circum Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite flammam: Ipsa dabat virgas, cæsaque ligna foco. *Ovid.* Pruna: Globus igneus, globuli igniti: Carbores accensi: Prunæ vis: Subijciunt verubus prunas, & viscera torrent. *Virg. in Æn.* ne cinerem vitæus, in prunas inedas. *Adag.*

Epith. Calida, calens, ardens, flagrans, tepida.

IGNIS.

Elementum cæterorum liquidissimum, vt scribit *Ouid. l. 1. met.* Hunc super imposuit liquidum, & grauitate carentem Æthera.

Ignis simplicis auræ. *Virg. 6. Æn.* Æther, is, g. m. *V. fus. loc.* Æther, æ: Ætheriæ flammæ: Flamma fixa polo: Aeris ignis: ex *Ouid. 2. met.* Candens axis. *ibidem.* Vis ignea conuexi. *Id. l. 1. met.*

IGNIS.

Æternus, quem veteres culebant, appellabantq; Vestam. Hic à Troia inter reliquos Penates ab Æneâ Romam, siue in Italiam exportatum fuisse aiunt, & custodiendum traditum Virginiibus, quæ inde Vestales dicæ sunt, de quibus *V. fus. loc.*

Vesta potens: Sic ait, & manibus vitæas, Vestamque potentem, Æternumque adytis esset pœneralibus ignem. *Virg. 2. Æn.* Troicus ignis. *Stat. l. 1. sil. 1.* Vis, & vires ignis. *Ouid. l. 1. met.* Vestales flammæ, prunæ, &c. quæ quando extinguantur præterquam quod à Pontifice Max. Vestales verberabantur, solebant tabulam scilicet materiam candi verberare, donec ignis conciperetur, qui cribro atheno in ædem, à virgine deferabatur, quorannis tamen, & nouus ignis excitabatur à Vestalibus, sicut & à nostris in cerei Paschalis consecratione: Adde quod arcana fieri nouus ignis in æde dicitur, &c. *Ouid.* Ignis Ilaci, *idem 3. fast.* quod à Troia fuerant adducti: Sacri foeti. *ibidem.*

IGNIS.

Artificiosus, quem artificialem vulgus appellat, nitro compositus, quo vtuntur ad explorendas & tormentis muralibus, siue manualibus plumbæas glandes.

Ignis compositus: Ignis nitrosi mixti sulphure. Iamque facies ad recta volant. *Virg. 12. Æn.* Miscilis ignis: Armentem iaculatur lampada Cæber. *Sil. l. 14.* Pyroboli: Tela missilia ignea: Malicoli. *Cæ.* Manipuli spæret pice, & sulphure misti, qui inflammari de muris in hostes deuoluébantur incendi gratia. *V. sup. Belluarum præmentia.* Seupea flamma. *Virg. l. 8. Sulphureus,*

ignis: Nitrosus, niueratus: Nitro compositus ignis. Dedit & tenui sulphure rectos Mulciber ignes, & viuacis fulgura flammæ De cognato Phæronte tuli. *Sên. in Med.* nempe ignes artificiales, quibus vsa est in incendiendis ædibus Creusæ Corinthiæ: Huiusmodi enim componendi ignis rationem à Prometheo deuenuisse testantur nonnulli, qui Ioui caelestem ignem dicitur surripuisse, & homines docuisse modum ignes componere, quos alar aqua, vnde *Sên. in Med.* Et hoc in ista elade mirandum accidit, Alit vnda flammam, quoque prohibetur magis Magis ardet ignis.

Ignis apud veteres vitæ symbolum fuit, & pro amore vsurpatus à poetis, vt: Carpitur igne nouo. *Virg. 4. Æn.* In nuptijs fuit adhibitus ignis, vt aqua etiam, quæ calorem, & humorem ad sctum denotarent. *V. Nuptia.*

IGNOTVS.

Non notus. *Ouid. epist. 7.* Quis sua non notis arua tenenda dabit. Incognitus. *V. fus. loc.*

IGNOBILIS.

Quem series inhonoræ parentum Progeniuit. *Stat. 5. sil. 2.* Oscurum proauis, & priscæ lucis egentem. *ibidem.* Plebeia de stirpe. *ibidem.* Turbali sanguine cretus. *ibidem.* Cui sunt deformes obscuro sanguinis ortus. Et sine luce genus. *idem 5. sil.* Sanguis parentum pauperum. *Hor. 2. 19.* Humili de plebe parentes. *Ouid. 3. met.* Orta domo parua, paruis habitabat Hypæpis. *idem 6.* Popularis. *ibidem.* Populari sanguine natus, gregalis, plebeio: Res obscura innotuit. *ibidem.* nobilitate minor. *idem 3. met.* Vulgari de gente status: Terræ silius: Infamæ plebis homo: Ignoti sanguinis hæres: Si obliuiscit placuit frædere curules crimine. *Claud. in Eutr.* 1. Malum fraterculus esse giganteum. *Idem, Stat. 1.* idest ignobilis, vt terræ silius, quales esse gigantes olim credebantur. Minus cæcæbres. *Ouid. 13. met.* Humilis. Vulgi pars vitæna. *Idem 8.* Quorum nemo queat patriam monstrare parentis. *ibidem.* Ex ima plebe. *ibidem.* Progenies terræ. *Pers. 6.*

IGNITVS.

Ignis rubens ferrum. *Ouid. 12. met.* Candens, tigris. Ignis, a, um: Ardens. *V. fus. loc.* ubi plura.

IGNORANTIA.

Ignorantia rerum. Infortia. Cango: & genus humanum dano: caligo aururi. *Idem 6. tenebre mentis.* Cæca ruens: Ignara mens, animus ignarus. Intellectus hebes.

Ignorans. Nescius. Infertus. Ignarus. Inde animi caligo, & magna obliuio rerum. *Idem 6. Remota furtoris nebula.* *idem 10.* idest remota ignorantia velo.

ILEX.

Arbor glandifera, quæ a quercu differt folijs lauribus similibus, & laceratis, & glandes habet quædam immores.

Ilicæ trabes. *Stat.* Ilicæ trabes: Frons iligneæ Glans iligna. *Colum.* Ilicæ plena fauis; quod ibi misine apes: Curuataque glandibus ilicæ Torrentem patula vitabant ilicæ Solem: ilicæ sub

sub nigra pallentes ruminat herbas: Sæpe sinistra caua prædixit ab illice cornix. *Virg. 1. eclog.*
 Procumbunt omni, nodosa impellitur illex: Genuit icta securibus illex: Illicis vmbra. *Tib. 2. 5. V. Quercus.*

Epith. Nigra, caua, litorea, ramosa.

ILIA, æ.

Romuli, Remique mater Numitoris filia, cui cum regnum occupasset Amulius frater, Lausumque nepotem interfecisset, Iliam Vestalem fecit, ne quid prolis ex fratre Numitore super. esset: sed Iliam quondam ad sacra faciendam aquam quæretet obdormiscens fuit à Marte compressa, duosque genuit gemellos, quod cum rescisset patruus, paruulos exponi feris iussit, Iliam verò apud Tiberim viuiam infodit, vnde illam Tiberi nupisse fabulari sunt poetæ. Siue ut alij, in custodiam data fuit, de cuius postea nec Lilius nil tradidit: siue virgis vsque ad mortem percussa, seu postea à filiis è diuina custodia erepta post mortem Amulij, dum Plurarchus refert illi à Romulo debitos honores fuisse restitutos. *V. Horat. 1. od. 2.* Romulus verò, Remusque à lupa educati fuce vsque ad Faustuli pastoris aduentum, qui eos domum tulit ad uxorem, & vsque ad iuuenilem ætatem perduxit.

Rhea à nonnullis appellata: Romana propago. *Ouid. 3. el. 5.* Regina Sacerdos Marte grauis. *Virg. 6. Æn.* Dardana Sacerdos. *Senar. Troica Sacerdos. Hor. 3. 3.* Siluia vestalis. *Ouid. 2. fast.* Cum te Romana Sacerdos Cœpit. *Idem 3.* vbi rem prolixè narrat: Siluia fit mater. *Idem.* Numitore fata: Numitoris filia. Rhea Siluia.

ILIA, ium.

Latera: Intestina: Inguen, is: Costæ: Viscera. *V. f. u. loco.*

Epith. Iliā imo — gladium spoliantis in ima — Iliā dimisit — *Ouid. 12. met.*

ILLISVS. V. Arica.

ILLVM, ij.

Arx Troiæ, quam Ilius, siue Laomedon conductis Neptuno, & Apolline pro mercede, moribus cinxit, & quorum etiam pars Æaco demandata fuit, vt forent inexpugnabilia, tandem decennali bello non tam vrbs ipsa, quam arx oppugnata in Græcorum manus deuenerat. *V. Troia.* Dicitur etiam illos, gen. fœmin. Postquam alta cremata est Ilios, & Danaas pauperunt Pergama flammæ. *Ouid. 14. met.* Dicitur etiam Iliou eiusdem generis: Tunc cum tristis erat defensa est Iliou armis. *Idem., de art. amando.*

Illici muri. *Virg. 1. Æn.* iliaca familla: Cum arderet Iliou. *Sen. in Troad.* Iliā tellus. *Virg. 6. Æn.* iugum vrbs Iliacæ. *Ouid. 6. fast.* Priamique arx alta maneres. *Virg. 2. Æn.* Arx illa pollens opibus, & muris Deum. *Sen. in Troad.* iliacæ domus. *Hor. 1. od. 15.* Muri. Ilici aggeres. *Prop. 2. 10.*

Epith. Ingens.

ILIAS, dis.

Opus Homeri, quod huc vsque omnium fuit adqueatione, quo Troianum bellum diuine

quidem (vt aiunt) executus est.

Opus, quod cecinit versu Mænonides: Opus Homeri: Mænonij versus Troica bella: id enim continet Ilias: Ne careant summa Troica bella manu. *Ouid. Pont. 10.* Mænoniæ chartæ. *Idem 4. Pont. 12.* Iliadem cum pugione semper habebat Alexander secum. *Plutarch.* Iliades autem sunt fœminæ Troianæ.

ILLÆSVS.

Qui minimè læditur. Inuulnerabilis. Gladio loca perua non sunt. *Ouid. 12. met.* illæsi artus. Marmorei artus. Membra marmorea. Tela re-tusa cadunt, manet imperforosus ab omni. (In-cruentatus) Inque eruentibus Cæneus Clateus ictu. *Idem.* insuperabilis — caput insupe-rabile bello. *Ouid.* inuincibile. Qui vini, qui superari nequit. *V. Iouis na.*

ILLECEBRÆ.

Et blandis vincit virginitate dolos: Voluptas: Blanditiæ: Blandi modi. *V. Blanditiæ.* Corporis cultus. *Ouid. 3. Pont. 1.* Mollities: Gaudia do-losa.

Epith. Molles, argute, dolose.

ILLVSTRIS.

Insignis: Inelytus: Pierate insignis, & armis. *Virg.* Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis: Fore illustrem famam, satisque canebant. Euryalus forma insignis, viridique lu-uenta. *Idem 8. Æn.* Factis inelytus. *Ouid. 12. met.*

Clarus apud populos, ac dignis laudibus ærem. Hinc hostem celebrare vacat: Clarus nomine, gestibus Celebris. *f. u. loco.* Nobilis. *V. f. u. loco.* non obfuscus; non abiectus.

ILLYRIA.

Regio in Europa, quæ etiam Illyricum, & Illyri-cum, nunc Sclauonia dicitur. Dicta autem Il-lyria ab Illyrico Cadmi, siue Polyphemii fi-lio. Illius fines variè à Cosmographis describun-tur, quos adi: Illyricum verò sic definit *Suer. in Tiber. cap. 17.* Toto Illyrico, quod interijt aliam, regnumque Noricum, & Thraciam, & Macedoniam, interque Danubium flumen, & sinum maris Adriatici patet perdomito, & in ditionem redactio. Plinius oram Illyridis regionis mille amplius insulis frequentari scribit, cum contra Italæ ora huic obuersa impetuosæ sit. Huius primariæ

Vrbes:

Senia, in planitie sita ad mare, vulgò Zegna. Flanona: Tarsatica: Loppica: Ortopula: Arerun-tum: Ænona: Iadera colonia, quæ Liburno-rum metropolis, hodie Zara uocatur. Scardon-na, quæ adhuc nomen retinet, & Turcici iu-ris est.

Ænchiliz, arum, vrbs peruetusta in Illyrico, cu-lus meminit *Lucanus*, apud quam Cadmus cum coniuge Hennione versu sunt in dracones: Æn-chiliz versu testantes funera Cadmi. *Idem 3. Phars.* Sunt qui scribunt Enchelex versu, &c. Epidauros vrbs antiqua, ad cuius ruinas Rag-u-sium est municiissima quædam vrbs, & emporio celebris, & sui iuris, quamvis Turcis aliquid pendat à Scandaj. Scutari quoque Turcicum oppi-

oppidum emporium haud ignobile, quæ olim Scodra dicebatur ab Drilonem fluuium; quam tamen ad Dalmatiam pertinere aiunt.

Liburnia regio in Illyria. V. *fuæ loc.*
Fluuij.

Sauus: Drauus, qui se in Danubium ingerunt, minores annes in Adriaticum mare se exonerant Danubius, qui etiam Ister finis Illyrici Septentrionem versus: Arsa fluu. Italix terminus: Drilo fluu. terminus Græciæ: Nato fluu. Ticius amnis, quorum aliqui ad Dalmatiam spectant, eò quod Illyricum pars eiusdem sit Dalmatiæ.

Montes.

Timaeus: Scodrus: Scardonius lacus.

Synonyma.

Illyricum litus: Illyrici fines. *Ouid. 14. met.* Omnis qua mobile ponti Equor, & Adriaci tellus interiacet vadis. *Claud. Illyricæ vrbes, vnde. Mar. 1. ed. 18.* Illyricæ oræ. *Pont. Ferræ. Prop. 1. 3.* Illyris ora. *Ouid. 2. trist. 1.* Illyrici campi. *Stat. 2. Theb. Illyrica regna. Sen. in Herc. fur.*

Populi:

Liburni, orum. V. *Liburnia.* Illyrij pop. de quibus *L. Florus in epitome primi belli Punici* meminit, & in bello Macedonico, qui deducti à Persæ contra Romanos, tandem deuicti se dediderunt: Arupini pop. finitimi Illyrijs. *Tib. 4. el. 1.* Pzones aliquando, teste *Appiano*, pop. fuerunt inter Illyrios adscripti.

ILVA.

Insula Tusciæ adiacens, quam à fertilitate ferri etiam *Pim.* commendat *lib. 3. cap. 6. & lib. 35. cap. 14.* At Ilua trecentos Insula in exhaustis chalybum generosa metallis. *Virg. 7. Aen.*

Ferrigena insula: Æthalia olim dicebatur: Ferrigenitrix tellus: Occurrit chalybam memorabilis Ilua metallis. Quia nihil vberius Norica gleba tulit. *Rutil. in iterum.* hodie dicitur *Elba.*

Cosinopolis, nouum opp. à magnis Etruriæ Ducibus excitatum.

IMAGO, ginis.

Facies: Species: Forma: Effigies: Pictura. Picti Dei, homines, &c. Lina sacra: Tabella picta. *Tib. 1. eleg. tabula pictæ. Prop. 1. eleg. Figura. Idem. Simulacra Deum. Tr. 2. eleg. Effigies sacra: Sacra Duum, Phrygiæque Penates: Veterum effigies ex ordine aurore: Apellatum opus. Mart. 7. ab insigni pectore: Visa mihi ante oculos, & nota maior imago. Virg. 1. Aen. Porticibus disponat auos, &c. nempe malorum imagines auos representantes disponat in porticibus, attriue Titulus: pro ipsa imagine, nunc sub ea potissimum inscribatur titulus. Hinc *Ius. sat. 1.* ueselo quis titulus &c. inter quas ausus habere, &c.*

Erant autem imagines apud Romanos suorum maiorum simulacra, & effigies coloribus, pigmentisque adumbratæ, quas non omnibus tenere licebat: qui nobiles censebantur. Has autem in ipso domus atrio collocabant, ut aduentibus essent obsequio: etiam sit memoria nostræ, ut in principum nobiliumque palatij facile cernatur. Hæc autem imaginem intelligi-

mus quamlibet formam, siue exemplar. Aduerte etiam olim imagines solitos fuisse veteres in varijs ædium partibus habere: suorum quidem maiorum in atrio (vt diximus) hoc est in celeberrimo ædium suarum loco, & maxime conspicuorum verò, quos amarent, in cubiculo, vbi vni cum Laribus illas venerabantur, quorum custodiæ puer solebat apponi. At viri docti in bibliothecis, non in cubiculis dedicatas habebant veterum auctorum imagines, vt ex *Cicerone, Plinio, Juuena, &c.* Posterioribus verò Imperatoribus peculiaris mos fuit, vt in cubiculo Fortunam auream haberent, quam morturi ad eum transmittent, qui sibi esset successurus. V. *Capitolinum in Antonino Pio, & M. Antem. Philosopho.* Item *Spartianum in Severo.* De Galba verò dicitur, in 4. Sumpta virili toga formauit Fortunam dicentem, stare se ante fores defessam, & nisi oculus reperiretur, cuiusque obuiò prædæ futuram. Vtque euigilari apertio atrio simulacrum æneum Deæ cubitali maius lustræ limen inuenit. Hæc ille. *Lege Terrentij notas in hunc locum.*

Epith. Imago dulcis, tristis, ficta, vera.

Ceræ: pro imaginibus frequentissime apud poetas. Tota licet veteres exornent vndique ceræ Atria — *Ius. sat. 8.* Exprimebantur olim è ceræ maiorum imagines, vt nostro tempore è gypso, vel etiam coloribus. V. *Takula in atrijs verò disponebantur vt superius dictum.*

IMBECILLITAS, tis.

Vires enervatæ: Infirmitas: Debilitas: Inualide vires: Defectus animi: Fractæ, perfractæ morbo vires.

IMBELLIS, is.

Inermis: Imbecillis: Mollis: Frontibus aduersis moles concurrere damus Vidimus, *Mart. 4. 35.* Timidus: Ignauus. V. *sup. fuæ loc.* quasi bello parum apus: Ineptus ad pugnam, ad bellum.

IMBER BIS, is.

Qui sine barba: Dum nulla teneri fount lanugine vultus. *Mart. 1. 32.* Lactæ colla. *Idem.* quod lac præferant non tam ob pulchritudinem, quam ob barbam nondum exortam.

IMBER, bris.

Pluuia. V. *fuæ loc.* Pluuiæ aqua. *Ouid. 4. fast.* Pluuium frigus. *Virg. 3. Georg.* Pluuiæ auster. *Idem.* Pluuius auster. *Ouid. 1. met.* Pluuiæ hædi. V. *Hædi:* pluuiæ dicti, quod occiderent IV. Non. Octob. Eniocho martino Cæsaris corona incipit oriri; Hædi vtrò vesperi VIII. Id. Octob. occidunt, quo tempore, & eorum exortu imber solet enasci maximus, vt *Succularum, Orionis, Arcturi, & Libæ* occasus efficit. Hinc pro pluuia fumuntur. *Virg. 9. Aen.* Tristis Orion, *Hor. epod. 10.* quod sub eo pariter signo sæpius pluuia cadat.

Agmen aquarum. *Virg. 1. Georg.* Cæli rulinæ. *Idem 1. Aen.* Aquæ, & nubila Cæli. *Idem 4. Georg.* nimbus. V. *fuæ loc.* Et multo stillaret penula nimbus. *Ius. sat. 5.* Æthereæ, & pluuia tela *Sophocles 1. Atrag.* Alimenta quæ nubibus affert. *Ouid. 1. met.* F. tempestas cæli: Aquosæ Rillæ. *Barrope, Ma-*

Ff

dda

dididies. *Mart.* Copia celestium aquarum. *Ouid.* Subitæ aquæ. *Mart.* 4. Iupiter horridus auitis. *Virg.* 9. *Æn.* Cæli procellæ: Pluvius æther si pendeat, nempe si immineat pluvia: *Ath.* epist. ad Euseb. Cæli mobilis humor. *Virg.* 1. *Georg.* Iupiter humidus. *Idem.* Humidus auster, qui pluvias excitat. *V. Asper.* Africus, figurat. Interæ madidis non desinit Africus alis Continuus picea nubem negare dies. *Rur.* 1. *Itin.* Imbribus immodicis cælum nam forte rubat. *Mart.* 3. 99.

Tristes Hyades. *Hor.* 1. ed. 3. Nec tristes Hyades, nec rabiem Noti: Nubes, continens pro contento: Nubibus affiduis. *Ouid.* 1. *met.* Liqueor præceps de cælo. *Pont.* Humor.

Epith. Ater, frigidus, secundus, effusus, interpestus, repentinus, spumeus, effluus, largificus, madens, defluus, pluvialis, Deucalionæus, præceps, decolor, nimbofusus, pluvius, cæruleus, turbidus, largus.

IMITATIO.

Res latine patrem, præcipi; imitamina facti. *Ouid.* 1. *fast.* Imitamen. *Idem* 4. *met.* Sequela, æ: Imitamentum, i. Gell. Imitans, qui sequitur, qui æmulatur aliquem: Æmulatio: Æmula virtus: Vestigijs hæret: Sequitur vestigia: Imitator, is: Simia; vt simiam scenicam *Demosthenes* Ælithum dixit, siue tragicum. Simulator figuræ. *Ouid.* 11. *met.* Qui exprimit aliquid. *ex cod.*

IMMANITAS.

Seueritas, tior: Adamas rigoris. *Crudelitas.* Cru- delis: Barbaries: Feritas: Ferreum pectus, cor, &c.

IMMATVRVS.

Acerbus: Non maturus: Crudus: Imenris. *Hor.* 3. ed. 5.

IMMENSVS.

Sine mensura: Non metiendus: Ignora spectandus mole. *Mart.* in *specul.* lib. 15. ep. Valde magnus.

IMMERSVS.

Immersus Neptuno. *Virg.* 4. *Georg.* Submersus ponto: Humido sepultus letho. *Plur.* Dissiccatq; corpora ponto: Medio in fluctu submersus: Proiectus in æquor. *Ouid.* in *Itin.* In magnas præcipitatus aquas. *Idem.* Flumine mersus. *Idem.* Pressus aquis. *Mart.* Obrutus aquis. *Ouid.* epist. 1. Fluctibus oppressus. *Idem* 1. *epist.* Effusus in vadis. *Virg.* 6. *Æn.* Mersus sub aquis. *Ouid.* 3. de *art.* Obrutus pelago. *Sabin.* epist. Iacer hostis in vadis Obrutus Elyricis. *Luc.* 5. *Phars.* Submersus: Medijs effusus in vadis.

Quum moribunda niger clauderet ora liquor. *Prop.* 3. 5. Cui degrauiat vada caput. *Idem.* Subtrahit hæc sanem tota verrigine fluctus. *Idem.* Naufragus: Iacer hostis in vadis Obrutus: Mersus corpus aquis: Corpus fluuijs spargere lymphæ: Se iactu dedie æquor in altum: Spargite me in fluctus, vastoq; immergite ponto: Suppositas immacere corpus in vadas: Inuolurus aquis, vadis: Fessus rudis eum premeretur aquis: Clauserunt virides ora loquentis aquæ: Occidit infans crimine mersus

freti. *Mart.* 4. 63. Et rapta mersum caput obruit vnda. *Ouid.* 11. *met.*

IMMOBILIS.

Immotus: Immotus animo. *Sen.* in *Med.* Pondere tuta suo mens. *Ouid.* Velut rupes immota. *Virg.* 7. *Æn.* Intractabilis: Conflans. *V. suo* loc. Nulla mutabilis arce: Scabulis: Immotus procedunt cuncta tenore. *Pillor.* Mens immota manet: Ille velut pelagi rupes immota resistit: Illa manent immota locis, nec ab ordine cedunt: Me mea descendit grauias, frustra; petebat Haud secus ac moles, quam magno murmure fluctus Oppugnât: Manet illa, suoq; id pondere tuta: Velut rupes vastum quæ prodit in æquor Obuia ventorum furij, expositaq; ponto Vim cunctam, atque minas perferet, celsiq; marisq; Ipsa immota manet: Ineluctabile fatum. *Virg.* Ignara moueri Atropos. *Sen.* 3. *Thet.* Idem immobilis.

IMMORTALIS.

Morte carens. *Ouid.* 15. *met.* Cui ianuæ lechi preclusa est. *Idem* 1. *met.* Æternus, sempiternus, perpetuus: Cui mortis adepta conditio. *Sil.* 8. Immuvis facis: Experts: Mortalis conditionis: Amaranthus: *Pont.* ab Amarantho flore, quem non flaccescere dicunt, vt alij: Abstulit illis quædam mortale fuit, macerarem; verèdam. *Ouid.* 4. *met.* Non mortalis. *Idem* 3. *Pont.* 1. Tibi incomsumpta iuuenta est: Nulla dies vniquæ memora vos eximer æuo: Nec finire licet tantos inhi morte dolores: Æternum nostris luctus extendit in æuom: Clades te nulla rapit, solusq; superest: Edomata tellure manes, non stamma Parca: In te dira legunt, necius trabuere nocendi. Immunis necis. *Id.* 9. *met.* experts necis. *And.* Nullo donabilis fato; nulla morte donabilis. *ex cod.* Lufratum genitrix diuino corpus odore vnxit & ambrosia cum dñici neccitare multa Contigit os, fecitq; Deum, &c. *Ouid.* 14. *met.* idem efficit immortalæ, & inter duos adscriptus fuit, qui sunt immortales.

Fatorum dominus: At genus immortale manet, multosq; per annos Stat fortuna domus: Æternum tenet per secula nomen: Opus exegit, quod louis ira, nec ignes, Nec poterit ferum, nec edax abolere vetustas: Stat sine morte decus: Nomenq; erit indelebile nostris: Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt. *Virg.* *eclog.* Numquam tua fama peribit.

IMMORTALITAS.

Quocumq; dedit æternam. *Virg.* 12. Æternum æuom. *Ouid.* 1. *met.* Sempiternum æuom, tempus: Perpetuus ætas: Diuino cum lumine vitæ Æternum mansurus homo post præmia cæli Obienta, &c. Iræscere insignia palmæ immortalis honores: Immortale fas habeant. *Virg.* 9. *Æn.* Ius immortale: Lex immortalis vitæ: Immuvis lechi vita. *V. Immortalis.* Nec- tar, ans, interpretatur pro immortalitate à Græca voce: Iani fenestra: immortalitatem interpretatur *Farnobius.* *Mart.* 8. 2. si deorum senecta, Iouis, & huiusmodi, quos immortales existimauit verustas. Pars melior: sic vbi mortales Thyxinius exiit artus Parte sua

meliore viget: id est animo immortal. *Ouid. 9. met. Perpetuus xui floris. ibid. id est immortalitas, æternitas. Lux æterna mihi, carituraque sine dabatur. idem 14. met. id est immortalitas. Æterna iuuentia. ibid.*

IMMVNDVS.

Fœdus, a. um. Spurcus, ceter, tetra, tetrum. Sordidus. Olens. *V. sordidus.*

Si toga sordidula est. *Mart.*

IMMVNDITI Æ.

Sordes, iam. *V. sus lœs. ubi multa.* Contagia terræque procul contagia fugit. *Ouid. 15. met. id est terrenas sordes, & feces.*

IMMVNIS.

Is dicitur, qui publico ab onere liber est; siue officio.

Liber. *V. sus lœs.* Sine pœna: non exempta foret pœnæ. *Ouid. 7. met. id est non esset immunis. Exemptus pœna, mueret: Vacuus onere, ponderis: Immunis metu, militia, &c.*

IMPAT.

Hand par: non æqualis: Inæqualis: non æquus: Separ, is: Tu separe coctu Elyfios Persæ pios. *Stat. 4. Theb.*

IMPATIENS, &

IMPATIENTIA.

Furius. *V. sus lœs.* Furor. *V. ibid.* Mentem cœcus infligit furor. *Sen. in Thyest. 1.* Furibunda mens, pectora, corda: Impetus: R. efficit, & iras comprime, ac retine impetum. *Idem in Med.* Incerta (vercos) mente non sana feror Partes in omnes. *ibid.* Dolor furiosus. *ibid.* Quæstusque secreto additis manda dolori. *ibid.* Iniquo ferre animo: Siste furialem impetum. *ibid.* Feroc, minaxq; fert gradum. *ibid.* Aninus iri concitatus. *ibid.* Incerta qualis entheos cursu tulit Cum iam recepto Mœnas Infantæ Deo. *ibid.*

IMPERATOR.

Ille dicebatur apud veteres, qui dux exercitus erat, prouinciæque alicuius administrator: sed extensum deinde vocabulum ad eum, penes quem Imperij erat summa, postquâ popularis Reip. status in Monarchiam cœuersus fuit, hac quidem ratione: Cùm C. Iulius Cæsar deiecit Pompeij in Hispania filijs, & reliquis belli ciuilibis confectis, Romam reuersus esset: Senatus, qui magna ex parte Pompeium secutus fuerat, metuens, ne ipse victoria elatus, crudele quid in eos statueret, nouos quosdam, ac singulares honores ei decreuit, inter quos fuerunt hi, vel præcipui, vt pater Patriæ diceretur, Consul in decennium, (quem tamen honorem post aspersus est) Dictator in perpetuum esset, sacrosanctus haberetur, Quinquis mensis ab eius nomine Iulius appellaretur, vt comitia Tribunitia in sua haberet potestate in acta sua Magistratus incutes iurarent, & vt Imperator appellaretur: quæ omnia post Cæsaris necem in Octauio, postquâ Triumphatum deposuisset, confirmata fuere, & alia insuper addita; nam & ipse Imperator est dictus; & quorquor post eum summum ius in Repub. habuerunt Imperatores huicque appellati sunt, ijdem etiam Augusti dicuntur, & Cæsares; cuius discernimen superius enodauimus in titulo Cæsar.

Quum verò accidebat vt aliquis ab exercitu in prouincijs quibus præerant, Imperator acclamaretur; accedenti ad Urbem precedebant ordines Senatorum scilicet & equestrium obuium per campos, & ex arboribus spectabat populus, ex ædibus verò semine & ex fenestris, quas vnâ cum foribus lauro, fronde, floribus, & lucernis appendis (plerumq; enim nodu ingrediebantur urbem) exornabant: Hinc *Mart. 10. 6.* Quando erit illa dies, quo campus & arbor, & omnis Lucebit laeta culta fenestra nurr? Quando moræ dulces, longisque à Cæsare puluis Totaq; Flaminia Romana videnda via? Quando eques & picti tunica Nilotide Mauri ibitis? &c.

Cæsar: Augustus Cæsar: Duxor, qui exercitum ducebat: Regnator terrarum, orbisque subacti Alme parens. *Stat. 4. Sil. 1.* Ausonius dux. *idem 4. 4.* Romuleus dux. *idem 5. 1.* Romanum qui temperat orbem: Romani qui tractat habenas imperij; Qui terras ditione tenet. Qui terras premit imperio: Qui regit orbem: Mundi rector. *Mart. 7.* Mundi præses. *idem 5. 3.* Cæsar princepsque paterque Terrarum dominus. *idem 7.* Rituales deorum dicuntur à *Stat. Sat. 6.* Imperatores Rituales dicuntur.

Terrarum dominos euehit ad Deos. *Hor. 1. 1.* Sceptra parens orbis tenet: Sceptro regens populos: Regna tenens, moderans cuncta. *Ouid. 1. met.* Martigena summum gessit in Vrbe locum. *Herod. Strab.* Cæsarem nomen. *Ouid. 5. de trist.* Ille Deus bene, quo Romana potentia nixa est. *ibid.* *eleg. 2.* Arbitr Imperij. *ibidem eleg. 3.* non ea te moles Romani nominis vrget. Inq; tuis humeris tam leue fertur onus. *idem 2. trist.* Cæsaris nomen. *idem 1. Pont. 11.* Gaudia Cæsareæ mentis pro parte vultu. *idem 2. Pont. 1.* Surget Iuleo iuuenis cognomine dignus. *ibidem 5.* Imperio castrorum functus. *Stat. 1. 1.* Castrorum imperij notus, celebris &c.

Orbis moderator. *ibidem.* Imperij fræna moderans. *ibidem 9.* Augustum nomen. *idem 4. Pont. 6.* Custos Romuleæ gentis. *Hor. 4. 5.* Custos rerum Cæsar. *idem 4. 15.* Mundi seruator. *Prop. 4. 6.* Heu! ceteris cognite maior aus. *ibidem.* Dominus rerum. *Mart. 6.* Te summe mundi rector, re parens orbis. *idem 7.* Censor maxime, principumque princeps. *idem 6.* Terrarum Dominus, Deusque rerum. *idem 8.* qui regis Augusti paritem legibus orbem. *Manil. 1. Astron.* Quibus Deus ius dedit magnū necis, atq; vitæ. *Senec. in Thyest. 3.* Specimen imperij. *ibidem 2.* Imperij sceptris exerceat: Mecumq; fouebit Romanos rerum Dominos, gentemq; togatam. *Virg. Domus Æneæ cunctis dimabitur oris. ibidem.* Sed fore qui grauidam imperij, belloq; frementem Italian regeret genus alto à sanguine Teucri Proderet, ac totū sub leges mitteret orbem. *id.* Iupiter, adulatorie ponti potest, vt dixit *Mart. 5. 6.* nostri tempora tu Ionis sereni; neq; quando ipse Augustus sereno est iulius, ac placidus: Vt quos imperij penes esset summa potestas. *Hom. 1. Iliad.*

Duces paludati: dicebantur Imperatores exercitus. Quod paludamento ornati ad bella procedebant: Chlamydati etia, quod chlamyde in duri.

IMPERIVM.

Sceptrum. *Ouid. in Ikon. Fasces domini. Mascul. 1. 11. Rerum habenz. Virg. 7. Aen. & Mart. 6. 2. Regniq; coronam cum scepro mist. idem 8. Ditio: Sub ditione tenet: Summa potestas rerum: Iura imperij: Terrarum cura. Virg. 1. Georg. Latia quicquid ditione subactum. Claud. 1. in Ruf. Imperij fræna tenere. Ouid. 1. fast. & 2. evst. Et arbitrium Romulus vrbis habet. idem 4. fast. — imperij sibi ius vsurpat in omnes. Item. 1. liad. Imperij summa potestas. idem. Imperij fines: Illa inciyta Roma Imperium terris, animos æquabit Olympo: Summus locus: Summo stare loco. Stat. 1. Theb. Ad hos vrbis summa relata noua est. Ouid. 5. fast. Arua aliena iugo premere, atque auertere. Virg. 10. Aen. — quis tantæ pondera molis sustineat. Ouid.*

Totaque sub regno terra satura tuo est. *Ouid. 1. de remed. Seruitio premere. Virg. Sceptra loci, rerumque capit moderatnen. Ouid. 6. met. Viresque modicos Imperij tractare manu. Stat. 5. silu. 1. regnum, & primi honores. Virg. 11. Aen. Imperij res. Her. 1. ed. 2. Et captos sub ditione premit. Pont. Imperij moies. Sen. in Oedip. pondus: Onus regum. idem. Imperij statio. Ouid. 2. r. p. Moles Romani nominis. idem. Habenz orbis. idem 2. Pont. 5. Imperij honor. idem 4. Pont. 9. Imperij maiestas. Her. 4. 15.*

Epith. Potens, superbum, insolens, durum, violentum.

Imperium Romanum.

Quo nullum extitit maius, nullum celebrius, cui Perfarum, cui Medorum, cui denique Græcorum cecit Monarchia, cuius amplitudo per totum fuit orbem extensa, quæ Astros, quæ Asiaticos, Gallos, Hispanos, Britannos, Germanos, Sarmatas, Græcos, & Perfas vsque amplectebatur. Imperium tandem, cui spirituale nunc successit, ac Pontificis Maximi regitur arbitrio.

Ditio Romana, Latia: Pars Romana. *Ouid. 2. r. p. Ius Aufonium: Hæc est Aufonio sub iure nouissima. idem. Hæsit in imperij margine terra tui. idem. Quæque capit Larijs nomen sum moenibus orbem Hospitijs, Romam vix habuisse locum. idem 2. Pont. 1. Aufonium imperium. idem 2. Pont. 2. Roma tuum nomen terris fatale regendis, Qua sua de Cælo prospicit arua Ceres: quæ scilicet vrbanijs vltitur; nam nondum Parthos subiugarat, sed sæpius vicerat, profigaratque. Tib. 2. 5. Quæque parent ortus, & qua fluitantibus vndis Solis anhelantes aluit amnis equos, idem. Septem vrbis alta iugis toto quæ præfideret orbi. Prop. . . . V. Roma. Quicumque mundo terminus obstitit Hunc tanget armis visere gestiens Qua parte debacchentur Iges Quæ nebulæ, pluuijque rores. Her. 3. ed. Lux Romana. Mart. 9. 2.*

IMPERIALIS.

Cæfareus. Prop. Iulicus, a, um. idem 4. 6. Augustus, a, um. idem. Regius; ob commune nomen, Regia vela. idem. Iulius, a, um: Iulia,

rostra; idem. Imperatorius.

IMPENSA.

Penſio, nis: Pensionem ante diem soluere: Solutio, nis: Expensum: Expensa: Impendium, instituire quæstum sine impendio: Precium: Nummi, pecunia. V. suo loco.

IMPETVS.

Furor. V. suo loco. Impete vasto corripit: Insultus. Memor. Impetus auditur stridens. Præceps totam impetus obruit arcem: Tremulo tempestas impete fulget; a prisco, & obsoleto; impes, tis.

Epith. Amens, sæuus, validus, acer, minax, demens, ferus, violentus, citatus, hostilis, durus, præceps, alacer.

IMPIETAS, &

IMPIVS.

Improbis: Improbitas: Non religioſus: Irreligioſus: Temerarius: Contemptor superum. Ouid. 1. met. Crudelis. V. suo loco. Dirus: Profanus: Mens profana. Ouid. 2. met. Profanum vulgus. Contemptor diuinique hominumque: O diris barbæ factis. idem 6. met. Parcus Deorum cultor, & infrequens. Her. 1. 34.

IMPOSSIBILIA.

Argumenta dicuntur, quæ numquam fieri possunt. V. superius, contrarietas exempla. Æthereas prius Perfundet arctos Pontus, & Siculi rapax Conſiſſet æſtus vnda, & Ionio seges Matura pelago surget, & lucem dabit Nox atra terris: Ante cum flammis aquæ, cum morte vita, Cum mari ventus fidem, sædusque iungent. Sen. in Thæſt. 3.

Quod fieri nulla ratione potest: Cum canibus timidi venient ad pocula damæ: Desinet esse prius contrarius ignibus humor: Prius iuncta cum Luna lumina Solis eruat: Prius pars eadem Cæli Zephyros emittet, & Euros, Et tepidus gelido flabit ab axe Notus. Ouid. in Ikon. & plura. Prius incipiente tures vitæ columbæ, Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas. idem 1. Pont. 7. Antè lupos rapient hœdi, vitulique leones: Dulcia amara prius fient, & mollia dura: Antè retrò Simois fluat, & frondibus Ida Stabit: Desinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos Æquore tinget equos: Antè per ignotos errabunt sidera fluctus, Validum prius ægra leonem fœnet ouis: Terra prius falso partu deludet arantes, Et citius nigros Sol agitatib equos. Prop. 2. 15.

IMPRECATIO.

Diræ, arum. V. suo loco. Dij tibi dent, nulloſque lares, inopemque senectam, Et longas hiemes, perpetuamque sitim. Ouid. Nunc quo Bætiades inimicum deuouit Ibin, Hoc ego deuouero teque tuosque modo. idem in Ibin, quod carmen lege totum, vbi quot disticha, tot sunt imprecationes: Ac tibi pro scelere exclamat, pro talibus ausis Littora litioribus contraria fluctibus vndas: Imprecor arma armis, pugnentque ipsi nepotes: Eueniat nostris hostibus ille pudor. Sanguineas edat ille dapes, atque ore cruento Tristia,

cum

eum multo pocula felle bibat. *Idem ibid. Ipsa fame simulante furens, herbaque sepulcris Querat, & d' fœuis ossa relicta lupis: Deuorat ante precor subito telluris hiatu, Aut rutilo mulli fulminis igne cremer: Spiritus ante meus tenuis vanescat in auras, Quam, &c. Idem. Iam tu, qui Veneream docuisti vendere primus.*

Quisquis es infelix vrgat ossa lapis. *Tib. 1. eleg. 4. grauissima priscis imprecatio, vtpote qui defunctorum ossa afflicti possit credebatur.*

Paternæ, siue maternæ imprecationes ratæ fuerunt, & sunt aliquando. *V. Phœnix, & Amyntoris filius: sic Oedipi imprecationes in filios ratæ fuerunt: Et mala siqua tibi dixit dementia nostra Ignoscas capiti sint precor illa meo: prisci sanguinem alicuius interfecisti, siue interficiendi in caput suum detorquebant, vt in sacris habemus paginis ingratisimos Iudæos dixisse in Christum: Sanguis eius super nos, & super filios nostros.*

Thyestæ preces. *Her. epod. 5. vbi multæ sunt imprecationes: Iræ Thyestæ. Idem 1. od. 16.*

IMPROVISUS.

Inopinus: Intemptus: Inopinatus: Inauspicatus. Non auspicatus. *Hor. 3. 6. Inexpectatus: Ex improviso: Repente. Non opinus, vide Ouid. 12. met. — occulta nec opinum perdes sagitta.*

IMPRVDENS, & IMPRVDENTIA.

Insciens: Insciens: Improuidus: Non prouidens: Incautus: Insciens: Error: Imprudenter.

IMPRVDENS.

Impudicus: Inuerecundus. Audax: Temerarius: Duri oris homo. *Ouid. 5. met. Procax, eis: Omniemq; pudorem exutus. Hom. 1. Iliad. Vir abieci pudoris. Ibidem. Proteruius. Hor. 1. od. 15. Laescius. V. sua loco. Os perfricatum: Proiecto pudore. Ouid. 6. met. Supercilij seueri nudus. Idem 2. trist. Improbis, vulgo ifocari: Improbulus. Iun. sat. 5. Qui famam contemplit. Idem sat. 6. Sibi fideas. Confidens. Recta facie. Ibidem. idest erecta, & imperterrita, vt solent esse impudentes. Intrepidus. Iun. 13.*

IMPRVDENTIA.

Temeritas: Audacia: Procacitas: Proteruitas. *Hor. 1. 19. Fronte proterua. Idem 2. 5. Inuerecundia: Petulantia — ignominiosa profectio Iamdudum tua fecisset petulantia finem. Hom. 1. Iliad. Illa quidem fateor frontis non esse seueræ Scripta. Ouid. 2. trist. Perficitæ frontis homo: Impudens audacia: Impudicitia. V. Laetitia, vbi exempla. Sine pudore. Constantia ficti vultus. Iun. 13.*

INACHVS.

Rex Argiuorum fuit Ius, siue Iſidis pater, & Phoronei, qui primus legum thesauros, & iudicia constituisse fertur. Hic nomen Inachio fluuii dedit in latere Peloponnesi per agrum Argiuum in sinum Argolicum influenti: sunt qui Inachum fluuium in Achaia constituant, cum filium Io fabulantur poetæ à Ioue compressam, & in vaccam conuersam. *V. de. infra. Hinc Inachidæ dicti sunt Argiui, Græcive partem illam accolentes*

flumine irrigatam, & Inachis, dos, & ipsa Io.

Gener Iouis; quod hic ejus filiam compresserit, *vi sup. Stat. 4. Theb. Inachides ripæ. Ouid. 1. met. Inachus vnus abest, imoque reconditus antro Fletibus augeat aquas, namque miserulus Io Lugeat amissam. Ibid. Fabulam ibidem lege totam. Phoronides venæ. Sen. in Thyest. 1. à filio.*

Phoroneo, siue à patre: Phoroneus amnis. *Ibidem. Inachi author fluuij: Phoronei filius, vel pater, teste Eusebio. Ili. his pater: Fluuiorum ductor Achiuum Inachus, &c. Stat. 4. Theb. quod ceterorum in Græcia flumina sit principes.*

INACCESSIBILIS.

Inaccessus: Aditu carens locus. *Ouid. 3. met. Quare est difficilis, quare est via nulla. Ibidem. Compendia montis. Ibidem. Imperitius, iniuius: Aspera accessu loca: Inuia saxa: Salebrosæ tæpe Scopuli inaccessible, & recta volucrum.*

INARIME.

Insula est non procul à sinu Puteolano, quæ ab statione nauium Æneæ appellata fuit etiam Ænaria, & Pithecusa à dolij, vt vult Plinius: siue à simiarum multitudine, in quas incolas loci fuisse conuersos fabulatur. *Ouid. 14. met. Eam insulam Eretrenses, & Chalcidenses habitarunt. Flammas aliquando vomit, vnde nata fabula, sub ea sepultum esse Typhœum giganteum, cui nomen inditum est à verbo *typhosus*, idest exhalare fumum: totus enim ille tractus cauernosus est, & ventos facile contigit, qui fluctantes aut terræmotum faciunt, aut ignem emittunt; vnde terræmotu quodam alteram illi proximam fusiã fuisse insulam aiunt, quæ Prochyta dicta fuit à sono, quod fuerit indè profusa, quæ Pithecusa, siue Pithecusa dicitur etiam à quadam fabula, quam Stephanus narrat, Xenagoram, vnde, & alios, attestans: fratres scilicet duos fuisse omni pollutos imperare, qui Candulus, & Atlas vocabantur, sed ob scelestos mores Cerceus dicti, qui non aduenas tantum, sed ipsum Iouem decipere conati sunt, sed ab ipso in simias fuisse conuersos idem refert. V. Cerceus in additione.*

Inarimen, Prochytenq; legit, Rerilique locatas Colle Pithecusa habitantum nomine dictas. *Ouid. 14. met. Cerceus, populi, siue fratres illi, qui insulam habitant, nunc dicitur Iſchia à coxendicis signa, cuius verba facta est: Ænaria. Plin. lib. 3. cap. 6. Pithecusa. Strab. Quære Pithecusa, &c. Sana, vel 3. Tum sonitu Prochyta alta tremit, durumque cubile Inarime Iouis imperijs imposita Typhœo. Virg. 9. Æn. Arine, Homerus dicta. Mons Typhœo associatus, vt Encladus Ætna. V. supra Sen. in Thyest. 807. Hæc videt Inarimen, illi Prochyta aspera pareat. Stat. 2. silu. 2. Prochyta litus, ora, tecta, arcus, litora: Thelproti regnum, ex Prop. Lege Alex. ab Alex. lib. 2. cap. 1. Durumque cubile Inarime Iouis imperijs supposita Typhœo. Virg. V. Simius.*

INAVRIS. V. Auri.

INCANTATIO, nis.

Qua Cæsum, & sidera deuocabant, & sollicitabant
Ff 3 ve.

venefici, quæ incantamenta æris sonitu repelli dicebant; hinc *Tibullus*: Et taceret si non æra repulsa sonent, 1. eleg. 8. & *Ovid. de medic. facies*: Et quamvis aliquis Teuſceſia remoueret æra numquam Luna ſuis excutietur equis; & *Plin.* Miſera mortalitas velut mortem ſiderum pauens deſiquio Solis in Luna veneficia argente ob id crepitæ diſſono auxiliata eſt. Incantamenti etiam priuſi ad autorem cogebant, vt ſcribit *Virgilius eleg.* . . . Hæc ſe carminibus promittit ſoluere mentes, Quas velut, ait alijs duras carmine immittet curas. Siue aliquid regnum eſt in carmine carmen Ore moue ſacro.

— *Ouid. 14. met.* & obſcurum verbotum ambage nouorum Ter nouus carmen magico denummurat ore. *ibid.* Cantum carmen. *ibid.*

Carmen, pro incantamento. *V. ſuo loco.* Flammæ Colchicæ: *Hor. epod. 5.* Carmen veneficæ. *ibidem.* Cantus, herbeque potentes. *Ouid. 12. met.* Magicum miniſterium. *Tib. 1. eleg. 1.* Incantamentum: Murmur, pro incantamento: Granulibusque nouis, & longo murmure purgat. *Stat. 4. Theb.* Magicus ſitor. *Tibull. 1. 2.* herbe nalgæ. *idem ibidem.* Magici focci. *Prop. 1.* Cyteina carmina. *idem 2. eleg. 1.* non hic herba valet, non hic nocturna Cyren, non Perimedeæ gramina cocta manu. *idem 2. 4.* idem quaſi per Medea; ſiue à Perimedeia iuſſu venefica, cuius in Pharmaceutria meminit *Theocritus*: quam Agameden vocari ab *Homero*, ſcribit *Muretus*.

Amouit mala pabula ceræ. *Ouid. 1. de rem. veneficium.* *V. ſuo loco.* verba Cyteidos. *Prop. 4.* Cyteis dicta ſunt Medea à Cythea vrbe Colchorum: Veneficæ vires: Pallentes herbe; hypallage. *Ouid. 2. ſup.* Magicum carmen. *ibidem.* Theſſali cancus. *Sen. in 11 pp.* Theſſatica carmina. *ibidem.* Et rapido mæuæ deſcendat ore quicquid, Aut placat leues, aut cogit vmbra, *idem in Oedip.* At vos deducit quibus eſt fallacia Lunæ, Et labor in magicis ſacra piare focis. *Prop. 1. 1.* Magicus ritus. *Ouid. 10. met.*

Magico religatum brachia nodo. *Tib. 1. 9.* Cantus & irata decinet anguis iter. *ibidem.* Magica auxilia. *ibidem.* Amouit artes. *Ouid. 2. de ner.* non facient vt viuat amor Medeiſes herbe; Mixtaque cum magicis Marſa venena ſonis. *ibidem.* Namque mihi magicæ vires, & iuſque fucus: Preſcius ardor. *Claud. 1. in Ruſ.* Functærumque poſſitas herbarum. *ibidem.* Circeæ carmina. *H. l. l. l.* Magicus dolus. *ſimb.* Quælis per nobilia Phœbes Attractæ rubet arte color. *Stat. 1. Theb.* ab Actrice Theſſaliæ patris, qui primus apud Thraciam artem magicam conſtituit: Citius non arte reſectus Telephus Acmonia. *idem 1. ſil. 4.* Spargere qui ſomnos cautæque manique ſolebat. *Virg. 7. Aen.* idem incantator veneficatarum ſerarum.

Qui mulcet iras, & morſus arte lenat. *ibidem.* Cantus ſonniſſeri, idem incantamenta: Herbe quæſitæ in montibus Marſis. *ibidem.*

INCENDIVM.

Ignis. *V. ſuo loco.* Rutilis collucet ignibus ædes. *Ouid. 14. met.* Phætoonci rogi. *Mart. 4.* Victorque Smon incendia miſcet. *Virg. 1. 2. 4. En.* Cum

Æta ſacem flammis, & triſti merſa ſauilla. *Mor. 4. 44.*

Epith. Subleſtum, impium, ſacrilegum, magnum, ingens, horribile, &c.

Incendium nauibus immiſſum habes apud *Lucan. lib. 3. & 10.* Nec flammæ, &c.

Incendium caſtrorum habes apud *Sid. Ital. lib. 17.* Inde vbi collecti rapidam diſſundere peſtem.

Cœperunt ignes, & ſc &c.

Incendium memoras: ex *Virg. lib. 2. Georg.* Nam ſepe incantis paſtoribus excidit ignis, Qui ſurtim pinguis primum ſub cortice teſtus Kōbora comprehendit, &c.

Incendium Ætæa montis lib. 3. *Aen.* — Horricis iuxta tonat Ætæa nimis Interdumque atram prorumpit ad archera nubem, &c.

Iterita incendia ſactas *Ouid.*

— incendia ſulphure cœpta Atque doſo, primis cum ſanna colligit egues. *Jan. 13.*

INCESSVS. *V. Ambulans.*

Fœmineus gradus. *Ouid. 3. de art.* Fœminea ſpacia: Grauis paſſus: Nobilius grefſus macconarum: Iunoniſ Inceſſus: Et grefſu gaudens incedit Iuli. *Virg. 1. Aen.* Aut ſaculo incedit melior. *idem 4. Aen.* Cum pedes incedit medijs per maxima Nerei Scagena viam. *idem 10. Aen.* At ego, quæ Diuum incedo Regina, Iouiſque Eſt ſoror, quæ coniuſ. *idem 1. Aen.* Laborioſus gradus: de illis dicitur qui pedum dolore afflictiſſantur, & incedere nequeant: Incedique gradu laborioſo. *Mart. 7. 38. V. Placens.*

INCESTVS.

Qui etiam inceſtus ſcribitur, vel de homine intelligitur, qui neceſſarijs, ſanguine iunctis, aut religioni operari ſtuprum aſſert; & in hæc ſignificatione uſurpauit *Plinius*, & inceſtuoſus, & inceſtu ſolutus dicitur: vel de actu ipſo ſcelere. Inceſtus autem à caſtu, quæ zona pellicea Veneris erat, per quam legitur nuptæ ſignificabantur, ſi nouæ nuptæ illa à vtro ſoluebatur. Quod ſcilicet legumini matrimonij iura violaret, inceſtum dicebatur admiſſiſſe: verum propriè de illis dicitur id ſceleris patrare, qui vel affinitate, vel cognatione aliqua ſœminis coniunguntur, quas violant. Inceſtus dictus quaſi non caſtus, vt vult *Placides*. Quod vitium familiaris ſuiſ quondam domui Pelopidarum, vt ex eorum patet hiſtorijs. *V. Theophr. 1. Aſſignatus: Clytemneſtra: Myrtilo: Mæareus, &c.* necnon Perſis etiam, qui (vt *Kantius* narrat in *magis*) matribus, filiabus, ſororibusque coniungebantur; quos concubitus legitimus eſſe rebantur; ex quibus Magum (id eſt ſupremum) aliquem naſci dicebant, vt canit *Carſili. epigr.* Naſcatur magus ex Gallo, matricæ nefando Coniugio, & diſcat Perſicum aruſpicij. Thyeſteum crimen. *V. ſup.* Cyanippi crimen. *narrat Ptolearchus in parallel.* Huic filium iuſſiſſe Cyanen nomine, quam ipſe in tœnebris per vim violauit ſumma ebrietate oppreſſus, quem tamen ipſa ex detracto illi annulo cognouit; dolore tamen diſſimulato, cùm Syracuſis Syracenſani enim erant) oborta eſſet peſtilentia ex oraculo acceptum, vt tantæ uox prænu-

Not author. Quamobrem Cyane criminis confecta patrem traxit ad aram, & coram populo detecto crimine, illum mactavit, cum ibi seipsum occidit.

Veneris nefas. *Sen. in Hipp.* Incestæ foeminae stuprum. *ibidem.* Crimen incestus: Thalamos incestare nouerunt. *Virg. 10. AEn.* Thalami damna incesta. *Majcul. 1. 15.* Et vnum non bene sanguinem miscbit Explex impudenti foedere, cōnubijsq; labe. *ibidem.* Nefandi coitus. *Sen. in Hipp.* Incesta foemina. *ibidem.* Incestæ foeminae crimen. *ibidem.* Incesti tori impia face. *idem in Oedip.* Nefandos occupat Thalamos patris. *ibidem.* Oedipus incestuosus fuit. Matris concubitus.

Vetium crimen. *Ouid.* Nefandum coniugium. *Carull. 97.* Scilicet incesti meretrix regina Canopi Vna Philippo sanguine adultra nota. *Prop. 3. 10. fuit 9.* Perfarum impia relligio. *Carull. 97.* putabant enim non solum legitimum consanguineis commiseri, sed religiosum, quod coniunctior fuisset concubitus. *V. Adulterium.* cum quo affinitatem quandam habet incestus.

INCLEMENTIA.

Quid non seuat domas duræ inclementia mortis. Aenium rigidæ dira inclementia mortis: Scuries. *V. Cruditatis.*

INCOEPTVM.

Aulus. *V. suo loco.* Opus coeptum. *Virg. 10. AEn.* Coeptum: Pulcherrima Graui Coepa tuens. *Val. Flacc. 1. Arg.* Orsum; orsorum: Auspicijs coeptorum hominum. *Virg. 3. AEn.* Annuitur huiusmodi omnes ex ordine nostris. *Ouid. in Iun. Facta. V. Fautum.* Tanta operis moles. *Val. Flacc. 1.*

INCOLA.

Habitator: Accola: Inquilinus, qui domum habitare locatam. *Marr. 1.* Colonus, villæ conductor: Oppidanus. *Cof.* qui oppidum colit: Ciuis. *V. suo loco.* Finitimus: Conterminus, qui loca proxima incolit: Centum vrbes habitant magnas vberima regna. *Virg. 3. AEn.*

INCOGNITVS.

Ignotus: Obscurus: Ignoratus iacet inter vmbas. *Sen. in Med.* Tumuloq; vili tectus. *ibidem.* Tectus nabe, nubibus. *Ouid. 6. met.* Nube sub incerti iacet: Ignarus: Proles ignota parenti, idest incognita. *idem 7. met.* non notus. *id. 7. epist. V. Ignarus.*

INCOLVMIS,

INCOLVMITAS.

Sanus: Sanitas: Saluus: Salus, Sospes: Sospita, æ: Ut sospita Iuna, seruatrix nempe: Sospitalis, qui sospitem facit. *Plaut.* Corpus salubre. *Marr. 10.* Sanus, recteq; valens. *Hor.* Validus. *idem 1. ad. 35.* Frui paratis & valido mihi Laetæ dones, Et precor integra cum mente, nec turpem senectam Degere, nec cithara carentem: Integram corpus: Valetudo: Bene valens: Visum te incolumem. *Carull. ad Virg.* (ui firma salus, cui non est debile corpus: Robustus viribus).

INCOMMODVM.

Dammum: Dispendium: Dependia Fastidium: Res incommoda, molesta; Aspera: mala: Aspera, itas.

INCONSTANS.

Non firmus: Non stabilis. *Vida.* Mobilitate vigens. *Virg. 4. AEn.* Lewis: Mobilis: Mobile pectus. *id. 16.* Cui mens mutabilis. *Tib. 1.* Varius: Ceu Lunæ crescentis, vel decrescens imago: Incertus. *Ouid. 4. Pont.* Non constans. *Prop. 2.* Instabilis: Homo fluxa fide. *Bemb.* Labilis: Labile pectus, quod stare nequit in sententia: Deciduus: Volubilis: Pallibus ambiguis fortuna volubilis errat, Et manet in nulla certa, tenaxq; loco. *Ouid. 5. trist. 9.* Mente minus validus. *Hor. epist. 8.* idest inconstans. Fortuna volubillior tanta homines rerum inconstancia versat. *Ouid. 13. met.*

Tu leuior solijs, ventosq; similis: Incertior aura: Varium, & mutabile semper Foemina: Sententia vobis versa retro: Non sic incerto mutantur flamine Syntes: Nec solia hiberno tam tremefacta Noto, Quam citò senectus non constat fœdus in ira: Auium nunc huc, nunc fluctuat illuc, Diuersaq; vocant animum in contraria curæ: Verba puellarum solijs leuiora cadueis: Tu par es solijs tunc cum sine pondere succi Mobilibus ventis arida facta cadunt. Animi instabiles, dubioq; labantes pectore.

INCONSTANTIA.

Mobilis: Leuior: Incertæ mentis leuior. *Sil. 16.* Instabilis mens: Erroris vapi. *Ouid. 8. met.* Constans in leuitate sua. *idem 5. trist. 9.* Turpe referre pedem, nec passu stare tenaci. *idem 2. Pont. 6.* Animum nunc huc celerem, nunc diuidit illuc. *Virg.* Et minus est in te, quam summa pondus arida, Quæ leuis assiduis Solibus vix riger: Instabilis loco; ex *Sen. in Oedip.*

INCORVPTIBILIS.

Quod non corruptum æuo: Non fragilis: non suum de fragili: Viuus: Sed viua generata de corrupto. *Marr. 6. 49.* Quæ nec secula centies peracta. Nec longæ carient timet senectæ. *ibidem.*

INCREDIBILIS.

Inauditum: Quod credi nefas: Quod dicti nefas: Indicibile: Inausum, idest inuentum. *Val. Flacc. 1. Argemire.* Arcanum nefas. *ibidem.*

INCVRVS.

Incurfio: Excursus: Excursio: Discursus. *Ouid. 2. fast.* Repentinus cui fuit: Siue repentinè popularur præda cursu. *P. 8.* Inruptio bellica: Milites incurrentes: Inualio.

INCVSTODITVS.

Errans sine lege: non custoditus: Inobseruatus. *Ouid. 4. met.* non obseruatus.

INDEX. V. signum, & Indicium.

INDIA.

Quæ duplex esse dicitur, orientalis scilicet, & occidentalis, regio totius orbis amplissima, quæ non populis varijs modò, prouincijs, rebusque abundat, sed vix antiquis cognita, vt nostris est temporibus. Hæc igitur vel est Orientalis.

Quæ Afrix maxima, & nobilissima est regio ab Indo fluuiio nomen habens; à *Ptolemaeo* in duas diuiditur, in Indiam nempe interā, & extrā Gægem, *Heuila*, aut *Euslath* in sacris paginis esse.

dicitur, quæ intra Gangem est, illa autem Serria. Terrarum amplissima, quam tantum litcoris spatium occupare scribit Pomponius, ut per sexaginta dies, noctesq; sit cursus velificantibus, nunc vero cum alia sint reperta loca, maioris esse dicitur amplitudinis; terra vero ipsa vniuersum situm, celus, clementia, bonitate, ac fertilitate longe ceteras urbes partes antecellit. Alia hic rerum facies, alij siderum ortus, atq; obitus; hinc messes in anno, binæ ætates, media inter eas hieme, Etælarum statu calores temperante. Caret frumento tellus ut plurimum, hordeo tamen abundat, ac oryza. Habet mel, habet saccharum, quod ex arundinibus exprimit, necnon aromata plurima, auesque quæ apud nos nunquam visæ; canes feroces, qui etiam cum Leonibus committi possint. Vrbes autem primarias habet multas, quarum nomina sunt Latine linguæ valde dissimilia, cum barbarâ sine penitis, Indorumque linguam oleant. Verùm *nusquam Geographorum* in nouem potissimum partes, siue regiones vniuersam Indiam diuiserunt, quarum nomina sunt.

Cambaia, Narsinga, Malabarium, Orixæ, Beuzata, Pegua, Siana, & Cambaia; & hæc in orientali India.

Cambaia regnum in dextro Indiæ cornu ad Indum situm, in qua

Vrbes:

Cambaia omnium Indiarum cultu, atque magnitudine præstantissima, qua de causâ. Cairum Indiæ vocata: Campanium in edito loco septenis montibus cincta.

Gom in insula Indi fluminis posita emporij celeberrime, agrorum vberitate, incolarum multitudine, atq; edificiorum magnificentia insignis vrbs, ob munitionis firmitudinem, locique situm claustra regni vocata. In eadem insula, Dioarx, atque in continenti alia Damam Hispanorum præsidij custodiuntur.

Beder, & Decag vrbes celebres: in prouincia Gazarate, quæ ad Cambaia regnum pertinet præcipua vrbs est Ardauatum Indiarum adposita.

Narsingæ regnum in dextero Indiæ cornu situm duobus lateribus occidentali mari abluatur, ac orientali; finitimum est Cambaia, & Orixæ, ad promontorium Comorum, in quo

Vrbes:

Narsinga regia quidem, vnde toti regno nomen impositum: Bisnagar, alia regia. Onor: Batecala, & Mangalor Lusitanis sunt ditionis: Comandelium, & Malapaurum, quæ olim Calamini rotam orientis emporium celeberrimum prædicatione, ac martyrio D. Thomæ Apostoli quondam clara vrbs, vtpote ad quam peregrini Christi fideles proficiebantur. *Lege Iesuitarum epistolæ annuæ.*

Malabarium regnum in extremitate dicti cornu situm totque prouincias, quot vrbes eiusdem nomine cognominatas habet: sunt autem

Vrbes:

Cananor: Calicut: Couleer: Cranganor: Cochint: Coulam, & Trauancor, quæ Latina effecies ex altera imitatione vocabulorum.

Calicut ceteris vrribus præstat ampla liquidum licet humiliter extructa; cuius Rex ab incolis summus Imperator, ac Deus vocatur in terris.

Orixæ regnum in sinu Gangetico inter Narsingæ, & Beuzatæ regna protensum: in qua

Vrbes:

Orixæ, vnde prouinciæ nomen inditum, Sed regio Ramana sit.

Bengalæ regnum sic denominatum ab vrbe Bengala, quæ celeberrima, & insignis emporio, in insula fluminis Cosmin sita conspicitur. Est autem ad Gangis ostium, aliorumque fluminum, qui in sinum Gangeticum influunt, de quo *inferius*.

Pegua regnum amplissimum alijs regnis abundans: huius

Vrbes:

Pegu vrbs in insula posita totius Indiæ clarissima montibus munita, & edificijs elegantissimis ornata; inter alias huius regno prouincias subiectas Aua est septentrionem versis, quæ geminis, equis, & elephantis abundat.

Sian, siue Siana potestissimum quident regnum, cuius insigniores

Vrbes:

Sian, quæ regia est admodum ampla. Malacca in Cherfonce aurea sita, emporium quidem aromaticis nobilissimum; cuius circuitus viginti miliaria nostratæ dicitur amplexa.

Cambaia regnum, cuius

Cambaia regni caput est; at sedes regia Diam, quæ quibuscum dicitur *Odia*.

In India verò septentrionali Tartari morantur, de quibus *V. Tartaria, & Cosmographus*.

Lacus:

In tota India videntur aliqui, sed amplissimus omnium dicitur Chiamay, quem quadringenta miliaria habere in circuitu ferunt.

Fluij:

Indus, à quo vniuersa prouincia denominatur. Proditur autem Alexandrum magnum nullo die minus quam sexcenta stadia nauigasse in Indo, nec potuisse ante menses quinque enavigare adiectis paucis diebus, & tamen minor est Gange. Oritur autem Indus in Tauri iugo, quod vocatur Paropamisus. Sindus dicitur etiam accolis, viginti recipit amnes, sed clarissimos Hydaspem, & Hypasim. Nusquam latior quinquaginta stadia, aut altior 15. passus, septem ostijs in mare Indicum euoluitur.

Ganges. *V. suo loco.*

Hydaspes Indiæ fluius amplissimus, & ad nauigationem aptissimus, nomen habuit ab Hydaspæ rege, qui se in eam ob dolorem supratæ à se, crucique affixæ Christi pæne filix precipitauit, teste *Strabone, & Oudertis*. Medus fluius synonyce dicitur à *Virg.* à *Medis* namque montibus apertus Indiæ, ut ait *Salmasius*. Gemmifer est fluius: Quarapidus Ganges, & quæ, Nyseus Hydaspes, *Lac. g. Phæst.* Nyseus ab vrbe Nyse, quam aluit antequam in Indum fluium influat: Rurique diues cingat Hydaspes. *Sen. in Herc. Oer.* Hydaspes terræ, pro ipsa India lunantur synonymis.

Man-

Manda, siue **Mandona**: Chaboras, siue Chaberis: Acefynus, siue Acefine. *Plin.* comes Hydaspis, cum quo in Indum se exonerat: Hypafis. *Idem*: nauigabilis, ab alijs Hypanis, de quo meminit *Prop.* Hinc Alexandri magni terminauit iter, sicut arx in ripa eius posite probant, teste *Solino*, *Strabone*, *Diodoro*. **Prasiane**: Patale fluiuij in Indum influentes.

Sinus.

Argaricus sinus celeberrimus apud Indos, qui **Gangericus** etiam dicitur, cuius meminit *Ouid.* 4. *met.* hodie *Golfo de Bengala*. **Sabaricus** sinus, hodie *Golfo de Sautas*. **Insulæ** Indici maris. *V. Insularum nomina*.

Comorlon, p.p. promontorium insigne, vulgo *Capo de Comer*. **Calington**, promontorium. *Plin.* 6. 22.

Synonyma.

Extremæ Afiz oræ. *Virg.* 2. *Georg.* **Gangetis** terra: Talis erat **Bacchus** domita **Gangetide** terra. *Ouid.* 1. *eleg.* 2. **Orbis** Eous; putabant enim veteres Indiam propiore esse **Phæbo**, vnde canit *Sen.* in *Ordep.* **Litus** intrant pelagi rubentis (*Erythreum* scilicet). **Promit** hic ortus, aperitque lucem **Phæbus**, & flamma propiore nudos insicit Indos. *Idem* in *Thyest.* **Medus**, & **Phæbi** propioris Indus: **Orbis** extremus. *Ouid.* 2. *sest.* **Extremi** sinus orbis. *Virg.* 2. *Georg.*

Eoz terra. *Ouid.* 3. *de art.* **Eoz** domus. *Virg.* 2. *Georg.* **Gange**, sig. fluiuij pro tota regione: Te memorant **Gange**, totosque oriens subactos. *Ouid.* 3. *sest.* **Hydaspes**, sig. Vel qua præcipiti cursu petit æquora **Hydaspes**. *Rem.* **Celum** **Eoum**. *Ouid.* 3. *met.* **Orbis** nouus: Et siquid miri vidit in orbe nouo. *Idem* ad *Lin.* Vel qua loca fabulosus **Lambit** **Hydaspes**. *Hor.* 1. *od.* 22. **Eoz** parces: Et inuenimus recens exanim **Eois** timē dum **Parribus**, oceanosque rubro. *Idem* *od.* 35. al ludit ad id, quod referunt *Tranquillus*, & *Flerum* *utrimo*, scilicet Indos missis legatos ad Augustum ad amicitiam ipsius, populi; Rom. petendam, qui in itinere quadricinium consumpserunt. Nunc autem ad Indos nauigatio tam brevis est effecta nauarum peritia, ut vix annus euoluatur Solis cursus. Hinc *Prop.* 2. *eleg.* 2. ad quod *superius* diximus alludens, ait: India quin **Auguste** tuo dat colla triumpho, Et domus intactæ tenebit **Atabiz**.

Vitima terra. *Prop.* 4. *eleg.* lib. 3. Magna viri merces parat vitima terra ter **Emphos** i **Tigris**, & **Euphrates** sub tua iura fluens: **Gangetice** silue *Sen.* in *Thyest.* 4. **Gangeticum** nemus. *Idem* in *Med.* Te licet terra vitimo summoxa munda Dirimat oceanis plagis. *Idem* in *Hipp.* Omnis **Eoz** plaga vasta terræ, Qui bibit **Gangem**, &c. *Idem* in *Ordep.* **Eoz** arua: Non tot in **Eois** tinnui **Gangeticus** aruis **Rapto** in **Hircano** qui fugit **albus** equo. *Mart.* 8. 26.

Epith. **Tosta**, diues, decolor, **Gangetis**.

Indi.

Populi propter gemmas, & aromata, quæ indè ad nos aduectantur ditissimi, quorum plurimi, præsertim qui i maritimis oris distant, adhuc barbaram vitam colunt, qui uxores plurimas habent, quarum carissimam cum maximo do-

functo viua crematur. Vnde contentio inter eas oritur de mariti beneuolentia; in qua quæ victrix habito, ornaturque pristino iuxta cadauer accubat amplexans illud deosculabunda, & cum marito quamcumque felicissimam concrematur. **Authores** sunt *D. Iber.* *Euph.* *Val.* *Max.* & *Prop.* quæ *eleg.* 12. *siue* 11. *lib.* 3. hunc morem adamussim describit; quem adhuc perseuerare *Petrus de Valle* *Patritius Romanus*, qui testis oculus hæc omnia inquit fuit, mihi enarrauit. *Prop.* verò inquit: **Felix** **Eois** lex funeris vox maritis, Quos aurora sinus rubra colorat equis.

Eoz gentes: Postiq; sub ignibus Indus **Sidereis** transit, &c. *Ouid.* 1. *met.* **Extremi** cultores orbis: *Eoz* *Virg.* 6. *Æn.* **Gangetice** gentes: Siue in extremos penetrarit Indos **Litus** ut longè resonante **Eoz** **Tunditur** vnda. *Caecell.* 11.

Bracamanes Indiz pop. qui apud illos sint veluti **Leuitæ** apud **Hebræos**, nempe super quodam ex illis orta, & sacris, quæ doctrinis addita: **Antipodes**. *V. sua loca*.

Arma **Deus** **Cæsar** dices meditatur in Indos, Et sieta gemmiferi findere classe mari. *Prop.* 3. *eleg.* 4. **Indus** homo: **Gangeticus**: **Erythræus**, aliquando pro **Indicus**: **Vicie** **Erythræus** tua **Cæsar** arena triumphos; idest **Indicus**. *Mart.* 8. nam pars **Erythræi** maris ad **Indiam** quoque spectare olim putabatur.

Indus, pro **Indicus**, dixit *Mart.* 4. 28. **Indos** **sardonichas**, **Scythas** **finaragdos**. Vel est **India Occidentalis**.

Nempè quæ alio modo **America** à numero inuentore **Americo** **Vesputio** **Florentino** inuencitur, qui primus post **Columbum** continens partem vltra æquatorē ab ortu dextit; in qua regiones parum à prisca cognice recensentur, de quibus nouos **Cosmographos** sequentes hic opportuna lectori, ac compositor subiungemus. **America** igitur vniuersa in **Septentrionalem**, quæ **Mexicana**; & **meridionalem**, quæ **Peruiana** dicitur, exigua **Isthmum** alteram ab altera discernente diuiditur.

America Mexicana à principe vrbe **Mexico** sic dicta, in se has regiones continet: **Canadam**; **Nouam Franciam**; **Virginiam**; **Floridam**; **Nouam Hispaniam**; **Nouam Granatam**; **Californiam**, & in occidentali latere ad fretum **Anianum** duo regna **Quiuira**, & **Anian**.

Canada, sic dicta à fluuii cognomine an sit **Insula**, an pars continetis, parum adhuc constat: habet in se

Estuandiam, **Corcoralem**, **Terram** **laboratoris**, huic adiacentes sunt

Insulæ:

Golefine: **B:uuperis**: **Monstionis**: **Terra noua**: **Terra** **astellorum** sic dicta ab ingentem huiusmodi piscium in eius pelago multitudinem, qui etiam naues transcentes retardant: **Horum** **locorum** incolæ saxis ingeniosissimi, & artium mechanarum periti pellibus amicti degunt **Gilliarum** regi imperio subiecti.

Noua Francia sic dicta, quod **Regis Francisci** **I.** auspicijs detecta fuerit; in hac

Norumbega vrbs ad litus cælo poritur salubri, foloque fœcundus; quæ verò mediterranea tellus est ab antropophagis, & Idololatris incolitur.

Virginia à vico maritimo eiusdem nominis, vel à Rege Viguina. Apalche olim vocitata. In hac

Medianum oppidum, nam atij ferè sunt sine vrbi- bus, & Nomadum more viciantur fere tugurijs, & calis agrestibus.

Florida nomen habet à Dominica palmarum, quando fuit detecta. Solo gaudet amœno, ac feraci: at incolæ sunt barbari, fœdidi, supraque humanum modum feri, vermibus, serpentibus, & huiusmodi veneficis; tandem sub- lecti parent Hispanis.

Nova Granata, ab oppido eiusdem nominis sic dicta, cuius incolæ & corpore, & animo reli- quis Americanis candidiores, ac iustiores.

California solo quidem est arido, ac sterili, nullo- que insignis oppidus; est tamquam peninsula.

Nova Hispania omnium amplissima, longèque cultissima. Cælum habet, quamvis sub tor- rida zona, clementis, ac temperatum; solum auri, argenti, æris, atque ferri metallis scatens, omnique animalium genere abundans, mare utrinque piscibus, & ostris margariticis refertum; in hac

Regiones.

Nova Galitia, Mechoacania, Mexicana, Iucatana, Guatimala; & Nicaragua.

In nova Galitia colonizæ ab Hispanis eò deductæ tanquam

Vrbes:

Compostella, S. Spiritus, Conceptio, S. Michael, Guadalajara, Culiacan.

In Mechoacania præcipuæ

Vrbes:

Mechoacan, Pascuaria, Valladolidum Hispano- rum colonizæ egrægiæ emporia; & postrema Epi- scopali insignita sede.

In Mexicana regione omnium excultissima po- pulorum frequentia; in hac

Vrbes:

Mexico caput, & reliquarum Americanarum vr- bium princeps olim in medio lacus ingentis Veneticarum instar, palis superinstructa, postea ab Hispanis ad ripam eiusdem lacus translata satis culte nunc habitatur. Sedes est Præregis Hispanici, & Archiepiscopi, vbi cuditur æs, & imprimuntur libri.

Tescuro altera vrbs haud Mexico absimilis. An- glorum ciuitas tertia Isonicio maximè no- bilis.

In hac regione mons est æmulus Ætnæ ignibus perpetuis elucens.

In Iucatana præter agrum feracissimum, & in- colas bellicosissimos, aliud nihil profert.

In Guatimala caput est vrbs cognominis turdi- co conuento, perpetuæ præsidio præsentia celebris.

In Nicaragua

Oppida:

Granata, & Leon: & hæc de America septentrio- nali.

America meridionalis, quæ & Peruviana dicitur

à Prouincia Perù omnium siquidem præstati- tissima, in qua

Regiones:

Castella aurea, Borgota, Peruvia, Chilia, Chi- ca, Brasilia, Caribana, Guiana, Biquiria, quæ omnes persunduntur oceano. Incus verò in mediterraneis Amazonum regio Paguan, Pico- ra, Moxos, Vram Charchas.

In Castella aurea, aspera quidem tellus est, cœloque graui, sed auri metallis abundat; in hac

Oppida.

Nomen Dei, vulgò *Nombre de Dios*, mare spectat, vulgò dictum *del Norte*. Panama alterum, quod vergit ad mare pacificum.

Peruvia omnium noui orbis auri, argenteique me- tallis nobilissima, nomen accepit à flumine Pe- rù medium secante. Clauduntur ab oriente perpetuis iugis; à meridie Chili regione; ab oc- cidente mari Pacifico, à septentrione Bogota regione. Est autem Peruviana maritima, & montana; in arcima

Vrbes:

Lima sedes Præregis, & Archiepiscopi, cui sub- sunt Episcopi quindecim: Cumaná.

In montana

Vrbes:

Cusco totius prouinciæ princeps: Quito, & Po- tosi auri metallis opulentissimum oppidum.

Chilia, in qua caput est opp. S. Iacobi.

Chica regio est freto Magellanico affixa, in qua Pagatonum gens est stupendæ proceritatis, no- uen, & summum decem pedum mensuram implens.

Brasilia vastâ quidem prouincia, vtpotè quæ quar- tam meridionalis Americæ partem obtinet fæccari singulari, atque vberè prouentu maxi- mè nobilis est; in hac

Vrbes:

Portus omnium Sanctorum præfecti totius prou- inciæ sedes: Pernambuco cum portu cele- berrimo; in mediterraneis Assumptio, & Pa- raguete. Reliquæ verò regiones introscursus, aut non cognitæ, aur obscuræ sunt. Verùm de his lege, qui de America, & nouo orbe reperto diligentissimè scripsit, ruit tamquam te- res oculari.

Fluuij.

In Peruviana duo sunt nobilissimi, Maragnon, qui & Orelliana, & Amazonicus. Alter Ar- genteus, vulgò Hispanis *Rio de Plata*: cuius ostium in mare centum miliaria in latitudine dicunt excedere.

In quadam Mexicanæ regionis parte mons dici- tur esse, vnde fontes duo scaturiunt, alter scilicet picis nigræ, alter verò rubræ, feruentis in- star bituminis.

Chapaliscum mare, lacus est sic ob immensitatem vocatus. In hac demum regione

Populi.

Mexicani, Peruviani, Brasilijs, Chilian, Cacate- quæ, gens quidem barbara, arcu, & sagittis con- tenta, quibus venationi indulget, paciturque. Texaquimes pop. venatione, fustibusque ter- tæ tactum venientes: Chichimicæ pop. No-

madum instar vagantes, & sub dio vitam degentes: Panucani Floride incolæ admodum bellicosi, qui captiuos idolis immolant, comeduntque.

Fretum Magellanicum, ab inuente Magellano sic dictum, qui tribus nauibus secundo, & vigesimo die postquam fretum ingressus fuisset de-latus fuit in aliud mare, quod Pacificum appellatur, vulgò del Zur. Ceterum fretum hoc altissimis vndique rupibus cinctum 120. miliaria in longitudine extenditur, vel secundum alios 76. latitudo non responderet, aliquando duorum, vel trium miliarium est, aliquando sex, & amplius; quâ tamen angustissimum est vnus miliaris spatium concluditur.

De insulis ad vtramque Indiam spectantibus. V. Insularum nomina.

INDICIUM, ij.

Index. *Ouid. 6. met.* Detectio: Signum. **V. suo loco.** Notæ: Dabit exstatis, brumque notas, ideo est, indicia. *Sen. in Thyest.* Indicii notæ, signa, &c. Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno. *Ouid. 14. met.* Prodiit: **V. suo loco.**

INDOCTVS.

Ignarus: Non gnarus: Haud gnarus: Infcius: Nescius: Arte rudis author. *Ouid. 2. trist.* Ignorans: Inelegans. *Vid. suo loco, ubi multa.* Haud conscia rerum: Indocilis, habes, tardus: Cui non indocile ingenium: Mens nullo agitata per vsus. *Ouid. 2. fast.* Litterarum nescius: Illiteratus: Nulla præditus arte: Nullo prædus eloquio: Aonidum qui non tractauerit arma: Qui non est Musarum (doctrinæ) dulcia castra secutus.

Qui nullas animi excoluit per artes: Qui non hausit dulce nectar fontis Pegasti: Rerumque ignarus imagine gaudet: Qui aret ingenio: Sterilis doctrinæ siccibus: Ineultus arte, ingenio: Infacundus: Indisertus; non disertæ pectora. Hinc

Inficitia, ignorantia, ignoratio, ruditas, ingenium graue: Nox animi. *Ouid. 6. met.* Corolis, mentis, intellectus tenebræ, &c. Artis expertus, & rude. *idem 2. fast.*

INDOMITVS.

Quem non flexeræ vomer, Aut tardi iuga curua plaustris. *Sen. in Oedip.* Intentata iugo. *idem in Med.* Nescius ore regi sonipes: Nondum ora coercitus equus: Siue ferocis equi Iustantia colla recurra Exiguo flexos miror in orbe pedes: Qui nescit fræga: Dorsoque federet Indomiti inconcussus equi, &c. Indocilis sonipes: Qui frenos audire sonantes Nescit: Qui libera colla Nondum seruituto assuevit; *ex Virg. 3. Georg.* Carpere qui pyrum nondum incepit, gradibusque iouare compositis. *ibidem.* Ingentes tollent animos, prenlque negabunt Verbera lenta pati, & duris parere lupatis. *ibidem.* Quis nondum signa retardare: Rudes operum iuueni. *Ouid. 1. fast.* quod nondum aratrum senserunt.

INDVCIÆ.

Bisnonos pepigere dies, & pace sequestra per stellas. *Virg. 11. Aeneid.* Fœdus, fœdera: Pacis fœdera: Pactum inter hostem vtrumq; — &

positis pars vtraque subicit armis. *Ouid. 2. met.* Requies armorum. Requies dierum. Hic labor, hæc requiem multorum pugna dierum Attulit, &c. *ibid. vulgò Træqua.*

INDVLGENTIA.

Illas intelligimus, quas ex Ecclesiæ penu summus pastor Christi fidelibus deponit, vt inde peccatorum solutio, siue pro peccatis debito iustitiæ precio impenso fiat.

Antistes referans æterna penaria Paulus: Sacrum retere penus, cœlestia dona Supplicibus largire viris, &c. Terras per omnes Cœlitum nectar pluit: Thesauros aperit Cœli clauis aurea.

Indulgentia. V. Clementia.

INEDIA. V. Fames.

Abstinencia: Diæta, ciborum priuatio.

Epith. Tristis, lethalis.

INELEGANS, tis.

Inexpositus: Ablatum medijs opus est incudibus illud Desunt & scriptis vltima lima meis. *Ouid. 1. trist.* 6. Non limatus: Non absolutus: Rude opus, imperfectus numeris sermo: Cui summa manus deest, abest: Crescens, & rude carmen: Incultus, a, um: Vtque rudis sandi, pronique calori. *Sic. a. Theb.*

INEPTVS.

Non aptus, non accomodatus, inutilis, non utilis.

INERMIS, e, & e.

Inermus, a, um: Nuda manu. *Sen. in Hipp.* Non natus idoneus armis, non aptus. *Prop. 1. 5.* Vtibus inferior, impar. *Ouid. 4. met.* Tendentem; manu Priamum conspexit inermes. *Virg. 4. AEn.* Arcadio infelix telo dat pectus inermum. *idem 10.*

INEXORABILIS.

Atque metus omnes, & inexorable fatum Subiecit pedibus. *Virg. Georg.* Implacatus; fatum: Non exorato stant adiuuante vix. *Prop. 4. vlt.* Panditur ad nullas Ianua nigra preces. *ibidem.* Immortis prece. *Senec.* Sed nullis ille mouetur Fletibus, aut voces villas tractabilis audit: Intractabilis: Qui furdas præbet postentibus aures.

INEXPERTVS, a, um.

Minus peritus: Imperitus: Nescius: Infcius: Indoctus. *Vid. suo loco.* Rudis in primo limine rerum. *Val. Flacc. 1. Arg.*

INFAMIA, &

INFAMIS.

Turpis nota: Conuicium: Crimina famæ: Maculæ, labe detrimenta famæ. Deducus. *Vid. suo loco.*

Turpis: Inhoneſtus: Inglorius: Indecoris: Nec genus indecoris sine me, &c. *Virgil. 12. Aeneid.* Iners, tis: Quem turpis, maculosa infamia læſit: A cuius tanta recessit fama loco: Tactus infamia: Quem bona nulla mouet fama: Quem ligat facinus impurum: Pollutus probro: Deducus æternum scelere est, qui impurus in omni. Nos inhoneſtati, &c. *Ouid. 13. met.*

INFANS, &

INFANTIA.

Quibus qui Dis præcitant apud veteres, lege superius sub titulo Dy.

Puer

Puer lactens: Infantulus: Puer paruulus: Puer nutritus egens. *Ouid. 6. fast.* Lactens factus; *ex eod. 6. met.* Me tener in curis, & sine voce puer. *Prop. 2. 5.* id est infans, non fatus: Vix bene natus **Infans:** Materni lactis egens: Adhuc vbera sugens: Vix vacuus emissus in luminis auras: Dimidiata loquens verba: Pendens vbera circum: Infirmitate poplite nutans: Implens querulis vagitibus auras: Lactens sine viribus infans: Lacte tumentes tenero sugens ore papillas: Teneris medians verba illucantia labris. Nec scius fari puer. *Hor. 4. ad. 6.*

Prima ætas, primæva: Incunabula, ab incunabulis: **Primæ cunæ:** Primis Inoo matertera cunis educat. *Ouid. 3. met.* Viridissimus flos. *Carall. 17. epigr.* Infantis ætas. *Sen. in Herc. fur.* Lactens, vagiens: **Ætas tenera, lactea.**

Prisci nono die infantes lustrabant, nomenque imponabant; octauo Hebræi, nos quolibet.

Epithi, flebilis, tenellus, blandus, blandulus, paruus, paruulus infans.

INFELIX.

Miser, a, um: Aduersus: Marte sub aduerso tristitia damna tulit. *Ouid. 1. fast.* Turpem senectam degere. *Hor. 1.* Infornutus: Quem Iouis ira premit: Quem fata impia tangunt: Furis aggratus iniquis: Quem infelix fortuna fatigat: Cui casum infandum fortuna minatur: Nec vlla commoda nascenti stellæ lenisq; fuit: Et fuit ad cæptas hora sinistra vias: Vtque caducus percussu crebro saxa cauantur aquis, Sic ego continuo fortunæ vulneror ictu. *Idem 2. de Pont.* Pectora quam mea sunt serie calcata malorum. *idem.*

Nullam spondet fortuna salutem: Horaque erit tantis vltima nulla malis: Mala cum tuleris plurima, plura feres: Fatis tristibus angis, iniquis vrgetur: Varijs vrgeri casibus: Duris vndique fatis exercetis: Aduersa fortuna premit: Iniqui tolerans incommoda fatis: Sors premit atra malis: Casu concussus acerbo: Sæua malorum procella obruit caput: Miserum tristis fortuna tenaciter vrget. *Ouid. epist. 3.* Sors insonat atra meis nunc pectoribus: Sors onerosa premit humanum genus: Aduersi incommoda fatis ferre: Nec venis inceptis mollior aura meis: In magnis læsi rebus vterque sumus.

INFERTÆ. V. æquæ.

INFERNVS.

Sitæ Inferi, orum; in centro terræ crediti esse, ex quibus nullus patet redditus ad superas auras, nisi Deo permittente. Hos antiquorum nonnulli negarunt, vt *Plinius* & *Lucretius*, cuius ille de inferis versus: Qui neque sunt vinqum, neque possunt esse profecti; *Cicero* etiam in orat. pro *Cluentio*, falsa esse affirmat, quæ de supplicijs inferorum poetæ tinxerunt; *Seneca* in libro de Consolat. ad *Martium* hæc scribit: Cogita nullum defunctum malis affici, illa, quæ inferno nobis terribiles faciunt fabula est, & quæ sequuntur. Fuertunt etiam Philosophi, qui pœnas omnes inferorum in corporibus nostris esse affererant, & quæ illic crediti fabulosa persuasio in nobiscum ipsi esse conabantur asserere. Vti-

nam nec essent Hæretici, qui se doctiores Philosophis prædicantes, ita esse vt ethnici dixerunt non crederent. Nos autem Christiani inferos esse indubitanter affirmamus, sed illa fabulosa esse dicimus, quæ de Cerbero, quæ de Plutone, quæ de Elysijs commenti sunt poetæ, pœnasque inferorum humana non posse lingua exprimi. Quo tamen in loco sint inferi neminem scire arbitrat *D. Augustinus*. Verum sequentes elocutiones priscorum poetarum, nemeris Lector, si dicantur fabulæ, si inferi fiat descriptio, ad eorum modum: nam qui sapiens est, fabulas à veritate discriminabit. Descriptionem pulcrum inferorum habes apud *Virgil. 6. Aenid.* & apud *Val. Flacc. 1. v. 318.* & apud alios. Inter fabulas verò rursu dignas, quæ si olim credita, diu quoque perdurare videntur apud Iaponios, & Sinas; hæc vna est: Non decere hominem regia potestate pollentem illuc solum, adire, nisi supplicij causa, vel violentæ mortis vnde q. *Theb. Stat.* de Laio ab Oedipo interfecto: Stabat inops comitum Cocytii in littore mæsto Laus immiti, &c. quare cum vita decedunt apud Indos Reges, ne incomitari locum subeant esse famulis, capitisque multos interficiunt; vt & Iaponia quæ asseruntur literæ narrant.

Tristis sine Sole domus. *Virg. 6. Aenid.* In quo Inferni descriptionem elegantissimè describit: **Alta** ostia Ditis. *idem 6.* Ianua Ditis atrii. *idem 6.* Ditis sæui spiracula; & diti sacraria Ditis. *Claud.* opacæ domus; pallentia regna, mœnia: Regia nigri Ditis. *Ouid. 4. met.* Carcer. *Sen.* Fauces graue olentis Auerni. *Virg.*

Auerni luci. *Virg. limen. Claud. 2. de rapt. Auerna,* orum: **Auernus lacus.** *V. suo loco.*

Erebus, inferorum fluius infimus, & pro ipso sæpius vsurpatum. *Hesiodus* autem putat Erebum illum Chaos ex Noctē, Verno Deum Orbi facit, seu Inferorum, & Noctis parentem. Erebus autem propriè caligo est, & nox, quæ apud inferos perpetua est. Erebi amnes. *Virg.* Imas Erebi descendit ad vmbas. *idem 6.* Sedes Erebi imæ. *idem 4. Georg.* Vmbæ pallentes Erebi. *idem 6.* Immanes hiatus Erebi. *Claud. 2. de rapt.*

Orcus, Deus est inferorum ab vrgendo dictus. *V. suo loco.* **Orci fauces;** sumitur enim pro inferno. *Virg. Pallidus: Orci palus. idem 4. Georg.* **Tenaræ fauces,** *idem.* vbi describitur Orphei descensus ad inferos: **Limen** sæui regis: **Luci Stygij.** *idem 6. Aen.* **Lacus Stygius.** *V. Styx. v. idem.* **Loca nocte silentia late.** *idem.* **Phlegæton,** fluius inferorum. *V. suo loco.*

Tartarus: Tartara, orum: **Acheron:** Cocytus. *V. suo loco.* **Regnum** inamabile: **Regna** Dijs inuisa. *Virg. 8. Aen.* **Regna** inuisa viuis. *idem.* **Infamia.** *idem:* pallida. *idem.* **Regis inferni** Ianua. *idem.* **Steriles** luci, possessæque Manibus arua. *Stat. 2. Theb.* **Imi mundi** regia. *idem 4. Theb.* **Stygiz** Iunonis seueri thalami. *idem.* **Mœsta** cubilia. *idem.* Descriptionem habes Inferorum præter *Virgilianam*, v. 520.

Sedes Tartaræ. *Virg. 8. Aen.* **Infernæ.** *Ouid. 4. met.* **Cocytii.** *V. Cocytus.* **Durarum** sororum. *Virg. 7. Aen.* **Ima**

Lima terræ sedes. *Ouid. 5. met.* Quasq; tenet sedes
noxia turba colas. *Idem in Ibin.* Horrida Tænari
sedes. *Hor. 1. 34.* Inferorum sedes. *Sen. in Thyest.*
1. Scelerata. *Ouid. 4. met.* ob sceleratos homines,
qui ibi puniuntur: Paludes Tartareæ: Ache-
rontiæ tenebræ: Telluris operta. *Virg. 6. Æn.*
Stygix sedis. *Ouid. 14. met.*

Vmbæ infernæ. *Idem 6. Æn.* Vmbrarum hic lo-
cus est, noctisq; soporæ, vel profundæ.
Idem 6. Vmbrarum carcer. *Sen. in Herc. fur.* Cu-
bilia tartareæ: Cauernæ tartareæ: Carcer cæ-
cus telluris opertæ. *Claud. 2. de rapt.* Et infero-
rum carcer. *Sen. in Herc. fur.* Vmbæ Tartareæ.
Ouid. 12. met.

Barathrum, pro inferno: Regia cæca Del nigri.
Ouid. nigri Ditis. Idem 4. met. Regio pallida.
Claud. 2. de rapt. Impia regio. *Sen. in Thyest.* Tæ-
naria. *V. Tænari.* *Claud. ibid.* Tænaria porta.
Ouid. 10. met. Tænariæ portæ limen. *Stat. 1.*
Thieb.

Orbis infernus. *Claud. 2. de rapt.* Stygius, Tarta-
reus, imus, niger orbis: Regna inamœna. *Ouid.*
10. met. Per chaos hoc ingens, vastiq; silentia
regni. *Idem.* loca plena timoris, *ibid.* Regnum
illetabile. *Vida:* triste. *Senec.* Orci regna impia.
Augur. Proserpinæ regna. *Hor. 2. 13.* Subdita in-
ferno Plutoni, siue Ioui. *Tib. 4. 1.* Aduersa su-
peris, manesq; impij. *Sen. in Hipp.*

Chaos. *V. suo loco.* Noctis æternæ chaos. *Sen. in*
Med. Vrbis Stygiæ. *Ouid. 4. met.* Tartareæ. *Sil.*
11. 12.

Domus Tartareæ. *Ouid. 3. fast.* Plutonia domus.
Hor. 1. ad. 4. Nigrantes animarum domus. *Prop.*
3. Cimmericæ. *Sil. 11. 12.* Lethiferæ. *Stat. 8.*
Ignis æternis resonans caminis. *Sen.* Vallis Tarta-
reæ. *Ouid. 4. fast.* Tænariæ, Cimmericæ: Sinus
Tartareæ. *Idem. 5. fast.* Inferni ianua regis. *Virg.*
6. Æn. Infernum antrum, siue antra inferna.
Prop. 3. Limen inferni Iouis. *Sen. in Herc. fur.* In-
ferni Ditis opaca loca. *Idem in Agam.*

Limina mortis. *Stat. 4. sil. 6.* Plagæ Informes.
Claud. prefat. 1. de rapt. Noctis æternæ plaga.
Sen. in Hipp. plagæ. *Idem in Oedip.* Et fonti plaga
decreta turbæ. *Idem in Herc. fur.* Cimmerici lacus.
Tib. 3. 5. Cimmericæ arces. *Idem 4. 1. V. Cimmerici.*
Specus Tartareum. *Boet. 4.* Tænarij specus. *Sen.*
in Hipp. Profundus Tartari. *Idem in Agam.* In-
ferni. *Idem in Thyest.*

Inferi, orum: In loca ab Elysij diuersa fugabe-
re campis. *Ouid. 14. Ibin.* Vindictæ ignes. *Psall.*
Stygix ergastula noctis. *Val. Flacc.* Stygiæ do-
mus. *Mart. 6. 18.* Formidabile regnum Mortis
inexpetæ. *Stat. 4. Thieb.* Loca plena timoris: Lu-
ce cæcitate regna: Eumenidum thalami: Sty-
giij antra draconis: Cæcis domus atra cauernis:
Pæcis terrarum secreta. *Sen. in Hipp.* Stygiij ma-
nes. *Ouid. 13. met.*

Tartareæ viz. Corn. Gall. Mundi fundus. *Sen. in*
Herc. fur. Tartari ad finem vltimum mansurus
ibo. *Idem.* Parcite pallentes vmbas quicumque
quetenitis, Duræq; sortitæ tertia regna Dei.
Tib. 3. 5. tertium regnum vocatur infernus lo-
cus: ferunt enim fabulæ, foreibus olim in ve-
nam coniectis Ioui Cælum, Neptuno aquam,
Infernum Plutoni conigisse.

Epith. Acer, tremendus, ceter, igneus, opacus, ni-
ger, profundus.

Fluminis inferorum.
Acheron, Phlegeton, Cocytus, Erebus, Styx &
Aueruus, Leche. *V. suis locis.*

Inferni Principes.
Pluto, Dæmon, Proserpina. *V. suis locis.*
Inferni Furæ.

Alecto, Megæra, Tisiphone. *V. Furæ.*
Inferni Iudices.

Æacus, Minos, Rhadamanthus. *V. suis locis.*
Inferni nauta Charon, Ianitor Cerberus, de quo-
bus *V. suis locis.*

Inferni pœnas sustinentes apud
veteres poetas.

Belides. *V. suo loco.* Sisyphus: Tantalus: Ixion:
Gigantes. *V. suis locis. & in 10. met.* Ocnus no-
men cuiusdam apud Inferos, quem effinxerunt
perpetuo torquentem funem adstante aëlla;
quæ quantum ille torisset, statim proderet.
Hinc ortum prober. Ocnus funiculum tor-
quet, quod finē competit illi, qui licet nihil
laboris præterintat, vt diues euadat, vxorem
ramen habet omnia dilapidantem in luxu. Hoc
Innuat *Prop. 4. eleg.* Dignior obliquo funem qui
torquet Ocnus, æternumq; suam pascit aëlla
famem.

INFIDELITAS.

Perfidia: Perfidie pœnas sæpè luisse graues. *Pont.*
Periura fides. *Hor. 4. 24.* Falsæ periuria linguæ.
Ouid. 7. epist. Phrygia fraus: & Phrygia Dido
fraude coacta mori, *ibid.* Perfidia lingua. *Mart. 7.*
21. V. Mædæus. Perfidia lumina, i. oculi ali-
cuius periuri, sic manus, facies, &c. addito
epitheto, perfidia, siue periura. Crimen sicut
violatæ. *Jun. sat. 13.* scelus violatæ fidei. *Id. Hinc*

INFIDVS.

Non fidus: Caput male fidum. *Ouid. in Ibin.* Orba
fide pectora: Perfidus: Perfidia corda. *Idem.*
Impietas: Impius: Lædens fidem: Læsa fides.
Hor. 2. ed. 13. Sed neq; fallacem mihi sub pectore
claudis Perfidiam. *V. Fraus.* Proditor: Male fi-
dus. Fallax: Vt pectore sicto: Dolis instru-
ctus, & arte Pelasgus. *Virg. 2. Æn.* Fidem non præ-
stans: Cui fidere nunquam quisque potest: Qui
fallit dexteras.

Epith. Tartareæ, subdola, latens, fallax, Punica,
Libycæ perfidia.

INFINITVS.

Innumerus: Numero cæcus. *Hor. 1. ad. 28.* Siderum
micantium numerus. *Carall.* qui infinitus no-
stris oculis censeatur: Innumabilis: Multæ
arenæ. *Virg. 2. Georg.* quarum etiam numerus
vni Deo tantum notus: Cui numerus deest.
Sen. in Med. Dempso sine, idest infinité, *Idem in*
Hipp. Quam multa in siluis acumen frigore
primo Lapsæ cadunt folia, aut ad terram eur-
gite ab alto, Quam multæ glomerantur aues,
vbi frigidus annus Trans pontum fugat, &
terris immittit apricis. *Virg. 6. Æn.* Quam
multæ Libycæ voluntur marimore fluctus
Squæ vbi Orion hibernis conditus vndis.
Idem 7. Totidem quot mellis aristas, Situs ge-
rit frondes, eiecit litus arenas: Quot litus
arenas, quotq; fretu pisces, ouaq; pulvis habet:

Fron-

Frontes quot fluxus, quot fluxus Tibris arenas.
V. supra in Epica, ubi multa eiusmodi circumstantiæ infiniti numeri. Quæ si comprehendere coner Icariz numerum dicere coner aquæ. *Ouid. 5. trist. 2.* Hiernæ citius numeraveris imbris guttas: Cæcula quot pisces, quot Lesbia terra racemos, Mascula quot tellus tura Sabea parit: Plumiferas quot habet volucres arctabilis aer: Quot noua terra parit flores, quom verè tepenti Vitis agit gemmas, pigraque fugit hiems: Sæpè ego digitos volui numerare colores Non potui numero copia maior erat.

INFERIÆ.

Erant sacra, quæ Dijs Manibus inferebantur, vnde & nomen ipsi inditum, ad placandas scilicet defunctorum animas tumulis superfusa. Infundebant autem lac, & mel; aquam, vinum, & oleum, necnon flores; vnde canit *ille*: Inferimus tepido spumantia cymba lacte. Quin, ut potè quæ animas defunctorum sanguine humano propitiari credebant, capitiuum primum in exequiis immolare cœperunt, postea gladiatorum paria inferius ad tumulos exhibebant, spectaculi voluptate rei atrocitatem adumbrantes; adhibebant etiam papauera, nigras oues, & vitulas. *V. Virgilium 4. Georg. quem inferiis citabimus. V. Sacrificium.*

Non prodest animam tradere funeri. *Sen. in Troad.* nempe hominem necare pro anima placanda, necquicquam prodest: Tunc tibi inferias dedi, *idem in Theb.* Inferias Orphei læthæa papauera mitres. *Virg. 3. Georg.* Et in nigram mactabis ouem, lucumque reuises, Placatam Euridicem vitula venerabere cæsa. *ibidem.* Absenti ferat inferias, decorerque sepulcro. *idem 9. Æn.* Aduenio has miseras frater ad inferias. *Catull. Epigr. 103.* Vt te postremo disuarem munere mortis. *ibidem.* Nunc tamen interea pulco quæ more parentum Tradita sunt tristes munera ad exequias. *ibidem.* Egregias animas, quæ sanguine vobis Hanc patriam peperere suo, decorati supremis Muncibus. *Virgil. 11. Æn.* Hic certè Manibus fugientis pressit ocellos Mater, & in cineres vltima dona dedit. *Ouid. 3. eleg.* Supremum munus: Suprema. *D. Ambrosius. V. Exequia: Funus.*

INFORTVNIVM.

Malum: Res aduersæ. *V. Aduersitas: Calamitas. V. Jus loco, ubi multa.* Auspicium infaustum: Sæpè malum hoc nobis si mens non læua fuisset, De cælo tactas nemini prædicere quercus. *Virg. 1. eleg.* A parte læua mœstia volauit auis: Nullæ dulce queruntur aues: Sæpè sinistra causa prædixit ab ilice cornix. *ibidem.* Infausto committitur omne pæna.

Epith. Graue, durum, crudum, crudele.

INGENIVM.

Acumen: Mentis acumen. *Claud. 2. de rapt. Dotes ingenij. Ouid. 2. de art.* Claraque docti Ingenij monumenta. *Bemb.* Corda acens curis. *Virg. 1. Georg.* Spiritus: Spiritum Graiæ tenuem camœnæ. *Hor. 2. od. 16.* Venæ ingenij. *ibidem 18.* Ingenij vigor: Egregia acies: Mentis vigor. *Mascul. 1. od. 10.* Ingenij vis. *ibidem.* Ingenij dona beata. *Pont. Ingenij vires. Ouid. 3. Pont. 3.* Docta

artè politum, excultum ingenium: Quod docto splendescit ab usu: Ingenium pretiosius auro: Fertilis ingenij pingua rura cole: Ac non ingenio quæritur nomen ab æuo Excidit ingenio stat sine morte decus. Et quæ natura negabat Vilius humanis, oculis ea pectoris hausit: Cumque animo, & vigili perpexerat omnia cura. *Ouid. 15. met.*

Epith. Solers, acutum, perspicax, præstans, memor, sagax, docile, diuinum, præclarum, nobile, egregium, capax, torpens, mitis, aptum, aptius, venerabile.

INGENIOSVS.

Dædalus, a, um: Dædala terra: Dædaleus, a, um. *Hor. 4. 2.* Cæratæ opes Dædalæa nititur peninis. *Mercurialis. idem 2. 17.* Mercurialium cultos virores: Musa sed ad teneros ingeniosa sales. *Pont. Et centum puer artium. Hor. 4. 1.* Multis decus artibus. *Prop. 1. 4.* Palladius: Palladæ estinere manus, idest ingeniose. *Stat. 1. silu. 1.* Ingenij mira dexteritate valeas: Magnus ingenio, maximus: Miro præditus ingenio, pollens, potens: In quo ingenij reperitur summa facultas: Haud equidem credo quia sit diuinitus illi Ingenium, aut ceram sacro præstantia maior: Mens solers in artibus: Ingenij arte potens: Qui pollet ingenio, ingenioque viget.

INGENS.

Magnus, maior, maximus: Amplius, amplior, amplissimus: Præualidus: Ingenior: Trabalis. *Hor. 1. od. 35.* Clausos trabales, & cuneos manu gestans; quauis eo loco aliud innuat poeta: trabalem hactem dixit *Stat. 4. Theb.* pro ingentem: Giganteus, a, um: Cyclopeus, a: vt Cyclopea saxa ingentia: Molaris: Molares lapides: Immensa volumina versat Vinculorum: Fert ingens toto connixus corpore saxum: Grandiaque effossis mirabitur ossa sepulchris: Non parvus: Non exiguus: Grandis, grandior: Immanis: Immanesque columnas rupibus excidunt: Tenet ille immania saxa. *Virg. 1. Æn.* Immanem Teucri molem, voluuntque ruuntque. *idem 3.* Sæpè etiam immensum cælo venit agmen aquarum: Immenfam Calchas attollere molem imperat: Nimis: Vastus, vastior, vastissimus.

INGRATVS.

Immemor: nec grates immemor egie. *Ouid.* Mens immemor, ingrata: Immemores animi: Ingratus animus: Ingratum caput. *Sen. in Med.* Male gratus. *Ouid. epist. 7.* Non bene gratus.

INGRATITVDO.

Scilicet humanis aliena est gratia rebus. *Pont.* Ingratum pectus: Pectora non grata: Crimen, vitium ingrati animi: Ingratæ mentis crimina: Ingratæ iuentis crimen: Cordis & ingrati referunt obliuia mentis: Cui nulla gratia redditur.

INGRESSVS.

Introitus, us, Aditus, us: Innumerosque aditus, ac mille foramina tectis. *Ouid. 12. met. 11. meo. V. Paria. Obuium.*

INHABITABILIS.

V. Erebus.

INIMICVS.

Hostis. V. *ſus loci*: quamvis aliqua ſit differentia apud Grammaticos: Alienus animo: Mens auerſa, aduerſa: Semperque odijs, & crimine infeſtus. *Virg. 11. AEn.* Inimicus ſanguis: Poſuiſque inimico à ſanguine ſumit. *ibidem.* Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat Aequor. *idem 1. AEn.* Ecce inimicus atrox magno ſtridore per auras Inſequitur: Inluſioſus. *Hor.* Inſenſus. *Stat. 4. Theb.* Auerſus, a, um: Aueroſque Deos.

INIMICITIA.

Hoſtilitas: Hoſtilis rabies: Hoſtilis ira: Et furor hoſtilis: Inimici animi: Mens inimica: Inimicus ſanguis. *Virg. 11. AEn.* Inimicum pectus. *idem 10. AEn.* Alienatio, & abalienatio: Aduerſe diſſenſio mentis. Simulitas — verus, atque antiqua ſimilitas. *Iuven. 15.* immortale odium. *ibid.*

INIQVVS, & INIQVITAS.

Scelere immanis. *Virg. 10. AEn.* Impius: Sceleratus: Sceleratus: Gens nefanda. *Virg. 3. AEn.* Degeneres animi. *idem 4. AEn.* Peruerſus: Peior: Peſſimus. Non te peſſime vidi. *idem eleg.* Maſus: Perſidus. V. *Inſidus.* Deterior: Nequior. *Hor.* Progenies vitioſior. *idem 3. od. 6.* Malignus: Improbus: Nefandus. *Sen. in Thyſt.* Inceſticuſus. *idem.* Execrabilis. *idem.*

Contemptor æqui. *Quid. 3. ſat.* Parcus: Deditum cultor, & infrequens. *Hor. 1. 34.* Inſanientis ſipientie conſultus. *ibidem.* Nefatus. *ibidem 35.* Quid intactum neſaſti liquimus: Iniuſtus, iniuſtor: Sed illa propago Contemptrix ſuperum, ſeu æque auſidiosa cædis: Quantum mortalia pectora Cæcæ noctis habent! Ipſo ſceleris molimine Lætes Creditur eſſe pius. *Quid. 1. met.* Fecundum in fraudes genus hominum.

INIQVITAS.

Nequitia: Nequitia doli, fraus: Improbetas: Neſas: Peruerſitas: Malignitas: Scelus.

INITIVM.

Principium: Introitus ad aliquid: Origo: Exordium, exordia: Proemium: Caput: Incunabula: Seminarium: Cauſa: Cœptum, incœptum: Tyrocinium: Rudimentum: In prima fronte libelli: Ab Ioue principium generis: A te principium tibi deſinit. Accipe iuſſis Carmina cœpta tuis: Si prima domus repetatur origo: O Latio caput horum, & cauſa maiorum: Inmò age, & à prima dic hoſpes origine nobis Inſidias. *Virg. 1. AEn.* Primordia: Quique iterum iaceret generis primordia noſtri. *Quid. 2. eleg. 14.* Noua experientia: Vnde noua in reſuſcit hominum experientia cœpit. *Virg.* Exorſum, i; & exorſa: Quem noua maturi ſubeunt exorſa parentis. *Stat. 5. ſilv. 5.* Semen: Fons: Scirps: Ortus: Author: Primus ad aliquid: *ex Cicero.*

INIVRIA.

Et verbis odia aſpera moui. *Virg. 2. AEn.* Conuiſum: Conuulſum. V. *ſus loci.* Maledictum contra hoſum eſt conuiſum: Opprobrium. *Mela verba.* *Quid. in ſon.* Verba canas. *ibidem.*

Obſcœna dicta. *idem 14. met.* Dicta amara. *Virg. 10. AEn.* Per dura verba lacellus. *Bomb.* Nec contumeliaz graues. *Hor. epod. 11.*

Inimertum, i. *Quid. 5. met.* Dirum factum. *idem 6.* Sales ciliſſi ſelle. *idem 2. triſt.* locus venenatus. *ibidem.* Voces moleſtæ. *Prop. 1. eleg. 5.* Aſpera verba. *Th. 4. 4.* Si ſceleris tanta eſt iniuria noſtri: Pudet hæc opprobria nobis, & dici poſuiſſet, & non poſuiſſet repelli: Ni procul abſcedat, conuiſque inſuper addunt: Sed nunc quoque turpes litibus exercent linguas, pulſoque pudore quamvis ſint ſub aqua, ſub aqua maledicere tentant.

Epith. Atrox, grauis, ſumma, maniſeſta, maxima, intolerabilis, inſtructa doli, ebria, fraude, inſonſes acutus genus.

Sanna eſt iniuriæ genus ſue potiùs deriſio. *Vid. Deriſio.* Vbi plurima de Sanna.

INNOCENS, & INNOCENTIA.

Inſons: Immeritus. *Quid. 2. de triſt.* Haud meritis quoddam mala non mereat: Immerens, tis. *Hor. 1. od. 13.* Vitæ labe carens. *Quid. 1. triſt. 8.* Mortum labe carens. *ibidem.* Qui ſine labe. *idem 2. triſt.* Vita ſine labe peracta. *idem 2. Pont. 7.* Innocuus quibus eſt vitæ tranquilla quies. *Sen. in Herc. fur.* Inſonſem qui ducit vitam: Qui ſine crimine viuunt: Illaſi qui vita viuunt: Nec mea mutata eſt ætas, ſine crimine tota eſt. Viximus inſignes inter veræque ſacem. *Prop. 4. 12. ibidem plura.* Qui fuerat ſtudium mortales pellere curas, Culta fides, longè metus, atque ignora cupidus, Seu venit in vitæ, caſtæque in veſte Sacerdos: innocentis viri deſcriptio. *Val. Flacc. 1. Arg. in fin.* Nec piget immunes cædis habere manus. *Quid. 1. epith. 14.* idem manus innocentes. Puellaris candor.

Innocenter: immerito: ſine cauſa: Virgineus puerili vultus in ore eſt; idem innocentia candor in ore. *Quid. 10. met.* Innocuus: Viximus innocentia, idem innocentia. *idem 9. met.* Inculpatum — Sed vita ſideſque Inculcata ſunt. *ibidem.*

INO, vs.

Filia Cadmi, & Harmoniæ, vxor Athamantis Thebarum Regis, Bacchi nutritrix, ac matertera, quæ in lunonis odiuſum incidit, quod vbique Bacchi ſaudes extolleret, nimium mari, & felicitate ſiliorum ſuperbiens. Ab ipſa igitur lunone vna Eumenidum immiſſa Athamas in tantum furorem excitatus fuit, præſentim cum alij duo filij Phryxus, & Helle ob Inus noueræ inſidiis auſugient in Colchos ad conſanguineum regem, vt Learchum ſilium ad ſaxum illuſum interfecit, quod videtur Ino libi, alterique ſilii Melicætae metuens, cum ipſo ſcopulum conſcendit, ex quo ſe vna cum illo præcipitem in mare miſit. Qui Veneris precibus à Neptune ſuſcepti, ipſi in Leucotoen Deam, quæ Matura dicitur Latine, & Melicæta in Palæmonem, qui ſarneo Porcum dicitur fuit, conuerſi ſunt. Fabulam Vide apud *Quid. 4. met. V. Leucotoen.*

Semeles foror. *Quid. in ſon.* Nutrix Bacchi, matertera Bacchi. *ibid.* Alumna Bacchi: Cadmeia Sacer.

Seme. Ponti regna tenet nidi matertera Bacchi, Nereidumque choris Cadmeia cingitur Ino; in *Oedip.* Inoque præceps qua scelus fugiens suum, Nouumque faciens, mater inlruit stretto Mersura gnatum, & sequē. *idem in Theb.* Cadmi filia: Leucothoe. *V. suis loc.* Flaua; Thebanæ reddita liba Dex. *Ouid.* 6. *fajl.* quod à Thebanis tamquam Dea fuerit venerata: Autonoe foror. Cadmeides. *Sen. in Herc. fur.* Palæmonis genitrix. *Stat.* 1. *Theb.*

Agæus foror. *V. Cadmus:* in cuius historia filiarum eius numerus exprimitur: Palæmonis mater: Talis in lithoniacos prolatus ab æquore portus Naufragus imposita iacuit sub matre Palæmon. *Stat.* 2. *fil.* 1. Arserat obsequio Semele Iouls, accipit Ino Te puer, & summa sedula nutrit ope. *Ouid.* 6. *fajl.* itque historia sue subula tota discutitur. Mater Learchi: Moesta Learcheas mater tumulauerat vmbra, Et dederat miseris omnia iusta rogis. *ibidem.* Veneris neptis: At Venus immeritæ neptis miserata labores. *idem* 4. *met.*

INOPS. V. Pauper.

INQUIETVS.

Irrequietus: Impatiens moræ: Nec patiens moræ. *Sen. in Thyest.* Inconfrans. *V. suis loc.* Mobilis: Implacidus: Implacatus: Qui nulla pace fruitor. Molestus: Ardello: vis dicam: magnus es Ardello. *Mart.* 1. 8. Detormius Afer: Omnino nihil est ardellione fene. *idem* 4. 79.

INSANIA.

Quam ex melancholia oriri dicunt, nam vbi halitus turbidi ab atra bili sursum feruntur, concipiunturque in cerebri venis, imaginatio leditur, vnde falsò iudicant sensationes, & insequitur inanis insipientia, & melancholia, quæ ramen summis ingenij plerumque accidit; cognosci autem incipit cum sublatò de ventriculo vapore, oculi caligare videntur, alludque videre se dicunt, quod alijs nequaquam cernitur; vnde *Sen. in Herc. fur.*

Acleque falsum curba cœlum vides; Pollurus animus; Nemo pollute queat Animo mederi, morte sanandum est scelus. *ibidem:* nam ferè insania nisi morte curatur: Insaniens sapientia. *Hor.* 1. 34. Vacium in lumine mentis. *Ouid.* 4. *met.* Vesania: Furor. *V. Insipientia: Demens: & Insanus infra.* Mentis error: Mentis error labor: Effera vis animi: Animi ægritudo: Valerudo mentis. *Suorum.* Impotentia mentis. *idem.*

INSANVS.

Mente captus: Mentis epeus: Demens. *V. suis loc.* & ibique plura. Indomitus gestat in corde furor. Flagrat acerba rabie: Furiosus. *V. suis loc.* Desipiens. *Hor.* Quid tibi mentis erat cum fide malè sana lateres. *Ouid.* 3. *de art.* Nihil mentis habens. *Fauj.* Demens animus. *Sen. in Hipp.* Non sanum pectus. *Prop.* 1. eleg. 1. Non sanus. *Perf.* Arcadicus. *Vid. solidus.* Vacuum caput. *Lucret.* 15.

INSCRIPTIO.

*T*itulus chartæ. *Oui.* 1. 4. Pont. 9. Epigraphe, Græcum: Index. *Cicero.* pro inscriptione: Epigramma, propriè est inscriptio, quæ mortuorum tu-

mulis super inscribatur, nunc pro verbis sumitur, qui laudem, vituperationem, descriptionem, & huiusmodi continent.

INSECTA.

Animalia sunt exangula ita ab incisuris dicta, quæ nunc crucicem loco, nunc pectorum, acque alui præcinctu, membra separant tenui quadam fistula coherrentia, quorum nonnulla Vaginipennes appellantur bestiolæ quædam, quas alæ quasi vaginis quibusdam inclusas habent, qualis est scarabeus, & scarabeorum genus. Sunt autem:

Lumbricus: lumbrici: Inestina teræ, pulchra, quidem metaphora: Vermis: Apis: Vespa. *Vid. suis loc.* Crabro: Preffus humo bellator equus crabronis origo est. *Ouid.* 15. *met.* v. 368. *Vid.* etiam aliquorum insectotum originem refert.

Fucus: Insectum aculeis carens ape maius: Melis operas depascens, quem et inulis nasci statuit *Isidorus.* Fur apum *Varro* dicitur.

Locusta. *Vid. suis loc.* Scarabeus. *Vid. suis loc.* quem ex asino procreari mortuo nonnulli existimant.

Papilio: nis; vermiculus, aut insectum portis alatum, alis prælargis, imbecillis, omnis generis colores emittens: Mordella, *Goa.* Orfodactylus: *Ans.* Insectum quaternis pennis voluere, ore largo, & propè denticulato, pustulas puerorum appetens: Pyralis, animalculum pennatum, lucernatum luminibus aduolans, quod Hepiolum nominat *Nebriensis.* Feralis papilio. *Ouid.* ferali mutant cum papillione figuram. 15. *met.*

Pyrausta, siue Pyrigonos. *Ælian.* animalculum, volunt hoc esse alarum max. magnitudine, ex igne proueniens, & in igne viuens, & extra illum moriens: Musca. *Vid. suis loc.* Ricinus. *Varr.* Cylum, verinis canibus insectus, sordis, liuidus, & sanguine plenus: Cynouina dicitur Græcè, vulgò Zecca.

Ephemera. *Ælian.* Vinarij calices, vulgò Mosconi. Est etiam Ephemerum apud Hispanum fluuium Cimerij Bosphori nascentis insectum quadrupes volatile, de quo *Arif.* 5. *de anim.*

Formica: Bombyx. *V. suis loc.*

Gryllus locustæ genus, cicadæ simile noctu stridens, retrò ambulans. Hos autem aliquibus locis noctu tenent ad somnum in æstate conciliandum.

Cicada: Araneus. *V. suis locis.*

Asellus: Cutio, apud *Marcell.* Empiricum: Porcellio nonnullis, & multipeda: Bestiola multipes subcineris coloris, locis vligiosis peculiaris ad contactum se in orbem pilulæ simiem contrahens, ac rotundans, vt *Scribonius,* & *Galenus* describunt. T ycalus, a callo, cuiusque duritia dictus *Plinio.*

Lens, dis: Pediculi partus: Pediculus: Pediculus inguinalis, quod pubem, & inguinam infestet: Cimex vernis odore terro.

Pulex, psylla Græcè: Pulex aquaticus, animalculum rotundum nigrum, pulice paulò maius, quod supra stantes aquas velocissimo motu cætur, raro quietum.

Cantharis. *Mebriffenf.* Acarus. Terebo, siue exiguus vermiculus, qui suber cutim erodit, agit; cuniculos in pruriginosis manibus, vulgo *Piccola*.

Tinea. V. *suo loco*. Galbaj animalculum exiguum, quod in esculis nascitur, interprete *Suetonio*. Canker à nonnullis inter insecta reponitur. V. *suo loco*.

Culex. de quo *Virgilij* opusculum extrat. *Scorpius*: V. *suo loco*.

Epith. Malus, infestus, odiosus, informis: Membra tenella notans: Pauperiora culex tecta molestus habet.

Ipsi etiam culices, tellurem, atque aera magnum Complectens, hominumque, genus, iumentaque; passim Cedere, & impressis maculosos deditibus artus: Promiscuis, quam culices habent ætate insensissimam: Dum æs exigitur, dum mula ligatur Tota abijt hora: mali culices, tanquæ palustres Auertunt somnos. *Hor. t. ferm. sat. 5. Lepi*; alio nomine Millepeda, & Scolapendra insectum, siue vermis oblongus est, pilosis pedibus, pecori nocens.

INSEPVLTVS.

Inhumatus. V. *6. AEn.* Mortis honore carens: Sine honore sepulcri. *Ouid. 3. trist. 9.* Præterea iacet exanimum tibi corpus amici. V. *6. AEn.* Qui sedibus nondum suis relatus est; ex eodem. Qui non sepulcro conditus: Quem non terra tegit: Quem nec adhuc torui subuexit cymba Charonius; putabant enim veteres, qui à Charonte non transferbantur subitus trans alteram fluminis ripam, eos carere sepulcro, siue sepulcri locum; vnde canit *Virg. 6.* Nauita sed tristis nunc hos, nunc accipit illos; Ast alios longè summos arceat arena: Hæc omnis quam cernis inops, inhumataque turba est. *Idem.* Nondum sedibus ossa quierunt. *Idem.*

INSIDIÆ.

Asus: Fraus. V. *suo loco*. Arma tecta. *Ouid. 2. fast.* Furta paro belli conuexo in tramite siluæ. *Virg. 11. AEn.* vulgò *Imboscata*. Subdola famose (mones) fuge recta Mæche. *Mari. 2.* Perfidiis hic nostros inclusit fraude locorum. *Ouid. 4. trist. 2.* Fallendi viz. *Tib. 4. 6.* Fallendiq; vias mille ministrat amor: Furto vnus noctis peritura. *Sen. in Agam.* Fallat cum cuncto cara puella dolo. *Tib. 3. 6.* Vastitatis, ei: Perfida tela caue. *Ouid. 2. fast.*

Techne, arum. *Ter.* Machinæ, fig. pro insidijs: Ille nefandas iam parat insidias: Ridesmus ipiquas fortunæ insidias: Talibus insidijs, peruriq; arte Sinonis Credita res est. *Virg. 2. AEn.* Cætera virgultis abdita turba latet. *Ouid. 2. fast.* Accipe nunc Danaum insidias, & crimine ab vno disce omnes. *Virg. 2. AEn.*

Epith. Fallaces, latentes, nefandæ, turpes, nefariz, hostiles, bilingues, iniquæ, fœux, techæ, tacitæ. Hinc

INSIDIATOR.

Exitia machinator. *Sen. in Hipp.* Omachinator fraudis, & scelerum artifex. *Idem in Troad.* Dolis, & astu maleficæ mentis pollens: Deceptor, is. *Idem in Thyest.* Deceptrix: Subdolis,

subdola. Dolosus: Qui dolos reddit: Qui tendit, struit, parat, instruit insidias: Hæc quibus insidijs, quæ me circumdedit arte Non lupus insidijs explorat ossia circum: Nec lupus insidijs pecorine retia ceruis Vila dolum meditantur: Ac veluti pleno lupis insidiatus ouili: Proditor: Ipse doli fabricator Epæus. *Virg. 2. AEn.*

INSIGNE.

Erat antiquis ornamentum, quod vel parietis affigebatur, vel fanis; scilicet arma, maiorum memoriæ, trophæa, & huiusmodi, pro ornamentis regalibus extulit *Virgilius 8. AEn.* Cum sceptro misit, mandatq; insignia Tarchon: Item arma, quibus induebantur, cum signis siue coloratis, siue alio modo: Mutemus clypeos, Danaumq; insignia nobis Aptemus. *Idem 2. AEn. V. sup. Clypeus.*

Aue rapiam suspensa sacris insignia fanis. *Tib. 2. eleg. 4.* siue legatur, Aut rapiam suspensa foci insignia sacris nam etiam domi appendebantur insignia: Stemma, tis, Stemmata. V. *suo loco*. Signa: Positis pro nomine signis. *Ouid. 1. trist. 4.* Insignis, idest insens. V. *suo loco*.

INSVBRIA.

Est Italiz prouincia, sic dicta Insucribus Galliz populis, qui eam regionem coluerunt, & Mediolanum urbem clarissimam condiderunt. Vide *Gallia Cispadana*.

INSITVM.

Firmaq; adoptiuus arbor habebit opes. *Ouid. 1. de art.* Fissaq; adoptiuus, &c. al. lectio: Insitio: Venerit insilio fac ramum ramus adoptet, Atq; peregrinis arbor opera comas. *Idem 1. de remedi.* Fissaq; adoptiuus accipit arbor opes. *Idem in opus. de vine.* Insitor hic soluit pomosa veta corona, Cum pyrus inuio stupet mali culta. *Prop. 4. eleg. 2.* Mutataq; insita mala ferre pyrum. *Virg. 2. Georg.* Et prunis lapidosa rubelceæ re corna — fissio modo cortice lignum Insistet, & succos alieno præstat alumno. *Ouid. 14. met.*

Insitiorum autem plura sunt genera, namque Insiterimus aut sub cortice, aut in trunco, aut implastratione, siue inoculatione *Ætolumæ* docet aliam insitionem à se repectam. *Id. Baptista à Porta in sua Magia naturali* plurima de insitis, quem vide.

INSPIRATIO. V. inf.

INSVLA.

Dicitur quæ à continenti, hoc est solida terra se iuncta vndique mari alluitur: & harum nonnullæ ob magnitudinem celeberrimæ, de quibus *Isenius, & suis locis*. Insulæ etiam diuuntur ædes, quæ non iunguntur communibus parietibus cum vicinis, circuituq; publico, vel privato cinguntur. Verùm hoc in loco de insulis agimus, quæ aqua, vel maris, vel fluminis vndique alluuntur, & primùm de nobilissima Romæ, quam Tiberis efficit, diciturq;.

Insula D. Bartholomæi, siue Tiberidis. De qua hæc *Dionys. Halicarn.* Cùm enim omnia Tyrannorum bona de Tarquino Superbo, eiusque filio agit) agenda, ferendaq; permisissent populo, quicquid frumenti erat in eius ci-

pi (scilicet Martij) areis, vel in stipula, vel tritum iam non permiserunt auehi, religione verante, iusseruntque totum etiandi in Tiberim. Et nunc quoque manet eius facti monumen- tum, bene magna insula sacra Æsculapio, cin- cta flumine, concreta (vt fertur) et frumenti aceruis putrescentibus, & paulatim alijs, quæ temere fert flumen, eodem inuectis fit auctior. Hæcenus ille. Hæc igitur sacra fuit Æscula- pio, quod ibidem templum fuit illi erectum, de quo hæc Festus: In insula Æsculapio facta ædes fuit, quod ægroti à medicis aqua maxime sus- tententur; eiuidem esse tutele draconem, quod vigilantissimum sit animal; quæ res ad tuendam valetudinem ægroti maxime apta est: Canes adhibentur eius templo, quod ipse vberibus canis fuerit nutritus; bacillum habet nodosum, quod significat artis difficultatem; laurea coro- natur, quod ea arbor plurimorum sit reue- dium; huic gallinæ immolabatur. Hæc ille. Æsculapij verò simulacrum, vt fuerit ab Epi- dauro Romam asportatum Val. Max. lib. 1. cap. 5. narrat, & nos superius inuimus. V. Æsculapio. Denum antiquorum sequentes maiores nostri in eodem fere loco templum D Ioanni Calybi- tæ cum adiacente Menodochio, siue Nosocomio erexerunt. Porro in eadem insula fuit templum Iouis Lycæonij, quod eius simula- crum forsitan aduectum à Lycæonia ibidem coelestiter; vnde etiam ipsa insula Lycæonia dic- ta fuit: Ibidem Fauno ædificata, vnde Ouid. 2. fast. Idibus agrestis sumant altaria Fauni Hic, vbi discretas insula rumpit aquas.

Lycæonia insula, vt sup. Insula diuidua, quam premit amnis aqua. Ouid. 1. fast. Circumflua Tiberidis alti Insula. idem 15. met. Romuleo procumbens insula Tibri. Claud. Qua fronte bicorni Diuiduus Tiberis dexteriora secat. Rutil.

Insule Fortunatæ.

Ab vbertate, & felicitate fructuum sic dictæ in occidentem sunt, in Hispaniæ termino, contra Mauritaniam, in quibus veteres Philosophi locarunt Elysios, de quibus meminit Plin. lib. 6. cap. 32. quæ insulas fortunatas à Canarijs di- uersas facit. Duas autem insulas fortunatas referunt esse in mari Æthiopico exiguo inter se spatio distantes, ac è Libyæ sinibus, siue Africæ decem millibus stœmoris, vbi rarissimi venti flant, ac rariiores etiam nimbi cadunt, & siqui eò penetrant venti suauis esse, ac ros- cillas ferunt. Solum hic esse præcipue, quod non solum arationi, sed & plantationi sit ido- neum; fructus etiam sponte doctissimos gigni, vnde sumpsit Homerus anam beatorum illic lo- candi domicilia. Ad hæc admirabilis Cæli clementia, aerisque temperies nouum orbem præferre videntur. Qui enim à terra spirant ve itri, vt Boreas, & Arpactias, eo longissima spatia, antequam eò perueniant languent, & euanescent, qui verò è mari flant, vt sunt Ar- gæstes, & Zephyrus tenues quidem imbres ad- ferunt, sed quibus omnia facillimè humido tantum aere sacra nutriantur. Has insulas vi- sendi, & aliquando occupandi, vt à bello-

rum curis tranquillam vitam ageret, incredi- bilis cupiditas Sertorium cepisse quondam dicitur.

Deuenere locos lætos, & amœna viresca Fortuna- torum memoriam, sedesque beatas. Verg. 6. AEn. quarum descriptionem ipse Hæmerum imitatus persequitur ibidem. V. supra Elysium: nomina: Lunonia, Pluuiatila, Capraria, Ombrior, Minor Lunonia, Niguarina, Canaria. V. Plin. & sup. Fortuna insula.

Insularum nomina.

Hic aliarum subiicienda consueimus, vt huic operi non desit, quod in alijs desideratur, post insularum periphrasin: Et varijs legitimis fre- ta confita terris. Verg. 3. AEnid. Terra inclusa salo, &c.

Abantis, & Abantia. V. Eubœa. Abforus, maris Illyrici insula, nunc Osera. Achulleis, Dromos dicitur Arriano. Euxini ponti insula, quæ & Leuce, & iuxta portus est Plin. Borythenes Steph. Agates: Ægusa, maris Siculi insula, quæ vulgò Mæretano.

Anticyra ad sinum adiacens Maliacum, & Oe- ram metonyma. In hac (autore Plinio) Helle- borum tutissimè sumebatur; meminit & Ouid. 4. de Pontu.

Ægialia, insula vicina Peloponneso, quæ nunc Co- rgo, est adiacens Ærolis, cuius Rex fuit Drome- des, cui fortasse nomen ab vxore indidit, quæ Ægiale appellabatur: Quæstæ est Ægiale, quæ- stæ est Melibœa relinqui. Strab.

Ægimus, maris Africi insula: Lotophagiis, vulgò Zerbis. V. inferius hoc in titulo. Ægina. Vid. sua loca. Æthalia. Plin. Ligustici maris in- sula. V. Æna. Æthusa, Africi maris ins. siue Ægusa: Æolia, Æolides. V. sua loca. Alanæ, insula Liouici maris, siue Balchici: Anaphe, maris Ægei, seu Cretici ins. Artemidium, Dianum, parua insula maris Tyrreni, Monte di Christo. Asteria vicina Cephalonia ins. Atlantæ exigua insula propinqua Eubœæ è regione Opuntiorum.

Baleares. Vid. sua loca. Baraca, ad ostium Indi fluminis. Barace, Afrix ins. Barussæ, insulæ quin- que in mari Eoo Mindanao, Canion, Subur, cum alijs duabus Circium versus: Batavia, Ger- maniz inferioris ad ostia Rheni portio, vnde Batavi. V. sua loca. Bazacata, Asiatica insula: Beibina, in sinu Argolico è regione Athenarum: Besbicus, Propontidos ins. Bonæ fortunæ insula in mari Eoo non procul à Malaca Indiæ vrbe, cuius adhuc pars incognita, Berno. Britannia. V. Angliæ.

Calauria, in sinu Argolico, Demosthenis inter- iori clara. V. Demosthenes. Caprea. V. sua loca. Capraria, insula in Tyrreno mari. Lege Ru- til. 1. trin.

Carparchos, siue Carpathus, ins. inter Cretam, Rhodumque vulgò Carpathi, cuius ambitus sex- aginta est, aut septuaginta mill. pass. ardua, & montibus aspera, in qua tamen marmoris lapidicina reperitur. Olim quatuor habebat vrbes, vnde & Tetrapolis insula dicebatur; nunc tantum vestigia supersunt, paruumque oppidum, cuius incolæ Græcam religionem sectan-

ſectantur, Venetis verò parer. Habet multos portus, ſed non admodum capaces, & male ſidos.

Synonyma.

Carpathia littora: Carpathium mare: Carpathiz vnde, &c. Caſos Carpathij maris inf. Caſſiterides, iſulæ circa Hiſpaniam, vulgò *Aſenes*.

Cephalenia, Ionij maris inf. Dulichium, Same, & Taphos etiam; dicta autem Cephalenia, & Cephalene à Cephalo Amphytrionis, vel à Cephalo Delonci filio. *Strab.* vnde populi Cephalenſes p. p. lege *Panſaniam in Actiis de Cephalenia*. Cercinna, Africi maris inf.

Cerne. *Plin.* Inſula in Africo oceano inter Æquatorein, & Capricorni circulum, quæ ab incolis Madagaſcar, ſive Magadaſcar appellatur a noſtris S. Laurentij dicta, quòd eo die in Indico curſu reperta fuerit à nautis. Eſt è conſpectu Mozambique vrbs, & Monopotapæ regni: Menuthari *Proſ.*

Chios: Coos. V. *ſua locis*.

Cicynethus inf. in ſinu Pelæſico: Cimolus inf. in mari Cretico è regione Zephyrij promontorij, ex qua optimum aduehebatur cretæ genus abluendus, extergendiſque veſtium maculis in primis vtile; menſurat *Ouid. 7. mer.* Hinc humilem Myconem, cretoſaque rura Cimoli.

Clarus inf. maris Ægei: Clauda maris Mediteranei non longe à Creta inſula, vulgò *Gaz*, ad quam D. Paulus dum Romanum veniret appulit; & hæc Claudos etiam dicitur.

Claides Inſulæ adiacentes Cypro.

Codanonia inf. ſinus Codani, quæ hodie *Zelandia* dicitur, diuerſa tamen à Zelandia, quæ propè Batauos eſt, inter enim Daniz inſulas prima eſt. Colubraria, quæ & Colubrina, maris Balearici inſula: Ophiuæ: Frumentaria.

Coreyra. Vid. *ſua loco*. Eſt etiam alia Coreyra nigra dicta à *Strabo*, Melitæis catulis ad frumentum deliciis claſſa Meleni dicitur Græcis, *Cuſſula*.

Corſica, quæ etiam Cynus maris Liguriæ inſula valde celebris, à Cyro Hercules filio dicta, ab *Ouidio* Therapne nuncupata, vt aliqui exiſtimant; non procul à Sardinia inſula ſita, cuius ambitus ſecundùm *Magnum* eſt trecentorum viginti quinque miſſi. Inter cetera, vina inſulæ præſtantiffima, primæque nobilitatis, & à Romanis ſemper expetita. Corſicæ ſunt deinde dicta à Corſa bubulca muliere ex Liguria, qua duce Ligurum manus in eam ingreſſa eſt, & Corſi à duce dicti coloni; in ea clare quondam.

Verbes:

Aleria, & Mariana, quarum nomina nunc in ruinis iacent, & aliqua recentiora reſcuntur oppida: Baſtia: Nebbium, quod Cerſinum. *Proſ.* appellat, vt aliqui volunt; ſcribitur etiam Nubium. S. Florenrij portus: S. Bonifacij portus, Syracuſanus à *Proſ.* dictus, quòd Siciliam verſus tendat. Calui eſt celeberrimus inſule portus: Atiacum, vnde Atiacenſis Episcopopus. De Corſica lege *Aud. 1. itin.* Sagon, vnde Sagoniſ Episcopopus.

Fluuij:

Gelonum: Tauinianum: Sagona Bauonum: Tegurnum.

Montes.

Iſſia orba, Chepatrenus, Tenda, Ruſſus, Guſſangus; & in his arbores reſinam exhibentes reperiuntur. Solus ager in Corſica lapidem gignit Catochitem, quem *Democritus Adreri* etiam in certamina contra magos adhibuit, qui lapis eorporibus adhzret ceu glutine tactus.

Oræ Cynæ. *Rutil. 1. itin.* Littora Cyni: Cynneum mare, pelagus, &c. Therapne. *Ouid.* ſic vrbes Therapne, Cynæ, &c.

Cuniculariæ ſunt quædam inſulæ Corſicæ proximæ, teſte *Plinio*.

Coſſura, inf. propè Siciliam ad promontorium Liſibœum: Coſyre: Paconia, maris Afriæ inſula.

Cyanæ: Fertilis eſt Melite ſterili vicina Coſyraz, &c. *Ouid. 3. ſaſt.* Cythera: Cyzicus, Propontidis inſula. V. *ſua locis*.

Delus. V. *ſua loco*. Deorum inſulæ. *Proſ.* Cizæ. *Plin.* propè Hiſpaniam, *Iſole di Baiona*. Dicta, inſul. Cretici maris, Cretæ vicina: Diabate. *Proſ.* Inſula propè Sardiniam, Aſinaria vulgò ob Sardorum aſinorum copiam: Diomedæ inſul. in ſinu Adriatico propè Apuliam Trimeus. *Tacit.* Theucra: Dioſcurias inf. maris Indici, vulgò *Zeuora*, & alio nomine Diodori inſula, in oſſio ſcilicet ſinus Arabici ſita, vbi aloes plurima, atque omnium perfectiſſima ad Europæos aduehitur.

Ebuſus, quæ alio nomine Pityuſa inf. è regione Valentiz in mari Balearico. Lege *Plin. lib. 3. cap. 5. & Sil. Ital. lib. 3. V. inſr. Ophiuſa*.

Echinades Ionij maris propè Peloponneſum inſulæ, vulgò *Cuſſula*. Vid. *ſua loco*. Melitæ dictæ etiam inſul. in quibus Elaphuſa, Ericuſa, &c. &c.

Emonia inf. Scottæ orientalis: Eniſſipa, maris Libyci inf. Erythea. V. *Erythraa*, *ſupr.* Erythrinus inf. Ponti Euxini propè Bithyniam *Proſ.*

Ficaria inf. Sardinie proxima. *Proſ.*

Gades. V. *ſua loco*. Galarche inſul. Tuneti vicina vulgò *Gultra*. Gaulos: Iuwonis ſanum, inſula exigua Melitæ vicina *Gite*. vide ne eadem ſit cum Claudia, de qua paulò ſuperius diximus: Giſſa. Illyrici maris: Glefſaria *Plin.* Baltici maris: Gurgades inſulæ maris Atlantici, vel Gorgades: Heſperides inſulæ, vulgò *Iſole di capo verde*, vide ne Gorgones dicendæ ſint; repete hiſtoriam Gorgonum *ſuperius*.

Helene, Cranae, inſulæ contra Sallum Atticæ promontorium. V. *ſua loco*. Hermea inf. propè Sardiniam: Hibernia. Vid. *ſupra ſua loco*. Hicella, Siculi maris inſul. Hieracum Sardoj maris inf.

Icaria Icaros, ab Icarj impulſu, de quo *ſuperius* in *heſſonia* diximus; Doliche, Ichthyuſa à piſcium præſtantia, teſte *Heracleide Pontico*: Doliche etiam Græcis: Iua. V. *ſua loco*. Imbro, Ægei maris inſul. Inarime. V. *ſua loco*. Igilium (*Iſola del Giglio*) in mari Tyrrhenio. Vid. *ſupr.* Erronia. Iſſa inſiqui Illyrico, & Adriatico. Itha-

ca. Vid. *suo loco*. Iulia Cæsarea ad fretum Gaditanum.

Iapan, siue Iaponia ins. in India cæterarum illius tractus siquidem maxima; sunt autem tres insulæ sub vno nomine, quæ circumfusi alijs minoribus interfluo Euripo distunguntur. Prima, & maximæ Iapan dicta, in Satrapias, aut regna tria, & quinquaginta diuiditur, quorum potentissima sunt Meacj, & Anaguncij. Secunda dicitur Ximo, habetque regna nouem, in quibus præcipua sunt Bungj, & Egen. Tertia Xicoum, quæ quatuor regna continet. Ab oriente Iaponia obuersa est nouæ Hispaniæ, à septentrione Scythas, vel Tartaros, ab occidente Sinas, à meridie vasto mari interfusus inexploratas habet terras. Quondam regnauit aliquot Beatissimi Xauerij precibus, & iocorum laboribus Christum confessus fuerant, nunc Gentilium persecutio in paucos fideles quæmaxime calet; quorum tamen effulus pro Christo sanguis, copiosam creditur mellis allaturus. In hac

Urbes:

Meacum ciuitas maxima, cuius ambitus vnum, & viginti miliaria patere dicitur, quamvis interitibus bellis aliquantum imminuta: Ossacca ciuitas illustis.

Bungum sui tractus (regnum est enim) vrbs præcipua, seu opportuna, in qua Christianorum magnus est numerus. Coia vrbs bonis cuiusdam sacra, quem Combodassi dicunt: Fiongo, vrbs: Amangassium, vrbs penè maritima: Zacai opposita: Vosuquim: Funaium: Tofa: vrbs nobilissimæ.

Ochinosamanus portus insignis: Nougaxima vrbs in Bungo: Tunaxama, parua insula Ximo finitima.

Voxu regnum, vnde legati Iaponenses ad Paulum V. Burghesium Pont. Maxim. superiori- bus annis accesserunt, illos Franciscanis deducitibus.

Sacaium, vrbs: Xima. Lege *P. Maphaium de rebus Indici* scribentem.

Tellus Iaponia: Iaponides oræ, insulæ, &c. Orbemque nostris pedibus obuersum colas. *Sen. in Hipp.*

Labadij in mari Eoo ins. Lala, insul. maris Mediterranei iuxta Marmaricam: Veneris insula *Procl.* dicitur: Lamellum, ins. obiecto Liburno in mari Tyrrheno.

Larocia, ins. Libyci maris propè Cretam: Lemnus: Lesbos: Leucas. *V. suo loco*. Limnos *Procl.* ins. circa Angliam: Lindisfarna eidem insulæ propè: circa ostium Tuedæ fluuii: Lipare. *V. suo loco*. Londobries *Procl.* ins. oceani propè Lusitaniam, quæ etiam Erichia dicitur *Mela*.

Lopadusa maris Africi: Lotophagites: Ægimus. *V. sup.* quæ etiam Meninx dicitur *Plin.* Mirnix *Polib.* Gelues, vulgo Zerri. Lyfia maris Adriatici, vulgo *Lefina*.

Mania. *V. Anglia*. Maniolæ insulæ oceani Eol: Megaris. *Plin. V. Neapolis*: dicitur etiam Meagrus: Melegene *Procl.* Adriatici maris insulæ: Dalmatiæ adiacens.

Meroe Nili fluminis insula, quam suo ambitu fa-

cir, cuius ea est longitudo, vt ad tria millia stadiorum, latitudo verò ad mille extendatur, nempe longitudinis trecentorum septuaginta quinque miliarium; latitudinis verò centum vigintiquinque. Vrbe habet eisdem nominis totius insulæ caput à Cambyse conditam, & de sororis nomine ibi defunctæ nuncupatam. Lege *Herodot.* & *Luc. 10. Pharf.* — gurgiterupto Ambicetur nigris Meroe fecunda colonis.

Molybodes, Sardiniz vicina, quæ & plumbea dicitur: Molicæ insulæ. *V. suo loco*. Mona. *V. sup. Mania.* & Anglia. Mycone. Vid. *Cyclades*. Mylæ insulæ circa Cretam.

Nanigeros, & Nanigeris *Procl.* Indici maris insula, quam aliqui *Ceylan*, siue Ceylan, seu Seilan existimant, & hanc Tabrobanam *Procl.* appellatam; iacet non longè à Comorino promontorium, cuius ambitus est ducentarum quadraginta leucarum, siue septingentorum miliarium. Temperatissimo fruatur coelo, quamvis sub zona locetur torrida; in qua flores perpetuò varij; arbores perpetuò aut floribus, aut fructibus onulæ videntur. In qua elephant maiores, quàm in cæteris Indiæ partibus, de quibus multa narratur *Sicut digna*. Nouem Reges, siue Principes in insula regnant. Horum potentissimus est Colmuchi, cui ceteri tributum pendunt.

Neritos. *V. suo loco*. Neutris. *V. Prepositis*. Nisyros in Cariz ora Myrtol maris inf.

Oenz, insulæ in mari Balico: Oenus, ins. Peloponneso proxima, quæ Sphagia etiam dicitur: Orcades insulæ maris septentrionalis propè Scotiam Aquilonem spectantes, numero triginta secundum *Pompon.* pariter se distantes; quarum meminit *Iuan. fary. 5.* — arma quid vitra Littora luuerna promouimus, & modò captas Orcadas, & nimia contentos nocte Britannos.

Ogygia, ins. inter Phœnicium, & Syriacum mare ab Ogyge Thebanorum Rege, siue potius ab alio eiusdem nominis, qui in ea regnauit appellata; ab alijs in alio loco constituitur. *V. suo loco*.

Ogyris, ins. ante felicem Arabiam Erithræi Regis monumento nobilitata. Lege *Plin.* Ogyris inde solo promit caput aspera rupes Carmanis, quæ se pelagi procul inuehit vndis Regis Erithræi tellus, &c. *Ruf. ex Diuys.*

Ophiufa, ins. in mari Balcærico, teste *Procl.* ex duabus Pityusis minor; nam maior Ebusus dicitur propter serpentum copiam inculca, Colubaria à Latinis: Orygia. *V. Delia*.

Paconia, ins. maris Mediterranei, vulgò *Patalarea*. Pandataria in mari Tyrrheno in finu Puteolano, seu Caietano; & hodie *Palmarsula*: littora Phariæ terræ. *Sen. in Oïan.*

Paros. Vid. *Cyclades*. Parthenope. *Procl.* Tyrrheni maris inf. Pctanium in Lusitanio oceano: Pharia Adriatici maris inf. Pharmacusa in Ægeo: mai: Pharos quondam Ægyptij maris inf. *V. suo loco*. Piperina maris Indici: Planassa maris Tyrrheni: Plemmyria. *V. Sicilia*: cuius potius promontorium eud dicitur: Plotæ. *V. Strophades*.

Po-

Polygotes in mari Ægæo: Probatia maris Siculi: Prochyta. V. *Inarime*. Proconnesus. V. *Propontis*. Pronte. *Plin.* propæ Zacynthum: Prychia Corcyræ propinqua. Pithecusæ, ins. V. *Inarime*.

Rhodus. V. *ſuo loco*.

Sabadibæ. *Procl.* maris Eol inſulæ: Sacra inſula Siciliæ vicina: Salamis. V. *ſuo loco*. Samos: Sardinia. V. *ſuis locis*. Saſo inter Epirum, & Brundiffium inſ. Scardona Liburniæ adiacēs: Selatos in Ægæo mari: Scombraria, quæ etiam Hercules inſ. propæ Carthaginem Hiſpaniam: Scopelo in mari Ægæo, quæ etiam Scopulus, niſi diuerſa ſit in Ionio mari, S. *Maura*.

Sicilia. V. *ſuo loco*. Sicius maris Ægæi inſ. Simiæ inſulæ maris Rhodij. *Strab.* Sindæ Eoi maris inſulæ, nempe Gilolum, ſive Gilolo, quæ & Batochina ex inſulis, quæ *del Moro*, nuncupantur, cuius incolæ humana carne paſcuntur. Celebes, quæ ab occaſu Moluccarum iacet cum alijs, quæ ſub eodem comprehenduntur nomine, in moribus à prima non diſimiles, ceu nec etiam caloris intemperie: Ambon vicinis aliquot inſulis nomen dat, cuius peridromus, ſive circuitus 300. eſt milliarius, aſperriſſima tamen, ſteriliſq; cuius incolæ antropophagi ſunt, ac piratæ.

Scæchades. *Plin.* in mari Gallico haud procul à Maſſilia: Strophades. V. *ſuo loco*. Strongyle. V. *Ætolia*. Sybota inter Epirum, & Corcyrum inſ. Syene Niſi inſ. niſi potius ſit peninſula, de qua V. *ſuo loco*. Symplegades. V. *Cyanea*. Syrtis. V. *ſuo loco*.

Taprobana, olim Salicti *Procl.* hodie Zamorra, ſive Sumatra, ſive Sinnatra. V. *ſup.* Nangeroi, Tapſus, vel Thapſus Siciliæ adiacens inſ. Tenedos. V. *ſuo loco*: & hæc Calydne *Enſtath.* Leucophrys *Steph.* & *Herod.* Teganuſa *Plin.* in ſinu Laconico propæ Peloponneſum.

Theraſia *Steph.* maris Ægæi inſ. propæ Cretam; dicitur etim Theroſia *Strab.* & *Procl.* formam nunc Lunæ corniculatam habet, licet prius aliam haberet, antequam combureretur, & à mari in duas partes ſcinderetur, inter quas ſcopuli aliquot interiacent. Fertiliſ eſt, portubusq; accommoda; ſed à Turcis obſeſſa, vulgò *Santirini*.

Thule. V. *ſuo loco*. Tiquadra inſ. maris Baleari. Tragarium inſ. cum oppido Dalmatiæ adiacens: Tricadaba, maris Indici: Trineſia inſ. Aſiatici maris: Trogylium, Ionij maris.

Veſta, vel Veſtis. V. *Anglia*. Veſtia maris Illyrici. Zacynthus. V. *ſuo loco*: & hæc ſufficiant de inſulis; quarum clariore in mari Mediterraneo:

Sicilia, Creta, Cyprus, Cynus, Sardinia, Baleares. In Ægæo mari:

Lemnos, Chios, Lesbos, Euboea, Cythera. In oceano Britannico:

Anglia, Hibernia, Thule. In mari Balthico: Codanonia, Fionia, Langelandia, de quibus conſule recentēs *Cosmographi*.

In oceano Indico præter eas, quas ſuperius recensuimus.

Inſula S. Thomæ ſic dicta, quod à Luſitanis die feſto B. Thomæ Apoſtoli reperta ſub ipſo æquatore ſita eſt forma penè rotunda; eius diameter eſt ſexaginta milliarius. Ibi ſemper æquales dies noctibus, menſibus Martio, & Septembri crebre; & denſe pluuiæ decidunt. Urbem primariam habet Pauoſam Luſitanorum coloniam propæ flumen, afluat ſaccharo præter alia.

Inſula Principis circa æquinoctialem circumulum ſita fatiſ culta, & prouentu ſacchari celebris, in qua palma creſcit, e qua ſuccum eliciunt, quo ſitim leuant.

Inſula Anni boni ſub noui anni auſpicio reperta inhabitata, ſed tamen piſcatione celebris, vbi etiam piſces volantes apparent, in qua crocodilli, aliaq; naſcuntur venenofa animalia.

Inſulæ Philippinæ, quod Philippi II. Hiſpaniarum Regis nomine ſuo tempore inueniunt, ſive poſſideat; quarum Luconia inſignis eſt, *Lucon* vulgò, in qua metropolis vrbs Manilla eſt ab Hiſpanis poſſideat; Mindana, tertia Calamianes; dein reliquæ minores inter has diſſipatæ: Baruffæ *Procl.* dicuntur.

Inſula Bornei.

Iava maior incognitæ magnitudinis, quam *Indus Caſ.* *Sealiger.* omnium rerum facili, vbereq; prouentu compendii orbis appellauit; in hac celeberrimum emporium: Bantampum.

In oceano occidentali celebres

Inſulæ:

Cuba: Hiſpaniola: Iamaica: S. Ioannis: S. Margaritæ, de quibus noui orbis *Cosmographi* adiro poteris.

INSPIRATIO.

Tacitus impuſus. *Vida.* Numinis aura potens. *Idem.* Diuinum monitum, & Ceſte; *ex Ouid.* *met.* Diuinus monitus: Monitus. *Idem* 3. *Pont.* 4. Afflatus: Afflatus diuinus: Diuinus motus. *Idem* 6. *met.* Non miſſe murmura vocis: Diuine curæ: Mens diuina: Diuum monitus; *ex Verg.* 6. *Æn.* Iouis monitus. *Idem* 10. *Æn.* Non ſine numine diuum. *Idem* 5. Vox Dei. *Idem* 3. *Æn.* Reſponſa ſequuti, Quæ ſuperi dabant. *Idem* 10. Dei iuſſus: Aperit ora Dei iuſſu Caſtanea. *Idem* 2. *Æn.* Monitus Deorum: Si licet occultos monitus audire Deorum. *Ouid.* 3. *ſuſp.* Tonantis: Quod facere monitu Cæſtium iuſſus paro. *Sen.* in *Oedip.* Impulſusq; Dei mens mota libenter.

INTONSVS.

Capillatus: Crinitus: Comatus: Cum crinibus: Coma intonſus: Qui ſine lege capillos peruolitare iubet collo: Vicia coercet bar poſitos ſine lege capillos. Ecce iacent collo poſiti, &c. Ibat odoratis humeros perſuſa capillis. V. *Crinis*: *Capillus*.

INVENTVM.

Res inuentæ: Prima tuæ moui ſelicia ſemina mentis. *Ouid.* 2. *elog.* 2. Ars inuenta: Inuentio: Adinuentum: Adinuentio.

INSTABILITAS Rerum.

Nam neque Pyramidum ſumpſus ad ſidera ducti, Nec Iouis Elei Cælum imitata domus: Nec Mauſolei diues fortuna ſepulcri Mortis ab

Gg j extre-

extrema condicione vacat. *Aliter*. Aut illis flamma, aut imber, subducit honores Annorum, aut ictu pondera victa ruent: Transibunt citò, quæ vos mansura putatis: Affice quod cupias transibunt tempora Instabilis: Mutabilis: Mutabilitas: Quod nunquam permanet: Deciduas, quod cadit, fugit, evanescit in auras: Euanidus.

INSTRUMENTVM.

Arma, orni: Siue vñs aratri, seu curvæ falcis, siue bidentis erat. *Ouid. 4. fast. & 11. met.* in initio. & *Iuven. sat. 14.* eadem mouet arma fristillo.

Instrumentum apud *Suetonium* est monumentum scripturarum ad res gestas pertinentium, quod etiam nostro tempore vsurpari apud Tabularia. *Tabellæ. Iuven. 6.* Signatæ rabulæ. *idem sat. 2.*

Instrumentum apud *Ciceronem* est apparatus omnis fundi, tabernæ, domusve, quo instruitur: Choragium. *Cic.* instrumentum omne generis, & quivis apparatus.

INTEGRITAS.

Vid. Simpliciter.

INTEGER.

Irruptus. *Hor. 1. od. 13.* Interruptus: Non fractus. Incorruptus: Inscissus: Perpetui tergo bouis. *Virg. 8. v. 20.* idest integri.

INTELLECTVS.

Mentis acumen. *Ps. 1.* Acris sensus animi: Caput, us, mentis: fax noctiluca. *Mascul.* Animi mens fax noctiluca. *ibid.* Agitabilis vis mentis. *idem t. od. 16.* Ingenium. Ingenij vis.

Intellectus diuinus. Mentis æternæ latebra. *Mascul. 1. od. 18.* Consultata ingenij magni. *ibid.* Pars diuina mentis: esse apibus partem diuinæ mentis, Et haustus Ætheris dixere, &c. *Virg. 4. Georg.*

INTEMPERIES.

Cœli incommoda. *Ouid. 4. Pont. 9.* Durum, graue cœlum: cœli grauitas: Nouerca cœli temperies: Qui nocet aer, grauis: Sine ordine.

INTERDICTIO.

Prohibitio: Censura: Præscriptum Romuli. *Hor. 2. 15.* Intronfi Cætonis auspiciis. *ibidem.* Seueriorum leges: Veterum norma. *ibidem.*

INTESTINA. V. Extra.

INVERECVNDVS.

Qui nescia corda pudoris habet, gerit: Qui mente pudorem expulit: Vos vbi contempti rupis frena pudoris: Qui fines transire pudoris cœpit. Cui mens perficiata viget, nullumque pudoris Signum habet.

INVICTVS.

Qui vinci nequit: Corpus nullo penetrabile telo. *Ouid. 12. met.* Contempit ferro. *ibidem.* Nulloque forabilis ictu. *ibidem.* Indomabilis. *Hor.* Nec victi possunt abessere ferro. *Virg. 11. Aen.* Intrepidus periculi. *Bomb.* Vacuus metu. *Ouid. 3. met.* Fortis. *V. Generosus.* Inuictus à vulnere. *idem 12. met.* Inuincibilis: minime vincendus, nullis vincendus ab armis. Corpore non lesio. *Ouid. 12. met.* Impenetrabile corpus. Inuulnerabilis — ne saucius vñs Vulneribus fieri, seruo occumbere posset. *id. ibidem.* Rursus sine vulnere corpus Sincerumque facit. *ibidem.* Nullo corpus penetrabile telo. *ibidem.* Gladio loca perua non sunt. *idem.* non est vulnere lo-

cus. *Illusus*, violatus vulnere nullo. *Ouid. A ferro cutus. Ouid. 13. met.*

INVIDIA.

Quæ dolor est ex aliena proueniens felicitate, & desubritur elegantissime ab *Ouidio 2. met.* cui dominus constituitur abditæ Inimici antri vallibus, Sole carens non vñ perua vento: Tristis, & ignauis plenissima frigoris, & quæ igne vacet semper, caligine semper abundet: Quam domum petijt Pallas, vt illam excicaret in Cecropis filias.

Concussæ patuere fores, videt intus edentem Vipereas carnes victorum alimentis suorum Inuidiam, vñsaque oculos avertit; at illa Surgit humo pigre, semefarumque reliquit Corpora serpenum, passuque incedit inertis. *Ouid. 2. met.* Inuidix tabes. *Stat. 2. Theb.* Tabum. *Ouid. 2. met.* Fame luentis inuidix: Inuidix tempestas. *Fest.* Dens inuidix mordax: Inuidix telum, stimuli. *Claud. 1. in Ruf.* Amarus stimulus: Quem gloria Turni Oblitua inuidia, stimulisque agitabat amaris. *Virg. 11. Aen.* Rabies liuoris. *Claud. 3. de rept.* Liwor edax. *Lucan.* Liwor. *Canell.* Nigroq; vndantia pectora felle. *Sul. Ital. 11.* Lenta tabes. *Ouid. 2. met.* Inuidix liwor. *ibidem.* Inuidientia: Minacis inuidix cumulus. *Stat. 1. silv. 4.* Ærugo, nis, fig. Nimiaque ærugine captus. *Mart. 2. 61.* Vipereum virus. *Mart. 7. 11.*

Inuidix plaga, fel. *Apul.* Niger, edaxque liwor dente degeneri petiit. *Sen. in Hipp.* Dens inuidus: Et iam dente minus mordet inuido. *Hor. 4. 3.* Iussa facit, pectusque manu ferrugine tincta, Tangit & hamatis præcordia sentibus Implet, Inspiratque nocens virus, picumque per ossa Dissipat, & medio spargit puluone venenum. *Ouid. 2. met.* usque multa. Vis inuidix omnia rodens: Liwor iners vitium macerat, qui tabe medullas, Extenuans, conficiens ossa, corporis artus: Cui leua voluteas. *Stat. 2. Theb.* Procul atra recedat Inuidia, atque alio luentia pectora flectas: Cui leua voluteas. *ibidem.* Inuidia cura. *Hor. 1. epist. 10.* Si viridi tinctos ærugine verus; idest liuore, & maledicentia. *Mart. 10. 33.* Malus liwor. *ibidem.*

Epith. Noxia, praua, ægra, inhumana, atdens, tristis, pallens, pallida, mordax.

INVIDVS.

Inuidiosus: Liuidus: Liuens: Ecce iterum nigros corrodit liuidus vngues. *Mart. 4. 17.* Liuentia pectora. *Stat.* Dens inuidus. *Hor. 4. 3.* Rumpatur quisquis rumpitur inuidia. *Mart. 2.* Tabes miser lenta. *Ouid. 2. met.* Rabido liuore reffusus. *H. Balbus.* Et cui Gorgoneo viscera felle madent. *idem.* Hic opibus dolet alterius. *Ps. 18.* Malignus. *Hor. 2. 16.* Et anxia nocte, Anxia luce gemit, lentaque miserrima tabe Liquitur, vt glacies. *Ouid. 2. met.* Inuida turba. *Prop. 3. eleg. 1.* Qui liuoris rabie vexatur: Agratus inuidia, impulsus: Inuidia faucia corda tument: Inuidix stimulis agitatus.

Zoilus, de quo *fos loco*, quod de viris Illustribus obtruncabat, omnes deinde ab illo inuidi, iam malevoli nuncupantur agnomine Zoili. Hinc *Ouid. 1. de remed.* Ingenium magni liwor detrectat Homeri, Quisquis ex illo Zoile nomen habes:

bes; Impulsus liuore maligno: Inuidus alterius macrescit rebus opibus: Cui limor atro dente rodit pectora: Ecce iterum nigros corrodit liuidus vngues: Cuius in ore sedet macies, in corpore pallor, Nisquam recta acies, luent rubigine dentes, Ritus abest, nisi quem vis fecere dolores.

Telchines, pro inuidis; hi enim tres fratres fuerunt inuidia liuidissimi. *Legge Laestum in Stat. 2. Theb.*

INVISIBILIS.

Qui non cernitur vili: Septus nebula: Quem cernere nemo potest. *Virg. 2. AEn.* Nostris tectum oculis: Occulta caligine elausus: Est adeo tenuis, gracilisque in lumine, ut ante Caeli materiem dignoscas, ante minores Adnumerare atomos visu, &c.

INVISVS. Exosus, perosus.

INUITVS.

Nolens: Repugnans: Recusans: Coactus: Inuitissimus: Non libenter: Coactis: Inuitis: Minus libenter: Inuius: Ingratis, aduerb. *Plant. in Amph. 1. 1. Ingratis, ibidem.*

INUNDATIO.

Præcepisse ruens altis de montibus amnis Torrentes impellit aquas, pecudesque strages Villarum cum strage trahit, perque arua refusi Mille vias pandunt vasto cum murmure riuus. *Ouid.* Magnaque illie cuncta arua teneri Diluui, nutare vrbes subside, &c. *Iuuen. 6.* Inque freti formam terras conuerit, opesque Abstulit agricolis, &c. *Ouid. 1. 1. met.* & fluctibus obruit agros. *ibidem.*

Nuncia Iunonis varios induta colores Concipit Ius aqua, alimentasq; nubibus adfert, Sternunt segetes, & depuratorum voca iacent, longique perit labor irritus anni, Nec ego contenta fuit Iouis ira, sed illum Ceruleus frater suauit auxiliariis vndis. *Ouid. 1. met.* vbi diluuii generalis meminit, siue illius, quod Græcia quondam sensit. Impis cum pluuiis terra periret aquis: Illuuiis fatalis aquæ: Obruerat tumulus immensa licentia Ponti, Pulsabantque noui montana cacumina fluctus. *ibidem.* Fatalis aquæ strages. *V. Diluuium.*

INVOCATIONES.

Iupiter omnipotens precibus si flectetis vllis Aspicere nos, hoc tantum & si pietate meremur, Da deinde auxilium pater, atq; hæc omnia firma. *Virg. 2. AEn.* Dij patre seruare domum, seruare nepotes. *ibidem.* Dij maris, & terræ, temperatæque potentes Ferte viam vento facilem, & spiratæ secundi. *ibidem.* Adfis, o, placidusque iuua. Iupiter omnipotens audacibus annue votis, Ipse tibi ad tua templa feram ecclestia dona: Adfis o tandem, & propius tua numina firmes: Nunc pater & tenues Teucrum res et ipse letho. *Virg.* Tu Dea præsens nostro succurre labori. *V. Preces.* Nulloque vlulata dolore Resperxit Lucina donum. *Stat. 3. Theb.* vlulata, idest inuocata femineo gemitu.

Inuocatio Musarum.

Gratia Pieridum nobis æqualiter adfit. *Ouid. 5. fast.* Tu mihi nunc pugna princeps, tu ritè propinquas Augurum, Phrygiæque adfis posse Diua secundo. *Virg.* In noua surgente n, maioraque

viribus ausum, Nec per inaccesso metuementem vadere saltus. *Diocle Pierides, vestros extendite fines, En coram dignis in carmina ducere cantus: Vos o Calliope precor aspirate canenti: Vos o clarissima mundi Lumina labentem cælo quæ ducitis annum. idem 7. Georg.* Nunc o cæpeis flaua Minerua meis: Pandite nunc Helicone Dæx, cantusque mouete. *idem 7. AEn.* Vos mihi sacrarum penetralia pandite rerum, Et vestri secreta poli. Sparge precor donis pectora nostra tuis: Incepit annue Diua meis.

INVILIS, e.

Non vilis. *Ouid. 2. fast.* Minus vilis: Ineommodus: Qui nulli vni est: Perniciosus.

INVULNERABILIS.

Vid. *inuisus.*

IO, us.

Inachi Aethiæ fluminis filia, quam cum vidisset Iupiter spaciante compressit, ac ne id à Iunone agnosceretur, in iuuentem mutauit, merentem interim Inachio de filia amissione. Verum Iuno zelotypia causa, cum toties deprehensum mariti furta nosset, aliquid à Luena timens, illam custodiendam dedit Argo, qui centum habuisse oculos dicitur à poetis; sed à Ioue immisso Mercurio Argus occiditur, ut *superius* diximus. Io autem à Iunone horrefacta fuit Erynnis obiecta, qua existimata, veluti profuga per totum cucurrit orbem, donec ad Ægyptios perueniens, ibidem tamquam Dea sub eadem vacæ forma culta fuit, & alio nomine Iſis dicta, de qua *superius*.

Inachus, dos, à patre. *Ouid. 1. fast.* Natamque miserum Io Luger ut amissam. *ibidem 1. met.* in quo fabulam prolixè excuritur. Inque nitentem Inachidos vultus mutauerat ille iuuentem. *ibidem.* Bos Inachia. *ibidem 3. fast.* Vacca Inachia, iuuenta. *Virg.* Argui summa vacæ. *P. Merand.* Apis, illius filius erecitur; sed Vide *que superius scripsimus in Epapho.* Memphis dos. *Tib. 1. 8.* Venit & ad patrias, vbi ludere sæpe solebat Inachidas ripas. *Ouid. 1. met.* Phoronis, dos: Nec superum tector mala tanta Phoronidos vitra Ferre potest. *ibidem:* ab auo Phoroneo Inachi patre: Numquam satis quæsitus Oſiris. *Vid. in Iſide.*

Inachia Heroïna. *Prop. 1. 13.* Genus Inachi Sene, Pelfex Argolica: Horriferaq; oculis, animoq; obiect Erynnim Pellicis Argolicæ, stimulosq; in pectore cæcos Condidit, & profugam per totum territ orbem. *Ouid. 1. met.* Scilicet ex illo Iunonia permanet ira, Quo bos ex homine est, ex boue facta Dea. *ibidem epist. 14.* At hactenus est pænæ teneram mugisse puellam, Nec modò formosam posse placere Ioui. *ibidem, & plura.* Ipsa Iouis magni pelfex metuentia foris, &c. *ibidem.* Quæ tibi causa fuge, quid Io freta longa perieras. *ibidem 7.* vbi primam corripit, cum ipse alibi semper producat. *V. Iſis.*

IOB.

Maximæ patientiæ typos, qui in terra Hus, siue Austu (ex *superius* interpret.) ex eiusdem Hus primogeniti Nachor fratris Abraham, qui regionis nomen dedit, stirpe descendit; siue potius, ut alij faciunt, ab Esau Jacob fratre; vnde fa-

Gg 4 cilè

cilē consequitur, quod scribit *Philo*, nempe Iob in uxorem accepisse Dinam Iacob Patriarchæ filiam, & ex ea quatuordecim habuisse filios, & sex filias, nempe septem filios ante percussione, & tres filias, totidemque post. Huius historia in sacris est paginis, cui ob virtutes multas, quibus in regione illa florebat, invidens Satanas primum obcinuit illius rem, filiosque perdere, tum ipsum grauissimè vlcere percutere, ad quæ malâ grauius accedit, vt eadem vxor illi insultaret. Tres quoque Reges ipsius familiares Eliphaz Themanites, Balad Suites, & Sophar Naamatites, vt ipsi aliquam afferrent consolationem, visitanti eum gratia accesserunt, sed demone impellente pro consolatione, verba supponebant, vt patientiæ donum amitteret, quod minime factum. Immo in tot aduersis veluti fortissima rupes, temptationum fluctibus ita restitit, vt amicos conuerterit, uxorem placarit, & demone tandem fugarit; Prophetarum rerum scripto libro; qui tandem Deus omnia restituere abundantiâ, & duplicia voluit his terris, qui post flagella vixit annos centum, & quadraginta, rebus omnibus, diuitijs affluens. Huius viri sepulchralem Pyramidem apud Hama, nempe Emesam Syriæ urbem etiam nunc ostendi dicunt.

Et Iob cultor erat veræ pietatis, & æqui Fors non æqua fuit, sed erat Deus æquior illi, Qui forti impositum mente ferebat onus: Luxit in ærumnis decus, & constantia Iobi: Huius, patientia; & regione, quam incoluit S. Iob: Patientis exemplum: Patientie typus: Huius, es: Huius incola terre. ex *D. Hieronymo*, Iobab; alio nomine dictus, eodem teste. Zarz filius; hic autem Zara filius fuit Esau, qui ex Bosra coniuge genuit Ilium Iob, Esau scilicet nepos, pronepos Isaac, & abnepos Abrahami. ex eodem *D. Hieronymo*.

S. IOANNES BAPTISTA.

Cuius modò laudes huc referre non decet, cum pateant Sole clariore; qui enim Historici sacram Christi scripsere vitæ seriem, illius quoque veluti Præcursoris, ortum, vitam, prædicationem, mortem denique narrarunt, ad quos amice Lector reuerſeris, ne cumuletur opus incassum.

Soboles sanctorum sera parentum. *Muret*, Pastus Baptista locustis, Siluarumque fauis, & amictus veste cameli: Regis Præcursor Olympi: Sancta anima, & tacitis cœlorum exercita factis: Vitima legis æ naturæ meta Ioannes, Cui fului claros humeros innuane cameli Tegmen obis, nudoque sonant de vertice nimbi: Lucifer prodromus Solis perpetui. *idem*. Zacharie soboles. *Iuuen.* Mater fatuus sterili: Prænuncius Regis Cœlitum: Zachariades: Zachariades: Abiades vates: Agnifer vates: Æmulus magni vates Eliæ: Christi tuba prima: Egregius vates, cui gratia dulce Nomen habere dedit: Sacra de stirpe creatus Abiade. *idem*. Maximè vatum: Castitatis vindex: Texta camelorum fuerant velaminis fides, Et zona pellis medium cinxere prophetam Arvis, qui solitus

ruralibus esse locustas, Aut tenuem victum, Alueſtria mandare melia.

S. IOANNES EVANGELISTA.

Iacobi cognomento maioris germanus frater Zebedæi filius, piscatoris artis in ipso iuuentutis flore à Christo ad Apostolatum vocatus, ipsum secutus est, virginicatis præcipue candore fulgens, vnde & maioris dilectionis dignus fuit habitus, ipsum enim præ cæteris diligebat Iesus; qua de re dictus appellatur discipulus. Qui sub Cruce dum Christus indè pendeat, intrepidus fuit, meruitque vt illi filialis amoris partem commendaret, filiumque adiunxerit adoptatum matri, fratremque sibi; de quo multa in Euangelij enarrantur. Post Christi ascensum in cœlos Spiritu Sancto repletus, Asiaticam sortitus expeditionem, illuc profectus vna cum Beatiss. Virgine Ephesum primariam minoris Asiæ urbem incoluit (si tamen probatorum Authorum testimonio id verè probari possit) Sed indè post multum temporis Romam à Domitiano aduocatus, vt vitæ doctrinæque rationem daret, in olei seruentis dolium crudelissimi Tyranni iussu immisus senior, indè purior, & vegetior (vt *Tertullianus* ait, *D. Hieronymo* referente) exiit, quam intravit. Deindè in Pamos insulam ex Cycladibus vnam relegatus, ibi scripsit Apocalypsin, infinita futurorum mysteria continentem. Interfecto autem Domitiano, & actis eius ob nimiam crudelitatem à Senatu rescissis sub Nerua Principe redijt Ephesum, ibique vsque ad Traianum Principem perseuerans, totas Asiæ fundauit, rexitque Ecclesias, & confectus senio sexagesimo octauo post passionem Domini anno mortuus, iuxta eandem urbem sepultus est. Cuius tamen reliquæ cum nullibi reperiantur, in cœlo cum ipso corpore creditur esse.

Christo præ reliquis carus Apostolis. *Muret*. Exigua Bethsaide cretus Vates. *Vida*. Qui supra Domini pectus in vltimis discumbens epulis Composuit caput. *Muret*. Ioannes aquila signatus amictu Lucet in albenis, mentoque & vertice canus: More volans aquilæ virgineus pudor. Aquila Euangelica.

IOCASTA.

Filia fuit Creonis Corinthiorum Regis Creusæ Iasonis vxoris soror, vxor Laij Regis Thebanorum, cui cum Oedipum peperisset, cognito à patre, per illum sibi immenere mortem, uigilandum tradidit seruo, qui eum reliquit illisum, pede tantum de arbore pendente relicto. Sed post Laij mortem à filio incognito eidem datam, matri per imprudentiam nupsit, qui Polylicem, Etheoclem, filiasque peperit Antigonem, & Ismenem. Sed re cogniti Oedipio oculis exuto, & à regno exulante, locusta cum filiis regnum gubernauit. Sed orta inter eos ob regnandum discordia, cum mutuis se vulneribus filij confecissent, ipsa quoque fe interemit, & canit *Statius* in Thebaidis libro. V. Senecam in Tragædia Thebais; & Oedipus.

Laij vxor: Oedipi coniux, & mater: Marer, & auia Etheocli, & Polylici.

IOCVS.

Lepor. & Lepores. *Caull.* Lufus: Sales, fal. *Mart.* 1. 42. Verba iocofa. *Ouid.* 6. *fab.* Fabula plena ioci. *idem* 2. *fab.* Adfectus toties in genus omne ioci. *idem* 1. *trist.* 5. 7. Si mea materis respondet Muta iocofa. *idem* 1. *de remed.* Dicta iocofa: Mufa. iocofa. *Mart.* 2. Facetie: Studium iocofum. *Augurell.* Res iocofae. *idem.* Veneres lepidi: Lepida procacitas. *Mart.* 2. Attico lepore tincti sales. *idem* 3. 20. Blanditiæ molles. *Pont.* Verficuli lepidi. *idem.* vsque comes dictis gratia blanda tuis. *idem.* Leporum cohors. *idem.* Pars Veneris chori. *idem.* Blandi modi. *idem.* Ocia, sed risusque iuuent, lususque iocique. Blanditiæ leues, mollitiæq; decent. *idem.* Artica semper apis labris infideat. *idem.* Chariteia propagat: Charitis, nempe Gratijs. *idem.* Dulcidi nati. *idem.* Multa iocofa liber habet. *Ouid.* 2. *trist.* Nec data iucundis tempora pauca iocis. *idem* 2. *Pont.* 4. Veneres, Cupidineque. *Caull.* ep. 2. Lepidus verius. *idem.* Lepidum stomacha, iocofum: Iucundum gratia verbis. *Prop.* 1. 2. Delicæ. *Mart.* 1. Gaudium, gaudia. V. *fuoloco.* Iocofa voluptas: Veneris puer iocus: Nafus; si in malam partem fumus, vt: Non cuiusque datum est habere nafum. *Mart.* 1. 42. Stolidi: procacitas: in eodem sensu. *ibidem.* Causa ioci, iocorum, &c. *Iun.* 3.

IONAS.

Propheta ex duodecim minoribus Amathi filius, quem Hebrei putant viduæ illius filium fuisse, quæ in Sarepta Sidoniorum vatem Eliam excepit hospitio, cuius farinæ hydria, oleique lecythus non fuit diminutus; quem mortuum ipse à mortuis excitauit; natus fuit in Gethere, siue Gether per vico in Tribu Zabulon proxima Phœnicæ; qui iussu à Domino (adultus) Niniuitis prædicare penitentiam, à Ioppe in Tharsum fugiens nauigauit, sed tempestate exorta, ipse secundum sortem educatus in mare datus præceps, à ceto deglutitus post triduum in Syriam illatus deportatus fuit. Qui flagello hoc admonitus, quod fuerat iussus deinceps exequutus Niniuitas conuertit, quorum angustijs commotus Dominus, se à supplicijs comminatis auertit. Ionas verò reuersus in patriâ, ibidem mortuus, sepultusque fuit.

Amathies: Vates; qui Niniuitis cælestia verba locutus A scelere auertit: Ionas puppe cadens ceto sorbente voratus: Qui pelagi proiectus in vndas tres latius Soles monstris fluitantis in alui: Ionas, cui tenet nomen fecere columbæ: Bellua cum tenuit ventris sub pectore vatem Liberat è ceto fidentem oratio Ionam.

IOLAVS.

Iphieli filius, qui Herculi dum Hydrum interficeret, ad fuit ferroq; candenti serpentis cruorem largè diffluentem restinxit atque compescuit. Hic Senio confectus ad iuuentiam rediit ita deprecante vxorem Heben Hercule in beneficij loco, quod illi opem attulisset. Pene puer; dubiaque regens Lanugine malas Ora reformatus primos Iolauis in annos. *Ouid.* 9. *met.* Hoc illi dederat Iunonia munus Hebe Victa viri precibus, &c.

IOLCOS.

Quæ etiam Ioolcos dicitur ab Homero, vrbs Thefaliz Iasonis patria, de quo *Superius* dictum, ab Ioleo Amyri filio dicta, vt scribit *Steph.* quæ vasti maris domitrix nuncupatur à Seneca, ob ipsum Iasonem, qui ad vellus aureum petendum velus Argo, mare nauibus peruium docuit.

An maris vasti domitrix Iolchos. *Sen.* in *Troad.* lib. 3. Victor Iolchiensis tergit cum coniuge portus. *Ouid.* 7. *met.* Iolcia mœnia: Æsonis regia, ab Æsone Iasonis patre, qui in ea resedit.

IOLE.

Euryti filia, qua vt potiretur Hercules, cæteros Euryti filios interemit, cum ipso patre. Nam omnibus certaminibus absolutis, quæ ab Eurystheo iussu fuerat, Megaram vxorem Iolao tradidit, & ad prolem procreandam alteram vxorem minime suspectam quærens, Iolen Euryti Oechalix Regis filiam petiit. Ipse Megaræ repulsam veritus se super eo matrimonio consultum respondit: Hercules frustratus sponsa, motusq; iniuria, Euryti abegit equos, Iphitumq; filium equos inquitentem ex Thyrcia turri præcepit, ac tandem sequentibus annis post Astydamen Ormenij Regis stupratam in Oechalim contra Euryti filios ob Iolen sibi vxorem denegatam, duxit exercitum, & vrbe capta Euryti filios Toxeum, Molionem, Pythium interemit, Iolenque abduxit, cuius ardore adeo flagrauit Hercules, vt in eius gratiam lanam, & pensa deduxerit, leonisque spoliis, cæterosque viriles cultus acceptis muliebribus cum Iole commutauerit, vt refert *Ouid.* in *epist.* 9. quamvis alij cum Onphale id factum existiment. *V. Omphale.*

Quod diuum domitum ferre iugum docuit. *Caull.* 69. nempe Amoris barathrum; sic etiam vertere liceret: Quæ diuum domitum, &c. Gratulor Oechalim titulus accedere nostris, Victore victæ succubuisse queror. *Ouid.* *epist.* 9. in *qua multa de Iole.* Fregerit huic Iolen imposuisse iugum. *ibidem.* Se quoque Nympha tuis oneravit Iardanis armis. *ibidem.* Eurytis, dos: Eurytidos Ioles, atque infani Alcide Turpia famulos corpora iunget Hymen: Euryti proles fœminea: Quæ gestare colum Alciden, docuitque trahendum Pensum nere virum: Amphitryoniaden Ioles ardore reneri. *idem.* 9. *met.* Hylli vxor, nam filio suo Hylio Iolen viciatam conceit vxorem. *ibidem.* Herculi itlam imperio thalamoque animoque receperat Hyllus: Eurytidos lacrymas admocto pollice siccat Alcmena. *ibidem.* Alcmenæ nurus, *ibidem.* Soror Dryopes. *ibidem.*

IONIA.

Minoris Asiæ regio sic dicta ab Ione Xuthi, & Creusæ Erechthei filio, quo duce Athenienses ex Iombus coloniam miserunt; verù intra Peloponnesum id factum aliqui recentent; vnde postea alix coloniz in Asiam minorem transfugerunt, nemvero Ionia est inter Æolidem, & Doridem in Asia minori; in qua

VRBES:

Ephesus. V. *fuoloco.* Miletus. V. *fuoloco.* quæ Ca-

riz à nonnullis tributur: Priene, quæ in lectu Meandri fluminis inter ipsam Mileumq; labentis Mediterranea facta est, eum esset litoralis: Biantæ alumnus nobilis.

Clarus vrbs Apollinis oraculo clara iuxta Colophonem, quam Manto Tirefiz filia condidit fugiens Thebanorum victores Epigonos: quæ cum patris clarum lugeret, & suam, manantibus vberum lacrymis, fontem fecit. In hac vrbe templum habuit Apollo, in quo dabantur responsa aqua epota. *V. Apollo: vnde inquit Plu.* Colophone in Apollinis Clarj specu lacunam esse, cuius potu mira reddebantur oracula breviori vita bibentum. Hinc *Macrobius:* Apud Ligyreos, ait, in Thracia esse adytum Libero consecratum, ex quo redduntur oracula plurima mero sumptis; vt apud Clarum aqua effluant oracula: huius Synonyma.

Clarij lare. *Claud. 1. de rapt.*
Clazomeng vrbs non procul à Smyrna Parali opus, anteq; Gryna appellata; vnde & Apollo, qui is in locis colebatur lucum habens, & oraculum Gryneus dicebatur.

Colophon. *V. sua loco.* **Smyrna.** *V. sua loco.* **Teos.** **Lebedus:** Myus: Phoræ: Erythrae. Erant etiam sub Ionum potestate insule dug, nempe Chios, & Samos.

Fluuij:

Cenchrius fluu. non procul ab Epheso lucum arrigens Orygiam dictum: Meander. *V. sua loco.* **Mimas,** antos, imons Ioniz. *Strab.* Sacris Bacchi certaminibus quorannis frequentatus; nemini huius moris veluti niuosi. *Ouid. 2. met.* Et tandè Rhodope niubus caritura, Mimasq; Synonyma.

Nec Latium norat, quem præbet Ionia diues; Nec quæ Pygmeo sanguine gaudet aus: Iona, pro Ionia: Et quot Iona ruit vetus, & quot Achaia formas; *ex Iuliano Scalig. Prop. 2. 28. line 28.* **Mollis** Ionia: At tu seu mollis qua tendit Ionia, seu qua Lydia Pæoli tingit arara liquor. *Idem 1. eleg. 6.* Mollis nuncupatur, quod omnis ille tractus mollis, & delicatus est, vbi clementissimum æquum, vberissimum solum, & mitissima sunt incolarum ingenia: & amœnitatis Asiaticæ enervauit viuulos Romanorum animos; vt Capuana Carthagenenses.

Iones, pop.

IONIVM Mare.

Quod Adriatico conuexum est ab Ionio Dyrrachi filio nomen accepit, quem interfectum Hercules in mare præcipitavit, cuiq; nomen dedit, teste *Appiano.* Vel ab Ione puella, vt autumat *Solinus.* Hoc finium Tarentinum Hydruntinum continet, & Salentinum æquor vsq; ad Siculum, quod ab occidente lambit; ab ortu verò Epiri maritimas oras.

Ionium Æquor. *Ouid. 1. trist.* Ionium ros: Vidi ego te in somnis fracta (mea vita) carina Ionio lassus ducere rore manus. *Prop. 2. 19. vel 26.* Effes Ionij facta puella maris. *Idem.* Sinus Ioniz æquor. *Idem 4. 6.* Ionium pelagus. *Sen. in Thyest.* Ioniz hemes. *Claud. pref. 1. de rapt.* Ite Ionij. *Idem 1. de rapt.* Æquora Thesproti subdita

regno. *Prop. 1. el. 11. V. Mare Ionium.* Ionium litus; facile ad Ioniam litoralem minoris Asiæ prouinciam spectabit:

IODANIS, is.

Maximus, & amœnissimus totius Pæstinz fluius est, vtriusq; Testamenti scripturis celebrissimus, qui (vt *D. Hieronymus* scribit) ex duobus fontibus haud procul à se distitis, for felleet, & Dan bicornis erumpit, qui simul deinde iuncti Iordanem efficiunt ante portam Cæsareæ Philippi, hunc regiones perueniens præterlabens Tracontidem ab Iturca, & Galilæa superiori separat; Seleuciam à finistris alluit; in vallem quamdam inter Cæsaream Philippi, & mare Galilææ medio loco sitam influens stagnum facit, quod aquæ Meron, & Samachonitis lacus appellatur. Indè lacum transgressus fontibus aliquibus auctus inter Capharnaum, & Corozaim in mare Genesareth, siue Galilææ progreditur, mediūq; mare egreditur, alijsq; torrentibus auctus maior Iordanis appellatur, qui Perçam à Samaria, & Moabitidem regionem à Iudæa diuidens conualem illustrat, quæ à lacu Genesareth ad Asphaltiten vsque ducentorum, triginta stadiorum longitudine patet, mediam secat, varijs vrbibus, vicis, oppidisq; ablutis irrigatisq; donec inuicem in mare mortuum influat, vbi nomen cum aquis dulcibus amittit. Huius longitudo ab ortu suo à Libani montibus ad occasum vsque centum circiter miliaria extenditur, qui toto hoc decursu ex vtraque ripa latis, amœnis, argillosis, & vberissimis campis cingitur. Quem fluuium primò Israelitæ, tum Elias, postremò Elisæus aquis eius miraculose diuisis siccis pedibus transierunt: In eodè Naam Syrus septies lauari iussus ab Elisæo elephantiū liberatus fuit morbo. Tandè Christi baptisimo multo celebrior factus sui desiderium vniuersi mundi fluminibus indidit, cum aliqua emulatione. Hunc è mari mortuo egressi, sed paullo post subterraneis, & secretis quibusdam meatibus terra absorberi refert *Brucardus* ex incolarum attestatione.

Iordanis fluens: Iordanis cessit ab anne: Iordanis vnde flauit, sacra: Iordanum flumen: Panes, & Paneus dicitur etiam alter Iordanis fons, nempe Dan, siue Danus: Pæstinz aque, antonomasticòs, & sic: Pæstinius amnis, quia ceteris nobilior: Lustrales Iordanis aque.

IOSEPH PATRIARCHA.

Isaac ex Rachele filius, frater Simeonis, Rubenis, ceterorumq; à quibus adolescens Ismaelitis negotiatoribus venditus, & ab is in Ægyptum delatus, iterum captiuus Putiphari venditur, à cuius vxore lacesitus singulari castimoniz posteris præbuit exemplum. In vincula tandem coniectus ibidem biennio detentus, diuinatione clarus, è vincis exemptus à Pharaone Rege Ægyptiorum in secunda, post regiam dignitatem constituitur: In qua prudentia, & prouidentia facta conuigens à fame, qua totus afflictus fuit mundus, eximit Ægyptum, quo & fratres, & patrem, penitus accessit iuauis. Vbi postquam multos recessit annos

Ephra-

Ephr aim, & Manasse filij relictis in bona fecunditate quicunt. Vide in *sacra Genesi*. ubi longitudo eius vitæ series deducitur.

Isacide natus: Isaci nepos: Frater iussus cæteris Ægyptius Sultator: Salus Ægypti: Bis venditus frater; Beniamino germanus.

S. IOSEPH.

Beatissimæ Virginis castissimus sponsus filius Iacob ex tribu Iuda, regiaque Davidis stirpe, faber tamen ut suam in paupertate laboriosa vitam cum iustitia sine fraude debitor. Hic diuinitus Virginem accepit uxorem, quam de Spiritu Sancto grauidam cum deferere vellet, in formis ab Angelo admonetur, doceturque quanti mysticij participes factus ipse esset; cum qua Bethlehæm profectus primus post matrem Christum infansem in cunis vagantem, Dei filium, sponsumque suum veneratus est; cum quibus in Ægyptum profectus septem ibidem vixit annis; post quos in patriam reuersus, Nazareth incoluit, cui Decus factus homo sub pueri forma parebat, opemque in materijs lignis sacralis præbebat. In ipsius denique manibus, sponsumque se felicissimum omnium occubuit ante Christi passionem, in quem meritis summis tota laudat Ecclesia laudibus, quæ sanctimonie ipsius, dignitatisque meritum numquam æquabunt.

Iosephus: Mathanide, es; ab auo Mathan: Tutor Virginis, & pueri: Senior, vir cui credita Virgo: Maritæ sponsum, tutor, custos: Faber castissimus: Dei nutriticus: Veniens Davidis origine Ioseph: Regia progenies Nymphæ dignare superbo coniugio; idest altissimi coniugio.

IPHIANASSA.

Soror Lysippes, & filia Phœbi Arpiuorum Regis, quæ cum alijs fororibus in vacca à Iunone fuisse conuersa: dicuntur à poetis. His curauit Melampus, & Iphianassam natu minorem uxorem duxit. *V. Melampus. V. Prætor. & Prætoris.* Hellebore à dementia sanatas assuerunt, vnde hellebore genus Melampodij nomen habet apud *Plin. lib. 25. cap. 5.*

IPHIGENIA.

Agamemnonis è Clytemnestra uxore filia, Orestis soror, quæ à patre sub prætextu nuptiarum cum Achille Dianæ fuit mactanda oblata, hac scilicet occasione. Cum mille Græcorum naues ad Aulida, quæ vrbs Bæotia est iuxta Chalcidem, portu nobilissimam, conuenissent, & impediti tempestatibus inde non possent soluere, consulti vates, inter quos Chalcas responderunt, Dianam sanguine filie Agamemnonis esse placandam; offensam enim fuerat Dea ab ipso, cum illi ceruam imprudens necasset; cum ve à pater filiam immolare nollet, Vlyssis eloquentia victus, ut publicam vtilitatem priuatæ anteponeret charitati, cumdem misit Mycenæ Vlyssen ad abstrahendam è sinu matris Iphigeniam: quod Græco quidem astu factum, ut ita mactata virgine ab Aulide soluerent ad Troiam. Verum adducta virgine ad aras, ut immolaretur, à

Diana dicitur fuisse Sacerdoti surrepta, ac illius loco ceruæ supposita, ipsa verò puella ad Tauricam regionem translata, Regi Thoanti tradita. Sacerdosque facta Dianæ. Cum verò secundum statutam regioni confuerudinem, humano sanguine numen placaretur: post aliquod tempus oblatas est ei Orestes, qui accepto oraculo, si à furore, siue dementia, liberari vellet, cum amico Pylade Colchos petierat, & à barbaris captus ut immolaretur ductus fuerat, quem cum agnouisset Iphigenia, impetu facto, Thoante occiso, simulacro sublatro, ambo in patriam reuersi sunt (aliter tamen à nonnullis narratur; secuti sumus *Servium*, & *Gyraldum* cunctem referentem) siue in Italiam Ariciam peruenerunt, ubi simulacrum Dææ Fæcellinæ, quod sub fæce fuisse absconditum, ibi constructo templo reposuerunt. *V. Orestes.*

Virgo Pelopeia. *Ouid. 4. trist. 4.* Hic pro supposita virgo Pelopeia ceruæ Sacra Dææ coluit qualiæcumque suæ; à Pelope abauo; propter patris auo. Mycenis, dos. *idem 12. met.* Puella Agamemnonis. *Prop. 4. 1.* Iphianassa. *Lycert.* Iphianassæ turparit sanguine foedè: Sancti virgineo placandam virginis item esse Dææ. *Ouid. 12. met.* Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris. *videm.* Immeritam suæ natam mactare Dianæ, *idem 12.* Nec soluit Danaas subdita ceruæ rates. *Prop. 3. 2. 1.*

Graia Sacerdos. *Ouid. 3. Pont. 2.* Soror Orestes. *Prop. 2. 11. line 14.* Nec sic Electra saluum cum asperit Orestem, Cuius falsi tenens fleuerat ossa soror. *videm.* *Saboties* scripsit tragediam nomine Electram, cui fabulæ argumentum ita compositum est, ut Electra pesserit vnam, in vna credat esse fratris Orestis ossa, vel credere se sumit, ac veluti fratris reliquias ferens compleret, ac conuinceretur. Eius inuenit. *Vide Gellium 7. Pro qua mactata est Iphigenia mora. idem 3. 6.* Clytemnestra filia: Equidem & iugales filie memini faces. *Seneca Agam.* Suppositam, fama est quondam pro virgine ceruam. *Met. 3. 90.*

IPHIS.

Puer fuit formæ venustate conspicuus, qui cum Anaxarærem puellam Cypriam ex Salamine, licet ipse nobilitatis esset impar, misere deperiret, cum se ab illa desipere cerneret ad eius fores nocte quadam se laqueo suspendit. Cuius funus cum Anaxaræte fletu oculis, immotisque intereretur in saxum fuit conuersa, ut fabulatur *Ouid. 14. met.* Humili de stirpe creatus.

Fuit etiam Ignis puella quædam Cretensis ex Pasilo opp. Iyedi, & Telethusa filia ipsi nuptiarum die in mare mutata. Nam cum Lygdæ uxorem grauidam animaduertenter peregræ profecturus in mandatis reliquit uxori, ut si filiam pareret, illam exponeret. Cumque Telethusa foeminam peperisset verita maritalem legem; & naturali amoris, mediam tenuit viam, scilicet dissimulatiois; infansem enim

enim virili semper habitu vestitam communi nomine Iphidis appellavit. Verum cum adolevisset, paterque puellam Ianthem ei despondidisset, anxia mater Iphidis, ne res deegeretur Ildis opem imploravit, quæ precibus Teletuæ exauditis, Iphidem in marem committit. Fabulam latius excurrit *Ovid. 9. met.*

IRA, z.

Irarum æstus. *Virg. 4. Aen.* Fluctus. *idem 12.* Irarumque omnes effundit habenas. *ibidem.* Bilis: Bilis ardor. *Mart. 6. 64.* Stimuli iræ. *Virg. 11. Aen.* Animus acerbus. *idem 5. Aen.* Furor: Rabies. *V. sua laetis.* Tumor: Verba aspera. *Virg. 2. Aen.* Rixæ, effectus iræ: Pectus sæuim. *idem 12. Aen.* Pectus inimicum. *idem 11. Aen.* Pone animos, & pulsus abi. *ibidem.* Idem iram deponere: Acer dolor. *idem.* Spumæ furiales iræ. *Claud.* Exarsere ignes animo. *Virg. 2. Aen.* Dictis affatur amaris. *idem 10. Aen.* Iracundia: Indignatio. *Iun. 1.*

Impetus amens. *Stat. 7. Theb.* Sæucia: Vesani pectoris æstus. *Hon. 1. Iliad.* Irarum caussæ, scilicet dolores. *Virg. 1. Aen.* Ora indignancia. *Ovid. 1. met.* Violentia. *Virg. 12. Aen.* Dolor atro felle. *idem 8. Aen.* Acrila corda. *Lucret. 3.* Furæ. *Ovid. 4. 12. met.* Flammæ irarum. *Sen.* Sæuos irarum concipit ignes. *Val. Flac. 1.* Ignis truculentus. *Sen. in Oedip.* nec lumina feruor asperat. *Claud.* Accensam in læso promere corde facem. *Bernb.* Vario fluctu æstu. *Virg. 12. Aen.* Viperumque vomant nostro sub nomine virus. *Mart. 7.*

Epith. Effera, acerba, sæua, vesana, violenta, præceps, indomita, fremens, minax, impatiens, grauis: Accensus lambens præcordia flammis, præcipitans, turbans, excæcans mentem; comes spiritus furoris, feruida spumanti rictu: In præceps omnia vertens, parens odij: Animos cæca caligine versans, parturiens minas, coquens præcordia, vasta, tumida, vetus.

Commoti compeste pectoris æstus: Frenâ bilis suppressa suæ: Vesania: Ipsa sibi est hostis vesania: Sanguinea intorquens suffuso lumina felle: Effera præcipiti proruit ira pede: At si quod nostræ tibi bilis inuulerit ardor. *Mart. 6. 64.* Hinc

IRATVS.

Attollens iras. *Virg.* Accensus furij. *Ovid. 12. met.* Terribilis ira. *ibidem.* Feruidus ira. *Virg. 8. igneus. idem 11. Aen.* Feruidus, idem 12. Ire flammis incensus: Flammato corde volutans. *idem 1. Aen.* Iracundus: Indignantis animi: Bile tumens: Seuerus: Ardens: Asper: Turbidus ira. *St. It. 3.* Furens ira. *Lucret. 7. Phæd.* Flagrans animus. *Iun. 1.* Sonat hic de nare canina Littera — *Perf. sat. 1.*

Impatiens iræ. *Ovid. 13. met.* Vitro Implacabilis ardet. *Virg. 12. Aen.* Furens animis. *idem 8.* Dentibus infrendens. *ibidem.* Improbis ira. *idem 3. Aen.* Acri percitus ira. *Lucret.* Atrox: Turbidus: Commotus: Immani concitus ira. *Virg. 9. Aen.* Acta furore graui. *idem 10.* Horridus ira. *Ovid. 6. met.* Haud iræ vacuus. *Sil. It. 10.* Ira demens. *Sen.* Ferax ira: Nilubus ira. *Stat. 3. Theb.* Ira concitus pectus. *Sen. in Med.* Cui tri-

stes ignescunt sanguine vultus. *Stat. 3. Theb.* Inuisus.

Nullæ in fronte ming, nec formidabile lumen. *Ovid. 2. met.* Idem non iratus: Violentus: *idem 5. met.* Irarum qui fluctuat æstu: Irarum volens sub pectore fluctus: Ecce furens animis aderat Tyrrhinus. *Virg. 8.* Audaces, rapidas, tumidas effusus in iras: Talia feruebat rabidus, nimioque dolore: Infans ceu læsus aper, cui spumea mento: Fæx riget, & duro horrentes stant tergo setæ: Quatenisque minantis More caput, frontemque; plicis maioribus implens Murmure terribili sic tandem turbidus inquit, &c. Toto nubila vultu. Ante Iouem sparsis stetit inuidiosa capillis. *Ovid. 5. met.* Fronte minæ durant, & stant in vultibus iræ.

IRIS.

Thaumantis, & Electæ filia, Deorum nuncia, præsertim Iunonis, ad lites, & dissensiones, necnon ad pacis munia. Eam fingebant antiqui habitu muliebri, versicolore veste, in obsequium expeditam, nonnumquam & croceo indueam amictu, vt *Virgilius 4. Aen.* Ergo Iris croceis per cælum rosida pennis Mille trahens varios aduerso Sole colores Deuolat. Hinc pro arcu cælesti sumitur, qui sit ex radio Solis immisso concavæ nubi, colorumque varietas efficitur ex mixtura nubium aeris, & ignium. Non fit arcus, nisi Sole aduerso, & Cælo nubilo; & hæc est certa sententia: vt ait *Plinius, Sen. & Aristoteles.* Est igitur Iris pluuiæ prænuncia, nube iam in pluuiam resoluti parata: vel foederis signum, vt in *Sæuis* est paginis.

Purpureus pluuias cur bibat arcus aquas. *Prop. 3. 4.* Quam cælum intrare patantem Roratis lustravit aquis Thaumantis Iris. *Ovid. 1. 1. met.* Nuncia Iunonis varios indura colores Concipit Iris aquas. *idem 1. met.* Thaumantis, dis. *Claud. 3. de rapt.* thaumantis proles. *Virg. in opus.* Thaumantis, dis. *idem 9. Aen.* Arcus sub nubibus. *ibidem.* thaumante creata: Quæque cadit liquidas Iunonia virgo per auras, Et picturæ pluuium ligat æra gyro. *Stat. 5. sil. 1.* Purpureus arcus, vt *sup.* Imbrifer arcus. *Tib. 1. 4. V.* Arcus caelestis suo loco. Thaumantea: Nec moræ Romuleos cum virgine Thaumantea Ingressur colles. *Ovid. 14. met.* Induitur velamina mille colorum Iris. — *idem 11. met.* & arcuato cælum curuamine signans Tecla petit &c. *ibid.* Iunonis fidissima nuncia vocis. *ibidem.* In terram pictos dilapsa per arcus. *idem 14. met.* Irin intelligit.

Epith. Discolor, multicolor, aeria, curuata, decora, Iunonia, nubibus incincta, nimborum genitrix, creatrix; nubibus ætherij apprensus; quæ picturato cælum distinguere amictu; ornans insigni curuamine cælum; varijs distinctis coloribus; vario circumdans nubila cinctu; habens varios subiecta luce colores.

Nuncia Iunonis vario decorata colore: Suos arcus per nubila circinat Iris: Imbrifera qualis implicat varios fidei Iris colores. *Sen. in Oedip. 313.* Parte quæ magna poli Curuata picto nunciat nimbos sinu; Quis deficit illi quisve sit dubites

bites color: Cærulea saluis mixta oneravit notis.

Iguarus fluu. V. *Romandia*.

ISIS, dis.

Quæ etiam Io Inachi filia. V. *sup. 6*. Hanc (vt tradit *Didorus Siculus*) Lunam esse purant Ægyptij, vt Ofsidem Solem, addunt illi cornua, propter aspectum; sic enim videtur quo tempore primis diebus apparet, tum quia bos illi ab Ægyptijs sacrificatur. Quidam autem Isidem Iouis Ægyptij filiam fuisse referunt, eandemque cum Cerere esse, quæ ab Ofside fratre vxor accepta, multa ad humanæ vitæ vsum contulerit. Prima enim triticum, & hordeum, quæ prius incognita, inuenisse sieges, quibus iustitia æquæ omnibus feruaretur, instituisse fertur, vnde à pricis Græcis Isis legisera fuit appellata. Quæ Ofsyde marito interfecto, iurauit se nullius desideraturam nuptias, ac iusto deinceps imperio regnauit, beneficijsq; in populos, ceterosq; cozuos principes superauit: post obitū vero Deorum honores consecrata, in Vulcani templo apud Memphim sepulta fuit: Afferunt etiam Ægyptij Isidem pluriem inuenisse ad morbos medicamenta, medicorq; arti plurimū contulisse, ac in Deorum quoque numerum relaxam gaudere hominum cultu, inq; eorum valedudine præcipue versari, quin etiam in somnis palam ijs opitulari, quos dignos censuerit. V. *Idem. fac. 6. ad ver. 627. & seq.* Alia plura de Iside narrat *Didorus lib. 4.* alij vero sentiunt, illam cum Harpocrate corporibus morbos immittere solitam, vt inquit *Idem. Idem. fac. 11.* Decernat quodcuq; volet de corpore nostro Isis & irato seriat mea lunina iustro. Apud eosdem Ægyptios Isis est iustitia, vt in *2. de præparat. E. nung.* scribit *Eusebius*. Amatores Isidi vouebant, quam damnat *Tullius*, quod amasæ non fuisset opiculata: Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi profuit Illa tua toties tibi repulsa manu? Sive iustia, quod crepitaculi genus est (V. in *Musæo Equitæ Gualdo*, vbi adhuc ærea iustia antiquorum quo fabrefacta, adseruantur & alibi) Sacerdotum Isidis in memoriam Ofsidis coniugis; cuius ossa diu quæsitā, cum tandem circa Syenen illa reperisset, ea collecta in sepulcro condidit, loco inaccessio, in Insulam, quam ob id Abaton vocauit, haud longo inuuallo à Memphi palude limosa, & frequentibus papyris horrida, quam etiam paludem Stygem nuncupauit. V. *inferius sue loci. Style*. Huic ægrorantes post restitutam sanitatem tabellis in templo appendebant; quod Romæ multiplex quidem fuit in prima regione quæ ad Capenam portā spectabat, cum area Isidis Æliane, in regione 3. quæ Isis, & Serapidis dicebatur cum ædiculari in regione 4. Ædiculari, in regione nona Templum aliud propæ ouile; in 12. Ædes in 14. Ædes Isidis Naumachiæ. Quæ expiationibus, iustrationibusque adhibebantur ac præcipue in factis Isidis. Brodus. *Mysest.* & hæc de Iside sufficienti, qui plura desiderat *Plutarchi opusculum de Iside legat.* & *Did. Siculus*. Aut apud Isidæ potius Sacraia lenç. Potricum habebat templū Isidis in qua adulterorum, & meretricum con-

uentus, & colloquia fiebant. *Idem. 16.* Isidis templi propæ ouile in regione nona, idest in Campo Martio meminit *Idem. Idem*. In eodem templo draconis effigies videbatur, quam colebant supersticiose semina. *Idem. 16.* Argentea serpens.

Niligena iuuenta. *Ouid. 1. de arr.* aduertendum cur potius Niligenam appellet, cām non in Ægypto nata fuerit Isis, sed in Græcia: Visite turritæ vaxæ Memphitidos aras. *Idem. 3. de arr.* Pharia iuuenta. *Idem*. Turba Phariæ iuuentæ. Nempæ Sacerdotes Isidis. *Mart. 10. 48.* tristitia iam redeunt iterum sollemnia nobis Cynthia iam noctes est operata decem. *Prop. 2. 33.* tristitia appellat, quod in Isidis, Cererisq; sacris matronæ Romanæ secubabant, & castimonia plurimum dierum vtebantur, quod etiam in Bacchanalibus celebrandis per dies decem solitum fieri declarat *Linus*. Lege totam *Propertij elegiam*, quæ in *alij codicibus 23. est lib. 2.* Arque vitinam Nilopereat quæ sacra repente Midæ matronis Inachis Autonij. *Idem*. Inachis, à patre: Anthibi non satis est fuisse Ægyptus alumnus Cur tibi tam longa Roma petita via est. *Idem*. non in templa tuam Romana recepinus Isim. *Luc. 8. Phars.* Illici dicti sunt Sacerdotes Isidis. Plangens populus. *Iunen. 6.*

Nilia iuuenta. *Mart. 10.* versa caput primos muguerat annos, nunc Dea, quæ nili flumine, vacca bibit. *Prop. 2. 20.* Isiac lena. *Iunen. fac. 8.* Niligra: Linigeræque tenet candida sacra bouis. *H. Balb.* à vestibus lineis, quibus in eius sacris Sacerdotes induiebantur, candida appellabantur: sic *Ouid.* nunc Dea linigera colitur celeberrima turba, 1. *mer.* Vidi ego linigeræ nomen violasse facientem Isidis, Isiacos ante fedete focos. *Idem.* sic *Iunen.* Qui grege linigero circumdatus, & grege caluo: nam caput rasilare solebant Sacerdotes eius sacra facturi. *Sat. 6.* Quæque Pargonium, Mareoticæq; arua, Pharonque Vna colis, & septem digentum in cornua Nilus. *Ouid. 9. met.* Nam in Parætonio, qui locus est in Ægypto, in Mareotide Palude, & in ipsa Alexandria (vbi Pharus) ab Ægyptijs colebatur.

Memphitica templa. *Mart.* in quibus colebant Isidem, Anubim, Apim, &c. videt *Ouid. lib. 9.* describit eorum sacra: Inachis antetorum pompa comitata sacrorum Aut stetit, aut vixit iterant Lunari fronti Coenua, cum spicis nitido flauentibus auro, Et regale decus, &c. Per septem Nilus portus uolens in æquo, Exit infanz pellicis ora bouis. *Idem. epist. 14. vix. multa de hac fabula.*

Eius epitaphium habes apud *Didorum Siculum* in columna inscriptum huiusmodi: Ego Isis sum Ægypti regina, à Mercurio erudita, Quæ ego Legibus statui nullus soluet, Ego sum prima trugum inuenerix, Ego sum Ori regis mater (Ouidis alij legunt, sine dictione matris) Ego sum in astro canis reuigens, Mihi Bubastia vrbis condita est, Ægypte, Ægypte gaude, quæ me nutriti: Bisque deciora conas tibi dicere laudes Ingens turba, debeat in Pharia. *Tib. t. 3. isti plura.* In Pharonæis quondam stabulara sub anteis Nunc

G g

Re-

Regina Phari, numenque ocientis anelli. *Stat. 3. silv. 2.* Anferre, & popano uesti placenta olim colebant Iſidem, & eadem uesti eius sacerdotibus. *Iunen. 6. sat.*

ISMARVS, i.

Mons Thaciz est, siue plures connexi montes, qui Iſmara genere neutro efferuntur, ob vini nobilissimi copiam celebratissima; est etiam oppidum ad eorum cadices maritimum, quod expugnauit Vlyſſes cum à Troia discederet, & victor vinum accepit à Maroneo, cuius vi inebriatus Polyphemus ab eodem exoculationem passus fuit, vt suo loco.

Iuuat Iſmara Baccho Conſerere. *Virg. Georg. Iſmarij colles. Stat. 5. ſilv. 3.* Iſmaria vallis. *Prop. 2. 10. ſine 13.* Ciconum mons. *Idem 3. 10.* Iſmariz gentes. *Ouid. 1.* Iſmariorum rex, idest Thracius. *Idem 13. met.*

ISMENVS.

Fluvius in Bæotia Thebanum regnum affluens, ab Iſmeno pelagi filio ſic dictus, à quo etiam denominatus Niobes quidam filius è ſeptem; vnde etiam Thebanæ mulieres Iſmenides appellantur. Hic autem ex Cytherone effluit, cuius aqua ad Iouis delubrum liberatoris è dulci ſalſa euadit, mutaturque. *Leges Athen. lib. 1.*

ISOCRATES.

Athenienſis orator celeberrimus, de quo reſtunt à Pauſania, illi ab Athenienſibus ſtatuum erectum in columna; de quo tria præclarè actæ viæ memoranda narrabant, primum perſeuerantiæ quod nunquam diſcipulis crudiendos dimiſiſſe vel nonaginta, & octo natus annos; Alterum modèſtiæ, quando à curiſ forenſibus prociſus abſtinuit. Tertium conſtantiæ in libertate diligenda; vnde audita eadè Athenienſium apud Chæroneam voluntariam mortem optepit. *Pauſan. in Att.* Atticus orator: cuius dulciore meliore fluctat oratio, loquela, &c.

Sanctasque colunt Iſmenides aras. *Ouid. 3. met.* Et celer Iſmenox cum Phocæico Erymætho. *Idem 2.* Quicquid Iſmenus rigat. *Sen. in Herc. fur.* Regnum & Iſmenium petam, Thalamosque noſtros. *Idem in Herc. Oct.* Vbi tota rapidus ducit Iſmenos vada. *Idem in Thib.*

ISTER. V. Danubius.

ISTHMVS.

Proprie collum ſignificat, à cultus ſimilitudine terra oblonga, & anguſta inter duo maria dicitur Iſthmus, vt in Peloponneſo inter Agæum, & Ionium mare propæ Corinthum quatuor, vel quinque milliū interuallo. Quas anguſtias perſedere multi irrito anſu tentarunt, quos inter Demetrius, C. Cæſar, Caligula, Nero, & alij, quibus inſtituto ſi uſtratis murū ducere placuit, quem Hexamilium vocarunt. Eum Amurathes Turca deiecit, Veneti reſtituerunt anno 1453. ſpatio quindecim dierum, ſed Turcæ iterum eundem poſtea ſolo æquarunt. In hoc Iſthmo Neptuni olim Templum fuit, ad quod Iudi Iſthmici celebrabantur, vnde Neptunus Iſthmius fuit appellatus. Ab irrito eorum labore, qui Iſthmum perſedere conabantur natum eſt adagium in eos, qui

incanſum laborant. Sunt alij Iſthmij: ſed V. Chæroneſis.

Chæroneſis, Peninſula dicitur genericè Iſthmus, ſed de Iſthmo Corinthiaca

Synonyma.

Mare geminum. *Lucan. 1. Pharf.* Qua duo portus longè freta detinet Iſthmos. *Ouid. 1. 1. 8.* Freta Iſthmos bina ſindens. *Sen. in Herc. fur.* Et quæ duobus terra comprimitur fretis. *Idem in Hipp.* Iſthma clauſura bimari vallo. *Stat. Achil. 1.* Fauces maris gemini. *Idem in Thyſt.* Iſthmij ſiquis amat regna Corinthij. Et portus geminos, & mare diſcendens. *Idem.* Iſthmiaci portus. *Stat.* Iſthmiciſque petam montes? at purgare lato diſcernens patriam trunculentum diuidit æquor. *Canul. in nupt. Pil.* Iracundi rertæ Curia Palæmonio recluditur vnda: Lechgo: vnde Ino cum Melicerta in mare ſe dedit præcipitem. *Stat. 2. Thib.* V. Palæmon. Iſthmos diuidens grauiſſi terra vicina vada. *Sen. in Thyſt. 1.* Et in medijs audit duo lictora campis. *Stat. 2. Thib.* Iſthmum intelligit, vbi auditur vtriuſque lictoris murmur.

Quas Doricus alligat vndis Iſthmos, & alternò quas margine ſummouet infra. *Stat. 2. Thib.* Alternus margo nuncupatur ob duplex lictus: Iſthmos qua terris arcet vtrinque mare. *Prop. 3. 19.*

Arua Theuſneſia, à promontorio, vnde Iſro cum Palæmone filio ſe in mare Corinthiacum præcipitem dedit, haud procul ab Iſthmo ex ea parte, vnde Thebis ad Iſthmum mare tenditur. In cuius honorem, vt ex *Athena poſtea Græciſque antiquitate* colligitur Iſthmij fuerunt inſtituta, quæ inter ſacra cæſamina numerantur; & hæc quinto quoque anno in Græcia celebrari ſolebant. Huius verò certaminis victores pinu coronabantur. Dicta ſunt autem Iſthmia ab Iſthmo, in cuius ſacris celebrabantur non procul à Neptuni templo, quod illic erat (vt diximus) in primis celebre. Ex quo factum, vt in Neptuni honorem Iſthmia quoque celebrari à plerique putaretur, quod innuit *Plutarchus in vita Theſei, & Hor.* Illum non labor Iſthmius. Clarabit pugilum non æquis impiger. *V. Lælius.*

ISTRIA, æ.

V. Hiſtrian Gallia Cifalpina.

ISTROPOLIS.

Vrbs in Ponto propè Iſtri oſtium, vnde nomen ſumpſit Maleſtorum colonia, quæ Iſtria Armeno dicitur: Iſtri populi à Colchis oriundi.

Vrbs Miletis, dos. *Ouid. 1. 1. 1. 9.* Ingreſſus ſepulchricis Iſtri. *Idem 2.* Vicina binominis Iſtri regna: Quid ripa binominis Iſtris continet. *Stat.* Ægyptus eſt etiam vrbs in eodem tractu ad cipam Iſtri. *Ouid. 4. Pont. 7.*

ITALIA.

Europæ cægio ob incolarum frequentiam, ob cæli temperiem, ob hominum præſiſſima ingenia, ob Romanæ Eccleſiæ primatum, cæteris omnibus celeberrima. Quam *Plinius* Dijs regionem ſacram, totius Europæ beatiffimam, optimamque omnium propè terrarum à vnanime rectorum dominum, principem gentium, mundi reginam appellat. Varias habuit appellationes,

ut infra in synonymis; Italia vero ab Italo Oenotrij Rege, ut scribit *Aristoteles*, siue alia de causa, quæ ad rem modò non est. Soli vberitas in Italia huiusmodi est passim, ut nudi etiam montes cæmentis ad ædificia subministrant. *Mossellanus* ager in Vmbria iuxta lacum Vellum tantæ fertilitatis fuisse scribitur, ut (auctore *Varro*) Cæsar Vopiscus, cum causam apud Censores ageret, Campos Rofæ dixerit Italici sinum esse, in quibus periticas pridie relictas, gramen vna nocte operiret: ad victum (sequitur *Varro*) optima fert. Ager Campanus frumentum; Falerinus vinum, Cassinas oleum; Tusculanus ficum; mel Tarentinus; piscem Tiberis. Verùm ob hominum culturam vberitas hæc nostris temporibus alio modo diuidenda. Sed ut breuior sim, ad Italici, cuius descriptionem parum habes in *Aruil. 2. lra*. provincias venio.

Etruria: Liguria: Campania: Lucania: Calabria: Apulia: Picenum: Vmbria: Romandia: Gallia Cisalpina. V. *sui loci*. Samnium. V. *Samnites*. Sabina. V. *Sabinum*. Marchia Tarudina. vide *Tarumum*. Tirolis. V. *sui loci*. Cararia. Vide *Germania*. Iltira. V. *in eis*. Gallia Cisalpina *Illyria*.

De alijs vero regionibus, de quibus non alibi dictum, subiiciemus ex *Cosmographis* opportunam poetis, alijsve notitiam.

Pædemoniacum regio, vulgò *Picenum*, est amœnis, fructiferisq; collibus plena, quam olim Turini populi habitauerunt, de quibus meminit *Lucretius*. *Alcyon*, alijs, quorum *Plinius* ex Ligurum stirpe procreatos arrat; in qua vrbs perimaria:

Taurinum, Augusta Taurinorum. *Tauri*. Iacet ad ostium in Pado Durici forma quadrata, splendens ornatu domibus, & cuius nobilitate clara, in qua Dux Sabaudus, & Allobrogum Rex potissimum retidet. vide *Gallia Cisalpina*. Rholetum oppidum: Auliana iuxta Padum, *Carignano*. Sula vrbs munitissimam habens arcem: Pinarolium, *Pinaris*, opulentum oppidum ad Padum sexto ab Sangoni ostijs lapide: Petrofa oppidum: Pancaletum haud procul à Pelice amne, qui Pado se immiscet. Villa franca, reliquæ oppida.

Montis ferrati Marchionatus.

Mons ferratus, siue serax, ab agri mira rerum omnium fecunditate. De hoc monte V. *Merdum lib. 6*. in quatuor insignes sunt vrbes: Calalis S. Euallj: Alba, *Plinio* Pompeia cognominata, & Athenis Pompeianis incolæ: Aquæ Saryellorum. *Plin. lib. 3. cap. 5*. quævis in Ligaribus ponat: Aquæ *Antium*. ab aquis, & fontibus, qui ibi sunt calidis, & medicatis: Battimania: Valentis S. Saluatoris: Montis calius, oppida: Alexandria, Nucæ, & Palea cognominata: Alta, vulgò *Asti*: Athenis incolæ: Pollentia: Cæta oppidum, & alia parua.

Forum Iulij regio, vulgò *Fruda*, quam à Iulio Cæsare, qui aliquot illic legiones aduersus Germanos duxerit, nuncupari dicunt, Patria à Venetis, Aquileiensis regio in historijs. Est sagitta Germania, à qua illam diuidunt

Alpes Vindelicæ, Toricæque. Hulus metropolis

Vinum, vulgò *Vlene*. Altinum opp. de quo lege *Mart. 4. 15*. Aquileia. vide *sui loci*. Timæus fons:

Venetis. vide *sui loci*. Tarudium, vulgò *Treviso*. Tarudina. *Angwell*. vide *Tarumum*.

Sub Italicæ diuisione continentur primariæ

Insulæ:

Sicilia: Sardinia. vide *sui loci*. Corsica. vide *quid sub titulo*. Insularum nomina, scriptissimus *Cirrus*. *Ætolia*. V. *Æolia*. Inarime. vide *sui loci*.

Flumina

Totam Italiam variè irrigantia sunt:

Padus. *sui loci*, & supra *Erictanus*.

Athetis fluiuius, quem tradit *Pitius* ex Tridentinis Alpibus profluere, initio quidem perquam exilem, lapsu tamen magnam aquarum vim colligere; qui deinde à Tridento lenius nonnihil per planiciem euolutur, ac mox iterum emensis campis inter montium angustias tanta sœuit violentia, ut secum omnia perdere videatur, qua vehementia per Veronam præcipitat; de quo *Virg. 9. Æn.* Siue Padri ripis, Athetis seu proper æmum Confurgunt gentes quercus, &c.

Rubicon, Tiberis, Arnus, Oltius, Mantius, Ticius V. *sui loci*.

Duria, nunc *Dura*, ex Alpibus oritur: Sessites, *La Sessa*: Tanarum, siue Tanarus in Padum influens: Trebia, qui nomen seruat Romanorum clade illustre: Rhenus. V. *sui loci*.

Adda, vulgò *Adda*. Cænonanus diuidit ab Insubribus ex monte Baudio verè nascenti, qui in lacum Larium ingressus, aquas illius supermeat, egressusq; per planiciem in Padum alijs receptis annibus tendit.

Liris: Volturnus. V. *sui loci*. Silaris inter Piceninos, & Lucanos: Sybaris in magna Græcia, & Crathysin Apulia Aufidus Romanorum sinistrapugna aduersus Annibalem nobilitatus inter Præcutios, & Picenum Aternus; in Gallis Senonibus Metaurus Hæsturubalis fratris Annibalis clade, acque interitu insignis, alijsq; alijs

Lacus.

In Italia plurimi, quorum celebres in Etruria Trasumenus, Vulsinensis: Apud Morsos Fucinus; apud Sabinos Velinus, & alibi alij.

Maria, & sinus, quibus aliorum Italia: Adriaticum, quod mare superum appellabant veteres; Tyrrhenum; Ionium. V. *sui loci*. Sinus Kapalinus: Sinus Erycis, cum portu, in Ligustico mari: Sinus Baiarum V. *Baia*. Sinus Scyllæticus, prope Siciliam: Sinus Tarentinus. V. *Tarentum*. Sinus Ispontines, qui & Vibonensis, & Næpeticus, ac Terinus in regno Neapolitano, vulgò *Golfo di S. Enfant*. Sinus Pelstani, Lucanæ adiacens: Sinus Flanaticus. *Plin.* Polaticus. *Atia*: est in mari Adriatico ob crebra naufragia infamis, vulgò *Golfo di Caracra*.

Portus habet plurimos, sed insigniores. Genuesis, de *Genoa*. Liburni, de *Liturno*. Centurcellæ, de *Civita vecchia*. Neapolitanus, de *Napoli*. Brun-

Brundisius, di Brindisi. Tarentinus, di Tarento.

Montes:

Alpes: Apenninus. Vide *suis locis*. Massicus. vide *Campania, ubi alij multi*. Soracte. Vide *suo loco*. Lacinium prom. in extremis Italiae sinibus inter Petilium, & Crotonem in mare excurrent, Ioniumque dirimens in mare Adriatico. Dictum Lacinium à Lacino quodam latrone, quem Hercules, quod boues suos abegisset, ibi dicitur interemisse, templumque ibi Iunoni condidisse, quæ exinde Iuno Lacinia dicta est. Hinc *Virg. 3. Æn.* Hinc finus Herculei (si vera est fama) Tarenti Cernitur accollit se Diva Lacinia contra.

Silvæ porro, lucua, nemora, saltusque celeberrimi, qui fuerunt apud veteres, recensentur ferè in suis provinciis, ut Salus Falstus in Etruria, Saltus Rhegus, flue Rhegiolorum apud Brutios: Batini Saltus in Apulia: Algidum nemus. *V. Algidum*. Albunea silva in altissimis Tiburtinorum montibus, alia in Laurentinorum agris, Angitia nemus propinquum Albæ Mariorum, cuius meminit *Virg. 7. Æn.* Gallinaria silva. *Cic. ad Patrum scribens, & Strabo meminit lib. 5.* Silua Eboli cum lucu in Lucania: Veliarum silva, Lucina silva in Cipadana regione: Pedaneæ silvæ in eodem loco. Sed ad

Synonymia.

Saturnia, à Saturno, quamvis ad Latium tantùm spectare videatur: sed olim Latium quoque pro ipsa Italia sumebatur.

Hesperia, ab Hespero Atlantem fratrem fugiente, ut vult *Hymnus*: vel ab Hespero, stella ut *Macrobius*, quod occasui subiecta sit: Aufonia, ab Aufone, & propriè tamen dicta fuit Italiae regio maritima inter eam agri Brutij partem, quæ Siciliæ obijcit, & Salenninus intercepit: vnde etiam vicinum mare dicitur Aufonium.

Oenotria, à bonitate vini, aut ab Oenotro Sabinorum Rege, quæ deinde Italia, ab Italo Siculorum Rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges condidit, eamque partem, in qua postea Turnus regnavit à suo nomine dixit Italiam. *Legè Virg. lib. 1. Æn.* Oenotria tellus. *idem 7. Æn.*

Saturnia tellus. *Virg. 3. Georg. Regna. idem 11. Æn.* Arua Saturnia. *idem 1. Æn.* regnata per arua Saturno. *idem 6. Æn.*

Hesperia magna. *Virg. 1. Æn.* Hesperia regnum. *idem 4.* Ictus Hesperium. *idem 3. Æn.* Hesperia regna. *Claud. 2. in Ruf.*

Italia regna. *Virg. 3. Æn.* Italiae tellus. *ibidem*. Italæ regnum. *idem 4.* Fines Itali. *ibidem*. Italæ urbes. *idem 11. Æn.* Italæ ora. *ibidem*. Italum urbes. *idem 10. Æn.* italici penates: Artes Italum. *idem 12. Æn.* Itala terra. *idem 7. Æn.* tellus. *Quid 4. fast.* Itali agri. *ibidem*. Italæ partes. *idem 5. trisp.* 6. Italæ ora. *idem 2. Pont.* 3. Italum cælum, idest clima, sub quo vivunt Itali. *thr. 2. ad. 7.* Italæ regiones. *Prop. 3. f.*

Aufonium tellus, arua. *Virg. 4. Æn.* Aufonium litus. *Sic. 4. sil. 8.* Portus Aufonius. *Virg. 9. Æn.*

Aufonidum plagæ: Aufonij fines. *idem 6. Æn.* Aufonis ora. *Quid. 2. fast.* Humus, terra: Aufonia terra. *Virg. 6. Æn.* terræ Aufonia. *idem 4. turres*: Humus Aufonia. *Quid. 5. fast.* Montes Aufonij. *idem 1. fast.*

Italiz longitudo describitur versibus à *Rutil. 2. lin.* Millia per longum decies centena ceruntur A Ligurum terris ad freta Sicaniæ: Quid loquor Italiae felicia regna potentis: Sanctissima tellus: Tellus tuta bonis: Tellus metuenda superbis. Verùm si maiorem Italiae noticiam cupis habere, lege *Magnum*, qui accuratissimè, & minutatim Italiam descripsit, & in tabulas egregiè divisit.

Epith. Potens, decora, fertilis, pulchra, populosa, &c. Hinc

ITALI.

Quorum virtutes, mores ab alijs attinguntur, vitijs commixti; ipse verò referam generatim quid ne scio qui de ipsis scripsit. Mediolanenses, nempe sunt prestantes, Veneti prudentes, Lucani temerarij, Pisani inconstantes, Placentini prouidi, Florentini lenti, Veronenses fides, Ferrarienses cadi, Patavini ambigui, Genueses ignari, Lucenses viles, Volsci maligni, Brutij stupidi, Mutinenses acuti, Perusini celeres, Senenses tardi in consilijs: in re bellica varij sunt illorum mores, ut etiam in mercatura. Sed ad nostra.

Aufonij: Aufonij viri. *Quid. 4. fast.* Oenotrij: Aufonides. *Virg. 11. Æn.* Aufonius sanguis. *idem 12.* Italus sanguis. *6. Æn.* Italus, dis, form. patron. *Sic. 1. sil. 2.* Gentes Italum. *Virg. 6. Æn.* Aufoniz cohortes. *Sic. 4. populi, gentes, coloni. Luc. 1. Pharf.* Aufonia gens. *Quid. 5. trisp. 3.* Hesperij. *idem 4. fast.* sic gentes Hesperiz, populi, &c. Gens Itala. *Virg. 6. Æn.* Sarutni gens. *idem 7.* Itali populi. *Brem.*

ITER.

Gressus. *Virg. 11. Æn.* incessus. *idem 12. Æn.* via, vide *suo loco*. Medique tenemus Vrbis iter. trames: Tritum spatium: Semita callis. Huc referuntur: Profectio: Itio, discessus: Abitus: Progressus.

Carpit iter: Ingressitur, metitur, emetitur, fert gressus, gradus, pedem, passus: Gradus, us: Gressum glomerare: Passus, us: Rapidus ferri passibus: Ignotas tentare vias: Quoque teneris iter. *Virg. Virg. 4. Æn.* Hæc celerans iter ad naues tendebat Achates. *idem.* Qua facit assiduo tramite vulgus iter. Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas. *Prop.* Iamque alto moliris iter, nec deside passu ire paras: Tuit illa, suos ad mare sæpe pedes: Dum ferrent tuitos intra tentoria gressus. Ergo iter inceptum celerant: Gressumque ad castra ferebat: Hac iter est superis ad magnæ tei Tonantis.

Epith. Triticum, parvulum, attritum, faxosum, latebrosus, nemorosus, longum, breue, tutum, inceptum, occultum, secretum, horrendum, conuexum, vastum, declive.

ITHACA.

Parua insula maris Ionij, Vijsis patria, cuius causa est celebris apud poetas, à qua ipse Ithacus

tas, & Ithacensis dictus fuit. Vide *Vlyffis*. In hac infula Neritus est mons, & vrbs, vt *Strabo* refert, quæ & Leucas appellatur, vnde (Neritus) possitium, & Leucadia etiam infula, nunc *S. Maura*, nisi alia sit; Ithacam enim diuersam faciunt nonnulli à Nerito, quam Zacyntho proximam faciunt: illam verò Cephalenſe, vtrumque est patria, regnumque Vlyffis fuit Ithaca, Neritos, Dulichium, Samè; Taphos, & Cephalenia.

Et iam Dulichios portus, Ithacamque Samumq; Neritiasque domos regnum fallacis Vlyffis. *Ouid. 13. met.* Ithacæ scopuli: Edugimus scopulos Ithacæ Laertia regna: Et terram altricem fræi execramur Vlyffis. *Virg. 3. Aen.* Et Neritos ardua faxis. *ibidem.* scopulosa enim, & montana est Ithaca, ob quam caussam. *Her. in epist.* ait: Non est aptus equis Ithacæ locus, hodie *Tiachi*, nominari referunt infulam horridam, & immanem, & ob asperitatem montium incultam: Regna Laertis. *Sen. in Thyff. 3.* Dulichium. vide *ſua loca.*

ITYS.

Terei Thracum Regis ex Progne filius, quem mater ob adulterium, incestumque viri, illi dedit interendum: cum verò Tereus Itryn filium inter conandum frequenter vocaret, Philomela cubiculo exiliens caput filij, pedesque in Tereum coniecit, qui stricto ense cum ambas persequeretur, ipse quidem in vpram, Itry in phasianum, Progne in Phirundinem, in Iulciniam Philomela conuersa fuisse narratur. vide *Fabulam versibus exarata* ab *Ouidio lib. 6. met.* vide Progne: in qua tota tragœdiæ historia.

Phasianus, quia in illum conuersus fuit, vt antea diximus: Quoq; erat ortus Itry, solum iussere vocari. *Ouid. 6. met.* Threicius puer. *ibidem in Ith.* Itrylus, & Icylos cognominatus, quod signum, & argumentum fuerit calamitatis, quæ ipsi, parentibusq; euenit: Philomelæ nepos: Progne filius, natus. *ibidem 6. met.* Et Progne generatus Itry: Ipse sedens solio Tereus sublimis auito vescebat, inq; suam sua viscera congerit aluum. *ibidem.* Icyosq; caput Philomelæ cruentum Misit in ora patris. *ibidem.* Flet modò, & seque vocat bustum miserabile nati. *ibidem.* Ramo cantat tristis Aëdon; idest Philomela: Itry in varios modulata sonos, *Sen. in Agam.*

IVBAR.

Epich. Rubens, alarum, flammiferum, nitidum, rutilum, purpureum, coruscum, effulgens, perspicuum, auricomum.

Clarum emicuit Sole oriente iubar: Formosumq; iubar terris ostendit Apollo. vide *Lux.* Candor: Igneus appareret per prima crepuscula candor: Tremor flammæ Lunæ, idest tremulum Lunæ iubar in æratis armis. *Stat. 2. Theb.*

IVBA, &.

Est capillitium eorum, vel leonum à collo dependens.

Effunditq; iubar: Talis & ipse iubarum cerulæ effundit equina. *Virg. 3. Georg.* Ceruix equina, leonina, fig. continens pro com. Comantes tori. *idem 12. Aen.* Colla comantia. *ibidem.* luxuries

iubarum: O quantum per colla decus, quem spargit honorem Aurea Lunæ cùm stetit vnda iubar. *Mart. 8. ff.* Diffuffæ capiti iubar: Colla leonis. Colla iugo canentia pressi equi. *Ouid. 12. met.* nisi colla iubar flauentia velent. *idem 13.*

Epich. Densa, triplex, sanguinea.

IVBA.

Mauritanæ Rex, qui Pompeianarum partium constantissimus assertor Curionem à Cæsare in Africam missum cum omnibus copiis deleuit. Victo verò Pompeio cum Scipione copias coniecit, commissoq; prælio superatus, cum nulla iam spes reliqua esset, magnificè epulatus cum Petrelo mutuis vulneribus concurrens, fortissimè cecidit.

Libyamque iubent authore Senatu Sceperifero parere Iubar. *Luc. 5. Phœf.* Mauritanæ Rex Iuba.

IVDEA.

Palestina pars longè alijs celebrior sita inter mare Mediterraneum, & lacum Aspalcriten, atque inter Samariam, & Idumæam, cui nomen potissimum tribus Iuda indidit, in qua vrbes, & oppida fuerunt plurima, & rebus gestis (quæ in sacris habentur paginis) laudatissima. In hac

Vrbes:

Hierusalem. V. *ſua loca.* Iericho, & Ierichus, vntaq; sub Iosue ad solum viginti annis dicta, quam Abiel de Bethel ex tribu Ephraim post multos annos restituit. Campus adiacet vrbi fecundissimus, cuius roses celebrantur in sacris Ierichitis roses: Quasi plantatio roses in Iericho. In hac vrbe aliquando habitauit Iisus, quam etiam adijt Christus, cum è scomoro vocauit Zachæum. Tempore obsidij Hierosolymitani à Vespasiano deicta, postmodum restituta ab Adriano. Nunc vix vestigia superesse dicunt. Apud hanc in campo palmetum est spacio stadium centum totum irriguum, & habitationibus plenum, vbi & regia est, & balsami viridarium, authoribus *Pto. Plin. & Strab.* Campestris Iericho, in quibus Sedecias Rex Iuda captus fuit à Chaldeorum regis exercitu.

Ierichuntis montes, colles, agri, &c.

Joppe, quæ Iapho, & Iaspha dicitur, quam Iaphet filius Noes ante ditulnulum dicitur condidisse. A mare in edito promontorio sita est, litore saxoso, alto, & arduo, vnde vel ipsa Hierusalem vigesimo distans lapide conspici potest. Portus est illi conspicuus, ad quem ligna, & lapides pro templi structura de Libano raribus transferbantur, quæ hinc terrestri itinere curribus peruehebantur ad Hierosolymam. In hac vrbe D. Petrus Tabitam à morte reuocauit, & hinc accessit ad Cornelium Centurione gentibus primus ipse, velut caput Christianam fidem demonstrauit, nunc Iaspha dicitur.

Tutris Saronis, quæ deinde Cæsarea fuit appellata, quæ Ascalon fuisse referunt nonnulli à *Plinio* Apolloniam vocitaram. Cæsarea autem Palestinae ad alterius differentiæ, quæ in Phœnicia dicta fuit. Tuni Flauia Colonia à Vespasiano eodem ducta postremum nomen accepit. Vrbis quidè muuicillima fuit, maxima, & opul.

H h lea-

lentissima. Cingitur ab occidente mari magno, ab oriente palude quadam dulci, & profunda, croceollorum altitudo: quam Herodes celebris exornavit portu, cui nomen Sebastus in honorem Cæsaris, quem portum Drusus Cæsaris priugius adiit, amplius sumptuosis, & vitrici nomen indidit. *Arseam. V. Isid. 6. antiqu. 5.* vbi multa de eius dedicatione, qua Iudi Quinquennales, quos cum Herodes Agrippa celebraret, nec adulatores confeceret, qui eum Deum simulabant, ab Angelo percussus interiit. In hac Cornelius Centurio à Petro Apostolo baptizatus primus in ea Episcopus fuit constitutus. *V. Cosmographiam, sive Theatrum terra Sancta per Christianum Delphum Adriæ amicum.*

Beth'leem. *V. suo loco.*

Hebron, prius Arbe, & Mambre, & Cariatharbe, idest civitas quatuor virorum appellata, apud Iudæa montana sita est, in qua Adam, Abraham, Isaac, & Iacob habitaverunt. Philistinorum metropolis quondam, & Enachim, sive Gigantum vrbs, quibus à Caleb expugnatis, & deletis, vrbs pro tutissimo asilo fugitiis assignata, Levitis tamen concessa à Ilio autem ipsius Caleb Hebron, sive Chebron nuncupata, Iudæis, tribus vrbs primaria in qua David septem regnavit annis. Ibi et Conuallis Mambre: Quercus Mambre. *Genes. Montana Hebron: Spelunca duplex, & alia: Hebronitæ incolæ vrbs.*

Macherus trans Iordanem non procul lacu Asphaltidis, oppidum, & castrum munitissimum in saxosa rupe, alta, & vndeque præcipiti sum: illud ædificum narrat ab Alexandro, restitutum ab Herode, in quo sibi regiam construxit domum, cum carceribus, in quos misit Ioannem Baptistam Præcursores Domini, quod ab illo de adulterio nollet argui, ibique occisus fuit, sepultusque inter Abdiam, & Eliseum Prophetam. *V. Isid. 17. Antiqu. cap. 18.* Verum ab alijs carcerem D. Ioannis Baptistæ videri dicitur inter ruinas clauicatis Sabastæ, sive Samaritæ, quæ Samaritæ regionis olim vrbs fuit primaria, ut testatur de vidisse Petrus de Valle Romanus mihi notissimus.

Sodoma, & Gomorra fuerunt in Iudæa, sed incendio consumptæ, ut est in *sacra Genesi cap. 11.* Iamnia: Azotus: Emmaus Lidda.

Lacum habet Asphaltidis, de quo *V. infra, Lacum nominis.* Mare Galilææ, sive Genezareth lacum, de quo *infra.* Iordanis fluvius maximam Iudææ partem irrigat. *V. suo loco.*

Montes habet præcipuos:

Montana Iudææ, quibus Zachariæ domus Patris D. Ioannis Baptistæ: Hermon, ad quem pertinent: Ebal, Bethoron, Misa, sive Maspha, & Bethel: Tabor, de quo *suo loco;* ad quem pertinent Gelboe, Gezirim, & Sarona, & Carmel, sive Carmelus, de quo *supra.*

Abarin mons Moabitum contra Ierichunta, supra Iordanem, idem cum montanis Arabiæ, in quorum vertice est mons Nebo, in summitate Iphazga, vbi Israelitæ castra fixerunt in deserto morte Moylis notissimus.

Sion mons, mysticorum Christi particeps in Ierusalem: Caluarie: Olsuarum: Moriath, prope quam Turris David, & Mello, cuius reliquæ adhuc visuntur.

Verum si episcoporum cupis Iudææ, & Iudæorum civitatum descriptionem, lege *Christianum Adriæ amicum Delphum, qui in Theatro Terra Sancta copiosissime omnia recenset.* Sed ad

Synonyma.

An Solymum cinere, in Palmeteraq; capta subitis, Non sibi felices filius ponentes Idumes. *Strab. 5. filia. 2.* Idumæa sumitur aliquando pro Iudæa, nam finitima est. *V. superius Idumæa.* Efdrelonij campus, vallis: Montes, colles, vrbs Iudææ: Isacum ora: Isacis ora: Iudææ culmina regi: Est vrbs Phœnicum inter, lateque fluentem Iordanem regio nostris fat cognita sacris Iudæam appellata, amissq; & lege potente in Observant vbi festa mero pede Sabbara Reges. Nam in Iudæa tantum cœperunt observari sabbata. *Ios. 6.*

IVDÆI.

Qui Iudæam incolunt: Hebræi. *V. suo loco, vbi multa.* Palæstini: Gens Iudæa, Hebræi: Solymni. *Mont. Vir Palæstinus. Ovid. 1. de art. Ambulator, qui palæstia fulsurata fractis Pecuniar vitreis. Mori. 1. pro Iis, qui modò apud nos ex Hebræis eadem faciunt: Turba Palæstini quæ bibit amnis aquas; pro Iordane: Populi femine auti Isæto: Isacum genus: Iudæa propago: Gens quondam dilecta Deo, Plutonis amica est modò: Genus alto à sanguine Iudæ: Genus ortum à sanguine Iudæ: Orti autè à magno primi ingreditur Iudæ: Per multos ducti reges genus, hæc tribus populi. Et numero, & virtute caput: Circumcisi populi. Recutita gens, idest præputio nudati: Humanis animal dissociatæ cibis. *Rur.* quod non ex omnibus vescantur cibis. Olim Iudæi copiosius secum ferebant, in quo senum, in memoriam tum dux servitutis Ægyptiacæ, vbi feces, & ætiora è civitatibus exportare cogebantur, & paleas, & fenum, & stipulas colligere ad lateres, conficiendos: tum etià mendicantis, famisq; quam tolerauerant in Ierosolymæ obidione, ut *Isid. lib. 7. bell. Iudææ, cap. 7. Lege. Iusmamem lib. 6. v. 643.* Idumæa Incola portæ. *id. sup. 8.* vbi observandum est Portuensem portam olim didam fuisse Idumæam, quod per illam à Porta Romano Vespasianus triumphator ingressus fuerit; & prope illam Iudæa incolebant vel ab ipso Claudij Imperatoris tempore. *Lege Iusmamem, recetes scholiastas.* Iudæorum meminim *Id. Ius. 14.* in qua multa notat de Iudæis. *vers. 96.* Iudæicum ius, idest lex Moylis. Tradidit arcana quodcumque volumine Moyses. *id.**

Epith. Profani, leuigenæ, infidi, perardi, obsecrati, superbi, feroces, rebelles.

IVDAS ISCHARIOTES.

Qui predicatione sua non solum apud Christianos infamis est, sed apud Turcas, alienosq; omnes, natus fuit Ischarioi, qui vicus est prope Samaritanæ mœnes in Acrabatena toparchia, qui à Christo ad Apostolatū vocatus, & æconomus præpositus, ea se auaritiæ renacitate ligavit, ut ipsum

Preceptorem Iudæis vendere triginta denarijs non erubuerit, qui facti poenitens, misericordiam à Deo consequi desperans, laqueo se suspendit ex quadam funesta scismora, quæ adhuc in rei memoriam videtur, vnde crepit medius, eiusq; viscera effusa sunt omnia.

Proditor Iſcarius. *Vid.* Lectorem procerum labes, & pestis Iudas, *idem.* Christum qui prodidit. *idem.* Proditor Christi: Petrus Apostolici turbator Iuda Senator.

IVDEX, cis.

Arbiter, tri: Quæstor: Quæstor Minos vnam mouet. *Virg. 6. Aen.* Cognitor: Qui causas, lites cognoscit: Præses, dis: Prætor: Græuis censor: Iudicans: Et Iudicantem vidimus Æacum: Iuridicus, *Sen. in Herc. fur.* Et qui fronte nimis crimina tetra Quærent, ac veteres excutunt reos, *ibidem.* Qui vitas, & crimina discit. *Virg. 6. Aen.* Reorum crimina aqua lance expendis; trutinæ seuera examinans. Qui iura reddit. *Ouid. 13. met.*

Senior, presbyter apud sacros, penes quos erat iudicium: Quis iste veri rector, æque æqui arbiter. *Sen. in Herc. fur.* Quæstor sedens alta sede. *ibid.* Cul sunt dubij credita iura fori: Legum vindex: Causarum arbiter, cognitor: Iudicis vna: Iudicis tribunal: Qui dat mollia iura.

XII. vir à litibus iudicandis, dei potest secundum *Pavlinum in prof. ad Ruf.* qui Romæ Auditor Rotæ.

Obſeruer, quod olim in leges iurabant Iudices, se omnimodo cum veritate, & legum observatione iudicium disposituros. Cæterum iurantes aram tenebant: cuius rei meminit *Cic. pro Plancio.* Siquis autem peierasset, illi numini erat obnoxius, ad cuius aram ipse iurauerat. Terrens solliciti pectora micula rei: Inde grauis Iudex, inde seuerus eques: Res est arbitrio non dirimenda meo: Tantum vicine Palæmon Sensibus hæc inmis (res est non parua) reponas. *Virg. eclog. 3.* Sis iudex, & attende: Non nostrum inter vos tantras componere lites. *ibidem.* Forum agit, id est iudicium, exercet.

Epith. Grauis, selectus, æquus, Iniquus, corruptus, incorruptus, iustus, iniustus, seuerus, immis.

IUDICIVM, ij.

Forum, si ad lites spectet: officium fori. *Ouid. 1. fast.* lites, sig. Vt quicquid valeas ignoret Marte forens. *idem 4. Pont. 6.* vindicta legis seueræ. *ibidem.* Iudicis officium. *V. Iudex.* Cum rudibus populus annua iura daret. *Ouid. 1. fast.* Iudicis arbitrium. Censura. *Sen. 10.*

Cum modo distulerit rauræ validiora charæ. *Mart. 3.* pro iudiciorum cessatione sumitur.

Epith. Graue, ære, iustum, iniustum, æquum, iniquum, dextrum, sinistrum, &c.

Iudicium, pro sensu. *V. Sententia.*

Iudicium extremum.

V. Dextremi Iudicij.

IVDITH.

Matrona inter Hebræas feminas nobilitate, pul-

critudine, castimonia, fortitudine, ac sanctitate demum celeberrima. Merari illa fuit ex tribu Ruben, Manassis ditissimi viri coniux, quæ viua ob ipsius mortem, orationi vacabat, ieiunijs, ac pietat. Accidit, vt Assyriorum Rex Nabuchodonosor, qui regnabat in Ninive, Arphaxadem Medorum regem potentissimum eo tempore subiugavit, vnde & in reliquis orbis partes imperium suum cogitauit extendere. Missus igitur ab ipso Holofernis, postquam omnia vastasset, Bethuliam in tribu Zabulon munitissimam viduæ Iudithæ patriam cepit expugnare: & post aliquot dies obiurgatis capibus Iudithæ, quod minus Deo fiderent, ipsa iuuentutis suæ vestibus induta, reliquisque puellaribus ornamentis ad Holofernem accessit; cuius pulcritudine ipse capere illud, dum nocte cum illa concubitu parat, nimio immerfus vino, somnoque ab ipsa abscesso capite viri interfectus, quod caput in urbem relatum orto Sole à Iudithæ in Bethuliam muro suspensum fuit, indeque in Assyrios irruentes, cum obrutacum viderunt Holofernem tanto fuisse terrore perterritus, vt penè omnes anequam in suas reuertissent domos, passim iugulati, capique fuerint. Historiam habes libro Iudithæ inscripto inter sacros.

Iudæa virago. *Mon.* Bethulis, dis: Bethulis nympha: Quæ viua Assyrij turbauit castra Tyranni: Holoferniaco ex agmine vitrix femina. Quæ pia bellatrix Olophernis in ense recidit Colla ducis.

IVGVM. V. Mon.

IVGVM, i.

Servitij signum. *Ouid. 3. met.* Aratrum, sig. Curæque immunis aratri Bos. *ibidem.* Dare colla premeunda iugo: Subtraxit colla iugo: Colla iugis supposit: Præbet & incuru colla premeunda iugo: Ducam ruricolæ sub iuga panda boues: Eripe turpi colla iugo liber: Sub iuga pascentes cogit lorata iuuenos: Aspera regum perpetimur iuga: vsque feremus exitiale iugum: Iugalis figus, siue Tilia; *ex Virg. 1. Georg.*

Epith. Curuum, pandum, turpe, asperum, triste, exitiale, ferum, fordidum, seruile, intolerabile.

IVGVRTIA.

Filius fuit Manafabulis fratris Micipsæ Regis Numidarum, quem patruus moriens hæredem regni sui constituit vni cum duobus filijs suis adhuc impuberibus Adherbale, & Hyempsale nuncupatis. Quos ille postea beneficiorum immemor insidijs adortus interfecit, vt solus regnaret. Id egre ferentes Romani, bellum aduersus Iugurtham mouerunt, quod Ducam inertia, perniciatq; præter omnium expectationem multos in annos protractum fuit. Donec missio in Numidiam Maro, Iugurthæ fractis opibus suis, ad Bochum Mauritanæ regem confugit, quo proditus, Syllæq; traditus, ad Marium perductus est, & ab eo Roman in triumpho ductus, qui denum in carcere coniectus artans dolore perijt, vnde *Prop. 3.*

Victor cum villis panter nusebatur vrbis Consul cum Mario capte Iugurthæ sedes. *Leg.*

Salustium de bello Iugurthino.

Hb. 2. IV.

IVLIVS CÆSAR.

V. Cæsar.

IVLIVS Mensis.

In ordine septimus, olim Quintillis dicebatur, quod quintus esset à Martio, vnde anni initium postremo Iulius in Iulij Cæsaris assentionem, cum perpetuus fuisset Dictator denunciatus: nam eo mense natus esse ferebatur. vide *Macrob. lib. 1. sat. cap. 12.*

Calendis Iulij, siue Quintilibus nullum in Calendario notatur festum: sed liquet eo die migrationes ex ædibus apud veteres fieri consuevisse, qui dies primus conductionum erat.

III. Non. Populifugia, nempe memoria, siue commemoratio fugæ populi, cum paullo post Gallorum excessum ex urbe, sublato rumore Fidenates, aliosque finitimos populos hostes Romam aduentare cum armis, repentinò tumultu fugerit populus, vel quod ipse populus à Tuscis in fugam fuerit versus, vel ob Romuli mortem.

Prid. Non. Quint. Ludi Apollinares celebrabantur, de quibus V. *su loco.*

Nonis Quintil. Idem Iulij, & hæ dicebantur Caprotinæ, quod eo die (teste *Varro*) in Latio Iunoni Caprotinæ mulieres sacrificabant, & sub caprifico faciebant, & e caprifico adhibebant virgam, & ob hoc data eis toga fuit prætexta. *Leg. Macrob. lib. 1. sat. cap. 11.* qui has nonas ancillarum fuisse festum narrat. *Plinius in Roman. lib. 6. Camillo* duas diuersas opiniones, cur hæ nonæ Caprotinæ appellatæ, & institutæ sint recenset, quas tu leges apud *illum*. Sequentibus diebus ludi.

IV. Idus Quint. Iulij Cæsaris natalis dies.

III. Idus Quint. Ludi Circenses, de quibus V. *su loco.*

Prid. Idus Quint. Mercatus, siue Mercatiales celebrabantur, & eodem die dedicatio Fortunæ mulieribus via Latina ad quartum miliarium in memoriam liberatæ urbis ab obsidione C. Marcij Coriolani, intercessionē Veturæ, & Volturnæ, quam historiam prolixè describunt *Dionys. Halicarnass. lib. 8. & Plut. in Coriolano.*

Idib. Quintil. Transfuctio erat equitum Romæ ædè Honoris in Capitolium, de quo *Val. Max. & Liv. lib. 9. extremis* cum equis insidentes, & olea coronati in Capitolium transibant. V. *Suetonius in August. & Gyrard. spur. 1.*

XVII. Cal. Sextilis, dies atra Allienis, in qua Tribuni, militumque, legiones ad Alliam fluuiū educit à Gallis pugna victæ fuerunt, urbemque amiserunt, de qua sic *Cic. ad Att. q. epist. 9.* Maiores nostri funestiorē diem esse voluerunt Allienis pugne, quā in urbis capte, quod hoc malum ex illo: eodem quoque die trecenti Fabij ad Cremeram sub Vico cæsi fuerunt.

XIV. Cal. Sext. Lucaria erat, & mercatus. De Lucarijs hæc *Sext. Pomp.* Lucaria festa in loco colabant Romani, qui permagnus inter viam Salariam, & Tiberim fuit, pro eo quod victi à Gallis fugientes à prælio ibi se occultauerunt.

XIII. Cal. Sext. Ludi victoriæ Cæsaris, quorum meminit *Sext. in August. cap. 10. & Dio 45.*

XII. Cal. Sext. Lucania repetebantur.

X. Cal. Sext. Neprunalia erant, ferie scilicet Nepruno sacre.

IX. Cal. Sext. Furinalia erant, nempe in honorem Furinæ Deæ ferie, cui etiam dicatus lucus: Furnalibus appellantur à *Festo*.

Sequentibus suis diebus ludi in Circo Maximo edebantur, de quibus V. *Circus Maximus, & Ludi.*

Synonyma.

Cleonzi leonis mensis. *Mart. 5. 72.* quod Sol in Leonis signo est: Iulius mensis: Iulij Calendy Idus, Nonæ: Quintilis: Quintiles Idus: Nonæ: Quintiles, Iulij: Æstiuos qui mouet ortus: Mensis, qui dixerit Parres Quintilem: I Flauentes qui percoquit vvas.

IVMENTVM.

Quodcumque dicitur animal, quod operam nostram adiuvat vectando, aut arando.

Iumentum clitellarium. Colum. Dossarium. *Varr.* Sarcinarium. *Cæf.* Saginarium veterinum. *Plin.* Vectarium. *Varr. Bessia da summa.* Iumentum plaustrarium, siue plostrarium, quod plaustrum trahit. *Bessia da carne:* Iumentum molarium, quod molam agit, *da molino.* Pistrinense vocat *Suetonius.*

Iumentum appiosum. *Veget.* quando micat auriculis, visu caligat, & gyrat in circulum tantum ad molas: Iumentum coriaginofum. idem: quando equus marcescit, corium collis adhæret, spinagie obrigescit.

Cyclicum (cyclo periculofo molo laborans) roborosum, sarciminofum, fustraginofum, quod varijs laborat morbis: Añus. V. *su loco.* Clitellarium equus: Oneraria bestia: Aptum ad onera, ad pondera iumentum.

IVNCVS.

Arundo tenuior: Scirpus, vnde adagium: Nodum in scirpo queris, qui operam perdit suam in re aliqua, quæ inueniri nequeat: Iuncia vincula. *Ouid. 4. fast.* Iuncida farmenta. *Varr.* Iuncinus *causa* appartenente à gumme. Iuncia fiscella. *Ter.* Iuncosa litorea, iuncis abundanti. *Ouid.* Iunctum, iuncis confitus locus: Scirpea vincula: Amerina retinacula. *Virg. 1. Georg.* Flexibiles virgæ: Salictæ, & salices; pro iuncis enim vsurpantur ad ligandas arbores, vitesque: Rubæa virga. *ibidem.* Iuncus, Ixus, Mariscus. *Plin.* Iuncus acutus est marinis, & oxythænis, quorum triplex est genus: is, qui propriè acutus, vel mas, & sterilis, oxy est ab eodem dictus: Carex est *Serius* in maritimis locis nascens: Iuncus holostæneus, mollis, & carnosus, quo ad vites vitmur: Iuncus odoratus, squinanihum, vulgus pastum, siue pabulum camelorum nominat: Iuncus quadratus. vide *Cyperin in tit. Herbarum nominat.*

IVNCTVRA.

Compages, um, g. l. p. p. Coniunctio: Complexio: vinculum. V. *su loco.* ligamen, ligamina: Internodia. *Ouid. 6. met.* Symplegas, dis: Si constringantur gemina Symplegas. *Mart.* ut præbent algam densi Symplegas linni. *Rutil.*

IVNIVS Mensis.

A iuuenum honore, vel à iuuetra Dea, aut à Iunone, vnde Iunonius mensis *Festo* dicitur, & *Ouidio,*

infra quod xdes Innoni monetæ Kalend. Iunij dedicata fuit. Nonnulli putarunt à Iunio Bruto dictum, quod Calendis Iunij, pulso Tarquinio, sacrum Carnæ Dæ in Cælio monte fecerit. V. *Ouid. 6. fast.* ne tamen ignores, vulgi-que errore traharis Iunius à nostro numine nomen habet.

Calendis Iunij, nullus dies festus, nisi communis, ut alibi adnotauimus.

IV. Non. Iun. Feriæ erant Martis, Carnæ, Monetæ. De Carna Dea lege *Macrob. lib. 1. sat. 12.* Huic pulve fabaria, & lardo sacrificabatur, quod vires corporis maximè his rebus roborentur, vendè fabariæ Calendæ Iunij dicebantur, ut alibi adnotatum est: *Ouidius* autem hæc sacra ipsis Calendis fieri, cum dicit: Pinguia cur illi gustentur larda calendis, M. xaq; cum calido sit faba farre rogas. & quæ sequuntur. Ipsi quoque calendis templi Iunonis Monetæ in foro Romano erat dedicatum: sed cum *Ouidius* dicat: Arce quoque in summa Iunoni templum Monetæ Ex voto memorant facta Camille tuos: & in monte Auentino templum Iunonis reginæ esset ab ipso Camillo capitis Vejis dedicatum, vide an vnum ex alio possit intelligi: sed enim diuersæ primæ xdis originem narrat *Liuius*. Sed ad nostra.

Eodem die Calendarum Tempestatis delubrum consecratum fuit extrâ portam Capenam à M. Marcello, cum is liberatus esset à periculo, & tempestas, quam passus erat, cum in Corsicâ, & Sardiniam nauigaret. *Ouid. 6.*

Prid. Non. Iun. Sacrum fiebat Bellonæ, cui eo die templum consecratum erat in regione Flaminij Circi versus portam Carmentalem, intra quam dabatur Senatus Legatis exterarum nationum, quos in urbem admittere volebant. Lege *Ouid. 6.* hæc sacra die Tusco Bellonæ duello, &c. Eodem die etiam Herculi magno xdes in eodem Circo dicata: Altera pars Circi, custode sub Hercule tuta est. *ibidem.*

Non. Iunij sacrum fiebat Deo Fidio in monte Quirinali. *idem ibid.*

VII. Id. Iun. Piscatori ludj peragebantur. *ibidem.*
VI. Id. Iun. Sacrum fiebat Menti in Capitolio, cui eo die xdes consecrata: causam lege apud *Liuium*, & *Ouid. ibid.*

V. Id. Iun. Vestalia erant, scilicet Vestæ feriæ, in quibus Vestales virginis sacrificabant Dæ, de qua vide *inf. suo loco*, & *Ouid. ibid.* quibus diebus matronæ Romanæ nudis pedibus ad Vestæ templum ibant, cuius causam refert *Ouid.* eodem autem die, siue præcedenti Iulij Pistori ara in Capitolio posita est, de qua eundem lege. Quo tempore Galli Capitolium obsidebant, Iulij Pistori ara posita fuit, quod Romanos duces in quiete monuisset, vt ex omni frumento, quod haberent, panem facerent, & in hostium castra iacerent, quo facto soluta est obsidio, desperantibus Gallis inopia subigi posse Romanos. *La-tantius* hæc. Hoc die Iunius Bruto vltiorem Hispaniam subegit, & M. Crassus cum exercitu à Parthis cæsus est.

III. Id. Iun. Matralia, nempe Matris Marutæ festa. vide *Leucteos infra suo loco*, Cuius Dæ sacrorum

ritus hic erat: Aditu templi serui prohibebantur, vnanî dumtaxat matronæ introducebant, cuius genis infligebant colaphos (hulus causam vide apud *Plutarchum*) necnon Matronæ fororum liberos pro suis in vinas accipiebant, eisque bona precabantur. Eodem die P. Rutilius Consul cum L. Iulio Cæsare in bello Marisco, siue sociali perijt. Eodem die Fortunæ Scizæ festum erat. Lege causas apud *Ouid.* Eodem die Concordiæ xdes à Liria constructa, & dedicata est (vide *sup. Concordia Dea*) *Ouid. ibid.*

Idib. Iun. Aedes Ioui inuisio consecrata, & dedicata fuit, sed quo loco vrbis ex eius diuisione non liquet. Iisdem erant Minusculæ Quinquatriæ, quo die tibicines feriati per urbem vagabantur, & ad xdem Mineræ conveniebant ab illis cultæ. De hæc solemnitate V. *Liuium lib. 9. & Quinquatria infra suo loco*. Iisdem quoque Vestalia erant, in quibus molgi æstuaris ornabantur moribus, & aünij illas versare soli feriat quiescebant. V. *Mela.*

XVII. Cal. Quintil. siue Iulias, stercus ex xde Vestæ per Capitolinum ciuium extrâ Stercorariam portam deferrebantur. vide *Festum*, & *Ouid. ibid.*

XIV. Cal. Iul. Palladi in Auentino sacrum fiebat. *Ouid.*

XIII. Cal. Iul. Summano templum positum fuit. *idem.*

IX. Cal. Iul. Dies ater erat ob Flaminij mortem, apud lacum Trasimenum. Historiam lege apud *Liuium lib. 21. & Val. Max. lib. 1. 6.*

VIII. Cal. Iul. Syphax à Massinissa superatus, item Afrubal ductu M. Iulij Cæs. & opera Claudij Neronis Collegæ cæsus est. *Ouid.* Eodem die festum erat foris Fortunæ in 14. regione Transiberim, in Fano illi à Seruio Tulio dicato, quem festum diem i potissimum celebrabant, qui aliqua viuabant arte. Naues item coronare per Tiberim conuiuia agitant. V. *Ouid. ibid.*

V. Cal. Iul. templum dedicatum Laribus in foro Romano, ad quod habitabant puellæ, quæ coronas texere consueverant. *Ouid.* Eodem die Iouis Statoris templum fuit conditum à Romulo in Palatino iugo. *idem.*

IV. Cal. Iul. templum in colle Quirinali dicatum est Quirinali. *idem.*

Prid. Cal. Iul. templum Herculi, & Musis sacrum, *idem.*

Synonyma.

Iunonius mensis. *Ouid. 6. fast.* Iunonale tempus. *ibidem.* Aëtiæ lucas sub cancro: Me iuuar æstius lucas cancro ducere lucas. *Bernard.* Cancrî mensis. *Mart. 5. 72.* Cancrî dies: Iunij calendæ nonæ, Idus: Iunia dies, lux, tempora: A Iunoni: nomine nomen habens: Quem pulkra Iouis coniux sibi vindicat: Iuuenum de nomine dictus.

IVNO.

Saturni ex Rhea coniuge filia, Iouis soror, & co-lux, itemque Neptuni, Plutonisque soror, quæ tamquam reliquarum Dearum regina à prius habitauit; quam Teucri inimicam, Græci

amicam finxerunt, & Afris; cuius res geste nullæ sunt præter poetica commenta, sed ob effectus varias fuit appellationes sortita, ut in *synon.* Iunonem à iuvando dictam existimabant, sed hæc iam patet, ut etiam quod pro æte sumatur inter cælum, terramq; interiecto: sed lege *Physicæ*. Hanc in primis mulieres venerantur, & Iunonem suam iurabant Veneremq; *J. Tr. 3.7.* ut homines Iovem, Geniumq; suum; foeminarum enim genius Iuno erat vnde *Idem 4.13.* Hæc tibi sancta tuæ Iunonis nomina iuro, Quæ sola ante alios est mihi magna Deos. Hinc agna nivea mactabatur, *Juv. 13.*

Saturnia. *Virg. 1. Æn.* à patre Saturno, cuius simulacrum ita figurabatur: Erat foemina in throno sedens sceptrum regium tenens in dextra eius, caput nubes tenebant opertum super diadema, quod capite gestabat, cui & Iris sociata erat, quæ ipsam per circuitum cingebat, quasi ancillam paratam ad dominæ obsequium: Pavones autem ante pedes eius à dextris, & sinistris stabant.

Regina Deum: Diumus Huius simulacrum à Camillo Dictatore à Veis superat in Aventinum fuit transfusctum, & celebri die summo matronarum studio dicatum templum. *Val. Max.* Iouis & soror, & coniux. *Virg. 1. Æn.* ipsa Iouis coniuxq; sororq; *Ovid. 13. met.* Regina. à Antonomasticos. *Juv. 12.* Germana Iouis. *Idem 12. Æn.* Germana Tonantis. *Ovid. epist. 9.* Herculis nouerca. *Idem.* Saturni altera proles. *Virg. 12. Æn.* Alcide nouerca. *Mari. 5. 66.* Iouis consors. *Ovid. 6. met.* Ex illis fuit vna sui germana mariti, hæc erat, agnovi, quæ stat in Arce Iovis. *Idem 6. fast.* nam in Capitolio seum delubrum erat Iunoni sacrum, ubi in arca lapidea servabantur Sibyllini libri; præter iam dictum in eadem regione fuit Romani erat templum, Iunoni Martiali: Ædes Iunoni Monete cum officina: Signum Iunonis à Bithynico Pompeio dedicatum. Samia genitrix. *Juv. 16.* à Sano insula, ubi potissimum colebatur.

Princeps, ac regina. Dearum. *Ovid. 6. fast.* Magni matrona Tonantis. *Idem 2. met.* Iucina. *V. sup. Iuv.* à causis, & alias opiniones. *Ovid. 6. fast.* Natalis Iuno sanctos capeturis acervos, Quos tibi dat tenera docta puella manu. *Tr.*

Diua Lacinia. *Virg. 1. Æn.* sic cognominata Iuno ab Itale promontorio, quod Crotonis est, vel *Prolemani* ait Brutorum, inter Adriaticum, & Ionium mare, vel à Lacinio templo à rege conditore dicta, ut vult *Servius*, quem lege. *V. Gyr. 1. syn. 3.* de Lacinia Iunone.

Iunonis pulcræ descriptionem habes apud *Val. Flacc. 1. Arg. v. 18.* Tonantis vxor. *Mari. 10. 35.*

Numina Monetez. *Luc. 1. Phars.* nam Iuno Moneta à Romanis cognominata, quod cum non multo ante urbem captam à Gallis terrenotus factus esset, servavit vocem extitisse à Iunonis templo, quod erat in arce, ut de fua plena fieret procuratrix, vnde Monetam appellarunt Iunonem à monendo. Camillum templum illi struxisse author est *Ovid. 6. met.* Arce quoque in summa Iunoni templum Moneta ex voto

memorant facta Camille tuo. In hac æde servabantur libri lineæ, in quibus imperij Romani fata continebantur. *Sudas* aliam de Moneta Iunone tradit Historiam: Cum Romanæ pecunie indigerent in bello contra Pyrrhum, & Tarentinos, Iunonem orasse, quæ illos monuit, si iustitiz armis uterentur, pecuniam eis non defuturam, quodcum Romanis recte contigisset, Monetam Iunonem venerat fuit, in cuius rei signum numisma in eius templo inscriptum moneta asseveratur.

Progenies, Saturniq; nucus. *Bem.* O magni soror, & coniux consors sceptri. *Sen. in Agam.* Iugis Iuno appellata, propter iugum, quod imponebatur matrimonio coniungendis, vnde etiam: Iugalis Iuno: Cui vincula iugalia carpsit. *Bem.* Iugis Iunoni ara fuit Romæ in vico, idem Iugarius dictus fuit, quod ad hanc aram in foro Romano in 8. regione) veteri ritu nubentes vinculis iungebantur in omni futuræ concordia.

Gamelia, idest nuptialis apud Græcos eadem Iuno vocitata, quod nuptijs præfissa illam crederent, vnde etiam interduca, Domiduca dicebatur, quod nuptiarum iter protegeret. Vnde apud Græcos illi mensis Ianuarius dictus fuit, dictusq; Gamelion. *V. Mensis.*

Voxia, de qua *Servius* in 4. Æn. morem fuisse ait, ut novæ nuptæ simul cum venissent ad mariti limen, postea antequam ingrederentur, ornarent laneis vittis, & oleo vngerent, vnde vxores dicte: sed *Plinius* non oleo, sed lupino adipe; alij auxungia.

Cinxia, de qua *Festus*, Cinxie (Inquit Iunonis) nomen sanctum habebatur in nuptijs, quod initio coniugij solutio erat cinguli, quo nova nupta erat cincta: Socigena, quod associaret nubentes. *Martian.* Monte sub Exquilio multis incidiis annis Iunonis magnæ nomine lucus erat. *Ovid. 9. fast.*

Sospita Iuno Lanuvij in primis colebatur, magno cultu, ut docet *Livius*; cuius simulacrum fingebatur cum pelle caprina, & hasta, & scutulo, & cum calceolis repandis. Romæ etiam in 10. regione, nempe in Palatio delubrum habuit continnum ad ædem matris Deum. *Sil. It. lib. 13. & Ovid. 2. fast.*

Caprotina Iuno. *V. sup. in mensi Iulio:* quam intellegit *Ovid. 1. fast.* Porriget & ancille qua pignus lu, ce pæpedit Lusa matrici Gallica veste manus.

Eriboea Hæm. dicta Iuno quasi buculæ molestia, quod Io in bouem versa multis affecerit molestiis. Totis quæ præfideat alma maritis. *Ovid. 2. epist.* Sacris præfida maritis: Sola toro magni digna reperta Iouis. *Ovid. 1. fast.*

Maruta Iuno. *V. Lucubr.* Curis Iuno à Sabinis; nempe hastata, de cuius rei ritu *V. Arnob. 2. contra gentes.* Feronia Iuno. *V. sup. Feronia.* Iuno novella, & Calentaria, quod in mensium calendis, quæ illi sacræ erant, à Pontificibus vocabatur. Febuialis etiam, quod in mense februarii eius sacra fiebant. *V. Februarius.*

Epith. Regina, Argiva, pronuba, omnipotens, Zeuxidia, Teopæa: Samia, ab insula Samo; Parthenia, idest virgo; Cypæa, Telchinea, Ammonia. *V. Gyr. 1. syn. 3.* alta.

Ab antiquis Deus, & pater Deorum omnium creditus, cuius quidem scelera pudet hic omnia recensere, ne hæc pagina alibi eius scelerata memoria spurcare, iterum magis, magisque conspurcentur: quem Deum enim cæci veteres conolerent, inde manifestum liquet, quæ noctis tenebræ eorum mentem obtenebrasset. Saturni filius ex Rhea, siue Opi, Iunonis frater, quæ vitare contendens (vt narrat *Homerus*) non poruit nisi connubio promissis: en prima sanctimoniz signa huius Dei. Patrem ex regno Crete eiecit, vt ipse vnus regeret; en altera pietatis in patre monimenta; demum quos filios Deos habuisse dicitur, ex adulterio, incestu, stuproque habuit, vt fabulæ, vt historiz narrant: & quo facilius id facere potuisset, varias illum indutum formas fabulantur. In taurum mutatus Europen ex Phœnicia in Cretam abduxit. V. *Europa* in aurum, Danaen vitauit, vnde Perseum suscepit. vide *Danaen* in cyncum, *Leda* in, ex qua Pollucem. V. *Callisto* & *Leda* in aquilam, Gany-medem rapuit. V. *Ganymedes* in iasurum, vt Antiopeam comprimeret, ex qua Amphion, & Zeten recepit. V. *Antiope* in aquilam iterum, vt Asterion Latonæ forasem vitaret: in pastorē, vt Memnosynon; ex qua Musas suscepit: in Amphitryonem, vt Alcmenam, ex qua Herculem: in ignem, vt Ægionem Asopi filiā vitaret, ex qua Æacum: in seipontem quoque conuersus, vt ipsam filiam Proserpinam, quam ex Cerere forore suscepit, nefando incestu pollueret. Quin ex alijs adulterijs & Semele Bacchum, ex Io Apim, siue Epaphum, ex Latona Apollinē, & Dianam, ex Maia Mercurium, ex Iunone Martem; qui demum fortassis ob scelera à Titanis filijs bello fugatus fuit in Ægyptum vsq; , vbi metu perterritus, ne reperiretur, in arictem conuersus fuit, qui apud illos Ammon dictus fuit. Tandem Gigantibus cletis, receptoq; regno cum aliqua optimæ administrationis signa præberet tamquam Deus ab omnibus haberi cepit, passimq; in mundo coli, cui pro folio tributus fuit Olympus in Thesalia altissimus mons, vnde fulgura, & fulmina iaculari ab omnibus poetis fingitur, & hinc Tonans, & Alctonius appellatur. Quod autem mortuus esset, ac sepultus ipsi Cretenfes in Gnosio Crete oppido sepulchrum ostendebant, vnde *Mart*. 9. 35. Iupiter Idæi rursi mendacia busti. Vnde videtur falsò illi immortalitas donata, dum eius sepulchrum videbatur in Crete. Quod cum qui eum colebant conuinci poruisset, Cretenfes appellare mendaces, & sine fide dignos. Romæ tamē in ipsa arce Capitolini præter insigne templi, quod illi Capitolini cognomen indidit. V. *Capitolium* alias ædes habuit. Iouis Feretrii, de quo *inferius* in *synon.* Veneris inter arcem, & Capitolium propter Asylum cum eius simulacro cupressino; Iouis Tonantis in clivo Capitolij, in qua erant signa Iouis Tonantis opus Locræ, Iouis ex ere Deliaci opus Hygie; ædes Iouis custodia à Domitiano dedicata, Iouis sponsoris in 8. vrbis reg. Necnon per totam vrbem tēpla, ædes, delubra, arq; erant dispersæ Iouis sacre

tor, tantæq; vt recenseri vix nequeant. Demum quæ ad verum Deum pertinent & sacris paginis mutata huic infami viro tribuit verustas, cuius encomia profecutus fuit *Ophian*, quæ latine vertit *Gyral. syn.* 2. quem adi, si plura de Ioue desideras. Ipsum vane depinxit antiquitas; sedentem potissimum, detecto capite, laua sceptrum tenentem affabrè expositum; cui auis aquila insidibar, cuius rei causa narratur, ad illum ex insula Naxo contra Titanas proficiscentem, & faciem in hictore sacrificium aquilam ad eum aduolasse, auspiciūque scissie, vnde & eum aquila ad pedes, siue ei fulmina ministrante rostro fingebar. Verum non meum est hic varias Iouis apud varios populos imagines præbere, cum alijsd præstiterint.

Synonyma.

Saturnus pater. *Quid.* 1. *mor.* à Saturno patre, vt dictum *superius*. Rex Dictæus, scilicet Cretenfis, quod in Crete regnauit; Dictæ enim mons insignis in Crete. Rapidus qui tonat alius mons. *Quid.* 9. Lascivus Tonans. *Broad.* Orcus Saturno. *Hor.* 1. *ad.* 1. Tarpeiusq; pater. *Prop.* 4. 1. quod in Capitolio templum habebat, vnde Iupiter maximus, & Capitolinus appellatus: Pater, ac rector fulmine pollens. *Sen.* in *Agam.* Quæque graui veniunt fulmina tortæ manu, ex *Quid.* *epist.* 4. Phædræ proauus. *ibid.*

Chaonius pater, à quercubus, quæ plurimæ in Chaonia, illi sacris, & Dodonæus Iupiter celebris à Dodone Epiri vrbe, apud quam templum, & fons idē facit, quod cum sit frigidus (ait *Pomp. Mela*) immerfas faces sicut cæteri extinguat, vbi sine igne proci ad mouerunt accessit. Est etiam filius. V. *Dodone*. Molossus Iupiter, à Molossis Chaoniz populis, & Epiri. *Strab.* 3. *Theop.* Xenius Iupiter, idest hospitalis. V. *Hospitalis* *sup.* Genetrix Iupiter, à Genethro promontorio apud Tibarenos Scythiz populos. *Apoll.* in *Arg.* Inde Genetrix rapem Iouis: Hinc Tibarenum dant virides post terga laeas: Ille proprie versantur dires pecorum Tibareni, Vnde Genetrix Iouis hospitii aspiciat ara. *Id.* Iupiter inuentor, cui prope Tiberim ara ab Hercule illi constructa ob inuentas boues à Caco abactas, & propē geminam portam, siue Othiensem trecta. *Peetrus*, à ferendo, vel feriendo hostem, cuius templum in Capitolino. *Lege* *Lin. lib.* 1. ex quo fumebant Romani sceptrum, per quod iurare, & lapidem flicem, quo sedes ferirent: Nunc Iouis incipiam causas aperire Feretri, Armaque de quibus trinit recepta tribus. *Prop.* 4. 11. *fin.* 10. quam lege totam, & argumentum enodabit clarius.

Seator, à silendo dictus. *Lege* *Lin. lib.* 1. Huic templum à Romulo in Sabinorum rebellionem votum, & post victoriam erectum in Palatij radice, delubrum aliud eidem in Circo Flaminio, à quo tamen constructum dissentiant veteres, & nihil ad nos. Elicius, ab eliciendo: Elicius Cælo te Iupiter, vnde minores Nunc quoque te celebrant, Eliciumque *incant.* Huic aram in Auentino extruxit Numa Pompilius. *Nec* 1. *lib.* *Lege* *Lin. lib.* 1. Fabulam huius rei fabes apud *Aristob.* *lib.* 2. *lib.* 1. & *Plut.* in *Numa*. Huic Deum

non ritē sacrum fecisset Tull. Hostilius Rex .
Fuinine ictus cum tota domo conflagrauit.

Lu. ibid.

Larialis, quoddā Latinis, Romanis, Hernicis, Vol-
scisque communiter adoraretur. Lege *Dionys.*
lib. 4. apud montem Albanum ibi constructo
templo. V. *Alba*. Sponsor, cui ædes in 8. vrbis
regione à Tarquinio Superbo posita, & à Sp.
Posthumio Cos-dedicata nonis Iunij: Impera-
tor; à Prænestinis hoc titulo cultus, cuius si-
mulacrum inde vrbe subacta T. Quinctius Ro-
mam deuectum in Capitolio tulit: Pictor, à
punsendo, cuius ara in Capitolio fuit. Lege
Lall. astrum. Victor, à victoria, quam bello Sam-
nitico L. Papyrius cursor retulit, in monte Pa-
latino illi ædes erecta: Lucetius, & Diespiter,
& Dionis.

Veionis: lege *Gell.* cuius statua: caput cornutum
erat, & capra affidebat, quod illa eidem immo-
laretur, sagittas habebat in manibus, &c. Vec-
tor lasciuus puellæ; de Ioue in taurū conuer-
so, & Europen veltante intelligit *Mart. 2. 14.* Vl-
tor, cui eodem Agrippa, quam Pantheon appel-
lauit, consecrauit (nunc D. Mariæ rotundæ ab
ædis forma) vide *Pantheon sua loco*. Consecrator
demum, Fagutalis à fago: Vmineus, à vimini-
bus: Arbitrator, Prædator, Marianus, Pompei-
anus. V. *Celsus*. Propugnator, Pugnans, Cu-
stos, Inuictus, Fulminator, Pluuius: Arida nec
pluuio supplicat herba Ioui. *Tibull.* cuius simu-
lacrum Athenienses venerabatur, & arā quæ
in monte Hymetto posita fuerat, vendē cūm ef-
fer opus ab Ioue pluuiam comprecabantur.

Maius Iupiter, à Tusculanis cultus, vt *Macrobij*
scribit: Adultus, vt adultæ luno; & nuptijs pre-
esse dicebatur. V. quod *alibi adnotauimus*. Opicu-
lus, & opulator, ab ope ferenda, vt à iuuan-
do Iupiter.

Capitolinus, vt pote qui in monte Capitolino æ-
dem sacram haberet, de quo *Mart. 7. 59.* Tarpe-
iæ venerandæ rector aulæ. Quem credimus To-
nantem. Tarpeium limen adora. *Iua. 6.*

Hieracombæus in Corynna à Charibus, & Cre-
lentibus sic dictus. V. *Hieracombe*.

Eleus: Nec Iouis Elei celiū imitata domus. *Prop.*
3. quoddā apud Elin prouinciam colebatur insigni
templo, ludisq; Olympijs. V. *Iliu*, & *Olympia*.
Olympius, ab vrbe Pisa, quæ Olympia olim
dicebatur, in qua templum habebat insignē,
nisi ab Olympo monte velis deducere, vel ab
Olympo, à quo eruditus, atq; institutus fuit,
vt *Diod. Sic. lib. 4. Bibl. tradit*, dicitur etiam Iupit-
er Olympius.

Hercæus, quoddā eius aræ intus in septo ædium,
præsertim opematum erigerentur: Hinc *Dionys.*
in Rom. canit: Cui nihil Hercæi profuit ara Io-
uis; de Priamo intelligit. V. *Virg. 3. AEn.* Tro-
phonius, ab oraculum in Lebadio Bæotiæ,
quod *Strabo lib. 9.* describit: meminit huius Tro-
phonij Iouis. *Cic. & alij.* vide *Adagia sub voce Tro-
phonium oraculum*. At penitor nubes qui cogit in
arcum; periph. *ex Hom. 1. R. ad.*

Hospitalis: ita dictus Iupiter hospitalis, quod
præstet hospitio. Iouis hospitis ara. *Dionys. 10.*
met.

Panomphæus dictus Iupiter, quod omnium lin-
gua colebatur, siue quoddā omnium ipse voces
exaudiret. *Dionys. 11. met.* Ara Panomphæo vetus
est sacra Tonanti.

Lyceus, à Lycæone dictus (vt *Pausan.* ait in *Arcad.*)
cui & Lycæa certamina inscriuit, qui postea in
lupum conuersus fuit, quoddā illi infantem im-
molasset. V. *Lycæon*.

Eleutherius Iupiter, cui simulacrum Athenis fuit
erectum. *Pausan.*

Ammon: Corniger Ammon. *Dionys. 3. de art.* de qua
voce hæc *Hygin. in lib. fabul.* liber in Indiam
proficiens, cū siti laboraret, Iouem roga-
uit, vt arietem, qui citi aquam monstretur,
in cælum collocaret, quod cum factum fuisset,
ibi Liber Ioui templum construxit, quod Iouis
Ammonis vocatum est: cætera apud eundem le-
gito. Anxurus, cognominatus in Italia in
Campaniæ tractu, habitu pueri imberbis, cuius
meminit *Virg. 8. AEn.* Circumque Iugum
quis Iupiter Anxurus aruis Præsidet. Fons
Ammonis: *Iuuen. sat. 6.*

Cæneus, à promontorio Euboeæ, in quo Her-
cules post Iouem Oechaliæ, ducta Iole,
templum Ioui edificauit: meminit *Æschylus*.
Qua flexus Euboicus ad Cænei Iouis Actam
penes sepulcrum infelicitis Lichæ: & *Dionys. 9. met.*
Victor ab Oechalia Cæneo sacra parabat Vota
Ioui.

Belus Iupiter existimatus est à Babylonij, & As-
syrijs. vide *Gyrald.* in hac re doctissime dispu-
tantem *syn. 3.* & reliqua de Ioue V. apud *Islam*:
cædet enim plura de illo referre: Qualis Age-
norea raptores gaudia furi Per stræta virgi-
neum sollicitauit onus. *Rust.*

I V P I T E R Planeta.

Veneris, nimisque minax cūm soluit habes-
nas Iupiter: Et sub sæcundo femina iacta.
Iouem: Iouis inde seueri vultus: Scilla Iouis:
Sidereus Iupiter: Sideream qui temperat ar-
cem: Mediceis comitatus ab aëtris Iupiter ab
orbe suo: Iupiter ætherio cursu comitante
quaternis Mediceis; quatuor enim stellæ sunt,
quæ circulis suis Iouem comitari videntur, vt
doctissimus *Gulielmus* obseruauit: Felices Iouis
stellæ. *Prop. 4. 1.*

Epith. Minax, pluuius, seuerus, sæcundus, coru-
scans.

I V R A M E N T V M.

Periuria, orum: Ius peieratum. *Hor. 2. 8.* ius iuran-
dum: Sacramentum. *idem 1. 17.* Numinis obsec-
ratio: Qui numina iurat: Numinis obsecro cap-
ut; nam iuri iurando Dij aliquot præsertim
præsertim Iupiter, vendē in Adagijs Iouem la-
pidem iurare. Siqui autem iusiurandum sper-
nare ausi fuissent, in eos iusiurandi prædices
Deos inuocabant, vt testatur *Dionys. Sic. Formulæ*
propterea iurandi variæ apud veteres: Lege *Fe-
rum, Refinam, ceterarq.* Numen: promissique nu-
mine firmat, idest inuocatus numinibus in iu-
re iurando. *Dionys. 10. met.*

Ne valeam, si non, &c. *Mart. 2. 12. 5.* ne viam: Dis-
peram *idem 2. 69.* & hæc etiam imprecationes
dicebantur.

IVRISPERITVS.

Iuris consultus Consultus legis : Legis doctor : Iuris doctor : Legum sapiens : Forensis homo : Dicitur innocuas vt agat facunda causis. *Quid. 2. iust. Prædium fori. Idem 4. Pont. 16. Caudicibus. V. sui loco, ubi multa. Suscipe Romanæ facundia, maxime, linguæ Difficilis causæ mite patrocinium. Quid. 1. Pont. 1. Et qui Romani iura fori didicisti; Rusti, Iure madens, variq; togæ limatus in vfu. Mart. 7. 50. Iurisperitum interpretatur *Furnarius*. Iuris, & æquarum cultor sanctissime legum. Veridico Latium, qui regis ore forem. *Id. Mart. 10. 37. Interpres legum sanctissimus. Iun. 4.**

IVS, & IVSTITIA.

Forum : Missus Romani discere iura fori. *Rutil. Iustitium* : Iuraq; clamorosi litigiosa fori : Iuris decreta, fœdera, leges : Debica iura. *Hr. 1. ed. 28.*

Epith. Sanctum, rigidum, sacratum, seuerum, litigiosum, æquata iura : — populisq; æquata duobus Romule iura dabas. *Quid. 1. 4. met. Regia iura*

Iustitia, inter virtutes morales.

Iusq; piumq;. *Quid. ad Liu. Equitas* : Iuris cura. *Sen. in Thyest. Fas*, modulinabile, quod fas est, scilicet quod iustum, decetq; : *Atræa. V. sui loco. Quid. 1. met. fig. Themis. Idem. Bonitas. V. sui loco. Equarum examen. Virg. 12. Æn. Iustitiae partes* : *Fasque, piumq; Quid. Sanctitas, pietasq; idesq; Decor recti. Idem 2. Pont. 3. Rectum* : *Æquum* : *Æqua gerit rectam*, librat quæ pondere lancem Iustitia immota firma, tenetq; manu : *Micia legicimo sub iudice bella monere* : *Iam redit & virgo redeunt Saturnia regna*; nempe Iustitia, quæ Atræa erat illis. *Virg. 4. ecl.*

Epith. Sancta, sacra, sacrata, aurea, potens, inuolata, diuina, celestis, seuera, tenax, tribuens cuiq; suum.

IVSTVS.

Bonus. *V. sui loco, ubi multa. Amans æqui* : *Mens*, quæ conscia recti : *Insignis pietate viri* : *Pietate grauis, ac meritis. Virg. 1. Æn. Amator æqui. Quid. 1. met. Innocuus. Ibidem. Recti custos*, imitator honesti. *Mart. Sine crimine, sine labe* : *Haud vili veterum virtute secundus* : *Recti reuerentia Cæsar, & æqui. Quid. Iustitiæ tenax factis, dictisq; Iun. 8.*

IVTRNA.

Nympha, siue fons, cuius aqua quod egrotos iuuaret, dicta est, vt vult *Varro* : eam *Turni* fororem appellat *Iuno* apud *Virg. 12. Æn. decus fluviorum*, quod propè *Numericum* amnem sita est, de quo fonte, vt *Seruius* ait, *Romam* ad omnia sacrificia aqua effertur contulerat. *Sunt* qui dicunt, illam in lacum fuisse submersam, cui nomen indidit. *Ædem* habebat *Rome* ad aquam *Virginem*, vt ait *P. Valer.* in regione *Circi* *Flaminij*.

Turni soror. *Virg. 12. Æn. Te quoque lux eadem Turni soror cœde recepit* *Hic vbi virginea campus obicit aqua. Quid. 2. sat. Dea Daunia, 3. patre* : *Stagna sororis Iuturnæ. Ibidem. Stagnisque fluminibusq; sonoris Prædēt. Virg. 12. Æn.*

IUVENALIS.

Qui *D. Iunius* appellabatur *Libertini* locupletis incertum alumnus an filius : ad mediam ferè ætatem declamauit animi magis causis, quàm scholæ, aut foro se preparans : tum satyras cepit componere in viciosa illius ætate erat tamen in deliciis aulæ *Histrion*, multiq; fautorum eius quocidie prouehantur. Venit ergo *Iuuenalis* in suspicionem quasi temporis figuratè norasset, ac statim per honorem militiæ, quamquam octogenarius vrbe summo est, missusq; ad præfecturam cohortis tendentis in extremam *Ægypti* partem. Verùm intra breuissimum tempus angore, & tædio perijt. Temporibus *Neronis*, & *Flauiorum* floruit, & ad *Neræ* tempora peruenit : *Arpini* natum memorant, vnde

Arpinas vates. *Pont. alij Aquinatem* dicunt : *Satyrarum* doctor *Arpinas* : *Nec qui consilii deinde casu Ad vulgi tenuem strepentis auram Irati sunt Histrionis exul. Sid. Appoll.*

IUVENCVS.

Bos *Iuuenis. V. Bos. Rudis operum* : *Detrectans araturum* : *Detrectans iuga prima iuuenis* : *Insultans campo* : *Malè inæquales veniunt ad aratra iuueni. Virg. in Georg. Fortes ad aratra iuueni.*

Iuuenia, fœmina : *Coniux* : *Non aliter fortes vidi concutere tauros Cùm precium pugnat toto nitidissima saltu Exspicitur coniux. Bucula. Iunix, teneræ ætatis vacca* — in flammis iunicum omenta liquefiant. *Pers.*

Epith. Indomitus, laborifer, tener, difficilis, arator, audax, pinguis, fortis, profligus, rutilicolæ iuueni. *Lassus, corniger, & cornigera, fœsus, aurata*, cum scilicet ad aras iustitæ, auratis cornibus.

IUVENIS.

Pubes, metaph. siue *puber*. *Ephebus* : *Iuuentus*, figur. *V. infra. Corpus iuuenile* : *Alumnus* : *Robora pubis* : *Voxq; quibus integer ætæ Sanguis, ait, solidaq; suo stant robore vires. Virg. 2. Æn. Nicidus iuuenta. Idem 3. Georg. Audax iuuenta. Idem 4. Delecta iuuentus. Idem 2. Æn. Inconflis caput iuuenile capillis. Quid. 1. met. Impubes* : *Adolescentis.*

Inuectis, qui nondum vestitus pube scilicet, qui nondum decliniquarti anni limites attingit : *Ac Vesticeps dicitur A. Gellio*, qui generationi habilis, ac maturus est : *Impube corpus. Hr. epod. 5. Fidens primæ corpore. Virg. 10. Æn. Callidus iuuenta. Hr. 3. 14. Circa virentes est animus tuæ campos iuuentæ. Idem 2. 5. Insignis viridi iuuenta. Virg. 5. Æn. Confusus primæque flore iuuentæ. Sil. It. 16.*

Prima tectus lanugine malas. Quid. 12. Barba tibi incipiens. Ibidem. Dum melior vires sanguis dabat. Virg. 5. Æn. Cui decor integer ætæ erat. Fidens viridi iuuenta. Idem. Tu, qui iuuentæ flore primæque virens. Sen. in H. pp. Vultus iuuenilis. Quid 3. sat. Fretus iuuenta. Virg. 7. Æn. Ædi flore virens. Sil. It. 1. Flore nitens primo. Idem. 6. Purpureo primæ signatus flore iuuentæ. Claud. 1. in H. 10.

Viridi spectabilis æuo. Stat. 3. Theb. Virens : *Do-*
nec

nec virenti canities adest morosa. *Her. 1. ad. 9. Si foret viridis mihi, calidusque sanguis. Sen. in. Oedip.* Medio iam flore vicens: Teneat vernans iuundo flore iuuentæ: Mihi mens iuuenili ardebat amore.

Epith. Clarus, nobilis, audax, generosus, ardens, alacris.

IUVENTVS, tis.

Iuuenta, æ: Iuventas, Dea, *fig. Lucret. V. inf. Her. 1. 30. Ver ætatis. Ovid. 10. met. Flos, metaph. Perpetuo sic flore mices. Mar. 4. 45. iuuentem intelligit: Primi flores. ibidem. Flos iuuentæ. Stat. Anni floridi: iuueniles anni. Ovid. 5. fab. Virentes campi iuuentæ. Ibr. 2. ad. 5. Pubes, figuratè: Pubescentes anni. Stat. Primæius flos. Virg. 7. *Æneid.* Egregium decus iuuentæ. idem 8.*

Tempus puerile iuventæ. *Ovid. 6. met. Primum æuum. idem epist. 8. Ætas florida iuundum agit ver. Camil. Primæ languinis anni. Brev. Anni viridis iuuentæ. idem. Iuvenile decus. Lucan. 1. & Mar. 9. 18. Æuum florens. Lucret. 5. Flos primæius iuuentæ. Sil. Ital. 16. Primi teneræ ætatis honores. Ovid. 4. trist. 10. Spatium iuuentæ. idem 5. met. Iuuenilis ardor. Sen. Iuvenes anni. Stat. 4. sil. 4. & Ovid. 7. met. Blanda iuuentæ tempora. Petr. Iuuenilis sanguis. Ovid. 7. met. Viri de æuum: idem 3. trist. 1. Metus æuum. Sen. in. Herc. fur. Tempora verna iuuentæ: Aurea vitæ tempora: Flos virentis æui: Quid mollem patris iuxta corpore iuuantem: Postquam lascivæ cecidit calor ille iuventæ. Fetuor iuventæ. Ovid.*

Epith. Audax, cæca, rudis, prodiga, generosa, pubescens, ingeniosa, acris, fragilis, adens, alacris, esirentis, mollis, neruosa, malè circumspècta.

IUVENTA.

Dea iuuentutis à Romanis habita, quam Heben nonnulli priscorum crediderunt, vt *Superius in. Hebe* demonstravimus: de qua *D. August. in 4. de Civit. Dei* hæc ait: Iuventas Dea est, quæ post prætexam excipiat iuuenilis ætatis exordia, & aibi: Iuventas Dea cum Termino Deo Ioui noluit concedere in Capitolio condendo, vt *in Ioue diximus, & in Termino.* Hæc fingebatur ab antiquis mulier formosa, ætate iuuenili, vestibus versicoloribus, & floribus ornata non abissimè. Dæx Flore. Illius ædem in Circo maximo Lucius Lucullus Dumvir dedicavit, voverat eam 16. annis ante M. Iulius Cæs. quo die Atrubalem, exercitumque eius cecidit, item censor faciem cum locavit M. Cornelio, & Sempromio Coss. Huius quoque dedicandæ causâ ludi facti, & omnia, cum maior religionè facta, quod novum cum Antiocho instabat bellum. Hæc *Liv. 36. Ediculam habuit prius in Capitolio, ex quo, vt diximus, noluit abscedere cum Servus Tullius Ioui Capitolino ædem construere statuit. Habuit etiam in egione 4. ediculam.*

Iuventas, in cuius honorem Salinator Senensi prælio ludos vovit, fortassis pro iuuentutis salute, quorum meminit *Cicero*. in quibus *Livius Andronicus* fabulam egit: Nectar & ambrosiam,

latices, epulasque Deorum Det mihi formosâ gnava Iuventa manu: *Ovid. 1. trist. Iuventus, tis. Lu. Sumitur etiam pro ipsa iuventute, vt *Superius* ostendimus, cuius periphrasis *pulcræ*, apud *Caecil. 69. Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est, lucundum cum ætas florida ver ageret. *Acron* autem teste, Iuventa est ipse ætatis flos: Iuventas, Dea iuventutis: Iuventus, manus iuvenum.**

IXION.

Phlegæ filius, vt vult *Europides*, Aethonis verò, vt *Pherecydes* restantur, qui cum *Diam* Eionei filiam vxorem ducere cuperet, multa se daturum socero munera pollicitus est, ad quæ quidem accipienda cum iret Eioneus in barathrum, quod inuidiosus Ixion effoderat, igne repleatur, lignis subtilibus; tenuique pulvere operueat, cecidit, & ibique extinctus est. Quo scelere admisso Ixion rabie correptus, nemine purgari poterat; cuius tamen misericordia motus Iupiter, illum purgavit. Quo facto Iunonem cepit amare, quam etiam de adulterio interpellare ausus fuit, sed obiecta nubes ex illa fabulatur poëtæ illi Centrauros natos fuisse, cuius fabulam alibi narravimus: ab ipsi verò filij male acceptus Ixion tandem ad inferos detrusus ob scelere inagnitudinem, ibidem rotam circumagere fingitur; quod palam cum Iunone rem habuisse iactaret. Atque dicunt illum non circumagere, sed à rota, cui est alligatus, circumagi, vt cumque est, apud poetas clarissimus est, cuius moralem historiam narrat *Palapharus. Heliogabalus* (teste *Lamprius*) Ixionis amicos vocabat parasitos, quos ad rotam aquariam ligabat, & cum vertigine sub aqua missos rursus in summum revolvebat.

Thesalus dux; nam in Thessalia regnavit, ubi primum homines equis insidere, eosque domare coeperunt: Quæ graunda nubes Thesalo genuit duci. Sen. in Herc. Oet. Nessi pater; et *Ovid.* Quique agitur rapidæ victus ab orbe rotæ. *Ovid. in Ihon* Pirithoi pater, idem, & Sen. in Hipp. Et magis infernæ vineula nosse rotæ. *Prop. 1. 9.* Illie Iunonem tentare Ixionis ausi. Versatur celeri noxia membra rotæ. *Tib. 1. 3.* Voluitur Ixion; & se sequiturque fugitque. *Ovid. 3. met.* Vbi ille celeris corpus euinctus rotæ In se recessit. Sen. in Agam. Rapitur volucri tortus Ixion rota. idem in Herc. fur. Centaurum pater; ex eod. Quid memorem Lapithas, Ixiona, Pirithouque. *Virg. 6. *Æne. quorum supplicium describit: Scrupitque Ixionis orbis. *Ovid. 10. met.* Et caligantem iongis Ixiona gyris. *Stat. 4. Theb.***

L.

LABES.

Macula. Nota. Crimen. Noxa. Notæ maculose. Virg. Gutta. idem. Maculosus & auro Squamam incendebat fulgor. idem. Labreula, diminut. Vitium. Neveus; Nullus in cæcigoculo.

corpore neus erit. *Ouid. 5. trist. 14. Menda.*
 Vna nec in toto corpore menda manet. *Angeli-
 vian. Mendum. Maculis nec discolor atris. Pal-
 lent, & maculae fundunt sese vndique nigrae.*
 Veteri purgata situ, labisque malignæ Expers.
 Candidus impura labe carebat amor. Scabra
 situ, turpisque atrarubigine labes. Mens ni-
 gra candida labe caret. *Litura. Cum corpus*
nulla litura notet. Mart. 7. 17.
Epith. Attra, immonda, turpis, obseena, impura,
fordida.

LABOR, & LABOS.

*Opera. Labores operum. Virg. 1. AEn. Cura. Su-
 dor, fig. Hic. Series immensa laborum. Ouid. 1.
 Pont. 5. Opus. idem 4. met. & Mart. 3. 57. Consule*
qui latè facta diurna videt. idem 4. fast. Nixus,
us: Sudantia nixu Tela. Stat. 4. Theb. ob labo-
rem, quo tela iaculamur, &c.

Impenitè operum. Virg. 11. AEnid. Omnibus vna
quies operum labor omnibus vnus. Manus,
figur. quæ illi ipsa laborum ipsa fuis quondam
manibus Sidonia Dido. ibid. Tædia longa la-
borum. Artificumque manus. Labor omnia
vincens. Poenæ, pro laboribus: Quod te ipse
pœnis grauius infestus grauius, idest laboribus.
See. in Hipp.

Diurna ministeria. Ouid. 4. met. Laboris opus. idem
3. Pont. 9. Et cum luce refert operum vadimonia
terris, idest labores. Manil. 1. Astron. Herculeos
perferre labores. Vita laborata: Grata labo-
rata referens obliuia viræ. Stat. 4. Theb.

Epith. Improbis, durus, prædurus, pernitil, an-
xiis, grauis, opetofus, rigidus, Sisyphius, infoli-
tus, longus.

LABRVM.

Et Labium dicitur. Labellum, diminut. Os
prius: Edidit hos nobis ore priore sonos.
Ouid. 1. fast. Coloratis labra decora genis. Pur-
pureis condatur lingua labellis. Molliaque ar-
guto gannit mihi verba labello. Oris neclari
vestibula. Aristoph. Tenuis dat cinnula verba
labello. Talia verba refert tremulis cecubantia
labris.

Epith. Porpureum, tenerum, molle, roseum,
tremulum, lætum, vdem, turgens, facundum,
inceptus.

LABYRINTHVS.

A Dædalo in Creta instructum, portentosissimum,
ac maxime stupendum opus (vtpote quod post
Ægyptium conditum fuerat) itinerum anfrac-
tibus, & ambagibus occurfus, recursusque
continens inexplicabiles: crebris foribus ad
fallendos exitus, & ad redeundum semper in
eosdem errores. Plutarchus author est: affirmas-
se Cretenses, Labyrinthum nil aliud incommo-
di habuisse, quin quodd in eo inclusi propter
innumeras loci ambages effugere non possent.
Apud Ægyptios multo ante ad Heracleopolim
fuerat opus tale, ad quod Creticum ædifica-
tum fuisse traditur: de cuius structura hæc
memoriæ prodita inuenimus. Totus ex qua-
drato lapide erat, latera singula pedes tricen-
os lata, quinqueaginta aita in basi quadrata: Py-
ramides quinque habebat in singulis angulis
singulas, & in medio vna centenaum, ac quin-

quagendū pedum, ita quidem fastigiata, vt in
summo vertice orbis æneus esset, & Pegasus
vnus omnibus impositum fuerit, ex quo pen-
derent catenis excepta tintinnabula, quæ ven-
to agitata sonum in longum durantem redde-
bant, vt olim pelues Dodoneæ. Alia penè in-
credibilia narrantur, quæ pudes referre. Por-
ro intus inextricabilis, quo si quis sine glome-
re fili adiret, exitum inuenire non posset. Præ-
ter hos duos labyrinthos, tertius in Lemno vi-
sebatur, quartus in Italia iuxta Clusium Por-
senæ Regis Etruriæ opus æqueum: qui omnes
lapide sacre pointo, ac fornicibus tecti.
Fuisse & Sami dicitur labyrinthus elegans, cuius
author extitit Theodorus. Quod autem
diximus de Ægyptio labyrintho Plinius, Varro nem
testans referentem, Italico nempe Porstenæ se-
pulero attribuit, lib. 36. cap. 23. ad horum la-
byrinthorum exempla videmus in Principum
Hortis esse plurimos arbutus confictos, in quos
si solus admittare, difficile sit tibi regressum
inuenire. In Creta nullum extat veri labyrinthi
vestigium, quodque Cretenses occultant
nouum, & fictitium est.

Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Virg.
6. AEn. Domus multiplex. Ipse dolos tecti,
ambageque resolut. ibid. Parietibus textum
cæcis iter, ancepitque Mille vijs habuisse
dolum, quæ signa sequendi Falleret indepen-
dens, & irreuerabilis error. idem 5. AEn. Sceta-
que per duobus fœcæ tecta via. Ouid. epist. 10.
Anticipes doli ob mille vias flexus inobseruabiles
labyrinthi. Error circumflexus. Limina in
errorem flexu deducta viarum. Larebræ flexi-
biles innumeris instructæ. implicitis gyris,
ambagibus anceps. Anticipum per flexus mil-
le viarum.

Curua meæ fugit tecta sororis opes. Ouid. epist. 4.
Tecta recurua. idem epist. 10. Mœnia monstrati
ambagibus antri. Stat. 12. Theb. Cæca domus.
Senec. in Hipp. 646. Labyrinthæ latebræ. Innu-
meræ errore viæ. Semisteri Gortymia tecta iu-
uenci. Claud. nam in eo dicitur habitasse Mi-
notaurus, de quo V. suo loco. Auius error. Mil-
le vel incensus duobus perplexibus error, De-
tineat tecti Creta superbatui. Bemb.

Dædaleum iter: Nec sic incolumem Minois The-
sea vidit, Dædaleum hinc quàm ducit rexit iter.
Prop. 11. Dædala claustra. Sen. in Hipp. Proditæ
quid mirum fraterna cornua monstri. Cùm
parit lecto flamme torta via. idem 4. 4. Laby-
rinthæ flexus. Catull. Argos. Tecti inobserua-
bilis error. videm. Multiplicique domo cæcis
includere tectis. Ouid. 8. met. descriptionem ibi
vide. Monstroſæ ambages. Vixque ipse re-
uerſi Ad imen potuit, tantæſt fallacia tecti.
Ouid. 8. met.

Epith. Curuus, recuruus, inextricabilis, cæcus,
Dædaleus, secretus, secretum, fallax.

LAC.

Copia lactis. Virg. 1. Georg. Lacteus humor. Ouid. 3.
Pont. 3. Leta magis preſſis manabant ſumina
mammis. Virg. Nec ſibi promiſſi lactis aluntur
ope. Ouid. 2. fast. tepidique opo lactis alebat. idem
9. met. Mammarum argenteus humor. Nonnus.

Niveus ros. *idem in Dionys.* Candidus liquor lacte tractus. *idem.* Liquor vberum. *idem.* Alumnus infantium. *idem.* quo ipsi aluntur. Lac suavis potus. *Aeschyl.*

Prima alimenta. *Ovid. 10. met.* Vbera, figur. continens pro content. Lactis imber. *Stat. 5. Theb.* Lactis alimenta. *Ovid. 8. met.* Succus. *idem 2. de art.* Papilla, tigur. *Prop.* Colostra, orum: primum lac post partum vocatur, alijs lactis flos appellatur: De primo matrum lacte colostradamus. *Mart. 13.*

Rui lactis vberes. *Hor. 2. 19.* Flumina lactis. *Ovid. 1. met.* Succus pecoris. *Virg. 3. eclog.* Lactea pocula. *Sen. in Oedip.* Lactis fontes. *ibidem.* Niveus lactis liquor. *ibidem.* Lactis nivei pocula. *Tib. 3. 5.* Nivei munera lactis. Tremuli tremabunda coagula lactis.

Flos lactis; Cremor lactis; pingue lactis, *Capo di lacte.* Serum lactis. Serum. *Plin.* quod ex caseo compacto, remanet. Oxygala. *Plin.* veluti acetosum lac. Hinc

Lac coagulatum.

Pressi copia lactis. *Virg. 1. eclog.* Coagulum: proprie id appellatur, quo cogitur, spissaturque lac. *Quogio.* Sed pro ipso lacte coagulato sumitur. Coagula lactis. *Calpurn.* Liquefacta coagula lacte. *Ovid. 4. fast.* Compressum lac. *Cor. Gall.* Lactantes metæ. *Mart. Giuncata.* Lactis massa coacti. *Ovid. 8. met.* Lactis metæ. *Mart. 3.* veluti concretum vimine querno Lac solet. *Ovid. 12. met.* Lactæ coagula passio. *idem 14. met.*

Epith. Dulce, niveum, epididum, liquens, candens, purum, hædinum, ouile, vaccinum, pressum, sterotum, agitarum, nectareum, suaue, concretum, &c. Hinc

LACTANS.

Quæ dat vbera. Lactæ puerum alens. Alimenta dat lactis. Præbet vbera. Dar mammam. Admouet vbera nazo. Quem sine matris honore Nutrit inhumanæ dura pupilla lupæ. *Ovid.*

Lactens dicitur qui lac sumit. Vbera fugens, pressans labris.

Chrysippus disputabat mores infantis formari a lacte nutritis, & hac de causa censebat, doctam nutricem infanti dandam esse oratori futuro.

LACTEA VIA.

Est tractus ille conspicuus, quem agmina stellarum densissima efficiunt, quam ex lacte è lunonis mamma effluente, dum ad illam dormientem Iupiter puerum Herculem admouisset, factam fabulati sunt poete.

Est via sublimis cælo manifesta sereno Lactea nomen habet, candore notabilis ipso. *Ovid. 1. met.* Ne te præteream veterum celeberrima vatum Lactæ carminibus via lato limite Cælum. Quæ decoras, &c. Lactea nomen habes, vel quod nisi fabula prisca Vatiibus imposuit, de magnæ lacteus humor Vberis Iunonis fusus transfusa per astra Cæruleum inficit candenti limine cælum: ex *Manil.* Circulus è puro Iunonis lacte refulgens Sublimis cælo, magno fine lumine stellis, Quem multas credunt collata luce nitorem Gignere in exiguo, &c. For-

tè serenati qua fixæ plaga lactea Cæli. *Stat. 1. 2.*

LACERTVS.

Est Lacerta è serpentum genere, inter cuius genera.

Stellio, nls, *Tarentula* 3 in quem conuersum fuisse imprudenter quendam puerum fabularum *Ovidius 5. met.* Cum enim Ceres orbe terrarum peragrato ad siliam Proserpinam requirendam, æstu torrida, calu ad tugurium cuiusdam anus peruenisset nomine Mismes, petijt ab ea, vt sibi aquam ad colluendum icinium porrigeret; quæ cum polentatam potionem ei dedisset, & illa ausidius biberet, puer quidam nomine Scelles procacius illam verbis infecerat est, eius in bibendo auaritatem prædicans, cuius pueri audacia offensa Ceres, partem potionis in eum effudit, vnde in serpente paruum conuersus Stellio nuncupatur. *V. Ovid. 5. met. de sua loco.*

Stellarus corpora guttis. Lacertus viridis, *Romano.* *Regano.* Lacertæ virides. *Horat.* Lacerta Chalcidica. Seps: alia voce. *Plin.* Lacertus, siue lacerta aquatica: piscis eiusdem nominis, concolor terrestris.

LACERTI.

Brachij inferior pars.

Herculei tori: idest strenui lacerti. *Sen. Hipp.* Lacertorum torus. Pulpa: pars lacertorum crassior. Lacertorum moras, nuncupauit *Seneca.* Pulpas lacertorum in *Thyph.* 4. Scuper hæc teretes mirata lacertos. Et dum pila valent fortes torquere lacertos. Torqueat per tenebras vultu distans lacertis. Torus. Ex solidis gemmas apposuisse toris: idest lacertos exornasse brachialibus siue armillis. more foeminarum est propriè torus caro musculari inclusa sine ossibus, vulgò *Pescis del braccio.*

Epith. Validi, teretes, molles, niuel, candentes, imbelles lacerti, inanes, idest debiles, similes Herculeis, fluidi.

LACHESIS. V. Parca.

LACONIA, siue LACONICA.

Est Peloponnesi provincia pristorum bellis, fortitudine, ac iustitia celeberrima, in qua Metropolis.

Sparta, siue Lacedæmon. *V. sua loco.* Leuctra: vrbs nota ex *Plutarcho.* ob siliarum Scedasi tristem, & tragicam historiam, & ex victoria quam retulere Thebani de Lacedæmonibus, vnde Leuctrica pugna apud veteres celeberrima Epidaurus, hodie *Maluasia.* *V. sua loco.*

Oechalia, pars Laconiz, & in ea ciuitas, de qua *Virg. 8. Æn.* Troiaque Oechaliaque vt duos mille labores: meminist etiam *Ovid. 4. Pont. 8.*

Malæa, promontorium Laconiz. *V. sua loco:* Therapnæ, arum: vel Therapne, es: vrbs Laconiz, siue vicus Geminorum, & Helenæ patria. Animosa Therapne. *Sil. Ital.* Vmbrose Therapnæ. *Stat.* Rure Therapneo nata puella. *Ovid. epist.*

Amyclæ, arum: variz sunt vrbes, vna Peloponnesi inter Argiz provinciz fines, Laconizque Tyndari Regia, & Castoris, ac Pollucis educatione celebris. *Peloponnesus, & Amyclæ.* Altera in La-

La-

Laconia, In qua summa veneratione Apollo colebatur, quomobrem Apollineas appellat *Stat. 4. Theb.*

Theramne, est: vrbs in Laconia: & Theramnē, arum. *Stat. 3. Theb.* Pharis, opp. in Laconia. *Stat. 4. Theb.* Messe, opp. ibid. Bityla, opp.

Tanarus: Promontorium Laconie. *V. sus loca.* Taygetus mons. Eurotas, fluius, quo Laconia irrigatur, Lacedæmonia præterfluens. *V. sus loca.* Tiafa fl. Spartani agri Amyclas euntibusque proxima est Phaenæ, & Cletæ Gratiarum zdes. *Pausan.* Huius etiam meminit *Athen.* lib. 4. *V. Titheidum* in 113. *Festus* Gentilium exterorum.

Synon.

Oebalia dicta fuit Laconia ab Oebalo Rege, qui in ea regnavit: Soluerat Oebalis classem de litore pastor Dardanus. *Stat. V. sus loca.* Tanaris terra. *Ouid. epist. 15.* Iuga Taygeti. *Claud. 2. de rapt. Amyclæ arenæ* *Stat. 1. Silu. 2.* Tanaria tellus. Lacedæmonis arces. *Claud. 2. in Rus.*

Hecatompolis: fuit etiam olim dicta Laconia à numero centum ciuitatum, quas Lacones ibi habitabant, salutaribus Lycurgi legibus optimè instituti. Tandem inperatus media de gente Laconum. *Stat. 9. Theb.*

Hinc Populi.

Lacedæmones, quos *Eurip. in And.* vocat vasa consilia, mendaciorum Reges, furetarum, & malorum confarcinatores, sed non mirum: quia perpetua fuit inter Athenienses, cuius clivus erat Euripides, & Lacedæmones, similitas. Spartani. Lacedæmonij. Lacedæmonius colonus: seu Lacedæmonio tellus habitata colonis. *Petr. Arb.*

Lacones: & Lacenæ femine, quarum laudes multi prosequuntur, præsertim *Plutarchus* in *Apophthegmatis*: Horum filie virgines non minus quam mares iuvenes Lacedæmonie olim publicis certaminibus exercebantur. *Athen.* lib. 4. Amyclei. Oebalii. Inculca iuuentus Taygeti. *Luc. 5. Pharis.* Therapnei: Sanguis Therapneus. *Sil. Ital. 8.* Quisquis Euroten bibis.

Sinus Laconicus, nunc *Golfo di Calachina*; In quo Cytheron insula. Mons Lycurgi: Hic & Amiclei celsum de monte Lycurgi. *Stat.* vnde marmor vehabatur Laconicum. *V. Marmor.*

LACRYMÆ.

Fletus. *V. sus loca.* Guttur humectat grandibus ora. *Virg. 11. AEn.* Tunc ora rigauit honestis Imbris. *Stat. Theb.* Imber oculorum. *Nonn.* Pinguis amorum, sunt lacrymæ. Æstus oculos irrigans. *Eurip. in Alcibi.* ob falsedinem lacrymarum. Luminum humores. *Synes.* Voces lacrymosæ. *Nidam.* lacrymarum ros: madidas lacrymarum rore, &c. *Ouid. 14. met.* oculorum humor. *Iun. 10.*

Tepidus ros. *Ouid. 10. met.* lacrymarum riuus. *Idem 9. met.* Voces inæstæ. *Virg. 2. AEn.* Gemitus lacrymabilis. *Idem 1. AEn.* Flebilis modi. *Her. 2. 9.* — tuncq; rigantur honestis Imbris. *Virg. 4. AEn.* Hument inculca fonte perenne genæ. *Ouid. epist. 8.*

Vagitus, us: lacrymarum fluxus. *Soph.* Lumina nostra madent. *Ouid. epist. 1. 13.* Indigno teneras

Imbre rigante genas. *id. 1. de art. Inq.* sinum mortæ labitur imber aque. *id. 4. trist. 1.* Decidit in tepidos lucida gutta sinus. *id. 4. trist. 1.* Vberibus; oculis lacrymarum lumina misit. *id. ad Limam.* Interea tumidis stillat tibi riuus oculis, Humentesq; rigat candida gutta genas. *Pont.* Flebiles notæ. *Sen. in Orid.* Nec fletis perlegat ista genis. *Ouid. 1. trist. 1.* Non lacrymis carere genæ. Quis iam miseris temperet à lacrymis? Rorant lacrymis lumina steruidis Sic effusa flum lacrymis impleuit obortis. *Virg.* lacrymæ; per ora volute. Effusa genis lacrymæ; & vox excidit ore. lenibat dictis animum, lacrymasq; ciebat, lacrymæ introitus obortæ. *Ouid.*

Epith. Rorantes, tristes, tenere, egre, mortæ, madidæ, stillantes, vix, redundantes, lamentabiles, humide, luctuose, profusæ, hinc.

LACRYMANS.

Qui fundit lacrymas: qui fletus, lacrymas effundit, profundit, dat, demittit, &c. Humentes oculi. *Ouid.* lumina lacrymantia.

Lacrymantium feminarum imago apud *Ouid. 15. met.* Ante vrhem exequis, tumulig; Ignesc; rogiq; Effusæ; comas, & apertæ pectora inatres, significant luctum — *V. Mestus.*

Pectora nunc fœdans pugnis, nunc vnguibus ora — Terq; quaterq; manu pectus percussa decorum, Flauentesq; abscessa comas, &c. *Ouid.* — pariterq; sinum, pariterq; capillos Rupit, & indignis percussit pectora palmis — cum verò à corpore vestem Deripuit, planxitq; suos furibunda lacertos. Percutit ora nuda laniatq; à pectore vestes Pectoraq; infesta tundit aperta manu. *Ouid.* & feriunt mortæ pectora nuda manu, *id.*

LACTUCA.

Lactucæ folia: lactucæ thyrsus, nempe caulis, cui cum sit natura refrigeratrix æstate stomacho fastidium aufert, cibiq; facit appetentiam. Lactucæ succus. Lactucula. Lactucæ genera tria sunt à Theophrasto, qui albam dicit esse dulciorem, & teneriorem: sed cum rescinduntur caules, quæ iterum pullulat fauior est eodem auctore teste apud *Athen.* lib. 2. Tandem lactuca ventriculo conferre dicitur refrigerare, per alium facile secedere, conciliare somnum, & Veneris impetum cohibere.

Lactucarum genera varia.

Lactuca sessilis, taponica. *Plin.* Bætica. *Calam.* Capitata. lactuca Cappadox, crispata. *Plin.* & Cappadoca. Lactuca leporina; eadem cum cicera bira. *V. Sanchus* inter Herbarum nomina. Lactuca siluatica; eadem cum hieracio. *V. rotundifolia.*

Lactuca marina. *Cels.* eadem cum tichymallo. Tenetis frondens lactucula sibiris. lactuca satiuq; florida, siluestris, Gallica. Mortuorum edulib; *Callin.* apud *Athen.* lib. 2. ubi multa de lactucæ virtute. *V. sup. Adonis.*

LACVS, us.

Lacuna. Palus. Stagnum. *V. sus loca.* Scagna tacentis aque. *Luc. 5. Pharis.* Amne redundans fossa mædabæ aquis. *Ouid. 6. fast.* Vorago lacus. & paludis. *Cerull. 17 ep 2.* Stagnans aqua. *Pont.* Hic stagnat humor frigore æterno rigens. *Sen. in Oid. p.*

Oedip. In medium seu stabile iners, seu perfluat humor Transversas falices. *Virg. eolag.* Piscina: pro lacunis, ubi olim æstivo sub Sole narabant Romani. *Marr.* 3. 41. Palus sicca lacunæ. *Marr.* 4. 4. Palustres aquæ. *Sen. in Med.* Limosus gurgēs. *Ouid.* 6. met. & ad paludem spectat.

Stagnaque torpentesque lacus, pigrasque paludes. Limosque lacu per noctem obiculus in viua Delirui. *Virg.* 2. *Æn.* Ille marii, vluosque lacu, seu flumine in alto Mersus, &c. Est lacus accilius de uxore maris, formam litoris efficiens, summum myrtæ coronant. *Ouid.* 9. met.

Inuenio sine vortice aquas sine murmure cuntes. Perpicuas ad humum, per quas numerabilis alte Calculus omnis erat, quas tu vix ire putares, Canna salicæ dabant, nutritque populus vnda Sponte sua natus ripis declinibus umbras: describit.

Eyth. Flumineus, limpidus, defluus, vastus, æreus, profundus.

Sequuntur varia lacuum nomina præsertim insigniorum.

LACVS ARICIÆ.

Qui nunc etiam à proximo oppido Cynthiano, Cynthianus lacus appellatur, siue Nemoren-sis, Neme oppidulo lacui imminente, 16. ab Vrbe lapide distans.

Triuiz lacus: Audijs, & Triuiz longè lacus. *Virg.* 7. *Æn.* Quæque colunt Scythice stagnum nemorale Dianæ. *Ouid.* 14. met. Palus Laurentia. *Virg.* 10. *Æn.* nam prius ad Laurentum quoque spectabat, quod alia vicinior non esset. Humor paludis Triuiz. *V. Aricia.*

LACVS LABANVS.

Haud longè ab vrbe in Albano monte, qui nunc à Gandolphi castro, quod imminet lacui, nomen assumpsit.

Albanique lacus. Albana palus. *V. Alba.*

LACVS ASPHALTITES.

Qui mare mortuum, siue salsum, Orientale, & Sodomiticum est in Palesthina, ex quatuor vrbium (quinta enim reseruata fuit Segor) sub- uersione factus pestilens, & horribilis, cuius la- titudo est quinque, siue sex miliariorum, lon- gitudine autem (nisi dicatur circuitus) iter habet quatuor, aut quinque dierum. Salsus, ster- rilisque est lacus, nimia verò leuitate etiam, quæ grauiissima sunt in eo fluitant, demergi autem in profundum de industria ne quidquam possit, quod ipse Vespasianus Imperator fuit expertus, *vt Joseph.* 5. *Belh. Ind.* 5. refert. Ter in- alem mutare colorem dicitur, nigrasque bitu- minis glebas euomeret, quæ inde pertractæ mul- tis inferiunt necessitatibus: eo præsertim de- functorum corpora illa seruantur incor- rupta.

Asphaltides vnde. Asphaltites lymphæ. Bitu- men Asphaltæ. Asphaltæ. Mare Solitudinis, ac desertæ. Mare mortuum. *Pausan.* Sodomæus lacus. *Galen.* Mare Penxapoleos. *Egypht. & Oris.* Tristis finis. Soli Vallis puteorum bituminis. *Joseph. Ant.* 1. cap. 10. *V. Bitumen.*

LACVS LARIVS.

Qui etiam Comacenus à Como vrbe ad lacus ini-

tium adiacente dicitur, Benaco maior est, Ver- bano ferè æqualis: longitudinem *Strabo* stadio- rum scribit 300. latitudinem 30. excurret ab Septentrione in Meridiem, priorior tamen in Oriem præcibus abundat, oppidisque pluri- mis litus exornatur.

Larium litus. *Caesull.* 36. *lyr.* Veronam veniat No- ui relinquens Comæ Mœnia, Larietque lit- tus: v. phaleuc. An ne lacus tantus et Lari maxime, reque fluctibus, & frenis assur- gens Benace marino. *Virgil.* Ex hoc lacu Addua prouenit fluuius, *vt Plinius* ait. Lari ripa, vnda, fluctus.

LACVS VERBANVS.

Qui hodie quod reliquus in hoc tractu sit maior, Lacus maior appellatur. Longitudo eius est 300. stadiorum apud *Strabonem*, & 30. latitudo: diuersè tamen à recentibus dimetur: altitu- do plerique locis tam vasta est, vt fundo videat- ur carere. Pisces generat optimos, in primis trucas permagnas, lucios insignes: chalcides, vel aequones: phoxinos, vel veronos, per- cas aurei coloris, & alios. Vnde Ticius flu- uius effluit.

Verbani fluctus, liquor, aqua, vnde, ripæ, litus.

LACVS LEMANVS.

In sinibus Sabaudiz, Burgundiz comitatus, Hel- uetiz, & Valis situs: maximus quidem est, quem varij accolunt populi, Allobroges præ- sertim, Hedui, Heluetij, Laufingenses, & alij: adiacent lacui inter cetera oppida.

Lautana. Neuidulum olim, *Remis*, vulgò di- cta: ante aduentum B. Cæsaris diruta, sed Ve- spasiani tempore restaurata, Geneva, quæ Gebennæ à poetis appellatur, quam à Lemano quodam Priami nepote Paradis filio fabricarant referunt: qui & lacus nomen indidit. Aquia- num. Morgiarum castellum cum portu: vnde vinum optimum alio per lacum asportatur. Rhodanus influit Lemanus lacum, & inde egreditur. *V. suo loco.*

Lemani littora. Lemani fluctus, portus. Ge- beancensis lacus.

LACVS THRASYMENVS.

In Thuseia à Perusia nomen habens, *Lago di Perusa*: Annibalis victoria, & Flamini Confu- lis clade nobilitatus. Dicitur à Thrasmene puero, quem *Ægyla* Nymphæ rapuisse di- citur.

Thrasymena fluuenta. *S. l. Ital.* 14. Littora Thrasy- mena: Sunt ibi Flaminius, Thrasmeneque littora testes. *Ouid.* 5. *fast.* Perusinus lacus: Scag- nis Thrasyminus opacis. *Sol. Ital.* 4. Perusi- num litus.

LACVS LVCRINVS.

Olim ostreorum capera nobilis. *Marr.* 5. 38. In Campania in sinu Baiano contra Puteolos, propinquus Auerno lacui, de quo *Marr.* Dum- modò Lucrino modo se permittit Auerno. Nunc ipse Baiano sinui coniunctus est adeo, vt vix ipse accolat Lucrinum lacum agnoscat: à lucro dictum voluit ex piscium capura pro- uenire. Augustus autem immisso mari in portum. Lucrinum, & Auernum propè Ba-

ias efficit portum Iulium, ut Suetonius ait; Vid. *Auernus*.

Lucrina aqua: Parua Lucrina cymba moretur aqua. *Prop.* 1. 11. Iulia vnda: Iulia qua ponto longe sonat vnda refluxo. *Virg.* Diuini lacus: Diuinofque lacus, & Auerna sonantia Lucrinum, idem 3. *En.* Diuinos appellat lacus Lucrinum, Aeuernum quod essent consecrati, siue ob diolnatricem Sibyllam. Stagnum Lucrinum. *Mart.* 3. 59. Lasciuu stagna Lucrini. idem 4. 57. Lucrinæ Naides. *Stat.* 1. *silv.* 2. Vnda Lucrini. *Senec.* *eclog.* 3. Et quæ puniceis fontibus antra caleat. *Mart.* 4. 57. V. *Baia*.

Baianus lacus: quod propè Baias, siue quod in sinum Baiarum Augusti opera coarctat. *Mart.* 4. 301.

Lacuum aliorum nomina.

Auernus. V. *suo loco*. Lacus Acronius, Brigantinus, Constantinus ab vrbe proxima Constantia apud Helueticos. Anius lacus: Puteolis vicinus, *Lago d'agnano*. Bonacus. Vid. *suo loco*. Bistonis Thraciæ: Barbis Macedoniæ lacus.

Cyminius lacus. V. *Etruria*. *Lago di uano*. Eupilis lacus Infubrum, in quem exit Lambeus fluuius in Galia Cisalpina.

Fucinus lacus, qui etiam Mariscus propè Marfos, & à Celano oppido Celani lacus piscibus abundans insuauibus — vitrea te Fucinus vnda. Te liquidi fluere lacus. *Virg.* 7. *Georg.* Volscorum, siue Marforum lacus. Alba Albensum: vrbis adiacens lacus. Pricina, opp. ad ipsum lacum. Marrubij. V. *Marf.* qui lacum. Fucinum accollunt. Fucinum lacum emittere cogitauit I. Cæsar, sed morte preuentus non potuit. Claudius autem Imperator id aggressus, quamvis nequirit perficere: remanent tamen ad hodierna tempora aquæ ductus vestigia inestimabilis sumptus, & miræ structuræ ab ipso lacu Romam vsque. Verum hoc opus emittendi lacum Fucinum perfecisse Adrianum testis est *Aluus Spartianus*.

Fundanus lacus in Campania. V. *Fundi*.

Gygeus lacus Lydiæ stadiis quadraginta à Sardibus distans, qui postea Colous dictus est, cuius meminit *Prop.* lib. 3. Lydia Gygeo tincta puella lacu. Stagnum Gigeum apud *Hom.* & *Plin.* lib. 5. 29.

Herbæus lacus. *Solin.* Vid. *ouilia*. Pegusæ, siue Pergusæ lacus. Vid. *Sicilia*. Haud procul inde lacus Pergum dixere Sicani; Panditur. *Claud.* 2. *de capt.*

Lacus felicitis: in Austria. V. *Austria*. Lychnites: in Macedonia. Mandurium, lacus Apuliz. V. *Apulia*. Mariane. *Pied.* lacus in Media. Marinus lacus. V. *Etruria*.

Panranus lacus Apuliz Dauniz: *Lago de Lefano*; adiacet Adriatico mari. Vid. *Adriaticum*. Pontina Palus. Vid. *Larum*. Lacus Aprilis. V. *Etruria*.

Regillus lacus. *Plin.* in Latio valde celebris apud priscos ob Romanorum prima prælia: est in Algid siluæ ingressu, ad quem Posthumus Dictator prosperè aduersum Tarq. Superbum pugnavit. V. *Larum* lib. 2.

Sabara. V. *Etruria*.

Sebinus lacus. *Plin.* Lombard. Transpadanæ: *Lago d'Iseo*; Seuinus etiam, in cuius ripa Iseum iacet castrum, vnde nomen accipit. Hic exceptum ad Septentrionem Oslum, rursus ad Adriaticum euomit, in Brixiano agro est.

Simbruina stagna. *Tac. Ann.* 14. Sublaqueus: ab eodem, vulgari nomine hodie, *Subiaco*. S. Benedicti Abbas incolatu celebris. V. *Larum*. Vadamonis lacus. V. *Etruria*.

Velinus lacus. V. *Velia*.

Vigifonus lacus: in agro Parauino.

Vulfinius lacus. V. *Etruria*. *Vulfinum*.

Lacus Luganus: Gaurianus: Monatius, sunt in regione Transpadana.

LADON.

Fluuius est Arcadiæ tenuissimus, ad quem Syringa, dum à Pane infestaretur, in arundinem fuit conuersa. V. *Ouid.* 1. *met.* & *Arcadia*.

Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem Venerat. *Idem*. Ladonis placidissima vnda. Ladonis flumina, ripæ, quæ lauris nimium abundant.

LÆDA. V. *Cæsar*, & *Pellus*.

LÆANDER, siue LEANDER.

Iuuenis quidam Abydenus Asiaticus, qui cum Sestium puellam Hero miserè deperisset per Heliæspotum noctu ad eam nare consueuerat. Sed aliquando maris tempestate interclusus iam præteritis septem diebus ad amicam Hero per audacem nauam eo tempore Sestium nauigantem misit epistolam, quam *Ouidius* 12. Heroidum commemorat: temporis autem impatientem cum nocte quadam fe sreto tumido commisitissimè in eo misertimè perijt.

Abydenus homo. *Ouid.* *epist.* 17. Iuuenis Abydenus. *Stat.* 1. *silv.* Sique per alterius pulsabitur vnda lacertos Onnis Abydena sit tibi peior aqua *Ouid.* in *lin.* qua Læander perijt. Cum peteret dulces adux Læander amores, Et lesus humidis iam premeretur aquis, &c. *Mart.* *epigr.* Ephebus contempit æquoris Phryxæ. *Stat.* 6. *Theb.* Iuuenis Abydzus. *Pont.* Nocturnus natator maris penetrantium hymenæorum. *Musæus*.

LABRITES.

Acrisij filius, Vlyssis pater, de quo nil dignum narratur, sed filij causa celebris. Arcæum nonnulli nuncupant, nisi libarij sit mendum. *Ouid.* 13. *met.* *per.* 144. Cui fas Ithacum lugere natantem. *Iuuen.* 10.

Annoque dum re recipit extendar suo Laerta. *Sen.* in *Trach.* Vlyssis pater: Vlyssis pater. Penelope focer. *Ouid.* 8. *met.* inter venatores recensit ad aprum Calydoniz inuenticandum electos. Telemachi auis. Anticlez vir, coniux, &c.

LÆSTRIGONES.

Fuerunt populi feritate famosi, qui in vltimo Italiæ angulo habitauerunt, quorum antiquissimus Rex Lanus fuit, cuius meminit *Ouidius* 14. *met.* ad quos cum venisset Vlysses Antriphates regnabat, à quo nonnullis & nauibus, & socijs fuit spoliatus: verum non in vltimo Italiæ angulo tunc erat Læstrigones, cum ad illos accessit Vlysses, sed Formijs habitabant; vnde expul-

expulsi, Siciliz ē conspectu extremæ Italiz oram incoluere. V. *Formis*.

Regnatam duro quondam Læstrigone terram. *Sil. Ital.* 14. Et Læstrigonas qui subiere manus. *Ovid. in Bin.* Lamus: Læstrigonom Rex vetustissimus. Inde Lami veterem Læstrigonis Inquit in urbem Venimus. *Ovid.* 14. *met.* Antiphates: Rex ea tempestate, quæ ad præuenit Vlysses, Antiphates terra regnabat in illa. *ibid.* Incultos adiit Læstrigonas, Antiphatemque. *Tib.* 4. *Met.* 1. Fingentem Immanes Læstrigonas. *Iuven.* Læstrigon, & Læstrigonus. Læstrigoniæ gentes: nunc visuntur vestigia vrbis Læstrigonom apud Litrim flumini, quæ Formis esse plerique autumant. Carniuori populi. Humanis vestentes carnibus, vt etiam Cyclops Polyphemus. V. *su loco*. V. *Antiphates*.

LÆTITIA. V. *Gaudium*.

LAGENA.

Hamula lymphis habilis. Amphora: quamvis amplæ olim esset amplitudinis. Sume Saguntino pocula ficta luto. *Mart.* Et signo læso non infanire lagenz. *Hor.* 3. *epist.* Laguncula: diminut. Testa. Terrea, fragilis, lubrica, Samia, fictilis: Lubricaque immotas testa premebat aquas. V. *su loco*. Lagena niuiaria. *Mart.* 14. 116. *Resfractio*.

Epith. Habilis, dulcis, plena, vacua, plena mero, Syra, Nomentana, Spoletina, fumosa.

LAIS.

Famosissima meretrix, quæ ex Sicilia in Peloponnesum adhuc puella deducta fuit, vt scribit *Plutarchus in Nicia*: dicta fuit à scriptoribus Corinthia, quia Corinthi habitauit. Hæc est illa Lais, ad quem propter eleganciam, venustatemque formæ conuentus ditionum hominum ex omni Græcia celebres erant, neque admittebatur, nisi qui dabat, quod poposcerat; postcebat autem, vt docet *Gellius*, pecuniam nimiam, quæ cum olim à Demosthene illuc ob pulcritudinis famam profecto decem milia dracmarum pro vno concubitu poposcisset, audiuit illud egregium dictum: Poenitere tanti non emo: de hac *Ouid.* 1. *el.* 5.

Dicitur, & multis Lais amata procis. Non ita complebant Ephyreæ Laidos ædes, Ad cuius iacuit Græcia tota fores. *Prop.* 2. *el.* 6. Venus Corinthiaca, & hæc Morialis apud aliquos Græcos. Ephyreia meretrix. Corinthia femina Lais: Ephyreium sortum: de hac *Vid. Gellium lib.* 8. *cap.* 1.

Hæc inde in Thessaliam à nonnullis iuuenibus abducta, à quibusdam mulieribus ibidem ob zelotypiam, quod ardentius à viris suis amaretur, acubus percussa ligneis in æde Veneris fuit; vnde postea factum est, vt ipsæ Veneris ædes impie nuncuparentur: ostendebatur autem apud Peneum eius statua hydriam lapideam continens cum hoc epigrammate:

Inuictos potuit forma quæ vincere Achiuos

Itic eximie Laidos est tumulus,

Cui patria est Ephyre, genitor Deus ipse Cupido Thessaliæ in campis nunc tamen illa iacet.

At non Ephyre nata, sed educata fuit, verusque Græcæ linguz sensus est; nutritam à Cori-

tho: *Vide apud Athenæum de Laide*: LAMENTVM. V. *Suspir*.

LAMIA.

Dicuntur mulieres veneficæ, strigisque item larvæ, & lemures; nec non phantasmata modò in hanc modò in aliam sese figuram conuercentia, vt ait *Philophrastus*. De Lamia *Vide Plutarchum in ad apule. de Curisitate*. Empusa dicitur ab *Hesychio*, nempe spectrum, seu phantasma specie demonis ab Hecate immixtum, & vno pede vrens. Lamia tandem in demonum genere censetur, quas etiam Mormolycias appellant. Fabulam tamen de Lamia fingunt, illam formosam fuisse mulierem, Beli, & Libyes filiam, quam Iupiter adamauit, & qua etiam suscepit filium, quem Iuno zelotypiæ causa perdidit; Lamia verò propter morotem deformata, alienos infantes rapere, ac perdere dicitur: hæc *Favonius. Dion. Chrysostomus*, qui Libycam scripsit historiam multa de Lamijs memorat, quas etiam depingit: faciem illis inesse mulieris speciosissimæ, vbera, & pectora pulcherrima, quibus allectos homines veneno insiciunt, enecantque (reliquo enim corpore serpentes esse videntur) sed detegunt, ne prædam eliminent. Plura apud illum. *Vide Etyrclum synagm.* 15. & *Col. Rindig.* 29. *cap.* 5.

Proce. *Ouid.* 6. *fast.* Noctis aues. *ibidem*. Striges, V. *Strix*.

Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ,

Canities pennis, vnguibz hamus inest.

Nocte volant, puerosque; petunt nutricis egentes,

Et viciant cunis corpora rapta suis.

Carpere dicuntur lactentia viscera rostris,

Et plenum pote sanguine guttur habent.

Est illis strigibus nomen, sed nominis huius

Causa quod horrenda stridere nocte solent:

ibidem.

Aulæ volucres. *ibidem*. Teneros quæ fascinat artus. *Mart.*

Hæc tam dira lues nocturno squallida passu illabi thalamis, animasque à stirpe recentes Arripere alticum gremijs, morsuque cruento Deuosci, & multum patrio pinguescere luctu. *Stat.* 1. *Theb.* Neu præfæc Lamia puerum viuum extrahat alio. *Horat.*

LAMINA.

Est cuiusvis metalli frustum in latitudinem ductum. His olim candentibus homines discruciabantur, vnde *Cicero*. 4. *Verr.* Quid cum ignes, candentesque laminæ, ceterique cruciatus admovebantur.

Lamina pro cruciatu. *Vid. Penna*. & poenarum genera.

Bractea. *Vld. su loco ubi multa*, ad Laminam pertinentia.

Epith. Candens, fracta.

LAMVS.

Herculis filius ex Omphale Lydiæ Regina, cuius se nouerum esse factam queritur Deianira. apud *Ouid.* *epist.* 9.

Vnde recens crimen referatur adultera nobis, Vnde ego sum Lydo facta nouerca Lamo. Lamus alter Læstrigonom Rex. *Vid. Læstrigones*.

LAM-

LAMPAS.

Lucerna. Candela. *V. suis locis, & ibi plura.*
 — pinguisq; ardere videntur Lampades,
 &c. Nunc picea iactat fumantem lampada
 flamma. *Lychnuchus.* *V. Lucerna* ubi pluri-
 mas, & vulgò dicitur, *Lampadarius*, quem descri-
 bit *Ovid.* 12. *met.* Lampadibus dentum rapuit
 funale coruscis. *V. Lucerna.*

Epith. Nocturna, signifera, ardens, pinguis, coru-
 sca, fumans, ignea, clara, candens, splendens,
 tremula, fulgida, flammigera.

LAMPASCVS.

Verbs Myſtæ, que Troadi contermina est ad Hel-
 lespontium Patiorum Colonia celeberrima:
 cuius ciues Lampasaceni (ex *Ciceronis* testimonio)
 in omnes ciues Romanos fuerunt officiosi.
Lampasacum, dicitur etiam *Plin.*

Hellespontiaci mœnia clara freti. In hac vrbe
 Priapus olim exquisitissimus colebatur hono-
 ribus: hinc *Ovid.* 6. *fast.* Lampasus hunc soli so-
 latus est inactare Priapo. *V. Priapus.*

Lampasaceni pop.

LANA.

Vellera tenuia lanæ. *Virg.* 2. *Georg.* Vellus. *V. suis*
locis. Molles villi. Munus niuem lanæ. Stami-
 na lanæ. *Claud.* Aut ducunt lanas, aut stamina
 pollice versant. *Ovid.* 4. *met.* Lanicium: pro lana.
V. inf. Lanificium.

Lana facta, vel neta. *Vlpien.* dicitur, cui ab *On* dis
 lana rudis opponitur, non tam crassa, quam vel
 non pectita (vt *Colum.* loquitur) vel infesta.
Lana asperina. *Vlp.* idem cum tomento Leu-
 conio, vel certe non alienum. Globus lan-
 æ. *Hor.* Coagmentum lanæ: Glomus, *Gemito-*
la di lana.

Lana succida. *Iuven.* & *Mart.* nempè illota, &
 sordibus adhzrentibus imbuta. Oesypum.
Plin. Solox lana. *Lucil.* Olca. *Varr.* Sordes,
 & immunditia è sudore pecudum lanis adhæ-
 rents.

Epith. Bibula, tincta, tenuis, discolor, textilis.
 Lanarum optimæ olim è Calydonia: Vnde Fama
 Calydoniæ filæz miracula lanæ. Ex Tarento:
 Lacedæmonio toga loca Galeo. *Mart.* 2. 43.
 Vel quam sèposito de grege Parma dedit. *Ibid.*
 Apula quoque lana ex optimis censebatur: sic
Mart. 2. 46. Atque vnam vestire tribum tua vel-
 lera possunt Apula non vno que grege terra
 tulit. Bætica etiam olim celebris, quod mollis,
 & rutilans: Bæci gregis vellus. *Mart.* 6. *ep.* 38.
 Nostris verò temporibus plamam ferre
 censetur lanæ Hispanicæ, & Anglicæ, quibus
 contexti panni carissimo venundantur. Hinc
 LANIFICIUM.

Cuius Inuenericem Palladem faciunt poetæ, vt
Sen. in *Hipp.* Palladis telæ vacat: nempè non la-
 nificio, nec textoriæ arti amplius incumbo.
 Vnde proprium esse mulierum lanam carmi-
 nare, & nere antiquorum finè exempla de-
 monstrant. Nec tantum pauperculus, sed con-
 venire pudicis mulieribus vel ipse *Linus* offē-
 dit, qui pro signo probatiss accipi vult, *Lucre-*
tiam fuisse inuentam à marito, luuenibusq;
 Tarquinij intentam lanæ inter lucubrantes
 ancillas. Et *D. Hieronymus* instituens virginem

Demetriadem: Habeto, inquit lanam semper
 in manibus, vel staminis pollice fila deducto,
 vel ad torquenda subtegmina in aleulis fusa
 vertantur, aliarumque neta, aut in globum
 collige, aut texenda compone, &c. *Suoi.* in *Aug.*
 63. filias, & neperita instituit, vt etiam la-
 nificio assuefaceret. Idem de Carolo Magno
 apud *Eginhardum.*

Lanifica manus: Lanificam pensis imposuisse
 manum. *Tab. 2. eleg. 1.* Ars Palladis. *Quod. 3. de*
Pont. 8. Mineruæ. *Idem.* Non sunt tua munera
 lanæ. *Id. 1. de art.* Ars lanifica. *Id. 6. met.* Fœmi-
 neus labor: Hinc & fœmineus labor est, hinc
 pensa, colusq; Fusus, & opposito pollice ver-
 tat opus. *Tab. 2. 1.*

Mineruz fig. pro ipso lanificio, vt iouentrix pro
 re inuenta. *Ovid.* 4. *met.* Arque aliqui assidue
 textrix operata Mineruam. *Tab. 2. eleg. 1.* Coniu-
 gium poterat falsa diserre Minerua. Studium
 Mineruæ. *Claud.* 1. in *Eufr.* & *Hor.* 3. *od. 13.* No-
 cturno soluens texta diurna dolo. *Propert.* *eleg. 1.*
lib. . . de Penelope loquitur.

Lanæ fig. Te decent lanæ tonfæ propè Luceriam
 nobilem. *Hor.* 3. *od. 15.* Castæ Palladis arces. *Prop.*
 3. 17. Mineruæ opera: Illi serua datur operum
 haud ignara Mineruæ. *Ovid.* in *met.* Est mihi
 quæ lanas molliat apta manus. *Id. apud. 3.* —
 doctissimus artis Quondam lanificæ modera-
 tor pectinis vni.

Lanicium: Si tibi lanicium curæ primùm aspera
 filæz. *Virg.* 3. *Georg.* Æternumq; manus carpebat
 ritæ laborem, lanæq; aridulis hærebant mor-
 sa labellis. *Ovid.* Siue rudem primos lanam glo-
 merabat in orbem, Seu digitis subigebat opus,
 repetitæq; longo Vellera molliat nebulas
 æquantia tractu: descript.

Lanarius, qui lanariam artem exercet. Carmi-
 natæ lanarum, quem sic describit *Iuuenalis* *sat.*
 7. Qui docet aliquo lanam deducere feris,
 Carpor lanæ. *H. sat. 9.*

LANCEA. V. hastæ.

LANGVOR.

Angor: Mæror: Tristes curæ: Sollicitudo: Agri-
 tudo: Morbus. *V. suis locis.* Deficio, nec plura
 sinit me dicere languor Lethifer, &c. Heu
 doleo, languore animus trahitur amaro.
 Somnifero languore præmit frigida mem-
 bra.

Epith. Piger, frigidus, tristis, grauis, pallens, du-
 rus, pestifer, mollis, Hinc

LANGVIDVS.

Morbidus: Inualidus: Artus inualidis: inualidum
 corpus: Languida membra: Æger: Agrotus.
V. suis locis. Morbo languens: decumbens: gra-
 uis: Quem languor habet: Affectus: afflictus
 morbo: Fractus morboq; fameq; membra lan-
 guore soluta. *Ovid.* 11. *met.*

LANGVO.

Barba. *V. suis locis, ubi multa.* Prima barba:
 Cum prima puras barba signaret genas.
Sen. Hipp. Noua lanugo faciem vestierat.
 Cum tibi vernarent dubia lanugine ma-
 læ. Dum nulla teneri ferdent lanugine
 vultus. Dum noua lanugo est. Noua barba. Et
 suberat flauæ iam noua barba comæ. *Ovid.* 3. *fast.*
 11. lana

Mart. 10. 43. Cēlantur simili ventura Cydonia
Iana Pollice Virginio.
Epith. Mollis, noua, gracilis, ridens, tenera.

LANX.

Patina. *Parella*. *Scutella*. *Cic.* *Scutula*. *Mart.* 3.
ronditate scuti. Aurum: fig. Impositis auro
dapius. *Virg.* 3. *En.* felicit lanceibus ex auro.
Quam de cēlata fumere lance iuuat. *Ouid.* 3.
Pont. 5. *Escale*. *Iuuen.* sat. 12. Adde & bascaudas,
& mille escalia, &c. Vas escarium. *Plin.* Res
epulis apræ. *Ouid.* 1. 2. met.

Carinus. *Her.* seruiebat pulmentarijs, & iusculen-
tis. *Paroplis*, aut *Paraplis*. Magnaque *Parop-*
sicle. *Ones.* *Iuuen.* sat. 3. & *Mart.* eadem cum cati-
no est. *Difcus*. *Apul.* idem cum lance, in quo
assa, vt plurimum apponebantur. *Crepido* lan-
cis, aut catini: extremus margo, *Orla del piatto*.

Gabatz. *Mart.* Transcurrebant gabatz, volaneque
lances: v. phaleucus: Lances ascariz sunt,
scutellæque. 7. *epigr.* 47. *Orbes*. *idem*. *Orbicu-*
lus, i. *Piatello*, s. *fundus quadri*; *mensa*. *Virgil.* *Bas-*
sis. *Treb.* est orbiculus, cui vasa vinaria, vel esca-
ria mensæ illata imponuntur, ne mappas pol-
luant.

Chrysendeta, *orum*. *Mart.* 2. 43. Immodicè tibi fla-
ua regunt chrysendeta muli: erant lances auro
circuminctæ; vel in quibus gemmæ auro illi-
gebantur. *Vascula* pulmento condendo apta.
V. Par. *Lans*, pro libra. *V. Libra*.

LAOCOON.

Acœtis filius, *Anchisæ* ex matre frater; *Vates*, &
Sacerdos *Apollinis*, qui tamen vetante Deo
uxorem duxit, aliquotque ex ea liberos suscep-
it. Verùm non ita diu post hanc iniuriam
egregie *Apollo* se vindicauit, cum enim forte
ductus ad sacrificandum in littore *Neptuni*,
exisset cum duobus filiis, qui vocabantur
Antiphys, & *Thymbræus*, ex *Hygine*. *Apollo*,
oblata hac occasione ē *Tenedo* insula in sacri-
ficantem duos dracones immisit; qui vtroque
eius filio primum necato, inde *Laocoonte* ip-
sum, cū filijs auxiliari vellet, acerrimè inua-
dentes vestigio interemerunt. Quod factum
Troiani postea in tantam religionem verte-
runt, vt illi merito accidisse crederent, quod
hasta equum *Palladi* sacrum violasset. Vide
Virgilium lib. 2. AEn. Sunt qui *Antenoris* filium,
sive *Priami* faciunt; & *Neptuni* Sacerdotem.

Quam qui caua primus acuta *Cuspide* suspecti
robora fixit equi. *Ouid.* in *thin.* Est scelus expen-
disse merentem *Laocoonta* ferunt sacrum, qui
cuspide robur Lēserit, &c. *Virg.* 2. *AEn.* *Acœtia-*
des: *Aequoreorum* præda draconum. *Patruus*
Aeneæ. *Anchisæ* frater.

LAODAMIA.

Acasti ex *Laodæa* filia, vxor *Protesilai*, qui ad
Troiam cum quadraginta nauibus (vt ait *Ho-*
merus) nauigans cum cæteris *Græcis* *Aulide*
portu *Bœotiz* ob tempestatem clausus est, ad
quem illa somnijs multas sollicitata scripsit
epistolam, quæ suadebat, vt oraculi memor
belli periculis abstineret: Darum enim erat
Græcis ex oraculo responsum, euni, qui pri-
mus ex classe in terram *Troianorum* descendis-
set, perititum, quod accidit *Protesilao*, vt infra:

Quo d. coniuge cognito, viro superstes esse
noluit: optauit autem eius vmbra[m] videre,
priusquàm moreretur, in cuius vixæ amplexi-
bus exspirauit. *V. Protesilaus*.

Mittit, & optat amans, quo mittit ire salutem.
Æmonis *Æmonio* *Laodamia* viro. *Ouid.* 13. *epigr.*
Iphicli nurus: Vix fecer *Iphiclus*, vix me gran-
dius *Acastus*, Vix mater pelida mœsta refecit
aqua. *ibid.* *Coniux* *Protesilai*. *Philæcia* co-
niux. *Her.* *Strab.* ex *Ouid.* 5. *trist.* 15. *Æmonis*
puella. *idem* *epyll.* 13. Quæ comes iste marito
ferrat. *Ouid.* 3. de art.

Phylaciz coniuux. *Pont.* Coniuge qua felix *Pro-*
tesilaus erat. *idem* cuius *Iliacæ* celeri
vir pede pressit humum. *Ouid.* 5. *trist.* 15. Infelix
quæ prima virum plorauit ademptum, Qui
Danaum tetigit *Troada* primus humum: ex
idem *epyll.* 13. Coniugis vt quondam flagrans ad-
uenit amore *Protesilaam* *Laodamia* domum.
Catull. 69. ep.

LAODAMIA.

Bellerophonis filia ex *Achemene*, culus amore
corruptus *Iupiter*, cum ea concubuit, suscepit;
Sarpedonem, qui postea *Lyciæ* Rex fuit. *La-*
odamia verò *Dianæ* infensa, ab illa sagittis con-
fixa periit. *V. Sarpedon*.

Sarpedonis mater: *Bellerophonias*, dis. *Belle-*
rophonitis, dis: *Achemenias*, dis.

LAOMEDON.

Ili filius, *Priami* pater, qui cū inter *Sygeum*, &
Rhoeteum promontoria, quo loco ara *Iouis*
Panopæi erat *Phrygiæ* consecrata, *Troiam*,
vellet ponere, *Apollo*, ac *Neptunus* in homines
conuersi, pacto auro se illi citò muros absolu-
turos dispoderunt. Mœnibus verò perfectis,
cū promissum aurum postferret, negauit
Laomedon: cuius perfidia offensus *Neptunus*,
diluuium immisit, quo totus ager *Troianus* de-
uastatus fuit, filiamque *Hælionem* marino
monstro exponere miser pater coactus est.
Quam quidem cū *Hercules* illac cum *Argo-*
nautis transiens liberasset, ac promissis equis ob
salutem virginis à perido Rege fraudaretur, &
Troiam expugnauit, & *Hælionem* captam *Tela-*
moni socio donauit; *Laomedonte* interfecto,
Priamum filium pro eo in regno constituit,
quod patri non consenserat in iurcuroando.

Impridem sanguine nostro *Laomedontæ* lu-
imus peruria *Troiz* *Virg.* 1. *Georg.* *Hælionis* pater,
Priamique *Hæctoris* auus. *Priami* genitor. *Ty-*
ranmus *Phrygiæ*. *Ouid.* 11. met. vbi illius perfi-
dia, cedescque exponitur. Regis quoque filia
monstro Poscitur æquoreo. *videm*. *Periurus*
Phryx. Hostis parui victus lacrymis (nempe
Priami *Aleides*) Suscepit dixit rector habenas,
Patrioque sede celsus folio, Sed scēpra fide
meliore tene. *Sen.* in *Truad.* anapæst. vers.

LAPIS.

Lapillus: lapillulus, diminutiuum. *Calculus*:
sunt parui lapides quales torrentes gerunt, siue
arcuæ fluuiales. *Saxum*: Sed ingens, & lapide
durius. *V. suo loco*. *Sophus* scaber. *Virg.* 2. *Georg.*
Tusa. *V. suo loco*. *Turbo saxi*. *Virgil.* 12. *AEn.*
Glans aspera terræ. *Mares.* *Seges lapidum*. *idem*.
Silex: *Silicis* pondus.

Pon-

Pondus iners quondam duraque massa fuit, *Ouid.* 3. de art. *Petra*. Offa magnæ parentis; idest terræ. *Ouid.* 1. met. **Cementum**: lapides ad struendum ædificiorum apti. *Hor.* 3. 34. **Lapis operarius**. *Plin.* qui seruit oppis cum operibus, vt eos. **Molaris**: Ingratis Phrygiis humeris subijisse molares. *Stat.* 1. *Theb.* *Vid. Saxum*, ubi plura.

Albo signanda lapillo: Mox à Thracibus desumptus, qui faustos dies albis lapillis, infausis nigris computabant. *Mar.* 8. 45. Hanc lucem lactea gemma nolet; pro albo lapillo.

Lapis quadratus. *Manalis*. *Fej.* à manando, vnde sons emanat. **Molaris**. *Quint.* Incussus. *Virg.* in quo excusi sunt sulci, qui frumentum atterunt. **Rediuuius**. *Coc.* Veteranus; culus in operis olim vsus fuit.

Scrupus. *V. suo loco*, lapillus iter facienti molestus; vnde scrupulus etiam metaphor. *Giara.*

Luc. Colum. Terra scrupulosa, qualem litus, & ripæ habent, vel certè calculi illi, quibus riuus abundat. *Affulæ*. *Vir.* *Micæ*. Segmina fecamenta. *Plin.* petrarum fragmenta sunt, quæ in scalpendo desiliunt. Segmenta quoque dicuntur *Plinio*: Scælie diæ pietre. **Riuus** muscoso profluit è lapide. *Fracturæ*. *Vir.* materia lapidea, siue exmentitia, qua binæ parietum frontes, scilicet murorum interitum sarcitur, impleturq; **Lapis** frontatus. *Vir.* qui vtrinque squigatus parietis crassitudine exæquat.

Primus lapis ab vrbe. *V. Milliarum*. Immensum pondus agri: dicuntur lapides, qui ferè in agris sunt.

Epith. Durus, rigidus, grauis, asper, muscosus. **Lapidum genera**.

Vide inter gemmas, ubi de lapidibus pretiosis varia dicuntur.

Lapis Armenius: colore viridis, cum cæruleo communicans, partim durus, partim mollis, vt vult *Plinius*. **Lapis Paris**. *Virg.* pro marmore candido. **V. Marmor**. **Lapis Numidicus**. *V. Periphyrites*. **Lapis Cyaneus**. *Vid. sup.* in *Gemma*. **Lapis Ceraunius**, qui à fulmine distinguitur.

Cos, tis: *Liu.* lapis, cuius in acuendo ferro vsus est. **Saxum**: & atrito cogunt iuuenescere saxo. *Strab.* 3. *Theb.* **Cos aquaria**. *Plin.* **Roraria**, & **Gyratilis**. **Cos cretica**. *Plin.* **Olearia**. *idem*. **Olearia**, qua scalptores scalpæ, & cæla exterunt, & sonfores, nouacula: lapis operarius. *Plin.* **Carticula**. *idem*. *Index*. *Ouid.* 2. met. **Heracleus lapis**. *Plin.* **Lydius lapis**; quo auri, argenteique experimentum fit: *Pietra del paragone*.

Smeris. *Plin.* **Lapis**, quo vitrum funditur, *Smeriglio*. **Magnes**: **Pumex**: **Silex**. *V. suo loco*. **Pyrites**. *Plin.* **Lapis ærarius**, **Merchastita** hodie, lapis luminis. **Alumen**, is, cuius genera retinet lunius in suo **Nomone** latore, & nos inf. *V. Metallorum genera*.

Amiantus. *Plin.* **Lapis aluminis scissili similis**, è quo ellychnia fiunt inextincta, dum superest oleum. **Asbestos** quoque dicitur, hic è **Cypro**, ubi foditur, adducitur. **Gypsum**, vel **Gypsum**. *Plin.* *Gessu*. **Spongites**. *Plin.* lapis, qui in spongiarum similitudinem foraminosus est.

V. Spongia. **Marmor**. *Vid. suo loco*, ubi multa.

Lapis specularis dicitur vulgò **Talus**, qui in tenuissimas bractæas sectus loco fenestrarum ubi non sunt vitrei orbes, adhibetur. **Lapis scissilis**. **Gagates**. *Plin.* vel **Gangitis**, lapis grauis, qui vsus sulphureum, vel bituminosum odorem euomit. **Thracius lapis** **Gagatidis** species est apud *Nican-drum*, quem aqua accendit; oleum rettinguit & nigri coloris est.

Bitumen. *Plin.* **Imus**, seu terra quædam tenax, ac lenta piei persimilis. **Naphtha**. *Plin.* **Bituminis** liquidi genus, siue colamentum bituminis. **Hæmarites**. *Plin.* non tam à fistendi sanguinis vi, quam quod aridi, concretique faciem præferat. *Amara*.

Lapis sepulcralis.

In quo priscorum ad morem defuncti nomen, patria, muniaque describuntur, cum aliquo epigrammate, siue elogio, vt inde transeuntibus demortui memoria iterum refreseat. Scabant autem lapides veterum sepulcorum, vt etiam videre licet nunc in erutis illorum sepulcris, non autem iacebant, vt nostri moris est in Ecclesijs: tamen aliquorum etiam visuntur stare, cum eruditis epitaphijs.

Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit. *Ouid.* *epist.* 7. **Ecce lapis** inscriptis stet super ossa notis. *Tib.* 1. 3. Et reserant tales marmora scripta sonans. **Tumulus**: inscribitur tumulo. *idem* *Id.* *Balb.* **Lapis sepulcralis**. **Grandibus** in tumuli marmore cæde notis. *Ouid.* 3. *trist.* 3. **Titulus sepulcralis** — titulus res digna sepulcri. *Jasay.* 6. *V. Epigramma*. **Litteræ**, *Per metalepsin*. Si non vna, tamen iungit nos littera, si non, &c. idest tumuli inscriptio constans ex litteris. *Ouid.* 11. met.

Vltimus lapis. *Prop.* 1. 17. **Memor lapis**. *idem*. **Lapis**: Nec mea contempro lapis vindicet ossa. **Sepulcro**. *idem* 3. 1. **Carmen** inscriptum busto. **Sarcophagus**. *Plin.* **Apus lapis**, è quo capuli, & conditoria mortuorum hiebant antiquitus absumentia impostorum corporum carnes, vnde illi nomen, vt testatur *Dusfor.* *V. Sepulcrum*, **Sarcophago** contentus erit. — *Iuuen.* 10.

Cippus: lapis sepulcro qui imponitur. **Mensa** (*Cic.* de legib.) nimirum quadratus lapis in mensæ formam sepulcro imponi solitus.

Lapis pretiosus. *V. Gemma*.

Lapis ignarius.

Quo ignem elicimus.

Silex. *Virg.* 1. *Æneid.* **Venæ siliæ**. *idem*. **Cos**, tis: Et elisa fulgura cote micant. *Pilator.* **Ignis femina**. **Ignis genitor lapis**. **Qui** **Hammæ** emittit excussus. Vnde fauilla emicat, & scintilla.

LAPIDATVS, & LAPIDATO.

Saxaque deuorum grandine plura petant. *Ouid.* in *Non.* **Quem** faxeas obruit imber. *Muret.* **Horrisso** lapidum nimbo, & crepitante procella **Obrutus**. *idem* ... errantque aures, & tempora circum **Saxæ** a tela feges lapidum, glans alpera terræ. *idem*. **Cui** crebro impere nimbus **A tergo** venit. *idem*. **Saxorum** turbo, nimbus, grando.

L A 2 L A

Lapidum procella. Inter faxa niuis ritu volitantia, & ictus. *Muret.* lapidum iactus. *Ouid.* 13. *met.*

Ne possim lapidum verbera sola queri. *Ouid. de. nunc.* Saxifque petrum nudatos artus, ceu quondam grandine densa Iupiter ingeminans terram quatit. *Romb.* Afflicti lapidum imbre: lapideo nimbo percussus. Asperis conspidibus lapidei nimbi percutus. *Nun. Panop.* Saxosis tellis iaculatus. *idem.* Petrofa tunica vestitus. *idem.* Tunica lapidum deplua. *Lycophr.* missum taucum cum murmure saxum. *Ouid.* 13. *met.*

Grandinis in morem proiectis vndique saxis Pulsatus, concussus, obrutus, &c. Saxea mole obrutus. Saxeus hinc, atque inde ferit caua tempora Diuo Imber, & in sacram strident fera marmoris frontem. Saxorum Stephanus grandine pulsus obit.

LAPITHÆ.

Populi fuerunt Thessaliæ Pindum, & Othryn montes incolentes, qui olim Pirithoi paruerunt imperio. Hi primi omnium frena, & equorum frena creduntur inuenisse.

Frena Palæthoni Lapithæ, gyrofque dedere. *Virg.* 3. *Georg.* Centaurorum hostes, cum illis enim certant, cùm prius essent amici. Pirithoo subiecta Duci gens. *V. Thessalia.* Centauri. Lapitheia tecta. *Ouid.* 12. *met.*

LAPSVS.

Cursus fluuij. Fluxus, us. *Pontan.* Curriculum amnis. Et volueri rapitur sub fidere lapsu. Celeri pergunt vbi flumina lapsu.

Epithi. Celer, pronus, præceps, vagus, præpes, placidus.

LAQUEARE, is.

Lacunar: Ius nullum vxori doctus spectare lacunar. *Iuuen.* Tabulata. *Virg.* 2. *Æneid.* Laqueata recta. *Hor.* 2. 16. Lacunarium. Laquearium.

Lacus: apud *Lucretium.* Nec fulget altis splendent tectis ebur. *Sen. in Thyph.* Compactæ trabes, auratæ trabes. Celatasque trabes sumptis pro fomite flamma. Non auro nicidæ trabes. *ibidem.*

LAQUEVS.

Nodus Iethi. *Virg.* 12. *Æn.* Vincula. *Ouid.* 4. *met.* Funis. *V. suo loco.* Restis. *Tertre.* Ad restim deducta res est, neupè ad extremum: prouerb. Infamis nodus. *Mant.* Nam miser obstricto ludas sua guttura nodo Ruperat. *Vida.* Vincula Iaqui. *Ouid.* in *Pria.* Dixit, & aprabat pallenti vincula collo. Laqueo collum pressile patrum. Mors placet, erigitur, laqueoque innectere fauces Destinat.

Non tulit infelix, laqueoque animosa ligauit Guttur. Quæ pressa subdita mento elidunt fauces, Et respirant, iterque eripunt animæ. Sic animæ laqueo sit via clausa tuæ. *Ouid.* in *Æio.* Laqueo sua colla prementem Cernit Iphim. Exorsusque suas laqueo sibi fumere pœnas Informem rapuit fœcus de vertice moriens. *Vida.*

LARES.

Dij geniales, genij, Dij domestici à veteribus crediti sunt, siue famulæ, qui ad focos flarent, vel quibus in focis sacra fierent, quos præcipuo

honore colebant, primaque faciebant in festis conuiuijs libamina, effuso in terram vini paucillo, vt & dapum parte in focum iniecta; tum farre pio, & ture sacra faciebant, vt *Virg.* 5. *Æn.* Pergameumque larem, & penetralia Veste Fare pio, & plena supplex veneratur accera. Lar familiaris (teste *Plauto*) in canis figura efformabatur. Lares autem Minæ filij fuere, vt *Varro*, & *Macrob.* docent; *Ouid.* tamen in *festa* Mercurij, & Laræ nymphæ (quæ & muta dicta est) eos filios facit: cuius Laræ, siue Larundæ hæc narratur fabula. Nympha fuit Tiberiona, cui ab Ioue scissa lingua est, quod suum cum Iuturna concubitu Lunoni indicasset; nec pena contentus, illam Mercurio tradidit, vt eam ad inferos deferret: Mercurius autem inter enndum puellæ formam iniecit, cum illa concubuit, vnde gemini Lares nati fuerunt. Hos veteres canina pelle vestiant, vtpotè qui domum custodiebant, tectum, iter, vicofque nec non & mœnia; vnde *Curius Aram Laribus* præstitibus dicitur, quod vrbis mœnibus præstitibus, vt narrat *Ouid.* 5. *fast.* In octaua Vrbis regione templum, sacellum, & delubrum Laribus fuit. Lucus item, & sacellum Larium in Velia regione 10. Primus Laribus ædem vouit, & extruxit T. Tatius Sabinorum Rex (teste *Varro*) Laribus permarinis in Campo Martio ædem vouit in bello contra Regem Antiochum L. Æmilius Regillus, quæ annis vndecim post dedicata fuit, supra cuius ædis valuas tabula cum titulo fixa est. Vide *Linum lib.* 40. & *Macrob.* 1. Sacralia Laribus solebant pueri, cùm bullas deponerent, eas suspendere, vnde illud *Pers.*: Bullaque succincti Laribus donata pendunt; & *Prop.* 4. *eleg.* Mox vbi bulla rudi demissa est aurea collo Matris, & ante Deos libera sumpta toga. Inde Lares in domo coli ceperunt, quibus etiam sacella facta sunt, quæ Lararia appellabantur, quorum mentio à *Lucretio* fit in *Seuero Imperat.*, qui Lararium habuit, in quo præter aliorum Deorum imagines, etiam Christi Saluatoris nostri, & Abrahami habuit simulacra; & in alio Larario Cicronis, & Virgilij. In Larium denique honorem instituta fuerunt Compitalia, de quibus lege *Macrob.* lib. 1. *sat.* & *Varro*: Laribus, aut, Compitalia diem attributum, vbi vix competunt compita, & tum ibi sacrificabatur, quotannisque is dies concipiabatur, idèquè iuter conceptusque dies relatus, vnde & Iudi Compitalij nuncupati: In Compitalijs porcus sacrificabatur Laribus: vnde *Prop.* 4. Patua faginati lustrabant compita porci.

Lucifero subeunte Lares delubra tulerunt: Hic, vbi sit clara multa corona manu. *Ouid.* in *fast.* Laribusque paternis Tura dabò, acque omnes vultus iactabo colores. *Iuuen.* 12. Vos quo felices quondam, nunc pauperis horri Custodes festis manera vestra Lares. *Tib.* 1. *eleg.* 1. *ibi multa.*

Nos quoque pomiferi Laribus consueuimus horum Metere primitias, aut victuam. *Calpurn.* *rela.* Lares namque placari solebant tute, horum, nactage, & potu, & agna, & hœdo; quibus &

coronæ ex rore marino, & myrto, & cuiuscumque generis flosculi odierantur; & hæc sacra Compitalia erant.

Lares Compitales. *Suet. Dij patrij. Virg. 7. Æn. Penates. V. suo loco.*

Prodromibus accipiuntur lares. *V. Demus.*

LARGVS, & LARGITOR.

Muneris auctor. *Quid. 7. met. Liberalis, Munificus: Munifici mores. Quid. 2. de Pont. 9. Prodigus. Largiens: Muneas: Munerator: Nec mihi munificas arca negavit opes. Quid. 4. Pont. 1. Dator munerum. Elargitor. Donator. Donatrix. Muneribus cumulans magnis. Qui muneata donat: Hinc*

LARGITIO.

Munificentia: Prodigalitas: Liberalitas: Munifici virtus. *V. Demus. Munus.*

LARISSA.

Nomen multarum virilium, & lariores in Theffalia, vnde Larissus Achilles dictus, non longe à mari, aliquando solcos appellata, & vnde haud procul est Phthia Achillis patria, & olim totius Theffalici regni caput, hinc propter loci vicinitatem pro Achilles patria vsurpata fuit. Est alia ad Caystri campum insignis ob Iouis templum, qui inde Larissæus fuit nuncupatus, in cuius agro, vt Strabo scribit, aquarum, & vinetorum, rerumque cæterarum copia insignis est. Sunt & Larissæi Asia Scythicæ populi, & in Arabia. *V. Plinius, & Strabonem 9. V. Theffalia.*

Larissæ campus optimæ. *Hor. 1. 7. Larissæa mœnia, Catull. Argon. Larissæi agri. Larissæi apex: vrbis, siue oppidum non longe ab Inacho fluuio. Stat. 1. Theb.*

LARVA.

Manium esse genus perhibent, qui quoniâ corporibus illo tempore tribuuntur, quo fit prima conceptio, etiam post vitam ipsæ corporibus delectantur, cum quibus manentes Lemures nuncupantur, qui si vitæ prioris adiuti fuerint honestate in lares domorum, viribique, vertuntur, sin autem deprauantur ex corpore laræ perhibentur, ac manæ: hæc Marianne, Larua igitur apud veteres malus genius existimabatur, vt ait *Apuleius: à Varrone autem constituuntur laræ, Heroes, & Genij inter Lunæ Gyrum, & nimborum, ac ventorum cæcimina: quas animas aeræ appellat, quæq; animo, non oculis videri possunt: pro tetriculamorum tamen, & phantasmate. Sumitur potissimum; vnde laruati. V. Lunaticus, infra.*

Phantasinata. Offea forma. *Quid. in Æn. Vmbræ nocturnæ. Vmbræ noctis. Virg. 5. Æn. Vmbræ volantes nocte. Quid. 1. eleg. 6. Simulacra inania formæ. Idem epist. 9. Simulacra vana. Somnia nigra. Quid. 4. fass. Terrores magici. Hor. epist. 1. Miracula fæge. Ibid.*

Lemures; qui inter inferorum umbras, & manes à Perphynone Horatii interpretis recensentur. *V. Lemures.*

LASCIVIA.

Procacitas. *Mart. Proteruitas. Hor. 1. 19. Luxuries. V. infra. Impudici tactus. Sen. Hipp. Lasciuus*

stardidos locis libellos. *Mart. 4. 14. nempe obdæsentate lasciuientes.*

Impudicitia: cuius exempla plurima commemorat *Propertius 2. eleg. 18. fine 17. Testis. Crete fastus quæ passa iuueni induit abiegnæ cornua salta bouis: de Paphia loquitur. Testis Theffalico flagrans Salmonis Enipeo, Quæ voluit liquido tota subire Deo: de Tyro intelligit Salmoni filia. Myrthæ: quæ cum patre concubuit. Medæ: quæ filios occidit, patrem deseruit, fratrem discepit, vt heret concubino Iasoni. Quidæ Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis infamis stupro stat Pelopæa domus. Meropes; cum qua Leir Thyestes concubuit. Thyestes; qui cum filia incestum perpetravit. Scyllæ; quæ Minos flagrans amore patrem Nyctum capillo purpureo spoliavit. *Ibidem.**

Probra turpia. *Catull. Ante oculos fieri turpia, probra meos. Bemb. Pectoris æstus. C. Gal. Pectoris ardor. Ibid. Milicia Veneris. Prop. 4. 1. Obscœnitas. Libido. Amor lasciuus. V. suo loco. Spes obscœna: desiderium felicitæ libidinis: Spes tamen obscœnas animo dimittere non est Ausa suo vigilans. Quid. 9. met.*

LASCIVVS.

Obscœnus. Turpiter vitio fauens. *Sen. Hipp. In iura Veneris redeat: idest sit amans, mutuos ignes ferat. Ibidem. Impudicum caput. Ibidem. Molle cupidinis nec inexpugnabile telus. Corni, &c. Quid. 4. trist. 9. Castris miles amice meus: Cupido loquitur. Idem 3. Pont. Pronus in Venerem. Quid. 3. fass. Corruptus seu Veneris torrebatur alieno. Prop. 3. 2. vel 23. Libidinosus. V. infra.*

LATEBRA.

Tenebræ. *V. suo loco. Tenebrosa domus, loca, antræ, tecta, & huiusmodi. Locus aditus. Antrum. V. suo loco. Latebrosa cubilia Nymphæ. Stat. sil. 2. Sæpe etiam effossis, si vera est fama latebris, Sub terra fodere larem. At Scyllam cepis cohibet spelunca latebris.*

Epith. Occulta, cæca, irreuerabilis, labyrinthica; LATERNA. *V. Lucerna.*

LATEX. *V. Ligna.*

LATINITAS. *V. Lingua Latina.*

LATINVS.

Rex fuit Aboriginum, Fauno & Circe natus, vt tradit *Hesiodus, Virgilius, & Sernius: Verum aliter sentit Uoss, Heliarnastus; qui illum Herculis filium ætumar ex Hyperboride puella quadam, quam dante patre obsidem accepit, & ad tempus castam seruauit; sed cum inde nauigasset in Italiam adamantam impleuit; & in Argos traiecturus Fauno collocauit Aboriginum regi; vnde sunt opinati illi, Fauni fuisse filium, non autem Herculis. Latinus igitur Aboriginum suscepit imperium, quod eo sine filijs masculis mortuo in pugna aduersus Rutulos, transiit in Æneam Anchisi filium; cui ille Latinum filiam in matrimonium collocarat. Iustinus autem scribit illum natum ex filia Fauni, & Hercule, qui eodem tempore extincto Geryone armenta Victoris præmia per Italiam ducebat. Illud quoque minus*

est silentio prætereundum, quod apud Constantinum Cæsarem legitur, Latinum regem dum Arcem exstrueret Laurum reperisse, & inde Palatium Daphnem denominatum fuisse. Lauri meminit. *Virg. 7. Æn.*

Faunigena. *Ovid. 1. 4. met.* Longæus, Laurens, prædux, bonus rex. *Virgil.* Iustus Aboriginum dux.

LATIVM.

In Italia provincia ceteris omnibus huc vsque ob res gestas ab incolis celeberrima, quæ cum alio nomine Oenotria, & Aborigines in ea populi dicerentur post aduentum eò Saturni Latium dicta, ab eius latebra, quod ibi à filio fugiens se occultauit: siue à Rege Larino, siue aliunde hoc nomen accepit, quam ambiunt Tusci, Sabini, Marfi, Samnites, Prægrutiani, & Campani: quam olim primi incolere Siculi, Aborigenes, Pelasgi, Oecades, Aurunci, Volsci, Osci, Ausones, postremum Troiani, vnde Romani, de quibus *V. suo loco*. Huius provincie, oppida sunt præter vrbes Romanæ, de qua *V. suo loco*.

Osia. Alba longa. Alba. *V. Marfi.* Algidum. *V. sui loci*. Anagnina, siue Anagnia vrbs ab Hernicis habitata, de qua *Virg. 7. Æn. d.* Hernica faxa colunt, quos diues Anagnia pascit.

Antium: vetus in Latio oppidum ad mare propè Neptunium, vnde à nonnullis confunditur, sed sane diuersum est: Vrbs Principum ocio, & vacationi ciuium occupationum olim dicata, vt inquit *Serab.* Volsorum caput fuit, & Romanorum colonia, postquam (vt ait *Linus*) delato à Romanis Antio nostra nauium eorum in foro affixa nomen dederunt loco: & vnde ad populum concio solebat haberi. Fuit etiam celeberrimum ob fortunæ templum, ad quam exat *Horat. ode 35. lib. 2.* O Diua gratum, quæ regis Antium, vnde populi Antiatenses dicti fuerunt: & *Mar. 5. c.* Seu tua veridice discunt responsa sorores Plana suburbanæ, quæ cubat vnda freti: Quod ibi, vt diximus, Forum coleretur sub imagine geminarum sortum. Classe olim valuerunt Antiatenses. *Lin. lib. 1. dec 6.*

Aricia. *Vid. suo loco*. Aquinum Latinorum vrbs, & Colonia, celebris postea D. Thomæ Ecclesiæ Doctoris incunabulis, hodie *Aquino*.

Astura. *Plin. Claustra. Præf.* maritimum oppidum, siue flumen cum insula, locus memorabilis cum indignissima M. Tullij Ciceronis Antonium fugientis cædente Corradini færo Henrici. Frederici II. Imper. N. quæ ibi comprehensum à Carolo Eculisnensi Neapoli in foro secuti percussus fuit Regine iussu, nunc vestigia parua videntur.

Bouillæ. *V. suo loco*. Fuerunt etiam alteræ Bouillæ propè Cætinum: Babucum nominat *Blondus*. Cernetum oppidum, siue Cereate. Marforum, vnde Cernetani populi. Cuculum. *Serab.* Marforum in Latio oppidum mediterraneum haud procul à lacu Fucino. Forum Appij: oppidum olim nunc tantum diuersorium. Frusino. Fundi. Formiæ. *V. Campaniæ.* Sulmo. *Plin.* quod sine vestigijs interijisse scribit, qui apud fl. Nympham in colliculo, siue collis clui re-

stitutus inter Velitras est & Setiam, vulgò *Sennetia*.

Pilium: opp. in Æquicolis, quod nunc Polium vetustissimæ, nec non nobilissimæ quæ plurimos Pontifices, nec non Cardinales familiæ Comitum, siue de Comitibus Ducatu insigni. Sunt qui dicunt apud vetustissimos hoc oppidum Polutiam nuncupatum ex *Linus*, & *Dionys. Halicarnass.* Ad hoc oppidum alterum pertinere dicitur Guadagnolum in vertice asperissimi montis collocatum, propè quod olim flux ad venatum aptissimæ in ditone Placidi nobilissimi Ciuis Rom. sub Traiano Cæsare: qui postea Christianæ militiæ dato nomine Eustachius nuncupatus illam martyrio decorauit.

Pilatum, Æquicolum opp. Columenensis familiæ municum castrum, vulgò *Pagluma*.

Prænestæ. Gabij. Tusculum. Tibur. Velitæ, Ardea. *V. sui loci*. Priuernum. Setia. *V. Velitæ*. Neptunium. *V. Neptunum portus*. Marturium. *Vid. Marfi*. Sora. *Vid. Samnites*. Cyathianum, quod vulgò *Gensano*. Cæsarinæ familiæ oppidum haud procul à lacu Aricino: quod olim sic describitur ab *Ouidio 14. met.* Quæque colunt Scythicæ stagnum memorale Dianæ, finitimosque lacus, &c. *V. Diana Aricæ*.

Nemeses, oppidum ad lacum Anticum.

Gypta ferrata: Insigne Monasterium ob vetustatem, vtpote quod à S. Nilo, & Bartholomæo Abbatibus paullo post D. Io: Chrysostomi tempora fuit erectum, vbi aliquando Bibliotheca: fuit insignis propter multos vetustos codices Latinos, & Græcos.

Sunt præterea multa alia oppidula recentiore tempore condita: vt Mons compiti: Molaria: Arx summa, *succaparra*, Columna: vbi dicunt Columenensis familiæ nazam originem. & alia vt apud *Cosmographos*.

Laurentum. *V. suo loco*. Labicum, & Lauicantum, vnde Labicanum agrum apud *Suetonium* legis: & Labici, orum, etiam dictum olim oppidum, nunc *Valmontone*. Glaucum Labicum Minois filium in Latium venisse tradunt, omniumque primum gentis huius ritu pictum scutum ostendisse, vnde originem habent Labici populi, & oppidum, cuius meminit *Lin. lib. 2. ab F. C.* Colles, montes Labici. Et Sacrae acies, & picti scuta Labici. *V. Ennod. Lamum*; quod Marinum vulgò appellant: siue hoc sit potius Mariana villa. Lauinium. *V. infra Lanitium*. Luculliana villa.

Mariana villa: oppidum, quod vulgò *Zerganelle*, dicunt appellari, siue *Marino*. Signa, & oppidum in Hernicis, vulgò *Segni*. Subladium, oppidum Latij insigni ob D. Benedicti commorationem in eo loco, vbi cenobia plurima extruxit, vulgò *Subiaco*. *Vid. Latium nemina*.

Flumina in Latio.

Tibris; de quo *V. suo loco*. Amasenus: fluuius in Campania, & Latio Volsos irrigans. Quos Amasene pater. *Virg. 7. Æneid.* Numicius. *V. suo loco*. Astura fluuius. Nymphæus; quem cum Astura nonnulli confundunt, haud procul à Cora oppido excurrens Sermonetanum præ-

præterfuit agrum. Almo. V. *ſuo loco*. Anio. V. *ſuo loco*.

Vfens: fluuius apud Terracinam, qui à Circæo iugo per Pontinam paludem labitur; è Priuer- ni tamen montibus excurrens; etſque ille, per quem Anxurem vehuntur peregrini ſandalis (vt vocant) ſiue cymbulis à Setia, ſiue à diuerſo, quod vocant *Cafſenno*. V. *Terracina*: *Que- rit iter valles*, atque in mare conditus Vfens. *Virg. 7. Æn.*

Lacus in Latio.

Plurimi, de quibus ſub titulo, *Lacuum nomina plu- res* recenſimus. Offiæ lacus. Obſequens Fucinus. Albanus. Nemoreſis. V. *Lacuum nomi- na*. Regillus lacus. V. *ibidem*.

Pontina, ſiue Pomptina palus; de qua *Cælius Rhod.* lib. 19. cap. 25. in agro Pontino memorabilis illa Valerij Coruini cum Gallo pugna fuiſſe dicitur; *Limo*, & *Gellio teſtibus*. Palus Saturæ, dicitur *Virg. 7. Æn.* Qua Saturæ iacet atra palus, ge- liduſque per imas Quærit iter valles, atque in mare conditus Vfens.

Hanc paludem olim multi ſiccare decreuerunt: quam primum à Cornelio Cethego Conſule exſiccata, & ex ea agrum factum, colligimus ex *Livio in epist.* lib. 46. quam Cæſar deinde aquis redundantem, & in paludem reuerſam ſiccare deſtinavit, vt *Sueton. in Cæſ.* 41. quam deinde Traianus Imperator ſtrauit, exiitque luxta vias ædificia, ponteſque magnificentiſſimos fecit (quorum nunc quoque veſtigia viſuntur) reſtibus *Dione*, ac *Xiphilino*. Eaſdem Pomptinas paludes exſiccaviſſe Theodoricum Regem Go- thorum, teſtatur marmorea tabella, cum in- ſcriptione ibidem poſita, teſte *Raphele Volaterrano*. At nihilominus non ite permaſerunt, ſed ſemper ad priſtinum ſtatum reducitur tum ex aquis Vfentis, tum ex quapluurimis aquis à radicibus circumiacentium montium ſpontè ſcaturientibus auctæ, vnde humanam operam fruſtrate ſunt.

Fundanus lacus. V. *Fundi*.

Montes celebres.

Præter ſeptem, quibus Roma cingitur, de quibus V. *ſuo loco*.

Albanus mons. V. *Latiuum*. Mons Cæcubus in ſinum Caietanum vſque porrectus, à vini, quod olim ferebat, generoſitate nominatiſſimus. Veſtinus mons. Circæus mons. V. *Circæum*. Algidus. V. *Algidum*, *ſuo loco*. Iepinus. V. *Lacuum nomina*. Ceraunij, apud *Dionyſ. Halicarnaſſ.* in Latio.

Silvæ, & luci celebres.

Lucus Feroniæ propè Terracinam. Lucus Ioui indigiti ſacer. Dianæ Æolica, ſiue Tauricæ lucus propè Ariciam, vnde Iueus Aricinus. Camonarum Iupus. Silva Næua. Algidum nemus. Luci vrbis Romæ. V. *Lacuum nomina*. Albana ſilva. Angitia nemus: in Marſis. Funiæ lucus: ſed ad

Synonyma.

Fines Latini. Arua Latina. *Virg. 10. Æn.* Al- bani campi. Albane vrbes. *idem 7. Æn.* Lau- rentia arua. *idem 9. Æn.* Laurentes agri. *Quid.* 2. ſeſt. Latina regna. Tecta Latinorum. Lau- na lictora. *Virg. 1. Æn.* Roſiana oppida, *idem*

2. *Georg.* Tellus. *idem 4. Æn.* Romanum ſolum. *Quid.* 3. ſeſt. Quondam Dardanio regna petita. *idem 10. Æn.* Arua Rutula. *Virg. 10. Æn.* Ru- tulorum. *ibidem*. Laurens litus. *Quid.* 3. ſeſt. Saturniaque arua. *Virg. 3. Æn.* Regna La- uini. *idem 6. Æn.* Latæ oræ. *Stat.* 2. 4. Agri Latij. *Quid.* 3. ſeſt. Latij montes. *id.* 5. 3. Hinc Latini populi.

Laurentes. Latæ gentes. Latij populi. *Gens Latina. Virg. 8. Æn.* Oenotrij virt coluere. *idem*. Marſi. Æquicolæ. Hernici. Albani: ad Latium pop. pertinetes. Latio de ſanguine nati. *Quid.* Laurentes populi. *Virg. 5. Æn.* Gen- tes Latinx. Volſci. Rutuli: in Latio populi Romani. V. *ſuo loco*. Vide *Pliniam*, de Latij popu- lis, & inferius.

Latinus: Latiſ: Romanus: Daurius: Latialis: quod ad Latium attinet.

LATONA.

Cei Gigantis ſilia, quæ à Ioue compreſſa, Apollin- em ſimul, & Dianam concepit, quod quidem adeo ægrè tulit Iuno, vt Pithonem ſerpentem immiſerit, qui eam per totum terrarum orbem infeſtaretur, nec viquam parere permitteret. Fugiens igitur Latona, ab Aſterie ſonore (quæ & ipſa à Ioue amata primum in Orygiam, hoc eſt in Corbunice, deinde in ſcopulum mobilem, inſtabilemque fuit conuerſa) ſuſcep- ta ſtatim Apollinem ſimul, & Dianam peperit ad radices Cynthi montis in inſula Delo, quos cùm infantes parvulos aliquando mater geſtaret, æſtu ſanguis, & itinere cùm veniſſet in Lyciam, ſitimque vellet eſtinguere, ab ijs, qui vſuam, iuncumque ſecundum lacum legebat, propius accedere prohibita fuit. Quamobrem accenſa ira digrediens petijt à ſuperis, vt acrolæ nunquam ſtagno carerent, cuius precibus exauditis Iupiter ruſticos in ranas conuertit. Filij verò prouectiore ætate Pithonem ſerpenteo ſagittis eouſerunt, & inſulam, in qua nati erant, immobilem reddiderunt, quæ poſtea Delos fuit appellata. Vid. *Delos*: *Diana*: *Apollo*. Gallum gallinaceum adamavit Latona, quod illi parturienti, & duas amplexæ arbores adſuerit: arbores verò fuere olea, & palma: de quibus hæc *Quid.* 13. met. — duasque La- tona quondam ſtipres pariente retentas: vbi obſerva apud veteres reliquiarum loco cuncta, quæ ad ſuos diuos pertinentia videbantur fuiſſe. Vnde Anius ſacerdos Deli Ænæ illic proſecto oſtendit duas illas arbores, tanquam reli- quas.

Dianæ mater: Quam mater propè Deliam depo- ſuit oliuam. *Catull. Hymn.* Filia Cei. *Quid.* 6. met. Titanis, dis: genita Cæo Titanis filio. *ibidem*. Diana, ſiue Dea gemelli para. *ibidem*. Numina Gemelli paræ. *ibidem*. Latonæ nomen. *ibidem*. Mater Apollinis: ex parte Titania. *Quid.* 6. met. ubique fabulam verſibus totam require. Mater Apollinea. *Stat.* 11. *Theb.* Vide *Turys*. Coccæis, dis, *Callimach.*

LATRATVS.

Voces latrantes. Vox canis. Vocis horrendæ fragor. *Sen. Herc. fur.* Scuit canu latratus in au- ſas. Latonat latratibus æther. Canes latra- bus

bus æthera complent. Voces caninæ. Voces canum. V. *Canis*. ubi multa, & Epith. quibus addè clari latratu. *Ouid.*

Epith. Multifonus, horrifonus, canorus, clarus, vagus, rancus.

LATRINA.

Cloaca. V. *ſuo loco*. Sentina. *Iunen.* Fimeturum. *Plin.* Scerquilinium. *Colum.* Locus ægeſtus ſimo. Forica. *Iunen.* Conducunt foricas, &c. vulgò *Netraſſi*, Foricæ, vulgò *Cantare dona ſi aduna la ſtrec romano*. Latrina publica. Latrina diſtam voluit à lauando, nempe vbi corporis ſabumæ deplentur, lauanturque. Grauem quæ ſpirat odorem. Et ventri pateo ſpurca latrina graui. *Epith.* Immunda, ſpda.

LATRO.

Prædonis. Prædonum turba, turma, cohors, acies, &c. Arabum imitator; qui latrones plerumque ſunt. Populatricæ cateruæ. *Cland.* 1. de rapt. Furti reus. *Philſt.* Pronas iuſſit habere manus. *Pam.* Graſſante inuaſus capitur latrone viſitor. Accumulat rapas ſanguinolentus opes. Raptor; Raptrix; Kaptrices manus. Prædatrix: de ſemina. Fur. V. *ſuo loco*, & ibi *plura*. Prædator; Prædæ aſſuetus. *Ouid.* 13. Prædæ ractus amore ex ead. Graſſator. V. *ſuo loco*. Percuſſor. *Iuv.* 8. Sicarius. Conduſtus latro. *idem* 13. dicitur ſicarius.

Autolyçi manus: nam Autolyçus fuit prædator, ſive graſſator inſignis apud veteres. Non fuit Autolyçi tam piceata manus. *Mart.* 8. 59.

Epith. Inſeſtus, ſollicitus, ſcleratus, aſtutus, inſidiator, neſarius, crudelis, pernicioſus, errabundus.

LATROCINIUM.

Furtum. V. *ſupra ſuo loco*. Raptum. Rapina. Præda. Exuuiæ. Mercurialis ars. Mercurij artes: *ex Ouid.* 11. met. Ars prædatoria. *Opp.* Ars prædandi.

LATVS.

Coſtæ. V. *ſupra*. Iunſturæ laterum. *Virg.* 2. *Æn.* Laterum partes: laterum compages. *id.* 1. *Æn.* Inguen, is. *Vid.* *Fimur*. Hæret lateri lethalis arundo. Primus, & in tenero ſivus erit lateri. At ima ſoluuntur latera, atque oculus. Stupor vrget incertes. *Virg.* 3. *Georg.* Laterum tractus. *Star.* 4. *Thib.* Laterum offea crates. Quæ laterum cratein Pertupit. *Ouid.* 12. met.

Epith. Molle, tenerum, dextrum, ſiniſtrum, læuum, curuum.

LAVACRVM.

Nymphæum. *Plin.* nempe Balneum, in quo quis lauat. Flumen viuum. *Virg.* 3. *Æn.* Fons. V. *ſuo loco*. Balneum. *Cic.* Balneæ. *idem.* Balneum. *Plaut.* Hypocaustum: locus ad ſudandum. V. *ſuo loco*. Solum. *Celf.* Vas, in quo in balneis ſedentes lauantur. Labrum. *Ter.* vas ad lauandum accommodum. Piſcina. *Plin.* *Iuv.* pro lacu balnei, in quo aqua calida, vel frigida aſſervabatur. Apodyterium. *Cicer.* Spoliarium dict poſſit, vbi lauatũ veſtes exuunt. Frigidarium. *Virg.* vbi frigida perluuebantur. Thermæ. *Vid.* *ſuo loco*, ubi multa.

Quæ autem ad lauarum erant neceſſaria hæc poſſimũ parabantur, ſtrigiles, lintea, guttum, vnguenta, &c. *Vide Iunen.* 3. — Et

Bucca foculum excitat & ſonar vñtis Strigibus, & pleno componit lintea gutto. Eſt autem Strigil ferreum inſtrumentum ad radendum corpus, ſudoremque tergendum. Soliti autem veteres priuſquam comederent lauiri; quare venturo domino ad balneum, quod frequentiffimum erat in domibus, neceſſaria per ſervos parabantur. Erant autem Strigiles aureæ, argenteæ, æneæ & huiuſmodi, licet ditiores ſpongijs purpureis vterentur ſtrigilum loco: teſte *Plinio*.

Guttum, i, quo oleum inſundebatur iam lotis, & exterſis.

LAVINIA.

Latini Regis ex Amata coniuge filia, pro qua bellum inter Tuccum, & Æneam longum fuit, & acerrimum; quam, occiſo Turno, duxit vxorem Æneæ, ſoceroque deſuncto, hæres regni relictus eſt, ex qua filium poſthumum ſuſcepit; nam dum ipſa eſſet grauida, extincto viro, Aſcanij priuigni fugiens inſidiis, in illius ſe recepit, vbi filium enixa, Silium appellauit; qui adultus in regnum ſuccceſſit Aſcanio, cuius filius Iulius ad regimen ineptiffimus erat; & Siluius Poſthumus appellatus, qui annos regnauit nouem, & viginti. Poſtquam verò peperit Silium Lavinia cum Aſcanio conuenit, qui reliſto illi Lavinio, Albam longam condidit, in qua regnauit, & poſt ipſum alij reges. V. *Dionyſ. Halicarnaſſæum*, *Lauium*, & alios.

Nata Latini. *Ouid.* 3. *ſeſt.* & 14. met. Æneæ altera coniux. Aſcanij, Iulive nouerca.

LAVINIVM.

Oppidum in Latio à Lavinia Æneæ coniuge ſic denominatum, quod ipſe in eius honorem conſiderat, idem eſſe cum Lanuuium. *Iſſipius Scalliger* acerrimè contendit, vtcumque ſic eo tempore, quo conditum fuit illuſtre, ſed poſt Albani conditam, Romamque pauliſper cecidit, nunc veſtigia tantũ oppidi magni viſuntur, & vulgò dicitur *Cinſitalanonia*, in qua regnauit cum filio Lavinia. *Erythreus* autem in *Virgily* indire ſcribiſ Lavinium dictum non à Lavinia, ſed à Lavinio Latini fratre ante ipſum Æneæ aduentum, quod poſtea Laurentum à Lauro ibi inuentum à Latino, dum amplexaret vrbein, demum Lavinium ab ipſa Lavinia denominatum. *Strabo* tamen diuerſum facit Lavinium à Laurento, vt inferiſ.

Lavinia arua. *Virg.* 4. *Æneid.* Lavinia teſta. Sceptraque ſoudauit victor Lavinia Teucriſ. *Sil. Ital.* Sedes Lavinij. *Virg.* 1. *Æneid.* Lavinii monia. *ſiſdem.* Muruſque Lavinii. *Triſ.* 2. 5. Atque Nouercaſi ſedes præſata Lauino. *Iunen. ſaty.* Vrbis Lavinii. *Virg.* Donec caſtrumque, ſacræſque Lavinii ſedes, Tiberinaque ad oſſia venit. *Ouid.* 15. met.

Lanuuium: Lanuuium annoſi vetus eſt tutela Draconis Hic vbi Tattareæ non perit hora moræ. *Propert.* 4. *elcg.* 8. in qua vrbe Draco alibatur cibarijs à virgine porrectis, quo tenebant Romanæ mulieres, ſed à nonnullis expoſitoribus diuerſum ſic Lanuuium à Lavinio, vt ſuperius obſeruatum. Lanuii ad portas. *ſiſdem* *elcg.* 9.

LAV-

LAURENTVM:

Oppidum in Latio diuersum à Lauinio, vt inquit Strabo, & inquit Tibullus eleg. 5. lib. 2. dum ait: Ante oculos Laurens castrum, murusque iuui est, Albaque ab Ascanio condita longa duce: à lauro, quod ibi repertum in edificatione sic dictum, vt nonnulli existimant. Clarum olim ob gestum ibi prelium hab. Aenea cum Turno pro Laulnia. Cuius nominis vestigia extranquid huc non longe ab ostijs Tiberinis propè mare in turri nimirum, quæ vulgò dicitur, *Latorre della Laurete*: & est familiarè Caffarellorum. Ex eo oppido fortassis fuit Laurentia Faustuli vxor, siue concubina, à qua Romulus, & Remus educati fuerunt: & hæc moriens pop. Romanum reliquit hæredem, cui Laurentia instituta, in quibus Sacerdotes in velabro ei sacra faciebant, teste Var. 5.

Laurentia arua. *Virg. 7. Aen.* Laurentes muri. *id. 10. Aen.* Vrbis lacini. *id. 5. Aen.* latina. *id. 11. Aen.* 12. Itaq; Lautis Moenia litroribus. *Prop. 2. 2. 4.* Laurentis regia Pici: & hoc enim condita vrbs. Laurens agri. *Tib. 2. 5.* Laurens castrum. *id. idem.* Laurens ora. *Virg. 10. Aen.* vnde populi: Laurentes. Laurentia castra. *Virg. 10. Aen.* Laurens ager. — Si Laurenti custodit in agro Conductus Coruinus oues &c. idest apud Laurentum? *Lau. far. 1.* Laurentinum litus. *Mart. 10. 37.*

S. LAURENTIUS.

Fortissimus martyr, & ingens Ecclesiæ lumen: qui Offic. in Hispania Sanctorum Orentij, & Patencti filius natus iuuenis Romæ venit, vbi à Xysto II. Pont. Max. Diocæsus electus, in eo ministerio diligentissimè se gessit, sed illo martyrij gloria coronato (quem sequi audissimè peroptabat, vt in lib. de officijs D. Ambrosij explicat) ab impio Cæsare Valeriano accessit, rogatusq; Ecclesiastica bona, turbas pauperum aduexit: At ille in sanctissimorum virum seruiens post acerbissima tormentorum genera, quibus Archidiaconi constantiam erant; demùm lento igne illum cruce ferrea superimpositum cõburi iussit, vnde ad præmia caelestia miles emeruit prouolauit, cuius corpus in Verano agro per Hippolytum, quem ipse ad Christum cõuertarat, & Iustinum Presbyterum humatum, summa ibi à Romano populo colitur veneratione. Subiectis prunis Laurentem ferrea crates excipit, & fidel lucet in igne decus. Iberus iuuenis: Audierat Decius Xysti post funus Iberum Diuinitas templi iuuenem occultuisse reposita. (Laurenti caninus nobis prælium, qui cum viscere flammam aleret suis, & caream roseo sanguine spargeret, &c. *Muret.* Laurens.

LAURETVM.

Dicitur locus lauris confusus.

Est etiam Lauretum oppidum in Piceno ob sanctissimæ Virginis ædem eo diuinitus deportatam, celeberrimum peregrinationum frequentia, quo sedes Episcopalis delecta.

p. Aollineum nemus: si de primo intelligas. *Cleod. 3. de rape. Prof.* lucus Apollineus. *Stat. 1. silu. 4.* lucus Apollinis. Phœbeum nemus: Daphnetica silua, &c.

Ades lauretana: si de altero intelligis. Laureta-

factaria. Lauretamque dedit Luna spectare, nicens. Chæra Deo sedes mortalium cum induit artus, Et mari dilecta domus, quæ barbara, & quondam Regna Palæstinae fugit regionis, & agris Inficit Illyricis: caelestium & vincta per auras Remigio aliarum Picenti colle relesit. *Philomat.* Lauretana tecta, sedes. Laureti sacra Virgine celeberrima templa. Laureti nomen; pro Virgine, quæ Laureti possumum colitur.

LAURVS.

Culus fabulâ pete in Daphne. Arbor olim Apollini sacra, quæ in igne crepitans suum portendere, tacita verò inauspicarum credebatur; nec non cuius folia puluillo sublesta vera somnia conciliare, manducata verò fanarico furore afficere nonnulli asserunt. Victoriz, ac lætici signum fuit, vnde victores à bello redeuntes Imperatores lauro coronati triumphantes Capitolium ascendebant: Sic litteræ laureatæ victoriam significabant, vt fasces etiam laureari nec non militum hastæ victicem laurum præferebant. Vnde *Mart. 7. 5.* Publica victrices restantur gaudia chartæ, Martis laurigeræ cuspidis pila virent, & *infra eodem lib. ep. 7.* Festa coronatus ludet Conuicia miles Iuter laurigeros cum comes ibit equos: nam equi pariter lauro caput iube iubam coronabantur. Lauri species tres *Cato* numerat: Delphicam, Cypriam, & siluaticam. Delphicam gestabat triumphans, siluatica coronabantur milites triumphantes sequentes, vt inquit *Tibullus lib. 2. eleg. 5.* Ipse gerens laurum, lauro deuinctus agrestis Miles lo magna voce triumphæ canam: Cuius rei assert causam *Festus Prop.* laureati, inquit, milites sequebantur currum triumphantis, vt quasi purgati à cæde humana vrbum intrarent, & quæ sequuntur. De lauro: hæc *Eusebius*: laurum Soli dicantur, quoniam hæc arbor ignea est, vnde odio à demonibus maxime habetur; & quoniam si vitur plurimum sonat. Hæc ille: sed miror illam odio esse, demonibus, cum ab antiquis in magico sacro adheretur; quod si odissent, sibi incendi vetuissent. Quod in magia laurum incendere testatur *Prop. 2. 18.* Deficiunt magico torti sub carmine rhombi, Et iacet extrincto laurus adusta foco: & *Virg.* — fragiles incendere bitumine lauros. At hæc de lauro sufficiant: lege *Plin. non lib. 15. & Apuleium in Apolog. & Farnab. in Mæc. 5. 4.*

Arbor Phœbi. *Ouid. 3. fast.* Daphne: figur. V. *suu. loou.* Tempora Phœbea Virgine nexa tulit. *Ouid. 2. Pont.* laurus Phœbi decus. *Virg. 2. in spūsæ Tegmen lauri. Pamphei.* Felix curarum cul non Heliconia cordi Serra, nec, &c. *Stat. 2. silu. 4.* virga laurea. *Ouid. 4. fast.* laurea: pro lauro: Crepitur benè laurea flammis. *Tib. 2. eleg. 5.* quod signum fertilis estis credebant: Et crepit in medijs laurus adusta foci. *Ouid. 4. fast. & Hor. 2. ad. 15.*

Rami Phœbi. *Stat. 5. silu. 7.* lauri frons, frondes, *Bemb. Folia.* *Mart. 5. 4.* Poetarum præmixt frontium. *Hor. 1. ad. 1.* nam ex lauro etiam poetæ coronabantur, vt hedera. Frons Parnassica. *Pind.*

Apoll.

Apollineum germen. *Idem.* Lauri florentis ramus. *Hesiod. in Theog.* victicris præmia frontis. Phœbea ferta. *Pont.* Apollinea. Laureta ferta. *Idem.*

Delia folia. *Hier. 4. ad 3.* Deliam appellat laurum, quod in ea insula magna sit copia laurorum, unde Apollinæ etiam sacra, qui ibidem religiose colebatur. Castalia arbor. *Prop. 3. 2. vel 3.* Cum me Castalia speculans ex arbore Phœbus Sic aut aurata nixus ad antra lyra.

Arbor Parnassia feruens æternum fronte virente decus. Venturi præficia: nam qui laurum edebant, vobiscum fronda iudicabant. Aeternosque genens formosæ frondis honores Phœbi decus. Interea vittis, lauroque insignis opima. Triumphantes mea cingite tempora rami. Tarpetæ frondis honos: nempe laurea corona, qua in Capitolio coronabantur Cæsares. *Mart. 9. ep. 4.*

Epith. Viridis, viridans, triumphans, virens, Pteris, Phœbea, redolens, victrix, Phœbo gratissima, Parnassia, vatum propria, Pythica, frondosa, florida, nitida.

LAVS, dis.

Fama: Honor. vide *supra loci.* Encomia: Præconia: Præconia laudum. Inclyta fama, gloria: *Virg. 2. Aen.* Præconia nominis. *Od. 4. 2. triff.* Humanæ munera vocis. *Vida.* Decus egregij Cæsaris. *Hier. 3. 15.* Nomen. Audieris cum grande sophos. *Mart. 1. 4.* idest cum acclamatum tibi fuerit, pulcrè, benè, rectè, euge, bellè, facit, nihil super, &c. Sic *Sid. Apol. lib. 1.* Ad sophes neum: est enim Græca vox adverbialiter sumpta. Laudem percussus amore. Eximia laudis fuscensum honore.

Laudis periphrases.

Commune Italix decus, & scilicet columnæ Militiæ. O decus Aufoniæ, spes ô fidissima gentis. Gloria temporum tuorum. *Mart. 4. 55.* Flos etenim iuvenum longa formidine secula perditæ qui soluat. *Bomb.* Macæ animo puer egregio, & præstantibus ausis, idem Macæ vir etherijs magnum decus addite Diuis. *Idem.* Gallus Auentum gloria magna fuit. *Ouid.* Præsidiumque decusq; tuis tu magne Menalce Solus eras. Affixæ florentis imago, idem. Sic patriæ, vrbis, &c.

Meorum grande decus, columnæque rerum. *Hier. 2. 17.* Clarum militiæ, fronto, togæque decus. *Mart. 1. 56.* Quintilianæ vage moderator summe iuuentutis Gloria Romanæ Quintilianæ togæ. *Idem.* vmbra carminibus non inhonora meis. *Pont.* Nam pede inoffenso spatium percurrere vitæ Dignus es, & fæto candidiore frui. *Ouid. 3. triff. 2.* O qui non in nobis cum sis generosus auorum Exuperas morum. nobilitate genus. *Idem 4. triff. 4.* Cuius incit animo patrij candoris imago. *Idem.* Cuius dextera per ferrum, pietas spectata per ignes. *Ouid.*

Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est Bisdenas pariter perdomuisse feras. *Mart. 27. Amphib.* Sufcipe Romanæ facundia Maxime, linguæ. Mirarisque alios, cum sis mirabilis ipse, Ne lateant artes, eloquiumq; tuum. *Ouid. 2. de Rur. eleg. 5.* Regia progenies, cui nobilitatis ori-

go Nomen in Eumolpi peruenit vltimo. *Cory. idem eleg. 9.* Equitum decus. *Hier. 3. 10.* Patriæ culmina ciues. *Stat. 3. Theb.* Doctorum Licini celeberrime summe virorum, Cuius præficia graues lingua reduxit auos. *Mart. 7.* Functus uterque sacro laudatæ fœdere vitæ. *Mart. 1. 94.* Specimen egregium. *Sen. Theb. 1.* vixit diu nostri pignus memorabile voti. *Stat. Silv. 2.*

Laudes rusticæ recensentur ab *Od. 13. mer. Sub.* Polyphemi persona Galathecæ suam laudantis: Candidior liguftro: floridior prato, longa procerior aluo: Splendens iustior vitæ, tenero lasciuior hædo: leuior affiduo detritis equore conchis: Solibus hibernis, æstiva gratior vmbra: nobilior pomis, platano conspectior alta lucidior glacie, matura dulcior vva, mollior, & cynthi plumis, & lacte coactio, &c. *v. 790.*

Epith. Magnifica, illustris, insignis, celestis, superba, egregia, eximia, simulans, præcordia, nefcia mortis, mansura per ævum, nullo unquam delebitis suo, vitæ, promissa.

LEBES. V. *Alcibiades* & *Caculus.*

LECTICA.

Sedes pulvinaribus, & lecto strueta, qua diuites, potentisque seruatorum manibus ferebantur, nunc vero mulorum opera fertur potissimum: huius vsus olim adeo frequens, vt necesse fuerit à Cæsare prohiberi: vt est apud *Suet. in Cæs. 43.* Illarum verò vsum prius dicuntur inuenisse Bithyni. *Idem.* Nam vna haud mos est Bithyniæ regibus vehi lectica idest octophoro. Lecticam vero ferebant Liburni idest à Liburnia. *V. Iuven. sat. 3.* vide *Bianchi.* nec non Syri, de quibus. *V. supra.* namque facit somnum. clausa lectica fenestra. *Iuven. sat. 3.*

Hexaphorus: quod à sex feruis gestaretur. Sexta ceruicæ: nempe sex seruatorum ceruicibus conducta. *Iuven. sat. 1.* & hac mediocres ferebantur, vt Octophoro ditissimi *Idem 7.* lecticula: lecticæ vsus. *Suet.* lecticarius: seruus lecticam portans. Octophorus: quod octo. Octo Syris sustulata datur lectica puella: nempe Syris è Syria octophoris gestantibus. *Mart. 9. 3.* & 684. Liburni dicebantur olim lecticarij, Syri: Bithyni. Hexaphori. Octophori: siue à locis, siue à qualitate lecticæ. *Legge Iuven. sat. 6.* Medi iuvenes. *Idem 7.* Seu potius Mæsi. Vnde *Idem 9.* de grege Mæsorum, &c.

Afferes dicuntur ligna, quibus lectica suffulta à feruis fertur: & per synecdoch. sumuntur ipsa lectica: vnde *Mart. 9. epig. 13.* Et Canusina nostro Syrus afferre iudet. Sella: Sic sella curulis. *V. Sella.* Et mea sic culto sella cliente frequens, *Idem ibidem.* Antrum clausum latis specularibus. *Metaph.* dixit *Iuven. sat. 4.* Quæ vehitur clauso latis specularibus antro, &c. pro lectica, siue sella in qua vectantur ab hominibus tam viri quam femine. Sella: pro lectica. *Iuven. sat. 1.* Ollendens vacuum, & clausum sine coniuge Sellam. Afferes, dicuntur ligna, quæ Sellam gestatoriam seu lecticam sustinent. *Iuven. 3.* ferit affere duro Alter: ac hic tignum capit incutit &c. *Idem.*

LECTOR.

Anagnostes, Græcum vocabulum, ab anagnosti, quæ

quæ lectum significat. Legens. Qui legit: qui libros vorat: librorum studiosus: sugens lacubrorum. Lucian. Qui Musarum carpit flores.

LECTVS.

Cubile: Eneruant animos plumosa cubila fortes: Epich. Molle, dulce, placidum, gratum, ignauum, fomiferum, molle, consuetum.

Thalamus. Virg. Stratum. Id. 3. AEn. Lectus iugalis. Id. 4. AEn. Torus: Indecoro pater Aeneas sic orsus ab alto. Virg. 2. AEn. Lectorum mollia cubacula: ex Græc. Lecticula lucubratoria: erat lectus paruulus, vbi se componebant lucubratu. Suet. Stramen agreste. Virg. 11. AEn. Strata toris fulgentibus. Claud. Dormit & in plasma. Mart. pars pro toto. Mollibus in plumis, tamquam sensura, reponit. Ouid. 10. met. Pluma sponda. Pluma paterna, nempe lectus paternus. Iuv. sat. 6. Pulvinar. fig. pro toto lecto: fœda lupanaris tulit ad pulvinar odorem. Iud. vbi agit de Messalina Augusta, quæ tecum lupanaris odorem ad lectum imperatoris ferebat, postquam lassata viris, nondum satiata recessit, ut idem inquit Iuv. Genus sacri fulcri. Id. 6. nempe lectus matrimonialis.

Epich. Fulcrum, nobile, testudineum (nam ex testudinibus marinis fulcra nobilia fiebāt luxuriantia Roma, vt inquit Iuv. 11. sacrum. Venerat ad strati capta cubilia lecti. Ouid. 2. fast. Straminata dura tori. Cor. Gallus. Positis tapetibus alius, idem, toris, lectus. Ouid. 13. met.

Sponda: fig. est autem lateralis structura lecti. Stragula. Sindon. Velamina. Lendix. V. Lendix. Fulcrum: fulcrorum. Præp. Fulcimentum. Par. Scamna, quæ lectum sustinent, & canellæ. Conopæum vulgo Padiglione, & trabacca: Lacunare, dicitur, ut celsi della trabacca. Dibapha conopii vela, & canellæ.

Lectus genialis. Virg. siue torus. 6. AEn. Lucent gemalibus altis Aurea fulcra toris: lecti, qui nubentibus sternuntur. Lectus cubicularis. Cic. ad differentiam lecti, in triclinio, in quo cibum capere procumbant. Lecti erant, aut discubitorij tricliniarii Lampridi dicti, in quibus inter cœnandum discumbant. V. Triclinium sub tit. Domorum vocabula: lectus dicitur etiā à poetis vbi accumbant conuiui: Tertia ne vacuo cessaret culcitra lecto. Iuv. sat. 5. nempe, vt inquit Farnabius, vt sit qui tertiam culcitratam suppleat in lecto, quo discumbitur ad cœnam Stramenitum. V. Stramen. Accubitum. Lamprid. Anachiternum. Spart. lectulus, in quo interdu quiescitur. Oblectamentum delicatæ iuuentutis.

Culcita. V. sup. loco. Pluteus. Suet. Fulcrum lecti à cervicali. Cervical. Iuven. quod cervici foueundæ subditur. V. Pulvinar. Conopæum. Hor. textile tentorium, quod lectis imminet, arcendis muscis comparatur, & culicibus. Cadurcum. Iuven. pro candido regimine lecti nimirum stragulo linteo, vel cortina, ac peripetasmate candidi lecti. Frogs lecti. Iuv. 11.

Segetria. Foss. Pelles nauticæ, quibus indormiunt nautæ. Gausape. Pers. Amphitapa. Vlp. & Lucid. est tapes vtrique hirsutus. Canz: pætorum lectus. V. supra sup. loco.

Lecti mollia strata. Mihi iam fulero sternatur lectus eburno. Lectus genialis in aula est. Grabarum: Membra leuæ sensum vili demissa grabato. Virg. in ipsi. Sponda grabati. Mart. 93. Lectica dormiant resupinus eburna. Lectisternia. V. infra, sup. loco.

Epich. Mollis, iugalis, stratus, tremulus, per iugidus, socius, genialis, plumis, siue plumea congerie tumidus, vacuus. Testudineum conopæum. Iuv. sat. 6. fortasse lectus portatilis: vt testudineo tibi Lentule conopæo nobilis Eurialum Mirmillonem exprimat insans: velut testudines sibi domum ferunt, vbi cubant agit; de Comædis, qui palpea agebant vbi aduocantur: vel testudineum appellat, quod vndique sit rectum.

LEDA.

Cuius patria vacia est apud auctores. Hic namque Pleuroniam; Hellenam autem Calydoniam fuisse ait, Theopji verò filiam fuisse, plerique autem ex Androge. Eumelus autem ex Glaucio Sisypti filio, & Pantidyja natam esse scribit, narrans Glaucum post equas amissas Lædæmona peruenisse, ibiq; rem cum Pantidyja habuisse, quæ postea Thespio nupsit, Ledamq; peperit, Thespji filia habita fuit, adultera nupsit Tyndaro Laconix Regi, cuius pulcritudine capus Iupiter in cyneum mutatus ea potitus est, quæ ouum dicitur peperisse, ex quo Castor, Pollux, & Helena orti esse finguntur.

Fecit Olorinis Ledam recubare sub alis. Ouid. 6. met. Ex quam fluminea Iust adulter aue. Id. 1. Am. 3. Helenæ genitrix. Castoris, Pollucisq; Pareus. Tyndaris vxor. Thespias, dis: à patre.

Sunt qui fabulantur, non vnum, sed duo oua Ledam peperisse, exclusosq; ex altero Pollucem, Helenamq;, ex altero verò Castora, & Clytemnestram. Non ego fluminei referam mendacia cygni Nec querar in plumis delituisse Iouem. epich. 8. Ouid.

LEÆNA. V. Le.

LEGATIO.

LEGATVS.

Is dicitur, qui à Principe ad alium legatus, pacis, belli, nuptiarum, negotiorum publicorum causa; si quando ad inimicas, hostilesque vrbes mitteretur, oliuæ ramum præferbant, vnde apud Strab. 2. Thib. Tydæus ad Ethæoclem Thebarum Regem missus pro Polynece eius fratrem ramum ostendit: sic enim ibi — ramus manifestat oliuæ Legatum, causasq; vix, nomenq; rogatus Edidit — &c.

Nuncius pacis. Cic. in Part. Nuncius pacis, ac belli curator, interpres. Bellici consilij author. Muneris Prouincialis minister; nempe qui in prouinciam legebantur, appellati scilicet Prouinciarum legati.

Qui dicta ferant, & fœdera firmant. Virg. 11. AEn. In fœdera missus. Mandata ferens: Sæpe illi ad ma-

magnos Reges mandata ferenti. *Bemb. Orator.* Oratores: *Virg. 7. Aen.* Orans. Te in solita orantem: *Bemb.* legati munere functus: *C. Gall.* legationis munus. Legati auctoritas, maiestas. Caduceatores pacis: *Feciales*, belli legati.

Legatus autem Pontificis Romani est qui ad Principes legaturum vbi Pontificis gerat vicem Summa ministrat Ronulei patris iura, vicesq; regit.

LEGIO.

Militaris acies, quæ à delectu dicta est decem cohortes complectens; apud *Vergilium* verò sex millium, sexcentorum, sexaginta sex militum est: Tamen apud priscos varia fuit; sub Romulo enim tria hominum millia continebat, deinde quatuor millia, quæ quadrata dicebatur; tum sex millia. In legione nemini militare licebat, nisi ciuibus Romanis ingenuis, & qui in quinque classibus censu, atque ludicre artis expertes essent. Qui autem in legione militabant varia commoda consequerantur: patebat eis aditus ad militaria munera, patebat eis cohors Prætoria, dabatur stipendium, concedebatur præda, & addebantur dona imperatoris. Legionum numerus item varius apud Romanos: ab initio enim quatuor tantum conscriptæ fuere legiones, quarum binæ singulis Consulibus in bello proficiscentibus dabantur, virgente verò necessitate plures conscribi ceperunt; de quibus *Dio. lib. 55.* luculentissime inquitur, quem breuitatis causa referre præterimus, nomina tantum legionum recensimus ex fragmento veteris columnæ Romæ recollecto.

Secunda; Tertia; Octava Augusta. Sexta; Vigesima Victrix. Vigesima secunda Primigenia. Prima Minerva. Trigesima Vlpia; Secunda Traiana. Prima; Secunda Adultrix. Septima; Decima. Decimatercia; Decimaquarta Gemina. Prima; secunda; tertia Parthica. Quarta; Decima sexta Flavia. Septima; undecima Claudia. Prima; secunda Italica. Quinta Macedonica; cuius memoriam nuper obseruavi Florentiæ in edibus Caroli Serozzi H. filij mihi notissimi in rudere lapideo. Duodecima fulminatrix. Decima quinta Apollinea. Tertia Gallicana. Quarta Scythica. Sexta Ferratensis. Decima Fretensis. Tertia Cyrenensis. Legio Alauda: *Suet.* quam conscripsit Cæsar ex Transalpinis, & nomine Gallico dixit Alaudam, nempe Galeritam, quod cristas in galeis haberent.

Aliæ quoque multæ fuerunt legiones. Vide *Rafinum lib. 10. Antiquitatum Romanarum* præsertim cum sub Tiberio vixit quingue legiones in toto reuocarentur imperio. Legio plena, & perfecta, *Vergilii* teste, habet pedites sexies mille, & centum, equites septingentos triginta.

Acies. Exercitus. *V. sui loci.* Omnis per muros legio sortita periculum Excubat.

LEGUMEN.

Leguminis herba. Legumentum. Legumen coctile. Legumen refractarium, contumax; quod coqui nequit vel difficile.

Leguminum genera.

Lupinus. Lupinus repens: *Mart. 3. 799.* nempe æqua mæceratus tepent. Thermos etiam dicitur lupinus *Cicer.* idem ibid. Cicer arietinum; quod arietis caput imitetur. Neptunum Ciceris inuentorem fuisse ferunt, vt scribit *Athenæus lib. 2.* vbi multa de varijs leguminibus. Faba. Vide *sui loci.* Phaseolus: Dolichus: Pisum, *Piselli.* Vicia, *Pescia.* Erucum: erullia, *Plin. lib. 18. 12.* vulgò *Coccheria.* Smilax hortensis. Lollum. Lens, tist: lenticula, *Lente,* & *Lentiscia.* Granum: nomen genericum cuiuslibet segetis. Frumentum, vide *sui loci.* Secale: *Plin. Farrago.* Quod pecori farraginis vice datur. Hordeum: *Orge.* Prisana est hordeum decorticatum *Orge monda*, vulgò, vel hordei cremor, siue pulvis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima vis restaurandi vires, & nutriendi: *Mart. lib. 12.* Frumentum, milium, prisanamque fabamq; vendere, &c. lege *Plin. lib. 18. cap. 7. & lib. 22. cap. 25.* Est etiam Prisana potio medica, quæ præscribi solet à medicis ægrotantibus vulgò *Orzata.* Tosti hordeæ grani: *Ouid. 14. met.* Panicum. Auenæ. Alica. Zea deglubita. Orzya, *Risô.* Far. Vide *sui loci.* Milium, *Medicis.* Milium Indicum, vulgò, *Gran Turkeficis.*

LEMNOS.

Insula maris Ægei inter Thraciæ Cherfontem, & Athon Macedoniæ montem, Thraciæ opponitur, cuius ambitus ad centum millia passuum extenditur, in quam ex cælo deiectum Vulcanum cecidisse Poetarum schola comminiscitur: vbi terra Lemnia (vulgò *Terra sigillata*) effoditur Sexto Augusti non sine superstitionis apparatu, in monte Vulcani appellato. Duas habuit vrbes insignes Ephesiæ, & Myrinam. Dicta autem Lemnos à magna Deorum matre, quæ sic etiam appellabatur, cui etiam virginis sacrificabant. Hanc insulam primùm habitauerunt Thracæ, qui Sities, Sapeique vocabantur, vt ait *Strabo.* Inter Cycladas numerata fuit quondam, & Vulcano dicata. Insignis fuit sub Hypsipila ob paratrum facinus, nam Lemniades à maritis spretæ, viros omnes interfecerunt præter Hypsipilam, quæ Patrem Thoantem saluauit: de qua *V. sui loci.* Lemnos autem crebris æstuat incendijs, inde Vulcani dicatam fuisse ignis Deo fabulatur antiquitas, nec non fulminis igne sæpius appetitur. Vide *Vulcanus*, hodie *Sisalmeno.*

Tardo gratior sitiosa Lemnos; in opusculis, *Vergilii*, scilicet, Vulcano, qui claudus effectus ex lapsu è cælo in insulam. Tellus Hypsipilea: Vulcanum tellus Hypsipilea colit. *Ouid. 3. fast.* Hypsipiles patria. *Ouid. 13. met.* Ephesiæ, dis: vel Ephesiæ, vrbs. Myrina, vrbs, in cuius forum hiberno solstitio Athos Macedoniæ mons eiacularur vnbram, vt *Plinius* scribit. Cuius diuitis Thoantis. *Hom. Regia.* Terra Vulcanis, dis. *Pont.* Terra Vulcania. Tellus Vulcania. *Ouid. 1.* Lemnia tellus, terra, saxa. *Ouid. 5. trist. t.* Quæ Lemnos ardens. *Sen. in Herc. Oet.* Clari Thoantis patria, regna, terra, ex *Ouid. 13. met.* & veterum terras infames eadē vitorum. Lege *sup. Histiariam.*

Len-

Lemnia gleba (*Terra figillata*) infans expellit morbos, sanguinis profluvium sistit, Hydris serpentibus occurrit, eorumque moribus. *Galen. de simplic. medic.* Sphragis à Græcis dicitur. *Disseverdis* ait signari signo capræ, & appellari, Sphragida ægos, idest figillum Capræ. *Galenus* verò ait, Sphragida vocari quoddam Dianæ signum habere à Sacerdote impressum. Et dicitur prope Ephesiada urbem, prope quam cecidit Vulcanus.

Officina Cyclopy. Lemni solum mari cinctum. **Epith.** Admirabilis, diuina, circumflua, vitibus confita. Vulcanica, æstuosa.

LEMVRES.

Vmbrae vagantes hominum ante diem mortuorum, siue post mortem, quasi Remures dicti à Remo, cuius vmbra fratre Romulū inquebant, vt *Martianus*, & *Apuleius* sentiunt; aliud aliq. *V. Gyradum Syngmate scite.* Inter inferorum tandem vmbrae, & manes recensentur. Lemuria dicta deinde fuere sacrificia ad defunctorū placandas animas instituta, de quibus vide *Quint. lib. 5. sup. lucernæ Lemuria dixit illam*, qua positis iussa feruntur aus. vide *Maine*.

Lemures nocturni. Horat. nigri: *Perf.* Spiritus noctū infesti. Manes nocturni. Laræ. vide *sup. ubi pluræ*, Specira, orum. Portenta Thesalia. *Hor.*

LENA, &

LENO, nonis.

Hominis, foeminaeque vocabulum, corrupendis puellis additorum, quorum vitia recenset *Propert. 4. eleg. 5.* quæ incipit: Terra tuum spinis obducit lena sepulchrum, &c. vide etiam *Quint. lib. 1. Amorum eleg. 11.* qui mores illorum, illarumve pessimos recenset.

Fœmina malefua. Quæ sciet hos, illos vendere lena teros? *Mart. 9. 30.* Conciliatrix dicitur lena, vt Conciliator leno: vide apud *Lupium*: Conciliaturas facere est, lenocinium exercere.

Corruptor: qui puellas corrumpit. *Iuven. sat. 6.* male sedula nutrix: *Quint. 10. met.* plerumque nutrices lenocinium exercent ad puellas corrupendas — ferre ad nuptiam, quæ mittit adulter Quæ mandat, norunt aliq. pulcherrima lenocinijs descriptio. Merchorum internuncios, ministri, interpretes. Strecchinus alter (satyricæ dici potest) pro quolibet lenone, qui Strecchinum Romæ nouit nostri sæculi, ex *Iuven. 3.*

Ars lenæ: Lenocinium, *Ruffianus*, lenonum studium. Ars lenonis, qua nulla est perniciosior inquit *Lycophron* apud *Archen. lib. 2.* Virginicatis proditor, venditor, infistor. Nuncios hospitæ turpis; ex *Hor. 3. 7.* Supra arbiter: proditor. Qui virgines conciliat ad stuprum. Sceleratus auctor vitæ libidinis: *Quint. 9. met.*

Mastropos: vox Græca idem significans. Stupri sequela: *Apud.* Conciliatrix stupri. *Plaut.* Prostibuli magistra, vel magister. Docta lupanaris seruare cubilia mœchis. Sed prius ancillam capere nosse puellæ Cura sit, accessus molliet illa tuos: *Quint. 1. de art.* Magistra: *ibidem.* Inque ministerijs furtiue cognita noctis Utiles, & dâdis ingeniosa notis: *idem 1. eleg. 11.* Docta vel Hippolytū Veneri molliet negantem, Cog-

cordique toro pessima semper aus: *Prop. 4. 5.* vetula turpis, pro lena: *Iuven. sat. 6.*

Nape: apud *Quintum 1. eleg. 11.* Acanthis: apud *Prop. 4. eleg. 5.* nomina lenarum eo tempore insignium. Dispaas: apud *Quintum.* Aquariolus *Fest.* impudiciorum mulierum sordidus afflicta. Conficius: Vis fieri diues, Bithynicæ, conficius esto: *Mart. 6. 50.* Interpres: apud *Plaut.* in *Mit. Glor. 8.* vt: Quasque res per me interpretem, & eam ancillam geratur; agit enim de amore meretricio. Lenonum ancillæ: *Iun. 6.* vide *Meretræ*.

Internuncius, & internuncia: à *Plauto* sumuntur pro lena, & lenone; in *Mit. Glor. 10. & 11.*

LEO.

Nocturni animal, qui frequens in Libya, vnde Libyci leones, quod in montibus Lybiæ immant, & præcipue nascantur, vt est apud *Virg. 4. Aen. & Gellius in Historia Andrici* docet. Matris Decum currus trahere dicti sunt, primus autem ad cursum iunxit M. Antonius leones cuius pugna. Plurimum leonum pugnam Romæ Princeps edidit Q. Sciuola P. filius in Curuli edilitate, centum autem inbatorum primus omnium L. Sylla, qui postea Dictator fuit; post eum Pompeius Magnus in Circo quingentorum; ac in his iubacorum trecentis quindecim. Cæsar Dictator quadringentos. In leones conuersus fuisse Hippomenem, & Atalantam fabulatur *Quintus 10. met. & vide sup. suis locis.* Cùm ad iram se vult concitare leo, vehementibus caudæ ictibus se verberat, de cuius ingenio plurâ habebis apud *Plinium lib. 8.* quæ prætereo. Vide *Carulm in Art.* vide *Hesperius*, & *Petrum Valerianum*.

Lenæ: & Lea, foemina: Nec te conceptam seu a lena tulit: *Tib. 3. 4.* Nec lea cum canibus latentibus verbera præbet. *Quint. 2. de art.* Massyla Iulia: *Claud. 1. in Ruf.* figur. partem pro toto sumit, & Massylas à loco appellat Libyæ. Inq. pecus inagm subito vertare parentis: *Quint. in Iun.* nempe in leones, qui Cybeles curram trahunt. Ita leonum. *Luc. 3. Phars.* Sæua leonum femina: *Virg.* Sicut squalentibus aruis Pestiferæ Libyæ viso leo quominus hoste, &c. *Id. 1. vbi leonis iram pulcherrime describit.* Nemorum dominus, & rex: *Mart. 1. 61.* Ferarum rex magnanimus. Ora leonis. Ricus: vngues: Leonis descriptionem habes apud *Opp. de venat.* Eminent horribiles rugitus; ex *cod.* Subrigens densis vmbra colla iube; ex *cod.* Qui circumacta per tergum hirsuta cauda se percussit, &c. *Proles lenæ:* *Quint. 4. met.* Carulus lenæ; ex *cod. & Hor. 3. 20.* Vtq; furit carulo lactante orbatæ lenæ.

Nemex terror: *Mart. 5. V. Iust.* Leo Sidus, Nemexum monstrum; metaph. Nemex timor: *Sen. Heres fur.* Pestis Nemex: *Quint. 4. epist. 9.* Vrsi: à rudibus Romanis appellabantur Leones, vt citat *Lipsius* ad *Iun. 4.* — quod communis Vrsus Fingebat Numidas, idest feras Numidicæ: at in Numidica Africæ regione non inueniuntur Vrsi, sed Moles Nemex: *Quint. met. 3.* Beabianus belua, dicitur à *Plauto* leo

Ne-

leo Nemeæus in *Miliv*. Bembinaridis beluq in-
star: sic dicta à Bembina Nemeæ vico, cuius
meminit *Stephanus*, Fera terga iubatæ. *Ibidem*.
Asper tactu: viribus auidax. Dominus ferarum.
Edens rugitum. Concutit horrendas ore fre-
mente iubas. Genus arce leonum. Pressa sub
Herculeis manibus fera. Impastus ceu plena
leo per ouilia turbans: & Suadet enim vesana
fames. *Virg.*

Rugitus leonum. *V. Ruginus.*

Soli sacer esse dicitur ab *Aelianus* 5. 39.

Epith. Sæuus, ferus, rabidus, iubatæ, magnan-
mus, ferox, tumidus, generosus, trux, audax,
ardens, flammiger, horridus, rugiens, fortis,
feruidus, Armenti cede saturatus. *Ouid.* hir-
sutus: hirsuti mori leonis. *Id.*

LEO SIDVS.

A poetis de more creditus in cælum translatus,
quem Hercules in Nemea sua: interfecit;
quemque de Lunæ orbe lapsum credidit anti-
quum vulgus; quod immense esset molis, qui
nec ferro, neque ære, neque lapide vulnerari
poterat, multosq; lædebat. Cùm igitur versa
retur in monte, qui Triton, siue Theumesus
dicebatur, & ad speluncam quamdã satur di-
uerteret; ad eum locũ accessit Hercules feram
eò refugientem insecutus, qui altero aditus
ore obturato, manibus leonem comprehen-
sum suscitauit, detractamq; pellẽ corpori
suo munimentum ad futura pericula circum-
dedit; cuius rei vt extaret memoria, leonem
inter sidera collocauit Iupiter. *V. Hyg. fabu-
lam longius prosequenter. Quodq; inter læ-
uumq; latus, dextrumq; lacertum Pregraue
compressa fauce pendit onus. Ouid. epist. 9.
Leonem intelligit ab Hercule interfecitum.
Aut Manilius, nascentes sub signo Leonis, esse
bellatores, & rapinis vicitare. Latera homi-
num, & seapule sunt sub Leone: vt referunt
Astronomi.*

Æstifer leo. *Virg.* Rabidiq; leonis Solstitiale ca-
put. *Luc. lib. 6.* Hercules leo. *Ouid. 1. de art.*
Æstiuus leo. *Claud.* Leo ferulidus. *Pont.* Flam-
miger. Flammifer. Cleonæum sidus. *Star. 2.
silu. 4.* Cleonis oppido, apud quod Nemea sita
est, in qua leonem interfecit Hercules. Cleo-
næi sideris astrum. Nemeum sidus. Stella ve-
sani leonis. *Her. 3. 29.* Fulgida. Signa animosa
leonis. *Prop. 4. 1.* Sicca ora leonis. Et sæui con-
tingens namque leonis lumina. *Caull. 67. epig.*
Sublimis alias luna concipiat feras (nam vt
diximus in lunari orbe feras maximas pro-
creari, & inde ad nos decidere veteres crede-
bant) *Ser. in Herc. fur.*

Tecta tenens proxima Cancro. Leonis ignis,
qui micat in medio pectore. *Ouid. 1. fast.* nem-
pe stella, quæ in leonis pectore cernitur. *Æ-
stifer* inde leo mixta cum virgine surgens.
Tum leo: terribilis veniens, atque innuba
virgo.

Epith. Flammifer, æstiuus, horrendus, arens,
Herculeus, æstifer, rabidus.

Sol in Leone. *V. Zodiacus.*

LEPOR.

Et Lepos, oris. *Sales. V. Sal.* Festiuitas. Eleganti-
locus. *V. suo loco.* Vernas afflue ab ore rosas.
Ouid. 5. fast. facundia grato gestu. *Petr.* Dulces
verbotum auræ. *Idem.* Roscida labra. *Aristoph.*
Mellea harmonia. *Idem.* Grate illecebræ. *Idem.*
Lepidi sermones. *Idem.* Versus: Lepidæ voces,
lepidæ verba; carmina: lepidum os. Lepos mel-
lissus verborũ. Veneris loquendi mille
dulcis lepor, & grato facundia vultu Adiuuat.
Sermo plenus leporis. *T. Vesp. Strutz.* Carmina
iocosa. *Mart.* Festiue credis se Calliodore io-
cari, & solum multo permadiuisse sale. *Id. 6.
44.* Dicterium. Omnibus arrides, dicteria dicis
in omnes, &c. *Ibid.* Mica salis: nullasq; mica sa-
lis — sit &c. *Mart. 7. 24.* Gelatinus; est lepor
& gratia in ridendo, scilicet rugæ illæ quæ ri-
dendo contrahuntur. Circæ oris labia. Nec
grata est facies, cui gelatinus abest. *Mart. 7. 24.*
Epith. Flexanimis, lucundus, blandus, gratus,
vrbanus. Hinc

LEPIDVS.

Salibus procerius. *Star. V. Sales.* Sermone gra-
tus. Humanus. Comis. Gratosus. Facetus.
Lucundus. Leporum, & facetiarum disertus.
puer. *Caull. 2. ep.* Festiuus.

LEPRA.

Barbara vox, morbus penè insanabilis, quo Ægy-
ptij Reges quondam cum populorum quidem
damno laborabant, ex quo Constantinus Au-
gustus lustralibus ablucis aquis diuineus illi-
co conualuit.

Elephas: ob similitudinem entis eiusdem belluæ,
quam leprosi habent. *Lueret.* Elephantiasis.
Plin. Elephantias, dis. Saryriasis. *Galen.* Ele-
phantia. *Cels.* ob curis asperitatem corio ele-
phantis non absumitur. Leontiasis: à curis si-
militudine. Improba mordaci serps prurigine
lepra. Lurida discutitur squamulo corpore le-
pra. Mala scabies. *Her. in art. poet.* Annosa, fera
scabies.

Epith. Lurida, edax, improba.

LEPVS, oris.

Animal notum, quod *λεπρος* antiquo vocabulo
dicerent Æoles; Quem si vidissent Romani
ineundum iter transueris silu dirimere, in-
fortunata præfigare, & insecta futura itinera
credebant.

Leporis catulus. Præda aquilæ. *Mart. epig. 1. lib. 1.*
nam ab aquilis ferè lepores infestantur. Cùm
per aperta vagus curreret arua lepus Timidos
figit lepores, nec parere nouit. Venationis
opulētus tructus. *Opp.* Leporina soboles. *A. J. chyl.*

Epith. Auritus, paulus, facundus, follicitus,
volucres, velox, vagus, pedibus quærens sa-
uete, celer timore, pernix, celer pedibus, pronus.

LERNA.

Lacus in Argiuorum, & Mycenorũ agro, in quo
poetæ fingunt Hydram illam septem capitum
constitisse, quam Hercules interfecit, quæ nihil
fuit aliud, quam palus ipsa exiosis euomens
aquis, cuius fides Hercules igne occulsi. Aut
arx munitissima Regis Læni, quam Hercules
expugnauit. *V. Hydra.* Læntium autem *Star*
Scho-

Scholiaſtes fabulam diuerſe narrat. Vide Amyone.

Paſcuſa Lernæ. *Ouid. 1. met.* Lernæ paluſ: aqua. Stagna Lernæ. Jam lerna retro ceſſit: *Sen. in Thyſt.* Arua Molorchii: *Star. 3. ſilv.* quia propè illam Molorchuſ habitabat, apud quem diuerſit Hercules, cum ad Hydram expugnandam iret. Flumina Lernæ: *Virg. 12. æn.* Amyone fluuius, ſive fons; quem idem eſſe cum Lernæ fonte plerique exiſtimant.

Eſt etiam Lernæ fons gelidus, & lymphidus propè Corinthum, cuius meminit *Senan Hipp.* vbi lerna puro gelida perlicuit vado, Sedemque mutata: Herculeo ſignata rapore Lernæi ſtagna atra vadi: *Stat. 1. Theb.*

LESBOS.

Inſula in Ægeo mari ab Vrbis in ea conditore ſic denominata Phrygiæ abiacet, parumque ab eius continenti diſtat: illius circuitus traditur eſſe centum ſexaginta octo millium paſſuum, ſive minus. Aeris ſalubritate, agrorum vberitate, & fructuum bonitate gaudet, præſertim vino, quod Leſbium à loco dictum, & ſemper in deliciis habitum. Marmor habet Pario ſimile, Achatemque generat. Quinque olim oppida habuit inſignia, quæ fuerint Antyſſa, Pyrrha, Ereſſos, Ciraua, & Myrtilene, nunc *Mercino*, totius inſulæ primaria, quæ arcem habet, agrumque fertile, amœnumque inſignis olim, nunc ſcrè collapſa: ex qua Sappho poetria, quæ Leſbia dicta, & Pitæacus vnus ex ſeptem Sapientibus; Alcæus, à quo Alcæica carmina, Theophrastus Philoſophus, aliique plurimi eruditi viri. Habuit Methymna locum vitium præſtantia celeberrimum, vnde Methymnæ vites. *Æolicum* olim vrbum metropolis fuit, vnde *Æolica* lingua. Ex ea quoque celebratus Citharæduſ Arion, qui Leſbius inde dictus. Feminas olim habuit impudiciſſimas, vnde Nyctimene in patris cubile ſe implicuit, quæque in noctuam conuerſa, vide *ſua loco*.

Pertotam reſ eſt notiſſima Leſbon. *Ouid. 2. met.* Leſbia tellus: terra: arua: vina, &c. Methymna. Terra Methymna. Et Methymnæ potiuntur littore Leſbi: *Ouid. 11. met.* Arces Methymnæ. *Mont.* Myrtilene vrbs metropolis in Leſbo. *Hor. 1. od. 7.* Leſbon littora. Littora Leſbi: *Ouid. 11. met.* Leſbium mare. Miſtaque odore Leſbicum Thyſmo: *Sen. in Oedip.* vina intelligi è Leſbo.

Leſbos ab Achille vaſtata, vt reſert *Ouid. 13. met.* & *Sen. in Troad.* Egire: fuit etiam Leſbos dicta: Pelæſſia dicitur *Euſtathio*. Leſbiades. Leſbiaduſ turba. *Ouid. epiſt. 2. 1.* Leſboi populi: Leſboi gentes, &c. Leſbides: nempe ſæmæne in Leſbo natæ: *idem epiſt. 3.*

LESTRIGONES.

V. Leſthygonæ.

LETHE, es.

Inferorum fluuius ab obſtione dictus, quoddam omnium obliuionem inducat: cuius aquas animas ad corpora reuincituratas potare docebat *Pythagoras*, quod omnium in vita prius exactorum obliuiſcerentur.

Lethei ad Huminis vndam Securos ſarices, & longa obliuia potant. *Virg. 6. æn.* Letheus amnis: *ibid.* Stagna narcida Lethes. *Claud.* Pallentia flumina Lethes. *Mont.* Gurgēs ſomniferæ Lethes. *idem.* Letheus gurgēs. *Claud. Carul.* Fluiuius: *Virg. 5. æn.* Letheæ aquæ. *Ouid. 1. epiſt. 5.* Letheus ros: *Virg. Riuius aquæ Lethes. idem 11. met.*

Seu tu Letheæ ſecreto in gramine campi Conciſia, &c. *Stat. 3. ſilv. 3.* ex opinione *Placutus lib. 10. de republ.* qui campum Letheum appellat, & fluuium Amelita. Letheum profundum. *Sen. in Hipp.* Vnda miſeris grata Lethes: *idem.* lethalis lacus clauſtra: *idem in Oedip.* Letheus liquor. *Virg. 4. 7.* Lethes gurgēs. Letheæ ſtagna: *ibidem.* Letheæ vndæ. *Mont. 7.*

Epith. Soporifica, torpens, cartarea, ſomnifera pocula Lethes; lacrymoſa, luctuoſa, referens obliuia.

Eſt etiam Lethe fluuius in Cyrenaica regione, vt ſcribunt *Lucanus, Strabo, & Plin.* Alium ſacit in Hiſpania *Silici.* Quiq; ſuper Granios lucentes voluit arenas Infernæ referens populis obliuia Lethes.

LETHVM.

Et ſine aſpiratione, Letum.

Mors. V. Mori. Omnibus eſt eadem Lethi via; non tamen vnus eſt vite cunctis, exitique modus. Lethi via. Præcluſaque ianua Lethi Æternum noſtros luctus exenterit in æuum. *Quiſ* ſive Lethum inſonſes peperit.

Epith. Irreparabile, inſelix, gelidum, horriſſicum, commune, inſeſtum, crudele.

LEVCAS, diſ; ſive LEVCADIA:

Inſula eſt inter Epirum, & Cephaleniam, quæ hodie *ſ. Maua*, appellatur. Vrbs olim fuit, Epitroque coniuncta, & peninſula, ſi *Plinius* credimus, luxta ſinum Ambraciū quondam Neritis, ſive Neritus appellata, accliarum opere abſciſſa à continenti, ac reddita ventorum ſtatu congeriem arenæ accumulantiū penè inhabitabilis; oppidum autem in ea Leucas quondam Neritum dictum, nunc Caſtrum à Turcis poſſeſſum in altiſſima rupe. Fuit etiam in ſcopulo Apollini ſanum, qui Leucadiuſ Deus appellatus fuit; ſimile illi quod in Leucea erat, vnde etiam nomen huiusmodi habebat Apollo: niſi dicantur eundem eſſe locum ſuperiorem cum ſubſequenti. Sed diuerſum eſſe conſeſcendum eſt, licet ſit in eadem provincia, & nomine non abſimilis.

Leucaſa continuam veteres habuere coloni. Nūc freta circumeunt. *Ouid. 15. met.* Neritos, Neritis, olim. *V. Neritis.*

LEVCATE, es.

Eſt Promontorium in Epitro à faxis candidis ſic appellatum, propè lictus Actium, nunc *Capo di S. Nicolò*, cuius vertex ferè ſemper nimbos parit, nubesque: vbi etiam Apollini templum, qui Leucadiuſ appellatus fuit. Dicitur etiam Leucaſa, &c.

Mox & Leucaſe nimboſa cacumina montis. *Virg. 3. æn.* Freta Leucadij Dei. *Ouid. 5. epiſt. 3.* Et formidatus nauis aperitur Apollo. *Virg. 3. æn.* Torumque inſtructo Marte ſideres Feruer. *Leu-*

Leucaten. *Idem* 8. *En.* de bello Asiatico intelligit: nam proxima sunt inuicem promontoria Leucate, & Actium. Et cana suum spuma Leucaten ferit. *Seneca Hipp.* Acarnanæ scopuli. Leucadia aqua. *Ouid. epist.* 31. vnda. *ibidem.* vide *Actium*.

LEVCOTHOE.

Quæ etiam Leucothea Græcè dicitur, fuit Ino Cadmi filia, de qua vide *Id.* à Latinis Mater Matuta appellata, cui primus ædem posuit Seruius Tullius Rex, quam postea refecit Camillus Veienti bello confecto. vide *Lucret.* 1. 5. Ab huius Deæ templi aditu serux prohibebantur, vnam duntaxat matronæ introducebant, & colaphos eius genis infligebant, cuius rei causam inquit Plutar. in *Question. Roman. quest.* 16. Ab hac Dea nulla mulier suis, sed fororum liberis precabatur bona. *Idem quest.* 17. Ideoque sacris eius fororum liberos pro suis in vinas accipiebant. *Idem* in *Camill.* In Satrico vrbe insigne habuit templum Leucothoe, & memorabile, si verum, quod legitur apud *Livium* 6. ab V.C. cum enim in cunctis Satrici domos sacras, profanasque à militibus injicerentur faces; idemque vellent in Matutæ templum, vox horrenda edita templo cum tristibus minis ni nefandos ignes protul delubris amouissent. *P. Vilius* in octaua vrbis regione Matutæ ædem constituit, scilicet in foro Romano.

Ino. Vide *suu loc.* Ino etiam prima terras ætate vagata est, Hanc misit implorant nauita Leucotheam. *Prop.* 2. *eleg.* — Leucothoe Graijs Matuta vocabere nostris. *Ouid.* Cadmæ Dea; ex *Græcis.* Ponti spatiosa Regina. *Orph.* Athamanis vxor. Ipsa suum genitrix curuo delphine vagantem Arripuit frænis, gremioque Palæmona premit. *Stat.* 1. *Theb.* Albunea. *Alex.* ab *Alexand.* ab vndarum colore, cum spumas excitant.

LEVCOTHOE.

Regis Achemeniz Orchami, & Eurynomes filia in turis arborem conuersa hac de causa. Martem olim cum Venere coeuntem Vulcano eius marito Sol indicauit, qui coniugis adulterio indignatus; rebus tenuissimis cubile, in quo adulteri iacebant, implicuit eo pacto, ne inde possent aufugere. Patefacto deinde cubiculo omnium Deorum oculis spectandos subiecit. Quare indignata Venus, Soli Leucothoes amorem immisit, qui vt commodius ea potiretur, se in matris Eurynomes figuram conuertit. Cùm verò Orchamus pater eam vitiatam esse iudicio Clytiæ Solis amicæ cognouisset, ipsam in terram desodi iussit, quam Sol amicam miserat, eam in turis arbore commutauit. vide *Ouid.* 4. *met.*

Orchami nara, filia Leucothoe multarum obliuia fecit Genis odoriferæ. *Ouid.* 4. *met.* Quam formosissimis partu Edidit Eurynome. *ibidem.* Achizemnis puella. Soli plus adamata puella. Virgaque per glebas sensim radicibus actis Turea surrexit. *ibidem.* Alcithoes foror. Tus. vide *suu loc.*

LEVIS, & LEVITAS.

Gratitate carens. *Ouid.* 1. *met.* Expers grauitatis. Quod est sine pondere. Sarcina parua. Nil grauitatis habens, ponderis. Pondere vacans. Quod habet plurimum leuitatis. Sine pondere terra: *1. ut.* 7.

Si vitium intelligas.

Inconstantia. V. *suu loc.* Mens levis. Leuibis rotis. Volubilitas mentis. Nec quicquam paruas versasti lubricus artes. *Virg.* 11. *Act.* vanitas. vide *suu loc.*

LEX, & LEGES.

Forum. Fas, & iura: *Virg.* 1. *Georg.* iura sacra. *Idem* 2. *En.* Decreta. Plebiscita. vide *Decretum.* legum iussa. *Ouid.* 2. *epist.* Tutela. *ibidem.* Consulta: Senatus consulta. Precepta. Edicta. Edicta Iulia: *Hor.* 4. 15. nempe Ieres imperiales. Legis munera: *Ouid.* 4. *Pont.* 13. Federa. Legum vires. *ibid.* 1. 15. legis robur. Iussa: Cur nunc tua quisquam Flectere iussa potest, aut cur noua condere fata: *Virg.* 10. *En.* Federa: *idem* 1. *Georg.* Irreprehensa responsa: *Ouid.* 3. *met.* leges Latina: *Hor.* 4. 14. Rubrica pro lege: nam legum initia minio, aut rubrica notabancur, vt inquit Turnebus ex *Perf.* 5. Siquid masure rubrica vetuit.

Legum vincula. Residues fræni legum: *Stat.* 3. *Theb.* 231. Rogatio: apud *Suætonium*, vt Rogatio Plotia: Vide quod *Bernardus* adnotat. Regiz instrumenta vocis: *Xenoph.* Inconcessæ legum habent, *idem.* Formula legis: *Prop.* 4. 8. Sacratæ sanctio legis. Ciuitia iura: *Hor.* 1. *epist.* 3. Iura senes norint, & quid siccarque nefasq; Fasque sit inquirant, legumque examina seruent: *Ouid.* 9. *met.*

Legis moderamen. Magnum agitant sub legibus æum. Non legibus vllis teneor. Iura dabat Remo cum fratre Quirinus. Iura dabat, legesque viris, operumque laborem. Reddere iura foro. Componere legibus orbem. Paribus se legibus ambe Inuicæ gentes æterna in fœdera mittent: *Virg.* Perfringere, violare, labefactare, temerare, rumpere leges, Spectatum legum reus.

Epith. Imperiosa, sancta, sacrosancta, sacrata, aspera, impia, seuera, iniusta, rigida, illibata, pura, sacra, spreta.

Legum priscorum nomina.

Habes apud *Mantuanum*, qui ex Cicerone, alijsque veteribus eas diligentissimè explicuit. vide *Rom. finem*, qui eas collegit ex eodem, & Carolo Sigonio, alijsque *lib.* 8.

Sulpitia lex. Sempronio. Papiria. Plotia. Hortensia. Publicia. Cornelia.

Roscia lex de Theatralibus, etiam Iulia, quæ in adulteros lata fuit. Sextia Licinia: de Sacerdotibus. Papia: de Vestalibus. Clodia: de Pestinatio Sacerdotio. Manlia: de Triumuiris epulonum. Licinia: de Sacerdotum electione. Domitia: de Auguribus. Porcia: de Ciuibus Romanis ne caderentur virgis. Iunia: de Pergrinis, &c.

LEGISLATORES.

Dicuntur qui leges constituunt. Primus omnium fuisse

fuisse Moyses dicitur, qui acceptam à Deo legem suæ genti, ac populo dedit. Reliqui post illum, vt suis legisbus fides præstaretur, se à Dijs quoque legem accepisse varijs signis affirmarunt. Vnde apud Ægyptios Osiris à Mercurio. Zaurastes apud Arimaspos à bono Numine: Xamolxis apud Scythas à Vesta: Minos Cretensis, & Solon Atheniensis à Ioue: Lycurgus Lacedæmonius ab Apolline: Numa Rex Rom. à nymphe Ægeria: Maumethes Rex Arabum ab Angelo Gabriele se leges accepisse dixerunt. Alij quoque fuerunt celebres legislatores, nam Minos Cretensis, Charondas Italus, Solon, Zaleucus Locrensis, Apis Argivus, Mæson Phocenibus, Demotax Cyrenensis, Pagondas Achæis, Archias Cnidij, Eudoxus Mileijs, Philolaus Thebanis; Zardes Persis; Pittacus Mytilenensis: Nestor Pylijs leges tradidere.

Legum conditori: structor. Qui leges fert: qui dat iura, &c.

LEGISPERITVS.

Causidicus. V. *sup. loc.* Legis consultus: legis consultor. Legis eloquium: Frater ad eloquium viridi tendebat ab quo Fortia verbosi natus ad arma fori. *Quid. 4. triff. 9.* Arma verbosi fori. Procurator. Advocatus. Iuris, legumque peritus. *Her. far. 1.* Consultor. *Idem. Sollicitator.* Consultus. *Idem.*

LEGITIMVS.

Sine fraude natus. *Mart. 6. 2.* non nothus.

Lex Dei.

Æterna lex, Æterna ratio. Decreta Tonantis. Decalogus. Decalogi præcepta. Diuina iussa, præcepta. Iura decem seruire memento. Quæ Patet omnipotens insculpsit marmore, quæque vertice de Sinai populo deuexit Iniquo, &c. A Deo scripta lex dictio. Naturæ fundamentum.

LIBANVS.

Insignis inter Arabes, & Phœnices mons sacris in litteris celeberrimus, qui terræ promissæ fines à Septentrione claudit, & à tergo Sidonis ortus Orientem versus ultra Damascus tendens centum octuaginta septem millibus passuum ad Symiram, & Palmirenam vsque regionem porrigitur. Omnium quippe, quos habet Syria montium altissimus, qui simul amœnitate, & fecunditate quàm maximè præstat: de quo *D. Hieronymus*: Nihil, inquit, Libano in terra re promissionis excelsus est, nec nemorosus, atque condensius. *Id. an. Ofce.* Mons Libanus fertilissimus, & virens, densissimis arborum comis protegitur. Niuibus albescit etiam in ipso ætate medietate. Arbores eius fragrantius reliquis emittentes habet innumeros. Propter roris abundantiam, pluuiarumque frequentiam mons nobilissimis scætet aquarum venis, vnde celeberrimi fontes manant, de quibus infra. Herbas ad rem medicam spectantes generat plurimas. Sed libet *D. Hieronymus. verba in Ofce 14.* huc referre diligentissimè describentis: Arbores, ait, Libani quantum in auras surgunt vertice, tantum radicem in ima demergunt, vt nulla tempestate quantantur, sed stabili mole consistant. Harum arborum rami huc, illuc-

que tenduntur, vt veniant volatilia cæli, & habitent in eis. Crebre hic crescunt cedri coudes, & impetribiles, miraque proceritate (quibus iccirco in sacra scriptura superbi comparantur) sublimes: Recte quoque, & electæ abietes, odoriferæ cupressi, siue cyparissi, pin-gues oliuæ, pini, buxi, diuersæque arbores turisera, quarum gummi Electrum Olibanum à medicis nuncupatur. Hactenus ille. Habet valles: habet planiciem, quæ à Libano nomen accipit, ad cuius radices habitant populi, nempe, Georgiani, siue Maronitæ. Horum pierique orthodoxam à præscis temporibus sectantur fidem, quibus Collegium Romæ Gregorius XIII. sub Iesuitarum tutela construxit.

Regio Libanica. Libani planities; Valles, colles, saltus, eulmina, iuga. In quo cedrus sua brachia tendit. Mons odoros Syriæ. Odorati montes Syriæ, ob cedros. Mons Seis; qui pars Libani est, de quo *Brucardus* studiosissimus Terræ sanctæ indagator hæc refert: Porro ultra Iordanem sunt varij montes, nempe mons Seir, mōs Hermon, mons Libani, & mons Galaad, qui tamen omnes sunt vnus mons continuus, nisi quod in diuersis locis diuersa fortiter nomina. vide reliqua apud eundem *itin. 2.*

Fluuij ex eo scærentes.

Chrysorrhœos. Iordanis. V. *sup. loc.* Eleutherus; cuius arenis vitrum conflatur. Leon. Lycus. Adonis: qui nunc Canis dicitur. Fons hortorum, qui magno impetu emanans, tribus fluuijs in mare currit.

Angelibus mons est ad maritimam iacens oram maiori Libano coniunctus, qui Hermoni adnec-titur, & hic Seir, Seir autem Galaad, vt superius.

Epith. Editus, cedris, repens, altus, ingens.

LIBER, 1.

Cuius materia olim varia, quando confutis arborum folijs, in quibus scribebant, seruabantur à litterarum amatoribus; vt de Sibyllinis versibus narrat *Virgilius* (& nunc etiam apud aliquos ex Indis idem seruaturs vsus) tum in ceratis tabellis, quæ stylo exarabantur, quarum frequens est apud veteres mentio, & ad D. Casiani martyris tempora perdurasse ex eiusdem cruciati notissimum est. Postremò typis reperi-tis in chartis ex lineis frustulis artificiose cō-pactis, presentium, & futurorum vsui lucubrari viro- rum doctorum labores inprimuntur, vnde librorum nunc ingens, & penè innumera copia; quando ante typorum inuentionem in membranis scribi consueuerat, vt videre licet in Bibliotheca Malatestiana Cesenæ summo cum studio seruata. Horum orna-tus varij, sed in primis cedrinis tabulis, & pul-cris vmblicis exornabantur, vt innuit *Mart. 5. 6.* Quæ cedro decorata, purpureaque Nigrispagina credit vmblicis.

Apud Indos verò in palmarum folijs ferreo stylo solent adhuc exarare suas elucubraciones, siue epistolas, siue libellos: quorum nonnullos in Musæo doctissimi *Patri de Valle Patricij* Romani quisquis videre potest. Neq; tantum ex pa-

pyro

pyro, folijsq; compinguntur apud illos libri . sed inter quoque, quorum similiter aliqui apud eundem laudatum virum videntur.

Cortex, cis: fig. pro ipso libro, qui olim ex corticibus fiebat; cum ipse liber idem est cum cortice. **Cortex**, cis. **Libellus**: Argutus epigrammaton libellus: v. phal. *Mart.* 1. 1. volumina: Volumina libri, librorum. **Culta** volumina. **Opus cultum**: *Mart.* **Opuscula**: **Organa** Musarum: *Emp.* in *Iphig.* **Monumenta** virorum: *Virg.* *Æn.* **Pagina**: *Mart.* 5. 6. pars pro toto: *Scripta*: *Catull.* **Piena** laboratis habes cum serinia libris. **Carmina**: *Mart.* V. **Carmen**: *Scriptura*: **Charta**: figur. *Mart.* vide *fac. loc.* **Codicilli**: *Catull.* **Commentarij**, orum: *Suet.* **Tomus**: *Mart.* pars altera alicuius operis in longum extenit.

Epith. mollis, viridis, inductus.

Libri rituales: *Cic.* in quibus sacri ritus leguntur, & præscribuntur Cærimoniarum rationes.

Indigentia: Ita dici volunt Pontificios libros, in quos Indigentur, hoc est eorum, qui celestium numerum auerere, nomina referuntur.

Libri elephantini: *Fl. Vipsic.* Ex ebore facti magnificis impensis, quibus Senatus consulta inscribebantur.

Liber accepti, & expensi: *Libra* *mastra* di. *ruscante*. **Codex accepti, & expensi**: *Cic.* **Tabulæ accepti, & expensi**: *Cic.* **Codex rationarius**. **Commentarij accepti, & expensi**, dicitur etiam vulgò *Giornale*. **Diurnum**, — longi reliqui transacta diurni: *Iuven.* 6. nempe libri in quo singulorum dierum rationes scribebantur.

Aduersaria. *Cic.* **tabellæ** tumultuaria opera perscriptæ. **Pugillares**, & **Pugillaria**: *Catull.* **Enchiridium**: manuale volumen. **Paruus liber**: *Mart.* 1. 4. quod manu potest amplecti; **Quem manus vna capit**, scilicet libellum: *Mart.* 1. 2. **Annales**: vide *fac. loc.*

Epith. **Cultus**, excultus, argutus, incultus honoris carens, mentis excitator.

Libellus supplex, *Memoriale*.

Tabellæ supplices: *Prop.* 2. 15. **Supplex charta**: libellus: *Mart.* 5. 52. & 8. 83. **Supplices verba**.

Libellus famosus, *Pasquatus*.

Carmen amrum. **Mordentia carmina**. **Inuestina**, z. **Charta dentata**. **Litteræ aculeatæ**: **Mordens scriptum**. **Scomma**, ris.

Fescennini dicax: *Sen.* in *Med.* **Carmina Fescennina**, obscena. **Fescennina locutio**: *Catull.* **Fescennini versus**: ita dicti, ut vult *Festus* ab vrbe Sabia, seu Ofca Fescennia, quæ prima mordaces locos adinuicem in sponso, dum epithalamion canebatur, siue ex Fescennina Vrbe Campaniæ, siue ideo dicti, quod fascinum arceretur putabantur.

Mordaces ioci. **Paschillus**: d. celebri statua, quæ Romæ est. **Nasuta carmina**. **Rhinocerotis nasus**.

Libri, a, um.

Solutus Absolutus: **Vnicus**: **Expiatus crimine**: **Qui libertate gaudet**: **Non seruus**: **Seruitij expers**: **Qui sui est iuris**: **Qui libertatis iure fruitur**. **Pacificus**: gerit liberta colla iugo: *Ruud.* **Sospes** ab incursu est: *Quid.* 11. *met.* idem liber.

LIBERATOR.

Affertor: **Publicus** **affertor** vtriusq; suppressa leuabo **Pectora**: *Quid.* 3. *de art.* **Vindex**: **Optimus** ille fuit **vindex** lædenda pectus **Vincula** **quiripit**: *idem* *de remed.* **Saluator**: **Redemptor**. **Qui saluat**, redimit, soluit. **Seruator**. **Seruator salutis**: *Quid.* 4. *Pont.* 13. **Causa salutis**: *ibidem*. **Author salutis**. **Vindicator** qui in libertatem alicuius vindicat. **Author libertatis**. **Libertatis Deus**.

LIBERTAS.

Libertatis honos. **Libertatis amor**. **Decus** **tenerum libertatis**. **Non bene pro toto libertas venditur auro**. **Necit** imprudens **spe libertatis inani**. **Libertas**; **et** **prope** sunt **mea colla iugo**: *Prop.* 2. 22. & *Pont.*

Epith. **Amena**, **candida**, **blanda**, **pulchra**, **maxima**; **Quæ** **seta** **virum** **respexit inertem**: *Virg.* 5. *eclog.* **amabilis**, à Deo stabilita.

Fuit etiam **Libertas** à nonnullis tamquam **Dea**, culta, à Romanis præsertim ab eo videlicet tempore, quo in libertatem sese vindicare. **Libertatis templum** *P. Vellor* in **Auencino** constituit, & *ibidem* **Atrium libertatis**, cuius crebra apud scriptores mentio; quod ex multitudine pecuniarum æreis columnis, & statuis pulcherrimis à Patre **Tiberij Gracchi**, & conditum, & dedicatum **asserit** *Linus*, eiusq; atrium ab **Ælio Peto**, & **Cor Cethego** **Censoribus** institutum, & auctum, demum & à **Pollione** restitutum *Suetonius* scribit, in quod atrium conueniebant olim docti: *vide* *Quid.* **Nec** mea quæ doctis paruerunt **prima libellis** **Atria Libertas** tangere **parsa** sua est. *ibidem* fuit **tabularium**, in quo seruabantur acta publica. *Lia.* 11. 43. **Erat** autem similis **atrij** **ædium** **pruarum**, quæ habebant **tabula**, & **pinacothecæ** adiunctas; in medio erat **area** **subdio** **columnis** **cincta**, ideo **Peristylum** dicebatur. In octaua quoq; regione **Libertatis ædes** fuit, illa fortassis, quæ ex publico decreto in **Iulij Cæsaris** gratiam publico **Senatus** decreto constructa fuit. A **Græcis** quoq; **libertati** **diuini** fuerunt honores tributi.

Fuit autem antiqui moris, ut qui ex seruitute in libertatem vocabatur, **raso capite** ad **Præto-**rem itaret (*vide* *Iuven.* *sat.* 1. in fine. — **pulsandum** **vertice** **raso** **Præbebis** **quandoque caput** —) apud quem bis, terque caput percussus, vel per lictorem petitor iussus, **virgula**, quæ vindicta est, aut festuca in eum iacta, quum enim vertisset dominus, **pretoris iussu** **seruituti** **eximeretur**; quoque eo modo **libertatem** **nactus** fuerat, **manumissus** **vindicta** dicebatur. Ut **notat** **Alexan.** ab **Alexand.**

Inter alios **manumissionis** **ritus** **erat** **etiam** **vertigo** (cuius **meminit** *Perfilius* *fac.* 5.) idest **rotatio**: nam **manumittendus** **dextra** **prehensus** à **domino** in **orbe** **rotabatur**; & inde **Romanus** **fiebat** **ciuis**; **vide** **idem** **author**. — **quibus** **vna** **Quiritum** **Vertigo** **facit**. — & **libertate** **sic** **donabatur**. **Vertetie** **hunc** **dominus** **momento** **turbinis** **exit** **Mar-** **cus** **Dama**, &c. *idem* 7. 78. **Tunc** **Manumissus**.

PRÆ-

Prænomen familiæ dabatur. Vt Marcus Tullius Tyro.

Fuerunt etiam Liberalia festa scilicet Libero Patri sacra, quæ Bacchanalia quoque nuncupantur: de quibus *V. sua loc.* Quamvis diuersè celebrarentur Liberalia à Bacchanalibus: Liberalia enim 16. Kal. Aprilis, quo etiam die togæ pueris dabatur. *V. Gyradum syntagm.* 17. & nos Imperialis regulinus in festis. *V. Varro* tamen ait, Liberalia dicta, quod per totum oppidum eo die sederent Sacerdotes Liberi, & anus hedera coronatæ cum libis, & focolo pro emptione sacrificarent.

LIBER.

Scilicet Bacchus, sic dictus vel à lingvæ licentia, ut plerique putant; vel potius quod animum curis libere, & pellat tristitiam, ut *Ovid.* canit in... de arte: Cura fugit multo diluitorq; mero: & *Seneca* & *Horatius* idem sentiunt. Romæ apud Circum Maximum templum fuisse constructum refert *Corn. Tacitus* à Posthumio Dictatore votum, & à Liberio Cæsare instauratum *Cereri, Libero, Liberæq;*. Libera autem fuit sic appellata Proserpina, siue Venus in descriptione autem urbis in vndecima regione scilicet in Circo Maximo sit mentio ædis Liberi, Liberæq; vnde alia videtur ab illa, cuius meminit *Tacitus*. Sed hætenus de Libero patre. *V. Bacchus.*

LIBERALIS, &

LIBERALITAS.

Mens opulentior auro. *Lucan.* ad *Pis.* Animus ad præmia velox. *Ovid.* 1. Pont. 3. Numquam pigra fuit nostris tua gratia rebus, Nec mihi munificas arca negant opes. *Idem* 4. Pont. 1. Nil negat, & sese vel non poscentibus offert. *Claud.* in *Europ.* Maior habebatur donandi gloria *Iun.* sat. 5.

Munificus: Munificus splendor, animus: Munificæ manus. Beneficus. Prodigus: Prodigæ eundem dextera. Sed tam prodigus, atq; liberalis. *Mart.* 1. 100. v. phaleuc. Largum opus. *Mart.* Splendidus; ex eodem. Laureus. Hic non diuitias nigrantibus abdidi antris, Nec tenebris damnauit opes, sed largior umbre Sueuæ innumeras hominum dirare catenas. *Claud.* Preceps illa manus fluuios superabat Iberos Aurea dona vomens siquis tellure reuulsa Sollicitus fodiens rimatur collibus aurum. Indulgentia: Quis tua cultorum iuuenis facunde tuorum Limina pauper adie? Quem non animosa beatum Excipit, & subito iuuat indulgentia censu. *Horat.*

LIBIDO.

Adulterium. Incestus. Stuprum. *V. sua loc.* Lasciuia libera. *Ouid.* 1. de rem. *V. Lasciuia.* Vetiti hymenæi. *Virg.* 6. *Æn.* Concubitus nefandi. *Ouid.* 6. met. Fregit rupta pudoris. *Prop.* 3. Nequitia prociat. *Mart.* 5. ep. 2. Famosi labores: Vxor pauperis Ibyci Tandem nequitæ pone modum tuæ, Famosisq; laboribus. *Hor.* 3. 15. Amoris impij flammæ. *Sen.* in *Hipp.* *V. Amor lasciuus.* Illecebre turpes. Inguen. fig. quod enim non excitat inguen vox blanda, & nequam digitos habet, &c. *Iu.* 6. nam lasciu-

uia verborum non segnius incitat ad libidinem, quam manus palpacio.

Prurigo: Pœnitet obsecræ pruritinis, an magis illud. *Mart.* 4. 48. Veneris arens prurigo. *Auson.* Probrum. Impudicitia. Propudium, *ist.* *Plant.* *Mil. Glor.* Veneris manus. Consuetudo. Venus. Accepto. Venerem munere siqua negat. *Ouid.* 3. de art. Veneris laquei: Te Veneris laqueis implicuisse caput. *Bemb.* Veneris cupido. *Id.*

Lasciuia licentia. *Hor.* 1. ad. 19. Quod malè barbaras Regum est vltæ libidines. *Idem* 4. 12. Et vaganti fregit licentiæ Iniecit, amouitq; culpas, & veteres reuocauit artes. *Nodem.* 15. Cupido. *V. sua loc.* Crimen, facinus libidinis. *Iu.* 6.

Veneris rabies malefana nefandæ. Quam peperit spurcissima mater ebrietas. Turpes castes: Et turpes differt abrumper castes.

Epith. Forda, infana, velina, diræ, parua, pernicio-fa, Venerea, seu a petulantis, infamis, immoderata, turpis spurca, obsecræna, impura, macerans mentes, furiosa, inproba, Diuis odiosa, consilijs inimica bonis, geminata.

LIBIDINOSVS.

Adulter. *V. sua loc.* Pronus in Venerem. *Ouid.* 6. met. Victa libidine colla. *Ber.* Cui mores sunt obsecræni, petulantq; libido. *Pont.* Libidine tractus. *Mart.* captus. Satyrorum more: Satyræ enim libidinosi finguntur. E Satyris vnus. Hircos imitatus; qui proni sunt in Venerem. Ex genere Hircorum.

Putris in Venerem. *Pers.* sat. 3. Marcidus. Impatiens nescire torum. *Claud.* Gens mollis amorum. *Idem.* Aptæ magis Veneri, quàm sunt tua corpora *Mart.* *Ouid.* epist. 6. Imprudens. Lasciuus. *V. sua loc.* Proteruus. *Hor.* 1. ad. 25. In Venerem ruens. *Id.* 2. ad. 5. Veneris castra nefanda sequens. Percitus, concitus libidine tetræ. Scimulisiq; libidinis actus. Quem agit vefana libido. Inflatus venas sua libidine. Scimulit agitatus amoris. Venerous, Acidalius: ad Venerem spectans. Adhuc ardens rigide centigine vuluæ. *Iu.* 6. de meretricie libidinosæ. Qui Veneris pharetris, & aut lampade seruet. *ex end.*

LIBITINA.

Venus à Latinis existimata fuit ea, quæ sepulcris præfesset, quæq; ingredientis in vitam, & ex illa egredientibus aderat, cui *Atriarum* Seruius Tullius instituit, in quod pro defunctis certi precij nummi inferrentur, ut ait *Dionys.* in 4. In Libitinæ Veneris templo vendebantur ea, quæ ad funera pertinebant. Vide *Plutarchum* in *Problem.* vnde Libitinarij appellati, qui funera curabant, quæq; illis necessaria erant venditabant, rationibusq; præerat Libitinæ Dæx, & Libitinam excercere dicebantur. Sap-dapilarij. *V. Funerum.*

Libitinarij. Funerarij: qui curabāt funera. Vespiliones, qui baiulant cadauera ad sepulturā vulgò *Brachini*. *V. Vespillo.* *Mart.* 1. 48. Pollinctores: qui vagant cadauera. Bustuarij: qui perurebāt, qui etiā vitores dicebantur, vnde *Catull.* Ad femuraro condecet vitore. Libitina autem ars

funeraria. Libitinam exercere, *Far il bechi-
no.*

Proserpina quoque dicta fuit Libitina. *V. fustuca.*
Libitina; aliquando pro ipso etiam seretro. vide
Festum, vnde *Hor. 3. Car.* Multaq; pars mei Vi-
tabit Libitinam.

LIBRA.

Idem omnino, quod As, Mina, Pondo, quem-
admodum aliquot in locis Budæus in libris de
asile probat. Mensuras autem, & pondera,
inuenit Palamedes in obsidione Troiana, te-
stibus *Philoftratus*, & *A. Gallio*, reuera tamen Cai-
no Adami filio ea gloria debetur, vt *Iestphus*
testatur.

Libra: est Instrumentum, quo res ponderantur;
& Trutina. *Vitr. uirg.* Trutinæ species. Statera:
Cic. qua centenaria appenduntur: *Bilancia*,
Bilanz: qua aurum penditur. Trutina mone-
taria; siue Momentana apud *D. Ispidum*. Truti-
na campana: idem, quæ constat scapo punctis
librarum discrimina notantibus distincto: Sta-
tera dicitur *Vitr. uirg.* Regula: est linea ferrea vnde
geminæ lances pendunt — vel cum fallit
pede regula varo: *Perf. 4.* stilus: dicitur etiam.

Æquilibrium. *Vitr. Sacomma*, p. p. appendi-
culum, quod per scapum trutinæ campanæ
punctis obseruatur, *Contrapels*. Æquilibrium:
Vitr. Æquamentum. *Fest. Pomp.* libramentum.
Plin. Iugum: scapus bilancis, de quo lances
vtriusque pendunt. Ansa; in qua examen
versatur.

Examen. *Virg.* lingua, siue singula, quæ in ansa
huc, atque illuc nutat, dum lances æquatis
respondeat summo puncto: canon Græcè dicitur.
Iupiter ipse duas æquato examine lances
sustinet. *12. Ann. & Perf. 3. 1.*

Laux. *V. Mensura.* Trytodoxe, p. corr. Bilancis
theca. Momentum, *vt gram.* Superpondium: a-
stucium, quod super pondus apponitur. Man-
tissa. *Lucill.* Additamentum. Cic. Aucarium.
Plaut. Corollarium. Cic. Accessio. idem. *Aggmina*.
Est autem lanx, pateia super quam ponitur
res, & super alteram pondus ad librandum
— gemina suspendere lance. *Perf. 4.*

Pendens lance pari: pari pondere pendens. Li-
braque lance pari. Æquale iugum. Libra iu-
go æquali pendens. Libra suas demittens pen-
dula lances. Pondus: Argenti pondera quin-
que. *Mart. 7. 52.* libras pro mensura.

Libram statuum triplicem, mercalem, siue zy-
gostaticam (vt vult *Pollux*) qua negotiatores, in-
sultoresque quicumque merces appensas ve-
nundant, vtuntur, sedecim vnciarum Regiam
Franci vocant: Alteram verò indigentant Ro-
manam, duodenum vnciarum, quæ Romanis
olim vñtata, & scriptoris omnibus est de-
cantatissima: Tertiã demum Nummulariam
dictam, & octonariam ad pecuniam appenden-
dam.

Libra Attica, quæ Romana maior fuit quatuor
drachmis.

Libræ partes.

Deunx. *Inuen.*, 11. oncie. Dextans: *Cel.* Dodrans.
1. vtr., Bes. Cic., 8. Septunx: *Cel.*, 7. Selibra. *Plin.*
mez libra. Quincunx. *Hor.*, 5. oncie. Triens, & tis.

Cic. quasi tertia libræ pars, 4. oncie: Quadrans: *Plin.*, Sextans, vel sextans. *Plin.*, Vncia: vn-
cia, Sexuncia, & sexcunx. *Cel.*, vnuncia meza. Se-
muncia: dupondius, mezoncia.

Epith. Pendula, æqua, iusta, anceps.

LIBRA Sidus.

Septimum in Zodiaco signum, & æquinoctiale,
sub quo optimam fortunam sortiri nascentes
referunt *Astronomi*: de hoc signo consule *Hygi-
num* quod fabulæ narret. vide *Aquinotium*: *Zo-
diacus*.

Paremque toties libra composuit diem. *Sen. in
Hipp.* Æquator: æquat enim dies, noctesq;. Æ-
quans libra dies cum tempore noctis. Pendula
celestes libra mouebat aquas.

LIBRARIVS.

Proprie est quilibet suis manu scribit. Biblio-
poia. *Mart.* vide *Bibliotheca*, librorum venditor.
Compactor: qui libros compingit, suiteque.
Typographi: qui imprimunt. Libellio, onis:
idem, quod Tabellio. Librariolus. Cic. *Seruan-
nucio*.

LIBVRNIA.

Regio inter Illyriam, & Dalmatiam, quam Croa-
tiam Illyrici nunc appellant, montosa ple-
rumque, incolitis abundans bellicosiss, cu-
ius pars sub Turcarum ditione est: altera suis
continetur legibus, Romanoque parer imperio;
nec non Venetis, quos dominos agno-
scent.

Iadera Colonia Liburnorum metropolis hodie
præcipua, ac munitissima, & dicitur Zara, quæ
Valeria *Volaterrans* dicitur, & Crabate nonnul-
lis. Iader: fluuius in Adriaticum sinum influ-
ens apud urbem Iaderam: Est tepidum in mol-
les zephyros excurrit Iadir. *Luc.*, 4. *Pharf.*

Fumium: quondam metropolis, nunc verò Bigi-
honium. Regna Liburnorum. *Virg.* 1. *Æn.* Li-
burni populi, nempe Croati. Sauus fluuius, qui
Liburniz fines perferat. Culpa, fluuius. Sinus
Farnaticus, quo Isthiz contermina est. *V. Illyria*.

Rostia Liburna, nempe nauei Liburnicæ, quæ a-
gilitate, & celeritate commodissime erant, à
Liburnis populis demonstrat: hinc *Hor. epod. 1.*
Ibis Liburnis inter alia nauium Amice propu-
gnacula.

Liburnum. *V. Erruria*.

LIBYA.

Sic à Græcis Africa denominata, vel à Libya Epi-
phi filia, & Cassiopeæ, vel quod inde Libs ven-
tus spiret: Libya tamen pars est interior A-
fricæ leonibus abundans; ab antiquis Sarra
nuncupata, quod deserta sit. Initium eius à
Gaogæ Regno propè Nilum, exporrigiturque
Occidentem versus ad regnum vsque Gualatæ,
quod Atlantico mari adiacet: à Septentrione
Numidia regno continetur est; à Meridie
Nigritarum.

Libyæ, *es. Luc.* 1. Libycum litus. *Virg.* 11. *Æn.* Li-
byæ agri; oræ; deserta; extrema; Regna. Litus
arenosum Libyæ. *Virg.* libyci fines. Idem 1. *Æn.*
Penates. *ibidem*. Iuba Libya: *Mart.* 2. 75. De-
serta sit regio: quia aridissima est, vnde nomen
deduci aliqui existimant. Oræ libyæ. *Quid. 4.*
sest. arenæ. Idem 4. *met.* Non quicquid liby-
cis

eis terit fertens area messibus : *Sen. in Thyest.* frumenti enim feracissima ea Libyæ pars est, quæ habitatur. Quicquid de Libycis verritur areis : *Mor. i. r. Feruentis Libyæ areua : Sen. in Med.*

Garamantes : populi partem Libyæ inhabitantes. Garamantica regio. Cyniphus est fluuius (vt scribit *Herodotus*) Garamantum, qui inter duas syrtis in mare Libycum labitur : & hinc Cyniphitis quicquid ad Garamantes, & Libyam spectat. Nec minus Interea barbas, incanaque metâ Cyniphij condent hirci : *Virg. 3. Georg.* ibi enim plures capræ à Libycis pastoribus aguntur apud montes saluosos : Normades : pop. Marmaridæ : pop. in eadem regione degentes.

Nasamones : populi Libyæ iuxta Syrtis naufragijs (vt scribit *Plinius*) admodum infestis. Horum etiam meminit *Luc. lib. 9.* — sic cum toto commercio mundo Naufragijs Nasamones habent — Nasamoniacus ager. *Ouid. 5. met.* Mox Nasamoniaco decus admirabile regi : *Stat. 4. silu. 6.* Veteres campi Hesperidum. *Mont.*

Masyilia : regio in Libya, vnde populi Masyli : pen. prod. qui neque frænis, neque epiphijis vtuatur, sed sola virga regunt equos, vnde *Martialis* : Et Masyileum virga gubernat pyram, *lib. 9.* Masyilia gens nudo residens dorso : *Lucan. 4. Phars.* Masyliæ gentis monstrata Sacerdos : *Virg. 4. Georg.* Masylia auia : *Mart. 8.* Masyli fama iugi leo : *Idem 9.*

Montes Libysini : *Carull.* arena Libysia. Anteo libera tellus : *Sen. in Herc. Oer.*

Phylli : pop. in Libya sunt, quorum corpori ingentium fuit virus exitialis serpentibus, ex cuius odore sopirent eas. Hos admoit Octavianus Augustus, vt venenum, ac virus è Cleopatry corpore exstingeret, quod perisio morfu aspidis putabatur. *Lege Suet.* meminere horum *Plin. lib. 7. & Corn. Cel. lib. 5.*

LICENTIA :

Permissio. Venia — veniam donec pater ipse sedendi Tranquilla iubet esse manu : *Stat. 1. Theb.* Concessio. Copia : *Virg. 11. Aen.* libertas fandi : *ibidem.* Pace tua : *idem 10. Aen.* Potestas. *idem 3. Aen.* Fas, & iura sinunt. *idem 1. Georg.* Fas tibi dicere : *idem 4. Aen.* malam partem si sumas.

Ætatis damna licentia nostræ. Suadetq; licentia luxum. Impunita facultas. Libertas agendi indomita.

Epich. Effrena, effræ nata, furibunda, vesana, damna, lasciuia, indomita, libera.

LICTOR, is.

Consulis, & Prætoris, necnon Proconsulium fuerunt ministri hætores, quibus etiam Interreges, & Dictatores vni sunt; ita dicti vel à ligâdo, vel (vt ait *Festus*) quod fasces virgarum ligatos ferrent : quorum munus erat, populi virgis summovere ante triumphalem pompam, siue incendentes Consules : fontes virgis cadere, & securi ferire. Plurima collegit de licitoribus dignissima observatio *Iustus Lipsius singulari electorum cap. 23.* Duodecim fuere potissimum, quorum sex vni, sex alteri Consuli præcedebant, vt ex

veterum patet historia. Vide *Fasces. Consul.* Summocores : à *Linio* alicubi nunciantur. Brutiani quondam dicti. *A. Gallus*, à *Brutijs*. Sarelles. Turba sarelitum : Sarelitum. Licitorum cohors. Apparitor, sic dicti Apparitores, quod prætorio Consulum iussis essent : vide *Resonum.* Minister iuris. Fasces, quos licitores ipsis præferrebant Consulibus : *fig. Minister Prætorianus.* Scipator, is, Cic. Carnifex. vide *suo loco.* Viator, ex licitorum genere ; non autem ligabat, sed accesserat, siue euocabat quos consules volebant ad se venire. *Lin.*

LIGAMEN.

Ligamentum. Cingulum : vide *suo loco.* Fascia. Vide *suo loco.* Focale. vide *Fascia.* Armentum : omne ligamen quo hæc medium constringitur : Inserit ameno digitos, miscendaque dixit &c. *Ouid. 12. met. V.* Hætarum partes.

LIGNVM.

Arbor. vide *suo loco.* Silua : figura : *Virg. 3. Georg.* Et iarga festos tucet ad iares silua : *Mart. 3. epigr. 57.* Vicinia in ipsum silua descendit focum. *idem 1. 50.* Tandem vbi complexa est silvas alimentaq; sumpit : *Ouid. ad Lin. Scipes : Ouid. 2. de rem.* Trabs : trabs — & robore secto ingentem struxere pyram : *Virg. 6. Aen.* Alimenta : *Ouid. ad Lin.* Ipsa dabat virgas, cæsarq; ligna focis. *idem de nuc.* Sarmenta : *Virg. 3. Georg. Fascine.* Arida nutrimenta : *id. 1. Aen.* Folia : Suscepitq; ignem folijs : *ibidem.* Ignis sodes : *ibidem.* Flammaram esca, cibus.

Arboris Stipes. Sudes. Sudes perusta : Vt lignum fortius esset perturbant veteres, & illos tanquã gladio, siue hasta pugnabant. Codex : pro stipite dixit aliquando *Ouid. 12. met.* Codice qui misso, quem vis iuga bina mouerant luncta Pholodid summo de vertice fregit. Vectes, is vulgò stranga, & lignum est. *V. Rutilius.* Vecte Pelethronius Macareus in pectus adacta stravit. *Ouid. 12. met.* Alimenta flammæ : *id. 14. Carbo-*

Arboris Stipes. Sudes. Sudes perusta : Vt lignum fortius esset perturbant veteres, & illos tanquã gladio, siue hasta pugnabant. Codex : pro stipite dixit aliquando *Ouid. 12. met.* Codice qui misso, quem vis iuga bina mouerant luncta Pholodid summo de vertice fregit. Vectes, is vulgò stranga, & lignum est. *V. Rutilius.* Vecte Pelethronius Macareus in pectus adacta stravit. *Ouid. 12. met.* Alimenta flammæ : *id. 14. Carbo-*

Epich. Fixile, sectile, durum, ramosum, roboreum, viride, aridum, inutile, fouens flammam, consile, tornatile.

LIGATVS.

Vinctus, deuinctus, reuinctus. Flexuoso funium vinculo reuinctus. Vinculus validis strictus, coercitus. *Ouid. epigr. 14.* Tensus : *Virg. 2. Georg.* Caprus. *id. 4. Georg.* Manicis occupatus ; ex eodem. Centum vinctus ahenis post tergum nodis.

Virg. l. 1. Aen. Obstrictus. *Hor. l. 1. od. 3.* Squis oneratus catenis. *Idem 3. 11.*

Onustus catenis. Religatus. *Mart. Restrictus. Canit.* Vinculorum pondere pressus. Circundata colla catenis. *Prop.* Catenis pressus. *Boet.* oppressus. *Sen.* Compeditus. *Sen.* Cui manicae, pedicaeque innexae sunt. *V. Vinculum.*

LIGO, onis.

Arma rustica. Tela rustica. *Ovid. in Bion. Pondus lignonis. Sidon.* Attrito terra renouare ligone. *Dentes lignonis. Idem.*

Sarcolum. *Hor. l. 1. od. 1.* Ama. *z. Vlpian.* Graecum vocabulum idem cum sarculo, siue lirone. *Capreolus.* *Caloni.* idem cum sarculo, ferramentum bicornem, quo commouetur terra à sarriendo, id est fodiendo.

Bidens, tis. *Tib. l. eleg. 1.* Bidental, *lis. Ovid.* ferramentum duorum dentium, quorum usus in montibus, ubi locus aratro non est. *Bibulum. Varr.* idem cum bidente, quo terra aperitur in ijs locis, quae aratrum non admittunt.

Tridens, tis: quod instrumentum ad piscatores potius spectat. *V. Rustica armenica.*

Epith. Scaber, rigidus, obfuscus, flexus, exesus, longus, grauis, callifer.

LIGVRIA.

Italia provincia sic dicta à Ligone vno ex fabulosissimis lapidi ducibus, siue à Ligure Phaetontis ægypti filio, nunc Genueus ora, & vulgò *Riuera di Genova*; quæ duplex est Occidentalis, & Orientalis, olim itealis, sed nunc populorum cura valde abundans; qui negotiationi potissimum additi functionis regionis vrbs primaria

Genua. V. sui loco.

Nicæa. *Procl. Nicia.* *Antonin.* vrbs haud procul à Varo fluuii: vrbs maritima quondam à Massiliensibus condita dorso Alpibus innitens; sub Allobrogum ducis ditione. Torbia, siue Turbias. D. Remi oppidum, cuius ager citris, palmis, medicis, limonibus, alijsq; arboribus feracibus mirabiliter exornatur. Castellum Tabiat celebre ob Apiana vina. Albiganum: vrbs, *Albenga.*

Albimminium. *Procl.* Albium Intemelium. *Tacit. de Antonin.* vulgò *Ventimiglia.* Intemelij Ligures dicuntur à *Limo 10. lib. d. 4.* Diana: oppidum, cuius ager oleo adeo adfluit, ut quandoq; octodecim, nonnumquam viginti millia vinarum, siue cadmorum reddat. Inquinum, siue Ingaunum. Ingauni Ligures. *Liu.* Naulium: oppidum portu celebre, vulgò *Noli.* Portus Herculis Monœchi, *Villa franca.* Portus Mauritiæ, oppidum.

Portus Monœchi, Monæci; nomen ab Herculis æde accepisse putatur, quod in ea solus coleretur. Arcem habet munitissimam non procul à Nicæa, quæ nunc Gallorum Regi paret: meminit *Liu. 1. Ptolem.* Hercules sacrus nomine portus: Statio turco Monœci.

Portus Veneris: maritimum oppidum, *Porto Veneri.* Sabazia, *Sauona.* Saulum, opp. Segestum, *Flua.* Tegolia, *Pradmo.* Sestis à *Lenante.* Spedia, opp. *Spetia.* Vadum Sabatum, opp. *Vadi.* Virgium, opp. *Voragine.* Finarium, *Finale.* arx munitissima sub Hispanorum imperio. Delphi-

nus portus, *Porto fine.* Erici portus.

Fluuij.

Macra: quò terminatur ab Etruria. Varus, fluuius, qui lucente flauit inter Prouinciam, & Liguriam. Merula, fluuius. Porcifera, fluuius vulgò *Ponçura.*

Sumarium Liguriæ promontorium, vulgò *Cape da monte.* Cemenetion Lig. mons. Vesulus Lig. mons, vnde Padus.

Ligures populi, qui Apuani, Ingauni, Montani, Intemelij dicuntur à *Limo.* Ligurum pubes. *Sil. l. 14.*

LIGVSTRVM.

Arbor, siue arbutum, cuius flosculi candidissimi sunt, nec non odori.

Alba hyltra cadunt Vaccinia nigra leguntur. *Virg. eleg.* Brachia sunt niueo tibi candidiora ligustro. Caudidior folio niueo ligustri. *Ovid. 13. met.*

Epith. Candidum, niueum, album, albens, candidulus cedens rosis.

LILIVM.

Hunc ades, o formose puer, tibi lilia plenis Ecce ferunt Musæ calathis. *Virg. eclog. 2.* Virgineus flos: nam virginatus symbolum est liliū. Parthenij flores: idem, quod virginei. Rosa Iunonia.

Lilium tubens, purpureum. *Ovid.* Hyacinthus eidegi *lib. 10. met.* Crinorrhodon, apud *Plinium lib. 12. cap. 5.* Liliū, inter spinas: à barbaris Mattisilia nuncupata. *V. sapia in Herbarum nominibus Periclymenus.* Liliū conuallium. *V. Florum nomen.*

Epith. Album, vernans, candidum, albico lor, lateum, vernum, argenteum, flagrans, montanum, formosum, canens.

LILYBEON.

Vna ex Triquetra paribus in Sicilia ad Africam vergens promontorium affirmant esse cum vrbe eiusdem nominis. *Ovid. 5. met.*

Dextra sed Ausonio manus est subiecta Peloro, Leua Pachus tibi Lilybeo crura premuntur: & *lib. 13.* de Sicilia inquit — intrant Sicaniā tribus hec excurrit in æquora linguæ, Et quibus imbriferis est versa Pachinos ad Austros Mollibus expolitum Zephyris Lilybeon ad Arcetos. Equotus expertes spectat, Boreamq; Pelorus. Et vada dura lego saxis Lilybeia cecis. *Virg. 3. AEn.*

Hinc contra Libyamq; situm, Caurosque furentes Cernit deucæx Lilybeon nobis chelas. *Sil. Ital. lib. 14. V. Sicilia.*

LIMAX. V. Cochlea.

LIMBUS.

Si pro ora sumitur. V. Ora. Si locum intelligis à Doctornbus vsurpatum, duplex est, alter, in quem veteres Patres ante Christi aduentum, cum Cœlum obsecratur nullus ingredi posset, post vitam sanctissimæ actum descendebant; vnde etiam ab ipso Salvatore nostro post passionem suam crepti fuerunt, locufq; ille clausus: in quo damni periculum (vt aiunt Theologi) nullo igne, nulloque supplicio alio afflictabantur: quem locum per sacras paginas edocti Poetæ in suis describere poematijs, vt in *6. Aeneid.*

des Virgilio explicat cum alijs. Alter puerorum dicitur, in quem infantes lustralibus aquis nondum ablutos ire credimus, ibiq; poena tantum damni Diuina orbiati visione affici.

Limbis Patrum.

Innocuz sedes: *H. Vid. apud quem hæc est descriptio Christi ad lib. 1.*

Innocuz circum sedes, secretaq; longæ
Atria circuitu longos, hic incendia nulla,
Nulli obsunt penitus flammis vlticibus ignes
Vmbraarum, sed iners requies, penitusq; silenti
Infantes degunt animæ, quibus haud sua dāno
Admissa, at primi scelus exitiale parentis
Detinet hic clausos nostræ nil lucis egentes:
Poenarum prorsus expertes, nisi luce carerent
Iucunda, quæ gens gaudet stellantis Olympi, &c.
Elysiūm: *quæ magis mirabere Solem, Cultoresque pios: Claud. 2. de rapt. Elysiā vallis: Ouid. 3. eleg. 8. Elysiū sedes: Stat. 5. silv. 3. Elysiū campi: Ouid. in Iuin. Elysiū patres: ex Claud. 2. de rapt. dici possunt sancti Patriarchæ, qui eo loco ante Christi aduentum decedebantur. Elysiūm. vide sup. suo loco.*

Limbis puerorum.

Campi silentes: ita potest locus ille nuncupari, in quo nullæ poenæ esse dicuntur præter iam dictam. Continuo auditæ voces, vagitus, & ingens, Infantumq; animæ silentes in limine primo, Quos dulcis vitæ exsortes, & ab vberæ raptos Abulit atra dies, &c. *Virg. 6. En. Mundus silens, in Hæc. fœ: Sen. Ite ad Stygios vmbrae portus, Ite innocuz, quos in primo limine vitæ scelus oporefficit: ibidem.*

LIMEN. V. Ostium.

LIMES, tis.

Terminus: vide *suo loco*, lapis fixus in agro: *Tib. 1. 3. Qui regit certis finibus arua lapis. Certus finis: Boet. Diuisit agros arbiter populi lapis: Sen. in Hipp. periphrasis propria termini; limes enim est via transuerso in agro, quo vitmur pro termino.*

Meta: *Virg. 1. En. Ponit metas; figit metas. His ego nec metas rerum, nec tempora pono: Virg. Limida me spacio natura coercuit arcto; idest Imitauit. Gallica certos limes ab Aufonijs determinat arua Colonis. Saxum antiquum ingens campo qui forte iacebat Limes agro positus sitat vt discerneret aruis: Virg. 12. Aen. Epith. Longus, spatiosus, rectus, certus, attritus, ægeus, cūrus.*

LIMVS.

Ex quo ranas generari canit Ouid. 15. met. Semina limus habet virides generantia ranas, Et generæ truncas pedibus mox apta matando Cura dæ, vtque eadem sint longis saltibus apta Posterior superat partes mensura priores.

Excrementa soli, terræ: Fimus: Cœnum.
Terræ sordes: *sex terrena. Ouid. 1. met. Est etiam limus vestis genus. vide suo loco.* Informis hausta arena, nempe limosus: *Stat. 3. Theb. Luteus, limosus, cœnosus, sordidus: Mart. 5. 13. Pienus cœno abundans; Lutosus, a, um: Im-mundus, sœdus.*

LIMOSVS. V. Limus.

LINGONES. V. Gallia.

LINGVA.

Os: figur. quo lingua continetur. Carmina mortali non referendz sono: *Ouid. 4. fast. vocis, linguæ modulamina: Pont. lingue commercia: Ouid. 3. trist. 11. Hinc nitidi facundia prouenit oris. Arbitra lingua saporum. Vocis instrumenta. Linguz facundia. Oris gladius. Plectrum vocis, sermonis: ex Cæc. 2. de nat. Deor. nuncia sermonum: Nonnu. Sapientis vehiculum vocis: Idem. Promptissimum celum: Idem.*

Epith. Dulci loquax, facunda, procax, volubilis; ex Græcis.

Fuit autem olim apud veteres lingua sacra Mercuro: vide *Membra*, ob eloquentiam, & hanc illi incifam offerebant post cœnam.

Lingua Latina, Græca:

Geminæ plangat facundia linguæ: *Stat. 5. silv. 3. non quod me geminas tenere linguas. Et Græciam simul, & simul Latinam: Boet. Duplicisq; Idiomata linguæ. Cecropiæ madidus, latæque Mineræ Artibus: Mart. 1. 40. Quod nec Cecropiæ damnet Pandionis arcus, &c. idem 1. 16. Romani modi: Pont. Græca scierit, siue illa Latina vocē loqui: Ouid. 3. trist. 11. Romanum proprius, diuitiūq; forum est: Mart.*

Concinit Latio carmina diena sono: *Pont. Quid si Cecropio (idest Græco) satur Lepore. Romanæ sale iusserit Mineræ: Mart. 4. 23. vox latina: Ouid. 5. trist. 3. Græca loquela: ibidem. Græciū sonus: Petr. Arb. Aufonia lingua: ibidem 8. Verba latina: ibidem. Doctæ sermones versuq; linguæ: Hir. 3. Cecropia voce pectora madent: Mart. 7. Dauniz defende decus Camenæ: Hir. 4. 6. idest Musam latinam, in qua ipse Lyricos conuerterat. Cecropia voce madens pectora: Mart. 7. 63.*

Lingua diuersa:

Geticus sonus: *Ouid. 5. trist. 3. Sarmaticæ cotor plurima more loqui: ib. d. eleg. 7. Geticæ, Sarmaticæque loqui: ibidem eleg. 14. Sermo Geticus: idem 4. Pont. 13. Barbara verba: ibidem. Geticum os: ibidem, hæc omnia linguam significant, qua olim Getæ loquebantur à Latina diuersissima. Lingua Turcica, qua Turcæ; Persica, quæ Persæ; Arabica, qua Arabes vtuntur; & sic de singulis.*

LINTERNVM.

Oppidum in Campania, apud quod Scipio maior Africanus exulauit, mortuus, ac sepultus fuit, lentisco abundans, apud quod etiam Palus, quæ linterna inde dicitur.

Hinc calidi fontes, lentiscumque tenetur linternum: *Ouid. 15. met. Linterni domus: Sil. 11. 6. Linterna palus. Linterni stagna.*

LINTEVM.

Velum: vide *suo loco*. Lina, orum, quod ex lino conficitur linteam. Linamentum: vide *infra Linum*. Inuolucrum: *Plaut. linteum, quod sonores circumponunt humeris contra decidua capillitij præsemina. Linteum humerale, dici etiam potest.*

Sudaria Seraba: nam sudaria seraba ex Iberis miferunt mihi muni. *en Fabullus, & Veranius:*

Kk 4 Cassi.

Canal. rz. nempé lineæ setabina, è sparto lini genere collecta; nam Scetabis, vt *Strabo* scribit, Hispaniæ est vrbis, in cuius agro campus est nominatus Spartarius à Sparto lini genere, vnde etiam *Plinius*, & inferius.

LINUM.

Herba, cuius vsus Oñi Ægyptiorum Regi tribuitur inuentus, quod seges eius est mundissima, & inter optimas fruges ex terra ortas non modò indutus, & amictus est aptissima, sed opertus quoque ab Ægyptijs ipsis in sacris vsurpata, vt inquit *Apollonius in Apolo.* vnde Linigeri appellati sunt Sacerdotes Isidis, quod lineis vestibus vterentur in sacris; & Linigeri Calui, qui Iliaca sacra gestabant, vt est apud *Marciolum*.

Ante sacras lino testæ fores sedeant. *Tibul.* 1. eleg. 3. nunc Dea linigera colitur celebrissima turba; *Ouid.* Nili fruges: quod apud Nilum frequentissimum sit linum. Acumen lini: *Ouid.* 3. de art. Segetes lini: *idem* 1. de art. Stamina lineæ: *Faust.* Pelusiæcum flamen: *Strabo.* quod Pelusij in Ægypto summa lini copia est. Spartum lini genus, siue potius fruticis genus vulgò ginestra (vide *Linum*) vel potius Sparto Papyrus: quæ nascitur in palustribus Ægypti locis ex qua naupia texunt, & è libro vela, tegetesque nec non & vestes, fragula, funes: *Plin.* lib. 9. Vide Lini siue cuiusque similis est species: præsertim quam ex lino cartha fiat.

Linum factum: *Plin.* lini stupæ: stipando, *Stropha de lino*. Linamentum; quod Turunda: *Varr.* Pannus Culum, appellat, cuius variz species apud *Celsum* lib. 7. pro chirurgis, vt lemmicus, peniculus, cunctolus. Linameatum carptum, volunve, necesse sile carpta ex lino panno veterè ad vulnera medicamentis foudenda.

Epith. Tenue, albens, nitens, maculosum, Pelusiæcum.

Amianthum: lini genus apud Indos, quod igni adeo resistit, vt flammam non patitur. Inustibile linum: *S. Athanasius, de lino*. Indicum linum: *ibidem*, vel potius Cyprum à Cypro, vbi huius fodina. Ars verò huiusmodi lini incombustibilis conficiendi, deperdita esse creditur. Fuerunt verò nostris temporibus, qui ex huiusmodi Amiantho stamina, & telæ partem confectam in suis museis habuerunt.

LINUS.

Qui primus citharam inuenisse dicitur à nonnullis, filius fuit, esse *Hermodes Platonicus*, Mercurij ex Musa Vrania, & Thebis genitus; qui scripsit mundi generationem, Solis item, & Lunæ cursus, animalium quoque, & fructuum generationes, atque in primo sui operis carmine cuncta simul nata dixit. *Virgilius* autem non Mercurij, sed Apollinis filium facit. *Dionysius* verò *Hermodo* um sequitur, addiditque ab Apolline sagitta transiitum velisse. *Aelianus* autem illum alia morte perisse narrat *lib. 3. cap. 32.* Cū enim Linus Herculem adhuc puerum fidibus canere doceret, imperitius instrumentum tangentem aliquando redarguit, qui succensus ira eodem plectro præceptorum suum ingratiſſimus interfecit.

Lino formosus Apollo: *Virg. eclog. 4.* Medio linas intertextus Acantho: *Strabo.* Vraniæ si filius: Tunc ego sim Inachio notior arte lino: *Prop. 3. 13.*

Præceptor fuit, Orphæi, Thamyre, & Herculis eum in poetica, & musica excelleret, quem cithara Hercules intrerem, vt scribit *Diod.* in 4. *Hesiodus.* Hunc *D. Anaxagoras* in 18. de Cinitate Dei numerat inter primos Theologos.

Fuit alter Linus Crotopi nepos Palamintæ eius filius ex Apolline filius, qui adhuc infans discerpens à canibus, cuius meminit *Strabo* in Theb., de quo intelligendus locus *Ouid.* in *Met.* Quilque Crotopiden diripere linum.

LIPPITVDO, nis.

Morbus oculorum, nempè cū inflammatur tunica cornea cum robore, tensione, dolore, & delacrymatione. Ophthalmia. Limi. Glimi. Græca vocabula. Lippus, qui hoc morbo laborat. Lippa lacuna sub fronte attrita. *Mart.* 8. 59 Delacrymatio: est delatio humorum ad oculos. Pituitæ cursus: *Cels.* Epiphora. *Plinius* etiam dicitur. Glaucoma, tis. *Plaut.* & *Plin.* oculi virium præter naturam glaucescentis. Acie malū stemper stillantis ocelli: *Iuuen.* sat. 6.

Sugillationis: sanguinis intra tunicas collectio, ac diffusio ex ista, quem quis in oculis accipit. Litor oculi. Suffusio est idem, quod apud medicos Cataracta.

LIQVIDVS.

Liquatus; deliquatus; eliquatus. Liquefactus: *Virg.* 4. *Georg.* Colliquatus. Liguens: educunt seque, aut cum liquentia mella Stipant. *Virg.* 1. *Æon.* liquidus, vnam facit primam. *Lucretius* 2. Crassiq; conueniunt liquidis, & liquida Crassiq; sed rutiis breuiatur.

Resolutus; ex *Virg.* 1. *Georg.* In liquidas extenuatus aquas; ex *Ouid.* 5. *met.* Euanibus. *ibid.* Solutus: idem 1. *met.* Fluidus: labilis. Fluus æ riuus, aurisq; metallum, Vulsificusq; chalybs vastæ fornacis liquefit: *Virg.* Cum montibus humor liquitur, & Zephyro putris se gleba resoluit. *idem* 1. *Georg.*

LIQVOR.

Humor. vide *suos* locos. Aqua. vide *suos* locos. Bitumen, Bituminis liquor. Naphtha, Bituminis liquidus genus, quæ Medea inuicta curona Pellicem illa donatam concreuit. Pinguedo, vt aqua pinguis; de qua lege *Athen.* lib. 2. Pissalpaltheon Naphthæ genus.

Salgama, orum, conditanea quæuis in doliolis ad vsum conseruata, cismodi oliuæ, cucumeres, cucurbitulæ, pyra, alij; immaturi fructus aceto conditi.

Muria: *Mart.* Salugo, vel Salifugo: *Plin.* vulgò Salamoia. Muria dura: *Scribon.* & *Cels.* quæ acerrima est, & saliens, conseruandisque cibarijs aptissima. Fosca: Oxycera: Potia ex aceto aqua permixta.

LIRIS.

Qui fluuius in Campania ad Minturni parietinas in sinum Carætanum non procul à Formijs Fibreno annæ antea recepto illabitur. Meminit *Cic.* de *legib.*

Tum Lirin, Pagasumq; super quorum alter habet *nas*. *Virg.* 11. *Æon.* Glauicus, dicitur etiam.

Cia.

Clanis olim dicebatur: culus aquis, & Cicroni credimus, nullæ sunt frigidiore.

LIS, tis.

Tristitia qui litis bella forensis amat. *Fausl. Rixa. Hor. V. sulca. Tristes lites; ex Plut. Iudicia querimonij plena. Arat. Tumultus litium. Discordia. Virg. 3. Georg. Dissensus varius. Virg. 11. Aen. Officium fori. Ouid. 1. fast. tristitia iura fori. Mart. 7. 63. Inq̃sum quæ sæpe tuum fora turbida quæstū Confugunt. Stat. 1. silv. 4. Iurgium; Lite vacent aures, insanaq̃ prociuis absint lurgia, dissor opus liuida turba tuum. Ouid. 1. fast. Et fora Martis suo litigiosa vacent. Id. 4. fast. Opella forensis. Hor. 1. epist. 7. nempe in litibus quæ opera sunt.*

Motus, us. *Virg. 11. Aen. Hos inter motus; medio flagrante tumultus. Grædia verborum dum petit arma fori. Her. Balbus. Verborum fugiens iurgia vana fori. Clamori quosdam lis rabiosa fori. P. flor. Litigium. Litigij bella. Dissidio contentio. Contentio. Amare prælia linguæ. Litigiosa turba, dicitur. Liuida turba, ab Ouid. 1. fast. ob liuorem, quem ligantes contrahunt. Conglurinator mendaciorum. Aristoph. Inquietæ curæ. Mart. 10. 30. & inquietus festus exiit curas fori arena Lentaq̃; fori pugnamus arena. Iuv. 16. Longo sub flamine litis. Iuv. idest proluxa disceptatione. Quid sit subflamen dictum in voce Rota. V.*

LIPARE, es.

Siue Lipara insula ex Æolijs vna. Vide *Aetia. & Aetides*; earumq̃; maxima, ita dicta à Lipara Rege, qui eam iniurio tenuit. Posteris temporibus Guidij coloniam in eam deduxerunt. Lipari autem siliam cum duxisset Æolus in reliquis insulis imperavit regno succedens.

Longina: olim dicta ante Liparum Æolia Lipare. *Virg. 7. Aen. Æoliz rupes. Liparæ tellus. Ignisflus gemuit Lipare; sumosa cauernis. Claud. Serauit sub Liparenibus caminis. D. Sidon. Apoll. Brachia Vulcanus Liparæ nigra cauernæ. Iuv. 13.*

LITTERA ELEMENTARIS.

Character, eris; pen. prod. in genit. Signum elementare. Nota. Primæ notæ. Rudimenta prima. V. *Alphabetum. Grandes notæ. Ouid. 3. trist. 3. quas vulgò Littere mausole, nuncupamus, descriptio Litteræ V. apud Pers. sat. 3. & ubi quæ Samios deduxit littera ramos lungentem dextro monstravit limite callem.*

Litteræ: pro epistola. V. *Epistola.*

Litteræ: pro studia.

Non minus ingenuis artibus illa vacat. *Ouid. 3. fast. Arti liberali. At ribi Pieriz tenero sub pectore curæ. Stat. 5. silv. 2. Artes Palladiæ. Flauæ. Flauæ, doctæ arma Mineræ. Seu ducere vitam Doctrinæ suat in studijs. Angrell. Studijsq̃; Mineræ Altus infixi.*

Doctæ artes: Te tamen in studia, & doctas traducis in artes. *Bemb. Nec levis ingenuas pectus coluisse per artes Cura sit. Ouid. 2. de art. Pierijs inuigilare choris. Stulla: Studijs dare tempora Musarum in castris militare. Albius Musarum sacra frequentat. Sacra do-*

ctatum fororum. Musarum ludus. Adq̃; sumum furum Musa trahbat opus. Phœnicæ litteræ; quod in Phœnicia à Musis inuenta fuerunt, teste *Plin. nat. & à Cadmo in Græciam aliquot translatæ.*

LITTERATVS. V. *Dellus.*

LITTVS, oris.

Siue litus, terræ dicitur extremum, cum ad mare propinquat.

Ripa: Ager ripæ. *Virg. 7. Aen. V. Ripa. Littus extremum. Id. 1. Georg. Ora: Ora maritimæ. Littoralis ora. Arena; arenæ. Littoræ arenæ. Acta; siue Acte, es: Græca vox: *Virg. 5. Aen. At procul in sola secretæ Troadis acta Amisum, &c. Riparum tori. Id. 6. Aen. Margo. Margoripæ. Ouid. epist. 5. Riparum margo. Id. 2. fast. Humus amica puppis. Stat. 2. Theb. Maris præscripti fines. Claud. in Ruf. Nunc in arenola lassâ jacebat humo. Ouid. 2. de remed. Crepido; fig. Fit sonitus spumante salo: lamq̃; arua tenebant. *Virg. 3. Aen. Vsq̃; petit primo plenua fluentis arenæ. Nondum caisacti velitis hasta solum. Ouid. in Iun. Prima consistere terra. Virg. 1. Aen.***

Epith. Curuum, saxosum, bibulum, vagum, spumofum, spumans, sinuosum, sinuosum, procellosum, vndans, amœnum, naufragum, resonans, frementis, crepitans, vndans, humidum, procuruū, cauum, solidum, operum, algæ, sceleratum confinia viridi prato littora. *Ouid. Italicum, sic Tuscum, Tyrrhenum, Hesperium, &c.*

LITVVS.

Incurua buccina exili sono, qua in bello canere solebant teste *Festo.*

Cornu aduncum: Tympana cum subito non apparentia raucis Obstreperere sonis, & aduncu tibia cornu. *Ouid. 3. met. Inflauit cum pinguis ebur Tyrrhæus ad aras. Virg. 2. Georg. Concha sonans. Ouid. 1. met. Aëris cornua flexi. Iuv. com. Transbont. Buccina tortilis. Iuv. Cornua: Iam feror in pugnas, & nondum cornua sumpsi; idest belli classica. *Ouid. 4. trist. 8. Foramen Phrygij buxi. Idem 1. Pont. 1. Tortæ certantia murmuræ conchæ. Sil. Ital. 14. Iam lituus pugna signa daturus erat. Ouid. 3. fast. Lituo flugnum dare Martis adunco. Lituum stridor. Luc. 1. Phœf. Littus adunco stridulo, cantus eliste ære. Sen. Oedip. Clauicium V. suo locus**

Epith. Aereus, acer, terribilis, sonorus, tortilis, sonans.

Litvus erat etiam bacillum insigne auguratus, de quo V. *Gell. lib. 5. cap. 8. & sup. Augur. Auguralis buculus. Augurum virga. Æs recuruum. Luc. 1. Phœf. Lituus histrionum: apud Plautum in epist.*

LIVIA.

Nonnullæ fuerunt huius nominis insignes formæ. Sed illam intelligimus, quæ Neronum mater fuit, ad quam erat epistola consolatoria *Ouid. de morte Drusi.*

Neronum dicta mater. *Ouid. ad Liv. Drusi parentis genitrix.*

Alia Liua Drusi vxor, quæ quia maritum Drusum interitus curaret, Tiberij; cuius natus erat neque

neque tormentis, neque supplicio parentis, iusta interfecta fuit.

Cruciata diu felix thalamis Liua Drusi, Natisq; ferum Ruit in facinus. *Seneca Olla.*

LIVIVS.

Andronicus, qui primus inter scenicos poetas Romæ fuit, primusque *vt Cicero, & Gellius* scribunt, apud Romanos fabulandoculi: variis scriptis poemata, quæ veritate penitus collapsa vix fragmenta aliquot cernuntur. Vid. *Gellium lib. 17. cap. ult.*

Alter Patavinus, qui natus est decem, & octo annis ante Ciceronem interfectum, cui lacteam tribuit vbertatem, miram iucunditatem, clarissimumque candorem *Quintilianus lib. 10.* qui Romanas diligentissime profecutus fuit historias, eodemque anno, dieque obiit, quo in exilio Nationem obijisse scribit *Cassius Rindogius.*

Amenorides scriptor. Romanæ pater Historiæ. Alumnus Tinnaii. *Strab. 4. lib. 7.* Patavij splendor historicus. Lumen historiæ Romanæ. Romanus Herodotus.

LIVOR.

Signum è percussione aliqua acceptum, sed non ex vulnere. Macula nigra. *Ovid.* Pallentes notæ. Pallentia corpore signa. Lividus ictus. Lucentes notæ. Livida signa. Luventia signa. Livor: pro invidia. *V. Invidia.*

LIXIVIVM.

Quod ex aqua cum cinere sit ebullita ad linearum vestium maculas abstergendas aptissimum.

Lixivia, æ. *Colum.* Caustica spuma. *Mart.* Spuma Batava. *idem.* Et mutat Lanas spuma Batava comas: nempe lixivi, siue smegmatis, spuma, quo Germani rufos sibi erines faciebant, & vnde Romanæ scemine edocæ idem facere consueverunt.

Lixivis cinis. *Plin.* Cinis lixivia. *Scribon.* Smegmatis. *Plin.* quicquid emaculat, & abstergit sordes: & saponis, dicitur *Plin.* Mattiaca. *pila.* *Mart.* nunc autem pluribus in locis Neapoli, Bononiæ, nec non Romæ pilæ conficiuntur odoratæ ex smegmate ad manus abstergendas.

Calliblepharum. *Plin.* ex Græco: est medicamentum, quo supercilia denigrantur ad ornatum mulieribus.

LOCROS, dis.

Regio Phocidi proxima in Achaia, quæ Hellas, alio nomine dicebatur; & mera Græcia à *Plinio Jun. 10.* quæ contermina Opuntij populis, siue ab ipsâ habitata fuit nobilissima. Parnasium montem vtrinque huius populi accolunt, quorum qui ad occidentem sunt plagam ad Crisæum vsque sinum pertinentes à gravitate odoris, Ozolæ, & sinu, Hesperij cognominantur; & hi Ætolis finitimi sunt, ac Phocensibus. Qui verò ad ortum incolunt ad mare vsque Euboicum extenti, à monte Cnemide, Epicnemidij appellantur vni, alteri Opuntij ab urbe huius nominis. *V. Strab. lib. 9.*

Opus, untis: vrbs Loerorum primaria, & hæc vrbs Actoris. *Ovid. 1. trist. 9.* — & ab Actoris vrbe Venimus ad portus Iubria terra tuos; sic

dicta ab Actore Myrmidonis filio. Titareffos, Bessæ, & Scaphen: apud *Seneca in Troad.* Locrorum oppida.

Locri populi. Opuntij. Leleges, olim, vt ait *Plin.* Verùm Leleges Asix populi fuerunt, sic dicti quasi è diuersis locis in vnum collecti Græci, qui primùm insulas tenuerunt: & inde in continentem transfressi, partim in Myria ad Adramyrtenum sinum confederunt: sic *Homerus.* Partim in eo Ionie tractu, qui Cariz est proximus; vnde etiam *Plinius* tradit Miletum Ionie totius caput Lelegeida olim fuisse appellatam *Ovid. 9. met.* Caras; & armiferos Lelegas, Lyciamque pererrat. Sunt qui Lelegam originem à Theffalis deducant: *Plin.* verò *lib. 4. cap. 7.* Lelegas olim appellatos fuisse ait, quos postea Locros Epicnemidios nominarunt: per quos Cephissus amnis in mare illabitur Lelegeia monia. *Ovid. 7. met.*

Amphissa: vrbs Locrorum in Græcia, cuius meminit *Lucan. lib. 3. Phars.* Hinc Amphissij populi Delphicum templum Demosthenis tempore diriperunt.

Naupactus: vrbs Locris finitima, vulgò *Lepanto.* *V. suo loco.*

Cephissus, &c. amnis, qui per Locros in mare delabitur, vt scribit *Plin.* Afopos fluuius, qui haud procul ab vrbe Opunte præterlabitur.

Est etiam Locri vrbs in extrema Italiæ orâ, in magna felicitæ Græcia, ab ipsi Locris, qui Aiacem Oileum Ducem suum secuti sunt ad Troiam, conditum; vt adnotauit *Servius in 3. Æneid.*

Narycium, & Naryx, vel Naryce, es, opp. vetustissimum Locrorum, vice abundans: vnde *Virg. 2. Georg.* Naryciæque picis lucos. Hic & Narycij posuerunt mœnia Locri. *Virg. 3. Æn.* Caulonis arces. *ibidem.*

Locri pop. & hi Epizephyrij, quod supra Zephyrium promontorium sibi funt.

LOCVS.

Loci, orum, num. pl. & loca, orum. Situs, us. Area, dicitur propriè locus, vbi ædificatur domus, hinc *Horat. 1. epist. 10.* Ponendæque domo quærenda est area primum. Latus: eris. Omne latus terræ euigis mare, &c. *Ovid. 1. epist. 10.* Recessus: luminis exiguus fuerat propè templa recessus speluncæ similis nativo pomice reclusus, religione sacer prisca, &c. nempe locus. Sedes, pro loco — proprijsque in sedibus aprant. Spatium: spatia: locorum interualla. Plantities. Recessus. Receptus. *Virg. 11. Æneid.* Sedes: Nec colore certa sede manent. *Hor. 1. od. 13.* Efficit obiectu laterum. *Virgil. 1. Æneid.* Tellus. *Vid. suo loco.* Limites, & alia spectantia ad locum, tum regiones, tegnaque. *Vid. suo loco.*

LOCVM TENENS. V. Tribunas.

LOCVSTA.

Insectorum genus, quod ex putrefactis muli visceribus exoriri, nonnulli referunt. Arua colens, tenuis. Ceteris vastantes dona locustæ. Quæ super excessas volitans absorbet aristas. Insectum infirmis penus alatum. Louro procul orbe locustæ Actæ Euri nostros seise estum. *id.*

dere per agros. Et miseris segetem facie absump-
tere colonis. Vidimus innumeras Euro duce
tendere turmas Qualia non Atilæ, castraque
Xerxis erant. Quæ culta segetum, Depopula-
tur. Exitiumque ferens frugibus. Et terra ac-
collens se salibus, &c.

Epith. Saliens, salinas; populatrix agrorum.

Astachus. Bruchus; ex genere locustarum. **Ac-
telabus.** *Plin.* Locustarum minima pennisca-
rens: *Dum* autem *Heronymus* genus ait esse
locustarum peninis modicis replantium potius,
quam volantium. *Aptenis*, p. c. Græcavox
Dusifer, ex locustarum genere. Mantis; item
Græcæ lexis: quasi vatem dicas, quod ubique
apparet portendat aliquid; in stipulis
enascitur, prælongo, virique corpore, & pe-
dibus similiter longis, segetes depascitur.

LODIX, cis: p. p.

Lodicula. *Suorum.* Lintea lecti. Stragula. *Mart.*
sunt lecti operimenta. Tori velamina. *Ovid.* 2.
fast. Vela tori, *Caperius*. Arte laboratæ vestes,
ostroque superba. *Virg.* 1. *Æneid.* idem significat
eo in loco. Tegmen. *Stat.* 5. 1. Lecti operimen-
tum. Teges, tis. Straguli genus est, quod
Storæum appellant, vel quod potius dicitur,
Schianina, in Lodicis similicudinem, qua vi-
liores homine, & pauperiores uti solent. *Ausa*
Palatino tegetem præferre cubili. *Iuven.* *Saty.* 6.
& hæc nostris temporibus lecti culticis suppo-
nuntur. Sed in grabatis, tegetibusque concepti.
Mart. 6. 39. Stratum: fratris coneia Sidonide
tinctis *Ovid.* 10. *Mart.* 5. *Lactus*. Cento, omis, est
laneus pannus diversis coloribus textus —
Intrauit calidum veteri centone lupanar. *Aus.*
Saty. 6.

Toral: Toralium. *Hor.* Lecticaria sindon. *Nom.*
dictum toral, quod eo infernatur lectus. Ne
turpe toral, ne sordida mappa vestis. *Hor.* in *ep.* 5.
lib. 1. Et Tyrias dare circum illota toralia vestes.
idem in *sermon.* Scragula virgata. *Virg.* 8. *Æneid.*
Lecti peristromata. Aulæa totiq; quibus infer-
nuntur, & cooperiuntur tori — modo sub
lodice relictis Vteris in turba. *Aus.* 6.

LONGVS.

Plurimus. Oblongus. Cui plurima ceruix. Por-
rectus. Procerus: p. p. Ingens, magnum cor-
pus. *Virg.* 10. *Æneid.* Ingens corpore. *idem.* 3.
Arduus, atque pulsata sidera. *idem.* Abietibus
iuuenes patrijs, & montibus equos. *idem.*
Maximus. *idem.* 10. *Æneid.* Immanis. *idem.* 13.
Corpus peringens. *ibidem.* Spatiosus. *Ovid.* 13.
met.

Extentus. *Hor.* 2. ad 2. Cui natura parens dedit in-
termodia longa; ex *Calpurnio*. Sublimi, excel-
so corpore pollens. Gigantum proles. Prole
Gigantea productus. *Altus.* *Virg.* *Sue loco*, ubi
multa.

LONGINQVVS.

Absens. Diffusus, p. c. Diversus. Terræ alio So-
le calentes. *Hor.* 2. 16. Exterus: externa natio. Se-
motus: Peregrinus: Alienus.

Longinquus orbis: idest longinquitas alienius
loci. *Ovid.* 3. *trist.* 1. Longè à mari. Qui procul
à nostris colit arua colonis. Distans: distan-
tior. Remotus: Orbe remotior Indo, Lou-

ginquitas: longitudo. Distantia. Longinquis
mittit ab oris. *Mart.* 3. 1.

LOQVAX.

Garrulus. *V. sup.* *Sue loco*. Qui soluit vocis repa-
gula. Edens mille sonos. Loquutor. *Gell.* Lo-
cutuleius. Graculi foboles. Scentorius puer:
vt Scentorius præco apud *Aristidem* 7. *Fol.* à
Scentore illo apud *Homerum* in exercitu Græ-
corum clamosissimo. *V. Scentus.* Loquaculus.
Verbosus.

Non illam mille catasce Vincebant, nec quæ tur-
ba Serapin amant. *Mart.* 9. 30. nam in catasce, &
pegmatris lignois, ubi venales ferui exponeban-
tur, non linguae parcebant. Sic in istis sacrifi-
cijs sacerdotum vocem extollebant, siue, vt in-
quit *Farnabius*, impura turba, quæ in Serapidis
sacris solemnibus ad Canopum per fossam ex
Alexandria descendebant in nauiculis cantan-
tes, frementesque, vt inquit *Strabo* 17. Nec ma-
tutini cistrata cæterua magistri: neque pueri
cùm mane ad magistrum adstant lectiones pron-
unciaturi, vel in suis locis per se quique di-
scientes. Nec quæ Strymonio de grege ripa so-
nat. Grues intelligit, cùm vel hieme, vel tem-
pestate imminente discedant.

LOQVACITAS.

Garrulitas. *Virg.* *Sue loco*: & *Mart.* 5. 53. Dicta lo-
quacia: linguae crimen. *Ovid.* 1. *fast.* Libera
lingua. *Ovid.* 3. *Pont.* 3. Studium immane lo-
quendi. *idem.* 5. *met.* Facundia prisca. Loquen-
tia, apud *Salustium*, licet aliqui eloquentiam le-
gant. Hinc

LOCVTIO.

Allocutio. Alloquium. Loquela. Multiloquen-
tia. Magniloquentia. Colloquium. Collu-
cio. Eloquentia. *V. sue loco*.

LORICA.

Flexilis indutis hamatur lamina membris. *Claud.*
2. in *Ruf.* Thorax, eis: Quique grauem tardi sub-
beant thoraca lacerti. *Stat.* 4. *silv.* 4. Indutus
abent Horrebat squamis. *Virg.* 11. *Æn.* Hume-
ri tegmina. *idem.* 12. *Æn.* Loricaque moras, &
pectus perforat ingens. *ibidem.* Lunica ada-
mantina: figur. *Hor.* 1. ad 6. Tunica. *Virg.* 10. *Æn.*
Per tunicam squalentem auro latus haurit
apertum. Et thoraca simul cum pectore rum-
pit. *ibidem.*

Annuli lorice, *Maëlia.* Squamæ: figur. à serpen-
tis squamosi similitudine. Pectorale. *Varr.*
innumero Chalybum sub tegmine thorax.
Stat. 4. *Thib.* Thorax ferreus, æneus. *Virg.* Ne-
xilis.

Lorica autem propriè erat corporis tegmen è lo-
ro factum, quo maiores in bello utebantur *Ser-
ui* testimonio. *Varr.* autem auctor est, priscos
loricam fecisse de crudo corio, vt à loris origo
nominis sit postea ferreis lamellis squaminatim
confertam in vim fuisse apparet, quæ *Arrianus* in
vocabatur, deinde succederunt Galli ex annu-
lis ferream tunicam, quem nos vulgò *Maëlia*,
nuncupamus, Græcè autem *κινηρις* est, aut
hamis commissum, quæ *Alexandri* in *Polybio* di-
citur. Nostra etiam ætas ceruinis è teggori-
bus, & bubalinis pectoralia parat. Verum
alio modo sibi Sarmates olim consuebant lori-
cas,

tas, quas ex ungulis equorum perpurgat, & diffectis equinis, seu bubalinis neruulis confuebat, fibique pectori concinnabant. *Paufan. in 1. 1.*

Loricam confertam hamis, auroque trilecem. *Virg. 3. En. Loricæ trilex auro, scilicet quæ habet tria ciueria aurea licia, quibus ornatus caussa circumdabatur. Nodis intexta, & ex ære rigens lorica.*

Latus omne sub armis Ferrea scuta regunt. *Stat. 4. Theb. Ærea futa magnorum thoracum. idem. 3. Theb. Æratæ crates propugnant pectora. idem. 4. Theb. Et ahem's squamea nodis Tunica. Tunice Chalybium squalore crepantes. idem. 3. Theb.*

Epith. Rigens, sanguinea, torra, grauis, cruenta, atrox, ærata, trilex, auro squallens, rigens ex ære, scintillans nitidis fauillis.

LORVM. V. Flouellum. LOTHARINGIA.

Duplex est provincia Septentrionalis, & Meridionalis in finitimis Gallie regno Belgicæ, & Germanicæ regioni contermina à quodam Lothario sic dicta, vt aliquibus placet. Austrasiam olim dictam asserunt, quam habitarunt Mediomaticæ, & Leuci, de quibus apud *Cæsarem* mentio fit lib. 4. dicti etiam Mediomatici ab eodem.

7. Septentrionalis igitur vrbes.
Mediomatricum vrbs metropolis. Diuodurum, hodie *Metz* fuit, quæ etiam *Meti*, orum, dicitur: vrbs *Metensis*. Leuci populi, quos *Liberos Plin.* cognominat, quorum metropolis apud *Ptolemaum*. Tullum fuit ciuitas Leucorum. Tullum Leucorum. *Antonin.* Tulingi etiam dicti.

Nanceium: hodie metropolis Lotharingæ, cuius moenia lambit Murra fluuius, qui in Mosellam intrat. Nancy. S. Nicolai sanum, opp. Nassium, opp. *Antonin.* nunc verò pagus. Almentia. Adromaticum, oppida.

Verdunum, & *Virdunum*, & *Verodunum*. *Antonin.* Ciuitas Verdunensium, *Verdun.* Lotharingicæ Meridionalis.

Quod oppidula minoris famæ sint, omittimus.

Fluuij.

Mosella, qui ex monte Vogeso exortus haud procul ab Araris fontibus, lapsusque ab Vulturno ad Cauroperulstratis multis oppidis, & Tullio præterlapso, in Rhenum denique ad confluentiam ingreditur. Hunc fluuium singulari, doctoque carmine celebrat *Au- gustinus Myth. 3.* Vid. *Cornel. Tacitum lib. 43.* Mosa. V. Belgica.

Sarauum fluuius haud procul à Salmenfibus ortus fluuiorum omnium, qui in Mosellam exeunt est maximus, nauigiorum patiens, & aliorum annuum, quos in se recipit, clarus, illustratis vrbus, oppidisque tandem ad muros Augustæ Treuironum Mosellam conuenit: Sarra, antiquè dictus: Sarre castra, in lapid.

Voloia fluu. margaritis gignens, qui ad vicum Charmeni Mosellam ingreditur. Mortana fluu. Muræ miscetur. Murra: qui multis receptis annibus se in Mosellam exonerat. Nida

fluu. qui factò ad Northenium concursu in Sarauum definit.

Montes insignes.

Vogesus. V. Belgicum. Alij montes argenti fodinis abundant.

Synonyma.

Austrasia. Vid. *supr. suo loco.* Austrasiam dixere. Patres, quæ proxima Rheno Pinguis Teutonicis iugera miscet agris.

Epith. Diues, fertilis, facunda, fecunda, generosa, arripotens.

Lotharingi, populi, qui Lothari dicuntur; Leuci, & Austrasij. Gens, pubes Austrasia.

Epith. Fortes, pugnaces, indomiti, inuicti, magnanimi, robusti, bellicosi, generosi.

LVCA.

Vrbs in Erruria celeberrima, quam delitium Tuscorum vocat *Iul. Scaliger.* Hæc templis, & edificijs splendida, populoque frequens, & frequentior, nisi vitima epidimæ telis fuisset conculsa: iacet in planicie, collibus vndique circumdata, moenibus firmissima, quadrato strata silice, spacio quidem paruo, sed ciuibus aucta, & negotiationum plena; & quod magis est suis adhuc viuens legibus, sui que iuris, nulli subdita, omnibus tamen amica. Cuius incolæ lauti sunt, prudentes, & ingeniosi: qui in consilijs vriles sunt, quarum formæ castæ, quique in obsidendis vrbus strenui, & apti; in vestitu elegantes; mites in persequendis iniurijs; & erga hospites tandem fideles.

Tuscis delitium; Tuscis laus inelyta Cæli. *Scalig.* Lucenses agri. Lucæ moenia Tusce. Auserus, & Auxeris. *Plin.* qui & *Ælaris Strab.* Boactus. *Procl.* propè Lucam fluuius præterlabens. Auxeris vnde. Lucenses thermæ. *Bagui di Lucæ.* Hinc *Lucanica. V. Ciborum genera.*

LOTOS.

Arbor Africæ, & Italicæ nota fructu prædulci, quæ ab obliuione prouerbio locum dedit: Celtis etiam Græca voce dicitur *Plin.* Fructus autem eius sunt magnitudine fabæ, colore croci, quorum cibus dulcissimus est. *Vid. Plin. lib. 13. cap. . .* Hinc populi in Africa loto visitantes, Lotophagi dicti sunt: ad quos cum accessisset *Vlysses*, gustato loto, socij reditum in patriam oblici suere, quos inuitos, & stentis ipse nauem conscendere coegit, & è vestigio illinc abcessit: lege *Homerum in 9. Odys.* Fingitur autem Lotos fuisse Nympha, quam cum insequeretur Priapus, vt eam comprimeret, miseratione Deorum in arborem sui nominis conuersa est, quæ, vt scribit *Herodotus*, baccas fert dactylis suauiores, ex quibus viuunt, vinumque etiam conficiunt populi Africæ iam dicti. *Vid. Ouid. 9. met.*

Scilicet vt reserunt tardi, nunc denique agrestes Lotos in hanc Nymphæ fugiens oblecta Priapi Contulerat verfos struato nomine vultus. In spem baccarum florebat aquatica Lotos. *Id. ibid. & 10. met.* Et Circæ fraudes, lotoque herbeque tenaces. *Prop. 3. 11.* Herbas tenaces Loto intelligit, vt *Borealis* autumat. Impia Lotos, Impia quæ socios Ithacæ morientis abegit. *Virgilium Cantic.*

Est etiam lotos herba, quam inter primas *Dionisii* voluptati nasci causet *Homerus*. *V. Dioscorid. lib. 4. cap. 111.* Lotis, dis: quam depetire dicitur ab *Ovid. 1. met.* Priapus.

LVCANIA.

Italiæ regio inter Calabriam, & Apuliam, quam vulgus *Basilicata*, appellat, cuius fines hodie ab Occidente Silarum amnis Campaniæ limes, ab Oriente Laus fluv. cum Brutijs, magnæq; Græciæ; à Meridie Tyrrenum mare, à Septentrione Peucegetin Apulia, & Hirpini populi dirimunt. Montosam, & asperam esse totam indicat *Linus*.

Pestum, oppidum ad mare, cuius meminit *Virg. 4. Georg.* Biferijs rosaria Pestis; ad quem locum *Servius* Pestum Calabriæ facit Civitatem, vbi bis quocannis generatur rose. Immo apud veteres Pestani agri gloria summa fuit florum abundantia. Hinc *Mart. 9. 27.* Pestano violas, & cana ligustra colono Hyblæis apibus Corfica mella dabit, &c. **Pesti** rosarium. *Mart. 13. 31.* Posidonia. *Plin.* sic à Græcis dicta Pestana tellus: Arua. *Mart. 11. 61.* Rura. *Idem 4. 60.* Rus Pestanum. *Idem 6. 80.* tepidijs rosaria Pesti. *Ovid. 15. met.*

Acropolis oppidum. Buxentum. *Plin. P. Mela. Præf.* Palicostrium, vrbs insignis & Ducatu, & Episcopatu, vulgò *Palicastro*. Padula, oppid. Capaciæ vrbs, olim frequens admodum, & opulenta. Pallinurus, promontorium à nece Pallinuri sic dictum. *V. Pallinurus.* Petilia Lucanorum primaria vrbs, quam Philoctetes è Melibœa per seditionem profugus ædificavit egregijs munimentis validam, quam, postea Samnites castellis exedificatis corroboraunt. Subnixâ muro Philoctetes vrbs. *Virg.*

Silarum fluv. Lucii Siliti: situs enim propè Silarum frequentes: Est lucos Siliti circa, sicutibusq; virentem Plurimum Alburnum volitans. *Virg. 3. 5.* Siliti flumen, potusq; Alburnus. *Lucilius.* Siluæq; & sicci ripa Tanagri. *Virg. 2. Georg.* Tanagrus fluvijs, siue Tanager.

Lucanus ager. *Strab. 1. lib. 3.* Lucani campi, montes, saltus. Lucani populi.

Alburnus mons est Lucania. *Virg.* Lucæ boues. *V. Elephantæ.*

LVCANVS.

Poeta, qui M. Annus proprium nomine dicebatur, natione Hispanus, patria Cordubensis, fuit: patrem habuit L. Annem Melam, qui habitus fuit Senecæ Philosophi, & Gallionis frater; natusq; C. Cæsare Germanico, & L. Cæsaræ Coss. Delatus ex Hispania Romam à primis annis litteris fuit humanitatis additus, Rhemium Palmemonem eo tempore Grammaticorum Principem audiuit; & Flavius Virginius, cõdiscipulos habuit Saleium Bassum, & A. Persum, qui Satyras scripsit. Apud Cæsarem Neroneum gratiosus quidem fuit, à quo ad multas fuit euectus dignitates. Vxorem habuit Pollam Argentariam, quam *Sidonius Apollinaris*, quam *Papinius* celebrant ingenio, & doctrina excellentem. Opera scripsit plurima, & inter Oratores magis adnumerandus ex *Quintilianæ* sententia quàm inter poetas. Trigesimo tandem anno in coniuratio-

ne deprehensus ab impio Nerone iussus fuit interfici, de quo sic *Cornelius Tacitus*. Is brachiâ dedit medico ad secandas venas, & vbi profuente sanguine pedes frigidescere, manusq; & paulatim ab extremis cedere spiritum feruido adhuc, & comæ pectore mentis pectore intelligit, recordatus à se carmen composuissim, quo vulneratum militum per elisiodi mortis iugum obijisse tradidit, at versus ipsos recitavit, eaq; illi suprema vox fuit: Hactenus ille. Huicmodi mortem confanguineum philosophum Senecam obijisse multi testantur.

Corduba quem genuit rapuit Nero, Prælia dixit, Quæ gellere pares hinc socer, inde gener, ex elago ipsius. Hæc est illa dies, quæ magni conscia partus Lucanum populis, & tibi Polla dedit. *Mart. Pollæ coniux.* Agnatus Senecæ, quem dilexit Nero Senuus. Annus vares. Latæ plestra secunda lyre. *Mart. 7. 21.* Lucanum intelligit post *Virgilium*: cui sunt, & fuerunt primæ omnium poetarum testimonio.

S. LVCAS EVANGELISTA.

Medicus Antiochenus (ut scribit *D. Hieronymus*) Græci sermonis nō ignarus fuit Apostoli Pauli sectator, comesq; peregrinationis; cuius etiam iussu scriptis Evangelium, volumensq; edidit quod Apostolorum Acta conscribitur; ceterum vitam, illamq; longissimam plurimum cum laboribus in fide Christi disseminanda traduxit; octoginta enim, & quatuor annos vixit, martyrioq; coronatus in Achaia occubuit, vnde vigesimo Constantii anno eius ossa Constantinopolim fuere translata cum reliquijs Andreæ Apostoli; & inde brachium eius à Gregorio magno Pontifice, cum illic Pelagius Legatus profectus fuisset, asportatum fuit, illi dono datum à Tiberio Cæsare.

Historicus sacer. Virgineæ victor tabulæ. Pauli comes. Frater, qui laus in Evangelio. Scriptor Euangelij medicus.

LVCERIA. V. Apulia.

LVCERNA.

Cuius semper vsus tum in sacris, tum in profanis ritibus: vnde in festis plurimæ accendebantur, & matutinis operatur festa lucernis. *Iam. 12.* Ianua. Quas etiam nonnullas restaceas in defunctorum sepulchris aliquo medicamento infillato, æternum ardere putabant: quod æternum lumen apud veteres scriptores, nosq; in sepulchralibus parietinis huiusmodi lucernas Romæ celeberrima reperimus. Harum vsum primò adinvenuerunt Ægyptij, si credimus *Eusebio lib. 7. de Prep. Evang.* olim in publica & privata leticia receptum erat, ianuas ornari lauro, siue alijs ramis arborum, & lucernis. Quod etiam memoria nostra solet fieri in assumptione, creatione Pontificum, Cardinalium, siue in natalitijs principum; accessis lucernis, candelis, cereis vel huiusmodi super ianuas, fenestrasq; Hinc *Pers. sat. 5.* Vinctaq; ferebat Dispositæ pinguem nebulam vomere lucernæ. **Candela.** *V. seu loco.* Sidereum irritamentum. *Nann. Pannopol.* Testa scitilis. *Maur.* Testæ lumen. Testaceum lumen, quod è restacea lucerna nã testis Testa. *V. seu loco.* Funale. *V. Cera.*

Igni

Ignis: figur. pro lucerna, — & lumina poscit
Migonis, illacis ignibus acta parent. *Ovid. 2. fast.*
Fax, faces, quibus diuites vtebantur pro candele
sebacis, vnde *Senec. in Thyest.* Aperta multa
recta collucet face; Flamma, figur. Vt vigil
infusa Pallade (idest oleo) flamma solet. *Ovid.*
4. *trist.* 5. Multum Flammaram. *Iuven. sat.* 3. &
aenea lampas, *infr.*

Laterna: Ventorum propugnaculum. Ocellum
splendidum rotunda lucernæ. Nocturnum
lumen. Candela sebacæ. *Colum. Candela di. fenoit*
& his olim tantummodo pauperes utebantur,
alii verò facibus, aut lucernis: nunc autem
contrarium cernitur. Aenea lampas. *Iuven. sat.*
3. quod plerumque laterne ex ære sunt Breue
lumen candelæ. *idem.* Me quem luna solet de-
ducere, vel breue lumen candelæ, &c.

Candelabrum: Lychnuchus. *Plin.* quod candelas
continet. Candelabri scapus. *idem.* Lych-
nuchus pensilis, vel pendens. *Lurret.* pro can-
delabro, quod de laquearibus, aut consignatio-
ne pendet lucernas, lampadasve plurimas præ-
tendens. Lychnus pensilis: est lampas, quæ in
Ecclesijs ante sacras imagines appenditur. Fu-
nales densum lampadibus coruscis, dicitur
Ovid. 12. met. funis siue ex ferro, siue ex canabe
lampades, seu lychnuchum sustentans. *ver. 147.*
Obeliscolychnion: quo utebantur pro Lych-
nucho milites Græci, vt ait *Aristot.* apud *Casam-
bon.* & sic dicitur quod obeliscum imitatur, siue
rotundum, siue quadratum.

Lucerna simplex: Mart. vnus lychni, siue myxi:
Dimyxos lucerna, quæ duos: Trimyxos, quæ
tres habet: Polymyxos, quæ pluribus consistit
myxis. Illustrum cum tota meis conuiuium
flammis, totque geram myxos vna lucerna
vocat. *Martin. Apophor.* Lampas: lumen. *Vid.*
suus locis.

Lychnus: Dum lychnus parvus modicum con-
sumat oliui. *Mart. 4. 90.* vox Græca est idem ac
lucerna. Blychnium. *Plin.* funiculus stup-
peus, aut xylinus, qui candelam medium secat;
vel in lucerna, & lampade oleum hauriens col-
luet, vulgò *Lucignolo.*

Fungus: Virg. quod in lucernis concreuit circa
ellychnium: Scintillare oleum, & patres con-
crevere fungos, 1. *Georg.*

Epith. Vigil, vix, clara.

S. LVICIA VIRGO, M.

Syracusis in Sicilia è nobilis orta parentibus pa-
triam non tam exemplo illustrauit, quam exor-
nauit martyrio. Matrem habuit Eurychiam, à
qua nescia fuit cuiusdam Siculo lucenti despon-
sata; sed accepta matri sanitate precibus Beatif-
simæ Agathæ, ad culus corpus Catanam acce-
sserat venerandum, ab illa impetravit doctes in
pauperum necessitates erogari. Quo facto, is,
cui Virgineum parens contra ipsius voluntatem
desponderat, eam ad Paschaliū Siciliæ præfe-
ctum desert tanquam Christianam, muner ac eius
tribunal ducta dum nec minis, nec muneribus
ad idolorum cultum traduci posse videtur; ad
lupanar deduci iubetur. Sed diuinitus factum
est, vt firma virgo ita consisteret, vt nulla vi de
loco dimoueri posset. Quamobrem impij Præ-

toris iussu pice, resina, aliisque flammaturis
nutrimentis circum ipsam accensam, cum nec ip-
sis læderetur, gladio gurgus transigitur; quo
nec vulnere, nec perempta sacris Ecclesiæ Sa-
cramentis acceptis tandem spiritum Deo reddi-
dit, cuius corpus Syracusis tunc conditum,
deinde Constantinopolim, postremò Venetias
translatum fuit.

Syracurum splendor. Virgo Syracusæ tutela,
decusque vrbs. A lumine quo nomen habet.
Sicilis nympha Syracurum lux: Oculorum
numen; nam hæc oculorum morbis præcessit à si-
delium turba cecidit.

LVCIDVS.

Lucidior: lucidissimus. Lucens: lucentior.
Splendens: splendentior. Splendidus: splen-
didior. Candidus: candidior. Fulgens: re-
fulgens. Decorus. *Virg.* 1. *Æneid.* Flagrans.
idem. Ebullgens. *idem 2. Æneid.* Clarus: cla-
rior. Candens. *Hor. 1. od. 2.* Ardens. Nitidus.
Nitens.

Perlucidior: *Hor. 1. od. 18.* Micans. Radians. Ru-
tilus. Dilucidus. Serenus. Fundens lucem.
Stat. 2. Theb. Flammeus. Igneus. Radijsque ar-
dentem lucis, & auro. *Virg. 7. Æneid.* Splendore
corruscus. *Mart.* Splendore micans, nitens:
Multo lumine manifestus. *Virg. 3. Æn.* Perspi-
cuis. Multo lumine conspicuus. Fulgidus:
fulgidior. Leuis: leuior; aliqui diphthongum
adhibent. Igrior vtequum nitidum denotat:
Leuior, ò conchis, Galle Cytheriacis. *Mart. 2.*
47. nempe lucidior.

LVCIFER, pro Demone. V. Dæmon.

LVCIFER.

Sidus à luce ferendo sic dictum, quod idem He-
sperus dicitur à vespertino tempore, quo cerni-
tur, siue quod occidentaliss sit stella: Veneri
quidem dicata; quam vulgus exorientem Dianæ
stellam, Veneris verò occidentem appellat:
singitur habuisse filium Dædalionæ, qui in ac-
cipitrem cœuerus fuit, vt fabulatur *Ovid. 11. met.*
V. Dædalion. Currus attribuitur illi à Tibullo,
cum apud alios ferè solo equo vectetur, fusco
quidem vespere, quando dicitur Hesperus, can-
dido autem mane, quando est Phosphoros, vt
Ovid. in fast. Hesperus & fusco roscidus ibat
equo; & *Pado Albinovanus in elegia de Macrinis obitu.*
Quem nunc in fuscis placida sub nocte ni-
tentem Luciferum contra currere cernis equis:
& *Stat. in 6. Theb.* Roscida iam nouies cælo dimi-
serat astra Lucifer, & totidem Lunæ præuenerat
ignes Murato nocturnus equo. Hunc Au-
roræ, & Cephalæ filium fuisse nonnulli scri-
bunt, qui de pulcritudine cum Venere certauit,
vt *Heracleides* refert, & hinc Venus ipsa sidus
hoc appellatum fuit. Sed ad

Synonyma.

Luciferi sidus: Luciferi primo cum sidere. *Virg.*
subar: It portis iubare exorto. *idem.* Purpu-
reum astrum: à egi colore. Lumina primi So-
lis. *Virg.* 6. *Æneid.* Vltimus astrorum lucifer:
quod vltimus ex reliquis astris lucere videatur,
siue exoriri. Paphia lampas. *Stat. 5. sil. 3.* Pri-
ma lustrabat lampade terras. *Virg. 7. Æneid.* Et
dedit Phœbo stella fugata locum. *Ovid. 3. fast.*

Ad-

Admonitorque operum cælo clarissimus alto
Lucifer. *idem 2. eleg. 6. Veneris lux. idem 4. fasti.*
Stella præiens. *idem ad Lucretium.* Nomine Deda-
tionis illo genitor creatus, Qui vocat Auro-
ram, cæloque nouissimus exit. *Ouidius 11. met.*
Cumque albo Lucifer exit Clarus equo —
idem 15. met.

Lam nitidum retegente diem, noctisque fugante
Tempora Lucifero cadit Euris, & humida sur-
gunt Nubila. *Ouid. 8. met. nam, vt Plin. ex Arati,*
atque Virgilij præceptionibus scribit, si lu or-
tu, aut occasu contracti cernuntur radij, im-
brem significant; si circa occidentem candidus
circulus erit noctis, leuem tempestatem; si ne-
bula, vehementiorem; si candente Sole, ventum.
V. Virg. lib. 1. Georg. cetera finem.

Hæc mihi quam primum cælo nitidissimus alto
Lucifer admissa tempora portet equo. *Ouid. 2.
eleg. 11. Nuncius diel. Cythereum sidus. Syn-
nes. Lux alma. Virg. 2. AEn. Prima lux. idem 4.
AEnid. Primus oriens. idem 1. Georg. etiam pro
Aurora sumuntur.*

Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes.
idem 8. AEnid. Auroræ lux, vel stella præuia;
ex Ouidio. Ortus luciferi. *Iuuen. satyr. 8. Dum*
lucifer ignes Euocat Auroræ cursus. *Ouid. 4.
met.* Et tu quæ gemini præuia temporis Tardè
stella redis. *Senec. Med. Qualis est primas refe-
rens tenebras Nuncius noctis modo lotus vndis*
Hesperus, pulsus iterum tenebris Lucifer *idem.*
id. in Hipp. V. Hesperus, & ibi multa.

Dum rota luciferi prouocat orta diem. *Tab. 1. g.
fine 10. Luciferi inuatus. Sen. in Oedip. Phos-
phoros; Græca vox: Coglie nitidum Phospho-
ros agmen. Sen. Hæc. fur. Astrum Dionæum. Virg.
9. AEnid.*

Pythagoras primus deprehendit huius sideris na-
turam; quo cuncta generari in terris tradit Plin.
& hunc in cornua veluti Luna crescentem, &
decrecentem obseruauit Gaius suu telescopia;
nec non alij Astronomi studiosi.

Sidus Iunonis, Ididis, Matris Deum à nonnullis
appellabatur. Albæ nuncius Auroræ Lucifer.
Haud secus oceano rediens Cythereus ignis.
Ouid. Solis prænuncius portans ab axe diem.
Maurinus surgit cum roscidis equis Lucifer.
Fulgeat & roseis Lucifer almus equis. Iamque
pruinofos molitur Lucifer axes, Inque suum
miseros excitat ales opus.

Epith. Vigili, nitidus, albus, aureus, roscidus, ful-
gens, Cythereus, nitens, albens, Auroræ focus
præuius Auroræ filius, Veneri sacer, clarus.

LVCINA.

Dicitur fuit Iuno, quod lucem nascentibus dare
credetur, siue à lucco, vbi eius ædes condita
fuerit, vt scribit Plinius, vbi locus fuit mix-
tuissimus, quam opinionem etiam Ouidius in fastis
sequitur. Huit templum in s. vrbis regione,
nempe Exquilina à P. Vestere recensetur s. vbi
etiam locus ei dicitur; & in regione adicula
quoque illi fuit sacra. Scribit *Ualerius*: Ser-
uum Tullium Regem ærarum Iunoni Luci-
næ insinuasse, in quod pro singulis nascentibus
parentes, siue cognati certi precij nummum in-
ferret.

Diana dicta fuit etiam Lucina, quæ parentibus
favere credebatur. *V. Diana. Ilithya. Her. in
carm. facul.* Græcum vocabulum: Ritè maruros
aperire partus Lenis Ilithya tuere matres, Si-
ue tu Lucina probas vocari, Seu Genialis, &c.
Casta, faue Lucina tuus iam regnat Apollo. *Virg.
gil.* Genialis tori custos. *Senec. in Med.* Præposi-
tam timidis parentibus Ilithyjam. *Ouid. 9. met.*
Genitrix puerorum. *Piad. in Nem.* Diua penita-
lis. *Her. in carm. fac.* Diua potens veri. *Ouid. 9.
met.* Egeria: Dea, quæ à mulieribus quoque
colebatur, quod cum partu egerendo opitulari
credebant, vt ait Festus, Origena Iuno. *Sext.
Pomp.* ab ope ferenda. Conforts Parcarum altè
cinctarum; *ex Graecis.* Filia potentis Iunonis; *ex
Hædem.*

LVCILIVS.

Qui Caius nominabatur, Satyrarum scriptor ijs-
dem prope temporibus floruit, quibus poeta
Accius, Sext. Turpilii, & Statius Cæcilius in
scena celebres habiti sunt: ex Arunca vrbe
Aufoniz fuit, parentes habuit satis nobiles, &
vt quidam aiunt, auunculus fuit Cn. Pompeio.
Amicos habuit plurimos doctrina eo tempore
insignes. Idem primus cepit scribere Satyras,
quibus aliquorum vitia acerrimè insectatus
fuit. Vide quid sentiant de illius ingenio *He-
ratius, Quintilianus, & Gelius.* Hadrianus impe-
rator hunc omnibus poetis, qui Satyras scrip-
sissent, præponerebat; cuius nunc vix aliqua frag-
menta leguntur in poetarum primo volumine.
Mortuus vrbe Neapoli eodem prope anno, quo
Furius Bibaculus naxalem habuit, publicoque
funere & latus fuit anno iam quadragesimo sex-
to completo.

Arunca alumnus. *Iuuen. satyr. 1.* Aequæ Aruncani
libera scripta viri: Satyras enim scripsit. Saty-
rarum primus auctor Romæ. Censor Arun-
canus factorum. Sunt qui sequebantur Aruncæ
alumnus.

LVCRETIA.

Nobilis Romana, quæ sibi pudicitiam creptam
nece redemit patriæ libertatem. Vxor enim
Collatini nobilissimi cuius per vim patris stu-
prum à Sex. Tarquinio Tarquinij Superbi Ro-
manorum Regis filio; viro, parentibusque in
foro accitum dixisset: Quid salu esse po-
test mulieri pudicitia amissa? cultro in pectus
defixo, seipsam interemit: cuius rei nouitate
commoti affines, & cognati seditione facta Re-
gem, iberosque Roma expulerunt, seque in
libertatem vindicantes, temeratæ pudicitie vi-
tores esse voluerunt. Lege historiam totam
apud *Lin. lib. 1. ab V. C. in fine: & Dion. Halicarnass. &
Ouid. 2. fasti.*

Te quoque bellum triste secutum est Mactæ, ru-
miferanda manu Nara Lucretij Stuprum fœui
passa Tyranni. *Senec. in Octauia.* Collatina;
ex Ouid. 2. fasti. Surgit cui dederat clarum Collatina
nomen; nam Collatæ orta fuerat Lucretia; ve-
etiam vir eius. Indè cito passus petierit Lucre-
tia, cuius Ante torum calath, lanæque molis
erat. *ibidem.* Celebri spectata Lucretia fama.
Generosa virago, animi matrona virilis. Vin-
dex ipsa pudoris. Matrona pudica, cui facies
ani-

animo dignaque parque fuit. *Ovid. 2. fast.* Col-
larini vxor Tarquinij. Et venit in thalamos
nupta pudica tuos. *id.* Tricipitini filia.

Epith. Casta, pudica, constans, formosa.

LUCRETIVS.

Qui prænominis Titus Lucretius Carus appella-
tus fuit ex antiquissima Lucretiorum familia.
natus fuit circa censuram septuagesimam
primam Olympiadem, ingenio admirabilis, li-
bros sex de rerum natura scripsit Epicuri do-
ctrinam, & Empedoclem poetam secutus, cuius-
que scripta magis Philosophiam redolent,
quàm Poësin. Perijt ætate integra, cum pau-
cos annos supra quadragesimum Implevisset:
Ejusque autem tradit tanto eum furore perci-
tum fuisse assumpto amatorio poculo, vt pro-
pria manu se interfecerit, quo tempore P. Vir-
gilius virilem togam assumpsit, Cn. Pompeio,
& M. Licinio Crasso Consulibus.

Carmina diuini tunc sunt moritura Lucreti Exi-
tio terras cum dabit vna dies. *Ouid.* Explicat, &
causas rapidi Lucretius ignis, Causarumque
triplex varicatur opus. *idem 2. de trist.* Et docti
furor arduus Lucreti. *Stat. silv.*

LVCRIVS LACVS. V. Lacum

nomina.

LVCRCVM.

Quæstus, us: Studium lucri. *Hor. 4. 12.* Pecunia.
Æs: Æs dabit ex istis nulla puella tibi. *Mart. 1.*
77. Ope.

Peculium. *Virg.* quicquid labore nostro parum, &
repositum nobis est. Cura peculi. *idem 1. Georg.*
Peculium profectumque. *Digess.* quod viuens pa-
ter filio permittit. Peculium aduentitium. *id.*
Digess. quod aliis alij concedit exercendum. Pec-
culium commune: quod in militia acquisitum
est, aut degeuti militæ donatur.

Lucellum. *Catull. 29. epigr.* id est paruum lucrum.
Pronentus. Nummius. Vectigal. V. *suus locus.*
Redditus, us: vtilitas peculi. Avaro incumbere
lucro. In tenui spes nulla lucri est, Vnoque
residunt non bene necdulae.

Epith. Dulce, auarum, narium, exiguum.

LVCCTA.

Certaminis genus apud Græcos primum vsurpa-
tum à Romanis adhibiti præ hys causis, quo se
in palastris exercebant vincti antea corporibus
ceromate, quod ex oleo ceruo permixto fiebat,
cui si sudor accederet *ἀσπασσας* appellabant
Atrocissim affectatores, nempe puluerem. Quod
certamen restituit Augustus apud Actium
victio Antonio, & Cleopatra, vt innuit *Virgil.*
3. *Æneid.*

Luctamen, nis: luctatus, us. *Plin.* Luctatio: Col-
luctatio. Palestragæ. *Æschin.* vox Græca. Lu-
ctæ certamen: ludus luctæ: luctæ pugna, con-
gressus. Palastra. V. *suus locus.* Arcu luctantia
nexu Pectora pectoribus. *Ouid. 6. met.* Impli-
ci validis lubrica membra toris. *Cæsar, Gall.* Et
castigatum Libyz ceroma palastra. *Mart. 5.*
Coniungunt ludo, & fursu luctantur arena.
Psychomachia, id est animæ luctum: luctæ de-
scriptio apud *Ouid. 9. met.* Hinc

LVCATOR.

Qui luctaturus se ceromato ex oleo, cera, & pul-

uere Ægyptio, seu Puteolano, ungebat, vnde
tinctus oleo, siue oleo perunctus, & lubricus
sæpè à poetis denominatur. Aliptes, est qui
Achiletas unguit; neque tantum ungebantur
athletæ luctaturi; sed etiam fœminæ; vnde à
Iuuen. 6. dicitur Fœminæ ceroma, neque tan-
tum luctabantur fœminæ, sed ad palum exer-
cebantur fudibus, scutoque lege *id.* *id.* Vn-
ctor, dicitur pro alipta. *Mart. 7. 31.* Et rapit im-
meritis sordibus vnctor opes. Præterea non
tàm luctaturi, quàm lufuri se oleo perunge-
bant. Vnde *Ouid. 10. met.* Corpora veste leuant,
& succo pinguis oliuæ Splendescunt, lictique
ineunt certamina disci.

Palastrites, & Palastrita: Hæc perdit oleum lu-
bricus palastrita: v. scæzon. *Mart. 3. 17.* Lu-
ctans. Exercens nitidas de more palastras. Lu-
ctantia pectora. Luctantes lacerti. Exercicus
palastra, nempe qui se exercuit. Luctaminis
anxius. Luctæ, ludo periculis.

Athleta, qui virtutis causa palastra exercetur
lærum ceronia teris. *Mart. 4. 19.* nempe luctam,
& palastram exerceat. Et liquidam nudare
palen. *Stat. 2. Achill.* id est palastram à Græ-
co *πάλαι*.

Gymnasta: palastræ magister. Agonothea, qui
certamina, & acroamata musica, & scenica pro-
ponit, ijsque præsidet: vt, Athlothea, qui
præstet gymnasticis. Designator. *Sueton.* Arbiter
certaminis. Brabeutes, qui præmia attribuit.
Græc. Alytarcha: qui in certaminibus curam
gerit, ne quid immodeste, aut tumultuose
fiat, plebique proteruiam coeret, dispositis
lictoribus.

Auctoratus. *Horat.* qui se ludo gladiatorio ven-
diderat, & ad periculum erat adductus. Gla-
diator. *Vid. suus locus.* Luctæ agilis auriga. *Si-
monid.*

Epith. Gymnicus, robustus, leuis, fortis, agilis,
præstans, certans studio palastræ.

Pentathlus quinquercia: qui lucta, pugillatu,
cursu, saltu, & disco victor exarbat in Olym-
piacis ludis.

LVCVS.

Quem natura illico natum infantem edocet, cu-
ius forma apud antiquos describitur ab *Euripi-
de in Troad.* quem in eadem imitatur *Seneca 2.*
quando quidem iugentes fœminæ solum non
do crinem spargebant, vestimenta lacebant,
pectora, & humeros nudatæ vnguibus, pugnis
palmasque in se fœuientes euabant, nec non
solo attingebant pectora humum erigibus ver-
rentes. Luctus verò præcipue defunctis defe-
rebatur: consueverunt enim viros defunctos
vixores viduæ Romæ menses decem thgere;
qui tamen luctus aliquando minuebatur, vel
ædis dedicatione, vel si lustrum condebatur à
Censoribus, vel si votum publico susceptum
solueretur. V. *Alexan. gemalibus diebus lib. 3. cap. 2.*
& 7. & *Cælius Rhodig. lib. 17. antiquitatum cap. 19. 20.*
& 21. *nonnulli alios*

Fletus. V. *suus locus.* Doloris atra nubes. *Idem.* La-
crymæ. V. *suus locus.* Lacrymarum fluxus.

Epith. Amans, vrgens, acer, informis, horribilis,
ignis, amarus, ager, exanimus, tristis, duras,
autol-

Intolerabilis, maternus, domesticus: luctusq;
domesticus angit. *Ouid. 13. met.*

Vitam in tenebris luctuq; trahebam. *Virg. 2. Æn.*
Luctus edax, maciesq; malis comes addita
morbis. Threni: vox Hebræa, querimonias ex-
primit Plangoris voces. Lacerationes coma-
rum. *Soph. in Asiac.*

LVCVBATIO.

Quicquid noctu studij, vel huiusmodi rebus da-
batur, fiebatq; Lucubrata scripta. Vigilati
labores. *Ouid. 2. Trist.* Infummis labor; *ex end.* Scu-
dij nocturni pignora; *ex end. 3. Pont. 5.* Rara mo-
nimenta laboris, idest compositiones, & car-
mina. Nocturnus Musæ. Opus elaboratum no-
ctis tempore.

LVCVS.

Silva densa, religiosa, & alicui Deorum sacra: ita
dictus per antiphrasim, quod minimè sit luci-
dus; per religionem enim cædi non licebat, siue
contra, à lucendo, quod inibi plures in illius
Dei honorem, cuius erat lucus, lucernæ ac-
cenderentur: horum in sacris paginis quoque
fit mentio, quos Deus sæpius per Prophetas
suos succidi iubebat; apud profanos verò fre-
quentissimè reperitur luci, quos aliquando
sine alijs templis habuisse Germanos testis est
Tacitus. Notat *Servius*: Manes, & Heroum ani-
mæ; qui Lares vitales dicerentur, lucos tenere;
vt ait in 6. Æn. *Virg.* Nulli certa domus, lucis
habitamus opacis. Hos etiam etiam colluca-
bant, vt scribit *Cato de re rustica*, addens formu-
lam collucationis, siue succissionis. Hi verò
luci potissimum propè templa Deorum erant,
quibus dicant, siue loco iam constituto tem-
plum addebant. Alicuius quoque Manibus
dicabantur luci, vt inquit *Marr. 1. 117*. Hoc ne-
mus æterno cinerum sacrauit honore Fenius,
& culti iugera pauca soli: nempè cum luco
agellum quoque consecraret. Apud Romanos
frequens est lucorum mentio, quorum aliquot
nos quoque recensimus post synonyma.

Nemus sacrum. *Marr.* Nemora sacra. *Virg. 2. Georg.*
Sacra silua: Arbura sacre deficerent siluæ.
Idem 1. Sanctæ stirpes. *Sat. 3. Theb.* Nemus ve-
ticum: Si nemus intraui vetitum. *Ouid. 4. fast.*
Valles sacra. *Virg. 9. Æn.* Aruum sacrum.
Ouid. 7. met. Nox propria luco est, nempè tene-
brofus est lucus. *Sen. in Thyss.* Et nemora in
domibus sacros imitantia locus. *Tib. 3. 3.* quæ
nemora, & viridaria, voluptatis gratia, &
amoenitatis olim in nobilitum ædibus ampli-
ssimæ fuerunt. Silua dicata Ioui, Deo, &c.

Epith. Opacus, caligans, silens, sonans, uiger,
inciduos, sonorus, altus, vocalis, niger ilicis
vmbra, prænuibulus arbore densa.
Lucus erat longo uumquam violatus ab æuo
Obscurum cingens connexis æra ramis, Et
gelidas alte summotis folibus vmbra: desce.

Lucorum nomina insignia.

Lucus Titanis in Scyonia fuit, teste *Panfanio*.
Romæ plurimi erant luci, siue extra portas in
suburbis: in regione prima, nempè ad Por-
tam Capenam luci tres, lucus Cuperius Ho-
stilianus; lucus Ægeriæ, & Camœnarum in se-
cunda regione, nempè Cegimontio luci duo

anonymi: In tertia regione scilicet Isthidi, & Se-
rapidis monete; Lucus Cuperius scholæ Ca-
palarorum; In regione 5. Exquibina, octo nu-
merabantur luci; Poetilius, Fageus, siue Fa-
gumalis, Exquillinus, Querquetularius, Me-
phitis, Iunonis Lucinæ; Viminalis, aliis Io-
uis Viminalis, Rubiginis: In regione octaua
Lucus Vettæ Cuperius; in foro Romano scilicet
visebatur: In reg. 9. Circo Flaminio scilicet
quinque luci, Mauortianus, Minoræ verus,
Petilinus maior extra portam Flumentanæ;
Victoriæ, Lucinæ, ubi erat Terentum: In re-
gione 10. Palatio scilicet, lucus Larum, siue
Laribus sacer: In regione 11. in Circo maxi-
mo lucus Semellis, & Saturni: In 13. regione in
Auentino sex luci visebantur; Lucus Lunæ,
Laurentinus, Platauorum, Lorei maioris, Lo-
reti minoris, Hyærnæ: In regione 14. trās Ti-
berim tres luci Fornarum, Publicus, & Vaci-
canus: & hi luci triginta duo in Vrbe numera-
bantur.

Lucus Vulsiniensis; olim propè Vulsinum, cuius
vestigia nunc apparent inde Balneoregium te-
dentibus. Lucus Feroniæ: in Latio apud Cape-
nates, nam Capena Larij oppidum fuit, haud
procul ab Vrbe, quod dirutum est. *V. Frontin.*
Lucus Ioui Indiget iuxta Numicum amnem,
teste *Plinio*. Lucus Dianæ Ætolicæ, ad Agni-
num compitum, vt scribit *Lucret.*

Lucus Lunæ, in agro Romano, cuius meminit
Cicero. Lucus sacer: in Campania, teste *Lucret.* Lu-
cus Eboli, pergrinalis, Velarumq; in Luca-
nia, vt scribit *Strabo lib. 5.* Lucus Gargani, apud
montem eiusdem nominis. Lucus Castrorum
in Transpadana regione. Lucus Iunonis Ar-
giuæ, apud Venetos fuit, vt scribit *Strabo*: al-
terq; Dianæ Ætolicæ.

LVDIBRIVM.

Ludus. Lusus acerbus. Derisio. Irrisio. *V. sup.*
ludo. Nugæ. Rhonchi. *Marr.* Maiores nusquam
rhonchi, iuuenesq; senesq; & pueri nasum
Rhinocerotis habent. 1. 5. Et nunc rhonchi-
sono Rhinocerote notat. *D. Sidonius Apoll.*
Dictionis, orum. *Idem 6.* Gannitus improbi.
Idem 3. Cachinnus. *Hor.* risus est autem in-
gens, solutusq; Certaque; illudere capto. *Virg.*
2. Æn.

LVDVS.

Quem Lydos inuenisse ait *Hærodot.* lib. 1. & cum
Græcis fecisse communem. Sed ludentem Ista-
cum cum Ismaello sacre Paginæ referunt: Sed
cum Iudi species non explicetur tam Hebræi,
quàm Lydi fuorum ludorum auctores fuisse
dici possunt Huius verò vocabuli varæ sunt
significationes; pro ludibrio. *V. sup.* pro Gym-
nasio. *V. sup.* loco, pro spectaculo, paulo *Isidorus*.
Nunc autem pro ludicris exercitationibus,
siue puerorum, siue hominum fuminis.
Dulcedo ludi. *Claudio.* Solatia: gaudia ludi lusus,
us. Gaudia placido ludo. *Marr.* Ludi sumptus.
ex Ouid. Ludorum verò sumptus intelligitur,
quod in spectaculis impendebatur. Iocularia:
vt qui iocularia — percurrat *Hor. 1. sat.*

Innocuus censura potest permittere ludos. Sæpe
refert animus lusus grauitate carere. *Æquaf.*

set nocti ludum, in lucemque tulisset. Infomeni ludo certatim ducere noctem.

Epith. Græcus, lepidus, dulcis, iustus, placidus, suavis, inanis, puerilis, iocosus, virgineus, blandus, præbeus semina nequitiz, gener.

Ludorum genera.

Tessera: Dadi.

Quem ludum cum nonnullis alijs præterquam talorum, inuentum fuisse à Lydis eo tempore, quo laborabant fame, ut remedio essent in eiusmodi ærumnis, narrat *Herodotus lib. 1.* Tessera quoque dicebantur signa, in quibus inscribebatur aliquid, quod illi dabatur, cui contigerat: Hinc apud *Mart. lib. 8. 78.* Largate tessera: nunc vulgò dicitur. *Lero.* Symbola etiam dici possunt. Sorticulæ; ex *Sueto. Cubus*, 1, dicitur etiam Tessera: Tessella, dimin.

Tesseraius ludus, cuius hi iactus: Venus; senio; Canis. Venus, qui ternis obibat tesserais, superius erat iactus, & felicissimus per senarium explens. *Her. 1. epig. 18.* Senio. *Perf. & Mart.* Laeus tessera sex ostendens puncta. Canis. *Ouid. 8. Met. Canicula.* *Perf.* Monas: vnum scilicet punctum exprimens, vulgò *Ass.* Bino verò, ternio, quaternio, & quinio, cum essent tessera non publicabantur nisi primaria puncta, siue, damnosa. — Quid dexter senio ferret Scire erat in voto, damnosa canicula quantum Raderet. — *Perf. Satyr. 3.*

Pistobolinda: ludus, quo qui plura iactu numerat puncta, oppositam argenti summam auferit, & hæc Venus dicitur à *Sueto. in Aug. 71.* Seu ludet, numerosque manu iactabat eburnos. *Ouid. 2. de art.* Tessera quot habet eburnos distante vocato Mittere quo deceat, *idem 2. de trist.* quæ etiam puncta in talis ostendebantur, ut infra in tali ludo. *Legge Mart. lib. 14. 15. & 17. epig.* Non mea magnanimo depugnat tessera talo. Senio nec nostrum cum cane quassat ebur. *Mart. 13. 1.* Fricillus. V. inferius.

Alæ: Caræ. V. *sup. loco.*

Et reuocat cupidus alæ sæpè manus. *Ouid. 2. de art.* Chartæ lusoria: ludicra: oculi pestis. Aleam omnem iacere; adagium. Aleator: qui ludit alæ. Aleo, onis, dicitur etiam *Festo.* Aleator improbus, & præuaricator: Circumscriptor dicitur à *Cicerone*, qui per fraudem socium conatur superare. Aleatorum forum, locus in quo ludere licebat. Ludus talarius. Cic. Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta frigillus Alæ nec damnum, nec facit ista lucrum. *Mart. 13. 1.* Alæ pernoxia dicitur à *Iuuen. 8.* quod illa per noctem soleant ociosi ludere.

Talus.

Talorum iactus. *Ouid. 3. de art.* ludus modò puerilis; qui olim senilis erat, ut indicat *Cato* apud *Cic.* & quaternis fiebat talis: & sicut in tessera sex latera, talo erant in talo ternio, quaternio, senio, & canis, idest vnitas. A Græcis dicitur Astragalismus.

Astragoli,orum. Astragalorum ludus. Tali: Nec regna vini fortiore talis. *Her. 1. 4.* Seu iacies talos, victam non pœna sequatur Damnos facito stent tibi sæpè canes. *Ouid. 2. de art.*

Talus proutus. *Arist.* qui iactus prosper erat. Talus

supinus, qui cauum offendit, infelix iactus. *idem.* *Legge Comment. Schildj in Sueto. in August. cap. 71.* Quid valeant tali, quo possis plurima iactu Figere, danuofos effugiasque canes. *Ouid. 2. de trist.*

Me quoque per talos Venerem quærentem secundo Semper damnosum subfluere canes. *Prop. 4. 8.* Venus enim in talario quoque ludo dicebatur, ubi nullus talus eodem vultu staret, ut à *Boetio* innuit. Sic fors, & nobis talorum interprete iactu, *idem 3. 8.*

Pila ludus.

Pilæ apud Græcos, & Romanos quatuor genera: Trigonalis (parua quam ternis lusores figuram trigonem exprimente distincti sibi iniicere reddebant) Harpastum: Follis: & Paganica, de quibus inferius. De his etiam *legge Mart. epig. 31. lib. 7. & 1. 6. 4. ep. 45. 46. 47. 48. lib. 7. epig. 71. & 66. & lib. 12. epig. 84.*

Pila lusoria. *Plin.* Manuaria. Pila recussibilis, & Italica. *Aurel.* à repercutiendi viciibus. Pila clauaria, quæ claua plumbata expellitur durior, ac fissiore tomento.

Pila trigonalis. Trigo: Sic palmam tibi de trigone vultu Vincit det, &c. v. phalete. *Mart. 7. epig. 71.* prædura scilicet, firmoque supata pilo. Captebit trepidum dextra, læuæque trigonem. *idem 12. 84.*

Pila paganica. *Mart.* laxior, vel lanea, vel plumea, siue molli pilo facta, paganis, nempe pagorum incolis visitata ex licio contextam: Hæc quæ difficilis turget paganica pluma. *Mart. 14. 55.*

Follis. *Mart.* pila ventosa, quam siphonibus vento complent: coriacea, à tumore, quo follem imitatur nomen adepta. Plumæ pondera follis. Plumæ seu laxi parturis pondera follis. *idem 4. 19.*

Harpastum. *Mart. 4. 19.* Pila folle minor paganica maior, & ipsa vento siphonibus completa à studio rapiendi sic nominata, quo quisque eam rapere satagit: quæ olim scortæ, vel lanea, siue tomento, diocissique facta fuit. Follis pugillatorius. *Plaut.* quod pugno verberetur, non palma: & hæc delirium Florentinis in Bacchanalibus præsertim: & dicitur *Ginocis* del calcio. Huius meminit *Athenaus lib. 1.* & Phzinnidos ludum appellat, & describit longius. V. *Sphæristernum.* Phzinnida, dæ. *Athen.* cuius ludi inuentorem quandam Phzennesium appellat. Pila sparsiuæ. *Petr. Arb.* Galenus quoque de hoc lusu libellum scripsit.

Pila Hispanica, est minor harpasto, quæ vel ipsa vento siphonibus infarcitur, vulgò *Pileta.*

Iactus pilæ, siue pilæ, *Ouid. 2. trist.* Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus. *idem 3. trist. 12.* De pilæ ludo *legge Athen. lib. 1.* Cùm pila veloxes saltit per brachia iactus Inerpat. *Prop. 3. 12.* Reticuloque pilæ leues fundantur aperto; Nec nisi quam tollas vlla mouenda pila est. *Ouid. 3. de art.*

Pilæ lusuriz quadruplex actus refertur à *Polluce*, & *Enstacio*, nempe: Cælestis pila, quando in Cœlum excepta manu eueberatur: Retra-

ctio;

Illo, ubi solo alliditur identidem resiliens: Communis; quando parte hinc inde è siliçe expulsum scite excipiunt, ac expedite ultra meram remittunt: Impositoria; quando pila vni ostensa alteri adjicitur: hinc elocutiones elicimus.

Datam ludere. *Plaut.* & *Dator.* idem: qui in lusu pilæ dat pilam, & adjicit, *Chibatte.* *Fa. Hor.* *Plaut.* qui alteri parti, siue factioni operam dat obstruendo, pellendo, & excursus metam signando. Expulsum ludere. *Varr.* in *Senap.* ad pueros pilæ expulsum ludere. Raptim ludere: in coelestis pilæ lusu, quando volitantem pilam excipimus; rapimusque: *Rubatte* pro *Laria*.

Porro tribus hîc modis in pilæ lusu agitur, vt datam sit, quâ in rectum, pergulamve à datore iniicitur: expulsum verò quando vel de recto excepta, vel solo illius in longum expellitur: raptim verò, quando vltro, citroque volans pilâ repercutitur id, quod in sphaeristerijs, & palma sit, reticulo.

Sphaisterium enim *Plin.* & *Lampridius* testibus, locus exercitio pilæ potissimum designatus, *Ginno de palla à corda.* Reticulum verò *Ouid.* instrumentum chordis intentum reti instar, quibus pilâ excipitur, expelliturque, vulgò *Racchetta*.

Trochus.

Puerilis potissimum ludus, quem ludentes pueri scuticæ, agitabant, & rotabant, vt ait *Aron.* Sed nunc in Principum palatijs vsurpatus, vulgò *Ginno de troca:* ferreum enim instrumentum, erat trochus instar rotæ, per quod pilas ligneas: (nunc autem eburneas, & æneas) transmittere debebant. Græco ludere trocho: *Hor.* 3. ad. 2. 4.

Et versu claus adunca trochi. *Prop.* 3. eleg. 13. *Luc.* 12. Iste trochus pueris, at mihi cantus erit. *Mart.* Hic artem nandi præcipit, ille trochi. *Ouid.* 2. *trist.* Nunc pilam, nunc celeri vertitur orbe trochus: idem 3. *trist.* 12. Inductus trochi. *Hor.* 1. *art.* Heu quis callidior: buxum torquere flagello: *Perf.* 3.

Turbo, nis: Ceu quondam torto volitans sub verberè turbo, Quem pueri magno in gyro vacua æria circum ingenti ludo exercent, illi ætius habena Curvatus fertur spacijs, Ruper inficia turba, Impubisque manus mirata volubile buxum. *Virg.* 7. *Æneid.* Namque agor vt per plana citius ictu verberè turbo, Quem celer assiduâ versat ab arte puer. *Tib.* 1. eleg. 5. *Piccolo.* Romani pueri appellant; siue vt alibi, *Trottole*.

Scachiorum ludus.

Qui integro poemate à *Al. Vida* describitur, quem adhibis, si plura desideras.

Latrones. *Mart.* Latrunculi. *Sen.* Calculi, orum. *Mart.* 2. 48. Latrunculis, siue laterunculis ludere. *Sen.* Prælia latronum ludere: Cauraque non stultè latronum prælia ludat Vnus cum gemino calculus hoste perit. *Ou.* 4. 3. *de art.* Siue latrocinij sub imagine calculus ibit Pac pereat vitreo miles ab hoste tuus. idem 2. *de art.* Discoloc vt recto grassetur lumine miles, Cum medijs

gemino calculus hoste perit. idem 2. *trist.* Infidiosorum si ludis bella latronum Gemineus iste tibi miles, & hostis erit. *Mart.* 14. 20. Abacus: est tabula, super qua luditur, & hæc Tabula: etiam à *Mart.* 2. 48. Hic mihi biseno numeratur tessera puncto: Calculus hic gemino discoloc hoste perit. idem: Tessera nec calculus ex hac Materia. — *Iuven.* 71.

Nuces.

Ludere nucibus: puerilis admodum ludus huc vsque mutata alicubi materia vsurpatus: pro nucibus enim perlicorum, aut armeniacorum nucleis ludunt nostrates pueri, & vulgò a *cellis* tri: meminit *Sueton.* in *August.* 83. & *Perf.* 5. *tyr.* 7.

Te talos, Aule, nucisque ferre Sinu vidi. *Hor.* in *sat.* Alea parua nucis, &c. *Mart.* 14. 18. Par impar ludere: ludus admodum puerilis. *Suet.* in *Aug.* 71. Ludere ocellaris, nempe calculus in formam oculi factis idem ibid. cap. 83. Nucibus facimus quæcumque relictis. *Perf.* 1. idest relictis nugis puerilibus. — Anqustæ collo non salier oræ. *Perf.* 3. Erat orca sicile vasculum pro cæro corpore, sed angustæ collo, in quod pueri in terra denixum mediocri distantes interuallo nucis immitebant: nunc autem non in orca, sed in scrobiculam nucis, seu perlicorum ossa proiectant, & vulgò dicitur, *Ginno à tessera.* *Scholastica* in *Perf.* & *Ouid.* de nuc. Vas quoque sæpe cauum spatulo distante locatur, In quod missa leui nux cadit vna manu.

Cestus.

Siue cum diphthongo, siue absque (vt aliquibus placet) scribatur significat etiam arma pugilum, quæ ex loris plumbo infuso, ac ferro conficiebantur, vt describit *Virg.* 5. *Æneid.* qui ludus propriè pugilum erat; descriptionem huius ludi luculentam habes apud eundem in *Estelle*, & *Darete;* apud *Valerium Flaccum* in 4. *Argonaut.* quemadmodum crudo cestu Pollux, Amycusque decertauerint; & apud *Stat.* 1. *Achill.* sit mentio eiusdem certaminis: Pollucis cum Amyco.

Crudo quo Bebryca cestu obruerit Pollux. Iam procul Oebalios in nubila condere discos, Be liquidam nudare Palen (idest luctam) & spargere castus. idem 2. *Achill.* Et inuictis attollat brachia palmis. *Virg.* 5. *Æneid.* nam manus vinciebantur cestu ad pugnandum. Nunc ligat ad cestum gaudentia brachia loris. *Prop.* 3. 12. *line* 13.

De cestu pro cingulo. V. *supra* suo loco.

Discus. V. *supra* suo loco.

Pancratium.

Genus erat ludi, quo veteres pugiles sese cùm vitæ etiam periculo exercebant, de quo hæc *Quintilianus* 12. Perius non si docendum Pancratiam suscepit pugno ferire, vel calcantem, aut nexus modo, atque in his ictus aliquos docebit, &c. erat autem valde simile Cestus ludo: vnde *Sen.* 5. *de beneficiis*, scribit: Latrocinij vetant suos Pancratius cestu decernere.

Et pariter duro vulnera pancratio. *Prop.* 3. 12. *line* 13. Pugilum luctus. Pugil. Pancratio

certans . Pancratiastes : lufor huius ludi . Vid. *Gellium* 3.

Ludorum aliorum genera .

Lufus fcruporum duodecim , *Fabius* . vulgò *Giunco di dama* . Scrupis ludere . Scraphia . *Palina* . Alueus luforius . *Plin* . Abacus apud *Macrobiu* : *Taulero* . Tabula . *Mart* . V . *Abacus* .

Fritillus . *Inuen* . *fac* . 14 . paruoque eadem mouet arma fritillo . Ebur : quod ex ebore fiebant : Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur . *Mart* . Pyrgus . *Hor* . Orca . *Prof* . Turricula . *Mart* . vaſculum aleatorum inſundibili ſpeciem repræſentans , ſiue noſtro tempore columellæ , per quod teſſeræ iaciuntur ad euitandam impoſſitram , vnde : Fritillo ludere , *Quæſare à Sbraglinis* ſiue huiusmodi , quo vaſculum illud uſurpamus . *Mart* . 13 . 1 . de turricula . V . *enndem* 14 . 15 . & 5 . 85 . Ofſea pyxis , Pruxea , cornea .

Parua ſedir ternis inſtructa tabella lapillis , In quo vicſſe eſt continuaffe ſuos . *Quid* . 2 . *trſſ* . ludus fortalliſ , qui vulgò , *Giunco del 3* .

Micare digitis : Luſus genus Latine domeſticum , ac familiare , quo exrentis vtrique digitis alter alterius numerum diuinatione aſſequi contendit , *alla morra* .

Oſcillum , oſcillatio , penſilis morio , luſus genus pueris , ruſticisq; familiare . Priſcæ ætati in Latinis ſeris uſitatum ; quo religatis altrinſecus de ligno , arboreve reſtis finibus in aere librati ſubuectantur ; quod oſcillo iactari vocabant : vtque plures inſideant duplici religata recte , immiſſæque tabula eumdem motum conſiciunt , vulgò *All'alatena* . Acoras , x , p . *Græcè* apud *Platone* idem ludus . V . *Funus* , vbi Oſcillorum hiſtoria .

Schœnophilinda : conſeſſum puerorum circulo ſedentum obit vnus , qui funiculo , aliove percuffus , ſi illud idem repræſentat , apud quem reperit , is locum illius obit , vulgò *Giunco della ſpagnata* : nam calceo vtuntur proſuſculo .

Epoſtracinus : luſus , quo teſtulam , aut lamellam , ſeu lapidem diſtinguat ſuper aquæ æquor , numerumque ſaltuum , quos facit , priuſquam deſiſſat , inuent : victoria penes illum reſicta , qui ſaltuum multitudine ſuperarit .

Candalifinus : luſus genus , quo paxillos in terram virginofam , mollemque adiungit pueri , & ſtantes proſternere ſtudent .

Aſtoliſinus , Empuſæ ludus : ſit vbi altero pede in zere librato , vnico ſubſiliunt pede .

Apodiraſinda : pueritiz ludus , quo obſtruſtis ei , qui in medio ſedet , oculis , ceteri in lateribus ſeſe abduunt , mox dato ſigno , dum ille ſatentes veſtigat , hi ad ſedem eius tanquam ad metam ſe recipientes , præuertent illum ſatragunt : apud Romanos pueros : à *naſcenda reſſa* .

Baſilinda : cum ſœtito ductus Rex faciendæ præcipit , miniſtriſque iuſſa tenentur facieſcere , quod ſeris Regalibus motis eſt apud Germanos ſactitari : apud noſtrates pueros medici mali corticibus in æra iactis ſi album denotent colorem , aureumq; id vel Regem , vel ſubditum ſignat .

Myjnda : vbi obſtruſtis pileo , tēnlave luminibz ſugientes tantisper exquiri , puſſatus interum dum deprehenderit aliquem , vulgò à *gattatiera* .

Chytinda , ſiue lychitinda : cum qui medianus ſedet vellicatur , pungitur , aut ſentitur à circumſtantibus donec ab eo prehenſus quiſpiam eius ſubſit .

Oſtracinda ; ſic dictum ludi genus ab oſtro , quod in altum proiectatur ; & qui ſupinum , pronumve eius caſum diuinabat palmam ferebat : ad huius ſimilitudinem Carpinda nominari poſſet cum pueris conuenientibus ſub præſide , qui ſuſtus , quos ille deſcribit digitis , ſignificat illis proponit , qui victor diuinariſ neſcios inſequitur plagas loro inſiliens , donec à præſidente alterum datur ſignum , quo ſugientes inſectorem eodem loro inſectantur ad præſecti pedes .

Dielyſinda : quo duplices puerorum turmæ proiectis hinc inde manibus alteros ad ſe pertrahere conantur , dum pars altera ſuperior exiſſat .

Alia ludorum genera apud *Pellucem* reperies , qui prædicta nobis ſuppeditauit .

LVDI , orum .

Numero multitudinis pro ſpectaculo ab antiquis elegantiffimè uſurpantur , qui quidem varijs fuerunt , noſque de illis alibi egimus . V . *Reſonam lib* . 5 . *Romanorum Antiquit* . & *Omphrium Panini* . præ cæteris . Ludos Lydi , vt diximus , quos in Etruria cum duce Tyrrheno conſederunt , inter cæteros ritus ſupercitionum ſuarum ſpectacula quoque nomine religionis inſtituerunt . A' ludo , ſiue luſu illis appellatos ſcribit *Varro* . Publicæ tamen celebratae fuerunt aliqui rei gratia inſtituta ; vel Deorum caſſa , vel in deſunctorum honore , vel magiſtratum , gentium ambitione : has tamen poſtremas aliquantum coercuit Auguſtus , teſte *Suetonio* . Primus apud Romanos ludos inſtituit Romulus , apud Græcos Hercules ; ſiue quis alius , cum varijs populis ſibi ludos inſtituerint peculiares , quem etiam nunc morem uſurpant . Sed ad

Synonyma .

ſpectacula , orum : Noctæ pluit tota redeunt ſpectacula mane Diuiniſ imperium cum Ioue Cæſar habet *Virg* . in *æneide* . Munus : quia hæc dicebantur munera ab Aedilibus , Prætoribusve dari ſolæ a populo : Spectabat modo ſolus inter omnes Nigri magnus Horatius lacernis : v . *phaleuc* . *Mart* . 4 . 2 .

Ritus Latæ ætatis : Cum veteres Latæ ritus renouantur ærenæ . *Mart* . 8 . 80 . Hic tamen obſerua : primis quidem venationes , quæ vocabantur numera Saturno fuiſſe attributa ; ludos ſœmicos Liberos ; Circenſes Neptunos ; & alios alijs numinibus ſanctos ; ex *Lactantio* . V . *Theatrum* .

Ludi Olympici .

Ab Hercule , vt plures ſentiant in Iouis Olympij , ſiue Pelopis honorem inſtituti fuerunt propè Piſam in Elide . Stadium autem pedibus ſuis metatus ille fuit , quod centum viginti-

quinque passibus constans, vno spiritu confecti; nempe nulla quietis inter currendum capta mora. Ad hos ludos quinto quoque anno, vel potius quarto completo, & inchoato quinto, siue quinquagesimo mense, vt *Lysiphras* interpres asserit, vndique concurrebant omnes. Ea tamen causa hi ludi insituti fuisse, vt ibi Graeciae iuuentus sese pentathlo, siue quinquertio exerceret, ceteribus scilicet, cursu, saltu, disco, & palestra. Huic certamini quinto die finis imponebatur, & victor, qui Olympionices vocabatur, oleastro, siue apiastro, vel, vt *Aristoteles* placet, olea, cui nomen phlostephanos, coronabatur. Tantumque honoris habebatur victori, vt non per poetas vrbis, sed per murorum ruinas sublimis in curru reueheretur in patriam. Hinc *Hor. 2. epist.* Quis circum pagos, & circum compita pugnat Magna coronari contemnat Olympia.

Stadio notus Olympico. *Sen. in Thyest.* Quantum Eleum ruit ad Tonantem Quinea cum lacrum renouauit rixas. *Idem in Herc. Fur.* Hic vel ad Elei metas, & maxima campi Sudabit spacia. *Verg. 3. Georg. V. Elis.* Seu quis Olympiace miratur premia palmae. *Verg. 3. Georg.* Ah quam penè Pelops Piseo concidit axe. *Quid. 3. eleg. 2.* Et Elzei auriga laboribus actos Alphæo permulcet equos. *Stat. 4. 1.* Pelopis solemnia trunci. *Idem 5. 3.* Talis Olympiaca iuuenem qui spectat arena. *ibid.*

Sunt quoque curriculo puluerem Olympicum collegisse iuuat. *Hor. 1. 1.* Gestit Olympiace rapueris dona coronæ. *Poet.* Postquam meos ortus Pisea vincit oliua. Abstruleram decies premia victor eques. *Quid. 4. trist. 10.* Elza palma. *Hor. 4. 1. 2.* Elza inclytus palma. *Sen. in Agam.* Curru ducet Achaico: idest Elæo. *Hor. 4. 3.* nam Elis in Achaia est. Qui prior Elæo est carcere missus equus. *Tib. 1. 4.* Vidcrat Alphæi præmia quinque modo. *Mart. 6. 85.* Et ista donum palma Pisei Iouis. *ibidem. V. Olympia.*

Ludi Circenses.

Sic dicti apud Romanos, vel quod exhiberentur in circuitu ensibus positus (vt *Servius* in 3. *Georg. 8. 4.*) olim enim in fluminis litore agebantur in altero latere positus gladijs; alij à circumeundo; alij denique à Circo, de quo *sen. l. 1.* egimus. De primarijs horum ludorum formis, quæ in Circensibus exhibebantur meminit *Verg. lib. 5. 4.* siue cæstus, piscus, lucta, pugna, certamenque cum bestijs; cursus hominum, & eorumque; aurigatio, nempe certamen bigarum, aut quadrigarum; quæ è signo notæ victoriam sibi quæque cursu procurabat. Hi ludi magni quodam nuncupati fuerunt: causam pete ab *Ajante*. Circenses ludi, idem etiam plebei sunt appellati, quod initio veris statō, solemnitate die celebrantur magno rotius plebis studio, & delectatione: vnde *Isidorus* tempore ciues Romani duas tantum res anxij optabant panem, & Circenses: nempe ludos. Vique adeo studio spectaculorum insaniebant, & si vno anno Circensibus caruissent, magno quippe dolore afficiebantur, vnde idem *Isidorus. 11.* Ille dolor solus pariam fugientibus, il

la mortificatio est caruisse anno Circensibus vno.

Confessu caueæ magnis Circensibus actis. *Virg. 8. 4.* Confualia. *V. suo loco.* Confus. *Lud.* Neptuno equestri. Romani ludi: nam hos primus apud Romanos, (vt paulo ante) Romulus instituit. Atque omnia magnis Gemmae sunt ludi. *Prop. 3. 17.* ludi magni in Circo maximo primum facti sunt à Tarquinio prisco acotis ad ludicrum equis, pugilibusque; ex Etruria. Et ludos nunc Romatous quis vidit? Acheos Elide currentes quis quoque vidit equos? Nulli poterunt corrumpere ludi. *Prop. 2. 19.* nam ludi Romani erant corruptelæ puellarum, & incentiua libidinum, vt offendit *Isidorus*, in quibus ludis, & in reliquis, albiati sedebant omnes. *Circi pompæ. V. Circus.* Circensis cursus; Bigæ; Quadrigæ, &c. Troiani Circenses ludi. *Suet. in Tib.* qui etiam in Circo actabantur.

Ludi seculares.

Seu Apollinares, quod in honorem Apollinis fiebant, diuersa enim fuerunt inter se hæc spectacula, vt dicemus. Ludi igitur seculares apud Romanos celeberrimi ita dicti, quod post centum annos fierent, siue paulo ante, siue post. Vide *Valer. Max. lib. 2. cap. 4. 6.* & *Angulum Politianum Miscellaneorum cap. 58.* vbi multa quidem de his ludis disputat. Ritus autem horum ludorum celebrandorum hic erat: Iustantibus ludis tota Italia præcones mitebantur, conuocatus populus ad ludos, qui nec spectari, nec spectandi iterum forent. Tum æstatis tempore, paucis ante diebus quàm spectacula ederentur Quindecimuii Sacris faciendis in Capitolio, & Palatino templo pro suggestu confidentes, piamina diuidebant populo, nempe tædam, sulphur, & bitumen; seruis exceptis, quibus nihil dabatur. Coibat populus in dicta loca, cum Dianæ Auentinæ templum, tum ad instar Cereris iniorum percuigilia fiebant: vbi verò iam dies festus aduenerat triduum, trinoctiumque; sacris intenti in ripa ipsa Tiberis agitant. Reliquum vide apud *Resnum lib. 5. cap. 21.*

Ego Dijs amlcum Seculo festas referente lucas Reddidi carmen docilis modorum variis Horati. *Hor. 4. 1. 6.* Tempore sacro, Quo Sibyllinæ monuere versus Virgines lectos, puerosque; castos Dijs, quibus septem placuere colles Dicere carmen. *Idem in carm. sec.* quod tertio die celebratis fiebat in templo Apollinis Palatini, vbi ternoueni pueri prætextati, totidemque; virgines patrum omnes, matrumque; Græci, Romanique; voce carmina, Pæanque; concinebant Apollini, Dianæque; Certus, vt denos dies per annos Orbis, & cantus, refferat, ludos Ter die claro, totiesque; grata nocte frequentes. *ibid.* quo tempore omnibus ludis tum scenicis, tum Circensibus, tum nauumachijs operam dabant, sacrificijsque; omnibus.

Tarentinus ludus. *An. sen.* Trina Tarentino celebrata triuocata ludo. Bis meca Romano spectata est vira Tarento. *Mart.* quod etiam in campo Martio iisdem diebus propè Tiberim In.

loco, qui Tarentus, siue Terentus dicebatur, sacra fierent prima scilicet nocte; deinde in Capitolium ascendebant sacrificari; postremo ad palatium accedebant, & ad Circum. Hic colar ingenti redeuntia sacula iustro. *Mor.* 4. 1. Iusserat, & Phœbo dici quo tempore ludos fecit quos ætas, adspicit vna semel. *Ouid.* 2. *trist.*

Ludi Scenici.

Comœdia, Tragicœdia. *V. suis locis* in quibus Ludi Megalenses, qui in magnæ Deorum matris fiebant honorem; in quibus potissimum scenici exhibebantur, vt innunt initia, siue ticuli comediarum Terentij. *V. Donatum. & Rosinum. lib. 5. cap. 13.* Aſtyci ludi dicuntur ludi Scenici: à loco Athenarum. Megaleſia: hæc autem sacra per sex dies à pridie nonas Aprilis ad 5. Idus celebrabantur olim. *Vid. Aprilis. V. Pauli. Manu. Comment. in 2. epist. ad ſen. & Herodianum. lib. 1. & Ouid. 4. fast.* Ludi magni sic dicebantur, quod præcipue in Iouis honorem vouerentur. *Festus.* Horum meminit *Sueton. in Oſian. gust.* 23.

Ludi Cereales. *V. Cerealia.* Hinc Cereris ludi, non est opus indice caſſa Sponte Deæ munus, promeritumque parer. *Ouid. 4. fast.*

Ludi Florales: in honorem Floræ. *Vid. Floræ.* Ludi Iſthimij, qui apud Iſthmum celebrabantur, quorum meminit *Hor. 4. od. 3. Vid. ſupr. Iſthmus.*

Ludi Martiales: in honorem Martis peragebantur. 4. ludus Maij in Circio; in quibus equi currebant, sicbatque venatio; in qua aliquando Germanicus ducentos leones occidit; ijdem fiebant Kalendis Auguſti.

Apollinæres ludi in Apollinis honorem, de quorum institutione *Linus lib. 25. & Macrobius lib. 1. Saturni. cap. 17.* qui celebrabantur pridie nonas Quintiles. Ludi ſacri Phœbo. *V. Aſtinus;* vbi & hi ludi ſolebant celebrari: & Apollinæres ludi ſuo loco.

Ludi Capitolini, in honorem Iouis Capitolini ſeruato Capitolio ab hoſtibus Gallis ſenonibus. *V. Lilius lib. 5. Camillus fuit in cauſa, vt celebrarentur.*

Ludi Compitalitij, ſiue Compitalia ſacra, quæ in cœmpitijs peragebantur priſci in Larium honorem. *V. Macrobi. lib. 1. Saturni. cap. 7.* celebrabantur 6. non. Maij, vt in meſſe. Hos reſtituit Auguſtus, teſte *Sueton.*

Ludi Plebei: à Romanis inſtituti poſt Reges exactos pro plebis libertate, ſeu reconciliatione, cùm ſceſſit in Sacrum montem nobilium faſtum aſpernata, quam reduxit Memmius, vt apud *Linum.*

Troiani ludi. *V. Troia ludus.* Iſthimij à Teſeo in Palæmonis honorem inſtituti. *Lege Alexand. ab Alex. lib. 5. & V. Iſthmus.*

Auguſtales ludi, & Palatini à Quiritibus poſt Auguſti inortem, qui tamquam Deus habebatur, inſtituti in eius honorem. Quinquennales eidem viuienti poſt victoriam Actiæcam; ex *Dione lib. 51.*

Ludi votiui; qui ex veto, aut pro victoria, aut pro deprecatione fieri ſolebant. Ludi funebres:

Vide quid ſuperius egimus ſub voce *Funus.* Ludi gladiatorij, in quibus munus gladiatorum exhibebatur. *Vid. Gladiatores.* Ludi Prætorij; qui celebrabantur ſeptimo Idus Iunij. *V. Menſis: & Ouid. 6. fast.*

Ludorum ſpecies, ſiue loca cuiq; ſacra Deo erant: colebant enim in gymnafijs Mineruam, Venerem in theatris; Neptunum in circis; Martem in arenis; Mercurium in palæſtris:

LVSOR.

Luctor. *V. ſuo loco, vbi plurima.* Petauriſtes: Petauriſta. *Varr. Feſt.* qui per circulos inſigni ſe agilitate conuoluit. An magis oblectant animum iactata petrauro Corpora quique ſolet rectum defendere funem. *Iuuen. 14. Chronomus. Iuuen. ſaty. 5. Geſcicator. Celsus. Funambulus. Ter. Funiſtepus. Polis. Neurobata. Firmicus.* Græcum nomen, qui ſuper funem extenſum incedit. Schoenobates. *Iuuen. 3.* — qui que ſolet rectum defendere funem. *idem 14.*

Grallator: qui grallis graditur, ac paſſus ingentes facit: ſunt autem grallæ quædam peticæ aliquas ſurculas habentes in medio, vel in altiore parte, in quibus ſuperſtantes pantomimi ægipanes imitari videntur. Plauti tempore huiusmodi luſores inueniebantur: vnde ipſe in *Pan.* At ſi ad prandium in ædemptis dixiſſem ducere; vinceretis ceruam curſu, & grallatorem gradu. Hinc gradus grallatorius. *idem.*

Præſtigiator. *Plaut.* qui aciem oculorum præſtingit: & ea, quæ aliquando viſa ſunt diuerſa offendit eſſe. De his lege *Arſten. lib. 1. Præſultor. Cicero. Choragus. Sueton. Vid. Chorus.* & eſt qui chorum ductat: Choroſidæſcalus. *Dion. ſthen.* Saltator. Perſonatus. *Cicero. Laruatus,* vt in Bacchanalibus apud Italos frequenter viſuntur.

Ludij: Ludiones, qui ad tibicinis modos pompe, ludorumque anteaambulones, vt *Halicarnæſus* docet, gladij, parmiſque inſtructi ſalabant. Pyrrhicharius. *V. Chorea.* Ludia: vxor ludionum præſertim gladiatorum olim dictæ, vel eorum amicæ. *Mart. 5. 25. V. Nugator. Iuuen. ſaty. 6.*

LVES.

Aer infectus. *V. ſuo loco.* Peſtis. *V. ſuo loco.* Contagio, onis: contagia, orum. Vis tabida. Taſſificus morbus. Sed grauis, & ater incubat teris vapor. *Sen. in Oedip.* vbi multa de peſtilentia, eiufque cauſis. Vt dirus vapor Teſſure rupta, vel grauem populus lucem Sparſura peſtis. *idem in Thyſt.* Scragæ, quam fecit nox. Peruicax clades mali. O dira noui facies Lethi. *idem in Oedip.* Morbus teret. *Carall.* Morbi ventura lues. *Claud. in Entr.* Grauis lues peſtis. *Sen. in Thyſt.*

LVGDVNVM.

Ex vrbibus Gallie Celticæ non ignobilis, immo ingenijs, nobilitate celeberrima, ac cæterarum primarum cuius regione, cui nomen dat Lugdunensis tractus, ſua olim habuerunt domicilia. Segufiani, ſiue *Plinius* reſert, Sebuſiani vt alij. Lugdunum verò caput regionis, vrbis antiquiſſima, quam in monte conditam in plamora tra-duxit L. Muuatius Planus, colonia in eam Au-

Au-

Augusti principatu ducta anno ab vrbe condita septingentesimo vndecimo, vnde à nonnullis Lugdunensis Colonia appellatur, in qua liberi habitauerunt Segusiani, vt diximus, docetque.

Plinius lib. 4. cap. 18. quæ omni semper immunitate gauida fuit digna ex qua totius Gallie itinera ab Agrippa distinguerentur; cui ius moneat condendæ tribueretur, in qua Gallorum omnium tributa colligerentur, & vectigalia. Demum apud quam templum fuit ædificatum in honorem Augusti, cuius meminit *Strabo lib. 4.* ea scilicet parte ante vrbein, vbi amnes confluunt; inbique Ara dignitatis erat eximie gentium sexaginta titulo insignis, dicaris ibi totidem gentium simulacris. Ad hanc aram à Caligula Cæsi. (vt testatur *Sueton.*) institutum fuit certamen Latine, Græcæque facundie, ea tamen lege, vt victoribus victi præmia conferrentur, eorumque laudes componere cogerentur. Qui verò maxime displicissent scripta sua spongia, linguaue delere cogebantur, nisi stertulis verberari, aut flumine proximo mergi malissent. Huc spectasse videtur. *Iuuen. Satyr. 6.* Pallat vt nudis pressit qui calibus anguem, Aut Lugdunensem dicturus rhetor ad aram. Priscam autem vrbs magnihcentiam testantur passim templorum, arcuum triumphalium, aquæductum, & alia antiquitatis monimenta. Igne fatali miserandum in modum suo tempore exusta conqueritur, clademque inde acceptam deplorat *epistola ad Lucilium 62. Seneca.* Accidit centesimo anno ab colonia eodem deducta, Seneca obseruante. *Lege Tacitum lib. 16. Ann.* Hæc tamen hodie angino, commodoque sita loco natura ferè inexpugnabilis ab vna parte duobus munice collibus; ab altera totidem beata fluuijs Arari, Rhodanoque. Sed quanti cladem deplorat *Seneca;* non est illi comparanda, quam experta est sub Vgonottis Carolo IX. regnante. Sed postmodum reuiuiscens, ad antiquam redijt amicitiam. Hanc in *epistola* vehementer laudat *D. Bernardus Clareuallensis Abbas.*

Lugduni vrbs, mœnia, muri, &c. Lugdunensis ager, tractus. Vrbs, Quam Rhodanus lymphis, Araris quoque cingit amœnis. Lugdunum iacet antiquo nouus orbis in orbe. Celtica vrbs, per autonomiam, quia Gallie Celticæ insignior habebatur.

Lugdunensis verò tractus, hos olim populos clarissimos præfuit.

Ofissimos, quorum opp. in vltimo Britannie minoris excursu situm Vorganium dicebatur: Venetos, quorum Vindana, nunc Vannes: Nannetes, quorum Condiuincum, nunc Neaui: Curiolites, in Britannie inferiori parte: Redones, siue Rhedones in superiori parte, quorum opp. Condate, nunc Redon: Andegauenses. V. *supra in Gallia.* Turones. V. *supra loco:* Aulercos Diablintas, quorum opp. Nouiodunum, nunc Meun: Aulercos Cenomanos, quorum opp. Viduodum, nunc Meun: Vnellos, quorum opp. Crociatonnum: Carantes, siue Carnutenfes, quorum opp. Auternum, nunc Chartres: & Gennabum, nunc Orlans: Lesobios, quorum

Noniomagus in Normandia: Aulercos Eburomices, quorum Mediolanum in eadem Normandia: Parisios. V. *supra loco.* Lutetia. Segusianos. V. *Gallia Transpadana.*

LV MEN. V. Lux. V. Oculus.

LVNA.

Appellata fuit Diana, de qua *supra loco actum* est; à lucendo ducta, siue alia de causa, quam referre huius sanè loci non est. Lunam Endymionem amasse quondam fertur. V. *Endymion.* In selem aliquando conuersam, cum à Titanibus prælium inferentibus fugeret fabulatur *Ouid. lib. 5. met.* Bigas habet, equo albo, nigroque tractas, aliquando boues bigas trahere ducti sunt propter Lunæ cornua. V. *Cornua.* Multa de Luna scripsit *Libani Gyradius Syntagma. 12.* Nullus illi sacrum, quod eius vehiculo adhiberetur, sterilisque sit: felis illius filius esse dicitur, quod eius naturam imitetur. Theix filiam fuisse Lunam *Hesiodus* cecinit, aliaque multa fabulosa, quæ alibi enarrauimus, & referre non conuenit. Illam Solis lumine, an proprio fulgore lucere, nonnulli dixerunt; nec defunt qui maculas illas, quæ in orbe Lunæ conspiciuntur telescopio præsertim, montes afferant, idque varijs, & non insulsis rationibus probare contendunt. Non esse inter errantes stellas disputat *Ianus Desus filius.* Dicta fuit laborare, quod currit in Cælo obnoxia radijs fratris, hoc est Solis, & prout à Sole recesserit, Solique adnotata fuerit, accipit luminis incrementa, & decrementa; cumque in defectu laet, sique eclipsis laborare purata est à veteribus. Tandem in illius sacrificijs taurus illi mactabatur propter cornua; anser, securus illi apponebatur. Trix habuit templa Romæ: magnum in Auentino, aliud in Capitolio, tertium in Palatino, quod Noctiluæ Lunæ dicatum erat, in quo noctu lumina solebant accendi; ædiculam in Exquilis quoque habuit.

Diana. Vid. *supra.* Cedet & insectæ violentior ira Dianæ. *Sanaa, de Part. V.* Phœbe, es: quod soror Phœbi habita fuit. Nocturna Diana. *Ouid. 15. met.* Cynthia. Laronia. Delia. V. Diana. Imago Lunæ. *Virg. 8. Æn.* Lunæ silentis iubar. *Pamph.* Siderum regina bicornis. *Hor. in carm. facul.* Vultus Lunæ. *Ouid. 14. met.* Lumina noctuæ Lunæ. *Stat. 5. silu. Ouid.*

Arcadia Dea, quod potissimum ab Arcadibus colebatur. *Ouid. 3. fast.* quamvis eo loco Carmentem intelligat Euandri matrem ex Arcadia profectam: potest tamen pro ipsa Luna quoque sumi. Vid. *Carmenta.* Noctiluca: Ritè crescentem face noctiluam. *Hor. 4. 6. lunæ ignes.* *idem 4. od. 2.* Soror ignis Phœbi. *Stat. 8. Theb.* aurea. Arcasæ noctis moderatrix. *idem 10.*

Lunæ radij. *Virg. 8. Pœn.* Lux. *Mont.* Cornua lunæ: cum est crescens, & decrescens. Cacumina venosa hibernæ Lunæ. *Stat. 3. Theb.* Cornigeræj lumina clara Deæ. *T. Vespas. Strigæ.* Equi Lunæ. Vid. *supra.* Cornua. Lunares equi: *Ouid. 5. fast.* Lunare iubar. *Claud. 1. in Ruf.*

Astrorum decus, & nemorum. *Virg. 9. Æn.* Signaq; quæ longo fratre percenscat iuno Ire per hæc vno mensis sororis ætuos. *Ouid. 3. fast.* Dea cursus

su menstruo. *Catull.* Decus noctis : Clarumque cæli sidus, & noctis decus. *Sen. in Hipp.* Regnans tempore noctis. *Monsi.* Noctis ignis : Nox caret igne suo. *Ouid. 10. met.* Noctis sidus. *Hon.*

Noctium sidus. *Senec. in Med. Dea. idem in Hipp.* Obscuri Dea clara mundi. *idem in Hipp.* Regens signa nocturni ætheris. *ibidem.* Sidus post veteres Arcadas edicum. *ibidem.* quod ab Endymione Arcade cursus Lunæ primum fuerit repertus, vnde locus illius fabulæ, ut superius innuimus. Vxor Endymionis. *Nomus.* quod ab ipsa amaretur.

Boum agitatrix Luna. *idem. V. curru.* Nocturnarum regina semitarum. *Apollin.* Aureis decora habentis Dea. *Euryp.* Princeps nocturnorum Deorum. *Synef.*

Hecate. — quo propter modo Obliquis Hecate curscæ flexibus. *Sen. in Truade. V. Hecate.* Saporiferostros nives vchens bigis. Instabili varians sua cornua motu. *Dyctinna. Sen. in Med. V. Diana.* Antiquissima stellarum. *Æsch.* noctis oculus. *idem.* Argentei curru moderatrix Luna.

Lunaris curru; orbital; lampas; Lunaria cornua. *Ouid. 2. met.* Lunaque nocturnos alta regebat equos. *Ouid. 1. trist. 3.* Vultus niueæ Lunæ. *idem.*

Epith. Radians, lucida; pura; bicornis; rubens; candida; aurea; noctuagæ; rutilans; ventosa; argentea; micans; Titania; cornigera; formosa; splendida; niuea.

Lunæ ortus.

Am noua crescendo reparabat cornua Phœbe — imitatus ignes Tertium Lunæ referentis ortum. *Hor. 4. ad. 2.* Nunc in cornua Luna crescit. Ut contra igiticornas Phœbe se tollit ab Indo Lixore tota nitens, tota auro insignis, & ore Tora suum referens, & puro lumine fratre.

Lunæ eclipsis. *V. Eclipsis.*

Luna decrefcens minimos cum Luna recessit in orbes. *Ouid. 15. met.*

Picnislunium. *V. sue loca.*

LVNATICVS.

Vulgò appellatur inconstans, qui sicuti Luna mutatur; vel qui certis Lunæ diebus comiciali morbo, vel alio quouis incognito laborat.

Lymphatus: quasi nymphaarum conspectu in furorem versus: putabant enim antiqui, si quis speciem aliquam vidisset in fonte, subito furore illum corripi. Certius; quasi Cereris; Laruatus; qui laruæ passus aspectum furoris ore signa lymphati gerens. Mcute alienatus.

Lymphatum interpretantur aliqui, qui ab humentis cerebri exuperantia insanit, cumque humoribus Luna præfæta dicatur, hinc lunaticos vulgò dici.

LVNA Vrbs.

In Etruria potens fuit, & ad mare sita candidi marmoris sodinis secundissima, quod ab ea Lunense dicebatur. Sed postea æris crassitie diruta: cui propè est promontorium cum opusculo eiusdem nominis, cuius meminit *Prod. lib. 3. cap. 1.*

Quorum qui maximus xuo Arnus incoluit desertæ moenia Lunæ. *Luc. 1. Phars.* Metalliferæ moenia Lunæ. *Stat. 4. 4.* nam etiam metallum inde fodiebatur: vbi etiam erat insignis portus, quod se recipiebat, qui mare Ligusticum nauigabat. Lunaque portandis tantum suffecta columnis. *idem 4. 2.* Cascus Etruscæ signatus imagine Lunæ. *Mart. 13.* Nominis est author Sole coruscata foror. *Rutil. 2. lin.* Dives marmoreibus tellus. *ibid.*

LVPANAR.

Locus inhonestus dictus fuit, vbi morabantur meretrices, quæ etiam lupæ dicebantur, quæ homines ad obscena prouocant. Lupanarium. Domus inhonestæ. Fornix: nam fornicatæ erant cellæ, vbi lupanaria exercebant scortatæ, vnde fornicatio, & fornicarij homines dicti. *Iuuen. V. sue loca.* Intrauit calidum veteri centone lupanar. *idem Saty. 6.* in foribus autem lupanaris præscriptum erat stupri pretium, cum nomine meretricis — titulum mentia Lyciscæ. *ibid.* cum vsque ad noctem mediam erant cellæ lupanaris omnibus peruiæ; sed post illam horam à lcone dimissis puellis clauderantur cellulæ lupanaris. Lege *Iuuen. ibid.* Cella: pro ipso cubiculo lupanaris — tamen vltima celam Clausit adhuc ardens rigide lentigine vulnæ. *ibidem.*

Obscenum forum. *Ouid. 2. trist.* Obsceni lare. Ille locus casti damna pudoris habet. *Ouid. 1. de art.* Prostibulum: vbi femine prostituebantur cuilibet. Castra Asinodæ. Domus Veneri ad dicta. Cane & Ganem. *Ter. Donat.*

Lustrum. Cæ-appellatur per antichelin, quod minimè illustre Præsep. Cæ. metaph. Scupis exposita lupanar Ibis ad immundum. *V. Meretrux.* Prostas, & in quæstu pro meretrice seder. *Ouid. 2. Pont. 3.* Epith. Spurcum, curpe, immundum, putidum, cadidum.

LVPERCALIA.

Erant in mense Febuario feræ dictæ Iunoni februatæ, dicta quod in Lupercali Luperci sacra faciebant, qui Fabiani, & Quinctiliani appellabantur à Fabio, & Quinctilio præpositis suis: vnde *Ouid. Rist.* & indoluit Fabios potuisse, Remumq; Vincere; Quinctilios non potuisse suos. *Prop.* quodq; meminit. Tertia Sodalitas Lupercalium addita fuit à Cæsare Dictatore, quæ ab ipso Iuliani Luperci dicti sunt: quorum meminit *Cic. 2. Philipp.* Quo idam à Lupa altricæ Romuli, & Remi tradunt appellata: quæ Lupercalia etiam à Græcis celebrabantur, sed Lycea indigebant, quod in honorem Panos, siue Fauni Lycei fuerant dicata. In Lupercalibus Luperci nudis cursabant ferientes obuios scuticis ex caprina pelle confectis, ad quæ verbera matronæ se vitro offerebant, exultantes id ad fecunditatem conducere. In ijs sacris, quæ ab Arcadia deductæ fuisse credebant cana immolabatur à Lupercis. De Lupercalibus scribunt *Plutarchus, Dionysius, Livius, Trogus, & Ovidius in festis.* Lupercal virginis, Pani consecratus locus recensetur in octaua Vrbs regione, scilicet in foro Romano, & alter in Palatino apud theatrum; de Lupercalibus etiam *Valer. Maximus, lib. 2.*

Pec-

Percutere oblatos velut ense cucurrit ab Alba. Armatus quondam Romulus, atque Remus. Verbera pellitus setosa mouebat arator, vnde licens Fabius sacra Lupercus habet. *Prop. 2. 1.* Tertia post Idus nudos aurora Lupercos Adspicit, & Fauni sacra bicornis erunt. *Ouid. 2. fast.* ibique sacra exponit eler antrissimè.

LVPVS, & LUPA.

Notum animal, cuius vitia, virtutesque (si hoc nomine censetur digna) si quæ habet admiranda, tribuntur ab *Aetiano*. Lupus si ad dexteram commicaret pleno ore, prosperæ, & magnæ rei argumentum putabatur ab *Aruspiciis* Romanis. Lupus castra introiisse, & laceratis obuiis intractos abijisse; exercitibus cladem portendisse; eosdem tñ in foro Romano visi essent, & incolumes euassent; oppressione vrbis, aut alia designasse pericula animaduersum est. Romanis coloniam in Libyam ducturis C. Graccho Tribuno plebis legem rogante, cum lupus metas aggeri definias subruisset, & dissipasset, fecit, vt à proposito desisteret. Cæura à lupo fugata, cum inter duas acies illæ euassisset, Romanis victoriam addixit. Aded inauspicatus luporum in vrbe conspectus habitus est, vt quotiescunq; viserentur, siue oppressi insectantium industria interficerentur, siue euaderent, semper vrbis solemnibus lustratione expiaretur, qua averti, & depelli calamitates, quas portendissent lupi credebantur. Lupus pro vexillo vnâ cum alijs sculptus gestabatur à Romanis. vide *Vexillum*. lupus Apollini facer fuit, dicatus autem Marti ob secotiam.

Lupa; semina lupi. Romulea fera: nempe lupa ad cuius vbera Romulus cum Remo pendens inuenus fuit: & pro insigni Romanæ reipub. sumpta. *Inu. 1.* Ora luporum. *Stat. 1. Theb.* rabi-dorum turba luporum. *Pont.* Prædator ouilis carnivorus. Pecoris expugnator optimi. *Stat.* hostis ouium, pecorum. Armentis insectum animal. Triste lupus stabulis. *Virg. Georg. 4.* ouium prædo vecors. *Id. Calab.* Fur ouium. *Nonnus.* luporum exitale. genus. *Theoc.*

Ac veluti pleno lupus insidiator ouili Cum. *Sic. 9. En.* ac cautus ventos perpressus, & imbres. *Virg.*

Epith. Vultus, acer, rapax, asper, audax, insectus, cruentus, insectans, vorax, sanguinolentus, insidiator, rabiosus, crudelior, vaser, perniciosus, insidians ouili, cupidus cruoris, oblitus, spumans, & crasso sanguine. *Ouid.* suffusus rubra flamma lumina. *Idem.* Acer, acrior est rabie, vastator, ferus, insectus sanguine villos. *Id.* Asper dulcedine sanguinis. *Id.* Fulvus. *Id.*

LVS INA. V. *Phileta.*

LVSITANIA.

Tertia in Hispania, quemadmodum veteres diuidebant; pars, quam appellatam à Luso Liberi filio autumant *Plinius*, & Varro. Nunc Portugalliam nominant, in qua optima sanè aeris temperies, ac serenitas Cæli, rebus; abundans non necessarijs modo, sed quæ inde asportatæ, alias possint locupletare regiones. Huius primariæ vrbes sunt

Vlyssippo, de qua *suo loco*. Ehora. *Plin.* Eburæ. *Prod.* Begia: olim Pax Iulia. *Antonin.* & *Ptolem.* Setubal olim, quam nonnulli credunt Salaciam Almada. *Prod.* Cætoberix, & Cætoberga. *Antonin.* Cascale oppidum cis Tagum fluium. Ceice, siue Cælium. *Anton.* Alanorum sanum: Ierabrica dicta *Antonina*.

Conimbrica, olim caput regni vrbis insignis præfectoris nostro tempore Academia, quæ Conimbricensis appellatur. Visum: Visensis Ciuitas: Vacca putatur *Plinius*. Vifonium Lamezæ, vrbis Episcoparum insignis.

Braga, vrbis celeberrima, quæ inter Durium, & Minium amnes superbit, Bracar Augusta dicta *Ptolemao*. Braccara Augusta. *Anton.* Augusta Bracarum, *Plinius*; quam Bracatos Gallos condidisse fama est, anno ante Christum natum. 190. Augustæ cognomen Romani victores addiderunt, tam celebris olim, vt conuentus huius fuerit è septem ceteris Hispaniæ vnus, vnde vrbes 24. (auctore *Plinio*) ius petere consueuerunt.

Fluuij.

Anas, siue Guadiana. Tagus: de quo *suo loco*. Montegus. Durus, qui insignis est. Minius.

Sed huius regni vtilitas magna redditæ est exportum commoditate, & ex Indicarum regionum commercio, vnde multa noua, & nunquam amplius visa Lusitaniam per amplissimi Oceani spacia nauibus asportantur: cuius regionis incolarum gloria eod percrebuit, vt nostris non indigeat laudibus.

Est etiam Algarbi regnum, quod sub Lusitania claudabatur olim; sed vide *Cosmographos* lege *Volaterr.* & *Claustrum*.

LVSTRVM.

Vel serarum habitaculum est, & in hac significatione vide *Antonin.*

Vel lustrum denotat. vide *Lupanus*.

Vel lustrum est spatium temporis, quod quatuor annos integros complectitur quinto inuenit, quod à Græcis Olympias appellatur.

Olympias, dis. Elæum spatium: ob ludos Elæos. Pisæa tempora. Quinta cum sacrum reuocauit ætas. *Sen. in Herc.* fur. vide *Olympia*.

Vel lustrum sacrificij genus, seu purgatio est, quæ quinto quoque anno fiebat perfecto censu, de quo more *Dion. Halic.* lib. 4. in historia Seruij Tullij Regis huius instituti authoris ita scribit: Perfecto censu à Tullio Rege, omnes ciues iusti sunt armati adesse in Campo Martio, ibi instructos in sua quemque Centuria equites, pedes, velites; lustrauit Rex Solitaurilibus. Hostiæ raurus, anes, & hircus ter circumductæ circum exercitum Marti mactatæ sunt. Hoc modo etiam nostra ætate post censum Romani lustrantur à magistratu sanctissimo, quod lustrum sua voce nominant: hætenus ille. Eadem penè *Livius lib. 1.* sed pro Solitaurilibus, Suouetaurilibus ait, nempe lue, oue, & tauro. V. Sextum Pompeium de Solitauri bus. Is autè dies, quo lustrum fiebat, siue condebatur, dicebatur Iusticius. Lustrum condere Censuram erat, idque condendi gratia populum in Campum Martium conuocari subebant; in eo namque campo

primum lustrum fuit conditum; de quo; Vide quid in nostro *Fabularum epitoma* scripsimus.

Lustratio. Quinquennalis purgatio. Februa. *Ouid. 2. fast.* Lustrica, dicebatur aspergillum, quo aquam lustralem aspergebant; & Asperforium quoque indignebatur. Februa Romani dicere paterna patres. *Ouid. 2. fast.* Quæque caput lictor domibus purgamina certis Turbida cum mica sarga vocantur idem. *Ibidem.* Denique quodcumque est quo corpora nosti a piante. *Ibidem.* Secta quia pelle Luperci Omne solum lustrant, idque piament habent. *Ibidem.* In lustrationibus autem ova adhibebatur, ut ex *Iuven. sat. 6.* patet. Nisi se centum lustrauerit ouis. & hinc excipis, olim non ouibus, sed ouis lustrationes factas, quæ Suouetaurilia nuncupabantur. Ut ex dicto *Iuvenalis versu* constat v. 517. & lege sequentes cum Scholiastis.

De his festis Vide *superius* Lupercalia, & *Gyraldum* *Synagm. 17.*

LVETIA.

Vrbs prima Galliarum, quæ alio nomine dicitur Parisij, & vulgo nunc *Parigi*: ad luto propter paludes vicinas sic dictam olim voluit; vel à gypsifodinis proximis quasi Leucocichia, quod ferè tota crustiora consistit opere. Fuit olim parua insula Sequanæ fluuii facta, in quam confluentes populi illam habitare coeperunt, sed cum cresceret in dies hominum multitudo, necessum fuit, ductis in vtramque continentem quasi colonijs, additisque locis suburbanis, ita producere sensum pomeria, ut iam totius Gallie facta sit maxima Lutetia, sedes regia, Catholice quæ religionis ab eo tempore, quo illam fuit amplexata, in imperterrita defensoris; sed in eius laudem sufficiat nescio cuius referre carmina.

Exoritur tandem locus altera regia Phœbi Parrisijs, Cyrrhea viris, Chrysaæ metallis, Græcia Ibris, Indè studijs, Romana poetis. Attica Philosophus, mundi rosa, balneus orbis, &c. Parisium. Parisijs, orum. Castellum Parisiorum. *A. Martell.* Parisiensis ager. Leucocetia. *Procl.* Leucetia. *Indian.* Vrbibus Europæ populosa Lutetia certans: post Constantinopolim enim illam omnibus maiori numero incolarum refertam dicunt.

LVIVM.

Creta: hinc cretosus; creta pollutus. Lutum Sanguinum. *Marr.* & idem cum creta. *V. Creta.* Centum: limus. *V. supra.* Pinguis creta luto. *Iun. 3.* idest crura cretosa.

LVX.

Lumen: Nitore: Lucis nitore. *Sen. in Hæc. fur.* Splendor. Fulgor Solis conies: Iubar: Fax: Lampas: Serenum: Sol: Lucifer. *V. supra.* Iubar: Lumen pro oculo. *V. Oculor.*

Letaq; purpurea luce refulget humus. Micantes radij. *Virg. 7. En.* Radij lucis. *Ibidem.* Radius. Flamma nitore suo temporum verberat aurum. *Ouid. 1. fast.*

Litens. *V. Lucida.*

Epith. Candida, clara, ignea, corusca, ætherea, aurea, fiderea, lucida, nitens, rutila, penetra-

bilis, decora, rutilans: Phœbeia, Diuina, omnia illustrans, suavis, ignipotens, purpurea.

LVXVRIA.

Libido. Amor lasciuus. *V. superius* *liber*, ubi multa. Luxurie æstus; vultus. *Apul.* Pestis luxurie. *Sen.* Luxuries, et: hæc ad luxum etiam vestimentorum pertinet.

Lasciuia. *V. superius* *liber*. Quætere conabar quare Lasciuia maior His foret in ludis, liberiorq; locus. *Ouid. 5. fast.* Liberior locus. *Ibidem.* Mollicies: Mollis luxus. *Mam.* Libidinis æstus. Impiam Venerem arguamus. *Sen. in Hæc.* Turpi libido Veneri dominatur potens: Luxuria vitæ trux orbis immensas opes Idempridem auaritas manibus ut perdat, rapit. *Ibidem* in *Othava.* Confecta pluma doli, blanditq; ministra quietis Foverat in dulces referens nova gaudia flammæ. Luxuq; malo coniuncta voluptas; *Petr.* Obscenus agitant nostra sub ora modos. *Bemb.* Arctes Dionææ. *Mascul. 1. 15.* Fœda Mestiphæis. *Ibidem.* Furtiva voluptas. *Ouid. 4. met.* Imperium Veneris, & Cupidinis. *Ibidem* 5, Turpes ioci. *Ibidem* 2. *trist.* Veneris damnosa voluptas. *Id. 1.* *Pont. 11.* Sordida lingua: quæ obscena loquitur. *Tibull. 3. 6.* Impura mollities. *Natant.* Intemperant consuetudo. *Philom.* Amatoria opera.

LVXVRIOSVS.

Luxurius. Peculans. Lasciuus. Libidinosus complexus.

LVXVRIES.

Nempe luxur interperatus, siue sumptuosus, profusus: quæ nobiles multos, ditescq; ad eam traduxit, ac traducit inopiam, ut eorum nobilitate indigna sepe parare sint coacti. Totum per orbem maximum exoritur est malum Luxuria, pestis blanda, &c. *Sen. in Othava.* Luxus, us: Et luxur popularior opum, cui semper adhærens infelix humili gressu comitatur egestas. *Claud.* Segnijs, satiscere luxu. Diuitiæ molles. *Iun. 6.*

Luxur vituperatio tacita apud *Senecam* in *Theoph.* *alibi* 3. *se. 1.* Nec fulget altis splendorem tentis ebur, &c. desumpta est *Seneca* *epith. 60. 89. 90.* & 123.

Lasciuia vestium, testis, &c. Indomita licentia. *Hor. 3. 24.* Numquam paruo contenta paratu. *Liv. 4. Phœf.* Luxuries prædulce malum, quæ dedira semper Corpori: arbitrijs, hebetat caligine sensus, Blanda quidem vultu, se qua non retrior vlla Interius fucata genas, & amicta dolosis Illecebris, &c. descript. Luxuq; malo coniuncta voluptas. Obscena pecunia. *Iun. 6.*

Epith. Mollis, desec, regius, iners, ignavus, turpis, spinineus, effusus, dilapidator opum, dissuasor honesti luxus.

Epith. Prodigia, blanda, popinalis, petulans, misera, prodigia rerum, perdens mores, pectora, corpus, opes, alienis mala gaudia luxuries.

LYÆVS.

Ita cognominatus Bacchus, quod curis scilicet hominum mentes soluat: hinc *Ovidius* Cura fugit multo, diluiturq; mero. *V. Bacchus.* Candida Thyrsigeri proles generosa Lyæi. *Sen. in*

LYCAON.

Pelafgi filius, & Arcadiæ tyrannus hospitio susceptus non solum interdicebat, sed etiam alijs conuiuijs comendens inhumanis apponebat. Quod quidem cum Iuppiter cognouisset, eiusque domum ingressus sibi factas insidias compersisset, & domum iniecto fulmine incendit, Lycaonem in lupum animal rapacissimum conuertit. *Pausanias* idem narrat, aliquo immutato. Sed *Suidas* sic enarrat: Lycaon Pelafgi filius, Arcadium Rex patrius instituta summa æquitate seruabat, sed vt subditos ad iustitiam seruandam quoque pelliceret Iouem boni, maliq; inspectorem in hospitij forma ad se venire sepius simulabat. Quare cum se sacra facere velle dixisset, quasi Deum accepturus esset, eius diuersis ex vxoribus procreati liberi nosse volentes, an Deus venturus esset necne, pueri clam cæci carnes carib; sacrificij miscuere, coritantes Deum id minus cogitatum, mirum diuina prouidentia factum, vt coorta repente tempestate, fulminibus ij omnes interficerent, qui puerum interfecerunt. Paulò diuersa traduntur ab *Hygino* *fab. lib. cap. 176.* vnde mox Lycaz instituta in honorem Iouis Lycæi, & celebrati ludi, in quibus præmia arma ærea fuere. Lycaonis tamen fabulam describit *Ouid. 1. Met.*

Fœda Lycaonis referens conuulsa mensæ. *Ouid. 1. met.* Inlitosira cœta Tyranni. *ibidem.* Fit lupus, & veteris seruat vestigia formæ. *ibidem.* Catylus pater, genitor, &c. Arctophylaci ausu. *V. Catylus.*

LYCÆVS.

Mons in Arcadia potarum commentis celeberrimus, quem scribi cum diphthongo nonnulli disputant oportere, vt discrimen sit inter Lycæum, quod Gymnasium Aristotelis fuit Athenis in Academia. In hoc monte olim sacra fiebant, quæ Lycæa nuncupabantur in honorem Panos pastorem Dei, quæ postea ab Euanthro in Latium translata lupercalia dicta sunt, vt placet *Ouid. 2. fast.* vide *Lupercalia*: à Græca in latinam linguam traducta dictione. Erecta etiam in eodem monte Ioui Lycæo fuit ara, à Lycaone Pelafgi filio primò consecrata, quam cum postea mactati pueri sanguine (vt superius enarrauimus è *Suida*) resperisset, ipse in lupum dicitur transformatus. Erat ibidem Iouis Lycæi lucus, quem si quis lege spectra ingressus fuisset annum superuivere vetabatur. Item fors insignis dictus Agno, de quo Vide *Arcadia*: lege *Pausaniam*.

Æstia Lycæi. *Strab. 1. Theb.* Vallis Lycæi. *Claudia Lycæi.* *Claud. Pineta lycæi.* *Ouid. 1. met. & Remb.* Mons Lycæi. *Pamphil.* Nemus Lycæi. *Bemb.* Montana Lycæi. *idem.*

Sillocum Athenarum intelligis, sine diphthongo.

Aristotelis schola. Gymnasium Philosophorum, Xystus Atticus. Attica peristylia: ibi enim erat porticus deambulationis, & disputationis causa. *V. Academia.* Græcæque Mineræ Despiciebatur hominum, cultique arbuta Lycæi. *Ouid. 2.*

met. Inque Academia umbrifera, nidoque Lyceo Fuderunt claras à thumi pectoris artes: ad Aristotelis autem imitationem *Cicero* ipse in suo Tusculano locum ædificauit, *Lyceique* nomen indidit, cuius ipse meminisse in *lib. de diuinat.* Et quem sepe vides inter penetralia nostræ. *Pallados, &c. Mart. 4. epig. 5.*

LYCAS.

Sive Lychas, vel Licas Herculis famulus, quem ipse ex Euboea in montem Cenzum profectus, vt Ioui sacrificaret, ad vxorem Deianiram in Trachinam misit, vt sibi vestem, qua in sacris vti consueuerat, afferret. At vxor cum à Lycha de Ioles cum viro amoribus compersisset, cupiens se cæteris præferri, tunicam Nessi sanguine venenato cinctam efficacissimum credens philtrem, præsentissimumque amoris remedium (quod illam monuerat moriens Nessus) ad virum per eundem Lycham rei nocturnum misit: quam simul ac induit Hercules veneni vl paulatim inualecente torqueri maxinis doloribus cepit. Quare indignatus Lycham, qui vestem attulerat, in mare proiecit, qui tamen in scopulum fuit conuersus. At Deianira calamitatem Herculis ingemiscens, nescia fraudis Nessi laqueo vitam finiuit.

Ignaroque Lichæ quid tradat nescia luctus Ipsa suos tradit. *Ouid. 9. met.* Necis autor Herculeæ: ex *cod.* Dicentem, genibusque manus adhibere parentem corripit Alcides, & terque quaterque rotatum Mitit in Euboicis tormento fortius vandas, &c. *ibidem.* Lichæ scopulus in Euboea: ab eodem dictus. Quam quidona tulit Nessio cincta veneno. *Ouid. in Ith. Sen. in Herc. Ont.*

LYCIA.

Aliz minoris regio Lydiæ finitima, in quam Latona cum Apolline, & Diana paruulis fugiens ab ira Iunonis, peruenit. Vide *Latona*. Hæc autem regio Troianis semper amica in extremos vsque dies auxillares milites misit, vt testatur *Virgilius*; est quoque Cariz proxima, quam olim septuaginta oppida, postea triginta sex *Plinius* tempore habuisse idem est *author*. Dicta autem Lycia à Lyco Pandionis filio: in ea

Vrbes.

Patara. Vide *suo loco, vbi multa*. Myra; eiusdem regionis quondam metropolis D. Nicolai Episcopatu quondam celebris. Campis Diues Apollo sic Myrinis. *Mart. v.* phæuæ sunt qui legunt Myrinis. Vide *Gyrald.* quid sentiat *Syr. 7.* In Myrensi flau Lyciæ Apollinis templum fuisse prodit *Ælianus*, ad cuius olim Sacerdotem vitulinæ carnes distrahentem orphi pisces adnectere solebant, tamquam conuius ad epulas inuicari.

Telmessus Antiphellus. Apertæ, arum, opp. maritima hæc postrema. Iconium, vulgò Cæge. Phellus. Andriacæ oppida.

Montes.

Chimæra. Vide *suo loco*. Sacrum, promontor. Lyciæ. Cragus, mons Lyciæ Tauri pars, vt scri-

scribit *Pont. lib. 1. & Plin. cap. 27. lib. 5.* ex opposito habens montem Anticragum: sic dictus à Crago Tremulis, & Praxidice Nymphæ filio: meminit & *Ouid. 9. met.* Iam Cragone, & Limyræ, Xanthique reliquerat vandas. Limyrus, & Xanthus fluuij.

Populi.

Lycij, apud quos celebratæ fuerunt sagittæ Lyciæ: hinc *Virg. 8. Æn.* Ille mihi insignem pharetram, Lyciæque sagittas Discedens dedit: Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu, *idem 11. Æn.* Lycia gens: *Ouid. 6. met.* Lycie ceteruz. *Hor. 1. 8. Lycia plebs. Ouid. 12. met.*

Synonyma.

Fines Lyciæ. *Ouid. 6. met.* Hic fratres Lycia missos, & Apollinis agris: *Virg. 12. Æn.* dicebantur agri Apollinis, qui in sua ditione erant, nam Patara, seu Myræ oppidis oraculum Apollinis fuit insignis, vnde loca illa Apollini sacra dicebantur. Hinc *Virgilius* Lyciæ iussere capessere fortes. *4. Æn.* & Patareus Apollo, dicitur ab *Hor. 3. Carm. 4. Qui* Lyciæ tener dumeta, Natalemq; solum Delus, & Patareus Apollo. Vide Patara, Lycij montes. *Stat. 1. sil. 2.* Lyciæ vrbes. *Ouid. 4. met.* Lyciæ quoq; fertilis agris: *idem 6. Xanthi* fluente. *Virg. 4. Æn.* nam Xantus Phrygiam quoque perfecit, & apud Pataram Lyciæ in mare deuoluitur. Lyciæ Patarae niuissos Exercent dumeta iugis: *Stat. 1. Theb. Arua* Chimærifera Lyciæ. Iamque Chimærifera cum Sol gtaulis vreret, aut Finibus in Lyciæ, &c. *idem 6. met.*

LYCOMEDES.

Scyri insule Rex, cui Thetis filium suum Achillem, dormiente præceptore Chirone, cui à patre Pelæo educandus traditus fuerat, clam rapit, seruandum tradidit, vt ibi inter eorum Regis filias (venustus enim, & puellæ similis erat aspectu puer) muliebri habitu indutus latiraret, ne ad bellum Troianum, vnde minime reuersurum non ignorabat, proficisci cogeretur: ibi igitur delitescens Deidamiam Regis filiam vitiauit, ex qua Pyrrhum suscepit. V. *Deidamia: Achilles.*

Deidamia genitor. Regnator Scyrius: *Stat. Achill.* Achillis gener. *idem.* Pyrrhi auus: vnde ille iuuenis Scyrius appellatur: *Sen. in Troad.*

LYCORIS.

Volumnij Senatoris liberta fuit, vero tamen nomine Citheris dicta, quam valde venustam miserè deperibat Corn. Gallus poeta, quo tandem spreto Antonium in castra sequuta est, Gallias proficiscentem. Hinc ait *Virg. eclog. 10.* vt Corn. Gallum id ægrè ferentem consolaretur.

Galle quid infans? (inquit) tua cura Lycoris, Perque niues infans, perque horrida castra secuta est. Et sua cum Gallo nota lycoris erit. *Ouid:* Citheris, siue Cytheris, dis. Enj dilecta mihi nimium formosa lycoris, Cum qua mens eadem res fuit vna mihi. *Cor. Gall. in eleg. fragment.* Et modò formosa quam multa Lycoride Galus Mortuus, &c. *Prop. 2. 32.*

LYCVRGVS.

Polydectæ filius, & frater Eunomi Lacedæmo-

niorum Regis, cuius etiam in regnum successit ignarus Eunomum vxorem grauidam reliquisset, quod vbi cognouit, Regis nomen, terroris suscepto, deposuit: nepotique adulto, qui Charilaus dicebatur, regnum fideliter restituit: sed cum ciuitatem pessimè institutam videret, vt illam melius constitueret, animum adiecit: conscripsit igitur legibus, quæ adhuc leguntur, à Rege, cuiusque iureiurando accepto, vt eas ad reditum saltem ipsius seruerent, se ad Delphicum oraculum, an optimè fecisset socijs adhibitis recepit: à quo cum optimas esse leges, diuque Rempub. illam duraturam, quæ illas seruasset, intellexissent, remissis socijs, aliò ipse contendit, vbi manu sua sibi mortem consciscit, ne vnumquam repeteret animus in patriam remeare. V. *Pistarchum*, & longiorem illius vitæ seriem optas.

Legifer Amyclæus: nam Amyclæ sunt vrbes in Sparta. Spartanus legifer. Author legum Spartanarum. Spartiarum Rex legifer. Conditor legum laconicarum. Presbyterorum Deus: sic vocat *Plato de legib.* nempe seniorum lumen.

LYCVRGVS.

Dryantæ filius Thraciæ Rex, qui quod Thracas immoderatè vino deditos conspiceret vites omnes toto regno iussit excidi. Hinc occasio poetis facta comminandi fabulam, nempe Bacchus ex Asia in Europam transfurcatus cum Licurgo Thracum Regem societatem iniit: cumque primùm in Thraciam velut ad amicos sceminas traieciisset, mandauit Lycurgus suis militibus, vt Bacchum aggressi, ipsum & pellicesque eius omnes obruncarent: at de his certior factus liber pater à quodam indigena Tharope nomine, cum nondum milites transfretassent amicorum præsidio occultè ad exercitum redijt. Lycurgus verò pellices aggressus omnes interemisse dicitur, at Bacchus exercitu traiecit, Thracem pugna superatum, caputque oculis orbauit, illius domesticis cruci affixis. Tharopi verò beneficij memor Thracum imperium concessit, ac ritum orgyæ celebrandi tradidit. Hæc *Diodorus*. Alij autem scribunt à Lyeurgo Bacchum vsque Naxum insulam fugatum; ipsum verò Regem in furorem versum, dum vites omnes in regno amputari iussus ipse quoque amputaret, sibi tribus succidit: cuius rei causa in maiorem effrenis rabiem vxorem, & liberos cruciavit, ipse verò à pantheris in Rhodope dilaniatus est.

Acrid quondam regnata Lycurgo. *Virg. 3. Aru.* Vtique Dryantidæ Rhodopeia regna tenenti. *Ouid. in lib. vel Dryantidæ*, à patre. Regna tenens Thraciæ. Threicius Rex. Adijt iycurgi domitor, & rubri maris, idest Bacchus. *Sen. in Herc. fur.* Regna seurigeri Bacchum sensere Lycurgi. *Sen. in Oedip.* Bipennisferumque Lycurgum sacrilegos matas. *Ouid. 4. met.* Vesanumque noua nequiequam in vite Lycurgum, &c. *Prop. 3. 16.*

L Y-

LYCVS.

Fuit Rex quidam Thebarum, qui Antiope re-
putata, quam Iupiter in Satyrum conuersus gra-
uidam reliquerat, à filijs ex ea natis Amphio-
ne, & Zetho fuit interfectus. V. *Antiope*. Alius
fuit Lycus Thebarum tyrannus, qui à Creonte
Herculis socero Thebano Rege propter scelo-
ra in exilium missus, absente iam Hercule apud
inferos, vt inde Euristhei iussu Cerberum du-
ceret (ubi & Thestem in vinculis detentum),
qui cum Pirithoo ad rapiendam Proserpinam
descenderat, liberauit) occasionem obitam.
Lycus arripit, & per seditionem Creonte cum
duobus filijs caeso regnum Thebanum occu-
pat, Megaram Herculis vxorem ad nuptias
solicitat, abnuenti vim parat. Opportune re-
uersus Hercules Lycum, cæterosque illius fa-
ctionis interfecit. V. *Sententiam in Herc. fur.*

Thebanus exul — tremis ignauum exulem
suis carentem finibus nostris grauem & Sen. in
Herc. fur. tenetque Thebas exul Iherculeas Ly-
cus. *Ibidem.*

Eft etiam Lycus fluuius Ponti præter Heraclei
Maryandinorum in Pontum Euxinum influens,
quem D. Gregorius Thaumaturgus aliquando
sumidum, & agrorum ruinam minitantem,
simplici baculo compescuit, quem Celestem siue
Cæstem nominant *Thueyd. & Eschyl.* sed hic
alius est ab illo Lyco qui Neocæsaream præ-
terfluit, quemq; D. Gregorius compescuit. A-
lius in Asia Laodicæ præterfluens cuius Poly-
b. meminit: & hic Phœnicæ dicitur, & circa
Leonem ponitur à *Procl.* Alius in Germania
Rhetos dirimens à Vindelicis, & præter Augu-
stam Vindelicorum in Danubium illabens, te-
ste *Procl. 2. cap. 13.*

Sic vbi terreno Lycus est epotus hiatu Existit
procul hinc, alioque renascitur ore. *Ouid. 15.
met. nam, vt Herodotus scribit à Cadmo monte
fluens iuxta Colossas Phrygiæ oppidum,
terræ hiatum subiens occulitur, deinde quin-
que ferè post stadia emergens illabitur, & ip-
se in Mæandrum, & hic de Lyco Aëg. intelli-
gendus est.*

LYDIA.

Regio minoris Asiæ Cræso Rege, & Pactoio
Aurifero flumine, nec non mollitie notissi-
ma: quæ flexuosis Mæandri recurribus (sex-
centas enim facere flexuras fluuium nonnul-
li testantur) perfusa super Ioniam procedit,
Phrygiæ ab Ortū vicina, ad Septentrionem
Myiæ, Meridiana parte Cariam amplexens.
Dicta Lydia à Lydo Arys hio, cum antea
Mæonia diceretur, qui cum Tyrrheni frater
esset, illisque dictum à patre (cum populos
domi succrescentes nimium cerneret, vnde
fame spissus laborabant) vt inter se forte du-
cta alter onerosam multitudinem educeret,
nouisque sibi sedes inquireret: alter paterni
regni successor remaneret: cum fors ita cecidi-
set, vt Tyrrhenus relictā patriā, nouarum
coloniarum auctor fieret, in eam Italiæ par-
tem sese contulit, quæ mare inferum spectans
ab eo Tyrrhenia appellatur, quæ nunc Etru-
ria. Lydus verò domi relictus, paterniq; regni

successor Mæoniam de suo nomine Lydiam
appellauit, in qua

Vrbes.

Philadelphus, vrbs insignis frequentibus ollæ
terræ motibus concussa; cuius in *Apocalypsi* sic
mentio. Sic dicta ab Artalo Philadelpho con-
ditore.

Sardes, & Sardis, Cræsi regia, totiusque regionis
caput; & huius in *sacra Apocalypsi* fit mentio 1
meminit & *Her. 1. epist. 11.* Sardes, ium, pi-n-um.
Ouid. 11. met. Thyatira: cuius etiam memoria in
eadem *Apocalypsi*. V. *Tract.*

Hypepæ: Veneri olim sacra vrbs, quod ibi pul-
chra scemina videretur: Orta domo parua
paruis habitabat Hypepis. *Ouid. 6. met.* de A-
rachne. Chydæ, maritimum opp. Cætanæ:
sunt qui vrbes hanc in Lydia collocant. Vide
Martyas.

Montes.

Tmolus. Stypylus. V. *suis locis.* Mesogys. Mimas:
Fiuuij.

Pactolus. V. *suis locis.* Caicus. Thermus, quem cum
Pactolo eundem faciunt nonnulli. Cayster. V.
suis locis. Lydiam enim à Caria dissepit. Tmolus
etiam fluuij nomen è Tmolio monte scaturiens.
Hermus in Pactolio influens.

Synonyma.

Mæonia: ipsa Lydia olim dicta; sunt qui Lydiæ
partem faciunt lege *Cluuerium*. Sic dicta à quo-
dam Mæone fluuiio, vt *Stephanus* vult, vel po-
tius à Mæone Rege. Mæonias celebrantur car-
minis ripas: *Ouid. 2. met.* Mæoniz domus: *Virg.
10. æn.*

Agri Lydi. *Ouid. 11. met.* Ora Cræsi. *Mart.* Regna
Cræsi. *Pont.* Vrbes Lydæ, siue Lydiæ. *Ouid. 6.
met.* Lydia regna. *Tib. 4. 1.* Regnum Aiyat-
ci, siue Halyatci, qui pater fuit Cræsi. *Her. 3.
ed. 16.*

Lydia quoque dicta fuit Italiæ prouinciola, in
qua Mantua. vide *Mantua.*

Populi.

Lydij. Gens Lydia, Lyda. Mæonia iuuentus. *Virg.
8. æn.* Mæonij: Mæonidæ, arum: Viri Mæoni-
des, & Mæonius, num sing. formæ: Mæonius,
Lydus, quod ad Lydiam spectat.

LYMPHA.

V. *Aqua*: fuit etiam Lympha tamquam siluestris
Dea ab antiquis habita, & in quarta Cæli re-
gione collocata; Dea agriculorum à *Varro* re-
censita, vt potest cum sine aqua frueretur agri-
cultura.

Nais, siue Nalas, dis: pro Lympha Naiada Bac-
chus amat, cæcis diente minister. Temperet
annosum Martia Lympha meru: *Tib. 3. 7.* Lym-
pham Martiam: nescio quis interpretatur pro
Tiberi, sed etiam pro aqueductu à Q. Martio
iussu Senatus Romæ ad aquam asportandam,
& corriuandam factu. Dicitur etiam Lympha
pro Nympha; sed hæc minus ad nos.

LYNCEVS.

Disyllabum nomen viri, qui ex Argonautis fuit
vntus tam acuta oculorum acie præditus, vt
transpareret videre diceretur, qui conspexit
nouissimum Lunam, præmanque eodem die
in signo Arietis, quod paucis, aut nulli mortu-
hum

Ium vidisse contigit: Aphareus fuit filius qui nauem Argos cum alijs Heroibus confcedens in Colchos profectus est. Hunc Varro centum triginta milia passuum prospexisse scribit; solitumque exire ad Carthagine classem Punicam, numerumque nauium ex alta specula manifestissime notare. Sed hoc an fabulosum sit, hinc agnosce, quod Lynceus, qui inter Argonautas fuit ante diu vixit, quum conderetur Carthago. Idem fuit frater, qui pro Leucippi duabus filiabus, quas ambo desponderant cum Castore, ac Polluce dimicant. V. *Castor*, & *Pollux*.

Proles Apharela Lynceus. *Ouid. 7. met.* Solius transibit nubila Lynceus. *Val. Flac. 2. Argon.* prouerbialiter dictum. Nec corporis optima Lyncels Contempler oculis. *Hor. in epist.* Aphareidae fratres: vocantur ab *Apoll.* *Rhod. in Argon.* & *Val. Flac. 1.* quem lege. Quisq; trans positum quoque Summota Lynceus lumine iussio videt *Sen. in Med.*

Fuit etiam Lynceus Hypermetestras vlr, qui Belides, p. p. dicitur ab *Auo Ouid. epist. 14.* V. *Hypermetestra*.

LYNX, cis.

Animal ex luporum cetruciorum genere vario colore, & maculoso tergo, acutissimoque visu. Lynceus Baccho dicatæ fuisse dicuntur, vnde & eius currum pettrahere putabant. In lyncem verò conuerti suu fabulantur Lyncum Scytharum Regem, quod cum ad regnum suum Triptolemus Cereis amassus peruenisset frumentariam artem Scythas edocturus, illum quidem exceptu hospitio: sed via causam ab illo perdoctus, vt tã præclari iuuenti gloria in se transferret, hospitum obtinere constituit. Cumq; iam iuuenem noctu dormientem aggredi vellet, Ceres indignata in Lyncem ferã cum conuertit. Lege *Ouidius 5. met.*

Lyncibus ad celum vecta Ariadna tuis. *Prop. 3. ed. 16.* Quid Lynceus Bacchi varix. *Virg. Edigez dextra, lquaq; sequuntur Lynceus, & vdi niero lambunt retinacula tigris.* *Stat. Tu bijogum pictis insignia frenis Colla premis lyncum.* *Ouid. 4. met.* Lynceus, *ex fab.* — canentem figere pectus Lynce Ceres fecit. *Idem 5. met.* Animalia Baccho sacra. *Mom.* ex vincta eius, quam sub terram semper occultat nasci dicitur pretiosus lapis.

LYRA Sidus.

Stellarum novem inter genu, & manum sinistram Encephalis situm. Oritur cum Sagittario occidit auctem exoriente Virgine. Hinc *Ouid. 3. fast.* Illa nocte aliquis tollens ad sidera vultus Dicit vbi est hodie, quæ Lyra fulsit heri; Hanc Astrologi volunt primam lyram à Mercurio inuentam in Cyllene Arcadæ monte, & ab eo Apollini donatam fuisse: qui deinde illam concessit Orphæo, quo inuenerunt à Musis in Cælum translata fuit. Fideula. V. *Fides*.

LYRA.

Quam Mercurius inuenerit ex testudine, & Orphæo donauit, vt *Eratosthenes poeta* scribit, vel vt alij ab eodem Mercurio inuentam, primum datam Apollini accepto baculo, quem cadu-

ecum vocant, de quo *suu loco* dictum est. Hanc igitur ex testudinis corio, siue ad eius corticis similitudinem factam multa comitabantur ornamenta, vt *Tibullus*, & *Ouid.* prodiderunt: Distinctamq; lyram gemmis, & dentibus Indis. *11. met.*

Lyra canor. *Ouid. epist.* Consona fila lyra. *Idem 1. eleg.* Plestra lyra: Aurea cithara. Apollinis Reddidit læta suos pollice chorda sonos. *Ouid. 2. fast.* Cithara: aliud sanè instrumentum musicum, sed etiam pro lyra. V. *suu loco*. Chelys, is. V. *suu loco*. Et arte iucundos Magistra ad numerum strepitus citantem. *Arsph.* Imbellisq; lyra musa: potens. *Hor. 1. od. 6.* Artonia lyra. *Prop. 2. 26.* Est testudinea Phœbe superbe lyra. *Tib. 4. 2.* Mater hymnorum, dicitur *Arsph. V.* *Testudo*. Scindaplas, instrumentum haud ab simile lyra nam fidibus: quatuor tantum aptatur, vt explicat *Athen. lib. 4.* plectrum quo lyra pulsatur. V. *suu loco*. Pollex doctus: quo chordæ pulsantur. *Ouid. 11. met.* flamen, & flamina, nempe chordæ quæ in lyra sollicitantur. *Ind.* Chordarum dulcedo, quæ percipitur ex sonitu lyra. *Ind.*

Epith. Canora, dulcis, hymnidica, suavis, lucida.

LYRICVS, &

Lyrica carmina.

Lyrici carminis apud Latinos primus scriptor Horatius; apud Græcos varia est sententia, sed omnium serè Græcorum in Lyricis Principes Pindarus, cuius se imitatore ait Horatius. *Musa potens lyra.* *Hor. 1. 6.* Lesbis amica lyra. *Lyrici modi.* *Ouid. 5. fast.* Pindarici plectri. *Stat. 1. 3.* Æolia carmina plectra lyra. *Ouid. epist. 12.* Pindaricæ vox lœta lyra. *Stat. 5. silv. 3.* Et quibus Arcadia carmen testudine mensis Cyda labor, nomenq; fuit. *Idem.* Transiit, & lyrica mœnia struxit ope. *H. Balbus.* Molles Citharæ modi. *Hor. 2. 12.* Nos læta colamus Ocra, & Aonia fila canora lyra. *Pom.* Numerosus: dicitur qui lyricus est vates. *Ouid. 4. 103. 9.* Dum ferit Aulonia carmina cula lyra. *Idem.* Musæ impares. *Hor. 3. 9.* Æolium carmen. *Idem 3. 30.* nempe Sapphicum: nam Sappho fuit ex insula Lesbo, quæ Inter Æolias vrbes censetur. Audaces dithyrambi. *Idem 4. 2.* Carmina Flaccici Calabri: nam Venastius fuit Horatius, & Venustum in Calabria adscribitur. *Mari. 8.* Pindarici inodi. *Idem.* V. *Plectrum.* Daunia Camœna: ab Horatio, qui ex Daunia protinctiola. *Idem ed. 6. lib. 4.*

Lyrici Poetæ.

Horatius Latinus Simoëdes Pindarus. Alcæus. Anacreon. Sappho. Alcean. Sæfichorus. Ibycus. Bacchilides. Græci lyrici, de quibus præter hos duos postremos V. *suu loco*. Lyricenis. Lyricisq; Lyristæ: qui lyra canis, sonante.

LYRNEVS.

Oppidum Troadis ab Achille euersum cū Priamo, Troianisq; bellum ob Helenam à Paride raptam, à Græcis inferretur; ex quo Briseida abduxit, occiso Minete eiusdem oppidi Principe. Briseidisq; viro, V. *Briseis*. Ab alijs collocatur in Cilicia ditum oppidum.

Mobilis tellus Briseide. *Sen. in Troad.* Lyncei domus.

maris est. Hinc Pelizus iuuenis Alexander accipitur à *Iuven.* Vide *Alexander.* Aegza, in qua mos erat Reges sepellire. Aidea. Idomena. Scydra. Europus. Tyrisa. Berroca ad Halliacmonem fluium.

Regio Pietra, Musarum parens, domusque Pidna. Phylace. Dion.

Mygdonia regio, sic dicta ab antiquo Mygdone Rege: in qua vrbes

Antigonia. Phylax. Carthabia. Letæ. Terpilus.

Paraxis regio, in qua opp.

Antigone. Pallene, vrbs marit. ad sinum Toronicum. Cassandria. Torone, vrbs marit. ad eundem sinum Toronicum.

Chalchida regio; in qua

Augea, Singus. Acanthus, vrbs, quam Atamanes habitauerunt, in qua muras esse cicadas *Straphanus* prodit.

Amphaxitis regio, in qua Vrbes.

Theffalica olim Ciceronis exilio celebris, tum celeberrima D. Pauli Apostoli prædicatione, ad cuius ciues eiusdem binæ literæ extant: nunc etiam, vt olim frequenteriffima est populo promiscue religionis.

Stagira Aristotelis cunis clara, vnde ipse Stagiritæ appellatur.

Bisaltica, à Bisaltis populis regio. Euporia. Ossa. Calliteræ.

Edonia, in qua pop. Edonij, Amphipolis, quæ Chrysopolis etiam, vbi monetur Turcarum Reges eundem; alij Seres vocant. Cradenna: Anadramos: Myrica, & Nquemulæ. Scortusa. Beiga.

Orbelis, cuius opp. Gariscus, olim Panormus, nunc vulgo *terisa*.

Sintica, à populis Sinticis. Heraclea. Paracopolis. Tristolus.

Pelagonia: in qua Stobi opp. Lyncestis: in qua Heraclea altera. Ioris: in qua Iorus, Alorus, Almopum, Europas, Albanopolis. Apsalus. Aëtræ regio, in qua Aëtræus. Eordeoris, in qua Daulia, Dibolia Scampis.

Aliæ vrbes.

Chalastra, ad Ajum fluium, quam nomine Bucephali equi Alexander Bucephalam cognominant, eisque apud Thermoium sinum. Neapolis ad Strymonium lacum, vulgo *Crisopoli*. Tricha. Eribea, vulgo *Prossa*.

Sinus ad Macedoniam spectantes.

Strymonius à fluuio Strymone, qui Macedonia à Thracia diuidit. Thermaicus, siue Thermæus, vulgo *Golfo di Salomica*. Toronicus.

Fluij.

Axius: in sinum Thermoicum influens: Axius Vardarion dicitur *Cedreno*; cuius aquis pecorum vellera nigra effici creduntur. Haliamon. *Sind. & Steph.* Sunt qui scribunt Aliamcon: & hic vicinus Axio contrarios effectus operatur: lege *Plin. lib. 31. 2.* Erigon, siue Eridon. Chabris. Strymon. Vide *suos locos*, Panyasus autem, Apfus, Laus, Cetidnus fluij eiusdem Macedoniæ in Adriaticum sese exonerant. Echedorus, qui iuxta Theffalonuam in mare Aëgrum se exonerat,

Lyncestis fluu. cuius aqua pota non m'ntus e bricitatem inducit, quam si quis vino se ingurgitasset: hinc *Plin. lib. 3. cap. 106.* Lyncestis, inquit, temulenrum facit, & *Ouid. 15. met.* Hinc fluie effectu dispar Lyncestis amnis, Quem quicumque parum moderato gurgite traxit Haud aliter titubet, quam si vera vina bibisset.

Montes.

Athos, ita dictus ab Atho gigante, cui iniectus fuisse dicitur, quem Xerxes Græciæ bellum inferens perossium velliscit: Hinc ingens est, asper, aditu perdifficilis, & adeo altus, vt aliquando vmbras etiam in Lemnum insulam vsque proiciat: confusus est vite, olea, lauro, myrto, pomisque. Nunc à Calioeris incolitur tanta religione, vt etiam Turcæ eo solo abstineant. Sunt autem Calioeris Græcorum Religiosi, sed à Catholica religione aberrantes. Vide quid de illis scribit *Sansuonius*, nunc *Monte santo*, appellatur.

Chyrstites mons, ad cuius radices Chyrstæ oppid. Pangæus promontorium inter Thraciam, & Macedoniam: Pangæi iuga, *Sen. in Med.* Pangæorum: *Strab.* Arua Pangæa: flumina Pangæa: *Ouid. 3. fest.* Sepias, Magnæsiæ promontor. Candauia, mons est in ea parte Macedonia, quæ in mare Adriaticum vergit: *Luc. 6. Pharf.* Deuia qua vastos aperit Candaunia saltus.

Lacus.

Lychnites, apud quem vrbs Lychnidus. Bæbeis: Sed ad

Synonyma

Æmæthiz portus. Arua Pelizæ: *Ouid. lib. 5. met.* Macedum fines: *Strab. 1. sin. 4.* Æmæthiz fluu. *Ouid. 5. met.* Regnataque terra Philippo: *idem 4. Pont. 15.* regnum Alexandri. Strymonij saltus. Vide *Strymon*. Cum tibi sacro Macedo seruetur in antro: *Luc. 8. Pharf.* Qui clypeo, gladioq; Macedoniaque farissæ: *Ouid. 12. met.* vbi syllabæ diuersitatem obserua. Macedum vrbes. Argolicas, Macedumq; per vrbes Spargit: *Val. Fl. 1. Domus: Sil. It. 14.*

Populi.

Macedones. Æmæthiz. Pæones: Vel nos Æmæthiz ad Pæonas vsque nulos Cedemus fluu. & *C. Ouid. 5. met.* Pæonis, dis: *f. em. patr. ibidem.* Bisaltæ: sunt enim pop. intra Strymonem, & Edonicum sinum: Bisaltæ quo more solent, acereque Gelonus: *Ving. 3. Georg.* Strymonis gentes. Edonij.

MACELLVM. V. Feruus.

MACHABÆL

Populi fuerunt ex Iudeis, quorum virtutes, resq; gestæ duobus sacris libris enarrantur. Eorum patria Modin fuit in tribu Dan supra montem sita, ad cuius etiam radices eorum sepulcra visabantur olim septem, nempe pyramides marmoreæ quadrata mole surgentes, tantæ altitudinis, vt essent etiam nautigantibus in mari conspicuæ, sed vt *Petrus de Valle*, qui tamdiu illa loca sæpius peragrauit, enarrat, nullæ Pyramides extant ad nostra tempora, immo nec reliquæ. Septem fratres Machabæi vna cum matre sua nolentes porcinis vesti carnis pro lege

lege Dei ab impio Antiocho necari iussi sunt; quorum dies festus Calendis Augustis agitur: eodemque tempore floruit Machabæus Sacerdos cum quinque filiis suis, quorum res præclarissime celsas lib. 1. Machab. habes.

Machabæo sanguine nati. Gens Machabæa. Modin, vrbs patriæ Machabæorum. Modiniaci. Campus iuxta Modin. Desertum, spelunca Modin. Montes Machabæi.

MACHAON.

Insignis apud Homerum medicus, Æsculapij filius, Podalirij frater, qui in vulneribus herbarum succis sanandis præfuit. Hic, vt *Eustathius* prodit, imperator in Tricha Macedoniz vrbe, quæ eadem Trachina dicta fuit: sorores habuit Hygiam, & Eglen, & Panen, vt *Plinius* scribit, quas *Sacrotæ* pinxit. Machaon igitur Homerici, & Creta, vbi eo tempore morabatur, cum Polydario accitus in Græcorum bellum ad Troiam profectus est, vbi ab Eurypilo Telephi filio fuit in bello interemptus, quem tamen Orpheus post Eurypili mortem rediitum, & Philocteten medicamentum introducit: ut *Virgilius* inter duces equo inclusos apud Troiam enumerat. V. *Philoctet.*

Primusque Machaon: *Virg.* 2. *Æn.* Celeberrimus, salutaris. Tarda Philoctetæ sanauit cruera Machaon: *Propert.* 2. *elég.* 1. Vtque Machaonis Præstantis artibus heros Lenito medicam vulnere sensit opem. Vide *Medicum*, & *Medicina*.

MACHÆRA.

V. *Ensis*.

MACHINA.

Ingens moles. Pegmata. Erant crescenti media pegmata celsa vrbe. *Mart.* 1. Hæc olim in se sententia simulacra oppidorum, Deorumque spolia hostium, coronas, & id genus alia gestabantur in triumphis Romanorum ob triumphum magnificentiæ. V. *Pompa*. Machina lignea. Ligna structura. Erant quoque pegmata quædam in theatrorum spectaculis, tabulara per se surgentia, & in sublimi tactæ crescentia, quibus impositi gladiatores, nalmi, & alij populum spectantem detinebant bellis ludicris, mimis, & huiusmodi: qui verò hæc machinabantur, Scleropectæ dicebantur: *Leges Athen.* lib. 4.

Machina autem bellicæ variz fuerunt apud Romanos præsertim; quibus ad oppugnationes vrbum vsu fuerunt, de quibus Vide *Bellica instrumenta*.

Falces murales; de quibus ita *Veget.* lib. 4. De materia, & tabulatis testudo contextitur, quæ, ne exuratur incendio, corijs, vel cilicij, centoniibusque vestitur. Hæc intrinsecus accipit trabem, quæ aduocò præfigitur ferro, quod falx ab eo vocatur, quod incuruata est, vt de muro extrahat lapides. Harum meminit *Linus* lib. 38. *Cesar, Origines, & alij*.

Æquataq; machina celo.

Epith. Sæua, stridens, muralis, ænea, noxia, hostilis, horrida, truculenta, turrisfraga, saxa, rotans, niuios quatiens, exercens morientia.

MACIES, &

MACER.

Pallor: Macritudo, macor, siue macror: Extenuatio: Attenuatio. Tabes. V. *functio*, tabida forma. *Os d. 2. met.* Oraque pro curis extenuata gerit. *Orbis squalor*: *Pallor*, tenuis artus: *Iuven.* 15.

Senex Cynicus: *Mart.* 3. 92. pro macro, & macilentus, nam sordidi, & macilentis fuerunt Cynici, ob asperitatem, quam ostentabant.

Cor macret ægrum penitus: *Seneca* in *Ondip*. Vix habeo, tenuem quæ regat ossa cutem: *Ouid.* 4. *trist.* 5. Paruus in exiles succus mihi permanet artus: *Idem* 1. *Pont.* 11. Ossâ lurida pelle amicta. *Hor.* *epod.* 17. Et timor informem ducet in ore notam: pallorem quoque significat. V. *functio*, *Pallor*, *Prop.* 1. 5.

Sicca cutis: *Corn. Gall.* tabida membra. *Idem*. Exiles tenuatus in artus: *Prop.* 2. 17. Mæssa tabido rictu iacens: *Seneca* in *Herc. fur.* Sordidum rabo caput: *Idem*, macie turbatus, confectus, tenuatus. **Horrida vulvum deformat macies**: Macie confecta suprema Ignoti noua forma viri, miserandaque cultu. **Deiciens vit trahit ossa cutis** — Tu tenuis, tardiq; gradus, macieq; perefus.

Efficie ne macies pallentes occipit artus, Neu noceat informis pallida membra color: *Tibull.* 4. dura cutis, per quam spectari vissera possent. **Ossa sub incuruis extabant arida lumbis Ventris erat pro ventre locus pendere putares Pectus**, & d. spinæ tantummodo crate teneri. **Pallor** in ore sedet, macies in corpore toto: *Ouid.* 8. *met.* Gellius e. 8. tenuis: *Catull.* *ep.* 90. Macilentus: *Gracilis*. **Attenuatus**: *Extenuatus*.

MACVLA. V. *Lacus*.

MACVLATVS.

Spurcatus, &c. vt *inf.* Sparsi immiti sanguine vultus: *Ouid.* 13. *met.* Deturpatus: *Denigratus*. **Sordibus aspersus atque cæno**. Infectus sanguine, puluere, &c. temeratus, contemneratus.

MACVLOSVS.

Variis maculis confusus. **Spurcatus, sordatus, pollutus, inquinatus, turpatus, deformatus, commaculatus, confuscatus, coinquinatus, labe, maculis, notis, &c.** **Affectus maculis**. **Quamvis** apud *Grammaticum* sit nescio quid discriminis inter maculatum, & maculosum, quos adhibet studiosus iuuentis.

Depictus. **Pictæ tergura feræ**: nam lynces, tigrides, pantheræ quæ sunt pictæ tergus: **Terga coloratz feræ**. **Virgatz tigris**: *Seneca* in *Hipp.* Et varijs distincta notis per tergura fulgent; Et gemmata feræ tergora.

MADIDVS.

Madefactus. **Aspersus hore, aquis, Jympha**. **Perfusus aquis**. **Caput fontana sparsum lympha**. **Ablutus**. **Vdus aquis**. **Vuidus liquore**.

MEANDER.

Siue Mæandrus minoris Asiæ fluuius Oceanus, ac terræ filius, vt canit *Ouid.* 9. *met.* fluuius flexibilibus, vtpotè qui, vt alibi adorauimus, flexenatas, & amplius flexuras habeat, anfractusq; qui in mare ad Miletum delapsus, illud subire, & in Peloponneso emergere, ibiq; fieri Asopus dicebatur. **Filium** habuit (vt in fabulis) **Cyanee**, alteram autem nympha **Sicula**, de qua *functio* : quam

M m

M m

Miletus duxit uxorem, vide. *Miletus*; ex quo Caunum, & Byblida genuit: *Ouid. g. met.*

Non fecus, ac liquidis Phrygius Mæanvros in-
vndis ludit, & ambiguo lapsu, refluit; fluitq;
Occurrentiq; sibi venturas asplect. vndas, Et
nunc ad fontes, nunc ad mare versus agertum
Incertas exercet aquas. *Ouid. g. met.* Qualis in-
certa vagus Mæander vnda ludit, & cedit sibi,
Instans; dubius lusus, an fontem petat. *Sen. in
Herc. fur.* vbi Mæander super aequales Labitur
agros piger, & steriles amne maligno radit are-
nas. *idem in Hipp.* sed hoc in loco alium fluvium
videtur innuere, siue, vt tradimus in historia
ex *Pausania.* idem est, qui ex Asia in Europam
subtus mare meat.

Mæandri vada: Ad vada Mæandri concinit albus
olor: *Od. d. epist. 7* nascitur autem Mæander
de lacu in monte Aulocrene, plurimiq; affusus
oppidis, & repletus fluminibus crebris, ita si-
nuosus redditur flexibus, vt sepe ad fontem
reverti credatur. Lege *Plin. lib. 5. cap. 29.* qui eius
cursum describit.

Mæandri vadum: *Prop. 2. 1. 2. fin. 3.* Quæ non iure
vado mæandri iacta narasti, &c. mæandria vn-
da: Atque etiam vt Phrygiæ fallax mæandria vn-
da: Errat & ipsa suas decipit vnda vias. *idem
eleg. 33. fine 24.*

MÆNALVS.

Et Mænala, orni: mons altissimus in Arcadia,
non procul ab Argis, pinis refertus, à mænalo
Lycaonis filio ita nuncupatus, vt aliqui vo-
lunt, siue ab Arcadio filio mænalo alio, ad cuius
eriuu radices vrbs est eiusdem nominis in-
signis apud præcos venatione, ad quam opti-
me tunc erat accommodus.

Mænala ferarum: *Ouid. 1. met.* miles erat Phœbes, nec mænalon
arctigit villa Grator hæc Triuiz: *idem 2. feriant*
que graues Mænala planctus: *Sen. in Herc. Oet.*
Arcadiæ mons: *Ouid. antonomasti.* Arcadiæ la-
tebræ: nam natusq; maiores latebræ, quam
in Mænalo monte sunt in ea regione.

Mænalum lugum: *Bemb.* Nemus: Mænalos, argu-
tumq; nemus, pinosq; loquentes. *Virg. eclog. 8.* Sed
tenet vmbrosâ Mænalis ora iugo: *Bemb.* Hinc
Mænalis vrsa. vide *Calybe.*

Rhype, siue Rhype: Enape: Stacie: Cyllene: sunt
vrbes in Mænalo monte, quarum meminit *Strab.*
4. *Theb.* sed Enipe, & Stracie alij codices habet.

MÆNAS, & MÆNADES.

V. *Baccha.*

MÆOTIS.

Palus est septentrionalis Scythiæ, in quam influ-
it Tanais ingens sanè fluvius; quam paludem
Scythi Temerinda vocant, quod significat ma-
trem maris, vt refert *Plinius.* ex ea enim in-
quam præter Tanaim, plurimi alij fluij, in-
gentesq; influunt: videtur mare Euxinum quo-
dammodo nasci per Bosporon Cimmerion a-
quis transienteibus in Pontum, & non pro-
cul inde Phasidis osium. Pisces abundat,
quod plurima recipiat, vt diximus, flumina. Fuit
autem iuxta Mæotidem paludem Taurica ara
Dianæ sacra, ad quam homines hospites ad-
uenas immolabant iuua. *Diod. Sic.*

Mæotides paludes. *Pamph.* Mæotica vnda: *Virg. 3.
Georg.* At non qua Scythiæ gentes, Mæoticaq;
vnda Turbibus & torquens fluentes lyster are-
nas. Mæotica tellus: *idem 6. 4. 4. Mæ.* Mæotis hiems.
Ouid. 1. tris. Longior antiquis vîsa Mæotis
hiems. *Et. 3. 12.* Mæotidos vnde. *Luc. 3. Vt*
Mæotica nix minio hic ceteret Ibero. *Prop. 2. 3.*
Mæotis ora: *Ouid. 3. Pont. 2.* Vnda Scythicæ Pa-
lus: *Ouid. epist. 6.*

Ripa Põntica cæteris viduis regnata. *Sen. in Tread.*
ad illam spectat partem, quam Amazones ha-
bitarunt antequam in Asiam ad Thermoodon-
tem fluvium migrarent: Baccha, villa est circa
Mæotin, de qua *Ouid. 1. tris. 9.* Arces dicitur no-
mine Bacchæ. Lianum, opp. ad mæotidis palu-
dem, vulgò *Salmea.* Quæque Mæotis Alluit
gentes frigida fluita. *Sen. in Oetap.* Mæotica re-
gna. *Virg. 6. 4. 4.*

MÆON, & MÆONIA.

V. *sup. Lydia.*

MAGI.

Diæti fuerunt apud Persas eorum sapientes, qui
Græcis Philosophi, ab Ægyptijs Prophetæ,
siue Sacerdotes, à Gallis Druidæ vocaban-
tur; ex ijs tres apud nos fuerunt celebratissi-
mi, quæ Christum infantem adoratum & re-
gionibus suis profecti sunt; inde in patriam
reverti, eadem fide per illas regiones disse-
minata, eandem, effuso sanguine, strenuissi-
mi confirmarunt: quorum nomina fuisse di-
cuntur Michior; Gaspar, Balthassar: reli-
quæ autem Mediolani seruantur, siue Colo-
niæ Vbiorum.

Persarum Sophi. Quiq; Dei primi superum cu-
nabula Regis Magistri & nostris venerati.

MAGI.

Nempè incantatores, quorum primus scilicet qui
magiam artem inuenit Cham filius Noe dici-
tur fuisse, & filius eius Misraim, quem gentes
Zoroastrem dixerunt: Magiam verò artem,
plurimum exercuisse Thefalos natiuum est
ex antiquorum historijs, necnon Scythas apud
Phasin, vnde Mædea, vnde Cice veneticarum
maximq; cuius artis vnde Vide: apud *Senecam in
Med. v. 753.* & *Lucanum lib. 6.* vbi multa de veneficijs
& vîsra. V. *Veneficium: Incantatio: & Carmen pro incan-
tamento.*

Promit, atque omnem explicat Turbam malo-
rum, arcana, secreta, abdita, &c. *Sen. in Med.* ab-
dita pro maleficijs, & magijs. Maga: venetica
semina quæ magicas exercet artes. Quam de-
dusse canendo sepe relictivis cõstantia cor-
nuæ. *Luc. 12. met.* Thefalæ siga. Nam a-
pud Thefaliam, vt diximus, magia potissi-
mum exercebatur. Magi: magicus ritus: ma-
gio iustitiae ritu. *id. 10. met.*

MAGISTER.

Dydascalus. Hypodydascalus: qui absente magi-
stro curam gerit discipulorum, siue in Gymna-
sica exercitatione illum adiuvant. Præceptor. Cu-
stos iuuentutis discipuli custos. *Iuven. 7. &c.* Exor-
cet pueros vox imperiosa magistri Pædagogus.
Mart. Comes impubis Ioh. Virg. moderator iu-
uentutis. *Mart. 2. 99.* vulgò *Am. monitor.* V. *su-
per.* Astum docto: Grammaticus præceptor:
Rhe-

Rhetor. Prædottiba Græca vox. Gymnaſtes, dicitur magiſter luctæ, gladiationis, & huiusmodi Lanſta, erat magiſter gladiator. Pappas, ſeu Pappas: apud *Iun. 6. ſat.* ab aliquibus pro pedagogo exponitur, ſed aliter ſentio. *IV. Patet.*
Sic Ludimagiſter, qui gymnaſium exercet, ſive ludum: Magiſter morum, nempe Cenſor. Rituum magiſter. *Maſtra de cerimonie.* Magiſter equicum, *paſſus inferius.* Magiſtra, de ſæminis.
Eruditis magno ſeruoſe inuicentam. Inſtillans placidas artes. Qui rudes animos præceptis inſtruit. Virgea ſcepera gerens. Cui puerorum eſt tradita cura. Qui teneram ſtudijs formare iuuentam nouit, &c. Qui docet Aoniæ pubeſ, monitiſq; reformat. Qui pueros doctrina exercet. Muſarum in caſtris Tribunus; deducta metaphorâ à bello. Artibus exoticum qui colit ingenium, Cuſtos pueritæ; pueri, &c.
Epiſt. Clamoſus, acerbus, rigidus, aſper, ſeuſus, lenis, grauiſ, moroſus, & exercens, docens, erudiens, informant, inſtruent; moderans pueros, pubeſ, iuuentam, &c. barbatus.
Magiſtris olim tantus dabatur honos quantum parentibus dandum arbitrabatur. Hinc *Iuuen.* 7. bene precatur maioribus, Qui præceptorem ſancti voluere parentis eſſe loco — immo aliqui dixerunt maiorem præſtiterendam obſeruantiam, ut pote à quibus bene viuendi ratio demonſtratur quando ab illis prioribus tantum viuendi datum fuerit initium. Cultor iuuenum. *Perſ. 5.* — qui purgatas inferit aures fruge Ceanthea — *Ibid.*
Magiſter exercitus.

Ille dicitur, penes quem totus eſt exercitus imperium; Magiſter equicum apud antiquos iſe erat, quem ſibi ſemper eligebat Dictator, ut primum d. Conſulibus fuerat renunciatus, creatuſq; De hoc officio lege *Linum*, & ceteroſq; priſcos. Et hic Princeps equitum, dicitur *Iuuenalis ſat. 4.*

Magiſter equitum. Præſectus Prætorij, & Tribunus celerum: ſemper enim (ſecundum autem temporis varietates) apud hos fuit æqua poteſtas, ut tradit *Pomponius Porphyrioſus* Ductor maximus. Ducendas equicum, peditumq; ceteras uas tradiderat. *Faſt.*

Imperator: hoc enim nomine olim indigebantur qui curam totius exercitus habebant, quorum Expiſſima ſic apud veteres mentio. *V. ſup. ſuo loco.* Summus imperator. Supremus belli rector, dux, ductor. Arbitrator belli. *Sæc. Troad. 5.* Ductor ducum. *Ibidem in Agamem. 1.* Huc acies ducit, Romanæq; circum Caſtra locata, paruumq; leui ſruit ægæte uallum.

MAGISTRATVS, us.

Quoniam de antiquis tunc Græcorum, Romanorum, aliarumq; gentium magiſtratus multi adhuc extant libelli ad illos remittimus lectores, ne in infinitum creſcat volumen: ſi breuiorem de illis quæris hitoriam, lege *Rofinum Antiquit. Rom. lib. 7.*

Iamq; tuiſſico Romana potentia curis. *Claud. in Roſ.* Et rerum conuiſſus apex, tibi credita ſraturum, &c. *Ibidem 2.* Romuleo ſub ſæce viam cum carpit; *ſec. Virg. 3. Georg.* Purpureos habitus,

iueniq; curule Indulgebat ebant. *Stat. 1. ſilua.* Populi ſæces. *Virg. 2. Georg.* Illum non populi ſæces, non purpura regum Flexit: Multos emenſus honores. *Rutil.*

Senatus. *Virg. 2. Georg.* Hunc ſcepra accipere, & primos accollere ſæces. *Ibidem 8. AEn.* — Et digna euoluere tantæ ſobria corda vices. *Stat. 5. ſilua.* t. Molem inmenſam humeris, & vix tractabile pondus Impoſuit. *Ibidem.* Hic verò ut latis humeris ingentia rerum. Pondera ſuſtineat. *Anguſt.* Quotiens eſt iuſſus obire Munera, que nulli melius mandauerit inquam Pontificis ſummi maietas. *Ibidem.* Subijt tantarum pondera rerum. Munus honorum. Munia, iun.

Trabes decus. *Maſt. 1. 11.* Publica mouerit. *Pont.* Onus regum. *Sen. in Oedip.* Urbana officia. *Mart. 1. 56.* Magna tenent illud nomen molimina rerum. *Ouid. 1. Pont. 3.* Quum tibi Romano domiras in honore ſecures, Et liceat medio ponere iura foro. *Prop. 3. 7.* Potestas. *Iun. 10.* ſidenarum Gaborumq; eſſe potestas: quod vulgò dicimus, *potestas de quocumq; iuge.*

Proceres: Primates, dicuntur qui magiſtratum exercent. Cui eſt imperij commiſſa poteſtas. Cui populi incumbit cura paterna ſui. Cui credita eſt moderandi ſumma poteſtas. Rem moderamina Solus ſuſtinet: Quorum illuſtrata ſuperbo Vita magiſtratu fuerat. Sedas in alto tu licet Tribunalis, Et eſt curuli iura gentibus reddas. *Mart. 1. 96.* deſcribit Prætoris officium.

Epiſt. Celebris, inſignis. Urbanus, præclarus, egregius, ſuperbus.

Magiſtratuum nomina.

Conſul: Prætor: Præſectus: Aedilis: Cenſor: Quæſtor: Proconſul. *V. ſuo loco.* Prorex dicitur, qui regis vicem in regno gerit.

MAGNANIMVS.

Fortis. *V. ſuo loco.* Ingens animis. *Virg. 11. AEn.* Egregius animi. *Ibidem.* Siue animis, ſiue arte vales opta ardua penitus. *Ibidem 12.* Sublimes animos habens. *Ouid. 4. met.* Interitric: Interitric virtus. *Men. 5.* generoſa. *Ouid. 3. triſt.* Nec nobilitate minor. *Ibidem.* Et graue magnanimi robur mirare Rutili. *Ibidem 1. de Pont. 4.* Experts terroris. *Coroll.* Prodiga vitæ Pectora, & extremam nihil horreſcentia mortem. *Stat. 3. Theb.*

MAGNES, tis.

A Magnetibus populis, apud quos effoditur dictus, ut *Lucanus* placet; quem inueniſſe dicunt quemdam ad Heraclæani urbem cum paſceret pecudē, pedibuſq; incederet ſerrat, cum quibus incognito lapidi adheſit, vnde Heraclæon placuit aliquibus dictum lapidem appetlare. Quinque dicuntur eſſe genera magnetis; illos tamen tanto eſſe meliores compertum eſt, quanto ſunt magis crerulei. Æthiopici laus ſumma datur, qui magnetem quoque alium ad ſe trahunt. Adamas autem diſſidere cum magnetem dicitur. *V. Adamas.* Narrat *D. Auguſt. lib. 2. de Ciuit. Dei.* viſiſſe ſe ad magnetem rapi annulum ferrum, atque ſuſpendi, qui adnotos alteri annulo cum ſuſpendi, atque ille prior lapidi, ſic alter annulus priori annulo cohærebat, acceſſit illi eodem modo an-

M m 2 nulus

nullus tertius, accessit & quartus; & ita quasi catena pendit annulorum. Hanc rem exponit etiam Plato in libello de *furoris poëtica*: Magnes, inquit, non solum ferreos annulos trahit, sed vim etiam annulis ipsis infundit, qui hoc idem efficere possint; & perinde vt lapis annulos alios trahere. De virtute magnetis non desunt nostro tempore qui multa scripserint; an vera, an falsa qui fuerit expertus id iudicat, nam multa experientia sunt cognita, falso modo à libris explicata. Dinocrates architectus templum conecrere Inchoauerat de magnete lapide, vt in eo simulacrum è ferro pendere in aere videretur, at mors intercessit, quæ opus interrupit. Templum verò, quo apud Turcas impij Mahometis ossa sunt reposita apud Mecham, ait magnetico fornice sustentari, quamvis id fabulosum sit. Porro Mecha patria fuit Mahamedis, in qua tamen minime sepultus: sed in alia ibi proxima, quæ Mediana appellatur, conditus esse dicitur.

Hunc homines lapidem mirantur quippe catenam sepe ex anellis reddit pendentibus ex se. Sideritis: *Plin.* quod ferrum trahat, & declinatur: Sideritis, tis. Poterit magnes non ducere ferrum: *Prop. 4.5.* magnetica gemma: *Claud.* in *opuse*. Lapis est cognomine magnes: *ibidem*. Sed noua si nigri vitæ miracula faxi: *ibidem*. Ex ferro meruit vitæ, ferrique rigore vescitur: *ibidem*. Flagrat anhelæ silex, & amicam faucibus sentit materiam, placidosque chalybis cognoscit amores: *ibidem*. Pyxis nautica. Vide *Gulmizum*.

Cautes magnetia. *Pisces*. Ferrum attrahens lapis. Obuia trahens metalla. Magnetes, & z. Lapis Heraculis, siue Herculanus lapis: *Prod.* ab vrbe Heracleæ, siue Herculeæ, vbi reperiunt.

Epith. Decolor, niger, ater, informis.

MAGNESIA.

Macedoniæ regiuncula Thessaliæ annexa, à qua magnetes. & Magnetij populi Centauris vicini, idè equorum domitores clarissimi, vt *Lucanus* testatur; ex his verò in Ioaniam Asiaticam colonia profecta est, & apud Mæzandrum habitauerunt, vbi lapis magnes reperiunt, teste *Lucetio*.

Magnetæ adit vagus exul, & illic, &c. *Ouid.* 11. met. Ex magnetis equis, Minæ gens cognita remis: *Lucan.* Magnetis, dis: patron.

Potniæ, arum: oppidum Magnetæ, vt *Plinius* attribuitur; quamvis in eius catalogo lib. 4. cap. 9. minimè recensetur Potniæ, ex eo loco; & hoc fuit nomen Bachelarum Græc. Melibæa, oppid. Magnetæ patriæ Philocetæ, in qua præstantissima tingeatur purpura, quam inde Melibæa *Virgilius* cognominauit: Victori clamydem auratam, quam plurimum eircum Purpura Mædiorum duplici Melibæa cœurit. V. *Thesalia*. Pyrrha opp. apud quod fons est, cuius aquæ potus sterilitatem inducit in cœnibus.

Magnetij pop. magnetes: Magnesia, patron. forminum, Magnetiam Hippolyten dum fugit: *Hor.* 3. od. 7. Magnesia terra. Libethra: fons multis facit in Magnesia, vnde ipse Libethrides appellantur à *Virgilio* *eclog.* 7. Vide *Pompo-*

nium *Malum* lib. 5. In descriptione Macedoniæ: *Seraps* autem Libethridas aut appellatas à monte Libethro in Thracia, siue Macedonia, teste *Lycophrone*.

MAGNVS. V. Ingeni.

MAHOMETES.

Impius Arabs è Saracenorum stirpe, Ismaelisque spurio prognatus sanguine, qui à prima ætate latrocinij affluens, vt id commodius exequeretur, se cuidam Sergio pseudomonacho coniunxit, à quo falsam quandam edocuius doctrinam illam sui similibus caput propagare, additis miraculis facietis, & imposturis; cui cum nimium à simplici, ignaroque populo crederetur, hinc inde collectis Arabum copijs, latronij scilicet, & ficiariorum, regiones liliæ omnes sibi subiugare cepit; & eo vique creuit, vt ex arte pastoricia, siue capraria largæ regionis Tyrannus effectus fuerit, augete in dies perditorum hominum numero. Qui tandem ad extremum diem perueniens pelisma, & spurcissimæ, vt ipsi testantur Turcæ, lege relicta, male; superfectionis affecit, dum moreretur se in cælum dixit abire, vnde se reuerfurus pollicebatur paullo post; at dū expectantibus rei miraculum eius sectatoribus, nihique cernentibus retro eius odore coacti, cadauer eius ferrea arca, quam feli viuis pro monumento extrui iusserat, incluserunt. Quam arcam in delubro positam (quod altissima turris conspiciunt est, totumque conecratarum longitudine passuum centum, latitudine verò octuaginta, columnis quadringentis fulcitur; cuius parietes auro obducti incomparabili splendore resurgent) apud Medianam, vt superius diximus in magnete, Petreæ Arabiæ vrbe insula religione huc vique Turcæ, qui Mahometani ab ipso nuncuntur, colunt, veneranturque. Hic lychnorum pensulum ad tria millia perpetuo ardentium lumen, dum in auratos reflectitur parietes incredibili fulgore intuentium oculos perstringere feruntur. Verum quæ de hoc homine huc vique narrata sunt, & quod ad natales, & quod ad gesta, necnon legis institutionem secus ab Orientalibus historicis enarrantur, atque hic explicauimus. Tu lector au idè illos consule.

Arabs Pseudopropheta. Malum: diffylab. vel Mahuma, z. Mahometus, siue Mahammedes. Domus Othomani: nomen enim fuit pessimi viri, vnde Othomanum imperium à nonnullis dicitur, quæ tyrannis potius appellanda est Othomana tyrannis. Vates Arabs falsidicus. Turcarum pater, auctor. Persiarum impia religio; ex *Canall. epig.* Lunæ gentis auctor. Lunigerum vates impius. V. *Turca*.

MAIA.

Atlantis filiæ ex Pleione, sororq; Pleiadū, quæ septem inter sidera translata, ac in humero tauri, siue in capite collocata, Vergiliæ à Latinis vocantur, quod nascantur veris tempore; harum autem splendidissima fuit Maia, cuius pulcritudine captus Iupiter cum illa concubuit, ex qua Mercurium accepit. Ab hac nonnulli mensē Maium denominarunt exultant, vt est apud

apud Macrobiū lib. 1. Saturn. cap. 12. & apud Ouid. 5. met.

Atlantis filia. Atlantis, dos: Mercurij genitrix, parens. Sata Plicione: Ouid. 5. fast. Quem lucida partu Plicias enixa est: Idem 1. met. mater Atlantis: Pons. Hermes parens: Manr. nam Mercurio nomen quoque fuit Hermes: V. Mercurius, & Hyades.

MAIESTAS.

A magnitudine dicta, significat amplitudinem, decus, dignitatem.

Maiestatemque verendam Imposuit, nomenque simul, faciemque nouauit: Ouid. 4. met. Regale iubar: Claud. 2. in Ruf. Augusta grauitas Ouid. 9. met. Regalis imago: Idem 1. de art. Regius fastus. Pondus: Sed non reiuerentia ponderis obstat: Stat. 1. Theb. Sublimis animi. Et tot luizet nobilitatis auos: Ouid. 5. fast. Tam sancta verendi maiestas oris. Grauitas regentis: Ouid. 1. met. Grauitas auctoritas: id. 4. Pont. 9. Regum apices: Her. 3. 21. Non ille vultus flammæum intendens iubar: Sen. in Troad. Fortuna: vt cecidit fortuna Phrygum: Ouid. 13. met.

Epith. Regia, regalis, reuerenda, venerabilis, sublimis, celsa, virilis, augusta, Celsæ. Imperiosa vis, luculenta, resplendens.

MAIORES.

Veteres parentes: Virg. 2. Æn. Senes: Disce per antiquos quæ mihi nota senes: Ouid. 2. fast. Auij Proauj; Tritauj: Arauis edite regibus: Her. 1. ed. 1. Parentes: Subiectam more parentum Aueril tenuere facem: Virg. 6. Æn. Priores: Ouid. 1. trist. 4. Audite virum monumenta priorum: Virg. 8. Æn. Veteres. Prisci. Antiqui parres: Veterum monumenta virosum. Veteres aui: Ouid. ad Luu. Populi priores: Sen. in Med. Cuius prisca graues lingua reduxit auos: Mart. 7. 46. magni auctores: Iuv. sat. 14.

Epith. Prisci, veteres, longanimi, veterani, emeriti, annosi, reuerendi, probi, integri, maturi, fideles, constantes, tenaces, veraces.

MAIOR NATU.

Grandior æuo: Ouid. 4. trist. 9. Maiores quo. Qui superat ætate. Grandis natu. Qui primum expertus vitam, qui luminis huius vltimam prior accepit.

MAIUS MENSI.

Cuius nominis varietates etiam ipse Macrobius testatur lib. 1. Saturn. cap. 12. tres affert causas Ouid. 5. fast. quod dictus sit à maiestate Dea magistratum; tum à maioribus, postremo à Maiæ Mercurij matre: nam eius huius idibus sacra fiebant à Romanis, nec non ipsi Maiæ calendis sacrificabatur sub nomine Bonæ Dæ; qui eam fuisse crediderunt; nam Bonæ Dæ magna mater ab alijs putata fuit. Igitur

Calendis Maij Laribus prelitibus aram à Curibus Sabinis consecratam fuisse, & Bonæ Dæ sacra fieri docet: Ouid. 5. fast. de cuius sacris ritibusq; V. Macrobiū lib. 1. Saturn. cap. 12. quæ nos breuitatis causa omittimus; fiebant autem hæc sacra à matronis in æde Pontificis maximi; itaque cum in ædibus C. Iulij Cæsaris, qui tum Pontifex erat, peragerentur, P. Clodius pulchri vestri indurus in ijs deprehensus

fuit, & ita ea sacra polluit. V. Cic. Plutarch. & alii. In ipsiſ etiam Calendis Maij erat celebritas, Maiuma nuncupata, quæ quidem incipiebat 4. Cal. Maij, eademq; cum Florilibus, de quibus aibi dictum: quæ etiam nostri temporibus videtur perseuerare; dum ipsiſ calendis ad ianuas, domusq; parietes flores, ramosque viridantium arborum affigimus; cuiusq; dicitur, II. Maggio: quam celebritatem sublatam restituere Arcadius, & Honorius his vijs verbis: Clementiæ nostræ placuit, vt Maium provincialis reddantur, ita tamen, vt scruetur honestas, & vercundia castis moribus perseueret. vide sup. Festa Gentilium.

Sext. Non-Maij, nempe 2. die erant Compitalia, de quibus hæc Varro: Compitalia, inquit, dies attributus Laribus, vt aibi ideo, vbi viz competunt, tum in compitis sacrificetur, & quotannis is dies concipitur. De his sacris v. Macrobi. lib. 1. sat. c. 7. & Dionys. Halic. lib. 4. & hæc sacrificia per seruos fiebant, vt humanitate manifestiores redditi dominos cariores haberet, iam Genijs placatis, & ieiunjs ferrent fortunæ suæ inclementiam. Augustus autem compitales Lares ornare bis in anno instituit vernis Floribus, & æstiuis.

VIII. Idus Maij, apud Græcos celebrabatur memotia victoriæ, quam de Persis reueriant magnus Alexander. ab alijs in mensem Aptilem reijciunt. V. Aprilis.

V. Idus Maij erant Lemuria, à Lemuribus, qui re diuina facta his diebus placabantur; de Lemuribus. V. suo loco. & hæc per triduum celebrabatur ex Romuli institutione, interueniente tamen vna semper nocte, Ouid. 5. fast. Ritus erit veteris nocturna Lemuria sacri Inferias tacitis Manibus illa dabunt.

IV. Idus: Ludi Martij fiebant in Circo, de quibus V. superius, Ludi.

Idibus Maijs Argeorum Scipæ simulacra, & oscilla de ponte Sublicio in Tiberim quotannis præcipitabantur. De his Argeis. V. Festum. Veterum, & Ouid. vt sup. Tum quoque priscorum, &c. Eodem die Mercatorum festus erat, quod eo die Mercurij ædes dedicata fuit, vt Livius anno 259. atque è Mercurij fonte ad portam Capenam mercatores aspergebant se lauro ramusculo in aquam illius fontis immerso vberioris questus gratia. Lege Ouidium.

XIII. Kal. Iun. Agonalis, de quibus aibi dictum.

X. Kal. Iun. Erant Tubilustri, de quibus in Martio mense dicetur.

IX. Kal. Iun. Erat Refugium alterum, de quo inferius in Martio.

XII. Kalend. Iun. Erant dies consecrationis ædis Fortunæ publicæ, quæ in sexta erat regione, nempe in alta fenita apud vallem Quirini. Vide Ouid. 5.

Synonyma.

Maius mensis. iud. Maiæ kalendæ. id. Incipis Aprilis transis in tempora Mai, ibidem. Maiæ idus. Prop. 4. 5. Kalendæ: Nonæ. Maij iuiciferi, dies, Soles: Maiæ lucres, noctes, aurora, &c. Vario depingens gramine terram. Orans flore solum. Cum Sol in Geminis, & cecidit

Orionis astrum: nam vix eo tempore cernitur Orion. Menſis Artemiſius, apud Macedones dicebatur.

Epith. Vernans, blandus, herbecomus, festiuus.

MALEA.

Est promontorium Laconiae, ventis, fluctibusq; turbulentum, & sequum, cuius mentio frequentissima est apud poetas, vel comparationis causa, siue descriptionis, vulgo dicitur *Capo Maleo*, habet e conspectu Cytheronis insulam, se autem per quinque milia passuum in mare protendit, ventisq; expositum procellosum, sinuinq; sequacibus vndis inquietum reddit mare, morasq; nauigantibus inhibet. Dictum autem nonnulli existimant a quodam Rege Maleo, qui primus tubam inuexit, piraticamq; ante regnum exercebat; insedit enim in monte, nomenq; indidit. Periculosus quidem locus, qui nomen adagio dedit: Cum Maleam transieris ne respicias. V. *Momus*, in *Adag.* huius nominis natura apud profodicos varia est, nam *Ouidius* producit mediam, *Statius* communem facit: exempla te doceant.

Si Malee credenda ratas, Siculoſq; per æſtus Sic viæ. *Stat. 1. ſilu. 3.* Qua formidatum Maleæ spumantis in auras It caput, & nulloſ admittit culmine viſus. *Stat.* ſublimis apes, ventosq; imbreſq; ærenus Deſpicit, & tantum ſeſſis inſiditur aſtris. *Idem 2. Tibi.* ubi deſcriptio longa loci ſequitur. Quos Pylos, & dubijs Malea vikata carinis. *Idem 4. Tibi.* Et rauca circumtonat ira Maleæ. *Idem 7.* Nec vindictæ, quos circuit vmbro Maleæ. *Id. 1. Achilli.*

Mallum, ita dicitur etiam. Prebatur auspicio ſæua Malea ſuo. *Prop. 3. 18.* Nec timeam veſtros curua Malea ſinus. *Ouid. 2. eleg.* Saxa Maleæ. *Pamph.* Tranſeat & fluctus ſæua Malea tuos. Maleæ scopuli. Malea longas nauibus Pectens moras. *Sen. in Med.* Ex templo Maleæ de valle reſurgens. *Stat.* nam locus vallem repreſentat nauigantibus tumulum futuram. Maleæq; ſequacibus vndis. *Virg. 5. Arct.*

MALEDICTVM.

Carmina malè ſida. *Ouid. in Iſon.* Execrantia vota. *Idem.* Verba. *Idem 5. met.* Eloquium nocens. *Idem 1. eleg. 8.* Verba carmina. *Idem in Bon.* Amara prælia linguæ. *Idem 1. de art.* Conumelia: Acetum. V. *ſoſa*, *Maledictum*, Conuicium: Querula conſilia lingua. *Ennii.* V. *Exeratio*. Mala verba: Dixerat inuito quæ mala verba viro. *Ouid. in Iſon.* mixtaque cum ſaxis adice verba mala. *Prop. 4. eleg. 5.* Vipereum virus: Vipereumq; vomunt noſtro ſub nomine virus. *Mart. 7. 11.* Amaram ſel — Nec amari ſeſſis in illis gutta ſit — *Mart. ibid. 24.*

Iurgium: & iurgia. Tum linguam ad iurgia ſoluit. *Ouid. 3. met.* Verba indignantia. *Idem 6. met.* Lapſæ ſunt nimio verba profana mero. *Idem 3. tragi. 5.* Quid ſimulacra ferox dictis inceſſis amaris. *Idem eleg. 11.*

Thyſteæ preces. *Hor. epod. 1.* Dirarum. Deſectatio. *Idem.* Plurima dira. *C. Gall.* Lingua inimica. *Prop. 2. 22.* Linguæ tela. *Ouid. 4. de Pont. 6.* Ronchi malignorum. *Mart. 4.* Diſterium, 11.

Idem 6. Attra carmina, quæ madent veneno? *Mart. 7.* Mala lingua. *Virg. ecl. 7.* Hinc MALEDICVS.

Mordax. Cynicus: Græcum, quali dicas caninus, vt *Diogenes Cynicus*. Hoſtilis lingua. *Ouid. 2. ſat.* Ora inimica. *Idem.* Liuida lingua. *Mart.* Qui rubiginofiſ cuncta denecibus rodit. *Mart. 5. 29.* Malignus. Inuida lingua. V. *Inuidus*. Perbit inde ſuæ rabiem nutricis alumnus Latrat, & in toto verba canina foro. *Ouid. in Iſon.* Lingua proterua. *Idem:* Perſida lingua. *Mart. 7. 23.* Lingua nata in dira periuria. *Ouid. 14. met.*

Nafum Rhinocerotis habet. *Mart.* Naſutus. Lingua improba, noxia. *Mart. 2. 61.* Momus. V. *infra.* Adlatrans; ex *Mart.* Latrator. Degener dens. *Sen. in Hipp.*

Turpes linguas intibus exercent. *Ouid. 6. met.* Conumelioſus, ex *Id.* Si quis es, inſultes qui caſibus improbe noſtris. *Idem 3. tragi. 11.* Qui vulnera cruda retrahit, ſoluar & in mores ora diſſerta meos. *Idem.* Nec quia detrectat præſentia liuor iniquo. Villum de noſtris dente monuitor opus. *Ouid. 4. tragi. 10.* Si quis atro dente me petierit. *Hor. epod. 6.* Italo perſuſus aceto. *Hor. 1. ſat. 7.* idelt Itala mordacitate.

MALITIA, & MALITIOSVS.

Mens ſcelerata. *Ouid. 1. tragi. 2.* Nequitia: Nequitie ſemina. *Idem 2. de triſt.* Mens peruerſa. *Idem.* nequam. Peruerſitas. Fallax. Fallacia. Dolus. V. *ſuo loco.* Dolofus. Improbitas, Improbus.

MALLEVS.

Malleolus, diminut. Sceptrum fabrorum Malleus Stuparius. *Plin.* quo lini virgæ arefactæ in ſaxo tunduntur. *Marcus*, ſiue poſtus. *Martulus* *Ætarior*um proprie malleus, à Marte nomen habens vulgo *Martello* de fabri.

Epith. Durus, prædurus, ferreus, rigidus, ſolidus, validus, grauis, rigens, ferrum domans.

Malleator: qui malleo cedit. *Mart.* Malleatus, vt libri malleati.

Est etiam malleus communis in Italia ludus; ligneus enim, longaq; ſulcitus haſta pilam ligneam robuſtus adactus ſacris projicit: hinc ludere malleo, at magis.

Est etiam equeſtris ludus, vt inquit *Petrus de Valle* ad inſtar illius Florentini, de quo ſuperius in ludis egimus, & Perſide ab eodem viro in Italam adductus, & pluries Romæ exhibitus. *Lege Hippica F. anſiſi Sans*, ubi eleganti carmine deſcribitur, nec tantum equites, ſed pedes etiam ludum eundem ludere poſſunt, vt idem *Petrus* ludi doctor in oppido Palani re ipſa ſignificauit.

Valliæcus ludus: ab auctore. *Hernica Valliæcis* celeberrimus computa ludus.

Est etiam malleolus vnoſus palmes in vite, qui ad propagandam vitem terræ inſoditur.

Est inſtrumentum bellicum. V. *Bellica inſtrumenta*.

MALVA. V. *Herbarum genera*.

MALVS, a, um.

Improbis: Scleratus: Sceleſtus: Malitioſus. V. *ſuo loco*.

pra. Nequam: Nequitia insignis: Iniquus. Vide *sup.* Impius. vide *sup.* Hinc

MALVUM, I.

A superiore adiectivo deductum, calamitatem significat, & siquid est huiusmodi. Inter mala tria enumerantur, Ignis, Mare, mulier, inter quæ maximum est mulier effrenis, vnde *Sen. in Med.* maiusque mari Medea malum: malorum autem extrema desperatos reddunt, timoremque tollunt, vnde *idem in Oedip.* Solent suprema facere securos mala.

Calamitas. Vide *sup.* loci: sic *Adversitas: Dammum.* Noxa: Effugiat stabulis noxa repulsa meis. *Ouid. 4. fast.* Pestes: Glomerantur in vnum Innumerae pestes Erebi quæcumque sinistro Nox genuit sacchi, & plura apud *Claud. 1. in Ruf.* Genus omne mali. Agglomerata malorum agmina. *Bemb.* malorum series: *Ouid. 4. met.* Si tanti series sit tibi vota mali: *idem 4. trist. 7.* Denso- rum turba malorum: *idem 5. trist. 7.* Pectota sic mea sunt limo vitata malorum. *idem 4. Pont. 2.*

Mala enumerantur à *Sen. in Herc. fur.* Quam tenet signis fopos, Famesque mœsta rabido nictu iacens Pudorque seruus conficis vultus tegit, metus, pauorque funus, & frendens dolor, Atterque luctus sequitur, & morbus tremens, Et cincta ferro bella in extremo abdita Iners fenestras adiuuat baculo gradum, &c. moles mali, idest calamitas ingens. *ibidem.* Tanta mali moles: *Ouid. 11. met.* Veterumque diu memor illa malorum: *id. 13. met.*

MALVUS.

Arbor, quæ poma facit omnibus nota, cuius variz species.

Malus Assyria, medica, citrus. Medorum arbor: *Bemb.* à Media provincia, vnde translata: hinc malum medicum. Aurea mala: ex *Virg. eclog. 3.* Flauentia poma. Medica poma: medici fructus, vulgò *Aranci*, malum aureolum. *Canall. 2.* quamvis eo loco ad illa aurea mala alludat, quibus Atalanta cursu superata fuit ab Hippomene, cuius fabulam alibi attigimus. vide *Citrum.*

Malus Armeniaca: quæ ab Armenia in nostris regionibus traducta, satque primos sanè post cerasa fructus exprimit. Hinc malum Armeniacum. Pomum Armenio deductum limite.

Malus Cydonia: à Cydonia vrbe Cretæ, vnde arbor translata: hinc malum Cydonium, quod in epulis sponfalibus exhibitum dabatur comedendum nouæ nuptæ (ex institutione *Soloni*) ab ore eius quicquid procederet, gratiæ, & suauitatis plenum esse deberet. Vide *Alex. ab Alex. in genal. & Alciator in* moris attigit, cum dixit: Poma nouis tribui debere Cydonia nuptis. Dicitur antiquus constituisse *Solon.* Grata ori, & stomacho cum sint & habius illis sit Sualis, blandus manet & ore lepos, &c. Illi munus erat decussa Cydonia rano. *Prop. 3. 12.* mala cotonea, poma cotonea vulgus appellat verum, quia si crudasunt, vix deglutiunt possunt, hinc apud aliquos recentes ortum est adagium. Mandit cotonea: siue cotonea digerit; ex hac

Cydonitis cibus apud *Palladium*, qui ex cydonijs

decostis melle conficitur, & vulgus *Corognata*, appellat. Malum lanatum. *Plin.* à lanugine, quæ vestitur. Cana mala, appellat. *Virg.* malum struthem, maris, & odoratus Cydonium *Acria* teste. Chrysolomum, Coroneum inclinato ad aurum colore.

Malus Punica: à Punica regione in Africa ad nos deucta: hinc concordia signum: malum Punicum: Punica. *Ouid. 10. met. an. fine.* Punica poma. *Ouid. 4. fast.* Puniceum pomum. *idem 5. met.* Punica mala. *Mart.* Grana. *Ouid. 4. de Pont. 15.* malum granatum, a granis, quibus refectum. Et punicorum grana malorum. *Mart. 7. 19.*

Mali Punici propria sunt: malicorium. *Plin.* cor- lum, siue cortex Punici. Cytinus, p.e. *Plin.* Ros mali satia: Punica, ampullagium. *Aurel.* ab ampullæ similitudine quadam excutit. Balau- strum, siluestris punice flos. Aciniflemma. *Cels.* Acinorum nuclei: Acini tunica, vel folliculus. *Varr.* Cicus, vel cicum. *Varr.* membrana tenuis acinos in malo punico discernimans.

Malus, vulgò *Melo* à pome, vnde fructus: malum, pomum: Fructus rosæ, *Melarsæ*, malum pannucium: *Plin.* quod celeriter rugis crispatur. Malum orbiculatum. *idem:* à figura orbis in rotunditate circumacti, à nonnullis Epiroticum appellatur à regione, vbi huiusmodi poma abundat. Malum muſcum: melinelum *ibid.* quod minimum durat, celeriterque mitescit: malum aureum: Aurantium. *V. sup.* Malus Assyria, malum Hesperium, Medium, Asyrium, Cytreum. *V. sup.* mala pulmonæ, à *Plinio* dicta: poma stulte turgencia. Mala orthomastica. *Plin.* ad mammarum effugium: Mala Persida. *idem:* non magna, gratissimi tamen saporis. Mala Scandiana. *idem:* pendunt ad matrem in hiemem vsque: mala sanguinea. *Plin.* Rubellana: Rubella. *Budens.* Purpurea, à colore. Mala Claudiana. *idem Plin.* pleno, saturoque rubore tincta Mala Sceptiana. *idem:* insigni rotunditate. Melapia. *idem:* quæ sonat mixto nomine mala, & pira, vulgò *Melappie.* *V. Pomum.* mala Picena. Tiburtia. Sabina, &c.

MALVUS, I.

Masculini generis, & prima longa arbor nautis. Arbor nautica. Pondera velseri mali. *Luc. 3. Pharf.* Arbor mali. *Virg.* Pinus nautica. *idem eclog. 5.* quod è pino conficiebantur olim. Abies nautica, eodem modo appellari potest, quod arbor nauium ex abiete fiat nostris temporibus. — rigido pendente lin. ea malo. *V. Nautis.* Antennis arbor apta ferendis. *Ouid. 13. met.*

Epith. Velites, rigidus, tremulus, cures, altus.

MAMMA.

Mammilla. Vbera. *V. sup.* Papilla, & Papillæ: mammæ preſe, Lactis receptaculum. Lactificia, quod mihi lac conficiatur, vt melificium. Quo magis exhaustus spumauerit vber mul- tura Lacta magis preſis nianabunt flumina miamis.

Epith. Inuicæ, teretes, pendulæ, irriguæ, rosæ, formicæ, strætæ, idest exerta stricti, quæ mamillis. *Iuu. 6.* idest parentibus (*en le pape à mamelle in suer*) & pietumque impudicæ puellæ.

Papilla lactes, lactens, tumido, vndiflua, tenuis, decora. Carpebat nitidis alimenta papillis. Inclinatæ mammae: quales sunt vularum: *Prop. 2. 15.* Pannosas appellat *Martialis*: *Putres*: *Horatius*. Semipomæ papillulæ. *Anguæ*. Quales sunt in virginibus.

Manillare: est tegumentum mamillarum, quod Græcè dicitur Syndonium. & sic intelliges illud Iuuenalis — tunc nuda papillis Prostitit auratis — idest Sindonio connexo aureis annulis. Huiusmodi Sindonijs auro, sericoq; contextis vtuntur hac tempestate feminae Neptunij portus incolæ.

MAMVRRÆ.

Formianus quidam adolescens, qui à Cæsare obsecræ adamatus; inde locupletis adeo factus est, vt opum elegantia totius Galliz, ac Britanniz (sed enim à Cæsare ductus fuerat) diuitias exsuperaret. Hic eques Romanus fuit, & ab eodè fabris præfectus in Gallia, Romam rediens primus (vt ait *Cornelius Nepos*) totius domus suæ parietes crusta marmoris operuit, quem *Cæcilius* profcindit *lyseo* 30. Cæsaris largam prodigalitatem viruperans. Vide etiam *Plin. lib. 36. & Suetonium in Cæs.*

Mentula: contumeliosè vocatur à *Carullo* 115. quod obsecræ vitam traducendo diues factus fuerat: Formiano saltu non falso Mentula diues, vt *Joseph Scaliger* legit: alij legitur: Firmiano saltu. Cæsaris Cincædus. Formianus Cincædus: Quique Caristhæo prorexit marmore sedem: è Caristo insula aduectum primus ipse columbas habuit in monte Cælio.

MANE.

Pars prima diei. Dies oriens: *Ouid. 4. fast.* Inuentus manæ est mortuus Andragoras: *Mart. 6. 53.* Vt syllabam notas in mane: pentamet. vide matutinale tempus: *Idem in Philomela*, sic matutinalis hora. Matutini ortus: *Sen. in Oedip.* matutinus Sol: *Claud. 2. de rapt.* matut. num teinpus, hora. *Manil. 1.* Ortus, us: primus ortus. Vix dum emissa dies. *Stat. 1. silv. 2.* Ante diem: *idem.* veniente die: *Virg.* Dum lux dubia est: *Sen. in Hipp.* in primum diluculum significat, ortu diei: *Ouid. 15. met.*

Solis ad ortus: *Ouid. 15. met.* vespere fugiente Solem: nempe lucifero, qui serò vespere appellatur: *Hor. 2. 9.* In lucem: *Mart. 1.* Diluculum: diluculo: nocte supremante nouos ortus: *Stat. 3. Theb.* Prima luce. Cum primum albescere lucem cernimus. Cælo cum primum Lucifer alto Euocat Aurora natalibus vndis, Summa mane, sideribus dubijs dixit *Iunen. sat. 5.*

Aurora referente diem. V. *Aurora.* Ortus Solis: cum iam Flectant Icarij sidera tarda boues: *Prop. 2. 33.* nam plaustrum in septentrionem circumagitur, & flectitur circa diluculum; vnde *Iunen.* quoque — aut illo tempore, quo færigida circumagunt pigri farracea Bootæ: *sat. 5.* Sideribus Rubijs: *id.* Quo matutina rubescunt Tempora: *Ouid. 13. met.* (à mane vsque ad vespem) vsque à Lucifero, donec lux occidat: *Im. 13.*

MANES.

Mortuorum animæ, quibus honoris gratia vocabulum Dijs, additum est ab antiquis. *Lege Apuleium in damona Socrati* multa de manibus disputantem. Tamquam Dijs cultus supremus exhibebatur, vnde sepulcrorum veterum tituli huc spectant. Dijs, vel Dis manibus sacrum: *Resert Martium Capellam in nuptijs Philologia.* Manes tam bonos, quam truces esse, qui cum fine sub Plutonis potestate constituti, merito Fluto Summanus dictus fuit. *Lege Plin. in 7. & Ciceronem de legib.* Inferior mundi pars Dijs manibus erat consecrata, qui ad superos manare credebantur, per ostium orci. Dicti autem manes, vel à mano, quod olim bonum significabat, vel à manando (vt ait *Pomponius*) quod ab illis omnia manare putauerint, quod lædi dicebant si quis sese vnguibus lacerasset, pectus percussisset, & similia, vnde *Tib. 1. 1. Tu manas ne læde meos*, sed parce solutis Crinibus, & teneris Delia parce genis. Sacrorum autem manium hic mos, vt manibus purum vinum, mel, aut lac recens, idest statim multum, aut id, quod post factum, colostrumq; vocant, libaretur: postquam pecudem villi nigrioris mactassent Dijs inferis, vnde *Tibull. 3. 5.* Inter hæc gras pecudes promittite Diti; Et niuei lactis pocula mista mero.

Animæ defunctorum. vide *sup. loco.* Figuræ: Mor-te obita quales fama effi volitare figuras: *Virg. 10. Æn.* Pallentes animæ: *idem 4.* Vulgus silentum: *Sen. in Med.* vmbre silentes: *Virg. 6. Æn.* Pallentes Dei: *Sen. in Oedip.* Simulacra functa sepulcris: *Ouid. 10. met.* Populi leues: *Sen. Herc. fur.* & *idem Ouid. 10. met.* Turbo feralis: *ibidem 5.* Simulacra inferna, nempe vmbre mortuorum, quæ loca iusterna præ nobis habitare dicebantur: *ibidem.*

Inane vulgus: *Stat. 3. Theb.* Caligantes animarum examine campos. *ibidem.* Pauldosque manes squalidus gestat senex: idest Charon. *Sen. Herc. fur.* Sunt aliquid manes letum non omnia finit, Lucidaque cuius effugit vmbra rogos. *Prop. 4.* Placet Achillæos mactata Polyxena manes: *Ouid. 13. met.*

Haustu quoque sanguinis, Manes placari olim credebant, vt inuit *Stat. 4. Theb.* nempe victimarum sanguine libato.

MANICÆ.

Manuum vincula. Manicas, atque arcta leuari vincula iubet Priamus: *Virg. 2. Æn.* Regales manicas rupit vtraque manu: *Prop. 3. eleg. 13.* Accipere tuæ, Romule, vincula manus: *ibidem.* Cor-rumpit dura catena manus: *ibidem.* Fune manus vincit. vide *Vincula.* *Cæcena.* *Cæcer.*

MANVS.

Mannulus: Pusillus equus: Pusillus equi: Tener equus: *Ouid. 2. de art.* Equus, qui nuper sensu habenas: *id. 3. de art.* Equuleus est etiam tormenti genus. V. *sup. loco.* Acris equi soboles: *Mart. 6. 38.*

MANSVETUDO, &

MANSVETVS.

Mitis: Cicur, is, de feris dicitur potissimum mansuetus: Placidus: A feritate alienus: Feritatis expers, inhumanitatis, diritatis, & huiusmodi. Haud

Haud ferus. Ora placidam gerentia pacem.
Stat. 1. silv. 1. Placidi mores. *Pont. Mitia corda.*
Idem. Mitius ingenium. *Ovid. 4. Pont. 6.* Mitior
natura. Facilis: sic facilis amicus, natura, &c.
Perhumanus. V. Humanus.

Mite hominis ingenium per synonymiam con-
trariorum describit *Tib. lib. 3. eleg. 4.* Nam te
nec valli generunt æquora ponti, Nec flammam
volvens ore Chimæra fero: Nec canis
anguinea redimitus terga cæterua. Cui tres
sunt lingue, tergeminusq; caput: Scyllaq;
virginem canibus succincta figuram, Nec te
conceptam sæua læna tulit: Barbara nec Scy-
thiæ tellus, horrendave syrtis, Sed culta, &
duris non habitanda domus: Et longè ante
alias omnes mitissima mater, Isq; pater, quo
non alter amabilior.

Ciuitis animus: dicebatur mansuetus animus, ut
ciues decebat: sic equo, remissiq; animo,
nempe mansuetus.

MANTILE.

Mantelium. *Varr. d.* mantibus tergendis. *Mappa.*
Her. linteum, quo mensam solemus infernere.
Mappula: diminutiuum. *Linteæ mensæ.* Men-
sæ mantilia ponas.

MANTO, us.

Filia fuit Tiresiæ vatis paternæ artis peritissima, à
qua Mantua vrbs vrbi appellata. Nam post
patris obitum Creontis, & Thesei tyrannidem
fugiens, primum in Asiâ venit, ubi Apollinis
Clarj templum condidit, deinde in Italiam,
ubi à Tiberi adamata, vel Tiberino Rege illi
Ocnus peperit, quod ad Padum fluium pro-
fectus ibidem matris nomine urbem condidit,
de qua *inferius*.

Nam facta Tiresia venturi præficia Manto Per-
medias fuerat diuino concitamento Vatici-
nata vias. *Ovid. 6. met. Phœbea virgo. Stat. 4.*
Theb. Phœbo scilicet plena. *Ogygia virago.*
Her. Strab. Faetorum præficia Manto facta Tiri-
fia. *Sen. in Agamem. 2. elor.* Tiresiæ filia, na-
ta, &c.

MANTVA.

Ab Oeno Mantus, Tiberisq; siue potius Tiberini
Regis filio condita vrbs celeberrima. Poeta-
rum principis patria, quæ tantum illi laus suf-
ficeret, in quotidiano experimento probare-
tur nobis, inde clarissimam dies ingenia nasci,
qui Europam illustrent. Posita est in medio pa-
ludum, quas Mincius ex lacu Benaco egressus
creat, nec nisi pontibus, qui admodum eximij
sunt, adiutus: Hinc munificentissima inter ceteras
Italix vrbes censetur, ampla quidem, publicis,
priuatq; ædificijs ornata, tectisq; plateis, siue
porticibus decora.

Manto: figuratè *Mantuanus.* Vrbs Tiresiæ. *Idem.*
Lyda, siue Lydia vrbs, quod à Tydis Thucis
condita. Vrbs Mantus. Ille etiam patris ag-
nomen ciuitatis ab oris Fatidicæ Mantus, &
Thucis filius amnis, Qui muros, matrisq; de-
dit tibi Mantua nomen. Mantus diues, agris.
Virg. 10. Æn. Vrbs Bianoris. *Virg.* Ocnus enim
in Bucolicis vocatur Bianor. Oeni patrie oræ.

Virgij patria: non quod in vrbe natus, sed licet
in suburbij, ab ipsa tamen donatus ciuitate,

pro qua etiam supplex fuit ad Augustum. An-
des, in agro Mantuano vicus; locus in quo
Virgilium natum asserunt, vnde Andinus va-
tes. *V. Virgilius.* Benaco præstantes ripæ: quod
propè Benaci paludes sita sit, ut superius dixi-
mus. Ora fatidicæ Mantus. Benaci condita ri-
pis vrbs inclita Mantus, Gaudete vosq; Lydiæ
lacus vadæ. *Car.* licet pro Benaco is locus su-
marur, nam Lydi eam quoque partem ab initio
incoluere; & condidere Mantuam à Tu-
scia profecti, ubi cū Tyrreno Lydon constitit.
Mantuani populi. Bianoridæ: à Bianore, siue Oe-
no, Gens Bianorea. *Polis.* Ocnij nepotes, *Adant.*
Mincij vrbs inclita. Minciada populi. *Idem.*
Nobilis, clara. Clara viris, felix ducibus, diuo
inclita Cyeno, Quem vitreis aluit Mincius
amnis aquis, ubi Cycnum diuum intelligit *Vir-
gilius.* Mantua mularum domus, &c. *Sil. 1. 8.*
V. Virgilius.

MANVS.

Palma: pars interior cum digitis; *Volæ* tamen
est cauitas palmæ, nec non etiam pedum. *Dex-*
tera, siue dextra. *V. sua loco.* Sinistra, *Leua.*
Vngues: pars pro toto: *Diadema* eruentis vn-
guibus arripui. *Stat. 1. Theb.* Digiti. *V. sua loco.*
Concussaq; manu dantem sibi signa maritum
Prima videt, redieq; notas. *Ovid. 11.*

Epith. Tenera, tenella, sollicita, lanifica, artifex,
falcifera, varijs artibus apta, assueta bello, ex-
persq; quietis: Formosaq; manus, doctisq;
laboribus apta, supplex, amica, tremens, for-
tis, debilis, proterua, languens, nefanda, viri-
lis, crudelis, dirax, rigida, officia (id est macilen-
ta) *Imo.*

Manus pro multitudine. *V. Actes.*
MALALIA. V. Tuguria.

MARATON.

Est campus cum silua iuxta Athenas à Mara-
thone heroe (ut scribit *Pausanias*) cognomina-
tus, vicum ibidem esse aiunt, nec desunt qui
vnam ex vrbus tetrapoleos Atticæ Mitiadis
victoria de Persis insignem autumant, centum
enim millia ibidem ex illis profugauit cum
decem milibus tantum, ibi quoque Icarus Rex
fuit interfectus, ibiq; Taurum ab Euristheo
immissum Atticam, totam vastantem Theseus
interfecit, vnde *Ovid. lib. 7. met.*

Mirata est Marathon Creteji sanguine Tauri, &c.
Qua Marathon cranie Igno Salsus aperit. *Sen.*
in Hipp. Marathonius ager: arma. *Stat. 5. Theb.*
Hic & ab exerto nuper Marathonis superbum
Thesea. *Stat. 5. Theb.* quam cū inualissent hos-
tes ab Atheniensibus Theseo duce magno-
rum cæde virorum liberati sunt.

S. MARCVS EVANGELISTA.

Discipulus, & interpres Petri (ut *D. Hieronymus*
prodit) iuxta quod Petrum referentem audie-
rat rogatus Romæ à fratribus breue scripsit
Euangelium, quo assumpto profectus est in
Ægyptum, & Alexandriæ constituit Ecclesiā,
quam Philo quoque Hebræus admodum suis
scriptis commendauit. Verum à Cristi hosti-
bus tentus post plurima supplicia per tribulos
tractus, carduosoq; mortuus est octauo Nero-
nis anno, & ibi sepultus: verum inuadenti-
bus

bus post multas ætates Ægyptium Saracenis, sacrum illius corpus à quibusdam Venetis negotiatoribus etiam in naui positum, Venetias fuit abductum, ubi summa veneratione à populo, ac nobilibus colitur.

Alexandrinus Antistes primus. Sacer Historicus, Venetæ Leo sortis aquæ custos: pro insigni enim D. Marcus vixit Leone. V. *Venetia*.

M. ANTONIVS.

Muli fuerunt hoc nomine dicti, sed hoc in loco illum intelligimus, qui Cæsaris amicus, & collega eius cædis se acerrimum vitorem ostendit; qui triumphatus dignitatis particeps factus; cum Octauiæ Augustæ toti terrarum orbi dominans post enecatium suo iussu Ciceronem, eiusdem Octauiæ sororem (quam vxorem habebat) repudiata, Cleopatram incensus amoribus in Ægyptum profectus fuit. Verum ab Augusto, quod sororem dimississet, bello iaceffitus maritimo apud Actium Epitri promontorium, profligatus, cum ab eo insectaretur ad mortem; ubi eandem suam ipse manibus consuevit; qui cum semet gladio percussisset, & ad Cleopatram funibus è fenestra pertractatus fuisset, vinum poposcisse dicitur, siue quod sitiret, siue quod vino epoto sperabat se celerius moriturum. *Plutarchus* autem variè illius mortem enarrat: Habebat enim, inquit, ipse seruum, cui nomen Eros, quem cum iussisset Antonius in se stricto ferro irruere: seruus stricto gladio, cum id præstare videretur, in se ferrum conuertit; cum Antonius: Bene, inquit, ò Eros, qui quod facere non poteras, multi quo modo faciendum esset ostendisti; simulque vultus sibi in ventrem ingessit, & in lectum se demisit. Eius pessimè anteaquam vitam proscindit *Cicero elegansissimus Philippi*, è quibus ipse mortem recepit: vituperatur etiam à *Propertio* lib. 3. eleg. 10. & 4. eleg. 6.

Coniux obsecrus: Coniugis obsecni pretium Romana poposcit Mænia, & addictis in sua regna patres. *Prop.* 3. 10. scribit enim *Lucius Florus* in 4. hanc mulierem Ægyptiam ab ebro Imperatorem precium libidinum Romanum imperium petisse, & Antonium promississe: quasi facilius esset Parthis Romanos sub iugo dari.

Philippus sanguis: siue quod ex Philipporum familia esset, siue illi cognatus; vel quod in Philippis bis ciuili prelio dimicatum sit primum inter Cæsarem, & Pompeium, quæ dicitur clades Pharsalica, deinde inter Brutum, Cassium, & Augustum, & Antonium; unde etiam *Marcus Romanus* acies iterum videte Philippi. *Prob. ibid. eleg. 10. sine g.* Fugisti tamen in timidâ vagâ flumina Nili Accipere tux Romula vincia manus. *ibidem.* de Cleopatra intelligit: quæ, vt scribit *Plutarchus* cum 60. nauibus prima ex Actiaco bello fugam arripuit victoria in neutram partem adhuc inclinandæ, quam fugientem secutus est Antonius. De bello Actiaco. *Vid. Prop.* 4. eleg. 6. *Dionem*, & *Suetonium*. *Vid. Antim.*

Cleopatæ adulter. Romanæ probrum Trabæ, Qualia qui Phariæ coniugis arma tulit. *Mart.*

4. 11. Tener Quirinus: ob amores. *Prop.* 4. 6. Obruit Actiaci quem grauis ira fretrix *Mart.* 4. 11. quod ibi victus fuerit.

M. MARCELLVS.

Inter Romanos duces celeberrimus, qui Marcellorum familiaris, & Claudii, cum qua coniunctus, rebus à se præclarissimè gestis illustrauit: qui docuit Annibalem posse superari qui dictus est gladii Romanorum: qui Syracusæ cepit, nec euerit: qui quinque consulatum fuit adeptus: qui monumentis *Linæi, Plauti, & Sili* factus est immortalis; cuius meminit *Virg.* in 6. *Æn.* & *Prop.* 3. 18. Insidijs tandem Annibalis circumuentus perisile dicitur.

Claudius: agnomine: Qua Siculæ victor telluris Claudius, & qua Cæsar ab humana cessit in astra via. *ibidem.*

Ex huius autem stirpe Marcellus fuit filius Octauiæ sororis Augusti, quem desit idem *Prop.* eadem eleg. & *Virg.* 6. *Æn.* Nec puer Iliacæ quisquam de gente Latinis In tantum spem tollet auos, &c. quod immatura occubuisse ætate. Adspice vt insignis spolijs Marcellus opimis Ingredditur. *Virg.* 6. *Æn.*

MARE.

Nomen est generale, sed varias, & speciales appellationes recipiens à locis, quæ affluit, siue præterfluit; cuius partes dicuntur esse fretum, sinus, de quibus *suo loco* dictum, vel dicitur. Propterea in mari interire acerbè tulerunt fortes vbi virtuti suæ nullus relinquatur locus: Vnde *Virg.* inducit Æneam sic deplorantem. O terque quaterque beati Quis ante ora patrum Troiæ sub mœnibus altis Contigit oppetere! Cum enim animam crediderit antiquitas esse igneam, naturæ eius maxime contrarium ducebat in aquis extingui: eo quod nullum dare possent suæ virtutis specimen Heroes. Sic apud *Ouid.* 11. met. inducitur Ceyx conquerens. — Vocat ille beatos Funera quos maneat — præsertim quod exequiarum honore destituebantur, qui in aquis interierant: sine quibus exequijs Scyrium lacum trajicere per centum annos desperabant. Sed ad nostra. Æquor, metaph. æquor enim propriè planiciem significat. Tractus maris. *Virg.* 4. *Georg.* Æquor maris. *idem* 2. *Æn.* Campi liquentes. *idem* 6. *Æn.* Vnda maris: Longa pericula salis. Campi salis: Ira salis: Vnda salis. Arua Neptunia, siue prata. *Cic.* in *Arato*. Gurgis pars pro toto, fig. Marmor: à similitudine, eum nihil mouetur, inque sua statione subsistit. Æquoræ aquæ. *Ouid.* 11. met.

Neptunus, figur. Deus maris habitus ab antiquis, & pro ipso sæpissimè viurpatus. Oceanus, figur. V. *suo loco*. Pontus: quamvis sit maris tractus post Thracium Bosphorum, sumitur tamen genericè pro mari. Æquorum sinus. *Sen.* in *Hipp.*

Pelagus, i: Humens campus: *Sil.* lib. 14. Salum: à sale, siue falsedine. Vnda salis. *Ouid.* 1. *Pont.* 1. Fretum. V. *suo loco*. Freta Ponti: Altum, figur. Profundum. *Ouid.* 1. *trist.* 10. Cæcula. *Virg.* 4. *Æn.* Enixi torquent spumas, & cæcula verrunt: à cæruleo colore.

Tethis, coniux Neptuni, figur. V. *Tethis*. Tethis :
nymphæ maris, Achillis mater pro ipso mari
vīsuprata Ouid. 5. *fast.* Vnda cērūlea. Virg. 7. *Æn.*
Vada falsa. *Bemb.* Nereus : ē maris Dījs vnus,
& figur. pro ipso mari caprus. Claud. *Horat.* Ne-
rei flagna maxima. Virg. 10. *Æn.* Humida re-
gna. idem 4. *Georg.* Cērula Ponti. Plagæ ma-
ris. Humida marmora magni fontis. Virg. *Spum-*
as falsis are rubeant. idem 1. *Æn.*

Ætus, figur. Hunc venti spectent, huc agat ætus
aquis. Ouid. 2. *eleg.* 11. Tranquilla per alta.
2. *Æn.* Æquoreus sal. Ouid. 2. de *Pent.* 7. Pelagi
ætus. idem *epist.* 15. Ecce maris magno claudite
nos obice pontus. Virg. 10. *Æn.* Doris, dis, nym-
pha maris, & pro ipso sumpta figurat. Ouid.
4. *fast.* Æquoreæ aquæ. idem. Vnde. idem 1.
de *remed.* Amphitrite, es : Neptuni coniux : Vi-
de infra in Nympharum nominibus, pro mari,
fig. idem 5. *fast.*

Alta. Ouid. 3. de *art.* Immensum fretum. idem in
Ib. Scagna profunda. idem ad *Luam.* Immen-
se aquæ. idem. Quibus aspera quondam vīsa
maris facies, & non tolerabile nūmen. Virg. 5.
Æn. Sinus longi. Claud. 1. *prof.* de *rapt.* Cērūlei
sinus. idem 2. de *rapt.* Pelagi maxima regna. An-
ger, Neptuni regna. idem. Neptunia regna. Sil.
Ital. 14. Marmora ponti. Ponti tristis imago.

Nympharum regnauit. *Arcturus*, Doridis vnda.
Nerei humida regna. Maris fluctus. *Pent.*
Æquorei fluctus. Tethyos vnda. Luc. Tethyos
ambitus. Sen. in *Heri. fur.* Circumfluit hum-
or. Ouid. 1. *met.* Irrequieta vada. *Bemb.* Nep-
tunia vada. *Stat.* 1. *Achill.* Æquorea. *Sabel-*
lic.

Epith. Tot possunt esse, à quot locis denominatio-
nem sumit, ut *inf.* sed alia : vt altum veliuo-
lum, nigrum, restagnans (sempe cum fluit, aut
refluit) apertum, latum, indignans, paca-
tum.

Subiiciemus autem varia maris nomina illi ex lo-
cis indita, quæ circumfluit, vel ē cābus, vnde
huiusmodi datum.

Mare Abydenuum.

Ab Abydo dictum oppido, quod illi adiacet, &
Læandri amoribus ē poetarum historijs illustre.
V. *Abydos*, & *Laander*.

Aqua Abydena. Ouid. in *Ib.* Vnda. *Pent.* Sexton
Abydena Separat vrbe fretum. Ouid. 1. *trist.* 9.
Ostriferi Abydi fauces. Virg. 1. *Georg.* est enim il-
le maris tractus, quo ex Segæ in Propontidem
ingredimur, de qua *sup. loc.* cuius laticudine quin-
gentorum tantum esse passuum, sed longitudo
multorum millium esse dicitur, ostris abun-
dans. Abydeni sinus. *Stat.* 1. *Achill.* Littus
Abydenuum. idem *ibid.*

Mare Adriaticum.

Vide *Adriaticum* ma.

Adriaticum patens. Ouid. 4. *fast.* Adria : Scribentem
medijs Adria vidit aquis. idem 1. *trist.* 10. Nam-
que serunt olim Adriacis cum solueret oris.
Arctur. Adria freta. *Hor.* 3. *ed.* 33. & 3. Illyrici fi-
nus. Adriacum minax. *Caull.* 3. *epig.* Adriati-
cum vadum. *H. Balb.* Veneti Gloria Bembæ ma-
ris. Adriacæ aquæ. *Bemb.* mare Adria : Non ego
nunc Adriaæ vteor mare noscere tecum. *Prop.*

1.6. Tyrrenhis rabies, Adriacique sal. *Rutil.* 2.
It. Dalmatici fluctus. idem. pertinent ad Ad-
riaticum.

Mare Ægeum. V. *Ægeum* mare.

Ægeum altum. Virg. 12. *Æn.* Cycladas Ægeas
obscupuisse puro. Ouid. 1. *trist.* 1. Cyclades enim
insulæ plurimæ sunt in Ægeæ mari, de quibus
V. *sup. loc.* Neptunus Ægeus. Virg. 3. *Ann.* Ægea
littora. Ouid. 4. *fast.* Aquæ Ægeæ. idem *epist.* 20. Si-
nus Ægeus. Et crebris legimus freta constita
terris. Virg. 3. *Ann.* Ægeæ vnda. *Tib.* 1. *eleg.* 3. Æ-
quor Ægeum : Nubilis Ægeæ dep. rendit in cæ-
quore nauem. Ouid. 11. *met.*

Æquora Argosia ab Argis nuncupata : est enim
pars Ægæi maris, vt etiam Myrronium, de quo
inferius : Macedonium, ad quod Strymonicus fi-
nus, à fluuiio Strymone, qui illuc influit, spec-
tat : Troicunde de quo *inferius*. Ægou dicitur
Val. Flacc. Mare Græcum. *Thuryd.*

Mare Ægyptum.

Quod illius oras adiacentes alluat, cuius etiam
partes cœntentur Cyrenaicum, & Barchæum, si-
ue Marmaricum in quod Nilus influit.

Sive quæ septem geminus colorat Æquora Nilus.
Caull. 1. *lyr.* Aquæ Cyrenæ. *Prop.* 4. 6. licet eo
loco metaphoricè sumantur pro Callimachi
scriptis, qui Cyrenaicus fuit. V. *Cyrene*, & *Calli-*
machus.

Mare Africum.

Quod partem illam totam abluit, quam nos vul-
gò Barbariam appellamus, de qua *superius* *sup. loc.*
egimus.

Getula Tethis. Claud. *prof.* 1. de *rapt.* Lybicum
æquor. Virg. 2. *Æn.* Libyci sinus. Claud. *prof.*
de *rapt.* Libycæ vnda. Virg. 3. *Æn.* Libyci fieti
vnda. Ouid. 3. *fast.* Fretum Libyicum. *idem.*
Cursus Libycæ. Virg. 6. *Æn.* Mare Libyicum.
Ouid. in *Ib.* Marmor. Virg. 7. *Æn.* Æquora
Afræ. Ouid. 4. *fast.* Pontus Libycæ. Virg. 1. *Æn.* Æ-
gyptus. Syrtis æthiopæ. *Hor.* 1. *ed.* 22. Procælia Africæ
idem 3. *ed.* 29. Libycæ Syrtis fretum. *Sines.* in
Tibull. Freta Afrum ragentia litus. Ouid. 7.
epist. 1. Getulæque tantum Æquora tranſiit.
Iuuen. 14.

Mare Balthicum.

A Balthæo nomen indigitatum nonnulli existi-
mant, quod militaris cinguli formam præsefer-
rat : hoc Daniæ ab occidente circumdar,
insulam in se Zealandiæ continet cum alijs
plurimis, Sueciam, Gothiam, & Felandiam
ambit vsque ad maris glaciæ terminum à sep-
tentrione, à meridie verò Pomeraniam : ab
orientē vsque ad Tartaros extenditur Prus-
sæ oras maritimas alluens, Liouoniæ, Rus-
siciæque.

Pigrum mare. *Tacit.* ab effectu, vt putat *Orseus* :
quod non vt cætera maria moueatur, nām cæsus
quos vix deprehenditur, vt illi restantur, qui
sepius nauigant, continuoq; fluxu ex
orientē occidentem versus descendit. Picosum
mare : antonomasticè appellari potest, quod
tanta piscium copia abundet, vt illorum ag-
mina quandoq; nauigiorum itinera remoren-
tur.

Sinus Codanus. *Plin.* Sinus Sueuicus. *Tacit.* Bal-
oe

ethicæ vnde. Balthicum pelagus. Balthica æquora, vada, falsa, cæcula. Danium mare: Aqua. Dania: quod Daniam alluit. Sarmaticus Oceanus: quod Sarmatiz regionis quoque partem alluat. Oceanus Scythicus: ex parte, qua Scythia, seu Tartaria, sed potius ad mare Glaciatum pertinet.

Mare Britannicum.

Quod minoreni, maioremque alluat Britanniam, de qua *see loco* tractatum est.

Quicquid legat vltima Tethis Extremos vltra volitat gens siqua Britannicos. *Claud. 2. in Ruf. Litora Santonici Oceani. Tib. 7. 8. vulgò dicitur Rocilla.* Santones enim populi sunt Aquitaniz, qui Oceano Britannico etiam alluuntur. Aremoricæ fluctus: ab Armorica regione olim dicta, quæ nunc Britannia minor. Normandica cæcula: quia Normandiam alluit, eiusque confinia ad septentrionem vergentia.

Mare Carpathium.

Ab insula Carpathia sic appellatum, vulgò *Scarpanto*, quæ Carpathus, siue Crapathus *Homers*, inter Cretam, & Rhodum sita est. Mare autem Carpathium difficile, & periculosum nautis, vide:

Non ita Carpathiz variant aquilonibus vnde. *P. ep. 2. 5. iuxta 4. Carpathium pelagus. Lucanus, & Hor. 1. 35. Carpathium sal. Stat. 1. Theb. Carpathiz gurgis. Virg. 4. Georg. Carpathiz aquæ. Angerius. Carpathi maris æquor. Hor. 4. 5.*

Mare Caspium.

A Caspijs populis, qui illud accolunt denominatum, nunc aliquibus *Mare de Bacon* (ab oppido adiacente) Hircanum quoque à montibus Hircanis, quorum medietate est hoc mare, siue lacus, nulli enim coniungitur, nulli ibique effluit, multos tamen recipit fluuios, piscibus abundat, & sal sedine: portus liabet ad mercimoniis aptissimos.

Caspia claustra. *Claud. 2. in Ruf. Vid. supr. Caspia porta.* Caspia stagna: Hircanum mare, pelagus. *Prop. 1. eleg. 12. Lacus Caspius. Aut qui Caspia foribus recludunt iuga Sarmatis. Sen. in Thyest.*

Mare Creticum.

Ab insula, quam circumfluit. *V. supr. Creta.* Vnde Minos: à Rege Minos, qui in Creta regnavit. *Ovid. in Iun. Mare Creticum. Hor. 1. ad. 26. fretum Creticum. Sen. in Hipp. Creticæ vnde, aquæ, fluctus Cretensis maris. Cressia, æquora. Cretis, dos, vnda Cressa Tethis.*

Mare Cypricum.

Ab insula notissima. Illicius finus: ab Isth celebri Ciliæ Urbe è regione Cypr. Cypricum æquor.

Mare Euboicum.

Ab Euboea insula denominatum. *Vid. superius, Euboea.*

Euboicus Euripus. *Sil. Ital. 14. Euboeicæ vnde. Ovid. 1. trist. 1. Euboicus finus. idem in Iun. Euboici fluctus. idem 5. trist. 8. Aqua Capharea. ibidem. Caphareæ fluctus: à promontorio Caphareo, de quo superius. Pontus Persicus, quod ibi clauis Persica olim fuerit. Plaut. Amph. 1. 1.*

Mare Euxinum.

Quod alio notiore vocabulo Pontus Euxinus appellatur contiguus est mari Mediterraneo, cui coniungitur per Bosphorum Thracium. Thraciam attingit, & Moellam inferiorem, nec non Colchos, Scythas, & minorem Asiam à meridie; cuius prouinciæ hoc mari ablute sunt Pontus, Bithynia, Ancyra, Paphlagonia, & Cappadocia.

Pontus Euxinus. Ponticus finus. *Carull. Pontus Scythicus. Sen. in Med. Ponticum mare. Hor. 3. 24. & Sen. Bithoniæ aquæ. Ovid. 1. trist. 9. nam in pontum Biston fluuius ingreditur. Paphiæcæ vnde. idem 2. de trist. Mare portibus orbum. idem 3. trist. 2. Scythicum fretum. idem 5. eleg. 11. Euxinæ aquæ. idem 5. Pont. 2. apud quas miser Ouidius exul occubuit, quarum multis ipse libris describit asperitatem.*

Arctium mare. *Sen. in Herc. fur.* quia eo tempore illud ad Arctos magis tendebat, quam alia, & idcirco appellabant Arctium. Pontica vnda, aqua. Ponrici fluctus, Euxini, & Cæticæ littoris aquæ. *Ouid. 2. de Pont. 7. V. Euxinus, & Pontus.*

Mare Gaditanum.

A Gadibus insula ita dictum, quod extremas Hispaniæ oras ad Africam vergentes alluit, nempe Algarbæ regnum, & Hispanicæ conuentum, qui vulgò *Andaluzia* dicitur: & fretum in se continet Herculeum, quod vulgò *Straito di Gibraltar* nuncupatur.

Fretum Hispaniæ. Extremus finus. *Sen. in Hipp. Hesperium fretum. Ovid. 11. mer. Hesperia Tethys. Sen. in Hipp. Herculeum fretum: ab Herculis columnis sic dictum Abyta, & Calpe, Nec feruet maiore fretum, rapiturque tumultu, Quod ferit Herculeæ extremo Sole columnas. Sil. Ital. 14.*

Mare Glaciatum.

Quod hieme concrefcit post vltimam Thilen finemque Gothiz, ac Sueciæ regionis attingit ad nouam vsque Zemblam à Batauis nuper in ipso mari repertam; cuius tamen synonyma, nisi propria sunt, quod eius cognitio præcis non esset, ex alijs locis, quæ glacie coalescunt, huc trahantur.

Et maris adstricto quæ coit vnda gelu. *Ovid. 2. trist. Astricto stagna perusta gelu; ex eodem. Durum calcamus æquor. idem 3. trist. 10. Ingens pontus glacie consistens. ibidem. Facta est Euxini dura ter vnda maris. idem 5. trist. 11.*

Mare concretum: quod & Amalchium, nempe congelatum, & Morinarum, nempe inorruum ob perpetuam caliginem; ex *Geographis*. Vnda vincta gelu. *Ovid. 2. Pont. 2. Glacie freta vincta. idem 3. Pont. 1. An coeat duras frigore Pontus, & teneat. idem 4. Pont. 9. Mare Cronium: quod Saturnus his locis regnare credebatur. Mate pigri, Tant.*

Mare Helleponticum.

Vid. Hellepontus.

Mare Iberum.

Sive Ibericum ab Ibero fluuius, illaque parte, quæ Cordubensis conuentus olim vocitata fuit dictum,

Æm, maris Mediterranei pars, & propè fretum Herculeum; citra Gades, & Baleares insulas.

Tethis Ibero. *Claud. 3. de rapt. Gurgis Ibero*. Virg. 11. *Æm*. Pontus Ibero. Hispanum mare Hispani fluctus: Vnde Hesperia, Hispania, Iberia, &c. V. *Mare Gaditanum, & Gades*. Oceanus Callaicus. *Marr. 10. 37.* illud mare dicitur quod oras Bibulis aluit, *Mor di Bisaglia*, vulgò dicitur.

Mare Icarium.

Ab Icaro, vt superius dictum fuit, nomen accepit. V. *Icarus*.

Transit & Icarium lapsas vbi perdidit alas. *Ouid. 4. fast.* Icarie aquæ. *Idem 1. trist.* 2. Icarij fluctus. *Hor. 1. od. 1.* Icarium iectus. *Ouid. epist. 17.* Icarus immensas nomine signet aquas. *Idem 3. trist.* 4. Atticum mare. *Prop. 2. 13.* pars est Icarij maris, ab Actio promont. de quo *su loco*.

Mare Indum.

Ab Indis populis, quos aluit denominatum; cuius partes, si regiones velis recensere, vnde nomen potest capere, aliud volumen impleant: nam huc spectant sinus Arabicus, Persicus, Gangeticus, Asper, de quibus in sinuum ditione aliqui innuerunt; ad hoc spectant Sinenfis, siue Sericus Oceanus, Japonicum mare, & alia huiusmodi. V. *India*.

Eoa littora: Bengalensis sinus; ab vrbe primaria Bengala. Indorum stagna. *Strat. 1. silu. 2.* Eoz aquæ. *Ouid. 2. de Pont. 5.* vnde: Et quascumque bibit decolor Indus aquas. *Ouid. 5. trist.* 4. Indica aqua. *Idem 5. Pont. 6.* Gangeticis fluctus. V. *Ganges supra*. Pelagus Hippadis, vulgò Archipelagus S. Lazari à multitudine insularum in eo diffeminatarum ad similitudinem nostri Europæi, qui Ægeum latine dicitur.

Mare Ionium.

De quo supetiis post Ioniam tractauimus, quod ab Acroceraunijs montibus, vbi definit Adriaticum finitur ad Maleam, olim pars erat Adriatici, & Icario conterminum est, nam propriè Icarium mare est, quod inter Ionium, & Africum à Creta, ad Siciliam versus, si fabulam sequi volumus; qui verò illud appellatum ab insula Icaria contendunt Ægei pars maris est.

Ionium, Ægeumq; premi. *Strat. 1. Achill.* Ioniam pericla. *Strat. 4. silu. 4.* Ioniz procelle. *Idem 2. Theb.* Ionium mare: *Ouid. 2. trist.* Maris Ionij aquæ. *Idem 4. Pont. 5.* Ionius sinus. *Hor. epod. 10.* Ionij fluctus. *Strat. 3. Theb.* Quasi per geminos fluctus Ephyreius, *Mor di Corinto*. Istmos Ionias bimari littore findit aquas. *Rutil. 1. lin.* Ionius: latet; fonantem perculit Ionium. *Inu. 6. Æquor Ionium.* *Ouid. 15. met.*

Mare Mediterraneum.

Sic dictum, quod medium videatur orbem insuere secernens ab Africa Europam, & Asiam vsq; pertingens: nomen est genericum, quod varijs discriminatur nominibus à locis, quod aluit, vnde Tyrrhenum, Ligusticum, Sirium, Creticum, Africum, Siculum, & alijs modis, de quibus V. *su loco*.

Mare Mortuum.

V. *Lacus Asphaltites*.

Mare Myrtoum.

Sic appellatum quicquid inter Peloponnesum, & Atticam est, vt vult *Plinius, Strabo, alij*, (*Protemus* verò circa Cariam minoris Aliz regionem reperit) à quondam Myrtilo Oenomaï Regis auriga, cuius historiam infra *su loco* reperies.

Aqua Myrtoa. *Ouid. in Ibin.* Myrtoum mare. *Hor. 1. 1.* Nobilit reddidit murato pelagus nomine Myrtilus Deceptor dominæ. *Senec. in Thyeste 1.*

Alij dicunt, dictum à Myrto exigua insula non procul à Caristo Eubeæ oppido sita, quæ cernitur à Gerefo Macedoniam petentibus: & incipit hoc mare à Megarico sinu, Cretam aluit, & Atticam, occidentamq; Carie oram: Habet insulas plurimas, nempe Cytheram, Calauriam, quibus cingitur Ægina, Salaminem, & ex Cycladibus plures.

Mare Occidentale.

Sive Oceanus Atlanticus est, qui Fessani regni maritimas oras aluit, Marochij; ab Atlante monte celeberrimo sic nominatus, vel ab occidente Sole, qui inibi equos suos lauare creditus est à præcis.

Occidui fluctus. *Strat. 5. silu. 2.* Occiduz aquæ. *Ouid. 4. trist.* 3. Profundum occiduum. *Beot.* Æquor Atlanticum. *Hor. 1. 31.* Mauræ ætate vnda. *Idem 2. 6.* Hesperium mare: numquid Hesperij maris extrema tellus hunc dat oceano modum, *Sen. in Herc. fur.* Oceanus occiduum, Hesperius. Fluctus Hesperij. *Hor. 1. od. 28.* Hesperiz vnde. *Idem 2. 27.* Æquor oceanum. *Virg.* Atlanticus gurgis ionge Calpe relicta Audiet Herculeo fridentem gurgite solem. *Inuen. sat. 14.*

Mare Pacificum.

Sic appellatur ab vndarum quiete oceanus Americus, quem vulgò *Mar del Sur*, indignant, cuius partes sunt oceanus Peruvianus; occidentalis, & Mexicanus, qui tamen differt à sinu, qui ad magnum spectat oceanum, fretum Megelesianum ab inuentione sic dictum, & Australe oceanus terram lambens australem vulgò *Terra del fuego*, à nimio splendore sic dictam, cum sit frigidissima.

Americi fluctus, vnde. Nouus oceanus. Pacis amans mare. Inuenit stagna quæta maris. Occiduum, extremumq; mare. Austrinum mare: Ciliacum à Cile provincia ad orientem spectante.

Mare Parthenopeum.

A nobilissima Parthenope sic dictum. V. *Neapolis*; vbi fabulæ, historiarq;.

Littora Chalcidica. *Strat. 5. silu. 2.* nam ab Euboea Chalcidij coloniam duxerunt Parthenopen, Cumas, Pærolosq; Euboeæ aquæ: sig. eadem ratione, quòd olim ab Euboeis loca illa fuerunt exulta. Sirenum littora. *Tib. 4. 1.* à Parthenope, quæ vna è Sirenibus credita fuit, quamvis apud Acheloum aliz essent Sirenes.

*set æquora. idem 4. ad. 4. Tyrrenum æquor i
idem 4. 15. Tyrreni fluctus. Inuen. sat. 6.*

MARINVS.

Quod ad mare pertinet.

Æquoreus, Cæruleus, Cæruleus, Salsus, Neptunus, Nereus, Amphitriteus.

MAREOTIS.

Libyæ pars Ægypto continenda, eadem cum Marmatica (de qua infra) est *Prolema*, quam describit *Plinius* cap. 6. lib. 5. Est etiam Lacus, siue Palus insignis iuxta Alexandriam, Nili aquis inundantis sæpius referta, portumque habens ad mare vtilissimum: Est etiam Mareotis pars in Epiro, vnde Mareoticæ vites, & Marcotica vina dicuntur à *Strabo* perperam exposita à nescio quo; nunc autem illam intelligimus, quæ in Ægypto est.

Mareotides vnde: Mareotica arua. *Onid. 9. met.* Mareotica arena, vina. *Vid. Vinum. Marmatica.* Vrbis quoque lacui propinqua quondam amplissima, cui nomen indidit *Maro* vnus ex ijs, qui cum *Baccho* militarunt. *Athen. lib. 1.*

MARES.

Edij. V. seu loco. Masculus: Proles virilis. *Virg. 7. Met.* Paruulus: Proles virili robore. *Stat. 4. silu. 8.* Masculus fœtus: Sexus melior. *Stat. 1. Theb. nobilior fœtus, proles.*

MARGARITA.

Conchiarum partus; margaritæ autem ab Indico oceano potissimum ad nos aduehuntur, locufque est præsertim, quem *Lusitani* *Peschieria* appellant, vbi huiusmodi gemmas expiscantur nonnulli, perque varias mundi partes vendendas mittunt. Oniuntur autem in conchis ex rore prius conceptæ, & vniones dicuntur, quoniam nulli duo reperiuntur indiffereti. Dos omnis est in candore, magnitudine, pondere, & rotunditate: intelligitur quoque inferuiunt. *Legit Plinius* multa de margaritis scribentem, & *Salmum, & Athen. lib. 3.*

Conchiarum partus. *Vid. Concha.* Et venit è rubro concha Erythrea *salo. Prop. 3. 12. apud mare.* rubrum quoque frequens margaritarum copia, quarum laudatissimæ (vt docet *Plinius*) reperiuntur circa Arabiam in sinu Persico rubri maris. Hinc

Lapilli Erythrei. *Mart. 5. 38. & 9. 3.* Splendet Erythreis pellucida Mœcha lapillis. Quicquid Erythra niger inuenit Indus in alga: *Mart. Lapilli lictoris Indici. idem 10. 38.*

Eligitur rubris gemma sub æquoribus. *Prop. 1. 14.* sunt autem qui dicant margaritam non esse gemmam, & de alijs pretiosis lapillis intelligendum esse. Non Indis flectere conchis. *idem 1. 8.* Margaritum, apud *Corn. Tacitum*, quem sequutus fuit *D. Hieronymus*. Quidve in Erythro legitur, quæ lictora concha. *lib. 3. 3.*

Vnio: *Vid. suo loco.* Margaritis Indæ. Quodque legitur mersus Pelagi scrutator Eoi. *Stat. 3. silu. 3.* Indica gemma. *Prop. 3. 17.* Lactea gemma. *Mart. 8. 45.* Gemma Cleopatæ. *V. superius.* Cleopatæ, Indæ monilla. *Stat. 1. silu. 2.* Cedit Erythræis crua gemma vadis. *Mart. 8.*

MARGO.

Crepido: Strabant gramineæ producta crepidine

ripæ. *Stat. 9. Theb.* Crepidinis ora: Ora: Extremus sinus: Ripa: Riparum margo: Riparum clausas margine finit aquas. Ripæ margo. *V. Ripa.* Ora tectæ, quam aqua alluit. *Labrum. Plin.*

MARIA.

Beatissimæ Virginis, Matrisque Dei nomen tantum habens mysteriorum, vt hisce nugis non deceat committi; cuius laudes per se lucefcunt tanquam lucidissimæ gemmæ.

Mater Dei: Virgo Dei genitrix. *Fortun.* Sanctissima Virgo: Castissima mater. Virgo, & mater. Cælicolum Regina potens. Excelsa Regina poli. Olympi Regina: Arca noui fœderis conficia. *Mart.* Sponsa, & genitrix Dei. *idem.* Domina Cælicolum. Magni sponsa Tonantis. Vnica expers maculis omnibus. *Mart.* Mater Numinis alti: *Inuen.*

Dia Virgo virginum. *Vid.* Nympha decus Cæli. *idem.* Iudæas inter Virgo pulcherrima nymphas: *idem.* Vnica progenies vrbe edita Nazarea. Coniugij genitrix expers. *Sans.* Iesica Virgo Hebræa. *idem.* Quæ penitus chalamitatusque ignara virilis Numinis afflicta Sancta concepit ab aura. *Vid.* Splendor virginis chori. Gentis gloria Iesica, Virginitatis honos. Quæ prima euegit de virginitate trophæum. Diuina puella: Ipse tibi legit fummi quam rector Olympi: *Dem.* Nymphæque nullam Venerem, nullus experta Hymeneos Edidit: *ex eodem.* Mater fummi formosa Tonantis. Sancta parens, maris inficia mater. Summum enixa Deum. Numquam congressus, perpeffa vires. Quæ sola virgineum seruauit casta pudorem Regia progenies genus alto à sanguine Iuda; Quæ pro virginitatis amore Oederat, & thalamos, & se sacrauerat aris. Quæ supremum puro concept ab æthere Regem Semine de nullo, nullis temerata Hymenæis.

Epith. Immaculata, intemerata, veneranda, pia, castissima, diua, venerabilis, augusta.

S. MARIA MAGDALENA.

Magdali in Galilæa haud procul à Tiberiadis stagno nata Marthæ soror, Lazarique quem à mortuis quadriduum excitauit Dominus. Hæc à prima ætate delicijs dedita, quam natura forma, nec non diuitijs ornauerat, aniam dedit de peccatis loquendi; peccatrix etiam habebatur, sed diuino Christi eloquio conuersa in bonam se frugem recepit, eumque adeo secuta est, vt & illum ad Crucem vsque, cum esset nobilissima, assequi, & apud illum exipientem continuo flere designata non fuerit, vnde post matrem prima omnium eum, em ex mortuis resurgentem vidit, plurimis castissimum repleta bonis: Sed prima Iudæorum persecutione in Christi fideles mora ipsi cum consanguineis aliò relegata Masiliam appulit, vbi Anselmum vitam in terris per annos triginta imitata, eorundem commercio licet, & in Cælo eorundem dignata fuit consortio.

Magdalena ferens loculos spumantis amomi. Magdali dictam de nomine Magdalena. Magdala. Magdalis, dos. Marthæ soror, Lazarique. Reuerentium typus feminarum.

MARITVS.

Coniux, &is: Sponsus: Vxor. Vid. *suu locu* 3. Ibi enim multa periphrasē ad virum quoque spectabunt. Vir: Vir socius: Gaudentem socio, participio viro. *Mart. 4. 75.* Tori socius: sic, lecti, thalami, &c. Sociatus fodere lecti. O molles tibi quindecim Galene, quos cum Sulpicia rua lugales Iudulsi Deus, & peregret annos. *Mart. 10. 38.*

Epith. Charus, Receptus thalamo. *Ouid. 14. met.*

MARIVS.

Qui septies Romæ Consul fuit ex Municipio Arpinate humill loco natus fuit. Hinc legatus. Metellum in Numidia criminatus Consulatum adeptus Iugurtham captum ante currus triumphales egit; sequenti anno iterum Consul, Cimbrus in Gallia apud aquas Sextias, Teutonas in Italia victis, de quibus etiam triumphauit: victus à Sylla Minturnis in palude latuit, inuentus, & in carcere coniectus, immensus percussorem Gallum vulnus auctoritate deterruit, acceptaque nauicula in Africam traiecit, vbi diu exulauit. Mox Cinnana dominatione reuocatus cæsis inimicis septimo Consulatu voluntaria, vt quidam ferunt, morte decessit. Sicque vir vnus vtriusque fortunæ postres fuit exemplum. Alij dicunt, illum, febrique doloribus excruciatum diem suum obiisse, cum natus esse annos 68. Vide *Plutarchum* in vita eius. Habet etiam Romæ vetustissima Trophea, quæ illi triumphanti de Cimbris erecta fuerunt in exilium inter templa S. Eusebij, & S. Iulianj; indeque in Capitolium translata, vt epigrammata subtus illa testantur.

Cimbrorum triumphator; victor. Iugurthæ victor. Ille Iugurthino clarus, Cimbroque triumpho, Quo victrix toties Consule Roma fuit. *Ouid. 4. Pont. 3.* Mariana Trophea. Mariana clades. Qui Cimbris vicit. Extulit hæc Decios, Marios, &c. *Virg. 2. Georg.* Arpinas alius Volscorum in monte solebat Poscere mercedes alieno lassus aratro. *Iuven. 8.* Exilium, & carcer, Minurnarumque paludes, & mendicatus victa Chartagine panis, &c. *idem sat. 10.* Marium intelligit.

MARMARICA.

Africæ regio, eademque secundum *Plinium* cum Mareotide, Cyrenæica continens, Libyæque. Mareotis, dis. V. sup. Mareotis Libya. *Plin.*

Apis, nobilis, vt inquit *Plinius lib. 5. cap. 6.* religione Marmaricæ locus, in quo Apis Ægyptiorum Deus colebatur, de quo hæc *D. Augustinus 18. de ciuit.* His temporibus, inquit, Rex Argiuorum Apis nauibus transfuectus in Ægyptum, cum ibi mortuus fuisset factus est Serapis omnium maximus Ægyptiorum Deus. Vid. *Serapis*, & sup. *Epaphus*.

Antipyrgeus, opp. Marmaricæ. Axiles, opp. Barchinæ, oppid. Paragonium, opp. alio nomine Ammonide, cuius portus ingens quadraginta fere stadiorum, teste *Strabone lib. 27.* meminit *Ouid. 9. met.* Parætoniæ syrtis: Vique Parætonias Eoa ad littora syrtis. *Luc. 3.* Pyrgus, oppidum Marmaricæ.

Mareotide, arum, populi. Marmaricæ populi,

Inter quos Psylli, quorum salua præfens remedium est aduersus omnia venena. Adimarchidæ, pop. *Plin. siue Adymarchidæ. Herodot.* Ignobili sub dente Marmaricus Leo. *Sen. in Agam.* fortissimi enim ibi sunt Leones, præsertim vbi regio ad Ægyptum vergit. Læta Parætonijs assignet carbasa ripis. *Stat. 3. 2.*

MARMOR.

Lapis Parius: à Paro vna ex Cycladibus, vnde effoditur; sicut etiam à Lygdo, vnde *Mart. 6. 13.* Candida non tacita respondet imagine Lydos: est autem Lygdon oppidum in Tauro monte: & *videm 43.* Et credas vacuum nitere Lygdon. metonym. Parij lapides. *Virg. 3. Georg.* Parium saxum. *Anger.* Parius murus: Parii colis atria muro structa. *H. Balbus. Mons. Iuuen.* Meronymicos in *sat. 3.*

Saxum: Applicat hic humeros ad magnæ saxæ columnæ. *Ouid. 5. met.* Montibus aut altè Graijs essulta niebant. *Stat. 1. Theb. 2.* Græca enim, nempe è Paro insula, & Carystio Euboeæ oppido, & Carpathi marmor euehebatur ad ædificium; & ex Claro insula.

Lapis externus, cui lapis externus curæ est, vrbisque tumultu portatur validis mille columnæ iugis. *Tib. 3. 3.* externus dicitur, quod præter illa loca superius enumerata, vnde marmor aduectabatur, ex Phrygia quoque, ex Numidia, Lacedæmonia, Nilo, Ægypto, Æthiopia, atque Germania adducebatur, hinc lapis adductus nostris autem temporibus è Carrariæ, Massiciæ in Etruria montibus asportatur: Et leni radiat picta nitore flex. *Auril. 2. lin.* Saxa ligustica. *Iuuen. sat. 3.*

Tota erat in speciem Pœnis digesta columnæ. *Prop. 2. 31.* ex Numidico marmore, quod fuit antiquitus laudatissimum, ex quo limina in domo primus Romanorum posuit *M. Lepidus*, vt scribit *Plin. 36. cap.* Libycus flex. *Stat. 1. silu. 2.* Iege *Mart. 6. 42.* Pœnimenta. Pœnica, nempe Numidico marmore strata. Puncta saxa. Marmore picta nomaz. *Mart.*

Peregrinæ columnæ. *Ouid. 3. trist.* Quod non Tænarjæ domus est mihi sulta columnis. *Prop. 3. 2.* è Laconico scilicet marmore, quod erat pretiosum viridi colore, cunctisque hilarius, vt ait *Plin. 36.* Hinc: Dura Laconum saxa virent. *Stat. 1. silu.* Tænaræ siue tuis, siue Carystæ tuis. *Tib. 10. ca.* enim, vbi Lætomiz, & lapidum pretiosorum lapidicinz erant. Huc spectat Marmor mixtum.

Marmor maculosum: An picturata lucentia marmora vena. *Stat. 1. silu. 3.* Picturatum marmor: Pictum marmor, saxum: Marmor Thasium: Phrygius lapis. *Hor. 3. od. 1.* Vario decore saxa. *Mart. 6.* — cuius auratas trabes Varijs columnæ nobiles maculis ferunt. *Sen. in Thyest. 4.*

Onyx: Onychium marmor, de quo *Plin. lib. 36. cap. 7.* meminit & *Mart. 6. 42.* Siccos pinguis onyx anhelat æstus; nempe quod in ipso æstiuo tempore sudet. Onychites dicitur *Plin. Vid. stat. 1. silu. 2. v. 256.* Saxa virent, hic flexus, onyx, & concolor alto Vena mari, rupeque nirent. *Me.*

Metalla Taygeti : per catachresin vocat. *Mart. 6. 42. V. Gemmarum nomina.*

Marmor viride Laconicum, quod cauatur ex Taygeto Laconiae monte: Illic Taygeti virent metalla: v. phaleuc. Et certant varis decore saxa, Quae Phryx, & Libys altius cecidit. *Hydrom. ex Tarnario quoque pronontrorum. V. Tarnari.*

Marmor Sinaculum, & Phrygiae purpurei coloris est. Marmor Nomadicum, & Libya flauo coloris est: Et flama tenui calant Ophite. *Mart. 6. 42. Mydonium marmor, idem cum Sinadico: Et mea Mygdonio fulgebant marmore tecta. Spartanum saxum, idem cum Laconico, & Taygetico: Picta colit Spartani frigora faxi. Mart. 1. 56. nempe mcrustata marmore Laconico. Hic Libycus, Phrygiusq; flex-Stat.*

Porphyrites, *Plin.* marmor rubens purpuræ in modum. *V. suo loco.* Marmor porphyriticum. *Suet.* Leucosticos porphyrites, *Plin.* ille vocatur, qui candidis interuenientibus punctis distinguitur. Ophites, *Plin. & Mart.* marmoris genus maculosum serpentum maculis non abutimilis. *Serpentin.* & flama tenui calant ophite. *Id. 6. 42.* nempe laminæ ophite calebant tenui vapore, & sicco.

Alabastrites. *Plin.* quæ ad vasa vnguentaria pro seruandis distillissimè incorruptis vnguentis oportuna, olim excuabatur: de reliquis consule *Plin. lib. 36.*

Epith. Nobile, pictum, insigne, purum, sordum, nitidum, nitens, læue, ærulum, gemmeum, durum, gemmatum, frigidum, muscosum, solidum, &c. Dalmaricum, Spartanum, Clarium, Phrygium, Punicum, &c. ad locorum varietate, vnde casum aduectabatur, niueum.

MARMOREVS.

Lapideus: Saxæ Gemmeæ: quod marmora aliquando sunt gemmæ, vt Onychitæ. *V. sup.* Et domini gemmea tecta subis. *Mart. 6. 47.* Parius, nempe marmoreus.

MAROCHEVM.

Regnum in Africa sic ab vrbe metropolis denominatum, quod in ea est parte, quæ olim Mauritania Tingitana dicta fuit. Iacet inter Atlanticum montem, & Oceanum Atlanticum formæ penè triangularis; amœnissima quidem regio, rebusq; nostratibus mirum in modum abundans, vbi reperiuntur capræ, quarum pelles *Marschiani* dicuntur; ex villis autem panni contextuntur, qui *Ciambelati* nuncupantur: habet in se regionculas aliquot, quarum hæ insigniores:

Hez, quæ ab oriente clauditur fluuio Effualo, Atlanticum habet proximum, montosa, aspera; regio mellis abundans, cuius Sufa vrbs insignis, à Sufa fluuio, quo irrigatur; siue Subo. Tarodantum, à Mauris conditum satis amplum oppidum, emporiumq; finitimis vrbus accommodum. Messa, vrbs marit. Teijeutum, ab Afris propè Subum fluuium conditum oppidum. Tediis, ampla vrbs Afrorum Colonia. Tagaoustum, reliquarum maxima. Magnus portus: est portus in Mauritania insignis.

Marocum: primaria regni vrbs, quod Bocanuo Hemerum *Ptolemas* fuisse quidam suspicantur: hæc olim insignis, & latissima, vtpotè quæ centies mille enumerabat domos, nunc bellis penè tota euersa est. Elgiumuha, opp. propè flumini Scelluam. Colonia Afrorum. Delgumacha, vrbs noua in altissimo monte.

Guzzula, regio. Duccala, regio. Azeflam, vrbs maritima. Elmedina, metropolis Duccalæ. Hascora, regio. Alemudinum vrbs primaria, & Emporium. Tagodastum, insigne oppidum, & alia minorum gentium.

Montes.

Atlas. *V. suo loco.* Italemus, siue Ilda mons, apud quem auti meta l'is sunt. *V. Mauritania.*

MARPESA.

Marpesia, siue Marpissa Eueni filia fuit inter alias speciosissima, quæ fuit vxor Idæ, vel Idæi omnium illius seculi virorum formosissimi, vt scribit *Homerus t. 11. ad.* quam cum Apollo rapuisset arcu, sagittisq; ausus est Idas Deum inuadere ob vxorem recuperandam. Tunc Iupiter Mercurium allegauit, qui iuberet contentione deposita, vt Marpesia virum vellet, elegeret, illaq; elegit Idam.

Eueni filia: Hæc cum se in Lycormam fluuium precipitasset, illi nomen indidit suum, qui deinceps Euenus denominatus fuit, & Æoliæ fluuius est in Corinthiacum sinum labens, de quo *Ouid. 9. met.* Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad vndas, &c. Non Idæ, & cupido quondam discordia Phæbo Eueni patris filia litioribus. *Prop. 1. 2.*

Alij verò dicunt Iam Apharej filiam, siue potius Nepuni, acceptis à patre velocissimis equis, Marpesiam filiam in Dianæ templo saltantem rapuisse, cui fugienti factus obuius Apollo, puellam illi rapere conatus est: & inde certamen ortum, de quo *superius in h. storia.*

MARS.

Armorum Deus à veteribus habitus, belliq; Iunonis filius fuit, quæ cum per vireta vagaretur in campis Olenijs ex contactu, & olfactu florum Martem concepit (si fabulæ est fides habenda) alij ex Ioue, & Enyo narum cradiderunt. *Homerus* autem canit illum ex Ioue, & Iunone, quæ potior sententia est, natum; ipsumq; ab Otho, & Ephialto Aloei filijs valido ligatum nexu ex græ 13. mensis in vinculis fuisse, in quibus etiam forte perijisset, nisi Eurybæa Mercurium mouisset, qui illum penè consumptum furto abstulit. Hulus autem fabulæ commentaq; tot sunt, vt recensentibus vix annus sufficiat; illius patria tam varia est apud veteres, vt *Arabinus ipse in 4. contra gentes* demiretur quem lege. Venerem hingitur amasse, cum quæ repertum Vulcanus æneis retribus, deulinctumq; Dijs omnibus videndum prebuit Sole deferente; quam fabulam attingit *Ouid. 4. met.* Primus adulterium Veneris cum Marte passus Hic vidisse Deus. *V. Vulcanus infra.* Filios habuit plurimos, Meleagrum, cuius fit mentio in Thebaidis, Romulum, Remumq; vnde à Romanis maxime cultus. Vxorem habuit Nerionem, seu Nerienem, cuius meminit *Plautus*

tu in Trucul. sed amicas, moechasque plures habuit. Eius accusatio apud Deos ob homicidium Habirhothij Neptuni filio, absoluta fuit in pago Athenarum, qui deinde ab illo nomen fumpsit Areopagi. Lege *Panfan. in Art.* II. in templis, præsertim Romæ, multa fuerunt dedicata. Marti Gradiuo extra urbem propè portam in via Appia templum elegans fuit erectum, quod à L. Cor. Sulla felice institutum ampliatumque ac supra centum columnas positas fuisse ferunt. Iuxta hoc templum exta portam Capenam erat manalis lapis, quem cum propter nimiam siccitatem in urbem deferrent sequebatur itatim pluuia. Marti Quirino in prima regione propè Portam Capenam intra urbem aliud erectum. In campo verò Martio antiquissimum fuit illi templum, vnde etiam ipse campus denominatus, de quo *suo loco dictum est.* In Circo Flaminio ædem habuit architectatam ab Hermodoro Salamino; alteram in Capitolio a T. Tatius vocatam, extructamque cuius simulacrum Ioui Capitolino cedere noluisse ab aliquibus proditum, Marti vltori templum fuit erectum in Augusti foro maximum, & sumptuosissimum ab Augusto summo quidem artificio, post bellum Philippicum, cuius magnificentiam multis verbis celebrat *Quint. 5. fast.* ob diem eius dedicationis. Vltor ad ipse suos cælo descendit honores, Templeque in Augusto conspicienda fora. Et paulò antè, eius conceptionem fabulosam, natalemque diem commemorat. Alterum templum ab eodem Augusto illi in Capitolio fuit positum. Ædem habuit in Vaticano, & ædiculam cum Mauortis titulo in regione quarta, nempe in Via sacra. Sed ad

Synonyma.

Gradiuus: Mars appellatus, vt inquit *Festus*, à gradiendo in bella vltro, ceteroque siue ab harz vibratione, vel à gramine; cetera Vide *apud eundem.* Gradiuumque patrem Geticis, qui præsidet arui. *Virg.* & Geticis dictus præfuisse, quod inibi à matre in lucem eductus, vt *Ouid. 5. fast.*

Mauors: quodd magna veritas interpretatur *Cicero*, Seruus figuram agnoscit, de qua nos alibi tractauimus. Bellorum dominus. *Argemell.* Gradiuus Rex. *Virg.* 10. *Æn.* Gradiuus belliger. *Sen. in Hipp.* Bellator Deus. *Virg.* 5. *Æn.* Bellipotens. Dux belliger. *Stat.* 4. *silu.* 2. Abiter armorum. *Ouid. 3. fast.* Armipotens: Pater armipotens. *idem* 2. *fast.* Deus votis armis. *idem* 3. *fast.* Bellicus Deus. *Sen. Agam.* Fortis Deus. *Ouid. 5. fast.* Armiger Deus. *Sil. Ital. 7.* Pater bellandi. *Ouid. 5. fast.* Bellorum author. *Pont.* Armorum, Bellig. Deus.

Vitricus Cupidinis. *Ouid. 3. de art.* nam vt ipse Veneris vir, & amans fuit habitus, sic Cupido Veneris filius, illius quoque putatus. Inuictus Deus. *idem in fin.* Threicius Deus, quodd in Thracia potissimum colebatur, antequam inuiceret à Romanis honorari Threicius tyrannus. *Petr.* Me strito petat Bellona terro: Mitte Gradiuum truceum, Armetur in me diuus, & frater quidein, sed ex noueica. *Sen. in Herc. Ost.*

Iamque grauis (scilicet Iuno) Thraeen, & leuæ Proponendas intrat, sique potens voti, Marsq; creatus erat. *Ouid. 5. fast.* vbi eius natiuitatem narrat; & apud Thraeces palatium, ædèque Martis fugie *Stat. Papin. lib. 7. Theb.* ad quos Micurium mittit Iupiter, vt bellum exeret *Stat.* versus incipit: Hic steriles delubra notat Mauortia filius, horrefcitque tuens, vbi mille furoribus illi, &c.

Deus Saliorum: Martis enim fuerunt Salij Sacerdotes, cuius carmina Salaria ipsi decantabant. Communis Deus, Mars appellatus est, non modò Latini, sed etiam Græci. *Vid. sup. Di communiter.* Marsiter, nempe Mars pater, vt Diespiter, Iupiter pater. *Mamers:* lingua Oïca dictus fuit Mars, à Sabini. Enyalius Deus: Mars dictus ab Enyo, cuius filius à nonnullis exultatus fuit.

Bellona frater. *V. Bellona.* Nerienis vir, sponsus, &c. *Plaut. in Trucul.* Mars peregrè adueniens salutet Nerionem vxorem suam. Sed vnde quid sentiat hoc in *Plauti loco.* *Gellius lib. 13. cap. 21.* Pater Quirinus. *Virg. 6. Æn.*

Mars vltor: Vltoris prima Martis in æde sedet. *Mart.* Templum verò Martis vltoris posuit Augustus in foro, quod à suo nomine Augustum fuit appellatum. Alterum quoque illi eidem constituit in Capitolio signis à Parthis receptis instar Iouis Feretrij templum, & hinc dictus Bisultor: Rite Deo templumque datum, nomenque Bisultor iumentis voti debita soluit honos. *Quint. in fast. V. Suetonium, & Diuitem hist. lib. 54.*

Hælus: Horrensque feris altarihus Hælus. *Luc. in 1. Pharf.* quem Galli humano cruore placabant, vt *Lactantius in 1.* commemorat. Odrysius, à Thraciæ regione sic dictus. Martis in Cælium ingressum perelegantem describit *Stat. 3. Theb. v. 220.*

Cadmus locer. *Stat. 3. Theb.* quodd illi in filiam suam Hermionem ex Venere dederat vxorem. Qui ferus arma mouet. Horridus ille Deus varijs circumdatus armis.

Epich. Durus, impius, insanus, cruentus, rigidus, ferox, bellicus, sanguineus, inpauidus, armiger, anceps, ferreus, truculentus, atrox, armifonans, inhumanus, turens, bella nefandaciens, armorum pater, bellis, & sanguine gaudens.

Martem veteres effingebant ardentem nunc in curru, nunc in equo, cum hasta, & flagello; cui aliquando appugebant gallum, & vulicem vigilantiam, vel propter Alctryonem fabulam Martis satellitis in eam auctem conuersi; & vt in eius nominis festiui bello *Lucanus* scribit, & *Aufonius poeta*; & *Ouid. in 4. mer.* Cui lupus ab antiquitate dictus, vnde ipse Martius appellatur. Currum habuit duobus equis tractum, Timore scilicet, ac Pauore; quatuor autem illi tribuuntur à *Quinto Calabro* ex *H. nero lib. 8.* nati ex Erynni, & Boreæ, quinaribus ipsem efflarent, nomina quorum sunt Echone; Phlogius; Combos; & Phobos. Illi canis aliquando immolatus, aliquando asinus, propter bellicum clamorem, quinimodò & vultus aut, quæ

que belli prænuncia esse dicitur: à Scythis sub
ennis forma Deus habitus, cultusque fuit: Fu-
ror illi comam componit simul, & ira; Pauor ar-
miger ministrat frenâ, fama verò currum præ-
notat. V. *Stat. lib. 3. Theb. v. 424.*

Martis pro bello:

Epith. Ferox, femineus, collatus, apertus.

MARS Sidelus.

Vnum ex errantibus; & planetâ dictus, qui qua-
tuor, & viginti mensibus; & sex diebus orbem
lustrat; & sanguineus vultu, mortem denun-
ciat flumina, tonitrua, bella, pestilentiam; ste-
rilitatemque vt afferunt *Astronomi*. Pyrois dicta,
vt *Cic. de nat. Deor. Hyginus, Apuleius, Martianus, & alij*;
quòd ignea sit, & ardens. Obseruant autem
Astrologi, si mixtus alijs sideribus; planetisve
fuerit Mars, vehementiorem fieri, ac truci-
lentiorem; contra; si Ioui, bonus; si Veneri,
supplex fiet; vnde *Stat. 3. Theb. 296*. Soli cui tan-
ta potestas, Duorumque hominumque meis
occurrere telis Impudens, &c.

Martis sidera. *Ouid. in Iliu. Pyrois. Hygin.* Mauor-
tis ignis: Fera rubicundi incendia Martis.
Threici stella Tiranni. *Pont. Stella-Martis.*
Prop. 4. 1. Infelix celi fidus.

S. MARTINVS.

Turonensis Episcopus, qui suo tempore virtutum
omnium typus, & forma fuit Episcopis, cæ-
terisque. Hic in Pannonia Sabatiz natus: vix
carechumenus futuræ sanctitatis signa dedit
amplissima: ad Ambianum militans sub Iu-
liano, qui ob defectionem à fide fuit Apostata
cognominatus, pauperi elemosinam perenti
diuidium chlamidis tribuit, cui noctu Christus
eandem parte indutus in somnijs apparuit. Mi-
litem postmodum abiecta, ad Hilarium Pic-
tuorum Præfulem sanctissimum profectus est,
sub cuius disciplina plurimum profecit; tres
mortuos ad vitam precibus reuocauit, Turo-
num Episcopus electus, illos exemplo, & san-
ctimonia semper anteire studuit. Cœnobio
ibidem extructo, monasticam cum Episcopali
vita coniunxit. Miracula edidit innumera, pa-
ganos suæ Diœcesis ad Christi fidem; relictò
Idolorum cultu, conuertit; multis denique
virtutibus càmquam monibus exornatus, cum
dies extremus appropinquasset, ad Candacen-
sem vicum suæ ditionis in febri incidit; in qua
exoratus à suis, vt vitam precibus longiorem
pro grege curando impetraret, cum nonage-
nariam quasi pertingeret, illa emisit verba,
quæ demitrat *D. Bernardus*: Adhuc si populo
rui sum necessarius non recuso laborem.
Tandem eodem morbo occubuit, cuius ani-
mam Cælum ascendere Angelicis choris excep-
tam præter alios in primis S. Suerinus Colo-
niensis antistes vult.

Turonum Præfule sanctissimus. Dum chlamy-
dem Martinus inops diuise egeno Christus ca-
memorat se bene veste tegi: Dæ mediam ves-
tis partem Martinus egeno, Dat, &c. Sabar-
ius Præfule. Turonum fidus, stella, gemma
Sacerdotum.

MARS.

Sunt populi Picentibus, Æquiculans, & Samni-

tibus finitimi à Marfo Circes filio exorti, qui
salua sua serpentum moribus medebantur.
V. *Plin. lib. 7. cap. 2.*

Et veniens Marforum montibus umbro. *Virg. 10.*
Æn. Marfi montes: idem *7. Æn.* Marruuium
olim Marforum caput, quod nunc exiguis se-
prodit vestigijs, vulgò *Mar-ano*; à nonnullis scri-
bitur Marubium; vnde Marrubij populi, quos
inter Marfos enumerat *Plin. lib. 3. cap. 32. fine 11.*
in 4. regione Italix. Marubii venit de gente
Sacerdos. *Virg. 7. Æn.* à Marrubio rege sic di-
ctum oppid.

Archippe: fuit oppidum apud Lacum Fucinum,
quod lacu hæntum absurdumque fuisse auctor
est *Gellius*; hoc Marfys quidam Marforum
dux condiderat. Archippe ab alijs legitur.
Vipereo generi, & grauior spurantibus hydrys
Spargere qui fomnos, cantuque manuque fole-
bant; Mulcebantque iras; & morsus arte leua-
bant; ex *Vi. g. 7. Æn.*

Cereate. Cuculum, opp. V. Latium. Lacus Fuci-
nus. V. *Lacum namina*. Marforum saltus, ncm-
ra, colles, &c.

Albentes populi: sic dicti ab vrbe Alba ad lacum
adiacente; quam olim Romanis ijs, qui custo-
diendi erant tanquam carcerem adsignare
consequere, vt ait *Strabo*: ruinas nunc iure tota
collapsa iacet. Pubes Sabella. Marrucini, pop-
ad eundem lacum, siue in eadem regione.
Marrucina pubes: Marrucina simul Frentanis
xmula pubes. *Sol. Ital. 8.*

MARSYAS.

Quidam Satyrus fuit, tibias inflandi aled peri-
tus, vt cum Apolline certare sic ausus, quem su-
peratum indignatus Apollo, pelle, & cute pri-
uauit, e cuius corpore tante deluxit sanguis,
vt à terra exceptus in flauum fuerit con-
tus, qui à Satyri nomine Mafyas, siue Mar-
fias fuit appellatus: est autem fœueta Phrygiæ
fluuus in Mæandrum labens; Vide fabulam
apud *Ouidium lib. 6. met.*

Mens quoque fice furis vecors agitur, vt illi
Vnum, qui toto corpore vultus erat: *Ouid. in 4.*
Iliu. Tibicen Dei æmulus. *Noen.* Nudave direp-
ta pateant tua viscera pelle, Vt Phrygi, cuius
nomina flumen habet. *Ouid. in Iliu.* Lugent
damnatæ Phæbo victore Celæne. *Luc. 3. V. in-
fra.* Hyagnis filius. Satyrus Phryx. *Ouid. 3.*
Pont. 3. Phryx, gis: Tu Phryga submittis citha-
ræ. *Stat. 1. Theb.* Pastor pelle exutus. Celænus
Satyrus: Nam Celænis in oppido Phrygiæ na-
tus est Marfys. Noflet & illustres satyro pen-
dente Celænas. *Stat. 4. Theb.* quod autem ibi pri-
mum è buxo Tibix compacte fuerint, cuius ani-
mæ fœda Celænea committere preha buxo.
Exitum Satyri reminiscitur alter, Quem Tri-
toniaca Latros arundine victum Affecit poena.
Ouid. 6. met. à Pallade primum inuentus fuisse tibi-
bx sonus dicitur.

MARSYAS.

Annis Phrygiæ liquidissimus, vt *supr. hist.* Celænis
palus; ex qua fluuus, vbi calami nascuntur et
buarum linguis aptissimi.

Phrygiæ flamen. *Ouid.* Indè petens rapidum
ripus decliuibus æquor Marfya nomen habet;

N. 2 Phry-

Phrygiæ liquidissimus amnis. *idem 6. met.* Qua celer, & rectis descendens Marsya ripis Errantem Mæandron addit. *Lnc. 3.*

MARTIALIS.

Poeta Latinus, qui sub Domitiano Cæsare floruit, genere fuit Hispanus Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberiæ. Sub prima ætate Romam profectus cum se causis ageudis minus idoneum videret, omnem operam, atque diligentiam ad scribenda epigrammata contulit; cuius ingenium *Plinius Lucan* in epistolis commendat, quem amicum habuit, aliosque plurimos. Romæ publicos honores ob ingenium obtinuit, nam æquestri dignitate donatus, & prætura: illius adhuc vivientis imaginem in Bibliotheca sua Sæcristinus vir clarissimus, quem Martialis mutato nomine, Aurum appellat, appendit. Duodecim libellos epigrammatum composuit, quorum pleraque obsecratis ergo ei puerorum auribus essent eliminanda: quibus adiecit Xenia, & Apophoreta libellis duobus absoluta. Tandem rerum vrbaniarum & odio affectus in patriam redijt profectione ætate, & in natali solo paulo post interijt.

Vates Bilbolicus. Hispani vatis musa libera. Vir Celtiberis non racentibus, nostræque Laus Hispania. *idem Mart.* qui cum hæc de muniphe suo Luciano dicat, eadem sunt reddenda, & maiora, nisi obsequitate scripæ commaculasset. Epigrammatum scriptor. Ælij Veri Cæsaris Virgilius: ita enim ille Martialis opera existimabat, quamvis falsò. Musa Bilbulis, dis. Celtibera musa, fates Hispani vatis, locique.

MARTIVS Mensis.

Primus anni a quibusdam habebus, & à Marte sic denominatus, ut canit *Ouid. 3. fast.* & inferius etiam in synonymis: huius

Milendæ (quod is mensis olim anni primus esset) valde celebres fuerunt, in quibus (teste *Macrobius 1. sat. 12.*) ignem novum Vestæ aris accendebant, ut incipiente anno cura denuò servandi novati ignis inciperet. Isidem kalendis tam in Regia, Curijque atque in flaminum domibus, quàm in sacris consularibus laureas veteres novis mutabant. *V. Ouid. 3. fast.* Isidem kalendis erant Matronalia, quæ à matronis Marti celebrabantur, siue Veneri ob eius natalem diem: causis pete ad *Ouid. eodem loco* quæ occasione illis munera ab affinis, consanguineis, amicisque mittebantur: & hæc solemnia Chastitia dicebantur, nec tantum ad feminas, sed ad viros quoque spectabant munera donationes. *Lucan sat. 9. Vid. epigr. 55 lib. 9. Mart. & ep. 56. eiusdem libri. V. Chastita.* Eodem die Saliorum festum incipiebat, qui ancylia circumferebant. *V. Salp.*

Pridie non. Mart. Sacrum Vestæ erat, quo die C. Octavius Augustus Imperator Pontificatum maximum interat. *Ouid. 3. fast.* De Vestæ sacris. *V. Vestæ.*

Nonis Martij. Veionis templi consecratio ad duos Asyli locos: *V. Ouidium eodem loco.*

Prid. Id. Martij erant altera Equitria: eadem enim mense Februario celebrabantur, eorumque sci-

ficiet cursus in Campo Martio, æquæ si locus Tibri inundasset in montem Cællum transferre-
batur, locufque Campus Martialis appellabatur: *ut Festo.*

Idibus Martij Annæ perennæ festum erat; de qua *Superius suo loco* dictum est; in hoc largioribus poculis indulgebant, & pro cyathorum numero annos sibi mutuo plurimos precabantur. *Lege Ovidium:* qui duplicem huius celebritatis causam affert. Eodem die parricidium accidit, cum C. Iulius Cæsar Dictator à coniuratis in Senatu collecto in Curia Pompeij viginti tribus vulneribus confossus fuit. Eodem die à feminis in Aricinum ibatur nemus accensus cum facibus. *Lege Ouid. 3. fast. In Stat. 3. selu. 1.* dicuntur Idus Hecateiæ, quod in honorem Dianæ, quæ etiam Hecate apud Ariciam religiosè colebatur. *V. Aricia.*

XVI. Kalend. Aprilis: Erant Liberalia, nempe Libelli festa, ut inquit *Festus*, quæ apud Græcos dicebantur Dionysia. *Vid. super. Liberalia:* de quorum sacris lege *Turnebum in Varronem.* Nomina aut authoris ducunt libamina nomen, Libaque quod sanctis pars datur inde focus. Eodem die libera toga dabatur pueris: causas pete ad *Ouid.* Hoc etiam die, & præcedenti ibatur ad Argeos. Argei loca erant in vrbe, vbi sacra fiebant à Numa consecrata. *Lege Lætanum lib. 1. Varronem lib. 4. de lingua Latina: Geil. lib. 10 cap. 15.*

XIV. Kal. April. Quinquatria incipiebant, de quibus *suo loco* dicitur. Vltimo autem Quinquatrium die, nempe 23. Martij erat Tubilustrium, de quo hæc *Varrus:* Tubilustrium appellatur, quod eo die in atrio furoris sacrorum tubæ iustantur. Tubilustria dies. *Festus.*

IX. Kal. Apr. Quando res comitiatur fas: cuius diei celebritas, & ritus hinc cognoscitur; quod Regi sacrorum neque magistratum gerere, neque verba ad populum habere fas erat, præterquam hoc die, quo illi ad contium iræ licebat sacrificij causa, quo propter artem patrato protinus fuga se è comitio eripiebat. *Lege Plutarch. in Quæst. Rom. 63.*

VIII. Kalend. Aprilis, nempe 25. Martij: Erant Hilaria, de quibus *Macrobius lib. 1. cap. 21.* hæc ait: Ad 8. kalend. Aprilis celebratur exordium legitæ, quem diem Hilaria appellant, quo primum tempore Sol diem longiorem nocte protendit. Hæc autem in honorem matris Deum fiebat, ut ex eodem *Macrobius, & Lampri-
dus* patet.

III. Kal. April. Iano, Concordiæ, Salutis, & Pacis sacra fiebant. *V. Ouid. 3. fast.* Ianus adorandus, cum quo Concordia mixta, Et Romana Salus, atque Pacis erit.

Pridie Kalendas Aprilis: Lunæ sacra fiebant in monte Aventino, cui taurus mactabatur ob cornuum similitudinem. Eodem die, vel VI. Kal. April. Mater Deum magna pompa à Gallis ad Almonem fluvium producebatur, ibique ad confluentem duorum annuum veteri instituto abluebatur: eo enim die, quo è Phrygia fuerat adducta à Sacerdote suis locum, mosque ille ad posteros manavit, & ille dies: Lauario ma-

matris Dedum, *Arabis* dicitur, & *Luc. 1. Pharf. V. Almo.*

Synonyma.

Menfis Martis. *Ouid. 3. fast. & 1. Calendæ Martiz. Hor. 3. 8. Idus, nonæ Martiz.* Martis Romani festæ venerè ealendæ Exoriens nostris hic fuit annus auls. *Tib. 3. 1. Fœminæ calendæ dicuntur à Iuven. 9. fac.* quod eo die, qui matronarum etiam festus dicebatur, vt diximus ad amicas amatoria munera mitterentur; vnde *Mart.* Seis certè puto vestra iam venire Saturnalia, Martias Calendas Tune reddam tibi Galla quod dedisti. Quisq; à Gradu nomina mensis habet; *ex Ouid. 2. fast.* Martij dies, Solles, lucas, Luciferi, horæ. Martia tempora. Signatus nomine Martis mensis. *Ouid. 2. fast.* Primus de patrio nomine mensis erit. *Idem 3. fast.* Piscisq; Aries succendit aquoso. *Idem 10. met.*

SS. MARTYRES, & MARTYRIVM.

Dictiones Græcæ sunt, notantq; testes, & testimonium, quod proprio emissio sanguine Christi fideles exhibent.

Itæ, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo decoratæ supremis Muneribus; *ex Virg. 1. t. En. Testis Christi. Qui Deum vnicum fatetur Sanguinis dispendio; ex Prud. Qui sanguine suo Ante diem vitæ pro religionis amore Proicere animas meriti post funera Cælum. Beniam. Purpurei procures. Idem. Purpurea caput insignita corona Mens; ex eodem. Testatur Christum sanguine fuso. Idem. Cruore veram sanare fidem.*

Profundens vitam pro Christo. Partem necq; coronam Induunt, Pictasq; suo colorant sanguine palmas. Milites Christi. Miles & æternum sanguine nomen emat; *ex Ouid. Perprosil pulcrum Christi pro nomine mortem. Pro Christo innocuum fuderunt morte cruorem. Sanguine firmantes dogmata vera suo.*

Fundentes Christi propter pia dogmata vitam. Sanguine qui fuso pulcra trophæa ferunt. Qui Christum impuissè quondam cecidere professi. Qui sanguine fuso per varia æternam meruerunt funera palmam.

Si tempora foret dedissent pro templis, arisq; tuum effudisse cruorem, Atque ita purpurea caput insignire corona. Tantis amor celi mortalem elundere vitam Fortiter, atque tuo testari vera cruore. *Idem. Christum animis, pulcroq; olim per vulnera fuso Sanguine testati. Lætis meruere pignus adscribi ordinibus. Innumera plerumque acies matrumq; virumq; Virginibus mistæ, & pueris contemnere vitam, Perq; ignes, & tela feræ se opponere morti, Gaudentes Agni lauerunt sanguine vestes. Idem.*

Gloria martyrij, decus martyrij, laurea, palma. Inclyta martyrij bella. Mors. Munus martyrij. Militia Christi.

Martyriorum genera; *ex Beniam.*

Huic oculi effossi, dentes huic ore reuulsi, Auribus hic caruæ geminis, hic pollice dextro, Huic cecidere manus, & iniquo vulnere nates;

Hic tunsus saxo; hic specula deiectus ab alta; Hic trabe suspensus recta, manibusq; volutus, Implicatusq; pedes herentis pondere molis Tenditur, & toto distensus corpore crescit; Ille fame abstumpus perijt, miseroq; labore Nudatis oculis teneri munimine valli; Hic virgarum inter crepitus cadit; ille securi Obrutus accipiet fulua procumbit arena. Huic lingua exsecta est succio poplite trûco Corpore, carnificæ non irrifere dolentem. Per medium hunc euneus præfixa, hunc cuspidæ contus, Et ferrata sudes abijt; illi ensis adductus Per latus, & calidi fluxerunt sanguine tui. Quid meuiorem ad mortos colubris, tactoq; veneno, Quid piceo extinctos fumo, tardoq; vapore? Quid congesta per os liquefacti pondera plumbi in ventrem, & calido distentas flumine venas? &c.

Viticem adspicias diuerso funere gentem Pars rapido submersa mari, pars stipite fixa, Pars pice, pars oleo, liquentis & vngine ceræ Perfusa, ad mortis facibus, tædisque perusta.

De Martyrum tormentis varijs, tormentorumq; generibus lege *Baronius* in Martyrologij notis; *Gal. mus, & Lophum in bello de Cruce.*

MAS, ris.

Mares: Masculus: Masculula proles, pubes. Sexus melio. *Stat. 1. Tibb. Filius masculus: Fortis masculus, &c.*

MASSA.

Est farina aqua subacta, sed pro alijs rebus sumitur, vt auri, argenti, &c. Pondus Iners. *Ouid. 3. de art. Moles solida. Globus. Ouid. 1. fast. Et sine imagine moles. Lucian. Ossa, Plinius dicitur massa esse in modum pulvis redacta Massula. Calam. Passa.*

MASSAGETÆ.

Populi sunt Scythiæ Asiaticæ nobiles, qui cum per desertâ discurrunt quorum suorum sanguinem dum siliunt, è sinistri pedis vena, haustum bibunt, qui Sarmatæ etiam dicuntur, & Bisaltæ, & Geloni, nec solum equinum sanguinem potant, sed etiam, teste *Plinio*, pulte, & milio pascuntur, & lacte.

Lactea Massagetes qui pocula sanguine misert. *Sen. in Ordip. Ille dispersos domuit Gelonos. Beniam. Lactea Massagetae veluticum pocula fuscant Sanguine puniceo, Stat. 1. Achill. Longaq; Sarmatici solues ieiunia belli Massagetes: quo fugit equo, volucresq; Geloni. Luc. Et qui cornipedes in pocula vulnerat atrox Massagetes, Claud. in Ruf. Venit, & epoto Sarmata pastus equo. Mart. Bisaltæ: quo more solent, acerbæ Gelonus, Cum fugie in Rhodopen, atque in desertâ Getarum, Et lac concretum cum sanguine potat equino. Virg. 4. Georg. V. Scythia.*

MASSILIA.

Vibs Galliz Narbonensis, condita à Phocenibus Asiaticis Taruinij Romanorum Regis tempore annis ante Christum natum prope modum quingentis, olympiade 45. vt Solinus scribit. Plinarchus autem in Salus conditam scribit à Protos, siue Prote, petroso in loco, vt indicat *Strabo*, prope ossa Rhodani annis in

semoto situ velut in angulo maris, cuius ciamus mores *Plant. in Cassin.* optimos dixit, & probatissimos; cuius Reipublicam tantopere laudat *Tullius*, vt audiente populo Romano dicere auderet in defensione Frontej: Civitatis illius disciplinam, quae grauitatem non solum Graeciae, sed pene cunctis gentibus anteponendum. Hæc fidei Christi prima ferè ex Italiciæ viribus accepit, cum in prima Christianorum persecutione Hierosolymis excitata: illinc Magdalena cum Lazaro, Martha, nonnullisq; alijs relegata, ad eam Angelico ductu accessit, Christianisque præceptis imbut, quibus præsul constitutus fuit S. Lazarus, quem à mortuis quatuoriduanum, fœtidumque Christus exaltauerat. Nauale habet hæc vrbs. insignem, cutumque.

Vrbs Graia. *Luc. 3.* quod à Graecis Phocæis edificata: vbi multa de vrbe, cum pro Republica Romana contra Cæsarem. *Vir. sup. Solis. diu.* Semper in externis populo communia vestro Massiliam bellis testatur facit. *idem.* Et post translatus exiit Phocidas arces. *idem.* Mœnibus exiguis alieno in littore tuti Illustrat quos sola fides.

Phocæis, dos: iuuentus, *idem.* nempe Massiliensis. Phocæorum exeerata ciuitas. *Hor. epod. 16.* Phocæam vrbe intelligit, de qua *Vir. inferius suo loco.* Phocæica carinæ, arma, & huiusmodi apud *Luc. 3. Pharf.* Graia iuuentus. Massilia dicitur *Prolem.* Occurrunt mœnia Graia. Conditæ Massiliæ populi accincti superbis. Phocæis armifonans inter tenet hospita gentes.

Epith. Celcebris, clara, inelyta, optima vina ferens.

MATER.

Parents: Genitrix: Creatrix. *Virg. 6. Æn.* Matrona. Mulier. *V. Fœmina.* Natæ, siue natorum studiosa. Quæ lumina vicæ impertit. Chæra sinu sua pectora gestans. Quæ parit natum: Mater nati pectora. Matris amor, cura. Materni sinus. *Mari. 6. 38.* Matercula. *Hor. 1. epist. 7.*

Epith. Blanda, dulcis, blandula, fida, anxia, sollicita, pulcherrima, obliuisci nefcicia prolis, ambitiosa, pia mater, sedula, clara, parens, chæra, miseræ parentes, miseræ matres.

Maternitas barbarum, sed sic *Quid. 4. fast.* Principumque dati mater honoris habet.

MATERIA.

Materies. Fontes natales rerum. *Mafer. 1. 16.* Taciti lacus. *idem.* Vis multiformis. *id.* Argumentum. *Quid. 5. trift. 1.* Materia vires exuperantes meas. Non nulli materiam Roma negat. Sumite materiam vestris, qui scribitis æquam Viribus. *Hor. in art. poet.*

Epith. Ingeniosa, iucunda, apta numeris, conueniens modis, felix in carmina.

MATHEMATICA, æ.

Quæ nullam esse præstantiorem artem asserunt, qui illam norunt, vt potest quæ in verarum rerum demonstratione consistit; ad quam spectant secundum Græcorum sententiam Musica, Geometria, Arithmetica, & Astronomia.

Græcis autem dicitur *Mathema*, eis: C. *Mathesis* media producta. Hanc artem nostris temporibus misericè exornauit Galileus Florentinus Philosophus, & Ferdinandi II. magni Ducis Etruriæ mathematicorum extraordinarius professor.

Mathematica, orum. Disciplina, doctrina mathematicis. *Ars Sytaci* ia: Archimedis scilicet Syracusani nobilis geometræ, ac mathematici: Arte Syracusia suspensus in aere clauso. Scar globus immensè parua figura poli. *Quid. 6. fast.* Aeris tentasse domos, animoque rotandum Percurrisse polum morituro. *Hor. 1. ed. 28.* Noscit ephemeridas, Circeaque carmina Paulus Stelligeræ noscit sidera clara domus. *H. Balb.* Cui Cælum, terræque patent. *Sil. Ital. 14.* Sidera cum tenet, secretæque noscat olympi. *H. Balb.* Astrologus. *V. suo loco.* Qui Cælum radio dimensus est. Obsecrator siderum. Qui seruat sidera. In mathematis versatus. *Prolem.* Qui metitur astra, vel sidera Cœli; ex *Virg.* Maris, & terræ inenfor. *Hor. 1. 28.* nempe geometra. *V. suo loco.* Grex Chaldeorum. *Isaiah. 10.* idest Mathematicorum, nam mathesi plerumque Chaldei attendebant. Grex Chaldeorum. *idem.* Hinc.

MATHEMATICVS.

Siue mathematicorum professor; quorum celeberrimi fuerunt.

Archimedes. *V. suo loco.*

Architas Philosophus Tarentinus, Pythagoræ discipulus, astrologus, & geometra, qui ligneas machinulas euolare docuit, perijt naufragio, vt testatur *Hor. 1. ed. 28.* quam totam in eius laudem ducta digressione ad moriendi necessitatem cecinit: propè Martinum litus ab vndis expositus fuit.

Horos Babylonius astrologus, cuius meminit *Prop. 4. eleg. 1.* Babylonij autem (vt ait *Porphyrio*) astrologiam inuenisse dicuntur, per quam genes colligitur, vnde & Genethiaci appellantur mathematici. Me creat Architea soboles Babylonius Horos, Horos, & à proauo ducta Conone domus.

Conon Samius mathematicus, qui de Astrologia libros scripsit: hic cupiens inire gratiam Ptolemæi Regis dixit crimem Berenices vxoris in Cælo fuisse collocatum: *V. sup. Berenices.* Huius meminit *Virg. 3. eleg.* In medio duo signa Conon, & quis fuit alter Descriptis radio torum qui gentibus orbem? & *Prop. 4. 1.* Horos, & à proauo ducta Conone domus.

Euclides geometra celiberrimus, cuius opera ingenium quale fuerit demonstrant. Megarensis Philoiphus, Socratisque auditor. Vide historiam apud *Gell. lib. 6. cap. 10.* Hic enotat Socratem audiendi cupidissimus, qui docebat Athenis, sub nocte pallium muliebri indutus, & tunicam virilem eo ferebat, cum decreto grauissimo Athenienses caussent, vt siquis Megarensium pedem intulisset Athenas, & deprehensus fuisset, & id esset capitale. Megareus geometra. Megarens Theorema.

Pythagoras. Thales Milesius. *V. suo loco.*

Apollonius Pergus: post Eucliden scriptis libros Com-

Conicorum, dictus Pergæus ab urbe Perga, quæ Pamphiliæ ciuitas est, in qua natus tempore Ptolomæi Euergetæ, vt tradit *Herodotus* in Archimedem vitæ; ex Eutocio, qui libros illius commentarij illustrauit.

Nicolaus Copernicus Torinensis, à Torino oppido Prusliæ, vbi natus, maximus omnium æui nostri mathematicus, qui vt idem ad Paulum. III. Summum Pontificem scribit terræ globo quoddam tribuit motum. Solum verò immobilitatem: quem sic disputante nonnulli quoque sæculi nostri litterati viri sequuntur, inter quos

Galilæus Galilæi filius Florentinus: mathematicus, & Philosophus, qui lucubrationibus suis mathematicos disciplinæ multum luminis attulit, & alter, qui æui nostri habitus Archimedes, qui Telescopium inuenit, & præter hos alij multi illustres fuere sibi temporibus, de quibus illorum opera consule.

MATRIMONIUM.

A' Deo ad prolem propagandam institutum; cuius munus est filiorum procreatio, vt illud *Cassianus episcopus*. Et munere assidue valentem exercere lucentiam; & *Ver. 4. Gen.* Nec dulces natos Veneris, nec præmia noris; cuius inuendi mores cum varij fuerint ad *Alex. ab Alex. in Gen. diuina*, te reijcimus, alioque

Nuptiæ. V. *suo loco*, vbi multa. Tugum virile. *Strat. 1. filii*. 2. Numquamne virili submittere iugo? Iuga thalami. *ibidem*. In quo nuptiæ de matrimonio phrasæ cum sit epithalamium poema. Festa coniugalia. *Ouid. 5. met.* Iura connubialia. *ibidem epist. 6.* Iunctura: illa coit firma generis iunctura catena imposuit nodos, cui Venus ipsa suos. Fuge coniugis usum, idest matrimonium. *Ouid. id. met.*

Coniugale fœdus. *idem 11. met.* Mixtale capistrum: appellat. *Idem. sat. 6.* Sculta maritali iam porrigit ora capistra in malam autem partem interpretatur poeta matrimonium ob nimiam sui temporis adulteriam. Socialia fœdera: Nec Veneris externa Socialia fœdera lædam. *Ouid. 14. met.*

Hymen. V. *suo loco*. Hymeneus, & Hymenci. *ibidem*. Iustus pater Hymenæos. *Virg. 3. Georg.* Iuncti vincula tori. *Ouid. 4. sat.* Omnia perpetuo genitalia fœdere sanxit. *Claud. 2. de rapt.* Coniugium: Connubium. Debata iura tori. *ibidem epist. 20.* Socialia sacra. *ibidem*. Vinculum. *Virg. 2. Æneid.* Vincula iugalia. *ibidem 3.*

Acque erit in socij femina parte tori. *Ouid. 1. de art.* Socialia fœdera. *ibidem epist. 4.* Nec indigni cedas patrie mariti. *Claud. 2. de rapt.* Socij iuratores. *Ouid. 3. eleg. 1.*

Thalassio, nis: sumitur pro nuptijs, quamvis propriè solenne carmen esset Romanis, vt Hymenæus Græcis; cuius nomen, & inuentionem nonnulli tribuunt militi cuiusdam Herillam ad Romulum ferentem in rapu Sabinorum; alij *ναῦατος θαλάσσης*, quod puellæ ad nubilem ætatem lanificio exercitæ, nupturæ iam primo ad limen mariti venientes postes lanceis ornabant vitæ; alij dicantur tradunt nescio cui Thalasio Deo boni omnis in nuptijs. Alij Veneri Thalassæ Potigenæ, quæ Dea *ναῦατος*,

& *ναῦατος* propter humidis falsi vim animalium, & fœcundam. Certum tamen est frequentissimè à poetis vsurpari pro ipso matrimonio, siue nuptijs. *Mart. 1. 36. & 3. 92.*

Lecti socialia iura. *Ouid. 3. 11.* Iugales leges. Iugales iam te sub leges vocat, & sua iura maritus. Genitæ fœdus. *Metaph.* Hymenis munia: Amplexæ Hymenis munia virginis. *Augurelli.* Coniugij fides. *Pont.* Casta coniugij vincula. *Cer. Gall.* Iugales tædæ. *Pont.* Iugalis fax. *Sen. in Hipp.* Iugales. Veneris fœdera. *ibidem*.

Te face soleanni iungee. *Ouid. 7. met.* Liuis sic cerum sociales impleat annos. *Ouid. 2. trist.* Sic fœcerum faciat redæ te nata iugali. *idem 4. trist. 5.* Socialis amor, fœdusque maritum. *idem 3. Pont.* 1. Iugo cogit aheneo: metaph. *thor. 3. 9.* indissolubili. Numque vbi suo certo vincitur fœdere lectus. *Prop. 3. 18.* Marita fides. *idem 4. 3.* Concora torus. *idem 4. 5.*

Matrimonium contrahentes veteres secundum vulgi opinionem quinque Deorum ope indiguisse asserit *Plutarchus in Quæst. Rom. 2. V. Supr. in Digt. & Inferior in Nuptijs*.

Tamque pari semper sit Venus æqua iugo. *Mart. 4. 13.* si quando tamen exprimere voluissent infelices nuptias ex cunctibus aiebant, in illis sinistram faciem à Iunone motam, vnde *Strab. 3. Thib.* Mouitque infastida sinistram Iuno faciem Semper lacrymis, &c.

MATRONA.

A' matre facta dictio. Primores ciuitatis feminae dicuntur matronæ.

Mitres: Mitrum ceteræ. *Virg. 11. Æn.* Primæ feminae: Primates feminae. Mulieres nobiliores. Virago. V. *Femina*, Mitrum turbæ. *Ouid. 7. met.*

Matronæ defunctæ apud Romanos ornamentis consularibus efferebantur; illæ scilicet, quarum filij magistratus cules possident; vnde *Prop. 4. 12.* Et tamen emerui generosis vestis honoris, Nec mea de sterili facta rapina domo. Hæc est feminae merces extrema triumph! Laudat vbi emeritum libera fama rogam. *ibidem*.

Matronæ sponsam in mariti lecto collocabant, eæque pronubæ vocabantur; illæ tamen id munus suscipiebant, quæ semel nuptias contraxissent, tamquam castiores. V. *Alex. ab Alex. in Genial. & Curtius in epist.* Vos vnus senibus binæ cognitæ benè feminae collocatæ puellam.

Matronas Romanas omnes solitas fuisse exercere veneficiæ, testes sunt *Val. Max. in 2. & Lilius in 8.* qui scribunt damnatas fuisse veneficiæ ad 170. & tunc præmum quæstio de veneficijs Romæ instituta fuit, quæ lex Cornelia atrocibus poenis sanxit esse muktanda; & culus causa Martires nostri multa passi fuere, vt ex eorum patet historijs.

Matronarum insignium nomina.

Aracnæ: Ariadne: Cassandra: Circe: Danae: Dido: Europa: Eurydice: Hecuba: Helenæ: Niobe: Lucretia: Penelope: Portia: Medea: Medusa: Sappho: & aliz. V. *suo loco*.

Matronæ verò, quæ in sacris paginis referuntur celeberrimæ fuerunt.

Eua, Sara, & Rebecca, Lia, Rachel, Anna, Maria

Nu 4 Moy.

Moyses soror, Ruth, Abigail, Bersabea, Debora, Abisag, Lahel, Anna Beatissima Virginis patris; Elisabeth D. Ioannis Baptistæ mater, &c.

Epith. Pudica, verecunda, docta, sapiens animi matrona virilis. Tot generis, natique potius, nuriusque viroque, &c. Exul, inops, trahens data pensa, præcipuum Matrona decus de gente Sabina. *Quid.*

S. MATTHÆVS.

Apostolus, & Euangelista, qui è telonio, ad quod Capharnai propè Tiberiadis lacum sedebat, Christi vocem securus, ad supremam fuit Apostolatus dignitatem euectus. Hic primus in Iudæa Christi fidem diffeminavit, vbi fidei-um rogatu suum primus omnium scripsit Euangelium. Mox in Æthiopiam, quam sortitus fuerat ad Euangelicam expeditionem, prouinciam profectus, ibidem Euangelium propagauit, misisque signis adstruxit illi fidem; Polyhymnij Regis filiam defunctam à mortuis excitauit, vnde ipsa cum parentibus ab eodem sacris aquis abluti fuerunt, quos ciues etiam secuti sunt. Verum Rege mortuo eum Hirtacius eius successior demortui Regis filiam Iphigeniam, quæ virginitatem sua m. Deo vouerat Mathæo suadente, vxorem vellet ducere, illaque omnino respuerit, Sanctissimum Apostolum, cuius sanguinem se Christo discasse nouerat, ad aras sacris incumbentem impius iussit occidi; cuius deinde reliquæ Salernum deportatæ, ibidem summa veneratione coluntur.

Ipse teloniaeo dederat qui tempora lucro Collector Mathæus opum. *Vide.* Leui: alio nomine dicebatur. Telonarius Apostolus. Salerni lux alma: quod ibi sepultus iaceat. Lumen Apostolicæ gentis. Ipse Capharnai residens dum nautica pronus exigit aduectis alio portoria rebus.

S. MATTHIAS.

Apostolus, qui locum proditoris Iudæ diuinitus sortitus est, fidem, quam ab initio amplexus fuerat apud Iudæam, quæ illi contigerat in Euangelij prædicatione prouincia effuso sanguine confirmavit; lanceis enim ab impia turba confossus occubuit, cuius reliquæ postmodum Romam aduectæ, ad D. Mariæ ad præseppe conditæ fuerunt, vbi Romanus populus 24. Februarij illas frequentissimo celebrat, ac veneratur obsequio.

Matthia donate Deo, sic namque Latino Diceris eloquio lingua Theodorus Achiua. Qui Iudæ sortitus loca.

MATVTA. V. *Leucothoe.*

MAVORS. V. *Mari.*

MAVRITANIA.

Regio duplex in Africa extrema parte ad occidentum oceanum versùs Gaditanum fretum Cæsariensis scilicet à Cæsarea, siue Iulia traducta (vt alij appellant) & Tingitana ab vrbe Tingi, in regione gigas Antæus regnasse dicitur ab Hercule victus. Dicta est autem Mauritania, quod significat obscurum, vel nigrum, quod nigros habeat colonos. Gignit sinuas,

dracones, struthiones, & elephantès. Hæc autem Maroci, Fessique regna in se continent. De Matocco superius diximus; nunc de reliquis.

Fessanum regnum Ampelussiam olim à vitium copia diotum fuisse dicunt *Cosmographi*, in qua Temesia regio, in qua Rabato vrbs insignis ad oceanum sita. Thagia, opp. & Salla, Tamusiga. *Psol.* maritimum opp.

Fluiuij.

Buragragns, & Omirabichum, siue Marbea.

Fesse regio, in qua vrbs ipsa, quæ Volobium, vulgò *Fec*, condita anno à Christi natali 786. & Mauritanie totius metropolis semper est habitata; rebus omnibus abundat, fontibusque à fluuio, quo alluitur prouenientibus: Volobilis, dicitur etiam à nonnullis.

Algira regio, in qua Regium palatium, opp. Larissa, opp. Gumaræ montis, & Zaronij.

Elabar regio, in qua Arzilla, seu Azella, oppidum facis amplum. Tingis, siue Tanger, vnde Tingitanum deductum fuit nomen, ad Oceani litus iacet. Septa, siue Seuta, maxima ciuitas ad fauces Herculei freti, olim totius Mauritanie metropolis, & Hispanie amula.

Autololes populi Mauri. Tingitanæ, quorum meminit *Siluis lib. 3.* Nec non Autololes leuibz gens ignea plantis, Cui sonipes cursu, cui cessit incitus annis Tanta fuga est. — Iulia Traducta, quæ etiam Tingi, & Exilissa, Romanorum colonia.

Erria regio non procul ab Herculeo freto.

Garetis regio Numidiz contermina. Medela, oppidum. Chelata, opp. Dubdu: antiqua vrbs.

Zeza maxima, & opulentissima vrbs.

Fluiuij.

Subur, siue Subus fluuius, ad cuius ostium sita ciuitas est Naraidos eum nauali ad ingressum difficillimo. Luccus fluuius. Est etiam Malucha fluuius. Tammada item fluui. Mauritanie.

Montes.

Atlas. V. *su loco.* Zathon mons. Numidiz montes contermini. Iobis mons.

In Mauritania Cæsariensis.

Quæ Teleusinum regnum, quod Tremisen vocant amplectitur, cuius maxima pars inculta est, arida, atque aspera, quæ præsertim ad meridiem spectat, Numidizque desertis finitima est. Teleusina metropolis est quondam ampla nunc magna ex parte collapsa. Arsenaria. *Psol.* Colonia Arsetum. Quiza. *Fluui.* Vuiza. *Psol.* oppidum maritimum, vulgò *Oran*, ad Mediteraneum mare.

Salde colonia, quæ & Cirtha, & Algira, vulgò *Algiers*, vrbs magna, & probè munita. Hæc à Teleusino Rege primùm desecit, ac Bugiz Regi tributum soluit; quo deserto, ad Ferdinandum Hispaniz Regem desecit, sed à pirata Barbarossa capta Imperio Othomano fuit adiecta; celebris autem nostro seculo naufragio Caroli V. tristi Christianorum captiuitate, & piraticis excursionibus Turcarum. Sunt autem qui putant Salden apud *Prudentium* esse, Tadelim. Siga, & Sigapolis, Maur. Czf. opp. Tipasa, opp.

Tu-

Tunes. *Linis* Tunicense: *Plin.* hodie Tunerum, vulgò *Tunif*, Mauritaniz oppidum ad mare Mediterraneum expugnatione Caroli Quinti Imper. celebre Carthagini vicinum, immò Carthaginis ruderibus superedificatum. *Audus* fluu.

Synonyma.

Antai regna: nam in Mauritania regnasse dicitur, à quo etiam Tingis condita ad Oceanum Atlanticum, vt superius. V. *Ancus*. Libya: Vide *quo loco*: & *Numidia*. Iubæ tellus: *Hor. l. 1. od. 22.* quamvis ad Numidiam potius spectet, in qua regnauit: Regna Iubæ. Hesperius orbis Atlanticus. *Ouid. 4. met. Vrbis*, & regna Atlanticis: *videtur*.

Vltima tellus: *Ouid. 4. met.* — pontus, vbi qui Solis anhelis Æquora subdit equis, & fessos excipit affes: *ibidem*. Numquid Hesperij maris Extrema tellus hunc dat Oceanum modum: *Sen. in Herc. fur.*

Populi.

Mauri: Mauro obscurior Indus. Terrificus nigris prornipit Maurus in armis. Nigri populi. Nigantes Libyci. Nigræ, Mauræ gentes, Gens Maurissa: *Virg. 4. Æn. Acies Libycæ: Ouid. 4. de Pont. 16.* Fulcis Ægyptus alumnis: *Prop. 2. eleg. 23.*

Maflyi, pop. in Cæf. Mauric. qui neque frænis, neque ephippijs vituatur sola contenti virga, quæ equos regunt, vnde *Luc. lib. 4. Phars.* Et gens, quæ nudo resedens Maflyia dorso Ora leui flectit frænorum neficia virga: & *Mart. lib. 9.* — Et Maflyeum virga gubernat equum. Maflyæa gens, ex Mar. Maflyta gens: Hinc mihi Maflyæa gentis monstrata Sacerdos: *Virg. 4. Æn. Gens Maflyta: Luc. vt sup.*

Epith. Leues, occidui, Libyci, nigri, terrifici, adusti, refugij, celeres, Mauri.

MAVSOLÆVM.

Sepulcrum fuit insignè ab Artemiffa factū Mausolo coniugi Cariz Regi, qui mortuus est anno ab V.C. 397. Vide *Diodor. Siculum in gestis Philippi Maced.* memoratissimum, & inter septem mundi miracula enumeratum, vt *Plin. & Gel.* meminerunt: attollebatur enim in altitudinem vigintiquinque cubicis, cingebatur columnis sex supra triginta. Hinc insigniora sepulcra Mausolea fuerunt nonnata. Duo Romæ, cuius adhuc vestigia videntur C. Cæsaris propè D. Rochi templum, & Adriani, quæ S. Angeli Castrum vulgò appellamus suo tempore celeberrima.

Aere nec vacuo pendientia Mausolea Laudibus immodicis Cares in astra ferant: *Mart. 1.* Nec Mausolei diues fortuna sepulcri: *Prop. 3. 2.* Par templis opus, aeriamque educere molem: *Suar. 5. silu. 3.* Solemnis Cariz tumulus. Accipe non Phario mutantia pondera faxo: *Mart. Cæsareus Tholus: Idem 2. 39.* pro Cæsaris Mausoleo interpretantur.

MEATVS.

Qui in corpore sunt tenuissimæ quasi vix, per quas vita meat.

Vitales vix: *Ouid. 2. met.* Venæ. Venarum vix, ductus. Spiritus, animæq; vix: Vix spiramenta. Cuticularis meatus: *Plin.* Porij. Inuisibilia fora-

mina: *Cels.* Caulæ: *Lucret. l. ij.* meatus dicuntur per quos pili, sudor, excrementaque subtiliora exeunt. Laxa cutis: quod porosa est; *Mart. 5. 80.*

MECOENAS.

Sive Mecenas, è Regum Etruriæ procreatus sanguine nobilissimus, poetarum vnicuique suo tempore præsidium, ad quam Georgica inscriptis sua Virgilius, quem sæpè odis laudat Horatius, ad quem septimam, siue octauam elegiam lib. 3. scripsit Propertius, eius commemorans virtutes, qui in equestri mansit dignitate moderata contentus fortuna, præsertim cum Augusto Cæsari charissimus esset, qui in Mecenate aliquando taciturnitatem desiderauit, cum sectetur de compta Murenæ coniurationi vxori Terentiæ prodidit. Hortos habuit insignes in regione quinta, scilicet in Exquilij, cum turri celeberrima. Ex eius in litteratos homines beneuolentia natum est adagium: Sine Mecenate, non deest tibi Flaccæ Marones.

Tusculi eques: *Mart. 8. 56.* Mecenate intelligit, qui à Regibus Etruscis trahebatur ortum. Poetarum amicus. Tyrrhena regum progenies: *Hor. 3. 29.* Eques Etrusco sanguine Regum: *Propert. 3. 7. ius 3.* Cæsaris, & famæ vestigia iuncta tenebris Mecenate erunt vera trophæa fides: *ibidem*. Te mea Musa illis semper contexerit annis Sumpsa, & posita pace fidele caput: *idem 2. 1.*

MEDEA.

Ætæ Colchorum Regis, & Hecates filia, Circes soror, nec non Augitæ insignis venefica, quæ Iasonis ad Colchiæ expeditionem profecta amore successa illum recepit; factaq; coniugij sponse illum edocuit, quo pacto aureū velus potuisset auferre, tauris superatis, dracone, cæterisq; impedimentis. Aureo igitur vellete rapto clam cum Iasone fugam arripuit Absyrti paruulo fratre secum abducto. Quos cum insequeretur Ætæa, illa Absyrtis fratris membra disperfit, vt ita patrem filij ossa colligentem rememoraretur: scq; incolumes in Thesaliam deuenerunt Iasonis regionem, vbi Æsonem eius patrem annis iam decrepitum in robustioræ ætatem reduxit: in Pelia verò mortem, quem Iasoni inimicum nouerat, filias armavit: singens enim ei iuuentutem velle restituere, quemadmodum Æsoni fecerat, filiabus Pelia persuasit, omnem sanguinem frigidum, veteremque cultris exhaurirent, vt nouum, ac floridum posset infundere: quod cum illæ fecissent, statim expirauit Pelia, ipsa verò à draconibus in aerem sublata aufugit. Iason, verò seu criminis enormitate, siue alia ex causa Medeam, ex qua duos filios suscepit Marmorum, & Phereetum repudiavit, & Creusam Creontis Regis Corinthiorum filiam superinduxit vxorem. Quod agrè ferens illa ad Iasonem scripsit epistolam (vt in *Herodis Ouid.* quorum est 12. videre poteris) sed cum nihil proficeret, immò ab ipsa vrbē Creontis imperio in exilium expulsa, vt de viro, quem desperabat, pœnas sumeret, Creusæ aliqua munera magi-

magis imbuta venenis inſiſit veluti indè proſectura, quibus vix accepit, noua nupta vna cum patrè in filiz auxilium accurrente illicò exarſit; Medea vero filijs, quos Iaſoni pepere- rat in patris conſpectu trucidatis per aera au- fugit Athenas, vbi Ægeio iam ſeni nupſit, Me- dumq; filium peperit. Aduenienti tamen The- ſeo, quem pater nondum videat, aconiti po- culum præparauit nouerca, quod ſibi, filioq; timeret, cumq; hauſurus ipſe eſſet adduc- pati incognitus, quinimò veluti hoſtis ſuſpec- tus; à patre capulo enſis vſo agnitus prohibi- tus eſt. Quare Medea vt Theſei gladium fuge- ret, excitata nube, per illam cum filio Medo in Aſiam aduolauit, vbi regnauit; filiuſq; ma- tri ſuccedens, regiõni nomen impertuit ſuum, quæ Media deindè dicta fuit.

Colchis, dos: à patria. *Ouid. 1. de rem. Miter Colchis. Virg. Aecæ. Filia Phaiæ, diſ: à fluuio pa- triam irrigante. Phaiæ puella. Ouid. 3. de Pont. 3. Phaiis, diſ: idem epiſt. 18. Anus Æmonia. Idem 1. eleg. 14. non quod cuius eſſet patria, ſed quod cum Iaſone aliquandiu in ea vixerit. Et nec natorum ſanguinolenta parens. Idem 1. de art. Phaias, diſ. Idem 2. de art. Æca venefica. Idem 3. eleg. 6. Ætias, diſ: à patre Æete. Idem 7. met. vbi diſſuſiſſimè agitur de Medea. Barba vene- fica. Idem epiſt. 18.*

Ætis, diſ. *Val. Flacc. 6. Ætæ genus Colchi. Sen. in Med. Coniux Ægei. Idem in Hipp. Tingeret vt ferrum natorum ſanguine mater. Ouid. 2. triſt. Barbaria mater: anonomatiſticò. Inſ: oculis faci- nora barbara mater habet. Idem. Filia Ætæ. Ouid. 3. Pont. 1.*

Nocturna Cithel, *Prop. 2. eleg. 1. ab vrbe Citæa Colchorum vndè Medeam ortam fuiſſe ſcri- bunt, hinc Cithæa catmina pro incantamen- to dixit. Idem 1. 1. Poſſe Cithænis ducere carmi- nibus. Colchis: Colchiaci vrar athena focis. Idem 2. 1. Colchis nouerca. Sen. in Hipp. Abſyrti foror impia. Colchorum Regina: Iaſonis vxor. Ouid. 2. ſuſt. Colchis arma Scythicis venenis. Stat. 4. Theb. Quæ portui laceratos fratris artus ſparſe per agros. Æſonidis mala coniux; nempe Iaſonis Æſonis filij. Infirmum docta nouare ſenem. Fratricida filiorum furia. Lycophr. Liberorum interfectrix. Euryp.*

Solis nepis: Spectat hoc noſtri ſator Sol generis. *Sen. in Med. nam Ætes (vt diximus ſuo loco) filius fuit Solis. Lege Medeam Senecæ tragœ- diam, quæ quidem pulcherrima eſt. Phaetonti cognata. Idem.*

Epith. Callida, venefica, torua, impudica, infam- is, dura, nefanda, furens, profuga, ſerox, cruenta, ſcelerata, adultera.

MEDIA.

Regio maioris Aſiæ Perſico imperio ſubiecta, quæ nunc Sarch dicitur, inter Perſiam, & mare Caſpium ſita. Ad ortum Hircaniam habet, & Parthiam; ad occaſum Armeniam maiorè, & Aſſyriam: diuiditur in maiorem, ſiue Auſtra- lem, quæ Atropatia; & in Septentrionalem, quæ Atropatenia; & hæc frigidiſſior, & minus culta Scythian hodie dicitur. Median verò dictam volunt nonnulli à Medo Medæ filio ex Ægeo.

Verùm ab Iaphet filio antiquiore vocitatum reſtantur Hebraicè Ictetæ: in qua primariæ regiones ſunt.

Atropatia; Chormiternæ; Sagiatica; Ragiana; Darcis, Zaporoetene; Syriomedia.

Vrbes.

Ecbatana, vbi Perſarum Reges æſtate commora- bantur. Cyropolis, à Cyro Medorum, ac Chaldeoſum Rege condita. Ariacia. Euro- pus. Tauris, quamvis potius ad Armeniam ſpectet, vrbs celeberrima ad Orontis radices poſita, quæ à mari Caſpio octo dierum itinere diſtat, cuius ambitus 16. millia paſſuum penè completitur, quo ſpatio 200. millia ci- uium continere creduntur.

Fluuij.

Cambyſes. Cyrus. V. Armenia. Mardus, & Amardus: Scirabo, & Corinda. Choaspes, qui Suſam præterfluit, teſte Herodoto. Nicanori, Dio- nyſio, & Euſtathio. Medæ fluuius adſcribitur ab *Armeniano, & Ptolem.* qui tandem ad fines Per- ſidis in Tigrim deſluit. Nec quæ vel Nilus, vel regia lymphæ Choaspes Profluit, &c. Tab. 4. 1. Huius fluminis aqua tantæ dulcedinis eſt, vt *Solinus* reſerat ibi memorabilibus; Reges Perſa- rum ex ea iuſſiſſe ſibi in menſa vtrique mini- ſtrari: quod etiam Herodorus lib. 1. hiſt. reſert. Sin autem illis peregrè proſciſcendum fuiſſet: ex- hauſta ſecum ferebant.

Montes.

Goronus: Iaſonius: Zagrus: Choatras: Orontes: Niphates. V. ſui loci.

Caspæ portæ: anguſtiæ quædam circa mare Ca- ſpium, ad octo millia paſſuum, teſte *Solino.* in longitudinem extenſæ, latitudine vero tam exigua, vt vix plauiſtro ſint perueni. Hinc populi Caſpij dicuntur, qui regioni Median, & maris Caſpij littorâ accolunt. Eſt etiam nòs Caſpius, qui Caucaſi pars eſt: hæc iuga Ca- ſpia dicuntur. *Sen. in Theſt.* Caſpia regna. *Virg. 6. Æn. Caſpiæ rupes. Sen. in Herc. fur. Clauſa littoribus vagis maria. Idem in Theſt.* nempe mare Caſpium. V. ſui loco. Aut qui Caſpia for- tibus recludunt iuga Sarmatis. *Idem.*

Synonyma.

Caspia tellus: Medorum filuz: Medorum ditif- ſima tellus, ob ſericum; humus, &c. Medorum regna; montes, &c. Hinc

Populi.

Caspj, quorum ea olim erat barbaries, vt paren- tes decreptos ſepuagellum ætatis annum attingentes anguſto loco clauderent, vbi eos ſane encabant. *Strab. lib. 2. Medi populi: Ca- duſj: Mard: Carduchi, Gordien poſtea dicti. Medica agmina. Luc. 2. Phœſ. Margafi.* Neve tua Medæ ſpèdantur cede ſagittæ. *Prop. 3. 11.*

MEDICINA.

Cuius inuentor Apollo fuiſſe dicitur, quæ Æſcu- lapius à Chirone nutritus fuit ab Hepio edo- ctus, vt *Phuronus* ait, vel potius ab Ocyroce Chi- ronem filia. Æſculapius autè Eniopeem quondâ vxorem habuit. Sed libet *Hygini* verba huc re- ferre ex *Mythologia potius* cognitu digna: Chi- ron (inquit ille) Centaurus Saturni filius artè medi-

medicinam chirurgicam ex herbis primis instituit. Apollo autem artem oculariam medicinam primus fecit. Tercio autem loco Esculapius Apollinis filius clinicum reperit. Sequitur autem idem Hyginus narrans historiam, siue fabulam, cuius hæc summa; antiqui cum obstrictis non haberent, earumque foeminae ob veterumque, ne medicos accerserent, sæpius occiderent, apud Athenienses Agnodice quædam puella medicinam contra leges, quibus foeminae, feruique prohibebantur, addidit, cumque foeminam periclitantem sciret, accedebat, seque foeminam ostendens, illis parturientibus ferebat opem. Fuit hæc quæ virili incedebat habitu à reliquis medicis, qui minus admittebantur ad parientes, tanquam veneficij accusata. Sed cum sexum ostendisset legem emendarunt Athenienses, ut ingenus quoque foemina artem medicinam potuissent ediscere. Sed ad rem nostram.

Medicamen: Medela, æ: Medicatus, us. *Ouid. epist. 12.* Quæque feros reputit doctis medicatus ignes. Artes, & munera Apollini. Cui ipse suas artes, sua munera lætus Apollo dabat. Potestates herbarum. *Virg. 12. Æn.* Scire potestates herbarum, vsumque medendi. Herbarum potentis Phœbe: *ibid.*

Artes medicæ: *Ouid. epist. 5. & 15.* Ars Apollinea: *Idem 3. trist. 3.* Consultum medicæ postmodo iuuit opem: *Idem 2. eleg. 9.* Succus purgans pectora: *idem 4. Pont. 3.* Quicquid & in tota nascitur Anticyra: *ibidem.* Hæc est insula ad sinum adiacens Maliacum, & Oetam montem, cuius meminit *Strabo lib. 9.* vbi, teste *Plinio*, Helleborum tusissimum sumitur. Machaonius succus: *Stat. silv. 4.*

Succus amarus: *Ouid. epist. 19.* Vt valeant alie ferum patientur, & ignes Fert alijs tristem succus amarus opem. Ars Phœbea: *Idem 3. fast.* Chironis herba: *Stat. 1. sil. 4.* Medicæ arcæ: Aut medicis felix Epidaurus arenis: *ibidem.* Amphrysiacum gramen: *ibid.*: nam apud Amphrysi amnis ripas potentes sunt ad medicinam herbarum; et vt etiam ad magicas artes; *Ouidio ipso* testante *lib. 7. met.* Pœonias ritus: *ibidem.* Ritu se cingit vterque Pœonio, à Pœone medico, vt infra: nempe medicinali ritu. Pœonius succus: *Pont.*

Vires onerosæ herbarum: *Ouid 14. met.* Martis quæstus in monibus herbarum: *Vi 5. 7. Æn.* Herba potens ad opem, radixque medendi vitilis: *Ouid. epist. 15.* Morborum requies: *Prop. & Claud.* Ars medendi: *Ouid. 2. de ar.* Curabat proprijs æger Podatius herbis. *Idem 2. de rem.* Auxilium nullis succus, & herba fuit: *ibidem.* Medentis ope: *idem 10. epist.* Adiutor & nulla fessa medentis ope.

Herbarum succus: *Sil. 11. 5.* Medicæ lymphæ: *ex eodem.* V. *Syrupos.* Machaoniae artes: *Ouid. 1. Pont. 4.* Lenito medicam vulnere sensit opem. *ibidem.* Pœoniæ herbarum: *Claudian. Enr.* Auxilian- tis morbis Gramina: *Stat. 2. Achill.* Satubres ambrosij succi: *Virg. 12. Æn.* Odorifera Panacea: *ibidem.* Panacæ lymphæ: *ibidem.* Amari po-

cula succi: *Ouid. 2. de ar.* Ars opcrofa medetur: *Stat. 5. silv. 1.*

Ars Pœonia. Pharmacum, & Pharmaca. Et medicas exulit humor opes. *Pont.* Ars tua, Phœbe, iacet: *Ouid. 4. trist. 3.* Fomentum: *idem 1. Pont. 4.* Tu tamen exilij morbus est peccore nostro Fomentis speras posse leuare tuus (alij legunt): credere posse tuus. Afficit ipse licet sacras Epidaurius herbas Sanabit nulla vulnera cordis ope: *ibidem.* Medicorum cura: *idem 1. Pont. 7.* Summa medendi iura teneas: *Stat. 3. Theb.* Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nuxrix Attulit audaci, suppositurque manu? *Ouid.*

Epith. Salutaris, suavis, dulcis, grata, optata, exoptata, efficax, pellens, tollens, leuans morbos.

Lubet aliquot hic medicamentorum genera: subtexcre, vt gratior sit legentibus labor.

Medicamentum presens, siue presentaneum: *Plin.* quod confestim iuuat. Remedium efficax: *Cels.* Remedium singulare: *Plin.* Amuletum: *Plin.* quod collo suspensum, aut alia quavis ratione admodum, amolitur fascinum, & sortilegia. Hinc sacrum amuletum possumus appellare illa, quæ vulgò breuia nuncupant semelle, à religiosi viris religioso ritu confecta. Antidotus: *Plin.* Alexipharmacum: quod vfu, potuque lethalibus venenis resistit. Mithridaticum, quod *Iun. sat. 6.* Sic deserbit. Pontica ter victi medicamina Regis. Thriaci: peregrina vox — Eme quod Mithridates Composuit. *Iun. 14.*

Medicamentorum apposita ex effectibus nomina habes apud *Plinium*, quæ compilauit *Hadrrianus Junius* in suo Nomenclatore.

Drapax: *Marr.* medicamentum deglabratorium, siue depuratorium, quo pilosa loca ad tempus leuia, & glabra redduntur. Psilothrum. *eodem Marr.* dicitur, p. prod. Sinapisinus: exulceratio cutis, quæ cataplasmatè & sinapi fit; haud absimilis ab illis, quæ vulgò *Vesicatorij* nuncupantur. Ectylotieum; quo calli exte- runtur. Sernutamentum. *Plin.* medicamentum sernutatorium, quod sernutamentum prolicat. Alipasma: Puluis cuius, qui oleo commissus iungitur ad cohibendos sudores. Embasina: etiam.

Diaplasma. *Plin.* medicamentum aridum est siccis pulueribus conflatum inspersile, quod aut vitiis, aut gratiam odoris, aut viceri, vulnerique varia ratione, aut potui etiam ad luxum inspergitur: *Marr. 1. 88.* hodie verò potissimum illo sibi capita aspergunt iuuenes effeminati, & vulgò dicitur *Pulueris de Cipro*.

Cataplasma: quod viceribus superimponitur. Caprasina verò medicamentum molle ad varios olim vusus expectur nunc pro medicamento est viridibus simplicibus decoctis, contusisque. Trochiscus: Pastillus *Plin. & Cels.* medicamentum quod vis ad rotulæ formam coactum. Trochiscum Pharmacopola vominant.

Emplastrum. Vide *suo loco.* Acopum: medicamen- contra lassitudinem: *Plin.* Acrcpalum: medica-

mentum contra ebrietatem. Synchrisina: vnguentum liquidiore substantia, quam acopum. Vnguentum V. *sin loc.* Decoctum: *Pin.* Aphelisia Græcè dicitur. Decoctus, *usidem*, Decoctio à *Pharmacopœia*.

Carapodium: *Pin.* medicamentum, quod non diluitur, sed vt est deuoratur, pilulas appellat barbari. Gargarismus: Gargarismus: *Pin.* quod collinendis faucibus adhibetur. Philtrū: *Quid.* Vide *sin loc.* Venenum. V. *sin loc.* Glans: Balanus, (suppositorium, & *Suppositum* barbari appellant) quod sedi immittitur ad deducendum aluiuin. Infusio: *Cel.* dilutum, in quo immadue quid, & maceratum fuit. Cucurbitæ dicuntur vitæ phalæ, quibus sanguis elicitur, vel tumoribus medetur: vulgò *Veneris* vacuumq; cerebro lampidem caput hoc ventosa cucurbita: *Iun.* 14. Cucurbitulæ: dicitur etiam.

MEDICVS.

Medens, tris: Nil ars ope, oia mēdētum Auxiliata molis: *Stat.* 5. 1. Medicans: Chnicus: *Mart.* 1. 31. sic dictus à lectis egrotantium, quod frequentare solet. Medice manus. Vos quoque Phœbæa morbos qui pellitis arte: *Ouid.* 3. *figh.* Scire potestates herbarum, vñaque medendi: *Vrg.* 11. *Acn.* Maluit, & mntas agitare inglorius artes: *ibidem*. Podalirius ante medentis: *Quid.* 2. *de art.* Machaon, figur. pro medico. V. *sin loc.* *Mart.* 2. 16. Nesciat artem doctus Pzoniam:

Artis Pzonie peritus. Arte leuans morbos; *ex Quid.* 14. *met.* Nō est in medico semper releuetur vt æger Incerdum docta plus valet arte malum: *idem* 1. *Pont.* 4. Senior succinctus amictu Pzonium in morem: *Vrg.* 7. *Acn.* quem imitatus *Stat.* 3. *sin.* 4. dixit ritum Pzonum. V. *sup.* *Medicina.* Qui tentat saliente pollice venam.

Chirurgus. V. *sin loc.* Medicus circumforaneus. Circulator, & Circulator, vulgò *Cariolano*. Depellens medicamine morbos. Quid tibi cum medicis dimittite Machaonas omnes. Commune medentum auxilium: *Claud.* Non vltimus arte medenti: *A. Jon.* Qui viuos potuit mulre dolores: *Stat.* Telorumque ictus doctus sedare medendo: *Sil.* 11. 5. Ferens leni medicamina dextra: *ibidem*. Apollinea qui leuat arte malum: *Quid.* 3. *tr.* 3. Machaonijs artibus heros. Phœbæque leuent languida membra manus: *Pont.* Promissam medicæ qui tulit artis opem: *Quid.* 5. *tr.* 7.

Epich. Fidus, fidelis, doctus, expers, cultus, pellexens ex toto corpore morbos.

Medicorum insignium nomina.

Æsculapius. Machon. Vide *sin loc.* Podalirius: Æsculapij filius ob insignem medicæ artis peritiam vñ cum fratre Machaone à Græcis ad bellum Troianum euocatus, cuius laudes commemorat *Homerus in Iliad.*

Pzon: peritissimus medicinx, quem nonnulli medicum Deorum dixerunt, nam, vt *Hæro.* 5. *Iliad.* scribit, Plutoni curauit ab Hercule grauiter vulneratus hic pzoniam, siue illius vsum inuenit, nomenque indidit. Quam post-

quam fortibus herbis, A tque ope Pzonia (dic indignante) recepi: *Ouid.* 15. *met.*

Chrysiopus: Medicus insignis, culus meminit *Plin.* 16. *cap.* 1. Erastitracus Aristotelis filius, genitus Chrysiopi discipulus in arte insignis, qui Antiocho Rege sanato centum talentis donatus est à Rege Ptolemeo eius filio. *Empirice.* V. *Plin.* 16. *cap.* 1.

Hippocrates. Galenus. V. *sin loc.*

Aklepiades insignis medicus. Prufenus genere in Bithyniæ regione eloquentissimus, qui sanitatem dixit constare, & seruari cibi, potusque abstinentia, gestatione præterea, ambulatione, frictione: Interijt autem scalarum lapsu senio confectus. V. *Plin.* 16. *cap.* 33.

Auicenna Arabus inter probatos medicos à recentioribus reueneretur. Sed Vide *Officinam Terrentis*, qui inibi multa collegit. Archigenes medicus fuit ex Apamia: Syriæ ciuitate Agathini discipulus, qui rem medicam Romæ exercuit Traiani temporibus, in quem tanquam in hominem imperitum seipsum inuehitur Galenus. Huius pariter meminit *Iuuen.* 7. tunc tempore sano Aduocat Archigenem. Hieronymus Cardanus, qui nostris temporibus artem medicam scriptis, alijsque nobilitauit experi mentis.

Veterinarius: *Calam.* Malomedicus. Equarius medicus: *Val. Max.* qui bellis medetur, vulgò *Mediculus*.

MEDIOCRITAS.

Est modus in rebus: *Hor.* 1. *sat.* 1. Temperantia. Temperatus modus: Modestia: Finis certus in rebus: *Hor.* 1. *sat.* 1. Maior enim medijs gratia: rebus incit: *Græc.* 1. Media via: *Sen.* in *Oedip.* medium librare inter: *ibidem*. Medium: Medium tenere beati. In medio constans modus. In medio omnibus palmam esse positam: *Ter.* in *Phorm.* nempe in mediocritate.

MEDIOLANVM.

Vrbs in Italia, & in Transpadana Gallia attributa à priscis; nunc verò celeberrima non tam sanctis, quibus effulsi Episcopis veluti Ambrosio, Dionysio, Simpliciano, & Carolo inter purpuratos patres ascripto, quem nostra vidit ætas, & in sanctiorum album relatum mea decennis vita prospexit; sed etiam bellis rebus gestis, tam reipublicæ statu, quam duceat Imperio; ad quam adhuc Gallus incessanter inhiat. Huius nominis causas non est cur apponamus; à Gallis Infubribus conditam urbem testatur *Linnæ.* *Trogus.* & *alij*, qui Belloueso ducem in Italiam projecti, pulsis Tuscis, fundamenta vrbs ibi locarunt, anno vt quidam computant ante Christum natum 339. siue 380. Virginis Regio, vel tertia olim dicta à Minerua, cuius ibi templum fuit, quod olim Saluatori, postea Sanctilline Virginis, postmodò D. Theclæ Protomartyri sacrum: Inter maximas Europæ censetur vrbes, mercatura, opibusq; florens, splendore superbit ædificiorum, templorum magnitudine, triumphatoris, vicis, incensibus, propugnaculis, armamentarijs denique supra modum instructa. Reliqua Vide apud *Valerium Italicum scriptores*.

Vrbs

Vrbs Infubris,dis:ab Infubribus condita,vt diximus,antonomasf. Mediolora: *Strab.* Mediolorum: *Polyb.* Sed hanc differe a prima volunt. Medioloria moenia. Infubrum vrbs primaria. Quæ Traispadani Gloria sola foll. vide *Scaligerum*.

Epith. Inclytum,celebre,vrbs ampla,vetusta.

MEDITATIO.

Consideratio. V. *fu loco*, Contemplatio. Contemplatus,us: *Quid. 5. triff. 1.* Mentis agitatio. Hinc meditans. Qui mente reuoluit, volutat. Multa mouens animo.

MEDITERRANEVM Mare.

V. *Mare*.

MEDVLLA.

Offis anima. V. *Offis*, Offium pulpamentum intima. Continuoque audit vbi subdita flamma medullis: *Virg. 3. Georg.* sed metaph est.

Epith. Tenuis,mollis,dulcis, tenera, suavis, intima, calens, interna, occulta, alba.

MEDVSA. V. *Gorgon*.

MEGALESIA. V. *Ludi, Aprilis*.

MEGARA.

Creontis Thebarum Regis filia, quam Hercules duxit vxorem hac de causa: Cum enī Erginus Orchomeniorum tyrannus Thebanos grauē premeret tributo: Creon Thebanorum Rex Herculi Megaram filiam suam ēa lege pactus est, si vrbe eo onere liberasset. Quo premio inductus Hercules Orchomenijs graue bellum inulit, vrbeque expugnata, tyrannum interfecit, victorque Thebas reuersus, acceptam a Creonte Megaram duxit vxorem, quæ apud inferos absente viro, a Lyco, qui tyrannide patris eius regnum occupauerat illo cum duobus filijs cæso, fuit ad nuptias sollicitata. Sed reuerfus Hercules Lycum, eiusque factionis affectas omnes interfecit. Hæc tām felicitis gesta Iuno non ferens Herculi immisit furem, quo correptus Megaram vxorem cum filijs suis interfecit. Vide *Sen. in Herc. fur. Hyg. & in fab. poet. cap. 32.*

Creontis filia. Thebana Herculis vxor. Iuncta regali face, Thalamisque Megara. Ducet ē genere inclyto nouitas colorem nostra: *Sen. in Herc. fur.* nurus Amphitryonis: *ibidem*. vt enim filius habitus fuit Amphitryonis Hercules sic illa nurus. Alcmenæ nurus.

Fuit etiam Megara vrbs Achæiz in confinio Atticæ, & Peloponnesi patria Euclidis insignis Geometræ, ista dicta à Megareo Apollinis filio, cuius meminit *Pim. lib. 4. cap. 7.* declinatur etiam Megara, orum; eadem videtur esse Alcatheos, quæ ab Alcatheo Pelopis filio, qui Megareo regi (vt *Pausanias* scribit) successit in regno fuit denominata, cuius successione causam referam: Cum enim Leo, quem Cithæronium appellatur Enippum Megarei Regis filium interfecisset, Megareus ipse, & filiz nuptias, & regni successionem ei proposuit, qui leonem trauissit: Alcatheos verò Pelopis filius propter cedis Chrylippi fratris suspicionem transfuga Megara confugit, qui seram ē decreto Regis aggressus, cum victor euassisset, regnum suscepit, & inter alia templum

iussit edificari in Apollinis Agrestis, ac Dianæ honorem.

Iam Megaris veniant genitalia femina bulbi: *Callim. 10. vbi* Megara, num. mult. Tutus ad Alcatheon Lelegia moenia limes Compositus, &c. *Quid. 7. met.* Lelegia moenia, quod Megarenses etiam Leleges vocati sunt. Lege *Pausan.* Cyronia saxa. V. *Seyron, sine Sciron*. Alcatheos moenia; ex *Quid.* Hinc

Mesembria ducta fuit colonia, quæ Mesembria præfæ, & Menapolis, idest vrbs Menæ; Bria verò fuit dicta Thracibus: *Steph.* Mesembriaci portus: *Quid. 9. triff. 9.* Indē Mesembriaci portus, & Odeson, & arces Prætereat dictas nomine Bacchemo. Et quos Alcatheos memorant a moenibus ortos Sedibus his profugos constituisse latem. Megareius Heros: & Megareia telus; ex *Quid.* nempe Nisus, & vrbs ipsa. V. *In fuit* qui pro vrbe ipsa fumitur a *Stat. 2. Theb.* Scyllæaq; tura Purpureo regnata seni. *idem 1. Theb.* Megarensis ager: Megaris, dis: est ille tractus, qui sub Megaræ erat ditio. Pantagiam, Megaræque sinus: *Virg. 3.*

E. it etiam Megatis parua insula propē Neapolim. V. *Neapolis*.

MEL, lis.

Apum fructus: Mellis cælestia dona: *Virg. 4. Georg.* muncera mellis: *Quid. in Phil.* Mellis opus. Fauus. V. *fu loco*, Examina, & examen: pars pro toto, siue author pro re, sic etiam apes. Nectar apum ex *Virg.* Dulcibus aut certant quæ melimela fauus: *Mart.*

Hyblæz liquor: *Pont.* Atticus liquor: *idem*; his enim locis mellis copia ob florum abundantiam summa est. Nectar Hyblæum: *Sil. It. 14.* intelligit de melle, quod in Hybla monte, conjunct apes. Actæus imber: *Stat. 4. Theb.* ob Hymetrum Atticæ regionis montem mellificio celeberrimum. Flauaque de viridi stillabant illic mella.

Mellis reliquum est cera: V. *fu loco*. Altheare: vbi mellificans apes, quod etiam vasa mellaria, & apiaria possunt nuncupari. *Varr.* Vide *fu loco*. Cereæ dona, continens pro contento. Feruet opus, redolensq; thymo fragrantia mella. *Virg.*

Lege *Virgilium* & *Georgian*: qui diligentissimè mellificij rationem exequitur. V. *Apes*.

Epith. Dulce, suauē, iundum, roscidum, tenax, liquens, fragrans, liquidum, flauum, redolens, flauens, Hyblæum, Atticum.

Fuit etiam Mellona mellificationis Dæd, cuius meminit *D. Augustinus*, & hæc eadem Mellonia dicitur apud *Arnobium*, quo loco pluribus de ea agit. Mellis autem genera tria facit *Plin.* verum vocatum, & anthimum ex florum sauitate; æthium quod creum ab herba, & rutilum est, quod post solstitium conficitur i fluestre, quod ericeum ab herba, quæ in siluis floret post primos autumnū imbre.

Hyblei thymy: pulcra metalepsi dixit: *Mart. 5. 40.* Hybleis madidas Thymis placentas mifi.

MELCHISEDECH.

Summi Dei Sacerdos (quem Hæbræorum aliqui Sem primogenitum Noe putant) fuisse Rex Salem (quæ deinde Ierusalem dicta fuit &

regnantibus Hebrais) qui Abramo ex Assyrio bello, in quo quinque Reges profligauerat, victor reuerenti occurrit in valle, panem, vinumq; obtulit. & viro benedixit; cui etiam decimas dedit Abram ex omnibus.

Dei Sacerdos, & Rex idem præpotens. Prud. Rex Salem summo charus Olympi Regi.

MELLAS.

Fluvius: siue portus Melas varijs sunt. Mellas propè Bexiam labens, cuius meminit *Virg. 4. Georg.* Curvis in valibus illum Pastores, & curva legunt flumina Mellæ. Galliz Cispalpinæ fluvius, meminit & *Caes. 68. epig.* Fluvius quam molli percurrit flumine Melia. Saxofii Mellæ flumina. *Mont.* ex Bœtione iugo, qui nascitur.

Est Melas simpliciter, 1. Mygdoniz fluvius, qui oues nigra dicitur efficere, vnde nonien accepit, de quo *Ovid. 2. met.* Mygdoniasq; Melas; quamvis Phœnus non Meliun Mygdonia, sed alium, qui in Attica est, oues nigras efficere dicat.

Est Melas propè Athenas In Attica regione; siue in Bœotia propè Parnassum, Palladijs, sacer, qui vnus omnium Græciz fluviorum esse nauigabilis dicitur ab ipso fonte, qui circa solstitium æstiuum, vt Nilus flata accipiens incrementa, nec longius exeurrit, sed in iacis, & euniculos delapsus; medica sui parte Cephalo infunditur; cuius aqua ingrescunt oues: Palladijsq; Melas, Hecæraq; gurgite nutrit Gargaphiz. *Stat. 7. Theb.*

Alter in Sicilia, de quo *Ovid. 4. fast.* Sacratumq; Melam, pascua læta bouum.

MELAMPVS.

Amithaonis Argui, & Dorippes filius teste *Hom.* medicus & augur insignis, qui Præcides, Præci felicitæ filias decentes in primum mentis statum restituit; quarum vnâ ipse, secundum propositum à patre conditionem, siquis eas curasset, duxit vxorem; & cōsors regni Præci fuit, ac gener. Sed antequam ad hanc fuisset fortunam euctus malam quoque passus esse: nam quod boues Iphich ex Phylaca ad Neleum adduxisset ab eodem Iphielo deprehensus, in vincula fuit coniectus, sed post annum solutus fuit, vt eam *Hom. 11. edys.* ed quod quædā diuinus reuelasset. Pero verò filia Nelei, quæ boues illas adducendi fuerat conditione sponsata, (ita volente Melampode) tradita est in matrimonium Banti. *V. Neluus:* de hoc in *Thebaide* sua meminit *Statius.*

Amythaoniusq; Melampus. *Virg. 3. Georg.* dictus autem fuit Melampus à nigris pedibus, eum enim infans à matre fuisse expositum toro corpore tectus fuit exceptis pedibus, qui à Sole atrum colorem imbibierant, nomenq; accepit. Amythaone natus Præcides: attonitas postquam per eam, & herbas Erpauit furis, &c. *Ovid. 15. met.* Iphianasse vir, ex Prætidis vna, quam ille vxorem duxit. Turpia perpessus vates est vincula Melampus Cognitus Iphich eripuisse boues; *Prop. 2. 3. sine 2.* Quem non lucra magis Però formosa coegit Mox Amythaonia nupta futura domo. *Indem.* Quis

Amythaonius nequeat certare Melampus. *Tib. 4. t.* Solers tibi cura futuri Amphiaræ datur, iuxtaq; Amythaone cretus iam senior. *Stat. 3. Theb.*

Est etiam nomen canis Aëgonis. *V. Canes venatici.*

MELEAGER.

Altheæ filius, quem mater, quo ipse Plexippum, & Toxeæ auunculo fratres sibi, Atlantæ male volentes, quam ille deperibat, interfecerat, è medio sustulit magicis artibus. *V. Althea.* Hæc enim Oenei filius Calydoniz Regis, cum apud Dianam regioni infestam; erat enim Cleopatrz Coniugis prouincia, quæ ab appro populabatur; ob Regem immisissus, inter venarum conuocatus Græciæ principibus, iter eos habuit Atlantam latij filiam siue Menalivandem. *Ovid. 4. Arsit & Oenides in Menalia.* Atalanta, nisi dicamus, Menaliam dictam à monte Menalo in Arcadia celebrem venatricem, quæ prima apud vulneravit, cultus virtutem, & speciem admiratur; Meleager in contempto apro, exuuiis ei concessit, quas illi ablatas à Plexippo, Toxeo, & Agenore Thestij filijs, & Altheæ fratribus repetijt Meleager illis interfectus: quo agræ ferens mater fratrum mortem, stipitem fatalem condidit à Patris, in quo vita Melagri continebatur flamma percussit: Narrant enim, Meleagro recenrer nato, matri in somnis visas fuisse tres Pæreas igni assidentes, quæ manu stipitem quemdam tenentes, æqualem puero cum stipite vram assignabant. Recedentibus itaque Patris Althea extinctum stipitem diligensissimè afferuauit: quem deinde illa doloris impatiencia ob fratrum suorum cædem in ignem coniecit: quo consumpto Meleager extinctus est; vnde sorores eius flendo in aues sunt conuerse, quæ à fratre Meleagrides dictæ sunt. Fabulam pete. ab *Ouid. 8. met.* elegantissimè describam.

Oenides. *Ovid. 8. met.* à patre Oeneo, de quo infra. Calydonius Heros. *Indem.* Mauortius Heros. *Indem.* nempe bellicosus, *Indem.* siue quod nepos: dicitur autem Melcagrus, & Melcagros in nominatio apud eundem. *Indem.* Filius Altheæ. Proles Caiypone fira. *Stat. 5. Theb.* Cleopatrz vir: Coniugis Oenides versus in arma prece est: *Ovid. 4. epig. 3.*

Natus vt Altheæ flammis ardentibus arsit. *Ovid. in Thestides. Ovid. 5. fast.* ab auro Thestio, qui Altheæ parentis erat genitor. Fratres Meleagre matris impius mactas, moriensq; dextra Mitris itat: *Sen. in Med.* Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes Exitum vato matre parante suo. *Prop. 3. 1.* Quem Meleagregi vereantur adire læceti. *Rut. 1. tr. Hinc.*

MELEAGRIDES.

Oenei, & Altheæ filiz, sorores autem Meleagri, quæ eum in matrem immoderatus lugerent, in Meleagrides aures sunt conuocataz, vt *Superius* argimus, & fabulatur *Ovid. 7. met. & Hyg. fab. poet. cap. 174.* quæ nunc dicuntur esse Galinz Africae. *V. sup. Gallina. V. An. 1.* Sed & hinc oritur quæstio, cum Meleager, & sorores in

in Epiro habitarine, quomodo in aues Africanas commutari poruerunt? vnde Galline Africanæ, quæ etiam Pharaonis dicuntur, potius aues Memnonis, siue Memnonides appellandæ essent: præsertim cum Memnon in Æthiopia, quæ terminata est Ægypto, vbi harum auium summa est copia, regnauerit. Accurate igitur perpendenda, quæ alibi à me ex aliorum auctororum sententiis scripta sunt de Meleagridibus auib. Vide Memnes.

MELICERTA.

INUS filius ex Athamance. Vide *Inus*: Tòique historiam, siue fabulam, & *Leucetion*; qui in Portumnum, siue Portumum maximum Deum conuersus fuit, qui Græcè Paleomus dictus fuit: quam etiam historiam prolixe narrat *Quod. 4. met.* in cuius honorem Isthmia fuerunt instituta, in quibus ludis equi, cursoresque curabant; victores autem pinu coronabantur: hinc *Strab. 5. lib. 3.* Nunc Athamantia prædictum tempora pinu. Vide *Palamus*.

MELISSA.

Mulier pulcherrima, quam, -ve quidam fabula-
tor: Iupiter in apem conuerit; quamvis apes
ex crabronibus, & Sole genitas poetarum
princeps *Homerus* scribat, quas Apes Nymphæ
Pneusidæ educant ipse vero in specu lo-
citus nunciæ fuerunt. Re autem vera *Mellisa*
fuit Mellisæ Cretenſium Regis, qui primus
colendorum Deorum ritus, ac caeremonias in-
stituisse dicitur, filia, & qua cnm *Amalthea*,
fuit Iupiter educatus; vnde natæ fabule. *Mel-*
lisa autem Græca vox apem significat; quæ
etiam apud dicitur in nominatio.

Verno flores apis ingerit alucos. *Tib. 2. 1.* Non apis inde tula collectos sedula flores: *Quid. 14. met.*
Dedala nectareis apis intermittere florem: *Calph. ref. 1.* sed perraro efficitur. *Vide Apes. Gra-
tia Melitis Iou.*

Melissæ etiam fuerunt nymphæ, quæ mellis esum
in Peloponneso ex fauis reppererunt.

MELITE.

Sive Melica insula in Mediterraneo Diui Pauli
Apostoli naufragio clara, in qua ipse confis-
sus, terram illam sanctam, rerumque mira-
bulum electorem fecisse videtur, inde enim
terra effuditur contra serpentum moriūs, qui-
bus ab illo tempore, quo ipse aduenit, insula
cauit opportuna; & Sancti Pauli vocatur,
cuiusque imagine plerumque imprimitur. Prae-
terea est ibi vrbis eiusdem cum insula nominis,
in qua Melicenses equites, nempe Hierosoly-
mitani, qui Rhodo ab Amurath Turcarum
tyranno expulsi, illic resederunt, imperant,
suisque tremitibus terrorem Turcis, Afri-
s, piratisque maximam incutunt; quorum hi-
storiam grandi quidem volumine scripsit *Be-
fius*, quem lege.

Melites cellus: *Melitta castra*, moenia, &c. *Melittula*: videtur diēta *Polyps*. *Melittæ catellæ*, qui forum arum melittæ habentur. Fertilis est *Melittæ* illius vicina *Cosyræ*: *Quod 3. fast.* *Melittensia castra*, quæ nequiquam nuper *Turcicus*

exercitus oppugnavit. Hinc Equites Hilaro-
lymitani, vide *suosuo*. Militumque duces Meli-
tensis clara propago Martis: *Arcutius*. Sacra-
que gens Melites audacia pectora Martis
Durati longo juvenes: *Idem*. Melites militia
sacra.

MELOS . V. *Centrus*: *Melica*.

MELPOMEME, V. *Meliponini*

MEMBER

Quorum cura olim ducentis Dijs ramquam dicta assignabantur; ut Genio frons; Lunoni brachia; pectus Neptuno; cingulum Marti; renes Veneti; pedes Mercurio; digitus Mineræ. *Homerus* vero Iuonem facit conditorem vlnis habere; Auroræ rufos lacertos; Mineræ oculos glaucos; Tethidæ argenteos pedes; Heben vero talos pulcherrimos. Fel quoque Neptuno dicatum tradit *Plin.* lib. 11. cap. 37. Auris memorie; dextera iedi; genua miorie digni olim confecta fuisse dicuntur. Duæcæ vero apud *Aristot.* membrorum fit assignatio: nam caput Arieti: ceruices Tauro: brachia Geminis: pectora Cancri: Leoni caput: ita Virgini: elunes Libræ: Scorpionis inguina: semur Sagittario: genua Capricorno: crura Aquario: pedes Pisibus; *Manili* versus recitantur ad *Grædal.* *syn.* 1. nec non *Firmicus* idem afferit: sed speciatim humerus Geminis: cor Cancri: pectus Leonis: ventrem Virgini: renes Libræ assignat. Caput Ioui fuisse assignatum; Mineræ oculi: pedes Mercurio à nonnullis. Lege *Alex.* ad *Alex.* lib. 2. cap. 19. Ad linguam Mercurij fideret regi: à Saturno splenem; hepà à Ioue; à Marte sanguinem: cerebrum; & cor à Sole: à Venere genturam; & renes; Romachum à Lu-

Homo. vide *fin. loc.* **Artis.** **Corporis partes :** vide *fin. loc.* **Compages corporis.** **Nodi corporis.** **Plm.** vide **Corpus.** **Tectes.** vide **Pendenda.** **Corporis onatus.** **ligamina.** &c.

Epith. membra languore soluta, immania: Sublimia (de auribus) diuulsa viuientia: Ouid. frigida, pallida, lurida.

MEMBRANA V. Chert

MEMNON.

Tithoni, & Aurora filius, fabulantur enim Auroram Tithoni Lamedontis filij formosi quideam adolescentis amare capere, illam ubi rapuisse, ex quo Mæmonia peperit; Hæc ex Athopia, ubi regnabat, in patris Priami profectus est ad auxiliandæ Troiam cum decem milibus Athopum, totidemque Sufianis. ducentisque curibus; sed ab Achille fur interemptus: cuius mater Iouem rogauit, vt aliquo eum afficeret honore: Iupiter ausens fauilla regis Mæmonis, socios, ac forores Cillani, & Anthyllam in aues conuertit Mæmonides nomen. (Leg. Ouid. l. 3. met. quæ memores belli quatinus ad eius sepulcrum conuolantes inter fedemant, ac flensu anniuertio preparent velint. Ipsa vero mater materiam temporibus lacrymas defletio filij fu. Mæmonis transformat in rorem. Quod tamen monumentum in Phrygia constitit patris eius, vt vel the-
fiodori.

fidelis, non autem in Ægypto ut perperam *quidam* interpretatus est in *Strabo filio*. Huius autem in statua celeberrima, de qua meminisse *Strabo lib. 17.* qui lapideam accuratissime describit, seque illam vidisse testatur. Verum quam vidie *Strabo* ad eius similitudinem facite facta fuerat, quæ ex ære olim de qua *Panofanus in Atrio. Pl. in lib. 36. cap. 7. Tacitus, et Iun. sat. 15.* Quæ ex ære (inquam) facta citharari tenens certis horis canebat. Hanc *Cambyses Rex* iussit aperiri: volens inquirere, quo pacto Regem saluaret, & Solem humano quasi sono, idem aperta statua tantum Solem salutauit quasi dimidiata, idque magicis artibus factum aliqui volunt, sine potius geometricis rotulis, ut horologia. Hanc autem statuum plerique in Ægypto fuisse dicunt. *Vnus Philostratus* eam in Æthiopiam visam esse ait.

Aurora filius. *Virg. 1. Æn.* Eoasque acies, & nigri Memnonis arma. *ibidem.* Dimidio magice resonant vbi Memnone chordæ. *Iuven. sat. 15. sine 5. lib.* hic de statua intelligit. Vteriusque; domos vadere Memnonias. *Prop. 1. el. 6.* scilicet Æthiopiam, vbi ipse regnavit. Vidit Achillea pereuntem cuspide mater. *Ouid. 3. met.* vbi autum metamorphosis describitur.

Et qui renatum prorsus excipiens diem Tepidum rubenti Tigrin immiscescet freto. *Sen. in Troad.* Priami nepos ex *Tithone* Priami fratre; ex eod. Non Memnon niger: *idem in Agam.*

Memnonides aues, sunt, quas nos Pharaonis gallinas vocitamus, nempe gallinas Africanas, & aues Numidicas. *V. Gallina;* & quod de ijs scribit *Ouid. 13. met.* vbi enarrat fabulam.

MEMORIA.

Secreta sedes animi: Animi secreta in sede reconditis. *Athena* mentis tabula; Quæ non ingratus athena In mentis tabula scripsi. *Memores animi: Mens* memor: non Immemor: *Virg. 1. Georg.* Mens alta: Manet alta mente repositum: *idem 1. Æn.* Imis infixa medullis: *Ouid. 1. tr. 1.* Memor pectus, & cor: *idem epyg. 18.* Conflans mens: *Caecil. in Arg.* memori corde: *ibidem.* Memori pectore vota tene: *Mart.* Gratia virtutis, idest memoria; Obrutaque est mecum virtutis gratia nostræ est: *Ouid. 13. met.*

Musium parens: *Fauslin.* nam Memnosine earum genitrix Græcæ dicitur, quæ latine memoria interpretatur. Hinc

MEMOR.

Necdum exciderant animo causæ irarum: *Virg. 1. Æn.* Seruans pectore: *ibidem.* mente tenens: *idem 3.* Quem non obliuia tangunt. Constanti mente tenet: *Caecil. in Arg.* Viuite felices, commemoresque mei: *Pert.* Meriti tanti non immemor vnquam. Viue memor nostri. Signatum hoc memori pectore nomen habet. Tum verò facito, ut memori tibi condita corde, Hæc vigeant mandata, nec vlla obliuereat. Aeterno fixum sub pectore serua. Memor animus: memorique animo pia verba rogauit: *Ouid. 14. met.*

MEMORIALE. V. Libellus suppl.

MEMPHIS.

Vrbs Ægypti omnium clarissima Regia aliquandiu post Thebas, sedes Regum Ægyptiorum ante amplificatam Alexandriam. Huius vrbs lasciua, & in sacrificijs Apidis obsecratis summa fuit, quam hic recensere quidem pudet, quam citat *Strab. 3. lib. 2.* — cur inuida Memphis Curue Theramæzi lasciuiat ora. Canopi. Populo quondam vrbs, vbi fuerunt Pyramides Regum sepelituræ, de quarum structura alibi dicitur.

Atque suum pubes miratur Osirin Barbara Memphisem plangere docta bouem: *Tib. 7.* Quidpè inuentum Apim statuo die demergebant, mox ad exemplum lisdas alter quærebatur, quem repertum centum Antifites cum puerorum gregibus, populoque frequenti Memphis vique prosequerantur patris cantantes hymnulos, & plausum facientes. Dicitur autem Memphis, in genit. & Memphis: & hic, & hæc Memphis, & hoc Memphis. Vrbs Pharia: *Mert. 7. 19.*

Memphis terra: *Iuven. sat. lib. 5.* Memphisitica tellus. Et toties nostro Memphis cruenta malo: vocatius est: *Prop. 3. to.* Ogdoi Regia: ab Ogdo enim condita, hincque nomine dicta, ambitu stadiorum centum, & quinquaginta. Abatos, insula est Ægypti in palude Memphisitica posita. Huius meminit *Luc. 10.* Hinc Abatos, quam nostra colit veneranda vetustas Terra potens — Memphisitici cuius, populus, &c.

MENALIPPVS.

Tydei frater, quem in venatu incautus occidit ipse frater: vnde *Strab. 9. Theb.* Ecce autem antiquam fato Calydonia relinquentes, *Olenius* Tydeus fratrem sanguinis illum Conficius horror agit, & *Alij* dicunt Menalippum ciuem Thebanum fuisse, qui, cum Tydeo ad Thebas vulnus lethale influxisset; hic in mortis solatium id sibi à suis præstari petijt, ut antequam morderetur, Menalippi caput ad se referrent, quod cum non exiguo suorum, tum hostium sanguine obtinisset, illud feræ ritu dentibus dilaniavit, ac veluti vindictæ satur æquiore animo expirauit. *Leg. Strab. 8. Theb.* fortassis, & hic alter fuit ab illo.

Nec non in fœdera vitæ Pollutus placuit fraterno sanguine Tydeus: *Strab. 2. Theb.*

MENANDER.

Comicus Diopipidis filius, & Hegesistræ, ut *Suidas* ait, Theophrasti discipulus, luscus fuit, in mulierum infanos amores, qui personis in comœdia exprimens excelluit, affectibusque ut scribit *Falsus.* Hic celebrauit Thaida scortum nobilissimum, de qua *Isocr.* vnde Thais Menandra meruit appellari. Floruit regnante Athenis Diode per ea ferè tempora, quibus primum ludii scenici instituti sunt *Pl.* Sulpitio Poetico, & *Cn. Licinio* Stoleone Coss. Perijt non multo ante *Lium* Andronicum. Tutba Menandra fuerat, nec Thaidos olim.

Prop. 2. 6. Seu Graius amictu Attica facundi decur-

curret orsa Menandri. *Star. 2. flu. 1.* Quid laudem ritus, libertatemque; Menandri: *idem 3. vlt. thber enim fuit in comedijs.* Rara coronato plausere theatra Menandro: *Mart. Librorumque tuos docte Menandre, fides: Prop. 3. 10.* Fabula Menandri: *Ouid. 4. 3. triff.* Coniucus vt liquidis perijt dum nabit in vndis: *Ouid. in Ibin.* Menandrus, iuue Menandros: *idem in Asm.* Dum fallax feruus, durus pater, improba lena Vixerit, & meretrix blanda Menandros erit.

MENDACIVM.

Commentum: Commenta. Falsa verba. Vanitudo, *is. Plaut.* Vanus sermo: Vana verba: Voces fictæ: Vanæ mendacia linguæ. Perituria: *Ouid. 1.* Fictæ futiles, inepæ, fictitiz, vaniloque. Ficta verba: *idem 2. 3. 4.* Rumorum commenta. *idem 12. met.* Falsa, idest res falsæ. Blandæ mendacia linguæ: *Ouid. ep. 2.* Perituri ars Sinonidis: *Virg. 2. 4. 6.* Falsa nota: *Bemb.* Inania vulgi somnia: *Mart.* Perituri somnia mentis. Falsi positis ambagibus oris Vera loqui finitis. *Ouid. 10. met.* Ambages falsi oris dicuntur mendacia vulgò (Anciogoli) aut similia — consilia aliquo mendacia fucio, *ex Hem. 1. 11.*

Epith. Vanum, fallax, turpe, callidum, subdolum, facundum, prodigiosum. Hinc

MENDAX.

Vanus: *Prop. 1. 1. 3.* Meadax lingua. Lingua falsa: *Ouid. de Mentiis: Her. de art. poet.* Veris falsa remittens: *idem.* Ementitus: *Ouid. 5. met.* Perituri: *Virg. 2. 4. 6.* Men. Lingua fallax. Ora mendacia: *Bemb.* Os mendax, fallax: *Mart. 1.* Inficiator: *idem.* Perituri pectora: *Ouid. 2. met.* Fictus: *idem 6. met.* Commentus vana, falsa, subdola malus. Non hic Atridæ, nec sandi fictor Vlysses, Raprabat; viri mendacis viscera Tullus. Simulans: Multa malus simulans vana spe lussit amantem: Guttur vaniloquo mendacia iactat. Addit mendacia culpa.

MENDICVS.

Pauper. V. *su loco.* Rogator: *Mart. 4. 30.* Alienaque limina lustris. Exiguumque petas tremante cibum: *Ouid. in Ibin.* Paræ stipis æra rogans. Vide *Egeus*, vbi plura Dignus Arcinios qui mendicaret ad axes, blandique deuxæ iactaret basta. Rhedæ: *Idem. far. 4.* Cui pertusa est læna: *Idem. far. 5.* nempe pauperes, & mendici, quibus plerumque detrita sunt ad lacera vestimenta. Pontes per verbis erret exul & cliues Interq; raucos vltimus rogator. Oret eaninas panis improbi buccas. *Mart. 10. 4.* Aëris inops: *Idem. 7.* — merita naufragus aëtem dum rogat, & picta tempestate tuetur: *Idem.* dum quis pictura naufragij mendicando sese sustentat: *id. far. 14.* Frustra rogans, *accatari*, vulgò, hinc

MENDICITAS.

Cui non focus est, nudi nec sponda grabati. *Mart. 1. 93.* Cereæ cui pender lumbis, & trita lacerna, &c. & quæ sequuntur.

MENE LAVS.

Atrei filius, Agamemnonis frater, Helenæ Tindridis coniux, qui cum Paridem Priami Regis filium accepisset hospitio, illi longius ire coactus vxoris curam incautus commisit, qui data occasione, illam rapuit, aduenitque Troiam

quare ille iratus aduocata Græcia in Troiano-ram exitum, ad Ilium profectus, post decennale bellum recuperata coniuge in patriam re-means, & ventis in Ægyptum tractatus est, & inde in patriam post octauum erroris annum reuersus fuit.

Atrides. *Ouid. 15. met. 1.* patre Atreo. Verum si *Di-ly Cretensi*, qui Troiani belli scripsit historiam credendum est, non Atrei verè filij, sed potius Pliſthenis eius fratris: nam Pliſthenes Pelopis fuit filius ex Hippodamia, & Atrei frater, vt *Superius* obseruauimus in Agamemnone. Vide *Agamemnon* : vnde Atrei crediti filij, Atrides dicti fuerunt.

Minor Atrides. *Ouid. epist. 5. & 15. met.* Tantalides. *idem 2. eleg. 8.* a Tantalio proauo. Spartæ Rex. Frater Agamemnonis. Æropes filius: mater enim fuit. Atrei filius: *Sen. in Thyest.* Et patris cliens Menelaus addit. Helenæ domnus: Menæus traxit statim sine sorte dominus: *idem in Troad.* Vir Helenæ, coniux, maritus, &c. Mycæneus: Ipse Mycæneus magnorum ductor Achium Coniugis infandæ, &c. *Virg. 2. 4. 6.* maioris frater Atride: *Ouid. 13. met.*

MENOETIVS.

Actoris filius ex Ægina, quam vitiatam Iupiter, ea qua Æacum suscepit, Actori dedit in coniugem, quæ illi Menæum peperit, & Irum. Hic autem postea relicta Ægina matre, Opuntæ Loerorum se contulit, ibique Patroclum ex Schenele vxore suscepit. V. *Patroclus*. Hic in expeditione fuit Argonautarum: nam de illo intelligit *Val. Fl. 1. Arg.* Linqvit, & Actorides natum Chironis in antro: vbi Actorides non intelligitur Patroclus Actoris nepos, sed ipse Menæus Actoris filius, qui Patroclum suum reliquæ educandum apud Chironem vna eum Achille. Hic deinde Herculis amicus, taurus, capro, & arietæ eidem Herculi velut heroi immolatis, instituit, vt ait *Ouid. Sic. lib. 4.* vt singulis annis in Opunte illi sacra fierent: quum idem Thebanî facerent Athenienses, alijsque Græcorum.

Patrocli genitor parens, &c. Actoris filius: Actorides. *Val. Fl. 1. Arg.* Filius Æginæ alter. Æaci frater: Actoridæ pares: Irum intelligit, & Menæum.

MEMPHIS. V. *sup.*MENS. V. *Amia: Animæ.*

Epith. placida mens, solers, sagax, prouida, celestes mentes, idest, Angeli. Vide *su loco.* Mens cognata polo. Ætheris foboles. Nescia fati, morte earens, vel busta superbes. Magnæ exiestia semina mentis: mandatrix operum, prospectura labori. *Claud.* Tacita, Oculi poteris: *Ouid. 16. met.* Trepidans mentes. *Perf. 5.*

MENSA.

Vel Ipsa tabula significat, quæ in medio ponebatur, apud quam veteres accubabant, vel ipsæ prandendi actus. Mensæ antiquitus fiebant ex citro, alijsque pretiosis arboribus magnis impendij, & luxu: quem morem nunc nostri imitantur, quando in Principum palatij mensæ ebant geminis, ebores, conchylijs, ad sapientiam structuram; vt in Burghesianis

villis, siue ad Attalicam, ubi flores, zuesq; picturæ gemmabant; vt in Mediceis Palatijs, de antiquis. V. *Plin. lib. 13.*

Malliaq; robora, & lucidæ dentis honos. *Stat. 3. sil. 3.* nempe cythereæ incensæ; & inferius. Nec Maurificas pulcræ testudinis orbes Delphica sustentat. *Petr. Mensæ iactatione gemmarum nitentes; in Anon. Orbis mensæ. Ouid. epist. 16. & 2. tris. Trape 22, quæ terapezæ, quod veteres quadratis vbi fuerit mensis. Mensa Delphica. Cæ. Mensa tripedanea: quod tribus sit innixa pedibus. Monopodium. Luc. mensa vno solam pede sustulit. Pedes mensæ. *Predi della tavola. Ouid. 12. met.**

Tu Libycos Indis suspensis dentibus orbes. *Mart. 2. 43.* Mensas citreas rotundas è Mauritania, siue potius è Libano petitas intelligit, vel è marino Africano, quæ sustentantur pedibus eburneis. Sic etiam 9. 23. Fulcrit testa fagina mensa mihi: nempe sulca est ob inæqualitatem testa: siue refra. fructu. Vel dicas, mensas ebore (*Interfusa vi dicuntur*) fuisse, sic enim illud intelligi potest eiusdem *Martialis lib. 9. epig. 23.* vt Mauri Libycis centum stent dentibus orbes, sed non absurda prima interpretatio, vnde *Iuuen. sat. 11. v. 122.* Laros sustinet orbes grande ebur: Mensa elephanti-poda dicitur Luciana.

Mensa tigrina. *Plin. oblongo venarum discursu maculosa, aut in venam crispâ, à tigride, quæ sulcum inter migrantibus segmentis interducat, vt Solinus ait: cuius similitudinem quoq; videntur exprimere. Mensa cupressina, & acerna. Mensa Pantherina. Plin. Pantheræ maculis gemmata. Mensa viduata: viduatum crispâ. Idem. quæ pauonum cauda oculos imitatur, qualis è buxi radicum ligno constructa fuerit. Mensa aptera. Plin. siue Aspara.*

Mensa perpetua. *Verg. longa, & à capite atrij, cæ-naculive in extremum recessum excurrentis: quales ferè sunt in Cœnobiorum triclinijs. Mensæ fulcrum, *Pid della tavola.**

Sin autem pro ipso actus prandendi, siue quod ad id sit facta: Laute gloria mensæ. *Luc. 4. gaudia. Conuina: Cœna. V. suis locis.* Mensæ dapibus extructæ. *Ouid. 11. met.* Prandia. Mensa dapum vario pondere titubans Tempora mensæ. *Tibull. Fecula mensæ. Suppediat largos prodiga mensa cibos. Pallidia mensæ.*

Epith. Laeta, opulenta, ornata, effusa, salutaris, Pontificalis, celebris, instructa, parata, onerata cibis, epulis, &c. extructa dapibus, acerna.

MENSIS.

Tempus est Lunæ cursu potissimum designatum, quorum duodecim dominium, terminantq; annum, de quibus singulis suis locis proxime disputatum est: hordistinguunt in Lunares, & in Solares, sed ad medicos huiusmodi pertinet distinctio. Hæc; duodecim mensibus Constant; Dijs de quibus dictum est *superius*, præstiterant. Siquidem Ianuarij tutelam, vel (vt aiunt) Pontificum habere lunæ credebatur; Februarij Neptunus; Martij Mineræ; Aprilis Venus; Maij Apollo; Iunij Mercurus; Iulij Iupiter; Augusti Ceres; Septembris Vulcanus;

Octobris Mars; Nouembris Diana; Decembris Vesta; quorum ethicam expositionem tibi suppediabant Deorum qualitates, siue earum, quas ipsi significabant apud veteres: in quos autem menses ipsi Aboriginibus distribuebatur annus alibi dictum, & V. *Rafin. Ann. 19. lib. 4.*

Cursus iuvenstrus. *Camell. Tempora mensura. Cœna cum Lunæ penae senel orbe consistit. Ouid. epist. 2.* Intra sepeimas calendas. *Mart. 2. 100.* nempe intra septem menses. Siue calendæ. Quas Venere Marti continuasse iuvat. *Ouid. 1. de art.* Aprilis videlicet calendæ. Luna mensura. Triceni dies: Non si tricenis quotquot eunt dies amice places, &c. *Hor. 2. 14.* Septima iam plenæ deducitur orbita. *Lunæ. Prop. 2. 15.* idest septimus mensis. Ianiquocastis Cornibus in plenum novæ lunaris orbem. *Ouid. 10. met.* idest novus mensis.

Mensis partes.

Tres apud veteres Romanos, scilicet Calendæ: Nonæ: Idus quibus si nomina mensium addas, plurima tibi concies synonyma.

Lux tibi post idus numeratur tertia Maias. *Mart. 7.* Trigesima lux est. *Item 6. 7.* Tertia post idus nudos aurora Luperco Adspice; & Funi sacra bicornis eruat. *Ouid. 3. fast.* Principio mensis Phrygæa contermina maris. *Idem.* Dum canimus sacras alterno pectine Nogas Maximus, &c. *Idem.* Idibus agrestis fumât altaria Fauni. *Idem.* Vide apud illum quo pacto vsurpanda lex, ac varianda.

Præterea quia ad numerum spectat etiam mensis. Vide mensium, & dierum, & annorum descriptionem, siue periphrasin sub voce *Numerus*. Vt autem quo pacto apud Hebræos, Græcosq; nuncupentur menses, hic minime desideretur accipio.

Hebræorum menses.

Sebet, siue Sebat, & Seueti, Ianuarius. Adar, Februarius. Nisan, Martius. Ijar, Aprilis. Siuam, & Siuan, Maius. Tammuz, Iunius. Abulius. Elul, Augustus. Tzri, September. Mar-chesiam, October. Kislev, November. Teuet, December.

Quæ verò solemnia per menses celebrarentur habes apud Genebrardum in expositione *Psalterium*.

Græcorum menses.

Gamilion, Ianuarius: sic dictus à Iunone, quæ præest nuptijs. Elaphbolion, Februarius: à venatione ceruorum. Munchion, Martius, à Munchion Diææ sacris. Fargilion, Aprilis, à Targelis festo die, quo primitiæ frugum Dijs offerebantur. Scirshophorion, Maius; à sacris umbraculis. Hecatombœon, Iunius; ab Hecatombis sacrificijs. V. *Hecatombis* & hic primus anni mensis, quod æstiuo solstitio anno Græci inaugurarent. Metagirtion, Iulius; à Metagirtionis Apollinis sacris. Bredemion, Augustus; à Bredromijs sacris. Mameactirion, September; à Mameactia, quod turbidum aerem significat. Pyanepsion, October; sic dictus à teplo post fruges terræ collectas & conditas. Anthestirion, November; quod, terram duribus,

frondibusq; spollat. Pollidon, December Nep-
tunius: & hæc hætenus.

MENSURA.

Metrum, dicitur *V. Varro*. Mensuras autem, &
pondera Palamædem inuenisse in oblatione
Troiana rectes sunt *Philoftratus*, & *Gellius*: sed à
Iespho hæc gloria tribuitur *Caino* Adæ primo-
genito.

Pondus: Pondus centenarium: *Plin.* Libra: vide *sup*
loci ubi *scribitur*.

Mensuræ liquidorum sunt.

Culeus: capiebat amphoras vicenis, sextarios
nongentos sexaginta libras mensurales siue
medicas mille sexcentas. Amphora, siue qua-
drantal; vinarium vas, quod vinas capit duas.
Metreta Syriaca capiebat cæneum viginti sex-
tarios: Attica verò metreta septuaginta tan-
tū. Vna capit congios quatuor, siue vicenos,
& quatuor sextarios: *Cadus*, capit duodecim
congios, & dicitur metreta Attica: Amphora
Attica: Congius: *Pim*, capit sextarios sex, Sex-
tarius autem, quod sex xta sit pars congh, capit
libram cum dimidio. Sextrans: *Mart.* 5. 65. Duos
cyathos continens. Triens, quæ tres continet
cyathos, siue quatuor; est enim tertia sextarii
pars. Hæmina cap it vncias nouem, quartarios
duos. Fregerit hæmina Areti ædili iniquas: *Perf.*
sat. 1. Quartarius, quarta pars sextarii: Aceta-
bulum: *Cels.* Oxybaphum: capit cyathum
vnum cum dimidio: Cyathus: capit ligulas
quatuor, siue sexuncias. Semicyathus capit
sex dracmas: & concha etiam dicitur. Coch-
lear, & sigilla: idem metiuntur.

Mensuræ aridorum.

Medimnus: continet cæneum, & octo libras. Se-
mimedimnus, & quadrantal: dimidium supe-
rius dicti. Choentx, dimensum: *Ter*, quæ conti-
net libras tres, vncias quatuor cum dimidio.
Modius, *Cic.* capiebat libras viginti sex cum
octonis vncijs. Semodius: *Isidor.* dimidium. Se-
modiusq; fæbe cum vimine Picearum.

Mensuræ interuallorum.

Digitus. Palmus: *Plin.* quatuor digitorum spatii
secundum veterum mensuram, diuersa tamen
apud nos est palmi mensura, qui palmū maio-
rem intelligimus. Lichas: mensura interualli
inter pollicem; & indicem extensi. Orthodo-
ron: interuallum medij pollicisq; extensi: Do-
drans: *Plin.* Palmus maior etiam dicitur. Inter-
uallum à pollice, minimiq; digito extensis:
Palmus; *Pes*. Palmipes: Cubitum: *Cic.* Vna: *Verg.*
Sesquipes: *Colum.* Interuallum à flexu brachij
ad digiti medij supremam vsq; partem. Passus.
Decpeda: *Mart.* 2. ad 15. Stadium: centum vi-
ginti quinque passus continens. Milliare, is: &
miliarium. *V. infra suo loco*.

MENTVM. V. Barba.

Est oris siue faciei pars extrema, vnde pili promi-
nent in homine, & in vultu aliquando.

Epith. Pressum: Delectum.

MEOTIS. V. *sup.* Mantis.

MERCATOR.

Nautica vagus: *Tib.* & *Marul.* Aut Arabum portus
mercis mutator *Eoz*: *Luc.* 8. *Pharf.* Siqui vectu-
rus longinqua per æquora merces: *Claud.* 3. de

rapt. Onustus merce: Neque onustum merce
multa also commisit pelago: *Augurill.* nec nau-
tica pinus Mutabit merces: *Verg.* *sat.* 4. Merces va-
cantes. *Psallor.* Mutandis mercibus æquor aro:
Quid. 1. *trist.* 2. Insuper ad dominam venit dis-
cinctus Emaceem: *idem* 1. de *art.* Expediet met-
ces, toque sedente suas: *idem*. Extremos qui
currit ad Indos.

Miseræ qui fert discrimina vitæ: experientia id
patet. Laudās venales, quas vult extrudere mer-
ces Perripens per saxa, per ignes: Anxius hæret
Mercator, cui vota piz cessere secundæ. Et lu-
cri fortuna fuit, nunc cogitat aurum, Ac pecu-
nias qua puppe vehat, pretio faq; iterum, Quiq;
raris cussos placeat, &c. descript.

Negotiator: *Cic.* Auarus. *V. suo loco*. Propola, qui
merces prior emit, vt pluris reuendat, *Rigatier*:
Sicuti cum primis ficus propola recentes pro-
ponit: *Lucill.* Magnarius: qui merces vendit in
solidum. Circitor, vel Circuitor: *Vp.* qui vestes,
mercesq; distrahendas vicatim circūferet. Scruta-
rius: *Lucill.* qui scrutat, nulliusque ponderis
merces vendit: Qualem frastil ciceris, & nucis
emporem *Flaccus* vocat, vulgò *Ferramechus*. Hoc,
quod Transiberinus ambulat, qui pallensia
sulphurata frastil Permutat vitreis — veluti
Hæxorum fæces: *Mart.* Quod oclofo vendit
qui madidum cicer coronat: *idem* 1. *epig.* 49. Fru-
mentarius: à frumentis procurandis mercator
dictus. Mercenarius: alienus cussos: *Verg.* 3. *atq;*
qui non sua, sed aliorum mercede cura. Peta-
gi patiens: *Iun.* 7.

Epith. Vagus, impiger, avarus, audius, lucri cupi-
dus, pelago volitans, paupericem fugiens, for-
tunatus.

MERCES, cium.

Res venales. Gemmæ. Attalica conditione: *Ann.*
1. 1. Adæ veteres diuitiz: *Prop.* 1. 6. Pecunie: Ve-
stes, & huiusmodi. Emolumentum — nulla
emolumenta laborum: *Iun.* 3.

MERCES, dis.

Nempè stipendium pro labore.
Conditio. Precium. Precij merces: *Quid.* 5. *trist.* 15.
Diarium. Diurnæ operæ precium. Dementum:
Ter. merces in mancipium mensura: dimensum
alii legunt: *Farnab.* Salarium. *Mart.* 3. 7. à Græco
ἀλάριον: nempè annona diurna; cibi: rum: ex na
Romanis. Perg: omnes præstitit illa dies: *Mart.*
3. 10. Diurnum, pro diurnum: Et vitis essent dā-
da diurna tuis: *idem* *Farnab.* Manus: Munera
certa manent: *Verg.* 5. *Ann.* Merces laborum: *Luc.*
1. *Pharf.* Aurum: figura pro mercede Pacto pro
mercenibus au ro: *Quid.* 12. *met.*

Mensurum: *Vp.* pro stipendio militis in mensum:
& *Iunen.* 7. Epimenium vocat: Et veteres epime-
nia butbi: idest exilia, & fordida munuscula,
quæ in singulos menses pro nauata opera con-
ferebant. Cibaria mensura: *en* *Lucius*: *profrone* di
vn mense.

Stips: *Plin.* Stipendium: *Vp.* Æs militare: *Afcon.*
Æs: pecudum castrensium: *Pempon.* quod milite
pro opera mercenaria soluitur. Militare autem
stipendium, recte *Plinio* erat denarius in dies
singulos: aliquando autem minus, siue plus, vt
en *Isido* *Lipso* adnotauit *Respon* lib-10 cap-4. *Atiq.*

Oo 2 quem

quem adire poteris Stips collatitia. *Mart.* quæ in pauperum vñs erogatur. Auctoramentum. *Cic. Suet.* quæ miles obligatur, cum dat nomen.

Arra: *Plin.* Arrabo, onis: *Plant.* quod emptionis nomine datur, *Caparra.* Arra sponsalicia: quæ datur vtrinq; à sponso, & sponsa in matrimonij contractus testimonium.

Isagogicum: quod pro rudimento donat discipulus: hinc: Isagogicum dependere: *Budani.* Rudimentum ponere. *Cic.* Rudimentum Tyrocinij depenere: *Iust.* idem significat, *Pagar il maestro di scuola.* Mineral etiam dicitur: *D. Hier.* Merces: *Iuven.* quod præceptor pro impensa opera instituyendo puero tribuitur. *Didactalion*, p. p. Græcè. Lingux merces: idem 7.

Coronarium: *Cic.* quod Principi ad inaugurationem, aut nouum honorem donatur. *Sotum:* quod medico datur. *Nutricia, orum:* merces nutriti impensa: *Vlp.* *Mæstrum:* quod obstricti datur. *Euangeliæ:* *Cic. Vlp.* quod læta nunciatur datur. *Proxeneticum:* merces *Proxenetæ* soluta pro impensa operæ, *Salariæ* dicitur *Sensale.*

Niceterium, p. p. *Iuven.* *Palmarium* appellat *Vlp.* quod victori datur. *Charisterium:* quod beneficio datur. *Menytrum:* quod indici, ac exploratori tribuitur. *Comistum:* quod baiulo datur. *Brauium:* quod in ludis victoriis conferitur, vocatur *Falio* plerumque in Italia. *Lytrû:* *Em.* quod pro redimendis captiuis penditur. *Congiarium:* *Aneambulus* congiarium *Iust.* *Mart.* 3, 7. quasi Clientis officiosi merces. *V. Munus, & Nummus.*

MERCVRIVS.

Iouis è Maia Pleiadæ filius, à Græcis Hermes dictus (de quo *supra*) & à Latinis Mercurius à mercibus, vt ait *Festus*, quod negotiorum omnium Deus à veteribus habebatur, cui mercatores Romæ extra portam Capenam Idibus Maij sacra faciebant. De huius infantia lepidissimus extat *Luciani* dialogus, in quo iocosa adhuc infantis furta reteguntur; & idè surum, Iatronumq; Deus dictus. Adultus multa ingenio exquisiuit suo: tribuitur enim illi ponderrum institutio, & mensurarum, & mercium; *Litterarum*, *Musicæ*, *Palæstræ*, & *Geometrix* inuentio: arrium quoq; & eloquentiæ: vnde parentem eloquentiæ dixerunt. Quo fuit vñs Iupiter sæpe in legationibus quemadmodum poetarum omnium commenta referunt: nam veluti sermonis Deus quicquid dicendum, persuadendumq; fuit, illi tributum à priscis: Hinc vt celer ad mandata parentis exequenda esset, alæ pedibus, capitiq; galero fixæ finguntur: ac veluti pacis semper nuncio caduceos datur, cuius inuentionem retulimus *supra* suo loco. *Lyram* inuenit, quam communicauit Apollini, à quo doni vice caduceum accepit: illius pictura apud antiquos varia: *Gyraldus synagm.* g. diffusè de illa scribit, quem adire poteris: *Virgilius* etiam 4. *Æn.* Graphicè illum delineat; eodem modo *Stat.* 1. *Theb.* sed ab *Homero* veterque desumpsit. *Phocidæ* olim ostendebatur eius sepulcrum, vt videtur innuere *Stat.* 2. *Theb.* Tamen Romæ

(præter alia loca, vbi colebatur) in prima regione, ad portam scilicet Capenam ædem habuit, ad quam mercatores Idibus Maij illi sacra facturi itabant cum arca, & ara. In regione quarta ædiculam: aliam similiter in quinta regione: ædem in Auentino, &c. Pingebatur etiam Mercurius dextra marsupium tenens, quod supra caput hirci iacebat, & sinistra caduceum, ad pedes erant hircus, & gallus. Sed ad

Synonima.

Maia genitus: *Virg.* 1. *Æn.* V. *sup.* *Maia.* *Cyllenius:* à Cylene monte Arcadiæ, in quo nutritus, & diuersus esse dicitur: quamvis in Olympi vertice natum esse dicat *Philostatus.* *Cylleneus* iuuenis: *Vida.* *Cyllenius* ales: *Virg.* propter alas, cum quibus pingitur: huius pulcherrimæ statuas æneam videbis in Mediceis hortis Romæ in Pincijs. *Cyllenia* proles materno veniens ab auro: idem 4. *Æn.* nempe ab Atlantide: sunt qui dicant *Cyllenium* fuisse appellatum, quod à Cylene Nympha fuerit educatus.

Arcas: quod in Arcadia natus: vocalis citharæ repertor *Arcas:* *Stat.* 2. *silv.* Cum quibus Alcides, & puer *Arcas* erat; *Mart.* 9. 37. *Caducifer:* quod caduceum gestat: His se sustulerat paribus *Caducifer* allis: *Ouid.* 2. *met.* *Caduceator* *Cyllenius.* *Arnob.* *Cyllenes,* Cælique decus, facunde ministræ *Aurea* cui torto virga dracone nitet: *Mart.* 7.

Interpres *Diuum:* *Virg.* 4. *Æn.* *Præco* *Deorum:* *Plin.* *Mercurius.* Habes pulcherrimam descriptionem *Mercurij* *Iouis* dicto obsequentem apud *Stat.* 1. *Theb.* 303. *Hermes,* es. *Ouid.* *Vide* suo loco. *Atlantiades.* idem 2. *met.* ab auro. *Nepos* *Atlantis:* idem 5. *fast.* & *Horat.* 1. *ed.* 10. quam totam *Mercurij* rebus gestis repleuit. *Atianis* magni, *Pleione*scque nepos: *Ouid.* *epist.* 15. *Nuncius* ales: *ibidem.* *Pleiadæ* natæ mane virga venerande potenti: idem 5. *fast.* *Maia* satus *Aliger:* *Stat.* 2. *Theb.* *Arcas* nubilus: — virgaque potenti *Nubilus* *Arcas* agat. idem 4. *Theb.* vbi *Scholiasta* refertur quatuor olim fuisse *Mercurios:* sed de hoc consule *Mythologiam* *Natalis Comiti.* Deus ales: *Stat.* 4. *Theb.* Deus *Arcas:* *ibidem.*

Filius *Maia:* *Hor.* 1. 2. *Quem* penerit magno lucida *Maia* *Ioui:* *Ouid.* in *Iben.* *Alaro* qui pede carpit iter. idem 3. *fast.* *Alipes,* dicitur idem 3. *met.* *Alipes* Deus. idem 11. *Maia* creatus: *ibidem.* Quem montibus olim Edidit *Arcadijs* *Pleias* vna *Ioui:* idem 5. *fast.* *Pacis,* & *Armarum* superis, imisque *Deorum* *Arbiter.* *ibidem.* *Mobilis* in gemino qui pede penna fuit: idem 2. *de art.*

Commune profundis, & superis *Numen.* *Claud.* 1. *de rapt.* *Ales* *Teagaricus.* *Stat.* 5. *silv.* 1. ab *Arcadiæ* loco, vnde ipse fuerat. *Tegeas* alumnus: idem 7. *Theb.* *Ales* in terris imitatus iuuenem mutata figura. *Hor.* 1. 2. *Magni* *Iouis,* & *Deorum* nunciis. idem 1. 10. quam totam lege. Curux *lyræ* parens: *ibidem.* Deus *Arcadiæ.* *Ouid.* 1. *met.*

Ales *Mænalius:* *Stat.* 7. *Theb.* à loco itidem *Arcadiæ,* in qua natus. *Volucres* *Teagaricus:* idem 1. *silv.* 2. *Penniger* *Arcas:* *Pent.* *Atlantius* *Hermes:* *Mart.*

Maia. Maiuena: id est *Maia* genkus. Quem lucida partu Pleis enixa est: *Ouid. l. 1. met.* de *Maia* genitum, de genitumque Ioue: *Hem.* Custos hominum *Mercurialis*: *Hor. l. 2. 17.* nuncpe latronum, & studentium.

Quare inasper ales Portantes præcedere notos *Cyllenia* proles Aera per liquidum, &c. *Stat. l. 1. Theb.* Hac, & tunc fusca volucer *Deus* obstitit vmbra Exiit ad superos, infernaque vultu discutit, & vltis afflatus ora serena: *Idem 2.* Sic puer ales *Vertice* Menalo: *ibidem.*

Acacellus *Mercurius*: qui in vrbe *Megalopoli* iuxta *Philippi* porticum templum habuit spectabile. *Argicida* *Mercurius*: *Hom. & Orph.* varia de causa sic dictum volunt. Vide *Gyrald. synag. 9.* *Strophæus*: quod negotia bene vertat, & versuræ præsit. *Theutates*, olim à *Gallis*, Barbarisque dicebatur *Mercurius*: Et quibus immittis placatur sanguine dno *Theutates*, horrendisque feris altarihus *Hefus*: *Luc. Pharf. Lucr. Deus, ex Pers. 6.*

Nonacriates, siue *Nonacriata* triceps hilaris *Deus*: *Lycophr.* *Camillus* *Mercurius* ab *Etruscis* vocatus, id est minister, vt *Seruius* apud *Virgilium* docet. *Charidota* *Mercurius*, id est gratiæ dator apud *Samos*: vide *Plur. in Quæst. Græc.*

Anubis, ab *Ægyptijs* *Mercurius* dictus, de quo *Virg. 8.* Omnigenumque Deum monstrat, & latrator *Anubis*: quo loco hæc *Seruius*: Hunc volunt (inquit) esse *Mercurium*, idem capite canino pingitur, quia nihil est cane sagacius, vnde *Lucan.* *Semicanesque Deos*, & filtra mouentia iuctum: *Mercurius* intelligit sub ea forma ab *Ægyptijs* adoratos, quod etiam *Sedulius* deporat.

Argicida *Mercurius*, nempe *Argi* interfector. *Argicida*, vide *Argus*. Qui præter nuncijs, & lucro: *Plant.* *Epith.* *Facundus*, vocalis, *Arcadius*, impiger, volucer, vagus, decorus, callidus, alatus.

Mercurius astrum.

Siue planeta, quem raro posse videri testatur *Gallianus*, qui omnia Cæli sidera diligentissime telescopio perstrutatus est suo: vnde etiam *Virgilius 3. Georg.* id innere videtur: Quod ignis Cæli *Cyllenius* erret in vrbes; ob varium errorem, vt *Seruius* interpretatur. Hic conuertibilis est naturæ, cui namque associatur corpore, vel aspectu illius naturam assumit: per se enim (vt *Astronomi* restitunt) in nubifolias procellas ventorum rabiem, & præcipitantes dimittit impreciones: de hoc *Prolem. lib. 4.* de *Cyllenio*, inquit, quod itellæ *Mercurij* opus est in maiori parte defecare, & aequaliter humectare. In quibusdam etenim oris defeccat humiores, eo quod nusquam à calore Solis nimis elongatur, in quibusdam verò humectat, eo quod eius locus superest *Lunari* sphæræ, quæ terræ propior existit, & in horum quidem vtroque eius alteratio est festina. Ventorum & hic est auctor, quod eius motus circa *Solem* citius habetur. Sed hæc *Astrologus* relinquamus. *Mercurius* cum *Veneri* faciet simulacrorum sacrorum, baiulus, vt inquit *Firmicus 3.*

Stilbon, *Mercurij* stella à splendore cognominata, vt *Macrobius*, assurgit, & in genitum *Stil-*

bontis, siue *Stilbonis* dicimus: est *Stilba* lucernæ genus apud *Pallucem*. *Ignis* *Cyllenius*: *Virg. l. 1. Georg.* nec satis vltius possitos tibi præbit ignes Quem pæperit magno lucida *Maia* *Ioui*: *Ouid in Ilium.*

Arcadis astrum. *Recurfus* genti *Maia*. Nil tibi *Mercurij* proderit alta via: *Prop. 2. 32.* sine 30. licet alio significata sumatur eo loco, tamen pro *Planeta* usurpari potest. Fecundum eloquio fidus. Furibus secunda cremdis stella. Phœbique comes *Cyllenius* tecti: *Claud. 2. de laud. Stulæ.*

Epith. *Celer*, impiger, velox, decorus, vagus, ventosus.

MERETRIX.

Lupa: *Mart.* *Scortum*, *Scorta*, *orum*, & *Scortæ*: *Ouid.* *Scortillum*: *Cat. 10. epig.* *Scortum* diobolare: *Plant.* quod paucis obolis contenta, sui copiam præbet impuram. *Scortum* triobolaris prostrubili: *Antiph.* apud *Athen.* lib. 2. eadem de causa: & hæc quæstuaris per cōceptum etiam dictæ, quod minima mercede contentæ essent.

Schœnicolæ *Seracitæ* & scrupæ dicebantur olim vetule meretrices, vt in *Apud.* adnotauimus *Bernaldus*. *Venus* plebea; pro scorto diobolari eleganter dixit *Mart. 2. 43.* Si plebeia *Venus* gemino tibi vincitur assic. *Mœchæ* bustuaris: *idem 3. 92.* illa inrelligit diobolaria scortilla, quæ seruus, & infimis hominibus prostant inter se pulcra, & monumenta: & hæc si ad balnea stabant ex incens lucernis admitterantur, vt *ibidem* inuit *Mart.* ne eorum scditas, ac vilitas dignoscatur. Puella de *Gadibus* improbis: *idem 5. 79.* nempe *Gaditana*, cuius regionis plurimæ olim *Romæ* prostitute in famam pecti induferunt suæ, vt *Siculis* in vico *Siculo* ad *Pincios*.

Summenianæ vxores: *Mart. 3. 81.* nempe quæ apud mœnia prostitute, foemine accedentibus solebant esse pro vxoribus, vel vt alijs dicitur *Submenianæ* quod propè *Menianum* edificium, quod erat propè *Circum*, prostabant meretrices ad eos alliciendos, qui ad eum locum spectaculorum visendorum gratia proficiscebantur. *Barathrum* foemineum: *Quid* cum foemineo tibi *Bartice* *Galle* *barathro*: *id. 3. 80.* *Sphinx*, fig. *V. Pier. Val. lib. 1.* *Megarex* *Sphinxes* *ideum*, ob *Megarensium* impuros mores. Puella lasciuia, obsecra: *Ouid. 3. de rebus.* Foeda: *Fœmina* *mœcha*, quamvis propriè significetur adultera. *Vulgares* puellæ: *Numina* *vulgares* *Veneris* celebrate puellæ: *Ouid. 4. fast.* *Turba* meretricia: *idem 5. fast.* De scortis lege *lib. 13.* *Athenæi* ibi plura scitu digna reperies, & eorum argumenta scormata.

Impura foemina: Qui simul impura matris prolapsus ab alto: *Ouid. in Ilium.* *Siren* blanda, siue subdola: *Fausp.* Ex missuras iussu corpore quærit opes: *Ou. d. 1. eleg.* *Pelleus*, vulgò *Concupiscens*. *V. fœmina*. In *Venerem* prona puella: ex *Ouid. 6. met.* *Amica*: in malam enim partem vocabulum plerumque sumitur: *Turpis* amica — *Ouid. epyl. 5.* Hærebat gremio turpis amica: two dignissima proflus floralis matrona tuba.

Iuven. sat. 6. ad harum enim lanuas flores spargebantur, femina probrosa: Hic autem Domitianus lectica, um vsum ademit, iisdemq; capiens de legata, Hæreditateq; fuit. *cap. 8.*
Lupanar. Prostibulum. *Plant.* fig. eadem de causa. Pullus Veneris. *Idem.* Mōr meretricio quæstum faciens. Stantes ad omne genus Veneris. *Quid. 2. riss.* Corpora meretricia. *Idem.* meretrices autem dicta à merendo, quod suo corpore mereat. Tu procul hinc abis, cui formam vendere cura est, Et pretium p'ena grande referre manu. *Tab. 1. eleg. 9.* Nec lasciva soror dicatur plura bibisse Pocula, vel plures emeruisse viros. *Idem.* Vulgata corpora. *Quid. 10. met.* Auum agentes per crimina. *Idem.* dicuntur meretrices quæ quæstum diuturnum suo faciunt corpore. Lenonis puellæ. *Iuven. 6.* Lenonum ancillæ. *Idem.*

Prostitute fœmine. Contra relecto qui libera vadit amictu Custodum & nullo septa timore placet; Cui sæpe immundo sacra conteritur vice fœco, Nec finit esse moram siquis adire velint. *Prop. 2. 23.* meretricis antiquè describitur habitum, quæ succinctiore veste utebatur (vt matronæ stola) & plebeium fœtorum eo loco intelligit. Infans domina. *Idem. 1. eleg. 16.*

Iuuenum publica cura. *Hor. 1. od. 8.* Venales amicitæ. *Prop. 2. eleg. 13.* Illecebris quæ fallit amantes. Quoslibet incauto flectere docta viros. Fucatis talere docta dolis. Paphæ pullus. Quæ vetricat facit corpore. Mercenaria. *Agathia Anthol.* Filiole cuiuspe. *Iuven. 6.*

Eph. Onicena, fœrda, fatæ, effræna, perfida, adultera, avara, turpis, blanda, blandoquæ. Hinc

MERETRICIVM.

Nempè meretricium opus; quod ab *Quintio* dicitur:

Meretricium artes: Non mihi sacrilegas meretricium vt persequat artes, &c. *Quid. 1. de art.* quo in loco astus, etiam intelligit, fallaciasq;

Meretricium insignium nomina.

Cytheris, famosissima meretricis libera Voluminis, quæ quod in tempore Lornit, quo Origo, & Arbuscula meretricis: hanc Cytherida Corn. Gallus poeta supra modum adamauit, quo tamen spreto, Antonium in Galliam sequuta est: & hæc à *Virg. 10. eclog.* dicitur, Lyncoris.

Folia, mulier Arminensis, quæ sub Horatii Venustini tempore venetiis, & mascula libidine fuit infamis: hinc ille in *epod.* Non detulisse masculæ libidinis Arminensem Folia.

Lycaste, meretrix nobilis apud Drepanum Siciliæ urbem ob formæ excellentiam Venus appellata. *V. Amyntis & Eryx. Lais. V. f. loc. & Prop. 2. 5. vel 6. eleg. Lycista. V. Iuven. 6.*

Medallina, & hæc cur non inter meretrices infamissimas reponenda? quæ Medallæ Barbati filia, & Claudij Imperat. vxor tam effrenatæ fuit libidinis, vt relicto viri thalamo, & mutata veste noctu lupanaria frequentaret; & cum famosissimo suæ ætatis fœtoro cõtendens quinto, & vigesimo concubitu se vicisse iactaret, labore denique se potius fessam, quàm concubi-

tu satiatam destitisse affirmarit. Tandem Claudij iussu supplicio affecta est, cum præter innumeras adulteriorum notas etiam nupisset C. Silio compertum esset: prodigiosam huius libidinem insequitur *Iuven. sat. 6.* Vxor. Claudij: Britannici mater; synonymicòs dicitur. Meretrix Augusta. *Iuven. Ibid. V. f. loc.*
Metra, siue Mètra Erischthonis Thesali filia, quæ à Neptuno vim passâ, in reliquum vitæ tempus meretricium exercuit. *V. Mètra. Thais. V. f. loc.* Medullina prior: quæ Val. Claudio nupta de qua Vide quid innuit *Iuven. sat. 6. v. 321.* super quem lege scholiastas.

Phryne Thespensis fuit in provincia Bœotiz, vt ait *Strabo*, elegantia formæ laudatissima. Hæc in iudicium olim vocata non tam oratione Hyperidis absoluta fuit, quàm pulchritudine sui corporis, quod denudata: & ita forma, etiam persuasit iudicibus vt absolueretur, sicuti *Quint.* docet: & hæc incensa aliquando cupiditate cognoscendi signi, quod in eius domo plurimis exornata, cæterorum pulcherrimum putaret Praxiteles, vsa est hæc calliditate; subornauit quendam, qui cum Praxitele loquens illi nuntiaret. Phrynes, domum conflagrare, quo audito Praxiteles: modò, inquit, Cupidinis statua superstis, leuis est iactura. Et ita comuente illa cognouit, Cupidinem cæterorum signorum pulcherrimum esse: quem ipsa deinde Thespensibus dedit, vt scribit *Pausanias*, qui tamen alio modo rem narrat de incendio officinæ Praxitelis, non autem de domo Phrynes, incendio pereunte. *Strabo* verò Cupidinem illum non à Phryne, sed à Glycerio Thespis donatum asserit, propter quem vt *Cicero* ait, Thespiz utebantur: de hac *Prop. 2. eleg. 15. fine 6.* Nec quæ deletas potuit componere Thebas Phryne tam multis facta beata viros. De his meretricibus, quas recenset *Propertius*, multa leguntur iucundissima apud *Athenasum lib. 13.*

Glycerium, cuius ineminit *Troentis. Asyanassa,* Hælenæ ancilla, dominatæ sequuta est quædamque in lasciujs; & quæ prima de varijs concubitus modis librum conscripsit: cuius exemplum postea imitatur sunt Philanis, & Elephantine, teste *Suidæ.* Cynechia, cuius ineminit *Propertius*, Lesbia, Catulli, Corynna *Quid.* de Lesbis *Iuven. sat. 6.* cuius Turbauit nitidos extinctus paffer ocellos.

Nonnullæ fuerunt post Christum natum; quæ à pessimo lucro ad veram fidem, & bonam potentiam frugem se receperunt; vt

Maria Aegyptiaca diuinitus conuersa; **Thais** Paphnutij Monachi opera: Pelagias Nonni Episcopi: **Asra** Narcissi Presulis, & aliæ multæ.

MERGVS.

V. Aescul. vel Escul.

MERIDIES.

Medius dies: Ad medium conuersa diem. *Virg. 9. En.* Medij feruores — in medijs feruoribus instat. *Idem.* Medius Sol orbis: Medium Sol igneus orbem hauserat, &c. Medij ætus: Medius cum Sol accenderit ætus. *Virg. 4. Georg. Cum.*

Cum sicut herbae, & pecori iam gratior umbræ est: *Idem*. Melior pars diei: Melior quoniam pars acta diei: *Idem* g. *An.*

Medius curfus Solis: Suetus ubi immesos mediū flammantis Olympi sistere equos cursum: *Ouid.* Sol tenens medium diem: Aut plus, aut minus Sole tenente diem: *Idem* 2. *fast.* Medix vix Solis: Medias Sole tenente vias. Medio cū premit arua die Sol: *Idem* 4. *fast.* Iamq; dies medietates contraxerat umbras; Inq; pari spatio vesper, & ortus erant: *Idem* 3. *de art.* Hora meridiana: *Mart.* 3. 66. Phœbus utraque distans: *Ouid.* 3. *met.* Medius axis: Medium transcendere axem: *Idem*.

Medio Phœbus in axe: *Lut.* 3. *Pharf.* Titan medio Olympo: *Idem* 1. *Pharf.* Iam medius operum partes euectus erat Sol. *Verg.* Axe terrenis medio currum librabat Olympo: *Idem* 6. Cū Titan medium constituit diem: *Sen.* in *Hipp.* Vltimus medio spatium Sol altus habebat. *Ouid.* 2. *met.* Fecerat exiguas iam Sol altissimus umbras: *Idem* 3. Et qua Sol medium tenens vmbres corporum negat: *Sen.*

Sol ex æquo meta distabat utraque: *Ouid.* 3. *met.* Quæque dies medius flagrantibus æstuat horis: *Lut.* 1. *Pharf.* Medio cū Sol altissimus orbe tantum respiceret, quantum superfluo videtur: *Ouid.* 11. *met.* medio cum plurimus orbe Sol erat, & minimas à vertice fecerat umbras: *Idem* 14. *met.* Iamq; medius Titan veniens, & actæ Noctis erat, spacioque pari distabat utrinque. Æstus erat, medianque dies exegerat umbram. Cū Sol medium cæli erit arduus arcem.

Meridionalis plage.

Quæ septentrionalibus obstant oris. Medio polo quæcumque coluntur Partes: *Manil.* 1. *Astr.* Austrinis pars est habitabilis oris: *Idem*. Polumq; effugit Australis: *Ouid.* 2. *met.* Quasq; procul terras obliquo sidere tangit Auius Sol: Aut boreas gelidus, maui hinc repenti Igne notis: *Stat.* 1. *Theb.*

MEROPES.

Nomen viri, qui Clymenem, postquam de Sole Phæronem genuerat, accepit uxorem, cuius meminit *Ouid.* 1. & 2. *met.*

Perq; Iuum, Meropisq; caput. Iamque Meropis dici cupiens. Clymenæ vir.

Meropes etiam dicuntur aues, quæ latine Apiastræ nuncupantur, quod pascant se apibus.

MERVN. V. *Virtus*.

MESSANA.

Urbs in Sicilia Insula, quæ olim primatum in ea tenuit, sicet incubit, quod Mamertinum appellatur, nunc *Faro* & *Messina*, à Mamertinis incolis, qui postea Messanenses dicti, notique dem Punicis, & Attæis bellis ex *Herodote*, & *Thucydide*. Nunc autem nauale habet, quod tum natura, tum Filibert Caroli Emanuelis ducis à Sabaudia, inq; ceterum quidem Principis, eo tempore Proregis studio adeo est exornatum, ut inter noua mundi miracula possit adscribi. A Messana, siue Messina Achææ populi condita fuit, quod primi belli Punicis causa fuit. *V. Faro* 1. & 2.

Mamertini populi. Pelorus, vnus ex tribus Tri-

macriz angulis, propè quem est Messana. Incumbens Messana freto, minimūque reuulsa: *Sid.* 11. 14. Distat Italia, arque Olco memorabilis ortu, &c. Timæus Pelorus: Timæus accitus per cæcula longa Peloro Græcorum proles consul, &c. *Idem* lib. 4. *V. Faro* loco.

Zancle, æ: fuit vrbs ipsa, antequam à Messenjis restauraretur, appellata à sisus obliquitate, quod falcis in modum esset eueruata: Zancle quoque iuncta fuisse Italiz legitur, donec confinia pontus abstituit, & media tellure repulsa vnda: *Ouid.* 15. *met.* Zancleia saxa: *Idem* 14. Sub noctem *Idem* 13. sunt qui dicunt ita fuisse dictam à Zanclo gigante primo vrbs conditore, siue à Zancle fonte, vt scribit *Herodotus*, nec desunt qui dicant ea ratione dictam, quod ibi Saturnus occultauit, quæ Zanchi Græcè dicitur, qua patris testiculos amputauit. Sed has fabulas omittamus: *V. Sid.* 11. 14.

Zancle Charybdis: *Idem* 4. *fast.* propè enim Messinam est. *V. Faro* loco. Charybdis, Zancleia mœnia, arenas: *Ouid.* 1. *met.* Sid. 11. 14. Zancleis appulit oris Marcellus Clauis: *Idem*. Fretum Mamertinū. Fretum Siculum etiam, *Faro* de *Messina*. Apud hos olim vinum nascebatur præcipue nobilitatis, quod & ipsum Mamertinum dicebatur, vnde *Mart.* lib. 10. Amphora Nestora tibi Mimeran a senecta Siderat — Porro fretum ipsum, siue potius Messanæ nauale, Naulocum dici existit: *Idem* *Cassiodorus* apud *Sueton.* Aug. 16. vr erat Cythium Spartæ, Cenchreæ Corinthe. Fretum porro Messanæ proximum, dicebatur, nauisfragum: Sed nunc tutum illud trajicere didicerunt nautæ. *V. Fretum*.

Nauisfragumque fretum, gemino quod litore pressum: *Ouid.* 14. *met.* Ausonia, Siculæque tenet confinia terræ: *Idem*. Messeniam maxima. *Idem* 14. *met.* Messenia, à Messenjis restauroribus, aliquando dicta.

MESSENE.

Regio Peloponnesi ab vrbe eiusdem nominis primaria sic dicta Pylo propinqua; valde à poetis celebrata. Hæc à Taygeto monte, & fluuiio Pamiso ad Alpheum vsque porrigitur. Eius vrbs primaria.

Messene ad mare sita, vnde sinus Messeniacus; qui nunc Coronæus ab vrbe Coronæ; in vrbe autem Messene Aristomenes natus fuisse dicitur vir præstantissimus, qui referente *Pausania* hursurum cor mortuus habuisse deprehensus fuit. Methone littoralis ciuitas in Messeniaco agro, ubi Philippus Amynce filius in eius obsidione alterum ex oculis ictu sagittæ amissit, quæ hoc ipsum habebat inscriptum: *Idem*. Post sagittam Philippo inmisit in oculum. Vrbs meminit *Plat.* 1. nunc dicitur *Adidon*, Sangiaci Turcici fedes.

Corone, vrbs, vnde sinus Coronæus. Amphigenia opp. in tractu Messeniaco, cuius meminit *Stat.* 4. *Theb.* & *Hom.* Cyparissii vrbs maritima Messeniæ regionis ad Cyparissiam promontorium, quod vulgò *Cabo*, *enlio*, & vrbs verò *Arca* dia dicitur apud *Sophianum*.

Pylos. *V. Faro* loco. Enopè in tractu Messeniaco iuxta Pylum sub diuone Agamemnonis, teste

O 4 *Hom.*

Hom. g. Iliad. Afine, es: oppid. in sinu Messenio; cuius meminit *Luc. lib. 8.* Quas Afine cautes, & quas Thios asperat vndas: est etiam insula vicina Pylo, ut habet *Thucyd. 4.* quam fortassis *Lucanus* *superius* intelligit. Sinus Afineus: *Luc. lib. 8. & Pomp. Mel.* Hinc populi Afineis, qui Parnassi fuerunt olim accolæ, & Dryopes tunc appellati, quod nomen in Messenia diu retinuerit, teste *Pausania.*

Dorion oppid. in sinu Messeniaco, iuxta quod Thamiras citharædus musas ad canus certamen prouocauit, & victus fuit, ac obcæcatus; vnde *Luc. lib. 6.* — Pteleos, & Dorion ira Nobile Pieridum — ab aliquibus in Laconia collocatur, verum *Strabo* in Aulone Messeniz describit.

Ichome opp. in agro Messeniaco supra montem eiusdem nominis impositum; *Prolem. Diod. & Pausan.* quod Lacedæmonij post decennalem ob fidionem in dedicationem accepit. *Lege Thucyd. lib. 1.* Planaque Messe, montanaque nutrit Ichome. *Strat. 4. Theb.* Panyssus, siue Pmyssus fluius, qui *Straboni* Amathus vocatur, & Mamaus, & Arcadiacus.

Synonyma.

Messenij agri, campi, &c. Messenique arua colēbas: *Ouid. 2. met.* Messenique ferox: *Idem 6. met.* Messene, & genitiuo Messenes dicitur. Messenia mœnia quondam: *Idem 12.* Messena dicitur quoque: Murosum tormenta Pylos, Messenique tradunt: *Strat. 1. Achill.*

MESEMBA. V. *Megara & Thracia.*
MESOPOTAMIA.

Regio maioris Asiæ, cuius frequens est in sacris paginis mentio, sic dicta, quod inter Euphratem, & Tigrin sita sit, nempe media inter amnes duos, à quibus fertilis efficitur, nā Euphrates præsertim singulis annis ad Nili morē nouos agros in Mesopotamiam inuehit, vnde feracissima redditur. Hinc vt *Quintus* ait à pastu repelli coguntur pecora, ne satietas perimat; in qua etiam regione, vt in Italia communis est ouium natura, vt bis parant in anno, quemadmodum *D. Hieronymus* adnotauit, vnde in *Virgilio*: Bis grauidæ pecudes: nunc *Diarech* dicitur, nepe regio Virginis, sic dicta à Virgine quadam, quæ ibi imperasse fertur, & hoc nomine hodie non modò ciuitas primaria Anida, siue Carneid, quæ nigra Amida à lapidum colore, sed Mesopotamia intelligitur vniuersa. Hæc provincia post Macedonum ingressum frequentior facta fuit vrbibus, oppidisq;. Igitur Mesopotamia clauditur ab occasu, & meridie Euphrate; ab ortu Tigri, à septentrione eodem Tigri, & Niphaticis iugis. Longitudinem provincie, & latitudinem Vide apud *Cosmographos*: in ea Regiones sunt.

Anthemusia; Chalchitis; Gauzanitis; Acabene; Ingine; & Aucobarites.

Vrbes.

Edeffa insignis quondam, & martyrum sanguine, & Abagari Regis, cui Christus imaginem per Thadæum & 72. discipulis misisse dicitur dominatum: in qua Ephraeus Diaconus relictus, exterritus; multi: & hæc quondam Antiochia, in læua

Euphratis fluminis sita Iustinopolis: *Euphras* *Ragen. Ouid. Tyrus 3. cap. 2.* cuius est mentio in *Tolæ historia.* Callirhoe, apud *Plin. lib. 5. cap. 24.* ob fontem sic dicta etiam creditur.

Nisibis vrbis, quæ repleculæ etiam nomen attribuit. Nisibena Constantina. Iulia Septimia Colonia, in *Quinta Theb.* Nisibis, & Nisibis etiam dicta D. Iacobi Episcopatu insignis, & hæc Antiochia Myrdonia nominatur ad Tigrim fluium (sub Masio monte haud procul ab Amida: *Ioseph. 20. Antiq. cap. 2. Prolem. & Strabo.*)

Nicephorium. Labbana. Artemica: *Plin.* Seleucia ad confluētē Tigris, & Euphratis, quæ antè dicta Carrhæ, Cralli, Imperatoris Caracallæ, aliorumq; Romanorum cæde nobilis Assyriæ Carrhæ dicuntur *Lucan. 1. Phars.* Marde, vrbis ad Tigridis ripam, quæ nūc sedes Partiarchæ Chalæorum; vt Nimue, seu potius Carrhæ sedes est Partiarchæ Nestorianorum, cuius autoritas ad Indos vsq; extenditur.

Fluuij.

Tigris. Euphrates. V. *sui scilicet.* Chaboras, & Sacoras in Euphratem influūt. Aborrhas fluius Mesopotamiz, quem nonnulli existimant Chobar dictum *Ezechiel.*

Synonyma.

Assyria: Adiabene, sic olim dicta Mesopotamia; Assyrij campi, agri, colles, &c.

MESSALINA.

De qua vide quod dictum in titulo. (Meretrices insignes.) & lege *Iuuen. sat. 6. v. 15.* & quæ sequuntur: vbi exponuntur à poeta scelera turpissime mulieris.

Meretrix Augusta, *Im. 6.*

Britannici mater. *ex eod.* Claudij vxor turpissima coniux. *ex eod.*

MESSIS.

Flaua Ceres: Seges, segetes: Fruges. Frumentum. V. *sui loco.* Coloratæ comæ: Flaua coloratæ subsequit; comas: *Ouid. 1. eleg. 11.* Flauentia culta: *Virg.* Arentes aristas: Arentes Ceresis decerpit aristas: *Ouid. 11. met.* Frumenta sata: *Virg. 1. Georg.* Rubicunda Ceres medio succiditur æstu: *Virg. 1. Georg.* Arua flaua: Arua flauentia: *Virg.* Flauentes campi: Opes camporum: Arentes culmi. Iam quarta Eleusis dona Triptolemi fecat: *Sen. in Hipp.* Maruræ ariste. Deponit flauas annua terra comas: *Thib. 2. 11.*

Epit. Opima, diues, copiosa, frugifera, spicea, frugipara, triticea, fertilis, grauidæ, odorifera, Punica, Libyca, larga, vber, maturis diues aristis.

Messis abundantia.

Si benè flourerint segetes erit arua diues, Si benè flourerint vineæ Bacchus erit, Si benè flourerint oleæ nitidissimus annus: *Ouid. 5. fest.* Concessit grauidis oneratis messibus agros. Namque velut densas prosterne messor aristas. Nullo tantum se Mœsia cultu lactat, & ipsa suas mirantur Gargara messes: *Virg. Æneid.*

MESSOR.

Succisor. Qui metit, succidit, decerpit aristas. Qui secat arua falce. Frumentiseca, vt scniseca. V. *Agricola, vbi multa.* Habitus duri messoris. Veti messoris imago.

Epith. Durus.

ME-

META.

Palus erat acuminatus in stadij sine positus, efrum quem gyrabant cursum: placuit autem Romanis in triplici pro palo metam erigere marmoream, triplicemq; utinque collocare, ut in antiquis Clitorum imaginibus videre licet apud *Omph. Panini. Septies* autem meta lustabatur, ut innotat *Prop. 2. eleg.* — Aut prius infecto deposcit ptemia cursu, Septima quam truerat ante rotam.

Hic viridem Aeneas frondenti ex ilice metam Constituit signum nautis. *Virg. 5. Æn. Terminus. Finis: Currendi finis: Cursus finis. Index: Nunc quoq; per pueros iaculis incescitur index. Ovid. 3. eleg. 12. Metah; feruidis euitata rotis. Hor. 1. 1.*

METALLVM.

Cuius variz species, ut infra: metalla verò ab ipsis Chemicis artificibus planetarum vocabulis vocantur. Nam plumbum Saturni nomine nuncupant; stannum Iouis; ferrum, & chalybem Martis; aurum Solis; æs Venetis; argentum Lunæ; viuum argentum, quod Græci Hydrargyrum, idest liquidum argentum appellant propter eius mobilitatem, Mercurij. Hæc in terræ visceribus extantia à cupidis mercatoribus in humanum vsus effodiuntur; quibus loca variè abundante, ut Textor in sua officina obseruauit. In Hispania tamen vsq; ad Tiberij Cæsaris tempora, aurum, & argentum, æs, ferrumq; tanta eruebatur & fodinis copia, vt è metallis compactam regionem veteres crediderint, sed hominum luxus, & bella non vnam modò, sed centenas, & millenas exhaurirent Hispanias, Peruanas, Brasiliæ, & Indias.

Quicquid ab auriferis eiecit Iberia fossis. *Stat. 3. sil. 3. Dalmatico quod monte nitet. V. Aurum. Sed nitidi postes Graij effusa metallis. Culmina; ære felicitæ Graio. Metallis congeries. Claud. Massa metalli. Croci nil sulua metalli Pondera. Pamp. His Graijs penitus delecta metallis Saxa quot Eoz respexit vena Syenes. Stat. 2. sil. 2. Aurum. V. suo loco, ubi multa. Argentum: Æs: Plumbum: Ferrum: Stannum. V. suo loco. Quamvis Calaisio rubeant generosa metallo. Mart. à Borealibus eruta locis: nam Calais Boreæ filius fuisse dicitur. Epith. Rutium, suluum, durum, ponderosum, graue, croceum.*

Metallorum genera alia.

Electrum. Auri, argenti; mixtura quædam, ut Plinio videtur, quinta argenti portione commixta, cui subscibit *Pausanias. Æreus. Plin. rubigo quædam in ære cum viret, vel succus concretus è liquoze cum ære misto: Æreus dicitur etiam Virr. quam & nativam, & factitiam tradunt vulgò Verderame. Chrysocolia. Plin. auri gignens; hæc natua vel factita vulgò Seldatura dicitur. Auri pigmentum. Arsenicum. Plin. Orpimento, & Chalybs. V. suo loco. Stibium. Plin. V. Cerylla. Argenti spuma. Plin. Lithargyrum, & Lithargyros. Idem. vulgò lertegis, cuius tria sunt genera. Chrystitis. Plin. lertegis d'ore. Argyritis Lertegis d'argente. Molybdetis, quæ plumbi ipsius futura sit. Cerylla. V. suo loco. Alumen. Plin. Salsugo. Idem*

quasi terræ subaudias, cuius species Alumen rotundum, quod ad similitudinem metæ sacchari, zaccarinum, vocant, & hoc factitium. Liquidum siue rupeum, vulgò *Luna da racca. Liparum*, quod à Lipara deducitur; Scissile, & scissum.

Acramentum futurum. Chalcantem. Plin. vulgò *Vitrado. Pompholyx. Plin. Sulphur. Plin. V. suo loco. Niterum Salpetrosolum nonnullis dicitur; Sal lucidum; Sal Alexandrinum vulgò Salmorra. Halonitrum; & Aphronitru, nempe niteri spuma. Nitratus puluis. V. Bombarda. Sal. V. suo loco. Cinnabaris, Lacryma arboris Indicæ concretæ; Sanguis drago, dicitur officinis, & cinabro: est genuinum, & naturale, minium, aliquibus dicitur, quumvis coloris ardore differat à Cinnabari. Cinnabaris Indica. Plin. & minii adulterinum, quod ex plumbo fit, vulgò *Aduro*, hoc dicitur.*

Rubrica Lemnia; terra Lemnia; minij gleba. *Cels. lib. 4. minium Lemnium, sigillum Lemnium. Terra, & lutum sigillat. Auicena, quod Dianæ sacerdotis sigillo obsignaretur ad euitandum sucum, vulgò Terra sigillata. V. Lemnia. Hæc nunc Turici sigilli munita ostenditur, pallidior autem est, & dilutior à prisca, quod si ritus desierit obseruari, quem Galenus indicet, quo mactata Dianæ capra votiuæ, sanguis eius terræ obsignandæ permisceri solebat: cuius miscelæ modum, ut idem Galenus oculata fide obseruaret, non dubitauit Lemnum per mare petere. Rubrica Sinopis; Minium Sinopicum, & Sinopis. Plin. Dolium Armenum vocat officinæ. Rubrica fabrilis. Rubrica, Columa. Terra Rossa. Sandyx. Virg. vulgò *Roca*.*

METAMORPHOSIS.

Græca dictio, transformatioem significat, quo titulo inscriptis libros suos 15. Ouidius diuersas fabulas complectentes.

Transformatio. Varia species. Mutatum corpus. *Virg. 4. Georg. In species translata nouas. Ouid. 15. met. In varios corpora versa modos. Remb. Induit in varias pectora versa feras. Formas versus in omnes.*

Sunt quoq; mutatz ter quinque volumina forme. *Ouid. 1. trist. Inspice maius opus, quod adhuc sine fine reliqui. In non credendos corpora versa modos. Idem 2. trist. Dissimilis efficta priori forma. Carmina mutatas hominum dicentia formas. Idem 1. trist. 6. Dictaq; sunt nobis quamvis manus cepto. Desunt in facies corpora versa noua. Ouid. 2. trist.*

Figure versæ, variatz. Res transformatæ. Omnia mortali mutantur lege creata fit lupus, & veteris seruat vestigia formæ. In vultus sese transformat aniles. *Ouid. Induerat Circe in vultus, ac terga ferarum.*

METAVRVS. V. Romandiola.

METELLVS.

Variis fuerunt celebres huius nominis Romani. L. Metellus Pontifex Max. ardere cepto Vestæ, Palladium è medijs ignibus rapuit ibiq; cecatus est. Hinc cū per Latinam viam proficisceretur augurio corui reuocatus est, qui in eius oculos inuolabat, & cum Palladium ex incædio rapuisset, passus est oculorum cecitatem. Hinc

Hinc *Iunon. sat. 3.* — vel qui Seruauit trepidam flagrans ex æde Mineruam, &c.

METHRA, seu METRA.

Erifichthonis Thessali filia Autolyco coniux; cuius pater Deorum contemptor Cereris lucum, necnon quercum nymphis Hamadryadis sacram succidit, quam ob causam à Cerere ea fuit iuncta sanes Erifichthoni, vt patrimonio consumpto, sitam quoque vnicam (antequam Autolyco copularetur) forma præstantissimam in publicum lasciuiz quæstum vendere coactus fuerit. Filiam iam Neptunus violarat, quem ipsa pronissorum inemor precibus rogauit, ne serua fieret. Hic verò Methram in piscatorem vetulum commutauit; ac præterea illi concessit, vt in quascumque veller formas, conuerteretur; quò possit patrem famelicum pretio inde assumpto subleuare. Verùm cum multos huiusce dolis consumpsisset pater cepit sibi ipsi membra lacerare dignum imperati suæ sortitus exitum. Fabulam habes apud *Ouid. 8. met. in fine.*

Autolyco coniux. *ibidem.* Erifichthone nata. *ibidem.* Erifichthonis, dis. Filia restabat non illo digna parente. *ibidem.* Diopesis, dis: quod Dryopes Thessaliæ populi fuerunt, inter quos Erifichthon, & ipse Dryopesis; & filia Diopesis. *ibidem.* Thessala. *ibidem.*

Reuera meretrix fuit insignis Metra, quæ nondum auti, ac gemmarum vsu inuento pro qualibet re sui corporis quæstum faciebat. Vid. *Meretricum nomina*; quouique virum sibi sumpsit Autolycum, vnde Autolyco dicta fuit coniux.

METHYMNA.

Vrbs est in Lesbo (vt *Strabo* in Lesbo) optimo vino insignis, dicta à Methymne Macaris filia, ac Lepydni vxore: in qua ortus fuit Arion citharedus. Hellanicus, Callias, qui Alecum, & Sapphon exposuit, Terpander musicus, alijque insignes.

Et Methymæ porciuntur litore Lesbii. *Ouid. 11. met. Vid. Lesbo. & Arion.* Et Methymnæ Graia salua meri. *Prop. 4. 9.* vinum enim pretiosissimum est.

METROPOLIS.

Augusta moenia. *Virg. 7. Æn.* Vrbs regia. Regni caput. Domina regni: Princeps vrbs. Primaria vrbs, sedes. Regni primaria sedes. Mater: quemadmodum innuere videtur *Cæcilius* in illo versu Brixia Veronæ inter amata mex.

METVS. V. *Tumor.*

MEVANIA.

Vmbria ciuitas non procul à Tibri, quo ab Etruria determinatur, & Asilino proxima, Properitij patria; Circummo fabuloso fluuio abluta: dicunt enim aquam huius fluminis potam boues candidos efficere. Vide *Virgilium*; vnde *Virgilius*. Hinc alibi Circumni præges, &c. Hinc à *Lætanæ* campi Meuanie transiit cognominantur.

Patria Properitij. Cæsimachi Romani Patria; ex *ind. Prop.* Et latius Meuania campis. *Id. Id. 8.* Meuanates populi. *Plin.*

Circumnus fluuius, qui Meuaniam præterlabitur,

dicitur ex Vadimonis lacu erumpere, tum specus merfus postea oculis reddi: sed sit ex Vadimonis lacu egeritur, vt *Isidorus Sciliger* ait in *Prop.* non Meuaniz fluuius, sed Faliscorum: Faliscum enim propè Lacum Vadimonis; vel si dicas Vadimonis lacum in Etruria esse, Meuaniam in Vmbria, & difficile videri, subitus Tiberim effluere fluuium, qui aliunde videtur oriri: duos igitur huius nominis esse fluuios afferendum. Nec defunt qui dictum lacum in Vmbria collocant non procul ab America.

Qua formosa tuo Citumnus lumina luco Integit, & niueos abluuit vnda boues. *Prop. 2. 19.* Vmbroque Properitius antri. *Stat. 1. silu. 2.* Proxima supposito contingens Vmbria campo Me genuit terris fertilis vberibus. *Prop. 1. 22.* Aut præstent niueos Citumna noualia tauros. *Stat. 1. silu. 4.* V. Citumnus fœculus.

MEZENTIVS.

Tyrrenhorum Rex summus Deorum contemptor, qui noua tormentorum genera, cum effecit crudelissimis, excogitauit ad subditos afflicendos, à quibus tanen expulsi vni cum Lauso filio Turno te coniunxit contra Æneam, cuiusque socios. At bello progressu vterque Æneæ dextera occubuit. Vid. *Virgilium lib. 8 & 10.*

Contemptorque Deum Mezentius. Imperio, & seuis tenuit Mezentius arinis. *ibidem.* Tyrrenhorum Rex. Elierus Tyrannus Murtia quem etiam iugebat corpora vni, &c. *Virg. 8.*

S. MICHAEL.

Cælestis militiæ Princeps, Catholicæ defensor Ecclesiæ, cuius res admirandæ in nostri gratiam facte sacris decantantur paginis. Templum illi celeberrimum ad Gargani radices, quo religiosi causis fideles sæpe conflunt. V. *Garganus.* Romæ quoque tris, vel quatuor constituta sunt templa in quibus merito eius memoria celebratur. V. *Angelus.*

Princeps cælestis militiæ. Summus dux aligerum. Ductor Cæcicolum. Cæcicolum Princeps aliger. Aligeros inter proceres fortissimus vnus. Alitum cælestium acie primus. Sidereæ Princeps aula, domitorque draconis, Aligerum ductor. Interpretes Diuum, magnique Anticistis vltor. Cælestes qui ducit in arma phalanges. Dux Angelicæ fortissimus aula. Qui Cælestibus fulminat armis.

Garganus vltor serpentis Syeyi: à monte Gargano, vbi sedem habet. Qui posuit Gargani in vertice sedem. Qui quondam fero horrore conterruit Arpos. Qui reluctante draconem impiegit Averno, Arque rebellantes Syeyias dimisit in vmbas: Cuius in leua manu examinatis libra momentis Natat alterna, quæ pensatur humanum scelus Gemma repositum lance: descript. Cui omnis Cæli militat aula.

MICHEAS.

Morasthi Iudæ vico natus vnus fuit ex duodecim Prophetis, quos minores appellamus. Hic aliquando occurrit Achab Samariæ Reri, iubente Domino, exprobrauitque quòd Benadad Assyriorum Regem captum in bello contra di-

uina

Uina præcepta viuum dimississet: quem Rex superbus in vincula conijci iussit de illo sumptuosas penas; & inter alios Prophetas vana comminantes abduci. Verum dum vera vaticinatur, deluditur: ac veritatem, & viri sanctimoniam declarauit exitus, vt in 3. Reg. 22. & 2. Paral. 18. refertur: tandem in patriam reuersus ibidem mortuus, ac sepultus fuit.

MORASTHITES vates. Michas, pro Michæ: Ille tenax recti Michas in vincula tractus.

MIDAS.

Phrygiæ Rex, ad quem aliquando à Phrygiis cum captus adductus fuisse Silenus, qui à Bacchi comitatu è Tmolio Lydiæ monte aufugerat; agnitus benignè fuit exceptus, Liberoque patri aduenienti redditus; cui Bacchus quicquid optasset se concessurum recepit. Petiit miser, vt quicquid manibus tangeret in aurum vertetur, annuit ille: sed quam inuite sibi donum fuisset, paulò post agnouit: cum fame perire cepit: quicquid enim tangebatur in aurum conuerteretur, quod ipse mandare nequebat. Itaque inepta petitione damnata, iterum vt hæc irrita forent, rogauit Bacchum, qui illum in Pactoli amne ablui iussit, quem deinde auriferum fecit, vt *suus loco* dicemus. Accidit autem, vt post hæc in siluis habitaret frequens propè dictum montem, & Pana coleret Nympharum Deum, cui etiam gratulatus erat ob repperitam fistulam; cuius sono ipse Pan ausus est Apollinem ipsum in canendi certamine prouocare, Tmolio montis Deo iudice constituto. Cum verò sententia pro Apolline laça omnibus placeret, solus Midas naturalis stulticia ductus eam, vt iniussit improbauit. Quare Apollo indignatus aures illius in asininas conuertit, quibus ipsius stoliditas indicaretur, longiores namque aures, ex Phrycorum sententia, vecordiam præferunt) ceterum Midas illas aures purpureis tiaris occultare studuit, mandauitque tonsori, ne verbum cuiquam de illis faceret. Tonsor verò cum reticere non posset in locum desertum fecisset, ibique foueæ factæ immurmuranti Midam aures asininas habere, foueæque repleuit terra, vnde arundines natæ, & agitatæ vento, idem referebant, quod tonsor immurmurauerat. Sic certum est rarò, quæ videntur, reticere posse, minusque si præceptum addatur. Vide fabulam in 11. *met.* *Ouid.* Sunt qui dicant asininas aures inditas Midæ, quod Marfyæ Satyro aduersùs Apollinem aduicasset.

Ad Regem duxere Midam, cui Thracius Orpheus. *Ouid.* 11. *met.* Gordiades: à Gordio Bubo-patre, post quem ipse propter summas diuitias ad regnum fuit euectus. Berecynthius Heros. *ibidem*. à Berecyntho Phrygiæ oppido, forsitan quod inibi natus. Phrygiæ Rex ditissimus auro. Rex Miconius: Sic Rex ad prima tumebat Miconius pulcro, cum verteret omnia *met.* *Claud.* 3. *de rapt.* Induciturque aures leod gradientis aëlli. *Ouid.* 11. *met.*

MILES, MILITES.

Bellator: Belliger. V. *suus loco*. Castrensibus velis armis. *Prop.* 3. *eleg.* 7. Pugnans: Decertans:

Decertantes cateruæ. Pugnantium acies. Martis signa cruenta sequens. Experti iuuenes bellii. *Virg.* 10. *Æn.* Robora: Gallica discretis, Roaque robora turmis Complexus. *Claud.* Bellica turba *Ouid.* 3. *fast.* Pars ingens belli finit argmina. *Virg.* 10. *Æn.* Qui tegitur parma, & galea. *Iuuen.* 5.

Mirta turba: Martia gens. *Stat.* 4. *Thib.* Martis, sine Miuortis amicus. Gladiator. *Virg.* *Œneid.* 1. Belligeræ gentes. *Sen.* in *Med.* Amigeræ gens, *idem* in *Hipp.* Marticola. *Ouid.* 5. *trist.* 4. nempe qui Martem colit. Primi morum ordine Pili. *idem* 4. *Pont.* 7. de Pilo Vid. *infra* *Principales*. *Ætarius* dicitur Varroni miles, quod ære stipendium faciat. Callidis patiens. *Iuuen.* 7. Quos arma tegunt & baltæus ambit. *Iuuen.* 16. calstrorum æra merens. Signorum comes, idest, qui vexilla sequitur. *ibid.*

Militum genera.

Milites autoratos. *Hor.* Delectus: qui se iam Sacramento militiæ obstrinxerunt. Miles ære dirutus. *Cic.* Exautoratus. *Lin.* Expunctus stipendijs, qui iam ex albo militum deletus dimissus est.

Miles triarius. *Lin.* Serenus est exploratæ virtutis miles. V. *infra* *Militia*.

Miles veteranus, nempe qui diù militiam secutus est. Annosus miles. *Prop.* 2. 18. defunctus laboribus. Grandævus, & militiæ muneris expertus. A bello immunis. Miles euocatus: erant autem euocati veterani gnari, prudentesque milites, qui expleti stipendijs sæpe in Consulum, & Ducum gratiam militiam ducebant, informabantque milites. *Legge* *Epist.* *Emertus*. *Ouid.* 4. *trist.* 7. Miles enieritus. *Luc.* Rudarius. *Suet.* quasi rudes donatus. *Soldato* *grubitate*, dicitur Hispanis. Euocatorum autem ordo honestissimus quidem erat, & clarissimus.

Miles gregarius. *Sall.* quasi vnus ex grege; manipularis; caligatus. *Suet.* Tyro; nouus miles dicitur. Miles voluntarius. *Lin.* Volontis. *idem*. qui vltro dante nomina: Cui & patria de sede volentes Aduenere viri: dixit *Stat.* 4. *Thib.* Miles tumultuarius. *Lin.* Subitarius: Subitario collectus. Miles causarius. *Lin.* Valetudinarius: qui iusta de causâ militiæ laboribus superfedere potest.

Miles limitaneus. *Theodos.* Præsidarius. *Lin.* idem ferè sunt, nisi quod in Regni limitibus ille præsidio sit, hic etiam mediterraneis locis. Miles classiarius: classicus. *Curt.* Epibates. *Hor.* Incensor. *Lampred.* *Soldato* *di Galera*.

Miles stationarius; qui stationem custodit, *Soldato* *di guardia*. Miles grauis armaturæ. *Lin.* *Homor* *d'arme*. Miles leuis armaturæ. *Cic.* Expeditus. *Sall.* Ferentarius. *idem*.

Vetes, tis. *Lin.* Torarius. *idem*. qui expedita ratione pugnam capessit, & obuius et celis, nos appellamus leues equites; vel miles gregarius; qui tantum gladio pugnat, ac pugione. Vetes calfacti, pro calefactis: Nondum calfacti vetitis halita solum. *Ouid.* in *lin.*

Funditores. *Caf.* qui fundis missilia, & lapides tacebant. Libratores, dicuntur *Tauto*. quod

nōn alia fuit nisi Vrbis Miletus in Asia, vt superius diximus.

Si de homine intelligas.

Phœbo natus Miletus. Miletus Apollineus. Paphiaes frater. Byblidos, & Cauni genitor. Deionides: à Deione matre, ex qua Sol itum suscepit, si Ovidij sententiam sequi velis 9. met.

Si de vrbe intelligas.

Miletus Asia, dis: ad differentiam illius, quæ in Creta fuit; quam Sarpedonem Minos fratrem condidisse ferunt, vti diximus. Caria Miletus. Nec Miletus erat vellere diem tuo. Mart. 8. Quamvis Milefia magni Vellera mutantur Tyrios incocta colores. Virg. 3. Georg. Apud hanc urbem fontem esse, quem incolæ nominant Achilleum, inquit Aristobulus Casanderus, cuius profuens aqua dulcissima est: quod verò in imo fundo resecidit falsu lege Athen. lib. 2.

Anactoria; antequam à Mileto conderetur, siue restitueretur: ab Anactæ quodam Celi, & terræ filio sic dicta. Et in Aside terra Mœnia constituit positoris habentia nomen. Ouid. 9. met.

Mileij populi: Cares, quæ in Caria regione est, elusque metropolis.

MILLIARIVM. V. inf.

MILVIVS.

Avis est rapax, quæ in gyrum volat, ex accipitrum genere, cui, teste Cicerone, est quoddam bellum naturale cum corvo.

Vt volucris vitis rapidissima Miluius extis Deū timet, & densi circumstant sacra ministri Flectunt in gyrum, nec longius audet abire, Spemq; suam motis avidus circumvolat alis. Ouid. 2. met. Miluius, etiam: Diues aral Curibus quantum non Miluius oberet. Persius. Gallinarum raptor. Pullorum raptor — atulie illi Miluius, & meritis venit in astra suis: inter astra enim dicunt collocatum, quod præsto Iovis imperio fuerit.

Fuit autem Miluius inter inauspicatas aves, semperque dirum, & inauspicatum portendebat omen augurantibus, quasi incendiaria avis, facrorumq; rapax. V. Aves australes.

Epith. Avidus, rapax, raptor.

MILLIARIVM.

Loci spatium, quod mille passus continet; ad quod demonstrandum columellam veteres Romani ibidem locabant, quā lapidem primū, mox secundum vsque ad ea loca, quo via tendebat, appellabant; in foro autem Romano in ipso vrbis vmbilico milliariū erat aureum vnde reliquorum mensura capiebatur.

Milliaria columna: ex ipso lap. antiquo, quarum vnam in Capitolio videmus, aliam in Hortis Iustinianorum ad portam Flaminiam: alias vero alibi.

Mille passus: periphr. Primus ab vrbe lapis. Alter ab vrbe lapis, nempe secundus: tertius: quartus: Signat vicina quartus ab vrbe lapis. Mart. 1. 13. &c. Millia passuum Quatuor: pro passuum. Idem. Millia qui novies distat ab vrbe decem; idest 90. Ouid. 4. trist. 9. Aut rus mar-

more tertio notatum. Mart. 7. 30. idest tertio ab vrbe. lap.

Milliare, is. Suet. Cippus. Vall. Prob. quia milliaria olim lapidibus, & cippis signabantur, cuius rei documentum adhuc extat Perusie. Octauum domina marmor ab vrbe legit. Mart. lib. 9. ep. Qui notat inscriptum millia crebra lapis. Rur. 2. li. Octo stadia, quibus milliare metimur. V. Stadium.

MIMALION.

Nomen viri, quem Milanionem appellandum esse contendit Aduetus. Hic Atalantam Iasij filiam accepit uxorem Arcadiam scilicet, ex qua Parthenopæum accepit; dumq; aliquandō venantem uxorem sequitur vulneratus fuit sagitta ab Hyleo rivali, vt scripsit Ouid. 2. de art. Veram de Parthenopæo aliqua est diffensio; tu V. suo loc. Atalantam verò non Milanioi nupsisse, sed Meleagro nos superius diximus, vt Hyginus, & Placido Lallantus, fortasse vt idem docissimus Muræus interpretatur, Meleager, & Milanion idem erunt, vt Paris dictus, & Alexander, Callandra, & Alexandra, sic Atalanta, & Menalippa, cuius filium Parthenopæum esse refert Servius. Sed ad nostra.

Milanion nullus fugiendo Tulle labores Scutiduræ contudit lassidos. Prop. 1. 1. Sæpe suos casus immittia facta puallæ flectit sub arboribus Mimaliona ferunt. Ouid. Mimalionem humeris Atalantæ cura ferebat. Idem. Sensit & Hylei contentum saucius arcum. Idem 2. de art. Vir lassidos Atalantæ. Parthenopæi pater. V. Parthenopæus. V. Atalanta.

MIMALLOMES. V. Baccha.

MIMERMVVS.

Ligyrtiadæ filius (vt vult Suidas) Colophonius, aut Astipalænsis elegiarum scriptor, natus olymp. 37. ideòq; septem sapientibus est antiquior; alij dicunt eodem fuisse tempore, in verbis amatoris à Propertio præfertur Homero, vt infra.

Ligyrtiades, dictus ob versu dulcedinem, alijs dicitur Ligyrtastes. Plus in amore valet Mimermini versus Homero Carmina mansuetos lenia quærit amor. Prop. 1. 9. Si Mimerminus censer sine amore, locisq; Nil est iucundum, viuas in amore, locisq; Hor. Smynetus elegiographus, siue Colophonius.

MIMVS. V. Hybris.

MINÆ, arum.

Aspera verba. Verba minantia. Ouid. 9. met. Minantia verba. Verba minantis. Vocesque horrendas ore minante tonat. Verba tumencia. Tumidæ voces. Animi minaces. Ouid. 6. met. Torua forma minantis. Idem 2. Pont. 8. Et multas tumido spargit ab ore minas. Virg. Minis. Edidit impavidus ore tonante sonos. Presensq; minatur auxilium. Criminibus terrere nouis. Virg. 2. En. Hinc spargere voces in vulgum Ambigua. Idem Presensq; visus intencant omnia mortem. Idem. Quas gerit ora minas. Minaciæ, arum: Non possunt mihi minacijs tuis hisce oculi fodiri. Plant. Mili. Glor.

MINA.

Vulgò à nostris dicitur militibus, quæ cuniculus à re-

à veteribus appellabatur. Est autem cuniculus meatus subterraneus suffossus; per quem milites vel in hostium urbem intrabant, vel cuius suffossio mœnia decidebant. Scribit *Vegetius lib. 4.* Cunicolorum agendorum rationem à Rhodis inuenta fuisse. Veium à Camillo per cuniculos captum narrat *Linnæus*. Recentiores autem si cuniculos agunt, non vt intra ciuium recta subrepant, sed vt submissio nitroque puluere, turres, propugnacula, ac mœnia subito penè terræ motu excutiantur.

Cuniculos facere: obserua tamen primam esse breuem, alteram longam in possi. Ac velut oculus securum prodit in hostem Miles, & effossi subter fundamina campi Transilit elusos arcano limite muros, Turbaque deceptas vitæ trux erumpit in arces Terrigenas imitata viros. *Claud. 2. de rapt.*

Est via sub terram sibi, quam fodere periti Militæ, bellique duces, si quando latentur sunt tentanda vrbis subiectæ mœnia flammis. Pulueris hic cumulus secreta in parte latebat Sulphureo admissi nitro, nec semita longè, Per quam ducta meet sensum dote sonite flamma. Accensusque leuem disrumpit in aera puluis. Hanc tacitè subiens, operique inuentor, & auctor: Ecce ignem apponit nitro, mora nulla sit ingens Cum sonitu tremor, & sublarus ad æthera flammæ Spiritus erumpit venis simul excita tellus Exilit, & fractis secum rapit omnia claustris, Mœniaque & turres, & propugnacula, & arces, &c. describit. — ecce per artem Diræ sub effosso erumpit vis ignea muro Turbinis In morem, quo mœnia diruta casu Distillare graui, subitisque incanduit aer Ignibus, & tepidas subiecit ad astra fauillas, &c. *Alascan. v. 7. 8.*

MINCIUS.

Italæ fluuius, qui lacum ingressus Benacum, inde præcipua claritate egressus insigni stagno Mantuam circumdat, quam ex hoc munificissimam efficit, tum 13. inde lapide in Padum euoluitur.

Hic viridis tenera prætexit arundine ripas Mincius. *Virg. eclog. 7.* Propter aquam tardis ingens vbi flexibus errat Mincius, & tenera prætexit arundine ripas. *idem 3. Georg.* per se quidem tenuis est Mincius, sed imbribus plurimum augeatur. Quos patre Benaco velatus arundine, glauca Mincius infesta ducebat in æquora Pinus. *idem 10. Æn.* Benaciæque. Vid. *Benacus*. Mantæ flumina.

MINERVA.

Quæ alio nomine Pallas etiam dicitur, Iouis filia sine matre; quam ex ipsius capite natam fabulati sunt Poetæ postquam Moitin, nempe consilium, & prudentiam deuorasset, sed onus natus, si quæ ab antiquis de illa scripta sunt diligenter perpendis, ex ijs, quæ de sapientia dixit *Salomon* multa esse excerptæ cognoscas, cuius simulacrum in Attica existens *Pausanias* depingit: simulacrum, inquit, ex auro, & ebore constat, media eius galea sphingis species apposita, veraque verò galeæ parte gryphes sunt exculpiti. Stat cum pedere ad talos visque demissa,

Medusæ caput in suo pectore ebori insertum habet, cum Victoria: in manu est hasta, ad pedes scutum iacet, iuxta hastam draco, & quæ sequuntur. Meminit *Plinius lib. 34.* & Phidias opus esse dicit. Tres illi feræ sacra, vt dixit *Demosthenes* in exilium proficiscens; Draco, Noëtus, Populus (iconicè dixit, & indignanter) Gallus etiam, quod pugna sit aus. Clypeum gestat ægiden nomine. V. *Ægri*. Multarum rerum illi tribuitur inuentio; nam olium, lanificiumque inuenisse, etiam primam ordiendi rationem, lana colorandi, nec non fabricæ repetisse dicitur. Hæc Athenis summe excolta fuit, de cuius tutela cum Neptuno aliquando contendit; cui in pacis symbolum habere concessit oleam, quam ipsa inuenit, vt diximus, & itcirco Græcis (quorum metropolis erat Athenæ) semper fuit, vt et Poetarum fabulis clarissime constat. Tiphon Argonautarum nauis gubernatore in Colchos profecturum naues gubernandi docuit artem. In exitum Trojanorum coniurauit cum Apolline, Neptunoq; in Gigantes ferociam exercuit suam. Arachnen Lydiam texturæ certamine ad suspensum adiecit: Aiacem Oleum ab stuprum ab eo commissum in templo sibi dicato in scopulum, immisso fulmine elisit. Demum in Poctus variæ Mineræ gesta leges, quæ recensere longum quidem esset. Varijs mundi partibus colebatur Athenis, cuius ars illi sacra apud Ithonem Boeotiarum urbem: Tritonem Lybiæ lacum; apud Sicyonios, & alios, quos epistola illi attributa demonstrant. Ronæ sanè templa, & ædes, & ædiculas plurimas habuit in prima regione scilicet; in secunda ædiculam cum titulo Mineræ captae, cuius appellationis causas aliquot recitat *Quint. 3. fast.* Mineræ Medice templum in regione 5. Flauianæ Mineræ, in 6. delubrum illi quoque à Pompeio excitatum fuit confecto bello annorum 30. cuius meminit *Plin. lib. 7. cap. 26.* magnificum sanè, in quo summa rerum ab illo in Oriente gestarum extabat, Mineræ Chalcidicæ in 9. regione Augustus dedicauit templum. Alia multa vide infra.

Pallas; vbi plura etiam. Nec adie castis preclibus, aut ritu poe Adjudicæ præsidem terræ Deam. *Sen. in Hipp.* nempe Atticæ terræ, cuius præsidium, nomenque illi Deorum iudicio, & populi suffragio fuerat aduocatum, cùm olium pacis symbolum eduxisset donum præstantius bellatore Neptuni equo. Duæ artemipotes. *Virg. 2. Æn.* Bellona. *Iuuen. sat. 4.* ipsam intelligit Palladem: sed vt sanævis Oestro Percussus Bellona tuo diuinat, &c.

Tritonia virgo: quod apud Tritonem torrentem prope Alalomenas in Boeotia fuerat educata, tunc *Pausanias*; siue apud Tritonem Libyam paludem, vt *Lucanus 9. flux.* canit. Hanc & Pallas amat, patrio quod vertice nata Terrarum primam Libyen (nam proxima cælo est, vt probat ipse calor) tetigit, & igne quæta Vultus vidit aqua, &c. Alij sentiunt Tritonem dictum, quod tertio die mæsis genita fuerit: Hinc etiam apud Athenienses tertius mensis dies Mineræ fuit consecratus. Vel quod tertia nati sit ex Ioue

Ioue post Apollinem, & Dianam. *Lege Cynald. Syracus. 11.* Tritonis rapidi hera. *Carull. Ptoionia Minerua apud Pansaniam in Attica.*

Virgo præsens belli: hinc vultu virilis, & truculento effingebatur galeam in capite gerens armis insignibus, oculis torvis, & glaucis cum hastâ prælonga, & chrysalino clypeo caput Gorgonis inscriptum habente, quomodo ex capite Iouis profluit effingebatur. Gorgonis tamen caput illi à fratre Perseo dono datum fuit, vt *superius* diximus. Iuuentrix oleæ. *Virg. 1. Georg.*

Dea præliaris. *Apul. Dea Medusa. Mart. 7. 1. Dea bellica. Ouid. 2. met. Belligera. Stat. 5. silv. 2. Ingeniosa Dea. idem 3. fast. Fortis. ibidem. Bellica virgo. idem 4. met. Virgo bellatrix. Sil. Ital. 3. Docta Dea: Possent vitinam doctæ verba referre Deæ. idem 6. fast. Virgo potens belli. Bellatrix diua. idem 1. trist. 4. Flaua virago. Ouid. 6. met. Bello metuenda. idem. Quæque domitorem freti Tiphyn nouam frenare docuisti ratem. Sen. in Med.*

Palladium numen. *Ouid. eleg. 9. V. Palladium. Sancti incola Ioni. Carull. in Arg. à monte, in quo colebatur, vnde Itonix Mineruæ frequens apud Græcos mentio. Vide qui Achilles Statum inibi adnotauit. Cultrix Itoni montis. ibidem. Itonias, dis: Pallas. Callimach. Itonia Pallas; in Græci epigr. Siue Aonia diuerti Itonæ Leta choris. Stat. 2. Theb. Sunias Dea. ex Pansan. nam apud Sunium Atticæ promontorium insignis erat Mineruæ templum. Scirias Minerua. Pansan.*

Armifona Pallas. *Virg. Litoræa. Stat. in Achill. Cissea, ab arce Epidauri. Pansan. Mercurio Sais fertur Bræbeidos vndis Virgineum primo composuisse lacus. Prop. 2. eleg. 2. Lingua Aegyptia. Sais appellata fuit Minerua, vt scribit Herodotus: quod ab ea urbem illam crederent esse fundatam, vnde Rex Amasis fuit.*

Sicyonia Pallas: cui templum apud Sicyonios construxit Epopeus de Thebanis victor; qui perfectio templo rogauit Deam, vt si gratum id haberet aliquo signo ostenderet, tum in eo loco oleum copiosè fluxisse serunt; Et hæc dicebatur Colocassa Minerua, cuius meminit *Athen. lib. 3. Calydonia Minerua, à loco, vbi templum insignis habuit tantæ religionis, vt fit qui capitalem fraudem ausi, ad pecunia iudicari ad illam confugissent nona, pecuniaque exolerentur.*

Musica Minerua, de qua *Plin. 34. cap. 8. hec: Demetrius, inquit, fecit Mineruam, quæ Musica appellatur; quoniam dracones in Gorgone eius ad ictus citharæ tinnitu resonabant. Armifona diua. Sil. Ital. 13. Virgo ægizona. Val. Flacc. 3. Virgo aspera bellis. Claud. Bellis animosa virgo. Pans. Diua ferax, magni decus, ingeniumque parentis Bellipotens, cui torua genis horrore decoro Cassis, & asperso crudescit sanguine Gorgon. Stat. 3. Theb. 7. 15. in fine, vbi multa de Minerua.*

Æpith. Casta, innupta, armipotens, bellica, bellatrix, ferax, facunda, obliuifera, dulcis, docta, præ, innubamæa siue matre.

MINEVS. Vid. *Aluithæ.*
MINISTER, &
MINISTRA.

Seruus. Famulus. *V. suis locis, ibique multa. Sequilis manus. Hor. epod. 4. Seruiles turbæ. Famulæ numerus turbæ. Luc. 10. Domini sedula turba. Pont. Hinc*

MINISTERIVM.

Ministerij opus, labor. Obsequium — perfectus in omnem Obsequij speciem: Species obsequij. Ius, & Iura: Diuerseque nouem fortitæ iura puellæ Exercent teneras in sua dona manus. *Prop. 3. 2. Epulæque Deorum Det mihi formosa gnaua iuuenta manu. Ouid. 1. Pont. 11. Puella, pro ministra. Hor. 4. 11. Seruitium: graue, ægrum, triste, turpe, durum, nefandum, limite. Neque seruitio me exire licebat. Virg. Tam graue seruitium, ram dueros passa labores: Seruitus, tis — nâ herile maui carperem. Hor. 3. 27.*

Epith. Durum, seruilis, sedulum.

Ministeriorum variz species.

Atienfis. Cui qui ærulum obseruat, præcipue fidei seruus in familia penes, quem cura erat gentilitiarum imaginum, quæ in arjris poni solebant, nunc autem in pinacothecis; vnde Pinacothecarius appellari posset, *Chi ten cura della galleria.*

Vestispicus. *Plant.* qui curam habet vestium herilium. Arcarius, & Arcarij, qui arcarium curam habent. Seruus supellectilarius. *Dig. qui supellectilem curat. Arctopa: qui panem dispensat in cenam. Iunen. sat. 5. Arctope, esset græco modo, sed aliorum est varia sententia, nam Arctopam voluit significari, qui panem conficit, non qui dispensat. H. Iunus, diuersè interpretatur, qui in suo nomenclatore vult esse vtensile aliendis, torrentisq; pambis accommodum Plant. vntur hoc vocabulo; de quo plura disputat *Plin.**

Emissarius: Præcursor: Internuncius scilicet, qui ad nutum domini excubat, aut præsto est, vt emitti queat. Emissarius puer, *Pagge, à Ledi. Antecambulo, nis: qui dominum, aut heram præcedit: Sum comes ipse tuus, tumidique antecambulo Regis. Mart. 2. 18. Pedissequus: Affector: Affleat. Cui, vulgo Staffiere. Scrat. Dig. qui herum in equum extollit, sternitque. Cursor: Sed tuta feno cursor oua portabat. Mart. 3. 47. nempe famuli, qui currunt ante rhedam à rure redeuntis.*

Lecticiarius. *Suer.* qui lecticas, siue hexaphora potentiorum gestant, vulgo *Segetarii*. Tensarius. *Arctus:* qui funes, & signa eorum commodat.

Dispensator: qui eutam accepti, & expensi habere solet: vnde *Suer. in Galia: Dispensatorij breuiarium rationum offerent, &c. Arcarius Idem est cum dispensatore, nos vulgo Cassiere, nuncupamus. Oeconomus. Frugum & pecuniz condus, & promus.*

Pincerna: Tabellarius: Agafo. *V. suis locis.* Structor: qui conuiuius cibos diuidit, & in orbem adgestos, siue à pueris allatos construit, imperitæ: hinc *Petr. in. Arb. Structor imposuerat cibum.*

bum. Qui fercula doctè Componit. *Iuven. sat. 7.* Fercula fruantes, vulgò *Tricantia*. Scissor, etiam *Petron. Arb. Carpor.* *Iuven.* Chironomos, *tis. idem.* Structorem interea nequa indignatio desit Saltantem species, & chironomonta volanti Cui tello donec peragat dictata magistri Omnia, nec minimo sanè discrimine discè Quo gestu lepores, & quo gallina fecerit, &c. Sunt qui legendum putant: Chironomata. *Vid. Lucan.* hunc etiam describit *Sen. lib. 6. epist.* Alius pretiosas aures per pectus, & elunes certis ductibus circumferens eruditam manum in frustra excutit. Scindendi obsonij magister. *Sen.* Qui scindit dapes; *ex Mart.* Carpus, idem quod carpor. *Petron. Arb.* Mensæ moderator, siue ex tractor. Temperat ambrosias cum tua cura dapes. *Mart. 4. 8.* Præguistor, is dicitur qui ante ora principum cibos prægustant. Qui mos præguistandi cibos, & vinum libera repub. ignotus fuit, cepitque sub Augusto. Prima tamen origo à Regibus Persarum, vt conijcit *Lipsius ad 12. Ann. Tacit.* Mordeat ante aliquis. — *Iuven. 6.* — timidus præguisset pocula papas, idest pater. *V. Senas;* vbi alix ministeriorum viliiores species.

Minium. *V. Rubens;* & metallorum genera.

MINOS.

Iouls ex Europa filius, Æaci, & Rhadamanthi frater, Crete Rex tantæ clementiæ, ac iustitiæ vir, vt quamvis illi ad gloriam, & titulum sola natalium sufficeret claritas, placiditate tamen mentis meruerit, vt omnes illum admirarentur, propter quod etiam hoc honore donatus est, vt apud manes iudex supremus constitueretur. Tres autem apud inferos esse iudices fabulati sunt veteres, Æacum, qui Europos, Rhadamanthumque qui Asiaticos, Minoen verò, qui squalid inter vtrumque occurrisset ambiguum, iudicasset; idemque Plato testatur; Æacum baculum gestare, quo peccata in vrna verteret; Rhadamanthum iudicare; Minoen autem aureum sceptrum gestantem sedere; vtriusque iudicium considerantem. Hic viuus aliquando cum patri sacrificaturus ad aras accederet, illum rogauit, vt dignam ipse suis aris præberet hostiam. Itaque subito taurum apparuit nino candore perfusus, quem admiratus Minos religionis oblitus armentis sui maluit esse ductorem (cuius candore dicitur Pasiphae arsi) at Iupiter à filio contemptus furorem tauri subiecit, qui Cretensem agros non solum vastauit, sed vrbes etiam moenia subuertit. Quem missus Euristhgo Hercules superauit, vinculumque Argos vsque perduxit; cuiusque Rex Iunoni dicauit, at illa munus exosa, quod ad Herculis gloriam pertinebat taurum in Atticam regionem expulit, qui à loco Marathonius dictus tandem à Theseo fuit interceptus. Minols autem filius Androgeus egregie indolis adolescens, cum in Græciam ad certamina profectus in palestra longè victor extitisset per inuidiam ab Atheniensibus, & Megarensibus occisus fuit. Quia iniuria grauer permotus Rex primum grauissimo bello Megareses adortus, eos deuicit; inde Athenienses hac vi-

etoria sua exanimatos ea lege tributarios fecit; vt quotannis septem masculis, totidemque foemina stirpis pueros pro ege filij in Cretam sibi seruituros mitterent, siue de illis aliud indicaturus. *V. Minotauri.* Pasiphaen Solis filiam habuit vxorem, ex qua Deucalionem, Craetum, Androgeum, Phædrum, & Ariadnam suscepit, de quibus *V. suis locis* *Plato in Minos* narrat duos illi adfuisse, quibus ipse ad legum custodiam vteretur Rhadamanthum, & Talum; quorum alteri res vrbanas, huic ceteras Crete curæ fuisse; hinc illi iustitiæ gloria attributa, vt diximus. Duos filios Minoes narrat *Diodorus lib. 4.* quem adi, vbi Asterio fuit sibi adoptatos filios Iouis narrat, Minolsq; progeniem refert. Magnanimus ad Minoa venit, sedesque superbas. *Carul. in nupt. Pel.* Vel tua maturer, sicut Minolia fara Per caput infuse feruidus humor aquez. *Ouid. in Ibin.* huius rei causam. *V. Dedalus.* Arbitr Orci: Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci Victor erat quamvis, æquus in hoste suis. *Vid. Scylla.* Arbitr Gortynius, à Crete loco dictus. Arbitr hos dura versæ Gortynius vrna. *Stat. 4. Theb.* Gortynius Heros. *Virg. in Cyr.* Cydoniacus arbiter.

Dux Europæus. *Ouid. 8. met. Rex Dicus.* *ibidem.* Quæstor Minos vrnam mouet. *Virg. 6. Æn.* Iudex Agenoreus. *Stat. 3. Theb.* ab Agenore auo sic dictus. Niger iudex. *Claud.* Funeris iudex. Dux Cretensis. *Fanfl. V. Crete.* Mitis Ariadne pater. *Sen. in Hipp.* Gnosius Rex. *idem in Oedip.* Gnosiacus Rex. *Ouid. 1. met.* Quæstor, siue Quæstor Gnosius, *idem in Agam. 1.*

Vide apud *Ouid. 7. & 8. met.* Minos bellum, Scyllæque in eum amorem: mortem habes in Dedalo.

Epith. Legifer, iuridicus, rigidus, iustus, severus, pertentans crimina.

MINOTAVRVS.

Culus fabulam nefandam poetæ omnes ferè ceteri illum scilicet ex adulterio natum Pasiphae, quæ Minos vxor erat, cum tauro, quem illa adamauit: sed historice veritas est, illam cum Tauro fuisse coniunctam, cuius pulcritudinem deperibat, rem habuisse; c quibus soboles nata Minotauri nomine accepit. Hic immanissimus fuit, & vt *Philochorus* (*Eusebio teste*) scribit Minos magister erat; quoniam verò ex Atheniensibus singulis annis quatuordecim iuuenes in Regum tributum pro filij morte viciscenda, vt diximus, missi, huic Minotauri dabantur, cum quibus ille palestra decertans superabat; à Theseo tandem superatus, locum fabulæ dedit: Minotauri deuorandos Athenienses traditos, qui in labyrintho morabatur; humanaque vescebatur carne. *Vid. Ariadna: Thebes; Dedalus.*

Vir semibos. *Ouid. 4. trist.* Semiuir bos. *idem 2. de art.* Semifer iuuenes: fabulantur enim superiori parte hominem, inferiori verò taurum representare. Monstrum Gnosium. *Sen. in Hipp.* Proles biformis. *Virg. 6. Æn.* Taurus biformis: Aut quia Cretius Dedalæ vasto claustra munitu replens taurus biformis. *Sen. in Hipp.* Taurus Labyrinthus.

Ferum

Ferum monſtrum. *Carull.* Cùm ſeuum cupiens contra contendere monſtrum. *Idem in Supr. Pelii.* Informis taurus. *Mont.* Vt qui tectis noui cęlantia monſtri Intrarunt cęcę non redeunda domus. *Quid. in Hud.* vbi offerua tecta redeunda, contra nonnullos Grammaticos qui multa dicunt inuſitata, vt in noſtris rudimentis docuimus. Quiq; homo parte ſui, parte iuuenis erat. *Indem.* Parte viri, parte boſi: Nec tua maculaſſet nodolo ſtipite Theſeus Ardua parte virum dextera parte bouem. *Quid. epiſt. 10.*

Quem Crete peperit Noſtia męcha bouem. *Calentius.* Limine quo cęco obſcura & caligine monſtrum Noſtiaciis clauſit Dędalus in latebris. Biſormis partus. *Sen. in Hipp.* Torui candida forma bouis; qui vxorem Minois corrupt. *Prop. 2. 22.*

Epith. Sęuus, dirus, monſtroſus, horrendus, ſemimibos, ſemuir, Labyrinthus, indomitus, carnibus humanis veſcens.

MINYÆ.

Populi fuerunt Theſſalię antiquiſſimi, à Minya Orchomeni (vt putabatur) & Hermippes; re autem vera Neptuni filio denominati. *Demeſtrius* Septem ait illos, qui circa Iolcum Iafonis patriam habitauerunt, Minyas fuiſſe appellatos: *Apollonius* verò omnes Argonautas ſcribit Minyas fuiſſe, quod plurimi, & fortiffimi quique eorum, ac in primis ipſe Iafon à Minyz filiabus duxerunt originem. *V. ſupra Argonautę;* quorum expeditionem *Apollonius* Græcos diligentiſſimę ſuit executus, eumq; imitatus *Val. Flaccus.*

Pelias intacti lare ſubit oſſia Ponti Pinus, agunt Miniz. *Stat. 5. Theb.* Iamq; fretum Minyz Pegęſę puppe fecabant. *Quid. 6. met.*

MIRACVLVM.

Mirum: Miracula: Mirandum: Miranda. Res miranda, mirabilis: Mirabile dictu. Diuinitus: Res diuina. Pallor abit, ſubitaſq; vident in corpore vires. Tantus cęleſtis venit ab ore vigor. *Quid. 4. ſeſt.* Miraculum, per ſyncopen. Factum mirabile. *Idem 4. met.* Prodigium: Locuſ prodigio notus. *Idem 6. met.* Monſtrum. Tanti miracula monſtri. *Idem 7. met.* Noua monſtra. *Hor. 2. ode lib. 1.*

MISENVS.

Æoli nepos, armiger fuit Hectoris, quo ad Troiam extincto, Æneam ſecutus tubicinis miniſterio illi inferuit: Verùm ad Cumas delatus cum Rege, dum hic parentem apud inferos viſendi rationem docetur à Sibylla, ille ad maris litus proſectus, ſcopulo aſcenſo, Tritones, Deoſq; marinos omnes cantu tubę prouocauit; à quibus fuit in vnda immerſus, nomenq; illi promontorio dedit vſq; ad præſens; vnde *Virg. 6. Æn.*

Miſenum Æolidem, quo non præſtantior alter. *Indem.* Miſeni Hectoris comes. *Indem.* Æneæ focius: ſunt autem qui dicant ab Æneæ fuiſſe occiſum, quod ſine caduere necronuntia fieri non poſſet, dum ad inferos tutus auebat deſcendere. Armiger hac naſci patet Hectoris, vnde malignum, &c. *Stat. 2. ſil. 2.* Miſenū promontorium intelligit. Lęua de parte cano-

ri Æolidę tumulum, & loca ſcæca paluſtribus vluſis. *Quid. 14. met.* promontorium intelligit. Qua iacet & Troiæ tubicen Miſenę arena, Et ſonat Herculeo ſtructa labore via. *Prop. 3. 16. ſiue 17.*

Nunc autem mons dicitur, ſic Miſeni rupes. *Stat. 2. ſil. 1.* Miſeni faxa. *Idem ſil. 2.*

MISER. *V. Inſula.*

MISERICORS.

Clemens: Æquus: Miſis: Placidus: Haud ferus: Ora placidam gerentia pacem. *Stat. 1. ſil. Propitius:* Lenis: Benignum: Beneuolus: Dexter ades tuo numine. Da mihi te placidum. Reſpice pacato vultu. Siſpius, & noſtram reſpice fortem. Miſeratus: Vt Pallas miſerata laborem. Cęlo miſeratus ab alto. Hinc

MISERICORDIA.

Miſericordię olim aram Athenienſes, qui eam tanquàm Deam colebant, erexerunt, vt *Pauſanias* ſcribit. Romani etiam Miſericordię templum Aſylum vocauerunt; cuius inuentor Hercules (vt *ſuperius ſuo loco diximus*) ſiue nepotes eius fuerunt; quemadmodum *Siculus* Herculeos ſania eſt fundaviſſe nepotes; ad cuius ſimilitudinem Romulus aliud Ronę extruxit. *V. ſup.* Miſericordię quoque Dex genua fuerunt dicata, vt alibi demonſtrauiſmus, ad quę ſupplices ſtatim correre videntur miſericordiam imperaturi.

Pietas. Clementia. Bonitas. *V. ſuo loco.* Mens placata. Cui nulla feritas: Immanitatis expreſſus. Indulgentia: ſummi indulgentia Patris.

MISSA.

Proprium Chriſtianorum vocabulum, quo ſacrificium ad peccata redimenda, & diuinam conciliandam homini maieltatem intelligimus.

Sacrum: Sacra: Res ſacra: Sacrificium. *V. ſuo loco.* Sacro rite peractò ex *Ion. 12. della la Meſſa.* Sacra libamina; *ex Virg. 6. Æn.* Diuine res; Exin ſe cuncti diuini rebus ad vrhem perſectis referunt. *Idem 8. Æn.* Altaris ſacra nyſteria. Vitalia liba. *Mour.* Diuinx complexa dapes, & pocula menſę Munera Chriſte tua. *Bene.* Myſteria: Sacriſicę preces, & *Sen. in Med.* Hinc Solemne ſacrum: Miſſam maiorem vulgus appellat; *ex ind.* So'lemnia: Tunc ego tura feram: rapidis ſolemnia flammis. *Quid. 4. Pont.* iam munere ſunctus ad aram *ex Quid.* hauende celebrato miſſę, ſacri officium. *ex Quid.*

Miſſa pro defunctis.

Feralia ſacra. *Mont.* Eternamq; canunt requiem. *Poſui.* Haud ingrata pijs ſacra manibus offere. Inferię ſacrę; *ex Ouidio, qui in Hon. dixit;* Cuius ab inferi; culter abeſſe toleranda preſens. *V. Sacrificium.* Solemne ſacrum manibus indiçum pijs, *Meſſa cantata per a. mort.* Precibuſq; ſacris de more parantur Manibus. Parentalia: epulum erat, quod in parentum funere exhibebatur. Funeralia. Murmur feralis. *Claud.* Iuſta funebria. *Lucret.* Mortualia: Solemnia funerum, iuſta exequiarum: Exequi; inferi; *V. Exequia.*

MITIS.

Humanus. V. *suu loco*. Connis, placidus. **Mit-**
ingenium. *Idem.* 4. Benignus. V. *ubi multa*. Mi-
 tra corda, pectora, &c.

MITRA.

Tegumentum capiti, quod veterum propriè fre-
 minarium erat, ut vult *Servius*, quas nunc calanti-
 cas dici volunt; vsus est etiam hoc tegumento
 Bacchus; nunc autem à nobis sumitur pro illo
 ornamento, quo Episcopi, cum sacra faciunt,
 utuntur.

Habere redimicula mitræ. *Virg. 9. Æn.* redimicula
 p. sunt appellari, quæ ex illis retrò pendent.
 Mitræ ferocem barbaram frontem premens: di-
 citur *Servius in Hæc.* sur. Te caput Tyria cohibere
 mitræ. *Idem in Oedip.* Sacer tyaras: potest nostram
 mitræ appellari, quam describit *Bærgius*. Mox
 nucium regem gemino, cui vertice duplex
 surget apex, gemisque procul radiantibus ar-
 det Protinus, imponit capiti, quo tertia subter
 demissa hinc, atque hinc pendet brevis.

Epith. Picta. aurica, gemmis orata.

MITRIDATES.

Rex Ponti, tanta animi, corporisque vi pollens,
 ut sexages equos regebat; tanta præditus me-
 moria, ut duarum, & viginti gentium ore lo-
 queretur. Nicomidem Pop. Romani amicum
 Bithynia, Ariobarzanem Cappadocia expulit:
 Græciam aggressus, omneque insulas, excepta
 Rhodo, occupavit, postea à Pompeio victus ad
 Tigranem Armenicæ Regem confugit, sed iterum
 movens bellum à Pharnace filio pro Ro-
 manis pugnante in turri obfessit, quod aduer-
 sum venena suo sæpius se munierat antidoto,
 quod Mitridaticum ab ipso appellatur, nihil
 lesus, immixtum percussorem Gallum auctori-
 tate vultus terribitum reuocavit, inque eadem
 suam manum trepidantis adiuvit. *Infin.* alij ve-
 ro, repetito veneno interisse dicunt. Vixit
 autem Mitridates annos sexaginta novem:
 Cum Romanis per 40. annos varia bella gessit:
 regnavit 57. annis, tandem veneno periit.

Ponti Rex doctissimus. Ocius Archigenem
 quærit, atque eme, quod Mitridates Com-
 posuit. *Idem. Satyr. 14.* Ponti Rex, quem Pompei-
 us devicit. Ponti Rex indomitus. *Lucan. 1.*
 Ponticus rector. *Sidon.* Regis ter victi Pontica
 medicamina. *Idem. Satyr. 6.* primum enim à
 Lucullo, deinde à Pompeio, postremò à
 Pompeij filio superatus est. Pontica magnani-
 mum celebrant medicamina Regem. *Mart.* La-
 xi Pontica Regis Prælia Barbarico vix consum-
 mata veneno. *Luc. 1. Pharf.*

MIXTVS.

Commixtus, immixtus, permixtus, infusus, glo-
meratus: — & frustra nro glomerata
 vomitem. *Ovid. 14. met.* idest immixta me-
 ro, &c.

MNEMOSYNE. V. *Musa.*

MODESTIA, &

MODESTVS.

Probitas: Facies modesta: Vultus honestus: Mo-
deratus vultus: Verecundum os: Mores mode-
sti. *Sæc. 5. 1.* Moderatus: Æquus. *Ovid. 2. met.*

Temperans: Temperati mores: Moderatio:
Modus. V. *infra*. Temperantia: Medio tustifi-
 mus ibi. *Ovid. 2. met.* Æquitat: Temperatus
 vsus. *Hor. 2. 2.* Qui servare modum novit, fre-
 quare Dionis imitatus, & c. Omnia consilii mo-
 derans. M. nrisque benigna temperies.

MODIVS. V. *Mensura.*MODVLAMEN. V. *Cantus: Musica.*

MODVS.

Ratio: Qua tenet ratione aditus. *Virg. 9. Æneid.*
 Via: Est quæ via clausus excutit Iencros. *ibi-*
 dem. Aditus nocendi, idest modus. *Sen. in Oedip.*
 Mensura: Temperantia. V. *suu loco*.

Epith. Mobilis, pulcher, aureus, memorandus.

Mensura: Rectam mensuram servans. Est mo-
 dus in rebus, sunt ceti denique fines. *Mutan-*
 da est ratio, modusque vobis. *Caecil. Tyr. 13.*

Modus, pro forma, vulgè Modello, similis figura.

MOERA.

Siue Mæra, vel sine diphthongo nomen canis
 Erigones, Icarusque patris, quem à rusticis
 occisum suis volatibus Erigone indicavit. V.
Erigones: Icarus. Quorum canium Iupiter mi-
 seratus inter astra illos transtulit Icarium in
 Bootem, Erigonem in Virginem, Mæram
 in Caniculam, quæ à Græcis, quod ante Ma-
 iorem canem exoritur Procyon appellatur. V.
Canicula.

Et quos Mæra nouo latratu terruit agros. *Ovid. 7.*
met. Sirtus. V. *suu loco*.

Aliam quoque narrat de Mæra fabulam, nempe
 illam Pictæ, & Antæ filiam fuisse nummi
 venerationi dedicatam. Quæ cum aliquando Dianam
 per memora æquerebat à Ioue conspecta, &
 adamata est: qui cum nulla ratione castæ puel-
 læ animum ad sui amorem posset pellicere, ad
 dolum confugit, Dianæque figura assumpta illi
 vim intulit. Quamobrem cum Dianæ consor-
 tium deinceps eui arret, nec vocantem vellet au-
 dire; suspensus Deæ, ne Iupiter aliquis sub eius
 imagine lateret, eam telis confodit: quæ dein-
 de eiusdem Deæ miseratione in canem mutata
 fuit, & postea inter alia sidera collocata, eadem
 est Canicula. *Lege Ovid. 7. met.*

MOEROR.

Mœstitia: Tristitia: Onus tristitiæ. *Ovid. 1. Pont.*
 11. *Frontis* nubi. *Mart. 2. 11.* *Luctus.* *Dolor.*
 V. *suu loco*. *Duri lab.* res animi. Tristis solli-
 citudo: Anxiosa mœstia: Angor animi: Dolo:
 implacabilis. *Mart.* *Ægumonia.* *Hor. ep. 13.*
 Cura, & Cura: Tristes: Triste vulnus mentis.
Virg. 12. Æn. Squalens cultus. *Sen. in Oedip.* *Ægri-*
 moniz deformis malum. *Hor. ep. 13.* *Æritudo.*
Vid. suu loco. Tristia verba. *Tib. 3. 6.* Tristia cun-
 cta. *Corn. Gall.*

Epith. Graui, torpens, terribilis, ingens, magna,
 acerbæ, sollicita, conficiens præcordia, animos,
 pectora, inœstria. Hinc

MEOSTVS.

Tristis: Tristia corda: Miser: Curis ingentibus
 æget. *Virg. 1. Æn.* Tristes animi. Graui sauci
 cura. *Virg. 4. Æn.* Mierens: Merentia pecto-
 ra. *Virg. 1. Æn.* Lugubre quiddam, quod tac-
 pirit vultus. *Mart. 2. 11.* nempe quod sit mœ-
 stus. Quod penè terram tangit indecens na-
 sus,

fus, Quod dextra pectus pulsata, & comam vellit. *idem ibidem*. Mæstoria signa. *Ager*: Mens ægra dolore. *Ouid. in Ibis*. Frons læta parum. *Virg. 6. AEn.* Furis agitata doloris Pectora. *Ouid. 6. met.* Inconfolabilis: Amarus. *Tib. 3.* Dolore oppressus: Sollicitus: Anxius: In tenebris, luctuque iacens. *Virg. 2.* Squallente cultu mæstus. *Sen. in Oedip.* Squalidus, & squalens.

Expers sui decoris. *Ouid. 2. met.* Mæsta corda. *idem 4. trist. 5.* Anxius: Qui duos animi roborat labores. Est vultus mihi tristis in ore. Mæsta situ, pallentiaque ora tumebant, Nudaque perplexis onerata terga capillis Cæsaries inconspicua diu, squalorque tegebat Luridus. Homo fronte nubilus. *Mat. 2. 11.*

MOESIA

Duplex in Europa regio supra Macedoniam, ac Thraciam sita, quam Romani Ceresis horreum ob soli fertilitatem appellauere. Ab Aureo, & Scodro montibus intra Istrum, & Ænum ad Pontum vsque extensa iu superiorem, quæ nunc *Serua* est; & inferiore, quæ *Bulgaria* est, diuiditur. Terminus in medio vtriusque est Ciabrus fluuius. In superiori populo sunt quondam clarissimi Dardani; ipsaq; regio Dardania Macedoniz continetur. In inferiori Triballi omnium nobilissimi; post hos Peucestæ, & Troglodytæ: hanc nunc Scythicæ gentes occupant, Getæ, & alij, quæ plerumque Cosacchi nominantur.

Superioris Mæstæ vrbes.

Sinderouia, quæ etiam Samandria, seu Semendria dicitur non procul à Belgrado ad Danubij ripas iacet, quam Amurathus Turcarum Tyrannus expugnauit anno Domini 1438. Vidua, opp. ad montem Argenteum situm. Nouogradum in finibus Seruæ. Mons niger, oppid. ad montem eiusdem nominis, ubi argenti fodinæ nobiles. Prisdena, patria Iustini Imperatoris. Stoubrigadum. Belgradum: quod tamen in Pannonia censetur olim, ad confluens Sauti in Danubium sita, municipalia quidem, quæ Alba Græca dicitur, & Taurunum, siue Taurium.

Mæstæ inferioris vrbes.

Sarpedonia, Donyopolis, Timogetia ad Pontum. Sophia, metropolis, quam olim Tibiscum nuncupatum ex *Ptolemaeo* putat *Niger*. Scrafallum, vrbs insignis. Nicopolis, propæ quam vestigia super sunt pontis admirabilis; quem supra Danubium Traianus Imperator, dum contra Getas pugnaret, construxit. Tomi. Vid. *sup. loc.* Iltropolis. Eleutheræ. Axiopolis, propæ Danubium, oppid. Ister fluuius. *V. Danubius*. Dardanus. Margis.

Synonyma.

Getæ. *V. sup. loc.* Pontoque Scythis continetur tellus. Mæstæ populi. Triballi. Celgeri, Trimachi populi ex *Plinio* l. 3. 26. postrenu à Timacho fluuii scilicet denominat Scythæ Ponto continenti. Mæsticæ gentes. *Plin. 4. 1. Thracæ.*

V. sup. loc.

Mæstæ, siue potius Mæstæ siluanon procul ab Vrbe est illa, quæ vulgò dicitur, *Besou de Bac-*

can. Vid. *Eruia*.

MOLA.

Vel pistrinum significat, sub quæ sunt

Molaris lapis — pumiceas versat asellæ molas. Cava machina: Quodcumque est solida Cereis cava machina frangat. *Ouid. 6. fast.* Aspera saxa: Et Cereis fruges aspera saxa terent. *ibid.* Saxum: Et torrens parant flammis, & frangere saxo. *Virg. 1. AEn. Stat. 1. Theb.* Silex: Subdere fracturo siliæ frumenta superq; &c. *Manl. 9.*

Huius genera sunt.

Mola alata, pneumatica, quæ ventis circumagitur. **Mola versatilis**. *Plin.* Trufatilis. **Cava**, Moletrina etiam. *idem.* manutaria nempe, quod manibus tradatur, verseturque. **Molise**. Cumanubrium, quo mola impellitur, & in gytum agitur.

Hydromyla. *Vitr.* quæ vi fluminis, aquæve rotatur, quales Romæ præsertim videntur, & alibi. **Mola asinaria**. *Car.* Machinaria. *Apud.* quam iumenta versant. **Hydromylæ** autem partes enumerantur à *Varro* scilicet: **Tympanum**, organum huiusmodi, quod circumactum aquam modiolis haurit, & erogat. **Columbaria**, sifforamina, per quæ aquæ tympano exceptæ effluunt. **Pinnæ**, in tympano assidentia, quæ aquæ impetu impelluntur. **Castellum**, aquæ tympano egeste conceptaculum. **Infundibulum**, per quod in molam frumentum decurrit, ac transmittitur. **Castillus**, *Paul. iurif.* mola superior lapis. **Mela**, *ide. n.* inferior pars. Subscus ferrea, quæ molem sustinet.

Trapetum. *Car.* Trapes, *is*. *Virg.* in quo olea mofitur. **Mola olearia**, siue porcis in quo iam olea orbe contrita vertitur, oleumque exprimitur, vulgò *Torchia* da oleo. **Orbis**. *Car.* est ipsa mola olearia, quæ oleam conterit. **Pulum rudum**. *Plin. lib. 18. cap. 10.* Pulvis in mola olearia, qui in sublime euectus mox ruendo decedens subiecta comminuit. **Tartessiacæ** Trapeta: apud Hispaniam in Betica provincia vbi Tartessii fluuius, & optima oliueta sic nunc: Tiburtina, Inreramennia trapeta. **Molæ** etiam ferres, & floribus Coronabantur in Vestalibus, scilicet Idibus Iuni apud Romanos, in quibus asini, qui illas versabant, feriabantur.

Epich. Versatilis, pumicea, scabra, rustica.

Vel mola far tostum, & sale conspersum, cuius in sacrificijs olium vsus fuit; quæ victiæ frontem imponebatur, siue aspergebatur, quod; focum, & cultros moris erat aspernere, unde verbum *imolare*, siue etiam ex hordeo, cum far deesset, illaque semper in sacris utebantur, unde *Plinio* ait lib. 31. cap. Maxime tamen in sacris intelligitur auctoritas, quando nulla consuecitur sine mola facta.

Frugæ nec sicut sacra. *Sen. in Hesp.* Ipsa mola, manibusque populi alaria iuxta Vatum, &c. *Virg. 4. AEn.* Sparge molam, & frangide, incende bitumine lauros. *idem eleg. 8.* Ter fassa veneranda, mola Summia. *Tib. 1. 2.* Farre pio placeant, & faciente sale *idem 3. 4.* Sed sepe Deis his inter honores Cespes, & exiguo placuerunt sacra salino. *Stat. 1. sil. 4.* Imponique suæ videt inter cornua fronti, Quis coluit frugæ. *Ouid. 15. met.*

Pp 2 MO-

Quo autem facta conficeretur mola falsa, docet *Servius in Virgily eleg. 8.* — farra imponite cultris. *Iuven. 12.*

MOLARIS.

Scilicet lapis. V. *Saxum*. Molares dentes. V. *Dentes*. Molendinum, idem est, quod mola, & Pistrium. Molitor, *Magnus*. Mollitrix, foemina idem opus agens.

MOLES.

Pondus. *Ouid. 1. met.* Machina: Mollibus urbem oppugnat, idest machinis. *Virg. 5. Aenid.* Onus. *Ouid. 12. met.* Saxea moles. *ibidem*. Saxum ingens. *Virg. 12. Aen. V. Saxum*. Massa: Matix pondus. *Ouid. 5. met.* Molaris. V. *supr. & in Saxum*. Obex montis. *Ouid. 1. fast.* Molis onus. *idem 2. Pont. 5.* Rerum gravitas. *ibidem*.

Epih. Noua, vasta, ingens, valens, magna, tanta, densa, immensa, opposita, disiecta, saxea.

Moles etiam vulgò Mola.

Quæ sese multis circum latrantibus vndis Mole tenet scopuli nequiquam, & spumea circum. *idem 7. Aen.* Magnus quam molibus ante Constructam, &c. *idem 9. Aen.*

Moles rudis, indigestaque. *Ouid. 1. met.* Vtque volat moles adducto concita nervo, Cum petit aut muros, aut plenas milite turres. *Ouid. 7. met.* quo in loco grandem lapidem intelligit, qui balista eiacularatur ad domorum tecta confringenda, hominesque in foris opprimeandos, murosque verberandos.

MOLESTVS.

Morofus. *Hr. 1. ad. 9.* Difficilis: Durus. Turba grauis paci, placidaeque inimica quieti. *Mart. 1.* Irrequietus. *idem*. Inquietus. *Sen. in Oedip.* Pacis inops. *Ouid. 2. Pont. 2.* Grauis animus — grauis occurru teretima vultu. *Iuven. 6.* Hinc

MOLESTIA.

Anxietas: Sollicitudo: Curæ graues: Afflictio. V. *sup. loco*. Mœnis cruciatus: Nausea: Quotidianam refice nauseam nummis. *Mart. 4.* 37. idest molestiam. Iniucondus: infuauis, idest molestus; amarus animus. Nani quid rancidus, &c. *Iuven. sat. 6.* nempe quid molestius.

MOLLIS.

Mores Asiatici: nam Asiatici molles fuerunt, quæ de se pristinum amiserat robur, nomenque in bellis acceptum. Asiaticus iuuenis.

Arabum de more: qui etiam ipsi effeminati esse dicuntur. Teuer: Quos tener è terra diuinit mixtur Arabis. Mollie dammati Arabes properant odorem. Hinc *Mundi. an. 3.* Arabes, terrarum ferentem Delicias, varique nouos radicis odores: & alibi. Et molles Arabes siluarum ditia regna. Molles fuxura Sabæi. *Virg. 2. Georg.* qui populi inter Arabas recensentur.

Blandus: Lenis: Facilis: Mitis: Effeminatus. V. *sup. loco*. Cynædi de more: nam Cynædi in delitijs olim habitæ fuerunt molles, de quibus V. *sup. loco*. Malacus. *Plant. M. 1. Glos. 3. 7.*

MOLLITIES.

Lenitas: Ocla: Mollitudo. Cui. Blanditiæ. V. *sup. loco*.

MOLORCHVS.

Pastor fuit Cleoneus non longè à Nemea filius, inhabitans, ad quem Hercules, cum ad leonem

interitum properabat, diuertit. Hulus mœminit *Callimachus*, quem sic dictum volunt, quod parum virilium testiculorum haberet. Hic Herculeum docuit quemadmodum in ferrum surgeret Leo, à quo sibi filius fuerat dilaceratus, illicque iam victori ludos infuit, qui Nemea à filia fuerunt appellati. Hic *Sat. 4. Theb.*

Dar Nemea comites, & quas in prælia vires Sacra Cleonæ cogunt vineta Molorchæ Gloria nota casæ foribus simulata salignis Hospitæ arma. Del, paruoque ostenditur auro Robur vbi, & lassos quæ reclinauerat artus. Leta Molorchæ posuit vestigia terris. *Tib. 4. 1. V. Cleone*. Lucifque Molorchæ. *Virg. 3. Georg.*

MOLOSSVS.

Canis præsertim Epiroticus, nunc autem pro cane, qui pecorum agit custodias, vulgò *Mastine*. Domus alta Molossis Personuit.

Teneant acres Iora Molossi. *Sen. in Hipp.* dicti à populis Molossis in Epiro, qui nobiliter fuerunt oraculo Iouis Dodonæ, quique opimos habebant canes, vnde: Filiosque canes fletere Molossi. Acres Molossi. *Vid. Canes, & Canes venatici*. Atque armillari colla Molossæ canes. *Prop. 4.* idest è collari è corio clausi ferreis eminentibus, quod propriè Latinis Millus dicitur, muniti aduersus imperum luporum.

MOLOSSIA. V. *Epiros*.

MOLVCAE.

Insulae in Oceano Eoo aromatum, & in primis caryophyllorum ingenti copia celebres. Tacent sub æquatore inter Cilebes, & Gilolo insulas: quinque potissimum referuntur, vt infra, quarum incolæ Solem, & Lunam venerantur; hæ fuerunt repetæ Caroli V. auspicijs à Ferdinando Magellano, qui ita navigationem suam temperant, vt ex Hispania in australiora Caeli spæcia ad gradum latitudinis 32. delatus, & inde conuersa ad occidentem Solem classe per inferiùs hemisphærium immenso Caeli, marisque tractu superato, freto (quod ab ipso Magellano dicitur sub America inter eam, australemque terram incognitam) traiecit sub orientem Solem ad Moluccas insulas, quas quærebat, tandem eius naues peruenierunt; ipso paulò ante defuncto in prælio contra barbaros into. Inuestigatis autem Moluccis per socios illi superstites, cæteris nauibus dispersis, captis, detentisque, vna tantum nauis superpes, & incolis aromatibus onusta, marginalis etiam, quæ ibi tururum instat ouorum, quillinarum etiam, & asnerum crescant, per superant hemisphærum Asiæ, & Africæ littora præteruicta in Hispaniam rediit, per nauigato senel (ausu admirando, & à nullo mortalium tentato) toto terrarum orbe. In quibus insulis nunc lesuix summo quidem, & Apostolico studio ncolas ad veram fidem conuicere nituntur; apud quas etiam eorum quinque à *Benois* decantati martyres doctrinæ palmam quoque martyrij coniunxerunt.

Ternate, siue Ternate, arum: quæ etiam Tarantè appellatur insula inter quinque princeps, quæ duos habet portus commodissimos. *Fidol. vel*

vel Theodori. Motir: quæ & Muchil. Machlan, siue mare. Bichian. siue Barhianum.

MONASTERIUM.

Quattuor ante dies in religioſa recessit Clauſtra, &c. Cenobium. Phrontisterium dicitur à *S. Greg. Neſſian.* Religioſa Deorum limina. *Virg. 2. AEn.* Tecta ſacrata virorum. Piorum aſyla virorum. Clauſtra ſacra. *V. Templum.*

Sanctæ virginitate domus: ſeminarium cenobia, quæ etiam Veſtaliū limina virginum dici poſſunt. Virginæ domus: Tranſiſſis Veſtæ, virginemq; domum. *Met. 1.* Sacer virorum ehorus. Penetralia: Penetralia noſtræ Pallados, &c. *Met. 4. 53.* Sacer chorus: Sacri pars ſuit vna echori. *Ouid. 2. ſaſt.*

MONACHVS.

Eremita. *V. ſuo loco, ubi multa.* Vita quæ relictis mœnibus ſiluas amat. *Sen. in Hipp.* Qui ſe dicauit monachum inſontem iugis. *Idem.* Aperto æthere innocuus erat: de anachoritis, qui olim ſub dio viuabant, & pernoctabant orationibus intenti. Solitarius, qui ſolus degit. Religione ſacer. Fidei ſectator amice: Dulcis ſectator eremi. Incola cenobii. Verus veræ pietatis amator. Parum veſtigia ſectans.

Benedicti aſſecta, Columban, Hieronymi, Bernardi, &c. Cuſtellum habitans nouus incola Cæli. Exemplar venerabile morum. Quem non de tramite recto Inſipia ſacilegæ flexit contagia rurbe. Noctes atque dies ſacris concentibus auras Implet addicti ſacris, vitæq; quieti. Qui vitæ rinatur iter melioris, & alta Mente Dei leges, nocteſq; dieſq; reuoluit Grato præconia cantu Decantans Domino turba miniſtra Deo. Cenobii cultor.

MONACHA, ſiue
MONIALIS.

Virginei cœtus. *Ouid. 2. ſaſt.* Chori, Sacer chorus. *Idem.* Virgo, & Virgines. *V. ſuo loco.* Sociæ. Virgines. *Virg. 11. AEn.* Sacra cæteræ. *Idem.* Quæq; colunt ſanctos virginitate focos, Lares, ſiue domos, &c. *Ouid. 4. ſaſt.* Caſtræ matres. *Idem.* Caſtrarum agmina matrum. *Idem.* Comitæ virginittatis. *Idem 6. ſaſt.* Virgineus chorus, *idem 3. de art.*

Nymphæ virginei cœtus. Chori puellarum. *Arcæſt.* Chori virginum. *Auguſt.* Virginum cohors. *Idem.* Mauph' agmina, caſtra ſacrarum virginum Virgines ſanctæ. *Hor. 1. od. 2.* Chriſti, dos ſponſa. Virginæ mentes. *Ouid. 5. met.* Et quæ ſine crimine caſſos Perpetua ſeruant virginitate focos. *Idem 4. triſt. 1.* Pudicæ matres. *Idem 4. Pont. 13.* Pudiciturbæ ehor. *Stat. ſila.* Virginei turba chori. Virgineis aſi vocæ puellæ; ex 2. *Theb. Stat. V. Virgo Caſſa.*

MONILE.

Gutturis, & colli ornamentum, quod & ſegmentum, teſte *Seruo*, atque idem etiam *Val. Maxi-*

monile bacæcarum. *Virg.* Murenula, catena collaris ex auri lenteſcentis ſegmentis flexibilis; horum mentio in ſacris canonicis: poteſt etiam ſumi pro margaritis ex auribus pendentibus, in cuius ſignificationem hæc tibi ſynonyma. Auræ leues bacææ redimicula pectore pen-

dent. *Ouid. 10. met.* Aures onerare lapillis. *Idem 3. de art.* Auribus è geminis circum cauâ tempora baccæ. *Idem 10. met.* Lapis: Lucet lapis in aure. *Sil. It.* Nec niueus lapis Deducat aures Indici donum maris. *Sen. in Hipp.* Elapſuſq; cana fingitur aure lapis. *Ouid. 1. de art.*

Torques. *Prop. Ouid.* circulus aureus flexilis col- lum ambitu exornans. Baccarus circulus. Gemmarum auro, rextiliq; circulus fulgens, ex *Sen.* Corallia: hiſce enim quoq; noſtrates ſcæminæ vtuntur. Tortile collo decus. *Bemb.* Linea margaritarum. *Stanol.* margaritæ linea, funiculoſe ttaictæ, & *Filo di perle.* Cum virides gemmas collo circumdedit, & cum Auribus extenſis magnos commiſiſt elenchos, nempe in aures, & vniones oſuale formam habentes. *Iuuen. 6.*

Armilla. *Lin.* Branchiale. *V. Armilla.* Quam limbus obibat aureuſt. *Trina.* à *frangia d'ore.* Ornabant aurata monilia collum: aurata ſcilicet pro auræ, nam nuſquam videbantur aurata, ſed auræ monilia olim nunc contra. Pendens æteti collo decus. Candida ſub rutilis redimita monilia cancris.

Nam tu inſauſto donante marito Ornarus Argigeris, dirumpi; monile Hermonis. *V. ſup. Eryphile. Stat. 2. Theb.* quo in loco longam in aloro ſeriem indè productam narrat euſq; ſtru- cturam elegantiffimè deſcribit: Hermonis dorale decus ſub luce iugali Struxerat. *Idem.* Vix dona noceſcit collo Induit. *Idem.* Siq; mutare velis: dixit *Ouid. 9. met.* dona nitentia collo Induit. Aurum fatale.

Epith. Aureum, auratum, inſigne, gemmarum, bacatum, fulgens, decorum, ſplendens, ſplendidum, contextum gemmis, ornans, decorans collum. Dat longa monilia collo. *Ouid. 10. met.*

MONIMENTVM.

Pignus: Indicium. Signum. Non incifa notis marmora publicis Per quæ ſpiritus, & vita reddit bonis Poſt mortem ducibus. *Hor. 4. 8.* Si pro monumento ſumas, *V. Tumulus: Lapis ſepulchri.* Inſcriptio tumuli: Epigramma: Monitoris opus: Admonitus, *us. Ouid. 3. ſaſt.* Documentum: Documenta: Admonitio. Hinc

MONITOR.

Admonitor: Communitor: Commonens: Doctor. *V. Magiſter.* Qui monet, admonet, &c. Monitus, *us. Ouid. 1. ſaſt.* Monitum: Admonitum.

Epith. Fidelis monitus.

MONS.

Plaga pinea montis. *Virg. 11. AEn.* in qua pinetum erat. Vertex faxi. *Idem.* Ardua terrarum. *Virg. 5. AEn.* Supercilium cliuſoſi tramitis. Cliuſus: Dorſum montis *Luuius* appellat; latus eſt ſcilicet montis, vulgò *Caſſa*. Montis iugum. *Caſ.* Cacumen. *Catull.* Cima del montis. Iugum: etiam pro ipſo cliuo ſumitur. Montis ſupercilium. *Lu.* quæ in monte pars eſt eminentior.

Radices montis. *Caſ.* pedem vocant, vulgò *il piè della montagna*, quem ſi in mare protendat promontorium appellatur. Collis, tumulus, mon-

ticulus. *V. Collis*. Fauces. *Virg.* itinera angusta, & perula inter montes. Clausura montis. *Virgil.* 1. *Æneid.* Angustiz montium dicuntur etiam.

Iuga montis. *Virg.* Specula aerij montis: dicitur ipsum montis supercilium, quod *Appar* ta. Florentini appellant: metaph. Excelsus vertex montis. Capita aspera montis: Ardua montis: Montis deserta: Excelsus locus: Vidit ab excelsu faunus utrumque loco. *Ouid.* 2. *fast.* Summæ rupes. *Virg.* 2. *Georg.* Vertex tumuli: Tumuli de vertice cernunt. *Ouid.* 11. *met.* Pondera terræ. *idem* 5. *met.*

Arx: Septem quæ vna sibi muro circumdedit arces. *Virg.* 2. *Georg.* de Roniz septem collibus intelligit, de quibus paullo post. Altræ rupes. *Stat.* 5. *silv.* 2. Sedes astris vicina. *Virg.* 5. *Æn.* Iuga montosa: Et iuga montosa, & scrupæ saxa cremo. *Angeroll.* Saxa: Saxaque vix ipsi exsuperanda feris. *Bemb.* ob altitudinem: Alcus tumulus. *Ouid.* 3. *met.* Montana cacumina. *idem* 1. Culmina montis. *V. Culmen.* Moles: Et magnus subiectum molibus vrget. *Ouid.* 5. *met.*

Epith. Altus, aerius, saxosus, frondosus, sublimis, asper, nemorosus, arduus, vmbrosus, rigidus, procerus, æthereus, (ob altitudinem) nubifer, faxeus, inaccessus, scopulosus, auius, elatus, cauius, secretus.

Montium insignium nomina.

Acrocerania. *Vid. Cerania:* *Epirus.* *Ætna:* Alpes: Atlas: Ida duplex: Libanus: Olympus: Parnassus: Sina: Taurus: Vesuvius. *V. suis locis.*

Abnobi: Germaniz mons circa Vvirtembergensem Ducatum, vnde Danubius oritur, qui per eam provinciam latè exenditur, varia nominibus appellatur. Adula, mons inter alpes Agragas. *V. suis locis.* Almus, Pannoniz mons, quem conquestissimis vitibus ex Italia translati consecuit Probus Imperator.

Apenninus. *V. suis locis.* Apenninorum montes, Ligurum, Seguinorum, Teguliorum in Etruria, vnde Parium marmor in vasis Italie partes transfuehitur, vulgò *Montagne di Carrara*, & *Lunigiana*. Argentarius mons: in Etruria haud procul ab Orbetello. Argentum: argenteus mons Beticæ, vnde fluit Bethis fluuius. Aureus mons, in Corsica. *Ptolem.* Athos. *Vid. Macedonia.* Balista Cipadanæ regionis mons. Abyla. Calpe. *V. suis locis.*

Catadupa: montes Nili, de quibus præcipiat cum ingenti fragore, vnde nomen habet; accedat verò ob aquarum cadentium murmur surdas penitus aures habere dicuntur. Cemenus: mons in Gallia, *Montagne d'Auvergne.* Cerania. *V. suis locis.* Ciguntus: Flaminiz mons. Circæus. *V. Circanus.* Comagenus: Cecius, Auftriz montes. Cyminus, mons iuxta lacum Cyminium, & Viterbium in Etruria.

Dicta. *V. Creta.* Didymus, in Gasatia; alter in Asia minor (nisi idem sit continuato ex Galatia in dictam regionem dorso) *Ptol.* Didymi: montes in Arabia felici. Eryx. *V. suis locis.* Gallicanus mōs, qui & Massicus in Campania felici

generoso olim vino cel eberrimus. *Garganus:* *Hemus.* *V. suis locis.*

Herminius, mons in Lusitania. Imaus, maximus mons Aliz, in quo Tartariz reges omnes sepeliuntur. Iouis mons. *Met.* in Hispania. Tarraconensis non procul à Barchinone. Idis mons, in vrbe Augustana. Iura. *Vid. Gallia.* Letus. *Lim.* mons Cipadanæ regionis, vulgò *Alpi di S. Pellegrino*, quæ Tusciam dirimunt. Lænaz montes, in extremis Africæ oris, & quorum protracto vsque ad Æthiops dorso Nilus oritur dicitur.

Oeta. *V. suis locis.* Oropus Boeotiz mons. Pithernus, siue Tifernus. *Plin.* Iapygiz mons in Apulia Daunia. Pindus. Pyrenæi montes. *Vid. suis locis.* Rhetica iuga, Transpadanæ Galliz montes. Rhodope. *V. suis locis.* Semantini montes litz Asia auriferi. Soracte. *V. suis locis.* Taburnus, mons Campaniz felici.

Thermopylæ. *V. suis locis.* Tifata, mons in Calabria. Tinni, montes in Etruria. *Strab.* Vesulus. *V. Legeria.* Vogesus, in finibus Lingonum, vnde Mos oritur. Vesuvius, siue Vesulius. *Vid. suis locis.*

Montes Romam amplectentes.

Septem fuisse dicuntur, vnde Sepiceollis dicta, ut *suo loco* videbis, si qui sunt plures, nominatorum partes, siue extraius pomerium censebantur.

Mons Palatinus.

Hic aliis Palatium dictus fuit, cuius nominis variaz afferuntur causæ, quas apud *Varronem lib. 4. de lingua Lat.* reperies, & apud *Eufim.* Hoc certe existit Romulum hunc montem primum omnium muro cinxisse, & in eo Romam quadratam condidisse, quæ postea alijs montibus additis, & prolato pomerio ampliata fuit: cur Romulus hunc elegerit, non aliū, causam duplicem *Dionysius* assert, quod imbi fuisset cum fratre expolitus; quodque ibidem duodecim vultures, nisi imperium procenderent. Hic igitur Romulus, hic Tullius Hostilius habitauit; hic Romani sedes imperij, & domus Augustana, quam Octavianus in pace toto terrarum orbe composito extruxit, exornauitque vnde Palatium cuiusq; patrij sedes denominatur. Quas inibi, & in regione sua (decima enimerat) fuerint ædificia. Lege *Onasphorum Panoniam* scriptorem quidem diligentissimum, & *Respon.* qui inde extraxit in 1. *suarum Antiquit.* Erat autem laurus ante fores Palatinæ domus, & supra eam pendebat corona quæma ciuica, quam S. P. Q. R. Augusto donauit ob ciues seruatos. Porro Palatium in suo splendore, & maiestate vsque ad tertij Valentimiani tempora permansisse, ex *D. Sidonio Apoll.* colligitur, ut idem observauit *Pannonius.*

Saxa Palatij: Alter inquit nemorosa saxa Palati. *Ouid.* 4. *fast.* Iugum Palatinum. *idem* 6. collis. Palati. Constitit in fumano nemorosi colle. *Palati.* 14. *met.*

Euandrius collis. *Stat.* 4. *silv.* 7. quod inibi primum sedem suam Euander ab Arcadia profectus statuerit ante Romulum, ut inquit etiam *Virg.* in 8. *Æn.* Aula Parthabæ. *Mart.* 9. 12. Tum Rex

Euzan-

Euandrus Romanæ conditor arcis: nempe Palatinz, quæ postea Palatium. Nobile Palatium. *idem*. Mænia Palatinz. *idem* 9. Vrbis Euandri. *idem* 12. *ABN.*

Palatinæ arces: Veneranda sacro Palatia cliuo. *Mart.* 1. 71. Quam domus Augusto continuata foro. *Ouid.* 4. *Pont.* 15. Prima Palatino lux est hæc orta Tonanti. *Mart.* Et sacro decies repetitis Palatia cliuo. *idem* 4. 79. Ad Palatinus accipit mensas. *idem*. Vid. *Syllaba varietatem*. Mons Romulus, à Romulo. *Trebellus Pollio*. Atque vbi nauali stant sacra Palatia Phœbo. *Prop.* 4. 1. templum Phœbo erectum iunxit ab Augusto post victoriam Actiacam.

Palatini Apollinis ædes. *Prop.* 4. *eleg.* 6. vbi lych-nuchi pendebant instar arboris mala ferentis, cum porticu, & aræ, in quo templo erant simulacra Apollinis opus Scopæ, Dianæ Timothei, & signa quatuor boum æneorum à Myrione factis: in porticu verò statua M. Varronis erat. Ara Palatina; Balneæ Palatinæ.

Et hæc habuit duas partes, vna Germali dicebatur, altera Velia. *Lege Panninium*.

Mons Auentinus. V. *suo loco*.

Mons Cælius.

Quem Romulus primus à Latinis munivit, Pomerio verò Tullius, vel si quis Regum allus inclusit, in suburbanæ regionis parte, vt *Varro lib.* 4. scribit, dictus fuit à Cælio Vibenna Tusco Duce nobili, qui cum sua manu dicitur Romulo venisse auxilio contra Sabinorum Regem; alij dicunt à Cæle Vibenna; qui postea cum socijs Romulo venit in fuspicionem, ne in eo monte, qui illis ad habitandum concessus fuerat, muniti à Romanis defecissent; quare in platiem traducti fuerunt. Thuscusque vicus illis attributus. Insignis fuit Tullij Hostilij Regis Palatio; tum Constantini Augusti in Lateranorum domo, in qua templum Saluatori nostro iussit erigi; iunque S. Ioannis in Laterano appellatur, Romanorum Pontificum metropolitana Basilica.

Cælica tecta subie. *Stat.* 2. *sil.* 3. Cælia culmina. Vrbis fuit secunda regio, quæ Cælimontium appellabatur.

Cæliolus, mons paruulus illi cohærens: siue planities ad eius radices ad Septentionem. Mons Querquetulanus. *Tacit.* Mons Augustus: ob domum Cæsaris Dictatoris. Laterani culmina collis: ob Lateranorum domum, qui nobilissimi in vrbe fuerunt. Tullij Hostilij ark: Regia: Curia Hostilia. Mamuræ Formiani domus, de qua *suo loco* dictum. V. *Mamuræ*. Cælimontanus campus: Martialis, in quem conueniebant ad Iudos Marti sacros, si quando Campus Martius Tiberi allueretur. Maior Cælius, & minor fagit. *Mart.* 12.

Mons Capitulinus. V. *Capitulum*.

Mons Exquilinus. V. *Exquilæ*.

Mons Ianiculus. V. *suo loco*.

Mons Quirinalis. V. *suo loco*.

Mons Viminalis.

A' Viminæo Ioue, quod ibi eius essent aræ, testatur *Varro*; vel quod ibi vimineta, & viminum.

filua fuerit. Hunc collem cum Exquilis, quinquam vrbis regionem fecit Cæsar Augustus, cum spacium vrbis in vicos, & quatuordecim regiones diuideret; qui in Otium tendens campum Exquilinum habet, in quo Peretorium nunc horti, Vrbisque muros cum castris Prætorij. In occasum Quirinalem, falsam suburam, quæ sinistrorsum tendit ad dictorum hortorum valvas, tangitque Nouatianas ædes, in quo loco vallis plana interlecta est; In meridiem Exquillas, viamque interpositam, à Septentrione Vrbis muros, versus portam Viminalem.

Dictusque à vimine collis. *Iuuen.* *sat.* 3. Mons Fagatilis, à filua Fagæ, quæ ibi erat. Lucus Fagæus, siue Fagatilis: Lucus Viminalis, Viminæus. Campus Viminalis, sub agere, in quo erat ædicula Fortunæ parue. Horti Mæcænatil. Aggeres Tarquinij Superbi.

Thermæ Nouatij, in quibus etiam Nouatianæ sedes, quæ nunc à S. Pudenciana Nouatij filia nuncupantur. Porta Viminalis, eadem cum Pia, est, apud Panninium in Com Vrb. Porta Ficulnensis, apud eundem. V. *Roma*.

Mons Pincius.

Collis Hortulorum, siue Hortorum dictus à proximis Hortis Sallustij, quos crediderim Ludouicianos esse, & Murianos; postea vero Constantini tempore Pincius, quod in eo Pinciorum domus esset, quæ familia nobilissima tunc erat. Antiquitatis cetera vrbis mœnia fuit; & iccirco extra numerum septem collium; vt & Ianiculus, & Vaticanus; tempore autem Aureliani Imperatoris pomerio inclusus fuit. Celebris cum propter Neronem in eo sepulchrum (vt *Tranquillus* in *Nerone* testatur) siue ad eius radices ad Flaminiam portam, quo in loco nunc celeberrima Dei matri constructa ædes, & ad Populum vocitata; tum propter Candidatos, quibus (vt *Macrobius* ait) vsus erat in Comitum nundinis venire, & in eo colle consistere, vnde ab vniuersis possent videri, & inde in Campum Martium peritum magistratum descendere. Nunc celebris est ob varias sacras ædes, & cænobia, tum propter Medicos hortos Mæcænatibus, & Sallustianis non inferiores, quibus si Burghesianos addas, Hesperidum siquidem superabunt, & Antinoi pomaria.

Pincia culmina: Pinciana porta: Salaria, cum eodem enim coniuncta est monte, vbi Porta est Salaria. Sepulchra Neronis. Medici horti. Burghesij horti.

Mons Vaticanus. V. *suo loco*.

Mons Testaceus. Hic autem non est ex septem, qui à poetis, veteribusque celeberrimus; Sed nostro tempore nominatur; est autem mons factitius ex testis, vnde nomen habet, quando sepulchra illorum temporum siue cinerum, siue offitium ex argilla fiebant. Cum autem Argileum haud procul esset à porta Terminus, & testæ siue fragmina testacea facillimè à Regione Palatii, vbi recenscebatur Argileum, illo conducerentur velut extra domorum commercium (non enim locus vrbis mœnibus cingebatur, quod factum dicunt sub Aureliano Imperatore) hinc ex testarum multitudine, in montem

exercuit, quem Testaceum appellant Testaceus collis. Testaceus tumulus, Testarum clius, &c.

MONTOSVS.

Cliuosus: Arduus: Difficilis adscensu locus. Ardua faxis regio. *Virg. 3. Aen.* Saluosus. *Lin.* Aspera via. Salebroſi colles. Montanus. Montuosa regio. Scabra faxis loca. Inuila loca. Acliuis; decliuus locus.

MONSTRVM.

Monſtra dicuntur quæres inuſitata, ac præter naturam accidunt. Hæc autem *Strabo* ſatō: *Peripatetis* autem peccato naturæ tribuunt, vt *Seneca* in *Hipp.* offendit: Nam monſtra ſatō, moribus ſclera impures.

Portentum: Prodigium: Offentum: Miracula monſtri. *Mani.* Spectacula monſtri, idem. Monſtroſi hominum partus. *Lucr. 2. Pharf.* Monſtroſus factus, adrem. Inque tuos ea peſtis ear, quam dextra Chorrebi Vicit, opem miſeris, Argolicusq; culit. *Quid, in Hæm. V. Chorreus ſuo loco.*

Maius eſt monſtro nefas. *Seneca in Hipp.* Moles: Hic ſcilla moles acuit, atque iras parat. *ibidem.* Hoc nefas cernant duo, idem in *Hæm. fur.* nempe monſtrum. Semiferi partus. *Claud. in Eutr.*

Epith. Horrendum, ingens, vaſtum, immane, ſeuum, Gorgoneum, minax, terrificum, immitre, ſerum, prodigioſum, dictu mirabile, deſteſtabile.

Monſtrorum genera.

Centauri: Minotaurus: Gigantes: Harpyæ: Hydra: Scylla: Charybdis: Cerberus: Chimæra: Geryon: Chiron: Sphinx, gig: Polyphemus. *V. ſui loci.*

Portenta nonnulla recensentur à *Seneca* in *Oedip.* v. 173. & in *Thyest.* v. 666.

MOPSVS.

Duo nominantur celebres huius nominis, Ampyci Titanori, & Chloridis filius vnus, vnde etiam Ampycides vocatur, cuius meminit *Quid.* 12. met. quem etiam futura prædicere fingit: Alter ex Apolline, & Manto Tireſiæ filia natus eſſe dicitur, & ipſe vates venerandus, qui Argonautis affociatus multa illis prædixit, illum diligenter audiente Iafone, vt teſtatur *Strabo*. Hic, vt *Pomponius Mela* ſcribit, in ſinibus Pamphiliæ Phæliæ vrbs condidit, & Calchantem Græcorum augurem ſuperauit. *V. Calchas:* tum vt mortem, quam ipſe ſibi præſticiat, caueret, ſerpens & errabundus errauit in Africa, ibique mortuus eſt (quem tamen in reditu expeditionis Argonautæ periſſe ſcribit *Apollonius 4.*) hunc tamen nonnulli Ampyci filium, & Chloridis faciunt.

Ampycides: nec tu credideris tantum ceciniffe ſutura Ampycidem Mopfum. *Quid.* 12. met. Omnibus verax ſibi falſus vni concidit Mopfus. *Seneca in Med.* vbi *Seneca* quidam *Scholiæſtes* adulterinos verſus agnoſcit. Sæpius in dubijs auditis Iafone Mopfus. *Stat. 3. Theb.* in quo hæc adnotat *Lactantius* adeo celebrem in augurandi peritiâ fuiſſe, vt poſt mortem ei templa dicata fuerint, à quorum adytis sæpe homines oracula acciperent.

MOPSOPIA. V. Athenæ.

MORA.

Cunctatio: Pigritia. *V. ſui loci.* Segnities. *Virg. 2. Aen.* Quæ te tam ſera moratur Segnities. Quæ tantæ tenuere moræ. Cauſas innecte morandi. Clauſis cunctantur in ædibus omnes. Continuitque gradum. Sed erit noſtri mora longa laboris. Breue tempus. Dicula, nempe parua mora. Moræ breue tempus. *Quid.* 11. met. Cunctatio longa. *Iuuen. 6.*

Epith. Segnis, tarda, annoſa, longa, lena, turpis, iners, deſes, damnoſa.

MORVS.

Arbor cognita, quæ mora tum alba, tum rubra, gignit, cuius frondes paſcuntur bombyces ad ſericum conficiendum. Huius fabulam Videt in *Thurbe*.

Sapiens arbor. Morus Vaticana, dicitur rubus. *V. ſui loci.* Morum, & mora, gen. n. prima longa fructum ſignificant. Mora rubi; ſiue ſentis. *V. Rubus.* Vaccinia, à nonnullis dicitur. Morarubi Idæi. Sanguineæ bacce. *V. g. eclog. 10.* Sanguineis frontem moris, & tempora pingit. idem *eclog. 6.* Arbor tacta ſanguine Thibes; ex *Quid.* 4. met. Morea, x, dicitur etiam fructus ex Græcis: Ac Moræ pueris oblectamenta tenellis. *Nicand. apud Athen.* Sycamina etiam dicuntur mora, lege eundem lib. 3.

MORAVIA.

Germaniæ regio à Moraua fluuio, quo interſectatur, alluiturque ſic dicta, quam veteres Marcomanniam dixere, quia fines Germaniæ, quæ Danubio in Pannoniam pergitur, terminabat, populique Marcomanni nuncupari, quos M. Antonius debellauit, vt plurimæ teſtantur hiſtoriæ; de quibus hæc *Arianus:* Earum gentium (ſcilicet Germanicarum) inquit, poſtremi ſunt Quadi, ac Marcomanni, deinde Iazyges Sarmatarum gens, poſt Getæ deinde Sarmatarum magna pars; hæc ille. Quadi verò dicuntur eſſe Boëmi, quibus Morauia contigua eſt, ſeracillima quidem regio; in qua etiam rus, & myrtha è ſolo terræ erui narrat. Hic vrbes primariæ.

Olmucium, ſiue Olomontium, quod olim Volo-gradenſis vrbs appellata Episcopatu nobilis eſt; & regionis metropolis, cum antea Brunnæ, ſiue Bruna eſſet. Zuoyoma. Radifica. Iglauiæ. Nicloſpurgum, nobiliſſimæ Diactriſtanæ familiæ ſedes. Crimſtrum.

Fluiuij.

Moraua, quæ Clabrus dicitur. *Prod. Theya,* vel Deins, ſiue Tharſa, à nonnullis etiam Thyſia. Igla, à quo Iglauiæ vrbs nomen ſortitur, qui Morauiam à Bohemia diſtinguit. Odera fluuius, qui haud procul Olmutio ortus ſuo nomine vique in Oceanum delabitur à *Prolema* Viadrum appellari nonnulli contendunt. Hama, fluuius ſecundiffimus. Nigra, fluu. qui Brunam præterlabitur: omnes ſiquidem piſcoſi, luſcidique.

Orcynium nemus: Cabreta ſilua, vt vult *Prod.* Quæ modò Marcomanos poſt horrida bella, vagosque Sarmatas. *Stat. 4. 3.* Moraua gens.

MOR-

MORBUS.

Culus copiam, calamitatesque à Cælo Pandoram attulisse ferunt, vt *sua loca* dicemus: multa continent genera, quorum aliquot infra subijcimus.

Languor: Malum: Malum immedicabile. Corporis pestes. Semina morbi. Febris. Vide *sua loca*. Onus humanum: Obruit humanum punget vt ignis onus: *Ouid. 4. fast.* Dolor lapsus in ossa: *Virg.* Tabum: vide *sua loca*. Gliscens per viscera labes: *Sid. 12. 14.* nempe morbus serpens per viscera. Dolor ossibus hærens. Corpus ægrum, idest morbosus: *Virg. 3. Æn.* Macies ægri: *Iuven. sat. 9.* Noua febrim cohors: *Hor. 1. od. 3.* Morbi vis: *Lucr. 3. & Sen. in Herc.* Contagii morbi: *idem.* Fastidia morbi: *Ouid. 2. de art.* Valeudo aduersa: *Colum.* Tedia lectuli cadentis: *Mart. 6. 70.* mali dolores: *Mart. ib. d.*

Morborum genera.

Passio: vox Latinis auribus minus nota, sed medicis notissima. vide *sua loca*. Contagium. vide *Febru.* Cephalalgia, capitis dolor in anterioribus eius membranis. Cephalæa; diuturnus capitis, inueteratusque dolor: *Actius.* Hemisrania; dolor recutens identidem, ac statis temporibus, alteram capitis partem inuestans. Verrigo; qua circumagi in gyrum videntur corpora; spirituum, flatuumve commotione; *Scotoma* Græcè dicitur: & Scotomatia passio: *Ægin.* Scotodinus: *Hipp.* Scotodinia. *Plac.* Capitis grauedo, & Rotatio. Oculorum tenebræ Crapula. vide *sua loca*.

Infantia: mentis alienatio: *Plin.* Depravata sanctio principis animæ facularis in cerebri domicilio sedem habentis. vide *sua loca*. Delirium: *Cels.* In febrium vigore mentis alienatio è bili, aut calida expiratione ad cerebrum subrepente. Deliratio: *Cic.* Deliramentum: *Plant.* Phrenesis Stultitia: Furor. vide *sua loca*.

Melancholia: Furor: *Cic.* Mentis alienatio ex atra bile nata cum mœstia, metuq; coniuncta. Melancholia hypochondriaca, siue stultenta, aut flatuosa; quæ à sinistri hypochondrii sympathia generatur, vnde ater vapor exiliens mœtem petit, de qua Vide *P. Zachiam* in arte medicæ celeberrimum. Lychanthropia; ea est mentis alienatio, qua hominum consortia exosi in fecesilus, ac lustra se abstrudunt, & luptorum ritu viliatuse edunt.

Stupor. vide *sua loca*. Lethargus: *Cels.* Veterinus: *Plant.* vide *sua loca*. Apoplexia: *Cels.* Attonitus stupor. Sideratio: *Scribon.* Hoc morbo repente concidit homo, motu, sensuq; priuatus, respiratione etiam læsa, resolutio totius corporis. Paralysis. vide *sua loca*.

Comitialis morbus; à Romanis Comitij, quæ vitare, ac prohibere dicebatur: *Plin.* Diuinus morbus *Platon* dicitur, quod occupet in nobis diuinæ particulam auræ; & hic Caducus morbus, à cadendo, idem dictus. Maior morbus: *Cels.* Hercules morbus; qua voce inexpugnabilis eius vis potenditur: quo etiam aliquando Cæsar laborauit. Sacer morbus; vel ob magnitudine, vel quod dicitur, & à superis immixtus videatur, vel quod in capite animæ sacra-

to loco fiat. Epilepsia: sic dicta, quod sensum, atq; mentem pariter comprehendit. Luca deifica, vel facta: *Aurel.* Sonticus morbus: *Pl. n.*

Spasmus, vel Spasina, tis: *Plin.* Nervorum distentio: *Cels.* Raptus: *Aurel.* Conductio: *idem.* Conuulsio: *Plin.* Spasmus Cynicus cum canino rictu labra, & nares contrahuntur.

Incubus: Corporis nocturna oppressio, & suffocatio quædam voci, ac spiritui liberum meatum interceptans. Ephialtes *Macrobio* dicitur ab insultu, qui fieri videtur: Faunorum in quiete ludibrium: *Plin.* Suppressio nocturna: *idem.* Fascinus: *Virg.* morbus, quo pueri emaciuntur, vulgò dicimus *Stregana*.

Morbus oculorum. Lumina lacrimosa vino: *Ouid. 1. eleg. 8.* Glaucoma: *Plaut.* *Plin.* Oculi vitium præter naturam grauescentis. Lippitudo: *Cic.* Ophthalmia: inflammatio tunicæ corneæ cum rubore, tensione, & dolore, & delacyrnatione; vnde Lippi dicuntur, qui huiusmodi afficiuntur morbo Lippi oculi. Delacyrmatio: *Plin.* Piquitæ cursus: *Cels.* nempe delatio humorum ad oculos, quæ Græcè epiphora: *Plin.*

Surditas: Catarrhus. Vide *sua loca*. Dentium dolor. Odontalgia: *Galen.* Dentium stupor: nempe torpor inmissus dentibus ex acerboto visu. Dentitio. *Plin.* Eruptio dentium prima in infantibus: Gingiuarum peritius.

Angina, inflammatio faucium, vulgò *Schiranzia*. Parasyanche; in musculis faucium infensa tumor cum rubore. Tonsillæ. *Plin.* inflammatio circum faucibus, durusq; tumor. Tussis. vide *sua loca*.

Profluuium narium. *Plin.* Æmorrhagia. *Dioscor.* Eruptio sanguinis è naribus.

Pleuritis, dolor lateris acutus. Laterum dolor. Telum. *Seren.* & *Isid.* vulgò *Pantura*.

Pituitis. Vide *sua loca*. Nausea: Fastidium stomachi, fastidium in cibis *Plinius* appellat. Horror ciborum. *Aurelianus.* Vomitus: Singultus: Rudus: Screamus. *Ter. Rastio* est nempe conatus reiiciendi de pectore sputi, aut pituitæ potius vitium senio peculiare. Sternutamentum. Sternutatio. Hæc autem olim, vt sacra, & ex ipso capite tanquam è sacra prodians adorabatur, vt testatur *Athen.* lib. 2.

Diathæza: cum ex alio destitum liquidæ fræces: Profluuium alui. Proluuium alui. *Dioscorio.* *Aurelianus.*

Verminitio. *Plin.* Tormina alui, cum quis torminibus laborat, *Dolores colici*, appellantur. Chondampson. *Cels.* Ileus: voluulm barbarè dicunt medici. Tormentum. *Aurelianus.* Colicus dolor. Diathæsis, Græcè.

Dysenteria: cruenta alui deiectio cum dolorifica torsione, vnde & Tormina *Cels.* appellat. Lienetia. *Idem.* intestinum leuitas, quæ cibum continere nequeunt, sed crudum, incoctumq; emittunt.

Apepsia. *Galen.* Ventriculi vitium. Cruditas. Cardialgia. Rostio stomachi. *Plin.* Morbus oris ventriculi: vnde Cardiacus dicitur, huiusmodi morbo vexatus, tum propterea ani-

10. Qui propè Avernales est aditurus aquas; *en Mart. 4. 72.*

MORIENS.

Vita fungens; defungens. Fato cedens. Decedens vita. Moribundus. Vide *sup.* Occumbens letho. Fatis concedens. Mortem subiens. Morti succumbens. Extremo fata die claudens. Placido sine quiescens — cui dura quies ocultos, & ferreus virget somnus. Exhalans vitam, &c. ut videre licet apud Poeticos thesaurus sub titulo Morti: vel mortem obire.

Veteribus in more positum, vt parens, cognatus, aut incimorum quispian expirantem deosculatus extremum halitum, & quasi fugientem animam exciperet: vnde *Ouid. 7. met. ver. 867.* — in me Infelicem animam, nostrisque exhalat in ore, & *idem 12. met.* — atque animæ fugienti obfistere tentat, & *Virg. 4. Æn.* — vulnera lymphis Abluam, & extremus si quis super halitus errat Ore legam, &c.

MORS.

Stoicis portus aliquando petendus, numquam recusandus: Vide *Agamemnonem Seneca Clor. 3. Ast.* omnibus communis: portus securus, effugium ex miseris; denique cunctis nota: numero multitudinis aliquando reperitur, Mortibus, dixit *Stat. 2. Theb.* Mortes, dixit *Ouid. 11. met.*

Lethum: Lethi fax: Lethæus somnus: *Virg. 3. Georg.* Vulnera lethale: *idem 11. Æn.* Lethæa nox: Viciaque lethæa lumina nocte premant: *Ouid. 3. de art.* Lethi necessitas: *Hor. 1. od. 3.* Ianua lethi: *Ouid. 1. met. via lethi.* *Hor. 1. od. 28.* vis lethi improuisa: *idem 2. 13.* Iter lethi: Iter iter propius lethi: *Bomb.* Frigus lethale: *Ouid. 2. met.* Lethalis hiems, *ibid.* Lethalis dies: *Mors.*

Mortis imago: *Virg.* Via mortis: *Tib. 1. 11.* Tunc breuior dixit Mortis aperta via est. Inclementia mortis: *Virg. 3. Georg.* Mortis luculicæ spicula. Imperus mortis: *Sen.* Mortis insidix, & virus. *Manil.* Mortis conditio: *Virg. 12. Æn.* Causa duræ mortis: *idem 10. Æn.* Dura quies, oculos, & ferreus virget Somnus: In æternam clauduntur lumina noctem: *idem 12.* Graue mortis onus: *Agamemnon.* Mortis iter: Per te immaturum mortis aditus iter: *Prop. 3. 5.* Suprema via: *Sophoc.* Mortis dies: *idem.* Mortis laquei: *Hor. 3. 24.*

Dies atra: *Virg. 6. Æn.* Parcarius dies: *idem 12.* *Æn.* Extremus dies fati: *Ouid. 1. epist. 1.* Ultima dies: *idem 3. met.* Summa: *Stat. 3. Theb.* Matura dies fato: *Tib. 4.*

Cinis, pro morte; Quodque cinis paucis hic mihi vira dedit: *Mart. 5. 13.* post cineres: *idem.* Extremus rogas. *Ouid. 2. de art.* Rogus, mer. nobilitate togo: *Mart.* idest morte: Funus. Vide *sup.* loci; si pro exequiis sumas, verum pro morte sæpius. Suprema funera: *Ouid. 3. met.* Funeris hora: *Prop. 2.* Interitus: Obitus: Exitus: Grauis exitus: *Virg. 2. & 10. Æn.*

Facum inexorabile: *Virg. 2. Georg.* Fati fors: *Mart. 4. 35.* Infantia fata: *idem 10. Æn.* Fata tristia: Lucentia fata: *Stat. 4. flu. 8.* Vis fati violentiori:

Augur. Fati vis violenta; violentia fati duri; Factorum finis: *Virg. 2. Æn.* Volucrisque fati tardauit alas: *Hor. 2. 17.* Fatale malum: *Sen. in Hippo.* Auidum fatum: *idem ix Oedip.* Extrema hora: Suprema hora: & cum supremæ fila venerint horæ Diesque *Mart. 10. 5.* Spatium vitæ extremum: *Idem 10.* Fatalis dies: *Hom. Iliad.* Finis æui: *Virg. 10. Æn.* Paronia portas: *Synep.*

Æterna nox: *Ouid. 1. epist. 10.* Ac simul æterna nocte præmenda sui. Nox perennis: Nox tibi ni properes ista perennis erit: *idem 1. epist. 14.* Ingens nox: Perpetua nox: *Virg.* Suprema: *idem 6. Æn.* Nox: Iam te premet nox, fabulæque manes: *Hor. 1. od. 4.* Sed omnes vna manet nox, & calcanda semel via lethi: *ibidem od. 28.* noctis æternæ chaos vici: *Sen. in Herc. fur.*

Differimina dura: *Virg. 10. Æn.* Extremus finis laborum: *idem 4. Georg.* Supremum, g.n. fig. *idem 12. Æn.* Exitum durum: *ibidem.* Cædes. Vide *Ocellis*, nempe mors non naturalis, sed violenta. Metæ cui: *Virg. 10. Æn.* Segni letho occumbere: *Val. Fl. 1. Arg.* nempe quod viri fortes olim extimescebant, *Mors da poltrone.* Tartaræ sedes, & formidabile regnum Mortis inexpleræ, &c. Vis inimica: *Virg. 12. Æn.* Vis igitur: *Stat. 4. flu. 1.* Immis Dea: *Ouid. ad Lucretium.* Potens Hæra: *ibidem.* illam enim omnium vitæ dominam censebant.

Aeropos, ex Parcis vna, quæ filum stamineæ vitæ secas: *Stat. 4. flu. 1.* Transitus vitæ: Omnium cubile orcus: *Sophoc.* Lux vitæ: *Virg. 2. Æn.* Lux nouissima: *Ouid. 1. met.* vicæ summa brevis: *Hor. 1. od. 4.* Perpetuus sopor: *ibidem od. 24.* Sæua Proserpina: *idem 1. od. 28.* Vide *Proserpina.* Supremæ fatina Parca: Ultima penes fatinam, fata: *Hom.*

Extremum, g.n. fig. *Mart. 1.* Hora suprema: Suprema mihi cum venerit hora: *Tib. 1. 1.* Somnus sæuus: Nam quæ te sæuo clausuræ funera somno: Æternus: *Orph.* Longus somnus: *Hor. 3. od. 11.* Ferreus: *Virg. 10. Æn.* Dura quies, figura: *Virg.* Maturior vis: *Hor. 2. 17.* Ante meq. si partem animæ rapit Maturior vis quid moror altera? Supremum carpere iter parati: *ibidem.* Lux suprema: Hanc ne lux rapiat suprema: *Mart. 1.*

Punctum malum. *Ouid. 3. trist. 6.* Quietem æternam obtinet. *Sen. in Oedip.* Rerum mixtus finis: *Idem Herc. fur.* Ultima linea rerum: Hora, quæ vadem non capit. *Anacron. Eurip.* Mercurius, pro morte, quia dux mortedorum, sumitur ab *Æthyle.* Cum pateat malis effugium, & miseros libera mors vocet Portus æternæ placidus quietes: *Sen. in Agam. 584.* vbi multa. Occurrit; suolibens fato, nec queritur mori: *idem in Thyest.* Mors alta audios oris hiatus Pandit, & omnes explicat alas: *idem in Oedip.* Alata enim fingitur mors, ut frater eius somnus, ut quæ celeriter, & inopinato veniat.

Somni soror: Peccati filia: Orci tenebrosa necessitas: *Eurip.* O dira noui facies lethi Graulor letho: *Sen. in Oedip.* Erumpere rerum terminos recum efficiens: *Sen. in Herc. fur.* Cerberum tricipitem intelligit, nempe mortem, cuius tria esse.

esse solent genera: Naturale, Violentum, Fortuitum. Libitina: pro morte: *Iun. 13.* — nam si Libitinam euasit æger.

Epith. Atrociter, informis, horrida, fœua, crudelis, horrida, dura, eueniens, vltima, pallida, immatura, aspera, tristes, inopina, improvisa, furda, sanguinolenta, fœta, impia, pallens, frigens, immiri corpora falce metens, cincta caput tenebris, discreta parentalis, cita, acerba.

Mors subitanea.

Mors subita: Subitum fatum: vt subitis exterrita fatis Agmina: *Stat. 2. Theb.* Subita catastrophe; *ex Thucyd. lib. 1.* Subita mortis atra nubes; *Theocrit.* Hinc subite mortes atque inestata fenestra: *Iun. Sat. 1.* quod nullo testamento facto quis obierit. Subito præoccupatus fato. Subita mortis falce recisus.

Mors voluntaria.

Passim in historijs reperiantur, qui voluntariam sibi necem conficiunt, sed nonnullorum, qui pro salute patriæ id fecere, subiiciemus nomina.

Menæceus iuuenis Thebanus filius Creontis, qui pro patriæ salute sanguinem suum, & vitam ipsam sponte profudit. Nam cum Thebanus eo tempore, quo ab Argiis obsidebantur redditum esset oraculum, urbem saluam fore, si victimis ex Cadami posteris spontanea fe morte manibus eius deuoueret, intelligens Menæceus illud oraculum ad se pertinere, nihil cunctatus, suo sibi gladio necem conficiuit. *Leg. Stat. 10. Theb.*

Codrus Rex Atheniensium, qui pro patriæ salute certissimè se morti obiecit: Responsum enim acceptam Peloponneses, ita deum se superaturos, sed hostium Regem non occidissent: fecit autem eos Codrus habitu pauperis, eosque in suam necem per iurgia prouocando à nullis cognitus fidem fecit oraculo.

M. Curtius nobilis Romanus, qui se pro salute patriæ, Dijs Manibus deuotus. Nam cum Romæ terra in medio fœta ingenti hiatus discedisset, responsumque elicit non coturam labem, nisi quisquam e primæ spei adolescentibus sese in hiatus deiecerit: Cuius acceptam à patriâ vitam eidem impendere non dubitauit: nam equo confectus sine mora se in apertum hiatus precipitauit.

Decij duo nobilissimi Romani, tãtam in patriam peratam offenderunt, vt pro eius salute se Dijs Manibus deuouere non dubitarent. Patrem quidem bello Latino filius Etrusco. Neque verò ambos secutus idem fecit in bello, quod Pyrrhus pro Tarentinis gessit. *Leg. Livium, Dionysium Halic. L. Florum, &c.* alia eiusmodi exempla Vide in *Thesaur.* vetera huiana.

MORTVVS.

Lumine cassus: *Virg. 2. Aen.* vita genus omne carentium: Defunctus: Rapus funere: Ereptus fato: *Virg. 2. Aen.* satis: *Ouid. 1. met.* Corpora luce carentium. *Virg. 4. Georg.* Defunctique corpora vita, *ibid.* Funera passus: Extranea passus:

Exanimus: Exanimis.

Extinctus: Extinctus funere: *Virg. 1. 5. Vi rapus Ierhi; ex Horat.* Vacuus dilapsus in auras: *Ouid. in Hon.* Morie solutus: *ibid.* Carcere corporis solutus: Funere merfus acerbo; *ex Virg.* Morie peremptus: *idem 6. Aen.* Multatus morte: *idem 11. ad violentam spectat.* Corpus spoliatum lumine: *idem.* Aethere cassus: *idem 10. Aen.* Defunctus tempore lucis: *Tib.* Tenuem mutatus in vmbra: *id.* Consumptus morte: *idem.*

Amisus fato: *Caroli.* Peremptus. Vide *Ocellus*, tenebras tu quoque mortis halitus: *Anger.* Dulcibus auris defunctus. Pars effert celebri corpora functa rogo. Nil iam mortalibus vllis debens: *ex Virg. 11. Aen.* Cinis, fig. Cineri gloria fera venit: *Mart. 1.* idest mortuo. Spoliatum lumine corpus: Sine nomine corpus: Cuius lux alma recessit: Lumine cassus æthereo. Functus morte: *Ouid. 11. met.*

Qui iunctæ sentit consinia mortis: *Stat. 4. Theb.* nempe qui eodem genere mortis occumbit. Nullus in exanimi corpore sanguis erat Dulcia qui huius labentis lumina vitæ. Hinc

MORTALIS.

Caducus: Fluxus: Humanus: Mortuus: Periturus: Obiturus. Sors tua mortalis: *Ouid. 2. met.* Occurrunt animo pereundi mille figuræ. Ad dictus mortis: Mortis crudeli falce secandus.

MORTIFER, a, um.

Lethifer, a, um: Pestifer, a, um: Fatalis; e. Feralis: Feralia dona dedisti: *Ouid. 9. met.* Funereus, a, um. Functus, a, um. Lethalis, e, Author necis: *Ouid. 9. met.*

MORSVS, us.

Dentis notæ: Collaque conspicio dentis habere notam: *Ouid. 1. 1. 13.* Dens ictus: Despicie parue liber morsus ludis edaces: *Mart.* Dentis vibex. Mordacrus: hanc dictorum si intelligimus; dens sordidus dicitur à *Mart. 10. 3.* Vernaculorum dicta, sordidum dentem, & fœdæ linguae probra circulatoris.

Epith. Asper, scrus, audus, venenatus, fumosus, acerbus, rigidus, luvidus, acer, immans, veneficus, funestus, Hinc

MORSVS.

Adiectiuum, qui morsus fuit appetitus: Læsus dente: *Mart. 1.* Lamatus dentibus; *ex Virg.* Atro dente petitus, *ex Horat.* Laceratus dente: *Mart.* Maculatus corpore morsu: *Lucret.* Canum morsu de montibus altis Atro aper, & ipsi morsibus eripitur: *Ouid.*

MORTARIUM.

Cauus orbis lapidis: *Virg. in Mort.* Alta pila; aut vt Anaxarchus pila nunnari in alta, lactea pro solitis frugibus ossa fœnat. *Ouid. in Hon.* de Anaxarcho Philosopho Abderia Vide *Lactantium*. Purum marmor: Sereno quas puro marmore dextra terat. *Idem de nuc.* Saxum: Saxi orbis: Saxique cauo tundaris in orbe. *Ouid. in Hon.*

MOSCHOVIA, sue

MOSCOVIA.

Vitima Europæ regio, quæ Russia Atba, sue maior alio nomine à Cosmographis indigitatur. Originum

num liquidum vastissima, inculta, ac paludibus, siluisque inuia. Gentem habet perfidam, seruituti supra modum addictam, quæ vulgato nomine Moskoutæ appellantur. Imperatorem habent, quem magnum Ducem nos vocitamus, qui ingruente bello, thesauros suos in opp. *Bulcuthæ* in lacu quodam condito abscondit. Vrbes habent ligneis trabibus, tabulisq; compactas, lutoq; illitas. Diuiditur tota regio in complures ducatus, ac prouincias, quarum nomina vide apud *Cosmographos*. Notiores sunt.

Moskouta ducatus princeps, in quo eiusdem nominis vrbs supra modum, atque fidem magna, vtpote quæ quadraginta vnum, & quingenta ædificiorum millia complectitur. Arx est in ea magni ducis domicilium viginti millium hominum capax, quos prædij causâ magnus Dux perpetuo alit.

Novogardia inferior: & Novogardia superior, siue magna Ducatus amplissimi: Principatus duo: Prouincie: Corellæ: Diuina: Iuhoræ: Condoræ: Mordua: Mescnora, & aliz.

Vrbes.

Siue emporia celeberrima.

Vitiugum in prouincia Vitiug. celeberrimum totius Russiæ in medieterraneis emporium.

S. Nicolai, & S. Michaelis Archangelici oppida maritima apud Balthicum mare negotiatione celeberrima. De reliquis consule *Cosmographos*. Hinc

MOSCHI.

Populi Albanis, & Iberibus finitimi iuxta veterem *Pliny* diuisionem, a quibus pars Tauri montis in Septentrionem declinans Moschij nomen accepit. *Plin. lib. 5. cap. 27. & alibi.* — Scythiq; affinis Sarmata Moschus. *Luc. lib. 2. Phars.* Gens Moscha: Moschorum campi, agri, acies, trux, &c. Hæc à nonnullis existimatur circassorum regio.

MOSES.

Siue Moyses ex tribu Levi filius Amram ex patre sue Iochabed, qui natus eo tempore, quo Hebræorum pueri, Ægyptiorum Regis iussu, in flumen proiectebantur, cum elegans esset tribus mentibus à matre domi fuit absconditus; verum Regis iussu in eam expauescens, illum in cistula pice illata in flumine exposuit sub Maræ pueri sororis custodia. Illic pertransiens Pharaonis filia fideiellam serpeam fluitantem aspiciens, extractam ex aquis puerum vagientem continere reperit, cuius inserta, sibi ad opacum filium educandum curauit. Adultus cum quadragesimum haberet annum ab Ægyptio Hebræum carci conficiens, in eum irruit, occidit; Inde in terra Madian exulauit, & ad Iethrum diuertens Sephoram filium duxit uxorem, ibiq; quadraginta mansit annos, donec à Deo electus, vt populum suum à Pharaonis tyrannide liberaret, eum signis, miraculisq; vt in sacris narrat paginis, diuina illos protegente gratia, extraxit, & per deserti loca illum quadragesima annos eduxit, quem lege à Deo accepta erudiuit, instituit, donec in promissæ terræ venit aspectum. Qui, iubente

Deo, montem Abarim, & Nébo in verticem Phasga ascendens, ibidem centesimo, ac vigesimo suæ ætatis anno in osculo Domini mortuus est. Sepelitur ab Angelis in valle teitæ Moab; & non cognouit homo sepulcrum eius, quod cum diabolus prodere vellet Iudæis, id idolatriam prorsus, prohibitum fuit à Michaeli Archangelo; ex *Adrichemio Delpho in Theatro Teræ Sanctæ*.

Amramides: à patre. Iochabeesices: à matre. Caarithes: ab auro. Legifer Hebræorum. Legifer Heros. *Mant.* Tremendi fidus interpres throni. *Prudent.* Pastor Iudas: paui enim socii Iethri pecora, & tunc visionem magnam vidit. Corniger vates. *Mant.* quod splendore bicipiti caput niteret à Domini conspectu: Heros corniger: Amramides iurificus virga, & olentisq; Tonantis.

Ac mitra colubens cornigerum caput: ex *Sen. in Hipp.* cornutum enim faciem habebat & splendore ex oculis radiorum instar emittente. Clarus virtute Moyses. Auxilijs fretus celestibus Heros. Dux Isidum profugarum. Isidum ductor. Qui purpureum virga per mare fecit iter. Ex quo fonte omnes haurire oracula vates. Moses, nempe Deum spiritero in rubro vidit conspicuo lumine sidmanum, &c.

MOTVS.

Gestus. *Quid. 6. met.* Verrigo, nis. Commotio: Motio.

Motus, aum: Commotus: Permotus, adiect.

Epith. Tremulus, vitalis, lubricus, irrequietus, motus, assiduus.

MVCRO, nis.

Proprie cuspis est, & acumen ensis, telorumque pro ipsis tamen vsurpatur frequentissime à Poetis.

Epith. Strictus, anceps, brevis, terrificus, minax, iurens, mortalis, nitidus, hebes.

Stat ferri acies mucrone corusco stricta paratæ neci.

Cuspis: Spiculum: Sed Buce aduersum cuspidem figit. *Virg.* Cuspide fulget acuta.

Epith. Ferrata, acuta, vulnifica, violenta, flexa, ærata, fulgens.

MVGITVS.

Vox taurina. Taurini sonitus, gemitus. More bouis paphio clausus in ære gemas. *Quid. in Iun. V. Perillus.* Bouis gemitus. Horrendus clamor tauri. *Virg. 3. Georg.* Quæritæ bouum: Discessu mugire boues, atque omne querelis impleri nemus. *idem 8. Æn.* Fremitus mugiens. *Cauid.* Ne more iuuenæ Mugiat. *Quid 1. met.* Vox bouum. *Virg. 6. Æn.* Boatus, us. *idem. in opus.* Raucus tauri sonus. *Sil. lib. 5.* Irati fremitus leonis. *idem. in Oed.* Leones enim pariter mugiunt. Vox horrenda leonis. Armenti grauis vox. *Sen. in Oedip.* Mugitus veluti cum prima in prælia Terrificos ciet — reboant mugitibus agri.

Epith. Raucus, resule. nis, minax, quiculus, horrendus, luctifonus, per lucta relictans.

MVLCTRA, æ.

Mulctralia, uni: Mulgaria, præfixe dicebantur, ex *Valgio Sermu.* Mulctra, orum. *Virg. eclog. 2. Illuc*

iniussu veniant ad multa capellæ. *Her. apod.*
 Bis venit ad multa binos alit vberes foetus
 More patrum niuea implerunt multa Italia
 vacca.

Sinum lactis. *Virg. vas*, in quo lac multum asser-
 uatur, *eclog. 7.*

MVLIER. V. *Femina.*

MVLTIPLVS.

Turba. V. *suo loco.* Obstat nostris sua turba libel-
 lis. *Mart. 4. 29.* Manus: Agglomerata manus.
 Corona. Cuneus, ligur, in exercitu. V. *Actus.*
 Copia: Iucurrunt densi simul omnis copia.
 Teuerum. *Virg. 11. AEn.* Densa moles: Densaq;
 ad muros mole feruntur. *Idem 12. AEn.* Con-
 cursus iuuenum magnus. *Idem.*

Agmina: Agmina: Cohors numerosa: Quem
 mille sequuntur: Milia: milium: Igens nu-
 merus comitum. *Virg. 2. AEn.* Tribus, *Mart.*
 Caterua: Migna comitante caterua. Crebro
 circumvallata maniplo. Longo examine ma-
 tres. *Sat. 3. Tibul.*

MVLVS.

Spurius admittit queratur fretus aselle. Narus
 equo ex asina, vel narus equa ex asino. No-
 thus sonipedis, Asinus.

Epith. Celer, vagus, itrigosus, lulentus, robu-
 stus. Hinc

Mula biformis, munda, Hispania, quod inibi
 multum copia sit ingentior, quam alijs locis;
 hinc antonomastica: Hispania iuncta: quæ
 numquam generant, nisi portentose. Mori-
 gere Rhodani torrensis alumnæ. Victim
 affuerat itrigosa querere mula. — namque
 hic munda nec vulgula mula. *Iuen. 7.*

Apud Venetos Paphlagoniæ urbem mulorum
 genus primum excogitatum esse, & inuentum
 ex *Humari Scholiaste* habetur Iumenta: Antono-
 masticæ sumuntur muli, quando ad vctan-
 dum, & laborandum semper nati videantur
 ex *Iuv. 7.*

MVNDVS.

Cuius quatuor ætates olim scilicet à poetis descri-
 buntur: aurea, argentea, æenea, ferrea.

Nunc adeit mundo dies superbus ille, Qui pre-
 mat genus impium Celi ruina, Rursus ut stir-
 pem nouam generet, renascens M. lior, ut
 quondam tulit inuenus (idest mundus) tenebre
 regna Saturno Poli, &c. *Sen. in Oct. ad 2. scen.*
 2. ubi elegantissime iam dictas ætates describit.
 Ceterum synonyma V. *Orbis*, *infra*. Triplex
 mundus: Triplicis confinia mundi. *Quid. 12.*
met. nempe Cælum terræ, fundum.

Epith. Vastus mundus.

Significat item mundus, quod simplex, expoli-
 tus. V. *suo loco.* Tercus: Elegans: Purus, vnde

MVNDITIES.

Mundicia. *Hor. 1. od. 5.* Lauticia: Cultus: Cultu-
 ra: Elegancia. V. *Explicuit.*

Cultus quoque, quantus illis esse potest mem-
 bris. *Quid. 12. met.*

Mundus. V. *Purus.*

Mundus mulicibus. V. *Gemmae generis.*

MVNICHIA. V. *infra.*

MVNITVS. V. *infra.*

MVNVS, cris.

Et suuenum egregium præstanti munere donant.
 Donum, & dona, orum, cuius epitheta eadem
 erunt, quæ muneri tribuuntur. Darum, i: In-
 gentibus ipsam sollicitate datis. *Quid. 6. met.*
 Præmia: Aurum: Nil dona, nec auru, Nec
 magnas. *Virg. 11. AEn.* Xenia, Græca vox: quæ
 hospitibus donabantur. *Mart.* Xeniolum, di-
 minuit. *Apul.* Manuscula, orum. Donarium.
Macrob. propriè quod in factum vsum confer-
 rit. Donatium. *Suet.* quod ab exercitu im-
 peratore militi confertur, vnde & *Quid. 2. Pont.*
 1. dixit: Bellica dona. Grandia dona. *Idem*
epist. 3. Talenta bis quinque. *Idem.*

Misilia. *D. gest.* donaria, quæ in vulgus promi-
 scue spargit Princeps, aut magistratus. Con-
 giarium. *Cic.* munus, quod populo datur à
 Principe. *Mart. 3. 7.* pro mercede. V. *Mercas.*
 Honorarium. *Idem.* quod honoris ergo magi-
 stratus, aut Principi Reipub. siue populi no-
 mine offertur non tamquam delictum idcirco
 etiam merces, quæ Medicis, Iureconsultis,
 alijsq; operam benefici loco præstantioribus
 dabatur.

Lauria. *Lm.* Munera, quæ legatis exterarum na-
 tionum dabantur. Legatium. *Virg.* quod da-
 batur legato variat, & impense nomine. Ver-
 rum quando contingebat à Romanis dona-
 mti Regibus socijs, aut amicis Principibus,
 qui eorum amicitiam ineratant, hæc potissimum
 nitebantur: Scipio eburne; toga picta, &
 sella curulis. Pretium. V. *suo loco.* Merces. V.
sup. *ibid.* multa. Euangelium. V. *Mercas.*

Apophoreta. *Mart.* munera, quæ consulis aspor-
 tanda donabantur à prandio. *Seren.* & sym-
 munculum, quod in anni auspicio donatur:
 Sereñæ autem primus fuerunt institutæ à Ta-
 cio Rege, acceptis è luco Sereñæ: Deæ ver-
 benis noui anni auspicijs. *Munera:* Opes: Opi-
 bus merebore, idest muneribus. *Sen. in Agam. 3.*
 Epith. Preciosum, opulentum, honestum, pre-
 clarum, egregium, gratum, exile, exiguum,
 celeste, ingens, memorabile, mirabile, extia-
 le, munera maiora voto, fideiq; non leuio-
 ra dona, munera, & vulgata ordinaria plebea.

Sporula. *Mart. 3. 7.* pro cibo, aut donario, quod
 in clientes, & salutaribus erogabatur. Quippe
 Nero cœnam rectam clientibus exhibuit à
 portentionibus redeperat ad sporulas; quæ cala-
 thus fuit, quod primum obsonia dabantur postea
 centum quadrantes: quod *Mart.* *idem.* expositu-
 lat, inquit; Centi missili iam valet quadrā-
 tes. Donatianus verò antiquato illo Neronis
 edicto, reuocant cœnas. *Leg. Suet. in Domit.*

MVRENVLÆ. V. *Murex.*

MVREX.

E concharum genere, vnde purpura, ideòq; pro
 ipsa sepiissime ponitur; sunt qui piscem esse di-
 cāt, cuius sœuine purpura color edificatur.
 Ostrum. V. *suo loco.* Assyrium venenum; Sydonis
 concha: Collocat hanc stratis concha sionide
 tinctis. *Quid. 10. met.* Purpureus succus. *Quid. 1.*
trist. 1. Tyrius succus: Tyriod; rubentia succo

Tirga

Terga premunt: *Idem 6. met.* Purpura. Vide *fur-
tus*. Rubor muricis Tyrii: *Sen.* quod apud Ty-
rum in Phœnicia humilimodi piscis ingens sit
copia, e cuius succo, purpura elicitor, in *Hipp.*
Color vestis Tyriæ: *Idem in Theophr.* Illis Tana-
reo pariter tremis ignea fuso Purpura. *Val. Fl.*
Arg. 1. Amycleum venenum. *Mart. 8. 28.*

MVRVS.

Mœnia, ium. Fundamina muri. Compages, um
— aut arcem compagibus vrbum: *Stat. 3. Theb.*
Murorum compages. Pariet, tisi propitè do-
morum Tectoria; est parietum tegumentum
leue: *Pers. 5.* Agger murorum. *Virg. 10. Æn.* Pin-
na: sunt illæ partes eminentes in muris, quas
vulgus *Muris*, appellat. Castrorum in morem
pinnis, atque aggeri cingit: *Virg. 7. Æn.* Mu-
rorum moles: *Idem 11. Æn.* Saxum altum: Ro-
mulus vt saxo lucum circumdedit alto: *Ouid.*
3. fast. scilicet muro Asylum. Minxus muro-
rum ingentes. *Virg. 4. Æn.* idem, quod pinnæ:
Vrbis propugnacula: *fig.* — intra pomeria
natus. *Iuv. 9.* Est autem pomerium locus intra
vel post muros vrbum.

Lorica. *Caf.* Sepimentum muri, quod à lapsu tuer-
tur, & protegit in muro stantes. Murales fœtæ:
Sid. 2. 3. Munimenta murale: Non vaito aggere,
crebrasq; turre cinxerant vrbes: *Sen. in Hipp.* Cu-
stodia muri: *auod, 3. trist. 14.* Muri moles. *Idem 2.*
Pont. 1. Muri membra: *Prop. 3. 1.* Murorum mu-
nimina cingunt Ænæa, quæ reboant atros tor-
menta per ignes.

Muros euertere, discindere, ponere: Et mœnia
ponere, idest vrbum conder. *Virg. 1. Æn.* Celso ex
aggere muri. *Sid. 1. 14.* Terrapines. Non si te fer-
reus agger Ambiat. *Stat. 2. Theb.* Aur celsum
crebris arctibus vrbes Inclinare latus. *Idem 2.*
nempe murorum aliquam partem, quæ latus
dicitur vrbs. Crepido, nisi apud *Iuv. sat. 5.* non
nulli interpretantur locum paulo eminentio-
rem ac separatum ab equorum, & curruum
via, vulgò (*muricculo*) & dicitur crepido aba-
qua è stillicidijs crepitante, nam potissimum
sunt, sub tectorum stillicidio huiusmodi cre-
pidines, in quibus olim iacebant stipem pe-
tentes mendicando.

Epith. Manoria, inuentia, Pelopela (à locis enim
sumpta ipsa loca significant) incluta bello, ma-
gna, maxima prima.

MVRMVR.

Tumultus: Aur murmuris: Murmuris ventus
suffusus. Varius frenor. Premitus. Streptus.
Confusa verba.

Epith. Paucum. Hinc

MVRMVRATIO, &

MVRMVRATORES.

In me quid rabido vulgus fremit ore profanum.
Non bona verba: *Bemb.* Suffrator: Detractor.
Bilinguis: Eloquium nocens. *Ouid. 1. eleg. 3.* Gy-
dens alienam carpere vitam. Absentem dictis
rodere vitam. *D. August.* Detractor. *Psallinus*,
qui illam describit *in sil. his. orig.* Rodimus al-
terius maiore negotia cura, vide *Maledicus*, *ubi
multa.*

Tum sonitus auditur grauior, trahimque susur-

rant Frigidus vt quondam siluis immurmurat
auster.

Epith. Ventosum, crepitans, raurum, stridens,
cremulum, resonans, reboans, horrificum,
clamosum, garrulum, sonosum, foposiferum,
streptans.

MVNTICHA.

Promontorium est Pyrei portus in Attica, à Mu-
nycho dicta, qui illic Dianæ templum condi-
dit, quæ inde Munichia fuit appellata, ibique
cultæ, vt *Pausanias* ostendit in *Attica*: *Hellanicæ
verè in 2.* Munychiam aut appellatam esse à
Munichio Rege Pentaclei filio, qui templum
(vt diximus) Dianæ crexit, in quo cum Atheni-
enses vrsum Dianæ sacra interfecissent, fœ-
nes facta est, qua tum deum eos liberatum
iri prædixit oraculum, quum quispam eorum
filium offensa Deæ sacrificasset. Id, quod ex
conditione Embarus pollicitus est, si sacerdo-
tium in sua familia perpetuo permansisset, &
gentilium heret; quod cum antuissent, ex-
ornatam filiam immolauit: vnde prouerbum:
Embarus sum; in vcerodes, infansque. vide
Adagia. Hinc Munichia sacra dicta sunt, quæ
ab Atticis mense Munychione agebantur, qui
nostro Martio conuenit; in quibus virgines
mactabant Idolo pro vrfa interdicta. vide *Gy-
rald. syntagma.*

Munichia ductos portus salue veneranda. *Cal-
lim.* Munychiosque volans agros, &c. *Ouid. 2.
met.* Quo non Munychizæ quæquam præstan-
tis arces. *Stat. 5. sil. 3.* Sumitur pro Athenis.
vide *fur. loc.*

MVNITVS.

Munitior, munitissima: Præmunitus: Fortis ru-
pes: Inaccessus: Nec facis ingenio tuta fuisse
loci ideit natura non satis munita. *Ouid. 2. Pont.*
1. Inexpugnabile. Quod vinci vix potest. Pre-
bet securos intra tentoria somnia. Castræque
turrigero valeant circumdara vaila. Vallata.
Circumvallata: Fortis locus, fortissima mœ-
nia.

MVRVS. V. supra.

MVS, ris.

Quoddam animantium genus, quorum ali-
quando multitudine præsertim agrestium, vel
vrbes aliquot relictae olim fuerunt ab incolis.
Nam Colas Etruriz ciuitatem mures destru-
xerunt. E Gyro insula aliquando peplu-
runt incolas, teste *Varrone*, ac *Theophrasto*. Sic de
Heraclea Ponti, & de alijs traditur ab anti-
quis *Historicis*.

Præda felis: Fel præda petita: Catibolus: Incola
nostræ domus, ex *Plin.* Rofor omnium rerum.
Sorex, cis: sunt ex muribus maiores: Si vræ-
gnans artus caprius furciv edit. *Q. Ser.* solet et-
iam breuiari. Quæ bicus occultum mus sibi
fecit iter.

Horum genera:

Mus agrestis: Nitellula *Serius*, forsitan nitella *Plin.*
ny. Sed ex *Mart. loc. 5. 38.* nitellam interpretatur
Murem muscarum (vti appellant) nam eo in
loco, vbi varijs confertur rebus Erotion puel-
la, non benè sona t quod interpretatur *Fama*.
bis.

lino : Auream nitellam igitur ex colore aureo murem intelligere videretur, qui rufus est sub-lucide, & hic Mus odoratus. Peregrinus mus: *Hircynus*. vulgò.

Mus subterraneus, qui terræ foramina incolit, herbasque vorat. Mus aquaticus, qui pisciculis vescitur: Mus araneus: Mus Ponticus: Venetus, siue Alpinus idem esse à nonnullis iudicatur, qui vulgò dicitur *Armelino*: Sed de hoc V. *Feranus* nomina sub dictione Mustela. Mus siluaticus, qui siluas colit, & rura. Talpa. vide *Feranus* nomina.

Epich. Brevis, pauidus, urbanus, rusticus, ridiculus, rodens, exiguus, cautus, sordidus.

Hæret impressis fabulis poema quoddam Myomachia inscriptum, in quo varia murium nomina ex effectibus sunt apposita; quod lector adire poterit.

MVSÆ.

Quæ nouem ab omnibus fuisse dicuntur Iouis filix ex Mnemosyne, idest Memoria fuerunt. Est qui dicat apud *Arænum* Telluris filias fuisse; sunt qui de numero ambigant, sed nihil ad nos, qui communem sequimur sententiam; & qui plura de his desiderat, *Disputantes* Gyraldi quærat: ab inquirendo dictæ sunt, vt inquit *Diodorus*, quod ea inquirent, hominesque doceant, quæ ab indoctis ignorantur, & quod querendo scientiam pariant. Nouem sunt, propter nouem ipsarum inuenta, vt infra. Hæ puellari, & nympharum habitu indute finguntur cum varijs, & diuersis musicis instrumentis, quemadmodum in Aldobrandinorum hortis ad Tusculos in pulcherrimo secessu videntur. Coronabantur olim variè, & horum, & frondium coronis, sed interdum palmas, vt ait *Phrynus*, propter nominis similitudinem, quia Phœnices litteras inuenisse ferunt. Coronas gestabant quoque ex pennis versicoloribus non modo propter Pteri filias ab his superatas, & in Picas conuersas, sed etiam ob Sirenas deuictas, vt alibi dicitur. Iouis, & Mnemosynæ (vt *superius* innuimus) filix fuerunt, quod qui operam nauant rebus literarijs, oportet intelligendi, & memoriz potestate præditos esse. Ad hæc & fons Mnemosyne fuit non longè à Trophonij antro, qui ita appellabatur, quod qui aquam illam hausissent, omnium, quæ in antro vidissent, reuoluerent videbantur. Apollini potissimum sociæ (sicuti sorores) tribuuntur ob varias causas, quas hic recensere longum esset: harum fabulam habes apud *Ouid. f. met.* Nam cum aliquando Parnassi montem petissent, aduersis tempestatibus inuitæ à Pyreneo, qui Dauidia Phocidis urbem incolebat, tecta subierunt, qui pulcritudine captus virginum, cum regiam claudi imperasset ad vim inferendam; ipse cupiditate eius ne satisfacerent, in volucres conuersæ fuere; quas illudum per ardua montium persequeretur altitudine scopulorum prolapsas toto corpore eliso, misere perijt; ipse verò Parnassum montem incoluisse dictæ sunt.

Musarum nomina.

Clio: hæc historiam inuenisse dicitur, vnde bona fama, & gloria nascitur, & apud mulicos cum Luna Hypodorum modum, & choralam Proslambanomenon possidere; vnde versus Clio dulcorisæ citharæ modulamina prompsit; ex *Græc.* Clio gesta canens transactis temporibus reddit. *Virg. in epig.*

Calliope: Poësin inuenit, vnde omnis humanæ locutionis venustas gignitur: Hæc cum Mercurio Hypophrygium modum, & chordam. Hypacæ Hypaton mouet. Calliope Heroi monstrauit carminis artem, ex *Græc.* Carmina Calliope libris Heroica mandat *Virg. in epig.*

Thalia, Phicurgian, siue plantarum artem adinuenit; quæ Clio supponitur, tamquam virtutum germinatio, (si allegoricè loquimur) nam virtus omnis per pulcrum appetit famam, & gloriam. Huic nullus tribuitur à mibis concentus, sed silentium potius, tamquam terrestri Comica vita Thalia tibi est, moresque reperi, ex *Græc.* Comica lastiuo gaudet sermone Thalia. *Virg. vt sup. V. suo loco.*

Euterpe, tibias reperit, vnde voluntatis delectatio orta dicitur ab Allegoricis; cui cum Ioue Lydius modus, & parypate mense conuenit. Dulciloquis calamos Euterpe statibus vrget. *Virg. vt sup.* verum *Græc.* aliud sentit de Euterpe: Euterpeæ chori tragici resonabile carmen, in *epig.*

Melpomene, oden inuenit scilicet cantilenam; vnde cantus dulcedo apud Græcos illi tribuitur, cum tragica moestitia à nostris illi designetur; Hæc cum Sole Dorium, & lichano hypatos coapat: Mufa tragœdiz fœuere. *Hor. 2. l.* Melpomene dulci concentu barbita mouet; in *epig.* Mufa tragicæ: *Mart. 2. 41.* Melpomene tragico proclamant mœsta boatu. *Virg.*

Terpsichore tripodum inuenit, & choream, vnde artium delectatio illi assignatur, quæ cum Venere Hypolydian paripatehypaton continet. Grataque Terpsichore calamos instare parauit; in *epig.* *Græc.* Terpsichore affatus citharis mouet, imperat, auge. *Virg.*

Erato, nuptialia, & saltationem reperit, vnde amoris officia illi tribuuntur, quæ cum Marte Phrygium modum cum Hypate mense custodit. At Erato Diuinu iucundos reperit hymnos: ex *Græc.* Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu: *Virg.*

Polymnia, siue Polyhymnia, agriculturam dicitur inuenisse, & propterea memoriz capacitas tribuitur: quæ cum Saturno Mixolydium modum temperat, & lichanon meson seruat. Harmoniam numeris, saltusque Polymnia iunxit; in *epig.* Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu. *Virg.*

Vrania, Astrologiz inuentrix, cui subtilitatis humanæ intelligentiz traditur; & cum Cælo stellato Hypermixolydus modus, & menses chorda adscribitur. Vranie, altiorumque chorum, Cœlique rotatur, ex *Græc.* Vranie Cæli motus scrutatur, & alstra. *Virg. l. Lege Lily Gyraldi synagmas.*

Sunt

Sunt autem qui musis inuenta variant, afferuntq;
Clion historiam inuenisse; Thalian agriculturam,
& curam, quæ plantis adhibetur; Buterpen Mathematicas artes, Terpsichorem eruditionem; Eraton saltationem; Polyhymniam lyram; Melpomenen cantum; Uraniam astrologiam; Calliopen poesin. Sed ad
Sononyma.

Heliconiades: ab Helicone monte in Boeotia. V. *Helicon suo loco, Lueret.* Heliconis Dex: Pandite nunc Heliconia Dex; cantusq; mouete. *Virg. 7. Æn.* Heliconis alumne. *Ouid. 4. fast.* Cohors Heliconia docti Phœbi. *Stat. 5. silu. 3.* Dex Heliconia colentes. *Ouid. 5. met.* Collis Heliconij cultrices; *ex Catull.* Heliconia turba. *Stat. 7. Theb.* Heliconis numina. *Sil. 1. 14.* Heliconides. *Prop.* Sacra caterua; Conuenit ad nostram sacra caterua lyram. *Claud. in prof. 3.*
Aonides; ab Aonis montibus frequentissimè dicitur, qui in Boeotia sunt, & Aones nominantur. V. *Aonia.* Aoniz diuz. *Stat. 5. silu. 4.* Aonides forores. *Idem 5. silu. 3.* Aonia cohors. *Balb.* Aonides Dex: Hic iacet Aonidum succensus amore, Dearum: Aonidum turba. *Mart. 7. 13.* Aoniz puellæ. *Pont.* forores.

Thespiades: à Thespia, vel Thespijs in Boeotia oppido, ubi præcipue musæ colebantur. Thespiadum turba. *Ouid. epist. 21.* Thespiades Dex. *Ouid. 5. met.* Thespiadum chorus. *Apoll.* caterua. Thespiadum Dearum cohors. *Pont.* Nouem Dex: Perq; nouem iuro numina nostra Deas. *Suid. epist. 12.* Nouem Thespia turba *Deq. Pont.*

Pegasis: à fronte, quem Pegasis vngulæ istu fessisse fingitur. V. *Pegasis Ouid. epist. 21.* Phœbi chorus. *Stat.* Chorus fororum. *Mart. 1.* Chus forores. *Ouid. 1. de art.* Sorores Parnassi de colle. *Bembus.* Dicite quæ fontes Aganippidos Hippocrenes Grata Medusæ signa tenetis equi. *Ouid. 5. fast.* Doctæ forores. *Idem 5. met.* Doctæ Virgines; *ex Catull.*

Meonides: à Meonia regione, vel ab Homero, qui Meonius dictus fuit, si Myonias legas, à Phocidis vrbe, cuius meminit *Pausan. & Steph.* in tota enim Phocide Musæ colebantur. *Ouid. 5. met.*

Pierides, vel Pieriz, à Piero monte, vt *Festus* ait, qui ex *Thespijs* interpretat, in Macedonia est, ubi genitæ sunt Musæ, vel à Pieri, & Anippes filibus, quæ cum veris inuisi auxilij sunt decertare, vnde victrix in picas mutata fuit: siue alia de causa. Pieridum chori. *Anguill.* Pierius chorus. *H. Balb.* In noua Piero properent à fronte. *Virg.* Quare Pierijs laticis decus ite forores. *Ouid.* Pieriz forores. *Stat. 5. silu. 3.* Conantes nouem Phœbi: *Ouid. 1. el. 3.* Musarum chori. *Prop.* Corona: Musarum choreæ. *Augurell.*

Castalides: à Parnassi fonte. Castalia. V. *suo loco.* Mart. Castalidum chorus. *H. Balb.* Castalidum gregem. *Mart. 7.* Castalides forores. *Idem 4. 14.*

Libethridæ: à Magnesiæ fronte musis ipsis consecratos, vel à Libethrio monte 30 ab vrbe Corona stadijs distante, vt scribit *Pausanias*, in

quo fons, & musarum Libethriadum amulacra fuisse traduntur. Nymphæ Libethridæ. *Virg. ecl.*

Aganippides: à fonte. V. *Aganippe Mart.* Aganippæ chorus Cytheriades: à Cytheree monte. V. *suo loco.* Insidles: ab Atocæ nomine Insula. *Apoll.* Mneusolynides: à matre. Olympiades: à monte Olympo. *Parr.* Musæ, quæ ædibus magnam pulsant Olympum. Sicelides: à Sicilia. *Virg. ecl. 4.* Presentia numina vocant. Virgineus chorus. Cameniz: quali Camenaz, à canendo. V. *suo loco.* Numina vatum. *Ouid. 15. met.* Nouem puellæ. *Prop. 3.*

Parnassides: à Parnasso, quem V. *suo loco.* Pimpeides, siue Pimplex: à fronte Pimpla. V. *suo loco.* Mart. 11. Diuz Pimplex. Mont. Hyanthæz forores. *Pamph.* ab Hyantijs Boeotiz populis, vnde etiam Hyantiæz forores dicitur. *Suid.* Corycides: à colle, vel antro porius Corycio in Parnasso Delphis proximo; ita nuncupato à Nymphæ Corycia. Nymphæ Corycides. *Ouid. 1. met.*

Quas Musas si singulari velis numero vsurpare.

Pimplea dulcis. *Hor. 1. 26.* Pimpeis, dus: Pegasis, dos: Thespias, dos: Aonis, dos, & sic de cæteris. Siren: ob suauitatem cantus: Itala nam Siren, Attica, Tusca perit; *in suo Bembus.*

Musæ ita pingi solent, vt se mutuo tenentes choros ducant.

Epith. Dulces, laboriferæ, laurigeræ, sedulæ, sanctæ, almæ, docticanæ, puræ, violaceo capitulo præditæ, amabiles, multicolores, &c.

MVSÆVM

Pierium antrum. *Hor. 3. 4.* Schola poetarum. *Mart.* 3. Locus musis dicatus, vbi quis luctubrationibus insitit. Pieridum domus, sedes: Musarum loca: Musis loca grata serene. Fuit autem Musæum in Alexandria regia domus, atque mensa, in qua, vt Athenis in Prytaneo, sumpta regis victus quotidianus præbeatur visis doctrina excellentibus cum honore amplissimo: & hæc dicitur adagio: Bibliotheca animata: Musarum cauta. *Tomar.*

MVSCA.

Cuius species si scire quæris, lege poema Etruscum lepidissimè Ioannis Bapiste Lalli mei familiaris, cuius filius Ioannes humaniorum litterarum apud me auditor exiit: in quo viri leporem, elegantiam, doctrinamq; admiraberis, si alia eiusdem carmina seris, & locosa libebit legere.

Musæ pronuntius. Cicindela. *Plin.* Lampyrus. *Idem.* Musæ genus vespere per arua lucens. Noctilucam sunt qui vocant, vulgò *Luciola.* Muscarum fastidia: Insuper muscæ, molestæ, sordidæ. Muscaria turba, agmina, cohors. Cynomya est quæ canina musca, alia voce dicitur. Muscæ improbitas.

Myiagrus Deus muscarum.

MVSCVS.

Est lanugo in arborum corticibus, in fontibus, alijsq; humidioribus locis.

Muscosum solum. *Prop. 3. 1.* Muscosa iuga. *Idem.*

2. 19. *Mollia prata. ibidem.*

Marinus muscus, quæ alio vocabulo dicitur *Alga*. Herba frequens maris.

Epith. Mollis, virens, viridis, fragilis, flavens, re-nuis, &c.

Est etiam muscus vulgò odor valde ab aulicis appetitus, qui etiam capreæ appellatur, quem esse sanie est vomica mæcæ collectam *Atrius* putat, aut vinctoris; aut est castorum testiculis, unde etiam Castorium dicitur medicamentum: diuersum sit ab illo.

Virosa cithæra: *Virg.* Zibethum: odoramentum musco assimilò odore. Aulicus odor.

MVSICA.

In iussum tandem aliquando Aphthoniaco more cufimus, quam tependo multa digna scitu reperies. Hanc triplicem esse volunt, vel ore, vel manu, vel flatu editam. *Cic. in Rosciana* cantum vocum, neruorum, & tibiarum nominat, quæ alij vocabulis harmonikam, organikam, & rhythmicam indignant eius artis magistri. Inuentione illius Apollini, ac Mercurio tribuunt, unde *Pythagorici* omnes, & *Plato* *Sophiam* vocauerunt musicam, quod mundi fabrica vniuersa ex harmonia, & concentibus constare ratiocinati sunt. Sed ad nostra: nunc de oris musica intelligimus: Musicæ laudes apud *Cassiod.* 2. *Pl.* cap. 40. Conventus vocisquæ lyraque: *Ouid.* 11. *met.*

Liquidæ voces — cui liquidam pater Vocem cum cithara dedit: *Hor.* 1. 2. 4. Acutæ voces: *Aproli.* Cānor, is. *Ouid.* 5. *met.* Vocale carmen. *ibidem.* Dulcisonum carmen, quod totidem numeris, Gardeq; salor; reddebant: *Bomb.* Dulcedo vocis: Suetus erat mulcere noua dulcedine vocis. vocis gratia vera: *Cic. Gall.* Duleisoni tōti: *Mart. Capell.* Musicus tonus: *ibidem.* Numerus: quod vulgò dicimus: *Battuta*: *ex Ouid.* Vox canentis: *Ouid.* 11. *met.* Vultus hymnifer: *ibid.* Hymniferos tendit diuellere vultus. Rarior alic canentis: *id.* 14. *met.*

MVSICVS.

Musicus homo. Musurgus, vulgò *Compositor di Musica.* Rhapsodus, est cantor qui ex improviso carmina conciebat citharæ aliue instrumenti sonitum, vulgò. *Improvisare.* *Athen.* lib. 12. Vocalis Arion. *Ouid.* 2. *Met.* Obloquitur seipem discrimina vocum: *Virg.* Hactenus ad citharam vocalia mouerat ora: *Ouid.* 5. *met.* Cānor mulcendas natus ad aures: *ibidem.* Tantaq; dos oris linguæ deperderet fsum: *ibidem.* Sambucistris; femina, quæ Sambuca canit. *Lin. & Athen.* lib. 4. Psalteria, Sambucista verò ad homines spectat vt Nabilla, Pandurista. Psalteres, is apud nonnullos est, qui vulgò apud nos dicitur *Organista*.

Cantor, is. Pricentor, qui præit præcinitendo, & quasi viam præmonstrat Phonaficus, fab. formandæ vocis præceptor, Chidala voce, *Maistro di Cappella*.

Qui vendit vocem: dici potest etiam Musicus, licet *Musculus* *Farnabio* Interprete, vsus fuerit, pro caustico, qui vocem suam foro prostruit, vt alio loco dixit *Ouid.* vendere, nec vocem Siculis &c. *Mart.* 7. 63. licet ipse eo in loco pro musico

interpretaretur: præsertim cum subiungat plausumq; Theacris, idest vendit: *Farsi Comediantes.* Arguo quicquid murmure dulce loqui: *Cic. Gall.* Dulces modis: *ibid.* Quinque apud Græcos musici modi fuere, quibus in choræis potissimum vtebantur: V. *sup.* Chorea, Atre, quæ fluias, & aues, laxaque traxerat, quæ præbuerat moras fluminibus, *Sen. in Herc. fur.*

Epith. Dulcis, suavis, blanda, læta, fera pecciora mulcens: V. *Centros.* V. *Modulamen.*

Musica instrumenta.

Triplicia sunt, vt in *Prothesira* in *Falstus D. Chryssostomus* scribit, nempe quæ flatu complentur: quæ neruis intenduntur: & quæ pulsantur. Primi ordinis sunt Tuba, Tibia, fistula, Clascic, Buccina, Cornu, & Lituus: Secundo ordini debetur Lyra, Cithara, Teutudo, Psalterium, Sambuca, Pandura, Barbiton, Naulum, & Pectis: Ad tertium referuntur Tympanum, Sistrum, Cymbalum, Crulina, & huiusmodi: hæc ex illo. Verum cur non etiam additur mixtū genus? idest Organum, & huc similia, quæ flatu adhibetur, & tactu? at inter instrumenta recensita aliqua est controuersia, quænam etiam sint, quibus olim vtebantur, non illis etiam temporibus usurpata: Sed de his nihil ad nos: tu lector alios consulte.

Chelys: Lyra: Testudo: Cymbalum. V. *sup. locis.* quauis vulgus variè intelligat Cymbalum, quod nonnulli Clauicymbalum nuncupant, forsitatè quod clauē temperetur, & ab alijs *Bucinatæ* sed V. inferius.

Citharæ: ides: Plectrum: Tuba: Tibia: Psalterium; V. *sup. locis.*

Sambuca, & triquetrum instrumentum imparibus longitudine fidibus: *Athen.* qui instrumentum esse uulicū acuti fons, & arguunt retrahendum scribit. At si primam descriptionem sequi volumus Sambucam rectè appellabimus, quam vulgus nuncupat *Spinetta*, & *Asperda*: verū iuxrà *Athenæ* descriptionem dissimile instrumentum est, cum id retrahere ordum appetlet, cui responderet, quod vulgò *Violone*, à quatuor chordis, quibus intenditur. Est etiam Sambuca lyrophœnix, idest à Phœnicib. reperta, siue potius ab Lyco Rhægio inuenta, & ad eius modū tua Phœnix vtebantur, accommodata lege *Athen.* lib. 4. circa fin. Monaulon instrumentum musicum Alexandrinis simulare, cuius meminit *Athen.* *ibid.* inuentum ad Oiride, Phœnix tibia dicta quoq; Pectis, dis: Pectidum modis *Sophoc.* Organum musicum, vt *Dalechampsius* interpretatur apud *Athen.* *sup.* Verum cum aliis *Athen.* dicat esse dichordon nempe duabus fidibus resum, cur non potius illud nomen dūm, quod vulgò *Calaficus*: Enneachordon instrumentum nouem chordarum: *Athen.*

Naula, æ: Naulum, instrumentum simile Sambucæ nonnullis dicitur, vel Psalterio: sed ipse secus sententiam, nam *ex Ouidiano* versus potius sistrum, vel huiusmodi simile esse dicerem: sic enim *Ouid.* Dicte etiam duplici genalia naula palma Vertere, &c. 3. *de ar.* forsitan ipsi simile, quod puellis commune est, & vulgò *Cambalo*, nuncupatus. V. *Cic. Rhod.* 9. cap. 4.

Barbiton, & *Barbitos*, V. Cithara, cuius inuentione à

Eudemo

Pindarus Terpandeo tribuitur; Anacreonti vèrò ab *Antiparni*. Sistrum. Tympanum. V. *sui loci*. Pandura, musicum instrumentū trichordon, triplicibus fidibus tensū olim, cui nūc quarta additur, & à nonnullis quinta, illi simile, quod appellamus *Viola*, à *Violino*. Crusina, is proprie dicitur sistrum, & velut cymbalum quoddam tinnabulis repletū, quo gestientes mulieres oblectabantur: frequens quippe Gaditanis, vnde *Mart. 6*. Edere laicius ad Bætica crumina gestus, & Gaditanis ludere docta modis: *epig. 71*. Harmonia, est modulatio ab arte concepta gravis, & authoritatis plena: Consonantia dicitur *Bæcio*, qui librum de musica scripsit, quem si plura desideras, lege: Et præter *Bæcium*, *Cassiodorum* perlege, & nostri æui *Zerlinum*, *Petrum Franciscum Valentinum*; nec non *Jo: Baptista* *Danti* *Florentini* *Partey* eruditissima scripta cum Etrusco, tum Latino sermone composita.

Musici insignes.

Apollo musicorum Deus: Linus: Orpheus. Vide *sui loci*. Mercurius repertor lyrae: Arion: Caliope Lini mater optima Psalteria, siue cantatrix: Amphion: Thamyra. *sui loci*: allos plures Vide apud *Textorem*.

Synonyma.

Carmine vocali clarus: *Quid. 5. met.* Cantor: Cantores: Canorus: Tuba canora: *Quid. 6. fast.* Vacat ille iocosis Cantibus: *Pisitor*. Citharam cum voce moueres: *Quid. 5. met.* Docta modos, & citharæ sciens. *Hor. 3. 9.* Seu varios incinit ore modos: *Prop. 2. 12. sine 22.*

Vox tremula, vibrans, crispa, *Gorghaggiant*, articulata. Vox canorus, *Sopran*. Vox acuta, *Contralto*. Vox tenuis, *Tenor*. Vox gravis, *Basso*.

Chorodidascalus, *Magister di Capella*, *Adrian. 11. cap. 1*. Modulatiois adfector, præceptor, instructor, moderator.

Epith. Phrygium Trigonum: Lydica Pectis: Syriū psalterium: Celenæ Tibia: Etrusca tuba.

MYSTVM. V. *Vinum*.

MVTINA.

Vrbs insignis Gallie Cisalpinæ in Flaminia, quondam Romanorum colonia, vbi Antonius cum Cæsare partes sequeretur D. Brutum obsedit, quem tamen Hirtius, & Pansa Consules, victo Antonio liberarunt: nunc Ducibus Eftenfibus insignior.

Eftenfium regia: Eftenfis regia: His Cæsar, Perusina fames, Mucienſis labores Accedant satis: *Luc. 1. Pharf.* Mucienſis ager: Illius auspicijs obsesse moenia pacem Victa petent Muriæ: *Quid. 15. met.* Qui libertatem Mucienſi Marte recepta Obruit auxilijs, vrbe pauente, nouis. *Rutil.*

MVIVS.

Ora imperiua verbis: *Quid. 5. met.* Lingua que perdidit vsum; ex *not* Os mutum. *item 6. met. & 1. fast.* Facti caret indice: *idem*. Per gestum rem significans: Per gestum res est significanda. *nihil: Quid 5. rith. 10. sine 11.* Ora quidem, sed multa gerens. Non habens quod queat ore loqui.

Cui os inane: Nec aures, nec ore Accipiens, redensque, sonos: mutus scilicet, & surdus: Torpue rat gelido lingua retenta metu. Ter tecū conata loqui, ter inutilis hæsit Lingua ter in primo

restitit ore sonus: *Quid.* Os mihi destituit vox ætescente palato, Hæreat ad fauces aspera lingua meos. Cui nulla vox, viresque, loquendi.

MYCENÆ, arum.

Vrbs insignis in Peloponneso Agamemnonis regia, à Mycæneo Spartonis filio, & ac Phoronel fratre dicta, cuius muri (sicuti Tyrnethij in Bæotia, à Cyclopijs fabricati) feruntur: quorum vi, ac magnitudine capi vrbs non poterat. Magne viguere Mycenæ: *Quid. 15. met.* — alte cecidere Mycenæ. *ibidem*. Pelopis vrbs: in ea enim primus regnavit à Tantaio, post quem Atreus: tum Agamemnon, &c. Vrbs Agamemnonia: celebres fuerunt præterea Mycenæ à templo Iunonis vetustissimo, & religiosissimo, vnde Argiua Iuno. Non procul inde fuit Lerna palus, de qua V. *sui loci*. Pertinet ad Argiam prouinciam in Peloponneso, de quo *infra*. Vrbs Menelai.

Vincula gestans letis fiet pompa Mycenis: *Sen. in Troad.* Mycenæ penates: *Pont.* Mycenæ domus. *Sen.* Mycena turba: *idem in Agam.* Mycenis, dis: patron. *item*. pro Iphigenia. V. *sui loci*. Vrbs sacra Iuno.

Mycenæ, Pop. Mycenides sœminæ: Mycenus, ad vrbem spectans.

Epith. Magnæ, altæ, fortes, claræ, Agamemnoniæ, sæux, veteres, dites, Pelopeiades.

MYCONE. V. *Cyclades*.

MYGDONIA.

Alteram in Macedonia; alteram in Phrygiam regionem constituunt. Hæc à Mygdono Rege sic dicta fuit, vt *Laërtius* placet, Bæbrycia ante, mox à Bithyno Rege Bithynia, vt scribit *Solimus V. Bithynia*.

Aur pinguis Phrygiæ Mygdonias opes. *Hor.* Mygdonius: vt Mygdonij cad. apud *Prop. 4. 6*. Et iam Mygdonijs clara cubilibus alto Impulerat cælo gelidas aurora tenebras: *Stat. 2. Theb.* Mygdonia mater, pro Cybele, quæ in Phrygia colebatur: *Vol. Flac.* Sic vbi Mygdonios plantatus sacer abluat Almo, Lætique &c. *idem 8.*

Mygdonides Chorcebus, cuius meminit *Virg. 3. Aen. V. sui loci*. quem adeo recordem fuisse *Zenobius* testatur, vt maris vndas enumeraret. Mygdonis, dis: Mygdonideſque nurus: *Quid. 6. met. V. Phrygia*: in quam regionem Mygdones Macedoniæ in Thraciam vergentis incolæ transgressi in Asiam, quam partem incoluerunt, Mygdoniam appellantur.

MYRICA.

Et Myrice, es; nota omnibus arbor, quæ Tamarix à Corinthijs appellabatur: & à Romanis non multum à gincita distans, humile quidem arbutum, cuius meminit *Plin. lib. 13. & lib. 24.* quam infelicem arborem appellat. Nasctur propè paludes, & in stagnantibus aquis: fructu fæst, quemadmodum & florem concrezione sua mustosum. Nasctur satiuia quædam tamarix in Ægypto, & Syria, in ceteris agrestibus myrice similis, sed in semine Galliz. Copiosa est apud Mæandrum, teste *Pausan. 4*. Magi apud Scythas Myricino baculo vaticinabantur, vt *Herodotus* scribit: Myrica quoque bellum Bay-
Qq 2 thrum

thrazum ab Apolline prædictum testatur *Metamorph.*

Tamarix: Tamariscus: Virgulta myricæ: Humilesque myricæ: *Virg. ecl. 4.* te nostre, Vare, myricæ: *idem 6. ecl.* nempe Bucolica nostra, ut ait *Sermon.* Arbor amans aquas.

Epith. Fragilis, tenera, sterilis, glaucescens, tenuis.

MYNTHE.

Pellex fuit Plutonis, quæ Proserpinæ odio in herbam sui nominis fuit conuersa, quam plerique Hedyosmon vocant. Est etiam mons prope Pylum, iuxta quem Plutonis fuit templum, unde fortassis orta fabula est mentæ conuersionis.

An tibi quondam formineos artus in olentes vertere mentas Pericphone licuit? *Ouid. 10. met.* Plutonis, siue Ditis pellex. Menta hortensis. vide *Herbarum genera.*

MYRMIDONES.

Vide *Græci*, & *Thesalia.*

MYRON.

Artifex, qui ex ære multa iudit simulacra; præsertim buculam, quam celebrauit antiquitas Græcorum; & hoc Latina lingua vertit *Anselmus*; fecit alia signa ænea. Numerosior in arte fuit, quam Polycletus, & in symmetricis diligentior. vide *Plin. 14.* Eleutheris natus fuit, & Ageladis discipulus: meminit *Cic. 6. Verr.*

Quicquid & argenti primum, vel in ære Myronis lussit, & enormes manus est experta colosse: *Suet. 1. fil. 1.* Myronis signa: *Prop. 2. 10.* victus fuisse dicitur à Pythagora Rhegus in Pancratiaste effingendo, qui Delphis tuit positus. Ut similis veræ vacca Myronis opus: *Ouid. 3. Pont. 4. 4. Pont. 1.* Atque Aram circumsteterant armenta Myronis. Quatuor artibus viuida signa boues. *Prop. 2. 31.* & hæc in Palatio monte erant. Quis labor in Phala docti Myos, anne Myronis: *Mart. 8. 51.*

My autem calator insignis fuit, præsertim in argento cælando, cuius meminit etiam *Prop. 3. ecl. 7* cuius opera exabant tempore *Pliny*, ut ipse testatur in insula Rhodiorum; Silenus scilicet, Cupido, & Scythi. At Myos exiguum flectit Acanthus iter: *Prop.*

MYRRA.

Cinyræ Pygmalionis (siue Cenchreidis, ut ait *Lactantius*) filij, filia, quæ, Veneris iracundia, quod sibi eius mater præferebatur, nefandæ patris amore capta, nutritis opera, cum eo infuso, dum Cereis sacra celebrarentur, & vxores à vitis secubarent, concubuit, Adonemque concepit; quod cum rescivisset pater, stricto ense filiam perire qui cepit, quæ fugiens in Arabiam vsque peruenit, ubi longo errore cessit. Deorum miseratione in arborem sui nominis fuit mutata. Fabulam prolixe narratam habes apud *Ovid. 10. met.* Cinyra porro Rex fuit Cypri potentissimus. Adonis pater. Vide *Adonis.*

Filia magni Cinyræ: *Ouid. 10. met.* Matris pellex, & adultera patris: *idem.* Soror nati, genitrixque fratris: *idem.* Virgo Cinyrea: *idem.* Adonis mater: Cynras lacrymas Myrrha hæret: *Sen. in Herc. Oct.* Crimen & illa fuit patria suc-

centa senectia Arboris in frondes condita Myrrha nouæ: *Prop. 3. 18.*

Arabum grauen: illi arborem intelligas: Attendant tibi non Arabum de gramine odorem: *Prop. 2. 29.* Myrrha *O. vntesidem 1. 2.* non quod in Syria nascitur (apud Babyloni enim, Arabasque nascitur) sed quod Antiochiam tantquam ad emporium totius Orientis camelis ab Arabia deferretur. Prima duci, myrrhasque graues, crystallaque portat: idem myrrhina: *Val. Stat. 4. fil. 4.*

Smyrna, à Græco dicitur, est autem myrrha lacryma arboris in Arabia nascentis Ægyptus spinæ similitudine proxima: quæ arbore incisa in substratas palmæ tegeres liquor ille destillat, qui myrrha nuncupatur, aliquando etiam in arboris trunco concreuit. Lege *Dioscoridem.*

Myrrha lacrymæ: *Pamph.* Cortex myrrhæ: *idem.* Cinyrea gemina: *Stat.* Spiræta Tyrio myrrhæ rore coma: *Tib. 3. eleg.* Myrrhæa gutta: Myrrheus vngat onyx, in onyche enim conseruabatur: *Prop. 3.* tepidæ de cortice gutta, ex arbore Myrrhæ: *Ouid. 10. met.*

Pedasilimos, myrrhæ genus, quæ expressa dat statem: Gabrica omnium pinguislima, quæ copiosam statem etiam reddit. Erythra, Minocæ, Dianitis, stactæ, Atramitæ, Sambilacæ, & Sambilacæ Sabæorum vrbe mari proxima, & Duristis, & Collactis, vel potius collectis. *V. Dioscor. & Plin. qu. lib. 37. cap. 8.* Oriens, inquit, Myrrhina mittit ex humore sub terra calore densata, in pretio sunt ob nitorem, & coloris varietatem purpurei, candidi, & terij ignescitis, & nempe pocula ex Myrrhæ: vide *Prop. 4.* Murraç, in Parthis pocula cocta foens. Sed *V. Galen.* hæc autem pocula ducuntur hodie *(Persellana).*

MYRTILVS.

Oenomaus Regis Elidis auriga, qui corruptus à Pelope, qui illi primam noctem à Hippodamia Regis filiam, quæ ipse deperibat, duxisset vxorem vel partem regni promissit; dum secundum Oenomaus conditionem curru ageret, Pelopem currentem insidit; quæ subtraxit antra fibula, quæ modiolus axis arfigebatur, & effecit, ut curru Oenomaus euerteretur, qui ab equis discerpitur periret. Pelops verò Hippodamiam cum regis affecit, quod receperat non præficeret: immo cum Myrtis à victore promissit, repetere eam fide, quam domino præstiterat: deceptus à Pelope in mare e Geresto præcipitatus Myrtos anam nomen dedit. Vide *sup. Myrtos* mare. *V. Pelopi Hippodamia Oenomaus.*

Ve tunc perire augea tyranni, Qui noua Myrtos nomina fecit aquæ. *Ouid. in Iou.* Proditus occidit deceptor dominæ Myrtis, sit fide vetus, quæ tulerat nobile reddit: mutato pelagus nomine. *Sen. in Thyest.* Spolia Myrtos maris. *idem.*

Mercurij filius: sic enim fabulantur, Mercurium ægea ferentem à Pelope sibi filium in pelagus præcipitatum, in eius filiæ tantum dissensionis disseminauit, ut inde orta tragedia fuerit antiquorum omnium celebrata carminibus.

MYR.

MYRTVS.

Arbustula perpetuò virens folijs, & odore præstantissima, quæ Veneri sacra fuit. Tria myrti genera *Cato*, & *Plinius* prodiderunt, candidum, nigrum, & coniugale; hæc à Græcis myrtus agria, nempe sancta; quod nuptijs, & coniugio dicata esset; dicebatur. Lege *Plin. lib. 15.* Huius frondibus coronabantur triumphantes post crucentam victoriam, & myrtea dicebatur corona. *V. suo loco.* Hanc etiam Herodoti poetæ accepiebant, vt *Ouid. lib. 2. de arte amandi.* testatur, quod autem festiua sint templa, vbi myrti ramis, frondisque dependant, significationem si velis accipere lege *D. Hieron. in prologo in Zachariæ prophetiam.*

Myrtea ferta: *Tib. 4. eleg. 3. & Ouid. ut sup.* Quales Eurotæ progignunt flumina myrtosæ arui. Litoralis herba, quod propè litus, siue loca amet humidiora, vnde *Ouid. 9. met.* Est lacus accilius deuexo margine formam Litoris efficiens, summum myrtea colorant, Et bicolor myrtus: idem 10. Paphia myrtus, nempe Veneri sacra, quæ Paphi colebatur: *Sen. in Oedip. v. 4.* Arbor Veneri sacra: Dilecta hi Paphia, myrtos à stirpe recurrunt: *Stat. 4. Theb.* Idalia arbor. Myrtilines, pro myrto, in quam conuersam tradit *Confiantinus Cæsar*: Hæc autem Attica fuit puella Mineræ uisita: Myrti solum: *Ouid. 3. de art.* Myrteolo de flore liquorem. *Petr.*

Epith. Redolens, sitians, nigra, viridis, Clethæra, litoræ, fluctu amans, Veneri sacra, formosæ Veneri gratissima, filuëstris, fatiua. Sola dicata Deæ rusticæ myrtus erat. Hinc

MYRTEIVM.

Myrtea filua: *Virg. 6. Æn.* Myrteum nemus: *Augur.* hastilia myrti.

MYSIA.

Minoris Asiæ regio, quæ duplex est, maior scilicet, ac minor.

Major inter minorem, maioremque Phrygiam sita populos habuit Olympenos, Trimenothuricos, & Mysiacedones; in hac

Primæ Vrbes.

Antandros vrbs, quæ Troadi quoque tribuitur, quam habuere Leleges finitimi Cilicibus. Sub hac Ænæas, exesiã iam patria, Italiam petiturus classem comparauit: *Virg. 3. Æn.*

Adoamiciunt Pergamus. Vide *Isaïas*. Abyda: Cypæ arum, quæ etiam Scopia dicitur. Philadelphe, frequentibus oim terræ moribus conculsa: vnde eius incolæ in agris magna ex parte depere cogebantur: vna è septem Ecclesijs, quarum mentio est in *Apocalyp.* sic dicta ab Attalo Philadelpho conditore.

Gargara, orum, opp. ad radicem montis Idæ ex parte provincie Mysiæ. Mirantur Gargara melleæ: *Virg.*

Montes.

Olympus alter ab Olympo Thraciæ & Cimou. Rhynæus fluuius.

Minor Mytia, quam Hellepontus, & Propontis perfundunt; hæc vicina Bithyniæ. Vide *Strab. 12.* qui illius terminos vix nosse faceret in hac insigniores

Vrbes:

Cyzicus. *V. suo loco.* Lampiscus: Abydus. Vide *Isaïas locis.* Dardanum: Parium, oppida.

Montes.

Ida Troiæ proximus Paridis, & Oenone amoribus notus, nec non trium Deorum iudicio ab eodem Paride perperam diffuso: *V. suo loco.*

Fluuij.

Ætepus: Granieus: Simois. *V. suo loco.* Cæcus, vide *suo loco, Sen. in Troad.* Alcanus lacus in Mytia.

Synonyma.

Arua Myforum: *Claud. 2. in Ruf.* Myforum scopulis applicuisse ratem: *Prop. 1. 20.* Teuthrantia regna: *Ouid. 2. de trist.* Telephi regnum: *Sen. in Troad. v. Telephus.* Æolis fuit etiam dicta Mytia ab Æolidarum colonijs.

Populi.

Myti, qui quidem abiectissimæ fuerunt conditionis homines: ita vt ceteris in proverbium: Myforum vltimus. *V. Cæcilius pro L. Flacco.* Mytiæ gentes: *Ouid. 4. Pont. 9.* Myforum agmina. *Herod. 17.* Teuthrantæ: Telephi populi.

MYSTERIVM.

Erant mysteria sacra arcanâ, & seclusa Cæteris apud Eleusiniis, (vt *superius*) diximus, magna, & parua, in quibus quæ agerentur à Sacerdotibus summo silentio occultabantur.

Sacrarum rerum penetratæ: *Ouid. 4. de rapto.* Arcana sacra.

A Mythis dicebantur mysteria, qui mysteriorum petri erant sacris initiati, Baccho, Cæterisque seruabant, plerumque laici, vt *Sen. in Oedip. v. 431.* *V. Herod. foren. chorum 3.* actus, vbi illorum cultus describitur. Eleusinia sacra. *V. Sacra Cæteris.* Mysteria Pythagorica. *V. Philosophia.* Sacri operantem: *Plin. 4.* quo prophani accentur: seclerata Miste à nobis possent appellari. Seclusarum. *Esop.* quod ab illis prophani secluderentur.

N

NABATHÆI.

Populi fuerunt, qui ab Euphrate ad mare rubcū vique postitam regione incoluerunt: Nabathæa verò dicta regio à Nabath Isaach filio (vt scribit *Isaïas*), qui vni cum duodecim suis tribus terram illam incoluit: pertinetque ad Arabiam, cuius populi Nabathæi, siue Nabatheni, & Nabuthæi nuncupantur: nec non etiam Tubiauei. Sunt autem qui dicant non à Nabath, siue Nabathoth Isachelis filio nominatam provinciam, sed à metropoli Arabiæ Petræ, quæ olim Nabathia dicta fuit: & hæc à Nabath condita. Regio quidem frugum inopis, diues pecorum, & latrociniorum.

Gens Nabathæa: regio Arabiæ, & Arabiæ. *V. suo loco.* Nabathæa quitiens regna, & Eoo finus. *Sen. in Agam.* Eurus ad auroram, Nabathæa regni recessit. *Ouid. 1. met.* Petra, vbi metropolis huius provincie, teste *Strab. lib. 16.* Et quos deposuit Nabathæo bellu saltu. *Isaïas.*

MENIA.

Funerum Dea, vt inquit *Fellus*, & *Varro*, eadem cum Libitina, & Epitaphia: cuius facellum extra urbem fuisse non longe à Viminali porta in regione s. P. Victorius tradit: sumitur autem frequentissimè pro carne, quo in funere laudandi gratia canebatur ad tibiam. Est etiam Nenia illa cantilena, qua nutrices ad somnum infantulis conciliandum propè cunas concinunt: in cuius rei gratiam aliquando nos etiam Christulo neniolis lusimus.

Funere carmen: Lugubres cantus. *Hor.* 1. 2. 4. Flebiles modi. *Idem* 3. 9. Numeri. *Ouid* 2. *fast.* Miserabile carmen. *Idem* ad *Lin.* Carmen querulum, lactyomabile, ferale. *Virg.* 4. *Æn.* Lugubres numeri. *Anguill.* Flebiles querelæ. *Remb.* Threnus: vt in sacris libris *Ieremia* *Thren.* Carica musa, idest flebilis, nam Cares gingris nempe tibijs palmum longis mortuos suos lugebant. Monodia, quod ab uno propè regem canebatur: vt Epitaphium ad tunulum Epicedium, in exequijs, dum iusta funeri persoluebantur. Tibia funeribus conuenit ista meis. *Ouid.* 5. *trist.* 1. Flebilis elegia: quoniam elegos versus olim adhibebant in funeribus, vt *Ouid.* in *elig.* de *fun.* *Tibull.* inuenta autem fuisse dicitur Nenia à Simon de Lyrico Græco: vnde: Paulum qui debet ad locutionis Melius lacrymalis Simonis. *Heis. Caroli.*

Nutrix carum, blanditiæ, cantus, & in aliam significatiuem sumas.

NAIADES. V. Nympha.

NANVS.

Nanus & in se suo breuiter concretus in artus. *Prop.* 4. 8. Pumilio, siue Pomilio: Pumilus. *Suet.* Pumilus homo: Pumili verò non solum natura, sed etiam cura, atque institutione liebant. Mungones enim vt efficerent Nanos, conculos alebant in arca pueros, & salsis reuinctos: sic *Cassiod.* Parma tibi scutum Pumiliois erit. *Met.* 14. Pygmeus. V. *fun. loc.*

NAR.

Umbriæ fluuius in Sabino, qui è Fissello monte nascens, Cornu Nuriæ fluuii decimo ab illa lapide iungitur, cum Velini cadentibus mirandum in modum aquis auctus Interamnæ præterlabitur, tum Narniam, cui nomen deinceps dedit, propè quam admirandæ magnitudinis pons adhuc in ruinis visitur à Domitianis, vt putant, siue à Nerua Cæsare, qui illi successit, ibi, natus fuerat, superimpositus anni, qui sexto deinde nullum in Tiberim se exoneratæ sulphureis, aëuiq; aquis, vnde *Virg.*

Sulphurea Nar albus aqua, fonteq; Velini: 7. *Æn.* Sulphurea aqua, quod & venis sulphuris transire, antequam in auras erumpat, corporibusq; salubris: Narnis aqua sulphurea. Quem Vacuna nemus nutrit: Fissellus in auras edit, &c. — Qua Nar Tiberino illabitur anni.

Lucan. 1. *Pharf.* Hinc

NARNIA.

Urbs vetustissima, quæ cum Nequinum tunc diceretur ex oppidanorum segnitie, ac nequitia, à subrefluente deinceps fluuiio, proboso ino-

mine relicto, alterum opportunius accepit: quam aliquando Torilas Gorchorum Rex oppugnans sanctissimi Cassij eiusdem vrbs Episcopi virtute exterritus, illam inoffensa ciuib; pertransiens ad urbem aggrediendam properauit. Ad Narniam extraxit. *Martialis epigramma* 93. lib. 7. in quo pontis meminit. De Narnia sita meminit *Prosopius lib. 2. de B. Gorch.* 14. nec non de ponte, qui nunc visitur fractus, hunc ab Augusto Cæsare factum fuisse idem narrat, sed aliter alij sentiunt.

Narnia sulphureo quam gurgite candidus amnis Circuit, ancipiti vix à leunda iugò, &c. Perpetuo liceat sic tibi fronte frui. Narnienses populi: Narnicolæ: Narniata, Græcè dicuntur: Narni Naiades: Naræ tulit præcepit. *Ouid.* 14. *met.* Naias intelligit: Niucus qua nominat urbem Argenti Nar altus aqua. *Philomachus:* Feronia fons. V. *Fantium neuina*.

NARBONA.

Siue Narbo olim amplissimum Galliæ Braccatæ emporium, teste *Strab.* lib. 4. hodie verò turritissimum Galliarum aduersus Hispanos propugnaculum, vnde tota ea pars Galliarum, quæ olim Romana fuit Provincia nomen accepit: & Narbonensis dicta: cognouimus verò Martia, quod è Cæsar ex Martia legione colonos deduxerit: meminit *Luc. pro Front.* & *Plin.* lib. 3. *cap.* 4. Narbo Martius: Narbonensis ager: Gallia Narbonensis. V. *Gallia*.

NARCISSVS.

Cephi filius ex Liriope Nympha Oceanæ, ac Tethyos filia: cui Tiresias Eucrit filius omnia prospera vaticinatus fuit, si pulchritudinis suæ nullam habuisset noentiam. Hunc igitur Echo cum diligeret, neque viam potius iuuenis inueniret, effecit, vt ipse cum omnes amantes feminas aspernaretur, aliquando se in fonte videret: suo igitur amore adeo exarsit iuuenis, vt paulatim tabescens perierit, cuius cadaver cum Nymphæ rogo imponere vellent, ipsum in florem commutatum animaduertunt, quem ab illo Narcissum nuncuparunt: fabulam exentam habes apud *Ouid.* 3. *met.* Narcissus autem flos propriè defunctus conuenire existimabatur, quo etiam Erymyn coronabant, ac Cererem. *Legè Discordiam*.

Liriope filius — emixa est vtero pulcherrima pleno lufantem Nymphæ iam tunc qui posset amari, Narcissumq; vocat, &c. Cæcula Liriope quam quondam flumine curus, &c. *ibidem.* Liriopeius heros: Liriopeia germinat, flos. Cephi filius. *ibidem.* Cephi filius. Nymphæ vocat, &c. *ibidem.* Narcissi lacryma. Incultis inter germina campi formosus solite claudere fontibus. *Ser. in Hipp.* Quemq; irrica fontis imago, Et sterilis contumit amor. *Stat.* 4. *silu.* 4.

Epith. Purpureus, formosus, vernans, splentidus, speciosus, rutilus, rutilas, pratensis, (serè enim in pratis, & virginolis locis nascitur) miserabilis puer, &c.

Thespis in B. ota fontè Donaca monstrat, ubi se puer stultissimus speculabatur. Coarguit hanc fabulâ vetustissimus poeta *Propertius*, qua

qui Proserpinam multis annis antequam Narcissus esset, captam à Plutone cecinit carpentem Narcissos *Panfanus, & Ephorus*: qui dicunt lucentem labore venationis, & æstu languidum ad fontem accessisse, ubi sua pulcritudine captus ibidem contrahitur.

NARDVS.

Frutex odoratus, è cuius succo vnguen fæbat, quo caput veteres vngere solebant, necnon & pedes; cuius rei testimonium Euangelica tibi præbuit peccatrix. Est.

Nardus Assyria, & Indica, vnde nardi spica dicitur. *Legè Bernardi in Prop. lib. 4. 6.* Est nardus Celtica: Nardus pistica, nempe pura non adulterata. Nardum, etiam in gen. neut. nardus Italica, herba. Aristæ nardi: *Mart.* Nardi redolentis spicæ: Ros Arabus: *Ouid. epist. 31.* Assyrium vnguentum, antonomasticè pro nardi spica.

Odoros flos Arabum: *Bemb.* Assyrius odor: *Sen.* Nardinum vnguentum, oleum: *Athen.* Malobathrum Assyrium: *Hor. 2. 7.* nardi germina. Illius puro disillente tempora nardo: *Tib. 2. eleg. 3.* Assyriac: nardo potamus vincti: *Hor. 2.*

Terque laetæ nostras spica Cilicis comas. *Prop. 4. 6.* Vide quid de nardino vnguento scribit *Plin. 12. cap.* quod in Cilicia nardus etiam nascitur radice nigra, & odorata scribit *Dioscorides*, qui copiosè de nardo: Et fontem accensis spica Cilicis foci: *Ouid. in 1. fast.* Vide vnguentum.

NARRATIO:

Relatus, us. *Stat. 8. Theb.* Fando explicat. *Virg.* Dicta refert: Audita refert: narrans sermo: Dulcis nouitas: *Ouid. 4. 5. met.* narratus, us: *Idem 5. met.* Historici Vide *suo loco.* Historiæ filia, partus.

Acroamata: dicuntur festiui, ludicræ narrationes, quibus vti solemus in conuiuijs. *Sueton. & Cicero.*

NASAMONES.

Libyæ populi ex naufragijs, & rapto ad Syrtis viuentes, vt scribit *Plinius*.

Et Nasamoniaci Doritis dulcissimus agri: *Ouid. 5. met.* Vt iugens nemore sub Nasamonia æger reclini pectore adinugit leo: *Sen. in Herc. Oct.* & pro Libyicis iuniorum. V. *Libya*.

NASVS.

Eminens in ore pars quasi cerebri proboscis; vnde excrementa effluitur; cuius longitudo ostiosa etiam veteribus; qui nasum subdole Irriboni dicarone, vt dextera Fideli, genua Misericordie, supercilium Grauiati, & Fastui: vnde hodie quoque nasuti dicuntur astuti detestores. Vide *trifida*.

Vt plerique solent naso suspendi aduoco. Ignoro: *Hor.* Salue nec animino puella naso: *Caroli in Aemiliæ epig. 44.*

Nares, ium: dicuntur nasi foramina, vnde excrementa expelluntur: Suspicione patulis capauit naribus auras: dicitur etiam nari numero singulari: *Ouid. 12. met.* nasi orbiculas: *Pitula: D. Ipsi. Puncta del msa.* Vibrissæ, & vibrissi, pili narium. Naris, s. g. l. num. sing. Attilie sima nares, turgicilabris: *Mart. 6. 33.* natus rotans,

(naso ele goccia) idem 7. 36.

Nasutus: Dopygus, nasuta, breui latere, ac pede longo tæminaium deformitas. *Horatius.*

Epith. Parula, vnæ, caux, sagaces, inmundæ.

NATANS, tis.

Nataror: Vrinator, qui subrus aqua natar: Fluij qui denat aluco: *Hor.* Suerus ad certamina nandi: *Ouid.* natatus, u. est natans opera: nudaq; mergor aquis, quas dum feruodj, & trahodj; Mille mergos labens, excussaq; brachia iacto: *Ouid. 5. met.* Lulit Nereidum docilis chorus æquore toto: *Mart. in Amph.* Nereidum chorum appellat natantes: *ep. 2. 6. spectulorum.*

Piscis humani: Ars in liquidis vudis: Qui nouit artes in liquidis vudis: *Mart. in Amphib.* Lulus in vudis: *ibidem.* Qui nat gurgite vasto: Apparent nantes: *Virg. 1. 4. 24.* Qui corpore findit aquas, pectore: Vndas pulsat lacris affluctus: Tacitis remigat sub vudis: vrinator est.

Iactabat liquido brachia lenta mari: *Ouid. 17. 1. pist.* Æquoreum gaudet carpere nudus iter. Salios remouet qui pectore fluctus: Incumbunt pelago, pariterq; ad littora tendunt: *Virg.* Secant spumantem pectore pontum. Delphinum similes qui per maria humida nando Carpathum, Libycumq; fecant. Nando per assiduos languent mea brachia motus, Vixque per immensas sessa trahuntur aquas: Arte ego nulla fiat modo copia nandi [idem nauigium nauita, vector ero: *Ouid. epist. 17.* Lentæq; diuotis brachia iactat aquis. Et vario faciles ordine pinxit aquas: *Mart. 16. Amph.*

NATES.

Clunes, ium: licet magis ad belluas spectet vox, quam ad homines. *Iuuen.* Et marmis, naribusq; clunibusq; *Mart. 3. 52.* v. phaleuc. Sedes: Culus: *Mart. 1. 93.* nec culum digito, &c. Antus: est foramen, vnde excrementa crassiora egeruntur: qui & Podex, dicitur: — & podice laui caduntur tumidæ medico ridente marisæ. *Iuuen. sat. 2.* Anus quoque habet primam longam. Dimidiataque nates Gallica palli tegit: *Mart. 1. 93.* Alius. V. *Vener.*

NATALIS, seu NATIVITAS.

Dies, quem antiqui solemniter celebrare consueuerant, exhibitio conuiuio cognatis, affinibusq; in quo etiam munuscula largiebantur in gratiarum actionem, quod in lucem hanc venissent: in hoc tura incendebantur, & odores, vt scribit *Tib. 2. eleg. 2.* *Herodot. lib. 9.* & *Athen. lib. 4.* Geniumque qui Natali præsele dicebatur, seris molibus decorabant: nardum illi instillabant, libum, merumque. Nulla tamen hostia natalitij diebus immolabatur, quod indignum diceret, alijs vitam adinere, quam ipsi eo die compissent apficere. Iunonem quoque Natalem colebant, vnde Natalis Dea apud Græcos etiam dicebatur. In hoc etiam carmina cani solebant in eius honorem, qui natalem diem celebrabat suum, & Genethlaca dicebantur, cuius rei argumentum habes in *Stat. 2. silu. 7.* & *ægeus 7. lib. 1. 2. lib. 2. 6. pud ibidem 8. 4. 3. Prop. 13. lib. 3. trist. Ouid. lib. 5. trist. eiusdem.*

Natalis hora: *Hor. 2. 17.* Genitale tempus, *Ouid. 3. Q. 9. 4. trist.*

ripi. 1.3. Natalis stamina nostris: *idem 4. rpi. 1.1.* Cæsaris alma dies: *Mart. 4.* Ad natalicias dapes vocabat: *idem 7.* Natalicius dies: *idem 8.38.* Lucani proprium diem frequenter Quilibet collibus Isthmæ: *Dionæ. Stat. 2.7.* Natalia: Ter quinque ferens natalibus annos: nempe à natali die: *Quid. 2. met.* Natalis: Venit natalis ad aras: *Tib.* Natalitij ludij: qui in magnorum virorum natalibus celebrabantur: vt *Circenses*, & venationes in Augusti natali fuerunt olim exhibitæ, teste *Suetonio*, & *Dione li. 5.4.* Cras nato Cæsare festus: *Hor. t. epi. 5.* idest natalis dies Cæsaris: Natalis origo: *Quid. 12. met.*

NATVRA.

Omnium rerum parens: *Colom.* Materia genitrix. Ius humanum: *Dædala rerum: Lucræ.* Naturæ ius: *Quid. 4. met.* Lex idem. Naturæ femina: *Prop. 3.7.* Naturæ iura: *Cor. Gall. Taciti fatus: Maf. 1.16.* Fontes, natalesque rerum ortus: *ibidem.* Vis vegetabilis: *ibidem.* Vitale rerum semen: *ibidem.*

Longæua parens, rerumq; creatrix: Rerum natura: *id.* Vnus erat toto naturæ vultus in orbe: *Quid. 1. met.* Dictatq; mirantem magni primordia mundi, Et rerum causas, & quid natura docebat: *idem 15.* Cunctarum femina rerum: Auctor frugum: Rerum magna parens: *id.* vis regina rerum: *Maf. 1.11.*

Epith. Solers, fecunda, duras, inentiosa, sagax, omniparens, fragilis, sedula, officiosa, sapiens, prouida, larga, rerum nouatrix.

NATVS.

Ortus: Exortus: Sanguine cretus: Genitus: Scirpe cretus: Editus in lucem: Editus: *Hor. t. ad. 1.* Pro lapsus ab alio. *Quid. in Ith.* Proles generata: Quique ad lumina vitæ Surrexit: Qui prodijt sub luminis auras: Ingressus primas mundi oras. Cùm primùm in luminis auras Nixibus ex alio matris natura profudit, Vidit & exorti qui lumina Solis.

NAVALE.

Locus est, vbi constituuntur, ædificantur naues, aut quæstiat reparantur, vulgò *Arsenale*, celeberrimum, quod Venetijs est, in quo quidem admirandum, num naturam quæuerit ars. Sumitur etiam pro portu, vel pro naue, vt *Stat. 1. Achill.*

Quæritur naualibus ora Eubojs: nempe nauibus, quæ in naualibus fiebant apud Euboam insulam. Nauium statio: Scario male fida carinis. *Virg. t. Æn.* Portus puppis apti: *Quid. 3. met.* nauium domus, receptaculum: Armamentarium, vt interpretatur apud *Suetonium Beraldus*, non solum armorum, sed etiam nauium receptaculum, quale fuit illud, quod Athenis Philon fabricauit, mille capax nauum. Protrinus educam naualibus æquore tingi Aptarique suis pinum iubet armamentis. *Quid. 11. met.*

NAUFRAGIUM.

Naues amissæ: *Virg. 1. Æn.* Iactura: Fracta membra lacere ratas: *Quid. in Ith.* Iactus: Mæchus: iactum fecit in Ponto. *Sen. in Troad.* Amissio oppum: Puppis lacera. *Sen. in Od.* Funus: *Virg. vt infra.* Fractæ aquilone rates. *Luc. 4.* Veterum, dampna malorum: *Bemb.* Fragmina nauigij iam

tenet ipse manu, ex *Quid.* Naufragium deserti-
bunt *Lucr. li. 2. v. 552. Prop. li. 3. 5. Luc. 1. v. 498.*
Siliu li. 10. v. 321. Iun. sat. li. 3. 395. Claud. Conf.
Honor. 4. v. 136. Nocte cader fractis trabibus,
fluctuque premeret Obrutus, &c. *Iun. 14.* idest
patietur naufragium: vide *ibidem.* Naufragi de-
scriptionem. *v. 296.* Trabe rupta — *Perf. 5.* id-
est naufrago factio. Hinc

NAUFRAGVS.

Funera passij, nempe Naufragia: *Virg. 2. Æn.* Iac-
tatus æquore toto: *ibidem.* Terris iactatus,
& alto, *ibidem.* vento, & vastis fluctibus actus.
ibidem. vndis iactatus, & turbine: *ibidem.* Iac-
tatus vento, & ventis: *ibidem.* Turbine dispulsus:
ibidem. vectus ventis: Dispersus gurgite vas-
to: *idem 1. Æn.* Pelagi tot tempestatibus actus:
ibidem.

Eiectus spumantibus æquoris vndis: *Carull.* Nau-
fraga membra: *Quid. 1. de art.* Submersaque
corpora ponto: *Lucan. 4.* Illius scopulis: Et
sale tabentes artus in litore ponunt: *Virg. 1.*
Æn. Electus litore: *idem 3. Æn.* Naufraga,
que angusto dispergens corpora Ponto, in *Iun.*
Bemb. Fracta tenentem Membra ratis: *Quid. in Ith.*
Seminecem Stygia reuocalli solus ab vn-
da. *idem 5. rpi. 10.* Ratis laborans. *idem 2.*
Pont. 6.

Qui secans fluctum rate singulari Nudus in por-
tus cecidit petitos: *Sen. in Troad.* tabulæque
litus Naufraga spargit: *ibidem.* ventis tabulæ fer-
riantur, & vndis: In immenso iactantur cor-
pora ponto: Lacera, fracta, quassata nauis iac-
tatur per æquoris vndas: Dissicte toto æ-
quore classes: Dispersi iactantur gurgite vasti:
Excutimur cursu, & cæcis erramus in vndis.
Virg. 3. Æn. vbi naufragij descriptio pulcherri-
ma; & *lib. 3. Æn.*

Sive per immensas iactabor naufragus vndas, no-
straque longinquos viscera piscis edet. Ater
quos æquore turbo Disperuerat, penitusq; alias
aduexerat oras. Tres Norus hibernas immen-
sa per æquora noctes Vexit me violentis aqua.
Virg. 6. Æn. Electus spumantibus, & vix tenuit
laceræ naufraga membra ratas: *Carull.* Fractaque
veliferi sonuerunt pondera mali: *Luc. Phars.*
Qualis piratica puppis Orbem gubernaculis an-
tenis faucia fractis, Ludibrium pelagi vento
iactatur, & vnda. Et lacera, nuper tabula in
litore vidi: *Quid. 11. met.* Mergit in ima ratein,
cumi qua pars magna virorum Gurgite pressa
grauis, &c. *ibid.* vbi plurima de naufragis. Corpus
actum fluctibus: *id.* nempe corpus nau-
fragum.

Solebant autem naufragi naufragium suum de-
pingere curare in tabella quadam, & illam ha-
mum portare, & obuios miserabili illa pictu-
ra, & lamentabili voce ad spem sibi erogan-
dam impellere, & commiseratione commoue-
re. Hanc tabulam pictam postea illi Deo sus-
penderant, cuius opem se naufragi credebant
liberatos. Sic *Perf. sat. 6.* — ne pictus obretet
Cerulea in tabula.

NAUIGATIO.

Quam primus instituit dicitur Tiphys Miner-
æ impulsu, cùm Argonautas ad Colchicos
vexit

venit agros, qui primus vells, stelligi; vsus fuit; vnde hoc bonum mortalibus inde euectum videtur, vt terras mari quasi commiserat, eiusq; terminos terris positos quodammodo amoueat silato commercio nauigatio: quamvis *Horatius* Epicureus ferreum vocet, qui primus ausus fuit fragilem truci pelago ratem committere. Verum nauigationis modum mundo inuexisse Noe credendum sane est, qui Dei iussu (vt in facris habemus paginis) ac documento primam nauem sub arcis titulo edificauit. Sine cuius exemplo, ac rei experientia comperita, nemo sane ausus esset se uari, idest inori committere. Sed ad nostra.

Cursus, vs. *Virg.* *Æquorea via*. *Rutilius*. Et dexterr adducor litora remis. *Ouid.* 3. *met.* Iter nauis: Dirige nauis iter. *Idem* 1. *fast.* Regimen carinæ. *Idem* 3. *met.* Commearus; *Stolus* à Græcatione, dicitur numerus nauium ab aliquo loco simul aliò conuenientum, vulgò *La flotta*. Cataplus dicitur *Marialis*, & *Classis*. Pelagi labores. *Sen.* in *Med.* Naclaria ars: Naclariam exercere, qui nauigationi incumbit. Ars tua Tiphys tacet. *Ouid.* 4. *trist.* 5. Propositus pelagi cursus. *Idem* 11. *met.* Via tua maris. *Idem*.

Aufus Tiphys pondere vasto Carbasa ponto, legesque nouas Scribere ventis: Nunc lina sinu tendere tota, Nunc proloato pede transuersos captare Notos, Nunc antennis medio tutas Ponere malos: Nunc in summo religare loco cum iam totos Auidus nimium nauita statum Optat, & alto rubicunda tremunt suppara velo. *Sen.* in *Med.* Anapetici vers. Hinc vide an optimus fuerit *Seneca* Nauita, qui nauicarum partes, & officia tant adamussim nouerit. V. *religata apud eundem in Chor.* 4. Illi robur, & æs triplex Circa pectus erat: Qui fragilem truci Commisit Pelago ratem. *Hor.* 1. 3. Hinc NAVIGATOR.

Impositus nauis: Nec semper eodem Impositos vento panda carina vehit. *Ouid.* 2. *de art.* Vetus, aduectus: Traiciens: Nauita. V. *infra* Nauita. Qui vehitur nauis, Pelagor: Qui tendit iter velis: Qui dat nubiferis lineæ plena Notis. Vektor, is, nonis tantum dicitur quo vectat, sed qui vectatur. *Pau.* *fat.* 12.

Pro optima nauigatione deprecatio *Stat.* 3. *silu.* 2. vt Metio celeri felix daretur cursus; & *Horatius* ad. 3. *lib.* 1. pro Virgilio Athenas proficiscens: *Ouid.* 2. *eleg.* 1. *trist.* *Prop.* 19. *eleg.* 2. De infomnio Naufragij. V. *Nomus*. Ceteriq; carina Ægeas metris aquas. *Id.* 9. *met.* idest nauigas.

Naulum, vectura pro traiectu: Pretium vehendi. *Ouid.* 2. *fast.*

NAVIS.

Quam primum Tiphyn rexisse pelago, primumq; Dædalum remos applicuisse dicunt; varias in se habet species præsertim nostro tempore: Tu lector vide quid alijs de re naualis scripserint: Nos ad nostra properabimus, postquam nauium species explicauerimus.

Nauis oneraria. C. *Granus*. C. *frumentaria*. *Idem*. *Corbira*. *Plaut.* est nauis oneraria grandis, & tarda, cuius malus corbem præfert in

summo fastigio, *Vasallo d'altraborda con gabbia*. *Ingentes gauli*. *Fam. Strad. Galeni*.

Nauis thalamego, quæ instar palatii est pluribus ornata thalamis, siue quæ thalami speciem gerit, qualis est Venetijs Buce notorus nuncupatus, quæ Dux cum Senatoribus aduehitur occurritus Principibus viris, augustissimisq; De nauis huiusmodi *Ptolem.* Philopatoris V. *Athenarum* mirabilia ferentem *lib.* 5.

Nauis piratica. *Quint.* *Paros* *Lun.* *Myoparo*. *Idem*. Piraticus myoparo. C. *Predatoria nauis*. *Lun.* quæ pirata: traijcientes aggrediuntur.

Nauis rostrata: Longa: *Tiremis*. V. *supra* loco. Nauis rostrata cum numero renne, qualis vulgò dicitur, *Galeata*, describitur à *Sil.* *Ital.* 14. v. 386. Nauis longior, dici etiam potest. *Pri.* fitis: oblonga nauis, & angustà à marinorum piscium forma.

Hippago. *Fest.* nauis, quæ equi vehuntur. Nauis actuaria. C. Nauigium actuarium. *Cassid.* vectores traijciendo.

Nauis speculatoria: Catastropium. C. *Exploratoria nauicula*, *Fastidio per ipsare*. *Nauis Pretoria*, *La zapitana*. *Turricæ* naues: *Turricæ* Venetum naues, castella marinas inter aquas, &c. eadem cum rostratis, ac longis nauibus, vulgò *Galeatæ*. *Id.* *Nauis Liburnica*: à *Liburnia*. V. *Tiremis*. *Celox*. V. *Idem*.

Nauis regia: *Puppis regia*. *Virg.* Regia racis: Aurata prora. *Sen.* in *Agam.* *La Reale*.

Nauis oraria. *Plin.* *Nauicula*, quæ oram littoris legimus: Actuarialium. C. *Battelli*. *Linter*. *Virg.* *Alueus*. *Lun.* *Gondola*. *Parua cymba*. *Rutil.* *Lembus*. *Virg.* *Lenunculus*. *Salust.* nauigium piscatorium: *Cymba*, ad piscatores pertinet, sed conuexionibus lateribus. *Canna*. *Idem*. *fat.* 5. nauis genus quod Afri solummodo inuenerunt. *Leg.* scholiasta.

Aphractum, nauigium vndique apertum, quod genus *Rhodis* in vsu fuisse *Cicero* aliquoties indicat in epistolis ad *Atticum*: *Petra*, Venetis.

Baris, dos: erat cymbula Ægyptia, quæ ad traijcienda corpora, quæ erant humanda, vtebantur ipsopoli: *Baridos*, & contis rostra *Liburna* sequi. *Prop.* 3. 9. vel 10. *eleg.* *Ponto*, nis. *Cass.* nauigij genus, quo amnes traijciuntur loco pontium.

Phaselus, siue *Faselus*, nauigium velox, & oblongum, quo circumuehi sua rura solebant dictiores, in quo laudem *Lyrcum* 4. *Canelli* extat: *Phaselus* ille, quem videtis hospites, &c. *siluca*, & *Baiana cymba* dicitur *Joan.* 12.

Scapha, nauicula, quæ onerarijs subseruit, Barca dicitur *D.* *Idem*: *deluso de vasello*.

Caudicarie naues dicebantur, quæ ex antiqua consuetudine per Tiberim coarctas subuehebant vt inquit *Sen.* à plurimum tubularum contextu sic dictæ, qui caudex dicitur; vnde *Claudius* apnomen assumpti, qui primus Romanis naues ascendere persuasit. Apud Ægyptios in insula Delta, vt refert *Strabo* *lib.* 17. quæ à mari, & duobus Nilis fluentibus circumdatur, tanta facilitate olim nauigabatur vt nonnulli testaceas scaphas haberent ad quod silu *Joan.* illud Paruula lictibus solum dare

-dare vela phafelis & breuibus pictæ remis incumber eceffe. *ſæp. 15.* Apud Indos aliquibus in locis ſcapis eſt corio factis vtuntur. Sed ad Synonyma.

Puppis, fig. pars pro toto, & ſic de alijs nauis partibus. vt patet Exempis. Carina, figur. de qua *nſerius*. Abies vncta: quod ex abiegns tabulis compaginebantur naues. Currus: Ipſa leui ſecit volitante flamine currum. *Carull. in Naup. Peli.* Ratis: Ratis caua. *Quid. Trabs caua:* Vela damus, vaſtumeque caua trabe curribus æquior. *Virg. 3. Æn. Trabs nataus. Carull. Nauigium, ij.*

Pinus, figur. ſæpiſſimè quoddam in arborem nauis viſupabant: Peliaeo quondam prognatæ vertice pinus Dicuntur liquidas Neptum naſſe per vndas. *Carull. in Naup.* — volat immiſſis caua pinus habenis. *Val. F. æc. 1.* idelt felicitæ nauigat. **Prora**, fig. Aluceus, fig. — ſimul accipit aluceo ingentem Æneam, &c. *Virg. 6. Æn. Pineat tecta. Quid. 14. mer.*

Vela, fig. Proſequor inſelix oculis abeuntia vela. *Quid. epiſt. 5.* Aeratæ proræ *Virg. 10. Æn. Moles:* Nec quia ceruleæ mole ſugantur aque. *Quid. 3. de art. Moles Pineæ ſtetit æquore. Prop. 4. eleg. 6.* Carbaſa, fig. Nuſquam abero, longiſque ſequar tua carbata votis. *Stat. 3. ſil. 2.* pro naue etiam Carbaſa oneraria. *Rutil. & Val. Flacc. 1. Arg. Carbaſa dixit, pro naue, ſiue claſſem:* Claſſis. *V. ſuo loco inſp.*

Alnus cauta: Tunc alnos primùm fluuij ſenſe cauata. *Virg. 1. Georg. Arbor:* It grauis Auletes centenaque arbore fluctum Verberat aſſurgens. *Virg. 10. Æn.* idelt centum nauigijs, vel potius rem:rum palmiſus verberat aquas: Lignum, fig. Dubioque ſecans æquora curiu Pocuit tenui fidere ligno. *Sen. in Med. I* nunc, & ventis animam committite dolato Conſiſus ligno. **Roftrum**, fig. Vt Nereus peruium mare roſtris ſecat. *Sen. in Hipp.* Leuis cortex: Vt ſumma cortex leuis innatæ vnda. *Quid. 3. inſp. 4.* Intra caua texta carinæ: nempe in interiores nauis partes. *idem 11. mer.*

Birenis: Tunc me biremis præſidio ſcaphe. *Thr. 3. ad. 20.* Concha, fig. Hunc vultu immanis Triton, & egrula concha Exterrens ſecit, cui lateum tenuis huſpida nanti Frons hominem præſert in priſtin definit æueus (ſiue aluus) Antiqui enim naues effingebant ad aluicui monſtri ſimilitudinem, præſertim piſcium, vt in veteribus licet imaginibus agnoſcere. *Virg. 10. Æneid.*

Ece velut nauis præfixo concita roſtro Sulcat aquas iuuenum ſudantibus acta lacertis. *Quid. 4. mer.* Alta nauium propugnacula. *Thr. 1. epiſt.*

Nauis partes.

Carina, trabs ima nauis, cuiusq; fabricæ fundamentum: ſumitur autem pro ipſa nauis. Eſt etiam iſtaſima nauis aluus, quam aluceum vocat *Sal. inſp.* quem iouerſum pro rugurjs olim habuiſſe ſcribit. *Fondo della nave.* Aluus nauis: Commiſſura nauis: Saburra. *Plin.* Quicquid nauem oneræ, vt ſtabiliſior ſit in curſu. Caua texta carinæ. *Quid. 11. mer.*

Stamina, coſtæ. *Plin.* vel vt *Cæſ.* ſtatamina: ligna arctæclaria in interiore aluo, quæ latera nauis ſuppungunt. Cunei: quibus tabulæ nauium inter ſe committuntur: lamque labant cunei, &c. *Quid. 11. mer.* ſubſides dicuntur *Fefſo lib. 17.* Cuneatæ tabellæ quibus tabulæ inter connectuntur, quia quo ea immittuntur ſucciditur reliquum. *Chandi de leges.* Dicuntur etiam ſericulæ à *Vitrurio lib. 10.* à forma, quibus duo rigna tenaciſſimè inter ſe vinciuntur: ad huiusmodi cauæ formam diſſicæ tabellæ, dici poſſunt. Latera ardua nauis: Sunt coſtæ, ſine partes altiores hinc & inde nauigi. Pergula: excuſſu per totam nauem apertus locus ad nauis latera: Ageam vocat *Fefſus*. Tabulara: Pars ardua ſummis inſternunt tabulara foris: pro tranſitri poſuit. *Val. Flacc.* Pineæ texta, dicuntur tabulara, ab *Quid. 1. ſil.* Inſimum tabulatum, nauis eſt vltima contignatio. Stollon: eſt lignum, quod à puppi ad proram diſſenditur per ſummam nauis ſuperficiem. Acroſtollon ſuprema pars, & oraſtoll — itera caua texta carinæ. *Quid. 11. mer.* Mœnia, fig. dicuntur ab *ead.* Quam velut in captæ deſcendat mœnia nauis. *ibid.* de fluctu in nauem irruente.

Prora: nauis pars anterior. Puppis poſterior. Acroteria, Putei nauales, tigna ad ornam. proræ, puppiſque emenitia.

Tutela. *Petrus. Arbut. & Senec.* ſignum in proræ, vnde nauis nomen accipit: ſunt tamen qui puppi aſſigunt, vnde naues indignantur S. Mariæ, S. Michaelis, & huiusmodi.

Roftrum, & Roſtra, orum: pars nauis primore in proræ exporrector, & cunei in modum actitoris. Frons, dicitur etiam à *Virg. 5. Æneid.* — iunctique ſerunt Frontibus & longæ ſulcant vada ſalſa carinæ. Fori, orum: tabulata nauium: contrita, per quæ nauez ſerunt, *Cæſia.* Pons. *Virg. & Stat.* pro ſcalis naualibus, quibus excipiuntur, aut in terram exponuntur vectores: Et anguſtum deiecit in æquora pontem. *Stat. 3. ſil. 2.* Modius. *Iſid.* Locus, in quem malus immittitur.

Tranſtra. *Cæſ.* quaſi tranſuerſum ſtrata: Remigum ſedila: Luga. *Virg.* Columbaria foramina in nauis lateribus, per quæ remi promanant, ſimilia columbarum latibus: Scalmus. *Cic. li.* num teres, cui alligantur penſiles remi loro, quod ſtrupum vocat *D. Iſid.* Scrophiam. *Virg.* Hinc: Inter ſcalmium, locus vacuus, & inuermidius inter ſcalmos remigum: Promptuarium nauis: in quo ad victus neceſſaria reconduntur.

Sentina. *Tanen.* locus, quo conſluit colluues aquarum, quæ per commiſſuras exudat, & nauis ſordes. Anclia. *Mar.* machina hauſtoria, qua eſt ſentina attrahitur aqua, & Nauca. Nautea. *Plana.* ſordes putridæ, quæ in ſentina ſunt.

Malus, arbor nauis. *V. ſuo loco.* Corbis: Gatea, Gabia. Calx mali. *Vir.* ima mali pars: Carceſtum. *Carull.* ſuprema pars, quæ foramen, per quod in ſummo malo ſunt trajiciuntur, vt vult *Nomus.* Mala lignea, *ſeruo* dicuntur obſculi volubiles, qui malum circulo ambiunt, vt

eorum ope facilius vela attollantur.

Antenna. *Vng.* lignum transversum in malo: *Hi* cello cornua malo Expediunt. *Val. Flacc.* 1. Cornua. *Vng.* quæ Ceruchi dicuntur à *Lucano* antennæ extremitates, siue rudentes antenarum cornua firmantes, vt colligitur ex *Val. Flacc.* 1. *Arg.* Temperet vt tremulos Zetes, fraterque ceruchos: Antennarum depositio eleganter describitur ab *Hom.* 1. *Iliade*.

Clausus. *Vid.* *sua loco*. **Molus.** *Vid.* *sua loco ubi plurima*.

Instrumenta nauis.

Armamenta nauis. Aparique suis pinum lubet armamentis. *Ouid.* 1. 1. *met.* nempe malis, autem velis, rudentibus, remis, &c. *Remus.* *Vid.* *sua loco*. **Contus:** hasta nautica longa, & robusta ad subigendas ad litus, siue inde abigendas naues: *Trides.* *Taur.* qua vado inhiærens nauis impellitur. **Harpago:** pertica ferro aduncò præpilata, qua nauis tenetur.

Molochus: instrumentum nauticum ad indaganda latentia saxa: Sint quibus exploret rupes grauis arte molochus. *Stat.* 3. *silv.* 1. **Manus.** *Luc.* est ferrea harpago pluribus vncis diuisa, qua naues in confictu nautali colligantur.

Bolis, caraprætorates. *Lucret.* quod de prora demitti soleat ad explorandum fundum, instrumentum verò est, trunculum pyramidentem formam referens ex acuta parte perforatum, quod funibus attectitur, sebo verò ab altera parte applicato, in profundum demittitur ad indagandam anchoris opportunam stationem, & ipsius maris altitudinem: Linea dicitur *Plautus* ad eum Moloch, vt diximus.

Anchora. *V.* *sua loco*. **Phalanges:** *Phalange* puluini *Ibid.* sunt ligna teretia, siue cylindri lignei, qui vechibus prouocentur ad transducendas naues: *Scurulæ* dicuntur *Cæsari*.

Aplustre: *Aplustrium.* *Eph.* siue *Aplustrium*: ornamentum nauis, quod summo malo imponitur, vel ex puppi appenditur vulgò, *Bandieria*, in concussa velut tranquillis aplustria status. *Rutil.* *stron.* 1. hinc autem fig. sumitur pro ipsa nauis, & ventorum quies prænotatur: dicitur etiam *Triton.* *V.* *Brallæ* — victæque tritæ aplustre: ornamentum est, inquit festus nauis superuacuum: sed cur hoc in loco non possent intelligi vexilla nautium ornamenta? Tu lector expende. *Lucret.* *sat.* 10.

Pyxidicula nautica, qua poli posuim explorant, *Aug.* *la.* *V.* *sua loco*. *Vix*, est qua tabulæ simul connexæ obliuiscuntur, ne aqua inter ipsas nauis commissuras guttatim infuset: *stappa* primum iussimilium in rimis grandioribus, quod vulgò dicitur, *Calefactoria*. *Cera*, per similitudinem dicitur ab *Ouid.* *lib.* 11. *met.* *Spoliataque tegmine cæx Rima patet, præberque viam lethali* bus vndis.

Adnotandum tamen est, dissensionem esse inter veteres, quænam fuerit primus, qui nauigare egerit, lasoni sunt qui tribuant; *Samyræ* alij; *Semiramidis* ex *Ægypto* qui primus nauem in Græciam aduexit *Danaus*, dicitur à *Plinio*, antea ratiōbus nauigabatur inuentis ab *Erythra Rege.* *Istobulus* *Tyrios* primos nauigationem inhi-

uisse innuit: *Prima* ratem ventis credere docti *Tyros*: sed *Noe* hanc laudem concedendam, vt *superius* diximus, asserendum est. *Nauis* tamen instrumenta varij repererunt. *Icarus* primus vela, *Dedalus* verò malum, & antennam, *Tiphys* clauum; artem nauigandæ (vt *Diodorus* scribit) *Pluto*, qui clauem instituit, eique præfectus fuit à *Sacrum* patre apud *Cretam.* *Plin.* *lib.* 8. *cap.* 56. & *Bernard.* *in Com.* *lib.* 1. *Proper.* *eleg.* 17.

Epith. *Prædiaria*, militaris, vectoria, prædatoria, magna, panda, celens, cita, inflexa, curu, leuis, celsa, victa, velox, ærulea, ærea, picta, ærata, fragilis, Labornica, Laburna, dubia, instabilis, dura, velisera, adunca, volucris, recurua, incurua, concaua, cæcata, &c. ingenti flammæ iactata. *Ouid.*

NAVMACHIA.

Proprie prælium nauale fuit, sed exercitationis gratia varia fuerunt *Romæ* loca ædificata, vbi *Naumachiam* exercere possent, & ea loca *Naumachiz* appellata; vbi verò loca non essent apta in mari, fluuio, stagno, lacuue forma nautalis pugne representabatur. *Vide* quid scribit *Hieronymus Mercurialis medicus Patavinus* in 2. & 3. *Quinque*, siue sex recentebantur *Naumachiz*: celebris verò *Neronis* sub *Hortulorum* colle.

Prælium nauale. *Fab.* *Pugna naualis*: *Certamina* classis: *Bellum nauale*: *Quid* modò cum bellis naualis imagine *Cæsar* *Petidas* induxit, *Cetropidæ* quæ rates. *Ouid.* 1. de art. *V.* *Bellum nauale*. *Certamen nauale*: *Stagna* *Neronis*: *Niauis* *Enyo.* *Mor.* *Cæsar* *videt*, *Cæsar*, *Mor.* *Et* freta nautali follicitare tuba. *Ibid.* *Iam* pleno fluctantia vela theatro. *Prop.* 3. 16. de *Naumachijs* lege *Petrarium*.

NAVPACTVS.

Vrbis *Ætoliz* *hand* procul ab *Acheoo*, vnde *Naupacteus* dicitur ab *Ouid.* 2. *sup.* celebris autem ob victoriam de *Turcis* classibus relata à *Christianis* sub *Pio V.* *Pontifice* *Maximo*, vnde proximus sinus ab illa denominatur hodie, qui olim *Corinthiacus* dicebatur, *Crisseus*, & *Patareus*:

Colles *Naupacti*: *Naupacti* rupes præcessit *Sinus* *Naupacticus*, *Gulfo* de *Lepanto*.

NAVPLIVS.

Euboeæ *Rex* *Neptuni*, & *Amymones* *Nymphæ* *filij* *Palamedis* pater, qui vt filij iniussu apud *Troiam* (secutus enim fuerat *Græcos* ad belum *Troianum*) *Vlyssis* astu damni mortem visceretur, & *Caphareo* *Euboeæ* promontorio nauibus quidem offensissimâ statione, singnum fecit *Græcis* reuertentibus, & nocturno naufragio penè periclitantibus. Quo viso, dum *Græci* classis portum sumere arbitrabatur, in scopulos *Caphareos* misere impiegit; sed multis pereuntibus cum *Vlyssis*, & *Dionedes* euzi scint incolumes, quos ille minime saluos desiderabat, sibi citiens ex eodem promontorio se in mare precipitem dedit. *Vid.* *Palamedes*: *Caphareus*: *Amymone*. Cuius fontis aliam varrant originem, nempe *Neptunum* suscitum, siue tridente paludem *Lernæam* percussisse in

As-

Argiurorum agro, vnde fons Anymone statim fluxerit: huius meminit *Ovid.* Qyalis Anymone flicis erravit in agris. Cum piemect summi verticis vna caput: & *Prop.* 2. 26. Testis Anymone latices cum ferret in arvis Compressa, & Lerne pulsa tridente palus: Iam Deus amplexu votum persoluit: at illi Aurea diuinas vna refundit aquas.

Anymoneus heros, dici potest à matre. Nauplius viatores sub noctem porrigit ignes, Et natæ exuuijs Græcia pressa suis. *Propert.* 4. 1. Palamedus genitor, *Sen. in Agam.* 3. Filius Anymones. Belides, ab auo: nam Belus Danaum; Danaus Anymonem progenit: Igne fallaci nociturus Argis Nauplius Præcepit cadit in profundum. *Sen. in Med.*

NAUSICAE.

Alcinoi Phæacum Regis filia, & Aretes; quæ cum fortè pedissequis comitata suis extrâ urbem se contulisset vestes in flumine ablutura (nisi dicamus se abluturam maris, quàm vestes, ut æstivo tempore solet fieri) incidit in Vyssem naufragum in litore sedentem undam, arborumque ramis circumiectum; cui supplici & vestes dedit, & in regiam vi patris perducto concessit hospitium. *Legge Hom. Odys.* 7.

Si mihi Nausicæ patris concederet hortos Alcinob possent dicere malo meos. *Mart.* 2. Alcinoi filia: Alci pater, dis, a patre. Naulithoi nepos: nam Naulithous pater fuit Alcinous, & ipse Phæacum Rex; Nepotum scilicet filius ex Peribœa Eurymedontis filia, videlicet *Hom. p. Odys.* Aletes filia: ex matre: Vt filia hospita.

NAVIA.

Navita: Portitor: V.ctor mari. *Virg. eclog.* 4. Cederet ipse mari vector, nec nauica pinus: Aduertere tamen vectorem sumi pro illo, qui vectat, & vehitur, ut supra. Vid. *Navia* m. Navis ductor, rector, cultor: Remiges. Vid. *Navia* m. Scrutator: profunda. *Stat.* sil. 3. Pontuagi. *Pamph.* Nepumicolæ. *Sil. Ital.* 14. Cymbæ magister. *Idem. sat.* 4.

Sulcatores Ponti. *Hor.* Qui maris insidias, clare qui sidera noctis Noxat, & clausis quem destinet Æolus antris. *Val. Flacc.* 1. describitur optimus nauita, *Idem. Val. Flacc.* Calabre datus arbiter alto. *Stat.* 3. Theb. Haud rudis vndarum. *Idem.* Ducit ratis. *Luc. ad Porph.* Mentor maris. *Hor.* 1. 23. Domitor freti. *Sen. in Med.* Illic

Nauicarum munia.

Architalassus, qui etiam dicitur Praefectus classis, quò munere nunc tantum Principes decorantur, *Amoragius del mare.* Cui sunt turres tradita regna ratis, *ex Val. Flacc.* 1.

Nuiculus. *Plan.* Nauicularius: Nmiculator; quem vulgò Patroneum nauis appellant, & hic Nauarchus. *Mart.* Migister nauis, *Il. p. troie.*

Leparus classis: qui vicarius partes præfecti agit. Gubernator. *Cat.* qui eluam gubernat. *Auriga.* apud *Ovidium.* Vid. *sim. hoc.* Gubernator nauis.

Celeustes: *Bulani:* nauigationis moderator, qui remiges signo vocali exhortatur, *Comus de Gale-*

ra. *Pausanias.* *Sen.* Idem cum Celeuste, *Il. v. eceumiro.* Symphoniacus, qui in classe canit bellicum, *Tramettea.*

Clasliarij. *Cas.* Epibata. *Hor.* qui naualibus operis æs merent non aliter acque in castris milites, *Soldati de Galera.* Mesonauta; qui aliquam operam impendit, seruus nauicatum, siue puer: Focarius, qui foco præest. *Proreta.* *Plant.* qui in prora rutilæ nauis præsidet.

Lintrarius, qui trajicit homines, idem cum portitore, & vectore. Helciariorum qui nauem aduerso amne ductario fune trahit. *Mart.* 4. 64. Helciariorum clamor. *Mart.* 4. 64. cum graue aliquod pondus vno connixu, & mutuo hortatu mouentur. Celeuma, siue Celeusma, tis; est nauicus clamor, siue cantus, *Idem.*

Epith. Sollicitus, timidus, pauidus, miser, tremens, callidus, audax, incertus, trepidus, fluctuagius.

NAXOS.

Insula in Ægeo mari, vna ex Cycladibus, quæ in ambitu 80. miliaria patere dicitur, vini admodum fœcunda, vnde Dionysias etiam à Dionysio Baccho appellata; in qua præter auri venas, quæ inibi esse dicuntur, Ophites, maculosum scilicet marinorum cliodur. Hæc autem Naxos dicta à quodam Nixō duce eorum, qui illam incoluerunt, siue à Nixō Endymonium filio: in hac à pedibus Thelæo Ariadne fuit deserta, quæ postea Baccho nupsit, & inde inter sidera sub coronæ forma translata; in cuius rei monumentum adhuc pacum extare dicunt haud procul à litore. In hac insula scribit *Aristopides* mulieres ex omnibus solas octo mentium pueros parere, vel ob Bacchum, qui ibi celebratur, octo mense natum, vel quod Iuno Baccho reconciliata hoc munere tamquam partus Deæ Naxias mulieres decorare voluerit; vel quod ibi fons est, ex quo certo anni tempore vinum fluit suauiusimum, cuius haustu partus accellerat. Prope insulam, paruis est etiam scopulus, in quo Bacchi templi vestigia videntur. Sed ad nostra

Dia: sic etiam vocitatum asserit *Plinius*: Qa breuius aequoreis Dia feruit aquis. *Ouid. de trip. Pro-* tinus Ægiles rapta Minoride Diam Vela dedit. Strongyle: Callipolis, & minor Sicilia dicitur eadem Dia.

Bacchica Naxos. *Stat.* Et quondam genialis littora Naxi. *Idem.* 1. sil. 2. ob nuptias ibidem cum Ariadna contractas: Namque fluentis sono prospectans litore Dia. *Cerall.* in *N. v.* Pel. Spumosa littora Dia. *Idem.* Naxia merula; & narmora: idest Serpentina. Naxij populi: Naxie femina: Naxia turba. *Prop.* 4. 15. sil. 16. Baccharumque surgis Naxos. *Virg.* Et tibi per medium benevolentia flumina Naxos: idest vini copia: Naxos ait Liber cursus aduertit vestros. *Ouid.* 3. met. Littora Naxi. *Stat.* 1. sil. 2. Dionysias, dis: à vini fertilitate.

NEAPOLIS.

Multæ sunt hoc nomine celebres vrbes; in Africa Neapolis, quæ dicitur Trinobis; item Caria à Ialium Ialium; item Peloponnesi vnde ibi; quæ antea Nauplium dicebatur, sinique Nau-

plujs

plius; nunc Romanæ Neapolis vrbs munitissima. Sed omnis ceteris illam intelligimus, quæ olim à Chalcidenfis condita eodem loco, quo Siren Parthenope tumulata fuit, nunc celeberrima omnium est, nomenque trahit fecum, vt hæc vna intelligatur, totius regni Campaniæ felicit scilicet caput, & sub Augusti tempore Reipub. nomine dignata, vt testatur *Suet. in Augst. 92.* quæ spatium amplectitur magnum inter mare, collumque amoenissimum radici- bus magnificè ædificata, muris firmissimis, propugnaculis, turribus, castellisque præsertim. Caroli V. Iussu, cuius filijs, posterisque pariet, adeo munita, vt inexpugnabilis videatur, auctis deinde extra vrbs pomerium suburbij, quæ singula essent magna in alijs regionibus oppida, tam frequens est ciuium, incolique vt vix transire inoffenso humero liceat; sed laudem huius vrbs hic referre nostrum non est, cum ipsa de se loquatur. Parthenope olim dicta à Parthenope Sirene illic sepulta, alij dicunt à Parthenope quadam, quæ ex Euboea dux eorum fuit, qui postea eam incoluerunt; quo columba ductu, Phœbeque auspicijs substat, domosque condidit. Fluvium habet prope muros Sebethum nomine, cuius nympha Telon, qui Capreas tenuit Oribalum suscepit. Colluculos inter ceteros habet amoenissimos versus Puteolos Paustilipum, & Mergyllinæ. Statijs poetæ insignis patria, ac Synerij Sannazzarij. Studi quoque celeberrima sub ipso *Martialis* tempore, vnde *lib. 5. epigr. 79.* doctam appellat: Et quas docta Neapolis creavit in v. phaleuc. fecunditatis quoque titulo decorata: Eubolicam referens forædam Neapolis arcem. *Lucan. ad Pison.* Sunt autem qui dicunt, dictam Neapolim, quod cum ipsa Parthenope à Cumanis diruta fuisset, eod quod verterentur, ne patria sua desereretur non multo tamen post grassante pestilentia, cum oraculum ea de re consulere, responsumque accepissent, vt nouam urbem instaurarent, splendidiùs eam restituerunt, & ex oraculi dictis omine accepto Neapolim, idest nouam urbem appellarunt. Hæc autem ab Augusto, Apragopolis Græcè nominabatur, nempe otiosa, quod etiam innuit *On d. 15. met.* — in ocia natam Parthenopen, &c. Sed ad nostra.

Te quoque nascentem gremio mea prima recepit Parthenope. — *Stat. 1. silv. 2.* Mœnia Parthenopæ: Mitia recta Parthenopes. *Petr.* Prima instaurantem sensit certamina micis Parthenope. *Sil. Ital. 12.* Nam molles vrbi tritæ, atque hospita mûs Ocia, & exemptum curis grauioribus ruum Sirenum dedit vna suum, & inmemorabile nomen Parthenope mûsis Achelois, &c. *ididem.* Parthenope dulcis. *Virg. 4. Georg.* Parthenopeia uenena. *Ouid. 14. met.* Parthenopei colles, agri, muri, &c.

Tellus Eubæis, siue Eubois: quod Chalcidenfis colonia ab Eubæa illic ceciderit, vt superius. Turres Chalcidicæ. *Stat. 2. silv. 2.* Graia munimina: quod Græcorum esset colonia. *Sil. Ital.*

Sirenium domus. *Petr. Arb.* Opulentaque regna

Auricomæ Sirenis. *Sana. eclog. 4.* Et quæ Sirenium nomina seruant Kura procul. *idem. eclog. 5.*

Sabethus, fluuiolus prope Neapolim excurrens, qui sæpe pro ipsa vrbe sumitur à Poetis, vt Tibris pro Roma. Sabethus, dis: Sebethus nympha. *Virg. 7. En.* Sebethi ad liquidas descendebat Herpyllis vndas. *Sana. eclog. 1.* Regna Neapolis: Pulchra tuncat Sebethus alumna. *Stat. 1. silv. 2.*

Lucullianus collis: vulgo *Pizzo falcone*: de quo lege *Baronius in Martyrolog. sub die 8. Ianuar.* Deholti horti: nunc *Poggio Reale*. Murgilline: Collis extra vrbs pomeria, sub quo mirandum est atri foramen, per quod via facta est subterranea Puteolos tendens L. Luculli opus. *Sana. eclog. 1.*

Megaris insula inter Neapolim, & Paustilipum, siue potius scopulus, super quo caltrum est condicium vulgo dictum: *Castel dell' uovo*: Quæque ferit curuos exerta Megaria fluctus; sic aliqui legunt *Starg lacum in Sorrentino Pely*. Megaria, apud *Sana. eclog. 1.* Meagrus dicitur etiam nonnullis. V. *Insularum nomina.*

Paustilypus collis delictiarum Mergyllinæ coniunctus, in quo ipsa natura amenitate luxuriare videtur. Latius omne Paustilipi. *Sana. eclog. 1.* Leucogei colles inter Neapolim, & Puteolos.

Nessi, dis, p. p. insula inter Neapolim, & Puteolos ad Paustilipi promontorij radices: Piscofamque lego celeri Nessida Phaselo. *Sana. eclog. 1.* Nessi, etiam dicitur *Stat.* Aera respirat pelago circumstua Nessi 32. silv. 2. vulgo *Nesida*. Inde vagis omne felix Eupla carinis. *idem.* insula haud procul à Parthenope. Hinc

Ciues.

Neapolitani: Parthenopæ: Euboici: Parthenopeius ciuis. *Ouid.* Populus: Piebs Euboea, Parthenopea, &c. Sebethis; mulier, scæmina, &c. NEBVLA.

Nebulæ globus. *Manr.* Densa caligo. *Virg. 10. En.* Spissa nubes. *Ouid. 1. eleg. 13.* Turbidus æer. *Stat. 2. Theb.* Nebulæ per inane volantes: Exhalat renuem nebulam, fumosque volucres. *Caligo nebulæ.* *Ouid. 11. met.* Cognatæ annibus. *Vid. infra Nubes.* Densior à terris, & nulli peruia, flammæ Subrexit nox acra polos iam claustra rigentis. *Stat. 1. Theb.*

Epith. Aeria, tenuis, obumbrans, stridens, leuis, nigra, terra, volans, opaca, mista caligine.

NECESSITAS.

Quam tamquam Deam Attici coluerunt, cui sacellum in Acrocorintho, quod ingredi nefas fuit, extructum, cuius filiz iuxta *Platonem* sententiam in 10. de *reipub.* Parce fuerunt.

Durum fatum: Egestas: Paupertas. *Vid. suis locis.*

Epith. Insuperabilis, violenta, dura, vrgens. Arctis magistra: nullis stricta legibus.

NECROMANIA.

Siue poësis Necromania, est diuatio, quæ sit euocatis ad sua cadauera vmbis, cuius species duas faciunt Scionantiam, & Necyomantiam. Hæc;

Hæc; cùm ad recens cadauer calido sanguine oppletum umbra vel dæmon aliquid magicis carminibus euocatus per os ipsius cadaueris futura prædicebat; qualem depingit *Lucanus lib. 6.* Illa verò, cum euocata tantum umbra futura discabant, vt meminit *Sen. in Oedip. act. 2.*

Alia tentanda est via Ipse euocandus noctis æternæ plagis Emissus Erebo, vt cædis auctorem indicet Referenda telibus Ditis implacabile Numen precandum; populus infernæ Stygis Huc extrahendus, &c. *Magiæ artes. V. Incantamentum.*

Apud Auerni lucos illam fuisse demonstratam. Vlyssidicunt: *Magiæ aquæ. Prop. 4. 1.*

NECTAR.

Deorum potio quæ qui gustabant immortales fieri credebant, hæc ab Hebe lucentis Dea, antequam ab officio expelleretur, ministrabatur ad Deorum mensas.

Iam flumina nectaris ibant. *Odiss. 1. met.* Fortè Iouem memorat diffusum nectare curas Seposuisse graues. *idem 3. met.* Letus & æquoreo diffusus nectare vultum. *Stat. 1. Achill.*

Immortale merum. *Stat. 4. silu. 1.* Diuinus Nectaris imber. *Mart.* Pocula nectaris: Nectaris haustus. *Mirand.* Nectaræ dapes. *H. Balb.* Nectaris huic fontes, Ambrosiæque fluunt. *Pont. Nectaris succi. Hor. 3. 3.*

Epith. Nectar odoratum, Immortale, quod immortalitatem donet liquidum, dulce, Cæleste. Nectar optima enim multitudine vitur apud Hom. Helius Oebanus interpretis.

NEFAS. *V. Crimen: Peccatum.*

NEGOTIUM.

Causa: Lis, & lites: *Vid. fœles.* Ciuiles curæ. *Hor. 3. 8.* Res: Possit virum rebus pariter, musque vacare. *Mart. 8. 82.* nempe negotijs, & studijs, quibus præesse scimus musas.

Negotiatio: Negotium: Ne Cibyratia, ne Bithyna negotia perdas: Mercatura: Attalicæ conditiones: Mercatorum curæ, labores: ars frumentaria.

NELEVS.

Nestoris pater, Neptuni filius ex Tyro Salmonei filia; qui à Pelia fratre Thesalia pulsus in Laconiam venit, vbi Pyson vrhem condidit, teste *Homero idyll. 1. 1.* cuius quondam regni partem sibi ex matre Tyro prouenientem, cùm Iphiclus (qui in Deione Salmonei fratris imperio successerat) occupasset; Neleus vt maternas iniurias vlisceretur: si quis Iphicli boues (erant autem illæ pulchritudinis eximix, vtpeò que illi ab Hercule, qui illas ab Hesperia, abduxerat, dono datæ fuerant; vnde etiam, Herculis eiusdem boues dicebantur) abduxisset, filiam suam Peron præstanti siquidem forma ei se vxorem daturum pronuntiavit: eum id difficillimum esse videretur ob fortissimos molossos, & bubulos robustissimos, qui eas custodiebant. Sed Bias Amythaonis filius, qui amro puellæ tenebatur amore, fratri suo Molampodi vari periclitissimo, vt id negotium suscipere, persuasit. *V. Molampus.* Traditam verò Molampodi Nclei filiam ipse Bias duxit vxorem.

Parer Perus formosissimæ. *Prop. 2. 3.* Nestoris pater, & Periclymeni. *V. Periclymenus.* Amythaonis domus fœcer: Pyli Rex. *V. Pylos.*

Vir Chloris: hæc Amphioni Orchomeni Regis fuit filia, quæ Neleo duodecim filios peperit, quos postea omnes, præter vnicum Nestorem cum sortè abiegarum, vt alibi præstantem, Hercules euerfo Pylo interfecit, vnde *Odiss. 12. met.* (Nestor loquitur) Bis fex Nelidæ fuimus conspecta iuuenus, Bis fex Herculeis ceciderunt me minus vno Viribus, &c.

NEMEA.

Silua Peloponneßi inter Cleonas, & Philuntem, in qua leo maximus illius regionis terror ab Hercule fuit interfectus. *V. Leo silua: vnde Leo Nemeus, & Cleonæ, à Cleonis oppido apud hanc siluam. V. Leo.*

Nemea rura. *Stat. 3. Theb.* Vincita Molorchli Cionæ. *Vid. Molorchus.* Ec conficia laudis Herculeæ dumeta, &c. *Stat. 4. Theb.* Nemeam intelligit siluam: Nemees, &c. *Græcè:* Nemees silua frondosa. *Mart.* Nemees lucus. *Stat. 5. silu. 3.* Iam Nemeæ, iam Ténareis contermina lucis, &c. *idem 1. Theb.*

Cleonæ. *V. suo loco.* Langia fons celebris in Nemea, qui postea Archemorus dictus. *V. Archemorus.* & *Hippolyte:* Quos pigra vado Langia tacenti lambit. *Stat. 4. Theb.* Nondum illi raptus dederat lacrymabile nomen Archemorus. *ibidem.*

In hac silua sacra, ludique instituti fuerunt in Herculis memoriam, qui loca illa tam terribili monstro expurgarat, hinc Nemea pro ipsis ludis. — cedat lacrymabilis isthmus Cedat atrox Nemeæ, &c. in quibus ludis ex apio corona victoribus præponebatur. Hi tamen ludi ab alijs dicuntur instituti in Archemori honorem. *V. sup. Archemorus.*

Asterion, fluu. Nemeam siluam præterlabens: — fluctibus æquus Asterion. *Stat. 4. Theb.* Erafinus, fluu. Caradrus item fluu. in silua. Nemea: — Erafinus audax in ripis, &c. — auertensque natantia saxa Caradrus. *Stat. ibid.* Apesius, untis: mons est Nemeæ superiacens, vnde se Perseus emisit ad volandum, cùm ad extinguendam Gorgonem Libyam peteret: dicitur tamen à *Plinio* Apesias: sed Aphesanta nominat *Stat. 3. Theb. v. 461.*

NEMESIS.

Inter militiæ prædiles habita Dea, quæ alio nomine Rhamnusia, & Adrafia fuit appellata. Sed liber *Ammanii* verba refert: Nemesis, inquit, Dea est vitrix facinorum impiorum, honorumque præmiarum, arbitra rerum, regina, causarum, quam Theologi veteres fingentes Iustitiæ siam ex abdita quadam æternitate tradebant, omnia despectare terrena: hæc ille. Cui Romani ad bellum profecturi sacrificabant, & munus gladiatorum edebant. *Pomponius Latrus* de Nemesi meminit, multaq; congerit in eius laudem. Alata fingebatur à veteribus, vt inquit *Pausanias in Attica,* vbi quandam narrat historiam, seu fabulam eius; pedibus rora supponebatur, veluti fortunæ, cuius vim esse pariter credebant. Effingebatur quoq; cum freno, &c.

mensura cubiti. Tempium habuit in Capitolio, ubi colebatur, ibiq; eius simulacrum.

Rhamnusia: ab Attica oppido, quod Rhamnus dicebatur, ubi Nemefin colebant. *Ouid. 3. met. ibiq;* Phidiacum erat simulacrum eiusdem Deæ. Adraſtea: quod illi ad Adraſto propæ Cytium primum fuit erectum templum. *Dea Adraſtea. Lucian.*

Iuſtitia ſilia. *Oph.* Iuſtitia nuncia. *Herſid.* Quæ nec adhuc Latium nomen ſorſita rependat Diva mihi poenæ. *Gyrald.* Eſt Dea, quam Nemefin dicunt Dea magna, poteſtis; Quæ bona cæleſtum conceſſu cuncta Deorum Poſſidet. *Strab.* Et Latia Nemefis non cognita ſinguz. *Auſon.* Numen, & exorſe verba ſuperba Deæ. *Ouid. 5. triſt.* qod, vt *Macrob.* ait, contra ſuperbiam colebatur, Solis poteſtas credita: Caiua Dea, quod fortuna ipſa ſit habita.

Vehemens Dea. *Catull.* Quam Deam formidabant, vt comitem perpetuum rerum letarum; hinc vt ſibi felicitatis aliquem modum ponerent aliquando ſeſe veteres abiectionabant, vt de Auguſto narrat *Suet.* 91. cùm quotannis die certo ſiſtem emendicabat à populo. *Lege Caſaub.* in *Suet.* apud *Scitulum.*

Rhamnusia, diſ. *Ouid.* ſed quid *Panſanias* ſcribat in Attica, audiamus: A Marachone, inquit, diſijs 40. litoralit via ad Oropum euntibus Rhamnus decurrit, domicilia incolarum ad mare ſunt poſita; intra verò continentem Nemeficos ſanum eſt, quæ Dea ſuper ceteros Deos aduerſus ſuperbos inexorabilis eſt: ſequiturq; plura de illa narrare; quod Barbari aduentantibus, & marmor ipſiſtæ eripere incipientibus prenas infixit, &c. *Rhamnusia ſic ut.* *Ouid. 14. met.*

Aſtrea. V. *Iuſt.* ſic; ſig. à qua tamen diuerſam aliqui faciunt: Et tumidis infecta colit, qua numina Rhamnus (ſive Rhamnes) *Lucian.* Ne penas Nemefis reſolcat à te Eſt vehemens Dea, lædere hanc caueto. *Catull. 51.* Sed Dea, quæ nimis oſtat Rhamnusia vocis Ingemuit; Berxitq; rotam. *Claud. de bell. G. Id.* Sequitur ſuperbos vltor à tergo Deus. *en. in Herc. ſur.* ubi *Schæſt.* Diſcunt vtriuſque ſexus ſint ſecundùm Stoicos, Poetæ Deum etiam pro Dea ponunt: de Nemefiſe *Plin.* 36. cap. 5. & *Gyrald.* *ſyntagm.* 16.

Sunt qui Nemefin Iouis, & Neceſſitatis ſiliam faciant, cuius ſedem *Theologi Egyptij* ſupra Lunam conſtituere, vt inde veluti è ſpecula inferiora deſpectarent.

NEMUS.

Silua: Siluarum lætebræ. *Ouid. 1. met.* Denſa ferarum tecta. *Virg. 6. Æn.* Arboribus clauſi circum atque horrentibus vmbis. *Idem 3. Æn.* Vmbra denſa: Seu denſa tenebæ Tiburis vmbra: tui. *Hor. 1. od. 7.* Veprium, nemorumq; moræ: Aperire malignas tot veprium, nemorumq; moras. *Stat. 3. 2.* Denſæ ſiluz ſinus. *Auguſt.* Amœna viſeta.

Nemorum conuexa: *Virg. 11. Æn.* Pinguia dumeta: Nemoralis ſedes: Piſtraculus has inter nemoralis ſede receptus. *Ouid. 2. eleg. 6.* Luga fron-

dea ſiluis. *Stat. 2. Theb.* Auia ſiluz. *T. Veſp. Ser.* Siluis ſcena coruſcis. *Virg. 1. Æn.* Loca opaca redimita ſiluis. *Catull. 3. vel 4.* Arborem ramofa domus. *Prop. 4. 4.* In qua ædificant nidos ſua regna, volucres: Lætebræ ſerarum. *Ouid. 1. met.* Siluarum luci. *Idem 5. met.* Lucus *V. ſuo loco.* Locus trabibus frequens: Multaq; natiui obſtrepit arbor aquis. *Prop. 4. 4.* Vmbroſa tecta. *Tib. 4. eleg. lib. 1.*

Comata ſiluz; nam Cythonio In iugo Loquente ſæpe ſibiſum edidit coma. *Catull. 3. vel 4.* Arborum comæ. *Hor. epod.* Redeunt iam gramina campis, arboribusq; comæ: Et nemora in domibus ſacroſ imitantia lucos. *Tib. 3. 3.*

Epich. Viridis, opaca; pinea, vmbroſa, nemoroſa, ſecreta, ſaxoſa, virens, vaſta, frondiflua, in uia, lata, antiqua, denſa: Horrida ſpinofis dumis, atq; illic ſiluz, &c. luſoga. Myrtæ, laureaquerna, pauſiſis.

Salus, us: Eſt denſior ſilua, & opacior, in qua æſtiuare, paſciſq; ſoleat feræ: Locus nemorum. *Ouid. 3. eleg. 9.* Nemorum tenebræ. *Virg. 6. Æn.* Auaria inculta. *Idem 2. Georg.* Arboribus loca conſita: Fronde tecta. Arboribus denſus locus; ex *Ouid.* Et nemus arboribus denſum ſecretus ab omni Voce locus ſi non obſtreperetur aquis. *Ouid. 6. ſat.*

Vmbra nemoris. *Tib. 5. Stroſ.* Vireta nemorum. *Anguſt.* Salus, ſecreta: Nemorum per opaca. *Mant. & Stat. 1. Theb.* Antiquæ domus auium. *Virg. 2. Georg.* Nunc in frondifolis retia tende, iugis. *Ouid. 1. de rem.* Salus, & luſtra ſerarum. *Virg. 2. Georg.* Deſerta ſerarum. *Idem 7. Æn.* Vmbra ælorum nemorum. Cæci nemorum tractus. *Bemb.* Lætebræ nemoris vmbroſi. *Sen. in Oedip.* Nemorum vettatur, vel ſpariat in vmbra. *en. luv. 4. Spæſigia Al. freſco.*

Epich. Vmbroſum, vmbriſerum, opacum, frondiferum, obſcurum, ſilens, virens, viridans, denſum arboribus, atrum frondibus ſilicis, multicomum, venatibus aptum, erabibus denſum.

Nemorum ſpecies.

Querquetum: Quercibus conſtitum nemus: **Quer-ceta:** Pinetum: **Pinetum:** Buxetum. *Mart.* Myrcetum, & myrtæ: **Lauretum.** *V. ſuo loco.* **Fructetum,** ſilue fructetum. **Calum,** locus fructibus conſtitus: **Arbuſtum.** *Idem.* **Arbuſticulus** locus. *Idem.* **Arboretum.** *A. Gell.* amœnitatis, utilitatis gratia conſtitus arboribus locus. **Tempe:** pro nemore. *V. ſuo loco.* arboribus conſtitus locus, amœnus, virens, opacitate vmbroſa, ac frigidityte gratus. **Salictum.** *Gr.* ſalictibus conſtitus locus: **Arundinetum:** Carectum. *Virg. locus caricum* proientu hiſpidus.

NEPHELE.

V. Helle, & Phryxus.

NEOPTOLEMVS. V. Pyrrhus.

NEPOS.

Nepelis, is: ſemina: Nati, natorum, & qui naſcentur ab illis. *Virg. 6. Æn.* Poſteri: Minores. Turba minorum, nepotum, &c. *Seri,* ventuſi, cardii, longa demuſi origine: *Carpæ* tua poma minores *Fata nepotis:* Filius anne atq; magna

de stirpe nepotum; qui Pronepos etiam dicitur: Abnepos. O' mihi de fratris longè charissimè, natis. *Ovid. 12. met. idest: de castissime nepos.*

NEPTIVNVS.

Quem matris Deum finxit antiquitas, rerum patrem, nec non regentem maria; quæ ipsi secundæ sorte obtigerant, Saturni filius alter à Ioue, ipsius frater, & Plutonis; Iunoni quoque qui quod fortassis primus obnauigauit Græciæ loca. Creæ potissimum, siue Rhodi, in qua natum referunt ex eodem Saturno) maris Deus creditus, cuiusque fuit. Amphitruon habuit uxorem; sed moxochos, pellicæque plurimas, ex quibus filios innumeros: nam ex Amydone Nautium; & Tyro Salmonei filia in Enipeum fluvium, quem illa diligebat, conuersus, Peliam, & Neleum. V. Tyro. ex Thosa Phorci filia Polyphemum; Alcyonem quoque filiam Ceycis, & Alcyones compressit, Medusam, Laodiceam, Harpyiamque Celenon. Vide *Ovid. apoll. 18. in* qua Hero Neptunum alioquens huiusmodi scelera multa commemorat, necnon 6. met. in *Fab. Araxes*. Hic aliquid cum nepe Pallade in dissensionem venit, nam ipse Athenis conditis imposuitur & esse nomen, an illa, & ad Areopagum Deorum deducta causâ, statum fuit, ut qui res humano generi commodiorum inuenisset, is vrbis nomen imponeret. Cum igitur Neptunus tridentem percussisset terram, equus exiit: Pallas verò huius cuspidem terra percussâ oliuam in lucem eduxit, quæ mortalibus commodior iudicata Palladem vitricem effecit. V. *Ovid. lib. 6. met.* Creditus fuit potestatem habere in mari, & in lacubus, unde verque Neptunus dicitur à *Carulis 32.* Quasunque in liquentibus stagnis, marique vasto fert vterque Neptunus; alij verò & elegantius hunc locum interpretantur pro mari supero, inferoque. V. *Tyrrhenum mare*. Troie muros dicitur cum Apolline condidisse, hac de causâ (quam *Pindarus Interpretæ affert*) Neptunus Apollo, ac Iuno eogitarunt de Ioue ex imperio deiciendo; sed delati apud Iouem Iuno in vincula fuit coniecta; Neptunus verò, Phæbasque aliò exularunt, qui apud Laomedontem profecti eadem in murorum structura fuerunt Architecti. Alia verò causa refertur ab *Ovid. 1. met.* quem adito De Neptuni equis in Thessalia excitatis. V. *supra Equorum insignium nomina*. Romæ habuit templum in regione vrbis nona, scilicet in Circo Flaminio iuxta septa; & ibidem ædem Salaciani, & Veniliam uxores habuisse veteres Romani dicere, nempe ut *Ioseph Scaliger* interpretatur: accessum maris, siue fluxum, quem Venilia significaret; recessum, siue refluxum, quem Salacia. Sed ad nostra.

Saturnus domitor maris: Saturni filius ex Rhea. *Virg. 5. Æn.* Proles Saturnia. *Auson. Deus maris. Hor. 1. od. 5.* Frater Iunonis, Iouis, Plutonis; Apollinis, Martis, Mercurij, & ætærorum Iouis filiorum patris: Numen aquarum. *Ovid 4. met.* O' qui spontantia nutu Regna quatris, terrasque salo complecteris omnes. *Val. Flacc. t. Demophoonis auus. Ovid. apoll. 2. Heroid.* quia Ægens Neptunus filius,

Ægei Thefeus; Thefei Demophoon-Concha; qui ventis æquora mulcet. *ibid.*
Ennofigeus: sic dictus, quod terram concutit: ipsum compedibus qui vinxerat Ennofigeum. *Iunen. sat. 10.* Tricoron dominus. *Mart. 12. Amphi* Caruleus frater Iouis. *Ovid. 4. met.* Rector Pelagi. *idem 4. met.* Æquoreus Deus. *idem 5. fast.* Deus Pelagi. *idem apoll. 18.* Ponti Deus. *Bomb.* Liquidus Deus: Quæ voluit liquido tota subire Deo. *Prop.* Tridentiger profundi genitor. *Ovid. 11. met.* Tridentifer. *idem 8. met.* Rex aquarum. *idem 10.* Dominus. *idem 9.* Cæruleus Deus. *idem 3. fast.* Deus æquoris. *idem 3. Pont. 6.* Possidet alter aquas. *idem 4. fast.* Iupiter & Iaro, qui regnat in æquore frater. *idem 5. fast.*
Cui pelagi magni imperium, strique tridentis; ex *Virg. 1. Æn.* Rex æquoris. *idem inopsia.* Madens Deus. *Sat. 4. fin. 8.* Potens Deus maris. *Hor. 1. 5.* Tridente potens. *Sil. Ital. 15.* Rector maris. *Ovid. 11. met.* Pater profundi. *Val. Flacc. 2.* Dominus. *Senec.* Pelagi arbiter. *Morall.* Rex fluctuosus, metonymicos ob effectus maris.

Parens aquarum. *Hesiod.* quamvis Oceano magis conuenire videatur. Sortitus tridentem profundi Imperium. *Iunen. sat. 10.* Dominus freti. *Sen. in Hipp.* Et tu, qui magno moderans seu tridentis Æquora. Cui sunt æquora caræ: Qui regnum in fluctibus tenes. *ibidem.* Regnator freti. *ibidem.* Tumidis qui regnat in vndis. *Ovid. t. tris. 4.* Regens maria. *Sen. in Herc. fur.* At Deus æquoreas, qui cuspidem temperat vndas in volucrum, &c. *Ovid. 12. met.* Qui totum temperat æquor. *ibid.*

Confusus. *Vid. suo loco.* Proles Saturnia Confusus. *Ausonius.* — tuque o' cui prima fremementem Fudit equum magno tellus percussâ tridentem. Longoque ferite tridente Aspera saxa facit. *Ovid. 6. met.* Nelei sanguinis author; quod pater Nelei. *Vid. Neleus.* Nestoris auus, &c. Periclemeni auus. V. *Periclemenus*, ex eodem *Ovid. 12. met.* Deus, æquoreas qui cuspidem temperat vndas. *ibid.* Cycni genitor. ex eodem. Irrita qui posuit coniunctus Apolline Troie Mænia. ex eodem. — foret tristis profundi Imperium. *Iunen. sup. 13.*

Epith. Æquoreus, furens, cæruleus, &c. & si quæ alia maris huius, qui sæpius pro mari ponitur, attribueris. V. *Adæ.*

Potremò Neptunum prodigiorum omnium parentem esse testatur *Seruius in 3. Æn.* sic & quorum ignoratur parentem eiusdem esse filios, vt Cyclopes, Lestrygonæ, Alodæ, demum omnes immanes, ferocesque homines quousque & maxime regnatos, ab illo originem duxisse dixit antiquus. *is.* Cui apud Heliconem tauri mactabatur, vel ut alij dicunt in Onchesto, videt apud *Homerum*: Onchestumque sacrum Neptuni splendenda templa: Cui Apua piscis facer fuit.

Tenedius Neptunus. *Strabo lib. 10.* quod apud Tenedum vrbem sanum ingens, extra muros spectatu dignum, in quo capacissima discumbentium conuiuorum edificata trichinia.

Hippus Neptunus, idest equestris, siue quod equitationis ingentior fuit, vt ait *Pausanias.*

Lithinus

Isthmus Neptunus: ab Isthmo Corinthi, ubi celeberrimo colebatur. Vide *Strabonem lib. 8.* ibiq; ait solitos Corinthios in eius honorem, & Melicertem ludos Isthmicos celebrare.

Samus; quod ibi colebatur: à varijs denique locis, ubi colebatur nomen accipit apud Græcos, Latinosq; . V. *Gyrald. syn. 5.* Hinc

Neptunalia festa; quæ erant feræ Neptuno sacræ; & Iudi, qui magni dicebantur, Consualia. Conso Deo, qui Neptunus existimabatur: de quibus alibi dictum. Neptunus pro mari. V. *Mart.*

Neptuni portus. Locus haud procul ab Ardea trigesimo ab vrbe lapide distans.

Neptunum: Laurens litus. Ducitur ad Laurens ingenti flamine litus. *Ouid. 3. fast.* Lauina litcora: Nam Lauinium nullum habet litus, cum illinc sex, aut septem miliaribus distet, sed eo vsq; Lauinij agridino extendebatur.

NEQVITIA.

Improbitas. Malitia. V. *Iuven.*

Epith. Natura.

NEREVS.

Marinus Deus; qui ex Doride maris Nympha, ac sua sorore plurimas habuit filias, quæ ab illo Nereides appellatæ sunt. V. *infra Nympharum nomina;* pro mari tamen sæpius à poetis vsurpatur; vnde *Ouid. 1. met.* Qua totum Nereus circumsonat orbem.

Ipsum quoque Nereia fama est, Doridæq; & natus tepidis laribus sub vmbis. *Idem 2. met.* Terræ, marisq; filius; vel Oceani. Tethyosq; vt vult *Hesiod.* Nereidum pater. *Ouid. 2. eleg. 11.* quem mirifice laudat *Hesiodus in Theogonia.* V. *Nereides in Nymph.* Thetidi pater. *Catull. in Nupt. Pal.*

Epith. Grandævus, cæruleus, vagus, refusus, velifer, spumeus, spumans, undæ ciens æquora fundendo, conchylia voluens, violens.

NERITOS.

Insula Epiri propè Zarypthum, quæ Leucadia dicitur *Straboni*, nunc *S. Maura.* V. *Leucadia.* Aciorum etiam dicitur.

Neriti colles: Neritiæq; domos regnum fallacis Vlyssæi. *Ouid. 13. met.* in quo loco *Scholiastes* hæc: Neritus & mons est in Ithaca insula, & vrbs, quæ etiam Leucada appellatur. V. *Vlyssæi.* *Plin.* meminit huius montis: Neritij populi, *en Ouid. 14. met.* Neritiæ rates, *Idem.* pro Vlyssæi naubus.

NERO.

Cognomen familiæ Claudiz ex Sabinis orlundæ; vnde Sextus Romanorum Imperator natus omnium quidem obsecrissimus, ac dirissimus, qui Agrippæ filius ex Cn. Domitio Agnobarbo Nerone, Claudij Drusi Cæsaris priuignus, cui ipse filiam suam Octauiam in matrimonium dedit, cuius per adoptionem frater erat, quam ipse Imperator electus (cùm decimum scriptum ætatis annum ageret) post aliquot annos repudiauit: de qua *Seneca* *tragedia* Octauia extat. Duodecimo autem post diuortium die Poppeam famulam Equiti Romano Crispino ante nuptam superinduxit, quam ta-

men grauem ferentem vterum idu calcis intererem, in quo imitatus est Persandum Corinthiorum Tyrannum, qui Melissam vxorem concubinarum delationibus temere fidem habens, gaudiam pedibus conculcans interem. At Nero, vt obsecratis genus omne pce se repertum ostenderet, ipse accepto Panunco, quod nupturis foeminis dabatur, docet; assignata, ac geniali toro curia Pythagoræ in foeminarum modum nupti. Agrippinam matrem suam, per cuius scelus imperij adeptus erat, quod illi non debebatur, tollere de medio varijs modis studuit; & re ipsa illius ventrem credi iussit in villa Augusta Lucrini lacus (vbi sepulcrum eius subterraneum ab incolis adhuc ostenditur) vt vnde natus contempleretur; tum eius natalem inter nefastos dies referri à Senatu impetrauit, eius statuas subverti iussit, nomen, titulos, ipsam denique memoriam deleri. Per sex dies, & septem noctes durans incendium Romæ à se curatum è turpe Mucenatis in Exquilij cum voluptate incutus est, Troiz excidium decantandū; quo crimine, deinde Christianos eo tempore nascentes deleri, & occidi; & vt crudelitati colophonem adderet, sanctissimos Apostolos filii nostræ doctores Petrum, & Paulum iussit enecari; multo ante Claudio socero suo, Octauiz patre, & Appio Silano patre Iulij Silani Octauiz deipouli, & pro victima nuptialis caeli trucidato. Tandem ob scelera omnibus odiosus, morsuosus factus (lege *Suetonium, & Dionem, & Xephilinum*, qui vitam eius longa serie narrant) Galba exercitus Imperatore, & Hispanijs deficientibus, exanimis lacu: postea restitutus capite conuerberato de se actum esse pronuntiavit: qui à Senatu vt hostis ad pœnas expetitus nudipes, & tunnicatus equo fugit ad Phaonem suburbanum; ubi sancticus, & strubundus oblatum panem sordidum quidem aspernatus aquæ tepidæ aliquantum bibit; equitibus tandem ad eum, viuum atrahendum missis scitum iugulo trepidanter adegit, amicis eius cum desertibus: sepultusq; propè Hortulorum colem ad viam Flaminiam.

Tyrannus: Cum prole tua capta Tyranno. *Sen. in Oct.* Octauiz coniux: Agrippinz filius: Monstrum execrabile Cæsaris: Inuidiosa feri radiabant atria regis, *Mart.* Ravidus Tyrannus. *Stat. 2. silu. 7.* Crispipriusq; Qui Crispus ditissimus fuit, vnde *Mart. lib. 4. 54.* Diuitior Crispo, Thrafea constantior ipso, illius autem opibus Hero ditatus est, sed non Hero imperator, sed illius auius forsitan intelligendus est. **Epith.** Turpis, feus, ferus, durus, durus, incestus, piger, superbus, libidinofus matricida, sanguincus.

NESSVS.

Centaurus qui cùm apud Euentum fluuium, qui maxime exercebatur, Herculeum cum Deianira flumen transire optantes videret, vterq; se foeminam transiret promissit, quam cùm illi Hercules commisisse, ipse puellæ pulcritudine captus, vix traiecit fluuiio illam aliq-

R r fugiens.

fugiens cepit asportare; verum Hercules illum sagitta Hydræ sanguine imbuta transiit, qui cum moreretur Delianæ perussit tunica suæ vim amatoria inesse, quæ Herculem ab amore aliarum feminarum auocasset, si eam induisset: femina tunicam conseruauit insuam, coniugisque damnauit, vt alibi narratum est.

Coniugis agnouit vocem, Nessoque paranti Faltere depositum. *Quid. 9. met. vbi fabula: Ixione natus: Semivir: Biformis Nessus: Vector perfidus: Victoris istic perthit sanguis inest: Quem Nessus expirans dedit. Sen. in Med. Victorque fuit per viscera Nessus. Stat. 11. Theb. Prætulit imbucam Nessus sanguine vestem. Quid. 9. met.*

NESTOR.

Nelei filius Rex Pyli sapientissimus, & eloquentissimus, qui consilijs suis, & prudentia regebat (*Homerus 1. Iliade demonstret*) Agamemnonem, & vniuersum Græcorum exercitum, cum ad Troiam expugnandum in castris esset. Hic tria sæcula vixisse dicitur ab eodem *Homero*, quem primum ad Thebiam bellum ire renuisse testis est *Stat. 4. Theb.* Nondum nota Pylos, iuuenisque ætate secunda Nestor ac ire ramentum peritura in castra negavit: vbi *Lactantius*: ætas prima triginta annorum, secunda sexaginta; constat autem illum tertia ætate ad bellum iussisse Troianum, & sic ex huius opinione: & *Acrone in 2. Comment. Horatij*. Nestor annos tantum nonaginta vixit, tres scilicet ætates: d. Poeta tamen largo modo ætate summatrisilem Nestora appellat, & vt *Quintus in met. lib. 12.* Annos hic centum nunc tertia ducitur ætas: quo in loco lege *Farnebianæ Schæ lasten. ver. 189.*

Annosus senex. *Quid. 1. de art. Senex ter æuo functus. Hor. 2. 9. Facundus senex. Quid. 12. met. Neleius. ibidem. Neleius Heros. Hom. 1. Iliad. Neleides: & Nelides, p. p. Hom. 2. Iliad. Pylius, ab vrbe. Quid. 3. eleg. 6. Pylius senex. Stat. 5. filu. 3. Cùm ista laudatio caneret quinquennia versu Ora supergressus Pylij senis, oraque Regis Dulchij, &c. nam vt *Homerus* ait, Nestor eloquentissimus fuit, ex cuius ore melle dulcio rubebat oratio. Hinc *Quid. 12. met.* O facunde senex, æui prudentia nostri.*

Antilochi Pater. *Hor. 2. ad. 9. Terna minus Pylij miraret sæcula fame. Tib. 4. 1. Non ille Antilochi vidisset corpus huius: Ciceret aut ò mors cur mihi feta venis? Prop. 2. eleg. 13. nempe filij corpus. Ore grauis Pylij genitrix, & annis. Hom. 1. Iliad. Qui tria sæcula vixit: Cui dulcis fluxit ab ore sonus: Rex Pylius magno si quicquam credis Homero Exemplum vixit fuit à cornu secunda. Iuuen. Jarp. 10.*

Chloridos filius. V. *Nileus*. Nestor autem adhuc adolefcentem bellum gessit etiam cum viro patre aduersum Epæos Peloponnesij populos: deinde cum Pirithoi nuptijs interesset aduersus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabatur, strenue pugnavit. Postmodò ad bellum Troianum profectus fuit, vt *supra*.

Eurydice conlux: Clymeni gener, vxorem enim

habuit Eurydicen Clymeni filiam; ex qua septem filios, & vnica filiam suscepit. *Epich. Annofus, longæuus, facundus, grandæuus, fidus.*

NEX. Vid. *Oceffus*.
S. NICOLAUS.

Myrensis Episcopus, qui Patara in Lycia natus nobilissimum generi, vitæ sanctissima decus addidit immortalis abstinentie filius, vtper qui adhuc infans nutricis lacte se abstinere nouit quarta, & sexta feria. Adolefcentis illud charitatis in proximum præbuit exemplum, quod nulla vnquam obliterabit obliuio; tres enim virgines, clam immittis in eorum domum pecunia à prostitulo liberant. Deinde in Palestinam profectus ad sancta loca inuisenda, cum in patriam remeasset (sedaria iam in reditu maris tempestate) Dei iussu Myram, quæ Lycie metropolis erat adijt, vbi Episcopus factus, virtutum omnium maiora præbuit populo specimina; oppressus præsertim adeo subleuauit, vt etiam tres tribunos per calumniam à Constantiniano Augusto condemnatos, qui se propter famam eius miraculorum orationibus longissime absenti commendabant, adhuc vires (perterriti in fomnis Cæsare, ac maleuolis) liberauerit. Propter idem in vincula coniectus, inde restituta Ecclesiæ pace ad Episcopatum reuersus, tum ad Nyceum concilium aduocatus ibidem Asianum hæreticum cum reliquis patribus condemnauit. Qui tandem senio confectus, die tumque plenus in bona senectute quiescit. Eius corpus Barium in Aphia translatum ibidem summa celebratur, ac veneratione colitur; ex quo liquor salutis adhuc promanans, cuius sanctitatis vir fuerit vbique demonstrat.

Nicoles: Dux Myran Lycie, cui sex ex vrbibus vnam Innunetis illustrem ataus, populoque frequentem insuera partes olundant fore regendam. P. A. Heros Patreus: Heros Lycie, Patara; potens. O Patarge fuens populi victoria: Myra lumen: Baris defensor: quod Baris sepultum, vt *superius in Hist.* Nicoles Patreus adest: Scholiarum atque sacerdotum patronus. Lycius Taumarhurgus.

NIDVS.

Domus autem. *Virg. in Georg. Altra cubilia: Sedes: Nota quæ sedes fuerat columbis. Hor. 1. ad. 2. Suspensa cubilia tigno; ex Virg. Dulcis latebroso in pumice sedes; ex eod. 5. AEn. Domus opportuna volucrum. idem 8. Lurcum opus: Et luteum cella sub trabe fixit opus. Quid. 1. Jasp. Nanc aus in tanto tecta, Latremque parat. idem 1. Jasp.*

Sub trabibus cunas, paruaque tecta facit. *Quid. 3. tryp. 12. Nidum suspendere tignis: Altro stridore cauatis exilime nylis. Pumex: namque pumicem foratissimum indicant etiam coris volucres: Dulces latebroso in pumice nidi, &c. Frondiferis suspensa cubilia ramis. Pandula tecta autem.*

Et sæpe cubilibus altis Nesto quæ præter solitum dulcedine legi Inter se sospis strepitant, tuar imbribus altæ Progeniem patrum, dulcesque reuocare nidos deiecit.

Epich.

Epith. Pendens, vernus, excelsus, caucatus, textilis, penilis, gracilis, altus, loquax.

NIGER.

Nigrior: Nigerrimus: Color contrarius albo.

Ouid. 2. met. Piceus: à pice colore: Pice nigrior: Fuscus: Procinus en fuscis tristis Dea tollitur alis: Furuus. *Hor. 2. 13.* est color subniger, & aquilinus: Aquilus color, est fuscus. *Plant. & Suet.* Nigricans: Negrescens: Colore signatus nigro; *ex Virg. 4. Aen.*

Pullus: ut Pulla vestis, quam in funeralibus inducunt: Pullatus: Pullatis cum veheretur equis diors. *Bem. Veste di. corvato.* Ater: Atratus: Atracinus, siue Arracinus: Obscurus: Coracinus, à corvo. *Varr.* Opacus: Dissurgens comites, & nocte tegentur opaca. Nocturnus, siue noctis color. *Sen. in Herc. fur.* Cerialis: Cerialis; induitur velamina. — *Ouid. 14. met.* idem nigra.

Coruus, fig. *Mart. 3. 43.* Tam subito coruus, qui modò cygnus erat. Assiduus postes fuligine nigri. Nigranti picea, trabibusque obscurus acernis. Neticus, & ferrugineus color, constat ex atei, & rubri mixtura, cuiusmodi est in lana natiuus. *Pulligo. Plin.*

Rauus. *Hor. Suas. is:* sic dictus, quod siue vasis, hoc est elinctorum cortinis subpre natura talis sit: Ravidus color. idem. Memnonius color. *Ouid. 3. de Pont. 3.* Memnonio cygnus esse colore putem: Color quælis Aethiopum: color Aethiopicus, &c.

NIGREDO.

Culus symbola esse describuntur quædam. *Mart. in illo epigr.* Volo nocte nigredine Formica, pice, graculo, cicada, &c. *epigr. 126. lib. 1. sine alio.*

Pix, cis, fig. Fuligo, nis: Color Avernalis: Denigrans: Nigror, oris: Coruinus color; *ex Apul.*

NIHILVM.

Nihil: Nil, syncop. Non hilum: est autem hilum nigredo in faba: Cæca materies. *Mant. 1. Chaos. V. suis loca.*

NILVS.

Ægypti fluvius vnus de maioribus totius orbis fluminibus, cuius aquas olim tanti fecere veteres Ægypti, vt cum illius aquæ hydia ad templum humeris perferretur, omnes procumbent, & sublati manibus Deis gratias agerent; vt potè qui Nilum fluvium Deum credebant, qui statim augmentis illis quotannis fecundaret, ac discitescere nouerat: Iouem insuper appellabant. Ferunt etiam Babylonios Reges ex Nilo, & Istro aquas inter gazas condere assueuisse, vt hoc argumentum suæ magnitudinis ostenderent, cum per tot spacia terrarum, totq; inuias regiones curarent aduehendas. Huius ortus ignoratur: sunt tamen qui afferant ex Aethiopum finibus fluere ex palude quadam latissima, & per sexies mille miliaria tandem septem ostijs in Mediterraneum influere, & rotodillos habet hominum præsertim infensissimos. Sole aut Cancrum accedente Nilus exit, & totam Ægyptum inundat, quo tempore regnat Sirius canis. *Legge Lucan. lib. 10.* eiusque incrementum iustum est sexdecim cubitorum, vt

Plin. ait, in duodecim cubitis famem sentit Ægyptus; in tredecim etiamnum esurit, quatuordecim cubita hilaritatem afferunt; quindecim securitatem; sexdecim delicias. Huius fossas veritate oblimatas derexit Augustus ope militum, vt inquit *Suet.* Traditur autem in *Comm. Cas.* Alexandriam habere specus ad Nilum pertinentes, quibus aqua in priuatas domos inducunt incolæ. Nili enim aqua dulcissima, & sacrosissima esse scribitur à Theophrasto, quæ tamen ventrem soluit, cum bibitur, quod solum Ægypti nitrosum perlit, vnde saluginem contrahit, quæ ventrem soluere dicitur.

Cui subdita Nili Ora latent. *Luc. 10. Pharf.* Septem flua flumina. Nili. *Ouid. 15. met.* Qui se genitum septemplex Nilo Ementius erat, clypeo quoque flumina septem Argento partim, partim cælaueat auro. idem 5. met. vbi obserua morcam veterum, qui impressis (vt vulgus appellat) & symbola in clypeis expressis habere. *V. Cyprius.*

Olim habuisse septem ostia, è veterum testimonio patet: nunc autem tantum quatuor patere certissimum est, *ex Infr. sacra Vmbilicis Archep. Tyri,* qui peculiari capite 23. lib. 19. hanc materiam tractat adamussim: tunc, & inde adductis rationibus, vt veterum scriptis credi possit; & oculatis memoriæ nostræ testibus. Diuersa ruens septem discursit in ora, &c. *Ouid. 2. met.* Vtque coloratis annis deuexus ab Indis Nilus in extremum fugit pererratis orbem, Occultaque caput, quod adhuc latet: ostia septem Puluerulenta vacant, septem sine flumine valles, &c.

Ostiorum autem nomina sunt.

Pelusiæcum. *V. Pelusium.* **Canopicum.** *Vis. Canopus.* **Bolbiticum:** Sebeniticum: Phanicicum, siue Paniticum: Mendescicum, siue Mendescum: Tanicum, siue Tanicicum: Et septem gemini turbant trepida ostia Nili. *Verg. Vid. Ægyptus.* Aut canerem Ægyptum, & Nilum cum trahus in vrbes Septem captiuus debilis ibat aquis. *Prop. 2. 1.* nam in Alexandrino triumpho, quem Augustus de superato egit Antonio, simulacrum Nili ductum est more Romano; quod etiam à Cæsare Dictatore ductum testatur *Florus.*

Nilus tepens. *Prop. 2. eleg. 33.* quoniam ortum habet in calidissima regione, nempe apud Abissinos, siue Nigritas. Qui viridem Ægyptum nigra fecundat arena, & diuersa ruens septem discursit in ora Vtque coloratis annis deuexus ab Indis. *Verg.* Siue qua septem geminus colorat Æquora Nilus. *Catull. 11. Syr.* Vnde paludosis fecunda licentia Nili. *Strab. 3. lib. 2.*

Qualis & arentes cum findit Sirius agros Fertilis æstiva Nilus abundet aqua: *Tib. 1. 7.* vbi multa de Nili laudibus: Et qua septenas temperanda vias. *Prop. 3. 21.* de Nilotica regione intelligit. *V. Ægyptus.* Sic vbi deseruit madidos septem fluius agros Nilus, & antiquo suæ flumina reddidit alueo. *Ouid. 1. met.*

Aquila olim ob velocitatem, & profunditatem aquarum. *Diad. & Lycipio.* Aetus. Ægyptus, ab Ægypto Rege, i Sicis, Triton, Nilus postremo.

Rt 2

mō. Oceanus etiam est Aftapus, & Aftaboras dictus fuit olim. V. Ortelius.

Nili caput. Stat. 4. filio. 3. Qualis vbi aduersi secretus pabula Cœli Nilus, & Eoas magno bibit ore pruinas. Stat. 8. Theb. vbi multa de Nilo. Maxima vada Nili. Luc. 8. Ostia. Virg. Lictora Nili. Claud. 2. in Ruf. Septeno gurgite Nilus. idem 1. in Ruf.

Vndosus pater Ægypti. Stat. 4. Theb. Quaque celer lato Nilus delapsus in alueo Per septem portus in maris exit aquas. Ouid. Septena per ostia currens. Ille fluens diues septena per ostia Nilus, Qui patriam tantæ non bene cęlat aquę. Ouid. 3. eleg. 15.

Epith. Fertilis, apricus, placidus, diuiduus, dealus, longifluus, præceps, vagus, irriguus, ferax, pinguis.

NIMBUS.

Imber : Tempesta. Vid. fuis locis. Inlitterint imbres missi tibi nubibus aris. Ouid. 1. fast. Nubes atre. ibidem. Picæ : Picus æther : Dum rorat & piceo contorquet ab æthere fulmen. Angerman. Graue fidus, idest tempus. Ouid. 5. met. Vis ventis pluuijs commissa malignis. Caruleus subitis compulsi imber aquis. Ouid. 7. epist. turbo. idem 11. met. — fremere sc̃u cum grandine Vernus Iupiter & multo stillaret penula nimbo. Iuuen. 5.

Epith. Obcurus, Australis, subicus, ater, piceus, præceps, trux, horrifonus, gelidus, nigrans, hiernus, vndans, commissa grandine terribilis, &c. Nimbosus. V. Nubilus.

NIOBE.

Tantali filia, Pelopis soror, & Amphionis vxor. Hęc Sipyli in Lydia, siue in Phrygia nata est, cum Thebas in Boeotia profecta ad virum Amphionem eidem fecundissimo partu septem mares, totidemque feminas peperit. Filiorum nomina hæc Ismenius, Sipyllus, Phœdrius, Tantalus, Alphenor, Damafichthon, Ilioneus : à Laïone tamen sic appellauerunt : Archemorus, Antegorus, Tantalus, Phœdrius, Sipyllus, Xenarchus, Epinites : Filiarum verò nomina ; Aftracria, Pelopeia, Cheloris, Cleodoxe, Oglime, Phega, Nœra. His igitur filiis superba, cum eo tempore Manto Tirefiz filia responso monuisset Thebanos, vt Latonę liberisq; eius tura, præcesq; effunderent : hæc vna restitit, se Dea potentiorē, ac fecundiorē prædicans. Quod Latona indigne ferens filios admonuit, vt iniuriam vtriusq; factam elicerentur, quod Apollō, ac Diana tecti nubibus (vt genitrix præceperat) præstiterunt : omnes enim Niobes filios dum se in campo equis exercerent sagittis immisissis peremerunt : cum filias similiter Diana fratribus adiunxit. Amphion verò pater cum id ferre non posset, gladio se interfecit ; & Niobe morte filiorum indignata cum Dijs maledixisset, ipsa quoque in saxum fuit conuersa, ventorum turbine prius in patriam delata, vbi etiam nunc saxum lacrymare dicitur. Fabulam habes apud Ouidium 6. met.

Ecce venit comitum Niobe celeberrima turba Vestibus intexto Phrygijs spectabilis auro. ibidem. Tantalus, dis ; a patre. ibidem, & Stat. 3.

Theb. Soror Pelopis : Vtve soror Pelopis saxo dureis oborto. Ouid in Iliou. Genitrix Sipylicæ. Stat. 5. filio. 1. Tantalus filia. Sen. in Iliou. Muli Tantalus auctor. Ouid. 6. met. Pleiadum soror est genitrix mea : nam ex Taygeta, & Tancalo nata Niobe. ibidem. Maximus Atlas est auus. ibidem. Iupiter alter auus : quod Tantalus Iouis fuit filius ex Phœre. Socero quoque glorioli ius : nam Amphion Iouis fuit filius, vt fuis loca diximus. ibidem.

Thebanæ mater. Te viridis Pithon, Thebanæque mater ouantem Horrui in pharetris. Stat. 1. Theb. Silex Sipylicus, vel Sipylicæ. Vid. Sipyllus, Sipylicæ faxa. Quo geminis Niobe consumpra pharetris. Squallida bifrens Sipylo deduxerat vtnas. Stat. 6. Theb. Riger superba Tantalus luctu parens, Mœstusq; Phrygio manat in Sipylo lapis. Sen. in Herc. fur. Stat nunc Sipyli vertice summo Flebile faxum, & adhuc lacrymas Marmora fundunt antiqua nouas, idem in Agam. Interque natos Tantalus tandem suos Tuto superba caput fastu graui, & nūnerat vmbra. idem in Odis. Vtinam superba turba Tantalidos meo exisset vtero, bisq; septenos parens natos tulissem. idem in Iliou. Nec quæ sollicito depulsi a Sipylo. Prop. 2. 20. Lacrymabile saxum. Callimach.

NIPHATES.

Fluuius, & mons est in Armenia, quam separat ab Assyria.

Addam vrbes Afiz dominas, pulsamque Niphatem, idest Armenios Virg. 2. Georg. Medorum fluuius : excurrit etiam per Mediam. Tigris amnis ; ex Sidano. quod vel in eum influat, vel pariat, quamvis ad montem fluminis partus potius spectet.

NISA. V. Nysa.

NISVS.

Duos hic commemoramus, Nisum scilicet Megaræ Regem, cuius fabulam habes in Ouid. 8. met. & Hyraci filium, cuius meminist Virg. 8. Aeneid. Nisus igitur Megaræ Rex Pandionis filius Athenarum Regis fuit ex quatuor vnus, qui Megaram prouinciam in diuisionem sortitus est, huc filiam habuit Scyllam nomine, à qua prodita fuit patria Minoi Regi Cretenis : hoc pacto. Dum Minos Megaram oppugnaret (ob filij mortem Androgeos ab Atheniensibus, qui bus finitima prouincia erat Megara, interfecti) visus fuit à Scylla, dum ex murorum pinnis, & lorica, hostilia castra despiceret virgo : Regisq; pulchritudine capea, cum illo potiri nequam posset, vt victorem hostem faceret gloriosum, sibiq; eius amorem conciliaret, crimem purpureum abscidit genitori dormienti, in quo sacra patriæ continebantur. Quem cum reseratis portis accepto hoste ad Minoem perculisset, ille impium facinus aduersatus cum nauigio recipere noluit, patre iam in aem transfugurato, quam Græci Aligeton dicunt, quæ à patre infecta in aem ipsa quoq; transformata est : quæ Ciris cristata dicitur, cum qua Aligetus intercinum adhuc habere dicitur odiū.

Cui splendidus ostro Inter honoratos medio de vertice canos Crinis inhebrebat magni fiducia

regni. *Ouid. 8. met. vbi fabula explicatur: Scyllæ pater Alcatheos Rex, vrbs in Megara prouincæ metropolis. V. sup. Megara. Nixum crimen flere putantur aues. Rur. 2. trin. Purpureus senex. Stat. 1. Theb. ob purpureum crimen. V. sup. in fab. & Pausan. in Att. lib. 1.*

Megarensis Rex; Lelegum dux: Et modo factus ausus fuluis Alyceus in alis Ibat. *Ouid. 4. met. Carmine purpurea est Nisi coma. Tit. 1. 4. & Stat. 4. filio. 4. Halicetus etiam scribitur, siue Halicetus. V. Scylla Nisus, & Megara.*

Alter Nisus Hyrtacis filius Troianus fuit, & ab Idæ montibus Opæam comes factus, cum venationi primùm operam dedisset, tum bello sedulam exhibuit, securusq; ducem Teucrorum apud Laurentum oppidum dum in statione esset vna cum Euryalo aliquid noui intencit. Historia latè describitur a Virgilio lib. 9. *En. Hyrtacides. Ibidem. Comes Euryali. Ibidem.*

NITOR. V. Lux.

NIX.

Nivalis vertex, fig. continens pro contento: Aggeres niuei. Niuis cumuli: Cum montibus humor liquitur à canis. *Virg. 1. Georg. Gelidus humor. Ibidem. Zona nivalis. Luc. 4. Pharf. Silurum brumale onus. Hor. 1. 9. Niuis furor. Anger. Niuis candor: Nivale gelu. Sen. in Med. Perpetua hiems in iugis. Ibidem.*

Adspice quàm densum tacitum vellus aquarum. *Mart. 4. 3. Concreta pigro frigore aquæ. Ibidem. Piumex cretula. Arab. quòd tamquàm piumæ de celo deuolent: Primæ niues, dicuntur Mart. 5. 38. ob intactam albedinem. Diffundiq; imbres, sicco quæ asper hiatu Persolidat Boreas. Stat. 1. Theb. nempe in niuem conuertit.*

Niuei flocci, niueus liquor, Imber: Montibus ex altis quæ resoluta fluit. Nix emula lanæ: Niuis onus: Nec iam sustinent onus Siluæ laborantes, &c. *Horat. Tectaq; brumali sub niue terra iacet. Aqua sicca: Qui siccis lasciuat aquis. Mart. 4. 3. nempe niue, quæ ex aquis concreuit. Concretum frigus: Exuti concreto frigore colles. Stat. 3. Theb.*

Epith. Candida, deflua, cana, liquefctens, gelida, brumalis, aigens, algeida, montana, alta.

NIXVS, vs.

Obnixus, vs. Molimen: Vis, vires. Fortitudo. V. *suæ loci.*

Et etiam Nixus cæleste sidus, quod Iulius Firmicus. Ingeniculum vocat: meministi Cæres huius sideris in Arato: Iam dextrum genus, & decorsam lumine suram Erigit ille vagans vulgato nomine Nixus, quem nocte extinctum, &c. de eo etiam alibi. Hunc Hyginus Herculem esse ait, qui dextro genu nixus sinistro pede capitis draconis dexteram partem opprimere conatur. V. *Herodes.*

NOBILIS.

Clarus genus alto à sanp uine regum: *Vida 1. Christ. Idest circa genus: Genus inclytum laris titulus. Sen. Illustri sanguine clarus; ex Virg. Insignis genere, & præclaro nomine. Iuuen. Stirpe genus clarum. Sil. 1. 6. Generosus domo aliqua;*

Vt mænia generosè domo. *Virg. 10. Aen. Clarum stirpe trahens nomen. Sen. Stirps regia. Idem. Progenies regia, regalis. Claræ illustreque animæ. Iuven. sat. 4. Qui habet tria nomina. Idem sat. 5. nam ingenui Romani habebat præ nomen, nomen, & cognomen lege Paltianum 31. 6. Miscell. Generosus sanguine. Ouid. 1. 4. met. egregius cuius. Iuv. 8. Insignis præclaro nomine. Ibid. Cecrope generosior. Prop.*

Clarum trahens à sanguine nomen. *Virg. 11. Aen. Cui genus à proauis ingens. Sil. Diues auis. Stat. 1. Theb. Origine gentis clarus. Ouid. 6. met. Ducens genus à magno viro. Ibidem. Genus huic materna superbum Nobilitas dabat. Virg. 11. Aen. Sanguine auro nobilis. Prop. Clara domus nobilitate. Ouid. epist. 16. Et prius, & proauis, & regia nomina iactas. Ibidem. Genus huic sublime paterna nobilitas dabat.*

Atriaq; immensis arctat Imaginibus, vel fulget, nam nobiles plurimas suorum in atrijs ostentabant imagines. *Mart. 2. 90. Genitus sanguine claro. Sen. in Oct. Procerum nobile vulgus. Stat. 4. filio. 8. Atcaus, & auorum antiqua sonantem Nomina, per Regesq; actum genus omne Latinos. Virg. 12. Aen. Non rusticus. Ouid. 2. de art. Augustam sedem, & Latij penetrale Senatus Pulfans. Stat. 5. filius. Proceres. Iuv. 8.*

Vir egregia de gente. *Virg. 11. Aen. Clarumq; paternæ nomen erat virtutis. Idem 12. Non tibi deformes obscuro sanguinis ortus, Nec fine luce genus. Stat. 5. filio. 3. Clarus auis. Arcus. Progenies satus clarior. Idem. Sanguine natus patricio, aut prisca nobilitate. H. Balb. Quodq; tuum à prisco stemma resulget auro. Idem. Generis clarissimus auctor. Ouid. 1. Pont. 9. Ille licet magnos attingat sanguine reges. Vt te conciperet, quæ sanguine fulget Iuli. Iuv. 8. Gentis patriciæ vir. Id. 10. Patricius sanguis. Pers. sat. 1.*

Ingenuus animus. *Sen. in Hipp. Generis mihi lupiter auctor. Ouid. 4. met. Patrio vt æuo dicatur Clara nec vilius nobilitate minor. Idem 2. trist. Siquid id est vsque à proauis vetus ordinis hæres Non modò. Idem 4. tr. 9. Et geminas animi nobilitate genus. Idem 1. Pont. 2. Si modò non census nec clarum nomen auro. Idem eleg. 10. Et altæ indium mores nobilitatis habent. Idem 3. Pont. O clarum trahens à stirpe nomen regis. Sen. in Herc. fur.*

Proceres. *Ouid. 3. met. Magnates: Optimates: Primores vrbs: Senatores. V. suæ loci. Vrbis primi: Dum proauos, atauosq; refers, & nomina magna. Mart. 5. 17. Longumq; pulchra stemma repetit à Leda. Mart. 5. 36. nempe iactat se ducere genus ab equitibus Castore, & Polluce filijs Leda ex Ioue; Nobilitatem è longo stemmate ducit. Nobilior cæteris.*

In quo pars magna nobilitatis erat. *Ouid. 4. trist. 4. Nobilitate potens: id. 13. met. Præclara stirpe creatus: Genus à prisca nobilitate trahens: Decus eximium nobilitatis: Heroum genus antiquo de semine: Seculi decus admirabile nostris: Titulis nobilitatus auoris: Si te nobilitas,*

generosaeque nomina tangunt En ego Minoo nata Thoante feror. *Ouid. epist. 6.* Trabeatus: idest nobilis Senator. *Perf. sat. 3.* nam qui trabem inducunt, erant quippe nobiles.

NOBILITAS.

Genus inclytum. *Sen. Clarum. Sil. Ital. Genus ingens. Virg. 11. AEn. Ducibusque affinis origo. Sil. Ital. Genus superbum. Virg. 11. AEnad. Magna, prisca parentum nomina: Stemmata autra patrum: Generosa nomina. Ouid. epist. 6. Praecipuum nomen. Iuven. satyr. 8. Multiplicis illustres vidit honore domos. Auson. Vid. Stemma.*

Regia nomina. *Ouid. epist. 16.* Nobilitatis origo. *Ouid. 2. Pont. 9.* Nitor generis, *ibidem.* Nobilitatis opus. *ibidem.* Regalis origo: Sanguis altus, regius, pristus. *Stat. 2. Theb. Miltus gentis honos. Virg. 4. AEn. Hocne paludata nobilitatis opus. Pider. ad paludamentum spectat, quod nobilium Imperatorum vestimentum erat.*

Clarumque paternae nomen erat virtutis. *Virg. 12. AEn. Longum stemma. Mart. 5. 36. Vid. sup. Nobilis. Altum decus Flaviae gentis. idem 9. 2. Veteres ceræ: nobilitatem de monstrabant plurimæ maiorum imagines: Tota licet veteres exornent vndeque ceræ Atria. Iuven. 8. sat. Gloria magni generis. Ouid. 4. met. Nobilitatis indicium. idem 3. Pont. 2. Stemma generosum, nobile, eximium, insignis: Qui claris nomen virtutis aequas, Nec signis ingenuum nobilitate premi. Est iuuenis, quem patritijs maioribus ortum Nobilitas gausa tulit. Stat. 1. sil. 2. Huic ampla quidem de sanguine prisco Nobilitas. idem 3. Theb. Nobilitas olim purpura, & annulo designabatur: Vnde nobiles purpuram inducebant, & annulos in manibus gestabant.*

NOCTUA.

Aus noctem amans, lucem perosa, vulgò *Cimetta*, augurialis credita à prisca; quandoquidem si interdiu volasset, victoriam nunciare, si sereno cecinisset, turbare aeternam, si tempestate occideret, serenare observatum est. Hæc cum in hasta Pyrrhi regis contra Argos cunctis confuderet, fatum illi, & discrimen extremum portendit, & attulit. Neque tacendum, quod nostræ ancule ceciderunt; si noctū super aliquam domum occinat, aliquis inibi incoletis fatum prænunciare, quod quidem videretur absurdum, & superstitionem olere. In hanc aem conuersam, siue nomē dedisse Nyctimenen fabulatur *Ouid. 2. met. quæ Nyctei Regis Leali filia nimia libidine essentata in patris cubile se implicuit, idcirco aduersantibus Dijs ob admissum scelus cecisse in noctuam; vnde crimen ipsa suum perosa noctem amat, vt occultet, & in luce visa ab omnibus volucris petitur obnoxia. Ceterum hæc aus ob vigilantiæ, siue incubationem Mineræ sacra, eiusque galeæ capiti insculpta fuit olim. Nec non Baccho inuisa, utpote cui viem denegaret, solamque à suis racemis abegit, quod mortalibus vinum criminosa sit; vnde & illud prodictum est, si infantes noctuæ oua assumperint, perpetuò vinum odisse, & ad non modo non bibere, sed &*

temulentos formidare, vt *Philostatus* auctor est: *Lebanus* autem in 3. *Theb. commune.* Nyctei Regis Æthiopum facit filiam Nyctimenen, quæ veluti Myrrha, patris pulcritudinem exardens, nutricis ope cum illo nescio concubuit, quod pater cum è filia penas vellet exigere, illa inuocata Mineræ, ab eadem in aem conuersa fœderat, suæque tunc adscita; additque ab alijs, filiam Præci fuisse dictam, quæ vni patris elugiens, à Mineræ inuocata, in aem sui nominis transformata fuit.

Palladis ales. *Ouid. 2. fast. Auis Palladia: Flauæq; sonans auis vnica Mineræ. Stat. 9. Theb. à rostro vnco: Noctis aies. Ouid. 2. met. Prænuncia facti auis: Attica aies. Pont. Nictimene. Ouid. 2. met. Nyctei filia: Lesbias auis; en *hyst.* Quæ patrium cubile temeratur auis.*

Auis illa quidem, sed conscia culpæ Conspectum, lucemque fugit, ienebrisque pudorem Celat, & à cunctis expellitur æthere toto. *Ouid. 2. met. Aies noctiuaga. Iam carmen noctua triste canit. Siue in finitimo genuit flans noctua tigno. Prop. 4. 3.*

Comes incupitæ Mineræ; quamvis eo loco cornicem intelligat *Ouid. 2. met.* potest etiam sumi pro noctua: Armisæ sacra Mineræ auis: Inter aues summi noctua consilij: Noctua lucisfuga cubat in tenebris: Noctuida: Volucris nocturna, fœnesta, Attica, *Prop. 2. 15.*

Epith. Fera, infelix, temeraria, improba, lucisfuga, vagans.

NOE.

Author post diluuium humani generis, nota est ex historia sacra huius viri vita, sanctitas, vitis, vinique inuentio; quem nonnulli eundem esse existimant, qui Ianus, siue Vertumnus dictus fuit ab alijs, quod quæ hic reperit, magis Noe conuenire videntur, nempe vini inuentio, & confectio; qui primus religionem, & theologiam, aras, reuque docuit filios, posterisque vsque ad Moysen, quando per hunc è Cælo lex data fuit, qui secreta naturæ, physicam, astronomiam, herbarum cognitionem, ceteraq; quæ ab Adamo, eiusque filijs fuerat edoctus, post diluuium enatis nepotibus patefecit; hunc putarunt, quem Deucaionem sinxit verus, qui post diluuium tribus suis filijs genus humanum per aquas extinctum reparauit; hunc denique Bacchum: sed iomissis fabulis lege quæ in *Sacra Genesi cap. 7.* & reliquis de tanto viro dicuntur; qui tandem anno ætatis 950. mortuus est.

Lamech filius: Noenus; declinari potest latine Lamechides, seu Lamechites: Vitis sator Noe: Inuentor vini. Vide quæ ad vini inuentionem pertinent synonyma in Baccho, & huc transfer: Arborea Noe confectus in arca. Semi, Chami, Iaphetique parens. Lamechides Phœbi volucrum de; puppe resolut. *Hor. Genitor dictus Graijs Oenotrius, &c. idem in fast. lib. 1.*

NODVS.

Nexus, us: Spirarum orbes: Ligamen: Ligamentum: Vinculum, vincula: Catena. *Vid. suis locis.* Et licet ætatis asstringam brachia nodis. *Epith. Contortus, tortus, flexilis, diffilis, arctus,*

Ætus, æratus, Hercules, Gordianus. V. *Adagia*, & *2. Cur. 3. in vit. Alex. Connexus.*

NOMEN.

Olim Ingeni Romanorum tria habebant nomina Prænomen, Nomen, Cognomen: erat prænomen, quod præponebatur nominibus Gentilibus discriminis causa inter fratres, & Gentiles iuuentum, atque id ante diem togæ virilis non dabatur. Nomen, quod perpetuum erat in aliqua gente, & respondet patronymis Græcorum; nam sicut illi Aædidas ab Aæco: sic Romani Iulius à Iullo, Antonios ab Antonio dixerunt: ducebantur autem ea nomina, vel ab hominibus, vel ab animalibus, vel à locis, vel ab euentu. Cognomen, quod familiarum distemendarum causa tertio loco post nomen ponebatur. Id repertum ex varijs causis. Notatum autem, inquit *Lipsius*, cognomina hæreditaria fuisse: sed ita vt mutari à posteris, & noua fas sumi liceret.

Titulus: Si titulum mensis Romane dedisti. *Ouid. 6. fast.* Et auiti nominis hæres. *idem 6. met.* Nominis titulus. *idem 2. de Pont. 1.* Protinus è nostro posuit cognomina celo. *Stat. 1. silu. 2.* Habere tria nomina nempe sur. V. *sin loco.*

Antiqui nono die (vt *Macrobii* ait) maribus, octauo feminis imponebant; quod contra Hebræi ex Diuino præcepto faciebant.

Epith. Antiquum, impostum, clarum.

Nomen, i. pro Laude sumas, & Gloria. *Vid. Laus: Gloria.* Aeternumque tenes per sæcula nomen: Nos aliquod nomenque decusque gestimus. *Virg.*

Nomen, pro debito, siue sorte principali, vt vocant: Sors. *Mart. 5. epigr. 43.*

NOMENTVM.

Vrbs in Sabinis quondam celeberrima; nunc autem oppidulum, sic dicta à Nomento conditor; haud procul ab Hereto est; duodecimo ab Vrbe lapide.

Si vicino tibi Nomento rura coluntur. *Mart. 13.* Nomentani agri. *idem.* Nomentani campi: Nomentana ocia. *Mart. 10. 44.* Nomentani ruris otia. *Mart. 6.*

Hinc via Nomentana, quæ ab Vrbe ad hanc ciuitatem olim à Numeriano Cæsare, vt aiunt, strata fuit, siue restaurata.

NONACRIA. V. *Arcadia.*

NORICI.

Populi sunt, qui Noricum prouinciam in Germania incolunt, quæ nunc Bavaria dicitur, varijsque sinibus definitur à *Cosmographis*, Austriæ insinitima est, Sueviæ, Rheticiæ, & Franconiæ. Boaria quondam à Boijs Cisalpinæ Gallie populis, qui hoc loco aliquando sedes habuisse leguntur, vnde corrupto vocabulo Bavaria dicta, quæ Noricum antea. Præter alia animalia, ceruis abundat, ingentibusque. Hic quondam habitabant Taurisci, Narisci, Vindelici, & Norici. Ad hos vincendos missi sunt ab Augusto Tiberius, Claudius Nero, & Nero Claudius Drusus, ambo Imperatores priuigni, qui copias Barbarorum exiguis prelijs dispersas, ac dissipatas aggressi facile vicerunt, inque suam potestatem redegerunt. *Vide Patrobulum lib. 2.*

Diuen. lib. 54. & Hor. lib. 4. od. 4. in ea

Vrbes.

Monachium, siue Monacum ad ripam Isaræ fluminis: amœnissima ciuitas inter reliquas Germaniæ: Ingolstadtium: ad Danubium iacet, antiquius dictum Angelostadium. Frisinga olim Fruxinum, quam Mosiacus amnis præterlabitur. Hæc in superiore Bavaria sunt.

In inferiore autem:

Ratisbona: ad Danubium sita, olim Tiberina, siue Augusta Tiberij dicta ab arce, quam Claudius Tiberius Nero Imperator III. ibidem extruxit: & Colonia Augusti Tiberij dicta: Castra regia, nec non Reginoburgum: Rhetopolis: Hyaspolis: Imbripolis, & huiusmodi nominibus dicta à Germanis poetis.

Paratum, siue Parauia, siue Barauz: Balodurum. *Procl.* Vindelici ciuitas: Vrbs Vindelici Landshutem; vrbs celeberrima ad Isaram fluvium sita.

Fluuij.

Danubius, de quo supra: Lauarus: Mosiacus: Isara: Illicerus: Oenus: Lycus, alter ab Aflicto, alique.

Hic sunt: Pœninae alpes, quæ huc vsque dorsum extendunt, cum à Rhetia proueniunt: nec non Hercyniæ siluæ celeberrimæ pars.

Synonyma.

Castella Norica. *Virg. 3. Georg.* Quas neque Noricus Deterret ensis. *Hor. 1. Vindelici:* Videre Rheti bella fluv Alpius Drusum gerentem, & Vindelici, quibus mos, vnde deductus, per omne Tempus Amazonia securi. *idem 4.* Vindelica gens: Vindelici cæteræ: Narisci: Taurisci. *Plin.* Turba Narisca solo Vindelico: Quod Noricus excoquit ignis: ferrum. *Ouid. 14. met.* ibi enim ferri fodinæ celeberrimæ.

Salisburgum: Archiepiscopatus ad Noricos spectans. V. *Germania.*

NORMA.

Regula. V. *Regimen.* est etiam regula, linea illa lignea, quæ rectum petimus, illaque delineamus ne sine litteræ, vel alia Obliqua Perpendiculari est Architectorum, fabrorumve instrumentum.

Rubrica, est sanè illa linea rubra, quam in secundis tabulis adhibent lignarij — ac si oculo rubricam dirigat vno. *Perf. sat. 11.*

NORMANNIA.

In Gallia prouincia viris eò à septentrionali ora, vel Arctico orbe ex Dania, Noruegiæque profectis ad habitandum data: illinc enim excurrentes barbari in Galliam, & Germaniam, post subactionem ne populus ingens periret illi partem alicuius oræ adhuc inhabitare concesserunt, quam ipsi populosam, nobilemque effecerunt. Hæc autem ad occidentem Crenone flumio à Britannia fecerunt, à septentrione Oceano terminatur, à meridie Cenomanis, ad orientem verò habet Franciam, in qua Parisij, à qua Epta fluminis distinguitur: & hæc Neustria olim, in qua primariæ

Vrbes.

Rotomagus: haud procul à Sequana fluuij, cuius navigatione opulenter efficitur. Con-

stantia; haud procul ab Oceano Britannico: Baiocum: Salum.
 Neomagus, siue Nouiomagus; quam urbem Lexobij incoluerunt olim. Mediolanum; quod Auleri Eburouices habitauerunt. *Antonin. Itin.* Lexouium: Ebroicum: Carnutis populis proxima regio, necnou Pictavis; Cēno-manis.

NOTARIVS.

Qui tabulas scribit barbara vox. *V. Tabula.*

NOTA. *V. Scriptura.*

NOTHVS.

Qui non legitimo natus est partu: Puer furto conceptus. *Ouid. 2. fast.* Incertum genus: Futurius vir. *Ouid. 3. Pont.* Male conceptus infans. *idem 10. met.* Non sine crimine natus. *idem 3. eleg. 5.* Dubio genitor creatus. *idem 5. met.* Ambiguus infans. *Sen. in Hipp.* Est timidus genitoris imagine falsi. *Ouid. 1. met.* Degener. *Vid. fua loco.*

Proles certo sine patre creata, vel proles certa sine matre creata, vel proles sine lege creata; *ex Ouid. 2. met.* De pellice natus. *idem 4.* Natus de crimine. *idem 2. trist.* Filius nothus. *Quint.* Illegitimus: Incerto patre natus: Spurius. *Auson.* Obscurus: Inegritus; nempe ex affine creatus, & ex incestu; subaudiur puer.

Vulgo quæstus. *Vip.* Vulgo conceptus. *Mæstlin.* Hybrida; vel Hybris, dos; proinde dicitur ex impariibus parentibus progenerata. Sed etiam ad homines transferitur, qui illegitimi nascuntur: Ex virginis concepti furto uero stupro. *Sen. in Troad.* Nefanda stirps. *idem in Agam.* Venere illicita vir progeneratus. *idem.* Furto uero genus. *idem 3. eb.* Proles incerta. *idem 2. in Thyest.* Venter innoxia. *Carull. lyr. 68. ex interpret.* *Acidolus Statij.*

NOTVS, ventus.

Flamina seu notii. *Serv.* Rabies notii. *Hor. 1. ed. 3.* Sæuæque flabra notii. *Anger.* Duexi rapidus comes Orionis, id est notus. *Hor. 1. 28.* Vidi præcipiti carbasa tena noto: Non madidus largo sibilat ore notus: Pulsus; & aduerso turbidus axe notus: Furens, satisque notus, pecorique sinister: Emitteque notum Madidis Notus euolat alis, Terribilem picca reclus caligine vultum Barba grauis nimbis, canis fluit vnda capillis Fronte sedente nebulæ rorant, pennæque sinuæque Væque manu late pendencia nubila preffit Ficraugor, & densi funduntur ab æthere nimbi: descriptio notii apud *Ouid. V. Ventus.* Quas mouet affluidi viri furiosi Notii. *Fasch.*

NOVALE. *Vid. Campus.*

NOVACVLA. *V. Lapis, cas.*

NOVEMBER.

Nonus dicitur in ordine mensis; qui nunquam mutauit nomen, nisi sub Imperatore Commodus, quo tempore Exuperatorius mensis dictus est; sed nomen cum ipso Imperatore decessit & lingue vita. *Leges Laupridium in eius vita.* Sub Dianæ tutela fuit, quod venationi potissimum post trimes, ac vini metem sit aptissimus. Hæc autem eius apud Romanos fæsta.

Septimo Idus Nouemb. Mundus parere diceba-

tur, de qua re hæc *Varro:* Mundus cum patet Deorum trisium, atque inferum quasi ianuam patet, propterea non modo prælium committi, verum etiam delectum rei militaris causâ habere, ac militem proficisci, nauem soluere, vxorem liberum quærendorum causâ ducere religiosum est: hæc ille. *Leges Macrobius lib. 1. cap. 16.* & hæc celebritas tet in anno, vt scribit *Festus*; posttridie Volcanalia, nempe 8. Kalend. Sept. & ante diem tertium Non. Octob. & ante diem 6. Id. Nouembris erat.

Octauo Idus Nouembr. & sequentibus ludi celebrabantur promiscuè iuxta voluntatem Edilium.

Idibus Nouemb. Epulum indictum, quod Ioui, aut alijs Dijs apparabatur, alio nomine Læsternium, vt aliqui volunt; nam vt mos erat apud Romanos, nonnumquam placandæ aliquid Dei iræ causâ, conuiuium in illius templo exhibebant, Dissique tamquam epularis, aut cubitoris lecti sternebantur. *Vid. Val. Max. lib. 2. cap. 1.* Huic verò epulo inducendo triuinvi, vel septemviri epulonum præerant. *Leges Sæxi, Pomponij.*

Posttridie Idus Nouembr. dies erat equorum probandorum, nempe vt colligi potest ex *Valerio Max. lib. 2. cap. 2.* quum equites trabeati in Capitolium proficiscebantur equus aduecti, quorum tunc probatio fiebat, num ad cursum, num ad saltum, siue ad aliud quod simile fuissent apti: quem motem sequi videtur nostræ memoriz equites, siue patritij, cum nobili equitatu pompam aliquam deducunt, in quo vniuersique equum suum spectatoribus docilem, optimeque domitum, frænoque parentem ostendere conatur. Hæc autem apud veteres Romanos posttridie etiam Idus Septembris celebrabatur.

XVII. Kal. Decemb. & duobus sequentibus ludii plebei erant in Circo, de quibus superius dictum in Ludorum generibus.

XIV. Kal. Decemb. & sequentibus duobus Mercatus, siue Mercatoria crant, & hoc mensis Brumalia quoque celebrata testatur *Gyraldus in suo Kalend.* (quod mihi videre non licuit) quasi Dionysia. *V. superius Bæthanalas.* Eodem mense Græcis, & Gallis in foro Boario caueis depositis arcana sacra fieri consueuisse *Plutarchus auctor est in Marcello.*

Kalendæ Nouembris: Idus Nouembres: Dies Nouembris, lucas, Soles: Mensis, quo bruma riget. Quo brumam Capricornus intermet. Per minimas cogit lucas, & maxima noctis Tempora. Quo lacte adstricto terra perul gelu. Alcedonia, nempe D. Martini ætas vulgo dicitur: de his *superius.*

NOVENDIALE.

Sacrum, quod apud Romanos dupliciter actum, obseruauimus; vel cum defunctis parentabant, seque iustabant; vel cum prodigium ali quod accidisset, quod nouendiali sacro expiare solebant, vt meminit *Cælius Lælius*, quod perficiebatur sic: Nouem dies affluuè Deis sacrum faciebant, quod sacrum iudici solebat, vel à Pontif. Max. vel à Prætoribus Urbano ex Senatus

de.

creto . Id forſitan factum , vel ob nouens ; Deos, de quibus *ſuperius* dictum in *Dys gentium* vel ob nouenarium numerum , qui , vt tradit *Varro* , in nouandis rebus potentiffimus ſemper habitus, & maximus. Hinc Nouenarius numerus Pythagoreis ſacer, & perfectiffimus , quia ab impari vnitate eſt primo quadratus, tribuſque conſtat tertiaris , e quib. trias ſingula in tres diuiditur vnitates, vnde *Sen. in Med. 771.* Tibi hęc cruenta ſerua texitur manu Nouena, quę ſerpens ligat: nam ſuperſtitioſa veterum cæremonia , qui Deos impari numero gaudere credebant .

Sacra Nouena .

Nunc factum Nouendiale dici poteſt, quod aliquibus in ciuitatibus ante Natiuitatem Domini celebratur, vt mens paratior ſit ad occurrendum Infanti Deo naſcenti , & vulgo dicitur *La Nouena* .

NOVERCA.

Monſtra nouerę : *Val. Fl. 3.* Nouercales manus , irę : *Sen. in Agg.* Lurida terribiles miſcent aconita nouerę : *Ouid. 1. met.* Neſcia fleſcit , parcere , miſereri Teneram premens ſobolem .

Epith. Inſuita, ſcrua, dura, rigida, dira, immitis, mala, inhumana .

NOX.

Quę nihil aliud eſt, quā terrę vmbra, quam tantam Deam veteres coluerunt , & antiquiſſimam omnium Deam (ex *Heſiodi ſententia*) appellarunt ; Chaus filiam ſinxeunt , Ætheriſque matrem , & diei ; cam *Orpheus* in *Hymno* matrem vocat Deorum , hominumque , & geneſim omnium : quam laudat etiam *Stat. lib. 1. Theb.* pluribus verſibus: qui incipiunt: Nox, quę terrarum , cęliq; amplexa labores lænta multuago tranſiſcit ſidera lapſu, &c. Veteres autem Noctem effinxere mulieris forma , quę nigris expaſſis alis volare videretur: Noſtri verò ſtelatarum cęlum obſcuratum cum Luna , quę noctis ſymbolum puratur, depingunt . Sed placet *Panſania* in *Eliaſis*, deſcriptionem hic appingere : In altero verò arx latere femina expreſſa eſt puerum conſopitum læua altum ſuſtinens, nigra dextera, & hunc dormientis effigie , diſtorſit vtrinque pedibus; idemque *Panſan.* interpretatur ; e pueris vnum mortem alterum eſſe ſonnum; quorum nutritrix Nox eſt . Huic *Deus Gallus* ſacrificabat; & nocturno tempore, vt *Ouid. in ſaltis* : Noctę Deę noctis criſtatus cæditur ales , Quod tepidum vigilis prouocat ore, diem, *Statius* verò 1. *Theb.* nigras ei hoſtias cum lacte offert . Quod pro morte à poetis uſurpata in ſuperiori *Panſania* deſcriptione cauſam reperies . Hanc Gręci in tres ſtationes, ſive vigilas diſtribuebant ; Romani verò in quatuor, vt *D. Hieronymus* docet in expoſitione *Psalmorum* , quę ſingulę eorum horarum ſpatio ſupputantur , & vigilę ſecundi primis , & ſecundis tertij, tertijſque nouiſſimi in ſtatione ſuccedebant dato quodam à tubicini, vt tradit *Vegetius* : & *Lucanus* ſequendo verſu declarat , vt infra : Primus Palamedes in Troiano bello inuenit ſigni dationem teſſera , ac vigilas caſtren-

ſes . Habuit equos, & currum , vt reſtaur *Tibullus 2. eleg. 1.* Ludite iam nox iungit equos , currumque ſequuntur Matris laſciuioſa ſidera ſulua choro: ſunt quę legant Martis, quod Venere ſtella; ſunt quę Veſper eſt, vel Heſperus, Martis curru vehi dicatur, & ab hac noctem dueli , vt *Manil. 1. Aſtron.* vt à nocte ſtellas , vt *Tibullus ait*, Bigę tribuſque fuerunt Nocti, vt *Varro lib. 4. de lingua Latina*: Interdum quadrigę , vt *Tibullus lib. 3. el. 4.* Iam nox ætherium nigris emenſa quadrigis : Mundus ceruleum lauerat amne rotam . Sopor autem eſt Noctis currus auriga , vt *Oſtendit Stat. 2. Theb.* ſopor obuius illi Noctis agebat equos, tepiduloſque aſſurgit honori Numinis .

Synonyma .

Eumenidum mater. *Virg. 6. Æn.* quod ſempere noctis filias credebant. Vide *ſuo loco*. Tempora noctis , *Luc. 6. Phariſ.* & *Ouid. 2. faſt.* Noctis vmbra , *Pont.* Tenebrę , *Anguſt.* Obſcurum noctis , *Virg. eleg. 6.* Lucis egens . Meſtere vnda diem , ſparſo nox humida ſonno Languida exruleis inuexerat ocia bielis , *Claud. 1. de rapt.* Cæperat humanos alto ſopire labores Nox gremio, pigræque ſopor diſſulderat alas , idem 3. in *Ruf.*

Terrę vmbra , *Virg. 4. Æn.* telluris tenebrę : Vmbraque telluris tenebras induxerat orbi , *Ouid. 15. met.* tempus nocturnum, *Claud.* Inducta caligo : Cimi Deus inducta lætas caligine terras Occuluit, *Ouid. 1. met.* Maiores vmbra : Maioresque cadunt alis de montibus vmbra , *Præſt. 1. ed.* id eſt incipit nocteſcere , cum maiores vmbra ſunt ab occidente Sole . Currus noctiuagus , idem 19. *Æn.*

Noctis bigę , ex *Claud.* Noctis fuſcæ alę ; ex *Virg.* Noctis nigre quę idrigę , *T. 6. 3. 4.* Noctis nubilę , *Stat. 4. Theb.* Horę lunares , *Luc. 4. Phariſ.* Veſper . Vide *Heſperus* : Fuſcabat & Heſperus vmbra , *Sil. it. 11.* Vmbra lunares , *Luc. 1. Phariſ.* Intuſcæ ſubducto Sole tenebrę , *Sil. it. 5.*

Nocturni equi : Lunaque noctus alta regebat equos , *Ouid. 1. triſt. 3.* Noctis carcer , *Manil.* Noctis axis, *Manil.* Gelida vmbra : Cælo gelidam dimouerat vmbra Sol, *Virg. 11. Æn.* Cæculum aptum fulgentibus altis , *ibidem.* Frigora noctis , *Ouid. 1. eleg. 1.* Noctis facies , idem 1. *met.* Genitrix ſomni, *Sil. it. 15.* Et aquis nox exit ab iſſidem, *Ouid. 4. met.* Muta ſilentia noctis , idem 7. Siue pruinofę noctis aguntur equi, idem 1. *Pont.* 3. Arctus, figura Iupiter Alcmene geminas requieuerat Arctios, id eſt duas noctes , *Prop. 2. 17.* Noctis æſtiuę vocę , *ex in Agam.* 1. Partes ferę nox alma tranſierat duas , idem in *Trado.* nempe poſt mediam noctem ; nam Gręco more loquitur . Vide ſup.

Luna: pro nocte . Iam Cytherea choros ducit Venus imminente Luna : id eſt nocte imminente , *Hor. 1. ed.* Et iam quarta canit ventorum buccina lucem , Iſtaque in oceanum ſidera lapſa cadunt : id eſt aſcendit ſtationibus nocturnis *ſuperius* . *Præſt. p. 4. 4.* Leuans mortalia pectora curas : Somniſeris fronteſ redimta capillis Diuæ . Obſita nigris pennis Dea : Operaſe terras hu-

humensibus vmbis. Nox siderum nutrix, & Siderum mater.

Epith. Obscura, caeca, humida, atra, nigra, opaca, laticroscula, pruinosus, quiesca, tranquilla, madida, stellans, nigra, pallida, stellata, vmbifera, horrefacta, tristes, pallens, vmbifera, vaga, tacens, silens, emensa, idest terminata.

Noctis aduenientis descriptio habes apud Stat. 3. Theb. v. 415. Nox subit, & curas, &c. Candidus oceanum nitidum caput abdidit sol & caput excutit decussis siderum nox. Ouid. 15. met. & nox atra polium magna subduerat vmbra. Hor. 1. Iliad. grata propositis, &c.

Noctis partes.

Duplex erat diuisio noctis Ciuiilis, & Bellica: de hac *superius*. V. *Atr.* de illa modò, fuerunt igitur.

Vesper. V. *sup. loc.* 2. Prima fax, cum lumina incipiebant in domibus accendi; & hæc à *Louis*: Præ tenebræ; & ab *Hor.* 2. 1p. Prima lumina: 3. Concubium; quæ etiam: Concubina nox, quæ decima quarta diei pars esse censetur; cum itum esset cubitum, & quæ decima quintæ valde proxima; spiritus confunditur, & dicitur 4. Intempesta nox; idest multa nox, cum quicquam agi in tempestatum sit, ab alijs, tellure, *Lampyris*: Concubium etiam appellatum fuit, quod omnes cubarent: Lux altissima, — dulcesq; altissima somnos Lux monet. *Stat.* 4. Theb. Noctis amior hora. Ouid. *epith.* 18. Sic vbi lux acta est, & noctis amior hora Exhibuit pulsa sidera clara dies. Tempus erat, quo cuncta silent, interq; triones Flexerat obliquo plaustrum tenore Bootes. *Idem* 1. *met.* Iam color vnus iactat rebus, tenebrisq; teguntur Omnia, iam vigilis consurgere canes. *Idem* 4. *fast.* Silentium noctis: siue nox tacens dici etiam potest: Cum tacer omnis ager, pecudes, piceæq; volucres. *Virg.* Volucresq; stragis soluerat alta quies. Ouid. 7. *met.* Frigidâ cum tacite tempora noctis eunt: Dumq; poli medium nox intempesta rotaret: 5. Ad mediam noctem, nempe quæ ad noctem mediam inclinare videbatur.

6. Media nox; qui primum diei tempus dicebatur ab antiquis, vt *superius* demonstrauius in die. Noctis erat medium, placidissq; silentia somni. Ouid. 4. *fast.* Et mediz tempora noctis erant. *Idem* 6. Noctis erat medium, curasq; & corpora somno soluerat. *Idem* 10. *met.* Iamq; ferè medium Celi nox humida iteram Consigerat. *Virg.* 5. *Aen.* Nec dum orbem medium nox horis acta subibat. *Idem* 3. *Aen.* Horæ enim tamquam temporis minutæ noctem deducebant. Stelliferæ noctis medium transiuerat æternæ. *Mont.* Cum medio voluunt sidera lapsu. *Virg.* 4. *Aen.* Et medijs, Celo Luna ruberet equis. *Prop.* 1. 13. Torquet medios nox humida cursus: in medio noctis spatiosus imagine formi Inachus, &c. Ouid. 9. *met.* Media quies. *Id.* 15. *met.*

7. Mediz noctis inclinatio, quando iam propinquare videbatur Lucifer. Gallicinium. V. *sup. loc.* Conticinium: quando galli post primum cantum conticebant iterum, hominesq; so-

mno corollatum tribuunt. Tempus erat, quo cuncta silent, interq; triones Flexerat obliquo plaustrum tenore Bootes. Ouid. 10. *met.*

NOCTV.

Noctē: Nocturno tempore: Lucentibus astris: Tacite per amica silentia Lunæ. *Virg.* 2. *Aen.* Solis ab occasu Solis quærebatur ab ottus Natam. Ouid. 5. *met.* duplici modo potest intelligi, nocte, dicque siue ab Oriente ad Occidentem visque peragratis vrbibus locisq; Proserpinam quærebat Ceres. Subducto Sol: Cæca caligine noctis: Per cæcam noctem. *Virg.* 2. *Aen.* Humensibus vmbis. *Idem* 4. *Aen.* Ibant obscuri sola nocte per vmbra. *Idem* 6. *Aen.*

Excidat Celo dies; idest noctescat. *Sen. in Thyest.* *all.* 1. Per tenebras. Ouid. 4. *met.* Cum nox terras obscura teneret: Obscuræ tempore noctis: Vbi rorisset terram nox obruit vmbis: Cum graue nocturna Cælum subtexitur vmbra: Cui medio voluunt sidera lapsu: Per cæcam congressi prælia noctem: Ac velut ignota caprus regione viarum Noctuaugui qui carpit iter. *Val. Fl.* 2. idest nocturnum iter.

NOXIVS.

Obnoxius: Noxialis. Prudent. Nocens, nocentior: Nocuius: Molestus: Quicquid obest, idq; officit: Grauis: Solet esse grauis cantantibus vmbra Noxæ deditus. Ouid. 1. *fast.*

NVBES.

Et summis cognati nubibus amnes. *Stat.* 1. *Theb.* nam secundum *Lucretium*, ex Vapore terræ nebulæ oriuntur: ex nebulis nubes, ex nubibus pluuiæ; & quibus augentur amnes: vnde *Virgilius* dicit occulto tractu aquas in Cælum reuertere, & inde in nubibus inire esse: Nubila: Nebula. V. *sup. loc.* Densa inter nubila telum contorsit. *Virg.* Nutrices fluuiorum, amicum: Flumina, quæ pleno nurrice vberc nubes. Nox atra: pro densa nubes: Densior à terris, & nulli peruisa flammæ Subterat nox atra polos.

Pallentes vmbæ: Tum Sol pallentes haud vnquâ discutit vmbas. *Virg.* 2. 5. Nimbus. V. *sup. loc.* Obscuri nimbi: Aer obscurus. *Virg.* 1. *Aen.* Densus aer: Tempestas fœda imbribus. *Idem* 1. *Georg.* Imber: contemnum pro continente, figur. Nimbofus turbo. Ouid. 11. *met.* Locustus nimbofi turbis. *Idem* 6. Tenebræ.

Picta ferrugo: Quamvis prætexens picta ferrugine Cælum. *Tib.* 1. Nimbofus polus imbribus. *Boet.* Nimbofus aer. *Luc.* 1. *Pharf.* Caligo: Officet & multa fuscat caligine sidus. *Mont.* Niger turbo: Infonuit nigro circumdata turbine corpus. *Virg.* 11. *Aen.* Tempora nubila. Ouid. 1. *met.* 8. Nubium alti tractus. *Hor.* 4. 2.

Epith. Atta, nigra, cærulea, alta, obscura, imbriferæ, caua, opaca, turbida, procellosa, cæluaga, multicolor, aluola, horrida, glomerata nigro puluere, picea, pulsa ventorum flamine, fluida, ardua, circumfusa, ætheria, grauida, vmbifera, inducta, resoluta, densa, bubula, opposita, obsans, cæca, discussa.

Epith. Fusca, caua, penia, vaga, nigra, Nubila: Hinc

Nubilus: Inducta caligine Cælum: Nebulosus: Caliginosus: Nembosus: Nubifer: Nubibus plenus: Nubiferentem tempus: Nubifer aer: Tempora nubila. *Ouid. 1. epist. 8.* Pressus nubibus, *idem.* Nubibus atra dies: Nigrum caligine tempus: Inducta nube. *Ouid. 1. trist. 8.* Operus nubibus Hæmon. *idem 4. Pers. 5.* Cælum nigrescit ab Austriis: In nubem cogitur aer: Obscure lux: dies nubila. *Mart. 1. 59.* Optat & obscuras luges, &c.

NVBILIS.

Iam vicina toro plenis adoleuerat annis: Virginitas tenerum iam pronuba flamma pudorem Sollicitat. *Claud. 1. de rapt. Habilis* fœcundus: *Virg. 3. Georg.* Habilis viro: Nolutant habiles pluribus esse viros: *Ouid. 1. eleg. 8.* Matura viro: Iam matura viro, & plenis iam nubilis annis: *Virg. 7. 68.* Tempora tædis Apta requirebamus. *Ouid. 6. fast.*

Tempestiua viro: *Hor. 1. od. 13.* Nondum subacta: *idem 2. od. 5.* Viripotens: *Plaut.* Matura toro: *Sat. Non innuitur marito: Tempestiua:* Puro te. *Milem* Telephe vespero Tempestiua perit Chloë. *Hor. 3. 69.* Aptus, & apta coniugio, nuptijs: Apta viro virgo, puella.

Pronuba dicitur, quæ nuptijs præest, vt pronuba Iuno.

NVDVS

Nudatus: Exutus: Spoliatus: Exertus: Exerta lacertos: *Prod.* Deducta veste: deductis vestibus: *Ouid. 6. met.* Sine veste: *idem 3. met.* Veste reducta: *aliqua la veste, & fucina.* Exutus amictus: *Stat. Deposita veste: Ouid. epist. 17.* Mollis de tenero velamine corpore ponit: *idem 4. met.*

Peccus vacuum velamine: *Stat.* Soluta veste, *ex Hor. 1. od. 30.* Feruidus tecum puer, & solutis Gratia zonis: Posito velamine nudus: Nuda, genu: idest circa genu, vel vsque genu: Nudos media plus parte lacertos: Reiectis vestibus, amictu: Humerosque suas à pectore postquam deduxit vestes. Oraque deuolat miseræ pudibunda fororis: *Ouid. in met.* Detectus veste: veste reiecta.

NVGÆ.

Ficitæ nugæ, & Græcæ fabula cesset: Vaniloquus consumit tempora nugis: Res ludicæ: Nugæmentæ, oruæ: Ludicæ præmia. *Virg. 11. 1.* *Ex. Leuiz. idem.* Futilia: Res nugatoriæ: Inania verba: *Virg. 10. 1.* *Am.* Inania facta: Fabula: *V. sua loc.* Anilla: nempe quæ loquuntur anua: Sine mente sonus: *Virg. 10. 1.* *Am.* idest verbum, dementer prolatum: Præstigiæ: Præstigiæ verborum: Fallaciæ: Delusiones: Miseræ ludibria chartæ: *Mart. 10. 4.* Somnia Callimachi: *Propert.* Callimachi dicuntur: *Mart. ut supra:* nuges, pro nugæ — nucebusque relictis, idest nugas puerilibus: *Perf. 1.* Vide *Ludici sub tit.* Nuges.

Epith. Argutæ, canore, dukes, suaves, vaniloquæ, vulgares, formicæ, futilis, loquaces, aniles, ineptæ, vanæ, fictitiæ, ventose, bullatæ nugæ. Hinc

NVGATOR.

Lusor. Vide *supra, vbi multa.* Ludicrus, sive Ludicrus, a, um: Leuis: Ludij: Ludiones: Præstigiator: Præstigiatrix. Vide *Lusor.* Nugax homo: Nugiger: Nugiperæ manus: Scurræ: Minus, Histrio, in comœdijs nugator. *Arætalogue lib. 11.* Qui ridiculis sermonibus placere studet: *Am. 15.*

NVMA.

Pompilius Coribus in Sabinis ortus vir inclyta iustitia, & religione, consultissimus: vt in illa ætate quisquam esse poterat: Joannis diuini, humanique iuris, qui visus fuit Senatui, populoque Romano dignus, qui Romulo in regno succederet. Hunc nonnulli fabulati sunt Pythagoram adijisse in magna Græcia moranteu, vt eius dogmata instrueretur, quod falsum esse pluribus argumentis refellere conatur *Li. 1.* vel ex hoc, quod Numæ tempore Pythagoras non fuerit. *Ouid.* de more suo primorum sequitur opinionem. *Lege 15. met.* Vxorem habuit Egeriam Nympham, de qua Vide *sua loc.* cum hac verò congressus nocturnos sibi esse Numa simulauit, eiusque monitu, quæ acceptissima Dijs esset, sacra constituere ipsam populo Rom. persuasit, vt copiosè à *T. Livio* describitur.

Faciendus Rex Quirinus: Pompilius: *Ouid. 1. fast.* Destinatus imperio clarum, prænumcia veri Fama Numam. *Ouid. 15. met.* Gentisque Sabine lumen. Coniuge qui felix Nympha, ducibusque Camœnis Sacrifícios docuit ritus, genemque feroci Affuerat bello pacis traduxit ad arces. *Ouid. 13. met.* Egeræ vir coniux, maritus, *ex eod.*

NVMANTIA.

Celeberrorum insignis vrbs, quæ à Romanis frustra per quatuordecim annos obsessa, tandem ab Africano minore fame potius, quam viribus deleta fuit. Cum enim omnium rerum penuria laborarent, ne in hostium manus venirent, omnia sua, & seipsos igni immiserunt. Hæc apud Durium flumen sita erat edito in tumulo. Vide *Historiam lib. 2. cap. 18.* sine muro, sine turribus, quattuor tantum millibus Celeberrorum Romanorum exercitum per multos annos sustinuit.

Quam vicit Æmilianus: Celeberrorum firmissima gens: Numantinus cinis, populus.

NVMEN. V. *Deitas. Deu.*

NVMERVS.

Si numero plurali sumas, pro canlionibus, musisque de quibus *sua loc.* dictum: singulari vero est quantitas collecta ex vnitatibus: hic verò agendum de numeris. Verum sciendum est, numerorum inuentionem Al'nucru à *Linio* tribui lib. 7. sic aient: Eoque M'nucru templo dicatam legem: quia numerus à Mincrua iuuentur sit. Hæc ille. Sed ab alijs Palamedii attribuitur inuentioni.

L.

Vnus: Vni, a, a: Primus: Singuli: Vix prima incepit ætas: *Virg. 3. 1.* *Am.* Quocumque: Vnitæ: Vnicus, a, um.

II.

Hic tibi bis ætas, bisque recur rit hiems : *Ouid. epist. 6.* Duo, & duo: Binus, & bini : Secundus : Bis quæ Solem, bis frigora sentit : *Virg. 1. Georg.* Mane vbi bis fuerit, Phœbusque iterauerit ortus, Factaque erit positio fore bis aua seges : *Ouid. 6. fast.* Postera cum teneras auroa referent herbas : *idem 3. fast.* Alter, pro secundo.

III.

Tres, & tria: Ter, adverb. Terni, & a: Tertius, & a, um. Trimulus, qui tres annos habet. Trietris, dis. ætas trium annorum — nec adhuc trietride plena: *Mart. 6. 38.* Tertia nudata acceperat area messes, Inque cauos ierant tertia multa laeus: *Ouid. 3. fast.* tertius ibat annus : *idem.* tertia lux Cælo gelidam dimouerat vmbra : *Virg. 11. Aen.* tres vbi luciferos veniens præmiserit Eos: *Ouid. 3. fast.* Hinc vbi protulerit formosa ter Hesperus ora Ter dederint Phœbo sidera victa locum : *idem 5. fast.* tertia post Hyadas cum luxerit orta remotas : *idem 4. fast.* ter gelidas arctos, ter cancri brachia vidit: *idem 4. met.* nempe tres annos, qui hieme constant, & ætate. Inferius annorum, siue dierum numerum.

IV.

Quatuor, & quattuor. Quater, adverb. Terque quaterque beati: *Quaterni, & a.* Quartus, & a, um : Sed iam præteritis vbi quartus Lucifer Idus : *Ouid. 4. fast.* Bis duo. Iam quarta Eleusis dona Triptolemi secat. *Sen. in Hipp. 3.* Olympias, dis : spatium quatuor tantum annorum exactum, quintum incipiens : & *idem est cum lustro* : In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est, Iam tempus lustri transire in alterius : *Ouid. 4. Pont. 6. & Mart. 4. 45.* Annus Pifæus, dicta Olympias : *Stat. 1. silv. 3.*

V.

Quinque : Quinque per autumnos repetitis duxerat annis: *Ouid. 6. met.* Quinquies, adu. Quini, & a: Quintus, siue quintus : Lustrium, si spatium quatuor annorum, qui iam præteriti sunt, & quintum ingreditur. Vide *sup. loc. Mart.* Quinquennia tempora. *Mart. 4. 45.* Quinta tempora: lunnit & è pleno tempora quinta die : *Ouid. 3. fast.* Quincus ab æquoreis nitidum iubar extulit vndis Lucifer, & primi tempora veris erunt: *idem 2. fast.* Vt qui prima nouo quinquennia lustro: *Mart. 4. epist. 45.*

VI.

Sex: Sexta bruma: *Mart. 5. 35.* Sexies, adverb. Sexni, & a: Sexennis, qui sex est annorum: Sextus: Sextus vbi è terra cliuofum scander Olympum Phœbus, & alatis æthera carpet equis : *Ouid. 3. fast.* Sex mihi natales ierant cum lecta : *idem 12. 21.* Sed iam me Care, niali Sexta relligam bruma sub æa videt: *idem 4. Pont. 13.* Bis tres: Bis tribus vt Cælo mensibus illa foret : *idem 4. fast.* Bis tertia ducitur ætas: *Ouid. 4. Pont. 10.*

VII.

Septem : Septem auroa dies, totidemque peregrat vmbra Luna polo: *Val. Flac. 1. Arg. Septes* : Septeni, & a: Sepeennis : septem anno-

rum: Septimus: Septimus annus abit. Per mare, per terras septima portat hiems: *Ouid. 1. epist. 7.* Septima nox agitur spaciatus mihi longius annos: *idem epist. 17.* Iam septima vertitur ætas : Septima lux venit non exhibitura sequentem : *idem 10. met.* Septima portat Omnibus errantem terris, & fluctibus ætas: *Virg. 1. Aen.* Septima iam rediens Phæbe mihi respicit ægras : *Stat. 5. silv. 3.* Numerus vix est totidem quos Thebarum portæ, vel diuitis ostia Nili : *Iuven. 13.*

VIII.

Octo: Octauus: Octies, adverb. Octoni, & a: Octennis, octo annorum: Bis quatuor : Binus quater peregrat orbis Luna, &c. *Mart. 9. 31.* Bis quater.

IX.

Nouem: Nonus: Annuus, & nouum iam Sol confecerat orbem: nempe annos nouem : Nouies: Noueni, & a: Nouennis : Iam nouies erat orta foror pulcherrima Phœbe: *Ouid. epist. 11.* Perque nouem lucis expers vndeque eibique : *idem 4. met.* Post vbi nona suos auroa ostenderit ortus: *Virg. 4. Georg.* Ter terminat *Hor. 3. 19.* Perque nouem errauit redeuntis cornua Lunæ, idem, per nouem menses.

X.

Decem : Decimus — decimum modò cæperat annum Excessisse puer : Decies, adverb. Deni, & a: Decennis: Bis quinque dies. *Virg. 2. Aen.* Denaque luciferos Luna mouebat iequos : *Ouid. epist. 11.* Nondum Troia fuit lustri obfessa duobus: *idem 3. eleg. 5.* Per bis quinque dies, & lunctas ordine noctes: *idem 11. met.* Prociul esse tot anuls Dardana quot Graio Troia sub hoste fuit: *Ouid. 5. trist. 11.* Bina lustra: Constituit menses quinque bis esse suos: *Ouid. 1. fast.* Luna noui decies impleat cornibus orbem, Quæ fuerat virgo credita mater erat. *idem 2. fast.* Luna resumebat decimo noua cornua motu : *ibidem.* Lactarus dubio per duo lustra mati: *Ouid. 4. Pont. 10.* Duo per quinquennia. *id. 12. met.* Proxima post nonam cum sese Aurora moueret. *idem 14. met.*

XI.

Vndecim: Vndecies : Vndeni, & a: Vndennis, & e: Vndecimus : Eam stellarum sublime coegerat agmen Lucifer vndecimus. *Ouid. 11. met.*

XII.

Duodecim: Duodeni, & a: Duodennis : Duodecies: Duodecimus, vel decimus secundus : Biffeni dies: Addiderantque annos ad duo lustra duos. *Ouid. 4. fast.* Misit violentus in altum Corpora cum leuis altera scena rogum. *idem in ibid.* Ter quater euolui signantes tempora fastos. *idem 1. fast.* Qui citibus ante quater mensibus ortus erat. *idem 4. trist. 9.* Sex illam noctes, totidem redeuntia Solis Lumina viderunt inopem fomnique, eibique. *Ouid. 11. met.*

XIII.

Treddecim, vel tredecim: Tredecies, & terdecies: Terdeni, & a: Treddecimus : Hoc quoque cum citibus terdena luce peracta : *Stat. 5. silv. 3.* Tecum terdenas traduxi Posthume brumas.

Mart.

Mart. Tertius interea decimo successerat nanus: *Ouid. 9. met. V. Annorum nam.*

XIV.

Quatuordecim: Quaterdecies: Quartusdecimus: Bis septem nubilis an nris: *Ouid. 11. met. Bissepteni: Sen. in Med. Quaterdecim; 2: Ouid 7. met.*

XV.

Quindecim: Quindicies: Quintusdecimus: Iam tria lustra puer furto conceptus agebat: *Ouid. 3. fast. Ter quinque: Ter quinos languent nunc mea membra dies: Tit. 3. 5. Quindeni; 2: 3: Tria quinquennia. Vixisti tribus o Calene lustris: Mart. 10. 39.*

XVI.

Sexdecim: Sexdecies: Sextusdecimus: Augebat bis adhuc octonis integer annis, *Ouid. 5. met. Sexdeni; 2: 3: Bis octo.*

XVII.

Decem, & septem: Septendecim: Septiesdecies: Septimus decimus: Septideni.

XVIII.

Decem, & octo: Octodecim: Octiesdecies: Octauus decimus: Duodeviginti: Martia ter senos proles adoleuerat annos, *Ouid. 3. fast. Octodeni: Bis nouem; idem 14. met.*

XIX.

Decem, & nouem: Nouendecim: Nouiesdecies: Nonus, & decimus. Quarta tribus lustris addita medius erat, *Mart. 1. 103. ad vigesimam potius propinquam, vel ad decimam sextam.*

XX.

Viginti: Viceni: Vicles: Lustra quater, quatuor. *Bernad. Vigessimus annus: Quaterquini, Ouid. 1. met. Bisdecies, Mart. 1. Bis deni: Penelope poterat bisdenos salua per annos Viuere, Prop. 3. 7. Iamque decem vix frater geminauerat annos, Ouid. 4. trist. 9. Quater quini: Nam quater ad quinos vnum Cephisius annos addiderat, idem 3. met. & vigesimus primus annus describitur. Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ Contem vna foris, &c. Mart. 7. 6. Ah miser, & demens, viginti litigat annis quinquam, &c. Hæc adhuc spectasse per annos Quinquennem poterat Graios quater edere pugnam, Ouid. 14. met.*

XXV.

Quinque lustra, quinta lustra: Quinquennia lustra.

XXX.

Triginta: Tricies: Triceni: Trigesimus: Sex lustra: Sexennia lustra: Triginta magnos voluendis mensibus orbes, *Virg. 1. Aen.*

XXXV.

Septimum cuius prosperauit ætas claudere lustrum. *Anger. Septenis Olympias.*

XL.

Quadragesima: Quadragesimi: Quadragies: Quadragessimus: Octo lustra: Octauum lustrum, *Hor. 2. ad. 4.*

L.

Quinquaginta: Quinquageni: Quinquages: Quinquagesimus: Tempus ad hoc lustris bis iam mihi quinque peractis, *Ouid. in Ilin. Decem quinquennia, Stat. 1. 3. Iamque decem lustris omni sine labe peractis Parte premor vitæ de-*

teriore meæ. *Ouid. 4. epist. 8.*

LX.

Sexaginta: Sexageni: Sexages: Quippe ea bisdenis vix dum orsa excedere lustris, *Stat. 1. Ilin. 4. Bis trigessimus consul: Trinisque decem quinquennia lustris iuncta, Stat. 5. Ilin. 3. idest 65. annum. Sexagesima mensis nota est, Mart. 6. 70.*

LXX.

Septuaginta: Septuagesimus: Septuagesies: Bis septem lustra: Bisseptena lustra: Septideni, 2.

XXC.

Octoginta: Octuages: Octuagesimus: Bis octona lustra.

XC.

Nonaginta: Ter triginta, *Monil. 2. Nonages: Nonagesimus: Nouemque addiderat lustris altera lustra nouem, Ouid. 4. trist. 10. Decem nouies: Multa qui nouies distat ab vrbe decem.*

C.

Centum: Centeni: Centesimus: Centies: Vicenas quinas vincit, vixit olympiades: Vicena lustra: Bis dena lustra: Seculum, & seculum, quod spatium centum annorum esse dicitur: Vt denos decies per annos, *Horat. Carm. sec. Aetas, ab aliquibus censetur centum continere annos, vt de Nestore: Tertia mihi ducitur ætas; idest trecentessimum annum ago; alij vero ætatem viginti quinque tantum annos alunt continere.*

Tandem post centum ducenti, trescenti, & similia consue Lexica, ne Grammatici penitus videamur: subiiciemus nunc numeros varios, nullo seruatō scribendi ordine.

Num. 4. mensium.

Luna quater iunctis implet cornibus orbem, *Ouid. 2. met.*

Num. 9. mensium.

Orbe resurgant lunaria cornua mono, *ididem.*

Num. 12. mens.

Signa Deus bis sex octo lustra uerat anno, *ididem 6. met.*

Num. 30. mens.

Sex mihi de prima decrant tricride menses, *Mart. 7. 95. idest de tribus annis, qui triginta sex mensibus continentur sex decrant menses.*

Num. 3. dierum.

Ter iuga Phœbus equis in Ibero flumine meris, *Ouid. 7. met. Et quarta radiantia nocte micabant sidera; idest nox quarta, diesve quartus incipiebat.*

Num. 12. dierum.

Iamq; exorta diem bis sexta aurora vehebat, *Hor. 1. Iliad.*

Num. 1. annorum.

Cumque meo fato quarta fatigat hlems, *Ouid. 1. Pont. 2. Quatuor autumnos Pleias orta facit, ididem 9. Quarta reddituris hæc iam messoribus ætas, Et toties cano bromæ gelu riguit. Vt me pontus habet quater arua colonus arctis Nudauit, quater est falce resecta Ceres.*

Num.

Num. 5. annorum. V. *sup.*

Num. 6.

Num. 7. ann. V. *sup.*

Num. 8. ann.

Iam mihi post lustrum tertia messis erat: forsitan 7. annos notat: Iamque octaua mihi reuolutis mensibus ætas ibat, & octauus æuum florebat ariftis. Octauus voluitur annus.

Num. 9. ann.

Nonum Phœbus lustrauerat orbem: Iam nouis emensus ster Cælestia Phœbus Transierat signa, & cursu lustrarat anhelio: Phœbus inextinguit nonum confecerat orbem Cursibus.

Num. 10. ann.

Decima iam metitur leges: *Sen. in Oedip.* Ætates ducit Synthesis vna decem: *Mart. 4.* Bis quinis scelus Mars vidit annis: *Sen. in Theod. 3.*

Num. 11. ann.

Iamque vnus lustris geminis accesserat annus: Alter post decimum iam ceperat ire Annus: Vadecim metam iam circumflexerat anni Ignipedum Phæton moderatur equorum: Vadecimam Ceres segetem messit.

Num. 12. V. *sup.*

Num. 13. ann.

Tecum terdenas numerat: Posthume brumas: possit etiam sumi pro triginta, nempe terdecies brumas: *Ouid. 4. rusp.* Alter ab vndecimo æume iam ceperat annus: *Virg. 8. ecl.* sunt qui interpretantur pro duodecimo anno: Tertius ad decimum latus succurrat annus.

Num. 14. ann.

Bis septem floruit annos: Iam post lustra duo quartus mihi labitur annus: Iam bis septeno pubes incorperat anno.

Num. 15.

Per quinque ferens natalibus annos: *Ouid. 2. met.* Istria cum primum fecit quinquennia: *idem 4. met.*

Num. 16. V. *sup.*

Num. 20.

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ: *Mart. 7.* Bisidos puerum numerantem perdidit annos: *ibidem.*

Num. 36.

Bis senos triplices, & dentiscalpia septem: *ibidem.*

Num. 40.

Cuius octauum trepidauit ætas claudere lustrum *Hor. 2. 4.*

Num. 50.

Circa lustra decem flectere mollibus Imperijs: *idem 4. 1.*

Num. 90.

Hic propè ter senas vidit olympiadas: *Mart. 7.* nisi dicamus, secundum dictas obseruationes numerum intelligi septuaginta duorum annorum, Sed si poetice Olympiadam pro spatio quinque annorum fumamus nonaginta annos significabit, inquit *Farnab.*

Num. 150.

Ter quinquaginta: *idem.*

Num. 300.

Tercentena quidem poterat epigrammata, &c.

Mart. 2. 1. Tercentum menses, tercentum multa

videre, idest tercentos annos, &c. *Ouid. 14. met.*

Num. 500.

Post vt Roma potens opibus iam secula quinque: *Ouid. 4. 4. sup.*

Num. 1600.

Dona recurrēbant, & sena rotantibus astris Scula Virginie post edita pignora ventris: *Sen.*

Num. 100000. *Milless.*

Decies mihi milia centum: *Mart.*

Num. 1000.

Sol emensus erat milleno secula cursu: Millenus Solis orbis. *Add.*

Biennium: Biennia: Triennium: Trietate, dis: Nec adhuc trietate plena: *Mart. 6. 38.* qui nondum compleuit tres annos: Quadriennium: Quinquennium: Sexennium: Decennium, & huiusmodi: Numeri etiam dicuntur: Calculi, quod olim calculi, siue lapidis numerum denotabant: Numerales notę: Numerorum signa.

NVMICTVS.

Siue Numicus, pen. prod. fluuius est Laurentis agri, in quem Æneæ in cecidisse ferunt, siue ab alio submersum, vitimo bello Latino, vnde cum non amplius visus esset, in Deum Indigentem conuersum credidit antiquitas, qui cum ingens antea esset, postmodum paulatim decreuit in fontem redactus fuit, qui pariter siccatus est. Vellæ non nisi de hoc fluuiio libari licebat, vt ait *Plinius*, Seruiusque refert.

Aquæ Numici: Numina Naiside quas Albulæ, quæque Numici, Quas Amiens aquæ: *Ouid. 14. met.* In freta flumines vicina Numicus vndis: *ibidem.* Corniger hanc tumidis rapuisse Nuntius vndis Creditor, & stagnis occulasse suis: *idem 3. 4. sup.* Stagna totius Numici: *Virg. 7. 4. ecl.* Fontis vnda sacra Numici: *ibidem.* Numicus fons: *ibidem.* Laureus annus: Pater Numicus: *Sen.* Brundulium Numici melior via ducat an Appli: *Hor. epist. 1.* vbi corrupte mediam. Numici aquæ — vbi rectus arundine serpit In freta flumines vicina Numicus vndis: *Ouid. 14. met.*

Epith. Corniger, sacer, placidus, vnda veneranda.

NVMIDÆ.

Populi Numidiam Africæ regionem incolentes propè Carthaginem, Getulis sinitimi, cum quibus etiam connubia firmant: huius autem Herculis socij, dum in Africam tenderet ex Armenia, Persideque fuerunt. Nullam habent habitationem certam; sed cum viuunt plebunusque rapto, in agris commorantur, & silui, à periuandis igitur papilionibus, omnes Numidæ appellati sunt quasi Nomades à pascendo. Plaustris sua mapalia circumferbant olim, nunc maritimarum commercio nisi humaniores, saltem in sua custodiendo eruditiores tacti. V. *Asfr.*

Hinc Getulæ vrbes genus insuperabile bello, Et Numidæ infreni cingunt, & inhospita syrtis. *Virg. 4. 4. ecl.* Nomadum genus: Pastores Libyæ inhospitales: Nomadum Tyrrani: Armeniarum Afer: *Virg.* Bubulci Libyæ.

No.

Nomades : Te propter Libycæ gentes, Noma-
dumq; Tyranni *Virg. 4. Aen.* Numidarum agri.
Her. 3. 11. Numidasq; rebelles. *Ouid. 15. met.* Cy-
niphij; ex Numidarum genere: Cyniphiumq;
Iubam: nam Iuba Rex Getulorum, & Numi-
daram fuit. *Id. dem.*

Quas vdo Numide legunt sub austro. *Strab. 1. flu. 6.*
de i. u. bus Numidici intelligit, in quas Meleag-
ri fortes conuersas fuisse testatur *Ouid. 8. met.*
quasq; *Aeren* apud *Horatium* struthiones inter-
pretatur, quæ alio nomine ab eodem dicuntur
Aues Africæ: Meleagrides. *V. Meleager.* At aues
Numidicæ, vel potius Memnonides erunt for-
sitian, quis vulgò dicimus. *Galline di. Farame* :
nam in Numidia, & Africa ingens harum
aurum copia: sed Vide quid *sup. in dist. Gallina*,
adnotauimus de Meleagrides, & Memnoni-
dis.

Regna Iubæ. *V. Africa.* Imperium Iubæ: Cui
diademata daret marmore picta Nomad. *Mart. 8.*
nempe marmore Numidico, quod inibina-
scitur.

NVMMVS.

Pecunia : Ingentes accerit. *Hor. 2. od. 1.* Aureus,
idest nummus aureus: Aureolus. *Mart. 9. 5.*
Numisma, tis: Nunc veniunt fubitis laiciua
numismata nimis. *Mart. 8. 78.* nempe è supe-
riore loco in populum sparsi nummi ob triumphi,
sive ludorum læticia. Aurum volubile,
quod sit rotundum. *ex Ouid. Affis. is.*

Denarius. *V. inf.* Moneta, à monendo. *Mart.*
Æs, pro omni genere pecuniæ: Nomen, quod
nos debemus, aut nobis debetur. *Cicero de
hilo.*

Epith. Obsequia, regina, lasciuia, otiosa, num-
merata, quæstiuosa, pecunia faueta. *Iuuen. sat. 1.*
exiciosa, perniciofa conducta. Nummi verò
nuncupabantur eorum nomine, qui eos cudi iu-
bebant, nempe Regum, vt Philippi: apud
Macedonios: Darij, apud Persas; sic & apud
Romanos secundum Imperatorum tempora.
Hinc sub Domitiano; Dacici nuncupabantur
ob superatam Daciam — cum lance beata
Dacicus, & scriptor radiat Germanicus auro.
Iuuen. 6. Ita etiam nostra memoria dicuntur Iu-
lij, Pauli, Clementes, & huiusmodi nominibus
ab ijs qui pecuniæ signa in meliorem formam
redegerunt. Peculium, ij — & cultus augere
peculia feruis. *Iun. sat. 3.*

Huc spectant

Sorte nautica. *Noto.* Nautium. *Iun.* Portorium, Gab-
bella; quod portorii ad portum; Vectigal;
quod in itinere prestanti soler.

Vectigal. *Cic.* Proueniunt annuus: Redditi: Porto-
rium; pro eodem *Plinius*, quod vulgò *Entrata*,
nuncupamus: Censui, æstiuatio fortunarum,
pro cuius ratione tributum penditur: Colly-
bus. *Cic.* permutatio pecuniæ, *Cambius.*

Fornus. *V. sua loco.* Peculium: Sportula; apud
Iuuen. sat. 101 est pecunia ab acore, & rep com-
munitur deposita constituenda iudicij gra-
tia.

Tributum. *Cic.* cuius tria genera tradit *Africanus* :
Canonem, Oblationem, & Indictionem :
Indictio, collatio, collecta; quæ etiam sumi-

tur pro pecunia, quæ à conuiuiis exigitur. *V.
sua loco.*

Extar, apud *Sophoclem.* *Æs* theatricum, quod spe-
ctaculorum gratia dabatur: *Lucarij Tacit.* *Pec-*
unia histrionibus, ludijs impensa.

Synonyma.

Manus : Merces: Aurum. *V. sua loco.* Concisum
argentum in titulos, faciesq; minutus. *Iun. 14.*
nempe nummos principum facie, literisq; si-
gnatos. Concisum pondus. *Ouid. epist. 16.* Ma-
teria summi mali. *Hor. 3. 24.* sic appellatur pec-
unia.

Pecunia otiosa. *Plin. iun.* Nummi vacui, dicuntur
Scamela, quæ non occupatur, *Danais morto.* *Pec-*
unia quæstiuosa, vel fenore occupata, *Chesla*
in quadagno. *Pecunia* numerata. *Cic.* *Argentum*
presentarium. *Plaut.* quæ coram numeratur,
Conantis. Nummus asper. *Sueto.* recent ex-
cussus, *Moneta noua.*

Monetaria officina, *Zecca.* *Ærarium*, repositorium
publicæ pecuniæ, *Camera Tiberina.* *V. sua loco.*
Fiscus : Principis *ærarium* : *Opes* : Ex opibus
tantis, quas grauis arca premit. *Mart. 3. 40.*

Nummorum nomina.

Aureus nummus : Aureus stater, *Scudæ*
d'ora. *Semiaureus*, & *Aureolus*, dici possit,
quod vulgò *Marta duppa.* *Mart. 5. 20.* Qui crepet
aureolos forsitan vnus eris.

Coronatus, à signo coronæ: *Victoriarum* : *Quina-*
rius triobolus: *Hemidrachma.* *Poll.* *Denarius* :
Drachma : Sex oboli: *Didrachmum*, duo de-
narij: *Stater* : *Siclus* *Hebraicus* : 20. nempe oboli.
D. Her. *Siclus* argentum : 4. denarij: *Tetra-*
drachmum.

Obolus, sexta pars drachmæ: *Semibolus* : *Dio-*
bolus, sive diobolus, nummus Atticus inscul-
ptam habens hinc *Louis* speciem, illic *No-*
ctum; unde à nonnullis etiam *Glaux*, Græcæ
voce dicitur.

Tetrobolus; quatuor obolos: *Sestertius*, & *se-*
stertium; sed diuersim significat quantita-
tem: *Poetis* quidem quasi semitertius videtur
& quarta denarij pars esse dicitur, nummus
dipondius cum sensisse, nempe asses duo cum
sensisse, sed lato modo à poetis vsurpatur; *van-*
de Mart. 4. 67. *Pretorem* pauper centum *sester-*
tia *Gaurus* Orabat: nempe centum aureos ad
conficiendam summam: *quadringentorum*,
quæ illi deerat ad censum equestrem; *Orato-*
ribus verò alio modo sumitur. *V. Budæum*,
& *Lenæa* : *Sestertium*, diminut. *Mart. 1.*
ep. 59.

Libella : nummus argenteus denarij pars deci-
ma, vulgò apud *Florentinos*, *Craica.* *As*, assis:
Semissis : *Semus* : *Sembella* : *Semilibella* : *Dipon-*
dus, duos valens asses: *Triens*, tertia pars assis:
Quadrans : *Teruncius* : *Octullis.* *Her.* octo as-
ses: *Tressis*, tres asses: *Centullis*, centum asses:
Minutus : *Minutia* *den.* *Præcels*, à *degeri.*
Cruciatz, *Cruciger*, à signo, quo f. r. è. apud *His-*
panos cudiuntur, vulgò *Pecca* da 8. *Talemum.*
V. sua loco.

Daricus; à *Dario* nummus suo tempore nuncu-
patus: nummi enim à *Regibus*, *tribus*, & si-
gnis aliquando sumunt nomina: sic *Cyzice-*
nus —

nus stater ab vrbe Cyzico, vbi cudebatur: Vngarici nummi, qui in Germanico tractu ceperunt innotescere, *Vngari*: sic etiam Cæsar, vnde *Ouid.* Redditus est nobis Cæsar cum Cæsare nuper, Quos mihi misisti maxime Cotta duos, Vtque tuum munus numerum, &c. & Inferius: Argenteum felix, omnique beatus auro; 2. *Pon.* 8. Sic: Philippici apud Macedonas: Croesi apud Lydios; Ptolemaici apud Tyrios; & Iulii apud Romanos; Paulus, & simili modo alios apud alias nationes: Mina; z: Mina, x; Syriacum decem aureos continens.

Sed liber hic apponere quàm varia cuderentur nummi apud Priscos materia; cum prius qua imprimerentur nota, seu imagine breuiter exposuerimus. Imago enim, & Mora apud *Suet.* & *Plin.* & signum etiam dicitur, quo illa signatur.

Sagittarius olim Persarum numismati insculpebatur: Testudo apud incolas Peloponnesi: Pegafus apud Corinthios; Bos apud Athenienses, vel ob amantissimam ad varios mortalium vsus necessitatem, vt adnotauit *Homeri Solusifer*; vel quia contractus antiquitus fiebant quadrupedum permutatione ante excoGITATUM pecuniarum vsu. Atque inde verus moris argumento bouis typum monetæ placuit insculpi.

Serra apud Germanos, vnde nummi ferrati apud *Tacitum*: Ianus bifrons ex parte, & ex altera rostrum naui aliquando apud Romanos, teste *Plin.*: Ratis, apud eosdem in quadrante, & triente: Hercules cum claua Acheloo cornua confringens apud *Ætolos*: Tiresias remigio subacta, apud *Coreyam*: Securis cum binis capitibus viri, fœminæque auctus apud *Tenedios*.

Tarus delphino insidens apud Tarentinos: Capra ranam proterens apud *Dymæos*: Tripos delphicus apud *Crotoniatis*: Nauis apud *Leucadios*. Neptunus tridentem Pegaso insidens apud Corinthios, apud quos etiam solus Pegafus fuit aliquando excussus: Leo cum capra insidente, Chimaræ scilicet ilignum apud *Lycios*, vt porce in sua regione: Barbatus Bacchus, & Satyrus cum poculo apud *Naxios*.

Harpyia apud Chios: Dianæ species apud *Eritrienses*: Neptunum cæto insidentem habuerunt *Histræi*: Cererem cum arista *Metapontini*: Muscam alatam cum ceruo; cancharum Bacchi cum racemo *Borotij*: Bipennem *Herculis Thebani*: Aquilam, & tripodem *Phocenses*: sedentem *Herculeum Trachinij*: equum *Thestali*: ex *Loeris* alij scellam; cicadam alij, alij pugilem: Clauam *Herculis*, & hircina cornua *Macedones*: Postomidem, siue frænum *Chalcidij*: Delphinum tridentem citemisusum *Byzantini*: Bacchum coronatum, nec non *Herculeum* seruatore *Thasi*: *Rhegini* *Nummis* leporem cum curru exhubebant: Binos gallos pugnantes *Dardani*: *Sapphus* poetrix imaginem *Mitylinæ*: *Homerum Chij*: Nocturnam præter bouem (vt *superius* innuimus) *Athenienses*; ex altera verò parte *Pallada*: *Lupum*, vel *marem Argui*: *Palæstræas*, siue

pugiles *Aspendij*: Tridentem cum *Mineræ* facie *Troezenij*: Troiam, siue *Crocham Troiani*: Leonem *Cyziceni*, quo nunc possidendum videntur *Veneti*: *Bucephalo* equo, & alata victoria vsus fuit *Alexander Macedo*: *Pallade* hastata in solio sedente *Pyrhus Epiroticus*.

Bigas *Philippus Macedo* insculpsit: *Neptunum* reducem *Demetrius*: *Capricornum* sideris notam *Augustus Cæsar*, qui sub eo signo natus erat: *Cererem* spiciferam *Liuiæ*: *Pileum*, & pugiones duos ex vna parte, & ex altera effigiem *Brutus* insculpsit suam libertatem scilicet pileo præferens, quem serui manumibus accipiebant. Sedentem *Iustitiam*, siue *Adrianum* Imperatorem.

Pauonem habuerunt *Sami*; quod *Pauo Iunoni* facit, sub cuius tutela Saniæ erat. *Athen.* Hic etiam in nummis *Domitius*, *Fauftina*, *Sabina*, *Paulina*, *Maximinæ* Cyrenæ, vt obseruauit *Parrus*. *Læserpicium* *Aygenæ*, vnde apud *Carull.* *Læserpiciferis* iacet *Cyrenis*; *Læserpicium* verò *Græci* *Siphium* vocant, quod nna *Balsami* arborem nuncupamus: *Taurum*, & ex auctra parte aram cum palma, & his litteris C. V. T. T. id est Colonia vetus togata *Tarraconi*, insculpebant *Tarraconenses* tempore *Augusti*; & hic etiam aliquando suis nummis terminum fulmini coniunxit, his verbis additis *Zeus et Bædæus*, nempe festinante. Quod vt id etiam exprimeret alio symbolo anchoram delphino *Trus* Imperator suis nummis insculpsit aliquando.

Verùm si quis auct notis nummorum pristorum plus imas addiscere, siue metallarum, vt nuncupant, præter cæteras adeat in re huiusmodi Pinacothecam admod. *R. P. Virgily Spada* Eminentiissimi Cardinalis huius cognominis Germani fratris mihi quidem ob suam erga pauperes pietatem notissimam.

Nummorum materiam præter aurum argentum, & x; ferrum quoque, plumbum, & corium antiqui cuderunt: *Romæ*, vt *Plinius* ait, anno ab V. C. 589. signari cæpit argentum: aurum verò anno sexagesimo secundo post argentum: x; autem signari ibidem cæptum fuerat sub *Seruo Tullo*; vnde apparet ante illum vel plumbum, vel corio priscos Aborigines ad pecuniarum vsos fuisse, vel ipsa rerum permutatione: *Quin* & ligneos, scilicet corcos; nummos à *Numa Pompilius* fuisse *Populo Romano* pro congiario obseruat *Troestius in Com. ant. Suet. apud Schultium*. Hinc apud Romanos triumviri monetales dicebantur, qui monetæ fuerant præfecti; vnde *Tresviri*, siue *Tresviri Aeri*, *Argento*, *Auro* stando, steruendo appellati in inscriptionibus. Ferreo numismate vsi fuerunt *Byzantini*, teste *Placantio comite in Pisandro*; & *Antiphane in Nebula* *Lacedæmonij*. Plumbos nummos habuerunt *Syraculsi* iussu tyranni *Dionysij*, vt testatur *Polux*, *Dion* memorat *Caracallam* Imperatorem è plumbo de argenteo monetam inuulgasse. E corio nummos, quos *Corcoros* nominat *D. Hieronymus*, in vniuersis sparsisse *Numa* legitur, & superius obseruatum. A quibus autem primum pecu-

pecunia fuerit excussis adhuc sub iudice lis est. Apud *Herodotum lib. 1.* de Lydis hæc asserit: Ipsi primi eorum duntaxat, quos novimus nummum aureum, argenteumque ad vendendum percussurunt, & primi cauponæ, infitoresq; existerunt: hæc *Herodotus*. Sed ante Lydos nummi memorantur in sacris paginis, quando ab Abrahamo nummis empta fuit spelunca Mambræ. Tu vero lector consule eos, qui de hac materia copiosius scripserunt. Ianum fuisse, *Athenæus ait lib. 15.* primum fortasse, qui in Latio nummum cudere cepit.

Synonyma.

Prima peregrinos obsequia pecunia mores Intulit. *Iuven.* *Æs*, aurum, argentum congestum: *V. sua lucra.* *Auri*, argenti talenta. *Argenti pondus*, & *auri*: Nummorum acervus: *Hor.* *Area* ditibus massis referta: *Moneta*: montes fulgidi: *Prudent.* *Duitiæ*. Vide *sua lucra*. Ingens nummorum acervus: *Iuv.* 8.

Epith. *Lucunda*, pretiosa, grata, formosa, fœnesta, obscura, obliqua, congesta, nimia, cura: *Iuv.* 10.

NVNCIUS, & NVNCIA.

Proiectus equo longævi regis ad aures: *Virg.* 7. *Ann.* Certior auctor: *idem* 10. *Littera nuncia*. *Stat.* nomen leve: Nomen tamen haud leve Patrum Manibus hoc referes telo cecidisse Camillæ: *Virg.* 11. *Ann.* Nuncia verba: *Ovid.* *epist.* Vir referens, monens: Certus homo mittitur: Nuncia, orum: Nuncium, ij: Non hæc tibi nunciat Auctor Ambiguus: *id.* 11. *met.* Non ista vagis rumoribus audis: *id.* Novus adiciet author Dubio aurore fuffur: *idem* 12. *met.* Nuncij vaniloqui descendunt ad Plauto in Trinum: Sciunt id quod in aërem Rex Reginx dixerit: Sciunt quod Iuno fabulata est cum Iove: Sciunt quæ neq; futura, neq; facta sunt: tamen illi sciunt, &c. fama nuncia *Lethi*: *Ovid.*

Mandata ferens: *Sem.* Qui varias itque reditque vias: Sermonum fidus minister: Commissa fidei efficiens opera: Nuncia qui defert: Qui domini defert mandata per vrbes: Rumorifer, id est qui rumores perfert, *Chi porta galette*. Nuncius ingentes ignota in veste reportat Aduenisse viros: *Virg.* 7. *Ann.*

Epith. *Verus*, *fidus*, *fidells*, *celer*, *velox*.

NVMQVAM.

Haud vnquam: Quod nullo tempore factum: Quod fieri nequeat: Villo haud tempore: Vnda prius flammæ, & dabit ignis aquas: & huiusmodi impossibile *V. superius*, *Contrarietas*, & *Contrarietatis exempla*, quæ ad nonnullis argumenta ab impossibili indignantur.

NVPTIÆ.

De quarum ritibus apud præfatos alibi diffusius disputauimus, quæ quidem referre piget, nonnulla tantum hic congesta delibato. Nuptiæ suos præfides Deos imbuerunt, ut superius in *Dij*; & in his aqua, & ignis adhibita fuerunt, quæ calorem, & humorem ad fœtus denotant: hinc faces, & cura, necnon vini libatio, nec vxor, nisi peractis sacrificijs, & quæ flammeo id est velamento luteo, siue rubeo, pudoris gratia, vel in subiectionis symbolum, amicta esset du-

cebatur. In nuptijs ianæ coronabantur, vnde *Iuv. sat. 6.* Nectæ coronam postibus, & densos per limina tende corymbos, & inferius etiam; in sacrificijs verò nuptiarum adstantes votis, & acclamationibus lausta precabantur: post deductâ virginem ad sponsi domum in vtroque dum thalamus apparabatur pronubæ, coniiciebantur dictæ ia, in quib; epithalamium continebatur. *V. Carullum*, & *Statium* in huiusmodi argumentis. Noctæ hebant nuptiæ, hinc faces præferabantur. *V. quæ doctissimus Alexander ab Alex.* in *genialibus dieb.* obseruauit. Si quando accidebat, vt inter virum, & foeminam aliqua nata esset discordia: id ex infaustum nuptiarum auspicijs furij factum credebant. In nuptijs autem cyalum fieri lex erat, ac morum nuptiales deos venerari; Nuptiæ potissimum inter pares sunt celebrandæ, vnde canit *Ovid.* Quæ male inæquales veniunt ad aratra iuueni: Tam premitur magno coniuge nupta minor. *epist.* 9. & qui sequuntur versus. Ad nuptias euntes deducebantur primariæ multo aliarum fœminarum comitatu. Hinc *Ovid.* 12. *met.* Cinctaq; adest virgo matrum, nuruumq; cæterua.

Matrimonium. *V. sup. vix multa.* Thalamus, fig. cubiculum sponsi apparatus cum coniugali lecto. Lectus iugalis: Tæda iugalis: Foemina sacra facit tæda non nota iugali, Quæ superat Scythicas nobilitate nurus: *Ovid.* 3. *Pont.* nox iugalis, formosus Hymen. *V. Hymen.*

Coniugij faces: Perq; pares animi, coniugijq; faces iuro: *Ovid.* *epist.* 13. Connubium — honesta feracis Copula connubij: Dulcis connubij bonum fit omen: Coniugij per lustra nouem sine crimine concors Vnum habui, &c. Nec mihi coniugium fata importuna negarent — quæuis cœnubia nostra procorum Turba perat studijs. *Ovid.* *epist.* 1. Talia cœnubia, & tales celebrent hymenæos: Promissus torus: *idem.* *epist.* 6. In mihi promissi parte furus a tori. Maritalis capistrum: *Iuv. sat. 6.* qui detestabatur Satyrice nuptias.

Amor connubij: *Srat.* 1. *filu* 2. Pacti Hymenæi: *Virg.* 4. *Ann.* Socialia omina: Vix dum emissâ dies, & iam socialia præsto Omina iam festa seruet domus vtraq; pompa: *Stat.* 1. 2. Faces legitime. *Sen. in Med.* Auspicati regij thalami tori: *ibidem.* *act.* 2. Sacra thalami. *ibidem.*

Festus Hymenæo dies, id est nuptialis dies. *ibidem.* Coniugale tempus, ab eodem in *Truad.* Ad sancta lecti iura legitimi peti: *ibidem.* Ego Pyrrhi toros narrare falsos iubeor: *ibidem.* Id est falsas nuptias: Nox iugalis: Vna sub nocte iugalis Cæsa manus. *Virg.* 10. *Ann.* ipso nuptiarum die. Flammeum pro nuptijs cum proprio esset velamentum luteum, siue rubrum, quod sponsa amiciebatur. Vt *Pyrrhi* offensum. *V. Velum*: Permutatque domos, & flammæ conterit, inde Auolat &c. *Iuv. sat. 6.* id est primas nuptias, & secundas, & tertias conculcat, Aduerte olim apud Romanos non vltra, quam octauo viro fœminis nubere licebat. Lux iugalis, id est dies nuptiarum: Luxque iugalis adest: *Ovid.* 9. *met.* Tempora tædæ: id est dies nuptiarum: *id.* 9. *met.*

Si quid luminis desideras in celebrandis nuptijs lege epithalamium Stellæ, & Violantillæ apud Stat. 1. *filia*. epithalamium Iuliz, & Minlij apud Carullum 63. & 63. apud eundem, carmen nuptiale nuncupatum: de nuptijs Pelei, & Thetidis apud eundem 65. & siquæ ex eruditioribus apud nostros recentes auctores erunt:

Apud Romanos, & Græcos Maio mense, & Martio religio fuit nubere: quod de nuptijs caratæum religio fuit nubere: quod de nuptijs certæum fuerit inter Mineruam, & Martem: & hinc victus fuerit.

NVRZIA. V. Sabini.
NVTRIX, &
NVTRICVS.

Altrix, clæ. Sen. in Hipp. & Stat. 1. *Thob.* Et puero mammas officiosa suis: Altor. Sen. in Herc. fur. alt. 5. Nutritor: fidissima custos. Stat. 1. *Thob.* Quæ dedit vbera. Ouid. 4. met. Quæ caros alit vberè factus: Infantem pascens mammas: Quæ puerum dulci lacte erbat: Quæ lacte languida membra fouet: Hic natam in dumis, interq; horrentia lustra Armentalis equæ mammas, & lacte sereno Nutribat teneris immulgens vbera labris. Virg. Lactisq; alimenta dedere: Non secus ac dulcissima nutrix Mulsam arcer puero somno officiosa cubanti: Cunarum fueras motor Charidem mearum: Et pueri custos, assiduusq; comes, Mart. 1. 1. 40. Nutricula: Qui vno vear dulci nutricula matris alumino, &c. Hor. 1. *epist.* 4. Educator, educatrix, quæ hodie dicitur, *supralata*.

Epith. Sedula, blanda, alma, cara, fabulosa, feruans lumen.

NVTVS.

Nactus, un: Vultus, sig. Ingenium vultus, stacq; tus. Ouid. 1. *fast.* Nictatio: Nota: Multa supercilio multa loquere notis. Ouid. 1. de ar. Nouit digiti qui signa crepantis. Mart. 3. 81. quauisvis hoc signum hic tactus, non visus.

NVX.

A nocendo dicta: vel quod innocetæ linguæ, & atum facie colore suo: cuius viridis succo canitiem in capillis aboleri nonnulli dicunt: & Plin. 15. refert nucum inglandium cortice lanæ tingi, & capillos ruffari: ostendit autem *Quærens* crimen canum iuvenari ex cupressu, cum aceto acri compressa, iut fronte lentifici cum sambuci fructus: sed his omisso, nucis vberem noxiam dicunt dormientibus subter, & satis. Eucruat autem noces puerorum ludus prifcus, & recens in aliquibus regionibus: in nuptijs spargebantur. Lege *Canitium in nuptijs Julia*, & *Montij*: Idq; intrante sponsa in idomum fiebat: In Iouis tutela erant, vnde & iuglandes dictæ quasi Iouis glandes: de hac extat poema elegiacum *Quidq;* quauis nonnulli ambigunt de aurore: de nucum ludo V. *Ludus*, & adde

Quatuor in nucibus non amplius alea tota est, Cum sibi supradictis additur vna tribus. Per tabulæ chroum labi subter alter, & operat Tangat, ut è multis quæ hinc vna suau: [Nucis fortis: Capris dolorem pariens arbor.

Nucis partes.

Culeola: cortex viridis putamen ambiens, vnde tinclura proenit. *Festus*, Putamen, compactile ioperimentum: Bistide putaminis carina. *Plin.* nam ad carinarum similitudinem sunt, quibus vtuntur pueri, vt naues immittas pelago sic ipsi fontibus imitentur: Nauci dissipimentum. *Fest.* Membrana nucis intergerina: Nucleus: Nuclei tunica: Nurfina: nucis, & loco: Nux rancia, Vitofa.

Nucum species.

Nux auellana, quæ etiam: Pontica, Prænestina nucula. *Sext. Pomp.* Nux minima. *Iuuen. Mochis*, & *nuculo*. Nux baslica, quæ Regia, & iuglans: Nux Græca, nux Thasia, & Amygdala, *Mandala*, & *mandala*. Nux pinea: Cybeles pomum. *Mart. Pigna*. Nucleus pineus, *Pignula*.

Epith. Nocent, mala, amara, viridis, duro putamine clausa, septa.

Nucetum, vbi nuces multæ: Quicquid nobile Ponticis nucetis. *Stat.* 1. 6.

NYCTIMENE. V. *Nictus*.

NYMPHA, &

NYMPHÆ.

Quamvis variè vocabulum hoc vsurpetur, nos tantum de fontium animabus, arborum, & huiusmodi prisco more intelligimus hic differere. Potissimum verò (vt *Paraphrasus* ait) Nymphæ credæ sunt fontium, arborum, fluiuiarum, & fluiuiorum Numina, hincq; varia sortita sunt nomina, de quibus paulò post: nunc ad

Synonyma.

Quæq; colunt amnes, folaq; rura Dex. *Ouid.* 1. *fast.* Fontana numina. *Idem* 4. *fast.* Montana numina. *Idem* 2. Rustica numina. *Idem* 6. *fast.* Siluestria numina. *Mont.* Quæq; colunt thalamos Illa diuinos. *Idem* 2. nempe fluiuitates nymphas: Nympharum chori: Nympharum tenere cateruz. *Stat.* 2. *filia*. Duces nemorum, Dryades interpretatur *Lactant.* in *Stat* 4. *Thob.* Fluiuij dicta numina. *Idem.* Rapine cupidæ Faunorum. *Stat.* 4. *Thob.*

Nympharum genera.

Mellifæ, siue Melifæ: Nymphæ, quæ sacris, & mysterijs præerant. *Pindarus* *Amperes*. Sunt qui dicant Mellifas Nymphas mellis visum reperisse in Peloponneso ex fauo.

Vranæ: Nymphæ nempe cœlestes.

Oræades, ex Nympharum terrestrium genere, quæ montium Numina dicta fuere, & paulò *superius*. Montana numina: Numina montis. *Ouid.* 1. *met.* Quæ colunt montes. Agrestes, compæ, salientes Nymphæ. Talibus agrestem compellat Oræada dictis: Quam millesequitæ Hinc, atque hinc glomerantur Oræades. Per summos salient montes lasciuat Oræas: Quæ dominantur in altis montibus: Oræiades. *Idem.* quas natus Iouis appellat. Orodemniades, & Agrostinæ. *Hesych.*

Lemoniades Nymphæ frequenter à Græcia dictæ, quæ in pratis versarentur, & campis. *Campeites*: Præteritis: Lemoniades, prima, & secunda Iouga.

Linnæades: quæ in stagnis, & lacubus versarentur.

Thes.

Theoris. Edita Limniace vitreis peperisse sub
vndis: *Ovid. 1. met.* deducto nomine proprio
patronymico.

Naiades, siue Naias, sing. n. fontium dictæ Nym-
phæ, quæ etiam Napææ dicuntur: *Virg. æd.* Faciles
venere Napæas: quod omnino fonti credebatur
inesse numen propter perennitatem scaturiginis:
Quas liquido degere fonte ferunt. *Ægle*
Naiadum pulcherrima: Fontanæ nymphæ na-
re Iouis: *Idem*. Fontana numina: *Ovid. 14. met.*
Naiades etiam dictæ: Napææ. Sunt autem qui
Napæas diuersas faciunt à Naiadibus: vt ille
versus: Exultant hilares per rura Napææ: quod
virgultis, & floribus præfunt. Sed de fontibus
possumt intelligi per rura fluentibus: saltuum
Nymphæ ab alijs dictæ.

Dryades, siue Dryas: siluarum Nymphæ dictæ
sunt: quæ verò cum siluis natæ Hamadryades:
Querquetulanæ Nymphæ: *Æscyl.* præidentes
quereto virenti: de Hamadryadis lege
Athenæum in 3. & Apollin. Arg. 2. Ad choros æ-
qualis Dryadum clamore supremos Implent
montes: Ferte simul Faunij; pedem Dryadesq;
puellæ: Dryadum chori: *Ser. 1. 3.* Dictæ Nym-
phæ nemorum iam claudite saltus.

Epith. Candide, fugaces, vdr, vndosæ, vndarum
dominæ Naiades.

Epith. Virides, teneræ, faciles, placidæ, formosæ,
innocuæ, hilares, Napææ.

Epith. Semidæ, cultæ, formosæ, procaces, puellæ
Dryades.

Obseruandum est quoque, Nymphas apud poe-
tas appellatas non eas tantum, quas diximus:
sed à fluminum nominibus: nam cum apud
Græcos Potamides generali nomine dicuntur
ipsi à varijs fluminibus patronymicè deno-
minantur, & e fontibus: vt Arethufides, ab
Arethusa: Tibicinides, à Tiberi: *Ovid. 2. fast.*
siue Tiberiades: Pactolides, à Pactolo, & hu-
iusmodi.

Verum à locis frequentissimè: Magnesiæ, & Ma-
gnesiades: à Magnesiâ prouincia: Dictæ, Cræssæ,
Cortyniæ, à Cræzæ locis: Pægesiniæ Nymphæ,
& Dææ. *Ovid. 4. fast.* Dodonides Nymphæ, à
Dodona Epiri, vbi oracula notissima reddebantur.
Legi *Æschylum*. At Phœciæ Liberi patris
nutrices fuisse àt Dodonides: & has Atlanti-
des etiam appellari alicui, cuius nomina hæc
recenset: Ambrosia, Coronis, Eudora, Pæsthoë,
Plexaura, Pytho, Tyche. Cytheronides, à Cy-
theronæ Bœotiæ monte: Corycides, quæ &
Coryciæ nymphæ, à Corycio Parnassi montis
antro, *Ovid. 6. met.* Amnisiades, & Amnisiades: à
Cræteni ciuitate Amnisi *Æschyl.* Ionides. *Pan-
san.* ab Ione Gargetij filio, quarum nomina ipse
recenset: fons autem, & templum fuit apud
amnem Cytheron in agro Eliorum: cuius fontis
eis erat virtus, vt si in eum egroti descen-
derent, sanarentur. Heliades Nymphæ. Vide
Idem. Herculiades, à Iunone, quæ Iunoni lau-
era ministrabant: Sirenes: Hyades. *V. sui loci.*
Nyseides, & Nyseides, à Nyliâ monte, in quo
Bachus ab illis nutritus. *V. Nyliæ.*

Maximè verò Nymphæ cæterarum omnium præ-
stant, superantque numerum; harum nonnulli

Nerei filiz: aliz Oceani: illæ Nereides, siue
Nerinx dicuntur ex Nereo Deo marino, & Do-
ride natæ, vnde etiam Dorides, ab *Ovid.* Dorida-
que, & natas, quarum pars nare videtur. Hæ
quinquaginta ab *Orpheo in Hymnis*, & à *Pandaro in*
Isth. numerantur: quarum nomina *Hesiodus in*
Theog. recenset, interpretatur *Gyraldus in synagm.*
5. ego tantum celebratores recensabo.

Amphitrite Neptuni vxor. *V. sui loci.* Fuit etiam
alia Amphitrite, penultima, & antepenultima
breui: Thetis, Galeneque Glaucæque. Cymo-
thoë, Specoëque velox, Thaliæque benigna, Et
Melite speciosa, atque Eulimene: hinc & Aga-
ue, Pæsthoëque Eratoque Eunice, & pulcra lacer-
tos, Dorosque, Pherusaque Dynameneque
& Dorisq; & Panope spectabilis, & Galatæa
Hiaporthoë: Hippocodæ: Cymodoce, Quæ flu-
ctus per cæruia Ponti Ventorum, & ceteros
flatus cum Cymato lege Mitigat. Laomedæa
Autonome: Lysianassa.

Oceanirides, quæ & Oceaniz appellatæ, Nym-
phæ sunt Oceani, & Tethyos filiz: uonina
recensentur ab *Hesiodo* referuntur ab eodem.
Gyraldus, quas piget connumerare, nam post qua-
dragessimam, & vltra, addit — porro alia est,
sed plurima turba Sunt ter mille quidem pedi-
bus fusæ Oceaninæ. Liber autem *Virgilius* ver-
sus aliquot refert ex *4. Georg.* Drymonque Xan-
thoë, Ligeaque Phyllodocque Cætarum ef-
fusa nitidam per candida colla, Nefæque Spiroë.
Thaliæque Cymodoceque Cydippe, & flaua
Lycorias, altera virgo: Altera tum primula,
Lucinæ experta labores, Clitocque, & Beroë so-
ror Oceanides ambæ: Ambæ auro pictis in-
cinctæ pellibus ambæ, Acque Ephyræ, atque
Opis, atque Asia Deiopeia. Et tandem Polistis
velox Arethusa sagittis: Inter quas curâ Cly-
mene narrabat inanem, &c. *Idem* *Pala 1. Æn.*
nonnullas recenset Nymphas.

Confunduntur autem aliquando, & quæ Nerei
sunt filiz, dicuntur Oceani: ob varias autho-
rum sententias.

Nympharum aliarum insignium
nomina.

Amalthea, & Themis: Nymphæ, quibus à matre
Opis Iupiter alendus est traditus: de Amalthea
Vide *sui loci.* Æga, & Helice, quæ ex Oleno
natæ, & ipsæ Iouis nutrices feruntur, vt *Hygi-
nus*, alijsque prodiderunt: Ægle: Ægle Nari-
dum pulcherrima: *Virg. æd.* Solis, & Nereæ filia
fuit.

Canens, Nympha fuit Pici Laurentum Regis vx-
or, quæ cum virum à Cicee in auem mutatum
supra modum lugeret, exstabit ad ripâ Tybris:
huius meminit *Ovid. 14. met.* Fama tamen signa-
ta loco est, quem ritè Canentem, &c. Cassitis,
quæ nomē dedit fonti, qui apud Delphos erat,
de quo *Pausanias in Phoc.* Fontem videas, cui no-
men Cassitis, murus ei obiectus est, per mu-
rum ad fontem descenditur, aquam erudunt
eius fontis sub terram mergi. In templi pene-
trali facidias forminas versibus aiunt respon-
sa dare: quæ nomen fonti dedecit, fuisse de
Nymphis vnam Parnassi Oceanis.

Admetæ, vna Nympharum Occalis, ac Tethyos
filia.

Iia. *Hesiod.* Aegeria. Vide *suos locos*. Argyra, nympha, cuius amore cum Selemnus adolescens torqueretur, obijt eius nimio desiderio, qui à Venere in cognominem fluvium mutatus fuit: cuius aquam id adeptam laudis ferunt, vt ea ablutos tam viros, quam foeminas amore liberet. Quod si est, inquit *Pausanias*, omni auro pretiosior est Selemnus aqua.

Calysto. Calypso. Vide *suos locos*. Clymene Oceanii, & Tethyos filia Iapeti vxor, teste *Hesiodo*; cuius etiam meminit *Virg. 4. Georg.* Inter quas Clymene curam narrabit inanem, Vulcani & Maritque dolos, & dulcior furta: Alia fuit Clymene Phaetontis mater. V. *Phaeton*; de qua *Quid. 1. & 2. met.* Cereis Oceanii, & Tethyos filia. *Hesiod.* Cyane. V. *suos locos*.

Daulis. Cephalus fluminis filia, Nacchisi foror, Pidonis vxor, Progenes mater. V. *Pregne*.

Echidna Nympha, vt *Hesiodus* auctor est, dimidia parte puella, altera serpens Hydræ, Cerberique parens: & hæc forsitan fabulæ detracta, quod serpens humana sub specie primos nostros genitiores deperit, peperitque peccatum.

Iuturna. Loto: Myrrha. V. *suos locos*.

Neera, nympha formosissima, quæ Apollini Læpeten, & Phaetusa peperit, cuius & ipsa pascebat greges. *Hym. Odys. 12.*

Orphne, nympha Avernalis, cuius meminit *Quid. 5. met.*

Panopæa, sic dicta nympha à visus perspicuitate. *Virg.* Phœriceque chorus, Panopæaque virgo: Philtyra, nympha, quæ postea in riliam arborem fuit conuersa, Oceani fuit filia, cum qua Saturnus in equum conuersus concubuit, genuitque Chironem. V. *Chiron*.

Salmacis. Thetis. V. *suos locos*. & hæc de Nymphis sufficiant.

Synonyma aliqua promiscua.

Nymphæes. Græco modo: Æquoræ Lesbides. *Quid. epist. 2. 1.* nempe marinæ Nymphæ Lesbium insulam adnantes. Fontes alme præfides: *Augur.* Æquoræ sorores: *Sil. 11.* Nereia turba. *idem.* Glaucæ sorores, à colore: *Stat. 5. Theb.* Cæruleæ sorores: *idem* Fluticolæ. *idem.* Situestria numina. *idem.* Nereidum chorus. *idem.* Cæruleus Nereidum grex. *Quid. in Hipp.*

Nereidum numen. *Quid. 5. met.* Atmigeræ Dianæ. *idem.* Lætiæ nemorum Dæ: *Sen. in Hipp.* Æquoræ formosa Doride natæ: *Prop. 1. 17.* Helles lonij facta puella maris: *idem 2. 19.* Et centum æquoræ Neren genitore puellæ. *idem 3. 1.* Formicæ Dæ: *idem 4. q.*

Flumini decus. Fluvialia numina Nymphæ: Nymphæ, quæ alma Cybelle Numen habere matris, Nymphæque & naubus esse Iusserat. *Virg.*

Epith. Teneræ, dulces, humentes, candidæ, decoræ, florilegæ, montiuagæ, siluicolæ, agrestes, &c.

NYSA, vel NISA.

Multæ fuerunt hoc nomine ciuitates insignes: prima in Helicone, secunda in Thracia, tertia in Caria, quarta in Arabia, quinta in Ægypto, sexta in Naxo, septima in India, octaua in monte Caucaio, nona in Libya, decima in Æthiopia.

ubi vno die ferunt vitem & florere, & vnam maturefcere. Est etiam quæ dicitur Nysam Cytheronis appellari verticem, ubi Bacchus à Nymphis contritus fuerit, sed cur non ipsa Nisa ad montem Heliconem posita, quæ in Boeotia est, haud procul à Thebis, ubi & Semelle Bacchus natus est?

Indè datum Nymphæ Nyseides antris Occulvere suis: *Quid. 3. met.* Iuga Nyseia. *Luc. 8.* Nyse iuga. *Sen. in Med. 3.* Molla Nyseis armatæ brachia Thyris: *idem in Oedip.* & obserua vrbes omnes Nisas Baccho fuisse sacras: Nyse celsio de vertice: *Virg. 6. Æn.* Pingues Baccho sanguine colles: Nysam intelligit Poeta. *Stat. 1. Theb.*

O

OBEDIENS.

Dicto parens. *Virg. 11. Æn.* Submittens animos vtro: *Virg.* Parens imperijs. *idem.* Deum præcepta sequi. *Virg. 4. Georg.* Præcepta facessunt: *idem.* Iussa capessens: *idem 1. Æn.* Iussa facit: *idem.* Sequens: *idem 3.* Qui iussa faciebat. Obsequens, ex *Quid. 1. met.* Imperium patiens: *Stat.* Qui iussis pareo, obtemperat: Qui præcepta exequitur: Dominis parere superbis Afferret. Et Diuum ducunt quæ iussa sequamur. Imperioque iterum paremus ouantes: Sea celer obsequio iussa ad Neptunia Triton. Hinc

OBEDIENTIA.

Obsequium: Officium: Studium: Officiosa voluntas: *Quid. 2. Pont. 5.* Vis obsequendi: Obtemperatio: Parendi virtus, Studium: Arbitrium: Solutæ & ardoris matris de mille sagittis: *Quid. 5. met.* Submitte caput cœuicæ parata Ferre iugum: *Inuen. 6.* Obedientiarius scilicet perferre.

OBELISCVS.

Quem describit *Ann. Marcellinus lib. 17.* Obeliscus, inquit, est asperitimus lapis in figuram mæx cuiusdam sensum ad proceritatem consurgens excelsam, usque radium imitetur, gracilescens paulisper, specie quadrata, in verticem productus angustum, manu leuigatus artifice, formatum autem innumeras notas Hieroglyphicas appellatas, quas illi vndique videamus incisas initialis sapientiæ verus insigniunt auctoritas: & quæ sequuntur. Obelisci plurimi Romæ fuerunt erecti. Vnus in Circo maximo, excisus à Rege Semineferreo, & ab Octauo Augusto constructus, centum viginti quinque pedum fuit, & dodrantis præter basim. Alter in prima regione extra portam Capenam in Circo Antonini Caracallæ, cuius fracti adhuc vestigia videntur, sed nostris temporibus Innocentius X. Pont. Max. in Pamphiliæ domus, & Circi Agonalis ornamentum indè traductus iussit, & erigi nouo miris hinc, & inde simulacris molem exornantem fonte subiecto Romanorum delicijs æstuantium. Tertius in quinta regione in Circo Aureliani haud procul à Duæ Bibianæ templo in Exquilis. Quar-

tuus

tus in eodem Circo maximo. Quintus in Vaticano pedum 72. eiusdem altitudinis. Sextus in Campo Martio. Septimus in Tiberis insula ad ædes Æsculapij. Duo in Mausuleo Augusti pares singuli pedum 41. qui nunc ad Lateranum, & Flaminiam portam spectantur; ex parvis autem obeliscis 42. numerantur cum suis notis, quorum fragmenta extant adhuc.

Lapis Ægyptius nam ex Ægypto aduectabantur: Obelisci meta, conus, acumen.

Pyramis, & **Pyramides**: Nam neque pyramidum sumptus ad sydera ducti: *Prop. 3. 2.* Pyramides verò (teste *Soline*) turres, vel potius montes quadrati minufacti pautim in altitudinem erectes. Vide de his quid in suis epistolis *Pernus de Valle*, qui ipsam itineraria sua describit, tamquam oculatus testis eruditissimè, & exactissimè describit. Fuerunt autem in Ægypto fastigiata vitra celsitudinem omnem, quæ fieri manu possit, erantque Regum Ægyptiorum sepulcra; ex his nonnullæ inter septem mundi miracula fuerunt adnumerata. Lege *Herodotum*, *Diodorum*, *Strabonem*, *Plinium*, in quibus multa memoratur digna noueris. Quanti autem sumptus, & impense fierent in pyramidibus fabricandis docet *Plinius lib. 36. cap. 12.* qui scribit vnâ pyramidem à 360. milibus operatorum viginti annis fuisse constructam. Differunt autem obelisci, & pyramides, sed consule *Grammaticum*, *Pyramidis* moles: Moles superba Memphis: *Idem. 1. 7.* Pyramidum miracula: *Mart. 1. & 89.* Phario nuntia pondera saxo: *Idem*. Eorum barbara Memphis opus. *Idem 8. 36.* Regia miracula pyramidum: *Mart. 1. 10. Idem.*

OBSVS. V. inf. Pinguis.

OBEX, cis.

Agger. V. suo loco. Obstacleum: Quicquid obstat, & impedit: Machina: Obstant moles: Impedimentum: Repagula: *Ouid. 5. met. Claustrium. Vide suo loco.* Mora: Caicandaque flumina nulæ Aggeribus tenere moræ: *Stat. 1. Theb.*

Epith. firmus, fultus, ferreus, ligneus.

OBIURGATIO.

Iurhum, & iurgia: Reprehensio, siue reprehensio: Damnatio: Dicta amara: *Virg. 19. Æn.* Vox plena terroris: *Ouid. 2. met.* Tristibus inuectus verbis: *Ouid. 2. trist.* Vitus ex offensas. *Idem.* Addita sunt poenis aspera verba meis, *Idem 2. Pont. 7. Saxuicæ verbera: Prop. 1. 3.*

OBLIQUVS.

Flexus: Inflexus: Non rectus: Tortus, distortus: Obliquatus: Reflexus.

OBLIVIO, nis.

Obliuia, orum: Situs, us: Indignum passure situi: *Stat. 3. Theb.* nempe obliuionem. Lethæus succus. *V. Lethæ.* *Ouid. 7. met.* quod obliuionem induceret aqua Lethæa: Lethæus ros: *Virg. 5. Æn.* Aqua Lethæa: Pocula Lethæa: *Ouid. 3. Pont.* Mollis inertia cur tantam diffuderit imis Obliuionem sensibus, Pocula Lethæos vt si ducentia somnos Arente face traxerim: *Hor. epod. 14.* Nox longa: Ignotique longa nocte: *Idem 4. s. 1. 9.* Ereptum Stygijs fluctibus Æacum Virtus fauor, & Iugua potentium Vacum diuitibus consecrat insulis: ereptum scilicet obliuioni: *Idem 4. eod.*

8. Pigra per hunc fugies ignorata flumina Iethæa: *Mart. 10. 1.*

Aqua Lethæa: Nec mea Lethæa scripta dabuntur aquis: *Ouid. 3. de art.* Cunctane Lethæa mersa feruntur aquis: *Idem 1. trist. 7.* Pocula Lethæa tincta somno: *Pont.* Erroresq; vagi, & cæcæq; obliuia mentis: *Ouid. 4. Pont.* Vtq; soporiferæ biborem si pocula Lethæ Temporis aduersi ac mihi sensus abest: idest memoria: *Ouid. 4. trist. 1.* Hinc

OBLITVS.

Immemor: Pectus oblitum: *Caroli.* Obliuiscens: Ingrate perierunt credita menti: *Caroli.* Lethæa vincula: Nec Lethæa valet Theseus abrupte charo Vincula Pirithoo: *Hor. 4. 7.* Æternus situs: Flebis in æterno surda iacere stit: *Prop. 1. 7.* idest in obliuione: Situs tacens: *Stat. 2. silu.* Sicut dolores exciderant animo: *Virg. 1. Æn.* Ignarus: Nominis ante mei venient obliuia nobis: Quoniam nostri tibi cura recessit: Non ego si biberes securæ pocula Lethæ Excidere hæc credam pectore posse tuo: *Ouid. 3. Pont.* Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras: Quam fiat meriti gratia vana tui: *Idem.*

OBSCURVS.

Offusus tenebris: Latens: Sine lumine: oppletus tenebris: tenebrosus: plenus tenebris, lumine caesus. Nox. *fig.* Tenebr. *fig.* Opacus, & um. cæcus; cæca munere noctis: *Ouid. 10. met.* idest obscuritate noctis.

OBSÆQVIM. V. Obsequia.

OBSÆ.

Qui traditur Imperio alicuius ea conditione, vt si datur obsequia à fide recedat, recipienti sit ius corpus, & vitam obsequis.

Obses fidei: *Sen. in Thyest.* Pignus. Fidelis signum. Æacidae dederat pacis pignusque fidemque: *Ouid. 12. met.*

OBSIDIO, onis.

Obsessa limina: *Virg. 2. Æn.* Mœnia clausa: *Stat. 2. Theb.* Obsessa palatia vallo: *Sil. 1. 1.* Cingitur interea Romanis Ardea signis: *Ouid. 2. fast.* Cincta premebatur truci Capitolia Gallis: *Ouid. 6. fast.* obsidium: Oppugnatio: Obsidione graui vrbe terrere: Armato milite cincta mœnia: Obsidione circumdata vrbs: Obsidione, valloq; tenere. Circumvallatio: Positis castris circum mœnia vrberis prælia mouere: Obsidione muros claudere: — si claudere muros Obsidione parat, & vi perfringere portas: Qui castella per altos Oppugnat munita locos, æque obfidet arces: Fecerat obsidio iam diuturna famem: *Ouid. 6. fast.* Et patitur longas obsidione moras: *Ouid. 6. fast.* Obsessumque acia testudine limen. Hinc corona obsidionalis, de qua Vide *Virg. Corona, & Coronarum genera.*

Epith: Arcta, longa, decennalis, quinquennalis, annua, diuturna, &c.

OBSONIVM.

Quicquid cibi præter panem, & vinum apponitur. Pisciculi, carnes, fructus, poma, &c. Vide *suo loco.* Cibi. *V. Cibus, ubi multa.* Obsoniique cibos sibi præparat: Obsoniopola, Græca vox, nempe qui vendit obsonia, qui *Suetonio* dicitur Macellarius, in *Caf.*

OBSTINATUS, & OBSTINATIO.

Obduratus: Obduratum pectus: Durus: Annotis durior illicibus. *Bemb.* Peruicax: Pertinax: Pugnas; Incausum oppugnata voluntas: Proterue frena terens. *Mafcul.* Violentus: Obstinacitas. *Camell. 8.* *Obduratus* mentis: Obfirmatio mentis: Obdurata voluntas; mens: Duritia, durities: Dura superbia. *Quid. 3. mer.* Peruicacia: Obtrusa gestans pectora: Sed nulla magis fiantentia menti fixa; *inex; ex Val. Fl. 1. Arg. Ferreus. Quid. epist. 3.* Violens: Peruicax consilium. *Mafcul. 1. od. 11.* Constanria ficti vultus. *Jun. 3.*

OCCASIO.

Quæ à Latinis habita Dea, vt Cærus, qui idem significat apud Græcos: hæc autem efungebatur rotæ infistens, cum calaribus, facie crinibus oblecta, calua in occipito, ne cum fugeret apprehendi posset; cum fortuna eandem esse nonnulli existimant; ipsam enim depingitur signis.

Haud tanto cessabit cardine rerum. *Virg.* Fortuna: Sortitus fortunam oculis, & corpore toto. *Idem 12. Aen.* Tempus: Immo ait dices arrepto tempore Turnus Cogite concilium. *Idem 11. Aen.* Fortuna facili: Circuit, & quæ sit fortuna facilissima tentat. *Idem.* Cum tandem in tempore capto Coniuitur. *Idem.* In liquida nat tibi linter aqua. *Tib. 1. 2.* Vere occasione, quam tibi præiens fert fortuna: Ferrum tuum in igne est. *Idem.* Idest vere occasione opportuna: Fors opportuna: Vere quæso dum licet. *Prop.* Tempus apertum, tempora apta: Fronne capillata, post est occasio calua Accipe quamprimum brevis est occasio lucri.

Occasio idest opportunitas, casus, successus: Sanguineus successu cædis ouantem. *Quid. 13. mer.* Vide pulcrum *Auspin.* epigramma passim à Lexicis descriptum de Occasione.

OCCIDENS, tis.

Partem mundi intelligimus, vbi Sol occidit, & ad hæc spectant synonyma, vteriam Solis occidentis.

Occasus. *Quid. 4. fust.* Occidus cardo Solis. *Claud. 2. in Ruf.* Axis Hesperius. *Idem.* Hesperie partes. *Quid. 1. fust.* Vnde Hesperie. *Idem 2. fust.* Occidus orbis. *Claud. 1. de rapt.* Occidus Sol. *Quid. 5. fust.* & 1. mer. Sol cadens: Neve tibi ad Solem vergant vinea cadentem. *Virg. 2. Georg.* Portus Iberus; ab Iberia Hispaniæ provincia ad occasum tendentem. — quem portu vergens prospectat Ibero. *Stat. 1. Theb.* Occidus domus. *Idem.* Occidus Titan. *Stat. 4. Theb.* Oceanum sine iuxta, Solem; eademem. *Virg. 4. Aen.* Hesperius orbis. *Quid. 1. mer.* Oræ occidus: Mundus occidus. *Prod.* Nec cum precipitem Oceanum rubro lauit zquore curram. *Virg. 3. Georg.* Extremi finis orbis. *Idem 2. Georg.* Occidentis vltimus finis. *Idem. epist. 1.* Occidus plagæ. *Claud. 1. At.* quæ prospectat Phæbi iuxta fera eadentis. *Sil. 1. 16.* Extremumq; diem; & terrarum muliere metas. *Sil. 1. 24.* Condere iam vultus Sole parant suos. *Quid. 2. fust.* Vesper Solis — à vespere Solis ad ortum. *Idem 1. in Iul. & 1. mer.* Ve-

sper. V. sua loco. Occidus Phæbus: Prefferat occidus Tartessa litora Phæbus. *Idem 14. mer.* Occidus times. *Idem.* Vertens Olympus. *Val. Fl. 2.*

Atlanteus finis. *Hor. 1. 34.* Quæq; ad occasus iacer ora feroc. *Sen. in Hipp.* Hesperium litus. *Quid. 2. mer. V. Hispania.* Occidus aquæ. *Idem 4. rapt. 3.* Finis Solis. *Idem 5. rapt. 9.* Quæq; promit lucina Tethysi; idest occidentis, quod Oceani Tethye vxor fuerit: Qua ferens Titan diem) idest orientis) binos proping. ita tangit Æthiopes face. *Sen. in Herc. fur.* Hesperium cubile — & imperi Porrecta maiestas ad ortum Solis ab Hesperio cubili. *Hor. 4. 15.* Sol fugiens. *Hom.*

Solis obitus. *Sen. Herc. fur.* Dies fugiens. *Idem in Thyph. 3.* Nondum Hesperie flexura rotæ Iubet emeritis soltere currus. *Idem 4.* Vbi maximus Atlas; Axem humeris torquer stellis ardentibus aptum. Quos videt condens radiis subvndas Phæbus; Ad finem Solis ab ortu. *V. Orbis pariet.* Vespertina regio. *Hor. 1. sat. 4. lamq;* Hyperionius metas maris vrget Iberi Curru; & euectæ prono laxantur habent Æthere, &c. *Val. Flac. 2. Arg.* Solis occidentis descriptio. Deuexus margo Puncti ea nempe mundi pars, à qua de Celo in Oceanum Sol mergitur: & apud *Stat. 3. Theb. 407.* est pulcra occidentis Soluerat Hesperij deuexus, &c. Postquam occiduas sol ibat pronus in vndas, & nox, &c.

OCCISVS.

Necatus; enectus; inrerentus; interfectus: Mactatus ferro. *Virg. 3. Georg.* Peremptus plagis. *Idem 4. morte.* *Idem 6.* Trucidatus: Vultus fedatus funere. *Virg. 2. Aen.* Confusus telis. *Idem 3.* Qui obscuro polluit ora veneno, *Mortis di. vultus.* Qui torfit lenia truita fura fame, *Mortis affumato: ex Mart. 1. 79.* Demissus neci. *Virg. 2. Aen.* Demissus orco, ad orum. *Idem.* Absumptus ferro. *Idem 4. Aen.* Dissiectus vulnere. *Quid. 12. mer.* Vita spoliatus. *Virg. 6. Aen.* Sub Tartara missus. *Idem 8.* Confectus cæde cruenta. *Sen. in Herc. fur.* Iugularis, *Scannato.*

Extinctus letho. Cui vita erepta, adempta, ablata, sublata, abrupta, exorta: Spoliatus lumine corpus: Tenebrosa in Tartara missus: Spoliata animæ lethali abrupta: Perire: Duræ expertus necem: Manes demissus ad limos: Palientes missus ad vmbras: Clam ferro superatus iniquo; *ex Virg.* Traiectus corpora ferro: Et datus est morti coniugis ense suæ. Ipse fuo melius sanguine tinxit humum: Cæsu: Recisus. Hinc

OCCISIO.

Strages: Crescunt in cumulum strages: Funus, & funera: Quas ibi tum ferro strages, quæ funera Turnus Ediderit. *Virg. 12. Aen.* Strage virum cumulara ratis, multoq; cruore Plena. Fatum: Vi verò in pedes factum in miserabile bellum Incubule.

Nex: Quot iste famulus cradit Reges neci; vers. iamb. Caput, figuratè: Expone cuius capite placemus Deos; idest cuius necē Deos nobis reddamus placatos. *Sen. in Oedip.* Mors violenta. *V. sua loco.* Clades: Quis cladem illius noctis; quis funera fando Explicet. *Virg. 2. Aen.* Cades. *V. sua loco, vbi multa.* Breuior diræ mortis aperta via est.

Mors

Mors voluntaria. V. *ſua loco* : & hæc *Romana* : mors dicebatur , vnde illud *Mart.* 1. 79. Vitam ſanctam Romana morte pererit , nempe vulnere facto ſibi dati , quod genus mortis Romanis ſolemne fuit : vt ex Lucretia , Scipione , Bruto , Carone , alijsque patet ex *hæc*.

Epith. Cruenta , ſæva , impia , furialis , ſanguinea , ſethifera , funeſta , violenta , atrox , turpis , horrida , morſta , Stygia , terribis , hoſtilis , miſera nex , clades , cædes , &c.

OCCULTVS. V. *Abſconditus*.

Obſectus : Subſectus : Abſtrusus : Tacitus : *Sen. in Med.* Qui delinet , latet , non patet : Imperulus , denius , auius : Claſſim in conuexo nemorum ſub rupe cauata , Arboribus claſſam circum , atque horrentibus vmbris Occulit : Denſis obductæ ſentibus herbæ : Er obſcuris clauſant conuallibus vmbræ : *Virg.* 6. *Æneid.* Curvis deſenſa reobris Solis inaccessa radijs : Nigriſ ſpeluncæ latebris inclufus Apollo.

OCCVRVSUS : vs :

Qui obuiant : Obuiis ſemita : Obuius callis , obuiiter : Hinc iudenum phalerata phalanx in limine primo Exceptura ducent.

OCEANVS.

Quem rerum parenti dixit Thales vnus : & ſeptem ſapientibus , Cæli , terræq; filius dictus ab *Hiſido* , qui Tethya vxorem duxit , ex qua innumera Oceanitides Nymphas fuſcepit : pro ſoto mari caput à poetis , à quo mundus circumiri creditur , vnde terra maior , vt canit *Seneca in Herc. Oct.* Non ipſe terris maior Oceanus meos frangit vapores . Verè tamen Oceanus dicitur totus ille maris tractus , qui vltra Gaditanum fretum orbem totum , ſive parum ambit , variæque ſortitus nomina ex regionibus , quas alluit , vt inferius : patetque reliquorum maris tractum ; vnde *Carullus in Naup. Pol.*

Oceanusque pater totum qui amplectitur orbem : alijs diuerſe legunt : Oceani fluctus : *Mart.* 6. 34. Oceani æquor : *Virg.* 1. *Georg.* Magnum quoque : *Idem* 9. *Æn.* ſic immenſum æquor , vaſtiſſima maria : Fontes Oceani : *Poliſ.* Summa vagi ſæcit æquora Tethys Oceani : Non ſecus Oceano fertur Neptunus in amplo : Genitor Nympharum : *Carull.* *epigr.* Vide *Oceanum paſſio ſuperius* , & *Mare* : Quæ latam Nereus cæculus ambit humum . *Ouid.* *epiſt.* 41.

Hinc Oceano varia nomina , ſcilicet Oceanus Atlanticus , qui Mauritaniam alluit . V. *Marecum* , & idem cum Occidentali.

Oceanus Deucalionius , ſive potius Caledonius , qui ad vltimam eſt Thulen , vltra Hiſpaniam , & Orcaſes ad Sootiam ſeptentrionalem .

Oceanus Æthiopius : qui Æthiopiam alluit , extremaſque Africæ ad meridiem , & aſtrum vergentes oras .

Oceanus Chinenſis , ſive Sinenſis ; qui Sinas Japonias , & Moluccas inſulas circumſtat , qui etiam Sereicus dicitur .

Oceanus occidentalibus etiam dicitur , qui extremam Americæ partem madefact , quam cum Africæ parte coniungitur Aniano ſicco tantum interſecto .

Hyperboreus oceanus : idem cum Deucalione donio ſive proximus ad Groetlandiam .
Tartarius oceanus , nobis penè incognitus , quo alluuntur Tartari ad Polum Arcticum vergentes poſt nuper repertam Zembiam .

Oceanus Britannicus , à Britannia vtrique e , quam alluit .

Oceanus Germanicus , qui inter Angliam præterfluit , & Germaniam :

Oceanus Cantabricus , qui Cantabros alluit Aſturiam , & Galliciam in Hiſpania , *Mart.* di *Biſca* glia .

Orientalis oceanus , in quo Argaricus , Arabicus , alijsque in India exiſtentes ſinus .

Aſper oceanus ; eſt ad Cernem , ſive Minuthiam inſulam , vulgò *Madagaſcar* . ob breuiam & Syrtis , quibus reſertum eſt .

OCCIVM.

Oci , ſive ocij ſpatium , tempus , &c. Pax : Pacis tempora : Mens vacua : Ocia vitæ deſidioſa ſequi : Ad vetitos ingenioſa ſocos Ociæ : Deſidia molliſ : Tranquillitas : Vita vacua tempora : Mollicies . *Piſter.* Vita ſegnīs . *Idem.* Requies . *Idem.* Iners luxur : Terere ſub inerti tempora luxur . ſenes vt in ocia tua recedant .

Epith. Molle , tranquillum , ignobile , ſegnè , infeſus , blandum , diuice , gratum , ſuaue , iners , pingue , ſætile , leue , languens , garulium , pigrum , licitum , quietum , pernicioſum , iſta blanditijs ocia , tua : Hinc

OCCIOSVS.

Vacuuſ : Qui ſemper vacuuſ , ſemper amabilem ſperat . *Hor.* 1. 5. Nos conuiuium , nos prælia virginum , &c. Cantamus vacui . *Idem* 6. Vacuuſ peccus . Vacuo dum peccatore molles ſtant curæ . *Angerian.* Vacuuſ curis : Ocia ſolus agens . *Lucan.* 2. Ocia peragens : Molliſ ſecurè peras gebant ocia gentes . *Ouid.* 1. *met.* Ocia ducens . Et vltra terminum curis vapor expedis . *Hor.* 1. 22.

Expeditus. *Herc.* Solutus : Feriatuſ : *Hor.* 4. 6. & *Piant.* *Mit.* Cura inanis : Deſidioſuſ : Segniſ : Pigre . Vide *ſua loco* . Io ocia grata ſolutuſ : Vacua mens : *Vida.* Lentuſ in vmbra . *Virg.* 1. *eclog.* Ducta per ocia vita eſt : Otium ſectari , ſequi , colere : ducere : Secuſque plena quietis ocia ducit , traducit . Otio vacare , indulgere , torpeſcere , perſcui , ſegniſ fatiſcere otio .

OCCREA.

Calceamenti genus , quo crura teguntur .
Crurum tegmina : Ferrea crura : E ferro caligæ : Aurileues ocreæ lento ducunt argento . *Virg.* 7. *Æn.* Tum leues ocreæ electo , auroque recodo : *Idem* 8. Ocreæ ferreæ : *Veget.* Tibialia . *Sermon.* Crurum munimenta ferrea . Munimenta cruribus . Cruriſque ſiniſtri Dimidium regmen . *Iuven.* ſat. 6.

OCTAVIUS. V. *Anguſtus* .

OCTOBER.

Oſtauius menſis ex ordine à Martio , qui ſub Domitiano nomen mutauit , & Domitianuſ dictiſſuſ , ob natalem eiſ diem in eo occurrentem ; ſed eo ſubſtato , & hic ad priſtinum recurrit , & mutari deinceps nomina malum omneſ exiſtimauit , quod Commodò accidiſt , alijs

S 4 quæ

que Imperatoribus: in Martis tutela fuit, semperque viuis, & triginta dierum fuit.

III. Non. Oct. Mundus a patre dicebatur. V. quid *superius dictum in 7. Id. Novebris.*

V. Id. Octob. erant Meditrinalia, de quibus hanc *Varro 5. de lingua Lat.* dies dictus a medendo, quod ut Flaccus flamen Martialis dicebat, hoc die solum vinum novum, & vetus libari, & degustari medicamentis causa: de his etiam *Vid. Fest.* vnde Medetrina Dei dicta, cui qui sanari vellet sacra faciebant.

V. Id. Augustalia, nempe in memoriam reditus Augusti Romanis, rebus in Sicilia, Græcia, Asia, Syria, & Parthia compositis, de quibus *Dis lib. 54. in Iuliana anno 735. V. C. meminit.* His feriis ludii etiam peragebantur, qui dicebantur Augustales, quorum meminit *Dion. 56. in extremis. & Plin. 7. cap. 43.*

III. Id. Octob. Fontinalia erant, de quibus *Varro lib. 5. de lingua Lat.* Fontinalia a fonte, quod is dies feræ eius; ab eo autem iurum & in fontes coronas iaciunt, & puteos coronant. Hinc porta Fontinalis dicta, quæ alio nomine Capena dicebatur.

X. Id. Octob. Equus Marti immolabatur, cuius ritum narrat *Festus*, qui equus octobris cognominabatur, illeque erat, qui in bigis victricibus dexteris, cuius cauda recissi, & mactati ad aras tanta celeritate ferebatur ad Ikegam, ut ex eius sanguine in focum distillaret participande rei diuinæ gratia; caput verò afigebatur vel in Regis pariete, vel ad curiam Muniolum in regione 2. apud Cælimontium. Constat autem huiusmodi equi in molationem Idibus Decēbris etiam fieri; ex *Plin. in 2. quæst. Rom. quæst. 97.* meminit etiam *Scut. Pomp.*

XIV. Cal. Nouemb. Armilustrii, ab eo, ut inquit *Varro 5. de lingua Lat.* quod in armilustrio armati sacra faciebant, dumque sacrificarent tubis canebant, siue clausis, ut adnotavit *Iosephus Scaliger.*

V. Cal. Nouemb. & quinque sequentibus, Ludi Victoriae fiebant, qui a P. Cornelio Sulla instituti fuerunt bello ciuili: de quibus hanc *Vellius* in 2. felicitatem dici, qui Sanitricum, Telesiniq; pulsus est exercitus Sulla perpetua ludorum Cincensium honoratur memoria.

Hoc uenisse etiam Libero sacra fiebant, forsitan ob vindictam a pud rusticos. Vertumnalia etiam feræ Octobri mense celebrabantur, non autem certus dies illarum erat.

Octobris idus, nonæ, calendæ, dies, Octobris Sules, tempora. Mensis, quo feræ deponit vinea frondes: Quo facit humentes Pleuis ortus dies.

OCVLVS.

Pars in corpore vitior, & pulchrior, cui sphaerica, siue oculus forma data est, quod cæceris, & facilius re uoluitus obiecta apprehendat, utque sufficiat culvis, quantitati capiendæ perpendicularibus lineis a visis in centrum oculi concurrentibus, & ligat autem oculus sub lato vetriculo de corpore. Qui si igni sint oculus Herculi tribuebantur; si glauci, Palladi, quæ huiusmodi habebat, nigri tamen venustatem

habebant, ut *inferius* in elocutionibus. In altiorum animalium oculis vis aliqua inefficaciter dicitur, quæ portenta videtur operari, sic Luporum oculi vocem homini, id priorem videtur: Catobleæ verò, & Basilisci oculi vitæ confestim dicuntur adimere.

Lumen, & lumina, fig. — manuq; simul velut lacrymantia cæcis Lumina, *Ouid. 13. met. crude lia lumina, idem.* Ocellus, diminut. Vifus: si fugiet visus nocte sequente tuos, *Ouid. 2. fast.* Oculorum orbis, *Virg. 12. Æn.* Acies: Acieque salsum turbida Cælin vides, *Sen. in Hercules.* oculorum scilicet acumen. Non possis oculo quantum contendere Lynceus, & scintillantes: Paucifactus infans igneo vultu patris, *idem.* Iubar: Non ille vultus flammeum intendens iubar, *idem in Troad.* scilicet oculos igneos, & flamman- tes: Orbis: Radice ab ima funditis visus flum- mul Euoluit orbis, *idem in Ædip.* Sanguineam voluens aciem. Ictus oculi arduli siderum. *Anguel. vulgo signa de oculis.*

Ignes oculorum, *Sar. 1. 4.* Sidera frontis: Cum sidera frontis ad me deflectit Laura superba fugæ Gemine lampades: Illius ex oculis cum vult ex- eunre duos Accendit geminas lampadas acer amor, *Tib. 4. 2.* Duces in amore oculi sunt in amore duces, *Prop. 2. 15.* Oculorum fulmina; *ex eodem.* Fulmina illa oculis, &c. Vel quæ serena fronte lucet sidera, *Anguel.* Fronte lucentes stellas: Amula lumina stellas, *Bernard.* Lumina orbis, vel orbis, *Ouid. 1. met.* Acies luminum, *den Herc. fur.* Cui luminum recessus, *idem in Oedip.* Sinus lunarii, siue lucis, *idem.* Geminum sidus, *Ouid. 3. met.* Vnius luminis visus, Cyclops scilicet, *idem 4.* Non oculi geminæ sidera nostra faces, *Prop. 2. 2.* Vigiles sub fronte mini- stri.

Oculorum partes.

Sinus, *Virg.* Oculi sedes, *Cælf.* Oculi peluis, cauum oculi vocat *Virg.* Loca luminis, *Ouid. 13. met.* caui recessus luminum, & inanes sinus: *Sen.* Tun- nica oculorum, quæ quatuor sunt: cornea, quæ alba est: Vea, quod vix acinum externo la- uore representet: Vitrea, ab humore vitreo: Chrystallina: Hirqui, anguli sunt oculorum, quorum qui ad nasum sunt rhanthes, & pigæ dicuntur a Græcis: quod inde lacrymæ maneat, at qui ad tempora, propæ dicuntur *Pallius.* Al- bum oculi, siue albugo: Pupula. *Luer.* Oculis quoque pupula duplex Fulminat, &c. *Ouid.* Pu- pillæ: *Cælf.* Iris, est circulus pupillam ambiens. Orbis, & gemini in lumen ab orbe venit: *Ouid.* Solis tamen vnicus orbis: *id. 13. met.*

Oculorum qualitate.

Oculi nocturni: *Plaut.* qui & oculi herbei, & seli- ni, & glauci dicuntur. Oculi lyncei: *Hir.* qui Aquilini: *Plant.* & Mil- tinus: *Apul.* ab optima dictarum animalium acie, quæ prædicti sunt. Oculi emittit: *Plaut.* qui huc, & illuc excurrunt omnia curiosè obseruantibus. Oculi momentum: *en hanc d'lectio.*

Oculorum vitia.

Cæcus, qui felinus habet oculos; **Glaucopus**; *ex Homer.* Glaucophthalmos *ex Aphrodit.* Cephthalmus, qui reductus habet oculorum orbem; *Chl ha glis oculi indeturo.* Exophthalmus autem, qui prominentiores habet oculos.

Petus. *Cic. Her.* qui leuiter obliquat oculos cum verustate. Strabo autem, & Strabus, qui distortus est oculis, *Gæren.* Lucinius, qui exiles habet oculos: **Ocella**: **Myops**. *Plin.* qui nisi propius admoct non videt, neque legit, *Chl e di corra vifla.* Lusciosus, vel Lusciosus idem cum Myope, qui parum videt propter oculorum vitium, caligant, & hebesunt: vel qui interdum cernit, à Solis occasu obruuntur; noctu verò nihil, vt inquit *Argemira*.

Cocles, altero capto oculo siue à natalibus, siue alio casu: **Oculus**. *Mar.* Luscus: **Vnuculus**. *A. Gell.* Monoculus, fig. & Cyclops etiam potest ironice: **Eterophthalmus**, *Gæren.*

Oculi, inquit *Bernardus*, sunt pars corporis preciosissima, & qui teste *Plinio*, lucis vfu vitam distinguunt à morte. Oculi sunt, vt ait *Palamon*, fores animæ: Oculus, vt scribit *Albertus Magnus* 1. de *Animalibus*, verus est cordis nunciu, in quibus inhabitat animus, maximaq; sunt amoris indicia, & odij. Oculi sunt Pudoris sedes; nam ex oculis conijctur pudor, aut impudentia: Aristotelis dictum, sed in genis pudoris esse sedem *Plinius* refert: Oculi modici habentur optimi.

Arist. 1. de *Animal.* hinc *Prop.* Cyncha prima suis miserum cepit oculis, 1. *ieg.* 1. Oculi nigri coloris in homine, & femina præsertim plurimum laudantur. *Ætull.* 44. Tacite loquuntur oculi, vnde *Tib.* 2. 6. Nec lacrymis digna est fixare loquacis. Huc illic voluens oculos, totumq; pererrat lunibus tacitis. Quibus hominibus caprini sunt oculi, ips natura acutum esse visum testatur *Arist.* Quibus medio situ collocati hos perspicacissimos esse, leniq; ac sedato ingenio; quibus exercentur oculi pessimos; *ex Athen.* lib. 8.

Epith. Rosæi, virgiles, luciduli, micantes, ardentes, radiantes, rutilantes, flugidi, cupidinei, lucentes, flammiferi, flammeoli, iusti, humentes.

ODA. V. *Canva.*

ODIVM.

Odij eruenti seuæ facces. *Pompl.* Semina dira mali odij. *Idem.* Odij terror. *Ætand.* Odiorum arana: Semina odij. Sæpe tacens odij femina vultus habet. *Quid* 3. de *ort.* Iurgio odij effectus. *Str.* 1. *Theb.* Fraternalq; pectora primum Funestis accensa odij: Sturpem, & genus omne futurum Exercere odij; *ex Virgilio.* Odio nos infestantur acerbo: Implacatisq; rebelles Vrgent odij.

Epith. Asperum, eructile, nefandum, implacabile, acerbum, inimicum, cruentum, tristic, pestiferum, feruens, lethale, exitiale, crudum, særum, fixale, perniciosum, &c.

ODOR, & ODORES.

Aura dulcis, suavis, odorata, &c. **Suavis halitus**: odoramentum. *Plin.* Narius aura grata. Odoramentis: Odoratus, us, fig. Effectus pro re efficiente: Quod de Corycio quæ venit aura croco. *Mar.* 3. 64. Atque Arabo nosset spiret odore rogos.

Epith. Dulcis, suavis, iucundus, fragrans, tenuis, nectareus, ambrosius, genialis, Indus, Arabicus, gratus.

Odorum genera. V. *Aromata.*

Costum: radix, cuius summum est præculum apud Indos: Munera graminis Indi. *Str.* 2. *fil.* costum intelligit. Indus odor.

Amomum. V. *Aromata*. **Cinnama**. V. *Cinnamum*. Vt adolebunt cinnama flammæ. *Quid.* *epith.* 15.

Castoreum, & Castoreus odor, *Musci.* V. *Musci*. Pharieteus odor. *Prop.* ab Ægypto delatus, vbi Pharus, inde enim asportantur Castorea Colcs odoratus: sunt autem qui non Castoris, siue fibri testiculos, sed folliculos geminos in ipso animali ex vno nexu dependentes ad odoramenta exquiri asserant.

Suffimen. V. *suffimen*. Galbanum, succus quidem, siue lacryna ferule in Syria nascentis, quam Metopium vocant. *Dioscorid.* lib. 3. Hic ebullum stridet, peregrinaq; galbana sudant. *Lucan.* 9. Phasf. Galbanus nidor. *Virg.* 3. *Georg.* Anaracus. V. *suu loco*. Nux odorata. V. *Aromata*. *Nux muscicata.*

Myrrha. V. *suu loco*. Tyrius ros: Spirabat Tyrio myrrhea rore coma. *Tib.* 3. Arabius ros: Nec iucis Arabio rore capillus olet. *Sappho*. Crocus. Spica Calissa. *Quid.* 1. *suu.* V. *Crocus*.

Alia Synonyma.

Suavis munus odoris. *Argemira*. Bencolentes auræ; *ex Virg.* Suaves herbæ. *Idem eleg.* 2. Odorata segetes. *Tib.* 4. Ignis odoratus. *Quid.* 1. *suu.* Odoratus cefpes: Gratus odorato cefpse manar odor. Quis multa gracili te puer un rosa Perfusus liquidis vrget odoribus. *Hor.* 1. *od.* 5.

Oler malus.

Iniucundus odor. *Mont.* Quod fæcæ redolet palus lacunæ; Crudarum nebule quod Albularum; Piscinæ vetus aura, quod inarum; Quod pressa piger hircus in capella; Lassi bardicus quod euocati; Quod bis muriceuelli inquinatum; Quod iciuma Sabbathariorum; Mæstorum quod anhelitus reorum; Quod spuræ moriens Iucerna Ledæ; Quod ceronata sæce de Sabina; Quod vulpis fuga, viperæ cubile Miles, quam quod olet clere Balia. *Mar.* 4. *epig.* 4. & hæc nomina malum odorem significant. *Lege Farnab.* *in nota ad Mar.* Nalidq; tunendum. *Idem* 6. 64. nempe quod male olet, tunc enim nasus timet olfacere — lege quoque *epigramma* 93. lib. 6. in *Mar.* vbi enumerantur alia foetentia: testa vestis vrinam prætereuntium excipiens: hircus ab amore reccens: Ora leonis: Curs detracta cani transiberina: pullus ouis effrens in ouis abortiuo; &c. virus, dicitur etiam *id.* pro malo odore.

Sulphureæ aquæ odor, vapor, &c. tetrum notant odo.

odorem: Aura scētens aquæ: Szua Mephitis, est odor & sulphure promanans, *Virg. 7. Æn.* Nidor: Pascens & nigræ solo nidore cullinæ. *Mart. 1. 93.*

OEBALVS.

Duo fuerunt celebres hoc nomine: vnus, qui in Laconia regnauit, vnde etiam Oebalia dicta, siue quod ipse Spartam condidit, illique nomen tribuerit suum; vnde Oebaly fratres Castor, & Pollux Spartani: Oebalidæ matres: Spartanae. Alter Telonis Regis Capreatum, insulæ propè Neapolim, filius, cuius meminit *Virg. 7. Æn.* qui patrij imperij fines armis, & virtute late propagauit. Præmum filium habuit Icarium, ex quo Penelope Vlyssis vxor, & filium Pyrenem, quæ audita morte Chænetæ ob lacrymas in fontem sui nominis conuersa fuit, vt scribit *Pausanias.*

Oebalidæ gemini. V. *Castor, & Pollux.* Oebalia regio: Solueat Oebalæ classem de litore pastor. *Stat. 6. Theb.*

Nec tu casminibus nostris indictus abibis. Oebale, quem generatice Telson Sebethide Nympha Fecit Teleboum Capeas cūm regna teneret. *Virg. 7. Æn.*

OECONOMVS. V. *Minister, &c.*

OEDIPVS.

Cuius tragica vita iam ipsis nota est Americis, & Australibus, filius Laij ex Locasta, qui Thebis imperabat: oraculo autem doctus, fore, vt à filio suo possit occidi narum Oedipum iussit projici, sed pueri miserum famulus, illum perforatis pedibus, & traecto vimine de arbore suspendit, fortunæ relictum. Casu illac Phorbas Polybijs Corinthiorum Regis, qui Creonti successerat, pastor illac iter faciens, pueri vagulum audiens, liberatum è periculo, Regina sterili ei tradidit, à qua tanquam filius educatus fuit. Verum adultus cūm Thebas profectus esset, ibidem Laium patrem nescius interfecit, matremque Locastam accepit vxorem, ex qua Polylicem, & Ethæoclem cūm duplici filia suscepit. Post longum verò tempus grassante Thebis dicta pestilencia mittitur Delphos quidam Creon consulturus Apollinem, qui refert explendam Laij necem interfectionis exilio, qui cūm ignoraretur, Tirensi vates aduocatus ab Oedipo per necromantiam Laij vmbra euocata intelligit ipsum esse Oedipum, vnde etiam & illius filius agnitus à seruo è pedis traiectione signo, & Locastæ filius, qui sibi præ pudore, & ita effossis oculis in exilium abiit Corinthum: inde etiam profugiens, Athenas venit, sed non admittus, vagus errauit. Lege *Senecam in Oedip. V. Locasta: Polynece: Ethocles.*

Oedipus, odis, vel Oedipi, nomen sortitus à tumore traiectionis pedis: Oedipodes etiam: Impia iam merita scrutatus lumina dextra Merferat æterna damnatum nocte pudorem Oedipodes, longaque animam sua morte traheret. *Stat. 1. Theb.* Traiectus vulnere plantas. *ibidem.* Quem Phorbas inuenit; ex *ibid.* Sunt qui dicunt Oedipum dum apud Polybium esset, oraculum consultasse de suæ vitæ exitu; à quo idem audiens quod Laius pater, extimescens ne id Polybio

putatūo patri faceret & Corintho discedens ad Phocidem iuit, vbi in triduo de via contentens cum patre, quem ignorabat, ipsum nescius interfecit.

Nec plus aspiciens, quàm quem sua filia rexit Ex-pertus scelus est cuius veterque patens. *Ouid. in Ith.* Antigone dicebatur filia: Thebanus paricida: Laij filius, & interfector: Locastæ filius, & coniux: Aui gener, patrique rivalis suis frater suorum liberum, & fratrum parens vno Aui partu liberos peperit viro, ac sibi nepotes. *Sen. in Theb.* vbi multa de Oedipo reperies. Quæ matrem incerta uir.

Quid geminum nefas, Mistumque nomen coniugis, nati, patris & *Sen. in Herc. fur.* Qui victæ Sphinxis tult; ex *red. in Theb.* Vid. *Sphinx* Qui letho dedit ense patrem, qui semer in ortus Vertit, & indignæ regeret sua pignora: matri: periphr. *Stat. 4. Theb.* Antigones genitor, Polynece, &c.

Labdaci nepos, nam Labdacus Podorl filius filium habuit Laium, ex quo, & Locasta natus Oedipus. Labdacides. *Stat. 6. Theb.* Nec vulnere pallidus abdit Labdacides, &c.

OENEVS.

Parthaonis filius Atolix Rex, Deianix pater, quam vxorem superatis prociis duxit Hercules, nec non Meleagri, Menalippi, & Tydei parens. Hic cūm decimas frugum Dijs omnibus præterquam Dianæ persolueret, iram Deæ in se concitauit, maximus nanque aper ab illa immisus est, qui Alydonis potissimum vastatis agris dictus fuit Calydonius. V. *Aper.* Cuius feritate fractus Oeneus, edictum proposuit, vt dimidiam regni partem caperet, qui monstrum interemisset. In apro autem interfecendo Meleagri eius filij virtus enituit. Vid. *Meleager* & *Atalanta* *Isidor.* Altheam habuit vxorem. Vid. *Althea.*

Altheæ vic, coniux, maritus, &c. Deianix genitor, parens, Tydeus, Meleagri: Parthaone natus. *Ouid. 9. met.* Calydonius. *Stat. 1. Theb.* Calydonius Heros. *idem.* & *Ouid. 8. met.* sed diuerse intelligi possunt: Calydonius Meleager, qui Oenei filius fuit; Calydonius Tydeus, qui Meleagri frater, sunt autem qui dicant Meleagrum. Oenei patrem, Oeneum verò Tydei genitorem fuisse: nisi dicamus, vt superius, Oeneum duos, siue tres filios habuisse Meleagrum, Menalippum & Tydeum. præter feminas: & hoc certius.

Deianix pater. *Ouid. 9. met.* Socer Herculis ex Deianira: hinc Oenidæ, dicuntur Calydoniæ fœminæ. *Stat. 2. Theb.* Oenides, æ, pro Tydeon apud eundem 4. *Theb.*

OENOMAVS.

Martis filius Elis in Peloponneso Rex, pater Hippodamiæ: de qua V. *suæ lina.* & etiam Myrtilum, qui eiusdem Oenomai Regis fuit augur. Hic filia proles conditionem inimicæ proposuerat, vt secum cursu curtus ceterarent, didicerat enim ex oraculo à genero sibi mortem imminere, ipse vero, qui equos velocissimos possidebat; hoc inuenio generum, ceterosque de medio tollere cogitauit: verum triarius à

Myr-

Myrtilo, qui subtulit fibulam, quæ molliolus axis affigebatur, inter currendum euerſo curru ab equis diſcerpsit ſuit; cùm Pelops victor extitiffet, & vir Hippodamiz factus eſt.

Ve qui perſuam miſerorum cede procorum Ipſe ſuo melius ſanguine tinxit humum. *Ouid. in Ith. Tyrannus* : Proditor vt ſæui perijt auriga Tyranni. *idem* : Hippodamiz pater, genitor, &c. Piſciſque ſocer metuendus habenis. *Stat. 2. Theb. Pelopis gener*.

Aſopides, ab aſo: nam Harpina Oenomai mater filia fuit Aſopi. Sunt autem qui dicunt non ex Harpina, ſed ex Eurythoe Danaï filia progenitum. Hanc propter tutum Piſcea lege tremementem Curtere, & Oenomal fremitus audire ſequentis. *Stat. 1. ſilu. 2.* Fractique currus ſpolia Myrtol maris, Vixitque falſis axibus pendente rotæ. *Sen. in Thyſt.* Illic Mauortius axis Oenomai, Geticoque pecus ſtabulari ſub Hæmo Dignius, &c. *Stat. 1. Theb.* Sæuo puluere, ſordens Oenomaus. *Stat. 4. Theb.* quia circumtractus fuit diſſecto curru, vnde puluere conſperſus.

OENCNE.

Nympha fuit Idæa muruo amore Paridis capta, cùm ille adhuc incognitus circa Idam Phrygiæ pecus paſceret. Hæc mulier ſaridica fuiſſe fertur, quæ Paridi in Græciam nauiganti prædixit ſore, vt inde patriæ ſecum referret Incendium. Extat inter Heroicas *Ouidij epigram.* : Oenone ad Paridem. Author eſt *Dionys. Cretoſis* : Paridis intercepti cadauer ad Oenonem fuiſſe relatum, vt ab ſiſa ſepulchre mandaretur, illam verò priſtini amoris recordatione ad illius cadaveris conſpectum mortuum concidiſſe; eodemque cum illo funere tumularum.

Paridi amata Nympha: Idæa Nympha: Idæis dilecta Paridi: Cebrenis, diſ; à paze: nam Cebreni fluminis in Troade fuit ſiſa ex Creuſa; quæ muſicam, medicinam, & vaticinium à Rhea Deorum matre fuit edocta, & ob ſingularem animi prudentiam ſiſma fuit ibidem admodum illuſtris. *Didym. Herodiam. Strab. Diſſ. 1. &c.* Nais Dea. *Proper.* Phrygiſ Nympha celeberrima filius. *Ouid.* Pegafis nympha: à monte Pegæo. *idem epigr. 5.*

OENOPHORON.

Græca vox, quæ vas vinarium denotat, vulgò *Eulaſa*.

Vinariæ trulla. *Varr.* Cyanea, ſiue Cirnea. *Plaut.* forſitan à loco deducto nomine: Lægena. *Mart.* & hæc etiam ad aquam hauriendam, ſiue aſportandam olim fuit in uſu: Dioca. *Hor.* quamvis pro vaſe potorio binis anſis munito nonnulli interpretentur. *V. Calix.* Cantharus. *Plin.* Vas vinarium idem cum oenophoro apud nonnullos; niſi quòd Baccho fuerit cantharus peculio facer, vt *Macrob.* *Archeaus* & *Plin. lib. 3.* docent. *Epichyſi.* *Plaut.* vas vinarium, è quo in cyathis vinum effundebatur. *Athenaus* eneminit. *V. Calix.* vbi multa.

OESTRVM.

Inſectum equis inſectum, vulgò *Tafano*: ſed pro ſurore vel Bacchico, vel poetico ſerè à poetis ſumitur. *V. Fæuæ poſitio.* Jam poſt laceros Pen-

theos artus Thyades œſtro membra remiſſe velut ignotum videre neſas. *Sen. in Oedip.* Aſylus, producta penult. Tempus erit cum laurigerò ruæ ſortior œſtro Faſta caſam. *Stat. 1. Theb.* Crabro, onis, Spicula crabronum, &c. *Ouid. 11. met.*

OETA.

Mons inter Theſſaliam, & Macedoniam morte, & ſepulchro Herculis claro: *Plinius* verò ſcribit à Parnaſſo vſque Pindum partem in Thermopylas vergentem Oetam propriè dicit *lib. 35. cap. 5. & Liuius lib. 6. det. 4.* ſcribit extrema in Orientem montanorum Græciæ iuga Oetæ nomine vocari. Vide *Strab. lib. 9.* ad cuius radices Heraclea quondam ab Hercule condita inſignis fuit vrbs; in quo plurimum hellebori naſci ſcribit *Plinius lib. 25.* Hinc Oetæus Hercules, qui moriens Philoctetæ arcum, ſagittaque tradidit hac conditione, vt ſibi in monte Oetæ extrueretur pyra, in qua cum cum elaua, ac Leonis pelle cremaret. Lege *Seneca Herodem Oetæum*.

Quæ ſub Oetæis lacerbroſa ſiluis. *Semin. Traad.* Impleuitque ſuis nemoroſam vocibus Oetæ. *Ouid. 9. met.* Oetææ flammæ: Oetæas ſpernere flammæ. *Ouid. 9. met.* Ab Oetæa conſcenderis æthera flamma. *Stat. 3. ſilu. 1.* de Hercule loquitur: Nemus Oetæum. *Claud. 2. in Ruſ. Oetæ.* es, Græco modo. *idem.* Colles Herculeæ Oetæ. *Ouid. ad Lin.* Vndaque in Oetæis Thermopyla iugis. *Pont.* Huius montis pars vergens in Thermopylas propriè Oetæ vocatur longitudo ad ſtadia triginta, aſperitatis, & celiſtitudinis non mediocriſ; longè autem excelſiſſimus ad Thermopylarum tractum: ibi enim cacumen atollitur, & in rupes acutas præruptas, præcipitesque ſanitur. Pylex, dicitur tranſitus: Nec ſic cæleſtem flagrans amor Herculis. *V. Thermopyla.* Heben ſenſit in Oetæis gaudia prima iugis. *Prop. 1. 13.* Tibi deſerit Heſperus Oetam; quòd in eo monte ſtellæ videantur occidere ſicut in Ida naſci, vt ibidem obſeruauit *Servius*.

Epith. Alta, ardua, Herculeæ, nemoroſa.

OFFENSVS.

Læſus: Contemptus: Deſpectus: Pulſatus: Pulſatus referens inſectò ſedere diuos. *Virg. 12.* *Æn.* Offenſa: Offenſaque mei genus omne perofa virorum. *Ouid. 7. met.*

OFFICINA.

Vbi opus exercetur: Officina tinctoria: Aurificina: Figlina. *Plin.* ſiguli officina: Textrina: Tonſtrina. *Ter. Surtina.* *Lin.* caleearij officina: Aromatopolium, p. p. aromataria taberna, vulgò *Drogheria.* Pharmacopolium, p. p. Popina. *Æc.* Thermopolium. *Plaut.* locus, vbi publice obſonia, & deliciaeſores eibi aſſantur, aut apparantur: Popina ſellariola dicitur *Mart. Lupanar.* *V. ſua loco.* Lateraria camicus, in quo lateres excoguntur, vulgò *Fornace.* Fabrica materiaria. *Plin.* & lignaria, *S. Sterga* da lignanula. *V. Damerum vocabula.*

OFFICIUM.

Varia ſignificat pro magiſtrato. *V. ſua loco.* Munus: Pro re ſua munera obibo; pro beneficio. *Vid.*

Vid. *Beneficium*. Favor: Diuimque hominumque favore: Munia: Nondum munia comparisquare. *Hor. 2. 5.* Officiosa voluntas. *Ouid. 3. Pont. 1.* Debitum: Inductum munus. *Sen. in Hipp.* Officijque pium tam cito ponis onus. *Ouid. 5. trist. 7.* Obsequium. *ididem.* Officio certasse precem. *Virg. 1. Æn.* Diuersæ vices: Diuersas significare vices. *Ouid. 1. trist.*

OGYGIA.

Insula, quam tenuit Calypso in mari Ionio Lacinio promontorio propinqua; alij in Africa putant esse regione Syrtium. *Plin. eam describit Homerus in Æol. 5.* ad quam Vlysses appulisse fabulatur. *V. Calypso, & inferius, Vlysses.*

Calypso regna: At non sic Ithaci digressu mota Calypso Desertis olim fleuerat æquoribus. *Prop. 1. 15.* Non amor, & secunda Atlanticos arua Calypso. *Tib. 4. 1.* Ægea, olim dicebatur, *Pomp. Idol. teste.*

OGYGES.

Conditior, & Rex Thebarum in Boeotia fuit, Terræ filius, vnde Terrigena dictus, sub quo primum diluuium factum esse longe antequam illud, quod sub Deucalione factum esse narratur, author est *Varro*: Id autem accidisse in Attica regione ex maris inundatione circiter annum mundi 2800.

At quem de turribus altis Arcadas Ogygio versantem in puluere metas. Spectabant Tytiæ, &c. *Stat. 5. silu. 2.* Hanc ne Ogygijs air aspera rebus. *idem 1. Theb.* nempe in diluuij tempore: Ogygiæ Theban. *idem 2. Theb.* Ogygius, idest Thebanus: Comes Ogygio venit Iaccho. *Sen. in Oedip.* Ogygius populus. *ididem.* Thebanus. *V. Thebe.*

OILEVS. V. *Alnus.*

OLEA.

Siue oliua arbor duplicis generis, (siue triplæis, Orchiten, Radium, & Pausiam appellant) Altera sacra, altera siluestris. Satiuum inuentum Palladis fuisse poete omnes fabulantur, Ideoque illi sacra, præsertim verò Athenis, ubi Palladis ipsius oleam durasse ad suam vsque ætatem prodidit *Plemon*; ibique illi eidem quinto quoque anno offerebatur hinc, & inde ex olea pendentibus vitis purpureis niueis pariter permixtis; vnde *Stat. 2. Theb.* — & ab arbore casta Noctent purpureas niueo discrimine vitas. Pacis quoque erat symbolum, vnde pacem petitori ex obsecra vrbe ciues egredientes olea coronati, & oleæ ramos in manibus habentes ad Imperatorem hostilis exercitus accedebant, vt à Sidonibus factum apud Artaxersem Persarum Regem, teste *Diod. Sic. sub anno 10. Ptoleppi Maced.* Sic etiam alienigenæ ad incognita appulsi loca ramum oliuæ in pacis signum prætendebant, vt meminit *Virg. 8. Æn.* fecisse Æneæ legatos. Cur autem Mineræ fuerit hæc arbor attributa, causam asserit *Seruius*: propterea quod semper vireat, & nescio quid glaucedinis habeat (oculos autem glaucos Pallas habuit, vt *superius* ostendimus) & oleum, quod nihil contineat humidum admixtum, sed semper syncerum, & dampnis perseuerat; sic & virginitas, vt *Plutarchus* ait; alij causam asserant aliam,

quod Pacis symbolum (vt *superius* dictum) ipsaque hæc armita, ad pacem conciliandam, armis sit induta. Illud etiam mirum *Pausan* as tradit oleam arsisse cum Mederum incendio vrbs Athenarum conflata, & exuam eodem die in duorum cubitorum proceritatem germinalle. Sed hæc hæc tenus.

Paciferæque manu ramum prætendit oliuæ. *Virg. 8. Æn.* Vincitque post olea candida turba comas. *Tib. 2. 1.* Radix oleagina: Rami Palladis. *Virg. 7. Æn.* Palladis arbor. *Ouid. 2. de art.* Rami oleæ: Ramus oliuæ. *Ouid. 1. Pont. 1.* Rami pacis: Pacis quoque manu prætendere ramos. *Virg. 4. Æn.*

Pallas, figur. Dat quoque Bacciferam Pallada rarus ager. *Ouid. 2. de art. 16.* Frondes Cecropiæ Mineræ. *Lucan. 3.* Arbor Pallada: Palladis honores. *Pont.* Te ramus oleæ fronde gentili regat. *Sen. in Herc. fur.* Arctia arbor, per antonomasiam. Nec Tarteſsiaci Pallas tua, Fusce, & trapetis cedat, &c. nempe oliua tua non cedat oliuæ Tarteſsiacæ, nempe quæ apud Tarteſsum fluium, seu urbem Bæticæ provincie nascitur, hodie dicuntur *Oliuæ di Spagna.*

Epith. Virens, viuax, vericoma, pacifera, cærulea, Baccifera, Picena (quod Picenæ oliuæ olim in summo pretio, vt *Mart. 5. 79.*) canens, pacalis, mitis, semper frondens.

Oliua fructus.

Palladis bacca. *Bemb.* Synceræ bacca Mineræ. Baccæ. Cerula quot baccas Palladis arbor habet. *Ouid. 3. de art.* Sicyonia bacca. *Virg. 2. Georg. 1.* quod oliuæ locus abundet. *V. Sicyon.* Sabina bacca. *Iuuen. 3.* quod in Sabinis frequens est oliua. Fructus oleæ, oliuæ: Fetus oleæ, fœtus oliuæ. *Ouid. 6. met.* Proles crescentes oliuæ. *Virg. 3. Georg.* Hinc iam vernicoma fundent tibi munda oliuæ. Baccæque cum ramis semper frondentis oliuæ. Colymbadæ, dicuntur oliuæ muria conditæ, vulgò *Oliuæ æneæ*, de his lege *Athenæum lib. 2.* Oliuæ contusæ, & tussæ, Oliuæ nigre rugosæ, druppæ. *ex Athen.*

Marathon, siue Mirathon halmadibus semper iniiciunt. *Hermippus apud Athen.* lib. 2. nempe inter oliuas muria conditas (Halmades enim dicuntur, & Colymbadæ) Marathon, fœniculum scilicet iniiciunt.

Epith. Florens, pinguis, grauida, niuida, canens, albens, mitis.

OLIVETVM.

Silua Palladia. *Virg. 2. Georg.* Oliuiferum nemus, silua. *Mart.* Cecropiæ pinguis, cui silua Mineræ cedat. *Bemb.* Cecropia folia. *Prop. 2. 15.* Quæ Tritonide fertiles Athenas — densa montem qui canet oliua. *Iuuen. sat. 14.* idest oliuetum. Vinctis Bætica prouocas trapezels. *Stat. 2. silu. 7.* idest oliuam: Trapezum: est locus, ubi molitur oliua, *Melin da gig.*

OLEVM.

Quod ex oliuis exprimitur, siue huiusmodi, quæ similitudinem cum oliua habeant, vt ex nuce, ex seminibus lini, ex amygdalis, &c.

Oliuum: Dùm paruus lycnus modicum consummat oliu. *Mart. 4. 90.* Guxta Palladij oliu. *Virg.* Bacca, figur. Teritur Sicyonia bacca trapezels.

tis. *Virg.* Pallas, fig. Tingere iam pingui Pallade membra putres. *Ouid. epist.* 19. Succus pinguis oliuæ. *Idem* 10. Eleum, siue eleon Græcè.

Liquor Palladius: Latex Palladii. *Ouid.* Pinguis humor olea: Flammæ nutrimenta: Palladiæ muneris oliuæ: Liquor fanantis oliuæ. Bacca Mineræ.

Oleum lini: Acumen lini: Lini liquor, semina. **Oleum nucis:** Nucis humor, liquor, & huiusmodi. Nucis sudor. Laternæ oleum, *frigeticus*, quo laternæ ad parisoniam implentur: hinc *Lucretius* *sat.* 5. Pallidus adfertur misero tibi caulis: olebit Laternam, illud enim vestris datur aluelis, quod, &c.

Syrium olium; apud *Catull.* 6. Sunt qui pro amomi vnguento interpretentur; sed *Palladius* *Festus*. Malabathron accipit, cuius meminit *Plinius*, & *Hor.* in 1. *Car.* 7. Coronatus nitentes Malobathro Syrio capillos.

Epith. Liquidum, pingue, viride, tardum, læue, inolens, cæruleum, vinctum, labens oleum. **Venafranium;** quod Venafræ optimum censetur *Iuven.* *sat.* 5.

OLENVS.

Tres huius nominis vrbes celebres olim fuere. **Olenus Achaiz;** cuius meminit *Sen.* in *Med.* Nam Oleniz sidera capre, in quo loco *Scholias* testatur idem Amalthæ inter sidera relatæ quod Ioui lac prebuisse propè Olenum Achaiz oppidum. *V. Capra calpe.*

Olenus in Bæotia. *Idem* in *Oedip.* Olenia in arua.

Olenus Elisidis. *Idem* in *Truad.* Olenos tectis habitata raris: v. *sapph.*

Fuit etiam Olenus Ætoliz regio; vt ait *Lactantius*, in qua sus Calydonius dicitur Interemptus, cuius exuijs (siue stemmate) Tydeus armatus processit: Per tamen Olenij tegmen suis; atraq; fetis. *Stat.* 2. *Theb.*

OLFACTVS, us.

Oloratus, us: Olorus, a, um: Odora canum vis. *Virg.* Nare sagaci, dixit *Sen.* in *Hipp.* Indago, nisi; indagine: Lustraq; pressu quærant rostris. *Sen.* in *Hipp.* Proposito florem prætulit officio; idest ad olfactum applicuit. *Prop.* 1. *eleg.* 20. Naris officium: Nares odorantes.

OLVS, eris.

Herba. *V. sup. l. c.* Vilis herba. *Ouid.* 4. *Pont.* 4. Epulum Pythagoræorum. *Iun.* *sat.* 3. nam Pythagoræi oleribus vescabantur, vt pote quibus animata interdici putabant — & varias quas habet hortus apes. *Mart.* 10. 18. — quæ legerat hortu ponebat oluscula. *Iun.* 11.

Epith. Agrestis, vile, rigidum, fæpidum: Laxans ventris onus: Ventrifig; resoluens onera: Olus humanos assurgit in vsus. Horti plantaria. *Iun.* 13.

Olusculum; dimin. paruum olus: Vncta sacris pingui ponentur oluscula lardo. *Hor.* 3. *serm.*

OLITOR.

Hortulanus: Hortorum cultor: Horti custos. *Tib.* 1. 1.

Epith. Sedulus, studiosus, impiger, pauper, spiritus; miser, avarus, negotiosus.

OLLA.

Aula; obsoletum nomen. *Plaut.* Olla fictilis. *Coelum.* Authepia. *Cic.* Olla ænea, quæ sua sponte coquit substratis semel candentibus prunis. *Echinus.* *Hor.* *lib.* 1. *sat.* 6. Olla ingens vasto ore: Fundus oliæ: Incoctilia. *Plin.* Ærea opera, aut vasæ fusilli stamno incrustata ad obliterandum æris saporem, stagnare. *Triplus;* diis: Olla tripodana, *Il. tresp.* Chytropus. *Anthep.* oliæ sustentaculum: Fictilis testis: Vas coquina. *V. Vas.* Figuli fabricata magna vasæ, tellus, creta, &c. Quam facit arte leui sigulus: Quam celeris finxit sigulus arte rota.

Epith. Fragilis, capax, feruens, ænea, æhenea, grandis.

OLLIVS.

Fluuius est Italiz Brixianum agrum à Cremonensi, & Bergomati sciungens, qui ab Alpibus Heduoium, siue Rhetijs profluens in Iseum lacum influit, vbi Pisonum oppidum effusus in planiciem passim deriuationibus exhauretur: quibus irrigua Brixiani, & Cremonensis agri sic adequantur, vt ex ieiunijs, atque calculosis opima, benigniq; fiant. Olii aquarum perpetua claritas, nulliq; tempore deficiens; piscibus abundat; anguillis præferim triginta septem alios fluuios recipit.

Ollia lymphæ; Olius liquor, ramnis. Ollia flucta.

OLOR.

Cycnus. *V. sup. l. c.* vbi multa. Ales niueis argentea pennis. *Ouid.* 2. *met.* Plumens in cæsum nitidis olor euolat alis: Talia nec dulci geminat Mæandrius ore Vicing gaudens tempora mortis, olor addito epitheto à fluuijs Mæandro, vbi cycnorum ingens copia.

Hyrie genitus, nam Phyllus quidam amore filij Hyries captus, cum multa eius præcepto peregrisset, ei tamen turrim domitum denegauit; quod quidem egre ferens puer se ex alto monte precipitem dedit, qui tamen miseratione Deorum in cycnum fuit conuersus; vnde cecinit *Ouid.* 7. *met.* Indè lacus; Hyries videt, & cynia Tempe, Quæ subitus celebrauit olor, &c. Factus olor niueis pendebat in æra pennis. *Idem.* Amyclea pluma, nempe olorina. *Mart.* 14. 161.

Epith. Albus, innocuus, nluus, candidus, candens, Apollineus, resonus, blandus, canorus.

OLYMPIA.

Fuit vrbs in Elide celebris ob ludos Græcorum solennes, quæ Olympia dictæ fuere; & templo Iouis Olympij sumptuosissimo, quod hominum frequentia, ac potentissimorum Regum donarijs adco creuit, vt in tota ferè Græcia nullum fuerit magnificentius, nullum clarius opibus, cum etiam ipso Ioue nihil ibi putaretur esse sanctius, nihilq; augustius. Cypselus Corinthiorum tyrannus Iouem totum aurei Olympie consecrauit, deinde Phidias Atheniensis eiusdem simulacrum ex ebore, & auro stupeda, & insolita magnitudine crexit, vt potè pedum sexaginta; in quo tamen repressus, quod nulla simulacri cum templo proportio, cum enim in eburneo trono sederet Iupiter, & capite templi fastigium contingeret, necesse erat,

erat, si quando defatigatus eburneus ille Deus surgere voluisset, ut templi culmen vni cum recto deiceretur. Sunt autem qui dicant Olympiam, & Pifam vnam fuisse urbem: Olympiam autem dictam ab ludis quinto-quoque anno ibidem celebratos, siue potius (ut alibi obferuimus) quinquagesimo mense, ut auctor est *Lysiphras*. Interpretes: qui annus quartus incepto quinto Olympias dicebatur; & Pifus annus à *Strabo*. & hæc ab *Ouid.* 14. met. v. 329. — nec adhuc Spectasse per annos. Quinquennem poterat Graios quater edere pugnam. Quinquennis pugna. V. *Lustrum*.

Pifa. V. *suas*; ibique alia Synonyma.

Olympia, orum.

Erant ludi Olympici, de quibus V. *Ludi Olympici*, ubi plura.

Non aliter, quam Piseo sua lustra Tonanti Cum redeunt, &c. *Stat.* 1. *Theb.* Annua velociter agunt certamina lustris. *idem* 3. *silu.* 1. Ibi quibus Elæx concurrat palma quadrigæ. *Prop.* 3. 7. Hos ludos instruit Hercules in Pelopis honorem anno mundi 4400. *Legge Alex. ab adian.* lib. 5. *Geomet.* cap. 8.

OLYMPVS.

Mons est Theſſaliæ tantæ altitudinis, ut quemadmodum *D. Augustinus* refert, ventis altior, tempeſtatis ſit exars: cum enim in vertice montis Ioui ſacrificaturi accederent Sacerdotes ibi relictos characteres in arena impreſſos ſequenti anno integros, ac inuolatos reperiebant. Inde ſæpius pro cælo ſumitur à *Poeta*: in quo monte Iupiter confidens à Gigantibus fuit aggreſſus: & ibi quoque Ludi Olympi ad Elæorum imitationem olim exerciti fuiſſe dicuntur ab *Apollodoro*. Multorum montium nomen eſt Olympus, nempe Elidis, Arcadiæ, Ciliciæ, Macedoniæ, Cyprique. *Legge Strab. Melam, Seleum, Pliniam, Eufebium, &c.*

Tum pater omnipotens miſſo perſegreſſit Olympum Fulmine, & excuſſit ſubiectum Pelion Ofſæ. *Ouid.* 1. met. Frondofum cacumen Olympi. *Herc. Str.* Majorque ambobus Olympus. *Ouid.* 2. met. Et Cælo vicinum inquit Olympum. *Tib.* 4. 1. Anhelanteinque iugis bis preſſit Olympum. *Strab.* 3. *ſilu.* 2. Altus Olympi vertex, qui ſpatio venos, hiemeſque relinquit Perpetuum, nulla temeratus nube ſerenum Celſior exurgit pluuijs, auditque ruentes Sub pedibus nimbor, & rauca tonitrua calcat.

Epith. Frondofus, celſus, opacus, ætherius, Æionius, gelidus, pruinofus.

Sin autem pro Cælo accipiarur. *Vidi Supra Cælum.*

OLYNTIVS.

Vrbs fuit antiqua Thraciæ, Macedoniæ contermina Athenienſium olim ſociæ, rebus quippè omnibus aucta, & ornata, quemadmodum de ea 10. *Verr.* ſcribit *Cicero*. Sed euerſa ab Athenienſibus, quod ab ipſis ad Philippum Macedoniæ Regem deſceſſit. *Plutarchus* tamen prodidit eam urbem à Philippo euerſam ob moras à ciuibz alicum. *Laſſianus* dicit, Olynti ciues (comperſo Athenienſium decreto de illorum vrbe deuoluenda) ad aram Miſericordiæ conſuſſe.

Font. Olynti. *Strab.* 12. *Theb.* Vaſtauit Olyntum Attica turba ferox.

Alij dicunt vrbs prædium à Philippo pecunia corruptum fuiſſe, cum nihil proficeret obſidione. V. *Iuuen.* ſat. 12.

OMASVM.

Pars ventriculi, quamvis Grammatici perperam interpretantes interſum pinguius, craſſiſque exponant; in deliciis olim habitum præſertim bubulum: Patinas cqnabar omaſi Villis. *Hor.* Omaſi tabulæ pro quadris, & ſegmentis fruſtulatim ſectis omaſi: *Lucanica.* *Mart.* 1. Botulus idem cum lunicanica, ſarciminis genus. V. *Feramen.* Omentum. *Iuuen.* V. *Ciborum* 5. nera.

OMEN. V. *Augurium ſive bonum, ſive malum.*

V. *Fortuna bona, ſive mala.*

OMPHACIVM.

Vua ſuccus acerbe: Durus Bacchi ſapor. *Virg.* 4. *Georg.* Acer liquor, humor palmitis: Acris vua Omphacum, i. Græcè: Dona immatura *Lyzi.* *Pier.* *Valer.* Inimite vinum. *idem.*

OMPHALE.

Lydorum, & Mæoniæ Regina Iardani filia, cui Hercules venundatus ſeruauit, cuius amore poſt multa memoratu digna peracta libertate priſtinæ reſtitutus eſt, & ex ipſa filium ſuſcepit nomine Lamum, ſiue Lamonem, de quo ait *Ouid.* Sumque ego de Lydo ſacta nouera Lamo; *epiſt.* 9. Alij ſunt, qui Herculem pulcritudine illius capium muliebri ornatu indurum, illi muliebria opera præſtituiſſe aſſerant. Vixit eſt ob hanc ſeruilitatem celebris eſt, quam cum Iole nonnulli perperam confundere videntur, cum hæc Oechaliæ, ſeu Oebaliæ in Euboea Regis filia; illa verò Lydiæ in minori Asia fuerit Regina. *Legge Ouid. epist. 9.*

Fortem vocemus cuius ex humeris Leo Donum pellis factus, & claua excidit, Fulſitque pictum veſte Sidonia larus? *Sen. in Herc. fur.* Omphale tantum formæ præceſſit honorem Lydia Gygo tincta puella lacu, Vt qui parato ſtatuiſſet in orbe columnas Tam dura traheret mollia, penſa manu. *Prop.* 3. to. vel 9.

Mæonis, dos. *Ouid.* 2. *ſup.* Herculis domina. *ibidem.* Lyda puella: Rider amaroſum Lyda puella ſuum, *ibidem.* Iardanis, dos, Nympha. *Ouid.* 9. *epiſt.* Si Lydia dura Penſa manu, molleſque tulit Tyrrinihus haſtas. *Strab.* 1. *Archi.* Lami patens. *Ouid.* *epiſt.* 9. Vidit in Herculeo ſuſpenſa monilia coſto Illo, cui Cælum ſarcina parua fuit. *ibidem.* Nec te Mponia ſaſtiæ more puellæ Incingi zona dedeuiſſe pudet? *ibidem.* Lydia nurus: Teneſt feroci Lydiam gremio nulum. *Sen. Herc. fur.*

ONVS.

Me graue concuſſum debilitauit onus: Pondus: Penſum iniquum. *Prop.* 3. 13. Grauias: Faſcis: Ego hoc te faſce leuabo. Vitroque animam ſub faſce dedere. *Virg.* 4. *Georg.* ideſt ſub pondere. Moles grauis, ardua, opoſita, immenſa parua Mole prematur anus. *Mart.* 7. Miſſa grauis: Sarcina: Accedam proſugæ ſarcina parua rati. *Ouid.* 1. *triſt.* 3. Non ego ſum claſſi ſarcina magna tuæ. *idem epist. 3.* Grauiam. Pon-

Pondera ferre negant humeri.

Epith. Durum, graue, solidum, vrgens, onerosum, iniquum, prouum, vastum, molestum, premens, leue, ingens, inmensum pondus.

Her. Hinc

ONEROSVS.

Graue; grauior: Ponderosus; summi ponderis; multi grauiuminis: Immensus.

Oneratus: Pressus, oppellus, grauatus, graui pondere pressus, &c.

ONYX. V. *Gemma, & Marmor.*

OPES.

Diuitiz. Vid. *suo loco*, ubi plurima. Sic mihi inumeris arcula Synthesibus. *Mart.* 3. est autem, synthesis vniuersa vestis in vestuario seclusa, & composita secundum *Sicantiam*, nos vulgo dicimus *Gaudarabum*, ab alijs mundus muliebris dicitur. Cum magnis opibus domus alta niteret. Effodiuntur opes irriterantia malorum. *Ouid.* 1. *met.* Censurus. Facultas.

Epith. Excultæ, manifestæ, auratæ, leues, fundatæ.

OPHELTES.

Qui etiam Archemorus. Vid. *suo loco*. *Vid. Hypsipyle*: à qua fuit educatus, quo per serpentem interempto, Græcis responsum est ad Thebas proficiscentibus, eò illos non peruenturos, nisi Manes Archemori placissent, quapropter ludos funebres constituerunt, de quibus *Strab.* 4. *Theb.*

Cum tristem Hypsiphylen ducibus sudatur Achæis Ludus, & atra sacrum recolit tracteris Opheltæ. Langia, dicebatur antequam Archemori nomen accepisset: Langia, inquit *Laërtius Placidus*, fons est, qui postea vocatus est Archemorus, & huic consecratus est fons, & Nympha: iuxta quem fontem Agon celebratur in honorem Archemori consecratus, & in Nymphæ beneficium.

Nec quoque secreta nutrit Langia sub umbra. Nondum illi raptus dederat lacrymabile nomen Archemorus. *Strab.* 4. *Theb.* Et sitis interitu fluuiocum, & lethifer anguis, Et puer (heu nostri) signatus nomine fati Archemorus. *idem* 5. *in fine.* Puer Lycurgi, filius, &c. Sic & in anguiferæ ludentem gramine Lernæ præcisum squamis audis bibit anguis Opheltæ. *idem* 3. *fil.* 1.

OPHIVLCVS.

Sive Ophiucus, est illud sicut in hominem effusum, qui anguem premere videtur, & hic Æsculapius, Carnabucus, Phorbas Triopæ F. Hecules, & Prometheus fuisse fingitur. Alij Glaucum Minos filium, qui Æsculapij opera dicitur reuixisse: Anguem verò tenere hac de causa fabulantur; quod cum Glaucum sanare cogeretur Æsculapius, conuersus quodam secreto loco, baculum tenens manu, cum quid agendum sibi esset animo cogitabundus perpererit, dicitur anguis ad baculum eius arreptus, quem ille percussit, & fugientem interfecit, pauloque post alter venit anguis ore ferens herbam, quam in eius capite imposuit, quo facto illico fugit, anguisque mortuus reuixit; quo viso Æsculapius illa usus herba Glaucum ad

viam reuocant. Itaque Anguis & in Æsculapij tutela, & in astris dicitur collocatus.

Angusteniens: Qui medius [locus] Nixique genus est, anguemque tenentis. *Ouid.* 8. *met.* genit flexus enim inter cælestia signa appingitur, & Nixus dicitur. V. *Nixus, suo loco*. Prælaque tandem soluat Ophiucus manus. *Ser.* in *Med.* Iam temone supino Languet Hyperboreæ glacialis portitor vrfæ: Ophiucus in significat, interpretæ *Lactantius Placidus*, qui sub vrfæ est: aduentu enim diei incipiunt sidera septentrionis abscerere. *Strab.* 1. *Theb.* Cælestem qui premit anguem.

Sunt qui dicunt Ophiucum esse Herculem in Lydia apud Sagarin fluuium anguem interficientem, quem, quod complures homines eo in tractu ille necaret ab Omphale Regina iussus fuit Hercules occidere. *Hygin.* *Palaph.* *Platarch.* &c.

OPINIO.

Sententia: Melior sententia menti. *Virg.* 2. *Æn.* Studium: Studia in contraria vulgus scinditur. *idem*. Sensus varij: Cum pectore sensus Vertuntur varij. *idem* 12. *Æn.* Animus: omnibus idem animus. *idem* 9. Iudicium: iudicio nostro. *idem* ecclg. 5. Arbitrium: Arbitrio formam supposuisse tuo. *Ouid.* epist. 16. Nate Dea, quæ nunc animo sententia surgit: Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum: Diuersæque vocant animam in contraria eury: Dogmata sic sequeris, saluus ut esse possis. *Mart.* 1. 9.

OPPIDVM. Vid. Vrbis.

OPPORTVNITAS.

Tempus idoneum: Idonea tempora. *Ouid.* 3. *met.* Opportunum tempus: Hora tempestiua. *Ouid.* 5. *met.* Tempus commodum: tempora comoda.

OPPROBRIVM.

Calumnia: Dedecus: Iniuria. V. *suo loco*. Probrum: Dicitur inceslere probris: Probris onerare nefandis: Et amara opprobria vulcu Mexia verecundo tolerat: Crimine falso Vrget me: Dicitur inceslere amaris.

OPS. Vid. Rhea.

OPTIMATES.

Primi vrbis. *Virg.* 4. *Æn.* Patricij: Nobiles: Vrbis primores: Patrici culmina cives. *Strab.* 3. *Theb.* Primores populi. *Her.* Vir primarius; summa primaria: Primates: Nobilitate præstantes: Turba ducum. *Virg.* 11. *Æneid.* Gens prima: Centum oratores prima de gente Latinos. *idem*.

Senatores: Consules: Qui magistratum gerunt. V. *Magistratus*. Vrbis, sive loci rectores: Procures: Conspectu in medio procerum. *Virgil.* 12. *Æn.* Procures populi delecti. *idem* 1. *Rhea.* Magistrates. Procerum manus omnis, & alto Quis prior de Rege gradus stant ordine primi. *Strab.* 1. *Theb.*

OPVS.

Opusculum: opuscula: Labor: Imperfectumque laborem deserit. *Claud.* 1. *de rapt.* Ingenij factus, partus: Opera, aliud quidem significat, sed largo modo, etiam pro opere facto: Placitumque Deis

Deis neu deferat actus. *Val. Flacc. arg. 2.* Archetypum: primum, siue originale, dicitur opus.

Mart. 8. 6. Pignus pectoris. *Mart. 7. 16.* Opus, opus est, necesse est. &c. Vltus: mittor quo possulat vsus. *Ouid. 13. met. Dard' est il bisignus.*

Operum certamen. *ibid.*

Epith. Fortia.

Benefacta. *Ouid.* communia facta:

ORA.

Est culuscumque rei extremitas, vnde vestimentum ora, terrarum ora, maris, & huiusmodi pro locis sumuntur.

Limbus. *Virg.* ora vestis, siue fascia, quæ matronali vesti subassuitur: & hæc, Infinita etiam dicitur. *Virg. Fasti.* Segmenta: Prius exponit fasciolas, quæ afflute extremis vestium oris ornamentum sunt, indumentis muliebris, vulgo *Trine*, & hæc Penicula dicuntur *Nimis*, eod quod peniculi, hoc est conceptæ ianz instar sine quodammodo carminata; sed hæc vulgo *Frangia*. Syma: tractus femineæ vestis humum verrens, *Strasino*, *è coda della veste*. Lacinia. *V. Fimbria.*

Ora pro extremitate loci.

Finis: Limites; in *Theodof. Cod.* Terminus: Margo: Ora maritimæ, quæ vulgo *Maremma*. Confinia: Fines: Regiones.

ORACVLVM.

Responsum, & oratio Deorum certa, vel oraculum (*Senec. 1. declamat.*) est voluntas diuina hominis ore enunciata. Pro locis ramen sumitur sepius, vbi oraculum reddebatur. Oracula porro antiquissima, & celeberrima, fuerunt.

Dodonæum in Epiro. *V. Dodone*: in templo scilicet Iouis Dodonæi, quod monti Tontaro subieci- tum Pelasgi condiderunt: & *Virgilius*: At quæ habitæ Graiis oracula querens: Oraculum Iouis Ammonis in Libya: Oraculum Delphicum, siue Pythium, in Delphis. *V. suo loco.* Oraculum Lycium, Apollinis Lycii: Oraculum Dyndimæum, Apollinis Dyndimæi, siue potius Didymæi (vt notat *Gyraldus*) *Lege Macro- bium*. Oraculum Trophonium. *V. Musa*. Oraculum Milesum, Apollinis Milefii, cuius meminit *Apuleius lib. 4. de Asino aureo*. Oraculum Clarium. *V. Clarus* in *ist. Italia*.

Oraculi autem capiendi ritus hic erat: Ante simulacrum focus situs erat ex lapide, cui adhaerebant plumbo decerentæ æneæ lucernæ; peti- tus autem oraculum, vespere illud adibat simulacrum, & thure suffibat, & lucernæ oleo complebantur: ad simulacri verò dexteram, chalcum (genus denarii apud Græcos) in ara ponebat: tum ad Dei autem quicquid volebat insusurrabat, & simul manibus ambabus obcu- ratis auribus decedebat; hinc fore dilapsus ab auribus manus amovebat, & quamcumque ille vocem audisset, id sibi oraculum fuisse arbitrabatur: sed apud alios populos fortas- set alia capiendi oraculi erant instituta. Sed ad

Synonyma.

Fatorum arcana. *Virg.* Fatorum ordo: Sortes: Consultum: Nostrante præclari (pudeat) con-

sulta nepotes Poscitis. *Stat. 4. Theb. Responsa* fatalia Deorum: Vatum prædicta: Augurium Diuum: Iussa Deorum: Et nemorum Dodona parens, Cyrrheaque Virgo. *Stat. 3. Theb. Ora- cula Phœbi.* *Virg. 2. Æn.* Ique adydis hæc tri- stia dicta reportat. *ibidem.* Numina Diuum, Arcana Deorum.

Phœbi cortina, sig. Neque te Phœbi cortina fe- sellit. *Virg. 6. Æn.* de Cortina. *V. suo loco.* Cortinarum autem frequentissimum olim fuisse vsum in orandis Deorum templis, Apollinis præsertim, & *Plin. scribit lib. 34. & Suet. in Oct.* *Aug. 52.* immo quod tripus erat premium in Bacchi certaminibus, victor non auferebat domum, sed ei Deo consecrabat, in cuius honorem celebrabatur id ludicrum: Sacre sortes. *Tib. 1. eleg. 3.* dicitur ante omnes consultasse sortes Illa sacras pueri fortis ter sustulit, illi, Retulit e triuijs omnia certa puer: Non patrio ex adyro sortes, nec. *Virg. 6. Æn.* Non me Chao- niæ vincant in amore columbæ. *Prop. 1. 9. de* oraculo Dodonæo intelligit, de quo superius. Consultat vt sacras hominum oblectamina sortes. *Ouid. 11. met.* verè oblectamenta, sed non verum admonentia Pythia vates, *Iuven. 13.*

Responsa: Sint tot responsa sequi, Quæ Superi, Manesque dabant. *Virg. 10. Æn.* Iussa fata. *ibidem.* Sors certa: Mixtur ad tripodas certa, qui sorte reportet. *Ouid. 3. fasti.* Tripodes Phœbi. *ibid.* Nec responsa potest consultus reddere vates. *Virg. 3. Georg.* Reddita Saur- no fors hæc erat optime Regum. *Ouid. 4. fasti.* Plurima monstrat. *Virg. 7. Æn.* Signa ta- men è caelo significant edita. Folium Sybillæ. *Iuven. 8.*

Sors Phœbea. *Ouid. 3. met.* Phœbi tripodes: Sed neque Phœbei tripodes, nec corniger Ammon. *ibid. 3. de art.* Libycum intelligit, & Delphicum oraculum: Lycis sortes. *Bemb. Vid. Lycia.* Ef- fata Deorum. *Ammon.* Delphicæ laurus. *Sen. in Oedip.* Monitus Phœbi. *ibidem.* Responsa dan- tur certa cum ingenti sono Laxantur adyro fa- ta, & immugit specus. *ibid.* in *Thyest.* Oraculum; per syncop. Monitus dati vocalibus antris. *Stat. 1. Theb.* Obscuri recessus. *ibidem.* loca vbi dabantur oracula: Prisca fides tripodum. *ibid.* Cœlestia monita: Oracula sacras reddentia sortes: Suspensi Eurpyllum scitarum ora- cula Phœbi Mitimus. *Virg. 2. Æn.* — preb- busque oracula poscas: Oracula Fauni Fatidici genitoris adit. Nec Lyciam supplex consultor adibit Quin & cornigeri vatis nemus, atque Molossi Quercus Anheia Iouis, Troianaque Thymbræ tacebit. *Stat. 8. Theb.*

ORATIO.

Sermo cultus, grauis, amoenus, blandus, lepidus, micis, politus, blandiloquus, festiuus, dulci- loquus, nitidus, grauis, atque elegans, plenus- que leporis: Soni elegantes: Fundere dulces, Latios, elegantes ab ore sonos: Eloqui; vis, virtus, artes. *V. Eloquencia.* Demosthenis arma. *Prop. 3.* Eloqui gratior verba mouere sono Dulce nectat fluit ab ore suau: Suada in ore sedens blandis aspirat honorem Labris: Lingua fa- cunda madet Hybleo liquore Artifici ducere verba

verba sono. V. *Orator*, infra. Ciceronis opus. *Man. 7. 62. Oratoria ars. V. Rhetorica.*

Epich. Blanda; suavis; conciliatrix; ornata flexanimis; inducta; submissa; dulcior Hybleo melle, sauo, &c.

Oratio, idest precatio.

Preces. V. *san loco*. Supplex vox. *Ouid. 6. met.* Supplices voces: Verba precantia. *Ouid. epist. 11.* Vocat: in vota precari: Supplicibus suprema votis. *Virg. 8. Aen.* Voces miserandae. *Sen. in Herc. fur.* Supplex dextera; manus. *Stat. 5. 1.* Supplex animus: Turasque dant sanctis; & verba rogantia flammis; *ex Ouid.*

Precatus, us. *Stat. 5. silv. 2.* Voces precantes; *ex Virg. 11. Aen.* Precamina. *Ouid. in opusculis.* Fudissetque; preces; diuosque; in vota vocasset: Numina sancta precari: Suppliciter iunctas ad sidera palmas tendere, &c. *Hinc*

ORATOR.

Rhetor, is: Sermone potens, *Quintil.* Lingua praestans: Eloquens. V. *Isaías.* Maximus eloquio: Pollens flumine lingue Fundens verba fluminis instat: Orator toto carnis in orbe fuit: Declamator. Orantis siue perorare incipientis pulchra est descriptio apud *Ouid. 13. met.* — donec Laertius Heros Aethic atque oculos paulum tellure moratos sustulit ad proceres, expectatosque; resoluti Ora sono, neque abest facundis gratia dictis.

Oratores celeberrimi apud Graecos. Ixisus Demosthenis praeceptor. Demosthenes, Isocrates, &c. Apud Romanos Cicerro. Hortensius, Laelius, Antonius, Porcius Latro, & alij.

Nestora quem lingua vincere posse putas: Cui vixit eloquio facundus credere Vlysses: Nestoreus athleta: Qui termine suo fera pectora mulcet. Alter Cicero, Nestor: Hortensius alter; Demosthenes; Isocrates: Demosthenes pugil: Demosthenis arma. *Prop. 3. Ixisa* torrentior. *Isa. 3.*

Epich. Disertus; cultus; facundus; andax; subreillis, animo; linguaque; disertus; interitus. Torrentior, vberior, concitator, vehementior.

ORBIS.

Nempus Circulus: Sphaera: Sphaerula: Globus: Globulus: Orbita. V. *Rota*, & *inferius*. *Prop. 3. 20.* Clypeus, pro orbe vsurpatur ab. *Ouid. 15. met. w. 191.* *Hinc*

Orbes Caelestes.

De quorum numero ne quid noui inter variam Philosophorum opinionem adferre videar, haud quicquam efferam; tantum de planetis agimus, quos septem alunt; quibus addit stellarum: quorum singulorum si quaeris synonyma, ipse per te poteris effingere; vide enim celum; & adde Saturni, siue Lunae; & huiusmodi, & sexcenta Synon-elicias.

Fulgentes plagae. *Stat. 5. silv. 3.* Plaga lucida celi. *Idem 5. silv. 5.* Caelestes gyrus: Caelum. V. *san loco.* Gyrus caelestium: Cardos: Et ius vertendi cardinis omne meum est. *Ouid. 4. fast.* Et vaga picti sidera mundi. *Sen. in Thyest.*

Orbis terrarum.

Qui circumfuso vndique est aere, in quinque

partes, quas zonas appellant, diuisus, quarum duae extremae sunt ferè inhabitabiles: semper enim frigore rigescunt; mediam nimietate caloris excludere habitationem dicebatur, quod sic opinarentur antiqui. Sed recentiorum experientia compertum est mediam mundi plagam, siue torridam, quam vocant zonam non modò habitatam esse, verum etiam omnium aliarum amoenissimam, quippe quae perpetuò virescat, & multiplicis, & diuersi generis fructibus toto anno abundat: & vt doctissimus *Petrus de Valle*, qui ea loca perlustrauit, asserit, mensis alicubi bis in anno colligitur; rerumque omnium ad victum spectantium, multarumque valde preciosarum assiluentia regio feracissima est. Frigoris rigor tepellatam initij Septembris apud nos non exuperat. Calor certe continuus, sed non immodicus: Violentior est mense Maio: sed aestus nostri Quintilis, aut Sextilis saltem fastidio minime ancepsit. Mensis vero, quibus Sol super eorum caprae perpendiculariter fertur, calor quidem vehementissimus foret, nisi diuina prouidentia prouisum, vt plerumque nubes celum cooperiant, conlunxque; ac magnae in terram inde pluuias decendant; vnde mira exoritur temperies, & terrae, ac arborum eo tempore mirum in modum virentium, ac florescentium adfpectus incolae summo opere delectat. Praeterea fontium, ac fluuiolorum nanigabilium ingens copia, quorum ripae procerissimas, semperque virentibus & arboribus exornantur. Sinus, ac recessus maris piscosissimi: margaritis, fuccinis, corallijs, alijsque; preciosis rebus abundantes. Montium luga sub media zona praefertim non aspera, sed prospectu pulcherrima: innumeri colles, valles, & conualles quodammodo vndequeque lasciuientes, regionem reddunt amenissimam. Hae ille *author* tamquam testis oculatus. Ceterae autem duae inter calidam, & extremas, temperiem habent, & hominibus plerumque excoluntur. Verum tres mundi partes: tantum ab antiquis cognitae fuerunt ex hominum domicilio, ac commercio Asia, Europa, & Africa, vnde *Ouid. 12. met.* — triplicis confinia mundi: quartam recentiores nostri seculi, & Columbus, & Americus Vesputius nouerunt, & Americam ab Americo, qui post Columbum primum continens partem vltra aequatorem ab ortu detexit, appellauit. Sed istae *descriptio* relinqueudo ad nostra properemus.

Mundus, ab elegantia perfecta, & absoluta puritate Latinis dicitur. V. *Mundus*. Corpus mundi: Prima nascentis origo mundi: Diuersae partis orbis Immenfas terrae orbis: Tantae primordiae moles: Species pulcherrima mundi: Triplex orbis; ex trium olim partium cognitione: Maximus orbis: Machina mundi: Vasta terra. *Virg. 10. Aen.* Terzitarum. *Cic.* Ora luminis: Sub luminis editit ora. *Virg. 7. Aen.* Patientes mundi plagae.

Cunctae orae: Hic domus Aeneae cunctis conlabitur oris. *Virg. 3. Aen.* Reium moles, *Ouid. 1. de art.* Domus mundi: Vt domum hanc mundi

T t
qua

qua fluxit temperet arte: Mundi moles. *Ouid. 1. met.* Regnum mundi. *ibidem.* Globus mundi. *Manl. 1.* Mundi circulus.

Tellus. *Vid. sua loca.* Nam circumfuso consistit in acie tellus. *Tib. 4. 1.* Et quinque in partes totum disponitur orbis. *ibidem.* Peregrinus orbis: mundus novus possit à nobis appellari; *ex Ouid. 1. met.* Fabrica, machina mundi: Magni loca perua mundi: Confinia mundi: Opus magni mirabile mundi: Aspicue conuexo nutantem pondere mundum: Respice vindicibus pacarum viribus orbem: Toraque difcors Machina diuulsi turbabit fœdera mundi: Post aeti exordia mundi.

Epith. Capax, vastus, immentus, ingens, spatiosus, omnia patens, fallax, labilis, incautus, mundus.

Orbis novus. *V. India Occidentalis.*

Quatuor orbis partium descriptio.

D. *Scrupit elegantissimè totum orbem versu heronico Sanctusinus lib. 1. de partu Virginis;* sunt qui partem descripserunt, quos lege.

Quo bruta tellus, & varia flumina, Quo Stryx, & anuissi horrida Tenari Sedes, Atlantique finis Coniungunt. *Hor. 1. 34.* Quæque nascentem videt ora Solem, Quæque ad occasus iacet ora seros, Si qua teruenti subiecta cancro est, Si qua maioris glacialis Vrsæ, Semperque extraneas patitur colonos. *Idem. in Hipp.*

Sive in extremos penetrant Indos Longè, vbi litæ resonant Eoa Tunditur vnda: Sive in Hircano, Arbasque molles, seu Sacas, sagittiferosque Parthos, Sive qua septemgeminus colorat Aequora Nilus. *Carull. 12. lyr.* Horrenda (Roma) la, è nomen in vltimas extendat oras, qua medius liquor secernit Europæ ab Afro, Qua tumidis rirat arua Nilus. *Hor. 3. 3.*

Nouit & Arctos liquoris de solibus horret, Quique bibit Gangem, aut nigrum occasibus intrat Oceanum, & si quos incerto lictore systeres Deserviunt, *&c. Stat. 1. Theb.*

ORBITA.

Rota. *Vid. sua loca.* Iter rotæ. *Manl. Obliquæ signa iterata rotæ. Prop. Vestigia rotæ. Ouid. 2. met.* Septima iam plene deducitur orbita Lunæ. *Prop. 2. 10.* Gyros: Orbis. *V. sup.* Spumant signa fugæ, & liquido perit orbita Ponto. *Stat. 1. Achilli.* nempè signum, quod carinæ marinæ aquas sulcando faciunt: Aetherel felix sic orbita fluxit Tripolemi. *idem 4. silu. 2.* Idest currus, quo ille vêtus per aera à draconibus tractus.

ORBS.

Si pro cæco sumas. *Vid. Cacus.* Sin autem pro priuato.

Orbarus: Priuatus: Priuus: Viduus. *Hor. 1. od. 10.* Viduus: Solus.

ORCHESTRA.

ORCVS.

Deus inferorum ab vrgendo dictus, quem Latini modò Ditem patrem, modò Summanum vocant, quem poëta Iouem Stygium appellant, quæ Græcè Pluton dicitur quasi diuiciarum dator; & Adis, & Aides à Græcis nominatur, cuius meminit etiam Plato in Cratyle. Aliquando pro

Charonte sumitur; & sepulchræ tamen pro ipsâ inferis. *V. Iesen.*

Dives in igne luridus Orcus aqua. *Tib. 3. 3.* Ac vobis male sit malæ tenebræ Orci, Quæ omnia bella deuoratis. *Car. 3. de passio.* Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci. *Prop. 3. 18.* Orci fauces. *P. Mirand.* Tenebræ horrentes Tartarei Orci. *Manl.* Regia trepidi Orci. *idem.*

Epith. Formidabilis, squallidus, squallens, &c. *Vid. infernus.* & eadem erunt Epith.

ORCHOMENOS.

Theffalix flauius anted Minyus appellatus, testè Plin. lib. 4. cap. 8. à quo Minyæ Theffali lastunis in expeditione Colchica comites dicti fuerunt.

Est etiam vrbs Bæotiz fonte musis dicato nobilissima, de qua Ouid. 5. met. Vsq;ue sub Orchomenon, Plophidæque Cyllenenque.

Alta in Arcadia vrbs, alia in Ponto, & in Eubœa. *Legè Strab. lib. 8 & 9. de Arcadia.*

Orchomeni colles, mœnis: Orchomenosque ferax. *Ouid. 6. met.* Cuius olim Tyrannus Aristocles, cum Scymphalidem virginem adamaret, nec eam ad nuptium sui amorem posset inducere; primum patrem eius, quem conatibus suis putabat obstat de medio sustulit: deinde & virginem ipsam cæci ad aram confugisset, nec inde se parceretur auelli, multis vulneribus confodit. Quam crudelitatem tam ægrè tulit vniuersè Arcadia, vt publicè bellum susceperet, Virginique necem tyranni morte vilescebat.

ORDEVM.

V. Hædum in Leguminibus.

ORDO.

Modus: Dispositio: Dispositus, idest ordinatus: Lex: Series: Ne seriem rerum scindere cogar, *&c. Ouid. 1. fasti.* Collocatio: Res bene lotata. *Sanguinis ordo, idest familie arbor. — Sic ingens rerum numerus iubet, &c. Iam. 7. idest ordo rerum.*

Est etiam pars populi selecta, vt equestris, Senatorius, plebeius. *Legè Responsum de Antiqui.* Genus vitæ, status: Hæc dare consilium, pugnare, paratior illa est, Hæc ætas bellum suadeat, illa gerat. *Ouid. 6. sep. & Senatorij, & equestris ordinis periph.* Cum plebs, & minor ordo, maximusque. *Manl. 4. 1.* equestrum ordinem, & Senatorium designat.

ORESTES.

Filius Agamemnonis, & Clytemnestræ, qui Agestum patrum, à quo pater necatus fuerat, & stuprata mater, in complexu Venero simul cum illa occidit, vt author est Sophocles in Electra, & Euripid. in Orest. Hic post interfectam matrem in furem conuersus à Pylade sicco ad Dianam Tauricam liberandus deductus est, cui cum hospitem mactarentur à sorore Iphigenia, quæ Deæ Sacerdos erat cognatus tenuatur, ac Thoante Rege interfecto Diuæ simulae crum aufugientes abstulerunt, iuxtaque Arctiam collocarunt: Tameñ Paulinas Spartam altarum fuisse simulacrum illud contendit, quod quidem meo iudicio certius videtur.

videtur oriri: Vidit, & à primis Ganges horrebat Iberis. *ibidem*. Eoræ partes. *Her. 1. 35.* Et lauenum recens exanem Eois timendum. *paribus*, Oceanique rubro. *Ouid. etiam 1. 5. f. 8.* Eois cardo. — quem Sol enissus Eoo Cardine. *Stat. 1. Theb.* Primæ domus: Primæque occiduxque domus. *ibidem*. Solis vtræque domus. *Ouid. epig.* Oriens, & Occidens intelliguntur: Impleti meritis Solis vtramque domum.

Orientis oræ. *Her. 1. ed. 13.* Eois orbis. *Ouid. 5. f. 8. & 4. Pent. 9.* Eoræ aquæ: Et vigil Eois lucifer exit aquis. *ibidem 6. f. 8.* Eois axis. *H. Balb.* Eois limes: Nouis ab Eoo limite ad occidentum. *Pit.* Nabathea regnia. *Ouid. 1. met. Vid. f. 100.* Non quod propriè sine Orientalis regionis prouincie, sed quod præ nostris locis, ipsæ sunt vicinioris orientibus plagis; & sic de alijs sentiendum, si illic occurrant: Aurora; quia ab Oriente surgere videtur: Eurus ad Aurozam. *ibidem*. Et radijs iuga fubdita intratim. *ibidem*. Si quis ades longi ferus spectator ab oris, Cui lux prima sacri numeris ipsa fuit. *Mart. Quæque nascimur videt ora So'em. Sen. in Thep.* Eoi campi. *ibidem in Oedip.* Mundus primus. *ibidem*. sub Sole recenti. *P. 5.*

Quos Aurora suis rubra colorat equis. *Prop. 3. 11.* Gens oriente sub ipso. *Mand. 1.* Qua mundus redit. *ibidem*. Gentes Eoræ. *ibidem*. Veniens dies. *Theop. Seneca 3. Vid. Orus Sulu.* Victor ab Aurora populus, & lictore rubro: Ægyptum, virefque Orientis, & vitima secum Bactra vehit: Quaque patent ortus, & fluctantibus vndis Solis antelantes abluat amnis equos.

ORIGO.

Innecum generis: Cunabula: Non tibi digna puer generis cunabula tanti. *Stat. 1. Theb.* Author stirpis, sanguinis: Præmors parens, siue prima parens rerum.

Epith. Natalis. V.

ORION.

Ex Iouis, & Mercurij, & Neptuni natum vrina. fingitur à *Poetis*, præfæritim ab *Ouidio* copiosissimè *5. & 6. f. 8.* vel Neptum ex Euryale filius. Is venator tantis viribus fuisse dicitur, vt nulli feræ se iactaret cessurum. Quare tellus permota scorpionem maximum emisit, qui Orionem conaretur interficere. Sed cum non esset id factum, Iupiter vniuersæ animum admiratus & scorpionum sponte, & Orionem Dianæ precibus, (cuius erat fidelissimus comes) inter sidera transfudit: Referuntur tamen & alie de Orione fabulæ ab *Hymno*, *Lactantius* refert didicula sine fabulam: vnde Iupiter, & Neptunus ad Enorionem repem ob hospitium diuertissent, & ab eo liberatè fuissent accepti: illi optionem dedere, vt siquid vellet ab eis exposeret; qui liberis sine conage postulauit; cui illi præceperunt, vt tauri corium, quem eis immolauerat, terræ inderet, in quo ipsi munerunt; vnde natus est Orion, qui venator factus æuegens cum Dianæ stuprum inferre vellet, illa terræ ope scorpionem vindicem sumpsit, à quo occusus fuit, sed eum Iupiter in Cæsum transfudit, & simili modo Diana vindi-

cem suum inter sidera collocavit. Est autem Orion fidus cæleste, qui videtur fulgenti & stellis ensis Pleiadarum sequi. Exoritur 13. Kalend. Iul. auctore *Ouid. 6. f. 8.* vel vt *Plin. 6. Kalend. Iul.* ex improviso ortur, nam sua magnitudine pluribus id diebus efficit, & ob id apud peritos rei nauticæ incerta est eius tempestas; sed nimbofus est. Eius autem occasus constituitur mense Ianuario.

Multique Polos inclinat Orion. *Stat. 3. Theb.* Atque auro rude iulinen habent Orionis alti. *ibidem 7.* Lege *ibidem Laodant. interpres.* Enstiter, siue enstiger: Terræ filius. *Græc.* Tunc nebula Pleias, Oleniusque pecus Solito tunc peior Orion. *Stat. 3. Iul. 2.* Magnus quanto mucrone minatur Noctibus hibernis, & sidera terret Orion. *idem 1. f. 11.* Pelasgi filius putatus; nam pro Enorione Rege Pelasgum quidam nominant: Purus & Orion, purus & Hædus erit. *Prop. 2. 26.* Proximus Hydrochoi salgeat Orion; Græco modo, *Catull. in Cos. Ber.* Orion dicitur lugula. *Plant. Amph. 1. 1. Lege Lambinum eo loco.*

Stella Orionis: Sidus Orionis: Proles Hyriea; nam pro Pelasgo, siue Enorione *Ouid* in Hyrium reponit. *Ouid. 6. f. 8.* Verum alter fuit Orion Hyriei filius, Thebanus qui duas filias habuit; nomen vni Metiocha, alteri Mompia: Quod vterque grassaretur per Aoniam pædis, responsumque esset ex oraculo, placatum iri Deorum iram si duæ virgines immolarentur, ceteris recusantibus, Orionis filiz pro salute patriæ se deuouerunt: de His *Ouid. 13. met. v. 693.* Custos Dianæ: Ille Dæx custos, ille faciles erat. *ibidem 5. f. 8.* Trupat; & ob tres patres: Ferro minax hinc terret Orion Deos. *Sen. in Herc. fur.* Aut Helicen iubeo. *ibidem*. que Orionis casum. *Ouid. 8. met.* Nautis infestum fidus. Alii gens fluctu nimbofus Orion. *Virg. 1. AEn.* Gigas immensis inuaptus ortu thalamis, nixalus Orionis ensis. *Ouid. 13. met.*

Habet omnino stellas decem, & septem, cuius zona cum emergit, turbidus est aer; cum totus exoritur auster flat: idem cum occidit aequilo spirat. *Lege Virg. in Georg.*

Epith. Nimbofus, aquosus, ensifer, pallidus, niger, nubilus, tristis, obscurus, durus, laeuis, Neptunus, atrox, magnus, deuexus, iulianus, infestus nautis, Bæotus, &c.

De Orione autem hoc, aliud narratur à Theodotro. nisi alius sit à nostro. Candiope Oenopionis filia, & Orionis foris fuit, quam cum frater in venatione in antrum traxisset, vim illi inuolit, & ex ea Hippolagum suscepit, quod cum Oenopion reuideret, indignatus filium exulatum iussit abire, qui oraculo edoctus Orientem versus in Thraciam cum Candiope, & paruo filio delatus est, vbi ob insignes virtutes in magno prelio fuit. Sic sic non vnus tantum Micæus fororis suæ correptus vel voluntario, vel violento suum locum ambo inuicati sunt. Vnde tres huius nominis Orionis fuisse dici poterit. Qui celebres Historijs, siue fabulis fuisse.

ORI-

ORITHYAS.

Erichthei, quem Pallas educauerat, vt scribit *Homerus*, quique Atheniensibus Rex traditus fuerat, ac successore Pandionis, filia, quæ dum flores colligeret iuxta fontes Cephisi à Borea Thraciæ vento, qui puellam deperibat rapta fuit, & in Thraciam ad Sarpedoniam vsque petram fuisse perlatam, vbi & tem cum illa habuisse dicitur, ex qua Calais, & Zetes nati sunt. V. *Zetes*. Eius raptus siue à Borea, siue ab Aquilone copiosissime describitur ab *Ouid.* 6. met. quem adi.

Dilectæq; diu caruit Deus (idest Borea) Orithya. *Ouid.* 6. met. Erichthei filia, nata: Orithyam adamans fuluis complectitur alis. *Ibidem*. Geli-diconiux Atreæ Tyranni. *Ibidem*. Calais, Zetesq; parens. *Ibidem*. Erichtheis, dis. *Ouid.* Boreæ dilecta puella: Eumolpe: iam Pandionis cessat Genus Orithyæ. *Prop.* 1. 20. non quod Orithya Pandionis filia, sed quod Pandionis eius pater successerit, vt *sup.*

ORNAMENTVM.

Ornamenta: Mundicia, & Mundities, pro ipso ornatu: Cultus, us: Cuiura: Deliciae molles. *Hesych.* Vestium cultus: Fuscus: Vaguentum: odor. V. *sua loci*. Pulcrum superbum, magnificum, excelsum: Et vix ad cultus nuptæ quod addat, habet. *Ouid.* de med. fac. V. *Cumpi*, color. Quis color, & quod sit causæ genus, atque vbi summa Quæstio. *Iun.* 7. nempe quæ ornamenta Rhetoricæ, &c. V. *Rhetorica*.

ORNVS.

Orniq; & Piceæ, pomog; onerata rubent Arbutus. *Ouid.* 10. met. Nascuntur steriles saxosis montibus orni: Sunt autem in Sabinis montibus orni, è quibus inciso cortice sub quodam anni tempore colligunt aeromeli, nempe vulgè *Manna* sed diuerse forsitan sunt hæ à dictis: Nec mora succidi teres de montibus ornos Imperat. Ornus amat montes, Syrium de cortice rorem Emittit succisæ genas, &c.

Epieth. Sterilis, aeria, procera, annosa, dura, montana, comans.

ORONTES.

Fluuius est Syriæ in Mediam quoque decurrens, & Antiochiam diuidens à Syriæ, qui Typhoe prius pictus est à Typhone gigante illic fulminato, vt narrat *Strabo*; Orontis autem nomen ab eo accepit, qui omnium primum illum ponte iunxit. Sumitur autem pro Syriæ: & *Prop.* 1. 2. dixit Myrrham Orontem, nempe Antiochenam, vbi vendebatur è Syriæ illuc deuecta: quod fluuius haud procul ab vrbis mœnibus profluat.

Arbit Orontes. *Ouid.* 2. met. Ladon etiam dicitur à *Philopono* 1. *Apollin.* Oriens. *Egesipp.* & *Isidor.* Draco. *Edifac.* quod sic dictus à Tib. Imperatore. Ophites, etiam dictus, vt scribit *Pomp. Lærus*.

Est etiam viri nomen apud *Virgilium*, qui è Lycij exercitus reliquis ad Troiam Æneam profugum secutus in quadam maris tempestate inter Siciliam, & Syrtis miser aquis obrutus perijt. V. *Æneid.* 1. Nunc acris Orontis, Nunc Amyci

casum gemit. *Ibidem*.

ORPHANVS.

Orbus. V. *paull.* *superius*. Patribus orbus, orbatus: Parentibus orbus. *Virg.* 1. 1. *Æn.* Parente carens, genitor: Pupillus: Orba parente suo. *Ouid.* 1. *trist.* 6. Orphanus autem Græca vox est: Vidua. V. *sua loc.* Superstes patri: Posthumus hæres: Mater carens. *Val. Fl.* 1. *Arg.* sic patre carens.

ORPHEVS.

Toties à veteribus poetis decantatus varet, vt nemo sit ferè, qui Orpheum, eiusq; vitam, tragicumq; exitum nesciat. Hic Apollinis, & Calliope, vel vt alij scribunt, Oceagri filius, & Polyhymnæ musæ filius scientia, cantusq; suauitate mortales omnes dicitur superasse, citharamq; ad similitudinem testudinis à Mercurio coëctam, donoq; Apollini datam à patre accepisse, cuius modulatione non homines solum, sed feras, siluasq; ac saxa traxisse fabulantur. Is enim (vt scribit *Ovidius*, qui eius vitam copiose digerit) doctrinæ deditur cum theologiæ operam impendisset, in Ægyptum transiit, ibiq; plurimarum rerum scientia percepta Græcorum doctissimus, cum in Deorum cæremonijs, tum in theologia, poematis, cantusq; euasit. Nauigauit insuper cum Argonautis, ducta vxore Eurydice, de qua *superius* *sua loco* dictum; ob cuius defunctæ amorem ad inferos descendisse dicitur, qui canus dulcedine à Proserpina impetravit, vt defunctam ab inferis excitaret ea conditione, vt vxorem non intueretur, nisi post egressas inferos; ac ille veritus, ne vxor cum insequeretur, dum illam retrospicit, illico ad inferos reducta, virum in maximis cruciatibus reliquit. Cum igitur desperaret se iterum ea potiri posse, omnes aspernatus mulieres, primus apud Traces pueros amoribus indulsit. Quod ægrè ferentes Thraciæ mulieres sacra Bacchi, quorum ipse inibi fuerat institutor, celebrantes, illum, dum cithara canens feras mulceret in Pangæo sedens, discerpserunt, eiusq; caput vni cum cithara in Hebrum proiectum cum Lesbion vsque peruenerit, idq; serpens laniare veller, in saxum ab Apolline dicitur fuisse transformatum. Lege *Ouid.* 10. met. & in 11. met. quos eius laudibus dicitur. Verum aliam narrat, & fortassis veram historiam Orphæi descensus ad inferos, Pausanias in Bæoticis, nempe illum vxore mortua venisse ad Aornum Thesprotiæ, vbi per necromantiam euocaretur vmbra: ibi cum Euridices animam, pone sequi putaret, cum sua se saltum adcelsum opinionem respiciens animaduerteteret, vltro sibi ipsi mœore confectum mortem consciauisse.

Threicius Sacerdos. *Virg.* 6. *Æn.* Vates. *idem*. Thracius vates. *Claud.* 2. de rapt. *Val.* Fl. 1. *Arg.* Rhodopeius vates. *Ouid.* 10. met. à Rhodope Thraciæ monte Odrysiius vates. *Stat.* 4. *silv.* 2. Ismarus vates. *Faulst.* Oceagrides; à Patre; vt *Apollin.* Vates Apollineus. *Ouid.* 11. met. Geticus vates. *Polit.* Thracia fretus cithara, fidibusque canoris. *Virg.* 6. *Æn.* Geticum ple-

Ærum: Et Gerici cedat tibi gloria plestri. *Stat.* 2. *silv.* 2. Baccharum contempnor. ex *Ovid.* Bacchi, sacrorum vates. ex *cod. V. sup.* Orphica. Sic rips ego murmurantibus Hebræi Non mutum. caput Orpheos sequebar. *idem* 2. *silv.* 7. Qualis post Orphearaptum Agastæ Hebræi tibi, cernens iam furda terrarum Agastæ. *idem* 5. *silv.* 3. Orpheæ leges. *idem* 1. Chelys Odrysiæ, fig. pro in fo auctore. *idem*.

Bistonis genis lyra. *Pont.* Scrennus filius Oeagri. *Apollon.* Dulcisonus poeta. *Pamphil.* Bistonius vates. *Silv.* 11. Ripheus, Pangæus vates; à loci Thraciæ: Qui saxa cantu mulcet, & filius trahit. *Sen. in Med.* Ille vocali genitus Camœna, Cuius ad chordas modulante plectro Restitit correns, siluere montes, Cui suo cantu volucrum relicto Adfuit tota comitante silua Thraciæ sparsus iacui per agros Ad caput tractus fluvialis Hebræi. *idem* *vers.* 625.

Threicius iuuenis. *Ovid.* 2. *Pont.* 9. Immites potuit flectere canibus Vmbrarum dominos, & prece supplici Orpheus Eurydicen dum repetit suam. *Sen. in Hec.* *sup.* & *plura* 570. Eurydices vir. Calliopes, & Oeagri filius. *Orph.* Orpheæ lyra: Rursus & Orpheæ earmine festi lyra. *Prop.* 1. 3. Saxa, feratque lyra mouit Rhodopeus Orpheus. *Ovid.* Rhodopeus Heros, vates, &c.

De Orphen carmen est apud *Claudianum*, & oda apud *Bostum*; Historiam vide apud *Diderum*, si plura, quam nos retulimus desideras.

Epich. Blaudiloquus, mellifluus, Geticus, blandiloquus, canorus.

ORTVS.

Idest natiuitas: Natalis dies. *Virg.* *silv.* loco. Epich. Paternus, maternus.

Ortus Solis, & Auroræ.

Punicus ortus. *Claud.* Purpureus. *Ou d.* Roseus Phœbi ortus. *Claud.* Phœbeus ortus. *idem.* Vbi se nixilo Sol aureus exultit ortu: Et vigil Eois lucifer exiit aquis. *Ovid.* 6. *fast.* Postera cum roseam pulvis Hyperionis astra In matutinis lampada tollit equis. *idem* 5. Mutum equi Solis. *idem.* Tum Sol pallentes haud vnamquam disculit vmbra, Nec cum inuictus equis altum petit æthera, nec cum *Virg.* 3. *Georg.* Dum nouus Eoo surgit ab axe dies. *id.* *Balium*.

Protulerit totum cum terris Cynthius orbis. *Claud.* 3. *fast.* Ortus erat somno tantummodo margine Phœbeus. *idem.* Adueniens dies. *idem.* Aurora rubente è terra cluifens scandet Olympum: Phœbeus & alacris æthera carpet equis. *id.* Sol surgens. *Virg.* 12. *id.* *En.* V. *Silv.* Phœbeus. Alacra lucem Cum croceis inuicta rotis aurora reducet. *Ovid.* 3. *met.* Mane. V. *silv.* loco. Vbi aurora nitens croceo velamine linquit Oceanum, &c. Cum breuibz nox humida transfugit alis: Cum Phœbum reuehit stellis aurora fugatis: Roscula cum primùm folijs excussa pruina est, Et variæ radijs intepere comæ: Nox vbi transierit, celumque rubescere primo Ceperit, & tætaræ rore queruntur aues: Et cum Sole nouo terras irrorat Eois: Aurora. V. *silv.* loco. Lutea protulerat sudos aurora iugales. *Rui.* 1. *tra.*

Epich. Roseus, rutilus, nictidus, purpureus, fulgidus, fulgens, Phœbeus, &c.

ORTYGIÆ.

Insula, quæ alio nomine Delos frequentius vocatur. V. *silv.* loco Solinus autem sic dictam autumat, quod ibi Aleria Latonæ soror in Oreygiam, nempe in coturnicem fuit transmutata; sed *Panodius*, & *Nicanor* negant; sed vocatam Oreygiam à colonia ex Ætolia Oreygia deducta; vnde etiam vrbs hoc nomine apud Ephesum, vel ipsa Ephesus sic dicebatur. Est etiam Oreygia insula adiacens Siciliæ haud procul à Syracusis, vbi Arethufum subeus nare ab Eliæ defluentem emanare dicunt, vnde *Virg.* 3. *id.*

Sicano præteenta sinu iacet insula contra Plemmyrium vndosum nomen dixere priores Oreygiam Alpheum fama est, &c. quæ modò peninsula facta est: & Siciliæ continenti adiuncta, quam totam, & nihil ultra recentior Syracusarum ciuitas hac tempestate occupat. V. *Synæsa.* Aduehar Oreygiam, venit narratibus hora. *Ouid.* 5. *met.* Aduehar Oreygiam, quæ me cognomine diux Grata mihi superas eduxit prima sub auras, *idem* *id.* vbi de *Arethusa fabula*, Oreygie, ex *Græco modo*, *idem* 15. *met.*

OS, oris.

Bucca: Osculum, dinum. *Ouid.* 3. *met.* Maxillæ, genæ, maxillæ, pars pro toto, figur. Hinc nictida facundia prouenit oris. V. *silv.* loco. Labium, siuces. *Ouid.* figur.

Rostrum: de aubus, alijsque animantibus: Inque meo tingent sanguine rostra lupi. *Ouid.* 12. *Ann.* Rictus, us, de feris: Ipsique dilant patulos conuicia rictus. *Ouid.* 6. *met.* sumi etiam potest pro deformi oris habitu, vulgò *Bucca*. Hiatus oris. *Mart.* 3. 19. *Apertura della bocca*.

Typus impudentiæ; quia impudentiæ ab antiquis fuit os assignatum: Lingua. V. *silv.* loco. Os, pro facie, & figura hominis, vt *Ouid.* 5. *met.* Postcoq; viri, quod sumperat, ore: idque sepius. V. *Facies*, Anhelitus oris, *idem.* V. *Helitus*.

Epich. Clamosum, inuicem, ambrosium, argurum, renidens, melleum, nictidum, facundum, disertum, dulcisonum, suauiloquum, mellifluum, vocale, cruentum, triste, minitans, tacitum, dulce, blandum, pacatum, placatum.

Epich. Vetula bucca, tumida, turgida.

OS, ossis.

Ossa: Officulum: Articulus: Ligamenta, quæ ligantur ossa: Ignescunt iræ, & duris dolor ossibus ardet. Prædior durior ossis torus. Medulla. V. *silv.* loco.

Epich. Durum, nodosum, candidum, nodatum, album, cauum, cauerum, intumum.

OSNA.

Mons altissimus Thebibus conterminus Pello, Pindo, & Olympo, quem super hunc congregate nixi sunt Gigantes, vt inde Ioui bellum mouerent; at missio tulmine perfractus fuit Olympus, & excussum Pelion subiectum Ossæ, vt canit *Ouid.* 1. *met.* Vid. *Gigantes*. In hoc monte postillimum stabulabantur Centauri, de quibus

Bus supra sua loca; quem olim coniunctum Olympo scidit Hercules, sed *Strabo* id terræmotu factum asserit.

Non illum non *Ossa* capit, non *Pellon* ingens. *Stat. 1. Achill. Ruper Offiz:* Theſſaliam quæ parte diem brumalibus horis Attollit Titan, ruper Offizæ coecet. *Lucan. 6. Phœf. Bistones,* aut mediæ ponunt conuallibus Offiz. *Stat. 2. Theb. Cùm Thracius Offiz rupibus incubuit.* *Luc. 2. Caput gelidum Arctoz Offiz.* Verrex Offizæ. *Cland. 2. de rapt. Excussit ſubiectum Pellion Offiz.* *Ouid. 1. met.*

OSCVLVM.

Oſcula: Oſcilla; diminutium: verum in alia ſignificatione Oſcilla. *V. Funis.* Baſia: Baſiola: *Suauia:* Suauiola: Amplexus. *V. ſuo loco.*

Est etiam oſculum paruum os, vt *Ouid. 1. met.* Videt oſcula, quæ non eſt viditſe ſatis, vulgò *Baccuca.* Oſculaque ore regit. *idem 13. met.* in eadem ſignificatione: Roſeis iuncta labelis Oſcula: Dabit amplexus, atque oſcula dulcia, ſiget: Oſcula dare, ſigere, interſerere dictis blandiſonis, iungere, diſpenſare per omnes, libare, &c.

Olim in more ſuit apud Romanos oſculo ſalutare amicos; vt in epigrammatis *Mart. 2. 10. & 12.* quod nunc apud Gallos viſitatiſſimum eſt aduenientibus hoſpitibus; quod vel nec ſeminar erubescunt: Amabiles oris adorationes. *Enripid.* Oſcula diſmiſſe quoties repetita: dediſti: Seges oſculorum: Sit noſtræ ſeges oſculationis. *Carall. 49.* nempe iterata ſæpius oſcula.

Epith. Dulce, ſuaue, blandum, letum, mitis, gratum, laſciuum, amicum, delictuſum, charum, flagrans, obuium, humilium, &c. *Frigidum.*

Oſcitatio — diſſuſæ vndique malæ. *Perſ. 3.* diſſorta labra, in rictum diductæ uulæ, maxillæ.

OSIRIS. Vid. *Oſiris.*

OSTENTATIO.

Iactatio, elatio, ſuperbia. *V. ſuo loco.* Inanis gloria; faſtus, tumor, &c.

OSTIA.

Vrbis in oſtijs Tiberis ſita, ab Anco Martio condita, ibidem colonia ducta: portu autem celebrior facta: a Claudio Imperatore, qui illum extruxit, vndecim annis continuis triginta hominum milibus laborantibus: vt inquit *Sueton. in Claud. 24.* & hunc deſcribit *Iuuen. 12.* Tandem intrat poſitas incluſa per aquora moles Tyrhenanque Pharon, porrectaque brachia ruſum, &c. nam in illo portu Pharium extruxit æqualem *Ægyptiz.* Nunc autem ob grauæ cetum, & peſſientem æra vix habitabilis eſt.

Oſientes, pop. Oſientis ager: Ora Tuſci fluminis. *Ouid. 4. ſaſt.* Oſtia Tiberina: Oſtiz lacus: *Petrarca,* meminit *Linus 27.* Ipſe ego te nuper Tiberino in lictore vidi, *Qua Tyrrenha vadis* Laurentibus æſtuat vnda. *Stat. 5. 2.*

Oſtia ſunt etiam aliorum fluminum vulgò *Bocche del fiume.* vt Oſtia Nili, Danubij, ſiue liſti, Padij, & reliquorum: Ora fluminis. *Ouid. 4. ſaſt.* Portus: Per ſeptem Nilus portus emiſſus in-

æquior. *idem epiſt. 12.* ad fluminis ortus. *idem 11. met.*

OSTIVM.

Ora domus. *Virg. 6. Æn.* Porta; quamvis vrbium porta dicatur, oſtium priuatæ domus, Valuz, Baſilizæ: conſule *Grammaticus.* Ianua: Adituſ fac ianua paruo. *Ouid. 1. 6.* Thyruſ. Græcæ vox, vnde componitur Pſeudothyruſ, p. c. *Porta falſa.* *V. infr.*

Oſtij partes.

Antæ. *Virg.* Oſtiorum latera. *Feſt.* lapides, vel arrectaria verumque oſtij latus munientia: Antepagmenta. *Virg.* eadem ſunt cum Antis; ſed *Feſtus,* & *Cato:* pro valuarum ornamentis vſurpant; quæ antis adpunguntur, ideſt adſiguntur.

Portes, figur. & ſepiſſimè pro tota ianua; ſunt proprie latera oſtij, ſiue portæ arrectaria, vnde oſtium pendit, quaſi poſt oſtium ſtantes: Propyleum. *Cic.* Veſtibulum, portæ palatii, templi, aut ſimilium: Prochyrum. *Virg. 1.* & veſtibulum, quod Ianuam veſtiæ, ſiue quod Veſtæ ſacratum fuerit.

Limen, & limina; ſepiſſimè pro toto oſtio à poetis, quod Græcè Hypothyruſ dicitur, in alia quoque ſumitur ſignificatione à *Virg.* ſcilicet ipſius oſtij hians inanitas: Superliminare; quod & Limen ſuperum, & Græcè hyperthyruſ.

Ianua: primus domorum ingreſſus à Iano, cui omne initium conſecrauerat antiquitas: Oſtium verò reliquus intra ianuam ingreſſus, quæ obſtaſculum, quod arceat aditu: fores proprie quæ foras in publicum reſpiciuntur: Valuz; ianuz, aut ſenſtræ lignæ plicatiles, ſiue bipartentes: Clauſæ minamina portæ: Valuz bifores. *Ouid. 2. met.* Fores. *Vid. ſuo loco.* Difficilem moto cardine pande forem. *Ouid. 1. Am. 6.*

Poſticum. *Hor. p. p.* quod & Poſtizæ. *Amnian. & Græcè,* Pſeudothyruſ: Cæcæ fores, ſecretæ, *Porta ſecreta,* & falſa. Altria ſeruantem poſtico ſalte clientem. *Hor. 1. epiſt. 5.*

Cardo: quo ianua mouetur; ſed prototo oſtio ſæpius: Verſato cardine Thuſbe egreditur. *Ouid. 4. met.* Nec ſtrepitum verſo ſaturus cardine ſecit. *idem 14. met.* Cornix, cantharus. *Plaut.* manus extera. *Lucret.* annulus eſt ferreus, quo pulſantur fores, vulgò *Camparella,* & *Anello dell'oſcio.* Peſſulus. *V. ſuo loco.* Clauſtrum pro ipſo peſſulo ſiue vecte — inimicæ clauſtra relaxa. *Ouid. 1. eleg. 6.* nempe peſſulum, ſiue vectem remoueto.

Siparium ianuz, oſtij, portæve; ex *Tertull.* eſt quod vulgò dicimus, *Fortiera:* & hoc velum dicitur *Sueton. in Vitell.*

Synonyma.

Limina portæ. *Virg. 3. Æn.* Primum limen. *idem 2.* nempe veſtibulum: Aditus. *idem.* Valuarum limen: Aditus vrbis, ideſt vrbis portæ: Limine tecti exierat. *Ouid. 5. met.* Patriæ ad limina ſedis, nempe ad patriam, ſiue domum paternam.

Portarum Vrbis nomina. *V. Roma.*

Epith. Aleum, angultum, primum, attrituſ, &c.

Idem.

Idem.

fridens, spatiosum limen, ostium, durum limen.

Epith. Dura, lignea, firma, ferrea, suo se cardine versans, sulca roboribus duris ianua: Ferrea marmoreos attollit ianua postes.

Epith. Aërata, stabilis, ferrata, fridens, adamantina porta, praefructa, clausa, aperta.

OSTREVM.

Ostreum, vulgò *Ostrea*, pitius genus in scopulis plerumque inhaerens, quo olim Lucrinus lacus abundauit, nunc Tarentus. In profundis gurgibus ostrea sanè sacre, nec alia ratione, artificioque capi, nisi quispiam in altum subeat, vrineturque testatur *Athenaeus lib. 1. At lib. 3.* copiosissimè de ostreis differit, vbi hæc: *Ostrea gignuntur in fluuijs, stagnis dulcibus, & mari, vbi præstantissima sit stagnum, aut fluuius vicinus sit: tum enim dulciora, ampliora, bonique succi sunt: Hæc illæ vnde optima olim censebantur, quæ è Lucrino stagno, quod Baiano mari contemnerum erat, colligebantur. Hæc eadem malua, lapathio, aut piscibus elixari solita à vercribus idem *Athen. lib. 3.* refert. Apud Pelorum in Sicilia nascuntur ostrea, sed minus grato sapore. V. *inferius.* Vnde *Mart. 10. 37.* & fatuam summam cynare Peloridia mensa, quoque regit leui cortice concha breuis. Sed ad nostrâ.*

Nerice; Strombi; Peloriades; Mituli; Solenes sunt ostrearum genera apud *Nicandrum in Athen. lib. 3.* & vulgò dicuntur Neapoli Canolochi, Lepades. Abydena conchi; quod apud Abydum frequens ostrearum piscatio: Lucrina, antonomaticos è Lucrino lacu ostrea capta intelligit *Mart. 6. 11.* Tellina ex ostrearum genere, quæ etiam Mitulum, vel Mytilum dicitur. *Legge Athen. lib. 3.* Pinnæ sunt ambæ partes ostrearum, quæ clauduntur.

Peloris, dicitur à promontorio Peloro, quæ minus bona cicco aquosa dicitur *idem*: sed genus in telligerem ostrearum non à Peloro Sicilia promontorio, sed alia ratione, nam, vt inquit *Mart. lib. 3.* Pelorides, à voce *arxipros*, dicitur fuerunt, quod etiam maiores sint, & ab illis diuersæ. Ostrea, è quibus in Indo mari nascuntur vniones. *Vid. sup. Conchylia.* Echmij, Ostrearum genus.

Testa: est propriè materies faxea, vel ossis, in qua ostrea nascuntur: & Concha dicitur etiam. *Vid. suo loco.* Spondylus est callosus illud rotundum albicans, quod inus habet in media à similitudine spondyli, quod nos verriculum nuncupamus: Lacina est reliqua ostrearum caro circumscripta. *Legge Plin. lib. 32. cap. 6. de Ostreis.* *Iouen. sat. 4.* — Ciregis nata forent an Lucrinum ad saxum, & utripino ve edita fundo Ostrea, &c. nam apud Ciregium, Lucrinum, & Rumpios Cantiorum in Britannia promontorium, vt scitur Parnabius: à quo tamen aliquantulum hoc in loco dissentio ostrea optima reperiebantur. V. *Mea in scellanea.*

Ostrearum, arum: loca, vbi frequenter nascuntur ostrea, & explicantur. De ostreis Indicis, quæ margaritas gignunt, & vniones lege *Athen. lib. 3.*

OSTRVM.

Murex. *Vid. suo loco, vbi multa.* **Purpura.** *Vid. inferius suo loco.* Rosæ fucus: Tincta regit rosæ conchylis purpura fuce. *Caull.* Ostrini colores. *Prop. 4.* Coccus: Pannus coccineus: Coccus, granum insectiorum, & tinctiorum: Non nisi fuci cocco madida, vel murice tincta Vestes nites. *Mart. 5. 24.* Coccineus: vt vestis coccinea; & Coccina vestis, nempe infecta cocco: Coccinum, & coccina, orum, substi, pro veste coccina. *Dibapha. Plin.* nempe purpura Tyria bis tincta.

Ostrinæ vestes: Ostrina tunica. *Prop. 2. 29.* Vestes perfusa ostro. *Virg. 5. 1. Æn.* Coccus ruber: Rubro vbi cocco Tincta super lectos canderet vestis eburnos. *Hor. 1. sat. 5.* Ostrum Sarranum. *Virg. 4. Phœnicia loco, vulgò Searlato. 2. Georg.* Ostrinus torus: Nec timet ostrino Tulle subire toro. *Pro. 1. 15.* Vellera de succis bis madafacta Tyros. *Tib. 4. 2.* de ostro Sarrano intelligit, nec non de cocco bis tincta vestis, vt sæpius sit mentio in sacris paginis: Rubeat quo purpura succo Sidonii iterata vadis. *Stat. 3. silu.* Idem significatur.

Epith. Tyrium, superbum, insignie, decorum, purpureum, sanguineum.

OSYRIS.

Sive Osiris, Iouis filius, diue Saturni, ab Ægyptijs pro Deo cultus, Idisque maritus creditus, quem singulis quibusque annis, Ægyptij & amilium maximo cum more quærebant, & inuentum maxima cum letitia prosequerentur, vt *Diodorus*, aliquæ scriptores referunt. Sol etiam ab istis habitus, veluti comux Iûs Luna; quibus bos sacrificabatur. Narrat autem etiam Iûs defuncti mariti ossa dñi quæ sita tandem circa vrbem inuenisset, ea collecta in sepulchro condidit, loco inaccessio, in insula, quam ob id Abaton vocant, haud longo intervallo à Memphis, palude limosa, & frequentibus papyris horrida, quam etiam paludem Stygem nominant, decreuitque nequis eam, non nisi statis diebus transiret, quod si forte quis in ea perisset, in centum annos ei sacrificabatur, quod tempus linendo errori sufficere videbatur: ad hoc videtur alludere *Virgij* opinio 6. *Æn.* Centum erant annos, volitantque hæc littora circum: Bacchus etiam creditus Ægyptijs, quod is primum boues iunxit, vnde *Ser. in Hipp.* Ac mitra colibens cornigerum caput, & *Anthonius* Oxyrie nec Bacchum vocant, Oxyrim Ægyptos putat, Mitæ Phanerem nominant, &c. de hoc meminit *Plin. lib. 8.* & in memorabilibus *Solinus* latè pertractant. Oxyris autem Sacerdos Ægyptij colebatur antere, inactito, & popano. Vnde *Iouen. sat. 6.* — anferre magno scilicet, & tenuit popano corruptus Oxyris. Erat autem popanum tenuis placenta lata, & rotunda. V. *Puichia.*

Frugifer Oxyris. *Stat. 1. Theb.* Gentis Achæmenæ ritu seu præstat Oxyrim Frugiferum; nempe Solem: Atque suum pubes miratur Oxyrim: Bos Memphis, quod bos apparere cepit è sepulchro, vnde mutato nomine illum Apin dixerunt. Vide quæ copiose diximus in voce

Euphros. & Apis. Bouem Memphitem Tab. 1.7. appellat.

Typhonis, siue Scyphonis frater, à quo clandestina morte fuit oppressus, quem Isis coniux cum iuxta Philas Syenes illum laceratum inuenisset, sepultura tradidit, *ut sup. in Hsp. Primus inuentor aratri: Virg. apud Ægyptios tantum adnotat: Seruus, 1. Georg. Primus aratra manu solerti fecit Osiris: Tab. 1.7. V. Anubis. quem alii cum osiri confundunt: cum verè Anubis osiridis filius fuerit.*

Pharium nomen: quod ab Ægyptijs præter ea, quæ diximus, etiam Serapis, Pluto, Ammon, & Iupiter existimatur: Nilus etiam creditur, ut diuidas testatur; lege, nam plura narrat: Serapis. *V. suo loco. Vulnera, totq; feras quot dicitur ille tulisse Cuius ab inferis quor abesse solet: Ouid. in Ibin. Vncique puer monstrator aratri: Virg. 1. Georg. Osiris putatur à Panfania in Attico. Lege Gyraldum innotat. 3.*

OTHOMANNVS. V. Mahometes.

OTHRYS.

Mons Thessaliæ haud procul à Pindo, Ossa, Pelio, ceterisq; ob Gigantes celebratis; quem sibi pondus leue, quod in Deos iacularetur credit Enceladas. Hic ora Phthioticæ ad aquilonem iacet Tymphræsto proximus, & Dolopibus, inde protensus ad propinqua sinui Maliacos: *Strabo, Plin.*

Descendunt Centauri Omolen, Othrynq; nlualem: Virg. 7. Æn. Aut totus Othrys. Sen. in Herc. Or. Nequis gigas Thessaliæ iaculetur iuga, Et fiat Othrys pondus Encelada leue: *idem ibid.* Othrys alia niovi: *Herc. Strabo.* Iam nubilus ingenuit Othrys: *Stat. 1. Achill.*

OVANS: V. Corina oualis.

OVIDIVS.

Qui Publius prænomine, & Naso cognomine dicebatur Sulfone in Pelignis natus est mense Aprili, diebus quinquaginta A. Licinio, & L. Pansa Cossi. qui Mutinensi pugna contra Antonium ceciderunt, sunt qui dicant eodem die natos fuisse Ouidium, ac Tibullum, quem amicissimum habuit cum alijs plurimis. Romæ institutus est in Latinis litteris, & à puero componendis carminibus additus; adulter factus, intermisit musas, ad forum, causasq; conuersus sub Portio Latrone, alijsq; in priuatis, & in ceniualibus caussis præfedit, dignitates plurimas obtinuit, & Iurum clauum adeptus est: tres dicitur uxores habuisse. quarum duas primas reliquit dato repudio. Perillam alteram egregiam forma, & moribus valde dilexit, & poetici etiam erudiuit, multa conferipit, quæ nota sunt. In vrbe secundum Capitolium habitauit, hortosq; habuit in colle positos, quæ via Pinelana (nunc) coniungebatur cum Flaminia, in quibus magna animi voluptate versari consuevit, suumq; oculum mitioribus curis traducere. Relegatus tamen ab Augusto, in Pontum ad oppidum Tomos, cum iam in proeclitore esset ætate, vel ob lasciuiores de amoribus libros, vel potius ob adulescentium cum Julia, siue Liola Augusti filia (quod Suetonius) inuinit in versibus, quos inferius referemus) præ-

sertim cum illa magna libidine deflagrauerit. In exilio supra septem annos (ait *Criminus* in eius vita) versatus est; ac defunctum ipsi Græcæ, ac Tomitani populi, apud quos multum gratiæ, studijsq; fuerat promeritis, deplorauerunt. Hoc vnum dolemus, quod perficeret ea, quæ promissit non potuerit, siue perfectâ non reperimus præsertim reliquos fastorum libros: multis laudibus à persicis honoratur, vnum defuit, quod Christianus non fuerit, de cuius salute iam desperatum est. Illud dicunt excessisse Kal. Ianuar. quod die T. Lilius quoq; decederet & illi à barbaris ante Ianuam sepulcrum cum lacrymis structum fuisse.

Et iacet Euxinis vates Romanus in oris Romanum vatem barbara terra regit. Palat. eleg. de obitu Ouidij. Naso: Notum Naso tener, Tomoq; missus Quondam Cæsaræ: nimis puelle ficto carmine Subditum Corinæ: Siden. Apoll. Naso poeta: Ouid. Natus Sulfone poeta: Sulfone fatus: Pelignus poeta: Mart. 2. 41. Vates: Idem. Sulfonis alumnus: Pali. Pelignialumnus rursus: Ouid. P. æcepit amoris: Quir. Vates Pelignis natus aquosis: Ouid. 2. eleg. 1.

Et qui execrandum numeris ita verberat Ibin: Mart. Peligno rura habitata tenuit Pont. Descript. amorum: idem. Ille ego, qui fueram tenerorum iutor amorum: Ouid. 4. trist. 6. Solum cui patria est: idem. Sarmaticas longè prociectus in oras. Quiq; phætrati iutor amoris erat: idem 5. trist. 1. Nec tristis in ipsi Naso Tomis: Stat. 1. silu. Et qui corpora prima transfiguratur: idem 2. Notat Nasone in sola Corina iuueni: Mart. 5. ad regulam 10. Naso parum faustæ conditor artis: O. id. 2. Pont. 1. Romanus, siue Latinus Callimachus potest appellari, quemadmodum se Propertius nominat lib. 4.

De Ouidij natali die cum Tibulla dubitat Isidorus Scaliger. Vide in Commentarijs eius in Tibull. 3.5.

Epih. Ingeniosus, doctus, cultus, venustus, lasciuus, exul.

OVIS.

De quibus lege Plinium lib. 8. & Virg. 3. Georg. Bidentis, & Bidentes: Lanigeræ: Quæ campos balantibus implent, periph. Pecudes lanigæ: Balantum grex: Virg. 2. Georg. Lanigeri greges: idem 3. Georg. Gentes sub vellere tectæ: Lanigerum pecus: Ouid. 1. fast. Lanigeræ bidentes: Virg. 7. Ar. Pauidum pecus: Et pauidum solitos in pecus ire lupos: Ouid. 2. de art. Greges albi villis mollibus: Virg. 3. Georg. Pecus infirmum: Cui pecore infirmo quæ solet esse lupis: Ouid. in Ibi. Inque nouo saliens gramine ludit ouis: Pecus, & pecudes: Pecus, & pecora: Pecudu genus: Mart. Pecus baians Iuu. 13. Lanata animalia: idem 15. Mater agni: Mart. 3. 57. Fæte paruis gregibus: Sen. in Hipp. Lanigeræ pingues: idem in Oedip. Agna. V. Agnæ. Bærici gregis vellus: Mart. 5. 38. Balantes pecudes: Lanatæ: Iuu. 8. quarum pecus infertur Bæricus. Cæ. æri Iuu. 12.

Epih. Lanigæ, pauidæ, imbelles, blandæ, velligeræ, salientes, scabræ, balantes, placidæ.

OVI.

OVIILB.

- **Caula:** Septum, & septa, orum; Mandra: Pecorum, siue pecudum, ouium, agnorum stabulum; Pastoris aula: *Prop. 3. 11.* Septa inter ouilia furtim, &c. *Stat. 1. Theb.*
- **Epith.** Tepidum.

OVVM.

Donum matrum capnum, ouum gallinæ, quæ caponum marer effidicetur. *Mart. 3. 35.* Gallinæ fetus: Ouum geminum: qui duos vitellos habet. Vitellus autem ouis medulla, *Reps dell'vovo.* Albumen ouis, vulgo *Chiara d'vovo*, lac gallinæ olim dicebatur, vt ait *Atrianus*. Ovis albor, *Pallad.* Ovis candidum, *Cels.* Ovis luteum, idem vitello: Ovis testis, *Seren.* Furamen. *Plan. Cottex.* *Idem: Gufon dell'vovo.*

Ouum irritum, Plan, nempe sine vitello, quo gigni nihil potest: Subuenit aneum etiam dicitur, & Hypeneum: *Plan.* & Zephyrium, quasi yento conceptum: Ouum vrinum, *Idem* Cynosurom, *Idem.* generationi minus aptum: Ouum decumsum. *Fest.* Ouum recens, *Fresco* — tortorq; calentia fieno Oua. *Iun. 1. 1.* recentia Ouum requiem, *Strabon.* Ouum tremulum, quod suberbi potest, quod Molle, *Idem.* & Sorbile, *Idem* appellat *Viam da here.* Ouum edurum, *Duro.* Ouum frixum: Oua frixa, *Fritrata* Olim oua adhibebantur expiationibus, lustrationibusq; præcipue in sacris Iliis Hanc *Iam. 6.* Nisi te centum lustrauerit ouis. Immo sacerdotes, qui explorandis periculis sacra faciebant, obferuare extrema aliqua superstitione solebant Ouum igni impositum in capite, aut in latere defudaret. Sim autem ruptum effluerat periculum eportendebat, pro quo factum fuerat, vel eius familia:.

P

PACHINVS.

Stellæ promontorium in Græciam vergens. V.

Suet. a. suo loco, & sup. Lilybeon.

Liqua Pachine tibi, Lilybeo erura permun-
tur. *Ouid. 5. met.* Saxa Pachini versâ ad reg-
na Pelopœia. *Sul. 16. 14.* Mæx Pachini Tri-
nacrî. *Virg. 3. AEn.* & tribuitur etiam Pachynus:
Dardanian Sculo prospexit ab vrbe Pachy-
no. *Virg. 1. AEn.*

Epith. Trinacrî, Sculus, obfiter.

PACTVM. V. Pactus.

PACTOLVS.

Elydiæ annis iuxta Sardiæ vrhem ob arenas au-
reas quas trahit celeberrimus, qui è Tmol-
omonto fluit, olim multa auri ramenta defe-
bat, ex quo celebratas fuisse ferunt Cræsi di-
uitias, (authore Strabone) V. *Lydiæ.*

Cumq; choro meliore sui vinea Tyndis, Pacto-
lonq; pete, quamvis non aureus illo Tempo-
re, nec caris erat inuidiosus arenis *Ouid. 11. met.*
Auro abundans fluuius. *Nonn.* Deferuere suas
Dymphæ Pactoïdes vadas. *Ouid. 6. met.* nem-

pè filie Pactoli fluminis: Diuice Pactolus ve-
xit te Lydius vnda Aurea torrenti deducens
flumina ripa *Ser.* in *Oedip.* Aqua aurifera. *Ouid.*
in *lin.* Aurea stagna rubentis Pactoli. *Claud. 1.*
in *Ruf.* Lydius aurifer amnis. *Tib. 3. 3.* Ri-
pe auro grauidæ. *Claud.* in *Ruf.* Diuicæ Afæ
veteres. *Prop. 1. 6.* Vicinus magnis Sardibus
amnis. *Ouid. 11. met.* vbi illius originem expo-
nit.

Chrysothraos, nempe aureas arenas euoluens:
Aurea Pactoli pocula. *Lycoph.* Opulenti flu-
minis vnda: *Nonn.* Cræsi flumina. *Prop. 2. 26.*
Lydio Pactoli tingit arata liquor. *Idem 1. 6.*
Tunc mihi Pactoli venient sub tecta liquores.
Idem. 3. 17. Mæonæ ripæ. *Ouid. 2.* Pactolusq;
irrigat auro. *Virg.* Bacchus & aurato reficit sua
cornua limo. *Stat. 3. sil. 3.* nempe ex Pactoli
arenis.

Epith. Mænnius, Lydius, præditus auro, opu-
lentus, inuidiosus caris arenis.

PADVA.

Quæ etiam Patauium dicitur vrbs elegantissima,
sic dicta à Padi fluminis vicinitate, hanc con-
didisse memoratur Antenor Troia profugus.
Sita est vrbs loco fertili, & plano, placidissima
cæli fruens temperie summa soli bonitate, Eug-
aneorum montium amoenitate, ob alpes, &
mare, ad quod fluminis fossa deducitur, pro-
ximum, beatissima. Amnis Brenta eam per-
fluit, sex hbet portas, siue stratas vias follis,
valliq; & propugnaculis vndique bene tuta; in
qua monasteria virorum 23. & virginum col-
legia 49. esse dicuntur, pontes, quibus Breata
transitur 38. cuncti formicibus ædificati: In-
colaum ingenia non est cur modò laudemus.
Sufficiunt T. Liuius: Gneus Valer. Flaccus: L.
Aruncius Stella, & innumerabiles alij, qui cam-
pore suo postea nobilitarunt. Academicus ha-
bet Patauium nobilem, quæ natales suos de-
bet Carolo Magno Imperatori acceptos refer-
re; vel vt alijs placet Friderico I. adolescenti:
Vrbano IV. Pont. Mæx. maturitatem illustra-
simæ Venetorum Reipublicæ, cui nunc pa-
rent ciues, cum Republicæ ipsi quoq; mode-
rari olim suæ nouerint habenas. Habet agrum
proximum, in quo sexcentæ, & quadraginta
septem villæ, seu pagi numerantur; quem Con-
stantinus Palæologus (Rhodigeno teste) non dubi-
tavit Terrestri Paradiso ob amoenitatem ad-
quare. Sed ad

Synonyma:

Colles Euganzæ, qui Patauino imminet agro:
Pictaq; paupineis Euganeæ arua iugis. *Mart.*
Euganzæ lacus: Nupti ad Euganeos solâ puella
lacus. *Mart. 4. 25.* Patauî mœnia: Patauî colles:
Antenoris vrbs. *Virg. 3. AEn.* Hic tamen ille vr-
bem Patauî, sedesq; locauit Teucrorum, &
genti nomen dedit, armaq; fixit Troâ. *Idem.*
Antenori, spes, & alumne Iaris. *Mart. 1. 88.* An-
tenoreæ vrbes; *Claud.* Antenorei campi: Mœnia,
quæ positor puenas, & bella perosus Mus-
cum Iliacus studiis Phæboq; sacrauit. *Bemb.*
V. *Antenor.*

Apeni fons, propè Patauî, cuius fontis meminit
Claud. epig. 3. longa scilicet descriptione: & *Caf.*
Idem.

flodorus scribit: esse in aquis Aponi stupendam quandam concitientie disciplinam: nam in vndam, in qua viri resiciuntur, si mulier descendat, incenditur, & calore exurit: vnde *Mart. 6. epig. 42.* Nec fontes Aponi rudes puellis, v. phaleuc. Aponiz tellus: *idem. 1. epig. 61.*

Bærobium: *Ptolem. l. 8.* quod alij Pærotonium legunt. Hinc

Patavini ciues, Paduani Euganei ciues, populi; gens Euganea: Antenoride, ab auctore.

PADVS. V. *Erudam.*

PÆAN.

Didus fuit Apollo à feriendo, nam indignatus sagittis ferit, vt Niobe liberi nouerunt, & Pythion; vnde *lambertus*: Parce precor Pæan, & tu depone sagittas. Est quoque Pæan in Apollinis honorem compositus hymnus, qui à triumphantibus canebatur: Pæanis igitur dicuntur laudes Deorum omnium: propriè tamen Apollinis, vt inquit *Seruus*. Scribit autem *Lactantius*, Pæanas versus Apollini dictos propter extinctum Pythonem. Primus omnium, qui Pæana cecinit dicitur Amphion in Aracyntho Bæotiz quoque monte. Sunt qui dicant duo Pæanis esse genera à veteribus celebrata, vnum bellucum ante pugnam, alterum post victoriam: Primum Marti, alterum Apollini canebatur.

Læcumque choro Pæan canentes: *Virg. 6. Æn. 14.* molire triumphos, & Pæana voca. *Quid. 14. met.* Dicite lo Pæan, lo Pæan dicite Pæan. *idem.* Læticæ voces à militibus emisse, & Pæan, Apollo. Vide *fas loco. 1. met. & Sen. in Herc. Orr.* Victorque canebat Pæna Amphion.

Prop. 3. 14.

PÆDAGOGVS. V. *Magister.*

Pædoris, pætorisque mentisque moderator: *Opp. Custos pueri.* *Papaz. l. 6.* Blandi comites: à *Pæri. 5.* dicuntur pædagogi, vepote qui pueritiz ablandiuntur illamque ad arbitrium hac & illuc pertrahunt. Vel blandi comites intelliguntur, qui vniuersi (*compagati*) per quos læpissime pereunt incauti iuuenes.

PÆSTVM. V. *Lucania.*

PAGINA. Vide *Charta.*

PALÆMON.

Baccho sororinus frater ex *Iao Semetis* sorore; *Inus*, & *Athamantis* filius, quem secum mater in mare præcipitem traxit, cum rabiem furentis hominis fugeret, hic aïo nomine dicebatur *Melicerta*: de quo *superius* vide: in Deum marinum conuerti fas fuit, vt *Pæta* fabulatur, qui à *Graeci* dicitur *Palæmon*, *Portumnus* à nostris, nempe *Portuum Deus*.

Inousque *Palæmon*: *Virg. 5. Æn. Melicerta*: Vide *sup.* *Nautum cultos.* *Europ.* *Ius* habet in fluctus magni puer aduena Ponti Cognatus *Bacchi*, numen non vile *Palæmon*: *Sen. in Oedip.* Teque ferens paruum nudus *Melicerta* iacens: *Quid. 5. met.* *Mitæ* filius *Leucothoe*: *Inus* onus: Sequitur super pontum nullo tardata timore *Mætic* onusque: solum, percussa recanduit vnda: *ibidem.* *Lucorticaque* *Deum* cum matre *Palæmona* dixit: *Athamantis* *ibidem.* *Athamanti-*

re *factus: ex eodem.* *Portumnus*, de quo *Plautus*: Sed ô *Palæmon* sancte *Neptuni* comes.

In secunda Urbis regione, idest in Circo maximo duæ ædes fuere *Portunni*, vt *P. Velle* scribit: altera ad pontem *Æmilij olim* Publicij appellati: altera inter *Apoilinam Cælipicem*, & *Herculem oliuarium*: *Naufragus* imposita iacuit sub matre *Palæmon*: *Stat. 2. sil. 1.* *Palæmonium* *Lecheum* promontorium in *Isthmo*, vnde cum matre præceps cecidit.

Palæmonis coronæ: Coronæ ex pinu confectæ, quæ dabantur victoribus in *Isthmis*. Vide *sup.* *Isthmos*: vnde *Claud. 8. Parag.* Cuncta *Palæmonis* uiauis explorata coronis *Aditi*, &c. Nam quatuor erant sacra certamina, quæ in *Græcia* præcæ magnæ quippè hominum concursu celebrabantur: quorum duo dicata *Onis*, duo istidem mortalibus, scilicet *Ioui Olympiæ*, *Apolini Pythiæ*, *Nemææ* *Archemoro*, *Isthmæ* *Palæmoni*.

PALÆSTINA.

Regio in Syria, cuius sæpe fit in sacris paginis mentio, licet diuerso nomine: *Herodotus* autem totam Syriam *Palæstinam* appellat. Hæc, Terra sancta vulgo dicta, nobilissima quidem regio in vmbilico orbis constituta, quæ ab Oriente *Arabiam*, à Meridie desertum *Pharan*, & *Ægyptum*, ab Occidente mare magnū, siue *Mediterraneum*, à Septentrione verò *Libanum* montem pro finibus habet: quæ inter omnes regiones, quæ sub Cælo sunt, ob acris salubritatem, & cique temperiem, soli vberitate, frugum omnis generis abundantiam, rerumque cæterarum omnium ad necessitatem, & vitæ spectantium copiam vberissimè, affluentissimè, ac copiosissimè est. Hanc olim ad maiorem sacrarum litterarum intelligentiam Doctor maximus *Hieronymus* peragrauit, & descripsit: hanc quo pacto nunc est, oculatis testis *Breardus* adamussim delinquit, & ex illo, sicut etiam ex cæteris antiquis, & recentibus *Christianus Adrichomius* *Blauius* diligentissimè plurimorum innotum labore de hac volumina edidit egregium. Hanc denique Deus in veteri testamento signis, miraculisque tam corporis præsentia decorauit, habitauit: hinc Prophetæ, hinc Patriarchæ, hinc Reges sanctissimi, hinc Beatissima Virgo, hinc demum Apostoli Catholicæ Ecclesiæ fundamenta prouenerunt. Sed quoniam de illa alijs sunt scriptæ panegyres ad illos audum lectorem reijciamus.

Syria, ab *Herodote*. Vide *fas loco*. Terra *Chananzæ*: à *Chananz* filio *Cham* Noes nepote, vnde populi *Chananzæ* quibus exclusus Terra promissa, siue promissionis dicta *Israëlitis* cælis, quæ sub nomine *Israël*, & *Iuda* tunc appellata, vt in libris Regum.

Parces, in quas diuiditur sunt sex.

Idamæa. Vide *fas loco*, in qua *Palisthæti*: vbi est *Azotus* *Iudæa*. Vide *fas loco*. *Chananza*, vbi *Hebron*, quæ olim terra gigantum dicebatur: *Trachonitis*, regio petrosa, magnis namque silicibus vbiq; repleta conspicitur trans *forda-*

danem, & Tiberiadis lacum, magis proxima Libano, cuius etiam fit mentio in *Enang. Luca cap. 3. t. Galilee. Vide suo loco, ubi multa.* Deucapoleos regio. Vide *Galilee.* Samaria: Iordanis fluvius. Vide *sui loci.*

Patered in Palæstina post expulso Chanaanos, Hethæos, Amorrhæos, Pherezæos, Heuzos, & Iebusæos, qui illam post diluvium incoluerunt, fuerunt duodecim tribus Iudæarum, à quibus multos per annos fuit habitata: nempe Tribus Aser, Dan, Benjamin, Ephraim, Gad, Issachar, Zabulon, Iuda, Manasses duplex, Nephthalin, Ruben, Simeon: vnde sumi possunt synonyma quamplurima. Verum aliqua ex authoribus excerpta hæc sunt.

Palæstini saltus: *Vide in Hymn.* Montes Idumæi: *Aræa Palæstina.* *P. Ang. B. g.* Hebræi: *Vide suo loco.* Aspici innumeris viridantia littora palmarum, Sirbonisque lacum fluitante bitumine, & oræ Oppida Samaræ geminas despectat Iamnes: Mox & humi propior, qua fe Galilee propinque Finibus inferat Syrtis, &c. *P. Ang. B. g.* Syr. t. Iopes littora: *ibidem.* Est autem Iope vrbs maritima Palæstinæ.

Campi Palæstini: *B. g.* à Philistijm, siue Philistis dicta sunt Palæstina: hi verò Mesraim filium Cham progenitorem agnoscunt suum: qui à Cæsarea Palæstinæ, vel turris Seratonis vsque ad Gazam, aut torrentem Ægypti possederunt. Inter quos erant Enacim, hoc est gigantes fortissimi, è quibus Goliath. *Vide suo loco.* Horum populorum frequens mentio in sacris paginis. *Omnia* autem *Heronymus* notat apud Historicos Iudæam referri ad Palæstinam, Galilæam verò, & Samariam ad Phœnicæam, de qua *Vide suo loco.*

Stagna Palæstini credunt coluisse figura: *Ovid. 4. met.* Palæstinæ Nymphæ, *Dez.* arenæ: *Alba.* Palæstino sancta columba Syro: *Tib. t. eleg. 7.* Sancta Palæstino septima sacra viro: *Ovid. t. de arte,* nempe Sabachum sacrum Hebræo.

Fluvij.

Iordanis, *Vide suo loco.* Cisson torrens in Galilæa: *Vide Galilæa.* Cedron torrens haud procul à Hierosolymis. *Vide Hierosolyma.*

Montes.

Tabor. *Vide suo loco.* Hermon. *Vide Galilæa.* Ebal; Berchoron: Mispha, seu Maspha, & Bethel ad Hermonem pertinent: Gelboe. *Vide Galilæa.* Gerizim Saron: Carmelus: Sion. *Vide suo loco.* Moriath, nempe montis domini, ubi templum à Salomone fuit ædificatum. *Vide Salomon.* Mons Olivæ, siue oliarum exera vrbs Ierusalem mœnia angusta tantum valle Iosaphat intermedia. Caluariz locus. *Vide Hierosolyma.*

PALESTRA.

Quæ latine lucta vocetur à Palæstra dicta filia. Pandoci in trijuo habitantis, omnesque advenientes interficientis, quem quidem Mercurius, cum ad ipsum venisset interiret admonitus à Palæstra filia. Alij Palæstram deducunt à pulvere, quo luctatorum corpora perfundebantur. Superiore fabulam tangit *Lactantius Placidus* in 2. *Theb.* quam aliquantum diuersè

narrat. Sunt qui dicant Pollucem primum ex omnibus inuenisse palæstram: quæ iccirco in primis à Laconibus prodiret exulta. Alij inuenta dicunt à Phorbante Theseli magistro, siue ut *Pherecyd* placet, auriga, teste *Polemon.*

Siue ca tenatis curvatus membra palæstria Scaree Amyclea conceptum matre putares. *Strab. v. fil. 1.* Opus palæstræ: Transierat ad opus nitidæ iuvenile palæstræ: *Ovid. 6. met.* Mercurij filia, ut sentit *Gyrald.* *synagm. 9.* Gymnas, dis: *Strab. 2. fil. 4.* Lucta. *Vide suo loco, ubi multa.* Pars in gramineis exercent membra palæstria: Exercent patrias oleo labente palæstras. *Virg. 3. æn.*

Palæstra Olympica: *Luc. 4. Phars.* nempe quæ apud Eliden exercebatur. Lege totam ibidem descriptionem: Crudus pulvis — Deus ipse viros in pulvere crudo Arcas ait: *Strab. 4. Theb.* Ceroma. *Plin.* Locus ubi palæstræ vengebantur, potest etiam sumi pro ipsa palæstra, & palæstris, ut Arena sumitur pro ipsius gladiatoribus.

Palæstra pro Gymnasio. *V. Gymnasium.* Epich. Gramineæ, madida, vincta, dura, agrestis, decora, nkida, Olympica, pinguis, fortis, anceps.

PALAMEDES.

Nauplij Euboeæ Regis filius, qui cum ad Troiam cum reliquis Græcis profectus fuisset, in belli decennalis tempore quatuor litteras ingenio suo producit inuenisse. Vlyssis tamen dolo ut proditor à reliquo Græcorum exercitu fuisset interfectus: nam illius in se prius Palamedes iram concitauerat, cum Vlysses non mente captum ostendit, sed simulatorem, quando cum exercitu proficisci reuens insaniam simulauit: sed Palamedes prudensissimus, cum ad illum speculandum missus fuisset, illi aranti, ac seminanti Salem filium paruulum obiecit, quem Vlysses aratro sublati nihil offendit; inuitus itaque ad bellum tractus Palamedem ficta prodicione tandem oppressit: finxit enim à Priamo litteras ad Palamedem datas, quibus significare videbatur Priamum, se magnum auri pondus misisse, aliudque missurum. Cum verò litteræ ad Agamemnonem fuissent perlatae, omnesque Principes præter Palamedem, conuenissent: cum id credere minus possent, Vlysses alio addito dolo (iussit enim per seruos suos clam nocte ante Palamedis tentorium auri pondus defodi) verum esse, auro reperto, & effosso, inimicumque plectendum capite ostendit, qui tandem lapidibus à reliquo exercitu, de quo ipse meritis erat obrutus fuit. *V. Homerum, & Ovid. 13. met.*

Timidi commenta retexit Naupliades animi, vitæque traxit ad arma: à patre Nauplio: Neptuni nepos; namque illi erat, quod Nauplius ex Amydone Neptuni erat filius: Naupliadesque modo ficto pro crimine poenas Morte luas *Ovid. in Iliad.* Belides: à Belo proauo, qui Danaï pater fuit, hic quinquaginta filiarum, è quibus Amydone. *Vide Nauplius.* Clymenæ filius; nam Nauplius vxorem duxit Clymenam Agamemnonis sororem, ex qua Palamedem: Agamemnonis

nontis nepos, è sorore. Belidæ nomen Palamedis, & incluya fama Gloria, &c. *Virg. 2. Æn. Nauplii filius: ex Prop. 4. 1.*

Dicitur præterea Palamedes calculorum ludum, & mensurarum, & ponderum rationem exco-gitasse. Astrologiæ insuper peritus annuum ad cursum Solis, & menses ad cursum Lunæ accommodauit, primasque in castris Græcorum vitam, atque reformatam Solis echinosis, naturalem, minimeque timendam docuit. Præterea ordinem aciei, & tesseras, hoc est sym-bolum bellicum, militumque vigilas inuenit, quæ omnia à grauis ferret didicisse: Vide *Græc. vnde hæc ab ipso Palamede aues nuncu-pare fuere.*

PALATIVUM. V. *Mans Palatinus.*

PALATIUM.

Nempè domus nobilium, principumq; Regum-que.

Magnæ diuicis ædes: *Virg. 12. Æn. Alta ætria, ma-gna: ibidem, & Mart. 3. Atria effulta columnis: Claud. 2. in Ruf. nobilium magna ætria curas: Don. 7. Pro læz ad sidera moles: Alta limina: Virg. 11. Æn. Alta tecta: ibidem. Domus alta superbis foribus, ibidem 2. 5. Sublimia tecta: Delicata domus, Sen. Tectum augustum ingens, & centum inil-gre columnis, Stat. 2. sil. 1. Aurati lares, Anger. Tecta prætoria, ibidem. Aurea, ibidem. Prætorium: Iuuen. sat. 1. Pariò de marmore tecta, Apoll. d. Itacis fulgentia tecta columnis, H. Balb. Mygdonio marmore tecta, ibidem. Quod domus Attracta tibi splendet æmula gazis, id.*

Alte sedes, *Virg. 2. Æn. Marmoreæ villæ, domus, sumptu contructæ, ibidem. Ingentia tecta, Virg. 2. Æn. Tectum sublime columnis, ibidem. Domus potens, Hor. 1. sat. 5. Clari sub fronte penates, Mart. quod faciem pulcrum habeant, Quæ bella sacra-ta, Atroxq; excessus sunt adeunda domus, ibidem 1. 71. Limen superbum, ibidem. Augusta aula, ibidem 7. 39. Laurigeri penates, ibidem 8. 1. Superbi regum aditus, & duræ fores, Sen. in Hor. sat. quod sint minus faciles ad aditum cunctis. Aula. Parrhasia, Mart. 9. 12. nempè Palatina in aulâ.*

Tecta regia, *Ouid. 6. fast. Regalia, 2. fast. Regia plen-is tecta vijs, Virg. 11. Æn. Regia palatia: sunt qui primam communem faciunt: sunt qui addant duplex, 1. palatia: Regalis domus, Ouid. 1. met. Sedes regia, Augusta: Stat. 5. sil. 2.*

Regia: Hic steterat Priami regia celsa senis, *Ouid. 1. trist. Regia diues, id. 13. met. Regale palatium: Regis moles, ibid. 2. 15. Regum thalami, Sen. in Balb. Regius lar, ibidem in Hor. Admota ætherijs culmina sedibus, ibidem. Penates regij, ibidem in Ovid. Augusti postes, *Ouid. 1. met. Atria regalia, ibidem 5. met. & Stat. 2. Tib. Regis subit ille penates, Ouid. 5. met. Cæsarea domus, ibidem 1. trist. Superbis ciuium potentiorum limina, Hor. spod. 2. Marmoreum tectum, Tib. 3. 3. Gemmea tecta, Mart. 6. Superbe foras, Stat. 2. Tib. Cæsaris domus, Mart. 9. 14. P. nuntium dicitur Palatij aditus: Vestibulum palatij.**

PALATVM.

Secreta palatii: Cælum: Vraniscus, *Galen. Græc. Saporis, siue saporum tecta, sedes: saporum, prægustator. Epith. Vdum.*

PALEA.

Paleæ culmi, *Virg. 1. Georg. Stipula, & stipulæ: Nec pudor in stipula placidam exipisse quie-rem, Ouid. 1. fast. Stipulæ acerui, ibidem 4. fast. Fornum: Nec huiusmodi capiti suppositus fuit, ibidem 1. fast. & Prop. 4. 1. Stramen: Stramentum, Hor. 2. ser. sat. 3. Stramineus torus: Stramineo possit dux habitare toro: Paleæ leues, inanes, &c. *Virg.**

PALES, & PALILIA.

Dea pastorum, & pabuli, cuius patrem Iovem scribit *Martianus Capel. hanc, vt Servius ait, a-lis Vestam, alij marrem Deum appellarent. Huic sacra soluebantur 12. Kalend. Maij, quæ Palitia, siue Parilia à pecorum partu indigita-bant, in quibus lustrabantur oues; quam exremoniâ pluribus exequitur Ouidius 4. fast. Primùm enim sustinere erat conficiendum ex vituli fauilla, sanguine equi, & fabæ culmi-ne: deinde primo diluculo pastor lustrabat oues, & ouilia hoc pacto: Insupergebat oues aqua, & sulphure, herbæque Sabina, & lau-ro igne succensis, circum circa ouilia susci-bat, quo suffumigato pecora patri, morbos depelli, tabenique puerabant: deinde sacrificaba-tur Pali Deæ libo ex mulo lacte, sapaque con-fecto, tum preces ei fundebantur, quas refert Ouidius eodem loco.*

Te quoque magna Pales, &c. *Virg. 3. Georg. ubi obseruat Servius, masculino, & femi-nino genere efferi, Palem. 1. pete virgi-neæ populus suffumig ab ara: Vestæ dabit ves-tis munere puras eris, Ouid. 4. fast. ubi ex-remoniâ reliquum describitur: Rustica Dea, ibidem. Silulicolum tepido lacte pre-ca-re Palem, ibidem. Pastorum domina, ibidem.*

Peractis autem sacris pastores aqua spargeban-tur, cornæ apparabantur, & vesperi sub no-ctem ignes excitabantur à rusticis ex stipulis, quos ter transilebant varias ob caussis, quas ibidem commemorat *ibidem Ouid. quas le-ge, si cupis, vltima tamen erant, ob Romæ natalis diem, quod eo die in vrbis conditæ noua tecta lares transulerunt à Romulo lusi-pastores: Moxque per arduas stipulæ cre-pitantis accensus: Traijicis ceteri fl. enua-memora pede, ibidem ibid. Per flammâs fassisse colopos, Quod sit natali nunt quoque Roma tuo, ibidem.*

Ruricola, *Ouid. 1. eleg. nempè Dea: Ad quam ven-tura recurrit Agrestium bona cura: Virg. in Cultus. Sacra Pali, siue Pals: At madidus Baccho sua sessa Palitia pastor Concomet, & stabulis nunc procul este ludi, Tib. 2. 5. ibi aia: Vrbis fl. flos erat dixerit Palitia parres, Hic primus cepit mœnibus esse dies: Prop. 4. 4.*

In Palijjs autem lusus, & cœnæ generatim Romæ celebrabantur, & custodiæ minus diligen-ter agebantur: quimæc. a bonæ natæ Tupa prodidit arcem Sabina. Læge eandem *Propertij*

olegium. Annuatim accenso celebrare Palilia socio,
Qualia nunc curto lustris nouantur equo.
Idem 14. Festa Palilia. *Ouid. 14. met. Liquida*
Pales, Stat. 2. Ach. V. Lullia. Pastorica sacra. *Ouid.*
4. fast. Palilia.

PALIMPSESTVS.

Dicitur a Ioriffonfuntis charta deletitia.
Perfcripta nec sic, vt fit in palimpseffo. *Canell. 22.*
v. feazon. Tabella deletitia: Membrana deleti-
ticia: Papyrus deletitia.

PALINVRVS.

Egregius fuit naclerus nauis Æneæ gubernator
peritiffimus, cui nomen deducunt a πάλιν, id est
rurfum, & ἀνός, vrina, vt quodam loco *Mar-*
galiu ludit: Mixtiffi Paulhine femel corrente
carina, Meiere vis iterum, sic Palinurus eris.
Hic, ad i Sicilia Italiâ peteret Æneæ classis, in
maxima tràquillâ maris securitate fomq; suc-
cumbens vnâ cum gubernaculo in mare excuf-
sus fuit; qui nandi peritus tres noctes nauita-
gus Notro vehente fuit traductus; quarto au-
tem die Italix oram dum adnaret macida veffe
grauatum, præfentemq; vnâ manibus scopu-
lum proximi promontorii genus crudellis in-
uasit pifcem rata, occiditq; quem fingitur Æ-
neas inueniffe apud inferos. Lege *Virg. lib. 5. &*
6. Æn.

Lalides Palinurus, id est Troianus, vti aliqui inter-
pretantur, fuit portus Lafij alicuius filius, non
autem illius, qui Abantius Argiuorum Regis
filius fuit. Æneæ nauis gubernator: Nauita
Æneius: Troianæ rector classis: Te de gente
fuum Laris afceta colonis Graia refert Sette
Graius quæ puppe magnifex Excidit, & medijs
mifer eugilaui in vndis. *Stat. 5. lib. 3.*

Nunc autem locus est in Lucania ab eodem sic
dictus, & promontorium habet longè à Velia
ad finem Pefturni. Portus Palinurus dicitur
Dionys. Halicar. Eternumq; locus Palluri
nomen habebit. *Virg. 6. Æn.* meminit *Strabo,*
Plin. &c.

PALLA. V. Vestis.

PALLAS.

Quæ etiam Minervæ. V. *fuo loco, vbi multa.* Hæc
belli, confilij; Dea fuit credita, quæ magnis
viris adelfet in bello gerendo, vt innuit *Sen.*
in Herc. fur. Arcium præfes: Palladium habuit,
de quo V. *paullâ inferius*: & hoc nonnulli exifti-
mant fuisse ignem facrum, quem alio nomine
nauicapabant vetres Vefiam. Hinc *Propt. 4. lib.*
eleg. 4. Pallados extinclos fiquis mirabitur
ignes: quæ vnâ alij interpretentur pro ipfa Vef-
ta; in cuius tutela Pallas fuisse dicitur. Lege
Ouid. 6. fast. de Pallado, vbi incipit: Creditur ai-
miferè fignum celfe Minervæ Urbis in Dia-
ca defuiffe lugo, & quæ fequitur.

Belli præfes. *Virg. 11. Æn.* Tibia inuentrix: quam
cùm inguiffet, & inffaflet abiecit, propter
oris deformitatem, vnde *Ovidius*: Procul hinc,
dixit, non est mihi tibia tanti: Vt vidit vultus
Pallas in anne fuos: Quippè ipfa tubtrum,
Armorumq; potens. *Claud. 2. de rapt. Dea* forma,
armisq; decora. *Ouid. 2. met.*

Actæ arcis cultos. *Idem 4. Pont. 1.* Et Pandionias
quæ cufpide protegit arces, *Claud. 2. de rapt. Di-*

uaq; Gorgonei geftatrix innuba monftri. *Val-*
Flac. 4. Gorgone pugnâ Maura. *Ann. 12.* Armi-
fera Dea. *Ouid. ad Lin.* Dea præfes Athenis. *Sen.*
in Hipp. Bellorum regina virago. *Stat. 4. 4. Actæ*
virgo. *Idem 5. lib. 2.* Vnigena proles Iouis. *Bemb.*
Omagni nata Fontantis. *Sen. in Agam.* Se licet
illa Iouis concepit vertice lactet. *Clud. 3. de*
rapt. Nata fuit matre puella. *Ouid. 5. fast.* Nata:
Iouis texit fibi caflos ægide vultus. *Idem 4. met.*
Violatæ Phædæos vltrox. *Sid. Apoll. V. Phæbato*

Palladium, fuit vera Palladis effigies apud Ilium
conferuata (vt ait *Plutarchus*) quæ verè ab Æ-
nea cum alijs facris à Troia diruta in Italiam
deuecta fuit: cùm aliam fuppositam rap-
puffent Græci. *Ludov. Vices* ex varijs auctori-
bus hæc de Palladio collecta affert ad *cap. 2. lib.*
17. D. *Angelus de Couit.* Dicit: Chryfus (Inquit il-
le) Palianes alia cum Dardano nubecet pro-
dote fecum attulit Palladium, & magnorum
Deorum fimulacra, quibus templa Dar-
danus in Samothracia conftituit, quæ poft:
faca fons in Ilium nepotum tempore tran-
fuecta accepto oraculo, manfuram vrbe:
quâdri in ea Palladium illud fuffit. Quocirca
in ineniam Arcis partem effe reconditum effi-
chio altero Palladio illi fimilimo, quod in pu-
blico negligentius afferuabatur. Cùmq; *Phy-*
rrhus ex Heleno vate Priami filio in expugna-
bilem effe Troianam vrbein fauo in ea Palla-
dio cognouiffet, idq; principibus Græcorum
reuerfiffet, *Vlyffes*, & *Diomedes* per fraudem
primum ingreffî, facta in cufidibus vi Palladii:
illud imaginærum, fuit fuppositum furri-
perunt. Alterum (nempe verum) capta iam
vrbe Syæas aditus loci Æneæ tradit cum ma-
gnis Dijs, quos Pénates Troianos vocant; quæ
omnia fecum in Italiam aduexit Æneas. Hinc
ex Alba longa, fuit vt *Varron* putat, ex Launio
Romani Palladium tranflatum effe, fæturumq;
in vrbe Vefte; quæ cùm deflagraret L. Metel-
lus Pontifex maximus Palladium medio ex in-
cendio fuffulit amiffis luminibus; quod ite-
rum vulgò vifum Helio gabalo Imperatore in-
cenfa xde Vefte. Alterum quoq; fuit Palla-
dium Athenis, quod dicitur Nicus. Hæc *Vices.*
V. Vefte. Pallas Itonis filia dicta ab vrbe Itonæ in
Bizocæ finibus inter Theffaliam, & Macedo-
niam propè Phæriâ, & Lariffam, quod ibi tem-
pium habere miffie, in quo fufpendi arma,
quæ ex præda reulit ab Antigoni Multibus
Pyrrhus rex Epirotarum, lege *Paufan. in Arceis.*
Pallas, pro Palladio dicitur. *Ouid. 13. met.* — rap-
ta cum Pallade captum, &c. Palladis effigies,
&c. manfuræ numina Troiæ. ex *hiff.* Phrygiæ,
fignum penetrale Minervæ. *Idem.* Signum facale
Minervæ. *Idem.*

Fatalis imago; effigies facra. *Virg.*

PALLAS, nris.

Euandri filius, quæ Æneæ fuppectas miffus aduer-
fus Turnum ab eo fuit occifus, vt diuiffimi-
mè narrat *Virg. 11. Æn.* At Pallantrum, locus
in vrbe fepcem Romæ colibus ab Arcadiis
conftitutum fuit in memoriam Pallantæ Arc-
adiæ oppidi, vnde Euandro duce ipfi egreffî
in Larium fuerant profecti: & inde Palatium
deno-

denominatum à Latinis, cum Palæstus colles, in quo Cæsarum Aedes, & habitatio. Pallantem verò dictum Polyb. asserit ab adolescente quodam Pallante ibi mortuo. Hic verò Palas Hercules, & Dinz Euandri filiz filius dicitur à Dionys. Halicarn. in cuius memoriam aus locum erexit, & tumulum, quem Pallantem denominavit.

Euandri filius, siue nepos: Euandrius Heros.

PALLIDVS.

Pallens: Color malus: Mart. 7. epig. 3. Pallidescens: Qui pallens, expallens: Tabidus: Pallidus: Cinerens: Cineraceus: Plin. Leucophaeus: idem. Murinus: Colum. Tabentes genæ: Ouid. epist. 9. Pallida membra: Tib. 4. 4. Pallentes artus: idem. Facies pallore grauata: Lucr. Oraque buxo pallidiora gerit: Ouid. 4. met. Luteus color.

Expallens, expallidescens: Nullus in ore color: Ouid. 2. el. 14. Lucentes genæ: Pers. Atraque pallenti labra colose tremunt: idem. Lucentia ora: Stat. 3. Theb. pallida nudis Olibus horrorem dominis præbebat imago: Albus: albescent enim Pallidi, & aquosus albo corpore labor: Hec. 2. 3. Raptor in Hircano qui fugit albus equo: Mart. 8. Inaurata pallidior statuas: Catull. 82. aurum enim suapte natura pallidum est; in quod argute Diogenes causam palloris inter agant: respondit: non iniuria pallere, quod multos habeat insidiantes sibi. Et subito sine sanguine frigida sedit. Exanguis: tenebris exanguis obortis succiduo dicor procubuisse genu: Ouid. epist. 13. Buxoque similimus ora pallor obit: Ouid. 11. met. In quorum facie miseræ magnæque sedebat Pallor amicitæ. — Iam. 4. Hinc

PALLOR.

Palliditas: Timoris indicium: Quiq; per autumnum percussis frigore primo Est color in folijs: Ouid. 3. trist. 8. Asprels exangui chartam pallere colore: Idem 3. trist. 1. Pallens color: Tabida forma pallenti: Lucan. Buxeus color, a buxo pallido; sic: Cereus color: Color sine sanguine: Cere, vel buxo similis color: Macies.

Informis color: Tib. 4. 4. Mortis similis color: Sen. in Hipp. Languides candorq; idem. Squalor: idem. Squalidus: squalens color: Informis in ore nota: Prop. 1. eleg. 5. Funeus color: C. Gallus 1. Hæc effusa silet, pallor simul occupat ora Pallida semper ora fame: Et simulacra modis pallentia miris: Virg. Luceum: Sed nimis luteo corpora tingit amor: Tib. 1. 8. Amor enim concoquit amantium intestina, & pallidos eos facit paullatim deferens: hinc: Color amant aptus, pallor dicitur Ouid. Gratus amantium pallor: Claud. Nec iucundus viola pallor amantium: Hec. 3.

Epith. Terribilis, obfuscus, marcidus, exanguis, deformis, luidus, exanimus, exanimis, languidus, gelidus, luidus, tacitus, truculentus, sepulchralis, similis buxo: Ouid. Luidus.

PALLIVM.

Bardeceulus: Mart. pallij genus cuculum habens

adfectum, è panno crassiore, cuius usus frequens est apud nautas, aurigas, & alios; ad cuius formam accedit: Pallium Hispanicum, ab Hispanis inuentoribus, quo famuli induuntur, vulgo Palafremi: ut in pompis videre licet: Chlamys, militaris vestis pallio attractior, & breuior, quæ armis superinducitur: Leontæ sagum villosum, sagum: Epicogium: Quin. pallium, quod togæ superinducitur.

Lacerna: Penula; vestis, quæ tunica induitur adversus aeris iniuriam, Paludamenta. Lacerna obsoleta arida, depexa: Lacerna pinguis: Iunen. è crassiore lana, filoque contexta: Pingues aliquando lacernas Munimenta togæ duri, crassique coloris: Sæ. Penula: Kortæ: Mart. coriacea: Et multo stiliaret penula nimbos Iunen.

Penula-Gaufapina; candida, ac villosa, è qua Mart. Is antichandor inest villosum gratia tanta est; ut me vel media fumere melle velis; Id. 14. vulgo Subtunica. Gaufapa etiam dicitur, & gaufapa, orum: Gaufapa si sumpsit gaufapa sumpsit proba: Ouid. 2. de art. Palliolum, diminut. Iunen. Paludamentum; pallium in signum bellicum, & imperatorum, ducumq; proprium. Vide sua loca.

Cinctus Gabinus: Virg. pallij genus sic in tergum relectum subter alas, ut vnaeius lacinia à tergo revocata hominem totum ambiat. Occident humero pallia lapsa meo: Pallia glaucina, idest glauci coloris villosaque, si comparantur aliis coloris: Mart. 9. 7. Vestis.

PALMA, arbor.

Quæ nulli cedit pondere, sed conera affurgit, & reluctatur, cuius fructus dulcissimi dactyli dicuntur. Lege Plin. lib. 18. cap. 41. & Gel. li. 3. 6.

Palmæ rami: Palmetum, locus palmarum: Dactyli fructus, qui balani à Græcis dicuntur: Palmule: Sæ. I hebaesi dactyli, & nucules: D. Ipsi. qui etiam Caryotæ dicuntur: Myrobalani nuncupantur etiam. Vide Idumea, & sua multa de palmo.

Ectus frondibus, siue ramis cum coronæ palmæ incertaminibus usurparentur evenit, ut pro victoria strepissimè sumatur; hinc in viciorum signum nostris martyribus palmæ ramum appingimus, & Anonymorum sepulchra palmis signata in caracumbus, martyrum creduntur esse sepulchra. Vide Idumea. Victoris palmæ: ex Ouid. 10. met. Olympiæ murus palmæ.

Epith. Ardua, nobilis, stitrix, amœna, Ægyptia, triumphalis, virens.

Palmosa: Palmosa Scilicet: Virg. 3. Ar. Idumea. Vide Idumea: sic etiam palmifera Ægyptus.

Palmæ etiam dicitur manus explicata, siue manus præ interior: Vide Idumea. Causa manus. Ouid.

PALMES. V. Viris.

PALPEBRA.

Membrana oculorum: Pellis oculi: Tegmen oculi: Munimen, & munimen oculorum, luteis, luminis: Luminum tegumentum: Vestis oculorum.

PALVDAMENTVM.

Vestis quippe Imperatorum erat in castris com-
morauium, vidē Consules, aut Prætores si-
quando cum Imperio militari in bellum profi-
ciscabant, induebant paludamentum in Capi-
tollio votis auspiciatis. Lege. *Law. lib. 22.* Ne-
que tantum his, sed etiam lictores olim paluda-
bantur, ex *est. lib. 31.* Paludamenti verò color
purpureus, vidē *Plin. l. 6. 22. cap. 2.* Coccum im-
peratorij paludamenti dicam fuisse dicit.
Cæsaris Dictatoris paludamentum (si *Dion.* credi-
tur) Ægyptij porci, cum nando ipse sibi salu-
tem exquisiuit ense, & commentariorum li-
bro ex aqua elatis, illud in trophæum tam-
quam Cæsarem interemissent, suspenderit.
Verum aliter scribit de hoc paludamento Cæ-
sar *Suetonius.*

Vestis Cæsarea: Imperatorum indumentum: &
Chilamis imperatoria, Cæsarea, tegia, subli-
mis, &c.

PALUMBES.

Palumbus: Plaudentes verè palumbi. Iam sunt
de prole palumbes Sollicitæ. Columba. Vide
suo loco, ubi multa.

Epith. Rauca, aeris, torquata, teneræ, celeres,
&c. & gen etiam masculino, si marem intelli-
gere licebit.

Ruticæ palumbes, & palumbelle. Aues, volucres
glandularis, quæ glandibus vescuntur: de pa-
lumbibus lege *Athenæus.*

PALVS, i, g. m.

Lignum: Scipis, tis: Cereus: Furca fuit, & figere
cereus: *Virg. Georg. 2. dixit furca: Quid de nuc.* Val-
lus: Exacuunt alij vallos, furcasque bicornes:
Virg. 1. Georg. Atque Amerina parant lentæ reti-
nacula viti: *ibidem.* Verum hæc salices, quibus
vites religantur intelligenda sunt inibi: Sudes:
Fraxinæ sudes: *idem 2.* Ad palum exercitatio
erat frequens præcis iuuenibus ante cenam,
vidē *Mart. 7. 31.* Non pila, non follis, non te-
paganica thermis præparat, aut nū in strigilis
ictus hebes. desigebatur enim palus, contra-
quem tanquam aduersarium Tyrones se exer-
cebant. Lege *Sat. 6. Iuven.* & cur non huiusmodi
est ludus, qui vulgò (*Quintana*) tu vide.

Tum leues calamos, & raris hastilia virgæ, Fra-
xinasque aptare sudes, furcasque bicornes:
Virg. Adminiculum; pedamentum vitis: *Colum.*
Denixæ sudes: *Rut. l. 1.* illas intelligit, quæ in flu-
minibus, atque locis desiguntur ad continen-
dam alluuiouem, vel ut feruent feminas, hinc
idem. Seruet inoffensas semita clara notas; &
hæc vulgò dicuntur, *Palafiste, à arguis, à transe de'*
fesse à flumi.

Hastilia, ium: Virgæ, arum; ex *Virg.* Ridica *Colum.*
Pettica: *idem.* Scatament: *idem.* Canerium fur-
cæ vites substantes: *idem.* tenarum palis ad-
iungere vitem. *Tib.*

PALVS, dis.

Lacus: Vide *suo loco, ubi plurimus.* Aquæ paludifera:
Quid. in *Philonis.* Limosæ aquæ: Garticla limosis
rana coarctat aquis: *ibidem.* Demptraque de
spurea rana palude cadit: Vadum palustre.
Claud.

Epith. Limosa, pigra, torrens, laxa, placida; pi-
scosa, flagrans, densis obfusa salicis, fœda,
canosa, multo turbida limo. Iuncta palus huic
est densis obfusa salicis quam testantia fecit
maris vnda paludem. *Quid. l. 1. met.* Demugica
Palus: nempe reboant mugitu boum, leonum,
&c.

Sunt etiam paludes magne, vt

Arystia: in Armenia: Colocæ; in Africa: Lerna:
in Peloponesso. Vide *suo loco.* Linterna: in Cam-
pania felici. Vide *Campania.* Lugum; in Carin-
thia. Lychures; in Armenia: *Prod.* Lyimelia; in
Sicilia Syracusis vicina, quæ vulgò *Pantanello.*
Mæotis; in Scythia. Vide *suo loco.* Pontura pa-
lus; in Latio, quæ Satyræ palus dicitur *Erath-*
ron. siue Satura. Vide *Latum.* Sirbonis palus:
inter Ægyptum, & Palæstinam. Aspicit innu-
meris vinctantia littora palmis, Sirbonisque la-
cum fluicant bitumine, & ore, &c. *P. Aug. Garg.*
Syr. l. 1. describitur ab *Apoll. in Argon.* Tritoniaca
Palus. *V. Quid. 1. 1. met. v. 357.*

PAMPHYLIA.

Regio minoris Asiæ, quæ nunc *Monteseli* à Turcis
dicitur: clauditur à Septentrione Galatia, ab
Oriente Cilicia, & Cappadocia, à meridie suo
mari, quod Pamphylum, ab Occidente Lycia,
ac Phrygia maiori: à Lycia autem fluuiio
Catarractè diuiditur. Regiones habet Car-
batiam, & Pisidiæ partem: Pisidiæ antea Soly-
mici fuisse. In hac prouincia vrbes insignes
sunt.

Sida, & Side, cuius meminit *Cic.* & hæc Sidenissa
dicitur *Anoniano.*

Seleucia, quæ ad diuersitatem allarum huius no-
minis vrbiū, dicitur Pisidæ ab Catarracten
fluuium sita non ignobilis quidem vrbs, cuius
sit sæpè mentio in *hæst. sacra Annalium.*

Antiochia: cui etiam additur Pisidæ è superiori
causâ. Minor Antiochia dicitur à *Parphyregana-*
za. Cæsarea colonia: *Plin. 5. cap. 27.* *Prolemaus* au-
tem duas Pisidæ Antiochias habet: consule
Cosmographos.

Termetillus, siue Termissus Carbalis: regiuncula
in Pamphylia vrbs: *Strab.* Termessus dicitur *Li-*
mo lib. 38. & *Diod. 18.* in Pisidia est apud *Steph.*
Telmissus dicitur *Arriano 1. Alex.* Telmessus:
Prolem.

Perga, vbi antiquissimum Dianæ Pergæ sanum,
vrbs Pamphylis mediterranea, cuius etiam
mentio in *Martyrolog. Rom.*

Atalia: *Prolem.* iuxta Corcyrium promontori-
um, vt habet *Suidas.* Aspendum, oppid.
Prod. ad Eurimedontem fluuium, vt *Philostr.* &
Arrian. testantur. sed *Prolemaus* illud ad Ca-
tarracten fluuium collocat supra montem, te-
ste *Plin.* Olbia, oppid. *Prod.* ad fluu. Catarra-
cten.

Phafellis, opp. cum palude, teste *Eustathio*: termi-
nus est Pamphylis, quo Lycia iungitur. Pla-
tanissus: *Strab.* maritimum opp. ab alijs Cili-
ciæ tributur.

Montes.

Taurus. Vide *suo loco.* Sardemisus: *Plin.* & *Pomp.*
Leucolia Pamphylis promontorium, & ibi-
dem

dem insula cum oppido, teste *Plin.*
Fluuij.

Eurimodon: Catarractæ: Mare Pamphylium: *Plin.*
idem cum Lycio, cum quo iungitur, ad Medi-
terraneum spectat.

Synonyma.

Mosopia, olim dicta Pamphylia, teste *Plin. lib. 5.*
cap. 27. Hunc quoque peregrinorum timuit Pam-
phylia menses: *Strab. 1. filu.*

Pamphylia latus, humus, &c.

PAMPINVS. V. *Vitis.*
PAN, os.

Quem Bacchi ducentem in Indica expeditione fuisse
narrat *Polyenus 1. Strab.* à quo aciem Inuentam,
fuisse, phalangem nominatam, cornu institutum
in bellis dextrum, ac sinistrum: cuius causa ipse
ferens cornua fingitur. *Idem auctor* affirmat.
Sed ut ad poetarum fabulas Mercurij filius ex
Penelopa, quæ illum in Lyczo, aut Parthenio
Arcadiæ montibus peperit, vnde & patrony-
micè appellatur Lycus Deus, ut infra. Hic Sy-
ringa Nympbarum Naiadum, quæ circa mon-
tes Arcadiæ vagabatur, speciosissimam adama-
uit, quam cum persequeretur, ad amnem Ladona
in Arcadia, eandem fororum auxilio, ne vi ca-
stretatem amitteret, in arundinem vidit conuer-
sam, ex qua ipse sibi in amare virginis memo-
riam fistulam composuit, quæ eius nomine Sy-
ringa appellata fuit; cuius cætu in somnos com-
pulsus Argus à Mercurio facili occidit potuit.
V. *Syrinx.* E patria vero aliquando in Lyciam
profectus, cum propè Tmolum montem, quem
frequentabat, fistula se oblectaret, elatus gloria
agrestium Nympbarum Apolline in ceratæ
deuocauit, sumpto Tmolio arbitro, à quo cum
Apollini victoria esset adjudicata, Midx tan-
tum displicite sententia, vnde illi aspinæ pro-
derunt aures. V. *Mida.* Cæterum hic tamquam
Deus à pastoribus prisca vehementer fuit ex-
cultus: ab Arcadiis tamen non siluarum do-
minus, sed viniuerbæ substantiæ materialis do-
minus creditus, vt vult *Macrobius.* à quib. illius
Religionem Italice intulisse fertur Euander:
qui sedibus sub colle acceptis, & exedificatis
more patrio domicilijs omnium primus Pani
Lyczo templi construxit Themide iubente in
loco, quem postea Aomani Lupercal nomina-
runt, cuius meminerunt *Latini, Iulianus, Plutarchus,*
& *Ouid. 2. fast. 271.* Locum verò describit *Dionysius*
Halic. li. 1. cui mense Februarii post brumam sa-
cra faciebant. V. *Lupercalia.* Simulacrum eius
caprina facie effingebatur, rubro colore, hirtis
cornibus, pectore siliensibus radiante, infima
sui parte hispida, & caprino pede, altero pede
incuruum: quod simulacrum eleganter inter-
pretatur *Macrobius. 1. saturn. 22.* de eodem Pane in
Eueclatus Virgilius agit *Sermon.* Fingitur cum Amo-
re aliquando luctatus fuisse, & ab eo victus,
quia, vt legimus (inquit *Seruius*) omnia vincit
amor. Verum si quæris copiosam Panos deli-
neationem lege *Sil. H. 13. Panna.* qui versus inci-
piunt: Pan loue infusus erat, &c. Pinum ar-
borem Pani consecrauit antiquæ; quod in-
hanc Priys puella, quam Pan adamabat fuerat
conuersa. Eadem hircus colebatur sacrificaba-

tur, qui quidem agebatur ad specum, in quo
ipsum Pana diuersari putabant, vt docet *Lucia-
nus.* Sed Mendefij Ægypti pop. capras, & hir-
cos Pani non mactant, quod illum iuter octo
Deos priores recelebant: sed hæc causa mihi
nimis futilis videtur. Pani verò Lyczo in-
Lupercalibus, canis immolabatur, vt ait *Plutar-
chus,* quoniam gregis amicus, & custos est canis:
alij capram albam, siue hircum, è cuius cotio
Luperci Sacerdotes flagella conficiebant, qui-
bus obitus feminas credebant, vt in *Lupercalibus*
dictum.

Pan ouium custos: *Virg. Tegeæus: Virg. 1. Georg. 4.*
Tegea Arcadiæ Vrbe, vbi colebatur: Deus Ar-
cadiæ: *Prop. 18. Aruorum,* pecorisque Deus:
Virg. 8. æn. Montanum nomen: *Ouid. epist. 4.* Fi-
stulæ inuentor: *en. lib. 1.* Cui sunt Menala curæ:
Virg. 1. Georg. Deus pecorum: *Sat. 2. filu.* Nemo-
rum potens: *Val. Flac.* Cultor: Diuus siluicola,
Mart. Cap. Pars tibi, qui pinus ætempora nexa ge-
ris: *Ouid. 1. fast.* Deus pecoris. *Idem 11. met. & 2.*
fast. vbi multa de Pana. Caput pingitur: *Idem 3.*
fast.

Menalius Deus, à monte Arcadiæ notissimus, in
quo vt *Pausanias* scribit auditus est sæpe sibi-
lans: *Ouid. 4. fast.* Semicapser Deus: *Idem.* Deus
ruricola: *Idem 1. epist. 9.* Siluiagrus Deus. Arca-
diæ Deus: *Mart.* Numma Panos agrestis: Inuus
latuè dictus, teste *Luno,* & *Macrobius:* vnde Ca-
strum Inus, cuius meminit: *Virg. 6. æn.* nempe
Panos, qui ibi colebatur, quod nunc Corneto
putatur *Erythra,* & meminit *Rust. 1. uen.* multa
licet prisicum nomen deleuerit ætas Hoc Inui
castrum fama fuisse putat, &c. Magister gregis:
Tib. 2. 5. Rusticus accola Pise vndosæ; quod ab
Elidis pastoribus colebatur: *Strab. 3.* Tark Ny-
mpbarum fugientium amator: Mercurialium cus-
tos virorum: *Hierat.*

Ephialtis, Græcè, latine Incubus: Faunus, idest
facuus, & sacuellus. *Prob. & Seruius.* Pater in-
cubus: *Beob.* Silucitris Deus: *Tib. 2. 5.* Argu-
tis resonant cui Menala filius: Armeni Deus
magister: *Pont. Numen:* *Ouid. 4. fast.* Deus, cui
pecus: & colles Arcadiæ placent. *H. 1. 4. 12.*
Dryocæus, à matre, vt canit *Hu.* Syringa qui
coluit, amauit: Mendes, apud Ægyptios, à
quibus vix hirci figura colebatur. Lege *Herode-
tam.* *Suidam.* & *Diodorum:* vnde etiam populi
Mendefij, & Panopolitani vocitati fuerunt, de
quo *Superius.*

Lycus Deus Pan, à loco natalis sui, vbi & tem-
plum, & lucum, & Hippodromum, ac stadium
sibi dicata habuisse scribit *Pausanias.* Sinois Pan,
à Sinoe Nympha, à qua ipse fuerat educatus, vt
Idem Pausan. Arcad. colebatur autem iuxta Meg-
alopolim. Lege *Gyrald. synag. 15.* Et vndosæ qui
rusticus accola Pise Pana Lycæonia nocturnum
exaudit in vimbræ: *Strab. 3. Thib.*

Epith. Rusticus, velox, capripes, semiuir, soli-
vagus, ruricola, monticola, corniger, agrestis,
Lanpeus (à loco Arcadiæ *Paus.*) siluiagrus, Ar-
cædæus, temser, Tegros, Lycus, siluicola,
bicornis, &c. Habitatus montanis in aruis, an-
tis.

PANCH AIA. V. *Arabia*.
 Latiorq; vagata per agros Palmiferos Arabas, Panchaia; rura reliquit. *Ovid.* 10. *met.* Panchaia enim Felicis Arabae regio; vnde turis copia provenit. Cum tandem terra requieuit iussa Sabæa, *Idem*. Panchaica tellus, siue Panchaia. *Idem*.

Sic diues amoio Cinnamag; costumq; suam sudatq; lignæ Tui a terat floresq; alios. Panchaica tellus: dum terat; & Myrrham, &c. *Ovid.* 10. *met.* Terra Sabæa, *Idem*. Illic quas nutrit diues Panchaia merces, Eoique Arabas, diues, & Assyria. *Tab. 3. 2.* Panchaia, & Sabæorum gens eadem est, esse *Sereno* in 2. *Georg.* Totaq; toriferis Panchaia pinguis arvis. *Virg.* *Idem*.

PANDION.

Minoris Cecropis filius Athenarum Rex, qui filios habuit quatuor, Pallantem, Ægeum, Lycum, & Nisum; filias autem Progenem, & Philomelam, ob quas ipse celebris, vt exiliorum patribus historia; hic Pandionis, pro Atheniensis, siue Attico sumitur frequentissimè apud *Poetas*. Et Pandionis volutus *Sen.* in *Odæ* appellauit Progenem, & Philomelam. V. *ius* *leues*. & lege *Panfamam* in *Atticis*.

Quem sibi Pandion, opibusq; virisq; potentem Comubio Progenem iunxit. *Ovid.* 6. *met.* Philomela genitor: Progenis parens: Tercei generis Theseus. Aus *lyrois*; ex *hyst.* *Progenis*.

PANDORA.

Simulacrum illud *Hesiodi*, munus scilicet omnium Deorum, quod ad homines decipiendos Iupiter in terram misit, quod volupatentem interpretatur omnium scilicet malorum causam manu gestans, sed libet fabulam atterere ex *Hygino*. Cum Prometheus primus hominem ex luto finxit, postea iussu Iouis Vulcanus mulierem finxit, cui Mineræ animam dedic, ceteriq; Deorum alius, aliud impertuit munus, ob idq; Pandoram non inuariat. Scribit autem *Hesiodus* mulierem fuisse formosissimam, & à Deis hæc habuisse munera; Sipientiam à Minerva, decorem à Venere, musicam ab Appolline, à Mercurio eloquentiam. Hæc à Ioue in terram demissa ad homines decipiendos Epimetheo satuo Pronethei fratri in vxorem data fuit: eum pyxide pulcherrima quidem, sed intus omne calamitarum genus abscondente. Hæc primum Prometheus porrexit pyxidis munus, quo recusato ipse etiam frater admonuit, vt aliquid muneris à noua coniuge, dum ipse abesset, daretur, abiceret. Ille verò, dum frater aberat persuasit Pandora, vt pyxidem munus à Cælo missum reciperet; quo recepto, & aperto omnia intus mala abscondita, & calamitates inter omnes euolarunt. Sola porro spes in pyxide fundo remansit; ad quam rem scriptores alludunt, vt est in adagijs Malo accepto rutilus sapi: & hinc vix hac fabula primorum parentum deceptionem agnosce, peccatq; inductionem.

Prima femina; ex testimonio *Panfamam* in *Atticis*. Terra *Aristophanes* interpretatur Pandoram, quæ omnia gignat, esse Tellurem: Epimethei coniux. Tangit fabulam *Hor.* 1. 3. Post ignem x-

ther la domo subductum mactes, & noua scilicet brum terris incubuit choros. V. *Prometheus*.

PANIS.

Ceres, fig. Inuentrix pro re inuenta, à poetis omnibus: Cerecemq; dedere canistris: *Val. Fl.* 1. *Donna* laboratæ Cerecem: *Virg.* 8. *Æn.* Grauidi Cerecem fetus: Munus Cereale *Ouid.* 21. *met.* Mero vel vino mollita Ceres, vulgò *Zappa*. *Idem* 2. *sat.* Mollitantiq; manu Cerecem torret focus igne. Hi cumulae canistris Perdomitum faxo Cerecem: *Stat.* 1. *Theb.* Solida farina: *Iuuen.* Quadra crusta: *Virg.* 8. *Æn.* Crustum, vel crustulum: *Hor.* Cerealia dona: *Idem* 4. 1. *met.* Canistrum. Metonym. *Iuuen.* *sat.* Vis tu confusus audax conuuls canistris impleri, panisq; crust nouis colore.

Panis gradilis: *Præd.* qui elemosynæ loco egenis distribuitur, ita dictus, quod olim plebi Rom. vitum in gradibus distribueretur. Et quem panis alit gradibus dispensat ab alitis: *Idem*.

Panis filigineus: *Sen.* qui etiam primarius: Candidus: *Fab.* Niveus: *Iuuen.* qui è flore, seu polline purissimæ farinæ conficitur: Similagineus, & Similaceus idem significare videntur, *Pan* *hæmæ*, & *far* di farina, Sed tener & niveus molligie filigine factus seruat domino; &c. *Iuuen.* *sat.* id est panis filigineus.

Panis cibarius: *Cic.* qui Secundarius: *Suet.* Autopyrus: *Cels.* Confusaneus, siue secundus. *Hor.* *Panis* *da* *fam* *lia*.

Panis acerosus: *Nomus*, qui Gregarius: Squarrosus: Sordidus: *Plant.* Panis turfuraceus, furfurisus: *Plin.* recrementicius, crassioribus furfurum recrementis confectus à superiore minimi discrepans: Panis fecalius, & fecale: Acer: *Plant.* Panis hordeaceus: *Plin.* Panis telluceus: *Varr.* Artopeticius: *Plin.* totius sub tecta vase figlino: Eucharites: super craticula coctus, sed alio modo exponitur ab *Athen.* lib. 3. melle namque conditur, & passus, vulgò *Panpapas*. Spongiosus, cauernosus.

Panis nauricus, biscoctus: Buccellatum: *Amman.* vulgò *Biscotto*: vel etiam bucellatus panis, *Cantuccio*. Buccellatus *Pisanus*. *Cantuccio* di *Pisa*. *Diptry*. Græce dicuntur, quos lautos, & delicatos appellat *Athen.* lib. 3. Panis crocatus: è croco qualem in naralibus feris comedimus: Panis dulciarius: Panis saccharites, *Mat.* *Lyane*. Panis subcineritius, sub cinere: Butyraceus, butyro inolicus: Fermentatus, & vt communiter, Azymus, vt in *Pascalibus*: Mucidos, vulgò *Muffo*. *Iuuen.* idemque est panis: dum sapiens. — solidæ iam mucida frustra farinæ: *sat.* 5. *toris* di *panis*, *muffo*.

Medulla panis: Crustum, quod exterius est; *Hæc*, vel *hæc*: *Est.* *Pomp.* Pusula; pusilla: in panis crusto assurgens: vnde manauit proverbiu: *Hæc* facere, pro villi pendere aliquem: *Plant.* Pancia mensa: *Seru* & *Solum* Cereale: *Virg.* Quadra panis, quæ subferuntur edulis: Bucca panis: *Suet.* panis sectus in quadras: *Sædæ* quadra placentæ: *Mart.* & *Hor.*

Placenta, vulgò *Figaccia*. Vide *ius* *luc*, ubi multa. Collyra, & Collyra: panis genus: *Plant.* in *Perf.* Collyphis, orum; panis genus, quo athletæ vtebantur, *Idem*, & *Iuuen.*

Epith. Prædulcis, striceus, furfureus.

Farina. Vide *Frumentum*. Humanis vrbibus apta. Ceres.

Pauparia, dicuntur vasa, siue canistra, ubi panis reconditur: Hi panaria, candidasque mappas subnectant, epulasque lautiores: *Stra. l. filio 6.*

Arctopa dicitur panis dispensator apud Iuvenalem *sat. 5.* quamvis aliud significari ostendimus superius in tit. *Ministerium*: & minustiorum species.

PANNOSVS.

Panno qui crasso, & villi operitur: *Pannuceus*, a, um: Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis: *Perf. sat. 4. & Petr. Arb.* Sordidus: Errabat gelida sordidus in togula: *Mart. 6. 50.* Villosus: villosa enim frequenter vruntur veste mendici: *Mendicus*, pauper. Vide *suos locos*.

Pannus, i. quo vestitur. *Pannum*, n. g. *Nxusus*. *Panniculus*, dimlu. Quarum panniculus boembycinus vrit. *Iuven. sat. 5.* *Pannus* vulgo (*Servacius*) vadit *Mart. 10. 5.* Abigatque moto noxias aues panno: affiguntur enim seu appenduntur ex arboribus panni ad aulium terrorem ne fementem in hortis, fructusq; in arbore pessudent. Rara in tenui facundia panno. *Iuven. 7.* & sanè sub vili tegumento fæpe sapientia.

PANNONIA.

Regio satis ampla in Germania, quæ in superiorem diuiditur, & inferiorem. Superior nunc Austria dicitur, quæ ad ortum habet inferiorem Pannoniam, vulgò *Pungaria*: ad meridiem Siriz montes, qui ab Alpibus perpetui in Hungariam, & vltiores regiones protenduntur; ad occasum Bauariam, siue Noricum; ad septentrionem Telum fluvium, & Morauiam, siue Marcomanos. Regio siquidem præ cæteris Germaniæ locis fecundior rebus necessariis affluenter. Prouincias habet Carnioliam, Croatiam, Vindorum Marchiam, Carinthiam, Stiriam, maiorem partem Austriæ, dimidium Hungariæ, Sclauoniam, Bosniam, & partemque Seruiæ: quæ omnia sub Pannonia includuntur, quamvis diuersi pareant dominis. Verùm ad maiorem notitiam de his consule *Cosmographos*.

Superiori igitur Pannoniæ hæc vrbes primariæ assignantur.

Vienna metropolis, quæ ante Christum natum culta fuit à Sarmatis, & Vvindis, quibus successerunt Boii, Sennones, alique quos Tiberius Nero in prouinciæ formam redegit. Hæc in *Itinerar. Antonini*: Vvnde bona, & Ala. Flauiana: & Castra Flauiana, & Iulio bona. *Prolem.* in qua decima legio Germanica constituta sub alaudæ signo, vnde orta putantur Austracorum Marchionum insignia Alaudæ quinque. Fabiana (nisi typorum sit mendum) dicitur etiam in *Hist. S. Sen. rivi Episcopi Vvinnensis*, qui eam Christo peperit: Vrbs Pannonia per antoniniasiam dici potest. Hæc quidem vrbs clarissima non modò caput Austriæ, sed etiam nostris sæculis Imperij, vtpote in qua Austriaci Cæsares Augusti longa annorum serie regnarunt, & regnante: ad Danubium fluvium, sita est inexpugnabili murorum ambitu, præalris fossis: aggere, valloque cincta, quam clau-

ram fecit obfidio Turcarum anno 1529. fortiter à ciuibus tolerata, in qua Turcarum 83. milia perijisse memorantur.

Gmunda, oppid. ad lacum, qui inde *Gmundanus* appellatur, vt inquit *G. Menet.* ex quo *Auitræ* fluius *Drauu* oritur falsis negotiatione celebre. *Lintzium* hodie, quod olim *Aurelianum*: *Medelicum*, siue *Melista*: vt in *lib. Praefecturæ* est, inquit *Ortelius*, ex antiquo marmore, & hæc *Claudium*: *Prolem.* quasi vicus *Claudiorum*: *Noviodunum*: *Antonin.* vrbs in Pannonia forsitan *Noviodunum* *Antonin.*

Carnus: vrbs olim insignis, nunc monasterium *Sancitæ Petronille*: *Carnuntus* etiam, siue *Karnunti*: *Pater.* *Antonin.* *Carnuntum*: *Sirmium*: *Strab.* *Probi* Imper. naralibus inclita: *Sirmis* etiam, Romanorum colonia, vt autumat *Pannius*: *Sirmionis* ager inter *Sauum*, & *Drauum*, & *Danubium* medius interiacet: sed hic in Pannonia inferiori locandus fortassis erit.

Fluij.

Danubius. Vide *suos locos*. **Sauus**: *Drauu*. Vide *Germania*. **Athosinus**: *Genus*, siue *Onasus*, *Tranus*, *Trauuus*, *Melicus*, siue *Medelicus*, *Teius*, & alij.

Montes.

Cæclus mons: à *Danubio* ad *Drauum* fluvium vsque extenditur, cuius pars *Cognatus* ad *Arabonem* pertractus: *Lunæ fluz*: *Hercyniæ fluz*, &c.

Pannonia verò inferior, quæ vulgò *Hungaria* dicitur regio, quam olim inhabitant *Pæones*, siue *Pannonos*, postea *Gothi*, qui ab *Hunnis* expulsi fuere, & hi à *Longobardis*, iterum successerunt *Hunni* duce *Attila*: qui loca illa deinceps habitare ceperunt, additis alijs è *Scythia* profugis populis: & *Christum* sub *Diuo Stephano* eorum duce, tum *Regè* amplexati, nunc quoque magna ex parte colunt: pars enim sedeo est subacta *Turcarum* Imperio, & hæc iterum in *Citeriorem* diuiditur, & vltiorem. Ceterior nempe quæ omnem illum tractum complectitur, qui citra *Danubium* est, quam quidem mediam *Tibiscus* secar amnis: Vrbes autem in vtrique *Hungaria* sunt.

Buda: regni caput, à *Buda* conditore *Attilæ* Regis fratre, siue à *Budinis* *Scythiæ* populis, qui illuc irruerunt. Hæc *Curtia* à *Prolem.* dici putatur.

Aquincum. *Anton.* Cui legio 3. adiuerit est. Hæc autem 1526. die 20. Augusti à *Turcarum* Tyranno *Solymano* Christianis erepta est.

Posonium vrbs nobilissima, ubi *Leytha* fluius *Pannoniam* superiorem ab inferiori diuidens cum *Danubio*, siue *Ilstro* miscetur: hæc nunc regni caput Christianis *Hungaris* est pro *Buda*.

Belgradum, ad confluens *Sauj*, & *Danubij*. **Alba Græca**. antiquioribus autem *Taurunum*: & hæc eidem Tyranno 1520. cecit post longam obfidionem: *Smeridunum*, ab *auis* *Solymani* caput 1439. melio inter has duas vrbes postremo recensitis spatio campus est nobili *Hue-Vu* & *nadza*.

niadæ victoria aduersus Mahometum Turcarū Tyrannum celebratus : campum vocant, Maxons, p. alium verò commissum fuit 1456.

Valpo, vrbs capta 1543. Quinque Ecclesiæ, ad Drauum fluu. vrbs eodem anno capta: Zigetha vrbs capta 1566. Genadium: Segedinum: Vradinum: Agria, opp.

Cassovia vrbs celebris, caputq; superioris Hungariæ.

Arrabon, vrbs in inf. Hung. Latine Iaurinum in expugnabilis arx, celebrisq; sub Clemente VIII. Turcarum obditione ad Arrabonem sita. Arrabonia.

Strigonium, sedes Archiepiscopalis quondam, & hæc Turcis subiecta: Vesperinum vrbs: Alba regalis: Regum corona, & sepultura celebris; capta tamen fuit 1443. Stridon, siue Stridonum; in eodem tractu Sanctissimi, ac doctissimi Hieronymi patria: Comora, siue Komora, vrbs municissima in insula, quam Danubius facit, & eodem appellatur nomine frustra a Turcis petita.

Balator lacus insignis: Almus mons. V. *Montium insignium nomina.*

Flumina.

Danubius. V. *suos locos.* Drauus. Sauus. V. *Germania.* Arrabo, vulgò *Rab*, à quo Darius fluu. Chrysius: Corcoras fluuij: Tibiscus, qui in Maramus flui. sub altissimis Carpati iugis nascitur, omnesq; Hungariæ fluuios prouenit piscum superat. Lege recentes *Cosmographos.*

Synonyma.

Iuga Pannoniæ: *Stae. 5. fil. 2.* Plaga Pannoniæ: *Cland. 2. in Ruf.* Pannonica bella. *Mar. 8. 5.* Pannonij pop. Fallax Pannonius. *Tib. 4. 1.* Pannonij saltus: Hunniadum vrbes: Hungaria: Hungarici saltus: Hungarici campi: Hunniadæ, pop. Segestis est insula, quam Sauus circumfluus efficit.

PANTHERA.

Bestia maculosa tota varijs notis.

Pardalis: Panther, is, Græcè; quamvis non desint qui Pantherem diuersum faciunt à Panthera, quod Panther inter lupos adnumeretur, quem lupum ceruarium appellant; & hic Pantherion, & Lycopantheros dicitur: At Panthera Pardalis tantum, & Leopardus ipse alio vocabulo esse dicitur.

Pictarum corpora pantherarum. *Ouid. 3. met.* Lunatis feræ humeris: *ex Mont.* Lunam enim crescentem, & decrecentem secundum veras Lunæ leges in dorso habere dicunt: Corpore multicolor: Corpore multicolore feræ: Pantherina pellis. *Plin.* Camelopardalis: feræ capite, oculis, colore, pilis, & cauda Pardali similis vngulæ autem fissuræ Camelo: Pardus mas Pantheræ Leopardus. V. *Fera.*

PANTHEON.

Celebre Romanorum templum Ioui vltori, quod iuxta sceleratorum facta vicissetur, extructum ab Agrippa, vbi inscriptio in zophoro coronæ vestibulo Ecclesiæ imminenti prænotat, aliquando Cybeli sacrum fuit, cuius Deæ caput antiqui opetis, & saxi cum duobus piscibus muro templi inclusum adhuc cernitur. De hoc iuxta addere quæ *Fabius* in sua Roma.

de hoc templo retulit: Altum, inquit, est hoc templum pedes 146. totidem latum: Congnationes cneis trabibus canalium modo compactæ pedum 40. vbi testatur Baptista Leo: Valuz ingentes, item trabes ex ære Corinthio, & inauratæ, lithostroton varij marmoris: aræ duæ marmoreæ, sex marmoratæ: Interstitia, sex columnarum spatia distantiæ: Testudo templi laqueata vacuis circumquaque spacijs relictis, ne nimio pondere & didicium premeretur. Nulla fenestra penitus inest, nisi in medio foramen sphaericum, æneis, inauratisq; trabibus fultum, quod lumen præbet, eiq; in pavimento subiectum ad imbres excipiendo impluuium, ad foramen illud in tecto quadraginta gradibus plumbeis ascenditur, ad quod tectum antequam perueniatur bini ambitus præteritur, ad quorum primum ex imo templi per centum quinquaginta gradus est eundum. In tecto nunc sunt plumbeæ laminæ, quæ olim argenteæ fuerunt: quas Constantius Imperator Constantini iunioris F. detraxit. Gradus ænei ante templum sublati, & saxei permutati sunt: Ascensus ad templum fuit per gradus duodecim, nunc per totidem descenditur, ex quo intelligitur quàm alre ex ruinis solum sit exaggeratum. Parietes nunc lateritij sunt, olim marmoribus incrustati fuerunt. Inter omnia igitur vrbs opera nullum admirabilius, siue molem, siue artem consideres, siue impensam, nullum etiam ex antiquissimis integrum, quod nec iniectionibus Gothi corrumpere, aut frangere potuerunt. Hæc ille: & alia plura. Demum hoc templum à Bonifatio III. Pont. Max. Beatæ Virginis, Sanctissique Martyris dictum. Vide quid de illo doctissimus *Boninus* adnotat, ac recentiores. Præsertim de trabibus sublati ab Urbano VIII. Pont. Max. ad sepulchra Beatissimorum Apostolorum Petri, & Pauli exornanda, quæ *Valentinus Pasqualis* in observationibus ad suum curram adnotauit: nunc D. Mariæ Rotundæ Basilica appellatur.

Regio teres speciosa celsitudine fornicata. *Ammian.* Pantheum. *Dionys.* Agrippæ moles.

PAPA.

Græca dictione dictus Romanus Antistes omnium Episcoporum primus, totiusque Ecclesiæ Catholicæ moderator, & rector.

Sanctus Monarcha: Ecclesiarcha potens. *Bene* Curio maximus orbis: *3. Ouid.* Prodominus, Christusque vicem toto arduo orbe: Romanus Sacerdos, pater: Pater patrurn: Sancte senex Domino qui ius tradente supernos, Infernosque lares clauis moderaris eadem: Romulidum pastor, Antistes: Romanus pastor, supremus: Grandæumque patrem Latij qui prædicit aruis. Qui tenet Petri caulas, cymbamque *Mant.*

Cui tempora fulgens Insula tergemina redimibat sacra corona. *Vida.* Ipse Sacerdotum primus, cui tempora sacra. *Bene.* Vrbs Sacerdos maximus Romulæ: *Vida.* Supremus, maximus Pontifex: Humanæ gentis pastor: Honores quin prope tangere dignus Supremus sistere, & arduo

Thro-

Throno Quirinali Sacerdos: *Maf. 1. ad. 5.* nem-
pōdignus ad Papatum adscendere : Cui dedit
in terris aperire, & claudere cælum. *Arct. Ge-*
nitor, quem maximus vnus esse dedic Romæ
columnen, tutamen, & omnis Aufoniz, pedi-
būque suis regalia sceptrā subiecit: *idem.* Ille
senex, Romæ qui templa tuetur Diuorum: *;*
idem. Romanus princeps. Pater Aufoniz, Vati-
canusque Tonans.

Summus Pontifex, Antistes, pastor: Pontificis
summi maiesas: Magne pater regere imperio
cui Tiberidis arces: Ad sacre lectum modera-
mina puppis Debita iam dudum te celsa in se-
de locutum: Tergemino angustum caput irra-
diasse tyara: Vt regeres ritē vnus Religiosis
habenas: Pater, excelsas qui Tiberidis arces
Possidet, & nūc Romanum temperat orbem:
Bemb. Latæ pater inclitus vrbis: ex *Lucan.* Au-
foniz pater augustissimus vrbis; ē *Stat. 4. sin.*
8. Iuppiter Vaticanus.

Orbis Latialis potens heros: *Mascul.* Maximus
Imperij Vaticani regnator: *idem 1. 3.* Siftens
throno Quirinali Sacerdos: *idem 1. 5.* Roma-
na Numina; ex *Ouid. 2. Pont.* O tutelæ præfens
Italiz, dominæque Romæ: ex *Hor. 4. 14.* Attol-
lensque apicem triplici diademate præsul: ex
Luc. 1. Phœr. Christicolūm patrem septem qui
collibus vrbis Præsidet, acque hominum men-
tes, sensusque potentem Impellens: *P. A. Bæ-*
gani. Huc Latæ pater excelsæ qui præsidet ar-
ci, Terrarumque omnem moderatur legibus
orbem: *idem.*

PAPAVER.

Papauer satium, Thylactis à Græcis: Papaueris
caput, vbi semina recluduntur: Papauer erra-
ticum, fluidum: Papauertalis: Anemonem
multi vocant. Papauer corniculatum, quod fa-
bulum marinum *Dioscorides* ipse interpreta-
tur.

Cereri quondam papauer attributum vni cum
spicis fortassis ob seminum copiam, quibus
cum tritico certare videretur: & quod eo viâ fue-
rit ad leuandum somno dolorem.

Scribit *Plinius* satui papaueris tria esse genera,
candidum, cuius semen tostum in secunda
mensa cum melle apud antiquos edebatur; al-
terum genus papaueris nigrum, cuius stapo la-
cisco lacteus succus exprimitur: tertium genus
Rhian vocant *Græci*: nostri verò erraticum,
quod sponte quidem, sed maturius cum hor-
deo nascitur: sunt autem qui quatuor genera
papaueris faciant ex *Galen.* inter quæ cornicu-
latum est, de quo *superius.*

Papaueræ comæ: *Ouid. 4. fast.* Sunc quoque quæ
faciunt altos medicamina somnos: *idem 3. de art.*
Herba soporifera: Soporiferum medicamen-
tum: Papaueri succi: *Pour.*

Epith. Luteum, cereale, vesicum, soporiferum,
summum, Lethæo perflua somno, lethæum,
purpureum, forandum, leue.

Papaueris liquor contra nimias est vigilas, em-
plastrum modo fronti, & temporibus ex aqua
imponitur. Maiore copia potus nocet, & le-
thargum inducit.

PAPHLAGONIA. V. Galatia.

PAPHOS.

Pygmalionis filius, cuius fabulosum ortum. *Vi-*
de inferius Pygmalion: hic nomen dedit insulæ, in
qua natus, & vrbis, quæ Paphos ab illo dicta
fuit.

Illa Paphum genuit, de quo tenet insula nomen:
Ouid. 10. met. In vrbe verò vehementer exulta-
uit Venus, quæ Paphia dicitur: caussam requi-
re inferius; & Myri: Paphiz vel ob ipsam Ve-
nerem, siue quod apud urbem abundauerint:
Virg. 2. Georg. Paphos: Est celsa mihi Paphos, at-
que Cythera: *Virg. 10. Æn.* Paphia terra: Pa-
phij colles.

Paphum, & Palæpaphum *Srrab.* celebrat: Paphum
quidem ab Agapenore conditum, de quo me-
minit *Pausan. in Arcad.* ipsum scilicet Ancei fi-
lium fuisse: Lycurgi Thracis nepotem, qui ca-
pto Ilio in Cyprum tempestate delatus est, &
Paphum urbem condidit, & sanum in vrbe
opulentissimum: Templi meminit *Plin. lib. 2. ce-*
lebre, inquit, sanum habet Veneris Paphos. Ita
cuius quandam arcam non impluit: de oppido,
& sano *Virg. 1. Æn.* Ipsa Paphum sublimis abit,
sedesque reuisit. Vide quid *Tacitus* de Venere
Paphia dicat *lib. 18.* Peculiare Veneris domici-
lium Paphum vocat *Pharrurus.*

Palæpaphus, vrbis Papho vetustior, in qua etiam
illustre Veneri templum. *Srrab.* Neapaphos:
Plin. Erythra. *Steph.* dicta fuit etiam vrbis Pa-
phos in insula, de qua *superius.*

PAPYRVS.

Frutex in Ægypto, & Syria nascent, vnde char-
ta olim ad scribendum efficebatur, & pro
ipsa charta plerumque sumitur. Vide *sup. loc.*
Charta.

Papyrus, i. g. n. Chartæ folium: Liber Nilla-
cus; quod propè Nilum plurima enascatur,
Niliacus cortex.

De papyro nobilis fit mentio apud *Plin. lib. 13. cap. 12.*
Velum Cæcilio papyre dicat. *Carull. 36. v. pha-*
leus.

PARADISVS.

Hortum propriè significat diligentissimè cul-
tum, & amœnum; nos autem sumimus pro ce-
lo, nempe pro loco voluptatis, & ibi habebis
synonyma.

Paradisus terrestris, in quo primi homines con-
diti à Deo locati sunt, vt ell operarentur; locus
est Orientem versùs in summo terræ cacumine
situs, in cuius medio arbor vitæ fuit; necnon
arbor scientiæ boni, & mali, alizque arbores
omnium fructuum feraces, herbæ, odorij; flo-
res; vnde fons scietens quatuor effere fluuios
dicitur, Phisonem, Geonem, Tigrin, & Euphra-
tem, qui omnes ipsum irrigant paradisum, ac
postea de paradiso egressi absorbentur, & alibi
emergentes orbem irrigant. Hic sex tantum
horas dicuntur mansisse primi hominum gen-
tores; vnde ob inobedientiam expulsi, pro deli-
cijs nobis mala cuncta peperere. Lege *Sacram*
Genesim 1. & 2. & 3. cap. ad huius custodiam Che-
rubim locatus est; in hunc translatus ferunt
igneo curru Eliam, & Enoch: de hoc paradisus
variè sentiunt auctores, quos per lege.

Vu 3 For-

Fortunata arua: Loca terra: Campi Elysijs; & hic cuncta, quæ in Elysijs dicta sunt transfer, & multa tibi suppeditebuntur synonyma.

Felix terra: Nemo beatorum: Beata arua: Diulnum rus. *Virg. 1. Georg. Elysijs dona Beata Poli. Pont.*

Eden, quod Hebraice voluptatem, & delicias denotat. Lege *Christianum Adricomum*. Edenæ agri, horti, campi, &c. Hortus Eous, celestis, frondens, amœnus: Ver ubi perpetuum, &c.

PARÆTONIUM. V. *Marmorea*.

PARALYSIS.

Nervorum resolutio. *Celsi*. Hemiplexia, Græcè: Nervorum sideratio. *Serben*. Membrotum tremor; ex *Celfi*. Intima creber viscera quassans Genitus tremens (vel tremitus) *Sem. in Ovidip. Morbus tremens. Idem in Herc. fur. Hinc*

PARALYTICUS.

Cui membra tremunt: Cui tremor in toto corpore inest: Cui trubant artus.

PARASITVS.

Alienæ mensæ affecta: Auceps culinæ: Viuens aliena quadra *Iuven. sat. 5.* quem lege in parasito declamantem. Vinctæ tractus nidore culinæ: Aisymbolus, vulgus *Serapione*, qui sine symbolo, cœnæ parte alieno edit sumptus: Gnato, onis; nomen comicum, vel gnatho. *Ter. Plant.* Homo edax: Peniculus mensæ. *Plant.* pulera metaphor. Gurgès, & pernicies culinæ: ex *ed.* Mensarum teredo; è *Suda*: *Tarta della mensa*. Ventris excutor sui: Laurociens fortunæ comes: Cui numina venter est: Cœniperæ: Gula; mancipium; ex *Arctone*, siue veneris; ex *ed.* Barathro: qui in gula barathrum absumit patrimonium, Ad gratiam loquens: Omnia verborum lenocinia doctus: Adulator. V. *sat. 5.* Parasiti ferè omnes adulatores sunt, vt ex *Teren*, cognoscitur: Cui mille placentiæ sunt artes: Scurra. V. *sat. 5.* Nugato, ridiculus. *Hor.* ferè omnes parasiti ridiculi sunt, vnde in comicis ad risum adhibentur: Scurra vagus, qui non certum præsepe teneret Pernities, & tempestas, barathrumq; macelli. *Hor. Lucro, onis.* *Suet. Heluo*: Vorago mensæ. Scurrantis speciem præbens. *Hor. epist. 18.* Cliens. *Iuven. sat. 5.* qui aliquando patronorum domos frequentabant, vt invitarentur ad cœnam.

Epith. Blandus, blandulus, turpis, blandiloquus, edax, inanis.

PARCÆ.

Quod nemini parcat, vt vult *Sernius*, dictæ sunt tres seminae, quas Noctæ, & Herebo natas propter occultam, & abditam factorum vim cœcinit *Hydrius*. Ponti, siue Maris filias; alt *Hydrius*, quod inexorabiles sint; Neptuni ab alijs dictæ filie ob eamdem rationem: quibus vitæ feris sub fili metaphorâ tribuitur, vt Clotho (sic enim prima nominatur) fufum torqueat; Lachesis neat; Atropos occet, nempe amputet: vnde pro morte sæpius Atropos vsurpatur; vt *sat. 5.* *sat. 5.* ostensum. Varias autem harum sororum interpretationes pectè à *Gyraldo. sat. 6.* quantum frequens est apud poetas omnes mentio.

Tripliquesq; Dex tua fila resoluunt. *Ovid. 2. met.* Tres sorores; An tu es licet ipsa sororum Tecta

telum. *Idem 5. met.* Superum scribe. *Mare. Capp.* Archiij superum custodes. *Plautus*. Plu- tonis ministræ: Saturni filia; *Epimend*, Darz peragunt pensa sorores: Nec sua retrò fila re- uolunt. *Sen. in Herc. fur.* Eulnæ: vitam iura feræ Stygis; *Patricumq;* colos irrevocabiles. *Idem*. Non follice possunt curæ Mutare rari flamina fusi, *Idem in Ovidip.* Nos feræa neuerat annos Atropos, &c. *Sat. 4. Theb.* Maris filæ. *Lycophr.* Chaos facti filæ. 2. *Calab.* Noctæ nig- græ dilecta propro. *Oph.* Vetulæ virgines. *Lycophr.* Orci celeres canes. *Apoll. Arg. 4.* Quo- ve trahant Stygiæ pendencia fila sorores: Clotho eolum reuinet, Lachesis nec, & Atropos occet.

Noctæ factæ, Etebiq; *Hesiod.* effingebantur autem plectumq; anus nives velleribus redimicæ, qui- bus & Narcissus filios trubebatur, Veridicos Parcæ coqueunt edere canes. *Garull. in Napt. Feli.* &c. ubi elegantissimè carum munus de- scribit pluribus versibus: Fata; ab antiquis di- cta, siue. Tres lanicæ puellæ. *Mart. 4. 54. Fa- tales Dex. Ovid. 2. Pont. 9.* Triplices Dex. *Idem 2. met.* Tunc quæ dispensant mortalia facta sorores Deuerant fufos euoluiffe suos. *Idem epist. 11.*

Tetticæ Dex. *Mart. 73. ep. lib. 4.* Tristes sorores. *Tib. 3.* Fatales Manes. *Claud. 1. de rapto.* Quæq; ratum triplici pollice metis opus. *Ovid. in dion.* Pollice quæ certo pensa seuerâ trahunt. *Idem ad Luam.* Hunc occidere diem. Parcæ fatalla nentes Stannia non vili dissoluenda Deo. *Tib. 1. 7.* Quam seriem morantis xui Prociunt tibi candidæ sorores. *Sat. 2. sin. 4.* Spua sororum flamina. *Idem 5. 3.* Ergo dies aderat Parcæ conditus albo Vellere. *Idem 2. 2.* nam Parcæ dicuntur nere alba nia felibus; nigra verò infelibus. *Mart. 4. 73.* Præterea pollice nuceo Parcæ fila autem trahere, longeuitatem in albedine, & seueritatem in aura significat veteres autumabant. Namque ex Eteu scorum disciplina Aures insulito colore indurus Regi, vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. — Post quam Parcæ meliora benigna Pensa iunua ducunt hilares, & flamina albi Lan. *Jac.* — *Idem 2.*

Dex nocentes. *Faust.* Dux sorores, *Idem*. No- uit dicta col- duere facta foror. *Bemb.* Sororum fila tria patiuntur ara. *Hor. 2. 3.* An domi- næ fati quicquid cœcinit sorores. *Ovid. 5. trist.* 4. Lanificæ sorores pulla flamina ducunt. *Mart. 6. 58.* Quæ seriem factorum pollice ducunt. *Claud. 1. de rapto.*

Epith. Concordes, inique, veraces, duræ, immit- tes, nocentes, sæuæ; lanificæ; seueræ; tristes; feroces; rapide, rumpentes flamina vitæ, gra- ues, celeres. Hæ autem sunt

Clotho.

Quæ eolum gestat cum fuso, & hec aliquando vi- tam quoque adinere credebatur, vnde

Rupisset; vitam tua si amina Clotho — cœcè improba Clotho Abstulit; Leua eolum molli ana gestans. *Garull.* Parca coli domina.

Epith. Improba, sedula, animam abstinens, sus- mata.

Lachesis.

Quæ filium torquet: Dextera dum leuiter deducens fila supinis.

Formabat digitum prono in pollice torquens Libratam tenet; verbatum turbare fufum. *Caroli, in mpt. Peli.* Nec quamvis Lachesis lethali flamine damnet. Et Lachesium putri vacuam fecula penso. Nec fupereft Lachesi quod torqueat. — *Iuven. 3.*

Epich. Inmunitis, immunitis, innidat.

Atropos.

Quæ fufum fecat, & ipfa mors significatur: Et celeres rumpit Parca inamata dies: At nutu funesta tuo inea flamina rumpit Atropos, seu ferrea neuerat annos Atropos.

Epich. Dura, funesta, ferrea, crudelis, neficia fœdi, rumpens itanone.

Necessitates hinc dicuntur à Platone Paræ, qui de illis differt plurimum in 10. de rep. & in lib. de legibus, & Ovi. l. 8. met. Vide quid Gellius scribat lib. 3. quid Apuleius, Carmina Chalcidius, & Theodoretus, qui plura de Parcis difputant: Necessitates clauigeræ gubernatrices. *Alibi.*

Synonyma alia.

Fatales colli, figur. contentum pro continere: Solales fatales non vereare colos. — *Rust. in Trin.* Fusi fororum: Nui adijcit penso Lachesis, fusoque fororum Explicat, & semper de tribus vna necat. *Mart. 4. 54.* — in flammam triplices posuere sorores, Scaminaq; impresso fatalia pollicentes. *Ouid. 8. met.*

PARCITAS.

Parfimonia: Victus tenuitas: humilis fortuna. — *Iuven. 6.* Pauperas. Vide fua loca — nec vitis contingi parua sinebat Tecta labor, fominique breues, & vellere Tufco verat, duroq; manus &c. *Iuven. fœt. 6.* Verat, verat.

PARENS. V. Mater, Pater.

PARDVS. V. Panthera.

PARIES. V. Murus.

PARIS.

Priami filius ex Hecuba, quæ dum illum vtero gereret, se facem parere fomniata est aliquando; quod somnium Aruspibus discutiendum traditum hoc habuit responfi puerum natiurum, qui excidium vrbis attulisset; quem illico natum pater exponi iussit in Ida monte, vbi à pastoribus inuentus, seruatusque fuit vsque ad ætatem adultam sub Alexandri nomine. Accidit autem, vt orta inter Iunonem, Venerem, & Pallada de pulcritudine disensione; nactæ Paridem pastorem iudicem illius fatalis causæ confisterunt, & arbitrum; cui quidem cum Iuno polliceretur se totius Asiæ regnum concessuram: Pallas vero ipsum in bellis inuictum effecturam: Venus autem mulierum omnium in totæ terrarum orbe formosissimam permitturam, Veneri adiudicauit: vindæ Iunonis in Teucros ire, & Palladi indignatio fuit e contra. Eodem tempore cum Ilium proficisceretur ad ludos, vbi Hector ex omnibus palam referebat, ipse quoque incognitus eum: Hectora fœpè vicit, quaniobrem cognitus, & pro Regis filio habitus à patre suisque ceteros post Hectorem magis adamat, &

cui in Græciam proficiscenti naves, & famulos vt regis proli conceffit. Hic ergo Lacedæmona nauigans ob Helenam sibi à Venerè promissam, nulla enim rogo orbe formosior à Menelao Rege, illiusque fomine coniuge honorificentissimè susceptus, & honoratus est: sed cum per id tempus oportuiffet Menelam, omnesque Minois pronepotes ad diuididas Atrei opes Cretam adire, Paridem domi dimittens Helenæ hospitis curam emix demandauit. Verum Paris data sibi occasione, vt nubiis ante illam follicitarat, sic post viri discessum, epistola vt scribit *Ouid. qua 15. est.* & verbis, & pollicitationibus adeo pellexit, vt fugam cum illo inierit, cum qua primum in insula Cranea (vt scribit *Plutarchus*, quæ contra Sunium Atticæ promoncorium est, & deinde Helena dicta fuit, vt *Strabo*, & *Plinius* testantur) concubuit: & inde in patriam aduexit suam. Quæ res illi Priamo, torique Phrygiæ supremum peperit exitum, vt cecinit *Homerus*, & *Virgilius*: cum alijs meminerunt omnes. In bello Troiano occidit per infidias Achillem. Vide *Achilles*: tandem ipse quoque à Pyrrho, siue à Polydore interemptus magni sui reliquit odium ex Troiano excidio: & in Cebria Troadis vrbe sepultus, vt scribit *Strabo*, ex Oenone Nympha antequam à patre cognosceretur Corythum filium suscepit, quem mater quod à Paride fuisset derelicta ducenti itineris cunibus aduersus Troianos Græcis dedit, vt author est *Lyophron*. Sunt qui dicant Paridis corpus ab Oenone sepultum, vel potius ad illam allatum in causa fuisse, vt illa quoque rigetendo periret. *V. Oenone*. Verum aliter reditus Paridis in patriam refertur ab Herodoto in Euterpe, quem legito.

Pater Coryti. *Ouid. 7. met.* Quasiq; pater Coryti parua tumularis arena: Qui rapta lögum cum coniuge bellum attulit in patriam. *idem 12.* Priamides. *idem epist. 15. & 6. fast.* Iudicium ipsius copiosissime descriptum habes apud eandem *epist.* Ausus est hospitij temeratis aduena sacris Legitiman nuptæ follicitare fidem. *idem epist. 16.* Cedite iam diux quas pastor viderat olim Idæis tunicam ponere verticibus. *Prop. 2. 2.* Hectoris vitor. Idæus Hospes, Tyndaridis raptor. *Ouid. epist. 8.*

Phrygius pastor. *Virg. 7. Æn.* Dardanius adulter, *idem 10.* Obrutus infamis efficit adulter aquis: *Ouid. epist. 1.* Phrygius adulter: Iudex Idæus: *idem 6. fast.* Troianus: *idem 4.* Phrygius: *Caroli.* Priameus hospes: *Ouid. 2. de art.* Pastor Idæus: *Hor. 1. 5. & Burp.* Priameus Heros: quod ad primos quoslibet Priami filios pertinere etiam potest: Troicus raptor: *Ouid. 1. de art.* Pastor fatalis arbitri inter potentes Deas: *Sen. in Agam 3. ch.* Dardanius aduena: *Ouid. 8. epist.*

Incestus prado: *Sic.* Illicus Pastor: *Bernard.* Fatalis, incestusque iudex, qui venit Ilion: *Hor. 3. 3.* Coryti interfector: *Nicander, antiorum Parthenus*, tradit; Corytum à Paride. cum Helena matre (vel potius nouerca) coeuntem deprehensum occidit fuisse. Apud Antandrum Idæus locus, vbi Dædalus iudicæ fuerat à Paride, dictus fuit Alexandria. *Strab. l. x. c. x. adulter*

famofos hofpes. *Her. 3.3.* Menelai hofpes, adulter. *Prop. 2.1.24.* Fatalis Idæ iudex dirus : *Sen. in Troad.* Tetigit Phrygius Graias hofpes Amyclias : *ibidem.* Iudiciorum præfix vplio. *Colubr.* Et Phrygius præmia paffor Vincet vultus hæc Tyndaridos. *idem in Olfavia.* Soluerat Oeballo claffem de littore paffor Dardanus, incautus blandæ populatus Amyclias, &c. *Stat. 1. Achill.* Timidus raptor Graiæ maritæ : *Ouid. 12. met.*

Epith. Laffius, tumerarius, potens, fatalis, rofeus, Iliacus, pulcher, formofus, Phryx, Phrygius, Dardanius, perfidus, Idæus, adulter, interfector Achillis, vir bubulcus. *Enrip.* Gryphus alatus : *Lyophr.* Helenæ maritus pulcritomæ : *Homerus Iliad. 3.*

PARMA.

Vrbs Italæ antiqua, & celebris, quæ à Tufcis condita à Boijs inde poffeffa lapfu temporis Romanos habuit dominos, qui anno ab vrbe condita 570. quo tempore Mucianæ de coloniam, vt *Livius tradidit lib. 29.* duxerunt. Calamitatem ab L. Antonio inlatam deplorat *M. Tullius Philop. ultimus.* Collapfa tamen authoritate Romani nominis libera cum alijs cœpfe effe; Bononiensibus tamen femper amica, & coniuncta. Græuam paffa effe totum biennium obfidionem à *Friderico II. Imper.* anno 1243. quod partium efflet Pontificiarum: eo inde oroftrato, varijs fubiectione regulis, donec fub Paulo III. Pontif. Max. Farnesæ ceffe fuffragium, vnde præter cæteros extitit lumen Italæ gentis Alexander Farnesius, qui in Belgica expeditione magnum nomen poffiteri icliquit fui. Hæc à Parma fluuio, quo perlecatat media accepit, flue à Parmæ fimilitudine, & ædificijs fplenidida, plateis ornata, rebus ad vitam neceffarijs adfluens, incolarum nobilitate, ciuiumque frequentia celebris adhuc fui defiderium exteris excitat: Agram habet fecundiffimum, qui cum alijs adiacentibus locis in Ducatum ceffit.

Tonder & innumeros Gallica Parma greges : *Mart. 9. 13.* Parmæ moeni : Parmæ fluentia, ripæ, agri. Parmenfes, pop. Parmenfis campus, ager, &c. Farnesæ fedes gentis, regia : Farnesium regnum, imperium : Farnesia regio.

Placencia vrbs in Parmenfis ducatu iuxta Padum, loco peramœno, ciuiumque claritate superbiens: Placentinus ager, campus : Placentini populi.

Est etiam Parma fcutum breue pedicatum. Vide *Clypeus.*

PARNASSVS.

Mons Poetarum commencement celebriffimus in phocidæ inter Boæciam, & Atticam, qui duobus verticibus in aftra confcendere videtur, ita dictus à Parnaffo antiquiffimo vare, cum prius Larnaffios diceretur, quoddam illud Deucaionis arca in Phocæda diluuiæ appulerit ad Themidis oraculum eo tempore in montis vertice celebriffimam, vt narrat *Ouid. 1. met.* Iulianus autem hiftoricus diuerfam illius diluuij rationem refert. Ibi anturum fuit Corycum, quod Nymphis facrum, ipfædem nomen dedit Corycidarum, vt *Ouid. eo loco.* Cacumina verò Parnaffi, fecundum *Herodotum.* Tithoreum, Hyma-

peumque nuncupantur; quamvis *Servius Hesticonem*, & *Citheronem* appellet. cum hi diuerfi fint montes in Boæcia, & à Parnaffo valde diftantes. Parnaffius denique totus Apollini fuit, Muflque confecratus; Bacccho quoque facrum fuiffe, funt qui dicant.

Gemina Parnaffi nualis arx truncem fonitum dedidit : *Sen. in Oedip.* Quid mentis inopem facit Parnaffi iuga rapit : *idem in Agam.* Mons ibi verticibus pericardius aftra duobus Nomine Parnaffius : *Ouid. 1. met.* Corycidas nymphas, & numina montis adorat : *ibidem.* Fatidicamque Themijque tunc oracula tacebat : *ibidem.* Mons Phœbo, Bromoque fener : *Lycan.* Bicornem iugum : *Stat. 1. Theb.*

Audit, & medius celi Parnaffus : *Stat. ibidem.* vbi *Lactantius* hæc : Quia umbilicus terræ Parnaffus dicitur : Nam cum Iupiter mundi medium locum vellet agnofcere ab ortu ad occasum duas aquilas dimiffiffe fertur, quæ voluçu laffæ in Parnaffi vertice confederunt, fite quod catælyfmi tempore terræ fuerat difcrimen, & aftris; vnde *Lycan.* ait : Hoc folum flutu terras inergente cacumen Emicuit, Pontoque fuit difcrimen, & aftris : Cyrrha, fecundum *Lactantium* dicitur alter Parnaffi vertex, vt Nyfa alter, qui etiam addit Cyrrham vrhem effe Phocidis, vt *Sen. loco dictum Stat. 7. Theb.* Vide inferius. Coryciumque nemus : *ibidem.* Corycia rupes : *ibidem.*

Arx Parnaffi : *Sen. in Oedip.* Ardua Parnaffi iuga : *Mons.* Bitidus mons fororum : *Her. Strab.* Gorgoneum iugum : quoddam Parnaffi radices Pegali fons & Gorgonis fanguine creatus fuiffe dicitur : Parnaffi ruges : *Templa :* *Ouid. 5. met.* Aonij fpecus Thelpia rupes : *Cat. in epich.* Parnaffi vertex : *ibid.* Parnaffus autem fecundum *Strab.* Cosmographiam ad occiduus Phocidis montes locatus eff, eius latus in occasum profpectans Locri, & *Ozæzæ* poffident; Auftreale verò Delphi. Locus fanè petrofus, & formam theatralem, in cuius cacumine templum furgit, & oppidum. V. *Strab.* & *Plin.* Mons fororum : *Prop. 3.* Aonium nemus, ab Aonia regione Parnaffo contermina, cuius montibus ipfe coniungitur.

Pteridum loca : *Lucret. 1.* obferua tamen loca Muflis facra, confundi aliquando à poetis, & alium pro alio fæpe vifurari. Hinc *Pegafæi* colles. *Ouid. 5. fab.* à Pegafæ fonte, qui in Helicone eff quidcunq nulla paffuum à Parnaffo diftante : Aonij luci : *Claud. in Conf. M. Siluæ.* *Stat. Ant. tra Mufarum :* *Claud. 2. de rapt.* Antium Pierum : *Iuuen. 7.* Nemora Cattalix : *Sen.* Colles Cattalidum : Summaque inuertens vmbra Parnaffi refidens : *Stat. Theb. 1.* Parnaffi colles : *Bemb.* Parnaffi deferta per ardua : *Virg. 3. Georg.* Iuauit ire iugis qua nulla priorum Cattaliam molli diuertitur orbita cluoc : *ibidem.* Mufarum fedes, pueriq; recessus : *Pierij recessus :* *ibid. 7.*

Tithoreus, vel **Thioreus** : *Hymæus,* vel *Hymæus* Parnaffi vertices fecundum *Herodotum.* Cyrrha, & Nyfa fecundum *Lactantium* Placidum : fed hic (pace fua dixerim) aberrat, veluti *Servius* errauit in Helicone, & *Citheronem*; nam

Cit-

Cyra in Phocidæ vrbs est, & Nyssa in Hælcœne, quem distare 15. nullia pati. à Parnassio diximus.

Ephr. Arduus, biceps, altus, bicornis, nivalis, biuertex.

PAROS.

Insula vna ex Cycladibus in Ægeō mari candidissimo/marmore nobilis: primo Pactya, deinde Minos appellata: in hac natus est Archilocus poeta; ad quod alludens *Horatius*, inquit. Paros ego primus Lambos offendi Latio-Hinc lapis, Parius, pro ipso marmore ad sculpturas aptissimo: sic dicta à Paro Iasonis filio.

Marmoreamq; Paron. *Quid. 7. met.* Hæret vt è Paro formatum marmore signum. *Idem 3.* Parij campj: Minos etiam dicta à Salmo. Lucebit Pario marmore clarius. *Sen. in Hipp.* Marpeffius, Mons est in Paro candidi marmoris ferax: hinc apud *Virg. 6. Æn.* Quam si dura flex aut flet Marpeia cautes Oiarum, niueamq; Paron

— *Virg. 3. Æn.*

PARRHASIA. V. Arcadia.

Vrbs Arcadiæ, ex qua Calisto cum Arcade filio in vrbem versâ Parrhasis fuit appellata, & Parrhasius pro septentrionali. Hæc autem sic dicta à Parrhasio Lycæonis patre, vel aucto. V. Calisto pro Arcadia sæpius.

Cerauq; Parrhasis: idest Arcadia. *Sen. in Agam.* Parrhasius axis. *Idem in Herc. Oct.* pro Arctophylace. Parrhasius. *Idem.* Arcadius Lycæonis pater.

PARRHASIVS.

Pictor inclutus ex Epheso. Hic olim cum Zeufide contendit, qui cum vras pictas tanto successu deculisset, vt aues aduolarent in segnam, ipse Parrhasius deculisset linteum pictum traditur ita veritate representata, vt Zeufis altum iudicio tumens flagitaret remoto linteo offendi picturam. Atqui inrellcto errore pudibundus concessit palmam Parrhasio, qui cum artificem fessellera, qui tantum aues deciperet. Floruit circa Peloponnesi belli tempore, vt ait *Strabo*, primusq; symmetriam picturæ dedit. Pinxit dæmonem Atheniensem, quem pariter varios affectus præferentem voluit ostendere. *Lege Plin. 35. 10.*

Parrhasius parta vindicare arte locum. *Prop. 3. 7.* ex emendatione *Scaligeri*. Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas. *Her. 4. 8.* Solers coloribus homo. *Idem.* Parrhasij tabulæ, picturæ, velum. Parrhasius color, pro ipsa pictura dici possit.

PARRICIDIVM.

Non rām patris, quā matris, & patris, nec non fratrum, fororūq; cædes intelligitur.

Oedipi fors, qui Laium patrem interfecit, Oedipi crimen, culpa: Paterna nex. *Mart. ep. 7. spe. Æn.* Patris cædes: Cognata fides. *Sen. in Med.* ob cognationem, sic matricidium: Sororicidium: Fratricidium: Alcononæ furis; Alemeonis scilicet qui matrem Eriphylen interfecit, purgatus postea ab Acheloo: Orestes furis; qui etiam matricida fuit, & sic de exteris, quos ob hæc scelera furis agitari putabant olim. Qui locu dedit ense patrem; idest patri-

cida; è *Stat. 4. Theb.* Parricida: Qui parricidium committit. Et deducendum corio bouis in mare, cum quo Clauditur aduersis innoxia Simia fatis. *Iunon. 13.* nam Parricidæ culleo includebantur cum gallo, cane, simia, serpente, vt alibi adnotatum.

PARS.

Particula. Portio — misereque breuissima vltæ Portio. *Iunon. sat. 9.*

PARTHENOPE.

Vna fuit è tribus Sirenibus, de quibus *suo loco* diceretur, quæ cum propè Neapolim fuerit sepulta, vt *Plinius* credit, vrbs suum nomen reliquisse proditur. Alij verò Parthenopem puellam fuisse, arbitrantur, quæ ex Euboea aduecta vna cum alijs colonijs vrbem regens amore extincta est; & hæc Eumeli filia fuisse narratur, quæ dux Chalcidenfis coloniz solum Neapolitanum, columbæ secuta augurium elegerat. In cuius rei monumentum Apollinis statua efficta est columba in leuo humero insidente, itat eam respicere Parthenope, & adorare videretur, nunc pro ipsa vrbe frequentissimè capitur, de qua *suo loco* dictum. V. Neapolis.

Eumelis, dis: Cuius adhuc volucrem leua ceruice sedentem Respicies blande felix Eumelis adorat. *Stat. 4. Æn. 8.* Eumeli filia: Chalcidica Siren; ob coloniam è Chalcide deductam eò, vbi Parthenope sepulta: sic Euboea Siren: Dii patrij, quos augurijs super æquora niagnis Littus ad Ausonium deuexit Abantia classis. *Stat. 4. 8.* Nostra quoque & proprijs tenuis nec rara colonis Parthenope, cui mte solum trans æquora vectæ Ipse Dionæx monstravit Apollo columbæ. *Idem 3. 5.* ibiq; Neapolitanj littoris perpetua laus est: luuencmq; repleti Parthenopei. *Idem 3. 1.* Ad cuius tumulum Neapolitanos quotannis faces ferre solitos fuisse narrat *Lycophron*, cuius tempore (floruit enim Ptolemæi Philadelphij temporibus) vrbs ipsa Neapolis quoque dicebatur: Dulcis Parthenopes. *Virg. 4. Georg.*

Parthenope pro vrbe Neapoli. V. Neapolis, vbi multa.

PARTHENOPEVS.

Plures fuere vari hoc nomine celebres: sed omnium clarius Parthenopeus Martis, & Menalipes filius, qui in bello Troiano perijt. *Servius* autem Menalips, & Milanionis filium facit. Necnon qui ad bellum Thebanum admodum puer profectus est, cuius meminik *Statius*, qui inrer septem duces ad Thebanum bellum profectos omnium formosissimum fuisse Parthenopeum ait. Hunc autem Meleagri filium faciunt, & Acalantæ Iasij Regis Arcadiæ filie, quæ diu aspernata maritum, Dianæq; comes, in veneratione facta, tandem Meleagri virtuti cessit; ex quo cum concepisset, quod conceptum diu sub virginitate celauit, Parthenopei nomen indidit; alij dicunt ita appellatum, quod virginitatem faciem haberet, siue quod illum mater in Parthenio Arcadiæ monte exposuerit. Puer (vt diximus) secutus est Polynicem, ceterosque duces, cuius res gestas prælatæ cecinik *Statius* in sua Thebade: in protectione ætate ad bellum Troianum cum cæteris Græcis profectus ibidem perijt, nisi fuerit alius.

Hic

Hic inelytus armis Parthenopeus. *Virg. 6. Aenid.*
Tu quoque Parrhasias ignara matre caceruas
Ah rudis armorum (tandem noua gloria sua-
der) Parthenopeus rapis. *Stat. 4. Theb.* ubi res
gestas illius recenſet: Atalanta filius, natus
idem. Proteruius Arcas — plorandaque
bella proterui Arcados. *idem 1. Theb.* Aut quem
de turribus altis Arcadas Ogygio verſantem in
pulueri meras Spectabant Tyrie non toruo lu-
mine matres. *idem 5. ſila. 2.* Qualis bellis
iam caſſide viſi Parthenopeus erat. *idem 2.*
ſila. 6.

Sed de huius viri parentibus controuerſiam lege
apud *Murem in Coccum. Prop. 1.1.* Meleagrides.
Stat. 4. a patre: Rector Erymanthius; ob Eri-
manthium Arcadiae noctem, cui regionem
matre Atalanta imperabat. *idem 6. Theb.* Te-
geus iuuenis. *idem.* Mimalone ſatus. *V. ſup.*
Admation: huic filius fuit Stratolaus. *Vid.*
Thebe.

PARTHENIVS.

Mons in Arcadia, ita dictus (teſte *Plin. lib. 3. cap. 6.*)
a virginibus, quæ in eo Veneri frequenter ſa-
cra facere ſolebant: verum ſæpius pro ipſa Ar-
cadia ſumitur.

Juga Parthenij, Neræque ſonant. *Sen. in Hirc. Oct.*
Nam modò Parthenij anens errabat in antris.
Prop. 1. 1. Parthenij ſilvæ. *Verg. eclog. 10.* *Vid.*
Arcadia.

PARTHIA.

Maiores Agæ regio, ſed quæ diuerſi, à *Cosmogra-*
phi definiunt terminis; nam olim Parthia duo-
deviginti in ſe regna continebat; nunc autem
non multa eſt; in qua hæc regiones recenſentur
Comiſene, Parthene, Parataciene, Tabriene,
culu, gens Sobidæ: ab occaſu habet Mediam;
ab Aquilone Hyrcaniam; ab ortu Ariana; à
meridie Carmanæ deſertis terminatur. Re-
gio quidem nemoroſa, & montana; quæ paſſim
ante Ciceronis, Craſſique tempore ſatos ſibi ſi-
nes facere crepit; latiores ſub Tiberio Cæſare;
(nam illam Auguſtus perdimouerat, cuiusque
Regem vexilla, Romanamque Aquilam reſti-
tuere coegerat) latiſſimos tandem ſub imperij
declinatione: Perſis contemina eſt, quibus &
nunc parent, præter eos, qui Ochomanice
propinquiores ſunt ditioni. Huius populi
Parthi dicti ſunt, qui lingua Scythica exules
notant, quaſi à Scythis, quibus confines erant
in ea loca proſuſerint. Gens quidem bellico-
ſiſſima, iaciendis arcu ſagittis tam erudita, vt
fugientes illas à tergo mittere viderentur, vnde
maiores in fuga calanities, quàm ſi conſiſte-
rent, inſequentibus credebantur offerre, vt ſcri-
bit *Plinius. Appianus. & Virgilius*, qui ſic ait
— ſidentemque ſuga Parthum, veſiſſique ſa-
gittas. Verum in hoc aliter intelligendi ſunt
veteres, niſi eos deceptos fuiſſe dicamus; nam
ſagittas emittendo eum recedunt Parthi, non
eſt illa vocanda fuga; ſed quod noſtris in pu-
gnando vulgò dicitur, à *caracalla*, & *conſtante*, in
qua re plinum valet ſagittandi ars; & in hæc
primi euſuerunt Parthi. De claſſe Romano-
rum ſub Imperatore Craſſo per Parthos facta;
ac de horum poſtea ſubiectione ſub Auguſto,

cui captiuos omnes Romanos, ſignaque om-
nia militaria remiſerunt datis ſiſſi, ac nepo-
cibus Phraatis Parthorum Regis Auguſto ob-
ſidibus. *Legge Inſcription lib. 42. Sueton. & alios:* In
hæc vrbs primaria, regniq; caput.

Hecatompylus, ſic dicta à centum portis, quibus
exornatur: Barbara tellus: Artacia.

Populi.

Parthi. Gens non tarda pharetris. *Virgil. 2. Georg.*
Parthorum populi. *idem 4. Georg.* Telaque ab
auctro qui iacit hoſtis equo. *Ouid. 1. de art. Pha-*
retratus Araxis. Stat. 5. ſila. 2. à propinquitate
cæterarum regionum, quæ Parthiſi auxilium
ſerebant aduerſus intruſentes Romanos. Sic
Medus; ſumitur etiam pro Partho: Horribi-
lique Medo nettis catenas, &c. *Hor. 1. od. 29.*
Sercs, etiam pro Parthiſi; quamvis hæ regio-
nem incolant extremam ad orientem, quæ ho-
dio dicitur *Catais*: Doctus ſagittas tendere
Sericas Arcu paterno. *Hor. ſidem:* niſi dica-
mus aliter intelligendum locum illum, ut
conſule *Imperpeti*. Medi pharetra decori.
idem 2. 16:

Pharetrati populi: Perſequitur Parthi ſigna re-
tentam manu. *Ouid. 5. ſila. Parthica ſignas. Penean.*
Gemis inter bella peremptum Parthus equum.
Stat. 2. ſila. 6. Et verſas equitis ſagittas Terga ſal-
taels metuenda Parthi. *Sen. in Oridip.* vnde ve-
re intelligitur ſuperior explicatio *del caracalla*. Ho-
ſtis equo pollens, longè quæ volante ſagitta.
Ouid. 3. ſilp. 10. Monges, & Pacori manus. *Hor. 3.*
od. 6. hi fuerunt Parthorum Reges tempore Ci-
ceronis, & Horacij: Medæ ſagittæ. *Prop. 3. 11.*
Parthorum equites. *Prop. 2. 8. od. 10.* Tela fugacis
equi, & brachia multas arcum. *idem 3. eleg. 3.*
Teliſis Parthiæ alumnus. *idem 4. 3.* Artacia, di-
cti ſunt quoque Parthi ab Ariæ Parthorum
Regis. *Lin. 2.* Tameſe viſa ſua ſpolia gloria
Parthi. *Prop. 3. eleg. 14.* Quæ procul ingerit Par-
thus olim ſimulariſſimum. *Sen. in Thyſt.* Scis quòd
in Artacia Pacorus delibere aula. *Mart. 9. 36.*
nempe quid Parthiſi in regione ſua ab Rege
Artace denotinata delibere.

PARTVS, uz.

Nixus: In medio nixu viſcera rupta ſorēt. *Ouid.*
Lucinæ labores: quos illa adiuvat, non autem
patitur: Fœmine labores: Aut fœtus nixibus
eunt. *V. 4. 5.* Maturi pignora ventris. *Mart.*
Partus preſſura: dolor: cruciatus: Preſſura:
Fœtus: qui iam partu editus eſt. *Vid. ſuo loco.*
Fœtus eductus in luminis arar. Scisso corti-
ce viuum Reddit onus, vagitusque puer, &c. *Ouid.*
10. met. dolores partus dicuntur libores. Hinc
— Nec tam tolerare labores Viterius pote-
rant Septem ego per noctes totidem cruciata
diebus, &c. *Ouid. 9. met.* Ad nexos partus. *10. d.*
ideſt ad impetitos partus. Fœtura: ſunt ſœ-
tura minor tepidis in oculibus anni. *Ouid. 13.*
met. Partus diſcrimen: *Sen. 6.* Puerpera dicitur
quæ iam partu leuata eſt; atque in lecto iacer
ob recentes puerperij dolores, vel dicitur
Puerpera quæ primus parit.

Edere, eſt, ſolucere partum.

PAKVVS.

Paruulus: Exiguus: Tenuis: Exiguus primum,
atque

etque ipsos contractus in usus Eligitur locus:
Angustus: Angustus habent aditus: Haud in-
gens: Cui curia suppellex. *Herar.*

PASCHA, & PASCHALIA.

Præcipue nobis Christianis sunt feræ, & præ ce-
teris solemniores, in quibus Redemptoris no-
stri, qui Paschalis Agni apud veterem Hebræo-
rum synagogam typum præferebat, immolati
pro nobis in ara Crucis meminum: nec non
ab inferis resurgenti post tertium diem prae-
laturæ victoriam ex nostris hostibus relatum.
Hulus autem institutio celebritatis ad illum
referretur transitum, quem ex Ægypto in deser-
tum versus terram promissionis fecerunt Israe-
litæ: quibus à M. yse iubente Deo, imperatum
fuerat, ut decimo Martialis Lunæ die præpara-
tum Agnum decima quarta immolarent domi-
no, cuius carnibus flantes habentesque baculos
in manibus cum lactuosa agrestisque vesceren-
tur, quo tempore percussione Angelus necem
inferbat Ægypti, quorum postes ostiorum
eiusdem immolati Agni sanguine non erant in-
terficti: & hunc ab eisdem re compulsis quotan-
nis huiusmodi Pascha memorie immortali
decreto iussu fuerant: quorum nos ex Apo-
stolorum institutione sequentes vestigia veri, &
immolari meminum Agni pro nobis inter-
fecti, & has ferias solemnissimas quidem ritu ce-
lebramus.

Pascha, tis: & Pascha, æ: Phasis: Sacra Phasis:
Paschales feræ, dies: Paschalis Sol, lux: Pa-
schalia tempora, sacra, festa: Cuius Palæstinum
septima festa viro. *Quid. 1. de art. Cultaque Iu-
dæo septima sacra viro. Ibidem.* Paschalis an-
nus festa: Festa dies Paschæ: Festa dies toto
celebrabilis æno: Sacra dies, qua deuicta iam
morte redemptoris Christus ab Inferno carcere
duxit auos: Qua Deus exurgens Cælos reser-
auit amonens.

Epith. Celebre, sacratum, serum, priscum, Iuda-
icum.

PASCUA.

Pastus, us: Pabula, orum: Atrollit tendentes pa-
bula magnus Campus equos. *Val. Flacc. 2. Arg.*
Gramina: Paleæ: Virides herbæ. *Virg. 3. Georg.*
Virentes. Graminis herba. *Virg. eieg. 1. Fron-*
dentia arbusta. *idem 3. Georg.* Vinctus simplicis
herbæ. *ibidem.* Frondes: Per pinguia pa-
bula læta Corpora deponunt. *Virg. Silua.*
Micuit in siluam: Saltus: In saltus utrumque
gregem.

Salices amaræ. *Virg. 1. eieg. Dumeta. idem 1. Georg.*
Virgulta. *idem, eieg. 10. Dumosa per auia. Sil.*
Ital. Prata: Campi, in quibus pascua repeiunt
greges. Decondent gramina morsu: carpunt:
Longum per valles ceruorum pascitur agmen:
Mile mee Siculis errant in montibus agnæ:
Virg. in pascua missi greges: Frondibus arbo-
reis, & amara pascitur herba: Luxuriem sege-
tum tenera depascit in herba: Nullus arbu-
stum caper in virenti margine carpit.

Epith. Læta, herbosa, toscida, frigida, pinguis, vi-
ridantia, fecunda, humenta, madida, madefa-
cta nocturno rore.

PASIPHAE.

Solis filia, Minois vxor, tantæ libidinis femina,
vt cum tauro rem habuisse teratur à Poetis,
quo vt frui posset in vaccam ligneam à Dydalo
fabricatam inclusa fuit, sique ex promiscuo
Minois, & tauri concubitu Minotaurum pepe-
rit, cui obijcebantur deuorandi Athenienses,
vt dictum supersus in Minotauri dñone: Phædræ fuit
mater, de qua inferius.

Filia Solis. *Quid. 9. met. Mater monstrifera. Sen. in*
Hipp. Gnosa mecha: Scirpes inuasi Solis. idem
in Hipp. Genus l'hoëquem. ibidem. Vxor magui
Minois. *Prop. 2. 22. vel 31. Teltis Cretæ fastus,*
quæ passa iuuenti Induit abiegnæ cornua falsa
bouis. *idem 3. 17. Glauco mater, siue Andro-*
geonis: Creteæ Portæ mentis ligæa monstra
bouis. *idem 4. 7.*

Mater Phædræ: Fatale miseræ matris agnosco
malum. *Sen. in Hipp. Ariadne parens: Quæ in-*
fando malo correpta pecoris efferi æreum du-
cem Andæx anauit. *ibidem.* Cuius adiuu-
flamas Dædalus. *ibidem.* Quæ vtero prolem
confusam cepit impio: ex eodem. Quæ tacitum
diu crimen bifurmi partus exhibuit nota, Sæ-
lusque matris arguit vultu trucul Ambiguus in-
fans: ex eodem. Quæ torum ligno decepta cul-
tera taurum, Discordemque vtero fecit mul-
tæ. *Quid. 8. met.*

Seruius verò in *Virg.* aliam commemorat de Pas-
phæ historiam: illam captam cum eo septimo
Tauri nomine amore captum cum eo septimo
concupuisse, vnde ex illo, ac vno gemellos pe-
perisse parenti, vnde concepti fuerant simili-
bus: ex quo fabricati sunt Poetæ Pasiphaen bi-
forme monstrum peperisse.

PASITHEA.

Vna è Nymphis fuit, quam Iuno apud *Homerum*
lib. 15. Iliad. Somno promissæ vxorem, si is Ioui
Troianis contra Græcos auxiliari oculos in-
uassset.

Pasithos: Fugientem eum recepit Dea Pasithæa
sine. *Canall. 64.*

Est etiam Gratiarum vna. *V. Chauris.*

PASSER.

Salaces aues. Lege *Græcorum, vix multa de passere: &*
Sappho. passeribus in curru deuectam Venerem
concinit, vt inquit *Lambinus Corn. in Hor. lib. 3.*
ed. 28. Argute volucres. Lege. arullam in passere
Lathia.

Passer Troglodytes: Septarius: resulo similis, sed
qui caudam semper subiectam habeat: Passer
solitarius: est merula paulo minor: Passercu-
lus, diminutiuum. Passer Arabicus apud
Athen. lib. 4. est idem cum Struthio camelus. Vid.
supr. Struthio camelus in Anem generibus.

Epith. Argutus, salticus, solitarius.

PASSIO.

Vox Latinis auribus minus nota: sed tamen à me-
dicis vsurpata: Quæ, vt *Galenus* ait, est affectio,
siue dispositio qualescunque actionis offensam
pariens naturali corporis constitutioni aduer-
sa, siue præter naturam aliquid patri accidat,
siue ablit quod assuere naturaliter consu-
uerat.

Pathos. *Galen.* Græcè dicitur: & hæc inter figu-
ras

ras numeratur, de qua *ſuo loco* diſputauimus: Symptomata, tis, p. p.

Paſſiones autem animi, vt à *Philophis* indigantur 9. ſiue 12. eſſe dicuntur; & ſub concupiſcibili, vt aunt, & iraciſcibili contineri ſerè omnes deſcribuntur à *Stat. 1. Theb.*

Genitricique animos ſubiecti furor, ægraque letis Inuidia atque parens odi metus inde reuidenti Scelus amor ruptæque vices, lurisſque ſecundi Ambiculus impatiens & ſummo dulcius vnum Stare loco, ſocijſque comes diſcordia regnis: Diræ pectoris mala. *Sen. in Thyest. I. ræ: Irarum fluctus. V. I. ræ. Cæcus amor. V. ſuo loco. Ambitio impotens. Sen. ibidem. Artoniti ſub pectore motus. Stat. 1. Theb.*

Sunt autem Amor, deſiderium, Ictidia, ambitio, inuidia ad concupiſcentiam ſpectantes: Ad iram verò Odium, furor, metus, diſcordia, deſperatio, &c.

PASSVS, vs.

Inceſſus, us: Itio: Progreſſus: Gradus, us: Greſſus, us: dixit, & anteculit greſſum: Spacium, us: Corripuntur ſpacium medium, forſiſque propinquat: Veſtigia: Sua ſerè veſtigia: Ad altos tendebat muros, greſſumque ad caſtra ferebat: Iter: Carpit iter: Pedum menſura.

Epith. Coniunctus, celer, velox. Feſtinatus properatus, agilis. Feſtinus.

Hic modo coniunctis ſpaciatur paſſibus ambo. *Ouid. 11. met. Auertit paſſus, Paſſi all' indietro.*

Epith. Auertus, anilis: paſſu procedit anili, ingens, tremulo venit horrida paſſu. *Ouid.*

PASTOR.

Armentarius: Magiſter pecoris: Cui regia parente Armenta, & lacæ cuſtodia credita canipi. *Virg. 7. En. Cuſtos ouis, ouium: Gregis cuſtos. Virg. 10. eol. Cuſtos ſtabuli. idem 4. Georg. Cuſtos pecudum: Pecoris cuſtos. Virg. eol. 5. Incola montis. Ouid. 1. met. Armenta, gregesque obſeruans. ibidem. Ouium magiſtri. Virg. eol. 2. Dux gregis. Ouid. 5. met. Quem paſtoris pelles tegit. idem 2. met. Stabuli magiſter. Sil. Ital. 2. Gregis magiſter. ibidem. & Th. 2. 5.*

Epith. Gradus tardus, reſtinus, ætemulus.

Epith. Greſſus.

Bubulcus. Cic. Bubſtequa. *Apul. & Sid. Iugarius. Colum. Curator bouum: Subulcus. Armenti cuſtos. Ouid. 11. met. Virg. eol. 10. Caprarius: Caprimulgus. Catull. 19. ſpigr. Equarius, qui equos agit. Cuſtos bouum, vulgò Paſccare. Tertius imundæ cura fidelis haræ. Ouid. epiſt. 1. Heroid. nempe porcarius.*

Lanigerus qui ducit, qui curat oues: Feſſus vt incubit baculo, faxoque reſedit Paſtor arundineo carmine mulcet oues: Vigilans ouium circum ægmina cuſtos: Paſtorales catæcæ. *Claud. 2. in Ruſt. Paſtoralis iuuentus. Ouid. 2. faſt. In ſtabulis habitauit, & oues pauſſe nocebat. idem 3. faſt. Obſeruans armenta, gregesque. idem 1. met. Turba paſtorum. Sen. in Oedip. Agreſſis alumnus. idem in Agam. Penes quos ſumma, conſiſtit gregum. idem in Oedip. Arbitria ſub quo regiſt fure gregis. ibidem. Vpſionis. Virgil. 10. eol. Mercenarius, ij. Alienus cuſtos. Virgil. 3. eol. Stabuli nutritor. Mar. 8. 28.*

Vigil, durus, pauper, egenus, vagus, montanus; montiuagus, errans.

PATARA.

Vrbs Lyciæ à Pataro Apollinis, & Lyciæ filio appellata, in qua Apollo maximè colebatur, vnde & Patareus fuit cognominatus. Alexander autem ſcribit, vt *Stephanus* reſert: Salaciam puellam ex Ophionide ſacra Apollini afferentem in patatis (pataræ enim Græcè ciuitas interpretatur) in via depoſito vaſe quouiſſe. Sacra verò erant pennata, Lyæ, arcus, & ſagitta, quibus infantes ludunt. Vento autem ſtante patara in mare ſuit delata (ſtente puella, quæ domum redijt gembunda) ac patara Licoirum Cheronæſum aduecta à quodam è Salacia profuga, combuſſis pennatis Apollini ſacrata fuit, ibique oppidum conditum à vaſe denominatum Patara. Hæc celebrior S. Nicolai Episcopii Myrenſis natalibus; quam Apollinis oraculo, vbi per ſex hibernos meſes reſponſa dare dicebatur; per æſtios autem apud Delum. Hinc *Virg. 4. En.*

Qualis vbi hibernam Lyciam, Xanthique fluuenta Deſerit, ac Delum matrem inuiſit Apollo. V. Lycia. Patareus Apollo. *ibidem. Patara regia. Ouid. 1. met. Lycij mores. Stat. 1. ſil. 2. quod apud illos ſita ſit Patara: Seu te Lyciæ Pataræ niuoſis exerceant dumeta iugis. idem 1. Theb. Qualis Lycia venator Apollo Cum redit. idem 1. Achill.*

PATAVIVM. Vid. Padua.

PATER, & PATRES.

Genitor: Genitrix. V. Mater. Parens, parentes: Sanguinis auctor. *Ouid. 3. faſt. Membra paterna: Cæſaque virginea membra paterna manu. Ouid. 3. faſt. & in Ith. Eſt mihi Tantalus auctor, iſeſt pater. Ouid. 6. met. Paterna virtus: Clarumque paternæ nomen erat virtutis: Sator, is: Proxima naſcendi cauſa. Ouid. 4. faſt. Fons generis: Author generis. Mens patria. idem 12. met. papas, Græcum nomen à Iuuenale uſurpatum pro Patre — timidus prægſſet pocula papas. Tata: Verus patris vocabulum ab infantibus pronunciatum — Mammasque tatasque. *Mar.**

Epith. Charus, cultus, fortis, magnus, mericus, durus.

PATERA.

Calix. Vid. ſuo loco, vbi multa. Aurum: Impoſitis auro dapibus: Hic Regina grauem gemmis, auroque popoſcit, impleuitque mero pateram, & pleno ſe proluit auro. *Virg. 1. En. Pocula,* quæ olim numerabantur à bibentibus ad numerum litterarum, quibus amicorum abſentium nomina ſcribebantur, vnde *Stat. 1. ſil. 5. Iunge per Cyathos, atque enumerare labora. Dyota: Vas Sabinum. Hor. ad bibendum, ſiue ad ſeruandum vinum opportunum.* Epith. Spumans, micans, aurea, aurata, nitens, gemmans, gemmata.

PATIBVLVM.

Tormenti genus, quo rei affliciebantur, idemque eſſe cum Cruce nonnulli exiſtimant: ar. D. *Uſidarus lib. 5. Patibulum, inquit, vulgò Furca appellatur, ſed patibulus minor pena, quam Crucis;*

eis; nam patibulum appensos statim exanimat; Crux autem affixos diu excruciat. Hoc a damnis humero ferebatur; vt meminit Cic. 1. de dominat. Scruus per Circum; cum virgis cedebatur; furcam ferens ductus est; & Val. Max. lib. 8.

Crux: in quam serui agebantur furti rei, sed à Constantino Augusto, cum primum Christo nomen dedit legem illam, quā in Crucem agebantur latrones, abrogauit; vnde successit patibulum, quod etiam antea adhibebant, nempe furcam; Arbor infelix, in legibus. Trabs funesta, infamis; Ferale robur, funestum; Prebuit illa arbor misero suspensum collo; Carnifici durus prebuit illa cruce; Furca: Furcæ ligna funerea.

Epith. Triste, probrum, horrendum, execrabile, horribile.

PATIENS, & PATIENTIA.

Animus serenus. Ouid. 1. trist. 1. Tolerantia: Viuendi mite consilium. Ouid. 1. trist. 3. Iratum modus. Sen. Thyest. 1. Victis quoque magno pectore zermnas doma. Sen. Thebad. 1. Infracto pectore cuncta ferens: Quæ noui forti pectore, ferre malum: Virtus nimbos telorum fortis ad omnes: Vincens malum: Superans durum: Qui fert, perfect, sustinet, perpetitur mala. Patiens pectus: animus: cor, mens collanti pectore idest patienter.

Qui duos rolerat, suffert labores, pericula exhaurit: Ventos perpestus, & imbres: Fortunæ ferre laborum Assuetus: Immanis monstra ferens: Passus multa, plurima: Omnibus vna comes virtutibus: Nam vixit est virtus, quam non patientia firmat: Conducit ingenium patientia longa malorum. Ouid. Gaudet patientia duris: Æquum memento rebus in arduis feruare mentem. H. rat. Rebus angustis animosus, atque fortis appare: Fortiter editam tristitia posse pati.

Epith. Aurea, lenta, constans, tranquilla, placida, humilis, mitis, infracta, inuicta, duos vincens casus, modesta: hinc

PATIENTER.

Æqua mente pati: Æquo animo ferre: Forti, placida, composita mente ferre casus patienter acerbo: Toleranter: Placide, moderate, mente secunda: Haud rebar te mente secunda latu-ram; idest patienter. Stat. 1. Theb.

PATINA. V. LARX.

PATRIA.

Patris fines. Virg. 1. ecl. Patrij fines: Patrij foci. Ouid. 5. trist. 11. Nil nisi me patrij iussit abesse focus: Limina patriæ sedis: Patriæ litus; si maritimum sit oppidum, mœnia. Virg. 11. Æn. Patria terra. Idem 10. Æn. Patriæ oræ. Ibidem Vrbis paternæ, sedes paternæ. Idem 11. locus domesticus, in quo nati sumus. Oppian. Patrij penates; lares, muri. Ouid. 5. met. Vrbis patria. Virg. 11. Æn. Terra alitrix. Idem. Paternæ. Ouid. 2. de arte. Cunabula gentis. Virg. Domus, fig. Vnde domo antiquam exquirite matrem. Idem. Quæ nos à stirpe paternum prima tulit. Idem.

Rura paternæ. Ouid. 2. eleg. 16. Natalis locus. Ibi-

dem. Humus. Idem 2. Pont. 9. Dulcia linquimus arua. Virg. 1. ecl. Narale solum. Ouid. 1. Pont. 4. Auræ patriæ. Ouid. 4. trist. 3. Arua patriæ. Claud. 1. in Ruf. Natalia rura. Ouid. 4. fast. Sedes patriæ. Idem 1. trist. 1. & Mart. 8. 3.

Patria tellus. Idem. 1. trist. 4. Litus geniale. Stat. 4. silu. Geniale solum; ex eodem. Patrium: Natalibus aruis lætatur, dulciq; solo: Lumen patrium. Virg. 2. Æn. Limina patriæ sedis. Ibidem. Patrij agri. Hor. 1. 1. Patriæ dulcia tecta suæ. Pont. Regna paternæ. Sen. in Med. Sedis patriæ hospitium. Sen. in Hipp.

Epith. Dulcis, grata, amœna.

PATRIMONIUM.

Patris opes. Ouid. 3. eleg. 11. Pars auita: Fortunæ paternæ. Psalter. Paternæ opes. Ouid. 2. trist. Inter opes, & me rem parum pone paternas Pars ego sum census quintulacumque tui. Idem 4. Pont. 15. Census patrius, siue paternus: Martini, paterni proventus: Rura paternæ. Ouid. 4. trist. 6. Paterna bona. Catull. 27. epig. Preclara res aui, atque parentis. Horat. 1. sat. 2. Res patriis. Ibidem. Diuitiæ patrum, fructusque. Tib. 1. 1. Fundi paterni. Mart. 9. 3. Paternum argentum, pro patrimonio dixit. Iuuen. sat. 6. Hæc tamen argenti superest quodcumque paterni leuibus athletis, ac vasa nouissima donat. Paterna prædia, villæ, domus, rura &c. Agelli paterni. Iun. 6. Æs paternum — ære paternum Ac rebus versis in ventrem — Iun. 11. Res patria — an rem patriam rumorem finistro limen ad obsecrum frangam — Pers. 5.

PATRITIVS, &

Patritia, dicitur vir cuiusque ciuitatis nobilis.

PATROCIVS.

Menœtij Opuntiorum Regis filius è Schenelæ; in astragalorum ludo Cleonimo, siue Æne Amphidamantis filio intersecto, solum vertens in Phthiam venit ad Peleum Regem Theffaliæ, a quo purgatus fuit, nam qui Reges eo tempore erant iidem Sacerdotes; & propter generis propinquitatem vna cum Achille Chironi traditus fuit erudiendus: adultus ætate eundem Achillem ad Troiæ bellum secutus est, in quo præclare se gessit, vt sæpius canit Homerus. Verum aliquando Achille ad præliis ob raptam Briseida alienato, ipse comitis armis indui voluit, vt terrorem Teucris maiorem afferret; fugientibus ergo Troianis à conspectu simulati Achillis occurrit Hector, qui cum eo inito certamine interfecit raptum Achillem: sed spoliatus nictis armis, Patroclus fuit agnitus, cuius morem vt Achilles visceretur rursus in prælium cogitauit; quare Agamemnoni reconciliatus Briseida intactam cum regis muneribus recepit; & in bellum profectus Hectora peremit; corpus verò amici honorificentissime tumulauit. Lege Homerum 19. Iliades.

Menœtiades. Ouid. epith. 3. à patre: Actorides, ab auctore: repulit Actorides fab imagine rurus Achillis. Idem 13. met. & 2. Pont. 4. Denique tantus amor nobis carissimè semper Quæritus in Æacide, Actorideq; fuit; meminist etiam lib. 2. fast. Comes Achillis idellus; Sarpedonis interfecto

flor. Hom. Hospes Achilles. Ovid. 1. Pont. 4. Cē- de puer facta Patroclus Opuntia reliquit The- salicamque adijt hospes Achilles humum: In- sequitur magno iam tunc connexus amore Pa- troclus, tantisq̃ extenditur æmulus actis Par studijs, &c. Stat. 1. Achill. Carus Pelidæ nuntium feroci. Sen. in Agam.

Achilles simulatus. idem in Troad. Vid. Heſter. Fal- ſus Achilles. idem in Agam. Videtur informem multa Patroclon arena Porrectum, & sparsas cæde iacere comas. Prop. 2. 8. Sobrinus Achillis, Cæcina secundo: quodd Mænetius, & Peleus ex Ægina filij, diuerſis tamen genitoribus fratres fuer. Iri nepos.

Epith. Graius, fortis, audax, temerarius.

PATRONVS.

Obſerua apud veteres non tam priuatos, & nobi- les, ſed etiam prouincias, & loca ſolita fuiſſe habere ſuos patronos, vnde apud Suet. in Aug. 17. commemorat Bononiensibus ſub Anconiorum fuiſſe clientela, vt Syracuſani ſub Maſcello- rum; Lacedæmonij ſub Claudio- rum; Allobro- ges ſub Fabio Sanga; Siculi ſub Ciceronis pa- trocinio, & alij erant ſub alijs.

Aduocatus: Cauſidicus. V. ſua loci, ubi multa, De- ſenſor: Vindex: Feſtina tibi vindicem parare, nempe aſſertorem. Mart. 3. 2. Aſſertor.

Patronus tutelaris à nobis Chriſtianis dicitur, cuius nomine ſanum aliquod, ad ſeue ſacra con- dita, dicataque eſt, vt Baſilica D. Petri, cuius ipſe tutelaris patronus eſt; nec ſolum de templo dicimus, ſed etiam de oppidis, vrbibusque vt Roma ſub Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli eſt tutela: Neapolis ſub S. Ianuarij, & ſic de alijs.

Numina magna loci. Virg. 3. Æn. Cuſtodes Nu- midico Deus, dixit Hor. 1. ed. 36. Deſenſor vrbis. Tutela, munimenque loci: Sacer loci Genius; Genios enim cuſtodes locorum credebat anti- quitas. Diui tutelares: Cuſtodes vrbis.

PATRVVS.

Auunculus; matris frater: Auunculus magnus: Auiæ frater, qui matri auunculus eſt: Auun- culus maior. Paul. Suet. proanæ frater, auun- culus magnus matris: Auunculus maximus, aba- uis frater: Frater patris: Amita, Zia, patris ſoror: Matertera, Zia, matris ſoror.

Quod Hermione Caſtor fuit, Hector Iulo: ideſt auunculus. Ouid. 2. Pont. 11. lege eorum hiſto- rias: Patruæ verbera linguae. Hor. Patruæ di- ſciplina, cenſura, &c. V. Cognati.

PAVIDVS. Vid. Timidus.

PAVIMENTVM.

Verre pavementum, & nuditas offende columnas. Inuen ſar. 14. Pavimentum teſſellatum. Suet. teſ- ſeris, quadresve ſtratim, de quo paulo inferius. Pavimentum ſubſidiale; quod ſubſido eſt: Pau- imentum ſi pmentatum; quod ſcalpturatum ap- pellat Plin., quod vulgè Moſaicum vocant: Mu- ſium. Spertum, quo etiam aliquando inter ipſa caſtra viſi ſunt, nempe in prætorio, vbi lupera- tor exercitus morabatur; vnde Reſplus Hebraus humilimodi prætorium à ſe viſum teipſo com- parauit.

Pavimentum ſcille, teſſellatum, & lithoſtratum

apud aliquos; quamquam diuerſa eſſe pau- imenta teſſellata à Lithoſtrato patet ex an- tiquis; nam teſſellata ex parvis teſſellis, hoc eſt calculus quadratis in varios colores tinctis ſie- bant: ſed lithoſtrata eſſe ſcitis cruſtulis marmo- ris diuerſi coloris, ac generis. Lithoſtroton, p. p. Græce dicitur, cuius in Euaſtolo ſit men- tio; & huius adhuc Hieroſolymis in domo pre- toria extant fragmenta: ad huius formam Ve- netijs viſitur in templo S. Marci nobile pau- imentum. Vermiculatum pavementum, nempe minutis ſegmentis elaboratum quaſi vermicu- lis quibuſdam concinnatum.

Pavimentum Aſarotum elaboratum arte picturæ, & variegarum, in quo variz rerum, auium, alio- rumque figuræ viſuntur, ita dictum, quod ſcop- tis non euerſatur propter attritum, ſed peni- cillis emuadetur. Huius ſimilitudinem præ- ſeſert pavimen. in Baſilicæ primariæ Senenſis, in quo veteris teſtamenti ſculptæ ſunt æni- gmata miro quidem artificio. V. Sena. Suberant- que nouis Aſarota figuris. Stat. 1. ſil. 3. vbi In- terpres: Pavimenta ſunt, inquit, in quibus Zeno- dorus primus clariuit; nam Aſarotum ſtrauit Pergani miro artificio parvis teſſulis, & in- varios colores tinctis, ibi erat columba bibens, & vmbra capitis fulcans aquas, abſoripſit alia eſcam. Vide reliqua apud Plinium lib. 36. cap. 25. Humus varias picta per artes. Stat. 1. ſil. 3.

Pavimentum inſectinum; è ligno.

Pavimentum ſpicatum. Virr. Teſſaceum; latercu- lis in latius prochnatis ad modum ſpicatum conſans, vt plerumque apud Romanos in- zediis viſuntur.

Pavimenta Punica: dicebantur quæ lapide Nu- midico ſtrata erant, ſive porphyreæ, vel euſ- dem cruſtulis, vt Pantheon Romæ viſitur.

Pavimentum lateritium; nempe lateribus ſtra- tum; ſic: Pavimentum Amydalcum, à manda- la. Solum ſtratim lapideibus, marmore: Mar- mor calcatum pedibus.

Lateres: Teſſera, & Teſſeræ; quadræ, quibus pau- imenta conſciuntur, Tiffili. Nucleus apud Plin. & Virr. eſt cruſta ſive corium pavimenti. Tegula. Virr. tecta lora pavimenti commoda. Fauus. Virr. Hexagona tegula in ſex angulos excurrens veluti fauus apum. Emblema. Lu- cili. verlicolor teſſellata, & inſcripta, qua pau- imentum variatur.

S. PAVLVS APOSTOLVS.

Quem Redemptor noſter ſibi vas electionis ſecit, vt nomen ipſius per totum terrarum orbem ef- ferret tanta orationis vi, vt inter cætera, quæ D. Auguſtinus cuperet prædicantem Paulum ſummoni ei viſiſſe deſideraret. Hic eſt Taſo in Cilicia ex tribu Beniamin natus & Romano ci- ue, nempe cuius patrem ob militiæ meritum à Romana ciuitate donauerant Proconſules Ci- licie, Ieruſalem educatus ſub Gamalielis diſci- plina ſuit. Tum Moſis legis zelo ductus Ste- phani protomartyris neci conſentiens paulo poſt obſenta à Sacerdotum principibus ſau- litate, vt quotquot Chriſtiana religione homi- nes, & mulieres inueſtiſſet vindictos perducere- ro-

Ierofolymam, illuc furens satellitio famulatu comiratus abiit: sed in via à Christo ad sui agnitionem perductus Damasci lustralibus aquis ablutus maiori quam antea zelo Christi fidem publicè predicare cepit. Tum à Spiritu Sancto vni cum Barnabà à ceteris segregatus Gentium prædicationi præstitur: quam Damasci, Cæsareæ, Tarsi, cæterisque locis adiacentibus primò: rùm Antiochiæ in Syria; Ierofolymis, & inde vique ad Illyrium per totam Græciam tendens innumeras Christo animas peperit, innumera edidit miracula. Demum post tribulationes multas, quas ab ipso Iudeis in Syria passus fuit, Romam ad Cæsarem, quem ipse suæ causæ ludicem appellarat nani impossitus missus fuit, quò post procellas, & insigne apud Melitam insulam naufragium aduenit, & post biennium emissus vni cum Petro Apostolo summam prædicationi suæ manum addidit; & martyrij sigillo denique confirmatam fidem posteris reliquit inuictibilem, cuius laudes cum à SS. Patribus enixe fuerint celebratae indignum, vt mea lingua fabulis conspurcarea recenscantur: Si quis auct consulas *Scriptores Historiarum*; cæterisque omnes penes quos celeberrima hæc Pauli mentio præsertim qui eius epistolam interpretantur.

Tarsites præco Dei: Diuinus Tarsensis vates: Tarsensis Apollolus: Vas electionis: Paulus tuba gentibus ampla: Seducitor quondam, qui modo doctor ouat: Er qui prædo prius, hic modò præco manet: Hi lupus ante rapax vestitur vellere molli; alludit ad Tribum, videt oriundus: Ardens Paulus mucrone coruscans.

Altera Romani luminæ clara soll: Qui docuit gentes, qui regna per omnia Christum Transiit: O tuba plena, non noti plena furoris, O & inexhausti vas sine labe boni: Alterum Romæ fidus: Genius alter Romæ tutelaris, custos, defensor, vindex: Petri comes & collega, socius.

PAVO, nis.

Avis notissima Iunoni sacra, cul centenos Argi oculos ab ipsa Iunone appictos fuisse fabulatur Poetarum academia; sub cuius imagine animas Augustorum in Cælum perlatis vestusta numinata declarat; cuius carne olim tamquam delicijs vesciebantur; quod non putrescat vt aliæ carnes, licet sit tamen durissimæ confectionis. Pauonem autem primus Hortensius post cæna Pontificia cum esset augur: teste *Varro*. Nunc rangum oculos spherica rotatione caudæ videntur pascere: quam *Phil.* sic explicat. Est verò prætorum picturatum floribus: Est aurum delicatum suffusum purpura: puram quoque smaragdum temperat symmetria, &c.

Saturia volucris. *Ouid. l. met. vbi* Argi oculos in eius caudam appictos comminiscitur. Excipit hos, volucrisque suæ Saturia pennis Collocat, & gemmis caudam stellantibus implet: Ales Iunonia. *idem t. eleg. 6.* Explicat ipsa suæ ales Iunonia pennas: Adans eximie cauda superba.

Mart. 14. 69. Sideræ Iunonis aues. *Claud.* Iunonia volucris: Laudatus homini volucris Iunonia pennas explicat, & forma multa superbit auis. *Ouid. in med. f.* Auis Iunonia: Laudatas offendit auis Iunonia pennas. *idem t. de art.* Splendide pennas ocellatus ales.

Pauus, l. Plur. Medus ales. *Suid.* Ales superba. *Mart. 6.* Iunonis volucris: Stellatæ pandit spectacula caudæ Iunonis volucris, tantoque onerata superbit Pondere pennarum: Laudatus volucer gemmantes explicat alas: Aureum auium genus: *Antiphones* vocat pauones apud *Athenæum lib. 14.*

Hic cauda annuis vleibus amissa cum solijs arborum, donec iterum cum flore renascatur, pubibundus, ac merens quærit latebras. Viuit annis 25. colores incipit findere in trimatu. *Memodatus* quoque Samius referente *Athenæo*, ait pauos primùm apud Samum insulam Iunoni sacram natos, atque educatos fuisse, vt *Galli in Perside, Meleagrides in Æthiopia.*

Stellatam qui pandit caudam: Qui caudam torquet agens gyros: Stellantibus alis Se rorat in gyros, & se miratur euntem Purpureo ceruix fulget radiata colore: Terga inflammantur rutilis fulgoribus auri Fulgurat aurato, cui vestis plumea tergo, Et longo caudæ symmate vertit humum.

Vocat Iunonius ales Confortem thalami, & speciosa volumina versat; auda micat medijs fulgent sua sidera pennis Venit amans cupidis miscet simul oscula rostris: descript.

Epith. Iunonius, eximius, gemmeus, sideratus, pictus, superbus, Inachus (ob defunctum Argum Inachidos custodem) Samius: ob Iunonem Samiam.

PAVOR. V. Timor.

PAUPER.

Inops: Egenus: Egens: Indigens: Mendicis: Alienaque limina lustris, Exiguamque petas ore tremente cibum. *Ouid. in Iun.* Nudus opum. *Sil. Ital. 14.* Durijs vacuus: Cùm careas opibus, tibi sit cùm curia supplex. *Apoll.* Tenuis: idest pauper. *Iuven. 3.*

Pauperem patiens. *Thr. 1. ad. 1.* Indigus, indigens. Humili de plebe creatus; ex *Ouid. 3. met.* Penularius: ex numero pauperum, qui penula inducebantur. *Mart. 5. 27.* Arida pressus paupertate. *Antibol. 1.* Plebeio rectus amicitur. *Iuven. 3.* Pauperior, pauperimus. *Thr. in Poet.*

Miserabilis. *Mart. 6.* Quem durijs vrget in rebus egestas: Quem rerum fors indiga versat: Inops rerum, quæ flagitat vsus: Pauper & ipse fuit, linoque solebat, & hannis Decipere, & clamio saliente ducere pisces: Cui parua domi fortuna relicta est. *Prop.* Tecta haud opulenta. *Stat. 1. Theb.* Irus erit subitò, qui modo Cræsus erat. *Ouid.* nam Irus pauper fuit, & mentibus quidam, de quo paulò *inferius.* Pedibus filicem, quæ, siue qui, conterit atrum: idest qui pedibus iter facit, & pauperes sunt plerumque, & est pulera periphrasis simulorum dominos Currus vectos afficit intum, vulgò *Pyloni.* *Iuven. sat. 6.* c. e pauperibus famini intelligit.

PAUPERTAS.

Pauperes: Res inopes: Egestas; Et duris vrgens in rebus egestas: Res fractæ, tenues, egenæ, fluxæ: Sordes angustæ, ad auaritiâ inopem. *Angus. Necessitas. Her. 1. Parui lares. idem.* Parua domus. *Ouid 6. met. Pauper cultus. Tib. 3. Res angusta domi. Iuven. sat. 6. Pauper tectum. Virg. 6. Aên. Pauper mensa. Tib. 2.*

Tenuis fortuna. *Lucan. ad Pif. Humilis domus. idem. & Senec. Angusti penates opibus. Luc. 5. Pharf. Sordida parua fortuna domus. Sen. Caritas: annonæ caritas: Penuria. Piffur. Humilis fortuna. Iuven. sat. 6. Vrgens fortuna. idem. Fortuna vrgente labores Nutricis tolerant, &c.*

Paupertate premit, vrgeri: Pauperem pati, perferre: Paupertas non sua domat.

Cur nemo est Helacen, nulla est quæ epperit Irum? Nempe quod alter egens, altera pauper erat: Irus autem, siue Hyrus Ithacensis fuit tam pauper, vt prouerbium e se peperit: Iro pauperior, tamen procorum afflicta, qui Penelope amabant, à reuerso in patriam Viysse pugno fuit interfectus: Lege *Homerum*. Hinc canit *Propertius* 3. 4. Lydus Dulichia non distat Croæus ab Iro: Cum sis tam pauper, quàm nec miserabilis Irus. *Mart. Qui precibus expocit victum qui precibus alimenta rogat.*

Epith. Angusta, grauis, tristis, infelix, importuna, inculta, verecunda, gracilis, afflicta, immunda.

Est autem paupertas virtus insignis, cum quis pro Christo non tam res, quàm rerum habendum desiderio se abdicat, et in hac significatione epitheta attribuit propria, quæ virtutem expriment.

Sapientia magistra. Noui. Paupertas humilis summo coniuncta Tonanti. Abstinent pecunie ducens ad se cuncta. *Her. 4. 9. idest pauper voluntarius.*

Epith. Sancta, diuina, Apostolica.

Prisci enim paupertatem si sequebantur, vt de Diogene memorie proditur, id ambitionis causa faciebant, vel vt ille, qui sapientie desiderio cuncta in mare demersit, addens se illa libenter pessumdare, ne ipse ab ipso pessum iret: de cætero illam plerumque detestabantur hinc *Iuven.* Nec enim cantare sub antro Perio. Thyrsunque potest contingere sine paupertas: De paupertate V. *Caustellum 23. Iyr. ad Puerum.*

PAUPERES MATRIS DEI.

Qui religiosa coniuncti familia sub Venerabili P. Iosepho Calasancio Nobili Aragonensi Religiosis huiusce Institutore (qui post Ordinem Iuxtautum Ioseph à Matre Dei nuncupatus est) Pueros non tam Doctrina, quàm bonis moribus erudire satagunt, sicut tamen modo contenti rebus, quas fidelium Religio illis ministrat, segue pro Christo abjectos cupiunt, dummodo Pueritia, & Adolescencia optime procecerit.

Pij Pauperes: Patres Pauperum Adolescentum: Pij eustodes Iuuentutis. Turba, iuuentam quæ curat. Calasantides. Spondida quesita Paupertate Cohors. Facili præbens pia iura Iuuentutis. Quæ pietate calens studet imbuisse Iu-

uentam Æthereo amore, & instruit melioribus Artibus. Religio Pauper præsidio suffulta Mariz. Iosepho quæ Patre sibi incrementa canendi Ius tenet. Paupertate Diues. Qui rudibus docta Pueris Pietate ministrant semina. Virtutis, teneroque in pectore fount. Diuite quæ Pauperis gaudet nomine Pia Religio.

Religio ista postquam aliquid damni fuerit passa, fauorabilibus Alexandri VII. Decretis non solum est recreata, verum & Priuilegijs plurimis quam longissimè adacta, ac tandem Clementis Noni statutis ad pristinum Religionis Gradum iterum eleuata est.

PAX.

Quæ tamquam Dea à Romanis culta fuit cuique magnificentissimum templum in quarta regione in via sacra, à Vespasiano Augusto fuit exstructum foro Rom. proximum, quod idem Imperator à Claudio inchoatum perfecit. Lege *Suetonium, Dionem, Plin. num. & cæteros, in quo, vt D. Hieronymus ait, vasa, & donaria templi Hierosolymitani à Tito Vespasiani F. fuerunt reposita; quo etiam omnium rationalium artium professores conuenire ad disputandum, consueuisset Galeus refert. Hoc autem templum pulcherrimum, & opulentissimum Commodum imperante incendio consumptum fuisse *Herodianus l. 6. 1. author est, cuius adhuc parietinæ, & rudera visuntur, vnde sub Paulo V. Pont. Max. columna, quæ remaneret longo tractu per Celimontij paruuli vallem in Exquilios colles ducta: ibique ante D. Mariz ad præsepe crecta eadem Virgini summo honore fuit dicata eiusdem simulacro ex ære aurato superimposito. Simulacrum Pacis fuit varium: effingebatur nonnumquam cum spicis, interdum cum lauro, siue oliua coronabatur. Simbolum autem Pacis Caduceus fuit, vt *superius* diximus: Ara Pacis etiam Romæ fuit, sed in qua Vrbs regione non liquet.**

At nobis Pax alma veni, spicamque teneto, Persuad. & pomis candidus ante sinus. Tib. 1. eleg. 10. Astræa etiam pro pace: Fulget spica manu, maturisque ardet arstis. *Germanic. in Aratus versib. vbi intelligit de virgine celestis signo: Pace Ceres læta est, & vos orate coloni Perpetuam Pacem, pacificumque ducem. Ouid. 4. fast.*

PAX.

Pacis commoda, & enconomia describuntur à Tibullo 1. eleg. 10. Pacis opus. *Corn. Gall. Fœdera pacis componere. idem. Pacis leges: Ne pete firmatas pacis dissoluere leces. Claud. 1. de rapt. Pignus animorum: Iam pariter coeant animorum in pignora dextræ. Stat. 1. Theb. Oia: Quorum secuta laborum Oia terra ferax oia pontus habet. Ouid. 1. fast. Secura quies: Plena quæ securæ terra quietis erit. idem 6. fast. Amica quies iustitiæ. *Angustib. Nec quas luxuriosus hospitiæ dextras. Virg. 11. Æn. Pacis auspicium: Auspicio pacis candidus annus eat: Veneris, & Gratiarum collactanea. Pind.**

Pignus pacis inuolabile. Virg. 11. *Æneid. Placidæ pacis munera. Angustib. Pacis dona. Bomb. Fœdus, fœdera: Placidum fœdus. Virg. 10. *Æneid. Co-**

concordia feriant sacra fœdera gentes : Pacis fiducia. *Ouid. 5. trist. 3.* Quies: Adde quietisfubdita montans. *idem. 2. Pont. 2.* Pacis spes placida. *idem. 4. Pont. 14.*

Pacis fides. *Sen. in Thyest.* Venia, pro pace: cuncti nam lecti nauibus ibant Orantes veniam. *Virg. 7. Æn.* Iudenum alitis. *Hesiod.* nam non coguntur ad bella proficisci, dum pax est: Domina chorearum. *Hom.* Domina nuptiarum. *Aristophan.* Virtus contraria iri, bello, pugna: Olea redimita comas; olea enim pacis symbolum, vt *superius* diximus. *V. Olea.* Aitrix optima rerum: Aspera tum positis mirefcent secula bellis: Cana fides, &c. *Virg. 1. Æn.* vbi pacis effectus; sic placida populos in pace regebat cura pacis. *Ouid. 11. met.*

Epith. Placida, tuta, innoxia, tranquilla, candida, concors, alma, quiesca, felix, amica, mitis, dulcis, sincera, innocua, amœna, laurigera, florida, salutaris, honore splendida.

PECCATVM.

Ulecebræ, arum Crimen. *V. suo loco, ibi multa.* Furiale malum: Venenum tartareum: Fatale scelus: Fœdæ contagia culpæ: Pectoris immundi mortifera contagia: Lethalis lucis animæ: Tristisq; piacula noxæ: Turpis noxæ: Error, errores: *Virg.* Errata vitæ: Lerheum virus animi: Semina nequitie. *Ouid. 3. eleg. 4.* Facinus mortale. *idem. 1. sepl.* Improbæ commissæ vitæ. *Conrad. 2. de rap. 1.* Facta sceleratæ mentis. *Ouid. de rem Amisum l.* Sum ramen admitti tarda pudore mei. *Ouid. 7. epith.* nempe desisti a me admissi. facta facta proterva. *D. epith. 8.*

Pestes scelerum. *Bomb.* Labes: Infestusq; diu iabes & crimina purga. *Idem.* Mali labes. *Virg. 1. Æn.* Donec longa pies perfectio temporis orbe Concretæ exemir iabem, puramq; reliquit: Vitiū, & vicia. *Prop.* Monstra criminose mentis, & ingenij procacis. *Mafcul. 1. 7.* Reatus. *Mart. 12.* Morie dignum facinus ausus sinu. *Sen. in Hipp.* Me malus abulit error. *Ouid. 2. trist.*

Epith. Scuum, turpe, infandum, noxium, prauum, sceleratum, dirum, mortiferum, inexcusable.

Monstrum, fig. pro peccato, quod sane monstruosum est apud cœles, si quem peccantem videant. Non tulit Ausonius talia monstra Pater. *Mart. 9. 9.* nempe talia scelera.

Peccatum originale.

Cum quo omnes nascimur, quod à primo parente inobedientiæ causa contractum; iustitias tantum aq̃ue, siue sanguis pro Christo effusus abluunt.

Tractæ viriosa ab origine sordes. *Vida.* Sordida, quam trahimus primæua ab origine labes: Innati contagia morbi: Contracta prima ab origine culpa: Fomicis antiqui vitiū cum fecit origo nomina: Primi scelus exitiale parentis. *Sana.* Si qua manent veteris vesiigia culpæ, Siquid edhuc manet antiqua de sordē relicto: Veterum scelerosa parentum culpa: Humanæ corruptor originis.

Prima mali labes. *Idem.* Virg. Veteris contagia noxæ, culpæ. *Idem.* Antiquæ signa luenda noxæ;

Auitæ maculæ. *Vida.* Communis labes. *idem.* Prisca iabes. *idem.* Antiqua sordes. *idem.* Communis maculæ afflatus. *idem.* Primum crimen. *Mafcul. 1. 1. qd. 11.* Primi criminis labes. *Idem.* Auitæ labes. *Mafcul. 11. 23.* Damna acerba parentum inobsequentium. *Idem.* Prima funera, & poma detestata genti Terrigenum, *idem.* *Idem.*

PECCATOR.

PECCATRIX.

Iniquus. *V. suo loco.* Mens criminosa: Sceleratus: Criminofus: Sceleratus: Scelere obstrictus: Nocens, nocentes: Immenfa vitiūm mole: grauius: Sors, fontes: Reus: Æuum per crimina agerens. *Ouid. 10. met.* Turpi mens obnoxia facta. *Tib. 3.* Admissæ mens conscia acquiræ. *Prop. 1.* Mens impia: Animus infanda parans, siue patrans. *Stat.* Peridus: Peccati gurgite mersus: Publicus, ore reus. *Ouid. 2. trist. 1.* Artifex scelerum, — cui frigida mens est Criminibus, cæca sudant præcordia culpa. *Idem.* Sat. 1. sceleris sibi conscius. *Ouid. 10. met.* Offensæ reus. *Idem.* 4. Improbis improbius.

Epith. Turpis, sordus, tristis, perversus, obstinatus, impoenitens, pernitens.

PECTEN, nis.

Buxus; è buxo enim sunt: Non mihi detonso crines de pectore buxo. *Ouid. 6. sepl.* Ebur; eadem de causa: Pectit ebur crines: Den densus. *Tibull. 1.* Cornu; quia è cornu etiam sunt pectinis dentes: Quo comæ discriminantur, & pectuntur pectinis vsus. *Ouid. 1. sepl.* Sectus dens: Exiguos sectio contentem dente capillos. *Mart. 12. 84.* V. Buxus.

Epith. Eburnus, eburneus, corneus, dentatus, Cythoriacus nempe buxeus, levis, &c.

Pecten, quo terram colimus. *V. Rastrum.*

Pecten, pro plectro. *V. Plectrum.*

Pecten, quoque texentium instrumentum. *V. Textura.*

PECTVS.

Latebræ animæ. *Virg. 10. Æn.* Crates pectoris Costræ. *V. suo loco.* Spiramenta animæ: Pectoris intra: Præcordia. *Virg. 10. Æn.* Medulla: Lest Apollineas traiecit per ossa medullas. *Ouid. 1. metamorph.*

Epith. Cordatum, niueum, candidum, anxium, timidum; forte, Agreste pectus & inexpugnabile amor. *Ouid. (petro di famolare)* subiectum. *Idem.* moribundum. *Idem.* generosum. Lucanus. *Idem.* exercita pectora rebus. *Idem.* Laniatum. *Idem.* semineum. *Idem.* Non semineum (i. forte, feruorofum).

PECVDES. V. Grex.

PECVNIA. V. Nummus.

PEDEMONTANA Regio.

Ita dictus ille tractus, qui ad radices Alpium, quæ Galliam, ac Sabaudiam ab Italia diuidunt, iungo spatio, & amœno pomario extenditur: est enim regio amœna, fructiferisq; colibus plena; qui omnia ad humanum usum facientia, ferrum ipsum quoque, & marmore progignunt. Habitarunt in ea olim Turini quorum meminit Polybius, & Linceus, & Pintarchus, alij, quos à Liguribus oriundos dicit Plin. Inde

locatus Taurinus: Huius regionis vrbes.
Taurinus caput provincie, quod Augusta Taurinorum à *Tauris*, Taurini, orum. *P. in. & Prol.* vocantur: in hanc à Massiliensibus Colonia ducta fuisse dicitur, nomenque inditum ab insigni Tauri forsitan Ioui sacrificato. facit ad ostium in Pado Durie forma quadrata portis patens quatuor, splendide ornata ædificijs, nobilitate ciuium clara rerum omnium copia abundans.

Vercellæ, arum: Libycorum ciuitas sub Insucribus dicitur *Prolema*: *D. Hieronym.* scribit eam raro habitare suo tempore fuisse semidirutam; nunc aliquanto clarior est.

Eporia, Salassiorum vrbs. *Strab. Prol.* Colonia est apud *Paterculum*: Eporizium habet *lib. Notitia* rum, hodie *Imura* dicitur: Augusta prætoria; Salassiorum colonia, *Plinius* teste, est in aditu vallis, quæ ab eo nomen accepit, Asta: Colonia Liguriæ, vulgò *Asta*.

Alba Pompeia. *Plin.* Lombardie Cispadanæ vrbs, & in Pedemontio erecta, quæ coloniam Romanam factam credit *Onuphrius*; cuius incolæ Albenses Pompeiani dicuntur eisdem *Plinio*: est ad Tanarum fluium, vulgò *Alba*, in qua Episcopatum gessit Hieronymus Vida optimè de poësi meritis. Nicæa. Vide *Liguria*, Saluti-um.

Segusium, vulgò *Susa*, quod nuper à Gallis cap- tam adhuc retinetur cum Pinariolo arce mun- tissima: Cunium, opp. in planitie Riouolum: Auiliana: Carinianum, oppida.

Synonyma.

Taurinorum agri, campi: Alpini pedes, tractus, radices Alpium: Pedemontanæ valles.

PES, dis.

Planta pedis: Plantæ: Crux molle: Officioque pedum fungi. *Ouid. 2. met.* Pulsus pedum: Mo- tus pedum. *Sen. in Herc. fur.* Agiles fert amor ipse pedes. Impediunt tentos vincula nulla pedes.

Epith. Agiles, vagi, tenelli, fugaces, albentes, cele- res, fugentes vestigia.

PEDITES. Vid. *Miles*, & *Bellerus*.

PEDITATVS. V. *Exercitus*.

PEGASVS.

Alatus equus Poetarum commentis fabulosus, quem ex collo Medusæ reciso capite statim exiisse fabulantur, quamvis *Atræus* dicat: Pega- sum Neptuni, & Medusæ quum fuisse. Hic cum in Heliconæ euolasset saxum vngula fe- riens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocræne, idest fons equinus est appellatus. Postea verò cum ex Pyrene Corinthio fonte biberet, à Bel- lerophonte, qui id temporis expeditionem in Chimeram parabat, captus est. Cùmque is rerum terrestrium cõdus ductus in Cælum euola- re conaretur, indeque terram despicens, ac ti- more percussus è sublimi decidisset: Pegasus nihilominus cursum seruans in Cælum dicitur euolasse, ibique inter sidera constitutus Archi- cum citiculum spectare, pedibusque æstiuo orbi adnixus extremo ore caput delphini tangere, & aquarum manum dextera ceruici suæ adun- gere. Sunt autem qui dicunt Bellerophontis

nam fuisse, quæ cum in Lyciam veheretur maris tempestate demersus est. *Plinius* verò Pe- gasos equino capite insignes inter aues nume- rat fabulosas. Hunc autem post Bellerophon- tis mortem datum Auroræ canit *Lycophron in Casland*.

Gorgoneus caballus. *Idem. 3.* Accius equus. *Ma- nil.* Alatus equus. *Atræus*. Præpes Medusæus. *Ouid. 5. met.* Pegasus, & frater matris de san- guine natos. *Idem.* Gorgoneus equus. *Idem. 3. fass. & Stat. 4. Theb.* Volans equus. *Stat. 3. filu.* Bel- lerophontis equus. *Strab. 1. Herc.* Bellerophon- teus equus. *Prop. 3. 2.* Pennatus equus: Gorgo- nis anguineæ filius. *Pind.* Pennis fugax equus. *Ouid. 5. met.* Volucer equus: Volucris non præ- pete cursu vectus equi. *Claud. 2. in Ruf.* Pegafæ habent. *Idem.*

Ales equus. *Ouid. 3. eleg. 11.* Medusæus equus, *Idem 5. fass.* Cuius Gorgoneas vngula sudit aquas: Authorem pecudem fons Heliconis habet. *Rust.* Masarum laticæ vngula fodit equi. *Idem.* Alatus caballus. *Pisler.* Grauis ales. *Hor. 4. 11.* Pegaseum dorsum. *Prop. 3. 22.* Pegaseus volatus. *Carall.* Vatum qua conscius amnis Gorgoneo percussus equo. *Stat. 4. Theb.* Auro- ræ equus: *Lycophron* dicit auroram Pegaso ala- to vehi.

Epith. Acer, volans, volucer, pernix, ales, aliger.

PELAGVS. V. *Mare*.

PELEVS.

Æaci filius ex Endeide Chironis filia, qui adultus cum fratre Phocum interfecisset à patre *Æa- co* in exilium missus est; qui tamen ad Eury- tionem Iri filium fe consulit, eque supplex cæ- de expiatur. Hunc postea Peleus in venatio- ne dum apum ferire contendit, improdentes in- terfecit: quomobrem profugus ad Acastum contendit, qui cum (quod ab vxore falsò in- simulatus esset de sollicitate pudicitia, quum verè ipsa in amore à casto Peleo repulsa pas- sa esset, teste *Pondara Nemer. 5. & Herat. 7. ed. 3. lib.*) in Pelio monte solum, & inermem desti- tuit. At Peleus obertans ad Chironem venit aum, vnde multas oues, & boues collectas Irocedis multæ nomine obulit, quas recu- sauit Iros. *V. Farn. in Ouid. 11. met.* Verum ab exilio reuocatus Thetida in expeditionem Colchicam profectus adamauit, quam sum- p- sit vxorem, ex qua Achilleus, qui patri addi- dit decus, aliquo in obuiationis speculore lo- catus, vt alij multi eiusdem sæculi nulla eius fieret mentio.

Martius Thetidis: Exulerrauit Thetidis mari- tus. *Sen. in Med.* Pater Achillis: *Æginæ* nepos. *Ouid.* Pnethius Rex. *Ouid. 2. eleg. 17.* *Æacides*: si- lius *Æaci*. *Idem 11. met.* licet pro nepote sapissi- mæ vsurpetur: Vir Thetidos. Lege *Carallum in Napæi eiusdem Pelæ*. Nepos Iouis; ex *Æa- co*, qui Iouis filius fuit: Inque sua *Æaciden* suc- cedere vota nepotem, Iussit & amplexus in- Virginis ire marinx. *Ouid. 11. met.* Telamonis frater, nam Telamon *Æaci* filius fuit ex *Pia- mache* Nympha, sicut ipse Peleus, & *Pho- cus*, quem cum interfecisset expulsus à patre

ad Ceycem Trachinæ Regem infelicem Dædalionis fratris casum lugentem confugit. Phocifer: interfecto. V. *supra*.

Vix bene virgineus Peleus inuaserat artus Illa nouar formas, &c. nam cum Thetida vxorem vellet ducere, illaque respuerit, quod Proteus illi prædixisset ipsam esse parituram filium patris maiorem, à cuius connubio cum esset formosissima, ipse quoque Iupiter abstinuit, in antro tandem varias inducentem formas obstrinxit, tandemque compresit. Lege Ouid. 11. met. Nam coniuge Peleus Clarus erat diu, nec auro magis illa superbit Nomine quàm soceri, &c. Felix & nato, felix & coniuge Peleus. *ibidem*. Semiser Aemonium vincebat Pelea Chiron. *Strab. 2. lib.* Thetidis column. *Catull.*

PELIAS.

Pater Acasti fuit Aësonis frater. Nepeuni filius ex Tyro Salmonei Regis filia Iasonis patruus, quem cum Medea viro suo Iasoni inimicum esse nouisset, ut illi gratum faceret, Pelia filibus sibi conciliatis, ostendit se vetulos ad iuuenilem ætatem restituere posse (vetulum enim arietem in agnum commutat) Illæ verò impensius à Medea petierunt, ut Peliam sibi parentem iuuenili restitueret ætati, quibus ipsa persuasit, ut patrem in frustra dissecarent, ac in vase aquæ pleno coquendum imponerent, quo peractò à Pelia filibus ipse infelicissime per filias perijt, Medea verò aufugit Corinthum, ubi maritus. Lege Ouid. 7. met.

Spes est virginibus Pelia subiecta creatis Arte, suum parili reuiscere posse parentem. *ibidem*. Non reuiscitur senex. *Sen. in Med.* Acasti pater. Thesalicus Tyrannus. *Val. Flacc. 1.* Iasonis patruus: Admeti focer. *Ouid.* Vltus accessu Pelias ahenò Aris angustas vagus inter vndas. *idem Sen. in Med.* Iuvat in exitum scnis annasse natas. *ibidem*. Aësonis frater: Thesalis Rex. *Hæm.* Filiz autem Peliz vocabantur: Asteopea, & Antinoe, quæ post interfectum patrem in Arcadiam profugerunt. *Pausan.* & hæc ceteræ sunt Pelades: Pelia virginis creatæ. *Ouid. 7. met.* Sate Pelia. *ibidem*.

PELICANVS.

Sive Pelecanus avis est ex ardearum genere, vt nonnullis placet, qui pullos à serpente occisos sanguine ex lateribus suis excussit in vitam reuocare dicitur: sed vultur Aegyptius ita pullos suos fertur amare, vt centum viginti dies ex eorum loco nusquam in aera ad venandum cibum se commoueat, sed si alimenti facultas desit, femori suo vulnus infligat, ac effluente sanguine ipsos pascat. Pelecanus rostro sibi pectus fodiens, & sanguinem in pullos fundens cum hoc titulo: PRO LÈGE, ET PRO GREGE, impressa (vt vulgò appellant) siue symbolum, aut emblemata fuit Alphonso Regis Aragoniæ: sed mutatum à pristinis Partibus, qui Christo huiusmodi figuram tribuerunt.

Pio foris qui pectora rostro: Infundens soboli manantes sanguine riuos: Rursusque vigorem immittit incalidis, & mortuos suæ naros exuæ æthereæ volucris pulcherrima turbæ:

Quà natus vt pascat aues emittit ab imo Pectore sanguineos stillantes gurgite riuos.

PELIGNI.

Sunt populi Maris finitimi, in varia oppida distributi, quorum metropoles Cornetium, & Sulmo Ouidij patria. Lege Plinium 3. lib. cap. 11. & hi inter Samnites.

Ortona. *Plin.* quæ Ostia. *Presl.* Ortium. *Strab.* & Ortonium Petra piratarum olim nuncupatum eodem *Strab.* teste, oppidum est Samnij in Pelignis: Fretanorum nauale *Strabon.* quoque dicitur.

Teatea, siue Theaze; Samnitum in Pelignis opp. siue potius Marucinatorum caput.

Sulmo. *Vid. suo loco.* Buba. *Prel.* vel potius Bucca. *Strab.* & *Plin.* Pelignorum vrbs Bucara dicitur *Pomp.*

Cornetium Pelignorum metropolis. Italica dicitur *Strab.* Italicum. *Pater.* & hinc pop. Cornetenses. *Plin.* hodie *Pernum.* Fluuij.

Albula, vel Albulates. *Plin.* fluuius est in Pelignis, hodie *Liberata.* Aternus etiam fluu. qui *Pesiar* dicitur.

Synonyma.

Pelignus rus. *Ouid. 2. eleg. 16.* Gens Peligna. *idem 3. eleg. 1.* Arua Peligna. *idem.* rura: Ruraque Peligno conspicienda solo. *Ouid. 1. Pont. 9. V. Samnites.*

PELILADES. V. Pelias.

PELION.

Celebratissimus Thesalis mons, Poetarum commentis, qui illum à Gigantibus, vt Ioui bellum mouerent Olix alteri monti superimpositum fuisse canunt; in huius montis antris versatus est Chiron Centaurus (Centaurorum enim sedes fuit Pelion) Achilles maternus auus, & præceptor Saturni, & Phyleus filius. Mons silus abundans, & proceris arboribus, pinibus præfertim, & quercubus; vnde prima naus materiam sibi sumpsit, quæ iccirco Pelia fuit appellata. Lege *Catullum* in *Nuptijs Pelei*, & *Argonautica* scribentes.

Pelion Aemoniæ mons est obuersus in Aëstros Summa vident pinnæ, cetera quercus habet. *Ouid. 5. fast.* Pelicæ vertex: Pelico quondam prognatæ vertice pinus. *Catull.* Pelion densa spoliavit vmbra. *Sen. in Med.* Et excussit subiectum Pelion Olix. *Ouid. 1. met.* Pelij vertex. *Catull. epith. Pelei.* Pelicæ apex. *Ouid. 1. fast.* Regium Prothoi superbum, alij Prothet. *Sen. in Troad.* Pelia arua. *Strab. 6. lib.* apud quæ Phœbus famulatus Admeto Regi fuit: Antratorum magistri; scilicet Chronis: Pelion & tori maximus antra magistri. *idem 1. Achill.* Philyræa tecta: eiusdem Chronis domicilium in monte. *Ouid. 7. met.*

PELLA. V. Macedonia.

PELLEX.

Locumque cælo pulsa pellicibus dedisti. *Sen. in Herc. fur.* Amica: Concubina: Amasia: Meretrix. *V. suo loco.* Suecuba. *Ouid.* Pallaca. *Suer.* à Græca voce: Venalis amica. *fr p. 11.*

PELIIS.

Tam in homine dicitur, quàm in feris. *Verm.* ciliis.

cum harum potius seruentur pelles, quam hominis, harum aliquas habere peculiare virtutes à nonnullis obseruatoribus referuntur: & sic lupina pellis si tympanum conuegat, & resonet, alia tympana, si ex ouina pelle conuegantur obmutescunt, siue sonitum aliis sonorum, minime reddent. Hyænzæ pellis adeo dissidet cum panthera, vt si quis ea loricator incedat, cum his congressi minus vereatur. Immo è regione suspensa, vt si quis ea pellis defluant pilis. Leonis pellis cæterorum animalium pelles absumit, & erodit. Sic lupinz agnitas pariter consumere dicuntur. Olim pelibus induebantur ad defensionem, ad ornatum, & ad victoriz symbolum; vt Hercules Leonis spolio; Tydeus apri; Accesit vtrique; vnde canit. *Virgil. 6. Æn.* Horridus in iaculis, & pelle libyâidâ vestitus; alij verò alijs. Sed ad nostra.

Curtis. *V. suo loco.* Corium, opus contextum taurinis, id est taurinis pelibus. *Virg. 10. Æn.* Tauripellis. *ibidem.* Corij præsemen. *Vid. Calceus.* Cartilago (quorum si quæris discrimina consule *Grammaticos*) Exuuiæ: Tigridis exuuiæ pro dorsum à vertice pendens. *Virg. 11. Æn.* Perro, est calceus rusticus è crudo corio. *idem. V. Calceus.*

Tergus, oris; & tergum; i. Tergoris exuuiæ: Exuuiæ Tauri, bouisque tegmen immane Leonis. *Virg. 7. Æn.* Inde lux præfulso nutricis regimine lectus. *Ouid.* Maculoso regmen Lycis, Pantheræ, Tigridis, &c. Spolium pecudis, feræ, figur. — pecudum fulvis velantur corpora feris: Spolium leonis: Ipsa capî, clauamque grauem, spoliūque leonis. *Ouid. 2. fast.* Exuuiæ leonis. *Virg. 9. Æn.*

Vellus, propriè ouium. *Vid. suo loco.* Sed ad alias transferretur pelles; Vt tetigit fului setis hirsuta leonis Vellera pertinuit. *Ouid. 2. fast.* Costis exura leonis Vellera — Cervaia vellera. *Ouid. 6. met.* Bistrudum, siue Baccharum habitus, nunc ferè nilitum prædiaziorum sagi, Gimbæne di sermotto. Lectarum vellera ferarum. *idem 12.*

Herculeus amictus, *fig. Virg. 7. Æn.* scilicet leonina pellis: Fuluique inferror pelle leonis. *Virg. 2. Æn.* — quem fulua leonis Pellis obit totum præfulgens vnguibus aureis. *idem 8. Æn.*

Pellis ouina, ouilla; tegmen ouinum: Velamina capri. *Sil. Ital.* id est pellis caprina: Aluta. *Vid. Calceus.* Pellis agnina, id est agni: Hædina, fustila, siue fustina, scilicet furs, & sic cæterorum. Rhénones, dicuntur vestes ex ouium præcipue, & caprarum pelibus confectæ. *Cass. Com. B. Gall. 6. Membrana: Delicior pellis: Cuticula: Membrana tenuis. Sen. in Oed. p.* Squammæ membrana Serpentis spoliū. *Ouid. 7. met.* Nebris: est pellis cervina; vritur *Stat.* Cudo, nis, siue cudon: pellis cruda, & dura; qua capita reguntur aduersus icinus vice galeæ, cuius vsus etiam num apud Hibernos durat; meminx & *Sil. Ital. 6.* Scipio contorquens hastam cudone comantes Dissecit crines, &c.

Pellicula, diminut. Vestis pellicea, *Pellicia.* Epith. Lanata, hirsuta, villosa, horrens setis, deprensis, rugosa.

PELOPS.

Tantali Phrygum Regis filius ex Taygete: Niobes frater, quem coctum pater Dijs epulandum, vt experiretur, an omnia scirent, cum apposuisset, omnes quidem præter vnâ Cererem ab eo abstinerunt, collectisque in vnâ Pelopis membris euocata à Mercurio anima eius ab inferis pristina ipsum vitæ restituerunt. Sed cum ei sinistrum deesse humerum animaduertissent, eburneum affixerunt, sicque Pelops vitæ integer fuit restitutus, sumptis è patre impio pœnis. *V. Tantalus.* Adultus autem Pelops ad Eliden profectus est, ibique Hippodamia Oenomai Regis filiz incensum pulcritudine Myrtili dolo interfecto Oenomao, filiam cum regno potius est. *V. Myrtilus, & Oenomai, & Hippodamia;* ex qua Atreum suscepit, & Thyestes tragicis versibus decantatos à veteribus. Ab eo autem tota illa regio, quæ infra Isthmum est Peloponnesus appellata, de qua inferius. Præter illos filios etiam habuit Pittheum, & Troezen, vt narrat *Strabo.* Sunt qui duos Pelopes faciant, relique eorum confundant, tu, Lector, iudica ex antiquis.

Pithei pater; Nam me Pelopeia Pittheus Miste in arua suo quondam regnata parenti. *Ouid. 8. met.* Niobes frater, ex eodem 6. met. Tantalides; à patre. *idem in Ith.* Pater Atrei, & Thyestis: Vnde paternos, immò fraternos lares Hoc est vestitum Pelopiz lumen domus. *Sen. in Agam.* Thyestes enim loquitur: Agamemnonis aui; ex eodem. Dapes celsum. *Vid. superius in Isth.* ex eodem in initio.

Genus Tantali. *Her. 2. 18.* Phrygius maritus. *Prop. 2. eleg. 2.* Vir Hippodamia; ex eodem. Genus Oenomai: Truncatusque Pelops. *Stat. 4. Theb.* huiusmodi iungitur epitheto, quod truncatus à patre. *V. sup.* Tantalides aureorum agitur currum. *Nomus:* alludit ad nuptias eiusdem cum Hippodamia: Ex humero Pelopis non nituisse ebur. *Tib. 1. 4.*

Periuri Pelopis vastabit tertius hæres. *Canall. in opoth. Pelas:* petiurum quod Myrtilum deceptorie. *Lege Diodorum Sic. lib. 5. circa finem.* Patre alia victor curru Neptunia tendit Lora Pelops, præstatur rotas auriga natantes Myrtilus, &c. *Stat. 6. Theb.* Tantali stirps; e *Seneca, in Thyestis,* Pelopeia domus, Tantalæa. *ibidem.* Tantalæ stirps; Tantali progenies; ex eodem. Puer deuoratus corpora flammis. *Lysippos, Cass.*

Eurionasiz filius; hanc enim dicunt uxorem Tantalio fuisse, alij Dionem Atlantia filiam.

PELOPEIA.

Thyestis filia, Pelopis neptis, ex qua nefandus pater incestu concubitu Aegythum suscepit de hac causa: Cum enim ab Atreo fratre, quod Aëropam eius uxorem adulterio vitiaisset, tres sibi filij epulandi fissent appositi (vt copiosè in *Thyestis fabula* apud *Senecam* legere poteris) & post epulas filiorum capta feralis conuiuii signum fuissent ostensa, cumque Thyestes in vindictam consistat ab oraculis peteret; responsum est per eum illi certam posse venire vindictam, qui è filia Pelopeia natus fuisset.

Qua-

Quapropter vnus illicitos filiz amplexus intuat, ex qua natus est puer, quem illa in filiis propter conscientiam abiect: qui capre vberibus nutritus inde nomen accepit *Ægypti*. V. *fu loco*.

Thyedis filia: Pelopia neptis: à Pelope sunt nomina: facta puella: Mater *Ægypti*: Nata patris marita simul.

PELOPONNESVS.

Amplissima Græcie regio Corinthiaco Isthmo contenta peninsula quæ vulgò *Morea* dicitur, in qua multe sunt provincie, egr̃, Poctarum veribus celeberrimæ; sic dicta à Pelope, cui Hippodamr̃, superato Oenomaio in certamine, nup̃it cum tota Elide, acadiacentibus regionibus pro dote: vnde *Propertius* l. 8. Quam sibi doteat regnum vetus Hippodamiz. Et quas Ellis opes ante parat equis. Hæc regio variè olim denominata, vt inferius, variòq; habuit regulos. Verùm quia de provinciis, quæ in ea continentur singulatim suis locis dictum est nunc tantum generatim aliquod addemus, quod illis defuerit. Ceterum Peloponnesus ad ortum refertur mare Creticum, ad occasum Ionium, siue Adriaticum, ad Septentrionem Corinthiacum habet finem, & Saronicum: inter quos Isthmus clauditur, de quo V. *fu loco*: ad meridiem habet mare Mediterraneum. Huius regionis amenissima loca per se sibi laudes componant: quicquid enim alibi dispersum nascitur, ibi totum reperies. Hanc olim incoluerit Elij, Messenij, Achij, Sicyonij, Corinthij, Lacones, Argij, & Arcades: fuitq; hæc Græciæ pars toto orbe quondam maxime celebrata, propter Mycenarum, Argiuorum, Lacedæmonum, Sicyoniorum, Eliensium, Arcadum, Pyliarum, & Messeniorum respub. & imperia. Eam *Cicero* meritò Græciæ lumen appellat: vnde Principes, ducesq; plurimi, ijsq; celebratissimi. Vniuersam autem hanc originem octo provincias fuisse diuisam ex *Ptolemaeo*, & alijs authoribus constat, de quibus *fu loco* dictum; & hæc sunt.

Corinthia, Argia, Laconia, Messenia, Elis, Achaia, Sycronia, Arcadia.

Tres, siue potius quatuor habet finus insignes, Argolicum, Laconicum, Messeniaticum, Colceciaticum.

Portus numerantur aliquot Cyphanta. *Plin.* Laconicæ regionis portus ad finem Argolicum, vulgò *Porto delle bove*. Sphingiz, siue Sphagiz portus supra Methonem.

Infusæ plurimæ circa Peloponnesum: *Ægialia*, siue *Ægia*. *Plin.* & hæc Anticythuria, *Eplau*, *Ægile*, & *Scyra* dicitur *Sophiano*. Ogylos autem *Steph.* *Ægina*: Cythera: Echinas. V. *fu loco* Oenusa. *Pausan.* inf. ante Acratam Messeniz promontorium, & in hæc *Soph.* *Sapientia* dicitur. Sphagia: quæ etiam Sphacteria *Thucyd.* & *Diod.* inf. Pylo vrbi Messeniz prætenta, atque vicina portum rutum, & angulum efficiens in sinu Messeniaco: Teganusa. *Plin.* Tiganusa. *Prod.* est inf. in sinu Messeniaco contra Acratam promont. haud procul ab Oenusa, de qua paulo superius.

Promontoria etiam clariora recententur: Acrata, Messeni promont. Cheionates, siue Cheionites. *Prod.* *Strab.* Elidis promont. V. *Ortelium*. Cyparissium. *Prod.* Messeniz promont. vulgò *Cabo Canello*. Malea. V. *fu loco*. Scylizum. *Pausan.* & *Plin.* Argolici finus, promont. vulgò *Cabo Agilio*.

Vrbes primariæ in regione Mediterranea in proprijs regionibus recententur: maritimæ verò aliquot insigniores hæc sunt.

Abea. *Prod.* ad finem Messeniaticum: Abeata, *pop. Plin.* Ire olim appellatam afficit *Pausanias*: hodie *Calamata*. Argos. V. *Argia*: & hæc etiam dicta fuit Inachium: Coryphasium: Polidonnias: Anthanis. *Steph.* Aphrodisia, & Saronia: verum cum aliud opp. eiusdem nominis in eadem regione collocetur à *Plinio*, faciliè est confundi in agnominibus. Aline, opp. maritimum ad Messeniam. *Strab.* & *Prod.* huius populi Parnassi olim fuerunt coloni, & Dryopes dicti. *Lege Pausaniam*. Corone. V. *Messania*. Cyllene Elidis vrbs maritima cum nauali. *Strab.* hodie *Chiaurea*: *Soph.* Epidaurus ad Saronicum finem in Argia. V. *fu loco*. Hermione apud eundem finem sic dicta: ab Hermione Menelai, & Helenæ filia: Methone, in sinu Messeniaco: Pedasus dicitur ab *Hæmoro*: hodie *Modon*. Nauplia. V. *Argia*. Patrae. V. *Achaia*. Philius, opp. maritimum Argiz regionis. *Prod.* Pylos. V. *fu loco*.

Olenus, opp. non procul à Patris, & Araxo promontorio, vbi Iouem Amaltheæ capræ lacte, quæ inde Olenia dicta est, educatum ferunt. V. *Capra fidus celestis*. Est etiam Achaiz oppidum. *Prod.* *Strab.* & *Pausan.* de cæteris consule *Cistographia*.

Fluuij.

Anigrus, de quo sic fabulatur *Ouid.* 15. met. Antè bibebatur, nunc quas contingere nolis fundit Anigrus aquas postquam (nisi vatibus omnis eripienda fides) illi lauerit binimbres Vulnera clauigeri, quæ secerat Herculis arcus &c. ex dulci enim amarus potus est, postquam in eo se lauerit Centauri. Sed hic aliqua est difficultas circa regionem, de qua V. *mea muselliana*.

Synonyma.

Apia, olim dicta Peloponnesus ab *Api* IV. Sicyoniorum Rege, quum primùm sub Nini temporibus antequam Abraham nasceretur ab *Ægialico*, qui primus Sicyonius (iuxta *Enchyronicon*) imperauit, *Ægialica* nuncuparetur, deinde Pelasgia à Pelasgijs: tum à Pelope Peloponnesus: & hæc etiam Achaia sig. nomine desumpto ab vna ex illius regionibus. *Ongias* lib. 1. c. 2. & *Apud.* 6. met. Polopia. *Englaris*. Inachia. *Steph.* Inachia terra:

Pelopia sedes. *Sen in med.* Pelopeia moenia. *Virg.* 2. *En.* Oppida. *Claud.* 2. in Rus. Pelopeia regna. *Stat.* 1. *Theb.* & *Sul.* lib. 14. Pelopis terra. *Stat.* 4. *fil.* 6. Regna. *Sen.* in *Herc. fur.* Tellus, regnum Pelopis, &c. Pelopis ore. *Cent.* 42. an. 3. Queq; vrbes aliz clauduntur ab Isthmo. *Ouid.* 6. met. Regnum vetus doteat Hippodamiz: *Prop.* 1. eleg. 8. Omnis Achij Ora maris late, &c. *Stat.* 1. *Theb.*

PELORVS.

Scilicet promontorium ad Italiam vergens, à qua mille tantum, & quingentis passibus distat, dictus autem à Peloro classis Annibalis gubernatore, quem ipse interfecit, cum crederet se in insidias adductum, eo quod procul intuente continua videbantur esse litorea, pelagusque minime peruium, cum à Petilla soluens in Africam rediret pararet, à suis reuocatus, vt patriæ periclitanti opem ferret aduersus Scipionem. *Val. Max. cap. 9. de temeritate: quem tamen sepeliendum curauit. V. Suetia, & supr. Lilybæum, & Pachinas.*

Spectat Boreamque Pelorus. *Ouid. l. 3. met.* Dextra sed Ausonio manus est subiecta Peloro. *idem 5. met. & l. 3. met. & Sil. Ital. l. 4.* Piscosæ saxa Pelori. *Virg. Claustra Pelori. idem 3. Æn.* Latus Siculi Pelori: Sicaniæ rupes Pelori: Zancleæ saxa. *V. Messana: haud enim procul est ab ea vrbe promontorium: Vergit in Italiam prolato ad litorea dorso Celsus arenosa tollit se mole Pelorus. Sil. Ital. l. 4.*

PELTA. *V. Clypeus, & Amæon.*

PELVIS.

Catinus: Lacus: Peluuium, vas laundis pedibus aptum: Peluis tonforia, *da barbari.* Pollubrum, siue Malluuium, & Trulleum, vas, quo abluuntur manus: Labrum, vas patens laundo aptum. *Virg. Labrum eluacrum. Care, in quo fordes eluuntur vestium.*

PELVSIUM.

Ostium è septem Nili, & ciuitas Ægypti, quæ sentium laudatarum ferax fuit, vt adnotat *Vergilius l. Georg.* Nec Pelusiæ curam aspernabere lentis: & *Mart. in Xrysto.* Pelusium autem dicta à Pelleo Achillis patre, qui monitu Deorum post lustrationem (furiis enim agitabatur, quia fratrem Phocum interemerat) eam vrbem in extrema Ægypti ora, qua Castioldi contermina est, condidit. Huius incolæ non edunt cepas, quia, vt inquit *Gellius*, reuirescunt Luna deficiente; & inarescunt adolefcente.

Pelusiæ sedes; vnde *Mart.* Accipe Niliacæ Pelusiæ munera lentem: Pelusiæ tecta: Pelusiæque populi: Castraque Pelusij Romano subtruta ferro. *Prop. 3. 7.* Pelusiæ mala, apud Culum.

Haud longè à Peluso mons Castus, in cuius radice magni Pompei tumulus erat ab Adriano in-
flauratus, vt inquit *Capitolinus.*

PENATES.

Ita dicti (vt aliquibus placet) quasi penes nos nati, siue per quos penitus spirare homines, & animæ rationem habere præcisi credebant, & animæ cura æterni ignis credita, qui vitæ symbolum apud illos erat. Varia Penatium genera fuerunt, quos paruos, quos magnos, quosve domesticos appellabant, vt *Virgilius* habet 8. Æn. & 9. & 11. Æn. Alij Penates totius generis humani, quale putarunt esse Pallada summum æthere, & Iunonem infimum; alij Penates cœli, alij terræ; alij cuiusque ciuitatis, alij cuiusque domus. In Italiam apforeant Penates Æneas, quibus templum in 8. Vrbis regione collocatum fuit, in cuius templi compluium Augu-

stus palmam inter lunculas lapidum ante domum suam enatam transtulit, vtque conuallesceret magnopere curauit, teste *Suetio. in August. 91.* Horum simulacra describuntur à *Dionysio. Hæcarn.* Penatibus autem, & Vestæ Dictator, cæterique Magistratus Romani, quo die dignitatem inibat sacra faciebant. Pierumque poetis sumuntur pro ipsa domo. *V. Domus.* Dicti etiam fuerunt Penates, & Vrbani Consentes Dij, de quibus *Virg. quid superius adnotauimus in dist. Dij gentium.* Horum imagines auratæ stabant apud focum; vt *Varro* ait l. 1. *de re rust.* collocati autem fuerunt in prima cœli regione. *Vid. Gyrard. synagm. 15.*

Hercæi Dij; ex *Dionysio. V. Virg. lib. 2. Æn.* sub titulo Iouis Hercæi: Paterni Dei. *Hor. 2. l. 18.* Patrij: Penetrales Dij. *Carull. & Sen. in Oedip.* Hinc & *Festus* ait: Penetralia esse penatium Deorum sacra, & *Virgilius:* æternumque adytis esset penetralibus ignem: Præfides Dij: Dij comites. *Virg. Lares. Vid. sus loco.* Tu genitor cape sacra manu, patriosque Penates. *Virg. 2. Æn.* eodem modo illos nominat 5. Æn. Rapti ex hoste Penates: Fidi Penates: Sparfos fraterna cæde Penates (quamvis hoc loco ipse *Virg.* domum intelligat) Parui, magni Penates; ex eodem *Virg.* Penates diui. *Lege Macrob. lib. 3. cap. 5.* accuratè differentem, necnon *Dionysium Hæcarnass.* Lares paterni. *Iunon. 12.*

Curentes; Idæi dactyli; Manes; Aerij Dij; Laræ, vicorum, atque itinerum Dij dicti Penates.

Epich. Patrij, casti, nitidi, ignibus erepti Troiæ, magni.

Nigidus verò, vt refert *Arnobius*, Penates Deos Neptunum, atque Apollinem esse prodidit, qui Troiam muris cinxerint. *idem* tradit Penatium genera esse quatuor: alios Iouis: alios Neptuni: Inferorum tertios: mortalium hominum quartos. Lares autem tectorum, domorumque custodes. *V. reliqua apud eundem Arnobium.*

PENDENS.

Dependens: Suspendus. *V. sus loco.* Qui pendet. Pendencia membra, poma, &c. Hærentia: Pensilis, & pensile: Pensile onus, corpus: Anxius: Pendens animi.

PENELOPE.

Icarij, & Polycæstæ, siue Peribœæ filia Vlyssæ vxor, apud antiquos maritalis continentię exemplum singulare, cuius epistola apud *Ovidium* extat scripta viro post vigesimum absentię annum. Hæc cum a procis ob pulchritudinem sæpius infestaretur viri morte falsò admisiua, eorum procaciam rella, quam die sextam noctu dissoluebat elusit; promiserat enim se eis iupuratam, postquam telam texisset, quam post triennium perfecit elusis procis, vt diximus, post quod tempus venit Vlysses. *Vid. Hom. in 2. adys.* Huius rellæ meminerunt *Prop. 2. 9.* *Silius in siluis, & Siluius in 2.*

Penelope poterat bis denos filua per annos Viuere tam molitis foemina diena procis: Coniugium falsa poterat differe Minerva Nocturno soluens texta diurna dolo Vifura & quamvis num.

numquam speraret Vlyffen illum expectando facta remanet Anus. *Prop. 2. 9.* sunt qui dicunt illam fuisse impudicissimam, fulque proci omnibus copiam praestitisse, vnde etiam filius exortus Panasilus, vt *Interpres Theophrasti* asseuerat, nec non Pana genuisse & Mercurio in hirci formam commutato: sed ad aliam Penelopen hanc antiquiorem sunt referenda, quae de Pane dicuntur. Hanc autem dictam volunt ab aibus, quae Penelopes dicuntur, cum ante Argea diceretur quasi abiecta, & repudiata, a quibus fabulatur enutritam.

Sancta coniux: Sic te reusit coniugis sanctae torus, *Sen. in Troad.* Ithaci coniux. *Virg.* Filia Icaro prudens. *Ilom.* Decus Icarioris formineum: Icarioris, dis; a patre Icarior. *Ouid. Prop. 3. 11.* Icaris, dis. *Ouid. in Ibin.* Coniux Vlyssi. *idem 14. met.* Laetitia coniux. *Homer.* Laetis nurus: Telemachi parens, genitrix Macroptolemi. *Theophr.* Telegoni nouerca: Penelope fides. *Ouid.* Dum vis abest multis vna petita proci Formina. *idem 2. trist.* Tyndari neptis, quod Tyndarus Icarij frater erat: Periboea filia, sive Polycaea: Quique terunt fastus Icarioe tuos. *Prop. 3. 11.* Quae thalami scilicet seruauit Vlyssi: Illius docta fugare procos.

Epith. Casta, pudica, candida, pia, Argolica, difficilis proci, nulli laude secunda, coniugis nobilitata fide, graui, dura, animosa, splendida, laudabilis.

PENETRABILIS.

Non penetrabilis: quod penetrare nequit ferum. *Inuius, a, um:* Inuia Sarmaticis domini lorica fagittis. *Mart. 7. 1.* Securam ad cuspidis ictus: idest non penetrabilis.

PENETRALE.

Damus. *V. sua loca.* Intima cunabula. *Virg. 4. Georg.* Domus interior. *idem 2. AEn.* Interiora domus. Secreta sedes. *Virg. 1. AEn.* Tectum interius. *idem 4. Interiora domus.* limina. *ibidem.* Domus alta pars remota. *Ouid. 6. met.* Tecta quoque cumque suis rapiunt penetralia sacris. *idem 1.* Penetralia Penatium sacra dicta a *Sant. Pomp.* Hae domus, hae sedes, hae sunt penetralia magni Amnis. *idem Ouid. ibidem.*

Secretiora domus loca, in quibus Dijs Penatibus sacrificabatur: Adytis essent penetralibus ignem. *Virg. 2. AEn.* Secreta: Horrendaque procul secreta Sibyllae Antrum immane petis. *idem 6. AEn.* Et veterum penetralia regum. *idem 2. AEn.* Apparet domus intus. *ibidem.* Secreta sedes: Tecta vltiorum ad aulae Progreditur. *Stat. 1. Theb.*

PENEVS.

Fluuus Thessaliae, sive Macedoniae. *Pislem.* ante cunctos clarissimus ortus ex Pindo monte iuxta Gomphos interque Ollam & Olympum nemorosae conuale fluenta quingenti stadijs dimidio eius spatio nauigabilis, acceptisq; alijs Thessaliae amnibus per Tempus progreditur: ita dictus a Peneo Oceani, & Thycho flui, vt scribit *Diodorus.* Vid. *in Asia Temp.* in hunc praeter alios Titaresius influit, cuius aquae ob leuitatem sunt optabiles ad potum: & huius meminit *H. Metius,* & *Strabo lib. 9.*

Peneia stagna. *Stat. 4. Theb.* Quale fuerunt Graij Peneum propter amorem Siccarum emulsa pingue palude solum: Quod quondam celsis montis fodisse medullis Audet falsiparens Amphitryonides; nam Thessalia circumdata Penei fluij aquis, illis exitum nullum ob altissimos montes concedens sub perpetuis paludibus magna ex parte latebat; Hercules autem Ossiam ab Olympo discludens exitum patefecit aquis, vt canit *Lucanus lib. 6. Pharf.* Hos inter montes media quae valle premuntur, &c. *Strabo* tamen id terrae motu factum asserit, quod certius. Peneia arua: nempe quae flumine Peneo alluuntur. *Ouid. 12. met.*

Pater Daphnes. Vid. *Daphnes.* & *Ouid. 1. met.* qui cursum fluminis eleganter depingit: Araxes olim dictus, a quo alter in Armenia denominatus: Peneusque sene x. *Ouid. 3. met.* Peneides vnde, *idem 3. met.* Thessalus amnis. *Sen. in Herc. fur.* omnes enim Thessaliae flumines in hunc vnum influere asserunt, & mare petere. Magnus senex. *Ouid.*

PENNA, & PENNAE.

Ala. *V. sua loca.* Pennis trepidantibus ales: Pluma: Plumae: Talaria, sig. motis talaribus, idest pennis. *Ouid. 4. met.* Pluma tegit volucres. *idem 13. met.* Pluma levis. *idem.*

Epith. Praecipites, leues, trepidantes, mobiles, vagae, praepetes, fulvae, infirmae, non concipientes auras.

PENSA, orum. *V. Pufus.*

PENTAMETRUM. *V. Elegia.*

PENTHESTILEA.

Amazonum Regina Martis filia, quae cum Troianis auxilium ferret in eodem bello multis praeclearae virtutis facinoribus editis ab Achille interfecta fuit: cuius *Homerus* meminit in *Iliad.* & *Virg. 1. AEn.* Hae regno potita fuit post Orithyjan, teste *Iustinus lib. 3.* Hanc postreimam Amazonum praecipua virtute extitisse ferunt, post quam eius gentis reliquae defecere. *Diodorus* vero *Lycophronis* interpretes addit; Achillem Penthestileam interfectam, cum qua pugnandum post accipiter pugnae congressum vix superior euaserat, dum iuuentis spoliata corpus pulcritudine illius, & incipientis iuuentae gratia commotum illacrymasse, Graecisque persuasisse, vt scemina & forma, & virtute extremam extremosque sepulchri honore condecorare. Verum Thersites id dissuasit, asserendo illum illius amore captum vel defuncto cadauerisse commisisse, quod agre ferens Achilles, illum pugna ictu interfecit: *Dionedem* vero ante Thersitae cognatum eius nece commotum Penthestileae cadauer pedibus attraxit in Scamandrum flumen praecipitasse, eiusdem reperia, sibi, sumptu securi. Filium habuisse dicitur Caystrum, qui Caystro fluminis nomen dedit, auctore *Ensiachio.*

Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthestileae furens. *Virg. 1. AEn.* Bellatrix virgo. *ibidem.* Qualis Argolicas ferocis Turmas Amazon stravit. *Sen. in Troad.* Non picta pharetras, & securigeras manu: Peltata Amazon. *idem 10.*

Agamemnon. Ausa ferax ab equo quondam oppugnare sagittis Mœotis Danaum Penelopea rates. *Prop. 3. 10.*

Epith. Martia, bellatrix, ferox.
PENTHEVS.

Echioni, & Agaues filius, qui dum Bacchum contemneret, eiusque sacra in Cytherone ex abiete spectaret à matre, alijque Bacchis inde tractum, & aptum esse putantibus dilaceratus fuit, fabulam habes extantam apud Ouid. lib. 3. met. Hic fuit abiecius, cumque Thebanis, quos regebat, Bacchi cultum interdixisset à Bacchum colentibus præsertim à matre disceptus, eiusque caput hantz pampinis involutus præfixum est.

Echionides. Ouid. 3. met. Agaues filius: Semeles nepos: Bacchi sobrinus: Echione natus. Ouid. 3. met. Laceranda suæ nati dare viscera matri. idem 4. met. Iam post laceros Pentheos artus Thyæcestro. Sen. in Oedip. Sequitur & Bacchylæus: Pentheus, &c. videm. Et gaudens malo Vibrante chyrso prætulit fixum caput, idem in Theb.

Pars è draupo lachrantem membra luuenco. Catull. in epith. Pelet. nam vitulus ab illis creditus fuit, vt nonnulli voluit, vendè etiam Perfus: Et sectum vitulo caput ablatura superbo Bassar. &c. Sat.

Periphras tamen in Comædia. Carmis. 2. scribit Pentheum fulmine ictum perijisse, quod Liberum patrem teneat in custodia: Autonoeus nepos, & Ionus; quæ sorores erant Agaues: Pentheos in triplices funera grata greges. Prop. 3. 16. Penchea non saue venantur in arbore Bacchar. idem.

Epith. Contemptor superum, sacrilegus, impius.
PENVS, us, *dispendio.*

Vitium: Annona: Alimenta: Annuum: Diarium: Cibaria concessa. Hor. 1. sat. 1. Epulæ conditæ, reconditæ: Dapum, escarumque aceruus, cunulus, massa: Magna penus paruo spatio consumpta peribit: genere feminino extulit Lucetius, sed obsoletum.

Penus, oris, g. n. Annonæ prodest, portet frumenta, penusque. Hor. in epith. Cella penularia, siue penaria: Penarius: Penus etiam dicitur omne esculentum, poculentumque. Cibus. Vid. suo loco. Cibaria, gen. n.

PENERIA.

Annonæ caritas, difficultas, gravitas, & crustitas ex Tacito. Annonæ incendium. Quintil. Annona compressa. Luc. Caritas. Deiectus ciborum, hinc:

Annonam flarescere. Plin. Vexare, & onerare. Vlp. lucendere, & exandescere. Varr. Vastare. Lamprid. Cogimus cariss.

PERCVSSOR.

Qui percutit, egredit: Vulneris auctor. Ouid. 5. met. Manus violenta: Vis violenta.

PERDIX, cis.

Sororis Dædalus filius, qui cum sub anunculo architecturæ daret operam, ingenio suu signi rotam, & sciram ad formam spinæ piscis excogitaret, ab ipso per mulierum de summo tecti fastigio præcipitatus Deorum miseratione,

in aem sui nominis fuit conmutatus, quæ etiam nunc illius ruinæ memor vitæ sublimis humi nidum construens, vt Iacobi fabulatur Ouid. 8. met. Perdix autem aus siluatica est, & in delicijs nostro tempore à diuitibus habitata.

Vt cui causa necis terra reperta fuit. Ouid. in Iliad. Perdix maior: Perdix rustica, quæ etiam Rusticula: Garrula rimosa prospexit ab ilice perdix: Quæ volucris fertur luxuriosa nimis: nam semine nonnunquam libidine sic æstuant, vt de maris congressu dum inter se certant, eum dilanent. Dædalus ales: Dædala volucris.

Volucris, quæ non altè sua corpora tollit, Nec facit in ramos, atque eorum in nidis: Cum sibilibus paruum longo grege Dædala perdix Deciduum frugem legit, &c. Dædala aus: Icaro patruelis aus.

Sunt qui dicunt Dædali nepotem Talum nominatum fuisse. V. Ouid. 8. met. Cum perdidicibus autem Pygmæos bellum continenter gerere scribit Menelas. Athenas teste. Verum cum grauius illis bellum esse testatur Plin. Vid. Graus.

Epith. Garrula, picta, Dædala, viduus, & vidua. (promissui enim generis est vocabulum) vocalis; ut potè è quibus Animam cauere didicerit, vt ipse de se testatur.

PEREGRINVS.

Exul spontè sua. Ouid. 1. met. Externas quærens terras: Viator. Hor. 3. ad. 4. Errans: Errabundus: Longis erroribus actus. Ouid. 4. met. Longè emigrans. Stat. 4. sil. 3. Vagans. Ouid. 6. met. Hospita tu terras erras? ibidem. Alieni orbis homo. idem 7. Ille per ignotas auidæ errauerit vrbes, Quæ maris extremis tellus includitur vndis: Erret & extremos alter scrutetur Iberos: Aduena. V. suo loco. Profugam coniuge fines Contigit Illyricos. Ouid. 4. met. Externus vir: homo. Ouid. epith. 10.

PEREGRINATIO.

Exilium, vt supra. Error: — finemque rogant Erroris. — Ouid. 14. met. Emigratio longinquæ. Vagatio. V. supra. Peregrinus. Vagum. iter. Longa via. Propert. 3.

Peregrinus. Ignotas qui tendit in oras. Qui peregrina petit arua. Qui multum telluris obit faciens, siue iactans iter.

PERFIDIA, & PERFIDVS.

V. Infidelitas.

PERGAMA, orum.

Proprie (vt ait Serranus) dicitur sunt Troianorum arces, & muri, à quibus arces omnes pergama appellabantur.

Vti bellantes Pergama circum Hac fugerent Graij peremeret Troiana iuuentus. Virg. 1. Æn. Pergameus labor. Stat. 3. sil. 1. Pergameæ arces. Virg. 3. Æn. V. Træa. pro qua etiam sig. sumuntur. Iliaci muri. Hor. 1. epith. 20.

Epith. Neptunia, digita.

PERGAMVS.

Vrbs Asiæ minoris insignis, apud quam charævius reperitur est, quæ inde vulgato sermone Pergamena ea se nuncupatur; ex hædorum palibus.

bus agnitis, & ouillis confecta: sic autem hulus vrbis mentio in *Apocalypsi*: vna enim ē septem erat Ecclesijs; quas Ioannes Apostolus in minori Asia suaduit; in qua vrbe olim & sculapius summo cultu venerabatur, vnde Pergameus, siue Pergamenus Deus appellatus; illius templi in 3. meminit *Tacitus* & *Pausanias* in *Cerone*, V. *Asculapius*. Pergamēni ciues laudantur a *Pausania* in *Atticis*, quod tria rerum gestarum monumenta reliquerint, nempe quod Inferioris Asia Imperium adepti sint, quod Gallos ex occupatis locis cedere cepissent, & quod cum vicioribus Græcis a bello Troiano manus conferere ausi sint.

Pergameæ domus: Pergameas intrasse domos, vbi maximus agris Auxiliator adest. *Stat. 4. sil. 4.* Pergama dicuntur a *Æ. Hieron.* Qui colis *Ægeas* qui Pergama, quique Epidaurum, Qui quondā, &c. Attali regia. *Str. 2. 18.* ibi enim Attalus regnavit, & cam ex arce in amplissimam urbem nouis extructionibus auctam construxit.

Galenī Patria, sic etiam Apollodori Rhetoris, cuius meminit *Suet.* in *Angust.* quem ipse Apollodorus Græcis litteras eruditus, iustitrixque dicendi arte.

PERICLYMENVS.

Nelēi filius, Nestoris frater, qui cum Neptuno auo sacrificaret; illi Neptunus fultacem se in varijs figuris transmandi concessit, cumque pugnant cum Hercule in aquilam se commutasset, ab eodem signata transiitque interiit. *Leg. Ouid. 12. met.*

Mira Periclymeni mores est, qui posse figuras, &c. *ibidem.* Nestoris frater: Nelēi filius: Neleus; vt de Nestore dicitur: Neptuni nepos: Patre Neptuno genitum necauit Sumere innumeras solutum figuras. *Ser. in Med.*

Sunt qui dicunt illum in apem, vel in muscam, mutatam ab Hercule elaua percussum interiisse.

Chloris filius; Neleus enim vxorem habuit Chlorin, ex qua filios suscepit Nestorem, Periclymenum, & Chromium; ex alijs autem mulieribus alios nouem Taurum, Asterium, Lycaonē, Dermachum, Buribium, Epicleotem, Phasin, Antimenen, & Alastorem. *V. Neleus.*

PERICLYM.

Periculum, & pericla per synopen: Discrimen: Periculorum casus. *Cautil. Antantia fata. Virg. 10. Æn.* Casus: Vix, vel vitæ casus: Instantia pericula fortis: Dubia foris: Mors, pro periculo mortis: Amissam classem, socrosque a morte reduci. *Virg. 4. Æn.* Inter vitæ, mortisque vias, *Ser. in Med.* Inter mortis, & vitæ mala, *idem in Hipp.* Vltima laboriferis circumuoluta periculis: Et timeat antiqui funesta pericula casus.

Epith. Exitiale, triste, horrendum, funestum, amaram, anceps, dubium, se num, inextricabile, exhaustum, exanctatum, aditum, prima pericula speram pericula mortis; hostis; *Ouid.* multa pericula, pericla ———— tangunt sanæ discrimen agatur Aut animæ. *Iun. 6.*

PERILLVS.

Atticēnsis quidam ingeniosus adō, ac crudelis, qui causum ex arce fecit: in quo homines

Inclusi igne subdito boues mugientes imitabantur, quem cum dono dedisset Phalaridi Tyranno Agrigentino laudauit Tyrannus artificium sed primum illo artifice duxit esse puniendum: & sic author primus expertus est, quem excogitabat cruciatum iustissima lege, vt 1. de arte inquit *Ouidius*, qui in 3. *trist. 11.* hanc historiam pluribus enarrat, & *Plin.* meminit 34. *cap.*

Et gemere in tauro saue Perille tuos; *Prop. 2. 25.* Perillau, etiam *Lucian.* Tauri fabricator aheni. *Ouid. 5. trist. 13.* Violenti membra Perilli: *idem 14. de art.* Nec enim lex iustior villa est. Quam necis artifices arte perire sua. *ibidem.* Opifex tauri, tormentorumque repertor: *Claud.* Clausus boue mugit aheni Infelix faber: *Petr.* Ære Perillæo veros imitare iuuenicos, Ad formam tauri conueniente sono: *Ouid. in Iph.* Qui falsum lento torruit igne bouem. *idem 3. trist. 11.* Quique bouem Siculo fertur donasse Tyranno. *ibidem.* Plura. Pcenæ mirandus repertor. *ibidem.* Ipse tuum præfens imbues: dixit opus. *ibidem.* Nam dixit conditor artis Ipse suo moriens immugit flebile tauro: *Sil. 14.*

PERISTER A. V. Columba. PERIVRIVM.

Mendacium. Vide *sup. loco.* Falsæ præmia linguae: *Ouid. 2. met.* Mendax lingua: Peridi fastus Annibalis. *Mart. 4. 14.* Peritura tristitia: Qui pericula barbari furoris ingenti premis ore, peridiosis; *æ Mart. 4. 14. v.* phate, nempe bellum, de quo perierantur barbari, & sedisragi Poeni. Falsæ peritura linguae. *Ouid. 7. epist.* Fraus Phrygia: & Phrygia Dido fraude coacta mori: *ibid.* alluditur ad periturum Laomedonem, Trois, & aliorum, Trojanorum, quorum verba Troia caput erat. *Phrygia:* Fraus nefanda: Periturus, qui perierat. *Lingua perura:* Lingua nata in dira pericula. *Ouid. 14. met.* Periturum caput. *Iun. 13.*

PERMISSIO. V. Licentia.

PERNA.

Tam prior, quam posterior coxa porcina: Petafo, onis: Armus sauitus: Coxa porcina: Porcina salita caro: Pulta de petafone: *Mart. 3. 76.* Debilis terna: *Stat. 4. sil. 9.* Lardum, crassior pars. Abdomen fustium: Sumen. Succus petafunculus: Quod vocis preauum: Sicculus petafunculus, & *25 &c. Iuen. 7.*

PERNICIES.

Ruina: Exitium: Excidium: Damnum. *V. sup. loco.* Malum: Calamitas: Aduersitas. *V. sup. loco.* Natusfragium. *Ouid. 5. trist. 9.*

PERNICIOSVS.

Exitiosus: Exitialis, & exitialis: Damnosus: Aduersus. Fatalis, & facale: *Ouid. 5. trist. 13.* Vos estis nostri maxima causa mali.

PERO, ut. V. Melampus.

PERPETVVS.

Æternus: Perpetuus, et, g. c. Sempiternus Perennis & iugis, & iuge: Continuus: Alidius: Hæud vlla diminuenda die: Immortalis: Ære perennius. *Ith. 3. 30.* non autem æternus ea res cum igne liquetur, sed quod præ cæteris rebus tantum diu duret.

Perpetuo, sempiternæ, sempet, æternæ, &c.

PERSEPHONE. V. *Persephina*.PERSE, dos. V. *Hecate*.

PERSE, & PERSIA.

Sine potius Persicum Imperium, quo nunc pacto à *Cosmographis* recensetur amplum sanè est, plurimasq; in se continet regiones; non est autem nostrum hic quantum olim delineauerit explicare, nam consulendi sunt in hoc idem *Cosmographi*; quia; peculiariter de Persico regno scripserunt. Recens igitur Persarum imperium clauditur à Septentrione Hyrcano, seu Caspio mari, & Oxo lumine, Caucasusq; monte; ab Oriente Indos; à meridie mari, ac iū Persico; ab occasu Euphrate amne, & Tigri, qui in illum immergitur, Niphaticis iugis, & Araxe fluuio, qui in Hyrcanum mare euoluitur. Huius olim regiones fuerunt.

Gedrosia, Carmanua, Dangiana, Arachosia, Paropamisada, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia, Persis, Susiana, Assyria, & Media.

In Gedrosia regiones fuerunt.

Paradene, & Parsene: populi Orbitæ, Parsiræ, Mustarnæ, & Rhamæ.

Vrbes.

Parsis. *Protem.* sunt qui legant Easis: Cum haud procul ab amne Tis, quem gens Sorgor accolit meminit huius Fluij *Nicoph. Call.* 18. c. 30. Arbis *Protem.* vrbes, sic dicta ab Arbi fluuio in eadem provincia celebri.

Carmania. V. *su loco*.

In Drangiana est regio Taracene, in qua vrbes inclinat.

Araxipe. *Protem.* vel potius Agriaspæ. *2. Curt. & Arrian.* Prophthasia. *Steph.* quæ etiam Phrada dicitur: in his pop. Darandæ, & Batrij.

In Arachosia vrbes.

Arachotus. *Protem.* sic dicta à lacu proximo eiusdem nominis; Arachotofrene dicitur *Ammianus*: Arachosia *Selino, & Stephanus*, qui eam à Semiramide conditam fuisse, & Coptren appellatam addit. Alexandria ad Arachotidæ fines Indiæ contermina, & in hac regione populi Pargyæ, qui ante Arimaspi postea Euergetæ dicti; Sydri, Ropultæ, Eortæ.

In Paropamisade vrbes claræ.

Carura Cerobothri regia. *Protem.* & hæc etiam Ortopania, siue Ortopanum. *Plin.* hodie Candahar. Nautibus. *Protem.* & in his popi. Bolitæ, Aristophyli, Ambantæ, Parietæ, Parsij.

Bactriana. V. *su loco*.

In Markiana vrbum clarissima.

Antiochia Margiana. *Protem.* *Strab.* & *Plin.* lib. 6. cap. 105. hæc ait: hanc ditura à barbaris Antiochus Seleuci filius eodem loco restituit Seleuciam, interfluente margo, qui conuertitur in Zorale, & ille dicebatur autem ante à Alexandria à conditore Alexandro Macedone, authoribus *Plinio*, ac *Selino*: & ad hanc Orodes Parthorum Rex Romanos Crassiano clade captos deduxerat; vt idem habet *Plinius*, & innuere videtur *Appianus*, qui circa Seleuciam Crassum parisse scribit in *belli Parthici*: in hac pop. Derbicæ, & Messageræ de Scythia illuc transgressi, & alij.

Hyrcania. V. *su loco*.

In Aria vrbes.

Aria, sic dicta ab Aria fluuio, cuius memini. *Polih.* 10. & *Arrianus* in *vind. Alex.* cuius populi Arii, p. siue Arici, siue Arienfes. V. *Ortelium*. Alexandria Parthorum iuxta Indiæ vrbs: Bitaxa. *Protem.* quæ Bitaxa dicitur *Ammianus*: & in his pop. Nisæi, Astauenii, Mafidorani, Castrotæ, Obares, & Elymandri.

Parthia. V. *su loco*.

Persis, in qua regiones Paracene, Misidia, Mardiene, Toacene: & in his vrbes.

Persopolis imperij Persici quondam caput: Orientis regia dicitur à *Curtio*, qui eam viginti stadiis Araxe distare dicit: hanc describit *Diod.* lib. 17. & alij, quorum nonnulli hanc esse Elymaidem existimant, cuius in *Machabæorum* libro fit mentio; alij verò diuersam faciunt à Persepoli, quam hodie *Siras* vocant dunt. Lege *Epistolarum* Petri de Vallo, qui iamdiu in illis regionibus memoria nostra militiam exercuit in Turcas; qui etiam opusculum composuit de regionibus subiectis recentiori Persarum imperio: Axima. *Protem.* Marrabun. *Idem.* Toace vrbs ad Granidem Persiæ fluuium. *Arrian.* Granus autem dicitur fluuius à *Plinio* qui per Susianam fluit & in sinum Persicum erumpit, in his autem regionibus olim.

Populi.

Mesabatz, Rapsij, Hippobaghi (nempè equorum canes victantes) Suzçi, Megores, & Stabæ.

Persis autem regia maioris Asiæ celeberrima, sic dicta à Perses, vt nonnulli volunt Danaes filio, qui in ea post Cepheum generum regnauit. De huius regionis temperie sic scribit *2. Curtius* lib. 5. Regio non alia tota Asia salubrior habetur, temperatum Cælum, hinc perpetuum iugum opacum, & vmbrosum, quod æstas leuaret: hinc mare adiunctum, quod modico repace terras fouet, &c. Persarum Imperium olim celebre sub Cyro, Cambyse, Dario, alijsq; Rursus post Romani Imperij euersionem emicuit sub Sinaclæ Rege; de quo lege recentiores *Cosmographi*.

Fluij.

Qui Persicum imperium irrigant.

Bagrada, qui Carmaniz deserta præterfluit, *Protem.* Araxes. V. *su loco*. Cyrus Persiæ fluu. *Strab.* qui etiam Agradatus dictus: & Cosus à *Dionysio Alexandro*, in sinum Persicum erumpit: huius meminit *Aelian.* in *vargis* 1. cap. 32. Euphrates: Tigris. V. *suos locis*. Oxus, Margus, & Arius, fluui. Ochus circa Bactrianam. *Protem.* & *2. Curt.* 7. superari, inquit, deinde amibus Ocho, & Oxo ad vrbum Margianam peruenit.

Montes.

Ochus mons Persidis in litore Persici sinus. *Arrian.* Oronces. V. *su loco*. Taurus. V. *su loco*. Coronus, qui eiusdem pars est in Hyrcania regione.

Synonyma.

Achæmeniz vrbes, ab Achæmene Rege: Rex Achæmeniz vrbes pater Orcliam, 113. Septimus à prisco numeratur origine Beloniam Becus Abantem genuit, Abas Acrisium, Acrisius Dardanem, Danaes Persicum, Perses Bacchæmonem, Bacchæmon Achæmenem, à quo Achæ-

Achæmenia est appellata regio; **Achæmenis** verò Orchamum, qui Euryonomen habuit vxor: *Ouid. 4. met. Achæmenis valles, idem 1. de art. Achæmenis terræ: Achæmenides vrbes: Quæ tenuit diues Achæmenes regna, ex Herod. 2. ad. 13.*

Danaica tellus: Persei agri: *Strab. 1. Theb. Persica regna: Iunen. fur. 14. Persica castra: Ouid. 5. met. Solum Cyri: Herod. 2. ad. 1. Regnata Cyro Bactra, idem 3. 39. Cephea regna, siue Cepheia: Andromedes regio, patria, tellus, &c. Sophorum regna, imperium, vrbes, oppida, &c. nam in Perside regnarunt Sophi, Lege Herodot. 2. l. 8.*

Persicus sinus; qui idem cum Rubro est apud Herodotum, & Strabonem. Vide quid sentiant Cosmographi.

Persica Monarchia durauit annos supra ducentos quinquaginta; & ab Alexandro Magno ad Græcos, Dario deuictio, translata est. De qua re disertissimus in epistola, Annotatum, veterum nondum edita.

Persici apparatus: *Herod. 1. ad. Persicus, quod ad Persiam attinet, Achæmenis: Strab. 8. Theb. Gens Achæmenia: idem 1. Theb. Achæmenia rabies: Sedul. de Nabuchodonosor fame intelligit. Persæ, arum, pop. Achæmenij: Arfacidae.*

PERSVS.

Iouis ex Danae Acrisij fuit filius, qui cum adoleuisset Palladiam iussu, siue Polydecti Seriphi Regis ad Gorgones debellans profectus est. **Ægide** à Pallade ipsa, ac talaribus, faicaroque ense à Mercurio acceptis. Medusæ igitur caput amputatum, cum in Græciam referret ab Atlante Mauritanie Rege ab hospicio repulsus Gorgonis capite offenso ipsum in montem eiusdem nominis commutauit. Andromedam deinde virginem Cephei Regis, & Cassiopeæ filiam monstro marino crimine matris obiectam ea conditione liberauit, vt sibi vxor traderetur. Cum verò iam nuptias celebraret, ac Phineus Cephei frater, cui Andromeda antequam obijceretur monstro, fuerat desponsata sibi eam vi auferre conaretur; & multos ex eius socijs interfecit, & Gorgonis capite offenso Phineum ipsum cum reliquis in saxa conuertit. Demùm in Græciam reuersus Proëum Acrisij fratrem, qui regno suum expulerat; in lapidem transformauit; atque Acrisium in regnum reduxit: Polydectem Seriphi Regem, quod matri vim inferre parauerat, cum multis alijs in saxa conuertit. In orientem verò reuersus Persas de suo nomine nuncupauit. Tandem inde reuersus cum Acrisium auum inuentus disco Iudens interemisset, ipse cum Andromeda vxore, ac Cepheo socero, & Cassiopea focu in saxa translatus, locutusque inter sidera. Vide *Danae. Lege Ouid. 5. fine 3. met. & y. magna ex parte; Persei narrancem facinora.*

Aureus anguicomam præfecto Gorgona collo Ales habet: *Strab. 1. Theb. Abantiades, ab Abante proauo: Ouid. 4. met. Danaeus Heros: idem. Inachides: idem, nempe Argæus. Vide Argæ: In-*

achus: Acrifionides: Ouid. 5. met. Frater Palladis aurigena: idem. Tritoniz frater: idem 4. met. Seconobæus Heros: Sider. Abantius Heros: Pont. Danaea propago. Alan. Victor Medusæ, id. Gorgonis anguicomæ superator. Ouid. 4. met. Andromedes vir: Aurigena aquila. Ly. oph. Caf. Cephei gener: Aui interfector. Hesiod. 2. l. 8. Iouis nepos aureus: Sualque Perseus aureas stellas habet. Sen. in Herc. fur. 26. stellas numerant Astrologi in Persæo.

De Persæo multa habet Hyginus, longè plurimè enterpres Apollonij in 4. Argon. multa etiam Pausanias in Corinthiacis.

Epith. Pennipes, Inachus, aureus, celer, ferox, 2-latus, diutius, ales, varia galea ornatus.

PERSVS Poeta.

Satyrus, qui Aulus Persius Flaccus prænomi-
natus Olympiade 203. anno ab vrbe condita 795. Imperatoris Tiberij 22. patre Flacco, matre verò Flauia (vt author est *Ensebius. & P. Crinitus lib. 3.*) Volaterras Etrurise oppidum patriam habuit: floruit sub Claudio Principe, mortuus Neronis nonoçum ageret tricesimum ætatis suæ annum. Satyrarum librum scripsit, in quo (vt ait *Fabius*) tantum laudis apud omnes, veræque commendationis habuit, vt de eo passim vulgaretur, quod annis post aliquot versibus persequutus est *Martialis*: sæpius in libro memoratur Persius vno, quam Iouis in tota *Marsus Amazonide*.

Vates Satyris mordax: Satyrus Tuscus: Romanus; ob Romæ domicilium: Volaterrana multis Satyris ferax.

PERSVASIO.

Suasio: Adhortatio: Cohortatio: Hortatio: Hortatus, us: Hortamen, is. Lin m. Suadela, Suada loquela: Suadus sermo: Et dictis vis aeris inest.

PERTINAX. Vide Obstinatus.

PERTVRBATIO, &

PERTVRBATVS.

Ira: Iracundia. Vide furor. Infani fluctus animi: Sen. in Herc. fur. Vesanus mentis motus, idem. — tanta est discordia mentis. Ouid. 10. met. Error cæcus mentis, idem. Nondum tumultu pectus attonitum caret, idem 5. Commotus. Furens. Vide Furor. Excussæ procurrentes mentes, turbataque missant Concilia. Strab. 4. Theb.

PERSONA, vulgò Maschera.

Larus: Mentita figura. Ouid. 5. met. Falsa sub imagine: hinc Personatus, laruatus, lymphatus veluti Bacchantes in Bacchanalibus.

PERSVS.

Vrbs in Etruria insignis Authoris patria colli insidens Apennino, natura loci perimunita, quæ olim Repub. partes secuta, cum in illam L. Antonius confugisset, ibidè ab Augusto obsecus fuit ad dedicationem, ad quam vrbe ipsam fame compulsa, tunc Persi in incendio tota consumpta, vt scribit *Appianus de bell. Civ. Lege Suetonium, & Florum de bell. Persius scriptitantes. Persiam Lanus in. 9. fuisse olim scribit caput Etruriæ, quam Tyrreni, teste Appiano, condi-*

derunt, alij dicunt, ab Achæis : Nunc autem celeberrima ob Acalemiam, ad quam multi undique studiorum caussa concurrunt, necnon ædificijs, tam publicis, tum priuatis illustrata ingenia parit adhuc non tam ad litteras, quam ad arma promptissima; religioforum cœnobij abundat, delicijsque lacum habet à se vulgo denominatum, quem olim Thrasymentum dixerunt: de quo Vide *Lacus Thrasymentum*.

Perusia, etiam g.n. Augusta Perusia : Perusina moenia, tecta : Si Perusina tibi Patriz sunt nota sepulcra, *Prop. 1. 32.* Aggeres Etrusci : *idem 1. 31.* Montes Etrusci : *ibidem*. Perusinus ager, qui priscorum more milliaria designat defixo lapide, itavt quantum ab ipsa distas per illa possis dignoscere : Euercofque focos Antiquæ gentis Etruscæ, *Prop. 3. 1.* Achææ Perusia, quod ab Achæis dicatur condita : Perusina fames : Hi Cæsar Perusina fames, Mutinæque labores Accedant facis, *Lucan. 3. Pharf.*

PESSVLVS, vulgò

Chianaccio, & *chianafelle*.

Pessulus ferreus : est ferrum in sera mobile, cui subiecta clavis pandit, referatque fores : Obex, cis, *Fest.* Fixus dens, *Tib. 1. eleg. 3.* Sen referat fixo dente puella fores : Sera; Clauditor & durat una firma sera, *ibidem*. figura : Claustra portarum, *Virg. 7. Aen.* — quas (portas) obice firmo Claustrat Iliades, *Ouid. 14. met.* Vide *Obex*.

Robusta repagula, *Ouid. 5. met.* Sola Venus portæ cecidisse regula sensit, *id. 41. met.* Ferreis portas cohibere claustris, *Sen. in Thyest. 3.* Patibulum, *Nomus*, quod remota fera, valvæ pateant : Clauis, *Chianæ*, ferrum : Vectis, *Stenæ*. Fultoque e munij obice posses, *Virg. 11. Aen.* Ferri robora, *Virg. 7. Aen.* Ferrati vectes portarum : Portarum vincula : *Ærei vectes, Virg. 7. Aen.*

PESTIS.

Pestilentia : Fluidæ contagia pestis, *Luc. 6. Pharf.* Epidimia, Græca vox : Pestilitas, *Lucret.* Aer infectus. Vide *suus locus*. Cælum graue : Grauis stages, *Sen. in Oedip.* Tabida lues, *Virg. 3. Aen.* Tabidus morbus : Lethifer spiritus : Corrupt spiritus auras lethifer, *Claud. 2. de rapt.* Lethum horrificum, *Virg. 12. Aen.* Lues vdo sublapsa veneno : Tabum : Tabes : *Luc. 8. Pharf.* Pestifera arma iacit, *Stat. 1. Theb.* Morbi tempestas : Hic quondam morbi cælo miseranda coorta est Tempestas, totoque autumnu incanduit æstu, *Virg. 3. Georg.* Fluidæ contagia pestis : Indignas premeret pestis cum tabida fauces, Inque ipsos vultus serperet atra lues, *Mart. 11.* Veret implerit cum scelerata lues : *Idem.*

Bubo, onis : Pannus inguinis, vulgò *Bubone*, quo afficiuntur pestilentia tempore, & sæpius intereunt. Carbunculus : *Cels.* Vlcus est crasso, atroque sanguine, qui vel simplex est & putredine natus, vel malignus qualis pestilenti in lue grassatur : Pestifera tabes, *ex Hom. 1.*

Lethifer annus, *Virg. 3. Aen.* nempe pestilens : Mortifer æstus : *Luc. 6.* Cor Libycus tantis exundat pestibus aer Fertilis in mortes, *Lucan. 9.*

Epith. Sæva, dira, atra, pelida, noxia, ignea, fluida, tabida, iniuncta, lethalis, atrox, mortifera, violenta, contagiosa, tetra, lethifera, sangui-

nea, grassans, serpens per viscera, feruida, tabida, miseranda, auida, crudelis, acerba, æpera.

Pestis descriptiones Vide apud *Virg. 3. Aen.* & apud *Ovidium lib. 7. met. 423.* & apud *Sen. in Oedip. 1.* & apud *Stat. 1. Theb. 623. Hom. Iliad. 1. 6. Aristoph. & Sæphul.*

PESTVM. V. *Pestum in Lucania;*

PESTASVS. Vide *Galerus.*

PETITIO.

Eligatio : **Rogatio** : **Rogatus**, us : **Postulatio** :

Preces : **Præcamen**.

PETRA. V. *Lapis.*

S. PETRVS.

Apostolorum princeps, cæli clauiger, qui ab hamo ad clauum Ecclesiæ tractus fuit : Canæ Galileæ natus Andreæ germanus, & à Christo vocatus, ab eodem suis præfectus ouibus fuit, culus virtutes, resque festæ cum à Sanctis Patribus meritis quidem, sed nunquam absolutis elogijs celebrentur ad illos cupidos lectores relinquitur. Vnà cum Paulo Apostolo Romæ sub Nerone Imperatore passus ibidem totius mundi summa veneratione colitur, qui ad caput sacris illius pedibus subiiciendum libenter accurrit, *Legè D. Leonis Papa Humilis, D. Augustini sermones* : & qui alij de eodem principe scripserunt.

Clauiger *Ætherius* : *Arætar.* Solymus magister pectoris, Summus gregis Dei magister : *idem.* Ianitor Cæli : *idem.* Cephas; Syriacum nomen, quod petram interpretatur, sic à Christo nuncupatus, cum Simon antea diceretur : Bethsaidos acer alumnus. Vide *Petra Ecclesiæ* : Alter erat senior Petrus, cui candida mento Canities, geminæque micant in pectore clauæ.

Primus Apostolico parua de puppe vocatus Agmine Petrus erat : Caput gregis Apostolici : Qui Cæli foribus prædixit, *ex Ouid. 1. fast.* Cælestis Ianitor aulæ, *ex eodem loco.* Qui Cælestis minia seruat, *ex eodem loco.* inf. Clauiger Pater : vt Clauigerum Deum nuncupat *Ouid. 1. fast.* Ianum : Ingenium germen Ioannis patris : Ioanæ filius : Bariona Hebraice : Iougena. *Mart.* German Ioanæ : *ex Nonnio Panepol.*

PHÆRCIA. V. *Ceryra.*

PHÆDRA.

Minois ex Deucalionis nepcis, siue (vt *Astelepiadi* placet) posterioris Minois filia ex Pasiphææ & Theseique vxor, quæ Hippolyti priuigni amore capta castitatem adolescentis misere corpore oppugnare : sed cum expugnare nequiret, amore in calumniâ mutato apud patrem eum detulit, multa de priuigni audacia, & temeritate quæstâ Troezenæ se inestit ab eo interpellatam vx illius euasisse vim, quare cum filij pararet iniuriam vicifim pater, ipse consensu curru extra patriam fugit, cui morte imprecata per patrem, ac Neptuno inuocato, ab hoc iniussis à mari phocis, deerit equis ipse frustra obliuiscens per scopulos, & saxa tractus disceperat fuit. Quod ubi rescivit malè conscia mulier scelus suum, falsumque crimen apud maritum confessâ gladio se transiit, siue vt alij, suspensio sibi mortem quæsiuit, quam apud in-

inferos collocat *Virg. 6. Æn. V. Hypolytus*;
 Paphia: filius; ex Minoe: Ariadnæ soror; Minois
 filia: Hippolyti nouerca: Paphia: *Ouid. 15.
 met. Thesæ coniu. Sen. in Hipp. siue Thesæia*.
 Gnosiaca Nouerca. *Suden. Gnosis, dis. Ouid.*
 Bressia puella: Mittit Amazonio Cressa puel-
 la viro. *Ouid. epist. 4. quam lege; ipsam enim mi-*
sit Phædra Hippolyto, cuius amorem deperi-
bat: Minola virgo. ibidem. Minotauri soror: Of-
sa mei fratris claua perfracta triandi Sparis hu-
mi. ibidem. Iouis proneptis: siue cui proauus
Iupiter. ibidem. Clara progenies Iouis. Sen. in
Hipp. Titanis nepotis. ibidem. Cui maternus auus
Sol, paternus Iupiter: ex eodem. Minois, dis.
ibidem. Seu mihi sunt tangenda nouerca pocu-
la Phædræ Pocula priuigno non nocitura suo
Prop. 1. 1.

PHAETON.

Apollinis ex Clymene filius cùm in altercectione
 uenisset cum Epapho Iouis, iussu; filio de
 suæ stirpis veritate matris iussu Apollinem
 adiuit, à quò sibi petijt (recepit enim se da-
 turum quicquid postulasset) vt Solis currum
 per vnum diem regeret: quò difficultius impe-
 trato cùm non modò terras, sed cælum quoque
 Imperitus equos Solis gubernandi comburet, lo-
 vis fulmine in Padum fluuium præcipitatus est:
 forrores verò ob luctum Deorum miseratione
 in populos conuersi. *V. sup. Heliades. Fabulam*
longe digestam habes apud Ouid. lib. 2. met. quæ
incipit in sue lib. 1.

Clymenes filius: Oceani nepos, Tethyosq; nam
 Clymene horum filia fuit: Merops priuignus;
 nam Clymene post Phaetontem ex Appolline
 susceptum Meropi nupsit: ex eodem *Ouid. Mero-*
pius iuuenis: Sole factus. Ouid. 1. met. Frater He-
liadum: Clymeneia proles. idem. 2. met. Clyme-
nes puer, filius. Pampoli. Et temerè optatos qui
malè rexit equos. Ouid. in Hæm.

Iuuenis Clymeneius: Audax adolescens: Ausus
 æteruos agitare currus: Immemor metæ iue-
 nis paternæ. Quos polo sparsit furiosus ignes.
Sen. in Med. Progenies Solis parentis non in-
ficienda. Ouid. 2. met. Qui excidit femiustulatus
è curru Solis. Apollin. Phaetontea fabula ce-
dat. Stat. 2. fil. Phaetontea fauilla: Et Phæ-
rontea mundum squalere fauilla. idem 1.
Thib. Namq; ferunt luctu Cyncnum Phaetontis
amati, &c. Virg. 10. Æn. Cyncno cognatus. V.
Cyncus.

Pro sole sumitur Phaeton: Nouamq; serena Au-
 roram Phaetontis equi iam luce vehabant *Virg.*
5. Æn. Obserua trisyllabum esse Phaeton,
numquam. vel ratiſſime dissyllabum.

Epith. Audax, infelix, magnanimus, deuius, errans
 temerarius, stolidus flammatus, Sole factus, flu-
 mine combustus, audax lucidarum agitator
 sublimis currum.

PHAETONTIADES. *V. Hel ades.*

PHALANX, ris. *V. Actis.*

PHALANTUM. *V. Tarentum.*

PHALARIS.

Agri gentiorum tyrannus omnium crudelissimus
 vt eum vocat *Cic. in 6. Verr. qui homines æneo*
sauro sibi à Perillo donato inclusos excrucia-

bat; in quem & ipse populi furore suis iniectus;
 combustusque. *V. Perillus.*

Siculus Tyrannus: Quique bouem Siculo fertur
 donasse Tyranno. *Ouid. 3. trist. 11. vbi historia*
enarratur Perilli, & Phalaridis: Vique ferrox
Phalaris lingua prius ense reſecta More bouis
Paphio claudis in ære gemas. idem in Ith. Qy-
lve repertorem tortuæ arte sua. idem 2. de Pont.
elig. 9. Aut solitus clausos vrere in ære viros.
idem 3. Pont. 6. Durus Tyrannus: Nonne fuit sa-
tius duro seruire Tyranno. Prop. 2. 25. auton-
masticos. Anne magis sculi gemuerunt æra
iuenci. Pers. 3. Taurum significat quo thala-
ris, ac Perillus perierunt.

PHALERÆ.

Equorum sunt ornamenta.

Insignia: Post bellator equus positus insignibus
 Æthon. *Virg. 11. Aurea monilia: Aurea pectio-*
ribus demissa monilia pendunt. Ouid. 7. met.
Ephippium. Her. Sella equi: Scapia, Stasse. Su-
bex pedaneus, cingula. Vid. Cingulum: est enim
fascia, qua subligatur ephippium.

PHANTASMA, tis.

Larua. *V. suo loc. Tum Dea nube caua tenuem*
siue viribus vmbra. Virg. 10. Æn. Lewis ima-
go. ibidem. Ossea larua. Anger. Nigra infon-
nia mælis visis. Bemb. Miris simulacra figuris
visa: Vaga per lucos simulacra virum. Sen. in
Oedip. Vana vmbra: Vanaque sollicitis incitat
vmbra metum. Ouid. 2. Pont. 2. Immania monstræ
perferimus noctem illam. Virg. 3. Æn. & Stat. 1.
Thib. 126. Phasma, tis: Spectrum: Neu falsa vi-
deri Noctis imago queat, &c. Stat. 2. Thib. Simu-
lacræ mania. Ouid. Omnia petita arcana nocte.
idem epist. 9.

PHARAO, onis.

Nomen commune Ægyptijs Regibus; sed potissi-
 mum antonomasticos solum intelligimus, cuius
 fit mentio in *Særa Genesi. & Exodo*, qui popu-
 lum Israeliticum varijs afflictabat oneribus,
 tandem post multa per Moysen facta mira-
 cula cùm populum dimississet, cùm facti eius
 pœniteret illos insecutus ad maris Rubri litus,
 dum persequi sicco vestigio transirent parat
 ipse cum omni exercitu aquis in locum suum
 remigrantibus submersus obiit.

Rex Ægyptius: Tyrannus Pharius: Infantielda
 Rex. *Cyrill. quod infantes masculos Hebræo-*
rum enecaret: Peruicax Ægyptiorum Rex.
idem.

PHARETRA.

Gestamen pharetræ: Corytus, fig. est enim pro-
 priè theca, siue repositorium arcus: Coryti-
 que leues humeris, & lathiser arcus. *Virg. 10.*
Æn. sumitur etiam pro ipsa pharetra: Teta-
ga Cydonæa corytos arundine pulsæ. Stat. 4.
Thib. Humeri gestamen. Ouid. 1. met. Teloru-
rum cufos: Ex humero pendens resonabat
eburnea lquo: Telorum cufos. idem 7. meta
Pendentes humeris gestabant tela pharetræ:
Sagitta: Arcus, figur. sumitur contentum
pro continente. Vid. suo loc. Pharetra
pondus.

Epith. Insignis, sagittifera, Scythica; resonans, leuis;
 pendens, venæris, turata, grauidæ, pendula, ha-

bilis, Gnoſta, nitens, Gortynia.

PHAROS, g. f.

Que etiam Pharia inſula maris Mediterranei prope Agyptum colonia Dicitatoris Cæſaris, quæ iuncta fuit ponte Alexandriæ, vt ſcribit *Plin.*, in qua turris fuit magna altitudine, & mirifice extructa inter ſeptem orbis miracula adſcripta, quæ ab inſula nomen accepit. Hæc modo peninſula, & continens adiuncta Alexandriæ portum efficit; quam Cæſar apprehendit in bello Alexandrino, cuius meminit *Lucan.* in *Pharf.* — Pharos inſula quondam. In medio ſtetit illa iuari. *Solimus* aurem ſcribit, ab hac Pharo Pharos vocari machinas in portubus ad præluendum miniſterium fabricatas, quoniam ex hac Pharo Alexandria dirigebantur nocturnæ nauigationes; ſacibus accenſis; quam primus ad nauigationem ſalutem *Iſoſtratus* Gnidius excogitauit, fabricauit, & permittebat *Ptolemæum* Philadelphi ſuum inſcripſit nomen, cum ſtetiffet octingentis talentis.

Et *Ptolemæus* littora capta Phari *Prop.* 2. 1. Tyrhena Pharos. *Iuuen.* apud Oſiam dixit in Tyrheno littore turrim ad Phari Alexandriæ ſimilitudinem, vt etiam *Stat.* 3. *ſilv.* 5. de Cæprearum turri inquit: Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ: Lumina terras monſtrantia nautis; ex *Val. Fl.* Pharius portus. *Prop.* 3. 5. ſine 6. Non illic poſitas extollit in æthra moles Lumine nocturno conſpicienda Pharos. *Ruſſ.* 1. *ſto.* *Ptolemæus* turris; ex *Prop.* 2. eleg. 5.

PHARSALIA. V. Threſia.

PHASIANVS

Et Phasianæ aues à Phasi fluuii Colchorum, vnde primum hæ in Græciam ab Argonautis traductæ ſunt, vulgo *Fagiani*: in quem conuerſum Ityn fuiſſe, fabulantur poætæ. V. *Ityn.*

Immenſe volucrum per aſtra nubes, Quas Nilus ſacer horridusq; Phasias, Quas vdo Numidæ legunt ſub aſtro. *Stat.* 1. *ſilv.* 6. Itys Iſmarus. *Ouid.* *epiſt.* 2. r. & Threicius: Phasidis ales. *Stat.* 4. *ſilv.* 6. Aus Phasiacus ales. *H. Strætz.* Phasiz volucres. *T. Veſp. Strætz.* Sythicae volucres. *Iuuen.* 11. nam apud Scythiam Phasias eſt, vnde ille eecinit: A Scythico miſſas Phaside captas aues. *T. Veſp. Strætz.* Phasiana aues *Mari.* Mittit quas tibi Phasias aues. *idem.* 3. 6.

PHASIS, dis, g. m.

Fluuius Colchorum eſt, per quem ex mari Euxino Argonautæ aſcenderunt ad Aætæ regnum. V. *Culebi*, & circum cuius fluminis ripas gregatim paſcuntur phasiani.

Immoſi Phasidis vnde *Ouid.* 7. *met.* Phasidis annis. *Val. Flad.* 4. Phasidis aquæ: Vnde Phasiacæ. *Ouid.* 2. *trist.* Vada Phasidos alta: Hypamis quondam Phasidos ad fluctus, & fines Artæos. *Callim.* in *Argon.* Colchæ aqua. *Ouid.* 1. de *Pont.* 4. Phasidis ad ripas, & Colchica regna reuexit. *Manil.* 4. *Aſtron.* Longæ Phasidos iſſe viam. *Prop.* 1. 30.

Et etiam eiufdem nominis vrbs ad fluuij ripam, quem ex Armenia fluere, & Colchos prætereſſe dixit *Mæſtus*, quod ex Caucaſi montibus

promanet, quæſam contingunt Armeniam: Arturus etiam dicitur *Pharacho* Phasias fluu. Colchorum qui rura facit diſſiſſima Phasias. *Luc.* 3. *Pharf.* Quodcumque placidis flexibus Phasias rigat. *Sen.* in *Med.* Colchus ve Phasias. *Idem.* in *Hipp.* Scythici Phasidis oræ. *Val. Fl.* 1. *Arg.* Fluctus Phasidos. *Canſil.* *Argon.*

PEREÇIDES.

Sive Pererecydes, p. p. philoſophus, & poæta tragicus eſt Scyro inſula (teſte *Strab.* lib. 10.) Pittaci fuit auditor (vt ſcribit *Diog. Laertius*) vel vt *Sædæ* per ſe multum eruditionis abſque magiſtro conſecutus fuit. Primus ſcripſit ſolutæ oratione repudatæ verſuum nexu, ſiſtorum regnante. Seruio Tullio apud Romanos. Sub 56. ſeu 57. Olympiade dixit animos hominum eſſe ſempiternos; quem magiſtrum coluit Pythagoras; perijt autem phthuriâ, id eſt pecuniari morbo: de quo *Sædæ*.

Sed quid non paucæ Pererecidis fata tragordi, & c.

Vates Scyrius Tragædus.

PHIDIAS.

ſtatuarii inſignis Dijs effingendis melior quàm hominibus, in ebore verò longè citra æmulum, vt *Quintilianus* author eſt Mineræ ſtatuum Arhenis ex ebore fecit 26. cubitorum altitudine, Iouem quoque fecit Olympium ex ebore, cuius maieſtas operis Deum æquauit, quem neu. o æmulatus eſt. V. *Strabonem* lib. 7. *Plin.* 7. & in 34. & in 36. Phidiz quoque *Sen. cat.* & *Plutarchus* meminerunt; quem ætem toreuticem aperuiſſe nonnulli dicunt. A nonnullis Phidiz Bucephalus cum Alexandro eſt marmore in Quirinali monte vna ſimul cum alio Praxitelis eſſe credebantur, qui inibi viſuntur adhuc: ſed quod eſſet apocrypha opinio, inſcriptio vti ſaſta Verbanſi VIII. Pontificis erudiſſimi iuſſu, corraſa fuit. Porro ſtatuz non Alexandri, ſed Dioſcororum exiſtuntur ab eruditis. Celauit quoque Venerem Phidias, quæ poſtea Romæ ſita fuit in porticu Octauæ. Hæc tamen ob familiaritatem Periclis, quam contraxerat in carcerem conuectus, ibidem periit apud Athenas, quarum ciuis erat.

Atticus ſtatuarios: Phidiacos ſigno ſe Iupiter ornatur eburno. *Prop.* 3. 7. ſine 6. Opraſſetq; nouo ſimilem reponere templo Atticus Elari ſenior Iouis. *Stat.* 1. *ſilv.* 1. Phidiacum cælum, pro ipſo aſthore. *Marth.* 5. 13.

PHILEMON. V. Baucis.

Sed pia Baucis anus, pariliq; ætate Philemon. *Ouid.* 8. *met.* Baucidos vir coniux: Dicite iuſſe ſenex, & ſœmina coniuge iuſſo. *Idem.* 8. *met.* Philemon querens, in quem ipſe conſerſus, & Tithi Caucis, in quam ipſa pariter cum viro conuerſa fuit.

PHILETAS.

Poæta elogiographus inſignis Cœus patria, quem ſumme laudat *Propertius*, quemq; cum Callimaco ducent habuit in elegijs. Hunc ita exili corpore fuiſſe prodit *Athenæus*, vt necelle fuerit pilas plumbeas ad pedes geſtare, ne ſubuerteretur a vento; mortuum autem æ labore, quem capiebat in ſtudijs, & æ moleſtia, quam contraxit cum ſallacijs, & captioſis Stoicorum.

con-

conclufumculæ, quam Græci $\phi\alpha\iota\lambda\eta\tau\epsilon\tau\epsilon\varsigma$, Cicerone mentientem vocat, diffolutionem recipere non poffet.

Tu fatius memorem mufis imitere Philetan, Et non inflari fomni Callimachi. *Prop. 33. eleg. lib. 2.* Et Col sacra Philetæ. *idem 3. l. 1.* Et ceciniffe modis Cœ poeta tuis. *idem 5.* Cera Philetæis certet Romana corymbis. *idem 4.* Cera Philetæis enim apud Græcos corona moderatæ coronatus fuit, veluti poeta inſignis: floruiſſe dicitur ſub Proleſmo (L. culus præceptor extitit: Cœus vares: Nectantium Cœo Bartis amara ſuo. *Ovid. l. triſt. Philetæa aqua: Ora Philetæa noſtra riganit aqua. Prop. 3. l. 2. fine 3.* Muſa Philetæa: Hunc ipſe choro plaudente Philetas, Callimachusque ſenex, &c. *Star. l. ſin. 2.*

PHILIPPI, orum. V. *Theſſalia.*

S. PHILIPPOS.

In Bethſaida Gallilææ vrbe Inſignitatus, & à Salvatore noſtro ad Apoſtolatum vocatus eundem ſecutus eſt non tam vitæ, quàm mortis exemplo: cum enim ei in Syechiam Chriſti Euangelium propagare contigiffet, poſtquam omnem illam fetociffimam ſcilicet gentem ſub Chriſti iugo nomen dare verbo, vitæque ſanctimonia compulſiſſet, Poſtremo cum Hierapolim in Phrygia veniſſet pro Chriſti nominæ cruci affixus, lapidibusque obrutus eſt, ibique eius corpus à Chriſtianis ſepultum, poſtea Romanis delatum fuit; vbi ſumma veneratione colitur in Xiltica Bâſilica.

Seychicus Apoſtolus, qui in Seychia Chriſti ſidem diſſeminavit: Phrygius Apoſtolus: Phrygia Dei tuba Chriſti diſcipulus.

PHILIPPOS.

Rex Macedonum, pater Alexandri, cui eruditum præceptorem Ariſtotelem præfecit, vixit annos 45: feliciterque imperavit. Sed inſolentia victus cum Athenienſes ad Cheroneam ſuperaffet, ac paullo poſt inter Deos collivoluiſſet, necnon obſcænis voluptatibus ſe deditiſſet, à iuvene quodam Pauſania interfectus eſt; quod ſe ab eo ad turpia videbat impelli. Vrbem antea condiderat in Thracia in prærupto colle, poſtquam imperij ſui fines longè, latèque diſtendiſſet, quæ ab illo Philippi dicta eſt, apud quæ certavit Auguſtus. *Lege Hiſtorias. Vide Theſſalias.*

Amyntas filius: Olympiadis vir: Alexandri pagenitor, &c. Olynthi calidus emptor. *Iuven. ſat. 12.* Vrbem enim Thraciam Athenienſium ſociam, diu obſeſſam, præditi pecunia corrupto, demum expugnavit.

Æmachius Tyrannus, *Macedo*. Macedo Tyrannus: Vir Macedo, *Her. 3. l. 6.* Diffidit vrbium Portas vir Macedo, & ſubruit æmulos Reges muneribus.

PHILISTHÆI. V. *Palæſtina.*

PHILOCTETES.

Pæantis filius, Alcidaeque comes, cui moriens ipſe ſigaretas ſuas veneno imbutas cum arcu teſtamento reliquit. Verùm cum oraculum accipiſſent Græci Troiam ſine Herculis ſagittis capi non poſſe; Viſſes ad Philocteten miſiſus

eſt inueniendum, eumque ad Troiam addocendum, cumque reſcriptus nauigare, ſortè ſagitta à phæretæ cadens illi pedem vulnerauit; quem Viſſes in Lemno nullo adhibito vulnere remedio reliquit: quem tamen ſanauit Machaon filius Æſculapij, qui cum ſatre Podalirio ad bellum Troiæ num ſecutus Agamemnona non mediocrem illi opem, eiufque committitionibus attulit. De Philoctete ſcribitur *Sennius*. & *Ovidius*: meminere *Homerus*, *Seneca*, *Statius*, *alij*.

Melibææ conlux: Queſta eſt Melibææ reliquit, *Star. 4. ſin. 5.* cum enim Philocteten ad Troiam proficiſci videret, illum ſequi optauit. Parua Philoctetæ ſubnixæ Petilia muro: *Virg. 3. Aen. Vide Seruum in hoc loco.* Tarda Philoctetæ ſanauit crura Machaon, *Prop. 2. l. 1.* Præntia proles, *Ovid. 13. met. Prænte ſatus, idem 9. met. & Sen. in Hero. Oct. Præntiades, idem 13. Præntius, idem 5. triſt. 1. & Val. Flac. l. 1. Arg. 392. Præntius Heros, idem 3. de art.*

Dux Melibæus, *Virg. 3. Aen.* ab vrbe Theſſaliæ Melibææ, vt vult *Seruius*, niſi dicamus à Melibæa coniuge, vt è *Staro* obſeruauimus; ſive à Melibæa Magnetiæ vrbe, in qua ipſe regnauit. Hercules comes: *ex huius.* Herculearum ſagittarum hæres: Alcide comes: *Sen. in Hero. Oct. Læto venit ecce vultus, Quem tulit Pæas; & humerisq; tela Geſta, & notas populis phæretas Hercules Hæres, idem 1603.*

PHILOMELA.

Pandionis filia, Progneſis foror, Terej pellex, cuius miſeranda fabula elegantiffimè ab *Ovid. lib. 6. met.* concinitur. Hanc Tereus cum Athenas profectus eſſet ad eam coniugi optanti adducendam, in viæ reditu ſtuprauit, & ne vulgare ſcelus poſſet etiam ei linguam diſſecuit, ſuiſq; incluſit ſtabulis, quo facilius illa etiam reueniente abuti poſſet pellice. Cæterum Philomela, cæca crudelitate ſtimulara, totum infortunium ſuum in velo deſcripſit forori indicauit. Que furij accenſa Bacchi ſacra ſe celebrare ſimulans vna cum Bacchiſ ad fororem venit, quam ſecum pampinis rectam in vrbem adduxit, atq; in cubiculo ſuo occultauit. Bacchi verò ſacris perfectiſ Progne Ictyn filium interemptum viro Tereo appoſuit epulandum, quod vt ille reſciuit dum ferro ambas inſequitur Philomela in luſciniam, Progne in hirundinem conuerſæ. *Progne, Ictyn, Tereus.*

Luſcinia: Pandione nata: *Ovid. 6. met.* Pandionis volucres, *Poſis.* Attica pellex, *Pamph.* Carmine ni dulci ſerret Attica pellex: Iſmaria pellex: Dulcis & Iſmaria pellex ore frui, *idem.* Thracia pellex, *Sen. in Hero. ſur.* Implet vt amiſſum cum gemit ales Ictyn, *Ovid. 4. ſat. Ictyn matertera: Soror Progneſis: Hirundinis foror luſcinia: Pandione genita: Ovid. 6. met. Daulias, diſ: & Daulide Phocidis oppido, in quo nate: Pandaris, diſ: apud Græcos poetas: Corpora Cecropidum peninis pendere putares Pendebant pennis; quarum peti altera filius: Ovid. 6. met. Geſtit querulos inter nidos Thracia pellex: *Sen. in Hero. ſur.**

At-

Atrhis, dis: Sic vbi multifona feruet sacer Archi-
de lucus, &c. *Mart. 1. 54.* ob patriam Athenas :
Canora concors Lufcinia mufis, *Aristoph.* Auis
amabiliffima, *idem.* Genice volucres, *Stat.* Ra-
mo cantat triftis aedon, *Sen. in Agam.* Acredula,
Cic. Verè calente nouo componit acredula,
cantus: Daulias ales Solet Ifmaria fere sub
vmbra, *Sen. in Herc. Oct.* Cecropis ales, *Ouid. 3. eleg.*
21. Voicucrum princeps Philomela: Philomela
potest vocum difciminia mille, &c. *Ouid. fine quai*
alius de Philom. Et quæ muta puella fuit garrula
fertur auis : Et quæ Biffonio queritur foror
orbis cubili, *Stat. 2. filu. 4.*

Epith. Atrix, flebilis, Getica, triftis, garrula, fbi-
lans, pellex inuita fororis.

PHILOSOPHIA.

Addita rerum: Sophiz blandiffima Siren : Et re-
rum caufas, & quid natura docebat, *Ouid. 15.*
met. Socratici libri, *Prop. 2. 24.* Quid tua Socrati-
cis tibi nunc Sapientia polle Proderit: Rerum
viz: Aut rerum dicere polle vias, *ibidem.* Studia
Platonis, *idem 3. 3.* fine 19. Studia feuera, *idem 2. 2.*
Naturæ mores. Tum mihi naturæ liberæ perdi-
fcere mores, *idem 3. 4. & ibi plura.* Socraticus ordo:
Socraticum dogma. Vis perennans caufibus,
Mafc. 1. ad. 9. Materies magna mater, *ibidem.*

Socraticum opus, *Ouid. in fin.* Præcepta Platonis,
Zenonis, *Iun. far. 15. Bernard.* Aristotelis dogmata
fcripta: Socraticus fermo, *Hor. 3. ad. 2. 1.* Sophia:
Sophiz gradus, *Pist.* Socratica domus, *Hor. 1.*
ed. 2. Libri Panætii: Libros Panæti Socraticam,
domum mutare Loricis Iberis Pellicibus me-
liora tendis, *idus.* Arces Zenonis, *Mafc. 1. 3.*
Naturæ caufas explicuiffe nouas, *Pont.* Ari-
ftippi præcepta, *Hor. 1. epif. 1.* Et qui nec Cyni-
cos, nec Stoica dogmata legit, *Iun. 13.* Inter Cy-
nicos, & Stoicos hæc tantum differentia erat
olim, vt Cynici duplex pallium, Stoici verò
fimplex geflarent, Quæ fallere folers Appofita
intortos extendit regula mores, *Perf. 4.* & pre-
mitur ratione animus, vincique laborat, *ibid.*
idem.

Pythagoræ præcepta, difciplina, myfteria, ftudiū,
litteræ, arcana, *Hor. epod. 15.* Socratico plenus
greges; dixit Petronius *Arb.* Socraticæ chartæ, *Hor.*
in Poet. Arces feueræ, *Ouid. 1. 1. 1. 8.* Sapientium
curæ, *Hor. 3. ad. 2. 1.* Ratio rerum mundi: Harum
nulla folet rationem querere mundi, Nec cur
fraternis Luna laborat equis, *Prop. 2. 24.* Dog-
mata magni Thrafæ, confummatique Catoni;
nempe Stoica. Democritos, Zenonas, in-
explicitosque Platonas, Quicquid & hiftoris
fquillet imaginibus. Sic quafi Pythagoræ lo-
queris fuffeffor, & hères, &c. Naturæ caufas,
& pondera noftri, *Mart. 9. 32.* Sapientis arcana
fciëntiæ, *Antic.* Sophiz ftimuli. Frux Clean-
theæ: Fruge Cleanthea purgatas inffitit adres,
Perf. 5. Hinc.

PHILOSOPHVS.

Ingenio celum inueftigans: Turba Cleanthea,
Clam. 3. Cleanthe, qui fuit Academicus princeps:
Socraticis fermionibus madens, *Hor. 3.* Cynicus,
Stoicus: Non Cynicus, non tu Stoicus effe po-
tes, *Mart. 7. 63.* nempe philofophia effe nequis
Stoiciz, *Iun. far. 2.* Author naturæ non fordi-

bus, verique, *idem 1. ad. 28.* Stoica turba, *Mart.*
7. Magnarum fcrutator rerum, *Cohn. Gall.* Om-
nia qui magni depexit lumina mundi, Qui
ftellarum ortus conperit, atque obitus. Vide
Abrilegas. — Ifque licet cæli regione remocus
Mente Dens adiit, & quæ natura negabat Vi-
ribus humanis oculis cæ pectoris hault, *Ouid.*
Stoicus occidit Baream delator amicum Didyl-
pulumque fenex, *Iun. far. 3.* Cecropiz Minervæ
pia turba, *Mart. 7. 30.* Sophus, vel Sophos græcè:
Te Sophos omnis amarynd. Triftis turba, *Mart.*
7. 57. Curios femper, Fabiofque loquētes: nem-
pe qui femper in Philofophicis ethicis quippe
fermonibus morantur.

Magifter barbatus, *Iun. 14.* dicebantur philofophi
quod barbam nutriendi more Græco, cum
Itali fere omnes raderent. Socraticus filius.
Perf. 5.

Sapientiz confultus: Naturæ, verique iudagator:
Turba Socratica, Ariftotelica, Peripatica, Sroi-
ca, &c. Multa fuper Crrifippo, & Crantore,
querens: Docens magni primordia mundi : Et
rerum caufas, & quid natura, decufque, &c.
Studijs Platonis animum formans, &c. Pytha-
goreus, i. p. p. *Iun. 4.*

Epith. Difertus, doctus, prudens, folers, priua-
tus.

Philofophi aliquot.

De quibus diffufiffimè referretur lege Lærtium
Dogmem, cum notis Thoma Aldobrandini, nōs tan-
tummodò infigniores referemus.

Aristippus: Cyrene natus, Socraticus auditor,
qui primus è Socraticis mercede philofophatus
eft. Habuit ingenium ad omnia fimulan-
da, hinc Dionyfio chariffimus; vnde Platonem
licuit dicere, quod explicauit *Hieronymus:* Omnis
Aristippum decuit color, & datus, & res. Eius
vitam perlege in *Diogenis Lærtio.* Regius canis,
nempe adulator. Cyrenalæ Academicæ pria-
ceps, primus, &c. Ariftio: Ariftoteles. V. *fus locis.*
Aristoxenus, Tarentinus Ariftotelis difcipu-
lus: Archiras. V. *fus locis.*

Anaxagoras Clazomenius philofophus, cuius
meminit *Lærtius.* 1. Anaxarchus Abderita Demo-
criti fectator, cuius tolerantiam Cic. 2. *Tufcul.*
commemorat: & *Ouid. in fin.* Aut vt Anaxarchus
pila minuaris in alta: nam à Nicocreonte Cy-
pri tyranno, cui erat infenfiffimus, compre-
henfus, contufus fuit in pila faxea ferdais mal-
leis. Floruit Olymp. CX. vt fcribit *Suidas.* Le-
ge *Lært. Ciceronem, Val. Max.* Anaxifides, de quo
D. Herm. Anaximander Mileffus Thaletis au-
ditor. Sphærz inuentor: Anaxymenes, Eury-
frati filius item Mileffus Anaximandri difci-
pulus, eius academici fuffeffor; eo die perijt,
quo Sardis à Cyro capta fuit: Crofo regnan-
te: Anthiffenes Socraticus phil. Diogenis præ-
ceptor, qui quod Philofophiam mortem effe
intellegerat, è ruri fe præcipitavit — *Iun.*
13.

Crantor Solenfis Academicus phil. Platonis au-
ditor, & condifcipulus Xenocratis, & Palæmo-
uis, qui nōis opinionibus Academicam Plato-
nicam repleuerit. Perijt aq; intercutis morbo;
huius meminit *Hor. 1. epif. 1.* Planius, ac me-
lius

Hus Chryſippo, & Crantore dicis: Chryſippus Stoicus philoſophus Ciceſianus. Solenſem faciunt alij Tarſenſem cuiem vixit annos 73. meminit huius *Her. 2. ſerm. ſat. 3.* Vitam perlege in *Laertio*. Crates, de quo *D. Hieronymus*. Chryſippus non dicit idem, nec mite Thaletis Ingenium.

Clearchus Stoicus Cratetis auditor primus, tum Zenonis: filius fuit Phani, quumq; valde pauper eſſet mercenarium vitam agebat. Phreantes appellatus ioco, quod noctu puteos hauriret, vt interdum philoſophiz vacaret. Clearchuſtiscerna; dicitur prouerbialiter pro ſumma cenſura, ac diligentia: Clearchus phil. de quo meminit *D. Hieronymus in Iſaiah.*

Carneades Lyrenzus nouz Academicz princeps. Summa fuit eloquentia pzædixit Romam Legatus profectus cum Diogene Stoico, & Critolao Peripatetico M. Catoni ob eloquentia redidit legationem ſuſpectam. *Leg. Gell. lib. 16. & Rhet. 12. cap. 1.* Alter Carneades Athenienſis Anaxagoræ diſcipulus, cuius meminit *Suidas. Cynici*. Vide *Diogenes*. Philoſophi quidam fuerunt ſectatores Antiſthenis, qui primus nouum hoc philoſophiz genus introduxit, ita dicti ſiue d Cynofarge gymnaſio, in quo Antiſthenes profectus, vias à canina mordacitate, qua in hominum vitas nullo diſcrimine inuehebatur; aut quod canum more in propatulo coire non dubitarent, quemadmodum de Crate, & Hipparchia tradit *Laertius*: meminit *Perſius ſat. 3.* Si Cynici barbam petulans nonaria veſtit: Non tunc autem dicebantur meretrices, quz ab hora nona profectuebantur.

Democritus Abderita philoſophus. Hic enim accepta à fratribus natu maioribus paternæ hæreditatis portione, cognoscendam rerum cauſa bonam orbis partem peragravit, in patriam reuerſus in hortulum ad ſuæ vrbis muros ſe contulit ad res naturæ contemplandas; à quibus ne externis rebus euocaretur æneæ ignitz fulgore (vt modò Tarce cum Mahumz ſui numinis viderent vnam) ſeipſum obſcrauit. Hic ſemper ridebat. *Leg. Her. lib. 2. ep. 1.* quod de ſapientibus alter Ridebat &c. *Im. 10. V. Heraclitus infra Leg. Suid. de illo plura narrantem*. Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat Democritus. *Im. ibid. Diogenes. V. ſua loc.*

Epicurus V. *ſua loc.* Epictetus Stoicus Hæſpologi natus ex Phrygia Romam profectus Epaphrodito cuidam Neroni familiari ſeruius: Vtque ad M. Antonij tempora peruenit, non autem Romæ perfeuerans, ſed inde digreſſus ſub Domitiano in patriam remeauit ſuam, eius Enchiridion ſane pulcherrimum, & vtiliſſimum eſt. Empedocles Agrigentinus philoſophus Pythagoræ diſcipulus, qui rerum naturam elegantiffimo carmine, (vt *Lucretius* apud Latinos) explicuit. Hanc narrant in muntem Ætnam aſcendiſſe, & inde ſeſe in flammam Ætnæ præcipitem deſiſſe immortalitatis gloriæ cauſa. Hanc canit *Her. in art.*

Deus immortalis haberi Dum capit Empedocles ardentem frigidus Ætnam Inſinit, &c. **Heraclitus** philoſophus Ephelſus Scotinus cognominatus, hoc eſt tenebriſoſus, quod de in-

duſtria ſtylum obſcuraret, vt in eius intelligentia ceteri inſudarent philoſophi. Hunc dicunt in paterni limitis egreſſu ſemper fuiſſe ſolitum deplorare, vt Democritus ridere: quod huic omnia ineptia, alteri verò miſerie viderentur deplorandæ. Hydrophilus laborans, cum ſe timo bubalo (ſperis medicis) obliuiſſet, & ad Solem ſeſe ſiccaret, dormiens à canibus dilaceratus fuit. *Leg. Laert.* Heraclius init, quorum dum agmina primus. *Laert. 2.* Iamne igitur laudas, quod de ſapientibus alter Ridebat quoties de lumine mouerat vnum, proculeratque pedem; ſicbat contrarius author. *Im. 10.*

Palephatus ſcripor, & philoſophus antiquus e Paro inf. vel Prienzus, qui Artaxerſis tempore natus eſt, teſte *Suida*. Rerum incredibilium quinque volumina ſcripſit: Hinc *Virg. in Ciri ad moſt.* Docta Palephata teſtatur. voce papyrus: Pyttacus: Plaro: Pythagoras. V. *ſua loc.* Polemon Philoſophus Athenienſis, Philoſtrati filius, in iuuentute petulans, ſed mores immutauit Xenocratis & holam ingreſſus, eumque de pudicitia perorantem audiens: cui etiam ſucceſſor fuit. *Gell. & Laert.* Philo philoſophus inſignis Academicæ ſectæ Ciceronis in philoſophia præceptor: cuius meminit *decl. orat.* alter Piatonicus Alexandrinus, & ſectæ Hebrææ, de quo meminit *Ieſephus lib. 18. & Porphyrius lib. 4.* magnis eum proſequitur laudibus.

Seneca; Socrates: Solon. Vid. *ſua loc.* Sdeuſippus Piatonis nepos Athenienſis philoſophus. *Leg. Gell. lib. 3. cap. 17.*

Timæus philoſ. Pythagoricus patria Locrenſis, cuius nomine liber apud Piatonem.

Xenarchus Cilix philoſophus peripateticus docuit Alexandriæ, & Romæ ſub Auguſto. Xenocrates Xenophanes Xenophon. Zeno. Vide *ſua loc.*

Synonyma alia.

Rimetur ſolitas naturæ expandere cauſas, Inque pari diſpar fomite quærat opus. *Rutil.* Siquis erit recti cuſtos, imitator honeſti. *Adar. 1. epig. 40.* Stoicæ diſciplinæ ſatelles, & ſectator. Cum tibi ſit Sophiz par fama, &c. *idem. 1. 1. 2.* Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & hæres Præpende mento, nec tibi barba minor. *idem. 9. epig. 48.* Qui ſectatur cauſas nouit, qui pondera rerum; *ex eodem.* Magni ſenis actus in horris, id eſt nutritus in Piatonis academia. Stoico plenus grege. *Per. Arb.*

PHILTRA, orum.

Philetrum amatorium eſt poculum in rabiem agens amantes.

Amatorium virus. *Niv.* Amatorium poculum. *Cic.* Delimimentum. *Aſſonius*. Philtra nocent animis, ſpemq; furoris habent. *Ouid. 2. de art.* Theſſala pharmaca; *ex Iuuen.* Amoris poculum. *Her. epod. 5.* Cui tota tremuli frontem Cefonia pulli Inſudit. nempe Hippomanes, quæ eſt caruncula pullo equino recens naro ad hærens: & hanc membranam adhibebant olim ſemine Magicæ ad Philtra componenda. *Im. 6.* Hæc potio torquet. *ibid.*

rini: *Æquoreus vitulus: Vitulus, taurus maris.* *Sen. in Hipp.* Corniger ponti horridus, *ibidem.* Marinx vacca: *Corpora Phocorum.* *Ouid. 3. met.* Immania Nepuni armenta. *Virg. 4. Georg.* Et turpes pascit sub gurgite Phocas. *ibidem.*

Epich. Turpes, deformes, immanes.

PHOCIS.

Regio parva in Achaia, sinui Crisæo adiacens circa Parnassum ad Pæotiz fines à Phoco viro Corinthio sic nuncupata. In hac Delphi fuerunt ciuitas Apollinis oraculo celeberrima; necnon Cyrrha. Vide *sua loca*. Phocus autem Æaci filius à Peleo, & Telamone fuit occisus: Vide *Peleus*: & is Phocidæ urbem in ea condiderat, nomenque dederat, urbem sanè paruum, ac tenuem, in qua Oedipus Laium patrem in quodam tumultu inter ciues suos, exerosque exorto uelut interfecit, matremque imprudens duxit uxorem. Urbem describit *Strab. 1. Theb.*

Trifidaque in Phocidos arces, Veteremque reuoluit circa Phocida. *idem 7. Theb.* In qua Apollo cultus fuit ob oracula Delphica: Pollutamque suo despectat Phocida busto. *ibidem 2. Theb.*

Phocenses, pop. Aoniæ Phocidis arua. *Mont.* Aonia à montibus Aonijs; qui Phocida contingunt. Separat Aonijs Acteis Phocis ab aruis. *Ouid. 1. met.*

Daulis, dis. *Presl.* Phocidis vrbs. Daulia *Serapioni* dicitur, & *Luius*. Drymea vrbs in Phocide, cuius incolæ Naubolenses antiquiore vocabulo appellatos fuisse scribit *Pausanias*: qui etiam affert Daulidem urbem sic dictam à Daulide quadam nympa. Daulia rura. *Ouid. 5. met.* Phocæ rura. *ibidem.* Daulidos agri. Phocæ regio. *Sen. in Oedip.* Phocidos solum. *idem ibidem.*

PHOCÆA.

Ioniz ciuitas Atheniensium colonia ita dicta à Phocorum multitudine, quæ urbem condentibus circa hoc litus apparuerunt: qui deinde varijs Persarum bellis attriti, & exagitati varia vii fortuna in Galliam deuecti Maffiam condiderunt. V. *Maffia*.

Phocæa, siue Phocaica tellus: *Ouid. 2. met.* Phocæico bibulas ringebat murice lanæ: *idem 6. met.* Phocæi pop. Phocenses etiam dicti: Pitocæiz manus. *Lætan. V. Maffia.*

PHOCVS.

Pelei frater, filius Æcei, patruus Achillis; qui Æaco natus fuit ex Pſamathe Nerei filia. Huc Peleus occidit cum Telamone, vt nonnulli sentiant; ob quam causam ille fuit in exilium missus. V. *Peleus*. Phoci meminit *Ouidius in 6. met.* & *nes superius in Phocide*.

Pelei frater: Nerei nepos: Pſamathis, Æacique filius. Nereis iuuenis: *Ouid. 7. met.* Æacides: *ibid.* Telamonis frater: Quem Peleus occidit: Peleæ causâ fugæ: Achillis patruus.

PHOEVBVS.

Idem qui Apollo. Vide *sua loca*, ubi plurima: & Sol. Vide *sua loca*: dictus Phœbus; hoc est lux vitæ. Phœbi currus: Flammasferos Phœbi consendere curras.

Epith. Candens, roseus, auricomus, crinitus, nubo candens lumine, ciuibz insignis, coruscâs, lucis parens, mufarum præfex, &c.

PHOEBA, dis.

Dicitur Sacerdos Phœbi, & vates; & ad foeminas plerumque pertinet.

Et pati commota Phœbum contigit nondum. *specum. Sen. in Oedip.* Virgo Phœbas: vt Sibylla, vt Callandra, de qua *idem Sen. in Agam.* Siles repente Phœbas, & pallor genas: Nec non qui tripodas mouet, *idem in Med.* Nec sic intortum violatæ Phœbados vltix In Canaas fulmen iecit — *Sid. Apoll.* Scilicet Pallas in Atacem violatorem Callandæ.

PHOEBE.

Vide Luna, Diana.

PHOEBE.

Leucippi filia, Iliax foror, Idæ coniux, qui Lyncei frater erat, amboq; Aphareï filij; Messenia cui patria erat; & Minervæ Sacerdos, quemadmodum Iliax Diana erat. Hæ autem vt refert *Hymnus* cùm essent formosissimæ virgines quarum amore incensû Castor, & Pollux illas raperunt viros, qui sponſis amissis ad arma confugerunt ad illas repetendas. Castor Lynceum in prelio interfecit. Idas amissio fratre omisit sponſam, & bellum, cepit fratrem sepelire; Cuius ossa cùm in pila collocaret aduenit Castor, qui pium exipit officium prohibere: Idas verò indignans gladio, quo cinctus erat Castor in inguina traiecit. V. *religiosa apud Hyginum.* Vide *supra Castor*.

Iliax foror, siue Theiayx: Quam Castor rapuit Leucippis, dos. Non sic Leucippus succedente Castora Phœbe Pollucem cultu non Theiayx foror. *Prop. 1. 2.* Te rapuit Theſeus geminas Leucippidas illi. *Ouid. in 5. fast.* narrat prælium, sed diuersè ab *Hymno*: ostendit enim in eo certamine à Lynce, siue Lyceo Castora peremptum; Lynceum verò à Polluce interfecit; Idan verò Iouis funine occubuisse: Abstulerant raptas Phœben, Phœbesque sororem Tyndaridæ fratres hic eques, ille pugil. *Ouid. 5. fast. in fine.* Philodoces filia: hæc enim coniux Leucippo Messenio.

PHœNICIA.

Siue Phœnice, & Phœnicz inclyra Syriæ regio est tam in sacris litteris, quam apud historicos celebris; cuius olim terminus erat quicquid terrarum inter Eleutherum Bœuen, & Pelusium oppidum Ægypti: At postea Phœnicæ termini sunt duo amnes attributi à meridie Cherſeus, à septentrione Eleutherus: Duas habet partes tamquam prouincias, quæ sunt

Galilea superior, siue gentium, de qua V. *sua loca*; & hæc est inter Cherſi fluminis orbia, & Antilibanum montem.

Syrophœnicia, quæ inter Antilibanum, & Libanum. In vniuersa verò Phœnicæ vrbes clare sunt.

Tyrus Sidon. V. *sua loca*.

Ptolemæus, quæ ante Ace. *Presl.* & *Crab.* Accho. *lib. 1. cap. 1.* Colonia Claudij. *Plin.* Rhodophoros, in *Mutab. lib. 3.* cognominatur, nempe rossera, hodie *Aren.* à nonnullis dici putatur.

Y y 2 tus.

tur. Accaron etiam ab alijs dicta porro fuit Prolemaia, siue Ptolemaia à Ptolempo quodam Ægypti Rege, qui eam condidit: ad litus est Phoenicij maris. Lege *Adrichomium Delpum in Theat. terra sancta.*

Sarepta. siue Sarapeta: Sarepta Sidoniorum est apud *Livium.* Sarcopini vini scriptus meminit: *Alexander Trallianus*: est autem celebris in sacris paginis Elize prophetæ hospitio: Berytus, siue Berytos, vulgo *Barrut*, hæc olim, teste *Adrichomio*, Geras dicta à Gergesio quinto Chanaan filio; tum Felix Iulia: coloniam enim eo duxerunt Romani, qui Augusti beneficio Romanum ius suis ciuibz obtinuit ab Herode seniore, & ab Agrippa Rege templis, foris, theatro, alijsq; exornata fuit ædificijs, in qua Saluatoris imaginis à Iudæis illusa miraculum editum *S. Athanasius Episcopus Alexandrinus* commemorat. Barutem etiam à recentioribus dicitur. Antiquamq; Tyron Beryti, & moenia graecæ. *Rhemus Pontanus.*

Bybos. *Procl.* vrbis Phoeniciæ Gobel Hebraicè dicta, teste *D. Hieron.* Gylbi vrbis incoia ducuntur in *Ezech.* 27. Eue olim dicta ab Eueo filio Chanaan refert *Gual. Tyr.* lib. 1. cap. 9. Berys, siue Botrus, & Botrum, & Botrium opulenta vrbis, quam sub Elize tempore Ithobalus Tyriorum Rex condidit. Lege *Ioseph.* 8. *Antiquit.* 13. Arcadus opo. in insula eiusdem nominis, cuius meminit *Strabo* (verius est) cuius conspectu ad mare est Anxaradus, siue Anxeradis vrbis clara; quæ etiam aliquando, teste *Codrens*, Constantia nominata à Constantio Imp. hodie *Tortosa*: à qua haud procul est Archis ad Libani radices. *Gual. Tyr.* Acropolis, Arcas, & Arce est apud *Adrichomium in Theat.*

Orthosis. *Dionysius.* Orthosis. *Procl.* & *Strabo.* Orthosis. *Plin.* vrbis Phoeniciæ, quam Tortosiam hodie à nonnullis nuncupari existimant. Tripolis. *Procl.* & *Diod.* 16. de qua diffusius *Adrichomius.* Paneas oppidulum. *Steph.* & *Plin.* verum *Adrichomius* refert Paneas sic dictam vrbem à Panea de fonte, qui eam alluit, illamq; esse Buteæ, & Traconitidis regionis metropolim ad radices montis Libani; quæ etiam Dana, siue Danium dictum ob proximum fontem Dan, qui Ior adiunctus paullo post Iordanis appellatur. *V. sua loca.* & hic terminus fuisse Israheliticæ regionis hunc dignoscitur, quod scripsit in sacris paginis à Dan vsque Bersebae legatur assignatus illi terminus. *V. supra apud Adrichomium.*

Fluij.

Iordanis. *V. sua loca.*

Bleutherus. *Procl.* *Ioseph.* & *Plin.* nunc Vallania dicitur à recentioribus, apud quem haud procul à mari Valliana est oppidum.

Montes.

Libanus. Cammelus. *V. sua loca.*

Synonyma.

Phœnicia regna: dicta autem sunt Phœnicia à Phœnicæ Rege Agenoris filio, Cadmi, Cilicidæ fratre, qui post patrem, illis à regione digniculis ab Europæ per Iovem rapam recuperandam, et regioni imperavit, Tyrumq; iustitians soci regno nonnulli imposuit summi.

Phœnicum vrbes, domus, &c. Tyriz oræ, fig. Telus Sidonis, fig. pars pro toto. *Ouid.* 3. met. Hinc ab ipsis vrbibus Tyro, & Sidone multa possunt formari synonyma.

Populi.

Phœnices; solers quidem hominum genus, & ad belli, paci; munia eximium. Hi primum ex omnibus litteras, & literarum operas, artes plurimas, maria nauibus adire, classe configere, imperitare gentibus, aliq; multa commentisunt: & hi Tyriz, Sidoniz, Agenorides, Ptolemaidæ, &c. Phœnicæ dicuntur formæ Syrophœnicæ, &c.

PHOENIX vir.

Multi fuerunt celebres hoc dicti nomine. Phœnix Agenoris filius, Cadmi frater, qui Phœnicæ regioni nomen indidit, ingenioq; acutissime primus Phœnicibus Græcæ quasdam tradidit litteras, artemq; scribendi eos docuit, vnde *Iosephus* Phœnices Græcæ litteras inuenisse scribit, & *Lucanus* innuit in 3. Phœnices primi, famæ si creditur, aut Manutium rudibus vocem signare figitis. Præterea vermiculum inuenit Phœnix in murice, vnde & color ille Phœniceus, quæ mutata littera Puniceus, siue purpureus dicitur. *V. Moræ.*

Agenorides; à patre: Cadmi, Cilicisq; frater: Europæ frater, & huiusmodi.

Phœnix alter Amyntoris filius, & præceptor Achillis, qui maternis precibus impulsus cum concubina patris concubuit; quod ubi pater rescivit filium execratus est, inuocatisq; furis imprecatus orbitem filiorum, paternæ imprecationes ratæ fuerunt, vt tradit *Homerus* in 9. liad. Phœnix autem furim solus profugit ex patria, deuenitque ad Peicum, qui eum nutricum dedit Achilli filio, vt illum efficeret oratorem verborum, auctoremque rerum, quod & *Cicero*, & *Fabius* reulerunt: hunc luminibus orbium sanauit Chiron: huius meminit *Ouid.* 7. metamorph. in Meleagri venatione.

Phœnicis Chiron lumina Phyllyrides sanauit. *Prop.* 2. 1. Hippodamiz filius: Amyntorides: Fleuit Amyntorides per inania lumina secum. *Ouid.* 1. de art. Cretus Amyntore. idem 8. met. Amyntore natus idem 1. *Pent.* 5. Achillis nutricus: vnde: Sed charo Phœnix hercebat alumnos. *Stat.* 2. silu. 1. Ignotum Pyrrho Phœnix nargabat Achil lemi. idem 5. silu. 1. Id quod Amyntorides videas, trepidus; ministro Prætextes baculo luminis orbibus ite. *Ouid.* in fin.

PHOENIX avis.

Arabica, solitaria, æquæ magnitudinis, auri fulgore circæpolla; cætera putporea cæruleam roseis caudam pennis distinguens. *V. Plin.* lib. 11. cap. 2. viuere secundum alios prodiit (quod quidem incertissimum est) annis trecentis quadraginta; iuxta alios sexcentis; sunt qui fabulas narrant de annorum serie, quos viuunt; nemine *Seneca* lib. 4. epist. Scribit *Dion.* Phœnicem ante postremum xuium Tiberiz cõspectam fuisse: Duo tamen aliquando visos fuisse, patrem, & filium narrat *Pierius Hieroglyph.* lib. 20. vnde pater, fabulosum, quod de illo dicitur, & à nobis in-

fra

fra referetur . Apud *Claudianum* in *ſue*, habes de Phœnice carmina. Hæc auis morituræ, vt aiunt) factio rogo ex varijs odoramentis concuſſa alarum ſe, rogumque incendit; ex cineribus autem naſcitur vermiculus, vnde Phœnix altera, quæ defunctæ Phœnici iuſſa perſoluat: ſed hæc mihi adeo fabuloſa, vt quælibet metamorphoſis Ovidiana; acutus autem lector cauſas examinet ſecum, animoque perpendat.

Quæ ſibi præſternat viarum altaria Phœnix: *Stat. 3. ſil. 2.* Phœnix, eſt commune mari, & ſceminæ. *V. inferius in epith.* Vnica ſemper auiſ. *Ouid. 2. eleg. 8. 6.* Titaniſ ales. *Claud. in opus.* Par volucer ſuperis: *ibidem.* Stellas qui viandus æquat Durando, membrisque terit redeuntibus æuū. *ibidem.* Qui pater eſt, proleſque ſui, nullogue creante Emeritos artus ſecunda morte reformat. *ibidem.* Aeterna auiſ: *ibidem.* Hæres ſui: *ibidem.* Ales longæus: *idem 2. de rapt.* Quæ medijs nutritur odoribus ales.

Pharia volucris: *Stat. 2. ſil. 1.* nam poſtquam enatus eſt nouus Phœnix ad Pharum, ſine ad Nilum tendit, vt ibi paternis manes facret. Lege *Claudianum de Phœnice*. Scandet odoratos Phœnix felicior ignes: *Stat. 2. ſil. 4.* Aſſyria volucris: *T. V. Strab.* Viuidus volucer: *Claud. Phœbi alumnus: ibidem.*

Qualiter Aſſyrios renouant incendia nidos Vno decem quotic ſecula vixit auiſ: *Mart. 5. 7.* Vna eſt, quæ reparet, ſequæ ipſa reſeminet ales Aſſyrij Phœnix vocant, &c. *Ouid. 15. met. 109.* Phœnix. Ales ſuperba: Et nido niger alitis ſuperbæ flagras: *Mart. 6. 55.* nemp̃ ture, quod in nidum ad ſe comburendam congerit Phœnix, necnon cynamum, & caſiam, cuius ramuſculus illa dicitur ad Solis radios accendi. *V. eundem lib. 9. 12.*

Epich. Vjuax, nobilis, longæus, Aſſyrius, viuidus, æternus, foligena.

PHOLOE.

Mons Theſſaliæ Gigantum domicilium, quos ibidem Hercules occidit, reliquoſque proſtigauit: Pholoos vertex: *Stat. 10. Theb.* Vnus vt eſt filius Pholoos habitator opacæ: *idem 3. Theb.*

Ita dictus mons à Pholo Centauro, qui cūm Hercule ſuſcepit hoſpitio, & ille Centauros occidiſſet, dum cognatos ſepelit ab vno ſagittam euulſit, qua ſeipſum caſu vulnerauit, cūmque curari nequiret obijt; eum autem Hercules magnificè ſub monte ſepeliuit, qui ab eo nomen accepit, vt ſcribit *Diodorus.*

Pholoes rupeſ. *Stat. 1. Achill.* Centaurorum fedes.

Est præterea Pholoe nomen ancille apud *Virg. lib. 5. Aen.* alterius nomen apud *Horatium*: præterea mons cum vrbe in Arcadia: Nymphæ nomen apud *Stat. 2. ſil. 3.*

PHORCVS.

Sive Græco more Phorcys, aut etiã Phorcyn, nos: ſilius ſuit Neptuni ex Thoſæ Nymphæ Rex Corſicæ, & Sardinie inſularum, qui, vt ſcribit *Varro*, cūm ab Atlante nauali prælio victus, & in uari ſubmerſus eſſet Neptuni patris beneficio Deus marinus effectus eſt: ex Ceto autem coniuge tres ſuſtulit alias eximia,

pulchritudine Euryalam, Stheno, & Meduſam (ſunt qui Scyllam addant) quas interfecit Perſeus. *V. Meduſæ* quæ à patre Phorcinis appellata fuit. Phorci vetulaſ conuenit Perſeus cum Mercurio, quibus Palladis admonitu oculum, dentemque, quib. viciffim vrebantur ſuratus eſt: quæ tamen omnia receperunt indicatis primū Perſeo nymphis, quæ inferni galeam, calaria, & peram habuerunt; quorum ope ipſe Meduſam interfecit: hæc ex *Phœryde* & quem ſicutus videtur *Ouid. lib. 5. met.* cūm de Perſeo loquitur.

Pater Meduſæ, genitor Nereidum, Phorci; chor, Panopæque virgo. *Virg. 5. Aen.* Tritoneſque ceteri, Phorci exercitus omnis: *ibidem.* Neptuni ſilius. Numenque ſecundum Phorcus auiſ: *Lincan.*

Græci, dicte ſunt quoque Phorci filiz, quas diuerſas faciunt à Gorgoniis, immo dicunt Perſeu harum ope ad Gorgonas perueniſſe, quas deinde interfecit. *V. Eratoniū in Præneb.*

PHORONEVS.

Antiquiſſimus Argiuorum Rex, à quo Argiui dicti ſunt Phoronei, pater Inachi fluminis; ſive vt alij dicunt euſilem ex Niobe, ſive ex alia ſcœmina ſilius, qui primus iudicia, legesque conſcripſit; ac Iunoni templum primus conſtituiſſe, & ſacrificiorum ſolemnia dicitur, à quo Io Inachi ſilla Phoroneis dicitur, neptis videlicet Phoronei, & Phoronides vadæ Inachi fluencia. *V. Inachus.*

Iſ Phoroneis quondam ſtabulata ſub antris, ideſt Argiuiſ: *Stat. 3. ſil. 2.* Magnique Phoroneos inclyta fama: *idem 1. Theb.* Qua Danaus libare Dijs, ſeniorque Phoroneus Aſſueti: *ibidem.* Primus Rex: *Lactantiū interpret in 4. Theb. Stat.* Niobes pater: alia à Tantalide, quam Iupiter compreſſit: *idem.* Phoroneæ matrem, ideſt Argiux: *idem Stat. 12. Theb.* Pater Inachi, Mitis: Iſ auiſ. *ex hyg.* Sunt qui dicunt Phoroneum ſilium ſuſſe Inachi, & Iſidis ſoror; verū à fratribus raro apud Græcos patronymica deriuari comperio.

PHRENESIS.

Phrenicis, p. p. *Celf.* Continua dementia. *idem:* eſt enim phreneſis primarium cerebri malum ex inflammatione cerebri, aut eius inuolucrorum comitem ſemper febrim attrahens. Delirium. *Celf.* in februm vigore mentis alienario eſt bili, aut calida expiratione ad cerebrum ſubrepente: Deliratio. *Cæ.* Febris delirans: Deliramentū. *Plant.* inſana, delira febris.

Mentis error. *Hor.* quando ægri deſipiunt, & aliena loquuntur: Inſania morbi: Mens non ſana. *Sen. in Med.* Erroris vari. *Ouid. 4. met.* Mal inſanica.

PHRENETICVS.

Phreneſis laborans: Cūm ſuror haud dubius cūm ſit manifeſta phreneſis. *Iuuen. ſat. 14.* Furens æger, egrotus, ſuribundus: Mentis ægens. *Ouid. 2. triſt.* Vtque dolore Pulſa graui grauis eſt amentia. *idem 5. met.* Febricitans inſania: Cūm ſunt prima viri regna petita malo; nemp̃ cerebrum in quo regnat homo: Cūm ſurix ægrotus: Inſaniens febris: Hanc eſſe phreneſim Si neſcis non es ſanus amice Mathon. *Mart. 8. 81.*

vitto Aureo fratrem simul, & sororem. *Sen. in Troad.*

Gener Ætæ: ab Ætæ enim Colchorum Rege receptus filiam eius Chalclopes, quæ Medæ germana soror erat, accepit uxorem, ex qua cum liberos suscepisset, veritus est focer Ætæ ne fe regno deiceret, quod ei responsum ex oraculis fuerat, vt ab aduenæ progenie sibi mortem cauere, quomobrem Phryxum interfecit: at filios ratem ascendentes, vt ad auum Atlante transirent, naufragos excepit. *Efor. in Libani, in Stat. Comment. Phryxum vellus. V. Ariet. Phryxus Cretheos, epitheton, Pelæ de sanguine. Val. Place Arg. 1. Chalclopes vir; nam Chalclopes Ætæ filia Medæ soror nupit Phryxo. Huius meminit Ouid. in epist. Helen. & in 7. Metam.*

PHTHISIS.

Exulceratio pulmonum ex piquita & capite distillante, quam consequitur.

Hæctica febris, quam produunt oculi fugientes, corporis squalor, collapsus temporum, venteris extenuatio, & a cibo calor augmentum: Marasmus; tertius hæctica gradus, vbi assumpta carnositas substantia calor febrilis obfessio corpore primigenium humidum depascitur manifeste: dicitur etiam: Marcor: Pyretos, p.c. Græcè: Tabes, is. Cels. Tabus. V. fusloco: est enim morbus corpus vniuersum sensum colligans.

Pulmonis viciis, plaga: Synnexis, colliquatio. *Plin. Consumptio. Cn. Peripneumonia: Cels. Pulmonum exulceratio, ac inflammatio, quam spiritus difficultas cum marum robore sequitur: Adducitque cutem macies, & in aera succus Corporis omnis abicit vox rancium, atque ossa superiunt.* *Ouid. 3. met. Aeterna consumptus tabe perisist.* *Idem 5. trist. 2. Cernis, vt e molli sanguis pulmone remissus.* *Idem 1. Pont. 4. Vulnera cordis.* *ibidem.*

Pthiticiis, est qui laborat pthitisi: Tabidus, quæ tabes conficit: Consumptus pthitisi: Pulmone laborant corroso: corroditur enim a piquita & cerebro decedente, & quodammodo lancinatur pulmonis alæ.

PHYLLIS.

Lycurgi Thraciæ Regis, & Crustumæ filia, quæ Demophoonem Thesæi, & Phædræ filium à bello Troiam in patriam redeuntem, ac tempestibus in Thraciam delatum hospitio, & lecto benignè suscepit: sed ille audita morte Mnesthei, qui post eiectionem ex Athenis patrem Thesæi Imperium occupauerat regni cupidine captus, Phyllidi data fide, se intra mensem reditum, abiit. Sed post quatuor menses exactos ad illum Phyllis scriptis epistolam, quæ 2. est apud *Hesiodum Ouid.* Sed nec illo redeunte amoris impatiencia, & doloris impulsu se laqueo suff: endit: Deorum tamen miseratione in Amygdalum sine folijs conuersa est: Reuersus postea Demophon cum truncum amariæ amplecteretur, velut sponsi feneiret aduentum, emisit folia Phyllis; vnde etiam Amygdala dicta sunt Phylla à Phyllide, quæ ancæ Petala dicebantur.

Hospitiæ Demophoonis. *Ouid. epist. 2. Rhodopela*

Phyllis: Lycurgi filia: Sithonis, dis; à loco Thraciæ. Alij pro Demophoonem Acamante referunt, cuius longam ante fabulam, siue historiam narrat *Lycophronus Interpret, & Stephanus*, quos adire poteris.

PHRYNE.

V. *Meretricum nomina.*

PIACVLVM. V. *Saenifinium.*

PICVS.

Saturni filius Rex fuit Latij, qui cum iam Canentem ex Venilia Iani filiam duxisset uxorem, à Circe fortè in venatione visus statim amarus, cum ei mortem gerere nolet ab eadem in auem sui nominis conuersus fuit: eius verò socij cum Regem requirerent, ne virtibus in noxiam Circem fruerent contacti magicis herbis in varias species abiecti mutati: Fabulam habes apud *Ouid. lib. 14. met.*

Martius ales: quod Picus aus Marti sacra fuerit olim Martia picus aus. *Ouid. 3. fast. Proles Saturnia Ausonis in terris.* *Idem 14. met. Ille colit nympham, quam quondam in colle palati Dicitur ancipiti peperisse Venilia Iano.* *ibid. m. Laurens Picus.* *ibidem.* Turbo dicitur etiam Picus. Iani gener: Volucris Mauortius. *Mont. Canentis vir, coniux: Ianigenæ coniux: Quem Circes fecit auem: Exierat recto Laurens Picus in agros.* *Ouid. 14. met.*

Picæ fœmine aues, in quas conuersæ fuerunt Pieri filiæ. Hic enim Macedo vir fuit, ac prædies, qui ex Euppe vxore nouem suscepit filias, quæ musas ad ceteram cantus prouocare sunt ausæ; verum ab illis superatæ in totidem picas fuerunt mutatæ. Ceterum picæ sunt aues, quibus expressior loquacitas est: admanet verba, quæ loquuntur, & quasi in eorum medicatio ne videntur inrentæ. Verum addicere alias posse negant, nisi quæ glande vescuntur, & inter eas facilius, quibus quini sunt digiti in pedibus: hoc autem nisi primis duobus vicæ annis; ex *Plinio.* de picarum transformatione lege *Ouid. 5. met. Bactho sunt facæ, & Picus Marti, Phrynus teste.*

Nemorum conuicia. *Ouid. Insisterant ramis imitantes omnia picæ.* *Idem 5. met. Pterus has genuit Pelleris diues in aruis Pteronis Euppes marer fuit, &c.* *ibidem. Loquaces delicia: Stat. 5. fil. vit. Pierides, Euppidæ; à parentibus.* *Epith. Loquax, carulla, elandaria.*

PICENVM.

Regio in Italia celebris, sic dicta à Pico, qui in vexillo Sabinorum confendit, cum inibi Æsculium conciderent; nunc autem Marchia Anconitana vocatur ab Ancone emporio celeberrimo, quod sedem, domiciliumq; dabat Marchionibus vniuersæ prouinciæ domus Longobardorum tempore. Ager autem Picenus, vt testatur *Livius*, rerum omnino fertilis fructibus tam lignarijs, quam frumentarijs præstantior: nunc autem excisis folijs frumenti valde ferax, vt potè cui vicinis locis frumenta si permittatur abundè subministrat. Habent autem Picentes limitimos Sabinos à meridie, cum Vinbris, ab occidentè Gallos Cisalpinos cum Iauro fluuij; à septentrionem Adriaticum sinu aduocant; ad

X 4 orientem

orientem verò Sannites spectat. Insignes sunt in genere.

Urbes.

Ancon, quæ Ancon, id dicitur etiam *Prolema* a cubiti forma, in quam vrbs ædificata esse censetur. Hæc oppidum a promontorio Cumero maris, quodque p. vrbi clauditur, à sepulture, quem à Titiano Cæsare extruxit Pontificum præfectum Romanorum, quorum dictio patet in dicitur, naturæque validum, & fortissimum cluens effluere ipsa verò vrbs portis, propugnaculis, muris, & turris, quæ nautissima Græcis, Illiricis, Pannonibusque immò toti Europæ mercatum præbet insignem; vini, & frugum vberissima. *Strabo.*

Anconis metropolis, portus, tecta, &c. Picens portus; cuius enim in Picens insignior portus Aconitanus; Dorica Ancon; Ante domum Veneris, quam Dorica habuit Ancon. *Imen, sat.* nam Venetum olim colebat. *Cassell. 37.* Syracusana c. sloani, nam vt *Strabo* refert, Ancon à Syracusanis donda fuit Dionysij tyrannidem fugientibus: Hinc Aconitanum pop. Syracusanorum progenies: Illic Dalmaticis obnoxia fluctibus Ancon. *Livian. 2. Pharf.*

Macerata recens, vt videtur, vrbs, sed legatione Pontificia, & Academia frequentior, & honoratior. Eis vrbs sic dicta ab Æli fluuiio, qui per Picens in Adriaticum euoluitur: sunt qui vrbes collocant in Vmbria. *Procl. hodie test. Firmum.* *Procl. Firmum Picensum Strab.* Firmorum castellum. *Plin.* Firmorum colonia. Firmus ager: Firmum, pop. *Liv.* Auximum, *Plinarch. & Livian.* Auximum dicitur *Strab.* Oximum *Livian.* Auximas apud *Baldum de Imitibus.* Colonia Auximana: *Pater.* quondam Picensium metropolis, teste *Procl. pio*, hodie *Osimo*; vrbs est Episcopalis.

Luretum. Vide *sat. laco*. Ricinetum à populis Ricinensibus, qui ibi habitantur: cum Heluia Ricini olim diceretur, vt patet ex inscriptione veteri: hodie *Ricanari*. Fabrianum, siue Faberiana ebatz optime celebratum emporium, vulgò *Fabiana*, *Septempeda.* *Procl. & Strab.* vrbs Picensium mediterranea: Septempedani dicuntur *Plinius*, hodie *Sanserino*, *Prolem.* dicitur. Tignium, à Tignia Picensi fluuiio sic dictum opp. *Cass.*

Aculum Picensium vrbs Episcopalis mediterranea: vulgò *Aculum* vnde populi Aculani: Cupri, vel Cypre. *Procl.* duplex oppid. in Picens, Cupra maritima, & Cupra montana; quam postremam nonnulli existimant, *Ripacturone*. Cuprentes, pop. *Legge Orsen. Thof. Geogr.* Cingulum. *Cass. & Cie.* oppidum non ignobile, cuius pop. Cingulani dicuntur *Plinius*. Truentum, opp. à fluuiio Truentio sic denominatus, quod Picensium est terminus.

Vrbium: *Tacit. Prop.* vnde populi Vrbinate, qui etiam Metarentes, alio monte vrbs à flumine insignis, & Ducatu, & nobilitate ciuium: à qua haud procul in planitie fuit Metaurus; cuius Ducum matula stirpe extincta ad Romanum Pontificem Ducatus excidit: Senogallia. *Plin.* quæ Sena Gallica dicitur *Silv.* & *Prolem.* vrbs

maritima Senonum Gallorum: quam ab occasu Misa, vel Sentinus fluuius adluit, vulgò *Sinagalia*. Fanum Fortunæ. *Procl.* Senonum vrbs haud procul à Sena Gallica maritima vrbs. Fanum dicitur *Cass. & Procl. pio*: Fanestris colonia. *Pompeian.* Colonia Iulia Fanestris: *Vitruius 5. cap. 2.* Fanestris incolæ, hodie *Fano*: dicta Fortunæ Fanum, quod ibi Fortuna colebatur, cuius culus emporii vestigia videntur in monte, vbi olim strum erat oppidum.

Pisaurum, Senonum vrbs: Colonia Pisaurorum ex *Liv.* & *Plin.* emporium sine in Adriatico mari, cuius aquæ perfunditur meten omnis celeberrima, & d. ues ædificis: hodie *Fesaro*. Forum Sempronij; Senonum vrbs, ab aliquous tamen Vmbrie tribuitur, hodie *Fossombrone*, vrbs antiqua, & antiquis vestigijs nobilitata: Calle; vicus in Picensi Senonum, vulgò *Cagli.*

Fluuij.

Ælis: Potentia, in cuius ripa ingens lateritium amphitheatrum videtur: Truentus, terminus inter Picens, & Sannites: Metaurus ab Vmbria per Senonum Picensium in Adriaticum influens: Cæsanus, ille Cæsanus Vmbriorum in Picens: Misa: Castellanus: Lætus mortuus: Lætus vidus. Sursum à Picens in Samnites tendens.

Lacus est etiam celebris in Picens anilium fabularum fundamentum, qui quod ad Nursinus spectat lacus Nursinus dicitur. Sed Vide quod de illo dicitur in *diuisione Sabini*, apud *Nursiam*.

Synonyma.

Picensatellus. *Sil. Ital.* Picensa humus, &c. cuius populi. Picens homo, vir, populus, &c.

Picentes, & Picens dicuntur, quorum olim ea fuit multitudo, vt inde aliquando trecenta sexaginta hominum milia in populi Romani fide viderint. Dicti Picens, teste *Strab.* à Pici Martij in Sabinorum vexillis insidentis omne, vt *Superius* innuimus.

Picentini verò populi sunt ad mare Tyrrhenum Lucanis proximis inter Surrentinum promontorium, & Silarum amnem incolentes à Picensibus, maris Adriatici accolis originem trahentes. Horum oppida fuerunt Pencia. *Strab.* *Plin.* metropolis olim Picentinorum: Picentum dicitur: *Stephano* Surrentum, siue Surrentum. *Procl.* hodie *Surrento*. Surrentini colles. *Colan.* Surrentinum promontorium. *Tacit. Ann. 4.*

Sarnus, fluuius. *Procl.* Nec Pompeiani placeant magis oia Surni. *Sat. 1. silv.* hodie *Seasaro*.

PICTOR.

Egregius pingendi opifex: Tabulasque coloribus vrbs. *Ouid. 3. fast.* Qui pingit, qui colorat tabulas: Arte potens, pollens, pingendi: Manus artium te pulcro docta colore exprimet: Hæret Apellæ alter imaginibus. *Pidæmus.* Colorum sciens, conficiens: Qui vultus effingit, exprimit: Quæ manus obliuiscens depinxit priuatibus, Et posuit alta curia vasa domo. *Prop. 2. 6.* Non istis olim variabant recta figuris, Cum paries nullo crimine pictus erat.

Qui

Qui miro pingendi excellit honore: Pingens:
 Artifex manus: Cui neque par Zeuxis, nec ma-
 gnus Apelles: Præstantes ejus manus æmula
 formas Exprimit: Æquans naturæ iura viribus
 ingenij: Arthe Parrhasia potens: Apellæ in-
 dignis in arte.

Epith. Clarus, celebris, egregius, præclarus, excellens, peritus, insignis, doctus.

Pictures.

Aliquot celeberrimos hic referentius, alios si quis
auebit agnoscere perleget erudita sane volumi-
na Etrusca lingua conscripta à Gregorio Vassaro Arc-
sino, qui diligentissime Pictorum insignium vi-
tas describit: ex veteribus

Apelles: Parrhasius: Zeuxus. *V. finis laevis*. Bupalus
infignis pictor, qui cum Hippocantem poetam
deformi pictura pictum omnium risu exposuisset,
tám mordaci ab eo carmine perfrictus fuit,
ut laqueo vitam finiret; vnde *Hor.* in *epod.* Quae
his Lycambæ spreus infido gener, Aur acris ho-
stis Bupalò: Pausias Pictor Scyconius Brætes
filius, & Pamphilus Macedonensis discipulus, qui
Glyceram corollarum retraceis adamavit
eamque sedentem humi depinxit, & coronas
eioribus placentem; vnde *Hor.* 2. *form.* *sat.* 7.
Pausiaca tabella, ex recentioris seculi pictoribus.

Michael Angelus Buonarotus Florentinus, cuius opera vel f sculprurx, vel picturx, vel fine architecturx admirationem cunctis adferunt. Florentinus Apelles dici potest, cuius sepulchrum Florentiæ visitari apud Franciscanos cum insigni elogio. Raphael Vrbinas, qui vel in pingendis et stacilis laudibus miraculum fuit orbis. Andreas Scartus Florentinus, cuius tabulæ præfertim in parietibus egregie depictæ videntur passim in eius parria.

Recentioris vero feculi nomen pictoris celeberrimi quod mihi sit carissimus, jacet vivientis, & ad nominis immortalitatem anhelantis præterire minimè possum (non leicrècò spectis alijs, qui adhuc celeberrimi sunt) nempe Saluatoris Rofa, qui Neapoli exortus tunc in Florentie, quàm Romæ se spectabilem, & admirabilem præstitit adhuc.

PICTVRA.

Qua olim Deos præfici variè exprimebant: et enim, vñscriptibz *Artemidorus Baldianus*: Mercurium iuuenem, & adolefcentem pingeant; Herculem iuueniculum; virum Iouem; senem Saturnum; Diocuros Geminos adolefcentes (sue infantes) Spem, Dianam, & Mineruam, virgines; Spem scilicet ridentem, Dianam casta facie; Mineruam iuuentem *Gorgona*: Fortunam mulierem iuuenem; verulam Vestam; Parcas tres mulieres vestita; nudas Horas; lauantes Nymphas. Picturæ autem laudes quære ab his, qui de illa sæcis accurate scripserunt. Iulius vñtricem fuisse Mineruam; vñde pictores sub illius clicinetis fuisse credit: sunt apud veteres.

Certe Apelleæ; ab Apelleste insigni pictore formæ: Apelleum opus: Picta tabella: ex Prop. & Mr. Aut certe tabulæ capient mea luntina pictæ, Siue ebore exactæ, seu magis ære manns.

Prop. 3. 19. fine 20. Picta imago: Pictus paries: Figura: Potens ars coloribus: Potentis artis Indictis coloribus. *Anguelli.* Vt prifea vicorum Artifici fulgent corpora picta manu. *Om. 2. sup.* Parva tabella exprimit figuras.

Artes Parrhaji. *Hor. l. 4. 8.* Diuite me felicit arrium
Qyas aut Parrhaisius proemit, aut Scopas hic
faxo liquidis ille coloribus folers: Ar Apellag
ex Prop. 3. 7. In Veneris tabula summam sibi ponit
Apelles Parrhaisius parua vindicat arte locum:
Picturæ varios superaddit honores: idest
vniq; dedit naumi. *Val. Fl. l. 4. Arg.* Parrhaisij ca-
vise. *Iun. 8.*

Ars Encaustica est, qua quid pingitur, aut sculpi-
tur in cera, vel ebore stylo ignito. Huius me-
minit *Plin. lib. 35. 11. & Mart. 4. 47.* Encaustus
Phaeton tabula depictus in hac est.

PIERVS, V. *Picus*, & *Pic4*.

PIETAS. V. *Religio* :

PIGER, V. *Annali*.

PIGRITIA. V. *terrestris*.

PIGNVS.

Eft quod alicui datur, numerorum loco: fiducia;
obfes. V. *fuit loci*.

Fides: nam pignus datur pro fide

Indicium, argumentum, signum amoris

Fordus, V. *see loco.*

PILA.

Quam si, singulari numero sumas plura significat;
nam

Pila, ludus, V. fusc. loca.

Pila ærea, pro sphaera. *Propert. 4. eleg. 1. Vide*
Sphaera.

Pila, officina: erant autem pile in Romano foro tamquam columnæ, ad quas rerum venalium tabernæ habebantur, vnde *Martialis*. Nulla ca-
 rehenas præcincta estis pila lagenis: & ad has pil-
 las in apertissimo fitis ambitioſi poetæ carmina
 ſua, vt vulgè legeretur appendere ſolebant, vnde
Horat. Nulla taberna meos habeat aut pila
 libellos.

Vas concauum quoque significat, quod mortarium appellamus.

Etiam opera illa informis, quæ in aquis con-
struuntur ad pontes super mfrtuendos, siue
ad molub (vt vulgò dicunt) costruendum, de
quibus *Virg.* Quails in Euboico Bazarum in li-
tore quondam Saxea pila cadit, &c. et in illi si-
gnificationibus primam producit, vt etiam
in Pila zera, terea, sctilis, & huiusmodi: co-
ripit autem, quum spherulam significat, qua
Indumus.

Pila bombardarum, & *scloporum*, vulgò *Palla d'archigiana*, è *D'archigiana*, V. *Sclopa*; & corripitur *pila faxea*. *Mon.* *Glaudes*. *Sulphuratis glandibus* turris dicitur: *Plumbæ pila*. *Mon.* *Sulphurea pila*, idem. *Fulminea*. *sclopa*. Tormenti pogdus; ex *Virg.* 11. *Plumbum vulnificum*: *Pondera plumbæ*, *Prop.* 4. 3. *Gians ferrea*, *vide* 2. *Chrifi.* *Fatiscera pilans*. *Globus*. *Lethiferæ glandes*. V. *Bombarda*.

Sitamen glaciali numero vixit. V. Hall.

PILEVS, V. *Galera*.

PULVS. i.

In quo euellendo ex corpore delicatiores ofim
ephe-

ephebi non tantum volfellis vrebantur, sed etiam refina, & vaguetatis depilatorij, quæ dropacen, & pillostrum nuncupauerunt, de quo lege *Plin.*

Sed fruticante pilo neglecta, & squalida erura. *Juv.* *sat.* 9. Pili crassiores dicuntur setæ. *Vid. sup. loc.* Nunc tibi cura pilis, & sunt tibi pectora setis Horrida. *Mart.* 2. 36. Villus: Quod tibi crura rigentes, & pectora villis. *idem.* 6. 56. Albens villus, longus villus. *Quid.* Flauus. *idem.* Flauens. *idem.* Horrida sicæ filua comæ. *Juv.* 9.

PIMPLA.

Thraciæ mons, sic à Thracibus nominatus, qui loca illa multis dicuntur; nempe Pieriam, Olympum, Pimplam, & Libethrum: eo quod primum poerorum Thracæ fuerunt, ut Ephorus, Orpheus, Musæus, & Thamyras.

Pimplæ: Excludat Pimplæ sitim. *Stat.* 1. *silu.* 4. Et superet Pimplæ sitim, largæque volantis Vngula sedet equi. *idem.* 2. *silu.* 2.

Alij tamen dicunt Macedoniæ montem esse Pimplam, olim à Thracibus possessum, in cuius radicibus fons fuit Pimplæus, & antrum Pimplæum multis consecratum. *Mart.* 12. Cuius Pimplæo lyra clarior exir ab antro. Pimplæus mons. *Callim.* *epig.* 106. Pimplæus musæ. *V. Musæ:* quæ & Pimplæides: Pimplæ, ut *Hesiodus* tradit, fons etiam dicitur.

PINCERNA, *Cappere.*

Pocillator, minus latine: Ad cyathum statutus. *Hor.* 1. 29. Caldæ, gelidæque ministræ. *Juv.* *sat.* 5. aquam olim calidam, & frigidam bibebant in cœnis. Dum pocula grata ministrat. *Petr.* Qui est à poculis; à caliculis: Qui vinum conuiuius misceat: Qui vina liquentia fundat, misceat: Qui vina ministrat: Seruus à cyatho, puer: pueri enim olim vina ministrabant in cœna: Crateras magnos statuunt, & vina coronant. *Virg.* 4. *Æn.* 6. 7. *Æn.* Tum pater Anchises magnum cratera corona Induit, impleuitque mero. *idem.* 1. *Æn.* Cursor Gerulus. *Juv.* *sat.* 5. Tibi pocula cursor Gerulus dabit, aut nigri manus ostia Miuri: nam pueri à Libya empti pincernæ officium exercebant. Ganymedes. *Idem* pro pincerna nobiliore, & pulchriore, quem Florem Alæ ipse quoque poeta nuncupat; nam ex Alia coebebantur pueri formosissimi, qui adstant cœnis, & vina ministrarent: Flos Alæ ante ipsum pretio maiore paratus quam fuit & Tuli census pugnacis, & Ancæ Gerulus Ganymedes. *idem.* Nec puer Diacus, formosa nec Hercules vxor Ad Cyathos. — *Juv.* 13. idest à cyathis, pincernæ officio fungentes.

PINDARVS.

Poeta Thebanus, qui sub Xerxe Persarum Rege floruit in Græcia, princeps Lyricorum omnium apud Græcos, cuius poemati grauitatem tribuit *Quintilianus*, virtutem autem inimitabilem dixit *Horatius lib. 4. od. 2.* cuiusque laudes exercitur. Scripsit multa, ex quibus Nemea, & Hymni, qui omnium doctorum manibus versantur: Olympia etiam extant, Isthmia, & Pythia. Adcō fuit ab antiquis celebratus, ut ipsi hostes Bæotiam, Thebasque vastantes incendio eius

domi pepercerint; quod etiam Alexander fecisse legitur, qui cum Thebas incendisset ab eius domo abstinuit. Lege *Plutarchum*, cuiusque vitam, quæ operibus illius præponi solet obijt sexaginta sex natus annos, aut secundum alios octoginta sub Archonte Abione Olympiade 86. Romæ regnante Ser. Tullio.

Auditor Simonidis: Myrtidis poetrix discipulæ. Thebanus lyricæ vates: Scopelini filius, sive Diophanti Pagonidæ, quod certius: Erosij frater: Eumetidis, & Protomachæ puellarum: Theoxeni amator puellij in cuius genua recumbentem in theatro diem obijt refert *Val. Max.*

Cynus Dyregæus, sive Dirceus. *Hor.* 4. 2. Regnator Lyricæ cohortis. *Stat.* 4. *silu.* 7. Pindaricæ Lyra. *Quid.* 4. *Pont.* 16. Pindaricæ camœnæ. *Hor.* 4. 9. Pindarico spiritus ore tonat. *Prop.* 3. 15. *sat.* 16. Pindarici fontis, qui non expalluit haustus. *Hor.* in *epist.* 2. Pindarici versus, numeri. Lyra Thebana. Thebani modi. *Hor.* 1. *epist.* 3.

PINDVS.

Thessaliæ mons perenniæus ad septentrionem Macedonum partem habet, ad occasum populos Perrhebos nugatores, ad meridiem Dolopas, olim Lapitharum sedes, qui etiam multis facer fuit.

Pindus nemus. *Sen.* Cacumina Pindi. *Pamph.* Pindus nivalis vertex. *Sen.* Gelata Pindi iuga. *idem.* in *Hipp.* & *Virg.* *eclog.* 10. Tertius à celo gradus hic recumbens Montis exest spaciatus antro, *Sen.* in *Trach.*

PINGVIS.

Præpinguis: Obesus. *Virg.* 3. *Georg.* Sesequipedalis venter: Pingue, hoc uinosum. *Plin.* quod linguam sine voluptate iungit: Denso distendere pingui. *Virg.* 3. *Georg.* idest pinguedine: Pinguedo, & pinguitudo. *Quint.* vulgò Grassia. Obesitas. *V. Admetan.* Ventricosus. Venter abdominalis tardus. *Juv.* *sat.* 4. Ventrosus. Vectat onus ventris sesquipedale suum, vel sui. Pinguis aqualiculus propensio sesquipedæ exeret. *Pers.* *sat.* 1.

PINVS, us, g. f.

Arbor nota à veteribus Cybelæ sacra; quæ quod nauium malis inferuierit pro nauis usurpatur: sicut etiam pro face, quæ è pinus schedulia fiebat olim, de qua narratur fabula apud *Constatium Græcorum*, 12. à Pane, & Borea amaram fuisse puellam, quam Thrax Boreas iniuriæ impatiens, quod ab alijs amaretur, deprehensam fortè solum spaciato in campo, saxo allisit, quæ à terra suo gremio excepta in arborem sui nominis commutata fuit, vnde Pan eius frondibus sibi tempora circumdare conuegit; & iterò dicitur illi quoque sacra. In hanc arborem conuersum fuisse Atyn Cybeles anatum fabulatur *Quid.* 10. *met.* — liquidem Cybeleius Atys Exuit hac hominem, truncoque induruit illo. *V. Atys,* ubi plene.

Et Arcadio pinus anata (sive amica) Den. *Prop.* 2. 18. Flammiferæ pinus: pro scribis. *Quid.* 5. *met.* Siluæ umploria. *Stat.* 4. *silu.* 1. Panos arbor. *Vid.* in *hisp.* Proserpinæ quoque sacrum fuisse pinum coniungimus ex illo *Straty.* *inc.* 4. *Tib.* ubi 1.

Tirefia illi ara pinea erigitur: Pineus (nempe agger, sine tumulus) hunc iuxta cumulo minor ara profundè erigitur Cereri, &c. neque tantum Proserpinæ, sed cæteris inferorum. Djs: vt omnes feræles arborea sacra pinus.

Vile lignum nauigijs. *Virg. 2. Georg.* Arbor nautica: Seculitque frerum pinus matris sacra Cybele. *Sen. in Troad.* Cybele sacra arbor: Grateum Matriplanca. Arbor, &c. *Ouid. 10. met.* Hic arguta sacra pendebit fistula pinu. *Virg. 7. Georg.* Picea; ex pinuum genere, immò eandem cum pinu nonnulli faciunt. *V. Pin.* Nieranti picea, trabibusque obscuris acernis. *Virg. 9. AEn.* Radice in Tartara tendens arbor: Sudanti cortice: Hirsutaque vertice pinus: Antennis apra ferendis: Pelicæ progeneræ vertice pinus. *Camell. Hinc*

Pinaster, idest siluestris pinus: Rustica pinus. Est etiam pinus maritima: Pineæ coronæ aqua apud Isthmum victores coronabantur. *Plin.* Nucleus pinæus: Conus, in quo ipsi nucleï: Nux etiam. Quasque tulit folio pinus acuta nux. *Ouid. 2. de met.* Strobilijs vulgò *Pignoli*, de quibus Dephilius apud *Ath.* prodidit nutrire multum, lenire arterias gutturis, purgare pectus, vrinam ciere, alium non morari.

Epith. Inferiùs. Hinc

PINETVM.

Locus pinibus confitus.

Pinea silua. *Virg. 9. AEn.* Silua Cybeleia, Berecynthia: Sina Deo Pani sacra, amata: Et cum Cylene gelidi pineta Lycli. *Ouid. 1. met.* Resinæ parentes; nam pinus resinam pariunt, præsertim siluestres. *Plin.*

Epith. Florida, virens, viridis, proceræ, multistida, alta, ardua, Berecynthia, Pontica, grata Deum matri, hirsuta, culca, acuta, ingens pinus, annuosa. Præfacta, Idæo vertice cæsa, sic Apennini de vertice. *ex Ouid.*

PINNA, æ.

Et Pinnae, arum, dicuntur murorum minæ, vulgò *Muri della muraglia*: Minæ, arum: Paviditque pinnis Anxiz nocti vigil incubabat. *Sen. in Thyest.* Murorum capra, summities: Muri pinnas decutere. *Lucius.* Pinnaculum, fastigium ædificij in acumen tendentis: Phrygi, orum, Græca vox: Alta muri decora congesti iacent. *Sen. in Troad.* Arces ancellæ eiecio mittenda saxo? *ibidem.* Pendente opera interrupta, minæque Murorum ingentes. *Virg. 4. AEn.* Lorica; est muri sepimentum, quod à lapsu tueret, & proteget in muro stantes, vulgò *Farapetto della muraglia*. Sunt etiam pinnae, piscum brachia, vnde *Ouid. 4. met.* Iam non effice manus, iam pinnas posse vocari. *Sudes.* *Iunon.* 4. qui à spinas etiam continet. *Vid. Spina.* Iubæ dicuntur etiam ab eodem. *sat. 6.* Mullorumque iubis & capatore melleo; iubat, nempe barbatus, & iubat melleis inquit Farnabius.

PIPER, is, g. n.

Piperis grana: Piperis mica, acumen: Acutum semen: Indicum semen: Indica acrimonia: Piper apum. *Apud.* Acorus, siue calamus aromaticus dicitur, quod appensum aluicaribus

apes contineat, ne diffugiant: Piper aquaticum herba, & Hydropiper. *Vid. Herbarum genera.* Satiuum piper: Asperum, rugosum piper appellat. *Perfius.*

Piperacum vinum, &c. quod stomacho prodesse plurimum existimant valetudinis auarantes. Aceruus piperis: Sed conquis ingentem piperis confusum aceruum. *Marr. 7. 24.* idest coquus multum piperis impendit in condendo, &c. Duplex autem piperis genus est *Theophrastus cap. 22. lib. 9.* apud vtrumque asserit calefacere, & iccirco veneno cicutæ opitulari. Sed in officinis piper duplex est, rotundum scilicet, & plenum, quod si aperias album inuenias; alterum crispum, sed penè vacuum. Verum alterum piperis genus apud *Theophrastum* est, quod hodie venale est apud Herbarios, & nuncupant, *Pepo longo.*

PIRATA, Cæsar.

Piratica turba: Prædones æquorei: Raptores nantæ: Marini grassatores, latrones: Archipirata, piratarum princeps: Nauis piratica, triremis ad latrocinia in mari faciendâ apta: Præclucis myoparo, *Bregantini da cæsar.* Ponticus predo, nempe marinus latro.

Tyrrheni delphines: qui cum essent piratæ, Bæchumque à se raptum ligare vellem; ab ipso in delphines fure conuersi: Fabulum narrat *Ouid. 3. met.* Tyrrhena manus: Te Tyrrhena puer rapuit manus. *Sen. in Oedip.* Tyrrhenus omnis piscis exultat freto. *idem in Agam.*

Numidæ manus: nempe Numidæ, qui ferè omnes adhuc piraticam exercent: Qui medio puppes venatur in æquore Prædando vetitas qui sibi querit opes: Agili peragrans freta cæcula. *Quis* Qualis piratica puppis, Quæ cunctis insensâ fretis, scelerumque referta Diuitijs, multasque diu populata carinas Incidit in magnam, bellatricemque crinem, &c. Populatores, prædatores nauium, carinarum, lemborum, &c. Qui puppes vident populo, qui remige pinus euacuant.

Charaxus frater Sapphus poetrix fuit pirata, qui captus Rhodopes meretricis amore, eius causâ opes omnes dissipauit suas: vnde in summam redactus inopiam, piraticam exercuit. *Ouid. in epist. Sapph.* Factus inops agili peragit freta cæcula reno, Quasque malè amittit, nunc malè querit opes.

PIRENE.

Fons est Corinthi celeberrimus, vnde ipsa Pirenis, dis, fuit appellata. *V. Corinthus.* quæ Pirenes nymphæ lacrymis effectus esse dicitur propter obitum filij Cenchiræ. Est autem proprie ad radices Acrocorinthi, qui collis est, & prope iussu vrbs arce habetur: eius vertex habet æsculam Veneri saciam, insit verticem fons est Pirene non multis aquis; sed suavissimis, & peripicuis ad imum, cunctis *Europides* multas esse aquas testatur. Sicut fuit Mafli, alij fontem Soli, alij Veneri sacrum asserunt: Aëtopus autem hunc inuenit in Sisyphi gratiam, promerit quod ab eo *Aëton* filius raptum agnouisset, ex quo fonte cum Pergasus pota-

potare comprehensus est à Bellerophonte, vt scribit *Strabo*. V. *Pegasus*.

Nec conficia detur Pirenæ largos potius mihi gurgis inhaustus. *Stat.* 1. *sil.* 4. Quisquis collibus Isthmiz Diones Docto pectora concitatus cestro Pendens pubit vngulæ liquorem. *idem* 2. *sil.* 7. v. phaleuc. Oebali Regis Laconiz filia; vnde Oebalis, dis Iympha potest appellari; Nympha: Oebalis sors; à patre Oebalo: Cenchreæ, siue Cenchreæ genitrix. *Legge Pan-saniam*. Pireneides vnde. *Sen. in Med.*

PIRITHOVS.

Ixionis filius, non ex nube, sed ex vera coniuge Lapitharum Rex, qui Lapithæ à Lapitho Apollinis filio appellati sunt Pindi; & Orbyz Thefaliz montium incolæ, quos regebat Pirithous, cum uxorem accepit ex Lapitharum heroinis Hippodamiam, de qua V. *suæ loci* in culus nuptijs vehemens exorta fuit pugna inter Lapithas, & Centauros, quam describit *Ovidius lib.* 12. *met.* qua illis erepta fruius est Pirithous, verum Proserpinæ pulcritudine, culus fama per orbem terrarum diuulgabatur, incensus vni cum Theseo ad illam ab inferis eripiendam perrexit. Verum Pirithous primo impetu à Cerbero oppressus est, cui cum Theseus opem ferre conaretur viuus in Ditis potestatem deuenit, quem tamen adueniens Hercules liberauit. Cæterum Thesei indefessus comes, & amicus fuit Pirithous, quem ad inferos vsque comitari ausus fuit, & inter amicorum paria recensetur ambo. Vid. *Amicorum exempla*.

Ixionis filius: Hippodamiz, siue Iſchomaches vir. Thesei comes, & amicus. *Sen. in Hipp.* Me Pirithoi temerarius ardor Tentat. *Stat.* 8. *Theb.* Et audaci Theseus iuratus amico. *ibidem*. Et cum Pirithoo felix concordia Theseus: obseruandum tamen est, Pirithoum apud Græcos trisyllabum esse, & secundam producî, quam breuiant Latini, & quadrisyllabum faciunt. *Ouid.* 6. *met.* Ixionides. *Ouid.* 8. *met.* & *Prop.* 2. 1. Ixione natus. *ibidem*. Quod prius ad manes Theseus comes iret amico. *Ouid.* 1. *trist.* 8. Lapitharum Rex.

PIRVS. V. Pirus.

PISA.

Cluitas Elidis templo Iouis Olympici, ludisque apud illam celebratis maxime insignis, à qua ipse Iupiter Pisæus etiam dictus: quod *Theocritus* interpretans in 4. *Idyllis* testatur, dicta autem à Pise Aphareï filio, qui eam condidit, vel à Pise Endymionis. Huius incolæ quondam sub Oenomaio Elidis Rege in totam peninsulam dominati sunt, quæ quoniam dotalis fuit premium cum Hippodamia Oenomaï Regis filia Pelopis, qui eam obtinuit superaro Rege Oenomaio, ab illo Peloponnesus appellata est. Vid. *suæ loci*. Olympici agonis fuisse possessores in honorem Iouis celebrati. Vid. *Ludi Olympici*: apud quam maxime currus exercebantur in iſſim ludis; vnde *Stat.* 1. *Archil.* Pisa nouat currus: illam fabulosus Alpheus aluit. Vid. *suæ loci*. Olympia quoque dicta. V. *Olympici ludi*.

Non aliter quam Pisæo sua lustra Tonanti Cum

redeunt. *Stat.* 1. *Theb.* Pisa mihi patria est, & ab Elide ducimus ortus. *Ouid.* 5. *met.* Vid. *Elu*. Pisææque domos turribus inclytas. *Sen. in Thyſt.* 1. Vrbis Elidis: Pisæi campi: Vrbis Elçæ. *Mont.* Alpheæ oppida. *idem*. Elçæ ore. *Prop.* 1. *eleg.* 8.

PISÆ, arum.

Græcæ Pisæ colonia in Etruriam deducta, quæ non minoris fuit famæ, quam Græcæ; vnde primi conditores profecti: etenim dum huius ciues rem publicam administrabant nulli subiecti terrorem cunctis incutebant populis, quod Venetos, & Genuenses, & Florentinos sæpius expertos narrat historiæ. Verum postquam ab illo splendore excidit, iacet. Arnus eam præterfuit tribus ornatus pontibus. Vetustatem eius, & nobilitatem celebrat *Dionys. Halicarn.* lib. 1. Ecclesiam metropolitanam ædificauerunt Pisani spoils, quæ deuctis ad Panormum Saracenis retulerunt: clues habet non obliuissos, in consilijs autem inconstantes; Academia illustratur; vnde celebres in litteris predeunt homines.

Pisæa vrbis. *Rur.* 1. *in.* Pisana arua, moenia: Pisani ciues: Etruscæ pascua Pisæ. *Adant.* Hos parere iubent Alpheæ ab origine Pisæ. *Virg.* 10. *Æn.* Tusca Pisa; nam licet plurali numero declinetur, tamen à poetis libero modo sumi potest: Alpheæ veterem contempler originis vrbem, Quam cingunt geminis Arnus, & Auxur aquis. *Rur.* 1. *in.* quem lege: Elisse deductas suscepit Etruria Pisas. *ibidem*.

PISCATOR.

Hamiger. Insidens petris littoralibus. *Polyb.* Equoreus populatur agit ad littora pisces; *se Claud.* 2. in *Ruf.* Piscosæ cui circum flumina Lerne Ars fuerat. *Virg.* 12. *Æneid.* Quique tegunt paruis ara recurua cibis. *Ouid.* 6. *Idyll.* Trahens varios ex gurgite pisces. *Mont.* Qui prædam calamo tremente ducit. *Mart.* 8. 30. In imo fundo perscrutans piscium verficulorum prædam. *Opp.* 1. Perscrutator aulæ Nerei: Prædatrix sagena victum quærens: Quique modò Indocias vitam piscosa secundum Flumina venatu tenui de more trahebant. *Vida Chryſt.* Prædo piscium. Lini magister. *Iuuen.* *sat.* 4. nempe qui moderatur linum nempe rete, siue hamum ad pisces captandos. & *Ouid.* 13. *met.* Nunc in mole sedens moderatur arundine linum. Cynabe magister linique. *Iuuen.* 4.

Tremula qui captat arundine pisces. *Ouid.* 8. *met.* Linoque solebat, & hamis Decipere, & calamo salientes ducere pisces. *idem* 3. *met.* Qui vasto prædatur (venatur) in æquore pisces; *ex Propertio*. Fœcundis maris inuestigator: Venator æquoreus: Opsisæ ponti: Populatrix turba maris. *Anton.* Piscibus insidias tendens: Doctus depredare gurgite pisces.

Capiens pisces. *Ouid.* 8. *met.* Moderator arundinis. *ibidem*. Fluctuagius volucrum comebat Persæa Dyctis. *stat.* 2. *sil.* nempe piscator: Victum quærens prædantibus hamis: Qui pisces in gurgite captat: Hamos, & retia iactans: Nouit quæ multo pisce nentur aquæ: O vos, qui piscem fallaci ducitis hamo: Haud fecus, ac

vitreas solers piscator ab vndas Ore leuem parulo texens de vimine naslam Cautius interiora ligat, &c.

Piscatoria sunt.

Rete. Cic. Caffis. Ouid. Rete rarum. Virg. Rete grandi macula. Colum. Funda. Virg. Reticulum: Rete iaculum. Plaut. in Asin. & Senecus: est retis genus, quod in orbem funditur, spargiturque Bolos, Græcè dicitur: Atque alius latum fundam verberat annem Alta petens, pelagoque alius trahit humida lina. Virg. 1. Georg. Tragula. Plin. rete, quod subere sustentatum innatant. Sinus, pro reti. Impleuitque sinus. — Inven. 4.

Verriculum, & euerriculum. Cic. quod verritur, trahiturque rete, Scabica dicitur Neapolitanis: Sagena. Mam. retis genus, quo pisces è nasla auferuntur, aut retis sinus, vnde nequeunt exire: Grifhos, Græcè dicitur.

Nassa: vimineum textum, ubi est piscibus reconditur, vnde ingressus effugium non patet labyrinthus vimineus. Sana. eclog. 3. Fiscella; viminea sporta, in qua pisces ad vsum seruantur; Cinghia: Sarpiculus. Plaut. pro nasula, vel sportula scirpea.

Excipulæ: septa viminea in profuente, aut vndis piscium infidit: Excipulus. Plin. rete inter excipulas piscium infidit expansum: Fuscina: Trident. Plin. quo pisces, aut anguilla confo-nditur: Hamus. Ouid. V. suo loco. Linea, feta. Mart. pro funiculo seraceo, qui hamum cum esca demittit, Lentæ. Calanus; pro eo, qui suspendit hamum, ne fundum petat.

PISCINA.

Vada piscium: Piscosa laguna, flumina: Stagna natantium: Vadum piscosum. Ouid. 2. de art. Claudii & indomitum moles mare lentus, ut intra Negligat hibernas piscis adesse minus. Tib. 2. eleg. 3. Piscinae marinae: Cimentis licet occupes Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum. Hor. 3. Piscum domus, nidi, cauerna: Lacus piscium: Stagna: Licet sepeo deliciofado. Rind. 3. luv. Ludere lasciuos inter viuaria pisces. idem. Gurgulis, luculi, laxior vnda finit.

Macellum piscatorium; idest forum piscatorium ubi pisces venduntur.

PISCES.

Quorum nonnulli apud veteres sacrificant numinibus, ut cætera, vel in aere, vel in terris animantia. Sic nullus Hecata, indicula Apollini, cetum Dionysio, phalaris, siue phalerides Veneri (sunt autem phalerides aues ex genere amphibiorum, nempe natantium) apud Neptuno; ex Athon. lib. 7. quibus addi possunt Conchæ, quæ sunt Veneri, Delphinæ, quæ Galathææ, phocæ, quæ Tritonibus, & alij alijs. Idcirco ipsæ idem pisces sacrificabantur, de quibus idem Athenæus lib. 7. vnde nullus, siue nigla Hecata, Citharus priuarius Apollini, Mercurio boax, Baccho exocetus, Veneri Phalerides: Neptuno passer, & maris fætura, quæ nonnulli Aphyam, alij Aphyren nuncupant; alij Veneri quoque, vt ipse charissimum, quod ipsa è mari nata sit, illam forturam conse-

crabant, quæ Apus, siue Aphros dicebatur. In Boeotia verò olim piscatores cum felicem iactum retis faciebant thynnium Neptuno sacrificabant, vt idem refert Athenæus lib. 7. Anquilla quoque idem Boeoti Dijs mactabant; Phacellæ autem populi salientia Cylabæ cuidam pastori ab illis in venerationem habito. idem.

Genus omne natantium. Virg. Genus æquoreum. Ouid. 1. de art. Genus Amphitrites: Genus piscium. Hor. 2. ed. 2. Squamigerum genus. Lucr. Quodcumque sub æquore viuunt. Ouid. 4. fass. Proles immensi maris: Æquoris populi. Mam. Naica dona. Propolis. 2. Supposita excipiens naica dona manu: nempe dona Naiadum, cumque Naiades fluuiorum sint, ac fontium nymphæ, alia quippè dona conferre nequeunt, nisi quæ in fluuijs reperiuntur. Turba maris squammæ. ex Ouid.

Gens humida ponti. Virg. 4. Georg. Gens Indura, squamis: Cæruleo fluitantes amne cæteras. Sana. eclog. 3. Flumineæ cohortes. idem. Cærulea turba natantium. idem. Vulgus æquoreum. Sen. in Hipp. Squamis velantibus artus Stagna colunt. Oul. 4. met. Qui fallaci lèditur hamo. Monstra: Et quæ cæruleis luctantur monstra sub vndis: Monstra nantia. Hor. 1. od. 3.

Armenta ponti: Immania culus (nempe ponti) Armenta, & turpes pascit sub gurgite phocas. Virg. 4. Georg. Pecus Protei: Cùm Proteus pecus egit altos Visere montes. Hor. 1. od. 3. Squamigeræ pecudes: Squamigeri greges. Auson. Squamigeræ prædæ. Sana. eclog. 3. Pecus æquoreum. idem. Vitrei greges; in suo, Bambi. Belua, siue bellua ponti. H. Balbus. Feræ vasti æquoris, maris, pontis, freti, salis, &c. Squamina: fig. pars protoco. Lucan. far. 4. Hoc pretium squammæ, idest piscis.

Præda: Nullamque trahens ad littora prædam: Aut crescente vadis traheretur arundine præda. Mart. 9. ff. Pisciculus, dimmut. Pisciculi minuti. Terent. Piscantum præda. Ouid.

Pisces testacei: Testæ æquoræ, nempe pisces duro operimento intrati. Crustati pisces, crustis intecti. Plin. nempe molli testæ operculati: Piscis fluuiialis, siue fluuiatilis; lacustris, marinus, æquoreus, pelagijs, &c. Pisces muria, siue assilagine conditi: Salsamentum. Ter.

Dos Neptuni marini greges ponti. Synesius. Greges Neptunæ aulæ. Oppian. Humidum pecus. Nonnus Panopæus. Natantium piscium greges. Synes. Hymn. 3.

Partes piscium.

Branchiæ. Plin. Pinna: Spina: Squamma: Lætes. Plin. est insignie marium, vt oua feminarum: Ouum piscis: Tomus: Plin. Segmentum: Testa, vt in conchis: Acetabula, flagella, brachia, vt in polypis: Chelæ, forcipes denticulati, vt in cancrijs, vnde Gæla appellat: Forcipata brachia cancerorum.

Piscium nomina.

Accipenser, siue piscis genus, Stenione: Galeus Rhodius ab Archeltrato idem esse vocatur, quod Acipenser apud Romanos. ex Athon. l. b. 7.

Acus.

Acus, & Pifcis aculeatus. *Plin.* Alburnus. *Aufon.* Alofa, culpea nonnullis: Scridentesque obfusca plebis alofas. *Aufon. in Mafella.*

Anguilla: lubrica, oblonga, volubilis; epith. Cognata colubra: vtpote quæ aliquando cum hydris coeant: Anguilla spiris, multoque volumine nexæ: Anguilla decumana: Idest Clomacena. Apua, siue Aphya: Aphridifis. *Opp.* Cobitis. *Athen.* Aphyra phalerica. *idem.* genus pifcis adeo tenerum, vt admodum igni protinus decoquatur: Mndicorum obsonium, dicitur vulgò *Frittura*. Virgo Phalerica: apud *Athen.* vel à Phalereo portu, vbi Aphyæ abundant, siue quod nunquam ouis fit prægnans. Afellus. *Athen.* *Mefliffe.* Afellus arefactus; salitus: Afellus minor, & allulus callarius. *Plin.* Afellus mollis; argento splendore, mollissimus: Atacus, & Cammarus, *Gambusia di mare.* Aurata, *Orata.* Araneus. *Plin.* Draco, & dracena.

Balgna. Vid. *fuo loco.* Buccinum. Vid. *Concha.*

Cancer. Vid. *fuo loco.* Canis marinus æqueoreus, quod Mamertinus finus abundat: Capito. Vid. *paullò inferius Mugil.* Conchlea: Concha omnis testificium. *V. fuo loco.* Cynoglossus, inter pifcium quoque genera recensetur ad linguæ canis (vnde vocabulum deducitur) similitudinem: Cyprinus, qui & Carpio: Cyprinulatus: Congrus, siue conger pifcis magnæ anguillæ non dissimilis. *Tarent.*

Delphin. *V. fuo loco.*

Echini, ex genere cancerorum *Ancina* passim à Neapolitanis nuncupatur: Exos pifcis, idest quod ossibus careat: Echeneis, qui etiam Remora vocatur, cuius spinæ dorsualis tactu naues ipse remorari dicuntur: Eructinus, siue rubellio, onis. *Plin.* à rubro colore: Erythrinus etiam eadem.

Faber. *Plin.* Gallus marinus: Zeus. *Plin.* qui latebra antea habet colore tinctus: Fiber; ex genere amphibiorum, qui etiam Canis Ponticus dicitur. *V. Ferasium nomen sub titulo Castor.*

Galeus, quem Stellarum, & Asterian nuncupant. Galeus glaucus: Galeus levis, siue hinnulus, *Pesse columba.* Garus, pifcis genus ex genere locostorum, è cuius intestinis primum garum confici capere: Garum. *Mart.* 6. à nonnullis id putatur, quod vulgò *Canide*; hulus fit mentio apud *Athen lib. 2.* circa fin. & lib. 3. circa finem ait, ex Scombris apud Scombrarian insulam captis fieri consueuisse garum excellentissimum. Gobius, siue gobio, nis: Gobius, siue gobius fluuialis. *Aufon.* & *Atio. lib. 3.*

Halec: halex, cis. *Mart.* pifcis genus, quod à nonnullis *Arenge*, ab alijs *Acanthe* putantur. Halex conditanea, vel muricata, *Acanthe salata*, à *Arenge*, à pure *Sarache*. Halex infumata; ex *Plaut.* vel passa, vel sumo durata, idem significat: Hirundo, qui à *Oracu Nycteris*, p. c. dicitur, quod vesperilionem magnitudine, ac maculis alarum amulatur: & hic: Papillon, nis, à nonnullis ob papilionum maculis alas distinguentes, ad quorum modum ipsi quoque habent. *Holothuria.*

Lampetra, à lambendis petris, quæ *Mufella*: *Aufon.* Murena: Murena fluta ex genere lampetrarum: Murena fluuialis: Echeneis. *Oppian.* *Lampreda.* Lamia: Leo ex crustaceorum, siue cancerorum genere pifcis. Vid. *Cancer.* Leuciscus, è mugilum fluuialium genere à nonnullis, vulgò *Lafca.* Lolligo, nis, *Pesse calamare.* Locusta; quem Græpæum, vocat *Athen.* lib. 3. vbi multa de locustarum genere, ad quas referuntur Squillæ, Cancræ, Astaci, Colybdæni, & id genus alijs. Sic Carides, Cammari. Lucius, *Lacin.* Lupus, *Spigola.* Lutra, siue canicula.

Melanurus: Ophthalmia. *Plaut.* Oculata, ab oculorum magnitudine dicitur *Plin.* Mena. *Plin.* Mullus; Trigla, Græcè, vulgò *Trigla.* Barbarus pifcis: Caudæ cui pinna rubescit Mullus barbarus. *Varr.* Barbatulus: Barbus, *Aufon.*

Mugil, is, *Cafale.* Capliones etiam dicuntur: Labeo, nis, è mugilum genere, quem Xelonem appellat *Arist.* & Librum. *Quidius.* Myxon, onis, p. p. genus aliud è mugilibus: est etiam Cephalus fluuialis.

Orib: Ophidium: Ostreum, & ostrea, *ostrie*: Ostracoderma, Græcum.

Passer: à Græcis Rhombus etiam. Lege *Athen.* Pista dictus, Veneris valde notus: Passer asper, & squamosus: Pecten, concharum stratarum genere, *Plin.* teste. *V. Concha.* Pectunculus. *idem.* Pagurus, p. p. octipedes tentare paguros. *Sanaæ. relog. 3.* Paltinaca.

Polypus, *Polpe:* Polypus in scopulis, medijs melanurus in vndis. *Sanaæ. relog. 3.* Porculus, siue Porcellus, & Cernua: Phoca. *V. fuo loco.* Physter, p. p. Vid. *Balana.* Perca, & Galen, nam alendis febricitantibus marum in modum utilis est. *Aufon.* meminit in *Mafella.* & *Athen.* lib. 3. *Purpura:* Pelagia. *Plin.* & Porphyra, Græcè, è concharum genere. *V. Concha.*

Raia: Raia clauata: Raia oxyrynchos; ex raia aurem, & squatina pifcis oritur, qui Rhinobatos appellatur, & hic Rhinobatus Squatinoraria vertitur à *Theodoro Gaza.* Squatina porro è raiarum genere est, è cuius cute poliuntur ligna: Rhombus. *V. superius Passer.*

Rana: Rubeta. *V. fuo loco.*

Salmo, *Salmon.* Salar. *Aufon.* est salmo exilis, nam è salare fit salmo: Sarda, *Sarda.* Scombrus: Scombro: Sepra; sepium verò, siue testum. *Colum.* est solidum illud, quod in sepiæ continetur: Silurus, p. p. Solea: Lingulæ. *Plaut.* vulgò *Linguaria*, & *sepiola.* Sudis. *Plin.* & Sphyrenia: Squatina. Vid. *Rana* sup. Squilla gibba: Stella. Silurus, pifcis genus, quod in Nilo fluuio reperitur, & tanquam viles pifciculi olim Alexandriæ veniebant à piscatoribus: ex quo *Iuuen. sat. 8.* in Crispini iniuriam: Iam princeps equitum, inquit, magna qui voce solebat. Vendere muncipes fracta de merce siluros: de fracto vase interpretatur Farnabius, siue aliena merce surreptos: Sed ipse exponerem fracta de merce pecuniatando res fractas, & siluros comparando.

Tellina, siue myculus, vel mytilos Græcè *Tellina.* *Sa.*

Sumitur incisio mytilus ore mihi *Mart.* 3. 19. testatur verò de ceteris concharum generibus didicitur vnde extrahitur, quod inibi edas: Testudo: Thynnus. *V. fusticia*. Tinea. *Aufon*. Tenca. Merula lacustris. *Scalig.* Fullo, dicitur etiam Cossypho Græcè, siue Phycis: Trocta, siue potius Truta. *Var. m. D. fisd.* Piscis aureus. *Tretra*. Torpedo, nis, de qua hæc *Plin. lib. 9. cap. 42.* Nouit torpedo vim suam ipsa non torpens, merfaq; se nimo occumit: T urfo piscis haud dissimilis delphino. *Plin. lib. 9. cap. 9.* & hæc Phocæna, & Tyrro dicitur.

Vranoscopus idem cum Callionymo fel habens prægrande, quo cicatrices, & excrecentes in oculo carunculae perforantur: ab oculo, quem habet in capite vranoscopus dictus. Facile Tobizæ piscis.

Xiphias, gladius. *Plin. Pisce spada*: cuius captura frequens est in Mamertino sinu apud Messanam, cuius caro delicatissima est esul.

Vas Pelamydum. *Isaen.* 7. fumitur pro fictili seu ligneo vase in quo conditi viles pisces sale ac murina in longum tempus conferuantur. (*Vaso di Tannina, à barileto di accume di alci*) & huiusmodi (*di Sa-acche*) di anguille salate &c.

Epith. Squamiger, murus, vagus, saliens, edax, flucticola, squamosus, vnduagrus, cæruleus, amnigena, fluuiialis, tortilis, elixus, asius, capitiuus.

PISCES.

Signum Zodiaci vitiauum in anni ordine, est sidus hiemale vndam Aquarii ore suscipiens, quod tunc oriri videtur, cum Pleiades occidunt, quorum alter, qui inter hiemale, & Antarcticum circulum media regione collocatus spectare ad exortum videtur, inter Capricornum, & Aquarium, Noturus dicitur, de quo si *Hygino*: Hic, inquit, laborantem quondam Ilin seruasse existimatur, pro quo beneficio simulacrum piscis, eiusque simum inter astra constituit. Vnde factum vt destiterint Syri pisces esitare. *Onidius* aliam tangit de piscibus cælestibus fabulam. *lib. 2. fast.* nempe duos pisces sustinuisse tergo Venerem, filiumq; Cupidinem ab aspectu Typhœi fugientes: alij alias enarrant fabulas, quas pete ab *Hygino*, siue à *Gyraldo syntag.* 1. & à *Mandlin lib. 4. Astronomice*.

Iam leuis obliqua subfedit Aquarius vrna Proximus æthereos excipit Equos. *Onid.* 2. *fast.* Iuncta signa fratres appellat idem. Pisces sidera numen habent. *ibidem*. Vbi piscis aquosi Tristor hibernas cælo descendit in vndas. *Virg. 4. Georg.* Brumæ sidus: Cum iam pulso fidere brumæ. *Senec. in Herc. Oct.* Nouissima sidera pisces: Vitima Cæli sidera pisces. *idem in Thyest.*

Sub piscibus locati sunt pedes hominum, vnde *Manilius*. Piscesq; pedum sibi iura repositunt; idemq; scribit homines sub piscium signo ortos omnes nauitæ discipline futuros studiosos, & piscatores probatissimos. *V. Zodiaci signa*.

Tum Notius piscis venit de nomine dictus Exurgit de parte Noti. *idem 4. Astron.* Iunc inter, Phryxiq; pecus celestia pingunt Equora, squamigeri pisces borealibus auris hic propior

maiores; Noto vicinior illo Collacent paruis per lucida corpora stellis Alter at alterius caudam se vertit vtrumque Bistinis altius splendet linea iungit, &c.

Piscibus orientibus genitos, dicacissimos futuros ait *Mandlin lib. 4. Agr. V. Pur. lib. 53. Her.*

Epith. Ætherij, æquorei, gemelli, acrij, aquosi, fulgenti lumine, purstantia sidera, gemini.

PISISTRATVS.

Hippocratis filius, & Athenarum tyrannus clarus genere, tanta verò eloquentia, vt ea deliniet Athenienses libertate, qua nihil carius habebant se sponte exuerent, illiusq; facundia sanctitatem Solonis, qui ciuitati numen fuerat post haberent. Artes liberales maxime fouit. Bibliothecam primus Athenis publicauit, quam Xerxes vrbe potitus ad Persas transtulit *V. Herodotum lib. 1.*

Pisistrati lingua: Sacundus Athenarum tyrannus: Hippocrate genitus; Hippocratus Athenarum regulus.

PISTOR.

Qui panem pinxit, coquit, &c. Pistor dulciarius. *Ma. 2. Che vende confitura*. Crustularius pistor: qui edulia saccharata, seu mellita vendit: Libanus. *Senec.* qui liba, & placentas parat venalia, *Cianabellara*.

Ad Pistofores pertinet.

Pala. *Carm.* Infurnibulum. *Plin.* Instrumētum, quo pistor furno panem immittit: Rutabulum. *Colum.* quo ignem prouunt panis coquendi gratia: Maclæ, pro alueo, in quo panis subigitur: Arca pollinaria, vbi pollinem à furfurum, recrementis separat pistor, vulgò *Fruilone da cernar la farina*. Cribrum pollinarium, quod etiam excussorium & lino factum ab Hispanis: Setacium cribrum, ex equinis fetis Galliz inuentum, *Setacia*. Rutellum. *Lucel.* instrumentum ligneum, quo frumentum corrutitur, congeriturq; in culleum, aut modium: Radius. *Plaur.* Hortorium: quo mensura æquatur: Vannus. *Virg.* & Ventilabrum. *Colum.* quo aceres, & frumenti retinentur ad ventulum excutiantur, & repurgantur, *Vergilio*.

PISTRINVM.

Pistrina, p. p. *Luc.* 26. apud *Salsparrum lib. 1.* Pistrilla *Ter.* in *Adelphi*. Est autem pistrilla mola trusfalis, quæ manibus versatur: Mola. *V. fusticia*, vbi plurima. Pistrix, pro pistrino apud *Lucilianum* & *Scaligeri* sententia: Num me illuc ducis, vbi lapis lapidem terit. *Plat.* 1. 1. *Afin.* idest ad pistrinum.

Erat autem pistrinum locus, in quo farina molaratur: nomen habens à pisingdo, hoc est contundendo, quod ante inuentum molarum vsum frumenta in pila faxea comminuerebantur.

PISTORIUM.

Vrbs insignis in Etruria, quam moenibus cinxisse, & plurimum auxisse legitur Desiderius Longobardorum Rex, quibus tamen paulò post nudata, fossæ impleræ, & vndique complanaræ, omnisq; ager in Florentinos, & Lucenses diuisos. Tandem cum Rempubicam vrbs, per se

se nullis subiecta principibus administraret ob
ciuita bella paulatim decreverit cepit, donec
Florentinis parere coacta fuit. *Leg. in: Mar-
thianum Villanum, ceterosque recentiores.*

Pistorij mœnia,agri,campi: Pistoriensis ager: Pi-
storia planities: Pistoria, æ. *Prolem.* Ad Pisto-
res. *Antonia.* fortasse quod inibi plurimi essent
flumina pistentes.

PITANE. V. *Atalia.*

PITTACVS.

Mityleneus Philosophus vnus ex septem Græciæ
sapientibus, fuit tempore Croci Regis in Ly-
dia: e Lesbo tyrannum Melanchrum depulit,
exortoque deinde inter Athenienses, ac Mity-
leneo bello Phrynonem hostium ducem ad
singularem certamen provocauit,retinque quod
occulte secum attulerat implicuit facile su-
perauit: quæ ex pugna Retiariorum, & Mir-
milanum factiones originem sumpsisse putan-
tur. Ob quam causam Rempub. aliquando
suam administravit, quam etiam suo tempore
reliquit. Multa dixit documenta, quæ repe-
riens apud *Dug. Laert.*

Lesbicus sapiens, philosophus: Lesbicus sapiens: Les-
bo generis sophus: Le.bia doctrina, sophia, sa-
pientia.

PIX, cis, g. f.

Aræ picis massa. *V. g. i. Gery.* Picæ sudor, suc-
cus: est autem picea arbor montes amans, &
frigora, vt inquit *Plin. lib. 16. cap. 11.* Feralis ar-
bor, & funebri indicio ad fores poni solita, vi-
renque rogis: ibidem multa genera arborum
picem, siue resinam pigmentum, vbi etiam picis
excoquendæ modum ostendit. Laricis sudor,
succus, *Pæ. Græc.* Cæx regmen: dixit *Ouid. 11. m.*
pro pice qua nauium obteguntur commis-
suræ: spoliataque regmine cæx Rima patet,
præbetque viam terthalibus vndis.

Resina cocta: ex *Plin.* qui resinam vocat e picis
exundantem. Ex resina & cera tenacilimus
sietur viscus, qui Piliotrum vocabatur, quo sibi
molles homines e corpore pilos vellebant.
Bruttia præstabat calidi tibi fascia visci. *Iunen. g.*

Pix liquida, fluida: est liquor e truncis, stipitibus-
que resinofarum arborum in furno extrillans:
Pix arida, concreta, excocta: ab alijs pix naualis
appellata: Pix radulana. *Plin.* quæ radula in-
strumento nauigij deraditur.

Epith. Dura, pinguis, nigra, tenax, Naricia, Illyri-
ca, (2 regionibus) Indica, quam *Plinius* maxi-
me probat: Pieria, siue Pierica apud Græcos:
Idæa propter lugnes pinus in Ida nascentes:
nam pix e pinguissimis pini, piceæque lignis
congregatur. *Leg. Dioscor. & Theophr. & Didy-
mus* apud *Confl. Cæf.* ait, picem veteres prodide-
runt optimam ab Ida altaram, tum Pieriam,
tum Rhodiam.

PLACENTA, æ, Fegacia, Terta.

Libum: Liba,orum: Cereale libum. *Ouid. 1. fast.*
Rustica liba: Fingebat trepida rustica liba ma-
nu. *idem 3. fast.* Candidus elix misceatur cascus
herbæ. *idem 4.* Quadra placenta. *Mart. 3. 76.*
Coliphium: panis subcinericius, quo athletæ
vescebantur. *Mart. 7.* Coliphia nisi ne inco-
cta dicit. *Plaut. in Pers.* Luctantur paucæ, come-

dunt coliphia paucæ. *Iunen. sat. 2.* Popanum,
placentæ genus latum, tenue, ac rotundum,
quod olim veteres dijs offerebant: pro quali-
bet libo sumitur. Tenui popano corruptus
Osyris. *Iunen.* huius est etiam mentio apud *En-
bulum in Arben. lib. 3.*

Laganum, placenta ex aqua, & farina subacta, co-
cta in iure pingui, addito casto, pipere, croco,
& cinnamomo. *Leg. Arben. lib. 3.* & Delecham-
pij notas in eundem.

Encris, placentæ genus ex farina, oleo, & melle,
apud *Arben. idem.*

Alica ostracidis, siue coccalis, admixta, placentæ
genus, cui nostri saccharum admissentes vulgò
nuncupant *Pignocant.* Amylon inter placenta-
rum genera ab aliquibus recensetur, sed apud
nos vulgò dicitur *Amido.*

Enchrymaris, dis, placentæ genus apud *Arben. lib. 4.*
Delecham. intercept.

Tyronapatis, dis, placenta e caseo & betæ genere
parata, quod Paston vocant vulgò *Torta.* *Arben.*
lib. 4.

Placenta vmbilicata: Leganum, siue leganum,
placenta e singulanea farina in oleo fixa: Spi-
ra. *Cæ.* placentæ genus, aut panis dulciarij ad
spiræ, funisve in orbem conuoluti modum cir-
cunductum, *Caumbella.* Cruetulum, dulcia cru-
stula.

Placentarum genera habes apud *Athenarum lib. 3.*
& 4. sin autem nostras placentas scire cupis,
lege *Platanum.* siue qui alijs edulij scriptura-
runt. V. *Bellaria:* Placenta mellica. *Her.*

PLACENTIA.

Vrbs in Gallia Cispadana insignis iuxta Padum
iacet loco per amoenos, quæ agrorum bonitate,
ciuiumque claritate superbit. Muris nouis, &
amplis innititur propugnaculis. Gymnasium
habet omnium disciplinarum: sub Parmensis
Ducis ditione est.

Placentini agri, campi: Placentini populi.
Est etiam Placentia oppidum in Castella noua
apud Hyspanos, vulgò *Polencia.*

PLAGA. V. *Volnus, & Rete.*

PLANCTVS. V. *Fletus.*

PLANETÆ, arum, g. m.

Quos septem dicunt esse à priscorum Dijs deno-
minatos; quorum prognostica, & præfagia ab
Astronomis describuntur; qualitates has esse
aiunt: Saturni Stellam frigidam, ac nocentem
esse; vnde illa: Frigida Saturni, qua sese stella
receptet: Martis calidam: Mercurij frigi-
dam: Iouis & Veneris temperatam; Lunam fri-
gidam, Solem calidum. Dicuntur errantes,
quia suo loco videntur non consistere. *Leg.*
Plinius lib. 2. cap. 8. 9. & sequentibus. *Leg.*
Maurolycum, & Ptolemaeum, & Pontanum, Cardanum,
& alios.

Vaga sidera; errantia: Astra fatalia. *Orph.* Astra
vagantia: Fatorum omnia præfata. *idem.* Pa-
lanterque Polo stellæ. *Verg.* Instabiles orbes
aestris voluentibus: Septem ignes: Septem
errant ignes per cæli mobilis axes. *Anser.* Ignis
vagi. *Sen. in Herc. fur. 1. chor.* Erratici Planetæ:
huc illuc tendentes, nescij stare: Turba vago-
rum Semideum. *Sen. 1. Theb.* Planetæ volitant
per

per bis fens poli rutilantia sidera: Noctis vagaluminia. *Stat. 3. Theb.* Qui motu Solis aduerso secuntur: Qui semper referuntur aduerso tramite mundi, Et quæcumque vagos exercet stellas recurfus: Vagos ducentia lumina gyros: Sidera cur septem retrò nitantur in ortus Obliuata polo, variisque meatibus ideam Arbiter an geminæ conuertant sidera mentes.

Sunt autem Planetæ Saturnus. *Vid. Saturni fidus.* Iupiter. *V. sua loca.* Mars. *V. Martis fidus.* Sol. *V. sua loca.* Phœbus, & Apollo: (sunt autem qui inter planetas neque Solem, neque Lunam reponunt) Mercurius. Venus. Luna. *Vid. sui loci.* Hæc tamen ignorat, quid fidus triste minetur Saturni, quo læta Venus se proferat astro, Qui mentis damnis, quæ denuer tempora lucto. *Iuuen. sat. 6.* Et graue Saturni nomen in omne caput. *Prop.* Nam maleficum sidus Saturni autumabant Astrologi, præsertim si in ortu alculus affluat. *V. Saturni fidus.*

PLANITIES, et.

Æquor, & æquora: Campi æquil. *Ouid. 2. de ar. Æquor campi.* *Virg. 12.* Campus patiens pulueris, & Solis. *Hor. 1. od. 8.* Loca plana, æqua: Vallis, & valles: Vallium finus, gremium: Terræ parulus, æquusq; finus: Æqua sola terræ: Terrena viarum Plana madent fluminis. *Rutil.*

PLANTA.

Germen: Arbor. *V. sup. sui loci.* Plantatio, onis, locus, ubi multæ plantæ; & Plantarium ipsa, planta, & plantarum locus, qui etiam Seminarium dicitur: Arboricula plantaria. *Celsum.* Semen, & semina: Paruo de semine furgens: Spargere semen humo. *Ouid. 1. Pont. 9.*

Est etiam planta pars ima pedis, qua terram calcamus. *V. Per.*

Epith. Tenera, tenella, exilis, exigua, parua, ferax.

PLATANVS.

Arbor nobilis per mare Ionium in Diomedis Insulam eiusdem tumuli gratia primum inuenta, inde in Siciliam translata; tum inter primas plantas Italice donata. Dionysius tyrannus platanos regiam in vebem transiit domus fux miraculum, tantumque postea honoris increuit, ut mero infuso enutrerentur. Arbor liquident ad vmbra consilijs æstiuo tempore faciendam expectata; cuius rami paruli, adeoque accommodi, ut qui Solem folijs in æstate arcent, in hieme illis excussis, illum admittant. Eadem multis est apta medicaminibus, teste *Plinio*. Celebratæ fuerunt primum platanus in ambulatione academæ Athenis cubitorum 36. tum in Lycia 85. pedum.

Platanus vmbra: Platanus furgens. *Prop. 2. 32.* Platanus genialis: Genio, ac Voluptati dicata. *Ouid. 10. met.* quæ Solem folijs æstate auertit, hieme verò admetit, ut scribit *Plinius*, lib. 12. cap. 1. Platanum describit *Statius* 2. siluar. 3. cuius radices aqua Nymphæ Pholoeis irrigabantur in hortis Atræij Melioides: Primum autem visu platanum, qui longa propago, innumeræque manus, & iturus

in æthera vertex. *Stat. 2. silu. 3.*

Epith. Nucans, sterilis, insignis, comans, atra, proceræ, vmbrosa, vmbrosa, genialis, celsæ, pacula, Lycia, ministrans vmbra, late brachia diffundens, late ramos spargens.

PLATEA. *V. Forum.*

PLATÆE. *Vid. Bœtia.*

PLATO, onis.

Philosophus Atheniensis sub finem secundæ fuit Monarchiæ sic appellatus ab humorum latitudine, ut obseruauit *Adams*, *Parth. lib. 2.* Aristonius filius, cui parulo in cunis dormienti cum in labellis apes confedisent, responsum fuit singulari eum fore orationis suauitate; Athenis primum à Socrate eruditus est: deinde in Italiam profectus Pythagoreos audiuit; Accessit & ad Ægyptum, ubi libros Moyses legisse creditus est; Aristotelem cum alijs plurimis discipulum habuit; Academiam instituit haud procul ab Athenis in Academii villa: multa composuit (lege *Dionysium Laërtium*) tandem 81. anno pediculari morbo perijt. Vir vnus totius Græciæ facile princeps in doctrina: quem Deum Philosophorum nonnulli nuncupare sunt ausi, necnon magistrum intelligendi, ac discendi: qui etiam adolescens palæstra se exercuit, & picturæ operam dedit.

Platonius sermo: Aristone natus: Cecropius sophus: ex *Mont.* Parectoniz filius, sic eius mater vocabatur: Aristocles; in infantia dictus ab Aui nomine: Homerus Philosophorum: sig. Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona. *Hor. in epist.* Diuinus sophus: Philosophus: Platonis volumina, scripta, &c. *V. Philosophus.* Atticæ facundiz ore preguum. Magnus senex. Antonomasticus. Hanc sibi iure petat magni senis altus in hortis: alius idest educatus in Academia Platonis.

PLAVSTRVM. *V. Curru.*

PLAVSVS, us.

Applausus: Fauor: Læticia: Gaudium. *V. sua loca.* Aura leuis: Vulgaris vox, plausus: Sonoræ populorum voces: Clamor plaudens, applaudens: Plaudentes voces: Lætantes, acclamantes voces: Magnæ vocis honor. *Ouid. 2. Pont. 1.* Lætans populi strepitus: Manuum plausio, applausio: Plausor, is: qui plausum ciet: Si plausoris eges. *Horat.* Plaudens, applaudens: Applausor: Ingeminant plausum Tyrii. *Virg.* Omen felix plausibus. *Ouid. 2. Pont. 1.* In quorum plausus tota theatra sonant. *Idem 6.* Sonus lætus theatris. *Hor. 2. 17.* Numquam stabilis fauor vulgi præcipitis mouet. *Sem. in Theop.* Index læticiæ sonus ferrat ad astra. *Ouid. fast.* Frigor. Totam hodie Romam Circus capit & fragor auram Percutit. — *Iuuen. 11.* Clamor. Lætus.

PLAVTVS.

Poeta comicus, cuius vita plerumque in eius comædiarum libro præponitur; dictus M. Accius Plautus patria Sarsinas fuit in Vmbria: Romam petijt, in qua vixit quo tempore P. Scipio, & M. Caro excellentes habiti sunt. Floruit in scæna, teste *Gellio*, anno senæ xv. post inceptum secundum bellum Punicum: redactus ad

Zz sum.

summam paupertatem, quod pecuniam omnem in scenicos apparatus erogaret operam Romæ pistori locavit in molis (quas trufatiles vocant) circumgrediendis; à quibus tamen quoriscumque vacare ei concessum fuit fabulas scripsit vigintiquinque, quarum siue plus, siue minus scriptæ dicuntur: obijisse traditur annis paucis post Eñnium olympiade 145. P. Claudio, & L. Porcio Coll. V. Gell. lib. 1. cap. 24. Crinitum Gyradum ex recentioribus, Ciceroem, & Rumanianum ex antiquis, M. Varro dixit: Musas Plautino sermone locuturas fuisse, si latinè loqui voluissent.

Pœta comicus, antonomasticè: Sarsinas poeta; Comædus: Vmber Comicus, Comædus: Comædus pistor, siue moitor: Acci carmina, versus, musa: Plauti sales. Plautini numeri. Horat. Sales. idem.

PLEBS, is.

Turba: Plebeius chorus. Ouid. 5. sag. Infima gens. Hor. 2. od. 3. Plebeiz manus. Ouid. 3. trof. 1. Terga plebeia. Sen. in Herc. fur. Populus: Plebecula, æ. Pers. sat. 4. Gregales homines, turbæ, cætus: Vultus, g. 11. De plebe scelestæ. Hor. 2. od. 4. Non ego ventosæ plebis suffragia venor.

Plebeius, popularis, vulgaris, humili de stirpe creatus. Ouid.

Epith. Humilis, clamorosa, ingloria, ventosa, ieiuna, pauida, imbecilla, multiuola, inconstans, inculta.

PLECTRUM.

Est propriè instrumentum citharædi: arcum, quo lyra pulsatur: plectrum est nonnulli aiunt, vulgò *Arca del violino*. sumitur plerumque pro ipsa lyra; de qua V. *fuo loco*.

Pecten. Vir. quo citharas tangimus, & sanè diuersum est à plectro: Canere intus. *Asom.* est leuè manu digitis chordas carpere: Canere foris. idem: est dextra plectro vti, chordasque pulsare. Vid. *Cuthara*, *Chelys*. Puiffa chelys: Cùm redit, & sequis permutat plectra pharetris. Stat. 1. Achill.

Plectrum etiam dici nunc potest vnguis maior, quem nutriunt qui maiores barbitos pulfant; vnde Martialis: Feruida nutritio tibi pollice fistula surgat Exornent docilem garrula plectra lyram: Et quantum Æolio cùm tentat carmina plectro Par Aganippe ludere docta lyre. Prop. 2. 3. Mitratique sonant Lydia plectra choris. idem. 4. 7.

Epith. Insigne, modulans, dulce, blandum, Threicum, resonans, canorum, Mœonium, Apollineum, sonans, Aonium, facundum, vocale, molle.

PLEIADES. V. Hyades.

PLENILVNIVM.

Pleno quæ candida cornu Muncie fraterno noctis flectebat habenas. Virg. Cornibus in plenum vt redeat noua Luna coactis; in *san. Reuol.* Vt cornua tota coirent, Efficerentque orbem postquam plenissima fuisset. Ouid. 7. met. Mense feriè medio quanta nitere solet. idem. 3. Pont. 3. Vnde coactis Cornibus in plenum: Menstrua Luna redit, siue cor. Prop. 3. 3. Tertia iam grauidò pluuiæ Cynthis cornu. Luc. 1. Phœf.

Cum Phœbe solitum lumine non suo Orbem circuitis cornibus alligat. Sen. in Med. Medio cum Luna implebitur orbe. Mand. 1. Vaga: cùm pleno turgescit Cynthis cornu Nunc plenam Lunam tumido splendescere vultu Cernimus. Vid. Luna. Plurima cùm tota lampade Luna niter. Mart. 8. 51.

PLENVS, a, um.

Refertur: Grauidus. Hor. 1. od. 12. Tumidus: Onustus: Grauis: & Cumularis: Integer. Distentus. Turgidus, qui turget, plenus est. Prælargus. Abundans.

PLEVROS.

Vrbs clara Ætoliz Meleagri patria, quæ etiam Pleuron dicitur, vnde Ouid. 7. met. Pleuronis, gen. Adiacet his Pleuron, in qua trepidantibus allis; Hinc Pleuronius Agmon. idem 14. met. in qua Mars maximopere coiebat; vnde Stat. 3. Theb. Et reduci pateat mihi Martia Pleuron.

Meleagria: quod in ea natus Meleager: Fletaque cognatis auibus Meleagria Pleuron. idem 4. Theb. estque tertiz declinationis: Nunc mœstæ fundes Pleuronis alumnos. idem 8. Theb. Virginis Pleuros inimica diuiz. Senec. in Troad. quod Oeneus Rex Ætoliz cæteris numinibus frugum honores sacrificaret, præterquam Dianæ. Vid. Oeneus, & Ætolia. Pleuronius. Cluius, &c.

PLEXIPPVS.

Et Toxeus auunculi fuerunt Meleagri, fratres Althææ eius matris, quos ille interfecit, quod male acciperent honorem ab ipso Atalantæ ob fauciatum aprum præstitum. Vid. Meleager: Althæa.

Fratres Meleagri matris. Senec. in Med. Althææ germani: Meleagri auunculi: Inuidum genus in Isthmum, nempe Atalantam. Vid. Atalantam.

Legè Lallantium Statij interpretem, qui pro Troxeo Aganorem reponit.

PLEXVS, us.

Curuamen, is. Ouid. 2. met. Curuatura. ibidem. Flexus, us: Flexura: Plicatura: Genuum iunctura. Ouid. 2. met. Internodia genuum: Plicatilis.

PLINIVS.

Duo fuere celebres huius nominis, auunculus, siue patruus, alter nepos, qui iunior dictus ambo Veronenses. Alter sub Vespasiano floruit, qui naturalis historiz 37. libros concipiebat. Hic omne tempus perire arbitrabatur, quod studiis non impetiretur. Perijt suffocatus fumo ex intumescente Vesuuio, cùm ad eius incendiij explorandas causas propius accessisset. Alter autem Caius Plinius prænominatus epistolarum librum scripsit; & Traiano Cæsari familiaris, à quo Bithyniz præconful factus testimonium de Christianorum bonitate quodam ad Traianum epistolio legatum reliquit; quod tamen nonnulli ex præteram supprimunt.

Naturæ scriptor: Veronensis Historicus: Historiz pater naturalis: Quem flamma Vesuij Extinxit, propius dum cernere tentat aperti Montis Inexhaustas, &c.

PLVMA. Vid. *Penna*. *Ala*.PLVMBVM, i, *Plumbo*.

Metallum plumbi: Plumbi massa, pondus: Plumbi lamina: Charta plumbea: Plumbi scoria, recrementum, *Servitium de plumbis*. Plumbago; nis. *Plin.* Galena, *idem*: à Græcis autem Μολύβδην, &c. Plumbum candidum. *Plin.* Castiferum Græcè: Plumbum argentarium; quod quidam stannum esse putant, siue stanni synonymum. Plumbum nigrum, *Plumbo ordinario*. Plumbum cinereum: Stannum, siue stannum; primus qui in fornacibus fuit liquor, *Strabo*. Directa plumbo, & pomice omnia æquata. *Catull.* *lyr.* 22 nempe plumbeis lineis charta exarata: Plumbum Saturni nomine dicitur à metallarijs. Vid. *Metallica*. Plumbi medulla, vulgo dicitur *Argento vincto*. Grauis massa. *Imen.* *sat.* 6.

PLVTO, onis.

Saturni filius tertius ex Opè, siue Rheâ, Iouis, Neptunique frater, cui inferorum regna obtulerent; vnde & infernus Iupiter à potestate cognominatur. Verum, ut aliquid prætermittamus: Hic Saturni filius cum Pylijs auxilio aduenisset ab Hercule vulnere infixto superatus fuit; quia verò funerum, sepulcrorum, cæterorumque quæ defunctis impenduntur fuerat inuenitor; propterea inferis præfesse existimatus, eademque tanquam Manium Principi sacra fieri cœperunt. Cum autem celestem vitam ducere sibi inglorium esse censeret, Proserpinam nepem Cereris ex Iovis filiam rapuit, quem raptum tribus libris elegantissime descripsit *Claudianus*, quem poteris adire. Hic aliquando veli currum quadrigæ, aliquando tamen folio sedere fingitur à *Poetis*: de quo sic *Ennius* in *chron.* Fabula Proserpinæ, quam rapuit Aëdonus, idest Orcus Rex Molossorum, cuius canis ingentis magnitudinis Cerberus nomine Pirithoum deuorauit, qui ad raptum vxoris cum Theseo venerat, quem & ipsum in mortis periculo iam constitutum adueniens Hercules liberauit; & ob id quasi ab inferis receptus dicitur; hæc ille. Cæterum huic Deo Cypreus sacra fuit veluti sanctæ arbor; cuius pellex Minthe fuisse traditur à *Strabone* in 8. à *Nica deo*, à *Iulio Polluce*: quam in plantam mutatam fuisse; ex *Ouid.* 10. met. iam *his locis* enodamus. Huic de nigra pecude rem diuinam faciebant, eademque pocula mixta mero, & lacte libabant; tauros nigros, sterilesque pecudes, & iuuenos mactabant; vino tandem, melle, lacte, & sanguine operabantur. Verum si plura desideras lege *Gyraldum syntagmate* 6. *Vol.* *Flacc.* 736.

Iouis frater: Herculis patruus. *Sene.* in *Herc. fur.* Pluton: Orit & ipse pater Puto, odere forores. *Virg.* 7. *Æn.* Dis, ris; Sæui spracula Dis. *ibidem* Rex tremens. *idem* 4. *Georg.* Infernus. *idem* 6. Stygius Rex. *idem* 6. *Æn.* Iupiter Stygius. *idem* 4. *Æn.* Iupiter Tartarus. *Val.* *Flac.* 1. Stygij per humina fratris, Iupiter loquitur. *Virg.* 9. *Æn.* Iupiter Infernus. *Hm.* Inimicitis Tyrannus. *Virg.* 4. *Georg.* Rex noctis mortis. *Luc.* 6. *Pharj.* Lethæus Tyrannus. *Colum.* Iouis

Tyrannus. *Ouid.* 4. met. Infernus. *idem* 5. met. Rex vmbraum Tartareus. *Claud.* 1. de raptu *Proserp.*

Summanus; quasi summus Manium, cui, ut scribit *Plin.* nocturna fulmina attribuebantur. *Ouid.* 6. *fast.* Reddita quisquis is est Summia templa feruntur, &c. fuit autem prope Circum maximum Summani ædes, ut ait *Plinius*, prope sanum Iuuentulis, cui canes supplicia annua pendunt: Sacellum verò in Capitolio erat: Deus tartareus. *Ouid.* 1. *trist.* 8. niger: Aulus; Mutarunt auidi tristia iura Dei. *idem* ad *Lim.* Fusce aulæ Deus. *Prop.* 4. 12. Tyrannus tremendus. *Augur.* Phlegetonæus. *Monte* Auernalis. *Ruent.* Elysius. *Sil.* 1. *Achill.* Stygius. *Claud.* 1. de raptu. Æternæ regioris noctis. *Sil.* *Ital.* 7.

Infernus raptor. *Claud.* 1. de raptu. Dux Erebi. *idem.* Noctis æternæ regnator: Noctis arbiter, vmbraumque potens. *idem.* Rector animarum. *idem* 2. Stygius rector. *Sil.* *Ital.* 14. Saturni tertius hæres. *Claud.* 1. de raptu. Torus prædo. *idem.* Regna tenens inamena. *Ouid.* 11. met. Ignauis dormitor mundi. *ibidem.* Nigri pater Aucrni. *Stat.* 3. *Theb.* Rector Auerni. *idem* 4. Stygijs dominator Aucrni. T. V. *Sirois.* Rex tætreus Orci. *Pamph.* Immanis tortor animarum. *Alant.* Gener Cereris. *Imen.* *sat.* 10. Nigrantisque arbiter Orci.

Lucifer, per antithesin, in sacris paginis. Vide, quid superius diximus in dictione *Damian*. Durus, & summus vmbraum arbiter. *Sene.* in *Thyest.* Nocturnorum princeps. *Sephel.* Brachii ductor: Iupiter defunctorum hospitalissimus. *Æschyl.* Stygius draco, Gigas: Regulus tartareus: Vmbraum dominus. *Ouid.* 1. met. Rex silentium. *idem* 5. met. Rex aratus mortuorum. *Enrip.* Nigri Iupiter. *Augur.*

Agathias, siue Ardenteus; ex vera hist. etiam dictus Pluto, cui cum tamquam natu in unum in regni diuisione pars occidentalis obeigisset fecus inferum mare, & Ioui Plaga Orientalis, Neptuno verò insulæ: Hinc datus esse locus fabulæ putatur Ioui impetum Cæli, Neptuno maris, & Plutoni inferorum obeigisse.

Dominus regni tristis. *Sene.* in *Med.* Regni tenacis & tacite Stygis dominus. *idem* in *Hipp.* Qui carentes luce disponit domos. *idem* in *Octid.* Qui cæqui manes regis. *ibidem.* Rector manium: Tee nebrofa sede Tyrannus. *Ouid.* 5. met. Ille, cui triplicis cessit fortuna nouissima regni. *ibidem.* Tegnarius Deus. *Prop.* 1. 13. Mortis dominus. *Sene.* in *Herc. fur.* Proserpinæ vitæ Persephones coniux. *Prop.* 2. 30. Tenebrarum potens, & rector vmbraum. *Sene.* in *Octid.* Obscurus, diuus Iupiter. *idem* in *Herc. fur.* Opaca qui regit scepro loca. *ibidem.*

Equi autem Plutonis describuntur à *Claud.* 1. de raptu. V. *supr.* Equorum insignium nomina.

Orcus; frequenter proipio Plutone à poetis vsurpatus: Plutonius Iupiter. *Merc.* *Trifoneg.* Chironius Iupiter. *Orph.* in *Hym.* *Eumenid.* quæstus ipitus, & Proserpinæ filius canit.

Soranus Pluto à Schinis nuncupatus, ex quo, & Harpini Sorani dicti, quasi Plutonij Iupl. *Leges*

Seruum in 11. An. super illud: Summe Deum sancti custos Socratis Apollo.

Tu; ò fraterne frater, Cui seruire dati manes, æternæque scintille Supplicia, arque imi famulatur regia mundi. *Stat. 4. Theb.* Februus Deus; Pluto ab antiquis. *Ouid. 2. fast.* hinc fortassis deducta fabula, quod ignis purgatorius necessarius putaretur de veterum Patrum traditione Ijs, qui in Elysios erant ieiuri: Quæ talis Pluto. *Fast.* quod quietem, quæ post fati speratur ab ætumnis: Belzebub, siue Beelzebub, ab *Hebrais*.

Mammona, g. m. Punica vox, siue potius Syriaca, quem nos Ditem appellamus, diuitiarum scilicet Deum: & hic Plutus etiam dictus a *Grecis*, quem in aduentu claudum esse volunt, in recessu alatum; hoc nimirum innuentes; quod seriis quidem opes contrahantur; partem autem, nisi frugaliter dispenses velocissimè dilabantur. Eundem cæcum faciebant, & iudicii expertem.

Epith. Durus, ater, seueus, Stygius, immitis, Lethæus, niger, Saturnius, audax, serox, tremendus, Auernalis, immanis, implacidus, durus, magnus, nil miserans, illacrymabilis, rapax, diues, &c.

PLUVIA, æ.

Imber, V. *sua loco, vbi pluit.* Pluuus æther. *Sen. in Oedip.* Nam neque tum pluuiz, nec fragula pista soporem, Nec sonitus placidæ ducere possit aquæ. *Tib. 1. eleg. 2.* nam pluuiz sua humiditate capitis ventriculos opprimunt, & somnum cauantur. Pluij roris. *Hor. 3. od. 3.* Gutta ætherei roris. *Eurip.* Oceanus, figur. pro pluvia. *Mart. 6.* Plenis veniens è nubibus humor. Cælum pluuium: Sicut pluuio perlucida Cælo Surgere bulla solet. *Ouid. 1. t. met.* Nimbus hiemalis, i. pluuia hiberna. *idem 9. met.* Cælestes vadæ. *idem 11. met.* nam pluuia è Cælo.

Auster, pro pluvia, quam ille concitat: Hyades; Hedi; Aquarius; Orion; Notus, &c. V. *sua locis*.

Aqua celestis. *Hor. 3. od. 10.* Aut aquæ celestis patiens latus: Iris, pro imbree, cuius nuncia esse dicitur à *Mart. 4. 19.* Neve grauis subita te premit Iris aqua: Pluuias vadæ. *Ouid. 2. fast.* Pluuias, vel pluuus humor. Madidus Inspiret: Cum pluuia, madidumque Iouem perferre negaret. *Mart. 7. 35.* Nimbus, & nimbi, orum. *idem.* Scis quoties Pluuio madæc Ioue fusca Syene. *Mart. 9. 36.* pro pluvia.

Epith. Madens, humida, hiemalis, hiberna, brumalis, tristis, tenuis, dulcis, loca sicca rigans, humectans agros, præta rigans.

POCVLVM, i.

Calth. V. *ibi plura, & varietates, & genera poculorum.* Tria verò fuere sacra pocula apud præcos; 1. Iouis seruatoris; 2. boni Dæmonis, vel Genij; 3. Mercurij, qui somni præces habebatur: At poculum boni Genij, vel Dæmonis veteres dixerunt, quo cœnam claudere soliti: hinc *Sen. in Thyest.* Hoc, hæc mensa claudatur scypho; ironice loquitur: *Thyestes*. At apud Athenæum primum poculum est bonæ valetudinis, alterum amoris & voluptatis, tertium foporis: Apud

eundem primum poculum Baccho Gratijs, Honorisque sacrum: alterum Veneri, & Baccho: tertium Iniuriæ & Atæ. Verum

Poculum Philoxion, à *Grecis*, quod alio vocabulo Gentile dixit *Seneca ibidem*. nempè suæ genis proprium, quo illi confanguinitatis, & amoris admonebantur. Idem subintelligitur in illo eiusdem in *Agam. vers. 879.* Sanguinem extremæ dapes domini videbunt.

Iunge puer cyathos, atque enumerare labora. *Stat. 1. silu. 5.* cum bibant veteres curis soluti numerabant pocula ad numerum litterarum, quibus amicorum absentia nomina scribebantur. V. quid adnotauit *Porphyrius in Hor. & Farnabius in Mart. sub. epigr. 73. lib. 1.* Chrystallina: Myrrhina; propinat vinum chrystallinis nempè poculis è chrystallo. *Mart. 3. 81.*

Epith. Sacra, dulcia, data, sumpta, insidiosa, gemmata.

PODAGRA.

Pedum dolor; cui opponitur manuum, siue articularum dolor: Chiragra; Ili nec iusta chiragra Contulit articulos. *Hor. 2. sat.* Podagra dolores. *Cic.* Tollere nodosam deficit medicina; podagram. *Ouid.* Articularum morbus: Articuli dolentes, laborantes: Pedum seuisissimi dolores: Pes laborans: Manuum dolor: Languidi Bacchi, & languidæ Veneris filia. Podagra non labore eunuchos, nec mulieres, nisi mensura defecerint, neque pueros ante veneris usum, testatur *Hippocr. Aphor. 6.* — sed cum lapidosa chiragra fregerit articulos veteris ramalia fagi. *Pers. 5.*

Podagricus, qui podagra laborat, quem *Plinius* podagram, & podagrosum appellat: Articularum laborans dolore: Litigat, & podagra Diodorus, Flaccus laborat. *Mart. 1. 99.*

Epith. Turpis, dira, tarda, nodosa, lapidosa, seua, cruda, dura, cardigrada, sticans, crucians pedes, &c.

POEMA, tis, g. n. V. Carmen.

POENA, æ.

Vel ad corpus, vel ad numinos spectans, & hæc multa, siue multa dicitur; altera verò multiplex, vt *infernis* videre licebit.

Supplicium: Tormentum, & tormenta: Cruciatu; us: Forma pœnarum. *Quint.* Stridor ibi, & gemitus pœnarum. *Stat. 2. Theb.* Vitores Deos passus; nempè qui pœnis affectus est; ex *Ouid.* Pœnarum luera. *Stat. 4. Theb.* Pœnarum genus omne. *Sen. in Med.* Laniatus essurus. *idem in Hipp.* Pœnarum modi; per omnes torta pœnarum modos. *idem in Agam.* V. *Virg.* Et quibus quis afflictor, nempè à furis. *Virg. Furiæ.* Et grandæa furorum pœna parens. *Val. Flacc. 2. in fin. Lege.* *Ouid. in Dion.* vbi plurima pœnarum genera describit, & imprecatur; de quibus etiam *infernis*. Solus, inopes, exspes, letho, pœneque relictus. Genus miserabile pœnæ. Scelerum vindex; Criminis vltor. Medela scelerum. Medicina reorum. Purgamina cædis. *Ouid. 1. t. met.*

Pœnarum genera aliquot.

Tantaleæ furs; idest famæ, furti que. *Prop. 2. eleg. 13.* Sisyphus labor. *ibidem*. Tityj volucris. *idem 2. eleg. 15.* idest malæ conscientie furiæ.

inulus: Caucaſix aues .idem 2. 18. **Crux.V.** ſua
lacs.Tormenta gigantum *Prop.3. el. 3.* Alcmæoniæ
furiz .idem. Ierunia Phinei .idem. Poena ſo-
rorum, nempe Belidum. *V. Belides. Prop. 4. 11.*
vel 12. Sed niodo ſeueri ſectus & ei loris
Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus Nunc in-
ter vndas garruli ſenis ſiccus deſaſſet omnes fa-
bulas poetarum. *Mart. 10. 5.*

Verberibus, igni, morte, cruciatu dolor adiger. *Sen.*
in Troad. 13. Flammæ, vulnera, & diris mali. *gli-*
dem, nempe execrationes: Doloris artes, & fa-
mam, & ſeuam ſitim, Variasq; peſtes vndique
& ferrum inditum viſceribus vñs: Carceris ce-
ci lueu. *idem.* Sint artus auidis anguibz eſca-
tui. *Quid. in Ilin.* Tu quoque ſaxoſo præcipitere
iugo. *idem.* In immenſum proſicjare ſerum.
idem. Liqueſcentis plumbi ſtumen & ore bibas;
ex eodem.

Alia poenarum genera, Carceris, &
ſupplicij propria.

Arca robuſta. *C. c.* Robur *Lucret. & Lin.* locus in
carcere robuſtis lignis ſeptus, cui malefici ho-
mines includebantur: aliter autem ſentit *Festus*
de robore; locus eſſe in carcere, quo præcipita-
batur malefactorum genus: Robuſtus carcer.
Plaut. in Curcul. Codex robuſtus. idem in parricid.
Ligna cuſtodia. idem. Phylaca. *idem.* ad huius
ſimilitudinem appellari poteſt Carcer quidam
Iaponicus; cuius tormenta. poenæq; a religio-
ſis viris enarrantur, qui vel eadem paſſi, vel
alios paſſos conſpexerunt. *Lege Inſularum li-*
terat.

Fidicula, arum. *Suet.* Machina multis intenta funi-
bus, quibus ceu ſidibus olim in equuleo diſſen-
debantur facinoroſi ad exquirendam facti ſi-
dem, ſive ad aliquid animaduertendum: id pe-
næ genus nonnullis dicitur, *Tractat de corda:* me-
morit huius poenæ *Mart. 5. 52.*

Verùm diuerſe Cardinalis Baronius in Notis ad
martyrologium interpretatur fidiculos ſub
die 22. Ianuarij, pluribusq; demonſtrat illos er-
rare qui fidiculas à ſidibus deriuant; ſed illas
ita dictas ex authoritate D. Iſidori Iſpalenſis
autumz, quod ſodiant; dictas videlicet fidicu-
las quaſi fodiculas *idem.* quoque diuerſe ali-
qua notantur de equuleo ab eodem laudato au-
thore, quem poteris adire.

Equuleus, ſive euleus ſpecies non acutus, ſed
planus, cui olim impoſitus reus excruciabatur
diſſentus, in quo artuum compages quodammo-
dò diſſoluebantur; nunc autem acutus eſt, &
vulgo dicitur *Regia.* Sunt qui interpretantur
pro illo tormæti genere, cùm quis religa-
tis manibus ſuperne appende de pedibus pon-
dere diſtenditur, quod à *Græcis* Tympanon di-
citur.

Vngula. *Prod.* biſida, ſeu bicornia ſerramenta,
quibus latera lacinabatur: quæ nunc aliquæ
apud D. Petri Baſilicam Romæ conſpiciuntur,
quibus plerumque martyres pro Chriſto, cui-
ſceſcebantur.

Lamina. *C. c.* Candentes ferri maſſæ, quæ ſacino-
roſorū corporibus admoſuebantur: Cauterium,
ſerramentum, quo candente ſcleroſos inure-
bant: Tunica moleſta. *Iunen. 8.* alimentis ignium

illita, & interta: ita eam licebit vocare, qua
nonnulli martyres à Tyrannibz induti fuere,
& qua ſolens apud quosdam populos incendia-
rij ſuperi dii puluere tormentario inſar-
ta.

De hac *idem* *Iuuenalis ſat. 1. v. 155.* Pone Tigillinum,
tæda pucebis in illa qua ſtantes ardent qui
ſixo gutture fumant &c. Ideſt viuus ardēbis,
quemadmodum ſub Nerone viuī arſerunt ali-
qui ex Chriſtianis; de quibus lege *Tacit. lib. 15.*
& *Lips. ibid.* quos ille iuſſerat cereros fieri, vt
ſpectatoribus Lucrent, & ne ſe curarent il-
lis guttura tigebantur. Nec tantum Chriſtia-
nos, ſed maleficos homines *idem.* Nero tæda, &
papiro, & cera ſuperindutus, & pice illto ad
ignem admoſueri iubebat vt arderent. Hac au-
tem poena affici ex lege ſolebat, qui verbi, ſeu
patriæ incendiū machinatus fuiſſet.

Vincus. *Quid. in Ilin.* inſtrumentum ſeruum, quo
diſtrahebantur rei, & ē Gemonijs (Romæ) præ-
cipites dabantur. *Iunen. ſat. 10.* lupacō Scianus
ducitur vñco: Erant autem Gemoniæ ſcalæ, ad
quas olim rei trahebantur, & inde præcipita-
bantur. *Corn. Tac. & de his V. in Notis Martyr. Epi-*
mentis, Barony. Catulus ſeruus. *Plaut.* inſtru-
mentum, quo diuaticato deprehendebantur
rei.

Caraca. *Tibull.* machina, in qua venalis ſeruus
gypſatis pedibus exponebatur; necnon machi-
na, in qua ad ſupplicium pendebat reus; apud
Prudent. & in qua etiam ſupplicij afficiebatur.
Sive machina de qua emporetat venaliſſus ſer-
uus. *Tibull. & Iuſſ.* in ea enim venales ſeruus
vt optimè inſpiceretur ab emporibus collo-
cabanturquæ illos vendebant, aut ad venditō-
nem parabant, ex *Cafab. epith. Rigida. Petri-6.*

Crux: Patibulum. *V. ſua laci.*

Vincula: Laqueus: Manicæ. *V. ſua laci.* Numellæ.
Plaut. vinculum, quo ceruix, interdum etiam pe-
des includebantur: Columbar. *idem.* haud dif-
ſimile ē numellis: Neruus. *idem:* & Cippus. *V.*
Compe. Poiz. Plaut. vinculum e ferro, ſive li-
gno genus.

Tauræ. *Iunen.* loræ ē bubalo corlo, quibus rei
vapulabant vel ante necem, vel ad emendatio-
nem: Verbera; Flagella; Scuticæ; Virgæ; Scor-
piones (quorum ſæpè fit mentio in *Martyrologio*)
erant virgæ ſpinofæ ſive natura, ſive arte fa-
ctæ, quibus membra lacerabantur. Plumbæ,
erant loræ & ſulte pendentia, in quorum ex-
tremitate pilulæ plumbeæ dependebant; & ho-
rum fit ſæpè in martyrum poenis mentio. Sup-
plicium puerile, dici poteſt, quo afficiuntur
pueri a magiſtris in ludolitterario; quam vis
malo ſenſu quondam dictum à *Mart. 1. epig. 60. V.*
Flagellum.

Culeus, ſive Culeus. *Cic.* tunica, ſeu ſaccus
de ſparto, quæ lineabatur pice, & bicorniū,
in qua includebantur parricid cum ſimia, ſerpen-
te, & gallo. Inſutus culeo demergebatur in
mare.

Venarum incifio: ſupplicium Neronis tempore,
viſitatum, quo Seneca Philoſophus periit, &
Lucanus poeta eius ſobrinus, necnon Thra-
ſea philoſophus; de quo in *Tacit. lib. 16.*

Ann. & in Suet. à Nerone enim iocundus mori atrociter venas incidere permissit sanguinem libans Ioui liberatori: meminit huius *Mart. 1. epigr. 9.* Quod magni Thraxæ, confummarique Catonis Dogmata, &c. Facili quid redemit sanguine famam.

Carcer. Vid. *Sua loca*, ubi plura. Gyrgathus locus, aut cubile, in quo mente emoti, vinciti, aut includi reneantur, vulgò *Laogo*, *dona si tengono i palchi*. Ergastulum. Vid. *Carcer*. Fustitundus, & ferreicrepinæ infusæ. *Plaut. in Asin.* iocose dicta loca, ubi serui, vel quique sustibus vapulabant, siue compedibus vinciebantur. *Lege Lambinum*. In antliam condemnatus. *Sueton.* nempe ad aquas rotis, & antlijs hauriendas damnatus.

Pœna, qua fuit affectus Metius Suffetius dux Albanus à Tullio Hostilio Romanorum rege ob prodicionem, deferibitur à *Tiro Livio lib. 1.* ab urbe condita; nempe quadrigis hinc & inde dilacerari: Exinde, inquit, duabus admotis quadrigis in curtus earum discentum illigat Metium: deinde in diuersum iter equi concitati lacrum in vtroque curru corpus, qua inhæserant vinculi membra portantes, &c.

Elidere crura, siue crurum elisio, erufriagium: est tribus fractio: Distrahere. *Len. distrachere* in diuersum actis cruribus. *Serres*. siue actis equis: In diuersum quadrigis differri. *Virg.* displicari. *Varr.* viscera diuersis scissis ferantur equis. *Quid.* in *lib.* Despicari curros axi vincitum; idem significant, *Effere struato à codici canallo*: à naucularijs nauibus in diuersum emissis, *Effere squarato da g. gales*. Adigere stipitem per mediū hominem; genus tormenti diuersum Turcis, & Persis familiare, vulgò *impalare*. Palo inniuitus acuto. *Lege Gallianum de tormentis martyrum: Responsum lib. 9. cap. vlt. de antiquit. Rom. & notat Baronij in Martyrol.* Pœnæ verò initiales erant leues, vel graues: leuis animaduersio fuit stipendio legitimo spoliari, hastam dare, tendendi locum mutare, extra oppidum hibernare, hordeo pasci: & huiusmodi. Grauius autem animaduersio fuit, virgis cædi, venire; fuisse & securi percuti; decimari; Et in crucem tolli. *Lege Segonium de antiq. Iure Civico Rom. cap. 15.*

Balthæo priuari leuis animaduersio censetur: verum grauissima ignominia. *V. Cingulum*. Huiusque pœnæ frequens est mentio in Sancto- rum Martyrum actis, vt obseruat *Baronius* idem in *Martyrol.*

Epith. Grauis, tristis, crudelis, dura, horrida, amara, cruenta, seuera, vltix, immitis, noxia, misera, vindex, immanis, acerba, vehemens, scelerata, leuis, minor merito.

POENITENTIA.

Indoluitque admissis crimina fastus Tempora Tisiphone: dixit *Quid.* 4. *trist. 8.* pro Pœnalitia, nam Tisiphone est furia à Græcis dicta tamquam pœna: Penitet admissi sceleris, dignasque reponit Pœnas: Culparum dolor, angor: Tanta fuit si se coeperunt tedia dolor: Metanæa; Græcum vocabulum, quo vitur *Ausonii* in epigrammata de Occisione, quam semper fera sequitur poeniten-

tia: nempe vt poeniteat, sic Metanæa vocor:

POENIT. orum. *V. Carthago.*

POESIS, eos, g. f.

Ars Apollinis: quod ipse prius eam inuenisse dicatur. *V. Apollis*. Artes Cyrrhei Dei: Cyrrheij; Del quamvis desepexerit artes: Orpheæ voces. *Claud. 1. de rapt. Pieria studia:* Pierijs polens studijs. *idem.* Phœbus, figur. Et totum spirant præcordia Phœbum. *ibidem*. Artes Phœbi: Non ego Phœbe darcas à te mihi mentiar artes. *Quid.* 1. *de art.* Cura operata doctis musis: Nunc hederæ sine honore iacent, operataque doctis Cura nihil musis nomen inertis habent. *idem 3.* Laureæ: Te precor, ô vates, adfuit tua laurca nobis. *ibidem*. Sic flumine largo Plenus Pierio defendes pectore verba. *Petr. Arb.*

Musarum ocia. *Aræff.* Musarum studia. *Bemb.* Carmina. Vid. *Sua loca*. Mœonijs fons: Mœoniumque bibat felici pectore fontem. *Petr. Arb.* Pierios: differ cantolque chorosque fororum. *Mart. 1. 77.* idest poësim: Mœonæ chartæ, idest poësim Homeri. *Quid.* 4. *Pont.* 2. Eloquij datur aurea vena poëtæ. *Mart.* Opus musæ: Inque suum furtim musa trahebat opus. *Quid.* 5. *trist. 9.* Helicon, figur. Totid; Helicone relicto. *ibidem*.

Numeri. *Quid.* *V. carmen.* Et petere Aoniæ suadebant rura forores Ocia iudicio semper amara meo. *idem 5. trist. 9.* In studio est, Pieridumque moræ. *idem 5. trist. 1.* Pieridum studium. *idem 2. Pont. 5.* Pieria via. *ibid. eleg. 9.* Et carmen vena pauperiore fluit. *idem 4. Pont. 2.* Sacra musarum. *ibidem*. Amabilis infania. *Her. 3. 4.* Ars carminis. *idem 4. ed. 6.* Fœtus musarum. *Carull.* Pierij honores. *Tib. 4. 1.* Cyrrheæ fecerit. *Luc. 1. Phœf.* Sacra Maronis: Sacra cothurnati non attingit auxæ Maronis. *V. Pœna & Pœna.*

Epith. Generosa, blanda, diuina, docta, pia, sacra, veneranda, Phœbea, multiuaga, alens æruos eloquij, habens commercia celi.

POËTA, & **POËTÆ**.

Aonidum comites. *Strab.* 1. *filu 2.* Aonidum ministri, tripodumque. *ibidem*. Et sociam doctis haurimus fontibus vndam. *ibidem*. Vates: Pieridum vates: Amicus musis. *Her. 1. ad. 16.* Musarum comes: Aonius olor: Pieridum comes. *Mart.* Pieridum turba. *Quid.* 1. *eleg. 1.* Cui carmina semper, & citharæ eordi. *Virg.* Musarum, Phœbeique sacerdos. *Quid.* 3. *eleg. 7.* Vir musis egregius: Sciens musarum, doctusque canendi: Mirus Apollineæ frondis sum cultor, & amnes, &c. *Bergens*. Beatas Musarum sedes viso, pulchrosque recessus. *idem*.

Sciens carminis, & lyre. *Aræff.* Aonij decus, & noua fama triumphi. *H. Balb.* Sci licet Aoniæ decus immortalæ cohortis: Cultumque per artes Pectus Apollineas, ingeniumque ferax. *Bemb.* Arbitræ Aufoniæ Politianæ lyre. *idem*. Te Permetillus ait. *idem*. Insignem quondam numeris, & voce Menalcæam: Sic & Musis, & Apolline semper Plenus eras: Doctus pangere carmina. *Strab.* Camænarum alumnus. *Auson.* Caput lauro Parnasside vinctus. *Quid.* 1. *metr.* Qui ab Aonio largus amne bibit. *Mart. 12.* Pierius grex. *idem*. Quemplur Pierio de grege Phœ-

Phœbus amat: Heliconis gloria nostri. *idem 1.* Pieria cantat qui fera bella tuba, *idem.* Et quem Pierides perdocuere Deæ. *idem.* Castalidum decus sororum *idem 4. 14.* Laureæ donandus Apollinari. *Hor 4. 1.* Me iuauit in prima coluisse Heliconia lucentia, Musarumque choris impluisse manus. *Prop. 3.* Deliciæ Musarum, in *font. Bem.* Pieridum tutela sororum, *idem.* Theophrastum cultor Dearum. *idem.* Hetrusæ fidicen, Romulæque lyre. *idem.* nempe Poeta, *Testano, e Latino.*

Musarum alumnus. *Vid. Hymn.* Musis elatior. *idem.* Philomellus. *Mart. 3.* Musarum scilicet amicus; Græca vox: Pieridum cultor. *Pont.* Musarum cultor. *Ouid. 2. 10. ff.* Aganippel gloria magna chororum. *idem.* Quem lenia Phœbus Iulie Dirææ plestra mouere lyre. *idem.* Cui laudare digna te viret: Cycnus, lig. Cantantes sublimē ferent ad sidera cygni. *Virg. eleg. 9.* Tu quoque Pieridum studio studiosè teneris. *Ouid. 3. Pont. 5.* Helicon colentes. *idem 4. Pont. 2.* Gloria Pieridum summa futurus eras. *idem 8.* Pieridum lumen. *idem 16.* Musarum sacerdos. *Hor. 3. 1.* Insignis lauro. *Stat. 4. Theb.*

Pœtriæ, s. femina, quæ poësin scize: Poëtris, dis: *Perfius in poem.* Mulier vates, satirica: Cui dedit Aoniæ Calliopea lyram.

Obserua poetas olim coronari solitos hedera, lauro, quercu, & apio.

Epith. Ductus, cultus, facundus, celebris, iudax, Aoniæ, Apollineus, diuinus, generosus, lepidus, grandisonus, ductiliosus, Pierius, clarus, eximius, felicit carmine clarus, rediditque tempora lauro, hedera, corymbis; afflatus numine sacro.

Poetarum Latinorum insignium.

Elenchus.

Catullus. Horatius. Martialis. Ovidius. Propertius. Seneca. Tibullus. Virgilius. *V. suis locis.*

Lucretius. Andronicus. Ennius. Plautus. Terentius. Lucilius. Lucretius. Persius. *V. suis locis.*

Cn. Corn. Gallus. Silius. Silius Italicus. Valerius Flaccus. Iuuenalis. *V. suis locis.*

Cl. Claudianus, qui sub Theodosio Magno, eiusque filijs Arcadio, & Honorio floruit: in Ægypto (Florentius nonnulli asserunt) natus poëti Latinæ operam dedit egregiam, itavt sibi in foro Traiano statum erigi meruerit. *Legge vitam libello nris præpositam Gualdo, sive alijs conscriptam.*

Decius Ausonius Gallus Burdigalensis Christianus vixit imperantibus Valentino, & Valentiniano Augustis, à quibus amatus, sed nobilior factus sub Gratiano: eius vitam pete à *Crispino.* De alijs, qui sub eodem tempore floruerunt: vt de Aueno Rustico, Iuueno, Terentiano, &c. consule *Corpus veterum Poetarum.*

De obsoletis, vt de Pacuvio, Nævio, Cæcilio, Accio, Turpilio, Afranio, &c. ætatisque habes in eodem volumine.

Moltos sui temporis Poetas connumerat *Ouid. 4. Pont. eleg. 16.* quos hic breuitatis causa omittimus, præsertim cum id *Rau. f. Textor* diligentissime executus fuerit, quæ de Poëtis scripsere.

Lege etiam *eleg. 24. vel similem lib. 2. Prop.* Nec non *Stat. 5. silv. 3. in epicedio patris.*

Cinna poëta fuit doctissimus Virgiliæ æqualis, cuius meminit *eleg. 9.* Nam neque adhuc Varius videor, neque dicere Cinna Digna, sed argutos, &c. Dians autem milos poetas licet hic etiam apponere, vt optati magis elucescant.

Baius, & **Meulius,** qui temporibus Virgiliæ, & Horatij fuerunt utriusque æquè inuisi, vtpotè qui eorum poemata Sole clariora maledictis carpebant, vt ex eorum obtreccatione sibi gloriam aucuparentur; vnde *Virg. 3. eleg.* Qui Baium non odit, amet tua carmina Meui, Arque idem iungat vulpes, & mulgeat hircos: & *Hor. 1. car.* Mala soluat naui exit alite Ferens oleætem Meuium.

Poetæ ex Græcis insignes.

Homerus; Callimachus; Philetas; Antimachus; Hesiodus; Theocritus. *V. suis locis.*

Lyrici septem. *Vid. Lyria.* Orpæus. *Vid. suo loco.*

Museus poëta Græcus antiquissimus Eumolpæ filius, cuius extat elegantissimum carmen de amoribus Erôs, & Leandri. Sunt qui illum inter Argonautas adnumerant: alij eodem tempore floruisse volunt, quo Ancus Romæ regnavit. Philammon Apollinis è Chione nympha filius carmine, & cithara clarus; cuius meminit *Ouid. 12. met.* Theognis. Megaricus poëta dicitur ab *Athenæo 13.* quod Megaræ natus esset.

Æschylus poëta tragicus Atheniensis, qui cum monitus esset in fati, illum ex ictu superni moriturum, testum vicarij sub dno manente aperto capite (vt moris erat) dumque in aprico loco resideret; super eum aquila testudinem ferens elusa splendore capitis (caluus enim erat) eam illuc, quo ictu extinctus est anno ætatis 58. *Legge Valer. Max. 6. Hor. lib. 2. epist. 6. in art. poet. 1. vlt hunc personæ, pallæq; reptor honestæ Æschylus, & modicus instrauit pulpa tignis, & docuit, magnæque loqui, nitique corthurno. Ampullosus poëta. Aristoph. Verbofus, idem.* Tragicæ vox *Attica.*

Sophocles. *V. suo loco.* Mimermus. *Vid. suo loco.* Sophron Syracusius poëta, de quo lege *Stat. lib. 5. silv. 3. vlt. dy.*

Epimenides Epicus poëta patria Cretensis, qui septuaginta quinque annos obdormisse dicitur in quodam antro; vnde proverbum emanauit: Epimenidis somnum dormire.

POETRIÆ.

Etiam nonnulli illustres fuerunt, vt Sappho de qua *V. suo loco.* Corinnæ dux; quarum altera Thespia; altera aut Thebana, aut Tanagra vtriusque poëtica laude insignis. Hæc Pindarus vicissè iniquies transiit, eo quod Pindarus Dorice; illa autem Æolicè apud Æolios canebat; cui quoque accedebat oris pulcritudo, quæ multas coæuas superabat. Huius meminit *Prop. 2. eleg. 3.*

Erinnes quàm Teiam, sive Teiam Lesbiam, suo

Zz 4 Rho-

Rhodium nonnulli faciunt, Sapphonis fuit æqualis, & socia, quæ tanta felicitate poemata conscripsit, ut eam cum Homero æquo contulerit antiquitas. Obijt autem virgo annos habens vaueluginti. Prop. libid.

Phæmonoe, quam Phœbi filiam fuisse scribit Plinius, & Pausanias: & primam carmen heroicum cecinisse: meminit huius Stat. 1. filia. Referretque arcana pudicos Phæmonoe fontes. Vel quos meus auspic Phœbo Altius inmersa turbavit Pollus vna, &c.

Ceterorum, siue hominum quæris, siue fœminarum historias, lege Textoris officinam, Thomam Garzonium, & alios.

Dispicet etiam in hoc volumine de poetica materia tam bene merito recentiorum poetarum, qui poemata illustrant nomina saltem prætermittere, nisi vitas illorum diffusius enarrare: præsertim cum hic eorum testimonia sæpissime laudentur. Sunt autem.

Rutilius Numantius, qui itineris sui versibus conscripti primum librum confect, & alterum incepit: Boetius, qui scripsit de consolatione: Prudentius, qui hymnos, & alia poemata suo digna ingenio: Calphurnius, & Nonianus. V. in 2. vol. veter. poet.

Nostri verò temporis Bembus. Hercules, & Titus filius Strozæ: Pontanus: Petrarca: Picus Mirandulanus: Mintuanus Carmelita: Ioseph. Scalig. Beroaldus: Sanazarus, qui se infabilem in tribus libris de partu Virginis ostendit: Politianus: Hieron. Vida: Muretus: Pictorius: Pamphilus: Faustus: Gyrardus: Apolloteilius: H. Balbus: Codrus: Conradus: Augurellus: Angerianus: P. Ang. Biregus, & solis sæculi Misculus tesuita, & Philomachus, & si qui sunt alij, quos hic nominatos velim.

POLLEX. V. Dignus.

POLLIO.

Qui Asinius prænominebatur ductor Germanici exercitus, cui, quod post captas, Salonas Dalmatiae ciuitatem; meritaque lauream, quam primus adeptus fuit, & consularum adeptum, eodem anno suscepit filium, quem Salonium vocauit, eclogam filij nati penchliacorum canentem misit Virgilius, quæ 4. est. Hic primus Bibliothecam publicauit, in qua etiam imagines defunctorum virorum insignium cepit affigere, ad quem oden primam lib. 2. scribit Horatius, quem quoque laudat.

Cui laurus æternos honores Dalmatico peperit triumpho. Horat. Qui Dalmatas superauit. Asinius dux.

POLLUX.

Castoris frater ex matre Leda, Iouis autem filius ex eodem natu ouo (memento fabulæ Iouis in cyrenum conuersi) cum Helena; ut sibi cum fratre vita iuncto (V. Castor.) immortalitatem suam pariter liceret. Quæ res impetrata alternis mori dicuntur, & renouare temporibus. Hunc Virg. 6. Æn. Si fra-

trem Pollux æterna morte redemit: cui fabulæ occasione dedit Geminorum natura, quorum altero oriente, alter occidit. Fuit autem Pollux equorum domitor. Hinc idem 3. Georg. Talis Amyclij domitus Pollucis habebat Cyllarus, &c. fici enim denominabatur Pollucis equus, vt Castoris Xanthus. Vid. Equorum insignium nomina. Castoris intersectorem Idam Pollux occidit. Vid. Castor. Lege Ouid. 5. fast.

Frater magni Castoris, Her. epod. 17. Helenæ germanus frater: Clytemnestræ frater: Leda genitus. V. Geminæ, ubi multa. Hos saltationem armatam primos excogitasse, Epicharmus, & Pind. in Pythias tradunt.

Palestræ inuentor, apud Laconas, & Amyclas, vt apud Arcadas Mercurius: Siue catenatis curuatis membra palestris staret Amyclea conceptum matre putares. Stat. 2. silu. 1.

Amyci superator; nam Pollux cum Argonautis ad Bebyciam, quæ postea Bithynia dicta, appulsus, fuit ab Amyco Bebycyorum Rege ad cæsum certamen prouocatus, ex indidys enim in Bebycio nemore, ubi certamen fiebat, murtem prouocatus inferebat Amycus: sed tunc à Polluce ipse victus, occisusque fuit.

Pileati fratres. Carul. Pilea, inquit Festus, Castori, & Polluci dederunt veteres, vt Laconibus, quibus pileati pugnare mos erat. In Ponto, vt Strabo, in Occidente, vt Diodorus refert præcipue hi fratres colebantur.

POLLVTUS.

Parum castus. Her. 1. ed. 12. Impiatus, id est non expiatus. Sen. in Hipp. Miculatus, inquinatus. V. Miculatus.

POLONIA.

Regio insignis in Europa, quæ ad septentrionem Borussia, & Pomeraniam respicit; ad orientem Solem Malsouiam, Moschouiam, & Lithuaniam: quæ micridis est Russiæ, & Vngariæ montibus clauditur. Quæ occidentem Lutharia, Silesia, & Moravia. Plana siquidem regio, & abundans iterum, quæ in ijs regionibus nascuntur diuiditur in maiorem, & minorem.

Maior Polonia est magis septentrionalis, quam mediam intersectat Varta fluuius, in qua primæ sunt

Vrhes.

Pofnanzia, ad Vartam, & Pofnam fluuios, sub qua pagi multi, & oppida: & hæc Pofenania etiam, vulgo Pofna.

Califfa, ciuitas muro circumdata inter paludes, quam Pofna fluu. præterlabitur: sub qua cum alijs pagis.

Gnesna vrbs murata: Hæc prima omnium ciuitas à Lecho condita est, in qua primus Poloniarum Rex Boleslaus Chabri inauguratus fuit ab Othone III. Romanorum Cæsare in regnum accepto diademate, quo etiam nunc videntur Poloniarum Reges, & est Principum sedes.

Siradia, vrbs liguea muro septa Califfa, cuius etiam

etiam meminit *Procl.* & Germaniæ tribuit: & in hac parte Poloniæ recententur hæ: Vielunia: Periconia iuridico conventu maxime celebris: Spicimiria, aliæq; gentio nomine insignia oppida.

Lanciscia ciuitas haud inamœna muro, fossaq; clausa; quæ etiam dicitur Lanciscia, sub qua sunt Orlausia Bescina, & alia opp.

Cuiusia, siue Vladislauia, vrbs ampla, quæ subiectum habet Bisgostiam ad Budani fluu. nauigabilem, quo merces ex Polonia in Vistulam fluu. deferuntur.

Bescia vrbs celebris, quæ præter alia oppida habet Crusphicam valde illustrem: Rava ciuitas lignea ad fluu. Ravam, quæ multa habet sub se oppida: Plooschouia, amœna ciuitas in colle ad Vistulam sedes est Episcopalis: Dobrinia, in scopulo ad Vistulam sita est; ex *Ger. Mercat.*

Minor Polonia est Australis, quam Vistula fluu. pererrat; in qua vrbes principes sunt:

Cracouia, in planicie ad Vistulam exstructa est, quam nonnulli à *Procl.* Carrodunum appellatam existimant: in ea vrbe Regum Poloniæ sedes est, & sepultura. Gymnasium habet celebre, & huic vrbi tres ciuitates contiguae sunt: Clepardia, Stradonia, Castiniria: oppida verò Cracouicæ subiecte plurima.

Sandomiria, ciuitas insignis, muro circumdara, ad Vistulam sita, & hæc sub se multa recentet oppida.

Lublinum à Cracouia secunda est vrbs ultra Vistulam muro, fossa, stagnis, & arce munita, in qua quorannis triplex sunt nundinæ, ad quas Turcæ, Armeni, Græci, Germani, aliq;que sunt populi: illius arcem alluit Bysterzena fluuius.

Fluuij.

Qui supradictas regiones irrigant, sunt:

Vistula: *Procl.* Vistillus. *Pom.* qui etiam Vandalus. *Anno. Marci l.* Vistula. *Pomp.* Hunc veteres (vt est in *Herodoti Thalia*) Eridanum perabant: apud quem electrum reperitur: Chronus. Vladrus, siue Viadus: Varta: Tyas Sarmatæ Europæ fluu. apud *Procl.* Tyres, *Herodot.*

Hypanis; apud quem Sandaracam inueniri scribit *Vitruuius*: hodie *Boghi*, siue *Boghi*: Borysthenes. *V. suo loco.*

Quoniam verò Polonia nunc alias continet sub se regiones, quarum alibi non fit mentio, hic breuiter subiungemus.

Lituania, regio totius regni Polonici vastissima silus horrida, paludibus fœda. Caput provincie Vilna lignos plurimum constans ædificijs: Nouogardis: Kiouia ad Borysthenem sita: Ordesius: Mulsio.

Russia nigra, cuius populi Rutheni. Caput Leopoli: est emporium Turcicis mercibus celeberrimum.

Podolla regio pecori, quam ætendis hominibus benignior: Volinia: Podelassia regiones Poloniæ: Masouia, in qua caput provincie Varsovia est celebris regni conuiuij: Litouia amplissima regio, in qua vrbes primum Rigæ:

Riualia: Dorpatum: Veneda, magistri militæ ordinis Teutonici sede nobilitata: Golluaga: Samogitia ducatus silus, ac nemoribus horridus.

Prussia, in qua pop. Pruteni: Vrbs primaria Cerdanum, quæ Dantiscum, vulgò *Danzig*: Suenici maris emporium nobilissimum, rotius regni horreum, ciuitas diues, & opulenta, fossa, ac vallo munitissima. Toronium, nundinis maximè clarum opp. Elbingum: Anglicorum pannorum emporium: Alia oppida sunt Marixburgum, Grudontia: Bromberga: Culina: Braunsbergia: Regius mons caput, & sedes Borussia, siue Prussie ducalis: de reliquis consule *Cosmographus*.

Synonyma.

Quoniam verò hæ regiones olim coluisse Sarmatas, siue Sauromaras certissimum est. *V. Sarmata.* & huc referes quæ erunt opportuniora.

POLVS.

Celi cardo, quem verticem dixit *Cicero*. Hi duo finguntur Arcticus, qui & Borealis, & septentrionalis, & Aquilonius dicitur, qui nobis in Europa, & maiore parte Asiæ habitantibus perpetuò apparet: Alter Antarcticus, siue, Australis, qui tantum à nauigantibus in Indiâ, & American cernitur, veteribus incognitus: vnde *Virg. l. Georg.* Hic vertex nobis semper sublimis, ac illum Sub pedibus Scyæ atra videt, Manesque profundi.

Potissimum Polus pro Cælo sumitur. *V. cælum.*

Polus Arcticus.

Polus gelidus. *Ouid. epist. 17.* Nualis. *Sen. in Agam.* Glacialis. *Ouid. 2. met. & Sen. in Herc. fur.* & Vide eundem in *Thyest. ch. 4.* Polus conspicuus: *Ouid. 4. trist. 10.* Arx Arctici poli. *Mart.* Horrifera genae celsæ poli, *Sen. in Hippo.*

Axis gelidus. *Petr.* Parrhasiæ virginis. *Ouid. 2. trist. 1.* Gelius ætheris axis. *Virg.* Lycaonius. *Ouid. 3. trist. 1.* Frigoris axis, idem 4. eleg. 4.

Arctos. Vid. *suo loco*, ubi plura. Arctus oræ polidæ. *Hor. l. ad 26.* Qui semper liquidis altior extat aquis: *Ouid. 2. Pont. 10.* Cardo mundi. *ibidem.* Cardo glacialis vræ. *Sen. in Herc. fur.*

Polus Antarcucus.

Quem nigræm dixit *Sen. in Agam.* Restat paulum tæpæ nigrantis Poli: huic enim inferos subiectos vulgò credebant: hinc epithera ab inferis mutuata. Hic auri perpetim dicitur calore æstare, deceptis forsitan à vocabulo recenti, Terra del fuoco: nam hoc illi nomen inditum non à caloribus, sed à quibusdam visis ignibus instat Vulemiorum, & Aænorum; alioquin partem frigidissimam esse vel incultissima regio demonstrat; & qui illac nauius præternauigant.

Australis arx regina Poli. *idem in Herc. fur.* Vmbrans Polus. *idem in Hippo.* Dererior Polus, idem in *Herc. fur.* Australis Polus. *Ouid. 2. met.* Quorum sublimis ab Arcto Inus ab opposito dicitur axis Polus. *Petr.* Occultus Polus. *Ouid 4. trist. 10.* Axis subnixus imo mundo. *Mand. 1.* Ignoræ terræ Polus: Americus Polus, Peruanus. Brasilius: Capricorno notus; quia circulus Ca-

pricorni haud procul est ab Antartico Polo.

POLYBVVS. V. *Oedipus*.

POLYDECTES.

Seriphi Rex fuit Magnetis filius, vt quidam scribunt, seu (*ex Pherecyde*) Petisthenis, & Androthoe fratris; dictus, à quo Danes cum Perseo Acrifii fugiens iram hospitio suscepta est: quam cum Polydectes vidisset eius pulcritudine captus cum ille vim inferre vellet, Persei metu abstinuit. Sed tamen oblata est illi occasio, qua voti fieret compos: Consulit aspirauit ad quod præter alios multos etiam Perseus inuitatus fuit, in quo cum præmium conuiuij, symbolumque quale fuerum esset, vnusquisque proposuit esset alijs, equum, respondentibus; ipse Gorgonis caput inconsulto protulit. Alio igitur equo ad Polydectem, ipse à Perseo Gorgonis caput ex promissio repositit, alioquin se matrem eius vxorem accipere minatus est. Perseus igitur ob tristitiam cum in extremam insule partem delecturus iussisset, ibidem à Mercurio Gorgonis superandæ modum fuit edoctus; cuius capite truncato (vt in eius fabula dictum) ad Seriphum reuerfus Polydecti nunciari iussit se cum Gorgone venisse: quam cum palam ostendisset ipse Rex, ceterique quorquæ inspexerunt in lapides conuersi sunt. Lege apud *Ouid. lib. 5. met. fabulam*.

Te tamen ô paræ recttor Polydecta Seriphi ibidem Oraque Regis Ore Medusæ filicem sine sanguine fecit. *ibidem*. Rex Seriphus: Scupator Danaes: dictus frater: Peristhenes natus.

POLYDAMAS, antis.

Vir Troianus Panti filius sapientia præditus singulari, qui & præsentia norat, & futura, vt refert *Homerus*, Hic eadem nocte natus est, quæ Hector, quem quoque consanguinitate attingebat: alter verbis, alter hasta præstantissimus. Hinc à *Plinio* dicuntur diuersæ sortis viri. *Dares Phrygius*, Troiam ab hoc Graijs proditam noctu fuisse scribit, neque Panti filium, sed Antenoris ex Theano Hecubæ sorore gentium dicunt, qui Lycaste Priami filia ex concubina suscepta vxore, vna cum patre Antenore, & *Æneæ* vrbe in Troiam prodierunt, eodem *Dares* teste.

Sed neq; Delphobum, nec Polydamanta, nec ipsum Hectoria laudamus. *Ouid. 11. met.* fuit autem inter Troianos Principes maximè fortis: & Pulidamas dicitur. *Profugus sat. 1.* Delphobumque; Helenumque; & Polydamantas in armis. *Prop. 3. 1.* numero plurali, vel figuratè esset, vel quod alterum Polydamanta denotat Pancerastem nobilissimum, cuius meminit *Pausanias*, qui Herculem æmulatus multa fortissimè gessit.

POLYDORVS:

Priami filius ex Hecuba, qui paruulus fuit à patre cum magna auri vimissus ad Polymnestorem Thraciæ Regem; cui Ilione filiarum eiusdem Priami maxima nuperat, alendus: sed post captam Troiam pecuniæ cupiditate obsecratus asilem obruncatur. Hanc historiam attingit *Virg. lib. 3. Æn.* ubi eundem Polydorum seduci admonentem *Æneam*, vt crudeles reitas

fugeret; infelici eiusdem nece commemorata. Fas omne abruptum Polydorum obruncat, & auro vi potitur. *Virg. 3. Æn.* Propter opes nimias vt perdidit hospes alumnus. *Ouid. in Iliad.* dicunt enim, cum rei Troianæ ob Græcum bellum imminuerentur, hunc cum ingentibus thesauris, qui Troiæ asserebantur, ad asilem Polymnestorem missum à Priamo, vt si qua fortuna Troianis fuisset aliquid in auro effugij capi potuisset.

POLYMNESTOR.

Rex Thracum Priami gener, quod Ilionem haberet eius filiam vxorem. V. paullo ante *Polydoru*, cuius inuinitas, & perfidia à *Virgilio* narratur *in 3. Æn.*

Rex Thracum. Lege *Ouid. 13. met.* Tracum Tyrannus. *Ouid. 13. met.* Ismarus Rex. *ibidem*. Odrysus. *ibidem*. Vadit ad artificem dixit Polymnestora cædis. *ibidem*. Odyrius Rex, idest Thracius, siue Thracius, vt appellat *Virg. 3. Æn.* Artifex dixit necis. *Ouid.* Quem Hecuba excepauit. Lege *Ouidianum 13. met.* Quis; oculus caruit, per quos malè viderat aurum inferijs nato, quos dedit orba parens. *ibidem in Iliad.*

POLYNICES, p. p.

Frater Eteoclis filius Oedipi ex Iocasta eiusdem Oedipi matre, qui cum videret sibi regnum altero regendum anno à fratre detractari Argos sese conculat ad Adrastum Regem, qui filiam suam Argiam vxorem illi despondit, contraque hunc & inde militibus plurimis vna cum Tydeo altero Adrastrii genero, alijsque ducibus Thebas, in quibus regnabat Eteocles aggressus est. Bello demque malis alitibus confecto (vt *12. libro Thebæidæ Statius* excoquitur) sese fratres ad singularem certamen provocantes mutuis ambo vulneribus confossi cecideruntque; pyram de more cremandi iniecti in ipsa quoque flamma inter se diuisa odium adhuc inter se extinctos ostenderunt. At Argia Polynicis vxor tanta in virum pietate excelluit, vt eius cineres nocturno tempore conquirere non dubitauit, & contra Creontis edictum funeris iusta illi persolvere ab vna adiuta Antigone eorum sorore, quæ & ipsa nocte deceptis custodibus è Thebis egressa fuerat, vt fratris supremum pietatis præstaret officium: quod tam grauitè tulit. Circon, vt vtrunque sine mora iussit interfici. V. *Eteocles, Oedipus, in Æsop. & Stat. in 12. Theb. libro, Thebæidæ Statius, & alij historicos*.

Isti foederis testes Deos Inuocat, & Argos exul, vrbes mouet Graias in arma. *Sen. in Tach. Arma fraterna, fig. antonomast. ibidem.* Profugus solus patrio Thebanus frater; ex eodem. Oedipi filius: Eteoclis frater, & Antigones: Oedipodionides. *Stat. 1. Theb.* Ismenius heros: Dirceus: nempe Thebanus, sic dictus à locis Thebarum peculiaribus. *ibidem*.

Vir Argis: Adrastrii gener. Tydei comes affinis, amicus (recentetur enim inter amicum patriam. V. *amiciu exemplum*) Echionius iuuenis: Cadmeus heros, &c. *Stat. in Theb.* eadem ratione quod Thebanus esset Cadmei frater. *Samphel. figur. Oediponius. Stat. 10. Theb.* Fratres, qui altera perire manu, periphr. *Ouid. 5. in 3.*

rist. 6. Armæque fraternæ tristitia militæ, *Prop. 1.*
 7. Fientque pates in vulnera fratres : *Ovid. 9.*
met.

Theſſandri pater. *Stat. 3. Theb.* est autem hic, cuius meminit *Virg. 2. Æn.* ē Græcis ducibus apud Troiam pugnantibus : Theſſandrus, Scheneſuſque ducis, &c. Scheneſus autem filius fuit Capanei, qui cum Polynece profectus est ad Thebas expugnandas : Labdacus clara domus ; nam Labdacus atavus erat Polynicis. Vide *Cadmus, ubi eius genealogia.*

POLYPHEMVS.

Neptuni filius ex Thoſa filia Phoree, vt scribit *Homerus in Odyſſea.* qui cum ex Gigantum eſſet genere Siciliam tenuit, ad quam cum appuiſſet Viſſes duodecim comitatus ſocijs in eius manus incidit, qui continuè duos ē ſocijs eius diſcerpes diglutiuit; ſequenti luce toridem fremens comedit. Tunc ei Viſſes pacem ſimulans vini cado ad bibendum porrexit, inebriauit, qui dormienti cum ſocijs, qui remanſerant, quem vnum oculum in fronte geſtabat acutis palis eruit; interfectarumque ouium pellibus induit, vt eum fallerent ab eius antro efluſerunt ad nauem; quos ille dum inſequitur remigantes ipſum mare quaſi vadum pedibus ad renes viſque (tantus erat) traſiiebat. Hulus omnes ferē poetarum meminerunt. Vide *Virg. lib. 3. Æn. 6. Ouid. 13. met. Bocacius lib. 4. Geneal. refert.* in quodam Siculo antro cadaver inuentum, vt credebatur Polyphemi, ea ſcilicet menſura, vt inde cognosceretur quod in læua contum tenebat cuiuſvis nauis malo maioremneque mirum, adhuc enim iſs temporibus reperiebantur rigantes, de quibus non profanæ tantum, ſed ſacræ pariter literæ meminerunt: Sed ad noſtra.

Pactorem Polyphemum, & littora noſtra petentem Monſtrum horrendum, &c. *Virg. 3. Æn. Fe-rus Cyclops : Ouid. 14. met. & Sen. in Theſt. Æt-næus Cyclops: Æt-næus; ab Enna Siciliæ vrbe, propē quam vltubat : Siculus Cyclops. Fauf. Qui ſtuum auulſis iaculatus rupibus Acin-ſuærit liquit triſta ſigna ſux. Semb. Acin-enim puerum, quem Galatæa deperibat, cuius ille pulcritudinem amabat, quod illa eum ſibi præſtaret, occidit.*

Neptunius gigas : Æt-næ Neptunius incolæ rupis : *Th. 4. 1.* Lumine fraudatus Cyclops. *Claud. Paſtor Æt-næus : Ouid. 10. lib. Non valuit Cyclops creptos auertere curſus. Th. 4. 1.* Cui Iumen ademit Viſſes : Eteſerus Cyclops me-tuit parentem Rupe ſeruatis reſident in Æt-næ Ne ſuperſuſ violenter vndis Ignis æternis reſonans caminis. *Sen. in Theſt.*

Epith. Ferus, durus, madidus, fœdatus lumina Maroneo Baccho, ferox, cæcus, monoculus, immanis, terribilis, immitis, horrendus ſiluis, & viſus ab hoſpice nullo, contemptor Olympi, anthropophagus, ex Græco, nempe hominum deuorator. Galathea cupidine caprus, amoris, &c.

POLYXENA, p.c.

Filia Priami, & Hecubæ; quæ virgo à Pyrrho

extincta ad patris tumulum : Hulus autem hæc hiſtoria ab Hectoris interitu anno ferē exacto cum forſe Hecuba, & filiz inferias ad eius tumulum, quem extra Vrben Priamus erexerat ſolemni ritu ſerrent, accidit, vt, cum Achilles tum mœnibus obequiarer, Polyxenam inuitus, forma caperet, & oculos, & animum ad virginem totum adſiceret (nam pulcherrima, omnium ſui temporis erat, vt ſcribit *Dares*) quare Phrygi ſanguinis miſſio ſeruo ad eam reſpoſcendam vxorem, pollicitus eſt fore, vt ipſe, Theſſalique ſtatim ad Troianos deſicerent. Sed cum nec adhuc eius verbis crederetur; præſertim cum pugnarent Græci; & ipſe Troilum, Memnonemque inſultantes interfeciſſet. Hecuba in recentem luctum propter filij Troili mortem præcipit Achillem ſpe conubij in templum Apollinis Thymbrei ad colloquium contraxit, vbi Paſidi, aliſque ad indi-dias diſpoſitis ipſum incautum cum comite Antilocho trucidandum obiecit. Vrbe autem capta ad eius manes placandos inſelcem virginem Polyxenam ex coniumi Græcorum conſenſu Pyrrhus ad tumulum patris maſtauit, quod ita à patris vmbra Græcorum proceres deprecati ſunt.

Oſelix vna ante alias Priameia virgo Hottiena ad tumulum Troiæ ſub mœnibus altis luſta mori. *Virg. 3. Æn. Paridis ſoror : Sen. in Troad. Au-dax virago. idem. Achilli ſponſa puella: Hec-toris ſoror : Dardaniz domus generoſa virgo. Sen. in Troad. Achilli victima reddita : idem. Deſponſa noſtris cineribus Polyxena Pyrrhi manu maſtetur, & tumulum riget. idem. Regia vt virgo occidat, Tumuloque donum de-tur, & cineres riget. idem. Ammonio deſponſa rogo virgo. idem in Agam. Maſtanda virgo eſt Theſſali buſto ducis. idem in Troad. Caſſandrz ſoror. idem in Agam. Placet Achilizoſ maſtata Polyxena manes. Ouid. 13. met. Vbi eius deſcri-bitur mors.*

POMA.

Sunt fructus genericè, vel ipſis boletis, tubetibus, vel etiam rapis, vt apud *Varrinem* communem nomen. V. *Malus arbor, vlt malorum generis.*

Pomaria : Eſt aliquid p'enis pomaria carpere ramis. *On d. epiſt. 4.* iſdeſt poma : *Th. Caſſanæ. Vi-de ſuis locis.* & ſic de æteris : vt Vide *Atrianum genera. Arbutei fructus. Ouid. 1. met. Arborei ſec-tus : idem 14. met. Fructus. Vide ſuis locis.* Pomorum pondera; *en Ouid. 1. de remed. Arboris opes; ex rod. Maturi ſœtus. idem de Nivæ. Demptus ab arbore ſœtus. Ouid. epiſt. 19. Dulces alumni. Hor. 3. 13. Alcinoi munera (aſtronomatiſticòs) Prop. 1. 14. Silueſtris dona Carull. Argem. Arboris onus. Quod peperit arbor. Ouid.*

Fœcundi munera raris. *Th. 2. 5. Pomi color : Ouid. 4. met. quo in loco mora poma intelligit: Et ram-os felicia poma ſerentes. idem 14. met. Pomo-næ opes ; nam Pomona tamquam Dea ab anti-quis culta fuit, quam cum Verumtus dilige-ret, nec eam adducere poſſe, vt ei aſſentiretur in animum verſus idem caput perſuadere, tan-dem vi compreſſit. Rege ſub hoc Pomona fuiſt, qua*

qua nulla Latinas Inter Hamadryadas coluit
solertius hortos; Nec fuit arbor ei studiofior al-
tera fœtus : *Ouid. 14. met.* Hinc fecunda mense
ab eodem dicuntur 9. *met.* quod in fine grandij
sive cœnæ pro secundis ferculis apponantur : &
mensas felicia poma secundas.

Epith. grauitas ramos, vilia, dulcia, redolentia,
Nobilis. Punica. V. *sui loci.* Dura, idest, acerba,
grata; bene olentia, turgida, turgentia, ruben-
tia, cana, vario distincta colore, deducenda ramos
Pondere; pendencia ramis.

Porro poma celebrantur à regionibus, vnde *Her.*
P. cœnis pomis cedunt Tiburtia succo. Et *Iuu. 11.*
Æmula Pacenis, & odoris mala recentis.

POMARIUM.

Locus pomis confectus, siue in quo reconduntur
poma, vulgò *Dispersa de fructu.* Id metuens foli-
dis pomaria clauferat Atlas Montibus. *Ouid. 4. met.*
Arboribus loca confita frugiferis : Cultus
hortus. *idem 5. met.* Præbens poma benignus ag-
ger. V. *Agger.* Agger pomifer, campus.

Epith. Dulcia, turgida, turgentia, grata, pendula,
siluestris, olentia, pendencia ramis : Incuruofq;
grauantia ramos; prementia pondere ramos :
Mortificæ candentia ramis Poma.

Acronij pomum: quod ad Cidippe pedes abiicit
amatorio inscriptum carmine. Lege *Ouidij episto-
las Heroidas Acronij.*

POMONA.

Fuit pomorum Dea ac mater olim habita,
Vertumni vxor, quæ sub Proca Albanorum rege
vixit vt Varro; & *Ouid. 14. met.* Lamque Palatinæ
summam Proca gentis habebat Rege sub hoc
Pomona fuit qua nulla Latinas inter Hama-
dryadas coluit Solertius hortos, &c. *Vid. ibidem.*
v. 630. &c.

Arbor ei fœtus studiofior, studiofior. Amans ramos
felicia poma ferentes. Ruris amans fœtus ar-
boreique parens.

POMPA, æ.

Ordo: Postquam omnis longè comitum proces-
serat ordo. *Virg. 11. Æn.* Solemnis ordo : Fercu-
la; nempe imagines Deorum solite ferri in
pompis : Plausus pompæ, festiuius : Moles in-
gens : Inter eâ reges, ingenti mole Latini. *Virg.*
12. *Æn.*

Apparatus triumphi. Triumphalis ordo; & hæc ad
triumphi pompam spectant : Solemnes ducere
pompas. *Virg.* Thentia. *Sabellus ex Aseno,* qui
docet esse sacra vehicula cum pompa ordinum,
& officiorum: sic dicta, quod ante lintea tendebantur. *Cicero.* & *Linus* vocabuli meminere.

Pompæ fercula. *Suet. in Cæs.* nempe gestamina
pompæ, quibus continebantur simulacra oppo-
ditorum, Deorumque spolia hostium, coronæ,
machinæ, pægmata, & id genus alia, quæ in
pompis ferebantur. Lege *Di. iust. Malic. lib. 7.* Cir-
censem pompam optinè describentem. Aliam
pompam Antiochi cognomento Epiphanis co-
piose descripsit habes apud *Athen. lib. 5. circa.*
100. Aliam Ptolemæi Philadelphi habes apud
eundem succellue.

Epith. Solemnis, varia, aurea, victrix, splendida,
diuersa, superba, inanis, clara, triumphalis, re-

galis, lautigera, prægnis, clara.

POMPEIUS.

Quem magnum Sylla appellauit, & virum ad
omnia summa natum : filius fuit Cn. Pompeij,
vir siquidem in iuuentute sua fortunarissimus,
vt potè qui Imperator factus multa bella, &
egregia confecerit; victorq; ex illis rex sum-
mo cum honore triumphauit. Tandem senex in
Pharsalica pugna victus à Cæsare profugus in
Ægyptum transfugit ad Ptoleum, qui ei eun-
dem Pompeij beneficio in regnum fuerat resti-
tutus, à quo cum sibi strui sentiret infidias, fu-
giens piscatorium lembum ascendit, vbi à Pho-
tino, siue ab Achilla præfecto, quem ingrati-
mus Rex miserat gladio percussus gemitu se-
mel emissis, nihilo locutus seipsum tegens
cecidit; cuius caput amputatum, cum Cæsari
socero eiusdem Pompei exhiberetur lacry-
mans ab eo oculos auertit. Lege *Plutarch. caten-
resq; historicos : Dionem, & Sueton.* Perijt sexagena-
rius.

Pompeiusq; orbis domitor, per tresque trium-
phos Ante Deum Princeps. *Martial. Lege Mori. 3.*
65. & 5. 70. Tres vbi Pompeio detraxit arena
triumphos. *Prop. 3. 10.* Cn. Princeps : Gn. siue
Cneus prænominabatur : Mignus, antonomas-
ticòs. *On d. 4. Part. 3.* Cuiq; viro totius terrarum
paruit orbis Indigus effectus omnibus ipse mag-
is. *ibidem.* Pompeiana signa. *Luc. 1. Phars.* Cæsari
gener : Pompeia domus. *Ouid.* Triumphus
Pompeiani. *Lucan.*

Pompeia manus : Aut modò Pompeia Bosphora
capta manu. *Prop. 3. 10.* Pompeius enim in bello
Mithridatico cum multas nationes domuisset,
vicit gentes Bosphoranas, Mæoticasq; ad quas
Mithridates victus ab eo se contulerat. Lege
Plutarchum in Pompeio. Victor Mithridatis : Tigris-
nis; quod sibi ad gentis procumbentem in re-
gnum restituit : Pompeia theatra : ipse enim.
Pompeius theatrum in modum hemicycli con-
struxit, cuius adhuc apud Floræ campum Ro-
mæ visuntur vestigia. V. *Tacit. lib. 14. & Tertullianum in libello de Spectaculis.*

POMPEIA PALVS. V. Latiuni.

PONDVS. V. Onus.

PONS, tis.

Pontis arcus: Curuati semita pontis. *Epig. lapid.*
Curuamina pontis : Fornix : Sub fornice pontis:
super fornice : Saxeus ingenti cum pons am-
plectitur arcu : Fluminis iugum, metaph. pul-
cherrima; *ex antiqua lapide :* quasi fluiuii subi-
getur, vt caurus, cui iugum immittebat Agri-
na Flaminio quæ limite Milius agger Tran-
stulit. *Suet. 2. filii.*

Epith. Saxeus, alidus, roboreus, celsus, ligneus,
marmoreus, penalis, solidus.

Pontium, qui Romæ sunt; nomina. Vide *Re-
ma.*

PONTIFEX, & PONTIFICATVS.

Episcopus, Papa. Vide *sui loci.* Imperitumque pa-
ter Romanus habebit. *Virg. 9. Æn.*

**De Pontificatu maximo Romanorum lege præ-
ter alios Restum de Antiqua Romæ Imperatori-
bus autem Romanus Augustus sibi primum**
hoc

hoc nomen adiunxit anno V.C. 741. Pridie non. Martij, qui mos ab eo traditus ad Gratianum. vique permansit, qui primus ex Imperatoribus Christianis ab hoc maiorum instituto destituit, Constantini, Constantij, ac ceterorum exemplo neglecto, teste *Zefimo lib. 4.*

PONTVS.

Regio minoris Asiæ ad eam Bithyniæ contermina, vt ex duabus prouincijs vnâ raurum modò censetur, quæ est ipsa Bithynia: Pontus verò ad ortum Solis, at illa ad occasum extenditur: quæ ramen in totum ab ortu Galatiam habet à meridie inuicem Asiæ, à septentrione mare Ponticum, ab occasu Propontidem: in qua hæc recensentur regiuncule,

Bogdomanij: Tannonij. Primariæ verò Vrbes.

Chalcedon. *V. Bithynia.* Nicomediz: Nicæ: Prusias: Heracleæ: Libyssi. *V. ibidem.*

Amastriæ, dis; post Parthenium amnem, auctore Strab. sita est; sic dicta à conditore Dionysio Heracleæ tyranno, qui in Amastridis vxoris gratiam illam denominauit; erat autem Amastriæ Oxygartis filia fratris Darij, quicum Alexandro bellum gessit; plura legito apud *Strabonem*. Pontica Amastriæ, dicitur à *Carullo 4. epig.* Amastriæ etiam, & Setamum, & Cronnam quoque appellari aiunt *Plinius, & Steph.*

Cerasus. *V. Bithynia.* Comana. *V. Cappadocia.* Sebastopolis. *V. ibidem.*

Eupatoria Ponti vrbs iuncta Amiso oppido, quam teste *Appiano*, Mithridates condidit, indiditque nomen, quæ postea à Pompeio subacta Megalopolis; vel vt *Plinius*, Pompeioliis nuncupata fuit: & hæc Megalopolis etiam: Polemonium Ponti Polemoniæ in Cappadocia, opp. *Prol.*

Fluuij.

Parthenius; qui Bithyniam discriminat à Paphlagonia. *Arrianus: Prol. Steph.* Hyppias, fluu. apud quem etiam Hypia vrbs: scribitur etiam Hyppias apud *Arrianum*, qui hunc inter Sangarium, & Lycum amnes collocat: Sangarius, qui in Asiæ minore prouincia influit. *Arrianus.* Ascanius Bithyniæ fluu. *Seruius* in Phrygiæ collocat; sed diuersi fortasse fluuij, vel ex regione vnâ in alteram influcnt; vnde ambarum erit fluuius prouinciarum; & in hac regione

Populi.

Chalcedones, & Chalcedonij: Maryandini: Caucones, & Zygiani.

Synonyma.

Pontica terra, tellus; humus, litorea, arena, &c. *ex Poeta.* Mithridatiada regna, tellus, &c.

PONTVS.

Euxinus. *V. quid superius dictum: Euxinus; & V. Mare Euxinum, ubi multa,* quoniam verò Pontus quoque dicitur vniuersi regno, quæ Ponto mari alluitur, vel quæ in Asia eâ minori, vel quæ ad Hæmochios, vel quæ ad Colechos, & Tauricos; hinc nonnulla ad hæc spectantia

Synonyma.

Pontica terra. *Ouid. 1. tris. 1. Ponti scopuli. ibidem. eleg. 7. In hospita litorea Ponti. ibidem 3. tris. 11.*

Ponti loca. *idem 4. tris. 1. Arua Ponti. ibidem 5. tris. 3. Euxini æquoris litorea. ibidem 5. tris. eleg. 3. Et Scythici verè terra sinistra freti. ibidem eleg. 11. Pontica tellus. ibidem 3. de Ponti. 1. Humus ibidem eleg. 5.*

Pontus autem dictus (vt fabulantur poëtæ) à Ponto Nerei filio, siue Neptuni: sumitur potissimum pro mari. *V. Mare, & ibi epich.*

POPINA.

Locus, vbi obsonia cocta publicè venduntur, vulgò *Bettola, uero Hyllaria.* Thermopolion. *Plaut. Ganeæ. 2. Ter. Bordello. V. Ganeæ.* Ganeum; alia significatione sumuntur, quia potissimum vbi sunt popinæ, ibi ganeæ Popina fellariola. *Mart. 5. 71. Ganeæ scilicet, & tabernas intelligit, vbi non solum esse accumbant, sed ventri indulgebant sedentes.*

Epich. Peruigiles Popinæ, quod ibi nocte comestantes pernoctabant. *Iuu. 8. — peruigiles placet instaurare popinæ: magna epich.*

POPES. *V. Genu.*

POPVLONIA.

Vrbs quondam in Etruria celebris ad mare Tyrrenum sita, quæ penè diruta nomen portui reliquit. vnde Populoniæ portus dicitur; prope quem Plumbinum noua vrbs condita, & principatu libera, quæ vulgò dicitur etiam *Pomblino.*

Quiq; vrbem liquere Cofas. *Virg. Æn. priscum.* Populoniæ nomen, vnde litus Cofanum contra Agilium, & Dianium insulas, siue scopulos porrigitur, vt nonnulli interpretantur: Proxima securum reseat Populonia litus, Qua naturalis ducit in arua sinum. *Rutil. 1. lib. Sexcentis illi dederat Populonia mater. ibidem.* Plumbini arx, nunc *Fortezza di Plumbino.* Plumbinum, à recentioribus: Populoni, pop. *Legè Rutilium ex suo Irm. lib. 1. Populonium etiam dicitur, Plin. Populonium. Prol.*

POPVLVS. *V. Turba.*

POPVLVS, 1, g, f.

Arbor nota, vulgò *Poppo.* *V. superius Heliades ubi fabula.*

Populeæ frondes: Populeas inter frondes, vmbra; sororum. *Virg. 10. ad Æn. Clymenides alitæ Ouid. ad Lin. à Clymene matre Heliadum: Heliadum rami. Stat. 5. Silu. 3. & Mart. 4. 59. Vmbra populeæ. Virg. 4. Georg. & Mart. 16 15. Heliades: Non nemus Heliadum. Ouid. 10. met. Arbos Herculeæ coronæ, quæ ipse primus coronari cepit, vnde illi à priscis sacra fuit: Arbor Herculis: Herculi sacra frondes: Herculeæq; arbos vmbrosa coronæ: Comæ populæ. *Ouid. epich. 14. Arbos Alcideæ grarissima: ex Virg. Ramus sacer Herculis, vel Herculi.**

Phærontis arbor, *Pont.* quod ob Phærontis easum sorores in hanc arborem fuerunt conuersæ. Herculis ferra dicata comus; *ex Berni.* Populeæ corona. *Hor. 1. ad 7. Soror flammari Phærontis. Carull. Argon. Stantes sacrificis comas Dilecta tege populo. Senec. in Herc. fur. Hac coronatus descendit ad inferos. Aliter sunt Herculeum ex alba populo in ripa Acherontis inuenta sibi coronam contexuisse: Arbor populeæ. ibidem. Populeaq; mouens albaenta tempora filia.*

filua. *Stat. 3. filu. 1.* Et discolor umbra populi.
idem 2. 3. *Herculea bicolor cum populus umbra.*

Virg.
Epith. Alta, proceras, Herculeas, Alcide dilectas,
gratas, &c.

PORCVS, & PORCA.

Nota animalia, quæ antonomastice immunda nuncupantur.

Sus, is, g. promiscui: Aper, i; est autem siluestris porcus liquidis immixti fontibus apros. *Virg. eclog. 2. V. sus lece.* Porcellus, i, diminut. à *Varrone* autem Nefrens appellatur, quasi qui glandem frangere nequeat: Porculus. *Plaut. Porcellus.* Porcitus, siue porcellus subrumus, lactens, *Porcellus, dicitur* Serarius porcus. *Caton.* qui sero pascitur est. Porcus saginatus. *Prop. 4. eleg. 1.* Hic veneri immolabatur apud Argivos nec non apud Cyprios suis figura. *Ouid. 1. q. met.*

Sacres dicebantur porcelli, qui decimo à partu die putabantur idonei ad sacrificium: Parua saginarii lustrabant compia. Porci ibid. *Prop.* super quem *lexe Bernaldum, & Plaut. in Moechismo.* Quantis hi porci sunt sacres? Porcus colluviarius. *Fest.* colluione alius: Verres, is: Porcus non castratus dicitur: Mialis autem. *Stat.* Verres exfectus vel castratus. Rostri porcium, fustilli vulgò *Græci, à mase di porci* pandum frustum. *Ouid. 1. q. met.* porcus fetigerum. *ibid.*

Epith. Sordidus, horridus, fetiger, spumiger vulnificus, hispidus, obscænus, spurcus, clamorosus, sordans, immundo se flumine voluens, volutans se immundo luto. Amical luto sus.

PORCA.

Sus grauida: Accipiet grauidæ cur suis extra Ceres. *Ouid. 2. Pont. 9.* Prima Ceres amide pauida est sanguine porcæ. *idem.* Ingens inuenta sub ilicibus sus. *Virg.* Troia, dicitur etiam porca: Vagienti matris hispide fœtus. *Mart. 3. 7. Pershette.* Setigeræ feræ, ex *Virg.* Græc suum: Glandilegæ feræ: Fœtus suis setigeræ. *Virg. 12. Æn.* Sordibus semper amicus: Ollio consuetus viuere cœno. Cœnosa ignavi non grunnit merita porci: Immundi meminere sues iactare maniplos.

Epith. Auida, lactens, tenera, porca.

Romæ priuim capere ut sacrificium fuiti pectoris fieri, quod sus fœderibus, & sponsalibus adhiberetur, unde in Cerebis iustationibus, & matri Deum sacro, & in exercitus lustratione: De porca fiebat. *Lex. Gyrulidum Synonyma. 17.* Caro porcinæ, siue suilla, vulgò *Cæne di porci.* Vulua — *pancetta* — calidæ sapiat quid vulua popinæ. *Iuu. 11.* hoc cibo fere vinctur hodie rusticis. *venetice.* Laridum, lardo, siccio terga suis rari pendencia crater, moris erat quondam fœstis feruare diebus. *Iuu. 11.* Laridum: per synopen. *ibidem, & Hor.* Natulicium lardum. *Iuu. ibidem.*

PORCARIVS.

Qui porcorum curam gerit, Tertius immondæ cura fidelis haræ. *Ouid. 1. encl. Horat.* Custosq; suum; idest porcorum. Qui curat sues, porcos. &c.

PORPHYRITES, p. p.

Marmor, vulgò *Porphida:* lapis est Ægyptius rubens

candidis distinctus punctis. *Plin.* quod alij dicunt maculosum nigro colore cum albo, & rubeo commixtum; dicitur etiam

Lapis Numidicus. *Suet.* quod è Numida olim afferebatur, & hic Africana sus lapides: Marmor Numidicum: Marmor Porphyriticum. *Sueton. in Nerone.* Et concolor alta Vena mari. *Stat. 1. filu. 2.* Vbi Dominus pro purpureo porphyrite interpretatur, quod mihi quidem non aridet: est enim aliud porphyritis genus, quod à lapidinis, siue marmorarij eodem nomine dicitur, licet sit viridè & punctis, siue tesseri à natura intertextis viridioribus, & candidis pelluceat; ab eadem Ægypto deuectum.

Marmor Synadicum; ex eodem *Stat.* à diuersa tamen regione: Sola nitet flauis Nomadum decisa metallis Purpura sole cauo Phrigiæ, quam Synadus antro Ipse cruentaui maculis lucentibus Atys. *idem 1. filu. 7.* Purpuram appellat marmor Numidicum, & Synadicum, quod quidem distinctum est maculis purpureis; quoniam Atys puer cum in Phrygia Cybolem fugeret (nota est fabula) abscessit genti albus, hunc lapidem sanguineis cruentaui guttis. Vix locus Euxotæ viridis cum regula longo Synada distinctu variat. *Stat. 1. filu. 5. V. Marmor mixtum.*

PORSENA, æ.

Siue Porfena Etruræ Rex, qui sub primis Romanæ Urbis natalibus floruit; quid, subfrescentis inuidens felicitati illam obedit; obsequium tamè, M. Scæuolæ demiratus animum, soluens in patriam redijt. *Lex. Lucium, & L. Flacum, ceterisq; vetustis Romanorum scriptoribus.*

Etruræ Rex: Tuscus Tyrannus: Armata petijt quem Scæuola dextra: Clusij Rex: Nam Clusij regiam habuit, & vbi sepulcrum. *V. Clusium in Etruria.*

PORTA. V. Offium.

PORTENTVM. V. Monstrum.

PORTICVS, us, g. f.

Locus aduersus tempestates, Solisq; æstus tectus munitusq; cuius varæ sunt forinæ.

Xystus. *Virg.* porticus tecta hibernis exercitijs destinata, *Lexica aperta per il. verno.* Solarium. *Plaut.* porticus ad Solem aprica: Cryptoporticus. *Plaut. Iuu.* porticus subterranea, aut loco depresso posita, vt apud Martyrum prisca cœmeteria videre licet: Peristylum, porticus columnis vndique inclusa, & septa quaque vertus, vt in Cœnobij religiosorum, vulgò *Chœstra.*

Semata tectis, nempe abditis. *Stat. 1. filu. Surrent.* Ambulacrum pœuille: Ambulacrum columnis sustentum, inter quas si vasa sint cum arboribus, illud poterit significare, quod dixit. *Hor. ad epist. ad Fusile.* Nempe inter varias nutritur flua columnas: & Tib. Et nemora in domibus sacros imitantia lutos. Auratæq; fœres marmoreumq; solum; *3. eleg. 2.* Vbi Solis ab vmbra Declinant homines, pluuus seu pœdeat æther: Atria marmoreis centum fustulata columnis.

Pompejæ vmbra: Et licet, & prodest Pompeias ire: per vmbas. *Ouid. 3. de art.* porticum insignem intelligit, quam Pompeius extruxit Romæ in regione nona cum Curia, & Atrio: Tummodò Pompeia lenius spaciare sub vmbra. *idem 1. de art.*

art. & Prop. meminit 4. eleg. 8. *siu* 9. & Mart. 2. *epig.* 14. Vmbrosi Pompeia columnis Porticus. *Prop.* 2. 22. *siu* 21. Magni ambulatorio. Catull. idest Pompeiana porticus.

Quoniam verò Romæ olim fuerunt celeberrimæ porticus, hic eas subiicimus in studioforum gratiam; in quarum nonnullis vel fœminis spaciari licebat.

In regione 3. Porticus Luizæ iuxta templum Concordiæ virilis, quæ etiam regio nomen retinet, vadit templum B. Virginis ad ripam Tiberis situm nomen sortitum est à porticu, de qua meminit Ovidius: Disce tamen veniens ætas, vbi Luia nunc est Porticus immense tecta fuisse domus: Quam porticum curavit ædificandam Octavius Aug. vt scribit Suetonius. Porticus auctoribus Luia nomen habet. *Ouid. 1. de art.* In eadem regione: Porticus Claudij Martialis.

In regione 4. Porticus abdidat, nempe ad abdidis formam constructa: est autem abdis fornix curaturæ; quæ nunc potissimum videtur vsurpata in vltima parte nostrorum templorum ad maiorem aram, cum sunt ad fornix constructa: & vulgò dicitur, La tribuna.

In regione 6. Porticus Quirini; & Milliaria: Porticus Constantini, quæ in regione 7. incipiebat, & desinebat in 8. & in hac porticus Iulia, Margaritariorum; altera Luizæ; Augusti; Minucia; Nasicæ; Porphyreticæ; Capitolinæ porticus, de quibus meminit Suet. in *Oct. Aug.*

In regione 9. plurimæ etiam porticus, præter insignem Pompeij, de qua paulò superius, erat porticus Q. Catuli: Philipp: Corinthia duplex Cn. Octauij; Argonautarum; Metelli; Agrippæ ante Pantheon: & Octauiz sororis Augustæ, in qua erant Schola, Curia, & Bibliotheca: Traiani Augusti in Campo Martio: Gordiani, & Gallieni Imperatorum: & Europæ, de qua Mart. 2. *epig.* 14. Indè petit centum pendens tecta columnis. *idem ibid.* quam porticum alij Corinthiam Cn. Octauij, alij Vipsianam fuisse autumant.

In regione 10. Porticus templi Apollinis cum statua M. Varronis: Aurea Phœbi Porticus à magno Cæsare aperta fuit. *Prop. 2. eleg.* 31. vel 22. superiorem porticum intelligit.

In regione 13. Porticus Æmilia, & Fabaria, siue Faberij.

Nunc autem celebrantur porticus vrbis Messanæ ad sœrum Mamertinum, quas ibi Filibertus Sabaudiz princeps, tunc proregis officio fungens elegantissimè construxit iussit. Sunt etiam Antonianæ pictura celebres, vt porticus Farnesiana in regione Transiberina si velis à Septimij porta ad portum S. Spiritus in Saxia proficisci, in dextra parte. Necnon Genuenses, & Florentinæ (præsertim vbi munia peraguntur vrbiorum) Bononienses, & Venetæ, & si quæ in alijs insignioribus vrbibus, quas adhuc mihi videre non licuit. Athenis autem olim tres porticus insignes Iouis Eleutherij, Regia, & Anactios, quæ Præclæ ad imaginum varietate. *Leg. Atropatensem.*

PORTISCVLVVS.

Plautinum vocabulum à Porticulus, quod perticæ

significat, quam habebant in nauis, qui remigibus modum dabant, nunc pro remigum præfecto sumi potest, quem vulgò *camaro da Galera*, nuncupamus.

Hortator nautarum, remigum: Celeberris, & siue is. *Budans.* Nauigationis scilicet moderatorum, qui remiges signo vocali exhortatur: Paularius Sen. idem cum Celeustis, nisi dicamus hunc esse, quem vulgus nauticum appellat, *derisomante*. Et qui requiemque modumque Voce dabat remis animorum hortator Epopeus. *Ouid. 3. met.* Maflix nauticus; nam ferè coactos remiges maffige ad nautica compellit opera, *Aguilino di galera.*

PORTITOR, oris.

Qui homines nauigio de litore ad litus traducit *Barcarole*. Vectores, qui transiit cymba homines: Lintrarius. *Vip.* qui lintra traducit: Helciarum. *Mart.* qui nauim aduerso amne trahit fune ductario; cuius perisphæsis: Cantar & insolens limofæ pronus arenæ Aduerso tardam qui trahit amne ratem. *Ouid. 4. trist.* 2. Lintræ velut paruo fessis Nauica fluuialis.

PORTVGALLIA. *Viti. Lusitania.*

PORTVMNVS. *V. Palamon.*

PORTVS, us, g. m.

Nauale. *Vid. suo loco.* Scatio beneficæ carinis; *ex Virgilio.* Sinus, us: Est sinus adductus modicè falcatus in arcus Vltima prærupta cornua mole rigent. *Ouid. 2. epig.* Claustra. *Virg. 4. Æn.* Scatio tussilla nauis. *Virg. 4. Georg.* Arena, figur. Et tandem licti noram aduertuntur arenam. *idem 5. Æn.* Littus, figur. Classum quo litore linqunt. *idem 1. Æn.* Orç, figur. Libycis tempestas appulit oris. *idem.* Frangere nec tali puppes statione recuso. *idem 10. Æn.* Tranquilla puppes in statione sedent. *Rutil.* Fluctibus electum rura statione recepti. *Ouid. epig.* 7. portubus inidis receptos, &c. *idem.* Tuti stagna sinus. interiora petunt. *Iuuen. 12.*

Agger ripæ: Gramineo ripæ reliquit ab aggere clauem. *Virg. 7. Æn.* Siccum. *idem 10. Æn.* Donec tostra tenent siccum, & federe carinæ Omnes innocue: Sedes apta carinis, nauibus, &c. Ripa. Puppis abrumpunt vincula ripis. *idem 9. Æn.* Portus curuatus in arcum: Siccum nauale. *Ouid. 3. met.* Fessis loca grata carinis. *idem 11. met.* Est sinus Æmoniz curuos falcatus in arcus Brachia procurunt vbi si foret altior vnda. Portus erat &c. *Ouid. 11. met.* Moles, vnde corruptum vocabulum apud nautas Italicos, *Idole*, describitur ab *Ouid. 11. met. v. 729.* — Adiacet vndis facta manu moles, quæ primas æquoris vndas Frangit, & incurfus quæ prædelat aquarum. & *Iuuen. sat. 12.* — posita inclusa per æquora moles Tyrrhenamq, Pharos prorectaq; brachia rursus Quæ pelago occurrant medio, loq; relinquunt Terrain — &c. Tyrrhenam Pharus, dici potest quod vulgò dicitur, *Lon emæ*, & scire apud omnes portus turres huiusmodi construuntur, quarum vertice multiplicata lumina nauigantibus locum habitabilem, seu portum præmonstrant.

Epith. Securis, placidus, tutus, optatus, quietus, apertus, curuos, capax, vtilis, tranquillus, puppidus

pius aptus, infidus, dulchius, sic Tuscus, ligusticus, & à locis alijs denominari possunt parvus.

Hic nomina portuum insigniorum recensuimus, sed timido Typographi reprehensionem, qui non vult tantam in huiusmodi vocabulis prolixitatem.

POSTERI, orum.

Posteritas, *Ovid. 1. fast.* Memor posteritas. *Augur.* Nepotes, fig. Minores: Populi futuri. *Mart. 6. epig. 3.* Ventura ætas. *Bemb.* Postgenitus. *Mafius.* Iam nostra subit & stirpe turba: *Sen. in Thest. 1.* Nati natorum, & qui nascuntur ab illis. *Virg.* Longa demissi origine. *Idem.* Carpent tua poma minores: Fama nepotum: Seros dimisit ad vique nepotes. *Stat. 1. Theb.* Turba ventura: Audiet hæc præfens, venturæq; turba &c. *Mart. 7. 43.* Turba futura. Futuri, idest, posteri: ne sim spernenda futuri. *Ovid. 10. Met.* idest à posteris.

POSTERITAS.

Posteri: Spes gentis: Æuum sequens: Ætas futura. *Arg. Bæg.* Secula futura: Ætas postera. *Idem.* Chartis victuris traditur historia: ex *Mart. 3.* Novitiam seræ posteritatis habent. *Ovid. 4. Pont. 8.* Seros cinis: cui referet serus præmia digna cinis. *Mart. 9. 1.*

POSTHVMVS.

Qui nascitur humato patre: Posthuma proles, soboles; ex *Virg.* Posthumus fortis, *idem.*

POTENS.

Viribus audax: Fortis, *V. suo loc.* Validus: Turnus auis, atavisq; potens. *Virg.* quamvis hoc in loco nobilitatem significet. Hinc

POTENTIA.

Potentia: Robur: Vis animi, vel animo ingenua: Ius: Numquam tibi sanguinis huius ius erit, &c. idest potentia. *Stat. 3. Theb.* Cæsar in hoc potuit iuris habere nihil. *Ovid. 3. trist. 7.* Fortissima rerum natura. *Idem 12. met.* Non ea vis animo, nec tanta potentia victis: Tanta erit & virtus, & cum virtute potestas: Virtus: Maior in exiguo regnabat corpore virtus: Animus: Nunc illis promittit vires, Nunc animos quibus in Getulis syrtibus. *Virg.* Vires superbe, *idem 1. Æn.* Vires est iunxite vestras. *Ovid. 1. met.* Nil mortalibus arduum. *Hor. 1. sd. 3.* nempe omnia sunt possibilia humano ingenio.

Facultas. *V. Licentia.* Copia in eadem significatione. Non est data copia mortis. *Ovid. 11. met.*

Epih. Magna, insuperabilis, ampla, inuicta, tanta, &c.

POTVS, us, g.m.

Commessario: Potatio: Haustus, us. *V. Vinum:* Totum virgine die pocula plena mero: Pocula sunt fontes liquidi, &c. fig.

Potio, & hæc sumitur pro re medicinali, *V. Medicinalia.* Celia potio, siue Calix potio: apud *L. Flor. 2.* ex frumento facta facili erit, quæ modo in frigidis regionibus est vsu, nempe quæ Birram vocant siue Ceuissam, &c. Olim prima potio mocrata gustanda tantum non ebibenda fuit in gratiam boni genij. Deinde cum arbitrio suo quisque diluisset nomen Iouis seruatoris præfabatur: & huic tertius crater dicebatur Philo-

thesius appellabatur, & bonæ Fortunæ, leges *Athen. V. Paculum.* Sorbitio. *Perf. 4.*

PRÆDA. *V. infra.*

PRÆDVM, ij, Podere.

Est propriè possessio loci vrbanæ, quam rustica. Clientare prædium, vel beneficium, *Budas rest.* Colonia dicitur *Fauls*, quod vulgò *Fendum* dicitur à Barbaris: prædium optimo iure, *Cicero* dixit, quæ vulgò *Al Indialia bona*, quasi aialialia nominantur, quod in eorum laudem auctor non veniat: *Hæredium. Var.* Prædium à maioribus velut per manus traditum: Fundus. *Hor.* possessio tantum rustica, *Podere, casale castus, Villa, Villa*, domus in fundo collocata. *Vir.*

Agri paterni, seu materni, auiti, campi, prata, & huiusmodi: Auita vrnetæ, prædia, rura: Auitus fundus cum apto lare. *Hor. 1. 1. 1.* Prædiolum, diminutivum: Dotalis vineæ: Dotalis possessio: Ager. *V. suo loco, vbi multa.*

PRÆCEPS, tis.

Vt præcipientem dare, impelle: Præceps, aduerbially: volui præceps: Ex alto propellere corpus: Salebrosus locus: Salus acclinis, siue declinis: Saluosus clius, impulsus ad ima: Demissus ad tartara: præceps datus idest præcipitatus.

PRÆCEPTVM, i.

Imperium: Iussus, us: Iussum, & iussa, orum, ut: Mandatum, mandata: Verba refer: Commissa reporto. Edicta, idest verba, præcepta. &c. Qui peragat Thaumantidos edicta. *Ovid. 11. met.* Tradita, idest mandata.

Decem Dei præcepta, quæ Decalogus appellatur. Coelestia, veneranda, dia, obseruanda, sancta: Summi caelestia verba Tonantis: Præscripta veneranda Dei: Iussa veranda; quæ in monte Sinai Petreæ Arabiæ monte per Moysen Deus Israelis tradidit. *Lege Exodum.* Diuina lex.

PRÆCEPTOR. *V. Magister.*

PRÆCO, nis.

Ille dicebatur, qui in auctoritate ad hastam stabat; pretiumq; oblatum nunciabat: eiusdem munus erat in concione audienciam citare ad suffragia, & præcipientis scribere verba recitare.

Edictor, is: Qui tuba edicere Liburnus, nempe præco publicus & Liburnia potissimum oriundus: qui in concilio vocabatur, reos citabat, actiones proclamabat. *Lege Farnab. in Mart. 3. epig. 50.* Nec pauidos tristi voce citare reos. *Idem 4. 5. & 1m. Sat. 4.* Clamante Liburno: Curricie, &c.

Præcones nuncupantur ab *Hom. 1. Iliad.* Superum legati, hominumq; ministri; illos nempe designat, quos Iudices iustitiæ adimplendæ causa allebant in vtramque hominum fortunam: Duorum ministri. *Idem.*

PRÆCORDIA.

Viscera. *V. Venter.* Illa, ium: Intima pectoris; Penetrabilia cordis: Atq; imas animæ mucrone corusco. Scrutatus larebras. *Stat. 1. Theb.* Vitalia. *Idem.*

PRÆCVRSOR, is, Forer.

Emissarius homo, *Cic.* Proditorum, Græcè, idem, quod cursor: Antambulatio, nis, *Mart.* Antambulatio Regis, regius.

PRÆDA. *V. Ecumia.*

PRÆDVM, *V. Rus, Villa.*

PRÆDO, *V. Latro, Fur.*

PRÆ-

PRÆFECTVS.

Qui alicui rei præfectus dicitur: hic autem titulus in magistratibus Romanorum cum munere vario fuit quidem insignis: erat enim.

Præfectus annonæ, cuius intererat prospicere, ne plebs annonæ inopia, & caritate laboraret: vtque panis copia redundaret, ac pondere iusto, ac munditia debita veniret: meminit *Luc. lib. 4.* hodie apud nos, *Præfetto della granaia.*

Præfectus, siue Tribunus Celerum: qui equitibus præerat, & secundum locum à Regibus obtinebat: meminit *Pompon. lib. 2. ff.*

Præfectus ærarij, ab Augusto institutus, qui curam haberet pecuniæ exigendæ, & in ærarium ponendæ, siue extrahendæ ad alendos milites, &c. *Lege Diuonem 55.*

Præfectus frumenti ab eodem Aug. institutus, qui curam haberet frumentum populo diuidendi: meminit *Suet. in Aug. c. 40. & Dac. lib. 54.*

Præfectus vigiliæ, ab eodem institutus: is cognoscebat de incendiarijs, effractoribus, furtibus, raptoribus, & rectoratoribus. *Lege Sueton. vi. supr. cap. 25.*

Præfectus legionis: de quo *Veget. lib. 2.* Proprius, inquit, iudex erat præfectus legionis habens communem primi ordinis dignitatem, qui absente Legato tamquam Vicarius ipsius potestatem maximam retinebat. *Lege Rufin. lib. 10. cap. 10.*

Præfectus socium dicebatur, qui auxiliis, idest copijs sociorum à Romanis Imperatoribus præpositus fuerat. *Lege Polyb. lib. 6.*

Præfectus castrorum, & fabrorum, qui castris mandis, & fabricis præerat, de quo habes multa apud *Vegetium*,

Præfectus Prætorij si dicebatur, qui militibus ijs præerat, quos Imperatores in sui custodiam elegerant. Ab Augusto excogitatus magistratus. *Lege Rufin. lib. 7. cap. 3.* Advsq; Constantini magni tempora durauit vni tantum viro colata dignitas Prætorij: quo subiecto quatuor alios denominauit præfectos prætorios Galliarum scilicet, Italicæ, Illyricæ, & Orientis; & hinc facile euenit, vt postea varij crearentur Cæsares ad arbitrium eorum, qui prætorio præerant Eparchus, dicebatur à *Græcis* Prætorianorum militum præfectus; milites verò prætoriani Doryphori, nêpe hastigeri. Sacri latens custos, martsq; togati, Credita cui summi Castra fuere dices: nempe prætorianæ cohortis, quæ in vrbe, seu ad muros Vrbs erat: præfectus, *Mart. 6. 76.*

Præfectus vrbs, ab Octauio excogitatus, quamvis diuersè constitutus ad nostra vsque tempora persequeretur titulo tenus, nisi ad potestatem. Plurima eius officia, *Vip. ff. de off. pref. Vrbs.* explicat. *Lege Ruf. lib. 9. vel senatum cogere poterat.*

Præfectus Ægypti, qui Ægypto præerat institutus ab Augusto. *Lege eundem Ruf. lib. eundem.* Cæsar autem Ægypto in sui potestatem redacta, prouinciam non uisit effecere: ne quandoque violentiorem præsidem nasci, nouarum rerum esset materia: sed regnum Cleopatæ, eiusq; fratri minori Ptolemæo restituit hoc pacto, vt populo Romano subditum esset regnum, Augustus

verò in prouinciam Ægypto, nemini ordinis Senatorij, sed equestris decreta. Qui Nilicam regit Syenem. *Mart. 1. epig. 87.* nam in Thebaica Syene potissimum Ægypti præfecti morabantur. Verum ad.

Synonyma.

Præfectura: Hic præfecturam sacræ cognoscimus vrbs Deiatam meritis dulcis, amice, tuis, *Rutil. Numat.* Namque pater quondam Tyrrenis præfuit aruis, Falcibus & fenis credita iura dedit: nempe Consulatum gessit, qui tamen eo tempore sub præfecturæ vrbs nomine continebatur. *Idem.* Qui præfuit vrbi: Vrbi qui præfuit: Si non displicui regerem cum iura Quirini. *Idem Rutil.* Qui fuit vrbs præfectus. Cura cohortis: nêpe prætorianæ cohortis præfectura. *Idem, Sat. 1.*

Præfecti gloria. *Rutil.* Præfecti munus, munera, munia, &c. Hic & præfecti nutu prætoria rexit. *Idem.* Præfecti merito rursus honore fruar: *ex eodem.* Præfecti potestas: Præfecturæ honores, decus, falces, &c. Officijs regerem, cum regia recta magister, Armigerasq; pî Principis excubias, *Rutil.* nempe cum præfectus essem prætorij.

PRÆGNANS, V. *Gravidus.*PRÆLVM, V. *Ballum.*

PRÆLVM, I.

Trabs est in torculari, qua uia calcata premittitur à premeado dicta, auctore *Seruius*: sumitur etiam pro ipso torculari, ipsiq; typis, quibus imprimuntur libri, vnde prælo subicere, prælo dare, est quod uigò dicimus *Dare alle stampa.*

Torcular, ris, p. c. Typi; Formæ, sic typis impressus, formis impressus liber, &c. Tu spisso vimine quales, Colaue prælorem fumosis deripe testis. *Virg. 4. Georg.*

PRÆMIUM.

Munera. V. *suo loco.* Munus: Merces. V. *suo loco.* Impensæ virtutis honor. *Herm. 1. Iliad.* Et munere quemquam Virtutis fraudare suæ, fructusq; laborum. *ibidem.* Qui nunc ipse mei fruitur mercede laboris. *ibidem.* Ceu præmia iusta laborum. *ibidem.* Solatia honoris. *ibidem.* Quæ præmia victor Virtutis tulerat. *ibidem.* Niceteria dicuntur Victoriz præmia, quamuis, *Idem. 3.* alio sensu accipiat. Et ceromatico fert niceteria collo. V. *ilius scholiastes, & comentatores.* Epith. magna, inuidiosa.

PRÆNESTE.

Vrbs in Latro non procul à Roma celebris quondam tempore Fortunæ. V. *supra.* Fortuna Dea, & sortibus, quæ Prænestinæ appellatur fuerunt, de quibus meminit *Cicero*, & historiam siue (fabulam) narrat in 2. de diuinat. 87. quam breuitatis causa omittens illic studiosum teijcio. & *Idem, Sat. 14.* meminit etiam ædis fortunæ, quæ prænestina in Vrbe colebatur: sicut Hercules Tibure. Hanc autem conditam fuisse quodam Cæculo Vulcani filio *Seruius* innuit ita illud *Virg. 7. Æn.* Nec Prænestinæ fundator desuit vrbs Vulcani genitum, pecora inter agrestia regem, Inuentumq; focis omnis peni: credidit ætas Cæculi, &c. Historici diffusius exequitur *Seruius*, cuius hæc summa: Cæculus Vulcani filius habitus, quod ex igni scintilla in sinu suo

delapsa mater se illum concepisse asseueraret, ob minores oculorum orbes. Cæculus dictus fuit, qui adultus raptus, & latrocinij factus insignis persuasit socijs nouam vihem condere, quibus detrectantibus, nouo flammæ splendore, quo Cæculi facies circumfulsit facile persuasum est: à quibus condita Prænestes; & hæc olim prælijs aduersus Romanos nobilis; nunc nobilior extat D. Agrippi Martyrij adolescentuli ibidem pro Christo sub Aureliano Imperatore passim memoria, templo, ac reliquijs.

SACRISSE dicatur Fortunæ Prænestis iugis, &c. *Sil. Ital.* Et: Prænestinæ poterant migrare sorores. *Strab.* ideo verò sorores à *Strato* dictæ, quod Prænesti colerentur sub duarum forum effigie, hoc est bonæ, maleque Fortunæ. *Lege Suet. in Domitio, & Strabo, lib. 5.* Nam quod Prænestis dubias à Cynthia fortes. *Prop. 2. 3a. V. Fortuna.* Prænestini montes. *Idem, 14.*

Stephone, & **Polystephanos** dicta quondam à coronarum copia; ut docet *Strabo*. Prænestina vrbs. *Virg. 7. AEn.* Prænestis agri. *Mont.* Prænestini pop. Qui Prænestem colunt.

PRÆSAGIVM. V. Variacium, PRÆSIDIVM.

Et **Præsidia**, & **Præsidarij** milites dicuntur, qui tutelæ, ac defensionis locorum constituuntur, vulgò *Guarnigione*.

PRÆTORIA classica. *Prop. 3. 3.* Prætoria castra: quæ ad Imperatoris tutelam: Milites, quæ miles defensor, custos: Tutela locorum militaria, &c.

PRÆTEXTA.

Magistratum roga, cui purpura prætexebatur: quam Prætores aliquem capitis damnavit prius deponebant; erat etiam prætexta non solum magistratuum, sed quæ vtebantur pueri vsq; ad annum 17. qui annus tyronieini dicebatur, cuius mortis causas plures *Macrobius lib. 1. Saturn.* cap. 6. indicat; quæ etiam vtebantur puellæ (ingenue scilicet, ut pueri ingenus) libertinorum filij, magistrum vicorum, & collegiorum, Sacerdotes, Senatores ludorum Romanorum diebus, & mulieres notis Caprocinis, quæ toga puellis cum nubere eripiebatur, vnde *Prop. eleg.*

Mox ubi iam facibus cesset prætexta matris, &c. *V. Toga. Lege Gellium, & Rufinum lib. 5. cap. 32.* Hinc **Prætextati**, qui illum induebant: **Prætextæ amici.** *Prop. 3. 13.* Toga puerilis: Quæ Romana fuit pueris toga lata puellis, Ingeniusq; simul, &c. Hæc autem prætextæ deponeretur anno 17. & lesibus suspendebatur inde *Pers. 5.* Bullæ; succinctis laribus donata pendit cur dicantur laræ succincti lege ibidem Scholiastes. Erat autem bulla aurea insignis puerorum prætextatorum cordis figuram referens, & in pectore dependens. Cum autem prætextam deponerent anno 16. completo hanc bullam dijs domesticis consecratam solebant adfigere, ut Virgines nutritæ pupas suas veneri libertatim suspendere. **Libera toga.** *Prop. 4. 1.* quod in Liberalibus dabatur pueris, nempe 17. die Martij. Cur hoc fieret causas refert *Quint.* in *Fast.* Ostrum patricium. *Strab. 1. siliu. 4.* Carmina patricio pueri sonant in ostro: Ostrum puerile. *Idem 5. siliu. 2.* Per hoc inane purpuræ decus. *Hor. epod. 5.*

PRÆTOR.

Ex antiquis magistratibus vnus, & insignis, de quo *lege Rufus, lib. 7. Ann. cap. 11.* qui sic dicebatur, quod alios præiret iure, & exercitu, ut vult *Varro lib. 4. de lingua Latina.* Creati autem Prætores coeperunt anno V. C. 386. cum Consules à finitimis belis distraherentur, quin Romæ ius ab ipsa diceretur; vnde Prætor vnus electus forum absentia. Anno verò 512. alter creatus ob numerum peregrinorum Roman aduentantium; ad ius petendum, & hic peregrinus, vbi ille Prætor vrbanus dicebatur. Postremò sex; tum à Sylla quatuor alijs additis; decem fuerunt in Vrbe Prætores, tum duodecim; tandem quindecim, ut habet *Lulus Capitolinus.* In Comitijs verò stabant, populi que suffragio designabantur: postea forieiebantur inter se provincias, alius præerat iuri dicundo, alius quæstioni de pecunijs repetundis, alius de fideiarijs, alius de peculatu, alius item de alijs criminibus cognoscebat. Cui verò sorte obtineretur, iuri dicundo præfesset Prætor vrbanus dicebatur. *Lege Cic. pro Muræna.* Horum insignia, quibus vtebantur fuere Prætextæ, scutulus, hasta, & ministri, Scribæ scilicet, Accensi, & Lictores. *Lege Rufinum ut sup.* Propria tamen insignia fuere hasta, & gladius; illa ad iurisdictionem, hic ad quæstionem significandam. Aliquando festum gerebant, quæ capitiuum aliquem, siue aliquem tangentes libertum, siue libertam, faciebant. *Lege Plaut. in Moli, Glor. 11.*

Arbiter vrbanus: Iudex (& hic referri possunt synonyma ad Iudicem spectantia. V. *sua loc.*) Qui ius populi dabat. Iuris dicundi arbiter. Magister iuris. Legum interpres, ac minister. Hinc. Prætor Romanus: idem ac Vrbanus. Custos vrbis *Iuven. 13.* quia prætores ad quos crimina deferrebantur Vrbis illam custodiebant.

PRÆTVRA.

Manus, quod ab ips Prætoribus obibatur. Prætoræ munus, dignitas. Prætoris munia, &c. Hinc. Prætorum dici potest Iudicis palatium, quo adeunt Procuratores cum clientibus, ut in litijs audiantur. Cathedra; locus, ex quo ius agunt, vnde *Mart. 4. 79.* — nec villa cathedra est. Tui non manè feras irrequietus aue.

Prætorum castrum, quod ab Augusto ad imperium sibi stabilendum fuit excogitatum: itonem enim militum cohors vrbis præsidio, & ad sui corporis custodiam legit, quæ Prætorianæ fuerunt appellatæ, eorumq; dux Prætorij Præfectus dictus est. Locus Romæ his cohortibus constitutus fuit in regione 5. ad orientem inter Viminalem, & Exquilinam propè Vrbis muros portam, quæ Tiburtina quoque appellatur; & in nunc quoque inibi videntur vestigia. *Lege Orosius in Vrbe, Com.*

Castra Prætoriana, *Corpo di guardia.* Milites prætoriani: Principis custodes acies: Prætoriani, quibus exauctoratus castrum prætorium Constantinus magnus euerit, quod aduersus eum Maxentium tyrannum Imperatorem appellasset.

PRAN-

Qui cœnauit, qui prandit, eiubo refectus, recreatus.
Corpora functa cibo. *Ouid. 4. fast.* Satiatus cibus:
Etsa saturatus.

PRANDIVM.

V. Cœna. Olim enim quod nobis prandium illis
dicebatur cœna: & inde Synon. excipies.

Epith. Plebeia prandia: id est popularia. *Perf. Sat. 5.*

PRATVM.

Viridans torus herba. *Virg. 5. Æn.* Gramineum
sedile. *Idem 8. Æn.* Floræ rura. *V. rg.* Herbosus
campus, aper. *Hor. 3. 18.* Herbida rura: Campi
patentes. *Virg. 4. Georg.* Non sine gramine campus.
Ouid. Planissima campi area. *Idem 10. met.*
Illic virentissimum campi solum Innoxius
perambulat. *Augustell.*

Campi vestiti gramine. *Claud.* Gramineum æquor:
Herbosa planities: Viridis humus. *Pont.* Mollis
torus. *Idem.* Varius humus humida flores. *Ouid.*
5. *met.* Aëz, quam viridem faciebant graminis
herbe: sicut in æterno vestitos gramine campos.
Loca viridantibus herbida pratis. *Græmen;*
continentum pro continente: Pulsam solito quem
gramine victor lussit ab erepta, &c. *Stat. 2. Theb.*

Epith. Florens, vernans, herbidum, viride, odor-
rum, irriguum, floridum, herbosum, vdatum,
pictum, vernantibus herbis, vere nouo ridens,
viridans.

PRAXITELES, is.

Scutarius insignis, cuius opera ad Phidiz æmu-
lationem facta olim viscebantur Athenis illius
Cupido, quem Phryne meretrix possidebat,
eiusdem iudicio ætæra antecellentem opera.
Legesuperius Meretricem insigne nomen. Ante omnia
eiusdem laudantur duæ Veneres, altera
nuda, quam emerant Gnidij: altera velata,
quam Coi. Multi vt viderent Praxitelem Vene-
rem Gnidum nauigauerunt, cuius amore
quidam captus, cum eodem simulacro turpiter
deliquit. *Leges Pim. 34. 8. 37. 5.*

Praxitelem propria (siue Paris) vindicat arte lap-
pis, *Prop. 3. 8. 7.* in marmore enim effingendo
summam fuit gloriam adeptus. Laboriferi
viuant, quæ marmorea cælo Praxiteles. *Stat. 4. silu. 6.*

Inter cætera Praxiteles opera, quæ Romæ vide-
bantur olim, fuerunt Flora, Triptolemus, &
Ceres in hortis Seruiliis: Boni Euentus, &
Bonæ Fortunæ simulacra in Capitolio; & Mœ-
nades. Praxiteles manus, scalptra, marmor, si-
gna. Manus Praxiteles. *Augustell.*

PRECIOSVS.

Peregrinus; Teq; peregrinis vendere muneribus.
Prop. 1. 2. quæ enim sunt peregrina, preciosa
sunt. Quæ magni ducunt homines. Res sum-
mi precij.

PRECES.

Oratio. V. *sin loco, ubi nulla.* Hoc quoque, quod pe-
titur si pia lingua rogat. *Ouid. 3. fast.* Dum voce
supplex, dumque thure placabit Numen, &c.
Mart. 9. 2. Dixit opemque Dei non cæssa in vo-
ta vocatit, *Virg. 12. Æn.* Precamen. *Ouid.* Car-
men. & Carmina. *Hor. 1. od. 2.* Prece qua fati-
gant Virgin es sanctæ minus audiente. n. carni

na Vestam: Pietas; Nunc Pietas moram, asse-
ret indomitæ. *Idem 2. 14.* Vox sollicita. *Ouid. 10. met.* Voce sollicita me inuocat, vox rogantis
Idem.

Pia vota. *Ouid. 1. met.* Verba precantia. *Idem.* Fun-
dere verba precantia. *Idem.* Supplicium. *Sen. 10 Med. 5.* Supplicatio: Flestitur iratus voce rogan-
te Deus. *Ouid. 1. de art.* Murmur: Paruo fauens
mihi murmur dixit. *Idem 6. met.* Vius precum
Idem. Murmur precum. Precibus sollicitare.
Supplex, humilisque precatur. Quæ vota (siue
præata) rata nisi cupiebant, ad decorum au-
res à benignis auris perferri precabantur: Par-
tem aliquam Venti diuum referatis ad aures.
Virg. ed. 3. Deulit aura preces ad me non inu-
da blandas. *Idem 10. met.* Quæ tam irrita esse vo-
lebant, ea ventis malignis dissipanda, aut pro-
cul auhenda deprecabantur: Hæc iubat ce-
pidos irrita ferrè notos. *Tib. 3. el. 4.* Venti teme-
raria vota Aëzæ & nubes diripienda ferant.
Murmura meditata: preces intelligit. *Iuven. Sat. 6.*
voces precantum. *Ouid. 12. met.* Formam op-
peat modico pueris, maiore puellis murmure
cum Veneris sanum videt anxia mater. *Iun. 10.*
nempe parum, multumve precatur, &c.

Epith. Sollicitæ, supplices, benigne, mellitæ, flexa-
nimæ, iustæ, flectentes animos, dulces. Blandæ.

PRAMIVS.

Laomedæus Regis filius ex Xeuxippe, vt canit, *Al-
cman* siue ex Trymone, vt vult *Heliancus*, siue ex
Thosa, aut Leucippe, nomenq; ab euentu forti-
tus, nam puer ab Hercule Troiam obsidente. (*V. Laomedon.*) captus auro ab Hæstone sorore redē-
ptus fuit, cum vrbe capta, & Laomedone inter-
fecto, ab eodem pro patre constitutus fuit Rex,
qui deinceps totam ibi Phrygiam subiecit, si-
nicumq; populos, quamobrem potentissimus
fuit princeps in minori Asia, donec res illæ ste-
terunt. Verū decennio à Græcis obsessæ Troia,
illaq; per prodictionem, siue dolum expugnata,
ipse quoque à Pyrrho in suam regiam ad Iouis
Hercet iugulatus fuit aram, postquam multo-
rum sibi per gladium interfectorum liberi ca-
sus vidisset amantissimos. Tragicam huius Re-
gis necem habes apud *Virg. iun. lib. 2. Æneid.* He-
cubam habuit vxorem, ex qua secundum ve-
riorem sententiam duodecim filios, septem au-
tem filias habuit: ex aliis verò concubinis vique
ad quinquaginta perueniunt; sunt qui dicant
viginti duos liberos Hecubam peperisse; multos
hoc certum est, habuit; vadē ipsa: Et vos meorum
liberum magni greges. *Sen. in Troad.* Clariores
est maribus, Hector, Helenus, Paris, Troilus, &
Deiphobus: è formis autem Cassandra, Poly-
xena, Creusa, & Ilione. Sed *V. inferius.*

Hæstom frater: hinc Telamonis Leuir; nam Hæ-
stone vxor data fuit ab Hercule Telamoni. *V. sin loco.* Auunculus Aiæus Phrygius, qui Telo-
monis filius: Laomedontades. *Virg. 8. Æn.* à pa-
tre: Dardanius senex. *Ouid. 3. trist. vel à Darda-
nia regione,* siue quod à Cardanio I. Troiano-
rum Rege duceret originem: senex ob ætatem
Vt illi, Cui nihil Hercet profuit ara Iouis *Idem*
in *Illo.* super quam aram statua erat ex ligno fa-
brefacta Iouis Triptoli, tres soluit dulcis ha-

bentis, vnum in fronte, ceteros suo loco, vt scribit *Pausanias*, ad quam ipse profugit in vrbs Troie direptione. Cum verò Græci spolia inter se diuiderent Schenelus simulacrum illud abstulit, & Argos adduxit.

Teq; rectorem Phrygum, quem Troia toto Conditum regno regit; idest suis minis. *Sen. in Troad.* Hecube vir; coniux, &c. Memnonis patruus, quod Tithonus Priami frater efficit: Tithoni germanus: Laomedonte fatus: Hectoris, Paridis, Deiphobi pater, Cassandra genitor, & Polyxena; focer Aeneæ; cui Creusam filiam in matrimonio locauit: Anchisæ sobrinus.

Hiones pater, quæ feminarum maxima erat. *Virg. 1. AEn.* Dardanij lacrymas non tulit ille senis. Regnator Afiz: Tot quondam populus, terriq; superbum Regnatoem Afiz, &c. *Virg. 2. AEn.* Columen euersum occidit Poilentis Afiz. *Sen. in Troad.* Aus Aslianactis *Virg. 2. AEn.* lacuit peremptus Hector ante oculos patris: Patrique Memnon, cuius ob luctum, &c. *Sen. in Troad.* Bis caput senex: dum puer esset ab Hercule, senex à Graijs, *ibid.* in chor. 1. *Asl.* Postrema pater funera ciuius: Magnoque Ioui victima ciuis. *Ibidem.* Sigæa premis littora truncus.

Podaces dum puer erat vocabatur Priamus, teste *Lycophrone*, sed a fortore redemptus precio Priamus vocitatus est: Quem Iouis Hercæ scrus interfecit ad aras Pyrrhus. *Lege Seneca Troad. & 2. AEn. Virg. & Homer. in Iliade.*

Epith. Infeix, scdās ras sanguine, tendens manus inertes, senior, longæuus, tremens, lapsans in sanguine nati felix (*V. in chor. 1. Asl. Sen. in Troad.*) potens, diues, Dardanius, pulcher, præclarus, &c.

Filiorum autem Priami catalogus hic est. Hector. Helenus, Paris, Deiphobus, Polydorus, Eneas, Troilus. *V. suis locis.* Agathon. *Hom.* Priami filius, qui cum patre corpus Hectoris redempturo ad Achillem profectus est. Agaius. *Hom.* qui patre eundē ad idē opus comitatus est: Eneas. *V. Eneas.* Antiphus: Priami filius, quem Agamemnon vnā cum Ifo fratre, sed illegitimo toro nato in bello Troiano interfecit. Cebrion. Priami filius ex concubina, qui à Patroclo saxo ictus interijt. *Hom. Iliad.* — Cebrionem haud propria Priamo de conluge natū Chaon, Priami filius, qui cum fratre Heleno in tprum profectus, ab hoc imprudēter interceptus fuit: cuius tamen memoria Epitri pars ab illo Chaonia fuit nuncupata. *V. Epitri.* Cromius: Priami filius à Diomede interfectus. *Hom. in Iliad.* Democoon, eiusdem filius, sed non ex Hecuba; qui veociosissimos patris equos apud Abydum custodiebat, at in bello Troiano ab Vlyffe interfectus. *Hom. Iliad. 4.* Doryclus, Priami filius ex pellice ab Aiace in eodem bello interfectus. *idem Iliad. 11.* Gorgythio, siue Gergythio, quem Priamus suscepit à Castianura: & hic ab Aiace, siue à Teucro Telamonis filio fuit interceptus. *idem Iliad. 9.* Polytes, Priami filius ex Hecuba, quem Pyrrhus Vrbe Troia capta in conspectu patris interfecit. *Virg. 2. AEn.* huius filius, qui ab ayo Priamo nominabatur securus est deinde Aeneā; cuius *idem Virg. 5. AEn.* meminuit. Nomen autē re-

ferens Priami tua clara Polyte Progenies auctora Italos, &c. Phorbas, Priami, & Epithesæ Staphippi Mygdonie Regis filiz inter fratres natus maximus, vt pote qui ex prima Priami coniuge ante Hecubam natus fuerat: Adeo vt Priami frater potius quam vt filius videretur: quam ob causam cū patrem cū veluti emeritū à prælio luberet abstinere: illo tamen inuito, non senel in pugnam descendit, & post multa egregia facinora, laudente Mercurio, edicta; tandem à Menelao fuit obtruncatus. Filium habuit Ilioumen.

Filiz verò Priami celeberrimis. Ilioue inter eiusdē filias natus maxima Polymestoris Thraciz Regis vxor. *Virg. 1. AEn.* quæ illi Deipylum genuit; Lycastē priami filia ex concubina, cuius amore siagrans Polydamas Antenoris, & Theanous fororis Hecubæ filius cum duxit vxorem, Cassandra: Polyxena: Cersula. *V. suis locis.* Nutrix verò filiorum Priami Pyrgo dicebatur, de qua *Virg. 6. AEn.*

PRIAPVS.

Bacchi, Venerisque filius, qui ob extimiam fecunditatem hortorum Deus fuit existimatus. Frequentius olim pro virorum pudendis ponebatur Priapus, vt scribit *Dionysius* in 5. Hic cum Loti Nymphæ pulcritudinem amaret, quodam die dum fugientem sequeretur in arborem Loton conuersam vidit, vt attingit *Ouid. 9. met.* eius naturitatis fabula narratur ab *Apulianj* interprete in 1. *Argentarij.* refert *Gualdus* in *syn. 8.* *Sernius* verò: Priapus, inquit, fuit de Lampasco ciuitate Hellefonti, ex qua pulsus propter virilis membri magnitudinem, postea in numerum Deorum receptus meruit Numen esse hortorum; qui etiam nomen dedit Abarnidi vrbi in Hellefonto maritimæ: qui etiam Priapus portus dictus; quam vrbe Miletij, vel Cynthienj condiderant, quod inibi colebatur. Sunt autem qui allegorice interpretantur Priapum Dionysij, & Veneris filium fuisse, quod qui vino iadulgeant sint natura ad Venerem procliuiores. *Lege plura apud eundem Gualdum citatis locis.*

Antiquissimum Deorum. *Orpheus.* Deus rusticola. *Ouid.* Lampascenus Deus, quod in Lampasco colebatur. *V. Lampascus:* quod ibi etiam natus fuisse; vbi adultus cum Lampacenis mulieribus nimium gratus esset, à ciuibz eiecūm ferunt. Verum cum nescio quo malo postea premeantur templa eidem, & sacra confiterentur, eidem alium immolantes: Ruber custos. *Tib. 1. 1.* Bacchi rustica proles. *idem.* Custos vitis, & horti. *Iuuen. 6.* Ruber hortorum Deus, & tutela. *Ouid. 1. fast.* Custos ruris: Cæditur, & rigido custodi ruris aestus. *ibidem.* causam attingit eodem in loco *Ouidius* ridiculam. At id à Lampascenis fiebat, quod ab eo in magnitudine penis superari fuisse. Hellefontiacus Deus, *ibidem.* à loco, vbi natus, & tanquam Deus cultus, idem Lampasco: Ruber hortorum custos. *idem 6. fast.* Deus longi Hellefonti. *ibidem.*

Deus hortorum Romani infamla regni. *Martianus.* Deus rigidus, *Ouid.* Armatus: cuius silce Deus. *Tib. 1. 4.* Mentula custosque luxuriosæ Dei. *Mart. 7. Bac-*

7. Bacchi comes dicitur ab *Euphachio*. Filius. Agricola Deus. *Tib.* fingeant enim Romani Priapum Agricola arctum cum faece, vnde versus: Terrat ut seces faece Priapus aues: vulgo *Spania* *taechio* per ocellis. huic lac, & iiba offerebantur: vnde *Virg.* Sinum iactus, & hæc tibi liba Priape quotannis Expectare sat est, custos es pauperis horri. Quique deus fures, vel faece, vel inguine terret, *Ouid. 14. met.*

Phallus Priapus. Lege *Gyradum*. vnde *Ithyphallus* à *Carull. V. eundem*. Sed truncum fortè dolutum Arboris Antiquæ numen venerare *Ithyphalli. Catullus*. ad Deum hortorum scripsit carmina *Ithyphallica*, quæ quod in Priapeis committentur metis à pijs viris expunguntur. Qui rubroque auidas inguine terret aues: periph. *Belapl. Ouid. 1. fast.* vbi fabula *versu 406.*

Epith. Rubicundus, ruber, infamis, falax, rusticola.

PRIMOGENITVS, 1.

Equibus *Imenios*, qui matri sarcina quondam prima suæ fuerat. *Ouid. 6. met.* Primi parvus *Claud. 1. de rapt.* Primus fortis, filius: Prima proles, soboles: Primum veteri pondus: Prima *Ætipe. Ouid. 4. trist. 9.* Primæus natus. *Carull. in Argon.*

PRIMVS, 2. um.

Prior: Superior: Princeps, adiect. *Hor. 1. od. 16.* Qui præit, qui præcedit. **Primores:** *Proceres. Iuv. 3.*

PRINCEPS, & PRINCIPES.

Optima, *tis:* Rerum cui summa, vel magna potestas: Primi Duces: Ductores: Primorum manus: Iustitiam vigili pietate regens: Qui novit feruare pios, & flectere fontes: Sublimia pectora: Non Venus, & Vinum sublimia pectora fregit. *Ouid. 1. fast.* Romulei proceres. *Stat. 4. fil. 1.* Romani Principes: Cui populi incumbit cura paterna sui: Populi iura scribens: Rex, & Imperator, *V. suis locis.* Clarus nictente purpura: Purpurei tyranni. *Hor. od. 1. 35.* Terrarum domini. *Idem 1. t.* Dominans: Dominator. *Sen. in Herc. fur.* Regulus, & *Ricicola. Mart.* Caput Regnator. **Proceres.**

Principis virtutes aliquot recenset *Seneca* in *Othavia sub sen. vlt. Act. 3.*

Epith. Purpuratus, pellicus, incitatus, bellicus, belliger, illustis, mitis, iustus, Marte ferax, victi nescius armis.

PRINCIPIVM, V. initium.

PRIVILEGIUM.

Et immunes publica cæra facit. *Ouid. 4. de Pont. 9.* Lex priuato homini irrogata. *Cic.* Signum regium: Præcipuum regis, principis, siue à rege, vel à Principe munus: Immunitas: Immunitus factus, &c.

PRIVVS.

Privatus: Orbis: Orbatas: Nudatus: Nudus: Traduntur ducibus spolia nuda suis *Ouid. 2. fast.* Viduus: Viduarus: Spoliatus. *V. suo loco.* Sine oculis, absque pecunijs, &c. Idem priuatus oculis, & pecunijs.

PROBITAS, V. Bonitas.

PROCELLA, V. Tempestas.

PROCHYTA, V. Inarime.

PROCI. orum.

Dicuntur amatores siue puerorum, siue feminarum; de postremis tamen sumuntur plerumque.

Riuales. *Prop. 1. eleg. 8.* Amantes: Diuites proci. *Ouid. Amici obsecrari:* Turba luxuriosa: Turba ruunt in me luxuriosa proci. *Ouid. epist. 1.* Proci, *clis,* turba, gens: Turba temeraria: Difficilis blandis, nesciunt esse proci: Turba procorum. *Stat. 2. Theb.* zelotypus — Zelotypo iuuenis prælatas *Hærbæ. Iuv. 5.*

PROCLIVIS, e.

Pronus: Inclinator: Prociuior, & proclivus: Proclivitas, *tis:* Recilius: Propendens: pendens: locus: Accilius, & acclivitas: Declivus: Clivosa loca: Clivofus ager, & campus: Deuexus. *Hor. 1. od. 28.* Promptus, idest pronus ad aliquid: Faciles animæ, vel animi, *et Val. Fl.*

PROCONSUL, is.

Qui loco Consulis provinciam administrabat: peculiaris Romanorum magistratus. *Idem* autem Centuriatis comitiis creabantur, & ex senatus decreto proulcias obtinebant: qui dum mittebantur aliquando suis sumptibus in provinciis profecti sunt aliquando S. C. viaticum illis decretum, siue ab Imperatoribus, qui tunc imperium regebant. Paludati exibant. Verum antequam id facerent in Capitolium venientes ibi solemnia vota pro Repub. nuncupabant, atque inde paludamento, lictoribus duodecim cum totidem securibus, ac fascibus, insignibusque cæteris imperij assumptis recta ad portam urbis ibant, ad quam veteri instituto saluati; inde, aut continuo amici illos officij causa aliquantulum prosequentibus discedebant in provincias, aut si opportuisset aliquantisper in urbe morari: permittentur, siue imperio tamen. In provinciis verò sex tantum lictores unusquisque poterat habere. Sed de his lege qui de Romanorum magistratibus scripserunt copiosius: *Enest. tam scilicet. Alexand. in Genialib. diebus: & Reftum, qui ex illis, alijq. multa collegit, lib. 7. cap. 43. de Antiquis.* ad quos cupidum lectorem reijcimus.

Quid geminos fasses, magnæq; iterata reuoluam iura Afiz. *Stat. fil. 4.* Mille vrbs Afiz sortito rexit anno Imperium mulcente toga. *Idem 5. fil. 2.* Consulis locum tenens. hinc

PROCONSULTVS.

Lictores provinciales: qui ad proconsulem: Provincialis rector, cura; Rexerat ante puer populos proconsule pœnos. *Rust. 1. Ann.* Namq; pater quondam Tyrrhenis præfuit arvis Falcinus & senis credita iura dedit. *Idem.* Provinciale munus, &c. Ille meas gentes, & celtas rexit Iberis *Mart. 7. 51.* nempe proconsulatum gessit in Hispania.

PROCRIS, V. Cephalus.

PROCRVSTES.

Latro fuit, siue gradator insignis in Attica regione, in eo scilicet loco, qui Curdajus dicebatur Iatrocinia exercens. Hic cogebat hospites supra lectum suum ascendere, qui si longiores fuissent, pars supereminens amputabatur; si vero breviores, pedibus distendebantur; quia duciente Thefeo intersectus fuit.

Vidit & immitem Cephissas ora Procrusten. *Ouid.* 7. met. nam ad Cephissum annum habitabat etiam: Atticus prædo, latro, timor: *Qvisve* Cecropis metus terris Procrustes. *Sen. in Thyest.* Quem Theſeus extendit ad suum lecti modum: siue decurtauit: Polyphemonis filius, qui Polypemon nomine tum cognomento Procrustes dictus fuit: Polyphemone natus. *Ouid.*

PROCVRATOR, is.

Aduocatus. *V. suo loco.* Turba forensis. *Ouid.* 3. fast. Causidicus. *V. suo loco, & ibi plura.* Cognitor. *Ouid.* 1. eleg. 12. Iurisconsultus: Vir forensis: Causas, inquit, agam Cicerone, differens ipso. *Mart.* 3. Foro disertus: ex eodem. Sollicitusq; velim vendere verba reis. *Mart.* 5. 16.

PROCTON. *V. Causidicus.*

PRODIGVS. *V. Liberalis.*

PRODIGALITAS.

Profusio: Dissipatio: Abigurgitio: Ingluuius rei paternæ. *Hor.* 1. sat. 2. Prodigus: Profusus: Dissolutus: Perditus: Luxuriosus: Fortunarum prodigus: Qui patrimonium decoquit, abigurit, perdit, dissipat. Nepotatus, à verbo Nepotor. Nepotatus, us, nempe prodigalitas. Immoderantia.

PRODIGVM. *V. Monstrum.*

PRODITIO, oris.

PRODITOR, oris.

Infida fides. *Ouid.* 3. de art. Deceptor: Fallax. *Ouid.* 2. trist. Perfidus, & Perfidia: Desertor: Desertorem Afrix. *Virg.* 12. *Æn.* Infidus: Indicius; & index. *Ouid.* 4. met. Deprenfor; qui prodit, tradit, aperit urbem hostibus.

Epith. Infanda, nefanda, blanda, falsa, turpis, detestanda, occulta, improba, tacita prodicio.

Epith. Occultus, scelerosus, improbus, reprobus, peruerus proditor.

PROELIUM. *V. Bellum.*

PROETVS.

Abantis Argiuorum regis filius Acrisij frater, quem ipse post patris obitum à regno pulsum rytanidem potius quam legitimum administravit imperium: filias habuit pulcherrimas tres suæ infelicitatis causas: nam cum quondam in lunonis templum intrasset ausu sunt se in formæ venustate illi præferre, quamobrem indignata Dea, immissoq; furore, cum se vaccas esse putarent in filias concito cursu abierunt. Infelix autem pater cum illarum infaniam remedium nullum reperisset, tandem regni parte, & illarum coniugio ei promisso, qui puellas liberasset à Melampode artis herbariæ peritissimo ab infania helleboro liberatæ sunt. *V. Melampus.* Paulo autem post reuersus Perſeus à Persica expeditione, ubi Andromedam à marino monstro liberauerat, Proetum aui sui fratrem, qui regnum surripuerat, offenso Medusæ capite in saxum conuertit. *Lege Ouid.* 5. met. & *Lactant.* in 3. *Theb. Stat.*

Abanciades; Abantis filius, sicut à poetis tribuitur Perſeo, qui pronepos fuit Abantis: Belides; à Belo aui, qui pater Abantis fuerat: Iouis genus; nam Belus Iouis filius fuit: Acrisij frater; Nam fratre fugato Acrisii locum Proetus possederat ar-

ces. *Ouid.* 5. met. Quem Perſeus in saxum conuertit; ex eodem Scenobæ; siue potius Antæ vir, conlux, &c.

Hospes Bellorophontis: eum enim Bellorophon ignarus ad Proetum in hospitium venisset, & Scenobæ vxor Proeti eius pulchritudine capta iuuenem nequicquam tentasset, illum temeraria ad vitum derulit, quod sibi vim inferre voluisset: quem Proetus ad Adiuuacem socerum suum misit cum tabellis mortem perferentibus. *V. Bellorophon.* vendè nocentem appellat Proetum *Stat.* 4. *Theb.* Hinc

PROETIDES, arum.

Filii Proeti à lunone infaniam passi, quod illi se venustate præferrent. *V. superius in Proeto.*

Proetides vacæ: Vaccæ Argiæ: Abantides vacæ ab Auo. Proetides implerunt salis, mugitibus agros.

Mera, Euryale, & Lyſippe nominabatur Proetides, sed alij non tres, sed quatuor fuisse dicunt, & Iphianassa adduci, quam ceteris minore natu duxit vxorem Melampus, qui eas liberauit. *V. Melampus, & V. Iphianassa.* Proetide Attoniæ. *Ouid.* 15. met. Proetides filius petiere, & agros. *Sen. in Oedip.*

PROFANVS. *V. Impius.*

PROFECTIO. *V. Iter.*

PROFESTVS, i.

Profesti dies diuidebantur à Romanis in fastos, comitiales, comperendinos, statos, & præliare: fasti dicebantur, in quibus licebat Prætori tria verba solemnia fari, do, dieo, addico: quibus conerarij erant nefasti, in quibus ea fari vetitum. Comitiales, quibus cum populo agi licebat. Comperendini: in quibus vadimonium dici poterat: Stati, qui indicij causa cum peregrino instituebantur. *Lege Macrobi.* 1. saturnæ, cap. 16. & *Reliquum lib.* 4. cap. 3. *Antiquit. Rom.* Nos autem profestum diem appellamus, qui festo solemnî solet cum ieiunio præcedere, *Vigilia.*

Profesta lux. *Hor.* 4. 15. Profesti Soles: Dies ieiunus figur. parvus; Cineralis, à similitudine Quadragesimæ. Feræ efuriales. *Plaut.* Præcidant, nempe quæ præcedere diem festum solent. *V. Feræ.*

PROFVNDS, i.

Altum: Mare. *V. suo loco:* sumitur enim profundum substantiue pro mari: Vorago. *Claud.* 2. de rapt. Turbidus hic cæno, vastaq; voragine gurgis. *Virg.* 6. *Æn.* Fundum: Imæ sedes: Gurgis: Telluris hiatus: Viscera poeti: ex *Ouid.* 5. met. Gurgitis ima. *ibidem.* Vortex: Barathrum: Latèq; patens vnda profundum. *Cen. in Herc. fur.*

Æsculus in primis, quæ quantum vertice ad auras Æthereas tantum radice in tartara tendit. *Virg.* 2. Georg. Intima tartaræ terræ: Viscera terræ, montis: Altius, ac penitus terræ desigatur arbor. *idem 2. Georg.* Tenditq; sub vmbra. *idem 6. Æn.* Bis patet in præceps. *ibidem.*

PROGENIES. *V. Generatio.*

Progenis.

PROGEN, es.

Pandionis Athenarum Regis filia, Philomelæ foror:

ror; quæ à patre in matrimonium collocata
Tereo Thraciæ Regi, ex eo Ictyn filiolum sus-
cepit: sed paulo post cum ad forem visen-
dam ire veller, visæ ad illum forem addu-
cturam promittit. Sed in reditu affinem Philo-
melam, eius pulcritudine affectus, vitiauit, &
ut nefas ignoraretur lingua abscissa, in stabulo
reclusit, ut illa abuti posset ad libitum. V. *Philo-
mela*: quas ferus Rex dum ferro armatus am-
bas insequeretur: aufugientes per fenestras pa-
latij se dedere præcepit, quas in aues conuer-
sus fabulantur potest. Progenem in Hirundi-
nem, in Lusciniam Philomelam. Narratur fabu-
la elegantissimè ab Ouid. 6. met.

Hirundo. V. *supra suo loco*; *supra* multa ad suum
pertinentia. Pandione natus. Ouid. 6. met. Pandio-
nis, dis: Pandione genita. *ibidem*. Mater Ictys;
Ad matrem veniebat Ictys. Ouid. *ibidem*. Garrula
mater Ictys. *ibidem*. Philomela forger, germana;
Terei coniux, sponsa, &c. Evolvit vestes savi
matrona Tyranni. Ouid. 6. met. Dauid, dis. *Ca-
tull.* sic dicta ab oppido *Proctidis*, quod erat in
ditione Terei coniugis. V. *Phocis*. Rhodopeia
coniux. *Strab.* 5. *Thes.* ob virum Thraciæ regem,
in qua Rhodope mons est insignis. V. *Thracia*.
Ictyn flebiliter gemens infelix avis & Cecropiæ
domus æternum opprobrium, quod male bar-
baras Regum est vita libidinis. Hor. 4. 12.

Non tam nocturna volucris funesta querela Atti-
cæ Cecropij obstrepe in folijs. *Prop.* 3. 20. ubi
Berardus pro hirundine, seu luscinia interpre-
tatur: ego autem pro hac tantum visparem,
cum noctu descendendo fanera dulcissime canat,
ac sepiissime: nunquam tamen, quod legi, noctu
canit hirundo: *Strab.* 5. *Bistonia* queritur
foror orba cubili. *Virg.* 2. sil. 4.

PROLES V. *filij & filia*.

PROMETHEVS.

Iapeti ex Asia Nympha filius, frater Epimethi,
quem primum hominem ex luto effinxisse di-
cunt, & igne è Cælo surrepto animasse. Pru-
dentissimus fuit, quid hac in re gesserit lege-
superius in *Epimethio*, & in *Pandora*: quod autem
igni cælestis furto animatum reddidisset simu-
lacrum, Iupiter per Mercurium Caucasum iussit
alligari, cuius cor perpetuo dilaniandum a-
quilæ tradiderunt. Allegoricè multa super hoc
dicuntur, quæ tu apud *Natalam comitem* in *Mytho-
logia* videre poteris: illius pænz ferè omnes
Poetæ meminerunt. Deucalionem filium ha-
buit, vnde ipse Promethides dicitur. V. *suo loco*.
Illum autem postea à pæna liberavit Iupiter,
quod ab eo præmonitus esset, ut à Thetide,
quam amabat, connubio abstineret.

Rupes ligatum Caspiæ corpus trahant, atque ales
auda, *Sem. in Herc. fur.* Quem latere Cauca-
si abrupto volucres feræ palant: *ex eodem*. Cæli
qui furta luit visere læto dedit, & docuit con-
dere vires arte Prometheus. *Idem in Med.* sece-
re in poemis assidue renascente, ubi illud aq-
uilæ depascitur: Deucalioni pater: Epimethi
frater: Iapeti filius. *Hesiod.* Prudentis Themidis
solers filius. *Æsch.* Natus Iapexo: Situs Iape-
to. Ouid. 1. met. Iapetionides. *Bemb.* Iapeti genus
audax, *Strab.* 1. ed. 3. Fixus, & ita duris carpatis

viscera saxis, Vt cui Pyrrha fuit filia frater eras.
Ouid. in *Bin.* nam Pyrrha filia fuit Epimethi fra-
tris Prometheus: Infelix Deus. *Æsch.* Igus lar-
gitor. *idem*. Qui gentibus inculit ignem: Cau-
cassia æternum pendens in rupe Prometheus;
Diripitur sacri præpetis vngue secur, & nolles
fecisse hominem, insulsiq; perosus: Acceptum
rapto damnat ab igne facem. *Prop.* Caucasæ
sub rupe ligatus: Et qui fraude mala mortali-
bus attulit ignem: prunus enim (vt nonnulli
aiunt) ignem è thice excussit, ignemq; accen-
dendi rationem homines docuit: quibus ar-
te benigna è meliore luto finxit præcordia Titan-
um. 11. Prometheus intelligit filium Iape-
ti, qui vnus fuit è Titanibus.

Epith. Callidus, consultus, infelix, prouidus, mi-
ser, Caucasus, Scythicus, laboriosus, consilio
abundans.

PROMISSVM, I.

Fides promissi. *Virg.* 4. *Æn.* Alde fidem dictis,
Ouid. *epist.* 12. Pollicetur: Incipe pollicetur adde-
re facti tuis. *Idem*. Polliciturq; fauens vulgus
adest meis. *Idem* 1. de art. Vt mihi verax pol-
licita est. *Tib.* Date dextra, silentique: Voce
quondam clara promissa dedisti: Res promissa,
pollicita.

Sponsio à verbo spondeo, est etiam sponsio, quod
vulgò, *sponsio*. *Idem*. Ausdæ sponsio — *Jun.*
11. deponere, *Virg.* & quærit polito pignore vin-
cat. *Vter.* Ouid. in art.

Fœdera linguæ: Pignora polliciti: Promissi fides,
gratia: Stare promissis: Dicitur non violare fi-
dem: sibi maxime rerum, Verborumque fides:
Tu modo promissis maneat, seruataque ferat
Troia fides: Non seruata fides cineri promissa
Sichæi. *Virg.* 4. *Æn.*

Epith. Vera, clara, certa.

PROMONTORIVM, II.

Mons est in mare excurrens à prominendo dictus,
vulgò *Capo*.

Saxa: Atque æstu reuoluea resorbens Saxa fugit,
litroisque vado labente reliquit. *Virg.* 11. *Æn.*
Littorei colles: Lingua, figur. Tribus hæc ex-
currit in æquore linguæ; idest promontorii.
Ouid. 13. met. Littorea saxa: Rupes protenta lit-
tore: Respicit Ionias protentis rupibus iras.
Claud. 1. de rapt. Proiectique saxa Pachini. *Virg.* 3.
Æn. Aspicit immensum moles natua profun-
dum mons fuit, æquoreis alia resistit aquis.
Ouid. 5. *epist.* Prominet in pontum conuexus a-
cumine longo Collis. Ouid. 13. met. Verumque
latus circumfluit æquoribus vnda. Peruenit in-
summum positis prope littora montis. Ouid. *ibid.*
Ante fretum est ingens apicem coniectus in-
vnum longa sub arboribus conuexus ad æquo-
ra vertex. *ibid.*

Promontorium Mineræ. Ouid. 15. met. locus est
propè Capreas, & Surrentum, in quo olim
Sirenes habuisse feruntur: in cuius extremum
fuit Arhenæum, hoc est Mineræ sacellum,
quod Vlysses ædificasse narratur.

Verum quia multa sunt promontoria insignia
lege *H. Junium*, qui in fine suis non ne-
clarioris multa refert, & nos hoc in opere
passim.

PROPERTIUS.

Qui Sex. Aurelius Propertius ex Mevania oppido fuit oriundus, quod in Umbria est: fuit qui scribante eius patrem equestri dignitate ornatum, ac triumphali potestate fuisse; quo in Perusino bello defuncto, magnaque ex parte amissis bonis Romam se recepit, ubi carminis dulcedine Mæcenati, alijsque charus sui nomen reliquit egregiis libris elegiarum, quas composuit, una tamen in re valde deliquit; quod obscenitas ipse obscenitatem in in illis reliquit minus legendam, qui quædam adeo se obscuravit, ut iure omnibus aliis elegiographis potuisset præferri. Puellam Hostiam miro quodam affectu exaruit, quam mutato nomine (ut est author *Apuleius*) Cynthiam appellare maluit Callimachum Mænæm, & Philetam. Græcos poetas imitatus est. Obijt quadragesimo maior, ut nonnulli aiunt.

Cynthia facundi carmen iuvenile Propertii Accipit famam. *Mart.* Ouidij fodalit: Sæpe suos solitus recitare Propertius ignes Iure fodalit, qui mihi iunctus erat. *Ouid.* Romanus Callimachus. *Prop. 4. 1.* Vmber vates: Orsa Propertii: Musa, lingua Propertii: Vcl tua culus opus Cynthia sola fuit. *Ouid. 2. de reme.*

Epich. Facundus, iucundus, blandus, amabilis, tener. PROPHEŦA, æ.

Vates, is: Vates fatidicus: Vaticinans: Vir veridicus: Fatidicus: Dæctus futuri. *Sen.* Interpretes triump. *Virg. 3. Æn.* Qui numina Phœbi, Qui tripodas Clarii, lauros, qui sidera sentis, Et voluerum. *Idem.* V. *Auror.* Canens diuino ex ore Sacerdos: Qui rupe sub ima fata canit: Poeta. *V. fœtus.* Vatum mentes. *Virg. 4. Æn.* Si qua fides, animum si veris implet Apollo: Haud vatum ignarus, venturique inficus xui. *Idem 8. Æn.* Fatidicus genitor. *Idem 7. Æn.* Animus diuinus, *Ouid.*

Diuino concita motu mens. *Ouid. 6. met.* Qui procul enentura vider, *Tib.* & *Sen. in Agam.* Præscia fatorum. *Idem.* *Sen. & Claud.* Venturi. *Virg. 6. Æn.* Præscia corda, *Idem 12. Æn.* Qui ventura vident: ex *rotem 2. Æn.* Magnam cui mentem, animumque Delius Inspirat vates, aperitque futura. *Idem 6. Æn.* Mens præscia futuri, mali. *Idem 10. Æn.* Et Deus in nobis agitante calescimus illo. *Ouid. 6. fast.* Impetus hic sacra semina mentis habet. *Idem.*

Futurique xui præscius ardor inest. *Claud. 2. in Ruf.* Præscia lingua: Substituit in medio præscia lingua sono. *Ouid. 1. fast.* Præscia pectora. *Idem 10. met.* Disce per antiquos quæ mihi nota scænes, *Idem 2. fast.* Fatidici scænes, *Idem 5. fast.* Apollinea clarus in arte scænes, *Idem in lib.*

Diuinus: Non sum diuinus. *Mart. 3.* Diuinator; Os faricatum. *Ouid 9. Met.* Romani colitur chori Sacerdos, *Star 2. silu. 7.* nam Sacerdotes pro vatibus habebantur. Vates verò, siue prophetæ gentium vario incedebant ab aliis amictu: vnde *Statius.* Amphirai vatis ornatum describens, inquit: Vatem cultu Parnassia monstrant Vellera frondentia crinitur cassis olua, Alhaque ponicæas interplecat insula cristas, 4. *Tib. 2. 16:* præsignis lauro, nam Apollinis Sacer-

dores distinctione quoque pollebant. *Idem.* Epich. Præscius, terrificus, consultus, præscius; Phœbieola, alioquous, egregius, sacer, celebris, sagax, fatidicus.

SS. PROPHEŦÆ.

Vatum pectora plena Deo: Turba Patrum: Veteres, veridici patres: Diuini vates.

Patriarchæ; in sacris paginis fere omnes antiqui prophetæ etiam ælimati sunt, è quibus insigniores.

Adam; Eua; Noë; Abraham; Jacob; Ioseph; Iob; de nonnullis, *V. suis locis.*

Ex Prophetis insigniores.

Daniel; David; Elias; Eliseus; Esaias; Ezechiel; Ieremias; Ionas; Michæas; Moyses. *V. suis locis.*

PROPHETISSA.

Præscia virgo: Sybilla. *V. suo loco.* Phœbas. *V. suo loco.* Mulier præscia: Fœmina vates: Haud ignara futuri. *Virg. 4. Æn.* Præscia venturi. *Ouid.* conficia.

Debora: in sacris paginis Prophetissa habetur: & Anna Samuelis mater: & Phœnalis vxor Anna, cuius in *Euangelio* laus est.

Diuino concita motu. *Ouid. 6. met.* Quæ rupe sub ima Fata canit. *Virg. 3. Georg.* Vatum maxima pandit; ex *Vir.* Mofcus exceptit prima futuros, *Idem 4. Æn.* Vates fatidica. *Idem 8. Æn.* Erat vates vaticinata foror. *Ouid. epist. 15.* Facis aperit Cassandra furoris ora Dei in *Virg. 3. Æn.* Vates Cyrrheæ; idest Phœbi concita. *Sen. in Oedip.* Fatidica ora vatis. *Idem.*

Prophetissa olim apud veteres celebrata.

Cassandra: Manro, *V. suis locis.* Intemerata Sacerdos. *Star. 4. Thob.* sic Monton nuncupat: Idothea Protei filia, quæ Theonoe dicta fuit: *en Eurip.*

PROPHETIA.

Vatelinium, *V. suo loco.* Furor vaticinūs: Ergo ubi vaticinūs concepit mente furores. *Ouid. 2. met.* Fatalia verba. *Idem 4. fast.* Æthærel ignes: Quæ simul ætherios animo conceperat ignes; *Idem 1. Carmina plena Dei.* *Idem.* Plena Deo fata futura, oraque aperta Dei: Penetrata rerum sacrarum. *Claud. 1. de rapt.* Occulti monitus Deorum. *Ouid. 4. fast.* Carminis Euboici fatalia verba Sacerdos Inficit. *Idem 4.* nempe Sybillinus versus: Dicta tibi, & veterum reſerantem oracula vatum. *Bem.*

Fatalia responſa Deorum. *Virg. 9. Æn.* Est Deus in nobis, sunt, & commercia Cœli Sedibus æthereis Spiritus ille venit. *Ouid. 3. de arſp.* Spiritus Dei: Præscia: Haud leuia instantis tulerat præscia fortis. *Faust.* Vatum præscia priorum. *Virg. 4. Æn.* Ventura. *Star. 3. Thob.* Diuinum carmen. *Catull.* Diuinus sonus: Est mihi Diuino vaticinata sono. *Tib. 1. Æui futuri enentura.* *Idem 3.* Oracula. *V. suo loco.* Vatum monitus. *Ouid. epist. 16.* Diuinus motus. *Idem 6. met.* Ars Apollinea. *Idem in lib.* Diuinitio: Sacra: Fortes. *Ouid. 1. met.* Scæ: Celestes monitus: Celestia monita. *Ouid. 1. met.* Scita prophetarum: Fata. *V. suo loco.* Vatis sonus. *Sen. in Oedip.* Fatorum arcana. *Ouid. 2. met.* Vaticinæ sortes: Vox auguris. *Ouid. 3. met.*

Pix-

Præfaga verba senis. *ibidem*. Responsa vatis : *ibidem*. Præfagia veravatum. *Ouid. 4. trist. 10.* Arcana. Nimisquæ profari arcana Phœbus agit. *Sat. Theb. 3.* Venturasque vices pande. *idem 4. Theb.*

PROPINQVVS. V. Vicinus. PROPTIVS.

Dexter: Dexter ades ducibus. *Ouid. 1. sepl. Placidus:* Dexter ades, placidusque animis illabere nostris. *idem. Secundus. Pius:* Misericors: Benignus: Fautor: Dii tibi sint facies. *Ouid. 1. trist. 4.* sic igitur dextro faciatis Apolline carmen. *idem 5. trist. 4.*

PROPONTIS, dis.

Laxitas mari, quæ cum angustijs Bosphori Thracij, & Ponto Euxino coniungitur: cuius primas angustias coarctante se mari Hellespontum vocant. V. *Hellespontus*: in qua maris laxitate duo sinus insigniores Attæcenus propæ Nicomediam urbem: vnde *Gulfo di Niara*, appellatur: & Nicopolitanus sinus, *Gulfo di Monæan*, in quo portus Amyci dictus: autem Nicopolitanus à Nicopoli Bithyniæ opp. quod hodie Callipolis parva dicitur. In Propontide autem insulæ aliquot recensentur, nempe

Besbicus ins. in Propontidis vmbilico, hodie *Calomiris*. Cyzicus ins. ad Propontidem, quam *Plinius* olim tradit vocatam Arconesum, Dolionium, & Dindymin, quæ tamen insulam ab Alexandro continenti iunctam. nonnulli referunt: de Cyzico V. *suo loco*: de carcere Cyziceno V. *Carcer*: L. *Florus lib. 3.* vrbis Cyzicæ refert elogium: cui nomen indidit Cyzicus Rex, quem Iason pro imprudentiam interemit. Lege *Ouid. 1. trist.* Huic proxima insula est parua Neuris appellata. Proconessus. P. 10. ins. ante Cyzicon & hæc Neuris altera etiam dicta, & Elaphonneus: & Alone, & Prochone. *Steph.* dicitur, hodie *Marmara*.

Vrbes habet clarissimas, quas alluit, quæ sunt: Perinthus. *Prop.* vrbis Thraciæ ad Propontidem, & hæc Hæcæa: aliquando etiam Mygdonia: Perintheras. *Antoine. Paralia. Procep.*

Apamia Bithyniæ vrbis ad Propontidem. V. *Bithynia*: Myrlea etiam dicitur *Smida*, ac *Stephano*.
Synonyma.

Oræ Propontiæ. *Ouid. 3. trist. 8. sine 9. Terra*: Propontiaca: Propontidis vrbis. *idem 3. trist. 12.* Propontiaca aqua: Tulle Propontiaca, qua fluit Isthmos aqua. *Prop. 3. 20.* Propontiaca: truce me Ponticum sinum. *Caruil. Iyr. 4. V. Pin. lib. 4.* Mist in has fl quas longa Propontis aquas. *Ouid. 4. Pont.*

PROPOSITVM.

Consilium. V. *suo loco*. Si te propositi nondum pueret &c. *Iuven. 5. mens cadem. ibid.* Firma, constans ratio eadem sententia menti si tibi &c. — igitur flexisse videris Propositum & viæ contrarius ire priori. *idem Sat. 9.*

PROPVGNACVLVM.

Castrium: Castellum: Vallum. V. *suo loco*. Turris: Mænia. V. *suo loco*. Cyclopus sacre turris labore manus humanæ decus. *Sen.* dicuntur autem omnia magnæ molis opera Cyclopus apud præcos, ut dicit alibi, in *Her. sat.* Cyclo-

pus saxa: Et mœnia magna vides manibus fabricata Cyclopus: Lunare vallum, *Baldardo à mæta Luna*. Trigonale vallum, *Baldardo triangolare*.

PRORA, æ.

Pars naui anterior: Fronis naui, triremis, &c. Rostra: Rostra tenent siccum. *Virg. 10. Æn. 12.* fig. Ac nauali surgentes ære columnas, scilicet rostratas columnas: Et campos salis ære ruebant: idest ærata prora, in qua rostrum. *idem 10. Æn.* Illisquæ prora pendit. *idem 5. Æn.*

Epith. *Ærata, curua, recurua, curuata, incurua, clata, acuta.*

PROSA, æ.

Et oratio prosa, idest soluta, quasi profusa: vnde Profaciis: à nonnullis minus eleganter deducitur.

Vox soluta. *Sat. 5. sil. 3.* Effrenus profatus: Et effreno nimbo æquare profatu: *ibidem*. Sermo solutus: Tuq; pedestribus dices Historijs prælia Cæsaris: *Hor. 3. 12.* Pedestris sermo: Verba pedestria: Scribere conabar verba soluta modis. *Ouid. 4. 11. 9.* Numeri lege soluti. *Hor. 4. 2.* Profusus, & sine lege sermo.

PROSERPINA.

Cereris ex Ioue filia, ut plerique autumant in Sicilia insula nata: quæ cum esset pulcherrima, illam ut a proci defenderet mater ærea turre propæ Ennam inclusam, bonisque Genijs commissam reliquit ad Idam Phrygiæ montem profectura. Cùm autem fortè illac Pius Deus inferorum in Sicilia vagaretur sagitta à Cupidine rogatu Veneris percussus, visa Proserpina ita exaruit, ut eam flores colligentem propæ domum raptam statim curui suo imponeret, & asportaret. Inter eundem Cyane quædam Nympha sientis Proserpinæ misericordia mota dum Plutoni retinere conatur, is adaperit terra ad inferos cum amica deuectus est: Cyane verò, in fontem conuersa. V. *suo loco*. Hunc rapum tribus libris elegantissime descripsit *Claudius*: paucioribus ante attigerat, *Ouid. 5. met.* ad quos plura sciendi cupidos reijcimus. Siquis vellet huius Dææ allegoriam noscere legat *D. August. 7. de Civitate Dei. 3. Enselmum in 3. Prep. En.* Hæc eadem creditur cum Luna, cum Lucina cum Diana: Hæc cum Hecate, & ajs. Persephone à *Græcis* dicta, de qua inferus: si plura desideras lege *Gyrald. Iyr. 6. Diadema* scribit Cere rem post raptam Proserpinam frumenta omnia in Iouis olivum incendisse: sed ea mœnia reconciliatam fuisse Ioui; & Triptolemo seuen dedisse tritici modicumque seminandi eundem edocuisse. V. *suo loco*. Cere, quo pacto filiam reperit.

At mihi Persephone nigranti denunciat horam. *Tib. 3. 5.* quod modò in dextram, modò in sinistram partem mouetur, & sic lignæ Proserpinæ dicta, quasi proserpens: Iuuo Lucina; quod ipsa crederetur præfisse nascentibus, & morientibus: sed tunc Iuno inferna. *Virg. 6. Æn. 1.* & Iuno infera dicebatur. *Sat. 2. sil. 1.* Inferna Diana. *idem 3. sil. 5.* Persephissa. *Græci.* Persephonea. *Codrus.* dicta Persephone: Regina Erebi. *Ouid.*

Ouid. 5. met. Scygia Iuno. *Stat. 4. Theb.* Vitæ, mortisque præses: siangebatur autem illa morituris cinem fecare, & capillis, quos quasi primitias Orco offerret; unde *Virg. 4. Æn.* Nondum illi flauum Proserpina vertice cinem Abstulerat; Scygiæque caput damnauit Orco: & *Hor. 1. od. 23.* Nullum seu caput Proterpina fugit: & *Mur. 3. 43.*

Cereris filia Virgo. *Ouid. 5. met.* Scirps. *Claud. 3. de rapt.* Nuncis Plutonis: longe Deam Patruo dixit Venis. *Ouid. 5. met.* Rupta à Plutone Dea. *ibidem.* Quæ sita per orbem totum Virgo; ex eod. Vifa tua est oculis illic Proserpina nostris. *ibidem.* Regina maxima opaci mundi, & dea Inferni pollens matrona Tyrannus. *ibidem.* Natus Iouis, & Cereris. *ibidem.* Filia Iouis: Neque enim prædona marito filia digna tua est, si iam mea filia non est. *ibidem.*

Deois, dis. *Ouid. 6. met.* à Cerere, quæ Deo apud *Orphæos* appellatur, quod etiam *quidam*, & *Hesiodus* affirmant: Quails floriscoma quondam populorum in Atræ Virgineas inter choreas Deoida raptam Sustulit emersus Scygiis formaticibus Ocus. *Apoll. Spon.* vna Deæ fugiferæ. *Claud. 3. de rapt.* Cereris proles: *ibidem 1. de rapt.*

Regina Barathri. *Stat. 1. Theb.* Eumenidum mater. *Orph.* Iuno Auerna. *Ouid. 4. met.* Hecate. *Vid. suo loco.* Profunda Ceres. *Stat. 4. Theb.* à matre sumpto nomine: Noctis Hera. *Val. Flac. 7.* Plutonia coniux. *Pont.* Dsina Deis. *Virg. 6. Æn.* Auernæ Principis vxor. *Mont.* Nigri Iouis coniux. *Pontan.* Minum Regina. *Orph.* Tartarea Dea. *Pomp.* Phlegætonæ: Trinacria Iuno: Eneæ Virgo raptæ. *Sil. Ital. 14.* Quam tota quiescunt Atræ myrer. *Sen. ibid.* Atræ regina poli. *idem Hor.* fur. Vix te canes violare per vimbram Aduentante Dea. *Virg. 6. Æn.* Domina regni trahis fide meliore raptæ. *Sen. in Med.*

Libera; unde *Cic. in 6. Ver.* Insulam Siciliam totam esse Cereris; & Liberæ consecratam dicit. Dicta Libera, vt Bacchus Liber. *Legge D. Angelinum lib. 6. cap. 9. de Cur. Dei.* Azelia Proserpina; præcipue à Troezenis culta, & cognominata: Chelonia Dea, & Hecate: Brimo noctiuaga. *Apoll. Arg. 3.* Caligantesque profundæ Iunonis Thalamus. *Claud. 1. de rapt.* Inferorum regina. *Apoll. Arg. 3.* Cyzicorum Dea, teste *Strab.* unde Raptam Cyzicos ostreofa Diuum Colit. *Loerenis* Proserpina; quod apud Locros in Italia maxime colebatur. *Legge Lm lib. 9. de deat.* Ceres, ubi multa in *Hes.*

Epith. Pulcra, Stygia, sæua, horrenda, Sicula, trifidus, imperiosa, Trinacria, Plutonia.

PROSPECTVS, us.

Vista. Lontananza di paesi.

His collis procul Aciem patenti liberam præbet loco. *Senec. in Troad. 5.* Specula; in se tamen aliud propriè significat: Spectaque longè spacia subiecti maris. *idem Sen. Theb.* Quæ patet adstrictis Iuminibus maxima regio.

PROSPER, & PROSPERITAS.

Felix. *V. suo loco.* & *disputa.* Felicitas: Res prosperæ, secundæ. *Virg. 10. Æn.* Secunda, g. n. *Stat. 4. fil. 8.* Placidæ res: Bonæ res. *Hor. 2. 3.* Prospera ruita: Fortuna felix. *V. Fortuna bona.* Vento secundo. *Hor. 2. 10.* Luxus. *Sen. in Hipp.* Pronaque sunt noctis numina vestræ rati. *Ouid. 1. trist. 2.* V. *Prospina.* Amicus ventus. *Ouid. 1. trist. 4.* Vultus strenuus. *ibidem.* Vultus fortunæ serenus. *idem.* Cùm fortuna iuuat: Nam Deus optanti prospera signa dedit. *idem 2. Pont. 1.* Cùm vultu ridet fortuna secundo. *Ouid.* Dum flaret vclis aura secunda neni. *Ouid.* Dum fors blandidulo vultu adspicit, Dum ducam placido candida vela salo.

Epith. Exoptata, grata, secunda, optata, dulcis, iucunda, augusta.

PROSTIBVLVM. V. Lupanar.

PROSTITVTVS.

De fœminis potissimum dicitur, quæ prostituntur ad libidinem & Quæ Venereis patitur. *Ouid. 14. met.*

PROFESILAVS, i.

Iâphylis filius fuit, cuius Iphylis, qui, vt scribit *Hæm.* in 2. *liad.* cum fratre Podarce ad Troiam cum 40. nauibus profectus est; ad quem in via Laodamia Acathis filia, eius vxor, cum Aulide portu in Boeonia ob rempestrem Græcos omnes clausisse esse audivisset, maritum sollicitè amans scripsit epistolam, qua suadebat, vt oraculi memor à belli periculis abstineret, datum enim fuerat responsum Graijs, qui primus è classe in terram Troianorum descendisset, periturum. *Ouid. in epist. Herod.* At Protefilæus gloriæ cupidus primus in terram Troianam descendit, ubi ab Hectore, siue à quouis alio Teuctro interfectus est. At Laodamia cùm maritum in bello Troiano cecidisse cognouisset, optavit eius vimbram videre, quo concessio, non eam deferens in illius amplexibus expiravit, vt refert *Seneca* & alij verò eam obremisse, vt Protefilæus ex inferis ad visendam vxorem reuerteretur, cùmque eam reperisset adiacentem in amplexibus, qua viri importus vultum exprimentum curauerat, petiisse, vt ne sibi amplius superflus esse vellet, tum ipsam, acta per pectus hasta sibi mortem attulisse refertur.

Protesilaæ domus: Coniugis vt quondam flagrans aduenit amore Protesilaæ Laodamia domum. *Caull. eleg. 69.* Phylacides, siue quod Phylacis nepos, vel quod sub se traheret in Thessalia Pyrrhæum, Itona, Pteleum, Antroem, Phylacem, & Larissam penitus ciuitates insignes, unde ipsi à Phylacæ agnomen. Illic Phylacides iucundæ coniugis Heros, Non potuit cecis immemor esse locis: Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis Thessalis antiquum venerat vimbra domum. *Prop. 1. 19.* Alij dicunt illum Protefilæum nuncupatum post mortem, nam Protefilæus primus occumbens, cum antea Iolaus decreuerat ex *Ausonio*.

Æmonis Æmonio Laodamia viro. *Ouid. epist. 13. Lege eam.* Phylacis vimbra: Silua vna terra Phylacæda retulit vimbram. *Stat. 5. fil. 3.* Iphidica

est filius: Actioche natus; à matre: Laodamie coniux, vit. *Ovid. 1. et 2. f. 5.* Acasti gener; quod filiam duxisset vxorem: linago. Adde ionum, ceræ Protefilaus erit. *Ovid. epist. 13.*

Obseruatum fuit, quod ex aduerso litemum vrbis in Protefilai sepulcro arbores ibidem facæ, cum tantum excreuissent, vt litem adspicerent; inarescebant, rursusque adolefebant nouæ: sic *Hom. & eius interpretes Eustathius.*

Et Hectorea primus falciter hasta Protefilaus obijt, *Ovid. 12. met.* Pelafus Iliacum tetigit qui rate primus humum. *idem 2. trist.* Iliacas tetigit qui primus arenas; *Græci. idem 5. trist.* Thesfalis Amoniz quondam cara vmbra maris; ex *Propertio.* Protefilæ tibi nomen sic fata dederunt Victimæ quod Troiz prima futurus eras. *Antfon.*

PROTERVVS, a, um.

Salax: Impudens: Lasciuus: Procax: Satyri genus: Satyrum stirps: Turba procax, temeraria. *V. Procax, & Lasciuus.*

PROTECTIO. V. Defensio, &c.

PROTEVS.

Deus marinus ab antiquis habitus, qui se in varias mutare figuras consueuerat, Oceani, & Tethyos filius fuit, vt in *Therogonia* scriptis *Heliodorus*, vel Neptuni ex Phœnice, vt ait *Steph. & 7. et 1.* Patrium habuit Pallenen in Thesfalia, qua relictâ in Carpatho insula regnauit. Fuit autem vates clarissimus Iliacis temporibus, curus meminit *Virg. 4. Georg.* Proteus autem idcirco in varias figuras se commutasse fingitur, quod (vt *Diod.* scribit) Rex fuit Ægypti (quem Ægyptij Gærea vocabant) artium, & in primis Astrologiz peritus. Ægyptij autem regibus mos erat, vt leonis, aut tauri, aut draconis priorem partem in capite ferrent insignia principatus, quandoque verò arborem, siue ignem, siue res dolencia vnguentâ. Quæ omnia cum ad decorem quemdam spectarent, & ornatum, non solum stuporem, & superstitionem animis insciebant: sed fabulæ quoque facta est origo, illum in varias conuerti solem fuisse formas. Apud Ægyptum igitur (si *Homero* credimus) in insulâ Pharo regnauit Proteus, ad quem cum Menelaus accessisset, ab eo consilium petiturus de suo in patriam reditu, Idotheus eius filiz monitu eum catena alligauit, vt sibi diceret quando domum repetiturus esset, quod illum Proteus edocuit, post Hecatomben sacrificium id futurum, quo factò Menelaus post octauum annum, quem ab Illo discesserat, in patriam cum Helena rediit. *Lege Higinum.* Iliacus autem in *Commentarijs* in *Lycophronem* Proteum genere Ægyptum fuisse scribit, sed ex Ægypto migrasse Phlegram Pallenen, vxoremque duxisse Torontem, ex qua Trionum, & Telegonem filios sustulit, qui cum hospites occiderent, ab eis ausugit pater Neptuni ope, qui subterraneam ei cauernam præparauit, qua in Ægyptum subitus mare reuersus est: Ilij verò ab Hereule interfecti fuerunt. De Proco scriptum hymnum *Orpheus*, in quo eius laudes commemorat: Pontigenam appellat, &c.

Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæru-

leus Proteus magnum, qui piscibus æquor: Et lunctio bipedum curru mectitur equorum. *Vid. reliqua in Virg. 4. Georg.* Neptuni pastor: Inmania cuius Armenia, & turpes pascit sub gurgite Phocas. *idem.* Carpathius vates. *Ovid. 1. 1. met.* Æquoreus senex. *idem 1. f. 5.* Vates marinus Carpathijs, qui regnat aquis: Marinus vates: Vt tibi complexi terram maris incolæ Proteu, Nam modò te iuuenem, &c. *idem 8. met.* Proteaque ambiguum. *idem dixit 1. met.* Deus ambiguis: Carpathius senex. *idem 2. eleg. 15.* Vitrei pastor gregis incolæ Ponti.

Idotheus pater. *Hæm.* Coniugis Phlegreæ maritus. *Lycoph.* Palleneus vates; à Pallene vrbe, in qua aliquandiu vixit: Ægyptius vates: Agnoico monitus, & Protea vera locutum. *Stat. 1. Ach. 11.* Pincorum custos, & pastor: Vitimo Quodcumque Proteus equorum abscondit sinu. *idem in Hipp.*

Epich. Cæruleus, vates, senex, custos, non immerito suæ artis, æquoreus, marinus, vduis, sceleratus vulum motans, mirabilis, prumigena, fortis, omni honore dignus.

PROVIDENTIA.

Pronega virgo. *Majest. 1. 21.* à Græco vocabulo Pronia, quod prouidentiam denotat: Promida cura. *Ovid. 2. f. 5.* Opulenta virtus. *Idem.* 1. 21. Numen prouidum. *idem.* Mens haud ignara, ac non incauta futuri. *Hor. 1. Sat. 1.* Hinc prouidus. Prudens. *Vid. infirmit.* Auus fatidicus; à Stoicis Prouidentia, cui sacra erat ædes in insula Delo. Formicæ magisterium: Disce magisterium formicæ, disce labores, &c. Formica magistra. *Iuuen. Sat. 6.*

PROVINCIA. V. Regio.

PROXIMVS. Vid. Vicinus.

PRVDENS, &

PRVDENTIA.

Sapiens. *V. f. in loco.* Cautus: Cautus. *Hor. 1. ad. 10.* Maturus animi. *Virg. 9. Æn.* Mens præfaga mali. Prouidus: Prouidentia. *V. f. sup.* Prævidens: Qui prævidet: Vigil animus, & sagax. *Stat.* Mens prouida. *Peller.* Sagaces animi.

Cautio: Caurela. Pars diuinæ mentis. *Virg. 4. Georg.* Vigiles sensus. *Stat. 4. sil. 8.* Vigiles animi: Cantities animi. *Claud.* Semilis animi grauitas: Cura. *Ovid. 1. met.* Sollicita: Si mentis tanta potestas. *Mart.* Cor; pro prudentia dixit *Mart. 3. 17.* Et mihi cor non est, nec tibi Gallo, pudor.

PRVINA. Vid. Hiems.

PRVNA. Vid. Ignis.

PRVNVVS, i, g. f.

Arbor, quæ pruna parit, *Salsia arbore.* Prunum cerinum, & cereum, est fructus, *Salsia.* Prunum hordearium. *Plin.* idem candens: Prunum Alinarum, siue Alinum, quod vile, & maius: Prunum Danaicentum; à regione, *Damascenus.* *Lege Athen. lib. 3.* vbi Diphilus sphinxis: Esse, inquit, pruna succi mediocriter boni: facile corrupti, & egeri, & parum aere. Prunum passum rugosum, *in fine fœtus.* Pruna cana: sunt pruna passa, vnde quædam lanugo furgit, ex qua videntur cana. *Mart. 7. 51.* Prunum nanum, quod ægrotis solet apponi salubre. *Prunum*

num decumanum: Pruneolum, siue prunul-
lum, & prunum siluestre, quod inter ruba na-
sci solet in salicibus: Prunorum fetus; & pruni
ficus. *Pont.* Prunaeque non solum nigro lucentia
succo, verum etiam generosa, nouaque imi-
tancia ceras. *Ouid.* 13. met.

PRVRIGO, nis, g. f.

Quum corpus prurit ob sanguinis accensio-
nem.

Pruritus, us. *Plin.* Scalpurigo, nis, g. f. solis, quod homi-
nem ad se vnguibz scalpendum incitet: Ten-
tengo, nis. *Mart.* 7. *Sallustius.* Rigidz tene-
gine vuluz Ardens. *Iunen.* sat. 6. pro prurito venero.
V. Centur. Pudenda Vrtica. Metaph. dixit *Iunen.*
sat. 2. Hæc tetigit, Gradiue, tuos vrtica ne-
pores.

PSALMVS, i.

Græca vox, Hymnus scilicet, qui in laudem Dei
canitur, quorum librum diuini replemum my-
sterijs, sanctissimus, & augustissimus Rex David
ad psalterium concinit.

Psalmorum cantus: Ode. *V. suo loco.* Cantica
psalmorum: Carmen sacrum: Davidici nume-
ri: Itacia lyra. *Vrb.* VIII. Hebræz cantiones,
Hebræz numeri, &c. Cantica Davidis, Hebræo-
rum, Itacidum: Psalmodia: Cantus ad organa
musica: Psalteres, & Psalterius; idem, quod Can-
tor: Psalteria, foemina.

Psalterium, musicum instrumentum ab Hebræis
Nebel, aut (vt *D. Christophorus* in psalmorum librum
adnotat) nauia: idem verò in prophetijs ad Psalms
illud ita describit: Psalterium, inquit, instru-
mentorum vnum est, quæ fidibus tenduntur,
sed erectum (camen enim *ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς*), quam
Plutarcius Terpendro tribuit inuentori signifi-
cationem esse autumo, quæ rectis non iacenti-
bus, aut obliquis fidibus editur: cuius sonus
altrinfecus è superiore parte redditur. Habet
autem decem verticilla, quæ in iugo ipsius ven-
tuntur, totidemque chordas sono dispares
(hinc decachordij psalterij sit mentio in psal-
mis) dextra autem plectrum tractabat, læua al-
trinfecus chordis oberrans per interualla, digi-
tisque frequenter transponens, vel grauem, vel
acutum, mistumque sonum excitabat. *Hæstius*
ille. *D. Hieronymus* Psalterium in modum delæz
litteræ Græcæ compositum ait. *D. Augustinus*
scribit Psalterium habere superiore in parte
sonorum lignum quasi tympanum, cui neruo-
rum series incombant, vt meliorem sonum red-
dat, quod lignum in cithara inferius sit. Hæc
pam nonnulli psalterium esse existimant, vnde
plerumque pictorum licentia obtrinit, vt Da-
uidem ad Harpam nostratem psallentem pin-
gant. Sed psalterium diuersum esse ab Harpa
exemplo docuit nescio quis ex recentioribus,
qui compositum psalterium decachordum, quo
pacto pulsaretur ostendit: olim psalterium, vt
author est Iuba apud *Athen.* lib. 4. circa fin. Ale-
xander Cytherius fidibus complexit, & Ephe-
si consensens artis suæ ingeniosissimum inuen-
tum in Dianæ templo consecrauit. Psalterium
Orthopsalicum quomodo interpretetur *Dale-
champ.* in notis *Athen.* lege eundem lib. 4. vt
supr.

Dauidicum instrumentum. *V. Musica instrumenta*
Psalterij sonitus, sonus, moduli.

PSVDOPROPHETA.

Falsus propheta: Infelix vates. *Virg.* 3. *Æn.* Vid.
supr. Propheta: vbi si contraria obijciat epicheta,
sexcenta synonyma formabis.

PSITTACVS.

Et psittace, es, fœm. auis ab Indis oris Occiden-
talibus potissimum ad nos aduecta, quæ quod
parulum habeat linguam, discit imitari, & hu-
manas voces exprimere. Pullus psittacus as-
fuesci, & docibilis est vsque ad duos suæ æta-
tis annos; quibus transactis senex est, & obli-
uiosus. Habet capitis duriciem æqualem ro-
stro, & quo cum deuolat se excipit, initurque
vt se leuiorem pedum infirmitati faciat: vnde
quam vehementer appetens ales est, & turturi-
bus amica. *Plin.*

Bois ales missus ab Indis. *Ouid.* 2. eleg. 6. & lege
totam; nam in mortem Psittaci composita est.
Ales rara. *ibidem.* Auium gloria. *ibidem.* Tur-
poteras virides pennis hebetare smaragdos
Tincta gerens rubro punica rostra troco. *ibi-
dem.* Vocum simulantior ales. *ibidem.* Qui red-
dit blæso tam benè verba sono. *ibidem.* Loquax
humanæ vocis imago. *ibidem.* Extremo munus
ab orbe datum: Auis docta. *ibidem.* Humanæ
vocis imitator: Quæ voces imitatur auis Gan-
getica nostras.

Humanæ linguz solers imitator. *Stat.* 2. *silv.* 4.
quam lege totam, nam de Psittaco Melioris agit;
Dux volucrum domini facunda volupces. *ibi-
dem.* Qui reddit affatus, meditaturque verba.
ibidem. Auis, & ales Indica: Psittacus à vobis
aliena vocabula discam. *Mart.* Aeris celeberrima
gloria gentis. *Stat.* 2. *silv.* 4. Plagz viridis re-
gnator Eoz. *ibidem.* Saluator regum ales,
nomenque locurus Cæsarem. *ibidem.* nam.
Psittacus ad instar cuiusdam corui Cæsares
transcentes salutare fuerat edoctus.

PTOLEMÆVS.

Proprium fuit nomen Regum Ægyptiorum post-
quam illud Pharaonis, & aliorum ab illo (lege
Eusebii Chronicon) deseruerunt: Inter quos lau-
datur Ptolemæus Philadelphus, qui doctissi-
mus fuit, & bibliothecam illam celeberrimam
Alexandriæ intruxit septingentorum milium
librorum. Verùm Ptolemæus Lagus Lagi fi-
lius gregarij siquidem multis in exercitu Ma-
cedonico primus ex Ptolemæis in Alexandria
regnauit Ægypto, Africa, & magna Arabiz par-
te potitus post mortem Alexandri, apud quem
maximè fuit autoritatis. Huius meminim
Athen. lib. 5. quem donarijs multis ab Ægyptijs
cumulatum refert vna cum vxore Berenice: de
hoc lege *Pausaniam* in *Attic.* Post quem Ptole-
mæus superioris filius cognomento Philadel-
phus, de quo *superius*, Stratonis siquidem disci-
pulus; qui etiam Ptolemaida vrben Syriz ma-
ritimam condidit, siue restitauit. Hic re-
gnans Iudæos redemit (nam hos Ptolemæus
Soter, qui specie religionis sub sacrificij simu-
latione Sabbathum Hierosolymam iuerat, &
multa Iudæorum milia dolose cepit, vt *Iosepho*
ait 12. *Antiquis.* 1. transiulerat in Ægyptum)
a qui-

à quibus etiam interpretationem 72. virorum in sacros libros habuit. Berenice filiam habuit, de qua V. *fulcrum*. Hic reges multos opibus antecelluit, ut narrat *Athen. lib. 5.* & hic regnavit annis 38. cum eius pater 40. regnasset. Post Philadelphum Ptolemæus Euergetes filius regnavit, qui Seleucum debellavit, & Syriam obtinuit, regnavitque annos 26. Sub quo renouatae sunt omnes disciplinae, quem Cacergeten, idest maleficum Alexandrini vocauerunt, quem alij Euergeten, idest bonum nominabant, quod verbes, insulasque repleisset gramaticis, philosophis, geometricis, nullis puerorum magistris, pictoribus, medicis, & alijs multis artificibus, ut omni humanitate præclari viri excolerentur, & hic narium structum nauale habuit celeberrimum. Lege *Athen. lib. 5.* Euergetem securus fuit Ptolemæus Philopator, qui decem, & septem regnavit annis, & Philometorem appellat *Athen. lib. 5.* quem adhuc puerulum perfidè violato fœderis pacto, Antiochus cognomento Epiphanes, cum sub tutela haberet pretiosissimis rebus, ac gemis spoliavit, quibus se splendidum ostentabat. Hic ex septimus ex Ptolemæis dicitur ab eodem *Athen. lib. 12.* rerum non ita in superiore genealogia relata videtur sed tertius, ac cum illum dicat Scipionis Africani tempore fuisse, qui volupstatum deditissimus fuit, dicendum est hunc etiam Cacergetem loco Euergetis nomine nuncupatum. Philopatorem Ptol. Epiphanes, qui 23. regnavit annos, & Cleopatram Antiochi magni filiam uxorem duxit, ex qua filios suscepit Philometorem, & Philonem, qui alio nomine Euergetes dictus fuit. Post hunc Ptolemæus Philopator cum 35. annis Aegypti regnum tenuisset, fratrem suum Euergetem, siue Philonem regem constituit, qui regnavit annis viginti novem. Huius tempore videntur Aegyptij amicitiam sibi cum Romanis passisse: Huiusque filia Cleopatra altera Alexandro Antiochi Eupatoris filio nupsit. *1. Mach. 10.* sed à patre primo viro subacta Demetrio in matrimonium collocata fuit. Hunc Ptolemæus cognomento Lathyrus successit. Lathyrus Ptol. Auletes successit, cuius Ptol. alter cognomento Dionysius Cleopatrae frater celeberrimè post patrem regnavit, cuius nemini *Cic. in epist. 1. ad fam.* quem in regnum à Alexandris expulsum restituit Gabinus pro Pompeio ex S. C. & hic Pompeium post Pharsalicam cladem in Aegyptum fugientem interendum curavit. Lege *Straab. lib. 17.*

Niliacus Tyrannus. *Luc. 8 Pharf.* Ptolemæa Pharios. *Prop. 2. eleg. 1.* nempè Aegyptia.

Fuit etiam Ptolemæus Astrologus Aegyptius Traiani, & Adriani temporibus, qui 7. libros Geographiae scripsit, & libros magnæ constructionis Mathematicæ, & A magistum vocant, tredecim: libros 4. de iudicijs astrologiis, & alia opuscula, quæ magni sunt à peritis.

De superioribus Ptolemæis, qui in Aegypto vnus post alium per 297. annos regnarunt. Lege Athanasium.

PVBS.

Pili sunt propriè nascentes circa pudenda anno 14. siue 15. ætatis tam in hominibus, quam in fœminis, sed frequentius de hominibus intelligitur, ut patet poetarum exemplis. Hanc pubem ut eocerent mangones, qui pueros olim ad delicias vendebant, varijs vebantur medicamentis, ne illa tam citò erumperet, unde *Pha. lib. 21.* Hyacinti radice est bubacea mangonicis venalitis pulchre nota, quæ vincto illic pubertatem coercet, & non patitur erumpere: hac illa: Medicamenta quoque adhibebant ad lanuginem in malis coercendam, unde *idem Pha. lib. 30.* Ne sin, inquit, male hirsutæ formicarum ova pueris inflicata præstant. Item: Mangonibus, ut lanugo tardior sit pubescentium sanguine, & testiculis agnorum, qui castrantur, malas perficiant, & illinunt figuratè tamen pro pueris, & pueritia sumuntur.

Pubes. V. Puer.

PVDENDA, orum:

Sanè reticuisse, nisi operis absolutio id vehementer optaret. Parcant mihi igitur aures religiosiores, & id me inuitum fecisse sciant, quod si hinc abolenda esse comuni consensu sentiant, prorsus abolerentur. Nota etiam antiquis solitos comœdos, & cytharædos ne vocem amitterent, non solum abstinere à Venere sed etiam pudenda aliquo morio reigasse tibulis ne polluerentur. Lege *Furnabum in Ius. sat. 6. & Mart.*

Genitale pudendum, verendum; viris, & fœminis commune vocabulum: Pecten. Inuen. Pubes, de qua *superius*, sunt pili partem illam obtegentes, itavt ipsa quoque natura illi parti pudibunda succurrere voluisse videatur: Impium, nonnulli appellant. Partes velare tegendas. *Ouid.*

Penis: Tu, qui pene viros terres, &c. Mart. 6. 16. Muto, nis. Her. 1. sat. 2. Vercrum. Suet. *Caes. & Cels.* Fastinus virilis. *Arnob.* Rubens fastinus. *Tib. fuit Catull.* in Priapeus. *Caulis. Lucil. Trabs. Catull. lyp. 29.* metaph. Nervus. *Inuen.* Repente nervus excutit libidinem. *Tib. ut sup.* Tentum: Grandia te medijs tenta vorae viri. *Caes. lyp. 81.* Verpus: Virile membrum. *Cic. Membrum genitale. Ouid. 2. eleg. 3.* Viridis languida. *Mart. 1. 30.* Phallus, græca vox æcuius incumit *Athen lib. 5.*

Inguen: Et tumidum cornu durius inguen erat. Ouid. 2. fast. Cum morosa vago singuliet inguine vena. Pers. Priapus, figur. Nefandus deificator inguinum Priapus. *Poëti. ut sup.* V. Priapus. Scapus, fig. in Priap. Columna, fig. Adstant inguinibus columna nostris. *Idem.* Pyramis: Libi linofo tenta pyramis nervo. *Idem.* Palus: Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus. *Her. 1. sat. Cereoliya. Catull. epig. in Vestium.* Inguinis arma: *Mart. 6. 73.* inguina inguinis.

Membrula. Mart. Catull. Virga: Vena morosa. Pers. vena supina rigula. Mart. 6. 49. Sicula, à sicca deducta, metaph. Languior tenera cui pendens sicula bera. Catull. lyp. 68. Cauda Falax. Her. 1. sat. 1. Cauda turgens: Turgens vis verbera cauda.

caudæ. *idem* 2. *fat. 7.* Libido diffenta (cū pars illa tumescit ex physicis causis) *Petr. Arb.* Tumor: Et inquietus inguina adriget tumor. *Hor. 2. sat. 1. & Tib. in Priap.* Tument tibi cū in inguina: & hæc dicitur penis intensus. *Hor. 1. sat. 1.* madidoque similiter loro Inguina, nec lassæ stare coacta manu. *Mart. 7. 57.* vt superilis dixit languidiior beta. Tentrico, nis. Draucus, inguina stare coacta manu. *Mart. 7. 57.* Hernia pro ipso pœne fumitur & *Iuven. 6.* — & Nestoris hernia possit, &c. est autem Hernia testium sacculus: sed magis propriè, quū omento rupto intestina in testiculorum tunica deuoluuntur.

Partes.

Testes, ium. *Testiculi.* Testiculorum. *Mart. 3. 14.* Coles, dicuntur & *Cic.* & eodem *Mart.* Vasa. *Plant.* Illas partes, vnde creatus erat. *Ouid. in thib.* honestior siquidem periphraſis: Poudera. *Caenel.* Cremastere, nerui sunt vnde testes dependunt, per quos genitalis semen procedit. *Galen.* Mictæ, testium inuolucrum: Scrotum. *Cels.* pelis dependens & testibus: Hernia dicitur *Mart. 3. 24.* perbellè. *V. supra.*

Penis, *vt supra.* Glans, penis suprema pars præputio recta: Caput penis: Iners senile penis caput. *Tib. in Priap.* Preputium. *Iuven.* pellicula glandem integens, qua caret circumcisi — Præputia ducit. *Iuven. 6.* in malam partem sumitur Natura. *Plin.* quæ in foeminis est, & muliebris eadem dicuntur: Cunnus. *Hor.* Os cunni. *Mart. 3. 71.* Hortus. *Ouid. in met.* pulchra siquidem, & honesta metaphora: Aruum genitale. *Virg. 3. Georg.* claris, & honestis dictum: Interfoeminum. *Apul.* Volu, siue vulua, & porcus. *Varr.* Aut infinito lacernum patet ingen hiaru. *Mart. 3. 71.* de foeminarum pudenda intelligit improbarum. tenuis rima. *Dunen. 1.* Crista. *idem fat. 6.* summum domine semur. *ibid.* Obscenum poppifina. *V. reliqua apud Notamissas.*

PUDICITIA.

Pudor: Dotes pudoris. *V. Pudor.* inſtr. Fama pudicitæ: Mundities, ei: Modestia: Puritas: Verecundia: Laus pudicitæ. *Ouid. 3. Pont. 1.* Inſigne pudoris. *Ouid. 2. trist.* Vita verecunda. *ibidem.* Honestæ voluntas. *ibidem.* Mores pudici. *idem 3. trist. 7.* Castitas, ibique reperies opportuna epitheta, Pudicitæ vestigia. *Iuven. sat. 6.* Alitræ coines. *ibid.* Hinc

PUDICVS.

Castus. *V. supra.* Verecundus: Modestus: Honestus: Pudens: Ora pudibunda. *Virg. 12. Æn.* Pudibundus. *Virg. 12. Æn.* Verecundus vultus. *Ouid. 1. 4. met.* Vita pudenda tibi est; *ex Ouid.* si tibi contigerit capitis inarona pudici. *Iuven. 6.* scilicet matrona pudica inſigui adultero, Quæ Cereis vitæ contingere dignæ. *ibidem.* nam Cereis sacra nonnulli & castis foeminis celebrabantur. Turpi pudore ractus. *ex Ouid.* idest verecundus.

PVDOR, is.

Rubor: Rubor pudorem consequitur. *Cic. 4. Tuscul.* Pudicitia. *V. superius.* Flagrantes perſuſa genas, cui plurimus ignem subiecit rubor. *Virg. 12. Æn.* Sanguineos dabit ore colores, vel pur-

pureos; *ex eod.* Verecundus rubor. *Ouid. epist. 14.* Signa fatentis. *idem epist. 11.* qui enim scelus atque quod farentur, statim ob verecundiam erubescunt: Erubere genæ. *idem 7. met.*

Confictus ore rubor. *Caenel.* Iam fubit ora pudor; *ex Ouid.* Luccina plena pudoris. *idem epist. 20.* Dæ signa rubore pudoris. *idem 12. met.* Cui rubor ora notat; *ex eod.* Purpura, fig. Niueros infecit purpura vultus. *Claudian.* Casti pudoris faces. *idem.* Pudoris immortalis amor. *Mart.* Immortale decus; immortalis honos: Purpureus color. *Virg. 13. Æn.* Lumenque iuuentæ purpureum. *ibid. 1.*

Erubescenda. *V. sua loca.* Inficitur teneras ore rubente genas. *Tib. 3. 4.* Vernarent propriis ora serena roſis. *Corn. Gall.* Index ingenue mentis: Pulcras rubore perſudit genas. *Æ. Cal.* Sanguine vix tenui pudor interſuſus obibat Foemineos vultus, &c. Auertit vultus, & subit ora pudor.

Ingenius pudor laudatur in pueris; in senloribus autem; & proeuctionibus ætatis damatur. *Legge Arist. in thib. de moribus;* qui causis affert, cur hæc eueniant.

Pudicitæ vt Dex templum erectum Romæ & Patritiis matronis, quæ Patricia dicebatur, & in foro Boario ad ædem rotundam Herculis, quod non licebat ingredi, nisi ijs, quæ semel nuptæ; & hoc fuerat ab Æmilio consecratum. Altera ædícula eidem & Plebeijs in vico longo in regione 11. Circi maximi fuit constructa; causam alibi enarramus, & *Linus* primus omnium in 10. de hac lege *Dunen. sat. 6. v. 307.*

Epith. Castus, tener, cæcitus, timidus, verecundus, purpureus, ingenuus, virgineus, sollicitus, niueus, rubescens, innocuus, honestus, roseus, turpis, ora colorans, gratus.

PVELLA, æ.

Nympha: Virgo: Casta. *V. sua loca.* Tenera virgo. *Hor. 1. od. 2.* Innupta: Puellaris animus. *Ouid. 4. fast.* Habilis viro. *Vid. Nubilis.* *idem t. eleg. 8.* Adoleſcentula: Adoleſcens virgo: Puppa, valde puella, nempe quæ lactens est: Infans: Infancula: Puellula: Turba puellarum. *Prop. 3. 1.* Scirpe innaba. *Seman Agam.* Innuba proles.

Epith. Procis sollicitata, tenera, candida, lacteola, casta, bella, innupta, lacteua, formosa, culta, lactuca, fallax, verecunda, vaga, nupta.

PVER.

Puellus; puellulus; puerulus, diminutiuum sunt: Pupa; pupulus: Infans. *V. sua loca:* ad quem dicta synonyma pertinent: Pappus, nis: quod tecum pappus dormit. *Iuven. sat. 6.* Puerus, figur. *Virg. 10. Æn.* Alumnus; ceneri alumni. *Ouid. 2. fast.* Os puerile. *idem 4. fast.* Tenera curba. *Mart. 2. epigr. 75.* Puerrila corpora. *ibidem.* Turba minura. *Prop. 2. 21.*

Impubis, & impubes in nominatiuo, qui nondum pube vestitur: Impuber, ris: Impubes manus. *Virg. 7. Æn.* Inuictis, is, qui nondum vestitur laugine, siue pube: Imberbes nati: Imbellis proles: Cuius sanguine nondum vernant vultus: Bini nondum egressus confinis iustitiam.

cem scilicet annorum : Addiderat annos ad
duo lustra duos : duodecimum agebat annum.
Habens imberbe mentem. *Homer. Iuuentutis*
flos aureus. Nonnus Pampol. Tenerum germen.
Teneri artus.

Pubes, pro puero, fig. V. *Adolescent. Hinc*

PVERI.

Dicuntur etiam venusti adolescentuli, qui in
Principum aulis illi deferunt, hodie *Paggi.*

Ganymedæi ministri. *H. Balbus. Ganymedæus*
chorus. Mart. 7. 49. Et Ganymedæa pocula
mista manu. idem 8. epigr. 39. Ganymedæa tur-
ba : Cur autem fic dicantur. V. Ganymedæ.

Pueri Alexandrini. *Petr. Arsit. qui veterum deli-*
ciz erant, quibus utebantur ad omnia, quos ca-
lamistratos euraebant in ministerio : hinc Hor.
lib. 2. sat. 8. ut omnes præcincti pueri reticē,
compique ministrent : aiebant enim præci-
gus puerorum, quos pedagoga dicebant. Vip. &
Sen. epist. 113. & 111. & Mart. 4. epigr. 42. hinc : Per-
spicui cultu, atque forma puerorum greges :
Pedagogiani pueri ministratores. Vip. Acerfe-
comes. Iuven. 8. Puer pathicus interpretatur à
Lubino : nempe intonsus, capillatus, comat-
us, &c.

Ægyptius puer. *Petr. Arsit. idem, quod Alexan-*
drinus, & Memphiticus puer, qui olim in mini-
sterio, ut nunc apud Principes videre est, in
pretio habebantur : Grex tuus Iliaco poterat
certare cincedo. Mart. 2. 43. pueros mensæ mi-
nistros intelligit : Grex capillatus. idem 2. nem-
pè circitorum puerorum grex, qui comam ale-
bant, quo in loco tamen denotat, qui cum
clientibus sequebantur patronos : Niliacus
puer natus in oris. idem 4. 43. ubi elegan-
ter describit huiusmodi puerorum formam.
Hinc

Epith. Mollis, lascivius, levis, impubes, decorus,
intonsus, pusillus, rudis, incautus, non utilis ar-

PVERITIA.

Primum ævum. *Ouid. 1. fast. Primi anni. idem 1. de*
art. Anni pueriles. idem 6. fast. Prima ætas :
Mollis ætas, & apta Regi. idem 1. de art. Tempus
puerile iuvenitæ. Ouid. 6. met. Infirma ætas : De
tenero meditatæ vngui. Hor. 3. od. 6. nempe
pueritia : Anni molles : Mobilis ætas : Apti mor-
bibus anni : Casibus impingens compluribus
ætatis. Purpura, pro pueritia. Pers. 5. nam pue-
ri inducant purpura vsque ad decimum
quartum completum : quo completo præ-
textam inducant bullatam vsque ad deci-
mam sextum : tunc illa deposita Togam
candidam sumebant, vnde candidati dice-
bantur.

Pueritæ pulcritudinem graphicè describit *Mart.*
4. 42. Sit niye candidior Lumina siberibus cer-
te, mollesq; flagellent Colla comæ, &c. Fron-
brevi, atque modus breuiter sit naribus vncis
Pestanis rubeant æmula labra rosi, &c.
Epith. Rudis, protervus, garrula, imbellis, mollis,
venusta, tenera.

PVGIO, nis, Purgale.

Clunabulum. *D. Hiderus, vel Clunaculum. Pers.*

quod ad elantes religetur : Parazonium. *D. Hider.*
der. de zona pendens : Sica, Sistrum, Sicula, di-
minut. Gladiolus. Vid. Gladius. Pugionculus :
parvus pagio.

PVGIL. V. Gladiator.

PVGNA, æ.

Turpis primordia belli. *Srat. 3. Theb. initium bel-*
li : Semina pugne. idem. Bellum. Vid. suo
loco, ubi plura. Martius impetus : Sonitus, &
armorum horror : Genitrix mortis. Mart. Re-
pentini tumultus. Ouid. 5. met. Concurfus. idem
6. met. Certamen pugne. idem 12. met.

Epith. Cruenta, siccua, acerbior, tristis, æcis,
særo, dura, sanguinea, seruens, flagrans,
cæca, iniqua, crudelis, minax, fortis, horri-

PVLCHER, siue PVLGER.

Vid. Formosus. & infra.

PVLCHRITVDO.

Venustas : Oris amabilis venustas : Formosi ar-

Decor : Tenerque nitidi corporis cecidit decor.
Sen. in Hipp. Decor egregius membris, suaveque
colores : Decor genarum, & fulgor. Claud. 1. de
rap. Quique adeat nulla factus ab arte decor.
Ouid. 2. fast. Decor diuinus vultus. Anguill. V.
Decor.

Decus : Decus genarum : Decus egregium for-

Forma. *V. Formosus. Os formosum. Ouid. 3. met.*
Forma placet, niueusque color, flauique capilli.
Ouid. 2. fast. Fulva coma est, longæque manus, &
maxima toto Corpore, &c. Prop. 2. eleg. pulcritu-
dinis descript. Forma sine arte decens. Ouid. 1.
de rem. Formæ insigne paternæ. Virg. 10. Æn. Mu-
liebre decus. Apoll. Principi honores vul-
tus, æthereumque decus. Anguill. Comarum
fulgor, & frontis decus. Pom. Naturæ decus :
Naturæque decus mercato perdere cultu, Nec
finire in proprijs membra uikere bonis. Prop.
1. eleg. 2. quam lege totam : ad rem enim
facit.

Nitor : Me Glycææ nitor, &c. *Hor. 1. 19. Splendidi*
vultus nitor. Anguill. Ambrosique nitor ca-
pitis : Iuvenæ purpureus nitor : Niueus co-
lor. Hor. 2. od. 4. Purpureus color. Virg. 11. Æn.
Scintillæ vultus. Nonnus.
Fulgor : Iupiter humanæ captus fulgore puellæ.
Anguill. Fulgor, honosque. idem. Fulgor tene-
ris, qui radiat genis. Sen. in Hipp.

Honor: Et Igros oculis afflarat honores. *Virg. 1. AEn.* Sideres frontis honos. *Apoll. Flammis oris honos. Stat. 4. silv. 6.* Lumen, honoque iuuent. Gratus oris fulgor. *Mofau.*

Vigor: Vigor igneus oris: Vultus vigor. *Ouid. ad Luc.* Membra decora iuuent. *Virg. 4. AEn.* Venum munus natura dedit. *Archie.*

Venus, fig. Parque illi lepor est, gratia, parque Venus. *Archie.* idest pulchritudo: Frontis splendidus iubar: Rosa, fig. pro pulchritudine. *Vid. sua loco.* Rosea genæ. *Virg. 1. 2. AEn.* Felix species. *Stat. 5. silv. 1.* Nuncia Veneris. *Pond.* Vernum naturæ donum. *Monnus.* Oculi aurei, vitæ genæ, os purpureo flore iucundius, ceruix marmorea, pectora radiantia, pedes argentei Theridis pedibus candidioribus descripti. Veneris decor, os suadæ corpus, & flos: mens Themidis; manus Palladis, &c.

PVLEX, cis:

Ætatis tempore infensissimum insectum, in culus rei argumentum carmen *Virgini* tribuitur pulex inscriptus in eius opusculis. Verum non dicitur pulex: Sed Culex; de quo *V. Insetum, & insectum genera.*

Inimica quicquid lues: Qui teneros morfu depascit artus: Qui lateri morum æstiuo defigat acutum: Non pulce dulces insecto fomni violentur: Pulicis insectus acus, acumen, aculeus: Pulicis cuspis. Parvulus en pulex irrepsit dente laceffit.

Epith. Parvulus, insectus, molestus, mordens, pungens, rumpens somnum, perturbans, curans, dente laceffens.

PVLVS, i.

Volucrum scilicet, & pennatorum recentes orti foetus dicuntur, aliquando etiam quadrupedum, ut pullos aſinæ, equi, & aliorum.

Pulli hirundinis: Pulli aquitæ: Pulli cornicis: Pullus gallinaceus, *Puleio.* Pullus columbinus, *Picconcio.* Pullus ranæ, dicitur *Horat. in serm.* Absentis ranæ pullis vituli pede pressis: Pullus equinus, *Pollredo.* Pullus miluinus; pro rapace (metaphorice) iuvene dixit *Cic.* Nos viles pulli nati infelicibus ouls. *Journal. metaph.*

Pullaster, *Pullastro.* Pullastra, *Pollanca.* Progenies parua aulæ: Foetus implumes. *Virg. 4. Georg.* Dulces nidi: Implumes aues. *idem ibid.* Pullis implumbus ales affidet: Iam vicibus nido incubitant, materque paterque lamque oua excludunt, natique implumbus eſcam Commansam alternant: Fovet anxia nidum Micis auis: Nidique loquaces faucibus expectant pabula siccis, fig. continens pro cont.

Epith. Mollis, cœnellus, implumis, loquax, querulus, trepidulus, tremulus.

PVLMENTVM, i.

Epulæ, arum. *V. sua loco.* Puls, cis; victus antiquissimus ex farina, & aqua, melle, seu caſeo, & ovo decoctus. *Lege Plin lib. 18.* Pulicula: Pulmentarium; quicquid inter carnes non carneum, sed molle editur: Pulmentaris cibus. *Plin.* vel pulmentarius: Polenta, farina erat costi hordei, siue frixi: Fercula, orum, *Vuanda, che si portano.* Pulmentum pipercatum, *Brodo impagato.* Ius

attrum. *Cic. Ius* — eodem iure natantes *Mergere ficedulas.* — *Idem. 14.*

PVLPIVVM, i.

Locus erat editor ante scenam, ex quo comædia recitabatur. *Lege Iuven. sat. 6.*

Suggestum. *Cic.* Locus concionum. *idem. Rostri.* *idem:* Stabis & in rostristituli speciosus honore, *Ouid. ad Linum:* nam in rostris, de quibus *sua loco* ferebantur leges, agebantur causæ, & conciones habebantur. Podium, *Iuven.* locus pulpiti instar extra parietem extans, aut alia ratione ad spectandum habitus. Menianum, siue Mœnianum Pergula proiecta, à quodam Menio, qui abligitur patrimonio, domoque vendita extra columnam, quam sibi vnam reliquam seruauerat tabulatum, pergulamque proiecit in spectaculi vsum hodie *Ringhera.*

Pegmata comica; nam pulpitum apud antiquos idem erat, quod apud nos vulgò dicitur, *Falco, dona recitasti la comedia.* Proscenium autem locus erat ante scenam porrectus, in quo erat pulpitum, in quod actores prodibant; cuius altitudo Romanis erat non plus pedum quinque, at scena erat altior pulpitum: pulpitum altius proscenium, & Orchestra: Pegmatum conuerſiones à nobis dici possent. *Muratori de scena.*

PVLMO, onis.

Spiramentum animæ. *Virg.* Pulmonis fibræ. *Luc. 1. Phœf.* Cordis fibræ, & flabellia: Officina spirandi attrahens, ac reddens animam; ut *Plinius* ait: Cernit ut è molli sanguis pulmone remissus Ad Stygias cetero limite ducat aquas. *Ouid. 1. Pont. eleg. 4.* de ijs, qui sanguinem expuunt, qui se iam phthiſi laborare ostendunt ad morem properantes: Ovis pulmatoria, quæ patitur phthiſin: Pulmonis ventilabrum, flabellum.

PVLSVS, us.

Pedum pulsus: Pulsuque pedum tremat exaltatellus. *Virg. 7. AEn.* Gemit vltima pulsu Thracæ pedum. *idem 12.*

Pulsus autem à barbaris dicitur, quæ elegantius: Vena pulsatiſis dicitur; vnde febris qualitas conijcitur: Vena saliens. *Ouid. epist. 19.* Vena: Dehinc cadit ſiſpes vena. *idem 1. Pont. 7. Arterea.* *Celf.* vox Græcæ: Vix index: Indicium vitæ; inde enim aliquem viuente conijcimus, aut defunctum.

PVLVINAR, is, g. n.

Pulvinus: Pulvillus: Pulvinarium, *Linus: Quatuor.* Cereual, is. *Iuven.* quod ceruici conſuendæ ſuſtinetur: Cubital, is. *Idem.* pulvius tomento, aut plumis ſarcitus, qui inter cœnandum cubito innitebantur veteres ad cœnam accumbentes: Hic tibi Sidonio celsum pulvinar acantho, Textitur & ſignis creſcit torus aſper eburnis. *Stat. 3. sil. 1.*

Pulcra ſubit facies, & pulvinariis altis Dignior eſt, &c. *Ouid. 14. met.* Pulvinaria namque dicebantur lecti, qui in templis Deorum ſternebantur illis quaſi accubitus; & lectiſſima nuncupabant; apud aras enim Deorum lectos cum pulu inaribus ſternebant, vel obſtitiam partæ victoriæ, ſiue ad eorum iram auertendam. *Vid. Supplicatio.* Torus. *Ouid. 3. de nom. Culcitra,*

tral, is. *Platidius*, qui ait inter cernical, siue
culcitra, & pulvinar hoc esse discriminis; illud
privatū esse hominis, hoc autem Principum, siue
Deorum: Indo dente politum Tincta tegit
rofeo conchyliis purpura fuco. *Carull. in Argon.*
siue Nupt. Pel. Pluma: pro ipsi pulvinaribus,
qua nonnulla farciuntur: hinc *Iuven. sat. 1.* —
vehatur Pendilibus plumis, &c. idest, plumis &
pulvinis in altum extructis.

Epith. Leue, molle, auratum, geniale, amicum,
altum.

PVLVIS, is, g. m.

Vsurpatur etiam à poetis firm. gen. Sit mihi præ-
cipue pulvis Ætusa dolor. *Prop. 1. 22.* idemque
alibi lacer horrida pulvis.

Puluerca nubes. *Sen. in Agam. & Sil. Ital. 14. v. 211.*

Misquoque vndantem pulvere fumum. *Virg.* Nubes
nigro pulvere. *idem 9. Æn. Tenebræ*: Pro-
spiciunt Teucri, ac tenebras insurgere campis.

idem. Via puluerulenta. *Ouid. de mæc.* Pulve-
ris nebula, nubefque volantes. *Luc. 3. Phars.* Nubes
nigranti pulueris turbine. *Sil. Ital. 5.* Globus
turbine pulueris intorquens nubem. *idem.*

Pulueris turbo. *idem.* Globus fuluus: Ful-
vus arenosa surgens tellure sub auris erigitur
Globus. *idem 6.* Atra nubes pulvere. *Sen. in*

Thyest. Pulueris turbo. *Cland.* Ad minimum
redigetur onus — idest in pulverem mem-
bra post mortem redigentur. *Ouid. 14. met.*

Epith. Exiguus, cæcus, niger, immundus, æstiuus,
putris, tenuis, fuscus, glomeratus, luteus, opa-
cus, bibulus, fuscus, turbidus atra caligine, in-
gens. Hinc

PVLVERULENTVS.

Pulvere turpis: Puluerulenta fuga dare terga per
agros: Canitiem immundo perfusam pulvere
turpans.

PVMEX, cis.

Lapis cauernosus: Leue saxum. *Virg. 4. Georg.* La-
tebrofus lapis: Cui domus, & dulces latebro-
so in pumice nidi: Latebrosum saxum: Cauern-
osi lapides: Cauernosum saxum: Saxa liqua-
ta. *Petr. ex Ætæna enim,* & huiusmodi montibus
decocti sulphureis ignibus lapides in subie-
ctum mare deieci ad litora leues appellunt:
Lapis bibulus. *Virg. Spongia.* *Verrum.* quod spon-
gie modo fistulosus sit: Lapis erosus, spongio-
susque quem olim ligulandis corporibus, ac li-
bris expetebant: Exesus lapis: Sine pondere sa-
xum. lapis.

Epith. Mucosus, exesus, cauus, leuis, latebro-
sus, asper, cauernosus, generatus in æquore (è
spuma enim maris eumdem generari nonnulli
dicunt) aridus, tenuis, multicauus, mordax,
fragilis, Catinenfis, Ætænus, quod in Ætæna
generantur, & inde apud Carthagem deuoluuntur.

PVNICA Poma.

Quæ circa Carthaginem cognomen sibi vendica-
runt, vulgo *Granati*: diuiduntur in aliquot ge-
nera.

Aprina vocantur, quibus lignosus nucleus abs-
est, candidior eis natura, & blandiores sunt aci-
ni, minusque amari, distincti nembris: alia stru-
ctura eorum, vt in fauis communis nucleos ha-
bentium, quorum quinque species.

Dulcia, acris, mixta (*Di me te sapore*) acida, vinosa.
Lege *Plin.*

Balaustrium, flos & medicinis idoneum, & tin-
gendis vestibus: **Nucleus**: Carthilago, Cortex.
Granum. Qualem quæ lento cillant sub corti-
ce granum Punica ferre solent *Ouid. 10. met.* flos
de sanguine concolor est *idem* Balaustrium nempe
mali punice flos.

Punicea poma. *Ouid.*

PVPPIS.

Pars navis posterior, & nobilior, in qua domino-
rum, & nobilium sedes: sumitur pro tota nauis
passim à poetis. *V. loco suo Nautæ.*

Propugnacula nauium. *Hor. 1. epod.* Pars nauis al-
tior, sublimior, &c. Turris nauis. Castellum,
arx.

Epith. Patula, nanfraga, agilis, narans, tumida,
cita, recurra, ærea, cærulea, adunca, ætata, cæ-
rula.

PVRGATIO, nis

Lustratio: Lustramen, nis. *Val. Fl. 6.* expiatio, nis.

Piamen. *Ouid. 2. fast.* Omne solum lustrant, idque
piamen habent. *idem 2. fast.* Purgamen: Omne
nefas, omnemque mali purgamine causam. *id-*

idem. Hinc

PVRGATVS.

Lustratus: Illa nocentes Impia lustratos ponere
facta putat. *idem.*

Piacula. *V. Sacrificium:* Ea prima piacula sunt,
Virg. 6. Æn. Febrium; Sabina voce idem, quod
purgamentum; vadit Febria apud Romanos
defunctorum piacula appellata sunt. *V. in Fe-*

bruario. Quo corpora nostra piantur. *Ouid. 3. fast.*

Sumit ab Æmonio purgamina cædis Acasto:
idem 11. met. purgamina mentis. *idem 15.*

PVRGATORIVM.

Locus ita nobis Catholicis denominatus, in quo
animæ aliqua leni macula detentæ, quo minus
ad Celi recta proficiscantur, igne purgantur; de
quo SS. Patres, & Ecclesiæ Doctores multa re-
ferunt, ad quos cupidos reijcimus.

Ignis purgatorius: Lustrantes animas flamme: Ca-
tharticus ignis; idest purificans: purus enim ca-
tharos Græce dicitur: Manes indigetes vindex
pœna rogis excoquit. *Mase. 2. od. 29.* Mulciter
purgans manes; *ex eod.* Ignea vis Ætæna penetra-
bilis, metaph. Flamma expians scelus. *Mase. 2.*

28. Purgans ignis. *idem.* Ignea purgamina
mentis. Quicquid in humanis fuerat mortale
repurgans ignis flamma &c.

PVRPVRA.

Concha nobilissima, quæ succum, quo vestes tin-
gentur in medijs habet faucibus, quem cum vi-
tra emittit, idemque capi viuari oportet purpura:
isq; succus flos purpure dicitur, vnde color pur-
pureus. Hæc olim Romanorum magistratum
insigne, rum Cæsarium, nunc Regum esse dicitur,
& Cardinalium.

Tyrius rubor. *Virg. 3. Georg.* à loco, vbi plurima
huiusmodi concharum captura: **Obrum** Ty-
rium: Tyrio conspectus in ostro *V. Ostrum.* Ty-
rij amictus. *Ouid. 2. de art.* Sinus Tyrius. *Stat. 4.*

fil. 4. Tyrius murex: — de Tyrio murex la-
na rubet. *Ouid. 3. de art.* *V. Murex.* Tyrium
regmen. *Stat. 5. fil. 1.* Tyrium aliternum: Vellera

Bbb

ſæpè eadem Tyrio medicantur ahenò. *Ouid. de med. faciet.* Tyrium flamen: Tyrio flamine pal-
la. *Sen.* Tyrus, ſig. Quæque Tyron toties epor-
tuare lacerat. *Mart.* 2. 29. nempe coccus bis
tinctus: Tyrij muricis rubor. *Sen. in Hipp.* Mu-
ricibus Tyrijs iteratæ vellera lanæ. *Hor. epod.* 12.
nempe coccus bis tinctus: Dona Tyri. *Prop.* 3.
13. Tyria vellera. *idem* 4. 3. Veſtis fulgens Ty-
rio ſubtegmine. *Tib.* 4. 1. Veſtis Tyriæ color.
Sen. in Thyſt. 2. Tyrius color. *Hor.* 1. *epiſt.* 6.

Conchyliis: Tincta tegie roſeo conchyliis purpuræ
ſucco. *Carull. in Nupt. Pel.* Conchylium, pro pur-
pureæ veſte figuratæ: horum ego non fugiam
Conchyliæ. *Lucret. ſat.* 3. Eſt autem Conchy-
lium piſcis ex genere concharum, è quibus eli-
ciebatur (ut ſuperius dictum) liquor ille tam pre-
tioſus ad tingendas veſtes. Roſeus ſucus. *thi-
dem.* Concha Sidoniæ: Collocat hanc ſtratis
concha Sidonide tinctus. *Ouid.* 10. *met.* Venenum
Aſſyrium: Alba nec Aſſyrio ſuſcitur lana ve-
neno. *Virg.* 2. *Georg.* Amyclæum venenum, nem-
pe purpura Lacedæmonia. *V. inſer.* Oſtrum Si-
donium: Sidonio velata molliter oſtro: Pur-
pureus color. *Hor.* 2. 5. Purpurarum uſus. *idem*
3. *od.* 1. ſic purpuræ nitor, fulgor, decus, &
Purpureus ſuccus. *Ouid.* 1. *trifſt.* 1. Purpurea ve-
ſtis. *Virg.* 4. *Æn.* Purpurei amictus. *idem* 12. *Æn.*
Purpureus ſinus: Aurea purpureo conſpicienda
ſinu. *Ouid.* 5. *ſepſt.* Purpureus oſtro Princeps; ideſt
vir indutus purpura: hinc, Vir purpureus,
apud *Virg.* 10. *Æn.* Purpurei habitus. *Stat.* 1. *ſilv.*
2. Purpureo flamine tela. *Prop.* 1. *eleg.* 3. Sidonia
veſtis. *idem* 2. 13. Palla. *idem* 4. 9.

Murex: Ee picturæ ſaturantur murice veſtes.
Claud. 1. *in Rſ.* Lana tincta murice. *Ouid.* 1. *de arti.*
Phocæico bibulas tingeat murice lanas. *idem*
8. *met.* Vellus medicatum murice Tyrio Amy-
clæis ahenis; nam apud Laconiam etiam pur-
pura lanæ ſuſcabantur. *idem* 1. *de rem.* Veſtis ful-
genti murice picta. *Virg.* 9. *Æn.* Veſtes olivæ
murice. *Mart.*

**Qui vellere tantum Ditiſſimis Aſſyrij ſpumis ſu-
ſcantur aheni.** *Claud.* 1. *in Rſ.* Oſtrum: Hos hu-
meros multo ſinus ambiat oſtro. *Stat.* 4. *ſilv.* 1.
Prætexa: properata tuæ manibus prætexa
Mineræ. *Stat.* *thidem.* V. Prætexa. *Mirtis* Age-
noridæ Cadmi tibi terra laceras. *Mart.* 2. 43.
nempe veſtes purpureas, quales Tyri fiebant:
Regius honos oſtro. *Virg.* 7. *Æn.* Oſtrum Pœ-
nuni. *Prop.* 4. 3. Punicum flamen. *idem* 4. 9.
Flammata toga; nempe purpura micantem.
Mart. 5. 20.

Epith. Fulgens, rubra, rutilans, regalis, pretioſa,
nobilis, ardens, rubens, Tyria, Oebalia, Sidonia,
&c. à regionibus.

Purpura in prætexa (de qua ſuperius) verecun-
diæ ſymbolum erat. De purpura, lege *Plin.* *lib.*
9. *cap.* 36. Purpuræ, ſive conchæ purpuram pa-
rientes alio nomine Pelagiæ vocantur, quæ
ſeptennis annis viuere dicuntur. Lege *Plin.*
eundem. Magnæ verò, ac nobiles conchæ, teſte
Athinao, apud Aenum vrbes naſcuntur: eſt
autem Aenos vrbs Thraciæ, Theſſaliæ, & Lo-
cridis, & Aenos apud Euphratem ſtuum,
ant. *Steph.* *Athenaeus* autem facile illam Theſſa-

litz intelligit, apud quam Phocæis; vnde *Ouid.* 9.
met. Phocæico bibulas tingeat murice lanas:
Tritum autem poſſiſſimum celebratur purpu-
ra regionum, quæ in Tyro, vbi Sarra; vnde etiam
Sarranum oſtrum in Meninge Aſiæ, & Ceu-
lo litoris; & in Laconia, apud quam Oebalia,
prouincia; hinc à *Statu* Oebalis purpura dicitur
1. *ſilv.* 2. *Mart.* 8. 25. Amyclæum venenum,
nempe purpura Laconica: Purpura etiam olim
tribuebatur pueris viſque ad decimum quar-
tum annum, erantque & purpura ſimbeiz, ſeu
teniz quibus prætexa exornabatur. *Vid. Præ-
texa.*

PVRPVRVS.

Tyrius; Sidonius; Sarranus; Oſtrinus; Punicus;
Coccineus; Coccinatus. *Mart.* 5. *epi.* 36. Coci-
nus: vt Coccina Igna, apud *Lucret. ſat.* 3. Sarræ
concha Sidonide tinctis. *Quid.* 10. *met.* Sarræ
murice veſtes. V. ſupr. Purpura. Tyrio ſatura-
ta murice palla. *Ouid.* 11. *met.*

PVRVS. V. Caſſus.

Si ad mentem ſciat, &
Purgatus. V. *Purgatus.* Mundus: Mundities men-
tis: Puritas: Purus ſceleris, & à ſcelere: &
ſine labe. *Ouid.* 4. *ſat.* Sanctus omni labe, viti-
que careas. *Lucret.* 14.

PSILLANIMIS, is.

Et puſillanimis, 2. um: Debilis mens: Fracta
mens: Fracta qui mente recumbit: Apra ma-
gis ludò, quam ſint tua corpora Marti, Bella,
gerant fortes tu, Pari, ſemper ama. *Ouid.* *epiſt.*
Conſternatus animo, mente, corpore, membris:
Commorus timore, pallore, metu. V. *Timidus.*
Puſillanimis: Mentis debilitas, timor. *Vid.*
Timor. *Timiditas.*

PVTEOLI, orum.

Campaniæ ciuitas à iuſtiſſima Reipub. admini-
ſtratione Dicearchia quondam dicta. Roma-
norum deliciæ, vbi adhuc veſtigia non modica
viſuntur; præſertim cum ſit & Baſiarum conſpe-
ctu ad ſinus Baſii litoris iacens, in qua ſemi-
narum pulcritudo, & lepor commendatur; vbi
Amphitheatri ruderes conſpiciuntur, in quo
Leonibus obiectus pro Chriſto S. Ianuarius
Epiſcopus cum Proclo Puteolano Diacono,
alijsque ſocijs, & haud procul inde ad ſulphu-
rarios mones capite plexus. Ibi piſcæ ponris,
quem incepit Caligola, vt à Puteolis recta Baſis
terreſtri itinere proficiſceretur; Neenon T hermi-
næ Puteolanz, de quibus in dict. *B. & c.* ſuperius
agimus, quarum adhuc naturam admiror, cum
in eadem crypta calor ſentitur maximus,
quem poſſis abigere, ſi aliquantulum ſubdeas
hum. Puteolos autem dictam nonnulli volunt
à puteorum copia, vel poſſis à puteo ſulphu-
ris, cuius ibi campi.

Puteoli ſinus: Puteolique ſinus. *Ouid.* 14. *met.*
Dicharchum: Celfa Dicharchi ſpeculatrix
villa proſtundi. *Stat.* 2. *ſilv.* 2. Dicarchi mœnia.
Stat. *thidem.* Dicarchi littora. *Sanaſt.* *eclog.* 3.
Dicarchus ſinus. *Stat.* 2. *ſilv.* 2. Portus Dicar-
chæus. *idem* 3. *ſilv.* 5. Tecta Dicarchi portus.
thidem. Cumana colonia; nam Cumani primum
Dicarchum tulerunt, & muro nomine
ſecundo bello Punico Puteolos appellauerunt.
Sue

Sive Dicarchis, qua molibus adfluit æquor.
Sanaæ, eleg. 5. Littora mundi hospita, *Stat. 3. silv.*
5. Lege *Strabonem*, qui scribit ad Puteolos esse
portus manufactos, & stationes.

Nefis, haud procul à Puteolis insula ad Paustly-
pi promontorium. *V. Neapolis*: meminit huius
Stat. 2. silv. 2. & Lucan. & à Sanaæ Nefis dicitur
in *eleg. 1.* vulgò *Nisida*.

Euplex, vna est ex insulis in sinu Puteolano, sic di-
cta, quod esset nauigantibus felix statio: Inde
vagus omen felix Euplex carinis. *Stat. 2. silv. 2.*
Euplex à *Sanaæ, eleg. 3.*

Tritolimus mons inter Puteolos, & Baias, quos
vulgò dicunt *Sulwari*.

Forum Vulcani. *Strab.* Campi Phlegrei, locus
Puteolis proximus, vulgò *Salsatua*.

PVTEVS, 1, *Paëge*.

Puteanus, siue putealis: Putealis aqua: Aquæ,
vnde puteanz: Fossis cumulus collectus aqua-
rum, Non potuit puteum vitare parentem.

Cisterna, aquæ pluuiæ receptaculum: Puteus lu-
gis. *Cic.* qui perennem habet aquam, *Paëge vi-
no*, Puteal, lis, putei operculum, ne sordes in-
trometerantur: Putei crepido, *Oris del poëte*. Os
putei, *Bucca del poëte*.

Epith. Capax, profundus, altus, cauus.

PVTREDO, nis, *g. f.*

Tabum: Tabi spiramina Nefis, *Sec. Lucan.*
Corruptio. Mater morborum. Putor, *Paë-
ge*. Putr. Occulta vitia putredine nauis.
Ouid. t. hinc

Putridus, a, um: Putidus. *V. Fator*. Putris, & pu-
tre: Corruptus: Refolutus: Membra putrida:
Marcidus: Putrens, & putrescens: Tabidus:
Vitiatu putredine: *ex Ouid.*

PYGMEL, orum.

Vbi nam sint in orbe terrarum adhuc lis est: Non-
nulli enim fabulam esse attestantur, alij reuera
populos esse in extrema India montana inco-
lentes, quorum longissimi duos pedes non ex-
cedunt; qui assiduam cum gruibus bellam gere-
re dicuntur; vnde exorta fabula est, Pygmeam
mulierem, quod se pulcriorem lunone iactaret,
ab illa in gruem fuisse conuersam. *Vid. Ouid. 6.
met.* Verùm alicubi fuisse populos Pygmeos
cognominatos, etiam in sacris paginis sic men-
tio in *Eccl. cap. 27. t. 11.*

Altera Pygmez fatum miserabile matris. *ibidem*
Ouid. ut sup. V. Plin. lib. 7. cap. 3. & lib. 4. cap. 11. vbi
Pygmeos quoque in Thracia fuisse scribit: qui à
gruibus fugati nouas sibi sedes exquiritur;
vnde *Iuuen. sat. 13.* Ad subdita Thracum volu-
cris, vrbemque sonorani Pygmez paruis cur-
rit bellator in armis; vnde ad extremos In-
diæ montes profecti, ibidem salubri cælo, sem-
perque veniente frui dicuntur. Horum mu-
lieres quinto anno pariunt, & senescunt octa-
uo. *Lege Plin. lib. 7. cap. 3.* Pygmeorum sobo-
les. *Oppian.* Imbecillæ debilis propago gentis.
Nonn. Pansopolis.

Parui coloni. *Cland.* Gruius gens inimica, vel
gruium: Vbi tota cohors pede non est altior
vno. *Iuuen. sat. 13.* Pygmez acies: Iners Plebecu-
la: Pumiho, nis. *Mart.* nemp nanus. *Vid. Na-
mus.* Pumiho, *Stat.* Pumiho. *Sunt Pygmei*

cohors. *Rutil.* Et coniuratas in sua bella grues.
idem 1. Ilin.

PYGMALION, is.

Duo commemorantur à Poëtis huiusce nominis
viri. Pygmalion quidam (vt est in *10. met.*
Ouid.) flagitijs Proprietum (quæ cum essent
filiz Amathuntæ Venerum primæ aspernatæ in
triuio in eiusdem Veneris contumeliam cor-
pora sua vulgauerunt, & idè ab illa in fata sue-
runt conuersa) harum, inquam, flagitijs of-
fensus viam celsibem exigere decreuit, sed ex
ebore virginis simulacro affabre efficto, cap-
tus figuræ amore Venerem deprecatus, vt il-
lam sibi concederet vxorem; quod ipsam Ven-
erem effecisse, & plusquam petierat condon-
asse fabulantur; nam in statuum inspirata
anima, & verè nubilis facta, Pygmalioni Pa-
phum genuit, qui nomen insulæ, & vrbis postea
dedit.

Paphius Heros. *Ouid. 10. met. vel 13.* Et haurit Pe-
ctore Pygmalio simulati corporis ignes. *ibi-
dem*. Qui virgini nuptiæ eburnæ: Paphi pater,
genitor, &c.

Aliter Pygmalion à *Virg. 10. Æneid.* qui fuit frater
Didonis, filius Beli, cui mortuo patre, admo-
dum puero populi regni tradiderunt admini-
strationem. Hic scelere ante alios omnes im-
manior, Sichæi amicum, qui neprem, & il-
lius sororem vxorem duxerat, magis diuitijs
inhans, illum clam ad aras fundentem pre-
ces iugulauit, thesauris ex recondito loco
sublati; vel per timorem, quo sororem
compulerat, cognito ærario, siue ab illa si-
mulatè receptis, quas ille deperbit, pecunijs.
Dumque Dido in fornix à viro Sichæo admo-
nita, vt cum thesauris alio tenderet, avara-
que litora fugeret, diuitias pararet tamquam
ad Pygmalionem in Tyro commorantem pro-
fectura; in naues inductam pecuniam cum so-
ciji clam ab avaro fratre aufugit in Afri-
cam; vbi Carthaginem condidit. *Vid. Di-
do*, & lege historiam longè explanatam à *Iustini-
no lib. 18.*

Didus, siue Didonis frater: Metres dictus etiam
Beli filius: Impius auri cæcus amore. *Virg.* Fra-
ter vt Antæ, quo sanguine debuit aras Tinxit.
Ouid. in Ilin. Pygmalion scelere ante alios imma-
nior omnes. *Virg. 1. Æn.* Hic in regno quadra-
ginta duobus regnavit annis.

PYLADES.

Strophij Phocensis Regis filius, Orestis indissolu-
bilis comes. Cum enim Clytemnestra virum
Agamemnona Ægystho adultero aduauante
occidisset, Orestes paruulus filius ceteræ neci à
Strophio subductus fuit, vixitque qui Auaxibiam
Agamemnonis sororem in matrimonium duxe-
rat, & cum filio Pylade educatus, cum quo ar-
ctissimam conciliatur amicitiam. Verùm cum
Orestes adultus non adulterum tantum, sed
etiam matrem pereimisset in furorem adactus,
vt illo liberaretur ad Tauricam vsque Cherfo-
neum suadente Pylade profectus, eundem
tam periculum, quàm iterum sistitimum
socium habuit, pro quo etiam mori voluit. *Le-
ge Cic. de amicitia, & Ouid. 4. inf. 4.* enarrantem

Bbb 2 quæ

quid Pyliadi, & Orestii in Taurica euenient. V. *supra, Orestes.*

Phocæus iuuenis. *Ouid.* Adfuit infano iuuenis Phocæus Orestis, 2. *Pont.* 3. Et comes exemplum veri Phocæus amoris. *idem* 4. *trist.* 4. Strophio natus. *idem* 2. *Pont.* 6. Dixisse in Pyladen verba proterua putas. *idem* 5. *trist.* 6. Fidis sodalis Orestis. *Sid.* Qui comitatus Orestem. *Ouid.* 3. de *Pont.* 2. Argolicus amicus Orestis: Sobrinus, patruelis Orestis: Dignus & Æmonium Pyladem, præcedere fama. *Strab.* 2. *silu.*

PYLOS.

Messenia vetustissima vrbs Nestore alumno celebris, qui inde Pylius dictus fuit. V. *Nestor.* Sunt etiam alie huius nominis vrbes, de quibus lege *Strab.* lib. 3. *Cosmograph.* & alios.

Pylos senilis, ob vetustatem dicta à *Seneca* in *Tronide*. Antiqua Pylos: Neleia Pylos. *Ouid.* 6. *met.* Neleia Nestoris arua; ibi primum: Neleus Nestoris pater, cum ipse tristes regnavit: Nestorem Pylos, ad quam cum Pluto contra Epituras adiuuandum isset ab Hercule telo faucibus discessit. Coryphasion, fuit etiam appellata: Pyliagri. *Ouid.* 2. *met.* Messenia vrbs: Illi tuus genitor Messenia moenia quondam Strauit & immeritas vrbes, Elinque Pylumque. *idem* 12. Nestorem regnum, imperium: Nestorei agri, campi: Denfasque Pylos Neleia, turmas. *Strab.* 4. *lib.* 4. *Thib.* Quæ genuit Nestora; *en* *Trist.* 4. 1. Duxit hic saltus, herbosæque pascua Nelei. *Ouid.* 2. *met.*

PYRA, z. Vid. *Regur.*

PYRAGMON, nis.

Vnus ex Cyclopius, qui Vulcanum in arte fabraria ministrare esse dicitur à *Virgilio* lib. 3. *Æn.* & in cudi mineris insistentem, nunquamque ab illa discedens ab igne ductus. Lege *Sermum*: de Cyclopius. V. *superius* suo loco.

Et Cyclopus excelsa caminis Antra Ætneæ sonant. *Virg.* 8. *Æn.* Et nudas membra Pyragmon ibidem. *Æmonides*. *Ouid.* 4. *fast.* Vulcani ministræ: Argæ; sic Harpe; apud *Hesiodum*: pro Pyragmon inuenitur: Neptuni ex Amphitrite filij dicuntur illi tres Cyclopes.

PYRAMIS, dis. V. *Obeliscus.*

PYRAMUS.

Iuuenis quidam Babylonius, qui cum domos conuicias haberet Thibæ pulcherrimæ puellæ se mutuo amare ceperunt per parietis foramen sermionibus vltro præmissis. Cum verò alter se amplecti non possent, ex vrbe egredi ad constitutum locum decreuerunt. Quo quidem cum peruenisset Thibæ, legna illac transeunte petere refecta in antrum vicinum confugit. Pyramus deinde adueniens, cum veluti, quod fugienti Thibæ e capite decederat, cruentatum reperisset; eam putans à feris fuisse laceratam, gladio, quem habebat sub moro arboris incubuit. Thibæ autem exantro egressa, cum Pyramum vulnere confectum vidisset, eodem se gladio confodit. Arbor autem pro candidis deinceps rubra parere mora cepit eorum sanguine irrigata: fabulam uacat ac prolixè *Ouid.* 4. *met.*

Pyramus, & Thibæ iuuenum pulcherrius al-

ter Altera, quas oriens habuit præfata puellis. *Ouid.* 4. *met.* Babylonius iuuenis: Babylonia Thibæ. Morus rubra. V. *Ouid.* *ibid.* Purpureo tinxit pendencia mora colore: hinc a Pyramo arbor Pyramæ dicitur morus à *Severus*.

Est etiam Pyramus fluuij nomen, qui per angustias Tauri montis in Ciliciam defertur. Est etiam Thibæ ciuitas.

PYRENE.

Mons altissimus, & longis iugis à Mediterraneo mari ad Oceanum Britannicum usque pertractus, qui plurali numero Pyrenei montes dicuntur per antithesin quasi dicat numquam ignei montes. Duo habet promontoria in vtroque montis curuamine ad ipsum Oceanum, nempe Flauibriga, hodie *Fuenterabia*, vrbs siquidem clara Gallorum obsidione præteritis annis, alterum promontorium prope illam desinens *Olarys* cognomen habet. Alterum autem ad Mediterraneum promontorium à Veneris templo olim dictum, nunc à S. Cruce nominatum. Quod Pyrenei nuncupantur, *Silvius* *Ital.* tribuit Pyreæ puellæ Berycis filiz in eo monte ab Hercule compressæ, ibique cum à feris lanata esset, sepultæ, *lib.* 3. Alij quod crebris fulminum ictibus ob altitudinem feriatum, vel quod eius filiz (vt scribit *Ouid.* 6.) iniecito à pastoribus igne quondam vniuersæ conflagravit. Ex hoc monte alter per Hispaniæ latitudinem meridiem versus protruditur, cui Idubæ nomen est apud *Strab.* & *Ptolemaum*: & saltus Aucensis: ex Idubæa Orospeida. *Strab.* Orospeida dicitur *Ptolem.* hunc Pyrenei montes aliorum in Hispania montium parentes esse dicuntur.

Mons Pyrenæus: Pyrenæa. *Prod.* Pyrenæa. *Stroph.* Pyrenæ. *Tibull.* — tua bella Pyrenæ Testis & Oceani littora Sanctonici *lib.* 1. *arg.* 7. alij producant. Nubiferæ colles, atque æriam Pyrenen. *Luc.* 5. idem corrumpit: Linque Pyrenæas, quas numquam soluere Titan: Pyrenæa tegit lapidosi frondibus ilex. *Claud.*

Sive ferocis iuga Pyrenes. *Sen. in Hipp.* Pyrenes nituofæ celsa iuga. *Sil.* *Ital.* 1. Rupes præclara Pyrenes: Altis quæ geminas despectat frontibus vndas. *Bemb.* Portus Veneris, promontorium ad Pyreni radices ad mare Mediterraneum, vulgò S. Cruce.

Aut vir Pyrenæus commemoratur ab *Ouid.* qui Thrac natione tyrannicè Daulida Phocidis vrben occupauit, vbi cum quodam die pluuiofus Musas ad Parnassum euntes vidisset, vel recta sua subirent, inuicauit, dum pluuia cessasset. Cum verò iam imber cessasset, Musæque vellente discedere, impius, ac sacrilegus Pyrenæus clausis foribus, illis viam inferre parabat: sed Musæ in aures conuersæ euolarunt, quas cum ille persequi vellet, ex arce se præcipitem dedit, illis quoque terræ capite expirauit. Lege *Ouid.* 5. *met.*

Impetus ire fuit claudis sua recta Pyrenæus, vbi obserua nomen esse trisyllabum cum homo significatur, quadrisyllabum cum mons Hispaniam discernens.

PYROPVVS.

V. *Germarius noliis*.

PYRRHA.

Epimethi filia, nepis **Promethi**, & **Atlantis**: quæ fratri **Deucalioni** **Theſſalæ** Regi nupſit, & qui cum tam iuſte, ac religioſe vixit, vt aquarum illuuiæ ſuperueniente, ipſi tantum ſalui eſſe poterint, & generationis humanæ propagatores, quod cum ob ſenectutem naturaliter facere non poſſent illis imperatum, vt vir, & ipſa lapides poſt terga reiicerent, ex quo quæ viri manibus iactabantur in homines: qui autem ex **Pyrra** in feminas conuerſi videbantur. **Fabulam** longè extenſam habes apud *Ouid. 1. met.*
Epimethis, diſ. *ibidem*. Coniux **Titana**. *ibidem*.
Iapeti **Vitani** nepis: nam **Iapetus** pater **Epimethi**, &c. **Pandora** filia: **Deucalionis** vxor. *ibidem*. **Deucalion** cum conſorte tori parua, rata veſtus adheſit. *ibidem*. **Innocens** amboſ cultores numinũ amboſ. *ibidem*. **Theſſalis** iuſſiſſima **Pyrrha**: **Graue** ne redire ſeculum.
Pyrrhæ noua monſtra queſcæ. *thr. 1. 2. idem di. luuium*.

Habuerunt autem filios **Hellen**, & **Amphiſtyon**, **Protegeniam**. *Interpres Hellen ex Apollod.*

PYRRHVVS.

Qui poſtea alio nomine **Neoptolemuſ** fuit cognominatus **Achilliſ** filius ex **Deidamia**, qui patrem ſecutus ad bellum **Troianum** poſt eius mortem vrbe capta crudelitate ſux non parua reliquit veſtigia, vt potè qui **Polyten** **Priami** filium in patris oculis interfecit, tum ipſum **Priamum** in filij ſanguine labantem ad ipſas **Hecetæ** **Iouis** aras crudeliter necauit, vt in 2. narrat elegantiffimè *Virgiliuſ*: tum ſpolijs diuiſis **Polyxenam** ad patris tumulum quaſi eam ducturus vxorem interfecit. **Andromachen** **Hecetoris** vxorem fortitus prædam eam loco pellicis, ſiue iuſtæ vxoris habuit, ex qua **Moloffum** (vt quidam dicunt) ſiue **Amphialum**, vt *Higginſ* narrat, alioſq; filios teſte **Pauſaniam** ſuſcepit: illa verò deſerta, & **Heleno** in matrimonium collocata, **Hermionis** **Helene** filia pulcritudine vehemèter captus, illam amare cepit poſt ſuſceptam ex **Andromache** ſerua prolem. Porro vbi audiuit eam **Oreſti** datam (multo enim ante illi fuerat ab auo **Tyndaro** deſponſata) **Lacedæmonem** profectus à **Menelao** virginis patre ſibi deſponſatam poſcit coniugem, quam ille amico fidem ſeruire volens (ipſe enim illi deſponderat) ab **Oreſte** abductam **Pyrrho** reddidit. Hæc autem cum indigna contumelia motus **Oreſtes** **Pyrrhum** **Delpis** ſacris operantem incautum obruncat, **Hermionem**q; ſuam repetit, quæ illum adamans **Pyrrhum** exercebatur; vnde extat *epiſtola* apud *Ouid. 8.*

Neoptolemuſ: quodd iuuenis admodum ad bellum **Troianum** profectus fuit; in ſatis enim erat viſe illo **Troiam** minime fore capiendam: Vtque **Neptolemon** ſtante, ſeruumque tenente, &c. *Ouid. 13. met.* Alij dicunt, hoc primum nomine ſic appellatum à **Phœnice** **Achilliſ** magiſtro. Quicquid ad **Achilleuſ** mactauit **Polyxena** manes. *ibidem*. Qui vultum referebat **Athiliſ**; ex eodem **Achilliſ** filius, **Deidamia** geni-

rus: **Natus** **Achille**: **Damnare** nati facta proterua pater; *epiſt. 8.* **Æmoniuſ** maritus **Andromache**: Et te poſt munera magni **Hecetoris** **Æmonio** pudor eſt ſeruire marito. *Stat. 5. ſiluſ.*

Achilleides. *Ouid.* **Pyrrhus** **Achilleides** animoſus imagine patris Incluſam contra, iuſque piumque tenet; *epiſt. 8.* **Æacides**, *ibidem*, **Pelidæ** filius: **Scyriuſ** iuuenis; ab inſula, in qua ex **Deidamia** natus. *Sen in Troad. 4.* Illuſtris filius interpidi **Æacidæ**, & *Calab.* **Lycomedis** nepos: **Deidamiz** filius **Tryphodæ**, **Grauiſ** **Tyrannuſ**: **Maluie** **Andromache** **Graio** ſeruire **Tyranno**: **Scirpe** **Achille**. *Virg. 3. 4. En.* **Pelides**: **Pelei** nepos: **Pelides** **Neoptolemuſ**. *idem 2. 4. En.*

Scirpis **Achilleæ** iuuenis. *Virg. 3. Georg.* niſi alium **Pyrrhum** intelligat, qui **Romanis** bella mouit. *Lege Luani.* & *Plutarchum*. **Conceptuſ** ex virginis furtiuo ſtupro. *Sen. in Troad. v. 340.* **Troiz** eueſor. *Theop.* **Pyrrhus** parenti coniugem tradat ſuo. *Sen. ibidem*. Qui rapuit **Hermionem**: Qui dextra percuſſuſ **Oreſtiſ** **Interijt**.

Epith. **Pelaſguſ**, **Graiuſ**, ferox, animoſuſ, ardens, degener, **Æacides**, coruſcuſ, furens cæde.

Pyrrhuſ verò ex **Æcidis** primuſ inter **Grecos** **Romanis** mouit bellum à **Tarentinuſ** accerſituſ, ſed tandem ab ipſiſ victuſ in patriam ingloriuſ redire coactus fuit. Huiuſ inſigne ſimulacrum nunc **Romæ** videtur apud ædes **Maximorum** haud procul à **cireo** **Agonali**, & **Floræ** campo de **Pyrrho** lege **Liuium**, **Plutarchum**, & **Pauſaniam** in **Atticiſ**. Hic verò **Pyrrhuſ** ex tegulae ictu à muliere deſiſſe interijt apud **Argoſ**, quo exercitum adduxerat cum **Antigono** pugnatuſ. *ibid.* **Rex** **Moloffuſ**, *ſua ſat. 12.* quia filij **Rex** **Epirotaruſ**, vbi quoque populi **moloffi**.

PYRVVS.

Arbor nota, cuiuſ ſpecies varias, ac multa præter alioſ **Sabini** **Romanis** finitimi populi enumerant.

Pyri frondes, cortex, cacumen, vertex, lignum, &c.

Pyrum, fructuſ: **Cruttumia**, ſiue **Cruttumina** poma; quod apud **Cruttumum** oppidum **Sabinorum** potiùſ quàm **Lati** plura naſcentur: de **Cruttumio** *V. ſuſ. Sabini*.

Pyraſter ſiue **ſterſis** **pyruſ**: **Vicuſ** infelix **baccis**; *Virg.* nam **pyraſtri** poma ſunt inſuauiſſima; apta tamen arboſ ad optimaruſ **pyroruſ** ſureculoſ ſuſcipiendos.

Pyrorum species.

Pyrum liberale. *Plin.* à ponderis amplitudine; **pyrorum** voleum, *Virg.* quod volani manuſ impleat: **Cruttimij**, **Syrjacq;** **pyriſ**, **grauibuſq;** **volemeiſ**. *Lege notaſ* *Erythra*. **Sementinum** dicitur *Catani*, & **muſteum**.

Pyrum **Cruttumum**, ſiue **Cruttuminum** *Pliniuſ*, quod quidem gratiſſimuſ eſt, & ex parte rubens, teſte *Seruo*: proxima **Cruttuminiſ** **Falerna** ſunt **pyra** (inquit *Plin.*) à potu, quoniam tanta iſ vit ſucci abundat, lactea vocantur, & hæc vulgo dicuntur *Bergamote*, & **Syrjac** ſunt ſimiliſſima, quorum mentioſ *Inuen. ſtat. 11.*

Signi um, Syriamque pyrum. — Syriaca
nigri coloris, eodem Plinio teste.

Pyrum Amerinum. *idem.* ab America vrbe omniumque pessimum. *Pyrum* acidulum. *idem.* Postautumnale. *idem.* acidulo sapore iucundum: *Pyrum* ampullaceum. *idem.* collo ampullæ instar tumidum: *Pyrum* cucurbitinum. *idem.* ab oblonga cucurbitæ figura: *Pyrum* Dolobellianum. *idem.* longissimii pediculi: *Pyrum* hoerdiarum. *Plin.* ab odoris fragrantia: Pomponianum, mammosum cognomine à rotunditate, & prominentibus quasi mammis: Regium, quâ sessile, parui scilicet pediculi: Signinum, oleaceum à colore testæ. *Lucret. 11.* Tarentinum, cili in pretio.

Pyrum superbum . *Plan.* paruum, sed ocysimum, scilicet ex primis, hodie *Pere moscarola* . Venerum, coloratum, *idem* : & his nomina pete rusticis cuiusque regionis .

PYTHAGORAS.

Samius fuit philosophus, & suo tempore celeberrimus Mnesarchi gemmarum fulguratoris filius; Italice philosophiz princeps, qui post multas diffidendi causa susceptas peregrinationes (in Aegyptum enim vs illius regionis theologia, ritus, morefque cognouerit; deinde in Babylonem astrologia, Chaldaicaque disciplinae cupidus; tum Spartam, & inde in Cretam, v. Minos, ac Lycurgi inclitas eo tempore leges ediceret profectus est) in patriam rediens, cum eam sub Polyerati tyrannide vidisset, inde fugiens in Italiam, eius partem extremam incoluit magnam Græciam dictam; vbi cum Tarquinio Superbo, vsu Seruio Tullio regnante, (vnde falsum est, quod scribitur; illum aditum fuisse à Numa Pompilio, quod tamen scribit *Quint. 15. met.* Sed id obiter factum à Poeta, vs illic occasione fumet et eiusdem Philosophi referendi dogmata) Discipulos, quos in ludum suum post ingenij explorationem admisisset, certo tacere tempore, atque audire tantum iussit (vt offendit *Gellius lib. 1. cap. 9.*) dimissos porro è ludo priuatum aedem ingrederentur aliquos iussit recitare versiculos, quos refert *Dion. Lucr. in eius vita*. Dogmata quoque multa referuntur ab *Quint. 15. met.* quem adire poteris. Tandem octuagenarius in delubro Musarum Metaponti cum dies quadraginta absque cibo perstitisset defecisse scribitur à *Lucratis*. In suis caeremonijs Eleusine Cereris mysteria possibulum amulatus fuit, vt eleganter *Isidori Scalgi. in Tab. Cœment.* perdocet. Docuit (ineptè quidem) hominem post facta non absumi: sed vel si hominem, vel in diuersas species animalium mutari per metamorphosin, id est transitionem de corpore in corpus. Lege eundem, *Quintilianum*. Idem dixit in Lantz orbe eadem omnia contineri, quæ apud nos sunt; vnde in hanc opinionem *Iuno Sen. in Hæc fur*. Sublimis, inquit, alias Luna concipiat feras. Hic vt ab omni carnis comestione penitus abstineret; vultu sacra per animalium victimas fieri, sed placens ipse Dijs operabatur. Fabis abstinnit.

Senex Samius. *Ovid*, 3, *trist.* 3. Damarathio factus; vt

aliquibus placet, vel potius Mnesarchi, *ut sup. in*
Hist. Crocotamitarum legislator; nam apud
Crotonianas magno auditorum affluxu non
tam philosophiam profectus est, ad quam au-
diendum non pauciores exissent ad eum nocte
confluebant, sed etiam leges conscripsit iustum
Crotonianis, & Metapontinis. Discipulos ha-
bit praeceptus Archytam Tarentinum, Alc-
mæonem Crotonianum, Hippasum Metapon-
tium, & Philolæum.

Euphorbus; Pythagoras enim (vt scribit *Heraclides Ponticus*) dicere solitus fuit aliquando *Atridem* fuisse, ac *Mercurii* filium; à quo (data iam postulandi facultate) petierat, vt antea factorum memoria posset, vnde statim recordatus est, quæ sibi accidissent; necnon petiit, vt anima sua perpetuo errore vagaretur; vnde lactatus est Euphorbum ad Troiam fuisse, cui re facturus fidem Branchidas petiit, vbi sanum Apollinis ingressus clypeum ibi ostendit, quem sibi dudum Euphorbo detraxerat Menelaus, detractumque velut trophæum gloriæ causâ, ibi fixerat: ex Euphorbo in Hermetium iussit, deinde in Pyrrhum Delum piscatorem defendendæ, acque ita ad postremum Pythagoram factum, omniumque eorum, quæ dicta sunt, meminisse; vnde etiam *Quint. 15. met.* Panthoides Euphorbus etiam, cui pectore quondam Hæc sit in aduerso grauius hausta Minois Arctidæ.

Samius. Ouid. 3. fast. Qui posse renati nos putat. Samius refluus alumnus. T. Strutt. Samius vates. H. Balbus. Italice Samius sectæ celeberrimus auctor. Alciat. Vir ortus Samius. Ouid. 15. met. V. quid notat Eryab. hoc in loco de Pythagoræ patria. v. 60. Nec te Pythagoræ fallunt arcana renati. Flor. qui (vt nonnulli referunt) suspitionem denominationis inuadit in sano viuis concretauit fuit.

Pythagoræ scholam, eo defuncto, vxor Theano cum Telaugæ, ac Mnecarabolijs regendam suscepit: Telaugæ auditor fuit Empedocles Agrigentinus. *L. 71. Sm. Theodor. Arrog.*

PYTHON, ve| PYTHO.

Serpens, et draco, quem in prima infantia Apollo fagitis interfecit, vnde Pythius denominatus. Lege *Macrobium* physice de Pythone differentem, lege occisionem apud *Ouid.* 1. met. qui etiam institutos inde ludos narrat, qui Pythia nominabantur, in quibus ludis pecunia primum deinde corona fuit et lauro: primum apud Delum celebrata Pythia, apud Megaresenses, Syclonius, Delphos, et abbi. Vid. *Gyrald.* *Synonym.* 7.

Python perdomix serpentis nomine dictos.
Ovid. 1. met. 4. yrrhica Pzan templa, & xthe-
ream domum Serpente crefo meruit. Sen. su.
Herc. Oct. Meminit Python. Stat. 1. Theb. quæ
Sacra Apollinis dicta fuere: Apollinarem lu-
di apud Græcos; diners chimæran apud La-
tinos.

Verā porro Pythonis historia hæc esse dicitur, apud Parnassium, ubi habitabat Apollo, hominem quemdam Pythonem ob tyrannidem cognomen draconem ab eodem Apolline fuisse-

Agitis consilium; ad quem debellandum cum
Ierur lo pzan à populis acclamatione fuisse;
vnde militaris ad pugnam adhortatio nata est
Iopzan, lo pzan. Pythonis fuit domicilium
Incendio peritus à Delphis fuit absumptum;
an *auth. Athen. Strab. Homer. Pindari, & Euripidis*
Interpr.

Delphin, alio nomine dictus Pytho à *Callimacho*,
ac *Tertulliano*; vnde Apollo Delphineus di-
ctus, vt ait *Lyopeus. Interpr.* Delphys etiam ab
Hispanis.

Epich. Maximus, grauis, tumidus.
PYRÆVS. V. *Athena*.
PIRÆVS.

Q

QVADI, orum.

Germaniz pop. sunt, quos aliqui ad Bohemiam
spectare dicunt, alij ad Silefiz partem inter
V. Slaviam, & Cracoviam. Prolem. autem.
Quadorum sedes ad siluam Hercyniam extitisse
scribit *lib. 2. Itinam* intelligens Boiorum, quæ
Hercyniz pars est: alij ad Austriacos pertinere
dicunt. V. *Germania*.

QVADRA.

Orbis dicitur, siue mensa à quadrata forma sic
dicta.

Vt bona summa putes aliena viuere quadra. *Lu-*
cret. lib. 5. à spele d'atri. Mensa. *Virg. Misticque*
audacibus orbeum Fatalis crustipatulus nec par-
cere quadris. *idem 7. En.* Accis cogit dapibus
consumere mentis. *idem. V. Mensa.*

QVADRAGESIMA.

Sunt dies sacri ab Ecclesia in illorum memoriam
statuti, quibus Redemptor noster cibo, potu-
que prorsus abstinere voluit quadragesima die-
bus, totidemque noctibus, vt nos exemplo suo
ad abstinentiam mentis, corporique salubrem,
exortaretur, quorum dierum solemnitas olim
ea fuit apud veteres patres, vt multi pane, &
aqua contenti illos transigerint, & ex ijs, quos
inter Sanctos eadem Ecclesia reuoluit, nonnulli
Christum protypum amulantes sine vilo cibo,
potuque transierint lege *Theodoretum Cyrenensem in*
Ep. Saneas Syriaca ita, *Dr. Athanasium in S. Antonio*
Abbate, alijsq. ex Patribus Eranum inoleantibus.
Quam sibi inestiam humani generis hostis
animaduertens memoria nostra quosdam exci-
tauit Heresiarchas, qui tam salubre institutum
pro viribus impugnantem docentes hæc esse
Monachorum deliramenta; qui tamen ab Ec-
clesia ad damnamur.

Dies ieiunio sacri à cinere dies; à cinere, quo in
huius temporis initio caput solemus inspergi;
Cinerales dies; Cinereale tempus; Tempora,
quois viuere cibos; potusque solemus Assi-
duos, &c.

QVADRAGINTA.

Hic viceni: Trecentis puto, bisucentis ter puto
numeros. *Mart. 4. 26.* Verum si dicas ter bisu-
centos, vel intelligo quadragesima tres, vel cen-

tum, ac viginti: bisucenti enim ter ducti; ip-
sam efficiunt summam.

QVADRANS, tis, Quattrino.

Æs, sig. quod ex ære fiant: Et dicit vario sordidus
ære sinus. *Mart. 5. 16.* Æra: Curque iuuent no-
stras æra vetusta manus. *Ouid. 3. fast.* Nummus
æreus; moneta a æra, pecunia. Æs minutum:
Impiet & illa manum, sed parcius ære minuto.
Iunen. 6.

Teruncius, Ternese dicitur Neapolis: Plumbea
selibra. *Mart. 1. 100.* Nigra moneta. *idem. 3.*
æris selicet, vel plumbi, ex quo apud Ro-
manos aliquando in vsu fuisse nummus. *Virg.*
Nummus. Triuncus olim quadrans dictus fuit.

QVADRIGÆ, arum.

Elegantius numero multitudinis, quam quadri-
ga: quatuor erant equi currus adiuncti, qui-
bus ferè in ludis vrebantur. Harum inuenerim
fuisse Mineruam dixerunt Arcades ex te-
stimonio *Ciceronis de Nat. Deor.* quam illi Cory-
phasiam nominabant. Nec tantum in ludis,
sed in bellis etiam quadrigarum fuit vsus; vn-
de *Propert. 2. 33.* Amphirægæ nil profuit sacra
quadrigæ: Currus quadrigarum: Quadriju-
ges: Tritumque relinquunt Quadrijuges spa-
tium. *Ouid. 2. met.* Quadrijugus currus. *Virg.*
12. En. Quadrijugo vehitur curru: Cen-
tum quadrijugos agرابو ad flumina cur-
rus. *idem 3. Georg.* Quadrijuges equi. *idem*
10. Idem.

Primus *Erichthonius* currus, & quatuor ausus
lungere equos, rapidisque rotis insistere victoris
vbi quadrigarum inuentorem *Virgilium lib. 3. Georg.*
facit *Erichthonium*: Quaterni iuncti curri-
bus Quadripedes. *Virg. Currus, vbi nota.* Va-
pulet assiduo Veneti quadriga flagello. *Mart.*
6. 46.

Epith. Rosæ (de Auroræ curru) *Potniades* (à
loco *Virg. Lege Pierum*) citæ, citæ, puluerulen-
tæ, auratæ, &c. Alii quadrijuges. *Iunen. 7.*

QVÆRENS.

Lustrans, centans, exquirens, inquirens: Vesti-
gans, inuestigans: Inuestigator: Indagens, re-
quirens, explorans: Odorans: Odorator: In-
dagator: Scrutans: Scrutator: Quæstor, it;
qua tamen dictione intelligebatur apud veteres
prætor, & iudex: Salique indagine gingunt;
nempe venatores, qui metaph. pro quæstore
sumi possent.

QVÆSTIO.

Interrogatio. Cunctatio: quasi percunctatio:
Nulla vnquam de morte hominis cunctatio
longa est. *Iunen. 6. Quæstio*, idest locus difficilis,
Luci obfcuri iuris nodi. Legum ænigma-
ta. Doctrinæ ambages. Qui iuris nodos, le-
gumque ænigmata soluat. *Iunen. 8.*

QVÆSTOR, is.

Ex magistratibus Romanorum non inferior, qui
provincijs singulis Respub. subiectis per Tri-
bura conuicia electi constituebantur, quique
reditus, prouentusque eiusdem colligerent,
Romanijs curarent apportandam, siue ex eis
nulla afferendam. Horum nonnulli Pro-
vinciales, nonnulli Urbani, nonnulli Æarij
alij patricij, seu ætati capialium, quorum

officium postea Quæstoribus, ac Prætoribus cessit. Quæstoris officium precebat post vigesimum septimum annum. Quæstor autem Urbanus nobilior magistratus, ad quem pertinebat curam gerere ærarii, & vectigalium populi Romani pecuniam publicæ, vel priuatim erogare, vel in ærarium condere, acque in tabulis accepti, & expensis referre, & alia multa, quæ ex *Luc. & P. arch.* sciuntur ad *Rufus lib. 7. cap. 22. & ab alijs.* *Lex Fœderalis, & Sext. Pomp.*

Administratores rei pecuniariæ: Vectigalis lector, collector, exactor: Publicani, uocum quorum non in sacris tantum paginis fit mentio, sed apud Latinos optimos, & vulgo *Gabellarii* dicuntur: sunt enim Quæstoris ministri: Quæstorium; in castris erat Quæstoris tabernaculum, ubi à militibus stipendia acceptabantur. Vir quæstorius. *Cic. Hinc*

QUÆSTURA.

Quæstoris munus: Quæstoris dignitas, auctoritas: Quæstoris munia, officium, insignia: Ius quæsturæ. *Rut. 1. lib. 1.* Proquæstor, is; qui cum auctoritate quæstoris in provinciam mitteretur: Argyrologus, *Græca vox*, idem apud illos, quod Quæstor apud Latinos.

QUALIVS.

Sive qualus, i; vas, siue cistula viminea. Canistrum. *V. fœs loc.* ubi plura. Quassilus, diminutivum. *Tib. 4. 10.* Vimineum textum. *Mart. 3. in quo* plerumque coagulatum lac ponitur: Fissella: Qualus, est etiam corbis, in quem netrices pensum, & fufos componunt, qui: Calathus. *Virg.* etiam dicitur.

Qualus etiam apud eundem: Corbis vimineus, per quem liquatur vinum calcari visus: Tu spisso vimine qualos, Colaque prælorum fumosis deripe tectis, *3. Georg.* Corbis vimineus; quo Romæ vindemiatores vtuntur. Viminea sporta, sportula.

QVARTANA. V. Febria.

QVATVOR. Vid. Numerus.

QUERCUS.

Arbor notissima, quæ glandes parit *Ilice, & Æsculo* maiores, quibus quondam homines ante tritici inuictum usum victitabant: sacra Ioui, & cuius ramis frondentibus, glandibusque onusta, coronati querna fiebat, quæ donabatur cuius sui vindici, & assertori, siue ex oblatione illius, siue ex quouis alio periculo liberasset. *V. Coronarum genera, Corona trinea.* In quercubus quoque extollbantur trophæa ex hostium exuvijs erecta. *V. Virg. & Suet. lib. 2. Theb. v. 707.* Quercus erat, &c. Huius autem quatuor esse genera dicuntur: Robur præ cæteris durissimum; Ilex; Æsculus, & ipsa Quercus; de quibus *fœs loc.* Ab initio corona querna ex ilice, nempe iligneæ erat: postmodum placuit ex æsculo tamquam Ioui sacra: tunc ex omni quercu, custodito tamen glandis honore. In Chaonia Epiri provincia tam ingens huius arboris copia, vt Chaoniae arbores per antonomasiam quercus intelligantur: hinc *Ouid.*

Non Chaonia absit arbor, & fo. met. Chaoniae glans: Chaoniæ pingui glandem mutatur arista. *Virg. 1. Georg.* Chaonijs nascentis arbor in

oris: Chaonijque patris glandes. *idem 2. Georg.* Quernus stipes. *Ouid. 4. fast. & 12. met.* Iouis arbor; ex *Virg. 3. Georg.* ex *Ouid. 1. met.* Ilex: Æsculus: Robur. *Vid. fœs loc.* Arbuta sacra siluæ. *Virg. 1. Georg.* ubi quercus intelligit; quæ quod dignissimo Deorum erant sacra, antonomasticis hoc vocabulo sacra arbores intelligebantur.

Dodona: Et viktum Dodona negaret. *V. Iupentis Dodona. Virg. lib. 1.* Arbos querna: *Bent. Semen.* Dodonæum. *Ouid. 7. met.* Dodonæa arbos; ex *Claud.* Dodonis arbor: Et sacra quercus seminare quercus Horridam ferro manum. *Sen. in Herc. Oct.*

Epirh. Dura, rigida, umbrosa, comans, lata, procera, umbrifera, latè brachia tendens, Dodonis amica Ioui, sacra, sublimi vertice nutans, duris curuata glandibus, infixis altè radicibus hærens; in tonsa cacumina Cælo artolles, ramosa, caua, grauis, patula, annoia, ardua, frondens, subibus gratissima, acris, &c. glandifera. *Hinc:*

QUERCETVM.

Silua alta Iouis, idest quercetum, locus, in quo quercus confluxit sunt. *Virg. 3. Æn.* Nemus Iouis.

QUERELA.

Querimonia. *Hor.* Quæstus, us. *Sen. in Oedip.* Epirh. Mœstus, inexpectus.

Lamenta, orum: Quærlæ voces. *Prop.* Nam me non velle poterunt corrumpere tædæ: Quin ego, vita, tuo lumine verba querar. *idem 1. 8.* Veh miser, absenti mœstas quam sæpe querelas Conijcit & lacrymis omnia plena madent. *Tib. 1. 8.* Et mœstus latè loca quærlibus implet. *Virg.*

Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror amaris. *Catull. in Argon.* ubi *Ianus Dausa* exprimit, inquit, gramen quondam animi commotionem eorum, qui miseras suas auras, & ventis narrare finguntur: Vt Callandra apud *Lycophronem* mari, & saxis: Calypso apud *Propertium* Oceanos, Hercules apud eundem Ascanio fluuijs; Medæa nutrit apud *Enripidem* cælo, & terræ conquiritur, &c. Hactenus loci:

Suspina: Argutus dolor. *Prop. 1.* Miserabile carmen. *Virg. 4. Georg.* Mœstæ voces: Færale carmen. *Virg. 4. Æn.* Longæ in stertum deducæ voces. *ibidem.* Lucifonius magicus: *Ouid. 1. met.* Gemitus. *V. fœs loc.* Singultus. *Catull.* Mœsti pectoris voces: Has postquam mœsto profundit pectore voces. *idem.* Repere assuetos iam tibi quæstus, acque æquiores vix Alcynosas. *Sen. in Oed.* Alcynosen enim in litore quarunt mortem Ceycis. *Vid. Ouid. 1. met. & Farnab. in Agamem.* Sen. Vince & volucres Pandionis, nempe Lusciniam, & hirundinem. *V. fœs loc.*

Querulus sermo. *Bent.* Lingua querula. *idem.* Lamentatio. *Sen. in Theop.* Querulus sonus. *Prop. 3. 4.* Quærlus fundere, cilludere, promittere, edere, dare, proferre querelas: Hæc postquam querula mecum sub voce petegit: Inoque trahens à pectore vocem.

Epirh. Mærita, infesta, misera, foeminea, rudis, lugubris, mullebris, turpis, grauis, rauca, infoma.

somnis, amara, supplex, ægra, insulsa, arguta, mellita, dulcifera, melliflua, pia.

QVIES, tis.

Hæc tanquam Dea à Romanis culta, quod quietem faceret: Adem habuit extra portam Collinam; publice enim, inquit *D. Augustinus 4. de Civ. Dei. cap. 16.* fuscipere illam noluerunt. *Linus quoque lib. 4.* scribit sanum Quietis fuisse via Labicana.

Somnus. V. *suavis*. Sic omni directus pectora nube: idest quiete. *Stat. 1. silv. 4.* Requies, tis: Placidum tempus: Pax: Nunc placida compositus pace quiescit: & *Stat. 2. Theb.* Tranquillitas: Ocium. V. *suus locus*. Compositæ mentis ocia grata. *Petr.* Pacis alumna. *idem*: amica pacis Tranquillitatis soror: Domitrix curarum: Quæ recitat, reficit, restituit, restituit vires membra: Tempora pacificæ iæta quietis age; Sedamenis. *Sen in Hipp.*

Epith. Placida, optata, serâ, dulcis, suavis, blanda, succunda, mollis, languida, grata, pigra, segnis, mitis, sopora, soporifica, imbellis, iners, exoptata, retereaus deficiis corporis artus, tuta.

QVIES, tis.

Placidus: Placidum pectus: Tranquillus: Pacatus: Pacificus: Mitis: Sedatum pectus: Sedatus: Pacificus: Carpens quietem: Sedit, ambulave liber acris curis. *Mart. 3. 10.*

QVINQUE. V. Numerus.

Quinarius numerus, ut nonnulli existimant, sacer fuit Mercurio; ab alijs autem proditur quaternarius numerum illi fuisse ascriptum.

Quinquennales Iudi instituti sunt ab Augusto post devictum Antonium, & partem victoriam apud Actium promotorum; unde Actiaci Iudi appellati. *Leges Suetonium in Aug. 18. & Dion. lib. 51. Strab. 7.* Quinquennale facium: Quinquennale certamen: à Nerone institutum. V. *Actium*. Quindecim. V. *sup. Numerus*. Quinquplex: Quinquagessimus, *ut sup.*

QVINQUATRIA, orum.

Quinquatrus (inquit *Varro*) hic dies unus à nominis errore observatur, proinde ut sint quinque, dictus ab Tusculaneis, post diem sextum Idus. Similiter vocatur sextatrus, & post diem septimum Septimatrus: sic hic quod post diem quintum Idus erat quinquatrus: Hæc ille: Erant autem Quinquatria quinque dies Mineræ sacri, in quibus illi operabatur, prima quidem ex illis Iuce, sine sanguine, ut testatur *Quid. 3. fast.* Sanguine prima vacat, nec tibi concurrere ferro; Causa quod est illa ostra Mineræ die, &c. Reliqua reges, nam causas multas asserit huius celebrata. Secundo, tertio, & quarto gladiatorum spectacula edebantur, vltimo, nempe quinto die, Iustratio fiebat vrbis, siue Tubilustrium, & agna Palladii mactabatur. *Leges cum dantur Quid. & Iunon.* Inter eam Regine ducimus agnam Par veilus dabitur pugnant; Gorgone Maura Athenienses autem solennia Mineræ tauris, & agnis celebrare solebant (ut ait *Alex. ab Alexon. Gen. dicitur*.) In quadam Africæ parte puellæ absque vicima solibus in sicem decerantur sacrum Mineræ peragere solebant: Quinquaria verò celebrari solebat XV. Cal. April. Sed ad Synonyma.

Et sunt sacra Mineræ Nomina, quæ iuncta quinque diebus habent. *Quid. 3. fast.* Hæc est armireræ festis de quinque Mineræ. *Idem 4. tris. 9.* Minervales Iudi, &c. Quinquatrus. *Varro*. Quinquatria, Ium: Quinquatris frequentiter senatu causam tuam egi inuita Mineræ. *Cic. 12. ad fam.* & totis quinquatribus opor. *Ius. 10.*

Has ferias celebrabat solemniter Domitianus, in quibus præmia dabat victoribus: nempe coronam ex oliæ frondibus: Cuius Iulex capiti nascantur oliæ. *Mart. 9. 37.*

Porro Panathenæ hæc festi dicebantur Athenis à Theseo instituta in honorem Mineræ. Hic Iudis gymnicum certamen per præconem, & tubicinem indicebatur: à cuius spectatione mulieres arcebantur. Pueri quoque, & puellæ sese manibus complexi Pyrrhicam in theatro saltabant. Erant autem duplicia: Maiora, quæ quinto quoque anno celebrantur: Minora, quæ quotannis peragi solebant.

QVINTILIANUS.

Quintilianus, p. nomen abatur, Hispanus, sed Romæ Rhetoricen docuit annis multis summa cum laude. Vixit sub Vespasiano, & Traiano: nam admodum puer se Senecam, & Domitium Afrum sub Nerone florentes cognovisse testatur. Scriptis declamationibus multis, & institutionum libros duodecim, postquam per annos viginti operam erudiendis adolescentibus impendisset. Duos fuit. unde *Ius. 7. sat.* Vnde igitur tot Quintilianus habet saltus? nam è fisco salarium accepit unde duos evasit.

Quintilianæ vage moderatur summæ iuventæ: Gloria Romanæ Quintilianæ togæ. *Mart. 2. Romanus declamator, &c.*

QVIRINALIS.

Mons Romæ celeberrimus è septem, in quibus vrbs exornatur, olim ob Quirini templum, nunc ob summorum Pontificum domicilium, quod co usque Vrbani VIII. amplius, ac exornavit, ut quibuslibet antiquo hortis præcedere possit. Dictus autem Quirinalis, vel ob ipsum templi Quirini, vel quod Sabini Curibus profecti in eo cõfederint cum T. Tatius, ibique castra posuerunt: ad quem montem antequam accederent Sabini, Agon (ut *Festus ait*) appellabatur ob Agonia sacrificia, quæ ibi fiebant. Inter præterea, siue colliculus distinguit *Varro*. Salutare, Martiale, & Latiæ. Quod autem ed ab Alexandria Constitutus Imp. duas marmoreas statuas Dioscuros exprimentes, falsò ab alijs Magni Alexandri cum Bucephalo existimatas transtulerit, easque in media Thermarum à se in Quirinali extructarum area collocavit, inde factum, ut subsequenter temporibus ad nostra usque mons Caballus vocatus fuerit. *Leges Orosium Perpetuum.* In hoc colles fuit præcipua, sextæ regionis pars, quæ alta semita dicebatur: & hæc modò ad Nomentanam portam recto ducit tramite, quæ nunc Pia dicitur, prope quam Colina porta est, siue Ialaria; de quibus V. *Roma.*

Collis Agonalis. *Tuiss.* Mons Agonis. *Fest.* ab Agonis sacrificiis, & Agonalibus ludis co transactis, Quirinale iugum. *Quid. 6. fast.* Collis Qui-

Quirini. *idem* 4. Collis Agon. *Sext. Pomp.* Quirina es arces. Quirinales agri. *Strab.* 2. *filio.* Collis Quirinus. *Ovid.* 1. 4. *met.* Romulei colles. *ibid.* quod *ibidem.* Romulus coelestus.

Alta fertur, *ut sup.* in h. *ff.* Martis collis: Templum Deo faciunt (nempe Salii) ipsius Dei Sacerdotes) collis quoque dictus ab illo est. *Ouid.* 2. *fast.*

QUIRINVS.

Sic à Sabinis appellatus est Mars à Quiri hasta, quia hic Deus vti existimabatur, sub quo titulo ipse templum habuit in prima regione prope portam Capenam intra urbem. Eadem de causa ab ipselem Ianus fuit Quirinus appellatus, quasi bellorum potens. Tandem Romulus à Romanis, quod ipse quoque hastam ferret Quirinus dictus. *Plutarchus* longa narratione huius nominis causam, siue fabulam refert in eiusdem Romuli vita. Alij alias rationes adducunt, quas huius loci non esse ducentes prætermittimus. Templum habuit in Colle Agonali, siue Quirinali; cum vico in sexta regione, qui ab illo Quirinus denominabatur; sacellum quoque ibidem habuit, & porticum; in qua fortasse fuit statua Quirini vicenos pedes alta.

Canis fides, & Vesta Remo cum fratre Quirinus iura dabunt. *Virg.* 1. *æn.* Arma Victoris Quirini. *idem* 3. *Georg.* Pater Quirinus. *idem* 6. *Æn.* V. Romulus. Hinc.

QVIRITES. V. Romani; & QVIRINALIA.

Ferix dicta sunt in Quirini honorem celebrata 13. *Cal. Mart.* quæ etiam ferix stultorum dicebantur, quod cum quisque in sua curia Fornacalibus, quæ indictione ferix erant, feriretur, & sacra faceret, stulta populi pars, quæ sua Curia esset, ignorans tem diuinam Fornacalibus omiffa Quirioalibus faciebat. Ita *Fest.* & *Ouid.* lib. 2. *fast.* Proxima lux vacua est; ac tercia dicta Quirino, Qui tenet hoc nomen Romulus ante fuit. Sacra Quirina.

R

R. canina littera dicitur à Persio *Sat.* 1. V. ira & RABIES, ei.

Canum propriè est, sed ad homines quoque transfertur animi rabies.

Archilochum proprio rabies amavit iambo: Scui doliore *Virg.* 1. *æn.* Ignescunt ira, & duris dolor ossibus ardet. *idem* 9. *Æn.* Furor. V. *fun loco.* Viperea anima. *Virg.* 7. *Æn.* Vipros viperem. *Marr.* Ignis: atque olibus implicat gremi. *ibidem.* Infamia: Amaros dolor: Durum venenum: Horribile rabie, & diro stimulante venena. *Quint.* Os rabidum. *Seneca* *ad Alcibi.* *Mart.* 6. 64. Horensia Erynnis. *Ouid.* 1. *met.* Scimus cæci in pectore, *ibidem.* Prendens dolor. *Seneca* *Herc. fur.* Lac caninum: Gurgureq; imbue: tunc infamia lacte canino. *Ouid.* 1. *lib.* Virus caninum.

Epith. Furens, rapida, seca, improba, seua. Itecur incendens. *Ins.* 6.

RABIOSVS.

Rabidus: Rabie cordis anhelus. *Catull.* Furiosus. V. *fun loco.* Stimulatus rabie. *Ouid.* *epist.* 4. Feruens rabie. *Quint.* Infreni commota furore: Igneus vultus. *Seneca* *Herc. fur.* Infrendens: Impulsus rabie. *Virg.* 10. *Æn.* Spumans ore furor. V. *fun loco.* Verba canina, idest rabiosa. *Ouid.* in *lib.* Rabie concitatus. *Apul.* Furens, ardens rabie: Rabie prestus amara. *Marr.*

RACEMVS. V. Vitis.

RACHEL.

Altera Labani filia pulchrior, Lix soror, Iacobi coniux, Iosephi, & Beniamini parens; quam cum Iacob sobrinus inuenisset pascentem pecora in quodam pastorum iurgio, illam ab illis defendit, domumque auuaculi profectus pro pulchra Rachele septem in arte pastoricia illi seruitutis annos, post quos illi dolose pro illa supponitur Lix maior nati; tandem septem alijs in seruitutem transactis annis illam accepit uxorem, ex qua post aliquantum temporis Iosephum accepit vndecimum ex filijs: cum Beniaminum fratrem postremum, in cuius partu defunctum Rachelem Iacob, & filij plauerunt. *Lege Sacras Genesim.*

Iacobi coniux: Esacidæ coniux: Labanis, dia. *Marr.* Labani filia, genita nata: Rebecca neptis, & nurus: Iosephi parens: Benoni, siue Beniamini generix.

Epith. Pulchra, disiecta, laciida, Syria, Assyria, Haranis, dis: à loco.

RADIVS, ij.

Sexta rubefcentes radios aurore per vndas sparserat, &c. *Lux.* V. *fun loco.* *ubi plura.* Phœbeæ facti signa. *Seneca* *Hipp.* Radiorum vis. *Ouid.* 4. *met.* Fulgor micans: Lucida tela diu. *Lucret.* Solis insignia.

Epith. Ardens, fulgens, clares, coruscus, coruscans, micans, flammans; Phœbeus, ignitus, flammiger, Solaris, Apollineus. Radius: est etiam virga, qua Geometra lineas designant: hinc *Virg.* Descriptus radio totum quæ gentibus orbem.

Est instrumentum texentium. *Virg.* Excussit manibus radijs: & *Ouid.* 6. *met.* Inferitur medium radijs subtegmen acutis. In qua significatione R hombus etiam dicitur texentium radius acutus dicitur *Ouid.*

Est etiam radius in rota. V. *infer.* alia quoque significat.

RADIX.

Ardus robustus querens radicibus hærens: Arbor aut radices altius, &c. Firmamina trunci: Fundamenta plantæ, arboris: Porrigitur radix longi firmamina trunci. *Ouid.* 10. *met.* Strepes lina. *Virg.* 2. *Georg.* Cum semel in fluis ima de suspice recisum. *Virg.* 12. *æn.* Radicum fibra.

Radix, & radícula, qua in acetarijs vescimur, vnde *Ouid.* 8. *met.* Inclytaque, & radix, & lactis massa coacti.

Raphanis, qui sensus reddit acutos. Vacuam replens ventosis follibus alouit: raphanis etiam dicitur, quem vulgus vocat *Ranunculus*, qui in Germania ad infanum magnitudinem solent entrefcere: frigore enim gaudent, & sergiorum

abominantur: Legito plura apud *Plinium* & *Athen.* lib. 2. Raphanides etiam dicitur. Quoddam tormenti genus in mœchos, & cinctos pueros excogitant antiqui; lege apud *Carolum* lxx. xv. Quem attraxit pedibus patente porta percurrent Raphanique mugilescque. - *Legit Muretum interpretem, & Pasticum.* V. Ci. *videt.*

Fibræ, arum, Plin. Capillamenta. *Colum.* Minutissimæ, & extremæ radicales. Bibulæq; recurvas Radicis fibras labentibus irrigat vndis. *Ouid.* 14. *met.*

Radix dulcis, quæ Græcè Glycyrrhiza dicitur, Scythica, ab alijs; quod eius esu sanem Scythæ in plures dies extrahant, hæc Officinis dicitur, *Rapizilla.*

Epith. Profunda, laeta, tenera, valida, robusta, infixa, valida, alta, lenta, pigra, torta, obliqua, bibula, nigra.

Epith. Agrestis, satius, radice potens raphanus.

Epith. Recuræ fibræ.

RAMVS, I.

Frondea testæ. *Virg.* Frondentia hospitia: Frondes dense: Comæ, *metaph.* Brachia. *Virg.* 6. *En.* Ramæa frangitura, *Sarmen.* Arbuta frondentia; Arboræ comæ. *Ouid.* 2. *aleg.* 16. Ramorum vmbre. *Virg.* 2. *Georg.* Pondera rami. *Sil.* 8. f. Rapiunt antiqua procellæ Brachia siluarum. *Stat.* 1. *Thet.* Annofaque brachia pandit Vitis opaca ingens: Brachia tortilibus ramis fundebat acanthus. V. *Arbor.* Aspicit in ceteris lignum succedere furas. *Ouid.* 11. *met.* Idem furas rerefes succedere lignum robora, nempe ligna, ramiq; ex robore, totum pro parte.

Ramulus, diminut. Ramusculus: Pomiferæ comæ, *Pont.* Termetis: Ramus direptus, vel oliuæ. *Her.* apud. 19. Germinat & namquam fallentis termetis oliuæ; alij interpretantur, esse ramum cum fructibus decerptum: Ramule, is. *Ouid.* Ramus ab arbore reiectus: & ex *pers.* 5. *far.* veteris ramalia fagi: Spadix, eis; ramus palmæ vnd cum fructibus reuultus: Manus. fig. Innumeræq; manus, & iturus in æthera vertex. *Stat.* 2. *silv.* 3.

Epith. Parulus, fragilis, comans, opacu, vernans, viridans, frondosus, vmbrians, lentus, tener, incerto pondere nutans, curuatus pondere, pendens, excelsus, altus, floridus, frondens, pandus, motus flamine. *Ouid.* vltidis, bifurcus.

Epith. Ramale vetus; coctum prægrandi subere, idest cortice. *Perf.* 1.

RANA.

Ranula. *Apul.* diminut. Coaxantum genus. Quæque coaxat aquis: ex *Colum.* coaxans per stagna. Sola palude natans querulos dat rana, sussurros. Quæ canit in limo veterem de more querulam.

Ranx oculos cum Luscinia carnibus in ceruino loro aligaros præstare vigilantiam aiunt. *Pier.* *Val.* lib. 19. *Herod.* Ranis aliquando pluisse apud *Atheniensem* author est Phylarcus, nisi dicamus illas esse ranas, quæ æthio imbre summis calicibus in puluere prostrare videatur, quas a-

lunt generari ex corruptione aeris, & pulueris; calore interueniente, ac imbre. At *Hiracides* Lembo refert, circa Dardaniam, & Pgoniam ranis pluisse, atque tam copiose, vt domus, & vix replerentur. Itaque primis diebus aliquot tum occidis ranis, tum domibus oculis sustinebant incolæ; quum verò nihil proficerent, sed vasa replerentur, & vnd cum edulis coctæ simul, affixæ reperirentur ranæ, nec aquis vti liceret, nec pedes in terra ponere propter coactas ranas, regiones deseruerunt; *ex Diad.* & *Enstathio.* Cut simile est, quod legimus in *sacra* *Epulo* de ranis *Ægyptis.*

Agrestis Lycij: cum enim quondam Latonia Iunonis odio iugens cum Apolline, ac Diana paruulis lactentibus in Lyciam peruenisset, sitibunda aquam bibere in Lyciam prohibentes rustici, ipsa precibus in ranas vt conuerterentur deprecata est. Fabulam habes apud *Ouid.* 6. *met.* V. *Latona.* Eueniunt optata Deæ iuuat esse sub vndis, &c. & quæ sequuntur in *Ouid.* Vox quoque tam rauca est, inflataque colla rumeferunt, ipsæque distant parulos conuicia rictus. *ibidem.* Limosque nouæ saluunt in gurgite ranæ. *ibidem.* Edita gurgitibus, olimque immersa profundo, Et Iuceis tantum semper amica vadis. *ibidem.*

Epith. Turgida, callida, garrula, loquax, querula, turpis, palustris, virens, segnis, biaterans, canora, crepitans, stagnicola, salta, aquarica, rauca, viridis, coaxans, coactrix, ragnosa.

Lentus, & mollis piscis dicitur *Oppian.* Paludosa fontium propago, *Aristoteli.* Nympharum ancillagimbris anans, madida canatrix.

Rana rubra. V. *Rubra.* & *Duf.*

RAPA

Et rapum, i. vulgò *Rapa*, oleris genus, quod ab esu humano omnino abolendum esse scripsit *Democritus.* Horum apparatus ad esum docet *Nicanor* apud *Atheniensem* lib. 4.

Brumali gaudentia frigore rapa; *Mart.* Raputum, diminut. *Her.* 2. *far.* 8. Nursina rapa, quæ alijs tumidiora sunt, ac dulciora.

Rapuncul. *Diaster.* vulgo *Rapuncula*, raparum, genus, quod etiam rapum silvestre d nonnullis dicitur: Rapum porcinum, *pan porcino*, herbæ genus. V. *Sup* in herbis. *Ciclamini* Rapum terræ. *ibidem.*

S. RAPHAEL.

Vnus est septem spiritibus, quos ante Deum affare scripsit in *Apocalypsi* *Euangelista Ioannes*, qui quondam, (iubente Deo) sub iuuenis specie Tobiam Iuniorum comitatus, multa perdoctur ad salutem animæ, corporisque, cuius historie hæc in *Biblia* extat liber, quem adire poteris.

Qui quondam descendit Olympo Seruaturus iter Tobiz, &c. *Fidus* Tobiz comes, *Qui* Tobiz comitatus iter tum rursus in ædes Ducturus patrias, &c. *Qui* Tobiam ducens, Syro descendit in amne Tigridis e piscis, &c. *Cæcilius* Podalyrius. *Ætherius* medicus.

RAPINA.

Furtum. V. *sin loco*, *viu multa*. *Præda.* V. *Ennius.* *Rapcus*

ptus; est autem propriè virginis abducto, cum stuprum rapitur, vel nuptias, vt de Sabinis factum à Romanis; vnde: Ducuntur raptæ genialis præda puellæ. *Ouid. 1. de art. Directio.* Hinc raptoris. *V. Fur, Latro, Prædo. Sen. in Oedip. Prædator; direptor, is.*

Epith. Diræ, infanda, violenta, mala, immanis, audax, hostilis celer, eruditus, cupidus, audax: Præda; & hostiles luxum fuisse rapinæ.

RASTRVM, i.

Rastris, orum, g.m. plurali numero; vnde curuos appellauit *Carullus*. Non rastris patletur humus. Frangere glebas rastris. *Virg. 1. Georg. Irpex. V. Rustica instrumenta.* Rarum pecten: Et tonfam raro pectine verrit humum. *Ouid. 1. de remed. Hæc modò verberat cum raro pectine pratum, Idem 4. fast.* Dentes, siue dentalia: dentale enim est lignum, à quo vomer includitur: etiamq; instrumentum ligneum triangulum dentibus ligneis distinctum, quo femina aruo iniecta obruiuntur, idem fortasse cum pectine: Viminisq; trahit crates; ad rastris specimen. *Virg. 1. Georg. Rastris iniquo pondere, idem.* Rastralum. *Plin.* quo stipulæ raduntur, & feniscij cumulo adduntur: Rastrorum vulnus, & vulnera. *Ouid. 1. met.*

Epith. Graues, tenaces rastris; rigidum, curuum, dentatum, ferreum.

RATIO, nis.

Quæ insidet animo, quæ à bellis discriminatur.

Iura animi: Non poterat animi vertere iura tui. *Ouid. 1. de remed.* Imperium animi: Animiq; in membra vigentis imperium. *Stat. 1. silv. 4.* Imperium mentis: Diuina mens: Diuinæ acumen mentis. *Pultr.* Lumen mentis. *Ouid. 4. met.* Mens; Aliudq; Cupido, Mens aliud suadet. *Idem 7. met.* Recta animi. *via. Prop. 3. 3.* Recta animi primum debuit esse via: Regimen: Proinde omisi regimen è manibus meis. *Sen. in Agam.* Nec regi mentis potest generosus ardor. *Idem in Ollau.* Motus celer cogitationis, acumen, solertia, lux, lumen vitæ. *Cic. in officij.* Sceptum animæ, mentis. Veri sensus, diuini sensus.

Epith. Sapiens, cæca, indagans, vera: cui comes, & pars est adiuncta voluntas: Quæ plerumq; iacet densa caligine mersa: dominans excelsa in corporis arce sagax.

Ratio pro causa. V. Causa.

Ratio numaria: est supputatio, siue diarium, quod alij dicunt, *Il Giornale*: Summa; vnde detrahare summam, deducere, &c. est quod vulgò *Sommare, à sottrarre* i conui, &c.

RATIS, is.

Est propriè trabs in nauibus connexa, sed à poetis pro tota naui sumitur, *V. Nauis, & nauium part.* Ratis nauigare antequam naues inuenirentur, in mari rubro Rex Erythre docuit. Iamque ratem retriis diuisis fune soluto. *Stat. 3. silv. 2.* Vix tenuit læcæ nauifraga membra ratis. *Ouid. 1. de art.*

Epith. Vincta, præceps, fragilis, picta, cerata, volucris, vincta, leuis, quassa.

RAVENNA.

Vrbs Italiz celeberrima, & vetustissima, de cuius

sic multa *Strabo lib. 5.* Insignis fuit Artilez obfatione, qua triennium opulentam urbem oppressit: expugnatam denique spoliavit prorsus. *Lege Paulum Diacnum, aliosq; illius temporis scriptores de recentioribus Hærenum de Robert.* Hanc à Theofalis conditam *Strabo* tradit eodem lib. qui cum periculis Tuscorum incursionibus pares non essent, Vmbros in partem Ciuicatis receperunt. *Plin. tamen lib. 2. cap. 15.* Rauennam Sabinorum coloniam facit: hodie sub Romani Pontificis est ditione.

Lenta paludose proscindunt stagna Rauennæ. *Sil. 11. 8.* Rura populosa Rauennæ. *Sidon. Apoll.* Arua subiecta Rauennæ. *Mart. & Mar. 3. 90.* Antiqua Rauennæ tecta. *Idem.* Vrbs Rauennæ, *Pomph.* Rauennates, pop.

REBECCA.

Filia Bathuel, qui fuit Nachoris Abrahami fratris filius ex Melcha coniuge; quam Rebeccam Isaac consanguineus accepit uxorem, ex qua suscepit filios vno partu Esau, & Iacob, qui postremus benedictus à patre, iam primogenitis per venditionem ab Esau receptis, stirpem Abrahami duodecim Patriarchis propagauit. *Lege Sacram Genesim. cap. 24. & seqq.*

Bathuelus, dis; à patre: Nachoris, dis; ab auo: Melchis, dis; à matre: Isaac, dos; à viro: Iacobi coniux; Iacob genitrix, & Esau.

Epith. Prudens, pulcra, Assyria, Haran; ab Haran patria.

RECENS, tis.

Recenter; Nouus; Neotericus.

RECESSVS.

Nunc vos ad Virides vocat arbor densa recessus: Secessus, us; Locus remotus: Eremus. *V. sup. loc.* Penetrabile, per antithesin: Arcana loca: Occulti loci: Abdita fides. Aut vbi lassata est. Sed vera nocte recessus Gurgitis, inelusa sua membra refrigerat vnda. *Ouid. 13. met.*

Epith. Arcanus, occultus, abditus, abstrusus, obscurus, cauernosus, tenebrosus, caligans, dulcis, amoenus, gratus, vmbrosus, seductus, longus, pulcher.

RECORDATIO.

Memoria. *V. sup. loco.* & ibi plura. Officiū memoris officij. *Ouid. 5. trist. 10.* Memoratio prisca bonorum. *C. Gallus. V. Memor. sup.*

REDEMPTIO, &

REDEMPVS.

Ereptus: Libertate donatus: Emancipatus: In liberatorem vindicatus: Liber factus: Seruatus: Reductus, & reuocatus: Ex hoste receptus. *Virg. 6. Æn.* Heu tantis nequiquam erepte periculis. *Virg. O* vnam possem populos reparare paternis Artibus, Hinc.

REDEMPTOR.

Seruator: Saluator: Auxiliumque domus. *Ouid. 4. met.* Reparator: Seruatric; de sceminis: Liberator: Propugnator. *V. Defensor.*

REDITVS, us.

Reuersio: Remigratio: Reduces via: Recursus, us. *Ouid. 11. met.* Regressus, us. *Stat. 2. Theb.* Curia reditura supino Vela. *Ouid. 2. Pont. 5.* O quid solutus est beatus curis. Cum mens opus reponit, ac peregrino labore. Fessi venimus ad lætæ no-

strum.

strum, *Carull. l. 3. 32.* Dulcis reditus. *Horat. C. 2.* Hispana reperit penates victor ab ora Re-meat, refert pedem, gressus, &c.

REDDITVS, us.

Sive reditus, vt à nonnullis scribitur, & *Ouid. 2. de Pont. At reditus iam quique suos amat, &c.* Fructus, us: Proventus, us: Vitilias: Censur, us. *Ouid. 3. trist. 7. & Mar. 5. 39.* Ope, V. *Diuitia*, Sacerdotium gentile, vel gentilitium auicum. *Car. Tacit. 2.* quod hodie nuncupant beneficium iuris patronatus. Fuscæ pensio cellæ. *Mari. 3. 31.* Et seruit dominæ numerosus debitor arcæ. *idem ibi- dem ep. 32.*

REFLUXVS, us.

Vt maris refluxus. V. *Fluxus*, Mare, pelagus, fretum, refluxum: Recursus maris, pelagi. *Virg. 18. AEn. Vnda relabens, ibidem.* Freta æstuosa. *Hor. 2. 7.* Feruetque semper fluctus æterna vice. *Sen in Agamem. 3.* Refusus oceanus, *Virg. 7. AEn. Cum refluisset pelagus, vicinaque litorea pulsar, vexar.*

De maris fluxu, & refluxu Vide quid doctissimus *Gahlaus* philosophatur in suo mundi sistemate, dialogique. Refluxum æquor. *Sid. 11. 2.* Siue alio refluxus (idest oceanus) nostro colliditur orbe: Siue coruscæ suis sidera pascit aquis. *Rut.*

REFORMATVS, z, um.

Renouatus: Innouatus: Rursus forma imbutus: Amicus culpa: Turpi reuocatus ab arte: Qui ad nouam redijt frugem.

REFRIGERATIO, nis.

Refrigerium: Solatio: Quies. V. *suo loco*, Placidæ curæ: Leuamen: Dulce victori lassosudore leuamen. *Carull. Aura refrigerans: Vmbrosi riu: Vmbrosium nemus: Aura gelido afflatu. Non aura gelido leuis afflatu fouet. Sen. Et arborea frigus ducibat ab vmbra: Fessâ refedit humo, ventosq; accepit aperto Pectore, &c.* Frigus, & vmbra: Et quæ de gelidis exibat vallibus aura: Vmbra mihi mitigat æstus: Aura pecebatur medio mihi leuis in æstu: Gratiôr aura. *Stat. 3. silu. Fron- dibus, & patula defendimus arbore Soles: Seductos nacta recessus Gurgitis inclusa sua membra refrigerat vmbra: Gelido nunc flumine Soles trangebatur nimios.*

REFUGIUM.

Perfugium. Effugium: Recessus: Loca tutæ: Suffugium. *Ouid. de nocte: Quid nisi suffugium nimbo- vrantibus essem, Quid si non apas Solem fugientibus vmbra, &c.* *Darem. ibid.*

REX, & REGES.

Quorum insignia olim apud nationes varia; apud Persas prælatos ignis: apud alios ignis diadema, & purpura: apud Romanos hiores, fastes, & ebur. Post aliquot tempora vel Romani Principes ignem veluti Peræ pro insigni regno sibi vendicauerunt, vt paulò inferius. Qui irati etiam ob leuem, & iniustam causam non facile placantur; vnde *Medea Seneca, v. 203.* Difficile quam sit animum ab ira stectere iam concitatum, quam regale hoc putet; qui manus longas habent, vt ex eodem 2. *As. dignosuitur: qui deberent prodesse miseris quolibet die, & supplices protegere, Qui verum plerumque audire*

volunt: vnde *Sen. in Hipp. Nec me super quam durus, & veri insolens ad recta flecti regis nolit tumor, v. 35.* non enim minus turpe existimant flecti, quam vinci reges. Cuius officium V. in *facris paginis 1. Reg. cap. 3.* & apud recentiores de Principis officio disputantes. Olim apud aliquas regiones, populosoque erant leges istidem sacerdotes: vnde *Ouid. 13. met. — quo rege homines, ane fuisse Phœbus Rite celebratur. —*

Iuuenis regius. *Ouid. 2. fast. Regul princeps: Sceptris superbas quisquis admouit manus. Sen. in Med. Decore regali potens. ibid. Qui imperio regit Quodcumq; placidis flexibus Phæsi rigat, &c. pro quo fluuio alios suppones.*

Regnator: Regnatorum Aflix. *Virg. 2. AEn. Phrygie tunc sceptra tenebat Atralus Ouid. 4. fast. Tyrannus. Virg. 7. AEn. Sumitur autem plerumque in — malam partem: Regna tenens. Ouid. 1. de art. & epist. 4. Regni præfices: Rector summus regni: Qui regno dat iura: Qui regnum, & populus sub ditione tenet: Regulus, paruis rex.*

Regnans: qui regnat, regit, &c. Sceptris potitus. *Virg. 5. AEn. Princeps. V. suo loco.* Sceptra tenens; *Virg. 1. AEn. Regno fultus. Sen. in Hipp. Penes quem summa regnorum est. ibidem in Ædip. Regia moderans. ibidem in Herc. fur. Sceptra conatus dextra. ibid. Qui manu regia sceptra regit.*

Epith. Magnanimus, purpureus, magnus, potens, munificus, belliger, inuictus, armipotens, tremendus, minax.

Sceptris, vel sceptro venerabilis. *Stat. 4. Theb. neq; tantum sceptra erant eorum insignia, sed ignis, vt superius vnde Her. dicimus in Antonius, & præsertim meminit in Commodo, & in Pertinace. Ignis tamen ille non est carbonibus, aut lignis, sed tantum lampas fuit. Diadema primus Rom. Principum usurpauit Aurelianus, vt *Vallur* in eius vita narrat, *Lipsi.* referente.*

REGINA.

Regia coniux, vxor: Confort regni Predicta alto solio. *Sen. in Hipp. Regis vxor sponsa: Pulcro sedet illa recessu Insigni solio: Ipsa sedens solio Insigni, stellisque corusco: Quæ cum rege, quat pariter gemmantia coniux Sceptra manu, &c.*

REGIA.

Palatium regis. V. *suo loco*, ubi multa. Regale hospitium: Domus interior regali splendida luxu. *Virg. Ampla atria niueis surgebat columnis. Atri Porticibus amplis recipit: Regalis Principis aula Claud. 1. in Ruf. Augusta loca. ibidem. Fuluo distincta metallo Regia præfulgens. Veterum penetralia regum. Virg. 2. AEn. Tecta regis. ibidem. Sedes, &c. ex eodem. Regiæ fastigia. *Sen. in Hipp.**

Epith. Splendida, ardua, diues, conspicua, illustris, superba, alta sublimibus columnis, clara micante auro, splendens auro, & argento.

REGNUM, i.

Imperium, V. *suo loco*. Regni honor, pondus: Dominus regis. *Virg. 11. AEn. Ditio regni, regis, Solium, sceptraq; paterna. Virg. 10. AEn. Regum solium, Argem. Temo Britannus. Iam sui 4. nemo regnum*

regnum Britannæ: aut de temone Britanno excidet Aruragus summa sceptri dari. *Ouid. 12. met.*

Diadema, & sceptrâ, figur. Quantum secum diadema periculi afferat, ah nescis sceptrâ quid alta ferant? *Aristot. Regia, fig. iacentem regiam. Hor. 1. ad. 37. Inclytum regi decus. Sen. in Med. Regnorum statum. ibidem. Regium onus, regni bona. idem in Ovid. Regni fines; Iniqua nunquam regna perpetuo manent. Idem in Med.*

Epith. Regna excelâ, deserta, peritura, humida, (de mari) Punica, noua, vberima, exera, & alia à locis petita, prouita *Ouid. idest maiorum.*

REGIMEM, is.

Moderatio: Prescriptum: Moderamen: Lex: Dominatus, us: Statutum: Norma. *Hor. 2. 15. Regula: Imperium: Regium imperium pati aliquando difficil. Sen. in Med. Ius; vnde, iura dare: Imperij habent. Hinc; Imperij habenas moderari, &c.*

REGIO, nis.

Status, us: Regnorum status. *Sen. in Med. Ditio: Solum: Est animus, possuntq; solo decedere nostro. Virg. 1. 1. Tractus, us: Cùm sua quisque regat diuerso flumina tractu. Ouid. 11. met. Plaga: Quæ mundi plaga. Sen. in Herc. fur. Prouincia: quo pacto apud Romanos rerum potiores prouinciæ distribuerentur. Lege Sigecum, & Reginum in lib. de antiquis. Roman. Prouincia: Oppida: Vires: Locus, loca: Regnum. V. sup. Orbis: vt. & thalamos alieni concipis orbis, idest alienæ regionis. *Ouid. 7. met. Terra: Hæc quoque terra potest quod aimes dare. id. Tellus aliena Aura externa: externaque nouo latrari terribil aurat ad. 13. met.**

Est quoque regio spatium, quo amplè vrbes dimittuntur, veluti in regiones quatuordecim diuisi vrbes Augustus, vt inf. parebit. *V. Roma: à Græco siquidem vocabulo est deductum nomen; vnde Regeonarius apud Hesychium; Curator regionis: & Regionarchus apud Suidam idem dicitur.*

REGVLA. V. *Regimen.*

REGVLVS.

Qui Attilius prænominabatur, & arte Xantippi Lacædemonij mercenarij militis à Carthaginiensibus captus Romanus fuit celeberrimus, cuius integritatem animi, & constantiam in iurando seruando prædicat *Lucret. 5. & Val. Max. & Cic. 3. de offiis. & alibi. Cùm enim captus à Pœnis illis recepisset se reditum, si Romæ, quo mitteretur ad permutandos captiuos, oblidem pro se, aut permutacionem non reperisset, in tenatu auctor fuit, vt ea permutatio non fieret, quamobrem ipse inuitis propinquis, & affinibus qui illum à reditu prohibebant, in Africam reuersus est, & seque uerum hostibus captiuum, mancipauit, ubi post multos cruciatus rescit palpebris, & in machina religatus, clausus introsum adactis, vigilijs, ac dolore necatus est. V. *Hor. 3. ad. 5.**

Constantis, adus, ingenuus; Aduersos qui fortiter iuit in hostes; Quiq; suæ constantis nomina laudis habet: Prorogat æternam feritas tibi Punica famam Regule; Egredius exul. Hor. 3. 5. V. Gil-

tium lib. 6. cap. 4. Vel quæ, qui redimi Romanos turpe putauit. A duce puniceo pertulit, ipse festas. Ouid. in Ibin.

RELEGATVS, &

RELEGATIO.

V. Exilium, & Exul.

RELIGIO, nis.

Quæ à Poetis per figuram duplici, i, pronunciat Religio: Pietas: Ingenio pietas nec minor ipsa tuo. *Mart. 1. 112. Pia facta: Probitas. Bonitas: Augusta ratio: Pietatis honos. Ouid. ad Luc. & Virg. Cura Deorum. Mart. 1. 112. Pietatis amor, opus, &c. Officium.*

Epith. Sancta, egregia, insignis; eximia, humana, clemens, officiosa, casta, illustis, morigerâ, gratissima cælo: Hinc

RELIGIOSVS, a, um.

Pius: Probus: Sine crimine viuens Pia corda gerens: Obseruans mandata Tonantis: Pura colens simplicitate Deum: Innocuæ studium pietatis habens: Nullo crimine pollutus: Qui cauet à veræ deflectere tramite viæ: Insignem pietate virum. *Virg. Tum pietate grauem, ac meritis si forte virum quem Conspexere. Idem 2. Æn. Quoi iustior alter, nec pietate fuit, nec bello, &c. Idem, Augustus Sanctus, metuens diuum. Pers. 2. idest metuens dios &c.*

RELIGIOSI.

Sacra turba; Religiosos enim vnos nunc dicimus, qui segregati à mundi curis vni Deo vacare student, aliquod institutum amplexi, quò facilis illi placeant: Segregare populo: Monachus. *V. sup. loco. Amicus Deo: Familia sacra, Deo addicta: Quòd tibi sint mores omni probitate verendi, Quòd superes priscum religione Numam. H. Balb. Cultor Numinis. Ouid. 1. met. Pia sacra colens. Pont. Cultor æqui, timidusq; Deorum. Ouid. 5. met. Plebs pia: ex eodem 4. trist. 2. Deuota Deo, nempe dicata: Proles pia. idem 2. de Pont. 2. Miles Dei: Gens addicta Deo: Deorum quisquis amictor. Hor. 2. 1. Mancipata Dei seruitio, gens, plebs. Hinc*

RELIGIO, nis.

Quam Ordinem alio modo nuncupamus, vt Diui Francisci, Basilij, Benedicti, Bernardi, Dominici aliorumq; religio: de quibus diffusè à Paulo de Morigia (si rectè meminì) disputatur.

Institutum: Inceptum: Cetus priorum virorum: Turba priorum: Sacer patrum cœtus: Collegia patrum. Mart. in fast. Proles pia: V. Religij, sup. Militia Dei.

RELIGIÆ Sacre.

Quas nos Christi fideles debito veneramus honore quod Sanctorum membra fuerint, illisq; instrumenta ad gloriam, qua fruuntur, sibi comparandam: de quibus Vide quod doctissimus Bellarminus S. R. E. Cardinalis contra nostri temporis hæreticos luculentissimè scripsit.

Aut violari audax proavorum sancta sepulcra. Bembo. Offia pia, idem. Offia beata. idem. Sacri cineres: Duorum cineres. Offia.

Olim quoque apud Idolatras venerabantur, instrumenta, arma, & huiusmodi ab ijs, quos ipsi Deos habebant, adhibita: vnde Virgilius apud Silium

num Tunonis curram asseruatum asserit: Apud *Nemaeam filuam* in ipsa Molochi Herculis hospitio domo, clauam, lectum (ubi ille cubuerat) & similia conseruata legimus in *Stat. 4. Thet.*

REMEDIVM. V. *Medicina.*
REMEX, &
REMIGES.

REMIGES.
Remigio expellunt alacres transfronsis; locati, *Ban-*
arogolia. Sollicitant alii remis freta coeca. *Virg. 3.*
Georg. Incumbunt pelago, pariterque ad litora
rendunt. *idem 2.* *Aen.* Nautae: Remis insurgunt
haud mora nautae *idem 3.* Adnixi torquent spum-
as, et cæzura verrant. *idem.* Et confidere
transfris: Certatim focis ferunt mare, et æquo-
ra verrunt. *idem.* Et verrunt proni certantibus
æquora remis. *idem.* Impellere remos. *idem 4.*
Ducunt remos. *Quid. 1. met.* Qui flumine lembum
Remigij subigat. *Virg. 1. Georg.* At iuvenes
— reducere Ordinis gremium ad fortia pectora
remos: Æqualique icû fœdant freta —
Quid. 1. met.

Salis ita frequenter Albescit pulvis facies, perfræ-
quora late Spumantem caverit sulcosque gurgite li-
mes, *Silicis* 14. deservit actus remigum: Im-
pellunt marmora remis; ex *Virg.* Lentos tangi-
tis ad celestium remos. *Mart.* 3. Scindit aquas re-
mis: Adductis spumantem freta versa lacertis. *Virg.*
5. æne. Insidunt præter fulcos, et otumque
dehiscit Consulium remis, rostrisque. In-
cumbunt remis. *idem* 8. Æquora remis Nau-
ta secat: Remis naumæ promouet. *Virg.* 10. æne.
Et impellit prope rantibus æquora remis. *Ovid.*
2. met.

Remigis lacerti *Batr.* Quasi; quater surgens extrahit remigis ordo Commouet. *Lucan* 3. Remorum in verberē perstant. *Ouid.* 3. *met.* Naui iuuenum sudanribus acta lacertis. *idem* 4. Quiq; referē pariter lentos ad pectora remos. In numerum pulsa brachia versat aqua. *idem* 4. *trist.* 1. Centenis remiger alis. *Prop.* 4. 6.

Capituo remige pulsa triremis : Coactus remex,
Seliano di galera, Galeotto : Remigio damnatus
agieremos : Adfixus remo : *ex Val. Max.* nempe
damnatus ad triremes ; sic damnatus remo, si-
ue remis, *idem*, significat. Remigis officium.
Quod. 13. mer.

Et valida nisu brachia alterno monet. *Sen in Agamem.* 3. Læuam cuncta cohors tæmis, ventisque petiuit. *Virg.* 3. *Æn.* Qui fodit æquora remis. *Sil.* 12. 14. Torquentesq; fretum tonfarum verberet: *ex eodem.* Insultant pariter pelago. *ibid.* Ponorum qui pulsar tonsis. *ibid.*

Epirh. Validus, canorus, fortis; numerosus, singdens maiora remo.

REMOV5,1.

Quo naues aguntur: Remigium; est ipsa remigatio, siue remigandi opus: Remigis ops: Incitet & velo remigis addat opem. *Quod. I. de art.* Agmen remorum, *Virg. 5. Æn.*

Palma: Palmula; extrema pars, & latior remi, quę
confusa, siuæ confixæ dicuntur à *Virgilio* à decutiendis
fluctibus: *Læzus stringat sine palmula*
cautes. *Virg. 5. Æn.* In lento luctantur marmore
tonfæ, idem 7. *Æn.* & *Val. Fl. 1.* *Virg.* Alij confas

in marmore summo Perstant : Arbor : Cen-
tenaque arbore fluctum Verberat assurgens
Spumant vada marmore verso. *Virg. 10. AEn.*

Palme: *Cerebra verrentes abignis zequora pal-*
mis, Caudil. Remoruc vices : Remorucig; par-
ducite forte vices. Prop. 3. 19. Alz; Nec te quod
clafis centenis remigex alis. idem 4. Naus ala c
Hem. Verbera: Verberibus finis agieuc mole-
que profundo. Luc. 3. pharf. Penicque fenit dux
verberat poutum. Stat. 5. Remoruc verber. Onid.
3. met. Naus flagellum. Anril. Rami carin-
a Sen. un idid. Remi manubrium, Manico del

Epith. Agilis, validus, demissus, levis, pendens, inortus, citus, spumans, æratus, audax, agilis, celer, gravis.

REMVS Romuli frater.

V. Remolero

RENES, Iuni, Remi, Ganchi.

Lilia. V. *suo loco*. Lumbi, orem; à cinctura ad nates lumbi vocantur, vbi sedes est libidinis. Qui du-
ros nequeunt mouere lumbos. *Carroll, lyr. 16.*
Mascula sed calidos habitat lasciuia lumbos :
Latera. V. *suo loco*.

Epich. Lasciui, calidi, teneri, salaces, excussi, exhausti lumbi.

RENOVATVS

Innouatus: Nouatus: Recens factus.

REPRENSIO, nis

Sive reprehensio : Iurgium, & iurgia. Virg. I I: *Æn.*
Obiurgatio. Hinc

REPREHENSVS.

Obiurgatus : Accusatus, argutus : Damna-
tus.

REPREHENSOR.

Accusator : Qui carpit, redarguit, arguit, increpat : Qui reprehendit, increpat, castigat amaris dictis, &c. **Censor**. **Censoria** : *Imm.* *Id.*

RES. rel.

Imaginerum: Obfusque varia confusus imagine rerum. *Virg.* 13. *AEn.* Rerum formæ. *Idem eclog.* Omnia transformet sese in miracula rerum. *Idem 4. Georg.* Spectacula rerum lenium, *idem ibidem.* Rerum discrimina. *Idem 1. AEn.* Sed summa sequat fætigata rerum, *ibidem.* Series longissima rerum, *ibidem.* Rerum ordo. *idem.*

Results

Porta facta patrum, *Virg.* 1. *Æn.* Veterum vo-
lens monumenta vitorum, *idem.* *Hor.* 4. *ed.* 4.
Benefacta, *Prop.* 2. *eleg.* 1. Res memoranda, *ibid.*
dem. Bella, prælia, &c. V. *fa* 1. *locus.* Insignia fa-
cta: Res bene gesta. Heroica facta: Virtutes:
Heroum virtutes mixæ, *Carull.* *Aggon.* Laudes
parentis bellicas, *Sen.* in *Troad.* Memoranda fa-
cta, *idem.* in *Her.* *fur.* Cæsaris viuens monu-
menta magni, *Carull.* *lyr.* 11. Hanc mihi mili-
tiam, veterum quæ pulcritur actis, Annue, &c.
Val. *Flacc.* 1.

RESPUBLICA.

Nomen totius ciuitatis (vt inquit Cic.) cū inter
se ciues nullis subiecti principibus ciuitatem
adminiftrant suam, cuius varia fuit apud pri-
scos

scos forma; vt videre licet apud eos, qui de rebus, scripserunt; *Plato* scriptis, *Cicero* scriptis 6. lib. quorum vix aliquot superfunt fragmenta. De recentioribus non desunt qui multa ex illis rescriptuerunt. Quam rot fuisse (vt ita dicam) respública, quot ciuitate insignis, verum clariores fuerunt Laconica, Atheniensis, Syracusana, Carthagenensis, Romana; & apud recentiores, Senensis, Perusina, Pistoriensis, Pisana, Florentina, Lucensis, Geneuensis, Veneta, aliaq; multae, quae praeter tres postremas, omnes interierunt, dominisq; suae proprijs, siue exteris iniuriae, siue sponte parent.

Communi res: Communis ratio: Patria; Patriae viscera: Neu patriae validas in viscera vertice vires. *Virg. 6. Aen.* Res Venera; idest respública Veneta; & sic de ceteris. Publica commodat. *Quid. 12. met.* Utilitas publica. Vid. Viriatis populi: Piebis. &c. Communis Graecia. Vid. idest ad omnes pertinens. Res: Aiba Refq; Larina; fuit. *Quid. 14. met.* idest respub. Albana, & Latina.

REPVDIVM:

Dimissio est, vel recusatio vxoris ob rem aliquam pudendam.

Renunciatio: Repudiatio: Nuptiae repudiose. *Plaut. in pers.* Libellus repudij: Dissidium. *Quid. 5. met.* Coniux deserta viro: Coniux viduata. *taedis. Sen. in Med.* Paria narrentur tua repudia thalamis. *idem ibid.* Coniugem deferere, aspernari: Alieni abierij, iurisque factus me abiecit. *Medea Sen.* Coniugium soluit. *idem* Dirimit adstrictam fidem arcto pignore. idest repudiare coniugem: Expulsa deserta coniux. *ibid.* Ad suos remissa coniux lares.

Disfractio: sacrificium erat, quo vir, & foemina distringebantur, qui in matrimonium coniuncti fuerunt per consecrationem, in qua farreum libum fuerat adhibuit in vitraque.

RESISTENS.

Obstans: Obstans: Repugnans: Reluctans: Contra sistens: Retardans: repugnans, repellens: Oppugnans: Inexpugnabilis obstat: Nec quisquam instantes Teucros, Iethumq; ferentes Sustinere valet telis, aut sistere contra. *Virg.* Soli por portis Messapus, & acer Atinas Sustinent aciem. *Virg.* Sustinent incursum, instantiagora retardat. Aduersaq; in agmina versus Sustinet instantes. *Quid. 5. met.*

RESPONSVM, i.

Dictum. *V. suo loco, & ibi multa.* Responsio: Reddidit ad nostros talia verba sonos. *Quid. 3. Pont. 2.* Responsio dare, reddere, referre; Alternis reddere verba notis. Dicta referre: Dictis addere verba: Gemitu cum talia reddit: Dixerat & dicta Illioneus sic voce sequutus. *Virg.* Commercialinguae. *Strabo. Theb.* nempe cum voces dantur, & redduntur vicissim.

Epith. Irreprehensa, fida, certa, nec falsis fida, infida.

RESVSCITATIO, & RESVSCITATVS.

A morte reductus: ex *Virg.* Reuocatus ad auras vitales. *Mon.* Reuersus ab inferis. *Mon.* In vi-

eam reduct. *idem.* Reuocatus ad munera vitae. *Vida.* Excitatus rogo: ex *Hor. apud. 17.* Cui reddita vita est: ex *idem.* Reuocatus ad morte. *Virg. 5. Aen.* Restitutus: Et Deus exinctum Creusis Epidaurius herbis Restituit patriis Androgeona focus. *Prop. 2.* Lethae remissus laquea. *Mon.*

Ad superas reuocatus oras. *Vida.* In vitam obita iam morte reuocatus. *idem 6.* Redituus: Rursus eductus in auras: Resurgens; qui diuinis est tumulo redit: Num vanae redeat sanguis imaginis. *Hor. 1. 24.* Iam restitue repositos reuocatos ad lumina vitae: Rursus lucis in auras Eductus, &c. Tollere caput humo reductuo corpore: Qui superas connexa reuiscit. *Virg. 6. Aen.* Nuper animatus, siue rursus animatus, mortuus. *Neon. Panopol.*

RETIA, lum.

Rece, is, g. n. tam piscatorum, quam venatorum: Castis: Castis: Lina humida. *Virg. 1. Georg.* Sed de piscatorijs rebus, *V. supra, piscator.* ubi rectorum genera multa. Plagae: rariora retia: Nexilibusq; plagis fluas Erymanthidos ambit, *Quid. 2. met.* Funditur insidius, & rara fraude plagarum, Terribilisq; cadit fulmine dentis aper. *Ruril.* Nodosis decepta plagis duerberat auras Frustra: Varx, vel variorum. *Lucan.* Valli, pericula, tibiches plagarij, fureculae sunt, quibus retia feris exiguntur: Rete grandi macula: rete rarum appellat. *Virgilius.*

Tendicula, & laqueus, quo cerni capluntur. Est etiam tendicula, nebula; siue nebulosum rete, quod turdis, & gallinaginum genti in aere tenditur, *Ragna.* Ames, tis, peritica aucupalis tendicula sustentans; aut amite leui rara tendit retia. *Hor. apud. 2.*

Indago. *Luc. & Virg.* Saltusq; indagine cingunt, 4. *Aen.* Reticulari indago. *Budani.* est series plagarum saltus cingentium, & feras includentium: Carbaseum septum eidem dicitur. Sic ligat immensa virides indagine saltus. *Claud. 2. in Ruf.* Prodest tamen alite capta: Aut lino, aut celamitis praemia parua sequi. *Quid. 1. de rem.* Calami, *V. fuscatae.* Viscatae virgae. *idem 15. met.* Hamus, *V. suo loco.*

Pedicae: Et gruibus pedicas, & retia ponere coruls, quaecumque solo defixa cohaerit Aies, &c. idest in pediculis. Insidius: Insidius aubus molis. *Virg. 2. Georg.* Laquei: Tom laqueis capere feras, & fallere visco. *ibid.* Doli: Tendit turdis edacibus Dolos. *Hor. apud. 2.* Crasis: Decipere volucres crare, vel calamo, aut iemi Tenere laqueo. *Sen. in Olla.* Artes dolose: Retia cum pediculis, laqueisque, artesque dolosas Tenite, nec volucres viscata fallite virga. *idem.* Vincula: ac trepidans volucris attingit vincula motu. *Quid. 11. met.* pediculae. Linea: Tremulave captum linea trahit piscem. *Mari. 3. 57: & 8. 78.* Sed tendit audis rete subdolum turdis. *idem.* *V. superius.* nebulosum rete: Aut impeditur castibus refert clauis. *ibid.* Lina madentia. *Quid. 6. fass.* Nassa. *2.* Carcer nassa. *Luc. 12.*

Rari plagarum anfractus: Rarusq; plagarum Contrahit anfractus: Viscus. *Virg. V. suo loco.* Tremula seta: ad piscatorem pertinere. *Len. 1. da. piscare.* *Mon.*

Mart. Nodosa lina. *Ouid.* 3. *met.* Alius raras Ceruice graui portare plagas, &c. *Sen.* in *Hipp.* *shique multa ad venarum spissantia.* V. infra. Venatio.

Epith. Nodosa, subdola, dolosa, madida, madentia, ducentia, pisces, humida, humentia, nodosissima direpta plagis, densa, rara, nexa, eua, cauta, sinuosa, nexilia, dinuata, torta, tonsa foris recta: lina.

Epith. Dolosi, laxi, lassati, arcti castes.

Epith. Nexilis, dolosa, nodosa, fallax plaga.

REVERENTIA.

Obse uantia: Cultus, us: Obsequium: Obsequij cultus: Mores verendi. *Petr.* Cultura; quæ tamem proprie aliud notat.

Epith. Decens, placida.

REVS, I.

Iniquus: Peccator. V. *justus*. Sons, & fontes: Cui pallor in ore: Obnoxia mens culpæ. *Arces.* Obnoxius: Nocens: Obrueret ista soler ministris plena nocentes. *Ouid.* de *nuce*. Noxium. caput. *Sen.* in *Med.* Squalorrei. *Iam.* Criminis author.

Seu ad reventum est subfellium. *Carull.* *lyr.* 40. Subfellia autem, ut inquit *Alex.* erant Tribunalium triumvirorum, Quæstorum, & huiusmodi minorum iudicia exercentibus; qui non in felle curulis, neque tribunalibus, sed in subfellijs confidebant ad reos iudicandos: Reus agitur, qui accusatur: Reus peragitur, qui damnatur, teste *Bernaldo*. Communis culpæ cur reus vnus agor. *Prop.* 1. 40.

Epith. Turpis, tristis, peruersus, conscius, audaces facti, immensa vitiatorum mole grauius, peccati labe notatus, mordaci corda dolore conscia confidens, inuestus, sollicitus, crepidus, squalidus.

Absolutis reis, amici eorum, qui prius squalidi, capillis, & barba promissa vivebant, tondebantur, & mutatis vestibus vincti Capitolium ascendebant Ioui gratias ex voto acturi, honorifice deductus domum à foro claris oratoribus, qui victoriam eorum eloquentia obmuerant: huc *Mart.* 2. 74. Ad altaronum templa cum reum misit.

RHADAMANTVS.

Iouis ex Europa filius, Cretæ rex, qui propter iustitiam inferis vinbrarum iudicis præfectus fuisse dicitur à poetis; alij dicunt non regem fuisse, sed ob auctoritatem, & prudentiam (vt *Plato* scribit in *Minos*) ab hoc in regni sui administratione socium electum fuisse; quo in vrbe pro iustitia administranda utebatur: qui quotannis vicos, & pagos insule circuibat legum administrationi intentus, & reasq; tabulas, quibus leges insculptæ erant circumcinctus, vnde & æreus dictus fuit.

Gnostus hæc Rhadamantus habet durissima regna. *Virg.* 6. *Æn.* Iouis filius, Europæ: Minos frater: Sarpedoni geminus: Æreus arbiter, iudex, &c. Iudex infernus: Agenorides. *Man.* ab auro: Geminusq; Cretas facit discerens. *Sen.* in *Herc.* *Oer.* Minos, & Rhadamantem intelligit. *idem* in *Herc.* *fur.*

Insularum multarum potius imperio, cum illas iussissimè regeret à Minos fratre ob inuidiam pulsus ad insulas Ioniz, Carizq; oppositas accessit. *Diodor.*

RHAMNVS, vntis.

Vicus insignis in Attica regione, in quo Nemesis colebatur, vnde ipsa Rhamnusia dicta fuit, & Rhamnusia. Cuius quidem in Capitolio sacellum fuit, quamvis nomine careat Romano, vt *Plinius* scribit.

Acantidis tribus: Attendit coruo tristis Rhamnusia vultu. *Stat.* 2. *silv.* 6. V. *Nemesis*. Rhamnusia fides templa, ara, &c. In hoc oppido Amphiarai templum fuit insigne, & Nemesis simulacrum à Phidia sculptum: vnde locus celebratior extitit.

RHÆTIA. V. Rhetia.

RHÆA, 2.

Quæ Ops latine vocatur, & Cybele, & Deum mater, & vt *Strabo* colligit Dea Phrygia, magna mater, &c. filia fuit, (vt canit *Orpheus* in *Hymnis*) Protoponi, siue Celi, & terre, vt scribit *Hesiodus*. Saturni fuit vxor, Iouis, Neptuni, Plutonis, Iunonisq; mater. V. *supra* in *Cybele*. Varia sortita est nomina, de quibus eodem loco dictum. *Leges*. *Gyrald.* *synt.* 4. *Rufin.* lib. 3. cap. 4. *D. August.* lib. 7. de *ciuitate*, cap. 14.

Idæ currus ille sequatur Opis. *Tib.* 1. 4.

Fuit Rheia Silua mater Romuli. V. *Idæa*.

RHEDA, 2.

Quem tollere rheda Veller iter faciens. *Hor.* 2. *sat.* 6. est genus currus leuiculi: huius equi. *Mart.* 1. 13 pars pro toto: Rhedarius: rhede gubernator: Multi rhedarij apud *Varro* nem. Equi rhedarij. *Camilli* de *curru*. V. *Curru*, vbi supra. Caplus rhede. *Vitr.* Locus rhede, in quo vector sedet, *Lucret.* *del Cocchio*.

RHEGIVM, ij.

Dux fuit huius nominis vrbes insignes in Italia, in Brutijs vna, & in Cispadana Gallia altera; & primo Regium Italium nuncupata à restauratore potius, cum verustillimæ vrbs apud historicos frequens fit mentio; altera Regium Lepidi, quam Lepidus amplauit, & nunc *Regio di Lombardia*, sub Mutinensium Ducum ditione est.

Rhegium Iulium; est in littore Calabriae è regione Messanzæ, *Reges di Calabria*. Mania Rhegi. *Ouid.* 14. *met.* Rhegium Taurocomum; quod ibi à Taurica appulerit Orestes purgatus à nece matris. *Leges* *Cæmæ*, vel potius quod certius à flumine præterfluente sic dictum: Rhegini saltus. *Solin.* Phœbia. *Strab.* lib. 6. sic dicta à restauratore Dionysio iuniore: Neptunia, & Posidonia apud *Malica nass*. Rhegina regio. *Englath.* Rhegini populi: Taurocini. *Cæc.* Rhegina agnia.

Rhegium Lepidi: Rhegium Lepidum. *Plin.* Lepidi vrbs, oppidum: Lepidi agnia: Forum Lepidi etiam dictum. Hanc vocem *Maurum* sine aspiratione scribendam docet in *usu Orthograph.*

RIENVVS, i.

Duplex huius nominis flumens, alter qui Bononiâ adfluit, de quo V. *Romaniola* & *Pier* in Germania celeberrimus, de quo mox dicemus.

Cæc. hic

Hic Galliam à Germanis segregat, olim fuit
Romani limes imperij, qui oritur ex Rhetis
alpinis, scilicet ex Lepontijs, vt *Cesar*, ex Adula
monte summam Alpium; siue è duobus fon-
tibus nascitur vnus dici incere (propter mon-
tium iuga) distantibus, altero magis occiduo,
magisque septentrionali, qui antior Rhenus
vulgò; altero magis orientali, magisque australi,
qui Rhenus posterior adcolis dicitur. Hi tan-
dem fontes conflunt, & è duobus vnus Rhe-
nus efficitur, qui propè à capite duos efficit la-
cus, Acronium, siue Constantientem, à Con-
stantia ad eum sita, alterum Venticum, bodie
Cellensem à Cella oppidulo, omois generis pi-
scibus abundantem. Hinc conuersus ad occa-
sum oppidum *Rheynfelden* Vvaimarico bello no-
stris temporibus clarum alluit, eundemque tra-
ctum Basileam vsque sequitur. Ibi verò prorsus
ad septentrionem conuertitur, donec Argento-
ratorum attingat. Inde multas regiones inter-
uens, vrbibus multis lustratis, amnibus, vbi-
que magnis, & exiguis receptis Spiram, Vvot-
matiam, & Moguntiam altus admodum, & tu-
midus peruenit. Hinc ad occasum conuersus
Bingium alluit; inde ad Cefiam vergens tergo
Confluentia, Bonna, & Colonia Agrippina
relictis: demum circa initium agri Batavi (qui
locus nunc Chuiet iuris est, & Lobeco vetusta
arce, & telonio nobilitatur) incidit se bifido cur-
su in diuersa labens, quam diuisionem *Memorizans*
dixit ortum, *Frontinus* diuergum amnis no-
minant. Apud Lipbecum igitur bipartito cur-
sum suum diuidit: pars altera Arenarum recta
petens Geldria primariam vrbem; tunc non multo
flexuosis mœandris sinuosa decurrit vrbem præ-
terfluens Batavodurum vadit; vbi nomen
mutat quovisque in Mosam influit. Pars altera
ad Iseam se flestit, & Neomagus vrbem anti-
quam prætexit, vrbisque mœnia, arcemque
naualiem radit. Vahalis iam nomine clarius long-
go inde agmine Tielani pergit; iuxta anfractuoso
meatu Bonielum ad Iseam relinquit, deinde
non procul Vvoricornio Mosam accipit, mox
apud Gorkomum Lingæ amnis incredibili
lentare segnis incremento aditus Merouæ no-
men accipit à Merouorum arce; & deinceps
alijs acceptis à locorum varietate nominibus;
in Oceanum Batavorum se exonerat. Hæc è
Cassio graphus in lectoris cupidi gratiam translata
sunt.

Gallicus Rhenus. *Catull.* *lyr.* 21. Rhenus bicornis.
Virg. *Georg.* 4. propter duo ostia veteribus nota:
Hodie vna celebrantur; primum enim Vahalis,
Corn. Tac. siue *Vuallia*, Flandriam, atque Selandi-
am versus exit; alterum Lecca, siue Lechus,
vel *Lies* dicitur; tertium *Isella*, *Issala*, siue *Is-
la*, Frisiam occidentalem alluens in sinum Am-
sterdamicum influit: Et quas saxos vexat ripa
aspera Rheni. *Pont.* Flauis vada frigida Rheni.
Sabinus. Fluera Rheni curgidi. *Corrad.* Audaces
Rheni græue murrunt, & vndam. *Martian.* Sa-
xæ flumina Rheni. *Isidor.* Et Rheni sumidas
ponte refringit aquas. *Pont.* Rheni frigora.
Virg. Tradiderat donatas iam tibi Rhenus aquas
Quid. 1. *Isst.* Aut flumen Rhenum, aut pluuus

describitur arcus. *Hor.* *de art.* Nympharum pa-
ter, amniumque Rhene &c. *Mart.* 10. 7. lege tor-
tū epigramma Othryfæ pruing, nempe cum gelu
concretus cernitur, & duratus plaustris premi-
tur bubulcorum.

RHESVS, I.

Thraciæ rex, Ceronis filius, qui equos habuit
velocissimos, in quibus ad Troiam ducentis
pendebant fata Troiana. Cum igitur ad vrbem
suppetias iuratus venisset, noctū in littore castra
locavit, cum clausæ essent vrbis portæ; verum
ab *Vlyssæ* Dolone Troiano quodam proditore
speculatore missis; antequam Xanthum Troiæ
fluum bibissent, vnâ cum *Diomede* illum ag-
gressus interfecit, abductique sunt equi: vadè
Troiana salus pendebat. De *Rheso* lege *Homo-
rum* 10. *Iliad.*

Non *Rhesi* niueis, citisq; bigis. *Catull.* *lyr.* 56. Nee
procul hinc *Rhesi* niueis tentoria velis Agno-
scit. *Virg.* 1. *Georg.* Eionei filius. *Hom.* siue *Strymo-
nis*: *Odyssus* rex: Exigit *Odisi* fata cruenta
ducis, *Quid.* 2. *de art.* *Sithonius* dux; *ex eodem.* Et
qui frigidum *Septena* Tanain ora pandentem
bibit. *Sen.* in *Troad.* nempe Thraciæ rex *Rhesus*.
Legè *Farnabij* notat in *Sen.* Quem interfecit *Vlysses*.

Est etiam *Rhesus* Troianus fluuius, quem septem
habere vada indicat *Homerus* illo versu: Et se-
ptem *Rhesi* vada, tum *Rhodium*, atq; *Caresium*:
idque etiam *Strabo* testificatur.

RHETIA, 2. siue

RHÆTIA.

Duplex est prima, vel superior, quæ non longè à
fontibus Rheni in Belgicum, & Heluetios im-
minet ab occasu; ab ortu verò *Lico* flumine ter-
minatur. Altera siue inferior *Rhetia* à *Lico*
amne, qui primum à secunda differtur, incipit,
& ad *Oenum* vsque amnem porrigitur, at-
que hinc *Danubio*, inde tursum *Alpibus* cla-
ditur: & hæc in *Telinam* etiam vallem, & *La-
rium* lacum excurrit: quæ nunc *Valtellina* dici-
tur vulgò, bellici sane nostri temporis incendij
causa. Hæc autem *Telina* vallis vix proferit
generosa *Rhetica* dicta, quibus *Augustus* dele-
ctatus est.

Prima igitur *Rhetia* alpina est; cuius incolæ *Alpes*
& carum valles incolere à septentrione ad la-
cum vsque *Brigantium*. Verum cum diuersè
à *Cassio* graphus terminetur, ad illos cupidos reijci-
mus: in hæc

Vrbes.

Augusta Vindelicorum, quæ *Augusta Rhetorum*
dicta fuit, & hanc non exare: sed eius radera,
ruinæque videri propè *Isaram* fluum affe-
runt. *Bragodorum.* *Prod.* vulgò *Strach*, *Arç* *Flau-
us*, siue alæ littoralis *Rhetæ* opp. *Prod.*

Altera *Rhetia* continet populos, vulgò dictos *Goi-
sons*: qui duce *Rheto* è *Tuscis* orti *Alpes* tenen-
t: à *Rheni* fontibus, ad fontes vsque *Draui*
fluminis in *Danubium* defluunt: In hæc igitur
tractu præter alia comitatus *Clauennensis*, &
vallis *Telina* insigniores. *Rhetorum* verò pri-
marie

Vrbes.

Tridentum, & *Tridentæ.* *Prod.* qui *Cognominis* vr-
bem

ben assignat: clarissimum è sacra Synodo, quæ præterito seculo ibidem celebrata fuit. Tridentini pop. apud *Plin.* Tridentina regio apud *Cassiodor.* Curia, vulgò *Caria*. Feltria: Belunum: Bormium ad flum. Aduam: Rhetici iug. Clauenna caput Comitatus: Sundrium: Tiranum: Pefelauum: Morbenium vallis Teilinz oppida.

Synonyma.

Rhetice Alpes, vires, Rheticum vinum. *Suet.* Rhetica arma. *Ouid. 2. de trist.* Rhēni fontes apud Rhetiam sunt: Rhetica iuga: apud quæ Rhetico mons est altissimus: Rheticonis culmina: Rhetice culmina, &c.

Rheti pop. Videre Rheti bella sub Alpibus. Drusum gerentem, & Vindelici, *Hor. 4. 4.* quibus Mos vendit deductus per omne Tempus Amazonia securi Dextras obarmet. Vindelici Genauini, Breni finitimi sunt populi Rhetis: Breuiorq; veloces, & arces Alpibus impositas tremendis. *idem. 4. 14.* Immanesq; Rhetos pepalit secundis. *ibidem.*

RHETORICA, æ.

Sive rhetorica, es: & rhetorica, orum: Bloquium. *V. suo loco.* Eloquentia. Ars bene dicendi: Ars, quæ mentem flectit: quæ mentem flectere nouit: Diserti sermones: Doctræ facundia linguæ: Rhetorum studia: disertis sermonis studia: Ars potens quæta in exhedra: Assuetq; tibi doctæ dulcedine linguæ: Equandi superis pectora flecte viri. *Ouid. 1. de Pont. 3.* Opus Ciceronis. *Mart. 7. 92.* Demosthenis arma. *Petr. Arb.*

Flexanimæ studium suadæ: Dea Suada à suadendo sic dicta, quod ad theoreticæ spectat: Regina, quæ deuicta molli Conciliat sibi eorda voce: Dea facunda: Magistra fandi: Dina suauis: Quales alumnis exhibet eloquens Regina gazas, cùm tumidos virum Frangere motus, atque sola Dat populos superare voce. Vis disertis pectoris: Sermo disertus. Colores: dicuntur Ornamenta Rhetoricæ metaphora summissa à pictura. Ornamenta verborum, tropi, schemata, &c.

Rhetor: Orator. *V. suo loco, ubi plura.* Eloquens. *V. suo loco.* Imus ad insignes vrbis ab arte viros. *Ouid. 4. trist. 9.* Qui præcepta dicendi tradit, nouit, &c.

RHODANVS, i.

Fluuus celebris nascent apud Valesios ex monte arduo, quem bicornum dicunt, cui nomen impositum scribit *Plinius* à Rhodo Rhodiorum in illo tractu colonia: ortus autem haud procul Lemanum Lacum apud pagum Nouam villam ingressus seruat colore permeat, & ad Geneuensem oppidum egressus rapido cursu pergens Lugdunensem tractum alluit, tum Viennensem, Allobrogum deinde prætersuens agros provinciam, siue Galliam Nerbouensem, Delphinatam, & inter cæteras vrbes Auiionem persequat: postremo in mare Mediterraneum septem ostijs, vt scripsit *Appollonius in Argonautis*: siue quinque, vt *Diodorus*, & alij: tribus, vt *Artemidorus* apud *Strabonem*, *Plinius*, & *Antoninus*: duobus, vt *Polybius*, & *Prolem.* se exonerat. Hodie tamen ab accolis quinque, & plura nu-

merantur: postremum quod ad Massilienses sit, Massaleoticū appellatur à *Plinio*, siue Massilioticum à *Polybio*. Cæteri sub Gradus nomine nuncupantur. Lege *Cosmographos*. Inter insignes fluuios quos Rhodanus in se recipit hi sunt: Arua, Araris, Isaris, siue Isara, Drune, Druentia, alioque minores.

Rhodani ripæ. *Sil. It. 3.* Rhodani spumantis ad vudam. *Adant.* Auenione sedet, &c. Aggeribus caput Alpinis, & rupe nivali Profluit in Celatæ, ingentemque extrahit amnem Spumanti Rhodanus profciscens gurgice campos. *Sil. It. 3.* Teflis Arar, Rhodanusq; celer, magnusq; Garuma. *Tib. 1. eleg. 7.* Celticus amnis: Celturum fluuius. Qui stagna Lemani Fontis adit, lætusq; fluit inde exilit vadis: Non vbi impellit Rhodanus profundum. *Semin. Idem.*

Epith. Furens, præceps, tumidus, celer, spumifer, ingens, velox, præcipitans, raucifonus: Gallorum inundans campos fertilissimus, Hesperius.

RHODOPE, es.

Strymonis fluuii filia, ex qua oppressit Neptunus Acho giganteum suscepisse fertur, qui & ipse nomen dedit monti. *V. suo loco.* Hanc postea Hæmus rex Thracæ potentissimus duxit vxorem: qui in tantam ambo elati sunt arrogantiam, vt Hæmus se esse Iouem, Rhodope verò Iuonem prædicarent, ac vt Deos se adorari iuberent: qua insolentia Iupiter indignatus in montes eos conuertit. Fabulam attingit *Ouid. 6. met.* *Stephanus* autem scribit Rhodopen esse quoque vrbem in Ionia: vnde Rhodopeæ arces; quamvis pro monte ipso Rhodopes vsurpetur à *Virgilio*.

Threiciam Rhodopen habet angulus vnus, & Hæmum. *Ouid. 6. met. V. Thracæ.* Et tandem niubus Rhodope carintra, Mimasq; *idem 2. met.* Rhodopeius, idest Thracius. *V. Orpheus.* Rhodopeæ arces. *Virg. 4. Georg.* Rhodopes valles. *Stat. 4. Silv. 2.* Vertex. *Sil. Ital. 14.* Antra nivalis Rhodopes. *Pamphil.* Rhodopea cacumina montis: Threici: Strymonis: dos; à patre: Rhodopeia saxa: Rhodopes Trefse iuga. *Seneca.* Rhodopeia regna. *Ouid. in Iliu.* Quam solida riue verberat Arctos. Hæmi coniux, socia, consors tori.

Epith. Glacialis, nivalis, gelida, Threica, alta, æria, cana gelu, niubus candens, medium porrecta sub ætem.

RHODOS, i, g. f.

Insula Asiatica clarissima in mari Mediterræneo ex aduerso Carix, & Lycix sita, Cælo temperatissimo, ac elementissimo fruitur, Soli sacra, vt potè quæ nullo non die Sol eam clarus aspiceret. Olim celeberrima respública, & bellis, quibus finicinis sibi gentes subiugarat: oppida nonnulla habuit, nunc tantum vrbe vnica municipij exornatur ad mare sita eum naturali, ac tutissimo portu, qui cum ceruina imitetur cornua, hinc, & inde in extremisq; arces sunt inexpressibiles ad ingressum prohibendum hostibus: olim pilæ fuere ingenti fauoris mole constructæ, super quibus surgebat Colossus Soli dicatus ex ære, qui fuit septuaginta cubitorum altitudinis, sub cuius crura in portum

Ccc 2 naues

naues extendis velis ingrediebantur. Post quinqueagesimum sextum annum terræmotu prostratus iacens quoque miraculo fuit: pollicem enim eius vix iussu statueret vir amplecti poterat, digiti maiores erant quam pleræque statues, vasti specus defractus habiant membris: qui duodecim annis trecentorum talentorum impensa effectus est. Insulam reuenerunt Equites Hierosolymitani, sed à Solymanno Turcarum Tyranno sub 1522. illis expulsi capta fuit, & illius ære adhuc iacente nongenti cameli fuerunt onerati. Colossium Cares Lydiæ Lysippidis discipulus fecit. Sic dictam nonnulli volunt à Rosa, quæ Rhodi Græcè dicitur, quasi pulcra velut rosa, siue à Rhodo puella Neptuni filia, vt scribit *Diod. Siculus, Enfibius* quidem in *chronicis*, Rhodum, olim Ophiusa vocabatur, à Telechinis conditam scribit sub anno ab orbe condito ter millesimo quadragesimesimo sexagesimo sexto: paulo ante quam *Isophr. Patriarchæ* Jacob filius dux Aegypti à Pharaone perennarietur.

Ophiusa, sic dicta ob præperum copiam: hinc *Ouid. 10. met.* Ipsa suas vrbes, Ophiusa; arua parabat Deferere alma Venus, &c. nam & Rhodos sub Veneris quoque rutela fuit, vt *Cyprus. Asteria*, siue Athra dicta olim, necnon *Stadia. Strab.* postea Telechinis, quod puella, vnde sumpsit nomen insula filia Neptuni, vt diximus, nata fuit ex quadam Telechinum foreore, qui primi dicuntur illam tenuisse; vnde *Ouid. 7. met.* Phœbæamque Rhodon, & Ialysios Telechinis.

Trinachia; Corymbia; Pœssa; Atabyria olim quoque dicta. *Strab. Steph. Pelagia. Anthenon.* Lindus. *Sard.* Tripolis à tribus vrribus; Ialysus; Caphyrus, *Sophian.* Macaria. *Plan.* Vrbes autem dictæ fuere Lindus: Camyrus; Ialysus; vnde & ipsa insula denominata, vt diximus.

Insula Solis; ob colossium Solis, siue quod ei dicata. Insignis terra colosso: Rhodia academia, olim celebris, quam vel Romani frequentarunt: Viues Rhodiæ. *Virg.* vnde vinum optimum elicitur. Turbs insula.

Rhodi; pop. *Inuen.* qui eos imbelles vocat. Telechinis, & Telechini; qui ex Creta, vt scribit *Strabo lib. 14.* primum in Cyprum luertunt, postmodum Rhodum. *Leg. Gyr. syn. 1.*

Rhodos aspero: Contempro mallet Rhodos aspera Phœbo. *Stat. 1. silv. t.* Clara Rhodos. *Hor. t.* Claræque; reliquit Sole Rhodon; quod nunquam sine Sole esse obseruatum fuit.

Epith. Nobilis, pulchra, fertilis, frugifera, aurea, irrigua. Phœbeia, fertilis auro, Carpathio marimore cincta, Veneranda filia Veneris. *Pind. clara.*

RHOETVS.

uit Marrubiorum rex in Italia, cuius meminit *Virg. lib. 10. AEn.* Marrubij enim sunt populi Marforum, V. *Marfil.* Hic genuit Anchemolum, cui defuncta matre superinduxit nouercam nomine Caspersam, quam Anchemolus adamauit, & stuprauit: Inde patris iram augens, se ad Turinum conculit in bello Rutulo aduersus Trosianos, vbi à Pallante interfectus est: Et Rhœti de gente vetusta Anchemo-

lum thalamos ausum incestare nouercæ.

Alceterius Rhœti meminit *idem Virg. 9. AEn.* qui sub Messapo militans, ab Eurialo fuit interceptus.

Rhœtus fuit etiam quidam ex gigantibus, qui cum Iouem de Cæli possessione deicere conaretur à *Dionysio* in leonem transmutato interceptus est. *Her. lib. 2. Carm. ad Bacchum, & Virg. 3. Georg. V. Gigantum nomina.*

RHOETEVM.

Est Troadis oppidum cum promontorio Aiæci sepulcro celebratum, quemadmodum Sigæum sepulcro Achillis.

Rhœteum litus: Rhœtea litorea. *Virg. 6. AEn. 6. Sen in Troad.* Rhœtea oræ. *Virg. 3. AEn.* Rhœtea leni verberant fluctu vada. *Sen. in Troad. V. Tris.* Et Graio nobile busto Rhœteum. *Lucan.* quod ibi Ajax fuit sepultus, vt diximus: Dardania, & Arisba opp. in isto promontorio: dictum autem à Rhœtea Sirionis Thraciæ regis, & Ocyrhoes Nili amnis filia.

RHOMBVS, i.

Figura quadrata, solida, lateribus æqualibus angulis verò obliquis; Et est rotula illa, seu machinula, quam intereandem mulieres vertunt: siue agitando tramam glomerent, in circulum, vulgò *Dipantatio.*

Fercula thombi: Turbo. *Hor. epod. 17.* Hac etiam machinula veneficæ forminx vrebantur, quam totius filis confectam ad artem magicam exercendam pollere censabant, vnde *Prop. 3. eleg. 28.* Deficiunt magico torti sub carmine thombi. Cum secta Colcha Luna vapulat rhombo. *Mort.* Scamine rhombi dicitur illa rota. *Prop. 3. f.* Quid torto concita rhombo Licta. Traxerunt torti magica vertigine filia. *Lucan.*

Rombus est etiam piscis, qui: Rhomboides quoque dicitur Prandia rhombi. De hoc lege *Sappho 4. luv.* qui pulcherrime prandium Rhombi Domitiani faceret delineare, siue potius Senatorum Concilium de Rhombo sibi à piscatore Anconitano donato.

RICTVS, us.

Ingens oris hiatus; est propriè setarum rictus, æuium rostrum, os hominum: Spumaque pectuseos circumfluit albida rictus. *Ouid. 3. met.* Ferreo canis exprimamus ore. *Carul. lyr. 43.*

Epith. Sanguineus, rictuque ad verba parato Latæuit conata loqui. *Ouid.* fluidus humano sanguine. *idem.*

Rostrum pandum. *Ouid. 14. met.* de rictu fuillo: Oisque meum sensu pandæ ocelllescere rostro.

RIGOR, us.

Austeritas: Asperitas: Rigiditas: Diritas: Crudelitas: Crudele pectus rigidum: Athena corda. *Stat. 3. Theb.* Rigidus. V. *Crudelitas: Barbarus.* Asper: Durus: Sæuæ pectus cor, &c. Tetricus p.c. Non tetrica nugæ exigit aure meas. *Mart. 4. 8.*

RIMA, æ.

Fissura: Scissura: Fissus erat cæui rima, quam duxerat olim Cùm fieret paries. *Ouid. 4. met.* Vitæ: *idem.* Vitum nulli per secula longa notaruot. *idem.* Rimula, diminut. Rimolus, vt rimolus paries: Rimosa cubilia limo. *Virg. 4. Georg. Jam clarum*

elarum mane fenestras intrat, & angustas extendit lumine rimas. *Prof. sat. 3.* Labantes iuncturæ: Quæ summa iabantes lunctura tabulata dabat. *Virg. 6. Æn.* Signa ruine venturæ. *Ouid. 3. Pont. 3.* Foramen. *V. suo loco.* Hiatus rimæ. *Lucret. 3.* & veteris rimæ contextit hiatus.

Epith. Angusta, caua, hians, renuis flexilis, aperta, muralis: Forcè per angustam tenuis viuecula rimam Repererat, &c.

Spiramentum. *Virg. 4. Georg.* tenuia cera spiramenta linunt, de apibus loquitur, quæ rimas aluearis visco, & glutine linunt.

RIPA, æ.

Fluminum, & fontium extremitas, vt maris litus, à poetis tamen promiscuè fumitur.

Ripula, diminut. *Litus. V. suo loco.* Riparum summa: Et canæ riparum summa tegebant. *Ouid. 3. fast.* Humus amica puppibus: Præcipiti conuulsa Notò prospectet amicam Puppis humum: Ventum erat ad mollem decliu tramite ripam. Margo ripæ. *Ouid. epist. 5.* Crepido: An quæ gramine suscepta crepide fumant Balnea. *Stat. 1. silv. 3.* Jugum ripæ. *Ouid. 11. met.* Viridis margo. *Lucret. 3.* ripam fluminis intelligit.

Riparum tori: Riparumq; toros, & prata recentia riuus. *Virg. 6. Æn.* Riparum margo: Riparumq; clausus margine sine aqua. *Ouid. 2. fast.* Margo aquæ: Inq; Palestinæ margine fedit aquæ ibidem. Viridis margo. *Pont. Muscosa iuga. Prop. 2. 14.* Clivus riparum: Ager gramineus ripæ. *Virg. 7. Æn.* Scapæ tamen vitima viuo Cespice cinguntur. *Ouid. 4. met.* Riparum dorsum: Anfractus riparum. *Stat. 4. Theb.* Fluminaq; obliquis cincti decliua ripis. *Ouid. 1. met.*

Epith. Viridis, fluuialis, viridans, gellda, sonans, resona, spumans, caua, capax, obliqua, limosa, mollis, canora, arenosa, vmbrosa, decliuis, dorsualis, cliuosa.

RIPHÆVS, i.

Sarmatæ mons ad Oceanum septentrionalis, qui mons etiam Hyperboreus appellatur, vbi semper tempestates esse dicuntur, vnde Gens effrena virum Riphæo ruiditur euro. *Virg.*

Aut grandinis instar Riphææ. *Stat. 1. Theb.* Scandite colles semper cauos riuæ Riphææ. *Sen. in Hipp.* Riphææ arces. *Virg. 1. Georg.* Riphææ pruinæ. *idem 4.* Aruq; Riphææ nūquam viduata pruinis: Riphæi montes. *Prop. 1. eleg. 6.* sunt qui scribunt Riphæus.

RISOR.

Idest Irrisor: vel qui in risum profusus est, & dicitur Cacchino, nis. cuius vocabuli meminit *Perfius sat. 1.* Sed sum petulanti spiente cacchino. *V. ver. choliasten.*

RISVS, us.

Qui boni est omnis in infante, si ardeat parentibus: vnde *Carull. in epist. sat.* Dulce rideat ad patrem: & *Virg. æl.* Incipe parue puer risu cognoscere matrem: Contra in iuvene parum læto omen est futuræ mortis: quod *idem Virg. in 6. demonstrat:* Sed frons læta parum, & delecto lumina vultu.

Risus ineptus est cacchus, *Carull. 1. 40. V. infra.* Tollere risum: risu laxare labella: Cessare risu: risum mouere, concitare, excicare: Nunc alacres

risus, nunc & loca læta parantur: Frons læta. *Pont. Ridentis oculi, genæ, malæ, &c.* Sardonius risus. *V. Adagia.*

Epith. Tremulus, dulcis, tener, blandus, lætus, perspicuus, procer, hilaris, mordax, leuis, alacer, facetus, effusus, lepidus, ferenus.

Cachinus, risus solutus. *Virg. 2. Georg.* Immoderatus risus: Cachinatio. *Cic. Mordaces torquet contracta nare cachinos; ex Mart. lam.* tremulos tollis naso crispante cachinnos, *idem.*

RITHMVS.

Siue rythmus, vt ab aliquibus scribitur, est numerus, siue numerorum diuersitas, quæ versus, seu cantu iuncta diuersimodè modulari, vulgò *Aria della sonata, o della Canzone.* Lege priscos, ac recentes artem musicam tractantes.

Rithmicus numerus: Numeri apti. *Ouid. 4. trist. 9.* Sonus consonus: Vox consona versu. *plectro, &c. V. Musica.*

RITVS, us.

Ordo, pro ritu: antiqui ne nesciunt ordinis erres. *Ouid. 2. fast.* Mos: Consecratio: Cæremoniæ. *V. suo loco.* Ritus sacrorum. *Virg. 12. Æn.* Mos tamen est æque dignus, vt quæ iocill. *Ouid. 1. 3. fast.* Ritæ: dixit aliquando *Statius 11. Theb.* pro rituq; recte nefasto: Libratus, iussusq; mori, &c.

Rituales libri, qui de ritibus vrbium condendarum scripti erant. *Cic.* apud nos autem libri rituales sunt qui ritus, & cæremoniæ rationes præscribunt: cuiusmodi sunt *Musale: Pontificale.*

RIVALIS.

Qui cum aliquo eandem amat, vt pellex, quæ amat eundem cum alia. *Corruialis. Quint. Riualitas. Cicero.*

Riuales autem dicuntur facta à feris metaphora, quæ sicientes cum ex eodem riuo haustum petunt, in prælium contra fe inuicem concitantur. *Riuales socij. Carull. 1. 58.* Nec mihi riuahis certos subducet amores. *Prop. 1. 8. Proci. V. suo loco. Æmilius in amore.*

RIVVS, i.

Aqua ex fonte, seu flumine deducta: riuulus, diminut. *Polist. Fons. V. suo loco.* Aquæ riuus. *Virg.* Ad riuos prætereantis aquæ. *Tib. 1. 1.* Sulcus aquæ: Irrigux dabitur non mihi sulcus aquæ. *Ouid. de nuce. Murrus aquæ propè defluentis. Anon. Ad murrus cadentis aquæ. idem.*

Irriguus fons. *Virg. 5. Georg.* Vagus fons. *Claud. Prata rigat fons, ex Lucan. idest riuus: Ammis deriuatio: Aquæ pluuiæ corruatio. Plin. 33. cap. 4.* Liquor vagus: Quos operosa vagi vena liquoris agit. *T. Vesp. Suet. Irrigux aquæ. Pont.*

Epith. Saliens, tenuis, præceps, strepitans, obliquus, celer, fugiens, desiliens, eurrens, suffurans, cum murmure labens, vberibus sæcundus aquis, querulus, fugiens per gramina riuus, nimbis hiemalibus auctus, lymphis arida prata fouens sinuoso tramite, fluens per prata virentia, suauis, exiguus sonitu fugiens per læuia saxa.

RIXA, æ.

Contentio Pugna. *V. suo loco.* Rixosus, contentio-

fus: Verborum pugna decernere; *ex Hom. 1. Iliad.* Studijque ardere nefandis Irarum; atque odij. *ibidem.* Contentio linguæ; Lis; & lites: Ira. V. *sua loci.* Amare prælia linguæ. *Ovid. 2. de art.* Aspera verba. *Manil.* Rabiosa verba. *Sen.* Dissensio: Licitum: Iurgium: Improbæ clamorij scque-
ria cur iurgia Circi.

Epith. Insanum, ferum, asperum, rabiosum, probrosum, durum, ligiosum, improbum malum, difficile iurgium.

Epith. Molesta, iniqua, retrica, amara, turpis, vana, rabiosa, clamorosa, rabida, vesana, insanæ, sanguinea, turpis, improba, levis, misera rixa: Miseras sic improba rixas excitat, succitat, concitat, &c.

ROBVR, oris.

Durissima est quercus. V. *Quercus.* Glans, dis: Fructus. V. *sua loci.* Calix glandis, siue putamen glandis: Cupula dicitur *Officinis:* Galla: Robor, vis; etiam scribitur. Robore nati. *Virg. & Iuven. 6.* Robore natus: siue figmentum poeticum, & hinc natam fabulam nonnulli obseruant; quod præci antiquam domos conderent in excavitis arboribus noctu quiescebant; vnde mane postea egressi rudibus huius fabulæ occasione præbuerunt; tanquam è rupto robore nati esse viderentur. — qui rupto robore nati compositiue luto nullos habuere parentes. *Iuven. 6.*

Pec metaphoram autem animi, & corporis significat firmitatem: hinc Vires valide. *Virg. 5. AEn.* Fortitudo; quæ Virgo Arripotens dicitur *Manitius.* Animi robur: Virtus animi: Gloria fortis *Tib. 1. eleg. 5.* At mihi nunc fongè gloria fortis abest: idest fortitudo abest à me: Robur Herculeum. *Val. Flacc. 1. Arg.* Ingenuum pectus: Ratio inuicta: Vis magna, generosa, animosa: Generosa in pectore virtus. Srenuitas antiqua manet idest, vis, &c. *Ou. d. g. met.*

Non viuida bello Dextra viris, animusq; ferox, patiensq; periculi. *Virg. 10. AEn.* Antiqua virtus: Animus virilis: Mas vigor: viuidus: Magnanima virtus: Sed sisus latis humeris, & mole iuuentutis. *Sil. It. 1.* Bello viuida virtus. *Virg. 5. AEn.* Robur pectoris aenei. *Cruis.* Forma, vigorque animi, quamvis de plebe videbar: Vigores: Virtutes animi: Animus ingens, fortis, excelsus, robustus, &c. *ve inferius.*

Epith. Firrum, validum, præualidum, forte, solidum, durum, inactum, rigidum, inexpugnabile, Herculeum, prestans viribus egregijs, & firmo pectore, fide, laceratissimæ, collectum, nodosum, ferum, externum.

ROBVS IVS.

Fortis: Magnanimus: Generosus: Robore prestans: *Gens Herculeæ.* *Ovid. 2. fast.* Animus robustior. *Stat. 5. silv. 2.* Infragilis aninus. *Ovid. ad Lin.* Inconcussum animum: Fortia corda, pectora. Nescia vinci pectora: Inuictus: Caput insuperabile bello. *Ovid. 2. met.* Inexpugnabilis. *Stat.* Inuictus viribus. *Virg. 6. AEn.* Nullis violabilis armis. *Suet. 2. Tib.*

Fidens animi, atque in verumque paratus. *Virg. 2. AEn.* Impavidus. *idem 12. AEn.* Viribus audax. *idem 5. AEn.* Mellior sanguis: Dum melior vires

sanguis dabat. *idem.* Iuuenili in corpore vires. *idem.* Fidens viribus illi robur, & as triplex circa pectus erat. *Hor. 1. ad 3.* Patientique laborum corpus. *Arast.* Animofus.

Viribus ille confusus perijt. *Iuven. sat. 10.* Vir admirandis lacertis. *ibidem.* Animis ingentibus vsus. *Virg.* Prædurus viribus. *idem 10. AEn.* Herculeus, idest fortis. *Sen. in Hipp.* Longi patiens erat ille laboris. *Ovid. 5. met.* Adamanteus; qui adamantis instar est. *idem 7.* Ferreus: Æreus, &c. Qui valido est robore: Et vinci nescius armis: Animi plenissima magni pectora: Bellator. V. *sua loci.* & *ibi plura.*

ROGATIONVM dies.

Qui Domini in Cælum adscensum solent præcedere, in quibus supplicatione indicta ad agros tendimus, & lustrali aqua aspergentes illorum fecunditatem à Domino imploramus, quem ritum veteres quoque habuere, & Ambarualia festa nuncupabant. V. *sua loci.* ubi etiam synonyma.

Quisquis adest, faveat, fruges lustramus, & agros Ritus vè à præco traditus extat *auo. Tib. 1. eleg. 1.* & lege *istam.* Frugum sacra, vt apud veteres consuefcebant: Agna cadat vobis, quam circum rustica pubes Clamet lo mellef, & bona vinade. *idem 1. eleg. 1.* & lege *istam.* Ternæ sciz, tres enim dies sunt.

ROGVS, I.

Est propriè lignorum fructus ad defunctorum corpora cremanda. Antiqui enim, apparatus mortuorum funus nuncupabant; ignis inflammationem, pyram; lignorum fructum, rogum; in descriptionem, monumentum: operis extructionem, sepulcrum: locum, ubi comburebatur, cadaver, vstrinam: corporis cremationem, bustum: tumulum denique, in quo cadauer vstrum, & cinisatum condebatur. Quo autem modo cadauera olim siue nobilium, siue ignobilium cremarentur, lege apud *Rosinum lib. 5. Antiqu. Roman. cap. 39.* qui omnia diligenter ex varijs authoribus excerpta palam ostendit: nos breuitati studentes omittimus. Hoc autem sciendum, super rogos olim aromata superinfundere consuevit veteres: vnde *Tibull. 1. 3.* Assyrios cinerique ded it odores, nempe amomum, balsamum, tus, costum, diuersalque odoramentorum species, & vnguenta: vnde apud nosstrates principes defunctos moleuit, illos balsamari (vt aiunt) quod herbis tantum odoriferis fit, exenterato corpore. Apud Syros, barymen lacus Asphalticæ adhibebatur ad corpora conglutanda: vnde illa, quæ dicitur *Momoria*, illuc sitipilline adducitur. Hanc autem morem non patrium Romanis fuisse: sed exeterum *Cora Tacitus in 16.* videtur innuere. At quando prima cepa sint cremari corpora. *Plin. lib. 7.* narrat. Pæter autem vnguenta pretiosa quoque defuncto quondam cara murebantur, vt equi, canes, famuli, qui simul vna cum domino comburebantur: qui simul ad Indos, & Sinas recedit, vt videre licet in *Recentiorum epistolis.* V. *Puerus.* De reliquis post combustionem colligendis Vide quid elegantissime in *encomiis.* apud *dehildandus in Suet. in Aug. cap. 100.* ad-

notat.

morat *Casaubonus*, V. *Ciris*. Porro in vrbe Roma nulli fas erat defunctum, vel cremare, vel humare: exceptis tamen Vestalibus, & viris, qui triumphum gesserant, quorum cineres tantum in Vrbem ferre licebat.

Bustum, & figuratè tamen sumitur pro sepulcro: Funditus busta erum. *Sen. in Troad.* Bustum terreno ex aggere. *Virg. 11. AEn.* Flammantia busta. *Stat. 4. silv. 8.*

Ignis, fig. *Sen. in Thyest.* Atque igne arcuit, idest rogo late rediit. Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanius, &c. *Virg. 4. AEn.* Supremis ignis. *Sen. in Oedip.* Vidit, & arsusque supremis ignibus artus. *Ouid. 2. met. 6. 13.*

Pera, idest ignis inflammatio, & pro rogo ipso. Pyrae descriptionem habes apud *Stat. 1. b. 6. Theb. v. 54.* Tridibus interea ramis, generaq; cupressu Damnatu flammæ torus, & puerile pheretrum Texitur, &c. Et picturatus morituris floribus agger. *ibidem.* Lege reliqua, quæ sunt elegantissime descriptæ: Grande onus exequiis, *ibidem.* Torus. *ibidem.* Rogalis roratus. Montis opus cumulare pyram, &c. *ibid.* At regina pyra penetrati in sede sub auras Erecta ingenti tædis; atque illice stela. *Virg. 4. AEn.* vbi Didonis rogam describit: Ingentem struxere pyram. *idem 6. & ibi plura.* Innumeras struxere pyras. *idem 11.* Construere pyras. *ibidem.*

Dardaniq; rogam capitis permittere flammæ, *idem 4. AEn.* Et altos Confendit furibunda rogos, *ibidem.* Ter circum accensos Decurrere rogos, ter mortuum funeris igne Lustrare in equis, &c. *ibidem.* 11. Ara sepulcri, *idem 6. AEn.* Arsurus lectus. *Tib. 1. eleg.* Rogi flammæ. *Ouid. ad Lin.* Positus torus: Errauit posito lenta sibi vique toro. *ibidem.* Flammæ rogales. *idem 3. eleg. 6.* Ardor rogi. *ibidem.* Sepulcrales rogi. *Petr.* Funeræ flammæ: Funereus ignis: Fumus, flamma rogalis.

Funeris ligna. *Prop. 3. 13.* Compone flammæ, & vastum aggerem. *Sen. Theb. 1.* Erectam ad ignes funebrem ascendam struem. *ibidem.* Hæc igne rogali fulgurat. *Stat. 1. Theb.* Quin structum aceruans nemore congesto aggerem Cruore corpus cremo. *Sen. in Herc. fur.* — dumq; audis comprehenditur ignibus agger. *Ouid. 9. met.* Congerie è media, tum primum cognita præpes, *Ouid. 14. met.* Congeries lignorum: Emortualis ignis, flamma: Ferales flammæ. *Muret.* Non pretiosa petri cumulo ture sepulcra Pompeius fortuna tuus non pinguis ad astra, Vt feræ è membris Eoos fumus odores, *Lucean. 8. 8. phars.* Lege etiam *Tib. eleg. 1. lib. 3. V. Spulerum.* Ignes nigri, *Hor. 4. 12.*

Epith. Ardens, calens, audis, niger, flagrans, funereus, infestus, rapidus, altus, arduus.

ROMANDIA.

Sive Romandici, vt dicunt, & vulgò *Romagna*, est provincia in Lombardia, siue Gallia Cispadana, cuius fines vtrij apud *Cosmographos* Est autem regio fecundissima omnium frugum, tam quæ ad vitam necessaria, quam quæ ad humanas voluptates, & delicias opportunè in hæc, quæ olim Flaminia dicebatur.

Vrbes:

Bononia: Ferraria: Raucenna. V. *suis locis.*

Ariminum, vrbs insignis, quæ à fluuio Arimino nomen accipit, & hæc colonia Ariminensis; inter hæc & Cæsenam interluit Rubicon antiquus Italæ limes fluuius squidem hoc tantum celebris, alioquin nec per se conspicendus, vt ipse vidi. Lege *Strut. in Caf.* vbi narrat quæ illi ad Rubiconem acciderint: Ariminum autem portum habet olim satis spacem, nunc modicis nauigij aptum.

Cæsenæ, siue Cæsenæ vrbs à cædendo sic dicta, quod exigun amne cæsa, idest diuisa, vel quod eius ager duobus fluminibus Sapi, & Rubicone sit diuisus. Cæsenatens populi: Cæsenaria vna, quæ inter generosa numerabantur: Arcem, habet validam à Frederico II. conditam, nunc verò pænè dirutam, ac desertam. Sautianum oppidum Ariminum, & Cæsenam.

Cereia: quæ olim Phycocle dicebatur vrbs maxime salis abundans, quæ 15. milliaribus à Raucenna distare dicitur, olim Cereia.

Forum Liuji, hodie *Ferli*, vrbs natura, & situ, re-rumque omnium vbertate præstans inter duos amnes Roncum, & Montonum sita: & hæc inter Cæsenam, & Fauentiam describitur: Fauentia: Fauentina ciuitas. *Cassiod.* Fauentini populi quorum laus in patinis, lancibusq; optima argilla factis.

Forum Cornelij, hodie *Imola*, sita ad Santernum amnem SS. Cassiani martyris, petri Chrysologi, aliorumque sanctorum sepulcro nobilis. Forum Pompilij, hodie *Ferlimpopoli*. Forum Gallorum olim Boiorum oppidum, nunc vicus in Flaminia, & vulgò *Cassellana*: describitur ab *Appiano Alex. 1. b. 3.* Forum Truentinum, hodie *Brentinore*. Lege *Ortelium*. Salsubium, opp. hodie *Cassellano*. Fluij.

Isaurus Flaminia fluuii, qui Picens etiam, & hodie *Foglia*: Pisaurus etiam dicitur *Vibio*: hic accepto Sapi, non procul inde in mare influit: Adriaticum: Crustumium; rapax, & iunctus Sapis Isauo. *Luc. 1. pharf.*

Sapis Cæsenæ fluuius: Ariminum fluuii, qui eiusdè nominis vrbs mœnia lambit, cuius meminit *Luc. 1. b. 1.* Rubicon fluuii. Italiam à Gallia Cispadana secundum veterum terminos diuidens, quem transiens I. Cæsar à Galliis reuertens armatis cum milibus se pop. Romani hostem adiudicauit: Rubiconis amnis. *Muret.*

Metaurus ad Flaminiam reponitur fluuius, quem apud Ariminum constituunt nonnulli, alij apud Senam, idest Senogalliam, ab Vrbini montibus illum desuere pterique existimant; hodie *Metaro*, siue *Metaro*: Anemo *Plin.* Anro. fluuii. propè Raucennam in mare influens, qui tamen prius Fauentiam perficere dicitur.

Crustumium fluuii. haud procul ab oppido, quod hodie *Carotico* dicitur: sic autem dictum voluit oppidum eò Catholici, dum Hæretici apud Ariminum conuictabula agitabant, secesserant; fluuius autem haud procul ab ipso oppido in mare defluit: Scultenna, *Lin. Plin.* siue Scutenna. *Strab.* hodie *Panaro*, Flaminia fluuii. in Padum influens.

Rhenus Boiorum Flam. fluvius : Paruum Rhenum apoclitat. *Sid. It. 8.* O cui prista domus, parvisq; nomina Rheni; vrbem enim praterfluit : Vaternus, siue Vaternus. *Mart. 3. 67.* Vaterno, Eridanodq; pigniores : apud Imoliam est hodie *Sanctus* dicitur : Focaria. *Blond.* promontorium ad mare Adriaticum, hodie *Monte di Pasaro*.

Synonyma.

Flaminia proprie dicta Romandiola, quæ etiam Romandiola dicitur: Penapolis etiã dicta regio ob quinque insigniores vrbes : & hinc via Flaminia dicta fuit, quæ ad Ariminum vsq; ab vrbe strata fuerat à Flaminio Consule, cuius meminuit *Ovid.* 1. de pont. eleg. 6 Flaminiz Claudia iuncta vixit: Emilia dicitur etiam: Emilia regio, campi, agri. Verùm inter Emilianas & Flaminias ob diuisionem regionis aliud interest : quod videre poteris apud *(Synographa)*.

ROMA.

Caput mundi, totiusq; habitatz terræ compendium, vt dixit *Athenius*, quæ si olim Romano ciuitas, nunc Ecclesiastico magis resurget imperio; quam describere vt nunc est, haud hæret animo: etenim libelli plurimi Romam sicuti est describentes palam euigantur, quos quisque audis percurrere poterit, præsertim *Sexti Imperarii*. Illam porro delineare, vt florido erat tempore, igitur animus: nam valde difficile est, tum quod excellentissimi viri, vt *Omphorus*, *Pannini*, *Bartholomæus Martianni*, *Carolus Sigonius*, *Ioannes Ruffinus*, aliq; prolixè descriptionem exsequuntur. Verùm ne desinus capillæ inueniri, ex iam dictis & veteribus aliq; excerptum præstabitur. Roma sic à Romulo fundatore vocata, condita est anno à mundi initio secundum veriorum opinionem 4448. idest anno tertio VI Olympiadis in Latio, quam ab initio paucis incoluere; sed ipsi Romuli, Numæ Pompilij, cæterorumque regum prudentia, legibus, & armorum vi eò creuerit, vt mundum subiecerit vniuersum præter Indos, & Parthos extremos Indis finitimos: ambitum habuit tredecim milium passuum, siue plus, siue minus, turre in murorum ambitu circiter 340. olim 840. Regiones habuit quatuordecim, quæ nunc alio dicuntur nomine, quamvis eadem ferè sint. Colles septem moenibus fuerunt inclusi, vnde septicoilis vrbs appellata, vt infra: portas habuit secundum pomerij productionem diuersas, sed quo tempore florebat magis, hæce censentur.

Capena porta: quæ ad Capenas oppidum vrbi proximam ibatur: quam Italus rex (vt ait *Solinus*) edificauit. Hanc Fontinalem appellabant propter aquæductus, & fontem: & hæc postea Appia à via, quam inde ad Brundisium vsque lapidibus strauit suo sumptu cæcus Appius, cuius adhuc vestigia visuntur nonnulla. Eadem quondam Triumphalis porta dicta, quod per eam potissimum triumphaturi post deuictos Sannites Latinos, & huiusmodi populos in vrbe ingrediebantur. Hæc D. Sebastiani appellatur hodie à templo insigni eidem martyri olim erecto, & per Burghesios restaurato: & hæc Albana porta dici potest, quod ea ad Albam

tenditur: *Mart. 3. 47.* Capena grandi porta, quam pluit gutta: v. scazon. Fuit olim porta Capena prima vrbs regio, cuius descriptionem per *P. Valsorem* factam habes apud *Panninium*: extra quam portam Manalis lapis, Almo fluvius, & alia.

Porta Latina, quæ ad Latinos tendebat vsq; & nunc idem nomen retinet: hæc præ cæteris videtur recentior, cum non numeretur in portis vetustioribus: quæ nunc enim vrbe moenia circumueit cum portis à Bellisario sub Iustiniano Imperatore restaurata fuere contra Gothorum incurSIONem.

Porta Cælimontana, à secunda vrbs regione, quæ Cælimontem dicta est. V. *Mons Cælimi*: & hæc à posteris producto pomerio Afalaria (lege *Prosprium*) quæ S. Ioannis nunc dicitur, siue S. Crucis à postea petimus, Ariciam, Tusculum, & Neapolim vsq; vnde Tusculana porta, & Campana dici possit à Tusculo, & Campania regione. Lateranensis etiam à templo insigni ibidem à Constantino apud Lateranas ædes edificato.

Porta Labicana haud procul à Cælimontana, quæ Porta maior nunc appellatur, siue S. Crucis à templo ibidem à Constantino magno apud Licinianas ædes constructo, & hæc Porta Prænestina, quæ Præneste tenditur.

Porta Exquilina tum apud veteres Romanos, tum apud recentes insignis: ex qua via Prænestina, quod ad Præneste, Gabina, quod ad Gabios, & Labicana etiam, quod ad Labicos ducere: & hæc viæ cum ferè coincidunt, hinc est, vt sæpius confundantur à scriptoribus. Extra hanc de noctentibus solum fuisse summi supplicium inuinit *Cornel. Tacit.* cum ait: Sumptum morte præsto extra Exquilinam de noctentibus supplicium: quod etiam *Plinius* videtur affirmare, quum suo tempore Mæcia porta diceretur: Illud ædèpò videre ardentem te extra portam Mæciam credo æcastor velle. Hoc tamen certum est in *Martyrum* historijs de porta, ac via Salaria frequentiore fieri memoriam, extra quam deducti capite damnati plectebantur. Nisi dicamus cum eodem *Pannino* extra portam Exquilinam in regione aggeris solita fuisse pauperum corpora, vel comburi, vel proijci: via verò Salaria fontes plecti apud Arenalem: vt est hæc modò S. Laurentij à templo eidem ab Constantino magno in Campo Verano erecto dicitur: & Tiburtina, quod Tibur ducit dici potest: sed hæc confunduntur à nonnullis cum Labicana: quod earum viæ inter se coincidunt.

Porta Viminalis à monte Viminali, de quo V. *infra* loca; & hæc post productum pomerium excessisse videtur.

Porta Nomentana haud procul est, quæ Nomentum ibatur: & hæc Porta Agonenfis à proximo Agone, & Quirinalis à monte, cui superimposita est dicta fuit etiam: nunc autem porta Pia à restauratore Pio Quinto Pont. Max. dicitur: & S. Agnetis à templo, quod Constantia Constantij magni filia ob acceptam sanctitatem sanctæ virginis precibus illis erexit haud procul à Bacchi templo, quod postea

vide.

fideles in eiusdem Constantiæ virginis honorem profanis ritibus abolitis converterunt. Dicta fuit etiam Collina; sed hæc ad eam, quæ sequitur spectare potius videtur.

Porta Salaria, quæ etiam Collina nuncupata, nempe quæ colli Quirinali imposita, huius meminit *Ovid.* Tempia frequentari Collinæ proxima portæ, &c. quod autem per eam Sabini sal educerent dicta fuit Salaria, & hæc Feralis porta posset appellari, & Scelerata, quod per eam quidam amati erant capite deducebantur ad supplicium, ut frequentius in martyrum historiis sit mentio, extrâ quam Prætextati cœmeteria esse dicuntur.

Porta Pinciana, à Pincetorum familia, quæ sub Constantino Cæsare florentissima erat; & hæc in Salariam viam, & Flaminiam ob Tiberim, & Anienem fluuios obiectis, deducit; unde à *Pannio* Collatina etiam dicitur, quod eidem iungatur. Dicit etiam posset Hortulorum portæ, quod super Hortulorum collem fere imposita, extrâ quam celeberrima est Burghesiorum villa.

Porta Flumentana, quod ad Tiberim esset, quæ relicto pristino nomine Flaminia dicta fuit, quod inde ad illam Italiæ partem tenderetur, quo Via Flaminia ducebatur; hæc hodie porta populi, siue D. Mariz ad populum ob insigne Dei genitricis templum ibidem erectum; & hæc Porta Martia à proximo campo Martio posset nuncupari.

Porta Trigemina, per quam tres gemini Horatii in singulare certamen cum Curiatjis descensuri egressi sunt; & hæc quod inde ad ostia Tiberina tenderat Porta Offensis nuncupatur; & hodie S. Pauli ob templum à Constantino magno ad eiusdem Sanctissimi Apostoli sepulcrum erectum.

Præter has portas alie sunt in Transiberino tractu, quarum apud priscos haud frequens est mentio, ut potè quæ non adhuc eo pertractum fuerat Urbis pomerium, & hæc sunt:

Porta Portuensis, quæ ad portum oppidum duodecimo, aut amplius ab urbe lapide itur: olim Naualis à vicinia naualium, nunc S. Francisci ob vicinum portæ templum.

Porta Aurelia, quam *Pannius* à Ianiculo, cui superimposita est, Ianiculensem appellat; sic dicta à via, quam Aurelius Cæsar ad Centum cellas vsque strauit. Verum ipsa via Aurelia non ex ipsa Ianiculensi porta incipiebat, sed ali vix cõiungebatur inde exeuntiam Aurelia via aliunde incipiebat, ut inferius: nunc autem Porta S. Pancratij ob templum eidem martyri erectum, vbi & eius ossa recondita; & Calepodij cæmeterium est.

Porta Septimiana à Septimio Cæsare constructa; quæ à Transiberina regione ad Vaticanum collem, & Leonianam urbem transitur via, quæ hodie *Lungara* dicitur; olim porta Fontinalis, teste *Pannio*.

Porta S. Spiritus à templo, & proximo Xenodochio dicta, quæ in Leonianam urbem, vulgò *Burgo*, ingredimur; & hæc Porta Saxia dici posset, quod inibi Saxones quondam habitarent, unde

appellatum Templum S. Spiritus in Saxia; lego recentiores, qui suppeditabant historias præsertim *Sexti Isimerarum*.

Porta Fornecaria, quæ ad fornaces lateritias tenditur, & à vicina leuis amaturæ equitum statione dicitur hodie *Porta de' ualleggeri*. Porta Lateraria dici posset, quod inde lateres Romanis edificij suppeditantur, à qua haud longè Porta Torronis, quæ potius Posterula.

Porta Vaticana (quæ nunc non extrâ Iolm S. Petri teste *Procopio*; & hæc Centumcellensis, quæ ad Centumcellas ibatur eadem via, quæ à Ianiculensi coibat.

Porta Tridampalis aliquando, nunc Angelica ob quosdam sculpeos Angelos in ipsa portæ facie; & hæc S. Lazari à proximo templo, in quo elephantiaci curantur.

Porta Castri, siue Castellæ, siue arcis, quod propè arcem S. Angeli sit collocata; & hæc Aurelia à *Pannio* dicitur, cuius frequens mentio apud *Procopium*, & hæc modò dici posset Porta Patensis, quod inde in suburbana porta olim à Quintio dicta tendatur: necnon Alia portæ à proximo ponte Alio, siue Adriana mole; cui fuit Arx superimposita. Quæ verò olim

Urbis Regiones.

Regio I. Porta Capenæ, de qua paulò antè. **II.** Celimontium. V. *Mons Caelius*. **III.** Indis, & Scipidis Moneta; ab insigni templo, quod regioni nomen dabit; & hæc sub Celio monte erat; & Celio forsit, vbi nunc S. Clementis est ædes: In se enim regio Vespasiani amphitheatrum continebat. **IV.** Via sacra, alias templum pacis sub eodem Vespasiano dicta, quod ipse Paci templum insigne iussit erigi, & Hebræorum deusorum inanubij exornari. V. *Exquilina*. V. *Exquilina*. VI. Alta semita, vbi mons Quirinalis, & Via Collina. V. *Quirinalis*. VII. Via lata, quæ adhuc retinere nomen videtur à templo Sanctissimæ Virginis dicato, quod olim S. Cyriaci Diaconia dicebatur, & hæc ad campum Martium vsque protendebatur. **VIII.** Forum Romanum, apud Tarpeium collem, siue Capitolium; & ibi quondam porta stercoraria à stercore per eam ad hortos deducto, quæ regio cæterarum fuit nobilissima ob ipsum Capitolium antequam Respub. Romana cecidisset. **IX.** Circus Flaminius, vbi campus Martius, collis hortulorum, & Pantheon. **X.** Palatium, à monte Palatino. Vide *Mons Palatinus*; & hæc celeberrima ob Imperatorum Palatium, & Regiam. **XI.** Circus maximus. V. *suus locus*: celebris regio ludos. **XII.** Piscina publica, in qua Thermæ Antonianæ, horti Agniansi; campus Lanatarius, & Septizonium vetus, quæ modo sub vineis rudera ostendunt sua. **XIII.** Auentinus. V. *suus locus*. **XIV.** Transiberim regio, in qua Ianiculus, Vaticanus mons, & insula Tiberis, de quibus V. *suus locus*.

Suburbium vulgò Burgo, siue Urbis Leonia à Leone. **IV.** Pontificæ max. incepta, cuius descriptionem alij suppeditabant: cui præter Molem Adriani, siue Mausoleum, quod nunc Arx S. Angeli denominatur, quicquid ad Vaticanum olim pertinuit, nunc attribuitur, vbi extrâ pome.

pomerium prata Quincſia, & Mons Marij adhuc uomen tetinere videntur.

Subura vicus Romæ in ſecunda regione ſitus, quempiã nuncupatum meminit Iuuenis (teſte Varro) quod fuerit ſub vrbe antiqua. Ipſe autem Varro a Pago portus Succellum, quo antiquitus tendebat iter, dictum putat aliquot permutatis litteris. In hoc vico metetricum olim erant diuerforia, nunc verò piebs Cingaria, & ruſtica: ibi quoque modicis ædibus habitauit Cæſar Dictator in pueritia, vt inquit Suetonius. Huius vicus ſitus variè conſtituitur à Pauiſio in vrbe, ac noſtris habetur temporibus, tu cupide Lector illum adi. Via Suburana: Vicus Suburæ. — Prochyam præpono Suburæ. Imen. 3. — totaque impune ſuburra. Perſ. 5.

Præterea in Vrbe oim Aquæ viginti fuerant per inſignes aqueductus & longinquo traductæ; nempe Aqua Appia; Anio vetus, & nouus; Aqua Martia, aiaſ Aueſia, cuius meminit Stat. 1. ſil. 3. & Propert. 3. eleg. 20. Hic Anio Tiburte fluuius, Cicumnus ab Umbero Tramite, & æternum Martius humor opus. Aqua tepula, quæ erat in Capitolio. Aqua Iulia. Aqua virgo, hodie *Aqua da tremi*, cuius mentio apud veteres. Vid. *Aqua vergo*. Aqua Alſia, ſive Aſſentina. Vid. *Etruria*: ab Auguſto in Vrbe traducta. Aqua Claudiana, Aibudina, Cærulea, Curtia, illam putarim, cuius veſtigia aqueductus adhuc per montem Cæſium in vetus Palatium tendentes videntur: in ipſum enim Palatium aquam Claudius traduxit, cuius aquæ relictus ab ipſo Palatio in ſubiectum velabrum faciè proceſſerit. Riuus Herculeanus. Aqua crabra, hodie *La Marana*. Aqua Subatina, vel Cymina, Aurelia, & Septimiana, quam amiſſam reſtituit Paulus V. Pontif. Max. aiaſ ſuperin ductus fonte Tranſiberim. Aqua Traiana; Alexandrina; Damnata; Aunia; Argentiana; Seueriana; Antoniana; Setina. *Proſopus* ſcribit ſuo tempore fuiſſe in Vrbe aqueductus: *Fonſtini* autem ait ſuo tempore fuiſſe nouem, quorum nomina ipſe reſert, inter quorum aquas omnium clariffima erat Martia, inter reliqua Deorum munera (vt inquit *Plinius*) Vrbi eribua. Virgo quoque, & Appia laudabantur. Hinc *Prop. 2. eleg. 31.* Et creber panter flammis ſurgenti ius ordo Flumina ſopito quæque Marone cadunt. Et leuiſer nymphas tota crepitantibus Vrbe. Cum ſubito Triton ore recondit aquam.

De muro inclinato extrâ Portam Flaminiam, quem vaiſus appellat. *Mura ſexto*. Lege *Proſopium lib. 2. de bello Gotico*, & *Pauiſium* illum referentem in *Comment. de Vrbe*.

In Vrbe Montes.

Septem; vnde ipſa ſepticollis dicta ſunt Palatinus, Auentinus, Cælius, Capitolinus, Exquilinus, Ianiculus, Quirinalis; & præter hos, Viminalis, Pincius, Vaticanus, de quibus V. *Admetus*: *Romani ampliſſentes*.

Lucus in Vrbe fuisse triginta duo. V. *Lucus*.

Fora decem, & nouem. V. *Forum*. Baſilicæ viginti: Campi decem, & ſeptem, inter quos celebres Martius, Viminalis, Exquilinus, Marcia-

lis, Vaticanus. Thermæ viginti, nempe Traiani, Titi, Agrippæ, Syriacæ, Commodianæ, Seuerianæ, ſeu Variianæ, Antonianæ, Alexandrinæ, Diocletianæ, Decianæ, Conſtantinianæ, Septimianæ, Olympiadan, Philippiannæ, Neronianæ, Nouatianæ, ſeu Nouati; apud S. Pudentianæ ædes ad Viminis montis radices; Adriannæ, Variannæ in Auentino; alteræ Traianæ publicæ, & priuatæ. Præterea ad Vrbe

Viz.

Vna ſuper triginta fuisse, de quibus lege *Pauiſium* in *Vrbe*, *Comment.* nempe via Appia, Latina, Labicana, ſive Lauicana. Vid. *Latinum*. Campana, Præneſtina, Tiburtina, vel Gabina. V. *Gabij*. Collatina, quod in Collatium oppidum duceret; vnde Tarquinius Collatinus Lucretiæ celebratæ coniux; Nomentana. Vid. *Nomentum*; & hæc etiam via Figulentiſis, ſive Figulinenſis; Salaria. Vid. *ſuper*, *Porta Salaria*; Flaminia, quæ quod ponte Miuſio traiecto diuiditur, quæ dexteroſum Flaminia, & Aemilia apud *Cæſar. ad. Art. & Plin. Pan. lib. 5. epist.* quæ verò ſiniſtroſum, ſive portus recta tendit in Etruriam Caſſia dicebatur; Claudia, ſive Clodia; Valeria noua, & vetus. Ostienſis; Laurentina; Ardeatina, quæ extrâ Capenam portam ſeſe diuidebant, & vna ad Laurentes, altera deducebat ad Ardeam. Setina via; Quincſia; Gallicana; Triumphalis; Patinaria; Cymina, quæ ad Viterbium viſque tendebat; Cornelia; Tiberina; Aurelia; & Virellia; Caſſia; Portuenſis; Gallica; Laticulenſis, ſive Ianculenſis; Flauia; & Traiana.

Præter hæc habuit Roma Amphitheatra duo; Theatra tria, ſeu quatuor; Circus octo, ſive nouem; Ludus ſex, ſive ſeptem; Naumachias ſex; Nymphae duodecim; Columnas cochliedes duas; Arcus marmoreos triginta ſex; Colloſas æneas triginta ſeptem, marmoreos vnum, & quinquaginta; Obeliſcos magnos ſex, de quibus Vid. *ſuo loco*; bibliothecas publicas vnde triginta, & quibus præcipue Palatina, & Vipia.

Pontes.

Octo numerantur.

Pons Miuſius, primo ab vrbe lapide extrâ portam Flumentanam, ſive Flaminiam.

Pons Aemius, à proxima Aemij Adriani mole, nunc *Pons S. Angelo*. Pons Vaticanus modo dici poteſt.

Pons triumphalis ad S. Spiritus Xenodochium, cuius pizæ adhuc viſuntur propè molas, per quem recta Capitolium tendentes incedeabant triumphaturi; & hic Pons Vaticanus dicebatur, quod ad montem tendebat, & campum, qui oim extrâ vrbs pomerium erant: duæ enim viæ à ponte diuidebantur, quæ montem verſus ibat Vaticana; quæ verò ad portam Aureliam tendebat Aurelia dicebantur; & ſic Pons Aurelius eadem de cauſa dicebatur, vel quod ab Aurelio reſtauratus fuiſſet.

Pons Ianiculenſis, per quem ad Ianiculum montem Tranſiberim abatur; hunc verò, quod Sixtus IV. Pont. Max. reſtaurauit, pontem Sixtum vulgus appellat.

Pons

Pons Fabricius, per quem à regione Transiberina in insulam Tiberis, siue è conuerso ab vrbe tendebatur in Insulam; vnde etiam à nonnullis Pons Tarpeius dicitur, quod è Tarpeio saxo vicinior.

Pons Cestius alter eiusdem insulæ pons, qui nunc *Ponte quadriceps* denominatur ab Herma quadrifrons inter duos pontes collocato. Cur autem à nonnullis dicatur Exquilinus penitus ignoro, cum nec *Panninus* (si recte memini) nec *P. Vissar* huiusmodi meminerit; quum alienus sit valde ab Exquilij.

Pons Palatinus, per quem in urbem ingressi à Portu ostiensi per Transiberim ad Palatium erat aditus; & hic fortassis Exquilinus, quod vel recta per Suburam ad illum montem tendi poterat; & hic etiam olim Pons Senatorum appellabatur, per quem erat nobilium eo tempore deambulatio, præsertim quum traiecit pontem Romana porticus occurrebat spaciaturis: nunc à proximo templo D. Virginii dicato, *Ponte S. Mariæ*: quodd autem sub Clemente VIII. Pontif. Max. Tiberis alluione cecidit, *Ponte vitro*, nuncupatur; quod quidem accidit anno salutis 1598. Sub Gregorio autem XIII. altera pars eiusdem pontis ceciderat, quam ipse refecit; sed vetustior cum altera parte restaurata sub ipso Clemente, vti diximus, cecidit.

Pons Æmilij, qui ante Sublicius dicebatur ad vestigalem ripam Tiberis è conspectu Auentini montis, cuius vestigia in Tiberi videntur, quem iussit Horatius Cocles interdicere, dum ipse Porcenam, & Etruscum vos in reliquo ponte detinebat, vnde proficiens in aquas (perfractio) turus reuertit ad suos. Sic autem dictus quod à M. Æmilio Scauro fuit conditus. Lege *Lucium*. Porro ex ponte Æmilio non solum rei deieciuntur in Tyberim; sed etiam acti desperatione, vnde *Iu. n. iur. 6.* Cum tibi vicinum se præbeat Æmilij pons: nempe vnde te demittas in Tyberim. Pons autem Sublicius factus fuit in Tyberi sub Anro Martio, Vrbique coniunctus. A nonnullis falso reponitur Pons Æmilij in via Flaminia, cum nullus alius, siue nullius alius videntur vestigia præter pontem Malatium.

Et hæc sufficiant pro veteris Romæ descriptione. Lege *Panninum*, *Martianum*, *Catervsq. præsertim* verò *P. Vissarum*, & *Rutilium Nomatianum* in 1. lib. sui *Itinarii*: qui ambo cum *Onuph. Pannini* Commentarijs sunt inspecti.

Recentis autem Urbis descriptio apud vulgatos libellos reperies, & præsertim in *Satis trivariis*, qui Xenodochia, Tempia, Basilicas, Punctificios hortos, Cardinalium palatia, & alia loca insignia per Urbem dispersa lectione edocent. Sed ad

Synonyma.

Romana terra: Omnia Romane essent miraculæ terræ: Natura hic posuit quicquid vrbique fuit. *Prop. 3. eleg. 10.* quam lege, nec non *lib. 4. elegiam 1.* Hoc quodcumque vides, hospes, quam maxima Roma est: Ante Phrygem Æneam collis, & herba fuit: Romani moenia, palatia: Romane arces. *Virg. 2. Georg. Romana tellus.* idem

4. *Æn.* Romanum solum. *Ovid. 3. fast.* Romani fines: Romana vrbs caput rerum. idem 6. *fast.* Romanus recessus. *Rutil. 1. Itin.* Romana potentia, fig. *Virg. 8. Æn.* Romana arx. idem. Romana sedes. *Prop. 3. 2.* Romane turres: Romanum nomen terris fatale regendis. *Tib. 2. eleg. 5.* Altæ moenia Romæ. *Virg. 1. Æn.*

Terrarum caput. *Plin.* Caput mundi. *Lucan. 2. Phars.* Orbis Imperij Latiale caput. idem 5. Quæ dominas arces, & caput orbis habet. *Rutil.* Alter mundus. *Plin.* Tu quoque legis mundum complexa triumphis. *Rutil.*

Urbis æterna: Romulus æternæ nondum formauerat vrbs Moenia. *Tib. 2. eleg. 5.* quam lege totam. Magna Mauortis vrbs. *Virg. 5. Æn.* Quæ toties proprijs circum oppugnata triumphis. *Prop. 2. 15.* Urbis Æneæ, per metalepsin. *Ovid. 1. eleg. 8.* Urbis domina. *Mart. 3. 1. & Ovid. 4. de Pont. 5.* Urbis Romuleæ. idem 5. *fast.* Urbis Martigenæ. *Here. Strutz.* Urbis Quirinalis. *Mart.* à Quirino conditore: Urbis Quirina. *Ovid. 15. met.* Urbis Latia, per antonomas. *Lucan. 5. & Mart. 8. epigr. 8.* Aufonia vrbs, fig. *Stat. 4. silv. 8. & Ovid. 3. Pont. 2.* Italia vrbs, fig. *Virg. 10. Æn.* Urbis alca Quirinali. *Ovid. 1. trist. 1.* Urbis, Quæ magnas domiti possidet orbis opes. idem 3. de art. Urbis Tiberidis. *Stat.* Urbis Romuli; *en Tib. 3.* Magna vrbs, fig. *Ovid. 1. trist. 1.*

Septemontialis vrbs. *Suet.* Septicollis. *Plinarch.* Septem quæ vna sibi muro circumdedit arces. *Virg. 6. Æn.* Septem vrbs alta iugis, toti quæ præfideri orbi. *Prop. 3. eleg. 9.* quam lege. Numæ colles. *Mart. 10. 44.* Capite nunc tauri de septem montibus herbas: Dum licet, hic magnæ iam locus vrbs erit. *Tib. 2. eleg. 5.* quam lege. Continuis septem per culmina montes ite fragor, &c. *Stat. 1. silv.* Septingemina moenia Romæ. idem 1. *silv. 2.* Oleipren colles, Tiberis pater, atqueque prisci Imperij monumenta graues intendite luctus. *Arrost.* At vos in septem discreti culmina montes. *Bomb.* Septem dūmini montes. *Mart. 4. 64.* Septem iuga. *Stat.* Septena culmina. idem. Latij iuga septicollis. *Mascul. 1. el. 19.* Sed quæ de septem totum circumspicit orbem Moutibus. *Ovid. 1. trist. eleg. 4.* Dumque suis vixit septem de montibus orbem prospexit. idem eleg. 7. Vos septingemini celsæ pignora montes, Vosque triumphalis moenia structa manu. Severum oppidum Martis, ob negotia, & lites, quæ Romæ à cunctis vniuersi orbis incolis agitantur. *Mart. 10. 3.*

Princeps vrbium. *Hor. 4. ed. 3.* Fraterno primi maderunt sanguine muci. *Lucan. 1. Phars.* Vid. *infra.* Romulus. Tellus Romula. *Virg. 9. Æneid.* Miuertia moenia. idem 11. *Æneid.* à Romulo filio Martis conditore: Iam Tiberidis arces Iliacæ. *Stat. 1. silv. 2.* Tempia Palatinæ sublimis Romæ: Saturnia tellus, figur. proprie enim Capitolium intelligit, in quo profugus à filio Saturnus habitauit; pro Roma tamen sumitur. *Virg. 2. Georg.* Romulea tellus. *Stat. 4. silv. 6.* Quos Romula terra triumphis diues alit. *Virg. 4. Æneid.* Romuleæ arces. *Stat.* Perurum tellus Quiricum. *Mascul. 1. ed. 19.* Imperij locus. *Ovid. 1. trist. 4.* Decum locus. idem. *Fer-*

ra Immerentis Remi. *Hor. apod. 6.*
Tibris, fig. fluvius pro ipsa vrbe, quam perfecit,
de quo Vid. *suos loco*. Capitolium, & Capitolla,
frequentissime pro tota vrbe.

Petri domus: ob Ecclesie imperium. *Manz.* Pon-
tificum thronus, solium, sedes, &c. Urbium re-
gina; quibus nominibus etiam dicta fuerit Ro-
ma, si quis auct. adeat *Pomponium Festum de antiquis*
vocum significat. lib. 1. 6. Præterea de Verbis ambitu
scribit *Plin. lib. 3. cap. 5.* Vespasiani temporibus
illum fuisse XIII. M. CC. pass. *Vopiscus* autem
tradit Aurelium Imperatorem ambitum eius ad
XXX. M. passuum ampliasse. Sed ad

Epith. Pulcherrima, incl. yta, potens, bellatrix, Au-
sonia, Martia, Romula, Dardania, Saturnia, Dar-
dania, ferax, Mauortia, Romulea, aurea, potens
opibus, diues, præclara, domina, æterna, tutela
præfata Italix, florida, opulentissima, beata,
omnium regina ciuitas, sedes diuini domicilij,
mater omnium ciuitatum, opulenta domus, filia
Martis aurea mæra redimita (ad statum eius
respicit, quæ pulcherrima vdetur in Cæsarium
hortis apud vrbem Leoniam) patriæ exordium
eclipsis. Hinc

ROMANI.

Quos in consilij acutos, in re bellica fortes, in
commercio perhumanos, & in alijs rebus gra-
ues esse dicunt; quondam Terrarum domini
fuerunt, vt canit *Hor.* nunc in suis iacent ruinis
Ecclesie tantum dignitate præmuniti.

Romulidæ. *Virg. 8. Æneid.* Romulidæ: Romulei:
Romuleæ manus: Stirps Romulea. *Stat. 5. silu.*
3. Romuli gens. *Caual.* Romuli nepotes. *idem.*
Remi nepotes. *idem.* Romula gens. *Hor. 4. ad. 5.*
& in *Caro. serm.* Romæ principis vrbium soboles.
idem 4. ad. 3. Romæ alumni.

Romana gens, propago. *Virg. 6. Æn.* Romana iu-
uentus. *Ouid. 5. met.* Romana stirps. *Virg. 12. Æn.*
Romana turba togata. *Prop. 4. eleg. 2.* Plebs Ro-
mana. *Tib. 3. eleg. 8.* Romanorum procerum ge-
nerosa propago. *Ruill.*

Quirites. *Cic.* Quirites, o. sing. *Hor. 2. ad. 7.* Tur-
ba Quiritum. *idem 3. ad. 1.* Quirini populus.
idem 1. ad. 2. Populus latæ rex, belloque super-
bus. *Virg.* Gens togata. *idem 11. Æn.* Genus La-
tium. *idem 3.*

Populus rerum potens. *Ouid. 1. fast.* Rerum domi-
ni: Martia turba. *Mart. 1. 4.* Mauortia plebs.
Claud. Latia turba, figur. *Ouid. 1. fast.* Latia
gens. *idem 4. fast.* Martis turba, & Veneris.
Mart. 5. 7.

Antiqua Tenebrarum stirpe creati. *Virg.* Latio de
sanguine nati. *Ouid. 2. trist.* Æneadæ ab Æneæ
ductore, ac Romulei sanguinis auctore. *Sil.*
Idal. 1. Progenies Troiano à sanguine ducta.
Virg. 1. Æn. Doctus Affraci per metalepsin.
idem 3. Æn. Aufonij, figur. *Ouid. 4. fast.* Dardani
coloni. *Virg. 4. Æn.* Marti, terræque manus po-
nentes; per antonomas. *Hor. in carm. sec.* Albanæ
securæ, figur. *idem.* Scipiadæ classis. *Prop.*
3. 9. qui Scipionem in bellis pro Republica Ro-
mana sequebantur: Augusti fortis signa.
idem 10.

Romanus, a, um; Martius: Quirinus, &c. *Mart.*
& *alg.*

Epith. Martigenæ, Troligenæ, bellicosi, Æneadæ,
Romulidæ, Phrygij nepotes, magnanimi, acres,
rerum domini.

ROMVLVS, & REMVS.

Quorum historia notissima est, cum apud *Linium*,
Dionys., *Malicarnass.*, aliosque tum apud *Seruium* in 1.
Æneid., catervisq. *Postarum Scholasticis*: cuius tamen
hæc est summa. Amulius, & Numitor fratres
fuerunt; hic autem vi maior Latinum regebat
imperium, à quo Amulij fratris dolo fuit ex-
pulsus, vnicuique orbatu filio; filia verò Rheæ
Vestæ Sacerdos electa, vt spes sobolis auferre-
tur; à neptis enim prole per oraculum didicerat
Amulius filii mortem impendere. Iliam (se-
cundum fabulas; nam alius incertus) Mars
compressit; vnde nati gemini Romulus, & Re-
mus, quos Amulius in Tiberim cum matre sub-
mergi iussit. V. *Ida.* Quæ expósitos ad flumen
infantes vagientes reperit Faustulus pastor, ex
vberibus lupæ pendentes. Quos ille prodigio
attonitus susceptos domum duxit, & cum con-
iuge educauit. Cum autem ambo creuissent,
Remus quodam tumultu à regis ministris cap-
tus ad regem puniendum ducebatur. Accurrit
Romulus cum Pastorum manu fratrem libera-
turus. Paullò post quam iam de genere suo à
Faustulo edocti fuissent, in quo Amulio inter-
fecto in regnum Numitorem auum restituerunt.
Ipsi verò ab Aiba (quam eodem regendam reli-
querunt) ad Palantium, vbi fuerant educati,
profecti nouam vrbe ædificandæ capere augu-
rijs, & sulco designati mœnibus legem sanc-
iuit Romulus, nequis muros transire ausus fuis-
set. At Remus neglecto fratris imperio dum
muros transiit à quodam Romuli ministro ras-
tro percussus, obiit. Alij dicunt eundem in-
terisse exorta inter pastores altercatione quif-
nam prior & vrbe regere, & denominare du-
buisset. Solus itaque regno potitus Romulus,
vt vrbe incolis frequentiore redderet Asyl-
um aperuit; Senatores centum, quos Patres ap-
pellauit, conscripsit; ciuitatem instituit, neces-
sarijs legibus instruxit; agrum commissio cum
finitimis bello, deuictisque ampliatum. Vici-
nis Sabinis connubia filiarum denegantibus
virgines, quæ ad Consualia spectacula acce-
sserant, rapi iussit: Equibus Heruliam sibi de-
legit vxorem, qui cum vixit vsque ad mor-
tem. Ceneasibus debellatis triumphum Ro-
mam reportauit, curru quadrisq. iugo, vt ait *Dionys.*
& *Prop.* deuictus, quamvis refellat *Plutarchus*. Vi-
denates deuicit, eorumque coloniam ab Etru-
ria deduxit, vt author est *Dionys.* Attenuates, &
Sabinos prælio superatos in ciuitatem recepit.
Veientibus post aduersam pugnam pacem pe-
rentibus centum annorum inducias concessit.
Hisce rebus gestis cum ad Capræ paludem
concionem haberet ingenti coorta tempeste
repente nusquam comparuit, Patrum, vt credi-
tur, manibus disceptus. *Legge Lucium*, *Plutar-
chum*, *Dionysium*, & alios. *Legge Prop. lib. 4. eleg. 1.*
aitur fabulatur *Ouid. 1. 4. met. de morte Romuli*.
Martigena Quirinus. *Ouid.* Dum casa Martige-
nam capiebat parua Quirinum, 3. eleg. 4. Quo
gradibus domus ista Remi se sustulit olim Vnus
erat

erat fratrum maxima regna focus. *Prop. 4. eleg. 1.*
Romanus alumnus Sanguinis atricem nunc
pudet esse lupam, *ibidem*. Hic proles gemina.
Virg. 1. Æn.

Quirinus, ab hausta, quam eum Marte communem
gerebat: Cana fides, & Vesta Remo cum fratre
Quirinus Iura dabunt. *Virg. 5. Æn.* Procu-
bis lupam geminos huic vbera circum Ludere
pendentes pueros, & lambere matrem, *idem 8.*
Æn. Romanæ auctor arcis. *idem.* Romanæ
conditor arcis. *ibidem.* Trabeatus Quirinus.
Ovid. 1. fast. Domina conditor, vrbis. *idem 2.*
eleg. 14.

Marte factus. *Ovid. 2. fast.* Illadæ fratres Iura petita
dabant. *idem 3. fast.* Martigenæ nati. *idem 3.*
eleg. 4. Martia proles. *idem 3. fast.* Qui septem
geminæ posuisset monia Romæ. *Stat. 1. silv.*
Romanus rex primus: Muortius puer. *Hor.* Pa-
ter inclytus vrbis Latiae. *Stat. Pater vrbis. Ovid.*
2. fast. Pater patriæ Latiae; Vrbis æternæ. *idem 3.*
fast. Si tacurnitas Obfaret meritis, iuuida Ro-
muli. *Hor. 4. g.*

Ilades, ab Iliā genitricē: Hoc pater Ilades eum
Iongum fecerit ænum. *idem 4. fast.* Vt frater
Ilades, & frater conditor vrbis. *idem ad Liu.*
Iliz, Mauortisq; puer. *Hor. 4. od. 8.* Eductisq; pa-
res filuestri ex vberē Reges. *Prop. 3. eleg. 7.* Nu-
trix olim equos & inhumanæ duri papilla lupæ
Iam *and. 4. eleg. 4.* Hunc autem Romulum in Deum
Indigentem inuacatum fuisse fabulatur *Ovid. 14.*
met. cui quoque coniux Herfiliā coniuncta fuit:
Hanc manibus notis Romanæ conditor Vrbis
excipit, & priscum pariter enim corpore nonen
mutat, Oramque vocat, quæ nunc dea iuncta
Quirino est. Herfiliæ coniux,

Frater Remi: Genus Martis sanguisque. *Sen. 10. Off.*
Numitoris nepotes: Numitorque senex amiſſa
nepotum Munera regna capit. *Ovid. 14. met.* Her-
filiæ coniux: quæ dum virum extinctum fletet
ad Iunone data immortalitate Ora fuit appella-
ta. *ibidem.* Romanus rex: Et templum Roma-
ni regis obumbrat. *ibidem.* Romuli verò tem-
plum in colle Quirinali fuit cum porticu, &
ipſius sub Quirini nomine statua. *V. Rurina-
lis.* Romanæ conditor vrbis. *ibidem.* Accæ
Laurentis alumnus: Portantem laſſabat Ro-
mulus Accam. *Stat. 1. silv. 1.* Rheæ filius, siue Sil-
uius.

Epith. Victor, pater, letus, Mauortius, Martigena,
potens, augur, acer, inuictus, trabeatus, Deus
bellicus, &c.

ROS, ris.

Ex vapore modico, & subleui in infima aeris re-
gione generatus, & in aquam cum decidit reso-
lutus.

Lentus humor noſtis. *Virg. 1. Georg.* Rorantia vi-
dimus aſtra. *idem 4. Æn.* Liqueor: Matutinus
humor, liqueor: Matutinus gutta; Roſcidus hu-
mor. *Caſtell.* Ætheria aqua. *Ovid. 1. fast.* Pruna
rorata. *idem 3. fast.* Pruna vitrea. *idem in epist.*
Lacrymantibus atris: ex *Virg.* Eoum geſu.
Prop. 1. eleg. 16. Frigidaque Eoo me dolet aura ge-
lu: Roratis aqua. *Ovid.* Rorales guttæ, li-
quores, &c. Roris argenteus imber: Argen-
tum roſcidum, siue roris: Sparſaque cæleſtis ro-

re madebit humus. Tenuemq; in guttam eogitur
aer.

Epith. Gelidus, matutinus, madidus, humectans,
nocturnus, cadens, stillans, gratissimus herbis,
recens, tenuis, fecundus, grauidus, Eous, ar-
genteus, pluuialis, vitreus, liquidus, cælestis.

ROSA, æ.

Flos nobilissimus, & cæterorum regina, quam Aure-
a dicauit antiquitas, vnde illam roſis plenam
egredientem faciunt poëtæ: & *Homerus* Auro-
ram Rhododactylon vocat, hoc est digitos roſis
ornatos habentem. Roſæ dolori capitis a calo-
re exorto mederi dicuntur; vnde gratas capiti
dixit *Sen. in Hipp.* 766. Et gratæ capiti deficiunt
roſæ: quamobrem in conuiuijs roſarum ſerta
capite gerebant, v. capitis grauitatem fedarent,
& potione aſſuantes refrigerarent. Hinc *idem*
Sen. in Thyſt. Quis me prohibet flore recenti vin-
cire comam. Prohibet, prohibet: Vernæ capiti
fluxere roſæ, &c.

Ecce vigil nitido patefecit ab ortu Purpureas au-
rora fores, & plena roſarum Atria; &c. *Ovid. 2.*
met. Terræ ornamentum. *Heſych.* Purpureus flos
roſæ. *Hor. 3. od. 15.*

Idaho maculati sanguine flores: fabulantur enim
poëtæ. Venerem Adoniam ſilentem ab apro ſau-
ciarum, dum veller accurrere, ſpina pedem pun-
ctam emiſſiſſe ſanguinem, quò irrigata purpureas
radix, quæ prius albæ erant, deinceps purpureas
emiſit. Idaly flores, ob eandem cauſam: Plan-
tarum decus. *Heſych.* Ocellus ſlorum: Flos opi-
mus, *Sappho.* Veris cura: Veneris crepundia: Gra-
ta mulis planæ: Decorum voluptas: Mortalium
decus. *Anacr.* Roſa flos, odorque diuum: Homi-
num roſæ voluptas: Decus illa Gratiarum: Sua-
uium Dionen: Roſa inter flores regnum obri-
ens: Terræ ornamentum.

Calix. *Plin.* Alabaſtrus. *idem.* Roſæ globulus non-
dum explicuit, *Barnes.*

Flos hamatis spinis vallatus: Veris honor. *Mart.*
Flos ſlorum; ſlorum regina: Roſarum fulgor.
Berns. Planta Veneris. *Id. Pans.* Flores amœnæ
roſæ. *Hor. 2. 3.* Veneri ſacra: Veneri ſlos facer: Me-
dio quæ Solis auſta calore Ponit deciduo pen-
dula flore comas: Quæ mane leuibus viget alta
pruinis, Arida ſed primo vespere facta cadit:
Quæ natiuus fulſerit amicta comis: Spinarum tu-
tæ ſub ſtatione roſæ.

Sumitur etiam roſa pro pulcritudine: hinc *Virg. in*
apſicul. Collige virgo roſam dum ſlos nouus, &
noua pubes, Et memorito æuum ſie propter æ-
cum.

Epith. Pulchra, formoſa, lepida, picta, odorata, flo-
rens, amœna, fulgida, verna, candida, virens,
mollis, fragilis, ſuauem, quæ ſpirat odorem, ob-
lectans, vigens, mærida, pubens, humens, tenera
Peſtana. *V. Paſtum:* rubra non tam ob Veneris
ſanguinem, quò irrigata, quàm mero, quod Cu-
pidinem fabulantur effuſiſſe.

ROSARIVM.

Roſetum: Loca conſita roſis: Peſtana rura: Roſa-
rum plantaria, &c. Purpureis quantum ceſti
ſaliuicæ roſcis *Virg. act.*

Si pro Virginis precaria coronula ſumas, dicere li-
cebit.

Rosæ preces. Præclaræ rosæ. Sacræ Virgini dicatæ rosæ. Sacra rosæta. Virginea rosæta.

ROSACEA Aqua, *Aqua rosa*.

Rosa, figur. Multa rosa perfusus; ex *Hor. 1. od. 5.* Gutta odora: Guttaque supposita stillet odora foco. *Bemb.* Rosæ liquores, succi: Rosæ guttæ: Succus rosæ: Vobis de roseo lymphæ nardore flet. *Pom.* Pharij liquores: quod ex Ægypto copia, & præstantia rosarum proueniat. *Stat. 2. silu. 1.* Flos rosarum, figur. Cum flore Mecenas rotarum, & Bessæ tuis Balanus capillis. *Hor. 3. 39.*

ROSTRUM, 1.

Animum quarcumque os, quamvis etiam largo modo pro ceterorum animalium ridu sæpius sumatur: Et tacito locum rostro pererrat: de cane venatico dicit *Sen. in Thyest.* Merisque in corpore rostris. *Ouid. 3. met.* in eadem significatione.

Os. *V. suo loco.* Rostus, us: de quadrupedibus: Vncum os, aduncum, recuruum: Rostum lateri dedit acutum. Oraque adunca dedit. *Ouid. 11. met.*

Epith. Aduncum, rigidum, durum, acutum, reduncum, sagax, minax, æratum, crepitans, vulnificum.

Per similitudinem autem rostra dicuntur etiam partes proræ portæ, & acuminatæ. *Vid. Notam partes.*

Rostra etiam, ad radices Palatini in foro Romano locus erat, ex quo ad populum conciones habebantur, suggestum scilicet ingens rostris natium Antiatium (lege *Lucretium lib. 8.*) exornatum. Rostraque id templum appellatur. Ibi ferebantur leges, agebantur causæ, & conciones habebantur. Erant autem duplicia, noua, & vetera: Noua, quæ ad Palatii radices: & vetera, quæ apud Curiam in Comitio, vbi i Ciceronis occisi caput Antonius inter duas manus poni curauit: & quibus ille Consul, & consularis vir perorauerat elegantissimè. Rostra etiam locus auguratus erat apud Romanos.

ROTA, 2.

Cuius partes sunt: Radius rotæ: Apfis, dis, vel: Rotæ curuatura: Summæ curuatura rotæ. *Ouid. 2. met.* Modiolus rotæ. *Plin.* cui infixi sunt radij rotæ, scilicet medium, & centrum radiorum: Tubus rotæ: foramen modioli, in quo axis versatur. Canthus. *Pres.* ferrum, quo axis munitur: Paxillus: & Embolium, Græca vox, obex, qui rotæ præfigitur, ne excidat: Annulus: ferrum orbiculare, quod inter modiolum, & embolium obijciunt, ne modiolus atteratur: Auræ, flos Euræ. *Pell.* Ferramenta, quæ axi immixta prohibent attritum eius: Sufflumen. *Iun.* quod rotæ iniicitur, ne in præcepis feratur currens: Axungia. *Plin.* vnguen, quo axis iungitur, vt rota facilius circumagatur.

Synonyma.

Orbita. *V. suo loco.* Rotula, diminut. Currus. *V. suo loco.* Axis, est lignum, circum quod vertitur rota, frequenter tamen pro ea sumitur: Orbis, ferratus. *Virg. 3. Georg.* Lapsus rotarum: Obliquæ signa iterata rotæ: Orbis rotæ: Quique agitur rapidæ vinculis ab orbe rotæ. *Ouid. 12.*

Idem, nempe: Ixionis orbes: id est rotæ Ixionis: Prop. 4. 11. *Vid. Ixion, Gyrys Ixionis. Stat. 4. Theb.*

Rora pro anno hieroglyphicè usurpata. Volucricque die rota præcipitis vertitur annus. *Sen. in Herc. fur.*

Epith. Volubilis, præceps, volucris, leuis, currens, properans, rapida, pernix, aligera, stridens, agilis, cita, obliqua, velox, ærea, feruens, feruida, celeris.

ROTVNDVS, 2. um.

Glomeratus in orbem: ex *Virg. 1. Æneid.* In orbem conditus. *Manil. 2.* Teres: Fortis, & in se ipso totus teres, acque rotundus. *Hor. 2. form.* teretis gyro, &c. Reuolutus in orbem. *Manil. 2.* Conuersus in orbem. *idem.* Sinuata per orbem. *idem.* Circularis: Orbiculus. *Nemius.* Orbiculatus. *Varro.* Teretes figuræ, id est rotundæ. *Manil. 1.* Forma rotunda: Giomerabilis orbis. *idem.* In species oui, quod vulgus ouatum appellat.

RVBETA, 2.

Præsentissimi veneni rana, vulgò *Rospo*: tradunt nonnulli officulum in sinistro rubetæ latere, quo attrito in potionem, siue immisso (aniles quippè nugæ) concitetur amor, & ad colium alligato Venus stimuletur; vnde *Iam.* scribit: — misceat fliente rubetam: & *Prop. 14. 3. eleg. 5.* Illum turgentis ranæ postenta rubetæ, Et lecta exectis anguibus ossa trahunt.

Bufo, nis. *V. suo loco.* Rana gibbosa, venenata. Dicta autem rubetæ, quæ in rubis, & veribus potissimum viuunt: Phryni dicuntur Græcis. *Lege Plin.*

RVBEVS.

Ruber, rubra, rubrum: Rubens: Rubidus: Rubicundus: Purpureus. *V. Pappusa:* quamvis in obscuriorem colorem tendat: Flammeus, splendoris est particeps color cum candore quodam: Sanguineus: Inficitur teneras rubente genas. *Tab. 3.* Purpureus color. *Ouid. 3. met.* Coccineus: à cocco baphico, tinctoriove: Coccinus, vulgò *Scarlatæ*.

Minio rubens. *Virg. in eclog.* Minij autem color olim in maximo fuit honore; vnde illo non tam fasti, nempe Deorum festa, & nomina continentur habebantur; vnde *Ouid. 1. fast.* Quæque ferunt illi pictos signaria fastos: sed etiam illo statum colorabantur; præsertim Iouis, cuius faciem festis diebus illi solitam auctor est *Varro.* Apud Æthiopes olim Dei omnes, & proceres minio ilimebantur. Romæ, vt inquit *Plinius*, Anteris Capitolini signum minio pingebatur, cum eius splendor necessarius duceretur. Pro minio purpure vocabulum usurpauit *Martialus*: Et qui purpureis iam tercia nomina fastis lane retere, &c. quamvis ad purpuram quoque retere possit, qua noui Colli indeubantur, vel prætexitis purpureis circumdata limbis: hinc sit miniatus, minio tinctus.

Rosæus color. *Hor. 1. od. 13.* Color vermiglia, & incarnatus. Rusticus: Igneus: Hic saxo splendore rubet, micat igneus ostro. *Stat. 4. Theb.* Rustus.

fus. Catull. partem aliquam rubel subobscuro coloris habens. Vid. *Color flauus*. Xerampelinus, color autumnalis vicis frondium æmulus.

Punicus: Puniceis inuicta rotis Aurora rubebat. *Virg. Spadix:* Spadicus: Phœniceus. *Hyginus.* Ostrinus: Tyctus: Conchyliatus: Sarranus: Thesiliacus. *Lucr.* è ceruleo, & rubro, qualis Martia violæ: Biareus dicitur *Cassiodorus, Pammellæ* cingente: & in hoc olim confundebatur Punicus: Ianthinus: Amethystinus. *Plin.* Violaceus: idem cum purpuriflo apud aliquos: Nec timer ostrino Tuile subire roto. *Prop. 1. eleg. 14.* Ante nouis rubeant, quàm prava coloribus.

RVBICON. V. Remandia.

RVBIGO, ginit.

Quæ in metallis sicut contrahitur, meralla paulatim consumens, sic dicta à colore rubro. Est & vitium illud segetum, quo cuiusque corrumpuntur, & spicæ enarcescunt: vnde *Virg. 1. Georg. 5. cap. 12.* Cui etiam inflicta Rubigalia ad auctendam rubiginem mense Aprilii celebrata 25. die. *Legit Ouid. 4. fast.* qui copiosè rem explicat: Fiamen in antiquæ lucum Rubiginis ibat Extra canis flammis, extra daturus ouis; in quibus versibus, quæ illi immolabantur, ostenditur nempè canis; & ouis extra. Vid. reliqua apud *comptes*. Vid. *Gyraldum syrtens.* 17. & reliqua.

Scabræ morsus rubiginis. *Lucr. 1.* Situs, us: Ruris opes niteant iniquit armæ sitis. *Ouid. 4. fast.* Pieni rubiginis entes. *Sil. Ital. 7.* Horrentesque situ gladios: Ærugo, ginit; æris rubigo. *Hor. Ferrugo:* Ferri: Fessa rubigine tela. *Stat. 3. Theb.* Teritur rubigine mucro Ferreus, & paruo sæpè liquore flix. *Prop. 2. el. 3. 25.*

Epith. Nigra, aspera, rugosa, terra, tetrica, sterilis, mala, scabra, fœda, turpis, atra, inficiens, obducentia, tingens enses, fœdissima.

RVBOR.

At si virgine suffuderit ore ruborem: Flos florebat rubor. *Apoll. 3. Argon.* Genæ erubescerent: Pudor. Vid. *suæ loc.* & ibi plurima. Verecundia: Subest roseo leuiss in ore rubor: Rubentes genæ. *Seneca Med.* Punicus signis in genis.

Epith. Roseus, purpureus, puniceus, coruscus, castus, sanguineus, igneus, flammatus, oras nites, pingens vultum, lenis, virgineus, verecundus.

R V B R V M Mare.

V. Mare Rubrum.

Æquora rubra. *Prop. 1. 14.* Gemmiferi freta maris. *idem 3. 3.* Rubri vada lictoris. *Sen. in Thyest.* Et gemmis mare iucundum iare sanguinem tenent. *idem.* Rubri penetrant ad æquoris vnda. *Pont.* Litus intravit Pelagi rubentis. *Sen. in Oedip.* Rubro falo concta Erycina. *Prop. 3. 11.* Eos qua maris vnda rubet, *Tib. 2. 2.*

Rubrum litus. idem 4. 2.

RVBVS, i.

Dumus, & Dumetum. V. suæ loc. Rubus autem, qui etiam Idæus cognominatur, sentis genus copiosè in Ida proueniens: Sentis: Vepri: Spina: Morus Vaciana; nam mora rubus germinat: Mora rubi. *Marshall.* Poma rubi; *ex Ouid. 4. met.* Frutres hamatis spinis: Rubus canis, vel caninus, rubus est, vel cura fluestris: Rhamnus; sentis genus in sepibus fruticans, ut inquit *Discomides*, & spina alba dicitur Latinis, ex qua, ut inquit *Festus*, faces ad nuptias fieri solebant quinque. *Legit Plutarch. & Seneca lib. 4. Seneca.* vnde *Catullus in epith. 101.* Spineam quate tegdam; sic legendum esse multi asserunt, non pineam: Hinc fructus quem Pictorum turba Spinan ceruinam dicunt, *Spincerrina.* De spina arbore, *legit Plin. lib. 21. cap. 19.* Pulli, & luctibus apti scutus; *ex Ouid. 4. met.* Horrentesque rubos, & amantes ardua dumos. *Virg. lib. 2. Georg.* Rustus, vepri genus: Duris ego perdita rufcis. *Calphurnius in eleg.*

Rubetum, vbi rubi consisti, siue per se crescent: Et in duris herentia mora rubetis. *Ouid. 1. met.* Spinetum: Vepretum: Dumetum, &c.

Epith. Asper, durus, horrens, mordax, acutus, rigidus, vniuiculus, vilis, hirsutus, hamatus.

R V C T V S, us.

Crudicatus indicium, & quod cibis, ac potus in venericulo coactis, siue computruit.

Halicus vinosus: Flatus: Signa crapiuæ: Indicium crapiuæ dedit os, & flamen ab imo Pictorum: Ructator, qui ructus essit: Ructatrix menta, quod ructus inducat. *Mart. 10.* Eructans os.

RVDENS, tis.

Funis nauticus. V. Nautis partes. Spira: Inuolutus funium circulus, *Serius* auctor. Funis. Vid. *suæ loc.* Nauales funes: Chamulci. *Marcell.* Machinæ tractoriæ, quibus in litus trahuntur naues. Funis anchorarius. *V. Ancora.* Retinaculum. *Virg.* funis, qui nauis in alto, & vado sistit cum anchora: Portubus exierat, & mouerat aura rudentes. *Ouid. 11. met.* Vos sumonis annectite suppria vetis. *Seneca 3. silu. 2.*

Epith. Duri.

RVDVS, eris, g. n.

Rudus nouum, est materia pauiment calce, & arena, rellis, siue lapillis constans; rudus autem verus ædificiorum directorum est massa.

Disiectæ moles: Auuifque faxis faxa vides. *Virg.* Lapidum testæ: Minutaque fragmina montis: Parietina, arum; est paries vetustus, & concidens.

RVDIMENTA, orum.

Documenta, orum: Institutio: Eruditio: Monimenta, orum: Doctrina. Vid. *suæ loc.* Abecedaria interea. Vid. *Alphabetum.* Primitiueque magistris Accipere arces elementa ætatis ab iisdem. *Ouid. 9. met.*

RVDIS, e.

Seaber; Imperitus, ignarus; Indocilis: Indociles

animi. *Ouid* 3. *fast.* Indoctus: Mens scabra, lapidosa, difficilis. Tyrunculus puer t. idest rudis.

RVGA, z.

In rugas totus deflexit aniles: Et placitus rugis vultus aratus erit. *Ouid.* Cutis corrugata: Ruga frontis; vnde frons rugosa. *Mart.* corrugata; caperata. *Plant.* contracta, striata. *Apul.* Hinc Senex corporis: possent rugae dici: Sulci, à similitudine sulci: Sulcus genarum, ventris. *Mart.* Signa senectutis. Tres rugae subeant, & se cutis arida laxet. *Iuven.* 6.

Rugosus; qui rugas habet: Pannosae mammae. *Mart.* ad similitudinem panni rugas facientis: Et venit rugis altera causa dolor. *Ouid.* Iam venient rugae, quae tibi corpus aurent. *Ouid.* Magna fuit quondam capitis reuerentia cani, Injuncto pretio ruga senilis erat. *idem.* Rugis fronte senectus exarat. *Horat.* *epod.* Dum rugis integer annus. *Prop.* 4. 5. nempe dum abfunt rugae, & iuueniles sunt anni: Erugatio cutis. *Plin.* In rugas contractus.

Epith. Turpis, tristis, senilis, anilis, rigida, feueura, pendula, aspera, pallida, deformis, informis, fieda, tetra, contracta, sulcans, foedans: turpans, arans, crispans, exarans cutem, vultum, frontem, ora notans, frontem, genas, &c. Similitra, languida, & caua.

RVGITVS, vs.

Sonus leonum: Leonum gemitus: Leoninum murmur: Leoninae voces: Leonis clamor: Horrifonis celum rugitus implet Terribilis leo. *V. Les.* Murmur: Auditur quantum Massyla per aia murmur. *Mart.* 8.

Epith. Horrifonus, rautus, ferinus.

RVINA, z.

Aduersitas: Calamitas: Excidium: Exitium. *V. suis* locus, Obitus: Sideris hoc obitus terris instigare monebat. *Ouid.* *ad Luc.* Vrbis capax casus. *Virg.* 2. *AEn.* Conuulsa limina rectorum. *idem.* Prolapia videntem Pergama. *idem.* Euerfio: Caetera ne similes caderent labefacta ruina. *Ouid.* 2. *trist.* Euerfa ob Pergama. *Virg.* 2. *AEn.* Diruta moenia: Vidi ingentis portenta ruinae. *Stat.* 3. *Theb.* Ruinosae domus. *Ouid.* *epist.* 1. Semirutacta. *Luc.* 1. *Pharf.* Tempelata. *Virg.* 11. *AEn.* Casus altior. *Iuven.* 10. Praeceptis immane ruinae impulsae. *ibid.* Praecipitium.

Epith. Subita, horrida, deformis, tristis, grauis, lethifera, terribilis, praecipit, hebilis, irremediabilis, fatalis, dira, terrifica, Hesperia, Gallica.

RVMOR, is.

Vox: Fama: Aeneas, vt fama, fidem, missique reportant Exploratores. *Virg.* 11. *Aeneid.* Vid. *suu loco.* Et iam fama volat tanti praenuncia luctus. *idem.* Et rumor ad vibes: Vulgauerit omnia rumor: Diditit, fertur vicina per oppida rumor. *Virg.* Rumor ait crebro nostram peccare puellam. *Tib.* 4. 14. Quam cito de tanto nomine rumor eris. *Prop.* 1. 5. Sermo incertus, dispersus, dissipatus sermo: Incerti testes: Populi rumor. Rumusculus, diminut. *Cic.*

Epith. Vagus, volans, trepidus, velox, secun-

du, rarius, tristis: Pro tumulcu. *V. Tumulu* i
RVPE, is.

Pars terris, aut montis praerupta: Crepido celsi saxi. *Virg.* 10. *Aeneid.* Saxum. *Ouid.* 5. *fast.* Moles natua. *idem.* Est moles natua loco res nomina fecit Appellat saxum pars bona montis ea est. *idem.* Pars montis haud exigua: Praerupta saxa: Tot congeffa manu praeruptis oppida faxi. *Virg.* 3. *Georg.* Iugum saxofum. *Ouid.* *in Ith.* Ingens saxum. *Virg.* 10. *Aeneid.* Vertex saxi. *Virg.* 2. *AEn.* Saxum praecipe. *Ouid.* *in Ith.* Vid. Saxum. Scopulus. Cautes solida. *idem* 12. *met.*

Scopuli rupis abruptae. *Luc.* 8. *Pharf.* Scruposae coacatae rupis: Rupis exetis specus. *Sen.* Rupis horridae antrum. *Anger.* Scopulosus limes. *Stat.* 1. *Theb.* nempe via salebrosa, perque scopulos perula: Scopulis pendentibus antrum. *Virg.* 1. *AEn.* Obiectae fallae spumant aspergine cautes: Stare, vel infans cautes obnoxia ventis: Lapis: Quam mallem in gelidis montibus esse lapis: Cautes altae: Marpesia cautes. *Virg.* *Prolect.* saxa. *Virg.* 3. *AEn.* Saxea moles. *Ouid.* 12. *met.* in nitens, quae stabat proxima mole. *idem* 13. idest scopulo. Murex: est quoque saxi acumen emittens: Aut sub fragilis rupibus scabri petrarum murices inter recessus scopulos diffidit: rumpunt viscera. *Prop.* Hinc murices dicti sunt ferrei tribuli, tres, aut plures aculeos habentes, in terra defodi soliti, sed spargi hoste imminente ad equorum pedes ingidendo. Conculsa cautes, & acuto murice temi Obnixi crepuere. *Virg.* 3. *AEn.*

Scabae acuta silex praecisis vndique faxi. *Virg.* 8. *AEn.* Dirarum nidis domus opportuna volucrum: Summa scopuli. *idem* 5. *AEn.* Rupes faxi suspensa. *idem* 8. Ingens fragmen montis. *idem* 9. *AEn.* Adituque carentia saxa. *Ouid.* 3. *met.* Rupis iuga. *idem* 4. Acuta letho saxa. *Hor.* 3. 27. Cautes ardua faloi idest mariuma rupes. *Sen.* in *Agam.* 3. Praerupta, g. n. *idem* 1. *Theb.* Hic altae rupes arduo surgit iugo. *idem.* Vbi sit, atque praeruptum faxis iugum. *idem.* Duc, vbi praecipe locus. *idem.*

Epith. Abrupta, scopulosa, horrens, horrida, Alpina, Caucasica, aerea, vmbriosa, nemorosa, exetis, aspera, muia, terrica, minax, mulcosa, frondens, fragilera, vasta, dumosa, caua, cauata, montana, vndifosa, fruticosa, humens, faxis suspensa, obuia ventorum furis, expostaque ponto: medijs quae pendet in vndis: quam rauca subedit vnda.

Scopulus: Silex: Nudus hic pendet silex, Hic scissis tellus, faucibus rupis hiat. *Sen.* in *Theb.* 1. Durae cotes. *Prop.* 1. *eleg.* 3. Et dura cautes vndis: que intractabiles resistit vndis. *Sen.* in *Thy.* Petra: Et fecere petrae nobiles Scironides. *idem.* *V. Sciron.* Saxa latentia. *Virg.* 1. *Aeneid.* Scopuli vmbra, murus. *idem* 3. *AEn.* Illa velut rupes vastum quae prodit in aquor Obuia ventorum. *idem* 10. *AEn.* Capita aspera montis. *idem.* Pelagi rupes. *Virg.* 7. *AEn.* Aquorae cautes. Scabillis insula: Illa velut scabillis medio sedet insula ponto. *Ouid.* 4. *fast.* Vt lapis aquoreis vndique pulsus aquis. Moles: Haud locus ac moles, quam

quam magno murmure fluctus Oppugnant.
idem 9. met.

Epith. Immanis, adest, muscosus, acutus, tumidus, durus, minax, pendens, faxeus,
RV3, ris.

Locus agrorum, villarumque.

Fundus. *Cland. 2. de rapr.* Prædium: Vineæ. V. *suo loco.*
Ruris silentia. *Ouid. 1. met.* Ruris domus. *Pont.*
Deileia: Vmbræ. Ager: Campus. V. *suo loco.* Suburbanum solum. *Ouid. trist. 3.* Picti viridaria: campi. Fœcundi rura beata soli: Suburbani soli iugera pulcra. *Mart. 1. 86.* Hortus suburbanus: Parua suburbanum munuscula mittimus horti, *idem 7. 48.* Ocium: Ocia figur. Ergo Numæ colles, & Nomentana retinques ocia *idem 10. 44.*

Non ociosis ordinata myrretis, Viduæque platano, consilique buxeto Ingrata laci spatia detinet campi, &c. *V. scæzon. Mart. 6. 3. 57. 58.* vbi multa congerit ad villæ descriptionem: Ruris ocia: Me Nomentani confirmant ocia ruris: Et casa iugibus onerosa suis, *idem 6. 43.* Miramoreus hortus *Iuven. 7.* quod marmoeibus tam domus quam rus ipsum ornetur.

Suburbium, & suburbia, quasi sub vrbē rura: Suburbanus locus: Nunc vrbis vicina iuuant, facilesq; recessus. *Mart. 6. 43.* Ruris bona inuenies explicata *in epig. 66. lib. 4. Mart.* Egit vitam semper, Line, municipale &c. Silua, nemus: nam ferē ruribus nobilium hæc etiam infunt. Salus. *Iuven. sat. 7.*

Villa: sunt autem villæ domus in agris lapideæ, quæ si ampliores sint, & magnis sumptibus ædificantur: Prætoria dicuntur: Horum meminit *Iuven. Lege Mart. lib. 10. epig. 79. & in Sat. Comment. Schidly pag. 222.* Actæ etiam vt obseruauit ex *Hesychus* (Cajaubonus) omnes loci, vbi indulgebatur genio, sicut à mari procul essent, nuncupabantur, & *Iuven. 4.* — Mirmorea medicatus prælia villa ob sumptuositatem — Alta parabat Culmina villarum — idest Rura magnifica ædificabat. *Iuven. 14.*

Villarum descriptiones habes plures in *Mart. & in libris Flores Poetarum*, appellatis.

Epith. Nemorosum, ætæum, amœnum, virens, vitidant, auricomum, floriferum, patens, vernans, pingue, floreum, frondeum, altum, dumosum, infacetum, sordidum, opacum, apricum, fecundum, deuum, ferax, geniale, &c.

Epith. Cæsa, Baiana, rudis, ferdida, picta igit gramine, vernans, depremons varijs germina picta notis, promens largas opes, ferens messes optimas, perpetuo vernans gramine villa, &c.

RVSTICVS, i.

Qui rura colit, siue qui moribus est rusticus, imitatur vrbis: Colonus. V. *Agricola, & ibi multa,* quæ propriè ad rusticos attinent: Rusticitate rudis. *Pallap. Ferus, trux:* Turmæ agrestes. *Virg. 10. Æn.* Manus agrestes: Rudes populi. *Ouid. 1. fast.* Inculci rusticare viri: Monticola: siluicola. *Pont.* Montanicoia. *idem.* Incola montis. *Ouid. 1. met.* Ruris arator. *Mart. 1.* Villicia: mulier rustica. *idem.* Tetricus vir, *idem.* Agrestis imagine Phœbus. *Ouid. 6. met.* cùm pastoritum ageret: Subrusticus. Rupto robore nati. *Iuven. 6.* Quere aliquem &c. Hirsutum, & dura rusticitæte

trucem. *Mart. 7. 57.* Montanum vultus. *Iuven. sat. 2.* Montana vxor, *idem 6.* patiens ligonis.
Epith. Indoctus, prouidus, sordidus, trepidus, fortis, cautus, robustus, acer, sagax, decolor, durus, Hinc

RVSTICITAS, cis.

Barbaries: Aferitas: Feritas inamabilis: Rigor: Animus intractabilis. *Sen. in H. pp.* Seruiliis vita.

Epith. Imperita, inculta, indocta, horrida, agrestis, dura, immitis, pura, nescia annorum,
Vica rusticana, quod iure degatur: Rusticanus homo, qui ruri degit.

Rustica armamenta.

Aratrum: Vomis, siue vomer: Rastrum. V. *suo loco.* Pala, qua solum vertitur, à pangendo dicta: Li-ga. V. *suo loco.* Bidens. V. *ibidem.* Rurum. *Li-nus:* instrumentum, quo eruitur aliquid, vt arena, vel similia, aut solum complanatur: Fœ-ca. *Mor.* qua stramenta feruntur. V. *suo loco.* Mār-ra. *Colum.* ferreum instrumentum excidentis herbis inutilibus comparatum. *Iuven. 15.* Pa-stinum. *Colum.* vineaticum instrumentum bifurcum, quo in scrobes dimittuntur semina: Merga: *Colum.* furca, qua frugum manipuli eleuantur: Faix. cis. V. *suo loco.* Runcina. V. *ibidem.* Crates. *Lin.* ad secandos fructus, vites, & hulusinodi.

Cylindrus: V. lapis teres, & oblongus, quo complanatur area: Area cum primis ingenti æquanda cylindro, i. *Georg.* Voluolus, vt nonnulli legunt in *Plin. lib. 17. cap. 20.* quod alij volgiolum scribunt, lignum teres instar cylindri, quo voluolus æruatur solum. Occa, videtur dictum *Colum.* Rastrum. V. *suo loco.*

Corbis doctuaria, quæ euehitur fimus, & transfer-tur: Vehiculum. V. *Cornu.* Traha. V. *ibidem.* Tribulum: vehiculum, quo maturæ fruges in area teruntur. Tribulaque trahæque, & iniquo pondere rastri. *Virg. 1. Georg.* Axis. V. *Rita.*

Mulstra: Fiscella. V. *suo loco.* Linter. *Virg.* lignum excavatum, ex quo aquantur pecora, & iumenta: Alueus, etiam dicitur: Aquiliculus, ligneus alueus porcorum: Flagellum: teres lignum, quo frugum fasciculi excutuntur: Phalanga, vel palanga: baculum, quo in deferendis oneribus vtuntur baiuli, *Stanga.* i. & hæc vctis etiam dicitur.

Larpago, onis. *Plaut.* vncus, quo è puteis deciduæ situlæ extrahuntur: dicitur etiam, Lupus, à voce Græca, & Vnci: à vntis, quibus præmunire vncis.

Sudes, is. *Virg.* Sudis, is, qua præsertim præstia se-pes muniunt: Vallus. *Virg.* firmior palus: Palus. *Cic.* Irpex, cis. *Fest.* rastrum dentatum, ad extirpandas herbarum radices comparatum.

RVTA, æ.

Herba notissima, vel energumenis, vt aiunt; aduersus autem venena præsentissimum reme-dium; quod in se Mithridates Rex Ponti sæpè probauit: Qui rutæ folijs viginti cum sale pau-co, &c. *Macr. lib. 1.*

Acuentes lumina rutas. *Ouid. 2. de remed.* Lege-
D d d
Arbo-

Athenaeum de rura virtute, quam comprobant Clearchi historia: Rutaceas; vt rutacea, coronata, fecta: Rutaceum mustum, idest ruta medicatum. *Plin. lib. 19. cap. 8.* Ruta coma. *Pamph.*

Epith. Rigens, salubrit, salutaris, multicomis, viridis, viridis, florens, florida, iucunda oculis, peliens, venena, cuius odor roborat caput, ac iue cerebrum.

RVTVII, orum.

Antiquissimi Italiae populi, qui Latium tenuerunt, *Plinius teste lib. 3. cap. 5.* prope Ardeam Turno subditi, qui aduersus Troianos praelia gesserunt, quorum frequentissima apud *Virgilium sex posterius libro Aeneidos* fit mentio: Ardea. *Vid. Ardea.* Turni gentes, populi, iacies, &c. Latini: Voiscorum vicini, affines: Rutuli sine viribus illis Bella infausta gerunt. *Ouid. 14. met.* Quorum rex Turnus erat. *V. Turnus.*

S

SABA.

Est Sabæorum in Arabia felix provincia metropolis, vnde myrrha, castia, & cinamomum adueniunt. sic dicta à Saba filio Rhama. *Genes. 10. id est.* Græca voce *esba*, quod colere, & venerari significat; inde enimitura pariter cum dictis aromatis ad sacrificia mtebantur. Hinc

Sabæi populi nuncupati, quos sub clementiore celo positos molles ob effluuiatam vitam ex fructuum abundantia prouenientem. *Virgil. 1. Georg.* vocitat, siue propter ipsa aromata, quæ ibidem enascuntur, emollescunt.

India mittit ebur, molles sua rura Sabæi: & idem *a. Georg.* Solis est turea virga Sabæi. *Vid. Tur.* de Sabæis lege *Strabonem, Herodotum, & Plinium.* Gens Sabæa. *Vid. Arabia.* Rura Sabæa. *Pont.* Iam fert Indicus messes, odoratisque rara cinna. Præripit Sabæus. *Stat. 4. silv. 5.* Regna Sabæorum felicia.

Mariaba, dicitur etiam *Straboni* ipsa metropolis Saba: Siluæ odoriferæ; ibi enim præter mellis, ceræque proueniunt, tus, myrrha, cinamomum, & balsamum etiam nascitur, aliæque odoratæ plantæ, nempe palme, calami, &c.

Epith. Molles, odoriferi, turiferi, pingues, leues, vnti.

SABAVIDIA.

Regio à *Cosmographis* in orbis terrarum, descriptione Arcelateni reyno adscripta, quamvis hodie proprio duci parcat, qui inde nominatur. Hanc ita dictam nonnulli autumant à Sabæijs vadis, alij erus denominationem aliunde deriuant: sed nihil ad nos. Hæc autem à Septentrione Burgundia, Heluetijs, & Lemano lacu, ab ortu Valesia, Alpibusque à Meridie, & occasu à Delphinatu terminatur. Regio valde montosa, sed facis amœna, & secunda, in qua nonnulli recen-

sentur comitatus, qui Sabaudie domino parent. Huius vrbes

Chamberiacum, vulgò *Ciamberi*, vrbs in conualli sita, sed vndique montibus cincta.

Geneua, quæ Cenaua dicitur Antonino, vrbs ad lacum Lemannum sita; sed ob hæresim cum à suis ducibus defecerit se ciuitatem liberam appellat, & comitatus nomen dat, qui tamen piemurij; Sabaudie duci obtemperat. *V. Allobroges.*

Mauriana, seu Maurianensis ciuitas, seu non ignobilis oppidum, vnde comitatus vulgò *La Marione.*

Tarantasia, Vrbs, quæ Mouster incolis dicitur, & nunc à quibusdam mustrium nuncupatur in Alpibus, siue vallibus Alpium sita, & hæc alij comitatus dat nomen.

Susa, opp. haud procul à fonte Duriz, siue Doriz sicum ad Alpes Italianas spectantes, vnde Gallia in Cisalpinam facilius aditus.

Montes

Alpes: de quibus *sus loc.*

Archus fluuius.

Ara fluuius.

Rhodanus fluu. *V. sus loc.*

Pop.

Sabaudienfes. Allobroges. *V. sus loc.*

SABBATVM.

Vox Hebræa est, quæ cessationem ab opere, quietemque denotat. Septimus est autem hebdomada dies attributus iudeis celebris. *V. Deuteronomium: Leviticum in sacris libris.* Ab hoc cæteros dies ipsi sabbatum primum, secundum; siue primum, secundum, tertium sabbati dicebant; cuius rei iunij etiam *Suetonius* meminit in *An. iust.* & *Mart. lib. 4. cap. 4.* Ictonia Sabbatariorum. *Vid. Hebræi.* Hinc hebdomadam obseruatio ex eorumdem Hebræorum consuetudine, ac commercio sub titulo Sabbati tam apud Asiaticos, vt potè qui viciniore Hebræis, quam apud Græcos; vnde *Iosephus* scripsit: iam sua ætate ad id increbuisse septimi diei obseruationem ex iudaico ritu, vt negent vrbes vilam aut Græcorum, vel gentem omnino illam posse reperiri, quæ cessationem ab opere diei septimi in suos mores non receperit, vt refert ex illo *Casaubonus.* Hinc *Sueton.* Diogenes grammaticus disputare Sabbati Rhodi solitus, &c.

Septimus dies: Dies Hebraicus: Obseruant vbi festa nero pede Sabbata reges. *Iuuenalis satyr. 6.* Septima lux. *idem 14.* Septima sacra. *Ouid. 1. de art.* Festa. *idem.* Ille dies veteri poscebat lege quietem. *Mart.* Sabbata ocia. *idem.* Culta ludæo dies; ex *Ouid.* Sæterni dies: apud alios dicebatur. *Tib. 1. eleg. 3.* Feriatæ septimus cursus lucis. *Nonn.* Iudæica testa.

SABINI.

Populi Latii, Vmbriæ, Piceno, & Samnitibus finitimi, de quibus lix *Plin.* Sabini, vt quidam existimant, à religione, & Deorum cultu Sennini appellati. Velinos accolunt lacus roris collibus; ex ip. Samnites populos, & Sabellæ orundos esse testatur *Gellius ex Varro in fontibus.* Eorum frugalitas quondam, & continentia laudatur à *Livio;* instructus, iniquente, dici-

sciplina tetrica, ac tristi veterum Sabinorum, quo genere nullum quondam incorruptus fuit; unde dixit *Mari.* Casta nec antiquis cedens Latina Sabinis: & *Inuenc.* Intactior omni Crinibus effusis bellum dirimente Sabina, &c. Eorum bellum cum Romanis vrbe subnascente quis ignorat? Et Sabinarum raptus quis nescit? Lege *Luuium*, *Dionys.* ceterosque. Tatium regem habuerunt, qui in regni societatem à Romulo fuit coaptatus; cui, ceterisque Sabinis Tarpeius mons olim habitandus traditus est; vnde ipsi Tatij dicti fuere: Qui quærit Tatios veteres, durosque Sabinos. *Prop.* 2. 32. *Strabo* fines Sabinorum à Nomento ad Veltinum vsque protrahit; alij aliam diuisionem faciunt. Lege *Magnum Italianum*. Horum celebratæ fuerunt.

Vrbes.

Nomentum. Vid. *suu locu.* Qui Nomentum urbem, qui Rosæ rura Vellini. *Virg.* 7. *Æn.* Eretum, quod in voce Nomentum malè impressum est Neretum: Vrbs olim insignis, nunc oppidum haud procul à Tivoli in colle situm; quod etiam veteres Montem Eretum aliquando vocarunt, hodie *M. nerituda*: huius meminit *Virg.* 7. *Æn.* Ereti manus omnis, oliuiferæque Mutuscæ.

Curesium, vrbs olim celebris, teste *Strabone*, vnde Cureses. *Plin.* Curi, *Stephano* dicuntur, & *Quirites* inde dicti à nonnullis; nunc oppidum, in quo Numam Pompiliū 1. Romanorum Regem natum aiunt, hodie *Torre in Sabina*. Tatij regis patria. *Prop.* 4. 9. Inde sati Curibus tacitorum more Luporum Ore premunt voces, &c.

Mutuscæ; quam Trebiam postea nominatam resere *Servius* in *Virg.* 7. *Æn.* & Tribulam. Lege *Theaur. Geographicum Ortulij* de hoc loco disputantis, hodie *Treia*. haud procul à Spoletio, & Fulgino supra Clitumni fontes. Hinc Trebulani (quos Balmenses cognominat *Plin.*) Mutuscæ, & Suffinnates, qui à Suffennæ dicuntur *Halicarnassæ*. Ibi olim castri optimi fiebant: meminit *Ma.* 1. 5. *epigr.* 72. Humida qua gelidas submicat Trebula valles, &c. oliuarum tellus fecundissima; vnde *Virg.* 7. *Æn.* Oliuiferæque Mutuscæ dicuntur.

Casperia Sabinorum vrbs, vbi Himella fluius: Casperula. *Sil. Ital.* Casperiamque colunt. *Virg.* 7. *Æn.* Foruli, opp. in Sabinis fassoso in loco situm, quod *Strabo* lib. 5. Petram vocat ad rebelandum, quam ad habitandum apertorem. *Virg. ibidem.* & *Sil. Ital.* 8. & *Lin.* 26. Forenses dicuntur *Ovidio*. & *Forerij*, *Plinio*, teste *Scaligero*. Forum Decij: Forum nouum, apud Sabinos opp. teste *Plinio*.

Vacunæ nemora, hodie *Vacune*: iuxta montem Ficellum: Vacunæ sanum. *Horat.* in *epist.* ad *Arist.* Tetricus mons cum oppido in Sabinis: Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque seuurum. *Virg.* 7. *Æn.* Tetrica, *Varr.* & *Virg.* hodie *Monte di S. Gio: Saueri*, & *Nero*.

Cursula, à Reate oppid. 80. stadij distans, & 50. & amplius à Nursia iuxta Iocertum montem *Catulus* dicuntur *Tacito* 3. *hist.* hodie *Cassia*, & *Ca*

scia. Rosæ campus. *Varr.* Rosæ rura Velini, dicuntur *Virg.* nam ad Velinum lacum est. *Esulæ*, siue *Æsulæ*. *Hor.* 3. *carm.* 29. Et *Esulæ* declue contempleris aruum haud procul à Tibure in monte situm oppidum fortassis, quod hodie *Sansola*. Antenna, & Anemna, arum; vrbs in Sub. quam curigeram appellat *Virg.* 7. *Æn.* vnde pop. Antennates, apud *Luuium*.

Reate, vrbs insignis, à qua via Reatina distat, quæ ex Collina porta Vrbs Romæ illuc deducebat. Italiz viniblicum illam vocat *Plinius*, cuius ager lenibus fluuijs in Velinum lacum descendentibus irrigatur, hodie *Reati*: vnde pop. Reatini. Vid. *Velinum*. Reatinus ager, villa: Reatini campi, &c.

Nursia, siue Nursia vrbs clara ob vetustatem, quod ante Romam conitam esse ipse quoque *Virg.* innuit 7. *Æn.* Quos frigida misit Nursia; ex hac Q. Sertorius vir militaris discipline peritissimus originem traxit: ex hac oriunda Vespasia Vespasiani Cæsaris mater; ex hac denique duo ecclesiæ lumina S. Benedictus, & *Schor* Scholastica nati sunt. Hæc ad radices Victoris montis, de quo V. *Petrus*: sita fluuiolo gaudet septenis renascente iunus, & totidem occulto, quem Torbido nem appellat. Panarian artem plerumque exercent incolæ, & piscetura gaudet: Nursiani pop. Nursinæ turmæ, rupes, rapæ, tubera, &c. de Nursino lacu V. *inferius*.

Præter hæc alia etiam sunt oppida, quæ recentiori vocabulo dicuntur.

Palumbarium, à palumbum curris similitudine in colliculo situm; quod antiquum Crustumium, siue Crustomerium, vel Crustomerium nonnulli existimant; vnde *pyra* Crustumina, hodie *Palumbaria*. Mons Libertinorum vigesimo ab vrbe lapide, opp. quod Libertinis ad habitandum, siue rusticandum attributus sit, vulgò *Monte idento*. Nerulum, opp. haud procul à monte Libertinorum, à quo pop. Neruloneses, ex *Suet.* in *Oct. Caf.* 5. hodie *Nerula*. Moriconium: forsitan à rubrorum moris, quibus locus abundabat, cum cepit edificari. Mons Flauius recens colonia à Marfisi, sed à quodam ex Vrsinis ita denominatum opp. Faraj, in monte situm opp. sub quo insigne Benedictorum cœnobium à vicinatie Fabaris fluuij denominatum, hodie *Badia di Fieschi*. Podium myrteum, siue collis myrteus, à myrtorum multitudine, *Poggio marteis*. Menopolis, oppid. Massa Malliana in certitorio Sabine in colle situm oppidum Tiburi imminente; in quo nunc Episcopalis sedes est, hodie *Magliano*: de ceteris consule *tabulas Cosmographicas*.

Fluuij.

Himella, fluu. cuius meminit *Virg.* 7. *Æn.* Et flumen Himellæ: Fabaris, quem Farfarum appellat *Ouid.* 14. *met.* Qui Tiberim, Farfarimque bibunt, &c. Et opacæ Farfarus vnde. *Ouid.* opacæ nam nuncupat, quam ego lapidosam, quod in lapides conuertat plantas iniettas, siue quod calculos in bibentibus generet, & vngulas equorum ferro durius efficiat, si inibi pascantur.

D d d 2 Alia,

Alia, siue **Alia fluu.** siue **ciuius in Sabinis** ē Crumenis montibus defluens, & in Tiberim influens ad ipsam Viam Salariam, vbi magna strage Romani à Gallis profligati sunt: Quosque secans insaufum interitum **Alia** nomen: Aliensis riuus, hodie *Riu di missi*, & *Cannate*: & *Corsica* dicitur à nonnullis.

Lacus Nurfinus, siue **Sibyllæ lacus**, qui in altissimo Apennini (qui quoddam ceteros vertices vincat, Victoris nomen adeptus est) vertice visitur, in quo cacodemones innatæ vulgus imperitum dicitur: quoniam aquæ perpetuis motibus salite, ac vicissim subditi cernuntur: Ad cuius ripam æstiuo tempore multi generis aues nunquam visæ gregatim pascere videntur, vt mihi Nurfæ per quadriennium incolenti; ab ipsæ, qui id viderant, dictum fuit. Ad Victoris montis radices castrum est, quod à Sibylla nuncupant pastorum ibidem greges ouium pascuntur æstiuo tempore domicilium: sed hiberno propter niuium multitudinem paucarum tantummodo muliercularum visæ ad extremam senectutem degentium habitatio; ibidemque vallis est ad quantum sanè in longitudinem in latitudinem verò ad sesqui miliarium excurrens, in qua lapillum difficile est reperire, quæque herbas plerumque medicinalibus affluit.

Lacus Velinus. V. *Velia*. Sed ad

Synonyma.

Ecce Sabinorum prisco de sanguine magnum Agmen agens *Clauius*, &c. *Virg. 7. Æn.* In Sabinis præterea à *Plinio* locantur *Fidenates*, quos alij in Etruria collocant; *Intermarini*, quos in Vmbria; *Tiburtes*, siue *Tiburini*, quos in Latio Sabinæ puellæ: *Terra Sabina*, *Ouid. 6. fast.* *Silua Sabina*, *Hor. 1. od. 22.* *Arma Sabina*, *Prop. 4. 2.*

Sabelli, pop. ab Sabinis oriundi Inter Sabinos, & Marfos accolentes: qui postea Sammites. *Vid. suo loco.* *Cures*, à *Curibus* olim opulentissima vrbe. *Ancremnates* - V. *supr.* *Ancrema*: *Cruſtumi*: *Sati Curibus*. *Ouid.*

Oebalij, ob primos illius prouinciæ cultores, qui postea à Sabo quodam dicti sunt Sabinij; ex *Ouid. 1. fast.* Protrinus Oebalij retulit arma ducis; idest *Tatij*, qui erat Sabinorum rex: Oebalæ matres non leue munus habent. *idem 2. fast.* *Priscie* *Quirites*. *Virg. 7. Æn.* vbi lege *Sororum*. *Ocnoria tellus*. *idem 1. Æn.* *Aborigines*; in hac enim regione locantur.

Tatienſes. *Ouid. 3. fast.* à *Tatio* duce celeberrimo. *Tatiz prætoris turmæ*. *Prop. 4. 4.* *Vmbria montana*; ex *Mart. 796.* *Trebulani* - V. *Matusia superius inter Vrbes*.

Epith. Prisci, graues, rigidi, veteres, duri, fortes, seuerti, arduæ: *Inactæ*, incorruptæ *Sabinæ*, incultæ, tetricæ.

SABINVS.

Poeta fuit *Ouidij* coæui, qui multas scripsit epistolæ respondentes, & *Tragedias*, vnde *Ouid. 4. Prop. 16.* Et qui *Penelopæ* referbere iussit *Vlyſſum*.

Trocezenidus author, *Ouid. ibidem*. Et qui *Leandro* iussit referbere *Sestam* ex eodem. Sunt autem qui dubitant de aliquibus eiusdem *Ouidij* epistolarum, quas *Sabino* tribuunt.

SACCHARVM.

Arundinum lacryma, seu liquor, qui nimia succi copia aperto in latere calamo perinde, ac gummi exteriori concreſcit.

Indica non magna nimis arbore crescit arundo *Illius* & lentis premitur radicibus humor *Dulcia* cui nequeunt succo contendere mella; ex *Marshall.* Quique bibunt tenera dulces ab arundine succos. *Lucan.* Mel arundinum. *Pont.* Mellis arundinei dulcor: *Liquor*, quem canna tulere *Sicanæ*. *Pont.* Nam in Sicilia quoque huiusmodi arundinis cnaſcuntur; vnde *saccharum* elicetur: & dicuntur *Cannamelæ*.

Inda arundo, *Indica*, *Gangetis*, *Gangetica*, *Indica mella*: *Indum mel*: Et quas præcoquit *Eboſa cannas*. *Stat. 1. ſilv. 6.* *Canna ſaccharis*. *Strab.* *Sal India*. *Plin.* *Mel Calaminum*, à *Calamina* in India vrbe, vbi plurimum adſportatur. *Arrian.*

SACCVS, i.

Sacculus, diminut. *Pera*; folliculus propriè paſtorum, in quem diurnum cibum recondunt: *Aſcopera*. *Suet.* *Manica*. *Hor.* est petra viatorum, in quam pecunias, aut vtenſilia viatores reponunt, vulgò *Buſſacca*. *Hippopera*. *Senac.* *Bulga*. *Fest.* sacculus ſcorceus, quo equitantes neceſſaria circumferunt, hodie *Bugla*, vulgò, *Gre.* **Folliculus**: *Scortea*: *Coriaceus sacculus*: *Sacculus ſcorceus*. *Follis* veteris cum tota æruginis. *Iuuen. 13.* *Tenſo folle reuerti*. *idem 14.* — *tumidaque ſuperbus aluta*. *ibid.* idest sacculo tumido nummis.

Funda. *Macrob.* sacculus, locus vsu pecuniarum reponendæ attributus à *Vegetio*: *Follis*, dicitur ab *Horus*. *Reticulum* quod ad modum retis intextetur, vulgò *Carniæ*. *Hor. ſat. 1.* *Crumena*. *Iuuen. Marſupium*. *Plant.* *Vidulus*. *idem*. **Sacculus**. *Aſcan.* *Locus*. *Hor.* nummorum receptaculum, *Borſa*. *Paſteolus*. *Plant.* sacculus ex aluta factus, vt *Varro* exponit. *Capſa anguſta*. Pro sacculo quem pueri ſerunt ad Scholam: hinc — *cuſtoſ anguſtæ vernula capſæ*. *Iuuen. 10.* *Seruire*, che accompagna alla ſcuola.

Saccus vinarius, quo vinum à ſecibus excolatur in metæ formam deſinens: *Meta* inuerſa, dici poſſet: *Manica Hippocratis*, à *Barbaris* *Saccus frumentarius*, quo frumentum conditur: *Saccus vinarius*, & *Colum vinarium*. *Mart.* per quem niſis nonnihiſ continentem vinum colabatur ad æſtum euitandum, & vinum refrigerandum: *Culleus*, & *culleum*. *Varro*. *Coriaceus sacculus*, quo vinum, oleumve deportabatur: *Est etiam Vter apud Caſarem*. *Culeus* autem *ſcorceus* erat, quo damnatâ lege *Pompeia* cum cane, gallo, & vipera inſuebantur, ac deiciabantur in mare: & hæc *Parriidarum* poena fuit vetuſtiſſima.

SACELLVM, i, Cappellera.

Ædicula: *Ara*; quibus propriam poſuit *Gotitius ara*. *Bomb.* *Ibat* ad antiquas *Hecæas* *Perſeidos aras*. *Ouid. 7. met.* Sed faciles *Nymphæ* referre ſacello. *Virg. Georg. 3.* *Sacrarium*: *Sacraria*: *Aſylus*: *Iunonis Aſylus*. *Virg. V. Tempium*.

SACERDOS, tis.

A ſacris dandis, siue faciendis dictus, quem hoc

nore omnes colere debebant, quem vatem, & Deorum interpretem existimabant, quem multa scire ad sacrificium opportuna; & purum esse oportebat. Verò hæc alijs explicanda relinquimus; candelam Sacerdotum apud veteres Romanos nomina subtribemus. Pontifices à Numæ Pompilio è Patribus primùm creati; tum è plebeis M. Valerio, & Q. Apuleio Coss. ex quibus Pontifex maximus creabatur, de quo Vide veteres Historicos, & Gyrard. *Synag.* n. 17. & *Refinum lib. 3. Antiquit. Rom. de Sacerdotijs, & Fœderist-lam.*

Flamines. V. *suos loc.* Luperi, Sacerdotes Lycei Panos. V. *sup. Lupercalia.* Potitij, & Pinarij; Hercules Sacerdotes, de quibus meminit Virg. in 8. *Æn.* Aruales fratres: Sacerdotes. Lege Gyrard. Aruales sodales. *Isid. Cuiac. Lege Gellium lib. 6. cap. 7. & Plin. lib. 17. cap. 2.*

Augures. V. *suos loc.* Salij, Martis Sacerdotes. V. *inf. Fœderales.* & Patres patrij; qui fœderibus faciendis prærant. Lege Gyrard. Galli, magnæ matris Sacerdotes. V. *Cerberus.* Hi, & Bellonæ Sacerdotes in sacris fœ cultis fauciabant; vnde Sen. in *Med.* — tibi nudato Pectore Mœnas sacro feriam Brachia cultro, &c. & hic mos ab Aty, qui se quoque euraue-rat. V. *Aty.* Grex semiviri Cybeles. *Mart 3. 90.*

Dum viri Sacrorum à Tarquinio Superbo instituti, vt sacros libros legerent, & interpretarentur carmina Sibyllina; & hi postea quinque ex Patricijs, totidemque ex Plebeis creati Decemviri, postremò Quindecimviri dicti.

Septemviri Epulones, qui epulas indicere Ioni, ceterisque Deis potestatem habere: Septemvirij; epulis Festus, Titij; sodales. *Luc.* Titij sodales sacerdotes erant extrâ urbem habitantes: Publici sacerdotes 60 à Romulo instituti fuer. Lege *Dion. lib. 2.*

Curiones 30. Sacerdotes fuerunt, quorum caput Curio maximus dicebatur; vnde *Quid.* Curio legitimis tunc Fornacalia verbis Maximus indixit, &c.

Pullarij, qui caueæ pullorum curam agebant, è quorum pastu auguria captabantur. V. *Aves augurales.* Lege *Festum, & Refinum lib. 3. cap. 10.*

Sacerdotes Lydij, & Armenij cinnicis, ecu crobylis crinium vtrique in cornum fornica acuminatis, arque retortis incerebāt tanquam Bacchi sacerdotes, quod videret innuere Sen. in *Hipp.* cum Bacchum mitra cohibentem conrigerum caput facit.

Phœbades dicebantur quælibet Phœbi fœminæ sacerdotes, quæ plerumque fœdicia; & diuino correptæ furore consilium petentibus ex tripode edebant oracula. *Sidon. Apoll.*

Præter hos erant etiam ministri, vt apud Hebræos Leuitæ, nempe ex familia Leuiticæ apud gentes diuersæ nominabantur.

Camilli, & Camillæ. Lege *Dionys. lib. 2.* fuerunt à Romulo instituti. Flamines. V. *suos loc.* Aditiuus, vel Aditimus, qui curat ades sacris. V. *inf. Sacrificia.* Tibicines, & Tibicines, qui tibia,

siue tuba, dum fiebant sacra, recinebant. Popæ erant ministri, qui laureati, & succincti, atque ad illa vsque nudi victimas ligabant, ducebant ad aras, iugulabantque Agones ex his nonnulli; Victimarij, seu Victimatores alij, qui vel feriebant victimas; vel cultum, molam, aquam, & alia huiusmodi parabant sacris necessarijs. Præcij, seu Præclimatores, erant qui præmittebantur à Flamine, siue Curione maximo, de quo denuntiarent omnibus, vt abstergerent ab opere, dum sacra fiebant. De popis hæc *Prop. 4. l. 4.* Illa dies horis eadem denunciat agnis Succinctique calent ad noua lucra Popæ, & Synonymicos: succincti ministri nuncupabantur. *Quid. 4. fast.*

Baptæ Arhenis erant Sacerdotes Cotytus Impudicitæ Dæ; cui nocturna sacra peragebant saltationibus, & omni volupratum generi indulgentiæ: Dicti autem Baptæ, quod qui sacris illis initiabantur, aqua calida aspergerentur: Hinc *Isid. s. 2.* Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. In hos Eupolis poeta comædij conscripsit, quam ab illorum nomine baptas appellauit, in qua molitum illorum, & libidinem depinxit, quam eo causam ab illis in mare precipitarus, ac submersus est. Lege *Suid. & Polix. Musæll. cap. 10.*

Branchidæ dicti sunt Sacerdotes communibus Branchi, & Apollinis Didymij sacris præfecti; vnde olim Branchidarum oraculum dictum fuit vbi postea Apollinis Didymij nomine edebantur responsa. Branchidæ verò dicti fueret Branchio, qui Thesalus quidam fuit ab Apolline, tantopere aduatus, vt coronam, virgam, & vaticinandi peritiam ab eo acceperit. Quare cum postea nufquam apparuisset Deus creditus est, templumque apud Apolline commune apud Poideum Ionæ promonorium obtinuit.

Sacerdotes Christianorum.

Qui vera sacrificia operantur, & vero Numini faciunt quæ debeant nitere sanctimonia, & vitæ candore præter alios docet D. Chrysostomus *quingensimo libro*, quos de Sacerdotio inscripsit, quem adibis, & hi

Papa, Pontifex maximus. Episcopus. V. *suos loc.*

Mythagogus, qui hospites circumducit ad visitandas ædium sacrarum reliquias, siue qui de eminentiori loco visitandas populo præbet, & adorandas; vel qui cœrimonias nouos Sacerdotes edocet. Curio. *ius. Annal.* qui Curiz, siue regionis alicui in vrbe aliqua præest; qui etiam Parochus, & Curatus dicitur, *Parochianus.* Pagi curio, dici possit, qui vulgariore vocabulo dicitur Plebanus, vulgo *Plebanus.*

Ædis sacræ moderator, *Rectore.* Adiltemus. *Cic. & Parr.* qui Adituus etiam dicitur *Plinius*, templi curam agens, & cultor; qui vulgato vocabulo dicitur Sacrifista, hodie *Sacrifario.* Vos quibus est sacra custodia credita templi, Qui sacra assidue vigilatis ad arria cura. Concionator. Ecclesiastes, qui verbum Dei disseminat, exponitque.

Canonici, hodie dicuntur qui apud episcopum assident, sacrosque laudibus in Ecclesia statim

horis concinendis nauant operam; & hi Pellii
myſtæ, quod pelliceum pallium in manibus, ſi-
ue humeris geſtant: Pellicei patres, antiftites,
Presbyteri, Myſtæ.

Beneficiarii, vulgò, nempe qui Sacerdotio aliquo
gaudentes, Eccleſiæque prouentibus chorum,
& oſcâ ſtato tempore ad pſalmodium frequen-
tant, ſacriſque operantur, & hi Sacerdotio mun-
ti, aſſecti; Sacerdotij partes: Clerici. Vid. ſuo
loco: qui initiantur ordinibus, vt Eccleſiæ infer-
uiant. Diaconi, Subdiaconi, Acolythi, Oſtarii,
Exorciftæ, Lectores, templi miniſtri, miniſtran-
tes templo.

Synonyma.

Verbipotens, ſacroque ſalutiſer ore. *Manr.* Sacri-
colæ. *Polit.* Sacrorum præſes; ex *Hom. 1. Iliad.* Inter-
terpes Diuûm, hominumque Sacratum caput.
Virg. 3. Æn. Sacræ Deo, vt *idem* dixit 6. *Æn.* Ce-
cerique ſacrum Polybeten: Os diuinum: Va-
ter æterni regis: Miniſter ſacer: Presbyter,
Græcæ vox, qua ſenium indicatur: Quos dedit
alma fides religione patres. *Fortunat.* Os ſacri-
ficum. *Quid. 1. ſup.* Interpres: Quem Pæcebi in-
terpres multo compellat honore. *Virg. 3. Æn.*
Velati lino, & verbena tempora victi, *idem* 12.
Æn. Candida turba: Obſtitit in media candi-
da turba via. *Quid. 4. ſup.* Vir ſacer ex *Virg. 11. Æn.*

Sacriſticus. *Quid. 4. ſup.* Vir ſacer ex *Virg. 11. Æn.*
es. *Arſen.* vnde myſteria. Vid. *Myſterium*.

Sacris operans, operatus, initiatus: Mens Sa-
cerdotum. *Hier. 1. ad. 16.* Sacri quibus eſt per-
miſſa poteſtas. *Lucan. 1. Phœſ.* Cultor: Sexte
Palatini cultor ſacunde Mineræ. *Marr. 5. 5.*
pro Sacerdote Mineræ, cui ſacellum in Pala-
tio erat nonnulli interpretantur: Vel ſi ſumas
pro pio, obſcuranteque Mineræ: Cui cura
ſacrorum eſt commiſſa: Proponeus Summi
myſtica ſacra Dei: Tradens Summi oracula
Regis.

Epith. Diuinus, ſacer, purus, conſpicuus, caſtus,
pius, liniger, almus, tractans ſacra dogmata.

SACERDOTIVM.

Vt Cicero modo loquimur, eſt prouentus, qui
Sacerdoti attribuitur, vt eo ad vitam neceſ-
ſaria comparer, ſacraque non detraxer ope-
rari.

Sacer prouentus; quod ad Eccleſiam pertineat:
Bona, prædia templi, iugera, &c. Templorum
reſcius: Sacerdotium autem, nempe ſuſparro-
natus, &c. V. *Reditus*.

SACRARIVM.

Locus ſacer, ille præſertim, qui ſacris ædibus ad-
iacet, vt Sacerdotibus inferuiat ſacra ſacturis:
nos vulgò nuncupamus, *ſacripia*, deſcribitur
pulcrè ab *Quid. 10. met.* Luminis exigui fuerat
propè templa reſciſſus Speluncæ ſimilis, natiuo
pumice tectus, religione ſacer priſca, quo multa
Sacerdos Ligneæ contulerat veterum ſimulacra
decorum. Hunc inſit & vetito temeræ Sacra
probo.

SACRIFICIVM.

Et ſacrificia, quæ antequam inrentur, aras illo-
rum Deorum, quibus erant ſacra ſacturi front-
ibus ex arbore illis ſacra coronabant. V. *Ar-
bor*: poſſimam autem verbenis cingebantur,

nam ferè ſacris ſauſtæ fuerunt habitæ. Bacchi
quidem ara hederis, & pampinis, quin & ramiſ-
ſiculneis, in quibus deſtitis hoſtibus trium-
phaſſe dicebatur.

Sacra,orum: Piaculum. *Virg.* Piaculare ſacrum.
Lin. quod nos miſſam pro deſunctis indigitare
poſſemus. V. *Myſſa*. Inferias annua religio,
alici inſtituere. *Sacr.* nempe Annuerſarium
pro mortuis celebrare. Vid. *Annuerſarium*: Vi-
uentes rapit, inferias quas immollet vmbriſ.
Virg. Sacrum publicum, vel populare, quod pu-
blico ſumptu ciuitas vniuerſa colit: Sacrum
gentile, familiæ alicuius ſolemne apud *Lin.* in
quo etiam noſtris teporibus reſtento more pau-
peribus ſtipſis panis, vel pulmenti ſolet erogari.

Res diuina. *Cic. 4. Luc. Fors.* & vota ſacit, cumulat-
que altaria donis. *Virg. 11. Æn.* Diuini ritus?
Quis Cereſis ritus audet vulgare profanus?
Myſteria. V. ſuo loco: Conſtitit ſi non ſunt Ve-
neris myſteria ciſtis. *Quid. 2. de art.* Sacra, ritus-
que colendi. *Stat. 5. ſilv. 3.* Meriti honores aræ:
meritos aris imponit honores. *Virg. 3. Æn.*

Perpetuoſque aris ſacrauit honores. *Bemb.*

Munera: — & munera libo Intemerata Deo;
ex *Virg. 3. Æn.* Solemnes dapies: Solemnes tunc
ſorte dapſes, &c. libabant. *idem.* Sacra tunc
hoſtia pinguis in aræ; ex *idem.* Victimæ: Ho-
ſtia, ſigur. Solemnes pompæ. *idem 3. Georg.* Pan-
chæus adoleſcent ignibus aræ: Tum quocum-
que loco meritas tibi plurimus aras Paſcer hy-
nos, &c. *Val. Flacc. 1. Arg.* Tepidi libamina ſacri

Stat. 1. Theb. Hauſtus ſanguinis; nempe ſanguinis
libatio, qua Dii placabantur. *idem 4. Theb.* Ture
calent aræ. *Virg.* Officium ſacri: — & Inter
Officium, turbamque ſacri, voceſque precan-
tum. *Quid. 11. met.* Sacriſque ex more litatis.
idem 14.

Templorum honos: Simul Diuûm templis indi-
cit honorem. *idem 1. Æn.* Laricum libauit ho-
nozem *idem.* Votiva. *Sen. in Hipp.* Caſtæ preces.
idem. Pius ritus. *idem.* Libamina grata. *Hom. 1.*
Iliad. Ignis ſolemnis. *Quid. 3. troſ. 13.* Turaque
dant ſanctis, & verba precantia flammis. *idem.*
6. *met.* Quoque pio ſuſum ſtridat in igne me-
rum. *idem 5. troſ. 6.* Sacra libata. *Virg. 4. Æn.* Sa-
cra diſſerre, celebrare. *idem 8.* Dum ſacra ſecun-
dus atropſex Nunciet, ac lucus vocet hoſtia pin-
guis in altos. *idem 11. Æn.* Sacriſci genus eſt,
&c. pro ſacrificij. *Quid. 3. Pont. 2.*

Tum ſciti ſtatuunt aras: Tibi Reſtor aquarum
Summus honor, tibi ceruleis in hictore vitus,
Et Zephyrus, Glaucouque bouem. Thetideique
iuuencaui deuſque Anęus, &c. *Val. Flacc. 1. Arg.*
v. 192. vide *Prius*.

Dicebatur autem victimæ, quæ ad ſacrificium erat
erecta: Hoſtia, quæ iam nuctata: Holocauſ-
tum, quod incenſum in parem: Holocauſto-
mati, quæ tota Deo incendebantur olim. Mo-
la. V. ſuo loco. Sacrificium porcò, ſolemne, erat
tus aris imponere, & vnum ſuperinſundere.
Vnde *Quid. 13. met.* de *Æuæ* apud Annum in
Dælo hoſpitantem diuerſato, quiſque Ture dato
flaminis, vinoque in tura proſulo Caſarumque
bouum hbris de more crematis. Sed vide quæ
inferius adnotantur.

Epith.

Epith. Solemne, pingue, odoratum, plium, castum, celeste, sanctum, purum, sacrum, licitum. Sacrificia veterum.

De quibus lege *Gyrald. synagm.* 17. In primis autem faciendum est varia fuisse apud veteres sacra, siue ob personas litantes, siue ob Diuos, Heroasque quibus litabatur; quæ de re consule, qui prolixius scripsere. Sacrificia alia publica, quæ pro populo fiebant, ut Fornacalia, Palilia, Laralia, & huiusmodi; alia erant priuata. Fuerunt etiam Peregrina sacra, nempe aliunde aduecta, eodemque ritu facta. Quæ vero ceremoniæ potissimum in sacrificijs adhibebantur, à pluribus exponuntur; nos aliquid tantum subiiciemus, quæ è veterum poetarum lectione, excerptissimus. Cum igitur hostiam immolandum duxissent ad aram, (quæ seligebatur inter greges, & armenta, quæ esset pulcherrima,) eam varijs ferunt floribus coronabant, candidis, & rubicundis, si Dijs supernis erat offerenda; cæruleis si marinis, inferisq; Dijs. Tum ara facta, seu scrobe infundebant vinum, lac, mel; tum ipsum cruorem exceptum crateribus è iugulato victimæ collo. Vide inter ceteros *Stat. 4. Theb. v. 445. & seq.* ubi adamussim sacrificium Dijs infernis factum describitur. Antequam autem iugularetur hostia, signabatur, id est ferz, siue pilæ ex illa parte tondabantur; tum saltæ fruges super infundebantur; deinde immisso cultro iugulabantur; vnde idem *Stat. ibidem* 7. — iamque ardua ferro signatæ capita, & fragum libamine puro in vulnus ceciderunt greges, &c. Sanguis vero primò libabatur super aram, scrobenve effusus; tum hostiam immolabant; deinde reddebant; quarto litabant. Lege *Resind. lib. 3. cap. ult.* Aduersas etiam sinistra manu solum litari inferis Dijs, dextra supernis, ut è *Stat. 4. Theb.* Apud vetustissimos tamen Romanorum, à Romulo scilicet numquam vino, sed lacte libatum fuisse legimus. Cum verò necessum fuisse (recepto melle) vina Dijs libare, cauebatur, ne ex Græcia, neque ex impetrata vite vinum confectum esset. Lege *Alex. ab Alex.* verum ad ipsa sacrificia descendamus explicanda.

Amburbium, siue amburbale sacrum fiebat, quoties vrbs lustrabatur ob aliquod prodigium; idque tedis victimis, nonnumquam sulphure, & aqua; combustisque ouis in totum, siue in partem vrbs lustrata censebatur.

Nouendiale. Vid. *sup. loco*. Nonalta sacra, quæ quibusque Nonis celebrabantur. Hecatombe. V. *sup. loco*.

Lustralia sacra, quæ quarto quoque anno, nempe lustrato peracto peragebantur. Lustralia extra. *Virg. 8. Æn.* Lege ibi *Servius*, & *Gyraldum*, ut *sup.* Solitaria sacra, & hæ perfectio lustru per Censores celebrari solebant adhibito sue, oue, tauro, aut verre, arietæ, & tauro. Ambaruale sacrum. Vie. *sup. loco*. Alia sacra memorantur quibuslibet mensium diebus; & Vid. *Festa Gentilium*.

In sacrificijs variz hostiæ, prout varijs quoque Dijs offerrebantur, etenim teste *Porphyrio* in *lib. 1. Resp.* Terrestribus, & infernis Dijs atræ qua-

drupedes mactabantur: sed terrestribus super aras; infernis verò in scrobibus, & foueis. Aerijs Dijs volatilia offerrebantur, corporibus holocaustis, idest accensis, & sanguine ad aram circumfuso; Deis marinis quoque volatilia offerrebant; sed primò vino in fluctus proiectorum nigri coloris esse debebant: quæ enim alijs offerrebantur alba erant: celestibus potissimum. Verùm è bestijs tantum extremitates offerrebantur, vtpotè quæ leuiores ceteris partibus. Vid. eundem *Gyrald.* & *Ensch.* in *4. Prop. Euang.* Sed quæ peculiari ter Dijs Gentium offerrentur, accipito.

Ioui Capitolino triumphantes candidum taurum auratis cornibus, & veste candida superinduti mactabant; vnde *Virg. 10. Æn.* Et statum ante aras aurata fronte iuuenem Candentem, patiterque caput mare ferentem. Lege ibi *Servius*, Eidem cunctis idibus Idulis ouis offerrebat, hinc *Ouid.* Idibus alba Ioui grandior agna cadit: aliquando aliter mensis idibus variebat victimæ. Lege *Gyrald.*

Iunoni de tauro albo, siue potius de alba iuuenta rem faciebant, vnde *Sen. in Med.* Lucinam iuici formina corporis intentata iugo placet; idest iniugis. Eidem agna alba immolabatur; Niuem reginæ ducimus agnam. *Iuuenal.* Eidem pauo, & anser poterant immolari. Omnibus autem calendis Regina sacrorum, nempe Regis sacrorum vxor porcam, vel agnam Iunoni immolabat; qui ceteræ mulieres Kalend. Martij flores, & coronas offerrebat. V. *sup.* *Capitina in mense Iulio*.

Neptuno taurus niger mactabatur. *Virg.* Observatur etiam consuevisse veteres aliquando antequam naues ingrederentur, hostiam ipsam, & nonnumquam extra crudam in mare proieciisse. Lege *Lu.* Alphalacos eidem Neptuno (ve *Plinius* ait) offerrebat, quas talpis nonnulli interpretantur. Tempelarii, nigra pecus, vnde *Virg.* Nigram hieni pecudem Zephyris felibus albam.

Plutoni de nigra pecude rem diuinam faciebant; eidemque pocula mixta mero, & lacte. Lege *Val. Flacc. 1. Arg. v. 776.* Interea nigras pecudes promittite Diti, Et nluæ lactis pocula mixta mero. *Tib.* Eidem taurus niger, & taxus, teste *Val. Flacc. Arg. t. v. 778.* De Tauro meminit *Hor. 2. 6.* Amice places illacrymabilem Plutona tauris. Sic *Virg. 6. Æn.* Steriles autem pierumque pecudes, & iuuenctum vino, melle, lacte, & sanguine Diti offerrebantur: reliquis autem Dijs infernis eodem modo, quo Plutoni sacrificabatur, nigris videlicet victimis. Lege *Stat. 4. Theb. v. 446.*

Baccho hircum, seu caprum mactabant, vnde *Virg. 2. Georg.* — Baccho capræ omnibus aris Cedit, &c. & *Alar. 3. epig. 24.* Hircus Bacche tuis victimæ grata facris. In Martio autem mense mella, & liba offerrebantur Baccho.

Apollini taurus immolabatur: — taurum sibi pulcher Apollo. *Virg.* Ludis quoque Apollinariis à Romanis aurato boue, & capris duabus albis auratis idem placabatur. Lætonia verò soror nempe Diana aurata iuuenta. Vid. *inf.*

rius. Eidem tamquam Soli equus à Perſis immolabatur, vnde *Ouid.* in *ſaſt.* Placat equo Perſis radijs Hyperiona cinctum, qui tamen albus eſſe debebat: neque tantum Perſæ, verum etiam Maſſagetæ Soli equum immolare ſoliti fuiſſe dicuntur ab *Herodoto.* Eidem Soli Mnemoſynæ, Auroræ, Lunæ, Nymphis, & Veneri Vraniz mel ſuper altariſus libabatur, non autem vinum, vt cæteri; quod à vino Solem prudentiſſimum abſtinere neceſſe eſſe dicerent; ſermonis quoque licet Deabus vinum interdici debere, hoc factum innuebant.

Æſculapio de capra res diuina in primis fiebat, cui etiam gallus immolabatur. *V. Gallus.*

Mercurio, vt alij: Djs cætera immolabantur præſertim animalium lingua vt eruditionis putaro Deo; quam in igne proſiciebant cubium ituri. Præterea illi non vino, ſed lacte ſacriticabatur ad ipſam eloquentiæ dulcedinem indicandam, idque Romæ in vico Sobrio nuncupato fieri ſolium. Mux eius matri menſe Maio ipſis calendis, & idibus Romani ſuam prægnantem immolabant. *V. Mæus.*

Vulcano cum ſacrum fiebat omnia igni committebantur, vt abſumerentur. *V. Vulcanus.*

Marti equus potiſſimum mactabatur à Romanis menſe Octobri ipſis idibus. *Vid. Officij:* alibi vero dum equi non eſſent aſſini immolabantur. Eidem Latini lupum, & picum æuem; Luſitani hircum; Galli Ciſalpini verrem; Lacedæmoniæ canem; quæſi quoque Romani in Lupercalibus mactabant. Eidem Lacedæmoniæ aliquando conſuevere bouem immolare, ſi aliquo ſtratagemmate in bello viſiſſent; ſin aperto Marte eidem gallum immolabant.

Soli (*Vid. ſupr. Apollon*) apud Delphos à conſulturis oracula capræ prius mactabantur; quod ab illis receptum antea fuiſſet oraculum, vbi ſolabantur, teſte *Diod. Sic. lib. de geſt. Philippi*, 6.

Herculi Romæ in ara maxima bo ſacriticabatur. *Lege Virg. Æn. & Gyr. d. ſynagm. 17.*

Ceres in primis ſpicarum corona decorabatur, tum placabatur porca prægnante: Prima Ceres grauidæ gauiſa eſt ſanguine porcæ Vita ſuas merita cæde nocentis opes. *Ouid. & lege Virg. l. Georg.*

Proſerpinæ, ſterilis viſtima attributa fuit, quia nec ipſa vnquam peperit: vacca apud Virg. porca apud *Macrobiu.*

Minerux taurus albus immolabatur, in Quinquatriæ autem diuerſo modo. *V. Quinquatriæ:* in tubiliſtrio agnam mactabant.

Diana placabatur cerua; & exiſ canum apud Sabros. *Ouid.* Eidem, vt Lunæ taurus mactabatur. Eidem vt Iſidi Egyptianorum Deæ iecur anferum offerebatur, vnde *Ouid. l. ſaſt.* Nec deſenſa iuant Capitolia quominus ante Deæ iecur in Ianceſ Inachi laura tuas: hæc autem apud Romanos; nam alla offerebant Egypti. *Lege Herodot.*

Hecææ Deæ canis immolabatur, diuerſo tamen ab alijs ritu. *Lege Gyr. d. ſynagm. 17.*

Veneri albas columbas dicabant, menſe tamen Aprili apud Romanos eidem ex roſis, & flori-

bus, myrtoque coronatæ faciebant. Eidem ſua apud Argiuos. *Lege Arrianum lib. 3.* eidem apud Cyprum albas iuuenæ: vnde *Ouid. 10. met.* Feſta dies Veneris toto celeberrima Cypro Venerat, & blandis inducæ cornibus aurum Conciderant icte niuea ceruice iuuenæ, &c.

Saturno bos niger immolabatur, more tamen Græco, & aperto capite; cum tectis capitibus alijs ſacra fierent; quem morem etiam in Herculis vſpotè Græci ſacris retinebant. Eidem Cyrenæi ex ſicu recenti illi ſacra faciebant placentis mellitis oblatris: Carthagineſes autem filios illi immolabant. *Lege Plutarch. Rhex Saturni vxori,* nempe Berecynthiæ proprium ſanguinem additis cantionibus Galli Sacerdotes litabant. Eidem tamquam magnæ Maræ Deum de porca ſacra fiebant; necnon morem rufſicani genus eduli offerebatur. *Vid. inſ. Talluri.*

Veſtæ, vel Veſtales virgines ſi quando ſacra libabant priuſum albo inducæ veſtimento, & viciatæ; tum caſta mola, & ſale ruſo in ollam ſicilem muſſo, mox in aquam iniecto ſacra faciebant; calicibusque ſicilibus, quos culullos dicebant, libabant. *Lege Alex. ab Alex. lib. 5. cap. 12.*

Iano ſacra fiebant ex libo, quod ab eo Ianual antiqui dicebant: erat enim placentæ genus ex mola, quæ farina horna, & ſale miſcebatur, aliquando ture, & uero: hinc *Ouid. l. ſaſt.* Iane tibi primùm cura, merunq; ſero. Kalend. autem Ianuar. caricas, & cariotidas, & mella tum Deo, tum amicis elargiebantur veteres. In Agonalibus autem Iano mactabantur aries.

Pali Deæ paſtores poſt luſtrata pecora liba ex mifio; & lactis mulctralia offerebant. *V. Pales, & Palus. Lege Diuyn. l. 1. & ſeruum in l. Georg. Plutarch. Varronem, catæreſque.*

Telluri terræ Deæ menſe Aprili bouem ſordam grauidam ſcilicet, vaccaſque prægnantes, ex quibus vitulos à miniſtris excoſs Maxima viogremabat. *Herodot.* tamen porcum, ſiue porcam illi offerri ſolitam ait, & *Ouid.* Placentur frugum matres Telluſque Cereſque Farre ſuo; grauidæ viſceribuique ſuis. Bonæ Deæ, quam eandem eſſe cum Cybele, ſiue Rhea, ſiue Maia (vt inquit *Gyr. d. ſynagm. 4.*) ſus prægnans mactabatur propria Telluris hoſtia, vt ſuprius diximus.

Pani Deo hircus colebatur, nempe quod careret teſtibus, ſiue potius quod magnos haberet, mactabatur; ad ſpecum vbi ipſe diuerſari putabatur antea ducto. Eidem canis aliquando, teſte *Plutarch.* ab alijs etiam alba capra, necnon canis. *V. Luperca l.*

Siluanio lac ſpargebatur. *Hor.* & cædebatur porcus. *Iunen. ſat. 6.* tum ex adore, lardo, & vino ſacra fiebant. Priapo ſunt alius hoſtia, vnde *Ouid. in ſaſt.* Cædunt & rigido cuſtodi ruris aſellus: & aliquando poma, vt hortorum Deo: Fauno res diuina non. Decemb. de hædo, & vino fieri ſolebat, & hæc Faunalia ſacra.

Termino Deo ſtatuta ara à locorum dominis vtrique ligna conſiciſ ſoco ſuperimponebantur,

tur, & canistro fruges igni inspergebantur : tum demum puella sanos mellis porrigebat. & alij vina : numquam autem de re animata illi sacrificabatur olum ; verum postea cepit, vnde & aqua, & porca aliquando, vt *Ouid. 2. fast. & Horat. vel agna festis caesa terminabilis.*

Rubigini Deæ exta canum, & ouium incēdebantur. *V. Rubigalia.* Ruminæ Deæ, si qua hostia offerrebatur, lacte illam inspergebant, nunquam tamen vinum. *Lege Plutarch.*

Fidei sine cæde, & sanguine velati flamines albo panno sacra faciebant : quin ad sacrificij locum curru arcuato manu ad digitos inuoluta deferrebant solemnī pompa. *Lege Gygæ. synt. 1. illi quoque canis albus plerumque offerebatur, vt fidelitatis symbolum.* Fortunæ virili mense Aprili tura adolebantur, & cum melle papauer, & lac.

Venis tamquam Dijs sacra facta fuere : Zephyris pecudem albam. *Virg. Nocti Deæ gallus sacrificabatur, & nocturno tempore: Ouid. 1. fast. Nocti Deæ noctis cristatus ceditur ales, &c. Nigræ autem hostiæ cum lacte offerebantur, vt Stat. 1. Theb. Nigri tibi Diua litabant Electæ ceruicæ greges, Lustraliaq; exta Lactē nono perfusus edet Vulcanius ignis, &c. v. 506. Bellonæ eius Sacerdotes proprio litabant sanguine.*

Dijs marinis, vino litabatur, & extremitatibus pecudum, & ture ; vnde *Ouid. 11. met. Isq; deos pelagi vino super æquora fuso & pecoris fibris, & fumo turis adoræ.*

Manibus, nempe animabus defunctorum litabatur etiam. *V. Manes.*

Æuiterno Deo, culus meminit *Plin.* In eius sacris furnum bouem immolari mos fuit, quod est à *Verrio Flacco* notatum.

Et hæc hæctenus de sacrificiis, si quis plura desiderat legat *Gygæ. synt. 17. Rastum, & alias*, qui hæc de re prolixius scripserint. Aduerte etiam sacra olim fuisse diuina, & nocturna : hæc apud Græcos frequentissima, sed à Romanis paucissima fuerit admittenda : si qua media nocte incæpta fuisset leguntur, vñum indicant, festos dies à media nocte ad alteram mediam noctem celebrari fuisse solita. Hoc postremum velim Lector obserues : si nonnullæ eiecutiones, & synonyma Ethnicos ritus significantes à me *supra* fuerint exposita : vt tu ex illis mutatis vocabris, quæ Christianam pietatem redeolent, vsurpes me voluisse : & ad alia

Sacra, & Sacrorum vasa.

Vide quæ adnotata sunt in 2. Val.

SACRILEGVS, & SACRILEGIUM.

Templi violator. *Ouid. 2. Pont. 2. Offensa numinis ; ex eod. Offensor, læsor numinis istæ eod. Incestus. Tib. 1. 5. Stetit ad aras ore sacrilegus pater. Sen. in Agam. Contemptor numinis. Iuven. 6. fraus sacrilega. idem 13. idest furti sacræ rei, sacrilegū crimē.*

SACRISTA.

Recens vocabulum, quo is apud nos significatur, elegantius dicitur *Ædritimus*, quasi ædij præses sacrarum, *Iulius Græmæus 8. Marbæf.* refert futuros ædificos, aut hierodotas, idest sacrorum ministras, qui habuerint horoscopus in 16. parte

Geminorum. *idem in 4. Math. si Luna à Mercurio ad Iouem feratur. idem. si in medio cæli fuerit ista coniunctio, facit Neocoros.*

Ædritus. *Plin. V. Sacerdos Christianorum. Custos ædium sacrarum : Templi minister. V. Custos præpositus templo. Ouid. 1. trist. 1. Cui primæ sacri custodia templi : apud nos diceretur Sacristano magistro. Custos sacrorum templi, Sacrarij, &c. Hinc*

SACRISTIA.

Sacrarium. Adyta penetralia. Edes arcana : Adde quod arcana fieri nouus ignis in ædē. *Ouid. 3. fast.*

SÆVITIA, &

SÆVVS.

Crudititas. *V. super. & ibi multa. Sequities, ei. Mænt. Seueritas : Feritas. Notus feritate. Ouid. 1. met. Cruoris amor : Et cruoris amans. Ouid. 2. Pont. 9. Mores feri. ibid. Durities. idem 1. trist. 7. Thyestæ tempora mente. idem 4. Pont. 9. Crudeles. V. suo loco, & ibi plura. Nil miserans. Hor. 2. ad. 3. Illacrymabilis. idem 2. ad. 14. Indomitus. ibid.*

SAGA. *V. Venefica.*

SAGINATVS.

Impinguatus. Dilatus. Distentus. Adipatus. *Iuven. sat. 6. Illius ex adipē & fartus pinguedine ventur. Pinguis. V. suo loco. vbi multa.*

SAGITTA, &

Iaculum, quod arcu emittitur : Arundo ; Lethalis erundo. *Virg. 4. Æn. Hamata arundo. Ouid. 5. met. Telum. V. suo loco. Iaculum. V. Hæstia. Sagittula, diminut. Volatile ferrum. Virg. 4. Æn. Scridula cornus : quod est cornu arbore sicerit : Spicula, orum. idem 11. Æn. TELA HUMATA : Quid luat in nudis humata recondere tela Olibus, &c. Ouid. 2. eleg. 9. Penetrabile telum. idem 5. met. TELA MINORA. idem 2. fast. Sagittæ alliculus emissio describitur adamassum à *Sil. Ital. 14. v. 398.**

Penna, sig. ad velocitatem enim in sagittæ capulo adduntur pennæ : Dura traiectus tempora penna Cantat olor. idem 2. fast. & Prop. 2. eleg. 12. Pennæ stridor. *Ouid. Tempestas telorum : It toto turbida Cælo, ferreus imber : Tempestas telorum, & ferreus ingruit imber. Virg. 12. Æn. Calami spicula Gnosij : In Gnosij enim vrbe Crete sagittæ flebant vel ad bellum, siue ad venationem opportuna. Hor. 1. 15. vt etiam in Cydone vrbe eiusdem insule, vt Arund Cydonea. Stat. 4. Theb.*

Calamus ; pars pro toto : calamus enim est sagittæ caulis, in cuius acumine cuspis ferrea, quæ Hamus, siue vncinus dici possit : In extremo tamen calce : Atque sagittæ. *Virg. Calamus Gnosius. Hor. Calamos armare veneno. idem 10. Æn.*

Pharetra, continens pro contento. *V. suo loco. Medi pharetra decori. Hor. 2. ad. 16. Pondus pharetræ. Prop. 4. 6. Acumen emissæ ferri. Ouid. 12. met. Missile ferrum. Virg. 12. Æn. Telum : Volantis arundo. idem 5. Æn. Phaiarica. V. Hæstia. Ferrum volans. Luc. 7. Pharf. Iaculabile telum. Ouid. 7. met. Voluere ferrum. idem. Arma Dianæ. Virg. 11. Æn. Telum, ibidem. Herculis arma*

arma. *Sen. in Troad.* præter enim clauam, sagittas Hydræ veneno illitas gestabat Hercules Tiryntia tela. *Ouid. 13. met. 1.* Herculis demisso per fortia pectora telo. *ibid.*

Sagitta venenata.

Lernæ sagittæ; ab Hydra Lernæa. Squalentia tela veneno. *Ouid. 5. fast.* Alarum serpens. *Æsch. in Eumæa.* Arami armati veneno; *ex Virg. 10. Armataque tela veneno; ex eod.* Immedicabile telum. *idem 12.* Scorpenta felle sagittæ litæ. *Ouid. 4. de Pont.* Lernæa spicula. *Sen. in Med.* Permissæ felle Medusæ. *ibidem.* Nam volucris ferro tinctile virus incit. *Ouid. 3. trist. 10.* Telum virus habens. *idem 3. trist. 1.* Telaque vipereo luridæ felle gerat. *idem 3. trist. 8.* Omnia vipereo spicula felle linunt. *idem 1. Pont. 2.* Tinctaque mortifera rabe sagitta madet. *idem 3. Pont. 1.* Tincta spicula mordaci felle. *ibidem 3.* Nec quæ vipereo tela cruore madent. *idem 4. Pont. 7.* Spicula tincta venenis. *idem 10.*

Epith. Volucris, celeris, stridens, levis, Getica, Parthica, Turlica, Thraci, Scythica, tux, præceps, scua, cruenta, infesta, tortilis, arundinea, pennata, velox, radans, dura, rutila (ab ære) aurata, crudelis, scelerata, stridens horridum, stridens alis: Lethalis, Lycia, Serica, quæ Seres vtebantur: Achæmenia, quæ Persæ: Sarmatica, quæ Sarmates: Bistonica, quæ Bistonæ.

Arcus, quo sagittæ iaciuntur. *V. suo loco.* Pharetra, quæ illas continet. *V. suo loco.* Crenæ, est sagittæ incisura, qua neruum admittit iaculanda: Vncus, & Fibula in arcu maiore, siue balista chalybæa: eburneus, ossifusus vncus, siue hamus, qui epizygi immittitur, neruumque retinet: Epizygi. *Pier.* est fohæmæ arcus balistarum, in quem inseritur vncus arcus.

SAGITTARIVS.

Iaculator: Iaculatrix. Doctus sagittas tendere. *Serica. Her. 1. ad. 29.* Seres, qui sunt Parthis finitimi: Sed tendere doctior arcus. *Ouid. 5. met.* Qui iaculatur sagittas, sagittandi peritus: Arcum intendens. *ex Virg. Æn.* Dixit & aurata volucrum Threissa sagitta. Deprompsit pharetra, cornuq; infensa teretend. *idem 11. Æn.* Ascantim curuo direxiq; spicula cornu. *idem 7.* Sagittam intendens. *idem 9.* Neruoque obuensus equino Contendit telum. *ibidem.*

SAGITTARIVS.

Est etiam Zodiaci signum, quem nonnulli putant Chironem Achillis educatorem fuisse in celum translatum, illaque in signum astra habuisse; alij tamen (vt inquit *Hymnus*) negarunt, quod nemo Centaurus sagittis sic usus. Est autem equini cruribus deformatus, caudamque satyræ habet, Nonnulli tamen scribunt, quemdam fuisse Eudhemes nomine Musarum nutritici filium, in monte Helicone vni cum illis habitasse studio venacionis delectatum; quem Musarum rogatu Iupiter, cruribus illi equinis factis, quod equo mulcum usus fuisset, inter sidera collocavit. Plerumque tamen poetæ Chironem fuisse existimant, vnde fynonyma Sagittarij eò respiciunt.

Æmonij arcus. *Ouid. 2. met.* Et qui neruo tenet Æmonio pennata senex spicula Chironi Perdet

rupto spicula neruo. *Sen. in Thyest.* Celestis Chiron. Semiur. Sidercus. *V. Zodiaci signa, & Chiron.*

SAGVM. *V. Vestis.*

SAGVNTVS, 1.

Vet Saguntum, oppidum Hispaniæ iuxta flumen Iberum, longa quondam obfidiōe Prenorum ad extremam redactum famem, quod ab Hercule conditum fuisse narrat, sepulto illic Zacynthio comite, qui secum ab expeditione in Gerionem, in patriam reuertebatur. *Legge Læmon lib. 1. dec. 3. & Sil. Ital. lib. 1. & 2.* In quibus vrbis situm, & cladem eleganter exprimit. Sed aliter videtur innuere *Lucan. sat. 15. v. 109.* nempe Saguntum à Metello fuisse obsessam & ad dictam sperieris famem compulsum, vt cadauera hominum comedrent.

Metalliferæ tellis Sagunti. *Mov.* Saguntinæ portæ. *Sil. 1.* Hercule muri; quod ab Hercule vrbis condita esset. *ibidem vers. 173.* estque vrbis situs descriptio: Terræ Iberæ, Inachiumque virum terris prostravit Iberis. *ibidem.* Sepulchra Zacynthi: Zacynthi tumulus, &c. Herculis vrbis Hispanæ. *ex eod.*

Saguntini, pop. Saguntinæ matres: Immeritasque domos, & templâ Sagunti. *Strab. 4. sil. 6.* Vrbis Hædicanorum princeps; *ex Ptolem.* Zacynthus Hispania. *Steph.* Zacynthorum colonia. *App. V. infra Valentia.* Zaccantha eidem Steph. dicitur, hodie *Murceda.*

SAL, is.

Masculini, siue neut. gen.

Micæ salis. *Ouid. 1. fast.* Far erat, & puri lucida mica salis. Grana salis: Mica saliens. *Hor. 2. 23.* ex effectum enim salis grana in ignem proiciuntur salient. Panacea. *Lucius.* vbique accipit pro sale, eò quod dolorem depellat, & à putredine vulnera immunita conferat.

Sal condimentarius, à medicis Tragea denominatus, qui aromaticis, aut odoriferis feminibus, alicubi etiam tuncis herbis, irritandæ gratia gule conditur.

Sal Indus. *V. sup. Saccharum.*

Sal popularis. *Cat. vulgaris.* Sal, *emmonne.* Conuiuii Neptuni purus Sal. *Sycoph.* Sal fusilis. Colum. qui facile liquatur: Salis flos. *Plin.* pro candido, & primæ notæ, Sal bianus, qui sal purus dicitur. *Hor.*

Sal natiuus, vel fossilis, faxeus, qui sal Gemmæ, hodie dicitur a pellucido nitore speculari lapidis modo, qualls olim Sal Cappadociæ fuit. *Plin.* testè, quo Sicilia abundat: Sal fossilis. *Plin.*

Sal Alexandrinus: siue sal petrosus, & lucidus, quem Nitrum, & niter, & salniter, vulgò *Salnitro*, vnde Nitratu pulvis, qui etiam Tormentarius pulvis eleganter dici potest.

Epith. Equoreum, album, albidum, durum, rigens fusile, & hæc g. m. effere libebit etiam.

Salarij; qui sal venditi: Viles pueri salariorum. *Mart. 1. 42.* Salarij, 2. um.

Salinæ, arum, vbi sal conficitur, lege *Ruridum lib. 1. 2.* qui eleganter describit salis confectiōem.

Salis palus.

Salis, numero multitudinis pro lepore, & elegantiâ.

ela, V. *Lepor*. Ereculi, & nulla rusticitate fales. Compositosq; fales, mediataq; verba locutus, &c.

Epith. Mordaces, compositi, molles, culti, tenues, blandi, docti, honesti, iucundi, teneri, Plautini.

SALSAMENTVM.

Cadus salsamentarius: Pices muria conditi. Liguamen salium: Gietres. *Mart. 7. epigr. 76. sine 77.* Teque iuuant gerres, & pelle Melandrya cana, &c. nempe munita salsamenta & locustarum genere, quorum meminit *Plin. lib. 32. cap. ult.* Melandrya est pars thynni vilissima apud *Plin. lib. 9. c. 15.* Sed apud *Athenum*, Salsamenta ex thynnis maxima *lib. 3. c. 33.* Capparin, & putri cepas alece natantes. *Mart. ut sup.* nempe in liquamine falso ex alece, idest muria, vulgo *Salamina*. Pices muria durati. *Fab. lib. 8.* Omotrichon, siue Ootrichon, salsamentum ex ouis sale asservatis vulgo *Bucarga*. Orx: vni salsamenti genus, quod fit ex his quæ proxima sunt cauda, & hæc pingui carent.

Cybium, salsamenti genus. *Leges Athen. lib. 3. & ibi notat Dalechamp.* Salsama, orum, dicuntur quæcumque compiant ad victum nostrum inuasis seu uantur vt pyra, priuna, mala, capparres, rapæ, & huiusmodi aceto macerata, & sale condita, quæ sunt condicia.

Patris, vel putre alece, propriè liquamen è tabe factis piscium intestinis videtur *H. Iunio*, qui se intelligendum esse pugnare apud *Horatium*: Alij tamen dicunt intelligi pro pise, qui muria conditi solent. Alex, siue Halex conditanea, vel muriarica: Ostrea condita: Halex infumata, vel passa, vel fumo durata, *Argea Afellus* salitus, vel arefactus, *Mertulae*. *Garus*. V. *Piscium nomen*.

Salsamentarius: qui huiusmodi vendit. Themacopola, è genere salsamentariorum.

SALAMIS, nis.

Est apud *Procl.* insula propè Peloponnesum in sinu Saronico, cum vrbe eponimine, vt scribit *Eusebius*, hodie *Celusi*. Est autem insula è regione Atticæ iuxta Æginetam vbi Xerxes cladem accepit, & nuali Præditi Themistocle superatus est, & huius meminit *Iuuen. sat. 10.* — qualis redijt Salamine relicta, & Pausanias in Atticis. Cyehria dicitur *Strabon*, Scitas, & Pityusia: Ophis etiam *Eusebius*. Pelethothre, *Hæsch.* Draconis insula. *Lyoph.* Arthida. *Apollon.* Salamina etiam, & insula columbarum alumna, dicitur *Lyopier*, & hæc quondam Teucris, & Aiacis regia.

Nunquid Aiacis Salamina veri Mittet, &c. *Sen. in Troad.* Aiacis regna: Vrbs Teucris Telamoni: Telamoni, des; à Telamone Aiacis patre: Telamonia tella: Salamini arua.

Est etiam Salamis vrbs Cypri, quæ *Plinio* Salamine dicitur, & Constantia *Stephan.* Hæc autem, vt *D. Hieronymus* tradit, Traiani Imp. tempore à Iudæis deletam interfectis ciuibus omnibus. Verum restauratam fuisse indicat Sanctissimi Epiphani Episcopus, qui illam rexus Ecclesiam sub eiusdem Hieronymi tempore. Vrbein vero antiquis à Teucro conditam nonnulli asse-

runt, hodie *Fanagora*. Turecrum obditione celebris, quam Veneti, vt in Cyprio dominantes, defenderunt, quamvis postea fuerit amissa. Coronia etiam dicta.

SALERBÆ, V. Salus.

SALENTINI.

Sunt populi, qui Zapygium, Messapiamq; olim incoluerunt, nunc ab Hydrunte terram Hydruntinam exercent; dicitur: *Terra d'Ortovo*. V. *Hydrus* Vrbs. Habet hæc regio à meridie Tarantum, & mare vsque ad Salentinum promontorium; ab Oriente mare Ionium, à Septentrione Adriaticum; continente, ab occidente Saluberino gaudet aere, celoq; sudo, ac syncretico, nec non fertilis est, & opima.

Vrbes.

Hydrus. V. *suo loco*. Gallipoli, siue Callipoli, quæ munitissimum habet natura situm scapulo enim insidet, seu peninsulæ, quæ mari cingitur Castrum.

Brundisium. V. *suo loco*. Oria, Alerium, vulgo *Lece*, quæ hodie primaria est Salentinorum regio concilio totius Apulie, foroq; perpetuo gaudens; vbi plurimi proceres, nobilisque sibi domicilia compararunt. V. *Calabria*, quæ quod sit Salentiniis contermina, apud scriptores confunditur.

Synon.

Salentini pop. Nexthus fluuius Salentinorum præterit & Sybatim, Salentinumq; Nexthum. Thurinosque sinus, &c. *Quid. 15. met.*

Temenseque, & Zapygis arua. *ibidem*. Itali fines.

SALIT.

Sacerdotes à chorea, quæ saltibus constat (vt inquit *Plutarch.*) quam per vrbes circumeuntes ducebant, dicti. Hi mense Martio pelras gestabant ponicæ tunicas indui, mitisque latius æreis cincti, & galeas æreas ferentes, pugionibusque arma pulsantes, reliqua tripudij pars pedum officio constabat. Movebantur enim eleganter celeriter, atque confertim orbis implicant: euoluentisque in quo multum roboris, necnon agilitatis ostendebant. Hæc ferè ex *Plutarch.* in *Numa*, vbi de eorum institutione agit: vnde nos huiusmodi saltus, & choreas, & amorum pulsationes Bacchanalium præsertim tempore, siue in comædiarum diuerbijs adhibitas, vulgo nuncupamus *Marecia*, *Barnera*, *Mattacinata*, meminit *Varro lib. 5. de ling. Lat. Salarum*: quem ad. *Leges Drusij*, & *Gyradi*, *syn. 17.* quos duodecim Marti Gradiuo institutos primò fuisse, tum numero auctos sub Tullio Hostilio. *Leges Quinctij 3. sat.* ex nobilibus in Salarum collegium coaptabantur, vt innot. *Iun. sat. 6.*

Quis mihi nunc dicet, quare celestia Martis Arma erant Salij, Munusq; canant, *ibidem*. Aicyle ferentes: Scutum ab omni parte reclusum: ex *cod. V. Cypriano*. Martij Sacerdotes, Martiales: Martia turba per vrbes saliens Sacerdotes picti, nam tunicis pictis, æneisq; pectoribus: egmin: exornati incedebant: Salsubuli. *Cæcil. epig. 17.* ad Coloniam.

SALI-

SALINVM, i.

Salis vna : Vrceolis falis : Salillum. *Plaut.* Sal;
contentum pro continente : Splendet in menta
tenui salinum. *Hor.* 2. 16. Concha salis puri.
item sat. 2.

SALIX, V. *Splendum.*

SALIX, cis.

Arbor nota, vulgò *Salix*. Salicis vmbra: Siler; pu-
milia falis in aquosis nascens: Salicetum; huius-
modi plantis confitus locus, qui per sycopopen
etiam dicitur salicti: quamvis aliquando à poe-
ta salictia pro ipsi. salicibus vsurpentur. Et glau-
ca canentia fronde salictia. *Virg.* 2. *Georg.* Incultu-
idem. Salictiflos. *idem.* Salicum vesicas fron-
des. *idem.* Salicis virgæ. *Ouid.* 13. *met.*

Epith. Amara, lenta, fecunda, glauca, amnkola,
tenera, aptissima scutis, & amaro cortice, irri-
gui fontis amica, ventis agitatibus, gaudens hu-
midis locis.

Saligneus, 2, um, idest ex falice : Falce saligna. *J.*
Virg. Saligneus : Virgæ saligneæ. *Cato.* & *Vlp.* Sa-
lignæ crates. *Virg.* quas lectum salignum
nuncupat. *Ouid.* 8. *met.* Salunca, V. *Herbarum*
genera.

SALMACIS.

Fons est Cariz Poetarum fignatus fabulosus, in
quem Hermaphroditus Mercurij, Venerisq; fi-
lius ingressus à Nympha Salmacide ita fuit col-
ligatus, vt ex duobus corporibus vnum fieret
vtriusque sexum habens; quamobrem dictum:
omnes in dictum fontem ingredientiæ, molles,
& effeminatos egredi. *Lege Ouid.* lib. 4. *met.* &
Syrab. Vnde sit infamis, quare male fortibus
vndis Salmacis enervet, tactosq; remolliat ar-
tus. *ibidem.*

Hermaphrodit fons : Carius fons mollis : à regio-
ne : Cui non est audita obsecræ Salmacis vnda.
Ouid. 15. *met.*

Salmacis autem fuit Nympha, Cæli, & terræ fi-
lia mollissima, quæ ferrur fuisse causâ fontis
Halicarnassi aquæ appellandæ Salmacidis, quam
qui bibisset vitio impudiciæ mollesceret, ob
eam rem, quod ejus aditus parietibus angusta-
tus occasionem præbebat iuvenibus perulanti-
bus puerorum, ac puellarum violandarum, quia
non patebat effugium.

Salmacidas spolia sanguine, & sudore. *Ennius:* ex
Festo. Salmacidas vnde : ex *Plin.* 31. *cap.* 3. Sal-
macis fons dolosus. *Silv.* 1. *lib.* 5. An Dea femi-
neum iam negligit Hermaphroditum, Ample-
xu teneri sollicitata viri? *Mart.* 6. 68. Amatrices
aquæ: odit amatrices Hermaphroditus aquas.
Mart. 10. 4. Vena Salmacis: *metaph.* dicuntur a-
quæ calidæ vt sunt apud Lucrinum vt innuit
Martial. 10. 30.

SALMONEVS, i.

Æoli filius fuit, (vt scribit *Hyginus*) Sisyphi frater,
quem rancæ improbitatis fuisse tradunt, vt Iou-
is fulmen, tonitruq; per machinam æneam
imitari fuerit ausus; deinde & quadriga ve-
tium ardentes faces fulminis instar in popula-
res suos torquere solitum. Vnde quodam tem-
pore verò Iouis fulmine, quod is mentitus fue-
rat, percussum perijisse narraor, ac ob impie-
tatem ad inferos detrufum: vnde *Virg.* 6. *Æn.* Vi-

di, & crudeles Dantem Salmoneæ poenas : Dum
flamas Iouis, & sonitus imitator Olympi,
&c. *Lege* reliqua Salmonel iteritum conti-
nentia.

Iouis Æmulus. *Mont.* & *Val. Flacc.* Æolides. *Ouid.*
in Æn. Aut Iouis infestitio feriare trifolus, Vt
ferus Æolides, &c. Deucalionis Eridanis fi-
lius dicitur *Didymo*. Salmonidis pater, scilicet
Tyrus, siue Tyronis. V. *infra* Tyro puella. Ille
furens qui finxerat alti Quadrigida trabe tela
Iouis, &c. ex *Val. Flacc.* 1. *arg.* 663.

Nec tantum Salmoneus imitator fuit Iouis ful-
minantis, sed Remulus quoque vnus ex anti-
quis Romanorum Regibus, vnde *Ouid.* 14. *met.*
— Remulus maturior annis Fulmineo perijt
imitator fulminis icu.

SALOMON, is.

Davidis è Bersabea coniuge filius, quem sapien-
tissimum sacre paginæ appellat. Hic patri in
regnum successit, Templumq; Deo vero Iero-
solymis huiusmodi excitavit, vt inter orbis
miracula potuerit recenseri. In senectute ve-
rò suæ seminariarum amoribus depravatus à bo-
na recessit via; quem nonnulli in bonam dein-
de frugem redijisse dicunt. *Lege Librum* 2. & 3.
Regum.

Davidica proles. *Mont.* Solymi Regis templum:
Solymi templi conditor : Princeps, qui tem-
pla Sionia fecit. *Mont.* Davidicæ sapiens :
Soboles Davidica : Mentis, opumque potens
Hebræus. *Psalm.* Bersabedes, à matre, Bersa-
beæ natus.

SALTATIO. V. *Chorea.*

SALTVS, us.

Silua, in qua pasci, & affluare pecudes solent, vt
ait *Valla.* V. *Nemus*. Loca saltuosa. *Lin.* Regio
saltuosa. *idem.* Horrentia saxa filius fragilis.
Ouid. 4. *met.* Salebrez : sunt enim loci asperitate
difficiles, & impediti : Præcipes loci : Sale-
brofa loca, prærupta : Anfractus nemorosi :
Asperitas iniqua loci. *Ouid.* 4. *Pont.* 4. Mortis dif-
ficilem reddit nulla salebra viam : Præcipes,
cautes, diffidentes, rigide, &c. Et opertos arbore
montes. *Ouid.* 3. *met.* Vmbrosi montis densa. *Tib.*
4. 3. Extrema montis prærupt. *Sen.* in *Trag.* 5.
Saxum imminens. *ibid.* V. *sub* loc. Montes auij
Montibus auij Quærere pauidam matrem : de
Hinnulo. *Hor.* 2. 1. Saltus, pro saltatione.
V. *Triputum*. Nec me salebrofa mouebunt sa-
xa. *Ouid.* *epist.* 4.

SALVIA, æ. V. *Herbarum genera.*SALVM, V. *Mare.*

SALVS, tis.

Salutis opus : Turne in te suprema salus. *Virg.* In-
columitas, tis.

Epith. Dulcis, blanda, tuta, vera, grata, optata,
exoptata, quæ fit fuga.

Feret hæc aliquam ribi fama salutem.

SALVATIO, is.

Salus : Tibi reddita nostra salus : Tristis ab Euxi-
nis Naso saluat aquas. *Ouid.* 2. *de Pont.* Saluandi
munus : Portantia verba salutem. *idem.* 1. *Pont.*
Vade saluatorem subitò perarata, &c. *idem.* 4. *trist.*
Vooque salutantum veniebat. *idem.* 5. *met.* Salu-
tator verò dicitur qui salutem augurat : Sa-

luta-

lutantium verba, & salve, euge, &c. *Læta verba:* At cur læta tuis dicuntur verba calendis, Et damus alternas, accipimusque preces. *Ovid. 1. fast. Dæd. si iuven capto d'antro.*

Sæpe salutatus numquam prior ipse salutar. *Mart. Manē salutarum venio: Continuo salve fatis mihi debita tellus: Vosque ait d' fidi Troiæ salvee penates. Virg. Vt tamen accessit natus, matrique salutem Attulit: Salutem dicere, afferre, accipere, rogare, scribere, &c. Scriberet hesteria patri cum luce salutem. Mart. 1. 69. Vade salutatum pro me libe iter iuberis. idem 1. 71.*

SALLUSTIVS.

Qui C. agnominatus, & cognominatus Crispus Iulenter quamvis Laconicè scripsit historiã de coniuratione catilinari, & de bello Iugurthius amicum habuit Asinium Pollionem: Ciceronem cuius tempore vixit auersatus fuit Æmulus Thucydidis Sallustiana breuitas. Antiqui fortius Verba Caronis: Iugurthinæ conditor historiæ. Rerum Romanarum florentissimus auctor. Verborum novator.

Crispus Roma primus in historia. *Mart. 14. Orbi Sallusti brevis. Strab.*

SAMARIA.

Regio Iudææ Palestinæ sic ab vrbe dicta, quæ itinere tridui ab Ierusalem distat: clarissima Regum Israelitarum tempore, dicta à Somer eius loci domino, in qua ab Amri Israelis Rege Samaria condita fuit. Hæc postea Sebaste Syriæ dicta ad illius discrimen, quæ in Armenia est. Est autem Samaria regio media inter Iudæam, & Galilæam, nihil autem differt à Iudæa in loci qualitate, cum montosa sit, & campestris ferax arborum, frugumque: in hæc

Vrbes.

Sebaste, quæ & Samaria dicebatur: Amelidis, siue Amri, dis; à conditore: siue Vrbs Amrei: Mareon. *I. siph. Siche'm*, siue latino more Siche'mum, & hæc postea Neapolis Syriæ, quam Mabortham ab indigenis appellatam scribit *Iosephus: Plinius* verò Marmotham vocat. Vrbs refugij fuit, & Leutarum, quondam Samaritæ Metropolis sita in monte Ephraim amœnitate, & delictis abundans: hæc Sichima, & Sichimi, orum, vel Sicina, vnde Sicimitæ ciues: Sichar, *in Euangelio.*

Samaritis, dis, *V. de Samaritidis ora. idem.* Samaritidos rura: Samaritis: Samaritica: & Samaritice, scem. Samaritic, qui & Samaritani, pop. Samaritum populi, *Itinere.* Galilææ vrbs prima. *V. Galilææ cuius est provincia.*

SAMBVCVS, l. g. f.

Vel Sabucus, *vel Sarcus* ait, arbor notissima est, siue arbutum.

Sambuci planta: Arbor medullata: Ebulus; est humilis sambucus, quæ crassioribus defecatur locis.

SAMNITES, Ium.

Populi sic dicti à Samnio, quod Aprucium, *Abrutæ* vulgò dicitur, quod inter Picenum, Campaniam, & Apuliam est. Regio siquidem ob bella aduersus Romanos olim per multos annos, vnde, Samniticum bellum vocitabatur, confecta celebris, Hæc ab Oriente Apulos,

Dauos, ab Occasu Sabinos, & Picentes cum Truentio fluuio, à Septentrione mare Venerum, à meridie Præcuntinos, Campanos, Marfos, & Æquicos secundum Appenninum montem vltra, citraque ex parte habitantes habet: Huius

Vrbes.

Aquilam, quam Longobardos condidisse, & Fridericum II. Imperatorem mœnibus cinxisse, colonis, ciuium Iure, & ciuitati aquilæ nomine assignato ab imperatorio stemmate, perhibent: hanc nonnulli putant esse, quæ olim dicebatur Amsternum, & Amiteralni pop.

Histonium, siue Istonium. *Plin. & Ptol.* quod nunc *Guasto di Atinone* dicitur.

Lancianum, hodie *Lanciano*, olim verò Auxanum inter Istonium, & Ortonum celebre emporium, quo singulis annis, mensibus Maio, & Augusto Italici, Illyrici, Siciliæ, Græciæ, Asiæ, & aliarum partium negotiatores ad frequentissimum pænegyrium conueniunt.

Aquilonia Hirpinorum ciuitas. *Legge Ortelium in sua Geograph. Theatr.* quæ & Laquedonia à nonnullis dicitur, & Archiepiscopatu gaudet, diciturque *Luacedogna.*

Bouianum Pentrorum caput est, *Linio* Samnium vrbs, hodie *Bo. ano.* Est autem Bouianum vrbs, & Bouianum Vndecumanorum. *Plin. & Front.* in eodem tractu.

Pinna vrbs in Vestinis: cuius meminit *Sil. It. lib. 3. & Ptol.* hodie *Civita di penna.* Pennenses, pop. *Plin.* Pinnenses. *Val. Max.* Teate, siue Teate. *Ptol.* Marucrinorum vrbs metropolis, vnde Teatini pop. dicuntur *Plinio.* Teate Appuli apud *Linum*, hodie *Civita di Cheti.* Æternia: Samnium oppidum vnde Æternini populi dicuntur *Plin.*

Beneuentum, quod olim Maleuentum, vt inquit *Plinius*, dicebatur in Pelignis vrbs modò celebris, & inter Samnites: Concordia colonia. *Frontin.* hodie Archiepiscopali sede gaudet, & vulgò *Beneuente.* Circa hanc urbem triginta milia Samnitum cæsa fuerunt Sulpitii, & Petilio Collibani meminit *Hor. l. ser. sat. 5.* Tendimus hinc recta Beneuentum, vbi sedulus hospes, &c. quod ab aliquibus Diomedis opus dicatur, non sine errore videtur esse, nam alibi regnauit Diomedes.

Hirpinum, siue Harpadium, siue Irpinum, opp. Hirpinorum inter Samnites: Sepinum, opp. siue Sepinum *Lin.* & Sepinatea *Plin.* Colonia Sepinatium *Front.* Venafrum. *V. suo loco.* Castrum nouum. *Plin.* Præcuntinorum vrbs. *Legge Th. arr. Geograph. Ortelii.* Sulmo. *V. Peligni.* Sora, quæ tamen olim Laij fuit hodie Ducatus titulo insignis vicina Liri amni, populo haud infrequens, & doctissimi Baroni Caudinæ patriæ.

Interamna via Latina in Samnio apud Lirim, & *Te. ste Linio.* Interamna alia in Præcuntis. *Plin.* quæ hodie Te. emi vulgari vocibus indigetari dicit *Teramo.*

Fluuij.

Melpis, fluu. in Latio luxur Aquinum, sed Samnites it: *teans Hirpings.* Sabbacus. *Fler.* Hirpinorum fluu. in Vulturum se exonerans, hodie

Fler.

Fiume da Benevento. Truentum, fluu. in Piceno, sed Samnij terminus. Truentinum. *Prod.* Quiq; Truentinas seruant cum flumine rures. *Sil. It.* Est etiam vrbs, quæ ad Picenum spectat Iuuantius, siue Viuantius Precuriorum flauius. Aternus, fluu. Pelignorum, hodie *Pescara*. Trinium, fluu. in ora Frentanorum, & præter hos apud *Ger. Mercat. H. Junium*, hi quoque recensentur vulgariore vocabulo dicti *Asinella*. Sencus: Sangrus: Morus: Flerninus: Ratencus: Orta: Liberrata: Salmus: Plumba: Heluius: Matrinus. Turdinus, & alij.

Montes.

Apenninus. V. *sua loca*: qui enim ad montes sunt Samnites, ipsum, vel eius partes alio vocabulo nominatas incolunt: Mons Virginius, quem ponnulli Mercurialem interpretantur in *Antoniis inuenerunt*. Lege *Ortelii*, est autem ipse mons à templo Virginis celeberrimus, viginti miliaribus à Neapoli distans.

Nicatus, qui communiori voce dicitur hodie *Manella*, mons amplitudinis vastissimæ adfensu difficilissimus, rupibus asperissimus; culus cacumen perpetua nie tegitur; multa herbida præta habet, plurimos effundit fluuios, siluis superbit immensis, ferarum copia præsertim visorum gaudet, & rupibus etiam abruptis horret plurimis.

Caudinæ furcæ locus est in Hirpinis clade, & turpi Romani exercitus sub Sp. Posthumio Cos. & Collega deditione nobilis. Lege *Liv.* quam tamen ignominiam deleverunt Romani ipsidem sub iugo missis Samnitibus, quos multis preliis antea fractos penitus subiugauit L. Sylla Dictator Caudinæ fauces. *Sil. It.* lib. 3. Caudinum iugum. *Quintil.* lib. 9. Caudinæ furcæ oppidum, hodie *Stretto d'Arpaia*. Caudinæ furcæ. *Val. Max.* Vltra Caudinas sperauit vulnera furcas. *Lucean.* 2. *Phaef.* Caudini pop. circa Hirpinos sunt.

Populi, & Synonyma.

Hirpini, Precutini, qui etiam Pregutini dicuntur. Peligni Caudini: Gens Mauortia Samnis. *Mon.* Frentani, vnde, ora Frentanorum dicitur *Plin.* 3. cap. 11. à populo Frentanis, quos Anaxinos, vocat, & Carentinos. Sabelli. *Marci.* V. *sua loca*.

Supernates: Samnites, *Aburgetta supra*. Infernates Samnites, *Aburgetta sitra*. Samnium quoque dicitur regio: Pitanæ *Strab.* de reliquis consule *Cosmographos*.

Picentes etiam sunt in Samnitibus; Vestini; quibus ad mare contermini Marucini. Sed hæc haftenus.

SAMOS Asiae.

Insula sita est è conspectu Caræ, eiusque Asiæ oræ, in qua Ephesus sita est, dicta prius Anthemus à floribus (vt *Steph.* placet) & Parthenia, idest Virginea, siue potius ab eius fluuiio Parthenio, postea Metamphyllum nuncupatum, scribit *Strabo*. Dryusa dicitur *Arifus*. Partheonarusa est *Plinio*, & *Steph.* Imbrassium, & Imbrasia *Steph.* & *Hymen*, fluuius. Hæc Iunoni sacra, in qua nata, & educata, eiusque curus esse ferebatur, ex qua Pythagoras, qui inde Samus

Philosophus appellatus est.

Dryusa, olim, & Metamphyllus, vt *sup.* Iunonia insula: ex *Ouid.* quod ibi Ioui nupsérat: Iunonis patria: Iunonia tecta, litorea, insula: Cyparissia: forsitan à cupressorum copia ibidem sponte euascentium. *Plin.* In hac insula fauam Iunonis perantiquum fuit, famigeratum, vt inquit *Apul.* in 2. *stend.* Hinc Iuno Samia. Ex hæc fuit Sibylla Samia, cui aliqua tribuatur de Christo vaticinia. Er hæc vasa Samia, quæ fictilia erant egregie fabricata, de quibus alibi.

Est etiam Samus insula in mari Ionio propè Zacynthum, quæ & Same vocata fuit, & postea Cephalenia, vt apud *Strabonem*, *Liv.* &c. & hæc Teiebols, antea, dicitur *Pauliana*. Melæna olim dicebatur, teste *Plinio*. Hosus meminit *Virg.* 3. *Æn.* Iam medio apparuit cursu memorola Zicynthos, Dulichiumque, Sameque, & Nervos ardua saxi: & *Ouid.* 1. 13. *met.* Et iam Dulichios portus, Iacamque Samumque: & *Cic.* 1. ad *Q. F.* 1. Est etiam

SAMOTHRACIA.

Insula est Lenno vicina in ora Thraciæ, quambrem & ob differentiam Sami Asiaticæ Samothraciæ, vel Samothracia dicta fuit, vt innuit *Virg.* 7. *Æn.*

Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur. Hæc etiam Leucofia. *Arif.* in *Polis*, seu Leucafia: Electræ, Electræ tellus. *Val. Fl.* Atlantidos insula. *Apollon.* Tressi Samus: Meliæ etiam *Straboni*. sed ad alterius Meliæ differentiam hæc Meliæ Thraciæ dicenda esset: Tracia etiam antiqui uitus, antequam Samij illam incolerent: Quodque pij Samothracæ eunt, & *Strab.* 2. *Attali.*

Ad Hebrum sita insula, quæ etiam Dardania antea dicebatur, à Dardano quodam Troiano, qui Paladium secum ferens, eò traditur confugisse.

SAMVEL, is.

Elicæz Ephraimicæ, & sterilis Annæ filius, qui precibus à Domino per parentes obtentus, illique in puerili ætate oblatas sub Heli Summi apud Hebræos Sacerdotis imperio flore recepit propheticæ spiritu, tum Iudex constitutus pro illo defuncto provinciam sibi ereditam optime administrauit, sed reclamante populo, Regemque postulante, Dei iussu Saulem in Resem constituit: quo à Deo abiecto, victimum Iai filium Dauidem regio perunxit oleo: tandem in bona senectute quieuit. Lege *Is.* Reg. 1. seipultusque est in Ramatha Ephraim vrbe patria sua, cuius ossa sub Arcadio imperatore Constantinopolim translata fuisse magno cum honore testis est *D. Hieronymus aduersus Vigilantium*.

Filius Annæ, Qui primum liquido Regem perfudit oleo. *Mon.* Elicæz filius, genitus & satus: Ephraheus Iudex, Sacerdos, vares: Elicanides. à parte.

SAMPSON, is.

Manus filius è sterili coniuge, cuius vita in sacris libris exprimitur *Is.* Iudic. cap. 14. cultus fortitudo admirabilis in Leone dilacerando: sapientia in

in proponendo problemate; robur in hoste proterendo illi diuinitas datū fuisse cognoscitur. Maxilla mille Philisthæos vno die occidit; a quam ex eadem maxilla (Dei permittente) profluentem bibens, cuidam fonti inibi enato dedidit nomen: cum Philisthæi bella multa gessisset vrbis Gazæ portas noctū in montem excelsū deuexerit, tandem amice Dalilæ dolo in hostium incidit insidias: fatalibus enim nudatus crinibus excutatur, ad pristinum transabile damnatur, vnde post aliquantum temporis, ducente puero ad quoddam hostium tripudium, duabus adnixus columnis, quibus tota nitebatur domus, illas dimouit, omnemque turbam promiscuam sub domus ruinis secum traxit. *Iudic. 13. & seq.*

Saraites: à pæria: Hebræorum fortissimus: Hercules Hebræus: Alcides Hebræus, Palæstinus Alcides: Crine potens Hebræorum fortissimus arbiter: Manua patre stemmata trahens: Manuiteres: à patre: Thammareus iudex: à prima, quam duxit vxore in Tamnatha vrbe Philistinorum Indus: Dalilæ amicus, iocufq; Philistinorum ludus: Qui Gazæ quondam ferratæ pondera portæ Ad montis secum deuexit culmina Sampson.

SANCTI, & SANCTÆ.

Cælices: Cœlestes *Virg. 6. Æn.* Cœlicolæ: Qui colit Elysiū, nemorifque habitator anteni; *ex Mart. 19. 51.* Vel Qui Colit Emphyreos, superique habitator Olympi est: Apostoli: Martyres: Episcopi; Virgines, &c. qui in Christo militauerunt: vitæ sanctimoniam clari. Felices animæ gens iam defuncta periculis Humani secura operum, secura laborum. Cœlestia templa colentes. *ex Hom. 1. Il.* cœlestia tecta colentes. *ibidem.*

Animæ cœlestes. *Virg. 1. Æn.* Superi: Diui: Beati: Sancta numina veri. *Virg.* Numina magna. Deū. *idem 1. Æn.* vbi aduerte à nobis sub numinis nomine, non Deum ipsum intelligi, sed diuini numinis participantem homines; siue auxilia à Deo nobis constituta: Numina Diuum. *idem 7. Æn.* Immortales animæ: Cives supernæ curiæ. *Virg.* Quirites Cœli. *idem.* Ætheris. *idem.* Incola Cœli. *idem.* Agmina sancta pijs choris. *idem.*

Siderci proceres. *Fortun.* Felices animæ, quibus hæc cognoscere primum. Inq; domos superas scandere cura fuit. *Quid. 1. fag.* Super alta tenentes. *Virg. 6. Æn.* Manes beati. *Stat. 3. sil. 3.* Concilia Heroum; *ibidem.* Cœlestia corpora. *Virg. 11. Æn.* Cœlestia corda. *Bomb.* Turba superna: Cœlestia templa colentes. *Hom. 1. Ilad.* Sanctæ Heroïdes, siue Heroïnæ, de feminis; *ex Ouid. 1. tris. 5.* Integri vitæ, scelerisq; puri; *ex Hor.*

SANCTIMONIA.

Sanctitas, cis: Inoffensa vitæ; *ex Ouid.* Vitæ inoffensa metæ. *idem 1. tris. 8.* Vita labe carens; *ibidem.* Mores labe carentes. *ibidem.* Candor, & sanctæ penetralia lingue: Splendor vitæ: Vitæ splendore coruscans: Probitas, *V. Bonitat.* Casta, ignaraque culpæ Mens. *Stat. 4. sil. 6.* Vita sine labe peracta: Anni sine labe

peracti; *idem.* sancti; *ex Ouid. 4. tris. 7.*

SANGVIS, nis.

Olim sanguis in genitio, quo semper Dæmones delectati sunt, præsertim humano, cum olim induxerint homines ad proprios filios loco victimæ mactandos; cuius rei non modo sacre, verum etiam profane redundant historię.

Cruor; quamvis sit sanguis inter ceterum, & arterias, cum vere sanguis dicatur humor per venas corporis means, à iecinore originem trahens: qui in corde domicilium habet: Ros sanguineus. *Virg. 12. Æn.* Cruentus ros. *Æsc.* Calidum flumen: Ille vomens calidum de peccatore flumen. *idem 9.* Sanguineæ guttæ: Tincta cocco stilla. *Æsc.* Vnda spumans: Reddit specus atri vulneris vnda spumantem. *Virg.* Sanguini riu. *idem 11. Æn.* Sanguine spumantes riu.

Sanguinis imber. *Senec.* Sanguineus imber: Putresque sanguineo videt imbre genas. *Stat. 1. Tior.* Vomit ille calentem Sanguinis effundens per hiantia viscera riuum: Vndantes sanguine vultus: Sanguine turpantem compos de more capillos: Sanguinis globi. *Ouid. 12. met.* Purpurea anima: Purpuream vomit ille animam. *Virg. 5. Æn.* Libamen Martis, *Sophoc.* Gutta atro sanguine. *idem 3.* Gutta cruenta. *Ouid.* Fluentum atrum. *Eurip.*

Cædes, fig. Cæde tepebat humus. *Virg. 8. Æn.* nempe sanguine per eadem effuso; metaleps. Vena, continens pro contento; Aspergine cædis. *Ouid. 4. met.* Sacer Dianæ latex. *Sen. in Med.* Dianam Iauricam intelligi, cui sanguis humanus offerebatur: Affluere manus stringere ferrum, carofque pati posse cruores: Sacrum laticem percussit dedit: Is naribus ater sanguis: Stillatque niger naris adunca Cruor & venas rumpit hiantes. *idem in Oedip.* Sanguis autem ater fit propter corruptionem, & humorum adulationem: Fistula rosis cruentis. *Nonius.*

Epith. Ruber, ater, spumans, calidus, feruidus, sordidus, crassus, puniceus, purpureus, niger, tepidus, sordus, cruentus, castus, fraternus, concretus.

Epith. Crassus, calidus, tepidus, obsecus, sacer, captiuus, sparsus, rutilus, fumans, altus, rapetactus ruor: exiguus, generosus, liber, puniceus. Hinc

SANGVINOLENTVS.

Pectora sanguinolenta; Cruenta: Dextra cruenta. Cupidus cruoris. *Ouid. 1. tris. 5.* Cædis amans: Sanguinarius. *Luc.* Perfusus sanguine: Sanguine sparsus, confusus, macularis, foudatus, pollutus: Stetit imbre cruento Informis facies. *Virg.* Squalentem barbam, & concretos sanguine crines. *idem 2. Æn.* Cometes præcepit sanguineo igne: Atro tepestacta cruore terra.

SANIES, V. T. abes.

SAPA, V. Pinnas.

SAPIENTIA, æ.

Doctrina. V. *su loco.* Diuini munus Eloquentia. V. *su loco.* Diuinita illi ingenium. V. *Ingenium.*

nimi. Prudentia: Cor: Et cor solus habes, solus & ingenium. *Cor. Mart. 3. 26.* Sagacitas: Regula diuturnarum. *Symf. Victrix* fortunæ sacris, quæ dat præcepta iuvenibus. *Iun. 13.* Plurima felix Paulatim vitia, atque errores exiit omnes Prima docens reatu sapientia — *ibidem.*

Epith. Cœlica, diuina, Palladia, egregia, prouida, præclara, raris inueniendâ locis, cui gloria comes.

SAPIENS, tis.

Doctus: Eloquentes. *V. suis locis.* Prudens: Musarum os facundum. *Theoc. Maturus* animi, vel animo: Consilij habitus non futilis auctor. *Virg.* Cui melior sententiæ menti est. *idem.* Sapiens a-lumnus: Doctrinarum splendore coruscans: A-lumnus sagax. *Stra. Cor sagax. Sil. It. 8.* Cui lux est reddita menti: Aut rerum sacro prudentia maior: O facunde senex, qui prudentia nostri: Antæ annos annumque gerens, curamque virilem: Sed angustus animus robustior annis: A-lumnus senilis: Sensus senilis.

Septem fuisse Græcæ sapientes, quorum apophthegmata, seu sententiæ (quas *Æschyl. lib. 5.* vitæ leges appellat) *Alicianus* imaginibus illustrauit, & carmine, quem adire poteris. Horum nomina sunt Cleobolus, Solon, Chilo, Pittacus, Thales, Bias, Periander.

Cleobolus, siue Cleobulus, p. p. Lydius fuit, & Euagoræ filius, robore, & pulcritudine corporis eximius filiam habuit Cleobulinam virginem doctam, quæ versibus Hexametris ænigmata, quædam scripsit: decessit Cleobolus, annos natus septuaginta. Lege *Ouid. Laert. in vit. Philof. Lydius* sophus, sapiens.

Solon. *V. suis locis.*

Chilo philosophus Lacedæmonius, cuius etia dicta Delphis in Apollinis templo fuerunt consecrata. *Plinius teste lib. 7.* mirum: Nosce te ipsum: Nil nimium cupias; Comes æris alieni, atq; litis est miseria. Laconius sapiens. Lege *Laertium in vitis Philof.*

Pittacus: Thales: *V. suis locis.*

Bias, patria Priæneus, Teumamide filius, cum ex patria capta fugeret, nihilq; ut ceteri exporteret roganti causam illud apud *Cæcram* in paradoxo respondit: Omnia mea mecum porto, eruditionem, & sapientiam intelligens. Lege *Ausonium* dicta sapientum versibus referentem: Teumatiades; à patre: Priæneus sapiens.

Periander Ambraciota Philosophus, qui inter cetera sua dicta hæc reliquit: Periculosa temeritas: Voluptates quidem morales, virtutes autem immortales: Sunt qui illum Corinthium, & Cocinij Tyrannum faciunt.

SAPOR, is.

Gustus. *V. suis locis.* figur. Obnia diuerso cuncta sapore legens: Asper in ore sapor: Palatum saporis arbiter: Lingua saporum ministra.

Epith. Dulcis, suauis, gratus, iucundus, odoratus, mellisuius, sapidus, nectareus.

SAPPHO, us.

Siue Sappho, onis, Lesbica mulier vates, Sapphici carminis inuentrix, hæc floruit Tarquinijs Pri-

sel Romanorum Regis tempore, & tantæ à Græcis habita, vt Musa decima fuerit appellata. Phaonem omnium mortuorum tunc pulcherrimum valde dilexit in cuius rei gratiam hæc narratur fabula. Phaon ex ijs fuit, qui traiectendis vitæ, citroq; vitioribus nauigijs impendorem operam dant, cumque aliquando Venus accessisset traiectura, nulla promissa stipe, neque ab illo rogata; tandem illi Venus pro mercede alabastrum vnguenti plenum largita est, quo semel perunctus formosissimus repente mortuum cunctorum apparuit, quamobrem cunctæ Lesbiz puellæ (id enim in Lesbos insula fuerat peractum) in eius exarsere cupidinem; præsertim Sappho, iuuenem ardentissime deperibat: Cum verò Phaon in Siciliam fortè discessisset, salute ob amoris impatientiam desperata, se ex Leucate Epici promontorio, quo illum secuta fuerat, in mare proiecit, quod antequam faceret, illi epistolam scripsit, quam refert *Ouid. 21. loc.* Sunt qui duas Sapphos faciant: alteram Erixiæm Poetriam percelebrem, quæ Aicæi, & Pittaci tempore vixit, & plectrum Sapphicum reperit: alteram verò Myrlineam iuniorem, psalterium, & meretricem, quæ tribuunt, quæ de Phaone scriptum. Sed ad nostra.

An nifi legisses authoris nomina Sapphus Hoc breue nescires, vnde mouerit opus? *Ouid. 21.* Puella Lesb. *Sidon. Appol.* Fidicen Lesbica. *Aræff.* Musis Lesbos amica sacris. *Po. ut.* Vates Lesbica. *Ouid. 3. trisf. 7.* Aoniz Lesbica amica lyre. *Ouid. 2. eleg.*

Sunt qui simpliciter, scribendum nomen asserant: natam autem fuisse dicunt Olym. 42. quo tempore florebat Alcæus, Sæthichorus, Alcman, Pittacus, & alij Myrlineæ vates; à patria: Æolia puella. *Hor. 4. od. 9.* ab Æolio dialecto, quo Sapphica cecinit carmina, nam Lesbos sub Æolica ditione recenscebatur Æoliz sedibus puellæ: Æolio cum tentat carmina plectro. *Prop. 4. eleg. 3.* Æolia nomina dicta lyra. *Ouid.*

Habuit tres fratres Larychum, Charaxum, Eurigum: Cæcolæ viro ex Andro insula dictissimo nupsit, cui filiam peperit Cida nomine; sic enim Sapphus mater appellabatur. Amicas tres habuit Atrida (cuius etiam *Ouid.* meminit) Tellesippam, & Megaram, quibus ad libidinem vsa dicitur: Discipulas plurimas. Scripsit epigrammata, elegas, jambos, & Monodias. Pierij foror addita Musis: Sapphica puella Musa doctior. *Catull. 36.* Hinc

Sapphicus versus.

Carmina Sapphus: Æoliz fides. *Hor. 2. 13.* Lesbica carmina: Plectrum Lesbium. *idem 1. od. 26.* Lesbides musæ. *Ouid. epist. 21.* Lesbiz citharæ. *ibidem.* Sapphici labelli: Cantantem modo Sapphici labellis. *Pont.* Lesbij pedes. *Hor. 4. od. 6.* Æolium plectrum. *V. supra Æolium carmen, ibidem.*

Epith. Mascula, Lesbica, poetica, amatrix, Temeraria Sappho; quia se ex Leucate in subiectum mare deiecit ob Phaonem, quem deperibat.

SARA.

Et Sarai Abrahami coniux, & parricidis, siue sobri-

na soror Ifaaci mater , quem in senectute viro peperit suo, culus hystoria notissima est in sacra Genesi c. 11. & seqq.

Iacipara. *Mont.* Coniux Abrahami : Thariadæ vxor.

SARDANAPALVS.

Rex vltimus Assyriorum fuit, quem virum muliere corruptiorem *Iustini* dixit, deditus fuit omnis generis luxuriz , nec erubuit inter scortorum greges neri, & muliebri habitu feminas omnes lasciuia antecire . Quamobrem ab eo Assyrij defecetunt . Victus igitur ab Arabace Assyriorum duce in regia pyram extrusit , in qua se ipsum , diuitias , mulierisque suas misit . *Lege Iust. lib. 2. & 9. Ouid. Siculum lib. 8.*

Inque piram tecum clarissima corpora mittas , Quem finem vitæ Sardanapalus habet . *Ouid. in Irem.* Assyrius Rex : Mollissimus Rex Assyriæ . Anacyndaraxi filius . *Ouid.* Trigesimus à Nilo Rex . Huius meminit Cic. lib. 5. *Tuscul. quest.*

SARDINIA.

A Sardo Herculis filio nomen habens insula in Mediterraneo mari . quæ à Septentrione Corsicæ paruo euripo vix determinatur à Meridie Africum , Libycumque respicit mare . Huius insulæ inclementes , & quasi pestilens est aer : in cæteris verò feracissima regio, lupo caret, aliisque feris nocentibus, vel ipsi veniensis : vnde *Sil. It. lib. 12.* Serpentum tellus pura , ac viduata veneno . Sed tristis crelo , ac multa vitæ iara valude . Est autem in insula infectum , quod Soligonda vocatur : à Lucano autem Salpis , Solifuga à Plinio , qui araneo similis , si quempiam mordcat , incautum , pestem , siue morbum supremum afferat . Est etiam herba Sardoniam , quam *Panjanus* apio similis facit , Latini ranunculum , & Strumeam vocant : quæ si edatur ora hominum , & rictus contrahit , & quasi ridentes perimit , vnde natum adagium Sardonius risus : in hac insula

Vrbes.

Calaris . *Plin.* Carallis . *Procl.* Cagliari , sita in monte iuxta mare Africam respiciens , portumque habet amplissimum , in hac vrbe Sanctissimi Augustini reliquæ ex Africa in Vandallia direptione antea translatae candi queuerunt , donec à Luitprando Longobardorum rege Papiam translatae sunt , ibique honorifice reconditæ .

Sulchitana . *Plin. & Mela* , siue Sulchi , & Syllus apud *Panjaniam* , & Sylici apud *Stephanum* , *osyp.* 2. Carthaginiensibus conditum : Solci est *Procl.* qui portum in inf. fuit : vnde Sulcrani pop. apud *Plin. & Ith.* Cornus , siue Carnosa , vrbs mediterranea insulæ : Libisonis turris . *Plin.* Biffonis turris . *Procl.* Sardiniz opp. Tidlum : Sardiniz inf. ciuitas , hodie S. R. *parata.*

Oristanium , vel **Oristana** , quam Arboream olim dictam fuisse nonnulli putant ciuitas Metropolitana est in plantis sita , parumque à mari distans : Marchionatus titulo insignita , in qua olim Turrita fuit Romanorum colonia : **Plubium** . *Procl.* quam *Salsus* , hodie dicunt vocari . Ad **Turrium** : *Antonius* dicitur , & hic fortas-

sis Colonia Turrita ; nunc vrbs æmula Castel est : Septentrionem enim respicit , vt illa meridiem . **Algher** , siue **Alghera** : nouum oppidum Tarraconensium Colonia : Sardoum respicit mare : Oblia nomen in vestigijs retinet .

Iolæa regluncula est Sardiniz , in quam duce Iolao quinquaginta Hercules filij ex quinquaginta Thespij filiabus , quas ille vna nocte compressisse dicitur , profecti à duce Iolæam appellarunt . In Græcia tamen duo ex quinquaginta mansisse dicuntur . *Lege Ouid. Sic.* hæc autem regio ad Calarim est .

Synonyma .

Sandaliotis , dicitur à *Tomes* ob effigiem soleæ , quam Græci Sandalion appellant : *Ichnusa* . *Sil. It.* Indè *Ichnusa* prius Graijs memorata colonis , lib. 12. — terras Enormes prohibet nudæ sub imagine plantæ . *idem.* Sardo , etiam dicitur *Procl.* vnde in mare Sardoum , quod ad Sardiniam spectat .

Sardiniz feracis aeri : Sardoæ reent . *Ouid. 4. fast.* Sardoæ tellus : **Ore** Sardoæ . *Mart. 8. 32.* Tellus , vbi noxiæ aer : Crasso diues Sardinia celo : *Humanæ* in speciem plantæ se magna figurat Insula Sardiniam veteres dixerunt coloni . *Sil. It. 12. v. 354.* Sardo recessus . *ibidem* , Sardiniam in Libico signant vestigia plantæ . *Manil.*

Epith. Diuus , ferax , longa , lata , spatiofa , sinuosa , pestilens .

Sardoï populi : Sardoæ gentes : Sardoæ iuuentus . *Manil.*

SARMATIA .

Duplex est , altera Asiæ , quam nunc nonnulli Moscouiam existimant , de qua *V. suo loco* . Altera Europe , in qua continetur Polonia , Borussia , Lituania , Ruffia , Pomerania , & alia . Verùm de his *V. Polonia* : aliud enim , quod addamus nihil est , quum vix illa loca latinitatem agnoscant . Tu , Lector , consule *Cosmographos* , si fuerit opus : ac oppidorum nomina Latina veritas in hac prouinciz .

Polonia . *V. suo loco* .

Liuonia , in qua Topatum vrbs Mediterranea Episcopatu insignis ad Nerum fluium Liuaniam à Moscouia diuertentem . Reg. primaria totius Liuaniz ciuitas ad Duinam amnem , qui se in sinum Venedicum exonerat : Liuanicus sinus in Balthico est mari : Danamunda arx inexpugnabilis duobus à Rega miliaribus Germanicis ad ostium Duinæ fluij mari proximam .

Lituania , siue Lithuania . *V. Polonia* , Ruffia , Prussia . *V. ibidem* .

Fluij Tanais minor , vulgò *Danubius* Borythænes , Psola , Desna : hi duo in Borythænem , de quo *V. suo loco* : minor Tanais in maiorem influit , & omnes in Pontum Euxinum currunt .

Chronus , flui. in Codanum sinum : **Rubo flui.** in Venedicum sinum : **Turanus** in Moscouia : **Chefinus flui.** in Cylipennum , siue Granicum sinum sese conuolunt .

Montes sunt **Carpatæ** , qui **Poloniam** ab **Vngaria** subnouent **Riphetæ** , qui & **Obij** , de quibus *V. factus* : de **Hyperboreis** etiam : **Hæle** , siue **Hylea** , quæ abjs **Abica** dicitur est regi ad

Borythenis ostia, in Pontum defluentis. Sed ad Synonyma.

Tellus Sarmatis. Ovid. 1. *trist.* 2. Sarmatica iuga. *id.* *ibid.* eleg. 7. Sarmatis ora. *id.* 4. *trist.* 10. Bistonij campi. *id.* 1. *trist.* 9. Inconus teritur semita Sarmatis. *Sen. in Herc. fur.* Sauromatia est propriè regio ad Tanaim; vnde Sauromate populi eundè fluvium accolentes: Arua Sauromatum. *Auson. in Mæstia Idyll.* Sarmatis loca. Ovid. 4. *trist.* 7. Sarmatica loca. *ibidem.* Sarmaticum solum. *id.* 1. *Pont.* 2.

Populi.

Sarmata: Sarmatæ, n. p. *Claud. Saurimatæ. Auson.* Geloni, quos dispersos. *Sen. in Oedip.* vocat: Zygi, & Zige: An iuga Pannoniz, mutatoresq; domorum Sarmatas quatic. *Suet. 5. filin.* 2. Gens Sarmatica. Ovid. 5. *trist.* 8. Russi: Pruteni: Likhuanii: Basteræ, siue Baußauæ. Ovid. 2. *trist.* Sauromates bubulcus. *id.* 3. *trist.* 12. Getæ: Quanta phæreatris Sarmatis ora? *Getis. Id. 4. el. 10.* Sarmaticæ auræ, gentes, &c. Nec te Sarmatico transit Alanus equo. *Mart. 7.*

Apud *Plinium* verò Sarmatæ populi hi recensentur: Cicimeti, Choatæ, Costobocci, Dindari, Euazæ, Gynæcocratumeni: Messienian: Thufiagetæ, Turcæ, &c. Hamaxobij, qui plaustris pro domibus viuntur: Venit, & epoto Sarmata palus equo, *Mart. in Auson.* de cæteris consule *Cosmographes.* Sarcarchæ, pop. in Scythica Europa iuxta Meotidem, qui vt *Salmus* refert, damnato auri, & argenti viti, se a publica avaritia abdicarunt. *Val. Fl. 6. Arg.* — flauis crine Sarcarchæ.

SARMENTVM, i.

Palme est plerumque refectus: Sarmata, *Fasim.* apud Romanos, nempe vitium paluites recti: Ramusculus, *Ramuscello.* Lignorum fragmenta: Ramea fragmenta: Cinis sarmenticus. *Plin.*

SARNVS. V. Campania.

SARPEDON, is.

Filius fuit Iouis ex Europa, Minoisq; frater, qui cum esset Rex Lyciæ, Troianisq; venisset auxilio, multis ex eius socijs ab Ulyssæssis, à Patroclo tandem fuit interficiendus. *Homerus* autem illum è Bellerophonis filia Laodamia à Ioue genitum scribit *Iliad.* 16. in qua narrat, siue fabulatur, illius corpus Iouis iussu ab Apolline è campo sublatum: suis redditum fuisse ad reliqua exequiarum officia illi præstanda.

Quid Lycij referant Sarpedonis agmina ferre devastata meo. Ovid. 13. *met.* Lycius Rex. Vide *Virg. 1. Æn.* ingens: Minois frater Lycius: Europæ filius, qui Lyciam rexit: Laodameius Hæros; à matre, secundum *Homeri* sententiam: Europæ filius Hæros. *Herodas.*

SARTAGO, glis.

Frixorium, Padella, Patella; in qua fringitur torrensurque edulsa, carnes, scilicet, pisces, &c. Farreum: *Plin.* in quo farra torrebantur olim: Pulchrius: *Col.* in quo farra, & puls fringuntur.

SATVM. V. Ager.

SATVR.

Est saturatio, nis: Dapibus compressa fames. *Vida.*

Exempta fames epulis. *Virg. 1. Æn.* Explicus dapibus. *id.* 3. *Æn.* Amor compressus edendi. *id.* 8. *Æn.* Cibo grauis. Ovid. *epist.* 14. Refectus Catull. Victa fames. *Strab. 1. Theb.* Placata fames. *id.* 2. *Admili.* Extatutus: Satiatus: Extatutus: Qui famem repulit; extinxit epulis: Surgentemq; famem resingente victu: Cibo grauis. *Virg.* Carne opus est, si furor esse velis.

SATVRÆ Palus. V. Latium.

SATVRNVS, i.

Celi filius, vt scribit *Diodorus*, siue Solis, vt alij, è Vestâ, cui Opim fororem veteres iunxere: verum cum didicisset se ab vno ex filijs expulsum iri è regno, quorquor Ops pariebat filios mares ipse deuorabat. Verum ob coniugis fraudem seruato Ioue, ipsi sacrum deuorandum, vt potest quod peperisset vxor, apposuit est. Atqui adultus Iupiter patrem in vincula coniecit dicitur, tum in tartara misisse. Sed liber fabulam hanc ad veritatem reducere. Saturnus Rex Cretensium fuit, qui cum eius maior natu frater Titan regnare vellet, suadentibus matre, ac sororibus, relictis regnandi audio fratri, qui tamen ei reliquit imperium hac conditione, vt mafculos non educaret, sed scevans. Primum igitur Saturni filium enecauit. Secundo partu Opus geminos peperit Iouem, & Lunonem, qua ostensa patri; reconditus fuit Iupiter, & à Corybanticibus Cretæ populus educatus; tertio nixu Neptunus in lucem exit, quem mater abscondit, alio partu iterum geminos Plutonem, & Glaucon, quæ patri allata fuit, celato altero. Quod cum Titan rescuisset, mafculos quoque à Saturno educatos, conuocatis filijs suis Titanibus, alijsque propinquis Saturnum cum coniuge Opâ in vincula coniecit: quos Iupiter, expugnatis Titanibus, vinculis absolutos in regnum restituit. Interim Saturnus compertis, se à filio Ioue è regno pellendum; cui cum teneretisset, insidias, Iupiter eo cognito, arma in patrem sumpsit, expulsiq; qui fingens ad Italiam venit, & in Campania latuit: vnde ea pars Latium deinceps appellatur. *V. sui loco.* In Italia ab Iano libenter acceptus, regni partem obtinuit, qui primus in monte Tarpeio constitit, qui Saturnus ab illo dictus fuit: & super hæc fabulæ multæ à poetis consilicæ ausam dederunt credulis multorum mendaciorum. Simulacrum autem Saturni tale fuit: Pingebatur homo senex canus, proluxa barba, curvus, tristis, & pallidus, recto capite, colore glauco; qui dextra falcem tenebat & in eadem serpentis portabat imaginem sibi caudam dentibus mordentem: sinistra filium parvulum ad os tamquam deuorandum applicabat. *Legæ Marciannum* hæc proluxè explicantem. Tamquam Deus Aboriginibus excultus fuit, quod eorum Rex iustissimus fuisset, quem deinde morem Latini retinentes illi sacras vides exierunt. Adem habuit in Capitolio à Tatoo Sabrinorum Rege extructum: eidem & Opâ Tullius Hostilius, quo tempore cum Sabinis bellum gerebat templum vovit: alterum habuit in regione Sin quo ara, vbi erat ætæruum, ante quod erat æneum Sitiani finum, & eiusdem Saturni ara: Atq; item veteris, & nouæ ad Lacum

Cur-

Curium in eadem regione sic mentio. Eiusdem statua in Porticu Octauiae fororis Augusti fuit erecta. Lucum habuit in regione 11. cum sacratio. Si plura tandem de Saturno dedideras. Lege *Cyraldum synagm. 14.*

Pater Iouis; Neptuni, &c. Plutonis, Iunonis: Aurea securi quis pescit secula Regis Saturnia regna; pro pacifico tempore sumuntur. *Verg. eclog. 4.* Senex curuata falce minans. *Idem.* Falcifer Deus. *Ouid. 1. fast.* Senex. *idem 5. fast.* Falcitenens Deus. *Pons.* Falcarius senex. *Conrad.* Falciger senex. *Fatidicus.* Falcifer Tonans. *Mart. 5. 16.* nempe Saturni adrem intelligit propè forum, ubi et scæ agebantur; cur autem dicatur Tonans, lege *Macrobi. lib. 1. cap. 8.* Rheg coniux: Progenitor Diuum; quod Iouis frater fuit, qui Duorum pater dictus est: Sterculus Deus, quod primus stercoreandi rationem adinuenit.

Senior Deus: Dum senior facis excidit arce Deus. *Ouid. 5. fast.* Antiquissimus beatorum. *Orph.* Turbino vortice circumgamas oculos Rex. *idem.* Suorum epulo liberorum. *Nicom. Panop.* Verus Deus. *Verg. 7. AEn.* Curuam feruens sub imagine falcem. *idem.* Vitis facor. *idem.* quod fructuum inuenitor, & vini facor in Latio primus fuerit: Impius senex. *Hor.* ut filios statim editores comederet.

Herculis aus: ex *Sen.* in *Herc. fur.* Vincula Saturno exuam, Contraq; patris impij regnum impotens aum resoluam: Titani frater. Lege *Supernus Hist.* Postquam Saturno tenebrosa in tartara missa. *Ouid. 2. met. V. paulo in ferru.* Cronos, Græce dicitur Saturnus, quod tempus ab ijs existimetur, siue temporum pater, lege *Cleonym. 2. de nat. Deor.* Qui genus indocile, ac dispersum montibus altis Composuitlegesq; dedit, Latumq; vocari Muluit. *Verg. 6. AEn.* Et tibi plura de Sat.

Epith. Tristis, profugus, falcifer, senex, aureus, Leucadius, pernix, arua Iouis supiens, & regnis exul ademptis Rex.

Cocoditum Saturno factum nonnulli existimant, quod in eum, quum Iouis minas fugeret, apud Caucasum montem, sese transformaret: sed ab ipso comprehensus, plexaq; lana constrictus in Tartari carcerem coniectus est, ut tradit *Plutarchus.*

SATVRNVS Sidus.

Qui triginta scæ annis cursum suum conficere putatur: frigidus quippe planera, ut *Virgilius 1. Georg.* innuit: frigida Saturni sese quo stellæ receper; & nocens interpretatur ad Seruos, pluviosusque præsertim cum in Capricorno est, quo tempore grauissimas pluuias facit, & precipue in Italia, vnde & *Horatius* ait: Seu Tyrannus Hesperie Capricornus vnde: cum vero in scorpione: grandines in alio fulmina, in alio ventos; ad quæ signa bis reuertitur, quod alij planetæ minime faciunt: solus enim est qui & longius à Sole discedat, & bis ad vnumquodque signum recurat. Est autem sidus gelidæ, ac rigentis naturæ, color illi candidus, sicut Ioui clarus, Marti igneus, Lucifero candens, vespere resurgens, Mercurio radians, Lunæ blandus. Soli quum oritur ardens,

postea radians, teste *Higgins.* Sicus est etiam Saturni planeta, accidentaliter tamen, & propter retrogradationem, quam patitur, ut & cæteri; & sitis circa stellâ humidâ, ipse quoque humidus efficitur, grauiusq; huic tempestates producit. Sed de his consule *Astronomas.* Colore plumbeo est secundum *Ptolem.* & producit hominem fuscum, curpem, pigrum, grauem, ac tristem, corpore aspero, & qui amet turpia, & sordida. Domus Saturni Capricornus, & Aquarius. Dominium habens in Libra significat ædificium, doctrinam, & locum frigidum. Sed ad nostra.

Sidera prefferunt, falciferiq; senis. *Ouid. in Ecin.* Astra Saturnia: Frigida stella nocens Saturni incenderet ignes. *Luc. 1. phos.* Satui in plumbeus igitis: ex *Ptolem.* Et pet sideres Rex falcifer angustis orbes, Quid mirum? gelido sic placet Hydræ seni: Et graue Saturni sidus in omne caput. *Prop. 4. 5.* Curua falce minans tarda senex profugus scandit plaustra. *Sen.*

SATVRNALIA, ium.

Fuerunt dies festi in honorem Saturni statuti, qui quinque, vel septem erant à principio tamen, ad XIV. Cal. Ianuarias celebrantur, atque vno die absoluebantur, postquam verò Cæsar in anni emendatione huic mensi duos dies addidisset XVI. Cal. Ianuariæ extra sunt celebrari, & sic per triduum, à nonnullis autem per septem dies summa cum læticia celebrantur: etenim omnes vel serui quoque feriabantur, quos conuiuio domini accipiebant suo. Saturnalia ad quintum diem protraxisse Caligula fertur. Quæ à nonnullis publico sacre epulo condecorata, ut de Domitiano refert *Suetonius:* in cuius gratiam poemation composuit *Stat. 1. sil. 6.* Et phœbus paret, & seuera Pallas, Et musæ procul iter feriat: Iani vos reuocabimus Calendis Saturnus mihi compe exsoluta, &c.

Et multo gaudium mero December Saturnalibus die optimo dierum. *Catull. lyr. 14.* Legico *Macrobius,* qui librum suum hoc titulo inscripsit: optimo autem die dixit, quia omnes feriari oportebat, vel seruos. Immo pœtis nunc ludus indulgebatur, vitis alea. Finitis vero Saturnalibus reuocabantur in scholam pueri a magistris (ut *Plin. inquit lib. 8. ep. 7.*) Alea vitis inhibita, cuius animaduerrendæ cura ad Ediles pertinebat. Lege *Mart. ep. 87. lib. 5.* Iste tibi faciet bona Saturnalia porcus. *Mart.* Ciamant ecce mei, In Saturnalia versus. *idem.* Saturni sacra, festa: Cronia, dicuntur à Græcis, nam Saturnalia ante Romanam conditam non tam in Italia: quam in Græciâ celebrantur: hæc à Noë fuisse instituta, postquam ex arca fuit egressus, sunt qui narrant, vel fabulantur. Lege *Macrobius.*

Saturnalia munera, vitro, citroq; missa in Saturnalibus Xenia amicis, patronisque vnde *Mart. 4. 46.* Saturnalia diuitem Sabellum fecerunt.

SATYRA.

Carmen varium, & copiosum hominum vicia liberius perstringens, ideòq; à petulantia non tunc et factum videtur: qui tamen huiusmodi car-

mine apud Latinos delectati fuerint sunt Lucilius, Horatius, Iuuenalis, Persius: quod carminis genus lingua quoque Etrusca imitari multi ausi sunt, inter quos Aereostus, postquam nullus alius meo iudicio patentius Satyras non tam optime delineauit ac pinxit, quam felicissime carminibus Etrusci expressit nisi Saluator Rosa, quom vincti propter singulares eius virtutes viuenter diligo, & quem fuit pictorum quorq; celeberrimorum titulo, non tam beneuolentia, quam veritatis gratia nominat, tum alij, quorum nonnullorum scripserat ab Ecclesia repulsi, fuisse, quod in ipsum quoque Deum, Sanctoque linguam acuerit non sunt veriti.

Lucerna Venusina, *luc. t. sat.* dicitur quod ea Satyrici omnium ferè vicia perferrentur, & publico dent inspicienda: Hæc ego non credam Venusina digna lucerna? nempe diligenti lucubratione nocturno tempore confecta.

Liuentia carmina: Iuuenalis opus carmina, lingua mordax: Mordacia dicta: Mordaces numeri: Nec meus vilis crimina versus habet. *Ouid. 2. trist. Dacti*, sed petulantes Satyri. Venusini aculei: idest versus Satyrici.

SATYRVS, I.

Et Satyri, orum, rabulosi apud poetas; ab Historicis tamen dicuntur esse in Africæ desertis ad Orientem, vt *D. Aithanasius Alexandrinus in vita Antioij Anachoritarum* patris sanctissimi, ex eiusdem oculati testis ore, prodidit. *V. D. Hieronymum illum referentem*. Sub Sileno, siue Pane pecorum Deo fuisse subiectos, ipsa quoque Poetarum academiæ testatur, quorum petulantiam, & lasciuiam multis in locis describit. Hos populos esse, scribit *Pausan.* in Attica, Satyrides insulas incolentes, rufos, caudas haud multo equinis minores intra clunes habentes, in omnem tamen lasciuiam pronos, de quibus etiam factum narrat, quem adi: *Plinius* autem ai cum *Pomponij* Satyros esse animalia quadrupedia in Subsolanis Indorum montibus perniciosissima, humana effigie, *Silenus* in simiarum genera reponit. Ipse verò haud difficile crederem inueniri posse, præsertim cum nonnulla apud Brasilianos, & Peruanos in America hominum cum bestijs commercia legamus, è quibus monstra nasci, sic Deo permittente, facile est.

Et Satyri cecidere vadis, nudamq; per vndas Dorida montani cupierunt prendere Panes. *Stat. 2. silv. 2.* Saltatibus apta iuuenus. *Ouid. 14. met.*

Sileni, etiam dicti quia amicus aliquid inter eos fuisse discriminis demonstrat locus *Catullianus*, in *Epigr. Pict.* Cum Thiaso Satyrorum, & Nisigenia Silenis. Panes præcincti cornuapinu. *Ouid. 14. met.* **Spectra**, & **Dæmones**, quod ex *Plutarcho* dignoscimus, qui Satyrum in Nymphæo nemore dormientem captum ad Syllam perductum fuisse scribit, spectrum scilicet erendum, siue sub illa specie cacodæmonia. Satyri Panes, Tityri, & Sileni inter comites Bacchi numerantur: Capripedes. *Herat. Fauni. V. Faunus.*

Satyrorum in Venerem prona iuuentus. *Ouid. t. sat.* Monticolæ Satyrici. *Anguere.* Rustica nomina: Bacchi præuia turba Dei. *Ouid. de art.* Satyrorum effrena iuuentus: Bacchi comites: Dei

Iuco vagantes. *Angur.* Numina siluarum: Arctæ dicit turba proterua senis: Capripedes. *Hor. 2. 19.* Turba proterua: Obfœni greges. *Ouid. 3. met.* Pronum genus in Venerem; ex eod. 6. met. Dij nemorum. *idem 7. met.* Ite procul Satyri petulantia numina turpea. *V. Silenus: Faunus: & Pan, Soda-lea vultu. Anguere.*

Epihi. Celeres, Veneri, agrestes, lasciuji, cornipedes, bifformes, monticolæ, salaces, Nyssigenæ, saltantes, rufiores, dicaces, cili, turpes, acres, bicornes, fugaces, proterui, saltatibus apta iuuentus. *Ouid. 14. met.* Ienes. Mœnialij, ruricolæ, coenigeri, capripedes, noctiuagi.

SAVL, IS.

Primus Iudæorum Rex, Cis silua è Tribu Benjamin, qui trigesimo suæ ætatis anno, cum patris affinas errantes quæreret in Ramatham urbem Simuchis patriam ingressus, ab eodem iussu Dei in Regem Iudæorum primus sacro fuit vnctus oleo: tum populo acclamanti traditus, pro populo prætarij cepit aduersari Philisthæos, quos deuic, amouitque tributum; sed cum iussus à Deo penitus Analecitas extirpare, minus parauisset, à Deo abiectus est, eiusq; in locum Dauid subrogatus, cui is ob victoriam de Goliath gigante relata Michol filiam dedit uxorem, sed gloriæ generi inuidens illum Epihi è medio tollere inmissa lancea conatus est, sed à Deo seruatum publicè persequi statuit. Tandem anno quadragesimo sui regni cum contra eosdem Philisthæos descendisset apud montes Gebœos fugientibus Hebræis, ipse ne in hostiles deueniret manus gladio se transfodit, quem confecit Amlecia quidam. *Lege iob. 4. Reg.*

Cisæo de sanguine Princeps: Cisæus Rex: Qui Solymeia gessit Sceptra prior: Ionathæ pater: Micholus genitor: Dauidus socer.

SAXONIA.

Germaniæ prouincia, quam duplicem faciunt *Geographi* superiorem, & inferiorem. Olim fuisse regem Saxonie Prouinciæ dominaa testantur historia inde Vitaliani PaPa I. extant literæ ad regem Saxonum qui paulò ante Christianam fidem fuerat amplexatus anno D. 688. Superior Ducatus titulo insignitur, cui qui præest ex Imperatorum electoribus est, in qua prouinciæ siue ad Saxoniam, siue ad Saxonie duem pertinentes.

Misna, quæ Marchionatus titulo gaudet, Ducumque domicilium agrj antonissimæ regio, argentel venia distilla, & splendidißima urbibus. Io hac

VRBES.

Misna ad Albim amnem sita, ab Othone I. Imp. vt distant extructa, quæ etiam Misena ab aliquibus vocatur. Lipsia emporium celebre ad Pleissenam amnem sita, ædificiorum nitore, & æri circumpecti æmulatione resurgens; tum nudinis, quæ ibi ter in anno habentur post Francofurtum ad Mœrum celeberrima. Noulburgium: maior circuitu, sed non tam celebris, ubi quoque nudinæ celebrantur. D. d. siue Dreßdena, situ valde iucundo, & contra hostium incursionem probe munito, etque sedes Ducum Electorum. Celebrantur hic maximè

pons

pons super Albim, stabulam equorum, Armentarium, & alia: de reliquis Misniae oppidis consule *Cosmographi*: Saxoniae Ducatus, in quo.

Urbes.

Vittemberga metropolis ad Albim fluvium sita, in qua Gymnasium est artium, Ducum Saxoniae quondam sedes: Halla elegans vrbs salis coctione maximè celebris. Anhaltium, vnde principatus Anhaltinus: Argelfta. *Proh.* quæ hodie Torgau: Isemburgum, opp. Meisium. *Proh.* olim, hodie Magdeburgum vrbs clarissima, & amplissima ad Albim flum Burchgraviatus S. Imperij, & Archiepiscopatus tituli maximè insignis: Seruefta: Berinburgum: Dessauum, opp.

Mansfeldicus comitatus, ab oppido *Mansfeld*: quod olim Mandueffedum dictum autumant, denominatus in Saxonia clarissimus est, alios quatuor in se minores comitatus continens: Antiquæ cella: Luterbergum, opp.

Lusatia: reginula, quæ Silesiæ ab Solfis cæsiui occafu conferremita est: hæc Hexapolitanus ager ob sex oppida denominatur.

Urbes.

Gorlitium vrbs primaria, ac nobilissima in superiore Lusatia, quæ olim Lygiorum fuit sedes ædificiorum nitore, atque frequentia clara, murorum, fossarumque ambitu, situ montuoso, & fluminis propinquitate firmissima.

Bautzenium: Strazum: Camicium: Lubentium: Gubenium reliqua Lusatiae opp. Brunsvicum Ducatus insignis in Saxonia, in quo.

Urbes.

Brunsvicum, quæ Ducarum nomen imponit libertate imperij fruens, diues, ac probe munita. Halberstadtium. Hannoverum. Goslarium. Helmstadtium. Votfempittelum arx manifestissima, & nostro tempore prælijs, ac obfidione celeberrima.

Hercynia silva, de qua *V. silva*.

Fluuij

qui Saxoniam irrigant.

Albis, fluv. celeberrimus in Germania ex Bohemia sumens originem apud Hercyniæ silvam ex undecim fontibus, qui vni simul confluentes Albim constituunt: Sala: Mulda: in Misnia: Nissa: in Lusatia: Visurgis: Lusimicius: Multania: Misa: Odera: Allenis fluuij in Saxonia, qui nominantur à *Cosmographis*.

Synonyma.

Ex antiquis nō habemus, sed ab exemplo tibi formabis: Saxones, p.c. dicuntur populi: Saxonici campi, montes, vrbes, Saxonum, &c. Epith. Infrænes, duri, rigidi Saxones.

SAXVM.

Molaris: Dextraq; molarem sustulit, & magnum magno conamine misit. *Ouid. 3. mer.* idest lapis, quo mola potuisset confici: Vastiq; molaribus infans. *Virg.* Aspri molares. *Stat. 1. Theb.* Rupit ingenti conamine saxum. Quo discretus ager, vacuq; impellit in auris Arduus Hippomedon, quo turbine bellica quondam Librati saluunt portarum in claustra mores. *idem 5. Theb.*

Rupes. *V. sua loc.* Pars montis. *Ouid.* Pars est monte reuulsa. *idem 13. mer.* extremus angulus est saxo. *idem.* Teladomestica seditione. *Lucr. 15.*

Lapis. *V. sua loc.* Obex fracti montis: Ille aditum fracti perstruxerat obice montis. *Ouid. 1. fast.* Turbo saxi: Perfracti turbine dentes muralis saxi. *Sul. It. 10.* Emissi turbine montis Obruitur. *Stat. 2. Theb.* Iussit Amphion Tyrios accedere Iouentes. *idem 1. Theb.* Montes dixit pro lapides: Partesque lapidis montis exafas rotat. *Sen. in Theb.* Moles. *Prop. 4. eleg. ult.* Quatuor deiecit mole sub vna. *Stat. 2. Theb.* Saxæ moles. *Ouid. 12. mer.* Cautes solida, *idem.*

Epith. Ingens, spumans (de marinis scopulis) acutum, lubricum, præcisum, speluncæ dorso insurgens, durum, asperum, præruptum, murale, scrupum, muscosum, horridum, montanum, circumlitum musco. *Hæc* est monte reuulsum. *Ouid.* paruum, graue arenita saxa, vasta giganteo laculatus saxa lacerto. *Ouid.* Viscera montis, idest saxa — auulsaque viscera montis erigit cructans, &c. *Virg. 3. AEn.*

SCABIES, ei.

Occuper extremum scabies: Rex totus in agris Vnius scabie cadit. *Iuuen. sat. 2.* Morbidus, scabie plenus, sordidus, &c. Morbida sacra pecus totum corrumpit onus: Morbida caro: Scabra caro: Pecus scabrum, idest scabiosum: Illuuius: Illuuiq; peresa Velleræ: *Virg. 3. Georg.* Morbus regius. *Hor.* Pusilla: Læderet aut teneras pusilla rupra manus. *Tib. 2. el.*

Porrigo, ginitis, *Tigna, Luc. 3. Phars.* Vnius scabie cadit, & portigine porci. *Iuuen. sat. 2. fin. 6.* Impetigo, ginitis. *Plin.* insectio, & asperitas summa cutis cum non leui pruritu: Lichens lichens, *idem.* vox Græca: Piora. *Plin.* quæ fera scabies *Celsi* dicitur, & Agria Græcè, est cutis summa asperies cum furfure squamulis: Prurigo, ginitis. *Colum.* Pruritus, u. *Plin.* Scalpurigo, ginitis. *Solin.* Elephantia: Elephantialis: Elephas. *Lucret.* etiam dicitur vulgò *Lebra*, a *lepra*, scabiei species.

Epith. Turpis, scabra, atra, mala, improba.

SCABER, &

SCABRITIES, ei.

Asper: Rudis: Scabritia. *Plin.* Scabiosus, idem, quod scaber: Scabredo, nls. *D. Hieron.* Asperitas: Salicbræ. *Prop. V. sua loc.*

SCALÆ, arum.

Quarum vsus ad muros inferendos Capaneus inuenisse dicitur, vnde Capanei inuentum: Gradus, us: Nicuntur gradibus. *Virg. 2. AEn.* Scalas muro applicat: Scandile lignum: quod scandi potest, sic scandile saxum: Hærent parietibus scalæ, postesq; sub ipsos, &c. *Virg. 2. AEn.*

Anabathra, orum. *Iuuen. sat. 7.* à voce Græca compositionis vocabulum.

Scalæ gestatoriz: quæ transferri possunt, quales sunt lignæ: Scalæ erisulæ fultæ. *Virg.* quæ tertium habent signum, quod obnitentis fulcimenti loco est, quarum vsus est in putandis arboribus, & in viridarijs ad topiaria opera tendenda: Patibulum huiusmodi machina *Carui*, dicitur diuicarij ad inum erubibus, capribus

coniunction in axiculum vnum; harumque vsus est etiam in templis ad instillandum lampadibus ante aras elucenibus oleum.

Cochleæ, æ, siue **Cochlis**, dis: & **Cochlidium** à *Strabone*, & **Scalæ** cochlides: scalæ in gyrum ascensiles: **Scalæ** annulariæ, à *Bernardo* interpretantur à *Suetonio* cochlides, nempe quæ speciem habeant annulorum ascensilium, & in se coniunguntur: hodie *Scala facta à diocleto*. **Scapus**, *Varr.* est truncus scalarum cochlidum à summa coassatione ad imum librametum.

Scalæ Gemoniæ, de quibus frequens apud priscos mentio, vnde damnati ad mortem precipites dabantur, à priscis authoribus in monte Palatino Romæ describuntur, in eo nimirum loco, vbi nunc ab Arcu Titi Amphitheatrum vernis eunibus, via dextrorsum montem ascendit, & ad D. Gregorij sacram tendit ædem, vnde sapius olim Christi fideles vincti tracti, tamquam serui precipitabantur. V. *Baronius in Martyrol. adnotat. Alex. ab Alex. & Passanum in Commentarijs de Vrb.*

SCALPRVM, i.

Ogo diuerso diuersi artifices videntur.

Scalprum librarium. *Suet. Temperis*, quod scalpellum, siue scriptorius cultellus, siue grapharius gladiolus latine vocantur.

Scalprum chirurgicum. *Cd. V. Chirurgus*.

Scalpellum vmbilicorum, quo absterrix præcidit infantium vmbilicos: *Omphalister. Poll.*

Scalprum sutorium. *Ihor. Cultor* sutorius, & **Smi-lum**, vox Græca, orbiculatum ferramentum, quo coria, & pelles poliunt, easdemque concidunt: **Scalprum** fabrilis, *Scalpellus*, **Scalpellum**, & **Scalpellus**: **Scalper**, **Excisorius** **scalper**: **Celum**: Talem sece-runt ferrea cæla *Deam. Auson. in epig. V. Calatura.*

SCAMANDER, V. *Xanthus*.

SCAMNVM

Scabellum, *Sedes. V. susceus, ubi multa*. **Triclinium**: **Triclinia** dicebantur oliv scamna ad accumbendum conis apparatus, siue potius lecti triclinio, quibus subleati successerunt Accubitorum, & **Scibadium**. **Sigma**, tics. **Scamnium** scilicet semicirculari figura, quod etiam **Hemicyclius** dicitur.

Ostacium, **scamnium** ad accumbendum, quod octo homines capiebat: **Enneacium**, quod novem: **Pentacium**, quod quinque: **Hexacium**, quod sex, **Tetracium**, quod quatuor, & sic de cæteris.

SCARABEVS, i.

Insectum, cuius genera plura enarrantur à *Ninio*, sunt enim

Scarabæi tauri, vel **Lucani**, quod veluti tauri cornua gerant: **Scarabæi** virides, qui rose folijs sese includunt: **Scarabæi** pilularii, qui è simo ingentes pilas aueris volutant pedibus. **Cantharos**, p. c. à Græcis dicitur: **Cauchæum**: **Cantharis**, idis, vnde idis scarabæi genus luteo auri colore lucentes: **Cantharis** rubra.

De scarabæo si plura desideras, tics in *Adagys Memoriam*, *adagium*. **Scarabeus**, & **Aquila**, vbi progymnasinate *Aphthoniano* multa de illi prod: *Paulinus Memoriam* Latine eloquentiæ repa-rator.

SCATEBRA, æ.

Scaturigo, gialis: **Caput fontis**, origo: **Ortus aque**: **Fluminis** ortus: **Vnda fluuialis** origo: **Interior vitreis montis vndique guttis Roræ**, &c. **Aquosus meatus**: **Vena fontis**.

SCBLVS.

V. *Crimen*: *Pœnitum*.

SCBLSTVS, æ, m.

Criminosus: **Violator**: **Qui scelus conatur**, ex *Ihor.* **Scelus** expendit merentem **Laocoonta** ferunt. *Virg. 1. Æn. Implius. V. Ius loci.* **Scelerum** comprehendere formas, &c. *Virg. 6. Æn. Medem* factum ad scelus omne manus. *Quid, ep. 18. 6. nempe* *Medeæ* manus sceleris sunt, & apert ad omne scelus parandum.

Scelus pro sceleris, apud *Tertium*, per auxilium *Infans*: **Deterior**: **Malus**: **Artifex sceleris**. *Quid. 6. mer.* **Monstrum** scelerum, horribile. *Sen. in med.* **Noxium** genus. *Idem.* **Molitor** aliquid, nota fraus, nota est manus. *Idem.* **Incedit** aunc, & cuncta flagitia ingerit. *Idem.* **Fatebor**, obici crimen hoc solum posset: **Sed tu** malorum machinatrix facinorum, cui femineæ nequitia ad audendum omnia virile robur. *Idem.*

Sceleratus: **Sceleratam** interficere hastam. *Virg. 2. Æn.* **Sceleratam** exciderem gentem. *Idem. 9.* **Sceleratus** sanguis. *Idem. 12.* **Scelere** ante alios immemor omnes: **Sceleratumque**, inuenit *Vlysses*, *Idem. 3. Æn.* **Horror** scelerum. *Idem. 13.* **Aur** furij **Caci** mens effera nequid inaurum, **Aur** incenteram, **scelerisve**, dolore fuisse. *Idem. 8.* **Sacrilegus**: **Flagitiosus**.

Sacrilegus sanguis. *Virg. 7. Æn.* **Heu** cadit in quem quam tantum scelus. *Virg. Ælog. 9.* **Improbis**: **Oyos** improbus aduena bello territ. *Idem. 12.* **Perversus**: **Quæ tu** perversi **Menalca**. *Idem. Ælog. 3.* **Pessimus**. *Idem.*

SCENA.

Sunt autem scenæ partes ædium in **Comœdia**. V. **Comœdia**. **Sæpiusque** autem pro loco, vbi fit.

Vmbra colium theatrale: **Tabernaculum**, nam veterum scenæ de frondibus struebantur sine pariete, postea tabulatæ fieri cœperunt in modum parietis. **Scenica** acutitas: **Scenici** loci: **Scenica** *Musa*, &c. **Ducere** vnum, hodie *Intermedius*.

Proscenium, locus erat liber ante scenam aularis, & peripetasmata testam, in quo histriones agebant. V. *Theatrum*. vbi multa ad **Comœdiam** spectantia.

Orchestra, locus in theatro duplex, & qui destinabatur Senatoribus ad spectandos ludos, & quæminis, & histrionibus insisterentibus ad decedendos populos, siue ante comœdiæ initium, siue in fine actus minimi, **iudicioris**, in quo loco erat etiam pulpitus, qui **Thymele** dicebatur Græcis, vbi citharædi, & tibicines, si opus erat in tragœdiis, siue comœdiis musica pulsabant instrumenta. **Orchestra** autem partes tres erant: **Planities**, in qua chorus caneret, & saltaret: **Pulpitus**, de quo alibi: **Hemicyclium**, quod tamen non in omnibus dramatis fiebat, sed vbi tantum opus erat, nempe siquis è mari, aut specu fuisset egressus. **Nostri** autem temporis in musicis tantum **Dramatibus** musicorum pul-

pulpitis ante profcennium constituitur in ipsa loci planitie, vt audiantur, non autem videantur. Quæ verò ad prospectum pertinent, sine mimica, & histrionica in ipsa suæ scena diuerbioe loco.

SCEPTRVM, I.

Insigne regium: Ebur, sign. ex ebone enim fiebat: Conspicuum signis cum premer altus ebur: ideo Sceptum, quod Consules in manibus habebant eburneum *Ouid. 4. Pont. 5. & 7. fast.* Modera-
menta sceptri: Regia signa: Decus reeni. *Sen. in Med.* Sceptri grauitas. *Ouid. 2. met.* Nobilis vir-
ga. *Mart. 8. 65.* Virga hominum moderatrix.
A. Sibyl.

Epith. Regium, regale, decorum, aureum, superbum, pretiosum, minax, fulgens, venerandum, verendū, imperiosum, eburnum, eburneum, auro, gemmisque decorum, tutilum, splendoribus auri, &c. gemmas.

SCHOLA, V. *Paletia, & Gymnasium.*

SCIENS, IIS.

Sciolus: Præfagus, & Præficus. V. *Vates.* Prophe-
ta: Non inficius: Conficius: Non ignarus: Ignarus: Haud nescia mens. *Virg. 12. Aen.*
Hinc

SCIENTIA.

Sapientia. V. *sup.* & V. *Elloquentia: Doctrina.* Actes: Facundum genus. *Ouid. 3. fast.* Doctæ Pal-
ladas artes. *Pont.*

SCIPIO.

Nomen antiquissimæ, & celeberrimæ apud Romanos familie, quæ nomen huiusmodi est sortita, quod S. Cornelius patrem faum oculis orbium baculi vice incidentem rexisse. Huius filius Scipio agnominatus, qui & Africanus, quod Africam magno cum exercitu petij, vbi trabucaria facta Carchagine secundum bellum Punicum finiu. *Leg. 12. & 3. bello Pni.* & *Punicum in vita Scipionis.* Scipio autem Emilianus, siue Africanus minor, maioris nepos vrbem Carchaginem funditus deleuit septingentesimo anno, quum condita esset: & Numantiam pariter euerit. P. Scipio, & Cn. fratres in Hispania pro Romano imperio. Fuit etiam Scipio Nasica vir optimus: & nam Nasica vir optimus à Senatu iudicatus simulacrum magni deum ex Idæphrygia aduectum hospitio excepit, domique suæ habuit, donec ei templum conditum foret.

Scipiadæ: Aut geminos duo fulmina belli Scipiadæ. *Virg. 6. Aen.* Scipiadæ dari bello. *Idem 3. Georg.* Qui domita nomen ab Africa Lucratu redijt, &c. *Hor. 4. od. 8.* Pœnorum hostis: Carchaginis terror, & Afræ orbis domitor, vastator, &c. Ah quociens clari occurrebat Imago Scipiadæ, florensque viti, ac spectata iuuentus, Ac virtus infracta molis. *Stat.* Quique tener sæuis genitorem Scipio Pœnis Abduxit, &c. *Idem 4. sil. 3.* Nunc vbi Scipiadæ classis, &c. *Prop. 3. el. 10.* Magni Africani: Magnis cedere cogni Africanis. *Mart. 4. 14.* Vtrique scilicet Scipioni.

SCIPIO, pro Baculo.

V. *Baculus.*

SCIRON.

Insignis fuit latio, qui ea Megaridis loca habitauit, quæ ab eo Scironia faxa nuncupata fuer. Is peregrinos illac tranfientes ad præpitiū vitronem cogebar, vel deductus supra scopulum abruptum, ipse calce in subiectum mare proiectibatur. Thefeus autem illac tranfens, inde illum in mare deiecit: culus rei, gestæ insignis in Athenarum regia statua fuit erecta.

Composito Scirone patet, sparsisq; laceronis Terra negas sedem, sedem negat ossibus vnda, Quæ istata diu fertur damnasse vetustas In scopulis nomen Scironis inhæret. *Ouid. 7. met.* Scironides petra, inquit *Strabo* Atticis finibus imminet iuxta mare tranfium non relinquentes, supra eas autem est via in Atticam, atque Megaram ab Istmo ducens. In sceleret petra nobiles Scironides. *Sen. in Hipp.* Infames Sciron petras. *Stat. 1. Theb.* Non hospita Graij Saza. *Prop. 3. 21.* Scironis media sic licet ire via, *Idem 3. eleg. 15.* Sciron ventus. V. *Fortis.* Scitis. V. *Eurus infans, & son latus.*

SCLOPV, I.

Sonus est, qui è buccis inflatis emittitur, ad cuius soni similitudinem tormentum manuale, sclopus à nonnullis vocitatur, hodie Schopp: & huic synonyma.

Fistula, Cannæ dell'Archibuglio, à Schoppo: Fistula ignifera: Aenea fistula glandes è plumbo explodens, &c. Fulminel Ignis, & *Strab. 4. sil. 18.* Manuale tormentum: tormentum athenum: Vt cum irata manus tormento exclusit atheno. *Pont.* Glans, siue pilula plumbea, quæ sclopo emittitur, *Fallo d'Archibuglio.* Cannæ: terribili cannam repletam pulcre neri infidis versat minimis modo perfidus hostis, &c. Trifulei Fulminis acta modo subito glans aenea pulsu Aduolat à tergo pugnantis, & illa tumpit.

Ignarius fomes: aut Ignitarius, ex *Plin.* quod vulgò appellatur *Mucia*: fomes ad nitratum pulcrem accendendum aptus: Sparca materia, quæ è lino, stuppæ conuoluta sclopis à nonnullis scribitur: Sclopetarij, dicuntur *Archibugieri.* Traiecta terga sulphureæ fridore pilæ: Auerfura periculum, sulphureasque pilas.

Sclopus autem primam habet longam: Nec sclopis tumidas intendit rumpere buccas.

SCOPE, arum.

Muscarium seracem: sunt scope è setis comparsæ ad extergendas vestes.

SCOPVLVS, V. *Reper.*

Epith. Immanis, monte reuulsus.

SCOPVS, I.

Quem *Vegesius* à scopis, hoc est fæce fructicum, vel straminum, quem pro signo ponere solebant sagittarij, funditorumve, dictum putat.

Propositum. *Macrob.* Propositi vela. *Ouid. 4. trist. 4.* Finis propositus. *cic. Met.* V. *luc. loca.* Terminus: Finis. V. *sule lucis.*

SCORPIVS, IJ.

Et scorpio, onis: animal venenosum, cuius cauda

semper, vt *Plinius* inquit, In istu est, nulloque momento meditari cessat nequando desit occasio: Nepa. *Mansl.* Acuto mortifer vngue scorpis: Caudaq; venenifer vnca scorpis, Quem non afficit lethali scorpis ictu?

Est etiam machinula militaris sagittariorum, quæ onager etiam dicitur, cuius componendæ machinæ rationem pete ab *Ammiano* lib. 23.

Est etiam scorpis piscis venenosus, qui scorpina dicitur; spinam enim gerit in dorso venenatam, qua piscatores sæpius icit. *Marsih.*

Est etiam scuticula glandes plumbeas habens, cuius meminit *Plin.* lib. 7. c. 59. V. *Flagellum*.

Epith. Mortifer, ditus, insectus, minax, venenifer, acer scorpis.

Scorpis Sidus.

Inter Zodiaci signa octauum recensetur si à Martio de more incipias, in quo Martis domicilium collocant Astrologi (vt *Seruus* 1. *Æneidos* obseruauit) & iccirco ardens à *Virgilio* dicitur: Chaldei autem dicunt scorpis duorum in Zodiaco signorum locum tenere, quod etiam ipse *Quint.* 2. met. testatur, vt infra, sub quo nascentes in bella exoriuntur acres, & sanguinis amantes, vt ait *Mansl.* 4. *Astron.* In Cælum autem translatus fuisse fabulantur poetæ; quod cum Orion venaretur, ausus est se omnia quæcumque ex terra orirentur interficere valere: quare indignata tellus scorpis maximum emisit, qui Orionæ conatus est interficere, vtriusque tamen admittit ausum animi Iupiter ambos in astra collocauit: Orionem scilicet Diana rogante; scorpionem verò Tellur in gratia: duo autem tenere loca dicitur, quod Chelæ, nempe brachia scorpis libram occupent, siue ipse libra signum expriment.

Chelæ scorpis brachia: Qua locus Erigonem loquit, chelæq; sequentes Panditur ipse tibi iam brachia contrahit ardens Scorpis, & Cæli iusta plus parte reliquit. *Virg.* 1. *Georg.* Chelæ minaces: Pugna Mauorti scorpis hæret; propter domicilium Martis. *Mansl.* 2. Scorpis armata, violenta cuspidè cauda In bellum ardentes animos, & Martia castra Efficit, & multo gaudentem sanguine ciuem. *idem* 4. *Astron.* ob scorpis horoscopus: Sæuæq; circuei curuantem brachia longo Scorpis. *Quint.* 2. met. Est locus in geminis, vbi brachia concauit arcus Scorpis, & canda, flexiq; utrinque laceret Porrigit in spaciū signorum membra duorum Hunc puer, & nigri madidum sudore veneni Vulnere curuata minicantem cuspidè vidit. *ibidem.* &c. Astra, &c. siue signa Nepæ. *Mansl.* Secumque trahent scorpion acrem libra pondera. *Sen.* in *Thyest.* nam prior pars scorpionis in libra signo est. V. *Zodiacus*.

Epith. Acer, ardens, Martius, horrens, dirus, violenta cuspidè sæuus; violentus acumine caudæ, ferens cauda letale venenum: cauda timendus adunca; nigrum ferens in acumine virus.

SCORTVM. V. *Mortuus*.

SCOTIA.

Insulæ Angliæ pars Septentrionalis, coniunctum-

que regnum; culus incolis eadem est antipathia cum Anglis, quæ Lusitanis cum Hispanis; Neapolitanis cum Calabria, Messanenibus cum Panormitanis: quamuis sub vno, eodemque Rege sint: olim dicta Albania fuit, quam paruum Britanniam. *Prod.* secundam Britanniam. *Rufus*: Calidoniam Britanniam. Tacitus vocat, in qua

Urbes.

Edemburgum: primaria non tantum Londoniæ provincie, sed totius Scotiæ haud ab simili situ Bohemice Prægæ. Hæc à *Prod.* Castrum statum dicitur: est propè Æstuarium, siue flumen Forthæ: Beruicum, opp. in Marcia Scotiæ regione: Coldingha vrbs, quæ Coldana, & Coludi vrbs dicitur *Bedæ*. Colonia, forsitan *Ptolem.*

Teuotia: à Teuloto amne, quo perluitur, & ad Teudæ alterius fluminis, quæ ab Anglia Scotiæ dirimitur, latus sita: Lidalia: Euia: Efcia in eodem tractu oppida cum subiectis agris: Nichia, à Nitho amne, qui in mare Hibernicum labitur nomen habens.

Lothiana: à Locho Pictorum Rege, & Laudonia dicitur: in qua Dumburum: Hadina: Dalacuthum: Letha: Lemnuchum, oppida.

Fluuij.

Tina: Efcia, duplex qui tamen coeunt in vnum alueum: Letha, & Almon.

Glottiana, provincia Scotiæ, quam Glottia flumen complexitur, & hinc tria et colloco enascuntur flumina Teuda in mare Scoticum: Anandus in Hibernicum, in Deucaledoniū Glotta, in hac vrbes claræ Lanarum: Glasua.

Gallowidia, reginacula, quæ multos habet fluuios, siue riuulos Nouantum, promontorium, sub quo in ostio Lusli fluminis sinus est, qui *Ptolemæ* Regnionius vocatur; & ex aduerso alter sinus, vulgò lacus Riannus: Vidogarra. *Prod.*

Carikta regio: Coila regio, in qua Æra emporium non ignobile: Cunigamia: Renfroana: Lewinia reginculæ, in quibus Fanum reguli: Fanum Anereæ à nonnullis: Abrenethium: Arholia, oppida.

Caladonia, opp. primarium Caladonum: qm Scotiæ inhabitaret: Cuprum, quod olim Tæobunum nonnulli autumant: Obrinea, siue Abrenetha: Dina, opp.

Abredonia Salimonum piscatu nobilis vrbs, & in eodem tractu Martia; Buchania; Nauernia, Sutherlandia; Cathanessia; Orcas, siue Taruedrum, & Tarpissum. *Prod.* opp. cum suis agris.

Orcaes: sunt insulæ extremo Scotiæ littori ad Septentrionem vergenti proximæ, de quibus V. *Insularum nomina*.

Populi.

Scoti: Picti, siue Pictones: Caledones: Vectariones. *Annæ. Martell.* Caledonij populi: gentes &c.

Synonyma.

Pictorum sanguis: Maduerunt Saxone fuso. Orcaes incaluit Pictorum sanguine Thule. Scotorum tumulos fleuit glacialis Ierne. *Class.*

diem. Caledonijs Britannij Vltima Britannia: Exeremi ad glaciem Angli: Vnda Caledonios fallit turbata Britannos. *Luc. 6. Phry. & Mart. 10. 44.*

Præter Orcades Insulas, sunt etiam Hebrides, quæ ad occasum vergunt: in quibus incolæ hominum genus asperum, ferum, ac siluestre, sermone, habitu, moribusque Hibernicis viuunt.

SCRINIVM, ij.

Arca, in qua seruantur res preciose, & secretæ. *Lege Plin. lib. 7. cap. 29.* Scrinium, diminutiv. Abacus. *V. sua loco.* Loculi eburni: Sardonychus loculis, quæ custoditur eburnis. *Iunen. 1. 3.* Cavernosum ebur, sic dici possit: ex ebone enim scrinia fiunt cum multis capsulis, in quibus preciosa seruantur: Nam satis est, ne me Crispini scrinia lippi, &c. *Hor. 4. sat. 1.*

SCRIPTOR, is.

Librarius, qui libros describit. *Mart. 2. 1.* A litteris ab epistolis. *Cui, vulgò Secretarius, Scribeurarius. Lucell. qui in provincijs acceptorum rationes publicanis scribebat: Tabularius. Tacit. qui rationes publicas, aut priuatas adnotat à Suetonio. Amanuens, dicitur Sertiano, Notariis.*

Actuarius. *Suet.* Notarius, qui verba dictantis exipit citatione manu: Librariolus. *Cic. pro vili scriba libellorum, Sertianus & c.* Formularius. *Fab. qui formulas omnis generis negotiorum aduersum feruat: Scribæ, & librarij, apud Festum, qui in tabulis publicas res, ac rationes referunt, Chi pæ nell' archiuo.*

Scribæ tamen in sacris litteris erant qui legem scriptam habentes, eandem populo interpretabantur. Interpretes legum solymarum *Iunen. 6.* idest Iudaicarum cæremoniarum explicator. Scriba Aërius, qui præst rationibus accepti, & expensi apud Aërium.

Testamentarius: *Callistr.* Scriba, qui vltimam hominis voluntatem adnotat.

Synonyma.

Verba latentia chartæ scribens: Committens chartis verba dolosa suis: Iam satis inualidos cassio lassuimus artus, Et manus officium longius ægra negat: Manus, fig. pars pro toto: Illa manus quondam studiorum fida meorum. *Mart. 1. 101.* Qui signat tabellas.

SCRIPTURA, æ, &

Scripturarum genera.

Scriptum: Scripta, orum: Pagellæ scriptæ: Margo; est pagellæ extrema pars: Pagina: Pagina iudicium docti subituta principis, &c. *Ouid. 1. sat. 1.* Pagina scripta: Nota, quæ vulgò dicitur *Cisra*, olim quæque fuit in vsu, vt è *Suet. in Cæs. 56.* colligimus: Præuersus litterarum ordo. Fortius litteræ. *Gell. Fortius scripta, idem.* Nota, & notæ pro compendiarijs litteris; vulgò *Abbruiaturæ.* Sigla, dicuntur *Iustiano.* Compendiariæ litteræ: Charta notata. *Ouid. epist. 11.* Chartis verba notata. *Sabin.* Reddiq; notæ, respondere perfectum *Ouid. 11. met.*

Tabellæ: Tabulæ: Litteræ: Litterulæ: Characteres: Codicilli, orum: Signa: Elementa: Elementares notæ: Opistographum, quicquid vtriusque calamo exaratum est.

Aduersarij, orum. *Cic.* Tabellæ sumituarie operæ perscriptæ, & liris non carentes, quibus memoriam rerum adnotamus aduersa pagina, vnde nomen est illis.

Pugillares; tabellæ plicatiles è membranis, vel laminis e pugno deducta voce ab *Aufus.* Bipatens pugillars dicta: Palimpsestus. *V. sua loco.* Album, dealbata tabella, in quo prætores descripta habebant edicta, & interdicta; matricula in scholis, vnde matriculare apud tabularios, vulgò *Registrare, Registrum.*

Commentarius, & commentarium; in quo capita rerum describuntur; memoriz scilicet subsidium, quod à nonnullis *Viarum* appellatur. *V. infra.* Collectanea: Collectiua scripta: Anacleta, orum. *Sen.* scripta hinc inde excerpta, & confarctata in vnum.

Cento, onis. *Aufonium:* eum de varijs locis, diuersisque sensibus carminis structura quædam solidatur, & coagmentatur.

Pandectæ. *Plin.* volumina quidvis continentia, & promiscue de omnibus differentiæ: Copiæ cornu à nonnullis dicitur, vt *Nicolas Periclit sua in Mart. Commentaria* nuncupauit: Coniectanea, libris quibus coniecturas nostras inferimus: *Annales, lum. V. sua loco.*

Diarium, & Ephemeris, dis, *Iunen.* narratio, cuiuslibet diei res gestas continens: Cernis Ephemeridas, quæ nullum consulit, & iam Consulitur. *Iunen. sat. 6.* meminit etiam *Prop. 3. eleg. 22.* quamvis in alia significatione; Et ponit duras inter Ephemeridas; nempe fœneratoris librum; et in hac significatione etiam *Ouid.* Inter Ephemeridas melius, tabulasque iacerent; nunc autem vsus obrinuit, vt Ephemeris vocetur liber, in quo siderum errantium cursus diurnus observatur: Calendarium. *Sen.* idem, quod Diarium.

Historia. *V. sua loco.*

Syngrapha scriptura fidem obfirmans, & conuictans. Sunt etiam qui dicunt Syngraphus, vtroque scilicet genere; sed melius forsitan Syngraphum, g. n. *Cicer.* Tabulæ etiam dicuntur, & sunt cautiones nominum factorum.

Chyrographum. *Iunen.* quo debitor creditori debitum proficitur. Symbolum dicitur *Plautus.* Quæ verò differentia sit inter chyrographum, & syngraphum. *Lege Aferium, & Grammatias.* Verum chyrographum accipitur etiam pro ipso eharactere, vnde *Suet. de Aug.* Nihil æquè laborauit, quàm vt imitaretur chyrographum suum, nempe suum ipsum scribendi modum. Vana superuacui dicunt chyrographa ligni. *Iun. 13.* et propria littera scripta manu. *ex cod. Arguit* ipsoform quos littera, gemmaque princeps *Sardoniches Sat. 13.*

Apotheca, dicitur Acceptilatio. *Vip.* qua creditor testatur sibi satisfactum à debitoribus.

Codicilli, scriptura vltimæ voluntatis. *Cic.* & hoc idem nomen hodie retinet, & dicitur Elogium pro testamento morientis, vltima voluntas, Elogiū quoque ab eruditis recentioribus sumitur pro coæcuatione laudum alicuius Laconicè explicatarum, in quo succus est longissimæ orationis.

Intra

Instrumentum. *Suer.* monumentum scripturarum ad res gestas pertinentium.

Diploma, *tis*; principium litteræ, nunc diploma sumitur pro Pontificis concessione aliqua, siue priuilegio, *Bruno.* Litteræ, & Epistolæ. *V. suis locis.*

Apographum. *Plin.* exemplar, exscriptum. *Cic.* exemplum, tabula; *Copia.* Autographum, exemplar authoris manu scriptum, *Originale.* Carmen. *V. suis locis.*

Scriptura sacra.

Biblia, *orum*, Græca vox, nempe librorum multorum coaceruatio: *Commenta sacra*; *ex Ouid. 3. met.* Sacri libri: Veterum monumenta patrum; *Sacra*, vel sacre paginæ: Sacrorum vatum scripta: Scita prophetarum: Vaticinia sacra. *Lege Solymæ. Iuuen. 6.*

SCROPS, *V. Fossil.*

SCRVPVS, *1.*

Lapillus: Duodecim ludere scrupis, *Ginco di dama.* *Vid. Ladarum genera.* Calculus. Tessera. Tessella.

Scrupulus: pedis offendiculum, & lætio præsertim in via, cum calceos ingrediuntur molesti, & iter retardant; nunc autem scrupulus metaphorice sumitur pro sollicitudine, dubitatione, & difficultate: Quis sit in hac re scrupulus? *Tarent.* Scrupulum iniicere alicui. *Cic.* eximere, euellere: Scrupulus vnus restat. *Ter.* Religio, eleganti etiam voce dicimus; incescit me religio, *Id. in venus scrupulo.* Scrupulosus, vt scrupulosa disputatio apud *Plaut.* Meus religiosus.

Scrupus: Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatus Scrupus tuta lacu nigro, nemorumque tenebris. *Virg. 6. AEn.* Scrupulus, primam habet communem.

SCRVT, *orum. V. Verus.*

SCVLPTOR, &

SCVLPTVRA.

Te Pario viuum de marmore ducet, Et uotos fulu-
vultus imitabitur ære: Marmoreis alter sta-
tuis, vel in ære figuris Hæret: Artis Phidiacæ
opus; *ex Maro.* de Phida: *V. suis locis.* & *V. Cata-
lina.* Phidiacæ artis peritus: Manus Praxitelis,
Scopeque. *Mart. 4. 39.* Artes Scopæ. *Hor. 4. 8.*
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas, Hic
faxo, liquidis ille coloribus: Scopas enim Insi-
gnis fuit statuaris, & Mausolei architectus.
Lege Plin. lib. 35. cap. 5.

Statuaris. *V. suis locis.* Myronis artificis signa. *Prop. 2. 22.* Palladiæ artis opus. *Mart. 6. epigr. 13.*

SCVRRA.

Scurra vagus. *Horat. in epist.* Histrio. *Vid. suis locis.*
Ludius homo. *Suer.* Leuis homo: Morio. *Mart.*
3. 81. Ridiculus: Ridiculosus homo.

Aretalogi dicuntur, qui multa falsa de virtutibus
suis prædicant ad risum tollendum in circum-
spectante populo, vt *Trafones* in comædijs.
Homestæ dicuntur in veteribus Græcorum
gloria: Neauicologi, idem, quod Aretalogi:
Paradoxologi etiam, nempe qui paradoxos ef-
ficiunt: Magniloqui, *ex Suer.*

Galba, & **Sextius Caballus** notissimi fuerunt
scurra Martialis tempore, qui eorum meminit

lib. 1. 42. Fudicus ridiculus scurra apud *Athen.*
nam lib. 1. Philippides, scurra idem ridiculus
apud Xenophontem referente *Athen. Idem.*
Præstigiatores.

SCVTVM, *1.*

Clypeus. *V. suis locis.* *Idem multa.* Orbis, & orbem,
Quem procul oppresso vidit Theronæ volutum
Corripuit, tergoque & vertice tegmine noto
Septus & hostili propugnans pectora parma.
Stat. 2. Theb. Parmæ lux: Horrence iaculis, &
parmæ luce coruscum. *Vol. Hæc. 1.*

Epich. Auratum, micans, fulgidum; ferreum, li-
gneum, oblongum, æreum, fulgens.

SCYLLA, *æ.*

Duas huius nominis feminas memorat Poetæ;
altera Nisi Megæstem Regis filia, quæ Minoi
eomam patris purpuream clam abscissam tra-
didit, eiusque salutem, & regnum hosti prodidit;
qui tam impium facinus aduersatus, licet eius
amorem illa dono exposceret; refutauit, eamque;
naugio excipere noluit; quam cum pater Nisus
in auem sui nominis commutatus persequere-
tur, & ipsa in auem pariter conuersa est. Fabu-
lam habes apud *Ouidium lib. 8. met.* qui aliquando
vnâ cum altera confundit, vt *inferius in synonymis.*

Altera Phorci filia ex Hecate, siue ex Crati,
vt inquit *Homerus*; alij Phorbantis, & Heca-
tes filiam faciunt; alij Lamia, Tryphonique;
alij Cratis filii, siue Creteidis nymphæ. Hæc
peranata à Deo marino Glauco, cum fontem
solum subintrasset, vt ex consuetudine sordes
ablueret corporis, Circes veneficij amore
Glauco deperdit, inferiorem pubem immuta-
tam sensit in canes, & horrida animalia; quæ
pudore victa in mare se dedit præcipitem haud
procul à Sicilia; vbi maris periculosum saxum,
quod procul insistentibus muliebrem formam
præsert, in quod illi fluctus lupoem evola-
tum, canumque latratum efficiunt, & fabulandi
multam poetis dedit ansam. Alij diuersæ de
Scylla Phorci filia scribunt. *Lege Priolum in Virg.*
gilium, Iustin. lib. 4.

Scyllaque virginem canibus subnixâ figuram
(alij succinctâ legunt) *Tib. 3. eleg. 4.* Quæ Sey-
lla vorax, quæ vastâ Charybdis. *Catull. in Pel. mup.*
Aut Scylla latrans infima inguinum partem. *idem*
lyr. 61. Cratide nata, *Ouid. 13. met.* Hecate nata,
vt in *hisp.*

Scylla in antro obscuro, & horrendo describitur,
terribili latratu canum videlicet, pedes dicitur
duodecim habere, sex longa colla, capita toti-
dem, & dentium triplicem ordinem, è quibus
virus stillat. *Hugonis* in fabulis sic describit: In-
dè ad Scyllam Typhonis filiam venit, quæ su-
perioris corporis partem muliebrem, inferio-
rem verò ab inguine piscis, & sex canes ex se
natos habebat, quæque sex socios Vlyssis naue
abreptos consumpsit. Triceps Scylla apud *Athen.*
nam, dicitur è sententia Anaxiaz poetæ Græci;
sed *Homerus*, quem alij sequuntur, sex illi tribuit
capita, vt *superius.*

Filia Phorci, Typhonis. *Hugon.* Phorcis, dos: Au-
dis canibus Nereia virgo. *Sali. in epist. Vlyss.* nem-
pe marina: Sculi virgo Pelori Rabidos vtero
succincta canes. *Sen. in Med.* ad Pelorum enim
cū

est promontorium Scylla: Scyllæ rabies. *Virg. 2. Æn.* Et gemitum ingentem Peiagi, pulsataque saxa Audimus longæ, fractasque ad litora voces. *idem 3.* Vada latrans Scyllæ. *Marr. Sicula latrans litora Scyllæ. idem.*

Canes marini, Cerulei, quos sub se verè habet Scylla: Penitusque sonantes Accessit scopulos. *Virg. 2. Æn.* Candida succinctum latransibus inguinis monstris: Virginitis ora gerens: Cincta que stans Scylla rapacibus, Siculo lacrare profundo. *Ouid. 7. met.* Terribiles, quæ pandit hiatus: Nautis infesta: Dulichij infesta viri ratibus. *Lege. Isth.* Fera canis obitruans angustos sinus maris Ausonii: Non quæ virgineo portenta sub Inguine latrant. *Ouid. 2. eleg. 16.* Semiurgo canis. *Lyophor.* — atra canibus succincta sub alio: *an Ouid. 13. met.*

Scyllæ monstra. *Stat. 9. silv. 3.* Sculi populatrix virgo profunda. *idem 3. 2.* Altera Scylla maris monstrum medicamine Circes Pube premittit rabidos, inguinibusque canes. *Ouid. 1. de art. Et vos Nisei naufragi monstra canes. idem 4. fast. & hit vnam cum altera confundit: Antra Scyllæ. Claud. 1. de rapt. Esse canes vtero sub virginis. Ouid. 4. trist. 6.* Impetum Scyllæ. *Tib. 4. 1. Saxum.* Scyllæ: Æquora per Scyllæ. *Marr. 7.* Scylla pulsaris resonat cauteris. *Sen. in Thyest.*

Epith. Rapax, horribilis, truculenta, triformis, Immanis, Scula, impia, latrans, ora exertans, & naues in saxa trahens, infestis, tristis, gravis, faxosa, perniciofa, triplex, virginis ora gerens. *Ouid. peiagi gratissima nymphis.*

Alterius Scyllæ synonyma.

Niseia virgo. *Ouid. 8. met.* Fusa Nil. *ibidem.* Tuq; d' Minoæ venundata Scylla figura Tendens purpurea regna paternâ comâ. *Prop. 3. eleg. 17.* Virgo, quæ docet crines deponderat hosti; *ex eadem loco.* Quæque ducem amabat Europæum. *Ouid. 8. met.* Gnosiacæque hæret comes inuidiosa carinæ. *ibidem.*

Ciris nomen aut, in quam ipsa mutata dicitur. *ibidem.* Vid. Nisus: Megara virgo. Proles regia. Nisi.

SCYPHVS. V. Calix.

SCYROS.

Est Scyros. *Procl. Plin.* Maris Ægei insula medio ferè cinere inter Lesbos, & Euboeam, quæ olim Lycomedes fuit regnum, apud quem diuersatus Achilles: sub habitu puellari adhuc iuuenis, eius filiam Deidamiam compressit, ex qua Pyrrhum, siue Neoptolemum accepit, qui postea ab insula Scyrius fuit cognominatus. *Vid. Pyrrhus.* Pater hæc insula, teste *Plinio*, longitudine viginti quinque millium passuum, ex qua lapidem In-tegrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

Scyria tellus: Lycomedis regna: Deidamiae regla: Pyrrhi patria: Scyria terra: Scyros, fretumque Leebos Ægeum secans. *Sen. in Troad.* Scyros littorea. *Stat. Scyria pubes. Virg.* Insulæ incolas intelligit, quos Dolopes prebuit nonnulli exilium, ut *Plin.* & *Æmili. Probant.* Ignara tenebat Scyria membra nianu. *Ouid. epist. 1. Scyriades foeminae.*

Alia Scyros vna ex Cycladibus. *Procl. salebras*

significans, & asperitatem.

SCYTHIA.

Duplex est regio totius orbis celeberrima Europæ, seu septentrionalis, quæ est Taurica Chersonesus. *V. suo loco.* & hæc Scythia parua dicitur *Straboni.* Altera verò Asiatica, seu orientalis, quæ citra, & ultra est Imaum montem, & quæ nunc sub Tartariæ nomine intelligitur, de qua *V. suo loco.* Hæc à Scyta Hercules filio dicta est, ut vult *Herodotus lib. 4.* Gens cuius aspera, & minus oota, tunc se celebrem reddit, cum Cyrum Regem vna cum omni eius exercitu trucidauit. *Lege. Iust. lib. 2.* Verum quia in synonymis à poetis excerpendis haud vlla ratio habita est num ad Scythiam septentrionalem, aut orientalem spectarent, tu Lector, expende, & fidelitate tua supple laborem authoris. Hoc tamen affirmare potius ad septentrionalem, quam ad alteram, quæ minus cognita erat, præsens, ac cinere.

Synonyma.

Getica arua. *Ouid.* Deserta Getarum. *Virg. 3. Georg.* à Getis Scythæ populi. *V. Getæ.* Hyperboreæ glacies: Oræ Hyperboreæ. *V. Hyperboreæ.* Arces Ripheæ. *V. Ripheæ.*

Scythiæ niues: Scythicum solum. *Ouid. 4. fast.* Scythiæ iuga. *idem 1. trist. 7.* Scythicæ oræ. *idem 7. met. & Prop. 3. 15.* Scythiæ paludes. *Ouid. 1. trist. 4.* Scythicus orbis. *ibidem eleg. 12.* Scythicum frigus. *idem 1. Pont. 4.* Spiritus hæc Scythiæ quem non benè ducinus aura. *idem 5. trist. 7.* Scythica terra. *idem eleg. 8.* Scythica litumina. *idem 1. Pont. 3.* Scythica regio. *idem 2. Pont. 1.* Scythici fines. *idem 3. Pont. 7.* Tellus Scythiæ barbara. *Tib. 3. 4.* Non habitabile frigus. *Ouid. 3. trist. 4.*

Scythiarum historiam lege apud *Nicephorum Gregoram*: quorum nomina ipse recenset, & si qui sunt alij, qui de orbe Scythico scripserunt.

In hac prouinciæ plurimæ, sed notiores: Geria, ubi Getæ: Taurica Chersonesus. *V. suo loco.* Mæotis palus. *V. suo loco.* Insignes flumines Tanais, Ilter, Borysthenes. *Vid. suo loco.* Insignes montes, Caucaſus, Taurus, Ripheus. *V. suo loco.* In hac innumeri

Populi.

Scythæ, qui à Persia Sagæ, siue Sacæ nominati olim fuerunt. *Canal. Iyr. 11.* Aramei olim dicti putantur à *Plinio*: & Nomæ, ut addit *Steph.* Magogæ dicti sunt à *Magog*, teste *Iosepho*. Abasgi: Alani: & hos voluit esse populos, per quos Ilter influit haud procul ab Euro: meminit *Sen. in Thyest. 4.* sique dictos autuntur à *Aluilo Alano*: Nec te Sarmatico transit Alanus equo. *Marr. 7.* Dacæ: Sarmatæ. *Vid. suo loco.* Rhoi: Mæotæ: Caucaſij: Oksian: Cimmerij. *V. suo loco.* Cimbr: Teuthones. *Platarch.* qui tamem modò Germanici tribuuntur: Melanclalæ: Messageræ. *Sen. in Oedip.* Lacæ Messageres, qui pocula sanguine miscer.

Abari sunt ex gente Scythiarum, qui Hamxobij vocantur: Scolotæ apud *Herodotum*, qui etiam aliqui eorum nationes recensent, quæ ad Tartariam facie spectabant, à *Plinio* varij Scythiarum

po-

populi recensentur, quem adi; notiores tamen sunt Arimaspi, qui vnicum in media fronte, oculum habere dicuntur, & cum gryphibus auri custodibus continē preliari: meminit Luc. lib. 3. — atque ligatas Subitringens Arimaspe comas, &c. Ethesdones: Edones. Vid. Thracia.

Agathyrsi, apud Prof. Grimej: Abij: Azani: Aor-
fi: Ariacæ: Anarei: Afcatanzæ: Apisij: Che-
tæ: Charani: Corasphi: Cachæzæ: Gala-
ctophagi: Hippophagi (qui equina carne pa-
scuntur) Iaitæ, Iordij, &c. Geloni, Agathyrsi
proximi. V. *suo loco*. Caucasi, Ouid. 5. met. Prop-
tæ Tanaimorti. Hor. 4. od. 15. Scythiæ pop. Luc.
3. Phari. gentes. Virg. 3. Georg. Scythiæ, num. sing.
Scythæ sparsus. Sen. in Hipp. Turcæ. V. *suo loco*.
Tartari. V. *suo loco*.

Hippanis fluvius Scythiæ ex magna palude pro-
fluens sapore dulcissimo, donec ad quadragesim-
um miliare illi fonticulus exiguis Exam-
pæz nomine misceatur (teste Herodoto lib. 4.) qui
sua amaritudine totum corrumpit Hypanim:
meminit huius Ouid. 15. met. Quid non & Scythi-
cis Hypanis de montibus ortus, Quæ fuerat
dulcis salibus viciatur amarus. In Scythia quo-
que herba esse dicitur inter cæteras dicta Scy-
thica, quam in ore habentes famem, sitimque
non sentiant.

S. SEBASTIANVS.

Inclitus Christi martyr patria Mediolanensis, si-
ue Narbonensis, qui dum adhuc à vero lumine
aberraret Diocetiano Cæsari charus ab eodem
cohorti Prætoris præfectus fuerat: verum eodem
in munere Christo dato nomine clam fide-
m pijs actionibus fovebat suam. Interim
pro Christo tormenta tolerantibus nutibus alle-
uans, re cognita accessit ab Imperatore con-
stantiæ suæ singulare specimen edidit: quare
illum Tyrannorum seuissimus iratus, Hippiti al-
ligatum à suisne militibus sagittis configi
iussit. Quem cum telis oppletum Erinacei
speciem præferentem reliquissent, noctu a
Beata Irene Matrona nobili viuis adhuc reper-
tus domum ab eadem reuectus curationi serua-
tur: per quam valetudine recepta iterum Dio-
cletiano illum tam mortuum existimanti obui-
um processit. Cuius obiurgata tyrannide,
quam in Christi fideles exercebat, iterum ex-
candescens iudex illum vsque ad mortem susti-
bus cepit iussit: eius autem corpus ab eadem
Matrona è publica cloaca, quo fuerat proie-
ctum, extractum, honorificoque loco propè
Callisti cæmeterium via Appia cumulatam
fuit. Cuius erectum templum penè labe-
scens Scipio Burghesius Cardinalis restaura-
uit; sub quo catæcumbar, & cryptæ Martyrum
summa populi Romani religi one coluntur.
O. vero cloacæ, in quam (vt diximus) D. Mar-
tyris corpus fuerat abiectum, in via patet, quæ
de Valle nomen habet; vbi ne eius ob Marty-
rem memoria exolefceret, Aedes fuit erecta; cuius
loco, cum maius templum D. Andreæ dica-
rum fuisset, ibidem Barberina familia sacellum
erexit cum huius rei monumento.
nem suæ fodere sagittæ: Sebastes, is, per syn-

copen: Numen Epidauricum, dici posset (si fi-
deles aures non renuant) quod ipse pro epida-
uræ morbo laborantibus sepe apud Deum in-
tercessor exort eximius.

SEBETHVS.

Fluvius haud longè à Neapoli in mare influens;
vnde recentes poetæ eandem urbem tribuunt, vi-
pore in quo olim Siren Parthenope sedem lo-
cauit suam. Inter Velsium montem, & Nea-
polim decurrit, hodie Fiume della Madonna. Il-
lius autem aquæ altius, exceptæ vicinæ per
Neapolim delabi dicuntur; cinium vltibus infer-
vientes.

Doctaque Parthenope Sebethide rosida lympha.
Celum. Et pulchra tumeat Sebethos alumna.
Stat. 1. silv. 2. idest Violantilla, quæ erat
Neapolitana. Parthenopus fluvius. Par-
thenopea fluens. Sebethis Nympha. Virg.
7. Æneid. pro ipsa Parthenope. Vid. Neapolis:
Parthenope.

SECRETARIVS.

Barbarum penè vocabulum, quo intelligitur qui
à secretis est: vt scilicet eruditus loquitur.
Nam tibi nascentis domini cognoscere curas, Et
secreta ducis pectora nosse licet. Mart. 5. pe-
ripthr. Arcanus scriba. Curarum socius. idem
6. 67. Conficia mentis Pectora: ex Ouid. 9. epist.
Curarum domini socius: particeps: Arcanæ
mentis conficius: Participem qui te secreti fecit
honesti. Iuven. 3.

SECESSVS. V. Solitudo.

SECVLVM, I.

Spacium centum annorum: Seclum, secula, orum,
per tempus: Aetas: Quo tempore ludos Fe-
cit, quos ætas aspicit vna semel. Ouid. 2. trist. Se-
culum aureum: siue ætas aurea describitur ab
eodem 1. met. Aurea prima sata est ætas, quæ vin-
dice nullo sponte sua, &c. Aureus Saturnus:
Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat
Necdum etiam audierant inflari classica. Virg. 2.
Georg. Cum sua regna senex Coeli Saturnus ha-
beret Omne lucrum tenebris alta premebat
humus. Ouid. 3. eleg. 7. & ibi aurci seculi descrip-
tio. Quam bene Saturno vivebant rege priu-
quam Tellus in longas est patefacta vias. Tib.
1. eleg. 3. & ibi describitur ætas aurea: Aurea
secula. Virg. 8. Æneid. Candida tempora, secula.
Sen. Prima ætas. idem in Hipp. Seculum perti-
net: Plus vno maneat perenne seculo. Carull. 1.
Hinc seculares ludi. V. Ludi. Æuum. V. Two-
pus: & c.

SECVRS, is.

Bipennis. Virg. 11. Æneid. Ferrum bipenne: Ferro
sonat alta bipenni Fraxinus. idem. Nunc val-
dam dextra rapit indefessa bipennem. Ac ve-
luti summis antiquam in montibus ornum,
Cum ferro anciam, crebrisque bipennibus in-
stant Erueræ agricolæ, &c. Virg.

Epith. Thermo dooniciæ. Ouid.

Securis foramen: Manubrium: Securis Amazo-
nia. Ouid. 3. Pont. 1. est, quam non vulgò An-
berda, & Aenra, nuncupamus, quam Helue-
tij in prælijs gerunt, & Sarmatæ. Ictus securis.
Pamph.

Epith. Valida, vulnifica, dura, rigida, ferrea,
cruda.

eruenta, stricta, exata, audax, curus, trux, incerta, valida, sacrifica.

SEDES, ls.

Sedile, sedilia.

Sella, æ: Sella familiaris. *Varr.* perforata sella reddendo alio deputata: Sella gestatoria. *Suet.* & Gestatorium. *idem.* quo nobiles, siue infirmi gestantur, *Soggetta.* Quamque longorum vehitur ceruice Syrorum, Olim enim Syris sellas vectabant & dicebantur lecticarii. *Iuven. sat. 6.*

Sella curulis, qua vgebantur in supremis dignitatibus constituti, & hæc ex ebore, siue eodem exornata fiebat; hinc Adiles Curules, qui huiusmodi sella gestabantur. In hac etiam noui Consules Kal. Ian. magistratum inibant. Brat autem propriè currus, in quo sella eburnea, supra quam confidebant, qui hoc honore dignabantur à Senatu, & hoc curru vebantur in Curiam Senatores hac sella digni habiti. Exultant leges Latæ, gaudent curules. *Stat. 4. silu. 2.* Bbur curule: Purpureos habitus, luneniq; curule Indulgebit ebur. *idem. 1. silu. 2.* Curule, figur. *Hor.* pro ipsa autem dignitate sumitur. *V. Adilis: & Adilatus.* Sellam geminasse curulem. *Prop. 4. 12.*

Sella plicatilis: Cathedra. *Mart. 1. 77.* est propriè suggestum, siue sedes magistratus: Steriles cathedrae. *idem.* steriles appellat, quod paucos habet seditores, molles cathedrae. *Iuven. sat. 6.* erant selle quibus seminae vectabantur. *Lege Laps. 1. elect.* Lectica, æ: pro sella quæ ferebantur nobiles & diuites: Octo syris suffulta datur lectica puellæ. *Mart. 9. 3.* est quoque Cathedra mollis sedes, in qua domi plerumque seminae sedent. ex interpret. Farnabio: nunc pro sede Episcopali: Sedes sacra longum in fede locuit. *V. 2. An.* Sacratum solium: Suggestum. *V. 2. An.*

Solum, propriè sedes regalis: Pulcro sedet illa recessu Sublimi solio, &c. Sedes regia: Regia sella, Sedis auratæ torus. *Sen. in Hipp.* huius epitheta inferius. Thronus Deorum, siue regum sedes: Fugit & auratus Iupiter ipse thronos. *Suet. in Aug. 70.* Scamnum. *V. 2. An.* Hemiciclus. *Cic.* Sedes semiorunda dimidiati orbis formam representans.

Scabellum: Scabellum suppedaneum, quod sub pedibus ponitur, in qua significatione sumi etiam potest pro ea capsula lignea, in qua igne extinctis brumali tempore pedibus sibi succurrunt: Capsula ignea, lignifera.

Transstrum, orum. *V. 2. An.* Scamnum: Scamna remigum; Iuga idem significat. Indè alias animas, quæ per iuga longa sedebant. *Virg. 6. An.*

Subsellia, orum: sedes, vel in theatris, vel in iudiciorum locis, in quibus iudices, & qui publicis iudiciis operam dabant, vt Tribuni Triumphali, Quæstionesque confidebant, teste *Alconio*: in his etiam aliquando rei sententiam audiri, sedebant; si sic expedire iudicabatur.

De viuo facta sedilia saxo. *Virg. 1. An.* Poggiuini. Marmoreus recessus. *Quid. 1. met.* Affidet & cathedris moesta iuuenta tuis. *Mart.* Complentur vario ferrata sedilia cotu: Sella in curuli sedet.

Carull. lyp. 53. Hexaphorum. *V. 2. Lellia. Mart. 2. 81.* Epith. Patria, lignea, aurea, celsa, alta, sacra, mollis coriacea, picta, eburnea (currus eburneus pro sella curuli) sedes.

Epith. Aureum, sublime, insigne, stellis coruscum eburnum, eburneum, nitens, marmoreum, auratum solium.

SEDITIO, nis, &

SEDITIOSVS.

Tumultus populi: Turba. *Ter.* Seditiosus rumor: Gens seditiosa: Seditioe furens: Cædes, & rabies ciuica. *Hor. 3. 24.* Motus ciuicus. *idem. 3. t.* Factio, onis: Ciuica secta, pars: Ciuiles partes: Indocilis tolerare togam, pacemque perosus: Pronuba belli Seditio, primumque ferens discordia pilum: Vrbs tuta à misera seditione fuit: Ac veluti magno in populo cum sæpe coorta est Seditio, fræuitque animis ignobile vulgus. *Virg. 1. An.* Furor popularis, vulgaris.

Epith. Nefaria, intestina, vesana, turbida, misera, rebellis, furens, illicita, perniciofa, frendens, clamorosa, pacis inimica, tristitia, grauis, aduersa, recens.

SEGES, getis.

Frumentum. *V. 2. An.* & ibi plura. Inualidas segetes torrebis ficior aer: Spicae messis. *Virg. 1. Georg.* Immenfæ messes. *idem.* Pabula terræ. *Tib. 2.* Vota colonorum. *Quid. 1. met.* Cereales herbæ. *Quid. 4. sat.* Cereale mnus. *Enclath.* Epith. Læta, grauis, fecunda, herbida, serax, tenera, fertilis, vitidus, humida, spicata, luxurians, triticea, Libyca, humano culta labore, ambribus aucta benignis, pinguis horrefcens culmis, Pharia, Cynipha, arida.

SEIANVS.

Cognominatus fuit Ailius, qui præfectus Prætorij apud Tiberium ante fortunæ icum tanta valebat authoritate, vt eius imagines aureæ passim colerentur, eiusque narax dies publice celebraretur. Sed illum postea auersante fortuna, ad extremum miseriarum redactum: Roma vidit, & admirata fuit. *Lege Iuven. sat. 10. vers. 56. & Tac. lib. 3. & 4. Annal.* Cum autem in principis caput conspississet per Consules damnatus vincto ad scalas Gemonias tractus fuit; præcepisse datus. Eius autem filia virgo à carnificè primum stuprata, tum necata fuit.

Præcipit subiecta potentia magnæ inuidiæ, &c. *Iuven. 10.* Scianum intelligit — & crepat ingens Scianus, &c. *id. 10. 4.* fortunæ ludibria. Vultu finis, prætor amicus Tiberio. *ex eod.* Sunt qui Voliscinum dicunt: Sed Volsi non fuit in Tusciam — Si Nurtia fortuna Tusco Fauisset *Iuven. idem.*

SEMEL, es.

Cadmi, & Hermiones filia, cuius pulcritudine accensus Iupiter, cum illa cepit concumbere; quod verita Iuno, vt de vtroque aliqua fallacia vicisceret in anum conuerfa, Semel persuasit, vt dum se Iouis amicitiam iactabat habere; eundem exoraret, vt ad eam aliquando veniret, eo scilicet modo, quo ad Iunonem accedebat. Quod Semel incita cum à Ioue exorasset, isque quicquid illa rogasset pollicetur esset, instructus conitibus, ac fulminibus pel-

Heis domum ingressus, eius recta flammis adu-
sit, ipsaque fulmine extincta, cum de illo esset
gauida, conceptum vero filium (qui Bacchus
fuit) incendio eripuit, suoque insuit femori,
vt iustus adimpleret menses, quibus completis
Nymphis illum enutriendum bis ge-
nitum tradidit. Fabulam habes apud *Ouid. lib. 3. met.*

Graudamque dolet de femine magni Esse Iouis
Semelem. *ibidem*. Beroes Epidauriz alumna:
Ipsaque erat Beroes Semeles Epidauria nuxrix.
ibidem. Cadmeis, dis: Ignaram Iuno Cadmeida
dictis Formarar. *ibidem*. Agenoris, dis; ab auro:
— domumque Intrat Agenorem corpus
mortale tumulus Non tulit æthereos. *ibidem*.
Inus soror: Ino enim quæ Athamanti nuplit
soror erat: Filia Cadmi: Cadmige puella. *Oph.*
Mater Bacchi: Liberi, &c. *Lyz.* *Ouid. 2. trist.* So-
ror Autonoe. *idem in Iul.* Agæus soror, ger-
mana: E matris vero fulmine electus puer.
Sen. in Iliad. fur. Quæ fulminantem sensit Iouem;
ex eod. in Oet.

Epith. Superba, iacta fulmine, tosea, lato sinu præ-
dicta.

SEMEN, is.

Semina, num: Fœtus, figur. Sementis, tis: Villice
da requiem terræ semine per acta. *Ouid. 1. sag.*
Seminis herba. *ibidem*. Plantæ incrementa fu-
turæ; *ex Ouid. 3. met.* Grana; vt in pomis, vna, &c.
Semen Cereale, *Grana*. V. *Fruentum*. Quique
nouas alites nonnullo semine fruges. *Virg. 1. Georg.* Iacto qui semine communis arua in-
seque. *ibidem*. Seminum, ij. *Plaut. in Amph.*
Anguineo repente hostes peperit Semino pro-
prie autem dicitur Seminum quidvis, quod de
se aliquod semen potest producere. Si non
certa suo, quia semine seminisque, &c. *Lucr.*

Semen humanum: Sperma, tis, Græcum vocabu-
lum: Semen genitale: Genitalia, figur. conti-
nens pro contento: Genitura. *Plin.* Vrina ge-
nitalis; sic Lotium genitale: Fœcundus corpo-
ris ignis. *Claud. in Entr.* Eripit officium patris,
nomenque mariti. *ibidem*: quod eunuchus ef-
ficeret: Prolisque incrementa futuræ; *ex Ouid. 3. met.*
Spuma genitalis: Venus: Atque vbi iam Ve-
nerem grauis inrecepit ætas Sparserit & ni-
gras alba senectæ comas. *Prop. 3. eleg. 2.* quod se-
nes ad generandum sint inuadiiores, quia non
statu eorum natura potest conquire, vt docet
Arifoteles in 1. General. Serum: Et multo la-
bra notata sero. *Cat. lyr. 81.* Lege *Commenda-
torum*, qui pro spermate eum locum interpretan-
tur.

SEMIRAMIS, dis.

Nini Assyriorum Regis vxor Decretis Deæ filia
miro quodam modo à columbis coaguato lac-
te ē proximis pastorum mapalibus rapto nu-
trita fuit, vnde & nomen accepit. Hæc, vt non-
nulli scribunt, à viro petijt, vt sibi cuncta regia
potestas in vnum concederetur diem, qua con-
cessa, virum iussit occidi, cum ipsa imperium re-
gere cepit. Alij dicunt, illo mortuo, Semira-
midem sexum ementita, & seque filium illius si-
mulans, illi successit, quem vt gestorum gloria
supercaret inter alia, quæ præclarè gessit post

multa bella cum finitimis populis gloriose
confecta Babylonem urbem condidit, siue, vt
alij dicunt, moribus circumdedit, siue pome-
rium distrauit, ambitu enim trecenta stadia, &
sexaginta complectebantur moenia frequen-
tibus, magnique turribus exornata, vt *Diodorus*,
alij, scribunt. A Flinio inter septem mundi
miracula recensetur. Lege *Officiam Tenthys*.
Demum eum vniuersæ Asiæ præterquam Indis
quadragesima duobus annis Semiramis impera-
set sexaginta duos nata excessit, de cuius vasa-
na, & stulta ambitione hæc narratur: Illam
ad montem Mediæ, qui Bagisthenes dicitur
suam in petra effigiem decem, & septem stadio-
rum insculpi iussit, quam centum viri donis,
ac muneribus venerarentur assidue, vt Sacer-
dotes. Sunt qui dicant post quadragesimum
secundum imperij sui administrationem, cum
sibi à filio insidias frui cognosceret, omni iniu-
ria filio remissa Præfectis omnibus mandauit
se, vt deinceps suo filio tamquam Regi pare-
rent, & ē vestigio euanuisset, ad Deos, vt cre-
ditum translata. Alij in columbam conuer-
sam euanuisset, vt innuere videtur *Ouidius libro*
quarto met. apud quem, & *Iulianum* copiosius de
illa reperies.

Quod nec in Assyrio Pharetrata Scmiramis orbe
fecit. *Iuuenalis sat. 3.* Filia Decreti: An magis vt
sumptis illius filia pennis Extremos altis in-
turribus egerit annos. *Ouid. 4. met.* Assyria co-
lumba, dici possit: Nini vxor Assyrij: Vbi di-
citur altam Coctilibus muris cinxisse Semira-
mis urbem. *idem 4. met.* Babylonia Regina.
Manr. Nini mater: filius enim vt pater nomi-
nabatur: Assyria virago: Amazon Assyria;
nam ē stirpe Amazonica fuit, vt in *Suet. Coma*,
asserit *Cassiod.* Græcorum Criticis ad hoc in tes-
timonium adductis; eius enim patet Cayster
Penthesileæ Amazonis filius fuit.

SEMPER.

Sempiternus. Vid. *Æternus*. Fulgebunt dum-
sidera Cælo; Dum vacuo pendebat in aere tel-
lus: Dum maturinus præcedet Lucifer ortus:
Continuè: Assidue: Perpetuò: Sempiternè:
Sempiternò. *Salin.*

SENATOR, is.

Vir consularis, à grauitate seaili sic dictus: ē se-
nibus enim grauissimis Senatores Romulus le-
gi voluit, quos centum ipse creauit, teste
Liui. & *Prop. 4. 1.* Centum in praro spēs Se-
natus erat: Tarquinij autem Priscus nume-
rum Senatorum duplicauit, qui deinde mino-
rum centum sunt appellati, postea Brutus ad
trecentorum summam Senatorum numerum
expleuit primoribus equestris gradus electis,
& hi Patres conscripti sunt vocitati. Tempori-
bus porro Cæsaris super mille Senatores
erant, quorum multi indignissimi (quod per
gratiam, aut præmium electi fuerant) digni-
tatis erant, quos abortiuos vulgus appellabat;
quos tamen ad pristinum modum, in splendi-
demque redegit Augustus. Hi autem ob secle-
ra poterant à Censore tantum à Senatu expel-
li, vt Paulus Æmilij fecit, qui in censura
tres Senatores amouit. Verum de Senatorum
offi.

officio, & dignitate, lege plura apud *Rosinum lib. 7. Antiq. 5.*

Senatus : pro Senatore . V. *paull. superius Propertij lucan. 4. 1.* Consilij habitus non futilis auctor. *Virg. 11. 4. Ausoniz decora ampla togæ. Stat. 1. silu. 4. Patres* : Patribusque vocatis Primus adest. *Virg. ut supra. Purpurei patres. Stat. 4. 1. Romulei proceres. ibidem. Romani. Luc. 8. Proceres senatus. Stat. 4. 1.* Vocantur ergo in concilium proceres. *Lucan. sat. 4.*

Agmina trabæta . *Stat.* trabæta enim indumentum propriè Senatorum erat. V. *infra Vestium genera.* Trabæta decorus. *Ouid. 3. fast. Proceres trabæta: Induti liberiore toga. Ouid. 4. trist. 9. Romulei patres. Stat. 5. silu. 2. Patres conscripti. Cicero.*

Lato clauo induti . V. *Clauus* . Induiturque humeros cum lato purpura clauo. *Ouid. 4. trist. 9. Latus clauus, fig. pro Senatore dixit. Mart. 5. epigr. 17. Dum te possè negas nisi lato Gellia clauo Nubere, &c.*

Epith. Prudentes, sapientes, graues, præclari, illustres, iudicij dexteritate graues.

SENA IVS, us.

Senatum conuentus, domus consilij publici, vt *Ciceroni* dicitur, Curia, de qua *sua loca* dictum est : **Senatores**, figur. Senaculum . *Cic.* Senatorum cætus : Sacer ordo Senatus : Curia. *Luc. 1. Pharf. & Ouid. 2. fast. 127. Concilium. Virg. 11. 4. Romani patres* ; contenti pro continente. *Ouid. 5. fast. Munimentum patriz, & ciuitatis salus. Eschyl. Eum.* Aula Senatorum : Patres verendi. Albanique patres. *Virg. 1. 4. Turba patrum. Ouid. 3. Pont. 1. Turba senatus. idem. 4. de Pont. 9. Sanctum concilium patrum. Hor. 4. 5. Curia prætexto quæ nunc nitet alta Senatu. Prop. 4. 1.*

Epith. Prudens, grandæuus, sanctus, magnanimus, purpureus, clarus, sacer, honoratus, augustus, grauis . Hinc

Senatus consultum, nempe Senatorum sententiæ, & decreta : Tristia magnanimi portabat iussu : Senatus : Decretum senatus. *Ouid. 2. trist. Nec mea selecto iudice iussa fuga est. ibidem. Plebiscita. Luc. 1. Pharf. quæ à plebe quoque acceptabantur. Cæcus* : Cum cætu consurrexerit soluto Argui proceres ; *ex Hom. 1. Iliad.*

Senatus verò, qui olim in orbe terrarum clarissimi fuerit Amphictyonum, nempe publicum Græciæ concilium, qui constabat ex septem siue duodecim ipsius Græciæ ciuibusque, vt docet *Strab. lib. 9.* ab Amphictyone Heleni, siue Deucalionis filio, qui illud instituit, denominatum ; cuius leges Amphictyonice : Areopagitarum ; de quo *superius* . Vid. *Acæpagus* . Et Romanorum ; cuius passim meminit *Cic.* aliique illius temporis, vnde Amphictyonum grauitas : Areopagitarum dignitas, & Romani senatus splendor, ac maiestas. Nunc autem in mundo clari Venetus, & Genensis ; potissimum verò apud Ecclesiasticos Senatus Cardinalium. Vid. *Cardinalatus* , &c. & adde : Purpurei sacro decoratus humore galæi . Cardine gloria celsa chori : Meruit virtute tiam Cardineum ; Purpurei Romani ; Auxili-

tis fratres : Sancti, purpurei turba senatus ; *ex Ouid. 4. Pont. 9.*

SENÆ, arum .

Vrbs Etruriæ celeberrima centesimo ab vrbe lapide distans : edito sita est loco cis Arbiæ, flexu sinuoso propter montis dorsum lateribus angustior, & procliuior, tria habens quasi cornua, quorum quod meridem spectat latius est ijs, quæ ad ortum sunt, & occasum . Cælo vitur benigno, & salubri, nisi quod subinde noxijs infestetur ventis, aere tamen temperatissimo . Strata est latere coctili plateis recta, & longa, alta turribus, frequentia nitet nobilium ædificiorum . Cives cum suauissimæ tum elegantissimæ sunt moribus maxime humanitate erga exteros etiam præditi, quæstui dediti, & ciuilibus vitæ muneribus . Plateam siue forum, ante Curiam habet theatrale visu quidem dignissimum . Templum quoque, quod vulgò domus appellatur historico quidem pavimento, & Asiaroto exornatum multam adfert spectantibus admirationem ; Xenodochium pariter toto ferè orbe celeberrimum (scalam ipsi appellant à scalarum itemmate) vrhem nobilitat ; multaque sacrorum ordinum Cænobiaz . Clara olim fuit Reipub. administratio ; sed nunc magnis Etruriæ decibus parer cum subito olim ibi agro, qui ad maritimas vsque Tyrreni maris oras extenditur, quæ vulgò *Maremma di Siena* dicuntur . Cuius tandem cives in consilijs tardis, in re bellicæ felices, erga hospites magnifici, amabilemque in persequendis iniurijs magnanimitas ; summe verò pulchræ esse perhibentur .

Italiæ delitiæ ; à poetis recentioribus : Sena . *Pist.* Hic quondam Senonas Gilos bello profligatos constitisse dicunt : scribitur cum diplithongo à nonnullis : Senensis ager : Senenses cives : Colonia Senensis, siue Seniensis ; *ex Tacito 1. Lypsis .*

SENECA, æ .

Duo exicere viri celebres huius nominis . Lucius Annæus Seneca natione Hispanus, patria Cordubensis, qui in magno precio habitus est, & ob elegantiam ingenij plurimum commendatus : scripsit tragedias decem, in quibus propter subtilitatem carminis, grauitatemque sententiarum non vulgarem laudem consecutus est ; *ex Cræte* . Alter huius propinquus, siue patruus, siue sobrinus Philosophus insignis, qui in Stoicorum, disciplinis magnopere clariuit, ex eadem patria fuit, & Neroni paruulo attributus magister, à quo impie, quòd eius scelera reprehenderet, capite damnatus discitis venis apud thermas occubuit . Hic siue quòd Diuo Paulo Apostolo in inimicis fuit, siue propter egregiam illius probitatem, singulari remque vitæ constantiam inter authores Christianos *D. Hieronymus* collocauit, cuius quidem opera merito pluri sunt ab eruditis, quos ads eadem interpretantes .

Quorum vnus colit Hispidum Platæa, Incassumque suum monet Neronem . *D. idem. Auidius* . Cordubensis Philosophus : Neronis præceptor, magister : Remotus inter Cœlesti sapientia

maris, Vbi liber animus, & sui iuris viro Sen-
per vacabat studia recolenti sua; *ex Sen. in Offici-
um Senecam* quail Iuliz Germanici filiam
adulteriorum confusum Messalina criminata
fecit, vt i Claudio in Corficam isopolitam
insulam relegeretur; vnde postmodum inter-
cedente Agrippina reuocatus Neroni præ-
fectus fuit erudiendo: Duoſque Senecas, vai-
cuntque Lucanum Facunda loquitur Corduba.
Mart. 7.

De altero.

Orchestra quæc aliter Euripidis Pictum scibus
Æschylum fecutus, Aur plaustris solum fo-
nat theſpin, &c. *Sidon. Apoll. Tragedus* vates:
Romanus Euripides, siue Æschylus: Qui Me-
deam canit, Hippolytum, & Oedipoda.

Sunt autem qui tragedium eundem faciant cum
Philosopho; cuius pari Senecæ Declamationes
attribuunt, quæ ceteris Senecæ Philosophi in-
terferunt operibus; præsertim cum alicubi se
Ciceronem (cum parvulus esset) vidisse, & au-
disse refectur, rus, Lector, expende.

SENECTVS, is.

Cuius pars extrema decrepitas appellatur, de
qua *V. suo loco.*

Senectæ: Facta senectæ, *Luc. 2. & Tib. 1.* Efficit
damma senectæ. *Pont. Tempora senectæ. Ouid. 1.
5. met. Iter declivæ senectæ occidit, idem 15. &
ad decrepitatem potius spectat: Sots senectæ:
Vires vltra, sortemque senectæ. Verg. 6. Æn. Iam
veniet tacito curia senectæ pede. idem 3. eleg. 5.
Longæ damna senectæ. Bruni. Rupa senectæ:
Nec ruga senectæ offuscit. Pont. Amara pondera
senectæ. Ouid. 9. met.*

Senium: Canities. *V. suo loco, ubi multa.* Donec
vigenti canities abest morosa. *Hor. 1. 9.*

Canis, figur. quia canis in homine fens sunt, sique
in adolescente conspiciantur ominusum habent
coniectores (vt ait *Pier. Val.*) mortis enim pro-
pediem affuturæ signum hoc volunt. Cani ta-
men repente in puero e ministris acerram tenen-
ti effecti dum Galba intra publicam ædem
sacrificaret rerum mutationem significare.
Atruspices responderunt, succellurumque in
imperio iuveni senem: Et nondum cani nigros
lesere capillos. *Tib. 3. 5. Caput candescens canis.
idem. Pingue genas fulcis, & canos effice
crines. Angustin. Cani anni. Prop. 2. 13. Albi ca-
pilli. idem 3. eleg. vlt. Caudentia tempora. Tibull.
Albo flore conspersum caput. Sappho. Noua canities.
Iuven. 3. idem prima senectus, prima senec-
tutis ætas, *ex eodem.**

Ocellus vitæ: Portus malorum. *Bion. Difficile
senectutis limen. Hesiod. raro enim venit ad
senectutem: Ætas iustior. Stat. 2. filio 1. Ætas
gravis. Mart. & Prop. 3.3. Grandior ætas. Ouid. 6.
met. Inerior ætas. idem 4. trist. 8. Senior ætas.
idem 2. de arte. Vidi iam nucentem premeret cum
senior ætas, &c. Tib. 1. 4. Rugosa ætas. Ouid. De-
terior ætas: Iam mihi deterior canis aspergit
ætas. Ouid. 1. Pont. 4.*

Seri anni: Seris venit vfus ab annis. *Ouid. 6. met.
Ann fragiles. idem 4. trist. 8. Anni vergentes.
Luc. 6. Pharf. Longi anni: Ita decens facies lon-
gis vitabitur annis. Ouid. 3. trist. 7. Graues anni.*

*Mart. 7. 63. Qua nunc arte graues tolerabis inu-
tilis annos; nempe senecturem.*

Ruga, figur. quia in senescente sunt homine: Et fa-
ceret scissas languida ruga genas. *Prop. Senilis
ruga: Iamque meos vultus ruga senilis arat.
Ouid. 1. Pont. 4. Nec pietas moram Rugis, & in-
stanti senectæ affert. Hor. 2. 14. Rugaque in
antiqua fronte senilis erit. Ouid. 3. trist. 7. Viti-
ma ruga. Lucian. Senilis labe: Nec segnis labe
senili. Stat. 5. filio 3.*

Vetustas: Angustus exiit tenui cum pelle ve-
tustas. *Ouid. 3. de arte. quamvis obfist mihi tarda
vetustas. idem 12. met. Longæ vitæ secula. Tib.
1. 4. Æuum, figur. Iamque xuo laſta cutis,
sulcisque genarum. Claud. Vicini preme-
ris casuri finibus xui. Piffur. Sulci genarum.
Claud.*

Pars vitæ deterior. *Ouid. 4. trist. 8. Tempora plu-
mas cyncas imitantia. idem. Albentes comæ.
idem 4. Pont. 12. Turpis macies decentes occupet
malas. Hor. 3. ad. 17. Nives capitis, figur. Te
qua rugæ turpant, & capitis nives. idem 4. ad. 13.
Anima senilis: Animum senilem mollis exol-
uit sopor, *Senan Oedip. Longæ tedia vitæ: Ani-
litas. Cum voce trementia membra. In-
uen. 10.**

Epith. Grauls, tristis, canens, tarda, annosa, rugo-
sa, tremula, tremebunda, frigida, veneranda,
emerita, tetrica, ægras, scellis efficta, damnoſa, re-
bus exhausta, properata malis, inopina, longa,
plena malis, Neitoræ, amium pigri, Pyliis, pe-
regrina, vetus, rara, serior, misera, humilis, de-
bilitans annis vires, inanisque vigorem; Ca-
na nunc tempora spargens, tereti innixa bacillo;
cana, tardas. Spatioſa, occidua, iucunda, non
intellecta, tuta; ceruina. *Inuen. vel cor-
uina.*

Tarda senectus inducit rugas, frontem rugis exa-
rat, Perculſat rugis genas, inſicit arque comas;
descript. Quantis longa senectus Plena malis,
deformem, & rerum ante omnia vultum, Dis-
similemque ſui deformem pro cute pellem, Pea-
dentemque genas, &c. descript.

SENEC, is.

Quo vocabulo etiam genere feminino præfixi vte-
bantur, vt *Actulus Senatus in Catullo an: Fratres-
que vianis, senemque matrem, & Varro lib. 5.
de ling. Latine, vetus citans Pomponij: Casca
Philotonis ipsa senex puerum: Senectum cor-
pus. Sallust. 4. Hist. Senior: Seniores vero dicun-
tur maiores natu: Grauis annis. Verg. 9. Æneid.
Longæxus. idem. Grandæxus: Annosus. Prop.
Filius ætate. Verg. 2. Æn. Confectus ætate. idem
4. Æn. Æuo obitus. idem 8. Æn. Maximus.
idem 11. Æn. Grauior. idem 4. Æn. Trementis
bus xuo humeris. idem. Æuo confectus. idem
11. Æn. Languidus: Æuimaturus: Græcif-
mus. idem 5. Æn.*

Fragilis xuo. *Inuen. sat. 6. Grandior xuo. Ouid. 6.
met. Sed cum gelidus tardante senectæ Sanguis
hebet, frigidæque efficit corpore vires. Verg. 5.
Æn. Membra senis difflia. idem 4. Georg. Cui
tremet efficit corpore laxa cutis. Boet. 2. met.
Longis consumptus ab annis: Grauis annis:
Æuo, macieque senescens: Senio iam iſſus*

341. C.

inerti: In rugas totus defluxit aniles: Tardus
gracitate senili. *Ouid. 7. met.* consumpta membra
senecta. *idem.*

Artus senilis: Artus ne sperne seniles. *Claud. 1. in
Ruf.* Cana niue tempora spatius: Grandævus
pater. *Ouid. 2. fast.* Forma senilis. *Claud. 1. in Ruf.*
Longævum mentem senem, rugisq; seueras Per-
sulcata genas, & sictio languida patu. *idem.*
Nos fortior ætas iam fugit hinc vocis. *Stat. 5.
silv. 2.* Verus; ad alia promiscue vocabulum
commune: Verustus. *V. Arinque.* Verulus: Vie-
tus. *Plant. in mere.* Si iam canis ætas mea caneret
annis *Prop. 2. 13.*

Senis præteritum: Cynici descriptio apud *Mart. 4. ib.
epig. 53.* sic loquentem:

Cum baculo, peraq; senem, cui cana, putrisq; Scat
coma, & in pectus fordidæ barba cadit Cereæ,
quon nudum tegit vxor abolla grabati, Cuique
datis latrat obuia turba cibis, &c. Fessioque seni-
libus annis. *Ouid. 13. met.*

Epith. Anhelus, exhaustus, exanguis, infirmus,
tremulus, effluens, tardus, imbellis, scetidus, de-
crepitus, morosus, diuturnus, fessus, tardusque
senilibus annis, inutilis armis, inualidus, facundus,
cuj præudentia nostri. *Ouid.*

Capularis senex is dicitur, qui decrepitus est; &
capulo dignus, nempe feretro: Acherunticus.
Plant. in Mtd. Glor. Senex Acheruntius. *idem in
Meneat.* Decrepitus. *idem.* Iam propior Le-
tho: Getidus, & iners ævo. *Stat. 3. Theb.* Cui
facies multo splendat alba pilo: Salicisque
genarum corruerat palia facies rugosior vva.
V. Decrepitus. Cum nec rugosa pallebunt ora sen-
ectæ.

SENTENTIA.

Quæ ad iudicibus in reos profertur Decretum, ius-
ta iudicis: Iura seuera, fatalis lex: Aulicæ ta-
bellæ: Iura necis, &c.

Sensus: Sen sum: Sena, orum: Assensus: Assensus:
Sententia, diminutiv. Cogitatum: Iudicium:
Quicquid animus sentit, periphr. Opinio: Mēs.
Animus: Prudens animi sententia: Et quorum
melior sententia menti: Hæc mihi mens est:
mens eadem persat mihi.

Epith. Digna, certa, fida, candida, iniusta, tristis,
felix,

Sententia sunt etiam dicta quædam philosopho-
rum ad recte viuendi formam accommodatæ:
vel ad alud, de quibus lege Senecam Philoso-
phum præceteris summum crede nefas animam
præferre pudori (id est vitæ) *lib. 8.* Nobilitas so-
la est atque vnicæ virtutis. *idem.* — infirmum est
aliorum incurdere famæ. *idem.*

**Excitat auditor studium, laudatque virtus Cre-
scit, & immensum gloria calcar habet.** *Ouid. 4.
de Pont. 2.* Viendum est vitæ, citopede labi-
tur ætas, Nec bona tam sequitur, quam bona
prima fuic. *idem 4. de art.* Contentur ferum,
flices tenuantur ab usu Sufficit, & dampni pars
carere illa metu. *idem.* Iustissimus esse Qui cu-
pit exireus semper habebit opes: Nil nocet ad-
missi subdere calcar & pæ. *Ouid. 2. Pont. 6.* Tran-
quillus etiam nūsefragus horret aquas. *idem
elieg. 7.*

Næ quid nimis, nosce te ipsum, sponde noxa præ-

sto est: hæ sententiæ scriptæ legebantur in tem-
plo Delphico: Ei quam sæpe malis generatur
origo honorum Tempestas dulcem flectit amara
moram. *Rud. 1. liner.* Multo optimus ille Multi-
tudo cum postremum est, primumque tueri Inter
bella fidem. *Sil. It. 14. v. 170.* Non parci populus
regnum breue. *Stat. 2. Theb.* Lege Senecam Philo-
sophum, & Tragediam. Fortes creantur fortibus &
bonis est in iuuentis est in equis parum Virtus
nec imbellem feroces P. ogenerant aquilæ co-
lumbam. *Hor. 4. ad 4.*

SENSVS, us.

V. Sententia.

SEPARATIO, nis.

Seiunctio: Diuisio: Diuortium: Diuortia: Diuer-
ticulum: Abstractio: Seiunctus animus: Mens se-
iuncta, seposita, abstracta.

SEPE, is.

**Quæ obducta agris, vel horreis accessum prohi-
bet,** & hæc est spinis seu lapidibus obducitur,
Sepimentum *Varr.* Spina, fig. *V. fu. l. 100.* Septum.
idem: quadruplex est inquit ille Virgultum, siue
spineum: Lignum: quod palis, longiorive con-
stat: Mula: e sepimentum, quod agger, & fossa
circundatur: Sepimentum fabris, siue mate-
ria, è lapide, aut lateribus: Media quæ fecat ius-
ta. *Mart. 2. 57.* Segeti pretendere septem. *Virg. 1.
Georg.* Nil iuuat amisso claudere septa grege.
Quamvis multa meis exiret victima sepiis. *Virg.
1. eclog.* Sentibus horrens sepium: Sentis, qui-
bus sepiæ couiscitur.

SEPTEMBER.

Septimus In ordine anni mensis, quem Germani-
cum Domitianus nuncupauit, quod ex fute-
pisset imperium, Germania iam subacta, sed ipso
extincto, quicquid decreuerat, abolitum est,
vt inquit *Macrob. 2.* alij dicunt Septembrem na-
minatum, quasi septimum mensem, ob imbrũ
frequentiam, acrisq; turbationem, quæ sub in-
itium autumnum accidere plerumque solet. Hunc
mensẽ Senatũ in Tiberij Augusti honorem
Tiberium appellari voluit, quod tamen ne fie-
ret ipsemet intercessit. *Leg. Iulianum cap. 26. &
Dionem lib. 37.* Herculeum appellauit Commodus
Imperator, vt *Ælius Lampridius* in eius vita
comemoratur: Tacitum vocauit Tacitus. Car-
verũ his omnibus omnis appellatio: Septembris
nomen retinuit, qui sub Volcani
eurela à præfets creditus est fuisse. Verũ ad
eius dies festus.

IV. Nonas Septemb. memorabilis dies propter na-
talem victoriam Augusti de M. Antonio, &
Cleopatra Regina Egypti, telic *Dion.* qui vi-
ctoriam luculentissime descendit, *lib. 50. in ex-
tremo. & 51.* à quo de Carliari Monarchia cepit
anno ab vrbe condita 726. *Leg. Carolum Sigon. in
commentarijs fastorum.*

Præd. non. & octo sequentibus. Ludi Romani
erant, vt in Calendario. *V. supra Ludi Cere-
stis.*

VI. Id. Septemb. Hierosolymæ à T. Vespasiano ca-
pta sunt, vt *Isidorus* tradit.

Idibus Septemb. vetustis temporibus Prætor ma-
ximus triumphum cechar, de quo vixit *Long.
verba ex lib. 7.* addit ibi: lex, inquit, vetula,
Fff & gra-

& praeis litteris, verbisque scripta, ut qui Praetor maximus sit Idib. Septemb. clauum pangat. Fixus fuit dextero lateri aedis Iouis optimi max. ea parte, qua Minervae templum est; cum clauum, quia rarè per ea tempora litteræ erant, notam numeri annorum fuisse ferunt, eoquæ Minervæ templo dicatam legem, quia numerus à Minervâ inuentus sit. Vide reliqua apud eandem *Linum*. Eodem die Iouis Capitolini templi dedicatio, à M. Horatio Consule facta, ut docet *Plutarch.* in *Poplicola*, cuius etiam meminit *Lucretius lib. 2.*

Postridie Id. Septemb. vel 18. kalend. Octobr. dies erat Equorum probandorum; cuius consuetudinis ratio à nemine priscorum declaratur; vnde cum sit ambigua, doctioribus examinanda relinquatur.

XVII. Kal. Octob. & sequentibus aliquot Ludi Romani erant in Circo. V. *supr.* *Circus maximus*, & *Ludi Circenses*.

XII. Kal. Octob. Mercatus, siue Mercutialis. V. *supr.* in *mensis Iouis*.

IX. Kal. Octobr. præter Mercatum, siue Mercutialem, hoc die Augustus nazus est, ut notat *Suetonius in Aug. cap. 5.* in quo die *Ædiles* praeuati ludos equestres, & venationem ediderunt in eiusdem nazarum honorem, ut adnotat *Quint.* *lib. 5. 4. sub ann. 733.* & 740. V. Kal. Octob. Veneris Genitricis erant festi.

In hoc quoque mense epulum Minervæ construebatur, sed quo die incertum.

Synonyma.

Mensis, quo fructo de palmate poma nident: Præbens ferula mille: Septimus ordine mensis: Alter ab Augusto qui venit mensis in anno: Qui sexum sequitur mensem: Primus in autumnino mensis: Quo vacuus pinguis vindemia cellas distendit. Quo repleti spumant vindemia Biccho: Quo plenis spumant vindemia labris: Kalendæ, Idus, Nonæ septimi mensis: Augusti natales dies, qui in uenisse Septembris incidunt; sic

Virginis natales: cum Virgo nata est VI. Id. Angelicus mensis; ob Angelorum solemniam.

SEPTEMTRIO, nis.

Quasi septem triones, idest boues, à figura plaustris, quod Bootes agere à Poetis fictus est. Vid. *supra Calisto* & *infra*. *Vrsæ Callestis*: pro ipso Cæli cardine, mundi que parte Austro aduersa plerumque sumitur, vnde septentrionalis ventus Austris flantibus oppositus. V. *Boreas*, & *infra*. *Ventus*.

Boreas: Aquilo, figur. quia inde hi ventis efflare videntur: Arctos. V. *lib. suo loco*. *Hor. 2. 15.* Oræ Hyperboreæ. *Virg. 3. Georg.* Hyperborei campi. *Hor. 2. 20.* Septem triones: Septemque subiecta trioni. *Virg. ibidem*. Axis gelidi Ætheris. *idem.* Polus Arcticus. V. *supr.* Hyperboreum sidus. *Claud. 2. in Ruf.* Hyperboreus axis. *Iuuen. 6.* Axis gelidus Virginis Parrhasiæ: Parrhasiæ gelido Virginis axe premor. *Quint. 1. trisf.* idest Calysto.

Genis suprema Boreæ. *Virg. 10. AEn.* idest septentrionales populi: Terræ gelidæ Boreæ. *Stat. 1. Theb.* Axis Boreus: Vix à procul patria peragran-

da sub axe Boreo est; Qua maris Euxini terra, sinistra iacet. *Quint. 4. da Pont.* Et quos vicinus Boreæ ferit arua mutantes. *Sen. in Oedip.* Boreæ finitimum latus, duratque solo nives. *Hor. 3. 24.* Nunc gelidus sicca Boreus bacchatur ab Arcto. *Quint. 1. trisf. 2.* Et repidus gelido flabit ab axe Notus. *idem in Iliad.* Gelidi Aquilonis ortus. *ibidem.*

Iam trux Parrhasia concessit ad Arctos Hiems.

Stat. 4. fil. 5. Arctos acies; idest septentrionales catervæ. *idem 1. 4.* Fines Arctoi. *Lucan. 2. Phars.* Tecum gelidas comes illa per Arctos, Sarmaticasque hiemes: Iltumque & pallida, Rhæni frigora, &c. *Stat. 5. fil. 1.* Gelidæ oræ sub Arcto. *Hor. 1. ad. 26.* Arctoi amnes: Arctosque amnes, & Rhæni fracta narabus Flumina. *Stat. 5. fil. 2.* Arctos plus lituissis aquis. *Mart. 4. 11.* Arctos partes. *Lucan. 1. Phars.* Arctos tellus, terra, humus, &c. Orbis Aquilonis. *Manil. 1. Astr.* Cùm flum sub cardine mundi, qui semper liquidis altior extat aquis: periphra. *Quint.*

Oræ Scythicæ. *Quint. 4. trisf.* Vid. *Scythia*, quæ ad Septentrionem est: Proxima sideribus tellus Erymantidos vrse. *idem 3. trisf.* Siue sub Cæli glacialis vrse. *Sen.* Ora glacialis vrse: *idem in Hipp.* Axis frigidus: Aur quos sub axe frigido succos legunt. *Sen. in Med.* Hæc gelido terra sub axe iacet. *Quint. 5. trisf. 3.* Communi, & Scythici sidera ferre poli. *Mart. 6. 58.* Cernere Parrhasios dum te iuuat, Aule, triones. *idem ibidem.* Plaga lucida cæli Pleiadum, Boreæque. *Stat. 3. Theb.*

Parrhasia vrse: Imple Parrhasia mouisti bella sub vrse. *Stat. 4. 11.* nempe in Germaniâ, quæ in regione septentrionali est: Horrida Parrhasio quam tenet vrse iugo. *Mart. 6.* Othrysius orbis: quod ad Thraciam spectat, quæ ad septentrionem est: Othrys enim mons est haud procul ab Oetæ, de quo V. *supr.*

Epith. Lycæonius, gelidus, frigidus, Schythicus, quæ applicari alteri nomini possunt, tum raro hæc vox, septentrio, in carmine vsurpatur. Hic

Septentrionalis: Arctosus: Arcticus: Hyperboreus: Scythicus: Boreus: Borealis: Aquilonaris: Parrhasius: ad vrse, quæ Parrhasia ad Arcadiæ montem dicta fuit, hic Lycæonius.

SEPVLCRVM, i.

Notæ significationis vocabulum, quod ab Artemisia in Mausoli viri constructum summa quidem magnificentiæ sumptum, Mausoleum dictum fuit, de quo Vid. *lib. suo loco*: simile in Cæsaris defuncti honorem erectum Augustum, cuius adhuc vestigia apud D. Roetii templum Romæ conspiciuntur, & cuius conspectu aliud in Adriani Imperatoris memoriam constructum fuit, quod in arcem conuersum nunc ab Angelo nomen habet, vrbeque tum defendit, tum nobilitat. Hæc olim sepulcra à propinquis ædificabantur de mortuis parentibus viuis sumptu, variæque structura. In Pyramidum formâ constructabant Aegyptij: Ao alijs cognationem ossa defunctorum loculis aureis collocabantur, postquam ex ambustione erant collata. V. *lib. suo loco*.

tumulum in tantum Hectoris appellat *Virg. 3. AEn.* & deiphobi 6. *AEn. V. Cynoscephalus*. Antequam olim sepellirentur, præcedebat exequiæ, tumuli igne, rogique. *V. sup.*

Epith. Triste, opacum, gelidum, mæstum, mutum, atrum, faciale, tetrum, funereum, marmoreum, excultum, magnificum, angustum, grande, quietum.

Obsequia etiam apud maiores moris fuisse, in tumulis cereros ponere, quæ consuetudo postea ad honorem Martyrum à Christianis est translata, ut indicat scæpe D. Hieronymus. Lege Casaub. & Lippium in Suet. in Aug. cap. 98. in Scholdig Commentariis pag. 266. Præterea consuetudo etiam apud veteres fuit, ut qui mortuus esset domum suam referretur, & in ea conderetur, ut interpretatur *Servius in 5. AEn.* super illud: Sedibus hunc refer ante suis, & conde sepulcro. Postea verò 13. *Tal. l.* lege cautum ne hominem mortuum in vrbe sepellirent, neq; vrent; privilegium tamen nonnulli Romæ habuere sepulchra. Lege *Rosinum lib. 5. cap. 39.* ut Imperatores, & Vestales, quæ legibus non tenebantur. Reliqui autem, aut priuati in suis condebantur agris, aut in vijs extrâ portas tumulos habebant, ut extrâ Capenam portam in Appia via adhuc edocent vestigia. Locum sepulcro designabant, vel augures, vel pontifices. Cætera lege apud eundem *Rosin.*

Sepulchrum familiare. Causa: quod peculiare quis sibi, familiarique construit. Sepulchrum hæreditarium. Ius sepulchri. *Ouid. 13. met.*

SECVAX, cis.

Qui sequitur: SECVTUS: Secutus: Affecta: Sæctor: Sæctor. *Luc. 1. Pharf.* Secutor: Cum Græco iussu pugnare secutor. *Iunen. fa. 8.* Sæctarius, vel veruex sæctarius, qui gregem ducit. *Plaut.* Affæctor: Confæctor: Qui ponit subit: Qui sequitur à tergo: Qui vestigia legit, periphr. Subsequitur, pressioque legit vestigia pressu. *Virg. 2. AEn.* Sequitur vestigia furtim: Qui passus æquat sequendo.

SERA, æ.

Qua fores occluduntur: Claustrum ferreum. *Sæneca.* Patibulum. Nomen: quod remota sera pateant valvæ: Obex. *Fest.* Pessulus ferreus. *V. suo loco:* est ferrum etiam in sera mobile, cui subiecta clausi, illud pandit, resecratq; fores: Claustræ munimina portæ. *Ouid. 1. eleg. 6.* Rauce lamina seræ: Atque erit opposita ianua sulca sera. *Ouid. 2. de art.* Excute postea seram. *idem.* Sera imposita occludere valvas: Ponte seram. *Iunen.* Ferrum, fig. Ferro, & compagibus artibus Clauduntur belli portæ: Portasque petunt, quos obice firmo Claustrat Iliades: Ferrea perpetua claustra tuere sera. *Mart. 10. 28.*

SERAPIS, dis.

Sive Serapis in genio, vnde in accusatio Serapin, cuius medium producit Martialis lib. 9. 30. Vibeant nec quæ turba Serapin amat; quam tamen corripit *Martianus Capellæ* Te Serapin Nilus, Memphis venerat Osyrim. Fuit autem Serapis Idolum Alexandriæ ex varijs metallorum generibus, & ligno, quod tanquam numen superstitioni colebant Ægyptij. Deiectum autem, & exultum est à Christianis sub

Constantino. Lege *Hieroniam Rufinum, Socratis, & Theodoretum.* Sunt autem qui Serapidem eundem faciunt cum Osyride, qui apud Can opum insignem urbem in Ægypto templum cultu, & religione excellens habuit, ubi somnia captabantur, vel pro se, vel pro alijs, quo per solem ab Alexandria nauigabatur ad sacra solemnia mulieribus, virisq; nocte impudenter canentibus ac saltantibus; vnde lasciuia Canopus appellatur fuit vrbs apud *Silium.* Serapis quoque habitus est Pluto, ut *Plutarchus in libro de Iside, & Osyride* docet; & *Archebarnatus Eubœus*, qui non alium Serapin, quam Plutonem, nec aliam Iûm, quam Proserpinam esse scribit. Quin & *Ponticus Heraclides* oraculum, quod celebre Serapidis fuit, ut *superius* diximus, ad Canopum, Plutonis fuisse asserit, quod consulenti cuidam Ægypti regi quissimam se esset beatorum ita respondisse fertur: Principio Deus est, cum Verbuu, his Spiritus vna est, Congenita hæc tria sunt, cuncta hæc tendentia in vnum. Lege *Gyrald. syntagm. 6.* qui hæc Græca lingua refert. *Porphyrus etiam in lib. respons.* Serapin affirmat apud Ægyptios Deum esse, qui apud Græcos Pluto nuncupetur. Non solum autem in Ægypto sub hoc nomine Serapis cultus, sed etiam in Græcia multis in locis, & in primis Athenis, ut *Pausanias* scribit; & Romæ in Circo Flamini nona vrbs regione, ut *P. Victor* docet: & in 1. ad portam Capenam templum habuit, ad quod *Varrus* scortillum octophoro deferri volebat, ut *Catullus* lepidissimò *Hendecasyllabo* canit 10. Regio quoque tertia Isidis, & Serapidis monetæ nuncupata nomine, in qua ædificulæ duæ vrberique erant: alia ædificula Serapidis in Exquilina regione; alia in alta semita, & alibi. Serapidis originem habes apud *Cornel. Tacitum Histor. lib. 20.* & apud *Gyraldum eundem 6. syntagm.* qui multa ex alijs refert auctoribus, quem adire poteris, cum variè de illo narretur.

Synonyma:

Ægyptius Pluto; ex hyst. Osiris. V. suo loco. Sol; quia habebatur sic ab Ægyptijs Ægyptiorum Deus maximus: Semidei canes: In Romanæ tuam nos templa recepimus Iûm, Semideosque canes. *Lucan. in Pharf.* nam Serapidis simulacrum canino, lupino, atque leonino capite figurabatur. Lege *Macrobius lib. 1.* qui ridiculam illius figuram adamussim describit: Nam volu ad Serapin. *Catull. 10. lyr.* ubi mediam producit: Bacchus, sive Dionysius creditur. *Dionys. Ammon, Iupiter. idem.* Pharius Deus: Numina Ægypti: Memphicæ numina: Numina sacra Canopi. Lege *supra Hyst. Vid. Petium Valer. Hieroglyph. lib. 32.*

SERENVS, & SERENITAS.

Sudum. Cie. Serenum. Claud. & Manil. Depulsa nubila. Manil. Discussa nubila Cælo: Purus aer. Ouid. 1. met. Purior. Auson. Non turbidus aer. Luc. 10. Pharf. Purum, fig. Per purum tonantes egit equis. Hor. 1. ed. 34. Sine nubibus aer. Ouid. 1. de art. Purus Cælo Boreas. Lucan. 5. Pharf. nam flante Borea Cælum serenatur: Repurgatum Cælum. Ouid. 5. met. Purgatus nubibus æther.

Sil. H. 12. Clara dies. *Stat. 7. Theb.* Candidus dies. *Ouid. 2. trist.* Phœbus serenò lumine. *Statius.* Collectasque fugat nubes, Solemque reducit. *Virg. 7. Æn.* Sub Ioue intemperies. *Lucret. 10.* Apertus Æther *ibidem.*

Serenatus Olympus: Leta serenati facies aperitur Olympi. *Sil. Ital. 9.* Placidum cælum. *ibidem.* Serenum; *Hor. epod.* Placatum lumine cælum. *ibidem.* Liber nubibus æther. *Luc. 3.* Serenatus axis. *Sil. H. 12.* Cæloque quies demissa sereno Adfuit: Aut aliis spirant lenius aures.

Deserant imbres, victique Aquilonibus Austro Fusca repurgato fugiebant nubila cælo. *Ouid. 5. met.* Sol serenus. *idem 2. Pont. 1.* sic luimen serenum, lux serena, dies serena, &c. Cum populi vultu conueniente die. *ibidem.* idest plaudente die cum serenitate, vt vultu blandiebantur populi spectaculis, quæ celebrabantur: Placidi indulgentia cæli: Sidera nullis obscura tenebris. *Prop. 2.* Iacundi faciliis clementia cæli, Temperis puri placidissima cæli.

Transcat hic sine nube dies, stent aere venti, Ponat & in sicco molliet vnda minas. *Ouid.* Sic clara dies, Zephyriq; refecit Aura polum, &c. Diluerat nebulas Titan, sensimq; fluebat Caligo in terras nitido resoluta sereno: Nubila disiectis, nimbiq; Aquilone remotis, Et Cælo terra, ostendit, & æthera terras. *Ouid.* Sine nube polus: Radiant maiore sereno Culmina. *Stat. 1. Theb.* Emicuit reserata dies, cælumque resoluat Arcus & in summas redierunt nubila montes. *Val. Fl. 1. Arg.*

Serenitas maris.

Tranquillitas. *V. sin loco.* Nec gratior vndis Temperies: Tranquillum tempus. *Ouid. 4. Pont. 10.* Serenum pelagus, mare: Faciesque serena Neptuni, Et dicto citius tumida æquora placat, Collectasque fugat, &c. *Virg. 1. Æn.* Tranquillum, compositum, acitum mare, placidum, iucundum, &c. Cunctus pelagi cecidit fragor. *idem 1. Æn.* Sæua querunt æquora; non concitata venti: Mare non albens fumis: Æquora tuta silent. *idem 1. Æn.* Cum placidum ventis staret mare. *idem.* Iam placidis ratibus extat aquas: Quam gurgite ab imis, Et Thetis, & magnis Nereis focer erigit vlnis. *Val. Fl. 1.* Subsidunt vndæ, tumidumque sub axe sonanti Scernitur æquor aquæ: Fugunt toto æquore nimbi: Pariter maris ira recessit: Cum venti posuere, omnisque repente resedit Hætus. Placida fraueant æquora venti: Iam venti ponent, strataque æqualiter vnda Cæruleis Triton per mare curreret equis: Quin rapidum placidis etiam mare consistit vndis.

SERES, ium.

Culus singulare Seris, & Ser reperitur, vt apud *Sil. Ital. 9.* V. infra. Sunt Asiaticæ Scythiarum populi, qui ex arboribus crebra aquarum alpergine mollitis lanuginem deprecant, vnde sericum conficiunt. Postquam cum bombycum nutriendorum ars ignoraretur, ex arboribus dependentes bombyces lanuginem emittebant, quam illi deprecabant. Hoc illud est sericum, inquit *Solinus cap. 33.* quo ostentare potius corpora, quam velare prius hominis nudus etiam

viris perfluat luxuriz libido. *V. Plin. lib. 6. cap. 25. sua lib. 6. 17.* Sunt qui hos Indiarum populos faciant, sed falso: sunt autem vltimi Sericharum populi Tauro monte ab Indis diuisi: Seras longeuo fesse *Pierius Val. lib. 20.* afflerit, eosque supra trecentos annos viuere dici. Sed ad

Synonyma.

Velleraque vt folijs deprecant tenuia Seres. *Virg. 2. Georg.* Seres, num, sing. Ser, iuga iam Seres iam barbarus illet Araxes. *Lucan. Ser. num. sing.* Assyrius gemmas, Ser vellera tura Sabæ. *id. Sil. Ital. 9.* Sericus hostis *Prop. 4. 3.* Vincit opes animo queritur iam Seras avaros Augustum spoliare nemus. *Stat. 1. sil. 2.* Et quocumque loco iacent Seres vellere nobiles. *Sen. in Thyest.* Hinc

SERICVM, i.

Vellera Serum, & Serium: Velleraq; vt folijs, &c. *V. sup. Seres, Virg. 2. Georg.* Felix vellus: Lepros felici vellere Seres. *Pont.* Nemus augustum Serium. *V. sup. Stat. 1. sil. 2.* Vela colorati quibus seres habent. *Ouid. 1. el. 14.* Serica vestis: Serica pallia. *Stat.* Serica flamma. *Sidon.* Sic Serica fila: Quæ fila ramis vltimi. Seres legunt. *Sen. in Hipp.* Nobille vellus. *ex rod. in Thyest.*

Serica blatta. *Cod. Theod. Matata.* *Suid.* Græca vox, quod à Seribus vermiculis texatur in fila ductum: Bombycinum. *V. Bombyx.* Vestis holoserica: Serica Heteromalla, Græca vox: Vestis subserica: Transserica: Sericatus: Sericum indutus Sericarius: Sericorum textor. *Iul. Firmicus.* Sericarius textor: Quid releuant varijs serica textilibus. *Prop. 1. 1.*

Epith. Colorati Seres.

SERMO, is.

Afatus: Loquela. *V. Lucanus.* Oratio. Sermunculus. *Cic. Att. lib. 13.* Discors, faccus, Longæ ambages. *Ouid. 4. met.* Hac vice sermonum roseis aurora quadrigis. *Virg. 6. Æn.* Verba. *V. sin loco.* Annus iudex, nota: Vox: Rem nulli obscuram nostræ nec vocis egentem. *Virg. 11. Æn.* Vocis vsus: Vocis cum clauserat vsum lincebilla, fides. *Mour.* Lingua, fig: instrumentum, quo sermo profertur. *V. sin loco.* Verborum vsus. *Ouid. 14. met.*

Epith. Cultus, grauis, anticus, blandus, lepidus, mitis, politus, blandiloquus, festiuus, dulciloquus, fauiloquus, varius, elegans, vagus, male compositus, plenus leporis, nitidus.

SERPENS, is.

Nomen generale omnium, quæ serpant, generisque cum feminini, tum masculini: Anguis, cuius epitheta promissa reperies infra. Coluber, & colubra, æ: Serpidita colla, ab effectu. *Claudian. 2. de rapt. Sibilla colla.* *idem.* Sinuareque immensa volumine terga. *Virg. 2. Georg.* Quin linguis micat ore trifasciis. *idem 2. Æn.* Bellua centipes. *Hor. 1. od.* Arrectis qui horret squamis, & libilat ore; *ex Virg. 11. Æn.* Qui membris lubricis errat. *ibidem.* Serpentum turba. *Luc. 9. Pharf.* Serpentis seu propagio. *Inuenias.* Ecce autem gemini à Tenebris tranquilla per alta, &c. *Virg. 2. Æn.* ubi serpentum duorum pulchra descriptio: Martius anguis erat cri-

stis præsignis, & auro, Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno, Tresque micant linguæ, triplici stant ordine dentes. *Ouid. 1. met.* Squameæ turba. *Sen. in Med.* Serpenteum genus. *isidem.* Hic fera serpens corpus immanem trahit, Tristidamque linguam exeat, & quærent quibus Mortifera veniat. *isidem 683.* Echidna: est Hydra. *V. suis loco:* sed pro quolibet serpente posuit *Ouid. 10. met.* — tumidis affluit Echidna E' tribus vna foror —

Epith. Pestifer, Iethifer, sinuosus, noxius, nocuus, maculosus, venenosus, lubricus, squameus, Niliacus (*V. inferius in serpentum genera*) maximus, malus, Martius, cæruleus, arduus, sinuosa volumina torquens, sinuans immanis volumine terga; ore nuntius, linguaque trifulca, se in sua membra plicans; horrenda tibia tollens; lætus sub graminis herba, plenus veneno, squamæ conuolvens sub lato pectore terga, ater.

Epith. Lætus herba.

Serpentis sese renouantis pulcræ descriptionem habes apud *Stat. 4. Theb.* — ceu lubricus alta Anguis humo verni blanda ad spiramina Solis Erigitur liber senio, & squallentibus annis Exutus, letusque minax interuert herbis: Ah miser, &c. Aliam habet apud *Ouid 9. met.* Vtque nouus serpens, posita cum pelle senecta Luxuriare solet, squamæq; nitere recenti. Aliam habes apud *Virg. 2. AEn.* Qualis vbi in lucem coluber mala gramina passus frigida sub terra tumidum quem bruma tegebat Nunc possitis nouus exuius, nitidiusque iuuenta Lubrica conuoluit Sub lato pectore terga Arduus ad solem, & linguis micat ora trifulcis. Notum porro est (vt inquit *Bernardus*) serpentes quotannis verno tempore exuere membranam corporis hyberno sicut obductam: Exuunt autem adhibito fœniculi succo. Est quoque vini serpens audissimus, vt scribit *Plinius lib. 10. cap. 72.* qui si in dolium aliquando ceciderit, bibit & vomit, vomit & bibit. *Lege Iuuen. sat. 6.*

Serpentis partes.

Cauda: Spira: Et hæc immensi orbes, immensis orbibus angues. *Virg. 2. AEn.* Tractus: Squameus in spiram se colligit anguis. *isidem 2. Georg.* Tardosque trahit sinus vltimus orbes. *isidem.* Orbes intortis: Alao tenus ima per orbes Squameus intortos sinuat vestigia serpens: Longus det corpore tractus: Nodus: Viperei nodi. *Ouid. 4. met.* Tumidumque nodis corpus aggestis plicat, Cogitque in orbes. *Sen. in Med.* Immensi nodi. *isidem.* Flexus sinuosus. *Virg. 1. Georg.* Nexus: Ille volubilibus squamosos nexibus orbes. *Ouid. 3. met.* Gyri: Septem ingens gyros septena volumina traxit. *Virg. 5. AEn.* Tortus: Longos fugiens de corpore tortus. *isidem.* Tortum pectus: Sibilat & torto pectore verit humum. *Ouid. epist. 13.*

Squamæ: quibus induitur serpenteum squamæ. *Virg.* Hiatus serpentis: Feros clauit serpentis hiatus. *Ouid. 3. met.* vbi descript. Venenum. *V. suis loco.*

Exuuiæ serpentum: Anguina vernatio. *Plin.* Anguis senecta: Membrana serpentum: Anguina senæ cæ, vel senectus: Exuuiæ. *Virg. Spodium.*

serpentis. *Lucret.* Vestis serpentis: Et hæc multis medicamentis efficacia. *isidem Plinius* demonstret: quod huc vsque seruari videtur à fœminis superstitionum quidem amantibus.

Serpenteum genera.

Coluber, & colubra, serpens, qui nemorum umbras incolit, nomen quippe genericum, e cuius genere Orophia, & Myagrus: Hydus, *Hor.* qui continetur aquis illis se delectans, & Chelydrus. *Lucan Virg. 3. Georg.* Natix. *Cer.* quod naret in aqua. *Dryinus.* *Nicand.* idem cum Chelydro: Natus & ambigua coleret, qui Syrtidos arua Cherfydrus, tractique via fumante chelydri. *Lucan.*

Lacertus; & lacerta. *Vid. suis loco.* **Cecilia.** *Colum.* Serpentis genus cæci. **Vipera.** *Vid. infra suis loco.* **Hydra.** *V. suis loco.*

Basiliscus, quem ex Idibus ouo nasci (nostre tamen semellæ e septeni gallo) plerique veterum tradiderunt, causamque insuper addunt Philosophi, quod ea avis multiora sit, & serpentum, venarumque genus omne abigurat, quorum virulenta putredine oua ipsa prædicta animal id perniciosum efficiant; quæ ne pariant ab Ægyptijs franguntur, si qua reperiuntur. *Lege Ptolemæum Valer. lib. 17. qui lib. 14. hæc:* Tantam verò affinitatis, inquit, cum Dijs existimationem Basiliscus affecutus est, vt ausi sint olim mortales sanguinem eius diffusissimè conquisitum curiosius asseruare, Saturni eum sanguinem appellantes, quem si penes se haberent existimabant, & successus petitionum à Proestitibus, & à Dijs etiam precum, morborum remedia, beneficiorumque munera largiis impetrari, &c. *Vid. reliqua de Basilisco stella apud eundem, isidem.* Magna fuit religio habitus ab Ægyptijs, qui illum ex auro factum colebant. Caput illi accipitrinum faciebant, oculosque eo arificio, vt & aperire, & claudere facillimè posset; qui aperti letitiam toti Ægypto; clausi verò dum efferebatur simulacrum, mortem afferebant. *Lege eundem Ptolemæum, e suis loco.* Cuius libilis tantam vim dicitur habere, vt animalia relicta solo libilo fuger; quo audito omnes autum canes coercentur, frutices & herba non vilo morfu, sed olfactu, aspectu solo enecantur. *Lege Ælianum Archelaum referentem, qui miranda de basilisco quondam narrat Ptolemæus.* *Virg.* ab Ægyptijs dictus; & Regulus, siue serpens regulus ob candidam in capite maculam, & quoddam diademam, vnde regum illi nomen. Basiliscus intutus execrabilis, fatalis, quòd illic mortem asserre dicatur. Verum & hoc falsum esse magis naturalis obseruatores asserunt.

Scorpius: Draco. *V. suis loco.*

Salamandra: est hæc crocodillo terrestri facilius perquam similis, nec non sit stellione maior, maioris quippe lacertæ magnitudine, & colorata; cuius rigor si est, vt ignem tactu extinguat non alio modo quàm glacies; constantia symbolum habitum à *D. Gregorio Nazianzeno.* Sunt tamen qui resellunt priorem sententiam, Salamandra ignem extinguit; immò nullum acci-

accipi damnum: sed experimento contrarium asserit *Pierius Val. lib. 16.* qui etiam refert hoc de Salamandra traditum, ut si quis elus sanguine vel manibus, vel vestem obduxerit, quod oblitum fuerit, ab igne nihil quicquam laedi; quamvis *Plinius* hoc non facile credat: eiusmodi medicamini admiscetur albidum oui. *Lege.* reliqua apud eundem *Pierium* citato loco, quæ quidem admiranda.

Crocodilus serpens **Niliacus**: **Rubeta**. *V. suis locis.* *Aethio.* *V. infr. Sept.* *V. Infr. Sept.*

Acontias, x, serpens inde appellatus, quod iaculi, vel sagitte modo in hominem proflitat, vulgo *Sactene*, duorum cubitorum magnitudine est, colore viridi, & hic **Cenchrias**, & **Cenchrites** appellatur, à nulli colore: & **cenchris** etiam: Et semper recto lapsus limite **cenchris**. *Lucan. 9. Pharf.* Iaculus, dictus à Latinis: Et natrix violator aquæ, iaculique volantes. *Lucan. ibid.* & hic maculis nigris dorsum distinguentibus pingitur: **Amphisbena**, & **Cytala** serpentes eiusdem generis cum **acontia**. Verum **Amphisbena**, siue **Amphisbena** alio modo à nonnullis describitur, nempe quod terrestrium lubricorum modo (sicet maior) utrisque extremis, capite scilicet, & cauda acuminatis gignitur, vnde difficillime discerni potest caput à cauda, & iccirco bicapitem nonnulli existimant. *Lege Matthioli, in lib. 6. Dros. cap. 43.* **Orhites**: Quam parvus eiactus maculis **Thebanus** **Orhites**. *ibid. Lucan.*

Syrinx, apud *Idæ*, serpentes in Arabia alati, qui & equis velocius currere, & volare etiam dicuntur tam vehementis veneni, ut morsum ante mors insequatur, quam dolor: *ex Gesnero*. **Patres**, p. p. siue **Paruas**, siue **Pharias**: serpens est rufi colore, & acerrimo oculorum sensu, qui viperas deuorat dicitur ab *Hyperide* in *erat. contr. de mand.* Et contentus iter cauda sulcare **Pharias**. *Lucan. lib. 9.* **Pyrrhis**, serpentis genus. *V. Gesner.* **Hydra**. *V. suis locis.*

Dispas, diis, serpens perniciosissimus corpore modico, ac viperino perquam similis, sed ad ictum violentissimus: **Dispados** hanc speciem iuret quis ni minor inist **Vipereo** generi, &c. *Nicand.* stictuloscitatis hieroglyphicum. *Lege Parrium. lib. 16.* nam veneno sanè immedicabili adeo inflammatur, ut propemodum exardescere videantur, ac igne veluti circumfuso concremari. Supremè verò sicut, quoque magis potant, eo audiores sunt: **Dispados** vis exitialis. *Pier. Val.* Perpetuum infundit quæ pedes fixa sicut. *idem.* Vulnere fulminei dentis; id est morsus **Dispados**. *idem.* Delicetere autem dicitur **Dispas** inter struthionum oia, quæ dum **Garamantes** non ad cibum tantum perquirunt, verum etiam ad vasculorum, & poculorum usum, inopi à pernicio angue mordentur.

Cerastra, x, serpens cornutus, octo enim in capite habet cornua; alij tamen dicunt duas tantum in capite eminentias habere ad cornuum similitudinem, vnde nomen **Centum** illi stantes vmbraant oia **cerastra**. *Stat. 1. Theb.* **Python**, is. *V. suis locis.*

Aspis, diis, & viperarum genere, quem viperarum virum nonnulli faciunt, quamvis id impropiè dictum, cum sit generis sæmini. Hæc viro obturantes aures hieroglyphico exprimit: dicunt enim ubi se exantationibus accersiri senserit, statim vna in terram aure defossa, alteram cauda obturare, ne carminum vocem exaudiat, atque ira maiorum conarum eludere. Plures sunt aspidum species, disparisque effectus ad nocendum, ut scribit *Salmus in polyphast.* Illa, quæ perit **Cleopatra**, hypnale nominatur, propter quod somno necet, qui Græcè dicitur **hypenos**; vnde & aspidum somnificam vim appellat *Plin.* qui etiam in 29. sic tradit: **Aspides** percussos torpore, & somno necant omnium serpentium minime sanabiles. *Vnde Ouid. 9. met. ait.* **Plenaque** **Somniferis** serpens peregrina venenis. Sunt autem qui eo loco **Crocodillum** intelligunt, cuius virus **Somnum** quoque incutit. *Lege Eranak.* Habet **aspis** inter necinum bellum cum **Ichneumone**, qui loricat se limo, & progressus in pugnam inuadit aspidem in fauces, in dimicatione caudam attolens, quæ ictus irritos excipit, vnde *Lucan. 5. Pharf.* **Aspidas** ut **Pharias** cauda solertior hostis **Ludit**, &c. **Tria** dicuntur aspidum genera **Chersæ**, **Chelidonia**, **Ptydæ**. Primum in mediterraneis degit, alterum circa ripam fluminis, & præcipue **Nili**; tertium verò utrobique; & in spendo perimunt, non mori, vnde & tardius conficiunt: potissimum autem somnos veneno ingerit **aspis**; hinc canit *Ouid.* **Pienaque** somniferis serpens peregrina venenis. Huius synonym. **Aspidis** ictus, astus, ira, salua. Monstrum omnium terminum. *Nicand.* **Aspera** serpens. *Hor.* **Sacer** coluber. *Prop.* **Hymnale**, genus aspidis. *Solin.* ex iis, quæ somno necant. **Huius**

Epich. **Lethifera**, somnifera, flammivoma, somniculatur, turgida, tumescens, maculosa, **Pharia**, venenata, surda, **Ægyptia**, palmaris (nempe ad palmum longa, quæ celerius interfcit) **pigra**, plena somniferis venenis, &c.

Ammodites serpens est non dissimilis viperæ arenæ colore referens; vnde & nomen videtur accepisse, sic *Lucan.* **Concolor** exultis, atque indifferetis arenis **Ammodites**, &c. Præterea ad eundem *Lucan. 9. Pharf. v. 710.* recensentur varia serpentum genera, quos de **Medusa** sanguine conceptos fabulatur: **Concolor** exultis, atque indifferetis arenis **Ammodites**, spinæque variæ torquent **Cerastræ**, Et **Cytale** sparsis etiam nunc sola pruinis **Exuuia** postura suas, & torrida **Dispas**, Et grauis in gemitum vergens caput **Amphisbena**, Oraque distendens audis spumantia **Præter**, Ossaque dissoluens cum corpore tabificus **Seps**: & quæ sequuntur.

SERPENS Sidus.

Hydrus ille est, ut fabulantur poëtæ, qui **Hercule** momordit immixtus à **Iunone**, quem **Iupiter** inter astra collocauit. Hic **Arcton** veramque amplectitur muorem capite, & collo, maiorem autem cauda. Est linuofus instar fluminis flexuosus: hinc *Sen. in Med.* canit: Huc ille, vasti more torrentis sacens Descendat **Anguis**, cuius

cuius immensos duæ Maior, minorque sentine
nodos ferræ, Pressaque tandem soluat Ophiu-
cus manus, Virisque fundat, &c. De Ophiuco.
V. *Ophiucus*. Anguis ephelis: Siderius Hydrus:
Longus Hydrus: Imque satur nigris longum
rapit vnguibus Hydium. *Ouid.* 2. *fast.* qui etiam
fabulam narrat crat proxima sint sidera, coruus,
Anguis, & Crater.

SERPILLVM, i.

Quæ serpit humo herba: sunt qui scribant cum
y: Vn habet venenis serpentum meditentem:
Hinc *Virg.* 2. *Bucol.* Thetisyll & rapido fessis mes-
sioribus æstu Allia, serpillumque herbas con-
dunt oliventi: Herba virentis serpilli. *Pont.*
Opes serpilli. *Mant.* Satiatum serpillum: quod
non serpit.

E' serpillio liebat corona olim, quæ capiti imposi-
ta vini salientes ad cerebrum vapores exterminaret, ut ex *Athen.* conicitur *lib.* 15. cuius etiam
vnguentum serpillum, quod vocat in compo-
sitionibus iuuare attexit, ibique multa: Martis
animula. *Had.* *lun.* Latè olens herba: ex *Virg.*

SERPA, æ.

Secundj instrumentum; cuius notam in suis num-
mis Germanicus eudi iussit. Lege *Tacitum*, vn-
de ferratus dictus tuit nummus, cuius inuen-
torem Ianum nonnulli faciunt, sed hoc mendo-
sum credo, & pro ferræ, feræ legendum; inuen-
tor enim fuit ferræ, & clausi; quod sanè credibile
est. Seræ inuentorem Taluni Dydali nepotem,
siue cognatum faciunt, qui eam excogitavit ad
spinx exemplum, quæ in spinis piscium est.

Spinæ ferræ; ad similitudinem spinarum piscis:
Argutæ lamina ferræ. *Virg.* 1. *Georg.* Dentes per-
petui: Ferroque incidit acuto Perpetuos den-
tes. *Ouid.* 8. *met.* Seræ vsus: Et ferræ reperit
vsus. *ibidem*. Perdicem autem inuentorem facit,
qui fortasse alio nomine Talus dicebatur,
qui à patre inuidiæ causâ de medio sublati
in aem perdicem fuit conuersus. Lege fabu-
lam, *ibidem*. Serula. *Varr.* diminut. Acunen-
ferræ. *Quintilian.* Pondera ferræ. *l. B. Pius.* Den-
tes ferræ: Quæ ligna fecat medos & dentibus
artus Diuidit Arboreos, &c.

SERTVM. V. Corona.

SERVVS, i.

Minister. V. *sua loco*, & ibi *ministerum varia species*.
Puer pro famulo. V. *sua loco*. Populus minister.
Lucan. 10. *Phars.* Sertorum manus. *Prop.* 2. 21.
Sertorum comitatus: Comitum longissimus
ordo. *Iuven.* *sat.* 3. Capiteus. V. *sua loco*. Niliaca
Piebs. *Mart.* & *Iuven.* *sat.* 1. ex his modo licet in-
telligere, qui vulgò *Schiani*, dicuntur, potissi-
mum enim ex Africa captiui ducuntur, quos
seruos nonnulli habent.

Verna, dicitur servus domi nostræ editus, aut an-
cilla domi genita: Verna ministerijs ad natus
aprus heriles. *Hor.* *epist.* Vernaculus servus:
Vernaculi artifices. *Cic.* Vernula, diminut. Si
quis plorator collo tibi vernula pendet. *Mart.*
14. 54. Turba vernarum. *Tib.* 2. *eleg.* 1. Famuli eg-
tus. *Stat.* 5. *silv.* 1. Famularis turba. *ibidem*.

Libertinus, qui à capite iustæ manumissus est. Li-
bertinus, Liberti filius. E' servus genitus, idem,
quod libertinus.

Mancipium est servus emptus, ut capellus bel-
lo captus: Mancipium veteratum, tritum.
Vipian. *Servitus vocatur.* Mancipium novitium, idem.
Mediastinus: Tu mediastinus tacita prece rura
petebas. *Hor.* 1. *epist.* 14. est autem servus, qui
abiectissimus quæque domus munia obit; à me-
dio stando. Lege *Lambinum* in *Hor.* Calator. V.
Milium genera. Vilis puer salariotum. *Mart.* 1.
42. Lege totum epigramma.

Mulio. Mulio perpetuarius. *Sen.* qui in omnem
vitam vecturam facit conductio mulo, siue
pluribus: Scabularius. *Cat.* Scabularius.

Epich. Studiosus, tidus, officiosus, facilis ad iussa
magistri, ducis, domini, &c. promptè cuncta ge-
rens, agilis, paternus, fallax.

SERVA.

Ministra: Apta ministra. *Ouid.* Ad nutum domi-
næ serva parata suæ. *idem*. Aneilla. Familia.
V. *sua loco*. Captiva. V. *Capitula*. Turba puel-
larum. Haud ignara Mineræ operum. *Ouid.*
met. Vna ministrarum faciendis strenua iussu
Officij dilecta suis. *Ouid.* 9. *met.* Non libera.
idem 13. *met.*

Epich. Fida, officiosa, obsequiosa, observans do-
minæ mandata, ad nutum parata.

Magistratum servus, siue ministri Apparitores di-
cebantur, in quorum erant numero Scribæ, Ac-
censu, Interpretes, Præcones, Viatores, Lictores,
Carnifices.

Servus Dei. V. *Religiosus*.

SERVITVS, tis.

Ministerium. V. *sua loco*. Servitium. V. *ibidem*.
Iugum; metaphoricò: Iugi pondus: Sordidum
iugum. *Sen.* in *Her.* *far.* Herilis labor: Servitii
labor: Opus famulare: Mancipatio: Mancipa-
tus; us: Pro quibus vt meritis refferatur gratia
iuræ se fore mancipium tempus in omne tuum:
Ægra subire servituti: Exiis à nobis operam:
siue sine toratam: nempe obsequium à cliente
debitum. *Mart.* 3. 46. Officium: mercedem soli-
dam veterum capis officiorum. *Iuven.* *sat.* 5. id est
servitium. Iugum, i, pro servitute, seu ser-
vutio — Cervicæ parata ferre iugum. *Iun.* *sat.* 6.

SERYPHVS.

Vna ex insulis Cycladibus, cuius circuitus, au-
thore *Plinio*, xv. milium passuum fuit, in qua fa-
bulæ serbunt Dicten piscatorum, arcem eduxis-
se rebus, in qua Perseus cum matre Danae te-
nebatur; cùm pater Danaes Acrisius verumque
in mare abijci iussisset. Hic Perseus educatus
est; quodve adultus reuersus cùm caput Gorgo-
nis Seriphij ostendisset vniuersos in saxa mu-
tauit, quod in matris ipse fecit vitionem, quia
illis adiutoribus Seriphi Rex Polydectes ad
nuptias inuitam adirere constitisset. Ad e-
dem Ispodosa est Seriphos, vt id inspecta Gorgo-
ne euenisse poetæ canant. In hac tantum insu-
la ranæ mure dicuntur, vnde à sapium in homi-
nes inereditos: Rana Seriphia. V. *Perseus*: *Polyde-
stes*. Sunt qui scribant Seriphus sine y. Apud
hanc insulam, siue apud Gyaron aliam ex Cy-
cladibus noxij relegabantur ab Vrbe. Verum
Seryphus graue erat exilium, hinc *Iuven.* 6. —
& parua tandem caruisse Seripho.

Hic spectat Myconos, humilijq; Seriphos. *Stat.* 1.
Attil.

Achill. Lapidosa Seriphos: Tetamen, à partue rector Polydecta Seriphi. *Ovid. 5. met.* Polypectæ regnum: ut Gyax clausus scopulis, paruq; Seripho. *Enn. sat. 10.*

SESTOS, 1.

Urbs insignis in Europæ margine ad Hellespontum in ipso maris ostio è conspectu Abydi, ad quam Leander ille flecto natatu traiecit Hero positum amica frequenter ibat. Parua fuit urbs, sed munita; apud quam insignis tumulus erat Iouis, & Virginis, ubi Aquila, quæ à Virgine educata viam coluerat, in mortuæ rogû se coniecit: de Sesto lege *Strab. Commens. lib. 13. Mænia Sesti. Masan.* Niniuum opportuna carinis Sestos. *Strab. 1. Achill.*

V. Atydes: *Mars Abyd. & Hellespontus:* Vtrobique enim de Sesto agitur: Hercules patria; quæ Leandri amica.

Apobratia: locus est propè Seston.

SETÆ. arum.

Pili horridi, hirti: Porcina coma, suilla cæsaries, fig. Suillæ pelles, tegmen suillum: Equina feta. *Cic.* nempe equorum in cauda: Setosus aper. *Virg.* Setiger aper. *Ovid. 8. met.* Sus setigera. *Virg. 1. t. 4. En.* Setæ: pro linea chordula, qua pisces expiscantur. *Mart. 10. 30.* Nec feta longum querit in mari prædam. *V. piscia. or.* Et piscem tremula salientem ducere feta. *Mart. 1. 56.* Setæ pro pilis humanis. *Vide pilus.*

Epith. Comantes, rigide, duræ, hirtæ, nodosæ, palpebrales, faræ strictæ, dumales, horrentes, hispide, hircosæ, caprux, &c.

SETIA. *V. Latron. V. Valsi.*

SEVERITAS. *V. Cruelitas.*

SIBILVS, 1, &

SIBILVM.

Sibila colla: Idest serpentes sibilantes: Stridentia colla: Stridens serpens: Stridula colla: Vipereus sonus: Serpentinæ voces: Serpentum lingua, susurrus, verba: Stridula fuderunt vibratis sibilis linguis. *Luc. 9. pharf.* Horrendaq; sibilis torfit. *Ovid. 3. met.*

Epith. Trepidantia, infesta, dissona, rauca: plerumq; genere neutro à poetis vsurpata, pastoris Sibila. *Ovid. 13. met.*

SIBYLLA.

Cuius nominis Etymon à varijs deducant rebus auctores, decè fuisse siue plures, siue pauciores à nonnullis dicuntur, sunt qui vnâ fuisse tantû asserunt: quæ longæva varijs cõspecta locis, plures fuisse cogniti anam dederit. *In lib. 3. oracul. Sibyll.* Sibylla fæ Noe nuntium fuisse predicat; seq; cõm eo è diluuiio euasisse, ac Babylonem profectam per Græciam vaticinatam. Persicam eam fuisse merore proditum est. Decem Sibyllas *Varr.* nominat, Persicam, Libycam, Delphicam, Cumzæ, Erythreæ, Samiæ, Comanæ, Hellesponticam, Phrygiæ, Tiburtinam. *id. lib. 1. var. hist.* autem quatuor tantum enum: rat. *lib. 1. 2. var. hist.* Erythreæ, Samiæ, Ægyptiæ, & Sardiniam. Primam, nempe Erythreæ, nunt nonnulli, Græcis ad Troiam euertendam proficientibus vaticinatam fuisse, & Troiam interituram, & Homerum mendacia scripturum: sed qui aliquantulum Geographiæ callent, id valde absurdû fuisse à loci longinquitate cognoscet. Cumana non-

mine Amalthea, ab alijs Demophile, vel Erophile dicta, de qua *V. Iulius.* Tiburtinæ etiam Albunea dicta fuit, fortassis à fluuiio, qui Tiburtinum agrum præterlabitur; siue ab Albulia. *V. Albunea.* Illarum oracula meminit *Enfidi. & Laertius.* quæ nunc in *8. tom. Biblioth. patrum* edita leguntur. De Sibyllis mætionem fecere *Plato, Strabo, S. Clement. Alexandr. Infirmus, Suid., S. August. & alij.* inter quos *D. Hieronymus contra Iovinianum.* Sed ad

Synonyma.

Vates fœmina: Sacerdos longæva. *Virg. 6. Æn.* Phœbas, dis: Vates fatidica. *idem 8.* Sibyllini versus. *Herm. secul. V. Carmen Sibyllinum.* Magna Sacerdos. *Tib. 1. eleg. 7.* Vates Amphrysia; quod ab Apolline Amphryfio ad vaticinium omnes commoras fuisse olim poetæ sunt fabulati: Truiæque Sacerdos. *Virg. 6. Æn.*

Sibylla Persica, quæ apud Persidæ regionem nata fuit, ut *Nasæus in Gist. & Alcedæ* testatur: & Persis, dis vates. Persis anus fatidica. Persica vates.

Sibylla Lybica, quod in Africa nara, cuius nulla extant memoria, nisi carmen apud *Laertius.*

Sibylla Delphica, quod apud Delphos in Græcia vaticinata sit: hæc Phœbas dici potest: Virgo Delphica. *Adans.* Vates Delphica.

Sibylla Comana, nêpe Pontica: Comana enim vrbs est ad Põcum. *V. pontus:* & Elyô scribitur Cumana, & diuersissima est à Cumzæ, de qua inferius: hæc autè eidem esse cum Phrygiæ assererem: in Asia enim minore Comana, Phrygiæ, & Hellespontus est: sed eruditorû fto iudicio. Siq; aliquando reperitur Cumana, erit pro Cumæ. *V. inf.* Quî autem dicat *Laertius.* Phrygiam Sibyllâ vaticinatam Ancyre, tu Lector perpende, an pro Phrygiæ Comana sit reponenda: nam propior est ad Pontum, vbi Comana vrbs Ancyræ, quâ Phrygiæ. De Phrygiâ Sibylla facie intellexit *Sil. Ital. 9.* quam Grynæam vatem appellat: nam Grynia vrbs Troadis est etiam, vbi celebre Apollinis templum cum oraculo. *V. Apollo.* Verum in hac confusione perpendat eruditior.

Sibylla Erythreæ, quam *Serius* dicit fuisse tempore magni Alexandri; vnde *salsum*, quod *Faber* narrat, illam vaticinatam fuisse Græcos Ilij euersionem, cõm tantum temporis inter Græcos, qui Troiam euertit, & Alexandrum intercesserit, ut benè nouerit qui callet historias. Aliam commemorat *idem Strabo*, et eodem loco, quæ Athenis nomine dicebatur.

Sibylla Samia, quod in insula Samo vaticinium edidit suum: Heryphile. *Tib. 1. 5.*

Sibylla Cumzæ: hæc celeberrima, cuius meminit *Virg. 6. Æn.* vnde carmen Euboicæ Sibyllæ ab vrbe Cumæ, quæ Eubolca: & hæc Amalthea, quæ ab alijs etiam Demophile nominatur, siue Delphobæ: Cumzæ anus: Cumzæ veteres consultis animum. *Ovid. 4. fast.* Vates Cumzæ. *Prop. 2. 2.* Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit, &c. *Tib. 2. 5. V. inf.* Auernalis Sibyllæ cortinal. *Prop. 4. 1.* quod propè Auernum fuerit lacum, ut *Virg. in 6.* Delphobæ Glauci filia. *idem.* Phœbi, Truiæque Sacerdos. *idem.* Pandite Pontilices Cumzæ carmina vatis. *Claud. in Euryp.* Cumanam dixit pro Cumzæ: Vincas Cumzæ tu quoque Delphobæ, *Anfas.* Huius etiam

etiam meminit Ovid. 14. met. Viuacisq; antra
Sibyllæ: Dux Cumæa. *ibidem*: quam ducem
adhibuit Æneas ad Elysias domos adeundas, vt
apud Virg. Seu Dea tu præsens, seu Dijs gratissima.
ibidem Ouid. Te duce (stilet Phœbo) Vir-
go Cumæa. *ibidem* Romanos nunquam frustrata
Sibylla est Adira quæ fenis fara canit pedibus.
Tab. 2. eleg. 5. Hæc Tarquinio noui libros detulisse
scribitur: Lege A. Gel. lib. 1. cap. 19. Sibyllis verò
carminibus interpretandis duoprius, tum
decem postremò quodcumq; propositi fuisse vi-
ri, qui adibantur à Senatu si quid sciendum es-
set ignorarent. Sibyllinos autem libros duobus
auratis ferulis condidit Augustus sub Apollini
Palatini basi (Suetonius recte) Ante verò Au-
gustum post exactos reges cum peruenissent in
Romanorū potestatem illos afferuunt incolu-
mes in templi Capitolini cella subterranea in-
clusos arcæ lapideæ vsque ad bellum Maricum.
Post exactam verò certam supra confessiōi, &
quadragessimam lympeidam cremato Capitolio
sive de industria, vt quidam aurumant. sive for-
tuito incendio cum alijs donarijs louis illi quo-
que igne absumpti sunt: quorum exempla vt Se-
natus haberet in multis mundi partes legauit
homines ad eos transcribendi ex Dionys. Halicarn.
Lege Lallant. Firm. lib. 1. Dm. inst. cap. 6. & 7. Lnd. Vi-
ner ad cap. 23. lib. 1. 8. D. Aug. de Ciu. Dei. Ad
hanc quoque spectat Cumæam Sibyllam, quod
Stat. innuit 4. silu. 3. An sacris ab antris P. oset
Chalcidicas Sibylla lauros: quem imitatus Man-
ruanus Carmelita: Veniens à Chalcide Virgo,
&c. dixit: Cumæa, quod Chalcis. V. sus loc. Vates
sanctor. Stig. *ibidem*. Quæ virgineo profatur
ore. *ibidem*. Virginitatem autem omnes coluisse
& ob hanc vaticinijs manere donatas asserit
D. Hieronymus. Quæ duce præsens Auerni Æne-
as auidè futura quærens Lucos & pererrauit
& reliquijs. *ibidem* Stat. v. phæleus. Subdunt
etiam de hæc Sibylla Cumæa fabulam, illam
nempe ab Apolline petiisse tot annos quot pul-
ueris arenulas in manu continebat, vnde Stat.
1. silu. Tu Troica dignus Scula, & Euboici
transcendere pulueris annos. Lege Ouid. 14.
met.

Sibylla Hellepontica, sive Hellepontica; & hæc,
vt ait Lallant. in agro Troiano nata vico Mar-
pessæ circa oppidum Gergythium, quam
scribit Heracles Ponticus Solonis, & Cyri fuisse
temporibus. Mirpessia vates: quicquid Mar-
pessia dixit. Tab. 2. 5. Grynx vates: hæc forsitan
Sil. lib. 9. quum Grynxus Apollo adamauit, illiq;
vaticinia permisit: sed hæc ad Phrygiam perti-
nent. V. sup. Sibylla Cumæa.

Sibylla Tiburs, sive Tiburtina nomine Albunea,
que Tibure colebatur vt Dea iuxta ripas Anie-
nis, cuius in fargere simulacrū eius inuentum
dicitur tenens in manu librum: cuius sacra Se-
natus in Capitolium instituit, vt ait idem La-
lantius: Quodque Albūna sacras Tiberis per
flumina tortes Portat sicco, perlucetque sinu.
Tab. 2. eleg.

Hactenus de Sibyllis, qui plura de illis optat scire,
consulat qui proximis scripserunt: Optat Chri-
sti fideles vt Ethnicos ad Dei veri cognitionem

adducerent, Sibyllinis versibus utebantur ad
eos conuincendos: quod sapientissimam Cathari-
nam Alexandrinam fecisse Ecclesiastica hist. scri-
ptores asserunt.

Epith. Rabida, casta, Amphisyia, longæua, vi-
uax, Phœbea, verus, diuino loqua, fati loqua, tre-
mula, trifacida, Euboica, fatidica, astriloqua,
Deo furibunda recepto, Dea præsens, dijs gra-
tissima.

Sibyllæ antrum.

Quod à Virg. AEn. describitur, & nunc Putealan-
ti vestigia illuc peregrinantibus ostendunt haud
procul ab Averno lacu; illius quoque cellas de-
monstrant, quas oclusas iustis de causis asse-
runt.

Intonu it rupes rabidæ delubra Sibyllæ. Claud. Li-
toræa Cumarum, viuacisque antra Sibyllæ. Ouid.
14. met. Enthea fatidicæ recta Sibyllæ. Stat. Se-
des Sibille. Virg. 1. AEn. Horrendæ secreta Sibyl-
læ. *ibidem*. Vnde ruunt totidem voces responsa
Sibyllæ. *ibidem*. Apollo Musæ infans seclulus
in anro. Stat. 3. Theb. Dum Pallida virgo tre-
mendas Nuncie ambages. *ibidem*. Excidium Eu-
boicæ larus. *ibidem*. Arces, quibus altus Apollo
præsidet. *ibidem*. V. Cumæa.

SICCITAS, a, um: &

SICCITAS, is.

Aridus: Ariditas: Pabula canescunt, cum frondibus
vritur arbor: Vstus: Adustus: Perustus: Ardens:
Terræ ardore defuscunt: Terraque cælestes ari-
da sorbet aquas: Siccus: Siccundus: Siccis fer-
uoribus vstus.

SICILIA.

Notissima in mari Mediterraneo insula, cæteras
omnes non tam loci magnitudine, quam clari-
tate supereminens. Hæc Thucydides Sicania dicitur
à Sicano quodam Rege, qui, vt Solinus, &
Capella scribunt, cum Iberica manu, sive cum Li-
guribus in eam terram ante bella Troiana de-
uenit. vt canit. Sil. It. lib. 14. Hæc quoque Trinac-
ria ob tria promontoria Pelorum, Pachynum,
& Lilybeum, de quibus alibi dictum, potissi-
mum à Poetis nuncupata, vt infra in Synon. à spe-
cie Triquetra; Græcum delta, præmonstrant,
nempe triangulari forma. Quondam Italiæ
coniunctam partem fuisse nonnulli existimaue-
runt: vnde canunt: Trinacria quondam Muræe-
re situm, rupit cœnissia Nereus Italiæ pars vna
fuit, sed Pontus, & ætus Victor, & abscissos
interluit æquore montes. Ouid. in met. & Sil. It.
lib. 14. qui diuisionem describit ab Italia. A se-
penteione mari Tyrrheno, seu infero pulsa-
tur, ab ortu Adriatico, vel Supero, & Ionio,
ad Austrum Africæ mari, & ad occidentem Sar-
doo. Thucydides scribit lib. 6. ambicum insulæ
non minore esse octo dierum itinere, tantaq;
cū sit tamen rariūm o. studiorum interval-
lo dirimi à terra continenti. Insula porro hæc
salubritate cæli, soli fertilitate, frugum om-
nium copia, rebusque alijs, quibus indiget
mortalium vsus maxime præstat: quam Mæ-
cellam penariam Reipub. olim appellabat,
nutricemque plebis Romanæ: Horreum pop.
Romani Strabo nuncupat. Enneis ager,
vnde raptam Proserpinam veteres sinnerunt,
quem-

quemque Siciliæ vmbilicum dicunt (teste Cic. in 6. Verrina) tanta frumenti vberitate affluit , vt ex vno tritici modio centum colligantur : cui tam loco Leontinus ager minimè cedit. Lege Cic. 3. Verrina. In Sicilia olus suus laudabantur , vt canes in Epiro , capræ in Scyro , oues pædædæ in Mileto , vt testatur Athenæus lib. 12. quemdam Cleitum Aristotelicum citans : nec non caseus , vt Plotinus in opere , quod Siculum nuncupauit , asserit (apud eundem Athen. lib. 14.) Siculus , ait , caseus sanè optimus est , Siciliæ columbæ egregiæ , vestesque variz , quas passim nunc vocant Siculas. Demùm omnia , quæ optari possunt in Sicilia gigni credas. V. Gerard. Merc. describitur ab Ouid. 13. met. — intrant Sicaniam : tribus hæc excurrit in æquora linguæ id quibus imbriferos est versâ Pachynos ad Austros ; mollibus expositum Zephyris Lilybeon , ad Arcios Aequoris experies spectat Boreamque ; Peloros. Hanc sub eunt , &c. In qua insula Plinius vrbes 72. numerauit , nunc autem , Magioni teste , ciuitates , & oppida sunt 173. quarum celebriores

Vrbes.

Panormus. Proel. regni metropolis , nunc Palermo à recentioribus : Vrbs est vetustissima Phœnicum colonia , vt epiraphia aliquot litteris Chaldeis conscripta ostendunt : Abraham temporibus extructam autumant. Sita est loco amœno , ac fertilissimo ad Septentrionem aliquantulum vergens Tyrreno aduicetur pelago maris septa altissimis : turribus , & propugnaculis distincta : in qua templum insignè D. Petro sacrum à Rogerio Siciliæ Rege conditum ; cuius pulcritudinem ipsi quoque ciues nedum exteri demirantur. Est & Gymnasium publicum , & Xenodochium. Olim , quæ Panormo est regio proxima tota hortus appellabatur ex Athenæi testimonio lib. 12. quod vbique abundaret cultus arboribus , vt auctor est Callias 8. lib. H. p. & hæc à Polyb. 1. distinguitur in nouam , quæ Neapolis , & in veterem , quæ Paleopolis dicitur.

Messana : Syracusæ , V. suis locis. Catania , siue Catina Charondæ legislatoris patria ; sed sanctissimæ Agathæ martyrio celebris. Hanc aliquando Ænam à Hierone nuncupatam (cum eius incolæ eiecisset) Strabo & Diod. scribunt , Gymnasium hodie habet celebre , & Episcopale palatium. Maximorum Romanæ familiz monumentum. Taurominium vrbs à Zancleis condita propè fluuium eiusdem nominis : Ar. si Diadema Sicula credendum Andromachæ Timæi historici pater , cum ijs , qui fuerant reliqui ab exilio Nazi diuine per Dionysium sciorum Syracusanum Tyrannum , collem vrbi vicinum , qui Tautus nuncupabatur ad muleum temporis inhabitauit : vnde à se , suisque Taurominium dictus fuit locus. idem de gestis Philippiz vnde Naxos à prisca vocatam Piræus , & Salinas testatur : Tauromenia colonia : & Tauromenium , & Col. Aug. Tauromenia. Tauromenitanæ rupes. Iun. Iar. g.

Enna ciuitas olim Siciliæ celebris - V. suis locis ,

Leontium , Proel. vnde pop. Leontini . Plin. patria Gorgiæ Sophistæ : Leontini campi : Sil. It. 14. Agrigentum . V. Agragus . Megara , vrbs maritima , quam prius Hyblam dictam scribit Strabo : Megaris dicitur Plin. 6. Castellum Syracusanorum Antonino .

Drepanum vrbs ad Afros vergens inter amnem Bathum , & Serresthanum promontorium à litore in falcis speciem curuato sic dicta , hodie Trapani . Abest à Lilybeo 15. millibus passuum . Hæc , & ipsum Lilybæum prom. nobilitata sunt primo bello Punico , quo grauitè afflictæ fuerunt à Romanis , quamdiu sub vmbra Carthaginis latebant : Drepane dicitur à Sil. It. 14. Hinc Drepani me potius , & illætabilis ora Accipit , &c. Virg. 3. Æn.

Afflorus . Cic. Afflorum . Steph. Aferus . Proel. vnde Afflorini apud Plin. quæ hoc Montecale ab aliquibus autumatur Archiepiscopi quidem celeberris vrbs haud procul à Panormo Adranum , siue Hadranum vrbs mediterranea , cuius meminit Sil. Ital. lib. 14. Ætna , opp. ad radices Ætnæ monis : an fossitan Catana? V. paul. è sup. Aluntium . Proel. Aluntium . Plin. & Haluntium Cic. haud procul ab Aleo fluuiio , vnde nomen fumere videtur : Mastistratum . Polyb. siue Mytilistratum , vnde Mutustratini apud Plin. quos eodem esse cum Amelestratinis , quorum Cic. meminit in Verr. aliqui sentiunt : Amelestratos , siue Amastratos , cuius etiam meminit Sil. It. 14. Amastra .

Bidis , opp. cuius meminit Sic. in Verr. vnde Bidini pop. & Bidentis . Cic. D. Ioannis Abini ædes . Arct. & Faellus , Bruca , seu potius Bruca . Proel. opp. Calate . Cic. & Verr. vrbs , vnde Calatini populi : Galatini . Plin. Callantini . Smol. Calatini apud Diod. Sic. Calatini . Proel. Siciliæ lateris septentrionis opp. marit. Cale adz Herodoto dicitur .

Camarina , opp. quondam Syracusanorum colonia , vt ait Strabo . Eiusdem quoque nominis prope vrben palus est , quæ cum olim siccare pestem genuisset , oraculo consulto , vetita est moueri . Illi diuino responso non obtemperantes , eam repurgarunt , quo facto cessauit quidem pestis , sed per eam interitus hostibus pernæ neglegenti oraculi deducunt : vnde natum adagium Camarinam monuere . Hæc ille , & Suidas , qui addit : quibusdam videri fruticem : cuius rami si communiceantur , quantæque tetrum odorem edant . Hinc Sil. It. 14. Et cui non licitum fatis Camarina moueri : Appare Camarina procul , campique Geloi : Virg. 3. Æn. Camarinam Oceani altam vocat Proel. Olymp. Hym. g.

Helorus . Proel. Plin. vrbs Mediterranea : Helorus apud Salsum , sic dicta fuscata à fluuiio heloro , cuius meminit Steph. & Plin. Centuripæ . Proel. vrbs Mediterranea , vnde Centuripon pop. Plin. meminit etiam Sil. Ital. lib. 14. quam sub Ætna collocat . Cephalædis , siue Cephalæus , siue Cephalædum vrbs inuenitur non procul ab Himera fluu. Cephalæus . Sil. Ital. 14. hodie Cefala . Cherfoneus . V. infra promontoria .

Tapfus.

Tapfus. *Virg.* Thapfus, *Thucyd.* Siciliæ peninsula : Tapfusque iacentem : Tapfus dicitur, *Sil. It. 14* Cetaria, vrbs. *Procl.* Egesta, siue Ægesta. *Steph.* Aesta. *Virg. 5. Æn.* Segesta. *Procl. & Luc.* quam ab Aestæ Troiano conditam narrat : olim Diæropolis, *Diod.* Hinc pop. Ægestæ. *Thucyd.* & *Diod.* Segestanorum emporium. *Procl.* opp. maritimum : vnde Segestanti pop. apud *Plin. Lege Ortelium.* Encella, opp. cuius meminit *Sil. It. 14. v. 205.*

Gela, opp. littorale apud fluuium Gelam : alij Mediterraneum faciunt, quod Antephemus è Rhodo, Enthyms à Creta profecti colonias deducetes ad Gelam fluuium condiderunt an- no ferè quinto, & quadragesimo cum Syracusæ ceptæ essent habitari. Immanisque Gela fluuii cognomine dicta *Virg. 3. Æn. & Sil. It. 14* Campi Geloi. *idem Virg.* Scagnum Geloum : Hinc populi Gelani. *Plin.* Gellenses. *Cic.* Lindij ante vrhem conditam dicebatur locus, teste *Thucyd.*

Herbita. *Cic.* vnde Herbitenses populi. *Plin.* siue Erbita. *Procl. & Steph.* hodie Nicifia. Herbefos dicitur *Sil. It. 14*. Gybla, opp. *V. Hybla mons.* Hycara. *Thucyd. Procl. Diod.* &c. vrbs Siciliæ, cuius etiam meminit *Albionius* Laidus celeberrimæ meretricis patria : Ieras vrbs, quam *Sil. It. 14.* celsam vocat, vnde Ietæi, & Ierenses populi. Ietæ, arum. *Steph.*

Lilybeum, opp. *V. Lilybeon.* Mecara, siue Machara. *Cic. & Horat.* quæ postea Minoa, vrbs : Macturium. *Herod.* vrbs supra Gelam, quam nonnulli existimant, quæ hodie *Mactarum* dicitur : Macharina. *Procl. Menz.* *Procl.* opp. Mediterraneum : Menzenon, siue Menzon *Diod.* dicitur : vnde Menzenij pop. apud *Cic.* Morya vrbs in peninsula Pachynum promont. à nonnullis collocatur ab alijs ad Lilybeum : & sic duplex erit eo nomine dicta, *Mate. Sil. It. 14.* siue Moruca. *Procl. Lege Ortel.*

Morgantium *Strab. & Diod.* Murgantia. *Lin.* Morgentia dicitur *Sil. Ital. 14.* Murgentini, pop. apud *Plin.* Myle vrbs maritima, hodie *Milaço*, cuius meminit *Sil. It. 14. v. 203.* Neæ, vrbs. *Dunder.* Neetum, siue Neetum *Procl.* vnde pop. Neetini, & Netinenses, *Cic. & Plin.*

Palica, & Palicus vrbs Siciliæ cum stagno, cui nomen dedere duo Palici, qui vt *Æschylus in Ænæid* scribit, Iouis, & Thaleæ Nymphæ è Vulcano genitæ illi fuerunt : vel, vt alij scribunt, Vulcani ex Ætna Oceani vitæ procreati, qui sic dicti, quod iterum in vitam venissent, cum iam mortui essent. Nam cum Thalea Nympha à Ioue fuisset compressa, optauit, vt sibi terra dehisceret, quod quidem factum est : at ubi maturi partus tempus aduenit ex terra iterum adaperit duo simul infantes exilire : vt *Raph. Volaterr.* Hi verò tamquam Dei exculci fuerunt, quos primò humanis hostijs placare ceperunt, postea quibusdam sacris mitigare. Sunt autem lacus duo breues, sed profundì featurigine aquarum ebulliente, quas aliquando tam alte eiaculantur, vt timorem incutiant, ne vicinus ager submergatur. Crateres ab incolis oïum appellabantur, & Delli, hodie *Naphtæa.*

Palicinus fons. *Steph.* Perq̃ lacus altos, & olentia sulphure ferret Scagna Palicorum rupta feruentia terra. *Ouid. 5. met.* Et olentia stagna Palici. *idem 2. Pont.* In hoc autem fonte, siue lacu iussurandum sanctum fuisse scribunt : quæ enim quis iurasset ea in tabella scripta in aquam proiecerantur : quæ quidem, si vera fuissent, tabella fluuabat : Ilin autem peierasset, tabella submergebatur, nec visum appareret : Lacus alti. *Ouid. vsq̃p.* meminit, & *Sil. It. lib. 14.*

Plutia. *Cic.* opp. Viylis portus, vrbs inter Catinam, & Acin fluuium Engyon à nonnullis putatur apud *Procl. Plin. & Steph.* Odyssæa portus fœstican, de quo inferiori. Scheria, siue Schera. *Procl.* opp. Medit. *Selinus. Plin. & Strab.* Selynon apud *Sil. It.* hanc hodie *Megara* à nonnullis dicitur : huius meminit *Virg. 3. Æn.* Teque datis linguo ventis palmosa Selinis. *Plin.* Selinunum oppidum appellat *lib. 3. cap. 8.* quam regnante Tullio Hostilio Megarensis condidisse produunt : sic dicta à fluuii Sebinunte, ad quem est : Tyndarum opp. Tydaris.

Therinx, vrbs inter Pachynum, & Lilybeum promontoria, *Plin.* Therme colonia est : Ad quas Laro, siue Larodis *Anon.* Therma Himææ. *Procl.* quæ iam inter Lilybeum, & Pelorini promontoria itauit : Himera dicitur *Plin.* apud fluuium Himera *lib. 3. cap. 8.* hodie *Termini* : Trogius. *Stephan.* opp. maritimum haud longè à Syraculis : vnde portus Trongylorum. *Lin. lib. 35.* Præterea in Ins. sunt varj

Portus.

Mamertinus. *V. Messina.* Trongylorum portus paullo ante Pachyni portus. *V. Pachynum.* Caucon locus littoralis Siciliæ ducentia à Syraculis stadijs distans, teste *Præcepto 1. Vandal.* Caucana, & Caucanæ portus : Nauflathmus portus. *Plin.* qui Phenicius portus à *Procl.* dictus autumatur nonnullis. Sunt etiam in ins.

Promontoria.

Agathyrus. *Strab.* Agatharus. *Procl.* Agathirna. *Lin.* Agathirnum habet *Plin.* ad Occidentem vergens : Ptemmyrium prom. cum oppido, & fluuiio eiusdem nominis, qui per agrum Syracusanum labitur : Promontorium verò magno Syracusanum portui accubans ab inundatione, siue maris fluctuatione vndosum dicitur. *Virg. 3. Æn.* Cherfoneus, promont. Apoll. hodie *Cabo Milaço.* Falacrium. *Procl.* promont. Odrisea, siue Odyssia. *idem* ab aliquibus Portus Viylis : est enim ibidem opp. cum portu : Pachinus : Pelorus : Lilybeon. *V. sus loc.* Taurus. *Procl.* prumont. hodie *Cabo di S. Croce.* Xiphoniæ *Strabon.* promont. hodie *Cabo di Messina.*

Fluuij.

Acia. *V. sus loc.* Acithius. *Procl.* Acragas, siue Agragas, fluu. apud ipsum montem, & videntur, de qua *V. sus loc.* Agragantius fons, vnde fluu. *Plin.* qui ad scabiam iumentorum vitis est : in tractu meridionali statuitur : sed aliquis multu scirpus inijcitur. *Lege Ortel.* Achates, cu-

MUS

lus meminit *Sil. It. lib. 14.* Alabon. *Steph.* qui cum fluvio urbem cognominem addidit: Abolos. *Plin.* Alachis. *Vib. Sequet.*

Alphreus. *V. sua loco,* cuius os appellari dicunt: Oculis Zilicæ, ubi emergit ad Syracusam, Amenianus, de qua sic canit *Ovid. 15.* Nec non Sicanius volens Amasenus arenas nunc fluit: in terdum suppressis fontibus aret. Amenianus, *Strab.* Amene. *Plin.* fluvi. ad montem Ætnam; forsan Amelianus. *Steph.* Anapus. *Thucyd.* Anapis. *Ovid. 5.* met. in quem Cyaneum fontem influere narrat: forte Anatis. *Lin. V. Cyane.*

Aceline. *Thucyd.* Affines. *Plin.* Onobala. *Appian.* Afinius. *Vib.* hodie *Cantara.* Bathæus. *Procl.* Cacyparis. *Thucyd.* & Cacyparus: Chryfias, siue Chryfas, *Cic. 4. in Verr.* qui per Affoicorum agros fluit: apud Syracusas describit eum *Vibius.* Chyda. *Procl.* hodie *Rufmaris.*

Elorum. *Steph. & Plin.* siue Elorus, siue Helotus apud *Silium* annis vastus, & amplus, qui campus adiacentibus superfluit, eos Nili more fecundat, sic dictus ab Elore Rege, qui eum ponte lunnixit, & peruium fecit. Alij ab Elocis quibusdam populis, quibus ex Argis profectus oraculum reddidit fuit, ne amnem sine nomine transirent: sed cum oraculo contempto nihilominus abissent, cum eum transire tentarent, in eius transitu vna cum equis omnes perierunt suo nomine flumini relicto, ut interpret; *Verg. 10. à Mergon in 3.* *Æn.* refert: Exsupeto præpingue solum stagnantis Elori: & meminit etiam *Sil. Ital. lib. 14. v. 270.* Simois, fluvi. *Strab.*

Taurominius amnis etiam, à quo vrbs irrigata nomen accipit: Enifis: Erineus. *Thucyd.* Orinus dicitur *Procl.* culos ostium hodie *Miranda* dicitur: Gela. *V. sup.* quem idem cum Gimera facit *Sil. It. 4.* Helicon, fluvi. *Procl.* Hipparis. *Procl. ed. 5.* Iporus, p.p. apud *Procl.* piscifolus sanè fluuius, cuius pars dulcis, pars altera salis est, teste *Pindari* *Scholiaste.* Herbestus. *Solin.*

Pantachus. *Procl.* Pantagies. *Plin.* Pantacius. *Thucyd.* Pantagia. *Verg.* fluuius quidem rapidissimus ante Proserpinæ raptum: qui pleno lacus alveo vicina loca late strepitu implebat. Verùm cum Cereri filiam raptam quærenti molestus esset: Deam indignatam eius aquas immixsisse, & in posterum silentio fluere iussisse testatur *Servius* in illud *Verg. 3. Æn.* — fluvo præteruehor ostia saxo Pantagiz, Megarosque sinus, &c. meminit & huius *Sil. It. 14.*

Hypsa. *Polyb.* Hypsa, apud *Sil. It. 14.* Hirminium. *Plin.* Lycus. *Diod. lib. 16.* Lycum fontem in Leontinis habet *Plin.* Myla. *Lin. lib. 14.* Inter Syracusas, & Leontium: Oanus. *Pind.* hodie *Frafclary.* Oretus, siue Oretus. *Vib. Selinus.* *V. sup.* in *Vrb.* Simethus. *Procl.* *Ovid. Sil. It. lib. 14.* Rapidi vnda flaua Simethi: scribitur etiam Simetos. *Vin.* vel Symethus. *Strab.* *Plin.* *Thucyd.* vnde accolæ dicuntur *Plin.* Symethij. Terias. *Plin.* Tereas. *Thucyd.* non procul à Catana.

Montes.

Ætna: Agragas: Eryx. *V. sua locis.* Nebrodes. *Pomp. & Solyn.* Neorodes, *Strab.* meminit *Sil. Ital. lib. 14.*

& altissimum celebrat illo versu: Quo mont Scania non surgit ditior vmbra: meminit & Græcius poeta: — viciq; siagofum Nebtodem liquere leræ, &c. Lepas vertex. *Thucyd.* est cuiusdam cupis Siciliz: in qua tandem insula.

Lacus, & Paludes.

Cyane. *V. sua loco.* Pergusa: Haud procul Ætneis lacus est à montibus altus Nomine Pergusa. *Ovid. 5.* met. quem describit elegantissimè, iuxta quem Proserpina à Plutone rapta fuit: Herbestus. *Solin.* Lacus sulphureus: Endius dicitur *Vibius.* Lyfimelia, p.p. *Theocrit.* & *Thucyd.* in agro Syracufano palus, hodie *Pancanella.*

Archeusa celeberrima iuxta Syracusas fons. *V. sua loco.* Vagedrusa (sed perperam opinatur *Orestidius* sic impressum) apud *Sil. It. 14.* Qui fontes Vagedrusa tuos, & pauperis alvei Hypatens, &c. *v. 240.* Sed ad

Synonyma.

Teinaeria: Triquera: Sicantia, apud Græcos. Trinacris: Vasta gigantes sicincta est insula membris Teinacris, & magnis subiectam molibus vrget, &c. *Ovid. 5.* met. quem laudat: Trinacris terra, idem 4. *sest.* Lutus Trinacriumi. *Verg. 1. Æn.* Triuacris ora. *Angerman.* Quod militibus promissa Triquera. *Hor. 2. firm.*

Sicanus sinus. *Verg. 3. Æn.* V. Mare Siculum Sicaniū lacus. idem. Sicani, & Sicaniij portus, montes, &c. *Sil. It. 14.* Sicania regna: Sicanus Pelorus, fig. pro tota Sicilia. *Stat. 1. silic. 3.* Fines inuade Sicanos. *Claud. 1. de rapt. Sicania tellus: Sicaniz vrbes.* *Mart. 7. 63.*

Sicula tellus. *Verg. 1. Æn.* Sicula arua. *Idem 5. Æn.* Siculæ oræ. *Claud.* Regiones: Siculæ fines, montes, campi, &c. Siculæ vrbes. *Ovid. 1. sest.* Arces. *Claud. 1. de rapt. Tetræ, ibidem.* Siculæ fundamenta terræ. *Ovid. 5. met.* Et Scylla Siculum iungit Ausonio lacus. *Sen. in Herc. fur.* Quæque fuis Cyamen miscet Anapus aquis. *Ovid. 2. Pont. 10.*

Cycloplum agri: quod in Sicilia Cyclopes primum regnasse dicti sunt: Oræ Cycloplum. *Verg. 3. Æn.* Cyclopea faxa: Cycloplum scopuli. *Stat. 5. silic. 3.* Mamertina littora. *V. Messana.* Cycloplum tetræ. *Hom.* Aruaq; Cycloplum, &c. *Ovid. 14. met.* quo in loco interpretatur Farnabius, quasdam insulas paruas haud procul ipsa insula, vulgò dictas *Favignum.*

Erytris fines, figur. *Verg. 1. Æn.* Erycinum litus. idem 10. Ætneis portus. *Stat. 1. silic. 3.* Tricepa Insula. *Lyophor. Capl.* Gigantum insula. idem. Triceuix insula. idem. Tricuspis tellus. *Pind.* Læstrigonum tellus: nam post Cycloplas Læstrigones in insula habitasse dicuntur. *V. sua loco.*

Ætnæ regna. *Mart. 7. 63.* Ætnæ oræ. *Idem 8. 45.* Tellus Doris: quod in Siciliam Dores multas miscunt colonias: — Siculi verticis laxa specum Tellus gigante Doris excussio tremens Supposita monstris colla terrefici leuet. *Sen. in Herc. fur. v. 81.*

Tellus Cereri sacra; sic dicitur *Ciceroni 6. Verr.* constat ex antiquissimis Græcorum litteris, & monumentis insulam Siciliam totam esse Cereri,

ri, & Liberæ consecratam. Hæc illi: Sunt qui dicant illam quoque sacram esse Vulcano, ut Strabo 6. *Geograph.* quem alii.

Enceladi bustum: quod sub Ætna comburi credebant illud monstrum: Aut ubi tentat Enceladus mutare latus procul igneus antris Mons tonat, exundant apices, fluctusq; Pelorus Contrahit, & sperat tellus abrupta reuertit. *Strab. 3. Theb. Lege Lætant, Placid.*

Sicilæ aliquot loca describit Virg. 3. *Æneid.* Apud insulam Siculum mare V. *Mare.*

SICVL.

Sicanij, & Sicani: Mamertini V. *Messana.* Sicana gentes. *Virg. 8.* Agrigentini: Enneses: Siculi populi: Panormitani, &c. Sicelides puellæ nymphæ. *Quint. 5. met.* Sicanis, dos: & Sicelis, dos: Trinacris, dos; pro feminis.

Synonyma.

Gens Sicana. *Sil. It. 14.* Trinacria pubes *Virg. 1. Æneid.*

Epith. Frugifera, locuples, tridua, vasta, vndifona, Triquetra, Æolis Sicilia.

Epith. Trinacrij, veteres, Sicani.

SICYON. nis.

Sive Sicyonia, est vrbs Argiuorum non procul à Corinto; cuius agri maximam partem quondam Sicyonij possederunt, ut scribit Strabo, lib. 8. per agrum verò Sicyonium Asopos fluuius perfluit; oliuetis maxime abundat; vnde *Virg. 2. Georg.* Venit hiems, teritur Sicyonia bæca trapetis. Hæc vrbs omnium Græcarum vrbium vetustissima, & tempore Abrahæ condita, templis, aris, statuis, & simulacris plenissima. In agro Sicyono fuit etiam Philus vrbs, quæ forte ea est, quam hodie vocant Vasilicon. Demum in Sicyones olim denominatus fuit Adrastus; vnde *Strab. 2. Theb.* Quis te folio Sicyonis auicæ, &c. Culta oliuifera Sicyonis idem 4. Mecon *Steph. Helas. Suid.* Fuit etiam Telchiria olim dicta. *Ægialia, p. p. Ionia.*

Epith. Alca, oliuifera, Graia.

Hæc prima cæterarum Græcarum vrbium Regem instituit Ægialeum, qui regnavit annis 62. Incipit autem anno O. C. 3142. secundum *Eusebij Chronicon.*

SIDON, is.

Vrbs antiquissima Phœnicie regionis, quam Sidon primogenitus Chanaan iuxta Libani montis ortum condidit, eique nomen dedit: Emporium fuit olim celeberrimum, ut potè quæ insulari esset munita portu, nunc verò parvula est. Habet ab oriente fertilissimum campum, qui aquarum fluentis fecundus optimis vineis, filviis, pratensis abundat. Rupis insidet mari supereminenti super litus maris in longum edificata cuius utrunque cornu duobus castris natura, & arte validis munitur. Incolæ vituli, & purpureæ artificis plerumque videntur; olim in cædendis Libani arboribus præstabant. Quorum opera tam Iudeorum Rex Salomon: quam Dux Zerobabel in templi ædificatione vti sunt. Hæc nunquam Iudeis paruit; sed à Nabucodonosore Babyonio capta fame, pestilentia, gladioque consumpta est; quam restituit an iterum Magnus Alexander expugnauit: Christiani

normam autem tempore diuisi paruit dominis, nunc Turcarum opprimitur tyrannide. Hæc Didoni patria fuisse dicitur, quamvis eius pater in tota dominaretur Phœnicia; vnde Sidonis appellatur à poetis.

Tellus Sidonis: Indigenæ Sidonjda nomine dicunt. *Quint. 2. met.* Sidonij, pop. Sidonia gentes: Sidonium mare. *Claud.* Sidonia tellus: Sidonia moenia. *Quint. 1. Pont. 4.*

Epith. Piscifera, vetus, potens, Tyria, Cadmea, preciosa, Syria,

SIDVS, eris.

Quod nonnulli sydus scribendum dicunt, signum celeste est, inter quod, & Stellam hoc esse describere aiunt; quod sidus multas stellas aliquid signum conicientes notet; stella verò simplex ignem, lumenque vnde sidera conspiciuntur, quæ Oceani humore irrigata passim, magisque splendescere credebant veteres, ut Seneca in *Hipp.* Qualis est primas referens tenebras Nuncius noctis modo lotus vndis Hesperus, &c. In Hebræorum arcanis, quæ Cabalistica vocant, ut notat *Pier. lib. 44.* omnes siderum, Idearumque celestium virtutes Lunari corpore suscipiuntur, à quo postea in inferiorum materiam, ut genitale semen immittuntur, rerum species, fructus, animantia, novaturusque omnes per elementa singula, progeniaturæ. Hinc Astrologi siderum cum Luna coniunctiones observant in Genethliacis. De sideribus, significatque celestibus lege *Hymnus;* qui etiam eorum fabulas narrando contexit. Sidera multa multis sunt fidissima, & alia alijs ut Cynosura Tyrijs, Helice Graijs, ut *Flaccus in 2. Argon.* Neve in Tyrijs Cynosura carinis Certior, aut Graijs Helice seruanda magistris. Nostris tamen generatim inspicitur septentrino: de sideribus lege quoque *Martianum lib. 1. Astron.* Siderum cursum pendere à vi, nutuque Solis existimabāt, veteres temperantis sibi circumferebat rotatione: Quin & Planetarum stationes à Sole fieri censebant, ut asserit *Vitr. lib. 9. cap. 4.* & *Plin. lib. 2. cap. 16.* Quo respiciens *Lucanus* antea dixerat: Sol tempora diuidit anni: Marat nocte diem, radijsque potentibus astra Ire vetat, cursumque vagos statione notatur. Hæc ex *Iano Doussa fil. in Com. Theb. lib. 2. eleg. 1.* Siderum porro nonnulla sunt salutaria, noxia verò alia; cuius rei causam scripserunt *Marcobius, Ptolemæus, & alij.* Hinc canit *Quint. epist. 8.* Quodve mihi miseræ sidus obesse querat? Nos verò ad

Synonyma.

Stella: Noctis placidæ comites stellæ. *Novus.* Astrum & Astra, orum, Græcorum nomen: Astrorum ignes. *Virg. 3. Æneid.* Signa celestia: Noctis nigre dilecta propago. *Hesiod.* Noctis orientia signa. *Virg. 7. Æneid.* Signa coruscæ Poli: Cursum astrorum. *Seneca in Hipp.* Taciturna noctis Signa Cælo. *Her. 2. 8.* Sideræ flammæ. *Strabo. 1. fil. 1.* Nocturnæque facies cæli, flammæque volantes: Flammis, cæloque volantes Obiquas per inane famæ: sed hoc sumi potest pro illis vaporibus, qui cælo noctu decedentes oculis videntur decedunt stellæ.

Ignes; Gemmasque nouem transformat in igne, Aurca

Aurea per stellās nunc micat illa nomen. *Ouid. 3. fast.* Et noua Phœbeo fidere flamina nitet. *Petr. Athar. ignes. Carul. Nocturni ignes. Ouid. 4. met.* Quodque polo fixæ nequeunt tibi dicere flammæ. *idem 4. trist. 3.* Flammæq; seruatur debitum mundo decus. *Sen. in Thyest. Act. 1.* Lumen: Nocturna lumina vocat vesper. *idem 4.* Nec vilo micat igne potius. *ibidem.* Noctis opacæ decus omne *ibidem.* Stellarum vulgus. *Mant. 1. Astr. flum.* Siderum lasciuum chorus: Ludite iam nox iungit equos, currumq; sequuntur Matris lasciuo sidera fulua choro. *Tib. 2. eleg. 5. V. Commentantes in hunc locum.* Lento quod nimis igne venis. *Mart. 7. 21.* idest lento fidere.

Astrorum matrem noctem facit *Orpheus: Rufus autem Festus Autem in libro de arte terra.* Solem genitorem astrorum vocat: Sol magni gratia mundi Astrorum genitor. Lege. *Abulium Stratum in Tib.* Siderum verò nutrice canie esse noctem *Enripides: vt obseruauit Martius viciat. Iell. lib. 5. cap. 2.* Lege. *Ionam Daufam in citatum Tibulli 1. Tuum.*

Eph. Aura, candida, vaga, cœlestia, lucida, lucentia, Æthereæ, ignea, corusca, clara, micantia, celsa, rustica, fulgentia, gemmata, pluuiosa, indefessa, nuosa, grandia, occidua, fulgida, splendida, horrida, brumæ (*Mart.*) pigra, tarda, grata, Titania, conspicua sidera.

Eph. Radiantia, nitentia, præfixa, flammigera, flammulosa, nocturna, sublimia, carliuga, refuga, pura, decora, flagrantia, Empyrea, lucifera astra.

Eph. Sideræ, splendentes, liquidum per inane micantes, serene, flammæ, præcipites, lucide, vagæ, &c. inuicem enim nutuantur sibi inter se.

Siderum nomina.

Planetæ. *V. suo loco.* Siderum descriptionem pulcherrimam habes apud *Sen. in Hirc. fur. 1.* Cephæus: Bootes: Arctos: Erigone: Canicula: Cassiopea: Hædi. *V. suo loco.* Vergilæ. *V. Planades & Hyades.* Leo. *V. suo loco.* & inf. *Zodiaco signa.* Pisces: Venos. *V. suo loco.* Coma Berenices. *V. Berenice.* Orion. *V. suo loco.* Orionis enāsferi latus. *Luc. 1. Phœf.*

Taurus. *V. Zodiaci signa.* *Sen. in Hirc. fur. 1.* Vector Europæ. *ibidem.* Perseus: Suasq; Perseus aureas Stellās habet. *Sen. in Hirc. fur. 1.* Gemini Tyndaridæ. *ibidem.* *V. suo loco.* Apollo. *V. Sol.* Diana. *V. Luna.* & suis locis. Hesperus. *V. Lucifer.* & suis locis. Corona. *V. suo loco.* Puellæ Cnoscæ cæta. *Sen. in Hirc. fur.* Anguis. *V. Serpens. fidus.* Et qui medias diuidit vrsas fluminis mitat. *Sen. ibid.*

Cynosura: Magnosq; minor innecta draconi Frigida duro Cynosura retul. *Sen. vt sup.* Custos vrsæ. *V. Bores.* Lyræ, stus: Influerint imbres nissi tibi nubibus æris Nonne signa dabunt e-xoriente Lyræ. *Ouid. 1. fast.* & per reliquos libros horum siderum sepius meminit. *V. suo loco.* Cancer. *V. suo loco.* & Zeta ut. Delphin: Ince-rea Delphin clarum super athera fidus Tol-licur, & patris castris ora vadis. *ibidem.*

Capricornus: Aquarius: Arctophylax. *V. suis locis.*

Coruus: Continuata loco tria sidera Coruus, & Anguis, Et medius crater inter vtrumque later. *Ouid. 2. fast.* apud quem fabulam habes: Vindemitor. *idem lib. 3. fast. & ibid. fabula.* Scorpis: Libra: Aries: Chilon. *V. suis locis:* & apud *Ouid. lib. 5. fast.* ubi fabula. Vrsæ. *V. Helios Cynosura.* Eridanus. *V. suo loco.*

SIGÆVM.

Trox promontorium; in quo vrbes eiusdem nominis: Trox enim duo celebrantur, Sigæum, & Rhegium; quorum posterius à Rhecia Protei filia nomen traxit. *V. Plin. lib. 3. c. 30. & Strab. lib. 13. & V. suo loco.*

Sigra f. et. *V. 2. AEn.* Sigri campi. *idem 7. AEn.* & *Sen. in Troad.* Altum vndosus Sigron spectans sinus, *ibidem.* luvæ relicta sola Sigri loca. *idem in Agam.* Sigria littora. *Ouid. fast. & 13. met.* Vtq; erat impatiens iræ Sigria torus Littora prospexit vultu, &c.

Achilleon, opp. in Sigro ob Achillis sepulcrum à Mischel conditum, & Acheneisibus: ibi enim Achæorum statio quondam fuit: Achillea busta. *Strab. 5. filu. 1.*

SIGNVM.

Pro vexillo. *V. Vexillum.*

Pro sigillo: Cera, figur. Cera sigillaris. *Ouid. 4. Pont. 9.* Monumentum. *idem 5. met.* Pignora certa. *idem 3. fast.* Pignora mentis. *idem.* Nota, & nota: nota, siue vulgo ammutantur. *Ouid. 1. Singultum, dominat. Sygmita. Mart. 6. 64.* Figura: Sed certa domini digna figura. *Mart. Germania,* nam in gemma annulari insignia similitudine insculpebantur: Agnoscere namq; manum geminisque fideles. *Sæm. in epyl. Ouid. V. Annulus.* & gemma fecerat vda. *Iun. sat. 1.* Signat sua crimina gemma. *Ouid. 9. met.* idest litteras obfignat sigillo.

Vestigia: Vestigia damni: idest signa. *Ouid. 5. met.* Argumentum. Demonstratio. Summatina.

Signum, pro statu. *V. Statua.* Fictile sigillum. *Mart. 14. 185.* Rindibusq; similita signis. *Ouid. 1. met.* Significatio: Indiciu. *V. suo loco.*

Eph. Manifestum, certum, incertum, secundum, dubium, candidum, prodigiale, horrens, horrendum, spectabile.

Tria sunt signa, muta, vt vexilla; vocalia, quæ voce humana sunt: semi-vocalia, quæ classico, tuba, buccinæ dantur.

SILENTIVM.

Cuius symbolum apud Ægyptios Persicus erat arbor, quam Harpocrati silentij Deo dedicabant, quod solum linguæ simile habet, & fructum cordi, quasi sermone, vt inquit *Pier. Val. lib. 54.* qui fractus est intelligentiæ sedem in corde, non in lingua habere deceat. Lingua quoque præfata silentij symbolum: vnde *Hom.* famuludum incedit linguas, per silentium capessit. Recta quoque silentium significabant, quod præceptum est præceptum piscatoribus, vt dum regem circumdant silentio quam ma-

ximo nautigant: necnon piscis silentij Hieroglyphicum, vnde desumptum proquerbum: Pisce taciturnior. *Manilius* tamen 4. *Astron.* obferuat: qui piscibus orientibus nascuntur, illos ferè maxime dicaces: Neve sit ve primos animo præcedere pisces Garrulitas odiosa datur, linguæq; venenum, Verba maligna, &c. In omnibus verò templis, vbi colabatur Iſis, & Seraphus simulacrum erat digito labris impresso; qua etiam figura apud Ægyptios pingebatur Harpocrates, quem silentij Deum credebant, vnde etiam in sigillis eius figuram gellare soliti erant, vt tradit *Plinius*, vt silentij in agendis rebus indicarent. Apud Romanos autem Angerone effigies, quam silentij Deam colebant, obligato, obſignatoq; fuit ore. Lege *Petrus* lib. 36. *Herodot.*

Taciturnitas: Reticentia, & Tacitum, ſilens os: Abruptus fermos, *ex Virg. 4. Æn.* Voces reſpreſſæ: *ex eod. 2. Muta fauces. Petrus.* Suppreſſa vox. *Ouid. 1. met.* Ora preſſa; *ex Virg. 6. Æn.* Ora reſpreſſa; *ex Ouid. 6. met.* Compreſſi murrura vocis: *ex eod. 1. met.* Clamor preſſus vt iuitate regentis, *ibidem.* Pars vltima vocis In medio ſuppreſſa ſono eſt, *idem 5. met.* Preſſorq; obmurmur ore: Inurius hæſit lingua, *idem epiſt. 4.* Subſiſcit in medio preſſa lingua ſono, *idem 1. ſat.* Finem dedit ore loquendi, *Virg.* Ter in primo deſiſcit ore ſono, *Ouid. epiſt. 4.* Extima eſt virtus præſtare ſilentia dictis: Vxorẽ, & pactum reddit Harpocraten. *Caſui. ep. 75.* idẽ fecit ſilentem: Harpocraten cultor, idẽ ſilentarius.

Epith. Arcanum, nocturnum, fidele, taciturnum, ſidum, mutum, tranquillum, tenebroſum, altum, opportunitum, rarum, inæſtum, tempeſtuum, ſacrum, horrendum, opacum, rabioſum, pretioſum.

SILENVUS, i.

Quem nutritum, & Bacchi prædagogum fabulati ſunt poætæ: necnon inuentorem ſiſtulæ, quæ multis eſt compacta calamis, vt ſiſtulæ, qui vnus eſt calami, Mercurium: & illius, quæ cetera glutinatur Marſyam ſcripſit *Euphorion* apud *Anthoſtatum* lib. 4. Hic a Sileno Niſæorum Rege duxit originem, qui circa lumbos caudam habuit, quam & poſterior eius omnes geſtaſſe ſeruntur: Bacchoque plurimum ad virtutem, gloriam, reſque bellicas proſuit: voluptati maxime deditus, vadẽ & inter Panas, Satyrosque recenſetur. Vile quid de Sileno *Euſeb. 3. præp. Euang. dicat.* *Alia* quoque in 3. de varia *hiſt.* fabulam de Sileno copioſius narrat, cuius meminit *Tertullianus* etiam. Hic aliquando ebrius, laqueis, vinculisque fuit conſtrictus à Mida, cui varia prædixit futura; vnde argumentum *eclogæ 6.* deduxit *Virgilius.* *Plutarchus* quoque in *conſolatione Apollinis*: Fertur, inquit, Silenium nim capium poſt venationem, perconſanti quidam eſſet hominibus optimum, quidquid omnium maxime opabile: primam quidem nihil vuloſſe dicere, ſed ſilentium tenuiſſe: mox ita locutum: Naſci hominibus non omnium omnino optimum, nec optimæ eſt particeps

naturæ: optimum enim omnibus eſt, non naſci, ſed poſt hoc eſt ſcilicet, genitos quam celerim interire. *Hymnus* de Sileno, & Mida fabulam explicat e. 191. Sileni fuerunt quoque dicti Satyri cum iam ſenes eſſent. Sileni tandem à Macedonibus dicti, & creſti, quos noſtri Dæmones familiares appellant, à quibus multa euentura poſtulant, quod tamen ab Ecceſia vetitum. De his lege *Gyraldus ſynagm. 15. & ad noſtra.*

Cuſtos, famuloſq; Bacchi: *ex Horat. in Art.* An cuſtos, famuloſque Dei Silenus alumni: Nutritor Iacchu. *Polit.* Omultum venerande Bacchi nutritor. *D. Greg. Naſ.* Ebrius ſenex. *Ouid. 4. met.* Satyrorum pater. *Euſep.* Bacchi tutor. *Petrus. Arch.* Quique ſenex ſerula titubantes ebrius artus ſuſtinet, & pando non fortiter hæret aſello. *Ouid. 4. met.* ſemper enim pingitur aſſello veſtus. Cum thiaſo Satyrorum, & Niſigenis, & Silenis. *Caſui. in Nopt. Pol.* à Niſa, vbi ortus: Bacchi focus, & comes: Silenuloq; ſuis ſemper iuuenior annis. *Ouid. 14. met.* Te ſenior turpi ſequitur Silenus aſſello. *Sen. in Oedip. Altor.* & nutritor Bacchi.

Epith. Vetulus, Niſeus, ebrius, ſpumans Iaccho, iacens ſomno inſtans Iaccho hæderno (*ex Virg. eclog. 6.* quam lege) levis piger, ſuis ſemper iuuenior annis. *Ouid. 14. met.*

SILEſIA.

Provincia in Germania, quæ à ſeptentrione, & ortu à Polonia terminatur, à meridie Moravia, & Herceynia ſiſta: ab occidente Luſatia, & Bohemia parte, cui nomen inditum à fluuio, vt nonnulli volunt. Eſt ſub Ducatus titulo, & XVI. Principatus in ſe completi dicitur, quorum nomina V. apud *Clauſenium*. Poloniæ quondam ſuit ſubiecta, ſed anno ſalutis 1300. in Bohemiæ Regum fidem ſe contulit, quorum adhuc patet impetio: in hac

Varſavia metropolis, quæ Budorgis, ſeu Budorchis. *Pol.* Sunt tamen qui eam recentiorẽ aſſerant; nec *Ptolemæ* tempore exiſtiſſe, vt cumque eſt ſæpius belli pericula, & damna perpeſſa eſt, noſtro præſertim ſæculo: Niſſa: Episcopalis vrbs: Glogonia: vrbs celebris. Sunt præterea, Lignicenis: Bregenis: Theſchinentis: Geſſuldienſis: Olſicenis: Monſteidenſis Principatus, ſiue Ducatus. Lege *Ger. Merc.*

SILEX, ciſ.

V. *Lapis.* V. *Saxum.* Silicis venæ: Et tæa ſunt ſilices circum prætorica venæ. *Ouid. 1. triſt. 7.* tam feminini, quam masculini generis: Rigidi ſilices. *Ouid.* Stabit acuta ſilex. *Virg.* Et ſilicis venis abſtruſum excaderet ignem: Silicis ſcintilla. *idem 1. Georg.* Lapis durus: Phrygius ſilex. *Stat. V. Marmor maxum.* Silicem intra ſe ignis venam fouens. *Cautes Marpellæ.* *Virg. 6. Æn.*

Epith. Acutus, durus, inſurſus ſpeliens deiſo, altuſſima viſo, domus opportuna dirarum nidus, auuſſus ſcopulo, validus, indomitus, et cæciliſ. Caucaſeus, ignitus, nudus, grans, rigidus.

Sl.

SILIVS.

Ex Italica vrbe Hispanix, vt plerique volūte, natus Romæ educatus fuit, & in primis annis Ciceronis Romanæ ducis eloquentiæ miratus est alumnus, cū illis in foro multas, nec sine prospero successu egit. Inter centum viros iudex sedet. Ter consul fuit, & in primum eius consularum (quod lætissimum fuit, faustissimumque populo Rom.) seuissimè, deterrimique Neronis mors auspiciatissimè incidit: quo consulari administrato Musarum se dedit otijs, & sicut Ciceronem imitatus in soluta oratione, in ligata Virgilium sibi proposuit imitandum: culus quoque prædium in Neapolitano habuit, & Ciceronis villam possedit: in qua Academicas ille composuerat quæstiones. Duos habuit filios, quorum alterum Seuerum nomine amisit in adolescentia, quem deplorat Mart. lib. 9. *epigr.*... alterum filium natu maiorem reliquit opibus auctum. Scripsit de secundo bello Punico 17. libros, tandem in Neapolitano suo cum aduersa valitudine insanabilis clauilaboraret inedia vitam finiuit annos quinque, & septuaginta natus: ex *Hermanno Busselio*.

Perperui numquam moritura volumina Sili Mart. 7. *epigr.* 62. Quas & perperui dignantur scrinia. Sili. *idem* 6. 64. Sili Castalidum decus fororum. *idem* 4. 14. quod lege totum: Augusto pia tura, victimæque pro nostro date Silio Camenæ. *idem* 8. 66. Italicus vates: Hispana Musa, Calliope: Virgilij simia, vtpote qui eum imitari quam maxime contendit, cuius quoque natalen, & aram religiosissimè coluit.

SILVA, V. Nemus.

SILVANVS.

Pecorum, & arborum Deus dicitur *Servius*, qui etiam opinionem diuersam, vnde nomen deductum affert. *Ælianus de hist. animalium* scribit, Crathin Sybaritam concubuisse cum capro, & inde natum puerum, qui caprina haberet crura, & hominam faciem, qui fuerit in Deorum numerum relatus, Silvanusque dictus. Alij dicunt Crathin pastorem cum capella concubuisse, vnde is natus fuit. Quod Silvanus infestus fuerit puerperis *D. Augustinus lib. 6. c. 15. de Civit. Dei* docet: & *Rosinus* refert in 2. *Antiquit.* Hæc porcus litabatur olim, qui viciem habuit à se denominatum Romæ in 5. Regione in Exquilij scilicet: in qua etiam templum cum porcu sub Viminali. Habuit etiam adulam ibidem, & allam in 6. Regione ædem in Aventino, & alteram sibi, Herculiæ communem: necnon fontem in eadem regione à se dictum. Cyparissium puerum dilexit, qui habebat manifestissimam ceruam: quam cum Silvanus nescius occidisset, puer dolore contabuit. V. *Cyparissus*.

Silvano fama est veteres sacrasse Pelasgos. *Virg. 8. Æn.* Aruorum, pecorissq; Pelasgos. *ibidem*. Teneram ab radice ferens cupressum. Cui sacra cupressus: Nemorum potens, *Luc. 3. Phœf. Turor finium. Hor. epod. 2.*

SIMILIS, e.

Non dissimilis: Non absimilis: Parilis. *Ouid. 5. met.* Æquus: Æqualis, adiect. Ipsum me gradibus non degenerasse parentibus gaudent, &c. *Rud. 1. 1. im.* idem similem patri Par: Haud impar: Qui ore patrem refert: O iuuenis patri non degeneror. *Ouid. 3. Pont. 5.* cuius ora gerit, habitumque. Cuius erat facies, in qua maternij patremque Nostes, &c. Tros, Trusq; mihi nullo discrimine agitur. *Virg.* Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat: Simillimus. Proximus: Pectoraq; artifice laudatis proxima signis. *Ouid. 12. met.* idem simillima optimis artificum simulacris.

SIMIVS, ij.

Et Simia, sic dicta à sinu naribus, idest depressis, vel quasi mimæ, idest imitatrices. Hæ nascuntur in Libya; ad cuius oram delatus Possidonius, quem ex Gadibus in Italiam nauigauerat, se filium quandam iuxta mare vidisse refert, simij plenam, quarum alæ super arboribus, alæ in terra federent: nonnullæ catulos haberent, & vbera dependentia; seque risissæ, cum eas vberibus graues cerneret: nonnullas caluas, nonnullas herniosas, &c. vnde ab *Opiano* turpe visu genus animalium nuncupatur imbecillum, odiosum, vafsum, &c. Sunt autem diuersorum generum, præcipua est erga fœtus illarum affectio adeo, vt ex magna parte complerendo noceant. Leoni ægro nulla potest adhiberi medicina vtilior, quam si simiam comederit, id ei morbi remedium est. Serpens, canis, simia, & gallus gallinæque culleo parricidæ in mare præcipitando simul inferebantur à veteribus, cuius rei causæ plures afferuntur, quæ non sunt huius loci. Horum genera quatuor sunt potissimum: quæ enim simia hominis referunt faciem simpliciter simia sunt: quæ canis Cynocephali dicuntur: quæ porci Chætopitheci, idest simia porcariæ, vt *Gala apud Arist.* vertit. Est & Cercopitheceus ludicrum, & actionum hominis æmulum animal, nempè caudarium, quod, vulgò *Gatto Marmoreo* dicitur, cuius etiam meminit *Martial. ut infra, ubi c. de aly.* Simia ad risum mouit Anacharsin Scytham, quem plures homines ad risum mouendum edocti, & ad conuiuium acciti, numquam prouocare poterant, hæc reddita ratione: natura quidem animal illud esse ridiculum, hominem vero arte, & studio, teste *Athenes lib. 14.* De simia V. quid eleganter explicat *Pier. Val. lib. 6. Hærogl.* In simias autem fuisse conuersos Cecropes Pitheuse insulæ populos à loue, quod nullo flagitij genere fassinerent, abulatur vti solet. *Ouid. 14. met.* sic inueni: Quippè Deum genitor fraudem, & petiit quondam Cercopem exofus, gentisq; admissa dolose In desorme viros animal mutauit, vt idem Dissimiles homini possent, similesque videri, &c. Vide Inarime. Sunt & aliz simia adeo aspectu hominibus similes, vt apud Hispanos Græco nomine, & vulgari dicantur, *Andro filia*, ab homine qui Andros apud Græcos dicitur, & similitudine.

Simiolus, d. iminut. Pitheceus, Græcè.

Ggg Cepus;

Cepus; genus est simiae caudatae nomen habens, colorum varietate: scribitur etiam *Cephus*. quem primum spectantis ostendisse Pompeium magnum *Plin.* & *Seneca* testantur.

Callitriches: simiae specie sic dicta à barbuto; differt à ceteris simijs toto aspectu; barba est in facie cauda intere fusa priori parte: quas in Aethiopia vivere dicit *Plinius*. Lege *Gesner.*

Simius Prasilianus, sive **Cercopithecus**: in Praesidis Indorum regione est maximus canis non inferior, cauda non habet, & ex fronte comam propendentem; barbamque malicia dissimilis simio, immò mansuetus, & humanus. *Alban.* Huius species sunt: **Aegopitheci**: **Arctopitheci**: **Leontopitheci**. Lege *Gesner.*

Cynocephalus: simius est canino praeditus capite, cetera membra hominis habens, ad huminum etiam accedens ingenium, non minus quam elephantem, sed àfferatior quam altera simijs, natura: Piscationis eruditissimus est. Erravit *Heredotus*, qui eos genus hominum credidit, cum revera simiarum sint. Lege *Plinius lib. 6.* *Hieroglyphica* de Cynocephalo disputantem. Canice patet dici potest.

Cercopithecus. *Mart. 7. 86.* Si Cronius similem Cercopithecon amat. *idem* meminisse *lib. 14. ep. 128.* & *ibidem 202.* Callidus emissus eludere simius hastas, Si mihi cauda foret Cercopithecus eram, Horum ingens copia in Peruana, Brasilia, & huiusmodi Americae regionibus, de quibus multa narrantur ab ijs, qui de America scripserunt. Ex horum genere simius Prasilianus *V. paullo sup.* sic Peruanus, Brasilius simius: Cynoprosopus, etiam dicitur: Qui actus mentitur heriles.

Sphinx, inter simiarum species recensetur. *V. supra.*

Humani simulator oris *Cland.* Coniugia docta Nil. *Stat. 5. silv. ult.* in Tabraca Libyae regione nascuntur & plurimae simiae. *Vnde Iuven. sat. 10.* Quales umbriferos ubi pandit Tabraca saltus in vultu scalpae iam mater simia buccas &c.

Epith. Procerius, callidus, pilosus, depilatis natis insidens, deformis, impudens, turpissimus. Deforme animal. *Quid.* Dissimiles homini possunt, similesque videri. *idem 14. met.* ubi pulcrit illorum aspectus depingitur adamusum.

SIMOIS, entis.

Ad Troiam ex Ixia nomine deflexit annis, perque campus qui ab eo Simoeis dicitur, mari appropinquans commiscetur Xantho, ac in paludem cogitur, deinde exit in illeipsonum iuxta Sigaeum promontorium. Scamandrum eundem esse cum Simoeite sunt qui pereram afferant. *V. de d. Sigeon in Virg.* alter est etiam eiusdem nominis in Sicilia, ut *Strabo* refert, *lib. 13. V. Sicilia.*

Vnde Phrygijs Simoeitis. *Virg. 1. Aen.* Aeneas amnisquod apud illum natus fuerit: Simoeitis amnis. *Stat. 12. Theb.* Simoeitis rupes. *Pant.* Amnis Hecloreus; quod ad illum sepius fortasse iret.

Epith. Phrygius; rapidus, lubricus, Pinniger, Illacus, Idcus (sic dictus, quod ex Ida; & cum addatur à *Prop.*) ideusque Iouis Sinois canabula parvi; accidit, quod non Cretes tantum, sed & Arcades, Meliens, Phrygijsque sibi Iovem ciuem vendicabant, ut testantur *Callimachus Pausanias, & Apollonius interpres.*

SIMON.

Inter duodecim Apostolos, & Ecclesiae fundamenta recensitus: qui Canz Galileae natus ex Alphaeo, & Maria eius coniuge Iacobi minoris, & Iudae Thadei, & Iosephi cognomento Iussi frater fuit: hic dictus Zelotes, qui Aegypti provinciam sortitus ad Christi praedicationem regionem illam vastissimam indefessus peragravit, donec Thaddeum in Apostolico ministerio collegam in Perside nactus, cum eodem multis Christo peperit gentes: cumque fidem effertis illis gentibus disseminasset Gentilium impetu facto, praedicationem sanguinis effusione confirmarunt ambo, quorum corpora cum tempore Romae delata in Basilica Principis Apostolorum asseruantur.

Zelotes varet: Cananeus Apostolus: Alphaeides: Alphae genitis: Iacobo germanus: Qui sanguine Persas instruit primum pro Christo tradere vitam.

SIMON Magus.

Cognomento Samaritanæ natus esse dicitur, qui cum ibi primum Sancti Spiritus gratiam per Apostolicarum manuum impositionem tribui vidisset illius beneficijs avarus orator, pecuniam pollicitus fuit Apolloni, si idem illi tribuissent (iam enim sacris ablutus erat aquis) atque per Apostolos oburgatus, comminationem contemnens paullo post Nicomediae (nisi primum) addidit artes, quibus cum multos populo se duceret affectus, illum D. Petrus in Iudaea primum, tum Romae, ad quam infelix aufugerat ad Neronem valde maiorum amator, persecutus est, qui cum varias habuit de fide assertiones, multumque pugnavit, ne cederet, saltem abscederet. Tandem ab eodem prouocatus ad defuncti vari simulationem: cum ille à Manibus pulsus videretur miraculo per D. Petrum esset deusctus: sic in Caelum quantoque ascensurum, unde Romani incredulis comminatus est supplicia, recepit sed ab acre, quo à demonibus sublatum fuerat, miserè delapsus fractis crucibus Arciam tunc Iudeorum oppidum atque infelicissimè peregit.

Infamis magus, & lucri execrabilis author. *Mont.* id est Simoeis. *Schafferus* magus.

SIMONIDES.

Poeta Ceus fuit, quem admodum inter poetas eum recellit *Quintilianus lib. 11. cap. 10.* Invenitor primus artis fuit memorandi, *Cicerone teste in orat.* invenitor item litterarum duplicium, & 3, esse *Enobarb.* Illi virtus fuit iustitia in commiseratione commouenda, & tractandis rerum tristium argumentis. Post Sesechorum, qui etiam inter novem Lyricos apud Graecos numeratur, iure, vel saltem coarctus: post Ibycum certe claruit olympiade 56 vel 60. & ad 78. peruenit. Leoprepis filius fuit, ut *Heredotus*, sive

Theo-

Theopreps. Pulisse verò dictur aspectu foedo, & deformi (id, quod illi obiecit Themistocles) patria solites ab vrbe Cez insule: Dorica ins. scribendis verbis vsus est tinea, Cambyse, & Darij. egnum, & Xerxis nuale praelium descripuit; necnon alia. Scripsit & threnos, nemi- nas. Iue lacrymas, de quibus inferius in synon. nulla alia de eo leguntur apud *Ciceronem*, & *Valer. Maximum*, quos adi. Hic etiam fuit, qui ab Hierone interrogatus quis, aut qualis esset Deus, diem vnam postulasse dicitur ad deliberandum, postridie autem biduum, atque sic pariter deinceps duplicasse numerum, quamobrem miratus Hieron quæsit, quid ita faceret, tum ille respondit; quo id diutius considera- ret, eo tibi rem videri obscuriorem. Alia multa referuntur de Simonide. *Lege Gyal. dial. 9. de prætor. hist. & Athenæum* sèpius. Et *Pausaniam in Attica*, qui refert illum ad Hieronem profectum Syracusam cum Æthylo.

Leoprepis filius: Leoprepides: Cæus vates. lyricus Poeta: Cæus munera nenæ. *Hor. 2. ad 1. Pindaricæ latent, Cæque, & Alcei minaces, Strophæque graues Camenæ. idem 4. ad 9. Larynx Simonideæ. Catull. l. 39. Cæus musæ, Camæna, &c. Melpomene Cæa. V. sup. in hist. in commouenda commiseratione aptus: Iulius; à patria: Bacchidæ lyrici pa- truitus.*

SIMPLICITAS, tis.

Vita innocens: Nescia fallere vita. *Virg. 2. Georg. Sinceritas: Sincera mens, voluntas: Synce- rus animus, simplex, integer, & purus ani- mus: Nudi animi: Sic nudis animis vult sua- geri. Bomb. Fraudum nescia eorda: Nescia frau- dis: Sincerum cor. Fidler. Nuda veritas. Hor. 1. ad 14. Nudæ virtutis modi. Siat. 4. Theb. Candor mentis, animi. Ovid. 1. trist. 6. Præci mores. Sen. in Hipp. nam veteres sinceri erant: Ritus pri- fci. Ingenius animus.*

Epith. Niuea, prudens, rustica, nuda, tudis, vera, credula: incauta, pura, inculca, candi- da, sapiens, nescia fraudis, digna fauore, virgi- nea: hinc

SIMPLEX.

Syncerus: quo nec syncerior alter habetur. *Mart. 8. 73. Purus: Integer: Nudus: Vera simplicitate bonus. Mart. Pura simplicitate nitens: Can- didus: Candida mens: Fallendi nescius artis. Pom. Prisca, & antiqua appetens habitus, vel a- nimus. Sen. Hipp. Vitijs carens. Hor. 3. 27. Et tu- midus Gallia credulitate suar. Mart. 5. r. quod Galli simplices haberentur: Nec niuea simplici- tate prior. idem 8. 73.*

SIMVLACRVM. V. Statua.

Vestes fœniceæ: dicuntur simulacra siue homi- num effigies rubris indutas vestibus, quas strame- to, aut fœno sarciant, & tauris in arena, siue in theatro solent obicere: vt magis irri- rentur: Haud secus exa: sit; quas circo taurus aperio Cum sua terribili petir irritamina cornu fœniceæ vestes, &c. *Ovid. 12. m. r.*

SIMVLATIO, &

SIMVLATVS, a, um.

Simulans: Dissimulans: Fingens, consingens: Dis-

simulatio: Dissimulancia. *Cic. Fictio, consilio;* Fictus: Mentitus: Mentiens: Ficta verba. *Bomb. Fallax vultus. Ouid. 5. m. r. Simulans animus; mens, &c. Simularum pectus, cor, &c. Pica, pro simulatione, tanquam simulationis hiero- glyphicum. Pier. Val. lib. 23. Haud syncerus: Sep- pia, pro simulatore. V. *Caumont lib. 23. Occul- & multiplex naturæ homo: Mendax: Mendacia vultus; idest simulatrix faciei.**

SINA, æ.

Celeberrima in extremis Asiæ partibus regio vltra Tartaros, quos vident ad Eoum oceanum, Chinam appellant Hispani, & ab ortu Solis ter- rarum extrema putatur. Finis eius ab oriente mare Eoum. Canchinchina prouincia ab occi- dente, qui sunt B. arnænes à interduel Sinica pelagus: Qua septentrio Tartari præs bellico- silina, à quibus montibus, quaque montes non sunt longissi non muro distulatur. Regio Cæli, & solis termines, necnon hominum in- dustia ea est, vt quæ de his narratur mon- struosa quidem apparet. Nonnulli religiofi viri ex Augusti, nana familia illic profecti multa narrare de Sinis, quos (il longiorem aues explicationem) adire poteris. Ciuitates cele- bres numerantur ducentæ quinquaginta; quarum scilicet omnes ad ripam nauigabilis flu- minis, siue sunt: flumina verò in regione abun- dant. Ars typographica, & tormentorum bel- licorum vsus adeo illic vetus est, vt inuen- torem nesciant. V. quid breuiter *Ortellius, & Mercator de Sina* referunt in suis Theatris, necnon *Clau- dius, & alij. In hac*

Prouincia.

Siue Præfectura, vt illis vocatur maritimæ sunt Cantanum: Fochiemum: Chiquezuma: Nan- quia: Xantum: Paquium: Mediteraneæ verò Xiamia, Cania, Siucia, Suchnamia, Huanu- mia, Iuania, Euquania, Suinamia, Quicheia: Quianen, Quancia, & Cochinchina.

Vrbes.

Celebres 240. dicuntur esse. Sed de his lege *M. P. Penetus*, qui fidem excedentia nar- rat.

SINAPIS, p. p.

Frutex ex sapore acerrimum semen, & corpori saluberrimum proguenis, quo sacuagitas, intellectus efficacia: firmitas doctrinæ hiero- glyphicos intelliguntur. Semen simul ac ori in- gestum, ac mandi coceptum esset, acutissimi saporis vi totum incendit os, omnemque reliquo- rum ciborum sacuagatem temperat, condimen- tumque omne, cui admixtum fuerit mistificæ commendat: comestum pleuitum capitis purgat, perque os egerit. V. *Pier. Val. lib. 57. de illo dispu- tantem.*

Sinapis, gen. form. *Plant. in Pfend. Teritur sinapis scelerata, & Col. 10. Pletum factura sinapis: Cy- prium sinapi, Antiphones* putat ceterum præsta- re: ex *Athen. lib. r. Olfactu oculis lædit, vt ce- pa: ex cod. lib. 9. Sinape, is g. neut. apud Colum. Mordax semen sinapi. Nicard. Calophonus Sinapi solijs nigris. idem in Georg. Acce senten- & lacrymas elens: Lacrymosi intrica sinapis. Se- pen.*

Epith. Lacrymosa tristis.

SINA.

Vel Sinai mons in Arabia celeberrimus apud veteres Hebræos, in quo legem datam fuisse prædicant, huius pars est Oreb, vnde hic pro Sina aliquando sumitur: Est rotundus, omnium in ea regione celsissimus, & ascensus difficilissimus: Haud procul à radice montis huius in rubo Deus Moysi apparuit. *Lege Sacra Biblia Exod. cap. 19. Isid. 2. Antiq. 12. & 3. Animal 6.* Fuerat iam olim inaccessus pastoribus, quod vulgato rumore illic Numen habitare dicebatur. In huius montis vertice de quinquagesimo egressus Israel de Aegypto Deus legem suam igne terribili, sonituque promulgavit, eamque suo digito conscripsit Moysi dedit, qui ibidem per 40. dies, totidemque noctes ieiunus fuerat. *Lege reliqua in Leviticis, & Deuteronomio, &c.* In huius montis summitate posita corpus S. Catharinæ ex Alexandria Aegypti ab Angelis delatum, humerumque fuit, vbi postea celebre constructum coenobium fuit, in quo D. Ior. Climacus quondam Abbas fuit: alterum ad radices montium à Iustiniano ædificatum fuit monasterium. In hoc monte vnicæ Phoenix nasci dicitur, & reperiri sardoniceæ gemmam.

Agar, ab Arabibus mons dicitur: Agareus vertex: Nimbofus palmiferæ Sinæ vertex. *Vida.* quod palmiferam appellat, ab adiacente regione euenit: nam vadique nudis, ac durissimis petris ab imo vertice constat. Culmina Sinæ. *idem.* Sinai mons. *idem* vertex, cacumen scopuli, rupes, &c. Deserta Sinai (communis est enim pruna) Alta cacumina Sinæ. *Vida.* Sinai culmina montis: Sinæus vertex, Sinæicus: Sinæi culmina facta iugi: In quo data lex est marmoribus inscripta tabellis Virginis Phariæ nobile cultum; quod ibi tumulatum eius corpus fuerit.

Epith. Altus, nimbofus, rubifer, dumosus, aspera petens, tollens cælo alta cacumina, legifer.

SINGULTVS, us.

Fletus V. *suo loco.* Singultaria verba. *Stat.* Singultantes lacrymæ: Rupta verba singultu. *Quid. 1. de Rom.* Singultus ore ciente. *Caecil.* Singultu soni. *idem 3. Act. 5.* Tremulus morbus oritur fletibus horror. *Prop. 1. eleg. 6.*

Epith. Lacrimosus, acer, repens, frigidulus, intercumpeus querelas. *Quid.*

SINIS, vel

SCINIS.

Latro fuit insignis Isthmum obsidens, vt in *sc.* refert *Diod.* qui duas pinus steterat, & vtriq; hominis brachia alligabat, quæ deinde sursum emissæ corpus vi maxima discerptum incredibili cruciatu affliciebant: hunc Theseus interemit *Pausanias in Corinth.* eodem mortis genere.

Occidit ille Scinis magnis valè viribus vsus, Qui poterat curare trabes, & agebat ab alto Ad terram lare sparsuras corpora pinus. *Quid. 7. met.* Membra quis seuus Sinis, Aut quis Procrustes sparsit, *Sin. in Hipp.* Isthmus latro, prædo: Isthmicus grassator: Quem Theseus

tortis discerpit pinubus apta Morte reperi-
tori.

SINISTRA, æ.

Altera in viro manus, quem pro re inausita sumebant olim. Aduertendum tamen quæ auguria sinistra erant ex parte Cæli, dextra conferti sibi, & fausta futura: nam Augur postquam templum sibi constituit: verus orientem sequebatur, capite velato lituam, incuruam scilicet baculum dextra manu tenebat, quo diuidebat in Cælo regiones, & quæ auguria veniebant, prædicebat. Si laeva fuisset, qua parte est septentrio, felicia pronunciabat: illa enim pars propter altitudinem prospera putabatur. A dextra parte nempe vbi meridiem parum fausta, & infelicia dicebant, quod ille locus depressus videatur ad Poli altitudinem. De his plura *Linus. V. supra quid in Augurio adnotauimus: & Plura clare: Quid est, inquit, quod auspicio quid sinistrum dicitur, prosperum, ac secundum putatur? an quod terra, ac mortalitatis diuini, ac celestibus contraria, & opposita iudicantes exstimaauerunt, quæ nobis sinistra essent, Deos à dextra dimittere? Hæc ille.*

Leua: Leuum: Incomit leuum genitor de parte serena Cæli: *ex Virg. 9. AEn.* Hoc vt dixit Amor sinistra vt ante dextra stetit approbatione, &c. *Caecil. Iyr. 46.* Leua; consilium dedimus carthæsiæ terræ. *Stat. 4. Theb. vbi Lailan Placid.* Inferis, inquit, sinistra manu immolabantur pocula, vt dextra superis.

Sinistrorū: In leuum torquet Gradivus habens. *Stat. 3. Theb.*

Epith. Timida, nata ad furta.

SINON, is.

Græcorum astutissimus, cuius progeniem sic enarrat *Sena. 2. AEn.* Auctolyceus quidam fur fuit, qui se varias formabat in species, hic habuit liberos Sisyphum, vnde natus est Simon: & Auctoliam, vnde natus Vlysses: consobrinus ergo erant Vlysses, & Sinon, à quibus conficta fuit in Troianos fallacia: equi enim inuentio, secundum *Euphorium*, tribuitur Vlyssis, qui fabulam totam, quam ipse Sinon Priamo narrauit *vt in 2. AEn.* in eius ingessit ora. Ad Troiam igitur cum cæteris Græcis profectus, dum illi confictæ equo in patriam simulante redirent, ipse obuius pastoribus Troianis vitro se teneri permisit: quædam Priamum adductus simulatus lacrymis illum, ceterosq; adstantes ad sui commiserationem commouit: à quo persuasi in urbem fatalem introduxerunt equum: quem ipse noctu aperuit, vnde occultati Achivi egressi incendium in urbem extremum excitauerunt. *Lege Homerum Iliad. & Virg. 2. AEn.* in patriam verò cum cæteris reuertens naufragio perijt.

Pellax proditor. *Sidon.* Commenta Sinonis dicit. *Pellæ* Itaces proditor: Sisyphus iuuenis; à Patre, pro Sisypho Aëtiuum nonnulli appellant: Auctolycei nepos; *ex Isid.* Consobrinus Vlyssis: ille non inclusus equo. *Ant. 4. ad. 6.*

Epith. Fidēs animi, periturus, pellax, fatlax, dirus, cau-

cautus, occisum in Troianos dolum, & pestem machinans; ex *Trispyd.*

SINVS, us.

Qui est intra pectoris, brachiorumque complexum, ad cuius similitudinem sinus quoque dicuntur maris freta, quae vulgo *Golfo*, & *seni*, dicuntur, ut *infra*, & alia significant.

Sinus à *Virgilio* dicitur cauum oculi non orbis, sen palpebras, ut in *Servum* sentit *H. Iunus*. Oculi pelvis, dicitur ab eodem; in qua etiam significatio, caetus infractus caulis, vnde ramuli exsiliunt, exoriturque significatur: & Alarum canum: eodem.

Est sinus etiam apud Mathematicos linea à diametro circuli ad circumferentiam ducta, dummodo non sit ea, quae per centrum transit: vnde liber sinuum tangentium, ac secantium apud eosdem teritur.

Est etiam sinus, lacinia vestis, nempe pars togae extremæ, nec alios veteres sinus in usu habuisse certum est: nisi *Quintilian*, & *Scat*i tempore, quo genus id vestimentum repertum, cuius meminit *idem Stat.* in *silva*. Nunc herbas inquantem sinu: ducuntque thoraci simile quo etiam infra papillas præcingebantur, nude, & hæc Præcinctorium ab alijs dictum, & *Castula*. *Nonn.* V. *Vestium genera*.

Est etiam sinus morbi species apud *Celsum*. Sed potissimum usurpatur pro gremio, & maris freto, & in hac significatione.

Synonyma.

Amphitheatrum æquorum. *Ruic.* Vadum sinuosum. V. *Mare*. Litoris incutus locus: Curæ oræ: Curvas quæstæ per oras æquora. *Val. Flac.* 2. *Arg.* Litus incuruum. Parvus erat gurgis curuos sinuatus in arcus. *Ouid.* 4. *met.*

Sinus indigiores.

Sinus garbaricus ad mare Rubrum: Mare asperum, dicitur *Proclus*. Sinus Adriaticus, siue Adriaticus. V. *Mare*, & *Adriaticum mare*. Sinus Adrumentinus; ab oppido insigni Adrumentum in Africa: Ambracius sinus, in Epiro ad mare Ionium. V. *Epiros*. Amphimaltes sinus. *Procl.* ad Cretam insulam: Arabicus sinus. V. *Mare Rubrum*. *Procl.* Argaricus sinus, qui etiam Gangeticus, in India, *Oriss* de *Bengala*. Argolicus sinus, apud Peloponnesum in mari Ægeo: Aftacenus sinus, in Propontide, *Golfo de Nicæ*, à *Nicomedia*.

Baianus sinus, & lacus. V. *Baia*. Balthicus sinus. V. *Mare Balthicum*. Bruthetiorum sinus. *Procl.* *Golfo di Bruttum*.

Carcinates sinus: ad alterum latus Tauricæ Chersonessi: Casalus sinus. *Procl.* in Corsica insula: Cassiles sinus. *idem*: apud eandem: Codanus sinus. *Plin.* V. *Mare Balthicum*. Corinthiacus sinus: qui & Inous, & Crissæus, siue Cissæus, necnon nunc Lepanticus sinus: Turcarum sub *Pro* V. Pont. prosignatione, & euerisione celebratus: olim à *Paris*, *Golfo di Patras*, nunc de *Lepanto*. Coronæus sinus. *Plin.* V. *inf.* *Medisimus*.

Erycis sinus, apud mare Ligusticum, *Golfo della Spezia*. Hipponiates sinus, qui Vibonenfis, & Napetinus, & Terinus dicitur in regno,

Neapolitano apud Calabros, *Golfo di S. Eufemia*: Illicitanus sinus, in Hispania ciçetioe, *Golfo di Alai*: apud Ciliciam.

Manus sinus. *Procl.* Chryse dicitur à *Plin.* apud Eoum mare: Malicius sinus, in mari Ægeo apud Mæleam promontorium. V. *Mæla*. Melæ sinus Thraciæ adiacens, *Golfo di Zetun*. Melæniacus sinus, à *Melæne* Peloponnesi vrbe, qui etiam Coronæus.

Nicopolitanus sinus in Propontide.

Pæstanus sinus, Lucaniz adiacens, *Golfo Agropulano*, è *di Salerno*. Pelasgicus sinus. *Procl.* Pagasæus, à *Pagasæ* vrbe adiacente. *Plin.* Pagasiticus. *Strab.* Pagasæus: Mela: Iolciacus. *Ouid.* Pagæaticus sinus. *Arystophani* interpret. Demetriacus sinus. *Liv.* 28. Macedonicus. *Oris.* *Golfo de Armire*. Persicus sinus. *Procl.* Babylonium mare. *Plut.* in *vita Luculli*. Polancus sinus. *Pomp. Mel.* qui etiam Flanaticus sinus. *Plin.* in mare Adriatico infamis ob crebra naufragia, *Golfo del Gargano*, Rizonicus sinus, in *Dalmatia*.

Sabarius sinus, in India: Strymonius sinus: in Macedonia: haud procul ab Atho monte.

Tarentinus sinus; ab vrbe Tarento, *Golfo di Tarento*. Thermanicus sinus, Macedoniz adiacens in mari Ægeo, *Golfo di Salomich*. Zygis, sinus est Africæ: & in hac significatione ephireta sumes à mari.

Sinus descriptio pulcherrima apud *Ouid.* 11. *met.* Est sinus æmoniz curuos falcatus in arcus Brachia procurrant, vbi si foret altior vada Portus erat Summis inductum est æquor arenis Litus habet solidum, quod nec vestigia teruer, nec remoretur iter, nec opertum pendear alga myrtea siliua subest bicularibus obstita bacis.

Quando ad hominem spectat.

Gremium: Complexus: Brachia: Brachiorum, vinarum curuamen. V. *Gremium*.

Epith. Patulus, calidus, tepidus, niueus, lacteolus, mollis, tener, blandus, ambrosius, maternus, securus.

SION, is.

Mons, siue collis in vrbe Hierusalem, qui cum cæteris ibidem inclusis, siue vrbem circumambientibus illam exornant ex rebus ibidem gestis: in Theatri forma vrhem toto australi tractu circumit. Huius verticem primò Iebusæi valida arce, firmis, altisque muris, & portis, & turribus muniuerunt: quos Dauid cum expulisset, arcem fortiozem reddidit, sibi que domum elegit, vnde in sacris literis Ciuitas Dauid appellatur. Hic a gentibus, expulsi Hebræis, capcus fuit. Sed à Machabæis iterum bello receptus, expurgatus, rursusque munitus: & arx dilatata, ciuiumque repleta domibus; in quarum vna Cenaculum fuit, in quo Christus in vltima cœna amoris sui diuitias omnes exposuit, sui corporis, sanguinique infusio Sacramento: in quod sepius post resurrectionem suam, ut sese exhiberet migræssus fuit: denique sub Tiro (Deo permittente) locus, qui

Ggg 3 nulla

præter nauigantes, dum se fluctibus credunt submerguntur. *Ouid. 5. met.* ubi illas in comitum numero fuisse Proferpinæ, cum à Diæ rapta ad inferos deducta est. *Legè ibidem multa de Sirenis, & Lambinum in Horat. 1. epist. 2.* Acheloides idem 14. *met.* Sulfure fumantes, Acheloiadum; reliquit Sireum scopulos: nempe Sireufas insulas in sinu Cumano, *V. Insularum nomina.*

Siculæ virginæ. *Stat. 2. silv. 1.* Sicula virgo: Tyrrenæ volucres idem 5. *silv. 3.* Monstra maris. *Ouid. 3. de art.* Calliope, natæ ex Acheloi fluminis vnda: Melpomenes genitæ; ex *insist.* Parthenope. *V. suo loco.* Ligia, siue Ligæa: Leucasia, seu Leucosia: Thelxiope, siue Thelxione, vel Telxiepia: Molpe, & Aglaophonos, secundum alios: Sirenas hilares nauigantium poenam. Blandæq; mortes, &c. *Mart. 3. 63.* scæzon. ver. f. Sirenum infamia monstra, *Pont. Diræ* pestes vocæ canora mare mulcent, *Sen. in Med.* Solita cantu retinere rates: *ex eodem.* Sireij cantus, *Cer. Gall. ult. eleg.* si tamen verum est, hos versus esse Cornelij Galli. Siculi cantus: quos remige furdo effugit *Vlysses. Iuv. 9.*

Epith. Siculæ, leues, Tyrrenæ, volucres, Thesalæ, Acheloiæ, improbx, garrulæ, subdolæ, molles, blandæ, natantes, dulces, doctæ.

Dicuntur autem Siculæ quod etiam litus, siue sterum Siculum incoleret: Inter Cumannum enim, & Siculum sinus alter non intercedit. Hæ Harpiformes Lustinæ dicuntur *Lycophr. in Cass.* quod alitibus modò, modò virginibus aspectu similes essent. *Orpheus* puellas vocat, quæ nunquam reduciunt moralibus autem demulcent.

SIRIVS.

Est stella fulgida in Caniculæ fidere, V. sup. Canicula, ubi multa. *Legè Sen. in Oedip. 4. 41.* Illos implacido lethali Sirus igne Vrit. *Stat. 2. silv. 1.* Qui trahit æstifero fulgentem Sirion ortu. *Mart. Caprell.* Illum nec calido latrauit Sirius æstivæ, *Stat. 1. silv. 3.*

Cephalæ canis nonnulli dixerunt esse Sitium, teste *Raph. Reg. in met. Ouid.*

Epith. Feruens, lethalis, acer, pestifer, malus, fulgens, lethifer, puluerulentus, acer, insensu, igneus, calens, vltus, rapidus.

SISTRVM.

Instrumentum æneum, ferreumve trigonum ferme orbiculus, anuliue per quamlibet fistri partem percurrentibus, qui baculo ferreo complossi tinnitum edebant: ad quorum sonitum puellæ olim itaticulos dabant. Horum vnum antiquis fibrefactum conspici potest in Museo *Eugenei Guadri.* Nunc autem mutato instrumento, alioque conspecto, quod vulgus *Cembalo* appellat, rorondo scilicet, & ad tympani formam constructo induta pelle, & ex lateribus circuli tinnitibus apertis pulsum semelæ vtrunt: quod palmula propellunt. Sistrum autem dictum à concussu, & agitatione vocabulo *Ægyptio* sacris illius receptissimum, ut exempla edocent. Vide quid obseruauit in nomenclatore *H. Iuvini.* Orbiculus autem, annulus sistrum inclusit ex auro quoque, & argento fiebant, ut sonitum edere iucundiores; vide *Apuleius 1.*

Æreis, & argenteis, & aureis sistris argutum tinnitum confrepentes.

Groctalum, idem esse cum sistro affirmat *H. Iuv.* Naulium. V. *Musica instrumenta.* Crispum sub crotalo docta moueri iarus. *Virg. in epist. Cæpæ.* Hæ quatit tenera garrula sistra manu. *Mart. 14. 54.* Crepitaculum, quod describendo sistrum vocat idem *H. Iuv.* Iactantem Pharia tinnula sistra manu. *Ouid. 1. de Pont. 1.* Illic sonus: Sistrorum sonitus. idem 9. *met.* Nilicæ sonitus, quod eo frequentissimè vtrius *Ægyptus*: Nillicæ sistris fragor: Romanæque tubam crepitant pellere sistro. *Prop. eleg. 10.* Patrio vocat agmina sistro. *Virg. Gentilia tympana.*

Idis æra: Quid mihi profunt illa tua toties æra repulsa manu. *Tib. 1. eleg. 3.* tunc qui legant sistra. Excipe multisono puppem Mæroëda sistro. *Stat. 1. 1.* *Ærionus Nilus:* dicitur ab eodem *lib. 1. Tib.* ob sistrorum sonitum, quæ in Idis sacrificijs pulsabantur.

Epith. Pharium, Phariacum, sonabile, tinnulum, Ægyptium, Illicum, Nilicæ, Memphisiticum, ærionum, æreum, argutum, stridulum, personum, crepitans, fœmineum.

SISYPHVS.

Æoli fuit filius, qui cum Isthmum latrocinij infestaret à Thæseo interfectus, et poena apud inferos damnatus est; vt ex ima valle saxum ad montis verticem nunquam virgere delisset; quod cum in montis summitate collocare pateretur, iterum ad ima delapsus, denuo sursum impellere cogitur; quo signamento ambiciosos designari viros nonnulli interpretantur. Huius autem prenexæ causæ alia dicitur ab *Eustathio in 7.* cuius hæc summa. Cum Iupiter Æginam Afopu filiam ex Philiante in Oceanum per Corinthum transtulisset, Sisyphus huius rei conscius Afopo filiam suam inuestiganti factum enunciauit, & locum; ex quo Iouis in se odium grauissimum concitauit; qui in eum Mortem inmisit, quam Sisyphus durissimis vinctulis constrinxit: vnde cum eueniret, vt nemo moreretur, impetu facto, & Morte soluta, illi Sisyphum demandum traditur: qui moriturus vxori mandauit, vt sibi parentalia celebraret, & inferias mitteret, quod minime præstitit mortuus. Orcum exorauit, vt ad vitam eum redire permitteret expostulatam iniuriam de coniuge: quo impetrato Corinthum ad vxorem reuertitur, cum qua iterum viuere cepit oblitus ad inferos reuerti; tandem senio confectus ed ingratiss reuertitur, vnde ne se sublucere, ibi saxum voluere iubetur. Hinc filius fuit Auctolycus, ex quo genitus Simon, de quo *supr.* & sistra Auctolia, ex qua Vlysses. Huius ad inferos damnati *Æolis* sit mentio apud poetas.

Æoli filius, & Æolides. *Hor. 2. od. 14.* Damnatusq; longi Sisyphus Æolides laboris: Æolius senex. *Senan Hipp.* His his repositis degrauiat sollas manus Saxum senis perennis Æoli labor: Creonit pater fuit quinquus, vt in *Senan*, adnotat *Facinus.* Aulus Sironis, Vlyssis, Creutæ, & Creonte pæi-

sz. Quem lapis immensus noctisque, diesque fatigat. Lubricus per saxa retro Sisypum voluit lapis. *Sen. in Med.* Remanebat saxum apud inferos. *Stat. 4. Theb.* Cereyze conditor: quam in Isthmo primum is condidit, deinde aucta ab Ephyre Oceani filia, Ephyra dicta est, ad summum à Corintho Marathonis filio Corinthus nominata est. *V. Corinthus.* Vbi per aduersum irritus Redebat toties luditur saxo labor. *Sen. in Agam.*

Sisyphi ceruix. *idem Herc. fur.* Sisyphi inachinæ. *Adag.* in irritis ambitiosum conatus. *Aristophan.* Sisyphi artes: Sisyphi labores: Vel tu Sisyphios licet admittere labores. Difficile ut voto monte voluerit onus. *Prop. 2. 17.* Sisyphi saxum. *Virg.* Qui saxum voluitque petitiq; ex *Ouid.* Marmora Sisyphi lassæ. *Mart. 5. Si.* Mons Sisyphi inquecti. *idem 10. 5.* Aut petis, aut virges ruiturum Sisyphæ saxum. *Ouid. 3. met.* Inq; tuo sedisti Sisyphæ saxo. *idem 10.*

Sisypum scribit *Pausan.* Isthmios ludos instituisse in honorem Melicetæ ad Neptuni templum propè vibem, quam ipse condiderat. Hinc nonnulli duos Sisyphos celebres fuisse narrant, Sisyphum Æoli filium, & Sisyphum Corinthi Regem, cui Merope Atlantis filia nupsit, unde *Ouid. 4. fast.* Septima mortali Merope tibi Sisyphæ nupsit: quod si ita erit synonyma tibi Lector diuides ex ante dictis: nam Creontis pater auus Creusæ pertinent ad Corinthi Regem Sisyphum, vt etiam Cereyropæ conditor.

Epith. Infelix, lassus, defessus, mortalis, Isthmicus.

SITIS.

Bibendi appetitus: Sitis rabies: *ex Sal. Ital. 13.* Sitis æstus: Flammæ: Torrentque viscera, flammæ. *Luc. 4. Pharf.* nempis sitis: Cor, & perustis flammâ visceribus micat. *Sen. Sicæ fauces.* *Virg. 2. Æn.* arentes *ex Ouid. 7. met.* Hinc

SITIENS.

Sitibundus: Siticulosus, vt siticulosus ager: Aridus: Peraridus, ab effectu: Os humore carens. *Ouid. 6. met.* Ora siti arentia: Siccus palatus: Os siccum, & arens: Quem multa premit sitis. Fauces vitzæ siti: *ex Horat.* Ora torquet anghela sitis. *Stat.* Asper siti, atque exterius æstu: Cui fauces urent. *Ouid. 6. met.* Sitis arida gurgur Vrit. *idem 2. met.* Vixit via vocis in illis (faucibus scilicet) *idem 6.* Rapido quos sitis virget in æstu: Sicca hiant pendula labra siti. *Os arent.* *Ouid. 14. met.*

Tantalus alter; nam vt est in fabulis siti, & fame opprimitur apud inferos: Tantalus in media gurgulis aret aqua. *V. Tantalus.* Et sicco totret sitis ora palato, Terræque non vllas foeta nunsifrat aquas. Fontis egens erro, circaque sonantia lymphis, Et caua susceperit flumine palmas sac est: Explenda est sitis ista tibi, qua perditus arpes.

Epith. Anghela, arens, aspera, ignea, arida, sicca, tristis, horrida, flammata, audida, morosa, ingeniosa, sæua, feruida, rabida, Tantalica, æstiuâ, seruens, molesta, anxia, implacabilis, acris sitim pellere, & depellere.

leuare, reuolare, sedare, sistere, compescere, restringere, vincere æstum exhaustu flumine, finire copia lymphæ. *V. In Blumemel.*

SITVLA, z.

Vas aquarum, quæ aquam è pëderis haurimus: Siculus. *Caton.* & *Varro* dicitur: Hydræ: *Cic.* quæ inicitur hausta: Modiolus. *Var.* Modiolus acceptatorius. *Front.* qui accipit aquam: Erogatorius modiolus. *idem:* qui effundit: Haustum. *Var.* est sicula in tympano aquam excipiens, & in altum efferens, teste *Nemo.* Cadus rotæ aquariz, vel ipsa rota. *Lucret. lib. 5.* Vt fluuioi versare rotas, & hausta videmus: huiusmodi rotæ apud Toletum, vt dicunt Hispani, videntur aquam haurire à Tago. *V. Archæologia.*

SITVS, us.

Vel pro positu ponitur, vt vrbis situs, &c. Locus. *V. sui loc.* Positus, us. *Ouid.*

Vel pro corruptione, quæ lanugo humida, & illuuiis est in rebz, quæ diu non moræ loco, aut repurgatæ, aut in opaco asseruatæ sunt, & in hac significatione: Corruptela: Corruptio: Illuuius: Macies: Squalar. *V. sui loc.* Squallent immansa fœdo sceptræ situ. *Ouid.* Deficit, estque minor factus inerte situ. *Ouid. 1. Fast.* Verustas: Situs in ornis premit, & deferta vetustas. *Horat. 2. ep.*

Epith. Turpis, informis, pallens, iners, immundus, piger, sterilis fœdus, squallidus, languens, putris, annosus, opacus, torpidus, corruptus membra.

SMARAGDVS, i.

Gemma viridissima nota, quæ ex laspidè fieri arbitrat *Thophrast.* Hæc Venericæ dicitur, quod eam ad eius nuntius afflatum impetrandum, per quam idoneam proficiebantur *Astronomi* (vt inquit *Pier. Val. lib. 41.*) Alij dicunt smaragdo virginitatem exprimi, quod experimento conperitum est, in patrandæ veneris si quis lapidem attingat, eum spontè frangi. Sunt etiam qui dicunt, smaragdi lapidis interuentu amores conciliari inter amatores eodemque non dato, dissolui in Scythia gemmarum plurimum enaseli dicunt: hinc apud *Mart. 4. epig. 28.* Scythæ smaragdi appellantur, & Scythici apud *Achylium.*

Maragdus apud Menandrum *ex Antimio lib. 3.* Maragdus hæc esse oportuit, & Sardia, sic dictus à splendore, & ita pronuntiandum asserit. Indos Sardonicas, Scythas smaragdos. *Mart. 4. epig. 28.* (form. gen. vsus est.) Sardonicas, Sardonicas, adanantias, laspidas vno Portat in articulo stella, Seueræ, meus, *idem 5. 21.* vbi prima, & secunda corripitur. Duo-decim genera huius pretiosi lapidis hunc à *Dioscorido*, quem adhibet: Smaragdi ignis: Arcano florentes igne Smaragdi. *Stat. 2. Theb.* In suo Phœbus claris lucent Smaragdi. *Ouid. 2. met.* Smaragdi macule: Crebro maculas distincta Smaragdo: Viridis lapis. *Horat.* Virote oculos satians pinnis: Gemma Scythica; quod in Scythia oritur, sicut etiam in Erythra, Idia, Cyprijque fodinis.

Epith

Epith. Viridis, radians, Erythreus, viridans, Scythicus, Arcticus, clarus.

Gemina similis maris fluctibus. *Mart. 4. 61.* interpretantur *Scholiastes* finaragos Cyaneos, Beryllos, vel Calistos. *Parnab.* & hi vulgo *Zaffiri*.

SMEGMA, tis. V. *Lixivium*.

SMYRNA.

Ciuitas postrema Ionie maritima, & pulcherrima, in qua natum Homerum nonnulli dicunt; in ea quidem celebre fuit eiusdem Homeri templum, & statua: apud Smyrneos Fortunæ simulacrum fuit à Bupalò quodam probo sanè viro factum, in cuius capite pullus equinus infidebat, & Amalthææ cornu manum implebat, de quo apud *Pausaniam* in Messeniciis. Est autem vrbis hæc Hermo fluuio in mare decurrens, & Mimanti monti propinqua, quam à Smyrna Amazone condicam, & ab Alexandro Migno restauratam dicunt, quæ etiam Melete fluuio non procul orto gaudet (si veium est quod *Dominus* in *Stat.* adnotat) *Statius* quoque meminit fontis Meletis, vt inferius in *synon.*

Smyrna tibi gentile solum, potiusque verendo Fonte Meles, Hermique vadum, quod Lydius intrat, &c. *Stat. 3. sil. 3.* Meles, tis, fons, siue fluuius Ionie, qui Smyrnam aluit, vnde Homerus, qui ad eius fluuium ripam natus esse dicitur, Melesigenes dictus est, vt refert *Hierodorus*.

Smyrnxus sinus: Smyrnxalittora: Homeri patria, vt nonnulli dicunt: sed illustrat D. Ioannis Euangelistæ tempore, qui in eam Ecclesiam condidit, cui prepositus D. Poly carpus, sanguine suo octogenarius, & vitæ eandem sacravit, ac illustravit: eius etiam Ecclesie meminit. *idem* *Isa.* in *Apocalypsi.* Naulochus. *Steph.* olim etiam dicta: Smyrnxæ, arum, num. multæ apud *Cic. pro Flacc.*

SOBRIVS, &

SOBRIETAS, tis.

Paxus: Temperatus: Modestus: Temperans: Abstinent: Cœcetus paucis: Tenuis potuque cibo. *que*: Qui pinguet inedia.

Parcitas, tis: Temperantia: Menſe modestia: Parcus cultus: Sobria pocula: cui opponitur ebrietas, de qua V. *su. loco*. Ipsa dapes modicas, & sobria pocula tradit. *Stat. 5. sil. 1.* Vius temperatus. *2. ad. 2.* Sobrius, modestus vius: Aurea mediocritas *idem 2. 10.* Vix seueræ ruga. *Pont.* quod qui sobrius est cutem rugosam, crispamque; non autem extantem gerit: Sobria mens: Mensaque parca decet. *idem.* Modicus cibus. *Corn. Gall.*

SOCCVS, i.

Calceamenti genus, quo ferè vtebantur Comædii quemadmodum cuthurno Tragædi; hinc ferè pro comædia vsurparur, Calceum laneum interpretatur *H. Ion.* Nos verò Itali focum inrelligimus ligneum calceum, quo Minoris obseruantiæ Fratres sub D. Franciscò militantes, plerumque gerunt, vnde Soccati viri possint appe liri, qui inuis reuera Soccati viri intelligantur qui comædias actant: propriore voca-

bulo Sculponeæ dicerentur, quæ voce vsus est *Plaut.* in *Caupo. 2.* Qui quæso potius quàm sculponeas, quibus statuatur tibi os, &c. quibus vberno tempore videntur in aliquibus etiam viribus nobiliores.

Soleæ ligneæ. *Cic.* Soccus, diminut. *Suet.* Soccus; qui soccis indutus est apud *eundem.* Ligneæ vincula. *Pont.* & hic pro comædiibus aptius synon. sed figuratè non inelegans metaph.

Soccus quidè erat calceamentum humile populo commune à Thracibus acceptum; Prope socco dignis carminibus, scilicet comædia.

SOCIVS, ij, &

SOCIETAS, tis.

Sodalis: Comitator: Comes, in via: Contubernalis, in contubernio: Collega, in magistratu: Commensator, in crapula: Discipulus, in gymnasio: Commilitio, in bello. *Cic. & hi Committes, Cafari.* Communi pulones, *Spuriani*, Contubernales, *Ciceroni* dicuntur, & socij bello, &c.

Particeps operum. *Quid. 3. met.* Societate iunctus, coniunctus. Turba comitum. *idem.* Iure solititij qui mihi iunctus erat. *Quid. 4. trist. 9.* Illa manus quondam studiorum fida meorum. *Mart. 102.* Hospes socius.

Socialitas. *Et n. in Purg.* Sodalitas: Sodalitium, ius sodalitium. *Quid. 4. trist. 10.* Sodalitij. *idem eleg.* Comitatus, us: Collegium: Conſocietatus, us: Hospitium, de quo *su. loco*. Commercium, & commercia: Conuictus, us: Dulcia conuictus membra fuere mercede contubernales, sodalesque. *Quid. 4. trist. 9.* Concordia, *idem 2. Pont. 5.* Commilitium, *idem eleg.* Commilitij sacra ruenda. *su. idem.*

Epith. Vnanimus, & vnanimis, fidus, fidelis, syn-cerus, candidus.

SOCRATES.

Qui sapientissimus omnium oraculo iudicatus est, quemadmodum scripsit *Laertius*, qui eius vitam copiosius enarrat, Atheniensis fuit, Platoni præceptor, patrem habuit Sophroniscum nomine, quemadmodum & *Xenophonte* liquet tenui hominem fortuna, vt ipse de se confessus est, Auditor primùm Anaxagoræ fuit, sed cum disputationibus subtilioribus non delectaretur, ad Archelauum defecit, qui Ethicæ, seu philosophiam moralem ei tradidit: quam obrem operam sedulo dedit iustitiæ, & æquitati Ingenio fuit potentissimum, eumdemque semper circumferens vultum maxiam sibi. b hominibus conciliavit obſeruantiam: docuit sine mercede. Xantippen vxorem habuit moleſtam, quam tamen patientia vici: alteram quoque libuisse traditur, à quibus sæpè iniurijs, & contumelijs fuit appetitus. Athenus vero in 13. *Diapn.* ait non hunc Socratem duas habuisse vxores, cum eò tempore lege cautum esset, vt vnà solimodo quisquis Athenis haberet; sed tertium ab illo verum *idem* in vtramque sententiam disputat. Demum Socrates cum ad proſectam a hominibus gratiam peruenisset, accusatus quasi Deos committere non cerneret, sed nouos introduceret cum se Dæmonem familiarem, cuius consilio

in rebus agendis vteretur, habere dixisset, post latam sententiam cicuta sublatum est, cum eo ipso die, quo exccellit e vita, disparasset: Discere nihil aliud esse, quam recordari, vt *Cicero* scripsit in *Quest. Tuscul.* Canere fidibus didicit cum vacaret, numimè improbum, seu pudendum dicens, discere quod quis nesciret. Adeo contentus in victa, cultuque fuisse dicitur, vt sepe Athenis orta pestilentia, multique vi morbi absumptis, solus intactus, & integer, a peste fuerit. Nihil scripsit, sed eius discipuli illius dicta scripserunt, quæ Socrati tanquam præceptoris tribuuntur.

Actæus senex, à patria: Sustulit Actæum dira cicuta senem: Anyti reus; quod ab Anyro delatus ad iudices de flagitijs. *Hor. 2. serm. 4.* Senex vicinus Hymetto. *Iuven. sat. 3.* Doctissimus, antonomasticus: Sollicite quoque bibas veluti doctissimus otiosi Imperturbato quod bibis ore reus. *Ovid. 10. Met.* Magister barbarus: Barbarum hæc crede magistrum Dicere sobrio tollit quem dira cicuta. *Perf. sat. 4.* Insignis virtute senex simulacra, Deosque Rist. *Mart. Parth. 2.* Et diuini dogmatis auctor, Qui non expauit gelidas haurire cicutas Delatore Anyto morti damnatus iniquæ. *Bernald.* Cecropius senex bonitate. *Mart. 10. 33.* Nil præter gelidas aufere cicutas. *Iuven. 7.* Qui partem acceptæ seuæ inter vincla cicuta Accusatori nollet dare. *idem 13.* — Sorbitio tollit quem dira cicuta. *Perf. 4. V. sup. in Hiss.*

Pæctus multo robore sultum Fama refert Anyti quale fuisse rei. *Ovid. 5. trist. 13.* Ille senex dictus sapiens ab Apolline. *ibidem.* Xanthippes vir, coniux, Myronæ vir, &c. Hæc fuit Aristidæ filia, Lyfimachi neptis: Aristidæ gener: Sophronici illius ex Phanareta coniuge: Socratica domus. *Hor. V. Philosophia.*

SODOMIA.

Nefandum dicitur peccatum, quo quique in Syria vrbes igne de Cælo in nullo perire. *Lege Genes. cap. 18. & 19.* quarum præcipua Sodoma, siue Sodomum, (vt inquit *Solimus cap. 39.*) dicebatur; apud quæ pomum esse refert, quod habeat speciem, licet maturitatis, quod nandi tamen non potest ob quamdam intrinsecus fauillaceam fuliginem. Vide reliqua apud *quendam.*

Masculorum concubitus (nefarie vsurparus) Vetricus concubitus: Sodomitæ turpes facies: Malus pueri Cupido: Socratici pueri dicitur: Sodomiticus. In huiusmodi viris publicè deprehensis publica infligebatur poena, quam tangit *Cæcilius Iyr. 15.* Quem attractis pedibus, patente porta Percurrent, saphanisque muglesque. *Lege* quid *Parthenia* inibi obseruat. Infindi feceris artifex. Saxa libido. *Mart. 9. 9.* Sodomita. Draucus, i. *Iuven. 9.* Bipes asellus. *idem.* *Lege Interpretæ.*

SOLATIVM, ij.

Solatiolum. *Catull.* *Leuamen.* Quis mihi deserat mite leuamen erit? *Ouid. 3. epist. Solamen.* Voluptas. *V. fustici.* Dukia alloquia. *Horat. epod. 13.* Lenimen. *idem 1. sat. 32.* Allocutione solatus es me. *Catull.* Verba amica: Verbis su-

labar amicis. *Ouid. 1. fast.* Curæ requies: Medici laborum: Mollia verba: Mollibus & verbis aspera fata leues. *Ouid. 2. Pont. 6.* Perusti pectoris curis leuamen. *Sen. in Med. Auxilium. V. fustici.* Oblectamentum: Oblectamenta: Oblectamen: Confulat vt sacras hominum oblectamina fortes. *Ouid. 11. met. Vid. Confulat.*

Epich. Dulce, mite, molle, celeste leuamen.

SOLATOR.

Consolator: Qui permulcet pectora dictis: Solans, consolans: Qui lenit curas, & corda: Leuator, leuans: Quiconfusse reddit solatia. *mentis:* Solaminis auctor: Causa leuaminis: Et dictis merencia pectora mulcet. *Virg. 1. Æn.* Noua res oblara timorem Lenit. *ibidem.* Lenire dolorem solando. *idem 4. Æn.* Lenibat dictis animum. *idem 1.* Solatur: Longum canu solata dolorem. *ibidem.* Alloquio dulci releuatus: Consolatus.

SOL, is.

Notæ significationis vocabulum, à quo non nobis tantum, sed Stellis, Lunæque suum tribuitur lumen; quem tanquam Deum præ cæteris Persæ coluerunt, cæterorum Deorum turba reiecta, quibus nulla templa condenda esse crederent, ea inducti ratione, quod vni soli, quem colerent vix mundus ipse fulsisset. *Anaxagoras* credidit Solem ferrum candefactum esse, à quo omnia conflagri, & conformati possent: *Empedocles* verò illius discipulus cum eodem sentiens Solem aureum globum appellauit. *Lege Pier. Val. lib. 44.* Mitras, siue Mitras dicebatur Persis Sol, quem in antro colabant; cuius simulacrum fingeatur Iconis vultu, habita Persico cum: trara ambabus manibus reluctantis bouis cornua retentare, quo significabatur, lumen ab eo Lunam accipere. *Lege Gyrard. syntagm. 7.* Apollo dictus. *Vid. fustici.* de quo hæc *Sic. 2. Theb.* Seu te roseum Titana vocari Genitis Achemeniz ritu, seu præstat Ossiri Frugiferum, seu Persei sub rupibus antro Indigenata sequi torquentem cornua Meherai. *Vid. inferius in synon.* Hyperionis filium fuisse fixere poætæ, vt e *synonym.* patet, qui vnus fuit e Titanibus, vnde &c.

Titan quoque sæpius vocatur: Clarumque Titan diuidens orbi diem. *Seneca Med.* Terrarum, superumque parens. *idem in Thyest.* Quo terrarum, superumque parens: Cuius ad ortus notis opacæ Decus omne fugit, quo vertis iter: quod calore suo in terris cuncta generet; in Cæli orbibus Stellis lumen ministrat, easque apparere faciat: Altrorum dominus. *idem in Troad.* Qui cursu properat secula voluere. *ibidem.* Dux altrorum secula ducens. *idem in Thyest.* Qui dat æstatis, brumæque notas. *ibidem.* Patribus, sapientissime pro Sole. *Vid. fustici.* Phœbus oriens medius, cætenque, nempe Sol nascent, meridies, Sol occidens. *Ou d. 1. met.* Phœbæ flammæ. *ibidem.* *Vid. Phœbus.* Apollo: Lunæ frater. *ibidem.* Lunæ fratris habere. *ibidem.* Temporum, anni, sæculorum dimensor.

Qui iam egreditur cæcilius equis Titan summum pro-

prospicit Ocean. *Sen. in Herc. fur.* olim veteres ereabant Solem solum in Oceano ceruleo suos equos laudare, quibus lotis ex altissimis montibus lavatur oriri; vel ex ipso mari (locorum habita constitutionis ratione) ut: Tardusque Eoo Phœbus effulsit mari Retinere merum iussus oceano iubar. *ibidem.* Exigua nubes sordido cretens globo Nitidum cadentis inquit Phœbi iubar. *idem in Agam.* nam nubibus conspersus Sol occidens ventorum, & pluviæ prognosticon est.

Deus à Stoicis creditus fuit Sol, quemadmodum & Luna, & cetera sidera, & sic à Seneca in *Med.* denominantur, & in *Thyest.* Legematur Farnabij. Nitro Solis: Et Solis præclara luce nitorem. *Lucean. 2. Phœr.* Fax mascula. *Nann.* Lumina clarissima Solis: Facies potentia Solis. *Virg. 1. Georg.* Solis plaga, radij, radij, orbita; ex *Virgilius, alijsq.*

Hyperione natus. *Ovid. 4. met.* Hyperionis ardor, figur. pater pro filio fimitur: Ignis Phœbei. *Ovid. 5. met.* Phœbea lampas. *Virg. 4. AEn.* Astræ Titania. *idem 6. Lunam,* & Solem intelligit: Hyperionides Rex. *Hem. Deus, Pind.* Aurea lux præcipitatur aquis: Sidera qui temperat omnia luce. *Ovid. 4. met.*

Lapis igneus. *Euprid.* Ætherei ignis imago: Ignis discus. *Schyl.* Cæli spirabile lumen. *Virg. 3. AEn.* Qui terrarum flammis opera omnia lustras. *idem 4. AEn.* Ignis arbiter. *Nann.* Iubar radijs insigne coruscis. *Ovid. 1. met.* O lux inimicis publica mundi. *idem 3. Radijs frontem vallatus acutis.* *idem epist.* 4. Genitor Phætonis. *idem 4. met.* Vid. *Phætonem, & lib. 2. met.* Pater Phætonis. *Mart. 5. 9. Rosea Sol lampade.* *Luceat.*

Nitidus Deus. *Ovid. 3. fast.* Sol rerum dator, & numerosi temporis author. *Pont.* Solis fulgens orbis. *Alam.* 1. Regit qui lumina terræ. *Ovid. 5. met.* Ignis diurni. *idem 7. met.* Lucis almus rector. *Sen.* Coruscum lucis ætherei iubar. *idem in Hipp.* Sidereus Deus (pro Sole) Martis alumna dies, roseum quo lampada primum, Magnaque Sideris vidimus ora Dei. *Mart. 12.* Quod sit aus radijs frontem Vallatus acutis. *Epist. 4. Ovid.* Phœdræ zetus.

Cœlestis iubar. *Claud. 1. de rapt.* Ignipedum frenator equorum. *Stat. 1. Theb.* Hyperion radijs cinctus. *Ovid. 1. fast.* Gemmeæ purpureis cum iuga demet equis. *idem 2. fast.* Purpureo rapidum qui vehit ante diem. *idem 3. fast.* Pater Heliadum: At pater Heliadum radios ubi cinxerit vndis, & Cinget, &c. *idem 6. fast.* Vid. *Heliades.* Author lucis. *idem 4. met.* Et radijs circumdata Solis imago. *idem in Him.* nitidissima Solis imago. *idem 14. met.* Cœli iucundum lumen. *Virg. 6. AEn.* Lætissimus signifer orner, quod per Zodiaci signa permeat. *Claud. 1. de rapt.* Phœbi rota: Altera cum volucris Phœbi rota torqueat annum. *Stat. 5. silv. 1.* Phœbi orbis. *Ovid. 1. de rem.* Sidus: Decimum premeretur sidere signum. *idem 9. met.*

Oerpal lampas. *Stat. 5. 4.* nam ab Oera aiebant Phœbum surgere: Lux Solis nitidi: Phœbi radij, lumen, iubar, &c. Phœbeus fulgor, lu-

men, lux, splendor (suo tamen quodque genere) Hyperionis frons. *Anger.* Hyperionis axis. *Arcif.* Qui longum metior annunt. *Ovid. 4. met.* Mundi oculus. *ibidem.* Ætherium fidus, antononiæ. *idem 1. met.* Phœbeum fidus. *Pont.* Eoum lumen. *idem:* quod ab oriente nasci ducatur, vel ab Aurora, quæ eos dicitur, ducatur.

Fax Phœbea. *Sen. in Hipp.* Cœli decus, qui alterna curru spatia flammifero ambiens Illustre legis exeris terris caput. *idem in Herc. fur.* Tuque ante omnes, qui per terras, tractusque maris Fundis radios, noctemque fugas ore decoro. *ibidem.* Quid ille rebus lumen infundens suum? *idem in Hipp.* Radiatus Titan sidereum caput. *ibidem.* Inq; ò sereni maximum mundi decus Biffena curru signa, qui vario regis. *idem in Oedip.* Quæ propos Hyperionis meatu Summis oceani vides in vndis, Stridoremque rotæ cadentis audis. *Stat. 2. silv. 7.* Gentis Achemeniz nomen, id est Periarum. *V. sup. in Hipp.*

Soli olim litabatur equus. *Vid. sup. Sacrificia veterum:* quod facile acciderit, quod Sol, siue Phœbus, ut ceteri quoque Dij inter homines fuere in aurigade fuerit excellens, vnde canit *Ovid.* Voluctum moderator equorum; veluti in moderando Iupiter, in nauigando Neptunus, Mars in bellando, in negotiando Mercurius. Potrò à nonnullis, ut scribit *Macrobius.* Hercules æstimatur, habitusque fuit Sol ob duodecim, quæ lustrat Zodiaci signa, veturi duodecim fuere labores Hercules. Eidem Soli apud Græcos (ut inquit *Phylarcus* apud *Athenæum*) cum res diuina fieret mel libabatur non vinum altaribus infundendo; quoniam oportebat id nomen, quod omnia regit, & continet, mundumq; perpetuo circumvoluit alienissimum esse ab ebrietate, ut *sup.* Soli Loton sacrum fuisse autumabant Magi apud Persas, quod hæc arbor aquatica ante Solis ortum implicata habet folia, quæ quidem sensim exstinguantur, aperiturque ubi magis Solis iubar extollitur, maxime verò panduntur in meridie piterumque circa vesperam contrahit, & complicitur incipiunt; ex *Pier. Val. lib. 44.* Eidem sacra Heliotropion herba, de qua *V. suo loco.*

A Solis ortu, usque ad occasum. Poeticæ descriptiones Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus, usque Auroram & Gangem — *Imen. 10.*

Epith. Ardens, rapidus, aurus, coruscus, igneus, flammiger, occidens, annuus, æthereus, ignifer, æstiuus, purus, pulcher, tepidus, radiatus, ignicomus, ignicomus, auricomus, candidus, feruidus, rutilans, rutilus, splendens, vigil, præclarus, vagus, flammæus, almus, laudandus, tepens, nitidissimus.

Sol in signis Zodiaci. *V. Zodiacus.*

Solis equi, currus.

V. Equi Solis, Currus.

Solstitium. *V. inferius.*

SOLLICITVS, &

SOLLICITVDO, nis.

Anxius: Edax. *Hec. 2. ed. 11.* Ager animus. *Sen. in Oedip.* Ager pondere curatur. *Stat. 4. Theb.* Inquietus. *ibidem.* Mens sollicita. *Ovid. 3. ruff. 8.*

Cura.

Curarum plenus: Cui lacerant tristes præcordia: Ingenti curarum mole grauatus: Qui magnis curarum fluctuat undis: Sollicita In vanas torquens sua pectora curas: Anxia corda gerens: Ingentes curas in pectore versans: Quiculis torquetur edacibus. Curam sub corde premens.

Anxietas, tis: Cura, & curæ: Sollicitæ curæ: Solliciti animi: Sollicita mens: Curarum laquei. *Luc.* Curarum fluctus; æstus. *Virg.* 8. *Æn.* Cura non leuis. *Hor.* 1. *od.* 14. Anxietas res. *Anguelli.* Anxia verba. *Pantani.* pectora, mens. Irrequieta pectora.

SOLITVDO, is.

Eremus, g. f. Loca sola: Sparfas per loca sola casas. *Ouid.* Desertum gramen. *Virg.* 12. *Æn.* Deserta loca, & taciturna. *Prop.* 1. 18. Ignota sola relicta loco. *Ouid.* 3. *de art.* Antrum solum, *idem* 3. *met.* Solis errabat in agris. *idem* 2. *de art.* idest solitarius: Solorum nemorum iuga: Iuga longa petebat solorum nemorum. *Virg.* 11. *Æneid.* Secessus: Rursum in secessu longo sub rupe cauta. *idem* 3. *Æn.* Secretæ flux. *Tib.* litus amœni recessus. *Iuuen.* *sat.* 3.

Vitam in siluis inter deserta lerarum Lustra, domoque traho. *Virg.* 3. *Æn.* Inhospita tellus, terræ; *ex od.* Deserta terra. *idem* 4. *Æneid.* Montes soli: Et solis exegi montibus æuum. *idem* 11. Inter horrentia lustra. *idem* 1. Sola saxa. *Prop.* 1. Deserta. *idem* 1. 8. Remotum gramen. *Hor.* 2. *od.* 3. Separata iuga. *idem* 2. *od.* 19.

Detur remotus aliquis in regnis locus. *Sen. in Med.* Desertæ latebræ. *idem.* Secreta nemora. *idem.* Sola arua: Quicquid solis pascitur aruis. *idem* in *Hipp.* Hunc in nullo collis hærentem lugi, Et aspera agili saxa calcantem pede Sequi per alta nemora, per montes placet. *idem.* Ricusque melius vita, quæ prisce colat, quàm quæ relictiis mœnibus siluas amat. *idem* *vers.* 481. Locus liber ab omni arbitrio. *idem.* Desertus ager. *Ouid.* 3. *met.* Ignotis errare locis, ignota videre flumina Gaudebat. *idem* 4. *met.*

Ignotæ flux. *Prop.* 1. 17. Hæc certè deserta loca, & taciturna querenti, Et vacuum Zephyri possidet aura nemus. *ibid.* 18. Oræ desertæ. *Ouid.* 5. *trist.* 8. Hinc

SOLITARIVS.

Monachus. V. fin loca. Qui nemoris alti densa metatur loca. *Sen. in Hipp.* vbi multa de illo, qui solitariam in siluis debebat vitam venationi addictus: Qui rure vacuo potitur, & aperto æthere Innocuus errat. *idem.* Qui fluminum ripas colit, & antra, Cui excussa siluis poma compescunt famem, Et fraga paruis vultu dumeris cibos facies ministrant. *idem.* Cui dant antra natiuas domos. *idem.*

SOLITVS, a, um.

Confectus: Suetus: Assuetus: Prior: Pristinus, a, um. De more, vt mos est: Vt solitum.

SOLIMVS, V. Sedes.

SOLON, is.

Salaminius fuit genere, vniique è septem sapientibus tempore Cræsi floruit post Homerum scilicet trecentis annis. Author fuit legum

Atheniensibus, Draconis prius abrogatis, quod seueræ nimium sibi viderentur, annum ordinauit, ac menses. Pisistrati tyrannide fugiens profectioes in terras diuersas multas suscepit, vt in Ægyptum, vbi à Sacerdote quodam obiectum illi fuit Græcos semper esse pueros, nec quemquam è Græcia senem, quemadmodum *Plato, & Isidorus in Parametris* retulerunt: Inde ad Lydiam ad Cræsum, & ad Ciliciam postea profectus: vbi Solos urbem condidisse creditur: postremò in Cyprum reuersus ibi annum agens 80. mortuus est, eius epitaphium recitatur à *Cicerone* 1. *Tuscul.* Vide *Laert. Diog.* de Solone agentem, qui eius dicta, præceptaque exponit.

Cecropius legisser: Salaminius sapiens, sophus: Solonis præcepta, leges: Legisser Cyprus, quò d Salamini in Cypro natus fuisse: Septem sapientum fama, cui palmam dedit. *Auson.* in *Ludia Sept.* Floruit vbi Olym. 46. Tarquinio Prisco Romæ regnante, & apud Hebræos Sadechia Anno O. C. 4506. secundum *Eusebii chronicon.*

Pisistrati æmulus, à quo licet esset propinquitate coniunctus, abscissit, eius deuitans tyrannidem Cræso familiaris, amicus, &c. Lege apud *Herodotum* Cræsi, Solonisque historiam lib. 1. de hoc etiam lege *Plutarchum* in eius vita.

Ephel. Iustus, Articus, Atticus, legisser:

SOLSTITIVM, ij.

Quasi Solis statio, nempe cùm à Zodiaco, nec inferioris hiberno temore, nec superius æstiuo præteregraditur Sol: duo sunt Solstitia, Æstiuum 8. Kal. Iulij; et Hibernum 8. Kal. Ianuarij: sed in hoc consule *Astronomus.* Solstitij æstiuum hieroglyphicum apes sunt apud Ægyptios, quod ex denunciant eo quippe tempore quasi seras quasdam celebrantes, quiescentesque. Solstitium hibernum duo polypi vinculis coerciti, & progredientes significabant, vt ex *Horatio* asseuerat. *Pier.* *Val.* lib. 27. quem adi, & lib. 35. Solstitiales verò mundi partes appellauerunt dexteræ Ægyptij, æstiuas scilicet: Brumales verò sinistras, æste *Empedocle,* vt ait *idem Pier.* lib. 3. Sed ad nostra.

Meta Solis: Stationes Solis: Statio Phœbi: Senie Solstitio cùm medias dies, & noctem Breuibus præcipiat rotis. *Sen. in Hipp.* Efficit angustus nec mihi bruma dies. *Ouid.* 5. *trist.* 11. Breuiiores Soles, solstitium hibernum: Longiores Soles Æstiuum: Circulus, orbis solstitialis: Solstitiale tempus, horæ solstitiales, dies: Solis moræ. *Ouid.* 3. *fast.*

Ephel. Humidum.

SOLVS, a, um.

Vnus: Vnicus: Destitutus socijs: Vacuus comitatu: Inops conitum. *Stat.* 4. *Theb.* Desertus, derelictus: relictus.

SOLYMÆ. Vid. Hierosolyma.

SOMNIVM, ij.

Imaginatio est in somno, variè scilicet in cerebro discurrentibus spiritibus, qui sunt cogitationum instrumenta, & efficiunt simulacra. Horum alia sunt naturalia, alia facilia, alia vana, ita

seu Physica vulgaria illa nimirum, & communia, de quibus *Claud.* ludicibus litres, aurigæ, somnia currus: alia præsentia non tantum diuina, pingentia quibusdam quasi allegorijs futuris euentus; alia sunt diuina, alia denique diabolica per suecubos, incubosque Lares efflata. Nocturna siquidem somnia referunt diurna negotia ad phantasiam, vnde ille: Somnia nam curas referunt nocturna diurnas: & *Sen. in Off.* Quæcumque mentis agitat infestus vigor Ea per quietem facit, & arcanus refert, Veloxque sensus. Id ex cerebri debilitate nonnulli putant euenire. Somnia verò, quæ sub matutino tempore discussis vaporibus, atque humoribus defæctis, somniantur, certiora apparere nonnulli autumant: sed visus (inquit *Cic.*) nulla est adhibenda fides; ipsi enim sæpe decipiuntur præsertim femine. Aristagis somnium, cum ex Asia vtero vitem oriri, vidit, vniuersam Asiam inuicem palmitibus de eius nepote Cyro euentu adeo felici comprobatur postmodum est, vt refert *Plur. lib. 53.* quod quidem alterum antea visum somnium comprobatur, cum eandem Asiam miculantem imaginatus est, quæ regum urbem cum vniuersa Asia inundaret; quod in Cyri eiusdem felici silio incremento cognitum est. In sacris quoque nonnulla vera somnia recententur: sed non huius sunt loci omnia referre. Somnia, quæ vera erant, cornua esse dicebantur, vt testantur in *syn. g. Gyrad. V. Somnus inferius.* Somnia veros imitantia casus. *Ouid. 11. mer.* Somnia v'erò apud Somnum habitare finguntur ab eodem. *ibid.* Somnia, quæ veras equant imitamine formas. *ibidem.* Somnus, pro Somnio: simili redeat sub imagine somnus. *idem g. mer.*

In Somnis: Somnia, orum: Nocturnis te ego somnijs læncaptum teneo. *Hor. 4. ad. 1. vbi Lambinus ait, homines ferè somniari solere ea, in quibus die fuerint vehementer occupati: quod etiam expresse Lucr. lib. 4. In somnis eadem perieruntque videtur obire: Ipsi sibi somnia fingunt. Virg. in æd.*

Imago somni: Vtile sit, laustumque precor, quod imagine somni Vidimus. *Ouid. 3. fast. 1.* Aut vbi decipior melioris imagine somni. *Ouid. 1. Pont. 2.* Imago falsa per somnos. *idem ad Linum.* Imago turbida. *Virg. 4. Æn.* Imago turbida noctis. *Stat. 2. Theb.* tacite quid vultu sibi noctis imago? *Ouid. 9. mer.* Nocturnæ imagines: Nocturnis fallit imaginibus. *Tib. 3. 4.* Imago vani risus: Vani tremor imagine visus. *Luc. 3. Phars.* Vana imago. *Hor. 3. 27.* An vitijs carentem ludit imago Vana quæ porta ficiens eburna. *Leg. Homer. ad. 5.* quem imitatur *Virg. in 6. Æn.*

Simulacrum, vulgò Fantasma: Multa modis simulacra vider volucantia miris. *Virg. 1. Æn.* Simulacra noctis. *Ouid. epist. 13.* Phantasmatis, Græcè: Per somnum variis imago Visa mihi est *idem. 5. Æn.* Simulacra: inania somni. *Ouid. 3. fast.* Signa: Summet in vidua tristitia fixa domo. *Idem 1. fast.* Vmbra: Fac vcnias oculis vmbra benigna meis. *Propert. 4.* Corporis vmbra. *Ouid. 3. Pont. 3.* Plutonis minister. *Enrip. in Hec.*

Visum: Dum sua visa refert. *Ouid. 3. fast.* Infomnium; infomnia falsa. *Virg. 4. Æn.* Omniaque arcana nocte petita mouent. *Ouid. epist. 9.* Mendax somnus. *Tib. 3. 4.* Vani timores noctis. *ibidem.* Vane species noctis. *Hor.* Qua veris facilis datur exiens vmbis, idest somnijs veris, &c. *Virg. 6. Æn.*

Sopor, fig. Dum tibi quæ vidi refero, seu corporis vmbra est, Seu veri species, seu fuit ille sopor. *Ouid. 3. Pont. 3.* Ludibria falsa veri soporis. *Corn. Gall.* Noctis horrendæ sopor. *Sen. in Troad.* Omnia, quæ sensu voluntur voca diurno Tempore nocturno reddit amica quies. *Claud.* Cum fessos ferus sopor alligat artus Adspicio. *Val. Flacc. 1. Arg.*

Castæ narratur somnia Vestæ. *Prop. 2. 19.* Prisci enim somnia diligenter obseruabant, vt *Cic. 6. Val.* testantur; & in Deorum templis incubabant, vt inde responsa acciperent. *Leg. Bernad.* in *Prop.* Locum: Somnia versat anus. *idem Prop. 2. 14.* idest interpretatur. Somnij species. *Non.*

Tum immundo somnia visu Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum. *Hor. 1. sat. 5.* est nocturnæ pollutionis descriptio: Exoniogromon à Græcis dicitur nocturna seminis eruptio. *Leg. Lamb. loco Horatij citato.*

Variorum somniorum nomina lege apud *Ouid. 11. mer.* quorum hæc præcipua: Morphæus. *V. Iuv. luo:* Icelus, quod ferarum sumat aspectus: Phobor, quod sub ipsodem figuris dormientes terret. Phantafus; quod rerum inanimatarum representet imagines.

Epith. Nocturnum, vanum, nigrum, sollicitum, Pythæorum, celeste, deium, cæcum, pallidum, stultum, demens, mutum, inane, merum, imitans veros casus, illudens vanos sensus, sopitos deludens sensus, agitans mentes, imitans varias formas, temerarium, ferum, mendax, aureum, aligerum, veros imitancia casus Somnia. Varias imitancia formas. *Ouid.* Obstantia.

SOMNVS.

Quem Deum prisci existimauere, cui & præsidem statuebant Mercurium, cui linguis victimarum prisci adolebant somnum capere super libato vino, vt docet *Pier. Val. lib. 33.* eò quod sua virga somnum mortalibus ad arbitrium inferre, & adimere credebatur. In eius honorem hymnum composuit *Orpheus:* Somne Deum Rex, cunctorumque, hominumque cadentium Cunctorum & tellus quæcumque animalia nutrit. Noctis solum dicere, teste *Hesiodo in Theog.* Mortis frater etiam habitus, *idem teste,* vt in 14. dixit *Ilade Hom.* Virginitas autem eidem consanguineum appellatur, eiusdem imaginem dixit *Ovidius:* sed hæc infra in *synon.* Olim pingebatur liquidum somnum è cornu super dormientes effundere, vnde elocutio; sopor irrigat artus. Alatus fingebatur, suffcis scilicet alis, sicut habuisse res, *Morpheum, Icelon.* (quem mortales Phoborota nominat) Phantafon. Vide *Ouid. lib. 11. mer.* in quo multa de somno: Cui ab *Homer.* sedes in Lemno tribuitur: Ianonem enim inducit, in Lemnum protectam

Imago

fomno occurriffe; ab *Ouidio* tamen eadem lib. v. 192. apud *Cimmerios* *Scythiz* populos domus assignatur, quam etiam *luculentissimè* describit *idem* à *Pausania* veniò in *Corinthiacis* illi domus datur apud *Syceronis*, quem *Leonem* sopientem pingebant. Fuit & apud *Troezenios* *Ardali* vetus ara, super qua *Musis*, & *Somno* Deo rem diuinam faciebant: si plura de fomno desideras, lege *Gyrald. Synagm. 9.* nos ad *Synonyma*.

Laborum portus. *Critias in eleg.* apud *Athenarum* lib. 10. Comes dulcis vini. *Nonn.* Laborum propulfor. *Id.* Calaber. *Somnulus*, diminut. cuius etiam alterum diminut. *Somniculus* apud *Nemigrophos*, vel *somniculus*. *Quies* rectum. *Ouid.* 11. met.

Sopor: Soporis vis. *Ouid.* 11. met. Munera somni. *Ouid.* 3. fast. Ocia somni. *Strat.* 3. *Thib.* Potentia somni. *Val. Flacc.* 4. Aula soporiferi somni. *Ouid.* 11. met.

Quies alta, idest profunda. *idem.* *Quies* languida preffit nocte oculos: *Vix* primos inopina quies, lassauerat artus. *Virg.* 5. *Æn.* Prima quies, *idem* 2. *Æn.* Primo fomno: *Quictis* cura. *Ouid.* 3. met. Publica requies cutarum. *idem* 3. *Pont.* 3. Nocturna quies. *Sen.* Requies animi. *idem* in *Here. fur.* Ignota tandem venit afflictæ quies, *Breusque* icellis *somnus* obrepit genis. *idem* in *Troad.* Scutpor mentis attonitæ. *idem.* Dum me iucundis lapsum sopor impulit alis. *Prop.* 1. 3. Grata soporiferi carpebant munera somni. *Hera.*

Medicina publica curæ. *Ouid.* 1. *Pont.* 2. Frateri simillimus *Letho*. *Val. Flacc.* 8. Gelidæ mortis amica. *Ouid.* 2. *eleg.* 9. Grata laboratæ vitæ obliuia. *Strat.* 1. *Thib.* Eufaque erant toto languida membra toro. *Ouid.* 3. *Pont.* 3. Curarum domitor *somnus*. *Sen.* in *Agam.* Domitor laborum. *idem* in *Here. fur.* Pars humanæ melior vitæ. *Pasithæa* amassus.

Volucer genus matris *Astræ*: quod à *Iustitia* mortalibus concessum *somnus* existimant ad releuandos animos à diurnis curis: Frater languidus duræ mortis: Veris miscens saltu, futuri certus, & *idem* *Pessimus* author *Pater* ò rerum portus vitæ, *Lucis* requies, *Noctisque* comes, &c. *idem.* Lege notas *Farnaby* in *Sen. Here. fur.* *Noctis*, *Erebi*que filius.

Somnus indulgens reparare animum; ex *Strat.* lib. 1. *Thib.* Fuscis *Deus* alis: quod ipse, & *Mors* soror alati singuntur, vt potè qui celeriter, & inopinatò veniant: *Nutricius*, & alius *somnus*; quod instar cibi alar, saginereque *somnus*: hinc *nox* alina eadem de causâ dicitur à *Sen.* in *Troad.* *Somme* potens *superum*, cunctorum *Rex* animantium. *Orph.*

Morphei pater. *Ouid.* 11. met. Alij *Morpheum* somni ministrum faciunt, vt potè qui iussu domini quosunque vultus hominum flagit, verba ipsa, mores item, & gestâ imitando. Hinc *Ouid.* lib. 4. Excitat artificem, simulatoremque fingit *Morphea*, &c. *Con* sanguineus lethi sopor. *Virg.* *Somme* quies rerum, placidissime *somne* *Deorum* *Pax* animi, &c. *Ouid.* 11. met. *Vile* soporiferam somni velociter aulam. *idem.*

Rex, ab eodem appellatur. *Vid.* ibi plura de *somno*.

Papauer, pro *somno* sumi potest, cum *somnum* inducere dicatur: hinc ante fores palatij *somni* *papauera* florere dicuntur ab eodem *Ouid.* *idem.* *Plumex*, *vinicolor*, pullo velamine reclus, *Quo* cubat ipse *Deus*. *idem.* Toram membra quiescunt. *Iuuen.* sat. 13. *Torpor*, pro *somno*: *Preme* deuictum torpore graui *Sopor* in domitos alliget artus, *Sen.* in *Here. fur.* *Pax* animi. *Ouid.* 11. met.

Veternus siue *veternum* est *summa* *somni* grauitas, & inter morbos recensetur. *V.* *Marborem* generat. *Lethargus* mali *somni* species. *V.* *idem.* *nurus* grauitate *sopor*, *Ouid.* 1. 15. met.

Epith. *Lethus*, iucundus, dulcis, mollis, saluber, impaetatus, marutinus, volucer, leuis, saporifer, pinguis, facilis, segnis, ignauus, placidus, iners, tener, irriguus, niger, languidus, &c. suauis, tacitus, portans tristitia, improbus.

Somnos abrumperet, ducere, exligere, pellere, vincere, carpere, dare, inuitare, coniungere, trahere, capere.

Epith. *Placidus*, *furculus*, *Endymioneus*: *Somno* declinare lumina, domare lumina, deuincit, tergescere, tabescere, pinguescere, recubare, torpere, excita *somno* lumina. Hinc

SOMNICULOSVS.

Qui *somnum* cupit, qui pleno *somnis* est: *Somnolentus*: *Dormiens*, *dormitans*, p. p. *Cubans*, *recubans*: *Somno* grauis. *Ouid.* 1. met. *torpens*, *languens*, *grauatus*, *sepultus*, *sopitus*, *deuinctus* lumina: *Corpora* fessâ *sopore*. *Virg.* 4. *Æn.* *victa*: *Stratus* humo cubat: *Somnos* *carpeas* molles; *Virg.* 3. *Georg.* *Languidus* dulci *sopore*. *Hor.* *Requiescens*: *laccas*: *Corpora* *somnis* habet: *Plenus* *soporis*, *sopore*: *Molli* *languore* *solutus*. *Ouid.* 11. met. *Membra* *somno* fessâ. *Claud.* *Indulgens* *somno*: *Cui* *sopor* fessos completitur artus; ex *Virg.* *somno* *victus*.

SOMIPES, is. *V.* *Equus*.

SOMITVS, us.

Sonus, 1: *Sonor*, is: *Magno* *veluti* cum *flamma* *sonoræ*: *Virgea* suggeritur *costis* *vidantis* *aheni*. *Virg.* 7. *Æn.* interpretantur pro *sono* vehementiore: *Stridor*: *Canor*: *Fragor*: *Clamor*. *V.* *suu loco*. *Clangor* *veluti* *rubarum*. *Virg.* 11. *Æn.* *V. Tuba*. *Pulsus* *lyræ*: *Lætæ* *lyræ* *pulsu*, *nitida* quoque *lætæ* *palestra*. *Ouid.* 5. *fast.* *V. Lyræ*. *Affensus* *raucus*: *Atræaque* *affensu* *conspiciant* *cornua* *rauco*. *Virg.* 7. *Æneid.* *Tinnitus*, *us*: *Nolarum* *sunt*: *Ducit*, & ad numerum *crura*, *manusque* *mouet*. *Poet.* *Tumultus*, *us*: *Cælum* *tonat* *omne* *tumultu*: *Murmur*. *Vid.* *suu loco*.

Testarum *crepitus*, apud *Iuuen.* sat. 11. v. 170. *sunt* *quædam* *crotala* *et testis*, seu *conchyliis*, *quibus* in *India* *foemina* in *saltationibus* *vduntur*. *Qui* *mos* ad *Hispanos* etiam *venit*, qui *inter* *saltandum* *ad echinæ* *sonitum* *manibus* *percutiunt*; *et* *buxo* *potidimum* *factas* *percutiunt*; *et* *ad alios* *Italiz* *populos*, & *vulgo* *dicuntur* *Cassagule*, & *antequam* *hæ* *herent* *resili*, *digitis*, seu *digitorum* (*pollicis* scilicet & *indicis*)

eis) crepitum fontem quandam edebant. Lege
Iun. Scholiasta hoc in loco.

Epith. Imbellis, aures, boans, tremulus, tumultuosus, æreus sonitus.

Epith. Querulus, nauticus, lepidus, vocalis, flexanimus, penetrabilis, argutus, stridulus sonus, terribilis, tenuis.

SONORVS, a um.

Canorus: Liquidus. *Hor. l. 1. ed. 12. 4.* Cui liquidum pater Vocem cuius cithara dedit: idest sonoram, & flexibilem, vt liquida solent esse: vox pura, clara: Suavis: Suauiloquus: Dulciloquus: Mellitulus: Resonus: Resono nemora aua cantu. *Pont.* Sonans, resonans: Multifonus: Hyinnifons. *Mant.*

SOPHISMA, tis.

Fallax conclusinacula est: Contorta, & aculeata sophismata. *Cic.* Argumenta inania: Quæstio falsa: Aculei falsi sermonis: Sophismatis iacula, spicula, aculei, &c. Hinc

SOPHISTA.

Qui huiusmodi vitur conclusinaculis, quamvis olem sumeret pro viro sapiente, qui publice sapientiam proficeretur: Sophistæ; es. *idem.* Græculus, *Suer.* Antisophistes, æ. *Quint.* Antisophista. *Suer.* Vanus philosophus: Logica laquei, & cæca sophismata soluis. *Pamph.* Sinuosa argumenta.

SOPHOCLES.

Poeta tragicus, qui quondam Apollinis oraculo sapiens, quemadmodum Euripides, & Socrates pronuntiatus fuit, quem diuinum poetam appellat *Cicero*. Aequalis fuit Euripidi, & Periclei, cuius etiam quandoque collega fuit in prætura: Natus Olympiade 73. ante Socratem annis 17. fabulas scripsit 130. quarum tamen septem tantum extant hodie: Ajax flagellifer; Electra; Oedipus tyrannus; Antigone; Oedipus Coloneus, quam in ea ætate conscripsit, qua propter senium desipere videbatur, licet à filio eodem tempore multa pateretur ob malè curatam rem familiarem; omnium tamen anted scriptorum operum illud cultissimum existimatum fuit; Trachinæ; Philoctetes: in quibus fabulis multa inuenit: prius enim tribus auctoribus vsus est, & adiecto, qui vocatur Tricagonistæ, hoc est tertiarum, & vltimorum partium histrio; choros quindecim iuuenum (cùm duodecim tantum anted essent) instituit. Præter Tragicas, etiam Elegias, Pæanisque & alia Heroico versus, quo nuntium dabatur, conscripsit. Filios habuit Iophonem, Lædhemem, Aristonem, Stephanum, Meneclæonem & Voluptati nimium deditus, mancipiumque foeminarum, & adolescentium amoris fuit, etiam in senectute graui, vt patet qui Theodoridem scortum senex amauit, & sub ipso vitæ exitu Archippam, cùm verò præ feno Veneris Impotens esset factus, dicebat se liberatum ab importuno domino, vt testatur *Arbanius lib. 11. & Cicero lib. de senect.* Impotens adeo fuit, vt in ætate florenti, qua pueri solent esse verecundiores, post nauale ad Salamina prælium circa trophæum cum Iyra saltauerit nudus, & nactus quod aliis quidem fecit. De hoc lege multa apud *Arbani*, Mortuus

est post Euripiden, quo styli gravitate fuit superior, annis lex ex insperato gaudio, accepto de victoria nuncio cùm annum ageret quintum, & nonagesimum, vt *Plin. & Val.* testantur. *Lucianus* autem grano vix stragulatam cum prodidit.

Actus Tragicus, licet de Euripide possit intelligi. Sophocles cothurnus: Soli Sophocleo tua carmina digna cothurno. *Virg. 8. eclog.* Nula Sophocleo venit iactura cothurno. *Quint. l. eleg. 15.* quod eius scripta duratura: Varro Sophocleo non inficiande cothurno. *Mart. 5. 31.* Sophoclei cothurni. *idem 3. 20.* An in cothurnis horridus sophocles? Periclis collega, socius, amicus: Musa Sophoclea.

SORACTE.

Mons in Etruria apud Faliscos, non apud Sabinos, vt *Lambinus* ait, si verus Tiberis Etrusco à Sabinis separatus diuisio vera est, à ceteris quidem montibus seicunctissimus, non procul à Veio. Quod autem *Seruius in 11. Æn.* interpretatur Soractem, inquit montem esse Hirpinorum in via Flaminia collocatum, Hirporum potius dicerem: Hirpini enim populi à Cosmographe inter Sabinos, & Samnites collocantur: nam vt *Plinius* ait *lib. 7. cap. 2.* Haud procul urbe Roma in Faliscorum agro familiaris sunt, quæ vocantur Hirpi, quæ sacrificio annuo, quod fit ad montem Soractem Apollini (qui facer erat mons) super ambustam ligni fructum ambulantes non adurantur, & ob id perpetuo Senatus consulto militiæ, omniumque aliorum munerum vacationem habent. Fabulam verò *idem Seruius* narrat: in hoc autem monte, inquit, cùm aliquando Diti patri sacrum persoluerant (nam Manibus consecratus est) subieci venientes lupi extra rapuerunt, quos cùm diu sequerentur, delati sunt ad quandam speluncam haliicum e se perferunt enitentiæ adeo, vt iuxta stantes necaret; exinde orta est pestilentia, quia fuerant lupos secuti, de qua responsum est posse eam sedari, si lupos iunctarent, idest rapto viuerent, quod posteaquam factum est dicti sunt ipsi populi Hirpi Sorani; nam Lupi Sabinorum lingua Hirpi vocantur, Sorani verò à Dite, nam Ditis pater Soranus vocatur: hæc *illo*. Hinc fortasse aduenit, vt mōs haud procul à Faliscis dicat ur Soranus; unde Sorani seles in mores insectissimi appellantur. Apollini facer mons olim, nunc D. Siluestro, in quo aliquandiu viuens latuit: in cuius vertice tria sunt cenobia ab Eremitis inhabitata; ad cuius radices ad orientem Feroniz lucus oppidum est ab ipso monte nunc nomen habens, vulgo *Sant'Oristo*, V. *Feronia*.

Summe Deum sancti custos Soractis Apollo. *Virg. 11. Æn.* Vide vt alta stet hiue candidum Soracte. *Hor. l. 1. ed. 9.* Hirpiæ, familiaris olim montem inhabitantes: Faliscorum mons. *Caton*, vt quidam existimant: Soractis culmina, vertex, &c. Sacer Apollini mons; ex *Virgilio*, & *Silvio*. Lege *Disertum Ital.* lib. 5. v.

Ad Soractem Varro scripsit esse fontem, quatuor pedum latitudini, qui Sole oriente ierunt similis exuadat aquæ, quæque aues gustauerint

uerint iuxta mortuas iacere. *Plin. lib. 31. cap. 2.*

SORDES, ium.

Immunditiæ: Quisquiliæ; *Quis proprie reiectamenta caducorum foliorum: Fex, eis: & fæces, fæcium, vel fæcum: Res Immundæ: Immunda, orum: Pedor, is, est illuuiæ, & squalor in homine, & animali collecta ex continua quiete, & alijs cauissidictus à foribus puerilis ætatis: situm exponit Valla lib. 6. cap. 25. Longiusque in carcere pedor. Lucan. Barba pedore horrida. Cic. Pedore obfusus. Sen. idest sordidus: Squallor. Vid. *sub loco.* Illuuiæ, ei: Spurcitia, & spurcitia, arum: Res putræ, spurcæ, tabificæ: Situs: V. *sub loco.* Fæditas. Vid. *Immundus, & Immunditia.* Scobs, scobis: est quiddam ramentorum, & ferræ deciduum, vulgo *Sergatura, mure lomatuta, verri potest. Iuuen. sat. 14.* Hinc*

SORDIDVS.

Squalidus: Spurcus: Obfæsus: Fædus, fædatus: Conspurcatus: Contaminatus: Contemneratus: Pollutus: Plenus sordibus, atque situ: Squalidus heu villi sorde poeta iacet: Squalentique situ, spurcæque in sorde iaceret: Sputum, &c. V. Excrementa. V. Immundus.

Epith. Fædæ, olentes, foetidæ, tabificæ, spurcæ, nigæ, putræ, viles, immundæ, malignæ sordes.

Sordibus, pro aturo. V. Anarus, ubi multa.

SOREX. Vid. Mus.

SOROR, is.

Germana, si ex utroque est parente nata: Gemella, si eodem quoque partu: Cara sororis, vel sororum pectora. Virg. t. t. AEn. Sanguine propinquior: Secundus sanguis: Socie generis. Ouid. 1. met. Altera proles: Geminæ proles fraterna puellæ. Claud. in Laud. still.

Epith. Fida, constant, chara, casta, docta, iuncta.

SORS, tis.

Vide quid in Fortuna dictum, cuius est fors effectus, ut adnotat Lambinus (etiam si aliud scribat Nennius) in 1. sat. 1. numero plurali sortes pro oraculo sumuntur. V. Oraculum.

Sorritus, us; obsoletum: Sortitio: Sorticula, diminutivum. Suet. Euentus, us; sortitum euentum: Casus: Fors; forte, à casu, à sorte; sic casu: Factum. V. *sub loco.* Gradus: Quem mortis timuit gradum. Hor. 1. ad. 4. nempe sortem, siue genus mortis mittere, ducere sortem: Sorte eligere, sepe, dare, idest, sortiri: Operumque laborum Partibus æquabat iussis, aut sorte trahere. Virg. 1. AEn.

Epith. Ambigua, anceps, levis, incerta, varia, fallax, dura, prospera, aduersa, sinistra, &c.

SPACIVM, ij, vel

SPATIVM.

Intervalum, & intervalia, orum: Intervalia locorum: Discrimen, & discrimina: Locus interiectus: Situs, interpositio. Terminus: angustus terminus æul. Virg. 4. Georg.

Epith. Distans.

SPADO. V. Eunuchus.

SPARTA.

Urbs insignis Laconia: à Sparto Phoronei filio,

nonnulli dicunt, qui eam condidit (anno mundi 3477. Iosephi Patriarchæ tempore) denominata. Fuit Iunoni sacra, ut Laus. Placidus ait in 1. Tob. in qua Clytemnestra orta est, Helena, Pollux, & Castor è Tyndaro Spartæ Rege, qui etiam in tota Laconia regione denominabatur. Alij dicunt denominatam Spartam à Spartis Cadmi, hoc est à seminatæ à Cadmo (ut interpretatur Raph. Regius in 6. met.) qui eam tenuisse à Timagora scribuntur. Vtrumque sit nobilissima olim vrbs, & Laconum bello clarissima. Alio quoque nomine Lacedæmon dicta; non muris, sed ciuium virtute septa, non operum magnificentia, sed disciplinis, institutisque Lycurgi, multis ducibus clara, quæ cum Athenarum vrbe deinde de imperio dimicauit, quemadmodum Thucyd. 8. lib. exposuit, sed Romanæ Reipub. tempore multum exciderat, vnde Ouid. canit 15. met. Vile solum Spartæ est, magis vigere Mycenæ. Hæc nunc à Graecis despecta dicitur.

Spartes, Græcè: Ceterassi, & Ceterassi per epitheton dicitur Homero, Strabone testè: Lacedæmon, is. V. Laconia. Lacedæmonis arces. Claud. 2. in Ruf. Quisquis Euroten bibis; nam Eurora fluuius Spartanum irrigat agrum. V. Euratas: & pro ipsa vrbe scriptis sumitur: Eurotæ ripæ; cuius filia Sparta loco nomen dedisse à nonnullis dicitur: Spartani regna Lycurgi: Latissima regna Lycurgi. Ouid. epist. 2. Oppidum, quod caret muris: Taygeti iugis muris, quod caret oppidum. Seneca in Med. Libidinose Lædæ Lacedæmonis Palæstras, inquit Mart. 4. 55. quod Veneri essent illæ consecratæ: propter gymnicam puellarum luctum, vel propter Helicam impuram, quæ ibidem exorta est. Tyndari regia; nam hic regnavit Tyndarus. Spartana tellus. Seneca in Herc. fur. Castoris, Pollucisque patria.

Spartani, pop. ita dictos nonnulli credunt (ut ait Petr. Val. lib. 15.) à serpentibus, quos iussi sunt ab oraculo deuorare, & quorum in Laconia vis magna erat, cum annonæ caritate laborarent: Lacones, à Laconia. V. *sub loco.* Lacedæmonij, & Lacedæmones. V. ibidem. Spartæ gentes: Lacenæ; feminae, quæ etiam patrio more viribus officiis exercebantur: Et quas Taygeti iugis muris, quod caret oppidum exercet iuuenem modo. Seneca in Med.

Aræ Spartanæ; celebres ab iuuentate verberibus exercitæ; ad quas non modo non ingemeabant, sed ad necem vsque nunquam exclamantes perseuerabant. Leutrica clades; Lacedæmones intelliguntur, qui ibidem victi, ac proligati fuere à Thebanis duce.

Spartani canes, siue Lacones ob velocitatem laudantur, quos arctiore nodo coercerant. Vid. Seneca in Hipp. Vid. Canes venatici. Sunt qui dicunt Spartam in duplicem esse partem diuisam, vnam scilicet eodem nomine vocari; alteram Lacedæmonia: Huius vrbs institucionem meminit Cicero. Lycurgi leges inquit laboribus erudiunt iuuentutem venando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando, &c.

Epith. Immunitæ.

SPÆ-

SPECIES. V. *Imago*.
SPECTACVLVM, i.

Vide quid in *superius* in *Ludi* differimus: Spectacula, & per synopen spectacula: Species. Spectrum, spectra, idest phantasmata. V. *Somnia*. *Ludi*. V. *suu loco*. Venatio, & venationes erant spectaculorum partes V. *suu loco*. Deliciae serarum, ex *Mart.* in ijs enim serae encubantur. *lib. 1. cap. 15.* Lususque, locique Leonum. *Mart. ibid. m.* Quae praestant arena tibi. *Mart.* idest spectacula in amphitheatro exhibitis populo: Laetici leporum cursus. *idem*. Lususque Leonum. *idem*. Cesareus lusus spectantur arenae. *idem*. 8. Spectacula quae apud Daphnen sacrificiorum causa exhibuit Antiochus cognomento Epiphane adamussim describuntur ab *Athen. lib. 9. circa init.* de Daphne V. *sup.* Antiochia

Comica spectacula, nempe comediae, quae in spectaculis etiam fiebant: Comica componet laetis spectacula ludis. *Menil. 5. Afron.* Spectare ferre. *Mart.* Nunc veniunt subitis laetitia numismata nimbis, Nunc dat spectatas tessera larga feras, 8. *cap. 78.* quod lege totum: Theatrales ludi: Pompa: Sollemnes pompe: Solemnes ludos Circi celebrat Quirites, idest Circenses ludos.

Epith. Festiuium, publicum, scenicum, moestum, voluptuosum, admirandum, indignum.

SPECVLA, x.

A' speculando dictus locus editus quicumque. *Linus* autem pro loco, vnde iudicium sit accenso igne, sumit. Hinc non discrepat multum. Pharus, inquit *Madr. iun.* cuius vius fuit nocturno nauium cursui ignes ostendere ad praenuntianda vada, teste *Plin.* (Vide quid *superius* in *Pharo* diximus) hoc tantum discriminis est, quod speculae vsus sit locis Mediterraneis, & aduersus hostem, Phari vero in maritimis, in qua significatione.

Ignis speculatorius, vel specularis: Cacumen montis. *Ouid. 1. met.* Turris, quod est turre possim exploratores speculabantur Irruentes hostes: Turris culmina, excubae: Exploratoria culmina; turis: Hiernis obiecta noctis specularia puros Admittunt Soles, &c. *Mart. 8. 14.* fenestras intelligit vitreas: Specularia. V. *Fenestra*.

Epith. Alta, celsa, excelsa. V. *Turris*, *Excubia*.

SPECVLVM, i.

Quod *Seneca* scribit inuentum fuisse, vt homo ipse se nosceret, vt deformis in speculo sciret redimendum esse virtutibus quicquid corpori deesset. *Apuleius* in *Apolonia* egregie refert nullam imaginem tanta fide similitudinem representare, quanta speculum. *Plautus* autem in *Mostell.* Nil, inquit, opus esse speculo formosae mulieri, cum ipsa speculo speculum sit maximum. Specula optima apud praefatos fiebant Brundisii stagno, & arte mixta, vt auctor est *Plin. 33.* qui scribit prelatam fuisse argenteis, primamque scissae Praxitelem magni Pompei aetate; nunc autem optima sunt quae Venetijs est purissimo chrystallo sunt, vbi specula stauram hominis aliquando excedenda reperiuntur. Funt quoque ex chalybe in laminam fuso, expolito-

que necnon conuexa, quibus ad Romanorum naues comburendas fuit vsus Archimedes, vt de speculis vtriusque quidam auctor luculentissime scripsit. Speculum Veneri sacrum fuit ob mollitiem, vnde *Sapientia poeta in Cretensibus* (fabula est) Venerem Deam, qua voluptas significabatur vnguento perfusam fingit, & ad speculum isse contemplantem, teste *Athen. lib. 11.*

Speculi orbis: Cum puro nitidissimo orbe Opposita speculi referunt imaginem Phoebeus. *Ouid. 4. met.* Speculi theca, *Cassa dello Specchio*. Speculi nitor leuari, idest nitentis. *Virg.* Speculi radijs splendor. *Hor.* Orbis, quo felix facies iudice tota fuit. *Mart. 9. 18.* idest speculum: Eligat & speculum consulat ante suum. *Ouid. 3. de a. 1.* Speculum argenteum tenui ianella ductum. ex *Virg.* Si speculo credis. *Mart. 2. 41.* Consulere speculum. *Specularis*, vnde speculum Consilium formae vocatur a *Mart. 9. 17.* Vt digna speculo sit imago tuo. *idem 2. 66.* Pathici gestamen Othonis *Iunen. sat. 2.* nam inier cetera effeminatae vite signa semper geitabat Ocho speculum ad faciem humectato pane linendam ad sollicitandum candorem.

Imaginosum. *Catull. lyr. 42.* Nec rogare qualis sit, solet haec imaginosum. Lege quid adnotet *Pallad.* in *Catull.* locum ex *Philippo Bernaldo*. Tu modo siue aciem, & vultus huc vsque relinque. *Strat. 4. lib. 4.* Et speculum reclusit imagine rapta. *ibidem*. Vitrum, siue chrystallus referens formas acceptas. Vitrum refert formam spectanti.

Venustatis arbitrum obiecta *Platoni* dicitur speculum: Vitrea imago, quod in vitro quilibet facies representetur: Illa repercussus, quam certis, imaginis vmbra est. *Ouid. 3. met.*

Speculatas consulit vndas, *idem 4. met.* veteres enim antequam specula fierent, in aqua formam conspiciabant suam.

Epith. Nitens, aureum, pellucidum, nitidum, conuexum, coruscans, micans, collucens, nobile, concauum, vtriusque, nitido splendore coruscans leuis.

SPECVS, &
SPELVNCA, x.

Antrum: Cauea. V. *suu loco*, ubi multa. Concaua terra: Speculunc recessus: Asperiora telluris, & aeris viscera. *Virg.* Antra subit tosis laqueata, & pumice vino. *Ouid. 1. fast.* Viscera terra: Speculunc claustra, a mbitus: Secretis terra medullis: Hic erat affixis viridis spelunca lapillis. *Prop. 3.* Concaua terrarum: Caua saxa. *Sen. in Hipp.* Nam pumice viuo, & leuibis tophis natium duxerat arcum. *Ouid. 3. met.* Efficiens humilem lapidum compagibus arcum. *ibidem*. Specus tenebroso cecus hiatus. *idem 7. met.* vbi obstruit specum modo masculino genere, vt etiam ipse 3. *met.* Est specus in medio siluis, & vine denfus: & in teum. vt specus remotus, & laceratus, & in neutro vt epith. inferius posita demonstrabunt; 4. tamen declinat. Fuerat prope templa recessus Speculunc similis natio pumice tectus. *Ouid. 11. met.* & specus in medio natura fictus an arte. Ambiguum, magis arte tamen &c. *Ouid. 11. met.*

H h h

Loc.

Longo spelunca recessu . *ibid.* Mons cauius . *ibid.*
Rupes cauta . *idem* 9. *met.*

Epith. Detiosum, horrendum, gelidum, saxum,
obscurum, tenebrosum, serepeum, piceum, siue
Detosum, horrendum apud *Virg.* Asperi, apud *Ouid.*
V. Epitheta Text.

Epith. Alta, atra, strueta, viridis, immanis, gelida,
obscura, muta, caua, subnata vasto recessu, So-
lis inaccessa radijs, ingens longis recessibus, ab-
dita, vix ipsis inuenienda feris, laqueata pumice
vivo, &c.

S P E R C H I V S, ij.

Fluuius est Thessaliæ, qui ex Pelio monte ortus in
Maliacum labitur sinum, sic dictus à Græcis
quod velocissimus in cursu sit, ad ripam autem
populos procerissimas habet, vt furor continen-
tatur desiliens: Hinc *Ouid.* 1. *met.* populi fer-
rum appellat. Anticyram præterfluit vibem è
Thymphresto Dryopico monte ortus celebra-
tissimi Pelij montis parte, iuxta verò Thermo-
pilum erumpens. Hunc sæpius frequentabat
Achilles tandi causa, cui etiam comam
albat suam, quam in Patrocli morte postea
tondit, vt narrat *Homerus*; & citat *Stat.* 4.
eccl. 4. Et quam sperchio tunidus seruabat
Achilles.

Ferie amne citato Maliacas Sperchius aquas. *Luc.*
in *Phar.* Sperchius etiam Græcè dicitur: Ripæ
Sperchiades ardent. *Ouid.* 2. *met.* Populifer Sper-
chius. *idem* 1. Philius ananis; ex *Prod.* Sper-
chiades vnde. *Ouid.* 7. *met.* Xerxes; Salambria-
minax è Pelio fluuius: Et tenuis Sperchius
aquis. *Stat.* 1. *Achill.* apud eius ostia opp. Sper-
chea, & promont.

S P E S, ei.

Quæ tamquam Dea à Romanis culta fuit, cui
quoque construxerunt ædem in foro Olitorio,
cuius neminit *Liuius* in 1. *tertia dec.* ædem Spei,
quæ in foro olitorio fuit fulmine ictam fuisse.
idem cit. *lib.* 4. Q. Fabio Cos. fil. & T. Semp-
ronio Graccho Cos. incendio ait. conflagram. *M. Cæsar*,
Spem à Collatino consecratam fuisse
scribit in *Legibus*. Templum alterum eidem
statuitur in septima vrbs regione, nempe in
via lata. *Origenes* autem tangit fabulam quam-
dam de Spe ex *Hesiodo*, vt videtur, qui cum
nataisset Pandoræ magnum dolij, in quo ma-
la cuncta erant, operculum abstulisse, homini-
busque quæ intus latebant mala dissiidisse;
Sæm ibi in tutissimis domibus intus relictam
sub dolij labeli fuisse subiungit, nec euolare
potuisse; quod illic operculum dolio impos-
sisset Pandoræ: Verùm sub allegoria magna
hæc continere mysteria videntur, quæ huius
loci minime est explicare. Spei autem imago
in aureis Adriani Imperatoris numismatis hæc
fuisse dicitur: Fœmina stans inflexa laciniam
sinistra manu attollens, dextera in cubitum ela-
tæ pateram proferbat, siue pyxidem cum hac
interpretatione: Spes P. R. sunt qui Spem Deam
viridi indutam pallio emiserunt, & seden-
tem supra dolium cum cornice. Sunt qui
Spem cum Nemeæ quoque sociarunt. Denum
Spei templum iterum succentum flagrasse ope-
ra Libertinorum, vt creditum sit, testis est

Dion. lib. 50. ante bellum Actiacum cum alijs
ædificijs. Pingi quoque solebat cum Fortuna
spes, quo significabatur, homines in illa aduer-
sa spe sola sustentari tanquam maximo, &
vnicui incommodo, & dolorum suorum adue-
nimento; vnde *Theophrastus* Spem solam ijs ter-
ris remanuisse, ceteris in cœlum redeuntibus
virtutibus, canit: Spes Dea, quæ genes fal-
sa dulcedine semper Paseret in terris sola re-
licta fuit; ex *Gyraldo, synagm.* 1. Apud nos Spes
inter virtutes, quas Theologals appellamus,
recensetur.

Mentis leuamen, ex illo *Ouid.* 1. *Pont.* 7. Spes legi-
tur pœnæ menti Græcine leuandæ Non est ex
toto nulla relicta mæx. Hæc Dea quum fuge-
rent sceleratas numina terras In Dijs inuisa fo-
la remansit humo: quo respicit ad id, quod ante
Theophrastus dixerat, & nos paulo *Superius* retuli-
mus.

Fiducia: Virens Dea. *Gyrald.* Altrix, & comes se-
nectæ. *idem.* Mens fidens, confidens, sperans:
Spes sitibunda futuri. *Ment.* Cum spes, indenter,
confidenter: Et spem muneribus fouimus vi-
que datis. *Mart.* 9. 49. Et quæ non grauior mor-
talibus addita cura Spes vbi longa venit. *Stat.* 2.
Theb. nam graue est cornentum spes, quæ longa
expectatione differtur, vnde *Terentius*: Spem pre-
tio non emo: Hinc *Mart.* 4. *epig.* 5. Vendere nec
vanos circa pallatia fumos: nempe aulicorum
spes frustrata vendibili pretio.

Præsidium ingens mortalibus. *Claud.* Leuissima
Dea; dicitur in 3. *Arctol.* Votum: Et deplorata
colonis Vota iacent. *Ouid.* 1. *met.* idest spes: Spe-
cula, diminut.

Epith. Inuidiosa, fida, diues, lenta, caduca, inops,
vnica, pendula, dubia, ierita, lubrica, credula,
audax, anxiosa, incerta, animosa, avara, errabunda,
vtilis, deciptrix, alina, mellea, vana, inanis, le-
uis. Hinc

S P E R A N S.

Qui sua vota fouet: Qui sperat, fidit: Pendet ab
officio spes mihi magna tuo: Est afficiis melius
confidere rebus: Spe feruendus ardet.

S P H Æ R A, æ.

Græcum vocabulum, est globus ex omni parte ex-
teriore rotundus: vel sphaera est solidum
quoddam vna superficie contentum, in cuius
medio punctum est, à quo omnes linee ductæ
ad circumferentiam sunt æquales; quod punctum
sphaeræ centrum appellatur: huiusmodi
cum globis Cæsares, Augustique pingeban-
tur, tamquam mundi, qui globi speciem præ-
ferret, domini essent, vnde cum quædam æræ
sphaera de Cæsaris Maximi statua, quæ in ve-
stibulo regis locata erat Antiochiæ sponte de-
cidisset Iouiano Imperatore eam vibem ingre-
dientem, turbarum, quæ subsisteret in
eius perniciem, portentum habitum est, quod
Aruspices, & coniectores rerum volubilitatem
id significare affluerant; vnde *Fortuna*
sphaeræ tingitur stans; de qua *suo loco* dictum.
Sphaerarum insuper decada mundo tribuebant
Pythagorici.

Orbis: Orbiculus, diminut. Typus ætheris: Glo-
bus: Globulus: Imago mundi. *Nomen.* Sphaera
quæ

quem ignis sphæram Philosophorum turba
appellat, cui competunt: Flammæ ætheriæ,
flammæ fixæ polo. *Ouid. 4. trist. Ætherius calor:*
Ignea conuexi vis: Orbis Phœbeus: Sphæra
Solis: Orbita Solis. *Claud. 2. in Ruf. Arce Syra-*
cula suspensus in aere clauso Stet globus im-
mensus parua figura Poli. *Ouid. 6. fast.*

Rota: Qui tarda celeri fœcula euoluus rota. *Sen.*
in Oed. p.

Sphæra est etiam pila in sphæra modum compa-
ctâ, apud Græcos: Nescius ætæra signa mouere
pila. *Prop. 4. 1. V. Ludus pila. Circus, & circulus:*
Annulus. *V. suis locis.*

A sphæra: Sphæralis forma. *Macrob. & Sphæri-*
cus, item

SPHÆRISTERIVM.

Erat locus in balneo, in quo frictione fiebant,
necnon ad exercendum pilæ ludum aptus. *V.*
Ludus pila. Sphæromachia: pilæ puena, siue
ludus, meminit Stat. in præfat. lib. 4. silu. Pylaris lu-
stio. ibidem: & hoc pertinere potest ad harpasti-
ludum, nempe qui vulgo dicitur Giooco del cal-
cio. apud Florentinos: pugna enim propriè vi-
detur esse.

SPHINX, gis.

Animalia vera esse, & Inter finias numerare *Pli-*
nium legimus, quæ in Æthiopia nascuntur do-
ciliis, & mitissimæ naturæ. Fabulose autem
sphingis hæc sunt apud Poetas commenta.
Monstrum erat Sphynx alas, & vngues ha-
bens in similitudinem Harpyiarum, quæ insi-
dens scopulo, qui vix Thebas tendenti immi-
nebat, & dicebatur Sphintius insolubilia pro-
ponebat ænigmata transuentibus, quæ cum
soluere nequirent, ex improviso veniens alis,
& vnguibus ad se in rupem trahebat, quibus
dilaceratis vescebatur: cuius tamen ambages
Oedipus calliditate sua dissoluit, quare
impatiens dolore conuulsus. Huius meminit
Athenæus lib. 6. & 14. Vid. quid in Oedipo superius di-
ximus.

Thebanum monstrum; quoddam apud Thebas in sco-
pulo insideret, vnde Thebana Sphynx dicitur
ab *Athen. lib. 6.* necnon quæ totam peragrauit
Græciam; *ex Mart. 1. 91. Sphynx iniquæ am-*
bagas. Stat. 1. Theb. Si Sphynx iniquæ Calli-
dis ambages te præmonstrante resolui: Ales
Oedipodionius: Contra importuna crepido
Oedipodionis domus alitis, hic fera quondam
Pallente erecta genas, suffusque dabo Lumina
concretis infando sanguine plumis Reliquias
amplexæ virum, semefactis nudis Pectoribus
fœcit ossa premens, visusque trementi Colla-
strat campos si quis concurrere dictis Hospes
inexplicitis, &c. Stat. 2. Theb. vix multa de Sphynge,
v. 509.

Oedipodionium monstrum; *ex Mart. Varis infan-*
dæ cruentis rictus. Sen. in Oedip. v. 93. Nes Sphyn-
ga æcis verba nectente modis Fugit. ibidem.
Ales è superba rupe iam prædæ imminens:
Apparet verbera, & caudam mouens Scui Leoni-
more concuteret minas, &c. *ibidem.* Nodosa
fortis verba, & implexos dolos, Ac triste car-
men alicui solui feræ. *ibidem.* Callidum mon-
strum, *ibidem:* Ille, ille dirus callidi monstri ci-

nis In nos rebellat. Lues, anton omasticos: Il-
la nunc Thebas lues perempta perdit vix. *ibi-*
dem. & in Theb. 131.

Echidnæ, Typhonisque filla. *Hyem. in fab. Docta*
virgo ales: Virginalis ales: Montanum mon-
strum. Eurip. Consecratrix ænigmatum can-
is. Soph. Alata puella. idem. Aduncis vnguibus
prædita virgo fatidica. Æschyl. Portentum tri-
corpor. Auson. quod facie virginea, pennis
autum, pedibus leonis, siue caninis fingeretur:
Lues Thebais; ex Sen. in Oedip. Vix sedet alta ru-
pe semifero dolos nectens ore. idem in Theb.
Luctifica æcis verba committens modis. ibi-
dem.

Sphingis victæ spolia. *Lege Alciatum in Embl. Il-*
lius verò ænigma propositum transuentibus
erat: Quodnam animal primum quadrupes,
tum bipes, postremò tripes esset: & hoc homi-
nem interpretatus est Oedipus, quod infans
nutricis pedibus utatur, tum suis adultus, pos-
tremodò baculi fulcimine in senectute.

Epith. Iniqua, aspera, volucris, infanda, callida,
nectens verba modis æcis, Oedipodionia, The-
bana, Thebais.

SPICA, z.

Est supremum in culmo frumenti, quod grana
continet, quam primam istidem inueniunt, sibi-
que caput cinxisse *Pier. Valer. testatur;* apud nos
autem primam inuenisse Cererem, quibus
etiam coronabatur spicis, competitum est: im-
mò spica per se Cererem indicabat, vt nummis
antiquorum cernitur, ætas quoque cum spicis
pingebatur; vnde *Ouid. Stabat nuda ætas, & spica*
ferta ferebat. Mellis symbolum apud Æ-
gyptios spica fuit, necnon luthi mentis, quo spi-
ca æuocatur. Pax cum spicis depingitur lo-
enographicè à Tib. At nobis pax alma veni, spi-
cantiq; teneto. Spicæ coronæ tribuebatur Cere-
ri (ob Italici abundantiam) illid ubi Africæ; vnde
Nilus quoque spicifer à Martiale vocatur 10.
epigr. 74. Et hæc Romulo sacrificanti ab Acca
Laurenria, quæ postea fratribus Aualibus suc-
cessit data fuit, necnon Sacerdotibus quoque,
aruarum, vitæ tamen alba illigata. Pici, vsque
tandem adolescentibus, qui Dianæ Tricaræ
apud Patentes immolari soliti erant. Lege
plura apud Val. Pier. in Heroy. lib. 36.

Iunonis flores, dicebantur ab Argis spicæ. *Lege*
Gyrald. synagm. 3. Cereales culmi: Aristæ, sunt
spicula in spica eminentia: Mellis, figur. fru-
mentum. V. suis locis. Spicam à spe dictam esse
vult Varro. Spica nardi. V. Nardus. Spica Calif-
sa. ibid. Prop. 4. 6.

Epith. Caduca, Cerealis, flauens, grauida, flaua.

SPINA, z.

Notæ significationis vox: Dumus. *V. suis locis, &*
ibi multa. Horrentes rubi: Hirsuti vepres. Virg.
3. Georg. Asperi sen tes. idem 2. En. inculti, densi.
idem. Palliurus spinis acutis. idem eclog. 5. Vepres
asperi acutis rubis. Sen in Hipp. Armat spina ro-
fas. Claud. Vincula spinea. Ouid. Spina: cernis
Erectas in terga fudes, &c. de spinis Rhodæ pi-
scis loquitur. Iuuen. sat. 4. Metaphoricè.

Est spina in homine, & in pisce, & in animalibus
contextus vertebrarum, & in spindyloru n. b.

h n h 2 u c

medulla verò spinæ hominis è vita egressi
serpentem gigni dixit *Ælianus* : vnde *Ouid.*
15. *met.* Sunt qui eum clauso putrefacta
est spina sepulcro Mutari credant huma-
nas angue medullas : quod etiam *Plinius* re-
fert.

Spectrum . Vid. *Dumetum* , ubi *plura* . *Dumofar-
pes* . *Virg.* 1. *Æg.* Aleis oblitum dumis iter . *Senec.*
in *Oedip.* Tenent late loca senta . *Ouid.* 4. *met.* &
Virg. 6. *Æneid.* Per loca senta situ cogunt , &c.
Spinofus ager , campus , saltus : **Spinifer** eam-
pus , &c.

Spith. Acuta , minans , sterilis , acris , eruenta , hor-
rens , maligna , fœra , pungens , crudelis , hamata ,
vulnifica spina .

Spina etiam , quæ alba dicitur , & spinus albus est
arbor , de qua hæc *Plin.* in eosdem situs comi-
tatur , & spina nuptiarum facibus auspiciatissi-
ma , quoniam inde fecerint patres , qui ra-
puerunt Sabinas , vt auctor est *M. Varro* : nunc
facibus *Carpinus* , & *Corylus* familiarissimæ .
Hactenus ille lib. 21. *cap.* 19. *Festus* quoque scri-
bit è spina , quæ alba dicitur facies fieri soliti-
tas , legito *Festum* in vocabulo *Parvini* . Hinc *Ca-
tullus* in nuptijs *Lulie* , & *Manij* , *Spineam* qua-
te tegdam , non pineam , vt *commentatores* om-
nes obseruant : Pronubam thalamo feram ,
vt ipsa spinum . *Senec.* in *Meda* , ab alijs legitur
pinum , sed omnes consentiunt , ita legendum :
causas affert *Parthenius* in *Catull.* locum . Verùm de
pinu quoque facies in nuptijs fieri solitas illud
quædam Seneca testatur : Multitudinem iam tem-
pus erat succedere pinum , &c. Vide *Tada* .
Nuptiales facies : quod è spina alba : Prius
siluestris : Spina regia . *H. Lun.* *Eduramque*
pyrum , & spinos iam pruna serentes . *Virgil.*
4. *Georg.* Spinellii , sunt ipsa pruna siluestria .
Legit *Athenæum lib.* 15. *Carduus B. Mariz* .
H. Lun. Spina acuta : *Oxyacantha* , Græcè , sex-
pibus apta .

SPIRITVS SANCTVS.

De quo consule *Theologos* , ne quid hic indignum
tanto numine dicamus .

Pneuma sanctum , vox Græca , idem significans ,
quod spiritus : **Pneuma** , tis : Spiritus par vtri-
que . *Vida* , qui hymnum de Spiritu Sancto com-
posuit , quem lege totum : Spiritus inclutus :
Mens Christi . *D. Gregor.* *Nazianz.* *Maximus* ar-
biter : Fons animarum . *idem* . *Æternus* amor
afflatu communi spiratus : *Æternus* ignis : Di-
uinus amor . Vid. *quid in amore diuino dictum su-
perius* : Qui quondam altitrono Spiritus à Pa-
tre *Lustrati* vnanimes *Missus* *Apostolos* lin-
guis deditus igneis . *Muret.* in *Hym.* *Flamen*
alium , sacrum : Diuinus motus : Diuino en-
canta motu *Vaticinata* : nam Spiritu Sancto pro-
phetas afflatos dicimus nos *Fideles* : Diuini so-
mes amoris .

Spirabile nomen : **Triadis** pars tertia summæ :
Amborum mutans arbor : Igne diuino pecto-
ra succendens : amoris enim effectus Spiritui
Sancto tribuuntur : Aureus inaber , Qui Cælo
veniens scientia pectora nostra irrigat : Qui
dum Patre , & Nato est simplex , vnus , &
slem . *Vida* . Cuius afflatu sunt priuordia con-

dita : Spiritus ætherea descendens Sanctus ab
aula , Quodque ab vtroque fluit confori Spi-
ritus aura Numen habet , pariterque Deus
quoque regnat vbique Omnipotens . Non fa-
ctum , genitumque , nec vilo auctore creatum
Profluit ecce patris , natiq; à numine eodem
Numen idem , semetque Deo procedit ab ip-
so Numen idem Calor omnipotens , diffusilis
aura Perpetuo : amborum communis amor :
hic aureus ille Halitus , *ex ord.* Purus spiritus :
Centrum Filij , & Patris : Fœcundum consil-
ium : Medium principium , Conciliatrix lux .
Synæsen Hymn.

SPIRITVS , us .

Anima . V. *sua loca* . Imperius , us : Genus immor-
tale : Et genus immortale manet . *Virgil.* 4. *Georg.*
Ventus , & aura . *Ouid.* in *Ithac.* Vitalis aura .
Anger . *Spiramentum* animæ : Mens purissima cor-
poris exors . *Vida* . Vitalis mens : Spiritus pro-
pheticus . Vid. *Furor poetæ* , ubi *multa* , quibus
demptis epithetis , quæ profanum redolent , vte-
ris arbitrio tuo : Imperius facer vatium . *Ouid.* 4.
Pont. 2. Mens præfaga Dei .

Animæ tenues volitare videntur . *Ouid.* 34.
met.

SPLENDOR , is .

Lux , eis . V. *sua loca* , & *ibi multa* . Fulgur pro splen-
dore dixit *Catull.* auri fulgur , nisi legendum sit
fulgur , oris : Ac veluti speculum nitido splen-
dore eorumque . *Virg.* in *apoll.*

Spith. Flammeus , tremulus , liquidus , defluens , ful-
gidus , argenteus , auricomus , flammiger , ni-
ueus , rutilans , ignifer , nivalis , lætus , al-
bus .

SPOLIA , orum .

Dicebantur quicquid hosti detrahebatur vestitum ,
siue armorum . Vid. *Eutima* , ubi *synonym.* *multa* .
Spolia opima erant quæ dux hostium duei à se
immediate intersecto detraxerat , quorum
vtri *Festus* . & *alijs* dicunt , tanta raritas fuit , vt in-
tra annos paulò minus 530 . tantum trina con-
tingerint nomini Romano : vna quæ *Romulus*
de *Acrone* , *Ceninensium* dux interempto lo-
tu *Ferretio* dcauit statuto eodem in Capitolio
templo : Altera quæ *Cossius Cornelius de*
Tolumnio Rege Etrusco tulit : Tertia quæ *M.*
Marcellus ex *Viridomaro Gallorum Rege Ioui*
suspendit , siue *Quirino* , vt innuit *Virgil.* in 6.
Æn. Tertiaque arma patri suspendit capta
Quirino . *Legit* *Servius* in *Virg.* locum : qui ait ex
Numæ præcepto prima spolia opima Ioui *Fere-*
trio , secunda *Martio* , tertia *Quirino* suspendi de-
bere . Variè tamen hoc in loco tractant *Com-
mentatores* . *M. Varro* ait opima spolia etiam esse
si manipularis miles detraxerit , dummodò du-
ci hostium detraxerit . Pro primis autem spo-
lijs ollim boue , pro secundis solitauribus , pro
tertijs agno publicè sacra fieri solebant , vt *Numa*
in *Legibus* præceperat . *Legit* *Rufin.* *lib.* 10.
de Antiq. Rom. Spolium porro vestis corpori de-
tracta dicitur propriè , vt notat *Farnabius* in *Sen.*
Trac. *Hectoris* spoliū feret , qui tulit *Achillis* .
Sed ad nostrā .

Manubiz : pro quibusvis spolijs , aut pecunia è
prædæ venditione constata : erant etiam præda

Imperatoris pro portione de hostibus capta, *Astoma* teste, scilicet pecunia prædatoria: Directio, proprie in expugnatione locorum quando libidini victorum patet omnia: Raprus: Præda. V. *sua loca*, Spolium, pro pelle. V. *Pellus*. Dum parat hic armis nudare iacentem. *Ouid. 12. mer.* Spolians. Qui iacentes in bello spoliat. *ibid. dem.* Spoliator: Orbator, qui spoliat qui orbatur, &c.

Epith. Hostilia, optima, Hostica, bellica, directæ, nobilia, Gallica, Hispana, &c. deductus epithetis, vel à patria, vel à causa.

SPOLIATVS, a, nm.

Nudatus: Exutus: Nudus: Despoliatus: Exoptiatus. Viduus: Viduus pharetra risit. *Apollo. Hor. 1. 10.* Viduarus: Cui vestis adempta, dempta, sublatâ, crepta.

SPONDA, æ.

Est extremum lecti latus, siue exterior lecti pars: pro lecto sepius. V. *Lectus*. Margo lecti: Crepidi lecti: Extrema & in sponda cubet. *Horat. epod. 3.* Nudi sponda grabati. *Mart. 1. 93. & 11. 57.* Spondæ pars. *idem 9. 89.* Sponda Orciniana. *idem 10. 5.* V. *Ferretum*.

SPONGIA, æ.

Plura significat, sed proprie marinum animal videtur esse, quod extra aquas mortuum, intra verò vivum sit, quod inde extractum, pro peniculo ad sordes abluendas inferuit, vt *Mart. 1. 42.* tibi forte datur tergendis sponsia mensis Vclis expresso cum levis imbre tumet *lib. 14. & sepius*: Spongiola diminutiv. Germen maris strigularum aquarum. *Nonn. Pansopli.* Comitetur Ponica librum sponsia. *Mart.* nempe ad delendum quod displicet.

Epith. Infelix, levis, vilis, mollis, mundus, madida, mæfæcta, curgida, pumicea, vt levis, accepta sponsia turget aqua.

Peniculus. Ter. oblonga sponsia, qua sordes rapiuntur, calci tergentur, à caudæ similitudine.

Est etiam sponsia pumiceus lapis ad cameras fornicandas aptissimus. V. *Lapidum genera*. Lapis spongiolosus, idem, quod sponsia: Pumiex. V. *sua loca*. Spongites: Plin. Spongiolosus, vt spongiolosus pulvis, pumex.

SPONSIO. V. *Promissum*.

SPONSVS, &

SPONSA.

Vir: Coniux, gis: Maritus. V. *sua loca*. Vxor, etiam in genere masculino: Felix coniuge: Tænera coniux. *Hor. 1. od. 1.* novus sponsus intellieit: Confort Socius tori. *Ouid. 14. mer.* Nupta puella viro: Proles nupta: Coniugio iuncta: ex *Virg. 8. Pæda*: Quid foceros ledere, & gremij abducere pactas. *Ouid. 3. de art.* Desponsa puella: Nupta: Noua nupta. *Ouid. ap. 12.* Nympha, *Had. lun.* Marita: Noua gestit minor ire marita. *Strab. 1. filu 2.*

Puella iam virum experta. *Hor. 3. 14.* Non te duxit in thalamus parens comitata primos, nec sua festas manu Ornauit ædes, nec sua lætas facies Virta reuinxit, *id. 3. in. 10. Theb.* vbi Farnabius hæc: Pronuba officium nouam nuptam in thalamum ducere, & in lecto collocare erat: pronuba verò officium mater complebat ali-

quando. In nuptijs ianæ sista fronde ramis, & fertis ornari solite. Sponsa verò primùm ad mariti lumen veniens postea lænetis vittis ornabat, eosque adipè fusilio vngebat, vnde vxor dicta: Pronuba autem, vt plurimùm sponsæ mater ademptas nuptæ virginale vitæ facibus (que quinque pro numero naturalis partus, vel in honorem quinque Deorum, Iouis adulæ, Lunonis adulæ, Veneris, Sualdeæ, Lucinæ præferrebantur à pueris patris, & matris apud Romanos, à sponsæ matre apud Græcos) vendas implicabat, sponsamque matronalibus vittis redimebat. Hactenus ille.

Vt formosa nouo quæ parat ire viro. *Prop. 1. 15.* Sponsalia, ium: contractus sunt stipulationis, & sponsionis iu causâ matrimoniali: vel quæ ad sponsam pertinent: Dona lugalia. *Ouid. 3. mer. V. nupta, vbi multa, & Matrimonium.*

Epith. V. Vxor. Sponsalia. V. Nuptia. Legitimæ tabellæ. *Iun. 6. far.*

SPORADES.

Insulæ quædam circa Cretam in mari Carpathio, sicut *Strabo lib. 10.* scribit, ita dictæ, quòd in mari sint sparæ non in orbem coarctatæ, quemadmodum Cyclades, cum quibus etiam Sporades confunduntur, vt sentit *Suidas*. Duodecim numero esse aiunt, vel decem, quarum nomina hæc

Helene, Phocusa, Phæcassa, Schinusa, Pholegandros, Thera, Anaphe, Lagusa, Ios, Leros, Astypaiga, Strybia apud *Steph.* & hæc omnes Calyduæ apud *Homero* dici putantur.

Helene. V. *sua loca*, Phocusa, quæ etiam Phocussa. *Plin.* Schinusa, quæ Schinussa dicitur *idem*. Pholegandros, siue pontus Phileandros, vel Pholegandros. *Steph. Plin.* & hæc ab aliquibus inter Cycladas numeratur. Sideria, idest ferrea dicitur *Aristo* ob asperitatem, teste *Strabone*.

Thera propè Cretam est ins. quæ cùm primùm emersa esset, vt *Herodotus*, & alij testantur Calliste dicta fuit. Anaphe haud procul à Thera insula: & hæc à quodam Cadmi comice (cùm is Europam quæriraret) Membliarios dicta fuit, vt *Steph.* ait: Biaros quoque dicitur, & Hippuris: sed Hippurim, diuersam esse insulam dicunt, licet Anaphæ proximam. *Apollod.* meminit 4.

Ios, circa Theram inf. quæ Phœnice etiam dicitur *Plin.* & *Steph.* Homeri sepulcro nobilitata. Leros haud procul à Cariz littore, cuius incolæ Lerij, & ipsa Leria dicitur etiam *Strab.* & hic aues Melægrides fuisse dicuntur ab *Aeliano 4. animalium cap. 42.*

Astypaiza. *Ptol. Strab.* vbi Achillem olim cultum fuisse *Cic.* tradit 3. de *nat. Deor.* & hæc Pyrrha dicitur *Steph.* Pylæa, & Theon trapeza, idest menta Deorum: Strybia: Nisyros, & Nisyros haud procul à Rhodo, quam *Hom.* fabulatur olim loco coniunctam, Neptuni sceptro idem avulsam fuisse. *Leges Strab. lib. 10.* Donysa, & hæc à nomulis inter Cycladas recensentur, cuius meminit *Virg.* Barchatam: iugis Naxon, videntem: Donysa: Telus. *Strab.*

R h h 3 in 3

in mari Carpathio, in qua conficiebatur va-
guentum præstantissimum, quod ab ea Telinum
dicebatur. *Plin.* 4. 12. & hæc Agathusa dicitur
Callimachus, hodie *Egypsi*.

Harum si vis synonyma tibi formabis ex cætera-
rum exemplo.

SPVMA.

Superfluitas ex ebullitione, siue agitatione, vt
aque, vini, salis, marisque. E' spuma Cerberi
naturæ aconitum fabulatur *Ouid.* 7. met. Vid.
Aconitum.

Spuma Batava. *Mart.* 8. 33. lixiuum est, vt inter-
pretatur *H. luv.* V. *sub loco*, *Lixiuum*. Cautica
spuma. *Mart.* Cautica Teutonicos accendit
spuma capillos, 14. 26. argumentumque ponit
Crines sapo, quasi crinium sapo, tunc lixiuum
esset: Spumans liquor: Spumantes humores:
Despumans vnda; ex *Virg.*

Aspergo maris: Obiecta falsa spumant aspergiæ
cautes. *Virg.* 1. *Æn.* Spumæ cumuli: Spumæque
vigentes Ingentes faciunt cumulos. *Manil.* lib. 4.
Canities maris, idest spuma maris. *ibidem*. Ma-
ris salia; dici quoque metaphoricè potest. Ha-
los achne Græca vox, spuma maris: Arida ma-
ris spuma. *Plin.* sic sterilis: Lanugo maris: Sa-
lis spuma. *ibidem*.

Morietum tetra aspergo. *Stat.* 2. *Theb.* dicitur
spuma, siue sanies ex ore morietum profluens.
Cana salia suis aggreffis. *Mart.* nempe apri spu-
ma; vnde spumens additur epitheton, siue spu-
mantis apri sum dente peremptus. *ibidem* 11. 70.
Aphros Græcè dicitur etiam spuma, vnde *Ven-*
us.

Epith. Tumens, candida, albidia, alba, cana, albens,
rigens, sicca, feruida, cruenta, Lunaris (è *Stat.* 2.
Theb.) pendens, fonsans.

SPVTVM, i.

Salua: Salinæ oris. *Lucret.* Oris excrementa. *Ta-*
nit. Excrementa salia: Spuma oris tenuis: In-
que suos mittit spura subinde sinus. *Mart.* 2. 16.
Terram siccò spuit ore viator: Ante ipsas ex-
creat vsque fores. Linguz humor: linguz de-
fecerat humor. *Ouid.* 9. met. Lustralibus ante sa-
liuis Expiat. *Perf.* 2. fat.

Epith. Sordidum, sordens, inhonestum, fædum,
putre, spurcum, immundum, fædans, spurcans,
maculans vultus, ora, &c.

SQUALVM, is: &

SQUALIDVS:

Sordium congeries dicitur in incultis corporibus.
Sordes. V. *sub loco*. Situs, us. *Ouid.* 7. met. & Vid.
sub loco. *Pædor.* *Stat.* 4. *Theb.* Macies: Pallor. V.
sub loco. Sordida luctu mater. *Stat.* 2. *Theb.* Pal-
lens: Obsitus exhaustos pædore, & sanguine
vultus. *ibidem* 4. *Theb.*

Epith. Auernalis, terribilis, agrestis, horridus, tur-
pis, ater, annosus.

Squalens homo, & squalidus, qui etiam squamo-
sus apud *Lucret.* ob sordes.

SQVAMMA, æ.

sqvama; piscium, & serpentum lorica; nam
squame loricearum cæculæ dicuntur à poetis;
figuratè etiam duplici squama lorica. *Virg.* 9.
Æn. vnde: Lamina squamea: Squamosa pel-
lis: Squamosum tegmen. *Alf.* Duritia, & duri-

ties pellis. *Ouid.* 3. met. quod ferè in squamis ar-
matis belluis: Serpentinum tegmen; qui squa-
mis obtegatur, serpentum spoliū, exuiaz, ve-
stis: Squameus, & squamosus: Squamis ple-
nus: Squamoso corpore pices.

STABILIS.

Constans: Firmus: mansurus.

STABILVM, i.

Hospitium ferarum: Mandra. *Iuuenalis.* Bobile,
is. *Calum.* bouum: Equile. *Varr.* equorum: Ovi-
le. *Ouid.* & Caula. *Virg.* ouium: Hara, æ. *Cu.* &
Suile. *Calum.* suum: Volucrabrum. *Virg.* in quo
volucantur iumenta, affr, sueque. Caprile, ca-
prarum: Præsepe, est etiam præsepe, & præse-
pium, in quo pabulum iumentis apponitur,
Mangiatia. Autium stabulum cohortalum. *Varr.*
Gallianus. Autiarium. *Calum.* locus dicitur ad al-
titia feruanda, qui in Principium viridariorum
fæpe cernitur, *Pedilera.* Columbarium. V. *sub loco*.
Hædile. *Alf.* 1. ad 17. septim pro hædis: Pa-
scua Solis egorum. *Ouid.* 4. met. Immunda casa.
Prop. 2. 17. Carabulum, dicitur locus vbi iumen-
ta publica in Reipub. subsidium aluntur, cuius
sic mentio in actis D. Marcelli Papæ.

Septum, est propriè stipes. V. *sub loco*. Sed quia
etiam stabula rusticorum aliquando sepibus
sunt pro stabulo sumi potest: Septum gre-
gale, ad mandram referri potest. Vid. *Clau-*
strum.

Septæ, orum; locus erat iuxta campum Martium,
vbi signa antiquorum artificum erant venalia,
& pueri, & res preciosiores: meminit *Stat.* 4.
silu. 6. Cum patulus tenerem vagus octa septis:
& *Mart.* 9. 60. In septis Mamurra diu, multumq;
vagatus Hic vbi Roma suas autem vexat opes
ibidem lib. 2. 14. Tum septa pecuntur Sequid Phyl-
lirides præstet, & *Æsionides*: non vero huius-
modi septa possunt vsurpare, vbi sub hasta
venalia subiiciuntur.

Epith. Pinguis, alca, auiæ stabula.

STADIVM, ij.

Spatium est in sexcentos pedes porrectum, siue
centum viginti quinque passuum, octava scilicet
miliarij pars, teste *Columela*.

Spatium Olympicum; ex *Sen.* in *Thyest.* dictum
Olympicum, quod illud Hercules in ludia
Olympicis meratus est pedibus suis sexcentis,
vel quod 125. passibus decurris quieuerit, sta-
diumque *Ant.* nūc *oracine* nominauerit. Vid.
supr. *Ludi Olympici*. Spatium Olympicum.
Anton. Diailos. *Vitr.* spatium duorum
stadiorum: Hippicon, siue Hippicum, quasi
equestre spatium, indito ab equorum cursu
nomine, quatuor complectitur stadia, teste
Plutarcho.

Parasanga apud Persas dicebatur spatium triginta
stadiorum. Schœnus apud Ægyptios spa-
tium viginti stadiorum; alij tribuunt Schœnis
quadraginta. Leuca, vulgò *Legæ*, spatium ap-
pellatur varium, nam apud Germanos continet
miliaria quinque Italica, siue quatuor; apud
Hispanos tria; apud Gallos, & Anglos varia.
Octaua pars miliaris, stadij periph. Centum
viginti quinque passus.

Epith. Splendidum, ornatum, exornatum, decora-
tum,

tum, planum, latum, spatiosum, Olympicum, &c.

STAGNUM, i.

Aqua stans: Stagna, orum; posuit *Virg.* pro maris partibus profundissimis, 1. *Æn.* Et mis stagna refusa vadis: Stantes vnde: Et stantibus increpat vadis. *idem.* Stagnilittorei gurgis. *Mart.* Stans palus. *Hor.* 3. ad 27. Innabilis vnda: Hærent stagna loco plena æquantia ripas, Præscriptumque timent exilijs modum: Quam restagnantis seclis maris vnda paludem. *V. Pallas* pro fluvio. *V. Fluvius.*

Epith. Vadosum, littoreum, lentum, torpens, profundum, virens, mite, nemorale, vber, loquax, humidum, olens, opacum, cæruleum, liquens, liquidum, curvum, piscosum, lriguum, vadosum.

STAMEN, is.

Licium: Dicitur etiam licium, quod apud Florentinos, *Nastro*, & apud Italos, *Pastucca*, vnde *Virg. eol.* 8. Tenu tibi hæc primum triplici duerfa colore Lici circundo: Nisi dicamus hæc eadem vocari posse *Cordelline* varij coloris. Et licia telæ Addere. *idem.* *Georg.* Fœmineus labor, figur. Subtem, siue subtemine: quod *Laminius* reprobatur: Currite ducentes subtemina, currite fusi. *Catull.* in *supe. Pelen.* Vnde tibi reditum certo subtemine Paræ Rupere, &c. *Hor. epod.* 13. Flumi. Vid. *suæ loco.* Extremaque Laufo Pucæ fila legunt. *Virg.* 10. *Æneid.* Fufum, fig. *V. suæ loco.* Læua versato ducentem stamina fuso. *Ouid.* 4. *met.*

Epith. Gracile, candidum, tortum, Pelusiacum, operosum, inueum, fensum, Tyrium, lineum, tenue, purpureum, aureum, capulare. *Plaut.* filum intelligit *Parcarum*.

Percurrere stamina, torquere, versare pollice, ducere versato fuso.

STATIO, nis.

Militarem intelligimus, locus est custodiz militum deputatus, quem vulgus vocat *Corpo di guardia*: cuius meminit *Virgilius* 9. *Æneid.* Illi succedunt, seruantes relicta vices statione relicta.

Excubæ. *V. suæ loco.* vbi multa. Alternæ vices: Ite per alternas officio vices; quamvis hæc dicat *Ouid.* 4. *Pont.* 2. alio sensu, applicari tamen possunt ad stationem militarem: Excubiarum vices: Græci diem in stationes tres quaternis horis emens, noctem in vigiliis totidem diuiserunt. Hebræi autem, & Romani in quatuor ternis horis constantes, quarum distinctiones buccinæ, vel tubæ sonitus indicabat: Statio etiam pro portu. *Vid. Portus.* Atque in statione manebant. *Ouid.* 1. *met.*

Stationes dicuntur etiam homines in quodâ loco simul stantes, ac inter sese colloquentes, *Radinatio*, & *troua*, vnde *Iuuen.* 11. Coniunctis, thermis, stationes, omne theatrum de Rutilo loquuntur lege *Tambr.* lib. 1. cap. 17. & 21.

STATIVS.

Duo fuere insignes viri hoc nomine poetæ. Comicus, qui Cæcilius dictus est in Gallia natus, ut creditur, cuius vitam *Petrus Crinitus* descripsit, ad quem cupidum reijcimus; de hoc enim

non est nobis hic sermo, quæ etiam in 1. *some Corporis Vet.* Pectorum reperitur. Et Pub. Statius Papinius, qui inter poetas heroicis relatus est; cuius quoque vitam *idem author* descripsit; & hæc summa. Neapoli natus est ex Papinio patre, in quem desinendum cecinit *epicedion.* *lib. 5. fil.* 3. haud ignobili genere, vtpote quod ex Epiro oriundum esset, ut nonnulli existimant, primam ætatem in studijs litterarum, & honestis disciplinis collocavit diligentia patris institutus; in poetica tamen saculare multum excellit. Claudiam habuit uxorem: Thebada conspiciat 12. libris, quos Domitiano Cæsari, in cuius floruit ævo, consecrauit. De Achille quoque opus aggressus est, quod importuno obitu inchoatum reliquit; alia multa quoque scripsit grandi spiritu, tumidoque carmine. Demum Domitiano charus multis ab eo fuit ausus honoribus.

Papinius: Non quod Papinius tuus, meusque Inter Labdaicos sonat furores. *Sed.* phaleuc. vers. Papinij versus, musa, &c. *Parthenopeus* vates: Euboicus Antimachus, quem Græcum ipse in Thebada magna ex parte secutus est? Qui Thebas cecinit, magnum qui cepit Achilleum In Latia resonare tora, &c. Qui de bellis venit Ambracis nam patrem Sellis in Ambracia, quæ regiuncula est Epiri, uatum esse multo asserunt, isque vijgetur inuadere 3. *fil.* 2. Puluis ad Ambracias conuersa Gymnase frondes: Ter me vidisti Albana ferentem Dona comes, sanctoque iudatum Cæsaris auro. *idem.* 4. *fil.* 2. vbi multa de se ad Claudiam uxorem.

STATA, æ.

Simulacrum quodcumque vel æreum, vel ligneum, æreum, &c. — graciles vbi parua coronas Accipiunt fragili simulacra nitentia. *cera.* *Iuuen.* 12. Sculptile, is: Diuum simulacra: Signum, & signa: Stabant & Pari lapides spirantia signa. Pectoraque artificum laudatis proxima signis, *Ouid.* 12. *met.*

Epith. Fulgens ære: Antiquo signis fulgentibus ære. *Ouid.* aureum, æreum, marmoreum, iuuenile, factum de marmore, insignis multis cononit.

Effigies sacre Diuum. Quis Palatinos imitatus imagine vultus, idest pictura, vel sculptura: Phidiacum Latio marmore vicit ebur? *Mart.* 9. 25. nempe quis tam affabre statuum istam conuinxit? sumitur figur. marmor pro ipsâ statua: Viui de marmore vultus. *vident.* *Icon.* 15. *Flor.* quamvis ad tabulam pictam spectare potius videatur; figur. sumi potest, ut sit de imagine: — Ianique bifrontis imago Vestibulo adstabat, &c. & pauli superius. Sacra: n. plur. sacra retorsit oculos, turritaque mater, &c. *Ouid.* 10. *met.* nempe simulacra deorum de quibus antea locutus fuerat Poeta.

Ebur, figur. materia, sic aurum, argentum, plumbum colere, idest simulacra aurea, argentea, &c. Ethnicorum more adorare. *Sen.* in *Thyest.* 4. Corporeum, lignum, stæum, &c.

Oficilla, orum, imaginula parua, quas domi venerabantur antiqui; sic minuta sigilla cera,

Sauerione dedicatum : alterum æreum opus Lyfippi à Q. Fab. maximo Tarento deuctum : de hoc meminit *Mart. lib. 9. epig. 44.* suo tempore in domo Nonij Vindiciæ videri : Non est fama recens, nec nostris gloria ceteri Nobile Lyfippi munus opusque vides ; quod quidem signum prius fuit Alexandri Magni, cui domo illud deiecit ipse Lyfippus cum Scypho pulcherrimo ; deinde Annibalis ; tum Syllæ dictatoris, postremo apud Nonium Vindicem, dicebatur autem Hercules epiraperios, nempe mensalis, vtpote qui ponebatur in mensa vt eius pulchritudo pareret insipientibus, de hoc signo etiam *Strab. in 4. filo.* meminit. Eiusdem tunicati iuxta Rostra Fidei candidæ Vertumnæ, in viculo iugario : Marris Scauræ Boni Euentus Bonæ Fortunæ, opus Praxitelis.

Hominum porro simulacra in eadem regione 8. 44. fuisse plus, siue minus numerantur ab *Onuphrio Panuino* in vrbe antiqua per eum collecta.

Herculis humi sedentis signum in Pantheo Iouis vltoris in reg. 9. (an illius est fortasse truncus, qui adhuc admirationis est in hortis Pontificij ad D. Petri Basilicam) vbi etiam Mineræ signum ex chore (opus Phidias) & Veneris cum vitione Cleopatæ : Iani bifrontis, in eiusdem Iani templo propè Theatrum Marcelli in eadem regione : Martis colossus & Veneris Guidæ nudæ statua, in reuplo Bruti Calliaci in eadem regione : Apollinis colossus in æde antiqua eiusdem Apollinis : Iouis eburnea statua Praxitelis opus : Æsculapij, & Dianæ opera, Scopæ in porticu Octauianæ ad ædem Iunonis ; in eadem regione ; in qua etiam Iunonis, Veneris, Iouis signa opus Phylischi Rhodij : Iunonis simulacrum opus Dionysij, & Polycleti : Dianæ, Latonæ, nouem Musarum, Apollinis nudi, & citharam tenentis opera Timandris, siue Thymarchidis, Æsculapij, & Dianæ signa opus Cephisodori : Apollinis signum in eius delubro, opus Phylischi Rhodij : vbi etiam Sarurni, & Bacchi statux opus Corneliæ Græchorum matris : Veneris etiam opus Phidias : Neptuni, Thetidos, Achillis, Nereidum, Tritonij signa opus Scopæ in delubro Cn. Domitij : Iupiter Pompeianus colossus ante theatrum pedum triginta : Colossus Apollinis in eadem regione nona : Apollinis fulminei tenentis in porticu curiæ Octauianæ : vbi etiam Cupidinis statua, opus Praxitelis : Quatuor Satyrj, & Nymphæ duæ.

Apollinis, opus Scopæ in eiusdem Palatii templo in reg. 10. in quo etiam templo simulacrum Dianæ, opus Timothei, & quatuor bouum cæcutorum signa à Myrone facta, quorum meminit *Prop. Lupæ* signum præbentis mammæ Romulo, Remoq. in templo Quiriti propè Lupercal : Marris Deam Idææ simulacrum & Pessinantiæ deuctum : M. Varronis statua in portu templi Apollinis : Colossus Iouis opt. max. altus pedes 250. Apollinis Tusciani in Bibliotheca Palatina altus pedes 10. Statua aurea Britannici Cæsaris : Apollinis, & Dianæ signa ex vno lapide cum quadriga, & curru, opus Phidias fuisse æreum Octauij patris Augusti, Statua Na-

metiani Imperatoris, in altera Bibliothecarum Palatinarum.

Herculis signum à Myrone factum in æde Pompeij in regione 11. Statua lignea Ser. Tullij Regis in æde Fortunæ virilis in eadem regione Apollinis cælestis signum, siue colossus, sic Hercules triumphalis : Scizæ, siue Scæptæ Metiz, ac Turitina Decarum signa in Cicco max. Scauræ Valeriana, Siciana, & Iulij Cæs. in insula, 14. regione.

Insuper in Cæralogo rerum notabilium, quæ sub *P. Vilius* erant tempore, & ab ipso recensentur, multa memorantur admiranda, quæ apud eundem, referente *Panumio*, videre poteris. Nostra verò tempestate plura videntur in aliquibus vrribus signa. Quatuor equi ænei, qui Venetijs supra fores Basilicæ D. Marci conspiciuntur admirandi : Romæ colossus insignis Moyse sedentem representans, quem Florentiniæ Phidias, siue Praxiteles, Michael Angelus scilicet Bonarotus sub Iulio II. Pont. fecit e marmore, summæ quidem est admirationi, necnon Virginis ad crucem sedentis, filiumq. exanguem gremio amplexantis, opus cussien Bonaroti, in Basilica D. Petri, vbi etiam duo simulacra minoris statux, quarum humi in, ad sepulcrum Pauli III. Religione, & Fidem representantia videntur. In Modiceis hortis præter signum Mercurij petasati, & orbi superadditum, quod ex ære factum est. Veneris nudæ statua in ædium pænealibus opus Apollodori, vt eius Græca inscriptio denotat.

In Lindousianis, Burghesianis, Perettanis, aliorumque patritiorum Romanorum hortis insignes plerique statux conspiciuntur. Adonis in æde Pighini apud Farnesianas domos : in quibus etiam videntur plurimæ præsertim in ædibus Herculis simulacrum, Tauri venatio, opus quidem insignè apud Palatium Farnesianum hanc longè à Campo flore, & Pompeiano teatro factum — Turcæ quatuor captiuorum more, post terga ligatis manibus ex ære sub marmorea statua Ferdinandi magni Ducis Ætr. in Liburnij portu videntur opus sanè admirandum Petri Tacchæ.

Statuarij insignes.

Miron. *V. suo loco.* Æra docto vigilata Myroni, *Stat. 4. filo. 6.* Praxiteles : Laboriferi viuant quæ marmora Cælo Praxiteli. *ibid. V. suo loco.* Phidias. *V. suo loco.* Pisteus pollex. Polycleterus. statuarius eximius, diligentia, & deoore supra cæteros, vt inquit *Quintilianus* : Sidorius fuit, & discipulus Ageladæ. Vide quid scribit *Ælianus de variorum floribus de statuis duabus ab eodem Polycleto factis.* Quod Polycleteris visum est spirare caminis. *Stat. 4. filo. 6.* Lyfippus. *V. suo loco.*

Calamis, cælator egregius, cuius meminit *Plinius 34. c. 7. & Prop. 3.* Exactus calamis se mihi lactat equis : in digis enim, & quadrigis exprimebis parè nulli habuit : Vedicat vt Calamis laudè quos equorū. *Ouid.* sunt qui legunt Calais. *Legge degenium 7. lib. 3.* Prop. in qua insignium meminit statuariorum : idem fæcit *Stat. lib. 4. filo. 6. & lib. 2. filo. 2.* Agelades inuenerit Polycleti, & Myronis, qui condiscipuli fuerit. *V. sup. Myron.* Beda : cuius opera

opera insignia Romæ olim extantia *superius in statu* commemorauimus.

Euphranor statuarii laudatissimus Isthmii, qui de symmetria, & coloribus aliquot volumina conscripsit. Floruit centesima quarta Olympiade, plurimaque signa nobilissima ex ære confecit, quæ enumerantur à *Plinio* lib. 33. cap. 8. Idem pictor, & marinarum fuisse, in quoquoque genere excellens, sibiq; equalis, de quo videtur meminisse *Statius* lib. 2. *lib. 3. & Iuuen. sat. 3.* Hic aliquod præclarum Euphranoris, & Poly-electi.

Niceratus; cuius opera *superius in statu* memorantur: Præclarus etiam ibi leu: Scopas insignis in marino: scalpendo artifex vnus ex illis, qui Artemidæ Mausolæum celsarunt; cuius & opera Romæ magni fiebant, de quibus *supra*. Timarchides sculpsit nobilissimus, cuius meminit *Plin. lib. 36. cap. 5.* Idemq; pictor, nisi sit alter, cuius mentionem facit *lib. 34. 8.* Timarchus statuarii nobilis, *idem* lib. 34. cap. 8. Timonius, nominatur à *P. V. flore*, nisi scripturæ mendum. Timotheus sculpsit nobilissimus, vnus ex his, qui Mausolæum celsauere, cuius opera Romæ laudantur olim: *V. sup. & Plin. lib. 34. cap. 8.* Michael Angelus Buonarrotus Florentinus, cuius opera merito magni sunt, quiddam enina diuinum referunt; & alij apud *Taxotus* officinam.

Statuaria ars.

Myronis, Praxitelis, Phidias ars; *ex Prop. 3. 7. & Mart. 6. 39.* Hic solus veteres Myronis artes: Solus Praxiteles manus, Scopieque Solus Phidias: tota cuncta celsi, Solus Mentoreos habes labores: Phidias cælum: Scalprum Phidias forasit cælo: Phidias manu digna signa: Et molles imitabitur ære capillos: Excudent alij firmitas mollesq; æra: Et viuis eertantia vultibus æra: Viueces sub imagine ceræ: Spirantes animant imagine ceras: Tota licet veteres ostendunt ceras Atria: Artificemq; tuo ducis sub pollice ceram: Quod labor artium duxit tu ære: Scalprum. *V. sup. loco.*

STATVS, vs.

Situs, vs. *V. sup. loco.* Mutauerit stum Pontus, & stus. *Claud. 1. de rept. Ditio: Scatio: Imperium. V. sup. loco.*

STATVRA.

Forma: Corporis altitudo, forma: Intermodia.

STATERA, æ.

Lances, & lantx, cis. *V. inf. Balances*, vulgo *Officia*. *Armetar. Libra.* Cui instrumentum, quo res ponderantur: Trutina. *Parmæ*, qua cæmentaria appenduntur, in qua significatione à *Cicerone* etiam statera sonatur: Trutina momentanea apud *D. Hæd.* qua aurifices pro appendendo nobiliore metallo vtuntur, sic dicta, quod momento descendat: Trutina Campana, *idem* *Hæd.* qua constat, scapo, punctis librarum, & trutina notantibus distinctio, & hæc statera, *V. sup.*

Scapus, est ferrea virga æquato hinc pondere librarum numerum referens: Iugum *Ariflor.* dictum. *Ægypodistum, V. sup. & Sacoma, cis. p. p.*

idem: appendiculum, quod per scapum trutinae campanæ punctis obseruatur: *Æquilibrium, idem: & Equamentum. Fest. Pomp. Libramentum. Plin.* Cum neuro inclinat examen, sed æquo momento partitur disscimen. *Festo vgnat.* Iugum. *Arif.* scapus bilancis, quem ferream virgam *superius* nominat, de quo lances vtinque pendunt: Scapus. *V. sup.* Ansa, in qua examen verisat: Examen. *Virg.* lingua, siue lingua, quæ in ansa hæc, & illuc nutat, dum lances æquatis respondeat summo puncto: *Lantx.* Cui pars vna bilancis, & altera seuicium: Trutodoche, p. c. Theca bilancis. *V. Musæus.* Discrimen: Pendat vtq; ingens æquo disscimine mundus: Atque alia parte in trutina suspendi: *Homerum. Iuuen. sat. 6.*

STELLA. V. Sidus.

STELLIO, onis.

Animal venenatum, niteus in dorso maculis quibusdam stellarum modo radiantibus animal: est homini fraudulentius inuadum senectam perinde, vt serpentes quocunq; exuens pressensilum morbo remedum, quemadmodum *Plin. scriptis lib. 3. cap. 10.* fraudulentum esse hieroglyphicè stellionem *Meia* nunc edocti in *sensu* locutur.

Parua lacerta atris stellarum corpora guttis Stellio qui latebras, & noua busta colit. *idem.* Stellatus lacertus.

In stellionem conuersum fuisse impudentem puerum à Cerere fabulatur *Ouid. lib. 5. met.* dum enim Ceres orbe terrarum peragrato obstitit Proserpinam requirendam æstu torrida ad casam cuiusdam anus nomine M. fines deuicit, petijt ab ea, vt sibi aquam ad colluendum seuicium poringeret. Quæ cum potentiam potionem ei dedisset, & illa ausus biberet, puer quidam ex eadem casa nomine Scelles procacius est profecutus, prædicans audacitatem eius in bibendo, cuius pueri audacia offensa Dea, in malas partem potionis in eum effudit, quæ maculis tinctum effecit stellionem: Paruq; minor mensura lacerta est. *Ouid. 5. met.* Apertumq; color: Nomen habet varijs stellarum corpora guttis, *idem.*

Stellionatum trimen, apud iuriscum saltos: Impostorum est, & deceptorum, & Stellionatus, vs, etiam declinatur Ophiomachus, *Græc. V. Pirium lib. 28.*

STEMMA, tis.

Stemmata imagines dicuntur minorum, quod stemmata suntius pro talibus emblematis, & quibus cuiusvis familiaris sint germina, vel ad quam pertineant facile est cognoscere, *Armet. del. castro. V. Clippus.*

Stemmata quid faciunt, quid prodest Pontice, longgo, Sanguine censes, pictosq; ostendere vultus Maiorum? *Iuuen. sat. 8. Longumq; pulcra stemma cepit a Leda. Mart. 5. 37.* Arceat furiosa sui cum stemmata narrat Garritus, &c. *id. 86.* Stemmata materno felix, *Stat. 4. sil. 4.* Sigena, *Ouid.* Insignia domus: Insigne famulæ: Præfixæ insignes, *Prop. 1. 5.* Nobilitas, nobilitatis enim signum est stemma: Nec tibi nobilitas poterit succurrere auaritia: Næc avaror propter decore-

deré imaginibus : Pumose imagines . *Idem epist. 5. ad Lucil.*

Cereæ imagines : apud maiores in atrijs cereæ imagines disponebantur singulis armariis , quæ gentilitia funera comirabantur , vt *Epist. 16. 35.* & hoc erat peculiare nobilitum , vnde Totalicet veteres exornent vndique cereæ Atria , nobilitas sola est , acque vnica virtus .

Gentile signum , & hic aduerte : quælibet specie tibi formari licere synonyma : nam si quis aquilæ signum pro nobilitate gerat , dici poterit : Gentilis aquila , sic gentilis Leo , &c.

STENOBOEA.

Vel Stenobœa Præti Corinthiorum , siue vt alij malunt , Argiuorum Regis vxor , filia Iobæ Regis Lyciorum , quæ Bellerophonis amore capta , cum repulsam tulisset apud virum , eum detulit , tanquam vni sibi asserere voluisset : quod vir credens iniuriam illam sine hospitij iuris offensione vindicaturus , illum ad focerum misit : apud quem ob virtutes suas tantum meruit , vt eiusdem Iobæ gener effectus fuerit : quod cum audisset Stenobœa , sibi ipsi mortem conscivit . V. *Bellerophon.*

Iobæ filia , quam tamen *Lactant. Placid.* Adiuaris filiam dicit : Quæ Bellerophonta viro detulit adulteri : Antea quoque dicta : Præti coniux , vxor : Prætiis , diis : viro : Iobæis , diis : patre . Vt Prætiæ mulier perdidit credulum falsi lapsulerit criminibus nimis Casio Bellerophonti maturare necem . *Hor. 3. 7.*

STENTOR , is.

Græcorum omnium vocalissimus , qui quinquaginta hominum clamorem vocis magnitudine adæquabat , vt fabularum *Homerus 5. Iliad.* vnde , narum adagium : Stentore clamorifer .

Vox Græcos exuperans : Græcorum clamorissimus : Tu miser exclamas , vt Stentora vincere possit . *Iuuen. sat. 13.*

S. STÉPHANVS.

Diacorum primus , primusq. martyrum , qui ob stimoniz laudem ab Apostolis ad Diaconatus ministeria cooptatus ita se gessit , vt virtute , & diuina eloquentia litteratos omnes ex Hebræis tunc Hierosolymis consistentes vinceret : quare eorum comparata inuidia ante Sacerdotum tribunal adductus : quodque in Moysen , legemque impia produxisset verba delatus , cum sui rationem redderet , Christumq. verum Dei filium , & tanquam iudicem venturum ad crimina , criminofosque homines æterno supplicio plectendos allicuerat : impetu in eo facto extra vrbs portam conduxerunt , vbi lapidibus eum obire incipientibus , Christum ad dexteram Patris adstantem vidit , vtque qui vellet militi suo constanter coronam auream post pugnam imponere : quo in supplicio obdormiuit in Domino : cuius corpus inde à Gamaliel in sua deportatum prædia , ibidem conculcari iussit : vnde Romam postea delatum in Campo Verano propè D. Laurentij corpus positum fuit .

Protomartyr : nempe primus , qui sanguine suo effuso fidem , quam profitebatur obfirmavit : Si-

cro tñ primus ab illis : Sanguine Palmiferæ terram confersis Idumes . *Bemi.* Et pulcræ infolitos decerpens laudis honores Purpurea gaudes frontem cinxisse corona , Vnde tibi grati nomen dixere minores . *Idem.* Quem faxeus obruit imber : Horrisono lapidum nimbis , & crepitante procella Obrutus : Stephanus ; errant aures , & tempora circum Saxeæ tela , feges lapidum , glans æspæ terræ : Est aulæ Stephanus pro nomine Christi Nullus exemplo inductus profundere vitam : Inter saxa nuvis ritu voltantia , & ictus : Leuitæ iuuenis fortis pectora . Quam solitis tempus honoribus Prius martyrij qui sibi lauream Vitæ prodigus induit . *Idem.* Cui nomina sacra Coronæ : sic enias apud Græcos interpretatur Stephanus .

STERCVS . V. Fumus .

STERILIS , is.

Cumulusq. ruit male pinguis ærenæ . *Virg. 2. Georg.* Lolium , tribulique fatigant Trutices messes , inexpugnabile gramen : *Idem. 3. met.* Segnes terræ . *Virg. 2. Georg.* Difficiles . *Idem.* Colles maligni . *Idem.* Arenosus , vbiq. arena est nihil gigni potest . hinc sterilis arena dicitur ab eodem . *1. Georg.* Silex inuisa . *Idem. 2.* Salsæ tellus : narrant nonnulli , à victoribus terras sale seminatæ (peroso credierim sale) vt sterilefcerent : Amara tellus . *Idem. 2. Georg.* Frugibus infelix tellus . *Idem. 4. Malus ager . Idem.* Campus segnis . *Idem. 1. Georg.* Tellus non fecunda . *Idem.* Male fecunda tellus : Infecundus .

Fœcundaq. nulli arua . *Luc. 9. Pharf.* Sterilis feges : Sterilis profunda vastitas squæat soli . *Idem. in Her. 1. 1.* Fœda tellus , quæ æteri non torpet situ . *Idem.* Triste solum : *Idem. 4. Pont. 8.* Sine fruge , sine arbore tellus . *Idem.* Regio nœ pomis fœta , nec vuis . *Idem. 1. Pont. 8.* Agra solo macies : idest sterilitas . *Idem. 8. met.*

Pigri campi . *Hor. 1. 1. 2.* Pone me pigris vbi nulla campis Arbor æthiua recreatur aura , &c. Inhospitalem appeilat , quem nemo habet ob sterilitatem : Lapis omnia nudus , Limosque patulus obducit pascua iunco . *Virg. 1. ed.* Arbor nullis fructibus apta ferendis . *Pallor.* Sic arua nullis frugibus apta ferendis : Iners terra : Cessat iners rigido pascua situ . *Idem. 3. 1. 1. 10.* Campi cultore carentes . *Idem. 1. Pont. 4.* Fundus mendax . *Hor. 3. 1.* Nulla pignora reddens tellus , humus , terra : Mulier gignens iocis pignora nulla tori : Sic domum sterilis sæpe fœellit ager .

STEROPE.

V. *Pleades : Hyades .*

STEROPES , is.

Vnus ex Vulcani manibus à fulmine nomen habens : V. *inferni Vulcani* : meminit huius *Virg. 8. Æa.* Brontæus : Steropesq. & nudus membra Pyragmon : Produxit penultimam *Mantrana* . Antiquus , niger ora Steropes : Aleropes . *Idem.* Niger Cyclopes . Alter Vulcani socius , minister , &c.

STESICHORVS , i.

Poeta Lyricus ex Himera Siciliæ vrbe , à qua , & Himeræus est cognominatus : ductus est autem Stesichorus , quod primus cum citraæ cantu chorum

chorum conlunxerit: vero enim nomine Tiflas dicebatur. Hic cum aliquando accerimo carmine in Helenam, tamquam belli Troiani facem effret inuectus à Caftore, & Polluce eiusdem fœminæ fratris dicitur orbatuſ fuiſſe luminibus, alio tamen rursus carmine cantata palinodia viſum recepiſſe. De eo quoque narratur puero, Luſciniam in eius ore cantafſe; cui iam ſenectute mortuo erecta fuit ſtatua ſenilis lucura, ſummo tamen artificio facta apud Himeram vrbem vbi natus fuerat cuius meminit Cic. in Verr. cumque tota in Græcia propter ingenium ſummo fuiſſe honore, & nomine teſtatur. Hic quondam fabulam narravit de ceruo, & equo: qui cum vellet ceruum viſitæ ſibi prætum conculcantem: quaſiuit ex homine, poſſet ne cum eo ceruum coercere: quod cum annuiſſet homo, dummodò ſcœnum reciperet: is vt ceruum vindicaret paſſus eſt ſe ab homine premi, ſcœnoque domari. Quod ipſe in ciues Himæreos dixit, quod Phalarim ducem exercitus ſummo cum imperio creafſent; eidem prædium, cuſtodiamque corporis datur: Id refertur ab Arifto.

Qui puercis cœcinat luſus, & deliciæ: ex Athenis, qui lib. 13. huiusmodi canticorum inueniorem fuiſſe ſcribit: Infamis Helenæ Caſtor offenſus vice, fraterque magni Caſtoris victi prece Adempta vati reddidere lumina. Her. epod. 17. Scelchoriq; graues Camenæ. idem 4. ed. 9. Infamis Helenæ conuſiator; ex eod. vt ſup. Et damnans Helenam, laudandique viſitum Amittit, recipitque oculos rursus Himeræ ciuis. Politian. Himeræ ciuis. Siculus Lyricus, per antonomafiam: nemo enim ex notis Lyricis Græcis, præter hunc, Siculus eſt:

STIGMA, tis.

Infamiz nota dicitur, quæ propter flagitium aliquod reorum frontibus ſinuerebatur: Infamis nota: Signa: Notæ inuſtæ corpore: Impreſſum corpore ferrum: Stigmata nec vaſtra delebit cinnamus arte. Mart. 9. epig. 64. Frons hæc ſigmatæ non meo notanda eſt. idem 12. 62. Vritur ardenti duo propter linteæ ferro ſeruus, &c. Iun. 14. id eſt ſigmatizatur, nempe cui ſignata inſuruntur, & marchiari, vt ſit hodie qui primum furati fuerunt.

Stigma quoque pro nota aliarum rerum. Triftia ſætorum ſtigmata delet Heros. idem lib. 15. e. 14. 56.

Epith. Rigidum, durum, preſſum, ignicuum, fumans, deforme, turpe, ſordidum, inuſum fronti, ſignans frontem, frontemque perurens. Nota publica: inuſta.

Signa latrocinij tergis impreſſa repandit. Solent enim in aliquibus ſcæli regionibus furibus ob prima latrocinia vitam condonare iudices: ſigmatæ tamen humero inuſto, vt ſi alias erafſe deprehenditur, ſignum agnoſcant prioris indolgentiæ.

STHENELVS.

Capanei & Euadnes filius, vnus eſt Græcorum ducibus, qui bello Troiano interfuerunt; quem Virg. 2. 2. 4. inter eos adnumerat, qui li-

gnæ equi alio fuerunt incluſi. Capanei filius: de Capaneo V. ſuo loco. Fuit etiam Perſei filius ex Andromada alius Sthenelus, cuius meminit Hom. 3. Iliad. Alius etiam Rex Mycenarum Eurythæi pater. V. Eurythæus.

STIMVLVS, i.

Cufpis parua. Irritamenta, metaph. Ouid. 1. met. Excitamenta. Horrimenta. Stimuli cufpis, ferrum, &c. Oſtrum Eryoniæ, ſig. Calcar. V. ſuo loco.

Epith. Amarus, acer, crudus, cruentus, ſerus, acerbus, furialis, acutus, pungens, trux.

STIPENDIUM, V. Merces.

STIPES, tis. V. lignum.

STIPS, tis, g. f.

Pecunia, quæ mendicis porrigitur ad egeſtatem ſubleuandam: Stipem cogere, colligere, ex Cic. de Liu. Mendicatus cibis. Ouid. 5. tragi. 9. Exiguæ ſtipis æra. idem 1. de Pont. 1. Cum canit exiguæ quis ſtipis æra neget, mendicatus panis. Iun. 10.

STOLIDVS.

Fæuus. Mens ſæua. Inſuſus. Tardus. Inſipiens. Non apta loquens. Ingenij tardi. Tardus eſt ingenio. Bardui. Pingue ingenium. Ouid. 11. met. Rurſus erant domino ſtolidæ præcordia mentis. id. mens ſtoida. id. Auros ſtolidæ. Ouid. 13. met. Quique habet auriculas aſini. ex Perſ. ſat. 1. Lingua ſtoida, ſtolidæ conuicia lingue: Ouid. 13. met. Nil ſalut Arcadico iuueni. Iuuen. ſat. 7. Aſellus. Metaphoriç. Hebes. Ignauus. Blennus. Veruex. Iun. 10. Veruicum in patris — id eſt in Stolidorum loco & nunc quoque ſtolidum, ignaumque hominem vulgo dicimus Caſtreis, claſſique ſub ære natus. id. Boetium in craſſo iurares ære nate natus. Horat. Scupidus Veruicum caput. Plant.

STOMACHVS, i.

Extremæ gulæ pars: vbi ſumma ſunt fauces: vbi cibus concoquitur, non autem vt quidam ait, canalis, per quem cibus ex ore deſcendit in ventriculum; is enim canalis Guttor eſt, & ſtomachus, vbi egeritur, egeſtuſq; in ventriculum mittitur.

Stomachi ſax, Piſter. Ventriculus. Celf. Aquiliculus: Ventriculus: ſuperior eius pars, quam vulgò, Rocca dello ſtomaco. Ventriculi fundus.

Epith. Ieiunus, vacuus, plenus, reſertus, repletus, ſeruens vino, ciboq;

Cacoſtomachos, apud Ciceronem, qui acrimoniam in ſtomacho, quod non digeſſerit, ſentit. Lucret. prædicit ſtomacho, vt placet Mathematicis. Pier. Val. lib. 33.

STRAGVLVM, V. Loticæ.

STRAMEN, is.

Stramentum, farciem, quo culcitæ farciuntur; Paleæ, & Paleæ: Fœnum: Nec fœnum capit ſuppoſuiſſe ſuit. Ouid. 1. ſat. Stipula: Nec pudor in ſtipula placidam cepiſſe quietem. idem. Vluſ ſuminis: Et dabit exiguum ſuminis vluſ corum. idem. in ſtipula placidæ capiebat mœna.

nera somni. *idem* 3. *fast.* Stramine proiectus duro patiere sub astris. *Sil. Ital. lib. 15.* Tomentum. *Suet.* Lana, qua culcitra fasciuntur: Tomentum Circense erat ex arundinibus concisus factum; idque stramentum habebatur plebeiolorum. *Iur. conf. lib. 3.* Culcita, *fig.* Lana, *fig.* qui, vti diximus, ipsa culcita facitur: Fœni manipulus. *Sen. Philo.* Sarcinæ veteris linthe: *idem* in *lib. ad Gall. de vita beata.* Culmus, i. est calamus fegerum. *Luc. 6.* Cadurum, i. pro stramento. *ibid.* magnaque debetur violato pœna cadurco. Erat autem cadurcum stramentum ijs herbis ac folijs farrum, quæ castitati conducere olim superstitiosæ Iudæ cultricis existimabant. Sumitur etiam pro omni culcitra, teste Salmasio. *idem* *Iunen. sat. 6. v. 436.*

Epith. Levis, viridis, volans, gracilis, arida, agrestis, fragilis, crepitans, humens, fabalis stipula.

Epith. Agrestis, molle, durum, rigidum.

STRANGVLATVS, a, um.

Frustraque vincula gutturi innectis tuo. *Hor. Pen. dulus* ab orno: idest suspensus. *idem* 3. 29 v. 27 Vtque Syraculio perfricta fauce poetæ. *Ouid. in Ibis.* Suspensus laqueo: Suffocatus: Suspensus de signo: Sic animæ laqueo sit via clausæ rux. *Ouid. in Ibis.* Blisus guttura. *ibidem.* Sic tibi claudatur pollice vocis iter. *ibidem.* Et tua sic Strygius stranguit ora liquor. *ibidem.* Præfocent animæ noxia mella viam. *ibidem.* Vincula per laquei fac tibi guttur ear. *ibidem.* Et nondum informis lheritræbe nescit ab alta. *idem* 13. met. Laqueo collum nodatus. *idem* de remed. A trabe sublimi triste pendit onus. *ibidem.* Suspensus: Elise fauces. *Ouid. 12. met.* Laqueo ligata guttura. *idem* 6.

Laqueo fauces fractæ. *Luc. 1. P. arf.* Elisa guttura laqueo. *ibidem.* Laqueo colla ligata. *Ouid. 1. Pont. 7.* Laqueo innexæ fauces. *idem* 10. met. Et apertar pallenti vincula collo. *ibidem.* Pendens ex arbore fauces Blisus laqueo: Laqueo sua colla ligantes. *Ouid. 1. Pont. 7.* Suspendulum: Suspendio enecatus: Suspendia passus: Laqueo collum pressisse paternum: Pars animam laqueo claudunt. Laqueum collo, tortorosi: aptare rudentes. Suspendio vitam finire.

Pendens: Pendentem volo zoilum videre. *Mart. 4. 77.* Pendens corpus. *Lucret. Sunt* aperta cui pallenti vincula collo: Qui fauces laqueo destinat: Qui laqueo claudat animam: Aprauit collo quem reperit laqueum: Nodos; & vincula rupit, Quæ innexa pedes malo pendebar ab alto: Exorsusque suas laqueo sibi sumere pœnas, &c. Membra pependunt curuato exanguis ramo. Cum foribus laquei religaret vincula summis, Inferuitque caput. Atque onus infelix elisa fauce pendit. *Ouid. 4. met.*

STRATAGEMMA, tis, g. n.

Militaris astutia, astus: Bellicus astus: Furta belli: Fur ra paro belli. *Virg. Armorum doli infidæ. V. suo loco.* Fraus armorum. *Virg. 11. AEn. Et* struit arcana, nec opina pericula cura. *Sil. Ital. 14.* Tacitum ferrum: Tacitoque inuadere

ferro. *Strat. 2. Theb.* quod vulgò dicimus *Imbricata. V. Bellum.* Lecta doli sedes. *ibid.* locus dicitur ad militare stratagemma componendum aptum: describitur eleganter ab *extem* *ibid. v. 496* Insidias natura loco, cæcamque latendi struxit opem. *ibid.*

STREPITVS, us.

Sonitus. *Virg. 12. AEn.* Confusus sonus vrbis. *ibidem.* Insuperabile murmur. *ibid.* Frago. *ibidem.* Crepitus. *ibidem.* Tumultus; Sonitu pedum terrebar. *Ouid. 5. met.* Consonat omne nemus strepitu, collectæque resulant: Vocesque per ampla volutant Atria, recta fremunt, &c. *Armorum contritu. Stat. 3. Theb.*

Epith. Sonorus: raucus, rapidus, horrifonus, resonans, crepitans, stridens, Martius, tristis.

STRIDOR, is; &

STRIDVLVS.

At tuba terrificis fregit stridoribus auras: Impulsi acri Tum validas stridore fores, &c. Stridens sonitus sonus, murmur, &c. Vt dicitur ferrum igne rubens plerumque Solet, quod forcipe curua; cum faber eduxit Lacubus demittit, ac illud stridet, & in tepida submersum sibilat vnda; Argutus. Illice tubæ arguta. *Virg. 7. ecl.* Leni susurro inire somnos. *idem.* Murmur. *V. suo loco.* Dentium, rotarum, ferræ; Patellæ, gutturis, suis stridor. *H. Iun.* Ne verso stridorem cardine reddat lanua nulla domo est &c. *Ouid.* Piaga facit genitus. *idem* 12. met. idest stridet Siue resonat, vt corpore marmoreo ictu.

Epith. Acutus, raurus.

STRIX, gis.

Striges à veteribus cre lax sunt aues esse funestæ infantium labris vbera sua immulgentes, eodemque rapientes è cunis, omnemque iis sanguinem exugentes: ita dicte à stridore, quem noctu lugubrem edunt, & horrendum. *Leges Ouid. 6. fast. v. 132.* Quod striges mali essent: omnis passim poetæ allicuerant, quod aures sint aues nondum constar, neve cuius generis. Ab illis tamen factum est, vt nos recentiores Striges (vulgò *Sirenes*) appelles mulieres noctu, vel diu puellulos suo contactu fascinant. *Leges Stat. 1. Theb. 597.* Semper è teclis strix violenta canat. *Tib. 1. eleg. 2.*

Strigem idemcam fuisse ad magicas artes, testis est *Horat. in epod. 5.* scribens plumam nocturnæ strigis cum aliis veneficiis adhibuit fuisse ad amatoria exercenda: cuius etiam sententiæ *Proper. lib. 3. eleg. 5.* Et strigis inuentæ per busta iacientia plumæ: Strigis infames alæ. *Ouid. 7. met.* Consuluitque striges nostro de sanguine, & in me Hippomanes foræ semina legit equæ. *idem lib. 4. 5.* Diræ strident in nubes volucres. *Strat. 3. Theb. Lamia. V. suo loco.* Noctis aues. *Tib. 1. 9. & Ouid. 6. fast.*

Auidæ volucres non quæ Phineia mensis guttura fraudabant, sed genus id trahune. *Ouid. 6. fast.* vbi earum descriptiones elegantissimè nutritur: Noctæ volans, puerosque petunt nutriti egentes, & viciant cunis corpora rapta suis. *ibidem.* Infantum auidæ volucres, quæ vagantur. Quæ volucres tacita stridet

noct

nocte solent: *ex eodem Ouid. Quæ cunas violent; ex eod.*
Epich. Nocturna, infaulta, rauca, improba, inferna, noxia, violenta.

STRONGILE . V. *Salides* .

STROPHADES, diuin.

Dux insulæ sunt in mari Ionio, ad occidentale latus Peloponnesi, quæ antea Plotæ dicebantur, dictæ deinceps Strophades à conuersione Calais, & Zethæ, qui ad has vsque insulas Harpyias persecuti, inde retrosum se conuerterunt ut cum cæteris Argonautis incipsum sequerentur iter.

Plotæ, siue Plotæ, arum: Calydnæ, aliquibus putantur. Insulæ Ionio in magno. *Virg. 3. Æn.* Strophadum littora. *ibidem*. Harpyiarum sedes; quod ibi à fuga Boreæ filiorum constituerint: Strophadum scopuli, monstra. *V. Harpyia*. Strophadum portus. *Ouid. 13. met.* Strophadum fixa. *Epithomus apud Athen. lib. 7.* Strophides. *Sund.* Insulæ Cyparissiorum. *Sirach.* STROPHIVS, ij.

Rex Phocidis, pater Prædii, quem pater ad conuertendum cum Oreste misit ad Agamemnonem; cuius quoque beneficio O cestes matri suæ crudelitati, cum hereret adultero Ægistho, ereptus fuit, & apud Strophium cognatum vni cum Pyfade educatus. *V. Orestes, & Pylades*.

Agamæus Agamemnoni; nempè cuius forem vixit: duxerat: Pytadæ pater, genitor, &c. Agamemnonis leuir, quod Anaxibiz fororis Agamemnonis esset coniux: Phocidis Rex: Phocidæ relicti Strophius Elea inclytus palma reuerior. *Sen. in Agam.* Ancei iida præsidia. *ibidem*. Anaxibiz vir, maritus. Crisi filius; Orestis patruus.

STRYMONI, is.

Fluuius Macedoniam à Thracia diuidens, ut *Plinio* placet; *Primauius* autem Nesso fluuiio eas differtminat. Oritur in Hæmo monte, septemq; efficit lacus, quibus deinde in vnum atque collectis iuxta Amphipolim insuit in maris Ægei sinum, qui ab ipso Strymonicus appellatur. Abundat Gruibus huius fluminis ripa, vadè Strymoniz aues pro ipsis intelliguntur. *V. Gruis*.

Vada Strymonis: Rupe sub acria deserti ad Strymonis vnam. *Virg. 4. Georg.* Strymonium flumen. *Sen. in Agam.* Strymonius altas Aquilo controrquet niues, *ibidem* quod à Boreali tractu in Austrum tendat; proximusq; frigidiori regioni: Gelidi Strymonis mmæ. *idem in Orid.* Et ingenti propellit Strymonia flatu. *Stat. 1. silu. 1.* Strymonia Arctus: Siue hos Strymonia Boreas eiecit ab Arcto. *idem 3. Theb.* Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat. *Mart. 9. 30.* Non Strymonis impia rancidum signa cruore natant. *Stat. 9. Theb.* Patetisus olim dictus, & Conoz us: *Eio-*

e 16. Plin.

STRVCTOR, is.

Qui dapes in mensa conuiuii appofitas diligenti arte diuidit singulis quod communiter allatum. *Scalco. Triclinante. V. Minifteriorum varia species, vbi multa.*

Structores. *Gell.* Cura penum struere; *ex Virg. 1. Æn.* Qui struit dapes, epulas: Mensæ apparatus: Conuiuij structor, cultor: Et quæ non egeant ferro structoris *Mart. 10. 48.* Carporis, qui carpir, diuiditq; dapes. Diribitor. Apul & sunt qui sercula puerorum manibus allata commodè disponebat, collocaabant, & manuum gestu admodum festiuo omnia obsonia singulari artificio, elegancia, & decore concidebant. Qui fecat fercula

STRVES, is.

Lignorum congeries. Hæc adoler flammis cum strue farra suis. *Ouid. Pyra. V. suo loco.* Arborea, siluæ, &c. Arboreum pondus. *Ouid. 12. met.* Lignorum cumulus: Obrutus immanis cumulo sub pondere Cneus Æstuat arboræo — *ibidem*. Onus lignorum, series. Siluarum moles. *Ouid. 12. met.* Aceruus. *V.*

STVDENS, &

STVDIVM.

Litterarum: Litteris operam dans, nauans: Mollihus affluens studijs. *Ouid. 1. trist. 4.* Artis ingenux cultor. *idem 2. Pont. 6.* Qui reuocant animum studia ad meliora. *Ment.* Assiduus studio, studijs: Qui vigili quærent studio prænoscere causas, &c. Illa gradum studio propebat anili. *Virg. 4. Æn.* Pierijs inuigilans choris. Militat in castris Musarum: Palladis fluctus sudare per arces; Artibus qui vacat ingenius; *ex Ouid. 3. fast.* Artes ingenux. *idem 3. fast.* Studijs vsus. *idem 3. trist. 7.* Studijs frenata remissi. *idem 4. Pont. 2.* Qui non segni pectora musas Excolit, & doctum Larij qui Ciceronis opus Peritur. Palladius: Philomusus, musarum amator: Miles Hæliconius: Miles eloquij: & hinc multa. Studiolum ratio.

STVPOR, is.

Emotio mentis est repentinio terrore: Admiratio: Mirum: Monstri nouitate mouerunt. *Ouid. 12. met.* Stupens: Stupefatus: Ostupescens: Strupidus: Admirans: Mirans: stupor occupat artus. *Pistis.* Vultus: immox eodem. *Ouid. 3. met.* periph. Stixus, metaph. *idem 5. nempè stupidus:* Attonitus: Attonito similis, *ibid.* Oculos stupor vrget inertes: obtutuq; heret defixus in vno: Obstupuit, retroq; pedem cum voce repressit: Paullum aspectu contreritus hestit: Obstupuit varia confusus imagine rerum: Turnus & obtutu tacito stetit. Ingenti motu stupefactus aquarum.

STVLITIA, &

STVLTVS.

V. Demetrius Iulianus; Parisius.

STVPPA, æ.

Vel stupra: Crassius lini purgamentum, cortici proximum: Stupea massa: Stupea flamma. *Virg. 8. Æn.* Stupea vincula, idest luncs, & rudentes. *idem 2. Æn.* Milleus stuparius, quo linum tunditur, & canabis.

STVPRVM, &

STVPRATOR.

Scuprū dicitur, quod virgini potissimum, vel matronæ inferunt, ut *Sen. in Othavia*. Passa stuprum seu Tyranni Lucretia: Rapæ præmia virginitatis. *Ouid 8. met.* Læsi signa pudoris. *idem 2. met.*

Viz-

Virginum culpa. *Hor. 3. 27.* Per vim de decus illarum. *Quid. 6. met.* Turpe commissum. *Hor. 3. 27.* Solut zonam diu ligacam. *Catull. 2. 17.* Virginans enim puellæ venter pro pudicitie custodia cingulo laneo cinctus servabatur, nec licebat sponso nouo nupta potiri, nisi prius zonam illam solulset. *Leg. Febr. & Commentatores in illud Catulli.* Et querendum aliunde foret nervosius illud, Quod possit zonam fulgere virginem. *idem 68.* Puellæ virginatatem adimere: est stuprum inferre. Ille meæ spolum virginis habet. *Ovid. 5. Epist.* ille scilicet me defloravit. Stupri pretium gemmas, aurumque proposui. *ibid.* Turpiter illa virum cognovit adultera virgo. *idem Epist. 6.* Stupri nota: Sicumulas stupri facta priora nota. *idem Epist. 9.*

Lionis ausus: quod is Lunonem stupro violare sit ausus. *V. Iuv.* Nefandis stupri raptor. *Sen. in Hipp.* Violator virginis: Furta Iouis: qui semper virgines stuprauit: Fur iam promissæ virginis atrox: *et Seneca.* Prodo maritus. *Ovid. 5. met.* Falsusque nefas, & virginem, & vnam Vi superat. *idem 6. met.* Stupri cumulas facta priora nota. *idem Ep. 9.* Raptor. *Hor. 4. od. 6.* Constuprator. *Linaus.* Corruptor. *Prop. 2. 14. V. Adulterum, & Adulter.*

Epith. Nefandum, famosum, incestum, infandum, turpe, execrandum.

STVRNVS. i.

Avis, magnitudine merulæ, & maculosis pennis, catevatum volante. *Plinius* scribit Cæsares iuvenes sturnum habuisse Græco, & Latino sermone docilem, cuius meminit *Strab. 4. lib. 4.* Audiatque memor penitus dimittere voces Sturnus. Sturni inopes. *Mart. 9. 55.* Pleri, siue Psari, Græcè dicuntur.

STYMPHALVS. i.

Oppidum Arcadiæ iuxta Stympalidem lacum, ex quo Erastinus fluuius erumpit. Ab hoc lacu Stympthalides aues appellatæ sunt, quæ tantæ magnitudinis fuisse dicuntur, vt Solis radios obumbrarent, omnemque deussarent Arcadiam donec ab Hercule ænei crepitaculi sonitu pulsæ fuertunt; cuius frequens mentio apud poetas.

Solitatisque pinnis condere abducti diem Petij ab ipsi nubibus Stympthalidas. *Sen. in Herc. fur.* Alesque sequi iussa fugieras. Totum pinnis velata diem. *idem in Herc. Oct.*

Stymphala monstra. *Catull. 69.* Euristheus Rex Argiuorum Iunonis impulsu inter alia stipendia impetrauit Herculi, vt obscenas aues in Stympthali Arcadiæ palude morantes, quæ circum vicina loca infestabant, aut perimeret, aut fugaret, quæ vel croculli sonitu, vel sagittis, vt *Strabo*, vel tympano fugatæ sunt. *Leg. Diadum. lib. 5.* Stympthalis palus; in qua masculis aquatici: Stympthalium, opp. siue Stympthalam, & Stympthalis fluuii, qui postea Erastinus.

Stympthalides aues in Arabiæ parte, quæ deserta vocatur, nasci testatur *Martius*, quem lege in *Catulli Comment.* Verum *Petrus de Valla*; qui totam se in desertam Arabiam peragravit, asserit se numquam nec audisse, nec vidisse aues huiusmodi.

Stympthalidas vndis Abstulit. *Mart. 9. 104.* Stympthalides vndæ. *Quid 9. met.* Stympthalis fluiua. *Idem 5. met.*

STYX, gls.

Fons est ad Nonacrin Arcadiæ: ex axis profluens exitiosus omnibus animalibus, tamquam frigidus, vt potus statim eneece, ferrumque ac æs erodat, foliaque mulæ vngula possit contineri, cætera vasa frigoris vehementia statim dirumpens. Poetæ vtrius hinc occasione capta, fabulantur Stygiam paludem esse apud inferos à superis tanta in veneratione habitam, vt nefas ducerent, quidquam eorum, quæ Styge teste iurassent, quovis modo violare: si quis contra fecisset toros centum annos diuinitate spoliatus à neptare arcebat. Ad cuius paludis formam aliam haud longo intervallo à Memphis limoso cæno, & frequentibus papyris horridam [his nominavit: in qua media cum esset infusa, Omidis viri ossa circa Syenen inuenta, ibidem sepulcro condidit honorificentissimo, decrevitque ne quis eam non nisi statim diebus trajiceret, quod si fortè quis in ea perierisset, in centum annos ei sacrificabatur, quod tempus finiendo errori sufficere videbatur. *et Nott. lo. à Mæron. in. 2. Verg. 6. AEn.* De priore Styge apud Nonacrin in Arcadia, plura *Pausan.* in Arcadiis, qui tradit etiam *Homero* ad eam respexisse, cum Stygera in sua possit nominat vnde cæteri poetæ *idem.* secuti, fabulas commenti sunt plurimas. *Idem 4. Pausan.* ferè sentit Alexandrum magnum illa æpoca quasi veneno extinctum; *Plutarchus* quidem in *Alex.* videtur non dubitare, quia is illius aquez potu extinctus sit. *Leg. Ephesi.* *Sermonum.* *Arabum.* cæterisque de Styge, siue inferis fabulantur, siue differentes.

Inferna palus. *Ovid. 2. fast. V. Infernus.* Palus inamabilis. *Verg. 4. Georg.* Tarda vnda: Tenebræ Stygiæ. *idem 1. AEn.* Horrendæ fragna inmemorata paludis. *Claud. 1. de rapt. Oræ.* Stygiæ. *Ovid. in Ilin.* Vnda, & vnda Stygiæ; omnes poetæ, *Verg. 3. AEn.* Aqua Stygia: A Stygia cum cane venit aqua. *Mart. 9. 104.* Aquæ Stygiæ. *idem 4. 73.* Et iam per Stygiæ esset icurus aquas. Tristes lacus. *Sen. in Agam.* Inter laudatas ad Stygam missus aquas. *Mart. 4. 60.* Palus nigra. *Tibull.* Stygiæ numen aquez. *Ovid. 5. fast.* Stygius lacus. *Verg. 6. AEn.* Lucus. *idem.* Stygius lacus. *Mart. 1. 79.*

Stygia palus. *Sen. in Hipp.* Stygiæ caput implacabile fontis. *Verg. 12. AEn.* Flumina Stygiæ fratris: nempe Plutonis: Forum Stygium. *Ovid. 4. epist. 10.* Lacus Orci Tartarei. *idem 3. de art. Infernus.* *Prop. 2. 20.* non aliud, quam Styx intelligitur: Li- quor Stygius. *Ovid. in Ilin.* Stygia vnda. *ibidem.* Quis per infernas horrendo murmure valles Imperiaturæ laheris amniæque vnda, Flumina sub terras Stygio labentia luctu. *idem 1. met.* Stygius gurgis. *idem 5. met.*

Inuij lacus tenebræ. *Sen. in Hipp.* Nigra vnda. *Pont.* Stygis horridæ paludes. *Pamph.* Stygis profundum. *Quint.* Flumina Stygiæ aquez. *Apoll.* Stygiæ fontis flumina: Iurati superis lacus. *Sen. in Troad.* Stygiæ profundis claustra, & obscuri specus. *ibi.* Annis grauis multus flexibus. *Sen. in Herc.*

fur.

fur. vndè *Virg. 4. Georg.* Et nouis Styx inter-
fusa coeret Diyculus iurare timent, & fallere
numen. *Idem.*

Stygij recessus. *Claud. praf. 1. de raps.* Scyggæ valles.
Quid. 6. met. Profunda claustra Stygis. *Sen. in Oedip.*
Aqua imperiurata. *Ouid.*

Epith. Pallens: iurata, concassa, tartarea, mortifi-
fera, iners, ima, inferna, violenta, imperiurata,
liuida, circumflua, interflua, rapida, horrenda,
nocticolor, fera, dira, atra, tacita, profunda,
tristis, nigra.

SVADA.

Quæ etiam Suadela persuasivonis Dea, quæ à Greg-
tis, Peicho appellatur. Hæc eloquentiæ præfes
habita, quam hominum reginam appellat *Eu-
ripides in Hecuba.* Lege *Lambinum epist. 6. lib. 1. Hærat.*
inter magnos Deos cum necessitate ponitur ab
Hærodoto. Placatus vero inter Deos Nuptiales
etiam cum Venere Suadam numerat: vt nos a-
lii diximus. Hæc facellum apud Sicyo-
nios, quamvis nullum ibi extaret Deæ si-
mulacrum, teste *Pausan.* in *Corinth.* qui hi-
storiam longiusculè refert: tu Vide apud
quendam, & *Gyrald. fym. 1.* Lege *Polæ.* in *Miscellan-
ciis.*

Coniugalis Dea. *Sen. in Med. 1. V. quid superius in-
Dixi Nuptiarum obseruauimus:* Ac benè num-
matum decorat Suadela, Venusque. *Hærat. 1. epist. 6.* Suadens Dea: Suadonis Dea: Eloquij
Dea præfes: Loquendi artifex. *Arcurus.* Con-
peta coloratis formis: Docta mouere animos:
Præstans dukedine linguæ; Dulciior Hybleis
est cui lingua rosas, fauis, &c.

Epith. Mellita, decora, dulcis, suavis, blandi-
loqua.

SVAVITAS &

Suavis. V. Dulcis & Delcdo.

SVBMERVS. V. Immerfus.

SVBSTANTIA, æ.

Vis. Natæra. Fortunæ stabiles. *Suppelleæ. V. infra.*

SVBTERRANEVS, æ, um.

Telluris operta. *Virg. 6. En.* idest loca: Terræ
medullæ: Viscera terræ: Loca cauernosa: Sub-
terræ cauernæ. *Ouid. 5. met.* Venæ terræ:
idem 6. Grauidæ telluris viscera. *idem 7.* Meatus
occuli telluris.

SVBVRA, V. Roma.

SVBVRBIUM.

Locus Vrbi vicinus Vrbi proxima villa. Hunc
vrbi vicina iuuat, facilesque recessus. *Mart.*
43. Summorum villa rara dici possent quasi
sub mœnia, idest propè mœnia: Suburbanus
ager, agellus, hortus. Suburbani recessus.

SVCCINUM, V. Eledrum.

SVCCVS, i.

*Liquor: Expressus humor: Vires terræ: Non-
iam mater alit tellus, viresque ministrat.*
Virg. 11. AEn. Vigor herbarum, viresque; Lethalesque;
manu componere succos euuluit. *Sat. 5. Jlm.*
idest venenatos, seu mortiferos: Natiui co-
pia succi: Suerosus humor: Cremor: succus
dicitur expressus ex ordeo, tritico, &c. Ordea
quem faciunt illis infunde cremorem. *Ouid. de
medic.* Lates pressus radice; idest succus

hic pressos latices radice nocenti, Spargit &
&c. *Ouid. 14. met.* Vires herbarum. *Idem.*

Epith. Purgans, amarus, natiuus, villis, Af-
syrius, Idalius, Mæthæonius, lethalis, am-
brosius, pinguis, dulcis, sudans, liquidus, ten-
ax, validus, melior, micis.

SVDARIVM, ij. i.

*Quo sudorem ablergimus: Linctum, & linctea,
orum: Linctamina, orum: Linum, sig. Lino
absterfus, idest sudario è lino confecto: Seta-
bum, ab vrbe Hispaniæ, cui nomen Seta bis,
quæ agrum habet nomine Spartarum à Spar-
to lini genere: vndè *Cæcilius 1. 12. Nam sudaria
Sætaba ex Iberis miserunt: idest Sætubina: ibi
enim telæ pulcherrimæ texebantur: vndè *Sil.
Ital. Sætubis, & telas Arabum spreuisse super-
bas: Sudariumque; Sætubum, catagraphonque; li-
non. Catull. 1. 25. Catagraphon linum, nempe
linctum varijs filiis inscriptum, vt *Isa. in ser. In-
scriptæque linca venit: Iam mihi nigrescunt
tonsa sudaria barba* Mart. 11. 40.***

SVDES, dis.

*Vallus, vt *Seruius* adnotat: Scipites: Scipitibus du-
ris agitur, sudibusque præstus. Virg. Quadridu-
dæque, fudes, & acuto robore vallos. idem 2. Georg.
Torris obustus: vt enim magis resistent obu-
runtur. Robur acutum: Pars robora flammis
indurata diu. Stat. 4. Theb. Paus. Trunci.
Mont. per catarchesin: Scipites grauidi
nodis.*

Epith. Præacuta, trabalis, arens, acuta, ærata,
fraxinea.

SVDOR, is.

*Liquor è corpore manans, humor, &c. Latex:
Tactio sed capta veneno soluitur in laticem.*
Claud. in. Humor & in genas furtim labitur. Hor.
*1. ed. 13. Frontis humor. Mart. 12. 84. Ros: Su-
brepsit crinibus humor Liquitur, in roremque
pedes, & brachia manant: Gutta: Cæruleæque
cadunt toto de pectore gutta: Laboris nunciis:
Eq; capillis ros fluit. Ouid. 5. met. Perque meos ar-
tus frigida gutta fluit. idem 3. eleg. 13. Sudoris
humor. Lucr. 6. Aqua: Frigida de tota fronte
cadebat aqua. Prop. 2. 17. Salsusque per artus
Sudor ijt. Gelidus toto manabat corpore
sudor.*

Epith. Illotus, immundus, crudus, trepidus,
frigidus, carueius, æstiuus, pinguis, ma-
dens, impiger, anhelus, fluens: hinc

SVDANS, is.

*Sudore fluentia brachia. Ouid. 9. met. Offaq; & ar-
tus Perfudit toto proruptus corpore sudor:
Sudor fluit vndique riuus: Fumant sudoribus
artus: Sudoribus ora puluerulenta rubent:
Occupat obfessos sudor mihi frigidus artus.
idem 5. met. Sudor inhareret madida ne veste
retentus, Ec laxam tenuis laderet aura cu-
tem. Mart. 5. 80. Sudatrix toga ventilat. idem
12. 18.*

SVDVM, i.

V. Sereus, & Sereitas.

SVEVI, Pop. V. Germania.

SVECI, orum.

Sunt populi valde Septentrionales Gothiis finiti-
mi

mi trans Danos Balthicum mare accolentes sic dicti à regno Suecie, cuius meminit *Plinius*. Hæc regio habet ad occasum Noruegiæ, siue Noruagiam, quam separat immensum Sueonis montis iugum; ad boream Bornia dirimitur, & Lappia; ad ortum Finnicum finis, Codanoq; mari dirimitur; à meridie Daniæ confinio, & Gothia, siue Guthia. Regio est omnium Aquilonarium fertilissima: agrum habet vberem, maria, lacus, flumina piscium variorum proventu fecunda: in hac, siue ad hanc spectantes

Prouinciæ.

Boenia, Scritfinnia, Lappia, Finnia de Gothia. V.
ſua loca.

Vrbes.

In Bornia nihil notari dignum præter emporium, quod Tutnia dicitur ad intimum finus recessum sita. In Lappia, vrbis cognomine eodem; & huius regionis incolæ occidentales Suecie Regibus parent: orientales, qui sunt feriores, magno Moscouæ duci subiecti sunt. In Finnia, quæ Fennigia dicitur *Plinius* (qui credidit esse insulam) Ailio sedes Episcopalis: & Viburgium in intimo finus Fianici recessu nobile emporium: in ipsa vero Suecia, quæ Suedia scribitur à *Cleueris*, Suevia ab *Ortelio*.

Vrbes.

Holnia caput regni vniuersi, regumq; sedes, hodie *Sueckholm* vrbis posita in stagnis marinis palis superstructa, vendit etiam nomen traxit, natura, operibusque munitissima. Vpsalia academia; & Archiepiscopatus insignis. Calmaria in confinis Daniæ cum arce validissima, portuque celeberrima. Nicopenum munitum oppidum, emporiumque clarum. Sed de vrbibus varia est apud *Cosmographos* denominatio: vadit ad illos accedat, consulatque qui maiorem illorum desiderat notitiam.

SVFHTVS, us.

Odor. V. *ſua loca*, vbi multa. Largis fatiantur odoribus ignes. *Ouid. 4. met.* Odorati ignes. *idem 3. Petr. 3.* Suffimen, is, g. n. Suffimentum. *Plin. Suffitio. idem.*

SVFFOCATVS. V. Strangulatus.

SVFFRAGIVM.

Est consensus, qui à populo, & iudicibus olim tabella significabatur. Suffragia verò in tabulas cereas referrebantur per puncta, & quibus plurimorum censu magistratus creati, pauciorum à populo agitari, nullorum præteriri candidatus dicebatur.

Votum: Tabellæ secundæ; felices: Consensus popularis: Punctum: Vox: Sententia: Fautor: Niuei, atriq; lapilli: niueis, atrisq; lapillis His damnare reos illis absolvere culpa. *Ouid. 15. met.* Calculus aibus, ater: Calculus immittem demittitur ater in vram. *ibidem.* Candida sententia soluit &c. *ibid.* Confueverant autem competitorum magistratuum in comitiis tribuum Suffragia sibi coemere muneribus & largitionibus. Hinc *Iuuen.* inquit — ex quo suffragia nulli Vendimus, *idem Sat. 10.*

SVLCVS.

Tellus arata, Culmina sulci, Campi aggeres ara-

ti. Lira, sulcus est, siue fossa recta in agro, i. n. quam pluuiæ desidunt à sulco.

Epith. Cercalis, longus, diuiduus, alueatus, curuo, procuruo, duro vomere factus.

SVLMO, nis.

Oppidum celebre Pelignorum in quarta regione Italici nonagesimo ab vrbe distant lapide: *Quintus* patriæ, vt ipse testatur 4. *trist. 9* ira dictus à *Solyuio* Æneæ comite, eiusdem vrbis conditore, vt *idem* testatur 4. *ſat. 6. Sil. Ital. lib. 9.* Huic edomus & gemini fuerant Sulmone relicti Matris in vberibus nati Maneinus, & vna Nomine Rhœzio Solymus: nam Dardani origo, Et Phrygio genus à proauo, qui sceptrâ securus Æneæ clarâ nuriis fundauerat vrbem Ex sese dictam Sulymon celebrata colonis, Mox itale paulatim attrito nomine Sulmo, &c.

Mœnia Sulmonis. *Ouid. 4. ſat. 6.* Solyum. Luc. 9. *Quintus* patriæ: Pelignorum metropolis: Sulmonentes, pop. Hospes Sulmonis aquosi: ob loca virginosa, in quibus sita est vrbis. *Ouid.* Pelignis natu aquosis. *idem.* Sulmone creati. *Virg. 10. Æn.*

Sulmo, onis; est etiam piscis, qui vero nomine Salmio, dicitur, vt adnotat *Gelsius*, ita dictum à sale, quod potissimum hi pisces sale condiantur, quo murati, aliò magno cum proventu adportantur, vulgò Salmone. Salmunculus, diminut. Præsignis maculis capitis: Loricatus squamosus pectore Salmio: Purpureis Salmio stellatus tergora guttis: Salar. *Anson.* Salmio exilis: Purpureisq; Salar, stellatus tergora guttis.

SVLPHYR, is.

Odori sulphuris aura. *Stat. 4. Theb.* Olentia sulphure loca. *Ouid. 5. met.* Sulphuris ignis. *Prop. 4. 8.* Spuma telluris elixæ.

Sulphurei loci, vulgò *Solfanichi* in Italia frequentiores reperiuntur, insignis qui apud Puteolos est: quem Vuicani campos quidam è poëtis appellat: necnon qui apud Viterbium, siue Nepete oppidum est; & apud forum Claudij, quod hodie Tessa, nuncupamus. V. *Erroria.* & alibi etiam. Metallum viuax. *Apul.* Sulphur viuum & fissile: est etiam factitium siue mortuum, fumans bitumen. *Ouid.* Quaque vaporiferis iunctis fornacibus amnis. *Stat. 1. ſil. 3.* Illic sulphureos cupie Aibula mergerè erines. *ibidem.* Sulphureæ vndæ. *idem t. Theb.* Scribitur etiam sulphur.

Sulphureus gurgis. *Mart. 7. 92.* Sulfureæ aquæ: Canaque sulphureis Nympha naratur aquis. *idem 6. 43.* Sulfuratum ramentum: Quæ sulfurato nolit empta ramento Vatiniorum proserenæ fracturum: verif. *ſcaton. idem to. 3. Sulfanella.* Palentia sulfurata fractis permutat vitreis. *idem 1. 42.* Sulfurata merces: Nec sulfuratæ lipus institor mercis. *idem 12. 57.* Lymphæq; fumifico sulphure cinctæ calet. *Rus.* Sulphur pro sulphurato. *Imy.*

Epith: Calens, fumificum, lurida sulfuræ. Inceduntq; causæ fumante bitumine venas. 14: *met.*

SVMPVS, us.

Impensa: Pecunia. V. *ſua loca.*

SVPELLEX, *filis.*

Arma coquinaria. *Plant.* quicquid ad coquos pertinet, Arma Cetealiaque pittores: Arma rustica; hinc *Ouid.* 3. *epist.* 10. Rursus opes parum, pecus, & frigidiora plaustra, Et quæ diuitias incola pauper habet. *V. Rustica instrumenta. Arma.* nautica. *Virg. V. Naucum partes.* Arma tonsoria: Vtensilia. *Colum.* Rura cæsa. *Vlp.* quæ terra non tenentur, nec structili opere, tectoriove. *H. Ion. Meib.* vulgò dicuntur. Res familiaris. *V. Res.* Scruta, orum. *Hor.* 1. *epist.* 7. Vilia vendentem tunicato scruta popello. *V. Vetus.* Friuola, orum. *Vlp.* quæ nulli sunt amplius vsui: Domestica arma; quæ ad vsui in domo sunt necessaria, & hæc memoria suppeditando, locum etiam, quem in synonymis reperire, possis, suggeret — patriumque, simul transferre parabit in sedes penetrare nouas — *Ouid.* 15. *met.* patrium penetrare intelligit *Farnab.* supellectilem, mobilia &c.

SVPERBIA, *x.*

Fastus, us. *Ouid.* 1. *fast.* Vefania fastus. *Hym.* 2. *liad.* Ventosus fastus: Constanti — ctus lumina. *Prop.* 1. *eleg.* 1. Fastus superbi. *ibidem* 12. Inanis gloria: Lactantia: Elatio animi: Elatus animus. *Lucret.* Animi elati: Superbi animi. *Virg.* 11. *æn.* Fastidium. *Mart.* 1. Hæc nefcis dominæ fastidia Romæ? 4. *epig.* Regius rumor. *Sen.* in *Hi. pp.* Tumidus mentis fastus: Seruitium superbum. *ibidem* 3. 15. Vbi nunc fastus, altaque verba iacent. *Ouid.* 1. *epist.* 4.

Tumidi spiritus. *Sen.* in *Agam.* In quo superbo vultu Digerit sedens Animas recentes dira Maestas Deos frons torua, *ibidem* in *Herc. fur.* Ponice inflatus, tumidusque; vultus. *ibidem* in *Thyest.* A nostris procul est omnis nectia libellis. *Mart.* 4. 49. Superbiae tumorem facile intelligit, & illa sequepedalia: quæ superbiam indicant. *V. Fastidia.*

Supercilium, *fig.* Terrarum dominum pone supercilium. *Mart.* 1. *epig.* 5. Laudum arrecta cupido; nempè inanis gloria: Permixta superbia luxu: Querendi nominis ardor Vanus: Vitium rebus solemne secundus; dum enim secundæ sunt res, superbia solet animus, Virtutum ingrata comes, nam virtuti obest superbia: Ventoso attollit se vana superbia fastu. *Suet.* Indomitæ furor, impatiensque superbia freni. Conrumax pectus: Fastuosa lues: Circumrotatum supercilium.

Epith. Damnoſa, truculenta, ventosa, vana, tumida, clara, inuisa, amara, incauta, vefana, intolerabilia, accessiva, violenta, malefua, &c. infania, malefana.

SVPERBVS.

Inflatus: Tumidus: Tumens: Tumefactus: Dum nimium vano tumefactus nonne gaudes *Mart.* 4. 1. e. Ventosus: Vanus: Elatus: Superbus graui fastu. *Sen.* in *Orest.* Quam fragili loco starent superbi. *ibidem* in *Trand.* idest nobiles, quibus id vitium commune est: Musa nec infano symmate nostra tumet. *Mart.* Animis elatus superbus. *Virg.* 2. 1. *æn.* Nimum sublati securidis Colla gerens elaud. Sublimis: Sublimior: Vultus superbus. *Ouid.* 2. *de art.* — & tamen illi Surgebant, celsi

— idest intumescere, & superbiere. *Jen.* 4.

Qui tumet alto priscorum stemmate *Jen.* *far.* 8. Tumidus secundo Marte. *Virg.* 11. *æn.* Contempnor diuini, *ibidem.* Hominum tyrannus; quod se alijs subicere renuens tyrannidem affectat: Et vana credulitate tumet. *H. Balb.* Infolens. *Hor.* 2. 4. Ferox animo: Audax: Ceruicibusque ceruicem elatam geret: Ambitiosus: Mens ambitiosa; pectora, &c. Contumax. *Mart.* 2. 68. Implacabilis: Immixtus: Superbie effectus: Contempnor superum. *Ouid.* 3. *met.* & qualis astris gradior ego. *Sen.* in *Thyest.* verba ventosa: Superbo vertice arcingens polum. *ibidem.* Temerarius. *Ouid.* 3. Mens temeraria. *ibidem.* Socius impietatis. *ibidem.* Oculos circumtulit alta superbus. *ibidem* 6. *met.* Ambitiosus. *ibidem.* Refupinium, metaph. *ibidem.*

Magnoque superbit pondere. *Stat.* 1. *silv.* 1. Tollens vertice cristas: Tumidus præcordia Gerens nimio stolidissima pectora fastu: Elata fronte tumens, superbus: Turgida corda gerens: Cælo capita ardua tollens: Nimum vano tumefactus nomine: Vento tumefactus inani: Nimum gaudens popularibus auris: Pectora fastus habet. Superba natura. *Mart.* 11. 81. Ille eo loco pro excellenti fumat. Inflatus aura populi, vel populari: Ampullosus: Turgidus.

SVPERCILLVM, *ij.*

Est ductus pilorum supra palpebras: supercilia autem grauitatis, & maiestatis indicia sunt, vt testatur *Sen.* in *Hipp.* Et pondus veteris triste supercili: Cilium, pilum sunt & palpebris nati: Insupercilium. *Id.* intermedium inter supercilia spatium vnde nasus incipit, & quæ debile in quo loco animæ principatus olim hæruit *Serapion.* teste *Platarch.* Maiestatis notæque in supercillo: Letitiae signa: nam & supercilij subridentes agnoscuntur: Si cum virtutibus affert Grande supercilium. *Iuuen.* *sat.* 6. nempe superbiam. Antiquis nigra supercilia magni ducebantur: vnde *Immo.* *sat.* 2. Ille supercilium madida fuligine tinctum, nam quod natura negabat, arte supplebant. Hinc ille locus D. Hieronymi: Orbes sibi fuliginatos: nempe supercilia fuligine tacta non autem vt oculi tingentur sicut Inquit *Plin.* quod patet ex sequentibus *Iuuenalis* versibus.

Epith. Molle, hirsutum, seuerum, triste, Sciolem, crispum, contractum, durum, minax.

Si pro superbia fumas. *V. sup. Superbia.*

SVPERPELLICEVM.

V. Vestium Sacrosanctum generis.

SVPERSTITIO, *nis.*

Vana religio: Sultæ religionis ritus: Ritus vari, inanes. Obset uatio falsa: Sibi quæ varijs finit simulacra figuris: Aniles fabulæ: Feminæque commentum: Carmine cum magico præcunctisset anus *Tib.* 1. *eleg.* 5.

Epith. Vana, anilis, frigida, ridicula, nimia, egesta, nigra, parua, leuis.

SVPLICIVM, *ij.*

Pæna. *V. sin. loc.* & *supplicium.* Supplicia æterna. Inflatos flammanti membra cubili Demonia infandi sedo succumbere iusti, Horrendosque

pati vultus, sineſtaque vocis Murmura Tartaræ, ſruoſque in dâra dracones Connubia amplexi, &c.

Epicr. Dirum, miſerabile, triſte, ſuneſtum, ſeuum, artum, crudele, cruentum, deforme, æcerbum. Tantalum, Siſyphium, inſolurum, inſane, immane, &c.

Inter ſuppliciorum genera, quæ dabantur militibus, aliſque reis, illud etiam erat, quod meminit *Suet. in Caſ.* nempe viciſſima nauis impoſitos quocumque vento, in quaſcumque terras iubebantur auehi. Ita, inquit *Cæſarib.* puniti à Tito primum, deinde à Traiano delatores: ita ſciuitum olim à Tyrannis Chriſtiani nominis oſoribus in viros ſanctos, vt ſæpius in *Martyrology* lectione obſeruat: de alijs; *V. Pamm.* *marum genera.*

SVPPLEX, els.

Humilis: Dextra precans: Ille humilis, ſupplexq; oculos, dextramq; precantem Protendens, *Virg. 12. Æn.* Supplicatum verò geſtus poſſimum erant procumbere ad genua, hæc ſiniſtra manu amplexari, dextraque mentum (ſi per conſanguinitatem licuiſſet) nuluere, cum precari ſibi, vel alijs deſiderata. Hæc apud Iouem ſeciſſe Theſtæ offendit *Hom. 1. Iliad.* Procubuitq; toro genua amplexata ſiniſtra Ipſius at mentum dextra, ſic inde precata eſt &c. & *paſ. Inſ. idem.* Præterea velamenta quoque prætendebant ſupplices, nempe, aut pacem, aut veniam perentes præſerebant oleæ ramos laneis vitis obuiolutos, qui præſentarent manus victas, æ ſeſe dedentes. *Ouid. 11. met. v. 280.* Ne tæmne quod vitro præſerimus manibus victis, æ verba precantur. *Virg. 7. Æn.* Puræſque ad ſidera ſupplex manus tollens. *Ouid. 9. met.*

Supplex animus. *V. Procer.* Tendens manus, palmas, &c. *Ouid. 6. met.* Brachia tendens. *idem 7. Submiſſo poplite. ibidem.* Supplicis vota, & preces, &c. *idem 2. Pont. 8.* Supplicis vox. *ibidem.* 9. Supinæ cælo manus. *Hor. 3. 23.* Blandas manu ad genua tendens voce nuſeranda rogat. *Sen. in Hæc ſur.*

SVPPPLICATION, is.

Fuit olim honos, qui vna cum imperatoris nomine decernebatur Victori, nempe cum Senatus populo Eodem templa aperiri, æ gratias Diis imperatoris nomine agi iubebat. De his proſuſe ſcribit *Reſta, lib. 10. Antiquæ, cap. 28.* nobis autem ſupplicatio eſt cum ſæra pompa aliquò aliunde deducitur in gratiarum actionem, vel vt mala deprecemur à nobis ſiue lætitiæ cauſa: in quibus etiam præter ſanctorum imaginem, eorum quoque ſæcæ reliquæ veſtantur: quod olim quoque Ethnicos ſeciſſe conſtat, vt obſeruat *Gyrald. in Synag. 17.* vbi multa ſæcra digna reperies, quæ nos breuitatis cauſa præterimus.

Sacer honor: Honor templis diuorum: Simul diuorum templis indicit honorem. *Virg. 4. Æn.* Pœnna ſæcra.

Lectiſternium: Lectiſternia, inquit *Seruius in 12. Æn.* dicuntur, vbi in templo homines ſedere conſueverunt. Porro Lectiſternium in Capitolio ſæ celebrari ſoluitum fuit: ſtratis tribus

lectis conſulium tribus Delis apponebatur; Ioui, Iunoni, Mineræ: Ioui ſimulacrum in lectulo reponebatur: Iuno verò, æ Mineræ in Sellis, ſic apoſitis epulis non Dei, ſed ſepem epulones celebrabant: id verò ſiebat, vel ad pacem poſcendam, vt *Lin. lib. 7. ab urb. c.* innuit: vel ad peſtilentiam auerendam, vt *idem lib. 5. ab urb. c. uacrat.* Vide quid obſeruat *Gyrald. 17. Syn.*

De ſacrificijs, quæ in ſupplicationibus fiebant. Vide quid ſuperius tergitimus in tit. *Sacrificia veterum.*

SVRDVS.

Surdaster; qui grauitè audit: Qui ſurdas habet aures: *Surditas:* quanti patitur ſurdus: *Auſtus grauitas.* *Plin. Tarditas aurium.* *idem.* Aurium ſibilis, tinnitus. *Catall.* Graues aures; à grauedine, qua aures offènſæ ſonum vocis percipere nequeunt.

SVS. V. Percus.

Sus Aper. V. Aper.

SVRENTVM, i.

Campaniæ oppidum à Græcis conditum, quod alio nomine dicitur Petræ Sirenum, quod ibi pluſquam alibi morarentur. *Lege Plin. lib. 3. cap. 5. & Strab. lib. 5.* vbi vna optima, quæ ibi proveniunt, Surrentina nuncupantur. Pro montorium habet, in quo extremo erat Mineræ templum conditum ab Vlyſſe, vt *Strabo* reſert: cui circumſpectenti inſulæ quædam faxoſæ occurrunt, quæ Sienes appellantur. *Lege Strab. lib. 2. ſil. 2.* in Villa Polij, quæ Surrentinum dicebatur, vbi multa de Surrentis.

Noti Sirenum muri. *Strab. ibidem.* Saxa quæ Tyrreniæ templis onerata Mineræ Celfa Dictæchæi, ſpeculatrix villa proſundi: quod è conſpectu Puteolani, ſiue Baiarum maris eſſet: Sirenum ſedes, ſaxa, petræ, &c. *V. Sireni.* Surrentini colles: Et Surrentinos generoſo palmite colles. *Ouid. 15. met.* Surrentina prætoria. *Strab. 3. ſil. 2.* Rupes notæ Sirenum nomine. *Idem 3. ſil. 1.* Caraque non molli iuga Surrentina Lyco. *idem 3. ſil. 5.* Amœnum Surrentum. *Hor. 1. ep. 17.* dicitur etiam Surrentum ſimplici, r.

SVSA, orum.

Vrbis nobiliſſima inter Perſidem, æ Babyloniam ſita, Perſarum olim regia à Dario Hyſtaſpis (ſi *Plinius* credimus) aut (vt *Strabo* placet) à Tirhono Memnonis patre condita trans Choasphem fluuium, à cuius vrbis nomine circumſcicta regio dicta eſt Suſiana. In hac vrbe fuit nobiliſſima Cyri regia è candido, varioque marmore, columnis aurtis, magnæq; gemmarum copia exornata, cœliſtini lacunaribus habens ſimulacrum ſtellis micantibus inſignitum. Dicta aurem putantur Suſa à Liſtorum copia, quæ illorum lingua Suſa dicuntur, vel ob amœnitatem loci pulcrum vt inquit *Arrianus lib. 12.* vbi reges Perſiarum hiemabant: æſtuabant verò in Ecbatanis: autumnal tempore Perſepoli: reliqua verò anni parte Babylone morabantur. Suſæ autem vrbis ambitus centum viginti ſtadioꝝum dicitur fuiſſe.

III 2 Non

Non tot Achæmenij armantur Susa sagittis Spicula quot nostro pectore fixit amor. *Prop. 2. 13.* Achæmenij decurrant Medica Susis Agmina. *Luc. 2. Phas.* Nostræque premant pharetræ securæ Susa. *Claud.* Peris humus: metropolis cum sit in regno Perfarum, anononast. pro ipsi Susa intelligi potest: Mœnia Susæ, campi, viridaria, &c. Memnonia. *Herod. & Alien.* Cissa regio in Susiana. *Prod.*

SVSANNA.

Dux fuerunt huius nominis celebres mulieres, una in veteri, altera in nouo testamento: illius meminit *Daniel 13. capite*; quam cum duo seniores Hebræorum illius pulcritudine capti, in balneo lauandem opprimere vellent, vinctæ inferre ipsa cum clamore accitis puellis, famulisque (primario enim viro Ioachim in maritimum erat collocata) dum suam vellet innocentiam detegere: falsum crimen honestissimæ matronæ inferre non erubuerunt illam scilicet cum iuvene concubuisse: quamobrem illata sententia, vt extrâ vrbis mœnia lapidibus tamquam adultera obrueretur, dum ad supplicium magno cum cognatorum fletu trahebatur: Daniel diuino commotus spiritu veritate detecta falsæ culpæ fecit exortem: perfidos tamen criminatores iudices iustitiz adulteros, ne dum volunrate Susannæ eadem pœna puniendos exposuisset.

Helicæ filia, vel Helchizæ filia: Helcias, dis; vel Helchis, dos; vel Helchires: Ioachimi coniux: Ioachimi, dis: Quam Daniel morti eripuit, falsæque noxæ.

Alterâ nobilissimo genere nata Diocletiano Cæsari propinqua, Sancti Gabinij filia, Caij Pontificis ex fratre neptis, cum Maximiani cognomento Herculei nuptias, quod is diuersus religione, quod ipsa virginitate Deo vouerit, recusasset: capitis obruncatione cum duplicata virginitatis, & martyrij corona euolauit ad sponsum 3. Augusti Idus.

Diocletiano cognata: Gabinij genita: Calio neptis.

SVSPENSVS. V. *Strangulatus.*

SVSPENSVS, a, um.

Qui animo pendet: animi pendens: Qui hæret: Qui est in ambiguo: Accipit mente: Aneps consilio: Solicita frons: Plerumque gratæ diutibus vices, mundæque paruo sub Iare Pauperum cœnæ sine auleis, & ostro Solicitam explicare frontem: *Hor. 3. 29. V. Dubitant.*

SVSPICIO, onis: &

SVSPICIOSVS.

Cognitio incerta, & coniectura infirma: Suspectus, us. *Sen. & Quid. infra.* Suspectio: Voces ambiguz: Mens suspiciosa: Protinus inuitat inentes suspectus honorum. *Quid. 4. fast.* Suspicans: Qui suspicatur, qui suspectat: Suspectus: Suspectaq; crimina dânat: Suspecta habuisse donos Carthaginis alter: *Virg. 4. Æn.* Suspectum mihi. *Mart.* Pendens metus. *Sen. in Oedip.* Suspicionis, siue suspectus umbræ, caligo, tenebræ, &c. Umbræ

criminis. *Quid. 6. met.* Suspectio, & Inuithor Inuidus, suspicionis amans est: Vultus falsus: Falsumque Lauinia vultus Mene premit tacita, dissimulareque metus. *Quid. 3. fast.* Zelotypus, nempe quod vultu Gelus, & hic fere suspicionem habet.

SVSPIRIVM, ij.

Lacrymæ, V. *su loco.* vbi multa. Gemitus. V. *su loco.* Magnus sub imo corde gemitus. *Virg. 10. Æn.* Suspirantes animi: Suspirantia verba: Vis magna vocem emittit. *Qid. in Hipp.* Gemitus alto de corde pergit. *Qid. 2. met.* Suspiriaque ægra fragant. *Stat. 6. Theb.* Suspiratus, us. *Quid.* Et suspiratibus haustis. *14. met.*

Epith. Anxius, triste, fœdum, gemebundum, sedulum, mæstum, stridulum.

SVSVRRVS, i.

Tumultus tactus: Murmur. V. *su loco.* Fortius murmura vocis: Dulcis sonus immurmurat fluo. *Sen. in Hipp.* Placidus immurmurat vnda, susurrus: Tacitum murmur. *Quid. 6. met.* Lenefque sub noctem susurri. Composita repetantur hora. *Hoc. 1. 9.* Voces subactæ: Susurrum, g.n. Procin adit, linguaq; refert audita susurra. *Qid. 7. met.*

Epith. Leuis, tenuis, raucus, mollis, tacitus, blandus, occultus, querulus, placidus, dulcis, sonnifer, lenis, tener, fluatiloquus, clandestinus, magicus, humilis, suadens iniretorum, pariens, faciens, concilians somnum, soporem.

SVTOR, is.

Calceolarius. *Plaut.* qui calceos suet: Calcearius: Cædo: *Suet.* Vectamentarius sutor, *Cicero.* Surtina. *Liv.* est calceari officina: Secepsita cultellum amplum paruo cum manubio, quo etiam utebantur in sacris.

SYBARIS.

Magnæ Græciæ oppidum, inter Crathin, & Sybarin amnes ab Actiuis conditum, qui post Troiæ excidium vi tempestatis eò fuerunt appulsi. Huius olim tanta fuit potentia, vt quinquaginta proximas rexerit gentes, & viginti quinque vrbes suos subdidit imperio, & contra Crotoniatas trecenta hominum millia armavit (*Strabone teste lib. 6.*) Sybaris etiam fluij nomen, de quo *inferius*: ab oppido dicti sunt incolæ Sybaritæ omni deliciarum genere effrenati: vnde Sybaritica mensa: Conuiuiis enim in proximum annum inuitabant, ne spatium interim deesset, aut conuiuatori conquisitis terra, marique delicijs epulas instruendis, aut ipsi conuiuius corpus auro, gemmisque exornandi: & hoc ex lege cautum, decretumq; vt obseruare *Artemius lib. 12.* qui etiam ait: si coquus, aut eorum, qui obsonia coniungunt aliquis, priuatum cibum lautiorum adinuenisset nemini licere ante frequentem annum illo vti, sed ipsi tantum, qui excogitasset, &c. pergit, multa de Sybaritis referre, qui ne sibi somnus vel eriperetur, vel minueretur, noluerunt in suam ciuitatem insere artes, quæ cum strepitu exercerentur: immo ob eandem causam gallum minus alebant. Apud eosdem mos fuit, vt puelli quoad

pubescentes induerentur purpura, & obortos capillum cincinnos auro illicerent. Ipsidem confectum volupcratis causa homunciones, quos pumiliones, siue stipsonas vocant, siue apud nos Nanos, habere: tum etiam catellos Meliſſos qui sequebantur ad balneum heros euntes: deum quicquid volupcrati proximum, & affine fuit à Sybaris excogitatum. *Leges Athensium eodem loco*: qui tandem ob nimium fastum perierunt. Cum enim triginta Crotonitarum legatos interemissent, sedulissime eorum corpora tractassent: Crotoniæ armatis quidem militibus instrumentis potius musicis, quam armis: quod sibi compertum esset hostes tanta volupcrate profusos, vt etiam inter epulandum ad tibias equos saltare confueverent: in medio pugæ, & confliktus ardore saltatorum modos equis iusserunt tibicines canere: & sic equi cum saltate copiosius victoriam Crotoniatis obulere: à quibus Sybaris penitus deleti vni cum vrbe fuerunt.

VRBS, quæ Calabro floruit atra solo. *Mont. Sybaris*: qui pro mollibus, & effeminatis sumi possent: Sybaritarum luxus: Præterit, & Sybarum, &c. *Ouid. 15. met. est autem Sybaris nomen etiam fluminis, vnde vrbi nomen inditum: à cuius potu incolæ submouent greges, siue quod pectora sternutamentis exagitet, vt visum est Straboni, siue quod velleris nigrore inficiat cum Crathis vicinus annis candorem ipsi inducat, vt tradit Pim. lib. 31. &c. 2. Thuri, orum, vrbs postea fuit dicta, quæ Sybaris deletis restaurari aliquantulum coepit, & Thuri à Thuria fonte: Thuriensesque finis, &c. Ouid. 15. met. Thuri, orum, populi: inouitque dicunt appellari Crathide. Delicij nimium Calaber deditus. V. Calabris. Sybaris colles. *Luc. 8.**

CRATHIS, flus, cuius aqua barbis, & comisque flauum colorem induci fabulatur. *Ouid. 15. met. & 3. fast. Est propè pisciferos lapidosi Crathidis amnes.*

SYENE.

VRBS in confinibus Æthiopie, atque Ægypti non procul à Nilo supra Alexandriam versus meridiem quinque milibus stadiorum sub tropico Cancri directè locata, vnde Sole existente in Cancro medio solstitij die supra verticem ciuitatis, nullam prorsus ibi corporis vmbra facit, vt est auctor *Plin. lib. 2. cap. 73.* apud hanc vrbe fuerunt fodine maculose marmoris, ex quo obeliscos Ægyptij formabant, vt meminit *Strab. 2. lib. 2. & infra: in qua vrbe nunquam pluerè dicunt ob nimios æstus: hinc idem 4. Strab. 4. Theb.*

Nullaque vmbra nube Syenen: Saxa quot Eos exspertit vena Syenes. *idem 2. lib. 2. Nam quis ad exultant Cancro torrente Syenen ibit? Lucan. lib. 8. Siris, dicitur etiam Enslarbus. Gleda Syenes, Mart. 5. 13. & primo lib. epist. 87. meminit etiam: Atque vmbra nusquam flectente Syene. Luc. 2.*

Epith. Calida, fusca, æstiva, Pharia, atra, sitibunda, combusta.

Pharia Memphis: ita tecta Syenes: Sicca vasta Syenes arua; Tellus Cancro sitibunda Syenes. Scis

quoties Phario madeat Ioue fusca Syene. *Mart. 9. 36.*

SYLLA.

Romanus nobilis ex antiqua Scipionum familia adolefcentie omnibus flagitijs inquinatus. Quæsturam sub Mario adceperat, in qua vitam omnem penitus commutauit: litteris Græcis, & Latinis bene eruditus, facundus, acer, æstus, gloriæ cupidus, sui securus, pecuniæ maximus largitor, animo grandis, vt de illo dubitari poterit (inquit *Sallustius*) fortior ne, an felicior esset: Milius à Marioad Boarchum Regem legatus Iugurtham victum reulit, Mithridatem Asiæ crudelissimè vastantem compescuit, socialis belli luctus compressit: Cinnæ dominationem fregit, & Marium, qui olim eum Quæstorem fastidierat ipsam illam provinciam proscriptum, & exulem petere cogit. Dictator deinde effectus, ita Remp. oppressit, vt teste *Cicerone in Verrem 2.* nemo illo inuito nec bona, nec patriam, nec vitam retinere poterit: postremò Rep. constituta dictaturam deposuit, & Ptoleolos priuatus concessit, quo in loco pediculari morbo perijt.

Scelerum magister Sylla. *Luc. 1. Syllani, vel Sullani manes, idest Syllæ anima. idem. Qui Marium Roma proscriptum reppulit. Qui Cinnam domuit, bello; Iugurtham deuicit, Pontic; duce compescuit armis, &c. Iusserat hic Syllam ponere regna truce.* *Mart. 9. 44. Vox humida Syllæ. Stat. 4. filia.*

Epith. Potens, cruentus, scelus, trux, atrox, rabidus, vehemens.

SYMPLEGADES, dumr.

V. Cranes.

SYMPHONIA. V. Cantus.

SINAGOGA.

Locus dictus à congregando, & est propriè Iudeorum templum, siue Asylum quo conueniunt oraturi. Profœucha, dicitur *Iuen Sat. 3.* in qua te quæro profœucha Iudeorum sanum. Erat autem Profœucha locus, quo pauperes ad stipem mendicandam conueniebant. *Turch. alter interpretatur lib. 1. Aduersariorum. cap. 19.*

SYPHAX, cis.

Numidæ Rex, qui Romanæ Reipub. societate admissa, & Scipioni per Lelium amicus factus aduersus Carthaginenses; postea violata fide Annobali adhefit. Tandem victus à Masinissa, viuis in Scipionis manus perductus est, à quo in triumpho Romam adductus; & in carcerem inclusus, *ibidem* inedia vitam finivit regno eius Masinisse concessio.

Haurire venena Computrimus durum Syphacem, frateremque Metelli. *Claud. de bell. Gildem. Annibalis spolia, & duri monumenta Syphacis. Prop. 8. & Ouid. 6. fast. Postera lux melior, vincit Masinissa Syphacem: Rex victus Masinisse.*

SYRACVSÆ, arum.

Ciuitas olim Siciliæ caput, metropoli sue amplo quidem circuiu, ciuibusque nimium luxu

deditis, vt obseruat *Athenas in Aristophane*, qui mensam illorum veluti Sybaritarum damnat. Lege *encomid. lib. 12.* Qui etiam ibidem nonnullis eorum leges narrat valde quidem laudabiles. Hanc primum incoluisse Corinthos ē Corinthio illic tamquam in coloniis deductos videretur innuere *Sil. It. 14. v. 13. & alibi*: hunc

Ephyrea ad moenia venit: intelligit urbem Syraculam à Corinthijs edificatam: quod idē sentit *Diod. Sic. ann. 5. Philipp. Regis*, quem lege, si multa de Syraculis scire volueris. Huius urbis eneonium apud *Cic.* habes 4. *Verr.* Urbem Syracus maximam fuisse Græcarum urbium (inquit) pulcherrimamque omnium sæpe audistis. Est, Iudices, ita vt dicitur, &c. & paullo post: Ea, inquit, tanta est urbs, vt ex quatuor urbibus maximis constare dicantur, &c. pergitque adamussim singula describere. Sita i gitor est vbi fons Arethuse, de quo *inferius*: & quatuor dicitur constare urbibus, quæ sunt Insula Hieronis regis olim palatio insignis: Acradina Altera: tertia Tycha nobili Fortissimæ templo in ea extructo celebris: quarta Neapolis, quod postrema edificata fuerit. Cuiuslibet superba rebellante à populo Romano Sicilia à M. Claudio Marcello longa obditione (patricium machinis victorij adiuuante Archimede) tandem capta, expugnataque fuit. De Archimede *V. suo loco*. Postea restaurata fuit urbs, & sub Romano imperio claruit amplitudine, nobilitate, & locotum magnificentia, de quibus *inferius*.

Synonyma.

Syracusa, x: Urbs Syraculæ dicitur *Sil. It. lib. 14. v. 181.* Ephyrea moenia: *V. sup. in hist.* Syraculium solum: *Vtq;* Syraculio perfricta fauce Poete, &c. *Quid. in lib.* Syraculæ domus: Syraculæ arces. *Sil. It. 14. & alibi plura.* Syraculij muri. *ibidem.* Urbs Syracusa: Ille Syracusa modo formidatus in urbe Vix humilem dura repulit arte famem. *Quid. 4. Pont. 3.* Dionysium tyrannum, intelligit: de quo *V. suo loco*. Arethusa urbs. *V. infra.*

Syracusanum obditionem, & expugnationem habes in *Sil. It. 14.* ferè per totum: Primariæ huius

Urbis partes.

Amphitheatrum Syraculanum eo tempore celebre: Euryalum, arx propè Syraculas: in ipsa verò urbe. Labdulum. Arx altera: Larumix: carcer olim Dionysij tyranni, in admirandam altitudinem depressus in saxo multorum opera excisus; de quo *V. Carcer*. & Marmertinum etiam alius carcer: Lepas, collis propè Syraculas: Pacioris, propinquus Syraculis locus: Ortygia, insula è conspectu Syraculanum, vnde fons Arethusa Alphel commixta lymphis effluit. *V. Ortygia: Alphæus, & Arethusa*, quæ etiam sig. sumitur pro ipsa urbe. *Sil. It. lib. 14.* & hæc Ortygia dicitur insula. *Cicero*, Nalson etiam *Luceo lib. 25.* Homothermon ab initio appellatam fuisse nonnulli asserunt. Lege *Orellanum*. Nunc tam ample urbis decora omnia periere, ruinæ tantum extant, & rudera. Hanc nacalibus, & mure-

tyrio Lucia virgo sanctissima nobilitauit. Hinc

Syraculij, & Syraculanij pop. Arethusa proles. *Sil. It. 14.* Syraculij gentes, &c. Bellicosi templum Martis dicitur *Pind.* siue quod bello dediti, siue quod Marti sacra esset vrbs.

SYRIA.

Asia regio, quæ ab oriente fluuio Euphrate, ab occidente nostro mari, & Ægypto terminatur, à septentrione habens Calliciam, & partem Capadociæ, à meridie Arabiam. Olim longè potentissima Assyriam, Mesopotamiam, & Babyloniam in se continebat, sed his aulis, eiusdem fines modò esse dicuntur. Amanus mons à septentrione, à meridie Arabia Petreæ, ab ortu Euphratis amnis, ab octaua pars Arabia Petreæ, & mare Syriacum. In hac

Prouincie.

Palestina; Phœnicie, de quibus *V. suis locis*. Aniochene, Comagene, & Coele Syria.

Antiochenæ prouinciæ, quæ Tetrapolis regio dicta fuit.

Urbes.

Antiochia caput, quæ apud *Plin.* cognomento Epiphane: sed turis legendum esset apud Daphnen, perferretur cum *D. Hieronymo*, de D. Ignatio loquens, eius ossa extra portam Daphniticam à fidelibus à Roma translata, ibidem emulari fuisse asserit. & hæc lone dicitur *Sinphane*; Iopolis etiam, quamvis aliud haud procul agnoscat oppidum *Enphane*, Reblatha, siue Rebla apud Hebræos, ex *D. Hier.* exposita, in *Elaph*, Teopholis *Iuliano Cæs.* dicta, cæteris *Procopio*. *Cedrene*, & *alij*. Antigoniam olim dictam ab Antigone conditore testis est *idem Cedrenus*. Hæc demum celeberrima fuit ob D. Petri Cathedralis, vnde ipse ibidem primus Pontificalis exercitus; plurimis postea sacchonia, ac doctrinarius Episcopis nobilitata. Lege *Hist. Eccl. 4. & Gm. Tyr. de bello sacro*.

Apamea, siue Apamia ad Orontem fluuium sita, à Seleuco condita decem miliaria ab Aulocrene monte distans Rhagus, & Heralæ vicina. Hoc autem nomen illi fuisse impostum aliunde ab Antiocho, quod sic eius mater Artabazi filia Seleuco Nicanori conuocari appellaretur: & hæc Pharnasca, & Pella, necnon etiam Cherroneus dicebatur, testibus *Strab.* *Steph.*

Laodicea, quæ vt *Steph.* ait prius Leuce acta, siue acie nuncupabatur, idest Alburni litus: & hæc à Laodice Seleuci Nicanoris matre nomen accepit. Rhamia ab initio dicta, quod pastor quidam fulmine ictus exclamasset: Rhamantas, hoc est: Deus ab excelso, vt explicat *Platon*.

Seleucia Syriæ in litore maris Mediterranei, *Polyb.* & *Plin.* qui etiam Pieriam cognominat, vt *Cic.* & *Strab.* cui etiam Aque flumina dicuntur, olim Palæopolis, *Cedrene*.

Est hæc regio Tetrapolis ob ipsas quatuor vrbes: Seleucias, ab vrbe Seleucia, à Cassotis à Cassio monte. Huius

Fluuij.

Belus, qui à palude Cedeusia profluit, & vitri fertilis arenæ producit: Pagia *Plinio* nominat, cuius

ius meminit *Tacit. Joseph. & Ouid. Tyr.* sic dictus à Belo Phœnicum rege: *Lycus: Adouls. situ. V. suis locis. Orontes. V. suis locis.*

Comagene, seu Comagena, quæ propius adiacet Ciliciæ, & à vicino sibi fluuio Euphrate dicta Euphratenfis, & Euphratisia, seu Euphratesia, & Euphrantis regio. In hac

Vrbes.

Augustophratenfis vrbs metropolis, quæ etiam Augusta Euphratesia dicitur, & Comagena. *D. Isid.* Huius incolæ Comageni aruspiciæ olim pericia celebres fuerant: vnde *Iuuen. sat. 8.* Sponder amatore tenerum, vel diuitis orbis Testamentum ingens calidæ pulmone columbe Tractato Armenius, vel Comagenus aruspex.

Samofata. *Procl. Samofata legio VIII. Ant. vnde Samofateni: Gorbodius, opp. Anton.*

Cœlesyria, quæ latine causa Syria vertitur, à Iudæa Peræa ad Euphratem vsque protenditur, in qua regiones insignes Decapolis: Tetrarchiæ, & Palmyrene. In Decapoli

Vrbes.

Damascus *V. suis locis. Orophon: Philadelphis, quæ olim Ammana, & Astarta dicta fuit. Steph. Rabba, vel Rabath ab Hebræo, quam tamen D. Hieronymus assignat Arabiæ, & Amman ait vocari. Raphana, quæ Apamia fortassis. Plinius ad Euphratem, quam tamen in Media collocat: Scythopolis à Scythiis deducta colonia, quæ antea Nyssa vocitata fuit, quod sic Liberi nutritrix ibidem ab eo sepulta, dum in Indiam proficisceretur, diceretur.*

Gadara, quæ Gaddara, siue Gadaris *Serab. & Isoph.* qui eam Galilæam superiore anni contingere ab Oriente, & sexaginta stadiis à Tiberiade distare, & hæc Antiochia, & Seleucia Palæstinæ dicitur *Suida & Step.* in qua Therme teste *Eunapio.* sunt post Baias Campaniæ totius Imperij Romani optimæ: Godora etiam *Procl.* dicitur: Hippodios: siue Hippodios *Plin.* quæ etiam Hippodios. *Procl. Hippodios. Isoph. Lege Ortelium.* Getafa Cœlesyriæ vrbs: Pella vrbs in eadem Decapolitana regione. *Plin.* quæ Buris dicitur etiam *Steph.* Canarha, vrbs. *Procl. & Isoph.*

Tetrarchiæ, quæ supra Decapolitanam regionem numero 17. recensentur, regionum insar sunt, & in regna descripiæ: insigniores porrò Tetrarchonitis, & Panæas, in qua Iordanis fons, de quo *V. suis locis: &*

Vrbes.

Cæsares cognomine Panæx, siue Philippi, quæ in Phœnicia collocatur à *Procl.* & hæc Lesterciam, inde Dan: aliquando etiam Lachis vocata, necnon Neronia, teste *Isoph.* & hanc esse Maggedan, & Dalmanutha apud *Euangelistas* aliqui volunt.

Palmyrene regio Libanum montem tangit ab oriente, cuius

Vrbes.

Palmyra caput vrbs nobilis situ, quæ vasto vndique ambitu arenis includit agros, ac velut terris exempta à rerum natura priuata forte olim inter duo imperia summa Romanorum, Parthorumq; & prima in discordia semper vtrin-

que cura: & hæc Adriampolis. *Steph. Thadmora. Isoph. 8. Antiq. Thamor, siue Thebmor, 2. Paral. 8. Lege Orrell.*

Reliquæ vero in Cœlesyria insigniores Vrbes.

Zugma ad Euphratem, vbi maxime periurus annis. *Tacit. Procl.* apud quem adhuc excare antiqui pontis dicunt reliquias, necnon catenam. Bambyce, & quæ & Hierapolis, & hanc nonnulli existimant esse, quæ vulgò Aleppo: & Bambyce, siue Bambyca dicitur etiam, quæ notiore vocabulo dicitur Edessa, & à Syris Magg. in qua Atergatis Dea, quam Græci Deceto vocant, colebatur. Trans Euphratem quatuor Schoimorum spatio collocatur à *Serab.* & hæc Hebræis Rages dicitur: Chalcis cognominata ad Belum, vnde regio Chalcidene Syriæ fertilissima.

Cyrrhestica regiuncula est in Cœlesyria: vnde Cyrrheste, pop. *Polyb.* & in hac vrbs Cyrrhus. *Steph. Procl.* Cyrus etiam dicitur *Procop.* à Cyro conditore: in qua arx Sindaros dicitur *Steph.* & hæc à nonnullis Cibros legitur in *Procl.* Chalybon in Chalybontide Cœlesyriæ regione: Berroe, siue Berrihoæ Cyrrhesticæ regionis vrbs inter Antiochiam, & Hierapolim ab vtriusque dei volus itinere distans, vt est apud *Procop. 2. Persic. Lege Orrell.* Thapsacum ad Euphratem vrbs. *Dind. Xenoph.* & alij forte Thapsade quæ à *Reg. c. 4.* Sed de reliquis consule *Cosmographos.*

Montes.

Libanus. *V. suis locis.* Cassius in Syria Antiochena supra Seleuciam, de quo *Plin. li. 5. c. 22.* cuius altitudo in directum est quatuor millium passuum, necnon ob excelsum quartæ vigiliæ orientem per tenebras Solem aspiciat breuis circumacti corporis diem, noctemq; pariter ostendens. *Procl.* in Mesopotamia collocat, quod illuc etiam extenditur.

Fluuij.

Euphrates. *V. suis locis.* Martyas, de quo *Plin.* à Samofatis latere Syriæ Martyas amnis influit: & hic Singas dicitur *Procl.* an fortassis hic idem est, apud quem Chalcis vrbs in Chalcidena regione: de quo *Serab. 16.* Chrysothoas. *Procl.* iuxta Damascum fluens: sed Bardinis dicitur *Steph.* & Phaphar. *D. Hieronymus.* de quo fit mentio *4. Reg. 5. Lege Orrell.* Verum ad

Synonyma.

Syriæ fines, tecta, moenia, montes, &c. Syrii campi, populi, fluuij, &c. Euphrates, sig. fluu. pro ipsa provincia. *Strab. 5. sin. 1. Assyrii. V. Assyria:* quæ quamvis diuersa sit, tamen à Poetis aliquando confunditur. *Palestina. V. Palestina.* Syrii populi olim ad onera ferenda affluui. *V. Bala. 3. Syrus Orontes. Iuen. 3. sat. pro ipsa Syria.*

SYRINX, ris.

Ladotis fluuij filia, Nympha Arcadica, vnaque Naiadum, quæ ardentem à Deo Panem amata, ne virginitatem amitteret, illius vim aufugiens sororum auxilio in arundinem conuersa est, ex qua stilulam composuit Pan, quam ex amata nomine Syringa, appellauit, & hac stilula vsus fuit Mercurius, vt Argum inter-

III 4 me-

meret. Lege *Ouid.* 1. *met.* fabula explican-
tem.

Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas Na-
ias una fuit, nymphæ Syringa vocabant, Quæ
Sacyros elusit serpius illa sequentes. Ladonis fi-
lia. Ladonis, siue Ladonias, dis, patr. panos
amata Dei: si tamen pro Arundine fumax,
V. *Arundo*. Calamus palustris. *Ouid.* 1. *met.* Ca-
lamus fistularis, qui Græcè Syringios dicitur.
Plin.

SYRTES, Syrtum.

Duo sinus periculosissimi in mare Lybico, quæ
Africam propriè dictam aluit, quorum alter,
qui Carthagini propinquior est, minorem,
Syrtim vocant, 300. miliarium habet ambitum:
alter, qui in Cyrenaicam vergit, maior: Sirtis
dicitur habere circuitum 635. miliariorum. V-
traque tamen nauigantibus est periculosissima,
quod ibi mare, sit vadofum arenæ vetans cu-
mulos, qui loci faciem vicissim immutant, dor-
sâq; & breuia in alia, & aque alia loca transfe-
runt. Harum meminit elegantissimè *Virg.* 1. *Æn.*
neon alii. Solenne autem scribit huiusmodi
quoque Syrtis in eadem esse Africa vento are-
nas excitante, & proxima quæq; operiente;
vnde iter agentes siderum cursus obseruare
coguntur, vt nauæ. Describuntur à *Sallust.* in
Inгур. quem lege.

Reppulit à Libycis immensus Syrtibus æquor.
Lucan. 1. *Phars.* Vada cæca. *Virg.* 1. *Æn.* Breuia.
ibidem. Vada: Illidique vadis. *ibidem.* Agger
arenæ: Atque aggere cingit arenæ. *ibidem.* Du-
bium Libycæ Syrtis fretum. *Sen.* in *Thyest.* Et
fluctuantes more turbati maris Abiit arenas,
bisque discedens fretum, Et bis reuertens, cum-
que deserta rare Deprensus hæsit Syrtium bre-
uius vadis, Et puppe fixa maria superauit pe-
des. *idem* in *Herc. fur.*

Et si quos in certo littore Syrtis Destituunt. *Stat.*
1. *Tueh.* Siue per Syrtis iter æstuosus, Siue fa-
cturus per inhospitale, &c. Lege *Lucan.* in *Inure*
locum *Hec.* 1. *od.* 22. meminit etiam *idem* *ibid.* 2. *ed.* vlt.
vbi Maura semper æstuat vnda: ob frequen-
tem inibi maris spumam: Non sic incerto mu-
tantur flamine Syrtis. *Prop.* 2. 9. inconstantiam
dannans ferminarum ducta Syrtium comparatione.
In Lepticana Syrtis fecisses. *D. Sid.* *Apoll.*
ab vrbe Lepti, quam paruum Leptum appellat
Lucius, & in Emporia regione ad otam minoris
Syrtis in Africa collocat.

Epith. Libycæ, inhospitæ, Getulæ, dubiæ, hor-
rendæ, Parætoniæ, vadose, vagæ, barbaræ,
ambigæ, æstuosæ, naufragæ, fræx, Afræ,
fræx, inuæ, procellose, insidæ, arenosæ,
vastæ.

SYRVPVS, i.

Græca vox, nempe potio medica, vulgò *Siroppo*.
Medicina.

Succus amarus. *Ouid.* *epigr.* 20. Salubres succi: ex
Virg. Hoc fuscum labris splendentibus amnem
Inficir occultè medicans, spargitq; &c. *idem* 12.
Æv. Succus purgans corpora. *Ouid.* 2. *de Pont.* 4.
I, bibe dixiffem purgantem corpora succos: Po-
tio medicata. V. *Medicina.* Serapium nonnulli
appellant. *Aluar.* fortassis à Sirapa, quam

Vocem adultæ Latine linguæ ætas (qua *Columellam* tulit) agnouisse videtur pro vñtato quodam condituræ oliuarum genere: tu Lector perpende.

T

TABELLARIVS.

Ita dictus à tabellis, idest litteris perferendis ad
amicos, siue ad alios: de horum inuentione le-
ge *Herodot.* 1. 6. 8. *fab. ru.* Fax Vulcani, in quo de-
scribuntur ij, qui vulgò apud nos dicuntur
Strasfette, ebe *corruo la posta*.

Libellio, nis. *Varr.* Qui litteras perfert, affert,
&c. Plurima qui secum vèctat epistolis.

TABELLA.

Multa significat: vel pro pictorum tabula, vulgò
Quadro. V. *Pictura*: *Imago*.

Vel pro litteris. V. *Epistola*: & hæ ceratæ tabellæ
dicebantur, in quibus stylo ferreo quicquid
erat in animo scribebant veteres: quas ancil-
læ sinu portabant, vt *Tab. 2.* *elcg.* 6. Lena vetæ
miserum Phryne, furtimeque tabellas Oculor
potrans, itq; rediçq; sinu: Ergo tam doctæ nobis
perire tabellæ? Scripta quibus pariter tot
perire bonæ? *Prop.* 3. *elcg.* 22. ibi lege *Herodotum*,
multa te docentem de tabelli in *Camis*.

Pugillares tabellæ, & pugillaria vocitabantur, &
hæ è citro, ebore, buxo, membrana, & huius-
modi fiebant: Qui legat hinc illinc missas, scri-
bitque tabellas. *Mart.* 3. 63. Dicebantur autem
duplices, triplices, quincuplices, &c.
Mart. 7. 52.

Vel tabellæ erant quædam signa, quæ ad feren-
dam sententiam iudicibus porrigebantur: hinc
lex Tabellaria dicta est. Lege *Rofin.* 1. 4. 7. *cap.* 7.
ant. Rom. Hæ autem insculptas habebant litte-
ras absolutionis, seu cõdemnationis. Absolu-
toris quidem tabellæ nota erat A; condem-
natoris C; tertiam quoque tabellam adiecit
Augustus, teste *Suetonio*, quæ notas habebat
N. L. nempe non liquere adhuc rei delictum.
Indè rei ampliatio nascebatur, & rei ampliati
dicebantur, quibus licebat fuz defensionis ite-
rum rationes examinandas præbere iudicibus.
Aliquando T. littera, seu positus O. signum
moris erat, quod sic Garados apud Græcos
mors dicitur vnde *Martialis elucit sensus in silop.*
36. *lib.* 7. Nosti mortiferum Quæstoris Cæstris
signum, est opere pretium discere theta no-
uum.

TABERNA.

Pro quouis ædificio popularis vsus, præsertim è
tabulis constructio.

Taberna mentoria. *Prudent.* quæ mercede loca-
tur: Taberna vinaria, & Oenopolium. *Plaut.*
Magat. *Quo dote si vende si vino, Betulla.* Taber-
na libraria. V. *Bibliotheca*. Postquam omnis v-
biq; fixa catenatæ siluit compago tabernæ
Iunen. *sat.* 4. idest postquam, firmatæ sunt
catenis tabernæ aduersus expilatores.

Eph-

Ephepolium. *Donz. si vende la trippa, e simili regale ex Ath. lib. 3.*

Taberna carnaria. *Varr. Carnarium. Plant.* vbi carnes folz venduntur, *Beccaria: Laniena* verò est laniorum officina, vbi carnes ad hominum victum necessarias concidunt lanij: *Taberna* macellaria, *Val. Max.* quo conuectantur omnia venalia ad victum humanum pertinentia.

Taberna diuiforia. *V. Campana.*

Argiletanæ tabernæ Romæ erant, vbi ex argilla fiebant vasa, & huiusmodi secundum *Varr. Argiletanas* maius habitare tabernas. *Mart. epig. 4.* *Argi* nempe foles subire lectum Contra *Cæsar* est forum taberna *Sciprius* postibus hinc, & inde totis Omnes vt citò perlegas poetas, &c. *idem 1. epig. 118.* Salax taberna. *Catull. lyr. 38.* Hinc

TABERNACVLVM.

Tabernacula ex pellibus fiebant, sub quibus erant milites ad vrbs obfidionem. *Lege Refin lib. 10. cap. 12.* Tentoria, orum: *Castra. V. suo loco: & ibi Papiliones.*

Epith. Magna, famosa, obfcura, madida, bibula, arcana, taberna.

TABES, is.

Est pulmonum exulceratio, corpus vniuersum sensum colliquans. *V. Phlogia, vbi plurima.*

Lenta tabes: Lentaq; miserima tabe Liquitur. *Quid. 2. met.* Tabicudo, dimis: Atrum tabum: Aduertere tamen tabum effe viuum, saniem verò defuncturum: Pus, ris, g.n. Macies, ei. *Hor. 1. ad. 3.* Squalor, tabis effe effectus: Tabes peresus. Morosus morbus: Nec tibi morosi veniant fastidia morbi. *Quid. 2. de art.* vulgò *Mal di steca, & visco.*

Corruptus sanguis, est tabum in viuis, vt diximus, Fluido stillantia corpora tabe: Forda lues, *Sen. in Oedip.* Sanies, Crassus sanguis. *Quid. 11. met.*

Epith. Pallida, nigra, funesta, mortifera, dita, illuida, crudelis, horrenda, pestifera, fluens, crenata, turpis, atra, gristis, squalida.

TABVLA.

Ligna secta: Robora secta: Secta ables, pyrus, carafus, cedrus, cupressus, & huiusmodi: Ligna: Arboribus secta: Tabella, diminut.

Tabulæ verò numero multitudinis diuerfa gigni-ficant; nam

Tabulæ accepti, & expensæ, denotant quod nos vulgò *Giornale dell' introito, & dell' esito: Accepti, & expensæ codex. Cic. Codex rationarius: Commentarius accepti, & expensæ.*

Tabulæ, idest codicilli. *Quid. 11.* Tabulæ matrimoniales, *Instrumenti.* Tabulæ publicæ etiam. *V. scriptura, & scripturarum genera.*

Tabulæ nouæ. *Cic.* quibuscumque antiquabantur nomina facta, ne creditam pecuniam debitor cum visu perfolueret: Tabulæ, cautionis nominum factorum, Syngrapha dicitur etiam, & Syngraphum: Chirographum. *Iuuen. Symbolum. Plant.* Tabulæ auctionariæ. *Cic.* in quas bonorum auctione venditorum ratio relata est: Tabulæ ceteres: Quid deceat quid non oblici certe cera Digni, &c. *Hor. 1. ap. 6.*

Tabularium, vulgò *Cancellaria*, officio di notari. *Archium:* Tabularium *Taciti.* Amanuensis. *Suet.* quæ rationes publicas, aut priuatas adnotat, & *Cancelliere Notari.* Equidam in tabulis patet lucelli expensum. *Catull. lyr. 38.*

Signator: pro Tabulario apud *Iuuen. sat. 10.* — Veniet cum signatoribus auspex. nempe cum illis qui obsequabantur tabulas, & instrumenta matrimonialis contractus. *Lege Tacit. 2. Ann.*

Tabula vocata. *V. Vatum.*

Tabula generis, dicitur, quod vulgò *Albero della casata*, & id frequentius apud Florentinos — generis tabula iactare capaci Corinum posthac multa contingere virga fumosos equitum cum dictatore magistros. *Iuuen. 8.*

Tabulæ, nempe vbi pictores ingenium exercent suum: quarum inspectio oblectat esse Romanos testis, est vel ille *Horatius* versus: Suspendit picta vultum, mentemq; tabella: & *Prop. 3. eleg. 10.* Aur certè tabulæ capient mea lumina pictæ. Cæx, pro tabulæ huiusmodi: Perlege dispositas cinerofa per atria ceras. *Quid. 1. fest. in his enim maiorum effigies sculpsit, seu impressit visibantur.* Lulius Cæsar tabularum præcarum diligentissimus fuit exquistor, cui Timomachus Byzantinus pinxit Alacem, & Medeam, easq; tabulas illi vendidit octoginta talentis, quas ille posuit in *Æde Veneris* genitricis: ex *Plin.* Augustus, item, teste *Suetonio cap. 73.* quem lege — Pictosq; offendere vultus maiorum: *Iuuen. V. Image. 2.* Qualis Apelleis effe color in tabulis. *Prop. 1. eleg. 2.* Species: Tota erat in speciem Poenis digesta columnis. *idem 2. eleg. 31.* Visum: Est posuit casta turpia visa domo. *idem.* Aliquid præclarum Euphranoris. *Iuuen. sat. 3.* euphranor enim fuit Pictor artificiosissimus, cuius tabulæ plurimi olim pendeabant — Et stantes in cutribus *Æmilianos* & *Curios* iam dimidiis humerosq; minorem coruinum, &c. cum dimidijs videntur picti, seu sculpti, vel cum ob antiquitatem integri non sunt, vnde sequitur — auriculis nasosq; carentem. *Iuuen. 8. sat.*

Epith. Sectilis, picta, polita, munda, splendida, parua, pendula, Apellæ, exigua tabula.

TACTVS, a, um.

Taciturnus: Taciturnulus. *Apud. Silens. V. suo loco* Silentium: Tacens: Cæca cura, idest tacitus animus. *Star. 4. Theb.* Angerone cultor: nam Angerona silentij Dea erat: Harpocratis discipulus, afflicta, sectator.

TACTVRNITAS.

Quæ sub Angerone, Tactiq; nomine ab antiquis tamquam Dea colebatur, & cui reni diuinam. *11. Kal. Ian.* faciebant Romani, vt *Suetonius* scribit. *Lege Gyal. sym. 1. de Angerona. V. Dij genitrix.*

Silentium. *V. suo loco, vbi plurima.* Obtruncientia: Retractia.

TACTVS, us.

Attactus, us. *Virg. 7. v. 48.* Contactus. *idem 5. Mænum* contractet, Tactio. *Cic.* Contagium. *Epith. potens.*

TEDA, æ.

Quam sine diphthongo nonnulli scribunt, ex pinu fiebat quodam artificio, cui pars externa caudis

cis abundantiori fuceto strangulabatur, quo tamquam pice illita clausi effundant, & durabilis lumen. Ex laricem quoque genere fiant tædæ, & qua succus pice liquidior. His autem prifci utebantur in nuptijs, quinque tantum adhibitis, ob quinque Deos illis præfidentes, ut alibi adnotatum. V. *Nuptia*. In facrificijs præfertim, in funeribus, & in alijs, quibus opus erat, vt obferuat *Athenæus lib. 15.* & fic aliquando pro coniugio, nuptijsque fumiunt.

Fax. Vid. *fuo loco*, vbi multa. Sæpe potens voci frontem emittit coronis Femina lucentes portas ab vrbe faces. *Ouid. in fast.* Lumen. Cum videt accenfis detotam currere tædis In nemus & Truiæ lumina ferre Deæ. *Prop. 2. eleg. 32.*

Tæda pro matrimonio. V. *Matrimonium*, & *Nuptia*, vbi plurima. Fax marita. *Ouid. epist. 11.* Pronuba flamma. *Claud. 1. de rapt.* Proloqui hymenæum pudet, Tædæque nostras, &c. *Sen. in Theb.* Vulgares rejice tædas; idest vulgare matrimonium renue. *Ouid. 14. met.*

Epith. Pudica, maritalis, funesta, insignis, facilega, pinguis, humida, cerea, lucida, pinea, ceracea, picea, fumans, corufca, casta, iugalis, pinea. V. *Spina*. vulgaris tæda; idest vulgares Nuptiæ. *Ouid.*

TÆDVM. V. *Fabidum*. TÆNARVS.

Sive Tænara, orum, promontorium Laconix est circa medium meridionalis lateris Peloponnesi, quam longissimè in mare procurrens oppidum habens eiusdem nominis. *Suidas* autem scribit Tænaram promontorium esse Laconix, in quo fauces crant ad inferos deducentes, vbi & Neptuni prædis templum. Antrum autem ibi ostendebatur, per quod Hércules ab inferis rediisse Poetæ fabulati sunt, Cerberumque victum ad superos traxisse; vnde à poetis pro inferis, siue inferorum aditu potissimum vsurpatur. Apsalij Neptuni templum fuit in Ténaro, ad quod cum Hillotes, idest serui Lacedæmonum confugissent supplices, eos tamen domini nihil verentes interemerunt. Qua ex re impij habitus sunt, & scelesti, quod templum violassent. Huic rei meminit *Thucydides lib. 1.* vnde prouerbium: Tænarium malum. V. *Adage*. At *Strabo* sic describit: Ténarus sub Sparta ripa est erectus, sacrum Neptuni ædem, constructam continens in luto, propinqua; spelunca est, per quam Cerberum ab inferis eductum ab Hercule fabulantur. Per eandem ad inferos Orpheum descendisse narrat *Ouid. 10. met.* Ibidem marmor Laconicum effodiebatur coloris viridis, quod & à loco Ténarium cognominatur, vnde *Prop. 3. eleg. 1.* Quod non Tèris domus est mihi sulca columnis, &c. neque tantum in Ténaro, sed etiam in Taygeto Laconix monte idem marmor effodiebatur. Vid. *Marmor marium*. Dicitur autem Ténarus à Ténaro Euryti Icarj, & Ermedæ Damascij filio.

Lanna Ténari Spartani. *Sen. in Hero. fur.* Ténaræ, siue Ténariæ fauces. *Virg.* Ténaræ, & aspecto Regnum sub domino, &c. tumores vocati, vtebaque inania. *Sen. in Troad.*

Pro inferno fumiunt. V. *Infernus*. Et inuisi horrida Ténari sedes. *Her. 1. od. 34.* Ténaria porta. Ad Styga Ténariæ est ausus descendere porta. *Ouid. 10. met.* Ténariæ lumen petit irreineabile portæ. *Stat. 1. Theb.* qui etiam 2. *Theb. v. 36.* describit locum: Tánariūque cacumen, Apollineasque Therannas. *idem 3. Theb.*

TAGES, is.

Filius Genij, teste *Fest.* & nepos Iouis, qui adhuc puer 12. populos Etruriæ Aruspiciam docuit, cuius est celeberrimus mentio apud *Ciceronem lib. 2. de divin.* narrante, illum in agro Tarquinienfium visum, & eum affatum esse, qui arabat. *Leges reliqua* apud eundem, quæ etiam à *Gyraldo syn.* tagm. 1. reſtuntur. Huius meminit *Ouid. 15. met.* vnde synon. excerpta.

Haud aliter stupuit, quam cum Tyrrhenus arator fatalem glebam motis aspexit in aruis Sponte sua primum, nulloque agitante moueri, Sumere mox hominis, terræque amittere formam Oraque venturis aperire recentia sals Indigenæ dixere Tagem, qui primus Etruscum Edocuit gentem, casusque aperire futuros. *Ouid. vs. sup.* Aruspicij doctor: Genij filius: Nepos Iouis. *Fest.* Tyrrhenæ gentis aruspex. *Ouid. 15. met.* Rura meus Tyrrhena perit, saltusque Tagetis Crispinus. *Stat. 5. silv. 2.* agrem Tarquinienſem intelligit in Etruria: Diuinator puer Etruscus: Conditor artis finxit ita Tages. *Luc. 1.* Taulantis alumnus Semidæ genitrice Tages, &c. *Valer. Flacc. 6.* Taulas enim nomen fuit aratoris, à quo velut nutricio puer & terra fuit exceptus: Quæ genus telluræ Tages inuexerat olim. *Mont.*

TAGVS, i.

Fluvius in Hispania celerrimissus, qui *Prolem.* & alijs testibus, nascitur in altissimis Oropedæ iugis stadijs quinquaginta ab oppido paruo, cui nomen *Tragacet*, haud procul ab vrbe Cuenca, & per Carpetanos lapsus Toletum regalem urbem petit, nonneque accepto Talaucram Auguſtobrigam, Alcantaram, aliasque vrbes non ignobiles alluens, medium seré fecit Lusitaniam ultra Vlyſſiponam in occidentum se exonerat Oceanum ostio bis millium, vt quidam notant quinquaginta pass. latitudine. Auriferi copiosus est arenis, vt omnes ferè veterum poetarum testantur, & recentes quoque apud *Orellum*; qui etiam gemmas generare dicunt. Circa hunc fluvium (si *Plinio* credendum) equæ in Fauonium obuersione concipiunt, equosque gignunt perniciosissimos; sed qui tertium ætatis annum non excedant.

Diuitis vnda Tagi. *Mart. 10. 16.* Omnis arena Tagi opaci. *Iuven. 3. Vid. Aurum.* Tempestas preciosa Tagi. *Claud.* aurum subaudit: Tagusque Ibera turbidus faza fluens. *Sen.* Tagi ripæ locupletes. *Montan.* Qui splendida potant stagna Tagi: Quodque suo Tagus amne vehit, fluit ignibus aurum. *Ouid. 2. met.* Annis Aurifer Tagus. *Canall. tyr. 30.* Non illi satis est turbato fordibus auro Hermus, & Hesperio, qui sonat orbe Tagus. *Mart. 8. 78.* Aſſus serenos aureo fraugts Tago. *idem 1. epigr. 5.* vbi laus Hispaniæ.

Epith.

Epith. Aureus, aurifer, piscifolus, dilucis, micans, turbidus, ciarus, aurifluis, auricolar, inuidiosus aquis fulvis (*Adans.*) beatus.

TALARIA, tum.

Aiaa fuerunt Mercurij calcaneata, de quibus *Hom. 24. Iliad.* sic Mercurius pulcra, immortalia, aurea talaria pedibus necleat, quæ eum supra mare, & supra terram immensam vento similem deferunt. Hæc ille; existimant autem id illi concessum, vel ob sermonis perniciosum; (cùm Deus eloquij putaretur Mercurius) vel quod ipse sermo volucris per aera feratur, ut *D. Aug. 7. de Civit. Dei* interpretatur. Hæc autem pedibus, capitiq; neclebat, ut ex antiquis eius imaginibus facile est videre. Vñs quoque fuit talarius Perseus in expeditione Andromedæ liberandæ, à Mercurio fratre illi commodatus. Hinc *Prop. 2. 30.* Nec tibi si Persei mouerit ala pedes: Vel si te secitæ rapiant talarius auræ Nil tibi Mercurij proderit alta via. *ibidem.*

Aiaa plantæ: Summa pedum propter plantaribus alligat aliis. *Stat. 1. Theb. v. 304.* sic *Valer. Flacc. 1. Arg.* Plantaria nuncupat: nunc aerij plantaria veilet Perseos, &c. Alæ pedum: Mercurij alæ: Ut terribis nectant talaria plantis. *Ouid. 2. met. 6. 10.*

Epith. Aurea.

TALENTUM, i.

Multiplex fuit: Auri enim talentum tres aureos Atticos valuisse refert *Polixia*; argenti verò, minas Atticas sexagenas.

Talentum Atticum valebat sex drachmarum milia, siue sexagenas minas.

Talentum Ægineticum, decem milia drachmarum pendebat.

Talentum Hebraicum; quid sanè penderet mihi non liquet; hoc tantum scio duobus talentis asportandis duos fuisse homines necessarios, ut patet ex *Job. 4. Reg. cap. 5.* quæ duobus fuerunt sacis inclusi, etæque argenti.

Talentum Babylonicum.

Porrò talentum, secundum *H. Iuv.* moneta nostra te constabat quingentis, & nouem vngaricis. Talenta viginti Demosthenes acceperat ab Harpalo, ut taceret. Talentis quinquaginta multatus idem fuit conuictus iussu Harpalo vendituri. Viginti milia talentum multatæ nomine Sylla Asiæ imperauit. Talentis centum donatus fuit Erasistratus medicus sanato Antiocho, ut scribit *Plin.* Talentum viginti milia, & quingenta in annuis redditus pependisse Ægyptum Ptolemæo Aulæ Regis *Ciceronis* testimonio refert *Strabo*.

Talentum decem milibus apparatus funeris Ephestioni ab Alexandro Macedone factus constitit *Plutarch. & Arrian. testibus*.

TALVS, i.

Os exuberans prope calcaneum, quem malloium vocant, quo (animalium præsertim) ludebant veteres. Vid. *Talorum ludus in Ludis*. Sciendum tamen est, diuersos fuisse talos antiquorum à recentibus, ut *Bernardus* obseruat *lib. 2. Prop. eleg. 2. 4.* qui tali sunt illi, ait, quos Græci Astragalos appellant, vnde Astragali ludentes dicuntur à *Plinio* talis ludentes diuersi à tesseri, cùm tes-

seræ, sint ex sex lateribus quadratæ, nempe Hexagonæ; Græcè cubi dicuntur, quibus in alea nunc pascim (suo videlicet tempore) omnes videntur; tali verò in desuetudinem abiierunt. In iudo talario 4. adhibebantur taliteres in tesseriis, ut idem ibidem obseruat. Ludus hic lege Talaria, quoniam meminit *Plautus in Miles.* interdcebatur conuiuijs. Tali porrò pedum, & plantæ in Thetidis potestate fuerint, ut refert ex alijs authoribus *Refin. lib. 2. cap. 19. Antiq. T.* Iorum iudo pueri tantum delectabantur olim, ut *Horat. in sat.* — Te talos, Aule, natesque ferre sinu vidi; & *Robertellus* obseruat in *Car. 18.* talis Venus, siue Veneris iactus foelicissimus erat; canis verò, siue canicula pessimus; sic *Prop. 4. eleg. 9.*

Me quoque per talos Venereis quærentes secundos, Semper damnosissimi suffulcere canes: Damnosissimo facio tibi sæpe canes. *Ouid.* Damnosos effugiasque canes. *idem.* Damnosa canicula. *Perf.*

Talus fuit etiam puer (*ut Diadorus & Pansani*) scribunt) Dædali fororis filius, qui cùm ingenio suo figuli rotam, ferram ferream, & circum inuenisset, à Dædalo ob inuidiam fuit interfectus; qui ab Areopagitibus damnatus, in Cretam ad Minos fugiit; Talus autem Deorum miseratione in perdicem aem mutatus fuit. Habes fabulam apud *Ouid. lib. 8. met.*

Perdix, cis. *Ouid. ibidem.* V. *fas loco.* Dædali germanæ filius: Dædali nepos: Icarus fororatus: Qui ferræ repperit vsum *Primus*; & ex vno duo ferræ brachia nodo lunctæ, ut æquali spatio distantibus illis Altera pars staret, pars altera duceret orbem. *ibidem* *On. d.* Quæ dedit præcipitem sacræ ex ære Mineræ; *in eod.* Excepit quem Pallas, aemque reddidit.

Reuera Talus fuit homo perniciosissimus, qui rotam Cretæ vno die pedibus obire dicebatur; vnde sumpta occasione post mortem in aem perdicem mutatum fuisse fabulati sunt poetæ. V. quid *Maurus* obseruat in *Car. 1. 56.*

TANALIS, is.

Fluvius Scythiæ Asiæ diuidens ab Europa à septentrione in meridiem fluens, Nilo aduersus. *Strabo lib. 2.* paulo tamen orientior, per Scythias in Meotim paludem defluens. Est ibi quoque vrbis, quæ nomen à fluuii sumit, ut *Stephanus* placet, sed fluminis tantum à poetis fit mentio. A Rhiphæis montibus dicitur oriri *Prod. & Plin.* sed à siluis potius Rhiphæis cum *Isidoro* dicendum; nam ibi nulli montes, sed Hercyniæ pars fluit, vnde oculati testes è quadam palude illum effluere asserunt.

Sylus, siue potius Silus dicitur etiam à Scythiis, teste *Eustathio*. Amazonius etiam, quod in eo Amazones olim iauerentur: Tanais dicitur parent, nempe Scythia, Sarmatæque parent. *ibid. 3. ed. 2. 9.* Medijs Tanais fumat in vadis. *Ouid. 2. met.* Non Tanaim prope flumen oris. *Hor. 4. od. 15.* Quaque Hebrus, Tanaisque Getas rigat, atque Magiaos. *Tib. 4. t.* Scythicus fluvius, antonomasticos est enim aliorum maxinus: Scythicus amnis. *Hor. 3. ed. 4.* Tanais ripæ: *Anth.* vbi pulcra historia, siue fabula: Tanais nioosi gla-

glacies. *H. Strab.* Tanais vada frigida.
Epith. Nivalis, dilcores, Scythicus, rigens, gelidus, superbus, frigidus, nivofus.

TANTALVS, I.

Iouis ex Ploze, seu Plotide Nympha filius, Pelopis, & Niobes pater, Agamemnonis, & Menelai proavus, Atrei avus, & Thyestis. Hic cum Deos conviviis excepisset, ut eorum divinitatem experiretur Pelopem filium membratim discerptum, coctumque is apposuit comedendum; qui ad nefandis epulis abstinere omnes vna Cerere excepta, quæ pueri humerum deuorauit, pro quo Dñ illicburneum restituerunt, reuocataque per Mercurium ad inferis anima Pelopi vitam reddiderunt. Patrem verò tanti sceleris auctorem ad inferos detruserunt, ubi perpetua fame, & siti torquetur Eridani fluij aquis, quibus mento tenui dicitur immerfus, supra cuius caput arbor maruris, pomisque pendentibus innamit; qui dum fanelicus ad captanda poma erigitur, illa sese extollunt, adeò vt carpere nequeat; dumque sitibundus fluuij cupit procumbere ad aquam hauriendam, euanesce: quem avaritiæ symbolum, & hieroglyphicum appellat *Perseus*: nemoque herè est, quin huius mentionem fecerit.

Pelopis pater; quem currentem ad patrium osculum interfecit, Dissque epulandum apposuit: Exceptus gladio paruulus impio Dum currit patrium natus ad osculum Immaturo focus victimam concidit, Diuisusque tua est Tantale dextera Mensas, vt fructuere hospitibus Deis. *Sen. in Thyest.* & ibi sequitur: Scatulus vacuo gurgite Tantalus Impendet capiti plurima noxio Phineis aubus præda fugator. *idem: & pulcherrima illius poenæ descriptio.* In amne medio faucibus siccis senex Sectatur vnda, ablu mentum lacryfidemque cum iam sæpe decepto dedit perit vnda in ore, poma destrunt famem. *idem in Herc. fœ.*

Pelopis parens. *Her. 2. ad. 11. & Ouid. epist. 8.* Poma pater Pelopis præsentia quærit, & idem Semper eget, liquidus semper abundat aquis. *Ouid. in Albi.* Sic aret medij taciti vulgarior in vnda, Pomaque quæ nullo tempore tangat habet. *idem 3. eleg.* Garrulus senex. *Mart. 10.* Phrygius senex. *Sen.* quod in Phrygia regnauit: Pelopis genitor conuulsa Deorum. *Her. 1. 28.* Egens benignæ Tantalus semper dapis. *idem epod. 17.* Tantalus à labris sitiens fugientia capax Flumina, &c. *Her. 1. sat. 1.* Vide quod diffusius hoc in loco adnotat *Lambinus*.

Inter vnda seruida exultus siti Aquas fugaces ore decepto appetit. *Senec. in Agem.* Qui avido fugaces ore captat cibos. *idem in Thyest.* Tibi Tantale nullæ Deprehenduntur aquæ, quæq; imminet effugit arbor. *Ouid. 3. met.* Niobes genitor, pater: Mihi Tantalus auctor, Cui licuit soli superorum tangere mensas. *idem 6. met.* Taygetæ vir, coniux, ex qua Niobes nata: Atlantis gener; quod eius nitam Taygetam in matrimonium duxerit: Pleiadum affinis: Nec Tantalus vndam Captauit refugam. *Ouid. 10. met.* Tantalus est illic, & circum stagna, sed æcrem iam iam poturi deserit vnda sitim. *Tib. 1.*

Idem 3. Fallentes lacus: quod illum fallane bene quod frustra captratis arbore pomis Garrulus in media Tantalus ardet aqua. *Ouid. 2. de art.* Taciti vulgarior. *idem.*

Vide quid elegantissimè obseruat *Muretus* de Tantalus in Tib. locum 1. *Idem 3.* qui peccatum, suppliciumque duerlum à cæteris diffusissimè explicat; cuius sententiæ adimplatur *Atticæ lib. 7.* quem consule. Hinc in adagij est: Tantal lapis.

Fuit etiam alter Tantalus huius nepos, & Thyestis ex frater coniuge adulterio conceptus filius, quem patri epulandum apposuit Atreus. *V. infra Thyest.*

Epith. Infidus, superbus, proditor, garrulus, fallax, siccus, Phrygius, sitibundus, aufer.

Alij genus, seriemque nepotum Tantalj diuersè referunt Tmolj scilicet, & Plutro Tantalus; Tantalj, & Eurinaj filij Pelops, Boetas, Niobes; Pelops, & Hippodamij Atreus, Thyestes, Dias, Cynoforus, Corinthus, & alij decem; Atrei ex Cleola Pittheus, ex quo Eriphyle Agamemnon, Menelaus, Anaxibia.

TAPES, IIA.

Verficolor textum propriè, quod humi solo interitur; cuius elegantissimi generis fama apud Belgas esse videtur.

Tapetum: Tapete, is, g. n. Alexandrina confuta tapetia. *Plant.* Scratum: Ipse superbis fulgebant stratis. *Stat. 1. Theb.* Aulcum: Vela regia. *Tertull.* Peristromata: Peripetastina. *Cicer.* Vela: Ornatas palli autem fores, pendencia loquie Vela domus, &c. nempe Tapetia quibus ornabantur nuptiarum domus in nuptialj festiuitate. *Iuuen. sat. 6.*

Aulæ Attalica. *Valer. Max.* vulgò *Damasci*, & *Brucia*, quod intertexi sint auro Attalo Phrygiæ rege inuentore: hinc *Prop.* Porticus aulæis nobilibus Attalica: Aulæa Babylonica. *Mart. 8. 28.* quæ diuersos colores pictura intextos habent inuento Babylonij, & nomine, vt *Plinius* testatur, quæ nunc palina ad Flandros transijt. Textum vocat. *idem.* Non ex præteritum Babylonica picta superbe Texta Semiramia, quæ variantur acu. *Mart. 8. 28.* Vicla est Pectæa Flandriaco iam Babylonis acus.

Seratim ostium. *Virg.* Pictæ vestes. *Bomb.* Seragula vestij. *Cicer.* Velaria. *Iuuen.* Velamina: Velum. *Sueton.* vulgò *portiere*. Attalica vestes: Cortina strata: Pinguis Phrygiæ Mygdoniar opes. *Her. 2. ad. 12.* Altosque inferre capetas. *Stat. 1. Theb.*

Plumato amictus aureo Babylonico. *Betr. Arb.* nonnulli interpretantur vestem ex varijs plumis contextam. Picturalis dux Bruxella capetis; nam à Flandris pulcherrima ad nos huiusmodi aduehatur.

Epith. Pichi, pulcri, purpurei, picturati, splendidij, superbi, Adijrij, variati, Attalici, Sarrani, Flandriaci, Belgica aulæa: Arte mira variati, alcum: possit tapetibus altis.

TARDVS, a, um.

Lentus: Lento tibi mittit Vlysses. *Ouid. 1. epist.* Tardiusculus: Piger. *Vid. suo loco.* Tardiorius: Scrus; Cunctans: Qui diu moratur: *Domitius.*

mum fera se nocte ferebant: Segnipes. *Iun. 8. Hinc.*

TARDITAS, tis.

Mora, segnitudo: Spatium moræ. *Quid. 1. tripl. 3. Cunctatio, nis: Tardities, ei, antiquè: Procrastinatio, Cis.*

TARENTVM, I.

Magnæ Græciæ vrbes clarissima in intimo recessu sinus, qui ab ea Tarentinus dicitur. Hæc à Tarante Neptuni filio primum condita fuit, à quo & nomen accepit. Deinde à Laconibus aucta, qui duce Phalanto illic aduentantes expulsi incolis (vt *Iustin. lib. 3. scribit*) eam tenuerunt. Huius incolæ voluptuosi nimium circa & Venerem, & mensam fuere, vt narrat *Athenæus*, qui etiam ex illis quosdam; qui Carbinam oppidum in Iapygiis deualtarant, & pueros, virgines, matronaque forma spectabiles in templo sub ipsa diel luce nefandissimè stuprauerant, fulmine in eodem loco consumptos refert *lib. 12.* fuit quoque Tarenti Curia nobili ædificio constructa, in qua, vt *Euphorus*, apud eundem *Athen. lib. 15.* scribit Dionysius iunior candelabrum posuit, in quo tot arderent lucernæ, quot dies anni essent: per agrum Tarentium Galefus excurrit fluuius, de quo *Strab. lib. 2. sicut*, meminit: Blanda Theramnei placant vineta Galefi. Tarentini quondam bello fuere celebres, vt potest qui cum Romanis aliquandiu illud gesserit, quibus cum pares esse non possent Pyrrhum Epitocorum Regem auxilio sibi acciuerunt. Sed tandem deuicti sub pop. Romanis fuerunt imperio; ex illo tamen antiquo splendore nunc valde cecidit, & reliquarum vrbiu subiectarum, necnon dirutarum formam pretesert. Sunt qui Tarentum non à Tarente Neptuni filio, sed à Sabina voce Tarentum deducant, quæ illis molle significat, propter quod in agro Tarentino, & nuces, & lanæ mollissimæ procrearent.

Imbellè Tarentum, otiosum. *Hor. ep. 1. 7. Dica adductum propius frondere Tarentum. ibidem ep. 1. 16. Tarantum. Atq. Alex. Taras, ntis. Strab. & Prol. Luc. 5. Pharf.*

Galefus: Calabriae fluuius non procul à Tarento leni admodum labens cursu. V. inf: Blanda vineta Theramnei Galefi, idest Laconici, quod à Laconibus aucta fuerit vrbs. *Strab. 2. sicut. Heraclæa, sub Herculis xuo, vt Erythreus adnotat*, qui Tarentinis bello domitos in potestatem redegit: ad quod videtur alludere illud *Virgilij 3. Aen.*

Hinc sinus Herculei: Si vera est fama Tarenti vbi *lib. 1. à Mycen.* Herculeum nominat, non quod Hercules considerit, sed Tara cinsidem in omnibus ferè expeditionibus comes. *Lactantius* verò *Placid.* quoniam modo Tarentum fuerit conditum aliam sanè refert historiam de Nicoly Alemonis filio, qui ab Hercule in somnis admonitus alias sibi sedes quærere eum socijs in Italiam nauigauit. Sed Nicoly non Tarentum, sed Crotonem edificauit vt alibi dictum: vnde in eodem *Lactantius* hoc memoriz mendum delendum est: cum diuersè sentiat *Quid. 15. met. ab eodem autore.*

Taranti sinus, *Virg. 3. Aen.* Oebaliæ altæ turres, sic à Populis Oebalijs, qui in Laconia: etiam fuerunt, & duce Phalanto vrbe in Tarante conditam ampliarunt: Tarentini ciues.

Regna Phalanto: Rura Phalanæ: Phalanti veni protectionis causam hanc referunt. Cum eo in bello, quod Lacedæmones cum Atheniensibus gesserunt vtrique vires attriti essent: Spartani iuuentute exnauisti edixerunt, vt Virgines quibuslibet nullo discrimine sui copiam facerent. Sedatis autem bellis iuuenes incertis parentibus nati, cum & patriæ, & sibi esset opprobrio (nam Partheneæ dicebantur) accepto duce Phalanto octauo ab Hercule (Heraclidæ enim dicebantur, de quibus *Hierodotus lib. 5.*) patriam reliquerunt, delatq; ad breuem oppidum Calabriae, quod Tara considerat, illud auxerunt, prisco Tarenti nomine retento. Regnata rura Phalanto. *Hor. 2. 6.*

Galefus, fig. fluuius, quo vrbs ager altitudo pro ipsa vrbe: apud quem greges molliori lana fieri asserunt, vnde: Agna Galefi mollior Phalantini (seu Phalanæ) *Mart. 6. epig. 38. & lib. 2. epig. 43. Te Lacedæmonio velat toga lora Galefo. V. Lana.* Quinque milibus ab vrbe distat annis: Mollis cultissima tura, Tarenti. *P. A. Bary.*

Epith. Antiquum, amenum, sacrum Neptuno, molle, Phalantum, Oebalum, petulant, madidum, Herculeum, Lacedæmonium. Saturnum, siue Saturnum: Sathyrium nominat *Steph.* locus propè Tarentum loci bonitate olim clarus: vnde nonnulli Saturnam paludem deducunt.

TARPEIVM, siue

TARPEIVS.

Capitolij erat rupes, saxumq; penè inaccessum, de quo olim fontes precipites dari solebant, vt Inuinit *Plinius* Metellus Capitolio ad Tarpeium raptus vt precipitaretur. M. Minlius damnatius capitis à saxo Tarpeio, vt historici tradunt, præceps datus est: hæc ille. Hinc *Hor. 1. 1. 1.* Le. ihere è saxo ciues est tradere Cadmo. Vide quid super Tarpeium montem elegiaco carmine luserit *Propert. 4. eleg. 4. de Virgine Vestali Spur.* Tarpeij filia, qui arci pro Romanis in eo loco præerat, quæ Sabinis auro corrupta arcem aperuit: à quibus identidem clypeis fuit obitura. *Leg. Dymisi Halic. Scauum, Florum, & reliquis, qui de vrbe scripserunt, & Quid. 14. met.* Acicij, via Tarpeia reclusa Dignam animam poenâ congestis exitu armis.

Tarpeium nemus, & Tarpeiz turpe sepulcrum. Labor, & antiqui limina capra lous. *Prop. 4. per totam.* Tarpeiusq; pater nuda de rupe tonabat. *idem 4. 1.* Rupes Tarpeia: & Tarpeium saxum. *idem 3. 10.* Saxum Carmentale. *Paruum.* Arx Tarpeia. *idem 4. 4.* Tarpeij luci. *ibidem eleg. 8. V. Capitulum.* Tarpeium il nomen adora. *Iun. sat. 6.* neipæ lous Capitolium. *idem.* Tarpeia summi saxa dum Patris stabant. *Mart. 9. 2.*

TARQUINIUS.

Tres fuerunt huius nominis celebres apud Romanos. Tarq. Priscus Demarathi Corinthij filius Tarquinij vrbe Tuscorum natus, pri-jmum

indm Lucumo dictus, qui quod in patria inuis-
sus efficit ob peregrinum patrem, & vxoris suasu
Romam se contulit sub Anci Regis tempore, in
cuius amicitiam infinuatus, ab eodeni tutor
siliorum testamentum relictus; sed ipse apud po-
pulum ita effecit, vt eum regem ciarent, qui
centum patres in Senatum allegit; tum bello
cum finitimis populis gesto, multos deuicit,
Romanæque subiecit ditioni. Tandem cum
annos duo de quadraginta regnasset dolo libe-
rorum Anci in curia est obruncatus. *Leges*
Lin. lb. 1. ad Urb.

Alter Superbus cognominatus septimus, & vlti-
mus Romanorum rex fuit. Hic Tullam Seruij
Tulij filiam vxorem duxerat præferoci scilicet
ingenio mulieri, cuius consilio socerum in-
terfecit, regnumque scieffe occupauit; in quo
multa bella præcærat gessit. Ferias Latinas pri-
mus instituit: Capitolinæ iecit arcis funda-
menta; sed ob filij crimen, de quo mox dice-
mus, à Romanis regno expulsus, & vrbe ad
Portenam Etruriz Regem nequicquam se con-
tulit; vbi tandem fato concessit. Superbus rex.
Antonomaticos. *Iuuen. 6.*

Tertius verò Tarquinius præceit filius, Sextus-
que prænominatus, dum in Ardez obsidione,
Collatium vxoris for honestatem laudantem
audiret; cum ipso Collatiam petijt, vbi benigne
acceptus, is feminæ pulcritudine confecta, si-
mulque captus, iterum in castra reuersus paul-
lo post noctu illuc iterum adueniens à propin-
qua Lucretia fuit exceptus; ad quam ille arma-
tus accedens, vini intulit, quod illa ægrè ferens
aduocato viro, patteque Sp. Lucretio per litte-
ras, crimine iuuenis exposito filio mortem ipsi-
dem præsentibus consensit: quod ægrè ferent-
es Romani Patrem, & filium dum ad mortem
querunt, illis ausus tentibus, domum totam di-
cipere. *Leges Lucret. caterisq.*

Reges superbi: Illi reges hac expulerant vrbe
superbos, Vtique tuos sunt benè manes, &c.
Sen. in Ollus. Sequus tyrannus: Stuprum seui
passi tyranni. *idem.* Quen cæca libido Expu-
lit Ausonijs terris: Vltima Tarquinius Roma-
næ gentis habebat Regna vir iniustus, &c. Inni
iuuenis præcoria flamma Succensus, vni-
usque trahens mælesanus acerbum Nocte sub
ambigus matronæ limina castræ Intrat, & ex-
ceptus placide nil tale verentem Vi superat, vo-
ti compos, spoliū pudoris Fœminei referens,
& opacæ gaudia noctis Lætus abie furti tacite
filii consensu alti, &c. postremi Tarquinij de-
scrip. Lucretie stuprator castræ.

TARRACO, is.

Insignis Hispaniæ ciuitas, Scipionibus condita,
vel aucta, à qua provincia ipsa Tarraconia, &
Tarraconensis vocatur, quæ vt Pompon. scribit
lib. 2. altero capite Gailias, altero Beticam,
Lusitaniamque contingens mari latera obijcit
nostro.

Fuit autem hic Hispaniæ tractus generosissimi
olim vini genere nobilitatus, quod à loco Tar-
raconense dicebatur proximam vinis Campa-
ni bonitatis palmam obtinens, vnde Mart.
Tarraco Campano tantum cessura Lygo Hæc

genuit Tuscis æmula vina cadis, 13. 118.

Tarraco, siue Tarracon: Aprica repetes Tarraco-
nis littora. *idem 1. 50.* Hispaniæ pete Tarraconis
arces. *idem 10. 104.* Dat Tarraco pubem Vitiæ-
ri, & Læcio tantum cessura Lygo. *Sil. Ital. 3.* Co-
lonia Iulia vicitrix Tarraconensis; ex numis, Tar-
raconensis iuga. *Sid.*

TARTARIA.

Quam Claustrum Tartariam (nisi tyorum sit men-
dum) appellat, diciturque vult à flumine Tar-
tar, quod Mongol regionem irrigans in mare
Septentrionale effunditur. Hæc à Borysthenis
ostij, ad Tabin vsque promontorium; & ab
Obij ostio ad finem Bramas regni in confinibus
Indiæ, ac Sinarum extenditur. Vniuersa diui-
ditur in Asiaticam, & Europæam.

Europæa, quæ minor Tartaria dicitur inter Bory-
sthenem, & Tanaim conclusa complectitur Tauri-
cam Cherfontesum, de qua V. *infra*, & hæc ip-
sius Scythiæ Europæ pars est. V. *Scythia*: cuius
finitimi pop. Geloni Thussageræ, Budini, &
Agathyri in Moscouia inter Borysthenis fon-
tes, Hamaxobij verò, siue Hamrobizæ ad Ger-
rhi fluminis fontes in minore Tartaria sunt; in
qua etiam pop. Georgi, Nomades, Bassides,
Tauruskythæ, siue Scythotauri. V. *Taurica Cher-
fontesius*.

Asiatica verò Tartaria quinque potissimum par-
tibus distribuitur, quarum hæc nominan-
tur

Provinciæ.

Tartaria deserta: Tartaria Zagathaia: Turche-
stan regnum: Catani magni Imperatoris im-
perium, & Tartaria vetus.
Tartariæ deserte situs inter Tanaim, Volgam, &
Iaxartem est, amnes, non vrbes, sed ordas, siue
hordas habet, & hæc sunt

Zauoiensis, quæ quondam horda magna dicta
fuit; quod inde hordæ aliæ exortæ, nec non
Vluchanius, idest magnus dominus, siue Imper-
ator eligebarur.

Casaniensis, Nohaiensis, Tumenensis, Schiban-
chenis, Cosakenis, Astracanensis; & in hac
horda postrema vrbs Astracanum, siue Citra-
chanium prope ostia Volgæ fluminis salinis, æ-
que emporio clara; in hac etiam deserta Tartaria
sunt

Circassi pop. inter Volgam, & Tanaim, ne non
alii. *Leges Claustrum*: ad dexteram Obij flumi-
nis ripam vrbs ingens Grustina, frequentissi-
mum negotiatoribus emporium.

Tartaria Zagathaia, populos habet agro, oppidis,
morbisque exteris cultiores, ac nobiliores;
cultus

Vrbes.

Samarcanda regionis caput Tambursani bellico-
sissimi Tartarorum imperatoris celebris vrbs
magna, ac lapide exstructa: Zahaspium ad Oxi
fluminis ostia: Bichentium in mediterraneis
clarum emporium.

Turcheftani regni vrbes notissimæ.

Taskenem: Cotatum: Cascar: Larkemum; in
quibus Sacæ populi quondam habitauerunt.

Cacæ regnum, nempe magni Chami imperium
est ipsa Serium regio. V. *Sera*: adde frequens,
& agro-

& agrorum cultu adeo leta, vrbiumque splendore, ædificiorum nitore, atque omni diuinarum genere adeo affluens, vt neque Græcæ veterineque cedat Italiz, in hac

Vrbes.

Cambalu, siue Cambalis regia sedes, & totius imperij caput, frequentissimum emporium: **Caidu**, siue Caidia velis subtilissimis, quæ ex arborum corticibus ad vsum foeminarum conficiunt maximè clara, vnde sericum. V. *su loco*.

Tangutium regni quoque caput typographiæ vsu ante mille annos, vt asserunt, vrbs celebris: **Tanducum** alterius regni caput.

Tainsumum regnum alterum amplum, atque cultum vitibus feritæ, artificibus, ac negotiatoribus refectum; armorum bellicorum nobilissima inter Tartaros officina, vnde Sericum ferum, apud *Plin.* quo sagittas armabant.

Tartaria vetus inter Paropamisum anhem, & Sericam, siue Cataix regnum vsque ad septentrionalem oceanum, & itrem Anianum extenditur, in hac

Vng. & **Mongul** regiones, quas **Gog**, & **Magog** esse viri docti docent. Hi Sinis finitimi insensibiles sunt; verum nostro sæculo à Sinis deuicti in caussa fuerunt; vt Sina Christianam idem (vt submurmurant) amplexata fuerit.

TARTARUS.

Siue Tartarus, iocus profundissimus inferorum, in quo fontes plectuntur, cuius descriptionem habes ad *Virg. 6. Æn.*

Informes plagæ. *Cloud. 1. de rapt.* Barathrum tartareum. *Sat. 7. Theb.* Postquam Saturno tenebrosa in Tartata misso. *Ouid. 2. met. Vid. Infernus.*

Epith. Inania.

TARVISIVM, ij.

Stoe Tarvisinum, vt *Cassiodorus* scribit, vrbs celebris quæ Marchiæ Tarvisinæ nomen tribuit; quæ olim Venetiæ à Venetis populis illam inhabitantibus dicta, quam ab occidente Mancius, Benacus, & Sarca fluuij claudunt: à septentrione montes, qui Tarvisani nuncupantur. Italiz, Germanizque discrimen; ab oriente Fimaui ostium, partemque Adriatici maris; à meridie ostium Athesis, paludeque Melarianas, ac Brigantinas; atia est diuisione apud nonnullos, quos adibis. Hic habitauerunt Euganei, qui deinde à Troianis, Hænetisque fedibus suis pulsi, Alpes Graias tenuerunt. *Lin. 1. ab urb.* Hænetique qui postea Veneti dicti sunt, habitant adhuc. In hoc tractu primariæ sunt Vrbs Tarvisina. *Augur.*

Vrbes.

Venetiz. V. *infra* *su loco*. Verona: Vicentiæ: Pateniam. V. *su loco*. Tarulium, vulgò *Trenis*, vrbs primaria.

Fluuij insigniores.

Athesis omnium maximus. Vid. *Gallia Cisalpina.*

Plaius, fluu. **Brenca, fluu.** **Bachilio, nis, fluu.**

Montes.

Colles Euganei, poetis celebratissimi; Tarulfo-

ni montes apud *Plin. 3. cap. 18.*

TAVRICA CHERRONESVS, &

Cherfonnesus sic à Tauris Scythiæ Europæ populi denominata, vel vt alij fabulantur, à tauris primùm illic ab Osyride iunctis ad terram arandam. Peninsula est Europæ provincia ad Pontum Euxinum vergens; cuius fines, vt *Procl. 4. 3. scribit*, sunt Isthmus Ponticus. Palus Mæotidis, ipse Pontus, & Cimærus Bosphorus. Eius ambitus septuaginta millia passuum complectitur; temperatissimum habuit aerem, frugumque lerax est, pecudumque: hanc modò Præcopentis Tartari colunt, Turcis tamen subiecti, vel aliquando rebelles.

Scythica Cherfonnesus. *Strab.* Tattorum peninsula. *Plin. 2. cap. 69.* Cherfonnesus Pontica. *Appian.* Chersena *Paul. Diacon.* dicitur, quæ modò Tartaria minor: & hæc fluuij Borysthenes, & Psioa, ac Desna (quæ duo in Borysthenem exeunt) & Tanai minoris, ipsoque maiore Tanai, Mæoti paludis, ac Ponto cingitur. Diuiditur in Præcopentem, & Cremean.

Præcopentis, quæ Sarinatis Præcopesia dicitur est ipsa, quæ olim Taurica Cherfonnesus dicta Græcorum colonijs valde celebris. In hac

Vrbes.

Panticæpum; & **Panticapæa.** *Procl. Strab. Steph.* olim Bosphorium dictum, teste *Plinio*, apud quam cognominis eiusdem annis præter sunt: Cimærium. *Pomp.* ad Bosphorum Mæoticum, olim Cerberium, teste *Plinio*. Cimæricus pagus. *Strab.* Cimærium promontorium. *Procl.* est etiam ibidem Cimærium aliud opp. mediterraneum. V. *Cimærij.*

Taphros, opp. in angustijs Tauricæ Cherfonnesi positum. Huins incolæ Satarchij dicuntur *Steph.* quorum aliquando ferri rebellantes cum dominorum vxoribus rem habuisse dicuntur; & hi Satarchi. *Plin.* Satarchæ. *Pomp.* apud quos *Procl.* Satarchæ opp. ponit.

Theodosia, hodie *Cassa*, olim Theodosia, & Theudasia. *Demophil.* Genuentium quondam post imperij diminutionem emporium celeberrimum. Eupatoria, opp. Tauricæ. *Procl.* Eupatorum dicitur *Strab.*

Cremea verò Tauricæ est reliqua pars extræ Cherfonnesum, in qua

Cremoni oppidum, siue Cremonis emporium apud Mæotidem paludem circa Tanaim fluuium, cuius meminit in *Thalia Herod. & Procl.*

Fluuij.

Tanais. *Vid. supra loco.* Borysthenes. Mæotis palus. V. *su loco*. Panticapæ, qui Hypanis. V. *Scythia.*

Synonyma.

Thoantis regna. V. *Diana*, *ubi multa de Thoante*, *Ouid. 4. trist. 4.* Regna Thoantæ: Sedes Thoantæ: Taurica terra Dæ Orestæ cura. *idem t. Pont. 3.* Non procul à nobis locus est, ubi Taurica dira, Cædæ phæretæ spargitur aræ Dæ. *idem 4. trist. 4.* V. *Diana*. Hæc igitur regio magni penè vitima mundi, Quam fugere homines, Dirque. *idem.* Quæ maris Euxini terra sinistra iacet. *idem eleg. 7.* Tauri, pop. *idem 3. Pont. 2.* Orbis in extremi iaccho desertus arenis Fere

vbi perpetua obruta terra niues . *idem* . Extremum dixit orbem, quia vltima erant tellus, quæ Rom. subiacebat imperio. Not. Tanaim prope flumen orti. *Her. 4. 15.* Mæotis ara — Mæotide feutor ara. *Iansen. 15. V. Diana sub titulo Dea Thianæa.*

TAURVS, 1.

Animal nocum, quo Sæpius veteres in sacrificijs utebantur, vt sup. adnotatum, taurum quemdam à Neptune irato in Cretam missum, cum in Peloponnesum traiecit, Hercules occidit, vt meminit *Sen. in Agam.* Genitusque taurus Diæta linguens horridus arua. Duos tauros ferocissimos igniuomos, & æripedes, ad vellus aureum surripientem superavit Iason, Medææ tamen ope. Taurum alium ferocissimum apud Marathonæ deuantem omnia Theus interfecit. Deum sub tauri forma Iupiter Europam rapuit, vt *infra in Tauro fideat.* Vid. *Europa.*

Tos ferus, idest non domitus. *Ouid. epist. 13.* Dux gregis, armentis, *idem 8. met. in fine.* Operum, coniugijque rudis, idest viculus. *Ouid. 4. fasti.* Qui pecori imperitet, quæ toti armenta sequantur. *Virg. 12.* Iuuenus indomitus: Pecus cornatum: Cornibus potens armentum: Pecoris esseri fauus dux. *Sen. in Hipp.* Impatiens iugij. *ibidem.* Ductor indomiti gregis. *ibidem.* Feri gregis dominator. *ibidem.* Terrificis mugitibus æra compians. Pastor armenti. *Iansen. 3. pet.* Catarchesin: torus iuuenus. *ibid.*

Bpich. Acer, furcus, bellator, indomitus, ferus, ardeus, alacer, ferox, nutans, tumens, fronte minans: Colla tumens, & cellor armis, furibundus.

er nus obseruauit Ioui numquam taurum immolari solum absque piaculo, aut malo omine: tamen in triumphis pro gratiarum actione taurus albus eidem immolabatur. In feriis Latinis, quæ ad Cons. indicabantur participes vrbes quadraginta septem, vel 67. taurum communiter singulis diebus mactabant, eique tauri singule ciuitates partem ratam capiebant. Fiebat porro hoc sacrificium in monte Alano Ioui Latiali: quod sacrificium Latia appellabatur à Tarquinio Superbo institutum: Romanique Sacerdotes taurum mactabant. Lege *Dionysium Hal. lib. 4.*

Taurus Marathonius, quem interfecit Theseus. V. *Thestus.* Mirata est Marathon Cretæ sanguine tauri. *Ouid. 7. met.* Non mihi paternus vincere est tauros labor. *Senec. in Hipp.* vbi loquitur.

Tauri ignipedes, Medææ ope ab Iasone apud Colchos superati: Taurorum æstibatur ore. *Ouid. 7. met.* Ecce adamanteis Vulkanum naribus efflant æripedes tauri. *ibidem:* vbi descriptio: Fumificque locum mugitus impleuerunt. Tauri feroces ore flagrant: occidet. *Senec. in Med.*

Taurus Passiphaeus. V. *Minotaurum.* & *Passipha.*

Taurus æreus Perilli. V. *Perillus:* qui dius etiam mos reorum inibi intercrimendi ab alijs fuit usurpatus, vt Adriani impetras in DD. Eustachium, Coniugem, Liberosque testatur: Et ge-

mere in tauro, seu Perille, tuo. *Prop. 1. 25.* Taurus Perilli. Phalaridis taurus, in quem ipse primum inuentorem iussit adigi: & in quo ipse quoque perijt. V. *Phalaris.* Ipse Perillæ Phalaris permisit in ære edere mugitus, & bouis ore queri. *Ouid. 5. trist. 1.*

Taurus, Sidus.

Secundum in Zodiaco signum stellarum, vt *Hippoc.* placet, quatuordecim, quod à Sole subit tertio Idus Aprilis. Hunc poete fabulantur taurum fuisse, sub cuius forma Iupiter Europam rapuit, in cuius rei gratiam taurum inter sidera collocant: nota est fabula raptus Europæ. V. *Europa.* Taurus igitur sidere oriente 20. Apr. dies elongatur, & aperitur: in huius capite septem sunt Pleiades, quas Galliolas vulgus appellat: meminit *Sen. in Her. fur.*

Hinc qua tepenti vere laxatur dies Tyriz per vinctos vectores Europæ nitet: Illic timendum rati-bus, ac ponto gregem Passim vagantes exerunt Atlantides, & Sæzus Pleiades taurus. Vid. *Hyllas.* Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus, & aduerso cedens canis occidit astro. *Virg. 1. Georg. V. Zodiacus.* Agæoreus taurus, qui Æliam Agæoris deuexit Cretam: Cum taurum, & Pleiadas hausit aquosus Spumeus. *Stat. 4. Theb.* Portitor Europæ: Taurique insignibus auro cornibus: Frons tauri metuentda nimacis: Taurique truci frons, ob pluvias, ac tempestates: Tauri lucida signa, micantia, radiantia: Per tamen aduersi gradieris cornua tauri.

Taurus mons.

Agæ totius longè maximus, qui ab Indico mari exurgens, vastè factus attollitur, dein dextro latere ad septentrionem, sinistrio meridiem versus flechitur, in occidentem rectus, & perpetuo iugo, multarumque gentium, qua dorum agit, terminus: sed pro gentium, ac linguarum varietate diuersa habet nomina: Prima sui parte (apud *Plin.*) Imarus dicitur, mox Emodus, Paropamisus, Circius, Chambedes, Phaphariades, tum Pariades, Choatras, Oreges, Oroandes, Niphates, Caucasus, Sarpedon, Coraceus, Cragus, Ilyrcanus, Caspius, Pariedrus, Moschicus, Scythicus. Apud *Presl.* verò Semantichus, Seticus, Bepyrus, Damassus, Parsuetus, Corax, Sariphus, Masdoranus, Coranus, Iasomus, Oromes, Chaboras: cæteris exsuperat Caucasus, de quo *Virg. suo loco.* Lege *Theop. Georg. Ortel. Ger. Merc. & alios,* qui peculiarem huius montis faciem, situmque repræsentant.

Tauri portæ: Armeniæ, Caspiæ, Ciliciæ pylæ: partes sunt cuiusdam montis, vnde *Tab. 1. eleg. 7.* Frigidus intonsus Taurus arx Cilicæ.

Ceraunius, à Græcis potissimum dicitur. Hinc Cilicis Tauri saxosæ cacumina viset. *Sol. Ital. 12.* Amanus etiam Tauri pars ad ipsam Ciliciam: — venere feroces Cappadoces, duri populum nunc cultor Amani. *Luc. 3. Phœf.* Vid. *Cilicia.* Arach dicitur in *sanctis litteris.*

Tauri ioga. *Sen. in Hipp.* Inhospitalis Taurus. *ibidem.* Nam velut in summo quaticentem brachia Tauru Quercum aut conrigeram sudanti cor-tice

rice pinum Indomitus turbo, &c. *Catull. in nupt. Pel.*

Epith. Frigidus, Cilix, niuosus, summus, Caucasus, rigens Artioo frigore, Asiaticus, &c. sumptu nomine à regionibus, per quas excurrit.

TAXUS, l.

Lethalis, & venenata arbor, quam Coccyto incumbere fabulati sunt poete; & idoneam veneficis credere: Hinc coxicum nonnulli deductum voluere: Est via declivis funesta nubila *taxo. Ovid. 4. met.*

Taxi succus: Noxii fructus arbor: Taxi lethalis umbræ: Planta nocens: Coccyti arbor: Coccyria planta: Cyrenas fugiant examina taxos. *Virg. Metuendaque succo taxus. Stat. 6. Theb. sunt qui dicant sub taxo dormientem, cibumve capientem, diu vivere non posse, immò statim occidere. Vasa etiam viatoria ex ea pro vino hauriendo in Gallia facta, fustice mortifera compertum est. Similax à Græcis dicitur, teste Sesto referent Plinius, sin autem clausus æreus adligatur in arboream innoxiam fieri, idem testantur.*

Nec dum illum, aut trunca lustrauerat obuia taxo Eumenis, &c. *Stat. 8. Theb. Taxo enim tanquam malo omine à furis lustratum putabant, qui morti proximus erat: Quin & de taxo faces apud eundem 1. Theb.*

Epith. Arcadica, Cyrenæ, nocens, funesta, inimica, infera, pestifera, mortifera, feralis, lethalis.

TAYGETVS, l.

Siue Taygeta, orum: Mons Laconia, teste Strabone, non ille quidem admodum magnus, sed tamen excelsus, & erectus; & Spartæ, & Amyclis imminens, quem Libero Patri sacrum fuisse tradit Servius; cuius olim magna pars cum terræmotu contuisset Spartanorum urbem oppressit. *Cic. de div. Plin. 2. cap. 79.*

Culmina Taygeti. *Claud. Taygeti Virgineis lustrata Choris: Taygeti conspicuas niues amat. Sen. in Thyest. Et quas Taygeti lugis Muris quod caret oppidum exercet iuuenum modò. idem in Med. Et modò Taygeti crines asperas pruina Sectatur patrios per iuga longa canes. Prop. 4. sig. 13. Virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Virg.*

Illic Taygete virent metallæ. Et certant vario decorata faxa, Quæ, &c. *Mart. 6. 43. dicunt enim in hoc monte Smaragdos reperiri Medicis similes, ibique cotes ferro acuendo aptissimas excutari.*

Et Dryadum viduare choris algentia possis Taygeta, &c. *Stat. 1. Silv. 3. & hic prius Amclius dicebatur, mox Taygetus à Taygete vna Pleiadam, vt infra. Apollinis mons facer, & Libero. Placid. Laib. ob eorum delubrum. Dilecta genis mortio operrant Taygeta, &c. Stat. 8. Theb.*

Taygete, & Taygeta Atlantæ, & Pleiones filia, reliquarum Pleiadum soror, quæ à Ioue compressa illi Lacedæmonem peperit, qui urbem de suo nomine postea ædificavit, montemq; urbi imminentem à matre Taygetum dixit. Hæc quoque Niobes mater fuisse dicitur, & Tantalus conlux; vt ipsa da se testatur apud *Ovid. lib. 6. tr. 1. est igitur*

ur vna è septem stellis in capite Tauri fulgentibus: Sunt autem qui dicunt, Taygetem, ex qua Lacedæmon natus ex Ioue fuit, Agenoris filiam fuisse, à qua nomen mons iam dictus assumpsit sibi.

Taygetenq; Hyadasq; oculis, Arctonq; notant. *Ovid. 3. met. V. Hyades. In hoc monte flos Charillus nomine nascebatur, quo mulieres, vt viris suis gratiores essent, coronabantur.*

TECTVM, l.

Si pro domo. *V. suo loco, Demar. Munimen ad imbres effusus. Virg. 2. Georg.*

Tecti pars præcept. *Sen. in Med. idest tecti margo, crepido: Culmen, pars tecti supremo: Subgrunda, vel suggrunda. Plin. Non secus ac resiliæ quam tecti à culmine grando. Ovid. 12. met. Imbricamentum, Gæta: pars tecti prominenter, quæ stillicidium arceat, ne quid parieti nocuementi fiat: Lorica, corona tectorum, quæ præcipitium prohibet. Tegula, V. inf. qua cooperitur tectum.*

Tectum pectinaturn. *Fest. Displuviatum. Virg. quod viringue deuexum est diuotio quodam hinc inde pluuiam dimittens.*

Tectum testudineaturn. *Virg. quod in quatuor partibus deuexum est: Tectum scandalare. Apul. è lignis, scandulis concinnatum, quod nomen etiam competit in tectum scetibus è saxo laminis cohilans vt apud Ianuenses, & Ligures, quod saxum, Launianæ appellant.*

Tectum imbricatum, vel tegulareum: quod imbricibus conficit, & regulis.

Column. *Virg. summum tignum tecti, quod à fastigio in longum peruadit: Canteri. idem: tigna tecti oblonga à columnæ ad inum tectum per ringentia, quæ si iusto longiora sunt suggerundam constituunt. Capreoli. idem: ligna viringue proclinata, quæ canterios sustinent: Templa. idem: assamenta transuerfa canterijs imposita, supra quæ collocantur asseres. Imbrex, cis, hodie Embrice, c. ppo. Tegula, Tegula. muneribus venit tegula missa tuis. Mart. 7. 35. Piani lateres, Planille. Colliquæ, siue collæ. Fest. caux regulæ, per quas aqua defluit, siue canales, laminæq; leuiter concavate: Tegula delicias.*

Epith. Deforme fumo, pauper, vmbrosum, laqueatum, summum, sublimè, lares, tegula, regium, lignatum.

TEDA. V. Tada.

TEGEA, x.

Arcadiæ oppidum, in quo Pan præcipuus honoribus colebatur, qui inde dictus est Tegus: Tegææ, populi, quibus cùm quondam Lacedæmonij bellum inferrent, secum compedes tulerunt, tamquam illos essent in captiuitatem redacturi; sed congressi prælio, & fugati quicumque viui capti sunt, ipsæque ipsi aculerant, compedibus compediti campum Tegæaticum meriti fune coluerunt. Huius urbis, vt etiam Mantinæ conditores fuerunt Mantineus, Tegæotes, & Megalus.

Tegæa præta, tecta, &c. Tegæaticus ciuis, &c. Et eum Megalia voluerit Tegæaticus vmbra. *Stat. 1. Silv. 2. idest Mercurius. V. suo loco.*

K k k

TEGE-

TEGMEN, minis.

Vestis. V. *fas luo*. Tegumentum, & tegumen: Inuolucrum: Quos arctat breuibus membrana tabellis. *Mar.*: Membrana. *idem*. Corium. V. *fas luo*. Velamen: Velamentum: Operculum: Pellis. V. *fas luo*. Umbella: Caducum, dici potest tegmen, quod in pompa solemini velat, & ab actis iniuria monarchas defendit, vel vbi Eucharistia circumfertur, vulgo *Baldachino*. Teges; idest operimentum. *Iuuen. sat. 5.* & tegetis pars Dimidiz maior: erat propriè paruum antrum, siue locus, vbi mendici sese occultabant: alibi tegetem accipit pro matra, quæ cenceone coopeit: pro lecto erat scortis, vnde: Ausa Palatino tegetem præferre cubili. *idem sat. 6.*

Tegmen concretum spinis: idest hirsutus amictus, velis pilosa. *Ouid. 14. met.*

TEGVLA. V. TEGVLUM.

TELA, æ.

Velamina telæ. *Claud. Vid. Tentor.* Arachneum: opus; ex *Moni*, Babylonice opus Arachnes. *Nonn. Panop.* Ex dedit variegata vela, quæ ad Tigridis aquam Tenui filo Persis Arachne contextit: Nec tenuem texens sublimis aranea telam: Linum, figur. quod sit tela: Arguto tenues percutrit pectine telas: Et rarum pectine densat opus.

Epith. Tenuis, pendula, exilis, sollicita, lanæ, Arachna, Dionæa.

TELAMON, is.

Rex Salaminis infulzæ Æaci filius, Pelei frater, patruus Achillis, Atias pater (qui ab eo Telamonius dicitur) & Teucri, quem ex Hesiione Laomedontis filia suscepit: vnus enim fuit ex Argonautis, qui ad Troiam appulsus vna cum Hecule; Laomedontis regis perfidiam exosus, urbem expugnauit: primusque murum vrbs ascendit, ob quam virtutem donatus est Hesiione Laomedontis filia: ex qua ipsum Teucerum genuit. Hic post Herculeum Græcorum omnium fortissimus est habitus, qui in adolescentia sua cum Phocum Piamathi filium interfecisset, Peleo fratre adiuvante, patris Æaci iustitiam metuentes ambo aufugerunt ab Ægina, & ipse in Salamina: Peleus in Thessalam se contulit.

Æaci genitus, filius, &c. Enderos natus; a matre. Iouis nepos Salaminus, quod Æacus Iouis esset filius: Æacides. *Ouid.* Pelei frater: Patruus Achillis: Pater Teucri, Atias: Eriboez, siue Periboez vir, coniux, ex qua Aiaceum: Hesiione vir, maritus; ex qua Teucerum: Laomedontis iuuitus gener: non enim ille dedit filiam uxorem, si sibi licitum: Salaminis rector, dux, dominus, &c. Nec pars militæ Telamon sine honore recessit, Hesiioneque data potitur, &c. *Ouid. 11. met.*

TELEGVNS, i.

Filius Vlyssis ex Circe, qui cum iam adoleuisset videndi patris cupidus in Ithacam nauigauit, cùmque à ministris paternis incognitus aditu prohiberetur, aliquot ex ijs occidit, ad quem tumultum excitus Vlysses, cùm & ipse iam senior suis opem ferret, à filio suo est occisus offe pifcus, qui à Græcis Xiphias dicitur, quod

vbi cognouit Telegonus, relicta Ithaca in Italiam reuersus est, vbi Tusculum condidit. V. *Tusculum*. Vlyssis filius, & parricida: Parricida. *Hec.* Telamachi frater; is enim eiusdem Vlyssis ex Penelope legitima coniuge filius: Circes filius; vnde Æeus epicheto illi additur à *Prop.*

TELEMACHVS, i.

Vlyssis ex Penelope filius, quem ad Troiam proficiscens apud matrem reliquit, vbi multis à prociis, qui matrem deperibant, affectus iniurijs, tandem patri domum reuerso in illis viciscendis se præbuit adiutorem; nihil autem post se memorandi reliquit, vt pater; sed obsecuta est apud poetas memoria, præterquam quod tanti viri filius fuerit: meminit huius *Athen. lib. 5.*

Peneloppus; à matre. *Ouid.* Penelope satus: Vlyssis natus, puer. Iuuenis Vlyssis: Sic te iuuenis excipiat tuus, Et vota vincens vestra felici indole, ætate auium transcendat, ingenio patrem. *Sen. in Troad.* Proles patiens Vlyssis. *Horat. 1. epig. 7.*

TELEPHVS, i.

Hyforym Rex, Hercules filius ex Auge Nymphe, qui cùm aut iussu in filius expositus esset à ceruæ aliquandiu dicitur educatus. Alij narrant ab Alfo auo vna cum matre in vrna quadam positum in mari demersum, Palladis prouidentia ad Caii ostia delatum, & à Teuclhrante Mysorum, & Cilicum Reges, suscepum fuisse veluti filium, matre Auge in matrimonium capta, vt scribit *Strab. lib. 13.* & *Diodorus lib. 5.* Auge (inquit) mater Telephi fuit ex Hercule, quæ à patre grauida deprehensa nauclero cuidam tradita est submergenda: sed antequam ad mare peruenisset, virgine partus tempore. Telephum peperit, quem inter virgulta abdidit, qui postea inueniens à pastoribus Coritho Regi datus est, & Telephi nomine appellatus, quod à pastoribus inuentus esset pendens ab vberibus ceruæ: Auge verò à Mercatoribus, qui illam à nauclero dono acceperant, in Cariam ad Theuclrantem Regem delata est, vbi postea à Telepho filio suis agnita: quem Mysorum Rex sibi adoptauit filium, regnique successorem instituit. Qui Græcos ad Troianam expeditionem proficiscens prohibere conatus ne per Mysiam tunc faceret, ab Achille vulneratus est, cuius plagæ cùm nullum satus efficax inueniret remedium oraculo responsum est, fore vt cadem hasta, qua fuerat vulneratus, sanaretur. Reconciliatus itaque Achilli ab eo impetrauit, vt ex hasta, qua ictus erat, rubiginem, malagma conficeret, & vulneri imponeret, quo facto statim sanatus est conuersus; vulneri abluto in fonte septem stadijs à Pataris distante, qui Telephi fons postea dictus fuit. Telephi mendicitas olim in tragodijs clara: cuius meminit *Horat. in art. Lege Lambecianum* multa imbi adnorantem.

Auges filius; à matre: vel Augæ Mynalidos. *Stat. 3. sil. 1.* Hercule natus Mysorum Rex: Alpinos, qui maris pater fuit: Mouis nepotem Telephus Nereium, In quem superbus ordi-

ordinarat agmina Myforum, &c. *Horat. epod. 19.* Myfius dux. *Ouid. 2. Pont. 2.* Lynceus Heros. *idem in Iliad.* Fortitan vt quondam Teuthrantia regna tenenti, &c. *idem 2. trist.* Myfius, & Æmonia iuuenis quæ cuspide vulnus Senferat, hac ipfa cuspide lenit opem. *Prop. 2. 1.* Inhofpiti Telephus regno Impotens dum Myfiæ ferocis intortus negat Rudem eruere regio dextram imbuit, fortemque eandem fenfit, & mitem manum. *Sen. in Troad.* Opusque meæ bis fenfit Telephus hafte. *Ouid. 12. met.* Ego Telephon hafte pugnantem Domui victum, oranteinque reſeci. *idem 13. met.* Vt Lariffæa curatur Telephus hafte. *Æ. Sereu.* Citius non arte reſectus Telephus Æmonia. *Stat. 1. filu. q.*

Hieræ vir, quæ tanta fuit formæ præſtanta, vt ipſam etiam Helenam fupere diceretur: quæ à Nere Interfecta dicitur, quod viro ab Achille interfecto opem ferre conaretur. *Hyginus* tamen non Hieram, ſed Landicem Priami filiam Telephi facit vxorem. *Fab. poet. 101.* Nec leuius doleas, quàm qui bibit vbera ceruæ, Armatusque talis vulnus incerne potens. *Ouid. in Iliad.*

TELLINA. Vid. *Oſtreaum.*

TELLUS, uris.

Quam tamquàm Deam, vnde ſibi cuncta euentient bona, priſci colebant; cui templa plurima, cui hymnos cecinere vates, à qua oracula primùm edita, à qua reliquos omnes Deos genitos credere, vnde & mater Dcùm dicta, Rheæ, Ops, Cybele, &c. *V. ſuo loco.* Telluris ſimulacrum cum clauſi pingebatur, teſte *Seneca*, nam apertur vetno tempore, hiſionali verd clauditur. Romæ erant ædes Dæ Telluris in 4 regione, nempe in via ſacra in Carinis, cum armamentario, quæ in area ædium Sp. Caſſij, qui de regni affectionibus ſuſpectus capite punitus fuerat, extructa fuit. Telluris cultum primò inſtituiſſe Meliſſum *Lallant. ex Didymo docet. D. Auguſtius Varroem* atteſtans: Tellurem, inquit, putant eſſe Opem, quòd opera fiat melior, maiorem quòd plurima pariat, magnam quòd cibum pariat, Proſperpinam, quòd ex ea proſperant fruges, Veſtam quòd veſtiatur herbis, ſicalias Deas, inquit, non abſurdè ad hanc reuocant. Hæc ille. *Legè Reſponſum lib. 2. cap. 4. Antiquit. Rom. & Cyraldum Syſtagm. 1.*

Synonyma.

Terra: Mater frugum. *Ouid. 1. ſaſt.* Magna parens frugum: Mater, antonomaf. Mutata Ignorant subito ne ſemina matrem. *Virg. 1. Georg.* vnde illud oraculi: qui prius matri dediſſet oſcula è nauis egreſſus; illi magna parata poſte: quod Brucum feciſſe aſſerunt è nauis egreſſum, terram deoſculantem: Opacæ viſcera matris: Saturni vxoris, & foros. *V. Rheæ. Mater Dcùm. V. Cybele, Bereſynthia.* Vranos filia, Vex Celi: Noctis magna foros: Gremium magnæ coniugis. Antiqua mater. *Ouid. 13. met. & Virg.*

Solum, *Terreno.* Terrenum: Terræ, ſiue terrarum ſitus: Humus: Terræ gremium: Silex nuda, contentum pro continente. *Virg. 1. eelog.* Campus: Ager: Orbis terrarum. *Vid. ſuo*

locis. Terraferax, ideſt abundans.

Huic porca, & quæ ſorta immobilabatur propter eius ſecunditatem, & fertilitatem; vt obſeruauit *Arnobius lib. 7. aduerſ. gent.* Tellurem porca, Siluanum lacte piabant. *Horat. epif. lib. 2. 1.* vbi legendum exiſtimat *Lambinus.* Vid. *Sacrificia veterum.* Terræ, ſiue certarum ſicus: Fertilis frugum, pecorique tellus. *Horat. in eorum ſacul.*

Epith. Inarata, prodiga, piſta, alma, fertilis, florida, Dcdala, humida, humens, ſecunda, arenosa, verna, noxia, dulcis, amara, externa, ferax tellus, rubefacta ſanguine, ſolidiſſima.

Epith. Graminea, lacens, omniparens, frugifera, argilioſa, glutinoſa, arenosa, pinguis, ſerax, ſolida, ſorta, grauida, vda, mealliſſera, viridis, Dcdala, florifero germine vernans, explicans herbas viridantes, flores proferens, gramine vicens terra, humida, aduerſa.

Continens, dicitur terra, quæ poſt mare ſequitur, vulgò *Terraferma.* Littus. *V. ſuo loco.* Solida humus. *Ouid. 1. triſt. 2.* In ſolida moriens ponere corpus humo.

TELMV. V. *Haſta.*

TEMERARIVS, a, um.

Audax. *V. ſuo loco, vbi multa.* Præceps animi: Fidens animi. *Virg. 3. AEn.* Quo moriſſe reis, maiora que viribus audes. *idem.* Cæcus: Cæciſe ruunt quos agmina contra. *idem 12. AEn.* Furioſus. *V. ſuo loco.* Præceps: Malè eautum peccus. *Prop. 3. 2.* Inconſultus: Hinc

TEMERITAS, tis.

Auſus: Furiſus auſus. *Ouid. 6. met.* Auſum: Audacia. *Vid. ſuo loco, vbi multa.* Opus malè cauti peccoris. *Prop. 3. 3.* Furor præceps.

TEMO, nis.

Habenz, figur. Claſſis habenz. *Virg. 6. AEn.* Clauus: Clauumque aſſexus, & herens. *idem. V. ſuo loco.* Regimen puppis. *Sen. in Med.* Fræna nauis. *Ouid. 2. met.* Cui victa remiſſe fræna ſuus rector. *ibiſem.* Gubernaculum, ſiue Gubernaculum. *Suer.* cuius rei inuenitor fuiſſe dicitur *Tiphys.* Canthum: eſt ferrum, quo rotæ extremitates vincuntur, & apſides muniuntur. *Veſſ. 5.* Cumque gubernaculo liquidas proiecit in vndas. *Virg.* Frangitur & regimen. *Ouid. 11. met.* ideſt nauis clauus.

Epith. Æreus, longus, agilis, piger, madidus, robuſtus, inclinatus.

TEMPE.

Vox indeclinabilis; loca ſunt Theſſaliæ quinque millia paſſuum longitudine, & ſerme leſqui iugeri latitudine. Penco amne irrigua, cuius ripæ granine viridi, amœniſſimiſque veſtiuntur arboribus; quorum ſepè meminerunt poete, apud quos alia loca amœna, ac deſitioſa vocantur Tempe, vt exemplis patebit. Huius loci deſcriptionem prolixam habes apud *Ælianum lib. 3. cap. 1. Var. Hiſt.*

Conſentim Peneos adeſt, viciſſantia Tempe, Tempe quæ ſituz cingunt ſuper impendentes Nereidum linquentis clariſ celebranda choreis. *Caſtull. in Nupt. Pel.* Theſſali montes, & opaca Tempe. *Sen. in Troad.* Theſſala amœnitas: Loca amœna Theſſaliæ: Quæ rigat Peneos aruz in-

kkk 2 ter

ter Offant, & Olympos: Ad florea Tempe-
rura: Theſſala Tempe. *Hor. 1. od. 7.* Eſt nemus
Æmoniz prærupta, quod vndique claudit Sil-
ua, vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo
Eſſuſus Pindo ſpumofus voluit vndis, &c.
Ouid. 1. met. vbi deſcriptionem loci eleganter
exequitur.

Theſſala nec talem viderunt Pelea Tempe Cum
Thetyn, &c. *Stat. 1. ſilv. 2.* Illius in ſpeciem quem
per Theumefia Tempe Amphitryonades, &c.
Stat. 1. Theb. Bæotiz loca amœna intelligit, nam
Theumefus Bæotiz mons eſt.

Epith. Frigida, Peneia, grata, nemoroſa, Zephyris
agitata, Heliconia, oloria, vmbroſa, Phthiotica,
roſcida, Theſſalica.

Inde lacus Hyries videt, & Cygneia Tempe.
Ouid. 7. met. loca amœna intelligit in Bæotia:
Hyrie enim illius eſt euſilem regionis; & re-
gio inde dicta Hyria iuxta Aulideam cit.

Epith. Viridantia, frigida, Peneia, Theſſala, ventis
agitata, grata, nemoroſa, Zephyris agitata, He-
liconia, oloria, vmbroſa, &c.

TEMPERANTIA.

V. *Mediſtia*

TEMPERATVS. V. *Mediſtus.*

TEMPERIBVS, *Edm.*

V. *Serenaſus, ſaturn.*

Temperies vitalis abeſt. *Luc. 9.* Regio graſſiſſima
Cœlo ſalubri, ſalutiſero: Cœlum tempera-
tum. Temperatus aer, æther, Bœniſſimus æther,
aer, &c.

TEMPESTAS, tis.

Quæ tamquam Dea ab antiquis cultra ſuit, cui
zede à M. Marcello extra portam Capenam
conſtructa fuit, cum is liberatus eſſet à periculo,
& tempeſtate, quæ paſſus erat, cum in Corſi-
cam, & Sardiniam nauigaret; vnde *Ouid. 6. ſup.*
Te quoque Tempeſtas merenti delubra ſaten-
tur, Cum penè eſt Corſis obruta puppis aquis.
Quarto autem Non. Iulij templum illud fuit
conſecratum, vt idem innuit. Huic ſacri-
ficabatur nigra pecus, vt *Superius in ſacrificijs ob-*
ſeruauiſus.

Synonyma.

Ceruleus imber. *Virg. 5. Æn.* Facies maris aſpera.
Hyems atra: Fera iſtæ hiems. *Ouid. 1. triſt. 1.*
Alpera creſcit hiems. *idem 11. met.* Communis
hiems. *idem 1. Æn.* Ruina Cœli. *Virg. 1. Æneid.* Vaſta
ruina. *idem 4.* Tempora dura. *Ouid. 4. Pont. 9.*
Procella: Subitæ procellæ. *idem de nuce.* Gran-
do. V. *ſuo loco.* Pelagi, Cœlique nuntæ. *Virg. 6.*
Æn. Mare tumidum: Non tractabile tempus.
idem 4. Æneid. Pericula maris: Furoris, & ra-
biæ, Cœliq, mariſque. Furor maris. *Tib. 1.*
eleg. 1. Hiems aſpera Ponti. *Virg. 2. Æn.* Caſus
marini. *Virg. 6. Ouid. 2. Pont. 10.* Innoceſſus ag-
men aquarum.

Maximus imber: Intimicus. *Virg. 1. Æn.* Auſter,
ventus tempeſtatem inducens: Terræ Auſter
euntes. *idem 2. Æn.* Euræus, Notus: Nimbis. V.
ſuo loco. Sonuerunt æthere nimbis. *idem.* Nim-
borum nox: Turbo: Frago: æquoris. *Ouid. 11.*
met. Subitarum campis aquarum. *idem 2. met.*
Pelagi fragor. *Virg. 1. Æneid.* Scudens Aequi-
loce procella. *idem.* Ventorum aduerſa.

Rutil. 1. Iuin. Ira maris, vaſti diſcrimina ponti.
Val. Flacc. 1. Subitus cum luce fugata Hor-
ruit imbre dies. *idem 2.* Cæſulus horror.
idem 1. Et aſpera nigris æquora ventis. *Hor. 1.*
od. 5.

Qualis vbi ad terras abrupto ſedere nimbis Ie-
mare per medium. *Virg. 12. Æneid.* Montes aque-
arum. Me miſerum quanti montes voluuntur
aquarum. *Ouid. 2. triſt. eleg. 2.* Ventorum ſuræ.
Virg. 10. Æneid. Vim cunctam, atque omnes Cœ-
liq, mariſque. *idem.* Ac veluti eſſuſa ſiquan-
do grandine nimbis præſcitant. *idem.*
Globus atra voluitur caligine. *idem 9.* Pelagi
errores. *idem 6. Æneid.* Vires Cœliq, mariſ-
que. *idem 7. Æneid.* Imber noctem, hinc em-
que ferens. *idem 3.* Incerti cœca caligine Soles.
idem.

Malignus Notus. *Stat. 5. ſilv. 1.* quietiam tempe-
ſtates conciliat: Rapide ſic obuia puppi ſau-
det, & velis adnubilat aura ſecunda. *idem.*
Horror æquoris, & terris maria acclinata tume-
ſcunt. *idem 5. 4.* Equor teruium: Equore
feruido ſtrauere ventos, &c. Depræſtantes.
Hor. 1. od. 9. Fœda tempeſtatis atris imbiſus. *Virg.*
1. Georg. Fluctus; tempeſtatis ſpectus. Tempe-
ſtatis deſcriptiones habes *uſq.* apud quos au-
thores aliquas reperire poſſis. Tyrreni geni-
tus ſalis. *Stat. 3. Theb.* Occidua inſulo dum ſæu-
te gurgite Peias, Dumque procelloſi temporis ira
caſit. *Rutil.*

Turindus imber aquis, denſiſſique nigerrimus Au-
ſtris. *Virg. 2. Æn.* Aſpera æquora nigris ventis.
Hor. 1. 5. Vnda minax. *idem 1. 12.* Ira maris. *Ouid.*
1. met. Neptuni, Reticus lues. *Sen. in Hipp.* Con-
ſurgit ingens pontus in vaſtum aggerem. Tu-
midumque monſtro pelagus in terram ruit. *ibid.*
idem. Erutaque ex inus ſeruet arena vadis. *Ouid.*
1. triſt. 3. Monte nec inferior vnda. *idem.* Io-
uis ira; tempeſtas Cœli. *idem eleg. 4.* Cœle-
ſtem potius quam maris tempeſtatem denotat.
V. *Nimbus.* Tanta vertigine pontus Feruet, &
inducta piceis e nubibus vmbra Omne laret cœ-
lum, duplicataque noctis imago eſt. *Ouid. 11.*
met. Perque tot euentus, & iniquis concita ven-
tus Æquora. *ibid.* dem eleg. 9.

Tumultus: Sed vides quanto trepidet tumultus
Pronus Orion; ego quid ſit ater Adrix noui ſi-
nus; & quid albus Peccet Iapyx. *Hor. 3. 27.*
Morus orientis Auſtri. *idem.* Æquoris nigræ
fremitus. *idem.* Trementes verberè ripæ:
Veſani murmura Ponti. *Prop. 1. 7.* Hibernæ ni-
næ. *Tib. 1. eleg. 1.* Dors dubij maris. *Senec. in*
Agam. Tumidum mare: Vt ſparſa tumidum
clauſi excepit mare. *idem.* Maris fortuna.
idem.

Tempeſtatis deſcriptionem pulcherrimam. *idem.*
Irabes; aliam ut *Virg. lib. 1. 6.* 3. Æn. aliam in
Ouid. lib. 1. 1. in cœcis ſubintratione; aliam apud
Hor. epod. 10. vbi Meſſio precatur naufragium.
Aliam habes apud *Val. Flacc. 1. Argon. v. 610.*
Aliam apud *Ouid. 3. ſup. v. 587.* *idem Triſt. 1. lib. eleg.*
2. 6. 3. & eleg. 10. *Senec. in Agamemnon. v. 462.*
Thyſt. 575. *Lat. lib. 5. v. 565.* *Stat. Theb. lib. 3. v.*
26. & *lib. 5. v. 563.* *SH. lib. 17. v. 241.* *Lucret. ſatyr.*
13. v. 17. *Virg. in Calice. v. 346.*

Epith.

Epith. Turbida, turbulenta, aduersa, sonora, foeda, ventosa, opaca, horrida, maligna, aspera, vorax, valida, violenta, inopina, obscura, infania, vesana fera, nimbofa, furibunda, naufraga, grauida procellis, volans, pluuia, picea, nimbifera tempestas.

Epith. Abrupta, fridens, Æolia, velox, infania, vafta, hiberna, preces, aduersa, minitans, immanis, rapida, vndans, fœua, picea, intorta, subita, tumida, triftis, Aquilonia, rufefcens, impotens, nigrans, æquorea, horrifona, inmitis, turbida, Ægea, Ionia, Libyca (à locis) procella.

TEMPESTAS

Sedata.

Serataque equaliter vnda *Ouid. epist. 7.* Iam ventiponent: idest sedabatur tempestas.

TEMPLVM, I.

Locus sacer Deo, Sanctusq; dicatur: Verum quia de templis agimus non ab re fuerit aliqua insignia, olim à veteribus factis numinibus recta, & quæ nunc aliquid apud nos habent famæ præ Deo constructa. De templo Salomonis inferius; Templum Dianæ Ephesinæ quondam celebre. *V. sup. Ephesus.* Templum Iouis Capitolini: Romæ insignie. *V. Capitolium:* Pantheon; Romæ à M. Agrippa Dijs omnibus extructum. *V. sui loco.* Pacis templum ibidem à Vespasiano magnificentissimè extructum; à Tito consecratum, in quo inter cetera ornamenta ea erant, quæ in Templo Hierosolymorum fuerant. *Lege Romanæ veterem Omphaly Panegy.* Templum Iouis Olympici in Elide præpe Pylam, celebre ob ludos: Templum Iouis Dodonici, in Dodone silua in Epiro; propter oraculum famosum. *Adollinis* in Insula Delo ob eandem causam: Amonis in Libya, ob eadem causam celeberrima templa: Vulcani ad radices Ætnæ: Templum Belii amplissimum, ac magnificentissimum in media Babilone constructum, quod describit *Diodorus, & Herodotus* in 1. meminit *Ananus lib. 3. diffusius lib. 7.* Mithæ templum in Palæstina celebre, & alia multa: nunc autem in toto orbe celebrantur Romæ Basilica S. Petri Principis Apostolorum; nec non quæ exstruit muros Via Ostiensis D. Paullo collega à Constantino magno constructa fuit, cum alijs multis, quæ inibi videntur & à populo Romano summa veneratione coluntur; Florentiæ Basilica D. Marci à flore cognominata: cuius partes laterales inixto marmore intertextæ, nec non tholus vnde reliquorum desumptæ formæ sunt spectantibus admirationi; Pisus in Tuscia primarium templum summo quidem artificio factum. Senescentes laudant quoque suum, vel ob architectonicen, vel ob paucamentum historijs sculptis in marmore celeberrimum. Mediolanenses suam quoque primariam ædem extolunt: Antuerpienses suam. In Hispania celebre est templum D. Laurentij, quod ab *Esteriali* cognominatur: Venetijs D. Marci templum antiqua structura, & multis formisbus celeberrimum: aliud nunc ibidem exurgit à Salute denominatum; quod eò mirabilibus, quod fragiliora videntur undamecta, cum sit palis superimpositum.

inter aquas: Parisijs D. Dionysij templum, quæ dicas arcem summe Galli celebrant, vel ob Regum sepulchrum. Alibi quoque multa celebrantur, quorum vel memoria non suppetit, vel mihi incognita. De templorum ratione quæ plura desiderat, consulat *Gyraldum syn. 17. & Rosinum lib. 2. cap. 2.* vbi de discrimina ponuntur inter templum, fanum, delubrum, &c. quæ nos minime curamus, cum ad Grammaticos hæc spectent.

Delubrum: Delubra, orum: Deorum domus. *Virg. 4. Georg. Religiosa Deorum limina. ibidem.* Arx sacra. *idem 3. Æn. Sacrata fedes. ibidem.* Sacra fastigia; nempe Tholi, qui in templorum summitate ponuntur: Duæ alta ad Donaria currus. *idem 3. Georg. quæ pro templis accipit Donaria, sicut & Pulvinaria: Pulvinaria, vt supra. V. Supplicationes.* Templi gratius: Media testudine templi gratius honos. *Stat. 1. Theb. Penetratilia Vestæ. Ouid. 1. fast. & Mart. 4. 53. Aduya Minervæ. Virg. 2. Æn. Sacra: à: Et vetito temeræ sacraria probo. Ouid. 10. met. & Prop. 2. eleg. 19. Fanaq; peccati plurima causa tuis: vbi Bernald. Tempia, inquit, erant diuersa in nequitia, & in templis adulterii exercebantur, vnde exijt illud satyricum: Nam quo non probat fœmina templis? *Idem, sat. 9. & Ouid. de Templo Iſidis, quod Romæ erat loquens, ait: Multas illa facit, quod fuit ipsa Ioui. Aspidius quoque in 18. Antiquarium narrat quemadmodum iuuenis quidam nomine Mundus miro commento concubecum Paulina Romana in templo Iſidis. Hæc illa.**

Augusta loca. *Ouid. 1. trist. 1. Ædes, & ædes: Hinc dimittit. Adollus: Hæc Veneris sedes. Mart. 4. 44. Summe arces Palladis. Virg. 11. fædicas D. Petri arces, D. Pauli, & huiusmodi: Sacra arces. Hor. 1. 2. Lari Assaraciq; larem. Virg. 9. Æn. idest templum, quod à sepulchris olim capie coll, vt in *syn. 17.* docet *Gyraldus.* Fana, & fana, orum. *Mart. 3. 47. Sacer paties. Hor. 1. ad. 5. Arces, quibus altus Apollo præsidet. Virg. 6. Æn. Hic locus Herculeæ nomine clarus erat. Mart. 4. 44. Ædes Deorum. Hor. 1. ad. 6. Limina sacrata. Tib. 1. eleg. Sacellum, idem, quod ædícula, quæ serè in agris construebantur: Culmina Deorum; pars pro toto. *Virg. 2. Æn. fæ. Tecta Deorum.***

Sedes sacra, sacrata palatia: *Idem, q. Sacer, sanctus locus: Sanctio iussit abire loco. Ouid. 3. trist. 1. Limen sacrum. Sen. in Herc. fur. Intra limina sanctioris aula: pro templo dici potest, licet à *Mart. 5. 6. alio sensu dicatur.**

Epith. Sacrum, sacratum, altum, marmoreum, sanctum, arduum, fulgens, lucidum, religiosum, impollutum, sublime, melitum, spaciosum, conspicuum, eburneum, excultum, Pariode marmore structum, sublimibus altum columnis, ingens, donis opulenter, & numine, structum vetusto saxo, lido de marmore factum, vastis innixum columnis, inquit, quod non frequenter.

Aræ, & altare. *V. sui locis:* pro templis sumi possunt. vt pars pro toto: Deorum busta, sepulchra, tumuli, &c. nam in templis apud nos sub

los involuit amictu. *Stat. 3. Theb.* Spissæ vmbræ: Nox ingens: Tacitæ per amica silentia. *Lunæ. Virg. 2. Æneid.* nēlūp dum ipsa silet, recondito lumine: Species tenebrarum. *Ouid. 1. Met.* Nubes opaca. *idem 2. de art.* Quiddam nubes opaca. Querimus est aliquid luce patente minus. *idem.* Lucis, & Phœbi inficius locus: idest tenebrosus. *Sen. in Oedip.* Tenebrosus caliginis conus. Graues vmbræ. *idem 1. Thyest.* 4. Nubibus totum horridis Conuolue mundum. *idem 5. Atcanis* effert pudibunda tenebris Deidamia gradum. *Ouid.* penultimam habet communem vocabulum tenebræ.

Epith. Cæcæ, nocturnæ, tristes, profundæ, atræ, nigræ, nigrantes, tacitæ, fallaces, obductæ, imundæ, vmbræ, totum, horridis, horrentes, opacæ, gelidæ, prænoscæ, inertes, occultæ. Hinc

TENEBROSVS, a, um.

Tenebrosus: Tenebrosus. *Cicero.* Inter tenebrososum. *Orull. 1. 2.* Vmbrosus: Obscurus: Lucis, & Phœbi inficius, & neficius. *Sen. in Oedip.* Noctem præstitit locus. *idem.* Nocturnus, quod tenebras olet: Æquora Solibus orba. *Ouid 1. Pont. 4.* Cæca tenebris via. *Sen. in Herc. fur.* Cæcus, nēlūp tenebrosus: Labyrinthus, ad Labyrinthi formam. Caligantes tenebræ, siue ob tenebras, siue quod oculorum aciem præfringant ob altitudinem. *Idem. Sat. 6.*

TENEDOS, vel

TENEDVS.

Insula inter Lesbum, & Hellespontum contra Troiam à Sigæ litore 12. mil. pass. distans, à Lesbo 56. Hæc prius Leucophrys appellabatur. Verum cum ex Troade nauigasset, in eam Tenes Cymæ filius cum notis colonis, urbemque in ea condidisset de suo nomine Tenedon dictam, insula deinceps tota Tenedos dici cepit, quæ ante bellum Troianum florentissima fuit, in qua Græci supremas illas, quibus Troia perijt, invidias fruentis sese occultarunt. *vid. Virg. 2. Æn.*

Est in conspectu Tenedos notissima fama Insula diues opum, &c. vbi *Idem.* Sunt, inquit, qui autumant à Tenne quodam infami incestus crimine cum nouerca perpetrati appellari: Calydnæ. *Epiph.* Tennes ante bellum Troianum nuncupata fuit etiam, *Heracleida teste:* & Leucophrys, *ut sup.*

In hac insula Tenedas feminas omnes alias vbi-vis terrarum mulieres pulcritudine superasse quondam testatur apud *Athenæum* *Nymphodorus* in Asiæ circumnauigatione (*Athen. lib. 13.*) In hac quoque Apollo colebatur, ut ipse de se refert apud *Ouid. 1. met.* Mihi Delphicæ tellus, & Claros, & Tenedos, Pataræque regia feruit: quamvis interpretes eo loco dicant, Tenedon urbem esse quoque in Lycia, vbi Phœbus colebatur: Verum hanc urbem in Lycia nulli cosmographorum recensent.

TENTATIONES.

Lethiferi doli: Vagores tartarei: Auerni tela, Cocytia: Auernales sagitte: Vis ymbrarum:

Tartaræ molimina uentis: Strygio temerata, veneno Spicula: Blandi sonitus Luciferi: Sibila tartarei draconis: Virus: Fraudes tartaræ, Stygiæ, Acherontæ, Auernales, infernæ, &c. *Rapti.* Veneris fraudes, doli, machinæ, tectæ: Doli versutus artibus: Vipeream inspirant animam. *Idem.* Atque dirum implicat ollibus ignem. *Idem.* Atque animis incendia miscent. *Idem.* Pestis. *Idem.* Vicitque veneno Pestifero nebulas effudit mentibus atra. *Man.*

TEPIDITAS, tis.

Tepor: Lenique tepore creantur. *Ouid. 1. met.* Ignæque in placidum vis est coarctata teporem. *Man.*

Tepidus: Tepesfactus, quem calor haud preffat, nec flamma.

TERENTIVS.

Publius Terentius Afer Carthagine natus seruiuit Romæ Terentio Luciano Senatori, à quo ob ingenium, & formam non institutus modò liberaliter, sed & maturè manus missus est. cum multis Comanorum nobilibus familiariter vixit, nēlūp cum Scipione Africano, & C. Lelio; quibus cum malè apud Romanos sensisse scribunt nonnulli. Scripsit comædias sex, quas à ætandis dedit summo cum pop. Romani plausu. In Græciam postea profectus, ibidem mortuus dicitur. *Leg. Donat.*

Latinus Menander: Andria quem loquitur, lectis quem lector Adelphis Concelebrat.

TEREVS, i.

Rex Thracum Martus ex Bionide nympha filius, qui cum Progen Pandionis Athenarum Regis illam duxisset uxorem, ex ea Ityn filium suscepit: Verum cum ad Philomelam coniugis sororem, quam illa cupiebat reuiscere, abducendam à patria profectus esset Athenas, eius pulcritudine captus in via virginem vitiauit, & vt sorori occulta res esset linguam eidem præcidit, eamque artificissimè cutidiz includit, quoties liberè ad illam accederet. Quod factum, cum illa indicare non posset lingua, qua carebat, acu in tela depictum sorori suæ transiit. Progne autem re cognita, in Orgionum tempora vigione dilata, Bacchantibus feminis ad custodiam luit, fororemque liberauit, quæ vt viro dolore incurteret iustissimè, filium Itym dilaceratum patri comedendum apposuit; quod vt is filij capite in extremo cœnz allao cognouit, dum stricto gladio ad vitionem properat; illæ in aues conversæ e fenestris exolantur, quas illæ dum persequi vult in Vpupam mutatus etiam hodie crissam, tamquam militaris viri insignia quædam retinet. *Leg. Ouid. lib. 6. met.* factum elegantissimè versibus exequentem.

Bitionis Rex. *Virg. in Cui.* à matre: Rex Odrysus. *Ouid. 6. met.* à regno: Iffarius Tyrannus. *Idem 2. 6.* à loco Thraciæ: Nidum ponit Ityn, flebiliter genens infelix aus, & Cecropiæ domus Aeternum opprobrium, quod malè barba-

ras Repum est vita libidines. *Hor. 4. od. 12.* Daulis, siue Daulidis Rex: Progenes coniux. *Senec.* Philomela stuprator, violator, &c. Irys pater, genitor. *V. Iry.* Pandionis gener. *Ouid. 6. met.* Thrac tyrannus. *Mart.*

Genetrix maritus Dauliados: Daulias, & Getiei tandem secuta mariti. *Polu.* nempe Progenes: Rex Mithrigena. *Mart.* Infandas domus Odrissia vidit mentis. *Sen. in Thyest.* Prandia seu Tereos, aut cenam crude Thyesta tuam. *Mart. 4. 49.* Flex Philomela nefas incesti Tereos, & quæ Muta puella fuit, garrula fertur aulis. *idem 14. 75.* Genus à magno ducens Gradiuo. *Ouid. 6. met.* Qui sibi conubio Progenem iunxit; ex eod. Quoque erat otus Irys. *ibidem.* Cui Pandione nata Iunxit; ex eod. Non fecus exarlit conspecta virgine Tereus. *ibidem.*

Epith. Treicius, ferus, iniquus, seuus, incestus, infidus. *V. Progne: Hirundo.*

TERGVIV. i. V. Pollu.

TERMINVS. i.

Deum Terminum prius coluere; cui in colle Tarpeio Numa Pompilius II. Rom. Rex, cum publicum agrum Pop. Romano, & priuatum certis limitibus, terminique definiuisset, facellum erexit primus, cui nihil animatum sacrificabatur; sed liba tantum, pulres, & frugum primitiæ. *Legge Dionys. Halic. lib. 2.* Termino (inquit *Festus*) sacra faciebant, quod in eius tutela fines agrorum esse putabant. Numa Pompilius statuit eum, qui Terminum exarasset, ipsum, & bouem sacros esse. Huius autem figura nulla erat, sed tantum saxum licet, & postea stipex, & arbor, & tegula etiam pro termino posita fuerit. Hic Ioui in Capitolio locum cedere noluit, cum Tonanti Tarquinus Priscus in eodem loco templum vouisset; cuius rei omnes ferè historiæ scriptores meminerunt; quamobrem factio templo supra ipsum terminum foramen fuit in tecto relictum, vt libero cælo terminus frueretur, vt obseruauit *Sen. in 9. Aeneid. & Ouid. in fastis.* Huius Dei sacra Terminalia dicta sunt, & mensis Februarius celebrata. *Vid. supra Februarius.* Græci quoque Horium Iouem, idest terminalem coluerunt.

Capitoli immobile saxum. *Virg.* Termine siue lapis, siue es desolus in agris Stipes ab antiquis tu quoque nomen habes. *Ouid. 2. fast. 941.* Separat indicio qui Deus arua suo. *ibidem.* Turor finium. *Hor. epod. 2.* quamvis de Siluano loqui videatur eo in loco: Nam veneror, seu stipex habet desertus in agris, Seu vetus in triuio florida ferta lapis. *Tib. 1. eleg. 1.*

Terminorum deligendorum ritum si scire cupis, qualis apud veteres fuerit, lege *Rosin. lib. 8. cap. 21.* *Antiquar. Rom.* Vel agna fœdis cæsa Terminalibus. *Horat. epod. 2.* vbi lege *Lambinum* differentem numquid viuum aliquid Terminum immolarent: Stabilitique rerum Terminus fueret. *idem in Carm. facul.* Sacer lapis: Et quicumque fuerit qualis vbiue lapis. *Prop. 1. eleg. 4.* Ignosco fatuis, hæc tamen vulparibus, Quos lana terret discolor in stipite. *Pind.* Deasciato supplicare stupidi Verris cruore scripta sacra

spargere. *idem.* Scipites IIII vocabantur Aſiniae Lapidis ipsi inscripti erant litteris quadratis vncialibus. *Joseph. Scalig. in 1. eleg. 1. Tib.* Termen, is; oliui, & Termo, onis: nunc terminus 2. inflexionis.

Nullus in campo facit Diuifit agros abibiter populi lapis. *Sen. in Hipp.* Sacer autem erit, quod transire, aut violare aulis; vel super quem quotannis Deo Termino, vel Ioui Terminali fiebant sacra ab agrorum dominis, inter quos fines dirimebantur; & hic ritus: ara ab ipsis statuebatur vtrinque, lignaque concisa foco imponebantur, & canistro fruges igni inaspergebantur, tum demum puella suos mellis porrigebat, alij vinæ, & sic holocaustoma fiebat. Sed authorum diuersitatem in hisce sacrificiis elucidabit tibi *Gyrald. synag. 17.* Ad alia

Synonyma.

Finis, & fines: Metæ: Limes: Limites autem erant decumani, ab oriente in occidentem: Cardines, à meridie in septentrionem: Proclii, ab occidentem ad orientem: Transuerſi, à septentrione ad meridiem; ex *Rosin. lib. 8. cap. 13.* Limes maritimus, quod ad mare: Montani, quod ad montem spectarent; sic limes Acluarij, Linearij, Subruncini; apud *ruemden.* Via transuerſa; atquando enim semitam pro limite ponimus: Saxum antiquum ingens, Campo qui forte iacebat Limes agro positus licet vt defineret aruis. *Virg. 12. Aeneid.* Vetus lapis: Seu vetus in triuio florida ferta lapis. *Tib. 1. 1.* Sacrum faxum: Et sacrum effodit medio de limite faxum Quod mecum vetulo coluit puls annua libo. *Iuuen. sat. 16.*

Confinia, ium: Vincula rerum laxet, idest terminos. *Sen. in Med.* Fixus in agris lapis. *Tib. 1. 3.* Saxum, quo differeres ager. *Stat. 5. Theb.* Lapis terminalis: Agri limitanei: In limitibus provinciarum propè hostes suis: Finis agrorum: Certe limes differminat arua. *Luc. 1. Phars. & Ouid. 2. fast.* Velocis spatij metæ nouissima. *Senec. in Truad.* Lapis desolus in agro: Quoque regit ceteris finibus arua lapis: Vix ita limitibus differuerat omnia certis.

Epith. Longus, spaciosus, rectus, certus, attritus.

TERRA. Vid. Tellus.

Terra Australis.

Quam vulgò Terra del fuogo, Hispani vocant; sic à Magellano dicta, quod in ea parte, quæ Americam ad septentrionem spectat, magna ignum copia sibi visa fuerit; nullos autem mortales aspexerit, vnde inhabitabilem credidit. Verum nunc incipit cognosci ab Europæis, qui illuc ex navigatione sinus multos, Gigantesque quos Paragones appellant maiori ex parte vastæ magnitudinis, decemque longos pedes reperiunt. Consule recentes *Cosmographos.*

Ignoræ regionis agri; ex *Ouid.* Extremæ partes ignoti orbis; ex eod. Non cogniti orbis: Flammæ credita tellus; quamvis sit frigidissima. Sinus Magellanicus, quo Terra Australis ab Americâ diuiditur: Ignoræque hominum gentes, nec transita regna. *Mont. 1.* Mundus imus. *ibidem.* Tellus abdita. *Senec. in Oedip.* Quis-

Quisquis sub hoc in alia versus fideat, ac Solem auium dependet orbis. *ibidem*. Tertz igno-
et; *idem in Troad.* Australes plagæ nullis habi-
tate colonis: Austris regio, sedesque incogni-
ta nobis.

TERRÆMOTVS.

erræ tremor: Insoliti motus: Insolitis tremue-
runt motibus alpes. *Virg. 1. Georg.* Tremefacta so-
lo tellus. *idem 10. Æn.* Regiæque vmbrosis im-
mugit atra cauernis, *ex eod.* Ardua fit terræ qua-
tiatur motibus Ida. *Ouid. 12. met.* Pulsusq; pedum
tremat excita tellus. *ibidem*. Denique sub pedi-
bus tellus cum tota vacillat. *Luc. 5. Phars.* Tellus
succussa solo. *Sen.* Concussa motibus vrbes.
Luc. Terra magnis concussa ruinis. *Lucret.* Or-
bis tremore. *Virg. 8. Æn.* Iam magnus ab imis
Auditur fremitus terræ. *Claud. 1. de rapt.* Insua
fundo Vellitur, & dubie nutant cum mœnibus
vrbes. *ibid. 2.* Terræ fragor: Ecce repens mugi-
ter fragor confugere turres, Pronaque vibratis
radicibus oppida verti. *ibidem*. Tumultus terre-
motus. Tremor orbis — antiquis tam multa
tremoribus orbis Flumina profluit, aut exci-
cata residunt. *Ouid. 15. met.*

Murmur terræ: Longo tremule cum marmure
tellus. *Ouid. 4. fast.* Et Senonum quatit arua fra-
gor, reuoluitaque Tectis Substitit, & Rhenu
profecta torpit vnda. *Claud. 1. in Ruf.* Cum subito
motus sepes tremuere sinistræ. *Ouid. 2. fast.* Fle-
bile terrificis genuit mugitibus Æna. *idem 1.
de Rapt.* Dat gemitum tellus cum crebris en-
sis ictus. *Virg. 11. Æn.* Tecta repente quati-
tur. *Ouid. 4. met.* Postes tremuisse feruntur. *ibidem*.
Sæpe remoliri luctatur pondera terræ, Oppida-
que & magnos deuoluere corpore montes Indè
tremat tellus. *idem 5.* Quo maxima motu Ter-
ra tremat. *Virg. 1. Georg.* Cum nutat motibus
orbis: Tecta labant, proprio subsistuntque
situ: Imo mugit & fundo solum. *Sen. in
Thyest. 2.*

Dubiamque iugo fragor impulit Octen In latus.
Strab. 5. Theb. Et loca nulla, vel multa labant.
Ouid. 5. met. Instabilis locus. *idem 6.* Concussus
terræ: *ex eod.* Et ratica Delos, sic tellus, nem-
pe quæ spissus terræ motibus quatitur. *ibidem*.
Tremoribus sollicitatus orbis. *idem 6.* Nutan-
tes alpes discuffere niuem. *Luc. 1. Phars.* Mugitus:
Cum subita cœco terra mugitu fremitus: Con-
cussa cœcos traxit ex imo sinus. *Sen. in Troad.*
Mouere sinuæ capita, & excelsum nemus: Fra-
gore vasto tonuit, & lucus facer: Idea ruptis
saxa ceciderunt iugis: Nec sola tellus tremuit,
& pontus. *ibidem*. Cur subito labant Agitata
motu templa, cur mugit solum Infernus Imo
sonante fundo fragor. *idem in Thyest.* Ac rotis
domus Vt fracta tectis creouit, & moti lares
Vertere vultum. *idem in Thyest.* Tellus concussa
tremiscit: Ingenti motu percuta terra gemit:
Sub pedibus mugit tellus, motuq; sarisic:
Montesq; caua compage soluta Nutant, pe-
nitusq; imis fremuerit cauerne.

Epith. Insolitus, ingens, terrificus, terribilis, hor-
rens, gelidus, pallens, sonorus, persitrepens.

TERRACINA.

Vel Tarracina, oppidum Volscorum non procul

a Caieta, & Amyclis (quas Lacones Castoris
Pollucisq; comites inter ipsam Caietam, &
& Tarracinam considerant, nomenque ab vr-
be Amyclarum in Laconia indiderat) teste *Ser-
uio in 10. Æn.* quæ ante Trachyna, idest aspera
à loci aspredine, & Volscorum lingua Anxur
dicebatur, de qua V. suo loco: meminit *Lin. lib. 4.*
Anxur, inquit, quæ nunc Terracina sunt ciui-
tatis prona in paludes edum occupat collem,
&c. In ea adhuc vestigia consuevit arcus trium-
phalis: necnon magnifici templi cernuntur: por-
tuum habet tam paruum, arenisq; oppletum, vt
vix ieuus Phaseli contineri possint. Agrum ha-
bet fecundissimi, tamen inchoæ graui fruun-
tur cœlo: de fonte Fetonia V. *Feronia*.

Impositum fixis latè candentibus Anxur. *Hor. 1.
sat. 5.* est etiam genus masculi. Tarracina. *Strab.*
Tarracina: *Preh.* Tarracina. *Steph.* Tarracina.
Anton. Trachinx, siue Trachæ: Antiphæxq; do-
mos, Trachasq; obiecta palude: paliudem enim
oblectam habet ab occidente, quam duo flumini
efficiunt, & quibus Amasenus vnus dicitur, V-
fens alter. Amasenus agrum: Priuernacium pre-
terfluit: non autem in Lirim influit, vt ait *Pom-
ponius Sabinius* (numquam enim id potest contin-
gere, vt cosmographæ obsecrator asserit) sed
alter erit Amasenus, qui Tereño flumine misce-
tur, & ambo in Lirim instant. Verùm Taraci-
næ Amasenus sub Priuerni in Pontinam sese
paliudem exonerat cum Vfente, qui è Scintia
montibus apud Forum Appii (vulgo *Le case noue*,
aquis auctus parauit lembis, quos Sandalia
nuncupant, ad merces aduectandas Tarracinam
vsq; inferuit: amborum meminit *Virg. 7. & 11.
Æn. V. Latium*).

Anxuris æquor: placidos Frontine recessus. *Mart.
10. 58.* Arces superbiæ Anxuris. *Virg. 1. Æn. 3.* Ec
Equoreis splendidus Anxur aulis. *Mart. 10. 51
& idem 5. 1.* Siue saluiferis candidus Anxur a-
quis. *idem*. Thermas olim habuit morbis op-
portunas.

TERROR, is.

Terricola mentum: Terriculum. *Lu.* Timoris in-
cussio: Minæ: Vis: Terroris causæ: Terror est
metus concutiens, ex quo fit, vt terrorem pal-
lor, & tremor, & dentium crepitus consequa-
tur. *Cic.* Horror armorum. *Virg. 2. Æn.*

Epith. Magicus, reter, anceps, gelidus, minax,
erilis, struus, tumidus, subiens, præcordia,
inuadens gelidos artus.

TESSERA, V. Zudus.

TESTA, æ.

Vas squillum, cretaceum, &c. vnde locus per-
fractis testis Romæ in collem consurgens Testa-
ceus mons vulgo appellatur.

Testula, fragmentum testæ, super quas damna-
torum corpora nudata volutabantur, vt spissus
in Sanctorum martyrijs fit mentio: Testa pro
vase vinario etiam: Funderet vt gnato testa pa-
terna merum. *Tib. 1. 10.*

Testæ Samiæ, vbi olim fustibus egrege fabricaba-
tur: L. tum Samium vocauit *Anthon.* At tibi
Læta trahant Samiæ conuiua testæ, Fictaq; Cu-
mana lubrica terra rota. *Tib. 2. 3.*

Testæ Facentinæ; quod apud Facentiam in Flami-
nia

nia optimæ modò fiant: Aretina vasa; ex illo *Od.* 1. 14. Sic Aretinx violant chrysalina testem; nam lutum, siue argilla Aretina apertissima est ad ficihla.

Epich. Terra, fragilis, lubrica, Samia, Græca.

TESTAMENTVM, i.

Testimonium voluntatis vltimæ nempè quæ vltima voluntas à moribundo coram testibus exhibetur: quoniam verò pacto veteres testamenta faciebant, lege *Rosionum lib. 8. cap. 6.*

Arque aliquis moriens hoc breue, mandat opus. *Ouid.* 1. *fast.* Testatur tabulæ. *Catull.* Tabulæ suppreux. *Mart.* 5. 53. Testata bona: Patrimonium testamento relicto: Quæ voluit fieri genitor dum morte propinqua Mandaret, &c.

Cere, aram, pulcra metalepsi pro testamento dixit *Mart.* 4. 70. Moriens reliquit vltimis pater ceris: id est, vltimo testamento, quod vel cere signo claudabatur, vel in ipsi ceratis tabulis scalpebatur: & *Iunen.* *sat.* 4. si munere tanto Precipuum in tabulis ceram senis absulit orbi neimpe primam hæreditatem captauit in tabulis ceratis. siue cera signatis. Codex pro testamento. *Iunen.* 10. — nam codice suo Hæredes verat esse suos bonæcora feruntur Ad Phædram — *Holographum.* D. *Id.* dicunt testamentum manu testatoris conscriptum, & subscriptum. Signator. *Suet.* est testis, qui se testamentis subscribat.

TESTVDO, dinis.

Animal quadrupes est, ouipara, & sanguine prædita: Hæc

Terrestris est, & lutaria, quæ in ceno paludum viuunt, vel marina, quarum magnitudo in India ea esse dicitur, vt sub testa, detracta carne, domum construant. Sunc etiam populi, qui illis viciant; vnde Chelonocephali appellantur. A quatica verò, quæ in dulci viuunt, quæ Peloponenses in nummis testudinem sculpeant habuerunt, vt *sup.* in *Nummis* adnotauimus. Terrestris testudines amant aquas, quas comprehensas ab alto deicientes ad saxa aliidunt, & ex contrita testa extrahant carnem exedunt; quod *Æschylus* poeta tragicus in se dicitur expertus, vt scribit *Ælian.* de *Animalium lib.* 8.

Chelones es, Græcum.

Testudinis operimentum, quæ etiam testa dicitur, & domus, &c. vnde *Pacuvius.* Quadrupes, domus porta, cardigrada, agrestis, humilis, asper, acapite breui, ceruice anguinea, aspectu truci, &c. Testudinis crustum operimentum ipsum: Crustis testudinum, & ebore thalami olim exornabantur, vt innotit *Ouid.* 3. *met.* Pars secreta domus ebore, & testudine cultos Tres habuit thala. Testudinem terrestrum (inquit *Arrianus lib. 6.*) genitam fuisse de Græcæ femina, & Nicodamante *Philosophus* in *Bæot.* fabulatur.

Testudo, est etiam fornix, & concameratio. V. *Formix.*

Epich. Tarda, sanguine casta, imò sanguinem habere contra *Pacuvium* experientia docet, & ad cibos esse suauissimi saporis coquinarij testatur.

Testudo.

Est quoque instrumentum musicum; cuius causam referit *Serenus.* Quod olim Mercurius percussit pede testudinem putrescentem, cuius nerui extanti sonitu dedere; è cuius imitatione cithara composita est: Tuq. testudo resonat et sepe sem Callida neruis. *Hor.* Hepatichordum dicitur, quod sepe sem chordis conlata: Ipse causa solans ægrum testudine amorem. *Verg.* Laborum dulce lenimen. *Hor.* 1. 32. Tale facis carmen docta resudine quæ Cyntheus impositis temperat articulis. *Prop.* 2. 33. — densi radiant testudine tota Sardonyches: crispo numerantur pectine chordæ *Iunen.* 6.

Cithara: Chelys: Fides: Chordæ: Plectrum. V. *Isis laici.* Fides Cyllene. *Hor.* *epod.* 13. ipsam intelligit Vercuri testudinem: Fides Teia. *idem* 1. *ed.* 17. quæ vtebatur Anacron: Plectrum Lesbium. *idem* 1. *ed.* 32. quæ Sapphus vtebatur. Concensus *lyrx.* *Ouid.* 11. *met.*

Testudinis aureæ strepitus. *Hor.* 4. *ed.* 3. — testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum Pერი temperans: Testudinis sonus. *Idem.* Romana lyra. *ibidem.* Apollinea fila sonantia plectro. *Stat.* 2. *scholl.* Testudinea lyra. *Tib.* 4. *eleg.* 1.

Sonus, sig. & effectus testudinis: Mulcebitq; sono Bacchum, &c. *Manl.* 5. 5. Testudinis nerui. Quid terris arguæ neruos testudinis Ophæu? *Manl.* Magas, & Magadium esse tabulatum citharæ. testudinisve chordas sustinent, sonumq; reddens: à nonnullis (scilicet ab *H. Iun.*) vocatur fulcrum: sed hic (pace sua) aliquantum errare videret, qui non discrimen ponit inter tabulatum, & fulcrum: vel tabulatum non benè expresse, si intelligit Magadium esse fulcrum: tabulatum enim pars superior testudinis esse videret proforata, vt in vacuo corpore sonus reboret: & fulcrum est, quod subleuantur chordæ à tabulatu, vt c'ariis resonent: qui etiam, vt *ist.* ait, ab artis peritis: Ponticulus, à *Bæotia* Hemisphægon dicitur.

Chelys, & Magas, pro asere exponit idem, qui ponticulum sustinet: Iugum, æruis citharæ, in quam verricilla immituntur: Epitonia. *Varr.* Verriculi, & verricilli, paxilli sunt, quibus fides vel tenduntur, vel remittuntur. Plectrum. V. *sup. loco.*

Epich. Aurea, blanda, caua, Cyllene, æburna, Apollinea, curua.

Testudo.

Est quoque instrumentum bellicum, nempè tabulatum ex trabibus, pluteisque factum, corijs, ac celsis connectum aduersus flammam, & incurrentia saxa, sub quæ latebant milites, qui viam turribus, aut vineis muniebant, saxa de via remoueabant, solum quæbant, tentabantq; muros. *Leg.* *Varr.* 6. 10. & *Cæsar* multa loca: potissimum autem *Iust. Lysium*, qui elegantissimè illam, multaq; altia bellica instrumenta explicat. Testudo quoq; significat ætem scutorum continuatam, quæ subleuata supra capra seuis protecti pedes sagittarum, aut saxorum nubem vitabatur. *Leg.* *ist. loco.*

Testa acies: Armorum tegmina: Testudo bellica: Testudo pellica: nam pellicibus quoque tegebatur.

tor. Obfessumque à sa testudine limen. *Sil. Ital.*
 Tandem condeffis à sa testudinis armis Sub-
 ducti Pœni vallo, cœcæque iacebã Pandunt
 prolapsim effufis menibus vrbes. *idem.* Effufi
 per opera foli facta testudine Gilli Conforti
 accelerant. Iunguntur clypei clypeis, & nexi-
 lis àtè Textur in gyrum, lucemque ad nubila
 iactat Testudo, latè tellus splendore renidet.
idem. Accelerant facta pãster testudine
 Trocs.

TETHIS, dis.

Sive Tethis, ius, Cœli, & Veste filia, foror Si-
 turni, coniux Oceani, flumiorum, & Nym-
 pharum mater. *vt H. iud. in Theophrasti refert:* & pro-
 mæ i Cephalimè fumiur, vnde Gemina dicitur
 vna Silem orientem emittens, altera occiden-
 tem excludens: vnde *Senan. Hec. Orr.* Audiat ictus
 vtraque Tethys: sunt qui Neptuni eam vxorem
 dicant.

Cœli, & Veste genita, gnata: Oceani vxor. *Quid. 9.*
met. coniux. idem 5. f. f. l. Iu-onis nutrix: Neptu-
 ni amita, quò i Saturni effor illius patris:
 Saturni foror: Matris Dea: Te magna Terhys,
 terq; tor pelagi Dæ, &c. *Senan. Tract. Aua Phæ-*
rontis: Quæ postquam Tethys fatorem ignara
 neporis. *Quid 2. met.* Et ad eam descendit in-
 aquare Terhyn. *idem.*

Oceani foror: nam ex eodem patre Celo nati sunt:
 Sic Saturnus Opti n luncta n sibi sanguine duxit
 Oceanus Tethyn. Iunonem rector Olympi.
Quid. 9. met. Miter Doridos; quæ Nereo nuplit,
 vnde Nereides dicte. *V. Nymphæ.* Thetys aua,
 quod ex Doride filia nata est, quæ Achilleum
 peperit. *V. Thetys.* Mater nympharum: Oce-
 anei coniux. *Pour. Titani filia:* ex opionon-
 aliorum, qui fuit Saturni frater maior. *Quid. 5.*
f. f. l.

Epich. Vaga, fugax, cana, Titanis, reciproca,
 viridis, falsa, fecunda, vndosa, refugila,
 gelida, liquida (quæ ad illam spectant potif-
 simum cum pro nari sumitur epitheta) *V.*
Mare.

TEVCER, i, siue

TEVCERS, i.

Duo fuerunt celebres viri, vnus Scamindari Cre-
 tensis filius, qui in Troide vni cum Dardano
 genero regnavit. vnde Teucrorum fluxit ori-
 go; à quo Troia prius Tencrid dicebatur: Troi-
 ani verò Teucri. Alter Telamonis ex Hefione
 Laomedontis filia sagittarum peritissimus. quem
Homerus. Il. 6. l. inducit sub Atacis fratris sui cly-
 peo latentem, multosq; Troianorum ex insidijs
 vulnerantem. Hic cum euerfa Troia in pitriam
 redijffet, indignatus Telamon, quod noem-
 Atacis fratris sui Vlyffis insidijs circumuenti
 vitus non effet, Salamine infusa eum expulit:
 qui profugus patria nauauit in Cyprum, ibiq;
 vrhem condidit, quam de nomine reliet patriæ
 Salaminem appellauit. Dicitur vino fure, vnde
 illum hortantem socios ad curas vino depel-
 lendas inducit *Horat. lib. 1. ad. 7. cum inquit:* O
 fortes, peioraque passim Mecum sene viri, nunc
 vino pellit curas: & supra: Teucer Salami-
 na, Patremque cum fugeret tamen vda Lyzo

Tempora populea ferrur vinxisse cotona, &c.
idem.

Telamone satus Teucer: Atacis frater Laomedon-
 tis nepos; ex filia. Hefiones filius. Priami
 nepos: ex forte Dardaniæ iaculator gentis.
Nann.

TEXTOR, &
TEXTRIX, cis.

Qui, vel quæ textit.

Et camen affiduis exercet brachia telis: Aduerfus-
 que minas frigoris arma parat. *Quid. 4. f. f. l.* Imita-
 tor, vel imitatrix Arachnes: Æmula Arachnes:
 Palladis æmula virgo Dum lanam, telamque sua
 contextit sedula dextra.

Ars textoria à Pallade inuenta fuisse dicitur, vnde
Senan. Hipp. Palladis telæ vacant.

TEXTORIA.

Nempè quæ ad texturam pertinent.

Pecten. *Quid.* instrumentum textorium penfile, quo
 tela appellitur, densaturq; Liciatorium. *Hier.*
 Iugum, dicitur *Quid.* cui flamma obuoluntur,
 vulgò *Telaus.* Radius. *Quid. Virg.* quo stan-
 tes telas percurrunt textrices: à *Varrone* verò Pa-
 nuellum dicitur, at hodie *Spila.* Fistula dici
 potest, quod in medio radio inferitur filo, vel
 lana completum ad texendum, *Cervulus.* Tibie-
 nes, sunt textoria sulcata telam sustinentia. In-
 filia. *Luerit.* ligna polibus textorum subiecta,
 quibus telæ alternis contrahuntur, & aperiuntur:
 Scapus. *idem.* Liciatorio non abfimile,
 quod inter texendum sonat, vnè dixit: Scapi-
 que sonantes.

Harpedune tota glomeratoria, quo fila rotando
 conglomerantur. Pecten. *Plant.* est etiam in-
 strumentum stylis ferreis constans, quo linum
 pectitur: Ferreus hamus. *Plin.* pro ferro pecti-
 ne, quo vinctatis hamis lana carminatur:
 Pecten est quoque sultionum instrumentum è
 cardus confecto, quo pannos rudes con-
 fricant, & in villos attollant, vulgò *te-*
xtoræ.

Arguari pedibus, inquit quidam author, ele-
 ganter à Titinnio comico dictum est de sultio-
 nibus, quando telam laneam rudem subigunt
 pedibus subfultando identidem, quod & con-
 ciliare: talisque saltus à *Seneca* sultionis voca-
 tur, contumeliosiore vocabulo, quam Sa-
 liaris.

TEXTURA.

Non tantum à simpliciori telam, quæ sequenter,
 erunt synonyma, sed quæ ad sericam, holote-
 ricam, & auream texturam possint etiam atti-
 nere.

Texta diurna. *Prop. 2. eleg. 7.* Opus textoris eleganti
 metaphora dicitur alumna à *Mar. 4. 19.* velum
 scilicet à textrice textam: Hinc tibi Sequenice
 purpureæ textricis alumnam, Quæ Lacedæ-
 monium barbaram nomen habet, Sordida sed
 gelido non aspernenda Decembri Dona pere-
 grina mittimus Endromida, &c. Constringitq;
 tuos purpura texta toros. *idem. 11. 57.*

Opus artis Palladiæ: Vel quis Palladiæ non putet
 artis opus: *Mar. 6. 13.* Textuit auratas, dispo-
 suitque vias. *Tib. 2. 6.* Varijs serica textibus.

Fig. 11.

Prop. 1.4 Purpureasque notas filis intexuit albis.
Ouid. 3. met. Et pictis intextum vestibus aurum.
ibidem. Scamina purpureæ sociauerat aurea telæ.
Stat. 1. Theb. Sedesque paternas insignibat acu.
&c. Claud. 1. de rept. vulg. Ricamare: hinc Vestis
acu picta: Vestis Phrygia. *Ouid. Vestis Phrygia-
na. Plin. Veste ricamata.*

Mæander. *Virg. 5. Æn.* in veste acu picta operi la-
byrinthorum adsimilis, & inextricabilis filo-
rum ad similitudinem tortuosi fluminis Mæan-
dri, hodie *Ricamare* & *trunchi*, — quam plurima,
circum Purpura Mæandro duplici Melibœa cu-
rrit. De Mæandro. *V. suo loco.* Et tenui telas
discreuerat auro. *idem 11. Æn.* Tunica squalens
auro. *V. Vestis.*

THABOR.

Mons sublimis, ac rotundus in media Galitzæ
planitie sese extollens in triginta stadiorum al-
titudinem, ad cuius verticem difficiliter illac,
vnde mare conspicitur, ascenditur, & Septen-
trione autem inaccessus; sed in vertice viginti
sex stadiorum campestri planities patet. Distat
contra orientalem plagam à Diocæsaria decem
millibus, estq; cæli temperie saluberrimus,
dignus sanè quem eiegerit Saluator noster, vel
fationi vacandum, vel diuinum rerum
expositioni: necnon vt suæ diuinitatis aliquod
ederet specimen ad transfigurationem sui cor-
poris, cuius omnes ferè *Euangel. 36* meminere.
Vbi postea ab augustissima Helena Constantini
Imperatoris inatre pulcherrimum templum
curauit extruendum. Lege *Atrichumum sub trib.*
Zab. Ad radices huius montis Sisare ducis Moa-
bitarum de bellatio per Deborah, & Baruc He-
breos euenit.

Thabirius, sive Thabirius *Sept. Interp.* Athabirius.
Polyp. Mons sanctus. *D. Petr. in Epist.* Gailæus
vertex Thaborides nymphæ: Thaboris saltus,
vertex, culmen, &c.

S. THADÆVS.

Apostolus frater Simonis, Minorisq; Jacobi A-
postolorum, qui cum altero in Perfide fidem
sanguine fuso confirmauit. *V. supra, S. Simæon
Apostolus.*

Ludas alio nomine dictus, ut in *Euang.* Frater Iaco-
bi: Qui Persas docuit Christum.

THAIS, dos.

Meretrix nobilis patria Alexandrina, quæ cum
Athenas quæstus gratia se contulisset Atticæ
iuuentutis florem in sui amorem pellexit. Hanc
carminibus suis celebravit *Menander comicus*, vnde
& Menandra dicitur, vt infra. *V. Menander.*
Hæc vel Asia eiusdem nominis Atheniensis me-
retrix cum Alexandro Magno fuit, eumque
præcipue impulit, ad comburendam reziarum
Persepoleos: hæc post obitum Alexandri Ptole-
mæo, qui primus Aegypti regnum adeptus
est nupsit, cui liberos concepit Leontiscum,
& Lagum, & Irenem feminam, quæ Solonis
Eunosti Regis Cypriorum vxor fuit, vt *lib. 13.*
refert *Ath.*

Menandri amica, scortum, &c. Turba Menan-
dræ fuerat, nec Thaidos olim Tanta, in qua
populus Iussit Erichthonius. *Prop. 2. eleg. 6.* For-

ma Menandrex Thaidos: Comica moecha. :
Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri
Cum ferit astutus comica moecha Getas. *Prop.*
4.5. Hæc primum iuuenum lasciuos Iussit amo-
res, Nec Glycere verè Thais amica fuit. *Mart.*
14. 187.

Alia Thaidæ meretricem sui temporis *idem* me-
minit sæpius.

Fuit etiam alia Thais à D. Paphnutio admonita,
quæ relicto quæstu meretricio, sancta mulier
eualet: Nam ignotus ad eam ingressus, secre-
tum petebat magis, ac magis: illa verò di-
cente, heminem nisi Deum posse conspiciere;
sumpta is occasione, illam ad pœnitentiam
exhortatus est, interque Cœlestes fuit adscri-
pta. Lege *Valerianum lib. 20 & Vitæ Patrum, &
Pellad.*

Epith. Attica, lasciuia, Menandra, comica, pro-
cax, preciosa; prioris Thaidos epitheta.

THALAMVS, i.

Est propriè cubiculum nuptiale: pro lecto ta-
men sæpius sumitur; & ad omnia, quæ
nuptias denotant, vnde thalamum conte-
mnere, est cœlibem vitam ducere: sic *Ouid.*
1. *met.*

At tibi ego ignarus thalamus, tædasque parabam;
id est nuptias. Et thalamus alieni concupis or-
bis. *idem 7. met.* id est nuptias: Amphithalamus:
is locus est, ubi ancillæ morantur, vel vt legit
Hermolus Anthalamus: quem Proclamationem
Plin. vocat, scilicet quod vulgò Anticamera di-
citur.

Lectus sponsalis: Tori geniales. *Virg. 7. Æn.* Lec-
tus iugalis. *idem 4. Æn.* Lectus maritalis: ex
Mart. Coniugalis torus. *Pind. Schol.* Puluarum
geniale. *Caull. Argon.* Tum me confectum
curis, somnoque grauatum Infelix habui
thalamus, pressitque iacentem. *Virg. 6. Æn. V.*
Lectus.

Epith. Amicus, pudicus, genialis, dulcis, eclebs;
imbellis, sanctus, nouus, dehonefatus, arca-
nus, iaculus, sterilis, maritus.

THALES.

Vnus è septem Græciæ sapientibus, qui apud
Græcos primus Geometriam reperit: & sic re-
rum naturæ certissimus explorator exitit: &
astrorum peritissimus concenplator: qui reperi-
sset fertur temporum ambitus, ventorum fla-
tus, stellarum motus, tonitruum sonora mira-
cula, siderum obliqua curricula, Solis annua
reueritula: obiit olympiadis 58. cūni ceratam
spectaret æstu, ac siti fatigatus. Hic inter cæ-
tera, opinatus est omnia: ex aquis generari,
cūni nihil sine humore nasci possit, vnde
Sen. ad hanc opinionem alludens Nepotum
patrem vocitauit in *Ordispo v. 166.* Lege *Dug. Laert.*
in vitæ Philosoph. *V. Lufus Aulog., Septem Sapien-
tium.*

Qui Physicæ primus docuit, secretaq; Cœli De-
prehendit: Qui Solis eclipsin primus prædixit,
quæ fuit olympiadis 48. anno 4. Qui delata-
tripus Musarum rege iubente: dicunt enim,
cūni Milesij piscatores tripodem, seu mensam
auream inter piscandum reperissent, orta inter
eos

eos lre, cui deberetur, consulto oraculo, responsum, sapientissimo debere; quare ij Thaletem deculerunt, qui cum se talem non existimaret, ad alios in Gracia sapientes, misit, & sic per manus reliquorum sapientum ad Solonem deuoluta est, qui illam Delphos remisit ad Apollinem.

Melissus sophus, sapiens: Thales patris ciuis vti-
lissimus: ex *Ambros.* Colophonium Phoenicem
accitante: Anaximandri magister, doctor:
Ionicæ disciplinæ institutor: Mileto genitus sa-
piens.

THALIA, x.

Vna ex nouem musis: cui rustica tribuuntur mu-
nera: inter Charites est etiam Thalia; sed apud
Grecos diuersè scribitur, vt obseruauit *Proclius*:
nam quæ musa est per diphthongum, *αῖ*, scribi-
tur quæ Grætarum vna per, *ι*, iota. Prima
etiam consiliorum Aneidos habebatur. Vnde
Mart. 8. — respondit nona Sororum Cui co-
ma, & vincto sordida vestis erat, quam
Thaliam interpretatur Farnabius.

Tunc admittit iocos, gressu timet ire licentia ad
matutinum nostra Thalia fouem. *Mart.* 4. 8. La-
sciuræ fuerit locus Thaliae. *idem* 7. 16. Nec tibi sit
mixturæ, modici quod conficia vatis ludicium
mercat nostra Thalia tuum. *idem* 9. 17.

Epith. Gracilis, modulans, comica, arguta, docili-
s, tenera, blanda.

THAMYRAS.

Sive Thamyris Philamoni filius ex Thracia, qui
cum omnes pulcritudine præcelleret ab initio
mares dilexit: deinde mutata consuetudine,
Musas amauit, cum quibus de cantu cea-
ruit huc conditionibus, vt si vinceret, earum
complexu potiretur, sin succumberet,
ab illis pateretur quicquid ijs libitum. Itaque
superatus & oculis, & lyra priuatus est, vnde
Mart. 1. annus cecidit.

Quem cæcum olim fecere puellæ Thespiades: Ge-
ticus vates. *Stat.* 4. *Thib.* Melicet & Thamyra
cantoris fata sequantur Numquam ad formo-
sas inuide cœtus ero. *Prop.* 2. 22. Citharæ da-
mnatus, & luminis orbis; ex *Polis*, Gerici plectri
gloria; *Stat.* 2. *silu.* 2. in quo loco licet Orpheum
intelligat, hic etiam eiusdem vatis regionis; in
Edone vrbe natus, filius Dorione: Philamoni
heros, vates: à patre: Philamoniades: Arsi-
moes filius, à matre: vel Arsinæ, vel Argio-
pæ: Edonides vates, vel Dorides à patria: Vel
Odræus quemadmodum scribit *Pausanias*, qui
cum Theologiam scripsisset tribus milibus ver-
sum, author est. Frater doctas anteire ca-
nendo Aonias multos Thamyris damnatus in
annos Ore, simul, citharæq; *Stat.* 4. *Thib.*
Lini discipulus: Quintus vates ante Hume-
rum.

THEANO. V. paullo post.

THEATRUM, I.

Quod Visior appellat *Castellum*, locus specta-
culi, vbi ludi omnis generis inspicantur popu-
lone edebantur in hemicycli faciem for-
matus: nam qui circulo clausus erat Amphitea-
trum dicebatur, quod postea in oblongam
quonque formam tractum est cuius partes *inferius*

inter synon. explicabimus. In theatro tria iudo-
rum genera exhibebantur potissimum gladiato-
rum, venatorum, scenicum; qui autem addit
Circense non aridet, cum in Circo Cirense
ludi fierent non in theatro: verum quia thea-
trum spectat ad visum, cuncta, quæ spectan-
tur oculis, siue in Circo sint, siue in alio loco
in theatro fieri dici potest. Diebus autem fe-
stis spectacula fiebant. Primi theatrum fa-
ciendum curarunt M. Valerius Messala, & C.
Cassius Longinus Censores anno ab V. C. 599.
sed euanuit opinio, venditis rebus, quæ ab ijs
fuerant apparatus. Deleta Corintho L. Mum-
nius ludis, quos in triumpho fecit theatrum
erexit: sed temporarium. Primum mansurum
theatrum Cn. Pompeius Romæ extruxit lapi-
de quadrato, auctore *Tacit.* lib. 14. ad exemplum
illius, quod Mytyleus viderat Michridatio
bello: huius meminit *Tertullianus* lib. de spectat.
Ab vtroque theatri cornu scenæ erant eue
singulis aris, quarum vna Bacchi, altera illius
Dei, in cuius honorem ludi fiebant. Romæ
quidem multa fuerunt post Pompeianum ere-
cta theatra. In regione 9. Theatrum Balbi,
quod cupiebat triginta millia, & amplius ho-
minum. In eadem, Theatrum Marcelli, quod
eundem ferè hominum numerum continebat:
Theatrum Lapidum, & Pompeij in eadem re-
gione. Lege *Plin.* & *Respon.* lib. 4. c. 5. *Antiq.* In re-
gione decima Theatrum Scatij Tauri in Palatio.
In primis autem celebrabatur M. Scauri thea-
trum, de quo lege *Plin.* lib. 36. c. 15. De Curionis
theatri ligneis, lege eundem *Plin.* *ibidem*. Albani
Theatri meminit *Iuuen.* sat. 4. quod Domitianus
extraxerat Albæ vbi quotannis quinquaginta
Mineræ celebrans feras conficiendas exhibe-
bat. Albana arera. *ibidem*. Spectacula pro ipso
theatro in quo eadem Spectacula edebantur.
Iuuen. 8.

Theatri partes.

Cunei. *Virg.* 5. *Æne.* nempe sedilia theatri, siue
spectatorum loca, quæ partim orchestra, vipo-
tè quæ Senatoribus conueniebant: partim Ec-
questria, quæ equitibus; partim Popularia, &
quæ cæteræ plebi competeabant, appellabantur:
Ordines etiam dicuntur *Suet.*

Cauea. *Virg.* 5. *Æne.* vbi formam theatralem, par-
tèq; vt quæ futura erant explicantes est autem
area theatri in medietate, vbi minoris populi
confessus erat, teste *Seruo*.

Scena. *Cic.* Frons theatri. *Castell.* locus actorum
obstructus peripatensis, è quo in proscenium
acturi histriones prodibant: Proscenium. *Lat.* lo-
cus liber ante scenam auleis reclusus, & peripe-
rasinatus, quæ Choragium Thymelicum, siue
scenicum vocat *Apuleius*: in quo histrionum a-
gebant. Auleum dicebatur velum, quo tege-
batur ipsa scena, antequam inciperentur actus
Comici, siue Tragici. Siparium etiam dicitur,
quod pro comedia sumpsit aliquando *Horat.* sat.
Consumpsit opibus vocem Damasippe locasti
Sipario, &c. Siparium scenicum. *Apuleius*.

Pulpitum. *Mart.* locus scenæ editor, è quo tibici-
nes, & citharedi musica actione populum de-
mouebant: Odæum. *Cic.* Orchestra. *idem* vbi
locus

locus inter scenam, & cuneos Senatoribus ad spectandum designatus, vt *Suet. & Vitr.* ostendunt. V. *sup.* *Pollux* verò Orchestram chori esse propriam adnotauit; alij Orchestram esse, vbi mini actiones exhibebant suas.

Machina; supra scenam locus, vnde ex improviso Deus aliquis apparebat: *Fori. Lu.* quos etiam spectacula appellat, nempe tabulara, vnde Iudi spectantur, vulgò *Palcos*, *Pegma*, dicitur *Iunen. sat. 4.* & *pegma*, & puetos inde ad velaria raptos: vbi *Farnab.* ab hoc pegmate, inquit, in alta theatri velamina videtur representatus fuisse *Ganymedes* ab aquila rapus.

Exostra *Cic.* machina lignea, quæ quæ intus geruntur, aut fiunt, versatone rotarum spectantibus ostenduntur.

Synonyma.

Amphitheatrum. V. *sup.* loci: & *Lege Mart. epigr. spectaculum ante 1. lib. prepositum.* Locus theatralis, idem 5. *ep. 14.* Fundamenta theatri: Alta theatri fundimenta locant, *Verg. 1. AEn.* Vallis theatri: *Mediad.* in valle theatri *Circus* erat: *Confessus Caueæ.* idem 5. *En.* *Lapens cauea:* Sive ego marmorei respexi summa theatri. *Quid. 2. eleg.*

Lascium forum: Nec cum lascium sternit arena forum. *Prop. 4. 8.* ibi enim puellæ sæpius corrumpebantur donis, assidue libidinem prouocabantur, vnde idem 2. *eleg. 19.* Illic te nulli poterunt corrumpere Iudi: & *Quid.* spectatum veniunt, veniunt spectentur vt ipse ille locus casti damna pudoris habet: *Plautus theatri. Luc. 1.* Omnis exitio nata theatra meo. *Prop. 2. 22.* ob causam quam paullo superius diximus: **Arena:** Quicquid in *O. Pheo Rhodope* spectasse theatro dicitur. Exhibuit, *Cæsar*, arena tibi. idem in *Amph. 21.* idem 8. 28. *fig.* Vallis crescentis more theatri. *Sen. in Truad. 5.* Ludus theatri: Ad noui ludos audis theatri, idem *Herc. fur.* Theatri vertex. *Mart. 10. 19.*

Epith. Romanum, vduum, Pompeianum, cuneatum, festum, marmoreum, ornatum, vacuum, clausum, dulce, cauum, herbosum, tectum:

De Theatris, lege *Caesari. lib. 4. epist. 51. & Pamm.*

THEANO.

Antenoris vxor: & **Sacerdos Palladis.** *Hom. 6. Illiad.* Altera Theano, de qua hæc *Hygin. fab. poet. cap. 186.* summatim. Fuit hæc Metaponti Icariz regis vxor, quam cum sterilem ille repudiare vellet, hæc pastorem subornat, vt sibi filium suppositum quærat. Opportune eo tempore Menalippe quædam Deimonis filia, quæ Neptunum suæ virginis raporem accusabat, gemellos peperit: quos pater, execrata filia, & in carcerem inclusa, feris obici iussit. Hos pastor vt diuinitus inueniens Reginz Theano detulit, quos illa simulato partu in lucem edidos, & viro offensos pro regis pueris educandos curauit. Verum paullo post ex Metaponto Theano concepso fetu, gemellos duos peperit, sed cum animaduertisset a patre suppositos magis diligere, quam legitimos, tunc dissimulato dolore, ad legitimam ætatem le-

gitimis adultis persuasit, vt alios (quos illi fratres rebantur) ne regno succederent, venationis causa seorsum seductos occiderent. Quod scelus accidit: nam in conflictu legitimi filij petigerunt quorum corpora cum ad Regem Theano fuisse alata, doloris impatientia renubulo incumbens, sese interfecit.

THEBÆ, arum.

Egypti vrbs. *Plin. Tacit. & Quid.* *Sichus*, qui illius diligentem excipitur descriptionem: & hæc Legio III. Diocletiana: Thebesis *D. Hieron.* teste suo tempore dicta: Hecatompylos cognominata *Steph. Tiofpolis. Strab. & Euseb.* Bulyris etiam *Quid. Sic.* quoniam tamen nonnulli diuersam faciunt. Hinc Thebas regio in *Egypto* Æthiopiz sinibus continetur, quæ Anachoretarum domicilio sub eisdem *D. Hier.* tempore celeberrima fuit: & hæc Pentapolis dicta fortassis ob quinquæ in ea vrbes: & hic *Ticella*, cuius fit mentio in *Cone. Calcedonem.* Gossien: quæ *Ramesses Gen. 47.* putatur, & Gessen dicitur *D. Hieron.* quam tamen cum Thebaide vrbe nonnulli confundere videntur. Hæc igitur a Buryide rege condita dicitur ambitu centum quadraginta stadiorum, vt refert *H. rodatus:* centum portis (vnde Hecatompylos, vt *superius* dictum cognominata) atque in ea rebus insignis. Huius incolæ Thebædiantur. Atque verus Thebæ centum iacet obruta portis. *Iunen. 15.*

Epith. Palmifera.

THEBE, arum.

Vrbs *Æthiopiz* Mediterranea ad sinum fluminis octoginta stadiis, distans a *Palcis*, & sexcentis ab *Athenis* poetarum versibus, & cuius bellicissima. Hanc primus *Cannus* condidisse fertur: Amphion splendidum instituisse, & hæc ob septem portas Heptapylos cognominata. Clara quidem ob *Liberti patris*, & *Herculis natalia*: è qua *Pindarus poeta*, è qua *Pelopoidæ*, & *Epaminondæ* præstantissimi suæ ætatis duces exierunt. quæ antè *Polynici*, & *Etheoclis* fratrum canis iunditus euerfa fuerat: cuius euerfiores fuerunt filij illorum *Ciprem ducum*, qui antè in eius obidione petierant, nempe *Agialeus Adrafti filius*, *Theofandrus Polynici*, *Diomedes*, *Tydes*, *Sthenelus Capanei*, *Alcmion*, & *Amphilocus Ampharai*, *Scarolus Pirthenopis*, *Polydorus Hippomedontis*, & *Melon Etheoclis aduersus fratrem Laodemanteum*, qui post patrem Etheoclem Thebanum regnum administrabat: ex *Enfah. & Hygin.* Sic autem dictum, volunt nonnulli à Theba *Prothei*, vel *Aiopii* filia; vel potius à *Cadmo* sic appellatam ob eam, quæ florebat in *Egypto*, siue quod bos *Syriaca* lingua Thebos diceretur. V. *Cadmus.*

Thebes, es, & Theba, æ. *Sen. in Oedip.* *Menia Theben:* Vrbs draconigena. *Quid 3. fab. Lege saluam in Cadmo.* *Vrbs Cadmo:* è *Sen. in Oedip.* *Occidit Cadmi generosa proles Vrbe cum tora viduas colinas Respiciat terras miseranda Thebe:* Vrbs Cadmæ: Vrbs Cadmo fabricata: Vrbs *Cadmæis.* *Quid. 6. met.* *Cadmi moenia.* *Clam. 3.*

de rapt. Regia Cadmi. *Stat. 3. Theb.* Agenoridæ Cadmi terra. *Mart.* Cadmi regnum. *Sen. in 1. Theb. 1.* Cadmi efflere domus. *idem in Oedip.* Nothia Cadmi. *Stat. 3. Theb.* Arx Cadmi. *Prop. 3. 7. V. Bætia.* Cadmi tellus. *Euryp. Cadmea. Pausan. in Atticis.* Vrbs erat, & septem portas ostendere portas, hæ pro nomine erant, & quæ foret illa docebant. *Ouid. 13. met.*

Amphionis arces, & restauratore. *Stat. 4. Theb.* Mœnia Amphionis lyre. *Prop. 1. 9. V. Amphion.* Cuiusque muros Narus Amphion Loue struxit canoro Saxa modulata trahens. *Sen. in Herc. fur.*

Hianthæi agri: Exul Hianthæos inuenit regna, per agros. *Stat. 1. Theb.* nempe Cadmus in regiuncula, quæ ab Hianthæ Nympha ibidem, tanquam Dea culta dicebatur Hianthia, inuenit sibi regnum ibidem vrbe constructa.

Echionis arces. *Ouid. 5. trist. 6.* ab Echionio Rege, vel a socio Cadmi ex angustis dentibus natus, qui e pugna incolomis euasit, & hic Penthei pater fuit: Thebana regna. *Sen. in Herc. fur.* Vrbs Thebanæ opulenta loca. *ibid.* Humus armigera. *Prop. 3. 9.* Terra ferax Deorum. *Sen. in Herc. fur.* ob Bacchum, Herculemque Septemgeminae turres Thebæ domus. *Euryp.*

Dircæ iuga. *Pont.* ob fontem. *V. Dirces.* Angustæ squallentia iugera Dirces. *Stat. 1. Theb.* Electrides dictæ sunt Thebarum portæ ab Electra, quæ mater Hermiones fuit Cadmi uxoris. *V. Hermione.* Sed & cæteris diuersa fuisse nomina nonnulli referunt: Vrbs erat, & septem portas ostendere portas: hæ pro nomine erant, &c. *Ouid. 13. met.* Vrbs autem ipsa per alios restaurata ab Alexandro Magno diruta fuit, qui incolarum sex millibus bello extinctis, triginta milia, quæ superfuissent tanquam captiuos vendidit, exceptis nonnullis Macedonum amicis, Pindarique familia. Hinc

THEBANI.

Populi, qui (vt asserit *Athenaus*) pusilli, angustique animi fuerunt, in cibis gulosi castillones, & vt *Eubulus* scripsit in *Mytis* guttura esse, semperque sterquilino proximi ob nimiam erapulam, quam consequenter libido comitabatur, vnde Lamia sorto cuiusdam Demetrii eognomine Polyorctæ templum construxerunt, significantes quibus ipsi quoque rebus delectarentur. Musicæ arti operam potissimum nauabant omnes.

Thebani: Thebanæ: Dircei. *Verg. 1. aet. à fonte Dirce:* Ismenides. *Ouid. 3. met.* fœminæ, ob fluxum Ismenum. *V. suo loco.* Thebaidæ, fœminæ. *Ouid. 6. met.* Cadmeides, fœminæ. *idem 4. met.* Natæ Thebis. *idem 13. met.* Ismenij. *ibid.* Dracoenigæ. *Sid.* Anguigenæ. *Pamph.* Piebs Echionia. *Stat. 1. Theb.* Cadm Maurotia proles. *idem 4. Theb. & Sen.* Amphionij. *Sen. in Oedip.* Ogygij, pop. *V. Ogyges.* Aonia arina. *Stat. 1. Theb.* Ophionij, ab Ophionio vno ex tribus è bello superstitibus. *Sen. in Herc.* Sidonij comites. *Ouid. 4. met.* fig. Hinc

Cadmaus, & Cadmeius, Ogygius, Theumæus, Amphionius, Echionius, Ismenius,

Dirceus, Ophionius adiecti sunt, & Thebanus, a, um, significant.

THEBÆ.

Vrbs alia in Cilicia, sive minori Asia Etionis quondam Andromachæ parentis quondam regnum, cuius *Ouid. 13. met.* meminit: Etionias impleui sanguine Thebas: Achilles loquitur, qui Thebas illas ante Troianum excidium euerterat: vnde ipsa Andromachæ Thebana dicitur ab *od. 1. de trist. V. Andromache.* Hæc Hypoplacis dicta fuit, testibus *Plin. & Strab.*

Thebe, es, dicitur. *Hom.* qui illius meminit ante *Ouid.* Etionis regna: Andromachæ patria. Campus habet vrbi adiacentem, cuius meminit *Lin. 37. Xenoph. 7. Cyr. expedit. circa hænem.* Vrbs verò ædificationem Astramo tribuit *Strabo:* vnde Ataramyion dicta: sed ab eius filia Thebe.

THECA, &c.

Arca: Arcula: Capsula: Theca arenaria, ad arenam continentendam, quæ scripto characteri inspergatur, ne subiectam inquinet paginam, & hæc: Puluerica theca. *Palm. in.* Theca graphiaria, ad ea continentendam, quæ sunt ad scripserem idonea: & hæc: Theca calamaria, sive Graphiaria. *Suet. & Graphiarum.* *Mart. Sueton.* Theca culellaria, ad cultros excipiendos, & regendos. *Culellaria.*

S.THECLA.

Virgo, & Protomartyr, cuius laudes è sanctissimis Patribus multi celebrarunt: Hæc Iconij ex illustribus parentibus nata à Paulo Apostolo fidei præceptis instituta, Thamidæ sponso relicto, decimum octauum annum agens præclarissimum suæ constantiæ specimen dedit: nam ab ipsa gentrice delata, quod Christo nomen dedisset, dum ignem mirantur, ipsa diuino spiritu afflata, sese in eum iniecit, quo pueria extincto Antiochum venit, ubi ferat, tauros, serpentesque diuina gratia superauit. Tandem post multa pro Christo tolerata in patriam rediens in montem sola secessit, ubi virtutibus, & miraculis clara, nonagenaria migravit ad Dominum, ac Seleucia sepulta: cuius deinde reliquæ aîo à fidelibus asportatæ summa veneratione coluntur. Huic apud Tharsum in Cilicia illustris fuit constructum templum. Celeberrimum habet Mediolani, aîisque mundi partibus, vtpote quæ prima inter fœminas pro fide Christi tuenda sanguinem effundere non dubitauit.

Diua, cui primas meo tuorum Agminis detert multibæ omnis Cœtus insigni celebrans honore Laude triumphum: Iconis, ab vrbe Iconio. Protomartyr, & Virgo Cilissa, à regione: Thamidia aspernata virum, aspernata decorem Virgineum Christo prima est largita cruorem. Virgineus quæ prima Choris coniungat in astris Martyrij laudes.

THEMIS, dis.

Vel Themis, & Themistis, in genitio, Cœli, & Terræ filia; quam Græci fabulantur Iouis nuptias fugientem in Macedonia ab eo apud Ichnas compressam fuisse: aîj dicunt post Iunonem alteram fuisse Iouis uxorem, vt canit *Hesiod.*

Hesperus, ex qua Iustitia, Lex, & Pax nate esse esse dicuntur. Lege *Festum de Themide*: *de Gyr. id.* *scilicet* 17. Hæc tamquam Dea evicta fuit in primis in Boeotia, ubi templum habuisse apud Cephusum amnem, in ibique oraculum, ad quod Deucalion, & Pyrrha post diluvium pro reparatione humani generis exoracum adiuvare, innuit *Ovid.* 1. *met.* eamque primum hominibus oracula, & apud Delphos, & alibi reddidisse testatur *Orpheus* apud Apollinem, cæteroque. De Themide crebra mentio apud auctores *Pindarum*, *Strabonem*, *Hyginum*, aliosq. *Poetas*. Sunt qui dicant duas fuisse ieniores, de qua diximus, & iuniores, quæ mater fuit Euandri. V. *Carmen*: quæ Roma: templum habuit in regione 8. Demum Themis divinandiam artem, sacra, cultusque Deorum introduxisset, eaque quæ ad bene vivendum, & pacem pertinet, ostendisse dicitur: (Pax enim interpretatur) quæ in aureo sæculo iudè viventibus omnia eorum vota concedebat.

Huc addent diu quam plurima, quæ Themis olim antiquis solita esse Munera ferre pjs. *Catull.* *lyr.* 69. Fatidicamque Themem, quæ tunc oracula tenebat. *Ovid.* 1. *met.* Astræa, siue potius Astrææ mater: Pacis genitrix: Terræ filia: Venturi præfata: *Ovid.* 9. *met.* Seruaria, Iouis hospitalis comes l. *Pind.* in *Hom.* Ichnæ Themis, quod Ichnis in Macedonia coheretur præcipue.

THEMISTOCLES.

Atheniensis clarissimus, qui cum adolescentiam in omni luxu, lascivique genere peregerisset, tandem adultus iuvenæ suæ maculas præclarissimis gestis deleuit: nam & primus Piræum, qui portus Athenarum, quadrupenturum capax navium muroq. duorum millium urbi coniunctus erat, munivit: immo potius, ut inquit in *Atticis Fastis*, ædificavit, & prælio novall Persas apud Salaminem vicit: sed post hæc ab ingrata patria exul factus ad Xersem confugit, a quo dux exercitus adversus Athenienses magno cum honore creatus, cum videret patriæ suæ ingentis cladis periculum imminere, hausto tanti sanguine, seipsum interemit, ne aut Regi de se bene merito infidelis esset non pugnando viriliter: aut patriæ suæ hostis, atque oppugnator videretur. Lege *Plutarch.* in *Themistocle*. Apud Marathonem urbem occubuit, ubi sepultus, sed inde eius ossa recepta ab ipsis necessarii in patriam fuere reportata, Atheniensium iussu, quos aliquando fidi facti in Themistoclem poenituerat: & in ipso Piræo honorifice tumulata. *Fastis*.

Neocles. *Ovid.* 1. *Pont.* 4. à patre Neocle: Arma Neocles, qui Persica contudit armis. *ibid.* Dux Atticus in Persas: Abrotoni sorti genitus, Amphicrates, apud *Arrianum* lib. 13. Qui Tauri cruorem hausit: Neocle satus. Lege *Arrianum* lib. 1.

THEOCRITVS.

Poeta Syracusanus Praxagoræ, siue ut alij malunt, Symmachi, & Philinnæ filius, qui sub ptolemæo Lagi filio floruit: alij Coom fuisse

volunt, sed admodum iuvenem Syracusas petijisse. *Arrianus* lib. 12. meminit Theocriti alterius, quem sapientem nominat, & Chium facit, de quo etiam *Plutarch.* lib. de *instruendis pueris* meminit, narratque eum Alexandro inimicum fuisse ob acce dictum, eundemque iussu Antigonis Regis interfectum, quod cum in Eutropion quorum principi mandasset, ut à Theocrito rationum subductionem exigeret, dixerit: Crudum appòhere me Cyclopi vis, exprobrans Regi amissum oculum, & Eutropioni artem culinariam: tamen de primo nobis est sermo, qui scripsit *Idyllia* in genere Buccolico, quem *Virgilius* sibi imitandum proposuit.

Pastor Siculus. *Virg. eol.* 10. Sicules senex. *Stat.* 5. *silv.* 3. Vates Syracusanus: Sicelides musæ. *Virg. eol.* Theocriti musam intelligit: Syracusanus poeta. *Ovid.* in *lyn.* ubi iulum suffocatum perijisse narrat: Siculus vates: Ac rarum Siculus sæculo pectore vates Rerum naturæ condidit author opus. *Pont.* 4. Vatum Ora excellens sacras qui carmine filias, Quisque Syracusia resonant delica Cæmona. *Sil.* *Idyll.* lib. 14.

THERMÆ, arum.

Vel sunt quæ naturaliter calidæ & terræ visceribus manantes, vt in multis Italicæ locis videntur, & paulò inferius ostendimus, vel artificialiter calentes: quarum vñs frequentissimus apud veteres Romanos, vt eorum publica, & priuata ædificia indicant, exiit. Immo est qui dicat, in nullis eorum operibus plus luxus, & infantiæ visum, quàm in Thermis Imperatorum: quarum nonnullarum ambicus, multarum exsuperavit vrbium circuitum, quod quidem *Amianus* conqueritur. In ijs autem quod, tam viri, quam femine promiscuè lauebantur, cum sedissimum videretur, Sustulit Traianus vt Xiphilum in Adriano, & Spartiano notat hæc aut æstivæ, aut hiemale fuerint, quales vno, eodemque in loco extruere instituerat Gordianus: sed morte præueniens non absolvit. Hiemale transiberim Aurelianus fecit. Primum seruauit Imperatoribus, & dominis priuatum, postea vulgare fuit & populo. Verum quoniam multis scripserunt de Thermis ad illos cupidum rejicimus, Lege *Refin.* lib. 1. c. 14. *Antiquit.*

Romæ quidem insigniores fuerunt in 1. regione. Commodianæ, & Severianæ. In 2. reg. Thermæ publicæ. In 3. reg. Titi Cæsaris Augusti Traiani Cæsaris & Philippi Cæsaris Augusti. In 5. reg. Olympiadis thermæ, & Nouatæ, quæ postea Nouatianæ Thermæ, ubi nunc D. Pudenzianæ templum fuit Exquilijs ante Viminalem. In 6. reg. Diocletianæ, & Maximianæ, quarum vestigia nunc ea extant, vt inibi templum Virginis à Sanctis Angelis nuncupatur: cum amplissimo Carthufianorum crenobio ex vna parte, ex alia verò D. Bernardi sanum cum monasterio Fulienfium constructum potuerit: nec mirum Sanctorum enim Martyrum fundoribus illi parentes compati fuerunt, vt eorum acta testantur. Ther.

Thermæ Conſtantini in Colle, ibidem. In 9. reg. Thermæ Agrippæ, Neroniæ, Alexandrinæ, Decianæ, & Adriani Imperatoris: Neronis autem thermæ etiam ſacrum habuerunt inſignem. in 12. reg. Antonianæ thermæ, quarum veſtigia apud Ieſutarum Hortos viſuntur. In 13. reg. Thermæ Variæ, & priuæ Traiani. In 14. reg. tranſiberim, Thermæ Septimianæ, & hæmæles Aurelii Imperatoris: iuxta quoque thermæ Syriacæ fuerunt Thermæ etruſci Claudij celebrantur à *Strab. in ſilum, & à Mart. 6.42.*

Præiatorum verò balineorum ea copia fuit, vt in prima tantrum regione octoginta duo numerarentur. Si quis aliorum inſignium noticiam cupit, *Omphry Panegy. Romam legat. Hyppocautum. V. ſuo loco.*

De Thermis verò natura nobis conceſſis multi ſunt qui ſcribunt: Inter clariore Italiae reſenſentur. Thermæ Piſanæ, *Bagi di Piſa*. Lucentis: Tauri Thermæ. *Rutil. Scidianæ* cum oppidulo maritimo in Tuſcia, *Bagi Sabbatini, & di Sigliano*. Nucernæ, *Di Nucera*. Purcolanæ, quæ nunc velaræ, vel pigriſta incolarum perierunt: Aponi, in Agro Patuino, cum oppido, *Bagi d' Abano*. Læte *Caffador. lib. 2. cap. 39.* Anianæ, Cumanorum in Campania cum oppidulo, olim Luculli Villa: Aquæ Caſæ, cum oppido mediteraneo in Tuſcia, *Bagi del Bolicane*. Aquæ Sinueſianæ, ſive Sueſianæ in Campania felici, hodie *Aquis di Andratine*. Cluſini fontes, hodie *Bagi di S. Caſſiano*. Thermæ Scygiæ eadem cum Stridianis: Albulæ aquæ, hodie *Bagi di Trudi*: & aliæ ſiquæ ſunt celebratæ naturæ opus ad corporum ſalutem opportune.

Synonyma.

Balneum, & ſyncop. Balneum: publica balnea. Romæ duodecim erant, in quibus gratuito cuique licebat perſui: Aquæ calidæ. Quoties calidis tota foueris aquis. *Mart. 7. 34.* Vnde calentes: Vnde medicæ, medicantes: Salutiſeræ aquæ: Salutiſeris membra lauaret aquis. *Anger.* Balnea electis vndantia flammis. *idem.* Nec fumant manu ſuccenſa multa ſtagna. *Sen. in Thyſt. 3.* Quæ de calido ſulfure fumat aqua: Latæſes calidi, apuſque melendis artubus humor. E flamma tenui calent Ophixæ. *Mart. lib. 6. 42.* nempe Ophiteum marmor, quod ſerpentinum vocamus, quod maculis diſtinctum inſtat ſerpentis cernatur. Contentus potes arido vapore, *ibidem.* id. *ſi, ſuſſaſe ea. & in eodem epig. multa legere poteris.* Sicca cella ritu Læconum Sudare. Læcones enim arido vapore utebantur, alij vulgò *aqua frigida.*

Epith. Calidæ, calentes, nitidæ, beæ vario de marmore, Neronianæ.

THERMOPYLÆ.

Mons Græciæ longiſſimus, quæ Ieucade incipiens, indè in ortum flexus in Ægeum vſque mare protenditur, mediæque Græciæ ita dirimit, quemadmodum Italiam Appenninus. Dicitur Thermopylæ ab anguſtis faucibus, præſertim quas habet ad Phocidem, aquis calidis ſcatentibus. Montem hunc maxime illuſtrem reddidit Lacedæmoniorum cum Mardonio Per-

ſa pugna, & Leonidæ Regis interitus, qui cum quadringentis tantum militibus locum illum cuſtodiebat, oppoſitus plurimis Perſarum militibus. Locum deſcribit *Herodotus lib. 6.* Thermopylarum, inquit, quod montis ad Heſperum vergit: inaceſſum eſt, & præalti præcipitij proteritum vſque ad Octami quod autem vix vergit ad Auroram, id à mari excipitur, ac vadoloſis: In hoc ingreſſu ſunt Thermæ intra, id eſt calida lauacra, quæ Cythrus, id eſt ollas indigenæ vocant, & deſuper ara Herculi extructa ad hoſingreſſus murus eſt ædificatur, ſuper quem olim Pylæ, id eſt portæ erant, &c. Hæc illa.

Lymphæ; in Oeteis malſia Thermopylis: Aquæ Octæ ſalubres.

THERMODOON.

ſive Thermodon, onis, pluuiis Themificæ, quæ eſt regiuncula Cappadociæ contermina, Amazonum ſediſibus nobilitatur: vnde Thermodoncius, & Thermodontæus deditur, & Thermodontiacus: oritur ad caſtellum Phanoriam, vt ſcribit *Plin. ſive Phanæroam.*

Amnis Amazonius: ex *Ouid. 4. Pont.* ab incolis, & a monte Amazone: Martius amnis inter Amazonidas. *Præſe.* à Marte, cui ſacer: nam Amazones hellicoſe fuerunt ſceminæ, de quibus *V. ſuo loco* Thermodontææ aquæ: Qualis Amazonidum uulſis bellica mammis Thermodontæis turbabatur aquis. *Prop. 3. 13. vel 12.* Gradiuo facer, & ſpoliis diſtillimus amnis. *Val. Flacc. 5.* Thermodontæ ripæ. *Sen. in Med.* Thermodontææ aquæ.

Araxes, vocatur apud *Herodotum Apollonij Scholiaſten.* Chryſallus etiam dictus olim, teſte *Plut. archa.* Sunt qui duos poſſimilium cenſant fluuios, & Scythiæ, & Cappadociæ; alij eundem exiſtimant.

Epith. Cæcis, ceter, Themificyrius, Amazonius.

THERSITES.

Græcorum omnium loquaciſſimus, cuius meminit *Homer. in Odysſæa, & Ouid. 13. met.* — & auſus erat reges inceſſere dictis Therſites, etiam per me, haud impune proteruius, quem ob perulantiam interſicit *Vlyſſes. Hom. 1. Iad.* euſilem turpitudinem ſic deſcribit *idco.*

Quo non ad Troiam venit vir turpior alter Luminadifortis, claudus pede, gibbus vtroque: deſformans humero coniunctum pedus habebat: Oblongi capitis vertex furgebat acurus exigua rari ſubterant in fronte capilli, &c.

THESAVRVS.

Sic dictus, quia in craſtinum reponitur, & pecuniarum, ſive auri, argentique magnam vim indicat: huic cuſtodie potæ fabulæ ſunt dracones deſtinatæ, vt apud Colchos vellus aureum ſeruat per dracones ipſi cecinerunt. ſunt etiam qui fabuloſè opinentur theſaurum à Lemuriis cuſtoditos, vnde ſiquis effodere theſaurum tentat, vel timore correptum è viuis deſcendiſſe, vel ſuſtibus flagellatum dicunt. Theſauri deſtinationem lege apud *Iarſanſaltes*, qui inquirunt, Theſaurum eſſe quamdam veterem

pecuniarum depositionem, cuius non extat memoria, ut iam dominum non habeat, &c.
Diuites. V. *suos locos*. Aurum: Argentum, fig. materia: Ingens argenti pondus. V. *Ignotum argenti pondus*, & anibi: *em 13. &c.* Grandes accumulenter opes. *Andr.* Regis opes. *Sen. in Med.* Aurea poma, Hesperidum poma, metaphoricè, sic: Vellus aureum, & huiusmodi: Lammæ, pro jamine, addite terris. *Her. 2. 2.* Ingentis accuti. *ibidem*. Thestus conditus, & multo coactus aceruo: Vasta metalli congetes: Ingens argenti: Arcau autem tellure reclusum.
Epith. Absconditus, conpitu, opertus, vetus, ingens, arcanus.

THESEVS, i.

Ægei Regis Athenarum filius ex Æthra Pithei filia, qui adhuc adolefcentis opera Medæ novercæ penè veneno perijt. Sed post mortem patris ad regnum euectus tam multa memoratu digna gessit, ut inter plures Hercules vnus connumeretur. Debellauit vni cum Hercule Thebano Amazonas, earumq; Reginam Hippolyten secum abduxit, ex qua & Hippolyrum genuit. Creontem Regem Thebanorum cadauera Argiuorum, qui Thebano in bello ceciderant sepeliri prohibentem interfecit. Oppressit & terribilem taurum in Attica. Minotaurum in labyrintho occidit, & Ariadnam, Phædræq; Minos filias clam secum abduxit: Sed relicta Ariadna in Naxo insula Phædræ sibi coniugio copulauit, cuius libidinoso altu filium Hippolytum, quem falso accusatum persequi cepit, amisit. V. *Phædra, Ariadna, Hippolytus*. Sironem, Procrustem, & Scirin latrones famulos in Attica neci dedit, & debellauit simul cum Pirithoo, cuius enixè sectatus est amicitiam, Centauros illius coniugi insultantes, qui cum etiam ad inferos descendit ad rapiendam Proserpinam: sed illo occiso, ipse aliquandiu in vinculis Plutonis fuit detentus, donec ab Hercule, qui illum summa prosequetur beneuolentia, liberatus est: Thebas domit. Postmodò iam senior tot, & tantisq; rebus gestis patriæ, regnoq; pulsus, in Scyrum insulam nauigauit, vbi & perijt à Rege Lycomedes (ut quidam tradunt) interfecus, aut (ut alij malum) cum à cena deambularet ex loco edito delapsus. Qui inter Argonautas Thestem hunc reponunt: vel fabulosè id fingunt, vel historice repugnantiæ non agnoscunt: Medea enim nupsit Ægego, post diuortium Iasonis, cui etiam filios genuerat, quem in aureo vellere tapiendo adiuerat: quo pacto hæc adolefcentem nimium Thestæa veneno interfecit cogitasse, si iuuenis ad Colchicam expeditionem fuisset? Sed Thestem equabilem reipub administrationem Athenienibus constituisse pluribus commemorat *Pausanias in Att.* qui etiam illum Athenis regnasse, ex eliorum sententia testat, & post mnætheum, regnum ad quartum vsque posticitatis gradum suæ familia permittisse.

Synonyma.

Ægides, à patre. *Ouid. 8. met.* **Ægei**: Ipse patrens Ægeus nato porrexit ut hosti. *idem*. Neptunus nepos, quod Ægeus eius pater Neptuni filius dicebatur: Hinc Neptunius Heros. *Ouid. 1. 16. & 4.* sunt qui putant eundem Neptuni filium: Pithei nepos; à Pitheo, qui Æthra eius matris pater fuit: Pelopis pronepos; nam Pitheus Pelopis filius fuit, qui Troezen regnauit: *Plut.* Lelegæ nepos, quod Leleges Pithei frater esset ex Pelope eodem Æthra filius Pitheidos. *Ouid. in ep. Ariad.* Hippolytes Amazonius vir, coniux: Medæ priuigenus: Hippolyti parens. *Ouid. 2. eleg. 18. pater Sen. in Hipp.* Phædræ coniux, maritus: Abductor Attiadæ, deceptor: Pasiphaes gener: Minos gener: Pirithoi comes; cuius amicitiam enixè coluit. V. *Pirithous. Sen. in Hipp.* Troezenius Heros. *Ouid. 8. met.* ab aui Pithei regno.

Thesæ laus: Iam lamentabile Athenæ Pendere desierant Thesæ laude tributum. *ibidem*. Ægei genus, sanguis, &c. — in capulo gladij cognouit eburneo Signa sui generis. *ibidem*. Huius res gestæ enumerantur ab *Ouide ab eodem libro. & 8. inire*, quem adi: Tellus Epidauria, per quem Clauigeram vidit Vulcaui occumbere prolem. *idem 7.* nempe qui Peripheum latronem, claua hospites perimeotem interfecit. *Quidq; Scirin*, tulit è medio, Procrustem, & altis Procidit latræ sparsuras corpora pinus: Quot tulit quondam puer Cum prima puras barba signaret genas, Monstris: cæcam Gnosit vidit domum. *Sen. in Hipp.* Sisyphe interfecus. *Euarchus in eusthem Sen. met.*

Rex Athenarum; ex *Eutip.* Ægei proles: Ut verò æquoreus quercum Marathomida Theseus exultit. *Sen.* cuius quereus etiam *Sidimus* meminit: Atticus Ægides cupit Marathoneide quercus; fortasse Taurum intelligit quereus tauri spolia è quercu suspensa: Ingratus vir: Ingrati referens impia facta viri. *Tib.* Qui muris cinxit Athenas. *Lege Strab. lib. 9. Lege Diodor. lib. 4.* qui hunc Neptuni filium, modò Ægei nominat. *Socrates, Plutarchus, Cicero, & Hyginus* Neptuni faciunt filium: Thesæ; alij verò Ægei, ut *supra*. De Thesæo lege *Catull.* in nuptijs *Pelæi*. Et audaci Theseus iuratus amico. *Stat. 8. Theb.* Nec letæ hæc valet Theseus abruptare caro Vincula Pirithoo. *Horat.* Qui Helicam rapuit; ex *Athen. lib. 13.* quam reperijt postea Orestes. V. *suos locos*. Et præter hanc vxorem Ariadnam quoque, Hippolyten; Phædræam, Phædræm, Æglen, Hippen: Qui rapuit Cæcyonis, & Sinidis filias, teste eodem *Arb. in sup.* Melibææ coniux legitimus, ab eodem dicitur, quam Aiæcis vxorem esse dici eodem libro.

Epith. Perfidus, magnificus, petulans, superbus, inclytus, horridus, fidus, profluus; ferox, flauus magnanimus, Cecropides, &c.

THESPIADES.

Muse dicte sunt à Thespijs Boeotici oppido illis factis. V. *Alfæ*. Thespiades verò, siue porius Thespiades, filia fuerunt quinquaginta Thesij, qui Erichæi, siue Teutiranti filius fuit, quas Hercules adolefcent, sed iam corporis robore præstans, omnes vna nocte (quod fabulosum quidem vitauit, tordemq; ex ijs masculos suscepit liberos, qui & ipsi à Thesio aut Thesiadæ dicti sunt; quique post mortem patris cum

cum Iolao illius ex Iphiclo fratre nepote in Sardiniam profecti, multo sibi colonias cōsiderunt. *Lege Diod. lib. 5.* Teftiadæ quoque dicti sunt Toxeus, & Pteupstius, quod alterius Teftij efflent filij, fratresq; Altheæ matris Meleagri. *V. Meleager; quorum meminit Ouid. lib. 7. met.*

Pecorumq; ritu vlginum oppressi greges. *Sen. in. Hæc fur.* Theftij filias intelligit: Referam quid alius me ne Theftiades vocant. *idem Hæc. Ors. V. Stat. lib. 3. fil. 1.* Theftij genitæ: Teuthrancia turba. *Ouid. Erichtheides puellæ, quas compressit Amphitryoniades.*

Theftiaz, arum, oppidum est in Boeotia ad Heliconem montem Muls dicatum: sed quo magis australe est Crissog imminens sinui. *Strab. lib. 9.* Theftiaz luci. *Stat. 2. fil. 7.* Mænia Theftiaca. *Val. Fl. 1.* Theftiæ, ibid. Theftiæ agri. *Stat. 7. Theftiæ rupis Aonii specus. Catull. lyr. 62.* Theftiarum fons. *Plin. Theftiæ campi, &c. Teuphrantis vrbs. A. E. lib. 1. in Argam.*

THESSALIA, æ.

Regio Græciæ ex parte via Boeotiam habens, & altera Macedoniam ad mare inter Peneum amnem, & Thermopylas extensa. Hæc montes vinctiquatuor insignes habere dicitur, quorum nobilissimi sunt Olympus de quo *suæ loci*, Pehon, & Ossa Gigantum pugna memorabiles. *V. suæ loci.* Pindus, & Othrys Lapitharum sedes. Pierus patria, domusque musarum. *V. Musa:* sunt qui in Macedonia montem ponant, sed ne mirere: Macedonia enim in se complectitur Thessaliam: hæc prius Æmonia dicta est ab Æmonæ Rege: olim etiam Pyrrhæ, ab Pyrrhæ Deucalionis coniuge; vt refert *Strabo lib. 10.* ex hæc multi exitere insignes in bello. Achilles. *V. suæ loci.* Lapithæ, Centauri, Pirithous, alijque. In hac olim

Prouinciæ.

Æmathia, ad Macedoniam spectans. *Virg. 1. Georg. Æmathiæ portus. V. Macedonia.*

Pharsalia, ab vrbe Pharsalo in ripa Enipei fluminis sita. Hinc vicini campi Pharsalici, in quibus duorum ingentium bellorum ciuiliu procellæ deconuerunt primum inter Cæsarem, & Pompeium: alterum inter Augustum, & percussoribus Cæsaris Brutum, & Cassium. Hi postea Philippici dicti sunt siue à Philippo Rege, siue à Philippis vicina vrbe, quam alio nomine Thebas Thesalicas nominant. Sunt qui vniuersam Thessaliam sic dictam existimant à Pharsalo Duce, quæ primò Æmathia ab Æmathio, Thessalia à Thessalo, & Macedonia à Macedone. Bella Pharsalica veribus descripsit Lucanus eruditissime. Campi Pharsalici, *idem.* Pharsalia testis. *Canth. Philippi, orum;* & ab vrbe Philippis proxima pugnis insidi factis: vel à Philippo Rege: meminit *Virg. 1. Georg. Romanas acies iterum videre Philippi.* Hæc autem prouincia dicta quoque fuit Elicioris, & Iolicis apud *Apollonij interpretem:* In qua præter Philippicos campos Gomphi, Phlæus, siue Pheftus; Ætinium, siue Athaneum: & Tricca, seu Trica oppida recensentur à *Procl. meminit Sen. in Troad.* à Tricca Pencilia.

Pelasgia, siue Pelasgis. *Hærodot. lib. 7.* quamvis eo in

loco regionem aliam circa montem Idan intelligat: in Pelasgia Thessaliæ: hæc opp.

Pytheum, siue Pytheon, & Pythion, quod alij Macedoniæ tribuunt: Atrax, siue Atracia *Steph. cuius meminit Lianus.* apud quoque fluuius eiusdem nominis.

Magneia. *V. suæ loci:* & adde has vrbes, quæ Iolcos Prætor. forsitan Iolcos apud *Hæm.* & hæc Iasionis fuit patria: An maris valli domitrix Iolcos. *Sen. in Troad.* Iolciæ portus. *Ouid. 7. met.* propè Pelasgicum sinum: Iolciaci sinus: Iolcos iteræ venenorum. Olim vinctis nobilis diruta verò postmodum intellinis seditionibus & tyrannorum violentia. *Hæc. epod. 5.* Hermion, siue Hermione, quæ etiam Laceria Thessaliæ apud *Apoll. 4. Arg.* ad Amyrum fluuium: Castana, siue Casthanæ. *Plin. Methone vrbs sub Oerxis montibus clara Philippi Alexandri Magni parentis obfisione, in qua vnoculus factus est: & sagittæ Iku Thermopylæ in hoc tractu. V. suæ loci.* Ithome, opp.

Phthiotis, ab vrbe Phthia sic dicta ad Maliacum sinum, & Apidanum fluuium Achillis patria; & hæc etiam Thetidium à Theti Achillis eiusdem genitricis: Thebæ Thessaliæ cognomen, opp. Echinos. *Procl. Larissa. V. suæ loci.* Demetrias. *Procl.* quæ antea Pagasa vocabatur: ad forsitan Demetrium ad sinum Pelasgicum, opp. apud *Linum 28.* Pagasa, & Pagasæ colles, apud *Ouid. 5. fast.* & hæc non procul à Pelio monte, à quo propinquus sinus Pagasicus dictus est. *Plin. lib. 4. cap. 8.* in huius vrbs nauali Argonautæ primam nauem Argon fabricarunt, vnde cognominata Pagasæ. *V. Argæ nauis.* Pagasæus sinus: Pagasæ naualia. *Prop. 1. 20.* hanc eandem cum Demetriade faciunt: Tempe. *V. suæ loci.* Phthizæ *Sen. in Troad.* vnde Myrmidones, quos regebat apud Troiam Achilles; Phthiadum terræ. *Ouid. 3. eleg. 5.* Phthiotica Tempe. *Catull. in Noct. Fel. Orz.* Phthizæ. *idem lyr. 67.*

Trachina, tractus est Phthiotidis regionis, in quo Trachis, siue Trachys vrbs, sic dicta ab asperitate: Meliorq; fortu fortis armenti lapidosa Trachyn *Sen. in Troad.* Ceycis regnum. *V. Ceyx. & Aleyon.* Aleyonis scopuli. *Prop. 3. eleg. 5.* & hæc à conditore Hercule dicta etiam Heraclea. *Plin. lib. 4. c. 8.* Trachinia tellus. *Ouid. 11. met.*

Phyala, & Phylacæ, es, & Phylacæ, arum. *Steph. Hæm.* vrbs, in qua olim Trojanorum tempore regnavit Proctæus, sic dicta à Phylaco Deionis filio; & sub hac vrbe, ac eiusdem Proctæi ditione recensentur Pyrrhasas, siue Pyrrhasum, Preleon, Ithon, Antron, quæ etiam Antroia. *Mela:* vbi maximi affini, eodem teste, videntur: & horum oppidorum mentio fit apud *Hæm. Lin. & alios.* Cranon. opp. apud quod aqua & citra summum feruorem calida, quæ addita vino, calorem eius biduo, ac triduo cunctodit in vasis, ex *Athen. lib. 2.*

Minya, ante Almonia dicta, *Stephano teste,* è qua Minyx dicti sunt Argonautæ. *V. suæ loci.* vnde Minyates populi.

Bæbæis vrbs propè paludem elusid nonitis haud procul à monte Ossa, vnde *Lucan. 7. Pharf. Ire per Ossam rapibus Boæbeia sanguis: & Val. Fl.*

Perderet, & pingui miseris in Boeëide crines:
Boeëidos vñdæ. *Prop. 2. eleg. 2.* Boëbe dicitur etiam
palus *Scyth.* vrbs autem sub metropoli Larissa o-
lim censebatur.

Hypara Theffalix primaria vrbs, cuius meminit
in *Afio auro Apul.* necnon *Linus*, & *Heliodorus 2.*
Æschop. qui eam ad sinuui Maliaicum sub Oeta
monte describit, vocatque metropolim Ænia-
num populorum : *Cypæra. Lin. lib. 36. & Prot. So-*
genes, siue Sosisen. Ped.

Fluuij.

Peneus : Amphrysus : Sperchius : Enipeus celebra-
riss. *V. suis locis.*

Apidanus, fluu. tardè quidem fluens quovsq; illi
commiscetur Enipeus, Melas, & Phœnix, quas
ipscum in Peneum deferret, vt habet *Lucan. 1.*
Phar. It gurgite vasto Apidanus, numquamq;
celer, nisi missus Enipeus, &c. & *Ouid. 1. met.*
Apidanusq; senex, &c. Apidani ripæ. *idem 7. met.*
Phthiam vrhem alluit : & aliquibus scribitur
Appidanus, cuius etiam meminit *Prop. 2. eleg. 3.*
Minyeus, fluu. qui etiam Orchomenus. Nauros
flu. Demetriadem Iolico vicinam alluit. *Strab.*

Titaresius, siue Titaresium, fluu. Quasq; perfundit
subicurus æquor Segnibus terris Titaresius
vñdis. *Sen. in Troad.* Anaurus, qui è Pindo fluens
Theffaliam irrigat, & in sinu Pelacum sese
exonerat : huius meminit *Lucan. 6. & Apoll.* *Argo-*
graph. lib. 6.

Montes.

Olympus. Pindus. Ossa. Pelion. Othrys. *V.*
suis locis.

Omolc, siue Homole, Homolus estq; altissimus
totius Theffalix : Homolus est apud *Lin. 42.*
meminit *Virg. 7. Æn.*

Synonyma.

Æmonix vrbes. *Ouid. epist. 12.* Æmonij camp.
Hor. 1. 37. Æmonix oræ. *Claud. 2. in Ruf. Terræ.*
Strat. 1. fil. 2. Æmonix mala pabula terræ. *Ouid.*
1. de rem. ob venena, vñdè : Insignis terra vene-
nis, siue venefica : & *Sen. in Hipp.* Detrahere
numquam Theffali cancus queant : Quas pon-
tus herbas generat, aut quas Theffala sub rupe
Pindus. *idem in Hère, Orr.* Æmonix valles. *Ouid.*
7. met. Plena Centauris iuga. *Sen. in Hère.*
far.

Othrysiæ oræ. *Claud. 1. in Ruf.* à monte : Theffali-
ca humus. *Ouid. 1. Pont. 4.* Theffala terra. *idem.*
epist. 15. Theffalix oræ. *Strat. 5. fil. 3.* Regna.
Theffalica. *Sen. in Med.* Acchillis, Iasonis, Pro-
tefilai regna (fuerunt enim Theffali) Theffala
ora. *Catull. in Arg. Littora. Val. Flac. 1.* Theffali
montes, & opacè Tempe. *Sen. in Troad.* Theffali-
ci camp. *ibidem.* Theffala quin etiam tellus, her-
basque nocentes Rupibus ingenuit. *Lucan. 6.*
Theffalix littora. *Ouid. epist. 6.* Pirithoi ora : Il-
lum Pirithoi detinet ora sui. *Ouid. 4. epist. in his*
enim locis vñ diximus etiam Pirithous regna-
uit.

Lympha Mallia, nempe sinus Malliacus haud pro-
cul ab Oeta monte, & Thermopyli proximis,
Catull. Sinus Pagasæus. Pelacus, &c. Hinc.

THESSALI.

Populi omni quondam veneficiorum generi dedi-
ti, quique hanc artem ita profitebantur, vt pu-

blicè doceretur : & hinc venena docti propinare
ansam dederunt poetis multa de iis commin-
scenti, vñdè *Prop. 1. 5.* Et bibere è tota toxica
Theffalia.

Æmonix gentes : Æmonix matres. *Ouid. 7. met.*
Theffalici pop. Laphix, *V. suis locis.* Magnetes,
& Magnesia. *idem 11. met.* Minyx : Perihæbi Ioli-
ciaci. *idem.* Pharfalica gens, acies : Dolopei, pop.
in extremis finibus Phthioridis, quibus Peleus
(illius enim imperio parebant) Troiani belli
tempore Phœniciem præposuit : Cemenæi di-
cuntur etiam *Hom.* Athamantes, Theffalix
pop.

Myrmidones, pop. ex Ægina in I. oriundi, qui Pe-
leum patriæ profugum sequuti in Theffalia se-
des fixerunt : Ægineæ dicti priùs, cum Myrmi-
dones hac de causa, vt tabulatur *Ouid. 7. met.*
Cum pestilencia in Ægina crudelissimè grassata
esset, insulamque viris propemodum exhaustis-
set Æacus loci princeps, cum ad radicem quæ-
rus in finem penè fornicarum numerum con-
spexisset Iouem patrem exorauit, vt sibi parem
virorum numerum concederet, præbuique
succellit effectus, formicis illis omnibus in vi-
ros commutatis : horum meminit *Virg. 2. Æn.*
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles V-
lyssis, &c. Dryopes. *Luc. 1.*

Æmatix gentes : Æmachiq; iterum made scene
cæde Philippi. *Ouid. 15. met.* Pharfalum coeunt,
Pharfalia tecta frequentant. *Catull. in Argon.* Theff-
salus hospes : Gens docta magisterio mæcio.
Æolius suæ gentis initia referunt accepta Theff-
sali. *Legè Athen. lib. 14. & alibi.*

THESTIUS.

V. Herodes & sup. Thestiasides.

TÆTIS.

Nympharum celeberrima, quam Nerei Doridisq;
filiam facit Mater apud *Athen. lib. 4.* quam cum
Iupiter obeius pulcritudinem adamaret, vxor-
emque ducere decreuisset, monitus à Prom-
etheo, quod filius ex ea patre maior futurus es-
set, destitit ne quod Saturno parri aciderat
idem sibi contigisset. Hanc postea Peleus du-
xit vxorem, ex qua Achilles suscepit. *Legè*
Hom. & Catull. in Nupt. Pel. V. Achilles :
Peleus.

Thetis placidum numen tumidi æquoris. *Sen. in*
Troad. Pelei coniux, vxor : Acchillis genitrix, pa-
rens : Mater aquosa Achillis. *Ouid. in epist. Æquo-*
rea mater Achillis. Hom. Iliad. 1. Virgo marina :
Ouid. 11. met. Vecta est frenatio cærule pifce The-
tis, nempe Delphine, vt ibid. Frenato delphine se-
dens Theti nuda solæbas, &c. Genitrix Nereia.
Achillis, *idem 13. met.*

Tethydis nepes, ob Doridem Tethyos filiam. *Cat-*
ull. in Nupt. Pel. Neptunine : Oceanine communis
vocabulo dicta cum cæteris nymphis : Dia mater.
idem Iyr. 2. 5. ex interpret. Martii. *Legè Lambinum in Ho-*
rat. epod. 13. Nerei filia Doridis, siue Doride nata.
Nereis, dos. *Ouid. 13. met.*

Epith. Marina, vda, æquorea, aquosa, blanda, do-
losa, alma. *Legè Strat. 1. fil. 1. & 1. Achill.* Præ-
scia venturi.

Per hanc Ioui beneficium quondam collatum in-
nuit egregiè *Hom. 1. Iliad. 370.*

THOAS,

Innuat egregiè *Hom. 1. Iliad. 570.*

THOAS, ancis.

Tauricæ regionis rex, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eo Dianæ Tauricæ sacris præfecta: quem postea occidit Orestes à sorore adiutus cum illam quoque Thoas Dianæ mactandus acis destinasset. *V. Orestes.*

Fuit etiam alter Liberi patris filius ex Ariadne Minos filia, Lemni insulæ rex, pater Hypsipyles, qui solus filie pietate seruatus, cum ceteræ omnes Lemniacæ feminæ viros, parentesque suos trucidassent, meminit Thoantis huius. *Ovid. 7. met. V. Le nuns & Our Lupsit. 6.*

Alter Thoas, Andromonis filius princeps Ætolorum, quicum quadraginta nauibus ad bellum Trutium profectus est: huius.

Synonyma.

Claroque Andromone narus. *Ovid. 13. met. Ætolus princeps.*

Alterius synonyma.

Pater Hypsipyles. Sceleris autem Lemniaci, à quo seruatus Thoas fuit, Polyxo quædam Lemni femina dux fuit, & hortatrix. *Lege Stat. 5. Theb.*

THOLVS, 1.

Est propriè testudinis vmbilicus, in medio testeo, in quem trabium capita continentur, cui moris ætate antiqui voutemum donaria, primitiasque adficere; nos autem ipsum tholum vsurpamus vel pro ipsa templi testudine, vel pro ipsius pileolo.

Formæ templi: Testudo templi. *Virg. 1. Æn. Samnium culmen templi. Stat. 2. Theb. Sacra fastigia. Virg. 9. Æn.*

Tholis formæ. *Bergius.* Figamque superbis arma tholis. *Stat. 2. Theb. Suspendite tholo. Virg. 9. Æn.*

Epith. Caus. nictus. Cæsareus. *Mart. S. THOMAS Apostolus.*

Qui etiam Didymus Gallizus fuit, & inter primos ad Apostolorum vocatus. Hic post acceptum Spiritum Sanctum in multas Barbarorum provincias, quas sortitus ad institutionem fuerat, profectus est: primò enim Parthos, Medos, Persas, Hircanos, & Bactra Christi fidem edocuit. Postremo ad Indos se confert, illos in Christiana religione erudit, post multa in eiusdem confirmatione: edita miracula, varæque vitæ recondita præcepta. Quamobrem illarum gentium idolorum cultorum odium sibi comparauit acerbissimum; quorum instigatione Rex Calamix, (apud quam tunc ipse fundabat Ecclesiam) illum telis confodi iussit: vnde ad palmam euolauit: cuius adhuc apud illos memoria viget, corporisque reliquias habere se prædicant. *Lege Iustinianum Iustas Indicas.*

Qui docuit Parthos, Medos, & qui venit ad Indos. Ad Calamix passus pater: Doctor Indicus, Indus: Dilectus.

THORAX, chs.

Pectus significat, pectorisque munimen ex quoque metallo, siue mactetia ad munimentum apta. Thorax ferreus, siue æneus. *Virg. 6. Æn. Co. ricta, & petta à botia. Thorax grauis. Stat. 4. Iliad.*

V. Larica, ubi plurima. Pro pectorali fascia accipitur à *Iuuenale*. Viridem thoracem iubebit Afflari, &c. Matris infractum tutamen. *Nova.* Propulsator telorum. *Idem*. Pectoris munimenta: Squammæ, ferreæ, æneæ.

Epith. Nexilis, crudus, multiplex, grauis, rutilus, flammeus, pictus, ardens, squamis, imbellis, cauius, ferreus.

THRACIA, z.

Europæ provincia olim celeberrima, quæ nunc Romania, à noua Romi scilicet Constantinopoli dicitur: dicta autem Thracia à Thrace Martis filio, vel à Thracia Nymphâ, vel alia de causa. Hæc separatur à Macedonia Strymon flumini: ad Septentrionem est Hæmus, cætera mare aluit; regio liquidum sterilis, & infecunda, nunc potissimum, quod à Turcis possidetur: qui apiores sunt rapinæ, quam terræ culturæ. Hæc habuit vrbes insignes, & nunc etiam nonnullas recenseret non ignobiles: sunt autem.

Vrbes.

Constantinopolis, quæ olim Byzantium regionis totius caput. *V. Iulian.*

Abdera Democriti Philosophi, & Protagoræ sophistæ patria, quam Diomedes foror condidit, & suo nomine cognominauit: vel à Abderico puero Hercules socio, vt *Ovid. in Iliad.* Aut te deuocuit certis Abdera diebus, &c. quem Diomedes Thracas equi dilacerant: sed victo ab Hercule Diomede, in illius pueri (quem in delicijs habebat) memoriam Abderam condidit. Hæc postea collapsa, Clazomene, à Clazomenis populis, qui eam restituerunt, dicta est, iuxta quam Bistonium lacum fuisse dicitur, in quo cuncta natantia demerguntur: Teorum colonia. *V. Adag.* dicitur etiam Abdera, orum n, & Abderona: quæ postea Maximianopolis dicta, vel eadem, vel ipsi diruta: conuerata à Maximiano Cæs. restauratore. Hinc Abderitæ ciues: Abderitana plebs. *Mart. 10. 25.*

Nicopolis, iuxta Hæmum montem. *Procl. Lege Ortel.* hinc Nicopolites ciuis. *Steph.*

Philippopolis, à Philippo Ainyxæ filio, magnique Alexandri patre condita: Trimonium quoque dicta. *Procl. Adrianopolis: s. æm.* Ponerolopini prius appellabantur *Plinius* est author. Eunolus quoque dicitur *Amm.* Calybe Straboni. Hinc Philippopolitæ *Steph.* & Adrianopolitæ.

Tinda, opp. olim Diomedis equorum stabulis dirum. *Plin. 4. cap. 11.* Stabulum Diomedis dicitur *Antonius.* Turris Diomedis, à *Pompe.* Myronis *Procl.* & hæc Otargura dicitur *Plin.* necnon Hipparchia: inter hæc, & Hebrum flum. Doriscus locus, ubi Xerxes Persarum Regem copias suas, quia numero non poterant, spatio diuersum feruit: Æaum, siue Ænus, opp. cum Polydori tumulo ab Æna profugo conditum: dictum aliquando Polymbria, *Strab. 10. 10.* Polymbria dicitur *Steph.* & Ablynthus.

Cypselia paulum à mari recedens: Cypselus dicitur *Strab.* Cypselæ. *Antonius.* Iustiniana noua postea, quod Iustinianus Cæs. restaurauerit.

Goneis, siue Goncæis. *Enstati.* quam cum amplius Adrianus, Adrianopolis suo nomine vocari iussit; & hæc Vicedana, vt *Ammian.* & Orestia, vt *Lampid.* dicebatur antea. Traianopolis. *Præl.* à Traiano Imp. condita.

Chersonesus Thraciæ locus est peninsulam representans, in qua vrbes Cardia; quæ Cardiapolis etiam dicitur *Præl.* Eleus: Sestus, de qua *V. sui loci.* Ibi propè regio, in qua Xerxes diuisas pelago terras ponte (mirum sine facinus) ausus fungere, copias ex Asia in Græciam, traduxit: Callipolis *Præl.* in Chersoneso vrbs, cui opposita in Asia littore; Lampiscus: Lyfimachia, in radice Chersonesi sedens, quam *idem* suo tempore Hexamilium vocatam scribit; & hæc olim Cardia dicitur *Steph.*

Bisante, oppid. Propontidem: Rhesum *Præl.* Pactya opp. ad eundem Propontidem: Perinthus mirifico amphitheatri splendore clara; & hæc etiam Heraclia ad ipsam Propontidem: antea dicta Mygdonia: Perintheras *Anton.* Paralia *Præp.* Scylimbria in eodem tractu; Salambria: Selybria: Olybria: Selys, & Eudoxiopolis etiam dicta: Byzantium. *V. sui loci.*

Pinopolis circa fauces Bosphori vrbs dicta, quæ inde Bosphoropolis etiam dicta: Salinydesius. *Apul.* vnde Salinydesii pop. sic forte dicta: Salinydesio Thraciæ fluuii Halmidius etiam dicitur: Peronticum. *Præl.* Apollonia in ora Ponti Mesiorum colonia maiori sua parte condita in parua quadam insula propè Salinydesium, vt habet *Steph.* & hæc Apolloniatarum insula dicitur *Plin.* & Anthium olim; ex hac autem Apollinem Capitolinum à M. Lucullo aduectum scribunt *idem*, & *Strabo.*

Anchiali ad Pontum Euxinum Thraciæ vrbs sita in intimo sinu, vbi Pontus alterum sui flexum angulo finit non procul à magna Apollonia: huius meminit *Ouid.* 1. *trist.* 9. Anchiali moenia: Odrysa vrbs Odrysarum. *Strab.* & *Steph.* circa Hebrum collocatur. *Lege Thucyd.* lib. 2. & *Strab.* lib. 17. Odrysa gens: Mosembria terminus Thraciæ, quam tamen *Plin.* Mysiæ facit ad Pontum Euxinum: Menebria etiam dicta.

Byzia vrbs mediterranea atq. regum Thraciæ a Tereti nefasto crimine sic opinari veteres, inuisa hirundinibus: Olynthus, & Olynthos inter Athon montem, & Pallene vrhem vrbs Thraciæ olim maxima; quæ etiam Sythonia dicitur *Herodot.*

Philippi, siue Philippos vrbs Thraciæ in præputio tumulo, cuius situm *Appianus Alexandrinus* eleganter depingit, quam olim dictam D. tor, & Crenidem scribit. Macedoniæ adeo contermina, vt ab aliquibus eidem tribuatur. Verum cum Philippus magni Alexandri pater illam occupasset, campum deducit coloniam, ac reftauratam è suo deinceps nomine iussit appellari; ad huius vrbs cines extat *Epistola D. Pauli Apostoli.* Topiris, siue Topinium; Dubertus est *Thucyd.* Toporus *Præp.*

Pallene, & Pallena Macedoniæ peninsula inter Thracicum, & Toronicum sinum, quæ Phlegra ante dicta fuit. Thraciæ quoq. adscriptas

Dion. Halicar. Patalena *Præl.* fuit autem dicta Pallene à Palla Sithonis filia: Pallene vrbs alta. *Sen. in Her. fur.* insignis quondam fuit vrbs ob belum Gigantum. *V. Gigentes.*

Montes.
Rhodope: Ismarus: Achos: Hemus. *V. sui loci.*
Sithon; vnde Sithonix niues: Edon; & Edonus mons inter Macedoniam, & Thraciam Bucehis celebratus, vnde Edanides dictæ sunt. *V. Bucehis.* Edoni pop. *Her.* 3. Non ego Sanius Bactabon Edonis recepto. Dulce mihi fuit esse amico: Edonijs sola. *Sen. in Oedip.* Edonas huius, nempe Thracias dixit *Senius.*

Pimpla. *V. sui loci.* Panggus mons, & promontorium Thraciæ secundissimum Bessis conterminum, & Macedoniæ conterminum, in quo, vt scribit *Herodotus* lib. 7. aurea sunt, & argentea metallis, ad cuius radices Nessus defluit, & in quomonte auri metallum & conflaturum primus Cadmus edocuit. Pangæorum dicuntur etiam — video Pangæa nivosi Cana iugis. *Val. Fl.* 1. *Arg.* Pangæa arx. *Luc.* 1. *Pharf.* Arua Pangæa: Pangæi colles sola. *Sen. in Oedip.* Pangæa caligantia nigris laticibus. *Claud.* 2. in *Raf.* Pangæa flumina. *Ouid.* 3. *fast.*

Orbelus mons inter Macedoniam, & Thraciam; vnde Oebelia regioneula.

Fluuij.
Hebreus: Strymon: Ilter. *V. sui loci.* Nessus, siue Nessus, vel Nessis fluui. à Strymone secus Abderam vrhem fluens; apud quem Dionedus Thracius hospites equis suis deuorandos dabat.
Biston: Lacus. *V. Bistonia.*

Synonyma.

Rhesi Mauortia tellus, à rege, qui regnauit in Thraciæ: Tellus Mauortia, à Marte, in qua ipse natus dicitur siue Thraciæ pater. Acri quondam regnata Lycurgus. *Virg.* 4. *Æn.* V. *Lycurgus.* Quam Thracæ arant. *ibidem.* Thracæ, & Thracæ, *ibidem.* 12. *Æn.* Threicijs portus: Ardua Thracum. *Claud.* 2. in *Raf.* Rhracia arua. *idem* in *præf.* Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi. *Sen. in Oedip.* Thracij agri. *idem* id *M. d.* Bistonis terra superba. *Ouid.* 2. *Pon.* 9. Fines Thracij. *Her.* Phrygiæ contraria tellus. *idem* 13. *met.* quia contra Phrygiæ est Thracia. Bistonijs habitata viris tellus. *ibid.* Sithonij agri. *ibid.* Sclerata litora Thracum. *ibid.* Hinc

THRACES.

Pop. qui Thracij, & Threici dicti sunt: Threix, & Threixæ femine.

Cicones iuxta Hebrum habitantes, quos Vlysses post dirutam Troiam ventis ed actus debellauit, eorumq. vrhem Ismarum diripuit, paucis amissis socijs: de his *Ouid.* Flumen habent Cicones, quod porum faxa reddit viscera, quod cæcis inducit mæmorata rebus. Ismari habitatores, incolæ, ciues, &c. Ismarix gentes *Ouid.* 13. *met.* Martes Ciconum. *Virg.* 4. *Georg.* apud hos Maronea vrbs vino præstabilimo laudata; vnde *Tib.* ad *Alphallan.* Victa Maroneo fœdatus lamina Baccho.

Bisaltæ, populi Thraciæ ad Strymonem amnem famem in bello lacte concreto, & sanguine.

ne equino tolerantes; vnde *Virg. 3. Georg.* Bisulce quo more solent, acernq; Gelonus Cum fugit in Rhodopem, aut in drifera Getarum; Et lac concretum rum sanguine potat equito: Serymoniz gentes.

Sithonij, pop. Sithoniam Thracie partem incolentes, in qua olim vrbes recensebantur Torona, Galepsus, Sernyla, Meeberna, Oynthos: horum meminit *Hor. 1. od. 8.* Sithoniaq; nives hiemis subeamus aquosæ. *Virg. ecl. 10.* potissimum aurem sumitur pro Thraciis, a, uni: Sithonia. *Quid. 3. eleg. 26.* Bistones, *V. Bistonia.* Bistonia: Bistonia. *Quid. 3. trist.*

Edonij pop. *Hor. 2. od. 7.* a monte Edone. *V. supra.* Threstra phalanx. *Sen. in Agam.* Bosphorida. *Mont.* Præterea alios recenset populus Phlius, nempe qui Strymonem amnem accolunt Denesetæ, Moedi, qui Nestum Duxi, Bessi, & alij multi, qui Hebrum Odrisurum numerosa gens Odomanæ, Caribetæ, Pyrogeri, Druperi, Cœnici, Hypsalii, Beni, Carpilli, Botizi, Selletæ, Priantæ, Dolonæ, Thyri, Celeræ: omnium autem scitissimi Scordisci, teste *Floro.*

Epith. Horrida, lapidosa, niuosa, Mauortia, candida, pelida, armifera, sœua, barbara, Thracia bello furiosa.

Epith. Indomiti, ferri, armigeri, Bosphorei, hastiferi, gaudens Marti additum genus, Bosphorida Thracæ, impit.

THVLE.

Thule Thyle, vltima est insularum, earum scilicet, quas Romani cognouerunt, remotissima, quæ nunc valde cognita est, & vltima Britannia, quam incolæ Islandiam vocant haud procul a Groetlandia: sterilis quidem insula ob spirantes vehementer Circios: graminis tantum ferax est, & ob id peroris pascendis apta; quare aliquando ob æruosam a pasculis arcenda sunt. *Leg. Atlantem.* Piscium captura abundat, quibus viciant, & induuntur: ex eorum enim venditione alias sibi ad indumentum opportunas merces comparant. Circa solstitium æstiuum quam breuissimæ sunt ibi tenebræ nocturnæ Sole ab illorum horizonte quàm minimum recedente; circa verò solstitium hibernum nihil ferè, aut quæminum habent diei, Sole Tropicum Capricorni ab illis disunctissimum perambulante. Tres sunt montes in Islandia altissimi: quorum vertices perpetua niue candent, radices verò semperpetuo æstuant igne: Sunt etiam nonnulli æternæ, & Vesulium montes Italos imitantes.

Hecla: Æstuat æternis per aperta fotamina flammis, Eructatque globos cinerum, trepidoque Boatu Hecla tonans, &c. Mons in insula clarissimus Islandia, nomen recens. Verùm *leg. Onel.* qui aliter sentit: Tibi seruiat vltima Thule. *Virg. ecl. 4.* Ob noctem continuam hiberno tempore: Vada eligantia Thules. *Idem 3.* Nec sit retris vltima Thule. *Sen. in Aled.*

THVS. *V. Tur.*

THVRINGIA.

Germanicæ provincia sita inter duos flumines Salam

& Visurgim, quorum hunc ad occasum, illum ad ortum habet, ad Septentrionem Hercyniam siluam: a meridie saltum Thuringensem: serratissima regio frumentis est, herbarq; quamissidem Græci, Glastum Flumem: recentis Quadam appellat ad indicendas lanas aptissimam; in hac putariz

Vrbes.

Erfordia, siue *Erfordia*, olim Erpshesfordia, *Ger. Mer.* testè, totius provincie metropolis, compendiumque clæra Academiæ: quam circa *Honorij.* Aredunq; Imp. tempora conditam alserunt nonnulli, vrbs quidem ingens, quam perluit *Ger. fluvius hodie Erfurt.*

Vicia, vulgò *Vannar*. Principum Saxonie, quibus regio par, sedes vrbs sanè clarissima, & amœna: Gorha, Gorhorum quondam colonia Augusti Electoris obfidio, arcisque euerfione clara. Iena Musarum domicilium Iſenacum, quæ Ducum sedes est: Ducatus Coburgiensis: Comitatus Suatzeburgiensis.

Fluuij.

Sala: Visurgis: *Gera*: Ilma: Heibe.

THYESTES, is.

Filius Pelopis ex Hippodamia, Tantali nepos, Atrei frater, cui cum pessimè euperer, cumq; lædere non posset, vxorem eius per adulterium pollut, Atreus vero vt par pro pari redderet, illi ex illa filios epulandis apposuit, ob quæ flagitia dicitur, Sol retrorsum cursum suum conuerfisse, ne pollueretur: de qua re pulcra extat apud *Seneam* Tragedia in quæ hæc adamussim exhibentur. *V. Atreus.*

Tantalioes, ab auct. *Quid. 2. suff.* Pelops filius: Hippodamiz natus ex Pelope: Nec qui frater natus aulter Casta Mycenæ conubia pollut auro. *Srat. 5. filu. 1.* Atrei frater: Agamemnonis, & Menelai patruus: Ægisthi pater, genitor, parens, si oon Ærope (quæ Atrei erat vxor) frater sceleratus amasset: *Quid. 2. trist.* Impia Tantali progenies. *Sen. in Thyest. 1.* de cunctis intelligi potest, qui a Tantalio originem traxere: Incestus pater, qui filium Pelopium vitiauit, ex qua Ægisthum, vnde Ægistho auct. & pater: Filiz pater, & maritus. *Idem in Agam.* Qui filiz petij concubitus nefandos. *Idem.* Liberoium suorum helluo. *ex eodem.*

Thyestæ cœna: in qua illi ab Atreo carnes filij comedendæ fuerunt appositæ. *Leg. Sen. in Thyest. 4. & 5.* Atrei, & Thyestæ domus. *Idem in Troad.* Rex Mycenarum: Rex Argiuorum: regnandi enim vices alternis annis cum fratre pactus fuerat: sed Ærope fratris vxore, quam ad adulterium pellexerat adiuuante, aui cum arietem, in cuius pfectione erat satum regni Thyestes amouit, & malè confcius in exilium sponte abiit. Sed a fratre reuocatus precibus, vt iniuriam viciſceretur, filios (vt diximus) in ipsa redivit nocte, epulandis illi apposuit. Mensa Thyestæa. *Quid. 4. Pent.*

Thyestæ preces: sunt imprecationes, quæ multis imprecatus est Atreo fratri Thyestes. *Her. apud. 5.* *Leg. Sen. in Thyest. alt. 4. & 5.* Tantalus pater, & comitor: quem enim acrepit adulter ex Ærope filium, Tantalus aui nomine dicebatur: vnum

autem non tres filios ex Ærope suscepisse narrat, quem infans appositum comedit in cœna. Porro dissensionis causas inter Atreum, & Thyestem narrat pluribus in 4. *Theb. Straz. Laſant. Plac.* in illo v. 307. Funerem tum namque dapes, mediq; recursus Solis, &c. ratione addita cur ille cum filia concubuerit, nempe. Cùm Thyestes consultus ab oraculis posceret, responsum est per eum illi certam posse venire vindictam, qui ex ipso, & filia Pelopeta natus fuisset: unde inopitans moræ non expectato cum aliquo nuptiarum filiz tempore vnus illicitos inuadit amplexus, ex qua natus Ægisthus. V. *ſua loc.*

Nec tremit Aufonias Phœbe fugate dapes. *Prop.* 3. 21. quo in loco dapes Thyestæ intelligit numquam fore, vt ex Romæ viderentur. Fugerit an Phœbus mensam, cœnamque Thyeste ignoro, fugimus nos, Ligurine, tuam. *Mart.*

Epith. Crudus, dirus, adulter, incestus, perfidus, caligant, ſæuus, ſcleratus.

THYMBA, x.

Herba eadem est, quæ Satureia, & Cunila. *Lege Martiol.* 1. Thymbra grauter spirantis odores: Thymbra comæ.

Est etiam Thymbra Troiæ campus, siue mons, siue vrbs, in quo cùm insigne esset Apollinis templum, illi nomen imposuit Thymbreus: id autem illi campo nominis attributum à Thymbra herbæ naxima copia, quæ ibi nascebatur: Gelidæ vimbraculæ Thymbra. *Sua.* siue herbam intelligas, siue locum: Thymbraus mons, apud *Festum*. Thymbre. *Strab.* & *Plin.* opp. Troadis: Thymbrium. *Steph.*

THYMVS, i.

Herba grati odoris apibus domesticâ, & gratissima. Nec miella thymi redolentia flore. *Ouid.* 15. *met.* Thyma, orum, g.n. Thymi odor: Inde thymo pascuntur apes, &c. Thymi comæ, folia, &c. Herba Hymettia, quod Hymettus mons in Attica hac herba abundet, vnde apes optimum conficiunt mel: sic ob eandem causam: Herba Hyblea, à monte Hybla in Sicilia apum mellisicio abundante; ex *Athen.* lib. 1. qui thymum optimum in Hymetto nasci asserit.

Epith. Fragrans, dulce, odorum, redolens, molle, gratum, suauis, luxurians, Cœtopium, apibus gratum, Hyblæum.

THYNNVS, 1.

Piscis ex ignauorum genere, sed vsu humano valde accomodus, vt potè qui vel recens, vel muria conditus visu inferuit nostro. Olim piscatores quo tempore thynnus piscabantur post ſcilicet retum iactum sacrum Neptuno peragere, eique thynnum immolare captem solebant, quod sacrificium, teste *Athen.* lib. 7. Thynnean vocabant. Hic piscis quemadmodum crum Gladius, siue Xipha, inſtante canis exortu æſtro perici ſunt: tum enim propè vtriuſque pinnas veluti quidam vermiculus inhxret ſcorpio ſimilis aranci magnitudine, qui mortu illos acedò ſtipulat, vt non minus quàm delphines exant, & in naues haud raro decedant. De thynnis crebra mentio apu-

dictum *Athen.* ſit præſertim lib. 7. horum captura frequens apud Siculos, qui locum habet, vbi ſelix ſit illorum piſcatus, & vulgò *Tunnare*, vocantur: Hietiani reperiuntur apud Bizantium: apud inſulam Coryſion: apud Laeoniz littora: optimi apud Hipponium in Italia, & ad aquarum Metauri ſtutii oſia in Æmilia ad Adriarum pelagus, ex *Archeſtrati* teſtimonio apud eundem *Athen.* lib. 7. *Lege Aſian.* de varia *Hiſt.* necnon apud Gades ingens thynnorum copia.

Thynnus orcyus, ſiue Cetun, ob magnitudinem, *Archeſtratus*. Pelagi alumnus grandior: Thynnori abdomen, & abdomen, vulgò *Serra*, *Tarantello*, *Archeſtr.* Thynnacis abdomen. *Eryſus* in *Meli.* Marius porcus; quod veluti ſues glande, quâ in profundo maris naſci ſcripiſit *Polyb.* *Megalopolitani* 2, paſcantur thynni, vnde in huiusmodi excreſcant granditatem, vt multas libras excedant plurius; Thynni fruſtra. *Archeſtr.* *Cordyla*, p.p. ſiue *Cordyla*, partus thynnorum: Ne nigram eiò raptus in culinam *Cardyllas* madida tegras pappo. *Mart.* 3. ep. 2. Et madidum thynni de ſale ſumen erit. idem 10. 48. Antipolitan nec quæ de ſanguine thynni Teſta rubet. idem 4. 89. Abdomen Gaditanum. *Athen.* quod in Gadibus frequens piſcatus thynnorum: vnde ſeponeſt abdomen, quod vulgò *Tarantello*, & *Serra*, V. *Pelamydum*. *Athen.* 7. Facile v. 2. vel lignè, quo cõduntur piſces viſitum Thynni. *Barlato* de *Tonna*, vbi huiusmodi piſci viſi à *Sarrache*.

THYRSVS, i.

Cuiuslibet herbæ caulis eſt: ſed poetis vsurpatur pro haſta aculeata, hederis obiectâ, quam in Orgus Bacchicis quæſiebant Bacchantes, vnde Thyſiger Bacchus appellatus, & Thyſigeri, cui illum imitantes thyſum geſtabant, qua obuios percutiebant, interſciebantq;

Parce graui metuende thyſo. *Hor.* 2. 19. Vibrante thyſo prætulit fixum caput. *Sen.* in *Theb.* Pampinea haſta. *Virg.* quod pampineis frondibus eam velare ſolebant in Bacchanaijs, quæ ſub Nouembre celebrabantur, vnde: Pampineis velata frondibus haſta. *Ouid.* 3. *met.* Quæſque gerunt Bacchæ incinctæ pellibus haſtas. *Virg.* 7. *Æn.* Baccharum, ſiue Baccharum virga, haſta, baculi: Haſta Bacchica, virga: Cuſpes pampineus. *Sen.* in *Hipp.* Inſignia Bacchi. *Ouid.* 7. *met.* Arms, tela Bacchantum. Haſta ſolus præſura. *Virg.* 12. m. Frondè viris haſta, &c.

Thyſi meminit in *ſyn.* 8. *Gyrald.* Horum pars teſta quæſiebant cuſpide thyſos. *Catull.* in *Arg.* Hæc ederas legit in thyſos, &c. *Prop.* 3. eleg. 3.

Epith. Frondès, vireas, Dionysæus, fragilis, mollis, teres, rudis, pampineus, Echionius (ideſt Thebanus) Nyſæus, Mæonius: imbellis. Frondè virens.

TIARAS, V. *Galenus*.

TIBA, x.

Est propriè os eruris furæ oppoſitum, culus partes duæ, prior vocatur Cræa, poſterior ſura. Verùm quia olim (vt nunc apud Scythas, & Americanos) è tibia conſciebantur inſtrumentum muſicum frequentius pro hoc ſumitur, quam pro eruris oſſe. Hanc Marſyam inueniſſe dicunt, ſicut ab Apolline, ſiue Mercurio Ilyram, à Pane, ſiſtulam, cuiuſq; vſus in Phrygia, & Lydia inuentus, vnde ſibi ſumit epicheira, & in ſacris Bercynthæ adhibitus, quod *Lambinus* ipſe indicat in ed. 19. lib. 3. *Her.* has tibias primum

in-

intencas in Phrygia, & idem postea in ed. ult. lib. 4. in Barbaria primum reperas affert: conijcitur inferius ex Athenas. Has aliquando cum audisset Minerua; ipsaque semel inflatit, continuo reiecit, vcomaium organorum muscorum deterrimas. Porphyrio Phrygijs tibijs res tristes, Lydijs res letas cani solitas scribit. Duo genera tibiariū reperiebantur, aut Saracnæ, quæ sunt pares, & æquales habent caveras: aut Phrygiæ, quæ impares sunt, & inæquales habent caveras. Ergo biforem, dissimilem, dissimilem, non enim pari modulatione sunt compositæ: ut enim, ait Varro: tibia Phrygia dextra unum habet foramen, sinistra duo, quorum unum acutum sonum habet, alterum grauem: E Sertius in illud Virg. g. 4. 4. Dindyma ubi affluetis biforem dat tibia cantum. Hinc apud Terentium Incelleges: Tibijs paribus dextris, & sinistris, quæ adhibebantur ad cantum chori adiuuandum, & ut ait Hor. in art. poet. Tibiæ etiam nuptialibus festis interueniebant. Lege Ruffin. lib. 5. cap. 37. antiquæ, & cap. 11. ubi multa de tibijs. In sacrificiis quoque adhibebantur; sed hæc è buxo fiebant tornacili; quæ autem in ludis, ex tibia ælinæz offe, aut ex argento, aut ex orichalco, ut observatur ex Horat. Lege Gyrard. Sym. 17.

Tibia virilis; reliquarum perfecta erac, & perfectissima, ad viros pertinetes artem callentes: Tibia puerilis, Virginalis; qua pueri olim utebantur Athen. lib. 4. & hæc eadem cum Hemiplos. V. inf. Tibia Phrygia, Buxea: Elymi, orum. idem Athen. Scyraliz, arum: ob earum crassitiem parem Scyralis Laconicis: Apertæ tibiæ. V. Adag. ad molles ve Hemiplos tibijs faltet? Anacreon, Hemiplosi, orum: nempe tibijs minores ceteris, & sono minus claro cam pua in ex dimidio perforatæ. Puerilis tibia: Tænera tibijs dicuntur Anacreonti.

Tibia citharisteria, quod eius sonus citharæ modis concinere, siue quod eius sono coniuncta bene consonet. Tibia dactylia, quod digitis multis, siue quod circa eorum per turamina mutatione opus esset ijs moderandis, fingendisq; sonis: Tibia traxica; à qua mæssi concinebantur modi: Lyfiodi, orum, genus tibiæ apud Athenæum lib. 4. ubi multa. Trytium vocabant Doræ Italici tibiæ: è calamus tictam.

Tibiæ lotinæ è lotu ligno, quod in Africa nascitur frequentius coacta: hinc Mart. lib. 8. epig. 51. ipsam lotum arborem capio pro tibia: Palladius tenero lotos ab ore sonat: dicitur autem Palladius (veriusq; enim generis est lotos) à lacu Palladis in Lybia, ubi lotos arbor frequentissima nascitur, & ex qua olim tibia expectabantur. Lege Plin. 13. cap. 17. & Athen. lib. 4. 25. & hæc quoque à Alexandrinis dicebantur. Lege Breda Adscit. lib. 2. cap. 25.

Tibiæ elephantinæ, nempe eburnæ primùm à Phœnicibus repetæ sunt: Tibiæ hinnulæ, quæ è cruribus hinnuli fiebant, à Thebanis inuentæ. Tibiæ obliquæ, quarum inuentorem Midam Regem Phrygiæ fide Plin. Tibiæ vocales, nempe cum quibus voce caneatur: cuius rei Adianus fuit repertor, Tibiæ Libyæ; à quodam ti-

bicinis arti inuentore Scirite Afro Athen. lib. 14. ubi multa etiam de tibijs. Tibiæ iustus, quarum usus in conuiuijs, spectaculis, & bello fuit, & in funere.

Synonyma.

Tibiariū cantus: Musicus: Aura leuis modulata cenebrofi spiritus. Telesph. apud Athen. Arundo Tritonaca. Ouid. Prop. Dulcis obiarum sonus. Amphian. Cantus tibiæ. Hor. 3. ed. 7. Flamina tibiæ. idem 3. ed. 19. Murmur tibiæ. Polix. Fistula. V. sue loc. Buxus, fig. materia. Claud. 1. de rapt. Buxus longo foramine. Ouid. 4. met. Buxus multiformis idem 12. Multiformi tibia buxi. ibidem. Buxus Celense, ab oppido Celene, ubi Marfyas primus tibiariū inuentor duplicium natus est: Fœda Celense committere prælia buxo. Stat. 2. Theb. Calamus, fig. V. Fistula. Buxus Berceynthia. Virg. — & inflati compleuit murmure buxi. Ouid. 14. met.

Tibia non vt nunc orichalco iuncta, tubæque æmula sed tenuis, simplexq; foramine paucio Aspirare, &c. Hor. in art. Æmula tubæ buxus, ex end. Et Berceynthiæ delectabere tibiæ Mistis carminibus. idem 4. ed. 1. Barbaraq; horribili stridebat tibia cantu. Catull. 1. Arg. in Buccinis factis, & aliorum adhibebantur: Et Tyrie vestes, & dulci tibia cantu. Et leuis occultis conscia cista sacris. Tib. 1. eleg. 7.

Tibiariū aliarum genera.

De quibus multa Solinus Polyph. nempe Præcentoria tibia, qua præcinebant ad Deorum puluinaria: Valsa, siue Valsa magnitudinis argumentum, quæ numeroso foratu præcentoriam superabat. Puellaria, siue Puellatoria: à clariore sono ad puellarum vocum modum, quam nos (Cantum vocamus, & vulgò Il soprano della Pua) Gingrina. Proli. quæ breuior exilem, luctuosumq; edit sonum nomen habens à Gingri desleto (qui idem erat Adonis) calibusq; tibijs funerato: vel à gingritu ficticia aserum voce, vt vult Festus: vel quod ex eorum ossibus conficerentur. V. Adoni. Gingræ, arum, dicuntur etiam, lege Athen. lib. 4. ubi multa de tibijs. Miluina, quæ in accentus acutissimos exibat: Tibiæ longæ, apud Marium Valerianum, quibus supplicantes utebantur in templis cantum trahentes: quinquæ eiusmodi ribas inflare assueuerant: Spondulæ dicebantur etiam. Bombyces Amyclitæ, & hæc dissimulter, magnæque cum contentionis flatus implentur: Tibiæ dextræ. Ter. quæ dextra oris parte, & manu itidem dextera tenebantur: Tibiæ sinistræ: quæ contraria oris parte, manūque.

Tibiæ tamen si adhibebantur in funere: id in minoris ætatis funeribus fiebat, vt in morte Adonidis, & Stat. inuit 6. Theb. Tibia enim teneros solitum adducere manes, &c. In maioris enim ætatis funere tubæ adhibebantur, vt observatur Luc. Placid. Tibia vetricularis, quod vere flatus ad inflandum concilietur, nos Itali nuncupamus Pua. à Germanis, Tibiæ ligula, quæ efficit vt in ribijs reddatur sonus, Tibia nuptialis, quam in nuptijs adhibebant noctu spontem ad viri domum adducentes. Aut mea cum tales caneret tibi Cinthia somnos Tibia, facta

neſta triſtior illa tuba. *Prop. 1. 7.* Tibiaque effudit ſocialia carmina vobis. At mihi ſuncta triſtior illa tuba. *Ovid.*

Epith. Quercula, caua, laſciva, longa, cburna, carula, ſacriſtica, prædulcis, boxea, amara, Berecynthia aurea, blanda, curua, docta, barbara, culcis, rauca.

TIBICEN, is.

Qui tibia canit: Perſonat aurata carmina tibia; *ex Virg.* Tibia celebrans. *Hor. . .* & ſæpius ipſa tibia pro homine illam inſtante ſumitur, hinc: Vt daret efficit tibia longa ſonos. *Ovid. 6. ſaſt.* Tibicinum ſonos, ſonitus, cantus: Cur vagus incedit tora tiben in vrbe. *idem 6. ſaſt.* Complicus cantor; nam tibicines tantum in comœdijs adhibebantur. *V. Comœdia.* Pythaulis: erat tiben qui ad canendas laudes Apollinis in ludis Apollinaribus adhibebatur: Qui Pythia cantat Tiben. *Hor. in art. Sciretes,* primus tibicinum artis inuenerit e gente Nomadum Libycorum fuit. *Athen. lib. 14.* Tibicinis ars; quam diuam ibidem appellat *Teleſtes.* Auletæ. *Cic.* Aulædas, vulgò *Pſigæ.* Choraules. Mare, qui in choro ſiſtulum inſtat. Spondiaules, vel Spondiauli, Tibicines, qui in ſacris per longas tibia caneant. Sicicines. *Cic.* Succinifæ: Tibicines, qui in funere ad tibiam caneant. Aſcaules. *Mart. 10. 3.* eſt vericularius, nempe, qui vulgò *ſenator de pſma,* nuncupatur. Cornicines, ſuat qui cornu conſunt. *Inuen. ſat. 2.*

Tibicinem olim (apud Romanos) canere oportebat in ſacriſcijs, ne quid inſauſi exaudiretur. Collegium erat ibidem tibicinum, vt aliarum artium; quæ à Numâ fuerant inſtituta: decem tibicines ad funera adhibebantur. *Lege Reſponſ. lib. 8. cap. 6. Antiquæ.* Tibicina, ſcœm, tibiam inſtant. *Plaut.* Bacchi propheta. *Athen.* dicitur tiben, quod potiſſimum tibia adhibebantur in Bacchi ſacris.

TIBERIS, qui & TYBRIS.

Celeberrimus Italiz fluius, e media ſerè longitudine Apennini Aretinorum ſinibus deſuens, qui multis deinde fluminibus auctus ab Etruria, Latium, Ianiculumque ipſum montem ab vrbe Roma dirimit, tandemque decumquinto ab vrbe lapide duobus oſijs modico interuallo diremptis in mare euoluitur ea in parte, quæ Ancus Martius Oſtiam extruxit. *Liuius à Tiberino Albanorum Rege dictum exiſtimat,* in eius traiectu ſubmerſo, cum anræ Albula diceretur; quem ſequitur quoque *Ouid. 2. ſaſt.* *Seruius* Tiberis nomen ipſa etiam Alba vrbe vetuſtiſus agnoſcit; cuiusque originem ad Tybrin potiùs Etruſcorum Regem, referendum exiſtimat, qui Latium crebris latrocinijſ inſeſſans, tandem circa hunc fluium eſt occiſus, quod & *Virgilius* aſſerit *lib. 8.* *Æn.* Alij alia dicunt, quæ ad hæc minus pertinent. Amnes, vel fluuios 42. in Tiberim influere docet *Plin. lib. 3. cap. 4.* varia nomina habuiſſe *Atlas* reſert in Italiz descriptione; quæ inferius in *ſynon.* *Lege Florum lib. 1. Hyſtor. Rom. cap. 4. Varr. lib. 4. de L. L.* Paulus Iuuius pecuniarem libellum de piſcibus Tiberinis Romanis ſcripſit.

Ianus, antiquiſſimus temporibus fuit appellatus

Tiberis, teſte *Athenas.* à Iano: Albula. *Liui.* *Varr. Virg. 8. Æn.* Rumor, à ruminando dictus, vt docet *Seruius.* Deheberis; à Dehebri Veientum regulo: Serra; in ſacris nuncupatum memorat *Seruius lib. 8. Æn.* à ſecando: fed his nominibus prætermiſſis, quæ raro, aut numquam à poetis uſurpantur reliqua viſitauerit exequantur.

Pater Tiberinus. *Ouid. ad Liui.* Tiberinus. *Virg. 5. Æn.* Tiberina oſtia. *idem:* ipſius in mare ingreſſus: Tuſcus annis. *Ouid. 1. ſaſt.* non quòd in Etruria ſit, ſed quòd Etruriam à Latino diuidat: Tiberini fluminis vnda. *Cor. Gall.* Tiberinum flumen. *Virg. 11. Æn.* Tiberini flumen. *Bemb.* Tiberinus gurgis. *Ouid. 9. met.* Tiberina fluenta. *idem 12.* Tiberidis vnda. *Ouid. 1. ſaſt.* Vndæ Tiberidis. *idem 15. met.* Tuſcæ aquæ. *ibidem.* Tuſcæ aquæ gurgis. *idem 4. ſaſt.* Annis Tuſcus: Nec Tuſcus placidis deuclit annis aquis. *idem 3. de ar.* Flumen Tuſcum. *idem 4. ſaſt.* Tuſci fluminis ora. *ibidem:* ſic ripa: Tiberinæ vndæ. *idem 5. ſaſt.* Etruſcæ aquæ: Tibri per Etruſcas in mare mittit aquas. *idem 6.* Tyrrhenum flumen. *idem 7. Æn.* quod per anronomaſiam dicitur: Tiberis, iſ, accuſat. Tibrin, Tibrum: vocat. Tibri: Etruſcis manat quæ ſontibus vnda. *Tibull. 3. 5.* Numina Tuſcæ lymphæ. *ibidem.*

Tiberis curſum mutauit Romæ Agrippæ beneficio, cum enim antè à fluere per velabrum, ipſe eius curſum conuertit, ſicuti nunc eſt: conuerſionem fluuium meminit *Proper. lib. 4. eleg. 1.* Vertamini verſo dicor ab anne Deus: ſic *Ouid. 4. ſaſt.* Vidimus ſtatuim Tiberim rectoris littore Etruſco violenter vndis, &c. *Hor. 1. 2.*

Epith. Tuſcus, Lydius (à Tuſcis, qui è Lydorum gente originem traxerunt) Auſonius, Tyrrhenus, cæruleus, corniger, tumidus, ilauus, vagus, nobilis, altus, arenoſus, aduena, arundifer, lubricus, flauens, Romuleus, vduſ, potens, ductor aquarum, Apenninigena, ſceptifer, lenis, Laurens, cœlo gratiſſimus annis, pulcherrimus, amœnus, Heſperidum regnator aquarum (ſi de magnitudine Pado inferior, ſi de Romano- rum potentia ſuperior) pomifer.

Tiberidis inſula. *Vid. ſuperius in inſula: Inſula D. Bartholomæ.*

TIBVLLVS, i.

Qui Albius Tibullus dictus fuit Romæ, vt creditur, natus, Hirtio, & Panſa Coſſi: qui annus etiam Naſoni poetæ naraſibus fuit inſignis. Parentes habuit ex equeſtri ordine bello, & pace ſaris illuſtres. Ingenio cum polleteret æquæ, ac forma nobiliorum ſibi beneuolentiam conciliauit; præſertim Meſſalæ Cornui, quem poſſet in prouinciâ Phæacum pergentem ſecutus paullo poſt immatura morte præcætuſ interire. Horatium Flaccum, & Macrum poetam familiariter dilexit. Amoris, & delicijs paullo procliuſior fuit, vt qui Marachum, & Cherynthum pueros torporce deperijt, ſicuti Deliam, Sulpisiam, Nigram, & Nemeſim mulieres; *Apuleius* aut hæc nomen fuiſſe Deliaz, cum appellaretur Plautia: 4. libris elegiarum ſcripſit; mediocriſ fuit fortunæ obtentorum inuicem, cum autè ſui eſſent diſſimul.

mi. *Lege Petrum Crinitum*, qui diffusius eius vitam narrat.

Albius. B. Pius. Vssit amatorem Nemeſis lasciuia Tibullum in tuta iuuit quem nihil esse domo: Qui cecinit lepidio Messiam carmine. Quisque Sulpitiae, & Nemeſis tactus amore fuit. Extat inter *Ovidij elegia*, quaedam quae Tibulli mortem desit; estque 9. 8. lib. 3. *Amorum*. Veneris poeta; utpote qui venerosciscriptis amores: Carmina Tibulli. *Pallad.* Musa, versus: Insignis, facilis, artus, sacer, cultus: Sic Nemeſis longum, sic Delia nomen habebat Altera cura recens, altera primus amor. *Ouid. 3. eleg. 8.*

Epith. Insignis, facilis, argutus, sacer, cultus, tener, Pierius.

TIBVR, is.

Civitas in Sabinis (ve ait *Stephanus*) siue potius in Latio, si aliorum sequitur diuisionem decimo sexto, vel vigesimo (vt inquit *Mart. 4. 57.*) ab vrbelapide crebris fontibus irrigua, & singulari aeris temperie commendata, vt inuuit *Ouid. 4. 58.* & *Cephis Horat. in suis odiis*: praesertim cum illic haberet fundos, & praedia. Est autem hoc oppidum origine Graecum à Tiburto, Catylio, & Corace Amphiarai liberi post prodigiosum patris ad Thebas interitum communiter conditum, & à Tiburti nomine, qui ex tribus natu maximus erat, Tibur appellatum, restibus *Car. in Orig. Solino, & Scaur. scriptore Graeco*. Nunc insignem reddiderunt vrb: m Edenſes horti, qui Phagacum, & Hesperidum quosque amenitate, & delicijs superant, dummodo sint cultores, qui tilos colant, curentque.

Tiburis arces. *Mart. 1. 13.* Tiburis arua. *Colos.* Tiburis ripa. *Hor. 4. ad 2.* Tiburtia moenia. *Virg. 7. Aeneid.* Olliſera arua. *Ouid. 3. 58.* quod otiaurum memora ibidem sunt quatuor: Tiburis lucus. *Stat. 4. silu 2.* Tiburni lucus. *Hor. 1. od. 7.* Et praesepa Anio, & Tiburni lucus, & vda Mobilibus pomaria riuus: Regnum Coloni Argiui. *Mart. 4. 57.* Tibur intelligit à conditore Argiuo, vt supra, in *Thib.* vnde *Hor. 6. ad lib. 2.* Tibur Argeopositum colonio: Tiburis vmbra: Seu densa tenebit Tiburis vmbra tui. *idem 1. ad 7.* Circa miſce solum Tiburis, & moenia Catili. *idem 1. ad 18.* Virgilius quidem litteram geminat, 7. *AEa.* Tuui gemini fratres Tiburtia moenia inuquunt Praters Tiburni dictam cognomine gentem, Cariliſusque, ac cerque Coras, &c.

Albunea, fons est & in silua in Tiburtinis agris iuxta Anienem, cuius meminit *Virg. 6.* Lucosque sub alſtra Conſult Albunea, nemorum quae maxima sacro Fonte sonat: Tiburtina terra. *Prop. 4. eleg. 7.* Tiburtini colles. *Mart. 7. 12.* Herculei colles. *idem*: quod ibi efficit Herculis sanum celebratissimum, vbi etiam bibliothecam habuere libris satis commodè instructum, vt ait *A. Gell. lib. 16. cap. 5.* Hinc Herculeum Tibur, dicitur à *Mart. 1. 13.* & hinc in Herculis tutela olim vrbis fuit, vt *Suet. in Calig.* Tiburis alci aura. *Mart. 7. 12.* Tiburtina frigora; quod vrbis sit Bonae opposita. *idem 4. 57.* Tiburtinae aurae. *idem 4. 60.* Tiburtina Diana. *idem 7. 27.* à templo insigni, in qua culta ibidem fuit: Tiburtinus mons, qui vrbis immineat. *idem 8. 18.* de *Edè*

Herculis meminit. *Iuuen. Satyr. 14.* Tiburtinus ager. *Iuuen. 11.*

Hanc vrbem postea nobilitarunt Zoticus, & Symphorosa eius conlux cum septem filiis, qui pro Christo sanguinem fuderunt, 15. Kal. Sext.

Epith. Dulce, gelidum, Herculeum, altum, hibernium, frigidum, vldum, sterile, supinum, superbum, vuidum, humidum, pronum, glaciale. *Lege Tiburtium Manly Vossij Stat. 4. silu. 3.*

TICINVS, i.

Fluvius est Infubelz, qui oritur ex monte Sumano, qui nunc D. Gothardi nuncupatur, vnde (quamvis in diuersum) eunt Rhenus, Rhodanus, Aethesis, & alij: ex quo monte per Lepontios in austrum inter praecipites rupes ad Belinzonam oppidum munitissimum fertur, inde copiosius accessione plurimorum annuum, ac torrentium in Verbanum euoluitur lacum, quem superneat, vt *Plinius* auctor est, ac tandem redditus per planiciem praecipua claritate Padum influit apud vrbem Papiam, quam Ticinum quoque à se nominat.

Scopulisque ruens Ticinus ab altis: Ticini vndæ, lymphæ, fontes: Ticinides vndæ, nymphæ: Aethesis frater; quod ex eodem monte nascatur: Infuber fluvius: Papiensis fluvius, amnis, &c. Ticini vndæ ceruleæ. *Sil. Ital. 4. v. 86.*

TIGRIS, is, & dis.

Animal feritate plenum, aiperum, seuum, indomitum, maculosum, in Armenia potissimum, India, & Hyrcania nascuntur. Omnis poeta sublati sunt tigrides Bacchi currat lunctas suscit, quasi indicant, moderatum vini fuscis ferocientis animi fuscitatem demittere. Huius amor erga catulos insignis quidem ob naturalem rerum scriptorum obseruationem; auiunt enim, obseruato à venatore tigris nido, dum illa pabularum discit, ipse perniciosissimum vctus equo quotquot illic reperit catulos surripit; ac paulo post mater ad specum reuertens, non inuentis feribus ad indagandum venatorem per equi vestigia celerrimo cursu prosequitur, donec assecutum, nisi vnum ex catulis ante illam projiciat, disaniet: ac illa receptum paruulum iterum ad nidum perniciosissima peruolat; iterumque ad raptorem recurſat, idque toties efficit, quovisque ille mare irrediret, quod illi nate non praesunt. Hinc amoris in filios, pernicitatis, vitiosus, & ferociae Herocephalicum est. Raptus velut aspera natus Praedatoris equi sciquirit vestigia tigris. *Stat. 4. Theb.*

Vt tigris orba gnatis Cursu furente iustrat Gangeticum nemus, &c. *Sen. in Med.* Armeniae feræ, quod regio abundet: sic Hyrcanae feræ: Tux vexere tigres inuoloci iugum coilo trahentes. *Hor. 3. 2.* Indica feritas, quod apud Indiam quoque dirillimè nascuntur tigres, è quibus aliquando dum furunt amore canibus iunctis, catuli nascuntur ferocissimi, ex his autem iterum qui exoritur canes cum leonibus audient praeda committere, & sepe vincunt. *Lege Pliniam, & Aelianum.* Citius me tigris ab-

ab-

actis fortibus, Orbatique velint audire leones.
Strat. 2. filii. 1. Vuarum subunda fera, *Salm. teste*
vino, & vna depascuntur tigres.

Epith. Armeniz, rapidz, atrz, validz, Hyrcan-
z, immanes, ferz, audaz, asperz, Gangeri-
cz, maculofz, Indz, rabidz, Caucasz, concit-
z, pernicissimz, Caspij, Martiz, Parthicz,
Carcheziz, virpaz, truces, improbaz, citatz,
ebrii, pessimz, fure. *Lege Val. Flacc. 1. Arg. v.*
490. Indica, rabida.

TIGRIS.

Insignis Afiz maioris fluvius, qui in maiore Ar-
menia loco plano, & conspicuo nascens, per
Archusam lacum ita transiit, ut neque aque,
neque pisces ob velocissimum illius cursum
commisceantur: Occurrente deinde Tauro
monte in specum demergitur, & ab altero eius
montis latere erumpit, & innox per Tesbitem
lacum transiectus, rursus in cuniculos mergit-
ur, & post 25. mill. pass. luc. redditur. Post
huc Mesopotamiam ab ortu alluit, tandemque
in duo diuisus cornua, in Euphrate influit, a
quo in Persicum sinum deferitur: dictus autem
tigris a cursu celeritate, propterea quod figit-
ur, quam Medi sua lingua tigrim appellant, ve-
locitatem adæquare valetur. Tigrim, & Eu-
phratem luculentis versibus celebrat *Luc. 3.*
Phars. de quibus ita Brevius 5. d. consolat.

Tigris, & Euphrates iuncto se fonte resoluunt, Et
mox abiunctis dissociantur aquis: de Tigris le-
ge *Arystotelm. in Thrac. sub voce Syria, & Tribus Ma-*
nasst 2. Quare caput rapido tollit cum Tigride
inagnus Euphrates, quos non diuersis fontibus
edit Persis, & incertum tellus si misceat amnes.
Quod potius sit nomen aquis, sed sparsus in
agros fertilis Euphrates Phariæ vice sangitur
vidz. *Luc. 3. Phars. id instat enim Nili culta.*
inundant, & pinguescunt: Armenius fluvius
ad Tigrim subito tellus absorbet hiatu, Occul-
tosque tegit curfus, &c. *ibidem.*

Epith. Rapidus, Achemenius, violentus, repidus,
rapax, occultrus, &c.

Sylax olim dicebatur, teste *Enochus 1. Solax.*
Plat. Hicelch thorum dicitur; *Diglarth Isopho.*
dictus autem Tigris, quod Bacchus in tigrim
mutatus Alpheisiam puellam per ad flumen
transfulerit; eius descriptio ampla extat apud
Trigum 42.

TIMAVVS.

Fluvius Venetiz regionis, qui ex Alpibus de-
fluens erra absorbetur, occultisque meatibus
fertur per stadia 330. iterumque luci reddi-
tus, in mare Adriaticum pluribus influit
ossibus, quæ acetosæ illius Tergessini fonticulos
appellant.

Fons Timau. *Virg. 1. AEn.* Magni saxa Timau.
idem. Scæna Timau. *Claud. Euganeï ora Ti-*
maui: Læneus Euganeï lupus excipit ora Ti-
maui: Equoreo dulces cum sale pallus aquas.
Mart. 13. 88. Et tu Ledro felix Aquileia Timauo
Hic ubi tepentes Cyllarus haurit aquas. *idem*
4. 25. dictus Ledrus, vel ab habitatoribus Læo-
nicis, qui illic coloniam duxerant; vel quod
ibi cultus esset Castor, Polluxque qui cum Ar-
gonautis illum præteruexere. Castella in tu-

mulis, & lapidis arua Timau: Lapidis, flue-
lapidia dicta tota illa regio, quæ Timauo irri-
gatur ab lapide nobili Aetolo, qui parria pulsus
in intimi Adriatici sinus loco oppidum suo no-
mine posuit.

Altinum, urbs olim in tractu Veneto florentissi-
ma iuxta Aquileiam, teste *Pomp. Mel. 1.* cuius pul-
cro epigrammate meminit *Mart. 4. epigr. 25.* A-
mula Buanis Altini litora villis, Et Phaeton-
tei conscia flua rogi.

V. Venetia. An tua multitudine numeravit lan-
Timauum, Quem prius astrifero Cyllarus ore
bibit. *Mart. 8. 28.*

TIMOR, is.

Quem Lacedæmonij tamquam Deum coluerunt,
ut ait *Plutarchus*, afferens apud illos non Timori
ranrûm, sed Morti, & Risui, aliisque huius-
modi affectibus templa dicata; huius simula-
crum cum capite leonino pingebatur, ut in
Agamemnonis scuto *Panjanus* restatur, illique
Ephori Laconum sacellum construxerunt prope
richlinium, quo ipsi tribunal habebant,
ut essent cæteris maior formidini. *Gyrard. syn-*
tagm. 1.

Metus: Partis odij metus. *Stat. 1. Theb.* Pauor:
Vis timoris: Formido. *Vid. sus loca.* Tremor:
Frigidus horror. *Virg. 3. AEn.* Horror: Pallor:
timoris effectus: Frigus. *fig. obi eandem causam*
pavidum frigore pectus habet. *Ouid. epist. 18.*
Terror. *Virg. 11. AEn.* Pulsantur trepidi corde
micante sinus. *On d. 3. de art.* Gelidus concreuit
frigore sanguis. *Virg. 12. AEn.* Horridum torpor
infecti per artus: Pavidus, pallens torpor: Fri-
gidus sanguis coit. *Sæm. in Hipp.* Pauoris crimen.
idem in Oedip. Nunc sollicitam timor anxius vr-
get. *Virg. 9. AEn.*

Epith. Acer, cæcus, confirmatus, sollicitus, su-
spensus, anceps, æger, horrendus, infelix, frigi-
dus, frigus, dubius, artonitus, parcus sui, albus
timor: Pessimus in dubijs augur timor. *Stat. 3.*
Theb. Solitus.

Epith. Superuacuos, anhelus, artonitus, acer,
anens, deneger, segnis, lympharus, pavidus,
trepidus, sollicitus, gelidus, vigil, exanguis,
glaciatus, anceps, niger, languens, malus, scæus,
horribilis, frigidus, pendens, curpis, fatimicus,
tristis metus.

Epith. Humilis, molestus, gelidus, horribilis, pe-
netrans, cæcus, dubius, aranger, exanguis, elin-
guis, pauor, tremor, &c.

Gelidus Teucri per dura cucurrit ossa tremor.
Virg. Hinc

TIMIDVS, a, um.

Timefens, timens, pertimefens: Pavidus, pau-
escens, paucitas: Pallidus: Pallescens: Pallens:
Pallens timore, horrore, &c. Pallidiora gerit
ora buxo. Metuens: Permetuens: Tremeban-
dus: Facies pallore grauata. *Lacert. Pulsatque*
corda pauore; ex Virg. Mens percussa formidine.
idem 4. Horrens, horrefcens: Perhorrefcens.
Ther. 2. 13. Tre mens, tremescens, tremefactus:
Turbatus: Trepidus.

Mâni frigidus horror Membra quatit. *Virg. 3. AEn.*
Ancipiti formidine pressus. *idem.* Gelidus
formidine sanguis. *idem.* Terrens, exterritus,
per-

perterritus, conterritus: Subita trepidus formidine. *Virg. 6. Æn. Terrore pauens. Ouid. 13. met. Expauens. Her. 1. id. 37. Expauens: Gelidus; comæ terrore rigentes. *Ouid. 3. met. Gelidus;* trementi corpore. *ibidem.* Gelido lingua retenta metu. *idem epist. 11. Pæpedit ossa tremor. idem epist. 14. Percussus terrore. Luc. 1. Phaf. Attonitus terro. idem 3. Pectus gelidum metu. Stat. Timidus animus. Ouid. 13. met. Lebis animus: Vnde leues animit tanto caluere furore. Mart. 4. 35. Exanguis metu. Stat. 3. Theb. Pavidum pectus. Iuuen. sat. 6. Tremulis insilire plantis. idem.**

Pallens metu. *Ouid. 13. met. Dirigitq; malis. idem. In vultu color est, & sine sanguine lumina mæstis Stant immota genis, nihil est in imagine viuum. idem 6. met. Aenens formidine. Virg. 12. Æn. captus: Mentis inops. Ouid. 2. met. Semivir trementi dextra. Sen. in Agam. Trepidus vultus. idem in Thyest. 2. Pauifactus infans. idem in Herc. fur. 4. Trepidat pavidus formidine pectus: Trepidans: Mens trepidò palpitat ægra metu: Concurit ossa tremor: Trepidans metu. Virg. 2. Æn. Tremefacta nouus per pectora cunctis Insinuat paupor trepidans morte futura. Ouid. 13. met.*

TINCTOR, is.

Insector. *Plin. Officor. Fest. Flammearius. Plant.* qui flammeo colore vestes tingit: *Molochinarius. idem:* qui colorem tingit ad purpuram inclinantem, qualis in malis flore spectatur: *Phœaico bibulus tingebat murice lanas. Ouid. 6. met. Quiq; albescentes inuertit lanas, fuscæq; colore: A quibus & variis mentiri lana, colores discit. &c. AByrio fucatur lana veneno: Rapiunt Tyrios tibi vellera succos, Et picturatz lætuantur murice vestes: hinc*

TINCTURA.

Infectus, us: Infectio: *Color. V. fucæ. Cura coloris fuscandi. Ouid. 1. trist. Arx tincturæ.*

TINCTVS, a, um.

Fucatus: infuscatus: ex Virg. 3. Georg. Fuscatus: Picturatus: Varios mentira colores lana. *idem ecl. 4. Pictus: Depinctus, &c. Medicatum vellus athenis Ouid. 2. de rem. Imbuta colore: Vitiatum vellus. Pers. sat. 2. Sarurata colore lana, vestis, &c. Purpura Thesalico concharum tincta colore. Vellera Tyrios incocta rubores. Ebrua murice vestis: Glauci flore croci byssus miscetur ameno: Sidonio repetita bibit iam mollis ahenos lana rubores, &c. Vellera lanæ iteraz muricibus Tyrijs: Olida vestis murice, idest tincta. Mart. 1. 50. Bis murice vellus inquinatum. idem. 4. 4.*

TINEA, æ.

Blæta. *Plin. vermiculus libros, & vestimenta corrodens: Cossus. idem. Tereudo, dimis: Termes, is, Sermis: vermiseit, qui ligna pinguiora, & piceæ generis erodit, & ossa: Galba, exiguum insectum, quod in æcis nascitur, interprete Suetonio.*

Curgulio, is; vel curculio. *Varr. vermis frumenta exinaniens: Voluox, cis. Plin. Volucra. Culum. Inuoluolus, & conuoluolus, vermis, qui vites erodit, vulgò Bræco, magnæq; Ro-*

manis: Buchus vermiculus hebras erodens; pægestim bræffica. Trox, vermis, qui legumina rodit: Midas, qui fabas exest: Seps, qui cornua rodit: Caries, ei: rest ipsa ligni vel arborum rerum ex vetustate corruptio: Illic ærugo, & tinea dominatur edaces, Iuuen. Agrestes tinea res obstruata colonis. Ouid. 5. met. Dirum genus. Virg.

Epith Agrestis. Ouid.

TINTINABVLVM, i.

Æs cauum: Tinnitus, us, sonitus tintinabuli: Æs rotunda Cybellæ. Prop. 4. 7. Nola, æ: & nolulas Campana V. fucæ loca.

Olim tintinabulum appendebatur curruis triumphanti, vtea re admoneretur, vt capite damneretur: confueuerunt enim ab affectis extremis supplicio tintinabula appendere, ne quis iuxta eundem conatui ilorum piaculo se obstringeret.

TIPHYS.

Hagni filius, qui fuit primæ nauis, quæ Argo dicta est, gubernator, & Argonautarum in Colchica expeditione focus; sed clauum tenens dum Mariandynum in Iuthynia Acherusia specu famosum appelleret, inortuus est, ibidemq; sepultus: hinc Senon Med.

Littore externo procul a paternis Occidens regnis, cumuloque vili Tectus, Ignotas iacet inter umbras, &c. Tiphys in primis domitor profundi. idem. Quem nouam frenare ratem docuit Pallas. idem. Domitor freti. idem. Æmonix puppis magister. Ouid. 1. de arr. Qui prior ausus pandere vasto Carbasæ Ponto, legesque nouas scribere ventis. Sen. Nouam. frenare ratem doctus: Pagasus nauica: ab vrbe Pagasæ in Thessalia, vbi prima fabricata est nauis: Hagnisq; felix stellis qui signibus vsus, Et dedit æquoreos cælo ducere, tendere cursus. Val. Flacc. 1.

TIRESIAS. V. Tyresias.

TIROLIS.

Regio, quæ Tirolensis comitatus dicitur, nomen habet ab oppido Tirol, quod antiquitus splendidum fuisse videtur. Hæc iacet inter Aethiæ, & Oenum flumina, interq; Alpium iuga ad septentriones Bauaria clauditur, ad Austrum Lombardia, ad ortum Marca Taruina, Foreq; Iulij, ad occasum Heluetia. Rheuicæ quondam pars fuit, in qua primariz

VRBES.

Oenipons, tis, vulgò Isprach: ad dexteram Oenipam, sedesque Principum Auftriacum, qui in hac regione dominantur: Tirolus, vel Teriolum, vnde nomen Comitatus sumit. Castrum Tirolense regium: Maranum, oppidum iuxta idem Castrum: Bolzanum, emporium non ignobile: Halia, factiois sale nobilis ad Oenum: Brilix, ad Renum fluiuium vrbe Episcopalis.

Tridentum, ad Athesin vrbs vetus, quam conditam à Gallis volunt, quædam à Neptuni tridente habere creditur, qui apud illos olim tanquam Deus colebatur. Sed clarior ea facta est ob Oecumenicam in illa Sinodum habitam sub

sub P. P. M. Max. Paulo III. & IV. & Iulio III. & IV. Hanc muro clivisse dicunt Theodorici-um Ofironothorum Regem, Verrucæ castello urbi imminente optime munito.

Synonyma.

Rhetica iuga; communes enim sunt cum Tirolensibus, & Helveticis montes: Rheticæ alpes: Iurungi pop. in hoc comitatu. *Ammanus*. Athe-
sis fluvius: Oenus fluvius. *V. Gallia Cisalpina*.
Isacus, fluvius.

TIRYNS, TIRYNTHOS, g. f.

Urbs est in Peloponneso, proximaque Argis, clara olim ob Herculis educationem, non enim hic natus, vt nonnulli autumant, alioquin Thebæ filius natalibus non illustrarentur, sed educa-
tus, vt illud innuere videtur *Stat. 4. Theb.* Suus exit in Arma Antiquam Tiryntha Deus non fortibus illa infredunda viris, famaque immanis alumni: (ideft Herculis, qui in ea altus) dege-
nerat: ibi tamen *Laſant, Paſad.* natum aſſerit: Iupiter, inquit, mutatus in Amphitryonem concubuisse cum Alcmena Electris filia di-
citur in vrbe Tirynthe; vnde natus est Hercul-
es, qui & Tirynthus dictus. Vrbi nomen ded-
it Tiryns filia Alcei, soror Amphitryonis; vnde opinor Herculem Tirynthium dictum, non quod in Tirynthe vrbe natus, sed quod ab ami-
ta educatus fuerit, quæ Tiryns dicebatur.

Haliæ, olim dicta *Hem.* siue Halies: Heculis pa-
tria, siue nutrix: Halia filia dicitur à *Raphael.*
Reg. in 6. met. quem nonnulli sequuntur, & mir-
or; si enim omnes consentiant hanc Amphitryoni sororem fuisse, ille non Hali filius, sed
Alcei esse dicitur: Amphitryonis soror: Hercul-
is amica.

Illyris vrbs incenia à Cyclopihus facta iactitabant
Græci. *Stat. 4. Theb.*

TISIPHONE. *V. Furia*.

TITAN, is.

Siue Titanus, Cæli, & Vellæ filius, Saturni frater
natus maior, ad quem quamvis paternæ hæredi-
tatis ius pertineret, quoniam tamen matrem, &
sororem Opim in Saturnum propensiores esse
sentiebat, suo illi iure cessit æa lege; ne quem-
maskulum educaret, sed Cæli imperium ad li-
beros suos rediret. Verum cum postea Opis
dolo factum intelligeret, vt primùm Iupiter, de-
inde & Neptunus, & Pluto clam essent educati;
eaque via liberos suos auita successione dei-
ctos videret vnâ cum filiis suis, qui & ipsi Ti-
tanes dicebantur, bellum aduersus fratrem suscep-
it; cuius is fuit exitus, vt victus prælio Satur-
nus vnâ cum matre, & sorore in hostium manus
peruenerit, artissimæque custodiæ fuit in-
clusus; donec adultus Iupiter victis Titani-
bus, eum liberavit. Ex Titanum numero
fuit Hyperion pater Solis, de quibus *Vid. suis*
Artu.

TITEA filius, quam pro Vellâ reponit *Gyrald. syn-*
tagm. 1. Vranus enim, siue Cælum plures duxit
vxo-
res, à quibus 45. liberos suscepit; sed à Titea
præteritum 17. qui à matre Titanes dicti sunt.
Leg. eundem Gyrald. synagm. 4. Hyperionis pa-
ter, vel frater, vt nonnulli sentiunt: Solis auus,
Phœbæque hinc Luna Titanis appellatur. *V.*

Supr. & Stat. 1. Theb. Titanis, pro Sole. *Vid. Sol.*
Seu te roscum Titana vocat. *Stat. ibidem*. Tita-
nes, ideft Gigantes. *V. suis*.

TITHONVS, i.

Laomedontis Troianorum Regis filius, qui cum
ob formæ præstantiam ab Aurora adamaretur
ab eadem raptus est, eiusque curru in Perfidem
vsque auctus, vbi & Memnonem ex ea genuit.
Fabulatur poëtæ hunc summi muneris loco
longissimam vitam ab Aurora petiisse, eaque
impetrata, cum ætates plurimas vixisset decre-
scente quotidie è senio corpore, tandem in ci-
cadam versum fuisse.

Auroræ maritus: Aurora mouit Ad solitas vices
caput & relapsus Imposuit senis humero mari-
ti. *Sen. in Agam.* Laomedonte satus: Priami frater,
Hædonæque: Patruus Hectoris: Memno-
nis genitor, parens, pater. *idem in Troad. V. Mem-*
non. Auræ coniux, vir, &c. Mygdonius senex; à
provincia Mygdoniæ Phrygiæ contermina, in
qua pater regnabat. *Stat. 2. Iliad. 2.* Cui maiora
senis Tithoni gaudia viui, Quam grauis amissio
Memnone luctus erat. *Prop. 2. eleg. 18.* Tithoni
senecta. *ibidem*: hunc Sufa condidisse *Diodorus*
ait, cum præfectus esset Persarum, maximeque
acceptus regi; à quo Sufianorum multa milia
impetrauit sub Memnonis filij ductu ad opem
Troianis bello laborantibus ferendam. Pal-
lantiadis vir, coniux, &c. *ex Ouid. 9. met.*

Mygdonia cubilia: Et tam Mygdoniis elata cu-
bilibus alto Impulerat Cælo gelidas Auroræ
tenebras. *Stat. 2. Theb.* Longa Tithonum minuit
senecta. *Ibid. 2. 16.* Tithonusque remotus in au-
ras. *idem 1. 28.*

Cur autem Aurora dicitur Tithonum rapuisse,
hanc *Athenæus lib. 12.* rationem aſſert: Titho-
num, inquit, à diluculo vsque ad Solis occafum
dormientem vix excitat cibi appetentia sub ve-
ſperam, quamobrem illum cum Aurora iacere
fabulati sunt, propter quod per senectutem
cupiditatibus irretitus, vt vinculis obſtringe-
retur, illis ruerat tamquam alligatus, & appen-
sus: Hæc ille. Tithoni cubile. *Virg. 1. Georg.* Ti-
thonum pro Sole positum, vult *Servius in 3. Georg.*
Tithoni prima quor æst ab origine Cæſar;
nam si pro ipso Auroræ marito tantum illi cu-
peret mille, & sexcentos circiter annos, quor
à Dardano Laomedontis proauo recensentur.
V. Servius.

TITILLATIO.

Quod plerumque ad res libidinosas refertur: est
pudendorum prurigo.

Tentigo, nis — quum tibia lumbos Incitat,
&c. *Iuuen. sat. 6.* Ardor concubitus. *ibid.* Saltans
libido. *ibidem*. Frictus criffantis. *ibid.* Prutigo.
— Tunc prurigo more impatiens, &c. *ibid.*
Libido. *Vid. suis*. *Vid. Pudenda*. Irritamen-
tum Veneris languentis. *Iuuen. 11.* Acres vtri-
cæ. *ibid.* voluptas: magis ista voluptas. Hæc
retigit Gradie deos vritica nepotes. *idem sat. 3.*
Scimus libidinibus.

TITIO, nis.

Semicremus stipes. *Ouid. 12. met.* Semicremoque
nouat repetitum stipite vulnus. Lignum sem-
micombulum. Ardentia ligna. Sudes obu-
ta.

fla. *ibidem*. Torris ambustus. *Virgil*.
Epith. Flagrans, torris, primitius, ingens, ar-
dens.

TITVS.

Clarissimus Romanorum Princeps, Vespasiani fi-
lius, frater Domitiani, cuius vitam diffusissime
exequitur *Suetonius Tranquillus*; laudes celebra-
runt *Martialis*, eiusque coeui poete; qui Hie-
rosolymam cepit, templumque euerit, deque
Hebraeis triumphauit; cuius vigens adhuc vi-
tutis memoria in arcum, quem illi Romani in 4.
regione exerebant haud procul à Pacis templo,
quod magnificentissimum pater exuerat; &
in quo ipse templi Hierosolymitani ornamen-
ta posuerat. Hic thermas sibi in 3. regione
construxit, propinquas domui, siue Palatio
suo; quod cum atrio fuit, in quo Laocoontis
statua.

Vespasiani filius: Vespasie nepos: Domitiani frater.
Strabo. t. filio. t. Qui vicit Idumen, Amplaque
ab Isidia Syrio tulit orbem trophæa: Qui Soly-
mum cinerem, Palmyraeque capta subivit. *idem*
lib. 5. filio. 2. Titum intelligit: Domicillæ filius, à
matre: Domicillæ frater, à sorore Domicillæ;
nam Vespasianus duxit uxorem Flauiam Do-
micillam, ex qua Titum, Domitianum, & Do-
micillam liberos accepit. Vespasie genus, siue
Vespasie, quæ Nursina Municipi Reatino Sa-
bino uupit. Lege *Sueton*. Nursinus Cæsar,
&c.

TITVLVS.

Nora: Epigramma, vt in præsitis lapidibus inscul-
pebatur. Verba, quibus exprimitur impressæ
sentis, quæ dicitur anima, & vulgò *Motus dell'*
impresa. Titulus. *Suet*. Inscripção: Elogium;
quo quidem per plura res gestas alicuius, virtu-
tesque exprimitur. Laudis, tuncque cupido
Hesuri saxis cinerum custodibus. — *Iu-
uen*. 10.

Pittacium, erant tabellæ, in quibus tituli ali-
quando inscribebantur, vt apud *Petr. Arb*. Sca-
tion allatæ sunt amphoræ, quarum in ceruicibus
pittacia erant affixa cum hoc titulo: Falernum
Optimum centum annorum, &c.

TITYVS, ij.

Iouis filius ex Elara Orchemeni filia, quam cum
Iupiter compressisset, grauidamque reddidisset
veritus Iunonis indignationem, intra terræ vi-
scera eam occultauit: Instante verò legitimo
partus tempore Elara miræ magnitudinis pue-
rum enixa est, qui quod desolentem terra luci
reddidit esset, Terræ filius creditus est. Hic
cum postea adultus, Iunonis instinctu Latonam
de stupro interpellasset, vimque illi inferre co-
natus esset Iouis fulmine ictus, siue (vt alij ma-
lunt) Apollinis telis confixus est, & detrusus
ad inferos, vbi humi exporietus nouem terræ
iugera dicitur occupare, cuius iecur perpetuò
cum Luna renascens vulturi, vel (vt *Hyginus* pla-
cet) serpenti exedendum exponitur.

Iugibusque nouem qui summus distat ab Imo,
Visceræque assidue debita præbet arui: periphr.
Ouid. in *lira*. Terræ omnipotentis alumnus. *Virg*.
6. *Æn*. Vbi tonder ales audita forandum iecur.
Son. in *Agam*. Vultur relicto transuolat Tityo

ferus. *idem* in *Hipp*. Quem telis confixit Apollo:
Qui Latonam stupro appetit: Nec Tityum
volucres ineunt Acherunte iacentem. *Lucan*. 3.
qui fabulas hæc repellit: Porreductusq; no-
uem Tityum per iugera terræ Assiduus atro vi-
scere pascit aues. *Tib*. 1. *eleg*. 3. *Homericum* imitatus,
qui duobus vulturibus illi iecinorem dilaniari
canit: Incontinentis nec Tityj iecur relinquere
ales. *Hor*. 3. *od*. 4. Viscera præbebat Tityus Iani-
da, nouemque Iugibus distractus erat. *Ouid*.
3. *met*.

Qui Dianæ vim inferre conatus est, ex opinione
Euphorionis, vt *Raph. Regius* refert: Verum Dianam
ab Oriente tentantem cecinit *Horatius lib*. 3. *od*. 4.
Nec carpere iecur volucres. *Ouid*. 10. *met*. Aue
pœna Tityj, qui specu vasto patens, Visceribus
atras pascit elissos aues. *Sen*. in *Troj*. Atque
inter Tityj volucres mea pœna vagetur. *Emp*. 1.
20. Cui vultur iecur vitumum pererrat, Et pe-
ctus trahit, intimasque fibras Non est quem
Tityum vocant poete, Sed cordis mala, liuor,
atque luxus. *Petr*. *Arb*. vbi allegoriam hu-
ius fabulæ inuuit: Quantum Apollineæ te-
merator matris Aueras Tenditur. *Stat*. 11.
Theb. Tityusque alimenta volucrum, *idem* 4.
Theb.

TLEPOLEMVS.

Filius Nelei, Nestoris & Peryclienis frater, qui
ab Hercule expugnata Pylo cum cæteris fratri-
bus (duodecim enim fuere Neleo filij) Nesto-
re excepto qui alibi nutriebatur, interfectus
fuit Rhodiz classis ductor pulcherrimus. *Ouid*.
12. *met*.

TMOLVS, i.

Siue Timolus Phrygiæ maioris mons, ex quo Pa-
ætolus amnis profluit, aureas trahens arenas.
Lege *Plin*. lib. 5. *cap*. 29. Sunt qui eum in Cilicia
ponant melle, vino, & Croco abundantem; è
cuius radice fluuius eiusdem nominis scaturit.
Steph.

Vineta Tymoli. *Ouid*. 6. & 11. *met*. Tmoli vineta.
idem 2. *fast*. Tmolia terra. *idem* 4. *Pont*. 15. Cro-
ceos vt Tmolus odores Mittit, &c. *Virg*. 1. *Georg*.
Mons Bacchi, ob vini copiam: Hinc *Ovidius* 1. 1.
met. Nec satis hoc Baccho est, ipsos quoque de-
ferit agros, Cumque choro meliore sui vineta
Tymoli, Pactoloneque petit, &c. Iudex, arbi-
terque Panos, cum in certamen venit cum
Apolline. Vid. *Pav*. Lege *Ouid*. *end*. *lira*, vbi
mons describitur, & regio attribuitur patriæ:
Pana iubet Tmolus citharæ submittere cannas,
Iudicium, sanctique placet sententia montis
Omnibus. *ibidem*. Qui paruis finitur Hyppepla-
sidem.

Sardius mons, quod Sardibus imminet: Bacchus
Lydius, forsitan qui pro monte locus ille *Strabo*
intelligi potest: Quo Lydius intrat Bacchus, &
aurato reficit sua cornua limo, 3. *filio*. 3. Baccho
enim facer mons erat. *idem* 7. *Theb*. Carmano-
rius dicebatur olim, teste *Plutarcho*. Tencipis
eius caputem dicitur *Plinius* scribitur etiam Ty-
molus.

TOGA, x.

Romanorum erat habitus honestus, quemadmo-
dum pallium Græcorum; erat autem laxa, &

pro-

producta, ut succingi posset: pacis, & oculi insignis fuit. Cui testatur in *Pisone*. Exterior quidem, amictus, & laneus, ut *Martialis* (expe testatur; forma semicirculari primum fuit, ut *Dionys. Halicarnassensis*, & *Isidor.* (*Athenaeus* verò quadratam fuisse exponit) quod quidem non comprobatur, immo refellitur *Dionysij* testimonio, iniquitatis: amictus ipsius fuisse togam pictam purpuream qualis fuerit Lydrum, atque Persarum regum gestamina, nisi quod non quadrata, ut illa, sed figura semicirculari. Hæc *Ulp.* De toga longius differt in *Antiq. Roman.* lib. 5. cap. 32. *Refine*, quem ad: ubi mensuram, amictum dimodum, & reliqua de togis discis. Vetus Iuvenalis, ac Persij Scholiastæ sic togam describit: Toga est purum pallium forma rotunda, & fusiore, atque inundante sinu, de sub dextero veniens, super humerum sinistram ponitur, &c. Itaque Romanorum proprius usus togarum, unde Toga, sicut Græci Palli dicebantur: Hinc fabulæ Togata, in quibus scilicet inducebantur Romani, ut Palliata, in quibus Græci; illa tamen vtebantur tantum viri: formæ enim stolas inducant, si qua tamen adhibuisset togam, ex ancillarum genere, & meretricum, & obscuro nonnullis censebatur. Variæ fuerunt

Togæ genera.

Toga Prætexta. V. *Prætexta*.

Toga Candida, qua induebantur qui honores petere volebant, eaque signum erat petitionis. *Macrobius*, lib. 1. sat. 16. V. *Candidatus*. Lege *Isid.* lib. 1. *elest.* cap. 13. & alibi. Splendens vestis: Albiæ amictus: Ambitiosæ tegmina vestis.

Toga pura, communis toga priuatorum hominum fuit, & hæc Viris togæ Recta nomen. *Plin.* lib. 8. cap. 4. Libera toga, vestis, &c. Vestimentum virile, rectum. *Fest.* Simplex toga: pura quidem dicta, quod albi esset coloris nulla admixta purpura, siue creta, vel cerussa, quam 16. anno completo adolescentens inducant: Expers purpuræ toga. Candidus umbo. *Persij*. idest toga candida. Lege *ibid.* *Interpretes*.

Toga pulla, atri coloris fuit, quam inducant luctus causa. Sub Imperatoribus autem cum iam exoleuisset, usus togæ exoleuit etiam simul usus coloris albi; & cum pullæ fuerint plebeis vestes omnes. *Hinc Calpurnius Pœta*: Utinam nobis non rustica vestis inesset, Pullaque pauperas, & aduico fibula morsu, &c. Hinc pullari, qui vestem pullam inducant. V. *infra*. *Vestes*.

Toga fordida, à pulla differere & colore, & usu; albi quidem coloris erat, sed vsu iam trita, & obsoleta: qua plerumque vulgus fordidum induebatur: nobiliores enim veste nivea amiciebantur, quod si maculae aliquæ inhærescent, sullonibus abstergerent dabatur, hinc frequens apud veteres sullonum mentio, qui pannos, vestesque maculis abstergerent. Lege *Plin.* lib. 35. cap. 15. & 17. Huic contraria: Candidior toga, & niveus pietatis amictus. *Prædicator*. Vestis incacta. *Ovid.* Recens togæ.

Toga picta, qua triumphantes tantum utebantur;

ea purpurea, varijs tamen pictis figuris. Lege *Dionys.* & consimilium huic facit *Palinurus* togam; ex *Martiale*, qui lib. 7. ep. 1. ait: I comes, & magnos illæ merere triumphos, *Palinurus* ducem sed cito redde togæ: Iouis exuivæ dicuntur à *Suet.* in *Augusto*, 94. Hæc trabea dicitur *Virgilius*. V. *inferius*.

Toga purpurea, differerebat à picta, & à prætexta; à picta, quia pura erat, à prætexta, quia hæc erat alba cum limbo purpureo circumducto: Purpurea verò limbum non habebat: meminit huius *Martialis* lib. 10. epig. 93. Purpurea sed modò futa toga. Huic non abissimis: Flaminata toga, à colore purpureo. *idem* 5. 20.

Toga Phrygiæ. *Plin.* & *Sen.* quæ crispis, contortisque & extrinsecus villis habet: Toga villosa: Penula Gaufapina. V. *Vestes*.

Toga Partheniæ, à Parthenio, qui *Martiali* dono dederat, nominata, lib. 9. ep. 50. Latia toga, pro ciue Romano, qui togæ (v. diximus) utebantur: Et Latia carmina digna toga. *Mart.* 7. 62. sic *cod. lib.* ep. 4. Latia gaudia vera togæ: & Aufoniæ *idem* nominat lib. 10. ep. 63. Aufoniæ dona seuera togæ: Romanæ: Gloria Romanæ Quintilianæ togæ, 2. 90. Palatina toga: Tota Palatina vestra lacerna toga. *idem* 8. epig. 28.

Synonyma.

Togula, diminut. Tunica. V. *Vestis*: quamvis ad interiora pertinet vestimenta: Tempore quo primū vestis militaria pura est Incundum cum ætas florida ver ægeret. *Canit.* Togæ finis: Aulæ Sarranæ togæ. *Iuven.* Togæ laxatæ, & amplitudo. Lege *Hor.* epod. 4. Amictus. *Mart.* 7. 12.

Lacerna, pars togæ, qua tempore pluvii, ac frigoris, præsertim in theatro, ludorumque spectaculis obrepentinam sepe cæli iniuriam superinducebant togæ, ut illam conservarent, & hæc non multum à penula diffabat. Lege *Mart.* lib. 2. epig. 4. & 8. lib. 5. & *Iuven.* sat. 9. qui lacernam monimenta togæ appebat.

Infra proprie fascia est. Vid. *Fascia*: funis tamen pro ipsa veste longa: Quæque tegis medios infra longa pedes. *Ovid.* 2. *trist.* Sed hoc in loco etiam ipsæ fasciæ rurales possunt intelligi, quibus crura tegebantur. V. *Vestis*.

Epith. Brevis, levis, ignota, iusta, lota, rara, fordior, sudatrix, trita, attrita, vixana, vana, lota, algens, nivea, pæcator; quæque lota, &c.

TOLETUM, i.

Sive Toleton, *Præd.* Carpatanorum olim vici in Hispania Tarraconensi, nunc in recenti Cosmographia Castellæ novæ metropolis, eorum, & quæ vmbilicus Hispaniæ. Hæc situ cluoso, & ascensu difficili posita est: maiorem partem altius, & contra hostes tueretur Tagus: qua ad septentrionem vergit muris munitur validissimis, ac turribus. Nobilium ingens in vrbe numerus, ubi ciues admodum industrij, cum alijs amplissimis ædificijs, tum templo nobilitatur augustissimo, pulcherrimo, & distissimo. Multa Toleti concilia celebrata leguntur, vltra septendecim numerantur, quor alibi nesciamus.

Colonia Toletana, in *monum.* Toletani, pop.

Plin.

Plin. Tecta Toleti, moenia: Arua Toletani campi: Collis Toletanus, &c. Serezola, prisco nomine dicta.

Huius vrbis descriptionem leges apud *Gomesium* lib. 6. de rebus *Lacobi Arragonia regie.*

TOMI, orum.

Vel Tomeus *Steph.* Tomis *Strab.* Tomos *Plin.* Inferioris Mædæ (sive Thraciæ) oppidum trans Mæthembriam, & Olesion Ouidi exilio nota: quam considerunt Milesij, vt *Ouid.* testatur 1. *trist.* vbi Milesia illam appellat dicta verò Tomis, quòd illic Medea Absyrti fratris membra frustulacim conciderit: quòd idem refert 3. *trist.* el. 9.

Vnde Tomos dictus locus est, qui fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui: Vrbis Milesis nempe Milesiorum colonia: Pontus, figuræ quia in Ponto locus adscriberetur, vel quia proximus est: Spariumque Ponto corpus *Sen. in Med.* Nec tridit in ipsis Naso Tomis, &c. *Strab.* 1. filia Nasion exilium, nempe in quo exulauit: Locus ab Absyrti cæde *Ouid.* 3. *trist.* 9.

TOMITÆ, arum, pop. Cum maris Euxini positos ad leua Tomitas. *idem* 4. *trist.* 10. Scythici lîtri finis. *Idem* 5. *trist.* 1. nam non procul inde lîter in Pontum influit: Tomitana regio. *idem* 5. *trist.* eleg. 8. Turba Tomitanæ regionis. *Idem*. Larus vbi æquoreis lîter aditur aquis. *Idem*. Terra Tomitana. *idem* 1. de Pont. 1. Arena. *idem* 1. Pont. eleg. 7. Humus. *idem* 3. Pont. 1. Vrbis. *Idem* eleg. 4. Hinc vbi egruleis iungitur lîter aquis. *Idem* eleg. 9. Tomitanus ager. *Idem* eleg. 8. Hæc autem vrbis hodie dicitur *Ajoma*.

TONITRÛ, u.

Et tonitrus, us: est murmur vaporis in nube inclusi luctantis ante nubem ruptam: cum enim rumpitur nubes iam non est tonitru, sed fulmen: ſin autem sereno die sit tonitrus, malum omen deducebant veteres. Hinc *Sen. in Thyest.* act. 1.

Tonat dies serenus, actoris domus Vt fracta telluris crepuit, & moti lares Vertere vultum, &c. Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno. *Lege Lamb. in ed. 34. lib. 1. Horæ.* Tonas dies: Tonantem fulmine excussio Diem specta. *Sen. in Herc.* Oia.

Ruptæ nubes; efficitur autem tonitrus ab exhalatione sicca. & calida in nube inclusa, quam per antiperistaltin accensa illa exhalatione vehementer concutit, disrumpitque per iteron proteron dicitur rupta nubes tonitru: cum dixerimus, rupta nube, iam non esse amplius tonitru, sed fulmen: Omnemque ruptis nubibus mundum quatit. *Sen. in Med.* idest tonitribus.

Sonitus Olympi. *Virg.* 6. *Æn.* Ætherius fragor. *Ouid.* 6. *fast.* Ætherij tumultus. *idem* 3. *met.* Fragor: Et fraus ætherio venit ab axe fragor. *idem* 3. *fast.* Murmur cæli: inagno misere murmure celum incipit. *Virg.* 4. *Æn.* Tonantes equi Iouis. *Hor.* 1. ad. 34. Sonus: Qualemve sonum cum Iupiter aras Incepit nubes. *Ouid.* 12. *met.* Ingeniunt abruptis nubibus ignes. *Virg.* 3. *Æn.* Sonitus: Vibratus ab æthere ful-

gor Cum sonitu venit. *idem* 8. Fulgustus: & celum tonat omne tumultu. *idem* 12. Crepitus: Nec fulmine tanti Disulcant crepitus. *Idem*: etique sonus rupta nube, illicquò: missò fulmine.

Murmura cæli. *Luc.* 5. *Phars.* Horrifonous poli fragor. *Sil.* 12. 8. Tonat alti regia Cæli. *Idem*. Sonitus ætherius. *Sen. in Med.* Infonset æther. Exilantque cauis elisi nubibus ignes. *Ouid.* 6. *met.* Audiit & Cæli genitor de parte serena Intonuit Ieuum. *Virg.* 9. *Æn.* Iterum, atque iterum fragor intonat ingens. *Idem* 8. & *Strab.* 3. *Thes.*

Tonitru comitia Romanorum iam incepta dirimebantur, vt obstruunt *Rafinus* in lib. *Antiq.* quòd Iouem illis contra: ium censebant: Vidistis toto sonitus percurrere Cælo, fulminaque ætherea desiluisse domos *Prop.* 2. 16. Nubis iactæ sonus. *Sen. in Med.* Icti aeris sonitus. *Idem.* Principio tonitru quatuordecim cæula Cæli *Lucret.* Ignis impacti plaga. *Plin.* definitio est tonitrus: Signa tori, tonitrus agis, & mea fulmina torques. *Sen.* 1. *Thes.*

Epith. Coruscum, commotum, vagum, raucum, vastum, sonorum, terrificum, horrificum, ventosum, æliuum.

TONSOR, is.

Tonstris, eis, foemin. *Mart.* 2. 27. Tondens, detondens, &c. Qui tondet detondet, &c. Resecans ferro capillos. *Idem*. Sic coma, sit docta barba resecta manu. *Ouid.* 1. de art. Tonforem capiti non est adhibere necessum. *Mart.* 6. 57. Docta manu tonsoris: Tonsoris cauta barba reuulsa manu, siue recisa. *Ouid.* *epist.* 9. Magister tonsor. *Iuu.* sat. 6. Artificis leuior manus. *Mart.* 6. 52. In excolendo, in resecando è genis capillos, crines &c. Tonsura, ipse actus; non autem intelligimus quod in sacris est ritibus, hic exponere. *Ouid.* 1. de art. Tonsor, us. *Plaut.* Tonstrina, æ, officina tonsorum: Gasularis officina: ibi enim cunctæ enarratur fabulæ, vnde non immerito *Hor.* 1. sat. 7. loquaces existimat tonsores, cum in eorum genere eos reponat, qui cuncta sciunt: & *infenit.* Si curatus inæquali tonsore capillos Occurrit. *idem* 1. *epist.* 1. dicitur etiam Tonstricula *Plaut.* Umbra tonsoris, idest officina, tonstris: ad rasum quemdam vacua tonsoris in umbra Cultellæ proprios purgantem leniter vngues. *Hor.* 1. *epist.* 7. Doctus ferro resecare capillos. *Mart.* 6. Barba resecta mihi bisve, semelue fuit. *Ouid.* 4. *trist.* 9. Positi capilli: idest tonsi; sic etiam positi formosus amore capillis. *Mart.* 9. 27. Quo tendente grauis iuueni mihi barba sonabat. *Iuu.* 10. 10.

Cinerarius. *Caull.* Cinifto, onis. *Hor.* dicebantur tonsores à conflandis calamistorum cineribus, in quibus calamistra ad iuuenum, puellarumque; capillos vitrandos calefaciebant, vt scribit *Perphyrio*: priui meminit *Caull.* in *supra* fula: alterius *Hor.* 1. sat. 2. Custodes, lectica, & iniflones, paratæ: Capillaturæ instructor. *Terrill.* Depilatrix, & Pilatrix, quæ vossiles crines educendo deglabrat homines: Pilicrepus. *Sen.* *Phil.* Balnearius minister, qui pilis cum forficulorum crepitu, id quod pro uore habent aruar.

M m m Bal.

Balnetor, *Struarius*. Ornatrix. *Suet.* Ancilla, quæ operam dabat comendæ dominæ: Pfecta, & quæ materonarium capillurum fūco perluit: Pronuba. *Virg.* comes, & concinnatrix sponſæ; etiam quæ nouam nuptam ad maritum domum adducit.

Inuolucere. *Plaut. Capt. act. 2. 2.* Nunc senex est inuolucra, nunc iam cultros accinet. Ne id quidem inuolucere inijcere uoluit uellem, ut ne inuolucet, &c. Sed uirum stricim ne attonſurum dicam eſſe an per peſtimum Neſcio: Verūm ſi frugis eſt uſque admutilabit probe: Hæc referre uolui, quia multa ſunt ad tonſoris artis pertinencia, & Pannus lineus humeralis poteſt etiam dici: Humeralis lineum.

Pellus tonſoria: Concha: Labrum, vaſ eſt, in quo facies lanætur, & barbæ pilī molliuntur: Capillus touſus: Crura tonſa: Tonſori collum committere. *Cur.* Culter tonſorius, *Raſor*. Nouacula: Forceps: Ferramenta tonſoria. *Mart. 14. 36.* Arma: Tonſendis hæc arma tibi ſunt apta capillis Vnguibus hæc longis, vtilis illa genis: nouacullam intelligit, & ſcalprum, quo vngues purgabant, & forciſes ad reſecandos capillos: Tonſori ſam reliquos metat capillos: Tonſoris mentum mihi cuſpis acuta torondit: Vix tangente vago ferro reſecare capillos Doctus, & hic ſortas excolat ſe genas. *Mart. 6. 51.*

TOPHVS, i.

Lapis asper, arenoſus: Cauterioſum ſaxum: Pumice multicauo nec leuibus atriis tophis *Stru.* ſubſit. *Ouid. 2. met.* Scaber lapis: ex *Virg. 2. Georg.* Lapides tophi. *V. Lapis.* Pumex tophi. *Sidon.*

Epith. Leuis, ſordidus, exſeſ, tenuis.

TORCVLAR, is.

Habes penultimam breuem, ſi doctiorum reguſum obſeruas: Torcular. *Plin.* Torcularium: eſt enim machina torquendis, & exprimendis uitis comparata: Prælum, eſt proprie trabs, qua vna calcata premitur, ſed figuratè pro tota machina ſumitur: Et prælo domitam Caleno Tu bibes uſum. *Mart. 1. 20.*

Lacus, ſecundæ, & quartæ inflexionis. *Virg.* Vas amplum, in quod muſtum prælo expreſſum recipitur, vulgo *Tina*, & *vaſa*.

Cochleo, per quam clauiculaſtriam ſtrictam prælum ſpiratim attollitur, & viciffim demittitur in torculari vectiaris ergatam verſantibus, *Vide del Torchio.* *Trapes.* *Vid. Melis.* & *trapezum* ſignificans. *Sidon.* & *Stat. 2. Jln. 7.* & *Mart. 2. 27.*

TORMENTVM, i.

Quando ſignificat *Pæna*, *V. Pæna*.

Tormentum verò generatim, vel quolibet bellico inſtrumento ſumitur, pro quo ſaxa iacerentur, vel quaterentur moenia, & huiuſmodi: Mitit in Eubolicas tormenta ſortis vndaſ. *Ouid. 9. met.* Vidi iterum velut tormenti viribus acta Vaſta giganteo iaculantem ſaxa iacerto. *Sidon. 19.*

Tormentum murale, varium, ac diuerſum à noſtris fuit olim: nam quas vocamus Bombardas: præciſi ignorarunt: de hac *Vid. ſu loco.* Aries: Carapula. *Vid. ſu loco.* Muralis

machina: Murali conſecta numquam Tormento ſic ſaxa, &c. *Virg. 12. AEn. V. Bellum inſtrumenta.* *Bombarda.*

TORNVS, i.

Lenta quibus torno facili ſuperaddita vltis. *Virg.* Samiuni fabrilis opus, quod Theodoros Samius primus tornum inuenit: Incipe iam anguſto verſus includere toro. *Prop. 8. 33.* metaphoricò loquitur. *V. Elegi. ſu loco.* Tornator, ſaber, qui torno format: Torni præceptor: Tornatilis, ad tornum formatus: Globus cornutilis. Tortilis. *Vide Rotundus.*

TORQVVS, &

TORQVES, is.

Ornamentum colli obdortum, & flexile ex auro plerumque erat. Ille in primis celebratur, quem geſtauit Helena Menelai coniux, quem ipſe Pythio Apollini dicauerat, & ille, quem Eriphyle Amphiarai vxor olim habuerat, quem Alcæon eorum filius Deorum uſuſ Delphis ſacrauerat. Hos qui poſtea ſupplicauerant, ſuiſque hædere coniugiis, mala paſſi ſunt ſuprema: nam ut *Dionyſius* reſert lib. 16. quæ Helenes monile ſortita eſt meretricio probro ſuam pulcritudinem expetentibus proſtituit; quæ poſtea (ut *Athenæus* ait *author lib. 6.*) Epirote iuuenis culuſſimam amore perdit ſecuta eſt abuentem: altera cum maior natu filius furens ignem domui inieciſſet, viua ex incendio extrinſa eſt. *V. Eriphyle.*

Pretioſa merces, qua olim mater Amphiaræum cum equis ſub terra occulit. *Athen.* Ex auro ſolides ornatus vxoris ceruici: Munus, quod olim Helenæ Venus dedit, ſuit enim monile, ſiue torques, ut ſubſtantur poetæ. *idem.* Monile. *V. ſu loco.* & *ſu loco.* Flexilis obdorti circulus auri. *Virg. 5. AEn. 4.* De molli ſubneſcit circulus auro: Torſile collo aurum. *idem 7. AEn.* Coronæ colli: Fuſſis per colla coronis. *Ouid. 2. ſuſp.* Aurea reſidua colli: Aurea marmoreo redimicula demite collo. *idem 4. ſuſp.* Nexile pondus: Quid in collo nexile pondus agit. *Pont.* Auro textilis monile fulgens. *Sen. Crinales:* — gemmarum nitor, Diſtinguit aurum, quo ſolent cingi comæ. *idem in Med.* Collo decus: ex *id.* Gemmata monilis collo. *Ouid. 10. met.* Cum virides gemmas collo circumdedit & cum, &c. *idem 6.*

Eſt quoque generis fæminini: Torquis ab inſiſſa decidit vnica gula. *Prop. 4. eleg. 11.*

Epith. Auratus, aureus, decorus, nexilis, tortilis, vnica.

TORRENS, tis.

V. Fulmen, vbi plura. Eſt autem propriè fluuius collectus ex pluuijs, & nubibus montanis, qui aſtate ſiccatur: Montanum flumen: Torrentis aqua. *Virg. 10. AEn.* Amnis rapida carentem verberat vnda. *Sen. in Hipp.* Ceu pecoris ouſus ſubit torrentis iniqui Intre. *idem 9. Theb.* vbi deſcriptio torrentis, ſiue fluminis torrentum more ex aquarum acceſſione currentis. Torrentis vnda. *Ouid. 2. Pont. 3.* & *Virg. 2. Georg.* Hyberna nix nutritis amnis. *Senec. in Herc. ſuſc.* Deſiit ſaxis agnatus humor. *Hor. 1. 13.* Monte decurrens amnis. *idem 4. 2.*

Epith.

Epith. Rapax, aquosus, tumidus, rapidus, rigurus, vasis pluvialibus auctus.

Torrentis exuberantiss descriptionem habes apud Stat. 3. *Thib* 671. Montano flumine rapidus torrentis. *Voss* 3. 168.

TORRIS, is.

Torris ambustus : *Virg.* 13. *AEn.* Titio, is : Carbo fumans : Fumantes prunæ : Stips fumans. *Ouid.* 5. *met.* Ardentia ligna : Ambustum lignum ; *ex Virg.* Stipes torrens. *Semicremus stipes* : *Semicremo*que novat repetitam stipite vulnus. *idem* 13. *met.*

TORVS.t.

Pro lecto. Vid. *Lelins*, *via multa*. Cum premeret mollem lassus ab hoste torum. *Oned.* Cum pressus prior est, interiorque torus. *idem.* Siluestrem montana torum cum in sterneret vxor Frondibus, & culmo vicinarumq; ferarum pellibus. *Iuven.* 6. stramentum, & stramenta.

Epith. Placidus, molliculus, cultus, fulgens, ignavus, iugalis, purpureolus, pictus, sublimis, ebbero, plumbeus, mollis, altus, silvestris.

Torus, est etiam pars carnofa, siue Pulposa in animalibus, vt in ceruicibus, & clunibus equorum.

Luxuriatque toris animosum pectus. *Virgil. 3. Georg.* Colla torosa boua victorum cornua vitris. *Quid. 7. met.*

TRANS, is.

Trabes euergeae. *Var.* affabre facta: Trabes compachies, *idem* quae coniunguntur: Sublicae, *arum.* *Caf.* trabes longae, & pali præsertim pangendis pontibus destinatae: Peritica. *V. Valbus: Palse.* Longunj. *Var.* Periticae oblongae transcurrim ferè ponti, *arum* nigri foliis; meminit & *Caf.* Tubicinis, *is*, est tignum exile fusc tenue sufficientiolum, quo fuleitur albedum rufosum domus, hinc *Isaia* *fat.* 3. Nos verbum columus tenui tribine fuleam: id est tubicinatam, seu materiam prælii fuleant Columella dici potius, & hæc sunt ex trabibus, quibus domus fuleluntur.

Tignus, & tignum: Tigillum: Transtillum. *Vitr.* idem significant, vulgò *Trancello*. Proceres, capita trabium, aut lapides parietibus iniecti, prominentesque qui portant trabes, teste *Sorano*.

Muculi, orum; idem significant: Deliquix, siue delicix. *Fest.* tignum, quod à culmine ad infimas angulares regulas fastigium versùs collocatur, vt inde aqua pluua deliquet: vnde & rectum delicium dicitur, nostri consueverunt.

Interpendia. *Vitr.* rigilla, quæ fillicidium sustinent, aut quæ de parietibus inter tectum pendilia, capitibusque trabium immixtarum excepta afferens tecti deuncti sustinent, vulgò *Tranelli dalla grande*. *Asses*, affamentæ. *Pluv.* Planæ. *idem.* Scitiles tabulæ.

Afferre: Crassior, & angustia materies, ferèque triemates, idest quatuor pollices lata, ita dicti (Fylo testace) quod parietibus, trabibusque addeant. Contignatio, onis. *Plin.* Textura tignorum.

Arbor, generale nomen, unde conficiuntur tri-
bcs. *V. fusca*, ubi multa. *Lignum*, figur. Quer-

cus : Querna ligna : Robora : Indisque innixa
columnis Robora. *Sat. 4. fil. 2.* Tralalis clauus.
V. *Clauus*.

Epith. firmæ, solidæ, fraxinæ, arboreæ, nitidæ,
acernæ, abiegnæ, quernæ.

TRABEA, z.

Vestis erat purpurea, quæ Duxi sacrabatur, quæq; reges, augures, Senatorenæque vrebantur illa, quoque induci triumphantes Capitolium adscendebant; quam eandem cum toga Palmata, siue picta facit. *H. luv.* Sed aliquid inter se differimus habebant; quæ Duxi sacrabatur trabæ, vt *Sueton. in lib. de genero voss* tota purpurea, quæ reges inducebantur, purpurea quidem, sed alio infecta erat; quæ verò augures, de purpura, & cocco miscebantur. nunc autem Senatores Romani trabæ holoserica ad aurum colore tendente vruntur; alibi holoserica nigri coloris. Post reges exactos olim Romani Consules trabearum vsum vsurpant; neque etiam Equites cum trabæti Idibus Quinctilibus transfuherentur. Sed de trabæ lege *Ald. Menaz. lib. 2. de quasi per epist. epist. 3. & alij.*

Palmeta toga, picta - V. *Toga genera*. *Palmetæ* velis ornamentum. *Aufus*. Argentum, & aurum figur. Totus & argenteo contextus totus, & auro infideat celeri conspicendus equo. *Tib. 1. eleg. 2.* triumphantis feliciter habitus: Vestis *Quirina*, qua *Romulus* usus fuit: — quam si trabeati forma *Quirini*. *Ovid. 14. met.* Vestis triumphalis, quæ purpurea auro intertexo picta erat, de qua *Plin. lib. 9. cap. 36. & lib. 8. cap. 48.* Vid. *Toga* genus.

Trabeatus, qui indutus est trabea: Trabea per
urbes Orientatur anus. *Claud. in Eutr.* Cin-
ctus Quirinales: Rupta Quirinales sumant
ergastula cinctus. *ibidem*. Generosi vestis hono-
ris. *Prop. 4. et. Purpura summi honoris.*
Quid. 4. Pont. 4. De laro clauo, Vid. Claudius laqueus.
Insigne imperij. *Var.* Trabeari forma Quirini.
Quid.

TRACTATVS. 44.

Materia: Acroamatis, fellia, & lepida narratio. **Apologus**, est fabula rectorio ridicula narrationis aliquid moribus, vitæque petuile. *Vid. Fabula*. **Apologia**, oratio pugillatoria, & sui patrimonium infutens defensio. *Vid. Agamem.* **V. su. Inc.** **Argumentum:** Periocha, vox Græca: Proverbum: Paroemia, adagium: Sermo tritus: Vox communis. **Comœdia**. **Liber**. *Vid. su. Incell.* *V. Scriptura*.

TRAGOEDIA.

De qua alibi disputauimus in *Poeti*, quam prius
excursant, quam Conuerſant, licet hæc illa ſic
antiquior, 7 innuit *Int. Sci. Sæculæ*: idem eſt
author; cuius inuentoria quendam Theſpis
faciunt, ut ait *Horat.* in *art.* quæ abſtinentes
aſperas continebat, & luſtuſas; nunc verò
aliquid variant: ſemper tamen in veris
plurimæ verſatur hiſtoriæ tragædiæ, velut in
ſicilijs comædiæ; hæc verſare proponunt,
ſilæ Hærnæ homines, Regesque, Chorum
ſemper habuit, quem nunquam dimiſit. Pro-
logum non habet ſeparatum, neque æmenda-

tum ob easdem causas *pau* lo *superius* expositas; titulus enim ipse tragediarum pro argumento est historiarum callentibus: & hæc sufficiant. Vid. *Refin. lib. 5. cap. 7. Antiquit. & Scd'g. Latinorum* omnium, qui tragedias scripserunt *Seneca*, quidem primas refert, quem imitabere. *Strophonius* *Leisista* aliquos composuit non insuaves, præsertim *Crispum*. Sed ad nostra. *Legem*

Beata poësis tragedia. *Antiphanes*. Fabula tragica: Scena tragica, machina, &c. plerumque in tragediis machinæ visibatur aliquid portendentes; e quibus sublimis Deus aliquis visibatur, qui repente commutatis rebus, fabulæ finem imponeret. *Legem Sen. Philof. epig. 89. Severæ Musæ* tragedia. *Hor.* Carmen tragicum. *idem de art.* Tragica Camæna. *ibidem.* Tragicæ Camænenæ genus. *ibidem.* Thespis poemata. *Vid. infr.* Cothurnus Sophocles. *Mart. 3. 20. V. Sophocles.* Tragicus cothurnus. *Quind. 4. Pont. 16.* Grande sonant tragici, tragicos decet iracothurnos. *idem 1. de rem.* Tragicæ Musæ. *Mart. Aeschyleus* cothurnus. *Prop. V. infr.* Cecropius cothurnus. *Hor. 2. ad. 1.* ab inventore Thespi, qui fuit Atheniensis: Musæque Turani tragicus innoxius cothurnis (cothurnus enim Tragediæ, vt socus Comædiæ) Cantus: Chorus tragicus. *Cor. Gall. Os* tragicum. *Mart. 8.* Cûni possit tragico fortius ore loqui. *ibidem.* Et Vario celsi Romani laude cothurni. *ibidem.* Vates cothurnatus: *Annea* Musæ, *Melpomene*, &c. *Vid. Seneca.* Tragica vox. Aut tragica desquit & ampullatur in arte. *Hor. 1. epig. 3.* Musæ nec infano Symæto nostratum, & *Mart. 4. 49.* Altus cothurnus — altum satyra mœnibus cothurnum. *Iuven. 6.* Grande Sophocleo carmen bacchatur hiati, &c. *Iuven. sat. 6.*

TRAGŌEDI.

Quorum primus Thespi Atheniensis dicitur huiusmodi genus inuenisse, & vicatim (circulatorum more) plaustris circumuexisse. *Legem* *Hor. in art.*

Pacuvius tragediarum scriptor, Ennii poëtæ ex sorore nepos; Romæ primû picturam exercuit, tum fabulas vendicauit, postremò Tarentum profectus, ibidem propè nonagenarius diem obiit. *Legem* *Gellium*.

Aeschylus, qui primus personarum usum in tragediis inuenit, cûm antè tragedi scibus è Thespis institutione, tantûm faciem perungerent. *V. Hor. in art.* mortuus fuit ex illusione restudinis super caput (demittente aquila) quod casu esset.

Turanus: Varius fuit tragedi: Sophocles: *Seneca*. *Vid. suis locis.* **Chorilus** Tragicus Atheniensis fuit diuersus à Chorilo Saminensi conditionis, qui tamen gratus fuit Alexandro Magno, cuius & meminit *Horat. lib. 2. epig.*

TRAMES. V. Træ. TRANQUILLITAS, & TRANQUILLVS.

Fides, figur. Inde vbi prima fides pelago, placet; &c. *Virg. 3. Aenid.* Placide mentis quies: **Quietus**. *Vid. Agor.* Tranquilla mens: Mens

temperata. Mens soluta curis. *Mart. 10. 47. Hor. 2. ad. 3.* Vita ducta per otia. *Quind. 4. trist. 10.* Tranquilli animi: Pacata mens; pacati animi: *Aqua* mens. *Hor. 2. ad. 3.* Pax pelagi; tranquillitas maris. *Sen.* Mira quies pelagi: Vt mire subidet, venticuli serenibus vitæ: Vltique mutati frangitur vnda maris. *Quind. 1. trist. 2. V. Serenus.* Ventorum pax: Curæ requies. *idem 4. trist. 10.* Pax mentis. *idem 5. trist. 13.* Officium quietum. *ibidem.* Serena mens: Tranquilla silentia mentis, ponti, &c. Mentis serenum, sudumque ducta metaphora à Cæli fudo, serenoque: Cunctus pelagi; cecidit fragor: Stantia, freta: Silens Pontus, Neptunus, Doris, Amphitrite, &c. Cûm placidum ventis flaret mare: Ac veluti magnos cûm ponunt æquora motus Buri in aduersos delant ire Notos. *Quind. Lictore* sic tacito sonitus rarefecit arenæ, Dum mare pacatum, dum ventus auior ellic. Viua quies Ponti. *Mart. 10. 30.* Nam dum se continet Auster, Deus fides & siccit madidas in carcere pennas. *Iuven. sat. 5.* idè dum non flar Auster, tenipusque tranquillum est.

TRANSFORMATVS.

Mutatam corpus. *Virg. 4. Aen.* Formas versus in omnes. *ibidem.* Falsis mutatus imaginibus; *ex eod.* Faciem mutatus, & ora. *idem 1. Aen.* Et uocis pueri puer induit vultus. *ibidem.* In noua corpora mutata formæ. *Quind. 1. met.* Iuuenis mutata figura. *Hor. 1. 2.* Corporis iudicium mutari triste peregit. *Quind. 1. met.* Formas variatus in omnes. *idem 1. sic conuerfus, formatus, indutus, &c.* Vertitur in faciem volucris. *ibidem.* Rursus & in verterem lino reuoluta figuram. *idem 6.* In vultus sese transformant amicos. *idem 7. Virg. 7. Aen.* In faciem Ceycis abiit. *Quind. idè.* transformatur. Sumptaque figura Luridus, &c. *1. met.*

In species translata nouas. *Quind. 15. met.* vbi multæ sunt huiusmodi elocutiones, cûm totum opus transformationes narret: Exutus faciem. *Manius.* Vertere quæ poteras homines in mille figuras: Proteus alter, quem varijs mutari formis fabulantur poëtæ: Ceneus alter. *Vid. suis locis.* Apta vel herbis, Aptaque vel cantu veteres mutare figuras. Transformatio. *V. Metamorphosis* vbi multa huc pertinentia. Faciem mentitus, & ora inueni. *Rusid.*

TRANSILVANIA.

V. Dacia.

TRANSILIBERIM.

Regio decima quarta Romæ, in qua continentur Ianiculus, & Vaticanus montes; necnon Insula, quæ nunc à D. Bartholomeo sortitur nomen. *V. sup. Insula:* cuius partes, vique qui fuerunt, contulit *Sammonius*, & *P. Viliorem* insigniora tamen, quæ inibi fuerunt:

Apollinis templum in Vaticano, in quo etiam Iu-
cus. *Vid. Mons Vaticanus, Hippodromus: Circus*
Vaticanus, aliàs *Casij*, & *Neronis*, in quo obeli-
scus erat pedum 72, & alter *Domitij* *Circus* in
pratib. *ibidem.* *Naumachiz* duæ: *Horti Cæsaris*,
Domitij, *Martialis*, *Galbæ* Imperatoris, &
aliorum: *Sepulcrum Numæ* Regis in Ianiculo,
& *Hadriani* Imperatoris, quæ vides *Hadria-*
ni dicebatur, nunc *Callidum*, & *dux* *Arx* *Angelo*

geto nomen sortita, qua tuta Roma praestitum-
q; Pontifices sunt.

De Thermis, V. *sancti*, De Portis, V. *Roma*. Tran-
siberina arx: Transiberina domus. *Mart.* 1. tog-
in ea ipse regione morabatur: Transiberinus
ambulator.

TRAPEZITA, z.

Is dicitur, qui quæstum facit foenerandis, permutan-
disve pecunijs, Græca vox est, à Latinis verò
dicitur:

Menfarius. *Cic.* Collybista, Græcum nomen: Ar-
gencarius. *Plaut.* Nummularius. *D. Her.* oppri-
gnerauit ad modo Claudij mensam vix octo
nummis annulum. *Mart.* 2. 57.

Mensa, vulgò *Il Banco*; super qua pecunia numerat-
ur, ac permuat. *idem.* Fonerator. V. *Fa-*
nor. Huc pecunere possunt:

Manceps. *Cic.* Publicanus. *idem.* Decumanus.
idem. Portitor. *idem.* & Ter. Pecunarius: Re-
demptor. *Her.* generali vocabulo dicitur (teste
Africanus) qui sibi decumas quæstus sui gratia re-
dimit, & hic decumanus; si portum, portitor; si
pascua publica pecunarius, & hic *Gabellarius*, *Doga-*
narius, &c.

Proxenetæ. p. p. *Mart.* Mediator. *Apul.* & Pacarius.
Sen. is dicitur, qui in contractu venditionis con-
collator est, vulgò *Senfale*.

TRANSTRA.

V. *Natus portus*.

TREMOR.

Timor. V. *sup.* vbi multa. Tremitus: Trepida-
tio: Erigidus & miser concutit ossa tre-
mor.

Tremens: Tremefactus: Tremebundus: Tremu-
lus: Concussus: Vibrans: Vibrantia frigore
membra: Ore vacillans; *ex Luc.*

TREVIRI, orum.

Populi sunt Gallæ inter Belgas ad Mosellam flu-
uium Leucis, & Mediomatricis finitimi, ve-
tusti sanè, nomenq; retinentes, nec pristinae ce-
dentes famæ: apud quos insignis olim fuit co-
gnoscendarum causarum pop. Romani Curia,
Trevirorum cognominata; cuius in *Fleriano* me-
morat *Vopiscus*.

Treviri & Trevirum, vrbs, *Cæs.* Colonia Treviren-
sis: Tribori *Ptol.* Vrbs Truerica. *Anson.* Col.
Augusta patricia Trevirorum. *Nomen.* Treue-
rici agri *Plin.* Liberi olim vocati. *idem.*

TRIBUNUS, is.

Iuridicum solium: Iudicis sedile: Forense sedile:
Alta sedes. *Sen.* in *Her.* *for.* Suggestus Iudicis: Sel-
la curulis, quæ in tribunali locabatur, vbi se-
dens prætor cognoscebat causas. *Mart.* 1. 99.
Pretoria sedes, sella: Thronus pretorius, pretor-
is. *Areopagus*. V. *sancti*.

Delphina templa, nempe Apollinis Delphini
templum haud procul ab Athenis, ab *Ægea*, si-
ue Theſeo confectum, de quo hæc *Pausan.* In
Delphino, inquit, iudicium fuit de ijs, qui se lu-
re aliquos interfecisse contendebant, in quod
Theſeus descendit, & absolutus est, cum Pal-
lantem, filioq; res novas molientes interfecit.
Forum Romanum: Sedes in alto tu læt
bunali, Et c. curuli iura gentibus reddas. *Mart.*
11. 99. V. *Magistratus*.

TRIBUNVS, i.

Duplex hic apud veteres Romanos magistratus,
sive potius triplex: Tribunus, siue Præfectus
Ceterum, qui equitibus præerat, & veluti se-
cundum iocum à regibus obinebat; veluti Ma-
gistris equitum apud Dictatores. *Leges Rom.* lib. 7.
c. 14. *Adusque*. Tribunus plebis, penes quem ob
plebis querimonias de nobilium oppressione ma-
gna fuit olim potestas; & Tribunus militum,
qui etiam Tribunus militaris consulari pote-
state ad eius differentiam, qui ad Cæsares ma-
gistratus pertinebant. *Leges Livium* lib. 4. *intro*, &
Dionys. lib. 11. qui plura de his desiderat, adeat
Festellam de Romanorum magistratibus: *Fannium*,
interrog. *vetusta Romana Resp.* *una scriptores*. Tri-
bunatus porro plebis sacrosanctus fuit olim, &
auxilij causa ab initio comparatus, è dissensio-
ne plebis cum Senatus exortus; quem nisi qui è
plebeia esset familia capere licebat, vel inter
plebem adscitus.

Tribunicus honor: Tribunicia potestas: Ius tri-
buni, vis, leges: Ordo tribuni: Quem deceat
clari præstantior ordo tribuni. *Sen.* 5. *filii*. t. Ille
sacri lateris custos, Martij; togati Credita cui
summi castra fuere ducis. *Mart.* 6. vulgò *Luogoten-*
ente. Tribunus militum: Castrorum præfectus:
Sub duce, qui primo partes tenet vsque secun-
das: A primo dux alter: Non consularis ipse,
non tribunatus, Sæuiq; falces. *Mart.* 11. 99. Vidit
me Roma tribunum. *idem* 3. *epig.* 93. Tribunus
equitum. V. *Magister exercitus*.

Tribunus ærarius. *Africanus*, qui erogabat pecuniam
attributam ex ærario quæstoribus prouincialib-
us, & secundum *Varianum* militibus adnumera-
bus, vulgò *Pagator* *del' assecur*.

Tribunus armamentarj pro dux, penes quem
tormentorum bellicorum cura est, vulgò *Gene-*
rale dell' artiglieria, & *Luogotenente*. Agoranomus,
Græca vox, idem, quod Tribuni ministri Edilis,
de quibus scribit *Dionys.* in 6.

TRIBVS.

Pars quædam, qua distinguebatur alia vel voce,
quani ab Hebræis mutuati fuere Romani. De
Hebræorum tribubus lege *Sacramentum paginatum in-*
terpretari. Tribus Romanæ ab initio tres tantum
fuerunt: de quibus V. quod *Plutarchus*, *Varro*, & *Africanus*
hac de re prodiderunt. Quatuor autem ab
initio (vt asserit *Livius* lib. 1.) tribus factæ sunt,
Vrbe quadrariam secundum colles, & regio-
nes diuisa, nempe Suburrana, Palatina, Collina,
& Exquiritæ. Ciceronis verò tempore 35.
numerabantur, nempe Æmilis, Arniensis, Cor-
nelia, Claudia, Collina, Crustumina, Exquiritæ,
Papinia, Quirina, Romulia, Sergia, Suburrana,
Scaptia, Scellatina, Subatrina, Terentina, Trometina,
Velina, Valentina, Vecuria, Volturna. In
harum aliqua necesse erat censeri, qui civis Ro-
manus haberi cupiebat; & hæc in Comitibus suf-
fragia serebant: vnaquaque suis tribulibus suf-
fragante.

Tribules pop. Gens tribulis: Regio tribulis.

TRIBVTVM, 1.

Pecunia populo imperata, quæ à singulis tributim pro censu portione colligebatur.

Pensitatio. *Afona.* cuius tria genera Canon, idest legitima, & ordinaria dici potest pensitatio, cuiusmodi sunt vectigalia, & portoria. Oblatio, quæ alia voce dicitur subsidia, quæ sponte populi principi offert, vulgo *Offerta*. Indictio, ad quam pertinent Collatio, siue collecta, quem Princeps Imperator populo extræ ordinem in belli, alteriusve calamitatis subsidia: Vectigal.

Æs, sig. Vbi porcorum æra recepit. *Prop. 4. 12.* Porcorum. *Apol.* Nautium, amnica stipēs, vulgo *Nolo. V. Nautium.*

TRICLINIVM. V. Domus.

TRIDENS, tis.

Neptun insignis, intelligimus, quo dum terram percutiebat, semper heri terræ motum fabulati sunt poetæ, vt *Ouid. 1. met.* innuit: Ipse tridente suo terram percussit, ac illa latremuit, motuque vias patefecit aquarum.

Neptuni sceptrum: Neptunia sceptræ: Trifida, cuspis: Trifida Neptunus cuspidæ montes. *Claud. 2. de rapt. Æquorea* cuspis. *Luc. 6. Phœf.* Telum tricuspis. *Ouid. 1. met.* Telum ter gemina cuspidæ. *Sen. in Herc. fur.* Insigne Neptuni: Hæstia trifida. *Val. Flacc. 1.* Spolium Neptuni: Fusca dente minax. *Mari. 27. spidat.* Triplex cuspis. *Ouid. 12. met.*

Epith. Sguus, infestus, æquoreus.

TRINACRIA. V. Sicilia.

Sanctissima.

TRINITAS.

Cuius numen vnicum tribus distinctum personis nos Christiani submissio poplite colimus, & veneramus. *Leges Hymni: Vda.*

Tris, dos, g. f. Trinus Deus, Author: Cæli trina Potestas: Maiestas eadem, acque Deum ter dicimus vnum. *Vida in Hymno de Deo.* Tresque vnum esse Deum, ter numen dicimus vnum. *idem 4. Christ.* Simplex ætherei numinis Vnitas, quæ distincta eadem est, veraque Trinitas. *Mura.* Pater, Pater: Filius, Verbum, natus: Spiritus Sanctus: Pneuma, tis, vox Græca: Persona triplex substantia simplex: Vna trium Deitas, vox est substantia: Pater, ac ter ingens numen. *Mascul. 1. ad. 7.* Virtus vna manens eadem tribus vna potestas. Quæ Pater, hæc Verbum, hæc Spiritus ipse potest.

TRIPTOLEMVS, 1.

Eleusij, vt *Hymno* placet (siue vt *Pausanias* mavult) Celei Eleusij Regis filius, qui primus in Græciam agriculturæ rationem dicitur induxisse, à Cerere edoctum: aiunt enim, cum Ceres Proserpinam sibi abreptam quereret: cômque aduenisset ad Eleusin, quæ in Attica vrbs est (teste *Servio*) à Celeo liberalissimè susceptam hospitio fuisse, in cuius rei gratiam illa regi omne genus ostendit agriculturæ, filium quoque eius Triptolemum recens natum per noctem igne fovit, per diem diuino lacte nutrit, eumque adultum curru suo impositum (qui alatis serpentibus trahabatur) per totum orbem misit ad vsu frumentorum hominibus

indicandum; qui apud Getas penè vltz periculum subit, cuius fabulam narrat prolixè *Hymnus*, ad quem cupidum reijcimas. Qui tandem frugum satiatione per vniuersum ab illo asportata, côm rediisset domum, Cephæus quidam Rex, qui fortassis Eleusio, siue Celeo in regnum successerat, illum iussit interficere. Sed re cognita iussu Cereris regnum Triptolemo restituit, qui in Deæ gratiam sacra iniecit, & oppidum condidit à patre Eleusio Eleusio dictum; vnde ipsa sacra Eleusina dicta sunt. *Vid. Eleusis.* Sunt qui Triptolemum Trochili Cereris Sacerdotis filium ex Eleusine scribunt, fratremque Eubulei, vt Argiuorum annales reserunt. Quod autem eum nutritiue Cereris, fortassis eius filius creditus est, vnde *Ouid. 1. met.* Filii: & Cereris frustra tibi semper ametur, &c.

Triptolemus, Dioclesque simul frenator equorum. Eumolpus, Celeusque duces, populiue parentes. *Hem.* Angues Triptolemi. *Claud. de rapt.* Celci filius, genitus, gnatus, &c. Eleusij genitus: Eleusinus orator: Triptolemus auditor: Eleusinus agricola: Puer monstrator aratri. *Virg. V. Aratrum.* Rhari nepos, qui Celei frater fuit. *Suid.* Lege *Cyrild. synagm. 14.* Iam quarta Eleusis dona Triptolemi secat. *Sen. 1. in Hipp.* idest quartam messim: quartus est annus: Qui Cereris fert dona Deæ spargenda per agros; ex *Ouid. 6. met.* vbi Triptolemi profecti in Scythiam, & à Lynco rege penè oppressi fabulam describit: Iam super Europen sublimis, & Asida terram Vectus erat iuuenis, &c. Mopsopius iuuenis. *idem* in: ab vrbe Athenarum, cuius ille ciuis: Ætherei felix sic orbita fluxit Triptolemi. *Stat. 4. silv. 2.* Cereris alumnus; quæ nutrit: Et qui primus humo premit aratra puer. *Rutil. Numet.* Vt sguos frenasse dracones Creditus ignaras Cereris, qui vomere cersa Imbut, & flaua quercum damnauit arista. *Val. Flacc. 1.*

TRIPVDIVM. V. Chorea.

TRIPVS, podis.

Proprie olla tripedana, in qua eluendis pedibus aqua calefiebat: Sed hoc in loco pro basi illa sumimus Apollineum pegmâ sustinente, vnde vaticinabantur Phœbades: Apud Delphos enim fuit specus, quo cum pascentes non proci ab ipso specu capras suas correptas lasciuire animaduertisset pastor quidam Coretas nomine, & ipse periculum rei facturus accessit, ingressusque affari, & futura præcinere cepit. Acque hinc extructum est inibi adytum, in quo & pegma, quo incenso vaticinabantur Phœbades, cômque ad triplici basi inniteretur, propter tripodis nomen illi inditum est; vnde *Sen. in Oedip. 231. v.* — & pari Commota Phœbum contigit nondum specum. *Leges* *Ouid. Sicæ* *gestis Philippi anno VI.*

Necnon qui tripodas mouet. *Sen. in Med.* Tripodas agnosco meos Faudent commotis Deæ. *idem.* Salue præca fides tripodum, obcurare recessus. *Stat. 1. Theb.* Sedes ænea tribas: Sumitur etiam pro vase, quæ Tripode sustinetur: continens pro contento. *Isaiah. 7.*

Tri-

Tripus fuit etiam poculi genus Baccho sacrum.
Epith. Sacer, Phœbeus.

TRIREMIS, is.

V. Navis, in qua loco pluræ.

Navis longa, dicitur à *Casare*: *Leges* *Bartholomæi* de re nautica: nostrates enim non triremes, sed quadriremes, & quinqueremes sunt, quod singulis remis quinque, & amplius remigantes destinantur. *Biremis*. *Cicer.* quæ à puppe malum versus binis agit remis, à malo ad proram vno tantum. à *Biremem* *Erythræi* primi fecerunt: *Dicroton*. *Hier.* *Dromon*, & *Dromas*. *Isid.* à celeritate cursus sic dicta.

Liburnica, tritemia formam præferebat, sed prædatoria magis, incredibilisque celeritatis, *Bergamino*, à *Julia*. *Suet.* Longa carina. *Virg.* 10. *Æne.* Celer carina: *Rostri* *Liburna* sequi. *Prop.* 3. 10. idem cum *Liburnicis*, quibus vbi sunt *Romani*, & postissimum *Augustus* in bello nautali, dictæ à *Liburni* populi *Illyrici*, qui id genus navigii demonstrarunt, vt *Veget.* & *Appian.* testantur; ut in lib. *Illyrici*, ubi in 4. de re militari. Ordine contentæ gemino crevisse *Liburnæ*. *Luc.* Ibis *Liburnis* inter alta navium Amice propugnacula. *Hier.* *epod.* 1.

Pentiremis. *Hier.* quales sunt nostri temporis: **Quadriremis**. *Suet.* *Celox*, cis. *Plaut.* navigii genus brevis, atque agilis, haud abimilis *Liburnicis*.

TRISTIS, &

TRISTITIA.

V. Mænia, & *Mæstia*.

TRITON, is.

Deus marinus *Neptuni*, & *Salaciæ* marinx nymphae filius, quem poete fingunt eiusdem *Neptuni* tubicinem esse; cuius hæc forma describitur, à superiori parte ad vmbilicum hominis effigiem, ab vmbilico ad caudam *Delphinum* præferebat. *Leges* *Gyrald.* *syntag.* 5. *Macrob.* hunc in *Saturni* temporum fastigijs poni solitum tradit. Alij verò non *Salaciæ*, sed ex *Celæno* *Atlantis* filia, & *Nepruno* filius: At *Lycophrontis* *Isidorus* tradit *Tritonem* *Neptuni* ex *Amphitrite* filium. Præterea scribit *Plin.* *Tritonem* suo tempore visum fuisse. Idem scribit *Pausanias*, qui ait à se visum apud *Tanagra* in *Boeotia*, eumque commixtam habuisse hominis speciem cum pisce: caput enim capillis contextum fuisse, neque facile discerni potuisse colore eò fuisse quo videntur esse ranæ palustres in dorso, nares humanas habuisse, branchias sub auribus, os resicillum, lacrumque, serenos dentes, glaucos oculos, manus cum articulis ad humanam effigiem, ungues ostræorum concavis persimiles; reliquum porro corpus parvulus squamis contextum, & in piscem desinere non dissimilem extremis *delphinoorum* partibus. *G.* *Gyrald.* loco citato, & *Alex.* ab *Alex.*

Ceruleum *Tritona* vocat, conchaque sonanti inspirare iubet, &c. *Ovid.* 1. *met.* ibique descriptio *Tritonis*: *Neptuni* præco tubicen, buccinator: *Tritones*: *Tritonesque* citi, *Phorciæque* exercitus omnis. *Virg.* *Tritonum* chorus. *Sen.* in *Trach.*

De Tritone palade, **V. quid superius dictum** in *Pallade*.

de. Stat celer obsequio ad iussa *Neptuni* *Triton*. *Stat.* 3. *Theb.* *Ceruleis* *Triton* per mare, curret equis. *Ovid.* 7. *epist.* *Tempestatem* sedatam significat.

Epith. Celer, rapidus, squamæus, fixicola, vagus, ceruleus, rapidus, semiferus, immanis, citus, canorus.

TRIVMPHVS, i.

Fuit præmium magnificentiissimum, quod Imperatoribus olim ob res in bello præciare, & feliciter gestas dabatur; erat autem communis populi acclamatio victoribus in urbem redeuntibus; ab illa potissimum sumpta, qua *Græci* *Bacchi* in *India* redeuntem exceperunt. Primus apud *Romano* *Romulus* fuit, qui cæso sua manu *Acronem* *Cænenti* *Rege*, cum *lovi* ipsius arma ex voto esset dedicaturus, quercum, quam in castris vidit, recidit, & adornavit insar *trophæi*: *Acronique* armis ex ea apte suspensis, ac veste ipsa incincta, & fluente coma laurea coronatus stipitem illum dextero humero baiulans urbem eit ingressus, carmen victoriæ exercij in armis frequenti præcens, & ciuibus cum gratulatione, & laudibus cum excipientibus sese ostentans. Ab hoc exemplo triumphorum celebritatem initium *Romæ* sumpsisse *Plutarchus* auctor est. Addidit aliquando post *Tarquinium Priscum* *Rex* currum, & alia, quæ ad speciem, & maiorem magnificentiam erant comparata; quibus quantum splendoris postmodum accesserit videre est in speciosissimis triumphis, quos sub *Rip.* tempore multi duxerunt, vt nos in *Epiamæ* *fastorum* alijs egeffimus. De triumpho prolixius *Resin.* lib. 10. cap. 29. quem adi. *Leges* *Alex.* ab *Alex.* *Cæsarum* *Sigonius* in *fastis*, & *Oscartium* *Patinianus* in lib. de triumphis, qui omnes à veterioribus redeunt, quod sciri potest.

Triumphator autem, tam illi à *Senatu* triumpho decreto, penes quem decernendi triumphus potestas erat omnis, triumphali habitu, scilicet trabea ornatus, armillis sumptis, laurea redimitus, & ramum dextra tenens eorum vniuerso populo antequam urbem ingrederetur victoribus multis distribuebat præmia, coronasque meritis: tum sacrificio peracto decuratum currum conscendebat ita precatus: *Dij* nati, & imperio quorum nata, & aucta est res *Romana*, eandem placati, propitiique feruite. Tum per portam triumphalem vehebatur præcedentibus tubicinibus, spolijs hostium ex hastis pendebantibus, aliisque populi capitijs, necnon simulacris urbium, vel regum captorum; quos viuos in triumpho ducere nequibant, subsequen- tibus post currum triumphantis militibus. *Leges* *Resin.* in citato loco, qui ex *Zonara* lib. 2. ordinem integrum describit triumphantium. Atque Capitolio ascenso illic iterum *lovi* mactabatur taurus albus auratis cornibus, vt alijs obseruatumus. Sed ad

Synonyma.

Longæ pompæ: — & longæ visent *Capitolia* pompas. *Ovid.* 3. *met.* *Pompa* *Indica*, *Gallica*, &c. idest triumphus *Indicus*, &c. *Mar.* *Pompa* triumphi. *Luc.* 1. *Phars.* *Ovid.* 2. *Met.* 1.

Mum 4

Ho-

Honor triumphi: Æterni honores triumphi; *ex Hor. 2. ad. l. Laureæ erat enim corona, in qua triumphabant Imperatores ex lauro primum, tum ex auro: Quæ datur ex Ducis lauræ tota tua est. Mart. ad Traian. Triumphalis laurus. V. infr.*

Victoria. Vid. *sup. loc.* quæ triumphi erat causa. Victor currus. *Ouid. 4. trist. 3.* Victrices lauri: At te victrices lauros Messala gerentem Portabit niveus currus eburnus equis. *V. infr. Tib. Aut spolijs ego iun raptus laudabor opibus. Virg. 3. AEn. Vidit et euictus brachia capta duces. Tib. 1. eleg. 7.*

Currus eburnus. Tib. 1. eleg. 7. erat autem currus neque bellicarum, neque ludicrarum quadrigarum, sed turris rotunda initar constructus erat, Zenara teste; & ant. quæ marmoribus, quin trabebant equi aliquando albi, aliquando alius coloris. Quidam ceruos, quidam leones, alij alias feras curru iunxerunt. *Vide Alex. ab Alex. lib. 1. cap. 22. & lib. 6. cap. 6. Gen. dicit.*

Coronati equi: Vincula captiua reges cernere ferentes Ante coronatos ire videbit equos. *Ouid. 4. trist. 2.* Inque coronatis fulgeat altus equis. *idem 2. trist. 2.* Te quoque victorem Tarpeias scandere in arces Leta coronaris Roma videbit equis. *idem 2. Pont. 1.* vbi descriptionem triumphii exequitur elegantissimè: Triumphales equi: — paulo Germania vulcu Ante triumphales ierua terat equos. *idem 2. Pont. 8.* Nivei equi: Purpurei niveis insitet equis: nempe trabea (quæ erat purpurea) indutus albis equis triumphabat. Extimis pompis præconia summa triumphii. *Ouid. epist. 9.* figantur Virides bellorum gloria, palmæ; *ex Inuen. 7.* Si circumducto capiteorum agmine, & omni bellorum pompa. — *idem 10.*

Victrices roæ currus, figur. *Pont. Ductaque per vias regum colla minacia. Hor. 2. ad. 12.* Ouatio, minus honoratum triumphii genus. *V. Corona, Ovid. Hinc*

TRIVMPHATOR.

Victor: Ille triumphata Capitolia ad alta Corintho Victor age currum, &c. *Virg. 6. AEn. Ipse gerens laurum. Tib. 2. eleg. 5.* Ipse triumphali de vinculis tempora lauro, Dum cumulant aras, &c. *idem.* Celeber triumphus: Alta triumphatis populis Capitolia scandet; *ex Virg. Inuen. 10. v. 36. vbi triumphantem describit.*

Triumphans: Inuectus triumpho. *Virg. 8. AEnid. Merito triumphos. Mart. Victor hostium. Hor. 1. ad. 6.* quorum nisi quinque nulla vna acie cecidisset, triumphum qui precebat non poterat obtinere, ut ait *Val. Max. lib. 2. cap. 8.* Formosus pulvere belli, nempe triumphans, siue insignis pulverulenta belli gloria. *Mart. 8. 64. Rheni, Nili, Gangis domitor. idem.* Sed hæc victoris synonyma sunt.

Et patria inuehitur sublimi tecta triumpho Ante Syphax feretro resedens captiua premebat Lumenta, &c. *Sil. Ital. 17. infr. Et ibi triumpho descriptum.*

Ouans, nempe qui post bellum vtrinq; eruentum parva victoria, pedester vrhem ingrediebatur nuxtea corona redimitus. *Vid. Corona oualis.*

Pompa celebratus ouali: Cui laurus æternos honores Dalmatico peperit triumpho. *Hor. 2. ad. 1.* Quatuor in nuen aureis ibus equis. *Ouid. 1. de art. Ferre et cum nolle elegi tam vasta triumphii Pondera disparibus non potuere rotis. idem 3. Pont. 4.* & ibidem altera triumphii descriptio. Neque res bellica Delijs Ornatum folijs ducem Quod regum tumidas contudet minas Ostendit Capitolio. *Hor. 4. ad. 3.*

Aut regum auratus circumdata colla catenis, Achæque in sacra currere rostra via. *Prop. 2. 1.* per sacram autem viam, quæ in regione 4. erat haud procul à templo Pacis, super quam adhuc triumphaliū arcuum vestigia Romæ visuntur, Capitolium ascendebant triumphatores. Cæsarem quandoque trahet feroces Per sacrum clium merita decorus fronte Sicambros. *Hor. 4. ad. 3.* Armigeri manus equi. *Prop. 3. 4.* Magna viri merces, parat vltima terra triumphos Tigris, & Euphrates sub tua iura fluent: Quam videam ipsihs onerato Cæsaris axe Ad vulgi plausus sæpe resistere equos. *idem. vbi descriptio atque triumphii.* Victrices lauros gerens. *Vid. sup. Tib. 1.* Quum præmia belli Ante suos currus oppida victa feret. *idem.*

Longi pompa triumphii Excipte, aut sacras possunt Capitolia lauros. *Luc. 1. Phars. Festa coronatus ludet conuicta miles Inter laurigeros cum comes ibit equos. Mart. 7. 7.* ad illum fortasse alludit, quod narrat *Zenarus*, in ipso curru ministrum publicum adductum esse, qui coronam auream geminis distinctam sustinens, eum adiuuaret, vt respiceret, idem, vt reliquum vitæ spacium prouideret, ne eo honore elatus superbi-ret: Curru sublimis eat. *Sen. 10. Herc. fur.*

Non Argolici præda triumphii Subiecta ferret colla trophæis, Non assuetas ad sceptrum manas Post cerga dabit: Currusque frequens Agamemnonis aurea Dextra vincula gestans lætis fiet Pompa Mycenæ. *Sen. an. Troad. Catenis vincti ducebantur in triumpho captiui; post, vel ante currum victoris: Reges liquidem vincti aureis mancis; nam pro conditione personarum injicere solebant catenas ferreas, argenteas, aureasque. Aureis compedibus vinctum à suis Darium scribit Curtius: Idem de Croso refert Antiquus: & de Zenobia ab Aureliano capta Trib. Polin. de Arruafide Armenicæ Regæ ab Antonio capto Paternulus: Argenteis vinctum Ariacem à Spore captum tradit Amm. Marcellinus.*

Epich. Magnus, lætus, superbus, magnificus, sacer, sublimis, præclarus, lauriger, insignis, augustinus, egregius, Cæsareus, Arcitos, Caucasus, Idumæus, pompalis, sollemnis, nobilis, Barbaricus, Damaticus, illustis, decorus, elegans triumphus.

Triumphalia, orum: triumphatio. *Tacit. & Plin. Triumphatus, us. idem Plin. ipse actus triumphii: Io triumphæ, vox applaudientium triumphatori: Tu moraris aureos Curras, & intactas boues Io triumphæ, &c. Hor. epod. 9.* Itaque dum procedis Io triumphæ Non semel dic-

dicemus Io triumphae Civitas omnis, dabimusque Diis Tura benignis. *idem* q. laurigeri penatus: dicuntur ades viri triumphalis, quas lauro exornabant in victorie stentum: Laurigeros domini liber, intrare penates. *Mart.* 8.1.

TRIVMIRA IVS, us.

Reipublice constituta magistratus contra leges institutus: qui etiam non fuit diuturnus. Huius initium incidit in annum ab Vrbe condita 710. cuius rei causae referuntur ad *Dionis lib. 46. ab App. lib. 3. & Bellor. Cuius. a Sert. in Angulo; & Plutarcho in M. Bruto, & Antonio, necnon ab alio. q. quorum hae summa. Cum C. Iulius Caesar in Senatu fuisset interfectus, C. Caesar Octavianus, qui ab eo adoptatus in Caesarum familiam transferat supradicto anno 710. Consul cum Q. Pedio suffectus fuit Hirtio, & Panfa ad Mutinam occisis: in quo consuluat semper stituit, vt patris Iulii Caesaris interfectores visitaretur: i quare per collegam lege facta postulati sunt homicidii M. Brutus, & C. Cassius, & D. Brutus, & absentes damnari, quos cum vivis non posset armis: cum M. Antonio, & M. Lepido pace facta, in agro Bononiensi, siue Mutinensi congressi, varias consultationes habuerunt de administranda, & constituenda Rep. & vt penes se tres tantum, potestas esset magistratus, provinciasq; distribuendi per quinquennium. Quare Caesar Africa vtraque Sardinia, & Sicilia. Lepido vero omnis Hispania cum Gallia Narbonensis: Antonio vero reliqua Gallia, quae eis, & trans Alpes iacet distributa est. Romam igitur hi tres profecti Senatores multos proscripterunt, inter quos Ciceronem. Tum triumviratum v. Cal. Decemb. anno ab V. C. 710. inierunt, qui per decem tantum annos duravit: cum rerum omnium Octavianus potius fuisset. Lege iam laudatos *Autores*. Obserua autem non tam apud Romanos, sed etiam apud Graecos huiusmodi magistratum creari solitum, vt turbato ex interitibus malis Reipub. statim aliquo pacto mederentur. Hos Theffali Archos, Lacedaemonii Armostas appellauerunt.*

Fuit etiam alter ex minoribus magistratibus, triumviratus, qui capitales dicebantur: & hi de eorum maleficio iudicabant, qui Romani non fuissent: Deque viris quondam pars tribus vna fuit. *Quid. q. 1. 1. 1. q.*

Erant quoque Triumviri monetales, qui auro, argento, atri flando, fundendo praesidebant.

Treviri, orum; non autem urbem intelligimus; sic Triumviri, orum: Sectus flagellis hic triumviratibus Praecons ad salubritatem, *Hor. oped. 4.* Civilibus armis qui gessit sociis inopia bella tribus. *Ruili.*

TRIVIVM, ij.

V. Vis. Trinitas praeter Luna, siue Hecate, quae etiam Triula dicta fuit. Hae & Quadrivus crant Rusticorum sacris attributa: illic enim & oves caedebantur, & ferta appendebantur: Triuia fuit etiam dicta Proserpina. *V. Diana.*

Seu vetus in triuiio Florida ferta lapis. *Trist. 1. eleg. 1.* Nocturnisque Hecate triuijs vltura per vrbes. *Virg. in his enim colebatur. vnde Catull. Tu po-*

tens Triula: Dianam intelligit, quae eadem est cum Hecate: Trifida viz. *Sen. in Oedip.* Trifida quae in Phocidos arcus. *Stat. 1. Theb.* quod tres vias haberet.

TROAS, dis.

Ast minoris regio alio modo Phrygia minor nuncupata: quod eam Phryges occupassent. Dicta antea Troas ob regem Troem Erichthonij filium; cuius deinde filius Ilium Ilium areem condidit, & urbem ipsam amplavit mille quingentis passibus a portu distantem versibus Homericis decantatam. V. Troia. In hac

Vrbes.

Troia ipsa V. *suos locos.* Nouum Ilium viginti stadiis a veteri distans: Alexandri Troas, quae & Alexandria: Arisba, opp. inter Percoten, & Abydum ab Iliis Rheaxum ab Achille euersum. *Virg. g. 1. & Luc. 3. Phae.* Et nimum glebis exilis Arisba. Arisbe etiam.

Percote, siue Percope opp. Iam Iuga Percotes, Pariumque infame flagrosi Exsuperat Phthiamque vadis, *Ec. Val. Flacc. 2. Arg.* & Percofius, siue Percotius paron. Muncibus prima coniux Percotia vestes imposuit. *idem 3. Argon.* Hanc a Rege Persarum Themistocli in vestes, & stragula datam scribit *Arrianus cum Plutarcho.* Ad Aesapum fluvium constituitur ex *Orpho 10. Argon.* Palaepercope dicitur etiam.

Affos, siue Affum in Troade est opp. quod tamen Appollonium agnosceit *Plin.* in eodem tractu, natura quidem, & arte munita: Dardaniam, siue Dardania, opp. litorale. *Diod.* & haec Scamandri collis dicta, teste *Isaia ad Lycaephonem.* Huius meminit *Quid. 1. 1. 1. q.*

Cylla, siue Cylla Troadis vrbs Apollini sacra. *Plin. Strab.* In qua insignit Apollini templum, vnde Cyllaros Apollo. *Sen. in Troad.* Chrysenque, & Cyllan Apollinis vrbes. *Quid. 1. 1. 1. q.* Lyncusius. V. *suos locos.* Laodicea in Phrygia opp. vnde de septem Ecclesiis, quarum in *Apoc. 1. 1. 1. q.* fit mentio.

Thyatira, quae proprie Lydiae assignatur vrbs. V. Lydia: ad sinistram Caici fluminis partem est, vnaque de septem Ecclesiis. Pelopia, & Euhippa cognominatur *Plin.* Semiramis dicitur *Steph.* verum ad diversos fluuios haec reperitur. Lege *Ortelium.* Cum autem Seleucus Nicanoris bellum aduersus Lyfimachum gereret, & filium sibi natum audiuisset, urbem Thyatira vocitari iussit.

Fluuij.

Scamander, siue Scamandrus. V. *suos locos.* Aesapum fluu. prope quem vrbs Percote. V. *sup. & Burgis.*

Montes.

Ida, V. *suos locos.* Synonyma V. *infer. sub Troia.*

TRO. HV5.

Rota est lignea, siue conus aculeatus, quem pueri seutica circumagant, vulgo Troetola, Trochulus. *Plant. diminut. V. Ladarum genera.* Trochiscus, aliud diminut. quem passillum vocant medici. Lege

Celsus & haec ad medicamenta. Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur Cedat vt argutus obula turba trochis. *Mart. 14. 169*

Quam

Quam celer arguto qui sonat ære trochus .
idem 11. 22. Nunc pila, nunc celebri vertitur or-
be trochus : Ille actus habentis Curvatis fertur
spatijs .

Turbo : Torto volitante sub verbete turbo . *Virg.*
Buxum volubile : Mirara volubile buxum Im-
pubes manus . idem 7. *Æn.* Ludere doctior seu
Græco iubeas trocho, &c. vnde videtur à Græcis
ad Romanos hic ludus pertransisse . *Hor.* 3. *od.*
24. Trochis ludus . idem 10. *art.*

Clauis adunca trochi . *Prop.* 3. 13. vbi *Bernardus*
Erat autem (inquit) ferreum instrumentum in-
star rotæ , per quod pilas ligneas transmittere
dicebantur, vt nonnulli autumant . Hæc *ille* .
Hinc ludus illo nobilibus in aulis principum
confusus, qui vulgò *Trocei*, intelligitur, in quo
Hispani ferè ceteris prestare videntur : globulis
enim agitur eburnis : Mitioribus autem spheris
ex ligno apud Felsinios in pratis ludi vidi, &
hic pertinet illud *Rota* : inducenda rota est, da
vitæ munus Ille trochus pueris, ac mihi cantus
erit . *Mart.* 14. 168.

TROEZEN.

Peloponnesi vrbis ad sinum Argolicum Pitthei
regni : & Thefei patria, qui inde à poetis Troe-
zenius dicitur . *V. sup. Thefus* . Troezenij autem
populi fide societatis Artice iustitres .
Legit *Plutarchus* in *Troesete* . Vrbis à Troe-
zene Pelopis condita dicitur, quæ varijs
fuit appellata nominibus, siue cognominibus .

Aphrodisias : Anchanis : Apollonia : Saronia : Passi-
donia, siue Posidonia . *Strab.* Nec adhuc Pittheia
Troezen : quod ibi nondum Pittheus Æthre
matri Thefei pater regnabat ; vt postea re-
gnauit, qui ex duobus oppidis Athia, &
Hyperia in vnam confluxit urbem, & Troe-
zeniam appellauit : dicitur etiam Troezena : Est
propè Pittheiam cumulus Troezena siue vilijs
Arduus arboribus . *Ouid.* 15. *met.* à Pittheo re-
ge . Eiusdem mementi eodem cum epitheto .
idem *ibidem* . E quas Thefeia Troezen Addit
opes . *Stat.* 4. *Theb.* quod ibi natus esset Thefeus,
vt diximus : Thefei patriæ : patrium solum : Pit-
thei regna, regnum : Regna Pittheia . *Ouid.* 4.
ep. Troezenæ, es . *Ouid.* 3. *sep.* quæ propè Arca-
diam collocatur in regione Messeniæ, & hæc
alia est à prima : meminisse *stat.* Hic recum Troe-
zena colam Pittheia regna &c.

TROIA, x.

Regio minoris Asiæ, cæta Sæmus, cuius caput fuit
Ilium, siue Troia vrbis *Homeri*, *Virgilij*, carmi-
nibus notissima, ita dicta à rege Troe Erichtho-
nido filio, itemq; Troas, vt paulò superius, cùm
antea à Teuero Teucria dicebatur ; & à Darda-
nia Dardania, non raro tamen Troia à poetis
propria vrbis accipitur, vt *Ouid.* *epist.* 1. Troia ta-
cet certè Danaïs inuisa puellis, &c. & spissime
Virg. vnde ferè sumpta quæ sequuntur promi-
ssæ eam vrbis erunt, quam regni . Apud hanc
urbem pugnatum est, inquit Dares Phrygius
annis decem, mensibus sex, diebus duode-
cim : & tandem dolo fuit & machinis ex-
pugnata, penitusque diruta . *Legit thome-*

Synonyma.

Regina Troizæ : Troizæ alta moenia . *Virg.* 1. *Æn.* Ili-
aci campi, agri . idem 11. Ilium . *V. sup. loc.* : pro-
priè arx, ac munimentum vrbis : Teucria . *Virg.*
2. *Æn.* Iliaca . *Ouid.* 6. *fast.* tellus . *Virg.* 11. *Æn.*
humus . *Ouid.* 5. *trist.* 14. Iliacæ oræ . *Virg.* 2. *Æn.*
domus . *Ouid.* 1. *trist.* 4. Iliaci penates . *Hom.* 1. *Ilad.*
Iliaci portus . *Ouid.* *epist.* 16. campus . *Hor.* Iliacæ
moenia . *Ouid.* 1. *de art. arua* . idem ad *Lin.* Iliacæ
Præmencia moenia Troizæ . *Hom.* 1. *Ilad.* Iliacum so-
lum . *Ouid.* *epist.* 20. litus .

Pergama, orum ; ita dicta sunt Troiana moenia .
V. sup. loc. Neptunia Pergama : fabulante enim
poetæ à Laomedonte mercede conductos Nep-
tunum, & Apollinem fuisse ad vrbis Troizæ
moenia construenda, qui cùm promissis stare
noluisset, à Neptuno cetum fuit vrbis immis-
sum, cui exposita fuit Heliene eiusdem Lao-
medontis filia deuoranda ; sed ab Hercule libe-
rata . *V. sup. loc.* *Laomedon*, & *Hesper.* Vrbis Neptu-
ni . *Ouid.* *epist.* 13. Agri Laomedonticæ . *Ouid.* 11. *met.*
arua Laomedonticæ .

Regium Priami . *Hor.* 1. *od.* 15. & *Prop.* 2. 20. Im-
perium : Priami læta aula . *Hor.* 4. 6. domus . idem
3. *od.* 3. Rheutorum promontorium . *V. sup. loc.*
Sigeia tellus . *V. Suprem.* Res Asiæ . *Virg.* 3. *Æn.*
nam Asiæ minorem penè totam possidebat
Priamus : Iliæ aspices, Æmatarq; turribus aitis
Mœnia Phœbeæ structa canore lyræ . *Ouid.* 2.
eleg. Vrbis Apollinea Troiz aitis curia . *Mond.*
Troizæ arces . *Virg.* 7. *Æn.* Troica moenia . *Ca-
tull.* Troiana vrbis . *Virg.* 1. *Æn.* Troiz vrbis . *ibid.*
Troiz oræ . idem . Troia tellus . *Catull.* Hectoris
vrbis . *Ouid.* 1. *trist.* 9. quod ipse eam toties defende-
rent : Laomedonticæ arua . idem . 11. *met.* Phrygia .
V. sup. loc.

Incipit bello moenia Dardanidum . *Virg.* 2. *Æn.*
Dardania : Ingens gloria Dardanidæ . idem 6.
Dardanianq; petit auctoris nomen habentem .
Ouid. 1. *trist.* 9. Dardania tellus . *Virg.* 6. *Æn.* Est
autem Dardania prouincia, siue regiuncula
Troadis, in qua Dardanum opp. *V. sup.* Hinc
Dardanij pop. Dardanz rures . *Catull.* Darda-
niæ turrez . *Sen.* in *Agam.* Dardana tecta . idem .
Dardana moenia idem in *Troad.* vbi multa &c. 1. Alce
Curia Troiz . *Ouid.* 13. *met.* Troiana regna . idem
9. *met.*

Tellus Asfaraci, quam frigida parui sindunt Sca-
mandri flumina lubricus, & Simois . *Hor.* *epod.*
13. Asfaraci domus . *Sen.* in *Troad.* Magnæ Lao-
medontis opes . *Prop.* 2. 11. Columnen pollicentis Asiæ
Celtum egregius labor . *Sen.* in *Troad.* *V. paulò*
sup. *Meplanin Pergama* . Hinc populi .

Epith. Ingens alta, capra, inensa, persida ,

TROIANI.

Troles, um : Troades, sive Æneadz . *Virg.* Gens
Hectorea . idem 3. *Æn.* Dardania . idem 11. Lao-
medonticæ . idem 4. Iliacæ . idem 6. Pergameæ .
idem . Troiana . idem . Dardana . *Hor.* 1.
od. 15. Priami . *Virg.* 3. *Æn.* Dardanidæ . idem 5.
Æn. Genus Æneadum . idem . 1. Pubes Laome-
dontia . idem 7. Dardana . idem . Troia .
idem . Troica . *Sen.* in *Agam.* Troia profecti .
Virg. 1. *Æn.* Troiana iuuentus . idem 2. Dar-
dani coloni . idem 4. *Æn.* Phryx, & Phrygiæ ,

V. Phrygia. Phrygiæ ministri. *Virg. 2. Æn. Tur-*
ban Phrygum. idem 11. Troiana. idem. Iliadum.
idem 2. Æn. Troas, vnde Sen. in Troad. Troada.
turbam agnosco: Hectoris socii. Virg. 5. Æn. Tro-
geniz. idem. & Canali. Iliades. fœm. Phrygiæ.
agmina. Virg. 2. Æn. Pubes. Sil. Ital. 14. Domus
Affiraci. idem. Proles. idem. Pulcra Troianus
origine Cæsar. idem. Troiz castra. Hor. 1. od. 9.
Troica vela. Ouid. in Ibin. Genus ab Idro Laome-
donte. idem 3. eleg. 5. Electæ genus, quæ Darda-
ni mater fuit. idem 6. fœp. Iliacæ acies. Virg. 12.
Æn. Teucrorum stirps. idem 1. Læomedonti-
dz. idem 3. Æn. Excisa ferro est Pergamum in-
robuit sibi En alra muri decora congesti iacent
Tectis adustis, &c. Sen. in Troad. in intro. Joh. multa.
de Troia. Traianus. Genus quæ cremaro fortis ab Ilio
laetata Tusci equoribus sacra Harofque maru-
roque patres Pernitæ Aufonias ad Vrbes. Hor. 4.
od. 4. Troica corpora. Ouid. 12. met.

TROIANVS Equus.

V. Equus.

TROIA Ludus.

Sine Troiani ludi, Iodicurumque Troiæ certamen
 erat ludicrum, equestris potissimum, quod ab
 Aeneas Æneaz filio primum omnium in Italiam
 venit: quod in Circo celebrabatur à pueris ma-
 ioribus, & minoribus turmarum congregien-
 tibus, quibus qui præsidebat, Princeps iuvenru-
 ris vocabatur, atque ex numero aliorum primi
 nominis, Senatorum, Augustorumve eligeban-
 tur: meminit Sueton. in C. Jul. Cæsar. 39. & in August.
 c. 43. & Dio. lib. 43. ad Iudic. Cæsaris: necnon lib. 48. &
 73. Virgilius quoque meminit lib. 5. Æn. ubi descri-
 bit adamussim ludum.

Troiani Circenses. *Dis. Puerile agmen. Virg. 5. Æn.*

Troia equestris, vulgò *Greca*. Certamen eque-
 stre: Ludicra pugna, equestris: Troia umbrati-
 lis; Pulvis Troicus. *Hor. 1. od. 6. Lusor equis*
nuuc est leuibus, nunc ludicrorum armis. Ouid. 3.
trist. 12. Ludus Iliacus. Virg. 5. Æn. Pugnaque cient
simulacra sub armis. idem 5. Æn. Prælia medi-
tatur, idest, Troia ludo exercetur. Iuv. 7.

Troia nunc pueri Troianum dicitur agmen. *ibidem.*
 Nec te nobilium fugiar certamen equorum.
 Multa capax commodò circus habet. *Ouid. 1. de
 art. At cum pompa frequens certantibus ibit e-*
phæbis. idem. Ludicrum certamen. Sen. in Agam.
 5. Nec stat iustitiae solemne referens Troici
 ludi sacrum Puer citatas nobilis turmas ages.
idem in Troad.

TROILVS.

Primi, & Hecubæ filius, qui iuuenili audacia fe-
 rox cum Achille congressi non dubitauit: à quo
 nullo negotio interceptus temeritatis suæ poe-
 nas dedit. *Lege Hom. in Iliad.*

Parte alia fugiens amissis Troilus armis Infelix
 puer, atque impar congressus Achilli Ferru ex-
 equis, curruque hæret resupinus Inani, *Virg. 1.*
Æn. Te sequor nimium cito Congressu Achilli
Troile. Sen. in Agam. Frater Hectoris: Hectoris
frater magno congressus Achilli: Nec impubeim
parentes Troilon, aut Phrygiæ sorores Fleuere
semper. Hor. 2. od. 9.

TROPHÆVM.

Fuit truncum corpus cum spoliis: Trophæa verò
 propriè sunt spolia eo in loco erecta, quo hostes
 terga verrere coeperunt. *V. Descriptum trophæi*
à triumphante Romulo Romam delari supra
Triumphum, & Triumphatorem. Trophæa igitur sunt
monumenta siue memoriz hostium deuictio-
rum, & vt inquit Varro: spolia fixa in stipitibus
trophæa vocantur. Hinc apud Plutarchum: Rom-
ulum fixisse optima spolia in quercu ad tro-
phæi formam concionari. Pompeius trophæa
statuit in Pyrenæo haud procul ab Athenis: &
trophæa Marj a Sylla diiecta, & per Cæsarem
restituta fuisse legimus: quæ ab Exquilis è lo-
co Cimbrico dicto, quod ipse Marius de Cim-
bristrophæa cotulerat, in Capitolio nunc lo-
cata visuntur, quamvis vetustate penè consump-
ta. Scribit Serranus trophæa in locis solum emi-
nentioribus collocari, & idem Romæ in arcu-
bis tangebantur exadificatis. Formam trophæi
describit Virg. in exuvias Mezentiæ ab Æneaz Mar-
ti consecratis, lib. 11. Crebra est mentio tro-
phæorum apud Thucydidem, quæ à Grecis
victoribus statuebantur.

Regiaque Æmilia vecta trophæa rate. *Prop. 3. 3. E-*
xuuiæ: Phlegæris filius superbit exuuiis. Claud.
3. de rapt. Victoria: Totumque nemus victoria
vestit. idem. Hic prodigiosa gigastrum Tergora
dependent. idem. Arma capra: Tertiaque ar-
ma Patris suspendet capta Quirino. Virg. 6. Æn.
Hosilia arma: Inductosque iubet truncos ho-
stilibus armis Ipsos ferre duces, inimicæque
nomina figi. idem 11. Arma, exuuiæque Hæc
arma, exuuiæque viri tua quercus habebit.
idem 10. Trunci induti armis hostilibus. idem 11.

Cæsaris vifens monumenta magni. *Catull. lyr. 11.*
 Anoisalis spolia. *Prop. 3. 9. vel 8. 10. Statux, &*
 arma mari. *ibidem. Subiecta feret colla tro-*
 phæis. *Sen. in Troad. Victi monumenta Syphacis.*
Prop. 3. 9. vel 10. Pyrrhi gloria fracta. idem. Si-
gna Camilli. idem. Spoliari gloria Parthi
ibidem, vel 11. Quercus sublimis gestans Exu-
uias veteris populi, sacrarumque dona Ducum.
Luc. 1. Phæsi. Aur famæ pignora tanta nec. Prop.
4. vlt. Si cui fama fuit per auita trophæa deco-
ri Vera Numantinos regna loquuntur auos:
ibidem. Fracta virum spolia, informesque dica-
mus Exuuias. Stat. 2. Theb. Pulcher honos san-
guinea de strage. idem. Quercus erat, &c. idem.
descript. v. 704. Clari monumenta trophæi Campi.
Niceteria, orum. Victoriz præmia. Iuven. sat. 3.
 & ceromario fecit niceteria collo. Erant autem
 vestes, quæ victoribus proxijs dabantur
 Philacteria, à nonnullis nominantur.

Epith. Locum, Eoum, dignum, sublime.

TRVNCVS.

Scirps, 1. Arboris obnixus truncus: Arens arbor;
 arida arbor: Stripes, pitis: Stripes inani. *Ouid. de*
nuce.

Truncus dicitur etiam ea pars corporis, quæ est
 intra collum, & coxas: vnde deempto capite
 truncus dicitur, quicquid restat.

Epith. Teres, in formis, rudis, stabilis, firmus.

TRV

TRVTINA.

V. Libra.

TVBA, z.

Quam Tyrrheni inuenisse dicunt, quæ confectendi prælii signum dat: in quo differrebat à buccinis, aliisue classis, quibus conuocabantur milites ad signa, & classes. Harum lustrandarum causa Tubilustrum institutum, quod sic appellatur, inquit *Varro*, quod eo die (nempe X. Cal. April.) in atrio futorio sacrorum tubæ lustrantur, quem ritum ex Arcadia Pallantem transfuisset inquit *Festus*: in quo de agna res diuina fiebat. *Lege Orynd. syn. 17. & sup. in Martio mensi. Hinc Ouid. 3. fast.*

Summa dies è quinque tubas lustrare canoras Admonet & fortis sacrificare Deæ: scilicet Minervæ, in cuius Quinquatrijs tubæ lustrabantur, ultimo scilicet die. *Lege Ouid. ibidem.*

Tandem tuba dicata erat bellorum prælusionibus, & accendendis animis bellatorum: cuius species.

Tuba præliaris, quæ rotunda erat, teste *Artemidoro*. Tuba ducilis, quæ ex ære facta est: Ahenæ tuba dicitur etiam: Buccina. V. *suos locos*: eadem ferè cum tuba, vt aique volunt: Tuba classis, siue Classica, quæ etiam tibia Classis dicitur & *Virg. sine Seruio*, eadem cum classico. V. *Classicum*.

Tubæ varij à *Polluce* tribuuntur soni, nempe: Exormiticon phonima, quando classicum canebatur: Paracelusticon, vbi in conspectu animos accendebant: Anaclicon, cum recepturi canebant: Anapausticon, quando ab itineris labore superfedate, castrique metati militum volebant: Pompokon, siue pombicon, cuius in pompa solemnis erat usus.

Lituus. V. *suos locos*. Cornua ærea: Æs canorum. *Ouid. 3. met. Æs cauum. Virg. 3. Æn. Martius æris canor. idem 4. Georg. Caua concha sonans. Ouid. 1. met. Clangor tubæ, siue tubarum: Tubæ sonitus. Her. 1. ad. 1. Permixtus lituo. ibidem. Signa tubæ. Stat. 4. Theb. Murmur conuocum. Her. 2. ad. 1. Classica Martia. Tib. 1. eleg. 1. Cornu tuba flexilis vnco. *Polid. Æs, sig. quo non præstantior alter Ære cire viros. Virg. 6. Æn. Non buxus, non æra sonant. Claud. 1. deraps. Hostifonæ Martia signa tubæ. Arost. Tubarum concentus. Iun. 10. quum plures tubæ simul concinunt.**

Cornu tubicen aduoco canit. *Ouid. 1. Pont. 1. Buxus, figur. quod olim antequam funderentur ex ære è buxo fiebant, sic: Buxos inflare, pro tubas, siue tibias: Inflatum murmuræ buxi. idem 4. met. Lege *Virg.* qui lituorum, buccinarum, tubarum que formam tibi suppeditabit.*

Non tuba directi (nempe æris) non eris cornua flexi. *Ouid. 1. met. Tyrrhenus clangor, quod Piteus Tyrrhenus primus tubam inuenit, vt Silian. & Plinius tradunt: Tyrrhenum murmur, ob eandem causam. Stat. 6. Theb. Cornu flexile canorum: Tubæ enim, quæ nunc sunt ex ære, antiquitus fiebant ex bubalo cornu, vt docet *Varro*.*

Tuba funebelis: Nec tuba sit sati vana querelas *Prop. 2. 1. 1.* quam fuscissimam tubam alibi nominat *eleg. 7.* Scribit *Gellius* Sitticines appellatos esse tubicines, qui apud sitos canere soliti essent, nempe vita functos, & sepultos, inde dicit *Perforus*. Hinc tuba candelæ, &c.

Tuba Cybeleia: tuba enim, & cymbalum fuerunt crepidula Cybele: cum adhuc in cunis esset. *Lege Ioseph. Scalig. in Cambr. de Ary. Cum signum luctus cornu graue mugit aduoco. Stat. 6. Theb. tubam fuscissimam intelligit: Tyrrhenusque tubæ mugire per æthera clamor. Virg. quam Meleus Tyrrhenorum imperator, vt vult *Lactantius*, siue Piteus, vt *Superius* diximus, inuenit: Quo datur in bellis signum: Martius ille æris rauci canor increpat, & vox: Audicit fractos sonitus imitata tubarum: Tubarum clarescunt sonitus, armorumque ingruit horror. *Virg.**

Epith. Canora, stridens, clara, acris, sanguinea, sæua, rauca, fremens, magnifona, sonax, altifona, crepitans, belligera, Martia, terribilis, clangens, Pieria, funesta, funerea, naualis. Hinc.

TVBICEN, cinis.

Dat signum specula Misenus ab alæ Ære cauo, &c. *Virg. 3. Æn. Præco, V. suos locos. Cornicen. Iuuen. p. c. Æneator, qui æneo cornu canebat, vt Festus innotuit: Classicen. Varr. Classicus. idem. Cornicularius. Val. Max. Buccinator. Cæf. qui buccina canebat. Porro tubicen tubæ cantu in bellum ciebat, rursusque recepturi canendo reuocabat: cornicines autem, ac buccinatores cantu, quando signa mouendo, aut mota quo tempore erant figenda demonstrabant in *Vegetio*. Et his quoque in Theatris utebantur vt inquit *Jun. 10.**

TVBER, is, g.n.

De quibus hæc *Arben. lib. 2.* è terra quoque sponte nascuntur præcipue locis arenosis tubera: præsertim verò cum fuerint imbres autumnales, ac crebra tonitrua: in annum non durant, sed quotannis renascuntur: verè præcipue vigent, & v sui sunt. Hinc *Iuuen. sat. 5.* Post hunc raduntur tubera, si ver Tunc erit, & facient optata tonitrua cœnas maiores. Horum naturam scripsit *Diphilus* scilicet, vt agrè coquantur, bonum succum gignant, leuiant, facili egerantur. *Pamphilus in Glossis* Hydrophyllon vocari tradit herbam supernascentem tuberibus, cuius indicio subesse tubera cognoscunt.

Ceraunium, tuberis genus, ex *Athenaeo ait, lib. Theophrast.* est nigrum tuber, velut altissimum fulmine: Misy. *Plin. vel Misi. Arben.* alterum genus tuberis, quod circa Cyrenen gignitur, & suauissimi gustus esse credunt odore carnis. *Theophrast.* Istos, simile iam dicto, quod in Thracia effodiunt: Lampascia tuber, nempe quæ apud Lampascum Acarnidisolim nascebantur optima esse censebant. *Plin. & Arben.* Alopecconia tubera, item optima. *idem.* Elæa tubera, optima. *idem.* nunc Nursina tubera summe laudantur, præsertim quæ in montibus quibusdam Nursæ proximus enascuntur: Fungus terræ: diuersus est

est tamen fungus: Fungi fuilli. *Mart. 3. 60. sine 99*
quod à subius terram effodientibus reperiun-
tur: Rumpimus altricem tenero de vertice ter-
ram Tubera, bolotis poma secunda fumus. *idem*
13. 49. Terræ callus. *Plin.*

TVDERTV, &

Tuders, tis, vrbis est, quam in Thyrrhenia collocat
Stephanus, tamen illi priscam sequa iur diuisionem
(cum eis Tiberim sit Spoletum versum) non
in Tuscia, sed in Umbria collocanda est, hodie
Todi, in colliculo sita, optimis abundat pas-
cis, in qua olim Mars colebatur, vnde *Sul. It.*
lib. 4. Et Gradiucolam cello de colle Tuder-
tem.

Tudertes pop. Arua Tuderina, &c.

TVGVRIVM, ij.

Casa, x. V. *su loco*, & ibi plura. Pauperis & eugu-
ri congestum capere culmen. *Verg. eccl. 1.* In sta-
bulis habitasse, & oues pauisse, &c. *Quid. 3. fagl.*
Tentorium, ad castra tamen militaria pertinent:
Pauci tentoria ponunt, *Trabacche*, *ibidem*. Fron-
dea casa. *ibidem*. Hospicia frondentia. *Verg. 4.*
Georg. Frondens tectum: Pauperum tabernæ.
Hor. 1. od. 4. Pauperis cella. *Mart. 3. 48.* Aedes,
ex eodem. Penates tenues. *Sen. in Hipp.* Parua tecta.
ibidem. Humili tecta plebeia domus. *ibidem*.
Iar priuatus. *Quid. 1. de Pont.* Graminea
casa. *Prop. 2. 13.* Exiguam viridi fronde operire
domum. *Tib. 2. 1.* Pro domibus frondes narrant.
Ovid. 2. fagl.

TVMIDVS, &

TVMIDITAS, tis.

Tureidus: Turgidulus: Tumens, & tumescens:
Turgens, turgescens: Tumor: Inflatio: Inflatus:
Tumescit: *Mart. 4.* Superbis: Superbia.
V. su loco. A nostris procul est omnis vesica li-
bellis. *Mart. 4. 49.* idest tumor, siue ventrosa
verba, & turgida. *V. Farnab.* Venosus, pro in-
fiatus, dixit *Perf. 1.* vt solent esse senes, qui
sunt renos idest venas turgentes habent. Sufla-
tus: idest tumidus. Tuberosus, Verrucosus, ap-
ud eundem *Perf. 1.*

TVMVLTVS, us.

Ingens timor: ex quo perturbatio oritur maxi-
ma, estque tumultus definitio; ex *Cic.* multus
timor.

Morus: Tanton' placuie concurrere motu. *Verg. 12.*
Aen. Motus populi. *idem*. Fragoz percipius.
idem 11. Fremitus populi. vulgo fremitus: Fre-
mitus horrifonous. *idem 9.* Turbo, metaph. Tur-
bine magno spes follicite vrbibus errant. *Sen. in*
Herc. fur. Tumultuosum mare. *Horat. 3. od. 1.* Con-
turbatio: Seditio. *V. su loco*. Trepidatio ingens:
Perturbatio magna: Sæpe incum vestri mouere
tumultus. *Hor. 1. epist. 19.* Tumultus bella extre-
ma. *Prop. 2. 10.*

Tumulus descriptionem habes pulcherrimam a-
pud *Ouid. lib. 9. met. in mto*: Fremiti regalia turbæ
atria complentur, *ibidem*, Gemitus tumultuosus:
Murmur tumultuosum.

Epith. Trepidus, vagus, biforsis, Amazonius, lethi-
ficus, hilaris, ensifer, præceps, castrensis, dif-
cors, turbidus.

TVMVLVS. V. *Sepulcrum*,TVNICA. V. *Vagus*.

TVRBA, x.

Gens, tis: Conuentus, us: Conuentus trahit in
medios, turbamque sonantem. *Verg.* Populus:
Homines: Manus: Cum manus impia fecit
Sanguine Cæsareo Romanum extinguere no-
men. *Quid. 1. met.* Caterus: Multitudo. *V. su loco*.
Frequentia: Celebritas: Edisseque impetus
aulæ. *id. 4. sil. 1.* Plebs, vel plebes: Vulgus:
Densum coronæ vulgus. *Mart. 6. 38.* Vulgi vnda:
Domibusque inuisa superbis vnda fremet vul-
gi. *Verg. 4. Georg.* Ministri: Phrygijs comitata mi-
nistris. *idem 2. Aen.* Collecta exilio pubes. *ibidem*.
Cohors. *V. Actus* Circulus. *Mart. 2. 86.* Cæsus:
Exercitus. *V. su loco*. Accursus idest concursus
turbæ. *Sen. in Hipp.* Popellus, idest paruus popu-
lus. *Hor. 1. epist. 7.* Vilia venientem cunicato scruta
popello, & Persius quoque vsurpat hoc vo-
cabulum Concurfus: excutuntque seris rutilos
concurfus ignes. *Ouid. 11. met.*

Turba: Edisseque ruunt inopino turbine tur-
mæ. *Sul. It. 11.* Manipuli. *V. Actus*. Turbo homi-
num, impetus: Turba frequens: Virile cæcus.
Quid. 1. met. Fremitus turbæ. *idem 5. met.* sic mur-
mur, clamor, occurfus, &c. Concio: locus enim,
vbi turba coalescit, & ipsa collocutio isdem ha-
bita vocatur: Globus: Turbarumque globus:
Chorus, *su loco*, *Coram*.

Epith. Scridula, loquax, rudis, magna, ingens, nu-
merosa, garrula, miratrix, salutaris, ambi-
tiosa, multiuosa, tumultuosa, pectnos, fanula-
ris, puellaris, pannosa, instans, temeraria, con-
fusa, vaga.

TVRBO, is.

Multa significat, vel Rhombum magicum. *V. su*
loco: vel troncium. *V. superius*, vel rempessat.
V. sup. & adde: Et validi circumdata turbine
venti. *Quid 6. met.* est enim turbo impetus vehem-
entior venti, cum fragore violentus proxima
quæque prosteruens: Vis scæva turbinis: Turbi-
neus vortex: Corpora turbineo iuuenila vorti-
ce misit. *idem 3. met.* *V. Venus*. Fragoz turbinis
procellosi. *Mart.* Nigra procella. *Pont.* Fræ-
bunditurbis ira: Nimboz turbinis ardor.
Quid 11. met. Nubes nigrantes, vel piceæ: Picea
nubes. Incurfus nimboz turbinis. *Quid. 11. met.*

Epith. Niger, æter, rapax, violentus, cæcus, senus,
nigrans, stridulus, inopinus, immans, speciosus, fa-
cialis, properatus, rapidus, subitus, intorrens, de-
mens, raucus, pulueres, celer, citius, indomitus,
nimbozus. *Quid.*

Olum dicebatur turben, se, vt *Achilles Stat.* in *Tib. 1.*

eleg. 2. & Joseph. testibus ex Chorus scilicet.

TVRCÆ, arum.

Teste *Pomponio lib. 2.* populi sunt Scythici iuxta
Thysfagetas, & vetera Sauromata: Ad his
orti iudicantur qui ætate nostra lassissime im-
peritant, vulgo Turci nominati. Quorum
imperio ob Christianorum dissensionem nimis
dilato, huiusmodi legitur initium fuisse.
Primus illorum Tyrannus (ipsi Imperatorem
immerito quidem vocant) O. homanus Tarta-
cus, siue Scythia fuit miles magni Cham, homo
audax, corporis viribus præ ætate eximius. Hic
præterea quarundam innumeram sedens à
Tartari, cepit in Cappadocia mores, alic-

Epith. Minaces, audaces, validæ, numeroſæ, fortes, vagantes, ætate, criſtate, æqueſtres.

TVRNVS, 1.

Rutulorum Rex, Dauni ex Venilia Amatz Regis Latini vxoris filius: quem ex Danae duxiſſe originem dicunt, quæ Ardam condidit: in qua Venilia cum Dauno regnabat, cum ad Italiam venire Teucri, quos dum patrio arcere ſolo contendit: Turus multis hinc, & inde auxiliariis copiis accerſitis bellum geſſit, quod elegantiffime ſex poſterioribus libris deſcripſit *Virgilius*: tandem ab *Ænea* ſingulari certamine victus, gladioque conſoſus fuit, riuales enim, prociq; erant ambo, cum Lauiniam Latini Regis ſiliam verterque ſibi in matrimonium ducere contendere.

Iam tibi prædico barbare Turne necem. *Virg. 3. eleg. 5.* Dauni filius, natus: Ardez Rex: Rutulorum princeps: Rex Rutulus. *Virg. 10. Æn. 12.* Audax Rutulus, antonomasti. Daunius Heros. *idem 12. Æn.* Amatz nepos. Lauiniae forbinus: Troianis inſenſiffimus hoſtis: Rutulus ferox, *Iuuen. ſat. 1.* Lucurnæ frater. *Virg.*

Epitheta tibi ſuppeditat ibidem, cum ſæpius illum commemoret.

TVRPIS, &

TVRPITVDO, is.

Deformis. V. de plura. Expers decoris: Sine forma: Viduus, viduatus forma: Inſormis. *Virg. 2. eleg. Quamuis ille niger. ibidem.* Hiſtutus, & hiſtutus. Nihil eſt hiſtutus illis: id eſt turpius. *Quid. 2. triſt.* Horrens, moeſtusq; ſeu longo: Pallens os, pallentia ora: aſqualor luridus tegebatur eſſigiem: Non formoſus. *Mart. 3. 3.* Deſcribitur turpitudine ſœminarum à *Iuuen. 6.* Tres rugæ ſubeant, & ſecutus arida laxet: Fiant obſcuri dentes, oculiq; minores.

TVRRIS, is.

Arx. V. ſui loco, ubi multa. Specula. *Virg. 11. Æn. 4. 10.* Specula cum vidit ab alta Stare procul. Summa arces, *idem 2. Æn.* Propugnacula bello tota. *idem 4.* Arces altis montium ſtruſſæ iugis. *Sen. Sen. in Th.* Culmina villarum pendentiſſimis edita ripis. *Auſon.*

Pyrgus. Græca vox: hinc Pyrgi littorel. *Mart. 12. epig. 2.* Turres intelligimus ad litus ſitas, & explorandas aduenientes naues: ſeſſis loca grata carinis. *Quid. 11. met.* harum frequens copia in maritimis Latij oris. Pharus, turres lumen nauigantibus præbentes, ad ſimilitudinem Phari Alexandrini, de qua *V. ſui loco.* Danæ domus, quod ipſa in turri ænea fuerit à patre inclufa. *Virg. 2. 15.* Danae ſervata domus. *ibidem.* Æreus Danae murus. *idem 22.* Brat ardua turris Arce locus ſomma ſeſſis loca grata carinis. *Quid. 11. met.* Turris domus, palatia. Turritum propugnaculum: Turricula. *Mart. 4. 6.* diminut. Numeroſa parabat Excelfe turris tabulata. *Iuſ. ſat. 10.* id eſt turrim ſibi parabat multiplici coniugatione.

Epith. Aeria, alta, caua, ardua, ſublimis, celſa, æthenea, valida, ferrea, curuata, excelfa, prona, arata, machinorea.

Turris ſacra apud nos locus eſt, quo campanæ collocantur: quibus ad ſacra myſteria cœtum conuocamus, vulgò *Cerapanile*. Dux admirande ſunt in Erruria ſtruſſæ, quæ Florentie apud ſacram Bâſilicam eſt, vna altera Pîſi in pronum conſtruſſa, columnellis exornata, in Belgio quoq; plurimæ ſunt non inegales. Specula ſacra. Qua datur ad ſacri ſignum.

Turris mobilis, ſive ambulatoria (vt *Vegetius* appellat) erat machina iſtarum ædificiæ, & trabibus, & tabulis, interdum decem contaginationibus extruſta: incus erat aries, quem ſuſpenſum milites in hostium murum impellebant. Tota ſætem machinatio ſubſectis rotis à militibus circiter quinquaginta introſus pronouebatur, cum muſculus aut vineæ præcederet, ſub quibus ſoſiores raſtris, & ligonibus viam muniabant, aggeremque ſolidabant, vt moribus turris potuiſſet propinquari. Lege *eundem lib. 4.* ſtruſſam illud docet *Virg. lib. 10.* de illius forma meminit *Cæſar lib. 2. bell. Gall. Loge Regim. lib. 10. cap. 16. Antiquus.*

Arx lignea: Lignea tabulata.

Phalæx, arum erant turres lignæ, & quibus ludæ ſpectabantur. *Ennius, & Iuuenalis* meminerunt. Males diſſidunt, ſunt tabulata, phalæxq; *Iuuen. ſat. 6.*

Turris, quod vulgò Loggia: Turrim in præcipiti ſtante, ſummisq; ſub alſtra Eduſtam tectis, vnde omnis Troia videri, & c. *Virg. 3. Æn.* Turris erat vaſto ſpectu, & poſitis altis Opportuna loco ſummis, quam viribus omnes Expugnare Itali, ſummaque euertere opum vi Certabant, Troes centra defendere faxis. *idem.* Scæ turris munita loco, muroq; tenaci.

TVRTVR

V. Annon gurgul.

TVS, turis.

Ab aliquibus cum aſpiratione thus ſcripſerunt, ſunt grana, & nonnullis fruticibus in Sabæa tantum prouenienciſſis ad iſtarum gammæ in terram cadentia: quo ab initio mundi in ſacrificiis viſi ſunt tam ſi vero, quam ſi falſo nomen ſacrificaretur: quod etiam adhibebant in cubicali ad malos odores abſtergendas; necnon apponebantur in menſa ante miſſus ſecundæ menſæ, vt *Nicoſtratus* apud *Athenæum lib. 15.* reſert: Ac tu quidem Conclinnæ ſecundam menſam appara, ſæmque omniſarijs adorna bellarijs Vnguentis coronas, tuſ, Tibicinam accipe. Et cuius fumo ſolebant quoque augures iſpe, vel ſiniſtra omari: etenim ſi mox illud ignis arreptum, diſſoluamq; verſiſſet in fumum, & ſuſſum ciniſſet gratum læta: ſin reſuge reſtaut odorem exprimeret inde ſœdem, & à natura turis diuerſum iſſauſta deſignari erelebant: locus autem quo ſuſſus hic ſiebat, Nymphæum appellabatur, cuius meminit *Dion. in Hiſt. Rom.* Laribus autem domeſticis ſingulis menſibus turis ſacrificabatur, vt dixit *Varro, & Tibullus 1. eleg. 3.* Reddereque anicua menſtrua tui: ſcribit *Quid. 3. ſep. Bacchum.* cinnamia, & tura ex capris genibus primam dediſſet.

Fructus Syriæ inſundum ſpirantes odorem.

cho.

ebulliat apud Athen. 3. Leucothoe, quam in arborem turis conuersam fabulatur *Ouid. 4. met. V. Leucothoe.* Nectaris semen odorati: ex eadem fabula, quo corpus Leucothoes in terram ab impio patre defossus Sol, qui illam vitauerat, sparsit: Procinus imbutus coelesti nectare corpus Delicuit, terramque suo madescenti odore, Virgaque per glebas sensim radicibus actis Turea surrexit. *Ouid. ibidem: & Virg. 2. Georg. Turea grana.* *Ouid. 4. fast.* Turea mica: ex *ed. 3. trisf. 13.* Turea arenæ: Arenæ turiferæ: Panchaia pinguis arenis Turiferis. *Virg. 2. Georg. Turea dona. idem 6. AEn. Turis aceruis. Stat. 11. Theb. Turis Eoi cumulus. idem 1. Theb. Turis, odores, honores. Ouid. 14. met. Tib. 1. 7. Assyri odores. Tib. 1. eleg. 3.* nec tantum quod ex Assyria deuehatur tuis sed animum, balsamum, costum, & huiusmodi aromata ab eodem loco aliò deuecta intelliguntur. *V. Aromata.*

Non pretiosa petiti cumulatæ ture sepulcra Pompeius, fortuna tuus non pinguis ad astra, Vt ferat e membris Eos fumus odores. *Luc. 8. Phars. Vrantur pia tura focus, vrantur odores. Quos tener e terra diuine mittit Arabs. Tib. 1. 3. Merces Panchaia regionis: Illic quas mittit diues Panchaia merces, Eoque Arabes, diues & Assyria. idem eleg. 3.* Arabæque odoris quicquid arboribus legunt. *Sen. in Herc. fur. Donum tuis Eoi. idem in Oedip.*

Aceræ, figur. continens pro cont. *V. infra.* Fumus turis: Et fumo turis adorat. *Ouid. 11. met. Arabum diuitæ. Stat. 5. silu. 1.* Odorata aræ: Odoratas nec Arabes decerpit aristas. *idem 5. 3.* Odorata seges. *Tib. 4. 2. Sabæz, nubes, ab effectum fumi ex incendio ture promouentis: Vitta-que templa Sabæz Nubibus, & pecudum flibris spirantibus impie. Stat. 4. silu. 8.* Ignis odoratus. *Prop. 4. 9. Arabum dona. Sen. in Agam. 4.* Arabum nemus: Ori Arabum nemus inspirans. *Pont. Pinguis vapor. Sen. in Herc. fur. Panchæz odor. Pont. 1. de am. Arabus. idem, Panchæz ignes: Libani odores: ex Anst. quamvis ad cedri odorem potius pertineant, quibus abundat mons: Turis odorati globuli. Mont. Merces Sabæz. Berg. Panchæz: Munera Nabæthea focus vntur: Sabæz odor. Pultor. Arabicus odor: P. nec. Arabum gazæ. Har. 1. ed. 29. Thesauri. idem 3. 34.*

Aceræ: est turris repositorium, siue arcula, quæ cum instat nauiculæ sit compacta, Nauiculæ nostri Mystæ indigentant: Turbulum, quo tura adolentur. *Cu. Nec quæ de parua pauper Dijs libat aceræ. Ouid. Ais turicremum, siue argentum, anrum, orichalcum turicremum fig. dici potest pro turbulo: Virg. 4. AEn. dixit aras turicremas, ubi tura cremabantur: Turis beneolentis aceræ. Pultor.*

Epith. Parna, custos turis. *Ouid. Hinc*

TVRIFICATIO.

Minus Latina vox, quam turbule tura adolemus, vulgò *incensamento.*

Sabæz nubes. *Stat. 4. silu. 8. V. sup. Sabæz ture calent aræ. Virg. 11. AEn. Pinguis exundet vapor. Sen. in Herc. fur. Templum ture vaporent. Virg. 11.*

AEn. Vapor turis: Cumulo turis Eoi Letæ calecra. Stat. 1. Theb. Dantur in ianais impia tura rogo. Vt pia fumolis addita tura rogis: Turaque dant sanctis, & verba precantia flammis: Turaque in igne sonant, indicuntque diem. Ouid. 4. trisf. 2. Micaque solenni turis in igne sonet. idem 3. trisf. 13. Sic capitur minimo turis honore Deus. idem 1. trisf. Fumus turis. idem 1. met. Altaria vaporata ture, siue ara vaporata. Stat. 11. Theb. Ture data flammis. Ouid.

Epith. Pinguis, mascula, semicremata, Panchaia, Sabæz, sudata, pia, Eoa, flaua, votiuâ, vapore, incana, blanda, sancta, sollemnitas tura, data flammis, focus sacris facit turis honor.

TVSCVLVM, 1.

Oppidum Latiph. ab vrbe lapide arduo in collectum, opus Telegoni Viysis, & Circes filij: quæ autem nunc cernuntur moenia recentia quidem sunt, nam (vt *Volaterran. lib. 6. refert*) Tusculani Frederici Ænobarbi Imperatoris Ecclesiasticam persequenti quondam coniuncti copis Romanos insigni clade afflicere. Sed post aliquot annos inuixit memores Romani tunc in eos ita perciti sunt, vt vix vrbis fundamenta reliquerint. Nunc autem delitæ sunt Romanorum Principum, obpomaria, vineas, lucos, & palatia ingenium penè hominis excedentia. Sunc qui dicunt Tusculum à Telegono conditum in ea esse parte, ubi nunc Camaldulenses Monachi ibidem ab oppido per miliare distantes commorantur, in cuius rei testimonium antea quædam, & parietinas ostendunt: ibi villa Ciceronis fuit, in qua Tusculanas ipse quædam scripsit, De Tuscula lege *Strabonem lib. 5.*

Luga Telegoni parricidæ. *Hor. 1. ed. 29. V. sup. Telegoni.* Nec vt superni villa candens Tusculi Circea tangat moenia. *idem apud. 1. Tuscula dorso Mænia Laerte quondam regnata nepoti. Sil. Ital. lib. 7. Tusculani fecellus. Mart. 10. 30. Tuscula tellus. idem 9. 61. & Tib. Tusculi colonus. idem 7. 30. Cuius Tusculanas: Tusculi colles. idem 4. 64. Tusculi, siue Tusculani recessus: ex *ed. Tuscula terra: Telegoni Æxi quid petis moenia, Prop. 2. eleg. 22. à Circe Æxi: vel eleg. 3.**

Tuscula vmbra. *Stat. 4. silu. Catonis patris: ignobile enim cum esset, nobilissimum reddidit ortu suo, vt inquit Vell. Max. Ciceronis villa: Telegoni iuxta: Cedant Telegoni, cedant Laurentia Turni Iugera. Stat. 1. silu. 3. Alcinoi Tusculi penates: Aldobrandinorum Hortos appellare potes: qui locum exornant: Phæcia Tuscula: ob alias villas, siue Burghesianas, siue Ludouissanas ibi ædificatas: Aldobrandini Horti: Burghesiorum Tuscula testæ: Mons draconis: Villa Burghesia: Mondraconius recessus: Burghesiorum insignis villa cum vastissimo palatio: Ager Lucullanus *Frontin.* olim, quod antequam Cicero agrum illum emeret, Lucullus possidebat.*

TVSSIS, 1.

Grauedo, dinis: Grauedo frigida. *Camill. lib. 45. in fra.*

fra. Salsum sputum : Salsa sputa. *Sil. Ital.* Tuffus sicca. *Cels.* quæ nihil emollitur : Tuffum genera apud eundem reperies lib. 4. cap. 24. Si quis fortè Cohæredum senior malè cussiet. *Hor. lib. 2. sat. 5.* Bicha, vox 2 Græco Bix, bichus; si licebit, est ruffus periculosa : Malamque pectore expuli tuffum. *Carull. l. 7. 45.* Hic me grauedo frigida, & frequens ruffus Quassauit. *ibidem.* Tuffi vetricam mederi inquit *Plin. lib. 22.* quæ se recurauisse dicit *ibidem* *Carull.* Fauces salisæ. *Pont.* ob salisam tuffum.

Epich. Aspera, anhela, acerba, mala, ægra, violenta, frequens, pulmonem quatens. *Lege epig. 20. lib. 1. Marialis ad Aliam :* quod quidem argutum est de tuffi.

T Y B R I S. V. *Tiberis.*

T V T O R, is, *Ad.*

Rektor : *Re*tores iuuenum. *Virg. 9. Æn.* Iuuenum magistri. *ibidem.* *Re*tum dedit esse magistros. *ibidem.* Custos : Custodes puerorum : Præses : Geminam prolem sub præside linquens. *Stat. 5. silu. 2.* Tutela iuuentæ : Pueritæ custos : Defensor pupilli, pueri, &c. Curator. *Hor. 1. epig. 1.*

T Y D E V S, i.

Filius Oenei Regis Calydonis, & Etiboeæ, seu potius Althææ, qui eum fratrem suum Menalippum infans occidisset, ad Adrastum Regem per fugit, cuius filiam Delphilem coniugè duxit. Postea à Polynice, qui alteram Adrastum filiam Argiam nomine vxorem habebat, legatus ad Ethæoclem Regem Thebarum (qui eiusdem Polynicis frater ex Oedippo, & locusta erat) missus est, ut pacti memor fratri regnum redderet. Ad quem cum venisset, regiamque esset ingressus : Ethæocles negauit se regno celsurum esse. Quamobrem Tydeus vehementer commotus omnes Thebanos, qui tunc apud Regem conuiuentes erant singulari certamine prouocauit, quos fauente Pallade, vicit omnes : Hinc Thebani ira, & inuidia perciti, reuersuro Tydeo ad Polynicem insidias tetenderunt : quibus ille superatis, trucidatusque (vno excepto) quem nuntium ad Ethæoclem remisit : iterum cum Polynice, Adrastris, reliquisque Græciæ principibus ab bellum Thebanum reuersus est : in quo post multa præclarissimè gesta à Menalippo quodam Thebano lèthaliter vulneratus occubuit. *Lege etiam Stat. Thebædem.*

Oeneus, à patre : Oeneus Heros : Acholoius Heros, *Stat. 2. Theb. 1.* fluuii insigni Ætolizæ, in qua regnabat Oeneus pater : Oenei filius : Oenides : Stuoque infanda precantur Oenidæ, tacitoque simul, &c. *ibidem.* & 4. Calydonius Heros. *ibid.* ab vrbe, & regione Calydonis : sic Olenius Heros, ab vrbe Oleno : Ecce autem antiquam fato Calydonia relinquens Olenius Tydei, fraterni sanguinis illum Confusus horror agit. *ibid. 1. Theb. 6. f.* Pleuronius Heros.

Meleagri frater : nam idem Althææ filius, vel saltem eiusdem Oenei, siue Menalippi : Diomedis pater, vnde Tydides ille dictus fuit : Adrastris gener, *Stat. 1. Theb.* Delphiles vir coniux, maritus, &c. Polynicis leuir, affinis.

Meleagri nepos : sed non illius qui Althææ matri odio perijt : sed alterius Meleagri, qui Oenei pater fuit, vt vult *Laïant. in 1. Theb. in illo versu :* Aut me si non effugiet oborto Sanguis habet luctu Magni de stirpe creatum Oeneus, & Mirti non degenerare paterno : Mars Meleagri pater, Meleager Oenei : Oeneus Tydei : Qui gestabat aprum pro stemmate. *V. Adrastus, & infra.* Migni de stirpe creatus Oeneus. *Stat. 1. Theb.* Terribiles contra fetis, ac dente recuruo Tydex per iatos humeros ambire laborant Exuuiæ Calydonis honos. *ibidem.* Oeneus Calydonius. *ibidem :* patris nomen sumit pro filio : Althææ filius : *ex eodem.* Cui Parthaoniz iura domus erant ob paruum, qui in Parthaonia regione dominabatur. *ibidem.* Polluxis fraterno sanguine. *ibid. 2. Theb.*

Epitheta tibi *Suar.* suppeditabit.

T Y M P A N V M, ï.

Vel significat (secundum *Vrr.*) organum hystoriorum, quod circumactum aquam modiolis haurit, & erogat : Vel regetem, siue regummentum, quo curtus operitur, vulgò *Culo della Carità :* in qua significatione. *Virg. 2. Georg.* Hinc radios triuere rotis, hinc tympana plaustris. Siue aliud instrumentum ad saxa subuehenda. Sed nos hic sumimus pro instrumentum bellico ex asinino compacto corio, quo ad arma alliciuntur milites.

Impulsaque tympana palmis. *Ouid.* Terga rauca. *Ouid. 4. fast.* Caua cymbala. *Carull.* diuersa sanè ab illo magnitudine : his enim puicilz delectantur : illo milites, & huiusmodi : Rauci sonis. Raucis obstrepuere sonis. *Ouid. 4. met.* Taure terga. *Ouid. 4. fast.* quod ex taurina pelle etiam constituntur : Terga asinina : Et feriant ceteri terga asinina manu : Rauca tympana. *Ouid. in Ith.* Cybeleia terga : his enim in festis matris Deum utebantur. *Carull. Gallamb.* Taurinaque tergora pulsant *ex Claud.* Alij quæiebant terga iuuenti. *Pont.*

Tympani sonus. *Sen. in Herc. fur.* Quatensque tergatiuri, *Carull. in Gallamb.* His etiam utebantur Bacchæ in Bacchi feriis, Orgiis ve. *Ouid. 3. met.* Et inania tympana vincant : Tympana tenta tonant, palmis est Cymbala circum. *Lucret.* Æraq; taurinis sonitu vicentia pulsus. *Stat. 2. Theb.* Attonita tympana pulsa manu : Fragar ingens : Rursus fragor intonat ingens Hortantum, & vasto subcruorale astra tumultu. *ibid. 3. Theb.* Attonita tympana pulsa manu.

Tympanista, qui pulsat tympana : Tympanotriba, p-b. *Plaut. in Trucul.* idem est, quod Tympanizans, à verbo tympanizo : Tympanistria, femina. *ibid.* Gentilia tympana secum vexit, &c. *Iun. 3. vbi* Schol. vasa sunt, inquit, Hemisphærica, quæ semper bina ferantur in quibus ab vno latere pellis extenditur, & virgula percutiuntur.

Epith. Caua, rauca, resonantia, Cybeleia, crepitantia, ærea, taurina, asinina.

N o n. T Y N.

TYNDARIDÆ. V. Gemini.
TYPHOEVS, I.

Per tres syllabas, eu, diphthongum in vltima habens ynus ex gigantibus Terræ, & Titani filius, quem illa Ioui irata in perniciem cœlestium feruere edidisse. Hic cum in inferentem corporis mortem adoleuisset, & vecordix prouectus est, vt Iouem de Cœli possessione deicere conatus sit: qua propter fulmine ab eodem ictus est, & sub Inarimen insulam detrusus, vt placet *Homero*, quem *Virg.* quoque 9. *Æneid.* sequitur, vt infra *Ovidius* tamen lib. 5. *met.* & *Strabo*, lib. 13. *Pandarus* secuti in Sicilia sub Ætnæ monte sepultum volunt.

Tum sonitu Prochyta alta tremis, dirumque cubile Inarime Iouis imperijs imposita Typhæo. *Virg. 9. Æneid.* & Conditur Inarimes æterna mole Typhæus. *Luc. 2. Phars.* & Num reiecto huius explicuit monte Typhæus? *Sen. in Thyest.* Typhæo autem insulam superiectam fabularum, quod flammæ quandoque vomens ferat, vt *Vesuvius*, & Ætna: Hic anguineis depingebatur pedibus, vt multi ex cæteris Giganeis: quem Anguipedem cognominat *Politius*.

Nec quo centimanum deiecerat igne Typhæa. *Ouid. 2. met.* Iunonis filius (staphyris teste) recordata iniuriarum Iouis hunc genuit, vt eam vicisceretur: potior tamen sententia illorum. Terræ situm fuisse, Titanique vt diximus: Emittitque ima de sede Typhæa terræ Cœlestibus scissis metum. *Ouid. 5. met.* & ibi *lege*. Gigantea membra: Vasta Giganeis iniecta est insula membris Trinacris, & magnis subiectum molibus virget Æthereas ausum sperare Typhæa sedes. *Ouid. ibidem.* Sed quid Typhæus, & validus Mimas, & c. *Hor. 3. od. 4. V. sup. Gigant.*

Epich. Sæuus, arduus, centimanus, terrigena, vastus, anguipes, discors, ardens, rapidus. Titan, quem premit Ætna. *Sen. in Med. Ag.* Typhæi flammæ euomentis descriptionem habes apud *Val. Flacc. 2. Arg. v. 25.*

TYPHON, II.

Quem nonnulli confundunt cum Typhæo: sed alter est eius frater, qui ex Terrâ, ac Titano natus est, similemque cum cæteris passus fuit pœnas.

Non tam ferum Typhonem neglecto Ioue Irata, cellus edidit quondam parens. *Sen. in Octau.* Terribilem quondam fugiens Typhona Dione. *Ouid. 2. fast.* Anguipes gigas. *Manil. 4. Astron.* Mater factus terra monstrum mirabile taurus Patre sui serpente posteriore fuit. *Ouid. 3. fast.* potest autem etiam intelligi de Typhæo: Ventus ignescens interpretatur *Farmachus* in *Sen. nat. Typhonem*: Terræ filius.

Typhon in illo positus immanis rogo Gemuisset ipse. *Sen. in Herc. Oct.* Cùm fugeretur Typhona Venus subsedit in vndis. *Manil. 4. Astron.* Briareus. *V. sup. luc.* *Sen. 2. Thyest.* ubi *Lat.* Typhonem eundem esse cum Briareo dicit, & Ægæone: Non aliter Geriæ (si fas est credere) Phlegre Armatum immensus Briareus stetit æthera contra. *idem, vt sup.*

TPVVS.

Typographi, Promere vulgo, idest typis edere. *Mer. 8. 18.* Lux: quod in lucem dentur operata.

TYRANNVS, I.

Ab initio apud Græcos nomen regum signabatur nam (vt *Trogus* ait) Reges ad huiusmodi fastigium maiestatis spectata inter bonos moderatione prouecti Tyranni ob fortitudinem vocabantur. Hinc *Sen. in Herc. Oct.* Quis illo genibus vultu Dedit leges Tyrannus? Vfus tamen obtinuit, vt qui possessionem alienam occupauit, vel qui iniustis legibus subditos opprimit, Tyrannus nuncupetur: vel qui aliquod immane agat, & detestabile, vt *Bustris* in Ægypto, *Dionemedes* in Thracia, *Antæus* in Libya, quos *Hercules* interfecit; *Lycaon* in Arcadia, quem fulmine de Cœlo domo tacta in Lupum conuertere iussit: & alios, quorum recentiores abundante *Historia*. *Phalaris*, *Dionysius* in Sicilia — *Phalaris* licet impetret *Iuuen. 8.*

Rex cruentus. *Sen. in Herc. Oct.* Inhospita tecta Tyranni. *Ouid. 1. met.* Sanguineus princeps, nempe sanguinis amans: Immis dominus, cruentus: Rector crudelis, sacrilegus, impius: Cruentus præstes: Gens sanguinolenta Tyranni. *Mont. Ferreus* dominus: Impietatis freni princeps: Infestus rex, iniquus. *Sen. in Herc. fur.* Horribilis, detestandus dominator: Iustitiæ supinator: Feracis imago. *Ouid. 1. met.* Qui scepera duro fixit imperio regit. *Sen. in Oedip.* Aliena scepera dextra concutens sua. *Idem in Herc. fur.* Cupidi Arcium. *Idem in Thyest.* qui enim in alienum se ius intruserunt, arces cupiunt ad sui custodiam. Inuisum caput. *Idem in Herc. fur.*

Epich. Immis, durus, inhumanus, sæuus, durus, crudelis, scelerifer, trux, fatalis, impius, horribilis, ferus, immanis, infestus, ferox, tumidus, ferreus, cruentatus, grassans, purpureus, (indutus purpura) sonans, infandus, funereus.

TYRANNIS, II.

Impia scepera: Crudelitatis imperium: Regna superba pati. *Pont.* Seruitium crudele pati: Regni furor. *Sen. in Thyest.* Regnandi crudelis amor: Seruile iugum impij tyranni: Inopia, crudelis, furcata, sæua, inuisa: Oppressio patriæ: Neronianum imperium: Herodiacum sceperum; hi præcipue inter cunctos tyrannos maxime damnantur.

TYRESIAS, I.

Sine *Tiresias* vates *Thebanus* Euerio, siue *Euryomo* patre genitus, siue *Euerio*, qui cum aliquando in *Cithærone* vidisset duos dracones cœnantes, obseruatam feminam ex illis occidere, quo factum & ipse in feminam mutatus fuit. Deinde cum rursus post septem annos eodem pacto, & marem draconem interfecisset, in pristinam formam rediit. Quo factum, vt exorto postea iocoso inter Iouem, & Lunonem certamine vter ex mare, foemina; in Venere volupratem maiorem sentiret. *Tiresias* adhibitus fuit arbiter, qui fuerat verumque expertus: & pro Ioue, foeminam maiorem percipere, afferente sententiam.

tiam tulit; quamobrem Iunonis iracundia oculis fuit priuatus. Alii dicunt, quod Palladem nudam in fonte conspexisset, obsecratum esse. Iupiter autem in solatium visus amissis, diuinationis peritiam illi dedit. Huius animam euocat Vlysses apud *Homero* *to. odys.* à quo multa futura docetur. *Strabo* autem *lib. 9. ait*: Tirefiæ monumentum fuisse sub Tilphosio monte Æotie iuxta fontem eiusdem nominis, ubi profugus diem suum obijt, cum iam senex gelidissimam Tilphosie aquam haussisset, eique ibidem sepulcro diuinos honores tributos fuisse. Filiam habuit Manto nomine. *V. suo loco*, meminist huius *Sen. in Oedip.* filiosque in feminam conuersionem habes apud *Quid.* *lib. 3. met.* Lege etiam *Strab. 4. Theb.* ubi multa de hoc viro, & filia.

Placuit quæ sit sententia docti. Querere Tirefiæ, Venus huic erat vtrique nota, &c. Deque viro factus, mirabile, femina septem Egerat autumnos. *Quid. 3. met.* Arbitr hic igitur sumptus de lite iocosa. *Idem.* Siquis Iudicis æterna damnatur lumina nocte. *Idem.* Cui pro timine adempto scire futura dedit. *Idem.* Faridicus vates. *Idem.* Ille per Aonias fama celeberrimus vrbes Irreprensâ dabat populo responsa petenti. *Idem.* Euerides, Eueri, siue Eueris filius, *Callim. & Theocrit.* Mantus pemicor fatidicæ. *Aurp.* Thebanus. *Quid. 3. met.* Præsignaque ridet verba senis. *Idem.* Tenebrasque et cladem lucis ademptæ Obiicit, &c. Vates, antonomasti. *Idem.* Thebanus, addæ & ensi clarius synonym. Aonius vates à *Strab. 4. Theb.*

Lucis inopas vates. Sen. Thebanus aruspex: Vates Dirceus, à Dirce Thebano fonte. *Mont.* Apollinea clarus in arte senex. *Quid. in Theb.* In tempore ipso sorte Phæbea excitus Tirefiæ tremulo tardus accelerat gradus, Comesque Manto luce viduatum trahens. *Sen. in Oedip.* Sacrate Diuis, proximum Phæbo caput. *Idem.* ex *Sophocle.* Sacerdos senior. *Idem.* v. 547. vates, &c. Meminit Tirefiæ. *Hor. 2. sat. 5.* Coniector Thebanus *Plaut.* Magnam Tirefiæ aspectu Pallada vates Fortia dum posita Gorgone membra lauat. *Prop. 4. eleg. 10.* *Callimachum* secutus eiusdem opinionis: Neufalsa videri Noctis imago queat longævis vatis opacos Tirefiæ vultus. *Strab. 4. Theb.*

Epith. Profanus, callidus, prouidus, lucis inops, vates, Dirceus, doctus, faridicus, augur.

TYRO, is.

Miles nouns: Neoptolemus, idem significat, Græcum nomen: Nouitius. Tyrrunculus. Nonit a uis noster tyrrunculus ac rudis omni Tempore. *Lucret. sat. 11.*

TYROCINIVM.

Nova militiæ Rudimenta: Bellique propinqui Dura rudimenta. *Virg. 11. Æn.* Tale rudimentum tanto sub nomine debes Nunc iuuentum, &c. *Ovid. 1. de art. Radis armorum, Strab. 4. Theb.*

Tyrociniū quoque dicitur apud veteres, quando adolescentuli rogam fumebant, & barba pectus eloquentiam in foro auspicabatur; ex *Sen. lib. 3. declarationum.*

TYRO, us.

Salmones Elidis, Puzqin Peloponneso Regis fi-

lia, quæ decore, formaque eximia amauit Enipeum fluvium labentem ex fonte Salmoni, in quem transformatus Neptunus concubuit cum puella, & post factum, se Neptunum Deum esse confessus est: ex eo autem concubitu nati sunt Pelias, & Neleus: meminist huius *Hom. 11. odys.* *Diodor. 5. Strab. lib. 8.* rangit fabulam *Quid. lib. 6. met.* illo versu. Tu vitus Enipeus.

Salmonis, dis. *Prop. 1. eleg. 13.* Non sic Ænonio Salmonia mistus: Enipeo Tænarus facili prestit amore Deus: Salmones filia: Alcides genica: sic enim mater vocabatur: Nelei, & Pelæe genitrix: Nestoris auia: Chloridis socrus; quæ Nelei filij sunt coniux: Peliarum auia. *V. Pelias.* Criminis est Tyro fabula vana a tul. *Quid.* Candida Tyro. *Prop. 3. 18.* Testis Thesialico flagrans Salmonides Enipeo, Quæ voluit liquido tota subire Deo. *Idem 3. eleg. 18.* Quæ dilexit Enipeum.

TYRVS, i.

Et Tyros quondam insula, & olim Sacra nuncupata, vt ait *Gellius*: vnde Sarranum ostium, Tyrium dicimus: de hac *Plin. lib. 5. cap. 19.* Tyros quondam insula præalto mari septingentes passibus diuisa: nunc verò Alexandri oppugnantis operibus continens; olim parit clara vrbibus genitis Lepci, Vitæ, & illa Rom. Imperij æmula, terrarum orbis auida Carthagine etiam Gadibus extra orbem conditis: nunc omnis eius nobilitas conchylio, atque purpura constat; Hæcenus *id.* De eius obsidione, vtque contenti adiuncta nemo vberius *Diodor. lib. 17.* Lege *Curt. lib. 4.* Dicta autem fuit Tyros à Tyro Phœnicis filio, siueque Phœnicæ regionis metropolis, domina maris, rotiusque orbis emporium. Huius vrbs descriptionem diffusiusinè narratam tibi suppeditabit *Athenianus in Theat. Terra sancta sub titulo Asar.* ubi collectis hinc, & inde ex authoribus forma, sitū, vrbisquæ qualitatibus easdem, vt nunc etiam sunt adamussim narrat.

Vrbs Tyria: Tyriæ arces: Regna Tyri: Phœnicum agri. *Virg.* Tyrii coloni, è quibus qui cum Cadmo profecti sunt Thebas in Æotia construxerunt: Phœnicia arua: Sarra, olim Sarranum ostium. *Idem.* Phœnicia gens, Tyria. *Quid. 3. met.* Syrophœnicia: Tyrio tellus obsecla colono. *Tib. 4. 1.* Tirij coloni. *Sen. in Oedip.* Phœnicie princeps vrbs: Virgines Tyriæ: Ludere virginibus Tyrijs comitata solebat. *Quid. 2. met.* Tyria sedes. *Idem 3. met.* Tyria chlamys. *V. Purpura.* *Idem.* Illie & Tyrium quæ purpura fœsse athen. *Idem 6. met.*

Prima ratem ventis credere docta Tyros. *Tib. 1. eleg. 7.* quod apud illos ars nautica è ventorum notitia prima fuerit; alii dicunt nauigij inuentum fuisse Tyriorum; tricens Argonautarum; quadringenis Carchidomorum, Vespere Architecto. Terra Cadmi Agenoridæ. *Mart. 2. 43.* Tyrum intelligit, non quod eius regnum, sed patria: Misit Agenoridæ Cadmi tibi terra lacerinas.

Epith. Phœnicia, instabilis, præfida, Cadmea.

TYRRHENVM Mare.

Quod Tyrrheniam, idest Tuscanam, siue Etruriam Non 2 alluac

alluat dicitur . V. *supra Mare*. Tyrrheni populi sunt Italiz inter Macram , & Tiberim fluuios incolentes, quos Latini Etruscos, & Tuscos appellant. Dicti autem fuerunt Tyrrheni à Tyrrheno Atyos filio, qui è Lydia colonos in hanc regionem deduxit, teste *Herodoto*. Fuerunt olim nauæ periclitili, qui quondam cum Bacchum in nauim suam rapuissent, dum ipsum ligare vellent, in furorem ab ipso conuersi, dum pratum mare existimant, nauis arbores in vites conuersis, remos in serpentes, iam Leo visus est illis proram obsidere, tigris puppim: vnde in mare se deiecerunt, qui in Delphines conuersi sunt. Fabulam enarratam habes apud *Quintum lib. 3. met.*

Tyrrhenus Acœetes, Lycabæ, Medon, Opheltæ, Melanthus, Libys, A'cedemon: nomina piratarum Tyrrhenorum in Delphinis conuerforum: Te Tyrrheni puer rapuit manus . *Sen. in Oedip.* Curruque Tyrrhenos Delphinum corpora nauas in vada paupinea desiluile rate . *Prop. 3. 16.*

V

VACCA.

Quam *Egyptij* Veneri cœlesti dedicarunt: cuius & cornibus Isidis suæ fronte in insignitam ostentabant, idque factum autumant ob proclitatem animalis ad Venerem, cum iugitum à tauro accersitur: quis nihil detrectat, quàm illico per se accelas. *Legge Aethiopum.*

Bacula. *Verg. 4. Georg.* Vitula, cuius indomita descriptio est apud *Horat. 2. id. 5.* Nondum subacta ferre iugum valet Cœruice nondum multa comparis Equari, nec tauri ruentis in Venerem, tolerare pondus: Iuuenca. *idem.* Armenta Geryonis: Agamem Herculis Hispanum. *Quid. 7. met.* Bos formosa. *l. 4. v. 1. met.* Bos nullum passa iugum, cuiusque immunis aratri. *idem 3.* Gramine passa Falisco Vidima: bouem intelligit, vt in *Vilinis inferis. idem 4. Pont. 8.* Coniux candida tauri. *Ser. in Agam. 2. ch.* Firmina: Molli-bus in pratis admiguit femina tauro. *Quid. 1. de art.*

Iuuenes, dicuntur vacæ bobus minores, vitulis maiores, idest teneræ iuuenæ. *Perf. 2. V. Inuenerat.*

Epirh. Punguis, vaga, fecunda, lactifera, nitida, torus, niuea, passa, iaceas, & lenæ reuocatas rumiuans herbas.

VACILLANS.

Tribans. Languentis manu carcheffa mista tenebat. *Quid. 12. met.* Libans, labantes artus.

VADIMONIUM.

V. *Vas, dit.*

VADVM, i.

Locus, qui pedibus vadari potest.

Terra: iam timent certam rates, voluente maria. *Sen. in Agam. V. Flumen. V. Mare, ubi multa.*

Epirh. Cœcum, salum, cœruleum, cœrulum,

flumineum limosum, piscosum, stagnans, feruidum, canorum, vitreum, palustre, toruum, prouum, purum, gelidum, sercupum, Neptunium.

Vada etiam sumuntur à nonnullis pro loco maris periculoso, vt *Verg.* Illigique vadis. *V. Syntes.* Si tamen impie Non tangenda rates transibunt vada. *Hor. 1. id. 3.* Vel cum profundi fluminis vadum natat. *Augustell.*

VAGANS. tis.

Vagus: Vagabundus. *Sen. Phil.* Euagans: Peruas-gans: Errans: Fugitiuus. *Hor. 2. sat.* Peragrans: Profugus. *V. Exule* Incertus viz. *Sen. in Oedip.* Aberrans: Infcius, nescius callis: Erro, onis: Atque iterum errorem sub tua signa voca. *Tib. 2. 6.*

VAGINA, æ.

Ebor vaginæ. *Sil. 12. 16.* sic argenteum, aurum, nempe cum ornamenta in se continet aurea, & argentea: Et enis vadit ebor vacuum. *Quid. 4. met. & Verg.* Delapsa cingebat eburnea ferro Armarum vagina latus. *Mori.* Thea sicæ, gladij, enis, vt dicitur thea cultellaria: Tegmen enis: Enis amictus: Quo conditur enis: Gladij, enis tenebræ, loculamentum.

Epirh. Caua, pendens, sectilis, eburnea, pendula, cingens, accingens latus, affixa, annexa, hærens lateri.

VAGITVS, us.

Fletus infantis. *Stat. 2. silu.* Teneri fletus: Pucri fletus luctus, lacrymæ: Vox pueri vagientis. *Ter. Vt* ab vberè raptus Sordida vagitu posceret æra puer. *Mar. 1. 9. 9.* Felix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ vidit reptantes, sustinuitque matris. *id. ap. 11.*

Epirh. Rudis, æger, lugubris, ferox, tener.

VALACHIA, æ.

A Flaccis Quiritum gente appellationem habens prouincia: Romani enim Getis superatis, & deletis Flaccis cuiusdam ductu eò coloniam deduxere, vnde primum Flacia, deinde corrupta voce Valachia dicta est, Habet Bulgariam continendam à meridie, Moldauiam à septentrione, Thraciam ab oriente, Rasciam ab occidente: inclusa potissimum montibus altissimis est regio, rebus tamen ad victum necessarijs abundans. In hac

Vrbes.

Ternouizium oppidum, Vsiuodæ sedes: Braila vrbs: Trescortum, non longè à quo effoditur bituminis species, ex quo sicut ex cera optima candelæ conficiuntur: Hierafus, fluuius regionem irrigans: Danubius per fines Valachiz ad Mæsit inferioris, sciscit Bulgariæ permeans: super quem hac in prouincia ad oppidum Scuerinum Traiani pontis admirabiles pilæ trigintaquatuor visuntur adhuc.

Moldauia superior vel vt alij, Dacia: nam antiquitus Dacia parseat Valachia à Getis potissimum habitata. *V. Dacia.* Bis adactum legibus Istrum, Et conurato deletis vertice Dacos. *Ser. 1. Theb.* Moldauia inferior eadem est, quæ Valachia: sed cum sint diuersi Cosmographi, tu illos adico.

VAL

VAL. FLACCVS.

Setinus fuit ab vrbe Setia in Latio non procul à Tarracina. V. *Vinum*. Inter eos, qui heroica decantantur poeta multorum iudicio admirandus. Alij dicunt illum fuisse Patavinum iuxta Aponium natum, vt à veteribus eradicum, qui scribunt eius patriam fuisse maximè insignem natalibus Luiti, Stellæ, & Val. Flacci, *infer. in epig. Mart.* Scriptis octo volumina de Argonauticis, quod opus Vespasiano Cæsari dicatum apparet ex eius dedicatione, vt vult *Crispianus*: multo plura scripserunt, nisi morte inexpectata fuisset crepus: quod *Fab. Quintilianus* maximè conuenit illis verbis: Multum in Val. Flacco nuper amissum. Mediocri fuit censu: Secundum, Maternum, Stellam, & Val. Martialem inter familiares coluit. *Legge. Crispianus* diffusius de hoc scribentem.

O mibi curarum pretium non vile mearum. Flacce Antenoræ spes, & alumne larum. *Mart. i. epig. 77.* Quis Latio prodidit Argon: Ipse enim apud Latinos Argonauta scripsit, Apollonius Rhodius, qui Græcè scripsit, secutus: Qui cecinit magnis præmè freta, perula naucis, Fatidicamque ratem. *Val. Flacc.*

VALEDICTIO.

Vox quidem non multum Latina, sed apta pro titulo, cum aliquem discendentes salutamus, vel epistolam claudimus verbo, vale, vel mortuis (vt olim fiebat, qui humatis in supremo digressu, post sacra funerals alta voce dicebant: Salue æternum: vale æternum: quod *Poeta Virgilius*, in Pallantis funere Æneam protulisse ait: Salue æternum mihi maximè Palla, Æternumque vale) requiem non æternam precamur.

Et notam puppem de rupe salutat. *Stat. 4. Theb.* Supremus digressus. *Virg.* Littora iam laiso pollice sistat opus. *Ovid. epist.* — Supremum hoc dicitur tota tabella vale; *ex eodem.* Accipe supremum dictum mihi forsitan ore, Quod tibi qui mittit non habet ipse, vale. *idem 4. trist.* Restat vt adscribat littera nostra, vale. *idem epist.* Clausaque consuetio fit tibi sine, vale. *idem.* Vltima mandato claudatur epistola paruo Sic tibi cura me, fit tibi cura tua. *idem.* Vix potis est tristis dicere lingua, vale: *ex eod.* Et dixit tenui murmure lingua, vale: Accipere fraterno multum manantia fletu, Atque in perpetuum frater aue, atque vale: Absentes pro se memori rogat ore salutat, Supremumque vale pieno singultibus ore Vix dixit, &c. Accipere, & parli reddere voce, vale: Accipe quo semper finitur epistola verbo, Atque meis distent vt tua fata, vale, *idem.*

VALENTIA. x.

Regnum in Hispania celebre sic dictum à sua metropoli emporio nobilissimo, vnderandeque antiquitatis. Ad meridie Murciam respicit, ad occasum vtramque Castellam, ad septentrionem Aragoniam, ad ortum eius littora interno mari pulsantur; è conspectu habet insulas Bateares, de quibus V. *sup.* Temperatore fruitur aere, ac clementiore coelo, quam ca-

teræ Hispaniæ regiones: vbi ver quasi perpetuum viget: nam ipsi hiemalibus, dum nos Itali congelamus, apud illos flores apparent: diues est, ditorque esset, nisi à Mauris diu possessa, etiam nostris temporibus, iacturam sensisset ex auro, argentoque ab impijs inde ex conditionibus asportato. Olim Romanæ Reip. temp. Hedetani, siue Sedetani regionem coluerunt, necnon Biscargitani. Metropolim enim sub Germanico Cæsare Biscargis fuit: Leonices, sub *Plinio*, quorum metropolis Leonica, quæ etiam à *Prilemas* in Hedetanis collocatur: Contestani (vt *Prolem.*) à quibus Contestania, Tarraconensis regio apud *Plin.* Lusones, quos ad Iberum fluvium ponit *Appianus* in Ibericis, Numantinis vicinos, ad Tagi fontes pertingere scribit *Strabo*. Lobetani, quorum metropolis Lobetum. *Prolem.* quæ Turia antea, postea Auerazin, & hodie Albarazin dicta. Terboletæ *Appian.* Saguntinis vicini, à quibus turbia. *Prolem.* Celtiberi etiam, siue Celtiberes ab *inde* dicti, quos quidam Castellæ veteri adscribunt, plerique Valentia: huius tamen hodie regionis primæ.

VRBES.

Valentia primaria sedes, & Episcopalis, quæ cum à Romo, quodam Rege condita, postea à Romanis amplificata, & nobilitata, Valentia ab ipsa dicta fuit. Iu Suetonensi recessu sita est ad dexteram Turiz, siue Duriz fluvij ripam: in hac vrbe supra decem millia puteorum aque viue esse dicuntur.

Saguntum, sic à Sagunto Herculis filio dictum volunt, alijs à Sagis Ibericis nomen accepisse, Zacythum etiam dicta fuit à Zacyntho Herculis Ægyptij comite: Zacanthe *Steph.* dicitur etiam: Zacynthorum colosiam facit *Appianus*, quid Zacyntho insula illuc ducenti annis ducentis ante Troiz excidium Dianæ simulacrum aduexerunt, quæ postea in Sagunto culta fuit, recte *Plin. Moruenda* vulgo dicitur à muris veteribus, quibus cæmentis tribuit *Linus lib. 30.* quæ calce durata erant, sed interitua luto structuræ antiquæ genere. Hæc fide, & ærumnis inclita fuit, vt eius expugnatio testatur, quæ incidebat sub anno V. C. 335. M. Liuius Salinator, & L. Æmilio Paullo Coss. *Legge Lin. lib. 25. Polyb. 3. Oros. lib. 4. cap. 14. Eutrop. lib. 3. Florum lib. 1. Hist. Rom. cap. 6. Sil. Ital. lib. 1. Val. Max. lib. 6. cap. 6. D. Augustinus lib. 3. de ciuit. cap. 20. aliosque.* Sunt qui illam existimant esse Carthaginem nouam.

Segobriga. *Prolem. & Strabo.* Celtiberorum in Hispania Tarraconensi: dicitur etiam Sigobriga, vnde Segobricenses apud *Plin.* nisi potius Segobricenses dicti sunt ciues: Seguntia Paramica *Prolem.* vrbs Vardulorum in Hispania Tarraconensi: Sagontia dicitur *Appianus*.

Belgida, opp. in regno Valentia: eadem, fortasse cum Belgida Celtiberorum, quam Pompeius cepit, vt refert, *Orosius lib. 5. cap. 33.*

Dianum vrbs, Artemisium dicitur *Straboni* & Hemeroscopium, nempe Specula diurna: Ferraria proem. *Idela* eadem vrbs Dianum.

dicitur; ad mare Balearicum est Inter Sacronem & Carthaginem, hodie *Denia*, portus in Hispania celebris.

Indibilis, siue Incibilis vrbs, apud quam Hannone Carthaginensem à Cn. Scipione fugatum esse scribit *Frontinus*. Illici. *Plin.* Ilcias *Prod.* Contestanorum vrbs in Hisp. Tarraconensi ad mare, vnde sinus Illicitanus, hodie *Golfo de Alicante*. Illice *Pomp. Mel.* Illice colonia, immunis. *Onopli. ex nummis*. Hinc pop. Illicitani dicti sunt. *Leria*, Hedeta dicitur *Prod.* Vrbs Hedetanorum, in Hispania Tarraconensi: Orcellis. *idem*, hodie *Heriuela*. Bigerra, Bastitanorum vrbs in Hispania Tarraconensi, & in regno Valentie adscribitur: Setabis, siue Setabis, Contestanorum vrbs hanc procul à fluuio eiusdem nominis: hinc Setabum linum, quo mantilia fiebant, cuius meminit *Catull.* & *nas. Prop. V. Suda.*

Fluuij:

Durias, siue Turias: Doriur dicitur *Prod.* Sacro, fluu. qui è montibus oritur Oropedanis Setabis. *idem* fluu. Contestanorum apud quem vrbs Setabis: de reliquis *V. suo loco Hispania*. Sunt etiam in hac regione:

Academia celebris in Valentia, *Strabo in Valentia*. Academia Gandiana, ab oppido Gandia dicto, Ducum Gandiorum titulo nobile, quam S. Franciscus Gandie quondam Dux, postea societatis Iesu socij, socijsq; erexit; Valentini populi. *Cic.* meminist. *vel. ver.* Pytiurque insula, in Valentino mari, siue Balearico. *V. Insularum.*

VALLIS, is.

Montium concauitas: Montium concaua: Vallicula, diminut. Conuallis: Curuus vallis anfra ctus *Virg. 11. Aen.* Verget vterque latus tenuis qua semita ducit. *idem*. Valle fuit vmbrosa locus aspergine multa. Humidus ex alto de silentis aquis. *Quid. 4. feli.* Vallis flua. *idem* 3. Vallis irrigua: loca. *Son.* Vallis vmbra, latebra: Angustae fauces vallis; *ex Virg.* Vallis alticus maligni; *ex eod.*

Fauces (subsudi montium) Vt binias armato obfidam milite fauces. *Virg. 11. Opaca locorum.* *idem* 2. *Aen.* vallium: Poeninae fauces. *Bemb.* quas Poeni traiecerunt: Inq; theatralem vallis curuata figuram. *Maur.*

Epith. Saxosa, caua, gelida, vmbrosa, ima, prona, curua, reducta, accommodata, obscura, resona, arenosa, arguta, opaca, madida, occulta, clamosa, rauca, vacua, profunda, humida, irrigua, viridans, frondosa, nemorosa, dulcia diffundens gramina, vndique septa.

Vallis erat piceis, & acuta densa cupressu Nomine Gargaphiae succinctae cura Diana, Culus in extremo est antrum, nemorale recessu, &c. *Quid. 3. mer.* descript.

VALLVM, i.

Munimentum castrorum, aut vrbs è vallis factum erat enim super ramofus in aggeris summa parte desig. solitus ad aggereni confirmandum, & foras extruendas. Hoc legionarij milites vna cum armis in tenere solebant, vt *Cicero, alij* testantur; praesertim eam essent lauri milites in

loca lignis carentia. Valli Romani elegans descriptio extat apud *Polib. lib. 17.* quem lege.

Vallus, i. g. m. quo vallum fiebat: Pertica: Palus: Scips: Firmior palus. Lignum altera acutum terrae deligendum; periph. Propugnacula bello tuta. *Virg. 4. Aen.* olim enim ex vallis fiebant propugnacula, quae nunc ex lapide: Arce: *V. suo loco*. Arx lignea: Vallares arces: Tuta castris fossa: Agger. *V. suo loco*. Tentoria, contenta pro continente. *Luc. 3. Pharf. V. Castra*. Munimen cespitis agger. *idem*. Palis densus agger. *idem*. Vallum, i: quod vulgo *Bastione* intelligimus, ad quod murorum turres. *Luc. 2. Pharf.* A muris tumulus surgens. *idem* 3. Longum munimen. *idem*. Turris; apertissima castris. *idem*. Medium, virgultu; nolem suspendant structa laterum compage ligata. *idem*. periph. valli: Pressus non cedit turribus agger. *idem*. Agger valli. *idem* 6. Turricae; summi disponit castris iugis. *idem*. Munimenta valli. *idem*.

Celsa è muris extructa moles. *Sil. 8. 1.* Ferreus agger. *Stat. 2. Th.* Muri: Inclusus muris, hostiliq; aggeri septus. *Virg. 11. Aen.* sig. Fiducia valli. *Id. 9.* Fossa, & fossae. *V. suo loco*. Fossarium; mora. *idem*. quae retinent excurrentes hostes.

Turres: Castra. *V. suo loco*.

Aduersos hosti defigere ceruos. *Tib. 4. t.* erant autem cerui stipides cornicula eminentia habentes, quibus ad commissura pluteorum, atque aggeris vtebantur ad impediendum ascensum. *ex Rustic. lib. 10. cap. 16. Antiquar.* Lilia, stipites erant seminis crassitudine à summo praecuti ad similitudinem floris eiusdem nominis non aperti, sed adhuc compressi, & tegebantur viminibus, ac virgultis.

Cippi; erant stipites triplices, aut quadrilapides delibratis, & praecutis cacuminibus ab infimo reuincti longioru transuersario, ne auelli possent, & haec omnia ad munitionem valli, & castrorum defensionem parabantur à Romanis. Hinc

Vallarum corona. *V. suo loco*. Vallare munimen: Muri decus, turris est: Occidat immerita qui carpsit ab arbore vallum. *Sc. Prop. 4. leg. 3.* Fustes praecuti; *ex Seneca*. Denso aggere firmant Moenia, & abrupto circumdant vndique vallo, Saxorumq; orbis, & quae super eminens hostem Tela petant altis murorum turribus aptant. *Luc. 2. Pharf.* Stellatis axibus agger erigitur: Vastae fluae: Extruit immanes scopulos, atrolite turres. Cuiusce vos fluuij, vastas opponite fluitas. *idem*. Primi munimina belii. *idem*. Eflugit exiguu nocturna munimina vallo, Castragstur-rigero valeant circumdata vallo.

Epith. Potens validum, inexplugnabile, acernum, acutum.

VANVS, a, um, &

VANITAS, is.

Ambitiosus. *V. suo loco*. & ibi multa. Res vana, inanes, fugaces, caduca: Inania, fugacia, caduca: Rex fluxus: Inanis: Vacuus: Falsum, fictum: vaniciari haud assimile: Fabulosus: Fabula: Mendax: Mendacium: hinc *Prop. 2. eleg. 3.* Obtupui vano credulus auspicio, idcirco mendaci Van-

Vanitando, dinis. *Plaut.* Ambitio. V. *suo loco*.
Vanus fastus: Vano splendida fastu: Cæci superbia cordis.

Epith. Levis, vana, inanis, sollicita, impatiens, vesana, cæca, turpis, liuens, misera.

VANAGLORIA.

Inanis gloria: Non stabilis gloria mentis: Mens superba: Elatio mentis: Grauisque sua spe, nimiumque placeat: Attribuit sibi: Persuadeque gloria fucio. *Quid. 1. fast.* Gloria futilis: Amor laudis, laudis: Ambitio. V. *suo loco*. Quem laudis amor, & gloria sollicitat: Gloria famæ: Famam captans, & nominis auram: Nominis ardor, libido: Aura popularis: Tumor mentis. Superbia. V. *suo loco*.

VANNVS, is.

Quo acceres, & frumenti retimenta ad ventulum excutiantur, & repurgantur.

Contextu vimine vannus: Ventilabrum. *Colum.* Cribrum. *Cic.* quod Incerniculum dixit *Plin.* accernendo dictum, quod pollinem ad fursurum recrementis separet: Est membrana crebris foraminibus petula, ac confusa: vel è fetis equinis contextum, vnde Setacium cribrum, Gallæ inuentum: Pollinarium cribrum, Hispani inueniunt: Cribrum cereale: Membrana perforata: Pellis foraminosa.

VAPOR, is.

Idem, quod calor apud *Lucretium*, *carentque bonas scriptores*, lib. 3.

Tenuis enim quædam moribundos deserit aura Misti vapore: vapor porrò trahit æra secum, &c. Vapor siderum, seu calor nimis acris: Estuosa impotentia, dicitur ab *Horat.* *epod.* 16. Sidera incensata agros. *idem* 3. *ode.* 1. Nec tantum inquam siderum insedit vapor Sicculose Apulæ, Nec munus humeris efficacia Hercules Inarctæ cistuosius. *idem* *epod.* 3. Dissiliuntque sero Iuuentia sacra vapore. *Lucr.* lib. 1. *de* 2. Nebula calida: Caloris nebula, quod ex igne ad fulgentem Solem videtur erigi.

Epith. Ater, calidus, tepidus, torrens, humidus, æstiuus, tenuis, igneus, ætæus, niger, spirituosus.

VARIETAS, tis: &

VARIVS, a, um.

Diuerfus: Diuerse vices. *Quid. 1. fast.* Mutatio, mutatus: Variatus: Discolor: Virgatus.

VAS, dis.

Is dicitur, qui pro altero in re capitali spondet. *Fest.*

Sponsor: Fidelissor. *Vlp.* qui suo periculo, ac fide alterius promissum in se recipit, in re nummaria præstetur: Præst, prædis. *Cic.* qui satis dat Reip. præstiturum se promittit, quod alter, pro quo se interponit, tenebatur: differentias inter prædem, & fidelissorem, Vide apud *Quintilianum*.

Expromissor. *Pomp.* qui alienam obligationem in se, vel fideiussione, vel nouatione, vel delegatione suscipit: Assessor. *Mart.* 1. 53. Assessor venias, satisque præstet, &c. Vindex: Tutor, &c. quamvis alia significent. V. *suo loco*, Daris vadibus. *Idem.*

VAS, fis.

Nomen sing. tertiz declinationis, plurali verò secundæ, & vasa, orum dicitur: nomen est genericum, sub quo præcipua multa militent: vt Calix, de quo V. *suo loco*, vbi plurima. Hoc certum est solitos fuisse veteres vasa vinaria in apothecis edictioribus locare: vt villa phrasis denotat *Horat.* ad Amphoram lib. 3. *od.* 21. Onata necum Consule Manlio, Seu tu querelas fide geris iocos, Seu rixa, & in sanos amores, Seu facilem pia testa, somnum Quocunque lectum nomine Massicum Seruas moueri digna bono die Descende, Coruino iubente, Promere languidiora vino. Lege *Lambinum* *ibid.* Ceterum materia vasorum cuncta succe metalla, tum lignum, tum creta. Ex his autem alia erant domestica, vsusque domestici, alia sacra, quibus in sacrificiis utebantur, alia communia, nos autem si tenere ordinem poterimus hunc præstare non desistimus, & à sacris antiquis incipimus, de quibus *Gyraldus* peculiarem scripsit libellum, & *Rosinus* lib. 1.

Vasculum. Vascula argenti puri. *Idem.* 10.

Vasorum sacrorum genera.

Arcula turaria, accerra. V. *sup. Tur.* Libanotis, Græcè: Turibulum. V. *sup. Tur.* Præfeticulum, vas æneum sine infundibulo (sine ansa scribit *Rosinus*, cum in Leone, quam ipse præfert videtur ansa) veluti peltis, quo utebantur in sacrorum Opis Confluxu: Sympulium, siue sympuuium, vas paruum non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur, vnde & mulieres rebus diuinis deditæ sympulariter dicebantur. *Isidorus*, *for.* 6. Sympuuium ridere Numæ, nigrumque caenum: & huiusmodi vase ligneo siue ætali utebatur Numa in deorum sacrificiis, quando nondum luxur in vasis autem, siue argenteis desinuerat lege Iunij animaduenerunt lib. 2. *de* 10. Capeduncula, siue Capis à capiendo dictum vasis genus. *Fest.* Capula. *Varro.* Ansim enim habebant, qua capiebantur; ligneæ, & fictiles fuerunt: Capedines, & Capedunculas in *Paradon.* memorat *Cic.* Fictiles vna: Candelebra: Patere. V. *suo loco*. Vernula. V. *Idem.* Discus, lanx erat, in quo asse carnes reponerantur post sacrificium: Enclabris, siue Anclabris, vasa ænea, quibus Sacerdotes utebantur, ab ancillare, quod est ministrare, siue ancillare, nempe haurire dicta.

Aquiminarium, siue Amula: vas lustrale deportandæ expiationis ergo deputatum. Aspersorium, quo sacra spargebatur aqua in segetes, vel in adstantes sacra.

Vasa sacra Christianorum.

Calix, in quo diuinum sanguinis Christi mysterium condicimus: olim lignei fuerunt, tum vitrei: periculum verò euitandi causa ne spargeretur ex plumbo, stamno, ære, tum argento, & atro fieri coeperunt. Patena, nobis quæ etiam sacra patena nuncupari potest: patenæ enim similitudinem habet: Pyxis, dis, vasculum sacrum argenteum, vbi sacras panis asseratur pro infirmis, aliaque necessitate: Vasculum, ad oleum sanctum, & Christina conferendum: Libatum. *Idem.* *Idem.* Vas olisiferum Pyxidula.

chrisinophorium. Aquiminarium, & amula. *V. sup. in profano.* Simpulum, & flupula, vascula duo, quorum alterum vinum, alterum aquam continet sacrificiis opportuna, vulgo *Ampulæ.*

Turibulum, diuersum sanè nostrum ab antiquo: vasculum enim est catenulis tribus, siue quatuor contentum cum fenestrato cooperulo ad turis suffimentum exhalandum idoneo; quo agitato, prunæ incluse superimpositum tus adolent. *V. Tab. Nauicula. V. ibid.*

Amphoræ florales, siue floriferæ, quibus impositi flores aras exornant, è vitro, creta, æreque confectæ; Vascula floralia.

Vasorum communium genera.

Vas fictile, apud Sannum insulam olim fiebat optima. *V. Samos:* hinc Sannium. *Cic.* & crassio figuli potica cœlo Septenaria Synthesis Sagunti Hispaniæ lutum rotæ toreuma. *Mart.* 4. 46. Fingulum. *Plin.* quæ Gnidia vasa possunt appellari, quod apud Gnidum in Cypro figlina vasa, veluti è Sicilia lances, è Megaris doliola, fictilia ex Attica, laudantur ab Eubulo apud *Athenæum* lib. 1. immò teste *Criso.* Atticorum inuentum fuit fictilia facere: Luteum: Parua fictilia. *Tib.* 1. *alg.* 1. Testaceum. *Plin.* *Ann.* Aretinum. *Mart.* 14. 98. Aretina nimis ne spernas vasa momens Laurus erat Porcena fictilibus: Tusca fictilia. *idem.* Testa Aretina: Sic Aretinæ violant crystallina refixæ. *idem* 1. 54. ab Aretio Etruriæ oppido fictilibus nobilitato: & Tuscus catinus *humerali* dicitur.

Faentina: cur non modò celebranda à Faentia Æmiliz oppido vasa, quorum usus etiam in aulis admittitur? Balcaria vasa, è terra mibi nascente, vulgo *Maulica*, quam ipsi Faentini imitantur, fictilia Saguntino cymbia malo luto. *Mart.* 8. 7. nempe quæ è Sagunti in Hispania fiebant, & inde in varias mundi regiones transportabantur.

Testa, erat potissimum fictile: vnde Testaceus mons Romæ: & testulæ testarum frusta, quibus excarnificandi post dura verbera tradebantur SS. Martyres: & de aliis inferius. *V. Inuen.* *Tab.* 4.

Vas fictile, *Servio.* & *Donatus* testibus, vas ob angustum, & acutum fundum, atque os pandum stare inops: in sacris olim Vestæ vstratum, quod ministri sacrorum non deponebant, ne vereretur Vasculum, diminut.

Labrum. *Cic. V. q.* vas patens lauando aptum: Labrum eluacrum. *Cat. de re rust.* in quo sordes eluuntur vestium.

Pelluuium, ad lauandos pedes idoneum: Solum. *Mart.* 2. 41. vas ad lotionem aptum. Polubrum. *Fest.* Malluuium: Trulleum manibus lauandis vas opportunum: Gutturum. *Plin.* Gutturium: Aqualis *Varr.* vas angusti oris, vnde guttarum aquæ latex manibus infunditur.

Peluis, sive aquarius, in qua varia perluuntur: pro vase etiam ad abluendas manus, vulgo, *concholina*, lata peluis. *Baccho.* à *Boule*: vulgo. Fidelity. *Fest.* fictile vas ad vsus varios accommodum,

— viridi non cocta fidelia lino. *Sar.* 3. dicta autem fidelia, quod insula fideliter seruet. *Lagena.*

V. suo loco. Cacabus: Ahenum. *V. suo loco.* Cadus, *V. Dolium.* Poculum. *V. Calix.*

Oenophorum, vas vino ferendo aptum, hodie *Fiasco.* Epichysis. *Plaut.* vas vinarium, è quo in cyathos vinum effundebatur: Seria *Lan.* vas vinarium fictile oblongum, quod sub terra ferè defodi solebat asservandis vini, qui mos Hispaniæ adhuc observatur. *Verrina.* & aliquando in his hostium timore argentum reponerant: & illud fodebant in agro. *Perf. sat.* 2. Seriola. *idem* 4.

Dolium à Olla, *Lanx.* *V. suo loco.*

Cirnea. *Plaut.* vas vinarium, è quo vinum miscetur, & infunditur. *idem* cum Epichysi, de quo *sup.* Vrcus. *idem.* Vrcolus. *Colum.* Aqualis *Varr.* vas ad aquam infundendam aptum.

Harpazium. *Aphrodis.* vas aquale foraminosum, quo hortorum herbas, & puluillus perpluimus, nomen habens à siccū aquæ: in quam ad se rapit sunt qui Clepsydrarum vocant: Vas coquinarum. *Plin.* quod ad culinam spectat.

Lecythus: Capfax, *cis.* *D. Cypr.* Guttur. *Gell.* & *Inuen.* Ampulla olearia: Vas olearium: Oxybaphum, vasculum, in quo acetum, siue embama apponitur: Acetabulum dicitur etiam: Ampulla. *Mart.* 3. 81. sumitur pro vase ad oleum, siue vnguentum recondendum: Concha. *idem.* & *Hor.* 2. 7.

Testus. *Cat.* fictile vas, in quo testuacæ, & placentæ conquoquuntur subiecto, impositoque igni: Transpadani vstratissimum, nostris Tella dicitur: Aeneus testus *Plin.* qui ex ære positissimum sit nostris temporibus ad herbaceas placentas (vulgo *Torte*) cœcoqueadas: Tella, & sig. sumitur pro vase vinario: Mihi fundat autem Consulibus priscis condita test merum. *Ouid.* 1. de arte. meministis *Stat.* 4. *sin.* 4. ex his testis optime sunt apud Perusinum agrum pro condendo vino, & vulgo dicuntur, *quæstione inuestigant.* non ambules sunt quæ fieri dicuntur in Hispania, ubi vinum per multos annos asservatur. *V. supra.* *Servio.*

Pila. *V. Martium.* Vas escarum. *V. Lanx.*

Marula. *Plin.* Scapium, siue Scaphium. *fat.* 6. *Im.* Trulla. *Mart.* Lascium. p. c. à Græco nomine dicitur *Hor.* 1. *fat.* 6. vas est ad excipendum lotium, vulgo *Orinale.* Matella. *Plin.* Matello, nus. *Fest.* *idem* significat, sed potissimum in quo veteris onus excipitur. *Mart.* *Pitade.* vulgo.

Chrysfendera. *Mart.* 2. 54. & 6. 94. Vasa ex auro illigata, quæ crustas habent, aut torques ex auro nexiles, vbi vult *Bospor.* siue vt *Turonus* exponit, Vasa gemmata: Immodici tibi flaua chrysfendera mulli. *idem* 2. 43. Emblema. *Cic.* & *Vlp.* ornamentum exemplare, quod pro lubito vasis argenteis, aureisque aurois demum, varisque reponi potest.

Myrrhina, ornam, dicuntur vasa pretiosa vnguentaria. *Mart.* 3. 26. fere pocula ad bibendum: ex qua tamen essent materia adhuc ignoratur: *V. Fim.* lib. 1. 7. cap. 2. & 8. Sed Ioseph Scaliger aduersus Pithi sententiam asserit myrrhina, seu murrina esse pocula ex Signino coctis apud Simitas facta, quæ à Cyprianis in Europa aduecta nuncupantur, *Perusellana.* *V. Calix.* Gemma, sig. pro vase ex aliquo pretioso lapide

de confecto, vt *idem* dixit 4. 12. Conditā sic puro numerantur lilia vitro, Sic prohibet teneras gemma latere rofas. Crystallina rafa. *Idem* 6.

Onyx, vas ad vnguentum asseruandum ex onychis factum. *Prop. 3. d.* vel ex conchyliorum testis. *V. inf.*

Concha, ex quibus fiebant vasa vnguentaria, quæ propter conchæ appellabantur; nam & onyches testæ erant conchyliorum, vt ait *Lambert* in 2. ed. 7. Funde capaxibus Vnguentum de conchis, &c. *Hor.* Nardi paruis onyx eliciet cadum. *Idem* 4. 12. & *in* *plura* *Lamb.* Vas extans alius signis, multæq; in pondere massæ. *Ouid. 5. met.*

Cumera, vas ad recondendum granum opportunum: Cur tua plus laudes cumeris granaria nonstris. *Hor. 1. sat. 1.* Cumera frumenti. *Idem* 1. *epist. 5.* Vasa viminea, ex vimine enim conficiebantur; quæ tunc in aliquibus Etruræ locis & scissis arundinum schedulis sunt: Sinus, i; vt sinum, i, vas rotundum, & capace alio, ad lac deportandum opportunum: Dmon Græci appellant. Sinum lactis, & hæc te liba Priape quouiannis Expectare sat est, &c. *Virg. 7. eclog.*

Mentoreum opus, d. Mentore vasorum artificis peritissimo, de quo meminit *Plin. 13.* Huius vasa consecrata fuerunt Ioui Capitolino, & Diana Ephesæ: Lesbia Mentoreo vina bibas opere. *Prop. 1. 14.* Mentor, sig. ipse artifex pro opere. Raræ siue Menture mensuræ. *Iuuen.* nempe siue Mentoreis vasis; & *Marr.* Solius Mentoreus habes labores, idest vasa à Mentore laborata.

Vitrum, vnde conficiuntur vasa: Ex fluere excusfo cinnamā fusa vitro. *Marr. 3. 54.*

Epith. Concaua, athena, cinea, aurea, argentea, plumbea, staminea, ærea, siccilia, anafata, gemmata, fulgentia, rutilantia gemmis, exornata signis lutea, radiantia signis.

Vasis partes.

Ansa, prominens est vasis pars, qua prehenditur. Labrum, margo est: Coronati, idest præsertim in poculis, vnde coronate vina; crater vino coronatus: cratera corona induere. *Virg.* Crepido, lancis præsertim, *Ordo del. paruo.* Fundus, vt olla fundus: Os, oris; vel Orificium. *Apud.* vasis os summum: Siphon. *Iuuen.* caput tubuli, vbi liquor exprimitur ex aliquo vase, siue ex dolio; siue ex lagenis: Operculum. *C. non.*

Archetypus dicitur vasi originali *Marr. 8. 6.* Gurtus, est pars, vnde infillatur humor. *Rhinoceros VATES, is.*

V. sup. Poeta, & Prophetæ. Interpretes Deum. *Ser. in* *Trad.* Interpretes Deum, qui nomina Phæbi *Virg.* Phæboque virens; *Stat. 3. Theb.* Sacerdos. *Idem* 1. nam veteres vates Sacerdotes erant, vt etiam augures; vnde Augurali fangi Sacerdotio dicebantur. Summi fida internuncia Cæli de prophetis incipiunt. *Iuuen. sat. 6.* Os faticanum (idest) qui fata canit. *Ouid. 9. met.* Animus diuinari. *Idem* 11. *met.*

Daphniphagi, orum, Græca vox, d. Daphni, siue lauro Apollini sacra, quæ in igne crepitans flu-

sum portendere; tacita inauspicatum tredebat: cuius folia puiuarii subiecta vera conciliare somnia existimabant; manducata verò furorē vaticiniū inducebant; sic Daphniphagi, nempe laurum vorantes dicebantur vates, quæ coronati præcinebant. Hoc me Teiphicæ monent laurus. *Ser. in* *Oedip. ver. 16.* *Tib. 2. eleg. 5. infra.* Canens obscura: hoc enim proprium antiquorum vatum apud Echinicos, sic *Hor. 2. sat. 5.* Num furis, aut prudens ludus me obscura canendos &c. Diuinator. *Cic.* Diuinare etenim magnus mihi donat Apollo. *ibidem.* *Plato in* *Timæo* scribit, neminem mentis compotem vaticinium diuinum, ac verum attingere, sed aut in somnis prudentiæ facultate impedita, aut morbo affectum, aut diuino aliquo afflatu concitatum. Diuina, & dicitur fatidica. *Petr. Arch. 2. Iuuen. 7.* pro puto, sic ratis naso vsurpatur magno cum Rhinoceroe lauri.

Vera cano, sic vsque sacras innoxia lauros Vescar, & æternum sic mihi virginitas. *Tib. 2. eleg. 5.* Hic enthea lauro Tempora Minoæ crimem premit illic corona. *Stat. 1. silu. 2.* Enthea tempora, idest diuina, quæ diuinant: Ventriloqui, seu potius ventiloqui. *D. August.* Vani poetæ, vulgo Poetæ.

Thymomantes: Pychomantes. *Hesych.* qui animi furore vaticinantur: Thyosopi, qui per sacra quedam diuinant: Pyromantes; qui per ignem, vnde Pyromantia inter magicas artes vetita, & à Latinis Ignispicina dicitur, cuius aut hoc Amphiarus, si non potius malus Dæmon fuisse dicitur: Emprobatæ, qui per ignem incedentes vaticinabantur, vt Hirpini in Italia olim. *V. Serap.* Hydromantes, qui ex aqua diuinationem eliciebant, vnde Hydromantia. *V. Di. minatio.* Pyromantes, qui ex fontibus diuinationem capiebant, vnde Pyromantia: Lymphotici, etiam Aleuromantes: & Alphetomantes, qui ex farina, & eiusmodi faciebant vaticinium, vnde Aleuromantia, & Alphetomantia: Geomantes, qui punctis, & lineis: Catopromantes, qui & speculis: Astragolomantes, qui Astragolorum iactu diuinabant: Tyromantes, ex casco, & huiusmodi. Cadnomantes, ex iumo.

Ex cane vaticinium primum sumpsisse dicitur Thrasylbulus. *Legge* *Petr. lib. 5. Hinc*

VATICINIUM, ij.

Culus præsidem, Deumque Apollinem credidere ceteri veteres, vt supra in Apolline diximus; cuius symbolum laurus est habita, vt auctor est *Pier. lib. 50.* ad quod pertinet quid de Augurij, diuinationibus, extispicijs, & huiusmodi dixerit præfati. Nam quæ apud Græcos Iomoscopia, & Alecrysomantia est, ex auius erat diuinitio; quæ auguria. & auspiciā à nobis dicuntur: ex extis Aruspicina, & Extispicium: Coscinomantia, quæ per cribra fiebat diuinationes; Axinomantia, ex securibus; Lecanomantia, ex pelui; Botanomantia, ex herbis; & hæc sagaruni, & venticularum mulierū est: Necromantia, ex mortuis; Neevomantia, ex cadaueribus; Sciomantia, ex vmbis; Astronomia, ex astris; Astero-scopia, & Bellis, in quibus Chaldaei peritissimè fuisse traduntur: Aeromantia, ex ære,

Nephelemantia, ex nubibus, siue ex imaginibus, quæ in nubibus plerumque videntur: Metoposcopia, ex aspectu; Metopomantia, ex fronte, frontique lineis; Phyllognomia, & Protoposcopia, ex habitudine totius corporis, naturæque; Chiromantia, ex manuum lineis, signisque: Arithmantia, quæ ex numeris; Icthyomantia, ex piscibus, quæ Apuleio obiecta fuit; Oniromantia, quæ ex insomnijs; Oniroticis, è somniorum coniectura, & iudicio; in qua Thelmissi excellere; & cetera quæque diuinationo, quæ ab Ecclesiæ sagacitate tanquam vana, mendaxque omnino repellitur; ex Gyrard, *synonym.* 7.

Prophetia. Vid. *suo loco*, ubi multa. **Ars Apollinea.** *Quid, in libro.* Prænuucia verba. *idem 3. met.* Sors. *idem 4. met.* Vid. *suo loco*. **Fata:** Adicta quæ senis fata canit pedibus. *Tib. 2. eleg. 5.* Quæ ventura loquar. *Stat. 4. Theb.* Sacre vatis chartæ. *Tibull. 2. 5.* Præfagia, orum, diuinationes mentis, vt *Virg.* Præfaga mali mens: Sagus clangor: Ipse nihil certum sagis clangoribus æther præcinct, & nulla ferientur ab alite nubes. *Stat. 8. Theb.* **Fatalia verba.**

Epith. Certum, verum, fatidicum, veridicum vaticinium.

Epith. Priscus, longævus, dulcis, Latius, infausus, terrificus, potens, sacer, diuinus, fatidicus, operosus, Aonius, præfagus, lauriger, plenus Phœbo, memor, celeberrimus Vates.

VATICANUS.

Collis est non procul à Tiberi in 14. regione olim recessus, parumque habitatus; à vaticinijs dictus, vt putat Gell. 16. cap. 17. quæ in agro Colli supposito fieri solebant. *Idem, Pomp. scribit* Vaticanum collem appellatum esse, quod eo poritis sic populus Romanus vatium responso, expulsus Etruscis; alij à Deo Vaticano, siue Vagitano; quod penes eum humanæ vocis initia esse credebant. *Lege Gell. loco dicto.* Vinum quidem satis copiosum gignit, sed parum laudatum, vt *Mart. epigr. 19. lib. 1.* Quid te Tuca iuuat vetulo miscere Falerno In Vaticanis condura musta cadis? Vetustissima in eo itex fuit, cuius meminit *Plin.* vrbe ipsa antiquior. Nobilis olim fuit collis Scipionis sepulchro, in quo lucus, templum Apollinis, ærea, campus, circusque qui alijs Caij, & Neronis dicebatur, in quo Obeliscum pedum 72. erat. Nunc autem multo nobilior Apostolica Cathedra SS. Apostolorum Petri, & Pauli sepulchro, necnon plurimum Pontificum in Sanctorum albo conscriptorum, in quo præter bibliothecam totius orbis celeberrimam, & armamentarium insignie Urbani VIII. opus: sunt horti Pontificij celebres, apud quos Circus Theatralis, quem Beluederium appellat vulgus: sunt etiam Palatio Pontificio subiectæ Heluetiorum excubie, necnon alia multa, quæ ab alijs diffusius enarrantur.

Vaticanus collis: Vaticanus montis imago. *Hor. 1. od. 20.* Vaticanæ arces. *Majuscul. 1. od. 7.* Vaticana vinya: Vaticana bibis, bibis venenum. *Mart. 6. 92.* Vaticanus Campus. *Cic. & Plinius.* ubi nunc fornaces, quod ibi terra argilla est ad fictilium fabricam commodissima. *Panninus:* olim Neru-

liani campi, eodem auctore teste. olim quoque vasa fictilia ibi fiebant, de quibus meminit *Iuuen. sat. 6.* Vaticano fragiles de monte parcellas: nunc autem lateres, regulæ, imbrices, & vasa ad flores, siue arbuta continenda finguntur. **Vaticani cadi.** *idem 12. 48.* Vaticanus horti, Pontificios scilicet.

Vaticanus scoli. D. Petri templi testudinem mirabilem intelligi; in cuius tholi pileæ Cruxis vexillum sustinent 16. amplius homines liberè contineri possunt.

Vaticanus Deus; vel Apollo apud veteres intelligebatur, cuius templum ibi ierat: vel ille, cuius, meminit *Gellius lib. 16. cap. 17.* Nobis autem sumi potest Pontifex maximus, quem Dei vicem his in terris gerentem credimus, & veneramur. Vaticanum solum, Pontificatus summi potest; ibi enim inauguratur in summum Pontificatum Romanus Episcopus.

Vaticana templa, Basilica D. Petri toto orbe celesber rima, quam priscè lumina Apostolorum vocitabant fideles. & D. Petri Confessionem: Vaticana palatia, Pontificum scilicet, quo toto terrarum orbe nunc aliud magnificentius reperitur adhuc sub iudice lis est.

VBER, is.

Mamma. V. *suo loco*, & alibi plura. Prima alimenta, methon. Lac, figur. contentum pro continuente: Vbera vacæ lactea demittunt. *Virg. 2. Georg.*

Epith. Grauidum, disilentum, aureum, candidum, sidissimum, plenum lactis, charum, lactens, tentum.

VECTIS, is.

Pessulum; Vectis rostratus: Perticæ: Trabes: Tigna fores obiecta tenent: Vector, is; Portitoris: Qui vehit: Nauicularius: Traiector, qui viatores vectat cymba, transique: Vecticularius, est latro nocturnus: Effractor dicitur.

Epith. Adaustus in pectus.

VECTIGAL, is.

Proprie portitorum, quod in itinere præstari solet, vulgò Gabella: forsan à deceptione, qua vtantur cum publicani: tum viatores: Proventus annuus, *Entrata.* Portorium. *Plin.* pro antiquo proventu dixit: Reditus: Tiburum. *V. suba locis.*

Portorium. *Cic.* est quod portitori in portu soluntur pro importatis, aut exportatis mercibus, & Sors nautica, *Adelphus* dicitur: Sors traiectionis, quod trans mare vehatur: Vectigalis pecunia: Vectigales nummi: Aurum vectigale: argentum, sic de ceteris: Scipendium. *V. Pecunia.* Scriptura: vectigalis genus, quoniam aliquid scriptura pro pactione publicorum pascuorum promittebatur.

Decuma, quod ex agris frumenti decimum, siue aliam partem dabant, vulgò *La decima*, sic etiam *Quadruma, il quarto: Quincunza, il quinto: Sexuma, il sesto.* priscorum more cessari possumus. *Lege Rufin lib. 10. 22.*

VELVM, is.

Vel Veij, orum vrbs non procul ab vrbe Roma in Etruria à natura munica, vt quæ quædam hinc

hinc & inde praepruptis saltibus subdat, unde Romanis florentibus bellum morum est: quod ut auerteret; primum leui pugna deuicti; cum à Velitrescenti Fabij, & amplius ad Cremeram amnem subterlabentem insidijs capri cruciati sunt ad vnum, excepto paruo Fabio, qui postea Maximus cognominatus Annibalem euenit: quambrem decenniali oblatione oppressa à Romanis plus intulit eladium, quam accepit, postremo cuniculis in topio factis à Furio Camillo expugnata est, & in ditione Romanorum submissa, Veientanis agris distributis: Cum igitur tam validus esset locus, hinc factum, vt cum aliquando maximas elades vrbis passa esset, & ancipiti contentione agerent Patres, an tellus solo patrio (*Len. lib. 2. in ead.*) Veios migrarent, vox Centurionis audita; hic manebimus optime, qua retenti sunt, & in vrbe confirmati. Vinum optimum conficit non praeis modo, sed nostris etiam temporibus, vrbis vulgo *Curia castellana* appellatur inter Faliscos, & Hippos Soractis montis cultores sita. Populi Veientes.

Veientia arua: Hæc fuit illa dies, in qua Veientibus aruit. *Ouid. 2. fast.* Veientes campi; *ex eod.* Maenia contigimus victa Camille tibi. *idem 2. eleg. 12.* Veientanum vinum: Qui Veientanum seitis potare diebus Campana solius trulla, vappamque profectis. *Hor. 3. sat. 3.* Vincere cum Veios posse laboris erat. *Prop. 4. 11.* Veij veteres. *idem.* Tolumnij castra, qui Veiens fuit, duxque illorum; *ex eod.* Situa Meda, in Veientibus, *Basio de Baccano.*

Costi etia trophæo; nam Tolumnium singulari certamine vici Costius; *ex eod.* Veientana vina, quamvis essent opuscula, tamen cum Massicis non comparanda: Itinc *Mart. 3. 48.* Veientana mihi mices; tibi Massica potas, Olfacere hæc malo pocula, quam bibere; nume tamen Massica præteriere, Veientana ferunt palmam: Veientana vna: Veientana tuam si domat vna sitim. *idem 2. 53.* Veientana situa. *Lege Petronii lib. 50.* *Thoregryph. de lauro;* vbi admirabile, &c. Veiente solum. *Stat. 4. sila 5.*

VELABRVM, i.

Locus Romæ à vehendo dictus, quod cum paludibus mons Auencinus à reliquis esset distinctus eo ex vrbe quadrante soluto per paludes illos aduehebantur. Alij à vellis, propterea quod vlam, quæ à foro ad Hippodromum, siue Circum maximum ferebat, vellis solebant obtendere. Erat autem Velabrum maius, & minus in 11. Vrbis regione collocatum, apud quæ vnguentaria habitabant, vt vult *Porphyrio*. Quia velabra suo signabant flumine, quaque Nauta per vrbanas velificabat aquas. *Prop. 4. 10.* Velabri regio: At qua Velabri regio patet, iure solebat, Exiguus pulla per vada inter aqua. *Tib. 2. 5.* Cum scarris sartor, cum Velabro omne macellum. *Hor. 2. sat. 3.* Velabrensis focus: Et Velabrensi massa recocta foveo. *Mart. 11. 53.* ab aliqua popina in Velabro. Velabrensis caueus. *idem 13.*

VELIA.

Lucanæ oppidum in sinu Pæstano conditum.

Phoenibus ante Elea dicta, & incolæ ipsi Eleatæ. Huius meminit *Virgilius* per Anachronismum, siue Anticipationem poeticam: Æneæ enim tempore Veliam nondum conditam constabat, sed vr ipsi Æneæ locus monstraretur, vbi à Lucanis fuerat Palinurus occisus necesse fuit nomen affigere, cui nullum cum erat. *Vid. notæ in: à Mæren in Virgilio, & Lucanum Societatis Iesu.*

Portus Velini: Portusque require Velinos. *Virg. 6. Æn.*

Velini autem fontes diuersa quidem sunt in regione: hi enim in Sabina non procul à Reate dicuntur esse, & vulgò *Lago di piè di Luca*, quinto, vel sexto ab Inceramna lapide; qui fontes è lacu ipso Velino effluentes, fluuium satis rapidum efficiunt, qui à lacu nulliari tertio è saltuosio monte terribili quidem (vt ego quondam obseruavi) lapsu, in subiacentem plantiæ perpetua cum fide ad fulgentis Solis radios cadunt, Narique sulphureo commiscuntur; quod autem alueus in pumiceo saxo (Tiberinum appellant) fuerit excisus Clementis VIII. iussu accole (Marmoratum) nominant; horum meminit *Virg.* Fontes Velini. *7. Æn.*

Rosæ rura Velini. *idem.* Lacus Velini, quos accolunt Sabini, teste *Plin. lib. 3. cap. 12.* Tradunt autem potantibus calculosis ex hoc lacu præsentissimum esse remedium. Reatina palus. *Varr.*

VELITRÆ, arum.

V. Velis.

VELLVS, eris, g. n.

Lana. *Vid. seu lœo, vbi multa.* Tegmen ouis: Tegmen ouillum: Coma dependet per omne corpus auro inluso. *Sen. in Thyest.* arietem aureum intelligit, sub quo fatale imperium regni continebatur. *Vid. Thyest.* Cines ouis, capilli, &c.

Epich. Milesia, laeta, lanosa, maculosa, serina, hirsuta, lanigera, aspera, succida, humida, pinguis, bibula. Calabra, Tusca vellera, squa vellera leonum. *V. Pellis, vbi multa.*

VELLVS Aureum.

Cuius fabulam *Superius* in *Aureis castelli* enarrauimus; hic tantum synon. sed illud non præteribo Cynici acutissimum apophthegma, diuitem inductum esse ouem vellere aurato, unde fuit *Prop. 2. eleg. 16.* Quare si sapias obuias ne desere menses, Et stolidum pleno vellere carpe pecus. De Phryxi arietem lege *Hyginum, & Diudorum multa scripturantes.*

Aurea quam molli tergere vexit ouis. *Prop. 2. 16.* Aurata pellis. *Caecil. in Argonautis.* Lege *Mureti* notæ in eum locum. Auræ lanigero vellere vexit ouis *Ouid. epist.* Filium vellus. *idem 2. eleg.* Diues pellis. *Val. Flacc. 5.* Phryxum vellus. *idem 6. & Stat. 2. Theb.* Equum vellus. *idem 8. ab Ætæ regno,* quo fuit à Phryxo aduectum, & in Martis templo affixum. *V. Phryxus.* Et pecoris Neophilæ vellera Græo Reide tholo. *Val. Flacc. 1.* Quæ quondam possessa dracone Vellera; *ex eod.* Rurila pellis. *idem.* Chaonio radiantia truncos Vellera. *idem.* *Vid. infra.* Auratum vellus. *Ouid. epist.* Achamantem aurum. *Mart. 8. 28.* ab Æcha.

Achamante Phryxi patre: *Æolium decus Phryxi. ibidem.* Vellera Phryxæ ouis. *Ouid. 3. fast. Fulvis insignia villis Vellera. idem 3. de art. Vellera Helles: Vellera germanæ Phryxæ querenda tuæ. ibidem & Val. Flacc. 1. Arg. Conspiciæ quondam nobile tegmen ouis: Spoliū aureum. Sen. in Med. Coma dependet per omne corpus infuso auro, idem in Thyest. Vid. *superius Vellus.* Nephelium vellus. *Pont. 4. Nephelē Phryxi matre, cuius opera arietem ipse habuit.**

Spolia Phryxi arietis. *Sen. in Med. Aurea pellis. ibidem.* Spoliū pecudis auratæ. *ibidem.* Arboris auræ cultus: Draco, quod in arbore penderat vellus aurea dicebatur. *Ouid. 7. met. hinc intelliges locum Val. Flacc. quem *superius* citauimus: Chaois radiantia trunco Vellera; ex queru enim penderat vellus; ē templo detractum, ubi fuerat appensum, ac draconis cultro diendum traditum: Vellera nitido radiantia villio. idem 6. met. Inclytum regi Colchici decus. Sen. in Med. quod rapuit laſon a Medea. edoctus: Villus aureus radians. idem in Trinod. Arcanum sacrum: Et arcana patrem spoliassē sacro. idem in Med. ipsa loquitur: Aurum: Ornatus auro nemora. idem *ibid.* quod illud vellus aureum in lūco Martis queru appensum fuit, vt *superius* dictum. *Leg. Val. Flacc. 1. v. 519.* Stat caper *Æolio* Thebani vellere Phryxi; Cultus ab hoc mallet vēcta fuisse soror. *Idem. 8. 51.* ab *Æolia* regione, in qua Athamas Phryxi pater regnauit; siue ab *Æolo*, qui Athamanti pater fuit qui regnauit Thebis.*

Epith. Fuluum, diuis, exitale, rutilum.

VELOX, cis.

Celer: Celeres, celere: Præceler: Festinus: Promptus: Valde celer: Præceps. *Sen. in Med. Pernix, pernicio, perniciosissimus: Agili pede carpens iter. idem in Hipp. Mobilis: Mobili cursu fugit ætas. ibidem.* Celeri pede labitur. *ibidem.* Atlantæ pes. *V. sup. Atlantæ Schœniæ, quæ cursu fuit velocissima: Ventorum vti alis: Pernicior alite vento. Stat. 4. Theb. Volucer, volucris, volucere: Subitus: Expeditus: Ocyor Euro, aura: Trepidus fuctus præuerrere ceruos. ibidem.* Qui cursibus auras prouocat: Pedibus celer, & perniciosus alis: Alatus, quasi alas habeat: *velox: Pegaseus homo, quod Pegasus in velocitate mutetur: Ocyor & iaculo, & ventos aquante sagitta: Exsuperatque moras, & pontes transiit altos: Celerique elapsus corpore, idest velociter: Notus citius, volucrique sagitta. Ventosus: vnde dixit Ouid. 4. fast. Primaque Ventosis palma feretur equis. Velociter, celeriter, festiue, ocyus, adverb. celeranter, exemplō, subito, repente, mox, continuo, quamprimum, dicto citius, prope, icet, improbus, confestim, haud morā: Hinc*

VELOCITAS, tis.

Festinatio: Celeritas: Celeritudo. *Plaut. Acceleratio: Pernicitas: Volucer pes. Ouid. 5. fast. Pernicibus alis: Pede feruidus: Pegaseus gradus. Aëtas Pegaseo corripier gradu. Sen. in Troad.*

VELVM, i.

Velamen, & velamina: Integumentum: Inuolutum: Tenuis amictus, vestis. *Ouid. 4. met. Translucida vestis: Pellucens amictus: Carbasa rorato lino. idem 3. fast. Flammæum, velamentum erat luteum, siue rubeum, quo nouas nuptas tegi mors erat pudoris gratia, vel subiectionis symbolum: Hinc Sen. in Ollan. Velarū summum flammæo tenui caput, sic Mart. 11. 69: Flammea texturatur Sponsæ iam virgo parata est de Flammæo, meminit Iuuen. sat. 6. & pro nuptiis vsurpat. *V. Nuptia.* Velamentum: Tegmen: Operimentum: Inuolutum: Sindonium, pro velo interpretatur *Farnabius*, quod annulis adducitur, & reducitur tam in lecticis, quā in lectis, vulgō *Corrinægo*. Lintheum: dicitur apud Iuuen. sat. 8. v. 168. — inſcripſitque linthea vadit. Vbi de velo oppoſito copiarum inſultorio, & orbiculos quosdam habente, vt adduci, & reduci facilius possit, accipit *Casaubonus*. Velum apud *Suoniam* pro eo, quod vulgō dicitur *Pertera*, apud *Aulicos*.*

Siparium, velum est, sub quo latent paradoxi cum in seipsum prodeunt, nempe mihi antequam prodeam ad mimos dando. *Iuuen. 8.*

— **Damasppe** locato Sipario, clamoſum ageres, vt phasma *Caculi.* Cylas est velamentum leue, tenuissimum, & rotundum. *Iuuen. sat. 6. Panniculus Bomycinus. ibid.*

Velum capitis.

Quo olim puellæ, & nunc siue ornamenti, siue necessitatis ergo vtuntur.

Crinale aurum, figur. *Virg. 11. Æn. Retia auratis nodis. H. Alexander. Strophium, pro seruo, vt plurimum enim sibi ſerā ē ſerice ſegmentis capiti intextum erinibus puellæ: Reticulum ex auro intextum rutilante vetuſtam Veſtiferat frontem, veſtiferatque comas. *Anger. Nodis, ac reribus aureis Collectos comæ crines. Bernb. Mollia velamina. ibidem. Nebula linea. Petron. Carbasa alba. Prop. 4. ult. eleg. Strophium tereete. Caroll. in Argon. quauis eo loco pro fascia pectorali papillas cohærent accipitur: Leuis amictus. ibidem. Venter textilis. Petron. Vitrea roga. Varr. Cucullus: erat tegumentum capitis, quo potissimum utebantur noctu tam moechi, quā moechæ, neque noctu tantum: sed etiam interdū illi fuisset opus: Sumere nocturnos meretriz Auguſta cucullus. Iuuen. sat. 6. & inferius: Illa iubet sumpto iuuenem propeare cucullo; hæc modo dicitur, *Buffa.* Galeris, etiam dicitur. *ibid. V. Galeris.***

VELA, orum.

Quæ nauibus plerumque obtenduntur, & quorum vsu primūm Tiphym reperisse dicunt in Argo nauī, vt canit *Sen. in Med. v. 310.* Ausus Tiphys pandere vasis Carbasa ponto, legesque nouas Scribere ventis.

Carbasa, g. n. num. plur. Carbasa, i. g. f. n. singul. Linum, & lina, orum, figur. Nunc lina sunt tendere & Nunc prolato pede transuersos capere Notos. *ibidem.* Sinus, us: Elixum ventris præbueratque sinum. *Tib. 1. eleg. 3.* Impleat illa tuos fortior aura sinus. *Ouid. 2. eleg. 11.* Sinus secundi; Possisque sinus implere secundos.

Virg. 3.

Virg. 3. Æn. Idem fauentem habes auram in navigatione. Dextri quoque finis, vt finistri finus contrarium denotant: Lintea, orum: Zephyri veniant in lintea pleni. *Ouid. 3. eleg. 11.* Ille dedit ceræ lintea plena fugæ. *idem 1. de rem. Sæpe tuncit Zephyro lintea sæpe Noto. idem 2. de art. Velorum alæ. Virgil. Suppara, orum: Suppara velorum perituras colligit auras: Optat & alto rubicunda tremunt suppara velo. Sen. in Med.*

Antennæ, arum, continens pro contento: Nunc antennis medio tutas Ponere malo, Nunc in summo relipare loco, cum iam totos Auidus nimium nauita flatus Optat, &c. *Sen. ibid. Velorum finus. Prop. 3. 7. Velorum plenos subtrahit: se finus: Non sunt apta meæ grandia vela rati. idem.*

Epith. Tureida, tumida, turgentia, concaua, sinuosa, patencia, caua, alba, inflata, prospera, tensa, erecto malo affixa, antennis pendencia, vento contracta secundo, medio tumentia ponto, tradita felici Noto, incertis tradita ventis, summo fluctantia malo. *Ouid. ventis orba lintea. idem.* idem sine vento vela in nauibus expansa, *13. met. plena ventis vela dedi. idem.*

Vela tradere, dare, intendere, implere, tendere, intendere, expandere, facere, vela legere, contrahere, vela cadunt.

Vela etiam sunt velaria, quæ super vias, aliaque loco obtenduntur ad Solis molestiam coercedanda, vulgò *Tende*. Tunc neque marmoreo pendebant vela theatro. *Prop. 4. 1. de quibus sic Plin. 19. Vela in theatris tantum vmbra fecerunt, quod primus omnium inuenit Q. Catulus, cum Capitolium dedicaret: Carbasina deinde vela primis in theatro duxisset fertur Lentulus Spinther Apollinaribus ludis: hæc ille. Velaria, ium. *Inuen. 4. Velamina: Velares annuli. Plin. qui velaria pendencia continent, facilemque eundi, ac redeundi ministrant modum: Vela etiam Aulica, siue ostiaria appellantur, quæ vulgò Portæ, Surtes, Plagule, arum: possunt etiam in hac significatione sumi, & ad illa vela referri, quibus vitium ad nos obtegendum cum curru, thedæque vehimur, siue lectica, vulgò *Bandinella della carrozza*, vnde apud eundem *Suet. in Tiberio*. Cum inde lectica transferretur, suspensisse dicitur, dimotis plagulis cælum. *V. superius.***

VENA, æ.

Arteria: Sanguinei meatus: Sanguinei in corpore nati, annes, &c. Sanguinei canales: Fibre, arum. *Ouid. 6. met.* sunt minores venule: Vena pulsatilis, vulgò *Puls*, vnde corporis vtramque valetudinem agnoscunt Physiici: Vena mobilis: *ex Ouid.* Aut quæ tentaret fallentis temporaneæ. *Psitt.* Vena saltans, saltans, &c. Meatus corporis: Vix sanguinis, sanguineæ: Cruentis iter: Procinus irrupit venæ: prioris in ærum Omne nefas. *Ouid. 1. met. metaphor. summe, metallorum venam subaudiens: Sanguinis conceptacula, receptacula: Et venæ delibunt posse moueri. idem 6. met.*

Epith. Benigna, diues, anilis, concolor, aurea, trepida, turgida, sanguinea, affilis, tremens, se-quax, irrigua.

Vena fontis: *Vid. Fons.* Vena metalli. *Vid. Metallum.*

VENABVLVM, i.

Telum est venatorum lato ferro: Lato venabula ferro. *Virg. 4. Æn. Splendida iam cessant tecto venabula ferro. Mart. in Amph. 11. Robur lato ferro. Sen. in Hipp. Misse telum. ibidem. Saris-fa; ex eodem. V. Hastæ. Hastæ Thessalicum. ibidem: sic Doricum telum, quo frequentius venatione Dores utebantur, vnde *Mart. in Amph. ep. 23. Dorica quam certo venabula dirigit ictu Fortis adhuc teneri dextera. Arphophori.**

Epith. Deiecta, grandia, cornea, myrtea, acuta, coniecta manibus, vel manu. *Ouid.*

VENÆRVM, i.

Campaniæ oppidum, siue potius Hirpinorum apud Samnites, oleis, abundans Minturnis, & Fregellis, & Liri fluuio vicinum. Hoc tibi Campani sudabit bacca Venafri. *Mart. 13. 98. Vincto, Corduba, Iguor Venafro. idem 13. 64. ob olei copiam: Viridique certat bacca Venafro. Hor. 2. 6. Agri Venafrani idem 3. ad 5. Venafro rum colonia. Front.*

VENATIO, is.

Quæ solemnis fuit Romanis idem, vt militiam ipsam suam appellarent: contra Græci trochi, & disci ludis vitam contrebant suam: Hinc *Horat. 1. epist. 8. 212: Romanis solenne viris opus, vile famæ, Vixque & membris, præsertim cum valeas, & Vel cursu superare canem, vel viribus aprum Possis. &c. Leporem sectatus, equoque Lassus ab indomito, vel si Romana farigat Militia allueat Græci, curi, pila velox. idem 2. sat. 2. Nescit equo rudis Hæ-re ingenuus puer, Venare timet ludere doctor, &c. idem lib. 3. ed. 24. Venatus, us. *Anton. Venandi studium. Ouid 1. de remed. Venandi cura. Tib. 4. eleg. 3. & de plura de venatione. O pereant silux, deficientque canes. *idem. Quis furor est, quæ mens, densos indagare colles. Claudentem teneras ledere velle manus. ibidem.***

Venationis ceruorum antiquæ rationem, modumque diffusè explicatum habes apud *Plinium lib. 7. Hieroglyph. de venis, quem consule: Prælia Dianæ: Discrimina Dianæ. Mart. Dianæ, siue Delix, Cynthiæ studium, ludus, palæstra, cura, &c. Incendit studia exercere Dianæ. Ouid. 4. epist.*

Iuuenum optima venandi cura; ad venationem enim ferarum (inquit *Artem. lib. 1.*) omnigenarum tamquam ad meditationem periculorum, quæ in bellis aduentur, iuuenes procedunt: indeque facti obustiores, ac saniores turrium modo aduersus hostes se comparant, illosque obiectis corporibus, ac collato pede telis incessant. Hæc ille. Ferarum indagatio: Misceat apta vagis cudent venatibus arma. *Petrarch. Venatu inuigilat pueri, siluasque fatigant: Venandi labor, venatus labores: Sectatio, insectatio ferarum: Indago ferarum: Diana, sig. Dianam sequi, idest venationem: Lex Dianæ. Tib. 4. 3. Hinc*

VENATOR, is.

Quorum oim Dea Diana fuit, vt *ful. loca diximus.*

mus; quorumque feræ Idibus Augusti solemniter erant: solemniter enim feriati illo die venatores spicatas faces accensas in nemora Dianæ sacra ferebant, canesque insulis ornatos cum cæteris instrumentis venatorijs Deæ fitebant. Revertentes tamen (quod etiam nunc confuevit) à venatione, in morem triumphi prædam onusti magnos clamore referebant. Hinc *Sen. in Hipp.* Repetitque casus Rustica longo turba triumpho, &c. Sed ad

Synonyma.

Venator: Ferarum vastator, debellator, prædator: *Ouid. 12. met.* Gens assueta venatu. *Virg. 7. Æneid.* Ut solet attronitas cum pete illa feras. *Ouid. 3. de art.* Siluis aptus. *idem 1. de art.* Qui venatur: Qui telis agitat feras: Sæpe volutabris pulsos siluestribus apris Læratu turbabis agens. *idem 4. Georg.* Saltusque indagine cingant. *idem 4. Georg.* Magnos canibus circumdare saltus edocuit. *idem 1. Georg.* Cereis qui retia ponit. *ibidem.* Qui venatur apros acres, Damasque sagittis Configit. Nemorum studiosus. *Ouid. 7. met.* Dianæ studiosus *ex eod.* Cedis ferinx studiosus. *ibidem.* Fecarum captator, agitator, indagator.

Agians in retia ceruus. *Ouid. 2. met.* Clarus siluis. *idem epist. 4. Heroid.* Scudra excrescit Dianæ. *ibidem.* Celebris, & celeberrimus siluis. *idem epist. 5.* Pegasus Oenone Phrygijs celeberrima siluis: Claudens indagine colles. *Tib. 4. 3.* Venatu, & siluis primos affluere annos. *Sil. Ital. 2.* Venatu saltus qui exercet opacos. *idem 15.* Qui struxisse feris fraudes nouit; *ex Sen.* Si quem tangit gloria siluæ. *idem.* Malis Phœbes, idest Dianæ. *Ouid. 2. met.* Sic Dianæ affecta, bellator, eques, &c. Subfessor; is, qui in insidijs latens, occasione oblata, repente exiliens territam feram in laqueos agit. *Sen. in Hipp.* Venatibus aptus, & arcus flectere qui solet. *Ouid. 4. met.* Qui sua cum duris venatibus ocia miscet. *ibidem.* laxas canibus tacitis mittite habenas: Teneant acres lora Molossos Et pugnares tendant Cressæ fortia trito vincula collo, &c. *Sen. in Hipp.*

Venatrix, cis, de scemlinis: Armiger, & Armigera Dianæ. *Ouid. 5. met.* Delixi rutela Deæ. *Hor. 4. od. 6.* Chorus Dianæ. *Prop. 2. 10.* Valles insidijs clausæ. *Tib. 1. 4.* nempe ubi venatores insidijs agitant feras: Dianæ cultor. *Sen. in Hipp.* Tua fil gratus munera cultor Tullie in saltus, &c. Lege initium illius tragædiæ, quæ ad venationem tota pertinet, incipiente: Ite, vmbrosas cingite silvas, &c. At vos laxas canibus tacitis mittite habenas Teneant acres lora Molossos, &c. Dianæ comes. *ibidem.* Ades en comiti Diua virago.

Venationis descriptionem habes in Virg. 1. Æneid. copiosiore in *lib. 4.* aliam in *7. in Sen. in Hipp. 12. Ouid. 7. met.*

Auceps. Vid. *sua loca:* ad autum venationem, seu aucupium pertinet: Qui feris inuigilat: Qui capax feras laqueis, pedicis, &c. molitur insidijs feris. Qui clamore premit currentem ad retia ceruum: Venatu inuigilans, siluasque

fatigans: Qui retibus vndique claudunt Solliciti campos atræ formidine mortis; Mendacesque parant foueas, laqueosque tenaces, Currentesque feras pedicarum compede necant, Aut canibus, ferroque necant, prædasse reportant, &c. Qui tibi monstrabat saltus venatibus aptos, Et tegeret catulos quæ fera rupe suos. *Ouid. epist. 5.* Retia sæpe comes maculis distincta retendi, Sæpe citos egi per iuga summa canes. *ibidem.*

Epith. Præceptis, citus, pernix.

Venatorum propria.

Retia. V. *sua loca, & ibi multa.* Venabulum. Vid. *supr. sua loca.* Millus, est collare cauum: Milli murices, aspredines, & aculei, qui milio induuntur ad arcendos ferarum irruentium morsus: Numella. *Varr.* lorum, quo canes copulantur, siue retineantur: Habenzæ laxæ, dicuntur à *Sen. in Hipp.* Lorum: Teneant acres lora Molossos. *ibidem.* Vincula: Et pugnares tendant Cressæ fortia trito vincula collo. *ibidem.* Nodus: At Spartanos nodo cautus propiore liga. *ibidem.*

Lineæ, quæ à nonnullis formido dicitur, & est retis genus (vt *Farnabius* ait) plumis versicoloribus, isidemque vtilitatis intertextum, quod visus, & odore feras terrens in veras plagas impellit: Picta rubenti linea pinna Vano cludat terrore feras. *Sen. in Hipp.* Hinc *Virg. 12. Æn.* Inclusum veluti si quando flumine nactus Ceruam, aut puniceæ septum formidine pennæ Venator cursu canis, & lacratibus instat: & *lib. 3. Georg.* Puniceæve agitant pauidos formidine pennæ. Lege *Petrinam* *Vol. lib. 7. de ceruorum venatione apud Sicules.* *Hæroglyph.* Cuius cursum, quo retentas à canibus feras iuguaibat: Tu iam victor Curvo solues viscera curro. *Sen. in Hipp.* Arcus: Sagittæ. V. *sua loca.* Sclopas. V. *sua loca.* Hoc enim vtuntur nostri: Canes Præda. V. *sua loca.* feræ capæ ex venatione, vt lepores, apri, vulpes, cerui, damæ, Leones apud Afros, Tigres apud Hyrcanos, Bisontes, & vti apud Germanos, Vrsi apud Appenninos, & Iuuiumodi.

VENDITOR, is.

Hoc obiter vetim scias, veteres venditione, & emptione parum vfos, sed permutacione: in qua res, pro re, non pretium dabatur, quæ de re lege *Aristot. lib. 5. de morib. & Pandectar. l. 1. de emul. de permutacione.* Hinc sæpius apud illos hæc elocutiones.

Hic mutat merces surgente à Sole ad eum, quo Vespertina tepet regio. *Hor. 1. sat. 4.* Nec nautica pinus Mutabit merces omnis feret omnia tellus. *Virg. Georg. 4.* Quamvis Miletia magna Vellera mutantur Tyriis incocta rubores. *idem 3. Georg.* Myropola. *Plant. Vid. Art. & Aristoph. vocabula.*

Mango, is: qui pueros erat solici vendere, vnde *Marr. 1. epig. 59.* Milia pro puero centum mango poposcit, &c. & *lib. 9. 7.* auri epitheton addens: & *Murylenzi 7. ap. 79.* Qui vendit puerum. Lege *Cassini, l. 107.* Qui pueros crescere non cogebant: Vt nam venditio maiore statet precio. Lege *Ioseph. Scalig. in Prop. lib. 4. epig. 9.*

Ant.

Ambulatio r **Transiberius**. *Mart. 7. 42.* Qui palentia sulfurata fractis permutat vitreis; quam arcem nunc viliissimi Hebræorum vbique exercent: Vendit qui madidum ciccor corone. *ibidem*: sic etiam ad imitacionem: Vendit qui madidum foro lupinum: Fumagaria qui tomacula rautus Circumfert tepida cocus popinis. *ibidem*. Hinc

VENEDITIO, is.

Subhastatio, scilicet cum alicuius bona sub hasta publicitus veniant, nunc vulgo *Vendere* ali' *incanto*; quod etiam hodie in usu est: Pertica tristis, dicitur eleganti metaph. *ad Prop. 4. 1.* Nam tu cum multi versarent rura inuenci Abstulit exultans pertica tristis opes: Hasta cruenta. *Cic.* Hasta sceleratior. *idem*. Hasta Cæsaris multis improbis, & spem affert, & audaciam. *idem* *in Philipp.* quod multorum ciuium subhastari bona iusserat Cæsar quum viueret: Hastaticum, *Terrenti*. Id genus venditionis appellat.

VENEFICVS, & VENEFICIA.

Saga (teste *Acagne*) dicta est quasi satis agens, neque quæ carminibus, & herbis mala hominibus dicebatur, vel arce, vel inferre: Vt mihi verax Pollicita est magico saga ministerio. *Tib. 1. eleg. 2.* Quæ saga, quis te soluere Theffalia magus venens. *Hor.* Exorat noctes dum mihi saga tuas. *Mart. 7. ep. 55.* Vid. *Saga*. Anus: Quæ mea non decies somnia versat anus. *Prop. 3. 4.* Sage enim ventulæ somnia interpretabantur.

Cypris, dis, d. *Medea*, quæ ex Cytea fuit vrbe Colchorum. *V. Medea*. Non hic herba valer, non hic nocturna Cypris. *Prop. 3. 4.* Maga: Magna. *V. suis locis*. Et magici docti ministri docti. *Bomb.* Sed tu malorum machinatix facinorum. *Sen. in Medea* Theffala saga. *Prop. 3. 22.* Theffala iubeat si cantu. *Stat. 4. Theb.* Cantas protinus herbas, Edicique vsum. *Ouid. 7. met.* Mittave sunt nostra dira venena manu. *idem 2. Pont. 9.* Veneficæ enim dictæ, quod venena conficerent alicuius valetudini infidantia; vel vt amorem conciliarent: Incantatrix.

Lamia. *V. suis locis*. Carmina quæ magico demurmuratur ore: Quæque reluctantem cursu deducere Lunam Nititur & tenebris abdere Solis equos. Quæ refrænat aquas; obliquaque flumina sistit, Quæque loco silvas, viuagæ saxa mouet: Per tumulos errat passis discincta capillis, Certaque de repidis colligit ossa rogis: Deouet absentes, simulacraque cerea fingit, Et miserum tenuis in iecur virget acus: describit. *Ouid. in epist. 6.* Sage: lilia magas artes, &æque carmina nouit, Inque caput liquidas arte recurat aquas: Versans manes. *Stat. 4. Theb.* Theffalus, dis, quod in Theffalia potissimum veneficio daretur opera. *Val. Flacc. 2. 738.* Theffalus furia Sacrodo. *Stat. 2. Theb.*

Venefici, & Venefice.

Samaritanus magus Simon, Apollonius Thyaneus, Apuleius, Zoroastes, & alij apud *Tertullianum*.

Modes, **Hecate**, **Circe**, de quibus *V. suis locis*. **Pamphile** apud *Aquil.* **Canidia** apud *Hor.* qui eam

epod. 17. venenis Colchicis officinam appellat. **Locusta** venefica Neroni grata, cuius opera **Agrippina** **Claudium**, & **Nero Britannicum** de medio sustulerant, vt est apud *Tacit. 11.* meminit quoque *Iuuenalis sat. 1.* Instituit quæ rudis melior Locusta propinquas Per famam, & populum nigros esse marros. Venefice describit habes in *epist. Hypsipyle* apud *Ouid. V. super 11.*

VENEFICIUM, ij.

In quo olim Theffali excelluerunt, nec defuerunt Roma subeferente matronæ, quæ ibidem exercerent veneficia, vt testatur *Valer. Maxim. 2. lib. 6. Lucius 8.* qui scribitur damnatas fuisse veneficij ad 170. & tunc primum quæstio de veneficijs Romæ instituta fuit, quæ lex Cornelia atrocibus penis sanxit esse mutanda; nec sexus vlla habebatur ratio, quum nec etiam nobilitatis: hinc demonis arte factum, vt Christi fideles, vel femine æssent, vel viri de veneficijs potissimum possuarentur; quod diuina virtute aliqua edidisset miracula, artemque magicam illos edificere existimabant, cuius causa puniendos atrociter esse censabant. Non solum Theffali, sed Colchi veneficia exercuerunt, quin etiam Asiri, alijsque. Sed ad

Synonyma.

Venenum; venena enim ab initio conficere didicerunt, vnde traxere nomen: Non tua deprensos damnata est fama veneno. *Prop. 2. 32.* Dona diris istita, ac cincta artibus Vocetur Hecate, sacra ludifica appara. *Sen. in Med.* Pestes. *ibidem* alt. 4. Magici cantus. *ibidem*, vbi multa repetit in *Tragedia* de *Medea* veneficum. Theffalicæ minæ. *ibidem*. Magica arma mouement. *Ouid. 5. met.* Carmen auxiliare canis, secretarique aduocat artes. *idem 7. circa principium*, vbi multa ab *Ægiade* in *Æsonem* Iasonis patrem sunt: Gramen lethei fucci. *ibidem*. Verba placidos facientia somnos. *ibidem*. Cantus, artesque magorum. *ibidem*. Pollentes magorum herbe. *ibidem*. *Æmonia* radices valle refecta semina, flores, & arri fucci. *ibidem*. Magicæ potentia linguæ. *ibidem*. Colcha venena. *ibidem*: idest Colchica: Colchica venena. *Hor. 2. od. 13.* Vox Theffala. *idem* *epod. 5.* vbi multa sunt Venena Medæ. *ibidem*. Maris voces. *ibidem*: quod Maris dediti essent incantamentis, vnde *Virg. 7. Æneid.* Neque enim iuuere in vulnera cantus Samniferi, & Maris quæstus montibus herbe.

Canidia breuitus implicata viperis Crines, & incompenit caput. *Hor. epod. 5. V. reliqua*. Herbe, quas Lolcos, arq; Iberia mittit Venenorum saxa. *ibidem*. Flammæ Colchicæ. *ibidem*. Auernales aque: At expedita signa per totum domum Spargens Auernales aquas. *ibidem*. Sacra arcana. *ibidem*. Carmen veneficæ scientioris. *ibidem*. Potiones non vilitat. *ibidem*. Dixit: Diris agam vos, dira decertatio nulla Expiatur vilijs. *ibidem*.

As **Attracia**, ab **Atracæ** Theffaliz oppido, vbi plurimum exercebantur veneficia. *Stat. 1. Theb.* Efficax scientia. *Horat. epod. 17.* Rhombus Theffalicus. *Mart.* Quæ nunc Theffalico Lunam deducere rhombo. *idem 3. 90.* Rhombus Colchus; Cum sceta Colcho Luna vapulat rhombo.

bo. *idem* 12. 57. Citus turbo appellatur ab *Horat.* *epod.* 17. ubi multa de veneficijs. Libet carminum valentium Refixa cælo deuocare fidera. *ibidem.* Voces sacræ. *ibidem;* quod facer pro execrandis olim viſurpabatur: Sabella carmina, quod Candida inſiguijs venefica Sabella eſſet, e Samnibus. *ibidem.* Nenia Marſa. *ibidem.* Nec in ſepulchris panperum prudens anus Nouendiales diſſipare pulueres. *ibidem;* quod in veneficijs oſſa, cinereth mortuorum commiſcebant. *Lege Lamb.* hoc loco de Nouendialibus ſerjs.

Toxicum. Vid. *Venenum.* An quæ mouere cereas imagines, & Polum Deripere Lunam vocibus poſſim meis. *idem* *epod.* 17. Magici foci: Et labor in magicis ſacra placeat. *Prop.* 1. 1. Citina carmina. V. *Magia.* *ibidem.* Deſiciunt magico torti ſub carmine rhombi. *idem* 2. 20. Aquæ magicæ. *idem* 4. 1. Magicæ cærtamina Muſæ. *ibidem* *eleg.* 4. Herbx malæ Medææ. *Tab.* 1. 2. Pocula Circes. *idem* 4. 1. Magicæ artes. *Ouid.* 1. de *rem.* Magæ artes: Æſa carmina, artes. *idem* 4. *eleg.* 15. Cantæz herbx. *idem* 1. *eleg.* 14. Æmonie aquæ; à Theſſalia, in qua veneficijs ars. Magicæ fraudes. *idem* 3. *mar.* Medicamæ Circes. *idem* 1. de *art.* Medicamina. *ibidem.*

Miſquerant herbas, & non innoxia verba. *Virg.* 3. *Georg.* Poſtea diſcedens fuccis Hecateidos herbx Sparſit, & ex templo triſti medicamine totæ Deſluxere comæ. *Ouid.* 6. *met.* Triſte medicamen, ut ſupr. Magica arma, ut ſupr. *Ouid.* Veneficijs via. *idem* 1. de *remed.* Inſane carmen: Non anus inſani carmine rumpit humum. *ibidem.* Fortes herbx. *idem* de *medic. ſac.* Terribilis ars: Quas maga terribili ſubſecat arte manus. *ibidem.* Marſi cantus. *ibidem.* Æra Temefæa, inſtrumenta, quibus vtebantur ad veneficia ſagæ. Hippotiones, carmenque loquar coctumque venenum. *Iuuen.* ſat. 6. eſt autem Hippomanes caruncula in fronte pulli de partu equæ, quam veneficijs aptam olim exiſtimabant. Propterea horrendis inſania pabula fuccis Contexit, & tritis Hecateia carmina miſcet. Cæculaque induitur, &c. *Ouid.* 14. *met.* v. 43.

Ritus veneficarum priſcos habes in Ouid. 7. *met.* & in *Medea Seneca:* quos quidem dampnes, ac deteſteris.

VENENATVS.

Veneno infectus. Serpente ſaniz perſuſus. Mortifero gramine paſſus. Lethali imbutus ſucco. Vipereo tactus corda cruore. Correpſit tale veneni. Qui toxica duri bibit. In talium Serpentis dente recepto. *Ouid.* 10. *met.* In quam calcata venenum vipera diſſidit. *idem.* *ibidem* 1. quam vipera veneno infect.

VENENVM, i.

Toxicum. *Marr.* 1. 19. Semina valido præcincta veneno. *Ouid.* 7. *met.* Neſſi cruor. *Hor.* *epod.* 17. V. *Neſſus:* Detritæ, Fallax herba veneni: Fel veneni: Armatacæui ſelle veneni. *Virg.* 12. *Æn.* Lac veneni: Nigri cum lacte veneni. *idem* 4. Succus veneni. *Ouid.* *epiſt.* 12. Rabies peſſiferi veneni. *Iuuen.* Tabes veneni. *Ouid.* 3. *met.* Veneni doli. *Caſtell.* *epig.* 20. Sanies veneni. *Luc.* 6. *Pharſ.* Gutta veneni. *idem* 9. Nigri veneni ſudor. *Ouid.* 2. *met.* eſt autem veneni eſſectus.

Virus, i, g. n. Morbus virus habens: Tu quoq; de morſu virus habente cadas. *Ouid.* in *lin.* Cror vipereus: Nec quæ vipereo tela cruore madent. *idem* 4. *Pont.* 7. Lethiferæ peſtes. *Stat.* 1. *ſilu.* 4. Lethiferæ vario medicamine peſtes. *ibidem.* Pocula ſi quando ſæuz infectere noueræ *Virg.* 3. *Georg.* Serpentis lethale malum; ex *cod.* Furiale malum. *idem* 7. *Æn.* Sanguis viperinus. *Hor.* 1. *ed.* 8. Viperinus cruor incoctus herbis. *idem* *epod.* 3. Quid hoc veneni ſcut in præcordijs. *ibidem.* Malæ Canidiz dapes. *ibidem.* Dona delibuta: Hoc delibutis vitæ donis pellicem. *ibidem.* Mædus humeris efficacis Herculis. *ibidem:* Idem Neſſi cruore tincta veſtis, quod totum erat venenum; ſic: Vt cruor Herculeos abiit diſſuſus in artus. *Ouid.* in *lin.* — forbitio tollit, quem dira cicuta. *Perſ.* 4.

Cum traheret lethale merum iam mortis opaca. *Stat.* 4. *ſilu.* 6. Illa nefanda Pocula, lethaleſque manu componere ſuccos Eualuit. *idem* 5. *ſilu.* 2. Serpente morſus. *ibidem.* Taxus lethalis: Et ſpicula iactant Lethali raxo, & Scythicus medicata venenis: Latices ſimulatis ſponte Auernt. *Virg.* 4. *Æn.* Auernales aquæ. *Hor.* *epod.* 5. Mortiferi fucci. *Tab.* 3. *eleg.* 5. Pocula nigra: Ne ſubeant labris pocula nigra tuis. *Prop.* Pocula triſti gramine miſta bibunt. *Claud.* Nigramque per artus Scillantibus tabi ſaniet. *Luc.* 6. *Pharſ.*

Spumæ oris Cerberæ. *Ouid.* 4. *met.* vnde nata Aconita fabularum, ut paulo inferius. Vipereæ ſpumæ: Succus herbx nociturus. *Sen.* Succus vipereus. *Maſſen.* Quodcumque gramen flore mortifero vires. *Sen.* in *Med.* Mortifera graminæ. *ibidem.* Serpentine ſanies. *ibidem.* Diræ ſerpentis ſanguis. *Ouid.* 2. *met.* Boletus Claudij: Claudius enim Cæſar Neronis vitricus, cuiusque frater ani per Agrippinæ ciuiſſem fratris Germanici filiz manus boleto accepto venenis delibuto periit: hinc *Marr.* *lib.* 1. *epig.* 21. Boleum qualem Claudius edit, edas: Fel vipereum. *Ouid.* 5. *reſp.* 8. Nec mea mortiferis infecta pocula fuccis Dextera nec cuiquam tetra ſiue certa) venena dedit. *Tab.* 3. *eleg.* 5. Succus veneni. *Ouid.*

Inter venenata recententur:

Aconitum. V. *ſuſt.* Cappa, vel Caculus Monachi, & eſſentia: Cicuta: Et dare miſta viro tritis aconita cicutis. *Ouid.* 3. *de art.* Opium, eſt ſuccus papaueris, qui nimis hauſtus veneni ſpeciem repræſentat: Suporiferum venenum. *Apulejus* illud appellat: Cantharidum fucci. *Ouid.* in *lin.* Ipſe etiam Syrgio ſumantia pocula tabo Porrigit, &c. Ebibit humorem circum vitalia fuſum Peſtis, & in ſeco linguam torrerè palato Incipit, &c. Herba Theſſalica, quod in Theſſalia venenata multæ naſcantur herbe.

Ephra. Attrum, tritum, taſticum, nigrum, Tarentinum, Gorgoneum, ydum, ſæzum, vipereum, coſſum, torpens, Theſſalum, Colchicum, dirum, acre, præſentaneum, certum, præſens, piecum, liquidum, furiale, Colchum, Lerneum, ardens, portentiſſimum, Lernerium, Neſſum, impium, Theſſalicum, Marſum, liuens, ſpumans, furtivum,

num, humidum, obscurum, noxium, tartarum, &c.

Inter serpentes veneniferos.

Vipera: Aspis: Busto: Basiliscus. V. suis locis, & Serpentum genera.

Venenatus, a, um. V. Sagitta venenata, ubi multa. Venenifer, a, um. Ouid. Herba grauis succo nocituro. Sen. in Herc. fur.

VENETIÆ, arum.

Ciuitas insignis in mari Adriatico, quæ anno d. Christo nato quinquagesimo quarto supra quadringentesimum condita fuit, quo anno Atreia Rex Vnnorum Aquileiam euerit; Inde enim fugiunt ciues aliquot in grato maris recessu nacti sco pulos vrhem condere cœperunt, autisque populis ad nouæ vrbs famam illuc proficiscentibus ed creuit, vt nunc meritò Regina maris appelletur. In mari igitur ædificata, modicas complicitur insulas arte laborata circiter sexaginta, & amplius medijs in stagis, quæ æstu singulis fenis horis irriguis adfuso, quo oriens est pelago, quod tamen ne sua violentia, vel ira sit noxium, præictis alijs quibuscum insulis tanquam aggeribus cohibetur. Licet autem non muris non propugnaculis, non turribus vllis sit munita, loci tamen natura est curissima. Quamplurimis diuiditur canalibus. Vicis penè omnibus sui sunt riuu coniungentibus ipsos pontibus ex lapide, ligrove circiter 450. Inter canales principem habet locum, quem vulgò *Canal grande*, appellant longitudinis trium miliarium, qui vrhem totam in duas quasi dirime partes, circa medium pontem gestans visendum, vulgò *Ponte à rialto*. Admirabilia sunt in vrbe: Templum D. Marco Euangelistæ (cuius etiam corpus summa tibi veneratione asseruatum) dicatum, auro multis exornatum locis. Principis palatium, & ædes proximæ, quæ Procuratoris appellantur, Atria, siue aula in Principis palatio admirandæ sanè magnitudinis, ornatusque. Armamentarium, in quo cuncta, quæ ad tritemem acutum exornandam censentur necessaria, sunt penè innumera Prætoris quinqueremes, quæ vulgò *Galassæ*, appellant. Gymnasium publicum cum Bellarionis Cardinalis Niceni Bibliotheca, quam ipse moriens Reip. Venetæ legauit. Ambitus vrbs d. circiter miliarium, quæ imperij magnitudine, populis frequentia, opum splendore, mercium varietate illustri quidem est; ingenijs excellentibus, virisque eruditissimis beata, bonis legibus, ac laudabilibus ornata instituit. Verum meum non est hic vrbs laudes attexere, cum multi illam laudantes, adhuc materiam laudandam nanciscuntur inexhaustam. Hoc quidem vnum sufficit: inexthausti maris dominatrix est, & virgo regina, quæ nulli adhuc regi nupsit, vel Tyrannidi.

Mundi Theatrum: Commune totius orbis emporium, ad quod solite conflueret Turcæ, Æthiopes, Dalmatici, Arabes, Syri, Cretenses, Cyprj, Macedones, Germani, Vngari, Galli, Hispani, alijque: Victrix, hostium dominatrix: Adriaci regina maris: Italici nominis glo-

ria, decusque: Paradisus Veneris deliciarum: Vrbs aquosa. *Sabell.* quod in aquis condita. Venetæ vrbs. *H. Boli.* Vrbs Adriaci ædificata vadis. *idem.* Venetæ terræ, oræ, domus, sedes, &c. Adriaci regina maris decus addita ponto, Cuius maiestas Itala regnat aquis.

Quæ terris, quæ dominatur aquis. *Senac.* Veneti regina maris. *idem.* Magnæ virtutibus æmula Romæ: Vna Italum Regina, altæ pulcherrima Romæ Æmula quæ terris, &c. *idem.* Hic, vbi se condunt multa arte palatia, Tecta regna cœu medio in pelago molimine magno Constructa, ac fabricata manu, &c.

Veneti, orum, populi sunt Italici ab Henetis Paphlagonis populis, & Troianis oriundi, qui Troia euerca cum magna manu, duce Antenore Troiano in intum maris Adriaci sinum peruenierunt, pulsi que Euganeis, qui inter Alpes, & mare incolebant, eas occupant terras; & vbi primum licitum, oppidum condiderunt à patriæ nomine relicta Troiam. Gem autem rota, aspiratione in vltimam vocatum mutata, vno nomine Veneti dicti sunt, vnde *Lucan. lib. 4. Phars.* Sic Veneti stagnante Pado, &c. Horum regio Venetia dicitur Adriatico mari proxima, & à Padi fluminis ostijs ad Istriam vique protenditur. Insignis in ea vrbes præter Venetias metropolim, sunt Verona: Patavium, & Vicentia. V. suis locis.

Veneti Patres, nempe Senatus Venetus, in quo nobiles omnes continentur vigesimum quantum excedentes annum; in quibus mira in dicendo libertas, summa in consulendo integritas, eximius recti, verique cultus; studium consueuendæ libertatis, augendique imperij incredibile; insignis denique in aduersis constantia.

Senatus Adriaci proceres: Proceres Veneti, ciues, magistratus, &c. Venetum gens.

Veneti lacus: Arua Timauus: Et lapidis arua Timauus. *Virg. Vid. sup. Timauus.* Euganeis lacus. *Mart.* Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno Nupit ad Euganeos sola puella lacus, *lib. 4. p. 25.* V. Padua. O' decus, o lux Ausoniz, per quam libera turba sumus. *Senac. 3. eleg.* Adria imperitans, alterque Venetia mundus. *Perr.* Vrbs in xclara sequens præfixæ vestigia Romæ. *Mart.* Decus Italiz. *idem 4. fest.* Venetus Leo; nam pro stemmate Diui Marci symbolico ligno, quod Leo est, vt in sacris habemus, vritur: Veneti Leonis Imperium: Imperium Venetum: Quæ tenet ex alijs regna beata Iouis; Cretam enim sub se habet, quæ Iouis regnum fuisse certissimum est.

Medioxi portus, non procul à Venetijs, vulgò *Malamocco*. Portus Edron, *Porta di Chioca.*

VENIA, æ.

Pax. V. suis locis. Veniæ ius. *Ouid. 3. Pont. 4.* Veniæ preces, leges, &c. Condonatio: Quod si fata negant veniam pro coniuge, &c. *idem 10. met.* Beneficium: Facultas: Nec proximus aut Celsicola veniam donec pater ipse sedendi Traquillica iubet esse manu. *Stat. 1. Theb.* Humilis deprecato: Supplex oratio, petito: Veniam peccato pudentem. *Carull. tyr. 15.* Extremam hanc

oro veniam miserere fororis. *Virg. 4. 28.* Namque dabunt pacem votis, iramque remittent. Favor: Simplicitas digna favore fuit. *Ovid. 2. 299.*

VENTER, is.

Corpus. *V. seu locus.* figur. Vetus: Vitia, siue vulua, locus generationis: Vteri cauz. *Virg. 2. 288.* Vorago ventris. *Mart.* Viscera distinxit mittis. Corpora visceribus distinxit condita matris. *Ovid. 15. met.* Matris alius, *ibid.* Alius. *V. infr.* domus matris. *ibid.*

Cuius partes:

Ventriculus. *Celf.* & barathrum, *fig.* & dixit *Mart.* 1. 88. *V. Stomachus.* Viscera, um, i singulari Viscus, eris. *V. Exia.* Vitalia. *Luc. 1. Phasf.* Præcordia, orum: Viscerum vene. *Sen. in Thucyd. 4.* Calentes venæ viscere; *ex ord.* Ad viscera Pertinent: Pulmo, & pulmones, qui Spiramentum animæ dicitur à *Virgeli* g. *adn.* Abditæque intus Spiramenta animæ lethali vulnere rupit: Iecur. *V. seu locus.* Felsus, & vesicula felsa, quæ sub iecinoris fibris delectat.

Cor. *V. seu locus.* Itha, sum, quæ in imo ventre posita sunt inter costam, & pubem. *Celf.* Septem transuersum. *idem.* Disseptum. *D. Ipsi.* Diaphragma, tis, Græcum: Hypozoma, tis. *Antip.* est pelvis, quæ interiora diuidit: Interanea, orum. *Plin.* viscera: Lien, is, quæ Splen, is: Quid faciam, sed sum perulanti splene echinino. *Perf. sat. 1.* Splemium, aliud significat. *V. Asina.*

Renes. *V. seu locus.* Intestinum, & intestina, orum: Intestinum primum: Pylorus, Græcè, & Ecyphus: Intestinum ieiunium. *D. Ipsi.* tenue. *Celf.* Colon. vnde colici dolores provenire dicuntur, venter scilicet intestino colo inclusus, cui cum non sit exitus, opprimit: Intestinum rectum, longa non nonnullis: Pancreas, est grandulosa, & adiposa caro Pyloro adiacens: Mesenterium, medium est intestinorum: Mesocolon, p. p. *Hipp.* Omentum. *Perf.* involucrium intestinorum odentum, vulgò *Reticula*, quo iecinoris suisda fissa obvoluta optima constituta edula.

Hypochondria, orum, partes sunt musculosæ supra vmbilicum, quæ spurs colitis utrinque ad latera subijciuntur, sic dicta, quod illarum costarum mollis est cartilago: Hypochondrion inflammatio. *Hieron. lib. 1. & Dinsler. cap. 131.* Peritonæum, est membrana, seu tunica abique fibris simillima araneorum telas, qualisque figuræ totum ventrem infernum continens. *Pall. & Celsus lib. 4. cap. 1.* Alana, g. f. ubi species conuertuntur ad exclusionem.

Epith. Auida, iuana, casta, prægnans, atra.

Abdomen. *Vid. seu locus.* Vmbilicus, ventris centrum, punctum: Acromphalum, vmbilici medium: Anus, eutis, superans vmbilicum: Latres: Costæ. *V. seu locus.*

Venter collatiuus. *Plin.* pro turgido, & inexplibili ventre, *Trippon.* *Parafiro.* Scoliopedæ extans. *Perf.* Abdomen infatuabile. *Car.* Scoliopedalis homo, venter, alius, &c. Pondera ventris, plerumque pro fætu sumitur. *Vid. Granda.* Panctus: dicuntur illa viscera, quæ

vel putria, vel quæ edi nequeunt, proijciuntur: siue venduntur in escum pro felibus, vulgò *Trippon per la gatta.* Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi & rubro pulmone vetus nassique timendum Omnia crudelis Ianus per compita porrat. *Mart. 6. 64.*

Epith. Mollis, supinus, avarus, planus, grauidus, plenus, vitiatu, rabidus, liquidus, pandus, icunus, improbus, artifex, fecundus, castigatus, exilis.

Ventris Hieroglyphica Vide apud *Parr. lib. 34.* Que prima tratum ventrem placaverit esca. *Hor. 2. sat. 8.* Vlysses apud Alcinoem nihil esse ait, ventre impudentiusque etiam in luctu, ac maxore sul meunisse iubeat: Magistrum artis, ingenijque largiorem appellat ventrem *Perf. sat. 1.*

Epith. Viscera vitia. *Ovid. putria. idem.*

VENTUS, i.

Quid sit, variz in scholis adfuerunt quæstiones, quas referre huius non est loci. *Plinius* scribit, ventum esse impetum aeris in vnam partem fluentis. His Deum ab antiquis destinatum fuisse dicunt *Æolium*, *vr seu locus*: quatuor esse principes è quatuor mundi partibus aduenientes dicuntur; quum singulis duo alij tribuantur, qui duodecim esse dicuntur: inde alios eliciunt ventos. Coniule *Metamorphos.* Ventos describit *Ovid. 1. met.* Ventorum unam describit *Virg. 1. & 3. Aeneid.* Hos aliquando Vityli tradidit inclusos veri fabularum *Homerus*, & refert *Ovid. 14. met.* *Æolus* Hypocæden cohibentem cæcere ventos, Quos bouis inclusos tergo (memorable munus) Dulichium sumpsisse ducem, statoque secundo Lucibus ille noem, & terram apsexisse petram. Tantiqum Deos olim veteres venerati sunt, *vr in prunis offendit Orpheus*, qui hymnos eis adoleo cum Libano, idest thure; tres tantum agnoscebant Boëam, Zephyrum, & Notum. Græci statuerunt ventis arati in Thyia, ubi Thyæ Cephalis amnis siha sanum fuit, ad arcendum Deorum iram in Persarum descensu in Græciam, *vr canit Herodotus.* Legimus quoque Phœnicem ventis templa posuisse, & illi sacra fecisse. *Virgilius* etiam *Æneam* inducit pecudem Zephyris felibus albam immolantem. Legimus & Augustum vota Circo fecisse vento, ne Galliam infestaret, cuius plerumque tanta vis erat, *vr tectia auferret & votum, & sacrum exultisset.* Cabri quoque in Iapygia, & Apuli Arabulo vento, & Iapygi: Athenienies Scironi: Pamphyli Gagnio, siue Larego vota facere consueverunt, ne incolæ tabe afficerent, neve arua depopularentur. *Leg. Gynal. f. 5. ipe enim (vr inquit Seneca)* regiones illæ infestabatur *Pausanias in Corinthiaco* scribit apud Sycomis in colle Titanis cognominæ ventorum arampositam fuisse, in qua quotannis Sacerdos nocte vna ventis sacrificabat, & ad 4. scrobes alia multa peragebat arcana mythera ad ventos placandos. Fuerunt igitur venti (ex Pœtorum fabulis) Attracti, qui vnus fuit ex Titanibus, qui contra Deos arma sumperunt. Hic cum Aurora concubuisse dicitur, vnde nati sunt venti, *vr scribit Hesiodus*; alij sin-

gunetur esse, tumentibus buccis, inflatis, ac spirantibus. Sed ad

Synonyma.

Aurora: Auræ spirantes: Spiramina: Mutantur toties vario spirantina flexu. *Rust. Numat.* Flatus: Tædia pugni venti. *Idem:* nempe cum mare quiescit: Flamen, & c.

Epith. Nulla contraria clasti flamina, sonora, spirantia, lenia.

Flabrum: Non flabra, neque ignes imbres Conuellunt. *Virg. 2. Georg.* Ventorum spirantis flabra: Ventoli murmuris auræ: Ventosum murmur, graue. *Sen. in Agam.* Murmura cæca, ventosa potentia.

Animæ: Quantum ignes, animæque valent. *Virg. Vis animæ:* Aridus ventorum fragor: Nemo murmur, effectus ventorum inter arbores spirantium: Turbo, est ventus cum pluuiæ: Tempestates foræ, *Idem:* c. Nimbus: Agmina carceris: Æoli non agmina carceris horre. *Stat. 1. silv. 1.* Procellæ: Atque vinam subitæ raperent mea poma procellæ. *Quint. de nuc. Seridor procellæ:* Ventosa auræ. *Idem de med. fac.* Flamma maioris venti. *Idem 3. de art.* Cum semel emissi tenerunt æquora venti Nil illis verum est, incommodataque tellus Omnis & omne fretum est, Cæli quoque nubila vexant, Excutiuntque feris rutilos concursibus ignes. *Quint. 11. met.* Fortior aura. *Adart. 8. c. Vento sagittarum.* Æoli regnum. *Idem to. 30.* ventos intelligit.

Ventorum flamina: *Æol. Volucres auræ. Virg. 11. Æol.* Ventorum furæ. *Idem to. rabies. Quint. 5. met.* Venti turbo. *Virg. 9. Æneid. & Sil. Ital. 4.* Murmura. *Fanfl.* Tempestas. *Vid. suo loco.* *Virg. 2. Georg.* Flatus Euri hierni. *Idem 2.* Atillatus pelidus. *Senec. in Oedip.* Auratum strepitus: Astræ, à patre. *Quint. 14. met.* Astræ turbant, & eunt in prælia fratres. Ventorum bella. *Sen. in Thyest.* sic prælia, certamina, pugnae, &c. Vis tumidi venti. *Idem in Med.* Spiritus Eurorum.

Ventorum exitus ex Æolia describitur eleganter à *Val. Flacc. 3. Arg. v. 610.* Æoli fratres: sunt qui illos filios Æoli eximmarunt, quamvis perperam. *Vid. Æolus.* Murmur Austrinum, Boreale, &c. Acris Buxus. *Pha. lib. 3.* Acris fluor. *Annal. Spiritus.* Cæcum, Ventus ferens, secundus dexter: Venti adversus sinister: Vexus altanus. *Ser.* qui ex alto, siue pelago surgit, *Vento de mare.*

Epith. Ales, faciens frigora, rapidus, nitialis, suffragans, luctans, Jævis, furens, loquax, brumalis, mger, celer, pluuius, procerus, vagus, inuictosus, validus, violentus, pugnax, gelidus, argoreus, imbrosus, mobils, difcors, iniquus, tenuis, crevus, fremens, volans, strux, fulmineus, tumidus, inanius, infans, horribilis, velans, vauus, foris, emissus, præceps, fernæ, coorvus, idest, natus, maior, velis, fauens, sedatus.

Ventorum diuisiones.

Boreas, de quo *Vid. suo loco.* Boreas ad Eurum, Boreas ad eundem, siue Aquilo: Thracicus ventus. *Hor. 2. ep. 15.* Threijci aquilonis animosa flabra: Sithonius ventus; *in Quint. epist. & Prop.*

Vis Aquilonis. *Quint. 3. trist. 10.* Rhiphus ventus, à Rhiphis Scythiæ montibus, in quibus vehementissimus est. *Claud.* Edonus ventus. *Virgil.* Strymonius ventus, nempe Thracicus; *ex Senec.* Scythicus ventus; *ex Luc. lib. 1.* Hyperboreus ventus; *ex Mont.* & hæc sunt synonyma pro Aquilone, siue Borea. Boreas ad Eurum, siue Melæ.

Euroboreas semicardinalis ventus dicitur à Meteoristis: Eurus 1. à Borea: Eurus 2. à Borea, siue Cæcias: Eurus 3. à Borea.

Eurus, siue Subsolanus, cuius synonyma sunt, Flatus Euri. *Boet.* Spiritus Eurorum: Eous ventus, quod ab oriente flar: Nabathicus, iuxta illud Eurus ad auroram, Nabathæque regna recessit. *Quint. 2. met.* Phœbeus ventus; *ex Sen.* Quia Phœbeis lapidibus Eurus: Indicus ventus, nulli potius ad Eurum Australem pertinet.

Eurus 1. ad Austrum: Eurus 2. ad Austrum, siue Vulturius: Eurus 3. ad Austrum: Euro-auster.

Auster 1. ab Euro: Auster 2. ab Euro, siue Phœnicia: Auster 3. ab Euro: Austeri verò synonyma. *V. suo loco.* Auster, siue Notus. *V. Notus.*

Auster 1. ad Zephyrum: Auster 2. ad Zephyrum, siue Libonorus: Auster 3. ad Zephyrum: Zephyro-auster, siue Libs.

Zephyrus 1. ab Austro: Zephyrus 2. ab Austro, siue Africus: Zephyrus 3. ab Austro.

Africus, quem Græcissimi nauæ vocitant: Præceps Africus. *Hor. 1. 2.* Hic oppouit recta linea Cæcias ab ortu æstiuo flumi: Creber procellis ventus; *ex Virg. 2. Æol.* Pestilens Africus. *Hor. 3. Carm.*

Zephyrus. V. infra, ubi synon. Zephyrus, siue Fauonius: Zephyrus 1. ad Boream: Zephyrus 2. ad Boream, siue Corus: Zephyrus 3. ad Boream: Zephyroboreas.

Boreas 1. à Zephyro, siue Trasclias: Boreas 2. à Zephyro, siue Circius: Boreas 3. à Zephyro.

Sunt etiam alia ventorum nomina.

Apeliones, & Apeliota. *Catull. 19. 23. seu 24.* Sunt qui scribunt Apheliota: Flatus Apeliota. *Idem.*

Ageles, quem cum Lapyge aliqui communem faciunt: Lapyx, gas, vulgò *Grece,* à nonnullis dicitur, sed falsò quidem, nam secundum *Horatij* testimonium Lapyx velis est, & secundus ijs, qui ex Italia in Græciam nauigant. Ventum Calabriæ, & Apuliz esse ait *Antoninus* 1. 2. ed. lib. 2. *Horat.* Obstrictis alijs præter Lapyga. Ecceat ignipotens vndis, & Lapyge ferri. *Virgil. 8. Æol.* Quid albus p. cet Lapyx. *Hor. 3. od. 27.*

Olympias. *Arif.* Corus. *Vid. Corus.* Scyron, siue Sciron, quem Græci eundem faciunt cum Cauro præteritum Athenienses: Hellefontius Aparctias, à septentrionali parte flaps ventus.

Etefix venti sunt quorundam flatis temporibus fientes, biduo incipientes post canicula exarum, statimque ad dies fere quadraginta continuantes, teste *Plin. lib. 2. cap. 15.* *Æolus* velifex solus *Æolus.* *Senec. 10. 1. hyst.* Nauales ventis.

Varr. quod navigationi sint opportuni. Porro synonyma horum ventorum ipsa eadem erunt quæ generalia.

VENUS, eris.

Ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarum, voluptatumque omnium habita. Dea; ita dicta à veniendo, quòd ad omnes res veniat *vt Cuius ait 2. de Natur.* Hanc Poetæ è spuma maris, & Cœli testiculis per Saturnum excisis, & in mare proiectis, natam esse fabulantur; vnde nonnè Aphrodite accepit; quæ in re Iulio *Aufonius* eleganter: Orta salo, suscepta folio, patre edita Cœlo. *Aeneadum* genitrix hic habito alma Venus. Inter duodecim Consentens Deos ab Agriculis cultos fuit Venus cum Minerua, hæc *vt oleum*, illa hortos procuraret, *vt scribit Varr.* Quatuor Veneres commemorantur à *Cic. de nat. Deor.* cuius hæc sunt verba: Venus prima Celo, & die nata, cuius in Elide delubrum vidimus: altera spuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem secundum narum accepimus; tertia Ione nata, & Dione, quæ nupsit Vulcanosæ ex ea, & Marte per aliter natus Anteros dicitur; Quarta Syria, Syrioque concepta, quæ Afaræ vocatur, quam Adonidi nupsisse traditum est. Hæcenus illa. Venetis simulacra varijs, diversisque modis antiqui effinxerunt; nunc puellam in concha è mari exeuntem ad Cyprum insulam, vel ad aliam. Ambracie litoralis partem nunc *vt mulierem* nuda concham tenentem rosis, floribusque coronatam, ponè quam Charites; hinc Cupido, hinc Anteros. Curru vectam legimus columbis tracto, *vt in fæsto metamorph. Apul.* quod & *Phononius* interpretatur propter columbarum fecunditatem, & propter oscula. *Vid. Columba.* alij dicunt cygni vectam, *vt Horat. 3. od. 28.* Quæ Cnidon, singulensive tenet Cycladas, & Paphon iunctis vixit olonibus; & *Ovid. met.* Cypron olotinis nondum pervenerat alis: & *Stat. 1. silv. 2.* Amycleos ad fræna citavit olotes: sunt etiam qui curru passeribus tractum vehi dicant. Sappho, quem citat *Lambin. in od. 28. lib. 3. Horat.* Eius formam depingit *Philostratus* euni argenteo speculo, & cum sandalijs inauratis, cum aureis fibulis. *Plutarchus* eam fingit testudinem pede calcantem, tamquam domesticæ custodiæ, & silentij symbolum. Multa de Venere habes in *Gyrald. synagm. 13.* Veneris simulacrum in Saxonia huiusmodi fuit: Scabebat Dea in curru nuda in retro caput cincta, ardente faciem pectore, dextra mundi figuram; sinistra nata aurea tria ferebat: post eam erant nuda Græcæ nexis manibus prima gestantes aures lauceem vultibus dona conferentes; Iugales quadrupæ aderant gemini cygni, totiemque columbæ; alia quoque recensentur simulacra, quæ brevitatis causa prætereo. Hæc igitur Deæ sacra fuerunt Columbæ, Cygni, passeres, myrtus, rose, Philyræ, ex qua coronæ necabantur; myrtus illi sacra vel propter quandam amoris conciliationem, & naturam, vel quòd planta sit maritima, vnde Venus nata est. Rose fuerunt sacre; quòd cum anthe essent albæ, dum per rosetum quondam ipsa

transiret, vepres aculeo puncto pede, emissisque sanguine, deinceps illo irrigata radix, purpuream emisit rosas. *Legge Politarum in de fæstis.* Eius cum Marte adulteria narrantur ab *Ovid. lib. 4. met.* *Vid. infra Valerius Amor. in.* Adonidem, *Vid. sup.* Adonis hæc cum Anchise Troiano ad fluvium Simoenta iacuit, *Aeneamque* progeniit; *vt Virgilius* sæpius. *Vid. sup. &c.* eiusque tutelam habuit, *vt vinus*, quod à Diomedæ, qui cum ipse decertabat *Aeneas*, accepit; demonstravit; *ex Thom. lib. 1.* ex Ioue genuit Cupidinem, *vt superius* innuimus; aliaque passim de illa fabulantur poetæ. Quid illi olim in victimam offerebatur, *Vide sup.* sacrificium, & sacrificia veterum. Tempia habuit hæc infans Dea plurima in toto orbe (eò enim mentis nostræ tenebræ deueuant) sed Romæ non pauca. Veneri Cluacinae, sive armatæ templum fuit constructum à Tito Tatius Rege Sabinorum in ea fere parte, qua Romani, & Sabini armis depositis pacem inierunt; cui etiam ædes, & ædificiæ iuxta in regione 3. 4. & 5. Extra portam Collinam via Salaria, cum æde sub titulo Veneri Verticordis; in regione 6. apud Hortos Salustianos templum, & ædificiæ; in 8. Templum cum aratio sub titulo Veneri Genetrici; eisdem ædes binæ euni nomine Cluacinae, & Erycinæ; in 9. ædes cum titulo, Vetricis; in 11. ædes opus Fabij Gutgith; ibidem ædificiæ; in 12. ædificiæ ad caput vici Veneris alia; facillim fuit Auentium, cum titulo Murcie; quod tamen à P. Vict. in 2. regione collocatur, cum Auentium in 13. Vici denique multi ibidem fuerunt à Venere denominati. Quod autem Aurea Venus non tam à Virgilio, quam ab Homero sæpius dicatur, hanc Zanchus rationem affert, quod sic fuerit denominata à campo Memphi proximo, qui aureus dicebatur, ubi Veneris aureæ templum exstabat. Colebatur & Venus aurea apud Lesbium, quemadmodum apud Lycios Olympiæ nomine; & hæc *ex Proclo* Lycio in *Hymn. D. Indito Mari &c.* Sed ad

Synonyma.

Cytherea, & Cythereia, & Cytheris, dis, & Cythereis, dos. *Ovid. 4. met.* dicta Venus à Cythere insula, in quam primum (in *Veftis* scribit) concha delata est. Hic, *vt Panfonius* testetur, fuit Vranus Veneris templum insigne, in quo ipsius Deæ simulacrum armatum erat. Vel sic dicta à Cythera vrbe in Cypro, ubi quoque colebatur, vel alijs de causis, quas lege *Gyrald. synagm. 13.* Quæque Cytheriacis edicatur aquis.

Vrania Venus, idest celestis, cœlique filia. *V. sup. lib. 1. mendum Gyrald.*

Verticordia Venus. *Vid. Lallant. lib. 5. Theb.* cuius periphrasis apud *Virg.* Qui mihi reddat eum, vel eo me soluat amantem; verticordis enim dicebatur, quòd cor verteret: & *Ovid. 4. fast.* Tempia iubet heri Veneris, quibus ordine factis Indè Venus verso nomina corde tenet.

Murtia Dea, dicta Venus, quæ prius Myrtia à myrto, quæ illi sacra: Amathusia, ab vrbe seu insula, in qua celeberrima habebat templum.

Hinc

Hinc *Virg. in Cir.* Nam re lactari non est Amathusia nostri Tām rudis, &c. Vid. *Amathus. Amathuntia. Catull. ex Gynaldo. Amathuntis, dos. Pous.*

Dioneas, à matre sic dicta. *Ouid. 3. de art. & 2. fast.* Dionea mater. *Virg. 5. Æn. Diones filia.*

Pythionica Venus, cui templum, & aram construxit *Harpalus* Macedo Alexandri Satrapa, qui *Pythioniceo* puellam amavit, cui defunctæ monumentum sumptuosissimum erexit. *Lege Athenæum 13.*

Armata Venus. *Anst.* argutum sanè epigramma, quod refert *Gynald. Synagm. 13. Lege Historiam apud Laßan.*

Gaidia Venus, ab vrbe, in qua simulacrum ipsius celeberrimum, *Praxitelis* opus, quod cum *Rex Nicomedes* mercari à *Gaidiis* vellet, totum æs ciuitatis alienum, quod erat ingens, dissoluturum repromittens, non ipsi acquieuerunt cum illo simulacro ipsi in orbe celebrarentur; ex *Plin. lib. 36. cap. 10.* *Gnidij* enim, vt inquit *Pausanias in Attica.* *Veneris* in primis colunt, qui tamen deam non *Gnidiam*, sed *Euphrazan Venerem* appellant; *Doritis Venus.* *Acraea Venus* apud eosdem *Gnidios*, teste eodem *Pausania.* *Vid. Cnidus.*

icyonia Venus, à *Sicyonijs* culta, & nuncupata, cuius *Dex* templum duos tantum mulieres ingredi solebant; quarum altera *Dex* antistes erat, tota vita celebs; altera & virgo ministra, quæ *Leutrophora* dicebatur; geræz omnes pro foribus supplicabant. *Dex* effigies sedentis ex auro confecta *Canachi* opus, altera manu papauerum capita, altera malum tenebat; in summo capitis vertice poculum gestabat; huius sacra fiebant ex quocumque animalium genere, præterquam suis, quod aduersabatur ob *Adonis* interfectum: & lunipero, alijsque herbis accendebatur ignis; ex *Pausan.*

Horrensis Dea, *Venerem* intelligunt ob generationem plantarum; hinc pro oleris posuit *Namus*, vt *Ceres* dicitur pro pane, *Neptunus* pro pisce, *Bacchus* pro vino, &c. *Aphrodite, es, Græcè.*

Erycina, sepius ab *Eryce* monte *Siciliæ*, in quo *Æneas* matri templum insigne, ac vetustissimum construxerat. *V. Virg. lib. 5. Æneid.* *Erycis* quæ possidet arces. *Ouid. 3. eleg. 8.* Colle sub vmbroso quam tenet altus *Eryx.* *idem 3. de art. Spinosa Erycina ferens in pectora curas. Catull. 1. & Ouid. epist. 21.*

Zerynthia Dea, quod apud *Zerynthion*, & *Zerynthi* antrum in *Thracia* templo colebatur, in quo canes sacrificabantur, ibique agebantur, *Corybantum*, & *Hecates* mysteria. Hinc *Zerynthia* littora meminit *Ouid. 1. trist. Libitina*, dicta *Venus.* *Vid. Libitina.* *Meretrix Dea*, quæ meretriciam artem instituit prima. *Seruius: Laßan.*

Idalia, ab *Idalio* *Cypri* nemore, vnde frequens accipit epitheton apud poetas: *Idalia Dea.* *Ouid. 3. de art. Idalijs regina. Pous. Idalis, dos. B. Pous.* *Vitoretique* Deos & pectora dura perosam *Idaliam*, memoremque time *Rhamusidis iram.* *Ouid. 14. met.*

Acidalia; vel quod coras iniiecit, vt interpretatur *Seruius*, vel à fonte *Acidalia*, qui est in *Orchomeno* *Bœotie* ciuitate, in quo se *Charites* lauabant, vt canit *Hæm. in Iliad.* *Mater Acidalia.* *Virg. 1. Æneid. Dea. Anger. Golia Dea, à Colgo Cypri vrbe.* *Vid. inferius.* *O Dea*, quæ *Gygon* collis, *Idaliosque* recessus. *Theocrit. 15. Idyll.* Quæque regis *Golgos*, quæque *Idalium* frondosam *Catull.* sunt qui scribunt *Colgon.*

Cypri, dos, quod in *Cypro* nimium colebatur; *Diua* potens *Cypri.* *Hor. 1. ed. 3. Cypria: Et faueas concha Cypria vecta tua. Tib. 3. 3. Cypri genas; ex Hesiodo*, quod in *Cypro* genita sit: *Cypri genas* mater. *Mantuan. Paphia*, quod peregrinata sit circa *Paphum*, vt ait *Ouid. V. Paphus, Diua Paphi. Claud. 2. de rape. Gndi regina, Paphique. Hor. Quam Paphos & fluctu pulsa Cythra tenet. Ouid. 3. eleg. 17. Quæ Gnidon, fulgentisque tenet Cycladas, & Paphon. Hor. 3. 28. Paphia Dea. Simb. Palepaphia. Virg. in Cir. Paphia mater. Stat. 4. filia. 4. Paphiz numina magna Dex. idem.*

Mater blanda cupidinum. *Ancip. Mater Cupidinis. Ouid. 9. met. Diua creatrix. Virg. 8. Æn. Adonidis amassa, amica, pellex, &c. Mater amorum. Ouid. 4. fast. Amoris. idem sp. 15. Veneris numina. idem 2. eleg. nomen. Senece. in Hipp. In mare, nil mirum, ius habet ortis mari. ibidem. A spumis quæ *Di* dicta maris. *Ouid. 4. fast. Quæ Dea nata freto est: Æguorea Dea. idem epist. 18. Fluctibus orti parens. Anger. Æguore nata Dea. Ouid. epist. 18. Diua non mihi generata potio. Sen.**

Mater adulterij. *Mant.* ipsa enim *Cyprias* sceminas docuit sui quæritum facere, ne ipsa impudica duceretur: *Luxurij* nutritrix. *Admond. Stupri* reperitrix. *idem.* *Virgines* enim in *Cypro* statutis diebus ad maris littus ire solebant, vt ex prostitutione dorem pecuniam pararent: *Parens Æneæ: Diua Symocentis. Pous. Genitrix Æneia. Stat. 1. filia. 2. Vulcania coniux. Pous. Vulcani coniux lasciuia. Mart. 5. 7. Vxor Vulcani. idem. Lemuiacis conficta carens Conlux. ibidem.*

Aphrodisia. *Mant.* *Aphrogenia. idem:* huius sacra fuerunt etiam nomine *Aphrodisia*, orum: *Ceruleo* creata ponto. *Catull. lyr. 27. Et ibi mulieres. Syrtis amantium. Mafius. 1. ad 1. O quæ beatam Diua tenes Cypum, Et Memphium carentem Sithonia niue. Hor. 3. ed. 26. Cui seruit amorum Cæcus, &c. Quæ sanctum Idallum colis. Catull. lyr. 37. Ipsa Paphum sublimis abis, sedesque reuulsi Læra suas. Virg. 1. Æn. Domina genituræ; inter Deos nuptiarum præsidet recessetur. V. suo loco.*

Epith. Formosa, alba, Diua, candida, fecunda, marina, daniosa, tenera, seminea, aurea, blanda, pulcra, ignota, funesta, &c. Vid. Teutor. Perque leues auras iunctis inuicta columbis. *Ouid.*

Veneris stella.

Quæ cum duo faciat inter se conseria, duo quoque diuersa sortitur nomina, *Phosphoros* enim dicitur, vt ait *Cicero*, *Græcè:* Latine *Lucifer.*

O o o 3 ser,

fer antequam creditur Solem; quum autem subsequitur Hesperus. *V. Jun. l. 10.* & *V. Lucifer.* vbi multa. Quartus planeta, siue quarta errantium stella est, ut scribit *Higynus*, qui siderum (excepta Luna, & Sole) maximus esse videtur. Hic cursum conficit (ex *Platonis testimonio in Timaeo*) Solis celeritati parem, idemque de Mercurio: sed eos vim quamdam adeptos esse. Soli contrariam, ex quo fieri, ut hi tres *Lucifer*, *Sol*, *Mercurius* sua conuersione alios superent, vicissimque superentur.

Astarte, is, quasi astri figura, quae tamquam Dea colebatur à Sidonijs, & à Syrijs; vnde Syria Dea, & Syria Venus dicta fuit olim; quod Astartem colerent Sidonij, etiam sacrae paginae testantur; quam etiam dementatus Salomon muliebribus amoribus adorauit. *Vid. Reg. 3. cap. Veneris salubre sidus. Luc. 1. Phaeaf. Alternis nomen stella quae mutat. Senec. in Agamemnon. Venus ignea: Letaque ridens annuit Venus luce.*

Venercus. *V. Libidinosus.*

VENVSIUM, ij.

Et **Venusia**, x, oppidum Appulorum Dauniorum non procul à finibus Lucaniae, patria Horatii poetae; qui ab eo dictus est **Venusinus**. *V. Horatius*: mentio huius oppidi *Plin. 3. cap. 1. Horatii patria vatis.*

Venusinus filius. *Hor. 1. 28. Venusini colles, campi: Lyrici patrium solum vatis: Venusini, pop. Venusinus colonus. idem 2. sat. 1.*

VENVSTVS, &

VENVSTAS, tis. *V. Pulcritudo.*

VEPRES, is. *V. Spina.*

VER, is.

Verus anni tempus, vulgò *Primavera*. prima, & temperior anni pars. Hoc triplici parte discernitur: est enim ver nouum, initium scilicet temporis verni, quod circa medium Februarij incidit: Adultum, hoc est progressum, & praecipuum, quod ab aestate excipitur; & ver extremum, praecipuum scilicet, & praecipitans. Veris autem effectus dignoscuntur ab arborum folijs, ut *Senec. in Hipp.* Nunc arbutus redeant folijs, ut *Senec. in Hipp.* Nunc arbutus redeant folijs. Veris descriptionem habes apud *Horat. lib. 1. Carm. 6. d. 4.* Soluitur acris hiems gratia vice Veris, & Fauoni, &c. apud *Caesall. l. 7. 47.* & apud alios.

Veris tempora. *Quid. 4. fast.* Vernum tempus: Veris tempora. *Mart. 5. 68. & 9. 13.* Quae pars optima nuncupatur anni. *idem 9. 13.* Tempora anni teneri. *ibidem ep. 14.* Veris honos, sunt flores. *idem 6. 80.* Verni dies: Verni Soles: Prima aetas. *Virg. 1. 6. 8.* Sacri menses Florae: Noua temporis aetas. *Quid. 1. fast. & ibidem veris descriptio.* Floris aetas. *Anger.* Vernus axis: Sub verno semper flos erit acae virens. *idem.* Limen vernum. *Stat. 4. Theb.*

Tempestas aurea verni luminis: Aura vernae, quae vere fiat, nempe Fauonijs. *Caesall. Argon.* Florifer annus. *Berinus.* Vernus portitor Helles. *Luc. 4. Phaeaf.* Arietem intelligit, in quem Martio mense Sol intrat: Florentia tempora, veris. *idem.* Tempestas ridens. *idem.* Ridens annus. *idem.* Tempora ridencia floribus anni;

ex *Lucret.* Nididissimus annus. *Ouid. 5. fast.* Cum ridet ager, vestitur humus, vestitur & arboros. *Mart. 10. 51.* vbi descriptus est veris aduentus. Sidera iam Tyrius Phryxip respicit agni Taurus & alterum Castra fugit hiems. *ibidem.*

Iam trux ad Arctos Parrafas hiems Concessit altis obruta Solibus, &c. est descriptio Veris aduentus, & *Vid. reliqua in Stat. 4. filij. 5.* Incertis menses. *Virg. 1. Georg.* Brumae tepidæ. *Hor. 3. od. 6.* Veris amena dies. *Cor. Gall.* Formosissimus annus. *Virg. 3. 6. 8.* Verna quies rostito caelo est. *Pont.* Vernus in orbe decor. *idem.* Iam ver egelidos refert tepores, Iam caeli furor equinoctialis lucundis Zephyri silescit auris. *Caesall. l. 7. 47.* Gemmato spargens viridantia prata colore: Flore solum vario depingit odoriferum ver. *Virg.* Frigoribus pulsus utidum ver æthera mulcet: Pinguis quod decorat floribus arua, nouis: Cum letis decorantur floribus arua, Iam veris comites, quæ mare temperant Impellunt animæ lintea Thracie, Iam nec prata rigent, nec fluius strepunt hiberna niue turgidi, &c. descriptio est veris apud *Horat. 4. od. 12.* Diffugere nives, redeunt iam gramina campis, Arboribusque comæ. *idem 4. 7.* & descriptio est veris: Arboribus frondes redeunt cum graminibus campis, Cum gremium lætis frugibus ornat ager: Cum omnis in herbas turget humus: Cum tellus molli gramine vernat Arbor & vmbrosas explicat aie comas: Vere autem cum priscus honos hortis venit, & cum Garrula limosa sedes molitur hirundo. *V. Id. à Blomuel in suis elegantijs & flos desiderat, & Parnassum Lachrymæ, & Flammæ Porticus.* Nam reneret lætens (annus) puerique simillimus xuo Vere nouo est, tunc herba nrens, & roboris expertus.

Epith. Purpureum, imbriferum, virile, vduum, sudum, pascidum, tepidum, comans, nubiferum, salubre, aquosum, breue, floriferum, benignum, nididum, spirans, floridum, blandum.

VERAX, cis.

Verus: Certus: Fide dignus: Vero consonum: Vero consona: Vis dicam tibi veriora veris? *Mart. 6. 10.* Non falsum; non mentitus, &c. Non mendax. *Hor. 2. 16.* Veri amicus.

VERITAS, tis.

Quam Deam veteres existimant; à Græcis Alithia dicta est: cuius hæc forma apud *Philosophum in Amphiarco*: Virgo niueis induta vestibus, virtutis quæ marer effingebatur. *Hippocrates* sic eam describit: Mulierem pulcræ, magnam, simplicitate ornata, illustrem, ac splendidam, cuius oculorum orbis puro lumine nitebant, ut atrorum, ac stellarum fulgorem imitari viderentur. Temporis alia fuit dicta veritas, & Virtutis marer, ut diximus; & sic illud intelligitur *Platonis* iniquitatis, Veritatem Saturni esse filiam: Saturnus enim tempus significat. Hanc in putei fundo delitescere scripsit *Democritus*, & ab eo *Lactantius*, Iouis filiam fuisse: Veritatem in quodam canit hymno *Pindarus*. Huius symbolum erat apud *Ægyptios* in Hieroglyph. Persicum poma cum folio vno adhære-

hærescente; caussam pete à *Pieris lib. 54.* Veritas etiam significabatur bulla gutturi appensa, vix illa obferuatur icone Simandij, cuius à collo suspensa Veritas pendebat. *Legge eundem lib. 41. & Gyradi. Synagm. 1.* Christus veritas esse dicitur: sed hæc nostris Theologis relinquamus; decentiorem enim amant locum.

Amica veritas. *Athen. 5.* Obsequium amicos Veritatis odium parit. *Ter. Nuda veritas. Her. 1. 24.* *Legge ibi Lantini.* Conscia numina veri: Nescia fraudum virtus: Verum: Mendacio virtus aduersa: Quæ fida fugit, nudoque applaudit amictu. Simplex virtus, & nuda: Vero confona verba: Nec vana fides. *Virg. 4. Æn. Fides veri. Ouid. 2. met. Fides: Addit ecce fides, nec me mea luit imago irrita nec falsum somnia misit ebur. Claud. pref. 2. Verax dictum: Magna pars veri. Sen. in Oedip. v. 395.*

Epith. Syncera, aperta, candida, nuda, concors, intemerata, diuina, manifestata, nescia fraudum, non fugiens lucem.

VERBER, is.

V. Flagellum.

VERBERATVS.

Pectus percussum, siue quis percussus pectus, idest circa pectus, Hellenismus: Fœdians pectora pugnis: Sectus flagellis. *Hor. apud. 5. Scissus flagellis. Ouid. in Nem. Pulsatus ictibus. Virg. Lacerat verberare. Ouid. 2. fast. Insano verberc vexatus: Et pia verberibus ceduntur terga nefandis: Mox ubi pulsato senserunt verbera tergo: Flagris cæsus, & flagellis: Illi insant verberare torto: Verbera, &c. Et duris parere lupatis. Virg. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra. idem 5. Æn. Sic densis ictibus Haros Cerebr utraque manu pulsast, versatque Daretæ: Conculsaque pectus Verberibus crebris. &c. Tergaque deducta veste notata vident. Ouid. 2. fast. Verbera, passus dura. ibidem.*

VERBUM DIVINVM.

V. Isus.

VERBUM.

Dictio: Littera, quia ex litteris componuntur verba. *V. Littera. Nota.* Verba: Et medicata manu componit verba trementi. *Ouid. 9. met. Et notat, & delet; mutat, culparque dolerque. ibid. Vox. Vid. suo loco, ubi plura.* Tam cito commissi propterata verba tabellis. *ibidem.* Murmura verborum fidus nectris ad aures Peruenisse ferunt. *idem 10. met.*

Epith. V. è conspectu Verborum summa tuorum fit rata. *Ouid. 14. met.*

VERBA.

Dictum, & dicta, orum. *V. suo loco.* Dicta feruida. *Virg. 12. Æn. Murmur. idem 10. Æn. Verborum murmura. Ouid. 1. met. Vocis murmur, lingua: Vox: Vocola. Prop. 1. 16. O vitinam traiecit, caua mea vocola rima Percussas dominæ vertat in auriculas: Querela. V. suo loco. Sonus: Auditos deculit aura fonos. *Ouid. 3. de art. Sermo. V. suo loco, & ibi multa.**

Epith. Libera, orta suis viribus, canina, chordis focianda, noua, garrula, discreta, nodosa, sesquipedalia, immunda, ignominiosa, imperfecta,

rustica, insidiosa, litigiosa, illustantia teneris labris, singulancia, solantia, fida, vera, veracia, vana, ingentia, vitima, dictis contraria verbis, restantia nos gratos. Superba verba, nouissima.

VERECVNDIA, &

VERECVNDVS.

Pudor, & pudicitia. *V. suo loco, & ibi multa.* Verba plena rubore. *Ouid. 5. fast. Cui plurimus ignem Subiecit rubor, & calefacta per ora cucurrit. Virg. 12. Æn. Ora pudibunda. Ouid. 6. met. Flaua verecundus cinxerat ora rubor. Ouid. 4. epist. Senil me totis erubuisse genis: Luminaque in gremio veluti defixa tenebam: Lumina fixa tenet plena pudoris humo: Verecundus vultus: Niteos infect purpura vultus: Casti pudoris facies illuxere: Verba verecundo dixerat ore puer: Purpureum ab ore iubar. *Marr. 8. Vobis quoque digna pudore Obijcit. Ouid. 13. met. idest pudibunda.**

VERGILIÆ. V. Hyades.

VERMIS.

Vermiculus, diminut. Insecta, orum. *V. suo loco, ubi etiam insectarum nomina reperies.* Eruca. *Colum.* est etiam eruca herba salax, vulgò *Ruchetta.* *V. Herba.* Campe, is, à Græco. idem: vermis est cum eruca idem, qui olerum horrentissimum fructus infestat: Tipula. *Plant.* vermis leuissimus super aquas currens: Hirudo, nls. *Hor. de art. poet. Non missura eutem, nisi plena cruoris hirudo: Sanguisuga. Plin. dicitur: Quæ sanguine vescitur, pascitur: Millepeda: Centipeda. Colum.* Hirubra: Vermis pilosus multis pedibus arcuatum repens ex erucarum genere.

Scelopendra. *Plin.* vermis oblongus, qui seps, is, est multiplex extorsio, quæ non arcuat inter lateres situ squalentes frequens: Buprestis. idem: animal scitabæ longipedis simile: venenatum bubus exitiale: Fullo, vermis, cuius cauda in biturcum mucronem exit: Lumbricus. *Vid. Insecta:* est etiam cæcis auctore vermis alium humanum infestans, qui Colubra cæca. *Colum.* dicitur: Afcariæ, lumbrici cucurbitini.

Epith. Paruus, terrenus, longus, sordus, pilosus, vilis, villosus, terrestris, infestus.

VERONA, æ.

Ciuitas Venetiæ à Gallia condita, dace Brenno, à quo Brenona primò, deinde mutatis litteris Verona dicta est, vt *Isaem. lib. 10. refert.* Hi enim cum nouas sedes quærere ob intestinas discordias cogerentur in Italian venire, expulsi, quæ inde cultoribus. Mediolanum, Comum, Brixiam, Bergomum, Tridentum, Vicentiam, & Veronam condiderunt ad Archem fluminem amenissimum, qui ex Tridentinis Alpibus ortus non longè à fossa Clodia Pado miscetur. Hæc Catulli maculibus suis nobilitata, & aliorum, inter quos nonnulli reponunt Plinium Naturalis historici scriptorem. Illic coloniam duxit Cn. Pompeius Scipio, Magni pater, quam multis post seculis Actia Hunnorum Rex vastata, Romanæque subtraxit diuioni. Mille antiquitatum vestigia veterem ce-

stantur vrbis magnificentiam, & diuitias. Vias habet rectas, & amplas coctili stratas lapide. Tempia circiter 35. quorum præcipua Cathedralis Basilica, & D. Anastasij. In summo diuo duas habet ad munimen vrbis arces: Amphitheatrum ibi videtur omnium maximum, & quo nullum ferè integrius media vrbis adurgens.

Veronenſis campus: Veronenſes oræ: Brenena: Brenni mœnia: Vrbis Brenni, Brenica: Catulli patria: Mantus Virgilio gaudet, Verona Cagullo. *Ouid.* Flos Veronenſium depercutit iuuenum. *Catullus in epig.*

VERVS, us.

V. Carmen, vbi multa. Disticha, orum, duplices versus sunt, quales in elegis. *Mar. 2. 71.* Versus heroicus: Pes Mponius: Fortia Meonio (ideſt Homérico) gaudet pede belia referre. *Ouid. 1. de remed.* Tenores Herol. *Stat. 5. 3.* Piedrum grauius. *Ouid. 10. met.* Cecim pictro grauiore Gigantes, &c. Versus Iambicus: Iambus: Liber in aduerſos hoſtes ſtringatur Iambus. *Ouid. 1. de remed.* Archilocho verſus, quem dicunt repperit fuiſſe: Lycambeæ procellæ. *Lege Archilochus ſuo iure, vbi cauſa exponitur.* Versus Lycambeus, ſtimulus, &c. Tragicus cothurnus. *Ouid. 1. de remed.* quod ſere Tragœdiæ verſu iambico acutentur: Tragicus foccus. *ibidem.* **V. Tragœdia.**

Numerus, & numeri, orum, pro quolibet verſu accipiuntur: Aoniꝝ modi. *Sic. 5. ſeu. 3.* Pierij modi: Aoniꝝ honores. *Pow.* Cecropius cothurnus. *Hor. 2. t.* nempe tragico verſu: Scriptæ ab Apolline eharæ. *Bemb.* Leuior lyra. *Ouid. 10. met.* Verſus renuioreſ intelligit.

De verſibus, & verſuum generibus, Vid. de Poſſi ſcripturis.

VERTEX, cis.

Summitas quælibet, vt montis. **Cacumen.** *Vid. ſuo loco.* Capita montis: Præſentemque vncis manibus capita aſpera montis. *Virg. 6. Æn.* Summa ſcopuli. *idem 5.* Culmen: Præſidet vmbroſo ſub amœni culmine montis.

Epith. Sublime, nimbiſonum, arduum, æriuum, vmbroſum, montanum, &c.

Vertex capitis: Flexus capillorum. *Vid. Crinis & Apex.*

Epith. Sublimis, ærius, nimboſus, ceſſus, nemoroſus, excelfus, frondofus, acutus, editus, viſſer, excuſus. Et vertice celſo canus apex. *Sil. Ital. lib. 1.*

VERTVMNVS, i.

Sive Vortumnus, inter ruſticorum Deos recensitus, qui præerat rebus conſrahendis, ac vertendis, ſive permuandis, vel ab anno verſo nomen hoc habebat, vel ab eo, quod anni vertentis poma percipiatur, de quo *Propertius lib. 4. eleg. 2.* totam compoſuit, cuius ſi quæris maiorem noticiam, *ibidem* interpretis lege. Hic in vico Thurario, nempe in regione & fori Romani ſcællum habuit, vt ait *Phyſiurgus*, de quo hæc *Aſconius*. Signum Vertumni in viſitio vico Thurario eſt ſub Baſilicæ angulo ſcæſcentibus ſe ad dexteram. Hæc ille. *P. Viſtor* autem in Vico Fuſco ſuiſdem regionis ædem Vortumni poſuit, ſed

non abſonum, nam vico Thurario Tuſcus coniunctus erat: & cùm *Aſconius* dicat in vſitio vico fuiſſe ſignum Vertumni, ad ſequentem quoque vicum pertinere poterat *Ædes Vertumni*. Hic amaziæ Pomouiam, cùmque æſtui veller, in anum ſefe conuerſit, hortorſque elus ingreſſus, multis ei rationibus perſuadetur conatus eſt, vt ſibi coniugio iungeretur. Verum cùm æſt via nihil proliceret, poſita anus perſona, in iuuenilem redijt fornam, cuius pulcritudinem admirata Nympħa, vim iam inferenti non admodum ſe præbuit moleſtam. Fabulam habes apud *Ouid. 14. met.* multa apud eundem *lib. 6. ſaſp. reperies*. Huius feſta dicta ſunt Vertumnalia, quæ menſe Octobri celebrabantur, ſed quo die non conſtat. *Vid. Gyrald. Synagm. 4.* ſub Iano, qui etiam Vertumnus dictus ſuit.

Vertumni ſigna Dei. *Prop. 4. 2.* Qui tot in vno corpore formas verſus habet; *ex end.* Toſtus Deus. *ibidem.* Volſinus Rex, crediderunt enim Volſinum Regem in Vertumnum conuerſum: Vertumnus verſo dicor ab amne Deus. *Prop. ſhidem.* Opportuna cui eſt cunctis natura figuris; *ex end.* *Lege ſatam.* Pomonæ vic, coniux.

Talis in extremo felix Vertumnus Olympo Milite habeat formas. *Tib. 4. 2.* In formas apæ, qui ſingitur omnes; *ex Ouid. 14. met.* Hæc vbi nequiquam formas Deus apus in omnes Edidit. *ibidem.* Qui primus habet quæ poma coluntur; *ex Ouid. 14. met.* Nam Vertumnus dicabant fructum promittit, vt inuult *Propertius idem 2 & citato loco Ouid.*

Vertumni menſinit *Hor. 1. epig. 20.* vbi interpretes adnotant; mobiles ingenio homines, & incoſtantes iracis Vertumnis natos eſſe dicebant, vt ille *lib. 2. ſat. 7.* Vertumnis quorquos ſunt natus iniquis.

VERVEX, cis.

Caſtratus aries: Seminas ouis: Semimaris ſtammis viſcera libat ouis. *Ouid. 1. ſaſp.* Veruecina caro, Carne di caſtrato. Euricatus aries.

VERV.

Si telum ſignificet venatorium, Vid. Venatoria, & Telum. At pro eo, quo carnes aſſantur.

Pſum ferreum: Quod ſuperſeſt in friſta ſecare, verubique rotundis inſurgit, aſſantꝝ rotantes ferrea crebris Pila voluminibus; *ex Hor. lib. 1. 662.* Ferrum: His labor inſerto correre exanguia ferro Viſcera cæſarum pecudum, &c. *Stat. 1. Thebæ.*

VESPA.

Crabro, veſpæ adſimile inſectum, ſed maiori corpore, & pungentiſſimi aculei, quem aiunt ex putreſcæto equi caduere naſci ſolium. *Oeſtrum.* *Virg. in Cyri.* Et horribili præceps impellitur oſtro: veſparum genus eſt armentis inſectum, quod Aſtilus eodem dicitur: Plurimum Alburnum volitans, cui nomen Aſtulo Romanum eſt: *Oeſtron* Graij vertere vocantes Aſper, acerba ſonans, quo tota exterriſta ſtilus Diſſigunt armenta, *lib. 3. Georg.* Monſtrum: Hoc quondam monſtro horribiles exercuit iras Inachiz Iuno peſtem meditata Iuenece. *ibidem.*

dem. Qui medijs serioribus acrior instat In-
stimulis, agitatque pecus, &c. ex *rod.* Tabanus,
Plo. qui vulgus *Tafano*, idem cum superiore: Ves-
pax aculeus: Vespargum agmina, acies, turmae,
cateruæ, &c.

Equini cadaueris vermis: indè enim nasci volunt
vespax: *Hirui* autem ex corrupto Crocodilli san-
guine apud Ægyptios: malua siluestri præfer-
tim aduersatur vespax: cuius succo (vt *Dermaga-*
ron, & *Pexamus* scribunt) qui sese illinierit, à ves-
pi non impetitur, neque punitur. Quin etiam
si quis punctus iam fuerit, eius herba succo, aut
conculsis, & impositis folijs sanatur: ex *Piero lib.*
26. Hieroglyph. apud quem de vespargum structu-
ra multa reperies.

Epith. Stridula, acerba, molesta, petens o-
culos.

VESPASIANVS.

Imperator, Vespasii Numinis filius, cuius felici-
tatis partus per tres ramulos quernos ex antiqua
arbor Marti sacra, quæ in Flauorum erat sub-
urbano, silicò natos demonstrata fuit. Huius
vitam habes in *Suetonio*, ad quem te reijcimus:
à quo nonnulla perpetrata mira narra-
tur de cæco, cui visum restituit in spuendo, & clau-
do, quem crure suo terigit: referuntur quoque
à *Piero lib. 32.* Hic inter auaros, tenaceque
reconsecrator, qui etiam de lotio vestigal exi-
gebat: qui filio populi querimoniam referenti;
idque malè olerè dicenti, nummos porrexit, vt
olfaceret: & quid terti exiret odoris referret.
Antequam Cæsar eligeretur, dum in quodam
triclinio cenaret, hos quidam arator decussio
iugo, in idem ingressus est trichium, fugatisque
ministris, quatuor repente desessit prociad ad ip-
sius accumbentis pedes, ceruicemque submisit,
quod illi imperium à Vitellio deualutum fore
portendit. Hic Gorgone vñus est signo, quod in
pectore gerebat. Hierosolymam obsedit, si-
lioque Cæsar electus reliquit expugnandam:
morbo perijt; cum cæteri sanè veneno interi-
rent.

Titi pater: Domitiani parens, genitor: Vespas-
ianus filius: Fluius Cæsar: Qui Solymos vicit:
Pacis templum condidit, in quo etiam vasa,
& donaria templi Hierosolymitani reposuit,
vt patet ex arcu Tito filio post Iudaicam e-
uersionem Romæ triumphanti erecto: Po-
puuli: supulator Idumes: Domitilæ vir, con-
iux, &c.

VESPER. V. *Hesperus.*

Vespere, *la sera.* Obitus diei. *Ouid. 15. met.*

VESPERTILIO, nis.

Nocturna avis, siue genus avis, vtpote quæ pen-
nas veluti alæ non habet; sed membranula,
quæ fretus volat: rostrum nec habet, sed ri-
ctum murino similem: habet autem dentes,
& mammillas humanis similes, lacteque nutrit
pulsos verberibus mulierum in modum admodis.
Hinc occasionem fabulandi nactus. *Ouid. lib. 4.*
met. in huiusmodi volucrum Minei filias con-
uersas narrat, quæ cum essent Thebanæ, Libe-
rique sacra in contemptum enocarent Mineræ
lanificio additæ ex improviso Bacchi adue-
nientis vocibus, & tubarum, & tympano-

rum sono exterritæ, dum instrumenta, te-
lasque in vices, & hoederas esse conuersas vi-
dent, noctem timentes in volucres inuirtæ
sunt, quæ Vespertiliones dicuntur. Hæ autem
vocitatur, Alcithoe, Leucothoe, & Leu-
conee: Hoc autem addunt uaturæ observa-
tores, eam esse inter Vespertiliones, & for-
micas discordiam, at si illius tantum alæ for-
micarum cauo admoda fuerit, nulla earum for-
mas progreditur. *Flarentinus* verò de ea rursus scri-
bit, columbas stationem suam minimè desere-
re, si vespertilionis caput supra curtem po-
sueris. Hædera autem, & platanum ipsi ode-
runt: nam illa suffumigata occiduntur; hæ
fugantur: si folia domo tua suspenderit. *V.*
Pier. lib. 25.

Minea proles. *Ouid. 4. met.* Alcithoe, Leucothoe,
Leuconee sorores, vt *sup. in Hist.* Minei filia, a-
uæ, volucres, monstra: Simulat quæ pellibus
alæ Auis. *2. Seren.* Conatque loqui minimam
pro corpore vocem Emittunt, peraguntque le-
ues stridore querelas, Tectaque non filias ha-
bitant, lucemque perose Nocte volant, se-
roque tenent à vespere nomen. *Ouid. 4. met.* Mi-
neides: Et triplices opere nouis Mineidas alis.
ibidem. Noctis auis. *ibidem 2. met.* Mineis, dis,
aui, volucris: Volucris Mineia: Noctis a-
mans alæ, lucis serena perofas: Noctis ami-
cus: Querens tenebras, fugiens lucem: Ves-
pere quæ tancum volitat, quæ lumine iuxta
est, quæ cum alæ gesset, cetera niuis ha-
bet: Quæque perunt tenebras, & Solis lumi-
na nigrant Tecta frequentantes humida, nocte
volant.

VESPILIO, nis.

Proprie dicebantur olim quæ ad vilia cadauera ef-
frenda damnati erant, nunc pro ipsâ, qui
etiam cum pecunia coguntur elicere, & vulgò
dicuntur *Beachoni*, *Bessanoni*. Igitur qui bai-
liant cadauera ad sepulcrum vocantur vespil-
iones, olim, quod cadauera cremarent: ves-
pillones tantum efferebant; pollictores vnge-
bant: bustuarij, siue vitores comburebant:
horum tamen ars communiter appellabatur Li-
bitina, vnde *Val. Max. lib. 4.* qui tunc, ait, Libiti-
nam exercebant, &c. à vespere autem dicti ves-
pillones, quod eo tempore efferebantur cada-
uera. *V. Libitina.*

Funerarij: Vectores funerei: Sandapilam ge-
stans: *V. infra.* Libitinarij pollictores: Bustu-
arij vitores: Vitores quædam præferat nouæ vo-
cabatur. *Idem. 3. 91.* *V. Libitina.* Bustuarie mœ-
chebant. *ibidem.* formæ, quæ Libitinam exer-
cebant.

Chirurgus fuerat, nunc est vespilio Diuinus.
1. 31. Quod vespilio facit, fecerat medicus. *ibid.*
opus. 48. Postquam trille caput fastidia vespilio-
num, Et miseri meruit capia carnificis. *ibid. 2.*
61. Huc pertinent.

Designator. *Aeron. Terrenti.* qui sumus conducebat ad
locum libitinæ, vt cum honore efferretur: Desig-
nator. *Plaut.* qui pompam funeris constituebat,
ordinemque adscribebat incendendi: & hic Arbitr
funeris, vel funerum, dici potest: Præco feralis,
qui sonus præuia nola, vel alio instrumento edi-

edi-

edicit: Libitinaris. *Vlp.* qui cuncta ad funebrem pompam necessaria procurabat; & à Græcis Cæcistis, vel, æ; erat etiam libitinaris, qui humum sepelendo cadaueri aperit, & hic *Bustarius* *Ammonius* dicitur.

Sandapilarius, qui sandapila mortuus effert: *Inscriptus*, à *Mart. 8. 75.* Quatuor inscripti portabant vile cadauer: Qui corpus inane ferunt. *ibid.* Est etiam sandapilarius, qui sandapila, & cadauerum capsulas parat: Sandapilarum faber: Sandapila. *ibidem*. V. *Fœterum*. Ferratis baiulus: Libitinam exerceans: Libicina famulus, seruus, cultor, &c. Ropi fructus, funeris: Flebilis, & arfuro positum me Delia lecto. *Tib. 1.* Corpus inane gerunt humeris, conduntque iepulcro: Vespæ, arum. *Sext. Pomp.* Qui portant ad busta cadauer. *Iuv. sat. 3.*

VESTA, æ.

Dux fuerunt huius nominis, Saturni mater, quæ Terra alio nomine: dicta autem Vesta, quod omnibus rebus vestitur, siue quod vi sua tect. Altera eiusdem Saturni filia, vi *id. 6. sup. canit*: Ex Opæ Iunonem memorant, Cæceremque creatas Semine Saturni: Tertia Vesta fuit. Et hæc virgo, virginumque Vestalium Dea, de qua nunc verba facimus: de Terra enim *su. lica* dictum. V. *Rhea*: Tellus. Hæc vna fuit ex Dijs penaribus, quos *Aeneas* in Italiam aduexit. *vt ait Virg. 2. Æn.* Sic ait, & manibus vitæ, Vestamque potentem Æternumque adytis effert penetrabilibus ignem. Cui sententia adimplatur *Linus*, qui Vestæ sacra vetustissima esse asserit, & ab *Albanis* accepta; à Numa autem Pontipilo primum Romæ instituta, multisque cœceremonijs venerabiliora effecta: Primus enim illi Sacerdotes puellas sacrauit, stipendio donavit publico, perpetuæque virginatæ obsequium illi præstitit iussit. De Vestalibus *pauis inferius*. Simulacrum eius varium fuit: pingebatur enim forma mulieris sedentis, & pectantis tympanum, vel alto modo. Illam Itali coluerunt præsertim Tyrrheni nullo ante Romam conditam: Templum autem illi post urbem conditam rotunda forma construxit Numa, *vt superius diximus*, in 8. regione, nempe in foro Romano, cui adiunxit atrium, in quo templo præter facrum ignem, & Palladium, alia quoque sacra asseruata fuisse à quibusdam traditur. *Lege Dionys. lib. 2. & Plutarchum in Camillo. Lege Rosinum lib. 2. c. 12. Antig.*

Vestæque Cæsares inter sacra penates, Et cum Confæta tu Phœbe domesticæ Vestæ. *Ouid. 15. met.* Alteram intelligit ædem, quæ in palatio Vestæ fuerat dicata, cuius meminit *P. Vellor* in regione 10. Adculans quoque habuit in regione 9. idem in Exquilis: Vestæ potens: Canit penetratæ Vestæ: Sacra sacula limina Vestæ. *Prop. 3. eleg. 4.*

Vestæ coronatis pauper gaudebat asellis, Ducebant matres vilia sacra boues. *idem 4. 1.* in sacris Vestæ aselli pambus coronabantur, *vt docet Ouid. 6. sup.* Ecce coronatis panis pendet asellis - Confualibus quoque Asini vna cum equis coronabantur, & erant ferriati, cuius rei causam refert *Plutarch. in problematis*.

Ignis æternus. *Virg. 2. Æn.* qui in eius templo asseruabatur, de quo lege *Rhadin. lib. 5. c. 24.* Ignes æterni. *Ouid. 3. sup.* Virgi ignis. *Virg. 4. Æn.* Loomedonte flammæ. *Sil. Ital.* Excubæ Iduum æternæ: Pallados igne s. *Prop. 4.* Rapieturque focus penetrabilibus ignem: Ignis Troicus: An tacita vigilet face Troicus ignis. Atque explorata iam laudes Vestæ ministras. *Sil. 1. fil. 1.* Illic foci. *idem 3. eleg. 5.* Dea flammæ custos. *idem 6. sup.* Domina focorum. *ibidem*, *sub fabula*. Vestæ simulacra. *idem 3. sup.* Flammæ vigiles Vestæ. *idem 3. de art. Ignis Troianus. Iuv.*

Virgineus focus. *Prop. 4.* Illic fœuillæ felix turcia. *ibidem* ad Vestales pertinet, de quibus paulo post: Vestales foci. *Tib. 3. eleg. 5.* Vestalis ara. *Luc. 1. Phœf.* Vixit flamma: Nec tu aliud Vestam, quam viuam intellege flammam, &c. *Ouid. 6. sup.* Sacra Troicæ. *ex Virg. 2. Æn.* Troicæ penates, *ex eod.* Lege *Gyal. fyt. 4.* Saturni potens filia: *ex Orph.* Iani vxor: *ex fab. Pall.* Iouis nutritrix. *Mart. Capell.* Vrani vxor, siue Cæli. *Laurenz.* sed Vestam intellege Rheam, Telluremque.

Ignis sempiternus, qui etiam Athenis in Prytæneo asseruabatur non à virginibus, sed (vt ait *Plutarch.*) à mulieribus tam in cœceremonio solutis: nec tantum à Græcis, sed ab Ægyptijs, teste *Diodoro*: à Perlis, teste *Procopio 2. lib. Persæ belli*, aliisque summa veneratione colebatur ignis: Penetratæ Vestæ. *Hor. 2. epist. 2.* adeo tamen venerabile Vestæ templum, vt si quis eo confugisset, non nefas exarabi magnam putaretur: Peruigilemque fides ignem longæua Sacerdos Nutriet arcanum numquam inspectura pudorem. *Sic. 2. Theb.*

Epith. Cana, Troica, Cæsarea, Casta, Iliaca, Sancta, Pudica, Ænea, sacra.

VESTALES.

Erant Virgines in Vestæ templo æternum asseruantes ignem. Hæ quatuor tantum fuisse dicuntur à *Dion. Halic. 3.* alij verò sex fuisse referunt. *Lege He. add. in Cam. Suet. sub Augusto*, qui ad quatuor alias duas adiunxit. Hæ autem solitæ erant sacris publicis interesse, racentes tamen, vt obseruauit *Lambertus in lib. 3. ad 30. H. r.* Dum Capitolium scander eum tacita virgine Pontifex. Hæ autem elegebantur inter sextum, & decimum ætatis annum, & Amaze nomen electis imponebatur à Pontifice, quando capiebantur idoneæ ad cœceremonias mysticas exercentes, & decem annos sacra discabant, decem faciebant, decem agnabant: peractisque triginta in virginatæ annis, soluebantur à Sacerdotio, & nubere poterant. Harum quæ dignitate reliquis antecellebat, Maxima dicebatur, vcapud nostras Montales dicuntur Abatissæ. Vestalium igitur potissima cura erat, vt ignem perpetuum conseruarent, qui si forte per negligentiam fuisset exinctus, nequaquam alio ex igne reparare fas erat: sed accensa per fomes & Sole flamma, purus, & exilis ignis eliciebatur. Vide quid narret de quadam Vestali *Val. Max. lib. 1.* Electæ autem detondebantur, comæque exise ad Lotum Capillatam (illam fortitan, quæ à Romulo facta in Volcanis in regione

gione quarta afferuabatur) deferrebantur. Inter eas siqua leuiter deliquisset, verberibus à Pontifice maximo cædebatur, sin parum casta fuisset, & conuicta, viua defodiebatur, nec igne absumebatur, vt pluribus *Plin. in quæst.* ostendit: sed sandapila (in qua vulgi viliores) ad portam Collinam quæ mortui efferebatur cum propinquorum suorum luctu, sequentibus mœsto cum silentio Pontificibus, & Sacerdotibus. Propè portam locus fuit subterraneus, in quem scalis quibusdam descendebatur, in quem locum solem virginem demittebant, & scalæ auferrebantur, locuque ipse occludebatur, in quo ne fame necari videretur, panis lactis, & olei nonnihil apponebatur, vnaque ardens lucerna, quibus peractis Sacerdotes, alique discdebant. Eo die iustitiam erat in vrbe, moror, pauor; non exiguit: magnum enim aliquod malum eluitati portendere putabant Vestalium supplicium (ex *Gyrald. syn. 4.*) Sed qui plura desiderat, legat *Alex. ab Alex. & Ouid. in 6. fast. in fine, eiusque interpretes & Resin. lib. 3. 19.*

Vestæ ministræ exploræ. *Stat. 1. silu. 1.* Virgines sanctæ. *Hor. 1. od. 2.* Comitæ virginis. *Ouid. 6. fast.* Quæ flammas Vestæ seruabat: Virgineo lecta sinistra foco. *Prop. 4. 4.* Illac fluuile tutela. *idem.* Vigiles puellæ, ex *ord.* Cecropiæ puellæ, *Mart. 5. 2.* quod in Palladi templo: Virgo, cui sacra Deæ custodia Vestæ Tradita seruandus cui simul ignis erat: Vestalium autem insignes fuerunt.

Tarpeia Vestalis, ob proditorem: Clælia Vestalis, quod hostes decipit, cui etiam equestri statua in Romano foro: Caia Sufferia, Vestalis, cui etiam statua in eodem foro: Emilia virgo Vestalis. *Legè Prop. 4. eleg. 12.* quæ ignem extinctum suscitauit carbaso: Vittata Sacerdos. *Jun. 4.*

Vestalis chorus. *Luc. 1. Phars.* Vestalis turba, puella. *V. Alex. ab Alex. lib. 5. de Vesta sacris pred. Non. Martij celebratis.*

VESTIBVLVM, l.

Est prima ianua per exterior canerato fornice ianuam regens, à Vesta Dea dictum, vt *Sern. & Ovid.* scribunt.

Sicut vestibuli linquentes regia tecta. *Catull. Argon. Propylæum.* *Cic. & Plin.* porticus, quæ ante domum est: Porticus: solent enim vestibula (præsertim sacrarum ædium) columnis porticus instar exornari: Templi limina. *V. inferius.* Vestibulum laceam mortuus ante tuum. *Prop. 2. 14.* Prior pars domus: Primum limen. *V. 3. 2. AEn.* Primi aditus: Fauces primæ domus: Primi limine templi. *Pan.* Porticus templi. *Mart. 3.* Templi limina. *Idem 5. 5. & 10. ep. 5.* Primum tectum. *Ouid. 1. fast.* primi tecti egressus, introitusque, &c.

VESTIGIUM, ij.

Signa viæ: Indicium viarum. *Verg. 8. AEn.* Signa pedum. *Son. Ouid.* Et lapides iustos sua post vestigia mittunt. *idem 1. met.* Vestigia pedum: Vestigia furtim Suspensio digitis feræ taciturna gradu. *idem 1. fast.* *Andr.* in puncta de pedis. Indicium pedum: Signa, notæque pedum. *Ouid. 3. fast.*

Epith. Certa, falsa, taciturna, obseruata, fixa.

VESTIS, is.

Vestimentum: Vestitus, us: Indumentum. *Cic.* Velamentum, fig. *V. Velum.* Amictus, us, Epith. Auratus: Habitus, us, *Virg. 1. AEn.* Stola, tesse *Ninus*, omne corporis tegumentum est, etiam si pro fœmineo communiter usurpetur: Schema, tis, g. n. & Schema, z. *Plaut. in Amph. prod.* Culcus, us, Pallium, V. sua luce, Velamen, *Ouid.* Velamina mille colorum.

Toga: Tegmen: Trabea. *V. sua loci.*

Lana, fig. Tyrioque ardebat murice lana Demissa ex humeris. *Virg. 4. AEn.* Pannus, fig. pro ipsa veste: Lacerna trita. *Mart.* Pugnis lacerna. *Iunen.* nempe munimenta togæ. *Sat. 9. Palm. drana.*

Tunica: si interior Subucula dicitur, vestis interior: si exterior, idem cum toga. *V. Toga.* Pinguis tunica dicitur crassa, vnde *Mart.* Et pingues tunicas terra fecare potest, mollibus è filis texam nuperque paratam induitur tunicam. *Hom.*

Vestium genera.

Vestis Attalica. *Plin.* ab Attalo Pergami Rege, qui primus aurum vestibus intexere docuit: Vestis acupicta, siue Phrygia, siue Phrygiæ. *Idem. V. sup. Textura.*

Vestis Amethystina, p. c. ab Amethysti colore in violam degenerante: Amethystina, orum. *Iunen.*

Vestis Xerampelina nempe coloris sicce rosæ, è di color sanguine, qualis est in vitis frondibus autumnali tempore multica, orum, dicebantur vestes tenuissimæ quales sunt Bombycinæ, de quibus nunc dicemus. *Iunen. Sat. 2.* de quibus etiam *Sen. 7. de beneficijs.* Si modo vestes vocandæ sunt, in quibus nihil est quo defendi corpus, aut denique pudor possit. Vestis quæ feminas denuat, ex *Plin.*

Bombycina, è seta, quam bombyces nent. *V. Bombyx.* Toga Coa. *Prop. 2. 1.* Siue togis illam fulgentem incedere Cois Hoc totum è Coa veste volumen erit: His autem puellæ fæmæ non nimium bonæ induebantur, vt obseruauit *Scaliger* in *Prop. & aly in Petron.* *Arch.* qui vestem Coam Ventum textilem appellat in quodam carmine, nempe vestem vento imbibendo, & à ventis versando labilem, ac tenuissimam, siue subleuat ventos æquantem, vt inquit *Tambrus lib. 1. c. 15.* Panniculus bombyci us, *Jun. 6.*

Coccinea vestis: Coccinum: Zoilus ægrotat faciunt hanc fragula febrem, Si fuerit sanus coccinea quid facient? *Mart. 1. 16. & ibidem ep. 39.* Coccinæ laceræ. *idem 14. 131.* Quisquiliata vestis.

Vestis canabina: Crassiore filo suta canabis: Gossypina: Xylina: Heteromalla lanea: Interpolle, siue vestimentum interpolum, ex vetere nouum redditum. *Vip. Veste risata.*

Vestis lacera, pannosa, vulgaris, villis, plebeia, *Vestis da pauer' humo.*

Vestis noua, itacta. *Ouid. 1. fast.* Noua purpure fulget. *Idem.*

Vestis lacinata, nempe sinuosa, in sinus collecta: Stria-

Serlata, metaph. ad Striarum similitudinem:
Vndata: Vndans.

Vestis lanea, linea, limea, pellita. Prop. Melotza.
toga. Mant. Pellicea, discolor.

Vestis picta. V. Textura. Vestes infusae auro. Ovid. 3.
de art. Tela nexibus aureis picta: Illic & lentum

filis immititur aurum. idem 6. met. Vestibus in-
textis Phrygijs spectabilis auro. idem. Et de

triumpho picta barbarico chlamys. Sen. in Thyest.
4. Auro decorum slyma barbarico trahit. idem

in Herc. Fur. La strascia. Purpura, atque auro illi-
tez vestes. idem in Hipp. Velamina lato auro ful-
gentia. Ovid. 6. met.

Vestis Polymita. Plin. Versicolor. idem. Babylo-
nica, nam Babylon, eodem reffe, diversos colo-
res picturæ intexere instituit: quod nunc etiam

nostro tempore Florentie visitat, opus sanè e-
gregium Petri Fabri Parisiensis, dicunturque

capeta alticulis, quod fericis coloratis licia obte-
xuntur.

Vestis pulla. Cic. V. inferius. Vestis nigra.

Vestis purpurea. V. Purpura: & hæc ostrina. Prop.
Tyria. Virg. Conchylia. Plin. Sarrana. Virg.

Perfusa ostro. idem. V. Ostium. Ardens murice.
Val. Flacc.

Vestis serica: Holoferica: Serica heteromalla:
Subserica: Tramoferica. Trabea vestis genus.

V. fus loco.

Vestis cœnatoria: Synthesis. Mart. 9. 80. & Cœ-
torium. idem. In qua accubabant cœnz tempo-
re: Cœnatoria mittat aduocato. V. phaleuc. lib.

10. 87.

Vestis segmentata, quæ segmentis purpuræ, alte-
riusve materiz insertis vermiculato opere com-
positis, aureisque virgis confecta erat. V. rina.

Imbrata: Auro virgata. Sil. Ital. Lege
Imen. sat. 6. & segmentatis dormifere paruula.

cunis.

Vestis vndulata, ab vndis in ea expressis, vulgò
Crambellata à vnda.

Vestis Damascena: Damasceni operis vestis, quam
scutulatam exponit H. Iun.

Vestis Hispana, ex lana Bœtica, nunc Veste di pa-
no di Spagna.

Vestes Sacerdotales, quibus olim veteres vte-
bantur.

Amiculum lineum. Apul. Vestis linea, religiofa-
que dicitur. vnde Linigeri dicuntur à Iunen. Sacer-
dotes: Vestis pura. Virg. quæ sacrum celebra-
turis diebus festis amiciebatur, quam candi-
dam fuisse asserunt: Castiola. Ifid. Pallium

sacrum.

Tutulus. Fulg. pallium, quo sacro faciundo caput
tebant, fortè Phrygijs amictus. Virg. Et ca-
pitante aras Phrygio velamur amictu: Tutu-
lus etiam: Subbulum, interpretantur nonnul-
li fasciam albam, quam in capite virgines Ve-
stales sacrificantes habebant, & fibula constri-
gebant. Alii vestimentum album prætexum,
quadrangulum, & oblongum.

Albalerus, pileus capitis, quo flamines diales
vtebantur: nonnulli transferunt ad mitram Ep-
iscopalem. V. Tiara. Insula, fascia Sacerdotum
diadematis ad modum accedens, à qua vtrinque
vitta dependebant, teste Serr. & Ifid. quam la-

neam facit, Virg. Lanea dum nivea circumdatur
insula vitta: Vitta. V. fus loco.

Vestes Sacerdotales.

Quibus nostri nunc Sacerdotes vtuntur.

Amiculum capitis, quod Amictus, na, communis
voce dicitur, quem capiti, & cernicibus im-
ponimus: Amiculum lineum: Alba, communi-
ter vocatur Camus. Vestis linea, religiosa, can-
dida, pura: Cingulum sacrum, quo præcingi-
mur hunc, & inde floccis pendentibus: Manipu-
lum, quæ Subdiaconi: Stola, quæ Diaconi vi-
runtur: Planeta, vulgò, Casula etiam dicitur:
Castiola. Ifid. Dalmatica. idem, quæ vtuntur qui
sacris iniciantur ante Sacerdotium: Tunicellam
vulgò dicit: Planeta plicatilis, in ferijs, profe-
sisque cineralibus, latus amictus pluuiæ scil-
licet, quo in maioribus sacris vtuntur, maius pal-
lium, Sacra endromis.

Pallium sacrum, quod è mundissimo anniculi a-
gni vellere Moniales sacre contextunt, in fascie
modum Crucis signis crebrò intertextis, quod-
que solemniori sacrum mittitur à Romano
Pontifice Patriarchis, Archiepiscopis, alijsq;
Tiara, quo Episcopi, & hæc Mitra etiam: Bire-
tum, quo Sacerdotes caput tegunt: Sandalia,
orum, quibus Episcopi dum solemniter faciunt
pedes induunt: Caligæ sacre: Chirothecæ,
quibus idem vtuntur: Litus, Anstium bacil-
lum nunc nonnulli vsurpant, cum aliud olim
esset. V. fus loco. Pastoralis baculus, vulgò Pasto-
ralis. Sacrum pedum dici potest, ex Virgilio. Velum,
quo velantur Subdiaconi, dum sacra vasa tan-
gunt.

Vestes viriles.

Abolla, tunica suffulta, & duplex, vt vult Serrius.

Tyriam Crispinus abollam. Mart. 8. 48. Duplex
amictus, us. Virg. pro philosophica veste vsurpa-
tur à Iunen. sat. 3. facinus maioris abollæ: mino-
re enim vtabantur milites quæ erat crassior: Sed
maior philosophi.

Bardocuculus. V. Pallium. Verbica Lingonicus Ty-
rianthina bardocucullus. Mart. 1. 54. Sacrum cu-
cullum. Colum. Campestre sericum: & Serica
subligaria: Chlamys. V. fus loco. Colobium, tu-
nica manicis defecta exstansibus extra eam bra-
chiis: Exomis, Græcè, p. p. Colobium scote-
rium.

Lana. Mart. 8. 59. Sagum, Sagum villosum: Diphlois,
dis, vestis militaris duplicata, idem sacre cum
abolla: Epitogium. Quod. Pallium, quod togæ
superinducitur, idem cum lacerna. V. Toga.

Endromis, villosa vestis, qua in cursu palæstri-
æ vtebantur frigoris hibernis. Accipit end-
romidem si dixerit: Æthio sudat. Iun. sat. 3.
Trechedipna, orum interpretatur pro endro-
mide. If. Scaly. in Iunen. sat. 3. Rusticus ille rurs
sumit trechedipna Quirites, alij alia sentiant.
Lege epig. 19. lib. 4. Mart. Ridebis ventos hoc mu-
nere rectus, & imbres, Quæ Lacedæmonium
barbara nomen habet. Ifid.

Galbanum vestis genus: Cærulea indutus scutu-
lata, aut galbana rasa. Iunen. Pallia, quæ etiam
ac muliebrem pertineant amictum, Cæreo tamen
testatur viros etiam in Gallia vsos fuisse pallia,
& id etiam ostendit. Mart. 1. 93. Dimidia-
que

que nates Gallica palla tegit.

Lacerna, est vestis, quæ tunica inducitur ad-
versus aeris iniuriam: & hæc Penula. sed V.
Pallium. Cereæ fil pendet lumbis, & trita lacerna.
Mart. 1.93. Lacerna obsoleta, depegi, Vestis
veteris. Pinguis toga. Suet. Tunica. Mart. 14.
143.

Epith. Alba, Beryca, coccinea, crassa, rudis, mini-
ma, tristis arrogans, bona, empra, gelida, mala,
tincta, trita, Tyria, albata, nigra, appollita, ex Marti-
ale epith. lacernæ.

Penula scortæ. Mart. Scortæ: Ingrediare viam ego
licet vsq; sereno Ad subitas nunquam scortæ
desit aquas. idem 14.130. Coriacea, idem si-
gnificat: Penula gausapina: idem 14.145. Is mi-
hi candor inest, villorum gratia tanta est, Ve me
vel media fumere messe velis, Silianus. Gausa-
pe, is: Gausapina, x. Mart. 6.9. Vestis vilosa.
Gausapila. Petr. Arb. mirra subornatus Gausa-
pila.

Mastruca. Cic. Sardorum gestamen, licebit ita ap-
pellare vestes è luporum vrisum, & simulum
pellibus consctas, quibus nobilitas hiberno
vitur: & Vestis pellita, cuius vsus frequens in
Germania.

Pallium. V. suo loco. Pallium teres. Terrell. dicitur
toga Romana, quod rotunda esset, quum pal-
lium Græcorum quatuor angula haberet, duos in
ima, duos in fumina ora. Saga verò milita-
ria, & Gallica, & paludamenta Imperatorum
quadrata, obiterque obfusa cæceos togæ pro-
prios fuisse: soleas aurem, & crepidas pallij Rhe-
no, nis. Cas. velamen villolum, quo Germani
vrebantur: Germani intestum rhenonibus cor-
pus tegunt: Arnacis, is. Var. idem significat,
haud abstinere pallij genus à mastruca: Sagum
proprie est imitare induendum, quod armis
superinducebatur.

Tunica, vestis sine manicis: Quando eques, & pi-
chi tunica Nilotide Mauri Ibris, &c. Mart. 106.
Tunica manicata, quæ manicas habet. Cic. Ma-
nuleata tunica. Plaut. Tunica talaris. Cic. ad
talos promissa: Tunica rugosa, plicis inuolu-
ta: Striat. V. f. pra. Tunica intima. A. Gell. &
interior. Val. Max. Interuul: Synthesis. Mart. 5.
80. Tunica, simpliciter. Ovid. Indusium. Varr.
Subucula. Hinc. vultu & Camia, Tunica lati clauis.
V. Clauis, Thorax. V. suo loco.

Synonyma promissa.

Pallium velius, pro vestis palla, qua induuntur in
parentalibus defuncti affines. V. inf. Nunc palli
velleris vsus abest. Ouid. 4. fast. Vestis luctuosa,
atrofa, atra, nigra. idem in Iun. Carbasa obscu-
ra pullo colore. idem 11. met. Quid de veste lo-
quar non iam sequentia requiro. idem 3. de are.
Segmenta vellium, erant quæ nos vulgò, Trine,
dicimus, & hinc: Vestes sequebantur, Vestis tri-
nate, de quibus V. superius. Aspera vellera. idem
epith. 9. Tegmen pallæ. Virg. 11. En Sinus carba-
sei. viderem. Velamina pleno filo. Ouid. 3. de art.
Cinctus, us. Virg. 7. En. Tegmen: Tyroque
vmbra recumbit tegmine. Stat. 5. si u. 1. Viri-
bus cultus. Hor. 1. od. 3. Pellis. V. suo loco. Palla-
ria pellis. Ouid. 2. met. Gestamen humeri. idem 1.
met. Adest pallum: Culeus, us, sig. Dum mutas

culeus, induiturque togam. Mart. 8. 48. nempe
dum mutas vestes nouas, siue deponit vestem,
qua publicè utebatur, induitur domesticam:
Serica, orum, idem 9. 38. vn è tam molles pla-
cuere culeus, & sinus laxi. Sen. in Oedip.

Exuuiæ pro vestibus: Has olim exuuias mihi per-
fidus ille reliquit Pænoræ cara sui, &c. Virg. est.
8. Galbanum, de quo sup. genus vestimenti de-
liciatius, à colore albo, ac subluoio, quod
nulos habet pilos. Iunen. sat. 3. Galbanatus,
huiusmodi veste indutus. Mart. 3. 81.

Vestes fœuicæ: vulgò, sanctæ de fœu V simulacrum,
Paragium: Aureus clauus, qui pretiosis vestibus
immitti solet: perperam enim legitur apud Na-
num aurea chilam, Ac Berallus exponit orna-
menti genus, quod summa in camisia circa cer-
uices assuunt mulieres crispissimum, & sinu-
tum, quod habet Apuleius.

Vestes muliebres.

Amictorium, luteum humeros, puellares o-
periens, & textum pectorale, quod describit
Mart. 14. 149. Mianofas meuo, teneat me,
trade puellæ: Vt possint niueo pectore lina frui.

Castula. N. Palliolum præcinctum destinatum,
quo infra papillas præcingebantur nudæ: Si-
nus præcinctorium: Cyclas, dis, vestis longa
spatiosa: Cyclade longa Veris humum. Prop.
Hæc nunc aurata cyclade signat humum.
idem 4. 7. — quæ tenui sudant in Cyclade.
Iunen. 6.

Manillare, amiculum, quo mammas adstringunt.
Mart. 14. 66. describit inquit: Taurino
pectus pectus constringere tergo, Nam pellis
mammas non capit istæ tuas: Strophium, fas-
cia pectoralis tumorem papillarum cohibens,
vt cœna. Strophio lactantes cinza papillas. V.
Fœuia.

Palla, vestis promissa mulierum magis, quàm
virorum: Palla tegmina. Virg. Epith. nitens,
palla. Supparus, s, & suppar, ouum. Plaut.
lineum indusium interpretantur, quo super
induunt se feminae ad talos vsque demissum,
tamen Fœuia cum subucula confundat: Hinc
Luc. 2. Phasi. Humerisq; hærentia primis, S. p-
para nudatos cingunt angusta lacertos. Verrit
humum Tyro saturata murice palla. Ouid. 11.
met.

Stola. V. paulo superius. Syrtis, tractus est fœ-
minæ vestis humum verrens, pro vestis etiam
infra. Theristum, vsus vestis ætius temporis.
Lumbis. V. Ora. Infista. V. viderem. Ouid. 1. de
art. Stragula virgata. Virg. 8. En. ad lodes per-
tinet. V. Lodes. Ima videbatur talis illud: &
palla. Tib. 3. eleg. 4. Calyptra, vestis genus ad in-
ferum capita contempda. Virginis habitus.
Oid. 1. 13. met.

Præterea vestes domesticas plerumque tenebant
matres familiæ cum ancillis non tam sibi quam
liberis & hoc erat nobilissimum quoq; femi-
narum consuetudine vn è Ouid. 11. met. de Halcyone
Ceyren Trachinæ regis vxore: & iam quæ lo-
quatur ille festinat vestes. Sic legitur de De-
gira de Clynz enestra, Virg. Augustinus
alia veste vsu nū quæ ab vxore, for. ce. f. li-
lia, neptibusque concessa fuerat: refert Suet. in

Aug. 73. ad quem locum V. quæ Canabonæ adnotat.

Vestis longa.

Syrma fluidum. *Sen. in Ordip.* vestitus genus ad stylium tragicum spectans: Infata longa. *Ouid. 1. de art. fig. Toga. V. fustica. Stola. V. pallis sup.* Lugubris imos palla perfundit pedes. *Sen. in Ordip.* Penula longa pedes contegit: Demissa vestis. *Iher. 1. far. 2.* Ad talos stola demissa. *idem.* Tunicæ demissæ. *idem.* Talos vestis desluxit ad imos. *Virg.*

Vestis nigra.

Funebre vestimentum. *Cic. amiculum nigellum.* *Varr. & hoc in defunctorum feris, quæ idè vestis nigra.* *Alart. 4. 2.* Funestus amictus. *Sen. in Ordip.* Lugubris palla. *idem.* Lugubris vestis: Vestes atræ. *Ouid. 6. met.* Tristi vestis obtentu caput velata. *Sen. in Iher. far.* Tristis lacerna. *Mart. 1. 97.* Pulso indumenta colore: Parentalis toga, vestis, penula, &c. qui in parentaliis videntur. Lugubriaque induit. *Ouid. 11. met.* idest vestimenta pulla, nigra.

Porro pulla vestis dicebatur etiam obsoleta, & sordida, unde pulsat dicebantur qui sordidam togam, & coloris obsoleti gerebant, & qui penulam, quæ pulso quoque colore erant. Propria verò ciuium Romanorum vestis forensis toga fuit, eaque alba.

Vestium sacrarum synonyma.

Pignora sacrorum demit, oraque deuolat. *Ouid. 6. met.* Sacer amictus. *Val. Flacc.* Vestis alba: Morte patrum sanctè velati vestibus albis. *Ouid. 3. el. 12.* sumi potest pro veste alba, quam induunt ministraturis nostris sacris, vulgo superpellicem appellant. *Cotta.* Linum: Velati lino. *Virg. 12. Æn.* Pura vestis. *idem.* sunt autem qui dicunt lino legendum esse, non lino, quod lino genus esset vestis, quæ in extremo sui purpureum limam, idest flexuosam haberet. *Gyrald. fym. 17.*

Epicheta generalia pro veste: Laborata, ostro superba, picta, laxa, purpurea, barbarica, Anthina, Ianthina, Hyacinthina, Damasena, nexilis conchyliata, lineæ, virgata, Coa, Tyria, saturata murice, bibula, sericea, trita, picturata, odorata, fulgida, Sidonia auro illita micans serica, coccina, decora, pura, villosa, fluxa. *V. Test.*

VESUVIUS.

Sive Vesuvius mons est Campaniæ inter Nolam, & Neapolim agros habens nitæ fertilitatis, præsertim vini: præterquam in cacumine, quod modò nullum habet: olim plantierum habuisse feribunt magnam fructum omnino nullum ferentem terræ cinerulente facie, rupibusque exessis non indubitata vereris incendijs indiciæ ostendente. Nunc autem (vt ipse vidit) nullam habet plantierum: sed vastissimam in mediocritate montis voraginem, quæ oculis insipientibus terrorem incutit maximum, unde terret suffusus odor exhalat, & nubifoso tempore etiam creber fumus deuolat. Inuisum est montis cacumen, & cineribus oppletum ex vltima vltione A.D. 1639. quam quidem maiorem censebilla, quæ imperante Tiro accidit, quo tempore erumpens ex co ignis & vicinas regio-

nes latissime populus est, & Plinium naturalis historici scriptorem, qui cognoscendi cupiditate eo propius iusto se contulerat fumo, flammisque enecat. Lege supra *Plin.* nostro enim tempore, cineres, fauillaeque vento flante, vsq; in Cephaleniam insulam, & vltra Peloponnesum, Constantinopolim vsque productos non ignoramus. Et id accidit mirabilis, quod eam Neapolim cinerum copia videretur obcurrere: capite, & sanguine D. Ianuarii in montis conspectum allatis, acutum vento alio in aduersum flante ad alias cinerem procellam transiit regiones diuina vis. Neque tantum sub Tito, & nostris temporibus: sed etiam sub D. Benedicto II. Pont. Max. anno salutis 887. mensis Martio per dies aliquot ignes euomuit, Montem tamen, vnicuique acutis adhuc reliquis aduersionem depolans. Sed ad nostra: meminit huius montis *Virg. 2. Georg.*

Talem diues arat Capua, & vicina Vesuvio Oratio. *Mart. 4. 14. epig. de Vesuvio.* Hic est pampineis viridis Vesuvius umbris: Vesuvius, v. trisyll. siculique legunt *no Mart. eum.* siue Vesubius, si legitima lectio. *Sist. 4. fil. 4.* Vesuvius apex: Non adeo Vesuvius apex, & flamma dirimtis hiems trepidas exhaustis cinibus vrbes. *idem 3. fil. 5.* alius arctos meminit, quæ suo contigit tempore, & post flammas ardore montis cacumen præter *Propertium.* & alius, ipse montis apex in potes modum excauatus incendijs restatur.

Bacchea tenens quæ rura Vesuii. *St. Almond.* Iugum Vesuii. *Pour.* Vesuvius mons, vt dixit *Virg.* Vesuvium iugum: Vesula rupes. *Pour.* per syncope: Vesuvium flammæ, canini, caueræ, &c. & cuncta synon. *Æneæ:* insistentia, mutatis patronymicis potest vsuipare: Damna infans Vesuii. *Strab. 4. fil. 8.* Fractus vbi Vesubius egerit iras *Æmula* Trinitatis volens incendere flammis. *idem fil. 4.* Arbusta flammivocum Vesuii. *Mart.* Apex Vesuii: Sic vbi prærupti tonitruum fortè Vesuii Hesperie lechalis apex. *Val. Flacc. 4.* Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gravior illi Hic locus Herculeus nomine clarus erat. *Mart. 4. 44.* nam in Vesuvio monte duo erant fana.

VETVS, eris.

Antiquæ: Priscus: Vetus: Vetus fures. *Mart. 6. 17.* Vetus: Senex, is, adiect. Senibus autumamus. *idem 3. 77. & 5. 18.* Veteres. *V. Matur.* Senioris xui homines. *Sen. in Hipp.* Grauis annis: obitus amittit Anus, pro vetulus, metaph. tracta ab homine ad res inanum: res vogueur anus, idest vetusta. *Mart. 1. 106.* Et fana loquatur anus. *idem in reddid. ap. 40.* Anni feri, idest veteres. *Ouid. 6. met.* Obductus annis, idest vetus. *idem 12. met.*

Silva capex xui, validaque incurus senectæ *Sen. 4. Theb.* Fragilis xui, idest vetustus: Fragiles, quocircumspice muros. *idem 4. Theb.* Extremum tempus, quod sustinet xui, &c.

Scruta, orum, omnis generis veteramenta: hodie *Ferri vetuli.* panem. *Æn.* Villa vendentem tunicato struto Popello. *Iher. 1. 17. A. 7.* Scrutata, orum, vltissima quæque dicuntur: *Idem.*

Friula. *Vip. Fraſta ſuppelleſ.*
VE TVSTAS, tis.

Aras priorum. *Quod. 1. ſeſt.* Denes rabidi xul.
 Temporis anfractus: Tempus edax rerum. *idem*
35. met. Annorum ictus: Annorum aut ictu pondera victa eunt. *Prop. 3.* Extrema mortis conditio: Nec Maſolei duces fortuna ſepulcri
 Mortis ob extrema conditione vacant. *idem.*
 Monumenta ſatiſcunt, Mors etiam fixis, nominibusque venit. *Auſp.* Situs: Longo turpata ſitu. Longo procubere die. *Quod. 2. ſeſt.* Senectus. *idem.*

Epith. Longæva, deſerta, matura, tarda, invidioſa, ſpatioſa, annoſa, longa, tabida, viſioſa.

VEXILLVM, i.

Quo vruntur duces in exercitiis, vt quiſque miles cohortem agnoſcat: vexillum. In vexillis autem variz erant animalium ſigurz, vt nunc etiam vel ſtemmatis gentilitz, vel aluius Hærogllyphici, ſymbolique experientia ſigna pro populorum diueſitate, & muta dicebantur: nam loquentia ſigna erant tubæ, litui, & claſſica. Apud Romanos, Aquila, quæ aurea erat, hæſtaque præpilæ ſuffixa: hæc à milite ferebatur, qui ob id Aquiliſer dictus eſt. *V. quid aliis ſignificans in Prægonis matris Apolloniam:* Dracones etiam, nempe ſimulacra Draconum formæ experientia, & Draconari dicebantur, qui ea gerebant: Lupus, Minotaurus, Equus, Aper, Porcus, & huiusmodi: quorum ſignificationes pectè à *Perizon. lib. 3.* Vexilla porro non tantum cohortibus, ſed etiam centurijs conſtituerunt, vt ſervaretur ordo à militibus, & abique mora quiſque ſuum ſcires locum. Vexillorum color varius, vnde apud *Suet. in Oſum. Auguſt.* ſic mentio cærulei vexilli, quo ipſe M. Agrippam poſt navalem victoriam donavit, & eo colore poſſiſſimum equum male vtebantur, vt *Sen. inquit.* Vexillorum autem formæ ſæpius antiquorum nummis conſpiciuntur: præter vexilla, erant etiam ſtammule ruffæ: Pionæ, & alia. Noſtis autem temporibus apud Italos præſertim ſui quiſque ducis, ſive magiſtri exercitus, ſive Regum, ſub quorum militum imperio ſtemmata gentilitia in vexillis geſtabantur.

Signum, & ſigna, orum. *Cic.* Signa militaria. *Idem.* Signa erecta. *Spart.* res bene geſtæ ſignificatio, *Bandere ſignare.* Signa lupina. *idem.* quæ militibus impoſita humeris geſtant rei tacenti. & lupina indicia: Teſtera muta, *Legge Regi.* Tonitru ſubcoloris: pacem denſantes, tui, certamen hortantes. *Idem.* alterius verò coloris, vel nationem, vel locum, vel ducem exprimentes.

Marianum ſignum, ſcribit *Plin. in 10. cap. 4.* Marianum Aquilam Romanis legionibus propriè dixiſſe alijs ſignis abdicat: Aquila, ſignum unum pro ſigno. *Lucr. Phœſ.* vt locupletem Aquilam tibi ſextageſimus annus Alferæ. *Ann. ſec. 14.* Dracon, & ſic de cæteris: Lilia, Gallorum vexilla: Gallus at in caſtris dum credula ſigna crederetur: Conſecit ante aquilæ noſtra eruentiaſue. *Prop. 1.* quam-

vis eo loco poëta pro ſigniferis à Romanis accipiat, qui aquilam geſtabant: Signa Remi, id eſt, Romani, Cæſaræ: Auguſtalia, nempe aquila. *idem 4. 6.*

Signa decus belli. *Quod. 5. ſeſt.* Signorum vel aper auras volitant: Explicat argento rutilas Iouis armiger alas. Vndatimque leui ſtuantia carbaſa ventro Oſtendunt Martis ſpeciem: Scant bellarictes aquitæ, ſeuque dracones: Spiritusque ſuffiſ Manſueſcunt variis vento ceſſante dracones: Pars volucres tollunt aquilas, ſu picta draconum Colla leuant, multuſque cunctis per ovibila ſerpens: Latèque videres. Surgere purpureis vndantes anguibz hæſtas, Serpentinuſque vago cæſum ſeire volatu: Iam textilis anguis diſcurrit per vitramque aciem, &c.

Labarum, erat Conſtantini vexillum, in quo Chriſti nomen compendiarie notis erat inſcriptum, reſpoſito Crucis pro aquilæ ſigno: Chriſtus purpureum gemmanti textus in auro ſignabat Labarum, &c.

Signa autem, inquit *Lipſius*, duplicia erunt peditem, legionis quippe totius, & manipularum: Signum legionis Aquila, de quo *ſuperius*, manipularum verò in præſcis temporibus fuisse manipuli ſont, ſeu ſtraminis ſuſpenſi: Sed poſt hæc ruſtica ſigna ſucceſſere hæſta, in cuius ſummotransuerſum ligneolum in modum Crucis velum cum teſſis hinc, & inde pendentibus demittebat ſæpè ex hæſta verſice manu ſculpæ ex ligno eminente. Cohorti non erant propriè ſigna, ſed inferiore xuo ipſæ quoque ſua habuiſſe vexilla, quævis hæc propriè fuerint equitum, vt *idem* inquit *Lipſius*. Erant autem tria poſſiſſimum ſigna alijs præſtantiora, quorum primum Triarios, alterum Rotarios, tertium Accenſos maxime ſiducia: manum duxiſſe ſcribit *Livius*.

Epith. Volantia, volitantia, Martia, helica, criſpa, vandantia, ſtuantia, &c. *Idem.*

Vexillarius: Vexillifer: Signifer: Draconarius: Aquiliger. Geſtator aquilæ: Signorum vectores, vectores: Signa ferens, & ſerai. Gereas inſignia belli, &c.

VETERNVS.

V. Agnus.

VETERANVS, Miles.

V. Miles.

VIA, æ.

Quarum ſternendarum ſumma cura penes Romanos fuit, cuius rei viſuntur adhuc veſtigia.

Via regia, *Strada maſtra*, & hæc Conſularis. *Di. geſt. Multatæ.* *Cic. Pro xono.* Publica *Vip.* diſtatur: Via ſerena, quæ recta aliquo ducit: Via ſtrata. *Liv.* Viarum ſtrata. *Reg.* Nec taceant monumenta viæ, quæ Tuſcula tellus, Caudæque antiquo detinet Albalare: Namq; opibus conſpecta tuis hic placida dura bierat ur, hic apta iungitur arte flex. *Juv. 1. eleg.*

Actus. *Modell. noſt.* quæ armenta trahere, & vehiculum ducere licet, illique propriè eſt dimidius actus. *Idem.* etiam actus, via duplex, quæ occurrat.

renia sibi inuicem vehicula commeari possunt.

Semita. *Caf.* quasi viæ semitis: Via angusta: Rara per occultos ducet barba semita calles: Tenuis quæ semita ducit: Corripere viam interea, quæ semita monstrat.

Callis. *Virg.* quasi callo pedum durata, à *Cic.* dicitur: Via trita: Trita semita.

Diuerticulum. *Pim.* Diuertium, & diuertia, orum. *Virg.* est semita transuersa ad latus viæ militaris deflectens: Trames, idem significare videtur: Et facili iam tramite sistam: Carpitur acellus permixta silentia trames Arduus obscurus, caligine densus opaca. *Ouid.* 10. *met.* aduerso tramite ferens passus. *idem* 14. Anfractus, *us Varr.* viæ flexus ab amitu, & frangendo: Est curuo anfractus valles accommoda fraudi. *Virg.* 11. *Æn.* Limes. *V. Terminus.*

Compitum, & compita, orum, locus est laxior, in quem commeari per diuersas plateas licet, quod eò plura itinera competunt, vel à compositione, vt *Comitus* placet; quod finita agricultura sacra ibi peragerent rustici, & compositiones instituerent: Deducit trepidas ramosas in compita mentes. *Perf.* *fat.* 5. *Lege* *idem* *Scholiast.*

Orbita. *Plin.* est vestigium rotæ in via decurrentis, & potest pro via usurpari: Currus via, iter, sulcus: Signa rotæ sulcantis iter:

Agger. *V. sup. loc.* apud Belgas enim Aggeres sunt viæ, & dicuntur *Dighe.*

Buium, via est in duo capita secta: Partes ubi se via findit in ambas: In bifidum dissecit iter. *Val. Flacc.* 1. *Virg.* Buiæ fauces. *Virg.* 11. *Æn.*

Triuium. *Cic.* In ternas compita secta vias. *Ouid.* 1. *fast.* Triuiae fauces: Triuis callis.

Quadruiuium. *Iuuen.*

Iter. *V. sup. loc.* Aditus, Aneusia viarum, regio, *Virg.* 11. *Æn.* Meta viarum: Brachia longa viæ. *Prop.* 3. Angustæ fauces, *Passo* *strata.* Tritum spatium. *Ouid.* 2. *met.* *Strada* *bastrua.*

Compendium, vulgo *Seccarria.* Ecce per obliqui rapidum compendia montis. *Val. Flacc.* 1. *Via* compendiarie describitur à *Strat.* 2. *Theb.* v. 496. Fert via per dumos propior quam calle latentis Præclerant, densæque legunt compendia siluæ. Quæ via longum compensat iter. *Sen.* in *Hipp.*

Sulcus, pro via sumi potest, vt via sumitur pro sulco: Est puras fulminis effe vias. *Tib.* 1. *9. ex interpretatione Achilii.* *Strat.* & *Virg.* 5. Namque volans liquidis in nubibus arsit arando, Signauitque viam flammis, &c.

Viz cognomina sumunt, vel à proxima, ad quam tendunt, vrbe: vel ab auctore, vel huiusmodi; celeberrimæ fuerunt Romanæ viæ, quarum elencum habes apud *Panonymum*, aliisque, ego tantum attingam.

Via Flaminia, quæ ad Flaminiam provinciam tendebat extra portam Flumentanam, quæ Flaminia dicebatur, *V. sup. Roma.* Æmilia via. *Mar.* 3. 4. Toratq; Flaminia Roma videnda via. *idem* 10. *epig.* 6. Quisquis Flaminiam teris viator. *idem* 11

& 6. Flaminius limes, *Strat.* 2. *filu.*

Via Pinciana nomen recens, quæ in Salariam ingreditur, *V. Roma.* Via Collina, quæ nunc Nomentana, ab vrbe Nomento: Sabina, quod in Sabinam: Reatina, quod Reate: Samnitica, quod ad Samnites tendat: Ficulana. *Lat.* antiquæ.

Via Tiburtina, & hæc Via Tibur. *Hor.* Prænestina, quod Prænesti: Gabia, Gabinaque quod Gabios ducat.

Via Cælia, siue Cælimontana: & hæc Campana. *Suet.* in *Aug.* 94. quod ea in Campaniam iretur, & hæc Tusculana, quod Tusculum: Albana, & Volscæ, quod ad Volcos ferat.

Via Latina, quod in Latium: Latia. *Mar.* 9. 65. Ferrentina, quod ad Ferentinos: Aufonia, quæ etiam ad Appliam transducit, *idem.* *vt inf.* hanc clisiosam appellat *Iuuen.* *fat.* 5. Clisiosæ veteris dum per monumenta latine.

Via Appia. *V. Porta in Roma,* & *Pannini* in *V. Com.* Aufonia: Appia quam simili venerandus in Hercule Cæsar Consecrat Aufoniz maxima fama viæ. *Mar.* 9. 104. & hæc Herculeæ via dicebatur, quod in illam ingrederetur, quam haud procul à Baiis ferunt Herculeum construxisse, cuius meminit *Prop.* 1. *eleg.* 11. Quæ iacet Herculeis semita littoribus: meminit *Strabo* *lib.* 5. huius viæ: & *Diod.* 5. Via Herculeana. *Cic.* in *Rull.* Via Albana, quod Albam tendat: Ardeatina, quæ Ardeam: Parthenopea, siue Campana, quod in Campaniam, Neapolimque Brundisina, quod ab vrbe Brundisium vsque duceret: & hæc a Porta Cælimontana incipiente: Appia autem via dicta, quod eam App. Claudius cæcus in Campaniam, & Brundisium vsque secto silice sternendam curauit, cuius modò vestigia apud Fundos, Formæque visuntur: Appii via: Via structa Herculeo labore. *Prop.* 3. 16. Appia Longarum teritur Regina viarum. *Strat.* 2. *filu.* 2. Nec magis à curiis Appia trita rotis. *Ouid.* 2. *Pont.* 7. hæc longitudo erat ccc. l. mill. Ad hanc pertinebat Via Domitiana, quam versibus laudat *Strat.* 4. *filu.* 3. nam ad latus Appiæ via erat Domitiana, iuxta Taracinam ob fossas aquarum crebras præfixa iam sublatâ, cuius etiam vestigia visuntur haud procul à dicta vrbe: Saxosæ latus Appiæ æquori propinquum. *idem.*

Via Ostiensis, ad Ostiam pergens: Trigemina, quod per eam Trigeminî Horatii, &c. *V. sup.* in *Roma.*

Via Portuensis, ad Porrum oppidum tendens. Via Aurelia, *V. Porta in Roma.* Ianiculensis: Aqueductum, &c. & huiusmodi poteris cunctis vijs cognomina tribuere.

Via Labicana: Exquilina, siue Prænestina via.

Via triumphalis, per quam triumphatores Capitolium ascendebant: ea erat, quæ per Appiam ad Circi iniriui viæ maximi per vallem recta ad Amphitheatrum ad radices Palatini montis, & per forum Romanum (vt Constantini, Titi, Seuerique arcus denotant) Capitolium tendebat: hæc Sacra via. *Mar.* 2. 63. Quæ

Quæ tulit è sacra Læda redempta via : & Prop. 2.
1. Quæ modò littoreis ibatis carmina Pyrgos
Ite sacra, iam non puluerulenta via est. idem 12.
2. Capitolinæ vix idem & Capitolinas itque re-
dique vias. 6. 10 & *Hor. lib. firm.* & *epod.* Sacer-
clivus. *Hor.* Per sacrum cliuam metita decorus
fronte Sicambros. 4. ed. 2.

Via habet ex euntibus, aut qualitatibus.

Epith. Puluerulenta, inoffensa, longa, gracilis,
tacita, trita, parula, lubrica, saxosa, operosa, irre-
dax (Irreducenque viam deserto limite carpit.
Luc. 9. Phœf.) Rimosa, salebrosa, brevis, angus-
ta, ambigua, Anceps, incipitque vias. *Ouid.*
VIATICVM, i.

Auxiliumque viæ veteres tellure recludit Thesau-
ros. *Virg. t. 2. En.* In longum nummos impendit
iter: Subsidium viæ: Nummi peregrinantes, quod
simul cum peregrino proficiantur: Nummi com-
mites viæ.

VIATOR, is.

Peregrinus: Aduena: Euxines: Etranas, aberras, &c.
Qui carpit iter, tendit: Ferrens tædia longæ viæ:
Mille periculis expositus: Qui tenet iter. Viato-
res etiam dicebantur apud Romanos, qui magi-
stratus ex agris in urbem euocabant, vt scribit
Plinius.

Epith. Cautus, propterus, lassus, sessus, defessus,
fatigatus: strens, sicus, piger.

VICENTIA, æ.

Vrbs in Venetia à Tuscia, vel vt ait *Tragus*, à Gallia
condita, sita iuxta radices collis duobus am-
bis, qui nâsugabiles sunt, Rerone, & Bachelio-
ne, inæqualiter diuisa. Populosa est ciuitas, re-
rumque omnium copia abundans. Quatuor in-
ibi notatu digna esse dicunt, Palatium Prætoris
magnificum: Pons vnus arcus: Saxum solidum
Aræ maioris in Ecclesia D. Laurentij stupendæ
longitudinis: Theatrum denique, vulgò *L'Ac-
cademia*.

Viceria. *Plin.* & *Antonin.* Bisetia, & Biseria. *Ælian.*
Vicentia, *Pres.* Veicetia, in *Lap.* Vicentim po-
puli: Vicentina mœnia, &c. Marostica,
opp. in Vicentino: Brendulum, opp. Leuicum,
opp.

VICINVS, a, um.

Proximus: Propinquus: Affinis. V. *suo loc.* meta-
phoricè enim sumitur pro eo, quæ nobis affini-
tate coniungimus: Contingens. *Claud. 1. de rapt.*
Cognatæ vrbes. *Virg. 3. En.* Proptior, & propius:
Contermimus. *Ouid. 1. met.* Finimus: Proxi-
mitas, tis. idem de nunc. Vicinitas: Vicinia: Fi-
nitimi proceres eocunt, vrbesque propinquæ.
Virg. 7. En. Iunctus — loca iuncta tenebat.
Ouid.

VICISSITVDO, is.

Vice, vicem, vices, vicibus; reliqua obsoleta sunt:
Murus cura: Succedens tristitia lætæ: Murus:
Murus fidem pectus amotibus. *Hor. 2. 12.* Altern-
natim, vicissim, aduerb. Alternatio: Alternæ
voces: Alternæ officia: Alternæ curæ, &c. Ser-
mones alterni. idem in part. Perque vices. *Ouid. 4.
met.* Ex æquo. idem. Descriptis feruare vices.
Hor. in part. Vix temperet annum. idem 1. *epist.*
12. V. multa iuncta rerum vicissitudines. Alternæ
mau feruere, dantque vulneta. *Ouid. 2. 1. 2. 3. 4.*

Hi lucis stupuisse vices, noctisq; &c. *Stat. 4. Theb.*
VICTIMA.

Victimæ Dijs superis immolabantur coronatæ,
vittatæ, cornibus auratis, & frontem brachiis
ornatæ, vt *Sen. in Oedip.* Aureus tuius rusticante
cornu: tum niueæ, quem idmodum sapias apud
poetas. idem in *Agam.* Et niueæ magnæ victimæ
ante aras cadat. Ante quas mero spargebatur,
vt innuit *Virg. 12. & Virg. 4. En.* pateram media
inter cornua fudit. Denique sub nascentis solis
ortum de victimæ sacra fiebant, quæ in re Aru-
spices obseruabant quoto mille ita carerent
victimæ. Lege eundem *Sen. in Oedip. v. 340. Hor.*
in *Carm. scul.* Quique vos bubus venatur albis:
— Iuuenicum candentem. *Virg. 9. En.* Victi-
mæ verò sacrificia post victoriam deuictis hosti-
bus immolabantur: & erant hæ maiora sacrifi-
cia, quam hostiæ. Alij victimam dictam puta-
runt, quod ictu vi percussa cadebat, vel quod
vincta ad aras ducebatur, vt inquit *D. Hæd.* Victi-
mæ antiquis frequentes hæ fuere: ouis, & ag-
nus; sus, & porca; capra, & hircus; bos, &
vacca: taurus vitulus; gallina, & anser de vola-
tilibus: in his etiam computabantur hœdi,
gallinæ, & huiusmodi. De victimis lege *Cy-
nald. 1. 17. vbi multa: & Rost.* 1. 3. cap. 32. Hoc
scias, vt Dijs superis albæ victimæ, & sub So-
le nascentem offerrebantur; sic infernis nigras,
& ad occasum Solis, vt in *Oedip. v. 549.* Præstite
noctem locus, tunc fossa tellas, &c. De sacrifi-
cijs lege *Artem. lib. 8. & alibi Alex.* & *Alex. in Ge-
nialib. dieb.* Fuit etiam obseruatum victimas olim
ad aras ducti solitas fuisse quidem longiore, &
laxo, non arctè ligato, ne viderentur iniuræ tra-
hi, quod mali erat omnis.

Synonyma.

Bos. Boues, & sic de cæteris, vt: Ducebant macræ
vitiæ sacra boues. *Prop. 3. t. Hostia.* V. *supra.* & ibi
multa fests digna. Cæsa iuuenca: Extæ sacris ob-
blata: Et pecudum fibris spiram ibique. *Stat. 4. silu. 8.* Casurum tibi rusticæ ad aras Ducam.
cornibus aureis iuuenicum. *Mov. 9. 43.* Donum:
Coniulant altaria donis. Profecta: Cuius vim-
posuit profecta calenibus aras: nimpè carnes
bestiarum, quas profecabant sibi partem, Sacer-
dotibus alteram: bestiam dijs immolantem.
Ouid. 12. met. Nidori: id est odor partis amittit
in deorum honorem, & dijs accepti penetrauit
in æthera nidori. *id.* Optimum festum, fuit fac-
tum. *Perf. 2.* Nam, vt inquit *Cato*, veteres si uem
farris, tritici, fabæ, semini rapaces, ture, & vno
additis, ante messim parabant in porce præcidi-
næ immolationem & lano, & lani, & luoni
immolabant, quæ diuersarum rerum congeries
factum, siue festum dicebatur. *Perf. 3. 1. 2.*

Holocausta: Sacris flammis holocausta cremare,
peregrina vox: Holocaustomata: quorum discri-
men consule Grammaticos: Agnus: Illius aram
Sæpè tener nostris ad oculibus imbuet agnus.
Virg. 2. 1. Iuuenici: Quærantque aras, mactantq;
iuuenicos: Cruori: Tepidusque cruor fumabat ad
aras: Honos altaris, aræ: Sacer cruor. V. *superi-
orem.* ubi multa de victimis, Sacrum. *Ouid. 14. met.*

Bidens: Centum lanigeras mactabat ritò biden-
tes. Taurus indolis, Solemnes taurum ingenem

ma'tabat ad aras. Caper, Baccho caper omni-
bus aris cæ'tur Vitula: Vitula venerabere cæ'sa.
Virg. 4. Georg. Munera libo Intemerata focis perfe-
ctio letus honore: Sanguis ma'tatæ vaccæ: Sacra-
træ pecudes: Tum rite sacratæ In flammam
iugulantes pecudes, & viscera viuis Erripiunt, cum-
mulantque oneratis lancibus aras.

Epith. Sacra, pinguis, opima, infelix, funesta, cæ-
sa, quacumque mino cæ'sa.

VICTOR, is.

Triumphans. V. *Triumphator.* Bello superans: De-
bellator: Domitor: Rhēni domitor. *Mart. q. 7.*
Domitor hostium: Dominator in hostes: Vasti-
tor: Oppulsiū vāstator: Qui sub ditione tenet:
Imperator. V. *sub luer.* Exuivis hostis indu-
tus. *Virg. 2. Æn.* Deuictio hoste superbus. *Quid.*
1. mart. Egredit iusto domito triumpho, siue su-
biectos. *Hor. 1. od. 12.* Expugnator: Sunt oppida
capta multa manu. *Virg. 12. Æn.* Quans. *idem.*
Spolis insignis hostilibus. *idem 4. 6.* Qui domuere
feras gentes oriente sub ipso. *Mand.* Victrices ca-
teruæ. *Hor. 4. 4.* **Triumphalis:** Saxa triumphā-
les fregerē Capharea puppes, &c. *Prop. 3. 5. vel 6.*
Quæ spolia ex illo tanta luere cibis *videm.* Libe-
ra signa, idest victicia. *idem 4. 6.* Qui fudit ho-
stiles manus, stravit, prostravit, &c. contudit
feroces populos. Superato victor ab hoste redit:
Qui fixat, domat, subigit, delet, deturbat, su-
perat hostes.

Epith. Celebris, celebrandus, clarus, præclarus,
præualidus, fortis, egregius.

VICTORIA.

Quæ tamquam Dea ab antiquis culta fuit, secun-
dum *Hesiodum* in *Theog.* Scyris, & pallantis filia
fuit: quam Minervæ alitricem dedere superi:
Marticomem, cui penas, quas Amori ni-
mium audaci, petulantis, ac superbo (vt canit
Aristophanes in *Ecchogor.* apud *Alcibiadem* 13.) superi præ-
ciderant, restandas dederunt: hinc alata de-
pingitur: & huiusmodi illam facit *Quidius lib. 8. met.*
Inter utrumque volat dubijs Victoria pen-
nis: quod autem sit alata, hanc adest caussam
Pier. lib. 21. Herogl. quia, inquit, victoriæ partem
sua sese statim humo tollit, amplexaque glo-
riam per summum æthera latè volat, perq; im-
mensos terrarum tractus exipariatur, officios-
ne omnes agilitate sua decilians. Hinc in num-
mis Hieroglyphicum victoriæ alate, qui Vi-
ctoriæ dicti sunt. Cuius instabilitatem me-
nentes Athenienses victoriæ signo demerunt
alas, ne vt *Pausanias* tradit, Victoria discederet
Atheni, dum alarum omen veluti quoddam
instabilitatis signum reformidabant. Huius
Hieroglyphicum olim accipere fuit, vt noctua
apud Athenienses. Lege dictum *Pierium* *videm*,
qui caussas refert: Aliæ quoque fuere, vt *videm*
ait, quæ super Cyri humeris visæ, illi victo-
riam portenderunt: bos maculatus: quod ple-
rumque post victoriam. *idem lib. 3.* Diadema, vt
illud Corinthi puellæ, quod Pindarum Thebis
melico certamine superauit. *idem lib. 41.* Et lau-
rus denique victoriæ portentum maximum,
vtræ, quæ in domo Alexandri Severi iam in-
fantuli nata iuxta persicum arborum intra-
vum annum ipsam percussu incremento miza-

bili superavit: vnde Aruspices futurum prædi-
xere, vt puer is olim Persas euinceret, quod
euentu postea comprobatur est: sub eo enim
primò Persæ serui apud Romanos fuere. Vnde
idem lib. 50. Victorix imaginem in Curia Iu-
lia, quam Augustus post suos triumphos dedi-
cauerat, eundem posuisse, quam ex Tarento
Romam aduectat, atque Ægyptijs spolijs de-
corauerat, testis est *Suet.* Sed nimium aberravi à
proposito. Hæc Dea præterquam multis in lo-
cis coleretur, in Attica templa habuit, vt *Pausa-
nias* refert: Romæ in 8. regione Æries victoriæ
cum alia ædícula Victorix virginis D. d. à Por-
tio Carone seniore fuit: ædes illa, quam L.
Posthumius edilis curulis ex multatitia pecunia
facendam curavit, ab eodem Cof. cum M. Atti-
lio Reulo Samnitico bello dedicata est. *Livius*
lib. 10. ab V. C. In regione 6. ædiculum habuit: in
9. lucum: in 10. in Palatino ædem, in qua Ma-
trem Deam ex Pellinonte Phrygiæ oppido ad-
uectam delatam fuisse legimus, donec ædes il-
li præciosius statuis, & columnis Romani con-
struxere. Denique in Aventino ædem habuit,
quam ab Arcadibus edificatam fuisse scribit *Dro-
syf. t.* Huic L. Sylla bellis ciuilibus victor, ludos
instituit, vt *Cicero* in *Verr.* & *Ascon.* obseruauit.
V. multa apud *Gyrald.* *syn. 10.* Illam describit
Prud.

Vincendi quæris dominam, sua dextra cuique
est, & Deus omnipotens, non pexo crine
virago, Non nudo suspensa pede, strophoeque
rectincta, Nec rumbas fluantem sinu vestita pa-
pillas.

Illam quoque describit *Claud. de laud. Stilicem.* Ipsa
duci sacras Victoria panderet alas, Et palma vi-
ridi gaudens, & amicta trophæis, &c. Custos
imperij virgo. *videm.* Quæ sola medetur vulne-
ribus. *videm.* Vincendi domina. *Prud. vt sup.* Lau-
rus, pro victoria. Hinc

Litteræ laureæ, quæ victoriam significabant: &
hæc ad Senatum mittebantur de victoria obrenta
illum certiores scire: Sic Laureati hostes: La-
ureati fasces. *Pier.* Laurigeri equi: Inter lau-
rigeros cum comes ibi equos. *Mart. 7. 7.* Victri-
ces charæ: Publica victrices testantur gaudia
charæ: Martia laurigera cuspide pila virent.
idem 7. 5.

Præpes victoria: Dum dat vincenti præpes, v. victoria
palma. *Ascon.* Tu quoque ab acrio præpes victo-
ria lapsu. *Trimastus. idem.* Palmaris Dea.
Apul. 2. met. Vitula Dea. Lege *Gyral. syn. 10.* Va-
cuna, Sabina vox, pro victoria. *Varr.* Quæ si sol-
ueris opota nugæ Toramtrado tibi simul va-
conam. *Ascon. & Quid 6. 54.* Lege *Gyral. cat. laur.* Pi-
sca oliua. *Item 13.*

Virgo Victoria: cui ædiculum Port. Cato dicauit:
Palma, pro victoria spissilime: Palma victrix.
Gloria victrix: Victor honos: Victoris honores:
Mars, etiam sumi potest, quem Victoria comi-
tatur: Sed dubius medijs Mars errat in armis. *Virg.*
2. Georg. Victricia arma secutus. *idem 3. Æn.*
Triumphus. V. *sub luer.* Vnde suo partus Marte
erumpit eaz. *Quid apul. 7.*

Quæq; tuas lauros volucris Germanice curfu fama
vehat. *Suet. 5. fil. 1.* Victricia signa: Palladii na-
tus.

erig. *supra in Hist.* Orbis subactus: Imperio nunc est terra subacta meo: Victrix aequa; et quæ Victoris quoque Hieroglyphicum erat, vt potest quæ ceteras superet aues, viribus, & volatu: Laureola. *Cic.* & Laureæ: Quæ datur ex Ducis laurea tota tua est. *Mart. 2. 2. Laureæ. Claud. Bell. Gildon.* Palmæ honores. *Ovid. 2. Pont. 11.*

Manifesta propter signa lætitiæ gerens, Namque hausta summo lauream ferro gerit. *Sen. in Agam.* Græci enim, necnon Romani victoriam adepti capitis, hastis, signis, statuis, curribus, puppis laurum affigebat; necnon litteris, foribus, fascibus, & huiusmodi. *V. Vitor.*

Epith. Celebris, præclara, gloriosa, triumphalis, maseula, virgo, canenda, celebranda, memoranda, incurrentia, cruenta, multo sanguine parata, læta, Ardua.

VICTVS, 2, um.

Debellatus: Dominus, perdomitus, edomitus: Pulsus: Pulsusque Niphaten. *Virg. 3. Georg.* Expulsus, repulsus: Triumphatus: Bisque triumphas vtroque ab litore gentes. *idem.* Subactus; Seruicio pressus. *idem 2. AEn.* Fractus bello. *id.* Facis repulsus. *id.* Captiuus. *V. sup.* Subiectus: Deusus: Cadens: Barbaræ postquam cecidere turmæ. *Hor.* Adiectus imperio. *idem.* Expugnatus: Infractus aduerso Marte. *Virg. 12. AEn.* Fugatus: Profligatus. Deturbatus imperio, regnis, patrio solo, patria sede, &c. Deiectus.

Adactus iugo, idest capitiuitati mancipatus. *Stat. 1. Theb.* Stratus, prostratus, fusus bello, armis, ab hoste: Superatus, vastatus: Expugnatus: Me duce Dardanus Spartam expugnabit adulter.

Missus sub iuga: ad illam respicit ignominiam, quam Romani sub Spur. Posthumio Consule ad Caudium Samniti oppidum passi sunt: In angustiis enim adducti, & ab hostibus circumquaque obfessi, cum alia euadendi spes non esset, postitis armis, sub iugum missi sunt, dictusque postea locus fuit Caudinæ, siue fauces: Vitra Caudinas sperant vulnere furcas. *Luc. 2. Phars. Verg. 8. AEn.* Sub leges alterius missus: Legibus reuinctus. Contusus ab hoste.

VICTVS, vs. V. Cibus.

VICVS, 1.

Multitudo iunctarum domorum, aut via inter illas.

Vicina: Vicinitas, eis: Traiectus vicinus: Angiporatus, & Angiportus, i. Ter. vicus angustus, & in modum angustis flexuosus, aut non peruius: Pagus, est vicus extra urbem, vnde incolæ Pagani dicti sunt, & Paganicia pler. *Mart. 14. 4. 5.* Vicus rusticus. *Cic.* Viculus, diminut. vicorum flexus, *fundaturus de viculo, — arcto Vicorum in flexu. Inuen. 3.*

Habent nomina vici, vt dignoscantur. *V. P. Vitor.* *remus in Vitis Roma descriptio:* vel à Diis, quibus dicatus, vel quod in eo templum esset insignie illius, à quo nomen fumebat: vt vicus Fortunæ, Veneris, Apollinis, &c. vel à conditore, siue restauratore: vt vicus Basilianus, Drusianus, Piauius, &c. vel à rebus, quæ inibi vt plurimum venales exponbantur, vt vnguentarius vicus, Lanarius, Herbarius, &c. vel alia de causa, vt

Patritius, in quo patricij ciues plures habebant domos, vel à Gentilitio cognomine alicuius in eo loco primarij ciuis, vt *Mart. 7. 72.* Exquilijs domus est, domus est tibi colle Dianæ, Et tua patritius culminis vicus habet.

Vicus Tuscus Romæ celebris, reliquis omnibus in Vrbe nobilior, & opulentior, plenissimus prædiuitibus mercatoribus, Tuscis destinatus postquam ex Cælio monte, qui primus illis pro habitatione statutus fuerat, in urbem reuoc. *uri. Lege. Lin. & Pannum:* meminit *Prop. 4. 2.* Vadè hodie vicus nomina Tusce habet.

Ianus summus ab imo: nam à summo Argiletum prop. forum transitorium, Circumque maximum vsque ad imum Argiletum, vbi Ianus quadrifrons ad radices Capitolij erat, illi dicatus vicus. *Hor. 1. epist. 1.* Meminit etiam vici Tuscij, *Mart. 11. 28.*

Vrbis membra, & brachia possunt vici appellari; minora tamen membra, maiora sunt regiones.

VIDVA, 2, æ.

Illam intelligimus, quæ viro suo orbatæ est; sed viduam etiam aiunt *Iarvisfulti* vocari canem, quæ numquam nupsit, vt *Caull. Iyr. 63.* Vt vidua in nudo vici quæ nascitur aruo.

Viduata: Orbo; Super aggere nati Orba se decet. *Stat. 5. silv. 3.* Viduo frigida lecto. *Luc. 5. Phars.* Viduus torus. *Prop. 2. 9.* Scyria nec viduo D. Idamia toro, & *Ovid. 5. iust. 6.* Nudumque marito non hærente latus. *Luc. 5. Phars.* Orba marito. *Sil. 12. 1.* viro, sponso, &c. coniuge: Spoliata marito. *idem 2. 4.* à funere coniugis vxor sustinet in vidua tristitia signa domo. *Ovid. 1. fast.* Rapto viduata viro. *Mart. 9. 31.* Vidua domus. *Hor.* Permansit viduo frigidus vsque toro. *Cor. Gall.* Nunc iacet in viduo credulus ille toro. *Ovid. epist. 5.*

Viduitas, eis: Orbis. *Stat. 4. silv. 7.* & S. in Hipp. Veluti amisso turtur focio: Vidua etiam vocabant veteres, si quando vir diu aberat, vt: Decem per annos vidua respiciam virum. *idem in Agam.* In vacuo sola relicta toro; Vuens sine coniuge cælebs; Cælebs, pro vidua. *Mart. 4. 49.* Viduo fundens suspiria lecto.

Epith. Mæsta, misera, relicta, spreta, deserta, contempta, lugens, afflictæ sola.

VIGIL, 1s.

Vigilans: Peruigilans: Eugilans: Expergefactus: Insonnis: Insonnem noctem ducens. *Stat. 2. Theb.* Ducens noctem, traducens. *Sil. 12. 18.* Noctem sermone trahentes. *Ovid. 12. met.* Noctes vigilare ferenas. *Luc. 1. 1.* Noctem; vigil ducebatur in armis. *Sil. 12. 14.* Exformis. *id. 18.* Patiens insonnem noctem. *idem 15.* Inops fomnique cibique; *Ovid. 14. met.* Inopitus. *idem 7. met.* Peruigil: Pernox, eis: Pernox turba. *Stat. 11. 7.* Th. & Qui vigilas perducit noctes: Somno iulmicus, & querit: Nulli succumbens somno: Qui seros hierni ad luminis ignes Peruigilati: Insonnes patiens noctes: Impudicus somni ferat peccus. Somni breues. *fat. 6. Ion.* Nocturnus labor. Hinc

VIGILANTIA.

Vigiles sensus. *Stat. 5. silv. 1.* Vigil cura: Vigil studium: Noctes vigilans amare. Hinc

VIGILIAE, arum.

De quibus *V. quid superius:* explicamus in *Euangelij,*

Ppp 2 Lege

Lege *Polybium* in fragmentis lib. 6. & *Refonium* illius verba referentem lib. 10. c. 13. *Adriquet*. Sunt autem vigilie nocturnæ tantum; & excubiæ verò vtriusque temporis, ut *suus* locus obferuarum; Et vigiles obbeunt languentia lumina noctes *Luc*.

Secundi vigilæ: Tertia iam vigilæ commouerat hora secundus, *Luc. 5. Phasf*. sic primi vigilæ, *Prima fenestelle*. Extremi vigilæ, *Vltima fenestelle*. Vigilæ curæ. *Ouid. 3. met.* Quo ponam vigilans tempora longa modo, *idem 1. Pont. 6.* Seruus noctis vices: Obferuans nocturnos hostes.

Circutor. *Polyb. lib. 6.* apud milites vulgari voce *Randa* dicitur, cuius officium diligentissimè describitur ab eodem *Polyb.* qui loca circa vallum, aditusque circubat, sique vigilas primo vigilantes accipiebat ab iis talentis (nunc autem vocem accipiunt, & dicitur *Pugilator* id nomen *dalla fenestella*) sin autem quoniam ostendisset dormientem, aut locum deferuisse, accepturus proximos abibat: mane verò ad tributum relaxis taleolis, quæ deficiebant, reum constituebant: fomiculosum vigilem, fustibusque cædebat. Signum autem Circutoris vigilas iam iam obituri, visuri; buccina olim dabatur (vt nunc in castris) sed in arcibus campanulæ modò. Huius autem circuitionis cura equitibus committebatur olim: & nunc etiam in castris ad bellandum constitutus: ex *Polyb.*

Circutio, *Il far la Randa. V. Nox: Excubia*. Et tota nox est perugila cantibus. *Catull. in perugil. Vener.* alij legitur perugilata: Vigilare conuiuio nox. *Tart. 13. Ann.* Perugilium. *Plin. lib. 11.* Circum ire vigilias deducere. *Sallust.*

Vigilantior: Excubitior: Votulæ noctes: dicebantur Isidis vigilis, quæ nouem diebus exercebantur, siue decem: Excubiæ diuix luuence. *Prop. 2. 28.* Tristia foemina dicuntur ab eodem.

VIGOR, is.

Virtus: Robur. *V. suis locis*: Sanguis, vt receptus sanguis: Cum profugo placuere tori, ceruixque recepto sanguine magna, redit, fractoque in corpore vires, *Bella cupit, &c. Stat. 2. Theb.* Iam pectus, iam cornu melior, &c. *ibidem* de tauris agit.

Epith. Gratus in ore vigor. *Ouid.*

VILLA. *V. Rus.*

VILIS.

Nullius momenti: Fruololum: fruola &c. *Idem. sat. 5.* Nugax, cis, Abiectus, contemptus.

VILLICVS. *V. Agricola.*

VILLVS. *V. Palus.*

VIMEN, is.

Iuncus: Viminei iunci: Viminea vincula: Amerina retinacula. *Virg. 1. Georg.* Sunt enim Amerinæ Vmbriæ (non autem Campaniæ, vt quidam volunt) oppido salicta optima, teste *Plin. lib. 14. c. 9.* cui salix Amerina dicitur *Varr. lib. 1. de re rust. & Colum.* Amerina salix. *Plin.* Vimineum tex: um. *Mart. 3. 58.* Amerinæ corbulæ. *Varr.* viminibus, & salictis ex America confectæ: Flexibilis virga: facilis virga. *Virg. 1. Geo. 3.* Virgæ vasa, siue suppellex, erant vasa vimineæ: qualia Ceres Cæleo aliquando monstrauit. *ibid.* Arbutæ crates: Viburnum, & viburnæ cupressi, *idem 1. eclog.* Vimen in æquore erat, siat super fax uni. *Ouid. 4.*

met. mollis virga, lenta, quod flecti possit.

Epith. Tenue, lentum, siue flexile, leue, viride, inortum, tortum, flexile, mobile, fruticulosum, breue.

VIMINALIS.

V. Roma & montes Romani &c.

VINARIA Cella.

V. poci vinum.

VINCVLVM, i.

Catena. *V. suis locis, & ibi multa.* Arctæ compages. *Virg. 1. 2. 2. 2.* Lemnia vincula. *Stat.* ad Vulcani fabularum respicit. *V. infra, Vulcanus.* Ferrea retia, figur. Cingulum, pro vinculo inferuire potest: Perque pedes traiecit lora tumentes. *Virg. 2. 2. 2.* Cingula irrefoluta nexu. *Boet. 3.* Ferrum, figur. *Sil. Ital. 13.* Arati nodi: Melicet æratis adstringam brachia nodis. *Prop. 2. 15.* Laquei. *V. suis locis.* Iuga athenæa. *Hor. 1. od. 33.* Compedes. *V. suis locis, Boet.* Plant. est vinculorum ferreorum, ligneorumque genus: vinctur etiam *Prod. 1. Hym.* *Perse.* Habenæ: At vos laxas canibus tacitis mitte habenas. *Sen. in Hipp. V. Patrum genera.*

Copula: Vtrq; canem pauidæ nactum vestigia ceruix Latrantem frustra d copula dura tenet. *Ouid. 5. trist. 10.* Hinc

Vinctus, deuinctus, nexus, adnexus, connexus, ligatus, adligatus, obligatus, &c. Catenatus: Expectant curæque, catenatq; labores. *Mart. 1. 16.* id est connexi, simul iuncti: Implicitus præduræ compede: Seruili compede nexus: Nos adamantæa compede vincti amor: Catenatus: Nervus præpeditus, numellis adstrictus, cippo clausus. *V. Legatus.*

Epith. Tenax, arctum, ferum, inortum, forte, ahenum, fabrilis, feruum, firmum, nexum, adamantinum, graue, fallax, ferreum, &c.

VINDEMIA, æ.

Culus Hieroglyphicum apud Ægyptios fuit (vt obferuauit *Pier. lib. 15.*) vppa aus, quæ si valde clangere audita fuerit ante tempus vindemix, præfigere vini redundantiam dicebatur. In vindemiarum festiui Helioabalus Imperator edixit, vt liceret vni cuique multa in dominis iocosa, atque scurrilia, perulantissima, quadam licentia, ipsis etiam audientibus dominis, & subridentibus iactare: quem morem adhuc in agro Neapolitano vigere passim videmus: vt ipse quoque expertus sum, cum eo tempore Neapolim ad Vesulium penè cinefactum ex vitimo incendio visendum me contulisset. In his autem diebus erant quoque (meo iudicio) Bacchanalia, siue Opyia cum thyrsos viti dependentibus Bacchantes festabant, quod quidem vi alio tempore licebat, cum vix non sint, neque pampini.

Vua: *V. suis locis.* Vitis: Mustum: Nec cumulant altos feruida musta lacus. *Ouid. 5. trist. 10.* Musta sub inducto si pede nulla fluant, *idem 2. Pont. 9.* Vinaque fundantur prælis elisa Falernis. *Prop. 4. 6. V. Vinum.* Hinc

Vindemiarior: Aut maruræ vinitor vuz: *Virg.* Exonerant vuis pendentes vimos Quando viti, &c. Autumnalis factus, ad vinum potissimum refertur, quamvis ad aliorum quoque fructuum,

ctum, siue pomorum messim referri queat: Plenis spumant vindemia labris: Mitis in apricis oquitur vindemia saxis. *idem*. Presser hic madidos nobilis vva iacu. *Mart. 4. 44*. Pressos pedibus dat vva liquores: Cùm pede sub celeri candida musta fluant: Ebricæcum spumant calcatis præla racemis.

Vindemia dicitur, periphr. Fœtus largus vineæ: Hinc omnis largò pubescit vinca foetu. *Virg. 2. Georg.* licet eo loco de vitium fatione agat, sed per metalepsin ipsa quoque vindemia sumi potest: Temporibus certis maturam rusticæ vuam colligit, & nudo sub pede musta fluant: Quamvis & madidis incumbant præla racemis, Et spumant tauco feruentia musta fufurro: Immodici dente bona musta lacus. *Mart. 2. 7*. Iacus autem vbi vva pinsitur hodie, *vase* dicuntur.

Epith. Mitis, Nomentana (sic etiam Sabina, Albana, Tusculana, Vesuvæ, &c.) Campana, Cretica, Cæcuba, pinguis, ferax, spumans, Gnosia, vexata: *ex Mart.*

VINEA, z.

Vinerum, cultum, iztum, blandum, madens, &c. Nemus Bacchi. *Quint. 2. 5. 6*. Prædium, & prædia: Villa. *V. Rur.* Pampincum nemus. *Stat. 4. 1. 10*. Fundus. *V. Agr.* Prædium vineæ collis amœnum. *Aug.* Bacchi colles. *Virg. 2. 7. 6*. Suburbanum. *Publ.* Suburbani iugera pulchra soli. *Mart.* Terra suburbana. *Quint. 3. 1. 1. 6*. Vites. *V. infra.* Vva, pars pro toto. *V. suo loco.* Exculti colles. *Mart. 1. 1. 86*. Umbra Icaris. *Stat. 4. 1. 10*, ab Icaro Liberi comite, vitem significat cum pampinis, necnon etiam ipsam vineam: Vitiferi colles: Colles amictus palmite: Montes vitiferi. *S. L. Ital.* Vindemia. *V. sup.* Tibi pampinco gradibus autumnos flores ager: Spumant plenis vindemia labris, &c. *Virg. 2. 7. 6*. Arua felicia Bacchi: & sic agri, campi, prædia, &c. Est tibi rure bono generose fertili vva: Vineæ ne nascens vsta sit vva time.

Epith. Tenera, scitilis, ferax, culta, impurata (id est non putata) fecunda, gracilis, luxurians, læta, grauida, Bacchæa, opaca, grata, frugifera, vini-fera, racemifera, nodosa, pampinea.

Vinea quoque erat instrumentum bellicum, de qua *V. sup. Bellica in Britannia*.

VINUM, i.

Cuius virtutes multis opusculis multis diligentissime excutit sunt, pressuram vuarum est humor à quo cor hominis lætificari etiam sacre pagine testantur: Huius Bacchum inuentionem poetarum schola comminiscitur: Noemini verò in sacris libris habemus 14. Cal. Septemb. Vinalia celebrantur, cuius rei causæ multæ afferuntur, inter quas *Festus*: Vinalia, inquit, diem festum habebant, quo die vinum novum Iovi libabant: cuius etiam vini libationis alibi *idem* meminit, quod ad rem modò non pertinet. Etiam 9. Cal. Maii Vinalia celebrantur: sed illa in Veneris honorem, quæ verò Augusto mense in Iouis gratiam, quamvis non dicunt optimi auctores, qui confundunt isthæc. *Lege Rosin lib. 4. cap. 3. & 12. Guald. verò 1. 1. 17*, quæsum penè sentit, quem lege. Denique vinum cùm nobis ad iucunditatem

datum sit, non ad ebrietatem, adhibebatur, præsens in omnibus penè sacris, præterquam in Nuptijs Cereris, & in sacris Deæ Ruminæ inferre vinum expiatione dignum fuit, quippe illi sacrum facientes hostiæ lac, non vinum spargebant: neque in sacris Bonæ Deæ, quod si vinum libasset, lac appellabant: Vestæ quoque non vino, sed de Numico flumine (ut ait *Servius*) libabant mense Iunio, quo tempore mole frumentariæ, & asini feris, & pane coronabatur. *Lege Quint. 6. 5. 6*, ad cuius templum iuxta forum nisi nudo pede accedere non conveniebat. Proditum quoque memoris est, Romulum numquam vino in sacris, sed lacte libasse: Atheniensis quoque Mæmosynæ, Auroræ, Soli: Lunæ, Vranis, & Nymphis, non vinum, sed lac in sacris libasse traditur. *V. alia apud Guald. 1. 1. 17*. Vinum marina commixtum aqua facilius conferuari tradit *Colum.* à patruo suo agricolæ edoctus: Rationem *Plinius*, & *Disfordes*, & alij tradidere. Conciliari vini odium (ut alibi diximus) ex esu ouorum nocture. *Lege Plineum lib. 20. Plaro 2. de leg.* optimum futurum existimat, si Carchaginisum more miis in castris nunquam vinum guster, sed toto expeditionis tempore aquam bibat: Seruis ne vinum vnquam concedatur: Magistratus quantum munere funguntur abstemiij sūt: Prædites, & iudices eo tempore, quo negotia causarum tractantur, vinum penitus non attingant, & qui magis de Reip. rebus consilio adhibentur, remque publicam administrant aquam omnino bibant. *Hæc ille*. Romanæ quidem sœmæ vino abstinerunt ob leges sic iubentes: quærum vnâ (ut refert *Terentianus*) ob resignatos cellaræ vinariæ loculos sui inedia necarunt. Vini potus immoderatus melancolicos efficit, tristi corde, & obliuiosos, ut *Florentinus in re rustica*. Vini autem niubus diluendi, vel refrigerandi sub tempore æstivo: morem nemini. *Mart. lib. 5. 65*. vbi sic inquit: Tu super æstivâ Alcine funde nives, & faciant nigras nostræ falerna nives: & lib. 14. 117. cuius rei inuentum tribuunt Neroni, qui aquam decolam vitris immisam in nives ponit, ut refrigeretur. Nunc autem vinum demissum vitris nix circumvallatur, quo refrigeretur. Siue tornatili è gelu, glaciæque: cyathos super infunditur Florentis. *Vass.* ad idem signum. Cum vinum mensis inferebatur manus, & brachia fronde vincitæ tenebant, nempe hedera (quæ sacra Baccho, & contra ebrietatem est) vel simili. Hinc *Stat.* & *Thib.* Vocat ordine cunctos Callicolas Phœbum ante alios, Phœbum omnis ad prælia iude ciet comitum, famulumque cuncta pulchra Fronde manus, &c. Vinum vetus olim laudabatur, quod amphoris sub terrâ reconditis in multis annis servabatur: cuius rei frequens est apud veteres mentio. *Iuven. sat. 5*. Ipse callatior diffusis consue potat Calcatatque tenet bellis socialibus vnam, quo in loco vult intelligi *Fannius*, Luciliam opimum, quo consule, diffusus sunt vna, quæ in ducentissimum annum servata fuerant, & *idem lib. 10*: Cras bibet Alba-

nis aliquid de montibus aut de Setinis cuius patriam titulumque Senectus Deleuit multa veteris fulgine testis: nam gypsatis, pietatibusque amphoris à ceruicibus amgebantur pittacia, cum inscriptione, ubi natum erat vinum, & quo tempore conditum: quod liebat olim à confularibus. Vt autem diu assuerant vinum, de eo aliquid infundebar: vnde Mart. 10. 36. Improbata Massilia, quicquid fumaria cogunt Accipit xratem quisquis ab igne cadus. Sed aliter interpretatur Varronem, quem vide in eodem Mart. loc. Albani veteris pretiosa senectus, idest vinum vetus Albanum. Iun. 13. Cur autem potissimum Argui Phœbum in propinando vinum inuocarent, longam retexit causam ibid. 4558. Sed ad

Synonyma.

Vitis, ex qua vinum præstat: Poculaque inuentis Acheloia misit viti. Virg. 2. Georg. & Mart. 53. Vitis, sive Vitis caper merita Bacchi mastigata aras: Ovid. 15. Mart. idest immergi vino supra captum mastigabat: Bacchus, sive inuentor, pro re inuenta frequentissime usurpatus: Bacchi Massici humor Virg. 2. Georg. Baccheia domus. ibid. Iacchus, à Bacchi cognomine. Bacchi munera Massica. ibid. 3. Georg. Latice Lenzi, à cognomine Bacchi. ibidem. Lenæus honor: Lenæum libat honorem, ibid. 4. Aen. Latex Lyxus. idem t. à cognomine Bacchi: Mustum, vinum scilicet nouum: Dulcis musti humor. Virg. 3. Georg. Lyxus, à Bacchi cognomine: Intractum Lyxum. Horat. & Stat. 4. sil. 5. liquidus Bacchus, Ovid.

Merum est vinum haud aqua dilutum: Nocturno certa: è mero. Hor. Coronatum merum appellat Stat. 8. Theb. nempè crater ad marginem usque repletus. Hinc Virg. & viti coronant: Homerus autem primus lac viti est elocutione: Cura fugit multo, diluiturque mero. Ovid. sic ad tua verba reuixi, Vt solet infuso crescere flamma mero. ibid. Ecce merum nutrix faustos instillat in ignes. ibid. Vnde merum vini in flammam iniciendi elicit, ut sup. Mihi fundat autem Condita testa merum. ibid. 2. de met. Temetum. Lin. G. aut vinum, quasi tentans mentem.

Hic haurire decet sacrum Germanice nectar, Et Ganymedea pocula mixta manu. Mart. 8. 39. Munus generosi Bacchi. Ovid. 4. met. Bacchæus sanguis. Stat. 1. sil. 6. Munera, latitantiq; Dei, dixit Virg. 1. Aen. Lenæa dona. Stat. 4. sil. 6. Pueri Lenæi munera, idest Bacchi. Virg. 2. Georg. Bacchi spor. ibid. 4. liquor. Sen. in Thyest. Mæonij carchesia Bacchi. ibidem. fig. continens pro contento.

Libet munera. Hor. 1. od. 18. Vuam prælo Caleno domitam bibere. ibidem od. 20. Falernæ vites. ibidem. Succus viti. Tib. 1. eleg. Baccheus liquor, latex: Vitigineus liquor: Flumina Lyxi. Stat. Liquoris virentis latice: latice mero. Ovid. Lucer. 5. Pampineus succus. Sil. Ital. 7. figur. Dulcis humor ab viti. ibidem. Fons vini. Hor. 2. 79. Nychtheus latex. Sen. in Oedip. Pampinea de vite liquor. Pont. Nectar largum, metaph. Claud. 2. de rapt. & Mart. 3. 81.

Subijciam tamen in studio forum gratiam

Vini agnomina.

Ex optimis ollis, & nunc locis nascentis à poetis, alijsque addita.

Vinum Maroneum, à Maronea vrbe maritima Thraciæ colore nigrum, odoratum, veritate pinguescens. Hom. V. Athén. lib. 1. Falernum, à Falerno monte Campaniæ vini fetacissimum: cuius frequens mentio apud poetas. Campanum merum. Mart. 1. 9. Falernus, i. g. m. subaudi Bacchum. Tib. 2. eleg. 1. Falerna: Refinata bibis vina Falerna. Mart. 3. epig. 75. V. Falernus. Lege Athen. lib. 1. Falerni genera duo referentis, annosque vini varij recensentis. Lege Mart. 13. 110.

Albanum, ab Alba oppido haud procul ab Vrbe, quod etiam nunc in deliciis habetur, olim (vt ibidem Athen. testatur) ab anno decimo quinto vigorem habebat: nunc obdibendum copiam vix bimam, aut titulum reperies Albanum. Hor. 4. od. 2. meminit.

Surrentinum, à Surrento Campaniæ oppido, quod ab anno vigesimo quinto ponit apum esse incipere, teste Athen. hoc à Tiberio vocitabatur generosum acrum: C. Cæsar eius fucellior nobilem vappam nominabat. Mart. 13. 109.

Rheginum, à Rhegio Calabria oppido, quod Surrentino pinguius esset, commodò illi ætas decimo quinto erat anno. Athen. Priuernas, à Priuerno Volsitorum oppido, quod valetudini conferre ait Athen. neque caput graurare.

Formianum, à Formiis Campaniæ oppido nunc diruto: Priuernati simile. Athen. Trifolium, à colle Neapoli vicino, Te Trifolius ager fecundis viribus implet. Iun. sat. 9. Serius peruenire ad vigorem, quod Surrentino crassius esset, Mart. 13. 213. Setinum, à Setia Latij oppido Falerno lenius, & capiti non nocere Athen. Mart. 13. 111. & ibid. 9. 155.

Tiburinum, à Tibure, quod tenue, & facile transpirat, & post decennium vigorem adipiscitur.

Labicanum, à Labicis populis, qui haud procul ab vrbe oppidum colebant: ad quod via Labicana olim ibatur: gustu suaue, ac pingue inter Albanum, & Falernum medium idoneum bibendo post annos decem.

Gauranum, ita dictum, quod summis collibus gignebarur, & quod medijs: Faustianum, quod amnis: Falernum. Ath. ibid. qui illud nobilissimum appellat, & Prænestino, ac Tiburtino pinguius.

Vaticanium, à monte Vaticano quod olim pessimum habebatur vnde Martialis toxica vina appellat: & dare Campano toxica sua mero. Luc. 1. 9. 19. In Vaticanis eondita musta cadis. Nunc autem si cum Vaticano colle illum quoque iungere velimus, quem à Mario dicimus, vina Romæ censentur non ignobilia quæ in dicto colle nascuntur, immo potius alijs quæ in agro Romano colliguntur salubriora.

Marsicum, sive Massicum, à Marsis, sive Massico monte in Campania vini feracissimo, cuius frequentissima Horatij mentio: Pocula Massici. Hor.

Lege

1. ad. r. Est qui nec veteris pocula Massici, &c. *Lege Plin. lib. 3. 5. Massici si Caelo supponas vina sereno. Hor. 2. sat. 4. Quocumque lectum nomine Massicum. idem 2. od. 21. Oblivioso laeta Massico Ciboria exple. idem 2. 7.*

Anconitanum, nonnihil pingue, sed optimum ait *Athen.* Vicentinum, acerbitate simile Alba. no, sed ventriculo amicum.

Velticernum, à Veltiris Volscorum oppido, quod suae potu vocat *Athen.* eoque stomachum gaudere i verum, ut *idem* testatur, syncerum, ac inerm non videtur: immò nostris temporibus pro vino penè sapa nedum destrutum afficitur, & iepari noxium.

Calenum, à Calibus dictum Campaniae oppido non procul à Casilino, quo deducta est colonia à Romanis, ut scribit *Plinius* lib. 11. in cuius agro mite, & generosum nascebatur vinum: Sed praesens Calibus ducere Librum si testis. *Hor. 4. od. Et prae domitiam Caleno tu bibes vnam. idem 1. 20. et ibidem od. 31. Praemant Calena falce quibus dedit fortuna vitem, &c. de quo Athen.* Calenum seu magis, quam Falernum stomacho placet.

Caecubum, ab oppido eiusdem nominis in Campania, in sinu Amyclano palustribus in populicis nascens, quod Neronis culpa praorsus interijt, cum ille fossam à Baiano lacu Ostiam vsque per agros caecubum duceret, ut refert *Plin. 14. 6. Cēcuba Fundanis generosa coquuntur athenis. Mart. 13. 115. Opimianum. idem 10. 49. Cēcuba vindemia. idem 6. 27. Ebria Scetio sit sepe, & sepe Falerno. Nec nisi post niueam. Cēcuba potat aquam. idem 12. 17. Cēcubum, & prae domitiam Caleno, &c. Hor. 1. 20. Vel quod fluentem nautae coerceat Metire nobis Cēcubum. idem epod. 9. quod nautae coerceat. *Lege Lamb.* Infestum esse capiti tradit *Athen.* Fundanum, à Fundis Campaniae vrbe stomacho noxium, & capiti. *idem.**

Sabinum, à Sabinis, quod leuius omnibus esse asserit, & ab anno septimo vsque ad decimum quintum tempestivum potui. *idem, & Hor. 1. od. 20. Vile potabis modici Sabinum Cantharis Propinas modò condicim Sabinum. Mart. 10. 49. Nomentanum, à Nomento Sabinæ oppido, post annum quintum potui commodum. Athen.* De Nomentana vinum sine faece lagena. *Mart. 10. 48. Nomentana vindemia. idem 13. 118.*

Signinum, à Signia Latij vrbe ad annum vsque sextum crudum: meminit *Mart. 13. 115. Spoletinum: incundum haustu, auri stauescit colore. Athen.* De Spoletinis, quæ sunt cariola lagenis Malueris quam si multa Falerna bibas. *Mart. 13. 119. Capuanum, perquam simile Surrentino esse. Athen.* Cautissimum, iuxta Capuum gignitur, recte *Plinius.* Est quoddam vinum Campanum vile, cuius meminit *Puer. sat. 7. quod nos hodie vulgò vocamus, & id Vinum decoctum Tiberi — appellat, quod caudicis dono dabant tamquam vile minus.*

Venafranum, à Venafrò in Apulia stomacho gratum, & leue. *Athen.* Massiliense, probum, sed paucum, crassum, & copululentum *idem: Claretto.*

Massiliense. *Mart. 13. 122. Fama Massiliæ ponere vina potes.*

Tarentinum, à Tarento lene, suae stomacho gratum minimè validum, nec capiti infestum. *Athen.* Nobilis, & sanis, felix vitibus Aulon, &c. *Mart. 13. 124.*

Mamertinum, à Sicilia insula, leue, suae, & validum, nunc Messanum appellamus, à Messana vrbe, in qua generosum est: Amphora Nestora tibi Mamertina senecta Si datur, &c. *Mart. 13. 116. Trebellicum, è Neapoli temperatis est vitibus, ori iucundum, ventriculo anicum. Athen.*

Tarraconense inter celebrata commemorat *vina Mart. 13. 117. Tarracon Campāno tantum cessura Lyxo Hæc genuit Tusci amula vina cadis, Pellignum. idem ibid. 120. quod tamen ferale bibendum] haud dominis ait: Caracanam, à Cære insigni olim in Etruria oppido. V. Agilla, meminit Mart. 13. 113.*

Opimum, ab Opimo oppido, quod ea Cæli erat temperie, ut vinum ibi generatum in annos ducentos duraret, si *Plinius* referenti credendum est: hinc *Mart. 1. 27. inquit: Testa sed antiqui felix siccatur Opimi: Egerit & nigros Massica cella cados.*

Chium, ab insula celeberrimum, quod *idem Arulstus*, contendunt à loco in Chio insula vini optimi sera cistillo, *Malusca. Saccharum, quasi faccaratum Chium appellat Epiphanius apud Athen. 1. Cadus Chius, fig. continens pro contento: Quo Chium precio cadu mercemur. Hor. 3. 19. Vinum Chium. Plaut. Et Chio soluite vincla cado. Tib. 2. 1.*

Thasium, à Thasia insula Thraciæ adiacente contra Nesii fluminis oria: Thracium vinum. *Epiphanius apud Athen.*

Lesbium, à Lesbo clarissima insula: Lesbio vino potu suauis aliud nullum est. *Claretto, apud Athen. Pramium è Lesbo vinum: Epiphanius apud Athen. Gutta Lesbia. idem. Methymne: ex Virg. 2. Georg. Aut vnde nectar stillat è Lesbo verus. Enbulus. Lesbia ambrosia sanè propiora videtur. Arctostaphylos apud Athen. Vinum in Lesbo natum. idem. Odonia Lesbia. idem Lesbia vina. Prop. 1. 14. Pocula innocentes Lesbij. Hor. 1. od. 17. quod minimè noceat.*

Psychium, è vini passii genere, quod suum saporem non vini referunt. *Enbulus apud Athen. Dilati Psychij contius. Annandridis. Peparachium. Leucadium: Messenium, à Græciæ oppidis. Athen. Palmeum vinum: Palmei vini amphora, cadus, &c. idem. Mendæum: Mendæum vinum celestia numina merunt. *Athenissus. Quæ Magnesia. idem.**

Mitylenæum, à Mitylene, quod ob dulcedinem incolæ vocant: Podoromus. V. infra Lixium vinum. Icarium vinum, ab Icaro insula. *Leg. 2. Athen. Pramium vinum, in eodem loco. Eparchides. Pharmacie, es, quod miscendis, & componendis medicamentis sit vitæ vinum: Acanthium, ab oppido Acantho in Macedonia, sive ab insula huius nominis, cuius meminit *Plin. lib. 5. c. 31. Aleni apud Athen. Corinthium: Euboeum: Naxium: Iknariæum, à varijs Græciæ locis. ibid.**

Biblinum, à *Biblinis* montibus, siue *Thraciæ* parte, quæ etiam *Tifara*, & *Oesyra* vocatur, testè *Athenas*. *Pollium*, Siculi olim nominabant, dulce vinum: *Anthedonum*, ex *Anthedone*, *Peloponnesi* vrbe maritima: *Corcyreum*, à *Corcyra* insula, quod nunc *Venetias* adspiciunt: *Zacynthium*, à *Zacyncho* insula, eiusdem fere qualitate cum superiore: *Adrianum*, ab *Adria* propè *Venetum* mare.

Margoricum, à *Mareoti* lacu *Alexandriæ* vicino, & vrbe lacui propinqua. *V. supra Mareotis*: frequens in extractu vinea est, cuius vva cum manditur, saporis est iucundissimi: vinum præstantissimum esse assertit *Athen.* *Flos Libycus*. *Plant. in Caph.* Mentemque lymphatam *Mareotico*. *Her. 1. 37.* *Mareotides* vites albx. *Vrg. 2. Georg.* *Alexandrinum*, quod ibi proximè sit *Alexandria*.

Trioriticum, haud procul inde à *Tænia* oblongo in illo plaga loco. *Lege Athen.* & *lib. 2. & alibi*: puer enim in longum huiusmodi materiam traxisse, cum semibibstemus dici possum. Tandem à cunctis locis, ubi nunc vina nascuntur optima, denominationem sibi ipsa possunt usurpare, vt *Hispanum*, *Sardoum*, *Cicrazum*, *Vesulanum*, *Vesuvianum*: *Transarnanum*: *Cisarnanum* haud procul à *Florentia*, vulgò *Trebbinum*, *Ciantium*, à loco inter *Senas*, & *Florentiam*, vulgò *vin di Chianti*, & sic de cæteris.

Vini qualitates.

Vinum merum, *meracum*, *Cic.* *Purum* *puetum*, quod aqua minimè castratum: At contra dilutum, siue lymphatum: *Posca*. *Varr. Aquarella*. *Generosum*, nobile. *Her.* *Ignobile*, cibarium. *Varr. Vilum*. *Terris*. *Consiliens*, serens pacem, firmum. *Plin.* *Fugiens*. *Cic.* *Exolefens*, dubium, in vitium inclinand. Nos bibimus torti puella venena cadi. *Mart. 9. 3.* nempe supremum ex torculari vinum expressum vulgo: *Tortura*, quod plerumque operis assignatur ad bibendum.

Vinum accensum, quod dicitur *Vappa*. *Her.* Multa proluxus vappa nauta, atque viator. *1. sat. 5.* *Marcipum*. *Sat.* Pendulum, quod lenescit: *Molle*.

Vinum hornum, siue *hornorum*, idest vnius anni: *Bimum*. *Her.* duorum annorum: *Trimum*, quadrimum, & sic de alijs: *Vinum annosum*, e dentium. *Plaut.* *vetustum*, *Mature*.

Vinum atrum, rubrum, heluolum. *Colum.* & *Cat.* est medium inter album, & ruffum, hodie *Vinacella*. *Vinum frigans*, odoratum: *Flos Liberi*. *Enn.*

Vinum coctum, quod nunc ferè apud *Velitras*, ubi vva molles, & apud alios pagos montanos ob frigora immaturis vuis: Vel cocta fumis musta *Masilanis*. *Mart. 3. 82.* nempe austera: *Fumum* maturata, sic *epig. 16. lib. 10.* *Improba* *Masilæ* quicquid *fumaria* cogunt, &c. *Lege* *istudem* *Farnab.*

Vinum aromaticum. *Plin.* medicamentis imbutum, saccatum. *idem.* *Abfinthio*, & *iuniperi* bacci conditum.

Vinum præliganeum. *Car.* quod præ cæteris legitur, & vindemiat in famillæ vsum, vel potius ex electis vuis in domini vsum.

Vinum operarium. *Plin.* pro operarijs: *Secunda*.

Plin. *idem*, *lota*. *Varr.* Dilutum *vinaceorum*, vulgò *Aquæ*. *Tortium* dicitur etiam.

Vinum Appianum, *Miscella*.

Vinum passum, è passis, & Sole siccatis vuis factum. Est etiam vinum passum *Varroni* odoramentis, & pigmentorum illecebres fractum: *Murina Plauto* dicitur: *Nectar*. *Fest.* *Passum*. *Mart. 13. 105.* Est huius simile *Sicera* vox *Hebræa*, nempe vinum è pomis factitum. *Plin.* & ad hoc refertur: Et pocula lecti *Fruento*, atque acidis imitantur viteæ forbis. *Vrg. 3. Georg.* quod apud *Germanos*, *Berra*, à *Cernua* dicitur.

Vinum lixiuum, siue mustum lixiuum. *Colum.* *Protopium*. *Plin.* *Prodromon*. *Athen.* quod in lacum per se fluxit, priusquam prematur prælo: *Flos vini* dici potest.

Destrutum, vinum musto ad dimidias decocto factum: — aut igni pingui multo *Destruta*, &c. *Vrg. 4. Georg.* & *Mart. 4. 46.* vulgò, *musto cuto*, *Sapa*, vinum musto ad tertias decocto factum. *Plin.* *Ardens nectar*. *Vrg. 4. Georg.* Et *Laetanz* nigra *lappina* sapa. *Mart. 7. 51.* modo ex *Inf. Cyrrhi*, vulgò *Cesica* optima affertur sapa, & hic ad imitationem: *Cyrrhina* datur nigra *lagna* sapa. *Mulsum* vinum melle mixtum: *Promulsis*. *Cic.* potio conditanea è musto: *Attica* nectarum turbatis mella *Falerum* *Miseri* decet hoc, &c. *Mart. 13. 107.*

Synonyma alia pronisua.

Lyntestius annis. *Apoll.* non à hyncibus ita dictus (vt perperam in prima impressione annotatum) sed quod in *Macedonia* fit fons, e quo si quis bibat, ac si mera vina biberit, redditur ebrius, ac temulentus. *Lege* *Quid. lib. 15. mer.* vnde *Apollolius* exceptit, *Pocula vitea*. *Vrg. 3. Georg.* *Succi palmaris*. *Her.* *Asar.* *Ardens nectar*. *Vrg. 4. Georg.* *Fumus amphoræ*. *Her. 3. 8.* *Corticem* adstrictum piec dimoueant: *Amphoræ* fumum bibere instituit, &c. *Lambinus* eo loco intelligit, quæ caprea est fieri fumosa, & ego addiderem, fumum amphoræ, nempe vinum ob generositatem fumans: Siue vina infumata, vt *idem* alibi observat *Lambinus*, siue odorem è vino exhalantem: *Vinum igni elequatum*: *Vini larex*, vulgò *Aquasalte*. Quod sub *Rege Numa* condita vna bibis. *Mart. 3. epig. 62.* nempe vetustissima nunc id moris apud *Hispanos* est, qui in 15. annos, & amplius vina asservant: *Autumnus*, pro vino figuratè dixit *idem* 3. 57. Et multa fragrat testis senibus autumnis: nam reponebatur in testis vinum, vt ibi in multos reconderetur annos, vt *superius* diximus: *Vindemia*, pro vino: *Condita* perspicua ciet *vindemmia* gemma: *idem* 8. 68.

Epith. *Calidum*, *merum*, & à locis supra notatur. **VINARIA** *Cella*.

Quam vulgò *Cantina* nominamus, & volè à *gratta*. *Madidi* testis *Lyçi* *Mart. 1. 71.* *Dolia*: *Cadus*: *Amphora*: *Testis*. *V. suis locis*. *Her.* cocta pro cōtinen. *Apotheca*, Græca vox. *Plin.* *Cella* *Falerna*. *Vrg. 2. Georg.*

VIOLA, &c.

Viola nigra, *purpurea*, *Viola mamula*. *Viola flammæa*: *Flammula*, *Garza*. *Herba clauellata*. *Officin.* *Herba Trinitatis*: *Viola lutea*. *Plin.* *Viola alba*: *Viola Calathiana*, *idem*.

Vio-

Violaria,orum, & loca, in quibus violæ nascuntur :
Her. 2. ed. 15. & Ouid. 4. fast. Flos coronarius, dicitur viola apud *Athen.* lib. 15. Siluestris viola, quæ primo vere nasci videntur, margaritæ à nonnullis: Verni flores, quod primi sint, qui vere appareant: Chamæanthæ, es; viola nigra dicitur à quibusdam, teste *Apollodoro apud Athen.* 15. à Ionia, ab Atheniensibus: Sideritis, ab Euboeis: Ambrosia, à Corinthijs: Cyrenaicæ violæ flagrantissimæ. *ibidem.*

Epith. Pallentes, molles, purpureæ, grææ.

VIPERA.

Serpentum genus, cuius venenum est nocentissimum; sic dicta, quod vi pariat; abruptis enim præcordijs viperarum geminina enascuntur. *Thophrastus* verò negat, viperarum vterum à catulis suis exedi, sed cum spondee disrumpi, vtpote qui angustus sit, & tam numerosæ proles multitudinem capere nequeat. *Lege Pterium lib. 14. ubi multa;* inter quæ ait: Viperæ dentatissimum nulla deinceps venena formidare, eiusque secur conditum aduersus serpentum ictus remedium: immò viperis conditis vescentes diutissime viuere aliunt, vt apud principum aulas sæpius audiuius, qui gallinis viperea carne condita pastis longam sibi vitam promittunt; olim in desperatissimis morbis edebantur viperæ, vt vel sanitate restituerent, vel mortem accellerent. *V. Serpens: Abortus, &c.*

Viperæ carnes. *Ouid. 3. met.* Morsus virus habens. *idem in Iliad.* Viperæ fauces. *idem 7. met.* Scorpius, & morsu vipera cruda solum.

Epith. Infidiosa, mala, atra, scelerata, acerba, crudescens, horrida.

VIR, &

VIRILITAS.

Homo. *V. sup.* Hinc ubi iam firmata virum tē fecerit ætas. *Virg. eclog. 3.* Grandior æuo. *Ouid. 6. met.* Adultus: Medio qui tempore vitæ: At postquam virtus annis adoleuit in ipsis. *idem 5. fast.* Integer æui. *Virg. 9. Æn.* Integer annorum. *Strab. 1. Theb.* Tui cui iam curæque vigent, animique viriles. *Val. Flacc. 1.* Viriles vultus. *Mart. 9. 37.* Viriles cateruæ. *Sen. in Agam.* Virilis ætas: Virilitas crepta. *Mart. 9. 7.* Ætas viridis. *Anger.* Acrior ætas. *Ouid. 3. met.* Viribus audax: Animum gerens, curamque virilem: Quem strenua sustinet ætas: Posito feruore iuuentæ maritus: Ætas inter iuuenemque, senemque: Robustus adolescens viribus ætas: Temperie medius. Huic ætas inter iuuenemque, senemque: Vis iuuenilis erat Variabiles tempora cæui. *Ouid. 13. met.* Integer æui. *idem 9. met.*

Epith. Serenuus, diuis, rigidus, humanus, intrepidus vir, fortis, inuictus, factis maximus.

Epith. Prouida, solers, cauta, venturi præclara, matura, strenua, robustior, vberior, ardentior ætas. *V. Ætas.*

VIRE.

Robur: Fortitudo. *V. suis locis, ubi multa;* Neral: Virtus: Valida manus. *Virg. 10. Æn.* Turbo: Quo turbine torquet hauriam. *idem 11.* idest quo robore rurbine concitante: Pectus totum: Toto pectore: Conatus, us: Corpus: Toto certatum est corpore regni. *ibidem.* Violentia.

ibidem. Vigor: Vigores. *Ouid.* Nunc habilis membris venit vigor: Animosa plena vigoris facies: Animus: Nunc si cui virtus, animus fque in corpore præfens Adit: Potentia. *Virg. 1. Æn.* Potestas. *idem.* Membra immania. *Ouid. 13. met.* quauis in longo rara est corpore virtus: Robora neruis. *Luc. 4. Phœs Nisus. V. Canarus. Sil. Ital. 2.* Molimen: Tanto molimine iustor. *Ouid. 6. met.* Magnaui (magno conamine) fortiter, iuueniliter sic: Iecit ab obliquo liqudum iuueniliter aurum. *Ouid. 10. met.* iuuenibus enim vires competunt maximæ.

Epith. Validæ, robustæ, alacres, neruossæ, Herculeæ, Polyphemæ, Gigantæ, Palamedæ, temperatæ, resupæ, suspensæ, trepidæ, inuictæ, vindices, fulminæ, præstantes, præualidæ, geminæ, idest duplices, auitæ, idest pristinas, seu maiorum.

VIRGA, &

Virgula, diminut. Virgula: Vimina. *V. suis locis, Vimen.* Viburna: Baculus. *Virg.* Virgus baculus: Arborei rami: Ramulus viridis, ramus tenuis, oblongus, gracilis, teres: Arbura frondentia virgis.

VIRGILIUS.

Quem poetarum omnium apud Latinos principem appellamus, Marone patre, & Maia generatus, Mantuanus fuit; cuius vitam copiosissimè scripsit *Tiberius Donatus*, necnon *Petrus Crinitus*; tum in *1. Lacerda* *Itisuta* sive *Virgilii Commentariis*; necnon apud alios eiusdem Interpretis, ad quos nuncupatum cupido reijciunt. Natus est Cn. Pompeio Magno, & M. Licinio Craffo primùm Coll. Idibus Octobris in pago, qui Andes dicitur, qui est à Mantua non procul. Initia ætatis vsque ad 7. annum Cremonæ egit: 17. anno virilem togam cepit isdem Consulibus, quibus natus erat. Medicinæ studuit, & mathematicis, in quibus præstantissimus euasit. Octauiani sibi amicitiam conciliavit quibusdam facietis scommatibus, quæ à iam dictis historicis referuntur. Corpore, & statura fuit grandi, aquilino colore, facie rusticana, valetudine varia. Domum Romæ habuit in Exquilij iuxta hortos Mecenatis, cui familiarissimus fuit, necnon Poillontis. Eclogas scripsit iuuenili quidem ætate, deinde Georgicæ in honorem Mecenatis; postremò *Æneidem* aggressus est, quam 12. libris absoluit: triennio Bucolicæ perfectæ Poillontis suauis; Georgicæ septennio, Neapoli; *Æneida* partim in Sicilia, partim in Campania vndecim annis confectæ. Anno ætatis suæ 52. vt victimam manum *Æneida* imponeret, statuit in Græciam, & Asiam scendere, ac triennio continuo omnem operâ limitationi dare, vt reliquum vitæ tēpus philosophiæ traderet, sed aggressus iter Athenas, Augustum ab oriente Romam iam Antonio subactis reuerterentem nactus, cum eodem redire statuit. Ac quum Megara vicinum Athenis oppidum visitandi gratia petere, in languore incidit, quo (non intermissa nauigatione) in Italiam reuersus, Brundisij 10. Kalend. Octobr. Cn. Plautio, & Q. Lucret. Coll. decessit: cùm mandasset *Æneida*, quod imperfecta esset, comburi; quod minime factum: eius ossa Neapolim ex testamento deue-

deuecta via Puteolana intra secundum lapidem
la admirabili specus ostio fuerunt tumulata, vt
nunc etiam eius sepulchrum visitur.

Maro. a patre. *Mart. 8. epig. 18.* Maro vates fide-
reus. *Calp. Aeneidos summus vates. Ouid. 3.
Fast. V. vsf.* Cui minimum vati Munus Alexis
erat. *Mart. 5. 16.* ob Alexin puerum illi a Pol-
lione donatum: Felix Aeneidos author. *Ouid. 2.
epig.* Mantuana fama: Tentat audaci fide Man-
tuanæ Gloria famæ; v. *sapph. Stas. 4. sila. 7.* Ro-
muleus vates, per antonomast. Mantuanus. *Si-
den. antonomast.* Mantuanus vates. *Capell. Qui
cecinit pascua, rura, duces: ex eius epigrapha.*

Cedite Romani scriptores, cedite Graij, Nescio
quid manus nascitur Iliade. *Propert. Qui Phry-
gium cecinit duces. Sulpit. Musa magna docti-
loqui Maronis. Oltanum. Augusti.* Magnæ spes al-
tera Romæ. *idem ex Cicero's dictis.* qui cum ecio-
gam in theatro per cantores recitari audisset,
iussit iterum repeti, & post repetitam illa pro-
tulit verba. *Legge Maerob. lib. 5. sat. cap. 1. & alibi
multa in eius hominem disputantem.*

Virgiliana virtus. Plin. Virgilij camoenæ; *ex Horat.
1. sat. 10.* ad quem etiam Athenas proficiscen-
tem tertium lib. 7. scripsit oden; & 24. eiusdem li-
bri de Quintilij morte; & 12. lib. 4. luenum no-
bilium cliens. *idem 4. 12.* Qui Aenea Troiani sus-
citauit arma, Iactaque Lauinis moenia lincor-
ibus; *ex Propert. 2. eleg. vlt.* Corydon felix. *idem:*
sub hoc enim nomine idem ipse Virgilius suos
canit amores in lebetem puerum, quem Alexin
vocat: Qui canit Aferri veteris præcepta poe-
tæ, Quo seges in campo, quo viret vna iugo.
idem. Qui profugum Aeneam, atque & primor-
dia Romæ Cantauit; *ex Ouid. 3. de art.* Summus
vates: Res quoque tanta fuit, quantæ subsiste-
re summo Aeneidos vari grande fuisset onus.
idem 3. Pont. 4.

Canrus Andinus. Sil. Ital. 8. Mantua Musarum
domus, atque ad sidera cantu Euecta Andino, &
Smyrneis æmula plebs: Carmina Maronis
altisoni Conditor Iliados cantrabitur, atque
Maronis Altisoni dubiam facientia carmina
palmam. *Iuuen. sat. 11.* Ingenium sacri Maro-
nis. *Mart. 8. 36.* Tityrus. *idem:* sub quo nomi-
ne idem Virgilius in Bucolicis multa cecinit:
Vatum maximus. *idem.* Qui carum dilexit
Alexin; *ex eod. Libri Maronis. idem 5. 57.* Cine-
res, & Maronis nomina. *idem 11. 51.* Monumen-
ta magni Maronis. *idem 49.*

Andæus Heros. Pont. ob pagam, in quo natus. *V.
sup. 118.* Perpetuus poeta. *Petit. Latialis Home-
rus. Fasti.* Decus Itræ lux clarissima vatum.
Vida. Plato poetarum. *Alex. Sever. Scylus Ma-
ronianus. Siden.* Mœoniumque senem Romano
procuratore. *Luc. ad Pisin.* Quem Musæ Minci
Herbosis aluere sub antris. *Vida.* Andæus fe-
nex. *Pont. Vid. sup.* Minciadæ: Illos Minciadæ
celebrat dulcedo Maronis. *Iuuen.*

Epith. Aternus, immensus, summus, magnus, fa-
cundus, facer, cothurnatus; *ex Mart. V. reliqua.
apud Text.*

VIRGINIA, æ.

Puella Romana venustissima facie Virginij cu-
lusdam viri filia; cuius forma captus Appius

Claudius Decemvir illam per libertum, quæ
eam ex ancilia natam falsò affueuerat, in ser-
uitutem redigere conatus est; Cuius potentia
cum Virginis pater resistere non posset, cultro
est proxima lenientia arrepto, filiam propria
manu iugulauit potius, quam turpe seruitium
subiret, quo facinore commotus populus, X.
viros abire magistratu coegit. *Legge Livium...
ab V. C.*

Virque ruos sunt bene manes Virgo dextra Cæ-
sa parentis ne seruitium patere graue, aut
improba ferret præmia victrix dera libido. *Sen.
in Ollan.*

**Alia Virginia Auli filia fuit, Quæ pudicitia Ple-
beis ædicularum in vico longo posuit. Vid. sup.
Pudicitia, & alibi.**

VIRGINITAS, tis.

Cuius vexillum vna Virgo Virginitatem verè exten-
dit, nam quæ virgines antea dicebantur, vel coac-
tæ, vel ad tempus, vel tantum corpore tenus
(quod ad hominis iudicium pertinet) virgini-
tatem seruauere, cuius dignoscendæ in puella
hic mos refertur ad *Palladum Fufus*: quoties scire
volebant, verum puella virgo esset, necne, ei si-
lum ab angulo oris per verticem ad alterum
angulum deducebant, postea idem filum com-
plicatum collo eiusdem puellæ circumdabant.
Siquid autem deesset, dicebant puellam esse vi-
riatam; vnde *Carull. in epith. Pefet*. Non illam nu-
trix orienti iuce reuifens Hæsterno colium po-
terit circumdare filio, &c. Virginitatis Hierogly-
phicum finaragus gemma dicitur. *V. sup. loc.*
Per apes etiam virginitatem significatam apud
Ægyptios testatur *Varro lib. 26. V. & sup. Apes*.
Solebant Virgines nupturæ suas pupas, seu
imagunculas puellares, vt filiarum Veneri of-
ferre tanquam iam puerilibus ineptis vna di-
cuntur. Sic sponsi Mariti nuces spargebant: &
pueri virilem togam inducunt, bullam puero-
rum insignie laribus suspendebant. *Schol. Super
titul. Perij 2.* — quod Veneri donatæ à Vir-
gine pupæ. Sed ad nostræ.

Castitas: Cælibatus. V. sup. loci, & ibi plura. Cæ-
lebs lectus. *Ouid. epist. 13.* Innuba ætas: Illæstæ
pudicitia: Virgineus pudor. *Stat. 2. Achill.* Vir-
ginitatis amor. *Ouid. Honor. Claud. 2. de repp. decus:*
Virginitate decus: Nariuum decus puellis:
Castus flos, virgineus: Virginitas decus: Virgi-
num decus: Decus intemperate vitæ: Nullius
nouisse cubie, Nullius arcanis agitasse sub of-
fibus ignem. *Stat. 5. filia. 1.* Virginei signa pudor-
is. *idem 2. Achill.* Virgineæ flos vitæ. *Idem.* Vir-
gineus decor. *Sen. in Med.* Pudor castus: Ille
locus casti damna pudoris habet. *Ouid. 1. de art.*
Signum illæstæ virginitatis habet. Ille mer-
se spoliū virginitatis habet de illo dicitur, qui
virginem defforauit. *Ouid. 5. epist.* Animus pudi-
cus: Sed meriti famam, corpusq; animumque
pudicum Cum male perdidicim, &c. *idem epist.
7.* — castique decus seruare pudoris. *idem
13. met.*

Epith. Casta, sancta, candida, perspicua, innuba,
foliata, optima. Hinc

VIRGO, gis.

Notæ significationis vocabulum: *Leuis vna mors
est.*

est virginum culpa. *Hec. 3. ed. 27. ubi Interpretes*
ajunt, leuiorem esse pœnam virgini, quæ pa-
rentibus inficijs se viris commisceat semel mo-
ri. *Casta. V. suo loco, ubi multa reperies.* Innupta
puella. *Virg. 2. Æneid. Quæ nondum primos est*
passa toros; *ex Mart. 4. 22.* Facies virginea: Vir-
ginitatis amorem intemerata colit: Puella in-
temerata, inuoluta, pura, casta. *Cicero, integra.*
idem. Sine coniuge cœlestis Viuebat, thalamique
diu consorte carebat. *Ouid. 10. met.* Impatiens
viri. *idem 6. fast.* Innupta. *Virg. 12. Æn.* Intacta.
Hec. 1. ed. 7. Illam si non præsum thalami, te-
dæque fuisset. *Virg. 4. Æn.* Virginei seruans si-
gna pudoris. *Stat. 2. Achill.* Nata intemerata to-
ris. *idem 1. Theb.*

Virginis os, habitumque gerens. *Virg. 1. Æn.* Cu-
jus nulla Venus, nullique animus flexere Hy-
menæi. *idem 4. Georg.* Amata innuptæ Phœbes.
Ouid. 1. met. Impatiens, ex perique viri. *idem.*
Tædas exosa iugales. *idem.* Perpetua virginitate
fruens. *idem.* Virginitatis amans: Gau-
des certa virginitate. *Mart. 4. 45.* Virginea ma-
nus. *idem 11. 9.* Succina virginea, quod religata
manu: & sic Virgineum corpus, pectus, reli-
quæq; insigniores partes dici possunt; *ex Ouid. 7.*
met. Virginei artus. *idem.* Virginea domus, fi-
guratè dicitur pro virgine, quæ domum colit:
Nuptiarum experta. *Hec. 3. 11.* Natiuum reti-
nens inuoluta decus. *Ouid. Ignara viri. Sil. Ital.*
2. Vacuo afflicta cubili. idem.

Connubia vitans. *Sen.* Seruans castos virginitate
foeos. *Ouid.* Concupitibus fugiens. *idem 14. met.*
Thalami iura perosa. *Cicero.* Experts thalami.
idem. O rtygiam studijs, ipsamque colebat Vir-
ginitate Deam. *Ouid. 1. met.* Nondum thalamis
iugata. *Sen. in Hec. fur.* Virginei tactus. *Ouid. 14.*
met. Salue Virginei flos intemerate pudoris.
idem.

Virago, nis; nempè virgo animosa. *idem 1. Theb.*
pertinet etiam ad quamlibet foeminam hoc vo-
cabulum virago, quæ virilitatem quamdam
præferat: Laudem castæ virginitatis habens:
Coniugij quæ negligit vsum: Quæque viriles
accessus fugitat: Quo more cœtus publicos
virgo petis? *Sen. in Agam.* vetus Græcorum mos,
vt virgines sædè in publicum prodirent: Vir-
ginitate, dimittit.

Epith. Inculcata, intemerata, verecunda, amabi-
lis, casta, venusta, pudica, proba, grandis, con-
fida, sola, vocis multorum procorum, virorum
optata, quæ sita fortis, & infelix, & plusquam
foemina Virgo. *Ouid. regia. idem.*

Virgo Charta.

V. Charta. *Mart. 1. 67.*

Virgo Aqua. *Vid. Aqua.*

Virgo Sidus.

V. Erigone, & Bedasus.

VIRGO MARIA.

V. MARIA.

VIRGO VLTVM.

Virga. *Vid. sup.* Virgule: Viridis filia. *Virgil. 3.*
Æneid. Arbustula: Arbuta, oruan: Lentum vi-
men. *idem.*

Epub. Tenera, aua, fruticosa, filuefria.

VIRILITAS.

Matura viri tempora: ætas matura, perfecta. No-
ua canities: intelligitur, cum primi cani capili
lis internascuntur, & virum perfectum desi-
gnat. *Prima sepectus. Iuuen. 3.*

VIRIDARIVM. *V. Hortus.*

VIRIDIS Color.

Cæruleus, marinus, & quoreus, herbeus, herbi-
dus: Herbarum color. *Mart. 5. epigr. 24.* Præ-
stinus. *Plin. Guallo lino.* nempè viridis cum candore
color; virreus, cæruleus.

Viridis vmbra: Viridissima gramina ripæ: Vire-
scens: Viridans: Virens: Folia haud villis la-
bentia ventis. *Virg. 2. Georg.* Viridissima gramine
ripa: Arborei foetus alibi, atque inuisa vire-
scunt Gramina: Quicquid viret: Nemus omne
virebit, virefcit, viret, &c.

VIRTUS, tis.

Quæ donum est Dei, est habitus animi rationi
consentaneus, quæ, vt inquit Cicero, nihil est for-
mosius, nihil pulchrius, nihil amabilius. *Quæ*
(vt Plaut. ait, præmium est optimum, quæ rebus
omnibus protectio anteit, de qua Sen. in Hec. Oat.
Numquam Scygyas fertur ad vnda: Inceyca vir-
tus: hæc autem vel est Theologalis (vt nostri
Catholici appellant) sub qua Fides, Spes, &
Charitas militant; vel cardinalis, siue moralis,
prudencia, temperantia, fortitudo, iustitia, religio,
humilitas, obedientia, &c. de quibus suis lo-
cis actum est.

Virtutis honos: Virtutum egreium decus. *Au-*
gustinus. Sancti pectoris artes. *Remb.* Tot honesti pec-
toris artes. *idem.* Virtutis opus. *idem.* Pietas,
anonamasticè pro ipsa virtute; nam post eam,
quæ fundamenti sunt loco fidei, pias prima
obtinet: Deæ puro ore. *Cicero.* Iustitiæ leges:
Ius, fasque bonum: Temperantia: Modestia:
Prudentia: Constantia: Patientia: Charitas:
V. suis locis. Si primos duce te virtutis honores
Carpere fraternæ si des accedere famæ. *Val.*
Flacc. 1. Arg. animi bona, idest virtutes. *Iu-*
uen. 8.

Magnæ robur mentis. *Mart.* Virtutis ardua via.
Hec. 3. 24. Virtutis opes. *Cor. Gall.* Virtutum cer-
tamen. *idem.* Non datur ad vitam (ad Musæ
dixit *Propertius 3. eleg. 1.*) currere lata via: nam
virtutis est ardua via, vt supra dixit *Hec.* Sudo-
rem posuere Dei Virtutis ad arcem. *Hesiod.* Ar-
cta, angusta via æthereos, quæ ducit in agros.
Virtutis gratia. *Ouid. 13. met.*

Tamquam Deam coluere Romani, vt scribit *Au-*
gustinus. cui ædem vultus suo primo Consula-
tu M. Marcellum legimus, quam eius filius ad
portam Capenam dedicauit, vnde etiam vicus
ipse Virtutis, & honoris dicebatur; eo enim
modo erat ædes ædificata, vt per Virtutis ædi-
culam in Honoris ingrederentur, vt offende-
rent aditum non patere ad verum honorem
consequendum, nisi per virtutem ipsam. Fuit
& alia Romæ honoris, & Virtutis ædes conse-
crata à C. Mario deuentis Cymbris, diuersas
tamen cellas habebat, cuius meminit præter
alios *Vitruv.* lib. 7. quam tamen (ait *Epist.*) sum-
missiorem fecit, ne si forte officeret auspicijs
publicis, zugures cum demoliri cogerent. Si-
mula-

mulacra Virtutis, & Honoris varia fuere: sed illius potissimum tamquam armatæ Palladis, testudinem dextro pede calcantis, virtus enim eadem erat ipsius, quæ fortitudo, robur, &c. hinc *Ouid. 7. Et genus, & virtus, &c. nonnumquam matronali habitu, nonnumquam virili, tum, femili picta est.* Fanum habuit omnium primum illi d. Scipione Numantio excitatum. Sed ad nostra.

Virtus est homini scire id, quod quæque habeat res. *Lucret. & ibidem alia.* Virtus est vitium fugere. *Horat.* Ipsa quidem virtus libenter pulcherrima merces. *Sil. Ital.* Ipsa quidem virtus precium sibi, solaque lare Fortunæ secunda vires, nec fastibus viliis erigitur, &c. *Claud. in Paneg.* Scmina virtutum demissa, & tradita Cælo Non potuerunt alijs dignis esse locis. *Rut. 1. Numat.*

Epith. Dubitabilis, magna, fortis, nobilis, amissa.

VIRES. V. *Venerum.*
VISCERA. Vid. *Venter.*
VISCUM. i.

Futrex ex turdorum stercore in arboribus nascentis, & vluens, quemadmodum *Plinius* inquit, ad quod *Plautus* respexit: Turdus ipse malum filii cacat.

Viscum quernum, quod in quercubus, prunis, pyris, malis, nascitur: Quale solet filius brumali tempore viscum fiendi vitere noua, quod non sua seminat arbor. *Virg. 6. Æn.* Viscus, i. g. m. Giutinum acquiris: Tenax autem gluten: quomodo conficitur *Plin.* docet lib. 16. cap. 44. *Leg. Var. lib. 3. de re rust.* Viscio aus corpeptæ itequa. *Val. Flacc.*

Virga viscata. *Ouid. 15. met.* vulgò *Viscibarella.* Virgula visco illita: Calami viscati, idem significat: Non aus vultus viscaria elugit alis. *Ouid.* Viscida virga, viscidum enim adiectiuum dixit *Plin.* Visci pedicæ, gluten: Visci renacitas: Implicitam visco perdidit ille fugam. *Mart. in Amph. 11.* Pinguis virga: Pinguis & implicitas virga teneret aures. *idem 9. 55.*

VISIO, is.

Visum, i. & visarum: Visa seni Priamo varibus ille reuert. *Ouid. epist. 15.* Somnia. Vid. *sum loco*: quamvis aliquid sit discriminis inter visum & somnium consule *Grammaticum* scilicet. In somnis: dubia monstra: Visa imago: Illa tibi ingentem visa sub imagine somni. *Ouid. p. 15.* Simulacra: Terrebant simulacra mali. *Claud.* Somnia quin etiam varijs infesta, siue infausa figuris. *idem.*

Ambages nocturnæ: Et secum ambages, exæque iussa referre. *Ouid. 4. fast.* Visus, us. *Virg. 3. Æneid.* Monstra deum refero. *ibidem.* Talibus attonitus visis, & voce Deorum. *ibidem.* Monitus dati nocte silenti. *idem 7.* Phantasma, ris, à Græcis dicitur: Nequa tibi insolitos portare visa timores. *Prop. 1. eleg. 3.* Fasti vultus. *Seneca in Hipp.* Inelut formæ minores. *ibidem.*

Epith. Visa recentia.

VISVS, us.

Aspectus: Conspectus: Species: Obuentus. *Virg. 12. Æn.* Intuitus: Forma, pro facie. Vid. *Facies.* Oculus. V. *sum loco.* Acies. *Virg. 6. Æn.* Vultus:

Nec timui vultu quemque notare meo. *Ouid. epist. 13.* Lumen, & lumina: Prospectus. *Virg. 1. Æn.* vulgò *Prospectus.* V. *sum loco.*

Epith. Sagax, perspicuus, acutus, cupidus, somnolentus, occiduus, &c. humanus.

VITA, æ.

Vita vrbana: quæ in vrbe degitur. Vita rusticana, quam suauissimam & honestissimam *Cicero* dixit: Vmbratilis & delicata vita: solitaria. V. *Deferium:* Eremitæ, &c. Vita cupiditas: Vita curritulum, cursus, spatium, tempus, anni: & huiusmodi: Integræ vitæ, bona vitæ: Æuum: Æui series: Tempus. V. *sum loco.* Pars vitæ, prima, &c. vitæ: Lumina vitæ. *Virg. 6. Æn.* Penum, us, siue penum: Tempora vitæ. *Ouid. 3. Pent.* Quicquid produxi vitæ tempore perna sunt. *idem epist. 12.* Mortalia fata: Tunc quæ dispensant mortalia fata forores Debuçant fufos conuulisse tuos. *idem in Iliu.* Vitæ diuersum iter. *ibid. 7.*

Ætatis tempora. Vid. *Ætas.* Dies vitæ labentis. *Mam.* Ætas fluxa. *Mam.* Cursus ambigue vitæ. *idem.* Vitæ portio breuissima. *Iuuen. 6.* Otia vitæ. *Stat.* Vitæ tenor. *Ouid. epist. 16.* ratio. *Cic. gaudia.* *Virg. 11. Æn.* labores. *Hor. 1. od. 7.* modus. *Prop. 1. series.* *Ouid. in Iliu.* Fœdus, vt Functus uterque sacro laudatæ fœdere vitæ. *Mart. 1. 94.* Pignus vitæ. *idem 4. 75.* Metra. *idem 10. 50.* Bicitras. *idem 11. 92.* lucundæ vitæ munera. *idem 3. 6. & Sil. Ital. lib. 14. v. 178.* Compendia vitæ. *Stat. 2. Theb.* error Vitæ. *Perf.*

Lumen vitale. *Ouid. 5. trist. eleg. 10.* Vitales aures, & sic vitalia tempora, vitales anni, menses, dies, &c. Fila vitalia: Scamina, figur. ad Parcarum fabulam conspice. Vid. *sum loco.* Stamina vitæ: Neuit & infesta itamina pulla manu. *Ouid. 12. Ilin.* Lux: Hanc lucem celeri turbine parca neat. *idem ad Lucret.* Lucis duri cupidus: Pensa, orum, figur. Pollice quæ certo pensa seuera trahunt. *ibidem.* Series factorum: Seriem factorum pollice ducunt. *Claud. 1. de rapt.* Longi tui cursus. *Stat. 4. sil. 4.* Alea lucis, figur. dici potest: Senectus; est vitæ vitæ pars, vt infantia est prima. V. *Ætas.* Mihi capitur ætas. *Carull.* idest vita: Summa vitæ brevis. *Ihr. 1. od. 4.* Vrina: Felices, quibus vrina dedit spectare coruscum, &c. nempe vrina vitæ diuturnioris, vt inquit *Lucianus in Mart.* 10. 6. Spectator multorum operum dici potest homo, qui diu vixit: *ex Ouid. 13. met.*

Munus vitæ: Munia vitæ, spatium: Aura ætheria, vt aura ætheria vefcens. *Virg. 1. Æn.* qui viuit: Magnus ordo seculorum. *Stat. Virg.* Sæculum: Annus. V. *sum loco.* Tempora longa. *Ouid. 2. Pont. 1. V. Tempus.* Anima: quæ vita consistit, & corpore: quorum alterutrum si destitit, vita nobis non dicitur vnâ obiectare animam. *Virgil. 12. Æn.* nempe vitam? Cursus: Et quem dederat cursum fortunam peregi. *idem.* Dulce munus lucis. *Sen. in Hipp.*

Epith. Misera, carior, crassius, longior, proba, reuerfa, manens, melior, prior, incunda, laudata, quieta, vera, beator, sancta, municipialis; *ex Mart.*

Epith. Sollicita, fugiens, brevis, rapida, iustitabilis, cæca.

etca, labens, fallax, mortalis, angusta, ambigua, occidua, cadens, cælebs, viridis, imbellis, superflua, pigra, defes, dedecor, laborata.

Sic vitam ducere, agere, traducere, consumere, complere, explere, decurrere, carpere, trahere, agitare, transigere, colere, excolere, producere.

Vitæ discrimen, periculum, periculum: capitis discrimen, capitale nefas, in quo quis vita periclitatur. Discrimen animæ. *Imen*. 6.

VIVVS, a, um.

Qui vescitur auræ ætheria: Ducens communes aeris haustus: Fruens vitalis luminis vsu: Carpens vitales auras: Quique haurit auræ vitalis amabile lumen: Qui fruitur vita: Qui ducit, traducit, &c. vitam. *V. sup.* Qui vivit: Vivens: Haud mortuus, per isydonomiam. Sanguine adhuc viuo. *Imen*. 4. idest adhuc vivens.

VITIS, is.

Bacchi inuentum, vt creditur antiquitas, vel potius Noe, vt sacre testantur paginæ; cuius partes in synon. computantur.

Palmes, tis. *Ovid. l. fast.* Sarmenum. *Colum.* prælonga luxuriantis vitis virga: Palmes focaneæ. *idem*: qui in disfurco medius profiliit: Palmes fructuarius, racemarius: Flagellum vitis fructuarium. *idem* *Col.* Palmes orbis. *idem*: qui nihil parit: Palmes pampinariæ. *idem*. Pampinariū. *Plin.* Collis, is; qui primo anno frondem sine fructu fundit: Palmes subsidarius. *idem*. Reflex, cis. *idem*. Prædiciarius palmes, *idem*. Vinarius, & custos palmes. *Varr.*

Sarmenum annotinum, quod putatur ad fructificandum: Malleolus: Malleolaris virga. *Colum.* novellus palmes plantationi idoneus: Flagellum, summa palmitis pars; & cyma, necnon etiam aliarum arborum: Capreolus. *Varr.* Surculi vitiginei, *Catull.* Clavicula. *Cic.* & *Colum.* Viticula. *Plin.* Crinis. *idem*: est colliculus viticus cinctus in modum contortus, quo locum serpendo capit, viresque sumit augescens in altum sese erigendi: Annulus vitis. *Aureliam.*

Pampinus, folium vitis; est etiam ramus foliosus, à palmite exiens: Clima, tos, Græcè: Vitis frondes: Munera Bacchi. *Marr.* 8. 68. *Lege Farnab.* Pampinæ frondes. *Sen.* in *Ordep.* Pampinea ferta. *idem*. Pampinea folia: Pampinæ comæ. *Adolf.* *unf.* Pampinæ vmbra. *Virg.* 7. *En.* Seras posuit cum vinea frondes. *idem* 2. *Georg.* Palmitis opacæ vmbra. *Marr.* 1. 89. Dulcis lacchi rami.

Hinc pampinæ, cacumina desingere. *Col.* Coles enatos è sarmiento tollere. *Catm.* Frondium luxuriam tollere, demere, &c.

Vitis arbutina; quæ maritur atboribus: Vidua. *Catull.* *Hec.* non associata. 4. ad. 5. Compluviata. *Plin.* tedi in modum longæ, laræque fornicata. *Pergulata.* Pergulana. *Colum.* idem significat: Iugata: Canerata. *Colum.* quæ pedamentis, cantariisque transversa iugatur: Pedata, flammata, siue potius lætas statuminata. *Plin.* palis, peritæque firmata; statumen enim palus est. *Vid.* *Palus.* Ordinaria *Colum.* in quincuncem ferè disposita: Luxurians: Lacrymans,

fororians dici potest; nam virgo fororians apud *Plant.* ea est, cui primum in tumorem attollere se incipiunt mammae, teste *Fest.* *Viuiradix.* *Plin.* vitis, quæ cum radice pangitur: Gratissima Baccho Planta, arbor, &c.

Propago, ginis; vetula vitis humi depressa, quæ ex vna plures emergant: Tradux, cis. *Varr.* Propaginis arcus. *Virg.* 2. *Georg.* Rumpus. *idem*. propago vitis ab arbore in arborem tracta.

Vites autem celebrantur à locis, vt in vino dictum est, & *Virg.* *lib.* 2. *Georg.* nonnulla commemorat, vt Vitis Methymnea; à Lesbos insula, vbi Methymna oppidum est vini feracissimum: Palmes Methymnæus. *idem*. Vites Thasiæ: Marcotides alba singula hæc duces sunt: Pfythia vitiorum passio. *idem*. Tenuisque Lageos. *idem*. Purpureæ, præciueque vites: Retice vites. *idem*. Amminæ: Timoliz: Lydiæ: Chizæ, & sic de cæteris. *Atrabon* quoque primo libro multas recenset: tu *Lector* *Vid.* *supra* vinum; & inde epitheton his tuo iudicio applica à locis petitur: Vua, pro vite: Et turpes aubus prædam fert vua racemos. *Virg.* 2. *Georg.* Vitis palmes. *Stat.* 4. *sil.* 2. Vineta, orum, continens pro contento. *Virg.* 2. *Georg.* Vitis alba.

Epith. Prævalida, semipurata, lenta, alma, ferax, gracilis, succunda, lata, pampinosa, Falerna, purpurea, grauida, tenera, flexa, pampinea, nodosa, longa, iuncta vimo.

Multis decoratur hieroglyphicis vitis apud Ægyptios, quæ scitatem, acerbicatem, hilaritatem, libertatem animi, felicitatem, laborem, feracitatem, ac religionem per eam significabant. De qua re consule *Pierium* *lib.* 53. hæc Rhæx fuit sacra, cui etiam de illa fidebat simulacrum, vt tradit *Euphorion.* *Lege Athenæum.*

Vesaniūque noua nequicquam in vite Lycurgum. *Prop.* 3. 16. Lycurgus Thrax Bacchi contemptor vitis amputabat, & inter amputandum sibi crus bipenne concidisse fertur: Pampinæi currus, nam Bacchi currus vitibus hinc, & inde exornabatur, vt videre est Romæ in vctustissimo Bacchi templo, quod nunc D. Constantiæ Augustæ sacrum est.

Virginis signum vitem auersari dicunt: cauendum enim, vt *Orphanus* monet, ne Luna signum.

Vitibus præcurrente vitem feram, eam enim virgo odio prosequitur, idque dicunt obsecrarium eius Virginis parentem, qui abebrijs colons viri interfectus. *V. Erigone.*

Vitem ex fuso in terram gigantum sanguine pululafic pro certo habebant Ægyptii.

VITIUM, ij.

Crimen. *Vid.* *supra* loca, vbi multa: & *Pecorum.* Mendosum, corrupti mores: Vitij turpissima labes. *Ovid.* 2. *Pont.* 3. Vitiore deformis ærago: Rubigo mentis pessima: Mentis corruptio, deprauatio: Commissæ scelerata piacula culpæ: Vitiolitas. *Cæ.* Macula, & maculæ: Malicia vitij. *idem.* Vitiolorum copia. *Imen* *far.* 1.

Epith. Deforme, mortiferum, infandum, turpe, profanum, fædum, detestandum.

VI.

VITIOSVS, 2, um.

Morbosus: Maculosus: Maculatus: Pollutus: Criminosus: Deprauatus: Corruptus: Fœdus: Crimine, vicio, culpa deformis: Deformatus, &c.

VITRVM, i.

Quod ex arena, & cinere percussis formatur: hoc autem primò compertum fuisse ad Cendeuiam paludem, in quam intrat Belus, siue Beles (quem nonnulli Pagida vocant) duobus à Problema in Syria distantis stadiis, testatur *Plinius lib. 10. cap. 14.* Vitream enim habet arenam, ex qua igne liquefacta vitrum conficitur. Lege *Adrichomium in Theatr. Terra Sancta, sub titulo Afer: vitri tandem frequens apud nos vsus ipsius vitri delicatior medulla, quam chrysellum appellamus. V. Venetia.*

Vitreamina: Vitri luciditas: Vitro pellucidior fides, arcanique prodigia dicitur ab *Horat. l. 1. 18.* Vitri suppellex: Vitrique æstus suppellex. *Prop. 4. 9.* Cyathi ex vitroque ced. Lucida pocula vitro. *Scalig.* Gellio, onis: vitreum vas interpretatur. *idem in Prop. 4.* Vitreicalices. *Mart. 14. 115.* Vid. *Calix.* Ampullæ vitreæ: *idem 6. 35.* Vitreus nimbus: *idem 14. 112.* Ab Ioue qui veniet miscenda ad pocula largas Fundet nimbus aquas, hic tibi vins dabit.

Vitreæ fracta. *Mart. 1. 42. Vitri rotæ.*

Vitriarius fufor: Pneumaticus, qui per tubum, fistulamve spiritui vitrum informat: Vitriarius artifex — tantum artificis valet halius oris: ex *Iuven. 10.* licet pessimo sensu eo in loco intelligatur author.

Vitrearia, Fornace di vitri.

Epith. Breue, excusum, parcum, purum.

VITTA, æ.

Fascia capitis erat: Crinalis vitta dicitur *Ouid.* Tēnia, & Tēniola: Punicis ibant cuncti tempora tēnijs. *Virg. 5. AEn.* est autem propriæ tēnia vittæ extremitas: Fascia, æ. *V. sua loco.* Vittæ, lineum velum, interpretatur quidam: ex *Ouid. in festi.* quo comas adstringebant Sacerdotum insignē, quod innuit *Servius:* tēnia verò erat extremitas vittæ, vt diximus: Redimiculum. *Iuven. 10.* idem cum tēnia, nempe vinculum, quo vittæ nodabantur: & vittæ tēnia.

Vitta in sacris adhibebatur, vt *Sen. in Thyest.* Et mēssa vitta capita purpurea ligat: de sacrificio agit, quod impius Atreus erat facturus fratris liberorum necē: In nuptijs, vt *idem in Thib.* Nec sua lætas facies vitta reuinxit: his enim laneis sponfa primū ad mariti limen veniens ornatat posita, eosque adipe fuillo vngebat, vnde vxor dicitur. *V. alibi Farnab.*

In alia quoque, vt Vitta coercerat neglectos arte capillos. *Ouid. 2. met. & 1. met.* Vitta coercbat posticos sine lege capillos: erant autem capitis muliebria ornamenta: vnde: Nec recta capillis Vitta data est, nupsi non comitante Deo. *Prop. 4. 3.* conqueritur de malis nuptijs. Lege *Berold.* Vitta coniugalis hæc dicebatur.

Insigne pudoris præsertim in Sacerdote, qui vitta purissima capillos olim obligabat suos: vnde *Tib. 1. eleg. 6.* Sit modò casta doce, quamvis non vitta ligatos Impediat crines: & *Ouid. 1.*

de art. Est procul vittæ tenuis insignē pudoris, &c.

Erat quoque vitta lanea funebris signum in sepulchris: vnde *Prop. 3. eleg. 5.* Cinctaque funesto lanea vitta viro. Lege *Scaligerum, & in 1. Consuet.* Segmenta: dicuntur fasciæ: è serico vel filo, vel bombyce contextæ, quæ assuuntur vestibus, pallijs, seu huiusmodi ornamentis gratia, & vulgò sonant *Tinne.* segmentatæ dicuntur vestes: *vestis trinate.* segmentatæ cunæ, idest segmentis ornatæ. *V. Cuius est Iuven. sat. 6.*

Epith. Torta, crinalis, albæ, niuæ, mollis, tenuis, purpurea, gemmata, tempora, cingens, lanea.

VITVLVS, i.

Sic ille magni parvus aruenti comes, primisque nondum cornibus findens cutem. *Sen. in Troad.* vituli perpulcra periph. Vaccæ fœtus, parvus: Imbellis taurus, inermis, qui nondum sunt arma: Vitula. *V. Vacca.*

Epith. Tener, imbellis, lactens, minax, audax, proteruus.

VITUPERATIO, nis.

Dedecus, g. n. *Virg. 12. AEn. Probrum. Sen. in Thyest.* Ignominia: Detestatio: Execratio: Vitij reus, nempe vituperandus.

Vituperationes rusticæ recensebantur ab *Ouid. 13. met. v. 799.* sub persona Polyphemi Galatheiam suam vituperantis. — Sæuior indomitis iuuentis, durior amosa querqu, fallaciore vndis, lentior & salicis virgis, & vitibus albis: His immobilior scopulis, violentior amne, Laudato pauone superbiore, acrior igni: asperior tribulis, fœta truculentior vrsa: Sardiore æquioribus, calcato immittit Hydro — non tantum ceruo clavis iactatibus acto Verum etiam ventis, volucricque fugacior aura, &c. *V. sup. Lani. in ru.* Laudes rusticæ quibus iam dicta respondent.

VITUPERABILIS.

Vituperator: Exprobrator: Damnat: Qui damnat, vituperat, incusat: Criminator: Qui criminatur.

VIVVS. V. Vita.

VLCVS.

Est propriè plaga quæ per se nascitur in nostris corporibus, plurimumque differt à vulnere: vel quæ post vulnus male curatum nascitur. *V. infra Vlnus.*

Vomicæ putres. Sunt vlcera, apostemata, &c. *Iuven. 13.* Apostematiss, g. n. Abscessus maligni, & latentes.

VLMVS. V. Arber.

VLTIMVS, 2, um.

Extremus: Postremus: Supremus. *Hor. 1. od. 13.* Nouissimus: Mandata nouissima perfer. *Virg. AEn.* Vltima passus: ex *Lu.*

Vltimò, aduerb. Postremò, ad postremum, denique, ad extremum tandem.

VLTIO, onis.

Vindicta: Vltices iræ, curæ. *Virg. 6. AEn.* Vltices flamme. *idem 5. AEnid.* Nemesis vindictæ nomen. *Aufan.* quod olim hæc vltionis Dea credebatur, quæ superbos corrigeret: Græcè enim Nemesis Latine dicitur vltio, culus meminit

minit *Cor. Tacit. 3.* Cùm Valerius Messalinus sanguinem aureum in æde Martis Vitoris, Cæcina seuerus aram Vitioni stantendum censuissent, &c. hæc eadem: Rhamnusia. V. *sup. loco.* Ne pœnas Nemesis reposcat à te Est vehemens Dea: Igderere hanc caueo. *Cor. Iyr. 51.* Infirmi est animi, exiguique voluptas Vicio. — *Iuuen. 13.* — Quod vindicta nemo magis gaudet, quam fœmina. — *ibid. Hinc*

VLTOR, is.

Vlciens: Vitricem pronus ad iram: Subit iræ cadentem vlciæ patriam. *Virg. g. AEn. Pœnarum exactor: Pœnas cum sanguine postens, vel sumens, exigens, &c. ex eod. Vltæ virum pœnas inimico à fratre recepi: Cladesque suas cùm fortiter vltus: Sed iusta Deorum vltio persequitur fontes, Scirpeque profanam verberat: Vindictæ signa. Ouid. 2. Pont. 8. Vindex: — sed vindicis ora proteruis Insequitur manibus. idem 12. met.*

VLVA, æ.

Nascens apud stagnorum margines subter aquam potissimum.

Alga, maris est: Fucus marinus. *Plin. Palustres herbæ.*

Epith. Viridis, palustris, limosa, levis, mollis, viridans, flumina, glauca.

Grata paludibus herba: Gratamque paludibus vltam, dixit *Ouid. 6. met. Palustres fibræ: Herba piscium.*

VLVLATVS, us.

Fœmineus fletus, plangor, &c. Fœmineus clamor. *Virg. 11. AEn. & Ouid. 12. met. Muliebris luctus. Her. epod. 16. quauvis propriè viulatus sit liquorum; tamen metaphor. ad fœminarum fletum traducitur: Fœminei gemitus: Mœsta puellarum suspiria: Fœminæ voces. Ouid. 3. met. Non virilis ciuitatis. Her. epod. 10. Tremulis viulacibus æthera complent: Impleuit sacrum querulis viulacibus Idam. Ouid. epist.*

Epith. Mœstus, fœmineus, flebilis, terribilis, infans, Tartareus, lugubris, clamorosus, longus.

VLYSSES.

Rex Ithacæ, & Dulichii insularum, filius Lærtæ, & Anticleæ (sunt autem qui dicant Sisyphi stupro conceptum, quod ipse Anticleæ, cùm ad Lærtæ nuptias virgo duceretur, vim dicitur intulisse. V. *infra in Synonymis.*) Eius vitam *Homerus* longo poemate, fabulosè tamen de more narrat, quem præditi scundia, nec minore experientia, vasum confilio, egregium bello, laborum denique singit patientissimum. Vxorē habuit Penelopē Icarī filiam, quā adeo amauit, vt cæteri Græcorum principibus ad bellum Troianum proficiscentibus, ipse insaniam simulauerit: Ictus enim cœpit arare, & frugum loco salem, ferere: sed à Palamedeo techna detecta, (filium enim aranti obiecto aratro conculcandum, quod ipse subleuato aratro, immuni fecit periculi) ad Troiam pertractus fuit, vbi strenuam operam nauauit: Achillem inter *Lycomedis* filias latitantem ad bellum perduxit, iugiter Hercules à Philodote ampetrat ad Troiam pertulit. *Laomedontis*

ossa, quæ super Ilij porta Scæa seruabantur clam sustulit. Palladium vñ cum *Diomedes* ex Troiana arce caedis custodibus rapuit: missus explorator cum eodem, Rhæsum Thraciæ regem Troiam auxilio aduenientem occidit; equos abduxit priusquam Xanthi aquam degustasset. Palamedis inimicus, eundem fraudibus, dolisque circumuenientum lapidibus obruendum curauit. Occiso Achille in illius armorum iudicio Aiaci prælatum est. Capæ

Troia Oristochus Idomenei Cretensis regis filium in prædæ disceptatione interemit. Denique Astyanax Hectoris filio e turri præcipitato, cùm nauim conscendisset, in patriam rediturus graui exorta tempestate, primū ad Ciconem Ictus, tum in Africam ad Lotophagos appulsus, inde Siciliam venit, vbi à Polypheno captus, vix illius ad fugam manu. *Vid. Polyph.* tum ad Æolias insulas, vbi ab Æolo vētos vtres inclusos recepit; quibus cum in patriā lectus rediret soluto vtres iterum Æoliam appulit, tum ad Læfrigonas, quos ob immunitatem fugiens ad Circeū peruenit, à qua Mercurij pharmaco munus nihil inali passus, immò ex ea Telegonum concepit. Tandem post alias multas in mari peregrinationes ad Oceanum, ad Sirenas, ad Scyllam, Charybdim, ad Ogygiam, vbi ex Calypso duos suscepit filios; ad Phæciam, vbi ab Alcino Rege benignè susceptus; dona, nauem, scioisque in patriam reuerfurus accepit. Demū ed adefectus Penelopē à procorum libidine liberauit; quem denique filius eius ex Circe Telegonus inognitum interfecit. *Vid. Telegoni. Lege Homer. idyll. totam.*

Dulichius princeps: à loco: Ithacus princeps: Ithacus. *Virg. 2. AEn. Dulichius Rex. Stat. 5. 3. Dux. Ouid. 14. met. Neritius, siue Nartius, à Nerito insula, in qua ipse dominabatur etiam. Dux Neritius. idem 1. epist. 4. atq. scribunt Nartius: sed cùm Neritos insula dicatur à *Virgilio*, inde Neritius melius deducitur, quā Nartius.*

Æolides, nempe Æoli nepos è Sisypho filio; dicunt enim Anticham nupsisse prius Sisypho, quæ ab illo grauida relicta, Lærtæ nupsit. *Virg. 6. AEn. Hinc: Sisyphides. Ouid. 3. de art. Æolides, etiam. idem 13. met. Lærtæ factus, pater: Proles Lærtia. Virg. in eod. Lærtiades. Her. 1. ed. 15. Ouid. 13. met. Lærtius heros. idem 5. 17. 18. Lærtæ creatus. idem 12. met. Penelope, siue Penelope conuix, vir, sponsus, &c. Her. 1. epist. 2. Gener Icarij. idem in *Iliad.* Telemachi: Nauitoti. Telegoni pater, parens, genitor.*

Circes, Calypso amalius, vir, maritus, &c. *Lege Ouid. lib. 2. de art. vbi illius cum Calypso contubernium, & amores narrat: Nestoris æmulus, quod ille lingua, hic ense præstaret. Mascul. 1. ed. 6. Hinc: Disertus. Ouid. Fortisque viri tulle arma disertus, 13. met. vbi induit armorum longa descriptio. Dulichius iuuenis, sic à Dulichio inuenit est delusū Calypso. Prop. 2. 16.*

Solers vir: Solertique viro laceræ, quem fracta tenentem Membra ratis Semelæ est miserata soror. *Ouid. in Iliad. Narrat Homerus, cùm in Phæ-*

Phæ-

Phæciæ conspectus esset Vlysses, exorta tempestas nauium fregit, & sanè perijisset, nisi eius miserit Leucothoe tabulam ei suppeditalset, cui innotens incolum Phæciam appulit. Quod autem idem dicat Semelen fororcm, adhuc necius sum: Dux Cephalenum. *Senece, in Troad.* quod in Cephaleniam quoque insulam dominaretur: Dionides comes: Qui Rheum occidit, equosque volantes sustulit ad Antho ne bibi ent latice,

Qui vicit inatruum dolos, etiam Dearum; *ex Sen. in Troad.* Clytemnestram enim cum Iphigeniam ad victimam petijt, eius filiam: Et à herida. Achilles matrem filium à bello Troiano deturbantem: Virtus Vlyssis nota Danaïs est satis, Numisque Phrygius. *ibidem.* Machinator fraudis, scelcrum arctifex. *ibidem.* Malefica mens: Dolis, & astu Milticæ mentis iacent etiam Pelasgi; nam Palamedes falsâ Vlyssis accusatione proditionis oppressus, & Ajax in contencione de armis Achilles victus. *ibidem.*

Dulichius veritex. *Ouid. 13. met.* idest caput, sicque cæteris partibus tribui potest: Æmulus Aiæci. *ibidem.* Cretus sanguine Sisyphio. *ibidem.* rursusque & fraude simillimus illi, idest Sisypho. *V. Sisypho.* Horrator scelcrum. *ibidem.* Acrisij nepos; nam Laerte filius fuit Acrisij, ut idem de se asserit. *ibidem.* Iouis pronepos. *V. ibidem.* ex patre: Mercurij pronepos; ex matre, quod Anticlia filia fuit Simonis Mercurij alij. Hinc: Simonis nepos senioris; ut ab illo differat Sinoe, qui fatalis equi dolo Teueros decepit: Qui Sarpedonis agmina feroce vastauit; *ex eodem Ouid. 13. met.*

Epith. Tandidus, audax.

VLVSIPPO.

Sive Olyssippo. *Plin. & Pomp.* Olios hippon. *Procl.* Vlyssæ. *Serab.* Felicitas Iulia vrbs, est insignis Lustranæ metropolis, quam ab Vlyssæ conditam dicunt, cum ad oceanum peruenit, ut scribit *Homerus*: Hinc Vlyssæ vrbs dicitur. *Serab. 3.* Hæc nunc emporium est inrer reliqua totius orbis terrarum nobilissimæ censendum; diuitijs supra modum affluens, mercium peregrinatorum, quæ ex orientali Asia, Africa, India, & America adferuntur, promptuarium celebre; sicut fere ad Tagi ostium in oceanum irruentibus, amœnissimæ quidem, & commodissimæ locorumque colles quincque, totidemque valles in se conuoluitur; quæ ex parte, quæ mari adiacet vocis, insinuat. *22.* quæ continentem respicit: 6. iuribus per murorum girum 76. munitur; templis adornata crenobilique.

Prima Lustranæ vrbs: Vrbs Lustranica; anconomast. Vlyssæ vrbs. *Serab.* quod ea vna cum Minervæ templo Vlyssis indicabat errores, & excrucium huc delatum, &c.

VMBRÆLLA, x.

Vmbaculum: Aurea pellebant tepidos vmbacula Soles. *Ouid. 2. fast.* Vmbra. *V. infr.* Pellicæ vmbra; eoriseæ. Defensus ab æstu: Tegmen capitis æstiuum. Viridis vmbella. *Iuuen. 9.*

VMBRA, x.

Tenebræ. *V. infr. l. 1. ubi multa.* Nec Luna graues digressit vmbrae. *Sen. in Thyest.* Frigus opacum.

Virg. Ramorum frigus: Siluæque torrentes ramorum frigore Soles Temperat, & medio brumam sibi vindicat æstu. *Claud. 2. de rapt. Ramorum tenebræ. Virg. 9. AEn. vmbra. idem 2. Georg. Nemorum tenebræ. idem 6. Vmbacula: Vmbrosa vallis. idem 3. Georg. Montes vmbantur opaci. idem 3. AEn. Tegen: Sub tegmine fagi recubans. idem 1. eleg. Vmbrosa cacumina fagi. idem 2. eleg.*

Vmbrosa ripa. *Hor. 3. ad. 1. Frigus amabile. idem 3. ad. 13. Antrum arboribus tectum. Ouid. 12. met. Obtecu si ondís inumbant. Virgil. 11. AEn. opacant, adumbrant: Suisque frondibus vt vello Phæbæus summouet ignes. Ouid. 15. met. Frigora dant rami. ibidem. Longis ornabat frondibus ædem Populus. Prop. 3. eleg. Populea fluium ripas vmbrae corona. Luc. 1. Phas. Obsecrum cingens connexio aera ramis. idem 5. Phas. Nemorosus locus: Vmbrosa area: Nox, eleganter à Pall. Flacc. 1. v. 775. Veteris fuit nocte cupressi, idest sub vmbra cupressi.*

Silua, quæ intonsæ frondis stat perila nullis Solibus; idest vmbrosa. *Strab. 4. Thib. Grandis opacat Arbor aquas: Sed opaca fufus in herba. Ouid. 3. met. Latæbra opportuna. ibidem. Lentæ rexunt vmbacula vites: Luens in vrbe media lætissimus vmbra, Palmaque vestibulum, aut ingens oleaster obumbrat: Tu Tityre lentus in vmbra. Virg. 1. eleg. Arboribus tecto disecumbere iussit antro: Hunc tegit omnis Lucus, & obscuris claudunt conuallibus vmbra: Silua: coronat aquas. Ouid. 19. met. Sub densis ramorum concine vmbis: Tu modo Pampinea lætus spatrare sub vmbra, vulgus Pergæda. Affueratq; tecta grauium Frondibus, & parula defendimus arbore Soles. Anne fictum longa velorum obsecutur vmbra.*

Epith. Frigida, pallens, horrens, caua, spissa, humens, æcca, gelida, tremula, picea, soporifera, opaca, viridans, parula, arundinea, faginea, populea, querna (& huiusmodi deducto ab arboribus epitheto) frondosa, opportuna, manifestâ, vera, siluestris.

Vmbra, nempe defunctorum animæ. *Vid. supra Anima, & Manes.*

VMBRIA, x.

Proineta in Italia ab Vmbri populis habitata, de quibus hæc *Plin.* Vmbroium gens antiquissima Italici existimabitur, vt quos Ombros à Græcis dictos putent, quod inundatione terrarum imbribus superfussent, &c. Hi dicebantur ab infero, superoque mari alii, nunc alia est Vmbria diuisio, quæ altis, asperisque quasi horret vnibus, nunc colibus vestitur, qui vini, & olei, & ficum, aliorumque fructuum sunt serotes; habet angustissimas planities, vt eay quæ inter Arnium est, & Interamniam Naræ fluiui irrigata; & quæ inter Spoletum, & Fulinum, & Perusiam Augustam est, in qua nihil amplius desiderare possis: Apenninum ex parte conterminum habet Sabinam ab Vmbria diuidentem; & à Marchia Anconitana; Tiberim pro diuisione habet ab Etruria maximæ Vmbriæ fluiui Nar est, de quo *Vid. supra l. 1. nunc.*

Vrbes

Vrbes primariæ :

Spoleterum, siue **Spoleterium** *Proel.* à quo Ducatus nomen acceptum; vrbs est inæqualiter sita partim in piano, partim in colle, cui & arx insidet munificentissima ex vetusto quondam amphitheatro inibi constructo; splendida est, & omnium rerum copia affluens; vbi etiam antiquitatis vestigia nonnulla visuntur, vt theatri fundamenta; vetustissimum extrâ urbem Concordiæ sanum, aliaque multa; Episcopatu insignis est, olim Longobardorum Ducum Regia. Hanc bonam urbem, & optimorum civium matrem appellat *Symmachus*. Spoleterini populi: Spoleterini Ducatus: Spoleterinæ lagenæ: De Spoleterinis quæ sunt cariola lagenis, &c. *Mart.* 13. 119. Spoleterinum vinum. *V. sup. Vinum.*

Eugubium modò, quod Iffonium dicitur *Proel.* ad Appennini radices positum aditum præstantem amena, pulcræque plantie: Inguinium dicitur *Sil. Ital.* Iguuium. *Cicero* cuius populi Iguini.

Nuceria. *Proel.* Vmbrosum in Piceno vrbs in via Flaminia. *Strabo*. lateri Appennini adhaerens; cuius populi Nucerrini. *Plinius* quos Pauonienfes, & Camelanos cognominari tradit: Alpheterna dicta est *Livius*, sed postea Alpheterna. Nuceria Constantia. *Anton.* Nuceria Constantina colonia. *Omph.*

Fulginium. *Cicero*. Fulcinium. *App.* Fulginia. *Sil. Ital. lib. 9.* Fulginate, pop. Tina parvo flumine, & inglorio diuiditur. Sunt qui olim Forum Flaminium nuncupatum existiment à Longobardis excivum. *Leges Blondum.*

Assisium, ab Asi monte proximo dictum, in cliuo monte, amenissimo prospectu situm, in qua vrbe duo lumina maiora (præter minora multa) clarere D. Franciscus Minorum fundator, & D. Clara Monialium eiusdem religionis fundatrix; in qua etiam præter multa, & insignia templa; triplex illud D. Francisci, in quo eius corpus integrum asseruatur, mirabilis quidem structura est; in quo etiam bibliotheca insignis, multaque Sanctorum reliquæ. Hæc Assisium dicitur *Proel.* Assisium. *Strabo*. Assinate pop. nunc Assinate.

Mons fales, oppidum quidem novum, & Meuaniz in ameno colle situm imminens, frequens incolis; clarum B. Claræ Eremitarum Ordinis virginis ortu; cuius integrum corpus ipse nec vidi, cum illac ad Lauretanam Aedem proficisceretur, aliaque reliquias.

Narnia. *V. suo loco.*

Interamnâ, vrbs quidem in amenissima planitie sita, cuius moenia Nar Velinis aquis adaucta præterlabitur, frequens quidem ciuibus, & negotiatione; abundat oleis, ficibus, aliisque ad victum necessariis, vulgò *Termini*, in qua olim Prægrutis populus habitasse author est *Proel. monti lib. 3. cap.* Teranum: Interamnum. *Tab. Itin.* Interamnates, siue Interamnenfes populi: Interamnâ, &c. *Antonin.*

Otriculum, oppidum in colle situm trigesimo secundo ab vrbe lapide distans vetustum sanè, vt eius vestigia indicant, sed nunc infrequens ob

græue Cæstem ex subiecto Tiberi, quo eius planities alluitur, *Otricoli*.

Collis Scipio, oppidum in amenissimo colle situm inter Narniam, & Interamnâ, *Callisepoli*. Cæstem, oppidum ad meridiem vergens in cliuo montis situm, *Cest.*

Cerretum, noui nominis oppidum, sed frequens, à quo Ceretani vocantur errone, & haud procul inde Pons Castellanus, in quo ortus est *Sanctus Pontanus* vir magni nominis, & omni doctrinarum genere, præsertim poetes, præstantissimus, vt eius opera indicant: à secretis fuit Alphonso vtriusque Siciliæ Regi, Neapolisque.

Tudertum. *V. suo loco.* Ispellum, oppidum antiquum, vt amphitheatri vestigia ad radices collis, in quo situm, indicant ex altera montium parte, qua Camertes.

Camerta. *Strabo*. quæ nunc Camerinum vocatur: Camaria. *Steph.* vnde Camertes populi apud *Plinium* 3. cap. 14. Camerte dicitur à nonnullis.

Ameria, vrbs in monte sita septimo à Narnia lapide, olim celebris: Amerinæ gentes: Amerini populi. *Plin.* Hæc ante Perficum bellum annis uogentis septuaginta quatuor condita esse dicitur; inde Amerina salix: Atque Amerina parant lentæ retinacula viti. *Virg.*

1. Georg.

Meuania. *V. suo loco.*

Sentinum, oppidum, quod nunc Saxum ferratum appellatur, ab anne Sentino ira dictum: Hic Bartholus insignis Iurisconsultus, legumque interpres natus esse dicitur.

Ædium, vulgò *lefi*. *V. Picenum.*

Reate. *V. Sabina.* Nursia. *V. ibidem.*

Aliaque minora oppida, quæ olim trecenta fuisse dicuntur, sed ab Etruscis deleta, quibus cum maxima fuere bella, vnde in quadam spelunca multa militum armatorum hominum fumo, ignique consumpta fuisse ferunt.

Fluuij insigniores.

Nar: Clitumnus. *V. suo loco*. Topinus, siue Topinum: Alia, ex Crustumini montibus nascentis, qui in Vmbria recensentur: Tina.

Lacus:

Velinus. *V. suo loco.* Lacus Cutilix, qui est Italix vmbilicus, vt tradit *Plinius*. Cutilius lacus apud Cutilium Vmb. opp. *Liv. lib. 26.*

Montes:

Inguinium, siue Eugubium, qui vrbi imminet: **Æsis**, vnde **Ædium**: **Æsis**, qui in Andriam insiuit. Mons Corytus, *Monte Corus*. Corniculi, montes: Fissellus, vnde Nar duobus fontibus quasi è saxi naribus erumpit, haud procul à Visso, siue Visso opp. Mons Victor.

Synonyma.

Iusque sui pulso iam perdidit Vmbria Thermo. *Lut. 2. Pharf.* Decus montanæ Vmbriæ, dixit *Mart.* 7. ep. 96. de Cælio Sabino Poeta: montanâ appellans; quod his abundantior, quàm planitie: Sic montana tunc semper colat Vmbria fontes. *idem* 9. 59. Vmbri. *Catull.* 19. 40. Vmbri populi: Proxima supposito contingens Vmbria campo Me genuit terris fertis.

Qq q titis

tilis vberibus. *Prop. 1. 22.* Vmbeorum gens. *Athen.* Et quia Nar Tiberino illabatur amni. *Luc. 1. Pharf.*

VNCVS.

Vinculus incurvus: Morfus tenax. *Sil. Ital. 14.* Ferreus vncus. *Lu.*

Pto anchora fumitur à *Vol. Flacc.* V. *Anchora:* Prohamo. V. *Hamus:* Vinculus: Hamus: Harpagonis: Vincinulus, diminut.

Epich. Tridens, rapidus, ferratus, tenax, ferus.

Roftra aptarapinis; vncus enim est instrumentum bellicum nauale, quo tritremes hostiles ad se trahere contendunt. Describitur eleganter à *Sil. Ital. 14. v. 323.* V. *instr.*

VNCVS, 2. um.

Aduncus: Recurvus; incurvus: Hamatus: Vincinatus. *Cic.* Aduncitas rostri. *idem.* Obuncus, valde aduncus. *Virg. 6. Æn.* Reduncus: Viribus viuis, autis, pennis, rostroque reduco. *Ouid. 13. met.*

Vncus, supplicij genus, quo vtebantur antiqui ad cruciatus, & maleficiorum penas; cuius frequens mentio in Martyrum historiis, quorum vncus etiam in Basilica D. Petri asseruatur Martyrum sanguine adhuc purpurascens: Nec feruenter vncus abest, liquidumque plumbum. *Herat. 1. ed. 35.* Lege *Lambinum* discretissime interpretantem. Hic aurem collo re impingebatur, quo illum ad Gemonias potissimum, icalas trahentes, inde præcipitem dabant: Et benedicim fixum mento disculseris vncum Nil erit hoc, tristro te premetantia fuit. *Prop. 4. 1.* Vncus ad naues pertrahendas, *Vid. in Sil. ut super.* Trabs prefixa gerens Vocæ telamans: Vngues curui ferri. *idem.*

VNDA, 2.

V. *Fluctus:* Aqua, *bre.*

Epich. Residens, spumans, cana, algida, liquida, spumosa, fluuiialis, spumosa, crepitans, tumida, æquorea, velox, gelida, decliuus, tumens, stridens, multistida, vagâ, glauca, vitrea, mollis, tenuis, labens, rapida, rapax, liquens, rauca, fluminea, lapidiosa, fontans, torrens, cfrulea, ventrosa, spatiosa, limosa, fluctuans, præceps, sulphurea, discolor, putealis, & fixa contra alia apud *Textorem* reperies epitheta grauis, concolor, nigrior, lethalis, tepida, subiecta, exuicans, placida, feruens æthor, elisa.

Epich: Aurea, candida, diues, frigidiior, mitis, nocturna, pallida, Pegadii, plana, prægrauis, cristalli, vetricis, curua, fœuens, Baiana, letheâ, niuea, placida, Sicula, Strygis, instans, irrumata, niualis, Sinucellana; ex *Mart.*

VNGARIA, V. *Pannonia;*

VNGVENTVM, 1.

Cuius olim apud veteres frequentissimus vsus, in coniuijs, in ludis, in funeribus mortuorum corpora vngentes, vt exemplis patet *infra.* in *synonyma* pro vnguento: etiam oleo condito vtebatur ad caput obliniendum; vnde *Hor. 1.* Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrro, aut flore, confluente crinis in, coniuijs coronata habere caput, myrro, rosis, alijsve, vt alibi declarauimus, vncia prius cum

fuisse; vnde alibi, 2. *ed. 7.* Nitentes Malobachio Syrio capillos: & *Cic. 2. Catil.* Qui nitent vnguentis, qui fulgent purpura, &c. & *Plant.* Vt oleo nitide nitet. *Virg. 5. Æneid.* Nudagisque humeros oleo perfusa nitescit. Vnguenta primi Perle excogitarunt, & Alexander Magnus expugnatis Darij castris, inuenit scrinium vnguentorum pretiosissimum. Laudatissimum fuit Mendesium, & quod regale appellatum est, quo Parthorum Reges utebantur. *Lege Plin. lib. 13.* Romani super coniuijs vnguento emolliebantur, vt *infra* habebis testimonia. Aliquando totum corpus, aliquando pedes, vt *Cicero* de Indorum Regibus; & de Athenicis vnguentis scribit *Archeus* vnguento vngebant, quem morem sub Oihone principe Romani peruenisse *Plinius* scribit, quamvis ab exemplis antea percrebuisse notum sit: nam in vnguentis lanabatur Caligula, vt *Sueton. cap. 37.* Hoc etiam utebantur Hebrei; vnde in sacris habemus Magdalene Christi pedes, & caput pretiosissimo nardo ex alabastris vnxisse; & idempe de Simone Bethanico conqueffus est, quod caput oleo de more non vnxisset. Sed ad.

Synonyma.

Vnguen, vnguius, in genit. Pngmentum: Odoramentum liquidum: Mundus Sardinus; nemp: vnguentorum delicia, quibus Sardi in anore Asia nimium emolliebantur: Aromata, figura. V. *suu. lina.* Vnguentum Sufinum. V. *infer. Ce-* roma, eis gerat vnguentum, quo vnguebantur pallegitrix, de quo sæpius *Mart.* Vara nec iniectione ceromate brachia tendit. *idem 7. 3.*

Magma, tis; est massa vnguentorum; & hoc dicitur recrementum. *Cels.* Vnguentum sex. *Plin.* Lucum. *Virg.* ob consistentiam luto similem: Crassamentum, *Colum.* Sedimentum: Hlophastis. *Theophr.* Cosini altum. — Et Cosmi: toto mergatur aeno. Homo quidam luxualis temporibus adeo luxuriosus, vt & in vase vnguentis, pleno sæpiissime prolueret. *Athen. 3. lege. Semsistens.*

Palestini liquores: quod olim pretiosissima illie fierent. *Sat. 5. sil. 1.* Hebrei liquores. *idem.* Syrium munus: Quam dabitur Syrio munere: plenus onyx. *Prop. 2. Syra.* *Her. 1. ed. 31.* Malobathrum Syrium; *idem 2. ed. 7.* Assyria succus: Assyris pinguescunt robora succis. *Sat. 6. 7. sub.* Assyris ros. *Pont.* Tigris ros. *Id. 3.* Sidonium vnguentum apud *Athen. lib. 15.* quod in Phœnicia opimum conficeretur.

Myrrha. — *Vid. suo loco.* Myrrhæ madentes crinæ. *Virg.* Myrrhæ quira: Acabus ros. *Ouid.* opus in Arabia enim pretiosissima nascitur myrrha: Medicamen. *id.* *idem 2. met.* Vnguento perfusa coma, pectusque madidum cis, &c. Archilocus apud *Athen.* Smyrna, etiam *Æolus* sic vocant vnguentum: Myrrha itaque *idem* nemp: liquor illius & myrrha. Poppænum. V. *Fucus.*

Vnguentis pretiosissima ex locis.

Irinum; optimum in Elyde, & Cyzico. *Athen. 15.* Crocicium, & Solis. Calicæ oppido, & Rhodo. *Prop. 3. 8.* Nardium, præfertur. — That—

Tharso: Oenanthinum, & Cypro, & Adramyrtro, vnguentum, quod ex labrusca fit, Oenanthinum vinum dixit *Diocor. 5. cap. 25.* quod ex eadem fit: Amaracinum, & Melinum, ex Coo inf. Cyprinum, ex Aegypto, Cypro, & Phoenice; ad quod Sidonum pertinet, & Tyrium: Panathenaicum; Athenis primæ bonitatis.

Mendefium, & Metopion; ex Aegypto, quo etiam utebantur Persæ, ut diximus: Metopion verò fit ex oleo nucum Amygdalarum: Ephesus olim vnguentis clara fuit, & præcipue Megalio, tum Alexandria, propter opes, quibus abundabat, & propter Arlinoes, & Berenices in ea tractanda singulare studium.

Rosaceum, olim apud Cyrenes quoad vixit magna herenice fuit eximium; ex Phaselide quoque Capua, & Neapoli, quod etiam in compositionibus utile: Syrium, præficus temporibus maxime commendatum, ut superius testimonia indicant: Telinum, quod fit & Græco seno: Myrtinum, ex myrto: Melinum, ex melle, in compositionibus utile; potremum etiam ventriculo prodest, & lethargicorum veterino; ne à poeta medicus fiam, consule *Aromatarios. Dioscoridum. & Martiolum. Legem Athen. lib. 15.*

Sampfuchinum, & sampfuchi floribus: Serpyllinum, & serpyllo: Sulfinum, siue lilieum; plurimi fit, quod ex Cypro, Egiptu, & Cilicia olim aduectabatur.

Cosinum, & cosmo aromate, Perficum fuit olim celebratissimum, vnde Achemenium cosum. *Her. 3. ad. 1. Nardium. V. Nardus. Her. 2. 11. Nardus Achemenia. idem apud. 13.* Nunc & Achemenia Perfundi nardus iuat: Pœonium vnguentum. *Pent. ex herba Pœonia: Succis medicantur, & herbis. idem.*

Balsama. V. sui loco. Chrysmis, si quo illoimus: Halimta, tis; quo vngimus: Synchrisma, tis: Ceræum, & cerotum. *Plin. Cereus. Amomus: Pingui madidus eritis amomus. Senec. Thyest. 5.* Et maximo sudans Crispinus amomo. *Iuven. 4.* Idem madidus, vinctus, delibutus. Hac fuerat nebula nuper tibi pœgna perunctam: Pallida quam rubri diluit vnda croci. *Mart. 8. 33.* Crassior in facie vetula: stat creta fabulæ, &c. *ibidem.* Psilochrum, vnguentum est depilatorium: Psilochro faciemque lauas, & Dropace caluam. *idem 3. 73.* Resina ad eundem effectum: Lutum Venetum. *ibidem.*

Balanus. Vid. Aromata. Oleum balaninum, & ex eisd. Cum flore mœcenas Rosarum, & pressa tuis balanibus capillis. *Her. 3. ad. 29.* Ceroma, tis; vnguentum, quo vnguebantur palæstræ. *Mart. 5. 66.* Et castigatum Libyæ ceroma palæstræ, &c. Quis multa gracilis te puer in rosa Persusus liquidis virget odoribus. *Her. 1. ad. 5.*

Diapasmata, vnguenta arida: I, pete vnguentum, puer, & coronas. *Her. 3. 14.* nempe quod compositionem fumos compelleret: Funde capaciùs vnguenta de conchis, &c. *idem 2. ad. 7.* Myrtheus crinibus idem myrthino vnguento delibutus. *idem 3. 14.*

Vinctus, idem vnguento delibutus: Et luctamur Achivis doctus vinctus. *Her. 2. epist. Nimbis Nicerotianus; nempe à quodam Aromatopoli sic dictus, metaph. Nimbis ebria Nicerotianus. Mart. 10. 38.*

Olim singulas corporis partes vnguento peculiariter vnguebant; ut *Antiphanes* hic verus declarant apud *Athen. lib. 15.* Lauacris in aureo quodam: solio; vnguento Aegyptio pedes linis, & crura (necnon manus) Phœnicino buccas, & vbera, Sisyphrino verò verumque brachium: Amtracino supercilium, & comam: Serpyllino ceruicem, atque genua. *V. ibidem. Cinnamoma. V. multa apud dictum Athen.*

Epith. Fragrans, crassum, pingue, vdu, Megarense, Syrium, Sidonum, &c. *ut super.*

VNGUIS, is.

Vagula, in equis, & huiusmodi: Pedes recurui, in aubus. *Ouid. 2. fast. Arma: Tum mouet arma leo. Virg. 12. Aeneas.* Pedes vni, idem 11. *Aen. Radix vnguis: Exortus, us; candidum, quod in vngue exoritur: Nubecula, albidum vnguium: puncta: Præfegmen, & resegmen vnguium. Plin. Quid vngues artificis docti subsceussit manu. Tab. 1. 8.* olim matronæ in resecandis vnguium præfegminibus utebantur tonsoris officio; ut *Val. Maxim. Vngulum hamulicantur rapacium autem vngues velut accipitrum, aequilum & huiusmodi, vnde Ouid. 11. met. Oraque adunca dedit curuos dedit vnguius hamos. Vni pedes. idem 12. met. de vnguibz aquilinis.*

Vngulaque in quinos dilapsa assumitur vnguis: *Ouid. 1. met. vngula propriè equorum, quæ solida, & integra est: & boum, quæ bidda, quæ cæteræ pecudes sequuntur: Vni: & roderet vngues. Her. 2. fast. 10.* nempe vique ad vitum resecare. Biddi pedes, nempe qui biddam habent vngulam, ut boves, sues, cameli, aliorque pecudes. *Ouid. 12. met.*

Vngues denere: Vngues demperat tonsor. *Plin. in Aulid. præfecare, vnde: Præfectus vnguis. Her. 10. post.*

Epith. Curuus, recuruus, rigens, nitidus, audius, aduncus, lunatus, tenuis, hamatus; per equinus, idem vngula.

VNICVS, a, um.

Vnica proles: Solus de corpore factus: Nec tribuit sobolem Lucina secundum. *Claud. 1. de rapt. Fessaque post primos hæserunt viscera partus. ibidem.* Unica tunc volucris, nec visa prioribus annis. *Ouid. 8. met. Solis tamen vnici orbis. idem 13.*

VNIO, is, g. m.

Gemma. Vid. sui loco, vbi multa. Margarita: Concha. *Vid. sui loco: inde enim enascuntur vniones: Cleopatra gemmæ, nempe vniones: Lapilli: teretefque Lapillis donat. Ouid. 10. met. Lapides: Inductis collo lapides oriente peritos. Ouid. Bacca Gangetis, & Gange Indorum fluuii, vbi maxima copia. Pent. Gemma Gangetis, dis. Vbi. Gangetis, dis, figur. Niveus lapsus. Senec. in Hipp. Indici maris donum. ibidem. Clari lapides. Her. 4. 13. grata puellis munera. Ouid. 12. met.*

Conchæ Indæ: Non Indus flectere conchis.

Q99

Ppg.

Prop. 1. 8. Oceanus Indicus maximè mittit margaritas, quæ oriuntur in conchis, concipiuntur ex rore. Exiit *Plin.* nihil aliud esse margaritas, quam partum concharum: Dos omnis, & gloria est in candore, magnitudine, leuore, pondere, & rotunditate. *Lege eundem. & Solin. vnde, Baccæ rotundior: Nec fit marica, quæ rotundioribus onusta baccis ambulet. Hor. epod. 1. Lege Athen. lib. 3.*

VOCATVS.

Accitus; citrus; citarius: **Accersitus.** Voce motus: *Idem moti voce missi Inulerunt lumen. — Ouid. 11. met. excitus voce.*

VOLATVS, us.

Aerius curfus. *Ouid. 6. met. Volucer tractus, us. Claud. 1. de rapt. Celer lapsus per aera. Ouid. 6. met. Volat ille per aera magnum Remigio alarum. Virg. 1. Aeneid. Alæ, instrumentum ad volatum necessarium. Vid. *sub loco*: figur. Iter pennis factum. Virg. 6. Aeneid. Radit iter liquidum: Curfus: Et longi non falsa pericula: curfus.* *Ouid. 4. met. potest etiam sumi pro navigatione: Habentæ aërii curfus. idem 6. met. Volucer curfus: Nec comites volucris contenta est vincere curfus. idem 1. triph. 9. Pegaseus gradus. Senec. in Troad. Alæ plausus: Nec præpetis alæ Plausus adit colles. Stat. 1. Theb. Nouum iter: Perque nouum timidus corpora librat iter: Illa leuem fugiens raptim fecat aera pennis: Pennarum admotus. Post. Dædalea ops: Cæcatis ope Dædalea nititur pennis. Hor. 4. ed. Curfus auis. Lustrantem leni sua castra volatu. Ouid. 13. met.*

Epith. Sublimis, præceps, vagus, trepidus, celer, citus, rapidus, agilis, aerius, Pegaseus, lenis vires volandi, Ipse volatus. Hinc

VOLANS, tis.

Qui se credit coelo, altum petens: Qui se per auras fert: Librans se per nubila: Fertur in aërio tractu, acque assurgit in auras: Præpetibus pennis ausus se ferre per auras: Qui tranat, tranans aera pennis: In tenues se sustulit auras: Fugiens raptim fecat aera pennis: Simul æthera verberat alis: Lapsa per aera liquidum, auis, &c. Mox aere lapsa quieto Radit iter liquidum, &c.

VOLSCI, orum.

Italiæ populi vetustissimi, qui inter Latium, & Campaniam tractum incolebant, quorum Vrbes primariæ:

Antium. V. *Latinum.*

Priuernum Regum regia, & Camillæ bellicosæ forminx (cuius encomia *Virgilius* habet in *Æn. lib. 6.*) patria, in qua Metabus eius pater regnauit: Pulsus ob inuidiam regno, viresque superbas Priuerni antiqua Metabus, cum excederet vrbe, *idem 11. Aeneid. Camillæ patria, regna: Volscorum regia, regna, &c. Metabi regnum, imperium, vrbs: Regio Volscorum, vrbs, antonomasti. Abundat optimo vino Priuernum, quod à loco Priuernatium dicitur. V. *Vinum.**

Sora, Volscorum oppid. nunc Ducatus titulo insignis vrbs, octuon eruditissimi Baronij

S. R. E. Cardinalis patria: Optima *Sorze, Aur Fabratæ domus, &c. Lucan. sary. 3. Sorani campi, agri; ab alijs in Campania recensetur Sora.*

Setia, inter Volscorum oppida potest connumerari, quamvis Campaniz ascribatur; inter enim Velitras est, & Priuernum, vulgò *Sette*: oppidum in cliuo montis situm, ex quo vinum optimum Setinum. *Lege Mart. 13. Tu Setina quidem semper, vel Massica ponis Pamphile, &c. idem 4. 69. Setina gleba, idem. 9. 13. Arx Setini cliui. idem 10. 74. alij in Latino recensent.*

Velitræ, arum, Volscorum insignis vrbs, quibus victis, Romani agrum Veliternum ademerunt, vt scribit *Lin. 7. ex ea vrbe gentem Octauiam fuisse testatur Suetonius in Augusto*: olim sub Romanis adeo pestilentia fuit depopulata, vt scribit *Dionys. 7. vt ex parte partibus Veliternorum vix vna superfuisset: Veliterni pop. Plin.*

Arpinum, Volscorum cliuitas inter Soram, & Aquinum in monte porrecta *M. Tulij Ciceronis, C. Marij, necnon Iuuenalis satyrarum scriptoris patria: Hic nouus Arpinas ignobilis, & modò Romæ Municipalis eque, &c. Inueni sat. 8. de Cio.*

Atina, Volscorum opp. cum sit iuxta Pontinas paludes, quæ non procul à Setia, vique Priuerni, culus meminit *Mart. lib. 10. 92. & Virgil. 7. Aeneid. Tula nouant Atina potens, Tiburq; superbum.*

Synonyma.

Volscæ gentes: Volscorum oræ: Volscini soci. *Prop. 4. 2. aduerte tamen, ne sit tyronum mendum: Tellus Volscæ: Tellus Oſca, Volscis contigua: Oſci enim populi illis finitimi. Prop. 4. 2. Amaseus, fluu. in agro Verulano non procul à Tarracina. Virgil. 11. Aeneid. Vid. *supr. Tarracina. Verulagus ager, finitimus, immo inter ipsos Volscorum agros, ab vrbe Verulæ dictum.**

VOLVBILIS, & VOLVBILITAS.

Celer turbo, is. *Sen. in Thyest. Inconstans. Vid. *sub loco.* Volaticus. Cic. pro volubili, & inconstante dixit ad Att. & in erat. de Arusp. Volatilis: Versatilis: Quod facile voluitur, versatur, &c.*

VOLVCRIS. V. *Auis.*

VOLVMEN, is.

Inuolucrum, *Caperchie.* Operculum libri: *Sitrybus. Cic. Græca vox: liber. Lucan. 6. Quam densa fascia libro, &c. circumdatur, siue replicetur fascia.*

Vmbilicus. *Mart. 1. 67. Sed pumicata fronte siquis est nondum, Nec vmbilicus cultus, acque membrana: erant autem vmbilici lamellæ, quas librorum inuolucris extrinsecus adhibebant veteres etiam ad ornatum, siue contra attritum, quod etiam in quibusdam vetustis codicibus obseruamus in angulis potissimum, vnde paginæ versantur: Membrana, vt *supr. Mart. ad m. 1. Volumen papyraceum, vulgò *Quaderno di carta bianca. V. Liber.***

Tomus, non pro chartæ tantum fermento, vt usurpauit *Mar. 1. 67.* sed pro volumine etiam à recentioribus; vt **tomus** primus, alter, &c. pro volumine primum, alterum, &c.

Volumen, est etiam ipsa glomeratio, & sinuositas, vt: **Saucius** at **serpens** sinuosa volumina, versat. *Virg. 11. Æneid.* Glomerata volumina cursu. *Sil. Ital. 4.* Curuata volumina gyro. *idem 15.*

VOLUNTAS.

Voluptas viuendi, nempe voluntas. *Virg. 10. Æn.* quæ desiderio subferebat: **Certa** tibi mens: **Arbitrium**, 11: **Mens** omnibus vna sequendi. *ibidem.* **Altum** mentis imperium. **Dominus** nutus. *Masc. 1. od. 11.* **Nutus** mentis. **Arbitrij** vis. Et voluisse facit. *Prop.* Velle suum cuique est. *Perf. fac. 5.* **Humanum** arbitrium. *Cer. Gall.* **Animus**: Non vili est animus stricto concurrere ferro. *Virg.* **Rationi** adiuncta comes: Sin alios fines, aliaque capessere gentem: Est animus. *idem.* **Ratio**. *V. suo loco.* Quæ numinis esset **Mens**.

Epith. **Officiosa**, propensa, libera, prona, amica, honesta, certa.

Voluntas Dei, vt vulgò dicimus, **Voluntas Dei** fuit, vt sic acciderit, &c. **Fata Deum**: **Fata Dei**: **Diuina fata**: **Cœlestis nomen**. *Ouid. 1. met.* **Nutus diuinus**; nam **Dei nutus** pro voluntate est: Sic visum est superis. *ibidem.* **Augurij** agitur **Diuum**. *Virg. 3. Æn.* Sic fata vocant. *idem 6. Æn.* **Æternum Dei consilium**: **Fatorum lex**. *Sen. in Thyest.* **Lex Dei**, voluntas enim eius est.

VOLUPTRAS, tis.

Iucundus motus est, quo sensus exhilaratur, vt *Cic. de fin. 2. de sub.* nempe quicquid animi delectatione demulcet, quam maxime virtuti inimicam *idem* aliter: & vt in *Senec. ait.* in cuius regno virtus consistere non potest. Sed quid de voluptate senserint Philosophi, lege *Polyanthæ.*

Capitalis pestis. *Cic.* **Virtutis inimica**, **honesti hostis**: **Etsi** malorum. *Plat. & Plaut.* **Illecebræ**, arum. *V. suo loco.* **Mala gaudia** mentis: **Luxus**. *V. suo loco.* **Turpis luxus**. *Iunen. sat. 6.* **Delicæ**. *Ouid. epist. 15.* **Luxuries**. *Claud. Libido.* **Vid. suo loco.** & ibi multa. **Lenocinium vitæ**: **Mentis lenæ**: **Voluptatum hami**. *Claud.* Quæ vis sine lege voluntas: **Scelerum mater**, **genitrix**: **Oculi nutritrix**: **Delidæ mater**, siue filia, genita, &c. **Virtuti inimica voluptas**. *Sil. Ital. 15.* **Venus**, pro voluptate mala.

Epith. **Dulcis**, **lecta**, **suaui**, **blanda**, **alacris**, **Veneranda**, **inimosa**, **infamis**, **prodiga**, **noxia**, **infatigabilis**, **cæca**, **ingeniosa**, **improba**, **curarum ignara**, **inuidiosa**, **præta**, **interdicta**, **miseranda**, **suprema**, **inagnia**, **maior**.

VOMER, is.

Temo æreus. *V. Atarqum.* **Dens** parientis aratri. *Ouid.* **Vomeris** dens durus. *Virg. 1. Georg.* **Vomis**, & **vomer**. *ibidem.* **Ferrum reusum**. *idem 2. Georg.* **Ferrum**, fig. **Ferro** proferre campum. *Ouid. 7. met.* **Colla** iubet domitos oneri supponere tauros, **Sauciet** vt duram vomer aduncus humum. *idem 2. sat.*

Epith. **Atteitus**, **obuneus**, **vacus**, **obtus**, **pres-**

fus, **durus**, **ferreus**, **impressus**, **rigidus**, **pronus**, **lucris**.

VOMITVS, us.

Ad quem conuertuntur omnes veteres à balneo purgant. **ventriculi caulla**, bibebant atiam: sed **transflitratus** **Cos** reprobare eos, qui id faciunt, quoniam, vt aliter, eo conatu leduntur oculi, & cohibetur aluus, vt refert *Artem.* 15.

Eructus: **Ructus**, us; quamvis differat à vomitu, species tamen eius est: **Cibi redditio**: **Cibus redditus ore**: **Vomitio**. *Plin.* **Hinc**

VOMENS, tis.

Remittens, **cructans**, **euomens** cibos: **Ore reiectans**, **eiectans**: **Eflans**, **spirans** cibos: **Egent** inde dapes. *Ouid. 6. met.* **Reiectantemque** cruentas **Ore** dapes, & frusta mero glomerata vomentem: **Nausea**, pro vomitu: **Non finel** est stomacho nausea facta meo: **Sanguinis ille globos** pariter, **cerebrumque**, **merumque**, **Vulnere**, & ore vomens: **Stomachus**, pro nausea. **Vascula** cadunt laxa tunc pulmentaria labris. *Perf. 3.* est vomitus? descriptio.

VORAGO, is.

Hiatus, us. *V. suo loco.* **Vortex**, cis: **Vnda vorticosa**: **Quantæ** deducto subsidunt æquore valis. *On d. 1. epist. 2.* **Gurgis** vassa voragine. *Virg. 6. Æn.* **Cæca** voragine fauces. *Sil. Ital. 15.* **Vorticibusque** caui sedie. *Stat. 6. Theb.* **Intorto vortice gurgis**. *Pont.*

Epith. **Vassa**, **atra**, **stagnans**, **etnebrosa**, **sinuosa**, **profunda** vorago.

Epith. **Rapidus**, **contortus**, **violentus**, **turbineus**, **sonorus**, **niger**, **rapax** vortex.

VOTVM, i.

Promissum sedus; ex *Ouid. 2. fast. 159.* **Munera vota**. *idem 2. eleg. 13.* **Voti debita**. *idem 5. fast.* **Vincta**, vt *ille dixit*: **Terno iam vinclo pectora iunge** mihi, id est tribus votis, quibus Religiosi obligantur Deo.

Obligatus, quod votum est; **Hinc obligatam** rede **loui** dapem, id est deuotam victimam. *Hor. 2. 7.* **Votuius Victimæ**. *idem 2. 17.* **Votuius ædes**, **facellum**, &c. *ibidem*: quod ex voto constructum fuerat.

Hinc vota nobis appellantur tabellæ, quæ à Sanctorum tumulis dependentes accedentibus beneficia declant accepta, *Vari. tamulæ*. *Or.* quod non modò nostris, sed prisca etiam temporibus usurpatum; hinc: **Me tabula sacer** **Votuius** paries indicat vinda suspendisse potest Vestimentis matris Deo. *Hor. 1. od. 1. vbi hæc Lamb.* **Qui** naufragium fecerat solebant naufragij sui casum in tabula pingendum curare, eamque tabulam è parietis templi suspensam Neptuno consecrare: hæc *ille*. Quod nostri etiam consueverunt, vt paucis ante annis aliquibus religiosi Sicilian petentibus contigit, qui D. Philippi Nerij, necnon Sanctissimi Iosephi patrocinio implorato, diuinam senserunt opem mirabiliter, vt Romæ apud tumulum S. Philippi Nerij votuius tabula indicat sub anno 1630. **Votuius iuuenta**. *Hor. 1. epist. 3.* sic de singulis: votuius tabella. *hu. en. 12.*

Donasset ianne catenam **Ex voto Laribus**. *Hor. 1. sat. 5.*

fat. 5. quod manumissus, & catena, seu compede liberatus esset: & hæc à nobis D. Leonardo, in captivis liberandis insigni, attribuiamus: Venerius armis Herculis ad postem fixit later abditus agro. *idem epist. 1. 1.* nam Herculi gladiatores arma consecrabant, si è munere gladiatorio fuissent superstites, siue aufugissent: Octo vides patulo pendere numismata rostro Alitis. *Mart. 9. 32.* quo offenditur ante Martis statuum, argenteam anseris effigiem suspensam fuisse cum litata pecunia, ex quo patet ritus priscorum suspendendi res volutæ.

Pendile votum: Votivæ vestes, catenæ, &c. Vocina arma, vestimenta, &c. Tabella: Et posita est meritis multa tabella Deæ. *Ovid. 3. fast. Dona: Vbi figere dona solebant Laurenti Diuo. Virg. 13. Aeneid. Votæ vestes: Et vocas suspendere vestes. ibidem.* Pictæ tabella. *Ovid. 3. fast. Pictæ docet templis multa tabella tuis. Tib. 1. eleg. 3. Votiva tabella. Iuven. Votivæ preces, noctes, voces. Tib. ut sup. Armaque cunctulero portæ votiva Capenæ Subscribam saluo, grata puella viro. Prop. 4. 3. Marti verò militæ suspendebant, ut Herculi gladiatores, Vulcano fabri, &c. Munuscula Dianis Promittens tacto suspendit vota labello.*

Epith. Pium, sacrum, irricum, vanum, caducum, temerarium, iustum, supplex.

Est etiam votum desiderium. V. suo loco: pro spe, V. spes.

VOX, cis.

Duplex est secundum Mariam Villarium. Articulata, nempe explanata, quæ auribus distinctè percipitur, & confusa, quæ simplicem sonum reddit, ut hinnitus, balatus, &c.

Sermo. V. suo loco. Medius. Virg. qui non impletur: Solutus, oratio profusa: Numerosus, ligatus, adstrictus, nempe versus: Clamor. Vid. suo loco. Verbum. V.

Sonus: Erubuit falso virginis illa sono. *Ovid. 2. fast. Vocis sonus: Vocalis sonus: Mortalis sonus. idem 4. fast. Murmur: Sufurrus. V. suo loco. Vocamen, nis. Lucr. Vocis usus. Ovid. 2. met. Vocabulum: Potestas linguæ. idem 3. Concordi dixere sono. idem 5. met. Lingua, quæ vocem articulatam emittimus, figurat. pro voce: Verba. Vid. suo loco. Mentis nuncia. Vocula, æ. Cr. patet munera vocis. *Ovid. 12. met. Horrende tonitrua vocis: exord. significatque voces magnas.**

Epith. Ficta, mellita, mencia, blanda, dulcis, suavis, resona, clarifona, canora, garrula, quercula, suaviloqua, alta, plena, submissa, sparsa per auras, edita in auras, mutandis ingeniosa sonis, ad musicos pertinet, qui vocem modo crispant, modo erigunt, nunc depiunt. V. Musica, angusta, stridula, rauca, exilis, mollis.

VPVPA, æ.

Avis est obscena humani stercoreis, & sepulchrorum factore se oblectans, in quam Tereum Thraciæ regem Progenes matrem conuersum fuisse fabulatur Ovid. 6. met. apud quem eiusdem avis descriptio, ut infra. Lætum vindemiarum proventum Ægyptij per vpvpa Hieroglyphicum

Indicabant. Vid. *supr. Vindemia.* Ebrietatis remedium eandem apud capillum Veneris pingebant, vpvpa enim visus vescebat immodecè, itare plerumque inde ebria fiat, ac simulac se tentari sentit capillo Veneris decerpso efficacissimè si bi medetur. V. *Purium lib. 25. Hierogl.*

Tereus, figur. in quam conuersus. Vid. Tereus. Sepulchralis avis, quod sepulchreus oblectetur: Vertitur in volucrum, cui sunt in vertice crissæ Prominet immodecum pro longa cuspidem rostrum Nomen Epops volucris, facies armata videtur: descript. Ovid. 6. met. Epops, Græcè.

Epith. Picta, foetida, foetens, versicolor, spurcissima.

VRANIA, æ.

V. sup. Musa, & Musarum nomina. Hæc Iouis, & Memoriarum dicitur filia: Alemam illam Vranos, Terræque filiam facit. Hæc Hymenæum genuisse dicitur, ut Catul. 62. Collis d' Heliconij Cultor Vranæ genus, &c. quod autem Mariannus Capella in primo carmine de Mercurij nuptijs scribit Hymenæum Veneris, & Bacchi filium fuisse, non erit absurdum, nam Venus quoque Vrania dicta fuit. Lege Guald. V. Pontani Francisci poemata de apollis tractatu.

VRBS, is.

Quas sacras existimabant veteres, ut Eschyl. ait: quasque alicui numini sacrabant, & quarum simulacra, postquam in Romanorum dititionem venissent, in triumphis ipsi portabant.

Oppidum, oppida, orum: sed differentiam aliunt esse inter urbem, & oppidum, quod hoc careat, illa muniatu moribus: sed consule Grammaticum. Pagus: Castellum: Arx, pars pro toto, sic Moenia, & muri. V. suo loco. Vicus, pars urbis: Domus, cui si quarumlibet urbium patronum adscribas per epitheton, tot tibi enascuntur synon quot vrbes in orbe terrarum sunt: sic: Tecta, rura, campi, agri, &c. Oppidi rura. *Hor. 1. 1. nempe vrbs suburbia, agelli, &c. intra pomeria natus. Iuven. 9. idest in Vrbe, pomeria sunt loca intra, idest pone, vel post muros urbium, quæ nec arari, nec habitari fas erat.*

Vrbs capæ descriptionem habes apud Virgil. 2. Aen. V. Her. 3. ed. 3. & Sil. Ital. & Stat. in Theb. Japini, in Lucan. Caesar, alijq.

Epith. Magnifica, clara, magna, splendida, turri-gera, capax, valida, turrita, circumdata fossis, ampla situ, & domibus decorata superbis: coctilibus cincta muris, populosa viris, templis religiosæ Deorum, præcinctæ moribus vrbes, diuicia.

Sedes: Moliturque locum, primasque in littore sedes Castrorum in morem pinis, atque aggerem cingit.

Vrbem condere, designare, ponere, moliri, locare, cingere, constituere.

Portæ, viz, sedes, templa, muri, arces, turre, propugnacula, sunt vrbs partes, de quibus. Vid. suo loco.

Portæ tamen urbium Iunoni, Neptuno marorum fundamenta, acies Palladi olim ab antiquis dicabantur.

VRINA, x.

Lotium : Lotij humor : Salus stillans è corpore humor : Vrina stillicidium, morbus est.

VRINA, x.

Vas propriè fistile multis rebus accommodum ; aquarium, in quo aqua : sed *V. Supr. Vas. & Vasorum genera.* Erat etiam vrna, quam Romani ip dubijs, & grauibz causis adhibebant, quo nomina conijciuntur, cum prætor iudices sortiri vellet, & vnde sententia sortrix, vel damnatricis proferebatur. Romanis enim mos, vt eabellæ litteris C. idest condemnationis ; A. idest absolutionis ; N. L. idest, non liquet, ampliationis in vrnam, siue cistam connectæ fortitione darent reis vel salutem, vel capicis periculum. Hinc

Non vnus alta sede quæsitior Sedens iudicia trepidis sera sortitur reis. *Sene. in Herc. fur.* Recipit populos vrna citatos. *ibidem.* Omnium versatur vrna serius, ocyus, Soes exitura, & nos in æternam Exsilium impositura cymbæ. *Hor. 2. 3.* Quæsitior Minos vrnam mouet. *Virg. 6. Æneid.* Lege *hic à Mycen, in vtriusque loci, qui pœni eadem, aliquæ refert à Græcorum vitijs mutata.* Diuina vrna. *Hor. 1. Satyr. 9.* nempe ad diuinandum idonea : Mouere vrnam. *ibidem.*

Vrina vltim quo pacto apud Romanos olim esset, diffusilis habes in *Reliq. lib. 9. cap. 24. Antiquat. Vr-nula, x, diminut.*

Vrina vas aquarium, cum qua depinguntur fontes, & potissimum flumij sub seniorum imagine, vt Tiberis apud Latinos, apud Insulubres Padus, apud Ægyptios Nilus, cui cur tres vrnae adpiungerentur, lege *Purpure lib. 46. Microg.*

Vrina etiam, inter mensuras, quæ congijs quatuor capiebat, nempe vicanos quaternos sextarios, teste *H. Iuv.*

Vrina, etiam vas, siue capsula, vel theca, in qua mortuorum cineres condebantur : Aut mœsta niger adueniebat ab vrna. *Sat. 8. Theb.* Feralis vrna : Absentemque patri retulit arma rogum. *Mart. 9. 78.* Cùmque daret sanctam tumulus, quibus inuider, vrnam, &c. *ibidem epigr. 37.*

Epith. Capax, obliqua, fluminea, fistilis, inflexa, infelix. Gnosia, pullata, vacua, vestalis, pluuialis, yndans, rorantis.

VRSA, &

VRSA, i.

Notum animal, cuius naturam habes apud *Allian. lib. 6.* semina quidem sæctum edit trigesimo die post conceptionem sine oculis, sine pilis, cruribus propemodum, alijque membris indistinctum, & informe, quem lambendo dicitur perficere : semine animosiores, & aliquando muribus scituores ; inedia sunt patientissimi, vt potè qui suctu pedum viuere dicuntur per multos dies in ijs, quæ sibi delegerunt antris : In Italia nascuntur varijs in locis in Lucania, & in Umbria, & alibi ; & ipse à Nursia incolis audiui, in eorum montibus, præsertim in Vicolore, & insiliis haud procul à Castro de Sibylla denominato, visas fuisse ingentis magnitudinis vrsos, qui etiam transseuntes minimè lèdant, nisi summa stultitia fame. In Britannia etiam na-

scuntur, & ferocissimi in ipsi sub polo Arctico regionibus, vt referunt qui illuc nauibus aduecti sunt : Ite, & ferocitaris symbolum apud Ægyptios, & Mathematicos iracundum eum futurum dicunt, qui sub primo, & vigesimo Tauri gradu nascitur : Vrsus enim ibi statutum retrò spectantem. Lege *Parnon lib. 1. c. 1.* Caliditate præstant, præsertim femine : cum eum venatum eunt, & pabulam nanciscuntur, auersis vestigijs retrò irreple, vt Cacus ille Autentini montis terror fecit in Herculeis bobus abigendis. Sed ad nostra.

Vrsa, siem. Vrsarum catuli : Hirsute feræ. *Prop. 1. 1.* Informes feræ, præsertim inanis nascuntur : Informes foetus, catuli, &c. Vastos qui pandit hiatus : Præceptis sanguinea dum se rotat vrsus arctus. *Mart. in Amphib. 11.* Vrsa per incultos errabat iniqua montes : Rabido nec perneus ore fumantem Nasum viui tentaueris vrsi.

idem 6. 64. Epith. Turpis, raucus, audius, præceptis, grauis, deformis, informis, omnivorus, Vmber, Lucanus, Britannus, &c. armatus vnguibz. *Ouid. indignans. idem.*

Epith. Oligæ à loco ; sic Apenninicola vrsus & vrsa, sæua. Villosæ vrsæ catuli. *Oeschastri. Ouid.*

VRSA Sidus.

Cuius fabulam *superius in Callisto* enarraui mus, in qua cum aliquantulum dissentiant auctores, nihil certi adduci potest : duplex eam vrsa, maior, & minor, in maiorem Callyston conuersam omnes fere consentiunt, in minorem variant : sunt qui dicant Arcadem, siue Arctophilacem esse filium in inuorem conuersum fuisse : alij illum esse Booten, vrsæ scilicet, Palustre custodem : alij minorem vrsam fabulantur fuisse Nympham Idæam vnam ex Iouis nutricibus, postea ab ipso Ioue rerum potito in hoc sidus translata, vt ex *Aglaophemus* sententia refert *Hymnus. V. Cynsura.* vtræ est septem sunt connexa sidera circum Polum Arcticum euntia. *V. Arctus :* quod autem dicunt, illas non tingi æquore, vt cæteræ vrsæ videntur ; aliquantum hæsitio : nam aquas oceanî Bitul nautæ etiam sub ipso Poli gradu octuagesimo, & vltra reperiunt. Sed ad nostra.

Septem stellis Arcades vrsæ Lucem verso temone vocant. *Sene. in Herc. fur. Callisto. V. & Helice. & Arctus.* Duæ feræ Maior Pêlasgis, apta Sidonij minor. *idem in Med. Vrsæ Erymanthus, dos. Ouid. 1. trist. sic :* Vrsæ Mægalis, dos. *idem 3. trist.* ab Arcadiæ locis dicitur : Parrhasi vrsæ. *Sidon.* ob eandem causam : Vrsæ Genica. *Sidon. 4. Teth. Parrhasia. Mart. 4. c. 1.* Lycæonia. *Sidon.* Glacialis *Sene. Nonacrina. Pant. Hyperboææ* plaustrum glaciale vrsæ. *Luc. 5.*

Triones septem. *Claud. 1. de rapt. Parrhasides stellas. Ouid. 4. fast.* Gelido proxima signa polo. *ibidem.* Magna, minorque feræ, quarum regis altera Graias, Altera Sidonia, vtrique sicca, raris. *idem 4. trist. 3.* Monstræque (celi) numquam perfusa mari Merger condens omnia gurgis. *Sene. in Thy. 3. 4. chor.* Horrida Parrhasio quem tegit vrsa iugo. *Mart. 6. 25.*

VERTICA, z.

Herba, vel ipsi o bis lumine nota, de qua *Diphyl-
lus sponia apud Athen.* lib. 3. scribit, illam alio
ducende commodissime, prouocare horum,
ventr colum iuuare, pruritum mouere ips,
que digne, & conquirent, nisi ante manu
vixerint. Hæc le De vertica medicinis,
lege *Plin.* lib. 22. Medetur etiam tussi vertica,
vnde *Catullus*: Et me recurauit, oculoque & ver-
tica, *lyr.* 45.

Vertica: Lahen, & Lamium, & Vertica mortua,
vel merta: Vertica genus: Vertica semen, her-
ba, genus, pruritui, aculei, &c. Herba mor-
dax, & ex *Os d. & Aristophan.* Herba mordens, & ex
Mant. Verticaque truces, tristitque absinthia
succo. *Pamph.* Non vertica vorax perimit minus
aspera campos: Est etiam vertica piscis genus.
V. Athen. lib. 3.

VSVS, us.

Consuetudo: Consuetudo tempora. Pro amicitia,
V. Amicitia. Modestum inactus ab vsu. *Ouid.* 2.
de *Pont.* 5. Mov. *V. suo loco.*

Epith. Dives, capiti, rationi.

VSVRA, V. Ferus.

VTER, veri.

Pellis capraria: Pellis, qua vinum, & oleum de-
ferri solentur. Vterculus, parvus vter. Ve-
fica.

Vtrarius: Qui fert aqua in vtribus, vulgò *Aequi-
moles.* Bonus vtrarius: Quos buis inclusos ter-
go, &c. *Ouid.* 14. mer. de vtre ventos continente,
& *Vlysi* concessio.

VTILIS, &

VTILITAS, tis.

Fertilis. *Virg.* 4. *Georg.* Opportunus: Commodus:
Vtilitatis iter. *Ouid.* 3. *trist.* 6. Vtilitatis opes,
idest bona: Commodum, & commoda: eorum:
Fructus optimus laborum. *Sen.* in *Herc. fur.* Re-
ditus. *Vid. suo loco.* Iusti prope mater, & æqui.
Hor. 1. *sat.* 3. Emolumentum: Nulla emolumenta
laborum. *Iuuen.* *sat.* 3. Fructus: Fructuosus la-
bor. *Pergnium.*

VVA, z.

Vitis fructus. cuius genera varia, vt varia mater
est, de qua *superius* dictatum in *Samo insula*: *Ari-
stoteli* author est apud *Athen.* lib. 14. bis vuas na-
sci: quod num credibile sit, id incolis quære.
Rhodiæ vuæ optime, & Nicostiræ: *Hip-
ponix* vuæ à nobis dici possunt, que vulgò
Iulæ dicuntur, nempe quæ nascuntur
mensis Iulio. Quor verò, & quibus modis vuæ
in hieme n. f. dari possint, vt sunt recentes,
docent *Plin.* *Palladius.* & *Columela.* Hinc *Catull.*
lyr. 17.

Assiduanda nigerrimis diligentes vuus. Huius
partes sunt:

Racemus: Transierim Rhodia, & tumidis Buma-
the racemis. *Virg.* 2. *Georg.* & hic constat scapo,
qui proprie ramulus, vnde acini dependent, qui
etiam pediculus, & acino: Botens, *Græc.* vox:
& Botryo: Nec dignam toto fe botryone pu-
tat. *Mart.* 11. *epigr.* 28.

Epith. Lentus, luidus, pensilis, madidus, pampi-
neus, grauius, fluens, rorans, suspensus, &c.

Acinus: Acinum: Acinus vinaceus, vuæ globuli,

cuius partes: Folliculus, succus, caro, qui &
callus in duracius dicitur à *Plin.*

Vinaceus. *Verr.* Vinaceum. *Colum.* Est acini gra-
num, siue semen vuæ: Nucleus.

Folliculus, corium vuæ: Acini tunica: Seem-
philum dicitur à *Græcis* corium, cortex, cutis
à *Plin.*

Caro, est pulpa mentum vuæ, necnon fibræ
quædam veluti filamenta: nucleus, qui & vi-
naceus.

Vuæ qualitates.

Vuæ ferotina, fera. *Mart.* 3. 57. nempe quæ in tem-
pus serum afferuari potest: Vuæ micella. *Cat-
ten.* & *Colum.* quæ multum habet sapient inter
dulcem, & austerum: Vuæ precia. *Virg.* 2. *Georg.*
vbi multa de vvarum generibus, quæ ante alias matura-
fuit. *P. æcoqua.* *Colum.* Hippoma. *V. sap.* Iulia-
tica, vulgò *Englica.*

Vuæ ollares, quæ in fictilibus ollis conduntur.
Mart. 7. 19. dici possent vuæ passæ, vulgò *Zinib.*
quod olim in ollis, nunc in ead. afferantur.

Vuæ dacylides, dicti milar oblongæ: & hæc
vuæ corneæ, à cornu similitudine dicuntur:

Vuæ Corinthiæ: Apyreæ, eorum, *Græc.*

Vuæ passæ, à parentia, inquit *Plin.* Vuæ pessi-
les, quæ insipidantur de tribus ab diu: Urni-
tatem: & hæc dicitur: Vuæ Duracina. *Mart.* 13.
21. vbi dicitur.

Vuæ Apianæ, & Opianæ, quæ muscicellis vulgò
nominant: Vuæ crispæ: Vuæ vrilæ. *Græc.*
Pingue palium. *Iuuen.* 14. vel vuæ genus, vel vi-
ni interpretantur *osculatæ*: sed ipæ vuæ genus
afferent, quod vulgò *Zinib.* à muscicellis di *Cat-
ten.* nuncupatur.

Vuæ maturæ, edulis, escaria, cibaria. *Plin.* contra
verò, immatura, acerbæ, immittis. *Hor.* 2. *Om-
phac.* c. 6. *Græc.* vnde: Omphacium, acerbis,
succus immaturæ vuæ, vulgò *Sugo d'Agresta.* Vuæ
inutilis Lygo.

Labrusca, siluestris vuæ.

Synonyma.

Racemus, figur. continens pro contento: Palves,
fig. per metaleptin. *V. Vitis.* Vendemia, fig. nisi
enim sit vuæ, non sit vendemia: Vincæ largus
fetus. *Virg.* 2. *Georg.* Passi racemi, idem 4. *Georg.* *V.*
supr. Vuæ p. p. Baceia dona, idem 2. *Georg.* Gra-
uide munera vitis. *Ouid.* 3. *sat.* Dulcia pampi-
ne vitis, pignora: Vitis fructus, partus, fet-
us, &c.

Epith. Delicata, inutilis Lyco, nobilis, rudis, Ve-
sentana, iuliana, marcescens, fera, dulcis, mæra-
ca, illaui, intacta, rubens, merta, turgens, falena,
Methymæa, Thalia, Rhodia, pensilis, racemi-
fera, plecta, nitens, auro similis. *Ouid.* purpureæ
vuæ. *idem.*

VULCANIA.

Insula vna ex *Æolijs*, quam *Apollini* 3. *Argen.* fac-
it Hieram. *Vid. supr.* *Ælissia insula*: nunc haud
procul à Sicilia vltius Vulcaniam mons. Hæc
pensilis: Et num globos eiectiones continuo,
vt nautæ r. rantur.

Oliuæ Cyclopum: Dum graues Cyclopum.

Vulcanus ardens viti officinas. *Hor.* 1. 4. Vulca-
ni tellus, quamvis de Lemno potius intelligatur
Vulcano sacra. *V. Lemnos.* Antæq; Cyclopum
posi.

positis exulta carminis. *Ovid. 4. fast. V. Lælia*
& Solides.

VULCANVS, L

Ignis Deus ab antiquis habebat filius Iouis, & Iunonis, qui à parentibus ab deformi rem (licet alijs alias causis afferant) Cælo directus est in Lemnum insulam, ubi ab Eurymone Oceani filia, & Thetide nutritus est, vel ut alijs volunt à simijs. Ea autem ruina, qua de Cælo decubuit, claudus factus est. Officiniam habere fertur in Lemno vñ cum Cyclopijs montistris suis: in Vulcania, siue Hiera ex Eolijs vna, in Ætna, & alibi. Fingitur faber Deorum, qui Ioui fulmina, aliisque Dijs arma aduersus Gigantes fabricaret: vñdè poetæ commisituntur armamentis fragilia ab eodem fabricata Vulcano, aliqui Deus creatus, vt Thetidos Achilli, apud *Homerum*: vt Veneris Æneæ apud *Virgilium*. Ad mensam Deum nunquam fuit admissus: quin etiam cum Mineræ nuptias expetisset, repositus passus est: vñdè *Virg. 4. Georg.* Nec Deus hunc mentis, nec Dea dignata cubili est. Tandem vxorem duxit, licet inuitam, Venerem, quam cum postea Marte in adulterio deprehendisset, ambos adamantis catenis colligauit, nudosq; vti erant, Dijs deridendis exhibuit, vt fabulatur *Ouid. 4. met.* Artis fabrilis præstantia omnes credidisse superasse. quo sit, vt quicquid artificis ex metallo vnquam fuit fabricatum, ad Vulcanum referatur auctorem; vt nonnulli Harmonies: corona Ariadnes; curus Solis, & id genus alia non pauca. Præter Venerem vxorem quoque ex Gratijs amicum habuit, siue concubinam, nomine Charis, siue Chalx, id est pulchra, vt fabulatur *Homerus*. Breuicem quonque filium habuit, qui cum propter oris deformitatem irrideretur, sese in ignem coniecit, & vitam incendio finire maluit, quam omnium exponi ludibrio: meminit *Ouid. in Iuin.* Vulcanos plures fuisse commemorat *Cic. 3. de nat. Deor. V. Gyrard. 1. 13.* cuius simulacrum huiusmodi sinebatur: Figura hominis, in cuius capite pileus esset æruleus, cum malleo in manibus, & pedale aliquantum incuruato, vt cum claudicantem ostenderent. A Libero patre Vulcanum in Cælo reclusum fabulati poetæ vi martis *Pan-fani in Attic. lib. 1.*

Lemnius, à Lemno insula, in qua nutritus, quæque illi sacra. *Ouid.* Lemnius exemplo valuas patrefecerit burnas. *4. met.* Pater Lemnius. *Virg. 2. Æn.* Tutela Lemniis spares mouet gressus: *In Priap. 3.* Cathene Lemniacæ: *ex Theb. 3. Stat. 1. 1. 1.* *Idem superius fabulatur.* Vulcanica obsequia. *Idem.* Tardus, nempe claudus, arthroniasticos: Tardus grauior æstiuosa Lemnos. *Idem.* Lemniaca stirps. *Ouid. Ignipotens Deus. Virg. 12. Æn.* Ignis præfex Deus, luminis, &c. Ignipotens. *Idem 2. Æn.* Rex coruscæ ignis, Siculaque incude rubens. *Stat. 1. 1. 1.*

Mulciber, à Mulcendo, siue molliendo ferro (*Fest. teste Virg. 8. Æn.* Mulcifer: Orafero Sicula laxata Mulcifer Ætnæ. *Luc. 1. Pharf.* Ductor ferreus insularis quæque laternæ vi deor Fratre cornu à *In Priap. Vulcanus*, pro igne. *V. 4. 1.* Faber Ignipotens. *Homo.*

Iunonigena: Iunonis filius. *Ouid. 4. met.* Iu qui dicant, illum ex sola Iunone *Iu* non interueniente natum: Iun: Vulcanum nullis tomm sta in amore Edidit. *Hydrol. Iunonius. Mart. 1. 1. 1.* Tarpides Deus. *Catal. 1. 1. 1.* Faber elaudus. *Mart. 1. 1. 1.* Quem summa *Iunonius* hercet fabrum. *Pers. 1. 1. 1.* Solus faber. *Paraph. 1. 1. 1.* Et reus faber, ab Ætna: Deus: Clauis D. us. *Idem.* Ferrugineus Deus: Lypareus Heros. Faber incoctus, — faber ille deu in, pede claudus vtroque *ex Hom. 11. ad.*

Veneris maritus. *ex Ouid. 4. met.* Martis rivalis, in Veneris amore: Nec qui possit arma Deorum. *Lemnius. Stat. 4. 1. 1. 6.* Opifex trifidui fluminis Deus. *Sen. in Hipp.* Et qui fuerens Semper digneis iuris verfat caminos. *Idem.* Pandoræ duor, siue siueus. *V. Pandoræ.* Cupidinis vitricus: Qui deccat curus vitricus ipse dabit. *Ouid. 1. Am. 2.* cum Cupidine loquitur.

Epith. Audius, ardens, flammens.

VVLGVVS, i. e. m.

Pars maxima vulgi. *Lucr. 7.* Vulgi corona. *Ouid. 14. met.* Chorus plebeos. *Idem 5. fast.* Crassa turba. *Mart. 5. 33.* Plebs. *V. Turba, ubi plura.* Populus.

Vulgaris turba: Gentis quisquiliæ. *Canagl. 1.* Rudis populus. *Ouid. 3. 1. 1. 1.* Urbis sordes, metaph. Annus viles. *Virg. 11. Æn.*

Vulvis pectora. *Virg. 1. 1. 1.* Vulgi. *Stat. 1. 1. 1.* Thob. Vulgaris cæcus. *Idem 3. 1. 1. 2.* Non decipiant stolidi mendacia vulgi: Sperne mendatis rabiosa vulgi: Murmura. Indocilis cepit tætere licentia vulgi.

Epith. Inæcutum, stolidum, fallax, ignobile, inæcutum, iners, miserum, indoctum, rude, instabile, inconstans, clamorosum, leue, volubile, versatile, flexile, artonium nonstris, imbelles, & inuile vulgi. *Idem 1. 1.*

VVLNVVS, eris.

Plagæ: Offendant veteres etiamnum in sanguine plagas. *Stat. 12. Thob.* Ictus: Vultus mortale. quod *Idem* describens a. *Thob.* ait: Vitæ in secreta receptum: Trunca membra.

Vibex, signum verberis, vt Cicero: vulneris: Stigma, tis, nona, qua quis ob flagitum inuitur, quem iniustum huiusmodi stigmatem literarum appellat *Plant.* Victum in eue punctum. *Veget.*

Vulneris os: vulneris crusta: vulneris asperitas, dolus, &c.

Vicus, *eris*, quamvis hoc à vulnere distat, quod illud ferro infligitur, hoc solutione contumitatur à rostone proueniente efficitur, ita vt illud facticia: hæc naturalis plaga: huc rotem repouimus; Vicus Chironum, *Cels.* quoniam magnus est, & oras callosas; tumensque habet: Telepium vicus citam, illud à Chirone medico præstantissimo, huc à Televho: Vicus malignum, tetrum. *Idem.* Vicus verminosum, nempe virulentum, famosum, & purulentum: Fistula. *Idem:* vlcera genus: Vlcera humor. *V. fistula.*

Epith. Sordidum, incuratum, acre, putre factum, squaleus vicus.

Epith.

Epith. Crudelis, Martium, lethale, atrum, acerbum, triste, lechiferum, miserabile, immedicabile, seuum, sœdum, graue, sanabile, asperum, infosum, mortale, tridens, fatale, vicerofum vulnus, calidum, geminatum, pulcra loco, idest accepta in pectore, non tergo, quæ aduersa, & honesta dicuntur. *Ouid. 13. met.* ingens, & ingentia vulnere.

VVLNERATVS, a, um.

Saucius : Vulnere gerens, passus : Vulnere tardus. *Virg. 1. Æn.* Plagis peremptus. *idem 4. Georg.* affectus : Vulnere ferens. *Ouid. in Æn.* Mutilatus. *idem.* Trunca geras sæuo mutilatus partibus ense. *ibidem.* Ictus telo. *Mart.* Consoletur vulnere. *ibidem.* Vulnere cæsus, victus. *Ouid. 12. met.* Saucius. *Virg. 12.* Violatus. *idem 17.* Laniatus corpore. *idem 6. Æn.* Lacer crudeliter ora. *ibidem.* Truncus inhoneſto vulnere. *ibidem.* Saucia pectora. *Luc. 4. Phœf.* membra. *Ouid. 2. Pont. 7.*

Oratio notis sedata. *Stat. 1. Theb.* nempè *Spreſtato*, à *ſegnato* vel *viſo*. Et turpe multo vulnere ambobus vndique. *Sen. in Hec.* Via, qua pater pectus ferro : Via facta ferro, est vulneris periphrasis. *Virg.* Deiectus fœdo vulnere. *Ouid. 13. met.* Quæ causa indigna ferens fœdauit vultus. *Virg.* Infixam fridit sub pectore vulnus : Spicamenta animæ lethali vulnere rupit. *idem.* Hæſit in corpore vulnus : Heu patior in telis vulnere facta meis.

VVLVES, is.

Inter cætera animalia astutissimum : vnde proverbium manauit : Vulpes bis laqueo non capit. *& Hæc. 2. sat. 7. idem* describit : Quæ bellua rupsit Cum semel effugit, reddit se praua carenis : & illud : Vulpem senem laqueo capi non posse. Hæc in Æſopi fabulis principatum obtinet, veluti Dauid in comedijs, in cuius multa narratur ab *Æliano*, quem conſule.

Vulpecula. *Hæc.* Callida fera, antonomasti. Calliditate fera excellens, superans, præcellens : Vulpinæ genus : Vulpina pellis, vestigia, cauda.

Epith. Astuta, cauta, tenuis, fallax, olida, dolosa, subdola.

Qui vulpinam linguam ſiccant in armilla gestant lippitudine liberati dicuntur à *Plinio*.

VVLVINIVM, ij.

Oppidum Tusiæ sic dictum à lacu Vulsinio, cui modò imminet : nam antea ad lacum ripam vrbis insignis fuit Tyros olim dicta ad alterius similitudinem, quæ in Phœnicia est. Cuius vestigia nunc viſuntur lacu submersa : in qua enituit D. Christina virgo, quæ vrbem illam natali, oecnon martyrio illustrauit suo, hodie *Bulſina*.

Vulsinium. *Plat. & Plin.* Tyros ad lacum Vulsinium, quam tamen diuerſam faciunt à Vulsinio cuius submersæ loco Vulsinium conditum est : licet non eodem in loco.

Vulsinius lacus, qui etiam Vulsiniensis lacus dicitur : in hoc insulæ dux enitit : lacus verò magnam piscium copiam non tam Etruriæ suppediat, quam Latii. Circa lacum ripam oppida sunt aliqua, quæ de piscium proſuentia, agrique proximi fertilitate viuunt. Hinc *Plinius* *Mit-*

tha, ad oppidum eiusdem nominis. *V. Etruria* Tyrenſis lacus dicitur : *Bulſina*. *Prop.* Vulsiniensis lacus. *Calum* hodie *Lago di Bulſina*.

Vulsiniensis pop. quorum ea ditio fuit, vt vel cum Romanis bella gerere possent. *Lege Liniæ Florum, &c.*

VVLTVR, is.

Avis apud antiquos Romanos auguralis, quæ si in ædium Iouis, aut Deorum volasset, prodigij loco habebatur. Hi duodecim numero Romulo condentem vrbem de tempore durationis monuerunt : si cum coruis, & aquilis conſistent conſtitus, & cædes indubius denunciabant. Horum Hieroglyphica integro libro declaratur luculentissimè à *Petrus 1. lib. 18.* ad quem cupidum. Lectorem reicio, ne nimis sim. Vulturem ſeminam sine matris copula oua gignere dicunt, quæ in longum aiunt tempus fouere, cum parere, itare anni ſpatium integrum enumerat. *Mitrationis*, iustitiæ, & acuminis ſymbolum apud Ægyptios. Dicunt *Aſtronomi*, eum qui Vulturi cœlestis aſſatum ab Horoscopo fortis fuerit, sapientem, & prouidum in negotijs obeundis futurum, imperiumque suum nam & Regem fore pollicentur, ſiue alicuius dignitatis) valido munimine, animo, conſilio, & prouidentia optimè valitutum : Quod si priuata fuerit victæ, pecuſoſum omnino futurum, multos eius auspicijs benè reſecturos, magnasque comparatuſ diuitias. Præter hæc etiam aſſerunt ſuorum eum militum ductorem, cui vultur volans in Horoscopo ſeliciter aſſiſſerit, eundemque magnis ſemper negotijs dedurum, & alia multa hinc pollicentur *Aſtronomi*. Marti dicata auit, quum in malum deſunctis deprecabantur, vreſſet eorum ſepulcra cadauerum. & hictantia ſigacitate cadauera inſectatur, & triduo ante illum locum vbi cadauer futurum eſt, circumvolat. Et hunc in arboræ, ſeu potius in excelſiſſimis rupibus nidificare dicunt.

Vulvrius, *Plaut. & Catullus*. Lingua exerta auldoſt data vulturio : Vultur, *15.* apud *Ennium*. Vulturis in ſiluis miſerum mandate hominem pro hominem : *Tricya* auit. *V. Turys*, volueris. *Prop. 3. 15.* Caucaſæ aues. *idem.* vel quod frequenter in monte ſint : vel ad *Tinyum* reſpicit illie vulturibus lanſandum *traditum, 3. eleg.* Caucaſi augurio. *Sen. in Hæc. ſat.* Palatinæ aues. *Prop. 4.* ab augurio, quod ex duodecim vulturibus in Palatino monte captauit *Romulus* : Augurales aues. *V. inſt. & ſuo loco.* Ales audia. *Sen. in Agam.* Fœcundum tendens iecur : Ales fera. *Virg.* Alicibus liquere feris.

Acriæ volucres : Acriæ volucres ſanguine fixus alas. *Ouid. in Æn.* licet de alijs intelligi vulturbus cadauera abſumentibus, tamen de vulturbus intelligendum eſt, vt *ſuperius* inuimus; hinc *Sik. Ital. lib. 13.* Tellure vt perhibent, is mos antiquus : libera *Æſanina* obſcænis conſumit corpora vultur : & quod *ſuperius* dixit *Virg.* &c. Non venit augurijs melior, quam vultur, & altis Deſuper accipies exultauere rapinis. *Stat. 3. Theb.* Vulturinum collum : vulturis ſimili. *Mart. 9. 18.*

Epith.

Epith. Edax, osceus, audax, dirus, copidus, rapax, Caucasus, montanus, saeus, prædo.

Est etiam Vultur, mons in Apulia, cuius meminit *Hor. 3. ad. 4.* Me fabulose Vulture in Appulo Altricus extra limen Apuliz, &c.

Sunt qui dicunt, corium caleanei dextri vulturis prodesse dextro pedi podagrico, vt corium sinistri caleanei sinistro pedi iuuamento esse referunt.

VULTVRNVS, I.

Fluuius, & Vulturum oppidum in Campania; amnis haud procul à mari Capuz monia irrigat, & circa Cumas in mare illabitur: meminit *Virg. 7. AEn.*

Amnisque vadiosi Aecola Vulturini: Fluctusq; sonorum Vulturum. *Sid. 8. g.* Multumque trahens sub gurgite arenam Vulturum. *Ouid. 15. met.* Amnis Capuz, Venafri; per Venafrum quoque labi dicitur: At flauum caput, humidumq; late Crinem mollibus impeditis vlmis Vulturinis leuata ora, maximoque Pontis Cæsarei relictis arcu Pandis talia faucibus redondat. *Strab. 4. fil. 3.* vbi commendat Pontem, qui etiam nunc prope Capuam traiecit, quem Vulturum imposuit Domitianus Cæsar.

Epith. Rapax, ceier, vadiosus, cæruleus, &c.

Vulturum, opp. in Campania.

Vulturum ventus. *V. Pavor.*

VULTVS.

V. facies.

Epith. Aduersus, torrens, intrepidus, ferus diu tellure moratus. *Ouid. riuales id vultu in terra, lætus, immotus, verecundus.*

VXOR, is.

Coniux, gis: Conforts tori. *Ouid. 1. met.* Socia tori, *ibidem, & 2. Pans. 8. lecti:* Sponsa. *V. sue lues.* Sociata foedera lecti: Iuncta puella toro: Si quam dignabere tæda: Socia thalamis. *Sen. in Hipp.* Particeps tori. *Ouid. 3. Pans. 1.* Matrona: Summi matrona Tonantis. *Sid. Ital. lib. 8. & Hor. 3. ad. 2.* Cognati hæc pars erat æqua tori. *Pans. O* socij confort sacra futura tori. *idem.* Domina: Inque sinu dominz, charisque sodalibus. *Ouid. 4. trist. 7.* Fæc nuptiali digna. *Hor. 3. 11.* Vinclo sociata ingali: Connubio iuncta stabili. *V. Coniugium: Maritus* Si tibi legitimis pactam, iunctamque tabellis Non es amaturus. *Iuven. 6.* idest legitimam vxorem. *Nymphæ:* Grata ferunt nymphæ pro saluis donis maritis. *Ouid. 1. epist.* Soror marita idest, quæ sit vxor. *idem epist. 4.* Matrona tibi quæ iuncta recumbit. *Iuven. 6.*

Vxores autem, quæ præ cæteris viros suos dilexerunt insigniores fuerunt Eudæ, de qua *V. sue lues.* Alcætis. *V. sue lues.* Penelopes, quæ nunquam alius ouhere voluit proclis: Hypermenestra ex Belidis, quæ Lino viro peperit: Laodamia, quæ Protefilai coniugis vmbra visa, in eius amplexum exspirauit: Artemisia, quæ Manfili viri amore confecta tabule: Parthea vxor Abradæ viri Persæ, quæ cùm illius in bello mortem audiuiſſet, arrepto pugione, se necauit: Portia Catonis filia, Bruti coniux, quæ viri morte audita carbonibus haustis periit,

Hypocæthea Mithridati coniux, & aliz, &c.

Epith. Palera, honesta, orna capillos, compe capillos, fidelis, perfida, didissima, anxia, sollicita, fopses, incolumis.

Quinque autem dotes potissimum requiruntur in vxoribus, quas exprimit. *Sat. 6. v. 161. Iuven.* Sic (inquit) formosa, decens, diues, secunda, ventusos disponat auos &c. nempe venusta bene morata, diues, secunda, nobilisque.

X

XANTHVS.

Fluuius Troadis, idem cum Scamandro, ita dictus, teste *Arif. 3. de Hist. animal.* quod ouium vellera rufo inficiat colore, & cñtus aquam si bibissent Rhæsi Thraciz regis equi in satis erat numquam fore, vt Troia caperetur. *V. Rhæsi: Phrygia. & Virg. 1. AEn.* Ardentesque auertit equos in caltra priusquam pabula gustassent Troiz, Xanthumque bibissent.

Idem amnes: nam Simois, & Xanthus Troiz fluuij dicuntur ex Ida nasci. *Strab. 5. fil. 1.* Verùm Simois non illinc, sed aliudè: nam tres fluuij è quodam Idæ colle oriuntur Scamander, qui & Xanthus, Granicus, & Eſapus: sed hi duo posteriores in Sepentioneui, & Propontidem tendunt: Scamander verò ad occasum discurrit, & in Hellespontum ingreditur: vnde *Catull. in Napt. Pel.* Tectis erit magnis virtutibus vnda Scamandri, Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto.

Flumina Scamandri. *Hor. epod. 13.* Xanthi ripa: Phrygi rithi. *Catull. in Napt. Pel.* Simoisensis frater: ex proxima ealm nascuntur riuu.

Et etiam Xanthus Lyciz fluuius insignis, duobus fontibus è Cadmo monte nascens, & non procul à nominis sui vrbe in Lyciam mare se exonerans, cuius meminit *Virg. 4. AEn.* Xanthique fluenta. *Id.* Lycium amnem intelligit, non Troium; ante enim meminerat Lyciam: Quælis vbi hibernam Lyciam, Xanthique fluenta Deserit, &c.

Xanthi vnde. *Ouid. 9. met.* ad alterum spectat. Fluminaque Aemonio communis ille viro. *Prop. 3. 1.* vbi attingit Poeta quod *Homerus* antea at. *Id.* scripserat, Xanthum indignabundum insurrexisse in Achille in ipso fluuiio Troianos truckantem, nec prius furibundi impetum remissum fuisse, quam Vulcanus Thetidis precibus exoratus venci flammæ flumen exussit, eumque semiuſtularum reliquit, ad quod alludit quod in 2. dixit *met. Ouid.* Arſurusque iterum Xanthus.

XENOCRATES.

Duo Philosophi celebres huius nominis fuerunt, alter è Chalcedone Plaronis auditor Aristotelis condiscipulus, de quo præceptor alebat hunc calcaribus, sicuti fixo Aristotelem indigere, quod

quod hic ingenio celer, ille tardus esset. Speusippo in Academia successit, & vixit quinque annis docuit. Hunc Phryne nobile scortum ad rem Venerem (vivit conuenerat) etiam in ipso lecto incitare non potuit: unde se à statua reuerti dictauit. Obijt octogenarius.

Chalcedonius sophus, sapiens: Speusippi successor.

Alter Atheniensis eiusdem Platonis auditor, Polemonis præceptor, ad quem misit Alexandri dono triginta auri talenta, quæ remittens, ait, Regibus, non Philosophis opus esse pecunia. Lege *Suidam*, *Laertium*, &c.

XENOPHANES.

Philosophus Colophonius Archelai auditor: scripsit elegias, & iambos contra Hesiodum, & Homerum, qui de Dijs dicere improbanda, auctore *Laert.* meminit etiam ipsius *Strabo* lib. 14.

Colophonius sophus: Colophone factus sapiens: Homeromastix: Hesiodomastix Colophopus: Qui aculeos contorsit Homero: Archelai auditor Colophonius.

XENOPHON, ris.

Athenis natus Philosophus, duxque insignis, qui Socratis discipulus Platonis amulus fuit: speciosus, moratus, gratusque omnibus, tanta verò eloquentia, vt à nonnullis Musa Attica nuncupetur. Huic ab vrbe exulanti, quod Cyro Atheniensis populo infensissimo contra Persarum regem, quo maximè beneuolo utebatur, stipendiaria fecit Lacedæmonij Scilluntum urbem Elæis ereptam donauit, in qua ipse constituto domicilio, teste *Pausanias* in *Elia*. agri partem Baphæz Diane, & sanum dedicauit. Qui tamen antea Cyri maioris prædian scripserat, tum Cyri minoris expeditionem aduersum Artaxersem fratrem iussit, quam etiam enarrauit, tum illo defuncto in Eadem regionem sese transtulit.

Gryllus filius: Dux, & Philosophus Atticus scriptor *Pedæ*.

XERSES.

Persarum Rex fuit filius Darij, & Cyri ex Atosa filia nepos. Hic Græciæ bellum illaturus per totum quinquennium ad decies septies centena milia militum contraxit: quam turbam cum aliquando ex editiore specula intuitus esset, lacrymans. Post centum inquit annos horum nemo superauit. Tantum habuit nauium apparatus, vt totum Hellepontum operiret, & Asiam Europæ ponte coniungeret. Athon præterea montem, teste *Plin.* lib. 4. 10. à continente abscidit: Mare indigenabundus, quod in exeundo & nauibus equum sibi carissimum lapsum demersisset, dementer iussit sustibus verberari: fluuium etiam alium lato alueo ad similem causam curauit exciscandum, hinc, & inde in multos riuulos diuisum. Victus demum apud Thermopylas à quatuor hominum millibus nauale certamen cum Themistocle Attico tenuit, à quo similiter apud Salaminem superatus, cum antea tota maria classe sterneret vix parua cymba effugit: Mardonio præfecto belli reli-

cto. Demum cum se ocio, socordiazq; relicta militia tradidisset, à suis speratus paucis post annis ab Artabano præfecto suo in regia interfectus fuit, cum annis tantum 8. regnasset. *Herodotus* autem scribit, quotquot Xersem à Græcia hospitio receperunt: pauperes in exilium iussisse ob inopiam; nec mirum, nam apud Thasios. Anepater cuius primarius in cenam illius exercitui ex habitam talenta quadringenta insunspit, nempe aureorum milia quadringenta, & octoginta, ex *Athen.* lib. 4. Sed ad nostra.

Tales fama canit tumidum super æquora Xersem. Construxisse vias, multum cum pontibus ausum, Eutopamq; Asæ, Sestonq; adinouiit Abydo. *Luc.* 2. Bellator, voce Persica Xerxes dicitur: Xerxis & imperio bina coisse vada. *Prop.* 2. 1. Persicus vt Danaum ductor subuerteret orbem. *Fausl.* Medus, idest rex & Media: Defectisse amnes, epotaq; flumina Medo Prædante. *Iuuen.* sat. 10. Cyri nepos: Darij filius: Iussitque pati verbera pontem. *Sen.* in *Med.* alludit ad Xerxis dimentiam, qui Hellespento 300. insigne iussit verbera, propter pontem & ratibus disceptum, siue ob iam dictam causam *superius*, Perses. *Luc.* 3. *Pharf.* Huius generem *V. sup.* *Atheniensis*.

Z

ZACCHARIAS.

Patrem intelligimus Sanctissimi Precursoris Io: Baptiste, consanguineum Virginis, & Deo secundum humanam naturam. Hic est stirpe Aaronis, & Abaz Sacerdos coniugem habuit Elisabeth Virginem cognatam, cumque aliquando iuxta Thymamatis aram in templo Ierosolymitano, cum ius adoleret, illi visus est Gabriel, qui de futura illius prole steriles enim ambo coniuges erant: commonuit, quod cum vix crederet, mutus ad tempus redditus est, donec concepto, proutoque illo loquelam, & vaticinium assecutus est. *V. sacra: paginas Noni testamenti.* *Luc.* 1. Domum habuit in Iudæa montanis vno miliari ab Emaus distantem, & sex, vel amplius ab Ierosolymis. De illius morte varia dicuntur, tu consulte *Baronium* tom. 1. *An.*

Baptiste genitor: Elizabeth vir, coniux: At senior vocis cui clausera vim Imbecilla fides, *Mant.*

ZACYNTHOS.

Insula parua maris Ionij, occidentali Peloponnesi lateri adiacens, urbemque habens eiusdem nominis, à Zacyntho Dardani filio, qui in ea imperauit, dicta. Quam inter Cephaleniam, & Achalam ponte *Plin.* hæc circui 36. milli. frumenti est feracissima, vuarum passiarum, vini, & olei, ex quorum annuo proventu incolæ dicuntur colligere 150. milia aureorum: silus etiam abundat, vnde memorosa dicitur *Virgil.* Græci illam habitant, Venetisq; parent.

Hyria: *Plin.* olim appellata, & Hyria: Eliatos, mons est,

est, in quo vrbis Zacynthos sita est cum arce munificima.

Zacynthij, pop. quos militæ rudes, & ignaros, quod diuitijs abundent, & delicijs affueti, refert *Agatharchides* apud *A. b. lib. 12.* Nemorosa Zacynthi regna tecta, &c. Nemora alta Zacynthi *Mant.* Be quos talia alta Zacynthos. *Ouid. epist. V. Ilydis regnum. Sen. in Trach. Cassandra. Oris. Dulichium etiam à nonnullis dicta est Zacynthus.*

ZELVS.

Zelotypia, peregrina vox: *Æulatio*: Fragrans amor: Feruidum pectus: Diuini faculis haud mollior ictus amoris: idest zelo diuino: Procinus afflatus coeli diuinitus aura, &c. *Zelotypus. Mart. 1. 93. zelotes: Æmulator.*

ZEPHYRVS.

Ventus flans ab occasu equinoctiali aduersus Subsolanum, quem Latini Faunonium etiam appellant: sed vt *superius in Venus* demonstrauimus, aliquid antulum inter se distat: sed ab eodem fonte provenire certum est dictus à Græcis, quod vitam quasi ferat: eo enim plorat omnes germinant, pullulantque: & ipsa corpora æstiva recreantur ab aura. *V. Gellium lib. 3. cap. 22. Tanquam Deo simulacrum erectum huiusce formæ, vt describitur à Philostrato in Hyacinthi imagine: puer, siue adolescens alatus, molli, gratoque aspectu, cuius capiti corona ornatum florum genere texta erat imposita, cui etiam alba pectus immolabatur: vt ait *Virg. 3. Æn. Nigram hiemi pecudem, zephyris felicitibus albam Maëtaur, &c. Huius fuit vxor Chloris florum Dea.**

Zephyri lucundæ auræ: lucundis zephyri liquefcit auris. *Carull. Iyr. 47. Faunonius. V. Flatus Faunij. idem Iyr. 23. Pater gratissimus veris. Claud. 1. de rapt. Chloridos, siue Floræ vir, coniux: Qui mea (loquitur Chloris) lasciuo regnas per præta volatu. idem. Tepentes auræ zephyri. Virg. 3. Georg. zephyri genitabilis auræ: Placidi Faunonij auræ leuis. Anger. Temperies zephyri. Anger. A zephyris mitior aura venit. Ouid. 2. fast.*

Auræ gelido afflatus leuis. *Sen. in Oedip. Animæ Thraciz. Hor. 4. 12. Lege Læminum, zephyri mollis afflatus. Sen. in Agam. Placidis spirantes flatibus auræ: Leue flamen. Anger. Mites auræ. idem. Ventus mitis. idem. Auræ zephyrea: Flamina vernæ: ex Sen. Grata vice veris, & faunoni. Hor. 4. od. 4. Fessis gelidum leuamen. Puer. Quies æstus. idem. Frigida zephyri. Ouid. 3. trist. 12. Quæ horrida molcens auræ zephyrus vernas euocat herbas. Sen. in Hipp. Veris comes, & pater: Veris comes. Hor. 4. 12. Genitalis mundi spiritus, auræ, &c. Et vacuum zephyri possidet aura nemus. Prop. 1. 18.*

Zephyrum mane non flare, quod tunc nimium longe Sol ab occidente abest docet *Aristoteles problematis.*

Epith. Leuis, spirans, mollis, pennatus, furens, tepens, blandus, volucer, leuis, secundus, vernus, placidus, &c.

ZERINTHOS.

Vrbis, siue potius antrum in Thracia, siue in Samothracia, ex hoc celebre, quod ibi Thracæ libentius immolant, & epulæ soliti canem, memorabili Euripidis nece, qui propter mastrum ab eo canem (vt nonnulli aiunt) ab Arctheia canibus interceptus infernum laceratus esset: caussam afferunt. *Lege Pterium lib. 5. Hieroglyph. Illud tamen antrum Hecatz sacrum erat, cui ibidem canes immolabantur, & iccirco ipsa Canisura Dea à *Lysiphrus* appellatur. *Nicandri interpretæ* non in Samothracia, sed in Thracia antrum reponunt ad quercus Orphæi. *Lege Gyrald. synt. 12. V. sup. Hecate.**

Zerinthia litora. *Ouid. t. trist. 9. Zerinthia tellus: Canisurae Dæx antra spelunca: Ziranthon. Lysiphr. siue Ziranthon.*

ZETHES, &

Calais frater filius Boreæ ex Orithyia, qui inter Argonautas fuerunt milites egregij, qui cum essent alati (alati enim venti erant filij) ad pellenas Harpyas missi sunt, quas vique ad Scrophades insulas sunt insecuti, vt eæ author *Apollonius in Argon.* Boreas autem Thraciz fuit Rex, vt ait *Servius de Orithyia. V. suo loco.*

Geldi tyranni filij: vt enim dixit: Illic & geldi coniux Actæa Tyranni: de matre, sic de filiis dici potest: Gemelli: Cætera qui matris penas genitoris habebant, &c. *Ouid. 6. met. in fine.* Implumes, Calaisque puer, Zethesque fuerunt. *idem. Iuuenes Aquilone creati. idem 7. Aquilonem posuit pro Borea: Qui virgines volucres miseris semis ore fugarunt: idest Harpyas à Phineo. V. suo loco. Aquilonem nati. Sen. in Med. Sæd boreæ. idem. Boreæ genitor facit: Ex Orithyia geniti, filij: ex eod. Ouid. Erichthei nepotes, quod ipse aus, cum matris esset genitor: Fratres Aquilonia proles. Prop. 1. 20. Genus Pandionis Orithyæ. idem. Reliquæ istas inuio plumas Specu Harpyia dum Zethem fugio. Sen. in Med. Cecropiæ proles Orithyæ. Val. Flacc. 1. Arg.*

ZETVS.

Filius fuit Iouis ex Antiope, & frater Amphionis. *V. Antiope.* Hi cum adoleuissent cognitis iniurijs, quibus matrem suam affecerat Dæce, tauri indomiti caudæ eam alligant, eoque per aspera loca agitant, diris eam cruciatibus dilaniant, donec eius miseris Bacchus, eam in fontem euadens nominis commutauit. *V. Dirce.* Fuit autem Zetus mulcæ imperitissimus, licet vna cum fratre Amphione saxa singulat ad Thebanæ vrbis structuras citra sæuacitæ traxisse. Horum meminit *Hor. 1. epist. 17.*

Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque Zeti dissiluit: vbi multa distatæ Læminis de morum dissimilitudine horum fratrum, licet eodem tempore natorum: vt in sacris obseruatum de Jacob, & Esau gemellis.

Antiope filij, geniti: Asopi nepotes, quod ipse genitricis esset parens. *V. Amphion.* Et durum zetum, & lacrymis Amphionæ mollem Expertus est

est stabulis mater abacta suis. *Prop. 3. 14.* Suspecta feuro (Zeto) Conticuit lyra fraternis cessasse putatur Moribus. *Hor.* Sera tamen pietas, natis est cognitus error Digne Iouis natos qui eueare fenex. *Prop. 3. 14.* Lege testamur legem. Prata Zeti, &c. *ibidem.* Trucis antra Zeti. *Sen. in Herc. fur.* Vel qua euecurit corpus inuisum trahens Zeti iuuenus, &c. *ibidem in Theb.*

Thebarum conditores: Agrestis frater Amphionis: Qui Durcem traxit rauri aligatam caudis. *ut sup.* Nyctei nepores: sic Regius interpretatur illud. *Ouid. 6. met.* Asopida lausit ignis: Antiopeam felicitate Nyctefiliam: Sed dum Asopida vocat. *Ouidius* Asopi filia, nisi dicamus, Asopi filium Nycteam fuisse huius filiam Antiopeam, ex qua geniti Zethus, & Amphion, qui pronepotes erunt Asom.

ZIZANIVM, ij, &

Zizania, z, licet primum visitarius: idem quod lolium, oculorum aciei insensibilissimum, vnde *Ouid. 2. fest.* Est careant solis oculos viciantibus agri: Interque nitentia culta infelix lolium, & steriles dominentur auenæ. *Virg. 1. Georg.* Segetum hostis, hostilis herba.

ZODIACVS.

Circulus est maior obliquus, æquinoctialem in partes aequales secans, cuius vna medietas ad Septentrionem, altera ad austrum declinat, in quo duodecim sunt signa in animalium formam figurata, suntque Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Arcitenens, Capri, Amphora, (idest Aquarius) Pisces; per quo singulis mensibus Sol percurrit, de quo consule *Mathematici*, & *Astrologi*. Lege *Ouid. 2. met.* vnde synon. excerpta, *en Sen.*

Signifer orbis. *Cic. & Lucr.* 5. Sectus in obliquum est laro curuamine limes, Zonarumque trium contentus sine, polumque Effugit australem, iunctamque aquilonibus Arcton: Hac sit iter manifesta rotæ vestigia cernes. *Ouid. 2. met.* Signifera zona, tritum Solis spatium. *ibidem.* Sidera Zodiaci, signa, astra, feræ, monstra, &c. Duodena astra: Per duodena regit mundi Sol aureus astra. *Virg. in opus.*

Signaque quæ longo frater percenscat anno Tre, per hæc vno mense fororis equos. *Ouid. 3. fast.* Solis viz: Extra anni, Solisque vias, vbi cælis Atlas, &c. *Virg. 6. Æn. & Theb. 2. 4.* Solis iter, eadem ratione: Obliquus signorum ordo, *ibidem in Georg.* Signa Deus bis sex acti lustrauerat anno. *Ouid. 6. met.* Arctior limes. *Stat. 1. Theb.* Solis arcus radians. *ibid.* Obliquæ signa iterata rotæ. *Prop. 4. el. 3. vbi varia tangit signa.* Rota: Neve finiflori pressam rota ducat ad anguem, *Ouid. 2. met.* licet de curru Solis intelligatur: Anaximandri inuentum plinius enim ait Anaximandrem Mælium zodiaci obliquitatem primum intellexisse.

Via cæli: Aspicienda via est cæli, versusque per astra Trames, & ab zonis quinque petenda fides. *Prop. 4. 1.* Obliquus orbis. *Luc. 1. Phœf.* Quo bis sena voluit sidera torbine. *Sen. in Troad.* Cæli pars non minima: Cæli resurgit parte non

minima Leo. *idem in Herc. fur.* Currus Cæli limes. *idem in Thyff.* 4. Circulus: Astriferum velox iam circulus orbem Torset & amissæ redierunt monibus vmbra, Ex quo &c. *Stat. 2. i. heb.* Cum sol duodena peregit signa. *Ouid. 13. met.*

Hic qui sacris peruluis astris Secat obliquo tramite zonas Fictens longos signifer annos Lapsa videbit. *ibidem. chor. v. 843.* vbi de signis Zodiaci agit elegantissime, *ut infra suis locis, vel alibi dictum.* Subijciam autem ex ordine mensium Zodiaci signa, addens quæ suis locis fuerim oblitus.

Aries.

Marti attribuitur Aries, & Scorpius. *V. Aries colapsus: Vellus aureum: Equinoctiaua.*

Taurus.

Hic qui nitido taurus cornu præfert Hyadas quæ septem sunt in sauri capite. *Sen. in Thyff. V. Hyades.* & Taurus fidus. Veneri attribuitur Taurus, & Libra.

Gemini.

Secum Geminos trahet, idest Taurus, post Taurum sequuntur Gemini. *V. suo loco. V. Capri, & Palus.* In Geminos ex quo tempore Phœbus eat. *Ouid. 5. fast.*

Cancer.

Octipedis cancri terga sinistra caue. *Prop. 4. 1.* quem in Horoskope habebat ipse poeta: sic *Ouid.* Octipedis frustra queruntur brachia Cancri.

In cancro sunt stellæ numero duodeviginti; & quos nascentes aspexerit, ut inquit *Manilius*, iis quæstus varios attribuit, lucrorumque artes: Sideris æstus calidi, *Theb. V. Cancer caletis.* Et iam nocturnis spatium laxauerat horis Phœbus Chelærum pallidior polo. *Rutil.*

Leo.

V. Leo fidus, vbi fabula. Leo flammiferis æstibus addens iterum e cælo cadet Hercules. *Sen. in Thyff.* immanes cœni feras ex Lunari globo in terras decidisse autumabant veteres, vnde ipse Hercules furens ait: Sublimis alias Luna concipiat feras: Cum Sol Herculei terga Leonis adit: *Ouid. 2. de art.* Nec grauis aspectus (Sol) Nemeæ frondentis alumnus. *Stat. 1. sil. 2.* Titan Leonis terga Nemæi premens. *Sen. in Oedip.*

Horrida sed ferunt Nemei pectora monstri. *Mart. 4. 17* nempe cum Sol Leonis subierit: Te tu dum nimio possessa Hyperione flagrat Torua Cleonæ iuba sideris exue curis. *Stat. 4. sil. 4.* Arenti sitiunt cœli arua leone. *Pon. Si saeum radijs Nemææum Phœbe leonem Nunc premeres.* *Luc. 1. Phœf.* Cumque Cleonæo fidere feruet ager. *Mart. 4. 60.*

In pectore auren Leonis fulgentissima stelia est Primæ magnitudinis, quam cor Leonis appellant *Astrologi.*

Virgo.

Erigone. *V. suo loco, vbi fabula.* V. Astræa, Virginis ætheris caput ardet equis. *Ouid. 3. de art.* Cædet in terras virgo relictas. *Sen. in Thyff.* quas cæde madentes alias in

cœ-

egrum fugiens Astra reliquerat.
Iustaque cadent pondera librae. *Sen. in Thyf.* quæ
noctes diebus æquat autumnali æquinoctio. Li-
bra Phœbæ tenet aqua currens. *idem in Her-*
der. Libradet, formæque pares ubi fecerit ho-
raz. Virg. in epist. V. Æquinoctium. Veneri cum
Tauro attribuitur.
V. Libra solus.

Scorpius, fusc.

Scorpius. V. fusc leo. Scrumque trahent scorpion
acrem. *Sen. in Thyf.* Tu, qui flagrantem minacem
Scorpion incendis cauda, chelæque percutis. *Luc.*
2. Phœr. Scorpius fulgens astro. *Mamil.* Ipse tibi
iam brachia contrahit ardens scorpion. *Virg. 1.*
Georg. Hinc æquale iugum, candaque venenifer
vincta. *idem in epist.* Seu libra, seu me scorpionis
aspicit formidolosus. *Hor. 2. ed.* Necnon horren-
tis scorpion de tergore fulgens. *Pont. Marti cum*
arctæ attribuitur.

Sagittarius.

Mixtus equo contentum dirigit arcum. *Mamil.*
Esqui neruo tenet Emonio Pennata senex spi-
culæ Chiron. Sen. in Thyf. Rupto perdet spicula
neruo: Armatusque arcu Chiron. *Virg. in epist.*
Semiur arcu potens. *idem.* Teque senex Chiron
gelido qui sidere fulges. *Luc. 6. Phœr.* V. Chiron.
Sagittiferi facies senis. V. *Sagittarius solus.* Æter-
numque dedit pro morte pœta vivere, langu-
dusque ornauit corpora stellis. Cruraque & in-
tentum cum telo in scorpion arcum iussit, &
autumni marcentis claudere metam Cum geli-
da donec faciat diuortia bruma in tropico lin-
quens Sol autumnum Capricorno.

Capricornus.

Tyrannus Hesperia vadæ. *Hor. 2. 171.* qui tempe-
states in oceano occidentali, & quous alio ma-
ri orientis excitat. *Avunt Mathematici.* Capricorn-
um pro natalitio signo habere in Horoscopo,
signum esse tyrannidis; aliquando regni.
Saturno attribuitur Capricornus, in quo idem
Saturnus grauiſſimas pluuias excitat: Lotus &
Hesperia quid Capricornus aqua Mouet. *Prop. 4.*
1. V. Capricornus.

Qui sub Capricorno nascuntur, scrutatores esse
metallorum, & optimos rerum illarum, quæ
ignis usu conficiuntur, ædificatores. *Avunt*
Astron.

Aquarius.

Erangetque tuam; quous es, vnam. *Sen. in Thyf.*
hæſitante dicit, quod nonnulli Deucalionem,
alii Cecropem, Hylan alij, & Ganymedem esse
dicant. *V. fusc leo.*

Pisces.

Æcum excedent vltima Cœli sidera pisces. *Sen. in*
Thyf. vltima quod Februarium mensis vltimus
esset anni, quod à Martio inciperent: vt etiam
Astrologi incipiunt: Bis me Sol adij gelidæ post
frigora bromæ, Bisque suum tacto pisce pere-
git iter. *Quid 4. epist. 5. V. in fasti 2.* Pisces: Quod
mouent pisces, &c. *Prop. 4. 1.* quo in loco *Har-*
dard. Argumentantur Astrologi de signis cœ-
lestibus causis rerum, & substantiam vitæ mor-
talibus impartiri. Verbi causis: laboriosus, &
necientes scrutari futura dicunt, quos nascen-

tes Taurus aspexerit: percussorem eius na-
uitatem Scorpion in sua parte complexus sit: li-
beralem qui signo arctis ortos esse dicatur: quæ
omnia tamquam vana, & nugatoria irridet D.
Ambrusius 4. Herxam. *Mamil.* scribit homines sub
piscium signo ortos omnis disciplinæ nauticæ
futuros studiosos, piscatoresque probatissimos.
Hæc illa sub piscibus pedes hominum locantur,
vt latera, & scapula sub Leone.

ZOILVS, 1.

Sophista fuit Amphipolites, Ptolemæi tempore,
hoc vno facinore nobilitatus, quod Homerum
poetarum omnium principem libris aduersus
eum scriptis ausus sit reprehendere. Quæ scri-
pta eidem Ptolemæo obculit, aliquid magni spe-
rans ab eo se accepturum. Verum cum nihil da-
retur, pecunia coactus, submisit qui peterent.
Ibi Ptolemæus mirari se ait, cùm Homerus ante
tot annos defunctus tot hominum milia pascere-
ret: Zoilum egere Homero multo doctiorem;
quo summate ironico eius delasse infestum. De
illius morte diuersa narratur: alij parricidij
conscriptum iussu regis cruci suffixum voluit;
alii, cum in Græciam redisset de Scironis fa-
xis fuisse præcipitatum. Hoc tamen obtinuit,
vt nomen suum illis commodet, quod eius male-
dicentiam, & obreſtationem sequuntur, in alio-
rum ingenijis capendis huore, & inuidia. *Hinc*
Quid. 2. de rem. Ingenio magni liuor detrectat Ho-
meri Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes,
Homeromaltis, cognomen adeptus, quod in
Homerum scripsit.

In Zoilum, nempe detractorem multa sunt epi-
grammata. *Legge Mart. lib. 2. ep. 19. 42. 58. 81. & lib. 5.*
epig. 80. lib. 6. epig. 91. lib. 11. 31. 86. 93. & lib. 12. 54. &
alii sapissimè. V. Iuvidius.

ZONA, 21

Cingulum propriè est, quo læne virginis puella-
rum venter pro pudicitie custodia cingebatur
olim, vnde solvere Zonam dictum fuit pudici-
tiam virgini adimere. Nec licebat sponso noua
nupta potiri, nisi prius Zonam illam soluisset.
Legge Festum.

Herculeaneus nodus. *Fest.* quo cingulum ligatum
erat: in Herculis honorem, quod ipse felicissi-
mus fuisse in suscipiendis liberis: Cinxia, Iuno-
nis nomen; quæ in solutione cinguli inuocabatur.
Quod Zonam soluit diu ligatum. *Carull. Iyr.*
2. Tibi virginis zonula soluunt sinus. *idem Iyr. 62.*
Zonula virginatis: Quod possit Zonam soluere
virgineam. *idem Iyr. 68.* Nuptiale cingulum
ex Varr.

Sunt etiam Zonæ cœlestes, nempe circuli quidam
lati, cœlum, terramque veluti cingula quædam
ambientes, sunt autem numero quinque, quarum
descriptionem habes apud *Quid. 1. mer. Virg. 1.*
Georg. lib. 1. ex quibus media, quæ inter Tropicos
est, nimio calore parum apta videtur habitatio-
ni: duæ vero extremæ sub Arctico, & Antarcti-
co circulis sitæ nimio frigore horrent: vnde vix
habitabiles sunt; reliquæ duæ, quæ medium in-
ter terribidam, & gelidam situm obtinent tempe-
ratæ sunt, & humanæ commodæ habitationi.
Quinque tenent egrum Zonæ, quarum vna

torus: o Semper Sole rubens. &c. *Virg. 1. Geor. Vtq;*
dum dextra cælum, totidemque sinistra Parte

secant zonæ, &c. *Ouid. 1. met.*

Quæ plaga igniferi poli, verans fragrant currere
 in zonâ diem. *Sen. in Herc. Oct. Zona Arcticâ. V.*
Arctus, ibi sita est Ariadnes corona: zona An-
 tarcctica. *V. ibi.* Berenices crinis signatur: Par-
 ui limites cœli: maior enim limes Zodiacus est:
 Scilicet in vario ne solum limite cœli. Ex Ariad-
 nœ aurea temporibus fixa corona foret.
Caull. lyr. 67. Et ab zonis quinque peten-
 da *Sides. Prop. 4.* Fasciæ cœli, siue cœlestes,

ætheriæ, sideræ. *Mart. Cap.*

Nomina Zonarum cœlestium: Arcticâ, latine
 septentrionalis: Therinea, æthialis: Isimeri-
 ne, æquinoctialis: Chimerine, hiemalis: No-
 tius, à Græcis; australis à nostris; ex *Be-
 roal.*

Plaga: Et si quem extenta plagarum Quattuor
 in medio dirimit plaga Solis iniqui. *Virg. 7. Æn.*
 Quinque arcus: Nec tibi directos placeat via
 quinque per arcus. *Ouid. 2. met.* Quinque par-
 tes: Et quinque in partes toto disponitur orbe.
Tib. 4. 1.

F I N I S.

R H E T O R I C Æ

M E T H O D V S

In duas partes distributa.

I N D E X C A P I T V M

Quæ in Prima , & Secunda Rhetoricæ parte continentur.

P R I M A P A R S .

R hetorices definitio. Cap. I. Pag. 3.	
Rhetorices distributio. Cap. II. ib.	
Officium Oratoris . Cap. III. 4	
Quæ requirantur in Oratore .	
Cap. IV. ibid.	
Rhetorice genera . Cap. V. 5	
De genere demonstratiuo . Cap. VI. 6	
De genere Iudiciali . Cap. VII. ibid.	
Coniecturalis quæstio dilucidatur. Cap. VIII. 8	
Finitiuæ , ac iudicialis quæstio dilucidatur .	
Cap. IX. 11	
Iudicialis generis tempus , finis . Cap. X. 12	
De genere deliberatiuo . Cap. XI. 13	
Deliberatiui generis tempus , finis partes explicantur . Cap. XII. 14	
Generis demonstratiui partes , finis , tempus enucleatur . Cap. XIII. 16	
De Laude . Cap. XIV. ibid.	
De locis exornationis . Cap. XV. 18	
De alijs exornationis locis . Cap. XVI. 20	
De Panegirico . Cap. XVII. 22	
Rerum aliarum laus explicatur. Cap. XVIII. 23	
De vituperatione . Cap. XIX. 27	
De argumentis , ac stylo generis demonstratiui .	
Cap. XX. 39	

S E C V N D A P A R S .

D e Oratione , ac partibus orationis. Cap. I. 29	
De Exordio . Cap. II. 30	
Exordij structura . Cap. III. 35	
De Narratione . Cap. IV. ibid.	
De Confirmatione . Cap. V. 38	
De argumentatione . Cap. VI. 39	

De alijs for mis argumentationis . Cap. VII. 42	
De Syllogismo , & enthymemate . Cap. VIII. ibi.	
De Inductione , & exemplo . Cap. IX. 43	
De Dilemate , & inuersione . Cap. X. 44	
De Soryte , Enumeratione , & de Comparatione , Inductione Oratoria . Cap. XI. ibid.	
De Refutatione . Cap. XII. 45	
De Peroratione , siue epilogo . Cap. XIII. 45	
De Elocutione . Cap. XIV. ibid.	
De Elegancia . Cap. XV. 47	
De Dignitate . Cap. XVI. 48	
De Compositione . Cap. XVII. 49	
De Memoria . Cap. XVIII. 50	
De Pronunciatione . Cap. XIX. ibid.	
De Actione gestuque corporis . Cap. XX. 51	

E L E N C H V S

Authorum , qui hoc Libro citantur.

M. Tullius Cicero.
 Author ad Herennium.
 Aristoteles.
 Hermogenes.
 Quintilianus.
 M. Antonius Maioragius.
 Aphthonius Sophista.
 Operis author in progymnasmatibus ,
 & de Copia , seu figuris.
 Georgius Trapezuntius.
 Hermogenes Comment.
 Antonius Lullus.

Rer IN

IN RHETORICES

Introductionem.

METHODVS

PRIMA PARS

Proemium.

E videar à priscorum vestigijs nimium desletere, nisi prius quam re explicandam tenuitate mei scilicet ingenij, ac orationis paupertate suscepi, qui mihi sit animus exponere hæc præmittenda operæ pretium cenfeo, quæ ad rem ipsam potissimum facere existimantur. Non enim grande volumen verbis hinc, & inde ex authoribus compilatis tumultuarium quasi opus, est in animo coacervare: sed tantum aliqua præcepta, quæ ad Rhetorices introductionem censentur accommodata, de benignitate, utilitatis vestrae causa tradere conabor. Namque fructus mihi vester, is autem vberimus desideratur: sed nihil ad pompam, ad quam pariter exponendam ob inopiam minus aptum me fateor. De eloquentiæ igitur partibus eram acturus, sed altius argumentum adeo me deterruit, ut ne montes aureos polliceri viderer, deinde fluviales offerrem lapillos, præceptorum methodum maluerim inscribere; illaque tutiore mente pertractare, quam vanum quiddam de mea imperitia ostentare gloriosius. Has autem artes assumpsi exercendas, utpote (quæ esse rudimenta atque incunabula virtutis) censentur, quis cum iuenum animi ad veræ gloriæ cupiditatem aluntur: tum quod hæc eadem potentissima sunt vitæ retinacula, aut in rebus aduersis, aut in infirma valetudine, eloquentia enim (teste Cicerone) ea est quæ plurimum in ciuitate potest, neque ad eam quis consequendam ascendit, nisi gradatim per humanitatis studia accedat: quæ quidem adolescentiam agunt, senectutem oblectant, secundas res optant, aduersis perfugium, ac solatium præbent: quæ delectant domi, in senectute animum tanquam emeritis stipendijs ambitionis, contentionum, cupiditatum, voluptatum receptui canere hortantur: omniumque rerum securum secum hominem (ut dicitur) viuere cogunt. Verum hæc dixisse sit satis, cum huius artis existimatio per se simul loquatur, & vtilitas. Pauca hæc igitur qualiacumque sint equo accipite animo eaque diligenti mente perpendite: eo in primis cognito, quod testatur Quintilianus: nihil præcepta atque artes valere, nisi adiuet natura, cui hæc item necessaria censentur adiumenta, doctores peritia, studium peritax scribendi, legendi, dicendi multa, & continua exercitatione. Quorum primum si desit, quæ sequuntur vestra isthæc cupiditas inceptum suppleat opus.

Rhe-

Rhetoricæ Definitio.

C A P. I.

Postquam nonnulla tradidimus præcepta in præexercitiamentis Aphthonij Sophistæ in quibus potissimum, teste *Quintiliano* lib. 3. cap. 4. est puer exercendus huiusmodi artis percipidus, de ratione dicendi aliquid compilatum modo congeremus. Omittimus tamen, quæ de lectione apud Rhetorem, tum Oratorem tum Historicorum essent demonstranda, quando facilius huius artis perceptio ex ipsa dependet lectione & observatione.

Et quoque præteritis, quæ octavo Capite ait idem *Quintilianus*, ubi ediscere electos ex orationibus, vel historiis, aliquove genere dignorum voluminum locos pueris maxime suadet.

Illud tantum præmittam, quod ad eruditionem, & eloquentiam aspirantem omittendæ sunt omnes voluptates, relinquenda studia delectationis, ludus, locus, consilium, sermo etiam penè omnium familiarium deferendus: non enim qui eloquentia coalescere nisi remotis impedimentis se docilem quisque præbeat præceptor ad quam si sedulam navare operam spectat in edocendo, ad illam in præstando se docilem, quam maxime spectat, sed hæc hæc.

Quid sit Rhetoricæ siue dicendi ratio, multivariè definiunt: nonnulli, Romani Sermonis Copiam appellat: Sed horum dura uimium, & scabra videtur definitio.

Quintilianus lib. 2. cap. 15. Rhetoricen, ait, esse bene dicendi scientiam. Aristoteles dicit.

Rhetoricen esse vim inveniendi omnia in oratione persuasibilia. *Cicero*, de clar. Orat.

Elaboratam dicendi vim atque copiam esse asserit. Alij dicunt alia, sed in idem tandem decidunt. Verum parum de eius est nobis definitione laborandum quando ejus tanta vis est, quantam ij, qui sunt eam consecuti, dignitatem inde sibi compararunt. Quæ siue arte parietur aliqua, siue exercitatione quadam siue uatura, res una est omnium difficilissima, ut paulo ante citato loco confirmat *Cicero*.

Verum ne plura Rhetoricæ est benedicendi ars, vel facultas; cum quis illius peritus de quibuscumque propositis rebus dicit ornatè, copioseque iuxta illud: Vis Oratoris professioque benedicendi hoc suscipere, ac polliceri videtur, ut omni de re quæcumque sit proposita ornatè ab eo, copioseque dicatur.

Dicere autem est ornatè, graviter, & copiose loqui: nec enim idem est loqui, & dicere: nam loqui naturæ est, dicere artis: sed hæc naturæ quoque indiget adminiculo.

Rhetorices distributio.

C A P. II.

In tres autem partes omnem dicendi Doctrinam, ait *Cicero* in part. Orat. distribuendam esse: In ipsam vim Oratoris, deinde in Orationem, tum in Quæstionem, nempe ut sit orator tanquam artifex, qui orationem componat: tanquam opus, adhibita quæstione tanquam materia.

In quo aduertendum est, licet in vi Oratoris tota ipsa intelligi possit eloquentia, hæc tamen distributio esse factam, ut totum primum in quas sit diuisum partes agnoscat.

Orator igitur est artifex, qui qualis esse debeat, multis edocet in Oratore *Cicero*, in quo vis illa debet inesse, quæ in Rebus, & verbis consistit, scilicet in Inuentione rerum, & in collatione verborum de quibus inferius: nam omnis oratio, ut *Quintilianus* ait, constat ex ijs quæ significantur, scilicet rebus, ac sententijs, & ex ijs quæ significant nempe verbis.

Est igitur vis oratoris causa efficiens orationis: Res ipsa de qua agitur est materia: sermo denique quo res exprimitur forma quædam dici potest.

Vocatur autem hæc genera figurarum.

Rerum
Copia & Verborum

Nam tota vis Oratoris in his duobus inest præterea in iisdem omnes Rhetoricæ partes includuntur. In rerum enim copia Inuentio intelligitur inesse, in Verborum copia Eloquutio, dispositio in utraque, Pronunciatio ad Eloquutionem pertinet siue ad naturæ munus: Memoria est peculiare naturæ donum Oratori inest: & ideo à Rhetorica extrinsecum siue remotum quid potest appellari. Bene igitur in his duobus tota vis inesse dicitur eloquentiæ quorum debet esse gnarus orator ut munus exipiat suum.

Cuius rei minus infelix ipse, opusculum de copia emisi, ut libellus ille hæc autem commendat, & hæc ars libellum ipsum exornet, uterque denique sit alteri adminiculo. Vnde qui caret illo difficile erit huius libelli catus intelligens.

Officium Oratoris.

C A P. III.

Primum oratoris officium (inquit *Cicero lib. 1. de Orat.*) est dicere ad persuadendum accommodatè: scilicet ut appositè ad persuadendum dicat: quævis enim non persuadeat, satis est, si finem habeat persuadere dictione: nam officio functus esse suo dicitur, si accommodatè dicat ad persuasionem. Verum author ad *Herennium*. Officium oratoris esse ait de ijs rebus posse dicere, quæ ad usum civilem moribus, ac legibus constitutæ sunt cum assensione auditorum quoad eius fieri potest. Nempe ut orator is quicumque Rhetoricæ species seu genera possit dicere. In demonstrativum, quod ad mores, In deliberativum, ac Iudiciale, quæ ad constitutas leges pertinent, de quibus inferius suo loco.

Verum igitur Oratoris officium est dicere appositè ad persuasionem, qua in re duplex finis considerandus est.

Extrinfecus
Intrinfecus

Hic in mente oratoris, ille in auditorum animo: In se ipso quidem ut dicat accommodatè ad persuadendum, in illo ut eius fit animus persuasus, vel se persuaderi sinat.

Atqui non poterit Orator appositè ad persuasionem dicere nisi aptè distinctè atque ornatè dicat. quod ut obtineat necesse est, primum ut excogitet, & Inveniat quid dicendum sit, deinde ut inventa benè disponat, & collocat, tum ut inuenta, & collocata poliat, & exornet.

Præterea ut intelligat quæ

Voce
Motu
Vultu

Quæ iam inuenta, & collocata, & expolita sunt enunciet.

Postremò ut hæc omnia benè memoria comprehendat. Et hæc cum oratori, quam maximè conveniant, sit ut in his omnibus omnis Rhetorica pendeat.

Verum ne ad hæc prinata subito excurramus priusquam generalia potius explicentur, alia requiruntur in Oratore.

Quæ requirantur in Oratore.

C A P. VIII.

Non de futuro oratore publico differimus cui illa quinque naturæ dona ad perfectionem dicuntur expedire, scilicet.

Lingux solutio
Vocis sonus
Vis laterum
Vires corporis

Conformatio totius

Oris
Corporis

Ut testatur *Cic. in 1. de Orat.* Cui pariter illa duo; secundum Carneadem sententiam, censentur convenire: ut audientes in suam sententiam protrahat; & ut quicquid voluerit eis persuadeat.

Quorum alterum vitæ sit dignitate, alterum intelligentia commotionum animi; qua facile scit, quo genere orationis animos auditorum moueat.

Alterum, inquam sit vitæ dignitate, scilicet bonitate nam, ut *Arist. lib. 1. cap. 9.* demonstrat, ex probationibus quæ dicendo acquiruntur, primæ in vita, ac moribus Oratoris potestates sunt: sique orator bonus vitæ fuerit habitus, eius orationi facile fides habebitur: hæc optimè demonstrantur exemplo à Tullio qui varijs orationibus.

Pro lege Manilia
Contra Rullum de lege Agraria
In diuinatione contra Verrem
Pro Archia, &c.

Præceptum hoc diligentissimè seruat, ut semper se, vel eos pro quibus dicit bonis moribus præditos ostendat, & communis utilitati studentes.

Alterum intelligentia commotionum animi, videlicet, ut intelligat quo pacto moveri possit auditor. Vnde bonus orator doctissimus sit oportet, ut ex plurimis ea seligere possit, quæ sint ad persuadendum accommodata, tum legum peritus, tum genera reipublicæ qualicumque callere, vel quæ bona, ut

Monarchia
Aristocratia
Politia

vel quæ mala bonis scilicet opposita.

Tyrannis
Oligarchia
Democratia

Et similia. Non igitur de publico oratore, qui huic potissimum addictus arti: publicam orationum suarum cuiuscumque generis Rhetorici, exoptet auram.

Sed de illo loquimur, qui in Schollis formari possit orator, cui non ingenium, non doctrina, non otium, non studium illud dicendi acerrimum desit, qui suas quoque calleat partes nempe

Docere
Delectare
Permovere

Docere scilicet narratione.

Delectare elocutione

Permovere tandem peroratione

Cum docere sit debitum (ut *Cic. inquit de opt. Generat. Orat.*) delectare honorarium, permovere necessarium. Vnde asserunt nonnulli oratorem illum nullo pacto esse posse, qui mentes audientium non permoveat, cum præsertim, duæ sint orationis præcipuæ partes permouendorum animorum gratiam comparatæ.

Principium
Peroratio

Quæ-

Quamobrem ratio atque cognitio debet esse oratori perspicua quo pacto permoueri possint animi : quod quidem fieri nequaquam potest nisi prius naturam hominum , & causas quibus incitantur , aut reflectuntur , cognouerit .

Tandem illum dicimus Oratorem in quo septem considerari solita sunt duo ex quibus oratio conficitur .

§ Res
§ Verba

Res debent esse probabiles , Verba iucunda .

Duo in quibus oratio versatur , nempe

Genus § Iudiciale
§ Deliberatiuum

Causæ forenses , quæ ad iudiciale genus spectant : Causæ communes in Senatu & concione , quæ ad deliberatiuum .

Duo in pronuntiatione .

§ Vox
§ Motus corporis

quæ actio dicitur .

Vnum denique ad condiendam orationem .

§ Lepos

In quo facietæ spectantur . Verum vt clarius , & breuius explicemus quid in Oratore nostro requiratur , cognitio siquidem est generum , siue plecterum causarum in quibus versatur oratio . Sed antequam ad hæc genera explicanda progrediamur , Oratoris officium & finis epilogo resumendus est .

Erit igitur proprium , & potissimum oratoris officium exquirere in vnaqueque re quid sit ad persuadendum accommodatum : finis illius persuadere si possit .

Cumque hæc probe nouerit , ac disposuerit cætera fortunæ commendet nisi naturæ : accidit enim vt quis fortuito populum persuadeat paucis , quem multis minus potuit eruditior .

Rhetoricæ Genera .

C A P. V.

CUM primum oratoris officium accommodare ad persuadendum dicere superius esse dixerimus , quid dicendum , & circa quod sibi dicendum sit intelligat necessarium est .

Quid dicendum explicabitur in Capitibus de Inventione , in quibus potissimum regulæ tradentur ad ea inuenienda , quæ dici possunt . Cæterum circa triplex genus omnes versantur causæ .

Vnde Auctor ad *Herennium* : Tria , inquit , sunt genera causarum , quæ recipere debet Orator .

§ Demonstratiuum
§ Deliberatiuum
§ Iudiciale

Aduerte tamen aliud esse genus dicendi , aliud causæ : Genus dicendi est item triplex .

§ Summum
§ Medium
§ Infimum

Quod alio modo stylym nuncupamus de quo etiam alibi .

Causæ verò genera tria , inquit *Cicero in Part.*

§ Iudicij
§ Deliberationis
§ Exornationis .

Quæ ad tria auditorum genera cesserunt : Vel enim auscultatores delectationem tantum querunt , quæ genere demonstratiuum præstat ;

Vel tanquam discipulatores de præteritis rebus iudicium proferre iubentur , quod Iudiciale dat genus ;

Vel iidem discipulatores de futuris sunt deliberaturi , quod ad deliberationem pertinet . Hanc verò causarum partitionem omnes scilicet boni scriptores ab Aristotele acceptam secuti sunt .

§ Iudiciale
§ Deliberatiuum

Nam laudationem per se non esse genus censent , verum , cum illis commiserit . Quintilianus verò conatur varijs rationibus probare tria esse genera causarum , hoc modo : Omne oratoris officium aut in iudicijs est , aut extra iudicia .

Ad iudicia Iudiciale , ac deliberatiuum pertinet .

Extra iudicia censetur laudatio , siue vituperatio , quod vnum efficit per se genus .

Aristoteles verò tria esse causarum genera è tribus auditorum generibus demonstrat , inquit , enim : Sunt autem Rhetoricæ genera numero tria : tot enim etiam auditorum genera reperiuntur : Nam ex tribus rebus Oratio constat .

§ Ex eo qui dicit
§ Ex materia de qua dicitur
§ Ex eo apud quem verba fiunt

Quin etiam cuiuslibet Orationis finis ad auditorem refertur . Hactenus *Arg.* vnde cognoscitur genus triplex nam Vel Auditores sunt auscultatores quorum est discipulare , ac delectare .

Vel sunt Iudices , quorum est indicare de rebus .

Vel sunt sententiarum moderatores , quorum est applaudere dicenti , quod nisi dicat appositè , ac eloquenter , haud vnquam a ceteris se sibi ab auditoribus applaudatur : & hinc exoritur elocutio in dicente , quæ ad genus videtur attingere demonstratiuum .

Secundum igitur Ciceronis , Aristotelis , ac Quintilianii sententiam tria sunt genera causarum

Rer 3 de

de quorum singulis aliquid modò præfabi-
mur.

De Genere Demonstratio.

C A P. VI.

Demonstratium dicitur à demonstrando, quod ortum habet ex rationabili animi parte, cum rationibus probamus quicquid dicimus, & velut demonstramus & ob oculos ponimus. Dicitur etiam exornatium, tum quia personarum virtutibus demonstratis solet ab auditoribus exornari: tum quia genera omnia exornationem possunt admittere. Veli si dicimus nos per hoc demonstrare velle laudationem, aut vituperationem alicuius, quæ nec in iudicium, nec in deliberationem cadunt: & scirebõ alterum ab illis sibi adscribere genus. Laudatium à Quintiliano Græcè Epideicticon dicitur, quod continet laudem, & vituperationem ad hoc referuntur

{	Gratiarum Actiones	}
	Funebres orationes	
	Epitaphia	
	Orationes nuptiales	

& huiusmodi.

Copiosum autem hoc genus est, & in omnia dicendi genera spargitur; in quo, ut patet in duobus alijs, tam debet orator pondere rare

{	Finem causæ	}
	Proprium officium	
	Moxum siue delectationem	

Finis in genere hoc demonstrationis est honestum, vel inhonestum, vnum ut probemus, alterum ut reprobemus: quorum alteri laudatio, alteri tribuitur vituperatio, ut in vno quid sequendum laudando, in altero quid evitandum improbandum demonstremus.

Officium in hoc genere, vel cohonestare laudibus, vel vituperationibus quæquam dehonestare.

Moxus siue delectatio est, ut auscultatorem quem nostrorum dictorum sumptibus arbitrum delectemus exornatione ad iucundum, vel inuocemus vituperatione ad effugiendum, siue dandum.

Acqui requisitus Cicero in Partis. Pater à filio quas res sibi proponat oportet in his generibus oratione respondere. delectationem in exornatione, vnde vnum esse sibi proponendum finem videtur inuenire: Sed necesse est finem ipsum diuidere: in finem est, honestas, qui ad ipsius genus reuertitur: & finis est qui ad motus animorum accommodatur, qui delectatio est siue motus, ut superius demonstrauimus, & quem nudo oratori proponendum intelligimus.

Enimvero, cum iij qui tantum sunt auscultatores de nulla re sententiam laturos

Sunt, nisi de oratorio ingenio, & facultate debet orator Summa ope niti, ut auscultatorum animis magnam afferat delectationem: vnde hoc genus ad ostentationem ferè comparatur: itaque fecere debet omni stulticiorum genere & amplificationibus præcipue cumulari.

Quod mirum in modum obferuat Cicero in Oratio-
ne pro Marcello, & in vtraque oratione post
reducum suum. Delectationem verò afferunt

{	Nouæ	Admirabiles	}	Res
	Magnificæ	Præclaræ		
	Liberales	Caræ		

Denique quicquid cum honestate coniunctum. Quid enim suauius & iucundius illo Ciceronis loco pro Marcello? Soleo, inquit, sæpe ante oculos ponere idque libenter crebris vsurpare sermonibus, omnes nostrorum &c. vsque ad, Victorij illustrata sunt &c.

Demonstratiui generis apud Ciceronem pauciores sunt quam aliorum generum orationes, quia, raro hoc genus per se tractatur; tamen huc refertur illa quam habuit pro Marcello: Et in Senatu post reditum; & quam habuit ad Quirites quæ gratiarum actiones continent: Item secunda Philippica, quæ in vituperatione versatur, & in Pisone, &c. Sunt alique mixtæ, ut Prologus Maniliæ, quæ Pompeij laudes complectitur, pro Archia Poeta, in qua humaniorum extollit studia litterarum: Ut nona Philipp. in qua Scriuius Sulpicius laudat. Quin alijs quoque generibus immasceri solet exoratio siue vituperatio. Quare bene sensit Iserocrates, qui ut Quintilianus auctor est, in genere omni inesse laudem ac vituperationem arbitratu est.

Dicitur verò potius exornatium genus, quam vituperatium, quia sapius natura deducitur ad laudem quam ad vituperationem, & in qua re totum excellit magis, toti rei nomen attribuit.

De Genere Iudiciali.

C A P. VII.

Iudiciale genus dicitur à iudicijs in quibus exercetur, quod ortum ex irascibili, vel accusat, vel excusat: vnde accusatio vel defensio in quibus vniuersum hoc genus versatur ad quod etiam statum cognitio pertinet de qua inferius.

Cic. 1. de Inuentione, duas alias adiungit partes, hoc est petitionem & recusationem, sed tamen alibi secutus Aristotelem duas tantum facit: Linguitur enim cum accusatione petitio, qui enim petit, vocat eum in iudicium tanquam ab eo ipsius sit, quod sine dubio speciem habet accusationis. Vnde Cic. in Part. ait: Sed accusatorem pro omni actore, & petitor appellat, &c.

Recusatio deinde cum ipsa defensione coniungitur, quod apparet et eodem Cicero in Part. 2.

Quintilianus verò accusationem & defensionem appellat intentionis à depulsionis nomine.

lib. 3. cap. 9. quibus quinque partes attribuit.

{ Proemium
Narrationem
Probationem
Refutationem
Perorationem }

docetque non ex istis dispositis incipiendum, Sed ante omnia debemus intueri quod sit causæ genus, quid in eo queratur, quod proficiat, quæ noceant, deinde quid confirmandum sit, ac refellendum, tum quomodo narrandum: Quod postremum si recte fiat probationes apparet, vnde facilius in dicendis ibitur sententiam. Inuendum est pariter quo sit pacto iudex conciliandus: qui optime conciliatus initio ad arbitrium siue accusantis, siue defendentis adiudicabit fieri.

Quod ut fiat, nempe ut concilietur iudicis animus Sunt causæ partes diligenter inspicendæ, ut hinc liqueat an iudex sit animus faciendus an ferendus; concitatus an remissus; fauor- ne an aduersus.

Considerandum quoque in causâ, quæ accusa- tionem siue defensionem præferat, an cuius rei sit controuersia, an plurium. Vnius rei, si tantum de furto agatur, aut de homicidio: sim- plex enim huiusmodi causâ dicitur: Plurium controuersiarum si simul de repetundis agatur, aut si quis sacrilegium nec non accusator homici- dij, quæ causâ dicitur coniuncta. Cognito igitur causæ genere tum intuebitur inquit *Quæ- stio*, an negetur factum quod intenditur; an defendatur, an alio nomine appelletur, an a ge- nere actionis repellatur vnde sunt status.

Iudiciale enim genus in statum quoque cognitione (ut paulo antea dicebamus) versatur: Status enim stando dictus est, aut quod ibi primus causæ congressus consistat, aut quod in eo sit omnis causâ: at status, seu constructio id voca- tur de quo controuersia est, vel causâ summa ad quam omnia referuntur argumenta, & est triplex

Status { Coniecturalis
Finitius
Iudicialis siue qualicæ

Coniecturalis status (quia, ut inquit *Hermogenes* in *Parr. Siar.* cum quæstio fuerit Rhetori propo- sita, consideratur est fit ne factum, quod in iudicij disceptationem adductum est

an { Obscurum
Manifestum }

Si est obscurum pertinet ad coniecturalem sta- tum, si manifestum ad alia) cum ex aliquo signo manifestum, vel ex aliqua suspitione rem cer- tam probamus, nempe.

Deprehensus est aliquis sepeliens corpus nuper occisum in aliquo loco deserto, accusatur homi- cidij: Indicia sunt enim manifesta, locus ab oppidanorum commercio segregatus, in-

terfectus homo: solus ille qui sepelit cuius quidem opus quamuis pietatis causâ boni esse consulendum, tamen in defuncti gratiam potest de illo aliquid subdubitari, Quare ob coniecturâ illam potest deprehensus in iudicium vocari reus: Nam

Coniectura est rei obscuræ, & incompetæ probatio ab ipsa re desumpta ex aliquo si- gno manifestum vel è suspitione aliqua de per- sona.

Sin autem pactum iudicandum est manifestum, prius considerandum, inquit *Hermogenes*, an sit perfectum an imperfectum. Imperfectum id dico cui si quid adiciatur quod deest statim no- men habet suum proprium, nec habet factum aliam disquisitionem, & si fuerit huiusmodi ad statum finitium spectabit: est enim status finitius quæstio de nomine rei, vel facti, non an sit factum, sed aliquid deest quominus sit perfecta appellatio, exempli gratia.

Furtum, ac Sacrilegium varijs poenis per leges multantur, ut si fur damnetur ad duplum, sacrilegus verò capite plectatur. Accusatur quis de Sacrilegio: ad iudices sistitur: ille negat se Sacrilegium: sed tantum se furem esse prædicat ut liberetur saltem a mortis Supplicio, si non potest manifestari pecunias, quas ille reus furatus est esse sacras, causâ nihil habebit sanè disceptationis, nam secundum leges merito punietur de crimine.

At qui si factum perfectum iudicandum est consti- tuitur quæstio de qualitate facti an sit iustum, an vile, an legitimum; aut aliquid illis contra- rium & hoc ad statum Iudicalem siue qualita- tis appellatur spectabit.

Hæc omnia clarius patebunt exemplo.

Postulatus Milo an interfecerit Clodium, si re- spondeat, interfecisse sed iure: quæstio non erit de facto (constat enim) sed an iure sit factum, quod ille præfessus: & hic status qualitatæ sit siue Iudicialis.

Postulatus Milo an interfecerit Clodium si negat interfecisse: quæstio erit an id fecerit: & id sim- plex status, qui coniecturalis debet uti vnde co- njecturalis.

Postulatus Paulus an sacrilegium admiserit, si negat se fecisse sacrilegium, sed tantum furtum commississe, quæstio erit quid fecerit & finiti- us appellatur.

Sunt alij præterea status, siue quæstiones (quæ- stio hæc aliquantulum à nobis fuit sub Chæstos nomine discussa in progymnasiorum Aphro- nianis) qui è primis oriuntur: à statu enim qua- litatis nascitur.

Status { Legitimus
Rationalis }

Legitima quæstio est in qua tantum legis verba pendentur.

Rationalis est, in qua facta disceptantur: & hæc vltima diuiditur.

in (Negotialem
Iudiciallem

Negotialis questio in qua agitur de re futura, an conveniat sepelire mortuos in bello Marathoniaco.

Iudicialis in qua agitur de re facta, item Iudicialis dividitur bifariam.

in { Absolutam
Assumptivam

Absoluta est, accusatio criminis quod tamen negatur esse crimen in iudicium vocandum: ut: Agricola abdicat filium suum propterea quod vacat studiis philosophicis. Quid enim criminis est vacare studiis philosophicis? An in iudicium vocandus est filius iste?

Quod si quis confitetur crimen a se commissum, esse, nascitur status assumptivus:

Status præterea

{ Comparationis siue compensationis
Recriminationis

Comparationis cum in se reus factum recipit beneficium, cui tamen obijcit maius beneficium, ut Accusatus Ionathas quod Saulis parentis edicto non parvisset, ne quis antequam bellum conficeretur degustaret quidquam cum parum mellis degustasset, poruit defendi à populo quæstione comparationis, vt pote qui maius præstiterat populo beneficium (ab illo enim victoria manarat) quam quod inficius aduersus patrum edictum commiserat.

Recriminationis, cum reus relinquit culpam in accusationem quod meruerit iniuriam.

Translatio criminis cum idem in alios relinquit, qui vel socii fuerunt, vel consilij participes, &c.

Deprecationis cum id assertit excusationis, vt dignus esse videatur cui condonetur.

Citantur præterea ab eodem Hermogene in statu legitimo.

{ Status scripti & voluntatis siue sensus,
& verborum
Legum oppositionis
Ambiguus
Transumptivus

Sed quia hæc nimis longa nobisque modo non necessaria præmittimus vt quæ sunt maioris ponderis minime negligantur.

Coniecturalis Questio dilucidatur.

C A P. VIII.

NE miremini me tantum in genere Iudiciali versari, cum patum sit adolescentibus in his Gymnicis palæstris vsurpandum, sed quia nonnulla scitu digna occurrerent, quæ nisi

prænouisset Auditor culpam in Doctorem transfunderet; hæc longiori pertractauit sermone, vt ijs postea omisiss ad ea quæ sunt ad vestrum caput accommodatiora progredi liceat intentus. Superius diximus coniecturalem statum ad genus Iudiciale spectare, sed vnde possit coniectura clarius desumi, nunc demonstrabimus.

Quoties de personis, ac de factis est proferendum iudicium, decem capitibus fieri potest.

{ Exceptio
Testium probatione
Voluntate
Facultate
Adiunctis, siue attributis
Absoluta qualitate
Assumptiva
Translatione criminis
Probabili defensione
Qualitate communi

Exceptio est, dissolutus aliquis adolescens (patre non comparente qui nuper vivebat) accusatur parricidij, ille postulat id probandum esse an interfecit fuisse.

Testium probatio, Aliquis accusatus quod venenum apposuerit vxori, si testes adhibeantur ferui, ancillæ possunt vt testes probentur certi: ferus enim non est illico adhibenda fides qui possunt, vel malevolentia in dominos commoueri.

Voluntas { continent personæ qualitatem & Facultas { causam ad suscipiendum facinus impellentem: facultatem dico potestatem, qua reus facinus patrauit, quæ sit variè vt videbimus.

Voluntatis verò cognitio sumitur à consequentibus personarum, & ex locis generis demonstrationis cuius duo numerantur loci.

{ Impulsio
Ratiocinatio

Sub impulsione militent.

{ Ira recens
Odium vetus vel amor
Iniuriæ dolor
Pecuniæ cupiditas
Periculi timor
Celandi opinio

Sub ratiocinatione verò militent
Quæstus, & Præmium.

in quibus

{ Spes commodi
Honoris
Gloriæ
Pecuniæ }

His quoque adduntur attributa personis ex genere demonstratio desumpta.

Ge-

{	Genus	Natio
	Educatio	Vita
	Institutio	Studium
	Ætas	Natura
animi {	Affectio	Vires
	Indoles	Habitus
{	Studia	Fortuna

res gestæ

Quæ omnia possunt duobus contineri.

- { Ætate
- { Conditione.

vt, si quis iuuenis diues reus arceatur, consideratur ætas iuuenilis apæ quidem ob ætatis vehementiam ad omne facinus; & conditio: nam si diues est erit procliuor ad mala patranda vi pecuniarum setis, sine quibus raro aggrediuntur homines maiora sceleræ, & hæc sub facultatis questione militare videntur.

Absolutæ qualitatæ explicatio, vt si quis potens, ac iocuples deferatur, quod magistratibus abdicatis necessaria victui suppediret in vrbe libera: statim potest postulare affectatæ Tyrannidis.

Defensor tamen id illi licuisse con firmabit: quia vnique licet alere quos velit, neque legibus id vetitum vnquam memoriz prodeum esse demonstrabit: Et hæc est assumpti status enodatio, qui status est semper absoluto contrarius, qui sit etiam

- per { Depulsiõnem sectæ inficiationem
- { Concoctionem

Depulsiõ: Non licuit id facere

Concoctio: etiam si licuit non tamen eo modo, quo factum.

Exemplum.

A Timotheo deprehensus fur fuit Interfectus, quod fortasse licuit, sed non eo modo, quo ab eodem Timotheo factum fuit.

Exemplum alterum clarius.

Præsigni duo nouerim, quæ ab eorum priore viro suo aufugerat adhuc viuo, fuitque facere quæsum acceperat, nocte quadam interficiunt cum lena eadem famulant: sed minus contenti vtrique caput, & coxendicem à femore obtruncant: proci ad ducta cadauera partim in puteum, partim deuoluunt in Arnum. Deprehenduntur, criminis deferuntur, Quibus sanè licuisset vt absolutæ qualitatæ questione: licere, dedecus à se, familiarique tollere: Sed Actor per depulsiõnem inquit, etiam si id licuisset, eo tamen inbuiatio quidem more nunquam fore licitum.

Translatio criminis tractatur per attributa, vt inquit *Hermogenes*, ab initio ad finem, siue ab adiunctis, iocumque habet cum in verbis, tum in factis, tum etiam in mouendis affectibus.

Exemplum patebit clarius in verbis.

Quis propo publicos carceres transiens exiamat: vobisno sint animo, quod citò liberabuntur: hic comprehensus sistitur ad tribunal, ac nomine affectatæ Tyrannidis deferitur: Verum hic pro sui defensione, postulat, vt

qua mente sit dictum, quod dixerat rectè iudicent: ex quo hæc à se conatur crimen transferre. Exemplum in factis.

Deprehenditur quispiam in solitudine sepeliens corpus recens occisi, ac de homicidio redarguitur, culpam in transferre nitetur disquisitione loci communis. Quæstionibus indefinitis nempe: præclarum esse sepelire mortuos.

Verum si facta non fuerint sua, potest quæstio vaga esse: Exemp.

Fortissimo cuidam exercitus imperatori ab hostibus in celebri loco statua erigitur, quod cum primum est reipubl. cui seruit imperator allatum, illicò proditiõnis suspensum curat comprehendendum, sed is velut infensus inquit id sibi non patere: sed tamen (si pateat) hostes illam crexisse affirmabit propter ipsius virtutis admirationem, aut, vt excitem suos, vel vt illum reddant pacatum: sibi autem non constare, quod locaret statuum, nec vnde prodicio.

Probabilis defensio est, cum reus actoris argumenta ab attributis sumpta, in eundem ipsum inuerit actorem: vt

Si quis nobilis lacrymans crebro conuerterit oculos in arcem, accusatusque quod Tyrannidem affectaret, potest se ita defendere; si Tyrannidem affectaret, non tam crebro in arcem coniecturum oculos fuisse, ne hinc iniudos in suspitionem sui poneret.

Communis qualitas locum habet in peroratiõne, & responsiõnibus, quæ cum reo, tum actori inferuit. Et est cum quis velut epilogò resumit breuiss, quæ dixerat; in quo aduertendum est à reo illa esse potissimum usurpanda, quæ commiserationem faciant, alioque excitent affectus; vt in exemplis orationum huiusmodi patet. Habet tamen communia hæc sex.

- Probabile
- Collationem
- Signa
- Argumenta
- Consecutionem
- Approbationem

Probabile est, quo ostenditur reo peccare licuisse, quod patet ex re, necnon personæ, cum ex causâ, & vita.

Vnde actor primum rei personam præ oculis pictam iudicibus præponet: tum eius qualitatem expendendam, animum, vires quibus fretus crimen fuerit aggressus; deinde quæ commoda sibi sperarit illi; quæ fugienda viderit incommoda, quibus addet vitam antea à multis varijsq; criminibus pollutam, vt inde recentis criminis suspicio magis, atque magis probetur.

Contra reus, vitam antea sibi ductam nullis suis, quæ nimum temere iactat actor, criminibus inquinatam, neque vlla commodi spe, siue incommodi metu derurbatam ab incepto se destitisse asseuerabit. Denum singulis argumentis singulas opponet repositiones, quibus aduersantis opinio refellatur, ac refutetur.

Collatio: cum actor alterius comparatione conatur probare alium neminem id facere potuisse. Contra quem se defendet reus aduersantis quæstionibus, oppositique.

Signa quæ coniecturalem statum adaugent hæc autem sunt varia : Vel ipsam antecedunt rem , vel consequuntur : siue in re ipsa ceruantur .
Signa antecedentia sunt :

Ira
Odium
Conflīj communicatio
Contentio
Rixæ sæpius excitatæ

Exemplum.

De Homine, qui cum seruum cum filio facultatem dilapidandam in vincula coniecisset, & ab eodem filio liberato seruo, est repertus occisus. Sed quæ hæc nimium exosa relinquamus.

Finitiua, ac Iuridicalis Quæstio dilucidatur.

C A P. I X.

Quæstio finitiua, seu definitionis est, quando non de facto, sed de appellatione oritur controversia, quæ

vel { Rationalis
Legalis }

Rationalis quæ ad rationes spectat, quæ adducuntur ab utraque parte.

Legalis, cum ad leges spectumque vertit, cuius sunt formæ, quinquæ

{ Scripsum & sententia
Contrariæ leges
Ambiguum
Definitio, vel translatio
Ratiocinatio }

E' Scripto, seu sententia oritur quæstio, ut si lex vetat peregrinum in murum ascendere, ille tamen ascendat, ut hostem pene ingredientem, deturbet; postea iniuria vocatur, quod alienigena verbis iniuria ausus fuerit ascendere: quæstio igitur fiet ex lege, quæ vetat peregrinum in murum ascendere.

Contrariæ verò leges aliam parient quæstionem, ut si lex una peregrinum vetat murum ascendere; altera iubeat donari præmio qui hostem subintrantem oppidi mœnia proturbaret. Hic videndum, quæ lex potissimum ea in causa sit amplectenda.

Ambiguitas in scriptis controversia nascitur propter accentum in vocabuli pronuntiatione, seu scriptione; aut propter disunctionem syllabarum: nempe quæ testamento aram alicui relinquit: alter contendit non aram, sed haram reliquit, & in ambiguo est: nam ara idem est altare: hara vero cum aspiratione fuisse statutum est.

Definitio fiet ex ijs, quæ in illo loco omissa sunt; dicere actor, illud non esse Tyrannum occidere, præiudicare esse illud, quod prætermisum fuerat à reo: nempe interficere tyrannum. Definitio quoque erit, si fur in privato loco sacram rem surripuerit, ambigitur, an ille sit simplex an sacrilegus sit appellandus.

Ratiocinatio, est cum ad aliarum legum similitudinem aliquid, quod vera re legibus minime sit comprehensum, iudicamus sub lege militare: ut lex aliquem parriedam iubet graui suspicio multari, quid si fororem interfecerit, vel uxorem?

Scias verò Iuridicalis, siue qualitas ita appel-

latur, quod in eo de qualitate facti hoc est, an iure an iniuria aliquid factum sit. Præterea Iuridicalis dicitur, quia defendimus id iure factum esse. Diuiditur,

vel { Absolutus
Assumptiuus

Absolutus dicitur, quo iure factum esse depellitur: Dant argumentandi materiam.

{ Natura
Lex
Consuetudo
Æquum & bonum
Iudicatum
Pactum }

Natura, quod cuique sicutum est se à mortis periculo defendere.

Lex, quod vim vi repellere fas sit.

Consuetudo, quod à maioribus acceptum habemus vim vi repellendam esse.

Æquum, & bonum, quod idem æquitati par esse videatur, quæ unicuique æquato pondere rependendum esse demonstrat.

Iudicatum, quod exempla præterita ab iisdem iudicata maioribus, sic faciendum ostendant.

Pactum, quod ad rem aliam transit, ut si pactum sit aliquid verbo vel iureiurando, vel scripto aliquo.

Assumptiuus quadrifariam diuiditur.

In { Concessionem
Remotionem criminis
Translationem
Comparisonem eiusdem }

Concessio est cum reus non id quod factum est defendit, sed ut ignoscatur postulat, huius quæ partes.

{ Purgatio
Deprecatio }

Purgatio est cum se consultò crimen admisisse, negat vel necessitate, vel casu, vel imprudencia. Deprecatio cum se absolui postulat ob causas iam dictas, scilicet

ob { Necessitatem
Casum
Imprudenciam }

Remotio: Cum à se reus crimen remouet, atque in alium transfundit, scilicet, si iussu patris filius aliquem illius gloriæ insidenciam inseruiat.

Translatio criminis est, per quam aliquis aliorum crimine se coactum affirmat ad homicidium, ut Orcles qui crimen suum in matrem confert, quæ patrem ante interemerat.

Comparatio cum de duobus malis, minus à reo significatur electum.

Hermogenes vero absolutum statum, inquit tractari.

Id.

Intentione
 Partibus iuris
 Persona & capit-
 Finitione bus abso-
 Qualitate lura
 Transumpcione
 Qualitate assumptua
 Altera transumpcione
 Loca general
 Qualitate comuni
 Animi proposito

Ratiocinatione
 Sententia legislatoris
 Quantitate facti
 Comparatione

Intentio, cum quis aliquid intendit facere, secus, ac accipitur.

Partis iuris, cum negat in iudicium illa esse adducenda, quæ nulla lege verantur.

Persona, cum de crimine publico nemo priuatus, sed publicus debeat orator causam agere.

Finis, cum accusationes coarctantur, siue in partes diuiduntur, ac desinuntur vnde ratiocinatio, &c. de quibus *supra*.

Comparatio, siue compensatio, cum quis beneficium aliquod, quod resp. præstiterit cum commissio metitur crimine, è qua inæqualitate demonstratur verum maius, an deustum an beneficium.

Sed hæc & alia multa à nobis in hoc genere, prætermittuntur, cum ad alia genera, maioris ponderis præstiterit demonstratiuum properandum esse operæ preium sit: Nam ex his, quæ diximus conueniunt, statim quorumcumque definitionem, siue propositum esse.

An factum sit

Quid factum sit

An recte factum sit

quare à *Quæstione* clare notatur, lib. 3. cap. 11. hæc simul coherere.

Quæstionem
 Rationem
 Iudicationem
 Contineant

hoc exemplo.

Orestes matrem occidit.

Hoc constat:

Dicit se iussu fecisse, Status erit qualitat. s.

An iure fecerit. Quæstio

Quod Clytemnestra maritum suum patrem.

Orestis occidit. Ratio

An oportuerit, vel nocentem matrem à filio occidi. Iudicatio

Cum firmissima è defensoris argumentatione constat id iure factum, quod à reo factum est. Contingens,

Ut si velit Orestes dicere eiusmodi animum matris suæ in patrem suum in seipsum, ac forores in regnum in famam generis, ac famulæ, ut merito ab ea pœnas liberi sui postulatum, peteret debuerint. Vnde patet iure factum à filio, qui pro sua salute laboraturus est. Vide hæc omnia in calce lib. 2. ad Herennium secus explicata.

Iudicialis Generis, tempus finis, &c.

C A P. X.

CVM iudicii partes accusationem, ac defensionem superius demonstrauerimus, illi quoque assignantur tempora quemadmodum ceteris generibus: In iudicio, inquit *Antiquæ lib. 1.* præteritum tempus propositum: nam de rebus iam factis semper hic quidem accusat: ille autem defendit. Quod an manifestum li- queat nullis indiget luminibus, sunt ne enim futura iudicanda cum non appareant? Et hoc est, quod ait *Cic.* Iudiciale genus in præteriti disceptatione versari, & quamvis aliqui videantur, etiam de futuro posse accusari, ut si qui deferantur, quod sit patrum prodituri, id tamen tanquam factum disceptatur: nam quod cum aliquibus coniuratur, quod ab hostibus munus accepit, quod occulte aliquid machinatus fuerit, quod pactus sit cum assentientibus quicquam, accusatur: Hæc autem quæ rem quidem præcurrunt sunt iudicia ad iudicandum rem, factam, ut exemplum Catilinæ proditoris ostendit.

Porrò in iudiciis finis est (ipso eodem *Antiquæ* teste) quid æquum, aut iniquum sit: nempe æquitas: enimvero qui rem accusat violatam docet æquitatem: qui vero defendit id pernegat, & ab æquitate non discessum esse contendit. Sic etiam *Cic.* in particione, in iudiciis quid æquum sit queritur: nam æquitas seruanda præstat. iudicia constituta sunt, nempe ut maleficia puniantur, & controuersæ distrahantur. Finis igitur, quod omnia referuntur, & quo sublato cetera corruunt, Iudiciali generi proposita est æquitas, qua nimirum sublata, iudicia tollantur oportet: neque enim quisquam fatebitur se iniuste quicquam fecisse, nam confessione facta illud clamaretur, nullaque foret iudicandi, siue disceptandi facultas: sed licet iustitiam se fecisse, de quo postuletur ab aduersariis, tamen se iure fecisse affirmabit, unde illi propositam æquitatem reus ipse præmonstrabit.

Postremo in iudiciali genere argumentationes, (quæ enthymemata, ab alijs nuncupantur) sunt maxime necessaræ, quod enim factum esse dicitur, propterea quod est incertum, causam & probationem requirit. Enimvero dum anceps, & ambiguum, quod in iudicium est delatum, probandum est argumentis. Atque totum, quod in iudicium potest incidere est.

vel Controuersia
 Facti
 Hominis
 Iuris

Exempla sunt in *Cic.* Pro Roscio Amer. controuersia est facti, quia negat Roscius à se patrem interfectum, Cicero vero varijs hinc inde coarctatis argumentis inesse culpam in aduersarijs conatur ostendere. Pro Aulo Cæcina controuersia est nominis. Quia *Cic.* sibi vim illatam esse à Sexto Ebulcio dicebat: Contra, Ebu-

Ebucius facebatur quidem se Cæcinæ restituisse, sed vim intulisse negabat: At Cicero illum, vim esse appellandam, multisarum ostendit. Pro Milone est controuersia iuris, quia facebatur. Milo eadem à se factam esse, sed iure factam: quod Cicero probat varijs enyematiis.

Verum, quia Iudiciale genus fuimus aggressi, tempus, finem, quibusque modis dilateretur, statim cognitionem fusiùs explicauimus, necesse quoque esset multa explicare, quæ ad illud spectant, Aristotelem si sequi velimus, qui lib. 1. cap. 35. (secundum Maioragij interpretationem) multa de ijs accuratè tractat, sed quia breuitatem sequimur potissimum illuc plura videre cupientem reuocamus: multa sunt enim, quæ lectioni sufficiunt non scriptioni; & licet hoc prætermittimus.

Hoc ad extremum scias oportet in hoc genere totam vincendi spem, ac persuadendi rationem in confirmatione, ac confutatione positam esse, propterea iuuat in huiusmodi præexercitationis diu versari, si quis eruditus in hoc velut orator existeret, de quibus in Aphthoniano libello variè disputauimus.

Præterea generis Iudicialis forma est contraria deliberatiui generis orationibus: vt enim illæ (secundum Hermogenem) debent esse magnæ cum ea solet eloquentia coniunctæ, quæ reuera talis appareat, cum plenæ dignitatis. Sic Iudicialis Orationis forma debet esse morata, æqua, nec non simplex; Veruntamen ardens sublimis, aculeisque plena, nisi causæ natura aliud postulare videatur. Recipit verò genus dicendi grande, amplum nempe, & circumductum per sententias, in quibus sententijs pronuntiandis est oratoris collocanda vis.

Huius porro partes sunt.

- Exordium
- Narratio
- Confirmatio
- Confutatio
- Peroratio

De his vero, quoniam suo loco singillatim explicandum est, nihil omnino attingemus, sed ad cætera progrediemur.

Orationum exempla, quæ ad genus iudiciale spectant in Cæc. Sunt Orationes in Catilinam quatuor, septem in Verrent.

De Genere Deliberatiuo.

C A P. X I.

Deliberatiuum genus à Deliberatione nomen accipit, quæ in se suasionem, & dissuasionem habet. Porro suasio, quid facendum sit ostendit, & hortatur; Dissuasio à faciendo dehortatur & auocat: & hæc deliberatiui generis species nuncupantur.

Aduertendum autem est ea in deliberationem cadere, quæ fieri, ac non fieri possunt (de ijs inquam deliberat, quæ fieri non possunt, quæ scilicet in potestate sua sunt, an possit fa-

cere, necne) nemo enim deliberabit sibi non esse moriendum: hoc enim hau. est in potestate sua, vel sibi volandum, quod volucris tantum non autem hominibus licet. Præterea cum sint rerum genera tria.

Necessaria
Contingentia
Impossibilia

Primo, ac postremo omitti, tantum contingentia in deliberationem veniunt, quod per se liquet. Et hinc in *Pari.* docet Cæc. illa prima iustot, aut dissuasori videnda esse, quid aut possit fieri, aut non possit. Quæ verò sint, quæ in deliberationem cadant, & quæ in nostra potestate sint, vt ea vel faciamus, vel fugiamus, eiganter & copiose disputat *Aristot. ethic. 3.*

In ijs tamen, quæ contingentia appellantur, fortuita remouentur: non enim possumus deliberare, vt quis inueniat thesaurum, vt quis nascatur optima corporis habitudine. Sunt enim fortunæ dona, sed quæ à voluntate nostra proficiuntur illa sanè in deliberationem veniunt. Vt an mihi sit exendum domo hiemali tempore, an fundi comparandi, an tractanda pecuniarum negotia, quæ quidem à me considerari caulis vel possunt, vel nequeunt fieri.

Author ad Herennium duas in deliberatiuo genere ponit species.

Vtrum faciendum
Quid faciendum

Vtrum faciendum, hoc pacto: Carthago tollenda, an relinquenda videatur.

Quid faciendum, nempe: si rogatus Annibal à Carthaginensibus, vt domum reuerteretur, secum consuleret, an redeat in patriam, an maneat in Italia.

Item deliberationes partim per se consultandæ, partim propter aliquam extraneam causam veniunt in deliberationem, & consultationem.

Huc refertur *Thesia*, & *hypothesis*, de quibus alibi sæpius in Aphthonianis præexercitationis, vnde etiam potest elici modus in deliberatione dilatanda tenendus.

Cum verò deliberatiuum genus (vt diximus) suasionem, vel dissuasionem potissimum præferat, aduertendum est tria esse in suasijs spectanda, teste *Quinti.*

Quid sit, de quo deliberetur
Qui sint, qui deliberent
Quis sit, qui suadeat

Res, de qua deliberatur (vt paulò ante dictum est) an fieri possit necne, videndum est. Quod si incertum sit.

Qualitatem
Coniecturæ

non possit, vel posse fieri. *insequendum illam*
Qui sint. Eorum scilicet est varijs animis, nam diuersè docti ab indoctis deliberant, vt inferius demonstrabimus, & iccirco eorum est consideranda propensio, an ad beneficium potius, an ad vitæ aspirant.

Demum qui suadet, debet esse eruditus, ac eorum maxime gnarus, quæ superius diximus, vt si nem allequatur suum.

**Deliberatiui Genêris tempus, Finis,
Partes explicantur.**

C A P. XII.

Deliberationi futurum tempus datur. *Aristot.* cap. 16. lib. 1. *Quintil.* cap. 8. lib. 3. *Cic.* in *Partit.* omnes denique affirmant de futuro tempore fieri consultationem, & si Ciceronis questio non est Philippicæ, an statua ijs demum ponenda sit, qui in legatione ferro sunt interempti, Præteriti temporis iegatur esse; sed ut iudicio in futurum quoque cadere videatur: consultandum enim erat, an statua ponenda esset: quod futurum meo iudicio, præferebat tempus. Quippè nulla est de præterito deliberatio, sicut ait Demosthenes pro Ctesiphonte: quoniam mutari non potest, id quod est præteritum; neque sanè præsens tempus apertum est deliberationi, nisi quatenus futurum adiuvaret: semper enim factum præcedit deliberatio, quo sit, ut ea sit de futuro. Sic etiam *Cic.* in *Partit.* ait: deliberationem esse in provisione posterit temporis.

Finis præterea in deliberando, inquit Aristoteles. cap. 17. est utilitas & detrimetum; qui enim suadet aliquid illud tanquam melius suadet: & qui dissuadet tanquam deterius dissuadet. Alia vero omnia huc referuntur, ut siquid iustum, aut iniustum, honestum, aut turpe dicatur. Hæc Aristoteles, à quo Cicero, 2. de Inventione, nonnihil dissentire videtur; sic enim ait: In deliberatio autem Aristoteli placet utilitatem, nobis & honestatem, & utilitatem. Idem sentit *M. Antonius* 2. de orat. qui ita loquitur: ergo in suadendo nihil est operabilius, quam dignitas, nam qui utilitatem parat, non quid maximè velit suaseri, sed quid totidem magis sequatur videt. Vnde conijcimus utilitari præpositam honestatem, quam sententiam corroborat *Quintilianus* lib. 3. cap. 8. testimonio suo, qui sic aggredditur: Deliberativus quoque miror à quibusdam sola utilitate finitas, ac si quid vnum in his sequi oportere potior fuisse apud me Ciceronis sententia, qui hoc materiz geonis dignitate maximè contineri putat. Haec *Quintilianus*, qui deinde differens ostendit apud sapientes priorem posse valere sententiam, utpote qui nullam esse utilitatem, asserant, nisi cum honestate, coniunctam. Vnde etiam *Cic.* in *Part.* Aristotelem alibi sectatur. Est igitur, inquit, in deliberando finis utilitas, ad quem omnia referuntur in consilio dandis, dicendisque sententia.

Partes suadendi.

{ Honestum
Vtile
Necessarium
Possibile

vnde tanquam ramusculi exoriantur.

{ Fas
Iustum
Pium
Magnum
Facile Aliquum

Et hæc omnia minus repetenda esse ducimus cum suis in Aphthonianis libellis eadem digesserimus.

Honestati præterea ortum referunt acceptum.

{ Fas
Iustum
Pium, &c.

Utilitatis verò.

{ Facile
Magnum
Iucundum
Sic periculo

qui loci oriuntur ex contradictione, est quidem utile, sed difficile, parum iniucundum periculofum, &c.

Honestum præferri debet utili: sed accidit aliquando, ut vile præferatur honesto, nempe cum suademus, ut bello Punico serui armeerent: hoc tamen *Quintiliano* non videtur inhonestum appellandum. Iniustum quoque aliquando aduersari videbitur honesto, quod cum aliquando futurum sit reip. commodum, id minus iniustum iudicatur; Quamobrem *Cic.* 1. de officiis, inquit: Corinthum à Romanis, non alia de causa fuisse sublatam, nisi, ne aliquando propter opportunitatem loci bellum reparare posset. Iniustum quidem erat Corinthum euertere: verum quia reip. id utile adiudicabatur iustitiam utilitas superavit. Quocirca nonnulli fuerunt, qui dicerent iusta, & æqua esse omnia, quæ possent aliquam utilitatem asserere reip. Tamen aliter censuit Aristides, qui *Cic.* 3. de officiis, teste, cum Themistocles utilissimum Atheniensibus fore dixisset, si classem Lacedæmoniorum incenderent, dixit illud consilium utile quidem esse, sed non honestum; quare fuit ab Atheniensibus repudiata, & ideo concluditur à *Cicerone* in *Part.* Indoctis, & aggressibus hominibus quæsum, emolumentum, fructumque, semper esse proponendum: humanis autem & expolitis laudem, honorem, gloriam, fidem, iustitiam, omnemque virtutem, ut inferioris exemplis demonstrabitur.

Ipsa quoque utilitas expugnatur ab ijs, qui dicunt non solum potiora esse honesta, quam utilia: sed ne utilia quidem esse, quæ non sint honesta: & contra: quod nos honestum, iili vanum, ambitiosum stolidum verbis, quam re probabilius vocant. In qua utilitate cum detur, quod magis, ac minus vile videtur esse, oritur questio non tantum utrum sit melius, sed quid sit optimum deliberandum esse.

In utilitate quoque consideratur.

{ Tempus
Persona
Sexus
Dignitas
Ætas

quæ quidem explicatione minus egent; per se enim facile intelliguntur;

Præ-

Præterea utilitas, ut inquit author ad *Her. lib. 3.* in duas partes in civili consultatione diuiditur.

in $\begin{cases} \text{Tutam} \\ \text{Honestam} \end{cases}$

Tuta est, quæ conficit instantis, aut consequentis periculi vitiationem qualibet ratione, siue

per	$\sum$	Vim Dolum
-----	--------	--------------

Ad vim spectant.

Exercitus
Arma
Classes.
Tormenta
Erecciones hominum

Ad dolum referuntur.

Pecunia
Pollicitationes
Diffimulationes
Maturaciones
Menciones, &c.

Honestas res est, ad quam pertinet :

Rectum.
Laudabile

Rectum est, quodeumque virtuti hæret, ac officio, in quo considerantur.

Prudentia Fortitudo
Iustitia Modestia

Laudabile est, quod conficit honestam & præ-
sentem, & sequentem commemorationem,
nempe eum possint ea commemorari, siue com-
mendari à sociis, cuiuslibet, exteris nationibus,
posterisque nostris. Verùm hæc attingere sit
satis, eum vel ipse *arsuere* *et lib. 2. vultu* sit, siue
honestatis loca, vnde possint elici enchymemata
magno peré diluclit.

Materies, circum quam obvolvitur suasio in
quinque partes ab *Ambr.* dividitur, nempe.

Vedtigalia

Belium

Расчет

Regionis custodiam

ca < Que importantur

Quiz exportateur

Perendas leges
omnia ab eo diffu-

quæ omnia ab eo diffusæ dispurantur lib. 1. cap. 21. & iuncto præteritis. Addit præterea finem deliberanti propositum felicitatem esse, quam varijs augeat definitionibus. Suedenti vero multa esse cognoscenda, siue retini publicarum genera, siue singularium instituta, ac fines, siue mores hominum, quos suadere habet in animo, vt finem suum consequatur, siue genera. Porro hominum genera duo sunt.

← **Après les
Civiles**

Alterutrique diuersæ præponenda deliberatio.
Enimverò ciuili, exposito nempe, doctoque ho-
milium generi.

{	Laus	Fides
	Honor	Iustitia
	Gloria	Virtus

proponenda est, quod exequitur Cic. *pro lege Manil.*, qui ante conspectum eruditissimorum virorum perorans ijs laudem proponebat, & gloriam, qua commoti de Pompeio bello Mithri-

Cap. XII.

datoque praeficiendo deliberarent.

Genus, inquit, est huiusmodi, quod maxime vestros animos exicare, atque inflammare debet: in quo agitur, Pop. Roman. gloria, quæ vobis à maioribus cum magna in rebus omnibus, cum summa in re militari tradita est. Agitur falsus soliorum, atque amicorum pro qua multa maiores vestri: magna, & grauius bella gesserunt, &c. Et quoniam semper appetentes gloriæ præter ceteras gentes, atque audiū laudis fuistis: defendenda est vobis illa macula Michridatico bello superiore fuissepta, quæ penitus iam infestis, atque inueterauit in pop. Roman. nomine, &c.

A greffi vero, indoctoque hominum generi.

Quæstus
Emolumentum } sunt proponendi
Fructus }

Quod idem Cic. 2. in *Rull.* pro lege Agraria, de qua apud populum habebat orationem, elegantissime demonstrat:

Vnum ne fundum (inquit) puteherrimum
pop. Romani caput vestre pecuniæ, pacis or-
namentum, subsidium belli, fundamentum ve-
ctigalium, horreum legionum, solarium anno-
dis disperdere patiemini? An obiri eitis Italico
bello amissis cæteris vectigalibus, quantos agri
Campani fructibus exercentis alueritis? An
ignoratis, &c.

Præterea oratori sæpè in deliberatione sumenda sunt contraria.

{	Honor	Ignominia
	Gloria	Infamia
	Laus	Contumelia
	Decus	Dedecus

C. Decus Dedecus
Vt his mouearur homo, quando se moueri ho-
nore non finit.

Vt autem fualioni loca attribuimus,

}	Honestum	Iucundum
	Vtile	Possibile
	Tutum	Necessarium
	Facile	Aequum

Sic diffusioni attribuiamus.

{	Turpe	Molestum
	Perniciosum	Atienum & dignitate
	Difficile	Periculosum

Deliberatur orationi partes assignantur.

Exordium	} capitibus	Vtili
Narratio		Honeste
Propositio, siue partitio		Necessario
Confirmatio		Possibili
Confutatio		

Proctio non egere, deliberatium orationem de
monstrat Quintilianus maxime si priuata
sit, publicam vero esse liberiorem, quæ bre-
ui quidem erit initio tanquam capite con-
tenta: cuius principium licebit auspiciari ab
infinitatione, vel ipsam rationibus, quibus in
iudiciali causa. Verum, quia in capite de-
exordijs diffusius isthæ tractabimus, præter-
mittimus.

Narrationem tamen in privata deliberatione minus esse necessariam affirmat, idem *Quanti-
tas*. Atqui deliberationem censet *capit-
bus*.

bus sæpius dictis vim suam accipere, unde sumuntur dilatatæ deliberationis loci, cui quoque deferuntur nostræ, superiorisque ætatis exempla multa, necnon sapientum dicta, fortiorum facta, similitudines, comparationes, ac denique omnis historiarum cognitio: ijs enim excitantur animi, commouenturque.

Elocutione demum tractabitur simpliciter, & graui, quæ sententijs esse debet orationi, quam verbis. Breuiter quoque suscienda, ne molestiam auditoribus exhibeat, quæ quidem omnia lectione magis factarum orationum, ac ludicarum exercitatione declamationum addiscuntur, quam Rhetoricorum præceptis, siue commentarijs: lumen tamen aliquod suppediabant, quæ in Aphthoniana Thesi disputauimus.

Orationes, quæ potissimum sunt generis deliberatiui Ciceronis pro lege Manilia, in qua agitur de præficiendo Pompeio bello Mithridatico: Aliquot Philippicæ.

Generis demonstratiui, partes, finis, tempus enucleantur.

C A P. XIII.

NE mitetis, quod generis demonstratiui partes suo loco diffusius explicare præterierim: nam cum eorum sit in longum prorrahenda disputatio, alia genera prius explicanda satis esse censeui, vt hic liceat diutius immorari. Enimvero quid nostris temporibus utilitatis afferat iudicialis, siue deliberatiui generis cognitio? nullam sanè (quando ijs minus liceat nobis vt) præterquamquod illorum cognitio lumen demonstratiui generi præferunt, vt eruditior adolescens quamlibet orandi non inuitus prouinciam suscipiat, sed ad rem.

Demonstratiui generis, siue exorationis, sic enim ab Aristotele, ac Cicerone appellatur, partes sunt laus, & vituperatio; res enim quasque vel rogati, vel sponte solemus laudare, vel vituperare. Hoc autem genus, id habet præ cæteris generibus nobilitatis, vt per se sine deliberatione, ac iudicio possit esse, quod non idem reliquis accidit, quæ sine laudatione, vel vituperatione manca esse, atque infirma videntur. Vnde Cr. pro lege Manilia, vt populus liberaret de Imperatore præficiendo bello Pontico laudes Pompeij mirificè exequitur: Sic idem Archiam poetam commendaturus populo Romano, humaniorum litterarum studia, quibus ille opprimere erat eruditus commendat, vt opere commendato, operis author commendaretur magis.

Tempus præfens potissimum ab Aristotele 1. cap. 16. assignatur exoratori: qui enim (inquit ille) laudant, vel vituperant aliquem, quæ tunc in eo sunt considerant. Atqui si rem perpendimus ad amplexum cuncta illi tempora conuenire

videbimus: enimverò quæ præterita sunt plurimum exorationem adiuvant, & eò laudabilioris, quem exornandum suscipimus, videtur esse, quo plures ab eo res præclare gestas commemorare potuerimus: quin etiam ex præteritis, & presentibus coniecturam facimus de futuris, vt si quis hæcenus se bene gessit, & in præsentia pergit se bene gerere, credibile est eum perpetuo talem futurum. Quapropter in omnia tempora diffundatur exoratio.

Finis præterea exorationis est honestas, vt videtur Arist. 1b. 1. cap. 30. alijs diuersè. Verum, quia de hoc in cap. 6. superius egimus minimè repetemus: Sed ad laudem, ac vituperationem, quæ sunt potissimæ partes demonstratiui generis gradum faciemus.

De Laude.

C A P. XIV.

LAUS, quæ Græcis dicitur, *εὐνοία*, est enumeratio, siue expositio bonorum alicuius rei: quæ vt inquit auctor ad Herennium potest esse rerum extrinsecarum, & corporis, & animi. Sed quoniam in quodam libello, in quo Aphthonianis laboribus infirmum pulcræ, quædam de laude adnotauimus, licebit, quando opusculum illud non est emissum, nonnullis additis hic adscribere.

Laus igitur tres habet partes.

Hymnum
Encomium
Epeion

quæ sic differunt: Hymnus ad Deum; Encomium ad homines spectat: Epeion verò paucis verbis clauditur. Fusiùs de laude Menander inter Græcos clarissimus; quæ breuitatis causa omittimus; ille tamen Hymnos.

in {

Præas	} diuidit
Triptidia	
Dithyrambos	

Laudati possunt

{

Personæ	Loca
Res	Animalia
Tempora	Plantæ

Menander autem quædam diuidit

loca in {

Ciuitates
Regiones
Aquaticas
Terrèstres
Volatiles
Incedentes

Animantia in {

Homines

Potissimum vero solent homines laudari, in quorum laudem magis propagatur oratio, vnde maiores laudandi sumitur plurima.

Loci autem sunt.

Bona fortunæ quæ sunt, vel externa scilicet.

Natio.

Natio	Magistri
Patria	Diuitiæ
Genus	Facultates
Parentes	Dignitates
Cognati	Regna
Educatores	Imperia

Vel interna.

Ingenium
Indoles
Acumen
Perspicacitas

Bona corporis nempe.

Forma	Vires
Statura	Valetudo
Robur	Sensus
Aspectus	Incessus
Agilitas	Pulcritudo

Bona animi, nempe.

Virtutes

Prudentia
Iustitia
Modestia
Fortitudo

exteraque quibus prædictis animus multum, sibi apud quemlibet laudis conciliat, commendationisque; nam quæ bona sunt fortunæ, siue corporis, vt potè quæ incerta, eiusdemque fortunæ gyro subiecta, haud firmam sibi parant laudem.

Verum laudandi hominis status præuia consideratione videndus est: nam aliter, qui magistratum tenent, aliter priuati homines, aliter denique Rex laudandus est. Item alias Sacerdos, alias Pontifex, alias Cælices merentur laudes: sed quoniam valde hæc necessaria sunt filiis hoc laudandi genus per præcepta, non tamen breuitatis obliui, explicabimus.

Si Decorum (vt aiebat antiquitas) sunt laudes apparandæ, vel si Dei nostri, quod satius, & æquius (obsoletis, immò de multis præscarum gètiū moribus) aliquid velimus attingere, maiestatem prius venerabimur, deinde bonitatem, prouidentiam, ac misericordiam, quæ toti mundo prædet prudentiam amplificabimus, hinc & inde accitis exemplis quorum non modo sacræ paginæ, sed quotidiana molis huius gubernatio innumeram sanè suppeditat copiam.

Si quem ex cæcibus, celestisve sedis incolis exornare velis oratione virtutes, eorumque his in terris præclarissimè gesta receniscas, tum si quæ mira fecerunt, vnde & eorum, apud omnipotentem promerita declaratur magis, & eorum apud nos cum admiratione crescat commendatio. Exempla passim apud recentes reperies, quorum ingenia in cæcibus laudandis antiquitatis frequentius versari videntur, nosque apud Miscellanea quædam comparauimus, præter ea, quæ Dei benignitate in eorum quoque laudem digessimus.

Si quem laudare velis adolescentem genere nobilem, vel imperatorem fortissimum; aut hominem ordine, loco, nomine, omni denique virtutis gloria clarissimum: primum

Quibus in regionibus
Quæ in ciuitate
Quibus parentibus

ortus sit, clarè, apertèque expones.

Deinde huius maiores, quam præstantes suis municipibus, quam clari sint prosapia referes: eos demum Rhetoricis coloribus depingens, demonstrabis fuisse nobiles primi ordinis, primique nominis tum singulari eximique virtute; & ne non plurimis rebus clarissimè gestis elucescere. Postremò quem laudas ad eandem laudis æternitatem non modo adspirasse, verum etiam admirabilem, planèque diuinam maiorum suorum gloriam longè superasse significabis.

Genus deinde explicabis, quod si sit humile, vel nimis abiectum prætermittes, vel dicies, illum, quamvis obscuro natus fuerit genere, virtutem tamen sua industria, ac labore ad summum reipub. gradum ascendisse, naturali quodam impetu ad maxima detrahitum: eoque maiore dignum esse laude assenerabis, vt potè, qui genus obcurum virtutis suæ splendore collustrarit; si quæ opus id fuerit aliorum exemplo comprobabis, qui infamis nati parentibus ad altiora subuecti tanquam lumina exierunt. Sin autem genus est illustre modicè laudabis, elegantium enim scriptorum visus, id edocet, vt apud *Calpurnium* Cas. eloquentissimum virum, qui dixit: Amicitia mea Iulii Materni genus à regibus ortum, paternum cum Dijs immortalibus coniunctum est: genus enim illustre non eget laudibus, quando ob vetustatem, præscarumque nobilitatem par se multum laudabile, ac laudatum est.

Adde his educationem, quomodo, & quibus educatus sit: sique educatores clari homines fuerint non parum dignitatis commendationi afferent: sic Alexander Magnus ob Aristotelem educatorem laudatur: tum legum studiorumque institutionem, & hic subiunges (si quadabit) locum vbi litteris nauaric operam: Postremo, cui possissimum arti se totum dederit.

Post hæc res gestas recensabis, quæ in tria dispersione capita.

Primum fortunæ bona enumerabis, nimirum diuitias, in quibus tamen commemorandis (nisi id tempus postulet,) haud diuitibus immoraberis, quia odiosa est, vbi que omnis potentia, modicè ergo alicuius diuitias laudabis, quod eas sibi sudore, ac labore non modico compararit, aut à Parentibus hæreditaria possessione relictas habuerit: tum denique ijs bene semper vsu fuisse probabis: hæc equam maior est laus quandoquidem dantur, atque à domino tribuntur diuitiæ, vt ijs bene modicè, que vtantur homines, vnde eorum abusus in re vituperabitur.

Lam dicta sequentur bona corporis, in quibus forma primum commendabitur, si fuerit cum virtute coniuncta, si priscos fecisse legimus, & à Poeta formosum Eurialum nuncupatum, & præstanti corpore Turnum, & pulcrum Iulum. Plinius etiam Iunior laudat ex forma plurimos: si enim vituperationi contentanea est oris deformitas, cur eiusdem oris pulcritudo non item laudanda? Tum vires integræ, lacerorum robur, pernicitas pedum, valetudo denique firma commendabitur, quam ex temperantiæ ratione permanere de-

monstrabis. Enimverò eum firma valitudine uti facile credemus, qui frugaliter, integrè, castèque vixerit, vnde robustum, nullis obnoxium morbis, atque omnium laborum patiens sit corpus.

Ultimo loco de bonis animi agemus, à quibus cætera penitus obscurantur, quippè cum vera laudis sint fundamentum, ad quæ quidem bona virtutes præferim spectant diuina, ut fides, &c. tum morales, ut

Prudentia Temperantia
Iustitia Fortitudo

A prudentia illum profecto laudabis, si demonstrabis eum præterita meminisse, præsentia perpendere, ac futura cognoscere, quæ sunt huius virtutis acta.

A iustitiæ virtutum omnium huiusmodi regina: Si qualis fuerit in Deum, in Patriam, & in parentes indicaueris: iustitiæ enim partes exequi, is verè putatur, qui nemidi censet iniuriam inferendam, amicitiam colendam; omnia denique ad communem esse utilitatem referenda, nihilque aduersus Deum admittendum animo, quod eius candorem labefactare censetur.

A temperantia merito laudatur, qui neglectis honorum, opum, gulæ, libidinis, rerumque similibus cupiditatibus, in rebus certum statuit modum, & quicquid decet optime seruat.

A fortitudine illum plurimum commendabis, si eum pericula, acerbos casus, calamitates innumeras, resque aduersas eodem ferè vultu, quo prosperas perferre videris: atque in his omnibus summam feruare constantiam: Præterea illum paratissimum fuisse dicere patriæ gratia, parentum causa, tum Christi nomine ad extremum capitis discrimen subeundum. Huc (si fuerint) referuntur bella suscepta, pugnae commissa, victoriæ partæ, hostes occisi, vrbes captae, comparatæque triumphi.

Deinde illum laudabis à Religione, seu pietate, nisi primum de illis, ut suo loco egeris, tum à reliquis virtutibus, quibus ille prædictus emicet: addes præterea laudem ab ingenio, memoria, &c. tum ab eloquentia, &c. huiusmodi, quæ doctrina, vsque dicendi supeditantur.

Postremo comparatione, in qua plurimum nititur laus exornabis, tandem epilogò sermonem claudes asserendo, seu hortando, ut eum, si dignum ex iam dictis laudibus existimant, iidem ipsi extollant, celebrentque; necnon eum omnes imitare nitantur, similesque virtuti, si fieri velint encomio.

Sed quoniam hæc per exempla sunt notiora, vide quæ in libellis Aphthonianis, quondam iussimus. Perlege Plinii Junioris Panegyricos, Sidorij Apollinaris (quamvis carmine conscriptos) Claudiani, & de his etiam singulari capite tractabimus.

Lumen præferet etiam compositioni Schematismi, qui inter Opuscula adscribitur pag. ... & qui in calce breuiorum programmatum sunt annexi, vnde modus eliciendus est, pag.

Hinc quoque aliud exoritur commodi, quoniam explicatione virtutum, & vitiatorum, non tantum alios laudare, aut vituperare discimus, sed quo-

modo mores nostri à nobis possint informari, ut nos quoque alienæ buccinatoris gloriæ laude digni videamur esse. Quod Cicero in Part. optime quodam loco exprellit: Accipit, inquit, ista, didicique breuiter non solum quemadmodum laudare alterum, sed etiam quemadmodum eniter, ut possem ipse iure laudari. Haud tamen inficior sui ipsius laudem palam enunciare minime consuetum, nisi quando ut æmuli refellantur opinionem, quod Turnus apud Virg. lib. 11.

Pulsus ego? aut quisquam merito sedissimè pulsus?

Arguet Iliaco tumidum, qui crescere Tybrina Sanguine, & Euandri tota cum stirpe videbit, Procubuisse domū, atque xuros Arcadas armis Haud ita me experti Bitias, & Pàdarus ingès, Et quos mille die victor sub tarcara missi Inclusus muris, hostiliq; aggere sepius?

Et alibi. Cicero quoque pro lege Manlii, aliquid suæ laudationis asserit: necnon post reditum ad Quirites, & in Senatu, sua in Rempublic beneficicia commemorat, verum hæc omnia prudenter, verbisque humanitatem conciliantibus, minus inuidiam.

De Locis Exornationis.

C A P. XV.

Sed ut facilis possis tibi aliquos laudandi locos habere, necesse esset, ut scires primum, quid Procatiss, quid Enthymema, quid Syllogismus, & huiusmodi, quæ omnia amplificandi, exornandique adaugent materiem. Sed quoniam de ijs ibi altera parte tractandum est, illuc longiorem distulimus sermonem.

Quinque potissimum Aristoteles assignat generatim propositionum verum causis omnibus.

Proprie rerum notæ
Verissimilia
Signa
Facilitas rei faciendæ
Magnitudo, seu paruitas rei.

Sed hæc quoque ad superiora genera spectare videntur.

Quippè idem ipse Aristoteles, lib. 1. cap. 20. aggreditur locos, vnde propositiones assumi possunt exornationis, atque. Pulcrum esse laudandum, quod est huiusmodi, cum propter se est expectandum, scilicet laudabile, bonum, iucundum. Pulcrum verò (hoc autem ad animum attinere scias.) Idem ferè est, quod honestum: Honestum verò, & laudabile aliquid differunt.

Honestum quidem est, quod natura laudabile semper est, quamvis nemo sit, qui laudet.

Laudabile est, quoniam inueniuntur quædam propter se expectanda, quæ tamen laudabilia non sunt: igitur laudabile est, quod non natura, sed fortuna, vel alicuius actione est huiusmodi.

Ad pulcrum igitur virtus, quod; referatur oportet, quæ cum sit bona, est etiam laudabilis. Hæc est facultas comparandi, quæ bona sunt. Considerandi ea bona, quæ quis per illa fuerit adeptus.

Scæne

Beneficia plurima in alios conferendi.
Huius virtutis partes, siue species fit distinguuntur.

in Morales	Principales quæ sunt	{	Iustitia Fortitudo Temperantia Magnificentia Magnanimitas Liberalitas Mansuetudo
	Secundarias quæ sunt	{	
In Rationales quæ sunt		{	Prudentia Sapientia

Ex Virtutibus autem, quædā sunt maiores, quædā minores: Maiores sunt, unde maxima exoritur hominibus utilis: minores vero, quæ talem minus afferent utilitatem: ad maiores pertinet.

Iustitia, quæ efficit, ut eam adepti maximum reip. inferant commodum: Hinc iusti & fortes viri maxime honorantur, propter maximas utilitates ab ipso prouincientes: Iusti enim domi, belique sunt populo utilissimi, quomobrem omnibus virtutibus iustitia antecellit, unde *Arist. 5. ethic.* inquit: Hæc vna virtus omnium est domina, ac regina virtutum: fortitudo vero subsequitur iusticiam: nam hæc in ciuitate seruari minime potest, nisi ciues sint fortes viri, qui hostium impetum arceant, & securum ciuitatis statū conseruent: unde *Aeneas* ab *Ilioneo* de Iustitia laudatur, ac de fortitudine.

Rem erant *Aeneas* nobis, quo iustior alter, Nec pietate fuit, nec bello maior, & armis.
Est autem iustitia (secundum *Aristotelis* definitionem) virtus, per quam singuli res suas habent, & eo modo, quo lex præcipit: Iniustitia vero, per quam aliena contra legem possidentur. Quæ in re duo considerantur:

Ut suum quis habeat.
Illud idem legitime possideat.

Contra verò iniustitiæ capita.

Si quis alienum possideat.
Si contra leges.

Eu. de inn. verò sic Iusticiam definit: Iustitia est habitus animi communis utilitate conseruata, suam cuiq; tribuens dignitatem. *Idem in off. 1.* duo dicit esse munera Iustitiæ, ut nemini quis noceat, nisi lace sitis iniuria; & hæc apud homines diuino lumine carctes, ut communibus, pro communibus utatur, priuatis autē, ut suis. *Arist. 5. Eth.* Eshicorum tria Iustitiæ genera constituit.

Communis	{	Ad quam virtutes omnes referuntur
Præuata	{	Quæ suum cuique tribuit
Ciuilis	{	Quæ in pactis contrahendis, rebus obseruatur

Esse hanc adeo necessariam afferit. *Idem Arist. 5. Polit.* ut non possit vlla ciuitas, sine iustitia coli; omninoq; remp. propter iustitiæ violationem interire. Porro *Plurippides* dicebat: illam os aueum habere. Sed vide quæ fœdus de hac disputantur, *1. de off.* Seneca vero ita definit: Iustitia est naturæ tacite conuentio in adiutorium malorum inueniens; & alibi: Iustitia est diuina lex, & vinculum societatis humane; si vis, inquit, esse iustus, Deum time, & amā; animabus autem si in

hoc illum imitaberis, ut velis omnibus professe, & nulli nocere, ex qua boni viri nominantur. Præterea Iustitiæ comites assignantur.

Liberalitas Magnificentia Religio Pietas Obedientiæ Legum Mandatorum Æquitas Veritas	{	Gratitudo Sanctitas Fides obseruatio Bonitas
--	---	--

Sed de his inferius.

Iniustitiæ verò duo assignantur genera à *Cicerone* 1. de off.

Iniuria { Inferentium, sine causâ
Non propulsantium si queant
quæ quidem omnia, longiore sermone ab ipso eloquentissimè protrahuntur: Tandem concludit: Iniustitiam illam esse pessimam, cum quis iustus vult haberi, cum reuera non fit: Torius autem, inquit, iniustitiæ nulla capior est, quam eorum, qui tum, cum maxime fallunt, id agunt, ut viri esse boni videantur. Hæc autem à Salutate nostro in sacris paginis appellatur Hypocrisis, quam sanè nun improbet per se, quique sedulo considerabit.

Fortitudo est virtus, per quam homines res honestas in periculis aggrediuntur, easq; gerunt ut lex præcipit, & se legum ministros præbent. Timiditas verò vitii est contrarium. Hæc *Arist.* in quibus obseruatur: fortitudinem ita esse cum iustitia coniunctam, ut *Cu. 3. de off.* à *Stoicis* designatur illam esse propugnaculum æquitatis, alioquin audaciam, ac temeritatem esse nuncupandam diceremus, neque in virtutibus, sed in motibus intemperantis animi recensendam. *Chrysippus* verò: fortitudo, inquit, *Cu. 4. Tuf. quæst.* est scientia perferendarum rerum, vel affectio animi in patientia, ac perferendo, summe regi parem, sine timore. *Arist.* autem *4. eth.* alibi, in quinque genera fortitudinem distribuit, quæ minime perfecta sint (equidem putarem fortitudinis actus esse nuncupandos.)

In fortitudinem	Ciuilem	{	honoraria propter honorem
	Necessitatis	{	Propter aliorum imperium
	Exercitationis	{	Nam qui sese exerceat bello sunt fortiores
	Iracundiæ	{	Quæ per hanc scilicet solet concitari, ac magis strenua fieri
	Spei	{	Nā ob spem præmij fortissimi nonnulli sunt.

Hæc autem omnis appellantur imperfecta: nam fortitudo perfecta ea est, quæ summæ legi, sine timore pareat. Vid. quæ disputatur à *Cu. 1. de off.* Timiditas, quæ aduersatur fortitudini, non indiget explicatione: opposita est enim ipsi, materiem sibi conciliat à contrariis quibuscunque rebus fortitudo.

Temperantia virtus est, cuius opera homines, ita corporis voluptates moderantur, ut lex iubet.

Intemperantia victum est contrarium. In hac pariter virtute observantur hæc, per eam

- Prudentiam conservari
- Hominum vitam custodiri
- Sapientie fundamenta iaci
- Omne malum propulsari
- Pacem animis afferri

In qua demum omnis ornatus vite, omnisq; sedatio perturbationis animi, & rerum modus cernitur. Liberalitas est, quæ pecunijs suppeditatis pluribus benefacit: cui contraria est illiberalitas. Hæc Arist. Cuius autem, 1. de off. nihil esse naturæ hominis accommodatius liberalitate censet: tres præterea cautiones admonet adhibendas.

Primo; Ne obstit, benignitas, & ijs ipsis quibus benigne videbitur fieri, & ceteris.

Deinde, ne maior benignitas sit, quâ facultas. Tum, ut pro dignitate cuiusq; tribuatur. Porro liberali, ne accusetur, quod minus decore servaret, in pluribus beneficiis, non sunt ignorandi, in quos potissimum beneficia conferat: hi sunt

{	Patria	Affines
	Parentes	Familiares
	Liberi	Amici
	Domestici	Clues, &c.
	Propinqui	

quæ discretissime in officiis tractat Tullius.

Magnanimitas. Arist. est Virtus, quæ maxima in alios beneficia confert. Huic contraria est animi parvitas. Est hæc superiori coniuncta, præsertim cum quis propria animi salute despecta de rebus, bene meriti, quam maxime nititur, quod ex antiquis Romanorum fecerunt multi, nempe Fabricij, Curij & ex Græcis Epaminondas Thebanus, de quo hæc Tragus lib. 5. fuit autem incertum vir melior, an dux esset: nam & imperium non sibi, sed proxime semper quæsit: & pecuniæ adeo contemptor fuit, ut sumptus funeri desereret, &c.

Magnificencia virtus est Arist. quæ in sumptibus faciendis amplitudinem sequitur. Huic etiam animi parvitas, & tenuitas est contraria, nempe tenacitas, vel avaritia. Hæc autem ad locupletes tantum spectat homines, minus ad pauperes. Huiusmodi fuit Cæsar Augusti, qui gloriabatur se Marmoream urbem, relietorum, quam latericiam accepisset: marmore enim totam stravit urbem, & hæc ad Imperatoris diuitias pertinet, vel huiusmodi. Nec obliuione quoque est primi Cosini Magni Ducis Etruriæ magnificentia tradenda, cum duces plurimos, insignisque milites, qui non tam victoriam, quam Prædæ à Strozzijs copijs retulerant, aureo torque singulos insigniunt. Huc quoque referuntur illa magna, quæ ab Aedilibus Romanis magno cum apparatu, tribuebantur.

Prudentia est virtus rationis. Arist. per quam de bonis rebus, ac malis, quæ ad beatam vitam pertinent, homines bene consulere possunt. Huic remeritas, siue inconsiderantia aduersatur, cum quis inconsultò peragit omnia, suaq; admodum nihil curat. Prudentia igitur, ut potest, quæ à ratione promanat, quodam teste, virtutum omnium (scilicet moralium) est princeps, reliquis enim omnibus tanquam administris vitæ,

quod etiam ex autoritate Sanctissimi Antonij Egyptiorum omnium anachoretarum Archimandritæ probatur, qui sub discretionis nomine illam ceteris præstare affirmavit. Iste igitur hæc virtus tanquam mentis oculum vindique lucidissimum, per quam in primis Deo similes efficiamur. Iuven. sat. 10. ait, ubi est prudentia (quam Deam vocat) nullum abesse nupem. Socrates Interrogatus, quid esset prudentia, respondit: animi concinnitas. Idem roganti, qui nam prudentes essent, qui non facillè delinquant, inquit; Criso: prudentiam reliquitur virtutem ducem, & matrem esse dixit, quoniam virtutes omnes ad præscriptum prudentie constituuntur. Cicer. vero 5. de finib. virtutem hanc admodum commendat, quam triplicem facit.

{	Sapietia, id est	{	Cognitionem veritatis	{	rerum
			Scientiâ		
{	Calliditatem	{	Humandarum	{	delectum
			nempe		

Scientiam culusque artificij: Sed de hac vide sub titulo prudentie in Polyanthea nouissima, ceterisque qui fusi hæc pertractant: ac præsertim in Ethicorum libris ab Arist. conscriptis. Manfuetudo (quæ ante Prudentie definitionem erat ponenda, quam ipse quoque Aristoteles in virtutis partibus illam adnumerauerat, verum definite dedit opera prætermisit) est quædam pacati animi demonstratio, qui quamvis sit læssitibus iniuria tamen se cuncta libenter perferre demonstrat, ut tranquillitatem, qua fruitur, minimè deserat. Huic sanè aduersatur furor, qui vel modica iniuria subitum facit impetum. Sub hac quidem. Quætiis portus

{ Tranquillitatis ratio
Inextinguibile temperatis sedatio
Perturbationis extinctio potest contineri. Hac vel Moyses in sacris, nec non David enituit: apud Priscos Socrates, alijque. De sapientia verò nihil est cui dicamus, quando (ut demonstratum est) eadem est cum prudentia coniuncta.

De Alijs Exornationis Locis.

C A P. XVI.

Cognitis igitur virtutibus, & vitijs primarijs, de quibus potest fieri iusta laudatio facile cognoscit possunt etiam reliqua, quæ vel honesta, vel turpia sunt, in quibus virtus est conficiens fons, omnino sunt honestæ, videlicet,

{	Bona educatio	{	Vfus
	Docilis natura		Exercitatio
	Mite ingenium		
	Doctrinæ		

quæ vehementer in aliquo solent laudari. Ex porro, quæ ab ipsa virtute proficiuntur sunt honesta, ac laudabilia: proficiuntur autem à virtute, significationes virtutis, actiones, siue actus. Vnde in Themistocle res ab illo præclarissime gestas admiramur, sic in Pompeio, in C.

Julio,

Iullo, & huiusmodi; & hinc fit rerum gestarum commemoratio, quæ admodum certè laudis materiam adaugent. Vide *Ciceronem* pro lege Manilia Gnei Pompei res gestas amplificauit, & pro Marcello Cæsaris virtutes commendantem. Obseruandi sunt quoque Poetæ, qui breuissimo quandoque encomio honorem elaudunt eximium, ac singularem. Ilioneus apud *Virg. lib. 2. & 6. Idonisi laudes extollet.*

O regina, nouam eui condere Iupiter urbem, Iustitiæq; dedit gentes frenare superbas.

Hinc argumentatur *Aristot. cap. 3.* si signa virtutis, resque huiusmodi, quæ sunt alicuius boni opera sunt honestæ, honestæ quoque fore cuiuscunque, virtutis signa, nempe temperantiæ, ac fortitudinis. Vt si quis occasiones fugiat intemperanter viuendi, si nec iussus ab Ecclesia maiori rerum absentia concupiscentiæ suam affligere contendit, si vigilas pro corporis attritione exerceat, & huiusmodi. Laudantur quoque, qui in bello non relinquunt locum, neque ordinem deserunt, neque obiecta re terribili periclitantur, qui cicatrices ostentant in corpore, vt L. Scinius Dentatus, qui merito Achilles Romanis dicebatur. Is centum viginti præliis interfuit, cicatricem nullam auersam, aduersas quadraginta quinque habuit: plurima dona à suis imperatoribus consecutus est, & nouem triumphos cum ducibus suis summa cum gloria repositauit. Demum hæc dicuntur fortitudinis signa, & opera, quæ quoniam honesta sunt magnopere laudantur. Quodque de fortitudine dictum, & de temperantia idem de cæteris dicendum virtutibus, vt fit in Alexandro munificentiam laudans, in Tito lenitatem, in M. Antonino Pio scientiam, in alijs demum celeberrimis viris non tantum celebrerrimas ab ijs virtutes exercitas, sed præcipuas cuiuscunque virtutis actiones. Quas si priscorum aliquo exemplo fulcibis, latior laus, & excelsior videbitur.

In iustitia vero obseruat Aristoteles, veram iustitiam esse, si quis iniuste patitur pro crimine obiecto: nam qui iuste patitur eius tolerantiam, minus est dicenda iustitia; sed debita pena. Vd. Commentaria Maioraj in locum hunc *Aristot.*

Præterea honestior vocatur illa signa, quæ exercentur proposito honore, non autem premio, in quo floruerunt prælii, qui post multos labores vna tantum querna corona, si ciues obidione liberassent, gerant contenti: graminea, si exercitum: & acicræ *Aristot. 4. ethic.* alibi docet honorem esse pulcherrimum premium, quod non ignorans P. Æmilius, cum Persen Macedoniæ regem distissimum debellasset, vniuersam eius pecuniam longa sanè superbi triumphi pompa in Capitolium deductam in ærarium redegit, tantum honore contentus. Item honestiora sunt, si quis

gerat § Pro amico § salute propria
§ Pro patria § contempra.

Tum bona naturæ commemorantur, quæ varia sunt, vel sibi facientia fructum, siue alijs, & hæc postrema honestiora: vnde in mortuo sapius contingere solent, quæ in homine viuo rarissime conspiciuntur: illi enim bona sunt, quæ

per se non essent laudanda: nempe, si cui diuini referantur honores tanquam in Cælis numerum adscripto; si cui statua decernatur; vel supplicatio, vel pompa, vel triumphus, & huiusmodi. Et acicræ sunt honorificum Scrozio illi, quem Scipio grande peicissum. *Had. Hist.* atque interprimum Gallorum rex, Galliarumque principes pulia veste luxerunt. Multa denique sunt honesta, nobisque præterea obseruanda. sed Vide quæ ab ipso Aristotele, commentarijsque dicuntur, tum *Ciceronem in lib. de officijs.* Victoria, & honor aliquis admodum laudem, alicuius amplificat sic *Virg. 3. Georg.* Cæsaris Augusti victorias commemorat.

In foribus pugnam, ex auro, solidoque lephæo Gangaridum faciam, &c.

& quæ sequuntur. Sic *Cic.* pro lege Manilia Pompei Magni victoria celebrat, & pro Marcello, vsque ad Cæsarem extolli, vt etiam ipsa victoriam à Cæsare victam esse dicat. Monumenta pariter, quæ duobus generibus continentur.

Statuarum, siue ædificiorum

Encomiorum, laudationumve quorum postremum honestius, quod Agellus ille demonstraui, qui nec pictam nec fictam imaginem suam esse passus est, sed tantum fecerit contentum, teste *Cic. epistol. ad fam. 12.* Xenophonis libello, qui, quod eius laudes continebat ad posterum, imagines omnium, ac statuas superabat. Itaq; concludit *Arist. cap. 32. 1. Rh.* illa etiam, quæ casu, fortuitoque contingunt tantum consilio, & ratione facta sunt, esse nobis laudanda. Vt si quis laudare vellet Simonidem, de quo paulo ante meminimus, cum nobis Valerij Maximi lectio elucubatur, possit eius probitatem tribuere, quod Decorum voluntate factum, vt illis ab exire loco, qui statum eorruit, ipso egresso. Tum si quis multa, ac variegauerit bella, potest ex illis multum commendari, vt de Pompeio. *Cic. in leg. Man.* Quod denique genus belli esse potest (inquit) in quo illum non exercuerit fortuna reip. Ciuiile, Africarum, Transalpinum, Hispaniense mixtum ex ciuitatibus, atque ex bellicosis nationibus ferule, nauale, varia, & diuersa genera, & beliorum, & hostium non solum gesta ab hoc vno, sed etiam confecta, &c.

Hæc igitur omnia sub laudatione militanti, in quo aduersas oportet, disserre inter laudem, & quod aduentionem (vt idem *Arist.*) Laus enim virtuti debetur, videlicet, vt per eam significationes, virtutis signa explicantur: Laudatio autem virtutis operibus conceditur, vt per eam res alicuius præclare gestæ commendetur. Verum quia à laude prouenit laudatio, nisi enim virtutes præcedant, neque virtutis opera subsequantur, alterum sæpe pro altero ponitur.

Postremo, quæ assumuntur extrinsecus, nempe quæ bona sunt fortunæ dicta fidem faciunt maximam virtutis alicuius, vt nobilitas, educatio, &c. quod *Cicero*, etiam in *Parric.* demonstrat: Sed in toto (inquiens) quasi contextu orationis hæc erunt illustranda maxime, quemadmodum quisque generatus, quemadmodum educatus, quemadmodum institutus, moratusque

tusque fuerit. Vide quæ ab illo dicuntur pro Archia, *pro leg. Man.* pro Pompeio, cuius in bellicis rebus peritiam extollens, inquit: Qui igitur hoc homine sciverint inquam, aut fuit, aut esse debuit? qui è ludis, atque pueritiam disciplinâ, bello maximo, atque acerrimis hostibus, ad patris exercitum, atque in militiâ disciplinam profectus est, qui extrema pueritia miles fuit summi imperatoris, incunæ adolescentiæ maximi ipse exercitus imperator, qui sæpius cum hoste conflixit, &c. & quæ sequuntur, quibus Pompeij pueritia, adolescentia, & educatio, quam eloquentissimè declarat.

Postremo ex operibus, actionibusque nempe rebus gestis, laudamus aliquem, siue quibus (nisi certum haberemus hominem talem futurum, nisi morte fuisset aliore casu præreptus) nemo posset extolli. Vnde *Caes. pro Marc. Cæsarem* iure laudabat, quia res tam præclarè gesserat, ut posset laudari: Domuisti gentes, inquit, inmanitate barbaras, multitudine innumerabiles, locis infinitas, omnium copiarum genere abundantes, &c. Quamobrem ab operibus tanquam à signo pendet omnis laudatio, principium tamen, ac originem habet à virtute, siue quia nihil posset esse laudabile. Sed hæc hæcenus de hominum laudibus, aliquid de Panegyricis.

De Panegyrico.

C A P. XVII.

A Pud Græcos tantum incæpit hæc dicendi forma, quæ vnicuique laudi similis esse dicitur, hæc tantum differentia, quod nihil in ijs præter ostentationem quærebatur: hoc in *Aristotele*, cum *lib. 1. cap. 15.* inquit: Necessè est, autem, ut is qui audit, vel auscultator tantum sit, vel etiam discipulator; discipulator, &c. at vero auscultator de Oratoris facultate iudicat. Nam habebantur orationes in celebratibus Græcæ, quæ panegyrici dicebantur à Panegyri, scilicet à conventu hominum plurimo, erantque generis demonstrativi, in quibus licebat ingenium, & artem ostentare, qui melius verò id egisset, & præstantior habebatur Orator. Platonis tempore in usu fuisse demonstrat Hermogenes, qui hæc formam elegantissimam appellat. genusque Platonicum, in quo nihil præter laudem adicitur, quamvis Isocrates panegyricum suum à vituperatione incæpit non sine criminatione: de hoc sic Hermogenes.

Elementissima forma Panegyrica, vel ut diximus Platonica efficitur per omnes formas, quæ reddunt orationem magnam, & grandem, excepta asperitate, & vespersione. Oportet autem quodammodo per hæc prosequi simplex genus dicendi, non immixtum propterea in sua qualitate, nisi oporteat merè orationem attollere ad gravitatem. Suavitates vero orationis, si alibi vipsiam, hic idoneum habent locum, necnon accuratæ rationes, quæ sermonem & venustum, & reddunt elegantem, &c. Huius igitur orationis methodus habet sibi tantum propositam

ostentationem, nempe, ut optimus videatur, ac iudicetur Orator: & iccirco quicunque videbuntur apti eloquentiæ stilesque, verbaque omni elegantia dulcique sono redundantia, hic curabit adnectere.

In narratione potissimum istud versatur genus: enimvero huc omnes res ab illo, quem laudat optimè gestas asserti enarrandas: & iccirco præmissio exordio, in quo debemus causas exponere, quibus à nobis est viri illius laudatio suscepta; & ipsius causæ aduñcta cum multiplici exclamatione, & rerum ab illo gestarum accommodata amplificatione; illum ab operibus commendare iusto habemus: quod elegantissimè exequitur Plinius Iunior, qui in Panegyrico, quem Traiano dicit Imper. inquit: Bene, ac sapienter P. C. maiores instituerunt, ut rerum agendarum, ita dicendo initium à precationibus capere, quod nihil sit, nihilque providenter homines, sine Deorum immortalium ope, consilioque suscipiantur. Qui mos, &c. ubi sequitur demonstrare illum, scilicet, Traianum, tanquam præstabile Deorum munus acceptum. è corio sibi iure laudandum esse, sed cum præsentiat se nimis aptum ad tanti principis enarrandas actiones, virtutesq; id ab ipso precatur Iove: Quo magis aptum, inquit, pliumq; est te, Iupiter optimè maxime, antea conditor omnium, nunc conservator omnium imperij nostri precari, ut mihi digna Consule, digna Senatu, digna Principe, contingat oratio, &c. & quoniam illo præstitit, vel viuo, habebatur Oratio, ut etiam illius benevolentiam sibi caperet initio, pergit: Non enim de Tyranno, sed de eui, non de donato, sed de parente loquimur. Vnum ille se ex nobis, & hoc magis excellit, atque eminet, quod vnum ex nobis putat, nec hominè se quàm hominibus præfelli meminit, &c. & paulo inferius.

Quid nos ipsi à divinitate principis nostri, an humanitatem, temperantiam, facilitatem, ut amor & gaudium tultis, celebrare vniuersi solemus? Im quid tam civile, tam senatorium, quam illud addidit à nobis Optimi cognomen? &c.

Verum ne longius caput hoc protrahatur, cum præsertim exemplum per se ipsa à vobis possint legi, hoc vnum scitote, in hoc genere, quod primum laudatorum est; omnes ferendas esse regulas quas in Capitulis de laude in Apthorhianis libellis vobis sæpius dictauimus: unde superuacaneum censuimus eadem repetere, cum penes vos illæ sint, ac non semel exercitæ. Sed verba *Cm. 3. de Orat.* vobis in memoriam redigite dicentis: Ornatur oratio genere primum, & quasi colore quodam, & succo suo: nam ut grauis, ut suavis, ut erudita sit, ut liberalis, ut admirabilis, ut polita, ut porro conspersa sit, quasi verborum sententiarumque floribus, &c. Præterea qui faciliem hanc in rem vult esse sibi aditum, sæpius exercere oportet in huiusmodi componendis, ac optimorum lectandis.

Vide Panegyricos. Maximiano, & Constantino Augustis dictum, incipientem: Duxerit licet plurimi, multiq; dicturi sint, &c. Latini Pacati depani Theodosio Seniori dictum. Signis vnam fuit,

fuit, Imperator Auguste, qui te presente dictur-
ane trepidaverit cum profecto me esse
sentio, &c.

Constantino Magno dictum, qui incipit. Vnde
mihi tantum confidenter, Sacer Imperator, ut
post te discretissimos homines quos, & in vrbe
sacra, & hie porsus audisti, dicere auderem? &c.

Mamertini de consulari suo Iuliano Imperatori
dictum, quem sub gratiarum actionis emisit no-
mine: Etsi scio, te imperator, & cunctos, qui
consilium tuum, &c. Nazarii Constantino Ma-
gno dictum: dilectus Constantinus augustissi-
mas laudes, &c.

Flaurentium (nempe ex vrbe Flavia) nomine
Constantina eidem magno: Si Flavia Heduo-
tum tandem aeterno nomine nuncupara, &c.

Constantino Magno Constantini filio dictum: fa-
cerem (Sacratissime Imperator) quod paulo
ante mihi plerique persuaserunt, &c.

Alterum Maximiano Casari dictum: Si mihi Ce-
sar, post dictum non solum sola esse vincen-
da trepidatio, quae timentia quadam, &c.

Præterea venit in morem, ut Panegyrici diceren-
tur, vel in die natali principis, quem Genethli-
con appellabant, vel est illud Mamertini, supe-
riore Mamertino, senioris Maximiano Augus-
to dictum: Vel in nuptiis, quem Epithalamion
nuncupabant, de quo non nihil adnotavimus in
libello de Poetis; vel in Triumphi diem, Cap. 20.

Apud nos autem his temporibus percrebuit, ut
Panegyrici dicerentur in aliquibus Celsis anni-
versario festo, quorum exempla passim extant
in ijs orationibus, quæ in diem emittuntur apud
eruditissimos viros, quibus vrbes florentissime
nummum assuunt, Academicaeque palestræ.

huiusmodi tamen Panegyrici, non tantum solu-
ta, sed ligata quoque dicebantur oratione. Ut
sunt illi quasi diuini Claudiani Poetæ celeberrimi,
quas etiam panegyres appellat.

Tertia Komulei sumant exordia fasces,
Terq; tuas duce bellatrix Roma cutules
Festor annus ear, cinetibus; imitata Sabinos
Dues Hydaspes augeat purpura gemmis,
Succedant armis trabes, tensoria lector
Ambiat, &c.

Et quam dixit in Quarto eiusdem Honorij. Con-
sulari.

Auspicijs iterum sese regalibus annis,
Induit & nota fructu iactantior aula,
Limina nec passi circum priuata morari
Exultant reduces Augusto consule fasces.

Necnon quas de Scironis laudibus cecinit, in
quibus verborum assuetudine, ac vi poeseos ma-
xime illum reddidit apud posteros (alioquin
oblitum) immortalē: Hunc imitatus Sido-
nius Apollinaris, idem Antemio augusto car-
mine cecinit panegyricum.

Auspicio, & numero fasces Auguste secundo
Erige, & effulgens trabalis molle metalli.

Pande novum, consul vetus, ac sine fastu.

Ascribe his fastis, quamquam diademate crimem
Fastigat eas, &c.

Vide ceteras eiusdem Sidorij Panegyres, in qui-
bus nisi eloquentiam habes imitandam, non
omnes omnes hæc in re sunt excellentiores

quamvis in lucem emissæ eorum opera lega-
mus, methodum tamen excipias, Rhetoricasq;
leges agnoscas; quodque dictum de Sidorio,
idem de illis dicendum, qui soluta oratione
scripserunt, nosque superius citavimus.

Statuendum igitur in hoc genere, ut mirè luceat
eloquentia, ac dispositio, hie seruatis deinde
modis, qui in laude, ut sepius dictavimus) re-
nenda solent præscribi: Oegenus panegyricum
(inquit Hermogenes de form. orat.) præclarum, ma-
gnitudinem cum suauitate debet habere, præ-
terea ornatum, & perspicuam. Magnitudo
conicitur ex argumenti materia, non enim
qualitas, quæ in mentem veniunt laudandæ
suscipimus, sed vel Herols, vel Principis, vel
demum Celsitis alicuius nobis laudandæ viuen-
di ratio potissimum præterea præponitur.

Suauitas elucet in dispositione tunc ver-
borum electorum, tunc sententiarum cum mul-
ticipi amplificatione, & exclamatione, necnon
comparatione (his enim nimium augebit am-
plificatio) aliorum hominum.

Ornatu, ac Perspicuitate, partes sunt eiusdem
eloquentiæ, de qua quæ alibi multa sumus di-
cturi, ibidem fusi illas enucleabimus.

Addit præterea Hermogenes huiusmodi panegy-
ricum habere pariter personarum imitatio nem;
nempe, ut imitentur ij, quorum æmulationem vi-
ctoriam. Verum hoc non est in more positum
apud nos, nisi ludicra quadam in Scholis exer-
citiatio ad id nos impelleret; & hæc pariter
aliam habet orandi formam.

Epilogus hoc in genere, erit argumenti rei ac-
commodatus; & iccirco parum de illo dicen-
dum: res enim, quam laudamus multa potest
suggerere, quæ nos in præsens minus in memo-
riam possumus redigere.

Atqui si tibi esset oratio habenda alicuius Celsitis,
curabis ita orationem tuam intexere, ut graui-
tatem quædam in illa imitandum in modum eni-
tear; tibiq; obseruandum, ut eadem præcepta sic
misceas, ut in illa neq; puerilis series, neq; con-
fusa rerum congeries inesse videatur. Et iccirco
lectanda sunt illustrum virorum Orationes,
ut ad illas qualemeumq; tuam accommodes peg-
serim cum his temporibus consueverint in
hoc argumentum filosofos tantum nonnullis
ad breuitatem tenendam, collocare, regulis om-
nibus Rhetorum omissis, quæ in alicuius lau-
dationem traduntur; maxime si singularis est an-
nis illius Celsitis viri publica Oratione coho-
nestanda, sed de his hæcenus. Vide Progym-
nasmatas, ap. 10. 11. &c.

Rerum aliarum laus explicatur.

C A P. XVIII.

Quoniam vero non homines tantum meren-
tur laudes, sed etiam accidunt, ut ipse res
quoque laudes mereant, præter ea quæ
alibi in hoc eodem argumento disseruimus.
Sciendum est res esse, vel corporeas, vel Philoso-
phorum tecmino loquamur, vel incorporeas.
Corporeæ sunt duplicis generis, vel

a Natura creata,
 ut sunt
 Elementa
 Plantarum
 Metalla
 Gemmae
 Arbores, &c.
 Urbes
 Tempia
 Aedes
 Potioria, &
 huiusmodi

Hominum industria comparata, ut

Incorporeae sunt.

Artes
 Scientiae
 Virtutes
 & huiusmodi

quae quidem ad amplificationem sui hypotyposin usurpant, nam cum laus, cuiusque ferè descriptio procedit, vt ex eius descriptione laus quoque augeatur. c. 2. de Natura Deorum mundi vniuersi pulcritudinem ornatum, sumque describens laudat Plinius senior frequenter provincias, plantas, aliaque naturae miracula laudat; alique.

Siquis igitur res huiusmodi laudaturus est, nempe si plantas, metalla, Gemmas laudi dicere voluerit, illas poterit commendare.

Invenit
 Forma
 Colore
 Nitore
 Vsu
 si camen inde laus aliqua possit elici.

ab
 Vi quadam, ac naturae proprietate, & ideo sunt eorum opera persequenda; qui diu, nocturni; vt earum nobis vim explicarent, insudant; scilicet Aristotele, Theophrasto, Plinius, Albertus Magnus, Aelianus (si de animalibus fiat laus) Dioscorides, &c.

At si quis urbem habet in animo commendare, comparare poterit multa, vnde fiat laus absolutior, & excelsior. Verum quia in Primo Progyrnasmatum libro Schematicum vrbis laudem continentem satis clare descripsimus, hic repetere superuacaneum cenfeo, sed summam (non enim vobis illud opus adhuc fuit emissum) quae sunt magis necessaria, repetenda dicam.

Vrbes primum commendantur.
 Situ
 Caeli temperie
 Loco
 Conditor
 Cimate

a Situ
 Montibus
 quos hinc & inde

habent, vel ob munimen, vel ob utilitatem, vel ob delectationem.

a (Plantis) quae amenissimum reddit aspectum.

Mari
 Portu
 Palude
 Lacu
 Flumine
 Locis irriguis

in quibus consideratur aduectum; mercium vberimis fructus; earumque mercium importandarum facilitas; piscium abundantia, nec non excellentia.

ab Hortis
 Fontibus
 Agrorum vberitate
 Frugum abundantia
 in quibus varietas consideratur; bonitas, aenitas, salubritas, & huiusmodi.

Pagis
 Villis
 Praedijs
 Pistrinis
 Aqueductibus
 Pontibus
 Fossis
 Menibus
 Muro
 Turribus
 Arcibus
 Propugnaculis
 In quibus ornamenta, vbertas, commoditas, vrbis munimenta diligentissime discutiantur.

Præterea laudatur vrbis.

Ab
 Aedibus
 Vicis
 Plateis
 Regionibus
 Puteis
 Foro
 Typographia
 Magistratibus
 Legibus
 Thermis, si sint
 Officiis
 Senatu
 Domo regia
 Xenodochijs
 Cernobijs
 Templis
 Pompis sacris
 Cuiusvis

in quibus de frequentia, praestantia, pulcritudine, necessitate, nobilitate Magnificencia, Urbanitate, diffinitur. Nam si quis Florentiam, quam modo colimus laudare velis, materiem sanè amplam habet per multas eius, se se laudes effundendi: quippe quae rebus omnibus abundet, quae praeposita sunt in cuiusque vrbis commendationem.

LAUS FLORENTIAE.

Enimvero nominis titulum non temere, sed iure datum censendum est, utpotè, quae verè floreat, æternumque in se verè possidere videatur. An locus hunc in planitie diffusus, inde collium omni genere frugum, fructuumque vestitorum nuntius non caeli temperiem ostendat maximam? Non in montium caemine, ventorum qualiumcumque asperitati exposita, non in vallium altitudine hunc, & inde formidandis superata scopulis sepulta iacet: sed procul vel Appenninus contempletur albicantes, vel vbera sibi colles intueatur imminentes. Flumine tota ferè Etruria celeberrima non præcingitur, sed per præcordia diffuente nobilitat decoratur, frœndaturque, vnde sibi merces vtriusque vltui præferunt, ac veltici necessariae deporantur, vnde aqua exhausta bibenti, vel etiam corpori notant saluberrima est: Vnde piscium excellentium copia, aliaque vtilia, vel in ære cudento, argenteoque; vel in terendo tritico excipiuntur. Circundatur præterea hortis irriguis omni oleum genere, herbarumque affluentibus, quorum sunt confinia prædiola, villulae, fundique in quibus palatia, ædiculae, domusque, tot tanquam gemmae lutescunt, vt si abeminerit illam culmine intuearis, non urbem cinctam mœnibus, sed sine muris alteram Sparten, eoque illa maiorem esset iudicabis; quae quidem loca per planierum sparsa, si vna coalescerent non vnam Florentiam, sed trecentos efficerent Paridos. Vnde vix ab vrbe se censet excelsum, qui Vrbis huius florentissimæ gemmatum villulis circumcurrat æquor: Potioria sunt vrbis propinqua vbi licet animos a negotijs debilitatos aliquantum remittere, quae pro sapibus moris cinguntur, & sen-

cum

eum corpori, & ori fructus ministrantibus. Verum urbem qualibet ingressus vias quadris lapideis stratas proteres, domosque hinc inde surgentes, oculo non paucum quidem præbentes admirationis, tam bene dispositas, collocatasque circumspicias, ut adamussim ab ædificatore singulas ad perpendicularum, nullo pariete prominentes, nec angulo, factas esse putaris; vicisque tam rectos vt ad filum ductos iudices qui quidem urbem non modo exornant, sed viatoribus facilitatem, ac magis compendiarum reddunt ictum. Illaque est ædium frequentia, ac præstantia vt insipienti, tumorem ipsum exteris id effundente ipsa re superatum pateat: Arcium structuram esse si non nullas contempliers arbitrabere, dum non domorum parietes, sepius Urbis moenia præferunt. Testetur id ipsum Stroziorum Regia, sic iticea illam appellare, scopulis, faxeisque montium molibus congesta necnon compacta: Idem ipsa Pittorum Augusta domus, quam vni sibi Dux Magnus Etruriæ censuit habitandam: Idem reliquæ Optimatum ædes, quas arces, quas castella, quas Turres ad quamlibet defensionem impetumque euitandum opportunas esse dixeris. Quid de Plateis, quid de regionibus asseram per quas incedere, te per amoenissima cuiusdam primarij florentes vias deambulatam ire censibus? Omisso aqueductus præferim quos Sapientissimus Ferdinandus nomine Secundus huiusce Urbis, ac regni princeps dignissimus ad Urbis utilitatem, Bobuliorum delicias denuo protraxit, quorum non tam magnificentæ sumptus, quam fructuram aspicere admirandam. Prætermittit pontes qui in Arno regali flumine facti citium, ac facilem ad partes aduersas transitum faciunt: quorum duo hinc inde officinulis belule firmantur.

Præterea quid de officinis sericam siue lanicie exercitibus artem proferam, cuius redditibus, ac prouentibus vrbis ipsius primarij ciues aluntur: Hæc non apud exteros, qui Florentinos industrios appellant, honorantur? qui quidem eo maiorem merentur laudis gloriam, quod huius excellentioris artis, nec non instrumentorum auctores esse putantur. Hic non defunt pauperum domicilia, Typographorum præla, Pictorum plateæ, Schoizij, Pistina plurima, Sacræ Religiosorum domus, ac Monacharum tor præsertim cænobia (quod quidem mirificam huius populi in Deum pietatem, ac religionem ostendat) vt in regione vna viis quingentorum passuum longitudinem excedent, quindecim & ultra recenseantur insignia, vbi plurimæ diuersæ Cœciliæ obsequio mancipia Virgines & urbem religionem exornant, & prædibus defendunt. Tempia verò sunt adeo frequentia, vt vix pedem domo extuleris cum illum in aliquo templo ponere licebit. Cedant autem vni basilicæ quæcumque templa, siue sacra siue delubra sanctorum hanc Florentissimam urbem ornantia cingunt, sacraque tum eidem Basilicæ adiacenti: quorum si structuram consi-

deras, vel ordinem, vel columnarum, vel gemmarum opere quasi musiuo intercarum artificio, vel opus Etruscum recens, ac mirabile, necis quidem an opificum industria commendanda magis: an operis præstantia celebranda; an sumptus in ædificum insumpti commemorandi; an totius in cœlum elatæ mois cum principe in fornem Etholo constructo, cuius penè nullum antiquitas asperit exemplum sit admiranda magnificentia traxit vel cum hoc vno nec paratorum splendor eximius, nec viciorum pulcritudo, nec ipsius Senatus celeberrimi Curia, nec ipsa Regia Magni Ducis Etruriæ sit (& merito quid mirum) eum hac Basilicæ Summi quidem Regis ære comparanda: quam nobilitate quicumque præditi, vel sacras auditur cantiones, vel Sacris ad futuri solemnibus, ac pietati operam daturi frequentant, in qua Canoniceorum violacæus Ordo, Presbyterorum melotica turba, Clericorum albis togata cohors diebus singulis diuina peragunt Summa cum religione mysteria. In qua sub Tholo Odæum, theatrali sanè forma exedris; simili sub insigni clero sacra, vel canenti, vel exercitanti accomodis cum duplici pulpito cantoribus adscripto mirificè surgit elaboratum, cuius quidem opus per feluncta meretur encomia in qua duplex orchestra organica, columnæq; scilicet compactis lapidebus fornicatum templum hinc inde fulcientes, sub quibus denique per totam templi arcem testelatum pauimentum segmentato mixtum, ad vermiculati, ac Lithostrati exemplum fabrefactum excurrit. Cui non ex parte sed è conspectu baptisterion, iustialis scilicet, ac salutaris aquæ fons ad originalia à nostris mentibus eliminanda picula æreis valuis, liminibusque exornatum Diui Ioannis Baptiste dicatum noia præstat, quod quidem eo nobiliss quo antiquis à turpibus sanè profanisque ritibus ad Christianorum mores ductum, proq; Martis simulacrum nomine, Præcursoris nomine decoratum. Verum quid de ærea turri Senatoriæ Curie dicam immoent? Orbis quippè miraculum nuncupandum, vix potè quæ nulla basi, nullo fundamine, nullo demum columnæ per se stare videtur, exterque vt emittuntur præstare domibus, ac vigilantiam leonino signo è fastidio commendare citibus. Prætereo sacrum monumentorum publicorum receptaculum Diuo Michaeli celestis militie coryphaeo dicatum. Prætereo Peristylion ipsam etiam Pompeianæ Porticæ vrbem excedens, quo sub meridie frequens nobilium, ac mercatorum cretus confusus negotiatorum. Huic additæ Mastitærium amplissima Curia longo præmunica Xysto, vel ad Subdialem euitandam molestiam, vel ad pluias. Super quam porticum excurrit armamentarium ad arma, non tam in vsum belli, quam in pompam comparatum: necnon officinæ plurimæ, siue ad gemmas explicandas munificentissimo, ac sanè Cæsareo Saello intertextas, siue ad alia necessaria in vrbis absolutionem efficienda. Quem quidem si vellem descriptione pro-

Prosequi, neque dies, neque annus satis esse
Censetur.

Quemadmodum verò sunt vrbis ornamento, quæ
cecensumus, sunt quoque vrbis munimento
firmissimi muri quorum giro vndequeque cir-
cum agitur cum debito propugnaculorum, val-
lorum, ac turium intervallo, vt & ij defendi;
& ab ijs hostilis impetus possit offendi. Ad quo-
rum calcem iacet, arx munitissima innumeris
sanè tormentis muralibus, bellicisque telis,
missilibusque ignibus instructa, vt vrbis præsi-
dium, hostibus irruentibus afferat excidium:
nec vnanatum arce, sed eminentibus locis
duabus quoque defenditur arcibus; vt hinc
illarum præsidio Vrbis Florida munita, inde
fluminis alluione roborata, ornata ciuibus:
ditata ingenijs, alienigenis, exterisque hos-
pitali quoque domicilio frequentata nationi-
bus, cæteris siquidem orbis vrbibus præstan-
tior nontantum nomine sed reuera floreat

FLORENTIA.

Hæc, & huiusmodi possunt in alicuius vrbis en-
comium coaceruari, quæ maius merebitur si-
ne si maiora præferat ornamenta vnde possit
elici laus amplior.

Aliæ verò res, vel sunt corporeæ, vel incorporeæ,
(vt aiunt Philosophi) & hæc laudantur, quod
sint honestæ ad bene quieteque viuendum;
quod tum corpori tum animæ viles, iucun-
dæ: apud Deum, Cœstes, hominesque ho-
moficæ, quod necessariæ, ac laudabiles ex si-
ne, materia, effectibusque.

Aliæ verò, vt potè regiones ab antiquitate loci,
ab incolarum virtute, ab aere libere persulfente,
ac salubri, ab oppidorum multitudine, vt-
biam amplitudine, tum à fertilitate, salubri-
tate re militari duebus bellicosissimis hominibus
tuto transitu, & huiusmodi possunt laudari;
& vnaquæque regio peculiare aliquid præsta-
bit, vnde laus maxima oriri poterit: vt si Etru-
riam volueris ornare laudibus, non tam ab an-
tiquitate, quam ab prisca religioni, ac pietati
propensione feceris.

Domus præterea laudantur à situ, ab atea, figu-
ra, materia, atcio, amplitudine, cubiculis,
fenestris, scalis, prospectu, scello, puteis,
vel fonte, hortu siue viridario, &c.

Templa possunt laudari à plurimis rebus, nimi-
rum.

a	{	Conditor	{	Altitudo
		Situ ad quem spectat:		Amplitudo Longitudo
f	{	Atea	{	Corynthia
		Figura		Ionica Dorica Hetrusca Mixa
ab	{	Materia (siue ex	{	Ligno
				Topho Lacribus Marmore Mullus tessera

Numero.

Sacerdotum
Canonicorum
Sacellorum
Ornamentorum
Vasorum
Vestium sacrum &c.

Sacellis, in quibus. { Picturæ
Sculpturæ } insignes.

Fenestris
Prospectu
Columnis
Acis

Magnificencia. { Turris Sacre
Campanarum
Ædium contiguarum

Reditibus, ac
Proventibus
Pauimento
Fornice, Tholoue hemispecio, &c.

E' quibus insignis oritur consueque templi
laudatio, quam pulcherrima rerum dictarum
iuuabit descriptio: & huiusmodi locorum pas-
sim apud historicos reperies exempla, quæ bre-
uitatis causa prætermittuntur.

Scholæ quoque, siue Collegia laudantur quoque
à conditore, forma, frequentia auditorum, do-
ctorum præstantia, professorum numero, disci-
plinarum varietate, inuictis, &c.

Artes laudantur quia honestæ, viles, iucundæ,
honorificæ, ac necessariæ: tum à sine, materia,
& effectibus: ars enim est arte alia præstantior: sic
aurifex fabro nobilior, ob metallis præstantior
quod tractat.

Numina laudantur ab origine longa, à scarigige-
ne mirabili, à cursu, locisque ipsi quæ præter-
fuit: à piscium generibus, à liquore lymphido
salubrique, ab ostiis variis, à piscatione frequen-
ti, ab insulis effectibus, à navigatione secunda;
à gemmis pretiosisque lapidibus, vt Tagus in
Hispania, Pactolus in Lydia, Hecmus in
Phrygia: qui dicuntur auriferi.

Agri laudantur ab vtilitate, feracitate, ab arbo-
ribus, frugum vberitate, pomorum varietate
loci amoenitate, à vicinis memoribus, à vena-
tionis apta, &c.

Arbores laudibus extolli præcipue solent à vi-
quam habent à natura insitam, interdum ab ef-
fectibus, vtilitate, altitudine, vmbra salubri,
crassitie, vsu: apud prisca laudem sumebant
arbores à dijs quibus dicabantur, vt ab
Apoloine laurus, à Ioue Quercus, à Venere
Myrtus, ab Hercule Æsculus, populisque
pinus à Pane, à Pallade oliua, solent enim
laudari à locis, vbi vel vberius, vel fructuo-
sius nascuntur.

Montium laus, inde potissimum exoritur, quod
sine magnitudine, altitudine, latitudine fon-
tibus, summum scarigigine, speluncis, anima-
lium copia, pabuli herbis varijs, arborum di-
uersitate affluentes.

Muta quoque animalia sibi laudem conciliant, vel
quod superis (prisicorum more) dicata, vt equus
Mar-

Murri, Columba Veneri, Pano Iunoni, Palladi noctua, Tigris Brachio, &c. veld locis ubi nascuntur, ab utilitate, quæ ex illis percipitur, à pulcritudine, robore, excellentia: vt à fortitudine leo, ab agilitate Tigris, à perniciatate ceruus, ab humana imitatione Simius, &c. alijsve proprietatibus.

Verum quia de his fufius alij tractarunt, nos verò aliquid tantum attingere fuimus profecti, ad cætera progrediemur.

De Vituperatione.

C A P. XIX.

ET quando in Progyrnasmatibus de hac multum differuimus, breuiter tranfeundum, ac prætergrediendum cenfemus. Quæ fuerunt in laude tradita precepta eadem hic feruantur, fed vituperationi accommodata. Et quoniam generis fplendor, nationis fama, patriæque, ac parentum nobilitas improbari vix poffunt, in vituperatione vel fcientia involuenda, vel digreffione obferuanda, vel dicendum ab illis ita eum degeneraffe, vt eorum minime filius fit agnoscendus, ac appellandus: nifi quoque in eodem culpam parentes transfundamus qui eum non coeruerunt non refrenarunt, &c. *Et, in Salustio.* (Si tamen Ciceronis, vel quidem alicuius eruditi.)

Primum igitur quoniam omnium maiores Crispus Sallustius ad vnum exemplum, & regulam quærit, velum mihi respondeat numquid hi, quos protulit Scipiones, & Metellos, vel Fabios ante fuerint, aut opinionis, aut gloriæ, quam eos res gefte fux, & vita innocentiffimè acta commendauit, quod si hoc fuit illis initium nominis, & dignitatis, cur non æque de vobis existimetur, cuius & res gefte illuftræ, & vita integerrime acta? Quafi verò tu fis ab illis viris. Salusti, ortus, quod si effes nonnullos iam tuæ turpitudinis pigeret, &c. & inferius: Tu quis vica, quam turpiter egisti magnas offufisti tenebras, vt etiam si fuerint egregij ciues ceret venerint in obliuionem.

Verum si obscuro genere fit ortus quem vituperandum fufcepimus, maiorem eum vituperandi dabit aofam: nam hæc propriè est vituperationis materia: si bonis fortunæ, vel corporis dotatus, hæc feior ab illo adhibita in eius perniciem fux fuorum: vel si diuitias oftendet vel si formofitate miile præferat.

Præterea ex virtutum diuifione contraria vitorum genera cognoscere minus erit difficile: nam

Prudentiæ	Imprudentiæ	} aduerfariæ.
Cautioniæ	Scultotiæ	
Temperantiæ	Intemperantiæ.	
Continentiæ	Libido	
Moderantiæ	Cupiditatis effufus	
Modestæ	Incontinentiæ	
Diligentiæ	Ignauia	
Solitudini	Deftidia	
Solertiæ	Inertia	
Pietati	Impietas	

Nonnulla tamen, quæ in vitijs recentur ac virtutem imitatur, vt

Prudentiam	Maliæ	} imitatione.
Temperantiam	Immanitas	
Magnitudinē animi	Superbia	
Liberalitatem	Effufio	
Fortitudinem	Audacia	
Pacientiam	Duritia inhumanis	
Iuftitiam	Acerbitas	
Religionem	Superftitio	
Verecundiam	Timiditas	

Præterea si floreat ingenio, vltum eo vsum non in patriæ, fuxque beneficium, fed in exiliū, fic de cæteris, demum quicquid est in laude corquebis in eius vituperationem, ad quam propenfior est animus, præfectum si iracundus stimulis agitur, quæ in rebus vituperandi fuppedicat iuxta illud Virg.

— furor arma ministrat, Cauebit tamen, ne vituperatio in eos incideat qui funt alioquin hominam opinione iusti: nam si fe potius orator inuertet vituperationem.

Cicero huius generis nonnullas composuit, vt in Verrem, in Pisonem, in Catilinam, in Vatinium, in M. Antonium, &c. quæ quidem non simpliciter huius erunt generis, fed mixta iudiciali in quo cum quis accusatur, in eam vituperatio ex ante acta vita congeritur. Huius exemplum purum non tradimus quando bis in præexercitantis Aethionianis præfinitum, quo cupidum reiicimus.

De Argumentis, ac Stylo Generis demonstratiui.

C A P. XX.

CUm in deliberatiuo ad deliberandum plurimum poffint exempla, exemplis enim, ac rationibus inde extractis perfuadens, quæ funt facienda, & diffualtema contraria: in Iud. et. i. verò Enthymeria: demonstratiuum fanè genus amplificatione potiffimum fanè genus amplificatione potiffimum confare omnes affirmat. Argumenta igitur quæ amplificandi vim plurimum habent funt adhibenda: in quibus ingenium, & ars oftentatur maxime.

Argumenta verò hæc fumuntur de locis pluribus: quæ tuor enumerat *Aristoteles lib. 1. c. 34.* Si folus is efficit aliquid, quod vix multis locuifet,

See, vt Horatius Cocles qui solus contra Porſenæ Etruscorum regis exercitum in ponte constitit: vt ille Sapientissimus princeps inter tres Davidis regis fortissimos, qui octingentos vno impetu interfecit; vt Semina, qui Hectoris à Philisæo fugientes impetu solus contra irruentem exercitum tuatus est suos: vt Mutius Scauola qui solus Porſenæ castra ingressus eum obtruncare voluit. Huc etiam referuntur qui soli aliquem sunt honorem adepti, vt Gorgias Leontinus, qui solus auream statuan in templo Delphicos habuit. Cicero solus in toga supplicationem meruit. Hoc enim plenum est laudis, & dignitatis id efficere, aut assequi quod nullus alius possit.

Si primus aliquid effecit, vnde primi rerum inuentores magnas laudes consecuti sunt, vnde factum vt ab antiquis plurimi sint tanquam numina culti, quod inuenter alicuius rei fuerint, vnde Bacchus, quod vinum inuenerit, Ceres frumentum Pallas artes, tanquam dii sunt habiti. Ita celebratur Cadmus, qui primus litteras Græcis tradidit: Nicostрата, quæ à Poetis etiam Carmenta fuit appellata, mater Euandri, quæ prima latinas litteras inuenit: Empedocles qui rhetoricæ initium dedit; Zeno Eleates qui Dialecticam inuenit: Phales Milesius qui primus aliquid de Philosophia naturali disputavit; Cicero qui primus pater patriæ honorificentissimè dictus est.

Si quis cum paucis aliquid fecit egregie, quod vix multi consecissent: vt Ionathas (in sacris l. Reg. qui cum Atmigerō castra Philistinorum fuit ausus aggredi, atque ab eo victoriam retulit maximam, vt Iudas Machabeus, qui cum tribus militum millibus viginti hostium millia inuasit, fugauitque: vt Leonidas Spartanus, qui innumerabili Persarum exercitui cum paucis selectis viris ad Thermopylas resistit; vt Milciades, qui cum decem millibus Atheniensium eundem exercitum vicit, fugauit, & ad naues repulsi debilitatum; horum sanè plena sunt Romanorum, Græcorum, ac recentium apud Indos Hispanorum bellantium Historiæ; & breuitatis causa præterimus.

Si alicuius, quem laudamus aliqua in re virtus maximè enituerit; vt Epaminondas de quo ait Cic. 5. de famul. Quem enim nostrum ille moriens apud Mantinæam Epaminondas non cum quadam miseratione delectat? qui tum denique sibi aucti iubet spiculum, postquam ei percunctanti ductum est, Clypeum esse saluum, vt etiam in vulneris dolore æquo, animo cum laude moreretur. Hinc ergo eliciuntur argumenta ad laudes hominum amplificandas.

Suppeditant quoque amplificationem temporis occasiones: vt si quæ præter expectationem facta fuerint: vt in lege Maniliæ de Pompeio Cicero fatetur: Prohi di immortales tanta ne Vnius hominis incredibilis, ac diuina virtus, tam breui tempore lucem afferre reip. potuit, vt vos, qui modo ante ostium Tiberinum classem hostium videbatis, ij nullam nunc intra Oceani ostium prædonum nauem esse audiat, &c.

Si sæpius tandem in re se rectè, feliciterque gesserit. Hoc enim magnum videtur, & non à fortuna, sed ab eius consilio factum.

Et si ea, inquit Aristoteles, quæ homines excitant, & honorem afferunt propter eum quem laudamus, inuenta fuerint, & præparata: vt Fabio Maxim. in quem mortuum egregio funere cohonestandum vniuersus populus, ære tributo, consensit, &c.

Pet per comparationem aliquis summo opere, vel vituperatur, vel laudatur: confert enim plurimum laudi alicuius, si cum illius factis alterius facta conferantur vnde Is, vel anteponatur in laude, vel postponatur in vituperatione. Et de hac etiam comparatione singillatim sunt tradita præcepta in Aphthonianis libellis.

Stylus præterea in hoc demonstratio genere altior præ cæteris, in quo quisque debet ingenium ostentare suum, & ideo noscitur est (vt superius dictum) aspergendus, elegantique flumina immittenda, vt maximè elegans reddet oratio, & hæc sufficiant, quæ in hac prima parte protulimus, reijcetes cupidos (si quid negligentia prætermisum esset) ad alios, qui luculentius, ac diffusius, hæc disertissime tractarunt.

Finis prima Partis.

R H E T O R I C Æ

P A R S A L T E R A.

De Oratione, ac partibus Orationis.

C A P. I.

Voniam huc usque de Rhetoricæ generibus fusiis opinione nostra discussum est, hic tractabimus, quantum ingenij permittent vires, de materia ipsa, quæ horum generum admittit cognitionem scilicet de Oratione, quæ ad inuentionem scilicet Rhetoricæ reducitur. Et sicut superius ostendimus oratoris partes esse

Docere
Delectare
Permuovere

Hoc siquidem obtinebit numquam, nisi quomodo sibi fiat auditores docendi, delectandi, permouendi, sciat diligentissime & hoc ad

Narrationem }
Elocutionem } spectat
Perorationem }

Quid igitur sit narratio, elocutio, est illi perscrutandum. Verum quia hæc sunt orationis partes, primum quid sit oratio prodamus.

Oratio igitur est mentis index, quam nominibus ac verbis simul iunctis, ipsamque tacitam cognitionem, animique sensum exprimimus.

Illam igitur est oratio, cum vel precum obscuro murmure nomen adoramus, admissique sceleris deprecamur culpam: vel magna apud Iudicem contentione alicuius causam agentes, vel defendimus, vel accusamus, &c. vel alicuius commemorantes res præclarissime gestas in exemplum posteris proponimus, & huiusmodi, quam Græci *ῥήσις*, appellant cuius variz afferuntur interpretationes.

Hæc est propria, ac præcipua hominis actio, quæ differt à belluis, pariterque ab indoctis, cum belluis similibus; quæque inter homines regnare veluti deum quendam facit. Et antequam ad partes præcipuas orationis descendamus, quæ sint partes eiusdem Rhetoricæ (& hæc erant antependenda) demonstrabimus.

Superius quoque dictum in tres partes omnem dicendi doctrinam distribuendum esse in ipsam vim oratoris. In orationem, tum in questionem: qualis sit ipsa vis oratoris offensum, siue indicatum est: nempe in cognitione generum Rhetoricæ versari, & hoc expositum est: præterea partes eiusdem prænotat oportet, nempe.

Dispositionem }
Elocutionem }
Memoriam }
Pronunciationem }

Et hæc in oratoris vi futura sunt, & hæc prægnoscenda.

Inuentionem præmittit *Quintilianus* in suis institutionibus cap. 3. lib. 3. quod certe alterendum: est enim inuenienda prius materia, tum disponenda, &c. Inuentio igitur est cum quis materiam aliquam sibi tractandam proponit, ad quam amplificandam hinc & inde sibi varia coaceruat argumenta, exempla, comparationes &c.

Dispositio est inuentarum rerum in locis aptis collocatio, ne quid insulerat, quod obscurer potius, quam amplifecet orationem: hæc autem dispositio non in verborum tantum (quod suo loco de dispositione huiusmodi dictum est.) Sed in sententiarum, ac argumentorum ordine versatur. Author ad Herennium de Celsis, & in illis lib. 3. inquit. Genera dispositionum sunt duo, vnum ab institutione artis profectum, alterum ad eam temporis accommodatum.

Ex institutione artis dispositionem, cum sequemur eam præceptionem, quam in primo libro exposuimus, hoc est ut vitamur,

{ Principio
Narratione
Diuisione
Confirmatione
Confutatione
Conclusionem

De quibus paullo inferius. Item ex institutione artis non modo totas causas per orationem, sed per singulas quoque argumentationis partes dispositionem, id est.

per { Expositionem
Rationem
Confirmationem rationis
Exornationem
Complexionem

Est autem illa dispositio, quæ cum ab ordine artificioso recedendum est oratoris iudicio ad tempus accommodatur, ut si à narratione dicere incipiamus, aut ab aliqua firmissima argumentatione, &c. Hactenus author ad Herennium: Sed exemplo magis probatur: perlegere Ciceronis orationes cum Thyrjij notis, vel alterius, qui partes in vnaqueque eiusdem auctoris oratione exposuerit, nosque nonnullas, Deo fauente, si per tempus licebit enucleabimus analyticals.

In qua quidem dispositione maximè est luuenti cernendum: nam adolefcentium error est ab inepto ad alia insulsa permicere: unde fit ut non oratio sed penè tota intellectus, siue sermocinationis existimetur aberratio.

Elocutio est rerum inuentarum, verborum, ac rerum copia exornatio, nempe quo pacto sine decenda, quæ à nobis inuenta sunt, & iterum in hac

oratio

etiam dispositionem contineri nonnulli affirmant, nam elocutio non tantum rerum, ac verborum copia dicendi optimam admittit, sed eorumdem verborum perspicuam dispositionem: qua perspicuus elocutio, quod quidem meo iudicio est intellectus facillimum. Neque defuerunt qui de elocutione, siue dispositione singillatim tractatum ediderunt. Quamobrem, ut breuiore simus de hac longè differere præterimus præsertim cum

Elocutio duabus ex rebus conficitur

- § Figura
- § Numero.

De figuris diffusè quidem in tractatu de copia egimus: & eadem repetere censemus superuacuum, quanvis aliquid pertingere quod magis necessarium iudicabitur fuerit opus.

De numero nihil est sanè quod addamus: nam de hoc in iunctura aliquod protulimus siue in prosodæ libello, in quo licet non sint ij pedes, quos oratores appellant, tamen affinitatem habeat aliquam.

Numerus autem oratorius est certa pedum dimensio, & vocum conglutinator ad voluptatem aurium comparata. Hic porro constat.

- Commate
- § Colo
- § Periodo.

De quibus in ipsa iunctura: & de his diffusè Demetrius Phalereus, quem Petrus Victorius eruditissimus sanè vir lucubrationibus illustrauit. Periodus verò numerosa est in orationibus aptior, quæ clausula habitura est cum in principio, tum in fine mollior desinens, ne illarum asperitas auditorum retardet ingenium, conficitur autem hæc variis pedibus, nempe (præter iam dictos in prosodia.)

§ Cretico	Castitas	}
Amphibraco	Amanda	
Bachio	Superbot	
Palimbachio	Contundem	

Qui quidem pedes, quoniam in fine nihil interit, an breui, an longa terminentur syllabam cum

- Dactylis
- § Anapestis
- Spondiis
- § similitudinem habent.

Verum hæc hæcenus. Hinc factum potissimum ut ab elocutione nonnulli fuerint exorssi Rhetorices euidentia: nam si quis optimè fuerit elocutus de quacumque sibi propolita re optimus sanè iudicabitur orator: nam eloqui non poterit, nisi disposuerit: & iteod inuicendum est frequenti compositioni, vel si latine velit, vel etrusci loqui neque id opportunè faciet nisi optimorum quoque auctorum lectioni sedulus insisteret.

Pronuntiatio est vocis, & actionis moderatio cum gravitate: in quam rem valde esse insistendum Rhetori demonstrat Quintilianus, ut finem assequatur suum, cui paullo ante præposuimus memoriam, quæ ut naturæ donum, est rerum inuentarum dispositarumque mente sententio, sed de hac nihil nos, cum hoc ad na-

turam ipsam spectet. Et de hac in fine sua disicemus.

Perceptis igitur his partibus, quæ generales possunt ipsius Rhetorices appellari ad singulas, ac præcipuas eiusdem orationis ut initio indiximus descendemus; quæ quidem partes ad dispositionem referuntur, quæ ab artis dependet institutione, ut paullo superius dicebamus, de quibus variè à cæteris: vel enim principio, vel medio, vel in fine tractantur.

Partes igitur orationis quinque à nonnullis recensentur.

- Exordium
- Narratio
- Confirmatio
- Refutatio
- Peroratio

à quibusdam quatuor

- Exordium
- Narratio
- Confirmatio
- Conclusio

Cicero quodam in loco sex enumerat

- Exordium
- Narrationem
- Partitionem
- Confirmationem
- Refutationem
- Complexionem

Quæ quidem partes partim coherescunt sic, ut in vna pars alia subintelligatur: in Narratione enim, siue in exordio sit partitio, quæ expositio appellatur in progymnasiaz: partitio verò est exordij pars, qua sermonem nostrum partimur, ipsamque materiam, quam tractandam suscepimus diuidimus, ut Cic. pro lege Manlia: Causa quæ sit videtis: nunc quid agendum sit considerat, primum nihil videtur de genere belli: deinde de magnitudine, tum de imperatore deligendo esse dicendum, &c. In confirmatione autem refutatio audietur, quia pars alteram sequitur: sed ne quid desit de quibusque aliquid attingemus alio cupidus reuocantes.

De Exordio.

C. A. P. II.

Exordium est prima orationis pars, quæ auditoris animum præparat, ut attentè dicentem audiat.

Exordium verò duplex est

- § Principium.
- § Insinuatio.

Principium est quo reddimus auditores:

- § Beneuolos.
- § Dociles.
- § Attentos
- § sed aptè.

Insinuatio idem ferè peragit simulatione, & circutione subiens animum auditorum, sed latentè & obscurè.

Verum

Verum benevolentia, docilitas, & attentio non principij magis propria sunt, quam reliquarum partium teste Cic. 2. de Orat. nam facile audientum animi dirigantur, nisi quadam benevolentia significatione, tanquam suavi stimulo ad reliqua percipienda sepe reuocaremus.

Benevolentia verò, docilitas, & attentio secundum rem quam tractamus conciliatur: hæc autem est.

Vel {
Honestæ
Turpis
Dubia
Humilis
Obscura

Si honesta principio vtendum est, exordium videlicet aperto: si turpis insinuatione vtendum est: ne percussus auditoris animus subito rei turpitudine ab audicione alienetur: si dubia solam honestatem principio propones: si humilis, attentionem postulabis: si denique obscura docilitate indigebis.

Verum, quia diuersa sunt Rhetoricæ genera diuersæ quoque erunt exordiorum rationes: laudem enim erit in iudiciali causâ orationibus exordium, aliud in deliberatiuis: aliud in demonstratiuis.

Exordium Causæ Iudicialis, secundam Hermogenem, ducitur siue augetur.

ab {
Opinionibus
Suspicionem
Sententijs vulgaris
Eximiatione
Iudicij
Præiudicij

Aut ab ijs quæ obijci possunt, quæ quidem ab illo diffusè nimis tractantur, sed cum ad rem minus faciunt præteritis. Vitanda verò sunt exordia inquit Author ad Herennium, quæ vulgaria vocantur, & ab alijs.

{
Galeata
Communia
Communitabilia

Quæ tam in nostra, quam in aduersarij causâ vsurpari possunt, aut retorqueri, aut paucis commutatis ab aduersario dici, aut, quæ sunt longa, proluxa deprompta à remotioribus, longè petitis, translatis, aut à formulis, & sententijs quibusuis, orationibus aptandis. Et hæc exordia à Cic. 1. de Orat. atq; à Demosthene in Alcibiades damnantur: sed opere pretium est, inquit Cic. 3. de Orat. & 1. antequam exordium constituar totam causam complecti, & reliquas partes orationis constituere: tunc facile exordij occurrer inventio, quod possit vni non autem pluribus accommodari causis.

Quod autem in Exordio Iudiciali causæ dictum est, idem obseruandum in deliberatiuis exordio: aliquando enim res ipsa breuissimum vix patietur exordium, quæ aliquo prolixum desideraret proœmium, Vnde Aristoteles lib. 37. c. 3. inquit: Deliberationum exordia à iudiciali genere sumuntur, natura enim deliberationes nulla habent exordia, quoniam sciunt deliberantes de qua re fiat verba facienda, & res ipsa

nullo indiget proœmio, nisi vel propter ipsum oratorem, vel aduersarium, &c. hæc Aristoteles apud quem vide plura de proœmij generis Iudicialis, quod sit murus eorum, vnde dantur, quomodo per ea fiant auditorum animi beneuoli, dociles, & attentj, &c.

Proœmia in genere demonstrationis liberiora sunt: nam vnde velit orator incipere demonstrationem orationem potest, etiam si principium sit à re proposita penitus remotum: modo in progressu orationis paulatim ad id quod propositum est deueniat, & ideo vnde differunt ab ijs, quæ sunt generis Iudicialis, ac deliberatiui, in quibus exordia debent esse reliquis partibus annexa, vt M. Antonius 2. de Orat. asserit: Connexum autem inquit, ita sit principium consequenti orationi, vt non tanquam Citharædi proœmium afflictum aliquod: sed coherens cum omni corpore membrum esse videatur.

Deiunt autem exordia (inquit Aristoteles Cap. 37. lib. 3. demonstrationis generis à laude, vel vituperatione, &c. diximus plerumque esse huius generis exordia libera: sed tamen dantur aliqua præcepta, vt faciliè duci possint.

3 {
A laude
Vituperatione
Consilio
Persona

A laude sit exordium, si in principio eos laudamus, qui vel alius rei fuerunt institutores, vt ille Gorgias: Apud multos admittenda digni sunt viri Græci, &c.

A vituperatione, si contra vituperemus institutum aliquod in honore sit à prisca habitum, à recentioribus abiectum fuisse sine causâ, &c.

A consilio, vt, si quis velit Aristidem virum iustissimum laudare ita exordiar, non opus esse vt ij laudentur, quorum laudes in propatulo sunt, & palam omnibus, &c.

A persona, vt, si auditoris habita ratione, ab illo veniam petimus, si quod incredibile, aut Hyperbolicum dicitur. Verum hæc auditorum optimorum exemplo magis addiscifaterer.

Verum ad rem in exordio auditores

{
Beneuoli
& {
Dociles { reddendi sunt
Attenti

Benevolentiam verò captamus.

{
Persona nostra, vel alia
Rebus
{
Adiunctis { Personis
Rebus

A nostra persona beneuolam efficiemus auditorem, si initio dicendi iustam institui consilij, nostri rationem exponemus: Tum si de nostris factis, dignitate, & officijs sine arrogantiâ dicemus: Postremo si quales in amicis patriarum fuerimus modeste explicabimus. Sic Cæ. pro Archia à persona sui ducit exordium.

Si quid est in me ingenij iudices, quod sentio, quam sit exiguum: aut si qua exercitatio dicenda.

tendi, in qua me non inficior mediocriter esse versatum, aut si huius rei ratio aliqua ab optimarum artium studijs, & disciplina profecta à qua ego nullum confiteor ætatis meæ tempus abhorruisse: earum rerum omnium, vel iam pro tantis opibus reip. tantæque dignitate imperij nequaquam, &c.

Abatia persona, vt Cui. pro Sextio, benevolentiam capiat à reo, accusatore, & à se ipso.

Si quis antea iudices mirabatur quid esset, quod pro tantis opibus reip. tantæque dignitate imperij nequaquam, &c.

In quo conatur ostendere, se ob Sextij meritum cum ab exilio liberatum, suscepisse causam defendendam; tum vt innocentem à maleuolorum calumnijs abstraheret, & vt id sibi ne vertere odio in accusantem inquit: Atque ego sic statuo iudices à me in hac causa, atque hoc extremo dicendi loco pietatis potius quam defensionis; querelæ, quam eloquentiæ; doloris, quam Ingenij partes esse susceptas, &c.

Postremo extendendæ sunt ingenij nostri vires (sic enim quoque captatur benevolentia) siue eloquentiæ: ne auditores initio nostræ audaciæ motibus percussī secus iudicent de cæteris partibus. Et hoc est à persona nostra captare benevolentiam.

Illam autem capiamus à reo, si virtutes quibus effulget, commemoramus breuiter, vt inde maiore dignum esse misericordia cæteri iudicent. Virtutes autem sunt

{	Probitas	Fides	{
	Continentia	Innocentia	
	Dignitas	Liberalitas	
	Pietas	&c.	

Tum ab attributis personarum quæ sunt

{	Sexus	seminia, puer, se-	{
	Ætas	vt	
	Conditio	Pupillus, &c.	

Et hæc quidem non mediocrem suppeditant copiam conciliandæ benevolentiae, quando ex his non parum commouentur auditorum animi.

A persona quidem aduersarij captatur benevolentia, si cum in odium adducimus, vt nobis magis, quam illi auditores acquiescant.

A iudicibus, vel auditoribus denique conciliatur benevolentia, si quæ ab ijs fortiter dicta, ac iudicata fuerint; eadem sapienter esse facta, vna cum beneficiorum ab ijs in nos collatorum commemoratione, dicemus. Verum exempla esse potiora ad id demonstrandum arbitror quam præcepta, & iccirco opumorum auctorum prælegenda sunt exordia, atque ab iisdem eliciendus modus.

A rebus autem captatur benevolentia si causam à nobis susceptam sine arrogantiâ profertur, si

{	Honestam	{	reip. bonisq; omnibus
	Vtilem		
	Piam		
	Honorificam		
Maximè necessariam præfabimur.			

Docilis præterea sit auditor (quod est altera exordij pars) si rei summam, de qua sumus dicturi, aperte breuiterque explicabimus: & hæc ferè pars totius causæ generaliter ferè complectitur partitionem: declarat enim aequè aperit capita causarum non quidem vt ea exponat, ac probet, sed tantum vt constituat, & quasi designet; vnde hæc solet appellari capitum constitutio. In hac enim solemus ea quæ nostræ causæ videntur officere, remouere; & iccirco genus, naturamque causæ ferè complectimur, vt inde diuisio elucescat. Cui. pro lege Manilia elegantissimè id exequitur: Atque vt inde oratio mea proficiat, vnde hæc omnis causa ducitur, bellum graue, & periculosum vestris vectigalibus atque socijs à duobus potentissimis regibus inferretur, &c. Causa quæ sit videris, nunc quid agendum sit considerat. Primum mihi videtur de genere belli, &c. sequiturque diuisio, qua docilis sit auditor.

Attentus autem sit, inquit Cui. 1. de Inventis, si demonstrabimus ea quæ dicturi erimus.

{	Magna	{	esse
	Noua		
	Incredibilia		

Aut ad omnes, aut ad eos qui audiunt, aut ad aliquos illustres homines, aut ad Deos immortales, aut ad summam reip. pertinere hæc Cui.

Aristoteles lib. 3. cap. 39. quatuor præcipue profert quibus sit attentus auditor: attentus sunt auditores, inquit,

propter	{	Res magnas
		Proprias
		Admirabiles
		Lucundas.

Quamobrem, qui vult attentione capere, is debet polliceri se de huiusmodi rebus verba facturum; contra verò si voluerit abducere animos vt non attendant, dicet esse rem pusillam, &c. Res enim magnæ moueant animos. Cui. pro lege Manilia. Atque illud in primis mihi iactandum iure esse video, quod in hac insolita. mihi ex hoc loco ratione dicendi causilla talis oblatæ est, in qua oratio nemini deesse potest. Dicendum est enim de Cn. Pompeij singulari cætiniaque virtute, &c. Idem pro Rabirio: Sic enim existimare debetis, Quirites, post hominum memoriam rem nullam maiorem magis periculosam, magis ab omnibus vobis prouidendam, neque à Trib. plebis susceptam; neque à Consule defensionem, &c. Virg. 7.

Aned.

— maior rerum mihi nascitur ordo, Maius opus moueo — & in ecloga Pollionis Sicelides musæ paulo maiora canamus.

Res propriæ dicuntur, quæ ad nos pertinent, & hæc Cui. etiam citat loco.

Res admirabiles attentionem captant quia res huiusmodi quique nostrum concupiscit audire. Virg. 4. Georg.

Admiranda tibi leuium spectacula rerum, magnanimosque duces, totiusque ex ordine gentis, sacra canam.

Res

Res denique iucundæ attentionem sibi quoque conciliant. Cic. pro Archia; Quæro à vobis, ut in hac causâ mihi votis hanc veniam aecommodatam huic reo debis quem admodum credo non molestam ut me pro Summo Poeta, atque eruditissimo homine dicentem hoc concursu hominum litteratissimorum, hac vestra humanitate, hoc denique prætoris exercente iudicio, patiâmini de studiis humanitatis, ac litterarum paulô loqui liberius, &c. Iucunda quoque est illa oratio in qua beneficia alicuius in nos commemorantur. Vide Orationem post reditum Cic. ad Senat. Et alius eiusdem.

Attentus præterea sit, si promittimus nos neque diu moraturos, neque quicquam extra causam esse dicturos. Postremo conciliatur attentio ex ipsâ nostri corporis, orisq; compositione.

Infinuatio, quæ altera est exordij pars, siue alterum exordium, per eandem graditur viam, sed obscurè. Hac enim utendum est, inquit Cicero 1. de Sen. cum admirabile genus est causæ: hoc est, cum animus auditoris infestus est. Idem autem fit ex tribus causis.

- Si causa rapis
- Si per suam est aliter
- Si defessa est audientia,

quæ quidem diffusæ à Cicerone eodem in loco tractantur.

Exordij Structura.

C A P. III.

Omnis Exordij ratio, inquit Hermogenes, c. 5. de locis, constat

- Propositione
- Comprobatione
- Reditio

Exitu qui colligit Propositionem Reditio

Signatur velimus, ait, exordium constituere causis ciuilibus maxime conueniens constituimus nudiâ postulationem, (quæ redditione continetur) Si vero adaugamus causam postulationis rem nudiâ tractandam attingendo, &c. Ille illis. Sed ut rem clarius explicemus in aliis generibus ubi est auditorum beneuolentia capienda.

Exordium tribus partibus membrisque constat (membra voco maiores periodos, namque commate clauduntur parua sunt membra) efficiturque, nempe

- Protasis
- Axiomâ
- Idem
- Propositione
- Postulatione
- Idem
- Comprobatione

De Protasi meminimus in lib. de copia quod apud Logicos pronuntiatum quoque dicitur: expositionem appellat Trapezuntius in lib. Aristoteles verò in prop. questionem nuncupat, quæ parebit exemplis: Protasis verò habitura est rationes, & approbationes. Sed tam belle dispositas, ut auditor inducatur ad attentionem præstendam.

Constat etiam Antapodosis, de qua in exemplo, quæ adiunatur exemplis à varijs locis exceptis, ut Cic. pro lege Manil.

Quamquam mihi semper frequens conspectus vester multo iucundissimus, hic autem locus ad agendum amplissimus, ad dicendum ornatissimus est visus, Quirites: tamen hoc aditu laudis, qui semper optimo cuique huiusmodi paruit, non mea me voluntas, sed mea vitæ rationes ab ineunte ætate susceptæ prohibuerunt, Nam cum antea, &c.

Hic obserua, in exordio hoc à Cicerone exponi rationem susceptæ causæ, cum significatione animi, & sollicitatione officij sui.

Protasis igitur est (Quamquam mihi semper frequens conspectus vester) quam amplificationibus ornât (multo iucundissimus, hic autem locus ad agendum amplissimus, ad dicendum ornatissimus est visus, Quirites) conclusio est (tamen hoc aditu laudis &c.)

Augetur autem protasis nouis dissimilibus, in quibus explicat causas cur ante id tempus in Rostra non ascenderit. (Nam cum antea per ætatem nondum huius auctoritatem fore contingere iudicarem, &c. Ita neque hic locus vacuus vnaquâ ab his, qui vestram causam descenderent, & meus labor in priuorum periculis easse integræque versatus ex vestro iudicio fructum est amplissimum consequutus) & hic est commendatio sui laboris cum auditorum beneuolentia captata (nunc cum, & auctoritatis in me tantum sit quantum vos honoribus mandandam esse voluistis, & ad agendum facultatis, &c.) est Apodosis, nempe redditio, siue applicatio Antapodosis (dicitur alijs).

Atque illud in primis mihi tractandum iure esse video, &c. est attentionis (quæ pars necessaria in Exordijs) excitatio ex subiectis, & adiunctis.

Dicendum est enim de Cn. Pompeij singulari extimique virtute, est propositio, siue partitio enim subiectione breuitatis. Huius autem orationis difficultas est exitum quam principium inuenire, &c.

Protasis est (esseque ut inde oratio mea proficiatur, vnde hæc omnis causâ ducitur bellum graue, & periculosum, &c.)

Conclusio est (Causa quæ sit videris, nunc quid agendum sit considerare) quam sequitur totius orationis.

Partitio (Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de imperatore deligendo esse dicendum.)

Itaque in exordio hæc solent collocari, ut suis quasi cancellis cohibita dicentis oratio, non vaga nimis effluat, sed furs continetur terminis, lætissime rediatur intellectu. Cic. pro Mil.

Protasis est (est verò iudices, ne turpe sit pro fortissimo viro, &c. quasi dicat: Non possunt, iudices non tunc, vnde hac noua forma iudicij additur.

Ratio (Non enim corona concessa vester

T t t cin-

claudus est ut solebat non videretur frequentia stipari sumus. Sed quia maior explicatio rationum, facilius quoque reddit orationem, superiorem rationem clarius explicat, quod non videretur frequentia stipatur.

Explicatio rationis [Nam illa praeidia quae pro templis omnibus cernitis, etsi contra vim collocata sunt, non attulerunt tamen oratori aliquid ut in loco, &c.

Axiologia est [sed me recreat, & reficit Cn. Pompeii Sapientissimi, & iustissimi viri consilium, qui profecto, nec iustitiae suae purior esse, quem rerum sententiarum iudicium tradidisset, eundem telis militum dederet] dicitur etiam Apodosis.

Basis denique tota illius primae prorsus: non possum non timere: subsequitur [Quamobrem illa arma, centuriones, cohortes non periculum nobis, Sed praedium denunciant; neque solum Ut quieto, sed etiam ut magno animo sumus, hortantur: neque auxilium modo defensionis meae verum etiam silentium pollicentur in quo loco observabis Periculosos geminatis membris consistere, & geminatis verbis; quod faciendum docet Hermogenes lib. 1. cap. 5. de inveniunt. Ad producenda, inquit, exordia satis erit verba geminare, membraque duplicare, & propositionis confirmationem a causis ductam. Verba, vocat, vocabula, ut: Primum quidem vin Atheniensis Deos oro, & deique omnes, ut quanta benevolentia, & tempus. & vos omnes prosequor, & pro vobis, & vestra pietate & gloria, &c. Sic etiam post red ad Rem Quod precaris a Ioue Opt. Mix. ceterisque diis immortalibus sum, Quirites, eo tempore, cum me, fortunaeque vestrae pro vestra incolumitate, otio, concordiaeque deuoui ut &c.

Ad quid verò multiplicentur exempla cum per vos eadem percurrere possitis? Quatuor igitur, ut alius repetamus, & breuius, sunt partes in perfectis exordij sex Rhetorum omnium doctrina, quamvis tribus etiam constare superius dixerimus, cum causae redditionem non partem in exordij, sed propositionis nonnulli appellent,

{	Proctasis	}	Carasceue
	Axiologia, siue		Ergasia
	Apodosis		
	Basis		

Proctasis est propositio.

Axiologia, siue Carasceue, & Ergasia est redditus causae, & diaratior, siue ratiocinatio.

Apodosis est applicatio propositionis generalis ad causam praesentem: quae fit, aut per postulationem, aut per pollicitationem, aut votum, aut oratoris officium, aut ipsius mens proponitur.

Basis est exitus, siue conclusio, & transitio ad partem orationis sequentem, ita ut una pars alteram excipiat, & excipiat, ut siue nexus series, & Synthesis, non inartus, aut truncata oratio.

Axiologia verò nempe postulatorio adhibetur in deliberationibus, ut in illa Manliana: causa quae fit videtis, nunc quid agendum sit considerate, &c.

Catasceue, siue catasias est comprobatio, quae ad ratiocinationem pertinet. Ergasia verò est ornata tractatio, nempe dispositio continua, vocum, & elocutio.

Non desunt qui confici exordia dicunt.

{	Commendatione sui ipsius
	Excusatione
	Exenuatione
	Prolepsis, idest Occupatione
	Promissione

Ratione sui consilij

Vel si ad genus spectet Iudiciale.

{	Commendatione rei
	Conquestione
	Denunciatione communis periculi

Petitione cum deprecatione

potest etiam fieri

{	Commendatione Iudicium
	Reprehensione aduersarii
	Propositione totius causae
	Euidem laude
	Diminatione

Correctione, siue optatione

Conclusionem, & ad causam transitu

Quae quidem omnia faciliora sunt & exemplis,

quae licet videre apud probatos oratores. Et de his haec sunt.

In exordij verò Panegyricorum est eadem tenenda ratio, sed exordij, siue Basis reddetur magis conueniens Oratoribus splendidis generis demonstrationis, nempe per epiphonema scilicet exclamationem, ut si quem simus laudaturi dicamus: quam difficile est viri huius laudis initium reperire, cum vel nascens, vel adolefactus, vel decedens, sit omnino laudandus. I sunt igitur panegyricorum exordia per numerosam compositionem, & adiunctorum amplificationem ex laudis oratoris studio, ut Cicero pro Marcello.

Duturni silentij P. C. quo etiam his temporibus vsus, non timore aliquo, sed partim dolore, partim verecundia finem bodierius dies attulit, idemque initium quae vellem, quaeque sententia meo pristino more dicendi. I hoc autem exordium inchoatur ab officio dicentis, cuius interest clementiam Caesaris commendare, & factum est siue inceptum per occupationem, & Prolepsin.

Tantum enim mansuetudinem, tam inusitatam, inauditamque clementiam, tantum in Summa potestate rerum omnium modum [observata, quae amplificationem, ac geminationem vocum] tam denique incedibilem sapientiam, ac pene diuinam tacitus nullo modo praeterire possum, & haec est proctasis, quam etologia declarat subiungens.

Dolebam enim P. C. ac vehementer angebar, cum viderem verum talem, qui in eadem causa, in qua ego, fuisset, non in eadem esse fortuna &c. Est verè fortunatus ille cuius ex salute non minor penè ad omnes, quam ad illum ventura sit [laetitia perueniet; est epiphonema.]

Nullius tantum est flumen inueni nulli dicendi, aut scribendi tanta vis [est propositio] tantaque copia, quae non dicam exornate, sed enarrae.

C. Cæsar res tuas gestas possit.) est extenuatio ingeni sui cum amplificatione laudum viri celebrandi.)

Sed etiam hæc obseruatione sunt in diem dilucidiora .

De Narratione .

C A P . IV.

IN Aphthonianis libellis quædam de narratione digessimus , quæ tanquam peculiare caput ad Rhetoricam narrationem præfaciunt aditum . Et quoniam fecimus triplicem

{ Poeticam
Historicam
Ciuilem

ex Traxerunt , lib. I. Rhet. genera illi dedimus

{ Ciuile
Digressorium
Remotum

hic eam partemur secundum genera quæ superius tractauimus , nempe

in { Demonstratiuum
Deliberatiuum
Iudiciale

diuerso enim modo vnaquæque tractatur .

Narratio in exornationibus , inquit Aristoteles lib. 3. Rhet. c. 39. non est perpetua , sed in plures partes distincta : nam actiones , & res gestas commemorare opus est , e quibus demonstratiui generis constituitur oratio . Quod Cicero in Part. quoque confirmat : Constituit autem , inquit , genus hoc dictionis narrandis , exponendisq; factis sine vili argumentationibus . Quandoquidem in exponendis alicuius rebus præteritæ gestis , non vna fiet narratio , sed multiplex & diuersa loco , personis , tempore , &c. Hæc autem narratio est .

{ Simplex
vel { Instructa
Ornata

Simplex est , cum simplici modo enarramus , quod factum est : hæc autem crebrius in genere Iudicali militat , nam iudices , vt potè , qui breuitatem referendæ rei desiderant , breuem requirunt narrationem , quod causas confirmandas , seu reprobandas factum cupiunt dignoscere . Atqui in genere demonstratiuo longiore quidem serie sunt dilatandæ narrationes .

Instructa verò , & vel in ipso genere Ornata narratio

Iudiciali adhibetur , cum adhibentur causæ plurimæ , seu argumentationes ad factum confirmandum , in qua re etiam si opus est ornatus quoque modus tæhetur , vt ipsi diuini apparatus oratio . Vel in ipso genere exornatorio , cum res gestas alicuius enarrantes eleganti quidem stylo amplificationibus additis exornationibusque ornatissimâ reddimus narrationem : Stomacharentur enim auditores simplicem alicuius

rei factæ narrationem audire , nisi expolitis com directur verbis , succosis sententijs , exclamationibus affluens , hyperbolicis quodammodo laudandum virum extolleremus , vnde vitanda quoque est in huiusmodi narratione prolixitas nimia narrationis , descriptionum scilicet eiusdemque rei repetitio nem : sed aliorum comparationes , siue exempla optimè poterunt annexi narrationi demonstratiuæ : Sed exemplo patebit clarius . Cicero pro lege Manii , vt Pompeius ad Bellum Mithridaticum diligeretur , Manilio legem ferente , eius virtutem extollit , additis narrationibus , breuius quidem , sed succosis , amplificationisque vario figurarum ornatu : præcipue , si res gestæ illius , quæ laudandum suscepimus clare sunt , notæq; omnibus , in quo , aduertendum quoque est , si velis enarrare res gestas , non eas ab initio vt potè factæ sunt commemorabis , quia vel simplex videtur historia , vel nimium puerilis oratio : sed virtutibus aliquibus propolitis hinc , vel natiuitatem commendabis , vel pueritiam extolles , adolescentiam præpones , & si quid eximium in ijs temporibus factum clarè , ac diuicidè demonstrabis .

Ego enim sic existimo in summo imperatore quatuor has res inesse oportere , scientiam rei militaris , virtutem , auctoritatem , felicitatem . Hinc propolitis virtutibus , in quibus excellentem existere Pompeium conatur ostendere , argumentatur à prima per Auxeia .

Quis igitur hoc homine scientior vnquam , aut fuit , aut esse debuit , qui è ludo , atque pueritiæ disciplina bello maximo , atque acerrimis hostibus ad Patris exercitum , atque in militiæ disciplinam profectus est ? Qui extrema pueritiæ miles fuit Summi Imperatoris , inuente adolescentie maximi ipse exercitus imperator ? Qui se prius cum hoste conflixit , quam quiscum cum inimico concertauit , plura bella gessit , quam ceteri legerunt : plures provincias consecit , quam alij concupierunt : Cuius adolescentia ad scientiam rei militaris non alienis præceptis , sed suis imperijs , non offensionibus belli , sed victorijs : non stipendijs , sed triumphus est traducta : quod denique genus belli , &c.

In qua exornatione videre licet gradationem temporis ætatisque , sed repetitione vocum amplificationibus , & huiusmodi , & hæc sunt in Narratione generis demonstratiui obseruanda . Non enim necessaria est fides siue testificatio rerum factarum , si vt ille , quem laudas , vel notissimus est , vel ex celsibus , quem nobis ab ecclesiâ propositum , & laudationis , & imitationis colimus , ac veneramus . Ericeiro in sanctorem Panegyricis alia est tenenda methodus , nam Narratio rerum factarum est elegantissimo stylo tractanda . Verum ne de si huc aliquod exemplum , præscribam quædam Orationis de D. Cassij Narriensibus Episcopi laudibus ab eruditissimo viro Vianio ab Assumptione Virg. nostræ Religionis S. composuit , quem Collis in Tuscia genuit Roma vtrò , vt credibile est) præmisit ad Cælum .

Sed antequam in prælium arenamq; descendamus propositus ordo ad præcelsa, atque edita loca, quædam non renocat per curum illo madidæ vallis anfractus, quæ lacrymarum dicitur factoros iter: qua nos transeuntes confisamus. Iquantumvis placet, ibique paulum moræ faciamus vbi passorem agens animarum Beatus Cassius suum sæpe dicitur gregem celestis paupis doctrina, inde scilicet pasturam ovium, sui ipsius lacrymis restinxisse. Tam iugis enim fletus, tam largus admiratione (admiratio autem sua quoque laude non carer) & verò quis non mireretur virum ex omni parte beatum si silentem videat quem potius exultantem conspici parasset? Magna quidem tam insolite rei causa suble oportet, de qua tamen racetur solum quid pactum narratur: Beatus enim Gregorius de ipso hoc passore Cassio loquens: Torus inquit in lacrymis defluens semetipsum magna cordis contritione mactabat, &c.

Pergit itaque narrationem hanc, quæ quidem brevis videretur esse, sed rationibus cumulata, dilatata causis, vnde illarum lacrymarum vis effluebat, ac rationibus multis hinc inde sententis referri, exornare, quod quidem elegantissime exequitur. Tum factum quod ab eodem Sanctis, Gregorio simpliciter narratur, nempe à Totila Gothorum rege Narniam prætergredeute, præfulem Cassium delusum prius, sed re nata mirabili, postea venerat, amplificat eleganter.

Manet adhuc apud nos (inquit) & misere nimium manet Gothorum inter barbaras nationes omnes trucelestissimorum memoria: adhuc etiam non vno in loco fœda extant ipsorum vestigia, qui ab Aquilone tanquam violentissimi quidam turbines erumpentes, seu potius à Stygia ipsa palude emersi, quasi noctissimæ furæ incendij, excidibus, excidijs, tristicissimisque funeribus terras impleverunt omnes: Italiam partium Orbis longè pulcherrimam devastarunt: Romamque ipsam principem gentium, vniuersi decus solo miserabiliter adæquarunt, in hæc incidit temporis viri huius sanctissimi præclara virtus, in hæc turbas, flammæque incurrit, &c.

Et quæ sequuntur, quæ quidem breuitatis causa prætermittuntur. Adderem etiam nescio, quid exempli de quadam oratione mea desumpti: sed ne longus nimis esse videar, prætereo.

Hæc igitur in narratione huiusmodi panegyricorum sunt observanda; similes enim faciendi veniet occasio. Vt si in funere alicuius vitam illius celebras, quæ sunt memorie digniora quæq; magis ignorantur artinges: breue ramen narratione (nisi aliud res tulerit.) Sed longa amplificationem, & exclamatorum dilationem, cuius rei exemplum præferam si mihi esset librorum copia (libris enim vehementer laboramus) qui funebres continent orationes.

Dilatatur autem narratio, inquit Hermogenes, per tres, aut quatuor periodos interdum ad plures extenditur, aliquando pars aliqua Narrationis elucidatur confirmatione, & comprobatione factæ rei præsertim in Iudiciali: deliberatio enim sepe nulla tribuitur narratio, vel simplex quidem erit, quæ certe propositio-

nis potius, siue expositionis nomen oblinebit. Quod exemplo probabimus. Confirmatur Cicero à Quintio non esse vadimonium dixerum, vt de quo reus agebatur à Næuio, rem, altius enarrat prolixè, sed dilucide, & interius multis locis aduersarium reprehensorijs verbis exagitat.

C. Quintius fuit, inquit, P. Quintij huius frater sanè exterarum rerum paterfamilias vt prudens & attentus, vna in re paulo minus consideratus, qui societatem cum Sex. Næuio fecerit viro bono verumtamen non ita instituto, vt iura societatis, & officia certi patris familias nosse possent.

Has partes nempe personas amplificat, vel exponit: laudat, siue laudem dimittit: damnans superiorem clausulam, quod non debeatur cum Sex. Næuio societatem inire, regreditur ad historiam.

Erat ei pecuniaria res amplà, & rustica sanè bene-culta, & fructuosa, tollitur ab atrijs Licinij, &c.

Et pergit narrare factum vt ostendat P. Quintium innocentem esse: Sextum verò falsum àdorem. Hæc autem Narratio non simplex est, sed instructa, & ornata, de qua capitis initio diximus. Simplex narratio est illa eiusdem Ciceronis pro Q. Ligario: Qui ostenditur crimen delatum à Quinto Tubero ad Cæsarem Dictatorem, Q. Ligarium in Africa fuisse, nempe contra Cæsarem ciuili bello arma sumpsisse, esse falsum, incipit enarrare.

Q. igitur Ligarius, eum esset adhuc nulla belli suspicio, legatus in Africam cum Proconsule C. Cossidio profectus est: qua in legatione, & ciuibus, & socijs ita se probauit, vt decedens Cossidius Prouincia facili facere hominibus non posset, si quenquam alium prouinciæ profecisset. Iraque Q. Ligarius cum diu recusans nihil profecisset, prouinciæ accipit inuitus: cui sic præfuit in pace, vt & ciuibus, & socijs gratissima eius esset integritas & fides. Bellum subito exarxit.

Quod qui erant in Africa, ante audierunt geri, quam parari, &c.

Pergitque simpliciter factum recensere vt ostendat, &c. Q. Ligarium non in ea fuisse belli suspicionne aduersus Cæsarem, Sed iniquiorum suspitione huiusmodi criminis delatum fuisse.

In quo obseruabis, præter circumstantias, vt appellane, sex necessarias, quæ sunt

- { Persona faciens
- { Res gesta
- { Tempus circa quod
- { Locus in quo gesta
- { Modus, quo facta
- { Causa propter quam

illo scilicet trito versu contentæ.

Quis, quid, vbi, quibus auxilijs, eür, quomodo, quando, illas inesse debere virtutes quæ ab Auf. ad Herennium, Narrationi tribuuntur, nempe

- { Breuitatem
- { Luciditatem
- { Probabilitatem

quas in quatuor distribuit *Chrys.*

in { Dilucidum
Breue
Probabile
Suauē

Dilucida erit narratio, si vt quod primum gestum erit ita primum exponetur, si retum, ac temporum seruabitur ordo: si nequid perturbatē, nequid contortē dicetur, neque in aliam rem transibitur (nisi res digressionem illam sibi aptam possulet) dilucida, & aperta quoque erit, si vtitur verbis, proprijs dispositis vtemur, longa circumscriptione omitta.

Breuis erit, si vnde necesse est inde initium, & non ab ultimo repetetur: Sin autem rei cuiusdam summa tantum censetur necessaria, ineptum sanē erit rem totam vti gestam iterum decantare: Solet enim huiusmodi repetitio esse odiosa, non igitur longius in narrando procedendum, quam quod scitu opus esse iudicabitur. Cauendum est autem ne dum breuis esse laboras obscurus fias, vt inquit Horatius: neque dum narrationem facis multiplicanda sunt verba. quæ subaudiri possunt, vt inquit Author ad Herennium. Qui enim sic dicit, accessi ad ædes puerum euocauit, respondit, quæstui dominum, domi negauit esse, putat se breuiter dicere, tamen quæ satis fuerat dixisse domi negauit esse, sit in reliquis rerum multitudo longus.

Probabilis erit, si auctoritas, si pondus inerit in verbis, si sententiæ, tam graues, quam aptæ opinionibus hominum, & moribus, si personis, si temporibus, si locis ea quæ narrabuntur consentiant, si cuiusque facti, vel euentus causa, ponetur: si credibilia dici videbuntur: si probitas narrantis significabitur (quod Aristoteles inuit, & Lullius de Oratore) si antiquitas, ita re postulante, si memoria, si orationis veritas, & vitæ fides demonstrabitur.

Suauis autem erit dupliciter, vel elegantia, & iudicate verborum sonantium, & lenium: nempe si nullo habeat asperos concursus in vocibus, neque diffinitos, neque hiantes: si non longo anfractu fuerit circumscripta: si paria paribus respondeant, si verba grauitate delecta ponantur, si mihi denum erit quod non concinnum sit, atque limatum. Vel erit suauis ex affectibus amorum, quos præferre debet, nimirum si habuerit admirationis, expectationis, exitus inopinatos, &c. quæ recensentur à *Cic. in Part. Orat.*

His autem partes M. Antonius non magis putat esse narrationis proprias, quam totius orationis. Aristoteles autem ad *Orat. lib. 3. c. 41.* præceptum breuitatis irridet, illosque Rhetores, qui volunt narrationem esse breuem, quasi necesse sit ita facere, neque cui re postulat, aut longa vti liceat.

Concludit tamen sic, quæ prolixa vti narratione oportet, neque prolixo exordio, neque probationibus, sed neque hac in parte recte se habet, breuiter, concisèq; narrare, verum, quod medium est seruare decet, hoc est dicere, quæ

satis sint ad rem explicandam, vel quæ in opinionem inducant rem esse factam, &c. *Quintilianus* verò ab *Aristotele lib. 4. cap.* videtur dissentire, & assentire *Isocrati* cuius fuit præceptum de breuitate in narratione tenenda, cuius verba breuitatis causa prætereo, concluditur tandem ex eiusdem *Quintiliani* Verbis: Nos autem breuitatem in hoc ponimus, non vt minus, sed ne plus dicatur, quam oporteat. *Cic. in part.* docet breuem narrationem laudari, eamq; tribus modis effici.

§ Simplicibus verbis
§ Semel vnaqueque re dicenda
Nulli rei feriendo nisi diluciditati.

Vide Comment. Maioragij in Partic.

Breuitatis enim causa multa sunt prætereunda. Tum in genere iudiciali narrationis exempla passim apud *Ciceronem de Inuent. reperies. Hermodorus* tandem sic concludit: Hoc autem, optimum, & maxime necessarium tenendum est magnam partem Narrationem illos tres modos adhibere, vt cohercant

Vt quædam partes ipsarum simplici modò insituantur,

Aliæ vero instructo

Aliæ demum Ornato: Sed hæc superius enucleauimus.

Est altera Narrationis species quam digressionem appellant, sitque

{ Transactionis
Exornationis } causa
Criminationis.

Transactio est, cum vt præcedentem rem clarius explicemus ad rem aliam transimus, quod frequenter apud poetas. *Quid. lib. 1. Metamorph.* post fabulam *Daphnes* transit ad fabulam, *Ius æmpe*, vt declarat consolationem illi adhibitam ab *Inacho*, hunc casum tanquam illi narratam consolationis ergo inducit. *Cic. pro lege Manil. Triumphauit L. Sylla, triumphauit L. Murena de Mithridate* duos fortissimi viri, & summi imperatoris: sed ita triumphauerunt, vt ille pulsus, superatusque regnaret. Veruntamen illis imperatoribus laus est tribuenda, quod egerant, venia danda, quod reliquerunt: propterea quod ab eo bello Syllam in Italiam Resp. Murenam Sylla reuocauit. *Mithridates* autem, omne reliquum tempus, non ad obliuionem veteris belli sed ad comparationem noui conuulsi, &c. Sed tamen alterius partis periculum *Sertorianæ* æque *Hispanensis*, quæ multo plus firmitati, ac roboris habebat *Cn. Pompeij* diuino consilio, ac singulari virtute depulsus est, &c. in qua digressio est à bello *Mithridatico* ad bellum *Sertorianum*.

Exornatio est, cum ornamentis causa descriptionem aliquam describimus longa verborum ambage, quod fecit *Virg. 1. Æneid.* & nos alibi diximus.

Criminatio est cum crimen rei diminuis, vt aduersarij grauius exaggeremus. sed hæc satis, cum ipsa tandem exempla monstrabunt rem dilucidorem.

De Confirmatione.

C A P. V.

DE confirmatione nescio quid dissipatum in Iudiciis est Aphthonij exercitantis, sed quia maior est hic breuitas tenenda (non enim caput peculiare in oratione tractandum proponimus) alia sunt præcepta tradenda. Certum est totam spem vincendi, ac persuadendi rationem positam esse in confirmatione, ad quam ceteræ orationis partes referuntur: huius enim beneficium fuerunt excogitatæ. Auditores quidem præparare, artificiosè rem exponere nullius momenti esset, nisi quæ proposueris ratione confirmantur: nam siue docere, siue mouere velimus, probemus, quæ dicimus necessè est, refutemusque contraria.

Probationem appellat *Aristoteles* lib. 3. c. 43. quam autem talem esse debere, ut demonstrandi vim habeat, quo facilius fidem facere possit, erit autem eiusmodi si diligenter ea demonstrentur, & concipiatur de quibus est controuersia, & cum aduersarij nullo modo conueniat. Sed quoniam diuersa sunt genera, diuersæ quoque erunt probationes, probationisq; loci.

In Exornationibus, inquit *Aristoteles*, ea cura esse debet ut amplificando probetur quæ facta sunt honeste acque vtilia esse, nam ea credidit opus est. Si quidem raro probationem requirunt alij fortè, vel incredibilia sint, vel alius eorum auctor existimetur: Hæc tunc. Non eget ergo demonstratio generis oratio, siue panegyrica confirmatione, ut dictum ex *Aristotele*, nisi aliquid incredibile videatur esse. Et accidit Cicero in Partitionibus inquit: Conficitur autem hoc genus dictionis narrandis, exponendisque factis sine vlus argumentationibus ad animi motus leniter tractandos magis, quam ad fidem faciendam, aut confirmandam accommodatè. Non enim dubia firmanur: sed ea quæ certa sunt, aut pro certis posita nempe verissima augentur. Vide in Oratione pro lege Manilia laudes Pompeij in Oratione pro M. Marcello laudes Cæsaris in Plinij Panegyrico laudes Traiani Augusti, &c.

In genere autem Iudiciali probationes necessariæ sunt, & in Genere deliberatiuo: scilicet ut probes, vel esse reum qui ab alijs defenditur, vel falsò impugnari, vel ut confirmes opinionem tuam in te deliberanda potiore esse. Sunt autem quatuor præcipuæ quæstiones, de quibus in iudicio contenditur, de quibus etiam diffusè egimus in genere Iudiciali, & iccirco, quæ sunt necessaria magis attingemus, reliquis omittis.

De facto } verum factum sit necne

De facti qualitate } verum iuste factum sit, an iniuste

De nomine facti } verum datum sit nec ne

De quantitate } verum magnum, an paruum sit.

Hæc autem omnia continentur sub nomine quæstionis, quæ ab alijs, præsertim ab Hermogene nuncupatur status, de quo superius cap. 7. diffusius quidem egimus. Confirmationem appellant latini quasi in hac re tota causa constituitur.

Huius igitur probationis duo sunt officia, nam & probamus, quæ volumus, redarguimus, quæ displicent. Hermogenes autem lib. 3. de Inuent. 2. confirmationem ait præcedendum aliqua præstructione: Huius autem munus est proponere capita, vel articulos, & quæstiones confirmationis, quorum complexu constat oratio, cuiusmodi apud Demosthenem.

Æquum est fortassis, ut tria exequar de quibus sollicitus sum vobis me dicturum: vnum est: hoc plebi scitum factum fuisse contra leges: secundum illud nullam vitiatatem reip. conferre: tertium hunc hominem indignum esse, qui consequatur ea quæ sunt in decreto. Ex his tribus verbis eligendum relinquo, quid primo, quid secundo, quid postremo velitis audire. Hæc Demosthenes, quem imitatur Cicero sæpius elegantius camen pro Cluentio.

Animaduerti Iudices omnem accusatoris orationem in duas diuisam esse partes: quarum alteram mihi niti & magnopere confidere videbatur inuidia iam veterata Iudicij Iuniani; altera, tanrummodo consuetudinis eam timide, & diffidentem attingere rationem. veneficij criminum, qua de re est hæc quæstio constituta, &c.

Perstructio igitur, siue præmunio hæc, quam laudat Hermogenes, non aliud, nisi propositionem, & partitionem causæ, & in certa capita distributionem significat, ut *Cicero* pro Roscio Amer.

Totam causam, Iudices, explicemus, atque ante oculos expositam consideremus. Ita facilius quæ res totum iudicium contineat, & quibus de rebus nos dicere oporteat, & quid vobis sequi conueniat intelligetis. Tres sunt res quantum ego existimare possum, quæ obstant hoc tempore Sex. Roscio: crimen aduersariorum: & audacia: & potentia. Criminis confectio nem accusator Erucius suscepit: audacia partes Roscij sibi proposuerunt, Chrysofonus autem, is qui plurimum potest, potentia pugnat. De hisce omnibus rebus me dicere oportere intellige, &c. Hæc autem distributio aliquando narrationem præcedere, ut in Oratione pro Archia, aliquando eandem subsequi solet, ut in Orat. pro Sexto Roscio.

Solent nonnulli facere eam trimembrem, Quintilianus verò lib. 4. c. 5. Ne illos, inquit, quidem probauerim qui partitionem veritate ultra tres propositiones extendere (ex quo conicitur, quadrimembrem fieri posse) Quæ sine dubio finitum sit multiplex fuit memoriam, & turbabit intentionem. Hoc tamen numero velut lege, non est alliganda, &c. Quod breuius igitur erit partitio, eo facilius ad audiendum se præstabant Iudices, non tantum sunt viua lege adstringendi oratores, qui aliquando pro partitione.

tionem ad contentionem defendebant aliquo ex plebiscito siue lege, siue literis capite assumpto, ut vel reos magis accusarent, vel defendentes, quod in multis Ciceronis orationibus cernitur.

Sed quoniam tota Probationis vis in argumentis posita esse dicitur, de his aliquid agendum est: animaduertendum tamen est, diuersè agi aliquando à præceptis quæ traduntur, quia plurimum, inquit Hermogenes lib. 3. de Inuent. c. 2. distat ratio, quæ ars & eius præceptiones traduntur ab observatione forensis orationis in qua considerandum quid conueniat tractationi, & dispositioni questionis &c. potest enim accideret questio, quæ diuersam sibi querat à præcepti traditis, rationem.

Facta igitur partitione, scilicet oportet, quomodo vnumquodque caput esse illa partitione constitutum sit: totum enim inueniatur, ut idem inquit Hermogenes *idem cap. 3. & à nobis sapienter didicimus, artis oratoris, & tota vis vincendi in comprobatione capieum Orationis consistit, & elucet. Quodvis igitur caput.*

aut } Confirmatione } nobis
Refutatione } cetera parte
indiget, quod possumus ornare

Propositione
Subsumptione
Opposita propositione
Refutatione

Propositio est (ut si contingat tractari ab hostibus expugnandam esse Florentiam, sed Arno fluentia esse impedimento & ceteris aliis esse substrandum alicui Arno) si dicat.

Quam difficile est alium tanto fluminis subternere alicui: erit

Subsumptio refellentis.

Opposita propositio erit: Refellere huiusmodi rationem non est difficile.

Refutatio denum: Nam aliò flumini alicui conseruere adeò facillimum est, & hoc ad confirmationem spectat in genere deliberatio. Sed ad alia.

De Argumentatione.

C A P. VI.

ILLud in primis obseruandum, inter argumentationem, & argumentum aliquid differre: Argumentum enim est probabile inueniendum ad faciendam rem, hoc est ratio probabilis rei dubiæ faciens fidem: Argumentatio autem est argumenti explicatio, vel artificiosa expolitio: & quidam locus, notæ, vel index argumenti.

Argumentum igitur est, ut si per rem notam probet ignotam, exempli gratia.

Dubietur an Vlysses Ariæm interfecerit. Eo questio, unde igitur sumam argumenta, quæ dubitationem hanc soluant: ex ijs quæ nota sunt Vlysses oderat Ariæm

Ei mortem sæpe denunciat.

Iuxta cadauer erat gladium tenens crementum Interrogatus erubuit, titubauit, perplexè respondit.

Quamvis igitur non confessus sit (tunc enim questio non esset de facto, sed de facti qualitate. Si tamen faceret) multa sunt argumenta ad eum conuincendum. Et de his in genere Iudiciali disputatum est.

Huius autem inueniendi argumenti non est tantum Rhetoris, sed Dialectici diuerso tamen modo. Dialectici diuerso tamen modo: Dialecticus contentus est breuissimo termino: Rhetor autem eodem amplificato exornatoque.

Omne tamen argumentum, aut ex certis, aut ex probabiliibus rebus constat.

Certa sunt, quibus quidem contradicere nefas est: ut Honorandos esse parentes, Deum timendum, diuina præcepta tenenda & huiusmodi.

Probabilia diuiduntur in triplex genus.

Firmissimum
in } Propensius
Non repugnans

Firmissimum est, liberis à parentibus diligere Propensius, ut qui optima vitur hodie valitudine, fore, die crastina valeat cum si diuersum accidat, casus insperatus non communis dicitur.

Non repugnans; furum ab eo factum qui domi manet.

Sed quoniam argumenta hæc ab alijs quoque loci appellantur, nulli dicamus argumentationem, quæ capituli titulus est, ipsam esse locum, idem apud nos fortiter nomen

Loci sunt duplex

Institi
Assumpti

Institi dicuntur quod hereant in ipsa re & questionis arte ab ipso oratore ducantur unde artificiales appellantur. Ij autem

ex } Definitione } assumuntur
Enumerationem partium }
Notationem nominis }

Nam definitio, de qua inferius potest suppedicare locos argumentationi (quæ à nobis in libello de copia sub Rhetorica distributione descripta est, cap. Sic enumeratio siue nominis notatio. Reliqui verò loci vtpote qui ex iam dictis quasi deducuntur, ad illud totum de quo disseritur esse affecti dicuntur, secumque inuicem conueniunt, quos tresdecim faciunt.

Coniugata
Genus
Formam, siue speciem
Similitudinem
Differenciam
Contraria
Coniuncta, siue adiuncta
Antecedentia
Consequentia
Repugnancia
Causas
Effecta
Comparationem

Maiores cum
minoribus
Minorum cum
maioribus
Parium cū paribus
Tet + De

De quibus singillatim, & breuiter dicendum est.

Definitio rei est, vel nominis: Definitio rei est oratio, quæ quid res sit breuissimè explicat: definitio nominis est eiusdem nominis latior interpretatio, vt: flumen dicitur à fluendo, quod fuit, &c.

Rei tamen definitio est:

Essentialis
vel Accidentalis

Essentialis vt: Homo est animal rationis particeps.

Accidental, vt: Homo est animal erecto capite, laro pectore, deductis manibus in digitos, quod solum ex omnibus animantibus eloquitur, quæ quidem alio nomine à Cicerone descriptio nuncupatur, quæ vtilissima, tum Rhetoribus, tum historicis, poetisque.

A definitione igitur sic eruantur argumenta. Sit questio: an Rhetorica sit vtilis, argumentandum sic; Ars bene dicendi est vtilis: Rhetorica est ars bene dicendi, est igitur, vtilis.

Habitus animi naturæ, & rationi contentaneus amplectendus est: Virtus est animi habitus, &c. ergo amplectenda &c.

Definitio essentialis consistere debet.

ex Genere

Differentia siue proprietatibus. Vt cum dicitur: Rhetorica est ars dicendi: ars est genus, nam multe sunt artes præter Rhetoricam: dicendi est differentia, per quam à cæteris artibus differt Rhetorica, sed fusius de hac apud Dialecticos.

Enumeratio duplex est nominis, vel Enumeratio nominis est vocis ambigux in suis significationes distinctio cuiusmodi sunt totum & partes: totum, domus, vel homo est: partes, parietes fundamentum, tectum &c. manus, pedes, &c.

Hinc igitur sic ellicuntur argumenta: Animus noster non est neque ignis, neque aer, neque aqua, neque quidquam ex terra concretum non igitur constat ex elementis, immortalis igitur sic: vel

Calliditas non est neque prudentia neque iustitia, neque fortitudo, neque temperantia, neque harum pars, vlla non est igitur virtus &c.

In quo genere argumentandi illud animaduertendum est, vt singulas partes diligenter numeremus, vt si probare velit Cicero Milonem ab vniuerso populo Romano diligi. Sic distribuat: Milo & à Senatu, & ab equestri ordine, & à plebe Romana diligitur, ab vniuerso igitur populo Romano diligitur. Quod quidem genus argumentandi vim habet maximam. Cic. pro lege Manilia. Vult Quirritibus persuadere vt Cn. Pompeium bello Mithridatico præficiant, quod in eo bello Summo imperatore opus est, vt talem Pompeium esse demonstret, quatuor res in Summo imperatore numerat, scientiam rei militaris, Virtutem, Auctoritatem, felicitatem.

Has omnes in illo probat, ergo Summus est imperator, ergo præficiendus est, &c.

Notatio nominis vel verbi est etymologia scilicet

interpretatio, vt Virtus à Viro dicitur: virtus igitur propria virtus est.

Si consul est qui consulit Patriæ: non igitur Piso consul, qui tam euertit. Hoc argumento vtiæ est Cicero in Pisonem, & M. Antonium Philip. 7. Quid enim est, inquit aliud tumultus nisi perturbatio tanta vt maior timor orisur vnde etiam nomen ductum est tumultus, &c. & 0. mid. 4. f. 8.

Apertim memorant ab aperto nomine dictum. Quin etiam sæpè nominis etymologia siue allusio locandi materiam præbet vt Cn. pro Resp. Amer. Venio nunc ad illud nomen aureum (Ironice dictum) Chrysogoni, &c. sæpius in Verrem: quod verrat, quod tanquam verres in volutabro cœni libenter iaceat, &c.

A coniugatis sic eruantur argumenta: si sapientia habetur in honore: ergo, & sapientes habentur in honore. Sic Ter. in Ham. Homo sum, humani nihil à me alienum puto.

Sunt autem coniugata, vt ait Cicero, quæ orta ab vno variè commutantur, vt Sapientia. Sapientia Sapienter, & quomodo hic argumentandi locus à Quintiliano lib. 7. c. 10. quodam loco vituperetur, quod super abundans iudicatur, tamen, & à Cicerone & ab Arist. In rep. diligenter excutitur, & liccirò magni pendendus.

Doctrina summo studio complectenda est cum doctis viris tanta sint & ad opes, & ad dignitates proposita præmia: coniugata igitur sunt, doctrina, docti, &c.

A Genere ad speciem sic eruantur argumenta: si virtutis laus omnis in actione consistit, ergo & fortitudinis laus &c.

Genus autem intelligimus omne commune, ac generale vocabulum, quod plura complectitur, & sic etiam species ipsa vim generis obtinebit si ad suas quoque diuidatur partes vt: si omnes homines, natura sunt doctrinæ capaces, ergo etiam Tiberius. Si nullus homo valere potest ergo neque Dædalis, &c.

A Specie vicissim ad genus sic dueuntur argumenta: Seipsum vincere fortis est: sed fortitudo est virtus, ergo se ipsum vincere virtus est: Cicero in M. Antonium Philipp. Et vos acti Cæsaris defenditis, qui leges eius euertitis.

Species seu forma dicitur, quæ generi subijcitur, vt virtus genus est, prudentia species est: sic si prudentiam genus constituas, præuidere, siue præcauere futura mala species erit prudentia, &c.

A similitudine eruantur argumenta sic: Quemadmodum perturbatus oculus non est aptus, ad videndum, ita neque perturbatus animus ad iudicandum, &c. quemadmodum verè nouo emittuntur flores ab arboribus, sic verè hominibus, quæ est iuuentus, sunt flores virtutum, & ingenij emitendi. Cicero de orat. Si seque suos diligunt parus, qua nos in liberos nostros indulgentia esse debemus.

Quæ quidem argumentandi ratio maximam fore habere vim. Vide Quint. lib. 10.

A dissimilitudine, sic arguimus: Non vt Ethnici solent ita Christiani debent vicissim iniurias. Si barbarorum est in diem viuere, nostra consilia sempit.

sempernum tempus spectare debent , &c.
Cic. pro Cluentio . Itaque quod ceteri propter liberos pecuniarum cupidiores solent esse : ille propter pecuniam liberos amittere iucundum esse duxit , &c.

Contraria , à quibus quoque argumenta deducimus , quatuor habent genera .

Aduersa
Priuantia
Ea quæ vicissim conferuntur
Negantia

Ab aduersis , sic argumentamur : si virtus amplectenda , vitium fugiendum est . Si eos , qui obsecunt reip. poena multasti , eos qui profuerunt , non premio afficietis .

A priuantibus . Qui diligit tenebras adit lucem , rebus iniustis iusti maxime dolent .

Ab his , quæ inter se conferuntur , vt si discipulus eruditus est , multò magis præceptor . Cic. pro Mure . Ex quo profecto intelligis quanta in dato beneficio sit laus , cum in accepto tanta gloria .

A negantibus , vt si quo tempore me istud fecisse dicis , ego trans mare fui , sequitur vt id quod dicis non modò non fecerim , sed ne potuerim quidem facere , &c.

Adiuncta dicuntur , quæ cum re ipsa , vel persona coniuncta sunt , & suspicionem mouent . Hæc autem tripliciter diuiduntur .

Quæ ante rem
Quæ cum re
Quæ post rem euenerint

Ante rem suspicionem mouent , apparatus , vestitus , &c. de quo superius cap. 8.

Cum re , pedum crepitus , strepitus hominum , corporum vmbra , &c.

Post rem , Rubor , pallor , titubatio , gladius cecutus , &c. ex quibus illa tantum argumenta ducuntur , quæ probabilia vocantur , non autem omnino necessaria , vt Noctu per urbem armatus , nec suis vestibus vtens incedebat , mali igitur aliquid molebatur . Est autem in causis coniecturabilis valde necessarius hic locus cuius exemplum pete ab Oratione pro Milone .

Adiuncta etiam dicuntur illa omnia , quas latini circumstantias vocant : vnde Hermogenes 3. de Inuent. Cap. 4. inquit : Omne igitur argumentum oratorium deducitur à circumstantiis . Est autem circumstantia quicquid nos circumstat , nempe

Locus
Tempus
Modus
Persona
Causa
Factum

additur

Materia , à Philosophis

Sed hæc alibi fuerunt elucidata .

Ab antecedentibus sic argumenta sunt . Graui morbo laborat aliquis , de eius igitur salute metuendum est .

Antecedens id dicitur , quo postea necesse est vt aliud sequatur , vt si currit mouetur , & id

consequens appellatur , & hæc possunt appellari argumenta necessaria (adiuncta verò , de quibus paulò ante , probabilia) vnde eadem constituitur inter hæc , & illa differentia quæ inter necessarium , & probabile .

A Consequentibus sic argumentamur , versa scilicet vice , vt de alicuius salute metuimus , ergo graui morbo laborat , vel magis proprium : ebrius factus est bene potus , igitur à mensa discesserat . Vide Cicconis in M. Ant. Philop. 7. orationem : luculentam , inquit , tamen ipse plagam accepit , vt declarat cicatrix ; Vicit ergo pugnaui : triumphauit ergo victor extiterat , &c.

A repugnantibus sic eruntur argumenta . Pro liberis labores plurimos suscipit pater , ergo , neminem illorum vult pauperem relinquere . Neas est quem amas iniuriam afficere .

Repugnans appellatur id quod cum re nunquam coherere potest , vt nocendi cupiditas repugnat amicitie . Repugnantia vocat Boetius , quæ contrariorum sunt consequentia , vt dormire , & vigilare contraria sunt , consequi autem plerumque solet , vt dormientes stertant : ergo hæc repugnantia , vigilare , & stertere .

Discrepant verò repugnantia à contrariis , & dissimilibus , vt amare , & odire contraria sunt : amare verò , & nocere , vel obediare repugnantia , &c.

A causis quatuor modis elicimus argumenta , quia quatuor sunt eiusdem causæ genera , nempe

Materia
Forma
Efficiens
Finitis

Materia est ex qua fit aliquid , vt gladius fit ex ferro . Hinc autem argumentamur , sic Turcæ habent ferrum , habent fabros , non est igitur dubium , quin arma possint fabricare , &c.

Forma vocatur per quam vnaquæque res à ceteris distinguitur ab ea nomen accipiens , vt domus nomen accipit à forma non à materia , quia per se lapides , siue ligna domum minime constituunt : Hinc autem sic formamus argumenta . Animus noster immortalis est , ad immortalitatem igitur niti debemus .

Efficiens est quo fit aliquid , vt architectus causa efficiens est ædificij , vnde dicitur argumentum : Sapientia bonum virum facit ergo bona .

Finitis denique est cuius gratia reliqua omnia fiunt qui actione vltimus , sed propositi primus est , à quo sic argumentum componimus : Ad contemplandum natus est homo non igitur debet se vitij , siue voluptatibus mancipare , &c.

Ab effectis locus mirabilem suppeditat dicendi copiam . Sunt autem effecta , quæ sunt à causis orta , vnde sic argumentamur : Virtus parit laudem , voluptas infamiam , ergo virtus sequenda , resutanda voluptas . M. Antonius contra patris liberatores bellum gerit , ergo hostis patriæ iudicandus est , &c.

Huius loci exempla passim inuenies præsertim si generis deliberationis erit oratio . Vide Orationem pro lege Manii .

Tæt ; A Com-

A Comparatione locus argumentationis triplici exoritur modo nam

comparantur { Malores
Minores
Pares

A maiore, qui fallere consuevit parentes, multo magis audebit ceteros. Cæsarem ferre non potuimus, M. Antonium proferemus &c.

A minore, Saxa, & folliculines voci respondent, Bestiæ sæpe inanes cantu scituntur, atque consistunt; nos infirmi rebus optimis non voce poetarum moueamur?

Ovid. de Remedi.

Vt corpus redimas ferrum patieris, & Ignem: Arida tum sitiens ora lauabis aqua

Vt valeas animis quidquam tolerare negabis!

A pari, Qui ob rem iudicandam pecuniam accipit, & ob dicendum falsum testimonium dicit, &c. Haftenus autem de locis infitis, de quibus antea mentionem fecimus.

Assumpti verò loci, dicuntur remoti, externi, qui extrinsecus adhibentur nempe, qui non excogitantur ab illo, sed extrinsecus assumuntur, ab his igitur elicimus argumenta, sed sciendum à Cicerone remotos locos appellari quaecumque, siue quodcumque testimonium, quod ad rem probandam à nobis suauit, quod siquidem duplex est

Vel { Dialoium
Humanum

Diuino testimonio sex partes ab antiquis tribuebantur. quas nos illo sanè modo non accipimus,

{ Oracula Auspicia
Vaticinationes Responso

Scilicet { Sacerdotum
Auspicum
Coniectarum

Humanum verò testimonium ab ipsa hominis oratione spectatur in quo tria requiruntur

nempe { Auctoritas
Voluntas
Oratio

Auctoritas in testimonijs humanis maximam fidem, & vim habere solet. Spectatur autem in eo potissimum auctoritas, si quid visum sit eruditus: nam vniqueque sapientum credendum est in arte sua. Itaque Platonis, Aristotelis, Tullijque auctoritas in illis, quæ præstant maxima solet esse: vel si in diglariate aliqua sint constituti, e qua maximam sibi auctoritatem comparant.

Voluntas

& { Viuorum } probat maxime
Mortuorum

Viuorum voluntas in dictis, factis, mandatis, scriptisque cernitur

Mortuorum in testamentis, scriptisque

Oratio demum duplex est, vel libera cum quis sua sponte loquitur, vel coacta, cum quis inuitus loquitur.

Sunt, quidam dicta tribus tantum rebus, inquit, contineri

{ Scriptura
Auctoritate
Necessitate

A Scriptura petuntur argumenta, vt si rem dubiam probare vells chirographum proferas, vel testamentum, vel tabulas, vel leges, & huiusmodi, &c.

Ab auctoritate eliciuntur argumenta, si testes adhibeo certos, probatosque nempe hæc dixit ille, qui vidit omnia, cui quidem ob vitam spectatam facile credendum est, &c.

A necessitate, si reum tormentis exagito, quæ per vim ab illo veritatem delati criminis eliciuntur.

Quintilianus ad sex capita omnia ferè reducit

{ Præiudicia
Rumores
Tormenta
Tabulas
Insurandum
Testes

à quibus plurimæ causarum forensium contentiones dependunt. Sed de his haftenus.

De alijs formis Argumentationis.

C A P. VII.

Decem formas argumentationis Rhetores tribuunt quarum nonnullæ dialecticis etiam sunt communes.

{ Syllogismus
Enthymema
Inductio
Exemplum
Dilemma
Inuersio
Sorytes
Enumeratio
Comparatio
Inductio oratoria. } Com dialecticis continet
Rhetorum propriæ

Sic igitur (inquit Hermogenes Cap. 4. de Inuent.) Introducamus capita causæ quam sustinemus, siue opposita refellamus, semper oportet quæ rerum argumentationes vnde, & quot modis inueniantur, &c. Vnde petantur argumenta superius demonstratum, num quo modo possint quæri dicendum, singulæque partes pedetentim, & breuiter explicandæ.

De Syllogismo, & Enthymemate.

C A P. VIII.

Syllogismus, quæ ratiocinatio valet apud nos, distribuitur multis partibus ab Hermogene, Propositione facti, scripto, ipsa ratiocinatione definitione, &c. tandem breuius, Syllogismus Oratorius quinque ferè partibus constat.

{ Propositione
Ratione
Assumptione
Approbatione
Complexione

quod

quod patebit exemplo. *Cic.* In Catilinam. Ad mortem te Catilina duci iussu consulis iam pridem oportebat: in te conferti pestem istam quam tu in nos omnes iamdiu machinares: hæc dicitur Syllogismi propositio, quæ prorsus etiam appellatur, in qua mortem necessariò Catilinæ afferendam esse dicit, sed hæc propositio alijs argumentationibus adiuvatur, nempe duplici collatione, minorum primum, deinde etiam sententia generali per exclamationem expressa, quæ Syllogismi propositionem continet hoc modo: licet more maiorum cines periculosos morte multari.

Ratio verò Syllogismi, quod Catilina ad mortem duci oportebat, est, quod mortem civibus, ac patriæ machinabatur.

Assumptio, sumitur ab exemplis.

An verò vitæ amplissimus P. Scipio Pontifex Maximus Tiberium Gracchum mediocriter labefactantem statim reip. priuatus interfecit: ecce exemplum: Catilinam vero orbem terræ egredere atque incendij vastare cupientem nos consules perferemus? ecce assumptio.

Approbatio verò fit, vel exemplis, vel ratiocinatione, vel legum præscripta attestazione.

Fuit, fuit ista quondam in hac repub. virtus; vt viri fortes acrioribus supplicijs ciuem perniciosum, quam acerbissimum hostem coercent. Habemus enim Senatuseonsultum in te Catilina, vehemens, & graue; non deest reipub. consilium, neque authoritas huius ordinis: nos, nos, dico aperte, consules desumus, &c.

Complexio ex his omnibus.

Quo ex Senatusconsulto confestim interfecisti te esse, Catilina, cõuenit, & breuiss. hoc modo.

Propositio: Ciuis qualiscunque perniciosus grauioribus supplicijs coerendus est, quam hostis acerbissimus.

Ratio: quia ille, vt potest ingratus in patriam, in qua altus, nutritusq; est, grauiora debet sustinere tormenta, quàm hostis, qui vel inuidia indutus, vel alio instinctu, alienus tam est à patriâ.

Assumptio: At Catilina Ciuis Romanus perniciosior est patriâ, quam hostis: nam hic tantum in vrbe dominari contendit, ac ille omnium nostrum vitæ extrema minuitur omnia, & hæc est approbatio.

Complexio: ergo Catilina iam pridem ad mortem iussu consulis duci oportebat. Et hæc partes quidem vberius tractantur in orationibus, vt videre licet apud *Cic.* & alios. Velim tamen animaduertas, nō omnibus in locis admodum hæc omnia in quolibet argumento esse ingerenda nā aliquando ratio, & approbatio tolluntur tantum minus necessariz: vt Omne vitium est fugiendum, Avaricia est vitium, ergo fugienda est: ratio enim quod vitium omne sit fugiendum per se optime cernitur, & approbatio quoque: sed hæc statim de Syllogismo, cum diffusè ab Aristotele, alijsque tractetur.

Enthymema, vocatur Syllogismus imperfectus, nempe à quo abest propositio, vel assumptio. Vt Virtus est laudanda, fortitudo igitur est laudabilis: Sed in hoc non propositio, sed ratio, & approbatio desideratur.

Enthymema propriè dicitur à Rhetoribus, quod ex contrarijs propositionibus constat: vt, si fugienda est avaritia, sequitur, vt expectanda sit liberalitas: & *Horat.*

Oderunt peccare mali, formidine poenæ, Oderunt peccare boni, virtutis amore.

Contrariorum enim contraria sunt consequentia. Verum hæc non simpliciter, Enthymemata, sed cum adiunctione à contrarijs nuncupantur: nam Syllogismus imperfectum esse enthymema definitur ab Aristotele. Sed exempla pete à Cicerone.

De Inductione, & Exemplo.

C A P. I X.

Inductio, quam Græci *παράδειγμα* appellant ex pluribus rebus propter similitudinem aliquam inserto propositio in genere, vel in parte, atque ideo appellatur latine, etiam expeditio.

Inductionem, alij interpretantur, esse multorum singularium ad probandum aliquid vniuersæ, siue communiter congeriem, vt: Catilina insensu Patriæ infelicem quidem sortitus est exitum, item Sylla, Marius, Sp. Mælius & alij plurimi, ergo omnes, qui sunt rerum nouarum in patria cupidi, & iccirco illi insensu infelicissimum vitæ sortiuntur exitum, &c.

Inductio constat tribus partibus, quarum vna, rursus constat, vel vna similitudine (quod est exemplum, de quo inferius) vel pluribus, & hæc dicitur.

Inductio

Conclusio

Approbatio Inductionis.

Inductio fit varijs exemplis, vt demonstratum est, è quibus exemplis elicitur conclusio, quam sequitur quædam exemplorum applicatio ad id, quod niteris confirmare, quæ etiam Axiotis dicitur, & hæc est inductionis approbatio.

Accommodatur autem inductioni similis pro, quæ probatur ex comparatione Maioris, minoris, æqualis, aut contrarij: vt

Domus quæ ratione regitur omnibus instructior est rebus, quam quæ nullo consilio administratur: exercitus, cui præpositus est sapiens, peritusque imperator omnibus partibus commodius regitur, eadem nauis, iel ratio, nam nauis optime conficitur cursum, quæ scientissimo gubernatore vtitur. Hæc est similitudo Inductio.

Ergo si tui sunt, qui sapientissimos, ac diu in reipub. administratione versatos ab eadem censent ob miniam aliquam culpam, seu culpæ suspicionem repetendos. Hæc est conclusio inductionis.

Non minus enim periculosa, nec minus difficilis est reipub. administratio, quam domus, aut belli, aut nauis: hæc est axiotis, siue similitudo expeditio, siue applicatio.

Exemplum verò est inductio imperfecta, nempe, in qua ex vno, aut paucis singularibus aliquid vniuersè concluditur: vt Dion, quia hieme voluit navigare, naufragium fecit, ergo hieme non est nauigandum. Sed hæc velut ab optimo

sive Inductioni respondent, vt Syllogismo respondet Enthymema. Atqui plurimum valet exemplum, quod definitis Quintilianus: est, inquit, rei gestæ, vel tanquam gestæ vitæ ad persuadendum commemoratio; vt si quis animū excolendum esse contendat, vtatur exemplo, siue similitudine terræ, quæ scitibus expurgata dumisquæ segetes affert vberissimas. Sic Cæ. vt ostenderet Catilinam Patris perniciosum ad mortem duendum esse exemplis probauit.

An verò vir amplissimus P. Scipio Pontifex Max. Tiberi Gracchū, &c. Sic pro Archia Pœta, vt ostenderet humanitatis studia à summis quoque viris magni habita fuisse exempla.

Ego multos homines excellenti animo, ac virtute fuisse, &c. Atque idem ego contendo, cum ad naturam eximiam, atque illustrem accesserit ratio quædam confirmatioque doctrine cum illud nescio, quid præclarum, ac singulare solere existeret. Ex hoc esse hunc numero, quem principes nostri viderunt diuinum hominem Africanum: ex hoc C. Cælium, L. Furium modestissimos homines, & continentissimos: Ex hoc fortissimum virum, & iilis temporibus doctissimum M. Catonem illum senē, &c.

Itaque exempla (teste Aristotele) magis mouere solent, quam verba, & argumenta, his enim, vel bonum, vel malum dissuadere amplectendum, vel fugiendum: vnde Matathias Machabæorum pater dum extremum redditurus erat vitæ spiritum, vt filios ad bellicam gloriam pro diuinis legibus accederet maiorum exempla proponebat. Sic apud multos in *Lib. 1. Machab.* imperatores huiusmodi comprobantur exempla.

Omne autem exemplum, aut à simili, aut à dissimili: vel à contrario: siue à maiore, siue à minore ducitur.

A simili ducitur exemplum, iure fuit Dionysius Tyrannus Syracusis expulsi, eodem est Iulius Cæsar Romæ expellendus, &c.

A dissimili: Bræus occidit liberos proditorem molientes; Manlius virtutem filij morte multauit.

A Contrario: Marcellus ornamenta Syracusanis hostibus restituit: Verres eadem socijs abstulit.

A maiore: Si propter fidem commercio non præsticam, à se alienatæ sunt vrbes, quid illam violanti fiet?

A minore: Milites quod se bene bello gesserint affecti sunt præmijs: quanto magis eorum duces sunt afficiendi, qui animum illis in bello eorum exemplo suppeditabant?

A sitione aliqua tandem sumuntur exempla, nempe si fabulam narres ad persuadendum, vt Memmius Agrippa, qui fabula ventris, membrorumque piebem à Ciuibus Romanis alienatam ipsam reconciliauit: de qua in progymnasmatibus diffusè quidem egimus.

Demum concludam, ab exemplis maiore accipim argumentorum, quàm ab ipsa ratiocinatione. Hæc à *Quintil. lib. 5. cap. 11.* similitudinum, siue similitum titulo appellantur, quæ à Græcis *παράδειγμα* dicuntur. Verum sub hoc nomine intelliguntur exempla, à quibus differunt similitudines, quæ vocantur *παράβολαι*, de quibus

in sacris paginis frequens sit mentio. Sed de his hæcenus.

Sub Syllogismo militat quoque *παραπλοια*, quod idem est cum argumentatione, itaque generale nomen fortitur tantum, nihil differentiz, & circū præteritis.

De Dilemmate, & Inuersione.

C A P. X.

Dilemma (de quo etiam in libello de Copia) cap. 28. est argumentatio duobus membris inter se repugnantibus constituta, quorum verumvis concesseris, damnatur.

Dilemma, inquit *Hermogenes de Inuent. lib. 4. cap. 6.* est figura orationis præferens acumen, & veram argumentandi rationem, est autem huiusmodi: quando duæ interrogationes proponuntur aduersario, vt ad vtramvis respondeat: parat tamen nobis est responsio illius refutatio. Vt Cæ. in Catilinam: Quamobrem discede, atque hunc mihi timorem eripe: si verus, ne opprimar: Sin falsus, vt tandem aliquando timere desinam, &c. & inferius: Quamobrem, vt sæpè iam dixi, proficiscere, ac si mihi inimico, vt prædicat, tuo consilare vis inuidiam, rectè perge in exilium: vix feram sermones hominum, si id feceris, vix morum istius inuide: si in exilium ieris insti Consul, sustinebo: sin autem seruare meæ laudi, & gloriæ mauis egredere, cum importuna sceleratorum manu: confer te, &c.

Hoc genus callide inuentum, & à Demosthenē usurpatum esse idem testatur *Hermogenes*, Complexionem vocat Cicero: alij Syllogismum conuictum, quasi sint ita argumentationis cornua disposita, vt sic alterum lugerit aduersarius, in alterum necessariò incidat, ac feriat.

Inuersione est argumentatio in aduersarium retorcat, vt hæc: non est necessaria scriptio Rhetoricæ, quia vel contemnunt, vel perdunt: ac per se melius à libris antiquorum edisserere; immo est hæc scriptio maxime necessaria, non enim, omnes perdunt, & duce hac facilius ad prætorum opera intelligenda perducuntur. Et hæc potissimum valet ad ea dilemmata refellenda, quæ constant ex propositionibus, aut falsis, aut saltem non necessarijs. De hac meminit etiam *A. Gellius lib. 5. cap. 10. & 11.* apud quem dilemmata huiusmodi antitropha dicuntur, seu reciproca.

Huc mihi videtur attingere, quod *Hermogenes lib. 3 de Inuent. 2.* inquit de Anritheto, videtur enim valde simile, quod contrapositionem interpretantur, sed breuitatis causa relinquo.

De Soryte, Enumeratione, Comparisone, & Inductione Oratoria.

C A P. XI.

Sorytes est argumentatio, in qua multiplex ratiocinatio, alia ex alia contexta, con-

conuoluitur, quasi propositionum multarum coactio; quam Cicero latine Acerualem argumentationem vertit hoc modo.

Quæ loquimur à recto sinceròq; animo pro-

ficiscuntur,

Quæ recta, sinceràq; sunt iuuare possunt,

Quæ sunt huiusmodi non sunt spernenda.

Quæ igitur loquimur non sunt spernenda, & sed cauendum ne hæc argumentorum coactio sit tam multiplex, vt vel in fallaciam inducat, vel nimium attentum requirat auditore.

Recentiores huiusmodi argumentationem appellant à primo ad vltimum. In qua necesse est attributum, seu prædicatum, vt vocant, primæ

propositionis fieri subiectum secundæ, & ita deinceps quorsue perueniatur ad Comple-

xionem, in qua subiectum primæ iungi debet cum prædicato extremæ propositionis. Est quidem simile Gradationi, sed hæc differentia, quod illa ornamenti gratia assumitur, hæc probatio-

nis; & iccirco in Gradatione Conclusio desideratur in Sorite subiungitur necessaria. Ex-

emplum habemus in *Cic. lib. de off.* Atque, inquit, si etiam hoc natura præscribit, vt homo homini,

quicunque sit ob eam ipsam causam, quod homo sit consensum velit: necesse est secundum

eandem naturam omnium vtilitatem esse communem: Quod si ita est vna continetur omnes,

& eadem lege naturæ: Idq; ipsum si ita est, certe violare alterum lege naturæ prohibemur, v-

erum autè primum, verū igitur, & extremū, &c. vbi facile est videre connexas argumentationes.

Enumeratio duobus modis conficitur, primo expolitis, atque infirmis omnibus partibus aliquid necessarii excluditur, Vt non Senator est,

non eques, non plebs, ergo Cuius Romanus esse non potest. Secundo modo reliquis partibus infirmis, vna necessarii concluditur, vt quod

furtum domi meæ factum est, id oportet vel à te, vel à Lucio, vel à Paulo esse factum: vos enim tres tantum domi meæ præcrea nemo:

Verum, neque Lucium, neque Paulum id fecisse, comperit habeo, tu igitur id crimen certe feceris. Sed de Enumeratione multa diximus

in *lib. de Copta cap. 20.*

est autem Enumeratio, quæ etiam congeries dicitur, in figuris dilucida sermonis, de qua eodem loco *cap. 20.* sub nomine Amplificationis tractauimus.

Comparatio est quidam argumentandi modus, etiam imperitis receptus, quo vel vtuntur poetæ, vel historici, quæ à Cicerone Collatio dicitur, & iure ab exemplo disciminat Quintilianus. Quæ non tantum in locis argumen-

torum, sed etiam in formis argumentationis numeranda est, quandoquidem quid est aliud comparatio, quam syllogismus per quandam collationem enunciatus?

Tractatur autem comparatio trifariam.

- a { Maiori
- i { Minori
- Pari

A maiori: vt qui parètes violauit multò magis cognatos, amicos, & extraneos violabit. Qui adulterium commisit, faciliè se meretrici immiscuerit.

A minori: vt, pro Christo puer, & tenera virgo mortem patitur acerbissimā potuit, ego qui vir, ac robusto corpore polleo, mortem extimescā.

A pari formatur argumentatio: vt licuit Catoni sequi bellum civile ergo licebit etiam Ciceroni. Potuit Stephanus leuita necem perferre iapidibus obrutus; poterit etiam (inquietabat intra se Laurentius) tormenta Laurentius adire libens.

Inductio oratoria est huius vltimo generi con-

temina, quæ etiam Socratica dicitur, & in qua ex multis exemplis paribus concluditur aliquid singulare ferè per interrogationem. Vt: Quod est pomum generosissimum? nonne quod opti-

umum? qui nam equus generosissimus, nonne qui optimus, & domus, & vestes, & prædia nonne nobilissima sunt, quæ sunt optima? certè.

Ergo etiam homo nobilissimus haberi debes, non qui claris maioribus ortus est, sed qui virtute, ac probitate cæteris præstat, &c. Sed hæc diffusus tractantur à dialecticis, ad quos cupidi reijciuntur.

Aliæ quidem sunt Argumentationis formæ, sed quæ, vel ipsa natura duce, vel ipsa optimorum auctorum obseruatione perdiscuntur, pauca hæc tamen sufficiant.

De Refutatione.

C A P. XII.

Svat qui de capite hoc nihil singillatim agant, nam sub ipsa confirmatione implicitè intelligitur refutatio: & iccirco ex Fabij sententia, dupliciter accipi potest confutatio: vel oratio tota in confutatione versabitur, vel pars subsequens necessarii confirmationem. Si tota oratio erit confutans, eadem adhibebit capita, quæ in confirmatione recensentur: nam confirmans sententiam suam, refutabit aduersam, & ideo eadem admittit præcepta, & inter eandem confirmationem collocatur.

Hermogenes huic tribuit.

- { Intentionem
- { Depulsionem

Vt si dicas: licet mihi meum illum interficere: intendit Aduersarius, vnde dicitur Intentione: non licet. Excipiet pater, causasque afferet, cur illum suum sibi licuerit interficere: Refutabit aduersarius (& hæc est depulsio) etiam si licuisset non tamen debuisset illum interficere coram matre sua, &c.

Ab eodem ponitur cum Depulsionem Infinitio, nempe negatio, inquit: Oportet autem in vnoquoque capite in omni statu (de statu superius in prima parte) conari, vt contentiones *lib. 3. de Inuent. 5.* ductiones, & confirmationes, & refutationes proponantur per formam Infinitionis, & Depulsionis, &c. vt

Hoc difficile est factu: caput propositum: Non est difficile factu: negatio.

Etiam si difficile foret, id tamen faciendum, est: Depulsio.

Idem tamen concludit, non semper hæc eodem ordi-

ordine progredi, sed aliquando negatio præcedit, aliquando depulso. Verum hæc omnia tibi fient Rhetorum obseruatione clariora. Vid. *Progyrnasmata*.

De Peroratione, siue Epilogo.

C A P. XIII.

Pars extrema Orationis dicitur peroratio, quæ definitur: artificiosus Orationis terminus, quam alij conclusionem, alij cumulum, testæ *Quintilianus lib. 6. 1.* quasi totius rei absolutionem, in qua nihil desit: eius duplex est ratio, idem inquit *Quintilianus*, aut

in { Rebus } posita
Efficitibus

Hæc peroratio quodammodo re fomes longo sermone ductas congregat, ac in memoriam redigit auditoris. Epilogi nuncupantur a *Græcis*, qui constant, vt author ad *Hieronymum lib. 2. 31.* tribus partibus.

{ Enumeratio
Amplificatio
Commiseratio

Enumeratio est, per quam colligimus, ac in memoriam reducimus, quibus de rebus vsque illic egimus, non vt orationem denud reintegremus, sed vt reuocemus: in quo aduertendum est non omnia esse repetenda, sed capita prima, super quorum fundamenta tota fuit oratio congesta, & iterum, quæ sunt in exordio dicta, siue in narratione omnino prætermittenda sunt, ne fastidium exhibeant auditori. In qua sane elaborandum plurimum est, ne sit enumeratio insulsa, aut superuacua, sed quæ vel amplificet factum, vel ad commiserationem moueat, vel persuadeat, vt *Cic. 2. in Cæcilium*: Quare *P.* Conscripti secedant improbi, secernant se a bonis, vnum in locum congregentur, muro denique, id quod sæpè iam dixi, secernantur a nobis: desinant insidiari domi suæ Consuli, circumstare tribunal Prætoris vrbani, obstitere cum gladijs curam, malleolos ad incendendam urbem, facisque comparare, &c.

Amplificatio est, per quam vel crimen exaggeramus, si ad genus Iudiciale nostra spectabit oratio, vel res gestas laudari amplificando, extolliimus illum, vt vel nemo ad illius laudes aliquid addere posse videatur. *Cic. pro lege Manliæ*.

Quare cum & bellum ita necessarium sit, vt negligi non possit: ita magnum, vt accuratissime sit administrandum: & cum ei imperatorem præficere possitis, in quo sit eximia belli scientia, singularis virtus, clarissima auctoritas, egregia fortuna: dubitabis Quirites, quin hoc tantum boni, quod a Dijs immortalibus oblatum, & datum est in reipub. conseruandum, atque amplificandam conferatis? &c. In quo quidem epilogo mirifice elucet. Enumeratio rerum, de quibus fuscè prius egerat: Amplificatio ipsius Pompeii, enumeratione facta præclarissimarum virtutum ad illud bellum necessariarum, & Persuasio Quiricum, est namq; Generis deliberati-

ui, vt non dubitent tanto bello tantum viam præficere.

Itaque secundum genera, diuersos quoque fore epilogos autumo, nempe Iudiciale genus his tribus iam dictis consistere.

{ Enumeratio
Amplificatio
Commiseratio

Vide *Ciceronem pro Cluentio*, vbi incipit. Vos Iudices, quas huic *A.* Cluentio quoddam alius Deos ad omne vitæ tempus fortuna esse voluit, &c. vbi admissum, quæ diximus enirent.

Deliberatiuum genus his.

{ Enumeratio
Amplificatio
Persuasio

Vt in iam citata superius, circa finem, pro lege Manli.

Quæ cum ita sint *C. Manlij* primum istam tuam legem, & voluntatem, & sententiam laudo, vehementissimeque comprobo: deinde te hortor, vt auctore pop. Roman. maneas in sententia, &c.

Demonstratiuum tandem genus his consistere.

{ Enumeratio
Amplificatio

Tum si defunctus Apostrophæ ad illum, vt securus quiescat, quod memoriam sui reliquerit ob bene facta posteris sempiternam, si de Celisibus, Apostrophæ ad illum, vt eos qui illum in terris colunt, ac admirantur, ab illo beatorum concilio semper taceat, ac protegat: denique si vel viuus, vel absens, vel huiusmodi. Cohortatione ad auditores, vt illum imitentur, si similes esse laudibus velint, &c.

In genere vero Iudicali amplificatio exaggerationem criminis continet, quæ quidem exaggeratio per locos communes dilaturatur, qui loci diffusè ab Authore ad *Hieronymum lib. 2.* tractantur, & iterum breuiter causâ prætermittunt, &c.

Misericordia, siue commiseratio commouebitur auditoribus, si variam fortunæ commutationem dixerimus. Si ostendimus comparatione bonorum præteritorum cum malis, quibus afficiatur reus, &c. & hæc obseruatione, ac exercitatione fieri clariora, ac faciliora.

Hæc sunt, quæ in affectibus versantur, quibus sane auditorum concitantur animi ad id, quod ipse petis obtinendum. Sed ad finem tendamus.

De Elocutione.

C A P. XIV.

Si meministi, in primo huius partis capite ostendi, vel potius attigi, quo nam pacto docendi, delectandi, ac permoendi sint Auditores, nempe.

{ Narratione
Elocutione
Peroratione

De Narratione sæpius dictitatum, & quodammodo

modò ad saturitatem imbutus est animos. De peroratione paulò superius nescio, quid collum: Verum de elocutione aliquantillum tantum vobis delibandum propius eodem capite, ac si in hac parte non rorùs penè Rhetoris fructus existeret. Venerat in mentem scorsum de hac scribere, vt fecit Ludouicus Carbonius, vt B. Sed vel nimis labor deterriat, vel vanum imbecillitas, itaque cogitationem hanc fortunè remissi, vt in aliud tempus opportunus differat, vel illam aliò secum obuoluat: haud tamen hunc libellum absque aliqua illius cognitione, qualiscunque fuerit, esse permittant.

Elocutio igitur est exornandæ orationis ratio, per quam optimum verborum selectum facimus, oratoriamque collocationem edocemur, cuius quidem partes hæ sunt.

{ Elegancia
Dignitas
Compositio.

quas qui benè seruauerit, iure eloqui existimabitur. Eloqui autem nihil aliud est, quam politè, ornateque dicere, quod tunc fit, cum ea figurarum lumina adhibemus, quæ opportunè oratione illustrant, exornantque.

Genus autem dicendi triplex, vt Author ad Herenn. lib. 4. 2.

{ Graue
Medio-
Attenuatum.

Graue dicitur, quod constat ex verborum grauium magna, & ornata constructione. Medio-cre, quod constat ex humiliores, neque tamen ex infima dispositione, siue dignitate verborum, sed quæ media sit. Attenuatum, quod vltimisimo quoque vtatur sermone, sed de his diffusius tractatur ab eodem auctore. Ibid. His igitur fundamentis latis primùm, quid sit elegancia explicemus.

De Elegancia.

C A P. XV.

PRIMA virtus Elocutionis est elegancia, quæ efficit, vt vnuquodque verbum purè aperteque dici videatur. Atqui secundum Hermogenem lib. 1. form. Ord. cap. 2. hæc elegancia non tantum in verbis dignoscitur, sed in eorum dispositione, tum in sententiarum collocatione, &c. nec non in ipsis membri orationis optimè constituendis. Vtunque sit, dicimus, viam elegantiæ in simplicibus, coniunctiue apparere verbis.

Simplicia verba,

vel { Natiua } sunt
Reperta }

alii nuncupant primaria, siue originaria, vt Verbs, rus, villa, &c.

Reperta siue ab illis deriuantia, Vrbanius, rusticus, villanus, &c.

Vt verò possint facilius vocabula reperiri, quatuor modos dant Latini.

{ Similitudinis Imitationis Inflexionis Adiunctionis Horum vocabulorum alia sunt.	{ vt	{ Parricida: Fratricida Litragr: inagire Bibax: Bibofus Armipotens, &c.
{ Sonantiora Grauiora Nitidiora		{ Moderatio: Modestia Regnator: Rex Bos: Vacca

Ex his igitur vocabulis fit delectus, & quæ sunt opportuna disponuntur in oratione eo pacto, quo discernimus in Collocatione, cap. 2. & iunctura in bello de copia: porro relinquimus, quæ sunt humilia, exilia, parua, barba, inusitata, obseena, inuoluta, &c. de quibus diffusè quidem ibidem cap. 4. egimus, & iterò præterimus.

Hic autem vocabulorum delectus primùm factus fuit à Poetis, vt inquit Aristoteles lib. 3. cap. 3. Ceperunt autem, inquit, poetæ primò, sicuti natura postulabat, aliquid de elocutione tractare, &c. & propter hanc elocutionem gloriam aliquam acquisiuisse visi sunt: idè scitum est, vt elocutio Poetæ primò probaretur. Ex quo mihi mea probatur sententia, quans alia excusi, qui Poetæ tractat facilius posse orationem conficere, quam qui tantum Rhetorica audiuit præcepta, illaque memoriæ mandauit: nam ipsa elocutio poetica (omissis tamen fabulis, circa quas versatur ars poetica) multa suppeditabit, vnde illius fiet oratio elegans, quæ auditores delectat, palmasque fert ab illis.

Est tamen elocutio poetica tanquam nimis affectata, atque exultans euitanda, nam versus per se non possunt ita aurescantes commouere, vt libera, ac naturalis oratio: quæ tamen elegancia debet exornari, vt sinem assequatur suum.

Hæc autem elegancia sub nomine perspicuitatis appellatur ab Aristotele lib. 3. cap. 4. his verbis. Hic autem elocutionis virtus esse statuatur, vt aperta sit, atque dilucida, &c. Perspicuitas ergo prima Elocutionis virtus eadem erit & elegancia: de qua Perspicuitate, Cicero in Partitionibus cum quinque lumina orationis enumeret, primo loco dilucidum ponit, quod ait fieri vltatis verbis, proprijs & benè dispositis. Oportet autem, vt orator, & rerum, & verborum claritatem sequatur: scilicet ne extrahat, quæ ab Auditoribus intelligi minimè queant: aut ne ijs vtatur verbis, quæ à comuni consuetudine abhorrent, &c.

Ad eleganciam igitur attinet vsitata verba seligere, quæ ornatam magis reddant orationem, quæ sunt propria, quæ benè disponi queant. Verba tamen hæc sunt à Latinis vsurpata: non autem omnia quæcunque sunt à quocunque vsurpata, sed quæ ab authoribus probatis, & appositè vsurpata fuerunt: hinc fit vt ad humaniores litteras plurimum incumbant, non quod linguam latinam non callent, sed vt conueniant suis possint aptare locis. Quæ in re rotius est summa laboris, & iterò optimi sunt authores lectione terendi, vt eorum selectus vocabulorum cognoscatur, & ad eorum imitationem optima fiat elocutio. Verum quia latinitas

nitas vitari solet barbara lexi, &c. adolescens in primis vitare debet.

{ Barbarisimū
Barbarum lexin
Solæcismū

Barbarisimū est contra Romanū Sermonis legem vitiosa dictio (de quo in figuris ad calcem post linguæ latinæ observationes.)

Barbara lexis est superiorū contemina, siquid vsurpetur, quod inusitatum fuit Latinis optimis.

Solæcismū est phrasīs Grammaticis præceptis minime congrua.

Perspicuitas habet hæc sibi contraria, quæ partim quod magis vsitata sunt, quam alia, admittuntur, partim raro vsurpantur. Hæc sunt.

{ Acyrologia
Amphibolia
Brachylogia

Acyrologia, cum impropria vox loco propriæ ponitur, vt spero pro timeo, &c.

Amphibolia, de hac in calce paræ Grammaticæ.

Brachylogia, concisus sermo, qui multam desiderat orationem, vt Virg. l. v. æn.

Nascerur pulcra Troianus Origine Cæsar Imperium Oceano, famâ qui terminet astris.

Præterea hic ponuntur.

{ Eclipsis
Hyperbaton } de quibus vide

Eodem loco paullo ante citato, & in Prosodia, & in libello de Copia: nam toties eadem repetere, est puerilis cantilena.

De Dignitate.

C A P. XVI.

Dignitas secunda elocutionis pars, quæ orationem ornat, atque eandem grata, & lucunda varietate distinguit.

& { Tropo
Figura } continetur

Tropus est verbi, vel orationis à propria significatione in alienam cum virtute mutatio, nempe cum quadam dignitate, sub tropis plurimæ militant figuræ, nempe.

{ Auxesis
Hyperbole
Metonymia
Synecdoche } Antonomasia
Catachresis
Metaphora
Meiosis
Onomatopœia

de quibus singulis plura egimus in libello de Copia cap. 23. ac in Prosodia, & ideo prætermittenda censuimus.

Author ad Herennium lib. 4. tit. 9. de dignitate sic dignitas est, quæ reddit ornatam orationem, varietate distinguens. Hæc diuiditur

in { Verborum
Sententiarum } exornationem

Verborum exornatio est, quæ ipsius sermonis insignita continetur perpositione, verborum inquit, nempe dictionum, & vocum latinarum.

Sententiarum exornatio est, quæ non in verbis,

sed in ipsis rebus quandam habet dignitatem; Ad verborum exornationem attinet.

{ Repetitio
Conuersio
Complexio
Traductio
Contentio
Exclamatio
Interrogatio } idest { Anaphora
Antistrophe
Symplece
Polypeton
Anastrophe
Ecphrasis
Eretema

De quibus in Capitulis de figuris diffusissime egimus. Sed vario modo ab eodem authore, nuncupantur quædam figuræ.

Membrum, quod nos: Polysyndeton
Articulum grauem, quem: Atyndeton
Continuatio mediocris est illa. Cæ. pro Milone.
Me patria expulserat, bona diriperat; Domum incendit: liberos, coniugem meam vexauerat, &c.

Compar graue: Rhythmus dicerem, vt: In prælio mortem pater optinebat, domi filius nuptias comparabat: hæc omnia graues casus administrabant, vel est similis illi.

Morientes, flentes, lacrymantes, & miserentes, &c. In prosod. de Cop. cap. 26. & alibi.

His quoque similia sunt.

{ Similiter cadens
Similiter desinens
Annomatio humilis
Subiectio
Gradatio } Homocoteleuton
Homoeoptoton
Paronomasia
Antipophora
Climax

Definitio inter figuras, quoque recensetur ab eodem authore; quæ rei aliquis proprias amplectimur proprietates breuiter, & absolute: vt Maiestas reipub. est, in qua continetur dignitas, & amplitudo ciuitatis. Sed de hac aliquid superius dictum est.

Præterea recensentur.

{ Transilio
Correctio
Occupatio
Disiunctio
Coniunctio
Adiunctio
Conduplicatio } Metathesis
Epanorthosis
Prolepsis
Zeugma
Mesozeugma
Hypozeugma, vel Prot.
Epanalipsis

Nec non hæc,

{ Interpretatio
Communitatio
Permissio } Epexegetis
Enallage
Epitrope, &c.

Verum nonnullæ ex iam dictis figuris non tantum ad verborum, sed ad sententiarum quoque exornationem spectant, vt sequentes etiam.

{ Dubitatio
Sententia
Subiectio
Communicatio } Aporia
Gnome
Antithypophora
Anacronosis

Expositionem addit, quæ partium enumerationi quoque dicitur, de qua superius. Vt Necessè est, cum constet istum nostrum fuisse, ostendas, te, aut vacuum possedisse, aut vsu tuum fuisse, aut emisse, aut hæreditate tibi venisse. Vacuum cum ego adesset, possidere non potuisti, tuum etiam nunc vsu fuisse, non potes: emptio nulla proferetur: hæreditate tibi, me vitio pecunia mea venire non potuit; Relinquitur ergo, vt me vi de meo fundo deieceris, &c.

Dis-

Dissolutio est, cum sententias, sine coniunctione, quodammodo dissolvimus: vt Gere morem, pareoti, pare cognatis, obsequere amicis, obtempera legibus, &c.

Præcizio, siue reticentia est eadem cum Apostopeli in lib. de Cap. cap. 27.

Oratio est, cum quid io voto habere, quis præfert. Cuius pro leg. Mdm. Veinam, Quirites, virorum sortium, atque innocentium tantam copiam habebemus, vt hæc vobis delibetario, &c.

Imprecatio, cum aliquid mali, sinistrive alicui exoptamus: Vt Dij malefaciant isti hominum, qui fuerunt, qui sunt, & qui futuri sunt, scelestissimo, &c. Quid, 2. met.

Mentiar, obsecrum nisi nox cum fecerit orbem Nuper honorat æsum meam vulnera Celo, &c.

Deprecatio cum imploramus diuinum numen. Cuius pro Rabirio: Primum a Ioue opt. max. ceterisque Dijs, Deabusque immortalibus pacem, & vocem peto, &c.

Expolitio habet cum Synonymia commercium, quæ cum in eodem loco manemus, & aliud, atque aliud dicere videmur, id fieri tripliciter author ad Herenn. asserit lib. 4. 40.

Verbis
{ Pronunciando } Vide cætera
{ Tractando }

apud eandem, &c. Similitudo est oratio traducens ad rem quamquam aliquid ex re dispari simile, vel similitudo est minus notæ rei per similitudinem eius, quæ magis nota est demonstratio, &c. Species habet tres.

scilicet { Parabolen
Icona
Paradigma

De Parabola, & Paradigmatæ superius in Cap. de Inductione, & exemplo.

Icon est imago, qua res aliqua è similitudine alterius, qualis sit comprehenditur, vt Cuius in Vatinium: Repente enim se, tanquam serpens è latibulis, oculis eminentibus, in latro collo, tumidus ceruicibus intulisti, &c.

Conuenit autem similitudo cunctis generibus, & passim ab Oratoribus, potissimum à Poetis usurpatur. Huic est contraforma.

Effictio, cum exprimitur, & effingitur verbis cuiusquam corporis forma: si rubrum, si curuum, si gibbosum, si canum, &c. sed hæc breuitatem, ac diluciditatem exoptat.

Imitatio Morum, est eadem cum Mimesi, sit cum alicuius natura certis describitur signis, quæ si cur notæ quædam nature sunt attributa, vt si velis non diuitem, sed ostentatorem pecuniosum describere, illius gestus singillatim explicabis, &c.

Conformatio eadem cum Prosopopæia, vt si Verbs Romana loqueretur: Ego ista plurimis trophæis ornata, triumphis ditata certissimis, clarissimis locupletata victorijs, nunc ipsam meorum filiorum sepulchris ruinis confecta contumelior, &c.

Verum hæc hæcenus, nam si quæ restant figuræ, vel sæpius dictæ, vel observatione sunt agnoscendæ.

De Compositione.

C A P. XVII.

Secundam partem Elocutionis hanc facit author ad Herennium, alij postremam; Compositio igitur est verborum constructio æqualiter perpolitæ: vel est vocabulorum suauiter disposita connexio. Quæritur autem lib. 9. cap. 4. inquit in compositione tria requirenda esse.

Ordinem
{ Iuncturam
Numerum

Ordo spectatur in verbis cum singulis tum coniunctis, in quibus cauendum est, ne decrescat oratio, sed magis exollatur. Cuius pro Cluentio: Accusator dicit hæc: primum grauissimis criminibus accusabam, vt nihil opus esset pecunia: deinde condemnatum adducebam, vt ne eripi, quidem pecunia posset: postremo, etiam si absolutus esset, mearum tamen omnium fortunarum status incolumis maneret. Quid contra Reus? &c. obsecra pulcherrimum ordinem: qui quidem fiet notior observatione, ac lectione. Ordo quoque fit in rebus, vt quæ sunt digiores alijs minus dignis antecedant, &c. Ordinis demum oratorij potissima ratio est, vt verbo claudatur periodus modo in compositionis, numerique præcepta patiantur: quod verè docuimus in lib. de Cap. c. 1. & 2. cū de Iunctura egimus.

Periodus autem est oratio certo quodam spatio inclusa membris constans, certisque numeris sensum opportune, nisi absolute claudentibus, de his membris, incisus, & huiusmodi diffusissimè à Demetrio Phalereo Petri Victorij Ermodii quidam viri commentarijs illustrato tractantur.

Hæc Periodus varia sortitur nomina apud Ciceronem, dicitur enim Ambitus, circuitus, circumscripcio, continuatio, comprehensio. Habet sibi partes.

{ Membrum
Incisum

Membreum, talis à Græcis, est penè perfecta oratio, cuius tamen sensus adhuc pendet, si bique aliquid aliud adiungi postulat.

Incisum est pars membri, quæ comma à Græcis nuncupatur. His igitur constans periodus necesse est, vt illos habeat fines, vt ne breuitas defraudet auscultantes, & ne longitudo obtundat aures. Mediocris igitur probanda est periodus, quæ tribus, vel quatuor membris (membreum verò singulum vno, vel duobus commatis) debet constare, pluribus vero, si necessitas ferat, sed ne longitudo nimium exhibeat. Quare Demetrius Phalerus inquit: Oportet autem neque valde longa facere membra, quia sic efficitur, sine mensura compositio: vel talis, vt egre possit aliquis ipsam animo persequi, &c.

Obiciendum verò, incisæ, ac membra eam debere habere litterarum collocactionem (quæ ab alijs quoque augmentatio dicitur) vt suauis, ac mollis earundem fiat pronuntiatio. Huiusmodi verò collocatio erit, vt vel à vocalibus vocalis excipiantur, quod

quæ tunc fieri hiatus affertur: oris ut Abiectionis alimur addicta, &c. Vel si consonantes consonantibus occurrant, quod si nimium asperæ infuauem reddent orationem, ut Rex Xerxes squalidus ore, vel si vocales à consonantibus accipiantur; quod est optima collocatio, ut ex illius ore melle dulcius effluebat oratio, &c. Cauendum est igitur in huiusmodi collocactione ne turpis hiatus oris oratorem dedecet, deformetque: & quod etiam à poetis vitatur, quod cacopharon appellant, ut Dorica castra, nempe Syllabarum concursus earundem, &c. cui contrarius est Euphonicus sensus, Dorica manus, Doricum agmen, &c. sed hæc vsu sunt clariora.

Ad compositionem quoque spectat numerus, sub quo militant pedes Rhetorici, de quibus cap. 1. huius partis aliquid quamvis parum diximus: & iccirco prætermittimus, quandoquidem sine horum cognitione plurimi perbellas, absolutasque orationes ediderunt; & de his hæcenus.

De Memoria.

CAP. XVIII.

NON defuerunt, qui de Memoria libellos composuerunt, verum nos aliquid attingere decreuimus, ne desit nostrò libello præfixum cum inter integrales Rhetoricæ partes, memoria quantum locum obtineat.

Memoria naturæ donum plurimi existimant, sed arte hanc perfici omnes assentiunt, nam exemplo patet, & experimento illam excolendo augeri. Certum est, inquit Cæ. huius boni naturam quidem esse principem. Et certe initia artium omnium à natura proficiuntur, cætera exercitatio comparat. Artem autem memoriæ primum ostendisse Simonidem. Chium serunt vulgata illa fabula, quam Cæ. lib. 2. de Orat. lib. 11. & Quintilianus scribunt: artem memoriæ scilicet localis: cum scissionis suæ ordinem recordans oppressorum conuiuium corpora, amicoque tradidit propinquo illa cupienti cumulare.

Memoria igitur, quæ eloquentiæ quidem, & merito esse dicitur secundum Auctorem ad Herennium est lib. 3. 7.

vel Naturalis
Artificiosa

Naturalis est, quæ nostris animis insita est, & sine multa cogitatione nata, quæ quidem impartita est à natura, vel artius, siue parius, vel abundantius, de hac differendum perfectò non est, quia à nobis naturæ leges non sunt excutendæ, neque perpendendæ cum ad philosophos tantum spectet naturæ dona, vel miracula inuestigare.

Artificiosa est ea, quam confirmat Inductio quædam, & ratio præceptionis: nempe, cui dantur aliqua præcepta, ut illa naturalis, quæ semper quamvis exilis erit aliqua erit, adiuvetur. Est quoque Salmantica, qui memoriam (scilicet appello) inferat quibusdam pharmacis: Sed

non de hac est nobis sermo.

Artificiosa igitur memoria constat ex locis, & imaginibus.

Loci sunt, ubi coniecto oculorum lumine aliquid obseruatur præcipuum, vel murus crassus murum in modum: paries depictus, vel ob aliquem casum insignis locus, &c.

Imagines sunt formæ, & tanquam simulacra eorum, quæ videmus à natura formatas, vel arte expressas, pictura scilicet, vel sculpeura, &c.

Oportet igitur, inquit author ad Herennium, si volumus multa meminisse multos nobis locos comparare, ut in multis locis multas imagines collocare possimus, &c. Et iccirco, qui plura legunt, si quæ legerint meminisse velint, debent intentius animum appellere, ibique sibi locos quosdam constituere, vnde memoria furgat alacris: & ob hanc rationem, qui sibi locos huiusmodi comparant, vel ex tempore sermonem habere potuerunt, præsertim si naturali facundia sunt præditi, multaque alia facere, quam qui naturalitantum sibi memoria, mente aliquid recentum simpliciter effuderunt.

Ut plurimum verò memoria, siue natura insita, siue arte comparata exercitatione augetur sitque opportunior, & gratior, quam quæ in pueris est, qui statim ediscunt decem, ac viginti versus, & pronuntiabunt memoriter, verum paulò post obliui sunt omnium; ac qui locos sibi comparant, & imagines, quamvis puerili more versus, per paucos licet, memoriæ mandare nequeant tamen ab eorum mente nihil excidet, cum loca per se durent, diuque manent.

Quare memoria exercenda est, singulisque diebus illi suppeditandum aliquid pro pabulo, itemque ab eadem sæpius reposcendum: hoc autem assidua lectio firmandum est.

Memoriam igitur iuuant.

Moderata corporis exercitatio
Natura bona
Vfus frequens
Cognandi } diligentia
Legendi }
Repetitio assidua, & Ordo

Illam verò infirmant.

Nimius potus
Cibus ad concoquendum difficilis
Nimius somnus
Gravis ira
Irrequietus moror
Perturbationes animi.

Et hæc sine satis de memoria.

De Pronunciatione.

CAP. XIX.

AB Aristotele præcepta non dantur de pronunciatione, quia de illa re nunquam antea data fuerant, vnde sic lib. 3. cap. 2. inquit.

Ac primo quidem, ut ordo naturæ postulat quæsitum est, id quod re ipsa primum erat: vnde ipsæ res probabilitatem habent: secundo, qua ratione eas eloqui, ac disponere conueniati

ter-

tertium, id est, quod horum omnium vim habet maximam, sed non dum à quoquam pertractatum est, quod ad Actionem, & pronuntiationem facit, &c.

Hæc igitur pronuntiation, quæ ex integralibus Rhetoricæ partibus sit extrema, vim habet maximam, quæ corporis eloquentia à Cicerone nuncupatur; nam si qualiacunque optimè inuenias, eleganter disponas, exornesque nisi tandem vehementer opportunèque pronuncies, efficitur nihil: hinc factum, ut aliquando optimè, quis pronuntiando nitidam præfetur orationem, quæ aliquin fuisset abiecta, quod illi exareret flosculis; quibus solet oratio exornari. Hinc Quintilianus ait, actionem quasi vitam orationis esse. Et Cicero *Orat. ad Brut.* quodam loco ait: Nam & infantes actionis dignitate eloquentiæ sæpè fructum rulerunt, & disertis deformitate agendi multi infantes putati sunt.

Ergo non sine causa Demosthenes Actioni, & pronuntiationi, & primas, & secundas, & tertias tribuit, ex illa enim ipse ab Atheniensibus plurimi fiebari, in qua tantum posuerat, ut ab illa fructum suorum laborum se capturum vberimum putaret. Sic Lentulus apud Latinos; Demades apud Græcos ob egregiam actionem inter magnos oratores numerati sunt: Hic Demostheni, quasi par factus, Hortensius Ciceroni ob eandem actionis dignitatem.

Duos autem sensus pronuntiationis debet orator aspicere.

✧ Auditum
Visum

Auditus afficitur suauitate vocis, quæ elara, ac sonora debet esse: Visus autem apto totius corporis motu: vnde ad Auditum asiliendum valet pronuntiation, ad visum actio. Verum nec à nobis, hoc in loco est vox formanda, neque tanquam ad modulos instruenda, sed illa præscribere, quæ optimè pronuntiationi congruunt. Enimverò non artis est, sed naturæ, optima esse, prædictum voce, ad vocem appollere eamque ad modum disponere.

Aristoteles quidem docet, plurimum valere vocem ad singulos animi motus concitandos, sed diligenter aduertendum est, quando magna voce uti oporteat, quando parua, quando mediocri, nam aliud vocis genus, sibi sumit iracundia, aliud miserratio, ac moror, &c. Hoc profecto animaduertendum, ne quædam puerilis canitena, ut in quibusdam quoque eruditus viris, dignoscatur, quæ sanè odiosa omnem secum orationis fructum ab auscultantium animis eliminat: sed grauius, quæ p. iniepio nec nimis alta, nec infusa, sed quæ grauatim ad interrogationis periodos possit affurgere, ut efferre ad anaphoras, corrobore ad auxilium, hyperbolem, incrementumque; siquid. Periodos aliqua nimis erit extensa, ita vocem eleuat aggrauabitque, ut haustu sæpius spiritu possit illam sonore ad vitam usque syllabam concludere. Quare sunt illi arguendi, qui syllabas terminantes periodorum, quodam pacto diglutiunt, ita ut sensu vix possit intelligi. Sonorus est igitur emittendus periodorum, terminus, vnde consueti-

nita sensus, & periodo conclusa ratio: in medijs verò periodis, si sint vocales coneurantes, ita distincte sunt pronuntiandæ, ut nullus appareat oris hiatus, sed altera ab altera distinguenda est, itaque pronuntianda intervallo. Huc quoque reductur optima syllabarum cognitio, ne diuersè pronuntiatur sono, quæ si breui, nunquam longo, & virescenti, quæ longo emittantur sono, quos res facit Aristoteles.

nempe { Acutum
Grauem
Medium

Sed alteram transiamus partem Pronuntiationis, quæ est Actio.

De Actione, gestuque Corporis.

C A P. XX.

Quamvis aliquid de hac actione dictatum sit, ramen ad pronuntiationem vocis magis spectabat, quam ad conformandam eorum pronuntiantis.

Huius autem modus, vel erat stans, vel assidentis: & hoc diuerso modo fiebat à peritis, quam à recentioribus, tamen non ignoramus optimos auctores gestus apprehendisse ab Histrionibus, & huiusmodi: à Q. Roscio Comedo Cicero de gestibus institutionem accepit, sicut Demosthenes, quod neque pronuntiare, nec gestus agere nouerat, ita in senatu cum primum cepit actitare causas contemnebatur, ut desperatione, inductus omnino abstinere à sero vulerit: sed ab Eunomo Thrallo reprehensus: tum à Satory Histrione (ut Plutarchus ait) vel ab Andronico (ut Quintilianus placet) exercitus, instructusque alter sane ab illo, qui fuerat antea, curia fuit acceptus.

Qui verò est habiturus orationem animasuerat, an inclusus pulpro stare debeat, an directus: si hoc postremò est oraturus modo, ita composito debet corpore stare, ut neque sinistrorsum, neque dextrorsum in latum pendere videatur, sed rectus, ac pario more, vel capite detecto, vel aperto. Hinc oculis in auditores leniter conuersis non fixo obtutu, sed circumducto, incipiat orationem nullis interim in principio gestibus expositis, sed tantum os patens, quodammodo gestus ager oportunos ad insinuandam in auscultantium animis attentionem. Vix prima exposita periodo gestus moderatos præferet, cauebitque, nimium frequentes, ne histrioniam potius, quam oratoriam agere videatur; quod certe à nonnullis approbatur, qui latine dicentes prorsum tot instruant manuum gestibus, corporisque motibus, ut gesticulatores, nimis, histrionesque iudicentur à peritis. Hoc certe sciendum, illam orationem paucos, eoque cum moderatione quadam adhibere gestus. Dum gestus sunt à dextra, quæ crebro adhibenda est, sinistra, vel pulpro fixæ, vel pectori: ac nunquam elata manus appareat tanquam aere librata, sed vel alioqui alteram gestus fa-

cientem, vel quiescat. Sinistra per se sola rarissimò adhibeatur; vtraque verò in exclamationibus, & huiusmodi: Sed pari intervallo, naturali scilicet, parique motu, vt sorores tandem esse videantur. Si plura sunt vocabula, vel varix sententia breui membro contenta, vnius palinæ poterit tractare gestus, nempe dexteræ, quæ modo in latus sinistrum tendat, modo ad proprium redeat, ne virinque manu gestum faciente, campanas pulsare appareat. Dum se, vel ad se aliquid pertinens dixerit, sinui, siue pectori manum admoueat, dum adstantibus: aliquid innuere voluerit illis dextram porrigat, si celsitem nominet, siue quid de supernis temperatè digitorum eleuet fastigium, oculosque eodem tempore extollat, ita tamen, vt nulla visus deformitas appareat, sed cunctorum membrorum consona quædam, & armonica morio.

Hæc idem, quæ breuiter tetigimus, vsu potius frequentè, addiscuntur, quam præceptis, & iccirco ad illum vsu vnumquemque vestrum horror, atque ad illam optimorum auctorum lectionem, observationemque, vnde paucula hæc sunt desumpta,

Tandem (sauente Deo, Sanctorumque auspicijs opus absoluiamus, in quo siquid desit, quod necessarîo ponendum erat, meæ mentis infirmitati id vitio vertat, vel inscitia: quod tamen non inconsultò factum, existimet cum sæpius dictatum alibi sit illud idem, vel simile: siquid boni laudes Deo optime persoluantur æternæ, qui nobis tantam attulit opem, cui quidem non hoc opus tantum, sed quæcunque per me sunt facta semper addixi, addicoque. Vtrum vos filii mei, corona mea, ac ornamentum obsecro obsecrorque, vt hos pro vobis insumptos qualicumque modo labores, & boni consulatis, & ex illis fructum, quem ipse cupio, capiat vberimum, tum pro me semper aliquid precum omnipotentî Deo fundatis, vt qui vna conuoramus his interris, vbi fletus, vbi gemitus, vbi lacrymæ nos mirum in modum corrumpunt, illic aliquando liceat conuiuere, vbi nullus fletus, sed sempiterna læticia; nullus gemitus, sed perfecta existit iubilatio. Sic certè optimè pro nobis Christi labores fuerint expensis, optimè illius sanguis effusus, atque optime nostrum facta redemptio.

F I N I S.

A011463191

101 1663191

